Serbska centralna knihownja w Budyšinje

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 1. | Sobotu 4. januara 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Prozeß hrabje Moltki pschećiwo Hardenej

je tak daloko postupił, so je statny rěčnik khostanje pschećiwo Hardenej namjetował. Po nim dyrbjeli Hardena k jastwu na schtyri měßazy saßudźić. Hardenowa wěz je ßo psched khostanskej komoru s tym pohubjeńschika, so ßn někotsi lěkarjo knjenju s Elbe, prjedawschu žonu hrabje Moltki, sa hysterisku spósnali. Knjeni s Heyden, macź knjenje s Elbe, je drje wuprajenje ßwojeje džowki połnje podtwjerdźika a hrabju Moltku ßylnje počeźika, tola statny rěčnik a ßudnizy jejnemu ßwědčenju njewěrja. S Hardenom by jara slě stako, hdy mohł ßo wón jeniczzy na ßwědčenje dr. Limana, ßoburedaktora „Lipsčanskich najnowschich nowoscźow“ spuschćeć. Tón bě hischće pschi wußudźenju psched kawnisłim ßudom Hardenowemu sakitowarjej Bernsteinej powjedał, so je Bismark psched nim wo „Liebenbergskim blidowym kole“ a wo „kamarilli sadnikow“ a „kamarilli kinädow“ rěčzał. S tejle kamarillu bě wjerch Bismarck wjercha hrabju Eulenburga a jeho pschećelow měnił. Dr. Liman bě Bernsteinej rjekł, so je wjerch Bismarck kamarillu sadnikow też w sexualnym smyßle měnił, psched khostanskej komoru pak dr. Liman wobßwědči, so wón Bismarckowe wuprajenje njeje w sexualnym smyßle wukoźił. Napschećo dr. Limanej professor Schweninger, prjedawschi dołholětny *lěkař wjercha Bismarcka*, wobßwědči, so wón ženje njeje wo khoroscźi nětčźischeje knjenje s Elbe niczo pytnył, ale so je ju sa duchownje strowu žonu měł, hysteriu je wón sa wusamkajenu měł. Professor Schweninger dale wobßwědči, so je wjerch Bismarck wospjet wo spłažnje abnornym słoženju wjercha Eulenburga a wo jeho pschikhilnoscźi k mystiskemu rěčzał a so ßo tajki muž sa dowěrnika jeneho knjeżerja njepschihodźa. Wo hrabju Moltzy professor Schweninger praji, so je wón ßłódki žonojty muž.

Dokelž bě Harden schtwórtk cźežko skhorił, dyrbjesche ßo po spósnaczu lěkarjow ßudniske jednanje na pjatk wotstorczić.

Franzowske wójnske łódźstwo.

Franzowsojo nochzedźa ßwoje wójnske łódźstwo s němskim łódźstwom do sady scźischcźeć dacź. W senacze Cuvauville na pomałkoscź ßwarjesche, s kotrejž ßo nowe wójnske łódże twarja. Franzowska je ßo hižo na schtwórte městno sady Němskeje a sjednoczenych statow połnózneje Ameriki scźischcźeć dała a bórsy budże wona na pjatym městnje sady Japanskeje stejecź. Napschećo temu ßo senator Destournelles de Constant dźiwasche, so ßo pschezo wo roswiczu němskeho łódźstwa rěcźi, so pak ßo na hospodarske a pjenježne wobcźežnoscźe njespomina, kotrež Němskej s twarjenja ßylneho łódźstwa nastawaju. Dokelž němski lud stajnje pschibywa, mjes tym so ßo franzowski njepschisporja, njemóżetaj wobaj ludaj jenake wudawki cźinicź. Franzowske łódźstwo je hoły paradny kruch a jenož temu ßłuži, so bychu ßo krajej mozy sebrake.

Franzowsojo w Marokkowskej.

Dotalny roskasował franzowskeho wójska w Casablanzy, general Drude, je na bahnischcźowu symizu skhorił. Wón je teho dla wo dowolnoscź proßył, so ßměł ßo do Franzowskeje wrócźicź. Franzowske knjeżerstwo je sa jeho naßlědnika generala Damada pomjenowało. Tutón je w lětach 1885, 1886 a 1887 w Tonkinje we wójnje pschećiwo tamnischim sběžkorjam a Chinesam wojował a ßo wopokasaneje khróbkoscźe dla s rjadom cźeßneje legije wusnamjenił. Potom bu wón sa pschiruczника franzowskeho póßłanzstwa w Chinje pomjenowany. Wjele nawjedźenjow wón w burskej wójnje nabu, a jeho rosprawy wo tejle wójnje, do Franzowskeje póßłane, jeho spěschny wobkedźbowazy dar dopokasowachu.

Saßudźenje antimilitaristow w Franzowskej.

Parižski pschißaßny ßud je 14 antimilitaristow, njepscheczelow wojerstwa, mjes nimi dweju wojokow, dla naschczuwanja wojakow k njepoßkuschnoscźi a desertaziji k jastwu na 10 měßazow harź do 1 lěta saßudźił.

Romunski kral Khorla

je mudry knjes. Sběžk ratarjow w sańdźenym lěcze je jemu ßo pschemyßlicź dał a ßwoje myßle je wón do sakonjoweho naczińska słożił, s kotrymž ma ßo wußwobodźenje burow pschewjescź. Semjanam wón jako sarunanje sa dźělenje jich kubkow 15 milijonow frankow poskicza. Burjo ßu sa ßwojeho wußwobodźerja połni sahorjenja.

Powjescze s Ruskeje.

Ruszy revoluzionarojo, mjes kotrymiž maja židźi wulku wjetschinu, njejßu hischcźe ßwoje wotmyßlenja na statny pschewrót spuschczili. Rosumja nětkole ßwoje wotmyßlenja a ßrědki lěpje potajicź, dyžli prjedy, tola też ruska polizija je poßlednje lěta wjele nawukła. W Kijewje je ßo runje wjele woßobow sajało, mjes nimi ßu wjednizy tajneje organisazije, kotraž mordarske attentaty na generalow, gubernatorow, polizajskich sastojnikow a na rektora tamnischeje universitty pschihotowasche. Polizija je sklady bombow, pojědojczene kule, browningske pistolije a revoluzionarne pißma pußlědźika. Nadpady dyrbjachu ßo 2. januara stacź, potom dyrbjesche po powschitkownym nastróżenju revoluzija wudyricź.

W Peterburgu je polizija 19 woßobow sajała, kotrež ßu ßebi pjecza mordarski nadpad na zarowu macź wotmyßlike.

Saßudźenje ßobustawow prěnjeje dumy.

Po rospuschczenju prěnjeje dumy w lěcze 1900 bě 169 jejnych ßobustawow, k revoluzionarnym stronam pschißkuschazych, napominanje na lud wudało, w kotrymž lud namołwjachu, ßo sapowjedźicź, dawki płaczicź atd. Podpißarjo napominanja ßo dla naschczuwanja luda wobskorżichu a ßu ßo k jastwu po tsi měßazach saßudźili.

Wo tsečzej ruskej dumje

ßo w nowinach „Nowym Wrjemjenju“ rosrěczenje s generalom Kuropatkinom wojsewja. Wón praji: „Wy chzecźe moje nahlady wo nětčźischej dumje shonicź. Rěczu jako privatny muž, jako wschědny wobkedźbowar. Dyrbju rjez, so nětczźischa duma na mnje dobry saczźischcź cźini. Mi ßo sda, so chze wjetschina khutne dźěła, a so duma po něcźim na pucź płódneje dźěławoscźe dóńdźe. Dyrbi pak ßo wopomnicź, so ßo s kóždym rospuschczenjom dumy intereßa sa nju pomjeńschuje a to dyrbi ßo we wocźomaj wobkhowacź.“ Kuropatkin temu pschihłoßowasche, so ßo revoluzionarne hibanje też do wójska dobywa, měni pak, so njeje žaneje pschicźiny k woßebitym staroscźam, woßebje hdyž ßo rjady offizěrow wudospołnjeja. W offizěrach hłowna móz wójska we wójnskim a měrnym cźaßu leži. Hewak

Kuropatkin do wulkeho pschichoda Ruskeje, do pokneho roswicza jeje mozow, do jeje njedżelnosćze a do jeje mozy wěri. Wón ßebi njemóże myßlicź, so Ruska njemohła ſ nětczischich pruhowanjow jako dobyczerka wuńcź. Ruski lud, ßylny w ßwojej wěrje a w ßwojej poddanosćzi k zarej khorosćź pschewinje a ßo saßo seßylni.

Prozeß pschecźiwo generalej Stößelej

tuteho wschědnje w ſrudnischim ßwětle pokasuje. Stößel je wot wscheho spoczatka sakitanje Port Artura poczežował. Wón je ßo sapowjedźił generalej Ssmirnowej nusne pjenjesy k natwarjenju naßypow pola Kinczoua pscheđ Port Arturom wupłaczicź. Wyschk Gandurin wobßwědczi, so je ßo Stößel sarjeknył, jemu měchi wudacź, ſ kotrymiż dyrbjachu ßo dźěry we wobtwjerdźenjach wupjelnicź. Stößel chzyſche, so by po móżnosćzi wjele ruskich wojakow na wobtwjerdźenjach spadało, so dyrbjał ßo Port Arkur cźim skerje Japanskim poddacź. Generalaj Fok a Reuß běschtaj Stößelowy podwólny grat. Po ßmjercźi generala Kondratenka Stößel generala Foka sa roskasowarja wjeczornych wobtwjerdźenjow postaji, wo kotreż ßo najhorzyscho wojowasche. Tam wobtwjerdźeni cźißko 2 a 3 leżeschtej. Nadběhi Japanskich mějachu wuspěch, so ßo woni pod wobtwjerdźenjom cźißko 2 saßydlichu a so mózachu kapoczecź jo podrywacź. Dla tuteje wulkeje njepscheczeloweje bliskosćze bě stejischcźo ruskich wojakow jara wobcźeżne. Rußojo ſ rucznymi granatami wojowachu, mjes tym so artillerija ſ bliskich wobtwjerdźenjow wobtwjerdźenje cźißko 2 schkitasche. Njedźiwajzy rostšélanych sakkadkow ruszy wojazy ſ bajonnetom a rucznymi granatami wschě nadběhi Japanskich wotražachu. Zyle njetrjebawschi Fok poruczi, wobtwjerdźenje wopuscheźicź.

Wosnamjaze wo Stößelowym pscheradnistwje bě wobßwědczenje wjerćha Mikeladze, kotryż bě w Port Arturje roskasowar żandarmerije. Po pscheßhratej bitwje pola Kinczoua general Ssmirnow pschikasa, so bychu ßo kóżdy wjeczor wschě wokna ſ wokenzami pschikryke; pschetoż ßwětła we woknach Japanskim snamjenja dawachu. Wschitko wobydlerstwo wukasej poßkuchasche, jenoż Stößelowe wokna wjeczor wobßwětlene wostawachu. Wjerch Mikaladze to wohladawschi, Stößela sdwórliwje napominasche, so bychu ßo jeho wokna wjeczor pschikryke. Stößel pak pschikasa, so ßo wokna njeßmědźa pschikrycź, staji ßwětło na wokna, da Mikaladze sajecź a jeho sa khostanje na Laoteschan wupokasa, hdźež bě njepscheczelskemu tšélenju wustajeny. Pod khostanjom satšélenja jemu wón sakasa, ßo do twjerdźisny wrócźicź

Sswědk Dmitrijewski bě organisator měschcźanskeje woboty. Wscho mużstwo wobydlerstwa wot 14. hacź do 60. lěta ßo sahorjene k woborje samolwi. Tola Stößel tule woboru hidźesche a ju k wojowanju njewużiwasche, ale k dźěłam wokoło ßwojeho wobydlenja. Hdyż wobornikow wohlada, jim ßlěpzow a paduchow nadawa.

Po wopuschcźenju wobtwjerdźenja 2 Stößel wójnsku radu swoła. General Reuß w njej rosestajesche, so je Port Artur nadawk měł, łódźstwo sakitacź; tónle nadawk je dopjelnjeny; sa Kuropatkinowe wójsko njeje pak Port Artur dawno wjazy trěbny, dokelž ma to hižo dawno doscź mozow. Skónczńje ßo wschitzy ßobustawy wójnskeje rady ſ wuwjaczom Stößela, Reußa a Foka sa to wuprajichu, so ma ßo Port Artur dale sakitacź. Pschi tym general Belyj pscheczźiwo powschitkownje rosscherjenemu měnjenju wustupi, so kanonske kule njedoßahaju. Wón wobkrucźesche, so kule hischcźe sa dwaj wulkaj nadběhaj doßahaju. Ssmirnow ßebi żadasche, so dyrbi ßo twjerdźisna do wucźerpanja wschěch mozow sakitacź. Hakle sa schěsćź njedźel ßměło ßo wo tym jednacź, hacź ßu wschě mozy wucźerpane.

Hacź runje bě wulka wjetschina wójnskeje rady sa dalsche sakitanje, Stößel 31. dezembra jeneho offiźera k japanskemu generalej Nogiej póßła a Port Artur Japanskim pscheradźi.

Admiral Wiren praji: 31. dezembra list wot generala Reußa ſ powjesću dostach, so je ßo jedyn offizér k generalej Nogiej póßłał. Duż mi jenoż nóz k sniczenju łódźow wubu. Dźěch k admiralomaj Gregorowiczej a Loschcź'nskemu; jimaj bě nowosćź, so je ßo parlamentar k generalej Nogiej póßłał. Pytachmy generala Beleho a Ssmirnowa, tola też wonaj wo njeßłyschanej pscheradnischej krocźeli niczo njewjedźeschtaj. Dźěch k Stößelej a jemu rjeknych: „Kak scźe móhli tajke nješchto po poßedźenju 29. dezembra cźinicź?“ Stößel wotmolwi: „Haj, wone je ßo stako. Offizér ßo hižo wrócźa.“ Snutskowne sacźucźe mi praji, so dyrbjał ßo Stößel jako pscheradnik hnydom sajecź. Setkach generala Reußa a na njeho sawołach: „Tale kapitulazija je hanibna pscherada, móżemy twjerdźisnu hischcźe dżerżecź!“

Amerika a Japanska.

Prěnje łódźe wójnskeho łódźstwa sjenocźenych statow połnóżneje Ameriki, kotreż ſ atlantiskeho do cźicheho morja pluwaja, ßu k argentinskemu brjohej pschijěłe. W něktorych nowinach ßo nětko hłoßy ßłyschecź dawaju, so amerikanske łódźstwo njeje k wójnje khmane. S něktorych łódźow je dźěl mużstwa czeknył, a łódźe ßu teho dla ßłabje wobßadźene. Něktore łódźe hischcźe ſ zyła njeißu wupruhowane a panzer wschěch łódźow je pschе wuski. Hdy bychu njepscheczelske bomby dźěru do łódźnych scźěnow wyschе panzera wurasyke, mohłe ßo łódźe lohko potepicź. Tak slě drje ſ amerikanskim łódźstwom njeje. Amerikanszy admiralojo dyrbjeli drje najwjetschi hłupazy bycź, hdy bychu nowe wójnske łódźe tajke natwaricź dali, so ßo njebychu sa móřsku bitwu pschihodźike.

Mjes tym so łódźstwo do cźicheho morja jědźe, ßo Philippinske kupy skoku wobtwjerdźuja. Sa nje ßu ßo wulke hromady munizije, wulke kanony k sakitanju móřskeho brjoha, torpedy a podmórske miny k sakitanju Manilaskeho pschistawa wotpóßłake.

Japanska a Kanada.

Dźěłacźerjo w jendźelskej koloniji w Kanadźe ßo runje każ cźi w ßußodnych sjednocźenych statach połnóżneje Ameriki pschecźiwo chineskim a japanskim pschicźahowazym dźěłacźerjam wobaraju. Tucźi sa kóżdu płacźisnu a pod kóżdym wumënjenjom dźěłaju a tak na msdu tłócźa. Lětßa, hdźež w zyłej połnóżnej Amerizy ſ dźěłom klaza, ßu japanszy a chineszy pschicźahowarjo ſ najwjetschim pohorschkom a na wjazy městnach je jich dla k njeměram doschło. Kanadske knjeżerstwo teho dla ſ Japanskej wo to jedna, so ßo wot tam njebychu wjazy dźěłacźerjo do Kanady ßłali. Hacź dotal pak ßo mjes Kanadu a Japanskej njeje żaneje pschesjenosćze wo tymle praschenju dozpiło. Po Londonskich privatnych powjesćźach je ßo japanske knjeżerstwo ſ rosßudźenosću sarjekło, ßo na nětajke wucźinjenje swjasacź, ſ kotrymż mělo ßo wucźahanje japanskich dźěłacźerjow do Kanadskeje samjesowacź. Wscho, schtoż chze Japanska ßłubicź, je to, so chze njestrowych wucźaharjaw wrócźo sdżerżecź a jich w nastupanju jich kharaktera pruhowacź. Japanski konsul w Kanadźe, Nosse, je ßo wotwołał, dokelž je Kanadźe ßłubił, cźehoż ßo jeho knjeżerstwo nochze dżerżecź.

We Vancouvrje je saßo mjes japanskimi a běłymi ke krwawnym pukam doschło. Japanszy pschekupzy ßo do běłych matrosow dachu a, dokelž běchu we wjetschinje, jich sbichu. Běli cźeknychu, tšjoch ſranjenych sawostajiwschi, ſ kotrychž jedyn wumrje.

Shubjene a namakane.

Wěrny podawk.

Po wubjernej hosćźinje we ßwojej villi w pjatej drósy knjes Pawoł G., jara wobhladny New-Yorkiki bankownik, někotrym woßebitym pschecźelam tónle podawk se ßwojeho żiwjenja powjedasche.

S wobßaha stawisny cźitarjo spósnaju, cźeho dla prawe mjena mjenowane njejßu, dokelž wjazy mjenowanych woßobow je sawěscźe hischcźe żiwych.

„Nimale ßydom lět běch pschi pokładnizy w bankowni Wiliamson a Comp. postajeny a dowěru ßwojich pschedstajenych a ważenje ßwojich towaŕschow běch ßebi dobył; tu ßo něschto sta, schtoż zyłe moje bycźe na wokomik ſ kolijow wußuny, ale schtoż mi we woprawdźitosći pucź k mojemu pschichodnemu sbożu pschiprawi.

Ras rano mi knjes Wiliamson młódschi pschipokasku na 3000 puntow sterlingow pschepoda, poruczejo, so mam tute pjenjesy na hollandskej banzy sběhnycź. Sa hodźinu bě to hotowe, a na prosy pißaŕnje knjesa Wiliamsona stejo bjesdźak ſ ruku do kapßy sajědźech, w kotreż mějach toschku ſ bankowkami. Ja ſ wustróżenjom saschikanych — toschka bě shubjena. Lědma chzyſche ßo mi ßuroweje wězy wericź, ale dwělowacź móżno njebě. Pjenjesy běchu mi pak pokradnjene abo ßo mi shubiłe, njemějach jich tola wjazy.

Hischcźe błędy a sprostnjeny w durjach stejach, tu każ na pok w ßonje hłóß knjesa Wiliamsona prajicź ßłyschach:

„Nó, tu dźě scźe, hdźe dha macźe pjenjesy?“

Schto je ßo potom stało, to wjazy njewěm, scźěhowaza hodźina je ßo mi w pomjatku do husteho njepschedobytneho scźina sawaliła. Po mojim sadżerżenju a po mojim zyłym dotalnym żiwjenju mojej knjesaj prawa njemějeschtaj, ßebi wo mni slě myßlicź, ale wonaj tak cźinjeschtaj, a rěcźeschtaj, so ßo ſ tym najhłubscho ranjeny cźujach. W tej hodźinje ßurowje cźerpjach, a hdyż potom domoj dźěch, běch wschón na sadwělowanju. Niż jeno dobre postajenje běch shubił, ale też mój zyły pschichod bě ßnadź sniczeny, pschetoż tajki podhlad, kiż na cźłowjeku leži, duchownje wěscźischo mori, dyżli kula po woprawdźitym pucźu.

Ale běch mkody a mějach ducha, kotryż ßo tak ßnadnje po-

dußycź njeda. Hdyž ßebi ßwoje dopomnjecźe a jene po druhim pschetkadowach, spósnach, so běch 3000 puntow sterlingow shubicź dyrbjał a so mi potajkim pokradnjene bycź njemóžachu. Duž dyrbjach wschitko na to ważicź, so bych shubjene pjenjesy saßo dostał. Něschto pjenjes běch ßebi nalutował a ßebi wotmyßlich, te nałożicź, so bych we wschěch nowinach ßwoju shubjenku wosjewił; pschi tym pak na swuczene waschnje dobre myto sa namakanje njelubjach, ale s krótkimi ßłowami ßwoje cźwile wo shubjenu cźesćź a dla sniczeneho pschichoda wopißach. Posdźischo ßym husto tuto sadwělowaze powołanje na cźestnosćź druhich cźłowjekow pschecźitał, a to dyrbju ßebi wusnacź, so to moja wina njebě, so bjes wotmyßleneho wuspěcha wosta. Wone bě woprawdźe hłuboko jimaze, a bě cźucź, so mějesche kóżde ßłowo s nusy a s bjesnadźijineje staroscźe ßwój korjeń. Nimo teho bě na nim widźecź, so je zyle wěrne.

Dwě njedźeli dołho spochi we wschěch Londonskich nowinach ßwoju próstwu wospjetowach, ale bjes wuspěcha, a ja běch hižo w najhłubschim sadwělowanju, tu ßo ras rano do mojich duri saklapa. Dokelž běch ßo po ßwojim njesbožu wot wschěch ßwojich snatych sdalił, ßebi myßlicź njemóžach, schtó chze mje wopytacź, a běch wschón pschekwapjeny, hdyž pschekupz knjes Richard Lyton sastupi, kotrehož běch něschto krócź pola Wiliamsona wohladał.

„Wo waschim shubjenju ßym ßłyschał", bjes dalscheho sawoda sapocza a stólza njepschija, kotryž jemu poskiczich. „Wasche wosjewjenja w nowinach ßym cźitał a sa waß ßo sajimuju. Runje ßym wot waschich prjedawschich knjesow pschischoł, a po wschěm, schtož ßym tam ßłyschał, ßym sa shubjene 3000 puntow dobre prajił."

Běch ja woprawdźe prawje ßłyschał?

„Kak, mój knjeze", sawołach, „wy scźe — —"

„Dajcźe mi dopowjedacź", pschekupz pokracźowasche, „to ßym scźinił, dokelž ßym zyle wěscźe pscheßwědczeny, so scźe wy cźestny cźłowjek. W pschichodnym měßazu London wopuschcźu a ßo do New-Yorka pscheßydlu a tam bankownju sakožu, chcecźe wy mój pokładnik bycź? Ně, žaneho dźaka", wón khwatnje rjekny, widźo, so mi ßylsy do woczow stupaju, „pschiwosmjecźe mój namjet? Haj abo ně, to je wschitko, schtož chzu ßłyschecź."

„Hacź ja pschiwosmu? Zyke žiwjenje polne ßwěrneho, cźestneho dźeła —"

„Duž je hotowe", knjes Lyton rjekny, do duri krocžo, „prjedy hacź wotpucźujemoj, móżecźe kóżde ranje ke mni pschikhadźecź. Dobre ranje!"

Ja běch wschón pschekwapjeny a njewjedźach, hacź ßym w ßonje abo wotucźeny. Ale hdyž dyrbjach ßebi napoßledku tola wusnacź, so bě to woprawdźitosćź, s hłoßom sawyskach, mjes tym so ßo mi ßylsy sboża po lizomaj ronjachu.

Pjatnacźe lět bě ßo minyło, so běch njesbožownu toschku shubił. Moje wobstejenja běchu ßo jara pscheměniłe. W knjesu Lytonu běch niz jeno derje smyßleneho pschedstajeneho, ale tež wěrneho pscheczela naschoł, kiž pod wótrym swonkownym skotu wutrobu khowasche. S prěnjeho dnja naju shromadneho pschebywanja mi pschikhilnosćź wopokasowasche, kiž bě mi njewujaßnjomna, kotruž pak ßebi saßkužicź ßebi ja najwjetschu prózu bjerjech. Po cźaßu buch jeho towarstwownik a potom jeho pschichodny ßyn. Shubjenych 3000 puntow wěso Wiliamsonej a Comp. wrócźich, hdyž mějach ßrědki na to. Banka Lyton a Comp. mějesche wulke wuspěchi, ja mějach luboscźiwu žonu a dwě lubosnej dźěsći, ale jena mróczel bě na njebju mojeho sboża. Wopschijecź njemóžach, cźeho dla bě ßo mój pschichodny nan s wopręduka tak njesrosymliwje sa mnje sajimował.

Husto, hdy by ßo mój hewak jara mjelczity pschichodny nan do rěcźenja dał, pytach rěcźe na tutu wěz dowjesćź, ale wón ženje wo to njerodźesche. Wón bě jara poniżny cźłowjek a nochzyssche, so bychu jeho dla dobrych skutkow khwalili.

S dobom doktor Jalmer, nutrny pschecźel mojeho pschichodneho nama, do New-Yorka dóńdźe a naß husto wopytowasche. Ras rěcźe na shubjenje pjenjes dóńdźechu, dokelž bě to w nowinach wosjewjene.

Ludźi, kotrymž ßo to stanje, móżu lědma wobžarowacź", doktor Jalmer rjekny. „To je pschezo dopokas, so je shubjeć pak njerodny, pak lohkomyßlny. Jeno ras psched mnohimi létami bě mi žel młodeho cźłowjeka, kiž bě wjetschi pjenjes shubił. S mało rjadkow, kotreż bě wosjewił, woprawdźe hłuboka bolosćź rěcźesche." — Hižo pschi prěnich doktorowych ßłowach bě mój pschichodny nan tak sblědnył, jako budźische do womory padnył. — „Ty dyrbisch ßo tola na to dopomnicź", lěkaŕ rjekny, ßo na njeho wobrocźejo. „To bě w ßamßnym cźaßu, hdyž mějesche ßo ty ßam tak bědźicź, hdyž bě telko pschißadźił."

„Haj, to ßo dopomnju", Lyton s waha wotmolwi.

„Ja chzył rad wjedźecź, schto je ßo s wbohim cźłowjekom stało", doktor Jalmer pokracźowasche.

„To mózu wam prajicź", sarěcźach ja. „Tón wbohi cźłowjek ßym ja!"

„Wy?"

„A runjeż nan wo tym ßłyschecź nochze, chzu wam to s krótka rospowjedacź."

Hdyž běch dorěcźał, doktor Jalmer mojemu pschichodnemu nanej ruku da.

„To je na tebje podobne!" wón hnuty rjekny.

Mój pschichodny nan chzysche stanycź, ale wón tschepotasche.

Moja žona jemu na pomoz dokhwata.

„Schto dha cźi je?" doktor ßo woprascha. „Njemohł cźi ja pomhacź?"

Lyton pak wschu pomoz wotpokasa a rjekny, so jeno powětra trjeba.

Jena myßliczka mi do hłowy saje, ale wěsta to njebě.

Nasajtra rano mje pschichodny nan k ßebi sawołacź da.

„Luby Pawlo", wón rjekny, „mam tebi ßo wusnacź."

Wón s blida wěz wucźeże, kotruž mi pokasa a rjekny: „Snajesch ty tole?"

„To dźě je toschka! Toschka, w kotrejž bě 3000 puntow sterlingow — ale potom —"

Mój pschichodny nan pokracźowasche: „Haj, luby Paulo, ja ßym ju naschoł; ßudź hakle, hdyž ßym dopowjedał." Wczera ßy wot doktora Jalmera ßłyschał, do kajkeje nusy ßy bjes winy psches bankerot w Philadelphiji pschischoł. To mje cźim bóle trjechi, dokelž běch runje na tym, ßo ßem pscheßydlicź. Kajki wuspěch ßym dozpił, to ßam wěsch, wulkotnischi, hacź ßmědźach ßo nadźecź.

To bě 14. dezembra, so ßy toschku shubił. Mi pobrachowasche wokoło 3000 puntow, a njebě mózno ßebi jich sehnacź. Runje běch na drohu stupił, tu s nohu do něcźeho storcźich — to bě ta toschka. Wotewrich ju — mějach horze bědźenje — podležach.

18. dezembra saplacźich ßwoje dołhi a běch cźestny wobkhodnik. Sbytkne wězy ty snajesch. Ty ßy cźerpił, ja też. A nětkole ßo prascham: móżesch a chzesch mi wodacź? Njepschecźelszy běch wokomik roshorjeny, ale potom ßebi pomyßlich, kelko sboża bě mi tutón muž pschiprawił, a hdyž w tym wokomiku moja lubowana žona do duri stupi, posticźich jemu prawizu, s lěwizu na Marju pokasujo.

„Na to ßebi wjazy njemyßlu, schtož ßym shubił, to jeno wěm, so mam ßo tebi sa sboże ßwojeho žiwjenja dźakowacź."

A s teho dnja ßu ßo mróczele s jaßneho njebja mojeho žiwjenja shubiłe."

Za Serbski Dom w Budyšinje

dale za njón dari:

Diakonus Nowy w Ketlicach . . . . . 3 hr. — np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wyschsche wotdźělenje měschczańskeje pschekupskeje schule je prawo k wustajenju wopißmow wo wědomostnej wukhmanosći sa jenolětnu dobrowólnu wojerśku ßłužbu wudźělecź dostało.

S **Budyschina.** W Michalskej woßadźe je ßo w lěcźe 1907 wukschcźiło: 255 dźěcźi (131 hólzow a 124 holzow), 14 mjenje hacź 1906, mjes nimi tśi krócź dwójnikaj a 33 njemandźelskich dźěcźi. Morwych narodźenych bě 6. Pschipowjedało je ßo 92 porow, 4 wjazy, hacź 1906, s nich je ßo 67 tu swěrowało, mjes nimi 7 wudowzow, 2 wudowje. 1 dźěleny mandźelski. Spowjednych bě 9130, 334 mjenje hacź 1906, s nich bě 3623 mužskich a 5507 žónskich, 6099 Sserbow a 3031 Němzow; 139 spowjednych prěniczkow, 137 we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 246 khorych a doma wopravjenych, mjes nimi 60 Sserbow w měscźe a 4 privatne spowjedanja. Wumrjeło je 162 woßobow (92 mužskich a 70 žónskich), 6 mjenje hacź 1906. Pódla teho je ßo 6 swonka woßady semrjetych na woßadźinych pohrjebnischcźach khowało.

— **Wotrjady „Maćicy Serbskeje"** ßo sańdźeny schtwórtk w Sserbskim Domje skhadźowachu. Knjes farar dr. Rjencź w stawiśniskim wotrjedźe mjena tśjoch starych němskich hrodow we Łužizy rospominasche, kotreż ßu hižo w khroniziy biskopa Dithmara-Mjesy-

borſkeho naſpomnjene. Wone tam rěkaju Godowi, Trebiſke a Oſtrušna. Hacž dotal ꝑu ſa to měli, ſo je Godowi nětčźiſchi Hodźij, Trebiſke nětčźiſche Trjebjenzy pola Biſkopiz a Oſtrušna pak Wotrow pola Pancźiz. Knjes profeſor dr. Muka pak wukładowaſche, ſo je Trebiſke nětčźiſcha Dobruſcha a Oſtrušna jene hrodźiſchcźo pola Biſchheima, nimo kotrehoż rěcźka Oſtrušna běži. Knjes farař Urban ꝑerbſke mjena, w ſtarych kaczanſkich liſcźinach 13. a 14. lětſtotka namakane, cźitaſche. S nich ſhonichmy, ſo bě ꝑo hižo w lěcźe 1293 w Budyſchinje ꝑerbſki prědowało. W rěcźeſpytnym wotrjedźe ꝑo wo ſpiſanju němſko-ꝑerbſkeho ꝑłownika jednaſche. W hudźbnym wotrjedźe knjes wucźeŕ Rjecźka, w pädagogiſkim knjes farař Domaſchka, w rěcźniſtwowym knjes farař Winger, w belletriſtiſkim knjes kapłan Andrizki a w ſtaroźitnoſtnym knjes profeſor Muka roſprawu poda.

— Pſchi ſpowjedźi ꝑo po měnjenju wſchelakich ludźi ſe ſhromadnym trjebanjom kheluchа khoroſcźe roſſchěrjeja. Krajny mediźinalny kollegium bě ꝑo teho dla na krajne evangelſko-lutherſke konſiſtorſtwo ſ napominanjom wobroczźik, ſo by kóždy ſpowjedny woꝑebity kheluch doſtał. Konſiſtorſtwo je ꝑo ſtutemu ꝑadanju ꝑarjekło, dokelž by ꝑo to cźeźko wuwjeſcź hodźiło. Tola je wone poruczźiło, ſo by ꝑo w zyrkwjach liczba kheluchow, pſchi ſpowjedźi ꝑo trjebazych, roſmnożiła.

— W Budyſkej katholſkej woꝑadźe je ꝑo w ſańdźenym lěcźe 105 dźěcźi wukſchcźiło, mjes nimi 11 njemandźelſkich, a to 4 ſ Budyſchina, 3 ſ wokolnych wſow a 4 dźěcźi zuſych macźerjow. Wěrowanjow bě 16, mjes nimi 7 měſchanych porow. Na Mikławſchk je ꝑo 62 woꝑobow khowało, 5 wjazy dyžli loni. K ꝑwjatemu woprawjenju pſchińdźe w Pětrowſkej, ꝑerbſkej a jaſtwowej zyrkwi 10,987 woꝑobow. Domjazych woprawjenjow bě 149.

— (Jěſdne koło ꝑo kradnyło.) Dźěłacźerjej Cźechej je ꝑo jěſdne koło ſe ſnamjenjom „błyſk“ cźiſło 10798 kradnyło.

— (Ssamomordaŕſtwo.) Pſched dlějſchim cźaꝑom bě ꝑo woženjeny duchakhory cźaꝑnikaŕ Mätzka w Budyſchinje ſhubił. Jeho ꝑu w keſkach pola „cźělza“ bliſko Wownjowa wobwěꝑnjeneho namakali.

— Wot kotreho cźaꝑa lěto ſ prěnim januarom ſapoczinamy? Někotryžkuli ꝑebi myꝑli, ſo je pſchezo w kſchesćźijanſkim cźaꝑu 31. hodownika kónz lěta było. Temu njeje tak. Dołhi cźaꝑ je ꝑo w kſchesćźijanſkich krajach lěto ſ prěnim měrzom ſapoczało. We wſchelakich krajach bě ſapoczatk lěta 25. měrza. (Marje pſchipowjedźenje.) W Venedigſkej republizy tónle ſapoczatk lěta hacž do lěta 1797 wobſtejeſche, w kotrymž ꝑo Venedigſka republika pſches Napoleona powróczi. W Jendźelſkej ꝑo lěto hacž do ſawjedźenja Hrehorſkeje protyki (1751) ſ dnjom Marje pſchipowjedźenja ſapoczowaſche. W Franzowſkej jutrownicźka jako ſapoczatk lěta płacźeſche. Tola dokelž jutry wěſteho dnja nimaju, bě tónle ſtil jara njepſchiſprawny. W rańſcho-romſkim khěžorſtwje bě ſapoczatk lěta na 1. ſeptembra poſtajeny, dokelž ꝑo romſke dawkowe lěto 1. ſeptembra ſapoczowaſche. Tutón ſapoczatk lěta po zyłym rańſcho-romſkim khěžorſtwje płacźeſche. W ꝑrjedźnym wěku běchu tež hody wjele roſſchěrjeny ſapoczatk lěta. Prěnje poſtajenje 1. januara jako ſapoczatk lěta wot Julija Cäſara wuńdźe; po tymle ſtylu ꝑo wſchudźe liczeſche, hdyž bě julianſka protyka ſawjedźena, a tež prěni kſchesćźijenjo ꝑwoje lěta po tymle waſchnju liczachu. Zyrkej pak tole liczeŕſke waſchnje wucźiſchcźecź pytaſche, dokelž na ꝑane waſchnje ſ kſchesćźijanſkimi ꝑwjatymi dnjemi njeſwiꝑowaſche a ſkerje na pohanſke nałožki dopominaſche. Hdyž ꝑo jej to na dlějſchi cźaꝑ wſchudźe njeporadźi, wona 1. januarej ſ tym zyrkwinſki wuſnam da, ſo wona na njón Jeſuꝑowe wobrěſanje połoži.

— Syma chze nětko nakhwatacź, ſchtož je do hód ſakomdźiła. Schtwórtk rano bě thermometer na 16 gradow niže null po Reaumurje abo na 20 gradow po Celſiju ſpadnył. Wětſik hižo nětko 6 dnjow bjes pſcheměnjenja ſ Ruſkeje ducha; duž je bjes dźiwa, ſo dźeń wote dnja syma pſchiběra. W Ruſkej mjenujzy hižo wot 3 njedźel ſatraſchna tſchěłkańza knježi. W Peterburgu a wokolnoſcźi je pjecza wjazy dyžli 100 woꝑobow ſmjerſko. Żeleſniſke cźahi ꝑo wulkeje ſymy dla wo poł dnja ſaposłdźeja. Se ꝑwlnym tepjenjom je tu a tam woheń naſtał. W franzowſkim pódłanzſtwje je ꝑo ſběrka pißmow ſpaliła. — Tež w Němzach je ꝑebi ſyma ꝑwoje woꝑory ꝑadała. W Küpperſtegu ꝑu jeneho pucźowazeho rjemjeſlnika ſmjerſnjeneho namakali. W Bergiſkim Gladbachu běchu pſched ꝑurowej tſchěſkanzu někotſi lunźo wukhow pódła jeneje kalkoweje paleŕnje pytali. Hdyž jedyn ſ nich wotucźi, wón ꝑwojich towaŕſchow ſadużenju bliſkich wohlada. Jedyn wſchón ſwuhleny w pjezy leżeſche.

S **Bělczez.** S woprawdźitej cźwilu ꝑu nětkole zyganjo ſa naſche wſy. Wot teho cźaꝑa, ſo ꝑu w Budyſchinje někotrych zyganow k jaſtwu ſaꝑudźili, zyganjo wokoło Budyſchina po wſach cźahaju, cźakajo, hacž jich towaŕſchow ſ jaſtwa puſchcźa. Pſched tydźenjom zyganjo tež w naſchej wſy pſchebywachu a po ſwucźenym waſchnju po proſchenju khodźachu. Mandźelſku tudomneho kublerja Wagnera tſi zyganki ꝑamu doma nadeńdźechu. Ju wobſtupiwſchi ju wo to a tamne proſchachu. Hdyž běchu ꝑo zyganki wotꝑalili, Wagnerowa do ſaka ſa ꝑwojej móſchnju pſchimny. Tola wona ju podarmo pytaſche. Móſcheń bě ſ zygankami ꝑobu ſchła. Na kajke waſchnje je ꝑo jej wona kradnyła, je Wagnerowej hiſchcźe dźenża hódańcźko. — Tež w Małych Bobolzach na zyganſki wopyt ſ mjerſanjnm ſpominaju. W tamniſchej Gruhlez korcźmje woni khětru worcźiſnu naczinichu a tež wſcho prawje ſapkacźichu. Hdyž pak běchu ꝑo bruni hoſcźo wotꝑalili, hoſcźenzaŕ pytny, ſo běchu jenemu dźeꝑacźhriwnowſkemu ſkotakej ſ jeho pjenjeżneho kaſchcźika ꝑobu hicź kaſali.

Se Ssowrjez. Cźeladnik Ernſt Friedrich Renner, kotryž na poſłed w Budyſchinje ꝑłużeſche, bě ꝑo 21. dezembra na pucź domoj do Ssowrjez podał. Wón pak njeje do Ssowrjez pſchiſchoł, tola ꝑo tež njeje do ꝑwojeje ꝑłużby wróczźik. Dokelž wón njeje duchownje ſtrowy, ꝑnadź wón po ꝑwěcźe wokoło błudźi abo je na někajke waſchnje do njeſboża pſchiſchoł. Renner je 1 meter 60 cm. wulki a ſróſtny, ꝑuchi do woblicza, ma maku cźornu bródku pod noꝑom a krótke ſtſihane włoꝑy.

S **Bolborz.** Wóndano někotſi zyganjo do naſcheje wſy pſchińdźechu a dom wot domn po proſchenju khodźachu. Hdyž jich wotpokaſachu, chzychu wowꝑ ſa ꝑwoje konje abo zyrobu ſa ꝑebje kupowacź. Jedyn tudomny ratař pak khoſchcźo ſhrabnywſchi zwólbu ſ dwora wubi. Ziwnoſcźeŕ Groſa, kotryž zyliczki ꝑam ꝑwoje hoſpodaŕſtwo wjedźe, ſ nimi pſchecźelniſcho wobkhadźeſche. Wón ꝑo da naŕěcźecź, jim ſa 50 nowych pjenjeżkow wowꝑa pſchedacź. Zyganjo njeběchu ꝑłěpzowſzy khudakojo; ſapkacźichu ſ dwazyćźihriwnowſkim ſłotakom. Groſa dyrbjeſche teho dla na naiſtwu pjenjeſy ſameńcź hicź. Tam ꝑebi wón w jenej kſchini něhdźe 1200 hriwnow khowaſche. Mjes tym ſo wón w najſtwje pjenjeſy ſ kſchinje wſa a je ꝑebi pſchecźeli, wón ſady ꝑebje někajke ſchrótowanje ſaꝑkyſcha. Sſo wohladnywſchi wón zyganow w najſtwje widźeſche. Woni běchu mjelczo ſa nim pſchiſchli a ꝑmějizy pſchihladowachu, kak wón pjenjeſy liczeſche. Groſa jim 19 hriwnow 50 np. wupłacźi, na cźož ꝑo zyganjo wotꝑalichu. Tydźeń poſdźiſcho, runje patorżizu, bě Groſa po ſwucźenym waſchnju ꝑwój ſkót napizował a pódła teho ꝑykanje na ꝑwjate dny naŕeſał. S hródźe ſtupiwſchi ꝑo wón trochu dźiwaſche, ſo běchu wſchě durje ſwoczinjane, kotreż wón tola ſtajnje ſady ꝑebje ſaczinja. Niczo dobre njewocźakujo, wón na naiſtwu dźěſche. Tež teje durje běchu wocźinjene. Kak pak ꝑo wón ſtróži, hdyž ſaſtupiwſchi wohlada, ſo bě ſ kſchinje wěko wotraženе. Zyganjo, kotſiž běchu pſchi kupowanju wowꝑa wuꝑłědźili, hdźe wón ꝑwoje pjenjeſy khowa, běchu tu pobyli. Mjes tym ſo wón ꝑwoje kruwy pizowaſche, běchu woni ſkradźu do domu ſaléſli a ſ kſchinje 1200 hriwnow kradnyli. Ludźo ꝑu drje zyganow wo wſy widźeli, tola nichtó jich njeſnaje a njewě, hdźe ꝑu woſtali. Tónle podawk njech je druhim wjeꝑnjanam ſ warnowanjom. Najlěpje je, hdyž ꝑo cźłowjek ſ zyganami ſ zyła njenakładuje.

Se **Scheſchowa.** Na wjeꝑeke waſchnje ꝑo wobydlerjo naſcheje wſy pſcheꝑłapichu, hdyž ꝑo na nowolětnym ranju ſe ſpěwanjom rjanych khěrluſchow ſe ſpanja wubudźichu. Někotſi młodźi mużojo běchu ꝑo ſrěczeli, naꝑ na tajke waſchnje ſ hudźbnym pſchewodom nowe lěto poſtrowicź. Njech je jim ſa to naſch dźak a pſchipóſnacźe wuprajene.

—th.

S **Hodźija.** W naſchej woꝑadźe je ꝑo loni narodźiło 119 dźěcźi, mjenujzy 69 hólcźkow a 50 holcźkow, mjes nimi 6 morwonarodźenych a ras dwónikaj. Sswój khcźeńſki ꝑlub je 103 dźěcźi wobnowiło, pſchipowjedanjow bě 55 a 36 wěrowanjow. K Bożemu blidu je 5583 woꝑadnych pobyło a ſemrjeło je 97 woꝑobow.

S **Běcźez** pola Hodźija. Sańdźenu ꝑobotu bě tu wulka hońtwa. 23 ſajazow, 1 kaczku a 1 kanikła potſélachu. S poꝑłednim wutſélom ꝑo bohużel jedyn honjeŕ cźeźko ſrani. Jedyn ryczeŕkubleŕ, kotryž bě ꝑo do jeneho ſajaza ſameŕił, měſto ſajaza honjerja do woblicza a wutrobna tſéli. Sawołany lěkaŕ mózeſche jenoż 5 ſchrótow ſ woblicza ſwucźahacź. Něhdźe 20 ſchrótow je w cźěle tcźazy woſtało.

S **Bukez.** Pjerišniſka wuſtajenza ſměje ꝑo tu 5., 6. a 7. januara w Heimrichez hoſcźenzu.

S **Hrodźiſchcźa.** W naſchej woꝑadźe, kotraż mějeſche pſchi poſłednim ludliczenju mjes 2004 duſchemi 1966 evangelſko-lutherſkich, je ꝑo loni 69 dźěcźi narodźiło, 41 hólzow a 28 holzow, 4 ꝑo morwe narodźichu, 7 bě njemandźelſtich. S tych 65, kiž ꝑu ꝑo żiwe na-

rodźiłe je 12 w běhu lěta ſaßo ſemrjeło. Pſchipowjedanych bu 18, ſwěrowanych 14 porow. Semrjeło je 38 woßobow, 27 muźſkich, 11 źónſkich, 18 doroſćenych, 20 dźěćźi. Najwyſchſcha ſtaroba bě 91 lět 9 měßazow 5 dnjow. Spowjednych bě 2898, 2389 Sserbow a 509 Němzow. Doma woprawjenych 63, paćerſkich dźěćźi 38. Wunoſchk 9 krajnych zyrkwinſkich kollektow bě 464 hr. Wyſche teho bu 600 hr. ſa mißionſtwo mjes pohanami woprowanych, mjes nimi 100 hr. wotkaſanja Jana Bohuwěra Wićaſa, źiwnoſćerja w Běłej Horje.

S Rakez. W naſchim towaŕſtwje „Lipje“ horliwje dźěłaja a ßo prózuja. Symſki cźaß je ßo k nawuknjenju wjetſcheje dźiwadłoweje hry „Na wumjenku“ wuźił. Njedźelu 12. januara wjećor w 7 hodźinach budźe ßo wona w ſali tudomneho hoſćenza „Sakſk. doma“ pſchedſtajećź. Prjedy teho ßo něktore rjane ßerbſke ſpěwy ſaſpěwaju. Njech Sserbjo ſ Rakez a wokolnoſće tule rjanu ſabawu prawje bohaće woppytaja.

S Bukowza pola Kamjeńza. Na ßynowej łubi tudomneho ryćerſkubła 11. dezembra rataŕſkeho dźěłaćerja Auguſta Nyću wobweßnjeneho namakachu. S wopŕědka ßebi myßlachu, ſo je ßebi Nyća ßam źiwjenje wſał a jeho teho dla teź jako ßamomordarja khowachu. Tola hižo pohrjebny dźeń ßo w Bukowzu powjedaſche, ſo ßu Nyću ſkónzowali. Na Nyćowego ßobudźěłaćerja Jakuba Krała, 1869 w Radworju narodźeneho, tukachu, ſo je mordaŕſtwo ſkućźił. Naſajtra ßu jeho teho dla źandarmaj Großmann a Genzel ſajałoj a Kamjeńſkemu ßudniſtwu pſchepodałoj. Hać je Kral winowaty, njeje hiſchće dopokaſane.

S Komorowa pola Rakez. Do pinzy jeneho tudomneho hoſpodarja po nozach jedyn pakoſtnik cźahaſche. Hoſpodaŕ, to pytnywſchi, ßwojeho pßa pſched durje ſwjaſa. W nozy ßo paduch ſ jenym kumpanom k pinzy ßnawaſche, ſo by w njej ſaßo pakoſćił. Poß pak na dołhoporſtakow tak wótſje ſaſchćowknu, ſo ßo hnydom do cźékanja daſchtaj. Paduchowy pſchewodźeŕ mějeſche tak nuſne, ſo ßwoje drjewjanzy pſched pinzu ſtejo woſtajiwſchi cźekny. Paduchaj ſtaj taj ßamaj cźłowjekaj, kotrajź w lěcźu a naſymu po polach a ſahrodach kaſytaj a ſ nich zyblu a kakowe hłowćźki kradnjetaj. Naſchemu kublerjej Schimanej je jedyn ſ njeju piczel dobreho palenza wotnjeßł. Hdyž pak źandarm do wßy pſwiúdźe, ßo paduch do hroſy da. Se ßwojimi ßwójbnymi njebě wón telko palenza na dobo wupicź mohł, wón pak w ßwojim wuſkim ſtatoku měſtna njemějeſche, hdźeź mohł piczel ſkhowacź. Wón teho dla tón ßamy wjećor piczel ſaßo k Schimanezom donjeßy. Njech ßo ludźo tuteho paduſchneho paßma hladaju.

S Kulowa. Tele dny wjećor je tudomny kapłan Cźeńźich, nă małej pohrjebniſchćowej haſzy duzy, ßo wobßunył a padnywſchi ßebi noſy ſłamał. Hakle ſa dlějſchi cźaß jeho ludźo namakachu.

S Rachlowa pola Kulowa. Tudomnej Hanje Mućźiſchkez je lékaŕ dyrbjał jedyn porſt praweje ruki wotrěſacź. Holza bě ßebi pſchi cźiſćenju ſerſaku jehłu do małuſchka ſakłoła a ßebi jón ſ tym ſajédojcźiła. So by ßo jéd na zyłe cźéło njerozſchěrił a holzu morił, dyrbjeſche ßo porſt wotrěſnycź.

Se **Shorjelza.** Se ßwojeje 29,666 hektarow wułkeje hole ma Shorjelz létnje rjany wunoſchk. W lěcźe 1906 je hola něſchto pſches 1 milijon hriwnow, mjenujźy 1,077638 hriwnow 26 np. cźiſteho wunoſchko wotcźiſtka. Teź w tutym lěcźe běchu drjewowe płacźiſny ſpokojaze.

Přilopk.

* 53létny duchowny Moritz Kern w Hornim Ullersdorfje je ßebi źiwjenje wſał ſ rubźenjom wo ßwoju mandźelſku, kotraź je jemu pſched krótkim wumrjeła.

* (Lokomotiva do twarjenja ſawadźiła.) Ludźazy cźah, kotryź ßobotu ſ Draźdźan do Lipſka pſchijédźe, je, dokelź ßo ſpinadło ſarjekny, liſchku pſchejéł a do cźoła jeneje murje ſawadźił. Tam gratmiſchtrſka ſtwa leźi. Saſtojnikaj, kotrajź w njej ßedźeſchtaj, ſamóźeſchtaj ſ cźaßom ſ woknom won ſkocźicź. Runje tak wjednikaj lokomotiwow, kotrajź běſchtaj pſched cźah ſapſchehnjenaj, na bok wotſkocźiwſchi, ßo wutkhowaſchtaj. S nutſka gratmiſchtrſkeje ſtwy bě ßo ſe ſawadźenjom lokomotiwy wſcho prěki a pódlu ſmjetało. S wotmachom ſraźenja je ßo prědnjej lokomotiwje wuheń wotraſył. Pódla teho je ßo lokomotiviny kotoł cźéźko wobſchkodźił. Wułka měſcheńza w cźahu pſchi ſraźenju naſta. We wſchelakich wosach cźłowjekojo a twory na kopizy leźachu. Wſchelake jejowe źony, kotreź běchu hižo ßebi, hdyž cźah do dwórniſchcźa jédźeſche, ßwój korb na khribjet wſake, pſchi ſtorku do ßo ſraſychu a pſchi tym wjele ſchkody poczerpichu. Woſy běchu ſ jeniczkej jejowej juſchku poczehnjene. Teź draſta ßo pſchi tym pola a wobkluſka. Jedyn pućźowazy budźiſche ßo pſchi ßamym ſ dele padnjenym cźéźkim kaſchćźom ſtraſchnje wobſchkodźił. Pućźowarjo buchu ßmjercź wuſtróżeni, woni ſ woſa ſkocźicź pytachu. Kóždy chźyſche ßo wutkhowacź.

* Sapalenja dla ßu w Großſchirmje pola Freiberga tſi woßoby ſajeli. Tamniſcha papowa fabrika je ßo ſa něktore lěta, wot kotrychź nětcźiſchemu wobßedźerjej Köhlerej ßłuſcha, ſchtyri króćź wotpaliła. Poßledni woheń naſta, hdyž bě wobßedźeŕ na pućźowanju. Njedźiwajźy teho jeho a jeho ſapißarja Kocha ſajachu. Něłkole je ßo Köhler wuſnał, ſo je wſchě ſchtyri wohnje ſakożicź dał, a ſapißaŕ Koch k temu ſteji, ſo je wón do elektriſkeho wodźenja ſapſchimnywſchi ſe ſamyßłom krótke ſamknjenje ſcźinił, ſchtoź je ſ pſchicźinu poßlednjeho wóhnja było. Wuſnaće wobeju je k temu dowjedło, ſo ßu teź dźěłaćerja Heidu ſajeli, kotryź je Kochej pjecźa pſchi ſapalenju pomhał. W běhu pſchepytanja je Köhler teź k temu ſtał, ſo je jene njeſboże ſawěſćźaze towaŕſtwo ſjebał. Wón pſched něktrym cźaßom ſ prawej ruku do jeneje maſchiny ſajédźe. Pſchi tym ßo jemu dwaj porſtaj wotrěſnyſchtaj. Dokelźe bě wón pſche njeſboże wyßoko ſawěſćźeny, jemu ſhubjenje porſtow 100000 hriwnow pſchinjeße. Nětko je ßo Köhler wuſnał, ſo je teź tole njeſboże ſe ſamyßłom ſawinował.

* (Sso ſatſělił.) Woßomnaćźelětny ſamkaŕ Franźka we Wjelkowach pola Kamjenizy ßo ſ jenym ſtarym revolvrom paraſche. Pſchi tym ßo ſ revolwra wutfěli a pſchihładowazeho wucźobnika do wutrobna trjechi. Wón bě hnydom morwy.

* Na ſrudne waſchnje je ßo na jenym ryćerſkuble w Halli hodowne wjeßele kaſyło. Pola ryćerſkublerja Kóſtera w Rutzu ryćerſkublerjoweju pſchichodneju ſtarſcheju, kotrajź běſchtaj na wopyt pſchijéłoj, morweju w łożu namakachu. Wonoj běſchtaj ßo ſ wuhłowym dymom ſadußtyłoj. — Podobne njeſboże je ßo w Khoćźebuſu ſańdźenu njedźelu ſtało. Wěſty Kohler ſe Stuttgarta bě druhi dźeń hodow do Khoćźebuſa pſchijéł. Wón chźyſche, ßwojemu ßynej, kotryź chźyſche ßo ßamoſtatny ſcźinicź, wobydlenje pſchiprawicź. Wón a jeho źona ſtaj ßo ſ płunom (gaſom) moriłoj. Źona bě ſ njekedźbliwoſću jedyn ſ hłownych honaćźow wocźinika. Wot njeho płunowa roła do jſtwy wjedźeſche, w kotrejź Kohlerez mandźelſkaj ſpaſchtaj. Wot tejle roły bě ßo ßwěćźnik wotewſał, tola běchu ſabyli, roku ſatykacź. Tak ßo ſta, ſo płun ſ roły wuſtupi a Kohlerez mandźelſkeju mori.

* 24. dezembra popołdnju chźyſche fabrikant zementowych tworow Rothe we Wenigtrebenje w Schleſyſkej na hońtwu hicź. Jeho 76létny nan ſa tſělbu, na ſcźéńje wißazej, pſchimny, ſo by ju ßynej podał. Pſchi tym ßo natykana tſělba ſpuſchcźi a zyły wutſěł ſtaremu mužej do źiwota ſleźi. Jena noha ßo jemu wſcha roſraſy. Wón ſa krótki cźaß po njeſboźownym podawku wumrje.

* (Naßlědnik „Köpenickſkeho hejtmana“.) Kuß po waſchnju Köpenickſkeho hejtmana je ßo we Winje wuwjedł. S kaßy 42. artilleriſkeho regimenta je ßo 30,000 krónow rubiło. Paduch bě ßo uniformu płacźeŕſkeho miſchtra wobłekł a na tajke waſchnje pſchiſtup k kaßynemu měſtnu doſtał. Tam je wón pjenjeźny kaſchcź ſe żeleſnym paćidłom roſpaćił a ßo w nim leżazych pjenjes ſmozował.

Wo tymle podawku ßo dale piſche: Jedyn jako ſliczbowanſki offizéŕ pſchewoblekany cźłowjek dopołdnja w 10 hodźinach do arſenala pſchiúdźe. Wón bě we woſu pſchijéł, do ßłużbneje ſtwy artilleriſkeje brónjoweje ſkładownje ſaſtupił a ßebi wot ßłużbu cźinjazeho podoffizéra kluczе k pokładniznej ſtwje żadał. Wón rjekny, ſo chże wyſchk Gopnia dla ßwojeho pſcheßadźenja k druhemu regimentej kaßu nowemu komandantej pſchepodacź. Podoffizéŕ ſ adjutanturу kluczy pſchinjeße a jón měnliwemu ſliczbowanſkemu offizérej pſchepoda. Tón do pokładniznyneje ſtwy dźéſche a durje ſady ßebje ſamknу. Potom wón ſ paćidłami a ſ zuſymi kluczemi, kotreź mějeſche pſchi ßebi, pjenjeźny khamor wocźini a ſ njeho 28,000 krónow hotowych pjenjes a nalutowanſku knižku ſ 1500 krónami wſa. Na to wón ſaßo ſ pokładniznyneje ſtwy wuńdźe, durje ſamknу a kluczy podofffizérej pſchepoda, potom ßyny ßo do woſa, na njeho cźakazeho, a ſe ßwojim rubjenſtwom wotjédźe. Bórſy po tym wo prawdźe jena komißija pſchiúdźe, ſo by kaßu pſchewſała, pſchi kotrejź ſkładnoſći ßo paduſchneho tryſka dohładachu. Wſcha polizija ßo hnydom ſkaſa, ſo by ßłéd ſa rubjeźnikom namakała, tola hać dotal ßu podarmo ſa nim pytali. Wěſte tukanje ßo na nėhduſcheho proviantſkeho offizérſkeho ſaſtupjerja, Leopolda Goldſchmidta, wobrocźa. Na nalutowaŕnſke knižki je ßebi paduch wjetſchu ſumu wupłacźicź dał. — Goldſchmidta ßu w Freiſingu w Bayerſkej ſajeli. S kradnjenych pjenjes bě wón ßwojej lubej 4000 krónow póßłał, kotreź bě prjedy ras ſ jejnych nalutowanſkich knižkow ſběhnył. Pola njeho hiſchće 21240 krónow a 80 hriwnow namakachu.

* Kak wyšoko mjetle lětaju? Sa pschirodospytnikow je sajimawe wobkedźbowanje, kotrež je profesor Poeschel na šwojich jězbach ſ ballonom w ruskej Pólskej sčinił. Wón pische: „Hdyž nad ruskim wokrješnym městom Rypinom leczachmy, nochzychmy šwojimaj wocžomaj wěricź, widźo, so 2000 metrow wyšoko wulki pišany mjetel nad naschim korbom lětasche. Bórsy po tym hischcże 250 metrow wysche jeneho mjetla wohladachmy.

* (Wóń jako pscheradniza.) W Mnichowje jenej mkodej knježnje, hdyž wjeczor do spanskeje stwy stupi, pschecźiwna pótna wóń nadpadže. Wona wokna wocžini a je po khwili sašo saczinilschi šo do koža lehny. Tam pak jej sašo pschecźiwna wóń do noša biwasche. Stanywschi a lampu sašwěcźiwschi wona wustróžena sčin muža wuhlada, kotryž spody jejneho koža leżesche. Wona bě dosć duchapschitomna, so njesawoła, ale so jenož k durjam dźesche a na sdacże šwoju macź proschesche, so by jej čaj nawarika. Potom se jstwy stupiwschi na macź sawoła: „Macźi, pschińdu šama!“ Wonka wona macźeri, kotraž šo njemało nastróži, wupowjeda, schtož bě widźała. Na to ſ waha domkownika sawołaschtej, kotryž k pomozy hischcże offizěrskeho šlužobnika šobu pschiwjedže. Hdyž mužskaj do jstwy stupischtaj, běchu komorne durje šnutrka sašunjene, a se šuždonje jstwy móżeschtaj jenož widźecź, kak nutsdobywaŕ ſ woknom won czekny.

* (Skónzowanje jeneho majora.) W Allensteinje w rańschej Pruskej šu 26. dezembra rano majora se Schönebecka ſ dragonskeho regimenta čžišło 10 satšeleneho namakali. Khěža, w kotrejž major bydlesche, ſ delnjeho a hornjeho schoša wobstejesche. Major šam delka spasche, jeho šwójba a šlužobni w prěnim poskhodže. Major chzysche druhi dźeń rano na hońtwu jěcź. Hdyž šlužobnik majora wołacź pschińdže, jeho wón nimale njeswoblekaneho pschi brjošy spanskeje jstwy do čžoła tšeleneho namaka. Dospołnje natykany revolwer pódla čžéła leżesche. Morjaza kulka bě šo bjes dwěla ſ mjeńscheho revolvra ſ najwjetscheje bliskoscze tšeliła. W pódlanskej stwje bě wokno wocžinjene, ſ kotrymž je mordaŕ najskerje won czeknył. Artilleriskeho hejtmana ſ Goebena w Allensteinje, na kotrehož tukachu, so je majora se Schönebecka satšelił, sajachu. Tutón drje ſ wopředka prějesche, so je šo pschi mordarstwje někak wobdźelił, tola skónczńje je šo wusnał, so je majora satšelił. Hejtman ſ Goeben wjele w domje majora se Schönebecka wobkhadźesche. Psched dlějschimi lětami wón němske wójsko wopuschczi a do wukraja dźesche, hdźež do turkowskeho wójska stupi. Wón je tež w połodnischej Afriży na stronje burow wojował. Psched něhdže dwěmaj lětomaj je šo wón do pruskeje wojerskeje šlužby wrócził. Psched něhdže schěsczy měšazami wón do Allensteina pschińdže. Bórsy po tym powjedanje nasta wo wobkhadže, kotrež mějesche wón pjecza ſ knjenju se Schönebeckowej. Maja ša to, so je šo podawk na sčěhowaze waschnje wotměł. Major wokoło 2 hodźin durje kurkacź saškyscha. Na to ſ koža stanywschi wón ſ tšelbneho khamora revolwer wša a won na skhód stupi, ſ kotrehož bě kurkanje pschischko. Prjedy teho bě wón elektrisku šwězu saswěcził a, durje wocžinjwschi wón w połnym wobšwětlenju stejesche, mjes tym so jeho pschecźiwnik hejtman ſ Goeben w cźěmnym wosta. Pschecźiwnik je, revolwer w majorowej ruzy wohladawschi, drje hnydom wutšelił a je potom psches majorowe čžéło do jstwy běžał a ſ woknom won skočził. — Poslednje dny šu tež mandźelsku majora Schönebecka sajeli. Ju winuja, so je do mordarstwa sašmatana. — Hejtman ſ Goeben je šo psched wójnskim šudom wusnał, so je wospjet w nozy w majorowym domje pschebywał. Wěstoscze dla je wón pschezo jedyn revolwer pschi šebi nošył. W nozy, w kotrejž šo mordarstwo sta, je ropot nastał, hdyž je jene durje wocžinił. Major je wotucźiwschi jeho, hejtmana, pschešlapił, kotryž je jeho potom ſ revolvrom potšelił. — Hejtman ſ Goeben bě šebi czornu masku kupił, kotruž žona majora se Schönebecka w hornich stwach wobydlenja skhowa. Hodownicźku bě ſ Goeben pschi jenym towarstwje w domje majora se Schönebecka pschitomny. Krótko po 11 hodźinach, prjedy hacź druhi hoscźo woteńdźechu, šo hejtman ſ Goeben ſ hospodarjom roszohnowa. Wón khěžne durje wocžini a da šo jim šylnje saprašnycź, kaž so by wón na drohu wuschoł byk. Woprawdže pak wón ſ čžicha do hornich stwow běžesche a šo wo jstwje majoroweje žony skhowa. Bórsy po tym major do šwojeje spanskeje stwy dźesche, dokelž chzysche nasajtra sahe ſ hejtmanom ſ Göbenom na hońtwu hicź. Poł spizy wón podhladne kurkanje saškyscha. Wón sa šwojim revolvrom pschimny. Wokomik posdźischo jemu jedyn njesnaty napschecźo stupi, kotryž jeho potšeli. W nozy wokoło 12 hodźin mordaŕ ſ woknom won do šwojeho wobydlenja czekny, hdźež šo wón zivilnu drastu swobleka. Potom chzysche šo wón do Schönebeckez ville wróczicź, so by majorowe czěło do nimoběžazeje Allerskeje réki czišnył. Dokelž ma réka šylny spad, bě mózno, so by šo czěło daloko ſ wodu dele swjedło a so by šo hakle sa někotre dny namakało. Potom njeby wusamknjene było, so mohło šudniske pschepytanje spósnacź, so je šo se Schönebeck šam satšelił. Setkanje ſ jenej wojerskej patrouillu wuwjedženju tehole wotpohlada sadźewa. Po mordarstwje žona majora se Schönebecka hejtmanej ſ Göbenej list napiša, w kotrymž jemu rosestaji, kak mękoj šo w šwojim wuprajenju psched šudom sadźerżecź. Tónle list namakachu a sajatemu hejtmanej pschedpołożichu, na czož šo ſ Göben mordarstwa wusna. — Major se Schönebeck njeje w poslednim czašu duchownje zyle strowy byk. Se šwojej žonu bě šo wón ſ podawkom roskorił, kotryž hižo někotre léta wróczo leži. Major se Schönebeck šo ras njenadźizy ſ hońtwy domoj wróczi w tym wokomiku, hdyž jedyn mkody offizěr ſ jeho wobydlenja wuńdże.

* (Bědženje ſ wulkimi myschemi.) W Jendželskej je šo towarstwo sałożiło, kotrež chze se wschěmi šrědkami wulke mysche wutupjecź. Schkodu, kotrež wulke mysche w kraju sa léto nacžinjeja, na něhdže 200 milijonow hriwnow wobliczeja. W mórskich pschistawach tele wobžerne rymsaki zyle sklady drjewa a žita saniczeja. S najwjetschim strachom šu pak wone w strowotnym nastupanju. Kaž je dopokasane, wulke mysche mór, trichiny a kholeru rosnješu. Dokelž šo wone nješměrnje rucže pschisporjeja, jedyn por ma hacź do 800 potomnikow, je mało wuhlada, so šo grawocźiwe swěriska wutupja.

* (Njedošahanje dźéła.) W Hollandskej skorža, so njeje žaneho dźéła. W Rotterdamje dyrbja nimale wschitzy twarszy dźěłacźerjo šwjecźicź. Wyschnoscź šo boji, so njeměry wudyrja.

* (Łódže šo potepiłe.) Tši fronzowske łódže šu šo na domojwjesbje ſ Noweho Fundlanda se 125 muženi potepiłe. Wot 1. oktobra njeišu niczo wjazy wo nich šłyscheli.

* (Nadpad na želesniży.) W Franzowskej šu njesnacźi rubježniży pola Saint Vedara želesniski cźóh nadpadli. Jedyn ſ nadpadnikow šo do brěmjenjoweho wosa dobu. Jeneho tam pschitemneho sastojnika porasywschi wón někotre pakcźiki sebra a ſ nimi czeknу. Rubježniży wupjerchnychu. Podobny nadpad je šo na jedyn ludźazy cźah w bliskoscźi Torasona sčinił.

* (Swěrowanje w rěžy.) Zyle amerikanszy šo na podawisnu dweju salubowaneju we wjeczornej Amerizy poškucha. Džowku farmera Huxtera w Oklahamaskim statu běschtaj jejnaj starschej sa šyna jeneho spscheczeleneho drjewoweho wikowarja postajiłoj. Mkoda holza pak bě šo bjes wědomnja šwojeju starscheju se šynom jeneho něhdže pjecź hodźin sdaleneho farmera šlubika. Mkodaj cźłowjekaj šo rosšudźischtaj, šo potajnje swěrowacź dacź, a nawožena William bě šebi teho dla jeneho pucźowazeho duchowneho skasak. Tutón je sastojniska wožoba, wješ wote wšy cźaha, ſ konjom pucźuje a je kaž pastyŕ wobleczeny. Pucźowanski duchowny do Huxterez farmy pschińdže, hdyž běschtaj hižo Huxterez mandźelskaj lehnycź schkoj. S duchownym bě holzyny luby, William, pschischok, so by šo ſ njej swěrowacź dał. Duchowny wša bibliju, so by šlubjeneju psched khěžu pschi šwětle hwězdow bjes šwědkow wěrował, kaž to sakoń Oklahamaskeho stata we wuwsacźnych padach dowola. Na dobo Huxterez nan ſ Browningskej pistoliju wobrónjeny ſ khěže stupi. Skoku šo William se šwojej njewjestu na jedyn kóń schwihny, a tež pucźowanski duchowny na konja skoczi. Stary Huxter šo na šwojim spěschnym konju sa nimi puschczi. Psches kuki a pola, hory a doły, psches lěšy a kerki wón sa cźěkazymi honjeschj, a dalokoscź, kotraž jeho ſ wopředka wot njeju dźělesche, šo bóle a bóle pschikrótschowasche. Sa někotre mjeńschiny hižo móżesche Huxter šwoju džowku doscźěhnycź. Na njeboże salubowanymaj torhaza hórska réka pucź salehny. Na khwilku nastaschtaj, tola potow šwojeju konjow ſ khrobkoscźu sadwělowazeho do réki cźerjeschtaj. Williamowy wustaty kóń njemóżesche tole nowe napinanje pschětracź, wón šo wo šrjedź réki, se žołmami šo bědžo, hacź do wuschow ponóri. Duchapschitomny duchowny bibliju se šuknje wutorhny, skoczi ſ konja do réki a plowajo šlubjenymaj knihu k wokoschenju poda, schtož šo po presbyterianskim sakonju pschišasy runa, a rjekny, so staj swěrowanaj. Nan, kotryž bě mjes tym krézy dohnał, njemóżeschе dale niczo cźinicź, hacź hromadže ſ duchownym šwojeho pschichodneho šyna a šwoju džowku ſ wody wucźahnycź.

Wušnudźenja.

Khostanska komora. Dźěkacźeŕ O. P. Böttticher we Wulkim Žiczenju bě wot julija hacź do augusta, hdyž w Heinleinez piwowej pschedawarni w Budyschinje dźěłasche, 65 hriwnow 70 np. pschekschiwił a tele pjenjesy po něczim pscheczinił. Wón ma teho dla dwě njedźeli jastwa wotšedžecź.

Awkzija wužitkoweho drjewa.

Wutoru 7. januara 1908 popołdnju w 1 hodźinje ma žo w **Lischej Horje** 60 **łošow twarskeho drjewa** sa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź.

Wobšedžer.

Drjewowa awkzija.

Na knježim **Kupjanskim** hajnišćim revěrje ma žo **štrjedu 8. januara 1908** dopołdnja $^1/_2$10 hodźin

něhdže 120 khójnowych dołhich hromadow I. a II. klaźy,
15 rm brěsowych kuluchow a
15 = brěsowych schcźěpow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheźadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna $^1/_2$10 hodźin pschi torfowej bróžni.

Kupjanske knježe hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 10. januara 1908 ma žo na **Hrodźischczanskim revěrje** něhdže 50 **tołstych khójnowych dołhich hromadow** sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheźadźowanje pschedawacź.

Shromadźischczo: w Libuschiz kerkach dopołdnja w 10 hodźinach.

Uhras, hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 10. januara 1908 dopołdnja w **9** hodźinach ma žo na **knježim Lutobczanskim revěrje** scźěhowaze palne drjewo na městnje žamym ſ wuměnjenjemi na pscheźadźowanje pschedawacź:

60 khójnowych dołhich hromadow,
16 twjerdych dołhich hromadow,
38 rm khójnowych kuluchow,
25 = dubowych kuluchow,
30 hromadow khójnowych hałosow,
10 hromadow dubowych hałosow.

Shromadźišna pschi knježej zyhelnczi w Měrkowje.

Hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Wujezkowskim revěrje.

Póndźelu 13. januara 1908 popołdnju w 1 hodźinje ma žo w **korczmje na Czornoboły** na pscheźadźowanje pschedawacź:

7 rm twjerdych, 38 rm mjehkich schcźěpow,
59 = = 120 = = klumpachow,
6 = = 727 = = hałosowych hromadow,
95 dołhich hromadow twjerdeje walczíny.

Tole drjewo je sestajene w drjewischczach 28. a 29. wotdźělenja njedaloko Wujezkowsko-Hornjokumwadskeje drohi a 52. wotdźělenja (w Markerskim lěsu).

We Wujezku, 26. dezembra 1907.

Měschczanske hajnistwo.

Pjeńkowe drjewo na pschedań.

Wulku dźělbu **jadriweho khójnoweho drjewa,** w lěczu wukopaneho a w rummetrach sestajaneho, se žwobodneje ruki, rummeter po **1 mk. 80** np., sa hotowe pjenjesy pschedawa

hajniske sarjadnistwo we Łasu.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jězdne koła wot

H. Möbiusa a žyna,
fabrika loscźowcho wolija
w Hannoverje,
je dostacź

we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 9. januara 1908 dopołdnja wot **10** hodźin ma žo na **Khwaczanskich honach** něhdže 100 **stejatych khójnow,** ſ wjetscha k tołstym płotowym ryhelam abo k rěsanju klozow, tola też k dobremu palnemu drjewu žo pschihodźazych, na pscheźadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna w Khwaczanskim hoscźenzu.

Wobšedžer.

Něhdže 1500 zentnarjow brěsowych prutow k khoschczam

kupuje **wokrjeźna dźěłaczerńja na Zidowje pola Budyschina.**

Žónske

trajne dźěło namakaju pola
A. W. Altmanna w Budyschinje.

Ptaczi kwas

je dostacź
we wudawarni Serb. Nowinow.

Tunje zigary!
100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosecźela

zigarowa pschedawarńja Havanna
w **Draždźanach 6.**

W khěži na žitnej haźy 6 žo tołsty **žuscheny pokcź** a **žuschene žwinjaze mjaźo** a druhe druźiny mjaźa tunjo rospschedawaju.

Restaurant
„Tschoch rapakow“

na žukelnskej haźy 20.

Kóždu žobotu: **hrochowa sopa se žwinjazymi wuchami.**

Pódla teho bohata jědźna kharta po niskich płaczísnach.

Derje wothladane **piwo** a **wino**

S poczescźowanjom
Robert Böhmert.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarńja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheźadźowanje pschedawanje ležomnoscźow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe lěta ſ rěcźnikowym sekretarom był, žo najlěpsche wobstaranje sarucźa.

Liebsch,
žudniski aktuar św. žłužby
na žukelnskej haźy 34
pisarńja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazniske, testamentske a sawostajeńskowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon czíslo 177. —
Pscheźadźowanje ležomnoscźow.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaš, maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wilach 8.

Wyšokoškuczelna kruwa je na pschedań w Sklonej Borschczi czíslo 6.

Jara rjany, žylny, strowy
kóń,
też na jěchanje dospołnje wukhmanjeny, je jara płaczísny hódno na pschedań w **parnej zyhelnczi w Tšjoch Hwězdach** p. Budyschina.

Žiwnosć
czíslo 17 w Nowej Wšy pola Njeźwaczidła se 24 hórzami polow, łukow a hole je ſ inventarom na pschedań.

Rjane wobydlenje,
jstwa, komora a łubja, je na pschenajecźe w Budyschinje, na Hrodźischku (Proitschenberg) 6.

Nowa khěža w Budyschinje
ſ produktowymi klamami a mjeńschimi wobydlenjemi je pschi 4—6000 hriwnach napłaczenja hnydom na pschedań.

Naprascheńa njech žo pod **A-Z. 30** we wudawarni Serb. Nowinow wotedadźa.

Khěža
czíslo 47 w Nowej Jaźońzy je na pschedań.

Kowarskeho wuczobnika
k bliščim jutram pyta
H. Bergt
w Huszy pola Zicźinja.

Tyscherskeho wuczobnika
k jutram pyta tyscher **Gruhl**
w Bolborzach.

Tyscherskeho wuczobnika
k jutram pyta **A. Richter**
na bohatej haźy.

Krawskeho wuczobnika
k jutram pyta
Heinrich Wenk
w Budyschinje na hoschiz haźy 31 po II schod.

Hólz, kotryž chze
šedlarstwo a tapezěrarstwo
nawuknycź, wuczbu namaka pola
T. Alberta
na hornczerskej haźy 13.

S dżeńźniſchim dnjom ſzym tu na **Bismarckſkej drózy 11** w domje knjeſa ratarſkeho wyſchſcheho komiſara Dilgera

wuměrjenſki burow

wotewrił a praxis, wot knjeſa geometra J. O. Ranffta 50 lět dołho wukonjanu, dale powjedu.

W Budyſchinje, 27. Dezembra 1907.

Telefon 441. **J. B. Dilger,**

pruhowany a do pſchiſzłuſchnoſcże wſaty geometer.

Radworſka „Meja“.

změje **njedźelu 12. wulkeho rózka** wječor wot 7 hodźin pola Delanec w Radworju

ſpěwny wječor

z cyle nowymi spěwami a hromaj:

„Nanowa suknja“ a „Rohowin Štyrirohač“,

na kotryž jeno z tutym lubje přeprošuje **„Meja“.**

Rakeczańſke ſerbſke towarſtwo „Lipa“

wuhotuje **njedźelu 12. januara 1908** wječor wot 7 hodź. w hoſcźenzu k „Sakſkemu Domej“ w Rakezach

ſabawny wječor.

Wſchěch lubowarjow pěkneje ſerbſkeje ſabawy, wſchě ſerbſke towarſtwa, kaž też wſchěch lubych Serbow wutrobnje pſcheproſchuje **pſchedſtydſtwo.**

Małowjelkowſka nalutowarńja a wupożczerńja

ſměje **pónjdźelu, na 3 kralow,** popołdnju w 6 hodź. w Hähnelez hoſcźenzu poſtedźenje, w kotrymž ſměje knjes Linsmeyer ſ Erfurta ſ pomozu ſwětłych wobraſow pſchednoſchk wo pſchikupnym hnoju.

Wo bohaty wopyt proſzy **pſchedſtydſtwo.**

Wulke pſcheſtadźowanje maſchinow

dla ſaſtajenja ſamkarnje w Budyſchinje w **Dornſchnablu cźo. 1.**

14. januara 1908 popołdnju 1/2 2 hodźin budźe ſo na pſcheſtadźowanje pſchedawacź: **8 ſchrubnikow, ſymna pila, hěblowanſke maſchiny, wottoczaza maſchina** ſ nohowym cźerjenjom a pſchedpołożenjom, **2 ſpěſchnje wjercźazej maſchinje, 1 ruczna wjercźaza maſchina, żeleſorěſaze nożizy, blachrěſaze nożizy, dźerkata żerdź, balanſowa praſza a matrizy, doſpołne kowarſke wohniſchczo** ſ ventilatorom a ſ nohowym cźerjenjom, **1 ſchmirglowaza taczel** ſ pſchedpołożenjom, **drjewowa draſchla, ſchkleńzowa ſchrubniza, Reineckſka rěſaza kluppa, transmiſzionY,** wſchelake **wjercźite** a **hěblowanſke njeboſy, friſowe liza, 2 nakowje, naprawjaza platta** a hiſchcże wſchelake.

Wobhladanje je dowolene.

Hermann Rachlitz.

Pjekarſki wuczobnik

ſo pyta. Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chce khlěbowe a běke pjekarſtwo nawuknyć. jutry 1908 pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Michała Nowaka** w Hórkach pola Khróſcźiz.

Pjekarſkeho wuczobnika

do dobreje wuczby pyta **Jan Rencz,** pjekarſki miſchtr na Mużakowſkej drózy 29.

Duſchne wobydlenje

je na pſchenajecźe w **Njeſzwaczidle** w nowotwarje cźiſzło 83 pola dwórniſchcźa.

Sahrodniſki wuczobnik

jutry ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka w ſahrodniſtwje **Hermanna Strehle** w Starym Lubiju.

Sahrodniſki wuczobnik

ſo pyta. Hólz, kotryž chce ſahrodniſtwo nawuknyć, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Mikławſcha Lehmanna** w Budyſchinje na Karolinej drózy (Carolaſtraße) cźiſzło 5.

Hólcźez, kotryž chce pjekarſtwo nawuknyć, dobru wuczbu namaka pola pjekarſkeho miſchtra **A. Bieſolda** na bohatej haży.

Wuczobnik ſo pyta.

Hólcźez, kotryž chce **tuſcherſtwo** nawuknyć może pſchichodne jutry wuczbu namakać pola tuſcherſkeho miſchtra **Ernſta Hohlfelda** w Budeſtezach

Sa ſwoje kolonialtworowe, zigarowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram 1908

wuczobnika

ſerbſkeje rěcze po możnoſczi mózneho, pytam.

Franz Wölfle

(prjedy **Moritz Mjetwa**)

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Wuſtojna ſłużobna holza

ſo do najbliſſcheje bliſkoſcze Budyſchina ſ wulkej mſdu pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serbskich Nowinow.

Kuchařki, ſtwinſke a ſłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ſwinjom, wotrocźkow, pohonczow, wolazych, dźěłacźerſke ſwójby do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, kaž też hólzow a holzy, kotrež jutry ſchulu wukhodźa, pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej drózy 7 ſ napſchecźa theatra.

Dwě porjadnej ſerbſkej dźěłacźerſkej ſwójbje

ſo k 1. haprleji abo prjedy do trajneho dźěła pytatej na knježim dworje w Cźichońzach pola Budyſchina.

Pytam bórſy ſ dobrej mſdu:

1 prěnjeho pohoncza,
1 młódſcheho rólneho pohoncza,
1 ſzrěnka,
1 dźowku k ſwinjom.

Hunnius

na ſwobodnym kuble w Jeſchizach.

Wſitkim lubym krajanam doma a za Łužicomaj a też wſitkim nadobnym přećelam serbskeho naroda z tutym najwutrobniše zbożepřeće **k nowemu lětu 1908** ſcelu złożiwſi z dobom za Serbski Dom w Budyšinje:

Kk.: z Khróſcźic: Jurij Herrmann 5 hr., kapłan Jan Just 2 hr., Mikławš Jawork, hrodowski duchowny w Neudeck 3 hr., farař Jurij Libš w Baconju 3 hr., farař Jan Šołta w Birkenbrück 4 hr. 50 pj., cyrkwinski wučeř Pětr Šołta z Radworja 2 hr., farař Jurij Křižank w Seitendorfje 2 hr., kapłan Mikławš Andricki w Žitawje 2 hr., M. Dórnik, kapłan w Khróſcźicach 2 hr, po 10 hr.: L. S. w M. Hw., Eng. Soloviow w Koburgu, po 5 hr.: kantor Buhr w Königshainje, knjeni W. w Hodźiju přez V., kantor Jordan w Popojcach, sekretař Delenčka w Marijnej Hwězdźe, prof. dr. Muka w Freibergu, po 3 hr.: wučeř Słodeńk w Pančicach, farař Hicka w Kamjencu, farař em. Handrij Dučman w Dubinje, wučeř em. Jenč w Kluču, farař Handrik w Huscy, farař Mrózak w Hrodźišču, kubleř Króna w Bukecach, farař Mikela w Malešecach, dr. med. Rachel w Pančicach, farař Matej Handrik w Slepom, E. H. Kubjenc w Draždźanach, po 2 hr.: farař Jurij Wingeř w Lubiju, Jakub Libš w Hornim Hunjowje, farař Kral w Dubinje, wučeř Lodny w Rakojdach, zapósłanc Soba w Čornjowje, kubleř Jakub Cyž w Stróžišču, farař Sykora w Minakale, po 1 hr. 50 np.: kantor Zarjenk w Budyšinje, po 1 hr.: wučeř Rachlowc w Budyšinje, kandidat Jan Jordan w Naumburgu, kantor Hajno Jordan w Gubinje, 20 krónow: abiturienći w Táborje, 9 krónow: Fr. Tajrych w Táborje, 4 krony: prof. Ad. Černý w Prazy.

(K temu cźiſzłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 1 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. januara 1908.

Placišiny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

30. dezembra 1907.

Placišiny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosce ßacž do 6 lět	44	46	80	84
awstriske	46	48	84	87
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	38	43	74	79
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	33	37	68	73
4. ßnadnje pizowane kózdeje starosby	29	32	63	67
Jałojzy a krumy:				
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosce	40	44	73	77
2. polnomjaßne, wukormjene krumy, najwjetscheje rěsneje hódnosce ßacž do 7 lět	37	39	68	72
3. starsche, wukormjene krumy a ßnadnje wuwite mlódsche krumy a jałojzy	32	36	63	67
4. ßrěnjo pizowane krumy a jałojzy	28	31	58	62
5. ßnadnje pizowane krumy a jałojzy	—		55	57
Byki:				
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosce	42	45	74	78
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	38	41	70	73
3. ßnadnje pizowane	33	37	64	69
Čelata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48	51	76	80
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44	47	72	75
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40	45	68	73
Swinje:				
1. polnomjaßne lěpschich rožow a jich skhižењow w starosbje ßacž do $1\frac{1}{4}$ léta	47	49	61	63
2. mjaßne	45	46	59	60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40	44	54	58

Placišina žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 28. dezembra 1907 wot hr.	wot np	ßacž hr.	ßacž np.	W Lubiju. 2. januara 1908 wot hr.	wot np.	ßacž hr.	ßacž np.
Pschenza . . . . . běła	—	—	—	—	10	60	11	—
= . . . . . žołta	10	30	10	45	10	20	10	45
= nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	75	10	—	9	50	9	84
= nowa	—	—	—	—				
Ječmjeń . . . . 50 kilogr.	9	40	9	60	8	20	9	40
Wows	8	50	8	80	7	50	8	—
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	19	50	20	—	20	—	24	—
Běrny	2	37	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	20	2	40
Pschenična muka 50 =	12	75	21	—	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 =	12	25	16	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 =	3	35	3	60	2	60	3	30
Ssloma . . 100 =	5	16	5	34	3	—	5	—
Prožata 768 schtuk, schtuka	8	—	19		—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	75	6	25	6	60
Rjane wotruby . . 50 kilogr.	—	—	7	50	6	80	7	30
Pschenčny gris	—	—	7	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 11 hr. — np. hacž 11 hr. 50 np., rožka wot 10 hr 10 np hacž 10 hr. 40 np., ječmjeń wot 9 hr. 55 np. hacž 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta 17 hr. 50 np. hacž 17 hr. 76 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 15 hr 60 np. hacž 16 hr. — np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz ječmjenja po 140 puntach 13 hr 16 np hacž 13 hr. 44 np.

Wiczne placišiny w Kamjenzu.

2. januara 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 70 np. hacž 10 hr. 10 np., pschenza wot 10 hr. 20 np. hacž 10 hr. 60 np., ječmjeń wot 8 hr. 30 np. hacž 9 hr. 10 np, wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 15 hr. — np. hacž 16 hr. — np. hróch 12 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 70 np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. 58 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 3. januara: Symne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedželu po nowym lěcze rano w 7 hodźinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$ 9 hodź. farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Sswjedżeń tsjoch kralow smeje rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcz, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa mißionstwo mjes pohanami — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Khorla Hermann, Khorle Augusta Manjoka, žiwnosćerja w Libuchowje, ß.

W katholskej zyrkwi: Josef, Arnoschta Wagnera, poßelnika w krajnym wustawje w Budyschinje, ß. — Hańža, Mikławscha Welsa, kublerja w Hněwßezach, dź. — Hilžbjeta, Franza Krautwursta, twarskeho mischtra w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej woßadźe: 26. dezembra: Martha Schołćiž, dźowka khěžerja a cźeßle Khorle Augusta Scholty we Wjeleczinje, we wokrjeßnej khorownji na Židowje, 19 l. 8 m. 10 d. — 27. Ella Gertrud, njemandź. dź. we Wurizach, 14 d. — 30. Bjedrich Wylem, Gustava Maxa Heringa, hosćenzarja w Delnjej Kinje, ß., 7 m. 19 d. — 1. januara 1908: Hana Elsa, Ernsta Hermanna Löfflera, emaillu palerja w Hrubjelczizach, dź., 2 m. 2 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedželu po nowym lěcze smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin ßerbske prědowanje.

Tsjoch kralow smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa swonkowne mißionstwo.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedželu po nowym lěcze smeje farar Domaschka rano we 8 hodź. Serbsku spowjedź, duchowny Boitz dopoldnja w 9 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske prědowanje.

Tsjoch kralow smeje farar Domaschka dop. w 9 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske prědowanje. Pšched zyrkwinymi durjemu budże kollekta sa mißionstwo mjes pohanami.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy cišło 18 s nutskhódom na theatrowej haßy

porucza ßwoje derje wothladane

běłe a cžerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd,

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza ßym ßo pschezo prózował, **jenoz woprawne wino** pschedawacz, kotryz je strowosczi spomóžne.

Dokelz w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestajany **jara wulki sklad** wudzerżuju kotrez ßo s wudawkami sa puczowanje njepodroża, móżu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatoczinosczam** ßo hodźaze, tuńscho pschedawacz, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacz dadża. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

mój sklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišiny.

Meblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najlěpſche kupowanſke zórło
ſa
drastne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſcheżne, 1½pſcheżne, 2pſcheżne,
poſzleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a dróžſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
drastne hrabje,
drastne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedźenje,
ſprawne poſzłużenje.
Najtuńſche płaczińny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)
Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haſzy 9.
Proſchu, kedźbujcze na moje mjeno!

Schkórnje

ſa mužſkich a žónſke
po wſchěch płaczińnach
po 8½, 9½, 10½, 12½, 15 a 18 hriwnach,
hońtwarſke, jěſdne a dołhe ſchkórnje,
pjelſczowe a filzowe ſchkórnje a ſtupnje,
filzowe ſtupnje a toſle,
gumijowe ſtupnje,
hońtwarſke, jěſdne a tkaninowe gamaſche.
Wobhladajcze ſzebi moje 7 wukładnych woknow!
Wobuczе ſzo po měrje dźěła a wuporjedźa w ſzamſznej dźěłarni w domje.

Heinrich Mohr,
cžrijownja,
w Budyſchinje, pſchi žitnych wikach, na rójku ſzukelnſkeje haſzy.

Lubijſka banka.
w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón cžaß na dań ſzo dawaze pjenjesy

pſchi wſchědnym	wupowjedźenju ſ	4%	na
pſchi měßacžnym	=	4½%	
pſchi tſi- a ſchěſczměßacžnym	=	5%	lěto.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſzerbſkim domje.

Schijaze maſchiny
njekupujecze nihdże **tuńſche a lěpſche** hacž pola
F. Eule na nowoſalzſkej drózy.
Tež někotre njenahladne ſczinjene ſchijaze maſchiny ßu ßměſchnje tunjo na pſchedań.

Kedźbu!

Modne **ſwjerſchniki, jupy, wobleczenja a kholowy**

ſo dobre a tunje kupuja pola

Reinholda Neugebauera

Pſchi hłownym torhoſchczu 5. **w Budyſchinje.** Pſchi hłownym torhoſchczu 5.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze

po najtuńſchich płaczišnach najlěpſchi poruča

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ſo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjesy roſeſczelu.

— Płaczišnowe ſapiſy darmo a franko! —

Wſchě druziny kožow,

teho runja

tkhórjaze, kunjaze (mordarſke) kože

kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

Heinrich Lange

pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11, ſ napſchecza hoſczenza „ſtoteje hwězdy“.

J. a E. Koban, pſchi žitnych wikach 41

(Seez reſtaurant „Germania“) telefon 217,

poruczataj ſo k wudźělanju wuczinjenjow, kontraktow, liſczinow, próſtwownych pišmow wſcheje druziny, poſtajenju teſtamentow, ſrjadowanju ſawoſtajenſtwow, k ſaradźenju pſchi kupjenju a pſchedaczu ležomnoſczow, wobſtaranju a wupožczenju pjenjes na wěſtu hypotheku, ſehnawanje žadankow atd.

— Rěczimoj tež ſerbſki. —

Wóſk k krjepjenju **rejwanſkich łubjow**

najlěpſcheje hódnoſcze je dostacz pola

Arthura Grubanna

pſchi drjewowych wikach 8.

Kedźbu!

Czerſtwe doſchko ſu wſche druziny

czrjewow

pſchi mjeſowych jědkach 3.

Hoſczenz

„Město Budyſchin“

poruca ſwój **dobry wobjed,** ſwój **dobry khoſej** po khankach a po ſchalkach.

S poczeſczowanjom

A. Hartſtein.

Wumerjenſke dźěła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj

Rentſch a Schöne,

geometraj

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Emil Wehrle na jerjowej haſy 7

poruca ſwój wulki wubjerk

barchentowych koſchlow

ſa muſſkich w 4 wulkoſczach,

žonjaze koſchle w 3 wulkoſczach,

hólczaze a holczaze koſchle

we 8 wulkoſczach,

ſpódnje kholowy ſ vel uroweho barchenta **ſa muſſkich, žónſke a holzy** we wſchěch wulkoſczach.

Pollama najnowſchich muſtrow, — **židžane, polžidžane, wolmjane, polwolmjane a bawlmjane rubiſcheza**

hižo po 25 np.

Sbytki k jakam a blusam.

Schtóž chze ſebi

drjewjanzy, drjewjane a ſilzowe ſtupnje

a tež kožane cžrije

tunjo nakupicz, njech ſo direktnje do **drjewjanzarnje**

Oty Hebera

na ſerbſkej haſy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ſo ſaſo póduſchuja.

Wohrjewaki na wuſchi

ſu dostacz pola

Heinricha Langi

pſchi žitnych wikach 11, ſ napſcheeza hoſczenza „ſtoteje hwězdy“.

Wulke

rumowanſke wuſchedawanje

modnych

mužazych a hólczazych ſwjerſchnikow, jupow, pſchedeſcheżowych pelerinow, wobleczenjow, kholowow a lazow,

kaž tež modnych

žonjazych a holczazych žakettow

po hiſchcze ženje ſkyſchanych ſměſchnje tunich płaczišnach.

Tež dźělba **žonjazych žakettow** hižo po 1 mk.

Otto Preuß w Budyſchinje

na žitnej haſy 4.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krowśti mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźĕćazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschiće po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólćazeje drasty.
Seschiće po mĕrje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porucża bohaty skład ßamodźĕłaneje mužazeje a hólćazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólćaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pśched bohatej wĕžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschiće po mĕrje a skład tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Källnera na ßukelnskej haßy cźo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowaŕnja a lakěraŕnja.

Pschedawaŕnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawaŕnja składnośtnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcże.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich płaćišnach.
Skład wschĕch druźinow kaschćzow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej dróšy 9.
Wulki skład wschĕch druźinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Cźaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cźišło 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych cźaßnikow, regulatorow, scźenskich cźaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźeŕnja.

Cźaßniki a słote twory.
G. Ludwig, cźaßnikaŕ pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschećza starych kasarnow.

Cźaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ druźiny cźaßnikow, rjećasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕču ßerbski.

Cźaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschĕch druźinow dybsacźnych cźaßnikow, regulatorow a stejatych cźaßnikow, woßebnych debjenkow.

Cźaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucża ßwój bohaty skład słotych tworow a cźaßnikow wscheje druźiny.

Cźaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann cźaßnikaŕ
pschi drjew. wikach 6, pódla reſtawraz. „k Romſkemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **cźaßnikow a cźaßnikowych rjećasow** pschećelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju cźaßnikow ßo rukuje.
— Rĕču ßerbski. —

Słote a ßlĕborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, ßlĕbornych a alfenidowych tworow.
Dźĕłaŕnja ſa nowoscże a porjedźeŕnja.
Wĕrowanske pjerschćenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłaŕnja ſa ßedłatske a pólſtrowane wĕzy.
H. Sommer pśedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wĕzy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźĕłanje a pschedźĕłanje wschĕch pólſtrowanych meblow. Stajny skład ſofow, ložow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ſiwy tapezĕruju po tunich płaćišnach.

Ssedłaŕnja a tapezĕrowaŕnja.
T. Albert na hornczeńskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaschow a schulskich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pśche deschćz. Wĕzy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucża ßwój skład ſofow, ložow, matrazow po najtuńschich płaćišnach.

Nožeŕnja a parna toczeŕnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsacźnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawaŕnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźĕćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłaćeŕske wobleczenja a kholowy.

Pschedawaŕnja schćećětkow a barbicźow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeśel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schćećětkow a barbicźowych (pinſlowych) tworow po najtunischich płaćišnach.
Woßebitośće: Kardeče a włoßankowe mjećawki.
Ssamßna dźĕłaŕnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Kharla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pschedawaŕnja a porjedźeŕnja wschĕch hudźbnych instrumentow Skład wschĕch druźinow trunow, piſkadłow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiaſa na schulskej dróšy 3.
Dobytkna kupowaŕnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźĕłaŕnja a porjedźeŕnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźeŕnja. —

Woßebita pschedawaŕnja ſa amateurſkich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrafow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeśel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, ſosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mĕjeśel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wuſtajeńzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaćenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucża ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, łoßmowe kłobuki, hońtwarske kłobuki, ſilzowe twory.

Skład Winſkich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucża. Porjedźeŕnja a dźĕłaŕnja po mĕrje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11
— Wulki skład cźrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ručne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕćazych schłórničkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźeŕnja w domje.

Pschedawaŕnja pschedeschćźnikow a kijow.
Eduard Scholtz naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawaŕnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedźeŕnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschćźnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pschedeschćźnikow a pscheßlóncźnikow.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlĕpschi wudźĕłk po najtuńschich płaćišnach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 2. **Sobotu 11. januara 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Hardenowe saßudźenje.

Po namjecźe statneho rěčnika je khostanska komora spißacźela Hardena dla skschiwdźenja hrabje Moltki k jastwu na schtyri měßazy a k sapłacźenju wschěch ßudniskich khostow prěnjeje a druheje instanzy saßudźiła. Hardenowy rěčnik je pschecźiwo wußudej revisiju sapołożił, ßo na to powołajo, so je zyłe ßudniske jednanje pschecźiwo Hardenej w druhej instanzy njesakońske było. Mało pak je nadźije, so směje Hardenowe powołanje wuspěch. Pschi ßwojim prozeßu je Harden na njelube waschnje njewobstajnosćź sjawneho měnjenja, a woßebje mnohich němskich nowin, spósnacź dyrbjał. Mnosy, kotsiž jemu pschi wußudźenju psched kawniskim ßudom pschiwyłkachu, jeho nětkole s błótom a njerjadom wobmjetaju. Wschelake nowiny ßamo do wußudźenja ßudnikow napominachu, so bychu Hardenej po mózносćźi wyßoke khostanje napołożili a s cźeźkokhorym wobskorźenym njekahodnje wobkhadźeli. Tajke njenadobne cźinjenje dyrbi kóždeho pschistojneho cźłowjeka wotstorkowacź. Harden je se ßwojimi nastawkami wo Liebenbergskim blidowym kole do woßazeho hnězda pschimnył a ßo pschi tym žałoßnje roskakał. Pschecźelstwo, s kotrymž bě jeho něhdy wjerch Bismarck wusnamjenił, je sa njeho woßudne było. Wot khěžora se sastojnstwa wucźischcźany bě Bismarck pschesßwědcźeny, so wjerch Eulenburg k tym mužam ßłuscha, kotsiž ßu jeho k padej pschinjeßli. Bismarck bě teho dla na wjercha Eulenburga hněwny, a hdyž ßo wo nim rěcźeschе, wón wospjet ßłowa „sadnizy Liebenbergskeho blidoweho koła a kinädy“ trjebasche. Redaktor dr. Limann a Bismarckowy dołholětny lěkaŕ profeßor Schweninger staj psched ßudom to wobkrucźikoj. Profeßor Schweninger je teź wuprajił, so je wón knjenju s Elbe na Hardena pokasał. Pódła teho pak drje je teź tajny radźicźel s Holstein Hardena pohnuł, nastawki pschecźiwo Liebenbergskemu kołu napisacź. Tajny radźicźel s Holstein bě na to dźěłał, so khěžor psched tsjomi lětami pschecźiwo wupjeranju Franzowsow w Marokkowskej sakrocźiwschi tamnischemu sułtanej ßłubi, jeho ßamostatnosćź schkitacź. Franzowsojo satrascheni a wójny s Němskej ßo bojo ßwojemu ministrej swonkownych należnosćźow Delcasséej padnycź dachu. Tutón bě jenicźli w ministerstwje, kotryž nochzysche psched němskim khěžorom zosacź. Wotstronjenje Delcasséa bě teho dla wuspěch khěžoroweje politiki, a Franzowsojo budźichu ßnadź Němskej w Marokkowskej wjetsche konzeßije cźinili, hdy budźische franzowske knjeżerstwo njeshoniło, so němski khěžor s zyła žaneje wójny Marokkowskeje dla wjesć nochze. Schtó pak bě to pscheradźił? Franzowski póßłanz, kotryž hromadźe s hrabju Moltku na Liebenbergskim hrodźe pola wjercha Eulenburga wobkhadźesche. Wón bě tam wuskuschował, so ßo němski khěžor nochzysche Marokkowskeje dla do wójny saschmatacź dacź. To nawjedźiwschi Franzowsojo khroblischo na ßwojich žadanjach pschecźiwo Marokkowskej wobstejachu, a Němska na to s Algeciraskeje konferenzy s dospołnym njewuspěchom woteńdźe. Tajny radźicźel s Holstein s prawom abo njeprawom wjercha Eulenburga sa tele poražene němskeje politiki samołwiteho cźinjesche, dokelž běsche wón pjecźa franzowskemu póßłanzej khěžorowe myßle wotkrył. Wón teho dla k Hardenej dźěsche a jeho napominasche, nastawki pschecźiwo wjerchej Eulenburgej a jeho pschecźelam spißacź, kotreż ßu w Němskej a we wukraju telko hary nacźiniłe.

Masanosćźow, kotreż běchu ßo s prěnim Hardenowym prozeßom na ßwětko pschinjeßłe, ßo w druhim prozeßu s zyła njejßu podótkli Wo tych ßo w potajnosćźi wójnskeho ßuda w Potsdamje jedna. Mnosy ßo mjes tym pilnje prózuja, cźorne blaki s běłych kholowow Potsdamskich gardowych kürażěrow cźiste smycź.

Powyschenje dokhodneho dawka w Pruskej.

K powyschenju msdy krajnych sastojnikow, wucźerjow a duchownych pruska statna kaßa něhdźe 100 milijonow hriwnow trjeba. S wotkel dyrbja ßo tele milijony bracź? Finanzny minister s Rheinbaben chze pjecźa najprjódzy dokhodny dawk, wot 10,000 hriwnow sapocźejo, powyschicź. S teho pak ßo nanajwjazy 20 milijonow hriwnow dobudźe. Sbytkne 80 milijonow budźa ßo s druhimi dawkami sehnacź dyrbjecź.

Nowa pruska pożcźonka

ßo nakładuje. Wona budźe ßo po kursu 98½ wudawacź a budźe ßo prěnje 10 lět s 10 prozentami, w scźěhowazych lětach s 3¾ % a posdźischo s 3½ % sadanjecź.

Wobßadźenje Pósnańskeho arzybiskopstwa.

Nowy pruski póßłanz pola vatikana Mühlberg je nowe namjety w pólskej należnosćźi, woßebje na wobßadźenje Pósnańskeho arzybiskopstwa ßo pocźahowaze, do Roma pschinjeßł. We Vatikanje pak praja, so Vatikan njebudźe pruskemu knjeżerstwu k woli, tak dołho hacź wona na pomjenowanju Němza wobstawa. Duž budźe Likowski hischcźe dołho se sarjadnikom Pósnańskeje diözesy.

Polazy pschecźiwo Pruskej.

W ruskej Pólskej ßo ßylna agitazija pschecźiwo němskej a woßebje pruskej industriji wjedźe. Pólszy pschekupzy ßo pißomnje na to swjasuja, so s Pruskeje njebudźa žanych wudźěłkow wjazy kupowacź. Pólszy pjenjeżnizy ßo sjednocźuja, so bychu w Pólskej ßamej fabriki k dźěłanju tworow sałożili, kotreż ßu hacź dotal s wukraja dostawali. Najbóle chzedźa Polazy pruskich wulkołeżomnosćźerjow trjechicź. Tucźi njeßmědźa pschichodnje pólskich dźěłacźerjow wjazy dostawacź. Wobschěrna agitazija w ruskej Pólskej, kotraž ma wjele agentow, teź w pruskich pólskich krajinach, ßo nětkole horliwje wo to stara, so bychu tyßazy dźěłacźerjow, kotsiž lěto wot lěta na pólne dźěło do Pruskeje cźahaju, pruskim wobßedźerjam ßwoje dźěło wjazy njeposkicźeli. Tucźi njebudźa bjes pólskich dźěławych mozow ßwoje kubła wobdźěłacź móz. Pólszy dźěłacźerjo maja ßo do danskich stronow a do połodnischich Němzow wodźicź. W Pruskej hižo s tym licźa, so pschichodne naléczo pólszy dźěłacźerjo wuwostanu. Duž ßu tam w khětrych staroscźach.

Ruszy revoluzionarojo we wukraju.

Wo ruskich revoluzionarach w Němskej a wjecźornej Europje mnohe nowiny prjedy s wulkej sympathiju pißachu. Po něcźim ßu pak teź swonka Ruskeje ruskich revoluzionarow bliże sesnali. Kóždy kraj pyta, jich skerje lěpje wotbycź. S Němskeje ßu tydźenja cźrjódu ruskich revoluziouarow wupokasali, kotsiž ßo w Barlinje tajnje skhadźowachu. Najhórschu družinu ruskich revoluzionarow Schwajzarska hospoduje. Jědnacźo s nich ßu póndźelu w Lausannu ruskemu bohaczkej Skirey, wobßedźerjej petrolejowych cźiscźerńjow w Baku,

5000 frankow, jemu se ßmjerczu hrožo, wudrěcź spytali. Polizija je wschitkich jěднacźoch sajaka. We wobydlenju sajatych sigel ſ napißmom „Komunistisko-anarchistiski komitej w Lausannu“ namakachu. Mjes sajatymi, kotsiž krncźe mjelcźa, je jena holza; wona pjecźa Schwartz rěka. Kaž ßo sda, ßu revoluzionarojo židźi.

Spjecźeńzy w franzowskim wójsku.

Disziplina, bjes kotrejež žane wójsko na dlěјschi cźaß njemóže wobstacź, w franzowskim wójsku po wotstronjenju starych generalow hladajźy wotebjera a ßo shubjuje. We wschěch dźělach wójska ßo spjecźiwy duch pokasuje. Hižo wospjet je ßo stako, so ßu ßo wojazy sarjekli, offizěram poßkuchacź. Nowe lěto njebě ßo 40 wojakam 7. dragunarskeho regimenta w Parisu dowolenza daka. Njedźiwajźy teho ßo wojazy ſ kasarmow wotßalichu a ßo hakle sa tydźeń do uich wrócźichu. Regimentski wukas, po kotrymž ßo hacź na dalsche kóžda dowoleńza sapowjedźi, wojazy rostorhachu. Regimentowy komandeur je pjecźa pola wójnskeho ministra namjetował, so by ßo regiment do druheje garnisony pschepokožił. Wo druhim pschikladze spjecźiwoscźe ßo ſ Douaya pische: Tsjo artilleristojo, kotsiž běchu k arrestej saßudźeni, ßu ſ kasarmow cźekli. W Lilln ßu woni na tamnischim dwórnischcźu herjekali a wokali: „Prjecź ſ wójskom, ßkawa Hervéej!“ Ssylnej artilleriskej patronilli je ßo poradźiło, herjekarjow směrowacź. Herve, kotremuž ßu spjecźiwy wojazy ßkawu wokali, je snaty antiwojeński agitator, kotryž wojakow k njepoßkuschnoscźi schcźuwa. Psched něktorymi njedźelemi ßu jeho k jastwu na něktore lěta saßudźili.

Wulke jebanstwo a pschekschiwjenje

je ßo pschi rospschedacźu franzowskeho zyrkwineho samoženja stako. Něhduschi ministrojo, kotsiž na cźole knjeżazeje radikalneje strony steja, ßu kaž rapaki kradnyli. Wunoschk ſ rospschedacźa zyrkwinskeho samoženja bě ßo na milijardu frankow woblicził. Tale milijarda je ßo mjes porstami franzowskich advokatow rospórkała. Ale niz hischcźe doscź na tym. Prjedawschi ministerstwowy pschedßyda, Combes, kotryž je dźělenje zyrkwje wot stata pschewjedł, je wupowjedał, so ßu rospschedawarjo zyrkwineho samoženja jenož 850,000 frankow wotedali, mjes tym so ßu wjazy dyžli 8 milijonow frankow statneho sawdawka do prědka dostali. S milijardy, kotruž dyrbjesche zyrkwine samoženje wunjescź, njeje stat ani pjenjeżka dostał a pódla teho je ßo hischcźe wjazy dyžli 7 milijonow statneho sawdawka pschetrjebało. Pschi wurubjenju zyrkwjow njeje stat žaneho dobytka měł, ale je ßo ßam hischcźe potsihał. Tale wuklukańża je hischcźe hórscha, dyžli snaty skandal dla Panamaskeho kanala a wodźerjam franzowskeje republiki žaneje cźescźe njeczini.

Njeměry w Marokkowskej.

Prjedy hacź je nowy roskasowaŕ franzowskeho wójska w Marokkowskej, general d'Amade do Casablanki pschijěł, je general Drude hischcźe rucźe pschecźiwo twjerdźisnje Mediunje wucźahnył a ſ njeje sběżkarjow wuhnał. Drude, kotryž je pjecźa na symizu sthorił, je ßebi hischcźe do ßwojeho woteńdźeuja ßkawne mjeno scźinicź chzył. Jeho naßlědnik ßnadź nětko wjele skladnoscźe wjazy njesměje, ßebi wójnsku ßkawu w Marokkowskej dobycź.

Podawk mjes italskim kralom a dźěłacźerjemi.

Na twarje pomnika krala Viktora Emannela II. w Romje je ßo, kaž hižo wospjet, dźěło dla njedoßahanja materiala pschetorhnycź dyrbjało. Cźrjóda kamjenjecźeßarjow je ßo teho dla ſ dźěła puschcźiła. Hdyž ßebi kral tele dny twar wobhladowasche, ßo wokoło njeho dźěłacźerjo sestnpachu wokajo: „Majestoscź, chzemy khléb, chzemy dźěło!“ Polizistojo a žandarmojo wokarjow wobstupichu a 50 ſ nich sajachu. Na jich samolwjenje, so ßn krala jenož na ßwoje hubjenstwo chzyli kedźbliweho scźinicź, ßo hnydom pnschcźichu.

Nowe njeměry w Abeßynskej.

Italska ma ſ nowa wuschparanje ſ abeßynskim kralom Menelikom. 2000 Abeßynskich je mjesy italskeje kolonije pschekrocźiwschi karawany wurnbiło a pschekupzow pak moriło pak sajało. Mjes domoródnymi, w italskej ßkužbje stejazymi, a abeßynskimi je ßo bitwa biła. Blížsche powjescźe pak njeißu wo tym doschke.

Rußojo a Polazy.

W Ruskej ßo pschezo ſ uowa hloßy sa sjednanje Rußow ſ Polakami ßkyschecź dawaju. Nowiny „Nowoje Wrjemja“ sa to dźěłaju, so by ßo létßa nasymn do Peterburga mały kongreß sastupjerjow wschěch ßkowjanskich ludow swołał, na kotrymž měł ßo plan sa wulki kongreß wudźěłacź, kotryž mohł ßo po ważnoscźi se ßkawnym ßkowjanskim kongreßom léta 1867 w Moskwje měricź. Hkowne je praschenje, hacź mohli ßo sastupjerjo pólskeho luda pschi nim wobdźělicź. Wěrno je, so móża tajke podawki, kaž samknjenje „pólskeje schulskeje macźizy“, ßkowjanske sacźucźa pólskeho luda na khwilu samucźicź, skóncźnje pak Polazy tola spósnaju, so jenož w jich sprawnym sjednanju ſ zykym ruskim ludom — niz pak ſ jenej někajkej politiskej stronu — rukowanje sa politiske ſ nowa narodźenje leži. Tole spósnacźe mohło pola Polakow we wuskim wobkhadźe ſ druhimi Sskowjanami roscź, kotrež ßu spomožnoscź sjednocźenja Sskowjanow dawno spósnake. Teho dla Rußojo njewotpokasaju, ale bychu na wopak to powitali, hdy by ßo pschichodny wulki ßkowjanski kongreß w pólskim kraju we wjecźornej Galiziskej wotměł, jeno so by jón awstriske knjeżerstwo njesakasało, kaž w lécźe 1903 wotmyßleny ßkowjanski kongreß w Frantischkowych Lasnach w Cźechach.

Krwawne bědźenje ſ podružnikami.

W New-Yorku tyßazy podružnikow podružniski pjenjes njeplacźa a ßebi žadaju, so by ßo wón ponižił. Wobßedźerjo domow jich ſ pomozu ßudnistwa ſ wobydlenjow honja. Mjes poliziju a njepłacźazymi podružnikami je we 4 wulkich shromadźisnach k horzemu bědźenju doschło. Psches 20 wobdźělnikow, woßebje žony a dźěcźi, bu sranjenych, runje tak něktsi polizistojo. W shromadźisnach ßo cźerwjene khorhoje roswichu a ßo revoluzionarne spěwy spěwachu. Jedyn ßud je 600 pschikasow na namózne wuhnacźe ſ wobydlenja wudał. — Podobne wobstejnoscźe ßu w Romje a Barlinje. Też w poßlednimaj městomaj tyßazy podružnikow podružniski pjenjes njepłacźa a we wobydlenju tak dołho wostawaju, hacź jich ßudniski eksatutor ſ njeho njewucźěri.

Nadpad na ministra.

W Rio de Janeiro je ßo na brasilskeho wójnskeho ministra bomba cźißła. Minister ßo njesrani. S pschicźinu nadpada je njespokojnoscź ſ wojeńskej ßkužbu. 60 woßobow ßu sajeli.

Japanske pschicźahowanje do sjednocźenych statow poknózneje Ameriki.

Japanska ßo wucźinjenjow njedźerži, po kotrychž žani japanszy dźěłacźerjo njeßmědźa wjazy do sjednocźenych statow poknózneje Ameriki cźahacź. Japanske knjeżerstwo njeßmě tajkim dźěłacźerjam wucźahowanske paßy wudźělicź. Njedźiwajźy teho je pak loni wjazy japanskich dźěłacźerjow do Ameriki pschicźahnyło, dyžli hdy prjedy. Woßebje na Honoluluskej kupje ßo ſ japanskimi dźěłacźerjemi mjerwi. Wot tam woni potom hladaju, so ßo pschi skladnoscźi do Ameriki pscheßmykaju. Knjeżerstwo sjednocźenych statow je ßo teho dla pola japanskeho knjeżerstwa na pschecźelne waschnje wobcźežowało. Hdyž budźe wójnske łódźstwo sjednocźenych statow w cźichim morju k wojowanju hotowe płuwacź, drje sjednocźene staty krucźische ßkowcźko ſ Japanskej porěcźa.

W Kanadźe hroża nowe njeměry pschecźiwo Japanskim wudyricź. We Vancouvrje, hdźež ßu Japanszy psched tydźenjom pschi pukach jeneho běłeho dźěłacźerja morili, ßu wobstejnoscźe jara napjate. Sta Japanskich ſ wokolnoscźe do města khwataju, so bychu ßwojim krajanam pschi njeměrach pomhali. 1200 Japanskich ſ Honoluluskeje kupy do Vancouvra płuwa. Běli w Vancouvrje ßu jara roshorjeni.

Krejpschelecźe pschi strajku salpetrowych dźěłacźerjow w Chile.

Pschi strajku salpetrowych dźěłacźerjow pola Iquique je k wobžaromnemu krejpscheleczu dóschło. Hdyž ßo něhdźe 10,000 strajkowarjow k městu bliżesche, ßo jim łódźni wojazy ſ mitrailleusami na pscheczo stajichu. Prěnje rjady strajkowarjow ßo potsělachu. Hromady cźełow dróhu pschikrywachu, a sranjeni na wutrobu łamaze waschnje kschicźachu. Strajkowarjo ßmjercź wnstróżeni do wschěch stron roscźěkachu. Satsěliło je ßo něhdźe 400 woßobow, sraniło je ßo něhdźe 600. Jako protest pscheczíwo mordarskemu tšélenju je ßo generalny strajk pschipowjedźił. Dźěłacźerjo ßebi žadaju, so dyrbja ßo minister snutskownych nałeżnoscźow a sastupjerjo měschczańskeje wyschnoscźe psched ßud stajicź.

Japanszy w Awstralskej.

Kaž do Ameriki, ßo też do Awstralskeje, kotraž je jendźelska kolonija, Japanszy ſ cźrjódami pschicźahuja. Tamnische nowiny

„Sydney Morning Herald“ jendżelske knježerstwo napominaju, so by japanskemu pschiwalej wobarako. W Jendżelskej dyrbjeli wjedżecź, so je Awstralija twjerdże rosßudżena, kraj běłym sdżerżecź.

Dale nowiny „Sydney Morning Herald“ pißaja: „Jeli so by macźerski kraj Jendżelska ßwój schkit wot naß wsacź chżyka, budże ßo Awstralska, njech je jej to mózno abo njemózno, ßama schkitacź dyrbjecź. Něka̍ke rosrunanje s Japanskej njeje mózno. Sakas asiskeho pschiczahowanja je praschenje żiwjenja a ßmjercźe běkeho wobydleerstwa, kotrež je ßo w ßußodstwje Japanskeje saßydliko. Tu dże wo wjeczornu ziwilisaziju, wo naschn raßu a nasche sarjadnistwo.“

Nowiny „Telegraphie“ teho runja praja, so ßu Awstralszy nusowani, ßebi wusamknjenje Asiatow s Awstralskeje żadacź.

Njerjane wjedro.

I.

Mike, mjehke nalětne ranje nad Hoteczanskimi honami na nawjeczornym brjosy Schleswig-Holsteinskeje leżesche. To bě hischcźe rano sahe a na dworach każ też w domach bě hłuboka cźischina. Jeno tu a tam wotuczeny honacź spěwasche a se ßwojim spěwom pschisjewjesche, so je cźaß stawacź a na dźěło hicź. Tu ßo durje burskeho domskeho wotewrichu. Muż a żona njedżelszy sdrascźenaj wustupischtaj. Żona cźeżki korb na ruzy njeßesche, a muż nějesche schwarny kij w ruzy. To bě bur Brónjak, kiż chżysche se ßwojej żonu na hermank do města Husuma hicź, kotrež wot jeju wßy milu daloko leżesche. Żona, kiż nějesche doma małe dźěczo, kotrež dołho wopuschczicź njemóżesche, chżysche ßwojim wotebjerarjam w mescźe skasanu butru a jeja wotedacź, někotre nusne twory sa domjaznoscź kupicź a potom skerje lěpje saßo do ßwojeje wßy ßo wrócźicź. Muż pak nějesche na skótnych wikach, kotrež ßo runje tak na tym dnju wotbywachu, dwě krutwje kupicź a jej potom popołdnju do Hotez domoj dohnacź.

Burowzyna stara macź bě pschichodneho ßyna a dżowku hacź do khěżnych duri pschewodżała. Tu jej mkoda żona hischcźe ras pschiporucźi, so ma ßo wo dźěczo staracź a jo wothladacź, kotrež jeno njerady na wjazy hodżin wopuschczi, a hischcźe ras hižo prjedy podate wukasnje hacź nanajwobschěrnischo wospjetowasche, kak mohłe małe stworjeńczko najlěpje wothladacź a sastaracź. Stara żona pschilubi, pschewsatu winowatoscź se wschej pilnoscźu a ßwěru też dokonjecź. Wobej żónskej budżischtej ßo wěscźe hischcźe jara rady wo tutej wěży, kiż bě jimaj jara na staroscźi, khwilu rosmołwjałej. Dokelż pak bě bur hižo wjazy krócź khětro jaßnje spósnacź dał, so je njescźerpny ßo nacżakał, skónczńje ßo dopowjedaschtej. Macź ßo saßo do domu k ßwojemu wnukej wróczi. Bur pak se ßwojej żonu po puczu do Husuma cźerstwje a cźile krocżesche.

Kupowarjo a pschedawarjo ßo w hustych a pißanych cźrjódach po haßach a po torhoschczu města pohibowachu. Hdyż bě Brónjak se ßwojej żonu ßem dóschoł, běchu hižo na wschěch kónzach ßo żiwje do żadanja a wikowanja, do ßadżenja a płaczenja dali. Jeho żona k ßwojim wotebjerarjam do domu khodżo skasane wupkody ßwojeho hospodarstwa woteda a potom tworow nakupi, kotrychż do domu trjebasche. Muż bě ju po wschěch tutych puczach pschewodżał. Wón chżysche ju potom hischcźe nuczicź, so by s nim do jeneho s měschczańskich hoscźenzow sastupiła a ßo s jědżu a s picźom na dompucź poßylniła. Ale Herta, to bě jeje mjeno, ßebi na to cżaßa njepopscha. Jeje macźerska wutroba ju cżehnjesche a pohonjesche, ßo skerje lěpje k ßwojemu mólczkemu dźěczatku wróczicź, kotrež bě ßamo wowzy jeno njerady a nusowana na někotre hodżiny pschewostajiła. Muża hischcźe ras krucźe napominasche, so ßebi njeßmě ßwojich pjenjes w cźischczeńzy pokranycź dacź, a so dyrbi jej sa nje dwě rjanej a schwarnej krutwje ßobu pschiwjescź. Potom jemu na rosżohnowanje ruku dawschi wjeßeła a lóschtna s města saßo won k domjazej wßy dźěsche.

Brónjak bě w tej wěży mnoho symnischi a měrnischi. Wón wjedżesche, so bě jeho móliczki hólczk pola wowki derje skhowany. Sa dwě hodżinje bě potom też jeho luba żona saßo domoj, so by dźěczo hladała a pěstoniła. Na wschitko to jeho pomozy domach ani s najmjeńscha njetrjebachu. Wón chżysche prósdneho dnja, kotrehoż bě ßebi dżenża popschał, też dospołnje wużicź, so by ßebi żiwjenje w mescźe a wschitku kraßnoscź hermanka w dobrym měrje a pokoju wobhladał. Wón najprjedy kedżbnje połnu a cżeżku móscheń wobmaßa, kotruż bě ßebi na ßwoje dżenßnische wikowanje ßobu pschinjeßł. Ta w jeho sadnim ßukninym saku w měrje a pokoju tczesche. Tak dźě nasch burski muż po haßach a po hermanku na torhoschczu w Husumje wokoło khodżesche. Wón ßebi wěso najprjedy na pschedań stajeny skót wobhlada. Tu stejachu w dołhich rjadach rjenje twarjene a ßylne konje. Druhdże běchu schěrokoczokate, njelepe woły a kruwy na pschedań postajene. Tule tak jara sazpěte, ale k domjaznoscźi tak wużitne a bjes maka njesarujomne ßwinje leżachu. Też wowzy a hußy běchu po wulkej liczbje a we wubjernym wubjerku pschitomne. Wikowarjo s hłóßnymi a krutymi ßkowami dobre ßamownoscźe pschedajomneho skotu wukhwalowachu. S krótka, wězywustojnymaj wocżomaj ßo tu wjele sabjeranja a sabawy posticźesche. Běsche wschak ßo sapoczako s waha próschicź, ale to ani kupzow, ani pschedawarjow, ani pschihladowarjow njemylesche. Też nasch bur na wjedro ani s daloka njedżiwasche, ale wobhladowasche ßebi wustajeny skót s wulkej kedżbnoscźu a dokładnoscźu.

Wón ßebi s pschitomnych krutwow tej wubra, kotrejż ßo jemu najlěpschej a najpschihódnischej bycź sdaschtej a kotrejż, każ ßebi myßlesche, byschtej ßo też jeho żonje lubiłej. Wikowar chżysche jeho donucźicź, so by nětkole też kruty wostał a woprawdże kupił. Ale k temu wobhladniwy muż hischcźe dołho swólniwy njebě. To ras jeho waschnje njebě, wěz spěschnje do rukow wsacź a wuwjescź. A na druhej stronje bě dżeń k temu hischcźe jara dołhi. Wschako mózachu hischcźe lěpsche a pjenjes hódnische skoczata na hermank dóńcź. A schtó wě, hacź na wjeczor pschedawarjo wjele bóle se ßobu rěczecź njedadża, so mohł potom mnoho tuńscho kupicź! S krótka, wón ßo wschemu pschemołwjenju a wabjenju jara wutrajnje sepjerasche, s kotrymż pola njeho spytowachu, a napoßledku ßo wotßal wobrocźi, so by też hermank wopytał a ßebi wobhladał.

Tu bě hischcźe wjetscha hara a mjerwjeńza. Budy w hustych rjadach stejachu, a wschě mózne twory sa hospodarstwo a dom, sa mużskich, żónske a dźeczi, k wużitku a k wjeßelu, běchu tu w pißanej wubranoscźi a s wabjazym błyschczom wustajane. Měschczenjo a wjeßnjenjo w hustej cźischczeńzy tam a ßem khodżachu, so bychu wschě tele kraßnoscźe s wczipnymaj wocżomaj ßebi wobhladowali a rosßudżeli. Wikowarjo a wikowarki s wótsje klinczazym hłoßom tele rjane wězy, kotrež mějachu na pschedań, a tunje płaczisny, kiż ßebi sa nje żadachu, wosjewjachu. Pschihladowarjow pschiwołowachu, so bychu pschihódneje składnoscźe wużili a tunjo kupowali. Też Brónjak bě ßebi wukładżene twory wschěch druzinow s pruhowazym wóczkom wobhladował a ßo też ßam pschi jenym a druhim ßamo praschał, hacź by jeho ßebi, ßwojej żonje, wowzy abo ßwojemu małemu hólczkej kupił a ßobu wsał. Ale s nowa dobywasche jeho symnoscź a slutniwoscź nad wokomiknitym pożadanjom. A njech jeho też pschedawarjo hischcźe bóle wabjachu a namołwjachu, napoßledku ßo pschezo saßo wotwobrocźesche a wotßalesche.

Hischcźe wjele wjazy bě na hermanku wobhladowacź a wobdżiwowacź. Tule bě wulka drjewjana buda natwarjena, w kotrejż wschě mózne dżiwje swěrjata pokasowachu. Na scźěnach wulke a wěrne wobrasy elefantow a kamelow, lawow a tigrow, wopizow a hadow wißachu, kotrež běchu nutska sa tuni pjenjes widżecź. A wuwołał pschi sastupje stejesche a s daloka klinczazym hłoßom na nimokhodżazych wołasche, so dyrbja sastupowacź a ßebi zuse spodżiwne swěrjata, kotrychż poczinki a wumjekske hotowoscźe s wabjazymi ßkowami wopißowasche, wobhladowacź. Tam saßo bě na wótrje a pißanje pomolowanym płatu ßurowe mordarstwo wotmolowane, a mandżelskaj, kotrymajż wobras ßkuschesche, tu stawisnu, pschewodżanaj s pschepiskanym wjercźakom s wutrobu jimazymi schtuczkami a wucho cźwilowazym spěwom pschednoschowaschtaj. To wschitko jednoreho wjeßnjana nimo měry sajimowasche. Husty deschcź, kiż drje ßo mile a s waha, tola pak njepscheschtawajzy s mróczel miholesche, bura njemylesche, kiż bě wětrej a wjedru swuknył. Wón bě ßo do wschěch kraßnoscźow, s kotrychż na ßwojej wßy żenje hischcźe niczo widżał a ßkyschał njebě, zyle a dospołnje sahladał a samyßlił. Pschi tym bě ßo nęschto hodżin minyło, a po jeho wobliczenju bě drje nětkole wulki cżaß, saßo na skótne wiki ßo wróczicź.

K jeho wulkemu wjeßelu tu krutwy hischcźe běchu. Nětkole pschistupi a pocża zyle khutnje wo nje wikowacź. Żadana płaczisna bě po dołhim rosrěczowanju napoßledku tak daloko poměrnjena, so mózesche ju po ßwojim pscheßwědczenju s dobrym ßwědomnjom sapłaczicź a doma psched ßwojimi ludżimi samołwicź. Duż bu kup se ßkowom a s ruku wobkrucźena, a wón sa kapßu w ßukni pomaßa, so by móscheń wucżahnył a żadane pjenjesy sapłacził. Ale kak ßo wbohi muż stróżi, hdyż móscheń nadobo próśdnu nadeńdże! Wón maßasche, wón s dyrkotazej ruku w drascźe pytasche. Ale — móscheń bě a wosta schubjena. Wón po wschěch haßach a k wschěm budam běhasche, hdżeż bě prjedy stał. Wón ßlědżesche a praschesche ßo wschěch ludźi, kotrychż setkowasche, hacź ßu schto wuhladali abo namakali. Ale wscho pytanje a praschenje bě podarmo — móscheń bě

a wosta ſhubjena. To bě cžežka a ſka wěz ſlutniwemu a njeſamożitemu nużej. Spróżnje a pomaku dobytych sto toleć bě ſ tym zyle ſhubjenych. Na kupjenje krutwow pſchi tajkich wobſtejenjach wjazy myßle njeběchu, dokelž chzyſche wikować hotowe pjenjesy měcž a ßo hewak na niczo ſpuſchczecž nochzyſche. A duž ßo naſch wbohi bur, kiž bě rano ſahe wjeßeły a dobreje myßle do Huſuma ſtupał, ſ próſdnej ruku a ſ jara wurudżenej wutrobu do ßwojeje wßy domoj wróczeſche a duzy po puczu ßo ſe ſtyſkniwymi praſchenjemi a ſtaroſczemi czwilowaſche, kak jeho żona ſrudnu powjeſcž pſchiwoſmje, a kak by naſtatu ſchkodu ſ podwojenej pilnoſczu a ſ wjetſchej ſlutniwoſczu po nęczim ſaßo narunacž a dobru ſczinicž mohł.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** W 139. wubjerkowej ſhromadżiſnje hornjołużiſkeho wokrjeßneho rataŕſkeho towaŕſtwa knjes wokrjeßny ſekretar profeſſor dr. Gräfe wojſewi, ſo budże ßo w lěcże 1908 ſkót w Budyſchinje, Lubiju, Zitawje a Kamjenzu abo w Biſkopizach wobhladowacž. Wobhladowanje hródżow ſmeje ßo w Jěrkezach, Ketlizach, Eibawje a w Nowej Wßy pola Huſki. Wotmyßlene wobhladanje ſkotu ma jako doprědne wobhladanje ſa wuſtajenzu němſkeho rataŕſkeho towaŕſtwa płaczicž, kotraż budże ßo w lěcże 1909 w Lipſku wotbywacž. Dokelž knjeżeŕſtwo jenoż myta na jenotliwe ſkoczata dawa, je ßo wobſamkło, ſa ſkótne ßwójby a ſběrki ſ kaßy ſtadkowych knihow ſa czornopißany niżinſki ſkót 4000 hriwnow k woßebitym mytam po 500—600 hriwnach poſtajicž. Dale ma ßo ſ kaßy ſtadkowych knihow, ßobuſtawam byki wuběrazeje komißije jako ſarunanje ſa puczowanſke wudawki ſa dżeń po 12 hriwnach ſarunacž. Hacž dotal je ßo 104 bykow a 901 krutwow a jałojzow, po tajkim hromadże 1005 ſkoczatow do ſtadkowych knihow pſchijako. Każ ßo do prědka widżecž hodżi, ßo w běhu nalécża a lěcża tale liczba na 2000 hacž 2500 powyſchi. Tak dyrbi ßo ſwjaſk dozpicž, ſ kotrymž dyrbja ßo ſkótplahoważe towaŕſtwa a jenotliwi plahowarjo pohnucž, po jenotnych ſaßadach dżełacž a tón ßamy plahowanſki ſamér we woczomaj dżerżecž. Hornjołużiſka krajnoſtawſka banka je też na lěto 1907 ſa dalewjedżenje ſtadkowych knihow 1200 hriwnow darika.

Potom mějeſche generalny ſekretaŕ dr. Raubold ſ Draždżan pſchednoſchk wo „organiſaziji wukaſanja dżełaczerjow“. Tajny rataŕſki radżiczel Hähnel k temu wojſewi, ſo je Lubijſke hamtſke hejtmanſtwo hižo wukas wudało, po kotrymž maja ßo němſke legitimazije němſkeje zentrale ſa pólnych dżełaczerjow jako poknoplaczaze legitimaziſke papjery wobhladowacž. Jokuſch ſ Budyſchina ſa to rěczeſche, ſo bychu ßo tukrajni dżełaczerjo na wßach ſdżerżeli, ßamo hdy by ßo jim dyrbjała wjetſcha mſda płaczicž, dokelž dżě njeje njemóżno, ſo ſ wukraja żanych dżełaczerjow wjazy njedoſtanjemy. Wón ßebi teho dla pſchejeſche, ſo by wukaſaŕnja krajneje kulturneje rady ſ komunalnymi wukaſaŕnjemi dżěła wobkhadżała. Sachſa ſ Hliny měnjeſche, ſo bychu ßo młodoſtni dżełaczerjo ſkerje na wßach ſdżerżeli, hdy by ßo mytowanſki ſyſtem ſawjedł. Crome ſ Niederottenhaina ßo pſchecżiwo wotpſchiſtajenju dżełaczerjow a czeledże pſches dżełodawarjow wobroczi a ßebi żadaſche, ſo bychu ßo tucži teho dla khoſtali. Böhme ſ Deberkez ßebi pſchejeſche, ſo by ßo czeledż, kotraż je czekła, krucżiſcho khoſtała, a je pſchecżiwo temu, ſo by ßo k dżełu khmanym ludżom, hdyż ßu bjes dżěła, pjenjeżna podpjera dawała. Profeßor Gräſa widżi pſchiczinu czahanja ſe wßow do měſtow we wjetſchej mſdże, kotruż induſtrija płaczi, a we ſwjeßelenjach, kotreż měſta poſkiczeja. Wón měni, ſo budże ßo ſ roswucżenjom w ſchuli, ſ pſchiprawjenjom wuhotowanſkich kaßow a ſ dawanjom mytow czahanju ſe wßow trochu wobaracž. Pſchede wſchěm pak dyrbi rataŕſtwu móżno bycž, ſo by też wone mohło wyſchſchu mſdu płaczicž.

— Sjednoczenſtwo němſkich plahowarjow ßwini je ſandżene lěto na tachantſkim kuble w Hrubjelczizach wucżbne kurſy k wuwucżenju wothladarjow ßwini a ßwinjazych miſchtrow pod wodżenjom rataŕſkeho radżiczela Schwarza pſchiprawiło. Po dotalnych naſhonjenjach ßu tele kurſy ßwój wotpohlad dozpiło, a pſchi pſchezo pſchibywazym pſchiběranju dżełaczerjow a pſchi wobczeżnoſczi, ſa ſkót khmanych ludżi doſtacž, ßebi pſchiprawjenje ſjednoczenſtwa plahowarjow ßwini ſaßłużuje, ſo by ßo na njo dźiwało. Wucżbny czaß traje ſa wothladarjow ßwini 2 měßazaj, ſa ßwinjazych miſchtrow 4 měßazy.

— (Sſo na lodże pſchepadnył.) Do ſymnych kupjelow je pondżelu jedyn wóßomlětny hólz pſchiſchoł, kotryż na Sprejinym lodże ſ napſchecża „tſjoch lipow“ běhaſche. Lód ßo ſłama, a hólz ßo doſpołnje pod nim podnuri. Sſo dołho njepſchemyßliwſchi ßo jedyn ſ jeho towaŕſchow po dołhoſczi na lód lehny a wo żiwjenje ßo bědżazeho ßmjercži wukhowa.

— Ssurowa ſyma, kotraż je pſched tydżenjom wotmjakła, je pſches zyku ßrjedżnu Europu a Jendżelſku doßahała. W horujej Bayerſkej thermometer hacž 30 gradow po Celſiju pokaſowaſche. W Franzowſkej je wjele ludżi ſmjerſko. W Pariſu ßamym a wokolnoſczi ßu 12 ſmjerſnjenych namakali, 10 połſmjerſnjenych woßobow ßu do hoſpitalow dali. Se wſchěch połnóznych a raŕſchich provinzow ßu teho runja wjazore powjeſcże wo ſmjerſnjenju ludżi dóſchke. W Epinalu je jedyn wojak na ſtraži pſched fortom de Longchamp ſmjerſnył. Też w połodniſchej Franzowſkej je ßebi wulka ſyma nětotre cżłowſke żiwjenja ſa wopor żadała.

W Schleſyſkej je 9 woßobow ſmjerſko. Jedyn knjeżi cżeladnik ßo ſe żonu a dwěmaj dżeſczomaj na rjeblowanym wołu ſ Preiskretſchama do Mikultſchütz pſchecżahny. Hdyż chzychu do Mikultſchütz pſchijěwſchi dżeſczi ſ woła ſběhnycž, běſchtej wonej ſmjerſkej. Dale ßu w Falkenbergu dżełaczerja Jakubka, w Boleßławi aſſiſtenta Beera ſ Hirſchberga, w Königshütte prjedawſcheho twarza Wenczyka, pola kolonije Borſigkeje fabriki dżełaczerja Kaſeka, pola Rybnika dżełaczerja Dwulezkeho, w Myßlowizach dżełaczerja Rojika a na dróſy pola Striegawy młynſkeho pomoznika Wagnera ſmjerſnjeneho namakali.

Schtwórtk je nowu ſymu a ßněh pſchinjeßł. Wot ſchtwórtka w nozy ßo pospochi ßněh ſ njebjeß ßaje, kotryż pjatk wjeczor hižo poł kohcża wyßoko leżeſche. Ssněhowe mróczele ſ połnozy cżahnu, hdżeż je ßrjedu a ſchtwórtk wulki ßněh padnył. Duż móżemy też my we Łużizy ßo na njón pſchihotowacž. W Danſkej, w połnóznej a raŕſchej Němſkej je ßo wulkeho ßněha dla nimale wſchón wobkhad na żeleſnizach ſaſtajicž dyrbjał.

S **Dobruſche.** Pſchi hodownym ßwjedżenju, kotryż ßo wóndano w tudomnym hoſczenzu wotmě, bě ßo hoſczenzarjej Leſzy w najſtwje 600 hriwnow ſe ſchkleńczaneho khamora kradnyło. Błózko, ſ kotrymž běchu ßo durje rospaczike, bě paduch leżo wostajił. Dlějſchi czaß ßu ſa paduchom ßlédżili, hacž ßu ſkónczńje papjerniſkeho dżełaczerja L. ſajeli a do pſchepytanſkeho jaſtwa wotwjedli. Hacž pak je wón woprawdże te pjenjesy kradnył, njeje hiſchcże na żane waſchnje dopokaſane. Móżno je, ſo dyrbi wón njewinowaty w jaſtwje ßedżecž.

S **Radworja.** Sandżenu wutoru běſche tudy ßwójbny wjeczor naſcheje Raiffeiſenſkeje pokkadniży. Knjes puczowanſki inſpektor Linsmayer ſ Erfurta mějeſche na 3 hodżin trajazy pſchednoſchk. So bychu ludżo jeho ßkowam lěpje doroſumili, pokaſowaſche wón pſches 150 ßwětłoſcziwych wobraſow, jako je to w „laterna magica“, jenoż rjeńſche a wjetſche běchu tute. Po wotewrjenju wjeczorka pſches pſchedßydu pokkadniży knjeſa Jana Hantuſche-Radworſkeho wuſpěwachu ſhromadżeni ſ pſchewodom na pianje ſpěw: „Hdże ſtatok mój“. Potom ſapocża ßo pſchednoſchk. W prěnim dżěle bu nam prajene a pokaſane, ſwotkel a kak naſtanje „Chileſalpeter“, „Domaſchowa muczka“, „Kali“, „Superphoſphat“, „guano“ (hnój pelikanow) a ſkónczńje plahowanje a dżełanje „bawłmy“. Na to běſche poł hodżiny pſcheſtawki. 3. wěnz ſpěwow běchmy mjes ludom rosdawali a duż wupjelnichmy cżaß ſ rjanym ßerbſkim ludowym ſpěwom. Knjes wucżeŕ Andrizki běſche nam ſ nawjednikom. Bórſy bu ſaßo w ſali cżma a na běłej ſcżěnje poczachu ßo nowe wobraſy ſjewjecž a to: wo wójnje 1870/71. Te wěſo njeběchu po naturje, ale po wulkotnych molowanych wobraſach fotografije. Sa naſchich wojakow bě woßebje ſajimawe. Ale dokelž ßo ludżom lubjeſche po tym hiſchcże knjes Linsmayer pſchida puczowanje w Hamburgſkim móŕſkim pſchiſtawje. Wulkotne łódże ſa puczowazych wuhladachmy nětko kraßnje ſnutſka a wot wonka. Hdyż tajke jſtwy a pſchedkhěże, ſkhody ßy widżał, njechaſch wěricž, ſo ßu měſtnoſcże byli na łódźi — haj, potom je ßama radoſcž puczowacž na wodże — wěſo ſa drohe pjenjesy! Tutón wjeczor je ßo jara derje poradżił. Na 150 ludżi bě ßo ſeſchło — dżeławy dżeń. A naſcha pokkadniza je wěſcże w ſmyßle wótza Raiffeiſena ſkutkowała, hdyż je ſ tym naſch wjeßny lud darmo wulkotnje powucżiła a też po ßerbſku ſe ſpěwom ſabawiła. Sa to ßłuſcha dżak wſchěch ſarjadowarjam tuteho wjeczorka. Sſława! K lětu da-li Bóh ßaßo nęſchto!

S **Łahowa.** Na woſchkrocże ßo wobßunywſchi je ßebi wutoru tudomna ſwudowjena kubleńſka wumjenkarka Włochowa ruku ſłamała.

S **Hajniz.** Na woſchkrocże, kotryż ſchtwórtk rano wſchě pucże pokrywaſche, je dżełaczerka Schoberka ſ Budeſtez do tudomneje fabriki na dżěło duzy padnyła a ßebi ruku ſłamała. Tudomneho fabriſkeho dżełaczerja Paßelta hładkoſcž teho runja ſmota. Wón ßo ſ tajkim wotmachom wo ſemju cżißny, ſo bjes myßlow leżo wosta. Hakle ſa dwaj dnjej ßo jemu wědomje ſaßo wróczi.

S **Budeſtez.** W ſańdźenym lěcze ßo w naſchej woßadźe 89 ßynkow a 76 dźowczičźkow, hromadźe 165 dźěcźi narodźi. Mjes nimi bě 5 morwonarodźenych a 21 njemandźelſkich. Pſchipowjedanje ſta ßo ſa 61 porow, wěrowanych bu 48 porow. Spowjednych bě 7005, mjes nimi doſta 164 woßobow Boże wotkaſanje w domje. Semrjeło je 114 woßadnych. Najwyſchſcha dozpita ſtaroba bě 90¼ lěta. Pſched zyrkwinymi durjemi 1907 ſběrane kollekty ßu 1744 hr. 37 np. wunješke, ſa ßwjate miſſionſtwo je ßo 2800 hr., ſa poſtajenje woßadneje diakoniſſy 1300 hr. nawdało. — *Sańdźenu póndźelu ſa miſſionſtwo mjes pohanami ſběrana kollekta je wunješka 361 hr. 16 np.*

S **Budeſtez.** Sańdźenu ßrjedu je ßo tu něhdźe 60 lětny privatus Malchar ſ Bożej ruczku ſajał a hnydom wumrjeł. Malchar je prjedy dołhe lěta ſ hoſczenzarjom w Budyſchinje był. Do ßwojeje ßmjercze ßo wón połnje ſtrowy cźujeſche a chzyſche ßo w bliſchim cźaßu woženicź.

S **Njeßwaczidła.** W naſchej woßadźe, nimale 2900 evangelſkich-lutherſkich wobydlerjow wobßahazej, běſche w lěcze 1907. 96 narodow, 48 hólczkow a 48 holczkow, mjes nimi 13 (!) njemandźelſkich; 18 mkodych porow bu ſwěrowanych; ſemrjetych běſche 62 a 4167 ſpowjednych, mjes nimi 116 domach woprawjenych. Boże ſwarnowanje a žohnowanje budź dale ſ naſchej woßadu!

S **Wotrowa.** Jeho Majeſtoſcź kral je na tſjoch kralow mjes druhimi knjeſa fararja kanonika Hermanna w audijenzy pſchijał.

S **Bukojny.** Poßledni ßwjedźeń tſjoch kralow je ßo w Bartſkim Božim domje něſchto pſches 282 hriwnow wucźinjaza zyrkwinſka kollekta ſa miſſionſtwo mjes pohanami nahromadźiła. To je tola rjane dopokaſmo wo pſchiběrazej luboſczi k ſwonkownemu miſſionſtwu w naſchej niz wulkej woßadźe.

S **Rakez.** Hdyž ßo ſańdźenu póndźelu wjeczor w 6 hodźinach Ahlemann, wobßedźeŕ żeleſniſkeje kantiny, pſched dwórniſchczom ßo namakazeje, ſ Budyſchina wróczi, wón w kantinje ßwětło wohlada. Dokelž ßebi wón myßleſche, ſo ßu w kantinje paduſchi, wón jeneho muża ßobu wſawſchi do njeje khwataſche. Nadeńdźeſchtaj w kantinje cźlowjeka, kotryž ßebi wulke brěmjo wjaſaſche. Do njeho bě wjele kołbaßy a druheje zyroby ſnoßył. Paduch ßo jako zuſy dźěłacźeŕ, w Komorowje bydlazy, ſpóſna. To je něſto hižo druhi krócź, ſo je ßo Ahlemannowa kantina wobkradnyła.

S **Wochos.** W naſchej woßadźe, ſ Cźělnjanſkej filialu něhdźe 1100 duſchow liczazej, je ßo loni 36 dźěcźi narodźiło, ſ nich 9 we Wochoſach, 19 w Cźělnom, 4 w Sprejach a 4 w Hamorje. Konfirměrowało je ßo 26 dźěcźi, ſwěrowało je ßo 12 porow, ſemrjeło je 20 woßobow, mjenujzy 16 doroſczenych a 4 dźěcźi. 1231 woßobow je ßo ſpowjedało, mjes nimi 21 khorych. Sa ſwonkowne miſſionſtwo je ßo pſchi poßlednim liczenju ſkota w 77 ſtót mějazych dworach 54 koni, 388 howjadow, 220 ßwini, 3 koſy, 737 ſchtuk pjerinſny a 19 kołczow naliczyło. W 61 hoſpodarſtwach ßu 70 ßwini a 1 koſu ſarěſali.

S **Kulowa.** Wutoru dopołdnja w 11 hodźinach je ßo khěża cźišło 50, k klóſchtrſkemu fórbarkej ßłuſchaza, do cźiſta wotpalika. Do njeje bě kruwarńja ſatwarjena. Něhdźe 800 zentnarjow ßyna, 120 zentnarjow ßłomy a něſchto hoſpodarſkeho grata je ßo ßobu ſniczyło. Schkoda ßo ſe ſawěſczenjom ſaruna. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Wojerez.** Mlokowa wójna nětkole we Wojerezach knježi. Ratarjo we Wojerezach a wokolnoſczi ßu płaczińſnu ſa liter mloka wot 13 na 20 nowych pjenjezkow powyſchili. Kaž jedyn knježi Běłokholmczańſki ſaſtojnik w tamniſchich nowinach dopokaſuje, ßo wudawki, pſchi dobyczu jeneho litra mloka trěbne, lědma ſ 20 np. ſtaja. Njeratarſke Wojerowſke wobydleŕſtwo pak nochze tutemu wobliczenju płaczicź dacź. Radźi Běłokholmczanej, ſo by, jeli ſo jemu dotalne Wojerowſke mlokowe płaczińſny njejßu doſcź wyßoke, ßwoje mloko do Kulowa woſył, hdźež liter jenož 12 np. płaczi. Schtó wě, kak ßo hiſchcze mlokowa wójna ſkónczi. Kaž pak ßo ſda, chzedźa Wojerowſzy wobydlerjo hiſchcze dołho khroble wojowacź, prjedy hacź ßo podadźa.

Ssrjedu bě w hoſczenzu „ſkoteho lawa“ ſhromadźiſna měſchczanow, w kotrejž ßo wo powyſchenju mlokoweje płaczińſny jednaſche. Wojerowſzy ratarjo dachu ſe ßwojim ſaſtupjerjom woſjewicź, ſo na powyſchenej płaczińſnje wobſteja. S jeneho liſta ſ Běłeho Kholmza ßo ſhoni, ſo je ßo Běłokholmczańſke ryczeŕkubło, pjecź měßazow dołho ſ liſtami Wojerowſkich ratarjow napominane, pohnucź dało, ßo k powyſchenju mlokoweje płaczińſny pſchiſamknycź. Knjes hejtman Schulz nima ſa to, ſo by na płaczińſnu 20 np. ſa liter ſwjaſany był. Hdy bychu pak ratarjo płaczińſnu ponižili, by ßo wón temu podwolił. — Dokelž ßo w ſhromadźińſnje ſ ratarjemi żaneje pſchesjenoſcze w naſtupanju płaczińſny dozpicź njehodźeſche, ſměje ßo ßobotu ſjawna ludowa ſhromadźiſna, kotraž po nadróbnym wuradźenju płaczińſnu poſtaji.

Se **Sslepeho.** Zyrkwine powjeſcze ſ naſcheje woßady ſe ſańdźeneho lěta ßu tele: Narodźiło je ßo 149 dźěcźi, 85 hólczow 64 holczkow; kſchcźeńſki ßlub je wobnowiło 81 dźěcźi, 41 hólczow, 40 holczow. Wěrowało je ßo 39 porow. Wumrjeło a pokhowało je ßo na 9 woßadźinych porjebniſchczach 82 woßobow. Boże wotkaſanje je wužiwało 4902 woßobow a to 4334 Sserbow a 568 Němzow. Doma je Boże wotkaſanje ßwjeczyło 118 woßobow.

Přilopk.

* (*Wjedro w januarje.*) Po wjedrowěſchczerju Bürgelu, naßlědnika Falba, dyrbjeſche ßo po ſcheſtym januarje do tacźa dacź. Tole doprědka prajenje je ßo, kaž ßmy widźili, jako prawe wopokaſało. Hacź do 20. januara budźe pſcheměnjaze njewobſtajn ewjedro, wotměna budźe deſchcź a ßněh padacź. Potom ſaßo ſamjerſnje, a poßlednja tſeczina januara ßamo wulku ſymu pſchinjeße.

* (*Mordarſtwo.*) W Moabitu pola Barlina ßu pſchekupza Maxa Lehmanna w jeho wobydlenju ſkónzowaneho namakali. Mordarſtwo je ßo hižo tydźeń prjedy ſtało. Khěžiny wobßedźeŕ Lehmannowe wobydlenje wocźinicź da, hdyž bě zyły tydźeń ſamknjene woſtało. Lehmann morwy ßrjedź ſtwy leżeſche. Pjenjeſy a cźaßnik běchu ßo jemu rubile. Lehmann je pjecźa njekaſanſki wobkhad ſ wojakami měł. Pola njeho ßu ulanoju, pěſchzy, pionirojo a matroſoju wobkhadźeli. Jedyn ſ nich je najſkerje Lehmanna morił. Sslěd ſa mordarjom, tola jenož zyle ßnadnuſchki, je kriminalna polizija wußlědźiła. Na jenych durjach ßu krwawy wocźiſchcź jeneho palza namakali. Polizija je jón wurěſacź daka a jón fotografowaka, wón pak je tak ßłaby, ſo budźe lědma doßahazy, ſ nim mordarja ſpóſnacź.

* (*Njeſbože na twarje.*) Pſchi nowotwarje noweho kralowſkeho theatra (dźiwadła) w Kaſſelu ßo ßrjedu pſchipołdnju, hdyž chzychu dźěłacźerjo domoj hicź, cźežke twarſke roſchty powalichu a tſjoch dźěłacźerjow pod ßobu pohrjebachu. Jenemu wyſchſchemu monteurej ßo nop roſraſy; na pucźu do hojeŕnje je wón wumrjeł. Dwaj druhej dźěłacźerjej ßo cźežko ſranifchtaj.

* (*Roshorjazy podawk w ßudniſkej ſali.*) Pſched kawniſkim ßudom we Wrótßławju buſchtaj tele dny dźěłacźerjej Weber a Häusler k jaſtwu po 9 měßazach ſaßudźenaj. Po woſſewjenju wußuda Häusler ſ wobſkórżbneje kawki ſkocźiwſchi ſtatneho rěcźnika ſa krk ſhrabny a jeho ſakliwajo dajeſche. Ssudniſki ßłużobnik, kawnikaj a ßudnik ßo hnydom do Häuſlera dachu a jeho wupſchimnychu. Weber bě mjes tym ſkładnoſcź wužiju ſe ßudniſtwa cźeknył. Sa nim ßo pak ludźo ſ poßłuchaŕſtwa puſchczichu, kotſiž jeho na dróſy popadnychu.

* Ssylny krótkoraúſchi wětr ſchtwórtk w pſchiſtawje w Kielu wodu 2 metroj pſches ßrjedźnu wyßokoſcź ſehna. Parna pinaßa (maka łódź) wójnſkeje łódże „Braunſchweig“ je ßo ponurika. Wjele rybaſkich łódźow, a motorſkich czołmow je ßo roſraſyło a potepiło. Pſchiſtawny brjóh bě powodźeny. Też w Lübecku je ßo niſko leżazy dźěl měſta póczrjeł.

* (*Mordaŕſtwa w Barlinje a wokolnoſczi.*) Njedźelu popołdnju wokoło 5 hodźin je jedyn něhdźe 20lětny pachoł ſchtyrilětnu dźowczičźku molerja Miehlki ſ nožom do żiwota kłół. Njekraßnik je cźeknył. Na jeho wußlědźenje je polizija 1000 hriwnow myta wuſtajiła.

* Hrabju Picklera w Klein Tſchirne, ſnateho antiſemitu, ßu dla wobkedźbowanja jeho duchownych wobſtejnoſczow do měſchczańſkeje bludnizy w Dalldorfje dowjeſli. Lěkaŕſke pſchepytanje je dopokaſało, ſo je hrabja Pickler hižo pſched lětami wowrótnił. Duż jeho do jeneje privatneje bludnizy w Schleſynſkej dadźa.

* (24 konjom ßo wopuſche wotrěſake.) Hdyž jedyn wobßedźeŕ dróżkow wutoru do ßwojeho konjemza na Meldſkej dróſy w Barlinje ſtupi, ßo wón dohlada, ſo běchu ßo wſchěm jeho 24 konjom wopuſche wotrěſake. W nozy běchu ßo paduſchi do konjemza dobyli.

* (*Rubjeżniſtwo.*) Njedźelu dopołdnja ßu ßo rubjeżnizy do farſkeho doma w Kraftshofje pola Nürnberga dobyli, hdyž běchu wſchitzy jeho wobydlerjo w zyrkwi. Rubjeżnizy ßu ſa něhdźe 30,000 hriwnow ſtatnych papjerow, něſchto hotowych pjenjes a jedyn ſloty cźaßnik wotnjeßli.

* (*Sſo palaze petrolejowe żórła.*) W Tirgwiſte w Romunſkej je w tamniſchich petrolejowych żórłach wulki woheń wudyrił. Tſjo cźłowjekojo ßu ßo ſpalili, ſchtyrjo ßu ßo cźežko wopalili.

* (Smjerśka.) Mjes Roßbrunom a Helmstadtom ßu pśched nĕkotrymi dnjemi hantwjerśzy śwudowjenu Klaru Schwarzowu śmjersnjenu namakali. Hižo prjedy po dróśy jedyn śapśchah jĕdźeśche. W nim ßedźazy ludźo pak ßo wo žonu, na pucźu leżazu njestarachu, dokelž mĕnjachu, so je pjana. Jedyn rjemjeßlnik, kotryž potom žonu namaka, tola jej ßam njemóžeśche pomhacź, w jenej wßy pśchipoldnju wośjewi, so žona na dróśy hiśchće žiwa leži, tola njedźiwajzy jeho próstwow wo pomoz ßo nichtó njehibny. Hdyž hantwjerśzy žonu namakachu, wona hižo wudychowaśche.

* (Zyka ßwójba ßebi ś jĕdom śawdaka.) Małka njenahladna wokojana kžičźka je zyku ßwójbu do njeśboża pśchinjeßka. W Irisdźagu pśchi nĕmśko-galiziśkej mjeśy zyka ßwójba żeleśniśkeho śastojnika Gonśiora śe śnamjenjemi śajĕdojćenja śkhori. Gonśiorowa žona a jeho śchĕśćźĕtna dźowka śtej hižo wumrjekej. Gonśior a dwaj ßynaj staj hiśchće w ßmjertnym straśche. Pśchepytanje je dopokaśako, śo je Gonśiorowa pśchi warjenju jenej wokojanej kžičźzy do jĕdźe padnyć daka, wo tym niczo njepytnywśchi. S warjenjom bĕ ßo wokoj wotwarił a ßo ś nim jĕdź śajĕdojćźika. Zyka ßwójba je na wokojowe śajĕdojćenje śkhorika.

* (Mordarśtwo w Allenśteinje.) Hejtman ś Göben, kotryž je majora śe Schönebecka śatśĕlił, ßo w bližśchim cźaßu mordarśtwa dla pśched ßud staji. Mordarśka pistolija njeje hiśchće namakana. Hejtman ś Göben je rjeknył, śo je wón pistoliju ś napśchecźa artilleriśkich kaśarmow do Allerśkeje rĕki cźißnył. Pśchi pytanju śa njej bĕ mordaŕ pśchitomny, tola pistoliju njenamakachu. K wobśtražowanju hejtmana dźĕśchtaj pśchi nim śtajnje dwaj wojakaj ś natykanymaj tĕlbomaj. Zimaj bĕ ßo pśchikaśako, śo dyrbjeśchtaj hnydom do mordarja tśelicź, hdy by wón śpytał cźeknyć. — Wudowa majora śe Schönebecka, kotraž bĕ ßo ś wopŕedka wuśnaka, śo je mordarśtwu polĕkowała, nĕtkole wścho wobdźĕlenje pśchi mordarśtwje śapŕewa.

* (10,000 krónow papjerjanych pjenjes w ßnĕży.) W Partenkirchenje bĕ jedyn twarz ś Innsbrucka listownju ś 10.000 krónami papjerjanych pjenjes śhubił. Dźeßacźlĕtny ßyn jeneho khudeho khĕžkarja w Partenkirchenje listownju, kotraž bĕ ßo mjes tym hižo hłuboko do ßnĕha śateptała, do śchule duzy namaka a ju ßobu domoj wśa. Hdyž bĕ hólzowy nan ś papjerow, kotreż w listowni tcźachu, śhubjerjowu adreßu śpóśnał, ßo wón hromadźe śe ßwojim ßynom a drohotnej listownju pĕśchi na pucź do dźeßacź hodźin śdaleneho Innsbrucka naśtaji. Tam twarz ś rukow śprawneho namakarja ßwoje wobßedźenśtwo dośta a hólzej 1000 krónow jako myto pśchepoda. Potom wón nana a ßyna śe ßanjemi do Partenkirchena domoj dowjeścź da.

* S rosbuchnjenjom płuna (gaśa) je ßo w Romje burśowe twarjenje wupuśćiło. Schkleńcźany wjerch ßo śaßypny a cźrjopy mnohich ludźi straśchnje śranichu. Wohnjowi wobornizy a poliźistojo hnydom na pomoz khwatachu a ßo śa to starachu, śo ßo śranjeni do khorownjow donjeßechu. S wopŕedka bĕchu ßebi myßlili, śo je nĕkajki śtóśtnik bombu cźißnył. Teho dla wulke wuśtróżenje knjeżeśche. Dwaj burśowaj ßłużobnikaj, kotrajž śranjenaj w hojeŕni leżitaj, powjedataj, śo staj w ßwojej śtwje płunowu wóń sacźukoj. Hdyž ßebi jedyn ś njeju zigaretu śapali, ßo rosbuchnjenje śta.

* (Hrośne wjecźenje jeneho śazpiteho.) W New-Yorku ßu jeneho italśkeho śtóśtnika śajeli, kotryž bĕ w Jondi pola Roma jenu khĕžku śapalił. W khĕžzy jeho njewjeśta bydleśche, kotraž bĕ ßo wot njeho dźelika. W płómjenjach je pjecź woßobow ßmjercź namakało, dokelž wjecźiwy lubý ś nacźehnjenej tśĕlbu kóždemu hrożeśche, śo jeho śatśĕli, hdyž ś khĕžki wubĕži.

* Tośelli, nowy mandźelśki hrabinki Montignośo, je njedźelu w Mailandśkim konśerwatoriju pŕeni krócź po ßwojim woženjenju śjawnje konzertował. Sala bĕ wupśchedata; pjenjeżny wunościk bĕ śa dobrocźelśki śamĕr pośtajeny. W konzercźe bĕ Tośelliowa mandźelśka pśchitomna a powśchitkownu kedźbliwoścź śbudźowaśche. S Mailanda ßo Tośelli na konzertne pucźowanje do Turina a Hamburga poda.

* Satraśchne rosbuchnjenje je ßo w Palermje na italśkej kupje Sizilśkej stało. Dom brónjerja Ajella, w kotrymž ßo pódla brónjow wjele dynamita khowaśche, je ßo do powĕtra buchnył. W domje ßo wjele wucźaharjow hośpodowaśche, kotśiž ßu ßo ś Ameriki wrócźili. Woni ßu nimale wśchitzy pod rospadankami ßmjercź namakali. Też ßußodne twarjenja, w kotrychž ßu hośpody śa wucźaharjow, ßu ßo wupuśćźile a jejni wobydlerjo ßu žiwjenje śhubili. Wobßedźeŕ kocźmy „śloteho lawa“ móžeśche ßo śe ßwojej ßwójbu po śadnim śkhodźe wukhowacź, mjes tym śo ßo twarjenje śaßypny. Wobßedźerja hośćenza „Sswj. Rośalije“ móżachu hiśchće žiweho ś rospadankow wucźahnycź. Se ßypiny na dobo ßo ruku śbĕhnycź widźachu a na to po wjazyhodźinśkim dźĕle korcźmarja, cźežko wopaleneho, wurychu. Pódla njeśbožowneho jeho žonu a jeho dwĕ dźowzy ś rosraženej hłowu namakachu. K woporam njeśboża ßłuścheja też nĕkotśi woßebni Palermśzy mĕśchcźenjo, kotśiž we wokomiku wubuchnjenja po dróśy nimo dźĕchu. Jena dróżka ś ludźimi, w njej ßedźazymi, pohoncźom a konjomaj ßo do kruchow rostorha. Roshorjenje mjes wobydleŕśtwom bĕ wulke, žony do zyrkwjow khwatachu a ßo wótśje modlachu. Pŕeni wokomik ßebi ludźo myßlachu, śo je śemjerżenje a wśchitzy ßo do hrośy dachu. We wokomiku rosbuchnjenja ßo w Palermje cźłowśke stawy a rospadanki pśches powĕtr śunkachu. Dźiwadłowy hrajeŕ Liberio Baśśi je pśchi njeśbožu ßwoju zyku ßwójbu śhubił a je wowrótnik. Hrośbnje roskartowane bĕ cźĕło brónjerja Ajella, ś kotrehož lohkomyßlnoścźu je ßo njeśboże śawinowało. Cźĕku bĕśchtej noży a ruzy wotraženej a ś puknjeneho žiwota ßo cźrjewa cźiśchcźachu. — Wojazy a wohnjowi haścherjo zyku nóż pśchi ßwĕtle faklow dźĕłachu, śo bychu śaßypnjenych wuryli, kotśiž ßu ś wjetścha jara śwohidźeni. Powśchitkownje ßo ludźo dźiwaja a ßo pohórścheja, śo je móżno było, ßrjedź wulkeho mĕśta wulku hromadu dynamita na śkładże mĕcź.

* (Pośpyty śe śchkrowej telegrafiju.) Stazija śa śchkrowu telegrafiju w Nauenje je po pśchewjedźenju ważnych polĕpśchenjow lĕtuśche pośpyty śapoczała a je wurjadny wuśpĕch dozpika. Pśched nĕkotrymi njedźelemi ßu ßo Nauenśke telegramy ś makej pśchenośchnej wojeŕśkej staziju w Korneuburgu pola Wina pśchijake. S dobom je parna łódź „Cap Blanco“ ś Hamburga do Buenos Aires wujĕła a je wśchĕdnje telegrafiśke powjeścźe ś Nauena dośtawała. Poßledni telegram je ßo w Santa Cruze na Tenerifje pśchijał, hdyž parna łódź po wóßomdnjownej jĕśbje śaśta. S Nauena do Tenerify je nimale 3700 kilometrow, śchtož je najwjetścha śdalenoścź, kotruž je Marconowa stazija dozpika.

Wußudźenja.

Khośtanśka komora. Kubleŕ Jurij Hartmann w Hnĕwßezach bĕ 24. haprleje 1903 dwójzy khośtanemu 45lĕtnemu agentej J. A. Lehmannej w Biśkopizach porucził, śo by jeho kubło pśchedał. Wón praścheŕśke kopjeno wupjelni a jemu, jeli śo by kubło pśchedał, jedyn prozent kupneje sumy jako proviśiju ßlubi. Sarunanje wudawkow ßo njewucźini. W juniju 1907 Hartmann Lehmannej wośjewi, śo je jeneho dobreho pścheczela śa kupza dobył a śo ma poruczноścź śa wotbytu. Na to jemu Lehmann pißaśche, śo je 111 hriwnow śa nawĕśchtki, pucźowanja atd. jeho kubła dla mĕł a jeho śkónczńje na śapłacźenje 96 hriwnow wobśkorži. S dobom wón wo pśchiśwolenje khudeho prawa proścheśche, tola ßudniśtwo jeho wotpokaśa, dokelž njemóžeśche śkórżbu dobycź. Wón ßebi njebĕ śarununje wudawkow na praścheŕśkim kopjenje wucźinił a teho dla prawa njemĕjeśche, ßebi je wot Hartmanna żadacź. Tole pißmo dośtawśchi, Lehmann praścheŕśke kopjenu ßudniśtwu śe żadanjom pśchepoda, śo by ßo nowa termija pośtajiła. Praścheŕśke kopjeno na naśtupazym mĕśtnje widomnje hakle pośdźiścho pśchipißanej ßłowje: „a wudawki“ wopśchijeśche. Hdyž ßo Hartmannej praścheŕśke kopjeno pśchedpokoži, wón prĕjeśche, śo śtej tejle ßłowje, hdyž je kopjeno podpißał, na nim stałej. Ssud teho dla praścheŕśke kopjeno univerśitnemu profeßorej dr. med. Kokli w Lipśku póßła, kotryž ś mikrofotografiśkim pśchepytanjom dopokaśa, śo śtej ßo naśtupazej ßłowje pośdźiścho pśchipißałej. Po Lehmannowym namjecźe ßo na to ziwilny prozeß śaśtaji, tola ßo wĕż śtatnemu rĕcźniśtwu pśchepoda, kotreż Lehmanna dla falśchowanja liśćiny a śpytaneho jebanśtwa wobśkorži. Lehmann ßo ś tym wurĕcźecź pytaśche, śo je dwĕ tincźe mĕł, a śo je śabywśchi ras pjero do druheje śchkleńcźki tunknył. Ssudniźy pak jemu njewĕrjachu a jeho k jaśtwu na 4 mĕßazy a k śhubjenju cźeßnych prawow na tśi lĕta śaßudźichu.

✕ Cźeladnik August Schäfer w Lutijezach bĕ tamniścheho pohoncźa Guśtawa Preuśchu dla śkśchiwdźenja wobśkorżił; Preuścha bĕ wo nim powjedał, śo je ßo tśi krócź njepózcźiwje pśchecźiwo njemu pścheśchoł. Kawniśki ßud Preuśchu wuwinowa. Schäferowe powołanje pśchecźiwo temu ßo śacźißny, dokelž ßo Preuśchowe powjedanje jako wĕrne wupokaśa. Jednanje ßo ś wuśamknjenjom śjawnoścze śta.

✕ Mandźelśku prjedawścheho kupańśkeho miśchtra w Budyśkich mĕśchcźańśkich kupjelach, Otta rodź. Reichez ś Nowych Błohaśchez, k jaśtwu na 1 tydźeń śaßudźichu. Wona bĕ jedyn kupański rub pśchekśchiwika a ś njeho ßwojemu mużej kholowy śeśchika. Jejneho muża ßu pśched nĕkotrymi njedźelemi dla pśchekśchiwjenja pśchi pśchedawanju kupańśkich billctow k jaśtwu na 1 lĕto 8 mĕßazow śaßudźili.

Drjewowa awkzija
na Wujeźkowskim revěrje.

Pónjelu 13. januara 1908 popołdnju w 1 hodźinje ma so w **korčmje na Čornobosy** na pschedawanje pschedawacź:

7 rm twjerdych, 38 rm mjechkich schćěpow,
59 = = 120 = = klumpachow,
6 = = 727 = = hakosowych hromadow,
95 dołhich hromadow twjerdeje walčziny.

Tole drjewo je sestajene w drjewischćach 28. a 29. wotdźělenja njedaloko Wujeźkowsko-Hornjokumwadskeje drohi a 52. wotdźělenja (w Markerskim lěsu).

We Wujeźku, 26. dezembra 1907.

Měschczańske hajnistwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. januara 1908 dopołdnja wot 10 hodźin ma so na **Małosuborniczańskich honach** něhdźe

150 twjerdych a mjechkich dołhich hromadow

mjes kotrymiž su jara tołste dubowe hromady,
sa hnydom hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź.
Shromadźisna: w hosćenzu herbskeje grychty w Subornicźy.
Dobre wotwoženje! **Ernst Pětschka.**

Drjewowa awkzija
na Hatkowskim revěrje.

Wutoru 14. januara 1908 ma so na **Hatkowskim revěrje** pschi Jatsjobjanskej mjesy a pschi pěskowych horach
něhdźe 300 khójnowych dołhich hromadow,
4 rm dubowych schćěpow,
5½ rm dubowych kuluchow
sa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź. Sapoczatk pschi Boboku ½10 hodźin.

W Minakale, 8. januara 1908. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Sstrjedu 15. januara 1908 ma so na knježim **Kupjanskim hajnistkim revěrje** schćěhowaze palne drjewo sa **hnydom hotowe pjenjesy** na pschedawanje pschedawacź:

něhdźe 15 rm khójnowych kuluchow,
100 khójnowych dołhich hromadow,

sestajanych w 50. wotdźělenju pschi Nowowjeźnjanskej kemschazej schćěžy.
Shromadźisna dopołdnja w 9 hodź. pschi Nowowjeźnjanskej drósy.

Knježe hajniske sarjadnistwo w Kupoji.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 16. januara 1908 dopołdnja w 10 hodźinach maja so na **Khwaczańskich honach** něhdźe

30—40 hromadow twjerdeho drjewa,

s dźěla brěsowego žerdźoweho, a někotre łoźy stejateho khójnoweho palneho drjewa sa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź.
Shromadźisna w Khwaczańskim hosćenzu.

Wobdźedźer.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 20. januara 1908 popołdnju wot 3 hodźin ma so w **Herzogez restawraziji w Zokowje** schćěhowaze drjewo, na **Mjedźojskim revěrje** (w drjewischću 30. wotdźělenja, we wurubje 31. wotdźělenja a na Mjedźojskim ryczerkuble) sestajane, na pschedawanje pschedawacź:

350 schmrěkowych krutych žerdźow, 8—12 cm delka tołstych,
260 = žerdźow, 5—7 cm delka tołstych,
42 rm wólschowych schćěpow,
60 = wólschowych kuluchow,
65 = khójnowych kuluchow,
5 = wólschowych repuchow,
68 = wólschoweje walčziny a
380 = khójnoweje walčziny.

Husćanske hajnistwo, 8. januara 1908.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. januara 1908 ma so w **Jažońzy** pola Njeswačidła

130 dołhich hromadow wschelakeho paln. drjewa

na pschedawanje pschedawacź.

Wučobnik so pyta.

Hólčez, kotryž chce **tyscherstwo** nawuknyć móže pschichodne jutry wučbu namakać pola tyscherskeho mischtra **Ernsta Hohlfelda** w Budestezach

Žónske

trajne dźěło namakaju pola
A. W. Altmanna w Budyschinje.

Ptaczi kwaš

je dostać
we wudawarni Serb. Nowinow.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, lisćinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnosćzow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pschesadźowanje pschedawanje ležomnosćzow, swědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž sym dołhe lěta s rěčnikowym sekretarom był, so najlěpsche wobstaranje sarucza.

Restaurant
„Tsjoch rapakow“

na žukelnskej haźy 20.
Kóždu sobotu: **hrochowa sopa se swinjazymi wuchami.**
Pódla teho bohata jědźna kharta po niskich płaczisnach.
Derje wothladane **piwo** a **wino.**
S počesćowanjom
Robert Böhmert.

Rjane wobydlenje,

jstwa, komora a kubja, je na pschenajecze w Budyschinje, na Hrodźischku (Proitschenberg) 6.

Duschne wobydlenje

je na pschenajecze w **Njeswačidle** w nowotwarje čisło 83 pola dwórnischcza.

Khěža

čisło 47 w Nowej Jažońzy je na pschedań.

Khěža

se sahrodu čisło 29b w Čornjowje pola Pomorz je se swobodneje ruki na pschedań.

Liebsch,

žudniski aktuar sw. žłužby
na žukelnskej haźy 34
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi serbski.
— Telefon čisło 177. —
Pschesadźowanje ležomnosćzow.

Kupne

a druhe wučinjenja, lisćiny wscheje družiny, próstwowne pisma wo wobhnadźenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje ležomnosćzow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania“).
Telefon 217.
— Rěczimoj też serbski. —

Tyscherskeho wučobnika,

žyna sprawneju starscheju, k jutram pyta **E. Holland**
w Małym Wjelkowje.

Tyscherskeho wučobnika

k jutram pyta tyscher **Gruhl** w Bolborzach.

Pjekarski wučobnik

so pyta. Syn sprawneju starscheju, kotryž chce chlěbowe a běle pjekarstwo nawuknyć, jutry 1908 pschihódnymi wuměnjenjemi wučbu namaka pola **Michała Nowaka** w Hórkach pola Khróscźiz.

Hólčez, kotryž chce pjekarstwo nawuknyć, dobru wučbu namaka pola pjekarskeho mischtra **A. Bieselda** na bohatej haźy.

Pjekarskeho wučobnika

k jutram pyta
E. Böhme, pjekarski mischtr
we Wulkej Dubrawje.

Pjekarskeho wučobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi do dospołneho wuwučenja pyta
A. Gottschalkez
chlěbowa, běka a zokrowa pjekarnja
na seminarskej haźy čisło 1.

Pjekarskeho wučobnika

k jutram pyta
J. Scholta, pjekarski mischtr
na garbarskej haźy 10.

Pjekarski wučobnik

może jutry do wučby stupić pola
B. Hanicki, pjekarskeho mischtra
na hornczerskej haźy 5.

Kowarskeho wučobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta kowarski mischtr **Ernst Schneider** w Budyschinje na Moltkowej drósy.

Kowarskeho wučobnika

k bližschim jutram pyta
H. Bergt
w Husy pola Zicźinja.

Nowe wotewrjene!

Photographiski atelier

Ewalda Kaplerja

w Budyschinje, na Bismarckskej drósy 14.

Wotewsaeże w kóždym czaßu.

Njedźelu a wschědny dźeń.

Solidne płaczißny. **Wumělske wuwjedźenje.**

Wulke

pschеßadźowanje maschinow

dla saſtajenja ſamkańje w Budyſchinje w **Dornſchnablu** czo. 1.

14. januara 1908 popołdnju 1/2 2 hodźin budże ßo na pschеßadźowanje pschedawacź: **8 ſchrubnikow, ſymna pila, hěblowanske maſchiny, wottoczaza maſchina** ſ nohowym cźěrjenjom a pschedpołoženjom, **2 ſpěſchnje wjercźazej maſchinje, 1 ruczna wjercźaza maſchina, żeleſorěſaze nożizy, blachrěſaze nożizy, dźěrkata żerdź, balanſowa praßa a matrizy, doſpolne kowarſke wohniſchczo** ſ ventilatorom a ſ nohowym cźěrjenjom, **1 ſchmirglowaza taczel** ſ pschedpołoženjom, **drjewowa draſchla, ſchkleńzowa ſchrubniza, Reineckſka rěſaza kluppa, transmißiony,** wſchelake **wjercźite** a **hěblowanske njeboſy, friſowe liza, 2 nakowje, naprawjaza platta** a hiſchcźe wſchelake.

Wobhladanje je dowolene.

Hermann Rachlitz.

Něhdźe 1500 zentnarjow brěſowych prutow k khoſchczam

kupuje **wokrjeßna dźěłaczerńja na Židowje pola Budyſchina.**

Rěſnik Schäfer ſ Lejna

porucza **ßobotu w Budyſchinje:**

rjane howjaſe mjaßo punt po 65 np., pſchi 5 puntach po 60 np., teho runja tuczne **ßwinjaze mjaßo, bělu** a cźerſtwu **metowu kolbaßu** po tunich płaczißnach.

Srěbz,

rjany ßylny, 2 3/4 lětny, bruny bjes ſnamjenjow (po Wojerowſkim privatnym hengſtu), 1,70 cm wyßoki, je na pschedań w Rachlowje czo. 42 pola Kubſchiz.

W khěži na žitnej haßy 6

ßo tołſty **ßuſcheny połcź** a **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** a druhe druźiny mjaßa tunjo roſpſchedawaju.

Wyßokoßuczelna kruwa

je na pschedań w Sſtonej Borſchczi cźißko 6.

Ssuczelna kruwa,

młoda, ßylna, cźehnita, ſe 4. cźeleczom, je na pschedań w Lětonju cźißko 10.

Wyßokoßuczelna kruwa

je na pschedań w Rakojdach cźißko 56.

Radwořska „Meja“

zmėje **njedźelu 12. wulkeho róžka** wječor wot 7 hodźin pola Delanec w Radworju

spěwny wječor

z cyle nowymi spěwami a hromaj:

„Nanowa ſuknja“ a „Rohowin Štyrirohač“,

na kotryž jeno z tutym lubje přeproſuje **„Meja“.**

Rakeczanſke ßerbſke towaŕſtwo „Lipa“

wuhotuje **njedźelu 12. januara 1908** wjeczor wot 7 hodź. w hoſcźenzu k „Saſkemu Domej“ w Rakezach

ſabawny wjeczor.

Wſchěch lubowarjow pěkneje ßerbſkeje ſabawy, wſchě ßerbſke towaŕſtwa, kaž tež wſchěch lubych Sserbow wutrobnje pſcheproſchuje

pſchedſydſtwo.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólza, kotryž chze ſchewſtwo nawuknycź, jutry do wuczby pyta

Hermann Zawnik,

ſchewſki miſchtr w Rakezach.

Sahrodniſki wuczobnik

jutry ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka w ſahrodniſtwje **Hermanna Strehle** w Starym Lubiju.

Sahrodniſki wuczobnik

ßo pyta. Hólz, kotryž chze ſahrodniſtwo nawuknycź, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Miklawſcha Lehmanna** w Budyſchinje na Karolinej drósy (Carolaſtraße) cźißko 5.

Sa ßwoje kolonialtworowe, zigarowe a ſpirituoſowe khlamy k jutram 1908

wuczobnika

ßerbſkeje rěcźe po móżnoſcźi móżneho, pytam.

Franz Wölfle

(prjedy **Moritz Mjetwa**)

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Dwě porjadnej ßerbſkej

dźěłaczerſkej ßwójbje

ßo k 1. haprleji abo prjedy do trajneho dźěła pytatej na knježim dworje w Cźichońzach pola Budyſchina.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerſke ßwójby do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, kaž tež hólzow a holzy, kotrež jutry ſchulu wukhodźa, pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej drósy 7 ſ napſchecźa theatra.

Bukečanske serb. tow.

zmėje njedźelu za tydźeń, **19. wulkeho róžka,** popołdnju w 4 hodźinach posedźenje.

Knjez kantor Keŕk w Bukecach je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohaty wopyt proſy **předsydstwo.**

Do Laſa!

Na **kóſtopiwowy ßwjedźeń** a **reje,** **njedźelu 12. januara** ßo ſmějaze, najpſchecźelniſcho pſcheproſchuje

Khorla Scholta.

Pytam bórſy ſ dobrej mſdu:

1 prěnjeho pohoncza,

1 młódſcheho rólneho pohoncza,

1 ßrěnka,

1 dźowku k ßwinjom.

Hunnius

na ßwobodnym kuble w Jeſchizach.

Sſłużobna holza,

16 hacź 17 lět ſtara, ßo bórſy ſ wulkej mſdu na jene ryczerſkubko pyta. Hdźe? je ſhonicź we wudawańi Serb. Nowin.

Sa ßyrotu,

11 lět ſtaru, kotraž ani nana, ani macźerje nima, ßo město pyta, w kotrymž by druhu domiſnu namakała. Mandźelſkaj, kotrajž chżykoj ju do ßwojeho doma pſchijecź, chżykoj ßo na gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Frenzla na Židowje wobroćicź.

Wróczenje cześcże.

Cześcź ranjaze ßłowa, na knježnu Hanu Schneiderez ſ Budyſchinka ſrěcźane, ſ tutym wróczam, dokelž ßu wone njewěrne.

Marja Hanczkez w Kumſchizach.

Wšitkim lubym krajanam doma a za Łužicomaj a też wšitkim nadobnym přećelam serbskeho naroda z tutym najwutrobniše zbožepřeće **k nowemu lětu 1908** scelu złożiwši z dobom za Serbski Dom w Budyšinje:

Kk.: rěčnik dr. Herrmann w Budyšinje 3 hr., farař Kubica w Bukecach 2 hr., rěčnik Wićaz w Budyšinje 2 hr., kubleŕ Jakub Delan w Hornim Hunjowje 2 hr., wučeŕ Adolf Sommer w Budyšinje 2 hr., statny radźićel Holan w Nižnim Nowgorodze 5 hr.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. januara 1908.

Placišny rěsneho skotu na Draždźanskich šlótnych wikach.

7. januara 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwe waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	44—46	80—84
awstriske	46—48	84—87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	38—43	74 79
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33—37	68—73
4. žnadnje pizowane tóžeje staroby	29—32	63—67
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	40—44	73 77
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37—39	68—72
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	32—36	63—67
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—31	58—62
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	55—57
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	42 46	74—79
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	38 41	70 73
3. žnadnje pizowane	33 37	64 69
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	49 52	77—81
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	73—76
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	67—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich šlischizenjow w starobje hač do 1¼ léta	48 49	62 63
2. mjaßne	45 47	59 61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	41—44	55—58

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 4. januara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 9. januara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca bela	—	—	—	—	10	70	11	03
" žołta	10	45	10	60	10	30	10	60
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	10	—	10	30	9	70	10	—
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń	9	40	9	70	8	50	9	40
Wows	8	30	8	50	7	60	8	10
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	19	50	20	—	20	—	24	—
Běrny	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pšeńcžna muka 50 "	12	75	21	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	12	25	16	25	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	25	3	75	2	60	3	30
Ssłoma 100 "	5	16	5	34	3	—	5	—
Prošata 504 schtuk, schtuka	7	—	15		—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	25	6	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	25	6	80	7	30
Pšeńcžny gris 50 kilogr.	—	—	7	25	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	8	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšenza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 11 hr. — np. hač 11 hr. 50 np. rožka wot 10 hr. 10 np. hač 10 hr. 40 np., jeczmjeń wot 9 hr. 55 np. hač 10 hr. — np., wowsy wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyschinje płaczeiche: kórz pšenzy (běłe) po 176 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 17 hr. 50 np. hač 17 hr. 76 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 15 hr. 60 np. hač 16 hr. — np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 16 np. hač 13 hr. 44 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

9. januara 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 9 hr. 70 np. hač 10 hr. 10 np., pšenza wot 10 hr. 20 np. hač 10 hr. 60 np., jeczmjeń wot 8 hr. 30 np. hač 9 hr. 10 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hač 8 hr. 20 np., jahły wot 15 hr. — np. hač 16 hr. — np. hróch 12 hr. 50 np., žyno 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. 58 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 10. januara: Symne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 1. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodźinach duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Räda němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan Schlamař, krawski mischtr tu, s Marju Madlenu swud. Wernerowej rodź. Wawerez na Zidowje. — Bjedrich Max Frenzel, wikowarski sahrodnik w Bórku, s Hanu Berthu Rosez tu. — Ernst August Kubenz, fabrikar w Hrubocźizach, s Hanu Marju Schartuliz se Spytez.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Margareta Elsa, Jana Augusta Schmidta, fabrikarja na Ziddowje, dź. — Ida Fanny, Jana Maxa Gärtnera, murjerja na Zidowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Khorla, Oskara Felixa, tepjerja w Budyschinje, ž. — Marja, Franza Laßmanna, tyscherja w Budyschinje, dź — Hendrich, Rudolfa Knüve, brodutruharja w Hodźiju, ž.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadźe: 2. januara: Hana Marja Hajnkez, Khorle Augusta Manjoka. žiwnoscerja a Libuchowje, mandzelska, 30 l. 10 m. 24 d. — 3. Erich Marczin, Jana Augusta Kobanje, žiwnoscerja w Sslonej Borschczi, ž., 1 m. 19 d. — 8. Ernst Małchar, privatus w Budestezach, prjedy hoscenzar w Budyschinje, 59 l. 6 m. 20 d.

W katholskej wožadźe: 2. januara: Khorla, Oskara Felixa, tepjerja w Budyschinje, ž. ¼ hodźiny. — 9. Arnold Hofmann, nastroje twarjeŕ w Budyschinje 57 l. 5 m. 28 d

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

1. njedźelu po tśioch kralach smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschižan žerbske a ¾10 hodźin němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. njedźelu po tśioch kralach smeje farar Domaschka rano we 8 hodźinach němsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja w 9 hodź. němske a ½11 hodź. žerbske prědowanje.

Schtóž chze žebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje

a tež kožane czrije

tunjo nakupicź, njech žo direktnje do **drjewjanzarnje**

Oty Hebera

na žerbskej haßy 9 wobrocźi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje žo saßo póduschuja.

Wschě družiny kožow,

teho runja

tkhórjaze, kunjaze (mordarske) kože

kupuje po najwyschschich placźišnach

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11, s napschecza hoscenza „skoteje hwězdy".

Kedźbu!

Modne

žonjaze a holčaze žaketty

ßo dobre a tunje kupuja pola

R. Neugebauera

w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu 5.

---

ff. likeury,

dwójuy a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze
po najtuńſchich płaczišnach najlěpſchi porucza

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapočzejo franko ſa hotowe pjenjesy roſeſczelu.
— Płaczišnowe ſapißy darmo a franko! —

Wohrjewaki na wuſchi

ßu dostacź pola

Heinricha Langi

pschi žitnych wikach 11, ſ napiſcheeza hoſczenza „ſtoteje hwězdy“.

Wósk

k krjepjenju
rejwanſkich łubjow

najlěpſcheje hódnoſcze
je dostacź pola

Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Kedźbu!

Czerſtwe doſchło ßu wſche družiny

czrjewow

pschi mjeßowych jědkach 3.

Wuměrjenſke dźěła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 = =	=	300, 320, 340 np.
5 = =	=	360, 380, 400 np.
6 = =	=	440, 460, 480 np.
8 = =	=	520, 560, 600 np.

roſeczela

zigarowa pſchedawarńja
Havanna
w **Draždźanach 6.**

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomaß,
maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho porucza

Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Hoſczenz
„Město Budyſchin“

porucza ßwój **dobry wobjed,** ßwój **dobry khoſej** po khankach a po ſchalkach.

S počzeſczowanjom
A. Hartſtein.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

porucza ßwój wulki wubjerk

barchentowych koſchlow
ſa mužſkich w 4 wulkoſczach,
žonjaze koſchle w 3 wulkoſczach,
hólčaze a holčaze koſchle
we 8 wulkoſczach,
ſpódnje kholowy ſ vel uroweho barchenta
ſa mužſkich, žónſke a holzy we wſchěch wulkoſczach.
Pollama najnowſchich muſtrow, — **židźane, polžidźane, wolmjane, polwolmjane a bawlmjane rubiſchcza**
hižo po 25 np.

Sbytki k jakam a blusam.

Kedźbu!

Modne **ſwjerſchniki, jupy, wobleczenja** a **kholowy**

ßo dobre a tunje kupuja pola

Reinholda Neugebauera

Pſchi hlownym torhoſchczu 5. **w Budyschinje.** Pſchi hlownym torhoſchczu 5.

Winowa pſchedawarńja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy cźißło 18 ſ nutſkhódom na theatrowej haßy
porucza ßwoje derje wothladane

běle a cźerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapočzatka mojeho dwazyčźilětneho wobſtacza ßym ßo pſchezo prózował, **jenož woprawne wino** pſchedawacź, kotryž je ſtrowoſczi ſpomóžne.

Dokelž w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajany **jara wulki ſklad** wudžeržuju kotrež ßo ſ wudawkami ſa pučzowanje njepodroža, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatočznoſczam** ßo hodźaze, tuńſcho pſchedawacź, hacž hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßlacź dadźa. Pospytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiž hiſchcze moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědczi.

Njedozpite po dobroſczi a praktiſkim nałożenju je

MAGGI **owe korjenjenje.**

Stajnje na ſkładze we wſchěch bleſchowych wulkoſczach pola **Franza Wölfle,** prjedy Moritza Mjerwy, pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Schkórnje

ſa mužſkich a žónſke

po wſchěch płaćižinach

po 8½, 9½, 10½, 12½, 15 a 18 hriwnach,

hońtwarſke, jěſdne a dołhe ſchkórnje,
pjelſćowe a ſilzowe ſchkórnje a ſtupnje,
ſilzowe ſtupnje a tofle,
gumijowe ſtupnje,
hońtwarſke, jěſdne a tkaninowe gamaſche.

Wobhladajće ſwobi moje 7 wukładnych woknow!

Wobuće ſo po měrje dźěła a wuporjedźa w ſwamſtnej dźěłarni w domje.

Heinrich Mohr,

cžrijownja,

w Budyſchinje, pſchi žitnych wikach, na rójku ſtukeinſkeje haſty.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón cžaſt na daň ſo dawaze pjenjeſy

pſchi wſchědnym	wupowjedźenju	4%	na
pſchi měſtacžnym	=	4½%	
pſchi tſi- a ſchěſćmětacžnym	=	5%	lěto.

Filiala Lubijſkeje banki

w ſerbſkim domje.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſyna,

fabrika koſcžoweho wolija

w Hannoverje,

je dóſtacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Franz Marſchner

cžaſnikar w Budyſchinje

na bohatej haſty 9

ſwój ſklad **cžaſnikow** a **cžaſnikowych rjeczažow** k dobroćživenu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaćižny.

Reblownja
Th. A. Wällnitza

w Budyſchinje

na ſtukelnſkej haſty 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło

ſa

draftne khamory

2durjate a 1durjate,

vertika a ſchleńcžane khamory,

kommody,

jednore, wuczahanſke a ſofowe

blida,

ſtoły

po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,

małe ſchpihele

po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,

ſtołpowe ſchpihele

po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,

wulke ſchpihele

po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,

koža

hižo po 9.50 mk.,

1 pſcheža, 1½ pſcheža, 2 pſcheža,

poſtleſchcza,

matrazy,

jednore ſofy

po 28, 33, 38 a 45 mk.,

3dźělate a plyſchowe ſofy

po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózſcho,

pisanſke blida, myjne blidka

kuchińſke khamory,

kuchińſke blida a ławki,

draftne hrabje,

draftne ſtejaki,

gardinowe, rolowe

a vitražowe žerdźe,

wóſkowe pſchikrywy

(deki),

njewjeſćźinſke wuhotowanja,

domjazu nadobu,

linoleum.

Najrjeńſche wuwjedźenje,

ſprawne poſtužowanje.

Najtuńſche płaćižny.

(Pſchi ſapłaćenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ſtukelnſkej haſty 9.

Proſchu, kedźbujće na moje mjeno!

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźëczazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicze po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicze po mërje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschczu 5 porucza bohaty sklad ßamodźëlaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wëžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicze po mërje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kässnera na ßukelnskej haßy cžo. 11.
Wulki sklad wscheje druzinY **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakërarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja skladnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźëlanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Sklad wschëch druzinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschëch druzinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cžißko 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scženskich czaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźerarnja.

Czaßniki a slote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, j napschecza starych kasarnow.

Czaßniki a slote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschë druzinY czaßnikow, rjeczasow, slotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rëczu ßerbski.

Czaßniki a slote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschëch druzinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a slote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty sklad slotych tworow a czaßnikow wscheje druzinY.

Czaßniki a slote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecželnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rëczu ßerbski. —

Slote a ßlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad slotych, ßlëbornych a alfenidowych tworow.
Dźëlarnja ßa nowoscze a porjedźerna.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźëlarnja ßa ßedlarske a pólstrowane wëzy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźëlanje a pschedźëlanje wschëch pólstrowanych meblow. Stajny sklad sofow, ložow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kladu a stwy tapezërowanje po tunich placźisnach.

Ssedlarnja a tapezërowarnja.
T. Albert na horncžetskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucžowanskich wëzow, nakhribjetnych mëchow, gamaschow a schulskich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje druzinY, tež pysche deschcž. Wëzy ßa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój sklad sofow, ložow, matrazow po najtunschich placźisnach.

Rožernja a parna tocžernja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a drbsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźëczazych wobleczenjow. — Módre normalne dźëlaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczëtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mëjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschëch schczëtkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoscze: Kardecze a wložankowe mjeczawki.
Ssamßna dźëlarnja. Wložanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Kherla Reinhold (Eschenbach naßlëd.)
Pschedawarnja a porjedźerna wschëch hudźbnych instrumentow Sklad wschëch druzinow trunow, piskadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druzinY. Ssamßna dźëlarnja a porjedźerna.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cžahanske a hubne harmoniki, hrajenske tysy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerna. —

Woßebita pschedawarnja ßa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźëlanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cžasu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mërschez naßlëd. Mëjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißaty kalk, rybjazy tuk ßa skót, teho runja wschë drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mëjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschëch wustajeńzach. — Dokladne roswucženje. 5 letne rukowanje. Pschihódne wotplacźenje.

Klobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje skladne klobuki, zylindrowe klobuki, koßmowe klobuki, hontwarske klobuki, filzowe twory.

Sklad Winskich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucza. Porjedźerna a dźëlarnja po mërje.

Czrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11
— Wulki sklad czrijow ßa muzow a žony. —
Ssamßne ruczne dźëlo. — Porjedźenje tunjo.

Wobucze.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźëczazych schórniczkow. Wudźëlanje po mërje. Ssamßna porjedźerna w domje.

Pschedawarnja pschedeschczníkow a kijow.
Eduard Schotty naßlëd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Sakoženа 1847. Porjedźerna doma.

Fabrika kijow a pschedeschczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeschczníkow a pschesklónczníkow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ßa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlëpschi wudźëlk po najtunschich placźisnach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodž. wječor přijimaja.

Čisło 3. **Sobotu 18. januara 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Krwawne njeměry w Barlinje.

Pschipowjedźenje wjerćha Bülowa wo nowym pruskim wólbnym sakonju je liberalnych a sozialdemokratow jenak jara roshoriło. Hižo pjatk bě so herjekaza cźrjóda pscheds pruskej sejmownju shromadźiła, a njedźelu chzyjsche zyła Barlinska sozialdemokratija pschecźiwo wuprajenju wjerćha Bülowa protestowacź. Sozialdemokratiske wodźerstwo bě njedźelu dopołdnja wósom shromadźisnow swołało, s kotrychž so ludowe cźrjódy do srjedź města hibachu, so bychu pscheds khěžorskim hrodom, sejmownju a hrodom khěžorstwoweho kanzlera demonstrowali. Pschi tym je na někotrych městnach k krawym srażenjam pschischło. S dźěła su so s polizajskimi teźakami ludźo srubali, kotsiž so njejsu pschi demonstrazijach wobdźělili.

Prěnje krwawne srażenje so w Gertrudtskej drósy sta. Skoro na dobo dwaj dołhaj cźahaj s něhdźe 2000 wozobami pschicźahnyschtaj. Cźrjódy so poliziji, kotraž chzyjsche je pschi Gertrudtskim mosće do sady cźischcźecź, pschecźiwjachu. Duž polizajski hejtman sawoła: „Teźaki won! Rubajće!" Na to so dźiwi zychon roswi. Něhdźe 50 teźakow do prěnich rjadow rubasche. Niczo njepomhasche, so cźežkosranjeni wołachu: „Ssmy njewinowacźi!" Teźaki dale machachu. Tyźazkrócźny njemdry sakschik so hacź do posledních rjadow sneźy a wudma, kaž: „Mordarjo! Krwawne pźy! Katojo!" so rejachu. S napschecźneje strony Sprewje so wutsěli, tola kulka njeje nikoho trjechiła. Wołanje wo pomoz wocźi na Sprewju wobroczi. Tam so jedyn muž se symnymi žołmami bědźesche. Hacź běchu jeho w cźischcźeńzy psches mostowe wobkłoženje storcźili abo hacź bě se strachom sam do wody skocził, njemóžesche so shonicź. Hacź do ramjenjow wón w symnej wodźe stejesche a so lodoweje kromy s nusu dźerżesche. Najprjódzy pak njemóžesche so nichtó wo njeho staracź; pschetoż polizistojo běchu hischcźe w poknym dźěle. Wołanje s druheje strony Sprewje hakle kedźbliwosću polizistow na njeho wobroczi. Na to so sawoła: „Wukhowanski paś jow!" Spodźiwne pak bě, so w blischkosći nihdźe wukhowanski paś ujenamakachu. Jedyn dźěłaćeŕ potom po enym koliku dele saléšy a wustatemu we wodźe jedyn kij a schawl pschicźišny, tola bjes wuspěcha. Hakle hdyž běchu rěbl pschinjeśli, móžachu muża se symneje wody wukhowacź. Pschi brjosy něhdźe dźeśacź wozobow krwawych a stonazych na drósy leżesche a drohowy plestr bě s klobukami, gumijowymi cźrijemi a wukhodźowanskimi kijemi pomjetany. Mnosy sranjeni běchu so skoku wotśalili, tak so so jich mjena njehodźachu shonicź.

Druhe srażenje, pschi kotrymž polizistojo teźaki wužichu, so pschi Alsenskim mosće sta. Tu so něhdźe 5000 wozobow spyta psches rjady polizistow pschedrěcź. Sa krótki cźaś komando jěsdnych polizistow pschihna, kotsiž bórsy cźrjódu rosehnachu.

Skoro w tym samym cźasu bě ludowa cźrjóda pschi Khocźebuskich wrotach do polizistow srasyła. Teź pschi Schönhauskich wrotach a pod lipami dyrbjachu polizistojo s teźakami rubacź. Na wschěch tutych městnach bě ujemdra krwawna bědźenza. W Fehrbellinskej drósy jeneho polizista k semi potorhnychu a tak cźežko sranichu, so dyrbjesche so won do hojerńje donjesć. Hakle wokoło 6 hodźin wjecźor srażenja mjes ludom a polizistami pschestawachu, tola hischcźe hacź do nozy huste ludowe cźrjódy po měschczańskich drohach cźahachu.

Jedyn sranjeny, student Hädecke, kotrehoż je bjes winy jedyn policist w Behrendskej drósy srubak, tónle podawk na sćěhowaze waschnje wopisuje: Hdyž popołdnju w 5 hodźinach po Behrendskej drósy dźěch, herjekanje s Bjedrichoweje drohi saśłyschach. Na dobo s jeneje poboczneje drohi wotdźělenje polizistow pschihna, kotsiž mje a druhich ludźi s nahimi teźakami a pjasćźemi wróćźo cźischcźachu, drohu sawrjechu a ludźom kasachu, na napschecźnu stronu woteńcź. Sso wustróżawschi so sawróćźich, tola teź wot tam widźach polizistow, kotsiž ludźi psched sobu honjachu. Tón samy wokomik s pjasćźemi bity buch wjazy krócź s teźakom psches hłowu rubnjeny. Womora mje wobja, a ja s krwju połaty k semi padźech. Hdyž hižo na semi leżach, dale do mnje s teźakami pjerjechu. Sso saśo sebrawschi, śłyschach, kak se wschěch bokow wobstupjeni ludźo se strachom kschicźachu. Hacź runje s hłowy krwawjach, do mnje dale s pjasćźemi pjerjechu, doniž mje śmilni ludźo do stazije sa snjesboženych w bratrowskej drósy njedowjedźechu.

Wjerch Bülow a liberalni.

Liberalni w Pruskej su do śmjercźe srudźeni. Podarmo su so woni hromadźe s konserwatiwnymi do khěžorstwoweho wosa sapschahnyć dali a jón pośluschni cźahnyli. Nětko hdyž śebi sa swoje dźěło msdu žadaju, wjerch Bülow móscheń sacźinjenu dźerži a swojich liberalnych pscheceźelow s prózdnymaj rukomaj domoj scźele. W pruskim krajnym sejmje bě psched tydźenjom prěnje wuradźowanje wo namjecźe swobodomyślnych, kotrež śebi žada, so by so khěžorstwosejmske wólbne prawo na wólby sa pruski krajny sejm pschenjeśko. Kaž sapuscźaze krupobicźe śywy, je wjerch Bülow wschě nadźije liberalnych snicził. Wón ma sa wěste, so pschenjeśenje khěžorstwosejmskeho wólbneho prawa na Prusku njeby Pruskej k lěpschemu służiło. Wón liberalnym ani njeślubi, so so w nowym wólbnym sakonju nětcźische sjawne wothłośowanje s tajnym njesaměni. Hdy pruske knježeŕstwo k twjerdemu sakładej sa reformu wólbneho prawa dóńdźe, njeje hischcźe wěste, lětśa pak so na to hischcźe žanych wuhladow cźinicź njehodźi.

To běchu śkowa, kotrež najhórsche wocźakowanja najwjetschich liberalnych cźornowidźerjow pschetrjechichu. Pruske knježeŕstwo nima myśle, ani na najśnadnische žadanje liberalnych dźiwacź. Hdy by so teź nowy wólbny sakoń skónczńje krajnemu sejmej pschedpołożił, njemóża so ani nadźecź, so budźe s njeho wjele hidźene sjawne wothłośowanje wotstronjene. Sswobodomyślni teho dla hroża, so s bloka wustupja. Hacź dotal pak njeśśu swoje hroženje do skutka stajili. Jim je jara cźežko, swoje městno sa knježeŕstwowym blidom wopuschcźicź, byrnjež bychu tam sa nich jenoż drjebjeńcźki wotpadale.

Nowy tobakowy dawk

so w tu khwilu w swjaskowej radźe wuradźuje. Wjetschi dawk so niz jenoż na zigary, ale teź na wschón kurjenski, žwanski a schnupowanski tobak połoži. Kaschcźiki, pakcźiki a śudobja, w kotrychž so tobak khowa, so s banderolu, to je swjaskom, wobwjasaja. Sa 7=nowopjenjeźkowske zigary ma banderolny dawk 5 hriwnow po 1000 schtuk, sa 8=nowopjenjeźkowske zigary $7\frac{1}{2}$ hr., a sa 10=nowopjenjeźkowske 10 hriwnow wucźinicź. Mali fabrikantojo praja, so banderolny dawk jich existenzu sniczi.

Wutwarjenje indirektnych khěžorſtwowych dawkow

pruſki miniſter ßwobodomyßlnym w pruſkim ßejmje poruczowaſche. Wón pytaſche dopokaſacź, ſo je njewěrne, ſo je němſki lud pſchewjele ſ indirektnymi dawkami poczeżeny. Nihdże njeißu indirektne dawki tak niſke kaž w Němſkej. Tobakoweho dawka bjerje Franzowſka na hkowu $7\frac{1}{2}$, Jendźelſka $6\frac{1}{4}$, Němſka $1\frac{1}{3}$ hriwny a poczeżenje palenza na hkowu w Jendźelſkej $8\frac{1}{3}$, w Ruſkej $8\frac{3}{4}$, w Franzowſkej $6\frac{1}{2}$, w ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki $6\frac{1}{2}$ a w Němſkej $2\frac{1}{3}$ hriwny wuczinja.

Pruſki wußwojenſki ſakoń pſchecźiwo Polakam

je ßo też w khěžorſtwowym ßejmje rospominał. Polazy ßo ſ pomozu zentrumſkeje ſtrony na khěžorſtwoweho kanzlera ſ praſchenjom wobroczichu, kak móże wón wußwojenſki ſakoń ſ khěžorſtwowej wuſtawu do pſchesjenoſcże pſchinjeſcź. Dale ßebi Polazy wot khěžorſtwoweho kanzlera wotmolwjenje na praſchenje żadaju, ſchto ßebi wón myßli czinicź, ſo bychu ßo ſakkadne prawa prawneho a towarſtwoweho porjada, ſ wußwojenſkim ſakonjom politiſkich pſchiczinow dla ſtſchaßene, ſwěſcźike. Wjerch Bülow je ßo ſapowjedźił, na tejle praſcheni wotmolwicź. Polakam wſchak też niczo na wotmolwjenju wjercha Bülowa njeležeſche, jim jenoż wo to dźěſche, wußwojenſki ſakoń w khěžorſtwowym ßejmje k rěczam pſchinjeſcź.

Pólſki ſapóßkanz Seyda praſcheni roſpominaju na to pokaſowaſche, ſo je ßo pólſkemu ludej hižo prawo wſako, ßebi ſtatok natwaricź. Nětko pak pruſke knjeżerſtwo dale we wumozowanju pólſkeho luda dże. Njedźiwajcy ſapowjedźenja wjercha Bülowa ßu Polazy pſcheßwědczeni, ſo wußwojenſki ſakoń pſchecźiwo khěžorſtwowej wuſtawje a pſchecźiwo khěžorſtwowym ſakonjam ſteji. Też ßwobodne pſchecźahowanje ßo rani, tak daloko hacź je kóždemu ſtacźanej dowolene, ßebi wſchudże ležomnoſcże kupowacź. Polazy ßu twjerdże pſcheßwědczeni, ſo jim ßejmowa wjetſchina w tym pſchihłoßuje, ſo ßo wußwojenſki ſakoń ani ſ khěžorſtwowej ani ſ pruſkej wuſtawu njeſnjeße.

Hrabja Hompeſch w mjenje zentrumſkeje ſtrony rjekny, ſo wußwojenſki ſakoń runoprawoſcź ſtacźanow, w prawach wſchěch kulturnych ludow pſchipóſnatu, narażuje, a ſo je wón krocźel k ſozialiſtiſkemu ſtatej.

Wjerch Radźiwill mjenowaſche wußwojenſki ſakoń nawal vandaliſma do politiki. Wobydlerjo ßo khoſtaju, kotſiż njejßu niczo ſawinowali, khiba ſo ßo na pſchirodźene narodnoſcże dźerża. Niz redaktorojo, ale burjo, kotſiż ßu ßwoju krej ua franzowſkich bitwiſchcźach pſcheleli, ßo wußwojeja. Dale hiſchcże elſaſki ſapóßkanz Delſor a ßwobodomyßlny Potthoff pſchecźiwo wußwojenſkemu ſakonjej rěczeſchtaj, mjes tym ſo jón nationalliberalny Sieg, dr. Böhme ſ hoſpodarſkeho ſjednoczeńſtwa, nationalliberalny Görke a konſervativnaj ſ Gerſtorff a ſ Gamp ſakitowacź pytachu.

Wobtwjerdźenje Helgolandſkeje kupy

ßebi ſ nowa 30 milijonow hriwnow żada. Budgetowa komißija khěžorſtwoweho ßejma mějeſche ßo ſ tym ſaběracź. Statny ſekretar khěžorſtwoweho kódźſtwa dowěrnu rosprawu poda. Zentrumſki ſapóßkanz Erzberger namjetowaſche kupu, kotraż ßo junu do morja ſhubi, do powětra buchnycź. Sswobodomyßny dr. Wiemer měnjeſche, ſo ßo Helgolandſkej kupje nětkole wjetſcha ſtrategiſka ważnoſcź pſchipißuje, dyżli prjedy. Tola ßo praſcha, hacź kupa ſ zyła wobtwjerdźenja ſnjeße. Bebel pſchecźiwo „blokej“ (konſervativnoliberalnemu ſwjaſkej) rěczeſche a ßebi żadaſche, ſo by ßo wo wobtwjerdźenju kupy ſjawnje jednało, dokelż ßo pſched wukrajom tola njehodźi niczo potajicź. Pſchecźiwo temu ßo ſtatny ſekretar ſ Tirpitz wupraji. Skónczńje ßo żadane pjenjeſy pſchecźiwo ſozialdemokratiſkim hłoßam pſchiſwolichu.

Czěſko-němſke wurunanje

ſaßo ras w Czechach na dnjowym rjedże ſteji. Do prědka je widźecź, ſo ßo też tón krócź Němzy a Czechojo njeſjednaju. Czechojo na tym wobſtawaju, ſo ßo Czěſka njeßmě do czěſkeho a němſkeho dźěla dźelicź. Kóżdy Czech dyrbi w Czěſkej pola wſchěch gmejnſkich a knjeżerſtwowych ſaſtojnſtwow ßwoje prawo w maczerńej rěczi namakacź móz. Temu napſchecźo chzedźa Němzy Czechi do němſkeho a czěſkeho kraja dźělene měcź. W němſkej Czěſkej dyrbjała wſchudże na wſchěch ſaſtojnſtwach a ſchulach jenoż němſka rěcź kuježicź. Runoprawoſcź czěſkeje rěcze ſ němſkej po zyłej Czěſkej nochzedźa Němzy na żane waſchnje pſchiſwolicź. Duż ßo wurunanje mjes Němzami a Czechami też lětża njebudże dozpicź móz.

Jendźelſko-ruſko-franzowſki ſwjaſk pſchecźiwo Němſkej.

Pſched dwěmaj lětomaj jendźelſke wójnſke kódźſtwo do baltiſkeho morja pſchijědże, ßo wo němſkich brjohach wobhonjowaſche a pſchi nich mórſke manevry wotměwaſche. Tehdy běchu w Němſkej hłoßy ßłyſchecź, ſo byrbi ßo baltiſke morjo wójnſkim kódźam wſchitkich krajow ſawrjecź, kotreż ſ nim njemjeſuja. Tónle namjet ßo w prěnim rjedże pſchecźiwo Jendźelſkej měrjeſche, kotraż nima w baltiſkim morju niczo pytacź. Każ ßo ſda, je ßo Jendźelſka nabojaka, ſo mohła Němſka Ruſku, Schwedſku a Danſku ſa to dobycź, ſo by ßo baltiſke morjo zuſym wójnſkim kódźſtwam ſamkło. Teho dla je ßo jendźelſke knjeżerſtwo do ſpěcha měło, ßo ſ Ruſkej a Franzowſkej wo tym ſrěczecź, ſo měło baltiſke morjo kóżdemu kódźſtwu wotewrjene woſtacź. S kajkim wotpohladom dyrbi tak bycź, je jaßne. Jendźelſka chze, jeli ſo by ſ Němſkej k wójnje doſchło, ſe ßwojimi kódźemi němſke brjohi wobſtajicź. Njedźiwajcy wſchěch wopytow němſkeho khěžora pola jendźelſkeho krala, Jendźelſka je a woſtanje najhórſcha njepſchecźelniza němſkeho khěžorſtwa.

Belgiſki kral ßmjercź khory.

Kral Leopold, khamorny ale hiſchcże luboſcże potrěbny knjeżer, je cźeżko ſkhorił. Jeho wocźinjena rana na pjecże ſnamjenja wohnja pokaſuje. Boja ßo, ſo je kral Leopold na ßuchi ſchědźiwzowſki woheń khory, kotryż móże ßo pſches zyłe cźełko wupſcheſtrěcź. Schědźiwzowſki woheń ßo pola ſtarych ludźi woßebje na delnich ſtawach pokaſuje a ma ßwoju pſchicźinu w njepſchekhódnoſcźi małych żilkow.

Njeměry w Marokkowſkej.

Po nowſchich powjeſcźach je zyłe wobydleŕſtwo ſnutskowneje Marokkowſkeje wot ſultana Abdula Aſiſa wotpadło a ßo jeho bratrej antiſultanej Mulejej Hafidej pſchiſamkło. Jenoż pſchimórſke měſta ßu Abdulej Aſiſej ßwěrne woſtałe. Mulej Hafid ma pjecża khětro wjele pjenjes a něhdże 5000 abo 6000 muži ſ Martiniſkimi tſelbami wobrónjenych. Pódła teho 10 000 muži ſ jenotliwych ludow ſ nim cźehnje.

Kriſis a njeſłutki w Amerizy.

Nadźija na to, ſo ßo we wulkej liczbje fabrikow ſaſtajene dźełko ſaßo ſapoczńje, je ßo jenoż w ßnadnej měrje dopjelnika. Pſchicźahowanje dźełacźerjow bjes dźěła do wulkich měſtow njepſcheſtawajcy dale traje. W New-Yorku je liczba dźełacźerjow bjes dźěła na 160 000 ſroſtka, niz wjele mjenje je jich w Philadelphiji. Tele cźrjódy dyrbja ßo ſeżiwjecź, jeli ſo njedyrbja ſjawnej wěſtoſcźi ſtraſchne bywacź. Měſchczańſkim ſarjadniſtwam pak njeje móżno, telko tyßazow ſ jědźu a hoſpodu ſaſtaracź. Teho dla też hiżo njeſkutki pſchecźiwo żiwjenju a ſamożenju na naſtróżaze waſchnje pſchiběraju. W Chikagu je ßo ſa tſi dny něhdże 500 rubjeżnych nadpadow na dróſy ßrjedź měſta ſkucziło. Dwaj cźłowjekaj ſtaj ßo pſchi tym morikoj, a mnoſy ßu ßo ſranili. Nichtó ßebi wjazy w nozy na drohu njewobrónjeny ſtupicź njeſwěri. Wobydlerjo chzedźa ſ tworjenjom dobrowólniſkich wotdźělenjow poliziju podpjeracź, kotraż ßama njemóże cźrjódam ſ nuſu ſadwělowazych pſchicźahowarjow dowobaracź.

Amerikanſke wójnſke kódźſtwo.

je pſched braſilſkim měſtom Pernambukom ſaſtała. Tam ßebi jeho mużſtwa njejßu żaneje khwalby dobyłe. S matroſow, kotſiż běchu ßo na kraj wußadźicź dali, ßu mnoſy cźełki. Pſchi pſchehladanju mużſtwa wjazy dyżli ſto pobrachowaſche. Cźi, kotſiż njeběchu cźełki, w měſchczańſkich drohach herjekachu, dobywachu ßo do khěžow, wohanjachu żónſke a mnohich mużow nabichu. Matroſojo wjele klamow wurubichu. Dwě ſcźi ſ nich ßo do pukow ſ braſilianſkej poliziju-da. Pónđżelu amerikanſke kódźſtwo pſched Rio de Janeiro pſchipłuwa. Tamniſcha wyſchnoſcź je kódźſtwoweho roſkaſowarja, admirala Evanſa, hnydom napominała, ſo njeby matroſam dowoleńzu dał abo ſ nimi kódźſtwowych wojakow ßobu na kraj puſchcźił, kotſiż dyrbjeli ßamßnych matroſow hladacź. — S proviantom je amerikanſke kódźſtwo derje ſaſtarane. W jeho lodowych komorach ßo 10,000 zentnarjow mjaßa khowa. 8000 zentnarjow běrnow je ßo w Hampton Roadſu na kódże pſchinjeßło. 260 zentnarjow ßuſcheneho warjenja, 90 zentnarjow ßuſchenych jejow, kotreż żiwjazu móz 432,000 cźerſtwych jejow wopſchijeja a hromadu druheje zyroby, ßu ßo we kódźnych ſkładownjach nakopili. Duż 13,000 muži, kotſiż ßo na kódźach namakaju, njebudże trjebacź hłodu mrěcź.

Wójna mjes běłej a żołtej raßu.

Najwyſchſchi ſwjaſkowy ßudnik ſjednoczenych ſtatow połnózneje

Ameriki, Harlan, je w kódźstwowym towarstwje we Washingtonje rěcź měł, kotraź je wulke spodźiwanje sbudźiła. Wón rjekny, so dyrbi so wěsće s wudyrjenjom wójny mjes běłej a žołtej rasu liczicź, kotraź zyły swět do swojeho kužoła sćehnje. Chinesle wójsko, kotrež je Japanska s offizěrami sastaraka, móże hischće prjedy hacź sa 10 lět pjecź milijonow wojakow stajicź. Duź dyrbi sebi Amerika na wobaranje mysłicź.

Anarchistoja w Argentinskej.

W Buenos Aires je polizija tsioch anarchistow sajała, kotsiž běchu bomby k rostsělenju elektrizitätnych dźěłarnjow a wschelakich wjetschich fabrikow nadźěłali. W Rosairo pod murjemi jeneje schule dwě bombje rosbuchnyschtej. Na sboże njeje so nichtó sranił.

Njerjane wjedro.

(Stónczenje.)

II.

Młoda burowka, kaź smy widźeli, bě město Husum sa krótki czaś wopuschczíła, so by skerje lěpje saso do swojeje wsy k swojemu makemu lubemu dźěczatku dóschła. Hdyź bě krótki czaś duzy po pucu, pocza so s wahu deschczík próschicź. K wobzarowanju pschedeschczníka sobu njemějesche, a jej bě jara njelubo, so bu nětkole jeje njedźelska drasta, kotruź bě so na pucź do města woblekła, pschemaczana a, kaź so wona bojesche, teź skaźena. Ale to so nětkole wotwobroczicź njehodźesche a dyrbjesche so se sćerpnosczu pschenjesćź a pschewinycź. Ale k temu młoda žona ani swólniwa, ani pschihódna njebě, wosebje hdyź so dale bóle deschczowacź pocza. Wona bě jara wobožna, so bě sebi pschedeschczník doma wostajiła, a mórkotasche teź trochu na hrosne wjedro. Tak khětro se skobami dale kroczesche a czim spěschnischo stupasche, so by s tym skerje s deschczika domoj dozpěła. Pschi tym stareho wuczerja swojeje wsy dosćeże, kiž bě w měsće něschto wobstaracź měł a kiž, swoju wěz wobstarawschi, hermanka dale njedźiwajo, do Hotez wróczo dźěsche.

Młoda žona stareho muża, kiž bě teź jeje wuczeŕ był, czesćownje a pschecźelnje postrowi: „Dobry dźeń, knjes wuczerjo!“ a teź hnydom, hdyź bě jej tón na postrow wotmolwił, pschistaji: „Njerjane wjedro dźenźa!“

Wuczeŕ wotmolwi: „Namaj wschak wěso njeje lubo, so smój sebi pschedeschczník doma wostajikoj a so nětkole dospołnje pschemoknjemoj. Ale mysłu sebi, so, kaź smoknjemoj, tak teź saso wusschnjemoj. A chzu-li zyku wěrnosć prajicź, dyrbju czi sjawnje a sprawnje wusnacź, so so mi skowje „njerjane wjedro“ nihdy na nihdy njelubitej.“

„Czeho dla niz, knjes wuczerjo?“ so burowka woprascha.

„To so mi snadnje prajicź hodźi“, stary muż rjekny. „Woda s ruki Knjesa, nascheho Boha, pschikhadźa, kiž mróczelam, powětrej a wětsikej pucze, běh a czěŕ dawa. Deschcź a skłónzo staj wobaj dobraj daraj nascheho njebjeskeho Wótza, kotrajź swojim dźěczom dawa, hdyź a kaź je jim to wužitne. My mamy jara krótke widźenje na to, tak so najmudrischemu Bohu w njebjeśach w tej wězy wuczby dawacź, sabywschi hakle s nim prawowacź njemóżemy. Njech je namaj wjedro nětkole teź trochu njepschihódne a njech bychmoj swój pucź teź radscho pschi rjanym swětłym skłónzu schkoj, njeśmémoj tola na to sabycź, so mnoho tysaz naschich bratrow dźiwajo na suchu semju po deschcźiku žedźa a so su Knjesa w njebjeśach wo to prosyli. Chzemy a smémy nětkole pschecźiwo njemu morkotacź, so je jich modlitwu wusskyschał a jim dał, schtoż su sa swoju rolu prosyli?“

Młoda burowka, kotraź woprawdźe wutrobnje do Boha wěrjesche, so tola do rěcze stareho muża namakacź njemóżesche, ale rjekny: „Wy macze sawěsće prawje, knjes wuczerjo, so je teź deschczík we swojim czaśu dobry Boži dar, a my wjesnjenjo wémy sebi jón derje wažicź, hdyź naschu wusskhnjenu rolu wowkóżuje a wopkoduje. Ale dźenźa je mi tola jara njepschihódny. A mysłu sebi, so Bóh mi to sa hrěch njesměje, so wo njerjanym wjedru rěczu. Sawěsće njeby to schkoda była, hdyź budźische so něschto hodźin posdźischo deschczowacź poczało, a hdy budźichmoj wobaj se suchimaj nohomaj domoj dóschkoj.“

„To je saso jara njemudra rěcź“, stary pobožny muż rjekny. „Schtó dha my smy, so móhli abo smėli wulkemu Bohu w njebjeśach něschto pschedpisowacź? Jeho skutkowanje je same zohnowanje, jeho khostanje je same swětko, a wón wěsće sam najlěpje wě prawy czaś a hodźinu sa deschcź a sa skłónzo. Schtoż wón da, to je pschezo derje měnjene, a schtoż wón czini, to je kóždy czaś derje czinjene! Kschesćźijanski człowjek, kiž wusnawacź wě, so wschohomózny a najmudrischi Bóh wscho wjedźe po swojej radze a po swojej woli twori a rjaduje, tón wo njerjanym wjedru ženje rěczecź njeśmě a njemóże. Tu mi rjana stawisna na mysle pschińdźe, kotruź sym njedawno w dobrej knisy czitał a kotruź chzu nětkole tebi powjedacź. W měsće Doranowje tam pschi Rajnje psched létami pobožny farař bydlesche. Tón bu ras do bohateje a wożebneje swójby na kschcźisna pscheproscheny. Tón dźeń so jara bjes pschetorhnjenja deschczowasche, tak so wschón pschemoknjeny do domu pschińdźe. Staroscźiwa hospoza tak derje kaź mózno se suchej drastu wupomha a swoje wutrobne wobzarowanje potom wupraji, so je runje dźenźa tak njerjane a hrosne wjedro. Farař na to ani skowczka njewotmolwi, ale so směromnje sa blido sydźe. Lědma pak bě prěnju kžizu polimki k errej skožił a woptał, tu so satschaże a rjekny: „Phi, schtó mohł teje schpatneje polimki jěscź!“ a hnydom kžizu wotpokoži. Macź domu so s tym jara khuboko ranjena czujesche, ale wona so pschewiny a mjelczesche. Nětkole pschińdźe warjenje. Farař bě sebi s teho schwarnu dźělbu na talerź nabrał. Lědma pak bě widliczki k hubomaj dowjedschi a warjenja woptał, a hižo je hnydom saso na bok wotpokoži a wótsje sawoka: „Brrr, schtó móże teho schpatneho warjenja jěscź!“ Tu so nascha hospoza wjazy dodźeržecź njemóżesche, ale rjekny khětro schcźipajo: „To sebi nihdy na nihdy njebudźich mysłika, knjes farařjo! so macze wy takle wożebny skód, kotremuż ja se swojim ponižnym kuchařskim wumjekstom prawje docźinicź njemóżu; dźiwajo na tajke wobstejenja njebudźemy sebi wjazy swěricź smécź, waš do domu a k blidu pscheproschowacź, dokelž su nasche jědze wam pschejara schpatne“.

„Pomaku, pomaku, luba žona“, pobožny farař wotmolwi. „To derje czuju, to je wam kruta rěcź była, mi pak teź. Wy wjedro, kotrež je mój Knjes a Bóh tam horkach w njebjeśach pósskał, njerjane a hubjene mjenujecze. To bych ja měł směromnje pschiwsacź a ani skowczka k temu njeprajicź. Hdyź pak ja waschu polimku a warjenja schpatne a hubjene mjenuju, to sa sko bjerjecze. Njemysłlcze dha sebi wy, so wulki Bóh w njebjeśach teź sa sko njebjerje, hdyź wjedro, kotrež je pschiprawił a postajił, njerjane a hubjene mjenujemy?“

Hospoza so s tutymi skowami trjechena czujesche a bě s tym wscha wohańbjena. Wona swěrnemu fararjej ruku poda a rjekny: „To tak slě měnjene njebě, luby knjes fararjo; dźenźa je woprawdźe rjane, dobre a wubjerne wjedro!“

„Haj, haj“, farař, so pośměwajo, rjekny, „a wascha polimka je teź dobra, a hischće sebi jeje nětkole talerź wuproscham, a to prawje pokny, a wasche warjenje budźe mi nětkole derje, rjenje a wubjernje skódźecź!“

To je ta stawisna a dobra wuczba, kotruź bě wot swojeho fararja dostała, je na tamnu žonu derje skutkowała a wona czaś žiwjenja wjazy wo njerjanym wjedru rěczała njeje.“

Burowka so wutrobicze śmějesche, hdyź bě knjes wuczeŕ swoju stawisnu dopowjedał. Ale jej tola pschi tym zyle derje njebě. Deschczík pschezo hischće njepschesta. Wona staremu knjesej wuczerjej ruku dawajo rjekny: „Wy drje macze prawje, knjes wuczerjo, a wjedro wschak móże teź zyle dobre a rjane bycź. Ale chzu tola radscho tamle do teje khěžki dońcź a pod suchim khwilu wocźaknycź, hacź so deschczowacź njepschestanje. Duź niczo sa sko, a mějcze so rjenje!“

„Bóh tebje pschewodźej“, schědźiwy wuczeŕ rjekny, „a njebudź mi hněwna, so sym sjawnje a sprawnje s tobu poreczał!“

„Ně, ně! Wy scze swěru a derje měnili, a sa to budź wam wutrobny dźak!“ žona rjeknywschi wot njeho khwatasche, so by so psched deschczikom pod suchu tsechu skhowała. Knjes wuczeŕ pak swój pucź, jako budźische pschi najrjeńschim skłónzu krocźił, zyle w měrje a po woli dale stupasche.

Burowka je do hubjeneje a same njewjeśeły saczischcź czinjazeje khěžki khwatała a do njeje sastupiła. Wona we wuskej czěmnej pschedkhěži stejo je s najmjeńscha psched deschczikom wukhowana. Tu małe dźěczo žałoscźicź a płakacź skłyschi. Wo jstwje nutska so nichtó njehiba, so by jo směrował a spokojił. Dźěczo dale wótsischo a stysknjwscho woła. Wona durje wotewri a do khudobneje a njeczisteje stwy pohlada. Wosrjedź stwy kolebka steji, a w njej płakaze a wołaze dźěczo leži, kotrež widźomnje khód a lacznosć jara czwilujetej. Hewak pak žaneho człowjeka wo jstwje njeje. Młodej žonje je wutrobnje žel. Wona bliže pschistupi, nakhili so nad kolebku, wosmje s njeje dźěczo a da jemu picź. Dźěczatko s wokschewjenjom so napoji. Wona so nad tym wutrobnje raduje a wjeseli. Potom dźěczo saso do kolebki połoži, a to hnydom saso wusny. Tu so

durje nadobo wottorhnu a cźežki pschedmjet žo do jstwy cźišnje s khwatnymi žkowami: „Tule, wsmi to hnydom a skhowaj, so to nichtó njenamaka!“ Potom žo durje runje tak spěschnje sažo sapražnu a wona mužaze krocźele sažkyschi, kotrež wot tam khwataju a nasdala wuswucźa. Mkoda žona, kiž nětko lěpje hlada, dźiwajo žo poknu cźežku pjenježnu móscheń na podkosyležo wuhlada. Do ruki wsawschi ju hnydom spósna a njemóžesche žo dodźiwacź. To je jeje mužowa móscheń, kotruž bě dźenža žobu do Husuma brał. Nad tym žo dwělowacź njemóže, dokelž bě ju žama schika a na njej mjeno „Jan Brónjak“ se žamžnej ruku wuschika. A w móschni je, kaž žo hnydom pschepokasa, hischcźe dospoknje sto toleŕ, kotrež bě dźenža rano muž do njeje stykał a na kupjenje dweju kruwow postajił.

Je žnadź jeje muž tu pobył a móscheń do jstwy cźišnył? Ale to móžno njebě. Tola, ta wěz žo dyrbi wujažnicź a žo teź wujažni. Wona móscheń k žebi wsa a do saka tykny. Wonka je sa tón cźaž pschestako deschcźowacź, a wona do města wrócźo khwata, so by tam žwojeho muža pytała a jeho wo tej wězy žo wupraschowała. Lědma je schtwórcź hodźiny abo něschto dlěje schła, jeho duzy domoj setka. Wón wschón staroscźiwy a wurudźeny pschińdźe. Žona jemu niczo njepraji, schtož bě runje tam we wožamocźenej khěžzy nashonika, ale žo jeho hnydom prascha, cźeho dla je tak poraženy a wurudźeny. Duž jej powjeda, kak je žo jemu w Husumje seschło a so žu jemu wschitke jeho pjenjesy pokranyli. Žona směromnje a s cźichim pokojom na njeho poškucha. Bur potom skorži a žakoscźi, so dyrbitaj nětkole rjanej kruwje, kotrejž bě hižo wubrał a kupił, s myžli spuschcźicź a so dyrbitaj krucźe lutowacź a žebi wottorhowacź, so byschtaj schkodowanku po něcźim sažo narunałoj. Tu mkoda žona móscheń wscha wježelа se saka wucźeže, pokasa ju žwojemu mužej a powjeda, kak bě žo jej tam w małej wožamocźenej khěžzy runje seschło. Muž žo dźiwajo na nju poškucha a skóncźnje do teho pschińdźe, so bě paduch móscheń spěschnje domoj donjež a ju tam, kaž žebi myžlesche, žwojej žonje na skhowanje a sdźerženje do jstwy cźišnył. Nětkole je troschtowany a swježeleny. Wobaj mandźelskaj žo hnydom sažo sawrócźischtaj a do města Husuma na skótne wiki khwatataj. Tamnej kruwje tu woprawdźe hischcźe stej, burskej cźlowjekaj jej kupitej, sapkacźitej a cźim wježelschej nětkole domoj cźéritej.

Ta wěz žo po wžy po něcźim rosnježe. Teź dobry stary knjes wucźeŕ to shoni, do burskeho domu pschińdźe, so by mandźelskimaj žwoju wutrobnu wježelkosćź wuprajił. Hdyž bě jemu žona zyły podawk hischcźe ras wupowjedała, jej rjekny: „To je žo woprawdźe stako, schtož je Faraonowa Mójseżowej macźeri prajiła: „Wsmi to dźěcźatko, a wukubkuj mi jo; ja tebi myto dam.“ (2. Mójs. 2, 9.) Potom žwój porst posběže a žo požměwajo rjekny: „Hdy pak žo nětkole njebudźische deschcźika schko!“ A mkoda žona je prawje derje srosymika, schto je s tym měnił a prajił. Wona pak žo haňbujo wocźi k semi skoži, tola je žebi žkowa stareho pobožneho wucźerja k wutrobje brała a cźas žiwjenja ženje wjazy wo njerjanym wjedru rěcźała njeje. A to bě derje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Privatne twarjenje w Budyschinje budże lětža po sdacźu khětro žkabe. Twarske pjenjesy žu nětkole pschedrohe, so mohło žo na spekulaziju twaricź, a pódla teho steji w Budyschinje wjele wobydlenjow prósdnych. Tola mjes tym so budże privatne twarjenje wotpocźowacź, budże fiskaliske twarjenje cźim žiwische. Hnydom w naléczu žo blisko nowych kasarmow pschi Lubijskej drósy nowy proviantski hamt natwari. Dale budże dla powjetschenja dwórnischcźa trěbne, dróhu pschewjedźazy móst pschi Nowosalzskej drósy pschetwaricź. Pjenježne wudawki sa tónle móst žu na 193,000 hriwnow wobliczene; Budyska měschcźanska gmejna k temu 42,000 hriwnow da. — Twarszy mischtrjo, kotsiž žo wo twar mosta psches Sprejiny dok prózuja, žu žwoje wobliczenja wotedali. Rosdźěl mjes nimi je khětro wulki, wón mjes najwyschschim a najnižschim pjecźa něhdźe pol milijona hriwnow wucźinja. — Twar noweho muzeja je žo na njewěsty cźaž wotstorcźicź dyrbjał. Pschecźiwo jeho nětcźischemu projektej žu nětotsi wobydlerjo kotolskeje haždy protest sapokožili, dokelž by žo s muzejom pschikhód se žitnych wikow do kotolskeje haždy pohubjenschił.

— (Pschijecźe žerbskich wucźomzow do krajnostawskeho seminara.) K pschijimanskemu pruhowanju w krajnostawskim seminarje bě žo wscho hromadźe 64 hólzow samolwiło, mjes nimi 5 Sserbow. Pschijało je žo 54 hólzow a mjes nimi 5 Sserbow.

— (Katholska seminarska schula.) Pschipowjedźenje schulskich dźěcźi sa Budysku katholsku seminarsku schulu schulski radźicźel Löbmann wutoru a žrjedu 21. a 22. jan. dopołdnja wot 10—½12 hodźin pschijimuja.

— (Powjescźe se žerbskich schulow.) Lubijska schulska wokrježna inspekzija wosjewja, so ma žo 4. wucźerske městno w Bukezach a městno zyrkwinskeho wucźerja w Kotezach s nowa wobžadźicź.

Wjeżne wólbne towarstwo žo rjenje rosžylnjuje. Swonkownemu rosžylnjowanju je pschiměrjena snutskowna dźěławosćź. Kóždomežacźnje žo w Sserbskim domje w Budyschinje sastupjerjo se wschěch stron Sserbow skhadźuja. Tónle wužschi wubjerk tworja njewotwižni mužojo, kotsiž na nikoho dźiwacź njetrjebaja a njedźiwaja. Wuradźuje žo wo běžnych hospodarskich, powschitkownych a narodnych praschenjach. We wschelakich naležnoscźach je žo hižo s wusběchom sakrocźiło. Wschelake ważne wězy maja pak žo hischcźe rosrižacź. Tak je na pschikład byki wuběrazy sakoń (Körgesetz) jena tajka wěz, kiž je do wjeżneho rataŕskeho luda, se wschelakimi wobužnymi sakonjemi a postajenjemi hižo tak doscź pocźeženeho, lutu njespokojnoscź pschinjeżka. Sakoń drje je derje měnjeny ale njesprawny. W žwojim wuwjedźenju cźini rosdźěl mjes wulkimi a małymi ratarjemi. Małym nakkaduje wulke wobcźežnoscźe. Wulkich wostaja žwoboduych. Teho dla ma žo na wotstronjenje tajkich njedostatkow dźěkacź. Pschileżnoscź tu je. Wólby do kulturneje rady žu pscheđ durjemi. Kulturna rada je wustaw, w kotrymž žo sakonje, ratarstwo a wjeżny lud nastupaze, pschihotuja, prjedy hacź žo pscheđ žejm pschinježu. Pscheđ žejm pschińdu pak nimale hotowe. W 2. komorje pak žu jenož wožmjo bursy sastupjerjo, mjes nimi naschej dwaj žerbskaj. Tym móžno njeje, tajkim sakonjam padnycź dacź, byrnjež teź žo prózowali, w deputazijach wschelake wótroscźe wotstronicź. — Nasch dotalny sastupjeŕ w kulturnej radże je knjes tajny rataŕski radźicźel Steiger nad Małym Budyschinkom. Wužschi wubjerk wjeżneho wólbneho towarstwa je po dołhich a wobschěrnych wuradźowanjach wobsamknył, žobotu sa tydźeń, 25. t. m., wjetschu shromadźisnu do Sserbskeho doma w Budyschinje swołacź. Na nju žo teź knjes tajny rataŕski radźicźel Steiger pscheproży. W njej maja žo žadanja burow a małych ratarjow w nastupanju byki wuběrazeho sakonja a druhich praschenjow wuprajicź a rospomnicź. Jeli k. tajny radźicźel samóže spokojazu wotmołwu dacź, chże wjeżne wólbne towarstwo sa jeho wólbu do kulturneje rady wustupicź, cźim bóle, dokelž je žo poždlednje lěta jako wěrny pschecźel Sserbow a žerbskich burow wopokasał.

Shromadźisna budże žobotu sa tydźeń, 25. januara, dopołdnja w 10 hodź. w sali žerbskeje khojejownje w Budyschinje. Na nju pscheproschuja žo s tutym wschě žobustawy wjeżneho wólbneho towarstwa, wožebje naschi dowěrnizy a knježa gmejnjzy pschedstejicźerjo, s zyła wschitzy, kiž žo sa tele naležnoscźe sajimuja.

— Niž jenož wróblam, teź wrónam je wyschnoscź wójnu pschipowjedźiła. Dokelž wone na polach a wožebje mjes dźiwinu wjele schkody nacźinjeja, žo hońtwarjo, kotsiž maja hońtwinske prawo, napominaju, wróny potsélecź. Wožebje dyrbja žo wulke schěre wróny wutupjecź, kotrež drje žu jara spłóschiwe a teho dla cźežko pscheleścźicź, kotcež pak žu wjele schkódnische hacź mjeńsche wróny. Schěre wróny w naschej krajinje njelahnu, ale naž w naléczu sažo wopuschcźa.

S Tšélan. Tudomna koblaŕnja budże wot 15. februara hacź do 20. julija wobžadźena shengstami „Wulkowójwodu“, „Garibaldom“ a „Nabotom“, koblaŕnja w Kamjenzu budże wot 15. februara hacź 1. julija s hengstami „Albertužom“, „Auguštužom“ a „Ssupom“ wobžadźena.

S Delnjeje Hórki. Naschi ratarjo žo na kormjenje žwini wusteja. Wóndano je žiwnoscźeŕ H. Koban žwinjo sareśał, kotrež 610 puntow ważesche.

S Luha. Sańdźenu njedźelu popołdnju tudomne žadarske towarstwo žwoju 1. lětuschu měžacźnu shromadźisnu wotmě. Pschi tym tudomny hrodowski sahrodnik Frenzel rosprawu wo tym poda, kajke žu žo žadowe schtomy naschich towarstwowych žobustawow pschi składnoscźi komižionskeho wobhladanja namakałe. Wón wopytane sahrody do tsjoch gruppow dźěli, do tajkich, kotrež žo s luboscźu a rosumom hladaju, do tajkich, kotrež žo po porjedže njehladaju a do njewothladanych. Pschi rospominanju namakanych njedostatkow žo pschezo rada k polěpschenju pschidawasche. Rosprawuik k scźěhowazemu wunoschkej dóńdże:

Swjeżelazy napohlad sa žadarja je, hdyž do derje wothladaneje žadoweje sahrody stupi. Schtomy tu w prawej dalokoscźi steja a wschudże cźlowjekowu pomoznu ruku pokasuja. Ssadźenje, kolikowanje, rěs, wurěsanje, kótkowy pschirowcźk, hnojenje, schkitadło, saniczenje schkódnikow, kalkowanje, wscho je w rjedže. Schkoda, so je

jenoż mało młodych ßadźenjow, kotreż tajke wothladanje pokasuja. — K sahrodam, niż porjadnje wothladanym, ßłuscheja skoro wschě stare ßadźenja. Woßebje tu nadpadźe njerodne saniczenje schkódnikow, pobrachowanje klijowych kołow abo jich wopaczne pschikładźenje, kalkowanje bjes prjedawscheho wotschkrabanja skory, rycze pschemałych kótkow, pscheßłabe abo pscheßylne wurésanje, hubjene cźiscźenje hałosow, pschehuste ßadźenje młodych schtomow, njedostatk krónoweho rèsa pschi nowoßadźenju. — Sahrodow 3. gruvy bě bohuźel jara wjele. Schtomy njemějachu ani ßwětka ani powětra. Wospjet ßo ßuche hałosy jako lehnischcźa schkódnikow namakachu. Tu je polěpschenje woßebje nusne. Jeli so ßu schtomy pschestare, so ßo njehodźi s rationalnym hnojenjom wjazy wjele pomhacź, ßo radźi, nowe schtomy do noweje semje ßadźecź. So by ßo namakanym njedostatkam sadźěwało, dyrbi ßo wjazy praktiszy w ßadowych sahrodach roswuczecź. Kóždemu jenotliwemu pschednoscheŕ jako winowatoscź napołoźi, so dyrbi ßwoju sahrodu na spomnjene njedostatki pruhowacź. Shromadźisna rosprawnikej sa jeho praktiske a rosmyßlenja hódne powuczenje dźak praji. Bliźscha shromadźisna budźe 9. febr. we Łusy; w njej budźe ßo wo sałoženju sjednoczenstwa k spjenjeżenju ßada jednacź. Pschi składnoscźi shromadźisny podswjaska Reiffeisenskich nalutowańnjow a wupożczeŕnjow w Njeßwaczidle směje knjes wuczeŕ Domaschka jako pschihotowanje na to pschednoschk wo sałoženju tajkeho sjednoczenstwa sa nasche strony. Shromadźisna ßo hischcźe wosjewi.

Radwotska „Meja“ po ßwojim ßwěrnym starym puczu wobstajnje dale krocźi; to nam też njedźelu 12. januara s nowa jaßnje pokasa jeje 13. sałożeństi ßwjedźeń. Jenicźki pohlad na bohaty a tak rjany pißany program cźi dyrbjesche hłowu a wutrobu swjeßelicź. Tu ßo widźi, cźeho samoże njewustawaza sprawna próza a njepowalna ßerbska myßl. Nè, njebojcźe ßo schumjenja: Radwoŕcźenjo wjedźa, schto chzedźa, a hdyż ßu na dobrym puczu, też s njeho njeńdu, a byrnjeż k ministerskim durjam bylo, ßo khroble dokłapacź snaja. Wo tym wschak niże. — Pěkna bjeßada sapocźa ßo pola Delanez w Radworju s narodnym spěwom: „Khwalena budź rjana kwětka“, kotryż běsche nasch lubowany krajan, wyschschi měschcźanski wuczeŕ dr. Jurij Pilk w Draźdźanach sa schtyrihłósny měschany khor kraßnje sestajał. Wot ßamßneho hudźbneho mischtra, kotryż ßo s wjetscha Pawoł Hodźijiski pische, pokhadźachu też wobdźěłanja dalschich shromadnych pěßni muźskich a knjeżnow: cźornohórskeje „Na Drinopolu“, khorwatskeje „Tamburiza s zunim hłosom saklinczała“ a saßo ßerbskeje narodneje „Huby domoj lecźa“. Haj, shromadny khor njech pschezo naschim konzertam wostanje se sakładom. Shromadne spěwy, woßebje měschane, ßu narodnej duschi najbliźsche, a dźerża jako ßylny sdónk, jako rjap zyły wjeczor. Sso wě, so mějeschtaj też nasch njeßmjertny Kozor a Krawz ßwoje cźißło. Kak jimawje k wutrobam klinczesche hnujazy schtworospěw: „Pój, wjeczorje, k nam rjany!“ Kak nèżnje a saßo móznje do dusche nutrinow saßahny pschekraßne solo na błyschcźaze ßłowa Jana Waktarja: „K hwěźdźiczkam ßlěbornym!“ Nimo teho hischcźe ßłyschachmy, wot Hodźijiskeho a zyle młodeho Michała Nawki pschiprawjeny narodny khóß sa solo s duom: „Ja mam tam lubcźiczku“. A dokelź ßmy dotal w lubosnym pohodownym cźaßu, ßo też cźěskaj ludowaj pokyěrluschkaj „Sskyschcźe, pastyrjo“ a Twoju ßym żadoscź, Jesusko, dopjelnika“, kotrajż bě Nawka sa-dwojohłósnu żónsku cźrjódu pschiprawił, jara derje pschihodźischtaj a spodobaschtaj. — W Radwoŕskej „Meji“ je dźiwadło s domom, a tak też tón krócź hnydom dwaj kruchaj wustajichu: „Nanowu ßuknju“, kotruż ßu Prażsay studencźi, w „Sserbowzy“ sdruźeni, schili, a rohateho wuja, „Rohowina Schtyrirohacza“, schtoż je stara, ale do dźenßnischeho dnja cźerstwa a żiwa cźěska wjeßelohra, něhdy wot Jana Cźeßle do ßerbschcźiny pschekoźena. Hdyż na kónz dodam, so stej ßo też hischcźe wótcźinskej baßni abo deklamaziji sręcźniwje a s cźistym hłosom podakoj, potom sawěscźe ßußod njeßußod pschipósnaje, so bě to bohaty, haj pyschny a wulzy ßo wotměnjazy program, sa kotryż „Meji“ cźescź a khwalba ßłuscha a hischcźe nutrne ßłowo: Vivant sequentes: Pójcźe, so byschcźe scźěhowali! Sawěrno, hdy bychu w pschewjele druhich ßerbskich woßadach jenoż trochu podobne towaŕstwo měli, jako je „Meja“, o, to s naschim Sserbstwom njeby tak s kopizy schło, każ bohuźel je. — Ale to njeje wscho wo Radwoŕskim programje. Ludźo, sroßmócźe — wón drje je tajki nękajki straschny abo kajkiźkuli był, so je w Radworju wjele njemèra naczinił pschetoż schto pjatk psched ßwjedźenjom do Radworja dóńdźe, hdyż dawno njeszczerpnje czakachu liczizy hodźinki? Sakas. Ssobotu pak wicźny dźeń bywa, a duż ßo dwaj s towaŕstwa runu ßmuhu na hejtmanstwo puschcźischtaj: runy pucź je stajnje dobry pucź, dokelź e runy. Tón ras wschak ßo hinak sdasche a s njelubej powjescźu lubaj mejnikaj wotßal cźehnjeschtaj, prajichu jimaj, so njemóża sakasnju naspjet bracź. Ale s tym ßo nochzychu w Radworju spokojicź. A tsecźi muż njedźelu w ßnéßy spróżnje do Cźornjowa dźěsche, a hlej, schkricźka leczesche; schtó by wěrił, so je „Meji“ k jeje 13. sałożeńskemu ßwjedźenjej ßam minister hrabja s Hohenthal dowolnoscź dał! Knjes sapółßanz Soba do Draźdźan telegrafowasche, s ministerskeho kabineta schkricźka k Budyschinej ßapny a wot knjesa s Carlowitz k Cźornjowej: so ßo wschitko pschiswoluje. A duż mózachu Radwoŕcźenjo skónczńje w 2 hodźinomaj popołdnju, potajkim zyle krótko psched ßamym konzertom, s napißanej dowolnoscźu woteńcź. — Haczrunić je ßo spomnjena należnoscź na poßledk derje doscź minyła, pak ßebi tola sa pschichod boźedla njepschejemy sa nasche pěkne a ßwěrne ßerbske towaŕstwa podobnych motow a schmatow. Njeje drje prèni krócź, so ßmy my Sserbja pola ministra dyrbjeli prawo a prawdu pytacź, ale to bèchu wólbne shromadźisny, politiska wèz. My sakonje znajemy a po wobstejazych pschedpißach ßebi ani tam ßahacź njedamy, ale na nasche bjeßady a sabawy cźim mjenje. A s tym njech je dźenßa doscź; jenoż hischcźe pschispomnimy, so je ßam knjes sapółßanz Soba, ßwěrny schkitaŕ ßerbskeje rěcźe a narodnoscźe, jako dwójzy witany hóscź na tutón sałożeński ßwjedźeń s ministrowej dowolnoscźu ßebi dojěł a so je ßo jemu wubjernje w Radworju lubiło. Hewak tam pschespólnych měli njejßu.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki bě ßo 294 howjadow, 62 běhakow a 255 proßatow na pschedań pschihnało. Kupowanje pschi wschěch skótnych družinach ßrěnjo dźěsche.

S **Mnischonza.** Psches naschu wjeß duzy je zaktowa żona Pětschowa s Wjelecźina padnyła a ßebi nohu złamała. Snjesboženu ßu dyrbjeli domoj dowjescź.

S **Korsymja.** Tu bě jena 17lětna holza, wěsta Försterez, se ßwojim lubym ßo swadźiwschi s roshorjenjom do hata skocźiła, so by ßwojemu żiwjenju kónz cźiniła. Hat pak je na sboże pschenikki, so mohł ßo w nim cźłowjek tepicź. Ludźo ßu njesbożownu holzu domoj dowjedli. Nadźijomnje je ßebi wona ßwojeho njeßwěrneho lubeho s hłowy stajiła a ßo mjes tym směrowała.

S **Bukez.** Njedźelu bě tu pschednoschk wo ruśko-japanskej wójnje a wo ruskej revoluziji. Tydźeń dołho plakaty we wschěch hosczenzach wißachu, a s bliska a s daloka běchu ßo ludźo seschli, so bě sala nimale polna. Pschednoscheŕ derje rěcźesche a ßo kóždemu lubjesche, tola dokelź njebě wjele wěrje podobne, ßebi mnohi rjeknychu, hacź dha je wón żanu ruśko-japansku wójnu wohladał. Debatta bě jara żiwa, knjes duchowny, kotryż je w Ruskej znaty, ßo wjele praschesche, na cźoż pschednoscheŕ derje wotmolwicź wjedźesche, haj wjazy hacź je trjeba. Wón je rjany pjenjeżny wunoschk měł, tola pschednoschk bě jeho też khětro napinał. Hischcźe ßrjedu ßo wón spróżny po wßy cźumpasche. Bukecźenjo ßebi hižo myßlachu, so chze wón pola nich zyłu symu pschebycź, hdyż pak wjeczor sa nim pohladacź dźěchu, bě ßo wón wotßalił.

S **Brěsynki.** W naschej wßy je ßo wospjet w sastojnstwje gmejnskeho pschedstejicźerstwa pscheměnjenje stało. Najprjódzy bě nasch dołholětny gmejnski pschedstejicźeŕ Thonig ßwoje sastojnstwo skożił. Na jeho město bě knjes ratař Meltka stupił. Dokelź pak tutón khorowatoscźe dla njemóżesche sastojnstwa hladacź, ßu jenohłósnje knjesa pschekupza Barta sa gmejnskeho pschedstejicźerja wuswolili.

S **Wósborka.** W naschich stronach ßo s nowa wo twar żelesnizy s Hrodźischcźa psches Krjebju a Mikow do Běłeje Wody prózuja. Żelesnizu chze jena privatna firma na ßwoje khosty natwaricź. Mużakowske a Krjebjanske knjejstwo stej swólniwej, trěbne leżomnoscźe sa twar żelesnizy pschedacź.

S **Rakez.** Sserbske towaŕstwo „Lipa“ wotbywasche 12. jan. ßwój sałożenski ßwjedźeń. Rjana sala bě s cźaßom s ludom napjelnjena. Knjes pschedßyda Micźka wotewri ßwjedźeń s powitanskimi ßłowami sa hoscźi a ßobustawy a skónczi se ßławu na Jeho Majestoscź krala Bjedricha Augusta; na to sapiska Radwoŕska hudźbna kapałka: „Krala Bóh pożohnuj“. Potom ßo najprjedy s pschewodom klawèra tenorsolo: „Schtó by měł kschidła“ wuspěwa, derje pschednjeßeny wot knjesa Njelki. Bórsy po tym wustupi knjeżna Bergarez w kraßnej Błótowskej drascźe na jewischczo a wuspěwa sopransolo: „Schła ßyrotka do haja“. A woprawdźe bě to nęschto wobkuślaze a pschekwapjaze sa nasch lud; spěw ßo hacź nanajrjeńscho radźi, to dopokasa wulkotne pschihłoßowanje. Nětk scźěhowachu nękotre ßerbske spěwy s pschewodom hudźby. Po krótkej pschestawzy sběże ßo sawěschk na jewischczu, a dźiwadłowa hra „Na wumjeńku“ ßo sapocźinasche. Tule hru ßmy w Sserbach hižo wjazy krócź hracź widźeli, haj ßamo derje hracź; ale w nęczim ßu Rakecźenjo druhich

tola pschetrjechili. Woni mějachu tam, hdźež je mkody trěbny, mkodeho, a nawopak, hdźež je wumjeńkarka nusna, běsche woprawdźe wumjeńkarka, mjes tym so bě druhdźe wowka mkódscha hač dźowka. Matkez schewz, snaty wučeŕ mjes Wroblez mkodymaj, běsche wubjernje pschistojnje trjechenu, schkoda jenoż, so bě pschi poßlednim wustupje ßwoju pariku pschißadźił. Tola bjes dźiwa, wón běsche wulku wodu wuhladak, kotraż bě napjecżene zyhele a zyhelnczu ßobu wsaka. Skónczńje wustupichu 4 knjeża a spěwachu schtyrihkółßny spěw: „Ja ßkowjan ßym". S tym ßo dźiwadkowa hra wobsamknu. Na to scżěhowasche rejwanska sabawa. H.

S **Wyßokeje** pola Rakez. Tudomny kněžeŕ Nowak a jeho mandźelska jutsje, njedźelu 19. januara, ßwój skoty kwaß ßwjeczitaj.

S **Komorowa** pola Rakez. Pola naß je ßo loni wojeŕske towaŕstwo sakożiło. Dokelž dyrbi ßo w bliżschim cżaßu ßwjeßelenje wotměcż, ßobustawy ßwoje żony, njech ßu stare abo mkode, pilnje rejwacż wucża. Jedyn wobydleŕ ßo hižo wot nasymy prózuje, ßwojej żonje rospokasowacż, kak dyrbi nosy stajecż. Zyka wjeß ßo psched jeho woknami skhadźuje, so by roswučenju pschihladowała. Też nasch jejkowy Handrij ßo na wjeßele pschihotuje. Duzy po pucżu wón tak wótsje ßwoje schtucżki wuknje, so niczo wo tym njepytnje, hdyž jemu pschi tym jejka s korba lětaju. Tak ßo wscho na ßwjedźeń hotuje, kotryž ßo pschi tajkim prózowanju wěscże derje poradźi.

S **Kamjenza.** Ssobotu dopołdnja je na tudomnym dwórnischczu pruski ludźazy cżah pschijěżdny signal pschejěŵschi do boka jeneje sakskeje ranżěrowanskeje lokomotiwy sawadźił. Sakska lokomotiwa s tenderom s kolije wuskocżi, a tender ßo swróczi. Pschi tym ßo wjednik wufunkny, tola na sboże do schkody njepschińdże. S pruskeho cżaha ßu ßo lokomotiwa, brěmjenjowy wós a jedyn wós schtwórteje klaßy s kolije wuskocżiłe, mjes tym so tender w njej stejo wosta. Sakski tender je ßo dospołnje rosbił. Wobej lokomotiwje stej cżežko wobschkodżenej. Na sboże njejßu ßo wożoby wobschkodźiłe, jenoż jedyn pucżowaŕ měješe pschi ßaženju nerwosny nadpad. Wobkhad ßo s pscheßydowanjom w rjedże sdżerża.

S **Draždżan.** W druhej komorje sakskeho ßejma sapółßlanz Soba póndźelu wo krajnej khudobje, sastaranju khudych khorych, wo wudawkach sa sjawne należnoscże, wo měrjenju mjesow, wo akademiji grafiskeho wumělstwa w Lipsku a wo wumělsko-pschemyßkowych schulach w Draždżanach, Plawnje atd. rosprawjeschе. Pjenjeżne żadanki ßo pschiswolichu.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Psched składnostnym dźěłacżerjom Hermannom Rolu s Nowego Města ßo sajazy saßo na khwilu napokoj wostaja. Hdyž bě ßo Rola s jastwa puschcżił, ßo hajnikam donoschowasche, so wón saßo sajazy tunjo pschedawa. Hdyž jeho sajachu, wón wudawasche, so je sajazy w holi namakał a wobżarowasche, so ßu ßo we woku popadłe. Njewěrjazy ßudnizy pak jeho s nowa k jastwu na 2 lěcże a k shubjenju cżestnych prawow na 5 lět saßudźichu.

Se **Sslepeho.** W lěßach hrabje Arnima Mużakowskeho ßu ßo khójnowe hußanzy jara rosscherike a wulku schkodu naczinike. K wutupjenju schkódnikow stej ßo s 2. pósnańskeho pěscheho regimenta (Courbièroweho) cżißko 19 dwě komandże, s kotrejuż kóżdy s podoffizira a 15 wojakow wobsteji, póßkoj. Jedyn s njeju ßo w hoscżenzu we Wochosach hospoduje, druhi w Sslepom. Saniczowanje larwow a pupow budże najskerje hač do kónz februara tracż.

Přilopk.

* (Mordaŕstwo.) Knihikupza Gieglera w Lipsku, kotryž bě ßo loni 17. novembra shubił, ßu psched tydźenjom w jeho wobydlenju w kożu saduscheneho namakali. Hdyž polizija wobydlenje pschepytacż pschińdże, Gieglerowa 24lětna hospoſa, Klara Dölliz s Eislebena, s woknom won cżekny. Zónska bě w Gieglerowym wobydlenju husto pijanzy s mużskimi měła. Podružnizy, kotrymż bě to nadpadło, běchu poliziji wo tym powjesćż dali. Dölliz ßu ßrjedu w Halli sajeli. Psched cżěłom skónzowaneho je ßo wona mordaŕstwa wusnała. Wona wudawa, so je ji Giegler husto bił. Teho dla je w nozy płunowy (gasowy) ßonacż wocżiniła a Gieglerej ßo sadußycż dała. Dölliz je s Gieglerom w dźiwim mandźelstwje żiwa była. Wona je nimo měry pschecżinjaza żónska, kotraż ßo żidu a ßomot woblekasche. Jene s jejnych wobleczenjow ßame je 1000 hriwnow płacżiło.

* (Samożity proscheć.) W Freibergu ßu tele dny jeneho rataŕskeho dźěłacżerja s Rychnowa sajeli, dokelž po proschenju khodżesche. Hdyž jeho drastu pschepytachu, w njej 195 hriwnow 45 np. namakachu. Najprjedy ßebi myßlachu, so ßu pjenjesy nakradnjene. Skónczńje pak ßo wupokasa, so ma jaty 9000 hriwnow samoženja, a so běchu namakane 195 hr. dźěł sběhnjeneje danje, kotreż „khudy pucżowaŕ" wokolo cżahajo pschecżinja.

* (Lěkarjowa ßmjercż pschi operaziji.) Lěkaŕ dr. Merling w Birkenfeldże jenemu khoremu dźěscżu w ßußodnej wßy dychnizu rosrěsny. Tón ßamy wokomik, hdyž bě wón rěsnył, wón s Božej ruczku sajaty k semi padże. Operěrowane dźěczo na wukrwawjenje wumrje.

* Spjecżiwy prak ßo w asylu sa hospodu njemějazych w Barlinje wupjera. Wschědnje tam 3—4000 ludźi pschikhadżeja, mjes nimi mkodźi khlopzy wot wonka, kotsiż nimaju telko pjenjes, so mohli w korczmach pschenozowacż. Wustupowanje tychle, wot dźěła ßo wotwlakowazych bruczakow żanych mjesow nima. Wschědnje woni wokna a durje rosbiwaju a s nożemi machotaja. Sa ßypanje ßněha jim 3 hriwny wschědneje msdy posticżachu, tola lumpazy ßo woscheżerjejo sarjeknychu dźěłacż. Sastojnizy w asylu ßu zyle bjes mozy a ßebi, dokelž jim prak se ßmjercżu hrosy, lědma swěrja na drohu stupicż.

* (37,000 hriwnow pschekschiwik.) Direktor wupożczeŕnje w Mannheimje bě 37,000 hriwnow pschekschiwiwschi cżeknył. Nětko ßu jeho w Neckerauskim lěßu morweho namakali; wón bě ßebi s revolwra kulku do spanja tšélił. W drascże morweho jenoż 9 hriwnow namakachu. Mayer je pschekschiwjene pjenjesy se spekulazijemi na bursy shubił. Amerikanska finanzna krisa bě Mayerej wożudna. Pschi revisiji ßo wupokasa, so bě wón knihi falschował. Mayer ßlubi, so chze pschekschiwjenku sarunacż, schtoż pak ßo jemu njeje poradźiło.

* (Ssurowa syma w Ruskej.) S Moskwy ßo pische, so ßo wobkhad na żelesnizach dla satraschnych ßněhowych mjeczelow a dla symy hač do 39 gradow hacżi. W bliskoscżi Kerme je jedyn spěschny cżah w ßněży tcżazy wostał. Zyke stadło khódnych wjelkow do bliskoscże městow pschi Ladogaskim jězorje běhaju. Rubjeżne swěrjata ßu hižo wjele ßanjow nadpadłe a ludźi w nich sezrałe.

* Ssylny wichor je chineske pschimórske město Makao wupuscżił. Makao je do chineskeho a portugalskeho města dźělený. Wjele twarjenjow a khódźow je ßo sniczilo. Wjele ludźi je żiwjenje shubilo. Chineszy rubjeżnizy podawk k rubjeżnemu cżahej do europiskeho městoweho dźěła wužichu. Pschi wojowanju s rubjeżnikami ßo wjele wożobow srani.

* (167 ludźi ßo morilo.) W Boyertownje w Amerizy w tamnischim dźiwadle woheń wudyri. W cżischczenzy je ßo 167 cżłowjekow morilo a 150 ßo wobschkodźiło. W dźiwadle bě wjazy dyžli 700 ludźi pschitomnych. Sso nastróżiwschi kóżdy ßam na ßebje myßlesche, a dźěcżi ßo poteptachu. Morjeni ßu skoro wschě mkódsche hač 15 lět. Najmjenje s nich je spalenych, skoro wschitzy ßu ßo w sadwělowanej cżischczenzy satłocżili. Dźiwadkowe hascheriske apparaty ßo sarjeknychu. Město Boyertown ma něhdże 3000 wobydlerjow. Wschitzy k městnu njeßoża khwatachu, hdźež bě wutrobukamazy napohlad. Sadwělowazych starschich dyrbjachu s mozu wotdźerżecż, do płomjenjow skocżicż. Wjele cżełow pod hischcże ßo kurjazymi rospadankami leżi. Zyke město żaruje. Kaschcże ßu ßo se ßußodnych městow pschiwjeske. Skoro kóżdy dom je do lazareta pschetworjeny.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Tudomny kawniski ßud bě 67lětneho ratarja Jakuba Laukußa s Łuscża, nětkole w Budyschinje bydlazeho, straschneho cżělneho franjenja dla k 100 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na dwě njedźeli a k sapłacżenju 200 hriwnow pokuty na franjeneho saßudźił. Sekretar Schwindt s Budyskeho hamtskeho ßudnistwa bě 14. septembra se ßwojim ßynom a někotrymi druhimi hólzami na Laukußowe polo smij puschcżecż schoł. Laukuß, kotryž w bliskoscżi woraschе, dźěcżi s kschudom s pola honjesche. Schwindt ßo teho dla s nim do wurěczowanja da. Pschi tym ßo Laukuß roshoriwschi Schwindta s kschudowym tołstym kónzom na ruzy, ramjeni, tył a wutrobno pjerjesche a jeho khětro srani. Laukuß każ też Schwindt ßo pschecżiwo wußudej powołaschtaj, tola wobej powołani ßo saczißnyschtej.

× Hańża Adamowa, Khrystiana Rautenowa a Johana Wilhelmowa w Barcże běchu pjecża na Bartskich knježich polach dźecżel brałe. Lawniski ßud bě tehodła Adamowu k jastwu na 4 njedźele a Rautenowu a Wilhelmowu k jastwu po 3 njedźelach saßudźił. Wschě tsi ßo pschecżiwo wußudej powołachu. Wußudźenje ßo wotstorczi.

× Dla każenja domjazeho měra, cżělneho franjenja a wohrożenja dla běchu cżěßlu Jana Kroschka na Židowje, w Nižej Wßy narodżeneho, k jastwu na 2 měßazaj 2 njedźeli saßudźili. Wón ßo podarmo pschecżiwo wußudej powoła.

Drjewowa awkzija.

Pôndźelu 20. januara 1908 popołdnju wot 3 hodźin ma ßo w **Herzogez reſtawraziji w Zokowje** ſcźěhowaze drjewo, na **Mjedźojſkim revěrje** (w drjewiſchczu 30. wotdźělenja, we wurubje 31. wotdźělenja a na Mjedźojſkim ryczerkuble) ſeſtajane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

350 ſchmrěkowych krutych žerdźow, 8—12 cm delka tołſtych,
260 = žerdźow, 5—7 cm delka tołſtych,
42 rm wólſchowych ſchczěpow,
60 = wólſchowych kuluchow,
65 = kłójnowych kuluchow,
5 = wólſchowych repuchow,
68 = wólſchoweje walczíny a
380 = kłójnoweje walczíny.

Huſczańſke hajniſtwo, 8. januara 1908.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Pôndźelu 20. januara 1908 dopołdnja wot ½9 hodźin ma ßo na koježim **Schczeńczańſkim hajniſtim revěrje** — pſchi Schczeńczańſkej kemſchazej ſchczeżży, pſchi Hermańczańſko-Rakeczańſkim puczu a w drjewiſchczu w Rocźizy — ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

20 rm dubowych a brěſowych ſchczěpow,
8 = dubowych, brěſowych a wólſchowych kuluchow,
335 dołhich hromadow liſczoweho a jehlinoweho drjewa,
70 jehlinowych hakoſowych hromadow a pjeńkow po łoßach k wukopanju.

Sapoczatk pſchi krajnej mjeſy na Schczeńczańſkej kemſchazej ſchczeżży.

We Wyßokej, 11. januara 1908. **L. Goers.**

Drjewowa awkzija.

Na knježim **Lutobczańſkim revěrje** pſchi Libuchowſkim hacźe, mjes Nowymi Boranezami a Kelnom, ma ßo

wutoru 21. januara 1908 dopołdnja wot 9 hodźin
150 twjerdych dołhich hromadow (rjanych krutych žerdźow),
10 rm kłójnowych kuluchow,
10 = brěſowych kuluchow

ſ wuměnjenjemi ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna w Libuchowſkim hacźe.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Na **Dobroſchczańſkim hajniſkim revěrje** pola Njeßwaczidła ma ßo **wutoru 21. januara 1908** dopołdnja wot 9 hodźin

64 rm kłójnowych ſchczěpow a kuluchow,
10 = kłójnowych pjeńkow,
27 = kłójnowych hakoſow,
7 = brěſowych kuluchow,
14 = wólſchowych kuluchow,
68 = kłójnowych dołhich hromadow,
21 = twjerdych dołhich hromadow,
12 = twjerdych łoßow k wukopanju

ſe ſwuczenymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w korczmje.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 22. januara 1908 ma ßo na **Czichonjańſkim** a **Libuchowſkim** revěrje

něhdźe 120 twjerdych dołhich hromadow,
8 rm brěſowych a dubowych ſchczěpow,
12 = ſbytnych dubowych a brěſowych hromadow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewa.

Sapoczatk pola Makeho Wjelkowa pſchi ſtarym Radworſkim puczu.

Shromadźiſna pſchi Libuchowſkim hoſcźenzu ſ dypkom 9 hodźin.

Czichonjańſke hajniſke ſarjadniſtwo..
M. May.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 22. januara 1908 ma ßo na **Njeßwaczidliſkim** majoratnym hajniſkim revěrje ſcźěhowaze **palne drjewo** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

13 rm ſchczěpow liſczoweho drjewa,
11 = ſchczěpow jehlinoweho drjewa,
2 = kuluchow liſczoweho drjewa,
63 = kuluchow jehlinoweho drjewa,
3 = dołhich hromadow jehlinoweho drjewa,
36 = walczíny.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 23. januara 1908 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Wutołczańſkim revěrje**

550 kłójnowych, ſchmrěkowych a ſchkowronczodrjewjanych žerdźow,
80 rm brěſowych a dubowych kuluchow,
42 brěſowych a dubowych hakoſowych hromadow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewowa awkzija
na Łupjańſkim revěrje.

Schtwórtk 23. januara 1908 dopołdnja ½10 hodźin ma ßo
200 tołſtych kłójnowych hromadow,
36 kłójnowych klozow a hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pola ſchczerkoweje jamy pſchi Łupjańſko-Pßowjańſkim puczu.

W Minakale, 15. januara 1908. **Mauke.**

Ernst Ullrich na ſchuleriſkej haßy 12
telefon 127
porucza po tunich płaczíſnach: **porzlinowe, ſchkleńczane a kamjeninowe twory.**
K kwaßam a druhim ßwjedźenjam ßo ßnadobja tunjo wupożczuja.

Kupne a druhe **wuczinjenja, liſczíny wſcheſe druźiny, próſtwowne pißma wo wobhnadźenje** atd., **formindſke ſliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow, ſaradźenje hypothekow.**
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi zitnym wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczímoj też ſerbſki. —

Czrjewa
k dźělanju kołbaßy
porucza Otto Pětſchka
na žitnej haßy.

Ssuſcheny **ßwinjazy brjuch** pſchi wotewſaczu 5 puntow punt po 75 np., wuſchkrjeny **tój** punt po 50 np., **ßadło** punt po 65 np.
porucza **Otto Pětſchka**
na žitnej haßy.

Žónſke
trajne dźěło namakaju pola
A. W. Altmanna w Budyſchinje.

Ptaczi kwaß
je dostacź
we wudawarni Serb. Nowinow.

Duſchne wobhydlenje
je na pſchenajecźe w **Njeßwaczidle** w nowotwarje czißło 83 pola dwórniſchcza.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, testamentow, liſczinow** wſcheje druźiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěcźnikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſkuzby
na ſukelnſkej haſy 34
piſarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon cziško 177. —
Pſcheſadźowanje leżomnoſczow.

Wuczobnik ſo pyta.
Hólczeż, kotryż chze **tyſcherſtwo** nawuknyć móże pſchichodne jutry wuczbu namakać pola tyſcherſkeho miſchtra **Ernſta Hohlfelda** w Budeſtezach

Tyſcherſkeho wuczobnika
k jutram pyta tyſcher **Gruhl** w Bolborzach.

Wuczobnik ſo pyta.
Hólza, kotryż chze ſchewſtwo nawuknyć, jutry do wuczby pyta
Hermann Zawnik,
ſchewſki miſchtr w Rakezach.

Pjekarſki wuczobnik
móże jutry do wuczby ſtupicź pola **B. Hanicki,** pjekarſkeho miſchtra na hornczerſkej haſy 5.

Kowarſkeho wuczobnika
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta kowarſki miſchtr **Ernſt Schneider** w Budyſchinje na Moltkowej drózy.

Kowarſkeho wuczobnika
k bližſchim jutram pyta
H. Bergt
w Huſzy pola Zicźinja.

Klampnarſkeho wuczobnika
k jutram pyta
R. Bürger,
klampnarſki miſchtr w Rakezach.

Rěſniſkeho wuczobnika
k jutram pyta **Otto Pětſchka** na žitnej haſy.

Sahrodniſki wuczobnik
jutry ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka w ſahrodniſtwje **Hermanna Strehle** w Starym Lubiju.

Mjeńſcha
ſchatowa róla
nowſcheje konſtrukzije je na pſchedań w hoſczenzu „běłeho konja“ na ſwonkownej lawſkej haſy w Budyſchinje.

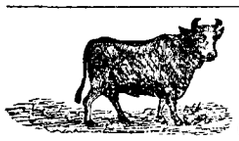

Byk,
kiž móże ſkužbu czinicź, je na pſchedań w Nowym Bronju cziško 17 pola Radworja.

Wyſokoſkuczelna kruwa
je na pſchedań w Sſtonej Borſchczi cziško 6.

Wjeſne wólbne towarſtwo

ſměje **ſkotu 25. januara** t. l. dopołdnja w **10** hodźinach w ſali **ſerbſkeje khoſejownje** w Sſerbſkim Domje w Budyſchinje

ſhromadźiſnu

dla wólbow do kulturneje rady. Na nju pſcheproſchujemy wſchě naſche ſkobuſtawy, gmejnſkich pſchedſtejicźerjow, dowěrnikow a wſchěch, kotſiž ſo ſa tele naležnoſcze ſajimuja.

Pſchedſkydſtwo.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje njedźelu **26. januara** popołdnju wot 4 hodźin **hłownu ſhromadźiſnu.** Porjad: Sliczbowanja a nowowólby pſchedſkydſtwo.

Pſchedſkydſtwo.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bližſchi **leczny ſemeſter** ſo **wutoru 28. haprleje 1908** ſapoczinje. Pſchipowjedźenje nowych wuczomzow podpiſany direktor pſchijimuje, kotryż je rad ſwólniwy, dalſche wukaſacź.

W Budyſchinje, 15. januara 1908. Prof. **dr. Gräſe.**

Rěſnik Schäfer ſ Lejna

porucza **ſkobota w Budyſchinje:**
rjane howjaſe mjaſo punt po 65 np., pſchi 5 puntach po 60 np., teho runja tucźne **ſwinjaze mjaſo, bělu** a czerſtwu **metowu kolbaſu** po tunich placźiſnach.

Starſchim a formindam, kotſiž chzedźa ſwojich ſynow abo poruczenzow **krawſtwo** nawuczicź dacź, ſo wuſtojni miſchtrjo pſchipokaſuja pſches wyſchſcheho miſchtra

Otu Fröhnela

na Lutzowej drózy (Lotzeſtr.) 2 po 1 ſkhodźe.

Wuczobnik ſo pyta.
Hólczeż, kotryż chze pjekarſtwo nawuknyć, ſo jutry do wuczby pyta pola **A. Mikuta,** pjekarſkeho miſchtra pſchi ſerbſkich hrjebjach w Budyſchinje.

Hólczeż, kotryż chze
pjekarſtwo
nawuknyć, dobru wuczbu namaka pola **Ernſta Naumanna,** pjekarſkeho miſchtra na Hoſchiz haſy 40.

Pjekarſki wuczobnik
ſo pyta. Ssyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze khlěbowe a běłe pjekarſtwo nawuknyć, jutry 1908 pſchihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Michała Nowaka** w Hórkach pola Khróſcźiz.

Hólczeż, kotryż chze pjekarſtwo nawuknyć, dobru wuczbu namaka pola pjekarſkeho miſchtra **A. Bieſolda** na bohatej haſy.

Pjekarſkeho wuczobnika
k jutram pyta
E. Böhme, pjekarſki miſchtr we Wulkej Dubrawje.

Pjekarſkeho wuczobnika
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do doſpołneho wuwuczenja pyta
A. Gottſchallez
khlěbowa, běła a zokrowa pjekarnja na ſeminarſkej haſy cziško 1.

Pjekarſkeho wuczobnika
k jutram pyta
J. Scholta, pjekarſki miſchtr na garbarſkej haſy 10.

Kucharki, ſtwinſke a ſkužobne holzy, hródźne holzy a tajke k ſwinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerſke ſwójby do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, kaž tež hólzow a holzy, kotrež jutry ſchulu wukhodźa, pyta pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ſchulſkej drózy 7 ſ napſchecźa theatra.

Sſkužobnu holzu
k 1. měrzej pyta **A. Heymann** w Budyſchinje na bohatej haſy 21 w khlamach.

Sſkužobna dźowka
ſo k 1. měrzej abo k 1. haprleji pyta na **knježi dwór we Lupoj** pola Radworja.

Sſkužobna holza,
niz pſchemkoda, ſo bliſko Budyſchina k jenym knježam pyta.
Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Sſkužobna holza,
16 hacź 17 lět ſtara, ſo bórſy ſ wulkej mſdu na jene ryczerſkubło pyta. Hdźe? je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Hólczeż, kotryż chze
kowarſtwo
nawuknyć, móże do wuczby ſtupicź p. kowarſkeho miſchtra **G. Urbana** w Droždźiju.

Tyſcherſkeho wuczobnika,
ſyna ſprawneju ſtarſcheju, k jutram pyta **E. Holland**
w Malym Wjelkowje.

Bukečanske serb. tow.
změje njedźelu 19. wulkeho **rózka** popołdnju w 4 hodźinach posedźenje.
Knjez kantor Keŕk w Bukecach je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.
změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 19. wulk. rózka** popołd. z dypkom 4 hodźin w Mjenerec hoścencu swoju
hłownu zhromadźiznu.
1. Rozprawy, 2. nowowólby. Wše lube sobustawy a hoſći w bohaj ličbje wočakuje
předsydstwo.

Do Měrkowa!

Njedźelu 19. januara
kóſtopiwowy ſwjedźeń
a **reje ſ balſkej hudźbu.**
ff. kóſkowe kołbaſki a pampuchi.
Pſcheczelnje pſcheproſchujetaj
O. Raussendorf a mandźelſka.

Pěſtonczа
ſo do ſkužby, hdźež maja hižo wjetſchu ſkužobnu holzu, bórſy abo k 1. februarej pyta. Wſcho dalſche je ſhonicź pola pſchiſtajeńki **Görlichoweje** na ſchulſkej haſy 7 ſ napſchecźa měſchczańſkeho theatra.

Ratarſku hoſpoſu
(kubleńſkej dźowzy ſo lěpſchina dawa) a mlokowe holzy do bliſkoſcze Budyſchina pyta
pſchiſtajeńka **Görlichowa.**

Dwě porjadnej ſerbſkej
dźěłaczerſkej ſwójbje
ſo k 1. haprleji abo prjedy do trajneho dźěła pytatej na knježim dworje w Czichońzach pola Budyſchina.

Kruwař
ſo k pſchichodnym jutram pyta. Wſcho dalſche je ſhonicź w hoſczenzu w Prěczezach.

Pytam bórſy ſ dobrej mſdu:
1 prěnjeho pohonicza,
1 młódſcheho rólneho pohonicza,
1 ſkrěnka,
1 dźowku k ſwinjom.
Hunnius
na ſwobodnym kuble w Jeſchizach.

Pſched ſměrzom ſo wujednawſchi czeſcź ranjaze ſkowa, kotrež ſym napſchecźiwo wěrnoſczi na Marju Rachelowu w Jitku rěczała, ſ wobžarowanjom jako njewěrne wróczo bjeru a warnuju, je dale roſſchěrjecź.
Hana Schedźina w Jitku.

(K temu czišku pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. januara 1908.

Placzißny rěsneho skotu na Draždzanskich ſtětnych wikach.

13. januara 1908.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze hacz do 6 lět	44—46	80—84
awſtriſke	46—48	84—87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	38—43	74 79
3. ſrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	33- 37	68 -73
4. ſnadnje pizowane kóżdeje ſtarosby	29—32	63—67
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze	39- 43	72 76
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze hacz do 7 lět	36 38	67—71
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ſnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	31- 35	62 - 66
4. ſrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27- 30	57—61
5. ſnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	54—56
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcze	42 46	74—79
2. ſrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	38 - 41	70 -73
3. ſnadnje pizowane	33 37	64 69
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	45 48	73—78
2. ſrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42- 44	69—72
3. ſnadnje wuwite wot zyza	37—41	64—68
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiżenjow w ſtarosbje hacz do 1¼ léta	48 - 50	62 64
2. mjaßne	46 47	60 61
3. ſnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42 45	56—59

Placzißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 11. januara 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 16. januara 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pſchenża . . . . . běła	—	—	—	—	10	82	11	18
" . . . . . żołta	10	60	10	87	10	45	10	75
" nowa	—	—	—	—				
Rożka	10	15	10	37	10	—	10	15
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń . . . . . 50 kilogr.	9	40	9	70	8	50	9	40
Wows	8	50	8	75	7	80	8	20
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduſchka	19	50	20	25	20	—	24	—
Běrny	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pſchenična muka 50 "	12	75	21	—	—	—	—	—
Rżana muka . . 50 "	12	25	16	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	40	3	75	2	60	3	30
Ssłoma . . 100 "	5	—	5	16	3	—	5	—
Proßata 1020 ſchtuk, ſchtuka	8	—	17		—	—	—	—
Pſchenične wotruby . . . . . 50 kilogr.	—	—	6	50	6	25	6	60
Rżane wotruby	—	—	7	25	6	80	7	30
Pſchenični gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	8	—	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 11 hr. — np. hacz 11 hr. 50 np., rożka wot 10 hr 10 np hacz 10 hr. 40 np., jeczmjeń wot 9 hr. 55 np. hacz 10 hr. — np, wowß wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 65 np.

W Budyſchinje placzeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np hacz — hr. — np., żołta 18 hr. 02 np. hacz 18 hr. 47 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz rożki po 160 puntach 16 hr 34 np. hacz 16 hr. 59 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr 16 np hacz 13 hr. 44 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

16. januara 1908.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 10 hr. 30 np. hacz 10 hr. 60 np., pſchenża wot 10 hr. 70 np. hacz 11 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 30 np. hacz 9 hr. 10 np, wowß wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 50 np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 15 hr. — np. hróch 12 hr. 50 np., ſyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 80 np., ſłoma (100 kilogr.) 5 hr. 70 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacz 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 17. januara: Pomroczene a czopko.

Cyrkwinske powjeſće.

W Michałſkej zyrkwi ſmjeje 2. njedźelu po tſjoch kralach rano w 7 hodźinach farař Räda ſerbſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodź. duchowny Tiſcher ſerbſke a w 10 hodźinach němſke předowanje. — Tydźeńſke ſastojnſke dźěła ſmjeje farař Räda.

Wěrowanl:

W Michałſkej zyrkwi: Max Pawoł Wjenk, fabrikař na Żidowje, ſ Marju Margarethu Wiczaſez ſ Trjebjenz, tu. — Bohuwěr Hermann Wudowjenz, ſchewz na Zidowje, ſ Marju Jdu Haſez tu. — Khorla Bjedrich Franz Ahlgrimm, gratmiſchtr tu, ſ Linu Jenny Halkez na Żidowje.

Kŕćenl:

W Michałſkej zyrkwi: Jlſa Luiſa Johanna, Pawoła Maxa Miczki, fabrikſkeho ſamkarja na Żidowje, dź.

Zemrjeći:

W Michałſkej wożadźe: 9. januara: Ernſt Pawoł, njemandźelſki ſyn na Żidowje, 1 l. 1 m. 19 d. — 12. Morwy narodźeny ſyn Jurja Ernſta Klecza, piwarſkeho dźěłaczerja na Żidowje. — Emma Martha, Khorle Matthesa, wojnarja w Dobruſchi, dź., 7 m. 8 d. — 14. Jan Bohuwěr Kaſper, zigarnik na Żidowje, 65 l. 7 m. 21 d. — Hańża ſwud. Bundemannowa rodź. Bieſoldez, rentu doſtawarka w Czeŕwjenych Nożlizach, we wokrjeżnej khorowni na Zidowje, 76 l. 1 m. 28 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

2. njedźelu po tſjoch kralach ſměje rano ½8 hodź. farař Kſchiżan ſerbſku ſpowjednu wucźbu, ½9 hodźin duchowny Voigt ſerbſke a ¾10 hodźin němſke předowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

2. njedźelu po tſjoch kralach ſměje duchowny Boitz rano we 8 hodźinach ſerbſku ſpowjedź, farař Domaſchka dopołdnja w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke předowanje.

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyſchinje w ſerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo czíſchczi.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon czißło 415**

porucza ſwoje daloko a ſchěroko znate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w czwizach a bleſchach.

Proſchu ſebi placzißnowy ſapiß żadacź.

Schkórnje

ſa mužſkich a žónſke

po wſchěch płaczišnach

po 8½, 9½, 10½, 12½, 15 a 18 hriwnach,

hońtwarſke, jěſdne a dołhe ſchkórnje,
pjelſczowe a ſilzowe ſchkórnje a ſtupnje,
ſilzowe ſtupnje a tofle,
gumijowe ſtupnje,
hońtwarſke, jěſdne a tkaninowe gamaſche.

Wobhladajcże ſzebi moje 7 wukładnych woknow!

Wobuczże ſzo po měrje dźěła a wuporjedża w ſzamſznej dźěłarni w domje.

Heinrich Mohr,

cžrijownja,

w Budyſchinje, pſchi žitnych wikach, na rózku ſzukelnſkeje haſzy.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón cžaſz na dań ſzo dawaze pjenjesy

pſchi wſchědnym	wupowjedźenju ſ	4%	na
pſchi měſzacžnym	=	4½%	lěto.
pſchi tſi- a ſchěſczměſzacžnym	=	5%	

Filiala Lubijſkeje banki

w ſzerbſkim domje.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſzyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dóſtacž
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Franz Marſchner

cžaſznikar w Budyſchinje
na bohatej haſzy 9

Swój ſklad **cžaſznikow** a **cžaſznikowych rjeczaſow** k dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Reklownja Th. A. Wällnitza

w Budyſchinje
na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa

drafne khamory

2durjate a 1durjate,
vertika a ſchleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,

male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,

ſtolpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,

wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,

łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſchežne, 1½pſchežne, 2pſchežne,

poſzleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dźělate a pluſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a dróžſcho,
pišanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
drafne hrabje,
drafne ſtejaki,
gardinowe, rolowowe
a vitražowe žerdźe,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedźenje, ſprawne poſzłużenje.
Najtuńſche płaczišny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ſzukelnſkej haſzy 9.

Proſchu, kedźbujcże **na moje mjeno!**

Jerje

mandl po 60 np.
wulke a połne
porucza

C. F. Dietrich

na jerjowej haży 3.

Spěwarske,

žerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wožebnje do cželazeje kože
swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. žu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Wósk

k krjepjenju rejwanskich kubjow
najlěpscheje hódnoscže
je dostacž pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Wuměrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Hosćenz
„Město Budyschin“

porucza žwój **dobry wobjed,** žwój **dobry khofej** po khankach a po schalkach.

S počesćowanjom
A. Hartstein.

Tunje zigary!
100 schtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	=	=	300, 320, 340 np.
5	=	=	360, 380, 400 np.
6	=	=	440, 460, 480 np.
8	=	=	520, 560, 600 np.

rosećzeła
zigarowa pschedawarnja
Havanna
w **Draždźanach 6.**

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaz, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

znateje dobroscze
po najtuńschich płaczišnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow žo sapočzejo franko za hotowe pjenjesy rosesčzelu.

— Płaczišnowe sapiży darmo a franko! —

Wohrjewaki na wuschi

žu dostacž pola
Heinricha Langi
pschi žitnych wikach 11, s napscheeza hosćenza „stoteje hwězdy“.

Njedozpite po dobroscži a praktiskim nałożenju je

MAGGI owe korjenjenje.

Stajnje na składze we wschěch bleschowych wulkosćžach pola **Franza Wölfle,** prjedy Moritza Mjerwy, pschi mjažowym torhoschczu.

Kedźbu!

Modne

žonjaze a holczaze žaketty

žo dobre a tunje kupuja pola

R. Neugebauera

w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 5.

Wschě druziny kožow,

teho runja

tkhórjaze, kunjaze (mordarske) kože

kupuje po najwyschschich płaczišnach

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11, s napschecza hosćenza „stoteje hwězdy“.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haży cžišło 18 s untskhódom na theatrowej haży
porucza žwoje derje wothladane

běle a cžerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapočzatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza žym žo pschezo prózował, **jenož woprawne wino** pschedawacž, kotryž je strowoscži spomóžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haży** a na **bohatej haży** sestajany **jara wulki skład** wudžeržuju kotrež žo s wudawkami za pucžowanje njepodroža, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwažam a druhim **žwjatocznoscžam** žo hodžaze, tuńscho pschedawacž, hacž hdyž žebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póžlacž dadža. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcže moje wina njesnaja, wo tym pscheżwědczi.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeńja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na smutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźĕćazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicże po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Seschicże po mĕrje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 porucza bohaty skład ßamodźĕłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wĕžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mĕrje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakĕrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcże.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Skład wschĕch druźinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschĕch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy czißko 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scźenskich czaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźerarnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, s napschecza starych kasarnow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ druźiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕczu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschĕch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty skład słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rĕczu ßerbski. —

Słote a ßlĕborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, ßlĕbornych a alsenidowych tworow.
Dźĕłarnja ßa nowoscże a porjedźerarnja.
Wĕrowanske pjerschczenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłarnja ßa ßedłatske a pólstrowane wĕzy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wĕzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźĕłanje a pschedźĕłanje wschĕch pólstrowanych **meblow.** Stajny skład sofow, ložow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ßiwy tapezĕruju po tunich placźisnach.

Ssedłarnja a tapezĕrowarnja.
T. Albert na horncźerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaschow a schulskich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pschе deschcź. Wĕzy ßa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój skład sofow, ložow, matrazow po najtunischich placźisnach.

Nožerńja a parna toczerńja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźĕćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczĕtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schczĕtkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoscże: Kardecże a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźĕłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Kherla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pschedawarnja a porjedźerarnja wschĕch hudźbnych instrumentow. Skład wschĕch druźinow trunow, pisładkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźĕłarnja a porjedźerarnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyty. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerarnja. —

Woßebita pschedawarnja ßa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ßa słót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mĕjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wustajeńzach. — Dokkadne roswucźenje. 5 lĕtne rukowanje. Pschihódne wotplacźenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, honćwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucźa. Porjedźerarnja a dźĕłarnja po mĕrje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cźrijow ßa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕćazych schórnicźkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźerarnja w domje.

Pschedawarnja pschedescheznikow a kijow.
Eduard Scholtz naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedźerarnja doma.

Fabrika kijow a pschedescheznikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pschedescheznikow a pscheßłónczników.
Wulki skład wulhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ßa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlĕpschi wudźĕłk po najtunischich placźisnach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 4. **Sobotu 25. januara 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Sakski krajny ſejm

je petiziju wobydlerjow Hornjeje Hórki a wokolnosće wo pschepokoženje sastanischća w Dźěžnikezach saćišnył. Dźěžnikezy běchu pak ſejmej druhu petiziju pósłali, w kotrejž ſo dopokasowasche, so je nětćišće sastanischćo sa wobkhad doſahaze a so teho dla njeje nusne, jo pschepokožić. Duž ſejm měnjesche, so móže khětre pjenježne wudawki, kotrež bychu sa pschepokoženje sastanischća nusne byłe, salutować. — Na Kötzschenbrodsko-Elsterwerdaskej żelesnischej ćarje ma ſo druha kolija twarić. Ssejm je k temu jako prěnju ratu 21 milijonow hriwnow pschiswolił. — Sakoń wo wocźehnjenju sanjerodźenych dźěćźi njebě poſledni ſejm dowuradźił. Wutoru je ſejm tónle sakoń s nowa do wuradźenja wsał. Čaſ, w kotrymž maja ſo sanjerodźene dźěćźi we wukhowarńach sdźeržeć, dyrbi ſo hać dó 18. lěta podlějschićź. — Sakſzy statni sastojnizy njeſmědźa ſo wobćežować, so ſo ſejm wo polěpschenje jich mſdy njestara. Sapósłanz Hähnel w druhej komorje ſo na to hórschesche, so knjeżerſtwo hischće pschezo njeje wschitkim sastojnikam podwojeny pschidawk k wobydlenskemu pjenjesej wupłaćiło. Statny minister dr. s Rüger wotmolwi, so ſo jara wobćežne dźěło njeje mohło rućišcho dokonjeć.

Khěžor wo ſozialdemokratiſkich demonſtrazijach.

Po ſozialdemokratiſkich demonſtrazijach, kotrež ſu ſo njedźelu psched tydźenjom dla wuprajenja wjerćha Bülowa wo pruſkim wólbnym ſakonju na Barlinſkich dróhach wotměłe, je ſo khěžor poliziſtam sa jich rasne ſakroćenje podźakował. Nasajtra khěžor poliziſtam ſo na hrodowym dworje ſeſtupać da a polizajſkemu hejtmanej Schmaſenej ſwoje pschipósnaće wupraji. Wón na to pokasa, so ſo s dźiwanjom na njewuwostawaze ſćěhwki wojazy pschi tajkich podawkach njeſmědźa ſkasać. Tež khěžorka ſo poliziſtam dźakowasche.

Nowe dźěłaćerſke njeměry w Barlinje.

W Barlinje je pjeća nětkole wokoło 60,000 dźěłaćerjow bjes dźěła. Wutoru ſo na wjazorych městnach ſhromadźiſny dźěłaćerjow bjes dźěła wotměwachu, w kotrychž wobſamknychu, ſo dyrbi ſtat ſtatne twary wuwjeſć dać a na tajke waſchnje khlěba tradazym dźěłaćerjam dźěło wobſtaracź. Popołdnju tón ſamy dźeń ſo něhdźe 2000 woſobow pschi łódźerſkim haćenju s napschećża khěžorſtwoweje ſejmownje ſhromadźi. Hdyž chzyſche polizija lud roſehnać, ſo s twara noweho operetſkeho dźiwadła zyhele do poliziſtow mjetachu. Na to poliziſtojo teſaki wućahnychu. Mjes tym ſo dźěl poliziſtow s mosta pschećźiwo njeměrnikam poſtupowasche, s druheje ſtrony wotdźělenje jěſdnych poliziſtow lud s mjećom do sady cźiſchćeſche. Pschi tym jena raketa rosbuchny, schtož mějachu poliziſtojo sa wutsél. Poliziſtojo do njeměrnikow s dźěła s wótrym teſakom rubachu a mnohich ſranichu.

S druheje ſtrony ſo wo njeměrach piſche: Wokoło 4 hodźin popołdnju chzyſche wulka cźrjóda dźěłaćerjow bjes dźěła psched kralowſki hród a dom wjerćha Bülowa pschićahnyć. Hdyž běchu njeměrniźy hižo nimo něktorych rjadow poliziſtow pscheſchli, jim psched khěžorſtwoſejmſkim moſtom poliziſtojo pucź ſaſtupichu. Poliziſtojo ſo s teſakom do cźrjódy dachu a něhdźe 20 woſobow ſrubachu. Jenemu njeměrnikej ſo prawe wucho wotrubny. Potom ſo lud rosběża.

Demonſtrazije Barlinſkich ſozialdemokratow

dla noweho pruſkeho wólbneho prawa ſu ſozialdemokratojo w khěžorſtwowym ſejmje k rěćam pschinjeſli. Wjerćh Bülow ſo ſarjekny, w khěžorſtwowym ſejmje wo pruſkim wólbnym ſakonju rěćeć. Poliziju, kotraž bě 12. januara ſozialdemokratiſkim cźrjódam na Barlinſkich drohach napscheća stupiła, wón ſakitowasche. S drohi njeſmě ſo do rosſudźenjow ſejma ſapschimować. Politiſke ſtrony njetrjebaju drohowych njeměrow, so bychu ſwój hłóſ ſkyſchećź dałe. Kóždy měſchćan je winowaty, ſjawny porjad pschipósnać, a wyſchnosć ma pschiſkuſchnosć, so kóždy pospyt, s kotrymž měł ſo ſjawny porjad kaſyć, wotpokaſa. Cźi ſo myla, kotſiž měnja, so ſebi knjeżerſtwo s demonſtrazijemi do błuda ſwjedźeneho luda něſchto wotnuſować da. Sozialdemokratiſka ſtrona je ſo s demonſtrazijemi 12. jannara na nawiſowazy pućź podała. Wón dźěłaćerjow napominasche, so ſo njebychu wot pućza porjada a ſakonja wotſtronili. W běhu debatty ſozialdemokrat Fiſcher wjerćhej Bülowej ludanſtwo porokowasche. Sozialdemokrat Stadthagen na konſerwatiwneho Kretha wołasche: Pschiſſłodniko! Sslěpzowſki ſlěpzo! Njeknicźomnosć!

Hrabja Hompeſch s zentrumſkeje ſtrony a Schrader ſe ſwobodomyſlneje ſtrony ſo ſa to wuprajiſchtaj, so by ſo direktne tajne wuſwolenje ſa pruſki ſejm ſawjedło.

Nowy ſakoń wo rukowanju wobſtedźerja ſkoćatow

wobſtedźerja wot ſarunanja ſchkody wuſwobodźi, hdyž je wobſtedźeŕ pschi hladanju ſkoćeća we wobkhadźe trěbnu ſtaroſćiwosć nałożował abo hdy by ſo ſchkoda też pschi naloženju tejele staroſćiwoſcźe ſtaka. Jedna ſo wo ſkoćata, kotrež powołanju a ſaſłużbje ſkótneho wobſtedźerja ſłuża. Pschi wuradźenju ſakonja w khěžorſtwowym ſejmje ſozialdemokratojo a ſwobodomyſlni namjetowachu, so dyrbi ſakoń też poſtajenje wo ſchkodźe wopschijeć, kotruž ſajazy nacźinjeja. Skónczńje ſo ſakoń teho dla komiſiji pschipokaſa.

Wo napinanjach wojakow pschi manevrach

je wójnſki minister w budgetowej komiſiji roſeſtajał, so ſebi manevry wjetſche napinanje žadaju. Tak je też we wójnje. Duž dyrbi wojerſke ſarjadniſtwo wojakow na napinauje ſwucźić. Kóždy němſki pěſchi regiment s lohkoſcźu marſch pſches 50 kilometrow wob dźeń pſchewinje. Pschi poſledních khěžorſkich manevrach je ſo 55837 pěſchkow wobdźěliło. 11. ſeptembra je 303 muži ſkhoriło. Wo dnjo ſu 30 hać 40 kilometrow marſchěrowali, pschi něktorych wotdźělenjach je pak ſo wjazy dyžli 60 kilometrow dozpiło. Wudawki ſa wójſko ſo pschiſwolichu.

Pruſki Polakow wuſzwojenſki ſakoń

je ſo ſobotu w pruſkim krajnym ſejmje pschijał. „Phi a hańba!“ pólſzy ſapósłanzy po wothłoſowanju ſawołachu. Konſerwatiwni a nationalliberalni s wjetſchinu dweju tſećzinow ſakoń pschećźiwo khoſtam Polakow, zentrumſkeje a ſwobodomyſlneje ſtrony pschećźiſchćachu. Pruſki ſtat s nim prawo doſtanje, Polakam 70,000 hektarow kraja wuſzwojićź. Kubła, kotrež Polazy njeſu hać dotal ſa najwyſchſchu płaćiſnu ſtatej pſchedaćź chzyli, budźa woni nětko ſa płaćiſnu ſtatej pſchewoſtajićź dyrbjeć, kotruž wón po ſwojim dobroſdaćźu poſtaji. Pólſzy kublerjo budźa pſchichodnje na ſwojich ſtatokach ſedźeć, kaž ptaćźki na ſchtomje, kotrež móža ſo kóždy wokomik wotehnać. Naj-

bóle maja ßo cźi Polazy wußwojenskeho sakonja bojecź, kotsiž ßu ßo pschi politiskim bědźenju wo sdźerźenje pólskeje rěcźe wusnamjenili. Polazy drje pschichodnje s cźeźka jeneho kublerja nadeńdu, kotryž by ßo do pruskeho krajneho abo do kheźorstwoweho ßejma wuswolicź dał.

Wukrajne njeněmske nowiny wußwojenski sakoń saßudźeja. Hollandske nowiny „Maasbode“ mjenuja jón „rubjeźny sakoń“. Nowiny „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ rěcźa w jenym nastawku wo ezzeßu bjeswohladneje naßylneje politiki, kotraž dyrbi se ßwojimi scźěhwkami k dospołnemu wupuscźenju prawneho stata dowjescź. Wot stronow, kotreż ßo stat sdźerźaze mjenuja, njeßměł ßo tajki sakoń wocźakacź. Nahladnoscź Pruskeje je s tymle sakonjom cźeźko schkodowała. Schto bychu w Němskej k temu prajili, hdy by Ruska w baltiskich provinzach pschecźiwo Němzam na podobne waschnje postupowała, kaž Pruska pschecźiwo Polakam? Franzowske a ßłowjanske nowiny hischcźe s wótrischimi ßłowami wußwojenski sakoń rospominaju.

Sympathije wukraja pak Polakam mało pomhaju. Pruske knjeźerstwo ßo s tym w ßwojej pólsku rěcź wutupjazej politizy samylicź njeda. Hdyž budźa nětkole na pokupowanje pólskich kubłow s nowa pschiswolene milijony swudawane, potom pruski ßejm sawěscźe s nowa nětkotre sta milijonow hriwnow k pscheněmcźenju Polakow pschiswoli.

Wußud pschecźiwo hrabjomaj Hohenau a Lynar.

Po dwajdnjownym jednanju sa samknjenymi durjemi je ßo wußud wójnskeho ßuda wosjewił. Hrabju Hohenaua ßu njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowali, tola hrabju Lynara ßu dla snjewužiwanja ßłužbneje mozy w schěscź podach k jastwu na jene lěto a tsi měßazy saßudźili.

We wobsałoženju wußuda ßo praji, so je ßo hrabja Hohenau drje wot wobskórźby njenaturskeho njekasanstwa wuwinował, so pak ma wójnski ßud sa dopokasane, so ßu pscheńdźenja, kotrychž dla je wón wobskorźeny, bjes dwěla na ßebi njepózcźiweho waschnja, sa pak snamjenja § 175 njepokasuja. Duž je ßud hrabju Hohenau njedoßahazych dopokasmow dla wuwinował.

Hrabja Lynar je winowaty, so je ßłužbnu móz napscheczo ßwojim poddanam w schěscź padach snjewužił. W pjecź padach tehole snjewužiwanja ßłužbneje mozy je dopakasane, so je hrabja Linar se ßwojimi paddami na njekasanske waschnje wobkhadźał. W schestym padże ßo wo to jedna, so je hrabja Lynar jeneho poddaneho nadpjeral, jeneho pschedstajeneho wobehłacź.

Postupanje Franzowsow w Marokkowskej.

Nowy roskasował franzowskeho wójska w Marokkowskej, general d'Amade, je sa nětkotre dny dale do Marokkowskeje postupił, hacź jeho pschedthadnik Drude sa wjele měßazow. Po schěßnaczehodźinskim wojowanju je wón Settat wobßadźił a wójsko Muleya Reschida sbił. Tutón pschedwójsko antisultana Muleya Hafida nawjeduje. Franzowsojo ßu po tajkim s Muleyom Hafidom wojowacź sapoczeli, kotryž ßo nětkole 10 zyłej snutskownej Marokkowskej sa sultana wuwołuje. Settat leži 70 kilometrow dale Casablanki na drósy do Marakescha. Po nowschich powjescźach, kotreż pak hischcźe njejßu jako wěrne wobtwjerdźene, ßu Franzowsojo Settat dla njedoßahanja munizije saßo wopuschcźicź dyrbjeli. Pschi wojowanju ßu woni pjecźa 35 morwych a 35 sranjenych měli.

Muley Hafid je w Marakeschu a Fezu w moschejach ßwjatu wójnu pschecźiwo Franzowsam prědowacź dał a sjawne pißmo wudał, so budźe Casablanka bórsy saßo Marokkowskim ßłuschecź a so ßo zusobnizy s njeje wucźerja. Wón je pschikasał, so ßo do Casablanki żana zyroba njeßmě wosycź.

Praschiwe wowzy mjes franzowskimi sozialdemokratami.

Narodny wubjerk franzowskeje sozialdemokratiskeje strony je wobsamknył, sapóßłanzow Deveza, Pastra a Fourniera se sozialdemokratiskeje strony wusamknycź, dokelž ßu ßo sarjekli, se ßwojich na 6000 frankow powyschenych dnjowych pjenjes 3000 frankow sozialdemokratiskej stronowej kaßy wotedacź. Dale ßu wobsamkli, na bliżschim kongreßu w Toulousu namjetowacź, sapóßłanza Bretona se strony wusamknycź, dokelž je wón w komorje sa pschiswolenje statynch dokhodow a wudawkow hłoßował.

Ruszy rubjeźnizy we wukraju ßo sajeli.

Rubjeźnizy, kotsiž ßu psched nětkotrymi njedźelemi jedyn póstiski wós w Tiflisu nadpadnywschi něhdże milijon rublow rubili, ßo po sdaczu wschitzy s wjecźazym woßudom doscźěhnu. W Mnichowje Schwajzarskej, Franzowskej, Schwedskej a Finnlandskej ßu ruskich revoluzionarow a revoluzionarki saßłapili, hdyž chzychu rubjene 500-rublowske bankowki saměnicź. Jecźi ßu s wjetscha židźi a židowki a wopacźne mjena wudawaju.

Mobilisazija turkowskeho wójska.

Njedźiwajzy wulkeje pjenjeźneje nusy ßo Turkowska na wójnu pschihotuje. S łódźemi ßo s Jendźelskeje wjele munizije do Salonikija a Konstantinopla wosy a ßo wot tam do Mazedonskeje scźele. Sultan měrej njewěri a chze na wschě móżnoscźe pschihotowany bycź. Italska, Awstriska, Bołharska a Grichiska chzedźa wschě kruch europiskeje Turkowskeje schlapnycź, so dyrbjał ßo potom sultan do Asiskeje pscheßydlicź. To sultan wě a chze teho dla ßwoje wobßedźeństwo sakitacź. Bronjenje Turkowskeje je snamjo wo tym, so měr w Europje na ßłabymaj nohomaj steji. Awstriska a Italska drje stej s trojoswjaskom k ßebi swjasanej, tola tónle swjask wjazy njedźerźi hacź pawczina a móże ßo wschědnje rostorhnycź. Pschi adriatiskim morju ßebi wschudźe awstriske a italske intereßy napscheczíwo steja. Pschi tajkej napscheczńoscźi intereßow pak trojoswjask żaneje ważnoscźe wjazy nima.

Kholera w Mekka Europje hrosy.

W mohamedanskim ßwjatym měscźe Mekka w Arabskej je mjes putnikami kholera wudyrika. Wjele stow cźłowjekow je hižo na nju wumrjeło. Putnikoju khoroscź do wschěch stron, hdźež muhamedanoju bydla, też do Europy, sanjeßu. W Konstantinoplu ßu pjecźa hižo nětkotre woßoby na kholeru wumrjeke. Snaty ßłědźeŕ sa natykowazymi khoroscźemi, franzowski profesßor Chantenasse, je w franzowskej akademiji wosjewił, so je strach, so ßo kholera s Mekki do ßrjedźneje Europy wupschestrje.

Pschi wódnym młynje.

W jaßnym ßwětle nalětnjeho ßłónza ßo wulke młynske koło wjercźeschе, kaž běłe parle ßo wodźane kapki wokoło próschachu, potom pluskotajo wróczo padachu a wschitko do koła s běłym jeschczom pschikrywachu, doniž po spěschnje běżatej wodże jako małe żołmiczki bórbotajo njewotcźahnychu. Wscho ßo błyschcźeschе a kcźějeschе, wjerby na kromje rěki mějachu młódne selene łopjena a scźiny ßo w nalětnim powětru scheptajo pohibowachu.

Też na nahladny dwór, kotryž bohatemu młynkej ßłuscheschе, nalětnje ßłónzo ßwěcźeschе; wschelakora pjerina ßo na cźopłym ßwětle powolnje wupscheschcźěrasche a hołbje na tšésche rjaneho domskeho kurczo ßedźachu. Wschitko bě spokojom a derje naßycźene; mnohe sorno w młynje sbywasche, a pjerina mějesche pschezo dobre cźaßy.

Po moscźe, kotryž ßo, twjerdźe wuwjasany, psches rěku cźehnjesche a dwór s wjeßnym pucźom swjasowasche, khudy hólczez, wotlakujo ßo, cźampasche. Wón bě wulki a ßylny, a bě widźecź, so bě schulu hižo wukhodźił; dołhej a ßuchej kukaschtej jeho nosy se ßuknje, kiž bě dawno hižo wurostka a kotraž mějesche na kohczu sapłatu w druhej barbje. To bě khudobny napohlad, jeno strowe, ßylne cźěło a pschecźelne schikowane wobliczo wot schpatneje drasty khětro wotestawaschtej. Dale a pomałscho hólz krocźesche, sawěscźe wutrobitoscź shubi, hdyž ßo po rjanym dworje roshladowasche a hdyž wulki młynkez poß, rosskobjeny rujo, sa ßwój rjecźas torhasche, jako budźiscze prajicź chzył: „Dundazy ßem njeßkuscheja!“

W pschijomnje pschiprawjenej jstwje bohaty młynk se ßwojej żonu sa derje nastajenym ßnědańskim blidom ßedźesche, tu sastupi holza, kotraž domjazemu knjesej sdźěli, so by khudy Hanß Tkalz ras s knjesom Zitnakom porěcźał.

„Hanß Tkalz?“ ßo młynk woprascha, „njeje to tón hólz, kotremuż je macź w symje w khudźinskej khěži wumrjeła, a kotryž bu jutry konfirmirowany? Gmejna dyrbjesche ßo wo njeho staracź, ale nětkole móże ßebi ßam nješchto saßłużicź; pschetoż je strowy a ßylny. Njech nuts pschińdźe.“ Knjes Zitnak bě s dobom gmejnski prjódstejeŕ w Ptacźezach a hłowa zyłeje wßy.

Hanß bojasny sastupi, satrascheny, njewjedźo, schto prajicź, ßwoju wopschimanu cźapku w ruzy sdźerźa, wón ani ßłowa wuprajicź njemóżesche, tak cźesczownje k wulkemu mużej shladowasche. Alle tón bě pscheczelny. „„Nó, Hanßo, ty chzesch ßebi sawěscźe dźěło pytacź?“ woprascha ßo Zitnak.

Dobroczíwy synk, s kotrymż ßo tute ßłowa wuprajichu, pachołej saßo kuraże dachu. „Haj, knjes Zitnako“, wón ponižnje rjekny, „ja móżu a chzu dźěłacź, gmejna mje njeßmě dleje żiwicź.“

Młynk pschikiwny. „Prawje tak! Ty budźesch kruwar a na khwilu staremu Bělakej pomhacź; tón muž starnje a ßam wjazy wulkeho stadła saſtaracź njemóże, wón na dych skorži, a běhanje je jemu wobcźeżne. Tak je wjeßna rada wo tebi postajiła. Ty móżesch ßo pola njeho hnydom pschipowjesćź, a jeho jutsje hnydom pschewodźicź, so nawuknjesch se skotom wobkhadźecź."

Hanßej ßo rjane wobliczo na cźěmno saczerwjeni. Krumar! — Wón ßebi něschto druhe we wutrobje horzo pschejesche. Po puczu, kotryż ßo jemu wabjo do myßli kranjesche, móżesche wón dale puczowacź a ßo schwarny muż sczinicź, jako krumar pak by cźaß żiwjenja khudźinka wostał, kiż niczo njenawuknje a niczo njesaßkłuži. Wón pschihódne ßłowa pytasche, so mohł ſ nimi ßwoje myßle wuprajicź.

Knjes Zitnak to pytny. „Ssnadź ßo tebi njehodźi?" ßo wón wótrje woprascha. „Haj, mój pachołko, studowacź dacź cźi njemóżemy!"

„Tak njerosomne żadanje mi też żenje na myßle pschischko njeby", wbohi Hanß bohatemu mużej cźesczownje wotmolwi; „ale knjes Zitnako", a żałosczaza próstwa jemu pschi tym ſ wocźow rěcźesche, „ja bych tak rady, tak rady rjemjeßko nawuknył. A", wuspěschnischo rěczo pokracźowasche, „ja bych tak horzo rady też młynk był. Hižo jako dźěcźo ßebi niczo druhe njepschejach. Ssym wulki a ßylny, mózu krucze dźěłacź a żitne měchi sběhacź; bych=li zyły dźeń takle pomału ſa krumjazym stadłom cźahacź dyrbjał, njeje to dźěło młodemu ßylnemu cźłowjekej. Potom ßo cźłowjek nawucźi niczo njecźinicź a na myßle pschiińdźe. A ßwojej macźeri ßym pschi ßmjertnym łożu ßlubił, so budu porjadny cźestny cźłowjek. Wona bě khuda, ale sprawua, a jeje wopomnjecźe budźe mi żohnowane." Wbohemu pachołej ßylsy do wocźow stupichu.

Młynkowa pschikiwny. „Haj, to bě schwarna żona", wona pschecźelnje rjekny, „a budźesch=li ty każ wona, ſ cźesczu psches ßwět pschenděsch, byrnjež by khudy wostał każ wona."

„Wy ßama prajicźe, so ßym cźestnych ludźi dźěcźo", Hanß khwatnje a rosbudźeny pokracźowasche. „Posppytujcźe so mnu, wsmicźe mje do wucźby, knjes Zitnako, dajcźe mi młynk nawuknycź! Dźakowacź ßo wam chzu, doniż budu żiwy, a budu=li ras wotroczk a saßkużu=li ßebi ßam něschto, wam potom wucźbne pjenjesy hacź na pjenjezk sapłacźu."

Pschecźe bě wuprajene, hólz ßo nad ßwojej khrobłosczu bjes maka ßam saſtróżi. Młynk sanjechujo ſ hłowu tschaßesche. „Ně", wón rjekny, „to ßo tola njehodźi, ty dźě ani zyłeje ßukuje na ßebi nimasch. W ßwojim wulkim młynſtwje mam ßamych wobßedźerſkich ßynow sa wotroczkow, cźi ſ tobu njebychu hromadźe wuknycź chzyli. Ně, mój pachole, wěrju wschak, so ty to rady chzesch, a ty wschak by ßo też cźestnje prózował, ale to ßebi ſ myßlow staj, cźłowjek też psches měru wyßoko chzycź njeßmě."

Też poßlednja kapka krwě bě ßo proschazemu pschi tutej twjerdej wotmołwje ſ lubosneho wobliczа shubiła. „Haj, dha dyrbju krumjazy pastyŕ bycź!" wón ſ waha rjekny, „jutsje ßo pola stareho Bělaka samołwju, każ je to gmejna wobsamkła. Njebjerćźe mi mojeho wopyta sa sło, knjes Zitnako!"

Wón woteńdźe, żona sa nim ßobużeluje hladasche. „Mi je jeho po prawom żel", wona rjekny, „wón budźische ßo sawěsćźe nanajbóle prózował."

„To pak ßo njehodźi", młynk wołóżeny wotmolwi, „moji drusy ludźo dźě bychu mi se ßłużby cźekli, hdy bych jim do dźěła tajkehole prosćerſkeho hólza pschiwjedł: chze=li posdźischo na kóżde waschnje młynk bycź, njech ßebi mjeńschi njenahladny statok wupyta, tam ßnadź njech wobßedźeŕ jeho sa wucźobnika pschiwosmje, na mojim dworje je to njemóżna wěz."

Hanß na mosćze stejo na wulke koleßo hladasche, kotreż ßo tak wjeßele wjercźesche, skradźu ßebi ſ ruku po wocźomaj myrny. Bě to ßłónzo, kiż jeho tak ßlepjesche, abo běchu to tola zyłsy? Jeho pschecźe bě każ woda rospłunyło, jeho nadźija se spěschnymi żołmami rěki wotpłowa, dale a dale, doniż ßo njeponóri. Wón na ßwoju wotnoschenu ßuknju hladasche; knjes Zitnak mějesche prawje, wołebni wotroczźy njebychu ſ nim hromadźe chzyli dźěkacź; wón jich wschěch snajesche a wjedźesche, so někotryżkuli ſ nich njedźelu se ßwětłymi tolerjemi na blido mjetasche, ale to jeho tola tak bolesche, so bě wón ßamo też k dźěku hischcźe khudy. Tola to tak wosta, schto wschitko myßlenje a pschekładowanje pomhasche. Krucze ßebi hubje hromadźe stłóczi a nasajtra rano se starym pastyrjom stadło na pastwu cźěrjesche.

Cźestnje nawdatu ßłużbu saſtawasche, ale dźeń a bóle cźujesche, so to dźěło sa ßylneho młodeho pachoła njebě. Krumy lěnje wokoło cźampachu a běchu wjeßele, hdyż je poß na pokoj wostaji. Sabłudźi=li ßo wopraudźe druhdy jena do żitneho pola, doběża derje wumucźeny poß ßam wot ßo po nju, a Ttalzez Hanß njetrjebasche ßo ſ trawy posběhnycź, w kotrejż by lěni wupschestrjeny lěhał. Stary Bělak jara mało rěcźesche, a ſ teho cźaßa, so sły kaschel jeho cźwilowasche, rěcźesche jeno, hdyż ßo na żane waschnje hinak njehodźesche. Młodźenzowe myßle ani saměra, ani wotpocźinka njenamakachu, wone bjes smyßła wokoło błudźachu, hdy by tak w trawje leżo k módremu njebju wudźerał; ſ myßle ßony nastawachu a tute ßony ßo dale bóle do horzeho pschecźa wutworjachu. „Sbohatnycź, sbohatnycź!" to běsche hłóß, kotryż jemu se swonjenja stadła napscheczo klinczesche; „sbohatnycź" wulke młynske koło klepotasche, a „sbohatnycź" wroble wokachu, kotreż ßo na wjeßnej drósy wadźachu. S teho cźaßa, so bě jemu sanjechanje jeho pouiżneje próstwy tak wulke wojebanje pschinjeßko, ßebi młodźenz bjes pschetorhnjenja na pucźe a ßrědki myßlesche, nadobo k wulkim pjenjesam dozpěcź, a wón tola wjedźesche, so ßebi w ßwojim khudobnym powołanju żenje tajkich pjenjes saßkużicź njemóże. Wón ßebi wumołowa, kak ßo potom, sbohatnywschi, saßo psched knjesa Zitnaka stupi a jeho potom wo pschiwsacźe do jeho wulkeho woßebneho młynſtwa poproßy. Potom jemu nichtó wjazy jeho hubjeneho wobleczenja njebudźe ßměcź porokowacź, potom budźe runje tak woßebnje wuhotowany, każ jeho knjes wobßedźeŕ, khodźicź. Ale kak sbohatnycź?!

(Pschichodnje dale.)

Ze serbow.

S Budyschina. Po pschijimanskim pruhowanju ßu ßo sczěhowazy Sserbjo do tudomneho krajnostawskeho seminara pschijeli: Schleza ſ Drożdźija, Wladiměr Schütza ſ Rachlowa, Mrós a Weichert ſ Bukez. Pódla teho jedyn němski wucźomz, Schumann ſ Łupoje, dospołnje serbski rosumi.

— Sozialdemokratiska shromadźizna ßo sańdżenu wutoru w hoscźeńzu króny wotměwasche. Gradnauer mějesche pschednoschk wo nowym towarſtwowym sakonju, kotryż khěżorſtwowy ßejm hischcźe njeje dowuradźił. Shromadźizna wobsamknjeuje pschija, w kotrymż ßo pecźiwo sakasanju sjawnych shromadźisnow pod hołym njebjom wupraji. Runje tak ßo pschecźiwo sakasanju macźerńeje rěcźe w sjawnych shromadźisnach protestowasche. Schmidt wo nowym tobakowym dawku rěcźesche. Też pschecźiwo temu ßo shromadźizna wupraji. Knjes khěżorſtwoßejmſki sapóßłanz Gräfa ßo ſ listom na to swjasa, so budźe pschecźiwo nowemu tobakowemu dawkej hłoßowacź.

— Wo doprědkaprajenju wjedra, kotreż je sa ratarſtwo wulzy ważne, je ßo w pruskim ßejmje porěcźało. Minister snutskownych należnosczow praji, so my hižo teho dla njemóżemy w tym telko dokonjecź każ Amerika, dokelż je tam wjedro bóle jenotne, hacź pola naß. Wobcźeżnosćź pola naß w tym leži, so njewěmy, kajke je wjedro na atlantiſkim a lodowym morju. S bjesgrotowej telegrafiju budźe pak nam pschichodnje mózno, rucźe nasshonicź, kajke je wjedro na mjenowanymaj morjomaj. Potom budźe ßo wjedro ſ wjetschej wěstosczu do prědka prajicź hodźicź.

Se Zidowa. Nadobny skutk je ßobotu papjerniſki sahrodnik J. K. Balzer dokonjał. Se ßamßnym ßmjertnym strachom je wón dwě dźesczi ßmjerczi w Sprewi wukhował. 10lětna holza a 8lětny hólz ßukelnika Görlinga na Zidowje běschtaj ßo pola łuhoweho młyna na lemity Sprewiny lód swěrikoj a ßo na nim pschepadłoj. Jeju kschicźenje wo pomoz saßkyschawschi, sahrodnik Balzer najprjódzy hólza wucźahny, mjes tym so bě holza w strasche, so ßo pod lodom shubi. Wschě mozy napinajo Balzer samó, też druhe dźěcźo ßmjerczi wukhowacź. Holzy běchu hižo myßle saschke, tola ßo sawołanemu lěkarjej poradźi, jej saßo wědomje wrócźicź.

S **Horujeje Kiny.** Sańdżeny pjatk wjecźor wokoło ¾9 hodźin ſ pólneje bróżnje tudomneho kublerja Laraßa woheń wudyri. Sa krótki cźaß bě zyke twarjenje do procha a popjela pschewobroczene. W bróżni bě ßo ßkoma khowała. K haschenju wohnja bě jenicźzy Budyſka wjeßna ßykawa wujěka. Prjedy pak hacź wona k wohnju dojědźe, ßo wona swróczi a ßo do pschěrowa swali. Tam hischcźe wona leżesche, hdyż bě ßo bróżeń hižo dopalika.

S **Wnischonza.** Tudomny cźěßla Kalauch je wóndano ßwojeho ßedmeho hólza kschcźicź dał. Sa kmótra bě wón Jeho Majestosćź krala Bjedricha Augusta proßył. Tón je kmótsistwo pschijał a 50 hriwnow wjasał.

S **Wětrowa.** Ssrjedu w nozy je ßo tu w hródźi khěżkarja Rachela wjelb dele ßypnył a 2 hußyzy a 3 kury sarasył. Kosy běchu ßo spody korta wukhowake a tam hischcźe tczachu, hdyż Rachel rano do hródźe stupi. Pschi podawku je hischcźe wjazy ßoża

hacz njeſboża. Hdy budźiſche wjelb hacz do ranja wißak a ßo hakle ßypnył, hdy by Rachelowa żona do hródże pſchiſchła, by ßnadź ßo wona ſ rospadankami ſaraſyła.

S **Wulkeje Dubrawy.** Mnoſy naſchi dźĕłaczerjo dźĕchu póndźelu rano do Adolfiſkeje Hĕty na ſwuczene dźĕło. Sswĕtlina na njebju, kiž hewak elektriſke ßwĕtło dawa, ſdaſche drje ßo jim dźenża cźerwjeniſcha. Po puczu trjechi jich poražaza powjeſcź, ſo jich dźĕłaniſchczo w dymjazych rospadankach leži. Rano ½3 hodźin bĕ tam woheń naſtał. Tepjerjej pſchi kótłach dohladaſchtaj ßo, kak płomjenja ſ zyhelowancze ßapachu. Kaž kocźki bĕżo ßo woheń a ſkakajo na ßużodne hromadźe ſwißowaze twarjenja ſ njewuprajomnej ſpĕſchnoſcźu rosſchĕrjeſche. Formy, kiž ßo k praßowanju wſchelakich druźin ſchamotow a zyhelow trjebaju a ßo ſ nĕkajkim huſtym wolijom, kiž je powoſtank petroleja, macźeja, ßo ſapalichu. S cźopłotu zyhelowancze pak je drjewo hewak doſcź ßuche a pſchi tym hiſchcźe ſ wolijom napite. Duž móżeſch ßebi myßlicź, ſo płomjenja doſcź khmanu ßratwu nadeńdźechu. Tepjeŕ wuhibny drje hnydom parnu piſchczel, a ſe ſrudnym khłoßom rosnoſchowaſche ßo jeje trubjenje po wokolinje, w rańſchej cźiſchinje drĕmazej. Tepjerjej ſwutorhaſchtaj wohnje pod kotłami, ſo njeby ſ jich rosbuchnjenjom hiſchcźe wjetſcha njepſchewidźomna ſchkoda naſtała; pſchetoż woheń ſapalowaſche hižo maſchinſke twarjenja, tak, ſo tam móżno njebĕ, dlĕje pſchebywacź. S teje pſchicźiny njebĕ pſchikhwatanym direktoram, ſaſtojnikam a dźĕłaczerjam móżno, mózne parne ßykawy cźĕricź dacź a ſ nimi pſchecźiwo wohnjej wojowacź. Prjedy hacź ßykawy ſ wokoliny, ſ kotrychž bĕ Brĕmjenjanſka najpŕĕńſcha, pſchikhwatachu, bĕ woheń najważniſchi dźĕł fabriki ſniczik. S wulkej nuſu poradźi ßo nĕkotre pódlanſke twarjenja, ſkładownje a też pſched nĕkotrymi lĕtami wotpalenu a ſ nowa natwarjenu pĕż ſdźerżecź. Drohe a wobſchĕrne maſchiny, ſeſhibowane, rosbite, ſekſchiwjene a ſeſchkrjene, ſcźornjene roswaliny ſcźĕnow a dymjaze kruchi drjewa tworja hróſbnu mĕſcheńzu. Tola wſchitka tale ſchkoda, kiž nimale do poł miliona hriwnow wuczinja, hodźi ßo ſarunacź. Dźak budź Bohu, wobſchĕrne njeſboże njeje ßebi wopor cźłowſkeho żiwjenja żadało, też njeje nichtó na ſtrowocźe ſchkodował. Bórſy ſaßo ſ roswalinow ſakcźĕje nowe żiwjenje. Sta ſprózniwych dźĕłaczerjow ſmĕja bórſy ſ nowa ßwoju ſwuczenu ſaßkużbu. W tu khwilu dźĕła ßo tak dołho hacź je ßwĕtły dźeń; pſchetoż elektriſkeho ßwĕtła w tu khwilu njeje. Póndźelu wjeczor hižo prĕni kotoł ſ nowa ßyczeſche a w bliżſchich dnjach ſapoczinaju ßo maſchiny wjerćzecź.

S **Klukſcha.** Schtwórtk tydźenja wjeczor je ßo tu ſe ßkomu kryta bróżeń, kublerjej Handrijej Bjenadże ßkuſchaza, do cźiſta ſ wohnjom wupuſcźika.

S **Bukojny.** Ssobotu dopołdnja je ßo hakle w lĕcźe 1889 natwarjena maßiwna bróżeń, żiwnoſcźerjej Janej Paulej ßkuſchaza, do cźiſta wotpalika. Dźĕcźi ßu pjecża woheń ſaparake. Maleſchanſka dobrowólna wohnjowa wobora prĕnja, Bartſka pak druha woheń haſchecź pſchijĕdże.

S **Wujezka** pod Cźornym Bohom. Tudomnymaj lĕßnymaj dźĕłaczerjomaj Janej Bohuwĕrej Bjedrichej a Janej Auguſtej Bĕrkej je knjeżeŕſtwo cźeßne ſnamjo ſa ßwĕrnoſcź w dźĕle ſpożcźiło. Bjedrich je 32, Bĕrk 37 lĕt w lĕßnym dźĕle Budyſkeje mĕſchcźanſkeje rady. W pſchitomnoſcźi wyſchſcheho hajnika Bluhma, gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Reiniga a lĕßnika Fiſchera je w tudomnej hajnkowni knjeżeŕſtwowy aſſeſſor dr. Geyer mjenowanymaj dźĕłaczerjomaj ſpomnjene cźeßne ſnamjo pſchepodał.

S **Rakez.** K tydźeńſchej rosprawje wo ſabawnym wjeczoru ßerb. tow. „Lipy“ ma ßo hiſchcźe pſchidacź: Spĕw „Schtó by mĕł ſchidka“ je knjes Kruża ſpĕwał a niż knjes Rjelka. Poßledniſchi jenoż na klavĕrje pſchewodżeſche. Haj, rjane a woßebje khwalby hódne bĕ ſpĕwanje knjeżny Bergarez: ſolo „Schła ßyrotka do haja“. Błótowſku draſtu bĕ jej jena knjeżna, a lubowarka Sserbow ſ Popoja pópłkawa. Knjeżna Bergarez ſ wulkej radoſcźu dale ſpĕw „Ssym Sserbow ßerbſke holiczo“ ſpĕwaſche, a hdyż plazanje kónza njemĕjeſche, hiſchcźe duet „Paſtyŕ a holiczo“, pſchi kotrymż jej knjes kantor Rjelka pomhaſche. To je wſcho wulkeje khwalby hódne. Hra „Na wumjeńku“ ßo na wulkim rjanym jewiſchcźu derje poradźi. Ssmy mała cźŕjódka, tola po ßwojich mozach dale krocźimy. Haj, mjes hrajerjemi bĕchu nĕkotſi, kotſiž hakle prĕni krócź na jewiſchcźo wuſtupichu. A tola je ßo kóżdemu tu ſpodobało. Na kónzu ſaſpĕwa nam hiſchcźe knjes Jan Schibak ſ Lichanja, cźeßny ßobuſtaw „Lipy“, ſpĕw „Bóh żohnuj cźe“ ſ cźiſtym rjanym khłoßom. Wſchitko ßo derje poradźi. Tola ſrudni też pódla bĕchmy. Ssmy a chzemy tola Sserbjo woſtacź. Hdże dha woſta tón krócź wopyt druhich towaŕſtwow? „Lipa“ wopytuje po ßwojich mozach ßwjedźenje druhich towaŕſtwow, haj ßamo 4 hodźiny dalokeho pucza ßo njeboji. A tudy dyrbjeſche ßo tak ßama ſacżuwacź. Jenoż jedyn jeniczki ßobuſtaw Ralbicźanſkeje „Bjeßady“ bĕ ſabawny wjeczor wopytał. Sſkawa jemu a ßkawa wſchĕm hrajerjam a hrajerkam, knjeżni Bergarez, knjeſej wucżerjej Bergerej a knjeſej kantorej Rjelzy ſa ßwĕrnu luboſcź a pomoz a ſkónczńje wutrobny dźak wſchĕm wopytowarjam. Haj, woſtańmy ßwĕrni Sserbjo, dźerżmy twjerdże jako Sserbjo hromadże, njech ßmy tu abo w zuſbje, evangeliszy abo katholſzy, kaž ßmy wot Boha ſtworjeni.

— Tudomny ßedlarſki miſchtr Lódny a jeho mandźelſka rodżena Weberez ſańdźenu njedźelu w połnej cźiłoſcźi a cźerſtwoſcźi ßwój ßlĕborny kwaß ßwjecźeſchtaj. Bóh żohnuj jeju dale.

S **Wyßokeje** pola Rakez. Tudomny khĕżeŕ Jurij Nowak a jeho mandźelſka Marja rodż. Klimantez ſańdźenu njedźelu ßwój ſłoty kwaß ßwjecźeſchtaj. Popołdnju w 2 hodźinomaj ßo wonaj, wobdataj wot ßwojich dźĕcźi a dźĕcźi-dźĕcźi do Bożeho domu podaſchtaj. Po wuſpĕwanju khĕrluſcha „Ja chzu nĕtk Knjeſa khwalicź“, mĕjeſche knjes faraŕ Gólcź wutrobu jimaze prĕdowanje wo Pſ. 71 a jimaj pożohnowanje na dalſchi pucź żiwjenja wudźĕli a ſ dobom dar preſidenty w Liegnizy wot khĕżora Wylema pſchepoda. Jako dar woßady doſtaſchtaj rjane ßerbſke ſpĕwaŕſke knihi. Se ſchtuczku „Bożo, wonkhód pożohnuj“ ßo ßwjatocźnoſcź ſkónczi. Bóh wobradź jimaj wjeßeły wjeczor żiwjenja.

S **Barta.** Sańdźenu wutoru 21. wulkeho różka ßwjecźeſche naſch cźeſcźedoſtojny lubowany k. faraŕ Matek ßwój 25 lĕtny ſaſtojńſki jubilej. Pſched 25 lĕtami bĕſche jako kapłan a ßerbſki duchowny w Kamjeńzu duchownu ßwjecźiſnu doſtał. 3 lĕta je tam w żohnowanju ſkutkował; na to bu ſa fararja do Budyſchinka powołany a w lĕcźe 1890 ßo do Barta pſcheßydli. Na jubilejnym dnju dopołdnja. w 11 hodź. zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo a kk. wucżerjo k. jubilarej ßwoje ſbożopſchecźa wuprajichu a ßwoju luboſcź k njemu pſches pſchepodacże rjanych darow ſjewichu. Ssobuſtawy khownеje ßerbſkeje prĕdaŕſkeje konferenzy bĕchu ßo we wjetſchej liczbje k wutrobnemu ſbożopſchecźu ſeſchli a rjana ßwjatocźnoſcź w faŕſkim domje bĕ ßwĕdcźenje wo tym, kak wyßoko ßebi jubilara jako ſaſtojńſkeho bratra waża a cźeſcźa. Bóh ſpożcź k. jubilarej hiſchcźe dołhe lĕta żohnowane ſkutkowanje! Sa pyſchnu adreßu, kotruż jemu jeho ſaſtojnſzy bratſja pſchepodachu, bĕ knjes faraŕ Waktaŕ-Njeßwaczidlſki ſcźĕhowazy ſpĕw ſpĕßnik:

Kak huſto ſ wjeßelom ßmy ſacżuwali,
So, bratſje, ßy Ty naſch, ſo Twoji ßmy,
Ssy nam, ßmy Tebi wopokaſma dali,
So jene we tym Knjeſu my a Ty!
A dźenż naſch dźakny khĕrluſch Boha [khwali,
So wón je Tebje wodźił wótzowſzy.
Na ſańdźene tu ſ Tobu ſpomnicź chzemy
A horje, wokło, doprjedk pohładnjemy.

Njech ſpomnimy na Twojich lĕtow ranje,
Na ßwĕrnoh' nana, próſtwy macźeŕne,
Na młodej' duſche horze pożadanje,
So ßmĕł paſcź junu ſtadło Knjeſowe,
Na hłuboke a pilne ſtudowanje, —
Na ſeminarſke cźaßy Hodźiſſke,
Schtoż lubowaze wócźko nĕhdże pyta:
Ssyw ßwjaty, kraßne płody, ßwĕry myta!

Hlaj, ſchtoż Ty wuproßy pſchi ßwjatym [mĕſcźe:
„Ow Knjeże, pożehnuj ßwojoh' wotroczka!“
We Kamjenzu, we Budyſchinku wĕſcźe,
We Twojim Barcźe ßo cźi kraßnje ſta.
Każ tam, tak dźenż, tak mnohe lĕta hiſchcźe,
Haj wĕcźnje budźe ſ Tobu dobrota
A hnada Boża; wſchudźom jeho ßlĕdy
Dokhwalicź, bratſje, njemóżemy nĕhdy!

Kſchiż Jeſußowy ßy Ty ßwĕru ſtajił
Do kraja, luda, wjele wutrobow;
Schtoż ſjawnje Ty, ſchtoż po khĕżach ßy [prajił,
Ma wothłóß ſtokrócźny a dobry ſkhow.
A naſche Sserbſtwo ßy Ty ſ nami hajił
We prĕnim rjedźe jeho wjednikow!
Twoj' żiwjenje, po ſtarym ßłowje, rjenje
Bĕ pſchikład woßadnym a Boże ſcźenje!

Dźenż hładamy we Jeſußowym mjenje
Na Twoju klĕtku, woltaŕ, dupu, row,
Na pucże, dźĕła, cźiche poßylnjenje
Tak mucźnych rukow, ßłabych kolenow,
A ſpĕwamy ſa wulke wobhnadźenje
Dźenż Knjeſej dźak ſ najhłubſchich wutro- [bow,
So Wón je Tebje k żohnowanju ſtajił,
Ssam haj a hamjeń k Twojom' ſkutkej [prajił!

Je dźiw, ſo dźenża k Tebi pſchikhadźeja
Se wſchitkich ſtronow, ſ bliſka, ſ daloka?
So Twoji woßadni pſched Tobu ſteja
A ſ darami Cźe dźakńje wobdarja?
So Twoji bratſja Tebi ſboże pſcheja
Sa dom a pucź a dźĕło ſaſtojnſtwa?
Tón żnĕje luboſcź, kotryż luboſcź ßyje
A Bohußwĕrnoh' Boża hnada kryje.

Tón Knjes, kiž ſ Tobu bĕ na hnadnej droſy
Lĕt żohnowanych pjecź a dwazyczi,
Na mĕrny pucź wjedź dale Twojej noſy
A jeho ßwĕtło njech Cźe wobßwĕtli.
Cźehń dale, bratſje, wjeßoły we Boſy,
Njech na Tebi Wón ßam ßo pſchekraßni
A ſ Tobu cźehnje ſ nowoh' kóżde ranje!
Budź, bratſje, żohnowany, żohnowanje!

S **Lubija.** W błudnizy we Wulkej Swońzy wot hód wjele duchakhorych na khripu (influenzu) khori. Nětko je so tež hischcże tyfus sanjeßł. Duż maja lèkarjo a wothladarjo ruzy połnej dźěła.

S **Biskopiz.** Zyganjo, kotsiž su prjedy wßy wokolo Budyschina traschili, nětko Biskopske wßy domapytaju. Tu jim ludźo hischcże wjele lózo na lèp lèju, hacź w Sserbach. W jenej wßy jena stara zyganka pilnje wěschczesche. Ssebi dlóń jeneho 30lětneho muża wobhladujo, wona jemu khutnje rjekny: „S Tobu njebudże wjazy dołho tracź, ßy k wumrjeczu srały. My zyganjo pak móżemy Twoje żiwjenje podlèjschicź, hdyż nam 120 hriwnow dasch.“ Dokelž pak so temu mużej hischcże nochzyschе wumrjecź, wón zyganzy żadane pjenjesy da a je hischcże dźenßa żiwy. W poßlednjej połojzy dezembra saßo zyganski lud do wßy pschicźahny. Stara zyganka saßo do dwora pschińdże, s kotrehoż bě hižo ras wjele pjenjes wotnjeßła. Wona hospodarjej rjekny: „Na ßwojej łubi masch staru butrowansku maschinu; w njej duchi bydła, kotreż su Twojemu żiwjenju strаschne. Butrowanska maschina dyrbi so Sylwestra w nozy w 12 hodźinach abo 1. januara pschipołdnju w 12 hodźinach spalicź.“ Hospodaŕ wołóżeny wodychny a so rossßudźi, staru butrowansku maschinu, khowanku złych duchow, s prochom a mochom płomjenjam sežracź dacź. Dokelž so jemu nózny cżaß njesdasche sa tole wotmyßlenje pschihódny bycź, so pschipołdnju k temu postaji. Staru butrowansku maschinu s łubje do dwora donjeßechu a ju tam se ßłomu natykachu a s petrolejom polachu. W 12 hodźinach s prěnim dyrjenjom ju sapalichu. Ssußodźa běchu hižo do cżaßa shonili, so budże woheńczk, a teho dla njetrjebachu wohnjowu woboru wołacź. Tajka pschiwěra hischcże dźenßa mjes ludom knježi, a zyganjo so s njej żiwja.

S **Draždżan.** Město semrjeteho konserwatiwneho sapósłanza Kuhna je so w 5. Draždżanskim wólbnym wokrjeßu konserwatiwny Behrens wuswolił.

S **Draždżan.** (Wójnski ßud.) Loni 4. dezembra wjeczor wyschschi honjeŕ 2. kompagnije Freibergskeho honjeŕskeho (jägerskeho) bataillona K. S. Quaas do mużstwoweje stwy stupi. Wojazy běchu runje khojej dostali a jedyn s nich, Schütza rèkazy, pijo so do wocżinjeneho khamora tłóczesche, so so w nim poł shubi. Wyschschi honjeŕ Schützu wußmèchowasche a so jeho wopraschа, hacź dyrbi jemu stok pschinjesecź. Potom wón stok shrabnywschi Schützu na njón ßadźi a jeho snak do sady stłóczi. Dokelž Schütza pschi tym hischcże smèrny wosta, so Quaas hischcże bóle roshori. Wón jeho pschesczèhujo jemu kasasche, so dyrbi na khamor salèsecź a so na njón ßydnycź. Drusy wojazy dyrbjachu pschi horjelèjenju pomhacź. Wot khamora dźèsche na druhi. Pschi tymle kaźenju dyrbjesche Schütza njepschestawajzy trubku kuricź. Hdy by ju wukurił, by so druhim wojakam pschikasało, ju s nowa natykacź a sażehlicź. Schütza bě hubjeny kurjeŕ a njemóżesche tobakowy kur snjesecź. Tak so sta, so bu jemu na khamorach żałoßnje slě. Hdyż bě s nich dele salèsł, so jeho Quaas wopraschа, hacź chżył schalku khojeja měcź. Schütze wotmolwi, haj, a Quaas jemu schalku poda. Hdyż pak ju k hubje staji, jemu ju Quaas s ruki wuraſy, so khojej wojakej do wobliczа klußny. Potom jemu wón zigarettu posficźi a Schütza dyrbjesche s nowa kuricź. Dale so Quaas Schützu praschesche, hacź je ßwoje wězy wuczisćił. Quaas poruczi druhim wojakam, Schützowe wězy wurjedźicź a jeho sa to nasajtra wuplistowacź. Dokelž běchu Schützowe kholowy troschku rostorhane, dyrbjesche so je wón hnydom wußlez a je k płatanju wotnjesecź dacź. Mjes tym wón jenoż w spódnich kholowach dyrkotajo sa blidom ßedźesche. Nóß jemu počza kipicź, dokelž pak jeho schantko w sapłatomnych kholowach tczesche, njebě Schützy możno, ßebi nóß wutrècź. Potom so Quaas dohlada, so njebęschtej Schützowej ruzy zyle czistej. Hnydom so někotrym wojakam pschikasa, jeho ruzy s pomozu rjedźenskeje schczèczе wuczisćicź. Schütza mèjesche bolazy porst a so pschecźiwo naßylnemu czisczenju wobarasche. „Ach, njebudźcze tak njedótkliwi!“ Quaas na njeho so woschczerjejo sawoła. Tele wschelake prozedury se Schützu běchu nimale hodźinu trałe. Prjedy hacź Quaas se jstwy wuńdże, wón hischcże wojakam pschikasa, so dyrbi Schütza hacź do 10 hodźin pschi blidźe ßedźo wostacź. Jedyn wojak dyrbjesche na njeho kedźbowacź. Schütza dyrkotajo pschi blidźe ßedźesche, jemu bu po wjele kurjenju slě a wón dyrbjesche wróczecź. Wojazy jemu radźachu, so dyrbi do koża hicź. Quaasoweho pschikasa dla pak ßebi wón to njeswèri a hacź do 10 hodźin pschi blidźe ßedźo wosta. Nasajtra so wón jako khory samolwi; jeho hłowa a żołdk jeho boleschtaj. Quaasa dla njepraweho wobkhadźenja s jenym poddanym a dla nadpjeranja poddanych k ßrènjemu arrestej na 3 mèßazy aßudźichu.

S **Lipska.** (Jena Sserbowka na jeneho wjerćha so wudała.) Dźowka tudomneho ßerbskeho wótczinza, knjesa direktora Pohonczа, je so tele dny s ruskim wjerćhom Michałom Alexandrowiczom Sulukidse woženika. Tutón je w Lipsku filosofiju studujo so s knjeżnu Pohonczez sesnał, a tole znajomstwo je skónczńje k żeńtwje dowjedło. Daj Bóh sboże do jeju mandźelstwa! Nan młodeje wjerćhowki, knjes direktor Pohoncź, je, hdyż bě hischcże s wucżerjom w Sserbach, ßerbske pißmowstwo se spiżanjom knihi „Napoleon I. a jeho wójny“ wobohacźił. Tale knižka je so hižo dawno rospschedała a njeje w knihikupstwje wjazy dostacź. Ssnadź ju Macźiza Sserbska, s kotrejež nakładom je wona něhdy wuschła, jaßo wuda.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) W s nowa sapocżanym jednanju pschedawarja schijazych maschinow a jèdnych kołow Handrija Felsu w Budyschinje wuwinowachu, kotrehoż běchu 23. junija 1906 dla falschowanja liscźiny, jebanstwa a wudrècźa dla k jastwu na 9 mèßazow saßudźili. Felsu winowachu, so je skasanske pißmo sa jenu na wotpłacźenje kupjenu schijazu maschinu s mjenom wèsteje Marje Ssuchoweje we Wulkich Sdźarach falschował abo k temu prawo njemèjo s wupjelnjenjom skasanskeho formulara jemu liscźinowe wopschijecże dał. Mjenowana żona wudawa, so njeje skasansku papjeru podpißała, ale so je wobskorżeneho dla kupjenja schijazeje maschiny na ßwoju dźowku Emmu Ssuchez pokasała a wobskorżenemu jenoż po jeho próstwje mjeno ßwojeje dźowki na próżdnu papjeru napißała. Wobskorżeny prějesche, so je winowaty. K wußudźenju w nowym jednanju bě so na 25 ßwědkow a jako wèzywustojny ßudniski chemik dr. Jeserich se Charlottenburga skasał. Po schtyrihodźinskim jednanju statny rècźnik s nowa 9 mèßazow jastwa namjetowasche, wobskorżeneho sakitaŕ, rècźnik Wesser s Budyschina, pak sa to rècźesche, so by so Felsa wuwinował, dokelž Ssuchowa a jejna dźowka njejstej połnje wèry hódnej. Zyłemu jednanju dyrbi so „komedija błudow“ rèkacź. Po sakitarjowym namjecże so ßudnizy rossßudźichu, prjedawschi wußud sniczicź a wobskorżeneho wuwinowacź. Wěz njemèjachu tón krócź sa doscź jaßnu, wobskorżenemu njeje so wina dopokasała.

Přiłopk.

* (Tsi dźèczi so spalike.) Cżeżke wohnjowe njesbożo je so sobotu w Marbachu pola Noßena stało. Tam so khèża jeneho dźèłacżerja dospołnje wotpali. Tsi dźèczi, 8lětna holza a 6lětny a 4lětny hólz su w płomjenjach smjercź namakałe.

* (Wulki lóß w starej papjerje.) Prènje khowne dobycże Mannheimskeje jubilejskeje wustajenskeje lotterije je do Frankfurta nad Mainom padło. Sbożowny dobycźer je maschinski mischtr jeneje tamnischeje cżischcźernje. Tón pak je bohużel lóß, dokelž mènjesche, so tola niczo njedobudże, do masaneje papjery cżißnył, kotraż je so psched krótkim we wschelakich wjetschich dźèlbach někotrym swonkownym firmam pschedała a wotpóßłała.

* (Njesboże se ßankami.) Pschi jèdźenju na ßankach je so njedźelu pola Sodena cżeżke njesboże stało. Se 6 kwoßobami wobßadźene ßanki do jeneho schtoma sawadźichu. Dwoje so sarasnyschtaj, tsecźi na pucźu do hojeŕnje wumrje. Schtwórty so cżeżko srani, dwaj druhaj lohko.

* (Sajèdojcźenje s płunom.) Dźèłacźeŕ Olson w Kielu wutoru wjeczor, so s dźèła domoj wrócziwschi durje ßwojeho wobydlenja samknjene namaka. Mènjo, so je żona wuschła, wón směrom hacź do nozy 12 hodźin cżakasche. Hdyż wón potom durje rospaczicź da, wón ßwoju żonu a dźèczi se ßwècźenjowym płunom sajèdojcźene nadeńdże.

* (Jeczi cżekli.) Se ßudniskeho jastwa w Mühlheimje nad Ruhrskej rèku staj straschnaj słóstnikaj cżekloj. Rubjeżnik Knopp a s 18 lètami khostarnje hižo prjedy khostany Adelung cżekloj. Wonaj staj poßleschcźowe płachty hromadu swjasałoj a so s nimi do dwora puschczikoj. Spodźiwne je, so so w Mühlheimskim jastwje w nozy njestražuje.

* Němski panzerowany kschižak „Scharnhorst“ je na swucżowanskej jèsbje njedaloko Bülka do njehłubiny sajeł a ßebi na 30 metrow dwójne dno rósdrèł, pschi cżimż so tsi tepjeŕnje póczrjechu. Wjetschemu njesbożu jenoż s tym sadźèwachu, so schotty s cżaßom saczinichu. Kschižak możesche hischcże se samßnej mozu do Kiela dojèczi, hdyż so wón w doku hnydom wuporjedźi.

* (Saßo mordarstwo w Barlinje.) Lètßa je so w januarje hižo pjate mordarstwo w Barlinje stało. Ssrjedź města su 77lětnu pschekupowarku Nielbockowu s rosschczèpjenej hłowu w jejnej pinzy namakali. Jejny mordaŕ je pjecża něhdże 22lětny cżłowjek. Skónzowaneje wuja, kotrehoż běchu sajeli, su saßo puschczicź dyrbjeli.

Staru žonu mějachu ſa bohatu a powjedachu wo tym, ſo ma wjele pjenjes pſchi ſebi. Pſched dźeſacź lětami bě ſo ſ njej jedyn wo 30 lět młódſchi cźłowjek woženił, kotryž je mjes tym wumrjeł. Wón je pjecźa lubu měł, kotraž je jeho w khoroſcźi hladała. Wothladanſkich khóſtow dla bě prozeß naſtał, dokelž je Nielbockowa nochzyſche ſapłacźicź. Najſkerje je Nielbockowa też kradnjene wězy pſchekupowała a jedyn ſ tych, kotſiž ſu jej tajke wězy noſyli, je ju ſaraſył a wurubił.

* (Wójna w měrje.) Na pólnym kucźe pola Barlina je ſo wjeſny dom ſ granatu wupiſcźił. Dom je ſo bórſy po tym ſaſypnył. Granata bě ſo ſ Tegelſkeho tſělnika ſabłudźika, hdźež dwě batteriji 1. gardoweho pólneho artilleriſkeho regimenta tſěleſchtej. Granata 5 kilometrow daloko ſleczi, hacź runje dyrbjeſche ſo w Tegelu jenoź 3 kilometry daloko tſělecź. Na ſboże njeje nichtó do ſchkody pſchiſchoł, dokelž běchu wobydlerjo minuty do dyrjenja granaty ſ khěže wuſchli.

* Hłódne wróny ſu jenu dźeſacź lětnu holcźku pola Wirballena w rańſchej Pruſkej ſakoßnje rozdypake. Na něktorych měſtnach běchu kruchi mjaſa wuźrane. Dźěłacźerjo holcźku wukhowachu. Wona bě ſo ſabłudźika a bě wuſtawſchi a ſymu pſchemrěwſchi na ſemju padła.

* (Pliſtowany rěcźnik.) Tele dny ſo pſched 1. Barlinſkim krajnym ſudom prozeß wjedźeſche, do kotrehoż bě też jena woßobna knjeni ſaſchmatana. Pſchi jednanju jedyn pſchi prozeßu ſobu ſkutkowazy rěcźnik na khwilu ſe ſudniſkeje ſtwy ſtupi. Na ſkhodźe njenadźizy tamnu knjenju wohladawſchi wón rjekny: „Tam dźě je tale woßoba!“ W tym wokomiku žona poſtupi a pſcheßłapnjenemu rěcźnikej něktore ſylne pliſty wotkoži. Wo njelubym podawku ſhoniwſchi ſud pliſtowarku k arreſtej na 24 hodźin ſaſudźi, kotryž dyrbjeſche wona w žonjazym jaſtwje wotpokucźicź.

* Sſłěd ſa paduſchnej zwólbu ſu na dwórniſchcźu w Podmoklach (Bodenbach) namakali. Mnohe waggony ſu roſpacźili a ſ nich wjele wałow ſukna, płatu a kožanych tworow kradnyli. Paduſchi, ſ kotrychž ſu dweju ſajeli, ſu ſnacźi rubjeźni hońtwjerjo. Kradnjene twory woni do Saſkeje pſchedawachu.

* (Proſcheŕſtwo cźłowjeka žiwi.) W Lembergu proſcherja ſajachu, kotryž bě ludźom jara nacźiſchcźny byk. Jeho draſtu pſchepytajo w njej 73 hriwnow namakachu. Proſcheŕ je pjecźa ſamožity ratař ſ wokolnoſcźe Lemberga.

* (S alkoholom ſajědojcźene 4lětne dźěcźo.) Jena dźěłacźerjowa žona w Topiawje dyrbjeſche na khwilu ſwojeho ſchtyrilětneho ſynka ſameho woſtajicź. W jejnej njepſchitomnoſcźi hólcźk ſ khamora palenzowu bleſchu wſa a ſ njeje 1/4 litra palenza wupi. Dźěcźo na alkoholowe ſajědojcźenje ſkhori, na kotreż wone wumrje, hacźrunje hnydom żołdk wuplumpachu.

* We Valencu w Franzowſkej w jenym dźiwadle pſchi jenym kinemategrafiſkim pſchedſtajenju něchtó „woheń“ ſawoła. S tym ſo pſchihladowarjo wuſtróżichu a ſo ſ hroſu wobjecźi k wukhodej cźiſchcźachu. W cźiſchcźenzy jenu holzu ſatkócźichu, dwě dźěſcźi ſo cźežko wobſchkodźiſchtej, wulka hromada dźěcźi lohko.

* Pokhroma (khlamowa a ſchparaza khoroſcź) je mjes ſkotom w Mnichowſkej rěſańni wudyrika. Khoroſcź je ſo ſe ſchwajzarſkimi ſwinjemi ſanjeßła. Pſchiwos ſkotu ſe Schwajzarſkeje do Bayerſkeje je ſo teho dla ſakaſał.

* Kojenje jerjow hiſchcźe ženje prjedy tak wunoſchne njeje było, kaž lětſa. W Jendźelſkej je ſo 900,000 cźežow jerjow nakojiło, to je ſ najmjeńſcha 900 milijonow rybow, ſ kotrychž dyrbi ſo kóźda ſa pſchedacźe pſchihotowacź. Po waſy wobliczeny tónle wunoſchk 2,150,000 zentnarjow wucźinja. Njedźiwijzy teho pak ſo płacźiſna jerjow njeponiżi

* (Cźwilna ſmjercź jeneje ſamomordarki.) W lodźe Fuldaſkeje rěki je jena faraŕſka dźowka, kotraž bě ſe ſamomordarſkim wotpohladom do jeneje lodoweje dźěry ſkocźika, žałoßnu ſmjercź poczerpika. Wona mjes lodom tcźazy woſta. Draſta njeſbožowneje k lodej pſchimjerſny, a dokelž njebě pomoz w bliſkoſcźi, holza po nječim w ſymnej wodźe ſproſtny. Cźełko dyrbjachu ſe ſekeru wot loda wotrubacź.

* Hrajkanje ſ tělbu je ſaßo njeſboże nacźiniło. W Frenzbergu jedyn dwanacźe lětny hólz jeneho dźěłacźerja, kotryž ſ hońtweŕſkej tſělbu ſwojeho nana hrajkaſche, dźewjecźlětnu holcźku jeneho žiwnoſcźerja ſatſělił.

* Jako ſpiona ſu bliſko jeneho arſenala w Toulonje (w Franzowſkej) jeneho Němza, wěſteho Winklera ſajeli. Pola njeho khartu generalneho ſtaba namakachu. Winkler wudawa, ſo chze do Nizzy pucźowacź.

* (Na lodźe ſo pſchekamakoj a ſo tepikoj.) W Straßburgu ſtaj ſo leutnant Straub ſ 19. pionerſkeho bataillona a knjeżna Hillez, dźowka jencho Straßburgſkeho lěkarja, na kanalu po lodźe jěſdźo pſchekamakoj a ſo tepikoj.

* Papjera jako kožucha ſarunanje. Schtóż kožucha nima a toła nochze w ſymſkim wětſikowym wjedrje ſymu mrěcź, temu jedyn Londonſki lěkař radźi, draſtu ſ něktorymi liſtnami dźerżazeje papjery podſchicź. Papjera ani wětr, ani ſymu njepſchepuſchcźi a cźłowjeka cźopkeho dźerži. Wjazykrocź hromadu ſaſchita papjera najlěpje hrěje.

* Cźežke njeſboże je ſo w Barnsleju w Jendźelſkej ſtało. W tamniſchim Harvijſkim wuſtawje ſo pſchedſtajenje ſa dźěcźi wotměwaſche. Sala bě pſchepjelnjena, ſo nichtó wjazy do njeje njemożeſche. Po pſchedſtajenju pſchi durjach wulka cźiſchcźeńza naſta. 16 woßobow, wjetſcha dźěcźi, mjes nimi něktore, kotreż ſo na ruzy njeßechu, ſo pſchi tym morichu. Dźeſacź dźěcźi je ſo ſraniło a ſo do hojerńje dało. Njeſboże ſo pſchi kinimatografnym pſchedſtajenju ſta. Woßebje w galerijach a we wuſkim ſkhodowym pſchikhódźe bě ſo wjele dźěcźi hromadu ſcźiſchcźało.

* (Woßobna paduſchniza.) Hrabinku Louiſu Guiſſo w jenych Londonſkich klamach ſaßłapichu, hdyż wona zanki, 280 hriwnow hódne, do ſwojeho tykacza tykny. Wohladawſchi, ſo ſu ju lepili, hrabinka wuſtróżena ſawoła: „To je žałoßna hańba ſa mnje! Wodajcźe mi!“ Poliziſtej, kotryż ju ſaja, wona rjekny, ſo je wona te zanki poſdźiſcho ſapłacźicź chzyła a ſo njeje pſchipadnje žanych pjenjes pſchi ſebi měła. Hrabinku ſu ſ 5000 hriwnow rukowanja hacź do wußudźenja ſ pſchepytowanſkeho jaſtwa puſchcźili.

* Perſiſzy rubjeźnizy ſu pſchi ruſkich mjeſach jene paſtwiſchcźo nadpadli a 12000 wowzow rubili. Ruſzy namjeſni ſtražnizy ſo ſe 6 rubjeźnikami ſetkachu, ſ kotrychž jeneho morichu.

* Strajk rěſniſkich pomoznikow je w Budapeſtu wudyrił. Wjazy dyžli 1000 pomoznikow je dźěło ſłożiło. Mjaßo pucźina teho dla žadne bycź a je ſo po płacźiſnje powyſchiło.

* (Wulke njeſboże na żeleſnizy pola Mailanda.) Na ſaſtaniſchcźu pola Pont Aquabella jedyn ſ Mailanda pſchijědźazy cźah do jeneho cźaho, do Pavia jědźazeho, ſawadźi. Něktore woſy ſo na póblanſku koliju cźißnychu. W tymle wokomiku jedyn cźah ſ Bergamo pſchihna a do woſow ſajědże, kotreż ſo do cźiſta roſmjecźechu. Pod roſpadankami ſu 9 morwych a 40 ſranjenych wucźahnyli. Italſki finanzny miniſter, kotryż ſo w Mailandſkim cźahu wjeſeſche, njeſranjeny woſta.

* Na ſkażenoſcź je blidař Schmidt we Waldenburgu wumrjeł. Jeho ſamßny poß bě jeho kußnył. Schmidt bě ſo pſchepoſdźe w Paſteurſkim wuſtawje ſchcźěpicź dał.

* Sa ſapuſcźatej influenzu je wobydleŕſtwo wulkeho měſta Liverpoola ſkhoriło. Wjele tyßaz cźłowjekow khorych leži. Wjele klamow a pißańnjow je ſamknjenych, dokelž ſu wſchitzy pomozniży khori. Pola póſta a polizije je ſo dyrbjała wulka liczba wupomharjow ſaſtajicź. 75 cźłowjekow je na influenzu wumrjeło.

* (Wukhowani ſ podſemſkeje jatby.) Pſched ſcheſcźimi njedźelemi běchu ſo w Girouzſkich podkopkach w połnóznej Amerizy pſchi rosbuchnjenju ſkeho powětra tſjo hórniży ſaßypli. Każ ſ Bożim dźiwom woni żiwi woſtachu, pſchetoż ſaßypnjene hrjady běchu ſo nad dźěłacźerjemi ſatykale, ſo próſdne měſtno woſta, w kotrymż móżachu dychacź a ſo ſwobodnje hibacź. Też jena roła a telefon běſchtaj njewobſchkodźenaj woſtałoj. S roku móżeſche ſo jim jědź dele puſchcźecź a ſ telefonom móżachu ſo ſ hornim ſwětom ſrěcźecź. Hacź runje wodnjo a w nozy na jich wukhowanju dźěłachu, bě móżno, hakle ſa ſchěſcź njedźel ſo k nim dorycź. Sswoju ſtraſchnu jatbu ſu ſtroſchtnje ſnjeßli; jenicźke, ſchtoż dyrbjachu parowacź, běſche ſwětło, kotremuż dyrbjachu nětko pomału pſchiwukhnycź.

* (Sylne ſemjerżenje.) W połnóznjeſchim Mexiku, w Yukatanſkim ſtacźe, je ſo krajina pſchi Camzecheſkim móŕſkim ſaliwje ſe ſylnym ſemjerżenjom podeſchła. Kupje Obiſpo del Fur a Cayo Nurvo je pſchi ſemjerżenju morjo póżrjeło. Na kupomaj bě wjele dźěłacźerjow, kotſiž tam guano kopachu. Pſchi ſemjerżenju je ſ najmjeńſcha 100 cźłowjekow żiwjenje ſhubiło.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pſchekupz A. W. Kaſtner, 1885 w Hrodźiſchcźu narodźeny, bě jako pucźowař kißakarja Poſemanna w Lubiju w cźaßu wot 1. januara 1906 hacź do haprleje 1907 3400 hriwnow a poſdźiſcho jako pucźowař Mühlez ſabriki ratarſkich maſchinow 185 hriwnow pſchekhſchiwił. Lohkomyßlneho mkodeho cźłowjeka pſchekhſchiwjenja dla k jaſtwu na 1 lěto 9 měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim** tachantskim hajniskim revěrje ma so
póndźelu 27. januara 1908 dopołdnja w 9 hodźinach
200 schmrěkowych žerdźow, 4/7 cm delnjeje tołstosće,
30 rm twjerdych a mjechkich palnych klumpachow,
30 brěsowych a 90 khójnowych dołhich hromadow a
100 rm twjerdeje a mjechkeje walčziny,
sestajenych w „Jaßnje“ pola Brěmjenja a pschi słotym hacze pola Sderje, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna w Brěmjenjanskim hosćenzu.

Tachantske hajniske sarjadnistwo w Sderi.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 29. januara 1908 ma so na **Njeßwaczidliskim hajniskim revěrje** scźěhowaze palne drjewo w lěßu sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:
15 rm twjerdych schczěpow,
6 = jehlinowych schczěpow,
9 = twjerdych kuluchow,
90 = jehlinowych kuluchow,
43 schmrěkowych dołhich hromadow,
34 brěsowych dołhich hromadow.
Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach pschi želesniskim pschekhodźe pola Nižeje Wßy.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 29. januara 1908 dopołdnja wot 9 hodźin ma so něhdźe 15 hromadow liscźoweho drjewa,
150 khójnowych dołhich hromadow, s dźěla hacź 15 m dołhich,
20 rm brěsowych a dubowych schczěpow
na **Stróżanskim revěrje** pschi Mortkowsko-Kamjenjanskej drósy s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk pschi Mortkowskim polu.
We Kasu, 18. januara 1908. **Wyschschi hajnik.**
Schittmer.

Drjewowa awkzija
na Minakalskim revěrje.

Schtwórtk 30. januara 1908 ma so tam
89 khójnowych dołhich hromadow,
28 twjerdych dołhich hromadow,
23 khójnowych a schmrěkowych wužitkowych kónzow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschednwacź. Sapoczatk $^1/_2$10 hodźin pschi Adolfskej Hěcze.
Minakalske hajnistwo, 22. januara 1908.
Mauke.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 3. februara 1908 ma so dopołdnja wot 9 hodźin
w Huczinjanskim hosćenzu
scźěhowaze drjewo, na **Maleschanskim** hajniskim a pódlanskim hajniskim revěrje sestajane, na pscheßadźowanje pschedawacź, a to:
80 khójnowych krutych žerdźow, 10—15 cm delnjeje tołstosće,
$9^1/_2$ rm twjerdych palnych schczěpow,
$46^1/_2$ = = = kuluchow,
200 rm mjechkich palnych kuluchow,
200 = mjechkich repuchow,
80 = mjechkeje walčziny,
1000 twjerdych walczkow,
216 twjerdych dołhich hromadow.
Drjewo je sestajene w Stróżanskej holi, w 20. a 21. wotdźělenju, pschi dubininych haczenjach, w farskim hacze pola Huczinu a pschi wulkim hacze pola Maleschez.
Huscźanske hajnistwo, 22. januara 1908.
O. Mendtc.

Wobydlerjo wßow, kotsiž so dla lěpscheho wuwužiwanja mloka wo sałoženje mlokarnjow sajimuja, so proscha, so bychu swoju adreßu we wudawarni Serb. Nowin wotedali.

Dźěłaczerjow

pyta
tonowa dźěłarnja we Wětrowje
pola Njeßwaczidła.

Rěsnik Schäfer s Lejna

porucza **sobotu w Budyschinje:**
rjane howjase mjaso punt po 65 np., pschi 5 puntach po 60 np., teho runja tuczne **swinjaze mjaso, bjelu** a czerstwu **metowu kołbasu** po tunich placzisnach.

Kruwa, mloda s czeleczom, teho runja
twarske drjewo
je na pschedań w Minekale czo. 9.

Kruwa, mloda, sylna, pod kotrejž czelo steji, je na pschedań w Jeńkezach czisło 48.

Khěża se sahrodu czisło 29b w Czornjowje pola Pomorz je se swobodneje ruki na pschedań.

Khěża
czisło 31 w Porschizach je na pschedań. Wscho dalsche je shonicź czisło 42 tam.

Khěża, masiwna, blisko zyrk= wineje wßy, s 5 kórzami pola a luki, je placzisny hódno na pschedań. Dalsche wukasuje **Liebsch,** aktuar sw. skužby.

Sorno schrótuje
tunjo **stary młyn w Jaßonzy**
pola. Njeßwaczidła.

Ssuscheny **swinjazy brjuch** pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 75 np., wuschkrjeny **tój** punt po 50 np., **sadło** punt po 65 np. porucza **Otto Pětschka**
na žitnej haßy.

Kedźbu!
Czerstwe doschko su wsche druzziny
czrjewow
pschi mjeßowych jědkach 3.

Liebsch,
sudnisli aktuar sw. skužby
na sukelnskej haßy 34
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi serbski.
— Telefon czisło 177. —
Pscheßadźowanje lezomnosczow.

Wyßokoßuczelna kruwa
je na pschedań w Sslonej Borschczi czisło 6.

Wobydlenje
je k 1. haprleji 1908 w Dobroschezach czisło 21 B pola Njeßwaczidła na pschenajecze.

Dobru pensiju
schulerjo dostanu pola **Riemeroweje** na schulskej drósy czisło 6 po 3 skhodach.

Sslužobna holza,
16 hacź 17 lět stara, so bórsy s wulkej msdu na jene ryczerkubło pyta. Hdźe? je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kucharu, swinske a skužobne holzy, hródzne holzy a tajke k swinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerske swójby do tudomnych a Draždźanskich stron, kaž tež hólzow a holzy, kotrež jutry schulu wukhodźa, pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Hólz, kotryž chze
młynstwo
nawuknycź, móże do wuczby stupicź pola **Augusta Bjara**
w Czerwjenych Noßlizach.

Wuczobnik

s dobrej schulskej wědomosczu so do mojeje kolonialtworoweje pschedawarnje blizsche jutry pyta.
Khorla Nowak nasl.
Jurij Nitsche,
na žitnej haßy.

Wojnarski wuczobnik.
K jutram hischcze jeneho wuczobnika, kotryž móże tež twarjenje schasow nawuknycź, pytam.
O. Schubert. wojnar
na kamjentnej haßy w Budyschinje.

Wjeßne wólbne towarstwo

smeje **sobotu 25. januara** t. l. dopołdnja w **10** hodźinach w sali **serbskeje khosejownje** w Sserbskim Domje w Budyschinje
shromadźisnu
dla wólbow do kulturneje rady. Na nju pscheproschujemy wschě nasche sobustawy, gmejnskich pschedstejiczerjow, dowěrnikow a wschěch, kotsiž so sa tele należnosce sajimuja.
Pschedsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach
smeje njedźelu **26. januara** popołdnju wot 4 hodźin **khownu shromadźisnu.** Porjad: Sliczbowanja a nowowólby pschedsydstwa.
Pschedsydstwo.

Wyßozydostojnemu
knjesej

Janej Ernstej Matekej,

derjesaßłužbnemu fararjej w Barcźe,
k Jeho

25lětnemu ſaſtojńſkemu jubileju,

21. januara 1908 wotmětemu,
ſ najwyſchſchim poczeſczowanjom w dźakownej luboſczi poßwjeczene.

Schtwórtſtotetk ßwěrny duchownſkej'
Je wulka Boża hnada,
Kiž w kóždej duſchi woßadnej
Dźak Bohu ſpěwacź żada.
Hdźež ßwěrne dźěło paſtyrſke
Bóh takle hnadnje żohnuje,
Tam ſtadło Boha khwali.

My mamy tule pſchiczinu,
Dźenß Bożu miłoſcź khwalicź,
Bycź ſradni ſ zykej wutrobu
A dźakny wopor palicź:
Wón da nam duſchowpaſtyrja,
Kiž naſche duſche naßycza
Se ſtrowej, czerſtwej paſtwu.

Haj, Ty naſch ßwěrny prědarjo,
Wot Boha żohnowany,
Ssy wot naß dźenß czim horzyſcho
Wot pſcheczow pſchewodźany.
Hlej, Twoja zyła woßada
Dźenß hiſchcze bóle ſaczuwa,
Kak wjele Tebi dołži.

Ty drohe ßymjo wußywaſch
Na naſchich duſchow rolu,
Jich wěczne ſboże w myßlach maſch,
Je wucźiſch Bożu wolu;
Ty napominaſch, proßyſch naß,
So bychmy ſchli na tamny kwaß,
Kiž budże w Bożim raju.

Kaž na klětzy, tak pſchi dupje,
Na woltarju, pſchi rowach
Sso naſcha duſcha kſchewjeſche
Na Twojich kraßnych ßłowach;
Też w horju, kſchižu, khoroſczi
Twój troſcht naß móznje poßylni,
Da pokoj naſchim duſcham.

Haj, ſe ßłowom a pſthikkadom
Ty ßwoje ſtadło wodźiſch;
Też ſaczuwaſch ſe Sserbowſtwom,
Wo jeho ſboże rodźiſch;
Sa ßwoju drohn mandźelſku
Ty wuſwoli ßej Sserbowku,
Schtož bě nam Sserbam radoſcź.

Bóh ſchkituj, ſdźerž a żohnuj Cźe
Sa dalſchi běh na ſemi;
Wón wěnzuj Twoje żiwjenje
Se ſbożom, ſ radoſczemi;
A jubilej, kiž ßwjeczimy
My dźenßa ſ Tobn ßłěborny,
Njech pſchichod **kloty** wróczi!

Ф.

Zyrkwine prjódkſtejerſtwo.

Wot ßoboty

rumowanſke wupſchedawanje

po inventuriſkich płaczišnach wjele nize płaczišny!

Dźělba **dźěczažnych wobleczenjow, ſchulerſkich wobleczenjow, mužnych wobleczenjow.**

Pſchesapinaki, ſwjerſchniki, kholowy ſa dźěczi a ſroſczenych.

Holczaze wobleczenja, żaketty, mantle, kapesy, khapy, klobuki, mězy.

Żonjaze a dźěczaze **ſchórzuchi, barchentowe koſchle, kholowy, ßuknje, ſpódnje tkaniny, ſchtrympy** atd.

Zyle wurjadna tunjoſcź ßo płaczi, hdyž ßo hižo nětkole potrjeba ſa ſapoczatk ſchule a nalětni czaß nakupi!

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Sslnżobnu holzu,
młódſchu, pyta k 1. abo 15. februarej rěſniſki miſchtr **Khorla Martin** na Lubijſkej dróſy.

Sslnżobna holza,
16 hacź 17 lět ſtara, ßo k 1. abo 15. februarej do lohkej ßłużby pyta na ſchulſkej dróſy 3 II.

K jenemu knjejſtwu na wßy ßo **pěſtowcza** ſa jene dźěczo pyta. Sslużobna holza tam hižo je. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Dźěłaczerſka ßwójba
a **ßłużobna holza** ßo hnydom pytatej na
knjezim dworje w Sarěczu.

Schesty pohonej
ßo hnydom abo poſdźiſcho pyta na knjezim dworje w **Jaßońzy** pola Njeßwaczidła.

(K temu czißku pſchiloha.)

Pschiłoha k czišku 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. januara 1908.

Placišny rěsneho slotu na Draždźanskich slotnych wikach.

20. januara 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	43—45	79—83
awstriske	45—47	83—86
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—41	73 77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32 36	69—72
4. žnadnje pizowane tóžeje staroby	28—31	62—66
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38 41	71 74
2. połnomjašne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	66—70
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	30—33	60 64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—29	58—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	52—54
Byli:		
1. połnomjašne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40 45	71—76
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	36—39	68 70
3. žnadnje pizowane	32 35	62 67
Čželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyzow	43—45	71—76
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	67—69
3. žnadnje wuwite wot zyza	36—38	63—65
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich sćišćenjow w starosće hač do $1\frac{1}{4}$ léta	45 46	59—60
2. mjašne	42 43	56—57
3 žnadnje wuwite, tež ranzy a tundrošy	38—40	52—54

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 18. januara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 23. januara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	82	11	18
" . . . . . žołta	10	60	10	87	10	40	10	75
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	10	15	10	37	10	—	10	15
" nowa	—	—	—	—				
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	9	40	9	60	8	50	9	40
Wows	8	50	8	75	7	80	8	20
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	20	2	40	2	20	2	40
Pšeńčna muka 50 "	12	75	21	—	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 "	12	25	16	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	40	3	75	2	60	3	30
Ssloma . . 100 "	4	84	5	—	3	—	5	—
Proßata 822 schtuk, schtuka . .	8	—	18		—		—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	50	6	25	6	60
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	7	25	6	80	7	30
Pšeńčny gris 50 kilogr.	—	—	7	25	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 11 hr. — np. hač 11 hr. 50 np., rožka wot 10 hr 10 np hač 10 hr. 40 np., jećmjeń wot 9 hr. 55 np. hač 10 hr. — np, wowš wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyšchinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta 18 hr. 02 np. hač 18 hr. 47 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 16 hr 34 np. hač 16 hr. 59 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 13 hr 16 np hač 13 hr. 44 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

23. januara 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 30 np., pšeńca wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., jećmjeń wot 8 hr. 30 np. hač 9 hr. 10 np, wowš wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 12 hr. 50 np., žyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 80 np., ssloma (100 kilogr.) 5 hr. 70 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 24. januara: Khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje 3. njedźelu po tśioch kralach rano w 7 hodźinach duchowny Tischer serbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. farat Rěda serbśe a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła směje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Jan Lipicź, kowar w Budyšchinje, s Marju Khr. Pjechez, słužobna w Bosankezach.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Arthur Waltar, Bjedricha Roberta Eduarda Hultscha, wosy storkarja na Židowje, ž. — Max Gustav, Augusta Nowaka, klamarja w Hrubjelčźizach, ž. — Hermann Kurt, njemandź. ž. na Židowje. — Charlotta Liddy Gertrud, Khorle Waltarja Gierscha, kublerja w Bórku, dź. — Frida Bertha, Gustava Hermanna Dittricha, fórbarkarja na Židowje, dź. — Johana Emma, Khorle Augusta Běrka, khěžerja a murjerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Jan, Jana Petirscha, dźěłaćerja w Trntnowje w Cź., pošmjertny žyn. — Kurt, Franza Warecha, pschekupza w Budyšchinje, ž. — Pawoł, Hawschtyna Salma, khěžerja a pohonća na Židowje, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wosadźe**: 18. januara: Khorla August Wjazka, khěžeŕ a privatier w Tšelanach, 67 l. 10 m. 13 d. — Gustav Theodor August Leverenz, wikowarski sahrodnik w Małym Wjelkowje, 41 l. 5 m. 12 d.

W katholskej wosadźe: 13. januara: Hilžbjeta Hirschez, schwalcža s Budyšchina, 52 l. 10 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

3. njedźelu po tśioch kralach směje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt serbsku spowjednu wučbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan serbśe a $\frac{3}{4}$10 hodźin němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

3. njedźelu po tśioch kralach směje farat Domaschka rano we 8 hodźinach serbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja w 9 hodź. serbśe a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske prědowanje.

Ernst Ullrich na schulerskej haśy 12 telefon 127

porucza po tunich placišnach: **porzlinowe, schkleńczane a kamjeninowe twory.**

K twašam a druhim zwjedźenjam zo zudobja tunjo wupožčuja.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

znateje dobrosće

po najtuńšich placišnach najlěpši porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W čžwizach palenz, wot 10 litrow zo sapočzejo franko sa hotowe pjenjesy rosesćelu.

— Placišnowe sapiśy darmo a franko! —

Jeniczke zwojeho waschnja je starowuprunowane

MAGGI owe korjenjenje. Schtóž jo ras spyta, budże jo pschezo nałožeć.

Dostacź we wschěch **delikatessowych, kolonialtworowych a drogowych pschedawarnjach.**

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźěćažeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschiće po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólčažeje drasty.
Seschiće po mërje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porucža bohaty sklad ßamodźěłaneje mužazeje a hólčažeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wěžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschiće po mërje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy čo. 11.
Wulki sklad wscheje družiny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakěratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcže.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźěłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtuńschich płaćišnach.
Sklad wschěch družinow kaschćow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschěch družinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Čaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy čišło 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych čaßnikow, regulatorow, sćěnskich čaßnikow, bkudźakow.
Wuporjedźetnja.

Čaßniki a słote twory.
G. Ludwig, čaßnikat pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschećža starych kasarmow.

Čaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschě družiny čaßnikow, rjećasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rěču ßerbski.

Čaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschěch družinow dybjaćnych čaßnikow, regulatorow a stejatych čaßnikow, woßebnych debjenkow.

Čaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucža ßwój bohaty sklad słotych tworow a čaßnikow wscheje družiny.

Čaßniki a słote twory.
Pawoł Bergmann čaßnikat pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romſkemu“.
Poručam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **čaßnikow a čaßnikowych rjećasow** pschećelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju čaßnikow ßo rukuje.
— Rěču ßerbski. —

Słote a ßlěborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ßlěbornych a alfenidowych tworow.
Dźěłatnja ſa nowoscże a porjedźetnja.
Wěrowanske pjerschćenje po mërje.

Woßebita dźěłatnja ſa ßedłatſke a pólſtrowane wězy.
H. Sommer pryedy J. Kattner, pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wězy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźěłanje a pschedźěłanje wschěch pólſtrowanych **meblow**. Stajny sklad ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ſtwy tapezěruju po tunich płaćišnach.

Ssedłatnja a tapezěrowatnja.
T. Albert na hornčetſkej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wězow, nakhribjetnych měchow, gamaſchow a schulskich wězow, konjazych pschikrywow wscheje družiny, tež pſche deſchćź. Wězy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauenſteinskej haßy 4
porucža ßwój sklad ſofow, kožow, matrazow po najtuńschich płaćišnach.

Rožetnja a parna točetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybjaćnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maſchinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wězow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauenſteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźěćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźěłaćerſke wobleczenja a tholowy.

Pschedawatnja schćětkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Měješćel Wilh. Kast na Hauenſteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschěch schćětkow a barbiczowych (pinſlowych) tworow po najtuńschich płaćišnach.
Woßebitoſcże: Kardecže a włoßankowe mjećawki.
Ssamßna dźěłatnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eſchenbach naßlěd.)
Pschedawatnja a porjedźetnja wschěch hudźbnych instrumentow Sklad wschěch družinow trunow, piſtadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiaſa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowatnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje družiny. Ssamßna dźěłatnja a porjedźetnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyſy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźetnja. —

Woßebita pschedawatnja ſa amateurſkich fotografow.
R. Hnth w Budyschinje.

Fotografiſki atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźěłanje woßebnych wobraſow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiſki atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiſki atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Měrſchez naßlěd. Měješćel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maſchinski wolij, ſosforkißaty kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschě drogi a barby.

Fabrika Mischnjańſkich schijazych maſchinow.
Richard Otto. Měješćel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschěch wuſtajeńzach. — Dokładne rozwuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaćenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porucža ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honſtwańſte kłobuki, filzowe twory.

Sklad Winſkich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobućża. Porjedźetnja a dźěłatnja po mërje.

Cźrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad cźrijow ſa mužow a žony. — Ssamßne ručne dźěło. — Porjedźenje tunjo.

Wobućże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźěćazych schłórničkow. Wudźěłanje po mërje. Ssamßna porjedźetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschćźnikow a kijow.
Eduard Scholtz naßlěd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschćźnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prěnja fabrika pschedeschćźnikow a pschełóncźnikow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a počehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlěpschi wudźěłk po najtuńschich płaćišnach.

Reblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
loža
hižo po 9.50 mk.,
1pſchežne, 1½pſchežne, 2pſchežne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzěłate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitrażowe žerdże,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſcźinſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedźenje,
ſprawne poßłużenje.
Najtuńſche płaczińny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)
Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedźbujcże na moje mjeno!

Schkorunje

ſa mužſkich a žónſke
po wſchěch płaczińnach
po 8½, 9½, 10½, 12½, 15 a 18 hriwnach,
hońtwarſke, jěſdne a dołhe ſchkórnje,
pjelſcźowe a ſilzowe ſchkórnje a ſtupnje,
ſilzowe ſtupnje a toſle,
gumijowe ſtupnje,
hońtwarſke, jěſdne a tkaninowe gamaſche.
Wobhladajcże ſzebi moje 7 wukładnych woknow!
Wobuczże ſzo po měrje dźěła a wuporjedźa w ſzamſznej dźěłarni w domje.

Heinrich Mohr,
cžrijownja,
w Budyſchinje, pſchi žitnych wikach, na rózku ſzukelnſkeje haßy.

Lubijſka banka
w Lubiju w Jakſkej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón cžaß na dań ſzo dawaze pjenjeſy

pſchi wſchědnym	wupowjedźenju	3½%	na
pſchi měßacžnym	=	4%	
pſchi tſi- a ſchěſcźměßacžnym	=	4½%	lěto.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſzerbſkim domje.

Franz Marſchner
cžaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ſwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczažow** k dobroczińwemu wobkedźbowanju porucža.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczińny.

Reſtaurant
„Cſjoch rapakow“
na ſzukelnſkej haßy 20.
Kóždu ſobotu: **hrochowa ſopa ſe ſzwinjazymi wuchami.**
Pódla teho bohata jědźna kharta po niſkich płaczińnach.
Derje wothładane **piwo** a **wino.**
S počeſcźowanjom
Robert Böhmert.

Jerje

mandl po 60 np.
wulke a połne
poruczа

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy 3.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kołomaß,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho poruczа
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Czrjewa
k dźěłanju kolbaßy
poruczа Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Kupne a druhe wuczinjenja,
liscziny wscheje druziny,
próstwowne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindske sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje
leżomnoscžow,
saradzenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny borow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ßerbski. —

Spěwarske,

ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje koże
swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Najlěpsche likěry
k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwójbnym ßwjedzenjam dostawacže
we wulkej destilaziji
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje.

Wósk k krjepjenju rejwanskich kubjow
najlěpscheje hódnoscže
je dostacž pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Wuměrjenske dźěła
spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Jerje
wulke a tucžne,
mandl hižo 60 np.
poruczataj
Schieschka a Rjeczka
w Budyschinje.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje druziny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscžow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnoscžow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta s rěcžnikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucža.

Rěsniskeho wuczobnika
k jutram pyta **Otto Pětschka** na žitnej haßy.

Hólcžez, kotryž chce
kowarstwo
nawuknycž, może do wuczby stupicž p. kowarskeho mischtra **G. Urbana** w Drožđžiju.

Pěstoncža
ßo do ßłużby, hdzež maja hižo wjetschu ßłużobnu holzu, bórsy abo k 1. februarej pyta. Wscho dalsche je shonicž pola pschistajerki **Görlichoweje** na schulskej haßy 7 s napschecža měschczańskeho theatra.

Ratarsku hosposu
(kubleŕskej dźowzy ßo lěpschina dawa) a mlokowe holzy do bliskoscže Budyschina pyta
pschistajerka **Görlichowa.**

Dwě porjadnej ßerbskej
dźěłaczerskej ßwójbje
ßo k 1. haprleji abo prjedy do trajneho dźěła pytatej na knježim dworje w Czichońzach pola Budyschina.

Kruwař
ßo k pschichodnym jutram pyta. Wscho dalsche je shonicž w hoscženzu w Prěczezach.

Hólcžez, kotryž chze pjekarstwo nawuknycž, dobru wuczbu namaka pola pjekarskeho mischtra **A. Bieſolda** na bohatej haßy.

Pjekarskeho wuczobnika
k jutram pyta
E. Böhme, pjekarski mischtr
we Wulkej Dubrawje.

Pjekarskeho wuczobnika
k jutram pyta
J. Scholta, pjekarski mischtr
na garbarskej haßy 10.

Pjekarski wuczobnik
może jutry do wuczby stupicž pola **B. Hanicki,** pjekarskeho mischtra na hornczerskej haßy 5.

Wuczobnik ßo pyta.
Hólcžez, kotryž chze **tyscherstwo** nawuknycž może pschichodne jutry wuczbu namakacž pola tyscherskeho mischtra **Ernsta Hohlfelda**
w Budestezach

Tyscherskeho wuczobnika
k jutram pyta tyscher **Gruhl**
w Bolborzach.

Wuczobnik ßo pyta.
Hólza, kotryž chze schewstwo nawuknycž, jutry do wuczby pyta
Hermann Zawnik,
schewski mischtr w Rakezach.

Kowarskeho wuczobnika
s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta kowarski mischtr **Ernst Schneider**
w Budyschinje na Moltkowej drósy.

Kowarskeho wuczobnika
k bližschim jutram pyta
H. Bergt
w Huszy pola Zicžinja.

Klampnarskeho wuczobnika
k jutram pyta
R. Bürger,
klampnarski mischtr w Rakezach.

Sahrodniski wuczobnik
jutry s pschihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka w sahrodnistwje **Hermanna Strehle** w Starym Lubiju.

Swój skład
czornych a pißanych drastnych tkaninow

we wulkim wubjerku po tunich płaczisnach dobroczliwej kedźbliwoscži poruczam, teho runja błyschczaze a błukobarbne

tkaniny
k njewjesczinskej drascže
po wschěch płaczisnach, dale
pißane kaschczikate wołmjane,
połwołmjane a bawłmjane tkaniny.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 5. **Sobotu 1. februara 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Sakski krajny sejm

je wobćežowanje Njebjelčanskeho schulskeho pschedstejićerstwa na njejenake sebi napscheczo rěczaze rossudy w nastupanju doczaßneho puschczenja duchownje srakych wuczomzow s pokraczowanskeje schule sacźißnyk. Deputazija, kotraż bě wo Njebjelčanskim wobćežowanju jednaka, bě jenomyßlnje měnika, so dyrbi so wokrjeßnej schulskej inspekziji prawo wostajicź, so namjety dla doczaßneho puschczenja wuczomzow pokraczowanskeje schule pruhuje. Sapóßlanz Kokla sa Njebjelčanske wobćežowanje rěczesche a sebi pschejesche, so by schulska wyschscha wyschnosćź, dźiwajo na njedoßahanje ratarskich dźěłaczerjow, swoje prawo něschto bóle wuźiwała, po kotrymž smědźa so wuczomzy do czaßa s pokraczowanskeje schule puschczicź. Też reformar Zimmermann wobćežowanje Njebjelčanow sastupowasche. Wón měnjesche, so Njebjelčanam mjenje wo puschczenje někotrych wuczomzow s poßlednjeho lěta pokraczowanskeje schule, hacź wo rosjaßnjenje wo nastupazym sakońskim postajenju dźe. Sda so, kaž so by hacź dotal schulskim pschedstejićerstwam date prawo jim so s rekursom saßo wsako. — Kultußowy minister Beck, kotryž prěni krócź jako sastupjer kultußoweho ministerstwa rěczesche, praji, so dyrbi też w pschichodźe prawo wostacź, so schulska inspekzija tych wuczomzow na dóscźehnjenu srokosćź ducha pruhuje, kotsiž dyrbja so do czaßa s pokroczowanskeje schule puschczicź. To je so pschecźiwo Njebjelčanskemu schulskemu pschedstejićerstwu stako. Tam so sda doczaßne puschczenje porjadne bycź, mjes tym so je wone w sakonju jenoż jako wuwsocze pschedwidźene. Kultußowe ministerstwo je rossudźenje wokrjeßneje schulskeje inspekzije jako prawe pschipósnako. Ministerstwo dyrbi na to dźerźecź, so so jako žohnowanja pokne wustajenje pokraczowanskeje schule we wschěch dźělach tak pschewjeduje, so móża mkodźi ludźo s trěbnymi praktiskimi wědomosćemi do žiwjenja stupicź. — Sapóßlanz Starke psched tym warnowasche, so bychu so we wobćežowanju so pokasowaze prózowanja podpjerake. Na druhej stronje budźe pak so ratarstwu w czaßu nusneho dźěła s pschiswolenjom dowoleńzy wuczomzam pokraczowanskeje schule napscheczo pschińcź dyrbjecź. — Dr. Schill pschecźiwo Kokli a Zimmermannej rěczo sebi žadasche, so dyrbi so najwjetscha ważnosćź na to klasćź, so by pokraczowanska schula tajka wostała, kajkaż wona nětkole je.

Khěžorowe narodniny

su so wschudźe w Němskej s wulkim sahorjenjom swjecźiłe. W Barlinje běchu sjawne a mnohe privatne twarjenja s khorhojemi wupyschene. Wukładne wokna mnohich klamow wótczinske wudebjenje pokasowachu. Po rańschim piskanju, k kotremuž bě so wjele ludźi sešchło, khěžor w 9 hodźinach sbožopschecza khěžorskeje swójby, dwórskich knjesow a knjenjow a pschitomnych wjerchow pschija. ½11 hodźin khěžorskaj mandźelskaj s pschewodom do hrodowskeje kapały dźěschtaj, hdźež běchu so mjes tym sobustawy diplomatiskeho korpsa, wyßokeho semjanstwa, khěžorstwowy kanzler, poknomóznizy swjaskoweje rady atd. shromadźili. Bożu służbu mějesche wyschschi dwórski prědar dr. Dryander. Po Bożej służbje bě sbožopschecze w běłej sali. Khěžorskaj mandźelskaj psched trónom stejeschtaj, s boka njeju pschitomni wjerchojo a wjerchowki. S napschecza baldachina dwórske scharże spalěr tworjachu. Khěžorstwowemu kanzlerej khěžor a khěžorka ruku podaschtaj. Khěžor pschitomnych póßlanzow Awstriskeje, Jendźelskeje, Turkowskeje, Ameriki, Schpaniskeje, Italskeje a pschedßydow khěžorstwoweho a krajneho sejma s ruku postrowi. Potom khěžor s pschewodom badenskeho wulkowójwody, swojich synow, prynza Hendricha a wjercha Fürstenberga do brónjownje dźěsche. Psched brónjownju jeho cześna kompagnija Alexanderskeho regimenta postrowi. Na to so tsi nowe khorhoje hosdźowachu. Po wudaczu parole so pomjenowanja a powyschenja wosjewichu. Kschidłownemu adjutantej wyschkej Lauensteinej so semjanstwo spožczi. ½2 hodźin so khěžor pod ludowym sławuwołanjom do hroda wróczi.

W Draždźanach so swjedźeń khěžorowych narodninow s rańschim piskanjom sapocza. Pschipołdnju ½1 hodźiny so parola sa garnisonu wuda. Kral Bjedrich August po frontach krocżesche a potom pod pomnikom krala Jana wo ważnosczi dnja rěczesche. Tsikrócznej sławje, s kotrejž wón swoju rěcź skónczi, wojazy se sahorjenjom pschihłoßowachu. Mjes tym so wot Łobja hrimot kanonow rżesche, herzy 1. cźělneho grenaděrskeho regimenta prusku hymnu piskachu. W běhu dopołdnja kral pruskeho wurjadneho póßlanza a poknu móz mějazeho ministra w Draždźanach, prynza s Hohenlohe-Oehringen wopyta.

W prozeßu pschecźiwo hrabjomaj Hohenauej a Lynarej

je wójnski sud generala hrabju s Hohenau dla njedoßahajzych dopokasmow wuwinował, majora hrabju Lynara pak k jastwu na 1 lěto 3 měßazy dla s njewužiwanja służbneje mozy a dla pschenadźenjow pschecźiwo § 175 khostanskeho sakonja saßudźił. Kaž bě pruski minister s Einem w khěžorstwowym sejmje pschipowjedźił, je wójnski sud njedźiwajo na wołobu wußudźił. Hrabju Hohenaua je drje wójnski sud wuwinował, we wußudźe pak je so prajiło, so je wón bjes dwěla cźeźke pschenadźenje pschecźiwo pózcźiwosczi skucźił. Tychle pschenadźenjow dla so nětko hischcze hrabja Hohenau psched offizěrski cześny sud staji. Postajenja cześneho suda njesnaju ani „njedostatk doßahajzych dopokasmow“, ani „salětnjenje“, ale so jenicźzy sa tym prascheja, hacź je offizěr něschto skucźił, s cźimž mohła cześcź a nahladnosćź zyłeho offizěrstwa schkodowacź. Hrabja Hohenau je, jeli so je spósnacże wójnskeho suda prawe, sranjenje offizěrskeje cześcze sawinował, schtoż cźim cźeźscho do wahi pada, dokelž smědźesche so wón khěžoroweje pschikhilnoscze swjeßelicź, tola tuteje cześcze hódny njebě. Kaž hrabja Lynar budźe so też hrabja Hohenau bórsy wojersku suknju wußlez dyrbjecź. Khěžor budźe poßledni, kotryž budźe milosćź pschecźiwo njemu nałożicź chzycź. Wukraj dyrbi spósnacź, so so ludźo kaž hrabja Hohenau a Lynar pschi khěžorstwowym dworje njecźerpja.

Wo saßudźenju hrabje Lynara „Němski telegraf“ pische: Nawjedźite wołoby chzedźa wjedźecź, so su hrabi czaß wostajili, so mohł cźinicź, schtoż je wjele offizěrow prjedy njeho cźiniło, tak bórsy hacź bě so katastrofa nad nimi rossypka. Hrabja Lynar pak njebě tak khrobły, so by sceźěwki swojich khostajomnych skucźenjow njeßł, haj wón je pschiswolenu khwilu k temu wužił, so by swojeho wobskorżerja wobrěcźał a pohnuł, so by swoje wuprajenje wrócził. Tola swědk twjerdźe stejesche, a hrabja Lynar, kotryž njemějesche khróbłosćź k wumrjeczu, niz mjeńschu khróbłosćź namaka, w swojich wobstejnosczach psched swojeho komandeura stupicź. Hacź runje dyrbjachu służobnikowe wobskorżby pschecźiwo offizěrej doßahacź, so by pschepytanje wójnskeho suda pschecźiwo njemu nusne byłe běchu

kola pschi tym wostali, so je ßo hrabja Lynar jenoż se ßłużby puschcził a so je khwile měł, wotpucźowacź. Hakle podawki, kotrež ßu ßo w Hardenowym prozeßu psched kawniskim ßudom k rěčam pschinjeßke, ßu wojersku wyschnosć pohnuke, hrabju Hohenaua psched ßud žadacź.

Sozialdemokratiski wjednik Bebel

je na wutrobu cźežko skhorił. Wón dyrbi ßo teho dla wscheho roshorjenja hladacź. Pschi składnosczi debatty w khěžorstwowym ßejmje wo Barlinskich njeměrach dla pruskeho wólbneho sakonja je ßo Bebel do konserwatiwneho sapóßłanza Kretha, kotryż drohowu politiku saßudźowasche, s pjasczomaj dał. K rěčenju bě Bebel pschejara roshorjeny.

Pschistawk k łódźstwowemu sakonjej

je ßo w khěžorstwowym ßejmje do prěnjeho wuradźenja wsał. Po nim dyrbi ßo kóżda bitwiska łódź a kóżdy kschižak po 20 lětach se ßłużby stajicź a ßo s nowej łódźu narunacź. Nationalliberalny hrabja Oriola, ßwobodomyßlny Wiener a zentrumski Spahn pschipósnawachu, so dyrbi němske wójnske łódźstwo technischy we wyßokosczi wostacź. Hłowna wěc pak je, so ßo knježerstwo wo wobstaranje trěbnych pjenjes postara. To dyrbitaj kaž statny sekretar se Stengel pschispomni, palenzowy monopol a nowy tobakowy dawk podacź.

Bebel wěschczesche, so budźe knježerstwo bórsy nowe poßylnjenje łódźstwa žadacź. Se stajnym twarjenjom nowych łódźow my jenoż Jendźelsku wuždujemy. Nowe dawki saßo nischsche ludowe worschty potrjecha. Knježaze klaßy hańby nimaju, hdyž stajnje nowym wudawkam pschihłoßuja, tola powyschenje dokhodneho dawka wotpokasuja.

Statny sekretar s Tirpitz Bebelej snapschecźiwi, so w Jendźelskej žaneje wójnskeje łódźe nimaju, kotraž by staršcha dyźli 20 lět była. Nimamy pschiczźiny, ßwoje łódźstwo pschecźiwo jenemu wěstemu statej twaricź, na zyłym ßwěcźe wón njeby wjedźał, hdźe bychu ßebi němske a jendźelske interesy napschecźo stake. Jendźelske łódźstwo je tři krócź tak ßylne kaž němske; njemóżemy ßo s nim měricź. Pschistaw k łódźstwowemu sakonjej ßo pschija.

Wußwojenski sakoń psched prnskim semjanskim ßejmom.

Pruski wußwojenski sakoń je w semjanskim ßejmje wjetsche pschecźiwjenje namakał, hacź je knježerstwo wocźakało. Wjerchbiskop Kopp ßo pschecźiwo zykej pruskej antipólskej politizy a woßebje pschecźiwo wußwojenskemu sakonjej wupraji. Wón w ßwojej rěči rozdźěl mjes loyalnymi pólszy rěčazymi podanami a mjes Polakami radikalneje strony czinjesche. Wón ßo boji so wußwojenje, kotrež ßo jenoż se skschiwjenjom prawa a se sranjenjom wustawy pschewjesczź hodźi, derjesmylenych Polakow do rukow radikalneje strony poczěri.

Wjerch Bülow snapschecźiwi, so dyrbi ßo skutk Bjedricha Wulkeho dale wjesczź a ßo Polakam hacźenje němskich saßydlerjow napschecźo stajicź. Zenje njemóże ßo tutón sakoń jako pschikład sa wußwojenje wulkoležomnosczerjow wobhladacź. Knježerstwo žada ßebi wuwsacźne naprawy sa wuwsacźne wobstejnosczе. Jeli so ßo wußwojenskemu sakonjej njepschihłoßuje, zyła politika pschecźiwo Polakam bankrott sczini.

Pólski wjerch Radziwill měnjesche, so je tale politika hižo bankrott sczinika. Hdyž knježerstwo nětkole na wyßoke kubłowe płacźisny skorži, dyrbjało wone na ßwoje ßamßne wutrobno dyricź. Wußwojenje do wustawy a do pschipósnatych saßadow privatneho ßwójstwa srażuje.

Königsbergski wyschschi měschczanosta praji, so wußwojenje mjes Polakami njepschecźelske smyßlenje pschecźiwo Němskej sbudźi.

Sa wußwojenje rěčeschtaj hischcźe Frankfurtski wyschschi měschczanosta Adickes a Torunski wyschschi měschczanosta Kersin, mjes tym so ßo hrabja Tiele-Winkler a Droste-Vieschering s wurasnymi ßłowami pschecźiwo njemu wuprajischtaj. Skónczńje ßo sakoń 25stawatej komißiji pschipokasa.

Wudospołnjaze wólby do khěžorstwoweho ßejma

w Plesko-Rybniskim wokrjeßu w Schlesyskej ßu Polakam dobycźe pschinjeßke. Pólski kandidat, farař Wagda, je 15,091 hłoßow dostał. Sa konserwatiwneho herbskeho prynza Raczíborskeho ßo 5252, sa zentrumskeho fararja Boidola 3116 a sa sozialdemokratu Danischa 345 hłoßow woteda.

Wo lichowarstwje swjaska wobßedźerjow wuhlowych podkopkow

je ßebi skónczńje Düsseldorfska wikowanska komora w ßwojim poßlednim poßedźenju swěrika wótre ßłowo porěčeczź. Nanajbóle ßo saßudźowasche, so ßo němske wuhlo we wukraju po tunich płacźisnach pschedawa, mjes tym so w Němskej ßamej wobydlerstwo pod wyßokimi wuhlowymi płacźisnami a pod njedoßahanjom khmaneho wuhla sdychuje. Wikowanska komora je wobsamkła, żelesniske sarjadnistwo napominacź, so njeby swjaskej wobßedźerjow wuhlowych podkopkow tak dołho žanych wosow k wuwoženju wuhla do wukraja pschewostajiło, tak dołho hacź w Němskej wuhlo njedoßaha.

Wudawki sa powětrowe ballony.

Budgetowa komißija je jenohłóßnje 2½ milijona hriwnow pschiswolika, s kotrejž sumu dyrbja ßo hrabji Zeppelinej jeho wudawki sa twar dweju wodźliweju powětroweju ballonow saruńacź.

Wótrische khostanje sa njeskutki naßylnosczе a hruboscze

ßebi jedyn konserwatiwny rěčnik w prnskim krajnym ßejmje žadasche. Knježerstwo dyrbjało ßebi rosmyßlicź, hacź ßo njemělo sa bestialne njeskutki cźełne khostanje sawjescź. Najhrubischi a najhrosnischi ludźo ßo najbóle pukow boja. K lěpschemu cźłowjestwa a k schkitanju naschich žonow a dźěcźi dyrbi ßo žadacź, so bychu ßo sa tele bestije puki jako khostanje sawjedke. Tajke wobstejnosczе ßo njehodźa dlěje dźeržecź, so ßo pschezo bóle na to swucźujemy, w kóżdym stóstniku duchakhoreho cźłowjeka widźecź. Tale swucźenosć je woprawdźe sjawnje straschna. Njech ßo jenoż na srudny podawk w Allensteinje pokaże. Schtóż by hischcźe psched dwěmaj měßazomaj rjekł, so staj tamny offizěr a tamna žona duchakhoraj, teho bychu cźežko khostali. Dźenßa staj wobaj w błudniży, so byschtaj ßo wobkedźbowałoj, hacź staj duchownje strowaj. Woßebje dyrbi ßo wobžarowacź, so ßo na duchownej strowosczi pola pschestupnikow s wyschschich towarstwowych worschtow dwěluje, a to woßebje hubjeny sacźischcź cźini. Tu dyrbi ßo pscheměnjenje stacź.

Delcassé, prjedawschi franzowski minister,

je s nowa politiski ßwět do njeměra stajił. Pschi debacźe wo marokkowskich naležnosczach wón praji, so wón njeje chżył Franzowsku na konferenzu do Algercirasa dowjescź, tola hdyž je ßo wucźinjenje podpißało, dyrbi ßo wone też dźeržecź. Hdy by Franzowska dźenßa Marokkowsku puschczíła, by ßo tam jena druha móz (Delcassé měnjesche Němsku) saßydliła a potom by hischcźe cźim bóle k swadam dóschło. Delcassé dopokasowasche, so je Franzowska w marokkowskej naležnosczi napschecźo Němskej ßo sprawna a dowěrna sadźeržała. Němska njeje žaneje pschiczźiny měła, w Marokkowskej pschecźiwo Franzowskej sakrocźicź. Też němski khěžorstwowy kanzler bě pschipósnał, so dyrbjesche postupowanje Franzowskeje w Marokkowskej wschitkim k dobremu ßłużicź. Se sakrocźenjom Němskeje je ßo franzowske knježerstwo satraschicź dało. K wójnje njebudźische doschło, hdy budźische ßo Franzowska pschecźiwo swołanju Algeciraskeje konferenzy pschecźiwjała. Němska je Marokkowsku jenoż jako sapschimk wužiła, dokelž je ßo na to roshněwała, so je ßo Franzowska a sbytna Europa jeho nadknjejstwu wuwlakła. Wschě ludy, kotrymž je wo njewotwißnosczі Europy schło, ßu ßo wokoło Franzowskeje sestupałe. Algeciraska konferenza, kotraž ßo potom swoła, da do prědka widźecź, so móżesche wójna wudyricź. Wójna pak ßo Franzowskej njepschipowjedźi. Hdyž ma Franzowska ßwoje prawo sa ßebje, ßwoje swjaski a ßwoje mózne pschecźelstwa, móże wona dowěrjenje k ßebi měcź. — Deputěrtska komora bě s Delcasséowej rěču na wokomik kaž wscha wopojena. Wulka wjetschina sapóßłanzow jemu se sahorjenjom pschihłoßowasche. W Němskej ßo teho dla hižo bojachu, so mohła Delcasséowa Němskej njepschecźelska politika saßo na wjerch pschińcź. Tale bojosczź pak bě njetrjebawschi. Hdyž nětkotre dny posdźischo nětczischi franzowski minister swonkownych naležnosczow Pichon knježerstwowu měrnu politiku psched Delcasséowymi porokami sakitowasche, jemu ta ßama komora pschihłoßowasche, kotraž bě prjedy Delcasséej pschiwyskała.

Pjenjezna nusa w Turkowskej.

Sultan je poßledni czaß wjele wojakow do Mazedonskeje póßłał. Wón ßo boji, so mohła Awstriska, Italska a Grichiska jeho nadpadnycź a ßo europiskeje Turkowskeje smozowacź. Hdyž pak dyrbi ßo ßylnische wójsko w Mazedonskej wudźeržecź, ßu k temu pjenjesy nusne. Tola te ßu nětkole w sultanowych móschnjach žadne. Wójskowi lieferantojo ßu ßo sapowjedźili, turkowske wójsko dale s zyrobu saštaracź, jeli so jim sultan saštaty dołh njesaplacźi. Też wojakam je sultan hižo na 6 njedźel mjdu winojty, a dokelž nětko žaneho mjaßa wjazy njedostawaju, ßu woni jara njespokojni. Też wojerski lazaret je wot nětkotrych dnjow bjes mjaßa.

Mjes tym je ßo turkowskim wojakam w Mazedonskej schlach-

cźiło, jeneho ſ hkownych wjednikow bolharſkich ſbĕžkarjow, Sarafowa, njeſchkódneho ſčinicź. W Monaſtyrſkim vilajeczе je ßo Sarafow ßam ſatſĕlił, hdyž bĕchu turkowſzy wojazy dom wobſtupili, w kotrymž ßo wón khowaſche. Wón w domje wał pißmow bolharſkeho komiteja ſawoſtaji.

Pſchi wódnym młynje.

(Pokračowanje.)

Jako dźĕčźo bĕ Hanß huſto pſchi pſchaſach bajki powjedacź ßłyſchał, ſo bĕchu ludźo w ſtarych cźaßach njeßmĕrne pokłady ſarywali a potom na to wumrjeli; dawno ſahinjene ludy bĕchu na ßwojich rubjeżnych cźahach ſłoto a ßlĕbro ſ jeneho mĕſtna na druhe noßyli; a hdźe bĕ to woſtało? Sawĕſcźe tola hiſchcźe w ſemi. Schtó mohł to namakacź? A tak Hanß w ßwojej njemĕrnej wobraſnoſcźi na njeroſomny ßón pſchińdźe, kiž bĕ hižo pſched nim tak mnohich cźłowjekow wojebał a mnohe njeſbože ſawinył: na rycźe pokładow.

Na kromje wjerbowiny ßo wulka, ſ trawu poroſcźena hórka poſbĕhowaſche; to bĕ row Hunow, kajkichž bĕ we wokolinje wjazy. Leżomnoſcź burej ßłuſchesche, kotryž wo ſtaru hórku njerodźeſche; nĕhdy bĕ kubleŕ po pſcheczu jemu ſnateho wucźeneho knjeſa jenu ſ tutych hórkow wurycź dał. Zyła wjeß bĕ ßo pſchi tutym podawku wobdźĕliła, a tež Hanß bĕ pſchihladował, a mnoho dozpĕło ßo pſchi tym njebĕ. Nĕkotre ſtare kamjeńtne pſchiprawy a nĕſchto horncźerſkich karanow, kotreż hnydom roſpadnychu, hdyž na powĕtr pſchińdźechu, to bĕſche zyły wobßah wulkeje hórki był, a wſchitzy bĕchu ßo ſjebani cźuli. To Hanß jara derje wjedźeſche, njedźiwajo teho pſchezo ſaßo k praſtaremu pomnikej ſ pohanſkich cźaßow ſhladowaſche. Njebĕ-li ßo tež w jenej hórzy niczo namakało, mózachu tola w druhich pokłady ſkhowane bycź. Ale leżomnoſcź jeho njebĕ, a bur jemu nihdy na nihdy njebudźiſche dowolił, wurywacź.

Wobożny wón ſtadło domoj cźerjeſche. Hdyž ßo wßy bliżeſche, bĕſche na wßy njeſwucźena hara. Zyganjo ſ pißanymi ſapkatami na draſcźe, ſ bĕłymi płachtowymi woſami a ſ małymi konikami pſched nimi, bĕchu na wjeczor dozpĕli a ßebi pod nahim njebjom ßwoje lĕhwo pſchiprawichu. Ssyła cźornobrunych, roſtorhanych małych dźĕcźi ſ woſa wulĕſe a ßo, prjedy hacź mózachu ßo dohladacź, po wßy roſdźĕlichu. Zónſke, proſcho a wĕſchcźo, ſ jeneho burſkeho dwora do druheho cźahachu; mużſzy na ſtanach dźĕkachu, kurjo a ßantorjo. Kaž ſ błyſkom mkodemu paſtyŕſkemu hólzej na myßle pſchińdźe: „Zyganjo wjazy hacź druſy ludźo wjedźa, zyganjo móża wĕſchcźicź a pſchichod do prĕdka prajicź, ßnadź móża mi wukaſacź, hdźe w ſemi mohł ja pokład namakacź!“

Khwatajźy dowĕrjene ſkocźata jich wobßedźerjam woteda. Lĕdom ßebi cźaßa popſcha, ßwoju ßnadnu wjeczeŕ ſjĕſcź, a hižo khwataſche na ßmĕrkach liwkeho lĕcźneho wjeczora ſaßo ſe wßy k zyganſkemu lĕhwu won. Zuſy bĕchu ßebi woheń ſakożili a wulki kotoł nad nim powßnyli. Jaßne ßwĕtko płomjenjow żołte, zuſobne woblicźa zyganſkich żónſkich roſßwĕtleſche, kiž ßebi tam ßwoju wjeczeŕ pſchiprawichu. Na kromje lĕhwa dwaj mużſkej, po dołhoſcźi wupſcheſtrjenej, na cźopkej ſemi leżeſchtaj; kurjeſchtaj a ſdaſchtaj ßo drĕmacź, dokelž ani njerĕcźeſchtaj.

Hanßej wutroba ßłyſchomnje pukotaſche, pomału a wuſkoſtliwje kedźbnje pſchikacźi, tu jeho noha na ßuchu hakſu ſtupi, kotraž praſkajo ßo roſkama, a dźiwje ſakliwajo ßo jedyn ſ zyganow ſruna. „Schto ty, hólcźe, tule chcźeſch?“ hrożo klincźeſche.

Jeho towarſch, kiž bĕ njemyleny leżo woſtał, hnĕwnemu porucźejo ſ ruku kiwny, to bĕ wjednik cźrjódy. „To je jedyn ſe wßy“, wón rjekny, „tón ma naležnoſcź. Tež ßnadź nam dar pſchinjeße!“ ßo ſ liſchcźazej pſchecźelnoſcźu Hanßej ßamemu pſchiwobrocźi.

„Tón je tež runje na to ſapodobny!“ druhi zygan wußmĕſchejo mĕnjeſche a na hólzowu khuduſchku draſtu ſe ſazpĕwazym pohladom hladaſche, tak ſo ßo tón do wocźow ſacźerwjeni. Ssamo zyganam pſchejara ſchpatny! ßebi pſchi ßebi myßleſche. Potom pak ßo wobknježi a ſmĕrom rjekny: „Dara njenjeßu, dokelž ßam niczo nimam. Ale praſchenje chzył na waß ſtożicź, a jeli ſo te na moje ſboże wupadnje, dyrbicźe bohate myto mĕcź.“

„Najprjedy ſapkacź, potom ßo praſchej, mój pachołko!“ ſtara zyganſka żona ſ wrjeſkotatym hłoßom wołaſche a ſmorſchcźenu brunu ruku wutykowaſche. „Ty dyrbiſch mi ruku ſ zyłymi tolerjemi pokłaſcź!“

Hólz pſched tajkim żadanjom zoſaſche, ale hejtman ſtaru żónſku wotehna. „Ty ßo ſdaſch błaſen bycź!“ wón powólnje rjekny. „Schto ty chzeſch?“

„Wy zyganjo wjazy hacź druſy ludźo wĕſcźe; wy wĕſcźe, ſchto na dnu morja a ſchto w ſemi ſakhowane leži. Mózecźe wy mi pomhacź, pokład namakacź?“ Hanß napjaty ßo wopraſcha.

Wobaj mużſkaj wokomik dźiwajo ßo na ßo hladaſchtaj, potom ßo ſ hłoßom do ßmjecźa daſchtaj. „Pokład?“ wołaſchtaj. „Myßliſch dha ßebi ty, ſo bychmoj mój, hdy bychmoj mój ſakhowany pokład wjedźałoj, jón leżo woſtajiłoj a tak dołho cźakałoj, doniž ty pſchiſchoł njeby?! Jeno ßo na ßwojich pſchaſach dale na pokład praſchej, mój żaneho njewĕmoj!“ Wobożny ßo Hanß k woteńdźenju wobrocźi, widźo, ſo zyganjo jeho wußmĕſcheja. Tu ſa nim hejtman wołaſche: „W twojej wßy, ßebi myßlu, je wjazy bohatſtwow namakacź, hacź ßebi ty dźecź daſch!“

„Kak tomu tak?“ ßo Hanß wopraſcha a ßo wrócźo wobrocźi, wón zyganej njeroſymjeſche.

„Nó, myßlu ßebi, waſch mkynk, knjes Żitnak, je jara bohaty muż?“

„Schto to mje naſtupa?“ mkodźenz ßo dźiwajo wotmolwi. Tež ja ßym ßłyſchał, ſo je Żitnak jara bohaty, ale to ßu tola potom jeho pjenjeſy, a niz moje.“

Saßo ßo zyganaj ſ hłoßom ſaßmjeſchtaj. „To je prawje, pſchi tym jeno woſtań“, hejtman wotmolwi, „ale budźiſch-li potom bohaty muż, potom namaj to k wjedźenju daj!“

Wußmĕſchenje bĕ tak jaßne, ſo Hanß roſhnĕwany woteńdźe. Nimo teho ßo jemu zyganjo ani ſ najmjeńſcha njelubjachu, to cźeſtni ludźo njebĕchu, kotſiž bychu ßo ſ dźĕłom a ſ dowolenym wikowanjom żiwili. Jemu bĕ wopak, ſo bĕ ßo jich wo radu praſchał, a ßebi wotmyßli, na nich kedźbowacź, dokelž jim zyle niczo njedowĕrjeſche.

Wjazy dnjow bĕchu zyganjo wo wßy a hižo ßo na nich jara ſkorżicź pocźa. Zónſke a dźĕcźi kranychu, hdźeżkuli mózachu, a gmejna ßebi na pucźe a ßrĕdki myßleſche, kak móhli njeproſchenych hoſcźi ſaßo wotbycź.

Pſchi rĕży, kotraž mkyn cźĕrjeſche, bĕchu ßycźiſny a wjerby; Hanß bĕ ßwój prut na tołſtych kożach ßwojeho ſtadła pſchetrjebał, wón noweho trjebaſche, a hdyž bĕ ras w lĕcźe wjeczor ſkót do hródźow dohnał, pſchi rĕży po brjoſy dźĕſche, ſo by ßebi pſchihódny wjerbowy prut wupytał. W huſtej kerčźiny ſkhowany, bliſko pſchi ſtarych murjach ſtejeſche, kotreż bĕchu ſ woprĕdka pĕż byłe, kiž tež ßebi ludźo w tamnych kónzach ſ kamjeni twarjachu a ſ dornami pſchikrywachu; nĕtkole bĕ do hromady ſpadała a ſ kerkami ſaroſtka, ale ſadnja murja hiſchcźe runa ſtejeſche a nĕkajku próſdnjeńzu tworjeſche, w kotrejž móżeſchtaj dwaj cźłowjekaj pſched deſchcźom a wĕtrom derje ſchkita namakacź. To bĕ ſkhowane mĕſtno, kotrehož ani dźĕcźi rady njewopytowachu, dokelž jim tam kopſchiwy a kamjenjowe roſpadanki jich hry każachu. Cźim bóle ßo Hanß dźiwaſche, kotryž ſtaru twarbu derje ſnajeſche, hdyž hłoßy ſ wot tam ßłyſcheſche. To bĕchu mużaze hłoßy, tola ſcheptaze, ſo tola nichtó njeprawy jich ſaßłyſchał njeby.

Hólz pocźa wcźipny bycź, ſ cźicha a kedźbnje ßo bliże dokacźi a pſches ſchkałobu wobeju zyganow ſpóſna, kotrajž bĕſchtaj jeho ſ krótka tak wußmĕſchakoj a kotrajž ßo w ſtarych murjach tak wuſzy hromadu tłócźeſchtaj kaž ptacźkaj, kotrajž w hnĕdźe ßedźitaj. Pſches kerki bĕ rĕka widźecź, młynſke koło ſ hołkom klepotaſche a nahladny dwór bohateho młynka ßo nad ſchtomami wupinaſche.

Zadoſcźiwaj na nahladnu khĕżu ſ tamneho boka zyganaj wudźĕraſchtaj. „Nĕtkole ßym ßo wſchudźom dokładnje roſhladował“, hejtman ſcheptaſche, „a ßym ßo roſpóſnał. Dźenßa móżemoj ßebi to ſwĕricź! Nóż je cźĕmna, mĕßacźk njeßwĕcźi. Potajkim wſchitko tak woſtanje, kaž ßmój ßebi wotrĕcźakoj. Naſcha cźrjóda ſ woſami, ſe żónſkimi a ſ dźĕcźimi nĕtkole ßo poſbĕhuje, lĕhwo je hižo roſtorhane, gmejna naß tu nochze dlĕje cźerpicź.“ S hnĕwom cźornobrodaty muż ßo ſaßmja, ſ pjaſcźu hrożeſche.

„Rĕcź bóle ſ cźicha!“ towarſch jeho ſtrachocźiwje napominaſche, „nĕchtó mohł tola w bliſkoſcźi bycź. Mi bĕ prjedy tak, jako budźich w kerkach nĕſchto ßo ſchudrowacź ßłyſchał. Naju nichtó ßłyſchecź njeßmĕ.“

Hanß ßebi bjes mała dych ſadżerżowaſche. Schto mĕjeſchtaj zyganaj myßle cźiniź? Wjedźeſchtaj wonaj tola ßnadź pokład, kotryž chzyſchtaj wonaj ßamaj, a to zyle mjelczo ſbĕhacź?

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. (Woheńcźk.) Na leżomnoſcźi prjedawſcheju Riegerez a Dernoſchekez khĕżow na ſwonkownej lawſkej haßy, kotrejž ßo nĕtkole wottorhujetej, bĕ ßo pſched nĕkotrymi dnjemi hromada deſkow ſapaliła. Płomjenja mózachu ßo hnydom ſhaſchecź,

Dźěłacźerjo, kotsiž khěži podtorhaju, běchu ßebi w postajenych khachlach khofej pschihrěwali a ſ nastatej horzotu běchu ßo deſki saźehlike.

— (Młodoſtni paduſchi.) S tudomneje Grafiz wuhloweje wikowarnje je 13lětny hólz Tempel w njewobkedźbowanym cźaßu ſtohriwnowſku pjenjeźnu papjeru kradnył. Se ßwojim mkódſchim bratrom a ſ dwěmaj druhimaj hólzomaj, wěſtym Radzu a Sprigodu, je wón ſpakoſcźene pjenjeſy hacź do 7½ hriwny pſchecźinił.

— Sproſtnjenje tyła mjes wojakami Budyſkeho regimenta. Jedyn wojak 7. kompagnije je na ſproſtnjenje tyła ſkhorił. Tale khoroſcź je jara natykowaza a huſto k ßmjercźi dowjedźe, a jeli ſo cźłowjek wot njeje wotkhori, ma cźaß źiwjenja pod jejnymi ſcźěhwkami cźeźko cźerpicź. W Schleſyſkej a we Weſtfalskej je ßebi loni ſproſtnjenje tyła wjele woporow mjes ſroſcźenymi a dźěcźimi źadało. Skhorjeneho wojaka ßu hnydom do lazareta donjeßli. Lěkarjo ßo ſe wſchej wobhladniwoſcźu prózuja, ſo by ßo ſtraſchna khoroſcź na druhe woßoby njepſchenjeßła.

Hacź dotal njeje ßo ſproſtnjenje tyła na druhich wojakow pſchenjeßło. Wojak Wilhelm ſe Sageritz pola Großenheina, kotryž je tele dny wumrjeł, je ßo wopor tak mjenowaneje khripy ſe ſahorjenjom moſhow ſcźinił. Dźewjecźo wojazy ſe ſtarych kaſarmow, kotsiž ſnamjenja ſkhorjenja na ſproſtnjenje tyła pokaſowachu, ßo w lazarecźe wobkedźbuja, tola woni ßu nětkole hiſchcźe doſpołnje ſtrowi. Wjetſchi dźěł muźſtwow 7. kompanieje njepſchestawajźy ßwoju ſwucźenu ſnutskownu a ſwonkownu ßłużbu cźini.

Po woſſjewjenju garniſonſkeho komanda ßu w bakteriologiſkej ſtaziji w Draźdźanach w pſchipóßłanej macźiſnje ſ cźěła ſemrjeteho wojaka Wilhelma ſbudźowaki ſproſtnjenja tyła namakali. Wilhelm je potajkim na tule khoroſcź wumrjeł.

— Skoty kwaß tu pjatk měſchcźan Bohuwěr Ludwig ſe ßwojej mandźejſſkej Hanu rodź. Buhlerez ßwjecźeſche.

— Jedyn powětrowy ballon njedźelu rano tak niſko nad měſtom lecźeſche, ſo pſchi ßamym do wěże Pětrowſkeje zyrkwje ſawadźi. Kaž je ßo poſdźiſcho ſhoniło, je tónle ballon njedźelu pſchipołdnju w Kamjeńzu w Schleſyſkej k ſemi padnył. Tſjo muźojo, kotsiž w cźołmiku pod ballonom ßedźachu, dwaj knjeſaj ſ Eſſena a fabrikiſki wobßedźeŕ Schubert ſe Zitawy, běchu ßo ßobotu w połnozy w Mühlheimje nad Ruhrſkej reku ſ ballonom do powětra puſchcźili. Jěſba bě jara wětrojta.

— Byki wuběrazy ſakoń, kotryž je poßledni ſalſki ßejm pſchijał, ßo nětkotremuźkuli mjeńſchemu ratarjej njeſpodoba. Powſchitkownje ßo měni, ſo ßo ſ nim mjeńſchim wobßedźerjam wulke cźeźkoty nakładu. Pſchedßydſtwo wjeßneho wólbneho towaŕſtwa bě teho dla na ſańdźenu ßobotu ſhromadźiſnu do Sserbſkeho Doma powołało, w njej mějeſche ßo wo byki wuběrazym ſakonju jednacź. Po pſcheproſchenju bě też knjes tajny ratarſki radźicźel Steiger pſchiſchoł. Wón pytaſche wobojenje roſehnacź, ſ kotrymž ßo ſakonjej na pſchecźo hlada. W druhich krajach, w kotrychž hižo tajki ſakoń dawno wobſtcji, kaž na pſchiklad w Oldenburgſkej, ßu ßo ſ woprědka też pſchecźiwo njemu wobarali, tola nětko ßu ſ nim ſpokojom. Pſchi pſchewjedźenju ſakonjowych poſtajenjow budźe ßo knjeźeŕſtwo wſchěch wótroſcźow ſminycź pytacź. Sapóßłanz Kokla poſtajenja noweho ſakonja cźitaſche a wukłožowaſche. Też wón měnjeſche, ſo budźe ſakoń eatarſtwu wužitny, dokelž ßo ſ nim raßa naſcheho ſkota połepſche a ßo plahowanje ſkota wunoſchniſche ſcźini. Dale ſa ſakoń kubleŕ Hajna ſ Kanez, Schewcźik ſ Wudworja, Kſchižan ſ Hornjeje Hórki, Wirtt ſe Scheſchowa rěcźachu. Bjenſch ſ Boſchez ßo praſchesche, cźeho dla ßo byki, kotreż kublerjo na ßwoje ßamßne kruwy puſchcźeja, njetrjebaju wuběracź.

S tajkim wuwſacźom ßo tola njemóże wotpohlad, ſ kotrymž ßo ſakoń ſawjedźe, ſpěchowacź. K cźemuż ßo mali wobßedźerjo nuſuja, to ßo njedyrbjało wjetſchim ſpuſchcźicź. Bart ſ Brěſynki na to pokaſowaſche, ſo móhli ßo ſe ſakonjom mjeńſchi wobßedźerjo wot ryczeŕkublerjow wotwißni ſcźinicź. Tajny radźicźel Steiger k ſměrowanju praji, ſo ßo ſakoń hiſchcźe pſchemeni, jeli ſo ßo njedoſtatki pokaſuja. Wón ßam je ßo roſßudźił, ſo ſa mjeńſchich ratarjow w Budyſchinku a wokolinu jeneho byka wubracź da. Skónczńje ßo hiſchcźe wo rěſny ſkót ſawěſcźazym ſakonju rěcźeſche. Króna ſ Bukez ßebi źadaſche, ſo dyrbjał ſtat pucźowanſke pjenjeſy ſa ſkótnych lěkarjow, kotreż dyrbja gmejny dla rěſny ſkót ſawěſcźazeho ſakonja płacźicź, tutym ſarunacź. Tajny radźicźel Steiger temu połnje pſchihłoßowaſche. S rosprawjenjom tajneho radźicźela Steigera bě ſhromadźiſna połnje pſches jene. Teho dla ßo wobſamknu, jeho ſ nowa do krajneje kulturneje rady wuſwolicź.

— Prěnje cźiſło „Łužicy“ na lěto 1908 ſcźěhowaze naſtawki wopſchija: W kuſku Njewidźomneho. Zyklus baßni Jakuba Cźiſchinſkeho. Handrij, ßerbſki khěbjetaŕ. Powjedańczko ſ naſcheho ßerbſkeho luda pruſkeje hole. Spißaŕ Dobrucky. Doſkoteho kwaßa. Podaŕ M. Nawka. Jan — dobycźeŕ. Se Schieńkiewicźa pſchełożił J. Winger. Sſerbſke pißmowſtwo. Sſerbſki roshlad. — „Łužicu“ dyrbjał kóżdy ſdźěłany Sserb cźitacź. Wona pſchiſtojne a woßebne cźitanje poſkicźa a dyrbjała ßo teho dla w domje kóżdeje ßerbſkeje ſdźěłaneje ßwójby namakacź. Kóżdy měßaz jene cźiſło wukhadźa, zyły lětnik 3 hriwny płacźi.

Se **Spytez.** W tudomnym parnym młynje maſchina tele dny wopſchestawaſche. Hdyž chzyſche młynk ſa pſchicźinu hladacź, rjemjeń ſ maſchiny padźe a młynka ſ tajkim wotmachom do praweho wucha dyri, ſo ßo jemu bubonk pukny.

Se Scheſchowa. Wobdataj wot lubych dźěcźi, pſchecźelow a ſnatych, ſańdźenu njedźelu 26. wulkeho różka tudomny kowaŕſki miſchtr Auguſt Jurz a jeho mandźelſka Hana rodź. Hanuſchkez ßwój ßlěborny kwaß ßwjecźeſchtaj. Knjes Jurz, kotryž je hižo dołhe lěta ſe ßobuſtawom gmejnſkeje rady a ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa, je ßwojeho cźicheho a měrneho waſchnja dla powſchitkownje cźeſcźeny. Duž je bjes dźiwa, ſo Scheſchowjenjo na wſchěch podeńdźenjach jeho doma źiwje dźěł bjeru. Duž běchu ßo ſ pſchicźinu Jurzez ßłěborneho kwaßa nětkotſi młodźi ludźo ſeſchli, kotsiž na wjecźornych ßměrkach knjeſa Jurza a jeho mandźelſku ſ pěknym ſaſtaniczkom ſwjeßelichu. Bóh chzył dale Jurzez mandźelſkeju źohnowacź a jimaj junu ſkoty kwaß ßwjecźicź dacź.

S **Hornjeje Wjaſonzy.** So ßo njetrjebake druhe dawki powyſchicź, ßu tu wobſamkli, piwowy dawk ſawjeſcź. Piwowi picźźy budźa jón dyrbjecź njeſcź.

S **Ketliz.** Tudomneho wucźerja Rammlera, młodeho njewożenjeneho cźłowjeka, ßu wutoru wjecźor ſajeli a do Lubijſſkeho hamtſkeho ßudniſtwa wotwjedli. Kaž ßo powjeda, je ßo wón pſchecźiwo pózcźiwoſcźi pſcheſchoł.

S **Kamjenza.** Hdyž ßobotu popołdnju cźah ſ Pruſkeje nimo Nadróſneje Hrabowki jědźeſche, lokomotivnik na żeleźniſkim pſchekhodźe jeneho muźſkeho zyle bliſko pſchi koliji leżazeho wohlada, kotryž bě ßo po ſdacźu pſchejeł. Cźah teho dla wrócźo jědźeſche, ſo bychu pſchejědźeneho ſběhnyli. Hdyž pak jeho pſchimnychu, ſpóſnachu, ſo bě niz jenoż źiwy, ale też zyle njeſranjeny. Wón bě nětdźe 60lětny wobydleŕ ſ Łukez a bě, kaž praji, ſ womoru wobjaty na żeleźniſkim pſchekhodźe padnył. Budźiſche-li wón krocźel dale k koliji padnył, budźiſche wón pod lokomotivine koła pſchiſchoł.

S **Drěwzow.** Pola Kinsbórka ßo nětkotre wßy ſacźerja, dokelž ßo tam wulke wojeŕſke ſwucźowaniſchcźo pſchiprawi. Pola naß pak jena wjeß ſańdźe, dokelž ßo jejni wobydlerjo ſwěriny dla njemóża wjazy na ßwojich leżomnoſcźach ſeźiwjecź. W Starych Drěwzach bě prjedy 9 ſtatokow, nětko ßu jich tam jenoż hiſchcźe 3. Też te ßo prjedy abo poſdźiſcho ſhubja. Jelenje a dźiwje ßwinje telko ſchkody na polach nacźinjeja, ſo ßo wjazy próza njepłacźi, rolu dźěłacź. Njedawno je ßo ſaßo jena źiwnoſcź Hermancźanſkemu knjejſtwu pſchedała. Hdźeż ßu lětſtotki dołho ſprózniwi ratarjo pług wodźili, tam nětko kundroſy borkaju a kraj ßo ſ khójnami ſaßadźa. Se ſtarej wßu pak ßo też jejni wobydlerjo minu, kotrychž ßynojo ßu krajej jako wojazy a dźěłacźerjo ßłużili. W druhich ſtronach ßo wulke kubła roskuſkuja, ſo bychu ßo mali ratarjo na nich ſaßydlili. Pola naß ßo na wopak ſtawa. Cźim bóle pak make a ßrěnje ratarſke wobydleŕſtwo wotebjera, cźim bóle na druhej ſtronje niczo njewobßedźazy lud pſchiběra. Na to dyrbjało ßo pomyßlicź, hdyž ßo wßy ſahanjeja.

S **Wochos.** Nowy regenta braunſchweigſkeho kraja, prynz Jan Albrecht ſ Meklenburgſkeje, je wóndano poſtajił, ſo by kóżdy duchowny evangelſko-lutherſkeje krajneje zyrkwje wſcho, ſchtož je ßo we woßadach ſtało a ßo ſtanje, napißał do tak mjenowaneje woßadneje khroniki. Hdy bychmy to w naſchich ßerbſkich woßadach też pſchezo cźinili, by ßo wſchelake, ſchtož je pomnjecźahódne, ſa poſdźiſche cźaßy ſdźerźało.

Sa Wochożanſku woßadu mějeſche lěto 1907 wjazy tajkich ważnych podawkow hacź hewak druhe lěta. K jutram je k. faraŕ Heńczka khoroſcźe dla na wotpocźink ſchoł a bórſy po tym bu knjes A. Ryczeŕ jako nowy faraŕ ſapokaſany. Wulki ßwjedźeń běſche ſa zyku woßadu ſtoletny dopomnjeńſki ßwjedźeń wobnowjenja Cźełnjanſkeje zyrkwje. Pſchezo móże ßo na tón dźeń (27. oktobra) ſ wjeßekoſcźu a ſ dźakom ſpominacź, na kotrymž buchu tej hewak małej a khudej zyrkwicźźy też kraßne dary (ſa wjazy dyźli 800 hr.) woprowane.

Powjeſcźe ſ zyrkwinſkeho źiwjenja też wſchelake, ſchtož je ſa-

jimawe, powjedaja. Mějachmy — džak budź Bohu — wožebje ſtrowe lěto. Semrjetych bě ſ zyła 20 (hewak druhdy wjele wjazy) a běchu mjes nimi jenož 4 dźěći. Wot 16 doroſćenych běchu 12 ſtarſchi dyžli 60 lět a najwjazy ſ nich běchu 70 lět abo hiſchće ſtarſchi.

Narodźenych bě 36 dźěćatkow — 9 holzow a 27 hólzow. To budźe — dali Bóh — ſkoro małe wójſko ſ naſcheje wožady ſameje. Bóh ſdźerž jim wſchěm žiwjenje a daj jim wotroſcź jako Božim dźěćom, wožebje też trójnikam — tſjom hólzam ſbožownеje maćerje w Cźělnom, kiž ma nětko ſ wothladowanjom tych ſtrowych a cźiłych hólcźatkow wjele prózy a ſtaroſće.

S **Woleſchnizy** pola Klětneho. Schtwórtk tydźenja w nozy je žo ſtatok tudomneho ſahrodnika Mjertinka do cźiſta wotpalił. Twarjenja běchu wſchě ſe žłomu kryte. Na ſboże wětſik ſe ſtrony žužodnych, teho runja ſe žłomu krytych twarjenjow dujeſche. Temu prózowanju wohnjoweje wobory mamy žo džakowacź, ſo žo njejžu płomjenja dale roſſchěriłe. Kaž žo ſda, je žo woheń ſe ſlóſtniſkej ruku ſakožił.

S **Cźorneho Khołmza.** Cźěło jeneho něhdźe ſchtěrinjedźelſkeho dźěſcźa žu loni 28. dezembra w holi Hósnjanſkeho revěra w ſahłwcźku tcźaze namakali. Kaž žu nětko naſhonili, je macź pólſka dźěłacźerka Gorika. kotraž je w Pišanym Dole ſ pólſkim dźěłacźerjom Gaſiorowſkim hromadźe žiwa była.

S **Noweje Wžy** pola Mikowa. Pſched krótkim bě tu wožebny kwaž. Radoſtna myžl, ſ kotrejž kwažarjo ſ wěrowanja do kwažneho doma jědźechu, pak žo njejabzy do ſrudoby pſcheměni. Pohoncź jeneje kucźe bliſko kwažneho doma ſwróćí. Kucźa žo powróćí, a kwažarjo a kwažarki kucźowu tſěchu pſchetorhnywſchi žo na dróhu walichu. Někotſi ſ nich žylnje krwawjachu a běchu žo tak wobſchkodźili, ſo dyrbjachu łěkarſku pomoz pytacź. Kwažne wjeżele bě žo ſ tutym njeſbožownym podawkom khětro pokaſyło.

S **Běłeje Wody.** W jenej tudomnej ſchkleńcźerni chzedźa dźěłacźerjo 1. februara dźěło ſložicź, dokelž je jim direkzija woſjewiła, ſo žo mſda poniži.

Se **Sſlepeho.** Nuſa žo wſchelko huſa. W jenej wžy njedaloko babineho hata běchu žo w jenej korcźmje někotſi burjo tak ſhrěli, ſo dyrbjachu, hacź runje pſchi ſymnym karanje piwa žedźachu, wokna a durje ſwocźinjecź. Haj ſ někotrych žo tak horzy wodych wudymaſche, ſo druhim tołſte liza naléſechu. A ſchto bě na tym wina? Najſkerje ſamk, kotryž bě žo ſ hromadu briketow ſe ſchulſkeje kólnje ſhubił. Brikety bychu niz jenož pſchiżwojerjam, ale też wužwojerjam ſapyriłe. Někotſi měnjachu, ſo móže žo ſtražowarjej briketow ſchkoda ſ dobrowólnymi darami narunacź. Wón chzył žebi cźopłotu do ſtawow ſ piwkom ſehnacź, dokelž niczo lěpſche njeſnaje.

S **Rowneho** pola Sſlepeho. S pſchiczinu khěžorowych narodninow měješe tudomne wojeńſke towarſtwo ſabawny wjecźor. Popołdnju w 5 hodźinach žo towarſtwowe žobuſtawy ſhromadźichu a potom do cźaha žo ſeſtupawſchi ſ hudźbu a ſaklemi po wžy cźahnychu. W žedmich hodźinach žo dźiwadłowe pſchedſtajenje ſapocźa. Mjes druhim hrajeſche žo žerbſki žmĕſchk: Nad liſchcźej jamu abo ſtudentſke tryſki.“ Pſjedy teho žo wuſpěwa: „Hiſchcźe Sſerbſtwo njeſhubjene“ a po ſkónczenju pſchedſtajenja: „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“. K cźeſczi ſtarych wojowarjow ſ lěta 1870/71 žo ſ pſchewodom hużli hiſchcźe wuſpěwa: „Saža hroſy kralej Wylemej“. Pſchi wjeżełych rejach žo potom hiſchcźe dołho pěknje ſabawjachu.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Wojerowſti ławniſki žud bě twarza Pawoła Rychtarja ſ Blunja k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſažudźił, dokelž bě wón twarza Kranika ſ Bórka nabił. Pſched khoſtanſkej komoru Rychtař wudawaſche, ſo je žo pſched Kranikom jenož wobarał. Nawopak Kranik praji, ſo je jeho Rychtař w Sabrodſkim hoſcźenzu cźežko ſkſchiwdźił, ſchtrěł a potom bił. Też žwojich pomoznikow je wón na Kranika ſchcźuwał. Runje tak je murjeł Hempel do Kranika prał. Hempel bu teho dla teho runja k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſažudźeny. Hiſchcźe do wužudźenja Rychtař žwoje powołanje pſchecźiwo prěnjemu wužudej wróćí, dokelž do prědka widźeſche, ſo njeſměje žaneho wuſpěcha. Hempel bě žo wužudej ławniſkeho žuda podcźižnył.

Pſchi pukach w Blunjanſkim hoſcźenzu běchu žo pjecźa dźěłacźerjo Matěj Wyžak, bur Jurij Dejka a khěžkař Matěj Pjeſchka wjecźor 12. oktobra wobdźělili. Pſched ławniſkim žudom we Wojerezach běchu žo woni njedoſahazych dopokaſmow dla wuwinowali. Statny rěcźnik pak žo pſchecźiwo wužudej powoła, a pſched druhej inſtanzu žo wobſtorżenym dopokaſa, ſo žu wiuowacźi. Wyžak a Pjeſchka mataj teho dla po 20 hriwnach, Dejka pak 10 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja płacźicź.

⨯ Wo žrjedź rejow žo loni njedźelu 14. oktobra 14lětna žłużobna holza Sſymankez w Běłej Wodźe žmjercź wuſtróża, hdyž jej rjeknychu, ſo žo w jejnej kubinej komorje pali. „Najlěpje by było, ſo bych žo wobwěžła!“ wona ſadwělowawſchi ſawoła. Wona hnydom wjedźeſche, ſo bě woheń ſawinowała. Pſjedy hacź bě ſe žwojej pſcheczelnizu na reje ſchła, bě hiſchcźe rucźe do kubineje komory po kłobuk a żaket ſchła, tola bě ſabyła, na pucźowanſki korb ſtajenu žwěžu hažnycź. Dwě hodźinje poſdźiſcho žo zyła tſěcha paleſche. Mużakowſki ławniſki žud bě holzu, kotrejž běchu žo runje kaž jenej druhej na tej žamej kubi lěhazej holzy, wſchě wězy ſpaliłe, wot lohkomyślneho ſakoženja wohnja wuwinował, dokelž njebě na doža haże waſchnje dopokaſane, na kajke waſchnje bě woheń naſtał. Holza praji, ſo je žwězu w jenej latarni, kotraž je drje troſchku wobſchkodźena była, měła. Statny rěcźnik bě žo pſchecźiwo wužudej powołał a Sſymankez žo teho dla pſched khoſtanſku komoru žadaſche. Tam wona wudawaſche, ſo je žama žwězu haška. Pſchepytanje dopokaſa, ſo bě woheń ſ holzynej njekedźbliwoſcźu naſtał. Wona bě žama powjedała, ſo bě jejna latarnja tak rosbita była, ſo bě pſches ſchkleńzu do njeje maćacź mohła. Statny rěcźnik namjetowaſche, 20 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja, holzyny ſakitował pak ſa to rěcźeſche, ſo by žo holza wuwinowała, dokelž njeje wěſte, na kajke waſchnje je woheń naſtał, hewak pak měła žo wona jenož naždwaricź, dokelž je ſe ſhubjenjom žwojich wězow doſcź khoſtana. Dźiwajo na holzynu młodoſcź ju žudnizy jenož ſ naždwarjenjom pokhoſtachu.

⨯ Schulſkaj hólzaj Kurt Steglich a Khorla Wicźas ſ Lipoje pola Wojerez běſchtaj na pohrjebniſchcźu do pižanych ſchkleńcźanych kulow na rowach kamjenje mjetałoj a někotre kule wobſchkodźiłoj. Duž běſchtaj žo dla wężywobſchkodźenja wobſtorżiłoj. Wojerowſki ławniſki žud bě ſa to měł, ſo hólzaj njeběſchtaj ſroſumjenje ſa to měłoj, ſo je jeju njewuſchnoſcź khoſtajomna, a bě jeju wuwinował. Ssudnizy khoſtanſkeje komory pak měnjachu, ſo je ſ najmjeńſcha Wicźas wjedźał, ſo žo jeho cźinjenje khoſta a jeho teho dla ſ naždwarjenjom pokhoſtachu.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1908 dotal zaso nahromadźiło: 3 hr. — np.

Dale za njón darichu:

Kubleŕ Skop w Kołwazy . . . . . 2 hr. — np.
Farař Betlejewski w Tilicach . . . . . 4 hr. — np.

Hromadźe: 9 hr. — np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* (Jaty wupjeŕchnył.) Ssobotu dyrbjeſche žo prjedawſchi pſchekupz Schindler ſ Grimmaſkeho žudniſtwa do Hoheneckſkeho jaſtwa dowjeſcź. Krótko prjedy hacź cźah wotjědźe, Schindler žwojemu pſchewodnikej wupjeŕchny. Hacź runje běſchtej jatemu ruzy k cźěłu pſchiputanej, wón w tołſtej kurjawje do njedaloкeho lěża cźekny. Schwadronje huſarow, kotraž bě žo ſa nim puſchcźiła, žo njeporadźi, cźeknjeńza ſaſłapicź. Schindler je hižo prjedy ras jenemu žudniſkemu pſchewodnikej pola Halle ſ jědźazeho żeleſniſkeho cźaha cźeknył, a loni w novembrje bě jeho polizija w Grimmje ſajała.

* (Pſchekſchiwjerja ſaſłapili.) W Luxemburgu žu młodeho Němza ſajeli. Wón bě ſ tym podhlad ſbudźił, ſo bě žo ſ drózku do wſchěch korcźmow woſyczź dał, hdźež loyke pincźnizy poſłużeja. Tam pjenjeſy ſ hromadami wudawaſche. Bórſy žo wupokaſa, ſo bě młody cźłowjek pſchekupſki pomoznik ſ Puttlinjena, kotryž je žwojemu knjeſej 3000 hriwnow pſchekſchiwił. Kradnjenu ſumu bě wón hacź do małeho dźěła pſchecźinił.

* Pjecźoru mordarku dźěćí, 14 lětnu žłużobnu holzu Schnelliz, kotraž je w Mnichowje a wokolnoſcźi pjecź jej dowěrjenych dźěćí ſ młożowej jehłu ſakałała, žu po dołhim łěkarſkim wobkedźbowanju trajnje do błudnizy ſawrjeli.

* (Zyrkej žo wurubiła.) Pjatk w nozy žu žo paduſchi do kſchižneje zyrkwje w Liberzu w poknóżnych Cźechach dobyli a žu keluchi kradnyli a woporne kaſchcźe wurubili. Duchowni žu zyrkej ſamkli; pjedy hacź žo ſaža wotewri, dyrbi žo ſ nowa požwjeczicź.

* (Nowe mordarſtwo w Barlinje). Njedźelu popołdnju žu w Barlinje ſwudowjenu Wieſnerowu w jejnym wobydlenju ſaraženu namakali. Mordarſtwo je žo hižo pſched dwěmaj njedźelomaj ſkucźiło. Mordař je kuchinju, w kotrejž ſkónzowaneje cźěło leżeſche, ſamknył. Skónczenje tłajaze cźěło tak žylnu wóń roſſchěrjeſche, ſo ju podružnizy pytnychu. Khěžiny wobžedžeŕ da durje ſamkarjej wocźinicź.

Sastupjazym ludźom ꝣo hrósbny napohlad poskiczi. Wiesnerowej bě ꝣo nop ſ małej ꝣekeru, kotraž podla cźeła leżeſche, rosſchczępik. Na wuꝣlědźenje mordarja je polizija 1000 hriwnow wuſtajiła. Maja ſa to, ſo je mordař muž, kotryž je prjedy ras pola Wieſnerowoje bydlił.

* (Dźěczo ꝣwinjom k žratwje ꝣo cźißko.) Pola hoſczenzarja Bonczkowiza w Chelmje w Schleſyſkej ꝣłużaza holza bě ꝣobotu w nozy potajnje holczku porodźiła. So by porodźenje ſamjelczała, wona hižo někotre dny w kruwarni lěwaſche. Pjatk w nozy hoſczenzarjowa žona jene dźěczo płakacź ꝣłyſchešeſche. Naſajtra rano holzu k dźěłu wołachu. Wona rjekny, ſo je khora. Hoſczenzarzy ꝣo wěz po dobrym bycź njeſdaſche a wona poliziji powjeſcź da, kotraž babje ꝣo pſcheꝣwědczicź poruczi, ſo je holza porodźiła. Pſched żandarmom pak holza prějeſche. Skónczńje ꝣo wona wuſna, ſo je dźěczo ſadajiła a potom do hnojowoje jamy cźißła. Jamu pſchepytawſchi pak niczo njenamakachu. Hdyž holzu ſ nowa pſcheꝣłyſchachu, ꝣo wona ſkónczńje wuſna, ſo je dźěczo k ꝣwinjom cźißła. Njenaturſku macź hnydom do jaſtwa wotwjedźechu.

* (Pſched wocźomaj ꝣwojeho nawoženje ſ balkona ſkocźiła.) W Barlinje bě ꝣo 17lětna Erna L. ſe ꝣwojim nawożenju njedźelu roskorika a bě ꝣa teho dla rosſꝣudźiła, ꝣebi žiwjenje wſacź. Nawożenja njedaloko jejneho wobydlenja na jenym nowotwarje dźěłaſche. Póndźelu do pſchipołdnja, hdyž ꝣo holzyny nan hiſchcźe njebě ſ dźěła wrócził, a hdyž bě macź na khwilu wuſchła, Erna L. ꝣwojich młódſchich bratrow na dróhu póßła, tola jim pſchikaſa, ſo dyrbja w bliſkoſczi woſtacź. Potom bě ꝣo ꝣwoju najlěpſchu draſtu woblekła. Krótko do 12 hodźin wona na balkon ſtupi, hdyž ju hiſchcźe ꝣnꝣodźina poſtrowi. Hdyž potom w 12 hodźinach jejny nawożenja ſ dźěła pſchińdźe, wona ſ tſi ſkhody wyßokeho balkona dele nawożni k nohomaj ſkocźi. Tón ju ſběhny a ju do khěże donjeße. Wona bě hiſchcźe żiwa, a ſawołany lěkař ju do hojeŕnje donjeſcź da. Wbohej ꝣo ſ cźeła żiwjenje ſdźerżi.

* (Sswoju žonu ſpalicź ſpytał.) W Barlinje njedźelu wikowař Höhne w pjanoſczi herjekaſche a ꝣwoju žonu bijeſche. Do mowy ſarjadnik jemu teho dla wobydlenje wupowjedźi. W nozy w 12 hodźinach Höhna pjany domoj pſchińdźe. Jeho žona na njeho ꝣwarjeſche a potom na ſoſe ꝣedžo wußny. Pjany muž na to lampiny palak wot ballona wotſchrubowa a žonu ſ petrolejom pola, na cźoż jejnu draſtu ſapali. Hdyž dźěczi macźerne kſchiki ſaßkyſchawſchi ſ komory pſchiběżachu a woheń ſ pſchikrywami poddußychu, bě wboha žona hižo cźeło wopalena. Ju do bliżſcheje wobaleŕnje a potom do Moabitſkeje hojeŕnje dowjeſechu. Höhna cźekny, tola jeho w jenej khěži na Mulakſkej dróſy wußlědźichu a ſajachu.

* (Se żeleſniſkeho woſa won cźißnjeny.) W żeleſniſkim cźahu mjes Hamburgom a Barlinom ꝣo njedźelu rano 22lětny muſketěr Mohen ſ 28lětnym dźěłacźerjom Tomaſchewſkim do pukow da. Wobaj ſ Hamburga domoj jědźeſchtaj. Wojak dźěłacźerja, kotryž chżyſche jeho ſa krk ſhrabnycź, ſ teßakom pſches prawu ruku a ramjo rubny. Hdyž ꝣo ſe ꝣobu bědźeſchtaj, ꝣo na dobo woſowe durje wocźinichu. Tón ꝣamy wokomik Tomaſchewſki ꝣwojeho pſchecźiwnika ſhrabny a jeho ſ woſom won cźißny. Hacź bě wón ſ tutym wotpohladom durje wocźinił, abo hacź běchu ꝣo wone ꝣame wocźiniłe, njeje hiſchcźe dopokaſane. Ssobupucźowarjo w pódlanſkim kupeju, kotſiž běchu pukam pſchihladowali, ſa powjaſom ſtracha ſcźahnychu. Cźah hnydom ſaſta. Mohena na żeleſnizy leżazeho namakachu. Wón bě ꝣebi jenu nohu pſchi kulzy ſkamak, druhu nohu ꝣebi ſwinył a ꝣebi cźełko wobodrěł. Jeho do bliżſcheje wothladaŕſkeje khěżki donjeßechu a jeho tam nakhwilnje wobalichu. Tomaſchewſkemu jeho rany teho runja wobalichu a też jeho tam woſtajichu. Hdyž cźah do Barlina pſchijědźe, cźahowy wjednik podawk woſjewi. Dwórniſchcźowy pſchedſtejicźeŕ hnydom lokomotiwu ſ ludźazym woſom k wothladaŕſkej khěżzy póßła a franjeneju do Barlina dowjeſcź da. Tam wojaka do lazareta, dźěłacźerja pak do hojeŕnje dowjeſcź dachu.

* (Żałoßne njeſbože.) Jena ꝣłużobna holza w Neuzinkenhofje pſchi rěſanju pizy do maſchiny pſchińdźe. Pſchi tym ꝣo jej prawa ruka pod ramjenjom wutorhny. Holza je wumrjeła.

* (Spodźiwne wuwinjenje.) Do hojeŕnje w Bambergu žonu jeneho żeleſniſkeho ſpinarja pſchiwjeſechu, kotraž njemóżeſche hubu wjazy ſacźinicź. Tale mjerſaza khoroſcź njebě tón krócź ſ wjele powjedanjom, ale ſe ꝣylnym ſywanjom naſtała. Wuwinjene delne cźeleßno je drje ꝣo ſaßo ſrunało, pſchezo pak dyrbjał tutón podawk wſchěm kleſkawam, też mużſkim, ſ warnowanjom bycź.

* (Móz pſchiwěry.) Jedyn pólſki dźěłacźeŕ, kotryž na jenym knjeżim dworje w Türingſkej ꝣłuži, bě ꝣebi khětru ſumu pjenjes nalutował, kotruž do rubiſchka ſwjaſanu w ꝣwojim ložu khowaſche. Ras pak běchu ꝣo pjenjeſy ſhubiłe. Paduch bě měſto pjenjes jenu běrnu do rubiſchka ſwjaſał. Dokelž ꝣo podarmo ſa paduchom ꝣlědźeſche, wobkradnjeny radu pola jeneje mudreje żony py-

* W jenym papjerniku pola Halle ꝣo wutoru twarſke roſchty ſkamachu. Schtyrjo cźeßlojo ꝣo pod roſpadankami pohrjebachu, dwejo ſtaj ꝣo ſaraſyłoj, dwaj druhaj ſtaj cźeżko ſranjenaj.

* (W ꝣudźe ꝣo tepika.) W Vogelsbergu w Sakſko „Weimarſkej je ꝣo mandźelſka ratarja Kramera w ꝣudźe tepika, w kotrymż wona polecźe ſa ſłót pſchihotowaſche. Polecźe ſ wyßokeho ꝣuda cźerpajo żona do njeho ſ hkowu padźe a dyrbjeſche ꝣo w nim tepicź, dokelž nichtó w bliſkoſcźi njebě, kotryž budźiſche jej mohł pomhacź.

* Murjeŕ Rauter w Freudenhermje na reje dźěſche, mjes tym ſo jeho žona w njedźelach leżeſche. Na rejach ꝣo wón ſ ludźimi ſwadźi, ſ kotrychż wón jeneho ſakko a druheho tak cźeżko ſrani, ſo na měſtnje leżo woſta. Rautera ꝣu naſajtra we łożu ſajeli.

* (Lynchowanje w Franzowſkej.) Franzowſki lud je ſ tym jara njeſpokojom, ſo ꝣo w nowſchim cźaßu k ꝣmjercźi ſaßudźeni najhórſchi ſłóſtnizy khoſtańi ſaßudźeja. Hdyž póndźelu w Donai k ꝣmjercźi ſaßudźeneho dwójneho mordarja Vandana pſched ꝣud wjedźichu, hdźeż mějeſche ꝣo jemu woſjewicź, ſo ꝣu jeho khoſtańi wobhnadźili, jeho lud nadpadże. Żadarmojo móżachu jeho hakle wußwobodźicź, hdyž běchu jeho hižo pok morweho ſbili.

* 48lětny wucźeŕ Bräuer w Zwikowje je ſe ſchulſkimi holzami na njepózcźiwe waſchnje wobkhadźał. Tamniſcha khoſtanſka komora je jeho teho dla k jaſtwu na 2¼ lěta ſaßudźiła a jemu cźeſtne prawa na 3 lěta wotrjekła.

* (Srażenje dweju łódźow.) Pſched hollandſkim brjohom pola měſta Hoek van Holland ſtej parnej łódźi „Amſterdam“ a „Arminſter“ do ꝣo ſraſyłej. Do „Amſterdama“ ꝣo wulka dźěra wuraſy, pſches kotruż ꝣo woda do łódźe lijeſche. Łódź ꝣo pocza podnurjecź. Pucźowarjo a mużſtwo ꝣo teho dla w żołkmach na „Arminſter“ pſchewożachu. Jedyn ſ cźołkmow ſ 21 pucźowarjemi je w tołſtej kurjawje „Arminſter“ ſmylił a ꝣo do dalokeho morja ſahnał. Dźeń poſdźiſcho, hdyž ꝣo wjedro wujaßni, je jena parna łódź cźołm ſetkała a ludźi ſ njeho pſchijała.

* „Knjeże, wodaj jim; pſchetož woni njewjedźa, ſchto cźinja!“ Tele ꝣłowa bě wikowař B. we Wenſebrocku na wotrěſt jeneje póſtſkeje pſchipokaſanki napißał, hdyž ꝣudniſke khóſty ꝣudniſkej khaßy w Soltawje póßła. S tymle pſchiſpomnjenjom pak ꝣo hamtſki ꝣudnik a druſy ſaſtojnizy ſtſchiwdźeni cźujachu, kotſiž běchu w proceßu pſchecźiwo B. ꝣobu ſkutkowali. Khoſtanſka komora w Hannoverje je nětko wikowarja B. ſtſchiwdźenja dla k 200 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźiła.

* (Wulki woheń w Londonje.) Wjele khěżow je ꝣo w Londonje ſ wulkim wohnjom ſnicziło. Mjes tym ſo běchu haſcherjo w poknym dźěle, ꝣo dźěl palazeho twarjenja ſaßypny a mużſtwo pod roſpadankami pohrjeba. Schtyrjo mużojo ꝣo ſaraſychu a dwaczo ꝣo ſ dźěła cźeżko ſranichu.

* Chineſzy móŕſzy rubjeżnizy ꝣu dwě małej parnej łódźi na jěſbje ſ Hangchowa do Schangheia nadpadli. Rubjeżnizy mużſtwo a pucźowarjow pſchemochu a wulki nadobytk ſcźinichu. Nadobytk ꝣo na 100000 hriwnow wobliczа. Rubjeżnizy běchu 300 muży ꝣylni, mjes nimi běchu też někotſi wojazy.

* Wulke herbſtwo je jenej ꝣłużobnej dźowzy w Boſtonje (w połnóżnej Amerizy), wěſtej Georginje Smythez, pſchipadło. Wona je 200000 dollarow = 800000 hriwnow namrěła. Jejny rěcźnik je w jenym prozeßu dopokaſał, ſo je ꝣłużobna dźowka potomniza jendźelſkeho krala Jurja IV. ſ jeho mandźelſtwa k lěwej ruzy pſchiwěrowaneje żony Fitzherbertez.

* (Wulka horzota w Awſtralſkej.) S Melbourna piſaju, ſo w Awſtralſkej wulka horzota knježi. W Viktoriji je 22 ſe ꝣłónzom ſeżahanych woßobow wumrjeło.

* (Sbytki potepjeneje łódźe.) Pola Vancoubra (w Kanadſkej) ꝣu ꝣo ſbytki jendźelſkeje parneje łódźe „Hartfield“ k brjohej pſchipławiłe. Myßla ꝣebi, ſo je ꝣo łódź ſ zyłym mużſtwom, ſ 30 woßobow wobſtejazym, potepiła.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Sſłużobna dźowka Katharina Lederez ſ Khróſcźiz bě ꝣłużbu pola żiwnoſcźerki Schwurakoweje w Jaßeńzy ꝣamowólnje wopuſchczika. Wona bě ꝣo teho dla loni 3. dezembra pſched ławniſki ꝣud żadała, tola dokelž Schwurakowa njebě namjet ſtajiła, ſo by ꝣo wona khoſtała, bě ju ꝣud wuwinował. Powołanje ſtatneho rěcźnika pſchecźiwo tutemu wußudej ꝣo ſacźißny.

Moje lětuſche

inventurſke rumowanſke wupſchedawanje

budźe

ſchtwórtk **6. februara,** | **pjatk** **7. februara,** | **ſzobotu** **8. februara.**

Wone wſchě wotdźělenja mojeho ſkłada wopſchija.

Wołmjane draſtne tkaniny, bawłjane twory, židźane tkaniny, žonjaza draſta.

Jan Jurij Pahn.

Drjewowa awkzija

Pónđelu 3. februara dopołdnja wot 9 hodźin ma ſzo na knježim **Kobliczańſtkim** revěrje — pſchi Skyczińſkej mjeſy a na haczenjach — ſcźěhowaze drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

21 rm. brěſowych ſchcźěpow, 5 rm. brěſowych kuluchow,
9 = dubowych kuluchow, 16 rm. wólſchowych a
243 liſcźodrjewowych dołhich hromadow.

Sapoczatk na Kobliczańſko-Drěwczańſkim puczu pſchi Skyczińſkim haczе.

36 kubikm. tołſtych brěſow a 5 kubikm. wólſchow je tam ſe ſzwobodneje ruki na pſchedań.

We Wyßokej pola Rakez, 25. januara 1908.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
L. Goers.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 5. februara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ſzo na wuſtawowym hajniſkim revěrje m **Pſchiwczizach**

170 twjerdych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

P. Toepfer.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 10. februara 1908 popołdnju wot 2 hodźin ma ſzo w **Heldez reſtawraziji w Hunczerizach** ſcźěhowaze drjewo, na **Huſczańſkim hajniſkim a pódlańſkim hajniſkim revěrje** w 5., 6. a 7. wotdźělenju, w Koczičańſkim haju, we 18. wotdźělenju w Huſczańſkim lěßu, w 24. wotdźělenju pſchi Hunczericzańſkim młynſkim haczе, w parku a Holczańſkej remiſy ſeſtajane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako:

270 krutych žerdźow, 8—9 cm delnjeje tołſtoſcźe,
310 = = 10—12 = = =
116 = = 13—15 = = =
7 rm twjerdych palnych ſchcźěpow,
10 = mjehkich palnych ſchcźěpow,
98 = twjerdych palnych klumpachow,
183 = mjehkich palnych klumpachow,
7 = twjerdych repuchow,
15,5 = mjehkich repuchow,
500 tyczow, 4—7 cm delnjeje tołſtoſcźe,
110 dołhich hromadow,
43 rm twjerdeje palneje walczźiny a
340 = mjehkeje palneje walczźiny.

Huſczańſke hajniſtwo, 28. januara 1908.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 3. februara 1908 ma ſzo dopołdnja wot 9 hodźin **w Huczinjanſkim hoſczenzu** ſcźěhowaze drjewo, na **Maleſchanſtkim** hajniſkim a pódlanſkim hajniſkim revěrje ſeſtajane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to:

80 khójnowych krutych žerdźow, 10—15 cm delnjeje tołſtoſcźe,
$9^1/_2$ rm twjerdych palnych ſchcźěpow,
$46^1/_2$ = = = kuluchow,
200 rm mjehkich palnych kuluchow,
200 = mjehkich repuchow,
80 = mjehkeje walczźiny,
1000 twjerdych walczźkow,
216 twjerdych dołhich hromadow.

Drjewo je ſeſtajene w Stróżańſkej holi, w 20. a 21. wotdźělenju, pſchi dubininych haczenjach, w farſkim haczе pola Huczźiny a pſchi wulkim haczе pola Maleſchez.

Huſczańſke hajniſtwo, 22. januara 1908.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 3. februara t. l. ma ſzo popołdnju wot 1 hodźiny na Wokranczańſkim knježim revěrje zyle pſchi Małoſuborniczańſkich mjeſach ſcźěhowaze drjewo:

30 rm. khójnowych ſchcźěpow,
30 = = kuluchow,
50 tołſtych brěſowych dołhich hromadow,
200 khójnowych hałoſowych hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchi Luſaziji w Suborniczźy.

W Huczinje, 28. januara 1908.

Robert Mitschke.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 6. februara t. l. ma ſzo na **Hrodźiſchczańſkim revěrje** něhdźe

100 tołſtych khójnowych dołhich hromadow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodźinach w ſadnich kerkach.

Uhras, hajnik.

Mi ßu husto moji skasowarjo wosjewili, so je ßo powjedanje rosnjeßło, so ßym ßwoje

kryjerſtwo ſchifrowych tſěchow

wotedał. Najſkerje ßu ßebi to moji konkurrentojo wumyßlili, duž warnuju, tajke powjedanje dale rosſchěrjecź.

Wosjewjam ſ tutym, so ßym kryjerſtwo ſchifrowych tſěchow bjes wobmjesowanja wjedł a so jo pſchichodnje też dale wjedu.

S dobom ßo tym, kotſiž twarja, k wuwjedźenju **ſchifroweho krycźa** poruczam. Mi je mózno, dokelž ßym ſchifer pſchihódnje nakupił, najtuńſche płaczisny wobliczecź.

S poczesczowanjom

August Schumann,
miſchtr ſchifroweho krycźa
w Budyſchinje na Tſělanſkej drózy 6.

Dr. med. Witt,

prakt. lěkař, hojeŕ a laſeńk

a

dr. med. Wittowa-Ballien,

lěkařka ſa zóuſke a dźěczi

bydlitaj nětko

na Hoſchiz haßy 27a.

Wobydlerjo wßow,

kotſiž ßo dla lěpſcheho wuwužiwanja mloka wo ſałoženje mlokarńjow ſajimuja, ßo proſcha, ſo bychu ßwoju adreßu we wudawarni Serb. Nowin wotedali.

Pſcheßadźowanje leżomnoſcze.

Dla dźělenja herbſtwa ma ßo **leżomnoſcź ſemrjeteho E. Pfennigwertha w Dobroſchezach** pola Njeßwaczidła wop. kataſt. cźißko 3, 7 hektarow 79,7 ara wulka, **11. februara** dopołdnja w 10 hodźinach na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo w termiji wosjewja. **Herbjo.**

Dźěłacźerjow

pyta

tonowa dźěłarńja we Wětrowje
pola Njeßwaczidła.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revěrje.

Wutoru 4. februara 1908 dopołdnja ½10 hodźin ma ßo tam

250 tołſtych kłójnowych hromadow,
50 kłójnowych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pola pſcheběhańzy pſchi Drobjanſko-Njeßwaczidliſkim pucźu.

Minakalſke hajniſtwo, 29. januara 1908.

Mauke.

Holzu,

kotraž jutry ſchulu wukhodźi, pſchi pſcheczelnym wobkhadźenju do lohkeje ßłużby pyta **Hana Lehmannowa** na ſwonkownej lawſkej haßy 28.

Sſłużobnu holzu

cźiſtu, ſprawnu, k 1. měrzej abo prjedy pyta mandźelſka profeßora Plewki na ſnutskownej lawſkej haßy 2 po 2 ſkhodomaj.

Sahrodniſki wucźobnik.

Sſylny, ſprawny hólz, kotryž chze ſahrodniſtwo nawuknycź, móże jutry wucźbu namakacź pola **Maxa Klauſcha** w Budyſchinje.

Schewſkeho wucźobnika

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta **H. Schäfer,** ſchewſchi miſchtr, na ſadnjej bohatej haßy cźo. 8 po 1 ſth.

Rjana ſahrodniſka żiwnoſcź

ſ něhdźe 35 kórzami pola a łuki ſ maßiwnymi twarjenjemi, ſ 11730 hr. wopalneje kaßy je jara płaczisny hódno na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje **H. Liebſch.**

Khěża

ſ 1 kórzom pola je ſemrjecźa dla w Nowym Łuſcźu pola Njeßwaczidła hnydom płaczisny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 5 abo pola **E. Rjeczki** w Bukojnje pola Hucźiny.

Byk,

kiž móże ßłużbu cźinicź. je na pſchedań w Nowym Bronju cźißko 17 pola Radworja.

Ssucźelna kruwa,

młoda, je na pſchedań w Ssowrjezach cźißko 9.

Ssuproſchna ranza,

rjana, bliſko k proßatam, je na pſchedań w Koßłowje cźißko 15.

Proßata,

jara rjane, ßu na pſchedań w kuble cźißko 47 w Boſchezach p. Kubſchiz.

Żónſke

trajne dźěło namakaju pola
A. W. Altmanna w Budyſchinje.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, **9. małeho różka,** popołdnju w 4 hodźinach posedźenje.

Knjez Wojnaŕ ze Žornosyk je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźělenje wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Klětneho!

Pjatk **7.** a njedźelu **9. februara 1908** budźe w **Fuderez reſtawraziji w Klětnom**

wulki

kóſłopiwowy ßwjedźeń.

Kóſłowe kołbaſti a pampuchi.
Kóſłowe cźapki a rjetkej darmo.
Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Guſtav Fuder.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! **Njedźelu 2. februara** pójdźemy wſchitzy

do **Noweje Jaßońzy**

k rejam.

Tam budźe rjenje.

Pſchecźelnje pſcheproſcha

P. Hofmnn.

Sſłużobnu holzu,

ſprawnu a pilnu, do domjazeho dźěła, kotraž pak móże też w khlamach pomhacź, pyta rěſniſki miſchtr **Stephan** pſchi ßerbſkich hrjebjach 40.

Dźěłacźerſka ßwójba

ſ dobrymi wopißmami ßo ſ wulkej mſdu bliſko Budyſchina pyta. Sso ſamolwicź p. reſtawratéra **Lebelta** pſchi żitnych wikach.

Sſylny hólz,

kotryž jutry ſchulu wukhodźi, ßo do reſtawrazije na Wjaſonſkej Horje (Reſtaurant Waltenberg) pola Delnjeje Wjaſońzy (Ried.-Neukirch) ſa domjazeho pachoła pyta. Dalſche je ſhonicź pola pſchekupza **Franza Wölſla** w Budyſchinje.

Kruwaŕ

ßo k pſchichodnym jutram pyta. Wſcho dalſche je ſhonicź w hoſcźenzu w Prěcźezach.

Pohoncź

ßo hnydom abo poſdźiſcho bliſko Budyſchina na burſke kubło pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Swój slub z knježnu **Leńku Falcec,** dźowku hamtskeho předstejerja a rentmištra knjeza **Arnošta Falca** a jeho knjenje mandźelskeje **Hany** rodź. **Šołćic** dowola sebi wozjewić

duchowny **Jan Kapleŕ.**

We Łupoji, we wulkim różku 1908.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 5 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. februara 1908.

Placišny rěsneho skotu na Draždźanskich skotnych wikach.

27. januara 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacž do 6 lět	43—45	79—83
awstriske	45—47	83—86
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—42	73 78
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—36	67—72
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	28—31	62—66
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosce	38—41	71—74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacž do 7 lět	34—37	66—70
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	30—33	60—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26—29	56—59
5. ßnadnje pizowanc krowy a jałojzy	—	52—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosce	40—45	71—76
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	36—39	68—70
3. ßnadnje pizowane	32 35	62 - 67
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—50	77—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	74—76
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—44	68—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchižењow w starosty hacž do $1\frac{1}{4}$ léta	46—48	60—62
2. mjaßne	48—49	62—63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—43	54—57

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 25. januara 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 30. januara 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza — běla	—	—	—	—	10	82	11	18
" — žołta	10	45	10	70	10	40	10	75
" — nowa	—	—	—	—				
Rožka	10	—	10	30	10	—	10	15
" — nowa	—	—	—	—				
Ječmjeń	9	40	9	60	8	50	9	40
Wows	8	50	8	70	7	80	8	20
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra — 1 kilogr.	2	30	2	40	2	20	2	40
Pschenična muka — 50 "	12	75	20	75	—	—	—	—
Ržana muka — 50 "	12	25	16	25	—	—	—	—
Ssyno — 50 "	3	50	3	80	2	60	3	30
Ssloma — 100 "	4	84	5	—	3	—	5	—
Proßata 840 schtuk, schtuka	9	—	19	—	—		—	—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	50	6	25	6	60
Ržane wotruby — 50 kilogr.	—	—	7	25	6	80	7	30
Pschenčny gris — 50 kilogr.	—	—	7	25	—	—	—	—
Ržany gris — 50 kilogr.	—	—	8	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běle) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 11 hr. — np. hacž 11 hr. 50 np., rožka wot 10 hr 10 np hacž 10 hr. 40 np., ječmjeń wot 9 hr. 55 np. hacž 10 hr. — np, wowš wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 65 np.

W Budyschinje płacęsche: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta 17 hr. 76 np. hacž 18 hr 09 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 16 hr. — np. hacž 16 hr. 48 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz ječmjenja po 140 puntach 13 hr. 16 np hacž 13 hr. 44 np.

Wiczne płacišny w Kamjenzu.

30. januara 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 75 np., pschenza wot 10 hr. 25 np. hacž 10 hr. 50 np., ječmjeń wot 8 hr. 30 np. hacž 9 hr. 10 np, wowš wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 15 hr. — np. hróch 12 hr. 50 np., žyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 80 np., ßloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 31. januara: Rjane a symnischo.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 4. njedźelu po tsjoch kralach rano w 7 hodźinach farar Räda žerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodź. duchowny Tischer žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Wutoru wječor w 7 hodźinach budze biblisko hodźina w Sslonej Borschczi. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Klimant, Handrija Bryče, dźěłaćerja w Makym Wjelkowje, ž. — Bruno Waltat, Gustava Adolfa Schczěpana, murjerja w Hrubjelčizach, ž. — Alwin Max, Maxa Alwina Kalicha, murjerja w Bórku, ž. — Kurt Pawoł, njemandź. ž. w Sréschinje. — Martha Augusta, Pawoła Augusta Beckerta, dźěłaćerja w Czichońzach, dź. — Ella Hedwig, njemandź. dź. w Sczijezach.

W katholskej zyrkwi: Hedwig, Adolfa Winklera, wojnarja w Budyschinje, dź. — Albert, Bruna Stenzla, seminarskeho wyschscheho wuczerja w Budyschinje, ž — Hana, Miklawscha Kubascha, dźěłaćerja w Budyschinje, dź. — Jurij, Miklawscha Lebsy, dźěłaćerja w Budyschinje, ž. — Sofie, Hendricha Andrzejaka, wojnarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeł:

W Michalskej wožadze: 25. januara: Bjedrich Ernst Zinke, krajnokhudy pjekat ſ Kleinröhrsdorfa we wokrjeżnej khorowni na Židowje, 54 l. 3 m. 12 d. — Morwa narodźena dź. Jana Kuppera, pohonca w Bórku. — 26. Wylem Wobst, dźěłaćer ſ Delnich Pózkowow, we wokrjeżnej khorowni na Židowje, 71 l. 2 m. 8 d. — 27. Pawoł August, Augusta Hermanna Duba, žiwnosćerja w Brěsowje, 4 m. 14 d. — 28. Frida Emma, njemandź. dź. w Sczijezach, 3 m. 15 d, — Emil Pawoł, Bjedricha Ernsta Reinholda Forkera, fabrikarja w Dobruschi, ž., 7 m. 25 d. — 30. Margareta Wanda, Ernsta Luisa Linki, dźěłaćerja na Židowje, dź., 1 l. 15 d.

W katholskej wožadze: 23. januara: Marja Welsez (mjen. Wulenkowa) w Budyschinje, 74 l. 11 m. 1 d. — 25. Hendrich Rebisz, dźěłaćer w Khrósćze (w Adolfskej hěcze), wumrje w tudomnej khorowni, 24 l.

Zyrkwinske powjesćcze ſ Hodźija.

4. njedźelu po tsjoch kralach smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodźin žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćcze ſ Budestez.

4. njedźelu po tsjoch kralach smeje duchowny Boitz rano we 8 hodźinach žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodź. žerbske a $\frac{1}{2}$11 hodź. němske prědowanje.

Wulke inventurske

wupschedawanje.

Do wupschedawanja pschińdźe, so bych je rucze wotbył, wulka dźělba

dźěczazych

wobleczenjow,

prjedy 4 hacž 8 mk., nětko $2\frac{1}{2}$ hacž 5 mk.,

dźělba

ßuknjanych kholowow,

prjedy 4 hacž 10 mk., nětko $2\frac{1}{2}$ hacž 6 mk.

Reinhold Neugebauer

pschi hlownym torhoschczu 5. **w Budyschinje** pschi hlownym torhoschczu 5.

Meblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haßy 9.

Najlépſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńčane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſoſowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtolpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſcheżne, 1½pſcheżne, 2pſcheżne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dżělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a dróžſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdże,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedżenje,
ſprawne poßłużenje.
Najtuńſche płaczińy.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedżbujcże
na moje mjeno!

Inventurske wupschedawanje
po wurjadnje tunich płaczińach.

Poručamoj tule kóżde lěto jenož raz ßo poſkiczazu ſkładnoſcź k nadpadnje tunjemu kupowanju najdalſchej kedżbliwoſczi.

Dżělba **dżěczazych ſchtrympow** hižo po 20 np.,
dżělba **dżěczazych khapow,** kóżda po 50 np.,
dżělba **ſchtrykowanych dżěczazych ſzuknicżkow** po 38 np.,
dżělba **barchentowych dżěczazych wobleczeńjow** hižo po 50 np.,
dżělba **barchentowych koſchlow** ſa żónſke po 125 np.,
dżělba **Ia. barchentowych koſchlow** ſa mużſkich po 1 mk.,
dżělba **normalnych koſchlow a kholowow** po 70 np.,
dżělba **rukawatych lazow** hižo po 1 mk.,
dżělba **ſchantkow,** ½ duzenta hižo po 65 np.,
dżělba **wutrěwanſkich rubiſchczow** ſ pißmom, ½ duzenta 1 mk. 50 np.,
dżělba **ſzlomnikow,** woßebje cżežkich, 1 mk. 35 np.,
dżělba **ſpanſkich pſchikrywow** (dekow) wurjadnje tunjo, 95 np.,
dżělba **hotowych wupjerkow** a **zychow** po 250 np.,
dżělba **żónſkich blnſow,** nětkole 1 a 2 mk.,
dżělba **reformſkich ſchórzuchow,** nětkole 1 mk. 10 np.,
dżělba **kalmukowych ſpódnich ſzuknjow,** 90 np.,
dżělba **ſchtaltow,** ſ wjetſcha ſe ſpiralnymi pjerami, po 95 np.,
dżělba **ſchórzuſchkow** hižo po 20 np.,
dżělba **ſoſowych puzakow** hižo po 50 np.,
dżělba **ſoſowych pſchikrywow** hižo po 5 np.,
dżělba **linoleumowych běhaczow,** meter hižo po 75 np.

Wulka dżělba dżěczazych ſchórzuchow
k ſelenoſchtwórtkowſkim daram,
wißate ſchórzuchi, pißane, hižo po 35 np.,
reformſke ſchórzuchi, cżorne, po 50 a 75 np.,
holczaze ſchórzuchi, běłe ſ wuſchiwanjom, 40 np.
Tſi krócź wjazy hódne.

Philippi & Co.
na bohatej haßy 3, delka
a po 1 ſkhodźe.
Telefon cżo. 488.

Pſchichodny ſchtwórtk cżerſtwe dóńdu:
Schelſke rybby,
kabliau,
cżerwjene jaſyki,
ſelene jerje;
dale poručam:
pjeczene jerje,
delikateßowe jerje,
Bismarckſke jerje,
ſwite mopſy w tyſach,
ruſke ſardiny,
ſardiny we wolijn
atd. atd.
Gustav Küttner nasl.
Richard Weigel.
Najtuńſcha kupowarnja ſa ſaßopſchedawarjow a wulkokonſumentow.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomaß,
maſchinſki wolij
najlépſchi a najtuńſcho poručza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Jerje
mandl po 60 np.
wulke a połne
poručza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Hróch, ſzoki,
buny, rajß,
jahły, hejduſchku,
krupy, nudle,
dobre ſzłódke ſzuſchene
ſzłowki,
dobru
pſcheńczmu muku
poručza
Khorla Karohwe
pſchi žitnych wikach.

Moje rumowanske wupschedawanje sapoczinje sso pjatk 31. januara.

Na pschedań pschiňdu wjetsche dźělby tworow, kotrež sym na kupowanskim puczowanju směschnje tunjo nakupił, teho runja sbytki a we wukładnym woknje njenahladne sczinjene wězy. Wosebje ma sso wusběhnycz:

1 dźělba žonjazych a dźěczazych schatow s 1/3 ponižerja.

1 dźělba domjazych blusow, 6 hriwnow hódnych, **nětko 2 mk. 65 np.**

1 dźělba batistowych blusow, 7, 5 hr. hódnych nětkole 4 mk. 20 np., 2 mk. 75 np.

1 dźělba koschlow a kholowow, 12 a 9 mk. hódnych, nětkole 6 a 5 mk.

1 dźělba žonjazych rukajzow, 1 mk. hódnych, nětko 48 np.
1 dźělba paßow, rueżnych dźělow, dźěczazych lazow, wolmjanych schtrympow.

Dźělba schórzuchow kóždeje druźiny.

1 dźělba sbytkow wuschiwanjow, wokoloschijazych wjasakow.

1 dźělba kostumskich ßuknjow, blusow a wosebnych spódnich ßuknjow.

Na wschě **symske wězy, trikotaże, pótniki, houtwatske lazy, rukajzy, soki a schtrympy, balske schawle** **10 % rabatta.** Jenož dobra hódna twora sso pschedawa, žane stare wězy, kotrychž nimam.

Walter Noebel na bohatej haßy 14,
wosebita pschedawarnja sa běle a wolmjane twory, schwadliku potrjebu.

Jerje

wulke a tucżne,
mandl hižo 60 np.
poručataj
Schieschka a Rjeczka
w Budyschinje.

Najlěpsche likěry

k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwójbnym ßwjedżenjam dostawacże
we wulkej destilaziji
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje.

Wuměrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Czrjewa

k dźělanju kolbaßy
poručza **Otto Pětschka**
na žitnej haßy.

Kupne

a druhe wuczinjenja, liscziny wscheje druźiny, próstwowne pisma wo wobhnadżenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje ležomnoscżow, saradżenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ßerbski. —

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón czaß na dań sso dawaze pjenjesy

pschi wschědnym	wupowjedżenju s	3½ %	na
pschi měßacznym	=	4 %	lěto.
pschi tsi- a schěsczměßacznym	=	4½ %	

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Spěwarske,

ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wosebnje do czelazeje kože
swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Rěsnik Schäfer s Lejna

poručza **sobotu w Budyschinje:**
rjane howjase mjaßo, teho runja tucżne **swinjaze mjaßo, bělu** a czerstwu **metowu kolbaßu** po tunich płaczisnach.

Wósk

k krjepjenju rejwanskich kubjow
najlěpscheje hódnosczże
je dostacz pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Swój skład

cžornych a pišanych drastnych tkaninow

we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach dobroczišwej kedžbliwosczi poručam, teho runja błyschczaze a błukobarbne

tkaniny

k njewjesczinskej drascze

po wschěch płaczišnach, dale

pišane kaschczikate wolmjane, polwolmjane a bawłmjane tkaniny.

Emil Wehrle na jerjowej haszy 7.

Franz Marschner

cžasznikat w Budyschinje
na bohatej haszy 9
swój skład **cžasznikow** a **cžasznikowych rjeczazow** k dobroczišwemu wobkedžbowanju poručа.

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaczišny.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobrosczе

po najtuńschich płaczišnach najlěpschi poručа

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow žo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy rosesczelu.

— Płaczišnowe sapišy darmo a franko! —

Kmótsaze džaki

žu dostacz
we wudawarni
Serb. Nowin.

Liebsch,
žudniski aktuar sw. žłužby
na žukelnskej haszy 34
pišarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziške, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon cžišło 177. —
Pschesadžowanje ležomnosczow.

Sorno schrótuje

tunjo **stary młyn w Jažońzy** pola Njeżwacžidła.

Ssuscheny **žwinjazy brjuch** pschi wotewsaczu 5 puntow punt po 75 np., wuschkrjeny **łój** punt po 50 np., **žadło** punt po 65 np. poručа **Otto Pětschka** na žitnej haszy.

Khěža se sahrodu cžišło 29b w Cžornjowje pola Pomorz je se žwobodneje ruki na pschedań.

Khěža

cžišło 31 w Porschizach je na pschedań. Wscho dalsche je shonicz cžišło 42 tam.

Khěža, maživna, blisko zyrkzami pola a łuki, je płaczišny hódno na pschedań. Dalsche wukasuje **Liebsch,** aktuar sw. žłužby.

Ernst Ullrich

na schulerskej haszy 12
telefon 127

poručа po tunich płaczišnach: **porzlinowe, schkleńczane a kamjeninowe twory.**

K kwažam a druhim žwjedženjam žo žudobja tunjo wupožczenja.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pišarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liszinow** wscheje druziny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnosczow,** srjadowanje sawostajenstwow a džělenja herbstwow, na pscheżadžowanje pschedawanje ležomnosczow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe lěta s rěcznikowym sekretarom był, žo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Hólczež, kotryž chze
kowarstwo
nawuknycz, móže do wucžby stupicz p. kowarskeho mischtra **G. Urbana** a Droždžiju.

Hólz, kotryž chze
młynstwo
nawuknycz, móže do wucžby stupicz pola **Augusta Bjara** w Czerwjenych Nožlizach.

Džełaczerska žwójba

a **žłužobna holza** žo hnydom pytatej na
knježim dworje w Sarěczu.

Dobru pensiju

schulerjo dostanu pola **Riemeroweje** na schulskej drósy cžišło 6 po 3 skhodach.

Sslužobna holza,

16 hacž 17 lět stara, žo bórsy s wulkej msdu na jene ryczerkubło pyta. Hdže? je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Kucharki, stwinske a žłužobne holzy, hródzne holzy a tajke k žwinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, džełaczerske žwójby do tudomnych a Draždžanskich stron, kaž tež hólzow a holzy, kotrež jutry schulu wukhodza, pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Kruwa, mloda s cželeczom, teho runja
twarske drjewo
je na pschedań w Minekale cžo. 9.

Wyšokošueželna kruwa

je na pschedań w Sslonej Borschczi cžišło 6.

Wobydlenje

je k 1. haprleji 1908 w Dobroschezach cžišło 21 B pola Njeżwacžidła na pschenajecze.

Wučžobnik

s dobrej schulskej wědomosczu žo do mojeje kolonialtworoweje pschedawarnje blizšche jutry pyta.

Khorla Nowak nasl.
Jurij Nitsche,
na žitnej haszy.

Wojnarski wučžobnik.

K jutram hischcze jeneho wučžobnika, kotryž może tež twarjenje schašow nawuknycz, pytam.

O. Schubert. wojnar
na kamjentnej haszy w Budyschinje.

Rěsniskeho wučžobnika

k jutram pyta **Otto Pětschka** na žitnej haszy.

Wučžobnik žo pyta.

Hólza, kotryž chze schewstwo nawuknycz, jutry do wucžby pyta
Hermann Zawnik,
schewski mischtr w Rakezach.

Kowarskeho wučžobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta kowarski mischtr **Ernst Schneider** w Budyschinje na Moltkowej drósy.

Wučžobnik žo pyta.

Hólczež, kotryž chze **tyscherstwo** nawuknycz może pschichodne jutry wucžbu namakacz pola tyscherskeho mischtra **Ernsta Hohlfelda** w Budestezach

---

Klampnarskeho wučžobnika

k jutram pyta
R. Bürger,
klampnarski mischtr w Rakezach.

Hólczež, kotryž chze pjekarstwo nawuknycz, dobru wucžbu namaka pola pjekarskeho mischtra **A. Bieszolda** na bohatej haszy.

Pjekarskeho wučžobnika

k jutram pyta
E. Böhme, pjekarski mischtr we Wulkej Dubrawje.

Pjekarskeho wučžobnika

k jutram pyta
J. Scholta, pjekarski mischtr na garbarskej haszy 10.

Pjekarski wučžobnik

może jutry do wucžby stupicz pola **B. Hanicki,** pjekarskeho mischtra na hornczerskej haszy 5.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 6. | Sobotu 8. februara 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Sakski finanzny minister wo khěžorstwowych finanzach.

W druhej komorje sakskeho ßejma je finanzny minister dr. ſ Rüger na praschenje ßwobodomyßlnych sapóßłanzow wo stejischczu sakskeho knjeżerstwa k khěžorstwowym dawkam wotmolwił. Wón na to pokasowasche, so khěžorstwo na stajnym njedostatku dokhodow cźerpi. Loni pschiswolene nowe dawki ßu město 270 milijonow jenoż 140 abo 150 milijonow hriwnow wunjeßke. Duż khěžorstwo w lěcze 1908 psched 122 milijonami njedostatka steji, k kotrymż maja ßo hischcze wudawki sa polěpschenje mſdy khěžorstwowych sastojnikow pschiliczicź. Pschi tym je nětkole wulke njedoßahanje pjenjes we wobkhodze. Na jenej stronje je póstske sarjadnistwo nusowane, ßebi wulke pschiběrki sa sawěsczenje pschе snjesboženje žadacź, na druhej stronje nima pak knjeżerstwo pjenjes w pokkadnizy a dyrbi ßebi teho dla pjenjesy ſ pschipokasankami na pokkadnizu pożczowacź. Jeliso njedyrbi nahladnosćź a kreditna khmanosćź němskeho khěžorstwa cźerpicź, dyrbja ßo khěžorstwowe dokhody pschisporjecź. Njemóżne je, jenotliwym statam direktne dawki sa khěžorstwo napokłożicź. Teho dla dyrbi ßo se wschej rasnosczu wschěm wotmyßlenjam napscheczo stupicź, kotreż chzedźa naß ſ khěžorstwowym dokhodnym a khěžorstwowym samożenjowym dawkom wobsbożicź. Runje każ Sakska, ßo tež wschě druhe wjetsche němske ſwjaskowe staty pschecźiwo direktuym khěžorstwowym dawkam wobaraju. W tychle wobstejnosczach niczo druhe njewubywa, hacź so khěžorstwo ßwoje prawo na indirektne dawki poknje wuwużiwa. Żadyn wulki stat njemóże hobrske wudawki sa wójsko, wójnske łódźstwo, sozialnu politiku a kolonije snjesćź, jeli so je wón ſ lóschtnych wużiwadłow njebjerje. Pornjo druhim statam ßu w Němskej dawki na lóschtne wużiwadła zyle njedoßahaze. To je ſ pschiczinu nascheho finanzneho hubjenstwa. Jeniczli pucź, kotryż ſ nětczischeho finanzneho cźěßna wjedże, je wutworjenje indirektnych dawkow. Na lóschtne wużiwadła, kotreż njejßu k sežiwjenju trěbne, njech ßo wjetsche dawki kładu hacź na tajke, kotreż ßu ſ dobom sežiwjadła. Tuteje saßady ßo dźerżo, dyrbimy na tobak a palenz wjetschi dawk położicź. Sakske knjeżerstwo budże tutemu żadanju pschihłoßowacź. Alkohol njeje żane nusne sežiwjadło. Dawk ma ßo na to waschnje sawjesćź, so stat do wucźinjenjow sastupi, kotreż je tak mjenowana spiritußowa zentrala wotsamkło. Tobak je runje tajke lóschtne wużiwadło. Wón derje powyschenje na nim leżazeho dawka snjeße. Banderolny dawk dyrbi ßo po tobakowej płacźisnje słożicź. Schtoż druhe dawkowe projekty nastupa, dyrbi knjeżerstwo wo nich hischcze mjelczecź. Pschecźiwo pscheměnjenju matrikularnych pschinoschkow, to je tych, kotreż jenotliwe staty sa wójsko, łódźstwo atd. dawaju, ma pak Sakska najcźeżsche wobmyßlenja.

Pschi scźěhowazej debacze nationalliberalny Langhammer, Merkel a ßwobodomyßlny Günther sa direktne khěžorstwowe dawki rěczachu. Tutym ludźom je dźěn wscho jene, hacź bychu tajke dawki ßamostatnosćź ſwjaskowych statow podryke.

Finanzny minister dr. ſ Rüger snapschecźiwi, so ßo wón pschezo wschěm pospytam sapowjedźi, kotreż ßo ſ wěsteje strony cźinja, so by ßo jenotliwym statam na tajke abo hinasche waschnje żiwjenje wsako.

Sraženje mjes ministrom hrabjom Hohenthalom a sapóßłanzom Güntherom.

Pschi jednanju w druhej komorje sakskeho ßejma wo wudawkach statneho sarjadnistwa ßo sapóßłanz Günther wopraschа, hacź ßu ßłużbne pucźowanja, ſ kotrymiż ßu wjetsche wudawki nastake, też nusne byke. Knjeżerstwo dyrbjako na to hladacź, so ßo ßłużbne pucźowanja njebychu pjenjeżne żórka sa sastojnikow scźinike. Statny minister hrabja Hohenthal hnydom sapóßłanza Günthera napominasche, so dyrbjał mjena tych sastojnikow mjenowacź, kotsiż ßo se ßłużbnymi pucźowanjemi wobohacźeja. Sapóßłanz Günther dyrbjesche ßo wusnacź, so żadyn pad njesnaje, so bychu ßo statne pjenjesy na tajke waschnje snjewużiwake a měnjesche, so je ßo wón jenoż powschitkownje sa tym wopraschał. Minister pak pschi tym wosta, so je Günther wo tym rěczał, so ßu sastojnizy ßłużbne pucźowanja k temu wużiwali, so bychu ßwoje dokhody powyschili.

Khěžorstwowy finanzny minister se Stengel

je pjecża najdlěje w sastojństwje był. Jeho ßyn je jemu psched krótkim wumrjeł a teho dla wón nochze horze bědżenje wo nowe dawki w khěžorstwowym ßejmje dale wjesćź. Jeho reformje khěžorstwowych finanzow ßo w nowschim cżaßu wulke sadźěwki napscheczo stajeja, ßamo khěžorstwowy kanzler jim poknje wjazy njepschihłoßuje. Pschi tajkich pschecźiwnosczach je srosumicź, so je ßo se Stengelej pschiżrało, ßo dale wo polěpschenje khěžorstwowych finanzow bědżicź. Pódla teho ßu ßo khěžorstwowe dokhody sa dezember pohubjeńschike. Wunoschk ſ złow, kotryż bě hacź dotal spokojazy, popuschcża. Bursowy dawk, dawk na żelesniske jěsdne billety, herbstwowy a spiritußowy dawk ßu mjenje wunjeßke hacź w pscherěsku w druhich měżazach. Pschi tym ßo njeßmě sabycź, so ßu wudawki pschi póscże a żelesnizy pschibywake. Lěto 1907 je sa khěžorstwowu kaßu pjecża jene ſ najhubjeńschich było.

Wójnski minister ſ Einem je skhorił.

Roshorjaze debatty wo Hardenowym prozeßu w khěžorstwowym ßejmje běchu strowoscźi wójnskeho ministra seschkodźike. Pódla teho je jeho khripa shrabła a na khorokożo swjasała. Po radże lěkarjow dyrbi wón dlějschu dowoleńzu do pokodnischeho kraja wsacź. W khěżorstwowym ßejmje, hdźeż ßo sańdźeny tydźeń wo wojerskich żadankach jednasche, je wójnskeho ministra pschi tym general Sixt ſ Arnim sastupował.

Njedźelski měr na póscże.

Na pschewjedźenje njedźelskeho měra na póscże je ßo saßo krocźel do prědka cźiniła. W budgetowej komißiji khěžorstwoweho ßejma je ßo namjet sapóßłanza Erzbergera pschijał, po kotrymż maja ßo póstske pakety ßobotu a na pschedwjecżorach ßwjatych dnjow jenoż hacź do 6 hodźin wjecżor pschijimacź.

Němske wójnske łódźstwo a Jendźelcźenjo.

Seßylnjenje němskeho wójnskeho łódźstwa Jendźelcźanam wjele njeměra cźini. Nowiny „Observer“ ßu tele dny jedyn nastawk wosjewiłe, w kotrymż ßo pschipowjedźi, so jendźelske knjeżerstwo na němske brónjenje wotmolwjejo jendźelske wójnske łódźstwo khětro poßylni. Też nowiny „Daily News“ pißaja, so je ßo knjeżerstwo

po dlějšchim nadrobnym rospominanju ſa wjetſche wudawki ſa wójnſke kódźſtwo rosßudźiło. Nowiny „Times“ na to pokaſujo, ſo Jendźelſka ßwoje kódźſtwo dla němſkeho brónjenja powjetſcha. Sa kóždu němſku bitwiſku kódź Jendźelſka dwě wulkej bitwiſkej kódźi natwari.

Wſcho prózowanje Němzow, ſ Jendźelſkej měr dźeržeć, je podarmo, tak dołho hacź Němſka nochze Jendźelčanam nadknjejſtwo na morju pſchewoſtajić.

Nowe wojowanje w Marokkowſkej.

Pola Settata ßu Franzowſojo ſ nowa ſ wójſkom antiſultana Muleya Hafida wojowali. Roskaſowaŕ franzowſkeho wójſka, general d'Amade, je ſe ßylnym wotdźělenjom ſ Redſchida do Settata cźahnył, po puczu wjele wßow ſapuſcźejo. Pola Settata wón na dobo něhdźe 25,000 muži ſ Amzamaſkeho luda pſched ßobu wohlada. Amzamaſzy ßu pſchi wojowanju wjele ludźi ſhubili, tola też Franzowſojo mějachu 60 morwych a ſranjenych. Mjes morwymi ßu jedyn wyſchk, dwaj majoraj a někotſi druſy offizěrojo. Wołbebje je pjecźa franzowſka artillerija cźežko cźerpiła, dokelž ßu fanatiſzy Marokkowſzy k kanonam pſchihnali a mużſtwo ſ hejemi ſabili.

Po druhej powjeſcźi ſ Londona ßu Franzowſojo pola Settata cźežke poraženje poczerpili. Wójſko antiſultana Muleya Hafida je 25,000 muži ſ dwazyczi kanonami ßylne było. Sbiczi franzowſzy wojazy ßu ßo k Meddinuaſkej twjerdźiſnje wróczili.

Skónzowanje Portugalſkeho krala a krónprynza.

Politiſke mordaŕſtwo, kajkež w nowſchim cźaßu ßwojeho runjecźa nima, je ßo njedźelu wjeczor w Liſſabonje ſkucźiło. Portugalſkeho krala Don Karloſa I. a jeho ſtarſcheho ßyna, krónprynza Ludwiga Philippa, ßu ſatšelili, hdyž ßo hromadźe ſ kralowej a prynzom Manuelom we wosu do kralowſkeho hroda wróczeſchtaj. Na dróſy bě ßo wjele ludźi ſběžało, ſo bychu kralowſku ßwójbu nimo jěcź widźeli. Pſchi finanznym miniſterſtwje ßo muż w ſportſkim wobleczenju pſches lud cźiſchczeſche a ſ revolwra do krala wutšeli, kotryż bu na lěwej ſtronje ſranjeny. Kralowa a krónprynz ſakſchikny ſchtaj. Kralowa ſtanywſchi ſ wonjeſchkom, ſ prawej ruku dźeržanym, na nadpadnika pokaſa. Tón hnydom druhi krócź wutšeliwſchi, krala do khribjeta trjechi. Kral ſ ruku k hłowje ſjědźe a na prawy bok padźe. Někotre wołoby ßo do mordarja dachu; hdyž chzychu jeho k ſemi potorhnyć, wón tſeczu kulku wutšeli, kotraž do powětra fleczi. Mjes tym bě druhi, do wulkeho płaſchcźa ſawaleny cźornobrodaty muż k kralowſkemu woſej ſtupił a běſche dwójzy do krónprynza tſělił a jeho we wobliczu a na wutrobnje ſranił. Hdyž chzyſche wón tſeczi krócź tſělicź, jemu jedyn polizajſki ſaſtojnik revolwer ſ ruki wudyri a jeho ſ mjeczom ſaruba. W tymle wokomiku powſchitkowneho ſaſtróżenja Oportoſki wójwoda ſ automobilom pſchijědźe a revolwer wucźahnywſchi ſ tuttym w ruzy ſa kralowſkim woſom jědźeſche, kotryż do kódźſtwoweho arſenala ſajědźe. Schmatańza bě powſchitkowna. Kral bě hnydom wumrjeł. Krónprynz bě hiſchcźe pjecź minutow żiwy. Cźěle ßo na lěkaŕſku ſtaziju kódźſtwoweho arſenala donjeßeſchtej. Tu lěkarjej ſpóſnaſchtaj, ſo bě kral dwě kulzy doſtał, ſ kotrejuž bě jena rjap trjechiła. Pola krónprynza bě jena kulka pſches prawe lizo do noßa ſchła, mjes tym ſo bě druha wutrobno a płuza pſcherasyła. Mjes tym běſchtaj kralowa a lohkoſranjeny prynz Manuel, kotrehoż běchu ſawobalili, w druhej arſenalowej ſtwje, hdźež hakle ſhoniſchtaj, ſo ſtaj kral a krónprynz morwaj.

Mordarjej, kotrajž ſtaj pſchi nadpadźe ßmjercź namakałoj, běſchtaj pſchiwißowarjej portugalſkeje republikanſkeje ſtrony. Mordaŕſki njeſkutk je ßo ſ wotpohladom wuwjedł, ſo by ßo monarchija w Portugalſkej powróczika. Hižo dlějſchi cźaß njeměrne powjeſcźe ſ Portugalſkeje pſchikhadźachu. Na nje pak ßo wjele ważnoſcźe njeklađeſche, dokelž ßo horzokrejne ludy w połodniſchich krajach huſtomaliczkoſtnych pſchiczinow dla ſapyrja a ßo ſ roshorjenoſczu pala. Nětkole, hdźež je powſchitkowna njeſpokojnoſcź k dwójnemu mordaŕſtwu dowjedła, ſpóſnawaju, ſo je ßo revoluzionarny ſtrach pſcheniſko ważił. Njeſbożowne wobſtejnoſcźe, kotrež hižo lěta dołho w Portugalſkej knježa, ßu ſ wulkeho dźěła tamniſche politiſke ſtrony ſawinowałe. Lětdźeßatki hižo ßo w Portugalſkej dwě ſtronje w knjejſtwje wotměnjeſchtej: regeneradojo (konſerwatiwni) a progreſſiſtojo (doprědkarjo). Jich politiſki program ßo wot ßebje wjele njeroſeſnawa. Wón ſ hłowneho dźěła w tym wobſteji, ſo kóżda ſtrona ßwojim pſchiwißowarjam po móżnoſczi wjele wunoſchnych, żaneho dźěła njeczinjazych ſtatnych ſaſtojńſtwow pſchiwobrocźa. Teho dla běchu mjelczo wo tym pſchesjene, ſo jena ſtrona druhu ſ wěſtej porjadnoſczu wotměnjeſche. Kóżda ſtat jako dejnu krutwu wobhładowaſche. Tajke klukanje ſtatneje kaßy budźiſche po ſwucźenym waſchnju dale ſchło, hdy by ßo Portugalſka ſ tym k ſtatnemu bankrottej njedowjedła. Portugalſka ſa ſtatne pożczonki żann dań wjazy njepłacźeſche. Statne papjery teho dla hłuboko po kurſu ſpadowachu, a pjenjeżniży we wukraju, woßebje w Němzach, wulki dźěl ßwojich pjenjes ſhubichu. So by ßo porjad do pjenjeżniſtwa pſchinjeßł, kral Karlos loni w meji jednanje ſe ßejmom ſaſtaji a ßwojeho pſchecźela Franka ſa diktatora poſtaji. Tón drje lětny njedoſtatk w krajnych finanzach wot 30 milijonow frankow na 10 milijonow pomjeńſchi, tola ſ dobom pſchecźiwjenje pſchecźiwo jeho ßamowólnemu njeſakońſkemu knjejſtwu móżnje pſchibywaſche. Franko njebě na ßrědki wumyßleny, ßwojich politiſkich pſchecźiwnikow njeſchkódnych ſcźinicź. Wſchě nowiny, kotrež jeho njeſakonoſczam njepſchihłoßowachu, ßo podtłóczichu a politiſzy pſchecźiwniży ßo po ſtach do jaſtwow ſtykachu. S tym ßo mjes ludom rosnjembrjenje pſchecźiwo knježerſtwu na najwyſchſche ſehna. Republikanſka ſtrona wobſtejnoſcźe wuwuži a hromadźe ſ konſerwatiwnymi a doprědkarjemi, kotſiž běchu ſ knježerſtwa wotſtronjeni, hibanje pſchecźiwo monarchiji pohonjowaſche. Franko ſa to cźim ßurowiſcho ſe ßwojimi pſchecźiwnikami ſakhadźeſche. Pſchecźiwo njemu a kralej, kotryż jeho wukaſy podpiſowaſche, ßo zyła hida portugalſkeho luda ſjednocźi. W tajkej roſpalitoſcźi a ſapyrjenoſcźi ßu pſchiwißowarjo republikanſkeje ſtrony bróń pſchecźiwo kralej a jeho ßwójbnym ſběhnyli.

Nowy portugalſki kral Manuel

je na trón ſtupiwſchi ßo rosßudźił, po wuſtawje knježicź. Wón je Franka puſchcźiwſchi ſ konſerwatiwneje ſtrony miniſterſtwo poſtajił. Wot Frankowej ßurowej politiki je wón ßo doſpołnje wotrjekł. Podtłóczene nowiny ßmědźa ſaßo porjadnje wukhadźecź, runje tak ßu ßo prjedawſche wyſchnoſcźe ſaßo poſtajiłe. Knježerſtwowe komißije, kotrymż bě Frank město gmejnſkich radow měſchczańſke ſarjadniſtwo w Liſſabonje a w druhich městach pſchepodał, ßu ßo hnydom roſpuſchcziłe. Jecźi ſapóßłanzy Pinto, Santos, Almeida, Coſta atd. ßu ßo ſ jaſtwa puſchcźili. Dokelž je Franko nimale wſchitkich politiſkich fatych ßamowólnje ſajecź dał, ßo wocźakuje, ſo ßo też jim bórſy ßwoboda da. Jich ſnacźi a pſchiwuſni jich hižo w kaſarmach a wobtwjerdźenjach, hdźež ßo jecźi dźerża, wopytuja. S prawje nałożenej miłoſczu ßnadź ßo młodemu kralej poradźi, ludowe antimonarchiſke ſmyßlenje pſcheměnicź. Pſchedßyda noweho miniſterſtwa Fereira je jenemu franzowſkemu nowinſkemu dopißowarjej rjekł, ſo chze ßo młody kral krucźe ſakonja dźeržeć, a ſo knježerſtwo njebudźe cźerpicź, ſo bychu ßo ſakonjowe mjeſy pſchekrocźiłe.

Generalojo Stöſſel, Fock a Reiß k ßmjercźi ſaßudźeni.

Najwyſchſchi wójnſki ßud w Peterburgu je generalow Stöſſela, Focka a Reißa k ßmjercźi ſaßudźił. Po ſchěſcźnjedźelſkim jednanju je najwyſchſchi wójnſki ßud wußudźił, ſo ßo Stöſſelowa reviſija ſacźißnje a ſo ßo wußud k ßmjercźi ſe ſatšelenjom, wot prěnjeje inſtanzy w juliju 1907 wußudźeny, wobkrucźi. Ssobu wobſtorżenaj generalaj Fock a Reiß ſtaj ßo teho runja k ßmjercźi ſaßudźiłoj. Najwyſchſchi wójnſki ßud je krucźiſchi pſchecźiwo nimaj był dyžli prěnja inſtanza, kotraž bě Focka jenoż k degradaziji a k dwazyczilětnemu khoſtanſkemu dźěłu, Reißa k degradaziji a k wuhnaczu do Sſibirſkeje ſaßudźika. Tak ßu ſkónczńje po tſjoch lětach po kapitulaziji Port Artura Stöſſel a jeho ßobuwinikaj ßwoje ſaßkużene khoſtanje doſtali. Dalſche powołanje je njemóżne, ſaßudźeni ßmědźa ßo jenoż hiſchcźe na zarowu hnadu wobrocźicź.

Hubjenſtwo w New-Yorku.

Wulka ſyma, kotraž bě w New-Yorku 20 gradow po Reaumurje dozpiła, tola mjes tym ſaßo wotmjekła, je ſ pſchicźinu wulkeho mrěcźa była. W ſnutſkownym měſcźe je mjes khudym wobydleŕſtwom ſchtyri krócź wjazy ludźi ſemrjeło dyžli hewak ſa tón ßamy cźaß. Khorownje ſa natykowaze khoroſcźe ßu pſchepjelnjene, dobroczelſke wuſtawy ſa khudych pak ßo jako pſchemałe pokaſuja, ſo mohłe pomoz cźrjódam dacź, kotrež dźěła nimaju a wo podpjeru proſcha. Wobſtejnoſcźe ßo hiſchcźe ſ tym pohórſcheja, ſo po ſwjeŕſchnym wobliczenju w New-Yorku 25000 woßobow do zyła żanych ßrědkow nima; wone ßu w ſtraſche, ſo ſahłódnu. 10000 ludźi we wuſkich ſadnich haſkach bjes tſěchi nad hłowu mrěje, tyßazy proſcherjow nimaju żaneho pjenjeżka wjazy a ſdrnu.

Też w druhich wjetſchich městach połnózneje Ameriki je doſcź wulka nuſa mjes induſtrialnymi dźěłacźerjemi. W Philadelphiji ßu w Baldwinſkich lokomotiwowych twarjeŕnjach 10000 dźěłacźerjam dźěło wupowjedźili.

Pschi wódnym młynje.

(Pokračowanje.)

Hejtman pokračowaſche: „Bohaty prak na tamnej ſtronje w młynje ßo w tuku ponórja, my pak na drósy hkoda a ſymy mrějemy. Woni dyrbja nam něſchto wotſtupicź. Wſchitko je derje pſchekkadźene a pſchiprawjene, chzych jeno tebi hiſchcźe ras dokkadnje roſeſtajecź, ſchto maſch cźinicź. K temu ßebi tónle wotležany ſkhow wupytach; w polu mohł namaj paſtyrſki hólz abo rólnik ſa ſchtomom ležo pſchipoßkuchacź. My wſchitzy ßrjedź běkeho dnja wotcźehnjemy; wjeßne dźěcźi naß ſawěſcźe pſchewodźa a budźa kóždeho ſ naß woßebicźe widźecź, potom dźě na naß žane tukanje dóńcź njemóże. Mój dwaj, ty a ja, ßo na ßměrkach wrócźimoj, a mjes tym, ſo budźeſch ty na młynkez dworu na ſtraži ſtacź, pſchecźiſchcźu ſchkleńzy we woknje a ſaléſu do domu. Wěm, hdźe ma młynk ßwoju pjenježnu kſchinju, pſchetož ßym ſe ſamyßkom wot njeho ſa naſcheju konjow pizu kupił a jemu ſ wulkim kruchom papjerjanych pjenjes hotowje płacźił. Wón mi dyrbjeſche wuměnjecź a ßwoju pokkadnizu wotamkny; kſchinja je ßylna, ale mam błózko a wotamkarje (ditrichi) pſchi ßebi. Pßy na dworje zygan bórſy ſměruje, tajke ßrědki ſnajemy. To ty wobſtaraſch, Handrijo; mje by to pſchedołho ſadźeržowako, dokelž ſměju tola hkowne dźěło.“

Handrij pſchikiwny.

Hejtman dale rěcźeſche: „Myßlu ßebi, ſo ßo to poradźi. Budźemoj=li pak tola mylenaj, dam cźi wotrěcźane ſnamjo. Potom ty do ſtareje ßkomjaneje bróžnje pſchi ſaſtupje do dwora woheń ſatyknjeſch, ſo by moje cźěkanje ſakitał. Tſěcha ßo ſawěſcźe ſa wokomik ſ płomjenjemi ſapopadnje. Pſchi ſchmjatańzy mózu ja cźeknycź, hewak bychu mje popadnyli, a wſchitkich tych ßylnych młynſkich wotroczźow ßo dowobrucź njemóžu, to by ßo mi ſlě ſeſchko. Ssy ty nětkole derje ſroſymił?“

„Haj“, Handrij rjekny. „W kotrej hodźinje ßebi myßliſch?“

„W połnozy. Poſdźíſcho niz. Lécźna nóz je jara krótka, a hdyž ßo rano ßměrka, dyrbimoj hižo pſches hory a doły bycź. Nětkole pójmoj a žónſke pſchi wotkhadźe pſchewodźmoj.“

Kaž had ßo zygan pſches kerki wijeſche, jeho towaſch ſcźěhowaſche, a bórſy bě widźecź, kak zuſy hoſcźo ſe ßwojej ßnadnej nadobu po krajnej dróſy ſaßo dale cźehnjechu, pſchewodźani wot cźrjódy hawtowazych wjeßnych hólcźatow. Ale bórſy ßo cźi ſaßo ſprózni wrócźichu, a zyganjo ßo w dalinje kaž cźrjóda cźémnych, njewjeßekych ptakow ſhubichu, kotrež ſahnate do pola nuts ſlětuja, bjes domiſny a bjes ſaměra.

Hanß Tkalz hiſchcźe pſchezo na kromje kerkow ſtejeſche, ſ wotrěſnjenym wjerbowym prutom w ruzy, myßleſche ßebi, ſo ßoni. Takle potajkim zyganjo ßwojeho bohatſtwa nabywachu? S paduchſtwom a ſ dobywanjom, ſ namóznym pſchißwojenjom zuſeho wobßedźeńſtwa? Duž wſchak bě bjes dźiwa, ſo běſchtaj ßebi wulke ßměchi ſ jeho cźeſtneho waſchnja cźiniłoj, ßebi pokkadow dobywacź.

Ani na wokomik ſchwarnemu pachołej na myßle njepſchińdźe, ßo nad młynkom ſa twjerde wotpokaſanje wjecźicź ſ tym, ſo by jemu ſkradźny nadpad na jeho ſamoženje a wobßedźeńſtwo potajił W runej měrje do młyna běžeſche a ßo khwatnje na knjeſa Žitnaka woprascha.

„Schto hižo ſaßo chzeſch?“ ßo tón khětro njelubje woprascha, hdyž Hanß ſ dycha wuběžany ſaſtupi.

Hólcźez móżeſche pſche horliwoſcź lědma powjedacź; młynkowa ßo nad tym, ſchtož wón rosprawjeſche, widźizy ſaſtróži, ale knjes domu nimale njewěriwje poßłuchaſche.

„To ſtaj cźi něſchto nakhakoj, hłupy hólcźe!“ napoßledku knjes rjekny.

„Wonaj ani njewjedźeſchtaj, ſo jimaj pſchipoßłucham“, Hanß pomižnje, ale ſ wěſtoſcźu wotmolwi.

„Daj tola ludźom tule nóz ſtražowacź, Jurjo!“ žona ſtrachocźiwje proſcheſche.

„Ludźo ßo wodnjo ſprózni nadźěkaju, a nóznych ſtražowanjow ßebi wot nich žadacź njemóžu“, młynk woboţny wotmolwi. „Mi ßo zyłeje wěžy wěricź njecha! Kak dha chzedźa ßo zyganjo ßem nuts dobycź, do tehole kruteho twarjenja, hdźež móża wſchitzy ßylni młynſzy wotroczźy hnydom ſawołani bycź! Ta drapa budźe ßo derje na kedźbu bracź, a tón pachoł chze ßebi jeno něſchto k wużitkej ſcźinicź.“

Hanßej Tkalzej pſchi tuttym wohidnym tukanju krej horza do hkowy ſtupaſche. „Wy mi kſchiwdu cźinicźe, knjes Žitnako, ani najmjeńſcheho wużitka ſ teho měcź nochzu, jeno pſched wulkej ſchkodu chzych waß ſakitacź. Tola cźińcźe kaž chzecźe, warnował waß ja ßym!“

„Wěrju jemu“, žona ſnapſchecźiwi, „wěrju jemu doſpołnje!“

Wona k Hanßej pſchiſtupiwſchi jemu ruku da. „Mój muž to tak ſlě njeměni, kaž ßo to pſchipoßłucha. Dźakujemy ßo tebi, ſo ßy hnydom pſchiſchoł.“

„Nó, moje dla, dha w nozy wotucźeny woſtanu“, młynk mjerſazy bórcźeſche, „wot ßwojich ludźi ßebi to žadacź njemóžu. Jeli ſo pak paduſchi njepſchińdu a ſpósnaju=li, ſo ßy mje ſa błasna poměł, tebje ſe ßamßnymaj rukomaj pſchepjeru, na to móżeſch ßo ſpuſchcźecź.“

Saßo Hanß ſ młyna wuńdźe, druhi ras ſta ßo jemu w tym domje wulka kſchiwda a bu hłuboko ranjeny. To jeho nimo měry roshori, wón ßebi wotmyßli, ſo ßebi nětko na młyn ani wjazy pomyßlicź nochze; njech zyganjo dom a dwór ſatyknu, ſchto je jemu wo to? S cźaßom ßo lehnycź poda, a ani myßliczku na pſchecźelnu młynkowu hórkoſcźe dla w jeho wutrobje podußycź njeſamó. —

Runje bě cźaßnik na wěži w Něhdźezach połnóznu hodźinu wotbił, tu ßo dwě ſchwižnej poſtawje do młynkez dwora łacźeſchtej. Běſche jara cźma a cźopke deſchcźikowe kapy počźachu cźežko k ſemi padacź. Wulki poß, kiž hewak tak njemdrje ſchcźowkaſche, hdy by zuſy do dwora ſtupił, jeno łahodne potkócźene winccźenje wuſtorcźi, potom ßo zyle wotmjelkny.

„Potajkim, tule ty woſtań ſtejo, Handrijo“, jedyn ſ mužow ſcheptaſche, „pytnjeſch=li ſchto podhladne, ſahwíſdaj; ſahwiſdam=li ja, cźißń woheń na tſěchu bróžnje a cźekń.“

Handrij ßo, njerěcźo, do jemu pſchipokaſaneho kuta ſtkócźi, nawjednik pak ßo bjes ſchudrowanja pſches dwór do domſkeho łacźeſche a poča ſ błózkom do wokenzy ßo dobywacź. Drjewo praſkotaſche, a hižo ryhele popuſchcźowachu, tu bu wokenza wot ſnutſka wotſtorcźena a młynk, ſaßwěcźenu latarnju wyßoko dźeržo, wótſje ſawoła: „Schtó tu je?“

Na wotmolwjenje pſchekwapjeny paduch ſ dołhim wótrym nožom njemdrje napſcheczo ſtorcźi; ale nadpadnjeny bjerjeſche ßo na kedźbu, ſtork nimo dźěſche, a zygan pſchi ßwětle latarnje widźeſche, ſo knjes domu ſa pſchihotowanej tſělbu pſchimaſche. Wón hwiždk k hubomaj ſaſtaji, wótry, daloko ßkyſchomny ſwuk ſaklincźa, a zygan do cźmy cźekny, potom pak wutſěl praßny, na kotryž ßo bolostnje ſakſchikny. „Do paducha ßym trjechił!“ Žitnak ſawoła a ßebi wjeßeły ruzy rybowaſche, „nětkole nam twochnycź njemóże!“ Tu pak ſ tſěchi bróžnje njejabzy płomjenja wudyrchu.

„Woheń! Woheń!“ wuſtróżany knjes domu wołaſche, „Hanß Tkalz je tola zyle a doſpołnje prawje měł; nětkole, hdyž je kradnjenje ſkažene, je mi drapa tſěchu nad hkowu ſatykła!“

Khwatajzy młynſzy ſ ložow ſeſkakachu, ale pſchi wopkóſchenju pſches woheń ßebi nichtó na to myßlicź njemóżeſche, paduchow łojicź, wſchěch mozy mějachu runje doſcź dźěła, ſo bychu woheń haſcheli, a zyganaj běſchtaj ßebi prawje wuliczikoj: wonaj cźeknyſchtaj. Bróżeń ßo, njedźiwajo wſchěch napominanjow, wohenjej dowobaracź, hacź do dna ſpali, a młynk mějeſche wulku ſchkodu. Wón móżeſche hiſchcźe wjeßeły bycź, ſo dale bóle pſchibywazy deſchcźik woheń podußy, w ßuchej wětrowej nozy budźiſche zyły dwór ſhubjeny byk. Wot ranjeneho paducha ßo ani cźerje njenadeńdźe; kak jara bě knjes domu, kiž ßwoje wobßedźeńſtwo ſchkitaſche, paducha ranił, nichtó njeſhoni, zygonjo ßo wjazy njepokaſachu.

Khěžka, w kotrejž Hanß Tkalz ſe ßwójbu ſtareho kruwjazeho paſtyrja hromadźe bydleſche, khětro daloko wot młyna ſtejeſche, a młodźenzej nózna wohnjowa hara ſtroweho kruteho ſpara njemyleſche. Ale hdyž naſajtra rano ſtadko hromadu honjeſche, hnydom wo wohenju ßkyſcheſche a hiſchcźe widźeſche, kak ßo kur wot dymjazych roſpadankow cźežki a cźorny nad wjerſchkami ſchtomom cźehnjeſche. Tež wo ſadźěwanym kradnjenju powjedachu a ſo bě młynk do paducha tſělił a ſo bě jeho tež trjechił.

Hanß nětkole jara jaßnje ſpósna, ſo běſchtaj zyganaj ſpytałoj, ßwoje njekhmane wotpohladanje wuwjeſcź, a ßo jara wjeßeleſche, ſo bě młynka hiſchcźe ſ cźaßom mohł napominacź; wěſo wſchak bě knjes Žitnak jeho napominanje ſazpěł, ale zyle njewobkedźbowane njebě jo tola woſtajił.

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. K h r i p a (influenza) je ßo w Budyſchinje roſſchěrika. Wjele ludźi je na nju ſkhoriło a twjerdźe leži. Tež w druhich ſtronach Němſkeje ßo khripa ßylniſcho hacź poßlednje lěta pokaſuje. W Mnichowje ßu na pſchikład wſchě hojerńje ſ khorymi na khripu pſchepjelnjene.

S Budyſchina. Njedźelſki měr we wikowanſkim pſchemyßle

chzedźa na zyke njedźelske popołdnje wupscheſtrjecź. Klamy ßměle jenoż dopołdnja połdra hodźiny wocźinjene bycź, popołdnju pak zyle saczinjene wostacź. Budyſke pſchemyßłowe towarſtwo, kotremuż bě ßo ſ wokolnikom ſakſkich wikowanſkich komorow wo tym powjeſcź daka, je ßo pſchecźiwo tutemu wotmyßlenju wuprajiło. Mjeńſchi pſchekupzy a rjemjeßlnizy bychu pjecźa cźežko ſchkodowali, hdy by ßo pſchedawanje ſa zyke njedźelſke popołdnje ſakaſało. Woßebje ratarſke wobydlerſtwo, kotrež dyrbi ſ wulkeho dźěła njedźelu dopołdnja ßwoje dźěło dokonjecź, njemóže dopołdnja do měſta hicź a tam ßwoje naležnoſcźe wobſtaracź.

— (Twar moſta pſches Sprejiny dok.) Prjedawſcha Dernoſcheckez a Rügerez kněža ſtej nětko podtorhanej a ſ lawſkich hrjebjow wóczko ſ napſchecźa leżazu Draždźanſku drohu widźi. Moſtowy twar firma Liebhold & Co. w Langebrücku wuwjedźe a ßrjedź februara ſ dźěłom ſapocźnje. Móſt ſměje 4 wobluki. Wón mohł ßo też ſ jenym jenicźkim wobłukom natwaricź a plan ſa to je ßo hižo wudźěłał, tola měſchcźanſka rada a knježerſtwo ſtej pſchi ſchtyrjoch wobłukach woſtałej, dokelž ßo wone měſtowemu wobraſej lěpje pſchihodźeja.

— (Pakoſcźenje.) Poßledni cźaß bě jedyn młody cźłowjek woſpjet k jenemu draſchlerjej a pſchedeſchcźnikarjej na bohatej haßy něka̍jku maliczkoſcź kupicź pſchiſchoł. Po jeho woteńdźenju běchu ßo kóždy krócź pjenjeſy ſ pjenjeżneho kaſchcźika poſhubiłe. Sańdźenu póndźelu wón ſaßo do khlamow ſtupi. Tón krócź pak jeho draſchleŕ pſchi tym ſaßkapi, hdyž runje do pjenjeżneho kaſchcźika pſchimny. Pachoł ſkoku ſ klamow cźekny. Jedyn kokojěſdny a jedyn poliziſt pak ßo ſa nim puſchcźiſchtaj a jeho doſcźěhnyſchtaj. Na polizajſtwje ßo wón jako 16létny blidaŕſki wucźobnik Schołta ſe Židowa wupokaſa.

— Winowu pinzu pſchekupza Halki na ſwonknej lawſkej haßy běchu wóndanjo njeproſcheni hoſcźo wopytali a ſ njeje 19 bleſchow ſchampanſkeho wina wotnjeßli. Pſchekupz Halka temu w Budyſkich nowinach 50 hriwnow lubjeſche, kotryž by paduchow mjenował. Tónle nawěſchk mějeſche wuſpěch. Jako paduch je ßo jedyn 17 létny blidaŕſki wucźobnik, Folwazny rěkazy, wußlědźił. Hacź do 5 bě wón te bleſche hižo wutrubił.

— W prěnim létuſchim poßedźenju wokrjeßneho wubjerka hamtſki hejtman ſ Carlowitz woſjewi, ſo ßu w lěcźe 1907 61 gmejnow, 31 ryczeŕkubłow a dwaj privatnaj wobßedźerjej wokrjeßne dróhowe walzy hromadźe 313 dnjow wužiłe. Próſtwje dweju dobroczelſkeju towarſtwow wo podpjeru ſ wokrjeßnych ßrědkow ßo pſchihłoßowaſche a jenej gmejnje ßo pomozny pjenjes k moſtowemu twarej jako dodawk pſchiſwoli. Měſtne wuſtawki ſa Njeſdaſchezy, Maku Prahu, Kupoj ſ Jatſobjom, Rabozy, Hornju Borſchcź, Sarěcź, Luſcź a Nowy Luſcź, Wujeźk pola Pomorz, Wichowy a Brěſynku ßo ſa prawe ſpóſnachu a poſtajenje wo ſarunanju gmejnſkeju pſchedſtejicźerjow w Hrubjelcźizach a Komorowje ßo wobkrucźichu, mjes tym ſo ßo wobkrucźenje ſa Holeſchow a Holeſchowſku Dubrawu ſapowjedźi. Pſcheměnjenemu porjadej ſwjaſka ſa wjeßnych khudych w Hornjej Hórzy, Pſchiſchezach a Dźěżnikezach, poſtajenju płunoweho pſchiprawjenja w Ruhlandez tonowych jamach we Wětrowje a w Prüferez zyhelnczi w Mjeſchizach ßo pſchihłoßowaſche. Dismembrazija leżomnoſcźe na kopjenje 134 w Korſymju a 57 na Židowje ßo dowoli, mjes tym ſo ßo dismembraziji jeneje leżomnoſcźe w Barcźe a jeneje w Tumizach dowolnoſcź njedoſta. Próſtwje wo konzeßiju Huſty w Khwacźizach ßo pſchihłoßowaſche, mjes tym ſo ßo runje tajka próſtwa Dunkelej w Rabozach a Wemmje w Korſymju ſarjekny.

— Nowowólby do krajneje kulturneje rady ſměja ßo ßrjedu 26. februara dopołdnja wot 10 hacź do 3 hodźin popołdnju.

— Kaž ßłyſchimy, ſměje ßo bliżſchu ßrjedu, 12. februara, w Eibawje hudźbny ßwjedźeń, ſo kotryž je ßo „ßłowjanſka hudźba“ jako thema poſtajiła. Sa tutón wotpohlad ßu ßo tam na woßebite žadanje też ßerbſke narodne ſpěwy a reje ſ Budyſchina wotpóßłake.

S **Hrubjelcźiz.** Na tudomnym tachantſkim kuble bě 30. jan. pruhowanje wothladarjow ßwini a miſchtrow, kotſiž ßu ßo pſchi kurſach, wot ſjednocźeńſtwa němſkich plahowarjow ßwini tu pſchiprawjenych, wobdźělili. Wucźbny plan, po kotrymž ßo wucźenje wotbywaſche, ſ praktiſkeho a theoretiſkeho dźěła wobſteji. Prěńſchi wſchě pſchi dźerženju ßwini trěbne dźěła wopſchija: 1. Wobkhadźenje ſ proßatami, kundroſami a kormymi ßwinjemi; 2. wobkedźbowanje krjeptanja a wopłodźenje; 3. wobkedźbowanje ranzow, nózne hladanje ranzow, hdyž proßata doſtanu; pizowanje ßwini wſchelakeje ſtaroby, pſchihotowanje pizy a jeje rosdźělenje; 5. cźiſcźenje plahowanſkich a kormych ßwini, w rjedźe dźerženje khlěwow, jich wuhnojenje a rjedźenje; 7. wothladanje ßwini na paſtwje; 8. wuréſanje, woſnamjenjenje, měrjenje a na pruhu ważenje ßwini; 9. wjedźenje plahowanſkeho ſapiba; 10. prěnja pomoz pſchi khoroſcźach. Theoretiſke roswucźenje ßo powſchitkownje na ſcźěhowaze dypki ſamjeſowaſche: a) ßwinjecźowy cźělny twar; b) plahowanje, dźerženje a wothladanje ßwini; c) pizowadła a pizowanje w powſchitkownym a woßebitym; d) najważniſche khoroſcźe a jich ſadźěwanje; e) jednore wjedźenje plahowanſkich knihow. Pſchi połdrahodźinſkim pruhowanju ßo knihi a pruhowanſke dźěła kurſiſtow wokoło dawachu, do kotrychž bě najważniſche wot teho, ſchtož bě ßo nawukło, ſapibane. Tym, kotſiž woteńdźechu, ßo zenſura „dobre“ abo „jara dobre“ da.

S **Bórka.** Dla pſchiběrazeje liczby ſchulſkich dźěcźi je naſcha ſchulſka gmejna nuſowana, nowu ſchulu natwaricź a druheho wucźerja poſtajicź. Schulſke pſchedſtejicźerſtwo je ßo rosßudźiło, nowu ſchulu pſchi Hněwßecźanſkim pucźu na leżomnoſcźi kublerja Kaſpera natwaricź. Leżomnoſcź je ßo hižo kupiła a ßo kóßny meter ſ 1 hr. 20 np. ſapłacźił. Nětko pak byſchtaj dwaj druhaj Bórkecźanſkaj kublerjej leżomnoſcź ſa nowu ſchulu ſa pok płacźiſny pſchedacź chzyłoj. Tola k temu ſtaj ßo pſcheposłże rosßudźikoj, dokelž je prěńſcha leżomnoſcź hižo kupjena.

S **Delnjeje Hórki.** Dźěcźi tudomneho wojnarja Seiferta ßebi tele dny pſchi nanje hrajkachu a jemu pſchi dźěle pſchihladowachu. Hdyž bě wón poßlednju ßobotu popołdnju k ßwacźinje do jſtwy woteſchoł, ſpytowaſchtej małej holcźzy drjewo a papjeru na pjeńku ſe ßekeru rubacź. Pſchi tym ßo ſta, ſo 7létna małej 5létnej ßotficźzy ſtawcźk ßrjedźneho porſta lěweje ruki do cźiſta wotrubny. Wbohe dźěcźo dyrbjeſche ßo hnydom lěkarjej pſchepodacź, kiž ranu hoji. — Njedajcźe dźěcźom ſe ßekeru k pjeńkej!

S **Wulkeje Dubrawy.** Sańdźenu wutoru je ßo bjes mała ſbytkny dźěl ßußodneje Adolfſkeje Hěty wotpalił. Krótko po woßmich hodźinach wjecźor dołhe trubjenje parneje piſchcźele naſtawazy woheń pſchipowjedowaſche. W jenej kólni, w kotrejž ßo kaolin ßuſchi, bě na njewußlědźene waſchnje woheń wudyrił. Strach bě wulki, ſo ßo woheń też na ßußodne twarjenja, kotrež běchu ßo poßledni ras ſ wulkej nuſu ſdźerżake, wupſcheſtrje. Duż po wokolinje a ßamo do Budyſchina po pomoz telefonowachu. Tola fabrikowej wohorje a ßußodnym, ſ kotrychž bě Brěmjenjanſka ſaßo prěnja, ßo poradźi, woheń hiſchcźe ſ cźaßom podußycź. Najbóle kólniny gypſowy wjerch rospſcheſcźeranju wohnja ſadźěwaſche. Je to hižo nětko druhi ras, ſo je ßo tam po poßlednim wulkim wohnju paliko. Njedawno paleſche ßo ſ njeſnatej pſchicźinu hromada ßłanja. Też tónle woheń ßußodnym twarjenjam, doniž ßo njepodußy, khětro hrożeſche.

S **Budeſtez.** Pſchichodnu njedźelu wjecźor $^1/_2$8 hodźin wotměwa ßo w ſali tudomneho hoſcźenza kſcheſcźijanſki ßwójbny wjecźor, do kotrehoż je kóždy witany a ma kóždy darmo pſchiſtup. Knjes dr. med. Hofmann ſ Budyſchina je powucźazy pſchednoſchk pſchilubił wo ſkaženju, kiž wopiłſtwo ſa cźełko a duſchu cźłowjeka pſchinjeße.

S **Kallenberga.** W tudomnym młynje je pomoznik Zumpfe cźežko do njeſboża pſchiſchoł. Wón pſchi dźěle do grata pſchińdźe, pſchi cźimž je ßo jemu lěwa ruka wyſche a niże łokcźa a hwiſdźel lěweje nohi ſłamała.

S **Wósborka.** Wósborcźenjo ßebi pſcheja, ſo by ßo we Wósborku wucźerſki ſeminar natwarił. Na to ßo poczahowaza petizija je ßo druhej komorje ſakſkeho ßejma pſchepodała.

Se **Schërachowa.** Dla cźwilowanja ſkoczecźa mějeſche ßo pſched Schërachowſkim ławniſkim ßudom tamniſchi konjazy rěſnik Otta Reime ſamolwicź. Wjecźor 28. dezembra Reime ſe ßwojimi ßanjemi, do kotrychž běſchtaj dwaj konjej ſapſchehnjenaj, domoj jědźeſche. Na Sohlandſkej dróſy jedyn ſ konjow padźe. Měſto ſo by konjej ſtanycź pomhał, jeho wón ſ małym nožom do wutrobna kałaſche. S boloſcźu ſkoczo na nohi ſkoczi, a Reime domoj pjecźa po druhi nóż běżeſche. Cźežko ſranjene ſkoczo ßo mjes tym pſchi dróhowym pſchěrowje paßeſche; njepſcheſtawajzy ßo jemu krej ſ wutrobna ronjeſche. Sſo wrócźiwſchi Reime konjej wutrobno ſ nowa roſkała, tola jeho njemóżeſche moricź. Tule cźwilu dyrbjeſche kóń połdra hodźiny wutracź, prjedy hacź ßo polizija ſawoła, kotraž ſkoro wukrwawjene ſkoczo moricź da. Reimu dla hruboſcźe k jaſtwu na 6 njedźel a k ſapłacźenju khóſtow ſaßudźichu.

S **Kulowa.** Pſched něktrymi njedźelemi běchu ßo w hoſcźenzu „němſkeho khěžora“ hoſcźo ſwadźili a ßo do puków dali. Pſchi tym ßo ſtoły roſbichu a ßo wjele cźrjopow nadźěła. Dla kaženja domjazeho měra mějachu ßo 30. januara pſched ławniſkim ßudom we Wojerezach ſchachtmiſchtr Matern a dwaj wukrajnaj dźěłacźerjej ſamolwicź. Materna k jaſtwu na dwě njedźeli, dźěłacźerjow pak po 4 njedźelach ſaßudźichu.

S Łaſa. Njedźelu tydźenja je ßo ſe ßkomu kryta bróžeń tudomneho hoſćenzarja K. Scholty wotpalika. Twarjenje je ſawěſćene. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Běłeje Wody. Direkzija tudomneje opaleſzenzneje ſchkleńczerńnje bě pſched dwěmaj njedźelomaj akkordne dźěło ſawjedła. Wſchelakim dźěłaczerjam ßo nowy porjad njelubjeſche a 15 ſ nich dźěło ſłoži. Direkzija je teho dla nowych dźěłaczerjow pytała a też hnydom namakała. Dźěło njeje ßo w ſchkleńczerni ani jenu hodźinu ſaſtajiło.

S Běłeje Wody. S Božej ruczku ſajaty je póndźelu wjeczor tudomny ſchkleńczernik W. Gelsdorf wumrjeł, hdyž ſ Hródka domoj jědźeſche, hdźež bě na jenej ſhromadźiſnje pobył. Gelsdorf bě w ßydomdźeßaczich lětach ſe ßobuſałožerjom ſchkleńczerſtwa w Běłej Wodźe.

S Krjebje. Swjaſk ratarjow je 28. januara w tudomnym Běbrachez hoſćenzu ſhromadźiſnu wotmeł, kotraž njebě ßylne wopytana. Swjaſkowy rěčnik w dwěhodźinſkej rěči wo wſchelakich politiſkich praſchenjach rěčeſche, wo žitnych złach, wo ſakonju ſkótnych khoroſczow a ſchulſkim dawku; wón wuſběhowaſche, ſo ſwjaſk namjetuje, ſo by ſtat wuhlowe podkopki pokupił a luxußowy dawk ſa tajne ßrědki poruczowaſche: Tydźeńſzy wukhadźaze ßobuſtawſke nowiny wón njemóžeſche dowukhwalicź. Se žiwej agitaziju knjeſa revěrſkeho hajnika Heiny ßo poradźi, 14 nowych ßobuſtawow ſwjaſkej dobycź. Na to knjeſa Heinu ſa pſchedßydu a knjeſa Koptu ſ Čzernſka ſa měſtopſchedßydu wuſwolichu. W ſhromadźiſnje běchu też pſcheczíwnizy ſwjaſka, kotſiž měnjachu, ſo drje ſwjaſk ratarjow ſozialdemokratiji wobaruje, ſo pak wón druhdy intereßy małych a ßrěnich ratarjow doſcź njehlada.

S Mužakowa. Wutoru wjeczor je ßo ſchacht wuhlowych podkopkow Blütchena a Tieſlera pſchi ſtarej Rósborſkej drósy wupalił. K haſchenju běchu ſkoro wſchě ßykawy ſ wokolnoſcze pſchijěłe. Pſchimjeſowaza maſchinownja a tepjerńnja ſtej ßo płomjenjam wukhowałoj.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1908 dotal zaso nahromadźiło: 3 hr. — np.

Dale za njón darichu:

Přez knjeza prof. dra. E. Muku nahromadźene:

a) Freibergska „Syrotka“ (jenička hišće žiwa a dźěława komisija) . . . . . 1 hr. 50 np.

b) z jeho přećelstwa a znajomstwa:

knjez probst A. Maltzew w Barlinje . . 5 hr. — np.
knjez překupc Mjestyn Domš z Turje . 42 hr. — np.
knjez prof. Wlad. Francew . . . . . 4 hr. — np.
knjez prof. H. Měrćink, Pětr. . . . . 3 hr. — np.
knjeni dr. Olga Rychlikowa . . . . 42 hr. — np.
knjeni radowa Hana Kerbcowa . . . 19 hr. — np.

Hromadźe: 119 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Přilopk.

* Rubjeżny nadpad je ßo w Blaſewizach na jenu knjenju ſcźinił. Jedyn murjeŕ bjes dźěła ju ſ pſchedeſchćźnikowej khwótku na hłowu dyri a jej ruczny toſchku, w kotrejž bě 75 hriwnow, wutorhny. Jedyn w bliſkoſczi dźěłazy ſahrodnik žonje na pomoz pſchiběža a nadpadnika ſaja.

* (Muž ſ dwěmaj žonomaj.) W Rieſy ßu jeneho dźěłaczerja ſajeli, kotryž je ßo pſched lětom ſ dźowku jeneho tamniſcheho měſchczana woženił. Kaž je ßo nětko naſhoniło, ma bjesßwědomity człowjek w Hamburgu hižo žonu ſe ſchtyrimi dźěczimi.

* (Semjerżenje.) W rudnych horach ßu ßrjedu rano ßylne ſemjerżenje ſacźuli. Wone 3 ſekundy trajeſche a bě ſ podſemſkim kulenjom pſchewodźene. Stork bě tak mózny, ſo ßo we wobydlenjach wſchelake wěży powalichu a ſo woknowe ſchkleńzy ſaſchczerczachu. Tſi běrtliki hodźiny poſdźiſcho ßo ſemja ſ nowa ſatſchaße; druhi ſtork bě nimale tak ßylny kaž prěni.

* (Ssamomordarſtwo.) Na lěßnym kuble pola Loſſena w Schleſyſkej jena ßłužobna dźowka ßwoje połdralětne dźěczo do hata cźißny a ßo potom ßama tepi. Sswojimaj na tym ßamym kuble ßłužazymaj ſtarſchimaj bě wona ſ liſtom božemje prajiła a jeju dla ßwojeho ſadwělowanſkeho ſtutka wo wodacze proßyła.

* (Rubjeżny nadpad.) Cźeżki rubjeżny nadpad je ßo njedaloko Oranienburga pola Barlina ſtucźił. Hdyž pohoncź jeneho Barlinſkeho pſchekupza ſe ſapſchahom po dróſy jědźeſche, nadobo tſjo rubjeżnizy wuſkoczichu a konjow ſa wuſdu ſhrabnychu. Pohoncza ſ woſa ſtorhnychu a žałoßnje pſchebichu. Rubjeżnizy potom pohoncźej pſches ramjo wißazu toſchu wotrěſnychu, kradnychu hoteżku a ßo ſhubichu. Hdyž pak běchu měnili, ſo ßu wjele pjenjes nadobyli, bychu ßo ſjebali. W toſchi woni pjenjeżka njenamakachu, ale jenož ſliczbowanja.

* (Byk cźłowjeka morił.) Cźeżke njeſbože je ßo w Geſeßu w Schleſyſkej ſtało. Hdyž żiwnoſcźer Hertelt do hródże ſtupi, ſo by pohladał, hacź je tam wſcho w rjedże, jeho na dobo młody byk ſ rohom do ſpanja ſtorczi. Sa pjatnacze minutow Hartelt wumrje.

* Wo ſkónzowanju majora ſe Schönebecka w Allenſteinje ßo tam powjeda, ſo je majorowy mordaŕ, hejtman ſ Goeben, ßebi w Allenſteinſkej haptyzy woſpjet arſenik kupił, dokelž chzyſche wón, kaž wudawaſche, rubjeżnej ſwěrinje ſ jědom ſawdacź. Wón ßebi jenož běły arſenik żadaſche, dokelž ſ módrym, kaž praji, njemóžeſche niczo ſapoczecź; tola běły wón njedoſta. Arſenik, kotryž je ßebi wón kupił, je wón żonje majora ſe Schönebecka dał. Ta je jěd, hdyž ſ mordaŕſkeho doma wucźahny, ßobu wſaka; mjes jejnymi wężami jón namakachu. Jěda pak ßo khětro mjenje namaka, hacź bě ßo jeho kupiło. Duž na żonu majora ſe Schönebecka tukaja, ſo je hižo dźěł jěda ßwojemu mužej wužicź dała. Wona je pjecza ßama rjekła, ſo je ßwojemu mužej jěd dała, ſo pak jěd njeje ſkutkował. Ssnadź nětko majorowe cźěło wuhrjebaja, ſo bychu w nim ſa jědom ßlědźili.

* (Milijonara liſtynoſcherjowa dźowka.) W Mühlheimje w Badenſkej je ßo khuda pilna a cźeßna dźowka tamniſcheho liſtynoſcherja ſ 69 lětnym něhduſchim khežorſtwoßejmſkim ſapóßłanzom Schlambergerom w Mühlhauſenje, kotrehoż ſamożenje ßo na 60 milijonow hriwnow wobliczа, ßlubiła. Dokelž ßo jeho ßynam ſdaſche, ſo ßo khuda holza jich nanej njepſchihodźi, chzychu ju woni ſ 300,000 hriwnami wotnamakacź, wona pak tole poſkiczenje wotpokaſa.

* (Lěkarja jako winowego falſchowarja ſaßudźili.) Pſched khoſtanſkej komoru w Mainzu mějeſche ßo ſanitetny radźicźel Dr. med. Adam Rolly w Oſthoſenje dla falſchowanja wina a dla falſchowanja liſcźiny ſamolwicź. Wón je lěta dołho wino ſe ßwojich winizow ſ zokrowanej wodu kſchcźił a je potom jako njefalſchowane wino pſchedawał a ſa jeho cźiſtoſcź rukował. Hdyž loni naſymu knjeżerſtwowy winowy kontroleur pruhi ſ jeho pinzy wotewſa, bě wón ſaſyglowane bleſche, kotreż ſa njecźiſte ſpósnate wino wopſchijachu, wocźinił, falſchowane wino ſ bleſchow wulał a do nich dobre wino pjelnił. Sranjenje ſyglow ßo jako falſchowanje liſcźiny wobhladowaſche. Dr. Rolly je k jaſtwu na jedyn měßaz a k 1500 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźeny.

* Wyſchſchi leutnant a regimentowy adjutant ßwobodny knjes ſ Brandenſtein pruſkeho grenadèrſkeho regimenta cźißko 7 je cźeknył, dokelž je ßo pjecza pſchecźiwo § 175 pſcheſchoł. Wón je pjecza njekaſanſzy ſe ßwojimi podſtajenymi wobkhadźecź ſpytał. Jedyn druhi offizèr teho ßameho regimenta je ßo teho runja do pſchepytanja wſał.

* (Paduſchſtwo.) Do ſaſtajeńnje w Hofje ßu ßo paduſchi dobyli a wulki żeleſny a ſkładowny khamor ſ pomozu kißlikowego dujaka wocźinili. S khamora pjenjeſy a drohotne węży rubichu. Hdyž paduſchi ſ khěże dźěchu, jich domownik pytny a hnydom ſa nimi wokaſche. Wono ßo też poradźi, jeneho ſ paduchom ſajecź, kotryž ßo jako jedyn pjekaŕ ſ Potsdama wupokaſa. Druhaj nutſkamarjej cźeknyſchtaj. Cźękajo wonaj jedyn kradnjeny koffer do rěki cźißnyſchtaj.

* (Saßypnjenje moſta.) Bliſko ſaſtaniſchcza Vilshofena w delnej Bayerſkej ßo żeleſniſki móſt w tym wokomiku ſaßypny, hdyž ſe 6 woſow wobſtejazy cźah po moſcze jědźeſche. Zyły cźah do wody padże. Njeſbože ßo pſchi tak mjenowanej granitowej ſkale Taferla ſta. 90 zentnarjow cźeżka lokomotiva bě hižo pſches móſt pſchejěła, hdyž ßo tón pod cźežu nakładżenych woſow ſaßypny a ßo do hłubiny wali. Lokomotiva ßo ſe ſcźěhowazymi woſami do napjateje rěki ſtorhny. Lokomotivnik Schmau je ßebi rjebło ſłamał. Spinar Geger je ßo ſe żołmami a lodowymi ſchkrutami ßobu ſtorhnył a je ßo bjes ßlěda tepił. Cźěło njeje ßo hiſchcze namakało. Njeſbože je ßo ſ tym ſtało, ſo ßu ßo moſtowe ſtołpy ſ wulkej wodu podmlěłe.

* (Baczon na balu.) Na podoffizèrſki bal jěſdneho regimenta w Straubingenu njenadźizy baczon pſchilecźa. Hdyž bě mandźelſka jeneho ſtótneho wikowarja prěnju reju porejwała, wona porodne hrona ſaczu a w pódlanſkej ſtwje maku holczku porodźi.

* (W mjaßowym wjelku.) W rěsarni rěsniskeho mischtra Herolda w Hofje wuczobnik Waidner s prawej ruku pod mjaßoweho wjelka, s elektriskej mozu ßo cžerjazej, sajědže. Pschi tym ßo wuczobnikej wschě porsty praweje ruki hladko wotrěsnychu. Hólz mějesche hischcže ducha pschitomnoscž, so s lěwejm ruku motor wotstaji, s cžimž ßo dalschemu njesboßu sadžěwa.

* (Mordarstwo.) We Wesselingu pola Kölna pjekarski mischtr w nozy w ßwojim domje podhladne schrótowanje saßkyscha. Wón teho dla hromadže se ßwojim 17lětnym ßynom do khěže dele džěsche. Na skhodže pak jeho nutsdobywar se schěscž kulkami s revolvra mori. Mordar njesnaty cžekno. Skónzowaoy wudowu a schěscž džěcži sawostaji.

* (Jědojte ßnědanje w hrodže.) W hrodže Alibatiale w Franzowskej ßu spytali knjeni Herbertowej a někotrym s jejnych herbow s jědom sawdacž, kotsiž běchu ßo k ßwójbnej radže na hrodže seschli. Pschi dwěmaj jědžomaj bě mjaßo se strychninom poßypane. Jenož hórki ßlód, kotryž pschi woptaczu nadpadže, je schtyrnacže cžlowjekam žiwjenje wukhowak. Tukanje ßo na jeneho straßnika wóbrocži, kotryž je dolhe lěta dowěrjenje knjenje Herbertoweje wužiwak a kotryž je ßo loni se ßkužby puschcžik. Jedyn wobßedžer we wokolnoscži ßebi jeho pschistaji, kotryž je tehorunja herba knjenje Herbertoweje.

* (Nahła ßmjercž.) Pschi hraczu s khartami je 65lětneho Haasu w Gerje ßmjercž pschekhwataka. Boża ruczka jeho saja, hdyž chzyssche wón runje dobyte pjenjesy pschijecž.

* Sboże w njesboßu je jena burska ßwójba w hórskej Schwajzarskej měka. Hdyž wobßedžer jeneho ßamotneho dwora, Theodul Bissig, ras wjeczor sandženeho tydženja ßwój skót pizowasche, ßo wón s hrimotazym buchotom wustróži. S hródže wuběžawschi wón widžesche, so bě ßo horka na horje wulka skała puschcžika a ßo s wulkimi kruchami skakajo dele do doka kulesche. Jedyn tajki kruch, tak wulki kaž stwinske khachle, w runej měrje na Bissigowe domje hrimotasche, w kotrymž burowa žona s dwěmaj džěsczomaj a spěitończu pschebywasche. Se satraschnym wrjeskom skała kaž hobrska kanonska kula zyły dom po dołhoscži pscherasy, tak so bě wón sa wokomik do hromady rospadankow pschetworjeny. Poßledni wokomik bě Bissigowa, kotraž runje w kuchini wjeczer warjesche, s domskeho wuczeknycž mohła. Schto pak bě ßo s pěstończu a džěsczomaj stało, kotrež běchu we wokomiku njesboża wójstwje hrajkale? Połnaj stróželow ßo starschej do pytanja sa nimi daschtaj a s njewuprajnym wjeßelom wonaj wschě tsi njesranjene w jenicžkim kucže doma namakaschtaj, kotryž bě hischcže stejo wostał. Wscho druhe hromadže s domjazej nadobu bě ßo na małe kuski rosbiło a ßo s džěła daloko po luzy roscžiskało; jenož kucžik, hdyž bě pěstończa s džěsczomaj sa blidom hrajkajo ßedžała, bě kaž s Božim džiwom njewobschkodženy wostał.

* (Rubjeżnistwo w Ruskej.) W Odeßy wóßom rubjeżnikow do pißarnje jeneho pschekupza pschińdžechu a ßebi wot njeho pjenjesy žadachu. Hdyž ßo jim pschekupz sarjekny, jeho satsělichu. Polizistojo rubjeżnikow pytnychu a ßo sa nimi puschcžichu. Pschi pschescžěhowanju rubjeżnizy bombu cžißnychu, s kotrejž ßo někotsi ludžo cžežko sranichu.

* (60,000 rublow falschowanych bankowkow.) W Gorach w Kawkaskej ßu fabriku sa wopacžne papjerjane pjenjesy wußlědžili. Na dwórnischcžu w Gorach muža sajachu, kotryž w jenej guitarje sa 60,000 rublow wopacžnych pjenježnych papjerow khowasche. Poßlednje dny ßu w Gorach sa 570,000 falschowanych papjerjanych rublow nadeschli.

* (Rubjeżne mordarstwo.) W Jicžizach pola Nachoda w Cžechach 45 lětnu khěžkarku Hrudikowu, kotrejž muž w Němskej džěła, mjes tym so wona ßama doma bydlesche, sakłótu a wurubjenu namakachu. Skónzowaneje hólzaj se schule domoj pschischedschi w khěži krej wohladaschtaj a ßußodow na pomoz sawołaschtaj. Tucži jene samknjene komorne durje rospacžichu, sa kotrymiž žałoßnje rosrubane cžěło skónzowaneje namakachu. Sa mordarja maja jeneho džěłacžerja s Ruskeje, wěsteho Domkowskeho, kotryž je pjecža s jeneho ruskeho jastwa cžeknył. Skóstnik je žonu skónzowawschi pjecža do Němskeje cžeknył.

* (Wulki woheń w Londonje.) Wjele khěžow je ßo w Londonje s wulkim wohnjom sniczilo. Mjes tym so běchu hascherjo w połnym dželе, ßo dżěl palazeho twarjenja saßypny a mužstwo pod rospadankami pohrjeba. Schtyrjo mužojo ßo sarasychu a dwaczo ßo s džěła cžežko sranichu.

* (Sajědojcžene běrny.) Wo hrósbnej wěży franzowske nowiny se Savenneskich hór pißaju. Ssrjedž jěreje, pusteje a njehospodliweje hórskeje krajiny hromadka khudobnych burskich khěžkow leži, kotrež ßu po 1400 metrow wyßokej horje jenotliwje natwarjene. Tu stótni wikowarjo, kotsiž na wiki do Langogna a Aumonta cžahaju, w korczmje pschenozuja. Korczmar, Avignon, muž wulkeje ßylnoscže a we wjedrje skrucženeho wobliczа, je w horach wotrostł, a hromadže se ßwojej ßotru a jejnym wóßomlětnym ßynom ßam hospodari. Ludžo ßebi powjedaju, so wón wjele pjenjes saßkužuje a so ßwoje zyłe bohatstwo w ßwojim domje khowa. Ras wjeczor na ßměrkach jedyn schědžimz do Avignoweje korczmy sastupi, so by, kaž praji, w njej pschenozował. Korczmar jeho pschija, a ßo potom saßo do ßwojeho džěła da, ßo wo zuseho dale wjazy njestarajo, kotrehož bě se ßwojim ßotrowzom w korczmarskej stwje ßameho wostajił. Sa khwilu pak hólz k ßwojemu wujej pschiběža a jemu struchliwje powjedasche, so je zusy muž sa jeho njepschitomnoscžu běrny, na pjezaku w hornzu ßo warjaze, s někajkej ßelu poßypał. Avignon najprjedy na hólzowe powjedanje s zyła njepoßłuchasche; hdyž pak ßo hóscž komdżesche, pschi wjeczeri na blido stajene běrny ßobu jěscž, ßo w nim tukanje sbudži. Ani ßłowo njerjekuwschi wón se stoła stany, shrabny ßwoju tšelbu, saßuny durjowy samk a ßo s džiwim hroženjom psched ßwojeho hoscža stupi: „Jěs tele běrny, hewak Tebje satšélu!“ jemu wón kasasche. Zusy ßo njehibny. Hischcže dwójizy korczmar ßwoje žadanje wospjetowasche. Na to wón tšélbu k lizu położi a ßo saměri. . Njesbożowny widžesche, so njebě žaneho wucžeknjenja; wón běrny k hubje sběhny a jědžesche. Sa někotre wokomiki bě wón morwy. Běrny běchu sajědojcžene! Avignon morweho drastu pschepyta. Wón jedyn revolwer, někotre noże a jenu pischcžałku w njej namaka. Jemu pschipadže, na pischcžałku do nozy won sahwisdacž. Sahwisdawschi wón widžesche, so dwaj mužłkaj s cžmy wustupischtaj. Wón do njeju tšéli, tola mißny, a mužłkaj ßo do cžékanja daschtaj. Wonaj drje staj schědžiwzowaj pomoznikaj bykoj, kotryž bě korczmarjej chzył s jědom sawdacž, so mohł jeho potom wurubicž.

* (Ssmjercž s nahłym jědženjom.) W Altendorfje pola Nordhausena jedyn džěłacžer do korczmy stupi a ßebi porziju jědže skasa. Džěłacžer bě jako ßylny jědžk snaty, wón hnydom wulki kruch mjaßa pózrje. Hnydom na to pak ßo wón dajesche, kak by chzył mjaßo wuwróczicž. Wón spyta do dwora wuběžecž, hdyž pak bě lědma do khěže pschischoł, wón morwy na semju padże.

* (Se ßněhom sawěczi wojazy.) W Algiru w połnóznej Afriży je ßněh jara žadny. Sa dołhe lěta njeßu tam s zyła ßněha wohladali. Duž ßu ßo tamnischi wobydlerjo cžim bóle s wulkim ßněhowym mjeczelom pschekhwatali, kotryž njedželu w Algiru zychnowasche. Jena kompagnija prěnjeho regimenta zusobniskeje legije ßo na marschu do forta Nassa se ßněhowym mjeczelom wscha rosehna. Mužstwa mózachu jenož ßmjercž wustate do forta Nassa dóńcž. Něhdże 34 muži je w ßněży wustało a smjersko.

* (600 zentnarjow petroleja ßo spaliło.) W Antwerpenskim petrolejowym pschistawje ßrjedu parna łódź amerikanskeho petrolejoweho towarstwa ßwój nakład petroleja psches podsemske wodženje do jeneho kótła, 600 zentnarjow petroleja wopschijazeho, puschcžesche. Hdyž bě kotoł nimale połny, wón s pohkuschazym hrimotom rosbuchny, a ßo wupali. Rosrażki ßo wjele stow metrow daloko wrjeßnychu. Ludžo njeßu do njesboża pschischli.

* (Australska cžwila.) Po pjecžlětnym dżěle ßu australszy knjeżerstwowi inżenieurojo 2000 jendželskich mil dołhe lěßyzy psche kanikle natwarili. Khóśty sa tole pschiprawjenje ßo na 5 milijonow hriwnow wobliczeja. Kóżde pjecž mil ßu wulke paßle, w kotrychž ßo wschědnje wjele stow kaniklow spopaduje. Knjeżerstwo a ratarjo ßo nadžijeja, so ßo s tutym paßlazym systemom kaniklaza cžwila pomjeńschi. Kanikle ßu w Australskej hižo telko schkody naczinike, so je knjeżerstwo 1 milijon hriwnow myta na wußlědženje ßrědka postajiło, s kotrymž by móżno było, kaniklazu cžwilu wotbycž. Praktiskim hłowczkam je hižo pschipadło, popadnjenym kaniklam, kotrež podobnje kaž sajazy ßłodża, smjersnycž dacž a je potom do Europy ßlacž, hdyž je mjaßo nětkole tak drohe, so by ßo tajke wuwoženje kaniklow saplacžiło.

Wußudženja.

Khostanska komora. Pschi jenym wopycže pola kublerja Nowaka w Mjeschizach bě Ida Friederika Olsen, 1882 w Halli narodżena, kotraž jako mamsella pola Nowakoweho bratra w Njechanju ßłużesche, Nowakowej ßotsje bróschu, 4 hriwny hódnu, kradny. Psched ßudom ßo Olsenez wurěczecž pytasche, wudawajo, so je bróschu pschi pschewoblekanju saměnika. Ssudniży pak jej njewěrjachu a ju, dokelž je hižo 4 krócž paduschstwa dla khostana, k jastwu na 4 měßazy a k shubjenju cžeßnych prawow na 3 lěta saßudžichu.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 10. februara 1908 popołdnju wot 2 hodźin ma ßo w **Heldez reſtawraziji w Hunezerizach** ſcźěhowaze drjewo, na **Huſczańſkim hajniſkim a pódlańſkim hajniſkim revěrje** w 5., 6. a 7. wotdźělenju, w Kocźiczańſkim haju, we 18. wotdźělenju w Huſczańſkim lěßu, w 24. wotdźělenju pſchi Hunczericzańſkim młynſkim hacźe, w parku a Holczańſkej remiſy ſeſtajane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź, jako:

270 krutych żerdźow, 8—9 cm delnjeje tołſtoſcźe,
310 = = 10—12 = = =
116 = = 13—15 = = =
7 rm twjerdych palnych ſchcźěpow,
10 = mjehkich palnych ſchcźěpow,
98 = twjerdych palnych klumpachow,
183 = mjehkich palnych klumpachow,
7 = twjerdych repuchow,
15,5 = mjehkich repuchow,
500 tyczow, 4—7 cm delnjeje tołſtoſcźe,
110 dołhich hromadow,
43 rm twjerdeje palneje walczźiny a
340 = mjehkeje palneje walczźiny.

Huſczańſke hajniſtwo, 28. januara 1908.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija
na Kupjańſkim revěrje.

Póndźelu 10. februara 1908 dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na knjeźim **Kupjańſkim** hajniſkim revěrje
50 rm kłójnowych palnych ſchcźěpow,
350 = kuluchow,
40 kłójnowych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Komorowſkim hoſcźenzu.

Kupjańſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija
na Łuhowſko-Kaßowſkim revěrje.

Wutoru 11. februara 1908 ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

12 rm kłójnowych ſchcźěpow,
20 kłójnowych a ſchkowronczich tołſtych żerdźatych hromadow,
120 kłójnowych a ſchmrěkowych wurubanych hromadow,
7 ßuſchizowych hromadow,
1000 ſchmrěkowych płotowych a bunowych ſchtykow,
30 łoßow ſbytneho drjewa.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pſchi hórzy pola hoſcźenza „póſtſkeho rózka" (Poſthorn), potom pola Briſchory a Brěſynkow.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Schumann.

1. drjewowa awkzija w Dubom.

Sſrjedu 12. februara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Dubjańſkim** hajniſkim revěrje
něhdźe **200 tołſtych a ßłabych mjehkich wurubanych dołhich hromadow**
na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk w 22. wotdźělenju pſchi Bożim hacźe.

Hrabińſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Kretſchmar.

Parna zyhelnicza w Tſjoch Hwězdach
pola Budyſchina
porucza
worzłotwjerde pleſtrowanſke zyhele
ſ 8 hłowczkami, najłhmańſche wußadźenja na dno hródźow, torożow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlóżſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebiczkow.

Pawoł Arnold w Tſjoch Hwězdach.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 13. februara t. l. ma ßo na **Njeßwaczidliſkim hajniſkim revěrje** ſcźěhowaze palne drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſchehadźowanje pſchedawacź:

20 rm kłójnowych ſchcźěpow
230 = kłójnowych kuluchow
10,10 ſtotnjow walczkow
} w drjewiſchczu 18. wotdźělenja.
365 rm pjeńkow
320 = palneje walczźiny
} 1. a 11. wotdźělenja.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu 18. wotdźělenja wyſche Koßwomoda.

Hrabińſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Magnetopath H. Thomas

na ßukeluſkej haßy 1a w Budyſchinje pódla Mohroweje cźrijownje.

Wuſtaw ſa naturſke lěkowanje.

Hojaze ßrědki: **Vitalna elektriziteta, woda, gymnaſtika, podźělna maßaza, podźělne parjenja, homöopatija.**

K rěczam wſchědnje wot 9 hacź do 1 hodźin.

Wuſpěchi pola wſchěch **khoroſczow cźuwow** (nerwow); pſchi ßylnym hłowubolenju, pſchi nerwoſnej ßłaboſczi wutroby a żołdka, pſchi ßłabym pſchetkaczu, pſchi khoroſczach **jatrow, jěrchenjow** a **cźrjewow;** pſchi widliſchczach, jendźelſkej khoroſczi, iſchias, wiczi, wokhromjenju, hyſteriji, ſahorjenjach, haczenju krwě, liſchawach atd.

Dołholětne naſhonjenja. — Wjele ſtow pſchipóſnaczow a dźakprajenjow. — Khori ßo tez doma wopytuja.

ff. likeury,
dwójny a jednory
palenz
ſnateje dobroſcze
po najtuńſchich płaczźiſnach najlěpſchi porucza
Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſczelu.

— Płaczźiſnowe ſapißy darmo a franko! —

Pſcheßadźowanje leżomnoſcze.

Dla dźělenja herbſtwa ma ßo **leżomnoſcź ſemrjeteho E. Pfennigwertha w Dobroſchczach** pola Njeßwaczidła wop. kataſt. cźißko 3, 7 hektarow 79,7 ara wulka, **11. februara** dopołdnja w 10 hodźinach na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wumenjenja ßo w termiji wojſjewja. **Herbjo.**

Proßata,
jara rjane, ßu na pſchedań w kuble cźißko 47 w Boſchczach p. Kubſchiz.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje druźiny, wobſtaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěcźnikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Ssuproſchna ranza,
rjana, blisko k proßatam, je na pſchedań w Koßłowje cźißko 15.

Żiwnoſcź
cźißko 9 w Koßłowje ſ 8 kórzami pola a łuki je tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź cźißko 18 tam.

Żónſke
trajne dźěło namakaju pola
A. W. Altmanna w Budyſchinje.

Ssyry wuſchkrjeny łój
punt po 45 np. porucza
M. Henke
na ſadnjej bohatej haßy 11.

Pišomne rukowanje.

Zuſe ſuby,

plomby ſe ſłota, ſłĕbra a emaille.

Pišomne rukowanje.

Eugen Wienecke,

amerikanſki ſubjazy lĕkař

18 na Hoſchiz haßy 18.

Rĕčne hodźiny wot 8—6, njedźelu wot 9—3 hodźin.

Tunje płaćišny.

Dr. med. Witt,

prakt. lĕkař, hojeŕ a laſeńk

a

dr. med. Wittowa-Ballien,

lĕkařka ſa žónſke a dźĕćźi

bydlitaj nĕtko

na Hoſchiz haßy 27a.

Marćźiny wuſtaw

w Budyſchinje

na Wettinſkej dróſy 14

ſtarowupruhowana

ſchula ſa domjaze hoſpodarſtwo ſa młode konfirmĕrowane holzy

I. wotdźĕlenje lĕtnje 450 hriwnow,

II. wotdźĕlenje lĕtnje 250 hriwnow.

Pſchipowjedźenje k ſaſtupjenju a wudźĕlenje wuměnjenjow pola pſchedſtejazeje ßotry Marćźineho wuſtawa.

Pódla hoſpiz ſa knjenje a hoſpoda ſa holzy, kaž tež tuni wobjed we wuſtawje.

Wobydlerjo wßow,

kotſiž ßo dla lĕpſcheho wuwuźiwanja mloka wo ſałoženje mlokarńjow ſajimuja, ßo proſcha, ſo bychu ßwoju adreßu we wudawarni Serb. Nowin wotedali.

Dźĕlaćerjow

pyta

tonowa dźĕlarńja we Wĕtrowje

pola Njeßwačidła.

Mi ßu huſto moji ſkaſowarjo woſjewili, ſo je ßo powjedanje rosnjeßło, ſo ßym ßwoje

kryjerſtwo ſchifrowych tſĕchow

wotedał. Najſkerje ßu ßebi to moji konkurrentojo wumyßlili, duž warnuju, tajke powjedanje dale rosſchĕrjećź.

Woſjewjam ſ tutym, ſo ßym kryjerſtwo ſchifrowych tſĕchow bjes wobmjeſowanja wjedł a ſo jo pſchichodnje tež dale wjedu.

S dobom ßo tym, kotſiž twarja, k wuwjedźenju **ſchifroweho kryćźa** poruczam. Mi je mózno, dokelž ßym ſchifer pſchihódnje nakupił, najtuńſche płaćišny wobliczećź.

S poczeſćźowanjom

August Schumann,

miſchtr ſchifroweho kryćźa

w Budyſchinje na Tſĕlanſkej dróſy 6.

Rjana ſahrodniſka žiwnoſćź

ſ nĕhdźe 35 kórzami pola a łuki ſ maßiwnymi twarjenjemi, ſ 11730 hr. wopalneje kaßy je jara płaćišny hódno na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje **H. Liebſch.**

Khĕža

ſ 1 kórzom pola je ſemrjećźa dla w Nowym Łuſćźu pola Njeßwačidła hnydom płaćišny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonićź w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchću 5 abo pola **E. Rjećźki** w Bukojnje pola Hućźiny.

Wojnarſki wučźobnik.

K jutram hiſchće jeneho wučźobnika, kotryž móže tež twarjenje ſchańow nawuknyćź, pytam.

O. Schubert, wojnař
na kamjeńtnej haßy w Budyſchinje.

Sahrodniſki wučźobnik.

Ssylny, ſprawny hólz, kotryž chże ſahrodniſtwo nawuknyćź, móže jutry wučźbu namakaćź pola **Maxa Klauſcha** w Budyſchinje.

Schewſkeho wučźobnika

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta **H. Schäfer,** ſchewſchi miſchtr, na ſadnjej bohatej haßy čźo. 8 po 1 ſky.

Ssedlarſkeho wučźobnika

k jutram pyta **H. Schmautz,** ßedlarſki miſchtr na kamjeńtnej haßy.

Krawſkeho wučźobnika

pyta **Auguſt Pilak,**
krawſki miſchtr w Bukezach.

Klampnarſkeho wučźobnika

pyta **Bernh. Lehmann,** klampnarſki miſchtr na kamjeńtnej haßy 32.

Pjekarſki wučźobnik

k jutram dobru wuczbu namaka pola **Jana Spanka**
na ßerbſkej haßy 20.

Sprawneho pachola,

kotryž je ſchulu wukhodźił, k wuwuczenju do ßwojeje ſkładownje ſe mſdu a darmotnej ſtaziju pyta **A. Pittner,** na Leſſingſkej dróſy.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu **9. mał. rózka** popołdnju w 4 hodź. posedźenje.

Knjez Wojnař ze Žornosyk je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźĕlenje wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Klĕtneho!

Njedźelu **9. februara 1908** budźe w **Fuderez reſtawraziji** w **Klĕtnom wulki**

kóſłopiwowy ßwjedźeń.

Kóſłowe kołbaſki a pampuchi.
Kóſłowe čźapki a rjetkej darmo.
Pſchećźelnje pſcheproſchuje

Guſtav Fuder.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! **Jutſje njedźelu** pójdźemy wſchitzy do **Noweje Jaßońzy**

k kóſłopiwowemu ſwjedźenjej,

k pampuchaм a rejam.

Kóſłopiwowe čźapki. Rjetkej darmo.
Pſchećźelnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Sſłužobna holza

ßo k 1. měrzej pyta w reſtawraziji we Wownjowje pola Budyſchina.

Dźĕlaćerſka ßwójba

ſ dobrymi wopißmami ßo ſ wulkej mſdu blisko Budyſchina pyta. Sſo ſamolwićź p. reſtawratĕra **Lebelta** pſchi žitnych wikach.

Ssylny hólz,

kotryž jutry ſchulu wukhodźi, ßo do reſtawrazije na Wjaſońſkej Horje (Reſtaurant Baltenberg) pola Delnjeje Wjaſońzy (Nied.-Neukirch) ſa domjazeho pachola pyta. Dalſche je ſhonićź pola pſchekupza **Franza Wölſla** w Budyſchinje.

Wróćźenje čźeſćźe.

Pola ſmĕrza ßo rosrunawſchi ſkſchiwdźaze ßłowa na khĕžerja Ernſta Straucha ſrĕčźane, roskaty wróćźam.

W Brĕſynje, 30. januara 1908.

Auguſt Muka.

(K temu cźißu pſchiłoha.)

Pschiłoha k cźišku 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. februara 1908.

Placźišny rěsneho ſkotu na Draždźanſkich ſkótnych wikach.

3. februara 1908.

Placźišny po zentnerju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rězna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcźe hacź do 6 lět	44	45	80	82
awſtriſke	45	46	82	84
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	38	41	74	79
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	32	36	67	72
4. ßnadnje pizowane łóžbeje ſtaroby	28	31	62	66
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcźe	38	40	71	73
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcźe hacź do 7 lět	35	37	66	70
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	30	33	60	65
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26	29	56	59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—		52	54
Byli:				
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcźe	40	44	71	75
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	36	39	68	70
3. ßnadnje pizowane	31	34	61	66
Cźelata:				
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	48	50	77	80
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45	46	74	75
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40	43	68	72
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſtſchižењow w ßarebje hacź do 1½ leta	46	48	60	62
2. mjaßne	48	49	62	63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	40	43	54	57

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:		W Budyſchinje. 1. februara 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 6. februara 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pſchenża	běła	—	—	—	—	10	60	11	—
"	žołta	10	30	10	60	10	15	10	50
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		9	85	10	15	9	70	10	—
" nowa		—	—	—	—				
Jeczmjeń		9	40	9	60	8	40	9	40
Wows	50 kilogr.	8	50	8	70	7	80	8	20
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduſchka		20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny		2	50	2	75	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	30	2	40	2	20	2	40
Pſchenična muka	50 "	12	75	20	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	12	25	16	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	40	3	80	2	60	3	30
Sskoma	100 "	4	84	5	—	3	—	5	—
Prožata 840 ſchtuk, ſchtuka		9	—	18		—		—	
Pſchenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	25	6	60
Ržane wotruby		—	—	7	20	6	80	7	30
Pſchenčny gris		—	—	7	25	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	8	—	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 11 hr. — np. hacź 11 hr. 50 np., rožka wot 10 hr. 10 np. hacź 10 hr. 40 np., jeczmjeń wot 9 hr. 55 np. hacź 10 hr. — np., wowz wot 8 hr. 50 np. hacź 8 hr. 65 np.

W Budyſchinje placźeſche: hórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta 17 hr. 51 np. hacź 18 hr. 02 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., hórz rožki po 160 puntach 15 hr. 76 np. hacź 16 hr. 24 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 16 np. hacź 13 hr. 44 np.

Wicźne placźišny w Kamjenzu.

6. februara 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 9 hr. 80 np. hacź 10 hr. — np., pſchenża wot 10 hr. 25 np. hacź 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacź 8 hr. 80 np., wowz wot 7 hr. 75 np. hacź 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacź 15 hr. — np. hróch 12 hr. 50 np., ſyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., ſkoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacź 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 7. februara: Dymjate a cźoplišcho.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje 5. njedźelu po tſjoch kralach rano w 7 hodźinach duchowny Tiſcher němſku ſpowjednu rěcź, ½9 hodź. farař Răda němſke a w 10 hodźinach ßerbſke prědowanje. Zyrkwiny khor ſpěwa: „Derje temu, kiž ßo teho Knjeſa boji", wot Kaplerja. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła ſměje duchowny Tiſcher.

Wěrowanl:

W **Michalſkej zyrkwi:** Guſtav Adolf Kuhne, kamjenjecźeßar we Wurizach, ſ Hańžu Mückiſchez ſ Klětneho.

Křćenl:

W **Michalſkej zyrkwi:** Ota Robert, Floriana Hubraya, ſamkarja w Dobruſchi, ß. — Kurt Pawoł, Ernſta Pawoła Locha, kamjenjecźeßarja we Wurizach, ß. — Hermann Richard, Ernſta Hermanna Petrika, żelesniſkeho dźěłacźerja we Wurizach, ß. — Hana Marja Martha, Jana Auguſta Ernſta Klina, hoſpodarja w Libuchowje, dź. — Frida Marja, Oty Jana Kochta, fabrikarja na Židowje, dź.

Zemrjeźl:

W **Michalſkej wožadźe:** 31. jan.: Amalia Auguſta Duczmanez ſ Demjan, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 42 l. 3 m. 14 d. — 3. februara: Erna Emma, Guſtava Roberta Junga, dźěłacźerja we Wurizach, dź., 4 m. 1 d. — 4. Wylemina Klara, Jana Petrika, dźěłacźerja w Hněwßezach, dź., 8 m. 28 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

5. njedźelu po tſjoch kralach ſměje rano ½8 hodź. duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wucźbu, ½9 hodźin farař Kſchižan ßerbſke a ¾10 hodźin němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

5. njedźelu po tſjoch kralach ſměje farař Domaſchka rano ½8 hodźin němſku ſpowjedź, duchowny Boitz dopołdnja ½9 hodźin němſke a w 10 hodźinach ßerbſke prědowanje.

Winowa pſchedawarńja
Pawoła Giebnera
w Budyſchinje

na bohatej haßy cźišło 18 ſ nutſkhódom na theatrowej haßy

porucza ßwoje derje wothladane

běłe a cźerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapoczatka mojeho dwazyczílětneho wobſtacźa ßym ßo pſchezo prózował, **jenož woprawne wino** pſchedawacź, kotryž je ſtrowoſcźi ſpomóžne.

Dokelž w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotołſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajany **jara wulki ſkład** wudźeržuju kotrež ßo ſ wudawkami ſa pucźowanje njepodroža, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocznoſcźam** ßo hodźaze, tuńſcho pſchedawacź, hacź hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. pózłacź dadźa. Poſpytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiž hiſchcze moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědcźi.

Ernst Ullrich na ſchuleriſkej haßy 12
telefon 127

porucza po tunich placźišnach: **porzlinowe, ſchkleńcźane a kamjeninowe twory.**

K kwaßam a druhim ßwjedźenjam ßo ßudobja tunjo wupožcźuja.

Moje rumowanske wupschedawanje je ßo sapoczało.

Na pschedań pschińdu wjetsche dźělby tworow, kotrež ßym na kupowanskim puczowanju ßměschnje tunjo nakupił, teho runja sbytki a we wukładnym woknje njenahladne sczinjene wězy. Woßebje ma ßo wusběhnycz:

1 dźělba żonjazych a dźěczazych schatow s 1/3 poniżenja.
1 dźělba domjazych blusow, 6 hriwnow hódnych, **nětko 2 mk. 65 np.**

1 dźělba batistowych blusow, 7, 5 hr. hódnych nětkole 4 mk. 20 np., 2 mk. 75 np.
1 dźělba koschlow a kholowow, 12 a 9 mk. hódnych, nětkole 6 a 5 mk.

1 dźělba żonjazych rukajzow, 1 mk. hódnych, nětko 48 np.
1 dźělba paßow, rueżnych dźělow, dźěczazych lazow, wolmjanych schtrympow.
Dźělba schórzuchow kóżdeje druźiny.

1 dźělba sbytkow wuschiwanjow, wokoloschijazych wjasakow.
1 dźělba kostumskich ßuknjow, blusow a woßebnych spódnich ßuknjow.

Na wschě **symske wězy, trikotaże, pótniki, hońtwarske lazy, rukajzy, soki a schtrympy, balske schawle 10% rabatta.** Jenoż dobra hódna twora ßo pschedawa, żane stare wězy, kotrychż nimam.

Walter Noebel na bohatej haßy 14,
woßebita pschedawarnja sa běłe a wolmjane twory, schwadlisku potrjebu.

Jerje

wulke a tucżne,
mandl hižo 60 np.
poruczataj
Schieschka a Rjeczka
w Budyschinje.

Czrjewa

k dźěłanju kolbaßy
porucża **Otto Pětschka**
na żitnej haßy.

Wumĕrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Kupne

a druhe wucżinjenja, liscziny wscheje druźiny, próstwowne pisma wo wobhnadżenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje żadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoscżow, saradżenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pschi żitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rĕczimoj też ßerbsći. —

Kmótsaze dźaki

ßu dostacz
we wudawarni
Serb. Nowin.

Schkornje

sa mužskich a žónske

po wschĕch płaczisnach
po 8½, 9½, 10½, 12½, 15 a 18 hriwnach,

hońtwarske, jĕsdne a dołhe schkórnje,
pjelsczowe a filzowe schkórnje a stupnje,
filzowe stupnje a tosle,
gumijowe stupnje,
hońtwarske, jĕsdne a tkaninowe gamasche.

Wobhladajcże ßebi moje 7 wukładnych woknow!

Wobuczże ßo po mĕrje dźěła a wuporjedża w ßamßnej dźěłarni w domje.

Heinrich Mohr,

czrijownja,

w Budyschinje, pschi żitnych wikach, na rózku ßukelnskeje haßy.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucża.

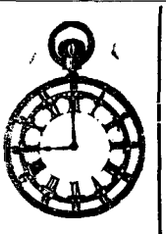

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Najlĕpsche likory

k kwaßam, schczisnam a druhim ßwójbnym ßwjedżenjam dostawacże
we wulkej destilaziji
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje.

Warjenje,
plodowe konserwy
najlěpscheje hódnoscze,
khopate pjelnjene,
malenowe, truskalzowe,
aprikosowe, melanžowe
marmelady,
kalifornifke,
franzowfke katarinfke
ſzlowki,
teho runja
kruſchwy, brjóſki, aprikoſy
atd.
Gustav Küttner nasl.
Richard Weigel
na ſzerbſkej haßy 10.

Nowe jerje
mandl hižo po 50 np.
porucza
Khorle Nowaka nasl.
Jurij Nitſche
na žitnej haßy 10.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomaß,
maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Hróch, ſzoki,
buny, rajß,
jahly, hejduſchku,
krupy, nudle,
dobre ſzłódke ſzuſchene
ſzlowki,
dobru
pſcheńičznu muku
porucza
Khorla Karohwe
pſchi žitnych wikach.

Jerje
mandl po 40, 50 a 60 np.
porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Inventurske wupschedawanje
po wurjadnje tunich placžiſnach.

Poručžamoj tule kóžde lěto jenož raz ßo poſkiczazu ſkładnoſcz k nadpadnje tunjemu kupowanju najdalſchej kedžbliwoſczi.

Džělba **džěczazych ſchtrympow** hižo po 20 np.,
džělba **džěczazych khapow,** kóžda po 50 np.,
džělba **ſchtrykowanych džěczazych ſzukniczkow** po 38 np.,
džělba **barchentowych džěczazych wobleczeujow** hižo po 50 np.,
džělba **barchentowych koſchlow** ſa žónſke po 125 np.,
džělba **Ia. barchentowych koſchlow** ſa mužſkich po 1 mk.,
džělba **normalnych koſchlow a kholowow** po 70 np.,
džělba **rukawatych lazow** hižo po 1 mk.,
džělba **ſchantkow,** 1/2 duzenta hižo po 65 np.,
džělba **wutrěwanſkich rubiſchczow** ſ pißmom, 1/2 duzenta 1 mk. 50 np.,
džělba **ſzlomnikow,** woßebje czežkich, 1 mk. 35 np.,
džělba **ſpanſkich pſchikrywow** (dekow) wurjadnje tunjo, 95 np.,
džělba **hotowych wupjerkow** a **zychow** po 250 np.,
džělba **žónſkich bluſow,** nětkole 1 a 2 mk.,
džělba **reformſkich ſchórzuchow,** nětkole 1 mk. 10 np.,
džělba **kalmukowych ſpódnich ſzuknjow,** 90 np.,
džělba **ſchtaltow,** ſ wjetſcha ſe ſpiralnymi pjerami, po 95 np.,
džělba **ſchórzuſchkow** hižo po 20 np.,
džělba **ſoſowych puzakow** hižo po 50 np.,
džělba **ſoſowych pſchikrywow** hižo po 5 np.,
džělba **linoleumowych běhaczow,** meter hižo po 75 np.

Wulka džělba džěczazych ſchórzuchow
k ſelenoſchtwórtkowſkim daram,
wißate ſchórzuchi, pißane, hižo po 35 np.,
reformſke ſchórznchi, czorne, po 50 a 75 np.,
holczaze ſchórzuchi, běłe ſ wuſchiwanjom, 40 np.
Tſi krócz wjazy hódne.

Philippi & Co.
na bohatej haßy 3, delka
a po 1 ſkhodže.
Telefon czo. 488.

Reblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyſchinje
na ſzukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke zórko
ſa
drastne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſoſowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1 pſcheżne, 1 1/2 pſcheżne, 2 pſcheżne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dželate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a drózſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
drastne hrabje,
drastne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
& linoleum. &
Najrjeńſche wuwjedženje,
ſprawne poßłużenje.
Najtuńſche płaczišny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)
Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedžbujcze
na moje mjeno!

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón czaß na dań ßo dawaze pjenjesy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju ſ 3½% } na
pſchi měßacznym = 4% } léto.
pſchi tſi- a ſchěſczmèßacznym = 4½% }

Filiala Lubijſkeje banki
w ßerbſkim domje.

Spěwarſke,

ßerbſke a němſke,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje koże
ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Wot ßoboty

rumowanſke wupſchedawanje

po inventurſkich płaczisnach wjele niże płaczisny!

Dźělba **dźěczazych wobleczenjow, ſchulerſkich wobleczenjow, mužazych wobleczenjow.**

Pſchesapinaki, ſwjerſchniki, kholowy ſa dźěczi a ſroſczenych.
Holczaze wobleczenja, żakety, mantle, kapesy, khapy, klobuki, mězy.
Žonjaze a dźěczaze **ſchórzuchi, barchentowe koſchle, kholowy, ßuknje, ſpódnje tkaniny, ſchtrympy** atd.

Zyle wurjadna tunjoſcz ßo płaczi, hdyž ßo hižo nětkole potrjeba ſa ſapoczatk ſchule a nalětni czaß nakupi!

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłužby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Wuczobnik
ſ dobrej ſchulſkej wědomoſczu ßo do mojeje kolonialtworoweje pſchedawarnje bliżſche jutry pyta.
Khorla Nowak nasl.
Jurij Nitſche,
na žitnej haßy.

Kruwař
ßo k pſchichodnym jutram pyta. Wſcho dalſche je ſhonicz w hoſczenzu w Prěczezach.

Pohonczˇ
ßo hnydom abo poſdźiſcho bliſko Budyſchina na burſke kubło pyta. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Wuczobnik ßo pyta.
Hólza, kotryž chze ſchewſtwo nawuknycz, jutry do wuczby pyta
Hermann Zawnik,
ſchewſki miſchtr w Rakezach.

Něſniſkeho wuczobnika
k jutram pyta **Otto Pětſchka** na žitnej haßy.

Kowarſkeho wuczobnika
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta kowarſki miſchtr **Ernſt Schneider** w Budyſchinje na Moltkowej dróſy.

Wuczobnik ßo pyta.
Hólczez, kotryž chze **tyſcherſtwo** nawuknycz móże pſchichodne jutry wuczbu namakacz pola tyſcherſkeho miſchtra **Ernſta Hohlfelda**
w Budeſtezach

Klampnarſkeho wuczobnika
k jutram pyta
R. Bürger,
klampnarſki miſchtr w Rakezach.

Pjekarſkeho wuczobnika
k jutram pyta
E. Böhme, pjekarſki miſchtr
we Wulkej Dubrawje.

Pjekarſki wuczobnik
móże jutry do wuczby ſtupicz pola **B. Hanicki,** pjekarſkeho miſchtra na hornczerſkej haßy 5.

Hólz, kotryž chze
mlynſtwo
nawuknycz, móże do wuczby ſtupicz pola **Auguſta Bjara**
w Czerwjenych Noßlizach.

Hólczez, kotryž chze
kowarſtwo
nawuknycz, móże do wuczby ſtupicz p. kowarſkeho miſchtra **G. Urbana** w Drožđžiju.

Kuchařki, ſwinſke a ßłužobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotrocžkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerſke ßwójby do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, kaž tež hólzow a holzy, kotrez jutry ſchulu wukhodża, pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecża theatra.

Dźěłaczerſka ßwójba
a **ßłužobna holza** ßo hnydom pytatej na
knježim dworje w Sarěczu.

Wobydlenje
je k 1. haprleji 1908 w Dobroſchezach czißło 21 B pola Njeßwaczidła na pſchenajecze.

Khěža
czißło 31 w Porſchizach je na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicz czißło 42 tam.

Khěža, maßivna, bliſko zyrkwje wěß, ſ 5 kórzami pola a łuki, je płaczisny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſuje **Liebſch,** aktuar ſw. ßłužby.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin«. (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 7. **Sobotu 15. februara 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Wo nowym zyrkwinskim a schulskim dawkowym sakonju

druha komora sakskeho ßejma schtwórtk prěni króć wuradźowasche. Nětko semrjety minister se Schlieben je sakoń wudźěłał. Jeho naßlědnik kultußowy minister dr. Beck pschićiny rosskładowasche, kotrychž dla je nowy sakoń trěbny. Jene s jeho najwažnischich postajenjow je to, so druhowěrjazy njebudźa wjazy sa evangelsku krajnu zyrkej dawki płaćićź trjebacź. W ßejmje je nowy sakoń wjele wobmyßlenjow nadeschoł. Městopschedßyda Opitz, kotryž w mjenje konservativneje strony rěčeše, měješe na nim wjele wustajecź. Bolostny saćišchcź na njeho ćini, so ßo w nim pschemało derjeměnjenja sa evangelsku zyrkej pokasuje. Msda evangelskich duchownych njeje tajka, kajkuž ßebi konservativni pscheja. Dopjelnjenje jich pschećowmóže pak jenož kraj pschewsacź. Najkhmanschi pucź k temu pak je krajny zyrkwinski dawk. Stat budźe pschichodnje něschto hkubscho do saka pschimnycź dyrbjecź.

Kultußowy minister Beck bě rad swólniwy, pschećza duchownych dopjelnićź, jeli so ßejm trěbne pjenjesy wobstara.

Finanzny minister dr. s Rüger ßo pschećziwo temu wobarasche, so stat njeje hač dotal sa zyrkej doscź ćinił. Na evangelsku zyrkej ßo lětnje 3 218 000 hriwnow nakoža, sa katholsku zyrkej 115 000 hr., sa schulske gmejny 12 milijonow, sa seminary 4 milijony. Wón njewě, kak dyrbja ßo wschě žadanja, kotreź ßo nětkole na stat stajeja, spokojićź, jeli so ßo stat njeßmě k bankrottej dowjescź.

Sapółkanz Kolla sakoń w mjenje wschelakich gmejnow mjeńschiny powita, dokelž wón prawe wurunanje pschinjeße. Wobžarowacź je, so mnosy ßwoje wěruwusnacże saměnjejo, so bychu trjebali mjenje zyrkwinskich dawkow dawacź.

Nationalliberalny dr. Rühlmann měješe wustajecź, so s nowym sakonjom njejßu poměry reforměrtskich a židow srjadowake. Druhi nationalliberalny dr. Vogel ßo na tym wjeßelesche, so ßo s nowym sakonjom zyrkej wot schule w pjenjeżnym nastupanju dospołnje dźěli.

Po ßłyschanych rěčach je, kaž kultußowy minister rjekny, mało nadźije, so ßo sakoń hižo w lětuschim ßejmowym poßydanju dowuradźi. Sakoń ßo sakonjedawazej a finanznej deputaziji A pschipokasa.

Schtwórta wosowa klaßa na sakskich żelesnizach

budźe po wobsamknjenju żelesniskeje rady lětßa wot 1. oktobra tež njedźelu a ßwjate dny jěsdźicź. Dale ßo nasadjěsbne khartki saßo sawjedu, a najskerje ßo dawk na jědne khartki wotstroni. Mjenje samožite wobydleŕstwo budźe tole wobsamknjenje s wjeßelosczu a dźakom witacź.

Pucźowanje khěžorskeju mandźelskeju k kupje Korfu.

Khěžorowa łódź „Hohenzollern“ ßo 26. februara s Kiela na jěsbu do ßrjedźoseńskeho morja puschczi. Łódź direktnje k Gibraltarej a wot tam k Venedigej pojěźe, hdźež na nju khěžorskaj mandźelskaj stupitaj. S Korfu ßo „Hohenzollern“ hakle sa tři měßazy s khěžorskimaj mandźelskimaj do Kiela wróczi. Pschi składnosczi ßwojeje jěsby po adriatiskim morju ßo khěžor pjecża se sultanom w Mazedonskej setka. Pschihoty na to ßo hižo tam ćinja.

Němska ratarska rada

ßo sańdźeny tydźeń w Barlinje skhadźowasche. Mjes druhim ßo wona se sawěsczenskimi towarstwami sa městny skót saběrasche. So bychu ßo tele towarstwa spěchowake, ma ßo pschi němskej ratarskej radźe „zentrala sa ratarske sawěsczenje“ sakožicź.

Njedoßahanju czeledźe ma ßo s pscheměnjenjom sakonja wo dźěle młodostnych dźěłaczerjow w fabrikach wotpomhacź. We wjazorych europiskich krajach njeßmědźa młodostni dźěłaczerjo do 18. lěta w fabrikach dźěłacź. Němska ratarska rada budźe teho dla w khěžorstwowym ßejmje namjetowacź dacź, so by ßo tónßamy sakoń też w Němskej sawjedł. Potom bychu ßo młodźi ludźo, kiž nětkole do fabrikow khodźa, s najmjeńscha hač do 18. lěta ratarstwu sdźerżeli.

Jene poßedźenje němskeje ratarskeje rady je khěžor se ßwojim wopytom wusnamjenił. Profeßor Koch wo skótnej pschibrjóżnej symizy a wo Tse-tse-muchi w němskej krótkowjeczornej afrikanskej koloniji rěčeše. Generalny direktor Eyde s Norwegskeje měješe pschednoschk wo waŋnosczi salpetra sa ratarstwo a wo dźěłanju salpetra s powětroweho dußyka w Norwegskej. Salpeter je jedyn s najwažnischich hnojidłow; němske ratarstwo je w lěcże 1906 ßame 450,000 tunow salpetra sa 100 milijonow hriwnow pschetrjebało.

Poniżenje zokrowcho dawka.

Khěžorstwowy ßejm je pschistawkowemu wucźinjenju internationalneje zokroweje konferenzy pschihłoßował a namjet sapółkanza Bassermanna pschijał, po kotrymż ßo zokrowy dawk wot 1. haprleje 1909 na 10 hriwnow poniżi, jeli so ßo do teho cżaßa sakonje wobsamknu, kotreż khěžorstwowe ßamßne dokhody lětnje s najmjeńscha wo 35 milijonow hriwnow powyscha. Jeli so tajke sakonje hakle po 1. haprleji 1909 do mozy stupja, ma ßo zokrowy dawk s dobom s tutymi sakonjemi ponižicź.

Sekretar khěžorstwoweho poklada, se Stengel,

je khěžora proßył, so by jeho se sastojństwa puschcził. Hacź na dalsche hischcże wón ßwoje sastojństwo sastawa, doniż ßo naßlědnik sa wobcźežne sastojństwo njenamaka.

Pruski wußwojenski sakoń

mjes Němzami wjele pschećziwjenja namakuje. Němszy wulkoležomnosczerjo w Pósnańskej provinzy ßu pschećziwo njemu. Pósnańszy pschekupzy w nim wulki strach sa němskich rjemjeßlnikow a wikowarjow w Pósnańskej widźa. Hižo nětkole je wón hospodarskemu żiwjenju se schkodu. Najwjetschi němszy wikowarjo ßu protest pschećziwo wußwojenskemu sakonjej podpißali. Pschećziwo njemu je ßo też němske měrowe towarstwo wuprajiło a na to ßo poczahowazu petiziju pruskemu semjanskemu ßejmej pschepodało. W njej ßo na to pokasuje, so bychu ßo s wußwojenskim sakonjom napschecźnosczе mjes Polakami a Němzami pschiwótsike, so wón njeby Němza żaneho wužitka pschinjeßł, Polakow pak njepschecźelow knjeżerstwa sćinił a jich do rewoluzionarneho lěhwa hnał. Wußwojenski sakoń by straschne sranjenje privatneho wobßedźenstwa był a nahladnosczi Pruskeje we wocźomaj wschěch kulturnych ludow ßwěta jeschkodźił. Petiziju je też baron Putkamer podpißał, kotryż je prjedy s krajnym radźicźelom w Pósnańskej był.

Awstriska a Ruska na Balkanje.

Poßlednje 10 lět Awstriska a Ruska na Balkanje ßebi napsche-

cźiwo njeſtejeſchtej. Knjeżerſtwje wobeju wulkomozow běſchtej ßo na to ſwjaſakej, ſo ſultanowe wobßedźenſtwo w Europje njepſchikrótſchene woſtajitej. Tehole wucźinjenja chze ßo Awſtriſka ſa pſchichod jenoż hiſchcźe na ſdacźe dźeržecź. W awſtriſkich delegozijach je awſtriſki miniſter ſwonkownych należnoſczow, baron Ährenthal, pſchipowjedźił, ſo je ßo Awſtriſka rosßudźiła, ßwoje boßniſke żeleſnizy pſches Staru Sserbiju a Mazedonſku hacź do Salonikia k ägäiſkemu morju wutwaricź. S tym drje ßo njeby turkowſkemu ſultanej jeho kraj wſak, tola ſ woprawnym knjeſom w nim by awſtriſke knjeżerſtwo było. Komuż pucźe w jenym kraju ßluſcheja, tón ma po ſtarym naſhonjenju też w tutym kraju roskaſowacź. Tak by też na Balkanje było, hdy by ſultan do twarjenja awſtriſkich żeleſnizow do Salonikia ſwolił. W Ruſkej wotmyßleny twar awſtriſkich żeleſnizow pſches Turkowſku hinak njeſroſumja, hacź ſo chze Awſtriſka Turkowſku najprjódźy hoſpodarſźy na ßebje ſwjaſacź a potom ju też politiſźy wot ßebje wotwißnu ſcźinicź. S tym by ßo też dotal placźaze ruſko-awſtriſke wucźinjenje na Balkanje kniczomne ſcźiniło. Ruſke nowiny jako wothłóß ſmyßlenja ruſkeho knjeżerſtwa jara wótru rěcź pſchecźiwo Awſtriſkej wjedu. Kak jara ßu ßo w Ruſkej na Awſtriſku roſhněwali, wo tym ßwědźi to, ſo je ruſki póßkanz we Winje, Urußow, njejabźy ßwoje měſtno na njewěſty cźaß wopuſchcźił.

Franzowſke, italſke a jendźelſke nowiny połnje ruſkim nowinam prawo dawaju a ſ dobom w Ruſkej pſchecźiwo Němſkej njepſchecźelſke měnjenje ſbudźicź pytaju. Jedyn dopißowaŕ nowin „Petit Pariſien“ je ſ jenym ruſkim diplomatom rosrěcźenje měł, kotryż je prajił, ſo je Němſka po wſchěm ſdacźu plany awſtriſkeho knjeżerſtwa w naſtupanju twarjenja jeho żeleſnizow w Turkowſkej podpjeraka. Němſkej wo to dźe, ſo awſtriſko-ruſka pſchesjednoſcź wuſtudnje. Němſka ſpſchecźeleneho ſultana wot ßlubjenja wotwjaſa, ſo ma w Mazedonſkej reformy ſawjeſcź. Němſka pódla teho Ruſkej dźěło na Balkanje naczini a ſměje tak ßwobodniſchej ruzy k rosrißanju baltiſkeho a druhich praſchenjow. To pſcheměnjenje w němſkej politizy wosnamjenja a hroſy Europje ſ nowymi ſchmatańzami.

Parižſke nowiny „Figaro“ maja runje każ franzowſkemu knjeżerſtwu bliſko ſtejaze „Temps“ wótry naſtawk pſchecźiwo Awſtriſkej, dokelż chze ta żeleſnizu pſches boßniſke mjeſy do Turkowſkeje twaricź. W Ruſkej ßu pjecźa jara roshorjeni na barona Ährenthala, dokelż ßo wón na nadknjejſtwo Awſtriſkeje na Balkanje na ſchkodu Ruſkeje měri. Żeleſniza ſ Wina k ägäiſkemu morju k pſchewaſy Awſtriſkeje w tamnych krajach dowjedźe. Hoſpodarſka pſchewaha by pak pſchedkhadniza politiſkeje pſchewahi była.

Sserbſki krónprynz

je muż ßwojeje hłowy. Tele dny wón ßejmowemu pſchedßydźe pißmo póßła, w kotrymż woſſewi, ſo apanażu, ſa njeho w ßejmje pſchiſwolenu, dźiwajo na nětcźiſche wobſtejnoſcźe w kraju, njepſchiwoſmje a ſo budźe ju poſdźiſcho jenoż potom wužicź, hdyż ju wſchě politiſke ſtrony pſchiſwola. Miniſterſtwo ßo tutemu pißmu njemało dźiwaſche a rosßudźi, ſo je krónprynzowe pißmo pſchecźiwo wuſtawje. Na to je krónprynz ßwój liſt wrócźo wſak, tola ßebi prawo wuměnił, po wothłoßowanju w ßejmje apanażu pſchijecź abo njepſchijecź.

Poſtupanje Franzowſow w Marokkowſkej.

Franzowſke wójſko dale do ſnutſkowneje Marokkowſkeje poſtupuje. Po jenym telegramje generala d'Amada ſtej dwě wotdźělení franzowſkeho wójſka kaſbahu (wobtwjerdźenje) Ulei-Seidſkeho ſplaha wobßadźiłej a wokolny kraj wobhonjałej. Wonej ſtej pola wobßyte namakałej, tola wobydleŕſtwo je ſ wjetſcha roscźěkało. Pſchecźiwjenje Marokkowſkich, kotſiż ßu pola Settata wjele ludźi ſhubili, ſda ßo ſlemjene bycź. Franzowſojo móża nětkole bjes ſadźěwka do krajow Schawjaſkich ludow cźahacź.

Wotdźělenje wyſchka Boutegourda bě ßo pſchedaloko do njepſchecźelſkeho kraja ſwěriło. Wone bě jenu wjeß wobßadźiło a tam něhdźe 400 howjadow ſebrało. Hdyż Marokkowſzy ßłabe wotdźělenje wobſtupachu, jim druhe wotdźělenje na pomoz khwataſche, kotreż ſebrany ſkót ſtražowaſche. Leutnanta Ricarda Marokkowſzy wobſtupichu a morichu. Jedyn druhi leutnant, roskaſowaŕ mitrailleuſkeho wotdźělenja, ßo ſ mjeczom ſakitowaſche. Wopuſchcźeny ſkót wohladawſchi, ßo Marokkowſzy hnydom wojowanja woſtajichu a jón wotehnachu. Mjes tym Boutegourdowe wotdźělenje k Bcr Reſchidej zoſaſche. Marokkowſzy, kotſiż ßo pſchi wojowanju wobdźělichu, ßo na 3000 hacź 4000 muži liczachu.

Hrożaza wójna mjes Turkowſkej a Ruſkej.

W Małej Aſiſkej ßo pjecźa Turkowſka k wójnje pſchecźiwo Ruſkej hotuje. S Tiflisa w Kawkaſkej ßu do Peterburga pſcheßłapjaze powjeſcźe pſchiſchłe. W zyłej Kawkaſkej ßo pjecźa nawała turkowſkeho wójſka boja. So ßo tu njejedna jenoż wo próſdne powjedanje abo pſchěhnate burſowe powjeſcźe, wo tym dopiß najwjetſchich a najnahladniſchich ruſkich nowin „Noweho Wrjemjenja“ ßwědźi. W nim ßo praji: Wojeŕſke wyſchnoſcźe na Kawkaſu ßebi njetaja, ſo ßu wobſtejnoſcźe napjate, ſo Ruſkej wójna ſ Turkowſkej hroſy. Wojowanje ßnadź ßo hižo w měrzu ſapocźnje. Na ruſko-turkowſkich mjeſach je hižo k njepſchecźelnoſcźam dóſchło. Turkowſke nowiny hižo mjena offizěrow mjenuja, kotſiż ßo ſa regimentowych wjednikow ſa pſchipad wójny ſ Rußowſkej mjenuja. Sa pjatomaj tychle roshorjazych powjeſcźow a jako jich ſjawne wobkrucźenje je ſ Peterburga powjeſcź pſchiſchła, ſo je wubjerk ruſkeje dumy, wo wójnſkim ſakitanju kraja jednazy, knjeżerſtwu pjenjeſy k wupóßkanju 60 000 wojakow k ſchkitanju ruſko-turkowſkich mjeſow pſchiſwolił.

Amerika a ruſke nowiny.

Amerika pócźnje dopóſnawacź, ſo je poßlednje lěta wſchelakim agitatoram a dyrdombejnikam na lěp ſchła, kotſiż chzedźa jejne ſjawne měnjenje pſchecźiwo Ruſkej naſchkaracź. Mjes tym je ßo njepſchecźelniza Ruſkeje, Japanſka, też njepſchecźelniza Ameriki ſcźiniła, a tele ſhromadne intereßy Ameriku nucźa, ſo by ßwoje poměry k Ruſkej a ßwoje měnjenje wo njej pſcheměniła.

W New-Yorku ßu myßlicźku ſapſchimnyli, wjetſchu liczbu ruſkich nowinarjow do Ameriki pſcheproßycź, ſo bychu ßo jim wo ruſkich wobſtejnoſcźach powucźicź dali. Kóżda wulka ruſka redakzija ßo namolwi, ſo by jeneho ſaſtupjerja wotpóßłała. Pucźowanje po morju budźe darmo. W Amerizy budźa Rußojo hoſcźo komiteja, kotryż je ßo ſ tutym wotpohładom w New-Yorku ſałożił. S New-Yorka Rußow do Waſhingtona powjeſu. Powjeda ßo, ſo ſady amerikanſkeho komiteja politiſko-finanzne ſjednocźeńſtwo ſteji, kotreż ßebi ruſko-amerikanſki ſwjaſk pſcheje.

Wójnſke łódźſtwo ſjednocźenych ſtatow połnózneje Ameriki

je ſ atlantiſkeho do cźicheho morja ſajěło a na ßwojej jěſbje po próſtwje chileſkeho knjeżerſtwa pſched Valparaiſom, hłownym chileſkim měſtom, na hodźinu ſaſtanje. Łódźſtwowy pſchijěſd k Valparaiſej chze chileſke wobydleŕſtwo k wulkim powitanſkim demonſtrazijam wužicź. 200 000 wobydlerjow na móŕſkim brjoſy łódźſtwo ſe ßławawokanjom powita. We Valparaiſkim pſchiſtawje chzedźa amerikanſkemu łódźſtwu tutón dźeń ſ najſchcźedriwiſchej hoſpodliwoſcźu njeſapomnite ſcźinicź. Runje tak Peru, Braſilſka a Argentinſka ßo na pſchemo prózuja, amerikanſkemu łódźſtwu ßwoje ſympathije wobßwědcźicź. Zyła Amerika cźuje ſtrach, kotryż jej ſ Japanſkeje hroſy, a amerikanſke łódźſtwo jako wumóżnika ſ japanſkeho nadknjejſtwa wobhładuje. Jeli ſo by k wójnje dóſchło, bychu ſawěſcźe ſtaty połodniſcheje Ameriki ßwoje łódźe połnózno-amerikanſkim na pomoz póßłałe.

Pſchikhad połnózno-amerikanſkeho łódźſtwa do cźicheho morja po ſdacźu na Japanſkich ßylny ſacźiſchcź cźini. Wo tym njeje niczo błyſchecź, ſo by Japanſka ſa japanſkich dźěłacźerjow prawo k pſchicźahowanju do ſjednocźenych ſtatow a ſa nich runoprawoſcź w San Franciſco żadała. Amerikanſke łódźſtwo ßo najſkerje wjazy do atlantiſkeho morja njewrócźi. Wone k Philippinſkim kupam pojědźe a tam k jich ſakitanju pſched japanſkimi nadpadami ſawoſtanje.

Pſchi wódnym młynje.

(Pokracźowanje.)

Na polo ſa Hanßom bórſy poßoł dóńdźe, ſo dyrbi wón, hdyż ßo do wßy wrócźi, do młyna pſchińcź, ſo chze młynk jemu nęſchto prajicź. S njemęrnej wutrobu ßo Hanß wjecźor na pucź poda, cźiſty bě ßo wumył a ßebi proch ſe ßwojeje ßuknje wucźeßał. Ale kak wjetkha běſche, hiſchcźe wjele bóle bě ßo pohubjenſchika ſ teho cźaßa, ſo bě w njej prěni raz do domu bohateho muża ſaſtupił.

Kacźo ßo w jſtwinych durjach ſtejo woſta, ale dźenßa jemu młynk napſchecźo khwatajo wobej ruzy poda. „Budźich-li tebje poßkuchał, budźiſche mi wulka ſchkoda ſalutowana woſtaka“, wón hnuty rjekny, „w ſpalenej bróżni hiſchcźe wjele żita leżeſche, nětkole je to wſchitko ſhubjene. Tola ßo tebi ſ wutrobu dźakuju. Paduſchi budźichu hewak mje wurubili a ſaraſyli. Tak běch warnowany a mózach jich, każ prawje je, powitacź. Wodaj mi, Hanßo, ſo ßym cźe tak twjerdźe wotbył. Ty ßy ſchwarny cźłowjek.“ Bohaty muż na khudeho hólcźeza pſchecźelnje hladaſche.

„Wam nimam niczo wodacź, knjes Żitnako“, Hanß ponižnje

wotmolwi, „žel mi jeno je, so sče tola nětkole hischče schkodu měli.“

„To wschak dyrbju nětkole pschenjesć“, młynk rjekny, Hanžowu ruku hischče pschezo krutče dżeržo, „ale žwoju tschiwdu pschečziwo tebi chzu tola sažo sarunacź, a prózstwu, kotruž žym czi prjedy sapowjedżił, nětkole wutrobnje rady dopjelnicź. Wot jutsischeho dnja ty jako młynski wučzobnik pola mje do wučzby sastupisch, druheho kruwarja wschak pschezo sažo dostanjemy.“

„Ale, knjes Zitnako“, młodżenz bjes maka wustróżany sawoła, „moja žuknja je nětkole hischče schpatnischa a druheje nimam. Schto bychu waschi wotročzy k temu prajili?“

„Dżenža žym žo žebje žameho hańbowacź, so žym na drastu a niz na wutrobu cźlowjeka dżiwak“, młynk khwatnje rjekny. W tym wokomiku knjeni domu do jistwy sastupi, wona bě Hanžowe poslednje žłowa žłyschała a da jemu tež ruku. „To może jeno mały dżěl nascheho dżaka napscheczo tebi bycź, so tebi hnydom pschistojny woblek wobstaramy, w tymle schpatnym wobleczenju dlěje khodżicź njedyrbisch, to bychmy žo žami hańbowacź dyrbjeli. Mój muž je tebi žlubił, so dyrbisch pola njeho hnydom do wučzby sastupicź, a wostanjesch-li na tym pučzu, po kotrymž žy hacź dotal khodżił, budżesch schwarny młynk, schwarny, prawy muž.“ Dobra žona na njeho pschečzelnje hladasche. „Wježeneho krawza hischče dżenža tebi póschelu, wón dyrbi czi wotměricź.“

S tymi-le dobročziwymi žłowami bě Hanž puschčzeny. Kak bě domoj dóschoł, to žam njewjedżesche. Jemu žo psched wočzomaj wscho wjercźesche, a wulke młynske koło wjeżele k temu klepotasche. Tak bohacze běchu jeho mytowali! W žwojej wutrobje wschak bě žo tež nadżijak, hdyž požoł s młyna jeho sawoła, so bohaty muž jemu mały pjenjes dari, so by žo jemu dżakowny wopokasak. „Ssnadź to na nowu žuknju doža ha!“ žebi myžlesche. A nětkole to tež tak pschińdże, jeho najkhroblische žony žo dopjelnichu! Na žwoju poboženu staru macź žo dopomni, kak budżische žo wjeżelika, hdy budżische jeho sboža doživika! S nowa žebi wotmyžli, so budże stajnje Bohu a cźlowjekam žwěrny, a s dobrej wolu ženje do wopačznosče njeswoli, potom móże po czesczi psches žwět hicź.

Hdyž bě krawz nowy woblek pschinjeżk, kotryž Hanžej kaž pschikowany pschistejesche, žo wón knjesej Zitnakej pschisjewi a jako wučzobnik do młyna pschińdże. To bě wjeżele živjenje! Wschitko kołwokoło buchasche a klepotasche, wscho bě połne hibanja a dżěła, to bě hinasche polo k dżěłu, hacź samyžleny pomału krocžo stadło pasć a lěni w trawje ležecź. Wulkotna móz wody rěki koleža wjercźesche a nježměrne stupy młyna posběhowasche, kotrež potom s tajkim ropotom spadowachu, jako budżichu zyke twarjenje rostołz chzyke. Ale to bě twjerdże twarjene. Wschudżom lubosna, živjaza wóń muki, kotraž cźlowjeka kóždy wokomik na to dopomina, schtož nam Bóh we žwojej dobročziwosczi podawa, na wschědny chléb. Młynszy běchu běli a próschni, se žortom žebi jedyn druhemu žuknju wuklepowachu a s młodostnym lóschtom psches měchi skakachu, wschitzy běchu napscheczo Hanžej pschecźelni, pschetož knjes Zitnak bě jim prajił, czeho dla chze nětkole prakhudeho, wožyroczeneho hólza wukubłowacź. Runjež bě mjes nimi nětkotryžkuli, kiž po žwojim nanu mějesche wulke samoženje herbowacź, njeda tola žadyn s nich nowemu towaršchej jeho khudoby czucź, a dokelž Hanž tule pschecźelnosczź s wulkej swólniwosczu, jim poskužicź, a s kedżbnosczu płacźesche, knježesche po zykej wulkej młynzy wjeżelosczź a spokojnosczź. Ssamo tołsta młynska mysch se žwojeje dżěry se spodobanjom na noweho pschikhadnika hladasche, kiž žo jeno potom wothonjesche, hdyž žo pschejara khroboleschе, a kiž jej dyž a dyž sorno pschiczižny, kotrež žebi wjeżeka do žwojeho bydła wotnoschowasche.

Hdyž czežko nakkadżene burske wosy pschiježdżowachu a błyskotate skoto, kotrež ratař polam wotdobywa, jako njeliczomne sorna do wulkich likow žo ronjachu; hdyžkuli žo spuschczadło horje sczahowasche a napjate wody s hrimotazym howrjenjom dele schumjachu, so bychu po rězy s běłej jeschczu rospjerchnyke, bywasche Hanžej husto, jako budżische s radosczu sawyskacź měł. Ale najrjeńscho bě tola w nozy, hdyž mějesche w młynje strażu: měžaczk a hwězdy na létnim njebju žo frinkolachu a w jažnych žołmach rěki žo wotražowachu, woda czische schumjo dale běžesche, a wulke młynske koło s wotměrjenymi, stajnymi hranami, kaž měrna spokojna cźlowska wutroba buchasche.

Bohaty młynk mějesche jeniczkeho žyna, kotryž bě zyła jeho wjeżelosczź. Wěso bě Zitnakez Khorla žłaby, wyžoko wurosczeny hólz, kiž wo rjemjeżko žwojeho nana njerodżesche, ale bě mudry a wobdarjeny cźlowjek, kotryž wot małosče pschi knihach žydasche a jara rad studowacź chzyschе. Młynk pschecźiwo temu niczo njemějesche. „K młynstwu je tola pschejara žłaby“, žwojej žonje rjekny, „jeho mozy we hłowje tcza; chzeli rad studowacź, njech to czini, w kóždej wězy móże wužitny cźlowjek bycź.“ Tak Zitnakez Khorla na gymnasii pschińdże a pilnje wuknjesche, jeno na prósdninach domoj pschikhadżesche, ale potom wjele w młynzy pschebywasche, kiž bě hižo w dżesczowskich cźażach rad měł, a s kóždym dżěłacźerjom pschecźelnje rěcźesche. Wschitzy mějachu jeho lubo, a žo wjeżelachu, hdyž by młody knjes pschischoł.

S Hanžom žo bórsy nutrnje spschecźeli. Nad cźělnej mozu noweho młynskeho žo dżiwasche, kotryž bě jeno mało lět starschi hacź wón, a kotryž tola se žwojimaj žylnymaj rukomaj cźežke žitne měchi tak žnadnje kaž pjerje s podłohi sběhasche, a se žwojim wótrym rosomom wschak bórsy dopósna, so ma tutón młodżenz sprawnu, njeskaženu myžl a žwěrnu wutrobu. Duž žo k njemu pohnuwany cźujesche, cźasto jeho pschi dżěle wopytowasche a s nim rad powjedasche. Hanž .tutu pschikhilnosczź s najžwěrnischej poddatosczu sarunowasche, sa młodeho knjesa budżische do wohnja schoł. Hdyžkuli Khorla na měchu žita cźapnjeny młodemu pschecźelej, kiž bě sa wjedżenjom žadosczźiwy, wschelakore wězy rosjažnjesche, Hanž skoro bjes dycha poškuchasche, a žebi s mnoho wězow s bohateho pokłada wědomosczow druheho k wužitkej bjerjesche. Tak bě wobkhad woběmaj wužitny, a hdyž Khorla na prósdniny domoj pschikhadżesche, bywasche prěnje, so žwojeho pschecźela Hanža wopytowasche. „Lěkař chzu bycź!“ by žyn bohateho młynka husto prajił. „Ja chzyk, schtož je móžno, cźerpjazym pomhacź, bolosče pomjenschecź a khorosče se žwěrnej staroscźu sahanjecź, to žo mi na semi najrjeńsche powołanje bycź sda, na kotrejž je telko hubjenstwa.“

A tuta rjana myžliczka žo hižo pola hólza jako skutk pokasowasche, wón bolosče pohanjecź pytasche, hdyžkuli wjedżesche a mózesche.

Hdyž bě žebi junu běła młynkez mizka na myschazej honitwje, pschejara khroble psches hrjady skakajo, nózku skamaka a hólzej napscheczo khromjesche, Khorla ranjeny staw wustojnje naruna; wón jej mjehke lěhwo pschiprawi a ju hladasche. S teho cźaža by kóždy krócź s wjeżelosczu baženczki bała, hdyž by Khorlu wuhladaka; dawno hižo móżesche žwoju nózku sažo trjebacź a wužiwacź, ale we wutrobje žwěrneho skočatka dżakownosczź njewuhažny, a mysche, kotrež by nakojiła, jemu k nohomaj kładżesche.

Pomału žo lěta minychu, Hanž bě na wulkeho žylneho pachoła wotrostł, kiž mějesche bórsy na měru hicź a kiž bě w młynje dawno na młynskeho postupił; Khorla na lěkarja wuknjesche a bě pschi mnohim wuknjenju blědy žłaby mkodżenz wostał. Jeho starschej jeho nutrnje a nežnje lubowaschtaj, dokelž bě jeju jeniczki a cźaž živjenja dobry žwěrny žyn był, kiž, njedżiwajo žwojeje wjetscheje nawjedżitosče, na cźesczowosczź pscheď nanom a macźerju sabył njebě.

(Pschichodnje dale.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1908 dotal zaso nahromadźiło: 125 hr. 50 np.
(nic, kaž w čisle 6 steji, 119 hr. 50 np.)

Dale za njón darichu:

Zběrka nowolětnych darow	292 hr. — np.
Knjez farař Ryćeŕ w Delnim Wujezdże . .	2 hr. — np.
Knjez kapłan exp. Šołta w Hajnicach . . .	1 hr. — np.
Hromadźe:	420 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyschina. K rosprawje wo poslednim posedżenju historisko-starožitnostneho wotrjada Macźizy Sserbskeje, w 1. czišle „Sserbskich Nowin“ 4. januara t. l. wosjewjenej, ma žo hischče tole k wudospołnjenju dodacź: Wužlědżenje, so je pod mjenom Trebišta (niz Trebiste, kaž tam steji), w liscźinje s léta 1006 naspomnjenym, wjeż abo hrodżischczo Dobruscha pola Budyschina měnjena, je sažkužba knjesa dr. phil. Alfreda Meiche w Dražďanach, snateho wučzenza bjes pschedžudkow a horliweho pschecźela nascheho žerbskeho luda. Teho dla bě tež móżno, sa czož žmy jemu dżakowni, tuto jeho wulzy ważne wujažnjenje do wosjewjenja dra. Meichoweho nastawka po jeho ertnym sdźělenju w posedżenju wotrjada k wjedżenju dacź. To w tamnej rosprawje sapomnjene pokasanje na knjesa dra. Meichu jako prěnje žórko njech je tu s tutym nětko dodate. Jeho wobschěrne dźěło, sepjeraze žo na mnohotu najlěpscheje archivalskeje macźizny, nam tež sa naschu žerbsku stronu wulku žyku jara sajimawych nadrobnosczow pschinjeże. Wony je hižo wot

Hornjołužiskeho Towarstwa Wědomoscjow w Shorjelzu k wosjewjenju pschijate a budże hischcże w běhu tuteho lěta w „Nowym Łužiskim Magazinje“ wotczischczane. My bórsowne wosjewjenje tuteho nam runje pschipowjedżeneho sakładneho a wschě czěmnoty tamneju dotal hischcże we wschelakich dźělach tak czěmneju liscżinow s l. 1006 a 1241 dokładnje rosjaßnjazeho Meichoweho dźěła s wulkej napjatoscżu wocżakujemy a wo nim ßwój czaß nadrobnischu rosprawu podamy. Dr. E. Muka.

— Budyskim měschczańskim wucżerjam H. A. Rjeczży, K. A. Pawlikej, M. E. Th. Schokcże, L. E. R. Erzgräberej a E. J. M. Siebeckej je ßo titel „wyschi wucżeŕ“ spożcził.

— Sprostnjenje tyła ßo njedźiwajzy wscheho wobaranja dale rosschěrja. S wopředka bě ßo hrósbna khoroscź w starych kasarmach pokasała, nětko pak je też w nowych kasarmach jedyn wojak druheje kompagnije na nju skhorił. Wumrjeł je hacź dotal jedyn wojak. W lazarecże w tu khwilu 3 mużojo 7. kompagnije, 1 muż 6. kompagnije a 1 muż 2. kompagnije na njo khori leża. Wojak Leuschner, kotryż bě prěni skhorił, njeje hischcże wotkhorił, schtyrjo drusy wojazy ßu na pucżu polěpschenja. Dla skhorjenja wojaka Wagnera s 2. kompagnije, kotryż je ßo hnydom pschi prěnich znamjenjach tyłoweho sprostnjenja do lazareta podał, ßu ßo te w nowych kasarmach woßebite wobhladniwostne naprawy cżinicź dyrbjałe. 2. kompagnija je ßo wote wscheho wobkhada s druhimi kompagnijemi wotsamkła. Skhorjene korporalstwo je ßo hischcże tón ßamy dźeń w blachowej barazy w sahrodże garnisonskeho lazareta saměschcżiło, dokelż móże ßo tu wobkedźbowanje wojakow lěpje pschewjescź. Też s druhich stronow je ßłyschecź, so je sprostnjenje tyła ludźi nadpadło. W Ruhlandże pola Sleho Komorowa ßu na njo tśi dźeczi skhorike. W Draždżanach je ßobotu we wotdźělenju maschinskich tśělbow cżo. 12 wojak Dierschе na sprostnjenje tyła wumrjeł. — Mjes tym so wjetschi dźěł lěkarjow měni, so je sprostnjenje tyła natykowaze, wěsty Adolf Graf s Kumwałda měnjenje sastupnje, so wono njeje natykowaze. Po nim sprostnjenje tyła s tym nastawa, so ßebi ludźo w symje w symnej komorje we kożu leżo nahu hłowu nasymnja. To ßo woßebje tam stawa, hdyż s hłowu pschi swonkownej muri lěhaju. Hdyż wurjadna syma pschi spanju nětotre hodźiny na nahu hłowu skutkuje, krej pod nopom ßydnjenje sawostawa, kotraż druhdy hižo sa nětotre dny k sahorjenju mosłow (k sprostnjenju tyła) dowjedże. S wjetscha pak ßo sahorjenje hakle sa jedyn abo dwaj měßazaj roswije. Tak je nětkole w Budyschinje a w druhich stronach. Sprostnjenja tyła móże ßo teho dla cżłowjek sminycź, hdyż ßebi hłowu pschi spanju psched symu schkita. Pschikhadżaze sprostnjenje tyła njehodźi ßo wotdźerżecź; hdyż ßo znamjenja khoroscże pokasuja, ma ßo hłowa se składżenym rubischkom, se symnej wodu namacżenym, pokkascź. Prjedy hacź ßo rubischko shrěje, dyrbi ßo wone s nowa namacżecź, so by sahorjenje njepschiběrało, ale ßo wotstroniło. Jeli so je sahorjenje hižo pokrocżiło, a jětsenje pod nopom nastało, ma ßo wone wotpuschcżicź. Ssmjercź ßo s tym wotwobrocźi.

— S tudomneje měschczańskeje hojerńje je tele dny jedyn khory, wěsty Heida, s woknom won skocżił a psches sahrodźinu murju cżekнył. Dokelż bě ßebi psches murju skocżiwschi nohu swinył, mózachu jeho bjes wulkeje prózy do hojerńje wróczo dowjescź.

— Dla podrażowanja (falschowanja) pjenjes ßu kowarja Fr. Krisa sajeli. Wón je hakle psched krótkim do Budyschina pschicżahnył a prjedy w jenej Zitawskej maschinskej fabrizy dźěłał. Jeho winuja, so je w Niedergrundże w Czechach wopacżne awstriske ßlěborne pjenjesy dźěłał. Kris je ßo w Haida w polnoznych Czechach narodźił.

— Lětusche nasymske manevry 12. armeekorpsa smeja ßo najskerje w Mischnjanskim a Wulkohajnskim hamtskim hejtmanstwje.

— Satraschny wětr ßobotu w nozy a zyku njedźelu we Łužizy sakhadżesche. Wětsikez hólzy s wjeczora s polnymaj lizomaj psches dźěru dujachu, kotraż je ßo psches swonkownu lawsku haßu s wottorhanjom Riegerez a Dernoschekez khěże pschekamała. Wětr se wschej mozu wo „Sserbski dom“ sawadżesche, tola tón hobr je tak twjerdże sałożeny, so jemu też najwjetschi wichor njemóżesche niczo swadźicź. S khwilemi też ßněh pschelětowasche, tola jeho bě khětro mało. Hórje je w ßußodnych Czechach a w druhich awstriskich krajach było. Wětr bě tam s dźiwimi ßněhowymi mjeczelemi pschewodżeny. Pschi tym ßo wospjet sabłyskny a sahrima. Pucże a dróhi běchu tak wyßoko sawěte, so s zyła njebě móżno, s wosami po nich jěsdźicź. Sapschahi dyrbjachu teho dla po pucżu w hoschczenzach s najmjeńscha jedyn dźeń wocżakacź. Hewak bě strach, so by je wětr do dróhoweho pschěrowa sporskał. Skoro wschudże ßu ßo tśěchi a wuhenje wobschkodźiłe. Najbóle ßu ßněhowe mjeczele w Galiziskej zychnowale. Dwaj cżahaj staj wonka w ßněsy tcżazy wostałoj, a pucżowarjo hodźiny dołho w symje a ßněhowym mjeczelu bjes pomozy wostachu. Do hłowneho města Lawowa běchu se ßněhom wschě dróhi a żelesnizy sawěte. Dokelż pschiwós zyroby pschesta, ßo płacżisny zyroby bórsy powyschichu. Pola Podwoloczyski staj ßo dwaj buraj se ßanjemi do ßněha sapadłoj a njejstaj ßo mohłoj se ßněha wurycź. Wobłhad na żelesnizach do Ruskeje ßo teho runja hacżesche.

— Ratarske wohenśawěscżaze towarstwo w sakskim kralestwje w Draždżanach je s lětom 1907 34. lěto ßwojeho powschitkownje wużitneho skutkowanja wotsamkło a saßo spokojazy wunoschk dozpiło. Sawěscżenska suma sa 19091 nowych polisow 143 318 337 hriwnow (pornjo 129 407 680 w prjedawschim lěcże) wucżini a cżisty wobstatk po wotcżehnjenju haßnjenych sawěscżenjow 902 274 112 hr. (pornjo 846 675 285 hriwnow w pschedlěcże). Premijow a bjernjow je ßo 1 489 772 hr. (pornjo 1 412 299 14 hr. w prjedawschim lěcże dostako, sa to je ßo sa wohnjowe schkody 841 240 hr. 24 np. (pornjo 656 112 hr. 49 np. w prjedawschim lěcże) wudało, na cżoż pak ßu 526 911 hr. 73 np. wobdźělne nasadsawěscżaze towarstwa towarstwu wrócżike. Wusbytk s wobkhoda a kapitalowych wunoschkow 289 729 hr. 16 np. wucżinja. Wón dyrbi ßo k dalschemu poßylnjenju reserwneho fonda a k rosdźělenju saßo 15% dividendy sawěscżenym, na podźěl prawo mějazym, nałożicź. Towarstwo ratarjam a njeratarjam ßłuži a sawěscżenja na wßach a w městach psche wopalnu schkodu a nutsdobywarske paduschstwo pschijimuje

— K ßadżenju ßměda ßo jenoż strowe běrny wużicź. Duż njech ßo na to kedźbuje, so ßo běrny njewoßadża, kotreż na kopjenakružazu khoroscź abo na koleskatu khoroscź cżerpja. Běrny, kotreż ßu s kopjenakružazej khoroscżu natyknjene, pschi rosrěsnjenju żołte kolesko pokasuja, te, kotreż na koleskatu khoroscź cżerpja, pak brune kolesko. Schtóż na tym dwěluje, hacź ßu běrny strowe, njech je ratarskej pschepytowarni w Draždżanach póscżele. Hdyż ßo khore běrny wußadżeja, móże wunoschk jenoż jara ßnadny bycź.

— Pschi wußywje hrócha njech ßo hróschatka na to pschepytuja, hacź w nich hróchowe brucżki njeßedża. Hróschatka s brucżkami ßu lohko na wocżinjenej abo s cżeńkej kóżku sacżinjenej dźěrzy spósnacź. Tajki hróch njeßmě ßo bjes dalscheho pschiprawjenja k wußywej wużicź, ale s leżenjom na horzym městnje dyrbja ßo najprjedy brucżki s njeho wuhnacź. Dalsche wo tym ratarska spytowarnja w Draždżanach wukasuje, kotrejż chzyke ßo też powjescże wo tym póßłacź, jeli so je ßo loni hróchowy bruk něhdże pokasał.

— W industriji pocżina tu a tam klazacź. Dobre cżaßy sdadża ßo nimo bycź. W nětotrych hornjołužiskich tkalskich wßach je tak mało dźěłacź, so dźěłacżerjo ßobotu hižo do cżaßa dźěłacź pschestanu a zyku póndźelu ßwjecża. W němskich wulkich městach, woßebje w Barlinje, ßu tyßazy dźěłacżerjow bjes saßłużby. Ludźom, kotsiż ßu hakle psched nětotrymi lětami se wßow do Barlina pschicżahnyli, wyschnoscź ratarske dźěło wukasuje.

— K měschczańskej milinarni (elektrizitetnej dźěłarni) je ßo hižo psched dlějschim cżaßom Židow pschisamknył. Nětko chzedża ßo też hischcże Sajdow, Wulki Wjelkow, Czemjerzy atd. pschisamknycź. Telko milinskeje mozy pak milinarnja, kotraż je ßo psched tśjomi lětami sa 600,000 hriwnow natwarika, nadźělacź njemóże. Duż dyrbi ßo wona powjetschicź, k czemuż by 275,000 hriwnow trjeba było. Tale suma dyrbi ßo s pożczonku wobstaracź.

— Zitne płacżisny ßu poßlednje njedźele maliczkoscź spadke. Se wschěch żitnych bursow ßo skorži, so ßo s kupowanjom żita hacżi. W Argentinskej a Awstralskej ßu ßo żně pjecża derje poradźike. Teho dla ma ßo wot tam wulki pschiwos wocżakacź. Schtó mohł rjez, hacź ßu tele powjescże wěrne, wone pak tola na płacżisny cżischcża. Młyny jenoż telko żita kupuja, kelkoż runje trjebaju, wschak budża ßnadź posdźischo tuńscho kupowacź móz. S wěschczenym hłodom ßo Indiska lětża pjecża hischcże pschepuschcżi. Trěbny deschcź je ßo tam hischcże cżaßa doscź naschoł.

S **Mateho Wjelkowa.** Tudomna Raiffeisenska nalutowarnja a wupożczernja ßo na swjeßelaze waschnje dale roswiwa. Po rosprawje, na poßlednjej generalnej shromadźišnje podatej, kotraż ßo sańdżenu njedźelu wotmě, je towarstwo sańdżene lěto 143493 hr. 85 np. dokhodow a 142479 hr. 50 np. wudawkow mělo, tak so cżisty wunoschk 1014 hr. 35 np. wucżini. Na dań dako je ßo 56670 hr. a wrócżo je ßo 37352 hr. płacżiło. Wupożczilo je ßo na nowe 29100 hr. Na dań pschinjeßene pjenjesy wscho hromadże 130709 hr. wucżinjeja, a 127100 hr. je ßo wscho hromadże wupożczilo. Pschi shromadnym kupowanju tworow je ßo loni 24600 hriwnow pschedżełało. Towarstwowe samożenje je po poßlednim pschipißanju na 5852 hr. srostło. Stajnje roscżaze liczby ßu s do-

pokaſmom, ſo ßebi Makowjelkowſka nalutowarnja a wupožčerńja pſchezo wjazy pſchipóſnacza dobywa. Shromadne kupowanje mohło hiſchče wjetſche a powſchitkownſche byčz. S tym by ßo tym, kotſiž tworowy wobkhod ſarjaduja, dźěło a próza khětro połóžikoj.

S **Hnaſchez.** W tudomnym hoſčenzu budże ßo jutſje njedźelu 16. februara a póndźelu 17. februara ſaßo woßebita wuſtajeńza běłych Minorkaſkich kur pod wodźenjom Hornjokuſiſkeho ratarſkeho towarſtwa wotbywacz. S mytowanſkimi ßudnikami budźa ſaßo tajny ratarſki radźičel Hähnel nad Koporzami, profeßor dr. Gräfa ſ Budyſchina a ratarſki radźičel Schwarz ſ Hrubjelčiz. Prěnja Hnaſcheczańſka pjerińowa wuſtajeńza je ßebi wſchudże pſchipóſnacze dobyła. Nowiny „Plahowanje wužitneje pjerińy“ piſaja: „To, ſchtož ßo w Hnaſchezach pokaſuje, je hacz dotal najlěpſche, ſchtož je ßo w ratarſkim plahowanju wužitneje pjerińy dokonjało.“ We woſjewjenjach ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa ſ lěta 1907 ßo praji: „Plahowanſke towarſtwo ſa běłe Minorkaſke kury w Hnaſchezach je w tſjoch lětach ßwojeho wobſtacza žiwje a wuſpěſchnje dźěłało. To je ßo ſ wuſtajeńzu młodeje pjerińy w Hnaſchezach 9.—11. dezembra 1906 dopokaſało. Niz mjenje dyžli 101 ludſtwo běleje Minorkaſkeje raßy bě ßo wuſtajiło, kotreż w ßwojim zykku wobras pokaſowachu, kajfiž hiſchče ßo na žanej pjerińowej wuſtajeńzy, kotraž hłownu ważnoſcz na pſchedwjedźenje wužitneje pjerińy kładże, njeje widźał.

S **Hornjeje Hórki.** Žadny a rjany ßwjedźeń ßo wutoru we wobydlenju ſkałuwobßedźerja knjeſa Ryčzerja wotmě. Tſjom kamjenječeßarjam: Janej Mihanej w Małych Debßezach, Auguſtej Förſterej w Dźěžnikezach a Janej Hajnje w Hornjej Hórzy, kotſiž hižo dlěje dyžli 30 lět w Ryčzerjez ſkale dźěłaju, knjes knježerſtwowy radźičel ſ Polenz ſ Budyſchina ſe ßwjedźeńſkej rěčzu ßlěbornu medaillu ſa ßwěrnoſcz w dźěle ſ čzeßnym diplomom, wot miniſterſtwa ſnutskownych naležnoſczow jim ſpožčzenu, pſchepoda. K čzeſczi wuſnamjenjenych knjes Ryčzeŕ wječzor ßwojich dźěłaczerjow wokoło ßebje ſhromadźi. Pſchi pěnjazym Franziſkanſkim piwje bě wobras wutrobneje pſchesjenoſcze mjes dźěłodawarjom a dźěłaczerjemi widźecz. Něktoryžkuliž rjany ſpěw ßo ſanjeßu, wjeßeła myßl pak ßo najwyſchſche poſběhny, hdyž jedyn ſ kamjenječeßarjow ſe ſahorjazymi ßkowami naſcheho lubeho krala ßławjeſche, k čzemuž wſchitzy ſ wjeßełym wobliczom pſchihłoßowachu. Knjes Ryčzeŕ ßwojej rěčzi ſe ßławu na khěžora a khěžorſtwo wuklinczecz da, ſ čzimž ßo rjany ßwjedźeń na doſtojne waſchnje ſkónczi.

S **Radworja.** Naſcha „Meja“ wotmě 9. februara ßwoju 13. porjadnu hłownu ſhromadźiſnu. We lońſchim lěcze mějachmy pſches tyßaz hriwnow wudawkow. Najebacz teho ma „Meja“ pak hiſchče na 200 hr. na Radworſkej nalutowarni. Ale nowu khorhoj njebudźemy drje hiſchče lětßa ßwjeczicz. To bě na ſhromadźiſnje ßłyſchecz. Woßebje ßo paßiwne ßobuſtawy ſapjeraju. Wotměte wólby ſjewjuja, ſo wubjerk woſtanje ßamón, hacz do Handrija Schołty ſ Lutobcza, kotryž na měſtno Jurja Hanczki ſaſtupi, dokelž nam tutón nětko počzina wuſtawacz. „Meja“ je też ßwojeho czeſtneho pſchedßydu, knjeſa zyrkw. wučzerja Schołtu pſched krótkim ſhubiła — dokelž je po Božej woli nam woteſchoł do kraja wěčzneho ſpěwanja — da-li Bóh. R. i. p.

S **Hórkow.** (Sapoſdźene.) W novembru ſańdźeneho lěta ßwjeczeſchtaj ßwój ſkoty kwaß pſchi ſpokojazej ſtrowoſczi wumjeńkaŕſkaj mandźelſkaj Pětr Młynk a Madlena rodźena Swónkez (Lehmanez) ſ Khróſcziz. Pſchi tajkich wurjadnych ßwjedźenjach ſtawa ßo też druhdy, ſo ßo jubilarſkaj mandźelſkaj też wot ßamoho krala poczeſczitaj. Teho dla bě naſch ßejmſki ſapółkanz, knjes Kokla ſ Khróſcziz, ſ miniſtrom wyßokeho kralowſkeho dwora wo ſpomnjenej naležnoſczi porěčzał, a tón ßamy bě wěz Jeho Majeſtoſczi pſchepodał. Sdaſche ßo hižo, ſo je wſcho ſabyte. Tola ſańdźeny tydźeń ßo jubilarnymaj mandźelſkimaj wot krala Bjedricha Auguſta 50 hr. jako jubilejſki dar ſ pißmom pſchipółka. S džakom a ſ nutrnej próſtwu k Bohu ſa derjeměcze woßokeho kralowſkeho domu wonaj hnutaj tónle dar pſchijeſchtaj.

S **Hołbina.** Pjatk je na ßwojim tudomnym knježim kuble ſtatny miniſter ſwonka ßłužby, ſe Schlieben, wumrjeł a ßo tu wutoru ſ wulkim wobdźělenjom khował. Kral Bjedrich Auguſt bě ſ pſchewodom miniſtrow, miniſtra ſ Hohenthala, ſ Rügera, Bega a ſ Mecza ſ woßebitym želeſniſkim czahom ſ Draždźan pſchijěł. S Łužizy běchu wokrjeßny hejtman ſ Craushaar, hamtſzy hejtmanojo, měſchczańoſtojo, pſchedßydojo měſchczańſkich ſaſtupjerjow, ſaſtupjerjo łužiſkeju ſeminarow a Lipſczańſki ſtudentſki korps „Luſatia“ ſ khorhoju pſchiſchli. W domje konſiſtorialny radźičel D. Benz ſ Draždźan, ſemrjeteho ſpowjedny wótz, rěčzeſche, pſchi rowje woßadźiny duchowny. — Sſerbja ſemrjetemu pſches row džak praja ſa jeho pſcheczelne ſmyßlenje, kotreż je wón ßerbſkemu ludej jako něhduſchi wokrjeßny hejtman wopokaſał.

S **Minakała.** Pohonczej Joſefej Łukaſchej Leopoldej Lanſy, kotryž je komornikej hrabi ſ Einſiedelej nad Minakałom dlěje dyžli 30 lět ßłužił, je ßo czeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcz w dźěle ſpožčziło.

S **Ralbiz.** Knjes ſarař Mikławſch Bjedrich 1. haprleje khoroſcze dla na wotpočzink póndże. Patronat, klóſchtrſke knjejſtwo Marijneje Hwězdy, je Ralbičzanſku faru teho dla wupißał.

S **Ralbiz.** Tudomne ßerbſke burſke towarſtwo naſtupi na dnju 2. małeho rózka 20. lěto ßwojeho wobſtacza. We hłownej ſhromadźiſnje, kotraž ßo na ßamßnym dnju w Konjezach wotbu, wobžarowaſche towarſtwowy pſchedßyda, knjes Wicźas-Rózenczański, ſo ßo kóždy ras tak mało młodych ßobuſtawow na ſhromadnych wuradźowanjach wobdźěluje. S pſchecźom, ſo by Bóh — wjerſchny hoſpodař — też dale naſche rólniſtwo žohnował a ſchkitał, ſkónczi pſchedßyda ßwoju narěcz.

Se ſliczbowanja pokładnika, knjeſa zyrkw. wučzerja Schewczika, ſhonichmy, ſo mějeſche towarſtwo w minjenym lěcze:

15,201 hriwnow 69 np. dokhodow,
14,492 „ 47 „ wudawkow,

potajkim 709 hriwnow 22 np. ſbytka w pokładnizy.

Sliczbowanja mataj pſchehladacz ßobuſtawaj kk. Handrik-Schunowſki a Bräuer-Ralbičzanſki.

W ſczěhowazych wólbach buchu wſchitzy ſaſtojnizy a wubjerkownizy jenohłóßnje na dalſche 3 lěta ſ nowa wuſwoleni a jako wubjerkownik ſa Rózant knj. kubleŕ Jakub Czornak nowy pſchiwoleny.

Wubjerk ſeńdże ßo 16. małeho rózka pola pokładnika. Hacz do teho czaßa ma ßebi kóždy ßobuſtaw ßymjenja a hnoje ſkaſacz.

Woßebje žiwa rosmołwa naſta w jara derje wopytanej ſhromadźiſnje, hdyž ßo rosmołwjachmy wo ſakonju, kotryž jedna wo wubjeranju bykow. Mějachmy ſa to, ſo je ſakoń njeſprawny, dokelž małym ludźom czeże nakładuje, kotrychž móże ßo bur, kiž ßebi ßwojeho byka džerži, ſminycz. Teho dla wobſamknychmy, ſo na hłowne towarſtwo namjet ſtajimy, w kotrymž ßo tute namołwjo, napſchecźo ſakonjej ſakroczicz. Nadźijamy ßo, ſo naß też druhe towarſtwa w tym naſtupanju podpjeraju. Skónczńje jednaſche ßo hiſchče wo něktorych lokalnych naležnoſczach.

S **Lubija.** W kerkach pola Jerkez ßu njedźelu rano jeneho něhdże ſchěſczdźeßacźlětneho želeſniſkeho rjadowarja wobwěßnjeneho namakali. Wón bě hižo ſchěſcz njedźel dołho khoroſcze dla wot ßłużby wotwjaſany. Dokelž ßo bojeſche, ſo ßo jeho czerpjenje njehodźi wulękowacz, je drje ßebi w czežkich myßlach žiwjenje wſał.

S **Draždźan.** Sſrjedu ßu pioněrowju ßedmy wobluk Auguſtußoweho moſta, kotryž ßo nětko wotnoſchuje, w pſchitomnoſczi krala, kronprynza a prynza Bjedricha Kſchieſczijana a Ernſta Hendricha rosbuchli. Wjele tyßaz ludźi na Łobjowymaj brjohomaj njewſchědnemu podawkej pſchihladowaſche. Po woſpjetnych warnowanſkich ſignalach ßo ſahrima, jako by ßo ſ kanony wutſělilo, a moſtowy wobluk ßo ſaßypny. Zentnarſke kamjenje ßo wyßoko do powětra czißnychu, a woda khěže wyßoko pluſkny. Po rosbuchnjenju ßebi kral a prynzojo roſpadanki ſtareho twara wobhladowachu.

S **Draždźan.** Liberalnym je naboźina w ſchuli pſchezo ſ pohórſchkom była. W Franzowſkej ßu naboźinu zyle ſe ſchulow wuſtorkali. W Němzach njeje drje hiſchče tak daloko, tola je czaß ſa podawanje naboženſkeje wučzby khětro pſchikrótſcheny. W Draždźanach ßu měſchczańſzy ſaſtupjerjo ſańdźeny tydźeń namjet ßwobodomyßlneho ſaſtupjerja Becka pſchijeli, ſo by ßo pola kultußoweho miniſtra wo to prózowało, ſo bychu ßo naboženſke wukńenja w ludowej ſchuli pomjeńſchike a ſo by ßo liczba naboženſkich hodźin pſchikrótſchika. Pola noweho kultußoweho miniſtra pak drje ſ czežka ſwólniwe wucho namakaju. W ßejmje a ſ wonka njeho je dźě wón woſpjet rjekł, ſo dyrbi ßo ludej naboźina ſdźerżecz.

S **Draždźan.** (Wójnſki ßud.) Dla krjudowanja jeneho podſtajeneho bě podwyſchk Wels ſ 10. kompagnije 103. regimenta wobſkorżeny. 9. jan. Wels ßwoje korporalſtwo k pſchecźehnjenju tſělbow pſches kaſarmſki dwór do tſělbarnje wjedźeſche. Dokelž bě khětro ſyma, něktoſi wojazy ruku do ſaka tyknychu. Wels pſchikaſa: „Ruzy ſe ſakow!“ Sa něktory czaß ßo podwyſchk dohlada, ſo bě jedyn wojak ſaßo ruku do ſaka tyknył a jeho wot ſady do tyła wokoło wucha dyri. Wojak ſawoła: „Aw!“ a ßo ſa wucho dżerżeſche. „Ruku prjecz!“ podwyſchk pſchikaſa a na wojakowe ſnapſchecźenje rjekny: „Samołwcze ßo, ſo ſcze khory!“ Biteho we wuchu boleſche a kałaſche hacz do pſchichodneho ranja; pódla teho bě małe jětſeſchko

ſa wuchom naſtało. Wojak do reverſkeje ſiwy dźěſche a wudawaſche, ſo jeho ſuby bola. Hakle na lěkarjowe praſchenje wón wěrnoſćź praji. Wojak bě 8 dnjow khory. Podwyſchka Welſa dla krjudowanja k ſrěnjemu arreſtej na 1 tydźeń a 1 dźeń ſaßudźichu.

S **Noweje Ssmilneje.** 58lětny ſkakař Primigall je ßebi njeſnateje pſchiczíny dla ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wſał.

S **Noweje wßy** pola Rakez. Leßnej witzy ſtaj hólzaj dweju tudomneju žiwnoſćerjow. Wonaj ſtaj doma něhdźe 15 puntow poßleſchćowych pjerjow kradnykoj a je ſa něhdźe 40 hriwnow pſchedakoj. Sa pjenjeſy ßebi wſchelake hrajki, parne maſchiny atd. nakupiſchtaj. Jedyn ſ njeju bě parnu maſchinu w Rakezach na póſt dał, ſo by ßo ſdało, kaž ſo je ju wowka ſ Wopakeje k hodam póßłała.

S **Wojerez.** S kwaßneje hoſćiny w Krawzez domje chžyſche njedźelu w nozy murjeř B. też ßwój dźěl wotnjeſćź. Hdyž běchu kwaßarjo a kwaßarki na reje woteſchli, ßebi njeproſcheny kwaßny hóſćź brěmjo ßwinjazeho mjaßa a kołbaßy nawjaſa a ßo ſ nim domoj poda. Hdyž pak B. póndźelu rano ſe ßwojimi ßwójbnymi ſa blidom ßedźeſche, ſo by ßebi podſchik ſeßkodźicź dał, poliziſtojo pſchińdźechu a jeho do wěſteho pſchebytka wotwjedźechu.

S **Narcza.** Tu je ßo dobrowólna wohnjowa wobora ſałožiła, k kotrejž je 35 woßobow pſchiſtupiło. Sa pſchedßydu je ßo gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Bala, ſa techniſkeho wodźerja kubleŕ Młóńk wuſwolił. Gmejna je wobſamkła, nowu wohnjowu ßykawu kupicź a k temu wot ſchleſyſkeje wohnjoweje ſozietäty 600 hriwnow a też wot wokrjeßneho ſarjadniſtwa podpjeru doſtanje. Nětko je ßo Narcź ſ Czornokhołmczańſkeho ßykawoweho ſwjaſka dźělił.

Přilopk.

* (Waſchnje krala Bjedricha Auguſta.) Hdyž ßo kral ſ pſchewodom ßwojeho adjutanta ſ wujeſda ſ Kłocze do Draždźan wróćeſche, ßo wón ſtareje khamorneje žónki dohlada, kotraž ßo pomału po puczu walbaſche. Kral da ſaſtacź a ſhoniwſchi, ſo je ßo žona teho runja ſ Draždźan naſtajiła, jeŕ wón rjekny, ſo by ßo do woſa ßunyła. Hacź runje žona krala, kiž bě zivilnu draſtu ſwobleczeny, njeſnajeſche, wona jenož pomału po jeho kaſanju czinjeſche. Po puczu hakle žona do teho pſchińdźe, koho mějeſche pſched ßobu. Duž chžyſche ſ woſa ſtupicź, tola kral ju hakle ſ woſa puſchczi, hdyž bě na dróhu pſchijeł, na kotrejž žona bydleſche. — Kral huſto popołdnju po Draždźanſkich dróhach bjes pſchewoda rad khodźi, ſo by ßebi měſchćańſke žiwjenje wobhladał. Druhdy jeho jedyn poßz pſchewodźa. Tak też wóndano. Na nowe torhoſchćo pſchiſchedſchi ßo kral dohlada, ſo bě poßz bjes pranza. Duž wón jeneho muża, kotryž nimo pſchińdźe, proſcheſche, ſo by w bliźſchich klamach pranz kupił. To ßo hnydom ſta. Mjes tym ſo kral na muża czakaſche, wón wokołoſtejazym ludźom powjedaſche: „Derje jenož je, ſo ßym bórſy pytnył, ſo poßz pranz nima. Hewak ßnadź by mje polizija pokhoſtała.“

* Wopor juſtizneho bluda je ßo 44-lětny dźěłaczeŕ Feila ſ Plawna ſczinił. Jeho bě pſchißażny ßud w Mnichowje dla czěłneho ſranjenja ſe ßmjertnym ſczěhwkom k jaſtwu na pjecź lět ſaßudźił. Khoſtanje je wón mjes tym wotpokucził. Wußud jeho tehdy winowaſche, ſo je wón 20. novembra 1900 pſched korczmu w Planeggu dźěłaczerja Hämmerlu w ſwadźe ſakkoł. Wón drje ßo ſaroczěſche, ſo je njewinowaty, tola jemu njewěrjachu. Wóndano pak je ßo poradźiło, dźěłaczerja Hüfera ſe Stockdorfa ſa winika wußlědźicź. Duž ßo nowe pſchepytanje ſawjedźe, kotrež ßo tele dny pſched pſchißażnym ßudom w Mnichowje ſ wuwinowanjom Feila ſkónczi.

* (Jedyn ſtudent we kožu ßo ſpalił.) Studentej Kreidnerej, kotryž w Göttingenje w korpſkim domje „Brunsvigie“ bydleſche, ßo draſta ſapali, hdyž lehnycź dźěſche. Czěžko wopaleneho jeho do kliniki donjeßechu, hdźež wón bórſy po tym wumrje.

* (40,000 frankow miſionſkich pjenjes ßo kradnyło.) S italſkeje kolonije pſchi Czerwjenym morju ßo wróćazemu japoſchtołſkemu delegatej paterej Michałej ſ Carbonary ßu na łódźi „Adria“ 40,000 frankow kradnyli, kotrež běchu ßo w Italſkej ſa miſionſtwo nahromadźiłe.

* (Młodoſtny mordaŕ.) W Kroßnojarſku bě jedyn 17lětny gymnaſiaſt ßwojeho towarſcha ſatſělił a do jeneje lodowoje dźěry czißnył. Wón ſ nim hromadźe jenu holzu lubowaſche. Mordaŕ by po ßwojim nanje někotre milijony wulke ſamoženje namrěł. Jeho nan pak je hižo poſtajił, ſo wón ßwoje ſamoženje, jeli ſo jeho ßyna ke khoſtarni abo k ſchibjeńzy ſaßudźa, měſtu ſa dobroczelſke ſaměry wotkaſa.

* (Se ſchtrychwanczkowej tyſku ßo žiwjenje wukhowało.) Jedyn ſtražnik (wajchtaŕ) ſtražowazeho a ſamkazeho towarſtwa w Hamburgu w jenej khěži na ſchuſkej dróſy paducha pſchi kradnjenju pſcheßkapi. Paduch pak ßo hnydom do ſtražnika da a jeho woſpjet k wutrobje tko. Nóž pſches mantl a ßuknju a pokny pakczik ſchwabliczkow ſajédźe, kotryž w aluminijowej tyſzy tczeſche. W tejle tyſzy nóž tczazy woſta, tak ſo bu ſtražnik jenož lohko ſranjeny.

* (Jedyn barliński bankier czeknył.) Něhdźe dwaj miliionaj hriwnow dołha ſawoſtajiwſchi je bankier Siegmund Friedberg ſ Barlina czeknył. Friedberg, kotryž je pſched 8 létami pjenjeżnu banku wotewrił, je hakle 30 lět ſtary. Wón „Radźiczela na kapitalowych wikach“ wudawaſche a tole kopjeno ſ tyßazami po wßach roſſchěrjeſche. Wjele pjenjeżnikow ßo do jeho ßyczow popadźe. Skónczinje w jeho pißańnjach wjazy dyžli ſto woßobow dźěłaſche. Dowěrjene pjenjeſy Friedberg na ſwažliwe pjenjeſy nakožowaſche a wulke ſumy na njerodne žónſke roſ...jeta. Najſkerje je wón do Jendźelſkeje wupjerchnył. Někotre woßoby, kotrež ßu w Friedbergowej banzy dźěławi byli, je wyſchnoſćź ſajała, mjes nimi też rěczníka Kara, Friedbergoweho dołholětneho ſyndika. Na njeho tukaju, ſo je wón pſchi jebawym bankrocze a ſaſchlewjerjowanju bilanſow pomozny był.

* (Powětrowy ballon „Tſchudi“ wulecził.) Njedźelu popołdnju pſched płunańnju w Tegelu pola Barlina ballon „Tſchudi“ pjelnjachu. Wětr, kotryž tehdy dujeſche, ſ tajkim wotmachom do ballona ſtorkaſche, ſo ßo 36 muži, kotſiž ballon dźerżachu, k ſemi czißny. S tym drje bě ßak, ſ kotrymž bě ballon pſchepinany, do njeporjada pſchiſchoł. Pſchetož pſchi nowym wětrowym ſtorku ßo ballonej poradźi, ſe ßakoweje dźěry wußunycź a wotleczecź. Dwaj mužej, kotrajž powjaſy dźerżeſchtaj, ßo pſchi tym ßobu horje ſtorhnyſchtaj a ſ wóßom metrow wyßokoſcze na ſemju padnyſchtaj. Khwilu bjes wědomnja leżo woſtaſchtaj, tola ßo ſaßo ſrabaſchtaj a móżeſchtaj po ſdaczu ſchkodu njepoczerpiwſchi domoj hicź. Někotre hodźiny poſdźiſcho czeknjeny ballon pola Trutnowa w Czechach na ſemju padźe. Wón bě ßo troſchku róſdrěł.

* (110 łódźi ßo ſa jedyn měßaz potepiło.) Po roſprawje ſ Hamburga je ßo w minjenym dezembrje 110 łódźow ſhubiło a to 82 płachtatych a 34 parnych łódźow. Do ſhubjenych łódźow tſi němſke płachtate a tſi parne łódźe ßłuſcheja. Pódla teho je ßo hiſchcze 217 płachtatych a 419 parnych łódźow, mjes nimi 55 němſkich, ſe ſawadźenjom do móŕſkeho brjoha, ſe ſraženjom a wohnjom wobſchkodźiło.

* (103lětna proſcherka.) W Žižkowje pola Prahi ßo 103-lětna ſwudowjena Buriankowa poßlednje léta ſ jałmožinu žiwjeſche, kotruž po proſchenju khodźo doſtawaſche. Tele dny je ßebi ſtara žona na ßwojim khodźe ruku ſłamała. Dokelž njemóże nětko wjazy po proſchenju khodźicź, Prażſke nowiny ſa nju ßmilne dary hromadźeja.

* (Rubježniſtwo.) Na ryczeŕkuble Bělinje pola Tomaſchowa w ruſkej Pólſkej někotſi ſababjeni wobronjeni rubježniży w nozy hród nadpadnychu, kublerja Wernera, jeho žonu a jeho tſilětneho ßynka ſkónzowachu, hród wurubichu a potom woteńdźechu. W zyłej wokolnoſczi je ßo wobydleŕſtwo ſ tym hroſnym njeſkutkom roshoriło a je w ſtajnej hroſy, ſo budźa ßo rubježniſke nadpady wospjetowacź.

* (Ssamomordaŕſtwo ßwakoweje lorda Kitſchenera). Sswakowa lorda Kitſchenera, pſchewinjerja Burow w połodniſchej Afriży, je ſ parneje łódźe do morja ſkocźiwſchi ßebi žiwjenje wſała. Wona bě na łódź pſchiſchła, ſo by ßo k jenemu druhemu ßwakej, kotryž ma wulke wobßedźeńſtwo na Jamaikaſkej kupje, dowjeſła. Mjes tym ſo druſy pucźowarjo pſchipołdnju w jědźeńni ſa wobjedom ßedźachu, bě wona ſe ßwojeje komory wuſchła a do morja ſkocźiła. Wſchě pospyty, kotrež ßo jejneho wukhowanja dla czinjachu, běchu podarmo. Czěžko njejßu hacź dotal namakacź mohli. Wot ßmjercze ßwojeho mandźelſkeho wona na nerwoſnu bjeſſparnoſcź czerpjeſche.

* (Wot jeneho tigra ßo czežko ſranił.) Załoßne njeſboże je ßo na jenym żeleſniſkim ſaſtaniſchczu pola Raczibora w Schleſyſkej ſtało. Wuhibowaŕ Wagner chžyſche jenemu pſhecźelej jeneho tigra menażerije, kotrejž woſy na ſaſtaniſchczu ſtejachu, pokaſacź a wós wocźini. Dokelž pak ßo tiger ſady we woſu khowaſche a bě teho dla czežko ſpóſnacź, chžyſche jeho wón k lěßyzam do prědka wabicź a teho dla ruku pſches lěßyzy tykny. Tiger ſaſkoczíwſchi ruku njewobhladniweho ſe ſubami ſhrabny a ju roskußacź poczа. Kſchiki njeſbożowneho ſaßkyſchawſchi wothladarjo menażerije pſchiběžachu a mózachu po dołhim prózowanju, do tigra ſe żeleſnymi żerdźemi bijo a ſtorkajo, jeho wopor wußwobodźicź. Załoßnje ſkuſcheneho wuhibarja ſ bliźſchim czahom do Raczibórſkeje hojeŕnje dowjeſechu.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože
ſwjaſane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Sſłódnu jědź dozwije hoſpoſa

MAGGI owym korjenjenjom.

Wulka korjenjenſka móz, teho dla jara ſpore. Najnaležniſcho porucźa
Franz Wölfle, prjedy Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Rěſnik Schefer ſ Lejna

porucźa ßobotu w Budyſchinje:
rjane howjaſe mjaßo, teho runja tucźne **ßwinjaze mjaßo, bělu** a cźerſtwu **metowu kołbaßu** po tunich płacźiſnach.

Drjewowa awkzija

na Hermanczanſko-Dрěwczanſkim revěrje.

Póndźelu 17. februara t. l. ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

86 rm kłójnowych ſchcźěpow,
10 = kłójnowych kuluchow,
92 = kłójnowych pjeńkow,
70 kłójnowych hakoſowych hromadow,
360 kłójnowych dołhich hromadow.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin dopołdnja w drjewiſchcźu p. Dрěwzow.

Majoratne hajniſke ſarjadniſtwo w Hermanezach nad Sprewju. Pfefferkorn.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 19. februara t. l. ma ßo **dopołdnja wot 10 hodźin** na Pohonczeź ſahonje w **Kobjelnju** pola Komorowa ſcźěhowaze drjewo něhdźe 60 rm kłójnowych ſchcźěpow,
20 = kłójnowych kuluchow,
30 = kłójnowych pjeńkow,
30 kłójnowych hakoſowych hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewo je 3 minuty wot Kobjelnja ſdalene.

W Hucźinje, 14. febr. 1908. **Robert Miczka.**

Drjewowa awkzija.

Na hajniſkim revěrje **Worzynſkeho** knjeiſtwa ma ßo
ßrjedu 19. februara t. l. dopołdnja wot 1/2 10 hodźin
117 twjerdych dołhich hromadow,
16 hromadow walczinu,
60 rm dubowych a lipowych ſchcźěpow a kuluchow,
12 dubowych pjeńkow
ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk w Běłej Horje na ßuchich łukach.

W Běłej Horje, 11. februara 1908. **R. Beschow.**

Drjewowa awkzija budźe: póndźelu 17. febr. dopołdnja 1/2 10 hodźin na Pěſkeczanſkim revěrje. — 17. febr. dopołdnja wot 9 hodźin na Wulko-Dubrawſkim revěrje. Shromadźiſna niże Wulkeje Dubrawy.

Rjana ſahrodniſka žiwnoſcź

ſ něhdźe 35 kórzami pola a łuki ſ maßiwnymi twarjenjemi, ſ 11730 hr. wopalneje kaßy je jara płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche darmo wukaſuje **H. Liebſch.**

Žiwnoſcź

cźiſło 9 w Koßlowje ſ 8 kórzami pola a łuki je tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź cźiſło 18 tam.

Žiwnoſcź

w Běłcźezach cźiſło 32 ſ maßiwnymi twarjenjemi a 4 ſtwami je ſe żiwym a morwym inwentarom na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Khěža

cźiſło 31 w Porſchizach je na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź cźiſło 42 tam.

Khěža, maßiwna, bliſko zyrk- wineje wßy, ſ 5 kórzami pola a łuki, je płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſuje **Liebſch,** aktuar ſw. ßłużby.

Khěža

ſ 1 kórzom pola je ſemrjecźa dla w Nowym Kuſcźu pola Njeßwacźidła hnydom płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 5 abo pola **E. Rjeczki** w Bukojnje pola Hucźiny.

Khěža w Porſchizach cźo. 51 ſe ſahrodu, 2 kórzomaj pola a 2 kórzomaj łuki je na pſchedań. Dalſche je pola woßedźerja ſhonicź.

Khěža

cźo. 30 w Drożdźiju ſ 2 1/2 kórzom a 1 kórzom łuki a ßadowneje ſahrody je dla dźělenja herbſtwa tunjo na pſchedań.

Wobydlenje

je k 1. haprleji 1908 w Dobroſchezach cźiſło 21 B pola Njeßwacźidła na pſchenajecźe.

Ssuproſchna ranza

bliſko k proßatam je na pſchedań w Jitku cźiſło 9.

Zigary

derje ßo palaze,
4 ſcht. ſa 10 np.,
100 ſcht. ſa 2 mk. 20 np.
porucźa
Rudolf Pötschke
pſchi mjaßowych jědkach cźiſło 7.

Jerje

rjane a połne,
mandl hižo po 55 np.,
kopu hižo po 200 np.
porucźa
Rudolf Pötschke
pſchi mjaßowych jědkach cźiſło 7.

Liebſch,

ßudniſti aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
piſarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźiſło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Ssyry wuſchkrjeny łój

punt po 45 np. porucźa
M. Henke
na ſadnjej bohatej haßy 11.

Ssuſcheny **ßwinjazy brjuch** pſchi wotewſacźu 5 puntow punt po 75 np., wuſchkrjeny **łój** punt po 50 np., **ßadło** punt po 65 np. porucźa **Otto Pětichta** na žitnej haßy.

3000 mk. a **1500 mk.** ßu na dobru hypotheku wupożcźicź pſches **Emila Frödu** pſchi rybowych wrótkach 10.

Ssucźelna kruwa,

młoda, je na pſchedań w Ssowrjezach cźiſło 9.

Proßata,

jara rjane, ßu na pſchedań w kuble cźiſło 47 w Boſchezach p. Kubſchiz.

Wojnarſtwo

je w hoſcźenzu w Běłcźezach hnydom na pſchenajecźe.

Mjeńſche wobydlenje

w bliſkoſcźi Budyſchina ßo k 1. haprl. ſa dwě ßamoſtejazej żonje pyta. Poſkicźenja chzyke ßo pola **Otty Oßwalda** na kamjeńtnej haßy 7 wotedacź.

Žónſke

trajne dźěło namakaju pola
A. W. Altmanna w Budyſchinje.

Wojnarſki wucźobnik.

K jutram hiſchcźe jeneho wucźobnika, kotryż móże tež twarjenje ſchášow nawuknycź, pytam.
O. Schubert, wojnar
na kamjeńtnej haßy w Budyſchinje.

Ratarske wohenjawěsćzaze towarstwo
w sakskim kralestwje w Draždžanach.

Wobkhod w lěcze 1907.

Pschibywk: 19091 polisow se sawěsćenskej sumu		Mk. 143,318,337.—
Sawěsćenski wobkhad po wotćehnjenju haßnjenych a ponowjenych sawěsćenjow	=	902,274,112.—
Dokhody s premijow a bjernow	=	1,489,772.45
Sarunanje schkodowanjow Mk. 841,240.24 = wotćehnjeny podźěl nasad sawěsćazych towarstwow = 526,911.73	=	314,328.51
Wobkhodny wusbytk a fondowy wunoschk	=	289,729.16
Premije a reserwy	=	628,020.39
Hlowny a spezialny reserwny fond	=	1,820,328.92
Shromadne samoženje (reserwny fond a premijowe reserwy)	=	2,738,078.47
Sarunanje schkody, wot wobstacza (brutto)	=	12,534,997.76
Sawěsćenym pschi lětnym płaćenju premijow hacz dotal dawane darmotne lěto a pschiswolene dividendy	=	3,115,741.10

K pschijimanju sawěsćenjow ratarskich a druhich mobilijow a tworow kaž tež sa nutsdobywarske paduschstwo na wšach a tež w městach s pschihódnymi wuměnjenjemi poručeja šo jako sastupjerjo:

C. Meisel w Budyschinje. F. E. Locka w Błóžanezach. Čech we Lomsku pola Njeßwaczidła. **Belk w Brěsy.**

Mi šu husto moji skasowarjo wosjewili, so je šo powjedanje rosnjeßło, so šym šwoje

krnjerstwo schifrowych tšěchow

wotedak. Najskerje šu šebi to moji konkurrentojo wumyßlili, duž warnuju, tajke powjedanje dale rosschěrjecź.

Wosjewjam s tutym, so šym kryjerstwo schifrowych tšěchow bjes wobmjesowanja wjedł a so jo pschichodnje tež dale wjedu.

S dobom šo tym, kotsiž twarja, k wuwjedźenju **schifroweho krycza** poruczam. Mi je mózno, dokelž šym schifer pschihódnje nakupił, najtunsche płaćisny wobliczecź.

S pocześcowanjom

August Schumann,
mischtr schifroweho krycza
w Budyschinje na Tšelanskej drósy 6.

Wobydlerjo wšow,

kotsiž chzedza dla lěpscheho wuwužiwanja mloka mlokarnje salożicź, šo prosca, so bychu šwoju adreßu we wudawarni Serb. Nowin wotedali.

Dźěłaczerjow

pyta **tonowa dźěłarnja we Wětrowje**
pola Njeßwaczidła.

Marczíny wustaw
w Budyschinje
na Wettinskej drósy 14
starowupruhowana
schula sa domjaze hospodarstwo sa mlode konfirmérowane holzy

I. wotdźělenje lětnje 450 hriwnow,
II. wotdźělenje lětnje 250 hriwnow.

Pschipowjedźenje k sastupjenju a wudźělenje wuměnjenjow pola pschedstejazeje šotry Marczineho wustawa.

Pódla hospiz sa knjenje a hospoda sa holzy, kaž tež tuni wobjed we wustawje.

Serb. tow. „Lipa“
za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře **njedźelu 16. mal. rózka** popołd. z dypkom 4 hodźin w Mjenerec hosćencu swoje

měsačne posedźenje.

Ważneho wuradźenja dla wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Sahrodniski wuczobnik.

Ssylny, sprawny hólz, kotryž chze sahrodnistwo nawuknycź, móże jutry wuczbu namakacź pola **Maxa Klauscha** w Budyschinje.

Hólczez, kotryž chze
sahrodnistwo
nawuknycź, wuczbu namaka pola sahrodnika **Zalty** w Schěrachowje.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **H. Remke,** pjekarski mischtr w Małym Wjelkowje.

Pjekarski wuczobnik

k jutram dobru wuczbu namaka pola **Jana Spanka**
na žerbskej haßy 20.

Pjekarski wuczobnik

móże jutry do wuczby stupicź pola **B. Hanicki,** pjekarskeho mischtra na hornczerskej haßy 5.

Sprawneho pachola,

kotryž je schulu wukhodźił, k wuwuczenju do šwojeje składownje se msdu a darmotnej staziju pyta **A. Pittner,** na Lessingskej drósy.

Hólczez, kotryž chze
kowarstwo
nawuknycź, móże do wuczby stupicź p. kowarskeho mischtra **G. Urbana** w Droždźiju.

Kowarskeho wuczobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta kowarski mischtr **Ernst Schneider** w Budyschinje na Moltkowej drósy.

Rěsniskeho wuczobnika

k jutram pyta **Otto Pětschka** na žitnej haßy.

Krawskeho wuczobnika

pyta **August Pilak,**
krawski mischtr w Bukezach.

Klampnarskeho wuczobnika

pyta **Bernh. Lehmann,** klampnarski mischtr na kamjentnej haßy 32.

Hólz, kotryž chze
mlynstwo
nawuknycź, móże do wuczby stupicź pola **Augusta Bjara**
w Czerwjenych Noßlizach.

Wuczobnik

s dobrej schulskej wědomosczu šo do mojeje kolonialtworoweje pschedawarnje bliżsche jutry pyta.

Khorla Nowak nasl.
Jurij Nitsche,
na žitnej haßy.

Schewskeho wuczobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta **H. Schäfer,** schewschi mischtr, na sadnjej bohatej haßy cźo. 8 po 1 skh.

Ssedlarskeho wuczobnika

k jutram pyta **H. Schmautz,** šedlarski mischtr na kamjentnej haßy.

Dowěrna
starscha pěstonćza
šo k 1. měrzej k malema dźěsću pyta w Konjezach cźißko 5.

Kucharki, stwinske a šlužobne holzy, hródźne holzy a tajke k šwinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerske šwójby do tudomnych a Draždźanskich stron, kaž tež hólzow a holzy, kotrež jutry schulu wukhodźa, pyta pschistajejka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

K 1. měrzej abo posdźischo šo młódscha
šlužobna holza
abo tajka, kotraž jutry schulu wukhodźi, pyta na sahrodnej haßy (Gartenstraße) 2 I.

Sslužobna holza,

młódscha, kotraž je hižo šlužika, šo k 1. haprleji pyta na rózowej haßy 18 po 2 skhodomaj.

Mlokowa holza

šo s wulkej msdu bórsy na jene kubło blisko Budyschina pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Dźěłaczerska šwójba

a **šlužobna holza** šo hnydom pytatej na
knjezim dworje w Sarěczu.

Dźěłaczerska šwójba

s dobrymi wopißmami šo s wulkej msdu blisko Budyschina pyta. Sso samolwicź p. restawratěra **Lebelta** pschi žitnych wikach.

Dwě
dźěłaczerskej šwójbje
šo s wulkej msdu, darmotnym wobydlenjom, deputatom a wuživanjom sahrody hnydom abo posdźischo pytatej na knjezi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Pohoncz

šo hnydom abo posdźischo blisko Budyschina na burske kubło pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Kruwar

šo k pschichodnym jutram pyta. Wscho dalsche je shonicź w hosćenzu w Prěczezach.

Ssylny hólz,

kotryž jutry schulu wukhodźi, šo do restawrazije na Wjasonskej Horje (Restaurant Valtenberg) pola Delnjeje Wjasońzy (Nied.-Neukirch) sa domjazeho pachola pyta. Dalsche je shonicź pola pschekupza **Franza Wölfla** w Budyschinje.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. februara 1908.

Placišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

10. februara 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	44—45	80—82
awstriske	45—46	82—85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	38—42	74—79
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33—37	68—73
4. žnadnje pizowane tóžeje staroby	28—32	62—67
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—42	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—38	67—71
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	30—34	60—66
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—29	56—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	52—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	42—46	74—78
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	38—41	70—73
3. žnadnje pizowane	33—37	63—69
Cjelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyzy	46—49	75—78
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyzy	43—46	72—74
3. žnadnje wuwite wot zyzy	38—42	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich schižењow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	44—46	58—60
2 mjaßne	42—43	56—57
3 žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38—41	52—55

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 8. februara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 13. februara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	60	11	—
" . . . . . žołta	10	30	10	60	10	15	10	50
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	85	10	15	9	70	10	—
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	9	25	9	50	8	50	9	40
Wows	8	50	8	70	7	70	8	20
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	2	20	2	50
Pšeńczna muka 50 "	12	75	20	50	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 "	12	50	16	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	40	3	80	2	60	3	30
Ssloma . . 100 "	4	84	5	—	3	—	5	—
Prošata 582 schtuk, schtuka	9	—	20	—	—		—	—
Pšeńczne wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	25	6	60
Rjane wotruby	—	—	7	20	6	80	7	30
Pšeńczny gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	8	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 11 hr. — np. hač 11 hr. 50 np., rožka wot 10 hr 10 np hač 10 hr. 40 np., jeczmjeń wot 9 hr. 55 np. hač 10 hr. — np, wowß wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta 17 hr. 51 np. hač 18 hr 02 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 15 hr. 76 np. hač 16 hr. 24 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 95 np hač 13 hr. 30 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

13. februara 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. — np., pšeńca wot 10 hr. 20 np. hač 10 hr. 40 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 80 np, wowß wot 7 hr. 60 np. hač 7 hr. 90 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 12 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 14. februara: Rjane a milišche.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedźelu Septuagesima rano w 7 hodźinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodź. žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Křćenl:

W **Michałskej zyrkwi:** Pawoł Marćin, Jana Ernsta Alberta, kublerja w Zyžezach, ž. — Hedwiga Hana, Bjedricha Ernsta Roschera, wyschscheho hródźneho schwajzarja w Nadźanezach, dź. — Klara Hilžbjeta, Khorle Hendricha Kahla, pohonca we Wownjowje, dź. — Irena Charlotta Erna, Jurja Pawoła Hantuscha, khežerja a wikowanskeho fahrodnika w Kelnje, dź. — Martha Gertrud, Jurja Willya Kocha, dźěłaćerja na Zidowje, dź. — Martha Hilžbjeta, Jana Zyža, dźěłaćerja na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Pawoł, Josefa Moosmüllera, skakarja w Nowej Wßy ž. — Theresia, Oswina Lauermanna, dźěłaćerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeł:

W **Michałskej wožadze:** 6. februara: Hana Mitaschez, njebo Jana Bohnwèra Hładkeho, žiwnoscerja w Brěsowje, sawostajena wudowa tam, 77 l. 3 m. — 8. Herbert, Ferdinanda Fischera, hródźneho schwajzarja w Ratarjezach, ž.. 3 l. 2 m. 8 d. — 11. Emma Augusta Kolschiz, Jana Ernsta Müllera, khežerja a koporniskeho dźěłaćerja na Zidowje, mandźelska, 29 l. 10 m. 18 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Njedźelu Septuagesima smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan žerbsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

Njedźelu Septuagesima smeje duchowny Boitz rano $\frac{1}{2}$8 hodźin žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon czišło 415**

porucza swoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Rosešłanje w czwizach a bleschach.

Proschu žebi płaczišnowy sapiß žadacz.

Swój skład

czornych a pißanych

drastnych tkaninow

we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach dobrocziwej kedźbliwosczi poruczam, teho runja błyschczaze a błukobarbne

tkaniny

k njewjesczinskej drascze

po wschěch płaczišnach, dale

pißane kaschczikate wołmjane, połwołmjane a bawłmjane tkaniny.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomèrnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźèćazeje drasty. Wulki sklad tkaninow. — Seschicźe po mèrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty. Seschicźe po mèrje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschczu 5 porucza bohaty sklad ßamodźèłaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
6. Sykora w Budyschinje psched bohatej wèžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicźe po mèrje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki sklad wscheje druzˇiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakèrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja skladnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcźe.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźèłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Sklad wschèch druzˇinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschèch druzˇinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy czißko 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scźènskich czaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźernja.

Czaßniki a stote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, s napschecźa starych kasarmow.

Czaßniki a stote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschè druzˇiny czaßnikow, rjecźasow, stotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rèczu ßerbski.

Czaßniki a stote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschèch druzˇinow dybsaczˇnych czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a stote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty sklad stotych tworow a czaßnikow wscheje druzˇiny.

Czaßniki a stote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow** a **czaßnikowych rjecźasow** pschecźelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rèczu ßerbski. —

Skote a ßlèborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad slotych, ßlèbornych a alfenidowych tworow.
Dźèłarnja ßa nowoscźe a porjedźernja.
Wèrowanske pjerschczenje po mèrje.

Woßebita dźèłarnja ßa ßèdłarske a pólstrowane wèzy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wèzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźèłanje a pschedźèłanje wschèch pólstrowanych meblow. Stajny sklad sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kladu a stwy tapezèruju po tunich placźisnach.

Ssedłarnja a tapezèrowarnja.
T. Albert na hornczeiskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wèzow, nakhribjetnych mechow, gamaschow a schulskich wèzow, konjazych pschikrywow wscheje druzˇiny, tež pschè deschcź. Wèzy ßa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój sklad sofow, kožow, matrazow po najtunischich placźisnach.

Nožernja a parna toczetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsaczˇnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, twaßnych darow.

Pschedawarnja starych wèzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźèćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźèłacźerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schcźètkow a barbiczˇow.
Adolf Kinicke naßl. Mèjecźel Wilh. Kast
na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschèch schcźètkow a barbiczˇowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoscźe: Kardecźe a wloßankowe mjecźawki.
Ssamßna dźèłarnja. Wloßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlèd.)
Pschedawarnja a porjedźernja wschèch hudźbnych instrumentow. Sklad wschèch druzˇinow trunow, piskadlow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druzˇiny. Ssamßna dźèłarnja a porjedźernja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyšy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźernja. —

Woßebita pschedawarnja ßa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźèłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mèrschez naßlèd. Mèjecźel Erich Winter
— pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ßa skót, teho runja wschè drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mèjecźel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschèch wustajenjach. — Dokkadne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje sklkadne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, honˇtwarske kłobuki, filzowe twory.

Sklad Winskich czrijow.
C. Helma na kamjeˇtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucza. Porjedźernja a dźèłarnja po mèrje.

Czrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11
— Wulki sklad czrijow ßa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźèło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźèćazych schórnicźkow. Wudźèłanje po mèrje. Ssamßna porjedźernja w domje.

Pschedawarnja pschedescheznikow a kijow.
Eduard Scholtys naßlèd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najßtarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saloženy 1847. Porjedźernja doma.

Fabrika kijow a pschedeschcznikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prènja fabrika pschedeschcźnikow a pschesłónczˇnikow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ßa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlèpschi wudźèłk po najtunischich placźisnach.

Jerje

mandl po 40, 50 a 60 np.

porucza

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy 3.

Hróch, ßoki, buny, rajß, jahły, hejduschku, krupy, nudle,

dobre ßłódke ßuschene

ßłowki,

dobru

pscheńeznu muku

porucza

Khorla Karohwe

pschi zitnych wikach.

Schparazy wolij,

pschihotowany ja schijaze maschiny a jesdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscowcho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Nowe jerje

mandl hižo po 50 np.

porucza

Khorle Nowaka nasl.
Jurij Nitsche
na zitnej haßy 10.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roseczeła

zigarowa pschedawarnja Havanna
w **Drazdzanach 6.**

Wósk k krjepjenju rejwanskich łubjow

najlěpscheje hódnoscze je dostacz pola

Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Inventurske wupschedawanje

po wurjadnje tunich placzisnach.

Poruczamoj tule kózde lěto jenoz ras ßo poskiczazu składnosc k nadpodnje tunjemu kupowanju najdalschej kedźbliwosczi.

Dźělba **dźěczazych schtrympow** hižo po 20 np.,
dźělba **dźěczazych khapow,** kózda po 50 np.,
dźělba **schtrykowanych dźěczazych ßukniczkow** po 38 np.,
dźělba **barchentowych dźěczazych wobleczenjow** hižo po 50 np.,
dźělba **barchentowych koschlow** ja żónske po 125 np.,
dźělba Ia. **barchentowych koschlow** ja mużskich po 1 mk.,
dźělba **normalnych koschlow a kholowow** po 70 np.,
dźělba **rukawatych lazow** hižo po 1 mk.,
dźělba **schantkow,** 1/2 duzenta hižo po 65 np.,
dźělba **wutrěwanskich rubischczow** ſ pißmom, 1/2 duzenta 1 mk. 50 np.,
dźělba **ßłomnikow,** woßebje czeżkich, 1 mk. 35 np.,
dźělba **spanskich pschikrywow** (dekow) wurjadnje tunjo, 95 np.,
dźělba **hotowych wnpjerkow** a **zychow** po 250 np.,
dźělba **żónskich blusow,** nětkole 1 a 2 mk.,
dźělba **reformskich schórzuchow,** nětkole 1 mk. 10 np.,
dźělba **kalmukowych spódnich ßuknjow,** 90 np.,
dźělba **schtaltow,** ſ wjetscha ſe ſpiralnymi pjerami, po 95 np.,
dźělba **schórzuschkow** hižo po 20 np.,
dźělba **ſosowych puzakow** hižo po 50 np.,
dźělba **ſosowych pschikrywow** hižo po 5 np.,
dźělba **linoleumowych běhaczow,** meter hižo po 75 np.

Wulka dźělba dźěczazych schórzuchow
k ſelenoschtwórtkowſkim daram,
wißate schórzuchi, pißane, hižo po 35 np.,
reformske schórzuchi, czorne, po 50 a 75 np.,
holczaze schórzuchi, běłe ſ wuschiwanjom, 40 np.
Tſi krócz wjazy hódne.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 ſchodźe.

Telefon czo. 488.

Meblownja Th. A. Wällnitza

w Budyschinje
na ßukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło ja

drastne khamory

2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe

blida,

ſtoły

po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,

male ſchpihele

po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,

ſtołpowe ſchpihele

po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,

wulke ſchpihele

po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,

łoža

hižo po 9.50 mk.,
1 pscheżne, 1 1/2 pscheżne, 2 pscheżne,

poßleschcza, matrazy, jednore ſofy

po 28, 33, 38 a 45 mk.,

3dźělate a plyſchowe ſofy

po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózſcho,

pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
drastne hrabje,
drastne ſtejaki,
gardinowe, rolowowe a vitrażowe żerdźe,
wóſkowe pschikrywy (deki),
njewjeſczińſke wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.

Najrjeńſche wuwjedźenje, ſprawne poßkuženje.
Najtuńſche płaczisny.
(Pschi ſapkaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ßukelnſkej haßy 9.

Proſchu, kedźbujcze na moje mjeno!

Schkornje

ſa mužſkich a žónſke

po wſchěch płaczíſnach

po 8½, 9½, 10½, 12½, 15 a 18 hriwnach,

hońtwarſke, jěſdne a dołhe ſchkórnje,
pjelſczowe a filzowe ſchkórnje a ſtupnje,
filzowe ſtupnje a tofle,
gumijowe ſtupnje,
hońtwarſke, jěſdne a tkaninowe gamaſche.

Wobhladajcże ſwobi moje 7 wukładnych woknow!

Wobucze ſo po měrje dźěła a wuporjedźa w ſwamſtnej dźěłarni w domje.

Heinrich Mohr,

cžrijownja,

w Budyſchinje, pſchi žitnych wikach, na rózku ſukelnſkeje haſty.

Lubijſka banka

w Lubiju w Łakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón cžaſ na dań ſo dawaze pjenjesy

pſchi wſchědnym wupowjedźenju ſ 3½% } na
pſchi měſacžnym = 4% } lěto.
pſchi tſi- a ſchěſczměſacžnym = 4½% }

Filiala Lubijſkeje banki

w ſerbſkim domje.

Cžrjewa

k dźěłanju kolbaſty

porucža Otto Pětſchka

na žitnej haſty.

Wuměrjenſke dźěła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj

Rentſch a Schöne,

geometraj

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Franz Marſchner

cžaſnikar w Budyſchinje

na bohatej haſty 9

ſwój ſklad **cžaſnikow** a **cžaſnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

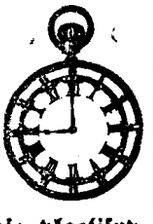

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haſty 21.

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz

ſo ſpěſchnje połožeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Najlěpſche likóry

k kwaſam, kſchcžíſnam a druhim ſwójbnym ſwjedźenjam dóſtawacže

we wulkej deſtilaziji

Schieſchki a Rjeczki

w Budyſchinje.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaſ, maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho porucža

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Jerje

wulke a tucžne,

mandl hižo 60 np.

poručataj

Schieſchka a Rjeczka

w Budyſchinje.

Kupne a druhe **wucžinjenja, liſcžiny wſcheje družiny, próſtwowne piſma wo wobhnadźenje** atd., **formindſke liſcžbowanja, dawkowe reklamazije, teſtamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow, ſaradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pſchi žitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěcžimoj tež ſerbſki. —

Kmótſaze dźaki

ſu dóſtacź

we wudawarni

Serb. Nowin.

«Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 8. **Sobotu 22. februara 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Pscheměnjenje sakskeho hońtwinskeho sakonja,

wot kotrehož běchu so nadźeli, so so s nim wschelaka njeprawda wotstroni, je někotrehožkuli w jeho wočakanju sjebako. Saźdźenu srjedu je knjeźerstwowy sakonjowy nacźisk, kotryž je so w prěnjej komorje hižo pschewuradźił, psched druhu komoru pschischoł.

Sapółkanz Soba-Cźornjowski w debacźe jako prěni rěcźnik wobźarowasche, so so s zyka njeje nowy hońtwinski sakoń wudźěłał, kaž je so mohł po słowach ministra s Metzscha nadźecź; pschetož hońtwinski sakoń s léta 1864 je s dźěła zyle sestarjeny. Wón je hotowy, knjeźerstwu bliźsche pschecźa k wjedźenju dacź.

Sapółkanz Kokla-Khróscźanski měješe sa nusne, so by so sarunanje schkody, se swěrinu nacźinjeneje, s nowa srjadowało. Wón dale wo schkodowanju rěcźeše, kotrež sa sakske namjesne revěry s tym nastawa, so so wottšělenje sornikow w Pruskej 6 njedźel prjedy sapoczina, dyžli w Sakskej. Na to dyrbjało knjeźerstwo pschi pschehladanju hońtwinskeho sakonja dźiwacź. We wuwsacźnych padach dyrbjałe so teź mjeńsche hońtwinske wokrjeźy hacź do 150 akrow samostatne wostajicź.

Statny minister s Hohenthal praji, so sa jeneho hońtwarja njeje niczo rjeńsche, dyžli w meji jeneho sornika tšelicź, so pak so w Sakskej dla sdźerźenja liczby sornow njehodźi, hajenski cźaź sornikow pscheměnicź. Poźlednje pschecźe sapółkanza Kokle njehodźi so dopjelnicź, pschetož sakoń žane spuschcźaze postajenja njewopschija. Sapółkanz Soba so myli, hdyž wón měni, so je statny minister s Metzsch w poźlednim sejmje daleźahaze pscheměnjenje hońtwinskeho sakonja pschilubił.

Sapółkanz Goldstein praji, so je wón, hdyž su so jeho prascheli, cźeho dla chze wo hońtwinskim sakonju rěcźecź, wotmolwił: „Hnadny knjes sajazy trjeba.“ Wón je měnił, so je hońtwa jenož sa wulkich knjezich, niz sa małych („oho“ so woła). „Dajcźe mi wurěcźecź, moji kollegojo s Łužizy! (Ssmjecźe.) Tu něschto njetrjechi. Cźeho dla so zyły sakoń njepscheměni, ale jenož jenotliwe dźěle? Ja sym wschelake pschipiźma s Łužizy wot małych wobsedźerjow dostał, kotsiž so na schkodu wobcźežuja, kotraž je s nětcźischeho rosdźělenja hońtwinskeho najcińskeho pjenjesa nastała. Też na njesarunanu schkodu, wot swěriny nacźinjenu, so ludźo wobcźežuja. Sa wjele małych gmejnow by lěpje było, hdy by jim móžno było, hońtwinski pjenjes sa swoje saměry wužicź. Wón je s zyła sa to, so by stat wschě ležomnoscze pschewsał. Wo to pak so tu njejedna, ale wo prawe jednanje. Rosdźělenje hońtwineho pjenjeźneho wunoschka dyrbjało so po dawskich jenoscźach stawacź, pschi rosdźělenju po wulkoscźi ležomnoscźow maja wulkoležomnoscźerjo lěpschinu.

Statny minister s Hohenthal snapschecźiwi, so je Goldstein też list jeneho małeho bura cźital, w kotrymž so tutón wobcźežuje, so so jemu schkoda, wot bažantow nacźinjena, njeje sarunała. Tón muž budźische lěpje cźinił, hdy budźische so město na Goldsteina na jene hońtwinske sjednoczeństwo wobrocźił, potom budźische swoju schkodu wěscze sarunanu dostał.

Sapółkanz Heymann s Wulkeho Olbersdorfa praji, so so kollega Goldstein myli, hdyž sebi myśli, so bychu wulkoležomnoscźerjo po rosdźělenju pschenajeńskeho wunoschka lěpje woteschli.

Sapółkanz Frenzel s Langenwolmsdorfa rjekny, so je so też wón se słowow prjedawscheho ministra s Metzscha s nadźiju napjelnił, so so hońtwinski sakoń wschón pscheměni. Wón wo wuwokrjeźowanju rěcźesche a napominasche, so so njesamożitym ludźom njeźmědźa hońtwinske khrty dawacź. Wón je hižo nawjedźił, so su so hońtwarjo, hdyž su dyrbjeli schkodu sarunacź, jako k płacźenju njekhmani wupokasali. Na žadyn pad njeźmě so hońtwinska khrta tym ludźom dacź, kotsiž su na sudnistwje schisahali, so nimaju samożenja. Skónczńje sebi wón pscheje, so by so tšelenski cźaź sa sorny pschikrótschił.

Minister s Hohenthal: Schtož wuwokrjeźowanje nastupa, so wyschnoscź po móžnoscźi kóždeje krutoscźe sminje. Hamtskim hejtmanam so njemóže poruczicź, wobstejnoscźe tych, kotsiž sebi hońtwinske khrtki žadaju, w nastupanju jich hospodarskeho dokonjenja pruhowacź. Tšeleński cźaź sa sorny mjes Sakskej a Pruskej je wschelaki. Sakoń pak sakasuje, sornjatka tšelecź. Njedźiwajzy teho so stawa, so so druhdy někotre sornjatka potšeleja. W sakonju pak steji, so so to njeźmě stacź.

Sapółkanz Andrä: Frenzelowe naspomnjenja wo rukowanskej winowatoscźi su wobkedźbowanja hódne. Schtož potšelenje sornow nastupa, je to woźebita wěz. Jeho je hižo wospjet hamtske hejtmanstwo pokhostało, wón pak je khostanje rad sapłacźił.

Greulich a Hübner mataj sa to, so je prawo, hdyž so hońtwiny wotnajeński pjenjes po wulkoscźi ležomnoscźerjow rosdźěli. Niz wulkoležomnoscźerjo, ale mjeńschi ludźo maja s płacźazym sakonjom wužitk. Sestatnjenje ležomnoscźow, kotrež sebi Goldstein pscheje, so nadźijomnje ženje njestanje.

Sapółkanz Günther s Plauena so knjeźerstwo woprascha, kak ma so hońtwiny pjenjes do měschcźanskich hońtwinskich sjednoczeństwow rosdźělicź. Też w Vogtlandźe sebi pscheja, so by tšelenski cźaź tónźamy kaž w sužodnych krajach był.

Sa rosschěrjenje Nowosalzskeho dróhowego mosta w Budyschinje je sejm 140,000 hriwnow pschiswolił. — Kaž hižo prjedy druha, je nětko też prěnja komora wobcźežowanje Njebjelcźanskeho schulskeho pschedstejicźerstwa na napschecźo sebi rěcźaze rosśudy wyschscheje schulskeje wyschnoscźe w nastupanju doczaźneho puschcźenja duchownje sralych wucźomzow s pokracźowanskeje schule sacźišła.

Swjask ratarjow

je sańdźeny tydźeń na swojej hlownej shromadźisnje w Barlinje blokowu (konservativno-liberalneho swjaska) politiku sa dobru spósnał. Swjask je swólniwy, tule politiku podpjeracź, tola so wón pschi tym wot swojich hospodarskich samerow njeda wocźischcźecź.

W nastupanju reformy khěžorstwowych finanzow swjask steji schcźo sastupuje, so ma so jenotliwym statam prawo sawostajicź, so maja jenicźzy wone, niz pak khěžorstwo, direktne dawki sběhacź. Sa to chze swjask pschi srjadowanju indirektnych dawkow skutkuiwje sobu dźěłacź; dotalne płatanske dźěło pak so njeźmě dale cźinicź. Swjask sebi žada, so by so sa akzijowe towarstwa dividendowy dawk sawjedł. Dale dyrbjał so tym pjenjesam, kotrež su so na wukrajne požcźonki nałožiłe, dawk napołożicź.

W shromadźisnje też něhduschi ratarski minister s Podbielski jako rěcźnik wustupi. Wón praji, so je to wopacźna politika, hdyž so mjes ratarstwom, wikowarstwom a industriju roskora sbyje. Nětcźischa hospodarska krisis by wjazy sapuscźenja nacźiniła, hdy by ra-

tarstwo nětkole ßylne njebyło. Wot kapitala njewotwißne rataŕstwo je se statowym rjapom.

Sswobodny knjes s Wangenheim pschecźiwo zentrumskej stronje rěčeše. Zentrumska strona njejednotu do ratarjow njeße. Skónčnje wón sa dalsche wobstacze wólbneho porjada sa pruski krajny ßejm rěčeše. Haczenja ßo njeßmědźa potorhacź, s kotrymiž ßu hischcże dźenßa wólbne prawa jenotliwych statow pschecźiwo antimonarchistim a antikschescźijanskim žiwjelam.

Na khěžorstwowu póstu

njeßu sozialdemokratojo derje k rěczam. W khěžorstwowym ßejmje woni póstskemu sarjadnistwu porokowachu, so ßo napschecžo sozialdemokratam póstske potajnstwo kama. Wjele skórźbow bě tež dla sakroczenja pschecźiwo póstskemu lěkarjej Schellenbergej se strony sozialdemokratow ßłyschecź. Schellenberg bě ßwoje městno pola pósty shubił, dokelž bě wón pschi wukakanskej wólbje ßwój hłóß jenemu sozialdemokratiskemu kandidatej dał. Sswobodomyßlni a zentrumszy sapóßłanzy tehorunja pschecźiwo tutemu sakroczenju ßwarjachu. Konservatiwny sapóßłanz s Treuenfels měješche na katholskeho duchownego Grandigera w Bayerskej pschednoschk, w kotrymž wón katholskej zyrkwinskej wyschnoscźi porokowasche, so Grandingera pschescźěha, dokelž ßo wón k liberalnej stronje dźerži. Zentrumski sapóßłanz Wiedemann snapschecźiwi, so ßo wobaj padaj njehodźitaj se ßobu pschiru nacź. Schellenberg njebě sastojnik, ale jenož dowěrjeński lěkaŕ, kotryž měješche s póstom wucźinjenje. Pola Grandingera je wěz zyle hinak. Grandinger je zyrkwinski sastojnik. Wón ma wěste ßłužbne winowatoscze dopjelnicź a je ßwojim zyrkwinskim pschedstajenym samolwity. Jako katholski duchowny dyrbi wón w smyßle zyrkwje skutkowacź. S jeho duchownym sastojństwom pak ßo njesnjeße, hdyž Grandinger prózowanja podpjeruje, kotreż na to dźeja, zyrkej se schule wucźischczecź. Ssamo ßo rosumi, so ßmě a dyrbi pschedstajena zyrkwinska wyschnoscź tak daloko hicź, hacź faraŕ Grandinger prózowanjam polěkuje, kotreż jeho zyrkwinskim winowatoscźam napschecžo steja. Stat dźě ßebi tež njeda lubicź, so jedyn sastojnik pschecźiwo statnym wustajenjam postupuje, a runje tak kóžda privatna organisazija cźini.

Pruski wußwojenski sakoń

je ßo w komißiji semjanskeho ßejma se 14 pschecźiwo 11 hłoßam pschijał. Sakoń ßo na to waschnje pschemèni, so ßo kubła njeßmědźa wußwojicź, kotreż je něchtó dlěje dyžli 10 lět wobßedźał abo kotreż ßu dźěcźi wot starscheju abo jedyn mandźelski wot druheho namrěł. S tymle pschemènjenjom njeje Polakam wjele pomhane. Pod wußwojenskim sakonjom njebudże ßebi žadyn Polak w Pósnańskej a Wjecźornej Pruskej wjazy kubło abo dom kupicź móz, dokelž by w strasche był, so jeho stat s njeho wußwoji. Tež wschitkim tym wußwojenje hrosy, kotśiž ßwoje kubła hischcże dźeßacź lět njewobßedźa. Pólske leżomnostne banki, kotreż ßu poßlednje lěta pruskej saßydlenskej komißiji pschi kupowanju pólskich kubłow wulku konkurrenzu cźiniłe, budźa ßo dyrbjecź rospuschcźicź.

Žadnoscź pjenjes

je ßo prawje jaßnje pschi požczonzy württembergskeho stata pokasała. Württembergska chzyscze ßebi 30 milijonow hriwnow požczicź, tola na 15 milijonow je ßo jenož sapißało. To drje je sa dołhe lěta prěni krócź w Němskej, so ßo sa jenu statnu požczonku doscź podpißarjow njenamaka. Knjeżerstwa budźa teho dla nusowane, w statnym hospodarstwje bóle lutowacź a ßo wo to prózowacź, so by ßo statny dołh wotpłacźował. Hdyž žanych požczowarjow wjazy njenamakaju, njebudźa móz dale dołh dźełacź.

Warnowanje němskich burow psched rańschej Afriku.

Pschi ßwjedźeńskej hoscźinje němskeje rataŕskeje rady je ßo tež statny sekretaŕ Dernburg, wodźeŕ němskich kolonijow, k ßłowu samolwił. Po wjazorych rosprawach je wón pjecźa prajił, so chzedźa njepowołani ludźo němskich burow pohnucź, so bychu do němskeje rańscheje Afriki wucźahnyli. Skónčnje je ßo wón tak wuprajił, so ßu němszy burjo pschedobri sa rańschu Afriku. Duž ßo sda, so Dernburg rańschu Afriku nima sa kraj, kotryž by ßo k saßydlenju němskich burow pschihodźił. Hacź dotal pak je ßo tola runje rańscha Afrika jako kraj wobhladował, kotrehož klima je najpschihódnische sa Europjanow.

Franzowsojo w Marokkowskej

nětkole wschědnje s marokkowskimi ludami wojuja. Poßlednje dny ßu franzowske wotdźělenja nětkotre njemdre nadpady njedaloko Kasablanki dobyczerszy wotrasyke. Wospjet běchu franzowske wotdźělenja w strasche, so jich Marokkowszy wobstupja a snicza. Skónczńje pak je ßo Franzowsam pschezo saßo schlachcźiło, njepschecźela sbicź. Pola Berrebah franzowszy wojazy Marokkowskich ßydom krócź s bajonetom wotehnachu. Na stronje Franzowsow ßu wjazori offizerojo a khětra liczba wojakow padnyli.

Wěrowanje bołharskeho wjerćha Ferdinanda.

Bołharski wjerćh směje w bliżschim cźaßu kwaß s Reuskej prynzeßu. Wěrowanje budże katholske. Wjerćh Ferdinand bě pjecźa bamža wo dowolnoscź k katholskemu swěrowanju proßył. Bamž pak próstwu wotpokasa, so je wjerćh s grichisko-katholskej kschcźenizu ßwojeho ßyna Boriße wot katholskeje wěry wotpadnył a ßo teho dla s njeje wusamknył. Wjerćh ßo na to s nowej próstwu na bamža wobrocźi, prajizy, so chze winu na Borißu wurunacź a dźěcźi s noweho mandźelstwa katholszy wocźahnycź dacź. Wjerćhej na to schepnychu, so bamžoweje dowolnoscze njetrjeba, dokelž móże ju katholski arzybiskop w Bołharskej dacź. Philippopelski arzybiskop je tež woprawdże katholske wěrowanje dowolił. Wot teho cźaßa njeje bamž niczo cźinił a wězy hicź da. Schtó mohł pak rjez, hacź ßo bołharski njerćh junu hischcże tsecźi ras njewożeni a kajke budże potom wěrowonje. Někotryžknli wěruwusnacze na lóżke ramjo bjerje a jo měnja kaž koschlu.

Wójnski hołk mjes Ruskej a Awstriskej

je saßo wocźichnył. Żelesnizy dla, kotruž chze Awstriska s Boßniskeje do Mitrowizy natwaricź, hischcże k wójnje mjes Ruskej a Awstriskej njedóńdźe. Kaž ßo sda, je ßo mjes woběmaj knjeżerstwomaj někajke rosrunanje dozpiło. Dokelž by nowa awstriska żelesniza ßerbskej żelesnizy wjele seschkodźiła, je awstriske knjeżerstwo do teho swoliło, so ßo też se Sserbije psches Staru Sserbiju k adriatiskemu morju żelesniza natwari. Też Bołharska a Romunska k wotwożenju ßwojich wupkodow k morju nusnje tule żelesnizu trjebatej. Wona Sserbiju, Romunsku a Bołharsku hospodarszy njewotwißnu wot Awstriskeje sczini. Hacź dotal je Awstriska teho dla twarej tuteje żelesnizy wobaraka. Tola nětk, hdyž chzedźa też podlějschenju awstriskeje żelesnizy hacź do Mazedonskeje sadźewacź, je Awstriska swólniwa, nowu ßerbsku żelesnizu k adriatiskemu morju natwaricź dacź. Hacź ßu powjesćze wo mobilisaziji turkowskeho wójska wěry hódne, je hischcże dwělne. Turkowske knjeżerstwo prěje, so ßo turkowske wójsko mobiliseruje. Temu napschecžo pak powjesćze ruskich a jendźelskich nowin steja, kotreż ßo njeißu s powětra wsake. Ssnadź je ßo nětko też wójnski strach mjes Ruskej a Turkowskej pominył.

Nowotwar ruskeho wójnskeho łódźstwa

ßo w Ruskej wuwjedże. Ani jeneje łódże ßo we wukraju njeskasa. Jako prěnja dźělba je ßo sa nowotwar łódźstwa 39 milijonow rublow pschiswoliło.

Japanska a Amerika.

Njedźiwajzy wschěch směrowazych powjesczow ani w Japanskej ani w Amerizy prawje do teho wěricź nochzedźa, so budże mózno, na dlějschi cźaß měr sdźerżecź. Wójnske łódźstwo sjednoczenych statow poknózneje Ameriki w tu khwilu pódlu chilískeho brjoha jěże. Wulkej wocźi cźini, so japanska parna łódź „Kassaton Maru“ nětkole teho runja pschi chilískim brjoßy jěsdźi. Kaž ßo sda, dyrbi tale łódź amerikanske łódźstwo wobkedźbowacź. To ßo sda jara k wěrje podobne bycź, dokelž je łódź s bjesgrotowej telegrafiju wuhotowana. Japanszy drje chzedźa skerje lěpje wjedźecź, hacź je wěrno, so amerikanske łódźstwo s Valparaisa město k poknozy w runej měrje k Philippinskim kupam pojědże. To by s dopokasmom było, so wono njeje dla směrneho swucźowanja w cźichim ozeanje, ale dla schkitanja Philippinskich kupow psched mózným japanskim nadpadom s atlantskeho morja wujěło. Knjeżerstwo sjednoczenych statow ßo ßame wjazy s tym njetaji, so ßwoje łódźstwo njeje jenož měrneho swucźowanja dla na daloku jěsbu wupóßłako. Wójnski sekretar Taft je tele dny w jenej rěcźi sjawnje wo jěsbje amerikanskeho łódźstwa prajił: so dyrbi ßo Japanskim nješchto psched wocźi dźerżecź, so bychu ßo pschesßwědczili a ßo satraschili.

Pschi wódnym młynje.

(Pokracźowanje.)

Prósdniny běchu ßo sapoczake, běsche słónz augusta a horzota. Żuě běchu ßo, kaž s rědka hdy, radźiłe, a młynske koło wjeßele

klepotasche, jako by wjedźako, so je młynkej nětkole dobry cžaß pschischoł. Zokmy na rězy, ßo pschekołßujo, dale slětowachu, wulke koło khwatnje wjercžachu. „Wjele dobytka", schumjo bórbotachu, „wjele dobytka, ale też wjele dźěła!" Koło wokoło kak to wschitko roscžesche a nadobywasche!

Někotrehožkuli kupza nahladny statok wabjesche, dokelž bě dźě wschudźom snate, so budże knjesa Zitnakowy jeniczki ßyn a herba lěkař, a so tak wódny młyn skónczńje do zusych rukow pschińdże.

Duž też niczo napadne bycž njemóżesche, schtož ßo junu sta: dwaj knjesaj na dwór pschińdżeschtaj, so byschtaj ßebi jón wobhladowałoj a ßo wobßedźerjej jako samożitaj kupzaj pschedstajiłoj. Woßebnaj běschtaj wuhotowanaj, mějeschtaj kóżdy tołsty skoty cžaßnikowy rjecžaſt, na porstach mějeschtaj frinkotate pjerschczenje a jara wobrotnje wustupowaschtaj. Jedyn, kotremuż druhi poniżnje „knjes baron" rěkasche, bě tón prawy kupz. Sswojeho pschewodnika knjesej Zitnakej ſ poniżazymi ßkowami „mój schoßař" pschedstajowasche, a schoßař ßo na to hacž do semje połkonjesche. Wschitko ßebi zyle dokładnje wobhladowaschtaj a też do młyńzy pschińdżeschtaj, hdżež mějesche Tkalzez Hanß runje dźěłacž, mjes tym so domjazy ßyn na měchu żita ßedźo, kaž to rady cžinjesche, ßwojemu pschecželej něschto powjedasche. Zitnakez Khorla poskocži, hdyž bě zuseju knjesow se ßwojim nanom pschikhadżejo wuhladak, a jich pschistojnje postrowi; knjes baron skoro wußměschejo jeho wusku postawu a ßłabe stawy ſ wóczkom měrjesche. Cžim wutrajnischo jeho wóczko na Hanßa sepręte wosta, kotryż w měrje dale dźěłasche, runje też wón na zuseho skradżu pohladowasche. Wón ßo jemu tak jara snaty sdasche, tola ßo nihdy na nihdy dopomnicž njemóżesche, hdże jeno bě rjane běłe wobliczo ſ cžerwjenymaj lizomaj a se ßwětłymaj cžornymaj wocžomaj junu widżak.

Do młynstwa wobaj zyle niczo njerosymjeschtaj, to běsche jara bórsy pytnycž, a stary wjednik Handrij Hanßej na poł wótsje rjekny: „Běda nam, kupitaj-li taj pola naß, nascha młynska kóczka wjazy do młynstwa rosymi hacž taj!" Ale rěcžeschtaj jara ßurowje mudrje. Jeju rěcž mějesche trochu zusy synk. „Mój ßmój ſ Wuherſkeje!" knjes baron rjekny, hdyž knjes Zitnak junu, dźiwajo ßo, na njeho pohlada, dokelž zyle wopacžneho ßkowa trjebasche: „Ssewjerna rěcž je nam cžežka, my to hinak prajimy!" schoßař ſ poniżnym połkonjenjom pschistaji. Zusy knjes bě khromy, na kij ßo sepjerasche, a pschezo saßo na Hanßa skradżu shladowasche, ale hdyž by jemu tón twjerdże do wocžow hladak, by ßo wotwobrocżił, potom někotre ßkowa w zusej rěcži ßwojemu ßkużobnikej rjekny. Też tón na młynskeho hladasche, a wschón sastróżeny scheptasche: „Jeli so naju saßo spósnaje?"

„Bjes staroscže!" knjes „baron" runje tak ſ cžicha wotmolwi, „mój ßmój zusaj woßebnaj knjesaj; by-li ßo jemu něschto wusdako, njebudżemoj zyle niczo rosymicž, schto wón měni, mój żenje tule byłoj njeißmoj. Wěso wschak derje njeje, so wón po tak dołhim cžaßu hischcže runje w młynje dźěła. Jeli so ma podhlad, budże mi moje wotpohladanje cžežke cžinicž. Ale wot teho njewotstupju! Se ßurowym poklecžom wón dorěcža, ale młynk a jeho ludźo rěcž njerosymjachu, kotruż knjesaj rěcžeschtaj; myßlachu ßebi, so ßo wo wubjernosczach wobßedżeństwa a wo żadanej płacžisnje rosmołwjataj. Jenotliwe měchi roswjasowaschtaj a rjanu běłu muku ßebi wobhladowaschtaj, kotruż ßebi psches porsty běžecž daschtaj. Mucha ßo knjesej baronej na lizo ßydże a mjersazy chzyſche ju wotehnacž. Ale wón ßo njedopomni, so mějesche ruzy połnej muki, a młynszy ßo ſ hłoßom saßmjachu, hdyž bě na rjenje wuhładkowanej wobliczowej koži knjesa barona jeho pjecž porstow jaßnje spósnacž. Tu ßebi rubjeschko se saka wucżeże a ßebi muku wotrybowa, hdyž pak ſ mozu wobliczowa barba ßobu puschczesche, tak so bu wulki żołty blak na lizu widżomny. Swaha jeho towařsch do njeho postorcži, hnydom knjes baron rybowacž pschesta, hladajzy ßo sastróży, jeho cžoło ßo jemu pokhmurjene smorschczi, wón saßwari na ßwoju njekedżbnosczž. Ale hdyž bě Hanß wuhladak, kak ßo woprawdżita żołta wobliczowa barba pod namyranej barbu błyschczi, jemu kaž schupisny ſ wocžow spadże: to běschtaj tehdomnischej zyganaj, kotrajž běschtaj ßo do młyna nutskamałoj a kotrejuż rosmołwu wón na sboże ßebi wotpoßłucha, a knjes baron ſ khromej nohu nichtó druhi njebě, khiba hejtman, kotryż bě pospytał, ßo jeho na młynka wuwoprascheczž. Wonaj běschtaj też jeho saßo spósnałoj, teho dla běschtaj wobaj tak na njeho wudżerałoj. Schwarneho pachoła wulki njemér pschewsa, k cžemu běschtaj ßo zyganaj na městno wrócżiłoj, hdżež buschtaj na wuwjedżenju cžežkeho njeskutka sadżěwanaj? Schto tu chzyschtaj a nimo teho hischcže pschedrascženaj?

Hanß żenje sabył njebě, so bě młynk jeneho ſ paduchow ſ wutſělom cžežzy ranik; bě ßnadź knjes baron wot teho khromy? Potom pak bě saßo pschischoł, so by ßo hórzy wjecżił a so by młynka ßnadź hischcže cžucżimscho trjechił, dyżli bě něhdy jeho trjechił. Mějesche wón knjesej Zitnakej sdźělicž, schtož bě pytnył? Ale njeby ßo jemu knjes wußmjał? Dołho dwělowasche, potom ßo staremu wjednikej Handrijej dowěri, a temu ßwoje wotkrycže sdźěli.

Tón ßo stróżi. „Njemylisch ßnadź ßo ty też, Hanßo? Tajle woßebnaj knjesaj chzyłoj tehdomnischi prosscherſki prak bycž?"

„Ně!" młodżenz krucže wotmolwi, „tu wschak mylenje móżne njeje. Hnydom wobeju spósnach, hdyž ßo pola jeneho żołta zygansка koża pokasa; tehdom dźě ßym dlějschi cžaß ſ nimaj powjedał. Też wonaj mje spósnaschtaj, mi dźě napadny, kak ßlědżo stajnje na mnje hladaschtaj."

„To ßym też ja widżał", Handrij bórcžesche, „wonaj ſ tebje wocži njespuschczischtaj. Ale, Hanßo, dha staj pschischłoj, so byschtaj wulke njekhmanstwo dokonjałoj, pschetož do jeju kupowanja wot spocżatka wěrił njeißym; schtóż tak mało do młynstwa rosymi kaž taj, tón młyna njekupi. Potom chzetaj něschto druhe, ßnadź chzetaj dwór druhi krócž satyknycž."

Hanß tu staroscżiwy ßedźesche. „Njewěm ßebi saradżicž", napoßledku rjekny. „Knjes Zitnak jeju ſ durjemi wupokasacž njemóże, dokelž tola żenje njepschidataj, so staj woprawdże zyganaj."

„To wěso cžinikoj njebyschtaj", Handrij wotmolwi. „Mój móżemoj na wobaj jeno prawje kedżbu dawacž; ja w młyńzy a ty wonka; Hanßo, mój jeju ſ wocżow spuschczicž nochzemoj, doniż saßo woteschłoj njejstaj. Najskerje staj ßebi hižo prawu słóscž wumyßlikoj, pschetož so byschtaj posdźischo saßo pschischłoj, to je mi k wěrje njepodobne. Knjes Zitnak je jeju k wobjedu pscheproßył, kaž to ſ woßebnymi zusymi pschezo cžini; schtož wuwjescž chzetaj, to dyrbitaj potajkim hnydom sczinicž. Jeli so pak stajnje na njeju kedżbujemoj, móżemoj to ſ cžaßom sadżěwacž."

„To je dobre", Hanß wotmolwi. „Potajkim wy, Handrijo, w młyńzy wostanjecże, a ja budu wonka sa nimaj stopu sa stopu khodżicž. Mi je we wutrobje jara tyschno."

Tón młodżenz mějesche prawje, to běschtaj woprawdże taj zyganaj, hejtman a jeho towařsch, kotrajž běschtaj ßo na woßebneju knjesow pschedrascženaj do młyna wrócżiłoj, so byschtaj wobßedżerja, kotremuż běschtaj we wutrobje krwawne wjecżenje pschißahałoj, cżucżiwje wobschkodżiłoj. Tšělbna kulka, kotruż bě młynk tehdom sa nutsdobywarjom pósłał, bě jemu tehdom ruku rosmjatka; jeno ſ wulkim napinanjom móżesche jeho paduschny towařsch w tamnej nozy do wěsteho skhowa dowlez, na cžoż wón sa doprědka cžehnjazej cžrjódu khwatasche a wós wobstara, kotryż eżežko ranjeneho njenapadnje ſ krajiny wotwjese. Zyke hodżiny bě cžežko ranjeny ßamlutki w hustych kerkach leżał, połny ßmjertneho stracha, hacž jeho towařsch jeho tola tczazy njewostaji, potom budżische a dyrbjesche hubjenje wumrjecž. A w tychle ßurowych hodżinach hida a wjecżiwosczž w cżmowej wutrobje bjesbóżneho cżłowjeka hobrszy pschibywaschtej; by-li jeho něhdy młynk trjechił a jemu nohu rosmjatk, chzyſche jemu wutrobu pukнycž, a hdyž bě ßebi składnosczž wobhladak, też spósna, kak. Hdy by ßo jemu wotpohlad poradżił, by bohaty muż najkhudschi, najnjesbożownischi wschitkich cżłowjekow był.

(Skónczenje pschichodnje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1908 dotal zaso nahromadźiło: 420 hr. 50 np.

Dale za njón darichu:

Knjez komerciski radźićel M. Truc w Koburgu	10 hr. — np.
Wučerka M. Kramattova w Prazy	4 hr. — np.
Knjez kantor Świela w Skjarbosću	1 hr. — np.

Hromadże: 435 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Budyschin budże po nęczim kasarmske město. Pódla pěschkow a husarow ßo pjecža też hischcže regiment artillerije do Budyschina położy. Posdźischo stab zykeje diwisije do naschcho města pschińdże. Kasarmy sa artilleriju ßo pjecža pschi Lubijskej drósy natwarja.

— Pokhroma tyka w tudomnym regimencże njeje Bohu dźakowano pschiběraka. S wojakami, kotsiž ßu na nju skhorili, ßo pomaku polěpschuje.

— W Budyskim krajnym jastwje je ßo nětko stazija sa

50 duchakhorych jatych pschiprawika. Schtwórtk dopołdnja je ßo ſ woßebitym żelesniſkim cżahom 30 duchakhorych ſ Waldheima do tudomneho jaſtwa pschiwjesło, kotſiż maja ßo tu wokkedżbowacż.

— Wucżerjo chżedża nabożinſku wucżbu w ſakſkich evangelſkich ſchulach reformowacż. Tale reforma ma w pſchikrótſchenju nabożinſkeje wucżby wobſtejecż. Sakſkej wucżeriſkej ſhromadżiſnje, kotraż budże ßo Michała w Zwikowje wotbywacż, budża ßo ſcżěhowaze theſy namjetowacż: 1. Nabożinſka wucżba kważnym wucżbnym namjetam ludoweje ſchule njeßłuſcha. 2. Duchowne dohladniſtwo wo nabożinſkej wucżbje w ſchuli ma ßo wotſtronicż. 3. Nabożinſka wucżba ludoweje ſchule dyrbi Jeſußowe ſmyßlenje w dżěſcżu żiwe ſcżinicż. 4. Wſcha nabożinſka wucżba je po hłownym dżělu ſtawiſniſka wucżba. Ludowa ſchula ma ſyſtematiſku a dogmatiſku wucżbu wotpokaſacż. Lutherowy katechismus njemóże ſtawiſniſkich, nabożinſkich a pädagogiſkich pſchicżinow dla ſe ſakładom a wukhodżiſchcżom nabożinſkeho roswucżenja wo dobrych poczinkach bycż. Żadacż ma ßo pomjeńſchenje liczby hodżinow ſa nabożinſku wucżbu. Nabożinſka wucżba njeßmě ßo do tſecżeho ſchulſkeho lěta ſapoczecż. — Hdy by też ſkónczńje druha komora ſakſkeho ßejma do żadanjow wucżerjow ſwoliła, woni w prěnjej komorje a w ſynodże najwjetſche pſchecżiwjenje pſchecżiwo ßwojim żadanjam nadeńdu. So by ßo katechismus ſ nabożinſkeje wucżby wucżiſchcżał, na to nětkole ſ zyła żaneje myßle njeje.

— Prěcżna droha ſe ßukelnſkeje haßy na Hoſchiż haßu budże ßo nětko tola na měſchcżańſke khóſty twaricż. Sańdżeny ſchtwórtk ßu měſchcżańſkim ſaſtupjerjo na to ßo poczahowazy namjet pſchecżiwo 6 hłoßam pſchijeli. Twarſke wudawki ßo na něhdże 100000 hriwnow wobliczuja.

— Dotorhanje Dernoſchekez a Riegerez khěże ßo jara do dokhoſcże cżehnje. Wot dwěju njedżel ßo na nimaj ſ zyła wjazy njedżěła. Twarſki miſchtr Seeliger wudawa, ſo je wón dyrbjał ſ dżěłom pſchestacż, dokelż piwarnik měſchcżańſki radżicżel Litter ſapoczatkej dżěłow pſchi podpjeranſkej muri ſa móſt pſches Sprewiny dok ſ nowa khětre ſadżěwki cżini.

— (Młodoſtny pakoſtnik.) Jenej khudej wudowje na Sprejſkej haßy bě ßo ſ jejneho wobydlenja 15 hriwnow kradło, kotreż bě ßebi wona ſa podružniſki pjenjes wróczo położiła. Jako paducha ßu 10-lětneho ſchulſkeho hólza Frenzela wußlědżili, hdyż bě wón kradnjene pjenjeſy hižo do 1 hriwny pſchecżinił.

— Żitne płacżiſny dale ſpaduja. Rožka a pſcheńża na wſchěch żitnych burſach w Europje a Amerizy po płacżiſnje wróczo dżeja. Ssywy ßu ßo pjecża powſchitkownje rjane roswike a njeje wocżakacż, ſo budża ſe ſmjerſkami wjele ſchkodowacż. Indiſka ßo ſ hłodom, kotryż tam naſymu hrożeſche, najſkerje pſchepuſchcżi. S khětro rosſchěrjenymi deſchcżemi ßu ßo tamniſche wuhlady na żně wjele poläpſchike. Nahle ſpadnjenje żitnych płacżiſnow je mnohim ratarjam zyle njewocżakane pſchiſchko. Nětkotryżkuliż ma kubju poknu żita a njewě nětko, hacż by jo rucże po niżſchej płacżiſnje pſchedał abo hiſchcże wocżakował. Schtó pak mohł rjez, kajke budża płacżiſny w meji? To hiſchcże pſchezo wſcho wot wjedra wotwißuje. Poßledni tydżeń wſchak ßu rožkowe płacżiſny na Barliniſkej burſy ſa meju hiſchcże $1\frac{1}{2}$ hacż $1\frac{3}{4}$ hriwny po tunje niżſche było, hacż ßu wone nětkole.

— (S ratarſtwa.) W poßlednim poßedżenju Budyſkeho ratarſkeho towarſtwa mějeſche knjes ratarſki wyſchiſchi wucżeŕ dr. Müller pſchednoſchk wo ſchcżěpjenju role ſ cżiſtymi kulturami ſa hróch, woku, Lucerne, dżecżel a ſeradellu rěcżeſche. Se ſchcżěpjenjom role ßo dołhoſcż ſtwjelzow wot 30 na 90 zentimetrow podlěſchi. Woßebje wón ſchcżěpjenje role ſa wußyczе ſeradelle poruczowaſche. Też na ßamej hlinje a kalkojtej roli ſeradella po ſchcżěpjenju ßylnje roſcże. Schcżěpjenſke kultury ßu dostacż w Draždżanach w roſtlinofyſiologiſkej ſpytowarni (Pflanzenphyſiologiſche Verſuchsſtation). Wone dyrbja ßo w cżmowym dżeržecż a też pſchi pokrytnym bjeßßkónczńym dnju na polo wußycż. Sßkónżo je kulturam ſchkódne, dokelż wone jich bakterije mori. Wudawki ſa kórz wjazy dyżli 50 np. njewucżinja. Dokelż ßo ſe ſchcżěpjenjom role roſcżenje ſeradelle, woki, hrocha atd. jara ſpěchuje, ßo wone nětkole w Schleſyſkej wjele nałożuje. — Na praſchenje, kak ma ßo rola ſa wowß hnojicż, knjes dr. Müller praji, ſo wowß kalk a foſſorowu kißalinu trjeba, tola niż kali. Tón dyrbi ßo na polo hižo lěto prjedy dacż. Wowß ßo rad na dżecżelniſchcżo ßyje, a po wowßu pſchenża na rjad pſchiſiże.

Wo nowym byki wuběrazym ſakonju ßo telko wopacżneho roſſchěrja, ſo mam ſa jara nuſne, wo tym nětotre roſjaßnjenja podacż, każ ßym to hižo pſched krótkim rtnje w ſhromadżiſnje ßerbſkeho wjeßneho wólbneho towarſtwa cżinił.

Nowy ſakoń wo wuběranju bykow je ßo teho dla wudżěłał, dokelż bě maly ratař, kotryż ßebi tola byka ſa ßwój ſtót njemóże dżeržecż, na ßwojowolu ßußodneho kublerja pokaſany, kotryż runje jeneho byka dżeržeſche a jeho pſchipuſchcżowaſche. Na tuteho dobrowólnje pſchewoſtajeneho byka njemóżachu ßo wulke żadanja cżinicż, ale dyrbjachu ſpokojom bycż, ſo ßo ſ zyła k pſchipuſchcżenju woſtaji. Dobra figura atd. njehodżeſche ßo żadacż. Pod tajkimi wobſtejnoſcżemi njemóżeſche maly ratař khmany ſtót plahowacż. To běchu mnoſy mjeńſchi kublerjo dopósnali a teho dla ßejm wo byki wuběrazy ſakoń proßyli. To běchu, ßo wě, roſomni plahowarjo, kotſiż jaßnje widżachu, ſo móże ßo jenoż ſ wużiwanjom najlěpſchich bykow plahowanje ſkotu poſběhnycż a ßo dobra renta ſ plahowanja ſkotu dobywacż. Jedyn maly ſkotař ſ něktorymi krowami wſchak njemóże tajkeho byka ſ dobrymi ßamownoſcżemi ßam ſ dobytkom wuwużicż, teho dla dyrbi ßo wón ſe ßwojimi ßußodami k ſhromadnemu dżeržењu dobreho byka ſjednocżicż a cżi dyrbja ßo na to ſwjaſacż, ſo dobreho byka wużija a podżělnje k naſtawazym khóſtam dżeržењa něſchto ſapłacża. Tuta myßl ma ßo ſ nowym ſkótwuběrazym ſakonjom wot 30. haprleje 1906 do ſkutka ſtajicż. Byki, kotreż ßo ſhromadnje dżeržа, dyrbi njeſtroniſka ſ wězywuſtojnych muži wobſtejaza komißija, tak mjenowana byki wuběraza komißija, ſa khmane ſpóſnacż.

S tym je makemu ratarjej pomhane; wón ſa ßwoje krowy dobreho a rjaneho byka bjes wjele khóſtow doſtawa.

S woprědka drje ßo někotryżkuli maliczkoſtnych pſchicżinow dla ſ byka dżeržazeho ſjednocżeńſtwa wuſamknje a budże ßebi ßam byka dżeržecż. Hdyż pak budża widżecż, ſo ßobuſtawy ſjednocżeńſtwa lěpſche byki bjes wulkich khóſtow doſtawaju a prawje rjane cżelata ſ tymile bykami naplahuja, ßo wonka ſtejazy bórſy roßßudża, k ſjednocżeńſtwu pſchiſtupicż. W ſhromadżiſnje ßerbſkeho wjeßneho wólbneho towarſtwa ßmy ßłyſchecż mohli, kak ſpokojom ßu ßobuſtawy dobrowólnych ſkótplahowazych towarſtwow, po ſakonju lěta 1886 ſakoženych, ſ dozpitym wuſpěchom; woni nochżychu bjes tajkeho pſchiprawjenja bycż. Woni cżelata, kotreż ßami njeſwjaſaju, po wyßokich płacżiſnach pſchedawaju a praſchenje ſa dobrymi cżelatami budże hiſchcże wjetſche, hdyż nowy ſakoń do mozy ſtupi, a potom ßo hiſchcże wyſchſche płacżiſny doſtanu. Mamy dżě też naſhonjenje ſ druhich krajow, kotreż ßu byki wuběrazy ſakoń hižo dawno ſawjedli. Nihdże njeje ßo ſtako, ſo by ßo żadało, byki wuběrazy ſakoń ſaßo wotſtronicż. Hněwaju ßo jenoż, ſo ßo hižo prjedy njeje nuſowanje k wuběranju bykow ſawjedło. W druhich krajach Němſkeje mi pſchezo porokuja, ſo my w Sakſkej, kotſiż hewak na cżole ziviliſazije krocżimy, hiſchcże njeßmy ſakoń ſawjedli. Mnoſy ſkotarjo, kotſiż ßebi ßami byka dżeržа, bórſy dopósnaju, ſo je ſa nich wużitniſche, k ſjednocżeńſtwu pſchiſtupicż, dokelż ßu potom wěſcżi, ſo wubjerneho byka ſa ßwoje krowy k pſchipuſchcżenju doſtanu.

Proſchu naležnje, ſo by ßo nowemu byki wuběrazemu ſakonjej dowěrjenje napſchecżo pſchinjeßło; pſchetož ßym pſcheßwědczeny, ſo wón naſche plahowanje ſkotu wulku krocżel do prědka pſchinjeße.

A. Steiger w Budyſchinku.

S **Dobruſche.** W tudomnym papjerniku je maſchinſkemu maſarjej Gědanej transmißionſki rjemjeń prawu ruku dwójzy ſłamał. Rjemjeń bě ßo roſtorhnył, a Gědan bě jedyn ſ jeho kónzow doßahnył. Mjes tym druhi kónz ßo wokoło kola wjercżo ſ tajkim wotmachom dwójzy do Gědanoweje ruki praßny, ſo ßo ta dwójzy ſłama. — Sańdżenu póndżelu běſchtaj ßo do papjernika dwaj paduchaj dobykoj, kotrajż chżyſchtaj jedyn filz kradnycż. Nożny ſtrażnik pak ßo jeju hiſchcże ſ cżaßom dohlada a jeju wotehna.

S **Debßez.** Tudomneho papjerniſkeho dżěłacżerja Rychtarja ßu hroſneho njekaſanſtwa dla ſajeli a do ßudniſkeho pſchepytanja wotwjedli.

S **Budeſtez.** Tudomny 79-lětny privatier Wrobl a jeho 78-lětna mandżelſka rodż. Rjenczez ſ Roswodez ſańdżenu njedżelu w ßwójbje ßwojeho ßyna ßwój ſkoty kwaß ßwjecżeſchtaj. Jubjelſkimaj mandżelſkimaj, kotrajż w powſchitkownej cżeſcżi ſtejitaj, ßo ſ mnohich ſtron ſbożopſchecża doſtachu. Woßebje ßo wonaj ſ cżeßnej bibliju ſwjeßeliſchtaj, kotruż jimaj krajne konſiſtorſtwo pſchepodacż da.

S **Maleſchez.** Sańdżenu njedżelu ßo ſtawy woßady ke ſchcheſcżańſkemu towarſchnemu wjecżorej ſeńdżechu. Hdyż hewak wótcżińſke abo ſwjeßelenſke ſamoßy tudomny ſal Seńdżiż hoſcżenza pjelnja, dha jón tón krócż miżionſka wěż ſ něktorymi ſtami pſchitomnych ſe wſchěch worſchtow luda hacż na poßlednje měſtno napjelni. Sſerbſka rěcż k. woßadneho duchowneho a němſka druheho, kotrehoż bratr je ſ miżionarom w narańſchej Afriży, ſhromadżiſnje kraj a lud naſcheje tamniſcheje němſkeje (a jendżelſkeje) kolonije ſ jeho hětami, waſchnjom a wbohim pohanſtwom pſched wocżi wjedżeſche a potom Boże donny

a sbóžne pscheměnjenja, kiž žu žo psches mišionskich póžkow tam stake. Swětke wobrasy, wot Lipsčanskeho mišionstwa podate, s nutrnej napjatosću kedžbowazym žkowa žiwje sačišchćecź pomhachu. Spěwy spěwawustojnych stawow woždy, woždebje psches pschećelnu podpjeru kk. wučerjow podate, k temu do wutroby rěčachu a je pak wyšoko posběhowachu pak s čichim hnućom napjelnjowachu, hač na požles khor njestónčži s hluboko sačutym: „Sso, Bójska luboscź, modlu tebi.“ Sajimanje pschitomnych žo tež pschi kupowanju wulkeje žuky knižkow a wobrasnych khartkow s mišionskeho pola mjes Kambaskimi a Dschaggaskimi čornymi wopokasa. Njech rjane žohnowanje tehole wječora dale dže. Njech woždada hromadu džerži pschezo bóle a tež žo sjednoća w jenym duchu w skutkach Božeho kralestwa, pschede wschěm w skutku mišionstwa. Pschidač je, so běchu džeń prjedy na žměrkach žo hižo schulskim džěčom wobrasy s pschihodnym wukkadowanjom pokasowake a tak něschto sa wjedženje žwěta kaž sa kschesćijanisku wutrobu žo jim poskiciško.

Se **Sderje.** Lěžnemu džěkačerjej Kopačej. kotryž hižo dleje dyžli 30 lět w tudomnym tachantskim lěžu džěka, je žo čežne snamjo sa žwěrnosć w džěle spožčiko.

S **Rakez.** So ma žo we wšy a woždebje wokoło rózka pomaku a wobhladnjwje jěsdžicź, sčěhowazy podawk wučži. Hdyž sańdženy tydžeń jenopschežny sapschah zyhelnika Stegmanna s Wulkich Sdžar pscheđ hosćenzom sloteje hwězdy stejesche, njejabzy s knježeho dwora sapschah saskak wokoło rózka pschihna. Stegmannowy kóń žo s tym splóschiwschi runu žmuhu po torhoschću kaž džiwi na domske tudomneho Lukaschez młyna pschilecža. Wón s hlowu schkleńzu jeneho wokna pscherasy, mjes tym so wojo do žrjedźneho woknoweho drjewa wrježny a jo rosrasy, tak so nimale zyke wokno wulecža. S wrjeskom žo kóń stróži a kruch wróčžo slecźiwschi stejo wosta. Pschi wschěm njesbožu bě hischće wulke sboże, so njeběschtaj ani kóń ani wós schkodu poczerpikoj, a so džěčži, kotrež hewak na wšy hrajkaju, tež tam runje žane njeběchu. Hewak budżesche njesboże mohło wjele wjetsche bycź. To wscho bě knježi pohonču se žwojim hlupym jědženjom sawinowak. Schtó pak w młynje nastatu schkodu saruna?

S **Komorowa** pola Rakez. Tudomne hakle w tutej symje sałożene ale hibicźiwe wojerske towarstwo sańdženu njedželu w žwjedženšzy wupyschenej sali Schimanez hosćenza jako dožwjeczenje khěžorowych narodninow konzert, wot Budyskeje wojerskeje kapały wuwjedżeny, wotbywasche. Do jeho sapočatka towarstwowy pschedžyda knjes Gustav Schiman tu, s jewischcźa pożkucharjow, kotsiž běchu žo we wulkej liczbje sešchli, na najwutrobnischo s ręčžu powita, kotraž žo se žlawu na nascheho lubowaneho krala Bjedricha Augusta skónči. Hudźbne kruchi, wot kapały pschednjeżene, a mjesy nimi pschednoschki towarstwowych žobustawow mjes pschitomnymi najwjeżelschu myžl sbudźichu a žiwe pokhwalenje žnějachu. Dźiwadłowy kruch „Sskužobnik Pscheklepanz jako wójnski bóh Mars“, wot towarschow Schibaka, Nakónza, Elle, Hendruschka, Gana, Kruže a Wróbla a knježny A. Kružiz hraty, žo jara spodobasche, runje kaž dwojohra „Kieselack“ a jedyn žortny pschednoschk, wot towarscha Wiczasa poskiczenej, k wjeżelemu žmjeczu hnujeschtej. K temu žo derjepschemyžlena, wutrobu dobywaza a se sahorjenjom pschijata ręcź knjesa fararja Gólcža pschisamkny, w kotrejž žo němski khěžor, kotrehož busta sady na jewischcźu kražnje wupyschena w pižanym wohnju žo błyschcźesche, jako protektor a cźopły pschecźel a spěchowar wojerskich towarstwow žławjesche. Khěžorej wunjeżeny hura mózny wothlóž namaka. Hdyž bě žo na to knjes pschedstejicźer G. Schiman s jewischcźa wschěm žobuskutkowazym a woždebje knjesej fararjej podźakował, žo k rejam sestupachu. Pschi nich žo hischće mnosy wopytarjo hač hluboko do nozy wjeżele sabawjachu.

S **Lubija.** Se wšow tudomneho hamtskeho hejtmanstwa maja wot 27. februara hač do 13. měrza wojerskej žłužbje powinowaczi młodži ludźo pod měru hicź.

S **Kamjenza.** W Kamjeńskim hamtskim hejtmanstwje smeje žo wobhladanje (mustrowanje) wojerstwu powinowatych młodych ludźi wot 7. měrza hač do 17. měrza.

S **Wojerez.** Pjatk tydženja wjeczor je žo Dolzez bróžeń na Budyskej drósy wotpalika. Inwentar je žo wulhował. Twarjenje bě sawěsćene. Najskerje je žo woheń se slóstniskej ruku sałożił.

S **Běleje Wody.** Cźežki njesfutk pschecźiwo želesnizy je jedyn młody cźlowjek stucźił. Wón na cźarje mjes Běłej Wodu a Sslepom zentnar cźežke kilometerske kamjenje se semje swutorha a je na koliju składże, so by žo cźah, kotryž wjeczor 1/4 8 hodźin wotjědże, swrócził. Na sboże lokomotiva kamjenje s kolije sestorka a žo tak swróczenja sminy. Jako winika žu hórnika Strunka s Trjebina wužlědźili. S pscheradnikom bě jeho paž, kotryž bě na želesnizy ležo wostajił. Wón je žo žwojeho njesfutka wusnał, tola njemóže rjez, s čim je žo k njemu pohnuł. Wón ma někotre lěta thostańnje wočakacź.

Se Sslepeho. Sańdženu njedželu mějesche tudomne Raiffeisenske towarstwo žwoju lětuschu generalnu shromadźisnu. Pschedžyda dohladowarstwa hłownu rosprawu poda. Ssobustawow běsche 76; dokhodow 104,000 hr. a wudawkow něhdže 104,000 hr., tak so je žo na 208,000 hr. pschedźěłało. Towarstwo nětko 3 lěta wobsteji a jeho dźěławosć je kóžde lěto rosła a pschibjerała. To spósnajesch, hdyž žkyschisch, so je žo w 1. lěcże 130,000 hr., w druhim 177,000 hr. a w tsećim 208,000 hr. pschedźěłało, potajkim do zyła 517,000 hr. — Na dań je žo pschinjeżko wot wobydleri woždy: prěnje lěto 34,600 hr., druhe 58,000 hr., a tsecże 43,500 hr., sa te tsi lěta je žo potajkim nutsplacźiło 136,000 hriwnow. — Wobras je hinaschi, hdyž na to pohladamy, kelko pjenjes na kónzu kóždeho lěta na dani wosta a to na kónzu 1. lěta 25,000 hr., 2. l. 52,000 hriwn., 3. l. 64,000 hr.

Na tworach je towarstwo kupiło prěnje lěto sa 1800 hr., 2. sa 6010 hr. a 3. sa 5871 hr., to je hromadże sa 1368 hr.

Woždebje swjeżelaze pak je, so je žo towarstwo sa tute 3 lěta w pjenjeżnym nastupanju swěsćiko a žamostatne sćiniko. S wopředka wjele pjenjes trjebasche, a dokelž žame žanych njemějesche, dyrbjesche je žebi wot filiale we Wrótžkawju požčžowacź a tak s zusymi pjenjesami dźěłacź, ale to je jara hubjena wěz, s něčžejimi pjenjesami hospodaricź a žo rosscherjecź. Duž je tole to najrjeńsche s lětuscheje rosprawy, so móżesche nam wona powjesćź pschinjesćź, so nětko žami na žwojimaj nohomaj stejimy, a žmy dołhy pola filiale nimale wotplacźili. Dołh wučžinjesche mjenujzy w 1. lěcże 33,256 hriwn., a w 2. lěcże 22,349 hr., na kónzu 3. lěta pak 11,856 hr. Kóžde lěto je žo polěpschiło a w 1. měžazu 4. lěta, w kotrymž běsche žo psches 40,000 hr. pschedźěłało, móżesche žo tež nimale poželdni dołh wotplacźicź. Teho dla móżesche žo tež wobsamknjenje, kotrež dań powyschi dla wyžokeje danje požčženych pjenjes, nasad sčahnycź, a dań na starym wostanje.

Wunoschk je tež kóžde lěto rostk; běsche 1. lěto 78,89 hr., 2. l. 341,24 hr. a 3. l. 391,59 hr., potajkim ma reserwny fond w tu thwilu 832,72 hr. Wunoschk poželednjeho lěta by wjetschi byk, hdy by w žwěcże wulka pjenjeżna nusa njeknjeżika a s tym žo dań njepowyschika; filiala žebi wot naš nimale 5 1/2 proz. žadasche, wona žama pak dyrbjesche na khěžorstwowu banku 7 1/2 prozenta placźicź, — pschi tym pak žmy sa dźěl pjenjes k lépschemu žobustawow 1 prozent pschižadźili. —

Dale chzemy tež na to spomnicź, so my reserwny fond s tym njepjelnimy kaž druhe towarstwa, so rabatt wot pschikupnych hnojow w każy wobkhowamy. To druhe towarstwa sa žwoje wobstacże trjebaju, Raiffeisen pak niz, teho dla wón wot Domaschoweje rudy na kóždy měch 16 np., na měch kainita 5 np. rabatta dawa. Wysche teho je žo lětża wobsamkko, so kóždy žobustaw wot sbytka žadowy schtom darmo dostanje. Tak hižo maja žobustawy nětko žwój wužitk, a to bndże cźim lépje, cźim dleje towarstwo wobsteji.

Hdyž je žo rosnjesćź spytako, so žmě Raiffeisenske towarstwo jenož wot žwojich žobustawow pjenjesy na dań bracź, dha je to, žo žamo rosumi, tokśta kża a khupa njewěrnosć. A cźlowjek, kiž chzył žo s tajkej khuposcźu schěricź, by wschitkim ludźom k žměchej po wšy kelpak. S horjekach naspomnjenych summow je jaśnje widźecź, so temu nichtó njewěri. Kóždy móże do nascheje każy pjenjesy na dań pschinjesćź a 3 1/2 prozenta dostanje, tak wjele druhe nalutowarnje njedawaju. Pschedžyda towarstwa je polbur Schimko a rendanta schewski mischtr Mudra w Sslepom.

My skónczimy žwoju rosprawu s tym pschecźom, so by towarstwo, kaž hacź dotal, dale kcźało, rostko a prawje pschibjerało. To daj Bóh.

S **Noweho Města** pola Hródka. Khójnowe hušanzy w holi žu žo tak pschisporike, so hroža wschě khójny snicźicź. Po prósstwje kralowskeho sarjadnistwa je žo 16 muži žylny komando s 58. regimenta w Hłowowje do Noweho Města a druhi 16 muži žylny komando do Běłeho Khołmza pózłak. Wojazy dyrbja pomhacź khójny s klijom wobmasowacź a njerodź wutupjecź.

Přilopk.

* (Tsjo hólzy žo tepili.) S Alteneššenje jedyn schulski hólz do hlinoweje jamy, do pjelnjenja, padże a žo tepi. Schtyrnacźelětnaj schulskaj towarschaj, kotrajž chzyschtej jeho wukhowacź, žo teho runja tepischtaj.

* (Njesboże s automobilom.) Prynz Eitel Bjedrich je w Charlottenburgu dźěłacźerja Khorlu Schrödera pschejěł. Automobil pódla kompagnije wojakow jědźeše, Schröder pak chzyše psched herzami na druhu stronu drohi pschejěcź a pschi tym do prynzoweho automobila sajědźe. Schröder je ßo cźežko sranił.

* (Sajecźe po 20lětach.) W Leiselheimje w Badenskej ßu 40lětneho rěsniskeho mischtra Burga sajeli, dokelž je ßo wón wot wojerskeje ßłużby wotwlakował. Burg bě ßo w lěcźe 1881 skradźu s Němskeje wotßalił a bě bjes dowolnoscźe do Ameriki wucźahnył. Tam ßo jemu sboże ßměješe; pschetož wón mózeše wjazy lět w New Yorku pschebywschi tam wunoschne rěsnistwo wotewricź. Psched někotrymi njedźelemi wón se žonu a dźěcźimi k ßwojimaj w Leiselheimje bydlazymaj starschimaj na wopyt pschijědźe. Tam jeho spóznachu a sajachu.

* (Njesboże w alpach.) Psches pschewißaze ßněhi krocźo ßu na Sstonohródkich alpach dźewjecźo pucźowarjo, kotsiž na sliach běhachu, do njesboża pschischli. Ssněh ßo, hdyž psches njón dźěchu, wotpuschcźi a ßo do hłubiny wali. Wyschschi honjer Schuckart, hórski wjednik Alpenhuber a dwaj hólzaj ßu ßo sarasyli. Drusy ßu ßo jenoż mało wobschkodźili.

* (W ßněsy ßo sadußył.) W Münchbergu ßo tsjo hólzy, hdyž ßněhowu khěžu twarjachu, s powalenjom jeneje scźěny saßypnychu. Pschihladowazy ludźo dwě dźěscźi wucźahnychu, kotrejž pak samjelcźeschtej, so hischcźe jene tsecźe pod ßněhom leži. Tak dyrbješe ßo wone, 10lětny hólz tkalza Dietela, sadußycź.

* Wulki ßněh je ßo w bayerskich horach naschoł. Pschi Arlskej horje ßněh dwaj metraj wyßoko leži.

* (Straschna hra.) W München-Gladbachu někotsi hólzy „rubjeżnizy a dragunarjo“ hrajachu. Pschi tym 14lětny wucźomz Bonus na semju padże, pschi cźimž ßo jena pistolija, kotruž měješe pschi ßebi, spuschcźi. Kulka 10lětnemu wucźomzej Hubertej Frankenej psches wócźko do moshow sajědźe; bórsy po tym hólz wumrje. — W Heddesheimje 17lětny Joseph Eisele s nowokupjenym kakaczom pokasowasche, kak ßo cźlowjek sakaknje. Pschi tym ßo nóżnje, w kotrychž kakacź tcźesche, dele ßunychu a brink hólzej k wutrobje sajědźe. W Heidelbergskej hojerni njesbożowny na ßwoju rann wumrje.

* (Wbohi wojerski cźeknjenz.) Pósnańskim wojerskim lazarecźe tele dny wójnski ßud nad muskětérom Burnstrom s pěscheho regimenta cźißko 37 w Krotoschinje ßudźesche. Jednanje wutrobu jimazy wobras pokasowasche. We kožu leżazemu wobskorženemu běschtej ßo wobej nosy pschi kolenje wotewsakej. Wón bě hakle loni ßrjedź oktobra k mjenowanemu regimentej pschischoł a bě ßrjedź novembra wot khorhoje cźeknył. Kaž wón wudawa, je wón niczo jědźo dwaj dnjej w Krotoschinskej wokolinje wokoło bludźił. Tsecźu nóż wulkeje symy dla do hromady ßuschenych lupinow saležił. Nasajtra wón njeje mohł stanycź, dokelž bě ßebi wobej nosy swosabił. Wón dyrbjesche na kopjenje leżo wostacź a ßo do njeho sary, tak derje hacź ßo hodźesche. Hłód wón s lupinowymi sornami stajesche a palazu laczinoscź s mokrej lupinowej ßkomu saczěri. Po tsjoch njedźelach jeho, hdyž ßo lupiny domoj wožachu, wschehо woßłabnjeneho k ßmjercźi bliskeho namakachu. W Pósnańskim garnisonskim lazarecźe dyrbjachu jemu wobej nosy wotewsacź. Wobskórźbiny sastupjer namjetowasche, wobskorženeho dla cźeknjenja wot khorhoje k jastwu na 43 dnjow saßudźicź. Ssud měješe pak sa to, so je ßo wón jenoż bjes dowolnoscźe wot regimenta wotßalił, dokelž jemu njebě mózno było, ßo k njemu wrócźicź. Wobskorženeho teho dla jenoż k ßrěnjemu arrestej na jedyn tydźeń saßudźichu.

* (Rubjeżny nadpad.) Pola Wittena je ßo psched tydźenjom na dweju sastojnikow dźěłarnje worzlowych rokow rubjeżny nadpad scźinił. Sastojnikaj kaschcź s pjenjesami k wuplacźenju msdy do jeneje ßußodneje walzowarnje njeßeschtaj. Po pucźu jeju dwaj rubjeżnikaj nadpadnyschtaj a jimaj kaschcź, 8000 hriwnow wopschijazy, rubischtaj. Cźěkajo rubjeżnikaj s revolwra tšeleschtaj, tola kulki nikoho njesranichu. Stóstnikaj staj cźekłoj.

* (Nadpad na żelesniży.) Tsjo sababjeni mužojo pola Brevala żelesniskeho wothladarja nadpadnychu a jeho wuwjasachu. Na to schěny wotschrubowachu, so by ßo do Cherbourga jědźazy czah swrócźił. Jedyn druhi żelesniski sastojnik hischcźe cźaßa doscź pschińdźe, so móżesche cźahej napschecźo běžecź a njesbožu sadźěwacź. Stóstnizy ßu cźekli.

* Wo ßmjertnym běduenju jenym wjelkom ßo s Potenzy w pokodnischej Tirolskej pische: Hdyž ßo bur Filippo Ciucci se ßwojim ßynom a sapschahom s lěßa wrócźesche, jeho na dobo hłódny wjelk nadpadny a ßo se ßwojimi subiskami do jeho krka sakußny. Wjelk budźische nadpadnjeneho wěscźe morił, hdy budźische w bliskoscźi wósnik Angelo Ciurletti njebył, kotryž je jako hobrszy ßylny muž snaty, wjelka s rukomaj sa schiju dajił, tak so ßo wobaj na semju walischtaj. Tu pak ßo mjes rubjeżnym swěriskom a mužomaj satraschne wojowanje roswi. Kschiki wohroženeju mužow saßłyschawschi někotsi drjewarjo se ßekerami pschiběžachu a rubjeżnemu swěrjecźu nop rosschcźěpichu. Na tajke waschnje wukhowanaj buschtaj na cźěle cźežko sranjenaj a dyrbjeschtaj ßo teho dla do hospitala dowjescź. Dwěluja na tym, hacź budże ßo hodźicź Ciucciowe ranу sahojicź.

* Wulki strajk je na jendźelskich kódźerńjach wudyrił. Dźěłodawarjo ßu teho dla 83000 dźěłacźerjow s dźěła wusamkli.

* (Rubjeżny nadpad na mandźelskeho.) Samožiteho ratarja Alexandra Kelemena we Wulkowaradinje na Wulkowaradinskej drósy jeho žona a schtyrjo pacholjo nadpadnychu a cźežko sranichu. S pschicźinu nadpada bě dźeßacźětne njesbożowne mandźelstwo. Kelemenowa bě 25 lět młódscha dyžli jejny muž a na jeho ßmjercź cźakasche. Dokelž wona wjedźesche, so ßo jejny muž s Wulkowaradina s nalutowanstimi knižkami wo wjele pjenjes wrócźi, wona na njeho se schtyrjomi pachołami kakasche a jeho wurubi. Burjo Kelemena cźežko sranjeneho na drósy namakachu a do Wulkowaradinskeho hospitala dowjesechu. Tam mózesche wón rjez, so bě jeho žona mjes nadpadnikami była. Ju ßu sajeli.

* (Namakanje poklada.) W Kamjenjezu w ruskej Pólskej ßu w jenych twarjenjowych rospadankach 13 tunow biteho słota namakali. Namakanka hódnoscź někotrych milijonow rublow wucźinja.

* (Wulke njesboże na żelesniży.) Pola Toleda w Ohroeskim statu staj dwaj ßylnje wobßadźenaj ludźazaj cźahaj do ßo srasyłoj, pschi cźimž ßu ßo někotre wosy rosbike. 100 woßobow je ßo morіło, 15 ßo cźežko sranіło.

* Ssněhowe mjecźele ßu, kaž s New-Yorka pißaju, w poknóznej Ameriży nimale wschě żelesniży salehnyke.

Wußudźenja.

Pschißażny ßud. S wusamknjenjom sjawnoscźe ßo wo pschekupzu G. A. W. Mengeru, w Budyschinje narodźenym a na poßled w Njedźichowje bydlazym, ßudźesche. Wón bě wobskorżeny, so je spytał, jenu holzu wumozowacź a so je ju sschiwdźił. Mengera k jastwu na 1 lěto 5 měßazow saßudźichu a jemu cźeßne prawa na dwě lěcźe wotrjeknychu.

⨯ Hoscźenzoweho najenka P. E. Nowaka w Palowje, w Nowej Wßy nad Spr. narodźeneho, wuwinowachu, so je wón tamnischi Gottlöberez hoscźenz, kotryž bě wón wotnajał, loni 19. novembra sapalił. Woheń s cźaßom pytnychu. Duž bě mózno, płomjenja shaschecź. Jenoż deski a kósła běchu ßo wopalike. Hdyž ßebi łubju wobhladachu, ßo dohladachu, so běchu ßo na njej wobschérne pschihoty k sapalenju cźinike. Papjera a schpundowanje běchu s petrolejom poleli. Nowak bě ßwoju nadobu se 6000 hriwnami sawěscźił, mjes tym so bě wona jenoż 2800 hriwnow hódna. Wón nusnje pjenjesy trjebasche, dokelž hischcźe wotnajenski pjenjes njebě mohł saplacźicź. Mjes tym bě wón w Bukezach Knoblauchez korcźmu sa 27000 hr. kupił, tola pjenjeżnych ßrědkow żanych k naplacźenju njemějesche. Psched ßudom Nowak prějesche, so je sapalił, a dokelž ßo jemu se ßwědkami wina njehodźesche dopokasacź, dyrbjachu jeho wuwinowacź.

⨯ Njedźelu 29. septembra 1907 ßo w Jeńkezach něhdźe 30 kop żita wopschijaza fajma żiwnoscźerja Albinusa wotpali. Dokelž fajma njebě psche wohnjuwu schkodu sawěscźena, Albinus wo 600 hriwnow schkodowasche. Na Albinusowu hosposu, Marju Ssmolerjez s Blunja, ßo tukanje wobrocźi, so je fajmu w nahłym hněwje sapalika. Wona bě hižo 4 lěta pola Albinusa s hosposu, a tón bě s jejnym dźěłom połnje spokojom, tola ju wón nochzyschche s nowa pschistajicź, dokelž bě wona na dwě druhej pola Albinusa ßłużazej holzy pschekruta, tak so tej nochzyschtej dłeje na ßłużbje wostacź. Spomnjenu njedźelu wjecźor bě Albinus hosposy srosymicź dał, so ju nochze na nowe lěto saßo pschistajicź. Bórsy po tym ßo fajma palesche. Dokelž na hosposu tukachu, so je wona s hněwom woheń jakożika, ju do ßudniskeho pschepytanja wsachu. Psched ßudom pak jej njemóżachu żaneje winy dopokasacź, cźehož dla ju wuwinowachu.

⨯ S wusamknjenjom sjawnoscźe ßo wo cźeladniku F. J. P. Benschu s Noweje Wßy pola Njeßwacźidła ßudźesche. Trochu duchaßłaby cźlowjek bě ßo wobrěcźecź dał, psched ßudom pod pschißahu pschecźiwo wěrnoscźi wobßwědcźicź, so ßo s jenej holzu njeje wodźił. Holza pak bě potom psched ßudom wěrnoscź prajika. Benscha k khostarni na 1 lěto 3 měßazy saßudźichu a jemu na pschezo khmanoscź wotrjeknychu, so mohł ßo jako ßwědk abo wězywustojny pod pschißahu pscheßłyschecź.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 24. februara t. l. ma ẕo na **Mikkeczanskim revèrje** sc̆ěhowaze palne drjewo sa hotowe pjenjesy na pscheẕadžowanje pschedawacz̆:

34 rm schc̆ěpow (lisc̆oweho drjewa),
5 = schc̆ěpow (jehlinoweho drjewa),
11 = kuluchow (lisc̆oweho drjewa),
10 = kuluchow (jehlinoweho drjewa),
120 dolhich hromadow.

Shromadžisna dopoldnja 1/2 10 hodžin w Rychtarjez korczmje w Mikkezach.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeẕwaczidle.
W. Dreẕler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 24. februara dopoldnja wot 9 hodžin ma ẕo na **Strózanskim revèrje** pschi wulkim ẕrjedžnym hacze njedaloko Strózanskeje piwarnje

něhdže 80 rm brěsowych, wólschowych a dubowych schc̆ěpow,
140 dolhich hromadow lisc̆oweho drjewa,
50 tolstych khójnowych žerdžowych hromadow

s wuměnjenjemi, do awkije wosjewjomnymi, na pscheẕadžowanje pschedawacz̆.

We Lasu, 12. februara 1908. **Wyschschi hajnik.**
Schittmer.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 24. februara 1908 dopoldnja wot 1/2 10 hodžin ma ẕo na **Drobjanskim revèrje** na **Lomsczanskej stronje,** pschi wowczej ławje ẕo sapoczejo,

280 khójnowych dolhich hromadow,
50 twjerdych dolhich hromadow,
12 dubowych klozow 2.20 fm.,
22 khójnowych klozow 3.50 fm.,

schtwórtk 27. februara 1908 dopoldnja 1/2 10 hodžin na **Lipiczanskim revèrje,** pola Wjeẕela pschi nowym hacze ẕo sapoczejo,

42 rm twjerdych schc̆ěpow,
66 = khójnowych schc̆ěpow,
11 = khójnowych kuluchow,
135 twjerdych dolhich hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheẕadžowanje pschedawacz̆.

Minakalske hajnistwo, 18. februara 1908.

Mauke.

Pscheẕadžowanje žerdžow
na Wujezkowskim revèrje.

Wutoru 25. februara t. l. popoldnju w 3 hodžinach ma ẕo w hosczenzu w **Błožanezach** pola Pomorz na pscheẕadžowanje pschedawacz̆:

1900	schmrěkowych krutych žerdžow,		8/9	cm	delka	tolstych,
1100	=	=	10/12	=	=	=
129	=	=	13/15	=	=	=
950	= tyczow		2/3	=	=	=
4700	=	=	4/6	=	=	=
1960	=	=	7	=	=	=
566	schtomowych kolikow		6/7	=	horka	tolstych,

składzenych w 2. wotdžělenju a w 26. wotdžělenju (pod Czornobohom) w mjeńschich wotdžělenjach pschi jara dobrym wotwoženju.

Dżeń pscheẕadžowanja dopoldnja 1/2 12 hodžin ẕo žerdże wukasuja s hajńkownje we Wujezku pola Pomorz a s hajńkownje w Dažinku pola Lubija.

Po prjedawschim samolwjenju ẕo tež kóžd̆y druhi czaẕ s tutejn hajńkownjow wjedniży k wukasanja drjewa wotpósczelu.

We Wujezku pola Bukez, 18. februara 1908.

Mèschczanske hajnistwo.

Dżélaczerjow

pyta **tonowa dżélarńja we Wètrowje**
pola Njeẕwaczidła.

Drjewowa awkzija. Na Winizynym revèrje pónd̆zelu 24. februara dopoldnja wot 9 hodžin w kupjelach Marijineje Hwězdy.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 28. februara 1908 ma ẕo na **Njeẕwaczidliskim majoratnym revèrje** w 31. a 34. wotdžělenju (w drjewischczu) sc̆ěhowaze palne drjewo sa hotowe pjenjesy na pscheẕadžowanje pschedawacz̆:

2 rm schc̆ěpow (lisc̆oweho drjewa),
12 = schc̆ěpow (jehlinoweho drjewa),
5 = kuluchow (lisc̆oweho drjewa),
21 = kuluchow (jehlinoweho drjewa),
210 = pjeńkow,
500 = walczinu,
16 dolhich hromadow.

Shromadžisna dopoldnja w 9 hodžinach w 34. wotdžělenju pschi Lomsczansko-Bóschicz̆anskim pucz̆u.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeẕwaczidle.
Dreẕler, wyschschi hajnik.

Sswětowy schpihel, kinematograf

(dżiwadło żiwych wobrasow)
w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach 12, s napschecza mèschcz̆. theatra.

Wschědnje popoldnju wot 5 hodžin:

njepschestawaze pschedstajenja
najnowschich wobrasow (kóžd̆y tydzeń nowy program).

Ssobotu dopoldnja wot 11 hodžin hacz̆ do popoldnja 2 hodžin
woẕebite pschedstajenje
sa czesczenych wopytarjow wikow.

Njedželu sapoczatk popoldnju wot 3 hodžin.

Płaczisna mèstow:
I. mèsto 50 np., II. mèsto 30 np., III. mèsto 20 np.,
dżěczi 10 np., njedželu 20 np.
Duzentowe billety I. mèsto 5 mk., II. mèsto 3 mk.

Najlèpscha
schulska toscha
pschitomnosczo,
tornistry
sa hólzow a holzy
dżěła a porucza
C. A. Pietsch
pschi žitnych wikach 8
pódla Kellingez barbjernje.

Asfaltowa barbjenska maẕa,

lèpscha dyžli teer, po mjeńschich a wjetschich dżělbach je jara tunjo na pschedań w Domaschkez sawostajenstwje na Karolinej drósy (Carolastraße) 13.

Lanu mucz̆ku
porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Wumělski mèd
wubjernje ẕłodżazy
punt po 28 np.
porucza
Hermann Kuschke
na schulerskej haẕy 5.

Sshlny rólny kóń,
bruny wallach, 5 lět stary, mèsty jenopschežny, je na pschedań w Czornjowje czo. 8 pola Pomorz.

Jara płaczisny hódno na pschedań:
8lětna
sżrěnjowulka czorna kobla
w zyhelnczi w **Tsjoch Hwězdach**
pola Budyschina.
Telefonske pschisamknjenje:
Hamt I Budyschin, czisło 11.

Ssucz̆elna kruwa
je na pschedań
w Sderi czisło 13
pola Klukscha.

Bilanza 31. dezembra 1907.

Aktiva.		Passiva.	
Wobstatk w pokładnizy	2721.61	Dołh pola ꝛobustawow	1824.71
Wupożczonki	35 010.—	Na lutowanje date	44 363.77
Na banku date pjenjezy	10 516.45	Reservny fond	1150.—
Bežne sliczbowanje	1898.—	Dżełanski fond	702.42
Wobkhodny podżěl B. G. K. . .	600.—	Dobytk	548.21
Inventar	292.05		
Mk.	48 589.11	Mk.	48 589.11

Ssobustawow kónz 1906 41, pschikhad 3, wotkhad 2, wobstatk 42.

W Khwaczizach, 17. februara 1908.

Wupożczerske a nalutowanske towarstwo sa Khwaczizy a wokolnosć,
sapißane towarstwo s njewobmjesowanym rukowanjom.

Sa wólbu do krajneje kulturneje rady a k shromadzisnje ratarskeho a hajnistwoweho powołanskeho sjednoczenstwa sa Saksku ꝛu ꝛo namjetowali:

a) sa krajnu kulturnu radu:

Knjes tajny ratarski radźiczel **Steiger** w Budyschinku.

b) sa shromadźisnu powołanskeho sjednoczenstwa:

1. Knjes ratarski radźiczel **C. Brühl** we Lusy.
2. Knjes ratarski radźiczel **Böhme** w Debrikezach.
3. Knjes měschczanski kubleŕ **Jokusch** w Budyschinje.
4. Knjes kubleŕ **Žur** w Njebjelczizach.
5. Knjes ryczeŕkublowy najeńk **Nicke** w Bischheimje.
6. Knjes žiwnosczeŕ **Schmidt** w Kindischu.

S poßledníschich knjesow ꝛu jenoż 4 wuswolicz!

Sserbszy ratarjo!

wuswolcze do **krajneje kulturneje rady**
knjesa tajneho ratarskeho radźiczela **Steigera** w Budyschinku
a do **sjednoczenstweweje shromadźisny**
knjesa ryczeŕkublerja **Kschižana** w Hornjej Hórzy,
knjesa kublerja **Žura** w Njebjelczizach,
knjesa žiwnosczerja **Schmidta** w Kindischu
a knjesa kublerja **Schibaka** w Pschischezach.

Woni bychu wasche naležnosczе derje sastupowali.

Ssym ꝛo w Budyschinje
na hornczerskej haßy 20
jako

praktiski lěkaŕ a lasenk

saßydlił.

Rěczne hodźiny:
wschědne dny: 8—9 a 1—½3 hodźin,
njedźelu: 8—10 hodźin dopołdnja.

Ernst Pfuhl,
approb. lěkaŕ.

Rěczu też ꝛerbski.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje jutsje njedźelu **23. februara** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosczenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Žiwnosć

s nowymi maßiwnymi twarjenjemi, 40 jutrami leżomnosczow, blisko dwora, mjes nimi 9 jutrow łukow, rjanej ꝛadowej sahrodu a inventarom, s 13 600 hr. we woheń sawěsczazej kaßy sawěsczenu, chzu niże hódnosczе wohnjoweje kaßy s pschihódnymi wuměnjenjemi pschedacz. **Würgatsch**
w Lipinach pola Lasa.

Kschiwa Borschcz!

W Kschiwej Borschczi blisko Kelna je rjana khěża s někotrymi kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche wukasuje
Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Sswójbnych wobstejnosczow a staroby dla je **restaurazija a klamatnja** Augusta Freudy w Minakale na pschedań.

Sastupjeŕ ꝛo pyta.

Sa pschedawanje prěnjoklaßnych schijazych maschinow a inkaßo sa Budyschin a wokolnosć ꝛo pilny muž pyta, kotryž móże ꝛo s wubjernymi wopißmami wo ꝛwojej dotalnej dźeławosczi wupokasacz. Městno je wunoschne a trajne. Posliczenja s wotpisłom wopißmow pod D. V. 8207 njech ꝛo Rudolfej Mosse w Draždźanach póschczele.

Do Radworja!

Kóslopiwo

ꝛo njedźelu a pónděelu, **23.** a **24. februara 1908** tocži.

Pschecželnje pscheproschujetaj
Domanja a mandźelska
w Radworju.

Do Lasa!

Njedźelu 23. februara budźa
reje.
Pschecželnje pscheproschuje
K. Scholta.

Wuczobnika k jutram pyta
Edward Schmidt,
pjekarski mischtr na Lubijskej drósy 14.

Hólczez, kotryž chze
tyscherstwo
nawuknycz, hnydom abo k jutram wuczbu namaka pola
Jana Zimmermanna,
tyscherskeho mischtra w Nowych Koporzach pola Pomorz.

Dowěrna
starscha pěstonicza
ꝛo k 1. měrzej k malema dźěsczu pyta w Konjezach czißko 5.

Kuchaŕki, stwinske a ßłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby do tudomnych a Draždźanskich stron, kaž też hólzow a holzy, kotrež jutry schulu wukhodża, pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Holza,
kotraž je hižo ßłużiła, ꝛo k 1. haprl. k knježim na wßy pyta. Njech ꝛo we wudawaŕni Serb. Now. samolwi.

K 1. měrzej abo posdźischo ꝛo młódscha
ßłużobna holza
abo tajka, kotraž jutry schulu wukhodźi, pyta na sahrodnej haßy (Gartenstraße) 2 I.

K 1. haprleji ꝛo do domu lěkarja w Hajnizach ßwědomita spuschczomna
ßłużobna holza,
kotraž ꝛo na warjenje troschku wusteja, pyta. Sso pschedstajicz: na ßukelnskej haßy 28 po 2 skhod. na lěwizy.

Hejtmana,
kotrehoż žona ꝛobu na dźěło khodźi, k jutram pyta
E. Goschmann
w Delnim Hunjowje.

K 1. haprleji pytam młódscheho
domjazeho pachola,
kotryž s konjemi wobkhadźecz wě a też pschi ratarskim dźěle pomhacz dyrbi. Mjsda wjazy dyžli 300 hr. wuczinja.

Hosczenz k „jakskemu domej“ w Rakezach.

(K temu cżißku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 8 Serbskich Nowin.

Sobotu 22. februara 1908.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

17. februara 1908.

Placžišny po zentnarjach a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	44—45	80—82
awstriske	45—47	82—85
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	38—42	74—79
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33—37	68—73
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	28—32	62—67
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—42	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—38	67—71
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	30—34	60—66
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26—29	56—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	52—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	42—45	74—77
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	38—41	70—73
3. ßnadnje pizowane	33—37	63—69
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	46—49	75—78
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—45	71—74
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—41	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sšchižjenjow w starosty hač do $1\frac{1}{4}$ léta	45—46	59—60
2. mjaßne	43—44	57—58
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kumbroßy	40—42	54—56

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:		W Budyšchinje. 15. februara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 20. februara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca	běła	—	—	—	—	10	60	11	—
"	žołta	10	—	10	80	10	—	10	30
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		9	70	10	15	9	50	9	75
" nowa		—	—	—	—				
Ječmjeń	50 kilogr.	9	25	9	40	8	50	9	—
Wows		8	30	8	60	7	50	8	—
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny		2	50	2	75	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	40	2	60	2	40	2	60
Pšeńczna muka	50 "	12	75	20	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	12	50	16	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	40	3	80	2	60	3	30
Ssłoma	100 "	4	84	5	—	3	—	5	—
Proßata 840 schtuk, schtuka		12	—	20		—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	25	6	60
Rjane wotruby		—	—	7	20	6	75	7	30
Pšeńczny gris		—	—	7	25	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	8	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 11 hr. — np. hač 11 hr. 50 np., rožka wot 10 hr 10 np hač 10 hr. 40 np., ječmjeń wot 9 hr. 55 np. hač 10 hr. — np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyšchinje płaćeše: kórz pšeńzy (běła) po 170 punktach — hr — np hač — hr. — np., žołta 17 hr. — np. hač 18 hr 36 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 punktach 15 hr. 52 np. hač 15 hr. 76 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz ječmjenja po 140 punktach 12 hr. 95 np hač 13 hr. 30 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

20. februara 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 70 np., pšeńza wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 20 np., ječmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 80 np, wowß wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 60 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 12 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., ßłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 21. februara: Pomročene a cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje njedželu Sexagesima rano w 7 hodžinach duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodžin farar Răda ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Max Reinhold Findeisen, dźěłaczer na Židowje, s Emmu Selmu Króniz tam. — Bjedrich Hermann Wachs, cžěßła na Židowje, s Hanu Minnu Jähnertez s Gaschwiz.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan Adolf, Adolfa Bartka, kowałskeho mischtra w Delnjej Kinje, ß. — Albert Willy, njemandž. ß. w Cžichońzach.

Zemrjeli:

W **Michałskej wołzadže**: 13. februara: Madlena Amalia Wicžasez, Jana Augusta Bartha, privatiera w Tšélanach, mandželska, 78 l. 8 m. 2 d. — 14. Khorla Ramsch, přjedawschi hosćenzar w Komorowje pola Rakez, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 32 l. 7 m. 13 d. — 15. Max Edwin Kalich, privatier tu, 39 l. 6 m. 7 d. (khowany na Michałskim pohrjebnischczu). — 19. Willy Max Arthur, Jana Augusta Němza, fabrikarja na Židowje, ß., 1 l. 3 m. 5 d. — Hana Wawerowa rodž. Kubjenzez we Wullim Wjelkowje, 25 l. 11 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesčze s Hodžija.

Njedželu Sexagesima smjeje rano $\frac{1}{2}$8 hodžin duchowny Voigt ßerbsku spowjedź, $\frac{1}{2}$9 hodžin farar Kschižan ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesčze s Budestez.

Njedželu Sexagesima smjeje farar Domaschka rano $\frac{1}{2}$8 hodžin ßerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodži ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Konfirmandske pschedeschczniki

porucža po snatych tunich placžišnach

w Budyschinje na **bohatej haßy 26** pódla **winoweje licze**

w Budyschinje na **bohatej haßy 26** pódla **winoweje licze**

Ed. Scholtowy naßlědnik,

mějeczel **A. Rudert.**

Magnetopath H. Thomas

na ßukelnjskej haßy 1a w Budyschinje pódla Mohroweje cžrijownje.

Wustaw sa natursle lěkowanje.

Hojaze ßrědki: **Vitalna elektriziteta, woda, gymnastika, podźělna maßaza, podźělne parjenja, homöopatija**

K rěčam wschědnje wot 9 hač do 1 hodžin.

Wuspěchi pola wschěch **khorosczow cžuwow** (nervow); psch ßylnym hkowubolenju, pschi nervosnej ßłabosczi wutroby a żołdka pschi ßłabym pschetkaczu, pschi khorosczach **jatrow, jěrchenjow cžrjewow;** pschi widlischczach, jendželskej khorosczi, ischias, wicži wokhromjenju, hysteriji, sahorjenjach, hačenju krwě, lischawach atd.

Dołholětne nashonjenja. — Wjele stow pschipósnaczow a dźakprajenjow. — Khori ßo tež doma wopytuja.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscz
ßo spěschnje polóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Najlěpſche liköry

k kwaßam, kſchczíſnam a druhim ßwójbnym ßwjedżenjam dostawacże
we wulkej destilaziji
Schieſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaſ, maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho porucża
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Jerje

wulke a tucżne,
mandl hižo 60 np.
poručataj
Schieſchka a Rjeczka
w Budyſchinje.

Kupne a druhe **wucżinjenja,**
liſtziny wſcheje druży ny,
próſtwowne pißma
wo wobhnadżenje atd.,
formindſke ſlicżbowanja,
dawkowe reklamazije,
teſtamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje żadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow,
ſaradżenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi żitnych wikach 4 („Germania").
Teleſon 217.
— Rěczimoj też ßerbſki. —

Kmótſaze dżaki

ßu doſtacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Inventurske wupſchedawanje

po wurjadnje tunich placźiſnach.

Poručamoj tule kóżde lěto jenoż raz ßo poſticżazu ſkładnoſcź k nadpadnje tunjemu kupowanju najdalſchej kedźbliwoſcźi.

Dźělba **dźěcźazych ſchtrympow** hižo po 20 np.,
dźělba **dźěcźazych khapow,** kóżda po 50 np.,
dźělba **ſchtrykowanych dźěcźazych ßukniczkow** po 38 np.,
dźělba **barchentowych dźěcźazych wobleczeujow** hižo po 50 np.,
dźělba **barchentowych koſchlow** ſa żónſke po 125 np.,
dźělba Ia. **barchentowych koſchlow** ſa mużſkich po 1 mk.,
dźělba **normalnych koſchlow a kholowow** po 70 np.,
dźělba **rukawatych lazow** hižo po 1 mk.,
dźělba **ſchantkow,** 1/2 duzenta hižo po 65 np.,
dźělba **wutrěwanſkich rubiſchczow** ſ pißmom, 1/2 duzenta 1 mk. 50 np.,
dźělba **ßkomnikow,** woßebje cźeżkich, 1 mk. 35 np.,
dźělba **ſpanſkich pſchikrywow** (dekow) wurjadnje tunjo, 95 np.,
dźělba **hotowych wnpjerkow** a **zychow** po 250 np.,
dźělba **żónſkich bluſow,** nětkole 1 a 2 mk.,
dźělba **reformſkich ſchórzuchow,** nětkole 1 mk. 10 np.,
dźělba **kalmukowych ſpódnich ßuknjow,** 90 np.,
dźělba **ſchtaltow,** ſ wjetſcha ſe ſpiralnymi pjerami, po 95 np.,
dźělba **ſchórzuſchkow** hižo po 20 np.,
dźělba **ſoſowych puzakow** hižo po 50 np.,
dźělba **ſoſowych pſchikrywow** hižo po 5 np.,
dźělba **linoleumowych běhaczow,** meter hižo po 75 np.

Wulka dźělba dźěcźazych ſchórzuchow
k ſelenoſchtwórtkowſkim daram,
wiſzate ſchórzuchi, pißane, hižo po 35 np.,
reformſke ſchórzuchi, cźorne, po 50 a 75 np.,
holczaze ſchórzuchi, běłe ſ wuſchiwanjom, 40 np.
Tſi krócź wjazy hódne.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3, delka a po 1 ſkhodźe.

Teleſon cźo. 488.

Reklownja Th. A. Wällnitza

w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke źórło ſa

draſtne khamory

2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſoſowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtolpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoża
hižo po 9.50 mk.,
1 pſchežne, 1 1/2 pſchežne, 2 pſchežne,
poßleſchcża, matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dźělate a pluſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe a vitrażowe żerdźe,
wóſkowe pſchikrywy (deki),
njewjeſcźinſke wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedżenje,
ſprawne poßkuženje.
Najtuńſche płacźiſny.
(Pſchi ſapłacźenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ßukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedźbujcże na moje mjeno!

Jerje

mandl po 40, 50 a 60 np.

porucza

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy 3.

Hróch, ßoki,
buny, rajß,
jahły, hejduschku,
krupy, mudle,
dobre ßłódke ßuschene
ßłowki,
dobru
pscheněčznu muku
porucza
Khorla Karohwe
pschi žitnych wikach.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Nowe jerje

mandl hižo po 50 np.
porucza
Khorle Nowaka nasl.
Jurij Nitsche
na žitnej haßy 10.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosecźeła
zigarowa pschedawarńja Havanna
w Draždžanach 6.

Wósk k krjepjenju rejwanskich łubjow
najlěpscheje hódnoscże
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón czaß na daň ßo dawaze pjenjesy

pschi wschědnym	wupowjedźenju	3½%	na
pschi měßacžnym	=	4%	
pschi tři- a schěsczměßacžnym	=	4½%	lěto.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Spěwarske,

ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože
swjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Swój skład
czornych a pißanych
drastnych tkaninow
we wulkim wubjerku po tunich płaczisnach
dobrocziwej kedźbliwosczi poručam, teho runja
błyschczaze a błukobarbne
tkaniny
k njewjesczinskej drascze
po wschěch płaczisnach, dale
pißane kaschczikate wołmjane,
połwołmjane a bawłmjane tkaniny.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k czaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ßwonkownej lawskej haßy 5
Jencz pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. —
Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ßo płaczisnami wupołożene, wobhladacź.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

Ssyry wuschkrjeny łój
punt po 45 np. porucza
M. Henke
na sadnjej bohatej haßy 11.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Ernst Ullrich na schulerskej haßy 12
telefon 127

porucza po tunich płaczisnach: **porzlinowe, schkleńczane a kamjenincwe twory.**

K kwaßam a druhim ßwjedzenjam ßo ßudobja tunjo wnpożczuja.

Njedoßahnjene po korjenjenskej mozy a aromje je

MAGGI owe korjenjenje.

Dostacz we wschěch **delikateßowych, kolonialtworowych** a **drogowych klamach.**

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobrosczе

po najtuńschich płaczisnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W czwizach palenz, wot 10 litrow ßo sapoczejo franko ja hotowe pjenjesy rosesczelu.

— Płaczisnowe sapißy darmo a franko! —

Parna zyhelncza w Tsjoch Hwězdach

pola Budyschina

porucza

worzlotwjerde plestrowanske zyhele

s 8 hlowczkami, najkmańsche wußadzenja na dno hródżow, torożow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlózsche rjedzenje s praktiskim pschiprawjenjom hrjebiczkow.

Pawoł Arnold w Tsjoch Hwězdach.

Rěsnik Schefer s Lejna

porucza **ßobotu w Budyschinje:**

rjane howjase mjaßo, teho runja tuczne **ßwinjaze mjaßo, běłu** a czerstwu **metowu kolbaßu** po tunich płaczisnach.

Wuměrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstaruje taj

Rentsch a Schöne,

geometraj

w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Zigary

derje ßo palaze,
4 schт. sa 10 np.,
100 schт. sa 2 mk. 20 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach czißko 7.

Jerje

rjane a połne,
mandl hižo po 55 np.,
kopu hižo po 200 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach czißko 7.

Żiwnosćz

czißko 9 w Koßlowje s 8 kórzami pola a łuki je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicz czißko 18 tam.

Żiwnosćz

w Běłczezach czißko 32 s maßiwnymi twarjenjemi a 4 stwami je se żiwym a morwym inwentarom na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne. Wscho dalsche je tam shonicz.

Khěża

czißko 31 w Porschizach je na pschedań. Wscho dalsche je shonicz czißko 42 tam.

Khěża w Porschizach czo. 51 se sahrodu, 2 kórzomaj pola a 2 kórzomaj łuki je na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicz.

Khěża

czo. 30 w Drożdżiju s $2\frac{1}{2}$ kórzom a 1 kórzom łuki a ßadoweje sahrody je dla dźělenja herbstwa tunjo na pschedań.

Wobydlenje

je k 1. haprleji 1908 w Dobroschezach czißko 21 B pola Njeßwaczidła na pschenajeczе.

Mjensche wobydlenje

w bliskosczi Budyschina ßo k 1. haprl. sa dwě ßamostejazej żonje pyta. Posficzenja chzyke ßo pola **Oty Oßwalda** na kamjeńtnej haßy 7 wotedacz.

Dźěłaczerska ßwójba

s dobrymi wopißmami ßo s wulkej msdu blisko Budyschina pyta. Sso samolwicz p. restawratéra **Lebelta** pschi żitnych wikach.

Dwě dźěłaczerskej ßwójbje

ßo s wulkej msdu, darmotnym wobydlenjom, deputatom a wuziwanjom sahrody hnydom abo posdzischo pytatej na knjezi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Liebsch,

ßudniski aktuar sw. ßkuzby

na ßukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon czißko 177. —

Pschesßadźowanje leżomnosczow.

Wojnarstwo

je w hosczenzu w Běłczezach hnydom na pschenajeczе.

Mlokowa holza

ßo s wulkej msdu bórsy na jene kubło blisko Budyschina pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Ssedlarskeho wuczobnika

k jutram pyta **H. Schmautz,** ßedlarski mischtr na kamjeńtnej haßy.

Wojnarski wuczobnik.

K jutram hischczе jeneho wuczobnika, kotryż może tez twarjenje schäsow nawuknycz, pytam.

O. Schubert. wojnar

na kamjeńtnej haßy w Budyschinje.

Sahrodniski wuczobnik.

Ssylny, sprawny hólz, kotryż chze sahrodnistwo nawuknycz, może jutry wuczbu namakacz pola **Maxa Klauscha** w Budyschinje.

Hólczez, kotryż chze

sahrodnistwo

nawuknycz, wuczbu namaka pola sahrodnika **Zalty** w Schěrachowje.

Pjekarskeho wuczobnika

k jutram pyta **H. Remke,** pjekarski mischtr w Małym Wjelkowje.

Pjekarski wuczobnik

k jutram dobru wuczbu namaka pola **Jana Spanka** na ßerbskej haßy 20.

Hólczez, kotryż chze

kowarstwo

nawuknycz, może do wuczby stupicz p. kowarskeho mischtra **G. Urbana** w Drożdżiju.

Kowarskeho wuczobnika

s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta kowarski mischtr **Ernst Schneider** w Budyschinje na Moltkowej drósy.

Rěsniskeho wuczobnika

k jutram pyta **Otto Pětschka** na żitnej haßy.

Krawskeho wuczobnika

pyta **August Pilak,**
krawski mischtr w Bukezach.

Wuczobnik

s dobrej schulskej wědomosczu ßo do mojeje kolonialtworoweje pschedawarnje bliżsche jutry pyta.

Khorla Nowak nasl.
Jurij Nitsche,
na żitnej haßy.

«Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 9. **Sobotu 29. februara 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Wuradźenje wo želesnizach w druhej komorje sakskeho sejma

je sa Łužizu njeluby wunoschk mělo. Ani w połodnischej, ani w połnóznej Łužizy nochze stat w blišćich lětach žaneje želesnizy wjazy twaricź. Sapóšłanz Rjencź ſ Kamjeńza so ſ prawom na to wobcźežowasche, so stat žaneho pjenjeżka sa twar želesnizow ſ praweje strony Łobja wudacź nochze. Wobžarowacź je, so je knježerſtwo twar Kumwałdsko-Łubijskeje želesnizy do zyła wotpokasało, a so sa twar połnózno-rańscheje želesnizy wot Radworja do Kamjeńza w statnej kaśy žanych pjenjes njeje. Sa poślednischu želesnizu sapóšłanz Greulich ſ Riesy, Knobloch ſ Radeberga, Kokla ſ Khrósćiz a Hartmann ſ Budyschina rěcźachu. Połnózno-rańscha želesniza dyrbjała so skerje lěpje dotwaricź, dokelž by to ſ wužitkom zyleje Sakskeje było. Pruska runje w rańschej Sakskej wschě srědki nałožuje, so by tworowy wobkhad wot tam na pruske želesnizy swjedła. Połnózno-rańscha želesniza budźe też wobkhad tworow na Łobju spěchowacź. Tak dołho hacź budźe tale želesniza jenož wot Wósborka do Radworja doźahacź, njebudźe so wona sadanjecź móz. Ssamo wójnski minister sebi strategiskich pschiczinow dla pscheje, so by so wona skónczńje dotwarika. Ministerialny direktor, tajny radźiczel dr. Seydewitz drje spyta njespokojnosćź sapóšłanzow ſ rańscheje Sakskeje ſ pokasanjom na wopomnjenski spiš směrowacź, w kotrymž knježerſtwo swoje stejischczo k połnózno-rańschej želesnizy wuswětli, tola to bě hubjeny troscht sa nich. Na njón so mało nadźije staja. Hdyž chze knježerſtwo sejmej taki spiš pschepodacź, sapóšłanz Knobloch ſ teho widźi, so knježerſtwo se želesnizu derje njeměni. Wón knježerſtwowe pschiczińy njesnaje, tola wón je njemóże sa dobre spósnacź.

Napschecźo wschěm tutym wobcźežowanjam so finanzny minister dr. ſ Rüger na krajne finanzy powoła. Wón so do drobna wo statnych želesnizach a finanzach rosschěrjesche a mjes druhim na to pokasowasche, so budźe so pożczonka wo 100 milijonow, 1892 pschiswolena, lětša wužicź dyrbjecź. Dale minister wo wjele želesniskich petizijach rěcźesche, ſ kotrychž so najwjazy njehodźa dopjelnicź. Sakska ma hižo nětkole 37 nusu cźerpjazych želesnizow, kotrež na nje nałożeny kapital njesadanjeja. Duž móże stat nětkole jenož hischcże želesnizy twaricź, wo kotrychž je do prědka wěste, so budźa so sadanjecź a so budźa powschitkownosći słužicź.

Khěžorſtwowy sejm

je „mały dopokas wustojnosće“ pschijał. Po nim smědźa jenož tajke woźoby prawo k wuwuczenju wuczobnikow měcź, kotrež su sami wuczbny cźaś wotbyłe a pomozniske pruhowanje wobstałe a kotrež smědźa mischtrski titul wjesćź.

Sa naślědnika pokładowego sekretara ſe Stengela

je khěžor tajneho radźiczela Sydowa pomjenował. Wón je ſ dobom jako sobustaw do pruskeho statneho ministerſtwa sastupił. Wo jeho planach k reformje khěžorſtwowych finanzow njeje wón hischcże niczo słyschecź dał. Ssrjedu wječor je wón ſ pruskim wikowanskim ministrom dr. Delbrückom, badenskim a bayerskim póšłanzom a sobustawami khěžorſtwoweho sejma, k konserwatiwno-liberalnemu swjatkej pschiśłuschazych, k khěžorſtwowemu kanzlerej pscheproschony był. Rosrěcźenje so wożebje na reformu khěžorſtwowych ſinanzow poczahowasche. Jenotliwe swjatkowe staty hižo dawno sa tym žadaju, so njebychu wjazy trjebałe khěžorſtwo se swojich dokhodow podpjeracź. Też na sańdźene lěto dyrbja jenotliwe staty sa khěžorſtwo 82 milijonow hriwnow pschidacź. K lětu budźe tale suma hischcże wjetscha, jeli so so mjes tym njeporadźi, dokhody khěžorſtwoweje kaśy ſ wunoschkom nowych dawkow pschisporjecź.

Wotliczenje wo wójnje w krótkowjeczornej Afriziy.

W budgetowej komišiji khěžorſtwoweho sejma je so wosjewiło, so je so sa wójnu w krótkowjeczornej Afriziy 384 milijonow hriwnow wudało. Wotliczenje so nimo měry pomału wjedźe. Wo milijonach wudawkow njeje ſ zyła žaneho wotliczenja namakacź; sliczbowanja su so ſ dźěła shubiłe.

Wušwojenski sakoń pschecźiwo Polakam je so w pruskim semjanskim sejmje pschijał.

Po dołhich wótrych debattach je so schtwórtk wječor w pruskim semjanskim sejmje wušwojenski sakoń bjese wschěch połóženjow po textu krajneho sejma se 143 pschecźiwo 111 hłosam pschijał. Ratarski minister ſ Arnim, ministerſtwowy pschedsydźa wjerch Bülow, finanzny minister ſ Rheinbaben a justizny minister Beseler wospjet nowy sakoń, ſ kotrymž dyrbja so mnosy Polazy se swojich kubłow wuhnacź, sakitowachu. Pschecźiwo sakonjej swobodny knjes ſ Mirbach, hrabja ſ Häseler, hrabja von der Schulenburg, hrabja Oppersdorf, hrabja Radźiwił a swobodny knjes ſ Tschammer rěcźachu. Hrabja ſ Mirbach so praschesche, kak bychu w Němzach wokali, hdy bychu Rušojo Němzow w baltiskich provinzach wušwojicź chzyli. Němzam njepschecźelske hibanje mjes Polakami je hakle nastało, hdyž je prusti stat počźał pólske kubła kupowacź a je mjes němskich sydlerjow rosdźělicź. Hrabja Schulenburg měnjesche, so budźe wušwojenski sakoń dyrjenje do wody. Hdyž knježerſtwo sašadu spuschcźi, so je wobsedźenstwo njesranliwe, potom wone hałosu wotrěsa, na kotrejž wono same sedźi, potom so jenož psched pschewrót pschaha. Nichtó njebudźe so bóle nad wobsamknjenjom semjanskeho sejma wjeselicź, hacź sozialdemokratija. Hdy bychu so potom ras scźěhwki ſ tuteho sakonja wuwjedke, hdy by so nasch potomnik se swojeho statoka wušwojił, potom by wón wot namrěteho wobsedźenstwa duzy ſ porstom na row prjedownika pokasał, prajizy: Tón je prěnju krocźel na woźudnym pucźu scźinił. — Też pólny marschal hrabja ſ Haeseler so jako pschecźiwnik wušwojenja wusna. Wón so njeje pschesmědźił, so 4. staw wustawy, po kotrymž su wschitzy Prušazy psched sakonjom runi, so ſ tutym sakonjom njesrani. Wušwojenje wulka krutosćź wostanje. Kóždy, kotryž wobsedźenstwo swoje mjenuje, na kotrymž su starschi a pschedstarschi sobu dźěłali, budźe sobu sacźuwacź, schto to rěka, hdyž je něchtó w njejasnym wo tym, hacź hischcże jutsje wobsedźenstwo smeje. Hdyž so na wójnu pokasuje, sebi w njej dwaj wobronjenaj pschecźiwnikaj napschecźo stejitaj. Wójna je prawe wurunanje sebi napschecźo stejazych interesow, pschi wušwojenju pak je jedyn pschecźiwnik bjes brónje. — W tym samym smysle wjerch Radźiwił rěcźesche. Wón wo to proschesche, so so ſ Polakami njeby hórje wobkhadźało hacź ſ cźornymi w Afriziy, kotrychž chze nětkole statny sekretar Dernburg duchownje sběhnycź. — Sswobodny knjes ſ Tschammer wušwojenski sakoń dwojorěsnu bróń mjenowasche, wón cźorny sćěn

na pruski cźeßny schkit mjeta. Hdże pjenjesy wußwojenych ludźi a hdże cźile ludźo pónđu? Do městow, hdźeż budźa wulkopólsku agitaziju spěchowacź.

Wotpóßłanje khostanzow do samórskich kolonijow,

schtoż ßo deportazija mjenuje, je ßo w budgetowej komißiji khěžorstwoweho ßejma k rěcźam pschinjeßło. Statny sekretaŕ nochze ßo s deportaziju spschecźelicź. Hdy by ßo jena kupa w pokodnischim morju sa bydlischcźo khostanzow postajiła, mohło to k schmatańzam s druhimi knjeźerstwami dowjescź. Pódla ma ßo praschenje khostow wopomnicź. Teź nashonjenja druhich ludow sa to njerěcźa, so dyrbjeli po nich cźinicź. Hruboscź, njekasanstwo a njepěkne źiwjenje w khostanskich kolonijach k temu njewabja. Dernburg se ßwojim měnjenjom wo khostanskich kolonija pola wschěch stronow, ßamo teź pola sozialdemokratow pschihhoßowanje namaka.

Nowa němska kolonialna politika.

Statny sekretar Dernburg němske kolonije po nowych saßadach sarjaduje. Dotalne potkócźenje domoródneho wobydleŕstwa a ßurowe sakhadźenje s nim ma wón sa wopacźne a schkódne. W rańschej afriskej koloniji, kotruż je wón loni wopytał, njewjedźa tamnischi němszy farmarjo s cźornymi wobydlerjemi wobkhadźecź, a wjele mjenje jich k dźěłu a zivilisaziji wocźahnycź. Woni cźornych jako schklovow wobhladuja, kotsiž nimaju do zyła žanych prawow. We budgetowej komißiji khěžorstwoweho ßejma je Dernburg powjedał, so je ßo jemu młody farmar pschedstajił, kotryž bě s někotrymi farmami po ßwojim měnjenju 150 cźornych „ßobu kupił“. Jedyn druhi němski ßydleŕ bě cźornocham jene wodowe žórko sawrjeł a jich s tšélbu wot njeho honił, so cźorni njemohli ßwój skót napowjecź a so dyrbjeli jemu potom ßwoje leżomnoscźe tunjo pschedacź. Dernburg někotre podobne tajke pschikłady naspomni. Do podkopkow němszy ßydlazy njemóźa cźornych dźěłacźerjow dostacź, dokelž ßu jich pschejara dreli, jim próśdne winowe kaschcźe wo hłowu mjetali atd. Dernburg měni, so ßo njeßmě wo lěnjoscźi cźornych rěcźecź, tak daloko hacź ßo wo woßebite ludy njejedna, kotreź ßo s hońtwu źiwja.

Do rańscheje Afriki ßmědźa ßo jenoż wustojni Němzy ßłacź. Wěste pak njeje, hacź budźa ßo tam w tu khwilu seźiwjecź móz, a teho dla wón njemóźe nikomu radźicź, ßo tam saßydlicź, ani nikomu lěpschinu dawacź. S zyła njehodźa ßo horze krajiny k saßydlenju sa Europjanow. Bohatstwo kolonijow móże ßo jenoż psches cźornych sběhacź. So mohło pak ßo to stacź, dyrbi měr w kraju knjeźicź. Dróhi dyrbja ßo w kolonijach twaricź a s tym hromadźe dyrbi prawe a cźłowske wobkhadźenje s cźornymi hicź. Potom smeje Němska trajny wulki wužitk s kolonijow.

Gouverneur rańscheje afriskeje kolonije, s Rechenberg, wo Arabskich w njej rěcźesche. Knjejstwo Arabskich je w rańschej Afriźy dospołnje słamane. Jich liczba je nětkole mjeńscha, dyžli liczba Europjanow. Němskej dyrbi wo to hicź, so ßo cźorni k kschescźijanstwu wobrocźa. Islam, kotryž s ranja pschikhadźa, njeje straschny, tola straschnischi je islam, kotryž s połnozy pschikhadźa. Tutón je wojowazy, fanatiski a sady njeho pschezo ßwjata wójna steji. Temu dyrbi ßo s cźaßom s rosschěrjenjom kschescźijanstwa wobaracź. Gouverneur mißionstwam, kotrychž skutkowanje wón khwali, radźi, so by ßo mißionstwo pola hłownika sapocźało. Arabšzy w rańschej Afriźy wjazy k mozy njepschińdu, ani hospodarśzy ani politišzy.

Nowowólby do cźeskeho krajneho ßejma.

Pschi nowowólbach do cźeskeho krajneho ßejma ßu ßo na wßach s wjetscha kandidatojo rataŕskeje strony wuswolili. W městach ßu Młodocźechojo ßwoje wobßedźenstwo nimale wobkhowali. W Prasy nětkotsi Staroczechojo do wukakanja s Młodocźechami pschińdu. Němzy ßu měschcźanski wokrjeß w Cźeskich Budějewizach shubili. Tam je ßo prěni krócź jedyn Cźech, dr. Augustin Satka, wjednik tamnischich Cźechow, wuswolił. Wón 2566 hłoßow dosta, mjes tym so ßo sa dotalneho němskeho sastupjerja Vollgrubera jenoż 2149 hłoßow woteda. W Cźeskich Budějowizach ßu Cźechojo po něcźim sastupjerstwo we wikowanskej komorje, w khěžorskej radźe, we wschěch pschemyßłowskich sjednoczenstwach a w tseczim gmejnskim wólbnym wotdźělenju Němzam wotdobyli. Němzy ßu ßebi jenoż hischcźe w gmejnskej radźe wjetschinu s tym sdźerźili, so ßu wulku cźrjódu cźeßnych měschcźanow pomjenowali. Cźi pschi wólbach cźeske wobydleŕstwo pschehłoßuja, kotreź je po liczbje w Cźeskich Budějewizach wjele žylnische dyžli němske.

Franzowsojo w Marokkowskej

ßu na ßwoju schkodu dopósnacź dyrbjeli, so ßu jich nětcźische wojeŕske mozy pschecźiwo marokkowskim sběžkarjam pscheßłabe. General d'Amade bě 16. a 17. februara ßwoje wójsko do tsjoch wotdźělenjow dźělił, kotreź dyrbjachu sběžkarjow wobstupicź. Tónle plan je ßo dospołnje njeschlachcźił. Jene s franzowskich wotdźělenjow pod wyschkom Tirsom dyrbjesche psched pschemozu Marokkowskich zofacź. Teź wotdźělenje pod wyschkom Boulardom Marokkowszy nadpadźechu a sadźeržachu. Hórje hischcźe ßo wotdźělenju pod wyschkom Taupinom seńdźe. Marokkowszy jo pschěhnachu, a dokelž jemu munizija wuńdźe, dyrbjesche ßo wone s bajonnetom psches njepschecźelske cźrjódy pschedobycź a skoku do Buzniki zofacź. Franzowsojo ßu pschi tychle wojowanjach 2 offizěrow a 7 muži shubili, 3 offizěrojo a 29 muži ßu ßo sranili. Wo cźěle padnjeneju offizěrow běchu ßo Franzowsojo horzo bědźili a na najbóle wustacźi woni do Fedale pschicźahnychu.

W Franzowskej je powjescź wo pośledním njeßožownym wojowanju w Marokkowskej lud do wulkeho njeměra stajiła. W deputěrtskej komorje pschecźiwnizy franzowskeho sakroczenja w Marokkowskej wótre nadpady na knjeźerstwo cźinjachu. Skónczńje pak komora knjeźerstwu s wulkej wjetschinu dowěrjenje wupraji. Knjeźerstwo je s tym połnomóz dostako, wójsko w Marokkowskej poßylnicź. Generalej d'Amandej je ßo pschikasako, so njeßmě prjedy njepschecźela pschimacź, doniž njeje poßylnjenje dostał.

Nowe knjeźerstwo w Portugalskej.

Młody kral Manuel je ßo dospołnje knjeźerstwoweho systema ßwojeho nana wotrjekł. Wón je wschitkich 240 diwórskich sastojnikow, kotsiž naßylnemu knjejstwu prjedawscheho ministra Franka połěkowachu, se służby puschcźił. Wotßadźene wyschnoscźe ßu ßo saßo postajiłe a ßejm, kotryž bě Franko rospuschcźił, ßo bórsy saßo seńdźe, so bychu sapóßłanzy nowemu kralej ßwěrnoscź pschißahali.

Wo generalu Stößelu

je ßo wußudźiło a ßo Stößel k ßmjercźi saßudźił. Cźeßne prawa njejßu ßo jemu wotrjekle. Generala Focka naßwarichu. Ssud chze zara proßycź, so by ßo Stößelowe khostanje do 10 lět twjerdźisnitskeje jatby pscheměniło.

Finanzna krisis je w Japanskej wudyrika.

Wjele bohatych japanskich pjenjeżnych bankow a druhich pschedawarnjow je swrěschcźało. Njedźiwajcy teho pak ßo Japanska dale bróni. K twarjenju nowych wójnskich łódźow, kanonow a tšélbow wě ßebi japanske knjeźerstwo pschezo pjenjesy wobstaracź.

China a Japanska.

Po dobycźerskej wójnje s Ruskej Japanszy pschecźiwo Chinje jako roskasowarjo wustupuja. Do wójny Japanszy wudawachu, so chzedźa Chinu psched Ruskej schkitowacź, nětko pak woni wjele hórje s Chinu sakhadźeja dyžli prjedy Ruska. China ßo teho dla sa pomozu pschecźiwo nacźischcźej Japanskeje roshladuje. Hdże dyrbjała ju hewak namakacź, dyžli pola sjednoczenych statow połnózneje Ameriki? We Washingtonje ßebi powjedaju, so chineski póßłanz Wutingfang sjednoczenym statam dospołnu wikowansku ßwobodu w Chinje poskicźa, jeli so by Amerika chineske knjeźerstwo pschecźiwo japanskemu wupjeranju schkitało.

Pschi wódnym młynje.

(Skónczenje.)

Rjana wjerba na brjohu spěschnje běžazeje rěki stejesche, jeje swißowaze hałsy wokschewjazu, selenu khłódnizu tworjachu, a w jeje scźinje ßo mały cźołm cźumpasche. Tu bě rjenje cźicho, jeno nasdala młynske koło schumjesche, kotremuż rěka spěschnje napscheczo khwatasche, a żołmiczki mały cźołm majkajo wobpluskowachu, jón stajnje s waha pohibujo. To bě najlubsche městacźko młodeho Zitnakez Khorle. Cźołm bě ke krutemu kolikej s rjeczasom pschipinjeny, Hanß bě w nim pschijomne ßydadło natwarił a płatowu tšéchu nad nim pschiprawił, so by płóncźne pruhi wotdźeržował; tu Khorla na horzych lětnich dnjach rady s knihu ßydasche a cźitasche, kolebany s cźumpatymi smohami, a psched wschitkim strachom se żelesnym rjeczasom schkitany, kotryž cźołm dźeržesche. To bě zygan wußłędźił a hnydom bě jeho helske wotmyßlenje hotowe. Hižo dopołdnja, prjedy hacź bě jeho Hauß spósnał, bě njepytnjeny do wjerbowych kerkow ßo ßunył a tam dlěschi cźaß pschebywał; hdyž nětkole wjecźor Khorla knihu wsa, so by ßo saßo na ßwoje najlubsche městacźko ßydnył, teź knjes baron s dobom woteńdźe, „so chze ßebi

wjeß wobhladacź", wón rjekny, „a potom wotpuczowacź". Wón ßo ſ knjesom Žitnakom ſdwórliwje roszohnowa, kiž bě jeho tak pſcheczelnje pſchiwſak, a ßwojemu ſchoßarjej pſchikaſa, ſo dyrbi do korczmy hicź a tam jeho wós pſchihotowany měcź, ſo mohłoj, hdyž ßo wróczi, wotjěcź.

Poßłuſchnje ſchoßar do korczmy dźěſche, tamny pak po wßy dale khelpaſche. Hanß pak ßo ſa nim łaczeſche, zygan jeho njepytny. Lědom bě ßo wot młynkez dwora tak daloko wotßalił, ſo jeho wjazy widźecź njemóżachu, a hnydom ßo do druheho kónza wobroczi a khwataizy k brjohu rěki běżeſche. Hanß móżeſche jeno ſ próżu ſa nim dokhwatacź. Zygan ßo pſches wjerbowe hałſy ßmokny a njejabzy pſched cżołmom ſtejeſche, w kotrymż Khorla ßamlutki a niczeho ßo njenadźijejo ßedźeſche, wſchón do ßwojeje knihi ponórjeny. Wón hakle ſpohladny, hdyž tak ſpěſchnje muża ßo bliżicź ßłyſcheſche, a dźiwajo ßo a wuſtróżany woßebnemu knjeſej, kiž bě runje jeho nanowy hóſcź pobył, do woblicża hladaſche, kotrež bě ſe ſłobami a ſ hidu ſczehnjene a wohidźene.

„Ja ßym zygan, kotremuż bě twój nan nohu rostſělił, hdyž chzyſche ßebi něſchto mało ſ jeho pſchebytneho ſamożenja wotewſacź", zuſy ſe żehliwymaj wocżomaj kſchicżeſche. „Khromy ßym cżaß żiwjenja woſtał; jeli mje twój nan trjechił, chzu dźenßa jeho trjechicź w tebi a jemu dołh ſ danju wróczo ſapłacźicź!" Tele hidy pokne ßłowa prajizy żelesny rjeczas pſchimny, ſa kotryż bě cżołm pſchipinjeny a kotryż bě dopołdnja mjelczo ſ filku hacź na mały ſbytk pſchetocżił; pod jeho ßylnymaj rukomaj ßo rynka roſkama a ſ móznym kopnjenjom lohki cżołm do ßrjedź rěki ſtorczi, hdźež hnydom do běżateje wody dozpě a ſ wotmachom ßylnemu młynſkemu kołej napſheczo khwataſche.

Strach bě ßurowy a Khorla jón hnydom ſpósna. Wuſtróżany wón poſkoczi, a jeho wołanje wo pomoz pſches wodu klinczeſche, zygan ſ hanjazym ßměchom wotmolwi a ßo w kerkach ſhubi. S wuhladow wulkeho młynſkeho twarjenja ſtyſknjwe blěde woblicża hladachu; hdźe bě tu hiſchcże pomoz? Rěka bě pſchejara ſchěroka, ſo mohli cżołm ſ brjohow ſe żerdźemi ſadżerżecź, a kóżdy cżołm, kiž budźiſche ßo jemu chzył ſeprěcź, budźiſche njeſmylnje do wěrja ßobu ſtorhnjeny był. Staremu wjednikej ßo ßylſy po ſmorſchczenymaj lizomaj ronjachu. „Wón je ſhubjeny!" wón rjekny a ſtykny ßebi ruzy. „Bóh budź jemu ßmilny!"

„Saſtajcże młynſki grat, dajcże młynej ſaſtacź!" ſadwělowazy nan ſawoła, „wukhowajcże mi moje dźěczo!"

S wulkim ſpěchom młynſzy pſchimachu, ale to tak khwatnje njeńdźeſche, nimoměrny wotmach mózneje maſchinſkeje twarby ſadżerżecź, a dale ſpěſchniſcho cżołm k ſtraſchnym łopatkam jědźeſche, kotrež ſ dźiwimi praſkami do wody pjerjechu. Tu Hanß, kiž bě nětkole hacź na brjoh rěki doběżał a ſ jenym pohladom ßurowy ſtrach-pſchewidźa, bjes pſchekkadowanja do wody ſkoczi. Wón wubjernje płowaſche a bě na cżopłych lěcźnych njedźelach, hdyž koleßa ſtejachu, zyłu rěku doſcź husto pſchepłuwał. Wón nikke měſtno wjedźeſche, hdźež jemu woda jenoż hacź pod pażu doßahaſche; by-li ßo jemu radźiło, hacź tam pſched cżołmom dozpěcź, móżeſche cżołm hiſchcże ſadżerżecź. To ßo radźi! W tym wokomiku, w kotrymż ßylny młody mużſki na pěſkowym ſpławje doſtupi, cżołm ßo pſchiſßmykny, Hanß, wſchě ßwoje mozy napinajo, lohki cżołm do boka wjerhny, ſo do brjoha ſlecża a tam we wjerbach wißajo woſta. Khorla, ſ móznym ſtorkom potſchaßeny, po dołhoſczi do cżołma padźe, ale wón bě wukhowany, a hdyž ſaßo ſtawaſche, jeho nan, płakajo a ßo ßmějo ſ dobom, jeho do rukow bjerjeſche.

S wulkim napinanjom mozow bě pak Hanß runowahu ſhubił, wón do rěki ſnak padźe, a prjedy hacź móżeſche ßo ſaßo wunóricź a ßwojich ſtawow nałożecź, bě jeho hižo běżita woda hrabła a jeho k młynej cżěrjeſche. Wulke koło wſchak ßo hižo wjele pomałſcho wjercżeſche, młynſki grat bě ſaſtał. Hanß bě pohłuſcheny, wón drje ßylny powjas widźeſche, kotryż jemu młynſzy, ßylnje wołajo, pſchicżißnychu, ſo bychu jeho ſ nim horje ſcźahnyli, ale prjedy hacź móżeſche ßo jeho pſchimnycź, zyle k ßamemu wulkemu kołu dóńdźe, kotrež ßo hiſchcże ras, a to poßledni krócź, wobwjertny a potom ſaſta. S boloſczu ſakſchikny, a hdyž jeho towaŕſchojo naſtróżeni a khwataizy horje cżehnjechu, jemu lěwa ruka ſwjadła dele wißaſche, łopatka wulkeho koła bě jeho trjechika a kóſcź każ ſtwjelzo ſlemika. Budźiſche-li jeho koło ſ zyłym pohibom hrabło, budźiſche wón na kruchi rosmjeczeny był.

S njewurjeknitym cżuczom dźaka, ale też ſ wěrnej ſrudobu bohaty muż ruku ſchwarneho młodźenza pſchimny. „Kak chzu to hdy ſaßo ſarunacź, Hanßo?" wón wſchón hnuty rjekny, „kelko ßym tebi dołżny! Najprjedy ßy mi moje wobßedźeńſtwo pſched paduchami a rubjeżnikami ſakitał, nětko ßy mi jeniczke dźěczo wumożił, bjes kotrehoż by mi moje żiwjenje niczo niepłacźiło, a ty ßwoje ſtrowe ßylne ſtawy woprujeſch, ſo by mi mój najdróżſchi pokład ſdźerżał! Pój k mojej wutrobje, to tebi żenje, żenje njeſabudu!"

Hikajo knjes Žitnak młodźenza ſ rukomaj wobjimowaſche, a Khorla, hłuboko ſarudźeny, ſo bě wumożeŕ jeho żiwjenja nětkole tola hiſchcże tak cżeżzy ranjeny, wſa ſtrowu ruku ßwojeho pſcheczela a rjekny: „Mój bratſje!"

„Ty maſch prawje", knjes Žitnak rjekny, „wón budź ſ nětkole pſchezo twój bratr. Mój dom je twój dom, pſchetoż bjes tebje njebych żaneho ßyna wjazy měł." Hnydom poda ßo po lěkarja. Hanß bu hacź nanajſtaroſcźiwiſcho wothladany, doniż młodoſtna móz cżeżkeho ranjenja ſaßo njepſchewinu. Wěſo do wojakow, na cżoż ßo młodźenz tak jara wjeßeleſche, njemóżeſche nětkole pſchijaty bycź, dokelż bě ruka ßłaba. Ale knjes Žitnak rjekowſki ſkutk wyſchnoſczi woſjewi, a Hanß wumożeŕſku medalju na bancże doſta, cżeſtne ſnamjo, kotrež cżeſczi każ lědy żane druhe.

Wón w młynje woſta, hdźež ſ nim jako ſe ßynom wobkhadźachu. Hdyž bě knjes Žitnak ſeſtarił a rad do měſta cżahnycź chzyſche, w kotrymż bě Khorla jako nahladny wuſtojny lěkaŕ żiwy, pſchewſa Hanß Tkalz jako najeńk zyłe wulke wobßedźeńſtwo ſ pſchijomnymi wuměnjenjemi, kajkeż hewak ßo jeno ßamßnemu dźěſczu cżinja.

Zyganaj běſchtaj ßo saßo bjeſe wſcheje cżěrje ſhubiłoj, ſłóſtnik bě hnydom po ßamym wumjedźenju ßwojeho mordaŕſkeho nadpada, prjedy hacź bě ßo to po wßy rosnjeßko, do hižo pſchihotowaneho woſa ſalěſt, kotryż jeho towaŕſch nawjedowaſche, a wobaj běſchtaj ſe wßy won hnakoj. Jaßnje bě tak wotrěczane. Nětkole ßo żenje saßo njepokaſaſchtaj, a hacź ſtaj hdy ſhonikoj, ſo bu jeje helſke wotmyßlenje wotwobroczene, nichtó njewjedźeſche. Na njeju ßo ſaby, jeno Hanß ßo hiſchcże huſcźiſcho na njeju dopomni, wonaj běſchtaj tola wobaj raſaj k jeho ſbożu pomhałoj, a hdyž ßebi to roſpominaſche, to jeho hněw pomjeńſcheſche, kotryż na ſprawne waſchnje na ſłóſtnikow mějeſche.

Hdyž bě knjes Žitnak we wyßokej ſtarobje ſbożowny a ſpokojny wumrjeł, wucźiniſchtaj ßebi Hanß a Khorla w pſchesjenoſcźi, kotryż jeho każ bratra lubowaſche, ſo Hanß młyn kupi a pſchewſa, dokelż Khorla jako lěkaŕ na nanowe wobßedźeńſtwo dale njedźiwaſche. Młody mużſki bě dawno ſchwarnu żonu namakał, kotraż jemu wulke hoſpodaŕſtwo ſ cżeſczu ſchwarnje ſaſtawaſche, a w młynje kóżdy krócź wulka radoſcź bywaſche, hdyž by Khorla Žitnak ſaßo ſtaru domiſnu wopytał a hdyž by w lěcże po zyłych tydźenjach hóſcź ßwojeho pſchecźela był.

Hdyżkuli by Hanß Tkalz, bohaty a nahladny młynk, po moſcże ſchoł, kotryż jeho wobßedźeńſtwo ſ wjeßnej drohu ſjednocźeſche, ßebi huſto na tamnu hodźinu pomyßli, hdyž bě jako khudy hólczk w hubjenej draſcże na ßamßnym měſtnje ſtał, wo tym ßoník, ſo mohł tu něhdy ſ wotroczkom bycź. Tutón wotpohlad ßo najprjedy njedoſcźeżomny ſdaſche, a nětkole? Wjeßeła wutrobitoſcź pomha, a ſprawnoſcź a dowěra na Boha pucź żiwjenja wolóżatej a runatej, a by-li ßo też hiſchcże bóle cżernjojty ſdał.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Sproſtnjenjetyła mjes wojakami tudomneho pěſcheho regimenta njeje hiſchcże ſaſchło. Na ſtraſchnu khoroſcź je 24. februara wojak Weigelt, kotryż hižo k iſolěrowanemu korporalſtwu 6. kompagnije pſchißłuſcha, ſkhorił. Poßlednje dny je ßo ſ jeho khoroſczu trochu polěpſchiło. S druhimi ſkhorjenymi wojakami ßo teho runja polěpſchuje.

— S penſionſkim prawom ſjednocźene měſtno hoſpitalſkeho ſrjadnika ſjednocźeneho żonjazeho hoſpitala ma ßo ſ nowa wobßadźicź. Dokhody wucźinjeja 1100 hr. a ßo ſe 100 hriwnami pſchidawka a ſ pjecź pſchidawkami po 80 hr. hacź do 1600 hr. powyſchi.

— (Ssamomordaŕſtwo.) Dźěkacźerja Spigody, kotryż bě ßo w cżeżkich myßlach pſched někotrymi dnjemi w Sprewi tepicź ſpytał, ßu w Neuez promenadach wobwěßnjeneho namakali. Wot ßwojeje żony bě ßo wón pſched dlějſchim cżaßom dźělił.

— Do twarſkeje budy twarza Schöny pſchi Wettinſkej dróſy ßu ßo 24. februara w nozy paduſchi dobyli a ſ njeje grat a draſtu kradnyli.

— (Wjedro w měrzu.) Po wobliczenju Falboweho naßlědnika, Bruna Bürgela, budźe w měrzu wjedro jara njewobſtajne. S wopréďka mamy jara wjele wětſika, deſchcża a ßněha wocżakacź, wot 7. měrza pak ßo wjedro pjecża polěpſchi. Wokoło 10. měrza ßo ſczopli a ßo potom do deſchcża da. 18. měrza ßo wuwjedri a

hacž do 25. měrza smějemy rjane žłónčne, tola symne dny. Potom budže žo žłónčne wjedro se žněhowymi mjeczelemi, deschczemi a wětrami wotměnjecž. 2. měrza budže pjecza kritiski dżeń žrěnjeje rjadownje. 30. a 31. měrza a 1. haprleje budża kritiske dny. Bürgelowe do prědka prajenje je hacž dotal s wjetscha trjechiko.

S **Tšélan.** Lětusche wobhladanje koblow a srěbjatow s mytowanjom 3lětnych a 4lětnych žamowoczehnjenych koblow, kaž tež plahowanskich koblow, s plahowanskimi wuměnjenjemi kupjenymi, směje žo 14. haprleje popołdnju ½1 hodźiny.

Sa kobły do plahowanskeho sapiža njesapižanych ma žo 9 hr. pschipuschczeneho pjenjesa płaczicz, teho runja sa sapižane plahowanske kobły, jeli so žo jich srěbjata pschi wobhladanju srěbjatow njepschedstajeja. — Kobły, kotrež maja pschi wobhladańzy do konkurrenzy stupicz, maja žo s formularom, w Tšélanskej koblarni dostanliwym, pola kral. krajneho konjemstwa w Moritzburgu samolwicz.

S **Delnjeje Kiny.** Na tudomnym knježim dworje dyrbjesche hródźny schwajzar jakojzu prěni krócz podejicz, kotraž bě czelo měła. Hdyž pak bě žo schwajzar lědma wumjenja dótkał, žo jakojza wobroczi a schwajzarja tak do brjucha sbodže, so žo jemu žytka rostorhny. Po lěkarskim wukasanju žu schwajzarja do Budyskeje hojerńje dowjesli.

S **Droždźija.** Mjes konjemi tudomneho knježeho dwora je khripa (influenza) wudyrika.

S **Bukez.** Sswoje 200. poždźenje sańdźenu njedźelu tudomne žerbske towarstwo w Heimrichez hosczenzu s balom a hosczinu wotmě. Sala bě žo sa žadny žwjedżeń krażnje wupyschika. Pschi durjach czitachmy napižmo „Witajcze!“ a na jewischczu žo rjany transparent „200“ błyschczesche. Napižmo „Tracz dyrbi Sserbstwo, sawostacz!“ naž na towarstwowy samer napominasche. Knjes pschedžyda Króna pschitomnych, kotrychž bě žo wjazy dyžli 100 seschko, najwutrobnischo powita, wón na towarstwowe sakoženje 26. julija lěta 1876 a na jeho skutkowanje hacž do dżenžnischeho dnja spominasche. S tehdomnischich 22 sakožerjow staj hischcze dwaj žiwaj a jedyn s njeju je hischcze žobustaw, nasch czestny pschedžyda knjes Wojnar w Zornožykach. Prěnju žławu knjes žejmski sapółžanz Soba Jeho Majestosczi naschemu lubowanemu kralej Bjedrichej Augustej wunježe. Wona mózny wothłóž namaka mjes pschitomnymi, kotsiž po njej „Krala Bóh požohnuj“ wuspěwachu. Knjes towarstwowy pschedžyda Króna towarstwo žławjesche, pschirunajo jo se schtomikom, kiž je žo na wobscherny schtom rosrostł. Knjes Handrij Pawoł w Mjeschizach bě na towarstwo scżěhowazy spěw spěžnił:

Towarstwo, tu shromadżene,
Pscheżadź w duchu nasad žo
Hacž k dnjej, hdyž bu sakožene
Nasche žerbske towarstwo.
Sa tón czaž — dwěsczi ras
Je tu shromadźiło naž.
Wschón tón czaž — hosczenz nasch,
Je tu hospodował naž.

Towarstwowi sakožerjo
Wotpočzuja we měri,
My žmy tu jich wuwjedżerjo;
Jich žyw kcże, žo seleni.
Jeniczki — mjes nami
Prěni bě muž w towarstwi;
Towarstwo — posběhń žo
K czesczi knjesa najstarschoh'.

Towarstwowe roswiwanje
Sskawi naschich wodżerjow,
Lubosne jich srjadowanje
Dobu wjele towarschow.
Hosczinu — dżenžnischu
Darichu nam k wježelu,
Sa to my — kiž tu žmy
S wutrobu jim dżakni žmy.

Lubosne a sajimawe
Pschednoschki žo dżerżachu,
Kiž žo jara wopytachu,
Pschipósnacze dostachu.
Wopornosczž — dżěławosczž
Dobu wulku pschikhilnosczž;
Tu a tam — klinczi k nam,
Sskawa, žława pschednoschkam.

Dżakne pschipósnacze žłuscha
Swježelenskom' wotrjadu;
Někotra połněmska duscha
Sahorjena wusna tu:
So je hra — Sserbowska,
Pschewschě němske dźiwadła;
Nasch lud žam — wyska tam,
Sskawa žerbskim hrajerjam.

Hrimotaza žława žłuscha
Sserbskim knjenjam, knježniczkam;
Wy scże towarstwowa duscha,
Snamjo dalschim narodam.
Wutrobu — Sserbowsku,
Sakhowajcze ponižnu,
Wutrobu — wopornu
Pschiwobroczcze Sserbowstwu.

Ty pak, towarstwo tu žerbske,
Kczěj a roscz, žo roswiwaj,
Njech je twoje dżěło herbske,
Wobtwjerdowacz žerbski raj.
S luboscżu — k Sserbowstwu
Shromadżcze žo husto tu.
Hosczenz nasch — budże waž
Hospodowacz kóždy czaž.

Dwěsczi krócz dżenž' shromadżeni
Nětk žo s nowa stowarschmy;
K nowej žwěrje wubudżeni
Swoje schkleńzy posběhńmy:
Saklinkńmy — pschipijmy
Ssej na sboże kóždeho;
Njech tu kcże — njesańdże
Nasche žerbske towarstwo.

Towarstwowemu pschedžydstwu, wobstejazemu s knjesow pschedžydy Króny, městopschedžydy Kerka s Droždźija, pižarja Loka s Błózan a pokładnika Husaka s Bukez, knjes kantor Kerk sa nježelebiczitwe prózowanje dżak wupraji. Knjes městopschedžyda Kerk sażłużby knjesow pschednoscherjow wo towarstwowe spěchowanje wusběhowasche. Knjes kubler Rychtař s Kolwasy žwjedżeński wubjerk, wobstejazy s knjesow Wiczasa a Schołty se Zornožyk, Hajnka s Pomorz a Kozora s Bukez, kiž bě wscho na najrjeńscho srjadował, sa to pokhwali. Knjes sapółžanz Soba knježny a knjenje, je s różemi we wěnzu pschirunajo, žławjesche, jeho dalscha žława žerbskim wótczinzam płaczesche. Po namjecże knjesa kublerja Skopa žo sa Sserbski dom sběrasche a žo 39 hriwnow składowa. Knjesa sapółžanza Sobu knjes Króna jako staroscżiweho a rasneho sakitarja žerbskeje narodnoscże žławjesche. Knjeni Sobina knjesam a skónczinje hischcże kk. Rychtař a Soba hoscżenzarjej a hoscżenzarzy žławu wunježe. Po hoscżinje žo bal se „žerbskej meju“ sapocża. Stari a mkodźi žo hacž do pósdnych hodźin pschi reji we wježelym towarstwje hromadże dżerżachu. To bě prawy žerbski žwjedżeń a kóždy žo spokojeny s wusnaczom „wono bě jara rjenje“ domoj wróczi.

S **Mikez.** Tudomny dźěłacżeŕ Kleinert je žo bjes žłěda shubił. Sańdźenu njedźelu bě jeho khora žona na khwilu woteschła. Mjes tym muž žwoju drastu do brěmjenja swjasa a žo potom se žwojimi schtyrjomi dźěczimi roszohnowasche, jim rjeknywschi, so žo wjazy njewróczi. Hdże je Kleinert schoł, jeho žona njewě.

S **pola.** Nalutowarnje Neuwiedskeho (Erfurtskeho) swjaska hotuja žo na swjaskowu shromadźisnu, kotraž budże žo njedźelu 8. měrza wjeczor w **6** hodźinach w Njeżwaczidle wotměwacz. Wopytowarjam poskiczi najprjedy knj. wucżeŕ Domaschka Luhowski wulzy sajimawy pschednoschk wo prawym wużiczu žadu. Schtó njechał ważnosczž tuteho pschedmjeta spósnacz? Pschetož schto pomha człowjekej najlěpje wothladany žadowy schtom, hdyž žwój žad prawje na pjenjesy njestaji? W druhim dźělu poda podswjaskowy direktor wobras žwojeho pucżowanja po Palästinje (žlubjenym kraju) a Egyptowskej. Knjes Linsmayer s Erfurta budże k wopižanym krajam a městam žwětkowe wobrasy poskiczecz, podobnje, kaž je je w symje wo pschikupnych hnojach pschedstajał.

Shromadźisna budże potajkim wjele powucżneho, ale tež wjele sajimaweho poskiczecz. K temu pak žebi tež nascha narodna czesczž pilne wopytanje shromadźisny żada; dyrbimy pokasacz, so žu Sserbja dobri Raiffeisenszy mužoju. Protokoll shromadźisny s pschistawkom, kak wjele wopytowarjow na shromadźisnje běsche, pucżuje nasajtra do Erfurta. Dotal je žo nam tam khwalba dawała, so žu swjaskowe shromadźisny w Sserbach bohacże wopytane byke. Tutu czesczž žebi njeżměmy wsacz dacz. — Duž njech kóždy, kiž s ważnymi sadźěwkami wotdźeržany njeje, njedźelu 8. měrza do Njeżwaczidła pschińdże. Tež tajzy, kotsiž žobustawy žaneje nalutowarnje njeżu, žmědża shrowadźisnu wopytacz. (Sastupneho pjenjesa žo wěso sběhacz njebudże.) Tež sa sdalenych je wopyt czim lóżschi, dokelž je wjeczor měżaczk. Duž — na sażowidźenje w Njeżwaczidle!

S **Hliny.** Sańdźeny schtwórtk wjeczor je žo tu statok žiwnosczerja Worjecha wotpalił. Hdyž wjeczor we 8 hodźinach Worjech do bróžnje po skótnu pizu dżěsche, wón płomjenja s bróžnje žapacz widżesche. Woheń žo rucże na kólnju a domske wupschestrje. Twarjenja běchu drje s zyhlom kryte a w dobrym rjedże, tola stare njemażiwne. Na haschenje 8 žykawow pschijědże, kotrež pak njemóżachu dla njedožahazeje wody wohnjej wobaracz. K rězy, wot kotrejež je Worjechez žiwnosczž khětro sdalena, schlawchi njedožahachu. Bukojnjanskej žykawje je žo prěnje a Bartskej druhe myto pschipósnało.

S **Draždźan.** Měschczańska sastupjeństwo je wobsamkło, s nowa 40 milijonow hriwnow požczicz. Hižo w lěcże 1900 žu žebi Draždźany 50 milijonow a w lěcże 1905 36 milijonow hriwnow požczike. Poždlednischa suma je žo k pokupjenju dróhowych želesnizow w Draždźanach nałożiła.

S **Draždźan.** (Wójnski žud.) Dla wjelekróczneho skschiwdźenja wojakow a dla spytaneho wotdźeržanja jeneho podstajeneho wot wobczežowanskeho pucża žu podoffizéra Gustava Richarda Gallu s jěsdneho wotdźělenja artilleriskeho regimenta czišžko 12 w Kinsbórku k žrěnjemu arrestej na 6 njedźel sażudźili. Wobskorżeny bě wojakow husto wuplistował a jich tež s mjeczowymi nóżnjemi bił. Dokelž je wón hacž dotal wustojny podoffizěr był, žu wot krucżischeho khostanja, woždebje wot degradazije, wothladali.

S **Czorneho Khołmza.** Kaž hewak měješe tež lětża, sańdźenu njedźelu, nasche spěwarske towarstwo žwój lětny žwjedżeń. Hacž do 400 wopytarjow běsche žo s naschoje wži a s wokolnosczże seschko. Spěwarjo sanoschowachu najbóle nowe spěwy, kiž pokasachu,

so bě ßo knjes kantor Hanka, nawjedowaŕ towaŕstwa, ßwěru prózowaŕ, w krótkim symskim cžaßu ßwojich spěwarjow tak roswucžicž, so mózachu se ßwojim spěwanjom wschěm poßkucharjam rjany wjecžor pschihotowacž — schtož woßebje wo druhim dźělu placži —, jenož tu próstwu bychmy hischcże rady jow wuprajili, so by naß wschěch bóle ßwjeßeliło, wjazy ßerbßkich spěwow ßłyschecž. Wschak ßu nasche ßerbßke spěwy tak rjane, so też němßzy poßkucharjo na nje rady kedźbuja. Duž ßa pschichod ßo nadźijamy, so ßo nascha próstwa też dopjelni. Pschi tutej składnoscži njemóżemy sabycž naspomnicž, so ßo nascha Khołmcžańska młodoscž njemóżesche na spěwanskim ßwjedźenju wobdźělicž, dokelž je jedyn jejny towaŕsch, Zyž, w Shorjelzu, hdźež jako wojak ßłużesche, sańdźeny pjatk nahle wumrjeł. Srudoba, kiž jeho staŕscheju psches to potrjechi, dokelž staj ßwojeho jenicžkeho ßyna shubiłoj, ßo też nascheje młodoscże tak hłuboko dótka, so budże 4 njedźele njeboczicžkeho żarowacž. Bóh chzył srudźeneju staŕscheju troschtowacž a jimaj blisko bycž se ßwojej hnadu! — Naschej młodoscži pak chzył Bóh psches tutón ßmjertny podawk k wutrobje wjesc to napominanje:

Duscha, pytaj Jesußa,
Wschitko druhe njepomha!

S Klětneho. Wóndano bě tu ßudniska komißija s Niskeje, so by sapalerja wußlědźiła, kotryž je 24. januara twarjenja Njeliz żiwnoscże sapalił. Po pschewjedźazym pschepytanju Rjeloweho ßwaka, prjedawscheho konjazeho wikowarja Jana Mjertyna, sajachu a do Shorjelskeho pschepytowanskeho jastwa wotwjesc dachu.

Se Shorjelza. Rěsnik Pawoł Neumann w Manjowje bě ßo rosnjemdrił, dokelž jemu jeho pschichodnaj staŕschej nochzyschtaj żiwnoscž sapißacž dacž. Roshněwany ßo wón w korczmje tak wopi, so jemu korczmaŕ niczo wjazy njeporjedźesche. Jeneho hoscża proschachu, so by pjaneho domoj dowjedł. Neumann pak ßo duzy po pucžu wutorhny, mißny pucž a ßo s khěžkarjom Hotaßom, s kotrymž ßo setka, do swady da. „Jedyn ras a jene cžełco — ßym rěsnik!" Neumann ßo pucherjejo wokasche, Hotaßa dwójzy k semi cžißny a jeho s pjascžu do woblicża pjerjesche. Hdyž jedyn kołojěsdny, samkaŕski mischtr Prescher, widźesche, kak Neumann do stareho muża bijesche, a wón dźiwucha proschesche, so by Hotaßa na pokoj wostajił, ßo swadźliwy rěsnik też do njeho da a jeho tak s pjascżomaj pschemorska, so jeho wocži módrej a selenej poběżeschtej. Prescher ßo schkitujo ßwoje jěsdne koło psched ßobu dźerżesche, kotreż Neumann rosbicž spyta. Wojerowski kawniski ßud bě hrubeho cžłowjeka dla franjenja cžěła w dwěmaj padomaj, a dla wohroženja k jastwu na 9 njedźel saßudźił. Psched druhej instanzu ßo Neumann, kotryž je hižo ras khostany, dokelž je jenu Bożu martru wobschkodźił, na ßwoju tamnischu cžežku pjanoscž powołasche a wo to proschesche, so by ßo jemu khostanje połóżiło. Ssudnizy jemu dwě njedźeli spuschcžichu, tak so ma nětko jenož 7 njedźel ßedźecž.

Přiłopk.

* (Ssamomordaŕstwo.) Cžežkeje khoroscże dla je dobru khwalbu mějazy měschcžański żandarm Barthel w Draždźanach ßebi a ßwojemu schtyrilětnemu dźěsću s zyankaliom sawdał. Sswojimaj dźewjecźlětnymaj ßynomaj, dwójnikomaj, bě wón prjedy teho do schule hicž dał. Barthelowa żona bě ßmjertnje a njesahojomnje skhorika. Barthel bě ßo teho dla s cžežkimi myßlemi wobjał, a so by měra njesboża polna była, jeho psched tsjomi njedźelemi Boża rucžka saja. Lěkaŕ bě teho dla porucził, so dyrbi ßo wón do jeneje hojerńnje sa cżuwy podacž.

* (Konjej ßo tepiłoj.) W Grimje ßo drohaj konjej, do jeneje kucże sapschehnjenaj, splóschischtaj a do rěki cžerjeschtaj, w kotrejž ßo tepischtaj.

* (Do grata pschischoł.) W jenej fabrizy w Zwikawje tele dny jedyn hakle psched krótkim woženjeny dźěłacżeŕ do grata pschińdże a ßo żałoßnje roskhartowa. Lěwa ruka ßo jemu zyła wutorhny a nosy ßo rosmjecżeschtej.

* (Słohkomyßlnoscżu satsělił.) Cżeladnik Höchststädter w Fischbachu, kotryž we Wüstenwehlsbergu ßkuži, jedyn nowy tesching pruhowasche. Pschi tym wón jeneho dźewjecźlětneho hólza do wutrobna tsěli.

* (Wot rubjeżnikow ßo s cżaha cżißnył.) Na żelesniskej jěsbje s Liegniza do Jawory staj dwaj mużskaj, kotrajž běschtaj pola Triebelwitz do cżaha stupiłoj, piwoweho pschedawarja Hajnu s Jawory nadpadłoj. Wonaj staj jeho wurubiłoj a mjes Brechelsdorfom a Starej Jaworu se żelesniskeho cżaha cżißłoj. Hajn je khwilu bjes wědomnja leżo wostał, je pak posdźischo stanycž a k Starojaworskemu sastanischcżu dóńcž mohł.

Podobne rubjeżnistwo je ßo w Galiziskej na żelesniży pola Pschemyßla skucżiło. Njesnacži rubjeżnizy ßu jeneho samożiteho pucżowarja pohłuschili, wurubili a potom se żortom s wosa won cżißli. Wón s hłowu we hłubokim ßněży tcżazy wosta a budźische ßo w nim sadußył, hdy budźische ßo lokomotivnik scżěhowazeho cżaha muża njedohladał a jeho njewuryk. Wurubjeny nětkole cżežko franjeny w hospitalu w Pschemyßlu leži. Rubjeżnizy ßu ßo bjes ßłěda shubili.

* (Ssamomordaŕstwo.) Jedyn dobrowólnik ulanskeho regimenta w Fürstenwalde bě bjes dowoleńzy do Barlina wotjěł a tam dwaj dnjej wostał. Sa to wón 5 dnjow ßrěnjeho arresta dosta. S arresta ßo puschcżiwschi wón wjecżor rosbuchansku patronu do ßwojeho karabinera tyknu a do ßebje tsěli. Patrona jemu pod prawej ruku do wutrobna sajědże a jemu wulku żiłu pscherasy. Na to wón wótsje wokajo po skhodże dele běżesche, doniż na delnim skhodże snutska ßo wukrwawschi morwy na semju njepadże. To je sa poßlednje 5 měßazow schtwórty ulan, kotryž je w Fürstenwaldże ruku na ßebje słożił, dwejo s nich běschtaj rekrutaj.

* (Jedyn offizěr se żelesniskeho wosa padnył.) Po żelesnizy s Barlina do Fürstenwalda jědźo je ulanski leutnant s Bärensprung se żelesniskeho wosa padnył. Leutnantej je ßo pschi tym lěwa noha wotjěła, a pódla teho je ßebi hłowu a koleno druheje nohi cżežko sranił. Kak je ßo njesboże stało, njeje hischcże wujaßnjene. Snjesbożeny bě w Barlinje na jenym balu pobył. Najskerje je wón połspizy kupejowe durje wocżinił a s nimi won padnył. K 3. ulanskemu regimentej w Fürstenwalde pschißłuschazy leutnant s Bärensprung bě jara wuskocżny a żiwjenja wjeżeły offizěr a wustojny jěsdny. Jeho nan, jedyn major swonka ßłużby, je prjedy w tym ßamym regimencże ßłużił. W żelesniskim cżahu ßu ßo hnydom njesboża dohladali a ßo wo to postarali, so je ßo snjesbożeny najprjódzy swobalał a ßo potom do wokrjeßneje hojerńnje dowjesł.

* Falschneho Köpenickskeho heitmana, schewza Voigta, bě khěžor pjecża wobhnadźił. Jendźelske nowiny „Doily Graphic" ßu wo tejle powjescži mały nastawcżk napißałe, w kotrymž ßo praji, so budże małemu schewzej zyła Europa sboże pschecž. Wón je se ßwojim kußom zyły ßwět sawjeßelił a respekt psched uniformu wußměschił. Jeho njebudźichu dyrbjeli do jastwa tyknycž, ale sa żortowarja Europy pomjenowacž. — Schkoda jenož, so ßo Voigt s zyła njeje wobhnadźił. Wón je drje próstwowe pißmo wo wobhnadźenje podał, tola to je ßo sacżißko. Voigt je nětkole na saborjenje pluzow skhorił.

* (Saraženy mordaŕ.) W Kumanje we Wuherskej ßo ratař Michał Farkes se ßwojej pschichodnej macżerju swadźi. S njembroscżu wón ßekeru shrabny, s kotrejž wón żonu porasy. Tón ßamy wokomik pschichodny nan do khěże stupi a ßwoju żonu s krwju polatu na semi leżazu wohladawschi wón ßekeru wsa a pschichodneho ßyna na hłowu wrjeßny. Pschichodna macž a Farkes staj ßmjertnje franjenaj.

* Ssněhowe mjecżele ßu ßobotu a njedźelu na hobrskich horach zychnowake. Też psched horami je ßo telko ßněha naschło, so je w Hirschbergu elektriska drohowa żelesniza wobkhad sastajicž dyrbjała. W lěßach je ßo pod ßněhowej cżežu wjele schtomow słamało.

Też se schmrěkowych horow a s alpow ßu powjescże dóschłe, so ßu tam wulke ßněhi napadałe. Wjeß Galtür je ßněhowych mjecżelow a lawinow dla 5 dnjow wot wscheho wobkhada wotsamkła. Pola Goppensteinskich podkopkow ßu ßo dźěłacżerjo domoj duzy s lawinu saßypli. Tsjo s nich móżachu ßo wudobycž, jedyn pak pod ßněhom leżo wosta. Něhdże 50 muži sa jeho cżělom ryja. W zyłej Schwajzarskej wulki ßněh leži, a hobrske lawiny ßu ßo s horow do dołow swałake. Mózna prochowa lawina, tak wulka, kajkaž ßo wot lět dźeßatkow njeje wjazy widźała, je ßo s Glärnischskeje hory dele walika. Wona je wjele tsěchow, bróżnjow a domow wupuscżika a wjele stow wulkich ßadowych schtomow psches powětr wotnjeßka. Schkoda je jara wulka.

* (Njesboże na żelesnizy.) W schtyrskich alpach w (Awstriskej) je ßo na Pyrrnskej żelesnizy cżežke njesboże stało. S njepscheßtawazymi deschczemi běchu wyßoke naßypy, na kotrychž Pyrrnska żelesniza s městnami leži, rosmokałe. Hdyž njedźelu popołdnju cżah s Linza k Ardningskemu tunelej pschijědże, wón połsta metrow do hłubokoscże sjědże. Tepjer bě hnydom morwy, cżahowy wjednik a scheschco pucżowarjo, kotsiž ßo ßobu do hłubiny storhnychu, ßo cżežko sranichu. Woni ßo do hospitala do Rottemanua dowjesechu. Snjesboženy cżah s lokomotivy, brěmjenjoweho wosa a se schěsć ludźazych wosow wobstejesche.

* (Schto ſtej briſtwi jeneje ſchwalcže hódnej?) We wulkej pſchedawańni De la Paix w Pariſu pſchiſtajena pſchedawarka Marija Renault bě ſ njewobhladniwoſcžu do hródže drózkarja Guerina ſtupika a bě pó cźmje do korba mlodych pžow ſtorcžika, na cžož ju beja njembra do nohi kuſnuy. Holza drózkarja na ſarunanje ſchkody wobſkorži, a jejny rěcžnik žo na to ſakožowaſche, ſo je holza ſ kuſnjenjom ſwohidžena a ſo budže jej ſ blusnatej briſtwju cźežko, nawoženju namakacź. Wón teho dla 1500 frankow ſarunanja ſchkody ſa nju žadaſche. Ssudnik pak měnjeſche, ſo je rěcžnik ſchkodowanje holzyneje rjanoſcźe pſcheyhnał, a wuſudži, ſo je 500 frankow doſahaze ſarunanje.

* (Wuſlědženje bijeńnje wopacžnych pjenjes w khoſtańni.) W Rendsburgu běchu hižo pſched nětkotrymi njedželemi pytli, ſo bě we wobkhadže wjele wopacžnych pjecźhrimnowſkich kruchow. Dokho njemózachu wudawarjow falſchowanych pjenjes ſaſkapicź, doniž pſchichodnu macź jeneho jaſtnika ſ khoſtańnje pſchi wudacžu dweju wopacžneju pjenjeſow njelepichu. Wona wudawaſche, ſo njewě, ſ wotkal je taj pjenjeſaj doſtała. Na jaſtnika žo tukanje wobrocźi a jeho wobydlenje a žonu teho dla wobkedžbowachu. Dokelž pak ſ tym niczo njewuſlědžichu, žo kriminalny komiſar Schneider jako falſchny jaty do khoſtańnje ſawrje. Tam žo jemu poradži, falſchowarjow wuſlědžicź. Pjenjeſy žo w zelli jeneho khoſtanza, dla falſchowanja pjenjes ſaſudženeho, ſe žobuſkutkowanjom jeneho jaſtwownika dźělachu. Khoſtanz bě jaſtwownikej městno mjenował, hdyž bě pjenježne ſtemple a grat, k dźěłanju wopacžnych pjenjes trěbny, ſkhował. Jaſtwownik bě grat ſ khowanki wuryk a do khoſtańnje pſchinjeſk. Po nozach na to khoſtanz w žwojej zelli pilnje ſchkrějeſche a ſ cźicha pjenjeſy bijeſche. S tutym buchotom žo nózne dźěło pſcheradži; pſchetož wón komiſarej pucź k wotkrycźu pjenjeſybijeńnje pokaſa. Nadźěłane wopacžne pjenjeſy jaſtwownik, jeho žona a pſchichodna macź wobhladnimje wudawachu.

* W delnjobaweriſkej wſy Stephensposchingu ſtaj njedželu w nozy dwaj ſ tſělbu wobronjenaj mužej pſches wjeſ ſchkoj, wjazy krócź tſěliłoj a we wjele domach wokna rosbiłoj. Potom dźěſchtaj na pohrjebniſchcźo, hdyž na dźiwje waſchnje zychnowaſchtaj, rowowe kſchiže ſe ſemje torhaſchtaj a je rosbiſchtaj. Kamjeńtne pomniki žo do kruchow rosraſachu a kſchiže na dźěcźazny rowach žo roſkamachu. Pſchi pucźu ſtejazy wulki kamjeńtny kſchiž žo doſpołnje rosraſy. Pohrjebniſchcźo žo hromadže roſpadankam runa. S pohrjebniſchcźa njekražnikaj na faru dźěſchtaj, wubiſchtaj tam wſchě wokna a teho runja drohotne zyrkwine pižane wokna rosbiſchtaj. Hdyž běſchtaj ſkóſtnikaj tſi hodźiny dołho zychnowałoj, žo nękotſi wjeżnjenjo ſ tſělbami wobrónichu a do njeju tſělachu. Na to žo zuſaj w nóznej cźmje ſhubiſchtaj. Żandarmojo žu hacž dotal podarmo ſa nimaj žlědžili.

* (Njeporadžena khlěbowa poliwka (ſopa) a hłódni hantwjerſzy.) Wo žortnym podawku ſ Mecklenburgſkeje piżaju: Jedyn ſ poſlednich ſymnych dnjow do jeneje wſy dwaj hantwjerſkaj pſchińdźeſchtaj a dwór wot dwora po proſchenju khodźeſchtaj. Woſpjet mějeſchtaj ſe žwojej próſtwu wuſpěch. Tak tež pola jeneho bura, kotrehož žona bě k wobjedu khlěbowu poliwku nawarika, kotraž pak bě jejnemu mužej a cźeledźi mało ſeſłodźika; pſchetož ſe jſtwy žo ſkoro polna ſchkla do kuchinje wrócźi. Tu tamnaj hantwjerſkaj kaž ſawołanaj pſchińdźeſchtaj. Burowka jimaj khlěbowu poliwku poſkicźi a wonaj běſchtaj po ſdacźu wulzy ſwjeżelenaj, ſo tak bohaty cźopły wobjed doſtaſchtaj. Schkla ſ poliwku žo jimaj na blido wo khěži ſtaji, a wonaj žo hnydom do jědže daſchtaj, mjes tym ſo žo bur ſe žwojimi ludźimi wó jſtwje dojědowaſche. Pſched nětkotrymi dnjemi pak běchu žwinjo ſareſali a hoſpoſa bě ſ mjažowych powoſtankow žylnu ſylſu pſchihotowała a do hlinjaneje pónoje wukinyła. Pónoj bě žo do khěže na to žame blido k wuſtudnjenju ſtajiła, ſa kotrymž hantwjerſkaj khlěbowu poliwku łžiczkowaſchtaj. Hdyž běſchtaj žamaj, jedyn ſ njeju wcźipny pónojine wěko ſběhny a ſylju wopta. Ta jemu a jeho towarſchej lěpje dyžli khlěbowa poliwka žłodźeſche; pſchetož hłódnaj pachołaj pónoj bórſy wuprózdniſchtaj, wukidnyſchtaj potom khlěbowu poliwku ſe ſchklě do pónoje, žo rjenje džakujo próſdnu ſchklu do kuchinje wrócźiſchtaj a žo ſkoku ſhubiſchtaj. Hoſpoſa žo ſpokojena khwaleſche, ſo je jejna khlěbowa poliwka tola hiſchcže pſchipóſnacża a džak namakała, wona pak pjecża njeje jara mudre mjeſwoczo cźiniła, hdyž wjeczor khlěbowu poliwku tola ſaſo w pónoji namaka.

* (Morderſki nadpad na duchowneho.) W jenej zyrkwi w Denverje je jedyn italſki anarchiſt katholſkeho měſchnika Heinrichſa, jeneho Němza, ſatělił, hdyž wón runje žwjate wotkaſanje wudźělejche. Pſchi naſtatej cźiſchcźenzy žo mordarjej poradži, cźeknycź. Poſdźiſcho pak žu jeho ſaſkapili a jeho do bliżſcheho města dowjedli. Roshorjeny lud chžuſche jeho lynchowacź.

* (Wětry w Jendźelſkej.) Saſtraſchny wětr je žobotu popołdnju a w nozy k njedželi we wulkim dźělu Jendźelſkeje ſakhadźał. Tſěchi žo wotkrychu a wuhnje žo powalichu, kotrež nětkotrych ludźi ſaraſychu. W Stockportu žo wikowańnja powali a jena zyrkej žo wupuſcźi. W Leiceſtru wětr jenu žonu do kanala ſdu. W Leedſu žo jedyn muž ſe ſcźěnu, kotraž žo powali, ſaraſy. Pſchi khowanju wěſteho Jarviſa ſ Bradforda žo cźěkowy wós a cźěko do jeneho hata ſcźěriſchtaj a móżeſchtaj žo hakle po dołhim prózowanju ſaſo wucźahnycź. Na morju je žo wjele mjeńſchich łódži potepiło.

* Tſjoch rubježnikow, kotſiž hižo lěta dołho w połodniſchej Franzowſkej ludźi do njeměra ſtajachu, žu w tym wokomiku ſaſkapili, hdyž w Toulonje jeneho Jendźelcźana w nozy njedaloko dwórniſchcźa dajachu a jeho wurubichu. Jedyn khrobły poliziſt, kotryž nadpad naſdala wohlada, pſchiběža a jemu žo ſ pomozu jeho pža a Jendźelcźana poradži, rubježnikow, kotrychž bě khětro cźežko franił, ſajecź. Pſchiběžany lud jich ſatraſchnje nabi. Nowiny a wyſchnoſcź knježerſtwu namjetuja, ſo by khrobłemu poliziſtej najwyſchſche wuſnamjenjenje, rjad cźežneje legije, ſpožcźiło.

* (Wuwjedženje, kotrež žo ſ wotprawjenjom ſkóncźi.) W Pittsburgſkim jaſtwje w połnóznej Amerizy žo 14. měrza jendźelſki lěkař Max Donald wotprawi. Wón bě w Portsmouthu derje ſnaty a widžany lěkař. W lěcže 1906 naſymu wón žwoju žonu a 6 dźěcźi wopuſchcźiwſchi ſe žonu jeneho druheho muža, wěſteho Hyſſlopa cźekny. Wón bě ſ njej w Pittsburgu žiwy a tam žo wón ſ njej ſwadźiwſchi ju ſakło. Woſomlětny žynk ſkónzowaneje bě žwědk pſchi njeſkutku, kotryž dyrbi mordař nětko ſe žwojim žiwjenjom wotpokucźicź. K žmjercźi ſaſudženy je podarmo žwoju wopuſchcźenu žonu proſył, ſo by ſa njeho w Portsmouthu ſa wobhnadženſke pižmo podpiżma ſběraka.

Wuſudženja.

Pſchiſażny žud. 21lětny cźeladnik Jan Kocžmar ſ Noweje Wſy a 20lětny hoſpodarſki pomoznik Jan Göſchick ſ Komorowa mějeſchtaj žo dla wopacžneho pſchiſażahanja a žłużobna dźowka Hana Martha Kralez ſ Komorowa dla nadpjeranja k temu ſamolwicź. Kocžmar bě loni 29. auguſta na hamtſkim žudniſtwje w Mużakowje, Göſchick loni 11. ſeptembra na hamtſkim žudniſtwje w Budyſchinje pſchiſażahał, ſo žo njejſtaj ſ Kralez ſpłażnje nakładowałoj. Kralez bě loni 5. junija holcźku porodźiła a bě jako nana žwojeho dźěſcźa hoſpodarſkeho pomoznika Schibaka mjenowała. Tutón drje njeprějeſche, ſo bě ſ Kralez wobkhadźał, tola to bě žo jenož hacž do 16. julija 1906 ſtało. Poſdźiſcho bě žo wona ſ Kocžmarom a Göſchikom wodźiła. Taj pak pſched žudom pſchiſażahaſchtaj, ſo žo njejſtaj ſ njej nakładowałoj. Wobaj běſchtaj ſ tym wědomnje wopacžnu pſchiſażahu wotpołożiłoj, a Kralez bě jeju k njej nadpjeraka. Wſchitzy tſjo winu prějachu. Jim napſchecžo kubleŕ Jurij Schibak ſ Komorowa wobžwědcźi, ſo je wón ras wjecžor ſ Rakez domoj jědžo widžał, kak je žo jedyn pachoł ſ jenej holzu do jeneho jecžmjenjoweho pola ſhubił. Jemu je žo ſdało, ſo ſtaj to Kocžmar a Kralez byłoj. Nękotre dny poſdźiſcho je žo wón Kocžmara praſchał, ſchto je wón ſ Kralez w polu cźinił. Na to je jemu Kocžmar wotmolwił: „To njeje prěni ras było a tež niz poſledni ras.“ Po wobžwědcženju wumjenkarja Lipicža ſtaj Kocžmar a Göſchik loni w naležcźu pola njeho byłoj. Pſchi tym je Kocžmar prajił, ſo wón ſ Komorowa prjecź pocźehnje, dokelž dyrbi wón hewak nan Kralez dźěſcźa bycź, ſ kotrejž je wón jedyn abo dwaj měžazaj wobkhadźał. Göſchikej je Kocžmar prajił: „Mój žmój jedyn kaž druhi, budźemoj hladacź, kak žebi wěz ſe ſchije wottſchaženoj.“ Druhi krócź bě Kocžmar Göſchikej prajił: „Mój mózemoj hromadže picź, žmój pola Kralez kompagniju cźiniłoj!“ Wobžwědcženja druhich žwědkow, kotrychž běchu Kocžmar a Göſchik ſkaſałoj, njemózachu niczo ważne k jeju wołożenju wuprajicź. Pſchiſażni wobſkorženych ſa winowatych ſpósnachu, na cžož Kocžmara a Göſchika k khoſtańni po 2 lětomaj a Kralez k khoſtańni na 1 lěto 10 měžazow ſaſudžichu a wſchitkim tſjom cźežne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Khoſtanſka komora. Žiwnoſcźerjej Sockel a Stübner we Wawizach běſchtaj žo ſwadźiłoj. Na to Stübner na žwojej leżomnoſcźi ſtejazu ſtudźeń, ſ kotrejež bě tež Sockel hacž dotal wodu brał, ſ płotom wobda. Sockel měnjeſche, ſo je žo ſ tym w žwojim prawje pſchikrótſchił a płót teho dla ſlama. Wón bu teho dla wobſkorženy, tola žo pſched kawniſkim žudom wuwinowa. Wobſkorżbnik žo pſchecźiwo wuſudej ſ wuſpěchom powoła, ſo druha inſtanza Sockela dla wobſchkodženja wěży k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſaſudži.

2. drjewowa awkzija w Dubom.

Wutoru 3. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Dubjanſkim hajniſkim revěrje** něhdźe

200 tołſtych mjehkich wurubanych dołhich hromadow

na měſtnje ßamym ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w 20. wotdźělenju pſchi Suborniczańſko-Zymplanſkim puczu.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Kretſchmar.

Drjewowa awkzija.

Na **Njeßwaczidliſkim majoratſkim hajniſkim revěrje** ma ßo ſcźěhowaze **„wužitkowe a palne drjewo“** w lěßu ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

wutoru 3. měrza:

16 rm ſchcźěpow
250 = kuluchow
60 = hakoſow
150 = pjeńkow
360 = palneje walczźiny

} w 2., 3., 4., 5. a 6. wotdźělenju.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu w 2. wotdźělenju ſady Holeſchowſkeje Dubrawy.

Schtwórtk 5. měrza dopołdnja:

36 rm twjerdych ſchcźěpow
30 = twjerdych kuluchow
40½ = twjerdych hakoſow
30 = mjehkeje walczźiny

} w 29., 30. a 31. wotdźělenju.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach pſchi ſwěrinſkej ſahrodźe (brěſowej alleji).

Schtwórtk 5. měrza popołdnju:

185 ſchmrěkowych krutych žerdźow, 8/12 cm delka tołſtych
1000 = tyczow 1/3 = = =
2900 = = 4/6 = = =
400 = = 7 = = =

} w 37. wotdźělenju.

13 rm khójnowych ſchcźěpow
55 = khójnowych kuluchow
40 = ſchmrěkowych dołhich hromadow

} w 37. a 38. wotdźělenju.

Shromadźiſna: Popołdnju w 2 hodźinomaj we 38. wotdźělenju (w hajku) pſchi kſchiżenju Koßlowſko-Nižowjeſczańſkeho a Jitkowſkeho pucza.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanſkim tachantſkim hajniſkim revěrje** ma ßo **póndźelu 9. měrza 1908 dopołdnja wot 9 hodźin** něhdźe 200 mjehkich krutych žerdźow, 10—15 cm delka tołſtych,
100 rm mjehkich palnych klumpachow a repuchow,
50 khójnowych dołhich hromadow a
500 rm twjerdeje mjehkeje walczźiny,
ſeſtajenych w drjewiſchczu 12. wotdźělenja pola Sderje, 11. a 14. wotdźělenja pola Brěmjenja a we wurubach 16. a 17. wotdźělenja pola Czelchowa na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w drjewiſchczu 12. wotdźělenja pola Rösigera w Sderi.

Tachantſke hajniſke ſarjadniſtwo w Sderi.

Kurt Märckel, klobukowa fabrika

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 6
porucza **ßwój wulki ſkład** wſchěch
nowomodnych
nalětnich klobukow,
woßebje ßwoje wubjerne
ßamßne wudźětki.
Najtuńſche płaczźiny — kedźbliwe poßłużenje.

Sswětowy ſchpihel, kinematograf

(dźiwadło žiwych wobraſow)
w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach 12, ſ napſchecza měſchcź. theatra.

Wſchědnje popołdnju wot 5 hodźin:

njepſchestawaze pſchedſtajenja
najnowſchich wobraſow (kóždy tydźeń nowy program).

Ssobotu dopołdnja wot 11 hodźin hacź do popołdnja 2 hodźin
woßebite pſchedſtajenje
ſa czeſczenych wopytarjow wilow.

Njedźelu ſapočatk popołdnju wot 3 hodźin.

Płaczźiſna měſtow:
I. měſto 50 np., II. měſto 30 np., III. měſto 20 np.,
dźěczi 10 np., njedźelu 20 np.
Duzentowe billety I. měſto 5 mk., II. měſto 3 mk.

R. Mersiovsky, czaßnikaŕ

na ßerbſkej haßy **w Budyſchinje** na rózku žitneje haßy.
porucza
czaßniki a ſłote twory
w najwjetſchim wubjerku.
Filiala w Njeßwaczidle.
Czaßniki ßo na najlěpje wuporj dźeja.

Jako woßebje dobre a tunje poruczam:

ſchmalz, ſaruczeny cziſty punt po 64 np.,
palmin = = 70 np.,
ff. jejowe nudle = = 40 np.,
Ia. pſcheńczną muku = 18 np.,
warjenſku ſchokoladu, ſaruczenu cziſtu punt po 100 np.,
ff. ſyrup = = 16 np.,
zokrowy měd = = 30 np.,
boßniſki **ßlowkowy ſchmaderunks** = = 26 np.,
ſigi najlěpſcheje druźiny = 30 np.,
zitrony duz. po 60, 70 a 80 np.,
raiß punt hižo po 14 np.

Ernſt Scholta
na Moltkowej dróſy 29.

3000 mk. je na wjeßnu leżomnoſcź na 1. hypotheku wupožczicź. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Wumělſki měd

wubjerne ßłodźazy
punt po 28 np. porucza
Hermann Kuschke
na ſchuleriſkej haßy 5.

Wjetſchu dźělbu
mužazych a žonjazych
jěſdnych kolow,
kotreż ßu kaž nowe, ma tunjo na pſchedań **Schibak**
na Mužakowſkej dróſy 4.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłužby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czißko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 3. měrza dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo na **Hrodźiſchczańſkim revěrje** něhdźe

75 twjerdych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w farſkej Skale. **Uhras,** hajnik.

Drjewowa awkzija: Wutoru 3. měrza pop. w 2 hodź. w Plußnikezach. — Wutoru 3. měrza na Splóſchczańſkim revěrje. Sapočatk w 9 hodźinach w Pjetaſchez ſkali.

Mi ßu hußto moji ſkaſowarjo woſſjewili, ſo je ßo powjedanje rosnjeßło, ſo ßym ßwoje

kryjerſtwo ſchifrowych tſěchow

wotedał. Najſkerje ßu ßebi to moji konkurrentojo wumyßlili, duž warnuju, tajke powjedanje dale rosſchěrjecź.

Woſſjewjam ſ tutym, ſo ßym kryjerſtwo ſchifrowych tſěchow bjes wobmjeſowanja wjedł a ſo jo pſchichodnje tež dale wjedu.

S dobom ßo tym, kotſiž twarja, k wuwjedźenju **ſchifroweho krycźa** poruczam. Mi je mózno, dokelž ßym ſchifer pſchihódnje nakupił, najtuńſche płaczíſny wobliczecź.

S poczeſczowanjom

August Schumann,
miſchtr ſchifroweho krycźa
w Budyſchinje na Tſělanſkej drózy 6.

Ssym ßo w Budyſchinje

na hornczerſkej haßy 20

jako

praktiſki lěkař a laſenk

ſaßydlił.

Rěczne hodźiny:
wſchědne dny: 8—9 a 1—½3 hodźin,
njedźelu: 8—10 hodźin dopołdnja.

Ernst Pfuhl,
approb. lěkař.

Rěczu tež ßerbſki.

Woſſjewjenje!

Stawiſna

czerpjenja a pſchekraßnjenja
naſcheho Knjeſa a Sbóžnika
Jeſom Khryſta
po ßwjatych 4 ſczenikach.

Sharmoniſowana rosprawa
w 35 ſpěwach
— po ſtaroklaſſiſkej měrje.

Podał
M. Urban, farař em.,
w Budyſchinje,
— 108 ſtron (XII + 96) w 8°.
Płaczíſna 70 np. —
je (kaž w Ssmolerjez klamach a pola poſkiczerja ßameho tež) pola kk. duchownych dóſtacź.*

* Lubi Sſerbja, wſmicze, czitajcze a rosſchěrjejcze knižku — ßebi a druhim k duchownemu natwarjenju a žohnowanju! — —n.

Wobydlerjo wßow,

kotſiž chzedźa dla lěpſcheho wuwužiwanja mloka mlokarnje ſałożicź, ßo proſcha, ſo bychu ßwoju adreßu we wudawarni Serb. Nowin wotedali.

Murjerjo a dźěłaczerjo

ßo k pſchetwarjenju Minakalſkeho hroda pytaju.

Sſo ſamolwicź pola poléra **Schütze** tam.

Pſcheßadźowanje.

Wotßalenja dla budu **wutoru 3. měrza** w 2 hodź. w Lichańſkej zyhelnczi wjele zyhelnſkeje nadoby, domjaze kary, wosy, 6 woſow hnoja a wſchelake druhe wězy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

A. Schäfer.

Kſchiwa Borſchcź!

W Kſchiwej Borſchczi blisko Kelna je rjana khěža ſ nětkotrymi kórzami pola a łuki na pſchedań. Dalſche wukaſuje

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Žiwnoſcź

ſ nowymi maßiwnymi twarjenjemi, 40 jutrami leżomnoſczow, blisko dwora, mjes nimi 9 jutrow łukow, rjanej ßadowej ſahrodu a inventarom, ſ 13 600 hr. we woheń ſawěſczazej kaßy ſawěſczenu, chzu niże hódnoſcze wohnjoweje kaßy ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchedacź. **Würgatſch**
w Lipinach pola Laſa.

Khěža (maßiwna)
blisko zyrkwinſkeje wßy ſ 5 kórzami pola a łuki je płaczíſny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſuje
aktuar ſw. ßł. **Liebſch** w Budyſchinje.

Khójnowe roſtliny

rjane ßylne, ma na pſchedań, tak dołho hacž doßahaju. 1000 ſchtuk po 75 np.

Auguſt Hanſo w Haida
pola Elſterwerda.

Jara płaczíſny hódno na pſchedań:

8lětna
ßrěnjowulka czorna kobła
w zyhelnczi w **Tſſoch Hwězdach** pola Budyſchina.

Saſtupjer ßo pyta.

Sa pſchedawanje prěnjoklaßnych ſchijazych maſchinow a inkaßo ſa Rakezy a wokolnoſcź ßo pilny muž pyta, kotryž móże ßo ſ wubjernymi wopißmami wo ßwojej dotalnej dźeławoſczi wupokaſacź. Měſtno je wunoſchne a trajne. Poſticzenja ſ wotpiſkom wopißmow pod D. V. 8207 njech ßo Rudolfej Moſſe w Draždźanach póſczele.

K 1. haprleji pytam młódſcheho

domjazeho pachola,

kotryž ſ konjemi wobkhadźecź wě a tež pſchi rataŕſkim dźěle pomhacź dyrbi. Mſda wjazy dyžli 300 hr. wucźinja.

Hoſczenz k „ſakſkemu domej" w Rakezach.

Ssym póndźelu, wutoru, ßrjedu a ſchtwórtk w Rakezach w hońtwjeŕſkim dworje.

Swud. **Haniſchowa,** ſ ruki czitaŕka.

Do Noweje Jaßonzy!

Hejda! Njedźelu a póſtnizy wutoru póndźemy wſchitzy do

Noweje Jaßonzy!

Tam je njedźelu **bal** a wutoru póſtnizy ßu tam

darmotne reje.

Tam budże duſchnje!

Pſcheczelnje pſcheproſchujetaj
P. Hofmann a mandźelſka.

Hoſczenz we Wujezku.

Ssobotu 29. februara a ſczěhowaze dny budże ßo

kóſlopiwo

toczicź.

ff. kóſlopiw. kołbaſki a wſchelake pjeczenje.

Rjetkej darmo.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje
Hana Mietrachowa.

Strowa, doſpołnje ſpuſchczomna a k dźěłu ſwólniwa

ßłužobna holza

ßo nětko abo poſdźiſcho do wjetſcheho hoſpodarſtwa ſ 3 woßobami pyta. S wopißmami a po mózności tež ſ fotografiju ßo ſamolwicź pola ſchulſkeje radźiczelki Grüllichowoje w Droždźanach N., Marienallee 51.

Sſłužobnu holzu,

pilnu a cziſtu, k 1. haprleji abo poſdźiſcho pyta **Bertha Märckelowa** w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 6 w kłobukarni.

Wjele ßłužobnych a kuchińſkich holzow, dźowkow, wotroczkow, dźěłaczerſkich ßwójbow, wolazych do dobreje ßłužby pyta

A. Holtſchowa
na Tſělanſkej drózy 12.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerſke ßwójby do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, kaž tež hólzow a holzy, kotrež jutry ſchulu wukhodża, pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej drózy 7 ſ napſchecźa theatra.

Wuczobnik ßo pyta

k jutram ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do jenych medizinalnych a drogowych klamow na wßach. Poſkiczenja chzyłe ßo pod **S. 86** do wudawarnje Serb. Nowin póßłacź.

Pjekarſki wuczobnik ßo pyta. Hólz, kotryž chze pjekarſtwo nawuknycź, móże jutry pola mje do wuczby ſtupicź. Jeho ſchaty ßo w domje ßobu płokaju.

Mikut pſchi ßerbſkich hrjebjach.

Hólczez, kotryž chze

tyſcherſtwo

nawuknycź, hnydom abo k jutram wuczbu namaka pola

Jana Zimmermanna,
tyſcherſkeho miſchtra w Nowych Koporzach pola Pomorz.

(K temu czißu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. februara 1908.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

24. februara 1908.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	42—44	78—80
awstriske	44—46	80—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—41	73—77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33—36	68—72
4. žnadnje pizowane tóžbeje staroby	27—32	60—67
Jałowje a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowje, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—40	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	66—69
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałowje	30—33	60—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałowje	25—29	55—59
5. žnadnje pizowane krowy a jałowje	—	50—54
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—43	72—75
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	37—39	69—71
3. žnadnje pizowane	32—36	62—68
Čelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	46—49	75—78
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—45	71—74
3. žnadnje wuwite wot zyza	38—41	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišćenjow w staroble hač do 1¼ léta	46—47	60—61
2. mjaßne	44—45	58—59
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—43	54—57

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 22. februara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 27. februara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . bjała	—	—	—	—	10	18	10	50
" . . . žołta	10	—	10	30	9	80	10	10
" nowa	—	—	—	—				
Rožka . . .	9	70	9	85	9	40	9	60
" nowa	—	—	—	—				
Jačmjeń . . .	9	25	9	40	8	—	9	—
Wows . . .	8	20	8	40	7	30	7	80
Hróch . . .	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka . . .	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły . . .	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka . .	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny . . .	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	40	2	70
Pšeńčna muka 50 "	12	75	19	50	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 "	12	50	16	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	40	3	80	3	10	3	50
Ssloma . . 100 "	4	84	5	—	3	50	5	—
Prožata 720 schtuk, schtuka . .	10	—	24		—		—	
Pšeńčne wotruby	—	—	6	50	6	25	6	50
Ržane wotruby	—	—	6	75	6	70	7	20
Pšeńčny gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Na bursy w Budyšinje pšenza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenża (žołta) wot 11 hr. — np. hač 11 hr. 50 np., rožka wot 10 hr 10 np hač 10 hr. 40 np., jačmjeń wot 9 hr. 55 np. hač 10 hr. — np., wowš wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyšinje placzejesche: kórz pšenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np hač — hr. — np., žołta 17 hr. — np. hač 18 hr 36 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 15 hr. 52 np. hač 15 hr. 76 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jačmjenje po 140 puntach 12 hr. 95 np hač 13 hr. 30 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

27. februara 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr. 70 np., pšenża wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 42 np., jačmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 80 np, wowš wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 14 hr. 50 np. hróch 12 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., žłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 28. februara: Pomročene a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** směje njedźelu Estomihi rano w 7 hodźinach farar Räda žerbšku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła směje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Ernst Gustav Nutničanski, želesniski dźěłaćer w Delnjej Kinje, z Hanu Matheje se Schćežizy pola Rakez.

W **katholskej zyrkwi:** Gustav Ludwig, dźěłaćer na Židowje, z Jdu Kralez, dźěłaćerku tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Bruno Hans, Maxa Kurta Bille, hrajerja z figurami z Krakowa pola Kinsbórka, w tu khwilu w Delnjej Kinje, ž. — Gertrud, Khorle Huga Schöny, žukelnika na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Kurt, Jana Hollmanna, formarja w Budyšinje, ž. — Jan, Benna Kurjata, strażnika w Budyšinje, ž. — Oskar, Josefa Pietschmanna, khěžerja a skakarja w Ssmilnej, ž. — Kurt, Maxa Rafelta, klampnarja w Budyšinje, ž. — Zazilija, Jurja Kurjata, krawskeho mischtra w Budyšinje, dź. — Marhata, Jana Delana, listynoscherja w Budyšinje, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe:** 19. dźeń februara: Marja Theresia Mužikez, hospodarska pomozniza w Makßezach, 33. l. 2 m. 7. d. — 24. Martha Erna, Ernsta Hermanna Schöny, molerja na Židowje, dź. 11 m. 25 d. — Jan Jurij Petzig, kubler w Rabozach, 66 l. 4 m. 18 d. — 26 Helena Michałkez, dostawarka renty, prjedy dźěłaćerka, pod hrodom, 71 l. 7 m. 8 d.

W **katholskej wožadźe:** 25. februara: Michał Wels, khěžer w Budyšinje, prjedy kubler w Hněwßezach, 65 l. 5 m. 15 d.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

Njedźelu Estomihi směje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschižan němske a w 10 hodźinach žerbske předowanje.

Pjatk 6. měrza budźe rano ½9 hodźin němska spowjedź a ½10 hodźin němske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze z Budestez.

Njedźelu Estomihi směje duchowny Boitz rano ½8 hodźin žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja ½9 hodźi žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Ernst Ullrich na schuleŕskej haźy 12
telefon 127
porucza po tunich placźišnach: **porzlinowe, schkleńczane a kamjeninowe twory.**
K kwaßam a druhim zwjedźenjam žo žudobja tunjo wupožčenja.

Konfirmandske pschedeschczniki
porucza po znatych tunich placźišnach
w Budyšinje na bohatej haźy 26 pódla winowej kicze

w Budyšinje na bohatej haźy 26 pódla winowej kicze

Ed. Scholtowy naßlědnik,
mějeczel A. Rudert.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeṙnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawsti mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomèrnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźèczazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicze po mèrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicze po mèrje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschczu 5 porucza bohaty sklad ßamodźèlaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wèžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicze po mèrje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kälknera na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki sklad wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakèrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja skladnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a laschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźèlanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Sklad wschèch druźinow laschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschèch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy czišło 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sczenskich czaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźerarnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschè druźiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rèczu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschèch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty sklad słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecźelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rèczu ßerbski. —

Słote a ślèborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ślèbornych a alsenidowych tworow.
Dźèlarnja ſa nowoscze a porjedźerna.
Wèrowanske pjerschczenje po mèrje.

Woßebita dźèlarnja ſa ßedlarske a pólstrowane wèzy.
H. Sommer pjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wèzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźèlanje a pschedźèlanje wschèch pólstrowanych **meblow.** Stajny sklad sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kladu a ſiwy tapezèruju po tunich placźisnach.

Ssedlarnja a tapezèrowarnja.
T. Albert na hornczejskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wèzow, nakhribjetnych mèchow, gamaschow a schulskich wèzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, tež pschè deschcź. Wèzy ſa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój sklad sofow, kožow, matrazow po najtunischich placźisnach.

Nožerarnja a parna toczerarnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wèzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźèczazych wobleczenjow. — Módre normalne dźèlaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczètkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mèjeczel Wilh. Kast
na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschèch schczètkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoscze: Kardecze a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźèlarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlèd.)
Pschedawarnja a porjedźerna wschèch hudźbnych instrumentow. Sklad wschèch druźinow trunow, piskadlow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźèlarnja a porjedźerna.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerna. —

Woßebita pschedawarnja ſa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźèlanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mèrschez naßlèd. Mèjeczel Erich Winter
— pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißaky kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschè drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mèjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschèch wustajeńzach. — Dokkadne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplacźenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje skladne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, hońtwarske kłobuki, filzowe twory.

Sklad Winskich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucza. Porjedźerna a dźèlarnja po mèrje.

Czrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad czrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźèło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucze.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźèczazych schtórniczkow. Wudźèlanje po mèrje. Ssamßna porjedźerna w domje.

Pschedawarnja pschedeschczenikow a kijow.
Eduard Scholtz naßlèd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saloženа 1847. Porjedźerna doma.

Fabrika kijow a pschedeschczenikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prènja fabrika pschedeschczenikow a pschesłónczenikow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlèpschi wudźèlk po najtunischich placźisnach.

Meblownja Th. A. Wällnitza

w Budyschinje na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło ſa

draſtne khamory

2durjate a 1durjate, **vertika a ſchkleńczane khamory, kommody,** jednore, **wuczahanſke a ſofowe**

blida,

ſtoły

po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,

male ſchpihele

po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,

ſtolpowe ſchpihele

po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,

wulke ſchpihele

po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,

łoža

hižo po 9.50 mk., 1pſcheżne, 1½pſcheżne, 2pſcheżne,

poßleſchcza, matrazy, jednore ſofy

po 28, 33, 38 a 45 mk.,

3dzělate a plyſchowe ſofy

po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózſcho,

pißanſke blida, myjne blidka kuchińſke khamory, kuchińſke blida a ławki, draſtne hrabje, draſtne ſtejaki, gardinowe, rolowowe a vitrażowe žerdże, wóſkowe pſchikrywy (deki), **njewjeſczińſke wuhotowanja, domjazu nadobu, linoleum.**

Najrjeńſche wuwjedżenje, ſprawne poßłużenje. Najtuńſche płaczińſny. (Pſchi ſapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ſzukelnſkej haſzy 9.

Proſchu, kedżbujcże na moje mjeno!

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Sadanjamy tón czaß na dań ßo dawaze pjenjeſy

pſchi wſchědnym wupowjedżenju ſ 3½% } na
pſchi měßacznym = 4% } łěto.
pſchi tſi- a ſchěſczměßacznym = 4½% }

Filiala Lubijſkeje banki

w ſzerbſkim domje.

Spěwarſke,

ſzerbſke a němſke,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do czelazeje kože ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Magnetopath H. Thomas

na ſzukelnſkej haſzy 1a w Budyſchinje pódla Mohrowoje cžrijownje.

Wuſtaw ſa naturſle lěkowanje.

Hojaze ſrědki: **Vitalna elektriziteta, woda, gymnaſtika, podżělna maßaża, podżelne parjenja, homöopatija.**

K rěczam wſchědnje wot 9 hacž do 1 hodźin.

Wuſpěchi pola wſchěch **khoroſczow czuwow** (nervow); pſchi ſzylnym hłowubolenju, pſchi nervoſnej ſzłaboſczi wutroby a żołdka, pſchi ſzłabym pſchetłaczu, pſchi khoroſczach **jatrow, jěrchenjow** a **cžrjewow;** pſchi widliſchczach, jendżelſkej khoroſczi, iſchias, wiczi, wokhromjenju, hyſteriji, ſahorjenjach, haczenju krwě, liſchawach atd.

Dołholětne naſhonjenja. — Wjele ſtow pſchipóſnaczow a dźakprajenjow. — Khori ſzo też doma wopytuja.

Jerje

rjane a połne, mandl hižo po 55 np., kopu hižo po 200 np. porucża

Rudolf Pötschke

pſchi mjaßowych jědkach cžißko 7.

Wuměrjenſke dźěła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj

Rentſch a Schöne, geometraj

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Lunora

ſnata wubjerna 5 np. zigara, 100 ſcht. 4 mk. 25 np., wulki wubjerk po płaczińſnach wot 2 mk. 20 np. hacž 18 mk. ſa 100 ſcht., **krane rjepiki** punt hižo po 20 np., **Khoczebuſki rołkaty tobak** punt po 60 np. porucża

Ernſt Scholta na Moltkowej drózy 29.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſzyna, fabrika koſczoweho wolija w Hannoverje, je doſtacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Hróch, ſzoki, buny, rajß, jahły, hejduſchku, krupy, mudle,

dobre ſzłódke ſzuſchene

ſzłowki,

dobru

pſcheńczny muku

porucża

Khorla Karohwe

pſchi žitnych wikach.

Ssyry wuſchkrjeny łój punt po 45 np. porucża **M. Henke** na ſadnjej bohatej haſzy 11.

K konfirmaziji

poručamoj

nowoſcze debjenkow

ſ woprawneho ſkotoweho doubla, stareho ſkota, stareho ſtlěbra, ſtlěbra, ſimili atd., jako:
broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki, rjeczaſate, hadate, wobruczate a pjerate narucznizy, kolliery ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchize, wutrobiczki, pjerſchczenje.**

Rjeczaſy ſ wóſkowych paczerkow
woprawnych a podrazowanych.

Dolhe czaßnikowe a debjenſke rjeczaſy
ſ woprawneho ſtlěbra, ſtlěbroweho oxyda, wóſkowych paczerkow, pißanych paczerkow, czornych paczerkow atd.

Debjenki do wloßow jako: **pſchedtylanſke czeßaki, ſatylanſke czeßaki, poboczne czeßaki, wloßowe ſpinki, wloßowe widliczki, wloßowe ſchipy, wloßowe ſapinaki, doſpotne garnitury.**

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Parna zyhelncza w Tſjoch Hwěſdach

pola Budyſchina

porucza

worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele

ſ 8 **hlowczkami,** najkhmańſche wußadzenja na dno hródzow, torozow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlózſche rjedzenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebiczkow.

Pawoł Arnold w Tſjoch Hwěſdach.

Franz Marſchner

czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinjwemu wobkedzbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzisny.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	=	=	= 300, 320, 340 np.
5	=	=	= 360, 380, 400 np.
6	=	=	= 440, 460, 480 np.
8	=	=	= 520, 560, 600 np.

roſeczeła

zigarowa pſchedawarnja Havanna
w **Draždzanach 6.**

Kmótſaze dzaki

ßu doſtacz
we wudawarni
Serb. Nowin.

Najlěpſche likory

k kwaßam, kſchczißnam a druhim ßwójbnym ßwjedzenjam doſtawacze
we wulkej deſtilaziji
Schieſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Aſfaltowa barbjenſka maßa,

lěpſcha dyžli teer, po mjeńſchich a wjetſchich dźělbach je jara tunjo na pſchedań w Domaſchkez ſawoſtajenſtwje na Karolinej drózy (Carolaſtraße) 13.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaß, maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Jerje

wulke a tucżne,
mandl hižo 60 np.
poručataj
Schieſchka a Rjeczka
w Budyſchinje.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haßy 21.
Kaſchel, katarrh, dybawoſcz
ßo ſpěſchnje polózeja
ſ thymuſinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Kupne a druhe wuczinjenja,

liſczíny wſcheje druziny, próſtwowne pißma wo wobhnadzenje atd., **formindſke ſliczbowanja, dawkowe reklamazije, teſtamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje zadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje lezomnoſczow, ſaradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pſchi zitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ßerbſki. —

Najlěpſcha

ſchulſka toſcha

pſchitomnoſcze,

tornijſtry

ſa hólzow a holzy
dźěła a porucza
C. A. Pietſch
pſchi zitnych wikach 8
pódla Kellingez barbjerńje.

Lanu muczku

porucza
Khorla Kahrowe
pſchi zitnych wikach.

Zigary

derje ßo palaze,
4 ſcht. ſa 10 np.,
100 ſcht. ſa 2 mk. 20 np.
porucza
Rudolf Pötſchke
pſchi mjaßowych jědkach czißko 7.

Zimnoſcz

w Bělczezach czißko 32 ſ maßiwnymi twarjenjemi a 4 ſtwami je ſe zimym a morwym inventarom na pſchedań. Wſcho dalſche je tam ſhonicz.

Khěza

czißko 31 w Porſchizach je na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicz czißko 42 tam.

Wobydlenje

je k 1. haprleji 1908 w Dobroſchezach czißko 21 B pola Njeßwaczidła na pſchenajecze.

Mjeńſche wobydlenje

w bliſkoſczi Budyſchina ßo k 1. haprl. ſa dwě ßamoſtejazej zonje pyta. Poſticzenja chzyke ßo pola **Oty Oßwalda** na kamjeńtnej haßy 7 wotedacz.

Dwě dźěłaczerſkej ßwójbje

ßo ſ wulkej mſdu, darmotnym wobydlenjom, deputatom a wuziwanjom ſahrody hnydom abo poſdźiſcho pytatej na knjezi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Hejtmana,

kotrehoz zona ßobu na dźěło khodźi, k jutram pyta
E. Goſchmann
w Delnim Hunjowje.

Kowarſkeho wuczobnika

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta kowarſki miſchtr **Ernſt Schneider** w Budyſchinje na Moltkowej drózy.

Rěſniſkeho wuczobnika

k jutram pyta **Otto Pětſchka** na zitnej haßy.

Sahrodniſki wuczobnik.

Ssylny, ſprawny hólz, kotryž chze ſahrodniſtwo nawuknycz, móże jutry wuczbu namakacz pola
Maxa Klauſcha w Budyſchinje.

«Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 10. | Sobotu 7. měrca 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Wodowa naležnosć mjes Budyšinom a Židowom

je ꝥo póndźelu w druhej komorje sakskeho ꝥejma k rěčam pschinjeßka. Knjeżerstwowe wukasy wo twarjenju khěžow, drohow, kanalow, wodowych twarach ꝥo husto w kraju njespodobaju. Konservatiwny sapóßłanz dr. Schanz bě teho dla se ꝥwojimi pschećželemi namjetował, so by ꝥo statne knjeżerstwo napominało, ꝥwoje na to ꝥo počahowaze wukasy na to pruhowacź, hač s tutymi wukasami a poručenjemi nastawaze wudawki praktiskemu wužitkej a hospodarskemu samoženju potrjechenych gmejnow a jenotliwych woßobow wotpowjedaju.

Sapóßłanz Dürr namjetowe pschičziny rospominajo dopokasowasche, so matej knjeżerstwo a ꝥejm nadawk, gmejny a jenotliwe woßoby w jich hospodarskej mozy poßylnjecź. Wulki strach w tym leži, so dohladowanske prawo wot jenotliweho a skónčnje niz dosć nawjedźiteho sastojnika wotwißuje. Bureaukratiſmej a schematiſmej pola statneho dohladowarstwa dyrbjało ꝥo s rasnosću wobaracź.

Dr. Schanz někotre pschičziny sa namjet naspomni. Wodowe sarjadnistwo tych jara wobćežuje, kotsiž pschi wodach twarja. Tak ꝥo na pschiklad pschezo nowe drohe geometriske plany žadaju, mjes tym so tele plany tola pola drohoweje a wodotwarskeje inspekzije leža.

Sapóßłanz Hartman s Budyschina ministra hrabju s Hohenthala proschesche, so by wón tola ꝥamosarjadnistwo gmejnow na kóžde waschnje schkitał. Woßebje wón wo to sa město Budyschin proschesche. Budyschin njepoßrědnje se Židowom mjesuje. Tón chze ꝥo hižo dlějschi cząß k měschczańskemu wodowodej pschisamknyć. Měschczańska rada je tež swólniwa była, Židow s wodu sastaracź, měschczańszy sastupjerjo pak ꝥu jenohłósnje na to ꝥo počahowaze radźine wobsamknjenje wotpokasali. Na to je ꝥo Židow na hamtske hejtmanstwo wobroczíło a to je wěz wokrjeßnemu hejtmanstwu dale dało. Na to je měschczańska rada wot wokrjeßneho hejtmanstwa pißmo dostało, s kotrymž je ꝥo wona napominała, sa pjatk 13. septembra 1907 dopołdnja w 10 hodźinach do jednańnje wokrjeßneho hejtmanstwa jeneho sastupjerja póßłacź. Tam je ꝥo dyrbjało s poßrědnistwom wokrjeßneho hejtmanstwa po dobrym rosrunanje w naležnosći pschisamknjenja Židowa k měschczańskemu wodowodej dozpicź. Budyska měschczańska rada je měniła, so ꝥo tu wo naležnosć privatneho prawa jedna, kotrejež wurunanje ꝥo njemóže wunusowacź. Duž je wona pscheproschenje wokrjeßneho hejtmanstwa wotpokasała. Wokrjeßne hejtmanstwo je na to měschczańsku radu s nowa napominało, k termiji pschińcź. W dalschim pißmje wokrjeßne hejtmanstwo jako dohladowarska wyschnosć měschczańskej radźe wosjewi, so ma nižscha wyschnosć poßłuchacź. Budyska měschczańska rada je na to wopjeransku skórźbu pola wyschscheho sarjadniskeho ꝥuda salożiła, tola wona je ꝥo s njej wotpokasała. Wobsamknjeni wobeju instanzow stej s juristiskeho stejischcża prawej, w nimaj pak njeje wo dźiwanju na ꝥamosarjadnistwo gmejny ničžo sačucź. Kajka je nětko naležnosć w praktiskim? Wón Židowej wodu njesawidźi, tola kak wokrjeßne hejtmanstwo k temu pschińdźe. město Budyschin nusowacź, so dyrbi Židow s wodu sastaracź? Hdy by Židow tajku ꝥußodnu gmejnu njeměł, dyrbjał ꝥo wón psched tyfußom a druhimi natykowazymi khorosćemi na druhe waschnje wobaracź. Hdy dyrbjała pak ꝥo woda wotedacź, schtó by khósty njeßł? Dyrbi ꝥo to s móschnje měschczańskich dawki dawarjow stacź? Tu dyrbjało knjeżerstwo druhi wupucź namakacź.

Minister hrabja s Hohenthal snapschećźiwi, so je jemu dospołnje njesrosumliwe, kak móže ꝥo s tuteje wězy wohroženje gmejnskeho ꝥamosarjadnistwa widźecź. Wokrjeßne hejtmanstwo dyrbi tola móžnosć měcź, mjes stronomaj, kotrejž stej ꝥo k shromadnemu dopjelnjenju jeneje wězy napominałej, jene jednanje postajicź. To tola njeje wohroženje ꝥamosarjadnistwa. Tež je wyschschi sarjadnisti ꝥud wěz hižo ras rosꝥudźił. Budyschinej dyrbi tola tež na tym ležecź, so by ꝥo tyfuß, kotryž njepschestawajzy na Židowje knježi, skónčnje wotstronił; pschetoż wot tam je ꝥo tyfuß tež hižo do Budyschina pschenjeßł. Židow ma hubjenu wodu, Budyschin pak dobru, Budyschin a Židow se ꝥobu mjesujetaj, schto mohło bliže ležecź, hač spytacź, jej tak daloko sjednocźicź, so by Budyschin sa pjenjesy Židowej wodu wotedawał? Minister wobžarowasche, so dotalne jednanja hischcże njejßu žaneho wunoschka měle. To pak nima se ꝥamosarjadnistwom niz najmjeńsche cźinicź.

Nacźisk noweho pschistawka k ꝥudnistwowemu sakonjej

je ꝥo khěžorstwowemu ꝥejmej pschepodał. Po nim měł pschichodnje hamtski ꝥud wo prawnych swadach ꝥudźicź, kotrychž samoženjowe prawne žadanja hač do 800 hriwnow doßahaju. Nětkole je wón jenoż sa prawne swady hač do 300 hriwnow pschißłuschny. Hdyž pschi jenym krajnym ꝥudźe komora sa wikowanske wězy wobsteji, pschi wikowanskich wězach tale komora na město ziwilneje komory stupi.

Wo pschißahanju ꝥo praji, so dyrbja ꝥo ꝥwědzy hakle po pscheßłyschenju pschißahacź, so ꝥu po najlěpschim wjedźenju cźistu wěrnosć rjekli, so njejßu ničžo samjelcźeli a ničžo pschistajili.

Wjernje rěčnikow ꝥo w powołanskej a revisiskej instanzy wo tsi dźeßatki powyscha.

Wo finanzach němskeho khěžorstwa

je bayerski minister s Pfaff w finanznym wubjerku kraleſtwoweje komory rosprawu podał. Njedostatk w khěžorstwowej kaßy lětßa něhdźe 300 milijonow hriwnow wucźini. K jeho wurunanju budźa niz jenoż samožicźi, ale tež delnje ludowe worschty pschinoschecź dyrbjecź. Hdy dyrbjał khěžorstwowy ꝥejm dalsche indirektne dawki pschiswolicź, by ꝥnadź w někajkej formje direktny samoženjowy dawk namjetował. Tež herbstwowy dawk dyrbjał wjazy wunjesćź a ꝥo teho dla powyschicź. Wo palenzowym monopolu njeje ꝥo hischcże ničžo wěste postajiło. Hač dotal ꝥu ꝥo s nim jenoż wubjerki swjaskoweje rady saběrale.

Rěčny paragraf towarstwoweho sakonja ꝥo wotpokasał.

Komißija khěžorstwoweho ꝥejma, kotraž nowy towarstwowy sakoń wuradźuje, je § 7 sačißła. Po tymle paragrafje měła ꝥo pschichodnje w sjawnych shromadźisnach jenoż němska rěcź trjebacź.

Domjaze dźěło

ma ꝥo nětko runje kaž fabriske dźěło se sakonjowymi paragrafami srjadowacź. Knjeżerstwo je na to ꝥo počahowaze nacźisti sa pschidawk k pschemyßłowemu sakonjej khěžorstwowemu ꝥejmej pschedpołożiło. Tutón je póndźelu wo tym jednał. Sozialdemokratojo bychu najradscho kóžde domjaze industrialne dźěło sakasali. To by pschedaloko schło. Jenoż snjewužiwanje domjazeho dźěła dyrbjało ꝥo počežicź.

Wone budże ßo teho dla runje kaž dźěło w fabrikach ſ pſchemyßłownymi inſpektorami dohladowacź, a ſo by ßo doma pſchetunjo njedźěłało, ßo ſliczbowanſke knižki ſawjedu. To budże ßo ſaßo wulka cźrjóda nowych ſaſtojnikow poſtajicź dyrbjecź.

Hobrſke wojowanje w němſkim twarſtwje

ßo najſterje 1. haprleje ſapocznje. Jeli ſo organiſowani twarſzy dźěłacźerjo mſdowy tarif twarſkich miſchtrow njepſchipóſnaju, tucźi něhdże 300,000 dźěłacźerjow ſ dźěła wuſamknu. Wſchě druhe ſ twarſtwom ſwißowaze powołanja budża pod tym ßobu cźerpicź dyrbjecź.

Nowowólby do cźěſkeho krajneho ßejma.

Wſchi wólbach do cźěſkeho krajneho ßejma je ßo 92 Cźechow a 65 Němzow wuſwolilo. Mjes Cźechami je ratarſka ſtrona najßylniſcha; wona ſ 42 ſapóßłanzow wobſteji. Młodocźechojo ßu ßo w 35 wokrjeßach ſdźerźeli.

Sjěſd ßłowjanſkich ludow

ßo ſe ßłowjanſkoſmyßlenych Rußow pſchihotuje. S wopředka namjetej, ſaſtupjerjow wſchitkich ßłowjanſkich ludow na jedyn ſjěſd ſwołacź, Polazy ſadźěwki cźinjachu. Nětko pak ßu pólſzy ſapóßłanzy awſtriſkeje khěžorſtwoweje rady woſjewili, ſo ßo pſchi ſjěſdźe wobdźěla. Pſchecźe Polakow, ſo by ſjěſd był politiſzy njeſtroniſki, ßo dopjelni; pſchetož tak je wón myßleny był. Jenož dźěl ruſkich ſapóßłanzow ſ Galiziſkeje nochze wo ßłowjanſkim ſjěſdźe niczo wjedźecź, ſa to pak jón ſapóßłanzy ruſko-narodneje ſtrony wopytaju. Hdźe ßo ßłowjanſki ſjěſd wotměje, to ßo hiſchcźe njeje rosßudźiło. Jedyn ſamožity Cźech je pjecza nahladnu ſumu pjenjes na to dał, ſo by ßo ßłowjanſki ſjěſd do Prahi ſwołał.

Nowy ſakoń ſa automobile w Franzowſkej.

Też w Franzowſkej ßu automobilniży wjele ſchkody a njeſboža naczinili, a ßu ßwoje wopory bjes pomozy na dróſy lezo woſtajili. Tajka bjeßßwědomitoſcź budże ßo pſchichodnje w Franzowſkej woßebje khoſtacź. Kóždy automobilnik, kotryž ſe ßwojim woſom ſtejo njewoſtanje, hdyž je něchtó pſches njón do ſchkody pſchiſchoł, ßo ſ jaſtwom wot 6 dnjow hacź do 2 měßazow a pódla teho ſe 16 hacź 2000 frankami pjenjes khoſta. Pódla teho ßo wón hiſchcźe ſa pſcheſtupjenja a pſcheńdźenja khoſta, kotreź ſ tym ſwißuja.

Franzowſojo w Marokoſkej

ßu ſańdźeny tydźeń ſměrom w Caſablanzy woſtali. Hakle hdyž k nim něhdże 5000 muži poßylnjenja dóńdże, chzedźa ſ nowa pſchecźiwo ſběžkarjam wucźahnycź. Mjes tym Franzowſojo Caſablanku a wokolnoſcź wobtwjerdźeja a wot Caſablanki 40 kilometrow dołhu żeleſnizu do Ber Reſchida twarja. Wona 1,200,000 frankow płacźi a dyrbi k woženju wojakow a munizije ßłužicź. Dotal dyrbjeſche ßo roſkaſowaŕ franzowſkeho wójſka, general d' Amade, po kóždym wójnſkim wucźahu ſa dwaj abo tſi dny do Caſablanki wrócźicź, ſo by wucźerpane mużſtwo ſ nowa ſ zyrobu ſaſtarał.

Wotprawjenje revolnzionarow w Ruſkej.

Pſched dwěmaj njedźelomaj bě ßo poliziji poradźiło, cźrjódu revoluzionarow něktore hodźiny do teho cźaßa ſaßłapicź, w kotrymž chzychu wulkowjeńcha Nikolaja Nikolajewicza, a juſtizneho miniſtra ſ bombami moricź. S dobom dyrbjeſche ßo mjes ßobuſtawy dumy jena bomba cźißnycź. Ssydom hłownych winikow ßu pſched tydźenjom w Peterburgu na ſchibjenzy wotprawili. Jedyn ſ nich wudawaſche, ſo je italſki poddan a ſo Calvino rěka. Italſke knježeŕſtwo bě teho dla ruſke knježeŕſtwo napominało, ſo ßo njeby Calvino wobwěßnył. Ruſka polizija pak bórſy wußłědźi, ſo Calvino njeje italſki poddan, ale ſo ſ prawym mjenom Lobedinzew rěka a ſo je ßo w Odeßy narodźił. Hdyž je w Romje hwěſdaŕſtwo ſtudował, je wón na něſajke waſchnje legitimaziſki paß tamniſcheho profeßora Calvina do ruki doſtał.

Nowa żeleſniza ſe Sſerbije k adriatiſkemu morju.

S wutwarjenjom boßniſkeje żeleſnizy do Mazedonſkeje by Awſtriſka wſchě balkanſke kraje niz jenoż w hoſpodaŕſkim, ale też w politiſkim naſtupanju wot ßebje wotwißne ſcźiniła. Duż je ſroſymicź, ſo wſchě te ſtaty, kotreż ßu pſchecźiwnizy awſtriſkeho nadknjejſtwa na Balkanje, pytaju ſeßylnjenju awſtriſkeje mozy ſadźěwacź. K temu dyrbi pſchede wſchěm żeleſniza ßłužicź, kotruž chze Sſerbija ſ Dunaja podlu boßniſkeje mjeſy k adriatiſkemu morju twaricź. Romunſkej, Sſerbiji, Bołharſkej a Cźornej Horje by ßo ſ tym droha wotewrika, po kotrejž mohłe ßwój ſkót, żito a druhe wupkody do wjecźorneje Europy wotbycź. Nětkole ßu tele kraje na dobru wolu Awſtriſkeje pokaſane, a hdyž ta jich wupkodam ßwoje mjeſy ſawrje, dyrbja je doma wobkhowacź. Hdy by żeleſniza ſe Sſerbije pſches Staru Sſerbiju k adriatiſkemu morju natwarjena była, bychu balkanſke ſtaty ſ ruki Awſtriſkeje wumożene byłe. Duż ſtaty, kotrychž intereßy ſ roſſchěrjenjom mozy Awſtriſkeje na Balkanje ſchkoduja, twar ßerbſko-adriatiſkeje żeleſnizy po móżnoſcźi podpjeraju. Ruſka, Italika, Jendźelſka a Franzowſka na ſultana cźiſchcźa, ſo by, kaž je hižo do twara awſtriſkeje żeleſnizy ſwolił, też twarej ßerbſkeje żeleſnizy njewobarał. W Belgradże je ßo hižo towaŕſtwo franzowſkich pjenjeżnikow ſa twar żeleſnizy ſałożiło. Towaŕſtwo twarſke khóſty ſ 150 milijonami frankow woblicza, mjes tym ſo ßerbſke knježeŕſtwo měni, ſo by 80 milijonow doßahało. Pódla Ruſkeje ßo Italika wo twar ßerbſkeje żeleſnizy najbóle ſajimuje, wot kotrejež wocźakuje, ſo budże ßo ſ njej italſke wikowanje ſpěchowacź.

Jendźelſki kral mjes anarchiſtami.

Jendźelſki kral Eduard je ßo roſßudźił, lětża ſchpaniſke pſchimórſke město Barcelonu wopytacź. Londonſzy a Madridſzy dworjenjo ßu kraloweho roſßudźenja dla w njemałej ſtaroſcźi. Barcelona je dźě wuwołana jako ßrjedźiſchcźo anarchiſtow a roſbuchnjenjow bombow, anarchiſtiſke nadpady ßu tam na dnjowym rjedźe. Kral je pſchecźiwo woli ßwojeje ßwójby, miniſtrow a pſchecźelow ßwój pucźowanſki plan ſeſtajał. Wón je na wotradźenja prajił, jo chze pokaſacź, ſo ßo anarchiſtow njeboji. Dworjenjo pak jeho roſßudźenje lohkomyßlne mjenuja. Konſerwatiwni w Barcelonje pſchiprawy k ſchkitanju krala cźinja. S tutym wotpohladom je ßo woßebita garda ſtworika a polizija a żandarmerija ßo w měſcźe wo 800 muži poßylni. Njedźiwajzy teho ßo w Londonje najhórſcheho boja, woßebje dokelž nadpad na portugalſku kralowſku ßwójbu też ſchpaniſkich anarchiſtow k nowym njeſkutkam wabi.

Krwawne njeměry w Irlandſkej.

W Irlandſkej ſkoro wſchě kubła něktorym jendźelſkim ſemjanam ßłuſcheja. Cźi je irlandſkim buram pſchenajeja. Loni njeßu ßo żně poradźiłe, a burjo njemóża wotnajenſki pjenjes ſapłacźicź. Semjenjo jich teho dla ſ kubłow honja, tola burjo ßo tak lohko wuhnacź njedadża. Woni ßu wſchě pucźe ſaracźili a moſty roſtſěleli. Sańdźeny tydźeń je ßo pola Bellinaghery mjes poliziju a burami krwawnje wojowało. Tam jedyn kubleŕ ſ pomozu 200 poliziſtow ſpyta, njepłacźazych najeńkow ſe ſtatokow wotehnacź. Żyłe wobydleŕſtwo ßo ſběża a ßo ſe ſaßakkoſcźu ſpjecźowaſche. Dóńdże k wótremu wojowanju, w kotrymž ßo na woběmaj ſtronomaj mnoſy ludźo ſranichu. Poliziſtojo dyrbjachu ſtóncźnje zofacź.

Njeporadźeny nadpad na perſiſkeho ſchaha.

Po ſpożcźenju konſtituzije je ßo ſa Perſiſku cźaż politiſkich njeměrow ſapocźał. Perſiſki lud njeje hiſchcźe ſrały ſa konſtituziju; měſto ſo by ßo měr a porjad ſ njej w kraju poßylnił, je wona ſ pſchicźinu była, ſo je ßo prjedawſchi njeporjad hiſchcźe pohórſchił. Schah, kotryž bě hiſchcźe pſched krótkim cźaßom njewobmjeſowany ßamoknjeżeŕ, ſ parlamentom wójnu wjedźe. Dokelž ßebi wón nochze knježeŕſke prawo ſ rukow wudrěcź dacź, jemu radikalni ſa żiwjenjom ſteja. Sańdźeny pjatk ßu pſchecźiwo njemu w Teheranje mordaŕſki nadpad ſpytali. Hdyž ſchah popołdnju w 3 hodźinach po měſcźe jědźeſche, ßo na jenej wuſkej dróſy ſ tſěchi jeneje thěże dwě bombje cźißnyſchtej. Prěnja bomba w powětſje roſbuchny, druha pſched ſchahowym automobilom na ſemju padnywſchi tſjoch pſchedjěcharjow mori a automobiloweho wjednika a 20 druhich woßobow ſrani. Schah pak w automobilu njeßedźeſche, ale we woſu, kotryž kruch ſady njeho jědźeſche. Schah hnydom ſ woſa ſtupi a ßo do bliżſcheho doma poda. Něktore mjeńſchiny poſdźiſcho ßo wón ſ pſchewodom ſtražnikow do ßwojeho hroda wrócźi a do njeho njeſranjeny dóńdże. Nadpadnikam bě ßo w powſchitkownym ſaſtróżenju poradźiło, wupjerchnycź. Něktore dny poſdźiſcho je pak ßo ſchlachcźiło, jich ſaßłapicź. Woni běchu na ßwjate měſtno, wopomnjenju Abdula Azima poßwjecźene, cźekli, kotreż je wjele ſtow lět dołho ſ njeſranliwym wukhowom pſcheſcźěhanych ſłóſtnikow było. Njedźiwajzy teho ßu jich tam ſajeli. Muhamedanſzy měſchniży a derwiſchojo pſchecźiwo tomu proteſtowachu a ßo pſchecźiwo ſranjenju wukhowanſkeho prawa pſchecźiwjachu, tola podarmo. Sa ſchaha móże pak ſranjenje ſtarych prawow a měſchnikow, kotrychž ma lud ſa ßwjatych, jara woßudne ſcźěhwki měcź. Schah pak drje měni, ſo njemóże wjazy hacź żiwjenje ſhubicź a teho dla wſcho na hraczki ſtaja.

Wójnske łódźstwo sjednoczenych statow połnóżneje Ameriki,

kotrež nětkole do San Francisko jědże, se 26 łódźow wobsteji. S nich je 16 bitwiskich łódźow, kotrychž twar je 224 milijonow hriwnow płaćił. S pschewodźazych łódźow stej dwě transportske a dwě wuhlowej łódźi. Sbytk s torpedowych čołmow wobsteji. W Madleninym saliwje (w połodnischim Mexiku), do kotrehož łódźstwo 14. měrza pschipkuwa, žo jemu bischće wjetscha liczba mjeńschich wójnskich łódźow a někotre bitwiske łódże pschisamknu, kotrež žu hacž dotal pschi Philippinskich kupach a na druhich městnach čicheho morja žłužbu činike.

Anarchistojo w sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki

posticzenu hospodliwosć po žwojim waschnju snjewužiwaju. Kaž w starym, chzedźa woni też w nowym žwěcze wschón porjad powróćicz. W Chicagu žu póndźelu spytali, tamnischeho najwyschscheho polizajskeho sastojnika Jurja Schippya skónzowacz. Jedyn rusko-židowski cźeknjenz, Lazarus Haverbruch, bě postajeny, mordarstwo wuwjesć. Wón wudawasche, so dyrbi Schippyej w jeho domje ważny list wotedacz. Hdyž Schippy k Haverbruchej stupi, jeho tón dwójzy s kalaczom do ramjenja kło. Na sakschiczenje sranjeneho jeho žyn Hendrich a pohoncz Foby pschiběžeschtaj, tola zusy dwójzy do njeju s revolvra tšěli. Młody Schippy bu straschnje, pohoncz lohko sranjeny. Wschě žwoje tši wopory tak wotbywschi, chzysche Haverbruch cźeknyć. Polizajski sastojnik pak pjecź króć s revolvrom sa nim tšěli a nadpadnika s kóždej kulku trjechi.

Tutón anarchistiski njeskutk je Amerikanskich njelubje s jich měra stschažk. Pódla teho też w New-Yorku anarchistojo hrosu rosschěrjeja. Tamnischi katholski arzybiskop Farley a kardinal Gibbons staj žo s listom warnowałoj, so žu anarchistojo wobsamkli, jeju moricz. Też na New-Yorkskej bursy žu žo anarchistow dla do njeměra dali. Zusy wopytarjo žo k njej wjazy njepschipuschczeja, dokelž žu anarchistojo hrosyli, so někotrych pjenježnikow skónzuja. Liczba polizistow je žo we wokolnosczi bursy podwojika. Polizajskeho komižara, kotryž naprawy pschecźiwo anarchistam wodźi, žu tucźi satraschicz spytali, jemu se žmjercźu hrožo. Knježerstwo je žo s tutym njehańbicźiwym wustupanjom anarchistow rossžudźiło, pschecźiwo nim se wschej rasnosczu sakrocźicz. Něhdże 300 anarchistow žu hižo sajeli a do jastwa žadźili. Wschitzy drusy anarchistojo žo s kraja wupokasaju.

Spytowanje.

Najwjetschi cźaž běsche, Burak dyrbjesche do města wotpucźowacz. Hacž do poslednjeje mjeńschiny bě žo komdźił, a to mějesche žwoju pschicźinu: jemu bě tola straschna wěz, dom a dwór na wjazy dnjow žamaj wostajicz. Wěso žwojim cźeladnym žmědźischce wěricz, cźi žebi ženje s niczim pscheschli njeběchu. Ale s teho cźaža, so bě jemu žona wumrjeła, bě njemérny a strachocźiwy bycź poczał. Wjele žo wo njewěstosczi w kraju, wo nutskamanjach w žužodnych wžach powjedasche. Hdy bychu paduschi też pola njeho spytali! — Najwjetschi dźěl jeho samóženja drje we wěstych papjerach w měsce leżesche, ale pjenjesy, kotrychž bě na poslednich skótnych wikach nabył, běchu hischće tam w pižnym blidze.

Delka bě Hanž brunaka do knježskeho wosyczka sapschahnył, kotryž mějesche jeho k bliżschemu żelesniczнemu sastanischczu dowjesć: njedocźakliwy s kschudom praskasche.

Ale bur pschezo hischće njemérny po spanskej komorje tam a žem khodźesche. Pjenjesy w pižnym blidze jemu měra njedachu. Hdy bychu žo paduschi nutskamali, bychu tu najprjedy pytali. Ale schto chzysche cźinicz? Ssobu bracz, to njebě mjenje straschne, mózachu je jemu rubicz abo — mózesche je shubicz. Njejabzy pschińdże jemu myślicźka. Wón wotewri kaschczik, wucźeże něschto sawalene, a to pod pižne blido, kotrež na niskich nózkach stejesche, žuny. Tam bě to tak wotcźižnjene najwěsczischo skhowane, tam to nichtó pytacz njebudże.

Zyle czmowe bě pod tutej starej nadobu, a jeno, hdy by žo cźłowjek na podłohu lehnył, budźische to wušlědźicz mohł.

Nasch Handrij Burak žo schibale poždmèwasche, so bě jemu tak mudra myślicźka pschischła, a nětkole směrowany na napominanje žwojeho wotrocźka poždłuchasche.

Cźeladni wschitzy delka pod durjemi stejachu, hdyž knjes wotjě. Ssužodźiz Jakub, kotryž też na sastanischczo chzysche, wós nawjedowasche, so by jón wjecźor wróczo pschiwjesł.

„Lěpje by było, hdy by knjes žam hischće junu kwaž měł, hacž so na zusy kwaž jědże“, Hana Běrakez, skótna dźowka, měnjesche.

„To dźě je jeho žotra, kiž ma kwaž“, Hilža Komarikez wotmolwi, kotraž hospodarstwo wjedźesche, „to knjes tola doma wostacz njemózesche.“

„To pak je też wudowa, kotraž žebi druheho muża bjerje; myślu žebi, so mohł nasch bur też tak sczinicz.“

Hanž na dźowku tak s boka pohlada. „Myślisch drje žebi žamo, so by žo žama knjesej tak prawje hodźała?“

„Jeho pjenjesy wschak bychu žo jej lubiłe“, Michał Domowskez, starschi cźeladnik, žo žmějo rjekny.

Hanž sdychnjenje potłóczi. „Ja wschak bych wjedźał, schto cźinicz, hdy bych knjes był.“

Hana žebi ruzy pod pažu seprě a žo jemu žmějesche. „Wěso młódschi by mi lubschi był, ale khuduschkeho cźłowjeka njerodźu.“

Wotrocźkej krej do hłowy stupi. Schto jemu pomhasche, so mějesche pyschnu rjanu holzu lubo! Wón chzysche na to hórke wotmolwjenje dacz, tola druhi hłóž žo do teho měschesche: „Pjenjesy hischće nikoho sbožowneho sczinike njejžu, a najwjetsche bohatstwo — kaž knjes farał praji — je sprawnosć.“

Hródźna dźowka žo se sazpěwanjom žmějesche. To bě na hłupu holzu, tu Hilžu, zyle motane. Wona tuteje cźicheje, poniżneje holzy, kotraž bě zyły dźeń w domje bjes wustacźa sprózna a dźěława, pschenjechacz njemózesche. A so bě jej Hanž prjedy dobry był, to jej s zyła sabycź njemózesche. Kak jeno mohł cźłowjek tuteho hubjeneho stworjenja, kotrehož jene ramjo bě wysche dyžli druhe, a kotrež ani schikowaneho woblicza njemějesche, lubo měcź! Nó, s teho cźaža, so bě wona na to kubło pschecźahnyła, bě žo te wěso pscheměniło.

Wobaj wotrocźkaj žo jenož hischće wo nju prózowaschtaj, a to běsche, schtož wona chzysche. Na wudacże žebi ani s jenym, ani s druhim njemyślesche, a najsprawnische bě, so žebi se žanym njestasy. Tak mějesche najwjetschi wužitk, pschetož hižo cźasto běschtaj žebi se žwojeje žnadneje mdy wottorhowałoj, so byschtaj jej bant abo žeklu na njedźeliku pychu kupiłoj. Njedawno bě jej Hanž žamo pjerschczeń s rjanym selenym kamjenjom darił, na kotryž žo jej njemało bycź sdasche. Wona s cźerwjenowłožatej hłowu do sady cźižny a wótrje snapschecźiwi: „Myślu žebi, so my wschitzy mjenje cźestni njejžmy hacž ty!“ —

„Duž žo prózujicze, so jo też wostanjecze, a so waž sły duch do spytowanja njesawjedźe“, Hilža po žwojim zunim waschnju wotmolwi a na žwoje dźěło woteńdże. Wona chzysche knjesoweho wotžalenja wužicz, so by dom dokładnje wucźischcziła. Sparna stwa, kotruž knjes jeno njerad cźeladnym pschewostajesche, dyrbjesche hižo dawno rjedźena bycz. Tam chzysche sapoczecz.

„To by prawa hosposa na knježi dwór była, Hilža, njesda žo wam też tak?“ hródźna dźowka žmějesche, „wožebnje cźinicz dźě móże kaž semjanka.“

Wotrocźzy žo wótsje žmějachu, tak so mózesche wužměschena to horkach we wyschschim posthodze žłyschecz. Wot Hanža jej to slě cźinjesche. Najlépje bě: dźěłacz a sabywacz. — Wona žo poklaknywschi podłohu mycź poczа.

Pod nadobu bě žo njerjada a pawcźinow naždyało; wona wsa khoschczo, so by to wotmjetła. Pod pižnym blidom do twjerdeho pschedmjeta storczi; wona jón wucźeże a pschepyta. To schcźerczesche a klinczesche ... ow, to běchu pjenjesy! Wustrózana łónczko sažo do sady storczi, a dale sa tym njehladasche. Kak jeno běchu tam pjenjesy pschischłe? Bě dha je knjes skhował, — abo njewjedźesche ani wón žam niczo wo nich? Tuta potajna wěz pocza ju tłóczicz. Jej běsche, jako by winowata była, so wo tym wjedźesche. Hacž do wjecźora to wutra. Potom, hdyž žo k jědźi sa kulowate blido w cźeladniskej stwě seżydachu, dyrbjesche žebi wutrobu wolóżicz. Lěpje tola bě, so to wschitzy wjedźachu, so to njepowołany namakał njeby. Duž wupowjeda, schto bě namakała. Khwilu wschitzy mjelczachu; kóždy skradźu na druheho hladasche.

„Pjenjesy, kotrež cźłowjek namaka, njetrjeba wotedacz“, Michał měnjesche, „to paduchstwo njeje.“

„Phi! hańbuj žo“, Hilža roshorjena rjekny, „schtož žebi dobyli njejžmy, to też nasche njeje.“

„Hdy by cźłowjek jeno wjedźał, kak žu te pjenjesy tam pschischłe?“ Hanž naspomni.

„Sawěsce je to njebocźicźka tam skhowała, so by jich knjes njenamakał“, Hana sawoła.

„Bur sawěsce niczo wo tym njewě“, doda Michał.

„Hdy by to było“, Hanž pocza, wotmjelkny pak sažo, hdyž

Hilža khutnje a khostajo na njeho pohlada. Ale pschi ßebi to do kónza domyßli: Hdy by to byko, by ßebi cžlowjek to ßměk bjes stracha wsacź. Hdyž ßo cžlowjekej wosmje, wo cžimž wón nicžo njewě, wón s teho też schkody nima. „Kelko dha je?“ ßo wótsje woprascha.

„Ow, to je wulki pjenjes, — hischcže ženje telko pjenjes hromadže widžała njeißym, sawěscže něschto stow hriwnow.“

Wotrocžay wocži a ert schěroko wotwjerachu. Wěstoscź, so mějachu pokład, kotryž jeno sběhnycź trjebachu, takle bliško, wulkotnje na nich skutkowasche. Khudych ludźi dźěcźi, kotrež běchu wot makoscže ßwoju ßnadnu saßkužbu pola zusych ludźi pytali, kaž woni wschitzy, njeběchu hischcže ženje telko pjenjes ßwojich mjenowali. „W naschej komorje nichtó pjenjes njenamaka“, Michał sdychowasche.

„Hdy bychmy jeno też my tajkile pakcźik měli!“ Hanß doda. A mjelczo ßebi myßlesche, kak rjenje by to byko, ßebi nowu njedźelsku drastu a cžopkej rukajzy kupicź, a rjany kkobuk, w kotrymž mohł bliżichu njedźelu na kermuschi knjesa hracź. A Hana też njedyrbjała bjes wužitka woteńcź. Ta by najrjeńsche a najlěpsche dostała, schtož by ßo namakacź hodźało. Potom jemu jeho khudoby wjazy wumjetowacź njeby mohła, a wón mohł ju po wschěch prawidłach k žentwje namołwjecź.

Też Michałej podobne wězy na myßle lěsechu. Njerěczo a njespokojni wschitzy stanychu. Nikomu ßo niczo wjazy dźěłacź nochzysche. Ssamo Hilža ßo do ßwojeje komory wotkłaczi, jej na płakanje dźěsche; wona ßama njewjedźesche, cžeho dla; ale njewujaßnjomnu tyschnoscź jeje wutroba sawjerasche. Hakle w modlitwje saßo měr a pokoj namaka.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Pakoscźenje.) Na tudomnych ßwinjazych wikach ßu sańdźenu njedźelu ratarjej Schröterej s Wósborka korb s dwěmaj proßatomaj kradnyli. — Wěsty Wießely s Budestez bě tele dny ßwoje jěsdne koło na khwilu na swonkownej lawsce haßy stejo wostajił. Hdyž ßo wón k njemu wrócźi, bě ßo koło sgubiło. Paducha njeißu hischcže wußlědźili.

— Kaž je ßo hižo psched dlějschim cžaßom wosjewiło, ßu někotsi wobydlerjo pschi žitnych wikach pschecźiwo wobsamknjenemu twarej museja pschi žitnych wikach pola wokrießneho hejtmanstwa s wuspěchom protestowali, so wokrießne heitmanstwo njeje twar dowoliło. Měschcźanska rada njeje ßo pschecźiwo rosßudej wokrießneho hejtmana pola wyschscheho sarjadniskeho ßuda powołała. Duž ßo musej nießmě pschi žitnych wikach twaricź. Wo nowym twarskim městnje njeje ßo hischcže niczo wobsamkło.

— Měschcźanske sastupjerstwo je wobsamkło, pschekupski wuwucźenski kursus sa młode holzy w Budyschinje pschiprawicź. Město njesměje kursusa dla wjele wudawkow, dokelž ßo dwě tsecźinje khóstow wot knjeżerstwa a tsecźa tsecźina se schulskim pjenjesom sarunaja. — Sa tudomne měschcźanske kupjele ßo registrěrowanska kaßa sa 1400 hriwnow kupi. Tale suma ßo s pjenjes wosmje, kotrež ma prjedawschi kupanski mischtr Otto wróczo płacźicź.

— Žitne płacźisny ßu pschestałe spadowacź. W Barlinje je ßo płacźisna sa tunu pscheńzy wo 11 hriwnow powyschiła, wjetschi je hischcže rosdźěl w Jendźelskej był, tam je płacźisna sa tunu pscheńzy wot 145 hriwnow na 157 hr. stupiła. Hacź płacźisny dale do wyßoka póńdu, njehodźi ßo rjez. S Argentinskeje je pjecźa hischcže wulki pschiwos žita wocźakacź. Rożka je ßo jenož wo 2 hacź 3 hriwny po tunje powyschiła.

Powjescže wo nasymskich ßywach w Ruskej, Romunskej a Sserbiji ßu hacź dotal spokojaze. W Turkowskej ßu ßo powjescže tak polěpschiłe, so je knjeżerstwo sakas žitoweho wuwoženja a spuschczenje žitneho zła wróczo wsako.

— (Wo hnojenju.) Na cžežkej hlinowej a tonowej roli ßo njeporucza, kainit a chilisti salpeter nałożecź, dokelž tejle ßeli semju twjerdu, njepschepuschczatu a skoratu cžinitej. Jeju njedobre skutkowanje hodźi ßo jenož s cžasczischim kalkowanjom pomjeńschicź, tola niz do zyła wotstronicź. Duž dyrbi ßo na tajkej cžežkej roli jenož schwablokißały ammoniak a kalijowy hnój s 38 prozentami kalija nałożicź.

— Naßywanje dźeczela do nasymskeho žita ma wschelake lěpschiny pornjo naßywanju do nalětnjeho žita. Pschede wschěm dźeczelowe ßymjo w semi doßahazu włóżnoscź k skhadźenju namaka a ßo s hižo roswitym žitom psched ßuchotu wobarnuje. Dale ßo nasymske žito tak sahe poßycze, so dźeczel hischcže njeje tak roswity, so by wußuschenju žita sadźewał, schtož ßo pschi nalětnim žicze druhdy stawa. Dźeczelowe ßymjo ma ßo hižo po możnoscźi w měrzu naßycź, sawlóczenje njeje trěbne. Jenož na ßylnje nawißowatych polach njeje radźicź, dźeczel sahe naßywacź, dokelž móża wjetsche deschcže ßymjo wotpławicź.

— Pschichodnym běrnam wulki strach hrosy. Lopjena kružaza khoroscź je ßo poßledni cžaß jara rosschěrika a ßo psches zyku Němsku wupschestrěła. S pschicžinu khoroscže je hribik, pschekotryž pak hischcže sniczazy ßrědk njesnaja. Duž ßo boja, so schkódny hrib lětża wjetschi dźěl běrnow sniczi. Do prědka ßu hižo wobliczili, so móże schkoda 100 milijonow hriwnow wucźinicź.

— Wo schěscźlětnym na pruhu ßadźenju běrnow je profeßor Dr. Steglich w Draždźanach sajimawu rosprawu podał. Wón je schěscź lět sa ßobu druźiny Up to date, Leo, Saxonia, Record, Koppe Wollup, Magnum bonum a Bruce ßadźał. Jako mało hódne běchu ßo po někotrych lětach druźiny Conje, Heine a Miquel wuwostajicź dyrbjałe, na kotrychž město s wuspěchom Carola, Bismark a Abdul Hamid stupichu. Po wunoschku w pscherěsku je Up to date najwjazy wunjeßka. Druhe druźiny po ßwojim wunoschku w tymle rjedże scźěhuja: Leo, Abdul Hamid, Bismark, Carola, Saxonia, Record, Koppe Wollup, Magnum bonum a Bruce. Najlěpje s nich druźina Bismark ßkodźesche. Druhe druźiny po ßkodźe w ßlědowazym rjedże scźěhuja: Saxonia, Carola, Up to date, Record, Koppe Wollup, Magnum bonum, Bruce, Abdul Hamid, Leo. Schtož pospyty w lěcźe 1907 nastupa, ßo wupokasa, so bě njedźiwajzy khódneho a włóżneho lěcźa pod wliwom pschihódneho nasymskeho wjedra wunoschk na spytowanskich polach pschi wschěch druźinach s wuwsacźom Bruce wjetschi dyżli 1906, też běchu běrny poměrnje strowe.

— We Łużizy bě ßo wutoru w nozy khětry ßněh naschoł. S wjele wjetschimi hromadami pak je ßo ßněh w durinkskim (thüringskim) lěßu nawalał. Wysche leżaze wßy ßo wote wscheho wobkhada wotsamknychu. W Steinheidu a w Limbachu ßu dyrbjeli khěże jenotliwje se ßněha wurycź. Też w Jendźelskej je ßo tak wulki ßněh naschoł, so na něktorych żelesnizach njemóża cžahi jěsdźicź. Něktore cžahi ßu w ßněsy tcžazy wostałe.

W Schumawje we wjecžornych cžěskich horach ßu dźeßacź dnjow ßněhowe mjecźele sakhadźałe. W pscherěsku ßněh w lěßu dwaj metraj a wonka na polach tsi metry wyßoko leži. W Oberlichtbuchetu je schulski dom w ßněsy sahrjebany a do ßněha wurnte skhody k khěżnym durjam dele wjedu. Schěscź metrow wyßoki rěbl na schulskim turnowanischczu jenož hischcže s kónczkom s hobrikeje ßněhoweje ßepje won tczi. Płoty a wyßoke murje ßu ßo w ßněsy sgubiłe. Wobkhad je wschón pschetorhnjeny. Też w cžěskich rudnych horach wulke ßněhi leża.

Se **Židowa.** Tudomneho 36-lětneho dźěłacźerja Gabberta ßu w jenym hoscźenzu w Biskopizach sajeli. Gabbert bě tele dny k jenemu měschcźanskemu twarskemu mischtrej pschischoł a ßo pola njeho jako žiwnoscźer Kral se Schönbrunna pschedstajił a wudawał, so chze jemu ßwoju hródź pschetwaricź dacź. Sso wotßalimschi ßo wón sa khwilu k twarskemu mischtrej wrócźi, prajizy, so jeho bratr s bližšim cžahom do Draždźan pojědże a so k temu nusnje 50 hr. trjeba. Dokelž Gabbert telko pjenjes pschi ßebi njemějesche, wón twarskeho mischtra proschesche, so by jemu 50 hriwnow pożcźił, kotrež chzysche wón jemu wutoru wrócźicź. Twarski mischtr ßo najprjedy komdźesche, tola ßo napoßled narěcźecź da, 15 hriwnow pożcźicź. Hdyž pak bě měnliwy Kral woteschoł, twarski mischtr dwělowasche, hacź je zusy wěrnoscź rěcźał a wón ßo teho dla sa nim w Schönbrunnje s telefonom wobhoni. Pschi tym wón shoni, so tam s zyła žadyn Kral njebydli. Poliziji, kotrejž ßo hnydom powjescź da, ßo poradźi, wobschudźerja bórsy po tym w Biskopizach saßkapicź.

S **Korsymja.** W tudomnej Friesez fabriży je schtwórtk jedyn dźěłacźer s Bayerskeje do njesboża pschischoł. Kremplowaza maschina je jemu s jeneje ruki tsi porsty wottorhnyła.

S **Klulscha.** Ssrjedu rano krótko do 2 hodźin je s kólnje tudomneho kublerja Jana Wicźasa woheń wudyrił. Płomjenja ßo też na domske wupschestrěchu a wobej twarjeni do procha a popjeła pschewobrocźichu. Woheń je ßo najskerje se słóstniskej ruku sałożił. Pódla wießneje ßykawy bě jenož hischcže Maleschanska k haschenju pschijěła.

S **pola.** Kaž hižo tydźenja pißachmy, budźe jutsje, njedźelu 8. měrza, wjecźor w **6** hodźinach we Weberez hoscźenzu w Njeßwacźidle swjaskowa shromadźisna Raiffeisenskich nalutowarnjow. Też tajzy, kotsiž ßobustawy žaneje tajkeje nalutowarnje njeißu, maja pschistup darmo. Sa wopytarjow s Budyschskich stron njech je pschispomnjene, so drje ßo wschěbny żelesniski cžah sa domojjěsbu wužicź

njehodźi, kiž hižo w 7 hodźinach ſ Njeßwačidła wotjědże. Sa to pojědże pak w 10. hodźinje „dźiwadłowy cłah“ ſ Wósborka pſches Radwoŕ do Budyſchina. Tamni wopytowarjo móża potajkim dobru hodźinu pěſchi do Radworja hicź abo ſ kołom jěcź a tam ßo $^{3}/_{4}10$ na żeleſnizu ßydnycź. Nimo teho je też wieczor měßaczk.

S **Bukowza** pola Hornjeho Wujeſda. Pjatk, 28. februara, wieczor něhdże $^{1}/_{2}10$ hodźin tudy woheń wudyri. Spali ßo ſtare njewobydlene domſke, kotreż k Weliz kubku ßkuſcha. Schkoda njeje jara wulka.

S **Dubina** pola Draždźan. Njedźelu 16. februara je ßo tu dotalny pomozny duchowny, knjes Khorla Rěſbark ſ Budyſchinka, jako druhi diakon ſapokaſak.

S **Delnich Prußow.** Tu je ßo pjatk tydźenja kruwaŕnja dźěłacźerja Hennersdorfa wotpalika. Hennersdorfez 6 lětny ßyn je ſe ſchwabliczkami hrajkajo woheń ſaparak. Ssußodźo krumu a jene cźelo wohnjej wutorhnychu a domſke a kólnju płomjenjam wobróchu.

S **Běleje Wody.** Żałoßne njeſboże je ßo tu njedźelu rano $^{1}/_{4}4$ hodźin ſtako. Pſchi ranźěrowanju tworowych wołow 27lětny dźěłacźeŕ Hamſchko w tym wokomiku, hdyż chżyſche dwaj wołaj ſwjaſacź, mjes ſtorkacźow pſchińdże. Jemu ßo wutrobno ſatłóczi, tak ſo wón na ſnutskowne wukrwawjenje wumrje. Snjeſbożeny bě pilny, ſprózniwy cźlowjek.

— (Powodźenje w Delnjej Łužizy.) Wulkemu njepſchewidźomnemu morju ßo nětkole błóta runaju. Woda je tam nětkole tak wyßoko ſtupiła, kaž ſa wjele lět niz wjazy. Zyłe błóta ßu jeniczka ßwětlina, ſ kotrejż wßy a měſta jako kupy won tcźa. Duż móża tam nětkole jenoż hiſchcźe po cźołmach wobkhadźecź. Nikke cźołmy njetrjebaju ßo wjazy kanalow dźeržecź, ale prěki a pódła po łukach a po polach jěſdźa, na kotrychž woda nimale metr wyßoko ſteji. Duż budźe ßo rola hakle jara poſdźe dźěłacź móz. Spodźiwny napohlad powodźena krajina ſe ſtrony Shorjelſkeje żeleſnizy poſkicźa, kotraż ſacźiſchcź cźini, kaž ſo by do jěſora twarjena była.

Přilopk.

* (Rubjeżny nadpad w Barlinje.) W Barlinje je na Bülowſkej dróſy wěſty Gunkel 31lětneho pohoncźa Böttchera, kotryż pola pſchekupża Reinecka ßłuži, nadpadnył. Jeho k ſemi poraſywſchi je jemu wón kożanu toſchu ſe 761 hriwnami rubił. Rubjeżniſtwo je ßo ſtako, hdyż Böttcher w dworje ßwojeju konjow wupſchahowaſche. Gunkel ßo jeho wopraſcha, hacź w tej khěži jedyn mlokaŕnik bydli. Hdyż pohoncź wotmołwiwſchi dale wotgratowaſche, jeho Gunkel wot ſady pſches hłowu dyri, ſo pohłuſcheny na ſemju padźe. Nadpadnjeny móżeſche drje hiſchcźe wo pomoz ſawołacź, tola njemóżeſche nadpadnikej ſadźěwacź, ſo jemu tón toſchu ſ pjenjeſami wutorhny a cźekny. Hdyż pſchekupzowy pomoznik do dwora pſchińdże, ſo by ßebi wot pohoncża pjenjeſy pſchepodacź dał, jeho wón bjes wědomnja na ſemi leżazeho wohlada. Dokelż mějachu ſa to, ſo je rubjeżnik cźłowjek, kotryż wobkhad w Reineckej wikowaŕni ſnaje, mějeſche błědźenje ſa rubjeżnikom bórſy wuſpěch. Polizija bě na jeho ſaßłapjenje 500 hriwnow myta wuſtajiła.

* (Hejtman ſ Göben ßo ſkónzował.) Mordaŕ majora ſe Schönebecka w Allenſteinje, hejtman ſ Göben, je w arreſcźe w Allenſteinje ßwojemu żiwjenju kónz cźiniŕ. Pſched nětkotrymi dnjemi běchu jeho ſ Kortauſkeje błudniży do Allenſteina wrócźo dowjeſli. Lěkarjo běchu jeho ſa doſpołnje duchownje ſtroweho ſpóſnali. Wón mějeſche ßo teho dla pſched ßudom mordaŕſtwa dla ſamołwicź. Pónd̆żelu bě wón popołdnju po ſwuczenym waſchnju wobjed doſtał. Hdyż wothladaŕ $^{3}/_{4}5$ hodźin po jědźne ßudobje do arreſtoweje zelle pſchińdże, wón hejtmana ſ Göbena we wulkej łuži krwě leżazeho namaka. Hejtman bě ßebi tupy jědźny nóż na ßudobju natocził. Na kromje łoża ßedźo ßebi wón krk pſcherěſny. Też hdy budźichu ßo ßamomordaŕſtwa prjedy dohladali, njebudźiſche móżno było, ßamomordarjej żiwjenje ſdźeržecź. — W ſawoſtajenymaj liſtomaj ßo wón roſkaty mordaŕſtwa wuſnawa a praji, ſo je pſchi njeſkutku doſpołnje pod wliwom Schönebeckoweje żony był. S tutej bě lubkował, wo cźimż pak njebě jejny muż niczo ſhonił. Hodownicźku bě w domje majora ſe Schönebecka bjeżada. Też hejtman ſ Göben bě na nju pſcheproſcheny. S tutym ßo wón na druhi dźeń hodow na hońtwu ſkaſa. Rano pak majora w ſpanſkej ſtwje połnje ſwoblekaneho do cźoła tſěleneho morweho nadeńdźechu. Mordarja niczo njepſcheradźi. Hakle jedyn liſt, kotryż bě Schönebeckowa żona hejtmanej ſ Göbenej wotpóßłała, a kotryż ßo popadny, wojeŕſku wyſchnoſcź na ßlěd ſa mordarjom dowjedże. 28. dezembra ſ Göbena w jeho wobydlenju ſajachu, dokelż ßo na njeho hrěſchachu, ſo je mordaŕſtwo ſkucźił. Pod cźiſchcźom wobcźeżażych dopokaſmow ßo wón jako mordaŕ wuſna. Hodźinu poſdźiſcho ſe Schönebeckowu, kotraż po ßmjercźi ßwojeho muża wot ßwojich dźěcźi dźělena w hoſcźenzu bydleſche, ſajachu, dokelż bě pjecża ſ Göbena k mordaŕſtwu nadpjeraka. W pſchepytowanſkim jaſtwje ſe Schönebeckowa ſnamjenja khoromyßlnoſcże pokaſowaſche. Ju teho dla do błudniży dowjeſechu, to ßame ßo też ſ hejtmanom ſ Göbenom ſta. Tola mjes tym ſo ſe Schönebeckowu ſa duchakhoru ſpóſnachu, njemóżachu na hejtmanje ſ Göbenje żaneho ſnamjenja khoromyßlnoſcże namakacź. — Hejtman ſ Göben je ßo 1870 w Hannoverje narodźił. Wón najprjódy jako kadett do wójnſkeho łódźſtwa ſaſtupi. Dla hubjenje ſahojeneho ſhibadkoweho wobſchkodźenja dyrbjeſche wón ßkużbu we łódźſtwje wopuſchcźicź. Poſdźiſcho wón do artilleriſkeho regimenta w Hannoverje ſaſtupi a bu 1891 offizěr. 1899 wón jako wyſchſchi leutnant na wotpocźink dźěſche. Lěto poſdźiſcho wón w połodniſchej Afriży na ſtronje Burow pſchecźiwo Jendźelcźanam wojowaſche. Wón bu wjazy krócź ſranjeny a bu pod generalom Khryſtianom de Wetom ſa komandanta pomjenowany. Wot ßwojich ranow wotkhoriwſchi, ßo wón do Němſkeje wrócźi a ſ nowa do wójſka ſaſtupi. Wón bu k wulkemu generalnemu ſtabej do Barlina komandowany a nětkotre wojeŕſke ſpiße wuda. Loni w meji bu wón ſa hejtmana pomjenowany a ßo do Allenſteina pſcheßadźi, hdźež ßo bórſy ſ młodej żonu majora ſe Schönebecka ſeſna. Tole ſnajomſtwo bu jemu woßudne.

* (Straſchne wudrěcźe.) W Bogenhauſenje pola Mnichowa jedyn fabrikſki wobßedźeŕ liſt doſta, w kotrymż jeho napominachu, ſo dyrbi 100000 hriwnow na wěſte měſtno położicź, hewak jeneho ſ jeho ßynow ſkónzuja. W druhim liſcźe ßo jemu pſchipowjedźi, ſo budźa po ßmjercźi prěnjeho ßyna milijon hriwnow płacźicź dyrbjecź, a ſo budźe, jeli ſo ßo temu ſapowjedźi, jeho druhi ßyn morjeny. Woprawdźe też dwaj zuſaj hólzaj do jeho ßynow, hdyż ſe ſchule domoj dźěſchtaj, ſalpetrowu kißalinu kłußnyſchtaj. Kaž ßo poſdźiſcho naſhoni, bě jedyn zuſy muż nětkotrych hólzow, jimaj ßłódkoſcźe dawajo a pjenjeſy lubjo, namołwjał, ſo bychu hólzomaj fabrikſkeho wobßedźerja „ßelenu wodu“ do woblicża kłußkoj. Njeſnaty muż njeje hiſchcźe wußłědźeny. — Podobne wudrěcźe je ßo też w Barlinje pſchecźiwo jenemu tamnjchemu bohatemu pſchekupzej ſpytało. Jeho napominachu, ſo dyrbi 150000 hriwnow pſchipomniku Richarda Wegnera położicź, jeli ſo je jemu jeho żiwjenje lube. Wudrěwaŕ też w mjenowanej hodźinje na tamne měſtno pſchińdże, tola poliziji wupjerchny, kotraż drje bě pſchemało pſchihotow cźiniła.

* (Dźěcźi mordaŕka.) Dźěłacźerka Lenzowa ſ Bonſta, kotraż nětkole w Barlinje bydli, je ßo wuſnała, ſo je w lěcźe 1904 ßwojeju hólzow Alberta a Khorlu, ſ kotrejuż je młódſchi hakle nětkotre njedźele ſtary był, ſadajiła. Jejny muż bě ju wopuſchcźił a wona bě ſ tym do wulkeje nuſy pſchiſchła. Pſched krótkim je wona do wumóżeŕſkeje armeje ſaſtupiła, nětko jej ßwědomnje wjazy měra njewoſtaja; wona ßo dyrbi ßwojeho njeſkutka wuſnacź. Dokelż ßo żona idaſche duchownje ſtrowa bycź, ßu ju ſajeli a pſched pſchepytowanſkeho ßudnika pſchiwjedli.

* Dokelż bě ßwój prozeß ſhubił, cźěßła Groß pſched ßudniſtwom w Gotha ßwojeho prozeßoweho pſchecźiwnika, barbjerja Seyferta, ſakło.

* (Se ſtróżelemi rěcź ſhubika.) Njewſchědny podawk je ßo w Lockſtadtu ſtał. Popołdnju pola jeneho pſchekupza kuchińſke wokno ſ kamjenjom wubichu. W kuchinje pſchebywaza ßkużobna holza ßo ſ tym tak wuſtróża, ſo hnydom rěcź ſhubi, kotraż ßo jej hacź dotal njeje ſaßo wrócźiła. Holzu ßu do Altonaſkeje hojeŕnje dowjeſli.

* (Dźiwadło ßo wotpaliło.) W Meiningenje je ßo tamniſche wjeŕchowſke dźiwadło do cźiſta wotpaliło. $^{1}/_{2}2$ hodźin bě ßo w nim na pruhu hrało a $^{1}/_{4}4$ ßo hižo w dźiwadle paleſche. Woheń je pjecża pſchi parnym tepjenju w pinzy wuſchoł.

* (170 dźěcźi ßo ſpaliło a ßo ſatłócziło.) W Northcollinwoodu pola Clevelanda w ſjednoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki ſ pſchetepjenjom jenych khachlow woheń w jenej ſchuli wudyri, hdyż ßo dźěcźi runje na domojpucź hotowachu. Ssapate płomjenja wohladawſchi wone ßmjercź wuſtróżane k wukhodej cźerjachu, kotryż bě ſ lěßyzatymi żeleſnymi wrotami ſawrjeny. Tu ßo wone tak twjerdźe ſacźiſchcźachu, ſo ßo njemóżachu wjazy wrócźicź. Wuczeŕka Wilerez chżyſche ßo ſ pjaſcźomaj k wrotam pſchedobycź, tola wona ßo pſched wrotami ſamjecźe. Jenoż něktrym ßo poradźi ſ woknom won wulkowacź. Włoßy a draſta druhich dźěcźi ßo bórſy ſ płomjenjom palachu. Woheń bě ßo mjes tym na ſkhód tſecźeho poſkhoda roſſcheŕił a pucź wſchitkim ſalehny, kotſiż hiſchcźe tam pſche-

bywachu. Dokelž rèble wohnjoweje woborу hacž do tšeczeho poſkhoda njedoßahachu, bè jim njemóžno, ßo wukhowacź. Nèkotre dźèczi ſ woknom na drohu dele ſkoczichu, hdyž rosražene ležo wostachu. Druhe na ſkhodže w płomjenjach ßmjercź namakachu. Mako bè hiſchcże żiwych, hdyž ſ wulkim rèblom ſ Clevelanda pſchijèdźechu, ſ kotrejž pomozu ßo dźèczi ßmjertnemu ſtrachej wukhowachu. To móżeſche ßo hiſchcże runje ſtacź, prjedy hacž ßo wjelb pod ſkhodom wrjeſkotajo ſaßypny a wjele dźèczi pod ßobu pohrjeba. Potom ßo hróſbny podawk ſta. Płomjenja praſkotachu, murje ßo powalachu, kſchiczazy ſtarſchi podarmo pytachu, ßo do płomjenjow dobycź, ſo bychu ßwoje dźèczi wukhowali, a móżachu ßo jenoż ſ mozu wotdźerżecź. S 300 dźèczi je jenoż mako njeſranjenych żałoßnemu njeſbożu wucźekło. Wſcho hromadże je ßo 5 wucźerkow a 105 dźèczi wukhowało. Wone ßu ßo wſchè do khorownje dowjeſle, morwi mjes tym nakhwilnje w jenej żeleſniſkej kólni leża. Hacž dotal je ßo 146 dźèczi ſ roſpadankow ſwucźahało. Załoſcźazy ſtarſchi hromady cźèłow, na dróſy leżazych, pſcherywaju. Kelko woßobow je ſ wohnjowym njeſbożom żiwjenje ſhubiło, njeje hiſchcże wèſte. Wjazy dyžli połowza dźèczi je nèmſka.

Pſchi hróſbnym wohnjowym njeſbożu ßo wucźeŕ Upton ſ njepſchirunliwym rjekowſtwom wuſnamjenjeſche. W ſchulſkej ſtwje, ſe żahłymi płomjenjemi napjelnjenej, wón pſchi dźèczoch woſta a 18 dźèczi ſ woknom won cźißny, kotrež ßo delka popadnychu. Woheń ßo tež jeho draſty popadny, tola pſchezo ſaßo wón ßo palo a ſ kurom ſcźornjeny, druhdy ſ dźèſcźom hižom bjes wèdomnja, k woknu khwataſche, hacž wón, hdyž wón ſaßo jene dźèczo pſchimny, jenoż jeho ruku ſdźerża a ſ hroſu ßo ſ womoru wobja. K ßwojej dźowcźiczazy pak ßo wón njebè mohł pſchedobycź a dyrbjeſche widźecź, kak ßo wona ſpali. Haſcherjo poſdźiſcho Uptona ſe ßmjertnymi wopalenymi ranami nadeńdźechu.

* (60000 hriwnow ßo kradnyło.) Na dwórniſchcźu w Kólnje ßu jenemu ſ Gießena, mjes tym ſo bè wón na wokomik ſ kupeja wuſtupił, kożanu toſchu ſe 60000 hriwnami papjerjanych pjenjes kradnyli. Sa paduchom nimaju hiſchcże żaneho źlèda.

* (Roſſchèrjenja ſproſtnjenje tyła.) W Solingſkej krajinje ßo ſproſtnjenje tyła pſchezo dale roſſchèrja. We woßamocźenej barazy tamniſcheje hojerńje hižo ſchtyri dźèczi leża. Wutoru je jedyn tocźerſki wucźobnik, ßrjedu jedyn krawz na ſproſtnjenje tyła ſkhorił. Hacž dotal ßu tſi noßoby na ſtroſchnu khoroſcź wumrjełe. — Mjes wojakami Budyſkeho regimenta njeje ſońdźeny tydźeń ſproſtnjenje tyła d ſchich woporow żadało.

* (Schèßnacźe lètny mordaŕ.) Pſched tſjomi njedźelemi w jenej khèżi w Charlottenburgu pola Barlina malu holcźku Elſu Miehlkeż ßmjercź ſranjenu namakachu. Bórſy po tym wona wumrje. Jako jejneho mordarja ßu nètkole 16 lètneho ſkładnoſtneho dźèłacźerja Kurka Killera wußlèdźili. Wón je chżył dźèczo wumozowacź, a dokelž je wo pomoz wołała, je jo wón ſakkł.

* (Schtyrzeczi hórnikow ßo moriło.) Saßo je ßo w Mexiku cźèżke njeſbože w podkopkach ſtało. W Roſitaſkich podkopkach ßu ßo ſle powètry ſapaliłe a rosbuchłe. Hacž dotal je ßo 40 cźèłow namakało. 200 hórnikow je hiſchcże w podkopkach ſawrjenych. Dokelž płuny wukhowanje jara poczeżuja, boja ßo, ſo wjele hórnikow wumrje, prjedy hacž budża jich móz wukhowacź, jeli ſo ßu hiſchcże żiwi.

* Wjazy dyžli ſa milijon hriwnow falſchowanych tyßazhriwnowſkich bankowkow je nèhduſchi cźiſchcźeŕ Grünenthal, kotryž bè w khèżorſtwowej cźiſchcźerni w Barlinje poſtajeny, wudał. Hacž do lèta 1906 bè khèżorſtwowa banka ſa 740,000 hriwnow Grünenthaliſkich falſchowanych bankowkow ſ wobkhada wſała, a loni je wona ſ nowa ſa 344,000 tajkich falſchowanych bankowkow nadeſchła. Grünenthal je bankowki, hacž do ſchtempla a cźißkoweho nacźiſchcźa ſhotowjene, ſ khèżorſtwoweho ſkłada kradnył a je doma ſe ſchtemplemi a cźißkami, ſ khèżorſtwoweje cźiſchcźerńje wſatymi, poſchtemplował a cźißkował. S pſchipadom ßo w lèczе 1898 jeho wobichudźenſtwo wotkry. Pſchi pſchepytanju ßebi wón żiwjenje wſa. Falſchowanki ßu jara cźèżko ſpóſnacź. Khèżorſtwowa banka je jich wjele njeſpóſnatych jako woprawne ſamèníła a ſpalíła.

* (Ssmjercź pod lokomotivu.) Na żeleſnizy pola Hirſchberga w Schleſyſkej ſtaj ßo póndźelu dopołdnja dwaj dźèłacźerjej w ßnèhowym mjecźelu pſchejèłoj a ßo morikoj.

* (Cźèſka zentralna kucheń.) W Liberzu ßu nowu zentralnu kucheń wotżebje ſa ſaſtojnikow, poſtajenych a pſchemyßlnikow wotewrili. Wona dyrbi hoſpoſam dźèło połóżicź, tak ſo njebudża ßłużobnych holzow wjazy trjebacź. Wobjed, ſ poliwki, pjecźenje a warjenja wobſtejazy a ſa dwè woßobje doßahazy, 54 np. płacźi. S pomozu tak mjenowanych thermometrow ßo wobjed, kotryž ßo do domu ſcźele, wjele hodźin dołho cźopły dźerżi.

* (Dwaj ßmjertnaj wußudaj.) W prozeßu pſchecźiwo rubjeżnikam, kotſiž w Franzowſkej wokolnoſcź mèſta Langone traſchachu, je ßo ßobotu wußud woſſewik. Dweju wobſkorżeneju k ßmjercźi, jenu żonu k khoſtanſkemu dźèłu na cźaß żiwjenja a jeneho wobſkorżeneho k khoſtanſkemu dźèłu na 15 lèt ſaßudźichu.

* (Wotwalenje prochoweje lawiny.) Ssobotu wjecźor je ßo w Göppenſteinje w Schwajzarſkej ſ powètrowym cźiſchcźom mózneje lawiny (padazeje ßepje) ßnèhoweho procha hoſcźenz twarſkeho towaŕſtwa, tunel pſches Lötſchowu horu twarjazeho, wottorhnył. S woßobow, w hoſcźenzu pſchitomnych, je ßo 13 morilo, mjes nimi jedyn lèkaŕ a dwaj inżenieuraj.

* (Kradnjeny khèżorowy dar.) Pſched khoſtanſkej komoru w Hildesheimje dźèłacźerja Lehmanna ſ Goßlara winowachu, ſo je ſ dwèmaj druhimaj dźèłacźerjomaj kanonu, w nèmſko-franzowſkej wójnje dobytu, a wot khèżora Generalej ſ Heldenej darjenu, kradnył. Poſdźiſcho bè żandarm kanonowu roku w ſchoßejowym kanalu wyſche mèſta Langelsheima ſkhowanu namakał. Tule khowanku bè Lehmann w hoſpodże w Goßlarje nèkotrym hantwjerſkim pſcheradźił. Najtra jich wón na mèſtno ßame dowjedże a jich napominaſche, ſo bychu jemu pomhali, kanonowu roku na kruchi rosbicź a jednotliwe kruchi pſchekupowarjam pſchedacź. Hantwjerſzy pak wèz poliziji k wjedźenju dachu, ſo bychu ßebi 50 hriwnow ſaßkużili, kotrež bèchu ßo na wrócźopſchinjeßenje kanony ßlubiłe. Lehmanna k jaſtwu na dwè lècze a k ſhubjenju cźeßnych prawow na pjecź lèt ſaßudźichu.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 18lètny cźeladnik J. A. Hanſk ſ Laſa bè loni, hdyž na knjeżim dworje w Jèlzy ßłużeſche, pjecża palerjej Hartwigej klepanſku nakowu, ſtrożnikej Wjenkej rukajzy a cźeladnikej Ziegenbalgej kſchud kradnył. Njedźimajzy jeho prècźa mèjachu jeho ſa winowateho a jeho k jaſtwu na 1 mèßaz ſaßudźichu.

⨯ Poßlednju domkhowanku we Lahowje bèchu w tamniſchej Nowakez korcźmje reje. Hólzy ſ Lahowa a Sarècźa ßo na rejach ſ holzami ſe ßußodnych wßow ſwadźichu. Pjekarſki pomoznik Edmund Hendrich Ritter ſ Lahowa, kotryž nètkole pola wojakow ßłuži, cźeladnika Rodźinku ſ Delnjeho Hunjowa ſ wotmachom na hłowu dyri, cźißny jeho po ſkhodże dele a jeho ſ nożom do praweho liza kló. Potom Hendrich Ritter hromadże ſ cźèßlu Juliußom Mazom Krecźmarom a hoſpodarſkim pomożnikom Pawołom Hendrichom Krecźmarom cźeladnika Mètaſcha ſ Delnjeho Hunjowa nabi. Sſłużobnu dżowku Rychtarjez, kotraž bè chżyła ſwadnikow ſmèrowacź, Hendrich Ritter woſpjet do woblicża a na hłowu dyri a ju wjazy krócź wo murju cźißny. Pſchi ſwadże bè jedyn ſ hłownych bicźkow pohoncź Richard Guſtav Ritter ſ Lahowa. Wón Rodźinku a Mètaſcha ſ nożom do khribjeta kló. Lahowſzy Delnjohunjowſkich tež na domojpucźu na pokoj njewoſtajichu, ale jich woſpjet nadpadnychu. Hendricha Rittera k jaſtwu na 8 mèßazow, Guſtava Rittera na 4 mèßazy, Pawoła Krecźmara na 2 mèßazaj a Maza Krecźmara na 1 mèßaz ſaßudźichu.

⨯ Pſchi ſkładnoſcźi pſchicźehnjenja Huſcźanſkeju młodeju hrabinſkeju mandźelſkeju ßo w Mjedźojſſim hoſcźenzu darmotne piwo da. Nèkotremużkuli, kotryž bè pſches mèru pił, piwo do hłowy ſtupi. Horze hłowcźki ßo ſwadźichu a puki ßamo padachu. 17lètny hacž dotal njekhoſtany ſkakaŕ Robert Pawoł Fröda ſ Mjedźojſſa blidaŕſkeho miſchtra Hornoffa ſe ſacźinjenym nożom wobliczo pod wócźkom a cźoło krwawe ſbi. Lawniſki ßud bè Frödu teho dla k jaſtwu na jedyn mèßaz ſaßudźił. Jeho powołanje pſchecźiwo wußudej njemèjeſche żaneho wuſpècha.

⨯ Pſchedawarja konſumſkeho towaŕſtwa, Sticha, w Hajnizach bè lawniſki ßud ſtraſchneho cźèlneho ſranjenja dla k jaſtwu na jedyn mèßaz ſaßudźił. Stich ßo pſchecźiwo wußudej powoła. Pſchi druhim pſchepytanju njemèjachu ßudnizy jeho winu ſa jaßnje dopokaſanu a jeho teho dla wuwinowachu.

⨯ Hižo 7 krócź khoſtany dźèłacźeŕ W. R. Ulbricht ßo lètża w januarje na Zużecźanſkim ryczerńkuble jako cźeladnik podtykowaſche. Dokelž wón legitimazijſkich papjerow njemèjeſche, jeho do ßłużby njewſachu, wón pak ßmèdźiſche bliżſchu nóż tam pſchenozowacź. Wón ßo ſa to ſ tym podżakowa, ſo cźeladnikej Jurkej jèſdne koło kradny, kotrež w Lejnje pſcheda. Nèkotre dny poſdźiſcho wón jenemu cźeladnikej jedyn dybſacźny cźaßnik wuwjedże, kotryž wón w Semizach pſcheda. Wobſkorżenemu, kotrehož ßu hakle 11. januara woſpjetneho paduſchſtwa dla k jaſtwu na 8 mèßazow ſaßudźili, k tutemu khoſtanju hiſchcże jaſtwo na 1 lèto 2 mèßazaj pſchidachu.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wilach 1 **telefon czißło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w czwizach a bleschach.

Proschu ßebi placzisnowy sapiß zadacz.

Žerdžowa awkzija.

Wutoru 17. měrza t. l. popołdnju wot **3** hodžin maja ßo w **dwórnischczowej restawraziji w Delnjej Wjasońzy** scžěhowaze krute žerdže a tycze, na **Pózkowskim** revěrje w 21., 32. a 34. wotdžělenju składzene, jako

něhdže 7000	schmrěkowych tyczow,	2—7 cm tołstych,	
= 900	= krutych žerdžow,	8—9 =	=
= 1480	= = =	10—12 =	=
= 225	= = =	13—14 =	=

Žerdže ßu k puczam seßuwane a pschihódnje k wotwoženju leža.

Huscžanske hajnistwo, 3. měrza 1908.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija

na Pßowjansko-Hermanczanskim revěrje.

Wutoru 10. měrza ma ßo scžěhowaze palne drjewo sjawnje na pscheßadžowanje pschedawacz:

30 rm khójnowych kuluchow 30 loßow walczíny	pschi Pßowjansko-Rakeczanskim puczu,
77 hakosowych hromadow pschi starym hacže,	
24 rm schczěpow 35 = kuluchow 40 = wólschowych a brěsowych kuluchow 58 = khójnowych pjeńkow 135 twjerdych a mjehkich dołhich hromadow	pola Hermanez.

Sapoczatk dopołdnja w 10 hodžinach pschi Nowo-Pßowjanskej lěßnej korczmje.

W Hermanezach, 3. měrza 1908. **Pfefferkorn.**

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 10. měrza 1908 dopołdnja 1/2 10 hodžin ma ßo tam pschi Mjetlczan hacže atd. něhdže

19 krutych hromadow,
354 khójnowych dołhich hromadw,
4 rm schczěpow,
64 = kuluchow,
8 = repuchow

ßa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz. Sapoczatk pschi Huczinje pola Łupjansko-Khaßowskim puczu.

Minakalske hajnistwo, 3. měrza 1908. **Mauke.**

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim tachantskim hajnskim revěrje** ma ßo **pónđželu 9. měrza 1908 dopołdnja wot 9 hodžin** něhdže 200 mjehkich krutych žerdžow, 10—15 cm delka tołstych,
100 rm mjehkich palnych klumpachow a repuchow,
50 khójnowych dołhich hromadow a
500 rm twjerdeje mjehkeje walczíny,

sestajenych w drjewischczu 12. wotdžělenja pola Sderje, 11. a 14. wotdžělenja pola Brěmjenja a we wurubach 16. a 17. wotdžělenja pola Czelchowa na pscheßadžowanje pschedawacz.

Shromadžisna w drjewischczu 12. wotdžělenja pola Rösigera w Sderi.

Tachantske hajnske sarjadnistwo w Sderi.

Drjewowa awkzija

na Kupjanskim revěrje.

Pónđželu 9. měrza 1908 ma ßo scžěhowaze drjewo ßa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz:

60 rm khójnowych palnych schczěpow,
10 = brěsowych a 350 rm khójnowych kuluchow,
50 khójnowych dołhich hromadow.

Shromadžisna: Dopołdnja 1/2 9 hodžin w Komorowskim hoscženzu a w 9 hodžinach pschi holanskim kuczným hacže.

Hajnske sarjadnistwo w Kupoj.

Drjewowa awkzija.

W **Jitkowskim hajnskim revěrje** ma ßo **pónđželu 9. měrza** t. l. dopołdnja wot **9 hodžin** w drjewischczu pschi Trupinjansko-Konjeczanskej drósy

97 rm. khójnowych schczěpow, I. a II. klaßy,
12 = = klumpachow,
109 = = pjeńkow a
55 hromadow khójnoweje walczíny

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadžowanje pschedawacz.

W Rakezach, 5. měrza 1908. **Hajnske sarjadnistwo.**

Pscheßadžowanje walczíny.

Wschu walczinu s pjeńkami w **kutach,** w sahonje czißło 9, něhdže 150 jutrow, budu **ßrjedu 11. měrza** ßa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz.

Sapoczatk dopołdnja w 10 hodžinach pschi Budyskej drósy tam.

W Daschkach pola Sslepeho, 2. měrza 1908.

Jurij Schubert, rěsakowy wobßedžeŕ.

Mi ßu husto moji skasowarjo wosjewili, so je ßo powjedanje rosnjeßło, so ßym ßwoje

kryjerstwo schifrowych tšěchow

wotedał. Najskerje ßu ßebi to moji konkurrentojo wumyßlili, duž warnuju, tajke powjedanje dale rosschěrjecz.

Wosjewjam s tutym, so ßym kryjerstwo schifrowych tšěchow bjes wobmjesowanja wjedł a so jo pschichodnje tež dale wjedu.

S dobom ßo tym, kotsiž twarja, k wuwjedženju **schifroweho krycza** poruczam. Mi je mózno, dokelž ßym schifer pschihódnje nakupił, najtuńsche placzisny wobliczecz.

S poczescžowanjom

August Schumann,

mischtr schifroweho krycza

w Budyschinje na Tšelanskej drósy 6.

Wosjewjenje!

Stawisna

czerpjenja a pschekraßnjenja

nascheho Knjesa a Sbóžnika

Jesom Khrysta

po ßwjatych 4 scženikach.

Sharmonisowana rosprawa

w 35 spěwach

— po staroklassiskej měrje.

Podał

M. Urban, farar em.,

w Budyschinje,

— 108 stron (XII + 96) w 8°.

Placzisna 70 np. —

je (kaž w Ssmolerjez klamach a pola poskiczerja ßameho też) pola kk. duchownych dostacz.*

* Lubi Sserbja, wsmicze, czitajcze a rosschěriejcze knihu — ßebi a druhim k duchownemu natwarjenju a ze hnow nju! — —n.

Bjezbolne rutowanje.

Zuse suby,

plomby se slota, sležbra a emaille.

Bjezbolne rutowanje.

Eugen Wienecke,

amerikanski subjazy lěkař

18 na Hoschiz haßy 18.

Rěčne hodziny wot 8—6, njedzelu wot 9—3 hodzin.

Tunje płaczisny.

Dowolam sebi najpodwolnischo k wjedzenju dacz, so sym w **Budyschinje** na

Bismarckskej drósy czißło 15

po 1 skhodze

privatnu kliniku sa khorych na woczi

pschiprawił.

W **Budyschinje**, w měrzu 1908.

Dr. Eichert,

woczny lěkař.

Ssym so w Budyschinje

na hornczerskej haßy 20

jako

praktiski lěkař a lasenk

saßydlił.

Rěczne hodziny:

wschědne dny: 8—9 a 1—½3 hodzin,

njedzelu: 8—10 hodzin dopołdnja.

Ernst Pfuhl,

Rěczu tez serbski. approb. lěkař.

Do Rakez! Kedźbu!

Poruczam swój wulki sklad **wobucza** wscheje druziny sa **mużskich, żónske a dźěczi, s najtolscheje howjaseje koże,** kaz tez **najwoßebnische czrije** (box-kalf), teho runja wulki sklad **schkórnjow do dźěła.**

☛ **Sa konfirmandow woßebje tunje płaczisny.**

Hermann Zawnik, schewski mischtr **w Rakezach.**

Towarstwo Serbskich Burow.

Poboczne towarstwa, kotrez dotal hischcze njejzu pschinoschk do hłowneje pokładnizy na lěto 1907 wotwjedli, njech to hacz do poßlednjeho tehole měßaza czinja.

Hłowne pschedßydstwo.

Serbske blido

kóżdu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Wjetschu dźělbu
mużazych a żonjazych

jěsdnych kołow,

kotrez su kaz nowe, ma tunjo na pschedań **Schibak**
na Mużakowskej drósy 4.

Liebsch,
ßudniski aktuar sw. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi serbski.
— Telefon czißło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoszow.

3000 mk. je na wjeßnu leżomnosć na 1. hypotheku wupożczicz. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Dejna kruwa

ßylua czehnita a **dwě jałojzy** mecklenburgskeje raßy, jena ¾lětna a druha 1¼lětna, su hnydom na pschedań w Manjowje czißko 9 pola Delnjeho Wujesda.

Jara płaczisny hódno na pschedań:

8lětna

ßrěnjowulka czorna kobła

w zyhelnczi w **Tßjoch Hwězdach** pola Budyschina.

Khěża.

W **Sderi** je maßiwna khěża czißło 6 hnydom na pschedań.

Khěża

czißko 31 w Porschizach je na pschedań. Wscho dalsche je shonicz czißko 42 tam.

Wobydlenje

je k 1. haprleji na pschenajecze w Kamjenej czo. 8 pola Měrkowa.

Kuchańki, stwinske a ßłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby do tudomnych a Draždźanskich stron, kaz tez hólzow a holzy, kotrez jutry schulu wukhodźa, pyta pschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecza theatra.

Dźěłaczerska ßwójba

s dobrymi wopißmami so s wulkej msdu blisko Budyschina pyta. Sso samolwicz p. restawratěra **Lebelta** pschi żitnych wikach.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń **15. měrca** pop. w 5 hodźinach **posedźenje.** Knjez sejmski zapósłanc Zoba z Čornjowa je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźělenje wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Wjele ßłużobnych a kuchińskich holzow, dżowkow, wotroczkow, dźěłaczerskich ßwójbow, wolazych do dobreje ßłużby pyta

A. Holtschowa
na Tšelanskej drósy 12.

Strowa, dospołnje spuschczomna a k dźělu swólniwa

ßłużobna holza

so nětko abo posdźischo do wjetscheho hospodarstwa s 3 wożobami pyta. S wopißmami a po możnoszi tez s fotografiju so samolwicz pola schulskeje radźiczelki Grüllichoweje w Draždźanach N., Marienallee 5 I.

Sslużobnu holzu,

pilnu a czistu, k 1. haprleji abo posdźischo pyta **Bertha Märckelowa** w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 6 w klobukarni.

Holzu,

kotraż jutry schulu wukhodźi, do lohkeje ßłużby pyta

H. Khěžor, rjemjenjerski mischtr pschi żitnych wikach.

Porjadnu **ßłużobnu holzu** k 1. haprleji do dobreje ßłużby pyta mandźelska profesora Kleea w Budyschinje na dwórnischczowej drósy 6.

Wuczobnik so pyta.

Sa swoju pschedawarnju żelesnych a krótkich tworow k jutram ßyna sprawneju starscheju s pschihódnymi wumenjenjemi sa wuczobnika pytam.

Pawoł Walther
pschi żitnych wikach.

Sa derje sawjedźenych wjeßnych wotebjerarjow so sreczniwy, solidny, jednory muż, kotremuż wo městno na czaß żiwjenja dże, jako puczowar na prowisiju pyta. Jenoż tajzy, kotsiż móża dobre wopißma pschedpołożicz, chzyli so samolwicz.

A. Pittner
pschedawarnja tuka, wolija a mydła w Budyschinje na Lessingskej drósy 5.

Pjatk 13., sobotu 14. a njedźelu 15. měrza budu w Rakezach w „howtwjerskim dworje" k rěczam.

Swud. **Hanischowa,**
s ruki czitarka.

(K temu czißku pschiłoha.)

Prěnja pschiłoha k čžišku 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. měrza 1908.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skotnych wikach.

2. měrza 1908.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa / Rěsna waha	
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—42	76—78
awstriske	42—44	78—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—39	71—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	30—34	65—70
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	25—29	58—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	33—36	65—68
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	29—32	59—64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—28	54—58
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	50—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—38	67—70
3. žnadnje pizowane	30—34	60—66
Čzelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	48—50	77—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	72—76
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—43	68—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišćenjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	43—45	57—59
2. mjaßne	41—42	55—56
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroby	38—40	52—54

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowoz w Budyšinje:	W Budyšinje. 29. februara 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 5. měrza 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . běła	—	—	—	—	10	18	10	50
" . . . žołta	10	—	10	15	9	80	10	10
" nowa	—	—	—	—				
Rožka . . .	9	37	9	55	9	40	9	60
" nowa	—	—	—	—				
Ječmjeń . . .	8	90	9	10	8	—	9	—
Wows . . .	8	—	8	15	7	30	7	80
Hróch . . .	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka . . .	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły . . .	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka . .	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny . . .	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	70	2	90	2	50	2	70
Pšeńczna muka 50 " . . .	12	75	19	50	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 " . . .	12	50	16	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	40	3	80	3	10	3	50
Ssłoma . . 100 " . . .	4	84	5	—	3	50	5	—
Proßata 840 schtuk, schtuka . .	10	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby . . .	—	—	6	50	6	20	6	50
Rjane wotruby . . 50 kilogr. .	—	—	6	75	6	70	7	20
Pšeńczny gris . . .	—	—	7	25	—	—	—	—
Rjany gris . . .	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšenza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenza (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 25 np., rožka wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. — np., ječmjeń wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyšinje płaczeše: kórz pšenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 17 hr. — np. hač 17 hr. 25 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 99 np. hač 15 hr. 28 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz ječmjenja po 140 puntach 12 hr. 46 np. hač 12 hr. 74 np.

Wiejne płaczišny w Kamjenzu.

5. měrza 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 9 hr. 50 np. hač 9 hr. 80 np., pšenza wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 30 np., ječmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 14 hr. 50 np. hróch 12 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np. słoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 6. měrza: Pomročene a mile.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedźelu Invocavit rano w 7 hodźinach farar Răda němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. serbske předowanje. Zyrkwiny khor spěwa: „Wostań žiwerny hač do žmjercze" wot H. Engela. — Ssrjedu popołdnju w 5 hodźinach budże serbska póstna nutrnosć w Kelnje, schtwórtk popołdnju $\frac{1}{2}$6 hodźin w Brěsowje.

Křćenl:

W **Michałskej zyrkwi**: Rudolf Wylem, Juliusa Wylema Böhmera, kowarja w Dobruschi, ž. — Pawoł Gerhard Willy, Ernsta Jana Bohuwěra Rausendorfa, khěžerja a dźěłaćerja w Hrubjelčzicach, ž. — Bjedrich Alfred, njemandź. ž. na Zidowje. — Marianna Frida, Alfreda Arthura Golbsa, pjekarskeho mischtra na Zidowje, dź. — Rosa Margareta, Khorle Hermanna Wuhlerja, formarja we Wurizach, dź. — Marja Hana, Bjedricha Mara Hambscha, kamjenjećischćerja na Zidowje, dź. — Klara Gertrud, Gustava Adolfa Freunda, dźěłaćerja na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Ernst, Franza Čzihaczka, skakarja w Jenkezach, ž. — Alexander, Alexandra Kunza, wojnarja w Budyschinje, ž. — B. Rudolf, F. Benna Bjarscha, kamjenjećischćerja w Budyschinje, ž. — Franziska, A. Webša, fabrikanty w Budyschinje, dź.

Wěrowanl:

W **katholskej zyrkwi**: K. B. Louis Hartung, pschekupz w Budyschinje, s H. Khristinu, swud. Riedlowu w Budyschinje.

Zemrjeół:

W **Michałskej wožadźe**: 27. februara: Khorla August Bartusch, murjeć na Zidowje, 60 l. 11 m. 26 d. — Jan Zur, wumjenkař w Sskonej Borschći, 76 l. 8 m. 9 d. — 3. měrza: Jurij Mulanski, prjedawschi žiwnosćeř w Małym Wjelkowje, privatier w Bórku, 84 l. 5 m. 6 d. — Morwy narodź. ž. na Zidowje.

W **katholskej wožadźe**: 29. februara: Hilžbjeta, Mikławscha Krawčzika, dźěłaćerja w Budyschinje, dź. 1 l. 10 m. 13 dn.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Invocavit smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt serbsku spowjednu wučzbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan serbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismusowa wučzba za serbsku mužsku młodźinu.

Pjatk 13. měrza budże rano $\frac{1}{2}$9 hodźin serbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodźin serbske póstne kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Invocavit smeje farar Domaschka rano $\frac{1}{2}$8 hodźin němsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodź. němske a w 10 hodźinach serbske předowanje.

Kurt Märckel, klobukowa fabrika

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 6

porucza **swój wulki skład** wschěch

nowomodnych

nalětnich klobukow,

wožebje swoje wubjerne

šamtne wudźěłki.

Najtuńsche płaczišny — kedźbliwe poßkuženje.

Njedozpite po dobroszczi a praktiskim nałoženju je

MAGGI owe korjenjenje. Stajnje na składže we wschěch bleschowych wulkosćzach pola **Franza Wölkle** prjedy Moritza Mjerwa pschi mjaßowym torhoschću.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliščschi **lěčny semester** šo **wutoru 28. haprleje 1908** sapoczynj. Pschipowjedźenje nowych wuczomzow podpißany direktor pschijimuje kotryž je rad swólniwy, dalsche wukasacz.

W Budyschinje, 15. januara 1908. **Prof. dr. Gräfe.**

Moje lětuſche

inventurſke rumowanſke wupſchedawanje

Pſchihódna ſkładnoſcź
k konfirmaziſkemu wuhotowanju.
Někotre ſta
ſbytkow
a dźělene ſbytkowe kruchi cźornych a piſanych
draſtnych tkaninow.

Kattunowe
bělotkaninowe
barchentowe
wupjerkowe
trjenjowe
poßleſchcźowych tkaninow
ſbytki
po njeßmérnje tunich placźiſnach.

ſje ßo ſapoczało
ſchtwórtk 27. februara
a traje pſchedwidomnje jenoź krótki cźaß.

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt**
w Budyſchinje na bohatej haßy 7.

Sa cźaß wupſchedawanja ßo twory na pruhu njeſcźeln!
Žane ſaměnjenje!

Twory ßo, tak dołho hacź ſkład doßaha, po delka mjenowanych
wurjadnje tunich placźiſnach pſchedawaju.

Dźělba **mužazeje, žonjazeje** a **dźěcźazeje draſty,** we wukładnym woknje ſaprójſcheneje, po ßměſchnje tunich **inventurſkich placźiſnach.**

Dźělba ſamtkow ſa žonjaze paßy, prjedy hacź do 300 np., Inv. pł. 35 a 55 np.

Wósjowane blidowe pſchikrywy 85/115 wulke. Inv. pł. 83 np.

Dźělba **wołmjanych**
bluſowych tkaninow
k wuběranju, prjedy hacź do 200 np., inventurſka placźiſna meter 100 np.

Dźělba **prima Elſaſkich**
poßleſchcźowych damaſtow,
kwětkatych a ßmužkatych, ſ kraßnymi muſtrami, hkowakowa ſchěř, inv. pł. meter 68, 80, 100 np. Poßleſchcźowa ſchěř 95, 115, 145 np.

Dźělba
trjenjowych tkaninow
ſ drella a jecźmjenjoweho ſorna, běłe a piſane muſtrowane, něhdźe 50 cm ſchěroke. Inv. pł. meter po 29, 38, 48 np.

Dźělba
wotměrjen. drell. trjenjow
48 × 100. Inv. pł. po 34, 48 np.

Dźělba **pjerje**
njepſchepuſchcźatych wupjerkow
hkowakownje ſchěrje. Inv. pł. meter 42, 65, 100 np. Poßleſchcźowa ſchěř 90, 120—210 np.

Dźělba
mužazych gummijowych ßlow
ſ patentowanymi ſpinami a paſkami. Inv. pł. 42, 58, 75, 100, 125 np.

Dźělba **piſanych**
mužazych pſchedkoſchliczkow
ſe ſtejatym a ležazym khornarjom, ſtejate khornarje 35, 36, 39, 41, 42 ſchěroke, ležaze khornarje 40, 42. Inv. pł. 27 np.

Dźělba
barchentowych ložowych płachtow
woßebje cźežkich a wulkich. Inv. pł. po 132 np.

Dźělba **tkaninow**
ſa lěcźne a ſpódnje ßuknje,
inventurſka pł. meter po 29 np.

Dźělba
koſchlazych barchentow
jenoź prima druźiny.
Inv. pł. meter po 35, 40, 45, 50 np.

Dźělba **ſchtaltow**
50, 52, 54 ſchěroke, prjedy hacź do 5 mk. Inv. pł. k wuběranju po 125 np.

Dźělba **běłych**
mužazych pſchedkoſchliczkow,
ſtejaze khornarje 36 hacź 43 ſchěroke, ležaze khornarje 34 hacź 43.
Inv. pł. 38 np.

Dźělba
normalnych mužazych ſokow
po patencźe ſchtrykowanych ſ dwójnej pjatu a kónzom. Inv. pł. 1/4 duzenta 150 np., 1 por 53 np.

Dźělba
běłych lynonſkich ſchantkow,
hotowych wobrubjenych.
Inv. pł. 1/2 duzenta 75, 100, 135 np.

Dźělba
mužazych krawattow
wulkeje plaſtonoweje faßony, prjedy hacź do 2 mk. Inv. pł. 35 np.

Dźělba
dźěcźazych plyſchowych tykacźow (muffow). Inv. pł. po 40, 60 np.

Dźělba **piſanych**
ſchatowych wobßadźenjow,
10 meterſki kruch. Inv. pł. 13 np.

Dźělba
židźanych tkaninowych ſbytkow
po wurjadnje tunich invent. placźiſnach.

Dźělba **piſanych**
wołmjanych balſkich tkaninow.
Inv. pł. meter 78 np.

Dźělba
boow ſe ſtrußowych pjerjow
prjedy hacź do 8 mk. Inv. pł. 3,75 mk.

Dźělba
piſanych mužazych ſchantkow.
Inv. pł. po 17, 20, 25, 30, 35 np.

Dźělba
mužazych normalnych koſchlow
lěpſcheje hódnoſcźe.
Inv. pł. po 150, 175, 200 np.
Spódnje kholowy 125, 150, 175 np.

Dźělba
dźěcźazych khapow
prjedy hacź do 3 mk. Inv. pł. 75 np.

Dźělba **lěpſchich**
balſkich khornarjow
ſ atlaßa a kaſchemira, prjedy hacź do 20 hr. Inv. pł. 6 mk.

Meblowe tkaniny. — Portiery. — Blidowe pschikrywy. — Diwanowe pschikrywy.

Gardiny. — Witraże.

Wulke wuprózdnjeńske wupschedawanje

wot 16.—21. měrza.

Cretonne. — Muſelliny.

Kaž je znate, ßo w mojej pschedawarni jenož sa kóžde **tři lěta** jene jeniczke **wupschedawanje** wotměła. Wone teho dla dla **nanajtuńscho** stajenych **płaczisnow** najlěpschu skladnosć k kupowanju spezialnych wězow, pola mje ßo pschedawazych, poskicza.

Jenož hódne twory — žana zbraka.

Ludwig Kuhlmann

Mějeczel **Erich Hecht.**

Dźěl tworow ßo wot 3. měrza w mojich wukładnych wolnach wustaja.

Teppichi. — Běhanske tkaniny. — Linoleum. — Tapety.

Dwójzy pscheßatu wuwol. **bawłmoßymjenjowu muczku,** prima **lanu muczku, ßłodźisny** porucza tunjo

Telef. 385. **Gustav Heinke** pschi žitnych wikach 34.

Prima

czerwjeny dźeczel

saruczeny bjes židy

porucza **Gustav Heinke**

Telef. 385. pschi žitnych wikach 34.

Jerje

rjane a połne,

mandl hižo po 55 np.,

kopu hižo po 200 np.

porucza

Rudolf Pötschke

pschi mjaßowych jědkach cźißko 7.

Stare knihi ßo derje a tunjo pschewjazuja.

Serbske a němske

spěwarske

w **trajnych,**

jednorych a też najwoßebnischich swjazkach

na wulki wubjerk

tunjo porucza

E. A. Wetzke

(mějeczel **Fritz Richter**)

— knihiwjazarnja —

na bohatej haßy 17.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
s měßacznym wupowjedźenjom	3½%	
s 3měßacznym "	3¾%	
se 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki

w serbskim domje.

K konfirmaziji

ßwój wudźěłk

czornych

glaßejowych rukajzow

wschěch płaczisnow, dale **pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, schlipsy** atd. a **schtalty** poruczam.

Alfred Vogel, rukajzarnja,

na swonkownej lawskej haßy.

Załožene 1862.

Hróch, ßoki, buny, rajß, jahły, hejduschku, krupy, nudle, dobre ßłódke ßuschene **ßłowki,** dobru **pschenicznu muku** porucza **Khorla Karohwe** pschi žitnych wikach.

Dobru pschenicznu muku punt po 18 np. porucza Telef. 385. **Gustav Heinke** pschi žitnych wikach 34.

Wumerjenske dźěła spěschnje a tunjo wobstarujetaj **Rentsch a Schöne,** geometraj w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Ssyry wuschkrjeny tój punt po 45 np. porucza **M. Henke** na sadnjej bohatej haßy 11.

Jerje

mandl po 40, 50 a 60 np.

porucza

C. F. Dietrich

na jerjowej haßy 3.

Wósk

k krjepjenju rejwanskich kubjow

najlěpscheje hódnoscże
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Lunora

snata wubjerna 5 np. zigara,
100 scht. 4 mk. 25 np.,
wulki wubjerk po płaczisnach
wot 2 mk. 20 np. hacź 18 mk.
sa 100 scht.,
krane rjepiki punt hižo po 20 np.,
Khoczebuski rolkaty tobak
punt po 60 np.
porucza
Ernst Scholta
na Moltkowej drósy 29.

Wumělski měd

wubjernje słodźazy
punt po 28 np. porucza
Hermann Kuschke
na schuleŕskej haßy 5.

Kóždy, kotryž chze sebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze sebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5 **Jenczź** pschedawa a porjedźa sa swoje dźělo sprawnje rukujo. — **Proschu, sebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liseźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnoscźow, swědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž sym dołhe léta s réčnikowym sekretarom był, so najlěpsche wobstaranje sarucza.

Sswětowy schpihel, kinematograf

(dźiwadło żiwych wobrasow)

w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach 12, s napschecza měschcź. theatra.

Wschědnje popołdnju wot 5 hodźin:

njepschestawaze pschedstajenja

najnowschich wobrasow (kóždy tydźeń nowy program).

Ssobotu popołdnja wot 11 hodźin hacź do popołdnja 2 hodźin

wosebite pschedstajenje

sa czescźenych wopytarjow wilow.

Njedźelu sapoczatk popołdnju wot 3 hodźin.

Płaczisna městow:

I. město 50 np., II. město 30 np., III. město 20 np., dźěcźi 10 np., njedźelu 20 np.

Duzentowe billety I. město 5 mk., II. město 3 mk.

Marczíny wustaw

w Budyschinje

na Wettinskej drósy 14

starowupruhowana

schula sa domjaze hospodarstwo sa mlode konfirmérowane holzy

I. wotdźělenje lětnje 450 hriwnow,

II. wotdźělenje lětnje 250 hriwnow.

Pschipowjedźenje k sastupjenju a wudźělenje wuměnjenjow pola pschedstejazeje sotry Marczineho wustawa.

Pódla hospiz sa knjenje a hospoda sa holzy, kaž też tuni wobjed we wustawje.

Prima szymjentny wowß

Ligowowski, druhi krócź wożyty,
pschedawa **Aug. Hunnius**
na swobodnym kuble w Jeschizach.

Najlěpscha

schulska toscha

pschitomnoscze,

tornistry

sa hólzow a holzy

dźěła a porucza
C. A. Pietsch
pschi żitnych wikach 8
pódla Kellingez barbjerńje.

Ssadowe schtomiki

su dostacź w schtomowni
w **Komorowje** pola Rakez.

Lanu muczku

porucza
Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Khěża (maßiwna)
blisko zyrkwinskeje wßy s 5 kórzami pola a łuki je płaczisny hódno na pschedań. Dalsche wukasuje
aktuar sw. ßk. **Liebsch** w Budyschinje

Khójnowe rostliny

rjane żyłne, ma na pschedań, tak dołho hacź doßahaju. 1000 schtuk po 75 np.

August Hanso w Haida
pola Elsterwerda.

Żiwnoscź

s nowymi maßiwnymi twarjenjemi, 40 jutrami leżomnoscźow, blisko dwora, mjes nimi 9 jutrow łukow, rjanej ßadowej sahrodu a inwentarom, s 13 600 hr. we wohenj sawěscźazej kaßy sawěscźenu, chżu niże hódnoscże wohnjoweje kaßy s pschihódnymi wuměnjenjemi pschedacź. **Würgatsch**
w Lipinach pola Łasa.

Żiwnoscź

w Bělczežach cźišło 32 s maßiwnymi twarjenjemi a 4 stwami je se żiwym a morwym inwentarom na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź.

Kschiwa Borschcź!

W Kschiwej Borschczi blisko Kelna je rjana khěża s někotrymi kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche wukasuje
Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Mjeńsche wobydlenje

w blischoszi Budyschina so k 1. haprl. sa dwě samostejazej żonje pyta. Posticzenja chżyke so pola **Oty Oßwalda** na kamjeńtnej haßy 7 wotedacź.

Dwě dźełaczerskej swójbje

so s wulkej mjdu, darmotnym wobydlenjom, deputatom a wuziwanjom sahrody hnydom abo posdźischo pytatej na knjezi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Wuczobnik so pyta

k jutram s pschihódnymi wuměnjenjemi do jenych medizinalnych a drogowych klamow na wßach. Posticzenja chżyke so pod S. 86 do wudawarnje Serb. Nowin pósłacź.

Pjekarski wuczobnik so pyta. Hólz, kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, móże jutry pola mje do wuczby stupicź. Jeho schaty so w domje sobu płokaju.
Mikut pschi serbskich hrjebjach.

Hólczež, kotryž chze
tyscherstwo
nawuknycź, hnydom abo k jutram wuczbu namaka pola
Jana Zimmermanna,
tyscherskeho mischtra w Nowych Koporzach pola Pomorz.

Jako woßebje dobre a tunje poručam:

schmalz, saručeny cžisty punt po 64 np.,
palmin = = 70 np.,
ff. jejowe nudle = = 40 np.,
Ia. pschenicžnu muku = 18 np.,
warjensku schokoladu, saručenu cžistu punt po 100 np.,
ff. syrup = = 16 np.,
zokrowy měd = = 30 np.,
boßniski **ßlowkowy schmaderunks** = = 26 np.,
figi najlěpscheje druziny = 30 np.,
zitrony duz. po 60, 70 a 80 np.,
raiß punt hižo po 14 np.

Ernst Scholta
na Moltkowej drózy 29.

Spěwarske,

ßerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Zigary

derje ßo palaze,
4 scht. sa 10 np.,
100 scht. sa 2 mk. 20 np.
poruča
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach cžišło 7.

Konfirmandske pschedeschcžniki

poruča po snatych tunich płacžisnach

w Budyschinje na **bohatej haßy 26** pódla **winoweje licze**

w Budyschinje na **bohatej haßy 26** pódla **winoweje licze**

Ed. Scholtowy naßlědnik,
mějeczel **A. Rudert.**

Porzlinowe, kamjeninowe a schkleńczane twory, kwaßne dary

we wulkim wubjerku po poniženych tunich płacžisnach
poruča
E. Ullrich **porzlinowa pschedawarnja na schulerskej haßy 12.**

Konfirmandske kłobuki

mužaze kłobuki, kaž tež **hólczaze kłobuki**
wschěch barbow a płacžisnow,
mězy
sa mužskich a dźěczi, nowoscze, poruča tunjo
C. E. Rincke,
kózłarski mischtr na bohatej haßy 5.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobroscze
po najtuńschich płacžisnach najlěpschi poruča
Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy roseścželu.

— Płacžisnowe sapißy darmo a franko! —

Sa hotowe pjenjesy twory tunjo nakupiwschi móžu najrjeńsche

konfirmandske wobleczenja

po 7, 10, 12, 14, 16, 18 a 20 hriwnach,
najwoßebnische

mužaze a hólczaze wobleczenja,

swjerschniki, khornarje do wjedra, kholowy, lazy a kołojěsdne kholowy

po hischcže ženje ßkyschanych tunich płacžisnach pschedawacž.

Najwjetschi wubjerk, najlěpschi rěs, modne dźerżaze tkaniny a dobre schicže. Po měrje ßo drasta ſ rukowanjom schije.

Otto Preuß w Budyschinje

na zitnej haßy 4.

Meblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke źórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtolpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſchežne, 1½pſchežne, 2pſchežne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitrażowe žerdźe,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſćińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedźenje,
ſprawne poßkuženje.
Najtuńſche płaćišny.
(Pſchi ſapłaćenju rabatt!)
Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedźbujće
na moje mjeno!

K konfirmaziji
poručamoj
nowoſćze debjenkow
ſ woprawneho ſłotoweho doubla, ſtareho ſłota, ſtareho ſzlěbra, ſzlěbra, ſimili atd., jako:
broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki, rjeczaſate, hadate, wobruczate a pjerate narucznizy, kolliery ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchiże, wutrobiczki, pjerſchczenje.**
Rjeczaſy ſ wóſkowych paczerkow
woprawnych a podražowanych.
Dolhe czaßnikowe a debjenſke rjeczaſy
ſ woprawneho ſzlěbra, ſzlěbroweho oxyda, wóſkowych paczerkow, pißanych paczerkow, čornych paczerkow atd.
Debjenki do włoßow jako: **pſchedtykanſke czeßaki, ſatykanſke czeßaki, poboczne czeßaki, włoßowe ſpinki, włoßowe widliczki, włoßowe ſchipy, włoßowe ſapinaki, doſpołne garnitury.**
A. & W. Neuhahn
na ſzerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach
pola Budyſchina
porucza
worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele
ſ 8 **hłowczkami,** najkmańſche wußadźenja na dno hródźow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.
Nanajlóžſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebiczkow.
Pawoł Arnold w Tſjoch Hwěſdach.

Franz Marſchner
czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ſzwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.

Tunje zigary!
100 ſchtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſeczeła
zigarowa pſchedawarnja
Havanna
w **Draždźanach 6.**

Kmótſaze džaki
ſzu dostacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Najlěpſche likóry
k kwaßam, kſchczišnam a druhim ſzwójbnym ſzwjedźenjam dostawacze
we wulkej deſtilaziji
Schieſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Aſfaltowa barbjenſka maßa,
lěpſcha dyžli teer, po mjeńſchich a wjetſchich dźělbach je jara tunjo na pſchedań w Domaſchkez ſawoſtajenſtwje na Karolinej drózy (Carolaſtraße) 13.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaſ, maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Jerje
wulke a tučne,
mandl hižo 60 np.
poručataj
Schieſchka a Rjeczka
w Budyſchinje.

Brodowſka haptyka
na hoſchiz haßy 21.

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz
ſzo ſpěſchnje połožeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Kupne a druhe
wuczinjenja, liſcziny wſcheje druziny, próſtwowne pißma wo wobhnadźenje atd., **formindſke ſliczbowanja, dawkowe reklamazije, teſtamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow, ſaradźenje hypothekow.**
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi zitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ſzerbſki. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 11. | Sobotu 14. měrca 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Nowy sakski wólbny zejmsli sakoń,

wo kotrymž zejmowa komišija hižo někotre měšazy radu skkaduje, hischcże pschezo njeje dowuradźeny. Kaž wjele je zo s tychle wuradźenjow nashoniło, njemóža konservativni a nationalliberalni wo hłownych praschenjach dojednacź. Konservativni na žadanju wobstawaju, so dyrbi też po nowym sakonju rosdźěl mjes wjeźnymi a měschczańskimi wokrjeźami wostacź. Nationalliberalni nochzedźa na wopak dale tutemu rosdźělej płaćicź dacź. Woni namjetuja pluralny system s dwěmaj pschidatymaj hłoźomaj a wotpokasaju proportionalnu wólbu, runje kaž wólby psches wokrjeźne a komunalne swjasli. Poźledniſche też konservativni sacźišnu. S teho je widźecź, so zu napschecźnoscże mjes knježerstwom a stronami hischcże jara wulke, a so zo njemóžne sda, wschě nahlady do sakonja splescź. S tym zu zo wuhlady na do skutka stajenje noweho sakonja jara pohubjenschike. Deputazija je też hižo wschě druhe móžne wólbne systemy pruhowała, tola žadyn s nich njeje zo spodobał.

Knježerstwo njeje swólniwe, zo s pluralnym wólbnym systemom zamym bjes wólbow psches wokrjeźne a komunalne swjasli spokojicź. Minister hrabja s Hohenthal je deputaziju s nowa na to kedźbliwu cźinił, so knježerstwo wot tuteho žadanja njewoteńdźe a je jej srosumicź dał, so zo zejm rospuschcźi, jeli so zo wólby psches wokrjeźne a komunalne swjasli sa nowy sakoń njepschiwosmu.

Wuradźenja w deputaziji zu hacź dotal potajne byke. Sswobodomyślnaj sapółkanzaj Bär a Roch wutoru w zejmje namjetowaschtaj, so bychu wone pschichodnje sjawne byke. To by sa tónle pad wuwsacże byko, pschetoż wuradźenja w deputazijach zu stajnje tajne. President dr. Mehnert też hnydom praji, so je zejmowy direktorium wobsamknył, so zo wo tym, wo cźimž je deputazija sa wólbne prawo radu składowała, pschi jednanju wo pschedležazym Bärowym a Rochowym namjecże njeźmě rěcźecź. Sapółkanz Bär chzyschce pschicźiny sa zwój namjet podacź, tola hnydom po prěnich skowach jeho president pschetorhny a k porjadej sawoła, dokelž wón rjekny, so je zo wón hižo w deputaziji pschecźiwo potajenju jednanjow wuprajił. Sapółkanz Bär presidentej snapschecźiwi, so je kulturneho stata njedostojne, hdyž zo jednanje wo najwažnischich ludowych prawach sady samknjenych durjow stawa. Jako sastupjeć kulturneho luda zebi wón s rasnoscźu poknu sjawnoscź jednanjow žada. S poknje wobźadźenych tribunow zo pschi Bärowych skowach žiwje „bravo“ wołasche, a w zejmje wulka hara nasta. President teho dla poźedźenje pschetorhny a poruczi, tribuny wuprósdnicź. Sswobodomyślny Günther a sozialdemokrat Goldstein k temu „wulkotnje“ wołaschtaj a zo sa zwoju kritiku wo presidentowym wobkhodnym wjedźenju k porjadej sawołaschtaj. Hdyž běchu zo tribuny wuprósdnike, zwobodomyślny Günther wopowjedźi, so njeje s presidentowym wobkhodnym wjedźenjom spokojom. Tajke wobstejnoscże njehodźa zo sdźerźecź, so zo jednanja deputazije sa wólbne prawo hischcże pschezo potajeja, mjes tym so zo we wschelakich nowinach wo nich nadróbne rosprawy podawaju.

Ministerska krisa w Sakskej?

Statny minister hrabja s Hohenthal je zo dla zejmoweho pschecźiwjenja pschecźiwo knježerstwowemu nacźiskej noweho wólbneho sakonja po sdacźu psche hłuboko roshoril. Wón je njejabzy saźo na zwoje stare wutrobine cźerpjenje skhorił, kotrež bě jeho hižo sańdźene lěto nusowało, dlěišchi cźaź strowotnu wodu Nauheimskich kupjelow wužiwacź. Lěkaŕ je jemu porucził, so dyrbi zo wscheho roshorjenja hladacź a s najmjeńscha na krótki cźaź zo napinazeho parlamentarskeho dźěła wostajicź. Duž wón pjecza krótku dowolenzu k nusnemu wotdychnjenju wosmje. S wobžarowanjom je s druheje strony zkyschecź, so je hrabja Hohenthal dla pschecźiwnoscźow, kotrež je s nowym wólbnym sakonjom w zejmje namakał, hižo myźle měł, wot zwojeho sastojnstwa wotstupicź. Sa jeho naźlědnika hižo wokrjeźneho hejtmana dr. Rumpelta w Draždźanach mjenowachu.

Wo twjerdże postajenju jutrow

je druha komora sakskeho zejma póndźelu jednała. Kultuzowy minister Beck naspomni, so wot zyrkwineje strony napschecźnoscże njeizu woczakacź, pschetoż jutry zu zo na zyrkwinych shromadźiznach na wschelake cźaźy położike. Też Luther je zo sa to wuprajił, so bychu zo jutry na wěsty cźaź twjerdże postajike.

Rosprawa deputazije najprjódzy na Försterowy namjet dźiwasche, po kotrymž měle zo jutry stajnje tsecźu njedźelu po naléčzowej nóznej runoscźi zwjecźicź. Khablanje po Försterowym namjecże zo na cźaź wot 4. hacź do 11. haprleje samjesuje, po tajkim na 7 dnjow. Dale je deputazija wo Hoffmanowym namjecże jednała. Po nim dyrbi zo jutrowna njedźela na prěnju njedźelu po 3. haprleji postajicź. Khablanje zo tu na cźaź wot 4. hacź do 10. haprleje samjesuje a jenoź 6 dnjow wucźinja. Zyrkej njeje pschecźiwo twjerdże postajenju, hižo w lěcże 1900 je zo zyrkwina konferenza s tym saběrała. Kultuzowe ministerstwo zo wozebje sa twjerdźepołożenje jutrow dla sapoczatka schulskeho lěta sajimuje. Też zo hłoźy zkyschecź dawaju, so by zo schulske lěto 1. oktobra sapoczało, tola pschecźiwo temu zu zo wschelake wobmyślenja posběhnyke. Skónczńje zejm namjetej deputazije pschihłoźowasche.

Puczowanje krala Bjedricha Augusta.

Kral Bjedrich August zo kónz měrza na puczowanje k zrjedźoseńskemu morju nastaji. Po puczu wón prynzeźu Hanu Moniku w Bozenje w pokodnischej Tirolskej wopyta. Mała prynzeźa znadź zo kónz meje do Draždźan pschezydli a potom na pschezo w kralowskej zwójbje sawostanje. Ssrjedź zwojich bratrow a zotrow dyrbi wona zwoju pschichodnu domisnu namakacź. Na jěsbje po zrjedźoseńskim morju chze kral Bjedrich August też zwojeho wuja, młodeho portugalskeho krala, wopytacź.

Njespokojnoscź mjes sastojnikami Pruskeje a němskeho khěžorstwa

knježi, dokelž ma zo polěpschenje jich mzdy dla próspnoscże w statnych kazach s nowa wotstorczicź. W khěžorstwowym a też w pruskim zejmje rěcźnizy wschěch politiskich stronow wobžarowachu, so zo sastojnizy se zwojimi žadanjemi pschezo sazo na posdźischi cźaź pokasuja. „Dajcże ras“, sapółkanz Gräfa praji, „jenemu zwěrnemu pźej wjele dnjow dołho hłodu mrěcź a potom jemu kołbazu psched nóź dźerźcże, tola ju jemu njedajcże potom Waź skónczńje kuźnje. Sastojnizy pschi wólbach knježerstwu kwitowanku pokaża.“ Antisemitiski sapółkanz Zimmermann na knježerstwo zwarjesche, so wono sastojnikam zelsku cźwilu cźini. Nusa mjes nižschimi a zrěnimi statnymi sastojnikami je woprawdże ska. Nowy statny sekretar

kněžorstwowych finanzow Sydow warnowasche, wěz pschěhnacź. W małych městach žu we wjelehkowatych žwójbach wobstejnosćze wuske, hewak pak žo pschecźerja, hdyž žo praji, so sastojnizy khlěba tradaju. Poslednje lěta žo wschelake politiske strony na pschemo wo pschikhilnosćź sastojnikow prózuja. Jena strona chze druhu s dobrocźelstwom sa sastojnikow pschetrjechicź. Prěni pschińdze a rjeknje: „To žadanje je prawe.“ „Ale polne prawo macze na to“, druhi rjekny. Tseczi rjeknje: „To je zyle jaßne, so macze prawo“, a schtwórty měni: „Dźěcźi, scze wy tola spokojni, budźischcze žebi dyrbjeli wjazy žadacź.“ Hdyž žebi wěz w cźichej komorzy rosmyßlicze, potom dopósnajecze, so žu też žadanja sastojnikow druhdy pschěhnate, a so ma knjeżerstwo khutnu pschißluschnosćź, žwěru pruhowacź. Potom pak dyrbi žo pomyßlicź, so dyrbja kóždu sumu, kotraž žo sastojnikam da, drusy dawki dawarjo saplacźicź. Hdyž žo sastojnikam msda powyschi, dyrbi žo też wo to postaracź, so mamy k temu trěbne pjenjesy. Wunoschk s noweho palenzoweho a tobakoweho dawka hischcze k wurunanju njedoßahnje. Mjes tym žu žo wobstejnosćze pohubjeńschike, dokelž budze žo s pschichodneho cźisteho wunoschka dawkow po pschecźu khěžorstwoweho žejma 35 milijonow lětnje k poniženju zokroweho pschetrjebanskeho dawka bracź. Tak rad hacź bychu sjednocźene knjeżerstwa pschecźa sastojnikow dopjelnike, jim tola njeje móžno, cźežke finanzne woporv sa khěžorstwo pschewsacź, doniž nimaju wěstosćź, so žo wjetsche wudawki s wotewrjenjom nowych dawkowych žórkow wurunaja. Knjeżerstwa žo khutnje wo to staraju, so bychu sastojnizy njeschkodowali, tak daloko hacź žo temu hodźi sadźewacź. Teho dla chzedźa knjeżerstwa powyschenju msdy wrócźo skutkowazu móz dacź, jeli so žo finanzna reforma, sa khěžorstwo a swjaskowe staty doßahaza, dozpi. W tutym padze bychu wschitzy sastojnizy, kotsiž 1. haprleje 1908 žkuža, tak stajeni byli, kaž so by žo msda hižo 1. haprleje 1908 powyschika.

Statny sekretar sa němske kolonije Dernburg

je žebi se žwojimi nahladami wo kolonialnej politizy pola national-liberalnych a pola ludźi, kotsiž hacź dotal jako noscherjo kolonialneje politiki płacźachu, skaṗk. Jim žo njelubi, so dyrbi žo s domoródnymi pschichodnje cźłowszy wobkhadźecź. Hacź dotal farmarjam a wschelakim sastojnikam domoródni wjazy njeplacźachu hacź skót. Dernburg žebi s prawom rosumnu politiku sa domoródnych žada. Wón też na to dźiwa, so wulzy kapitalistojo kolonije, kotrež je Němska s krwju a želesom dobyła, njewuzyzaja. Też žaneje měry njesnajaze žadanja farmarjow a wikowarjow je wón wotpokasak. Teho dla žu jemu nětko wschudze njepschecźeljo nastawali. Wón je do woßazeho hnězda pschimnył, a rosstobjene woßy žo nětko do njeho dawaju. Jeho njepschecźeljo jeho hanja, so žu sa jeho politiku jenož zentrumska strona, žwobodomyßlni a žnadź dźěl konservativnych. To njebudze Dernburga bolicź. Wobžarowacź žo dyrbi, so wón njeje hižo psched wjele lětami wodźenje w kolonijach do rukow dostał. Wójna w krótkowjecźornej Afriziy, kotraž je nimale pół milijardy póžrjeła, budźische žo Němskej potom salutowała.

Nowy bursowy sakoń

je žo w budgetowej komißiji khěžorstwoweho žejma dowuradźił. Po žadanju konservativnych je žo do njeho postajenje pschijało, so móže žo sakasane termijowe wikowanje s jastwom abo s pjenjesami hacź do 10000 hriwnow khostacź. Pruski wikowanski minister Delbrück praji, so knjeżerstwo njemóže sakoń s jeho nětcźischim wopschijecźom pschijecź. Delbrück liberalnu stronu sastupuje. Sastupjer swjaska ratarjow Dr. Hahn dividendowy dawk abo dividendowy stempel žadasche.

Pschedstejaze bèdźenje w němskim twarstwje.

Dla nětcźischich twarstwu njepschihódnych wobstejnosćzow žu Barlinšzy twarszy mischtrjo wobsamkli, msdu dźěłacźerjow ponižicź. Cźěßlojo a murjerjo dyrbja město 75 a 70 np. jenoż 65 np., a pomozni dźěłacźerjo město 50 np. jenoż 45 np. na hodźinu msdy dostacź. Dale žo dźěłacźerjo, kotsiž 18. měrza s dźěła wuwostanu, hacź na dalsche s dźěła puschcźa. Nowemu tarifej twarskich mischtrow njebudźa žo organisowani dźěłacźerjo podcźißnycź chzycź. Niz poniženu, ale powyschenu chzedźa woni msdu měcź a dźěłanski cźaß dyrbjesche žo wot nalěcźa na 8 hodźin pschikrótschicź. Duž organisowani dźěłacźerjo najskerje do zyła dźěłacź njesapocźnu. Twarszy mischtrjo drje to wocźakuja, tola měnja, so žnadź žo bjes organisowanych dźěłacźerjow dźěło dokonjecź hodźi.

Sbězkarszy Hottentottojo w němskej krótkowjecźornej Afriziy

žu 8. měrza jenu němsku patrouillu, s jeneho serżanta, tsjoch jěsdnych a dweju domoródnych wobstejazu, pola Kububa nadpadli a morili. Hottentottojo žu pjecza 25 muži žylni byli. Wyschischi leutnant Müller je žo se 26 jěsdnymi sa nimi puschcźił. Też w tutym padze žo kaž pschi prjedawschich nadpadach w tamnych stronach wo ludźi s cźrjódy Simona Coppera jedna. Wón je jenicźki hottentottski wjednik, kotryž žo njeje loni Němzam podcźißnył.

List khěžora Wylema psched jendźelskim žejmom.

W Jendźelskej žu žo poßledni tydźeń wjele s jenym listom saběrali, kotryž je němski khěžor jendźelskemu admiralej Tweedmouthej napißał. Khěžor bě w jendźelskich nowinach pißmo lorda Esthera wo jendźelskim łódźstwje cźitał. W nim wón praji, so w Němskej njeje nichtó wot khěžora dele, kotremuž njeby pad admirala sira Johna Fishera witany byk. Admiral Fisher mjenujizy woßebje na poßylnjenje jendźelskeho łódźstwa honi. Němski khěžor w tejle žadze ischcźuwanje pschecźiwo Němskej widźesche. Wón teho dla lordej Tweedmouthej, s kotrymž je žo pschi žwojich wopytach w Jendźelskej sesnał, list póßka. W nim žo wón na to wobcźežowasche, so žo w Jendźelskej pschezo jenoż wo roscźenju němskeho łódźstwa pische, ženje pak wo powjetschenju amerikanskeho, japanskeho a franzowskeho łódźstwa. Lorda Esthera, kotryž bě žo w žwojim liscze se žwojim pschecźiwnistwom pschecźiwo Němskej wusnał, khěžor w žwojim liscze troschku poschkrě. Khěžor bě žo s lordom Esherom, kotryž je s dwórskim marschallom we Windsorskim hrodze, pschi žwojim hońtwinskim wopycze pola jendźelskeho krala sesnał. Lord Esher mějesche tehdy wulke staroscze s wuprawjenjom hrodowych kanalow a nusnikow. Jeho s tutym ważnym sastojństwom pscheschcźipujo, žo khěžor dźiwa, cźeho dla Esher město do łódźstwowych należnosćzow radscho do žwojich nusnikow njestorka. Lord Tweedmouth njebě samjelcźał, so bě jemu khěžor Wylem list póßkał a tak běchu też nowiny „Times“ wo tym shoniłe. „Times“ maja wjedniswo w stronje, kotraž Němsku sa najstraschnischu njepschecźelnizu Jendźelskeje wobhladuje. Wone s wótrym nastawkom žo na to hórschachu, so žo khěžor Wylem do należnosćzow jendźelskeho łódźstwa tyka a wo jeho powjetschenju jenemu jendźelskemu admiralej radu dawa. Timeßowy nastawk w Jendźelskej wulke roshorjenje sbudźi a žo też w jendźelskim parlamencze k rěcźam pschinjeße. So by žo němskonjepschecźelnym nadvadam sadźewało, lord Tweedmouth wobkrucźesche, so je khěžorowy list pschecźelnje spißany a so je zyle privatneho charaktera. Ministraj Landsdowne a Asquit teho dla prajischtaj, so žo khěžorowy list, dokelž je privatny, njeßmě do sjawnosćze dacź. Wonaj běschtaj pschežwědcźenaj, so njeje s listowanjom mjes khěžorom a lordom Tweedmouthom kraj nětak schkodował. Lord Rosebery k temu pschispomni, so žo wón w nastupanju tejele wězy boji, so je žo jendźelski lud s njej žam wußměschił s haru, kotraž je žo wo wězy sehnała.

Jendźelska a Němska žo na pschemo na morju bróniłej.

Jendźelcźenjo žu w stajnej staroscźi, so mohła Němska Jendźelsku se žwojim wójnskim łódźstwom pschesćźěhnycź. To je s pschicźinu, so jendźelski kral zyły žwět k swjaskej pschecźiwo Němskej sjednocźicź pyta a druhe ludy k wójnje pschecźiwo němskemu khěžorstwu nadpjeruje. W jendźelskim ludowym žejmje je žo pschi wuradźowanju wo wójnskim łódźstwje s nowa na strach pokasało, kotryž jendźelskemu nadknjejstwu na morju se strony Němskeje hrosy. Prjedawschi minister Balfour žo ministra Asquitha praschejche, hacź je wěrno, so smeje Němska kónz lěta 1911 tsinacze łódźow Dreadnoughtskeje družiny, to rěka, najwjetschich bitwiskich łódźow, mjes tym so smeje Jendźelska w tym cźaßu jenoż dwanacze tajkich łódźow. Minister Asquith wotmolwi, so žo Jendźelska a Němska nětkole w spěschnosćzi twarjenja wójnskich łódźow runatej. Jeli so by Němska dale tak spěschnje kaž nětkole wójnske łódze twarika, by wona w lěcze 1911 s liczbu najwjetschich łódźow Jendźeliku pschesćźěhnyła. Tola prjedy hacź k temu dóńdźe, smeje žo Jendźelska hischcze do wjetscheho spěcha, so Němska njeby pschewahu dostała. Jendźelska dyrbi žebi nadknjejstwo na morju sdźerżecź a jejne wójnske łódźstwo dyrbi teho dla tak žylne kaž němske a franzowske łódźstwo hromadze bycź.

Ropotne wotewrjenje horwatskeho žejma.

Horwatski žejm je žo schtwórtk s wulkim herjekanjom wotewrił. Wot wuherskeho (madźarskeho) knjeżerstwa postajeny banus, baron Rauch (kralowski naměstnik), ma w žejmje jenoż 5 pschiwißowarjow, wschitzy drusy sapóßkanzy žu jeho pschecźiwnizy. Starobny pschedžyda Barcźicź banuža hanjesche, so wón, hdyž nocze po žwojim

njeßkyschanym poraženju wotstupicź, pschecźiwo ludowej woli we ßwojim sastojnstwje wostawa, teho dla dyrbi ßo banuźej, baronej Rauchej, pschiwolacź: „Lakajo wuherskeho knjeźerstwa, wotstup!“ Tele ßłowa ßo s wótrym žiwjowolanjom pschewodźachu. Hara se ßejma ßo na drohu pschenjeße a lud wolasche: „Prjecź s Rauchom!“ a „Prjecź s krajnym pscheradnikom!“ Roshorjenje mjes wobydlerstwom je tak wulke, so je ßo bliźsche ßejmowe poßedźenje do ßobotu wotstorcźicź dyrbjało.

Nowe ratarske njemèry w Romunskej.

W Romunskej bě hižo ras pjched lětom khudy sedrèty ratarski lud pschecźiwo najeńkam a wobßedźerjam wulkich semjanskich kubłow postanył, so by kubła mjes ßobu rosdźělił. Tehdy ßo sbèžk s pomozu wójska na krwawe waschnje podtłóczi. Najeńzy, kotsiž wbohi ratarsli lud sedrèwaju a wulichuja, ßu s wjetscha židźi. Jedyn s najhórschich je wěsty Fischer, kotryž je ßebi něhdźe polsta knjeźich kubłow ßam wotnajał. W Tisani je ßo lud do jeueho wot Fischera wotnajateho dwora dobył. Na wschě telegrafowe žerdźe Dimbowizikeho wokrjeßa ßu ßo pißane proklamazije pschilèpike, s kotrymiž ßo burjo napominaju, so bychu postanyli a wschitkich najeńkow a bojarow (semjanow) sabili.

Bamž pschecźiwo modernistam.

Jedyn se spjecźinych njewèrjazych franzowskich duchownych je abbé Loisy. Wón nowiny „Kschesćijanstwo a zyrkej“ wudawa, w kotrychž Jesußowe bójstwo a dźiwy prèje. W Romje ßu ßo pschе posdźe na tele kschesćijanstwu njepschecźelske nowiny dohladali. Sańdźeny tydźeń je bamž na Loisya wulku zyrkwinu klatbu wuprajił.

Franzowsojo w Marokkoskej.

W Marokkowskej ßo wobstejnosće pichemènjeja kaž haprlejske wjedro. S nowym wucźahom je ßo Franzowsam skónczńje naczahnyło. General d'Amade je do Parisa telegrafował, so jeho wójsko s dwèmaj wotdźělenjomaj postupuje. Jene je Medakreski lud sbiło a jemu wjele schkody naczińiło. Druhe wotdźělenje je jene lěhwo wójska antisultana Mulaya Hafida se stanami a wulkej hromadu munizije dobyło. Franzowsojo ßu mało ludźi shubili.

Debatta wo balkanskich żelesnizach w italskim ßejmje.

Italizy ßo boja, so Awstriska po wutwarjenju bohnitkeje żelesnizy do Mazedonskeje też Albansku hospodarźy a politizy wot ßebje wotwißnu sćini. Tónle kraj Italska hižo dawno jako ßwoje pschichodne wobßedźeństwo wobhladuje. W italskim ßejmje je teho dla sapósłanz Barzil w mjenje ßwojich pschecźelow knjeźerstwo napominał, so njeßmè Italska politiske a hospodarske interesy na Balkanje s wocźow puschcźicź. Wón wusbèhowasche, so budźe awstriski żelesnisti projekt Italskej schkódny. Awstriska je na Balkanje jenoż avantgarda Němskeje. Němski khèžor lětża Albansku wopyta. Dźiwajo na to dyrbjała ßo Italska wot Awstriskeje a Němskeje dźělicź a s Ruskej hromadźe hicź.

Wutsèle pschecźiwo kralowskemu hrodej w Khrystianiji.

W Khrystianiji, w norwegskim hlownym měsće, je jedyn muż někotre krócź s tsèlby pschecźiwo kralowskemu hrodej wutsèlił. Kral, schtoż pak tsèlz njewjedźesche, nětkole w Boxenkollenu pschebywa. Hdyž muża sajachu, wón rjekny, so je chzył krala Haakona skónzowacź. Pola njeho hischće wjele munizije namakachu. Jeho sa schwedskeho twarza maschinow, Grena, spósnachu, kotryž je dlèjschi cźaß w jenej motorowej dźělarni w Khrystianiji dźěłał. Tón ßamy muż psched wěstym cźaßom norwegskej banzy wo pok milijona krónow pißasche, dokelž ßu jeho chinesźy ßwobodni murjerjo wo telko proßyli. Krala je wón teho dla skónzowacź chzył, dokelž ma wón psche wulku msdu, mjes tym so móża ßo tyßazy ludźi w Khrystianiji lèdma sežiwicź. Muż je po sdacźu wobludnił.

Sbudźowanje ßłowjanskeje myßle w Ruskej.

Po njesbožownej wójnje s Japanskej ßu Rußojo dopósnali, so je wupjeranje w dalokej rańschej Asiskej Rusku wot wjele ważnischich politiskich nadawkow w Europje wotwjedło. Tu maja woni, kaž skoro wschě ruske nowiny pißaju, wjednistwo ßłowjanskich ludow pschewsacź. W „Ruskich Wèdomosćach“ ßo na to pokasuje, so dyrbja ßo Rußojo s Polakami sjednacź. Tón krócź woni pola Polakow, kotsiž prjedy Rusku s zykej duschu hidźachu, pschikhilnische wucho namakaju. Tak pólske w Petersburgu wukhadźaze nowiny „Kraj“ rospominaju, so je cźaß, so by ßo stólětnej roskorje mjes Ruskej a Pólskej kónz sćiniło. Też „Bursowe Wèdomosće“ napominaju Rusku, so dyrbja pschecźelstwo se ßłowjanskimi ludami hajicź. Jenoż cźilosćź ducha a ßylna wèra do ßwojeho powschitkowneho ßłowjanskeho nadawka móże Ruskej sadźèwacź, smylki wospjetowacź, kotreż ßo na njetrèbne, njewużitne a bjes dwèla też schkódne balkanske wucźinjenja s Awstriskej sakładuja. Na Balkanje ma Ruska ßwoje stawisny, kotreż hischće do cźaßa Jaroßkawa Mudreho doßahaju, a w jejnych scźèhwkach, niz pak w lescźiwych planach, kotreż ßu jenoż ßłabeho stata hódne, dyrbjała Ruska pschikład sa ßwoju politiku pytacź. Hacź runje je wójnska ßława Ruskeje woblèdła, Ruska hischće pschezo na cźole Sslowjanow steji. Sa jich interesy, niz pak dla dobyća kraja je wona wutrajnje s Turkowskej, s wjecźornej Europu wojowała. Sa Rusku ßu njewotwißna Bokharska, Sserbija a Cźorna Hora s najlèpschim rukowanjom, so ßo tole wojowanje do kónza dowjedźe, byrnjež by ruski wliw s khwilemi w tychle krajach ßłabschi był.

Rusa w amerikanskej industriji.

S industriju w połnóznej Amerizy je hischće pschezo slě. Jene s wjetschich industrialnych towarstwow, amerikanske wosowe a lijerske towarstwo, je wosjewiło, so budźe w pjatnacźe we wschelakich dźělach kraja leżazych dźěłarnjach dźěło sastajicź dyrbjecź. Wone je k temu nusowane, dokelž skasanki wuwostawaju, a dźěłacźerjo teho dla niczo dźěłacź nimaju. Se samknjenjom tychle fabrikow něhdźe 30,000 dźěłacźerjow sabłużbu shubi.

Dokelž s industriju klaza, je woženje tworow na amerikanskich żelesnizach jara wotebjerało. Żelesniske towarstwa teho dla ludźi se ßłużby puschcźeja. Po rosprawje zentralneje organisazije amerikanskeho dźěłacźerskeho swjaska je na wschelakich żelesnizach połnóznje Ameriki něhdźe 500,000 dźěłacźerjow ßłużbu shubiło. Dokelž ßo dźěłacźerjo njepschestawajzy dale s dźěła puschcźeja, budźe tsecźina wschěch dźěłacźerjow na amerikanskich żelesnizach bjes dźěła.

Też w jendźelskich żelesoschkrèjernjach a hamorach dźěło njedoßaha. Sjednocźeństwo schottiskich worzlnizow je płacźisnu sa tunu worzla wo 5 hriwnow ponižiło. Nětkotre worzlnizy ßu dla wuwostacźa nowych skasankow dźěło sastajike.

Japansko-chineska swada.

Jena chinesska wójnska łódź je japanisku wikowansku łódź „Tatsu Maru“ popadła, kotraž wjele tsèlbow ßobu wjesesche. Po mènjenju chineskeje wyschnosće ßu tele tsèlby sa chinesliich sbèžkarjow postajene. Duž je wyschnosćź japansku khorhoj na łódźi dele puschcźika a tsèlby sebrała. Japanske knjeźerstwo je hnydom tejele należnosće dla pola chineskeho knjeźerstwa sakrocźiło, ßebi doscźcźinjenje sa delepuschcźenje japanskeje khorhoje żadajo. Dokelž ßo městokral w Kantonje komdźesche, żadane doscźcźinjenje dacź, japanske knjeźerstwo poßlednje pißmo chineskemu knjeźerstwu s hroženjom póßła: „Jeli so ßo sa 24 hodźin łódź s nakładom njewróći a ßo chineski kapitan njesamolwi, ßo hnydom naßylne ßrèdki nałoża.“ China je teho dla dyrbjała japanske żadanje dopjelnicź, hewak by ßo dyrbjała na najhórsche pschihotowacź. Pomèry mjes Japanskej a Chinu ßu nětkole saßo jara napjate. Japanska by ßnadź składnosćź wužiła, Chinje wójnu pschipowjedźicź. Ta mohła jeniczźy s Ameriki pomoz wocźakacź, tola nětkole amerikanske wójnske łódźstwo hischće pschezo pschi brjosy wjecźorneje Ameriki pluwa a je hischće daloko wot Chiny sdalene.

S njepschecźelskim wustupjenjom japanskeho knjeźerstwa ßu ßo Chinesojo roshorili. Wulka ludowa shromadźizna w Kantonje je pschecźiwo wróćenju łódźe „Tatsu-Maru“ protestowała a wobsamkła, japanske twory boykottowacź, jeli so by ßo łódź s nakładom wróćzo dała.

Spytowanje.

(Skónczenje.)

Wotroczźy njewußnychu, wotucźeni na ßwojim lěhwje ßo pschelěhowachu, njewèrjo ßebi, jedyn druhemu ßwoje myßle pscheradźicź. Nasajtra rano pak to Michał wjazy pschenjesćź njemóżesche.

„To dźě mohł cźłowjek pohladacź, hacź je Hilża wèrnosćź rèczała“, wón rjekny, hdyž ßo hotowachu, na polo wuńcź. Hanß stejo wosta.

„To njeby niczo wopacźne było. — Ale to ßebi njewèrju. Hdy by ßo knjes wrócźił.“

„Nè, tón do tsjoch dnjow wróczo pschińcź njemóże. Jeli so ßo ty bojisch, dóńdu tam ßam horje; bracź to wèso nochzu; jeno ras pohladacź.“ Hanß pola skhoda stejo wosta, mjes tym so ßo Michał do sparneje jstwy horje łacźesche. „Hdy by jeno mje

Hilža njeßkyschaka", ßebi myßlesche, „ta je tak dźiwna se ßwojej ßwědomnitoscźu."

Ale ta holza mějesche ſ hródźnej dźowku na dworje dźěłacź. Wón ßo smuži, ßo na podłohu cźißny a pod pißne blido ßahny. Woprawdźe — tam to bě, twjerde a cźeźke. Wón staru masanu lapu w ruzy dźerźesche a ju roswi. Pleczena móscheń pſched nim leżesche. S dyrkotazymi porstami ju wotewri. Sskónczna pruha ſ woknom padźe. Kak ßo to ßwěczesche a błyschcźesche! Skoto, lute skoto! Wón dych sadźerża, jeho wocźi wudźěraschtej. Liczicź ſ najmjeńscha to tola dyrbjesche. To bě njewurjeknity pjenjes — zyłe samóźenje! Kruchi jemu w dyrkotazymaj rukomaj klinczachu. Tſi sta hriwnow! Wón da pjenjesam do móschnje wróczo padacź a ju w ruzy poczeźkowasche. Sa to móżesche cźlowjek wschitko měcź, wschitko kupicź, zyły ßwět! Bjesdźak da jim do ßwojeho saka padacź. Kak bě to cźeźke! Wón ſ ruku na to dyri. To schcźercźesche a klinczesche. — Ow, hdy by wón bohaty muż był! Ale jena myßliczka jeho traschesche. Drusy to wjedźachu, cźi bychu jeho pscheradźili; ale dźělicź ßo chzychu, też tak dźě na kóżdeho doscź wosta. Wón saßo móscheń wucźeże a ßuny ju saßo na ßwoje městno a ßo ſ cźicha k Hanßej wróczi.

Hdyż Hilža schtwórcź hodźiny posdźischo psches khěżu dźěsche, wuhlada pachołaj scheptajo pschi skhodźe stejo. Hdyż ßo bliżesche, wonaj mjelczeschtaj a do semje hladaschtaj. Saßo jeju strach cźwilowasche a jimaj wutrobno spinasche. Hdyż ßo pschipołdnju wotroczży domoj wróczichu, wona sa pschisawrjenymi khěżnymi durjemi stejesche, ale jeje njebě pytnycź. Wotroczżaj ßo wobhladnyschtaj, hacź staj ßamaj. Hilža ßo njehibny. Saßo poczeschtaj scheptacź: „Mi je ßo zyłu nóz wo tym dźało, Michale!"

„Też ja njemóżach wußnycź!"

„Hdy bychmoj je měkoj, bychmoj spokojom bycź mohłoj."

„Dźi ty po nje, Michale?"

„Ja po nje njepóńdu, dźi ty!"

„Ale mój ßo cźeſtnje rosdźělimoj!"

„To ßo wě!"

„A Hana?"

„Też ta ßwój dźěl ſ nich dostanje. Hilži niczo dacź njetrjebamy, tu ſnaju!"

„Ale jeli so naß pscheradźi?"

„I schto, to jeno wostaj mi, ta ßo naß boji."

„Ja bych po nje schoł, ale dźeßatnik dyrbi temu bycź, schtóż ßebi to swěri!"

„Moje dła!"

Wonaj ßo postróżischtaj, Hana ſ hródźe nuts pschińdźe. Wona horje pokasa. „Ja ßym je też widźała!"

„Leża tam hischcźe?" ßo wobaj prascheschtaj.

„Wěso, doniż jedyn po nje njepobudźe. To by wjeßele było, juchej!"

Woni běchu psches khěżu k skhodej dóschli. Hilža ßo se ßwojeho skhowa ßuny.

„Pójcźe, wobjed je hotowy!"

Hanß ßo saſtróżi. Hischcźe dyrbjesche ßo wocżaknycź. Ale popołdnju dyrbjesche ßo stacź.

Po wobjedźe tu saßo njerěczo a samyßleni ßedźachu. Jeno Hilža se jſtwy horje do hornjeho poskhoda woteńdźe. Sa khwilu běchu jeje krocżele po komorje ßkyschecź. Potom saßo dele pschińdźe, hdyż ßo Hana wotßali, so by sa skotom hladała.

„Hdźe chzesch woteńcź?" ßo Hanß wopraſcha.

„Do mkyna do Wonez, muka je dóschła. Do wjeczora tu saßo budu."

Wotroczżaj na ßo pohladaschtaj, pschileżnoscź bě dobra.

„Nětkole to scźinju", Hanß scheptasche a ßo wußuny. Michał ßebi po karan cźerſtweho piwa do pinzy dóńdźe. Jutſje budźemy wino picź", ßebi myßlesche, „to budźe wjeßele żiwjenje!"

Hanßej kolenje dyrkotaschtej, hdyż bě do ſparneje jſtwy saſtupił. S tschepjetazymaj rukomaj pod pißne blido ßahasche. Wón niczo njeczujesche, pjenjesy dyrbjachu zyle spody leżecź. Wón ßo zyły po podłosy wupscheſtrje, so mohł hłubscho spody maßacź. Ow, schto to bě! Wón hacź do scźěny domaßny, ale niczo njenamaßa. Pjenjes tu wjazy njebě! — Michał, njekhmanik, bě jeho wojebał! Tón bě pjenjesy dyrbjał wsacź a ßnadź w tutym wokomiku hiżo cźěkasche. Ssurowje ßo rosskłobi. Wón chzysche poskoczicź. Tu ßo jemu krocżele ſ nahłym saſtróżenjom saſtajichu. Cźeźke krocżele po skhodźe horje dźěchu, te ſnajesche, to běsche bur! S jenym poskoczenjom w durjach stejesche, ale prjedy hacź móżesche ßo wußunycź, bur hiżo na prosy stejesche. S wědomnjom winy wobcźeżeny Hanß ſ pótkowazymaj ßo kolenomaj pschi wudwjernach stejesche.

Burak, kiż delka w domje nikoho setkał njebě, dźiwajo ßo hladasche, hdyż wotroczżka se ßwojeje komory pschińcź wuhlada.

„Njenadźijizy ßym ßo domoj wrócził", wón ſ krótka rjekny, „mój pschichodny ßwak je ßebi nohu skamał, a kwaß je ßo wotstorcził; teho dła ßym dźenßa rano saßo wotjěł, so bych doma na prawdu hladał. Ale schto tu ty cźinisch, Hanßo?"

Wotroczżk po zyłym cźěle dyrkotasche. Schto chzysche wotmolwicź? Poł żiwjenja budźische dał, hdy budźische jemu tuta cźwila salutowana wostała. To bě nětkole khostanje! Ale na tym bě wona wina, falschna (njeßwěrna), rjana Hana, jeje dła bě to cźinicź chzył; ow, kak ju w tym wokomiku hidźesche.

Bur ßo njeſcźerpny hischcźe ras wopraſcha.

„Ja", Hanß mjekotasche, „ja ßym Hilżu pytał."

„Tule horkach w mojej jſtwě?"

„Wona je tu rjedźiła."

To bě wěso hižo dźeń prjedy było, ale wuſtróżanemu niczo druhe na myßle njepschińdźe.

Burak mjerſazy ſ nohomaj potepta. „Dźerżiſch ty hischcźe ſ tej holzu? Ty wěsch, so tajkeho lubowanja njerodźu!"

„Ale to dźě moja njewjesta ſ zyła njeje — ta — ta"

Wón ſ nowa, hdyż bur ßlědźo na njeho hladasche, tcżazy wostawasche, dokelż ßo burej jeho sadźerżenje podhladne ſdasche, a hłowu kłonjo ßo ſ durjemi wukaczi.

„Tón ma ſke ßwědomnje", bur bórbotasche, a na dobo ßo dopomniwschi, k scźěnje khwatasche, poklakny ßo a pod pißne blido maßasche. Jeho wobliczo ßo pschebarbi. Woprawdźe, pjenjesy běchu precź. „Rubjeżnizy, paduſchi!" wón ſakſchikny. A něschto krócź poſkocziwschi, doběża po skhodźe dele.

Michał ßo runje ſ durjemi won kaczesche, ale Hanßa hischcźe w khěži popadźe. „Hdźe masch moje pjenjesy, njekhmaniko?" rosſkobjeny muż wołasche.

Tak pschekwapjeny, ßkowa wuprajicź njemóżesche. „Ja — wo niczim njewěm!"

„Dowjedź mje do ßwojeje komory, chzu widźecź, hdźe ßy je skhował?"

Hanß wschě ßwoje wězy ſwotwjera, a pytanje bě podarmo.

„Dha ßy je pola ßwojeje njewjesty skhował. Te wſchak namakamy."

Khwatajzy do Hilżineje komory dóńdźe. Jeje kschinja ſamknjena njebě. Widliſchcźojcźe bur kschinjowy wobßah pscherywasche.

„Hlej, hlej, — njeßym to prajił? — tule ßu!"

Wón bě nohajzy a rubjeschka ſ kschinje wumjetał, spody na dnje kranjene pjenjesy leżachu. —

„Chzesch ty k temu stacź, wój staj mje hromadźe wurubikoj!"

„Na moju duschu, knjeże, ja wo niczim njewěm", Hanß, na ßmjercź wuſtróżany, mjekotasche, „ale ta, ta — to cźiniła njeje."

„Tak, to chzemy widźecź! — Hdźe je ta holza?"

„Woteschka, do mkyna, knjeże!"

„Dha hnydom saßo pschińdźe, ty wostanjesch pola mje, a so jej ty żaneho ſnamjenja njedasch, ani ßkowcźka njeprajiſch, hewak hnydom po polizaja póſcźelu."

Lědom bě doręczał a khěżne durje dźěchu. Hilža do kuchinje doschedschi muku wotstaji. Potom bě na tym, po skhodźe horje dóńcź.

Hdyż bě hacź na najwyschschi skhodźeńk dozpěła, jej bur njejabzy napscheczżiwo stupi, mjes tym so Hanß dyrkotajo sady wosta. „Hdźe ßu te pjenjesy?" wón na nju sakhadźesche. Woprawdźe ßo seſda, so ßo wona saſtróżi. Potom pak ßo sebra a jemu směromnje do wocżow hladasche.

„Te pjenjesy, kiż pod pißnym blidom leżachu?" ßo Hilža praſcheſche.

„Ha, ty potajkim wěſch?"

„Wěſcźe, ßym je namakała, hdyż komoru cźiſcźach."

„A kranyła!"

„Kranyła!" wona sakſchikny. „Ja ßym je wotewsała, leża w mojej kschini."

„Khrobła holza, to ßebi swěriſch mi prajicź! Stej jeno k temu, wój staj pschesjene byłoj, tónle je tebi te pjenjesy dał."

„Hanß? Na moju duschu, tón je njewinowaty!"

„Każ też Hilża, to móżu pschißahacź", wotroczżk, na dobo ßo shrabawschi, sawoła.

Bur njewjedźesche, schto prajicź, Hilżiny měr, jeje sjawne wuſnacźe jemu bróń wsachu.

„Praj, kak ßy na to pschiſchka?“

„Wotewſach je, ſo bychu nikoho do ſpytowanja njewjedke“, wona krucze wotmolwi a jeje wóczko Hanßa trjechi, kiž ßo ſ czeŕwjenoſczu ſapyri a ßo wotwobroczi.

Bur czujeſche, ſo wona wěrnoſcz rěczi. Jeho hněw ßo na dobo ſhubi.

„Jeli ſo to tak je, Hilža! Ty ßy ſchwarna holza, to czi wěrju.“

Wjeßeła czeŕwjeń barbjeſche holzy jeje lizy, niz, dokelž widżeſche, ſo bě ßo podhlad pſcheczżiwo njej ſlehnył, ale ſo bě jeje nawożenja wumożeny. Jeho dla bě wſchitko pſchenjeßka, ßamo hanibny podhlad ßamßneje winy.

Hdyž bě wona ſaßo woteſchła, ßo Hanß ſa njej kaczeſche. W khěži ſetka jeho Hana. Wón jej pohlada njepopſcha a ßo ju ſazpěwajo wot njeje wotwobroczi. Wón bu na dobo hinaſchi człowjek, żelniwy, roskaty hrěſchnik. „Hilža“, ſcheptaſche wón, hdyž dżowku na dworje ſetka, „Hilža!“

Wona ßo wobroczi. „Schto chżeſch?“

„Tebi ßo dżakowacz“, wón wocżi ſkożujo rjekny.

„Dżakowacz ßo, ſa czo?“

„So ßy mje wumohła wot ſkeho, — ja wěm, jeno moje dla ßy to ſczinika.“

Holza ßo ſtróži. „Dha bě ty woprawdże na tym, to njekhmanſtwo ſkuczicz?“

„Haj“, pachoł ſ wulkej żelnoſczu rjekny, „a bjes tebje bych nětkole ſłóſtnik był. Możeſch mi wodacz, Hilža?“

„Jeli ſo to woprawdże wobżelnoſcziſch, haj!“

„Ow dżak, — a — a móżeſch mje hiſchcże trochu lubo měcz, kaž prjedy?“

„Hiſchcże lubſcho“, wona rjekny, „pſchetož nětkole wěm, ſo ty żenje ſoßo na bjespucże njepóńdżeſch, teje hodżiny ty njeſabudżeſch.“

„Żenje, żenje. — Ale to czi lubju, dżiwajo na ßurowy ſtrach, kiž ßym wuſtał, wot nětkole chzu dżełacz, lutowacz, na tebje, Hilža, na naju ſboże; ty mje bóle wobohaczíſch, hacz wſchě pjenjeſy ßwěta.“

Ze Serbow.

S Budyſchina. W druhim ſakſkim wólbnym wokrjeßu ßu ryczerſkublerja tajneho ratarſkeho radżiczela Steigera w Budyſchinku ſa ſaſtupjerja w krajnej kulturnej radże, do ſhromadżiſny ratarſkeho powołanſkeho ſjednoczenſtwa pak kublerja Żura w Njebjelczżizach a żiwnoſczerja Schmidta w Kindiſchu a ſa ſaſtupjerjom ratarſkeju radżiczelow Brühla we Łuſy a Böhmu w Deberkezach wuſwolili.

— (Dżěczo ſ woknom won padnyło.) Sſrjedu popołdnju je ſ woknom tſeczeho poſkoda tſilětny ßynk krawſkeho miſchtra Günthera, na ßukelnſkej haßy bydlazeho, dele padnył. Hólczk je ßebi pſchi tym nop rosraſył a ßebi cżeło ſtraſchnje pſcherafył.

— Shromadżiſnu mlokowych intereßentow bě kublowy direktor Richter w Barcże 4. měrza do hoſczenza „běleho konja“ ſwołał. Na njej je ßo wobſamkło, mlokowe a butrowe płaczíſny powyſchicz. Pſchetrjebarjo mloka a butry ßo napominaju, wyſchſchu płaczíſnu płaczicz, hewak budża ratarjo nuſowani, dejny ſkót wotſtronicz.

— Ratarſka komora ſa ſchleſyſku provinzu chze ßo pola knjeżerſtwa wo to prózowacz, ſo bychu ßo ſchkodowanja polow, pſchi manevrach naſtate, najpoſdżiſcho dwě njedżeli po ſkónczenju manevrow takſěrowałe. Hdyž ßo to poſdżiſcho ſtawa, njehodżi ßo naczinjena ſchkoda wjazy prawje ſpóſnacz. Pola knjeżerſtwa ma ßo dale namjetowacz, ſo by ßo ſa Wrótßławſki knjeżerſtwowy wokrjeß polizajſki wukas wróczik, po kotrymż maja ßo hołbje ſa czaß ßywow ſawrjecz. S tymle wukaſom ßo plahowanje hołbjow poczeżuje, też njeje prajene, hdy je „wußywny czaß“. Skónczńje ßo ßywy ſ poſtajenjemi powſchitkowneho krajneho prawa na njedoßahaze waſchnje ſchkitaju.

— (Bědżenje w Draždżanſkim twarſtwje.) Swjaſk twarſkich miſchtrow w Draždżanach wokolnik roſeſczela, w kotrymż ßo na pſchedſtejaze bědżenje w twarſtwje pokaſuje a ßo na to poczahowaze naprawy dawaju. Swjaſk na wobſamknjenju ſwjaſka dżełodawarjow ſteji, po kotrymż maja ßo 1. haprleje wſchě twarſtwa ſamknycz, w kotrychż dżełacżerjo nochżedża nowe wucżinjenje pſchipóſnacz. W Saksſkej tole wobſamknjenje płaczi ſa Draždżany, Pirnu, Döbeln, Oſchatz a po wobſtejnoſczach też ſa Budyſchin, Kamjenizu, Freiberg, Mitweidu, Plawno a Zwickow.

— Wone je ßo ſaßo do ßněha dako. We hornych krajach, kaž w Vogtlandże, je ßo wulki ßněh nawalił. Na drohach dyrbi ßo ſe ßněhowym płuhom cżěŕ wujeſdżowacz. W Norwegſkej ßu poßlednje dny ſatraſchne ßněhowe mjeczele ſakhadżałe. Pola Kjeldſaſa je jedyn cżah w ßněhu tczazy woſtał. Jedyn pomozny cżah pſchi ßlepjazym ßněhowym mjeczelu do cżaha, kotryż bě tczazy woſtał, ſajédże a wjele woſow rosraſy. Jedyn pucżowar bě morjeny, ſchtyrjo ßo ſranichu. Lěkarjo ßu k pomozy wotjěli, tola ßo njeſda, ſo k měſtnu ſraženja dojědu; pſchetož ßněh ßo pſchezo ſ wjetſchimi ßepjemi khopi.

— Mjaßowe płaczíſny ſpaduja. Rěſniſka jednota w Plawnje je ſe ßwojim wyſchſchim miſchtrom měſchczańſkej radże woſjewicz dała, ſo ßu miſchtrjo płaczíſny ſa mjaßo a kołbaßu khětro poniżili. Po puncze poniżenje 10—15 np. wucżinja. Jednota je měſchczańſku radu napominała, ſo by miſchtrow kontrollowała, hacz po poniżenej płaczíſnje pſchedawaju. Też we wjele druhich měſtach ßu ßo mjaßowe płaczíſny poniżike. Nadżijomnje budża ßo też rěſniży w Budyſchinje po tymle khwalobnym pſchikładże ſkożowacz.

Se Żidowa. Dla twarjenja noweje dróhi, k moſtej pſches Sprejiny doł wjedżazeje, je Makowjelkowſka dróha wot Żidowa k Elßnerez zyhelnczi ſawrjena. Pſchekhódny wobkhad je ßo pſches Czemjerzy a Czichońzy pokaſał.

S Wownjowa. Parna młócżaza maſchina, Hantuſchej w Budyſchinje ßłuſchaza, kotraż bě ſa tudomny knjeżi dwór żito młócżiła, je ßo ßobotu wjeczor ſpaliła. Wobſtejnoſcże na to pokaſuja, ſo je něchtó ſe ſkej wolu maſchinu ſapalił.

S Wulkeje Dubrawy. Pónd̄żelu w nozy je ßo tu 19½-létny toczeŕ porzlina, Heymer, ſatſělił. Młody człowjek je pjecża khoromyßlny był.

S Njeßwaczidła. Hacz dotal ßo burja do towaŕſtwow ſjednoczachu, ſo bychu ſa ßwoje hoſpodarſtwo trěbne twory ſhromadnje kupowali. Nětkole kroczel dale ſtupiwſchi ßo woni ſkhadżuja, ſo bychu ßwoje wupkody teho runja ſhromadnje wotbywali. S tutym wotpohladom je ßo we Łuſy pódla tamniſcheho ßadarſkeho towaŕſtwa też hiſchcże ßad pſchedawaze towaŕſtwo ſakożiło. Na podſwjaſkowej ſhromadżiſnje Raiffeiſenſkich nalutowarnjow w Budyſchſkej krajinje, kotraż bě ßo ſańdżenu njedżelu do Njeßwaczidła ſwołała, mějeſche knjes wucżeŕ Domaſchka ſ Łuha pſchednoſchk wo nowym ßad pſchedawazym towaŕſtwje. Wone ßo wo to prózuje, ſo by ßo rosbrojenju ßadu po tunjej płaczíſnje wobarało. Nětkole ßo na Budyſchſke wiki naſhmu na dobo pſchewjele ßadu nawala. Dokelž je podtykowanje wjetſche hacz praſchenje ſa nim, ßo płaczíſny tłócża, a ßadarjo ßwój ßad kupzam ſa kóżdu płaczíſnu woſtajeja. W tym dyrbi ßo pſcheměnjenje ſtacz. Ssad pſchedawaze towaŕſtwo dyrbi ßo ſa to poſtaracz, ſo ßo ßad do druhich ſtronow wotbywa, hdyž ßu ſa njón lěpſche płaczíſny doſtacz. To pak wone jenož ſamoże, hdyž ßo dobry ßad podawa. Wone wotebjerarjow pyta a ßebi jich ſdżerżi, hdyž jim ſtajnje ſ dobrym płodom poßkużuje. Nětkole wikowarjo ßad ſa ßměſchnje tunju płaczíſnu doſtawaju. Pſchichodnje ßo wikowarjo do zyła wobjendu. Knjeżerſtwo je drje w Draždżanach hižo ßadowu ſaradżerńju pſchiprawiło, tola w tej je pſchicżiſchcz naſhmu tak wulki, ſo ßo njemóże na wſchě poſticżenja dżiwacz. Duż chze Łuhowſke towaŕſtwo w runej měrje ßame wotebjerarjow pytacz. Schtóż ßwoje twory do dalokich ſtron pſchedawa, ma pſchi tym wjele pißanſkich dżełow. Ratař pak njeje pſcheczel wjele pißanja. Duż towaŕſtwo zyłe pißomne dżełko wobſtara a ßadarjej wſchě dżełka po móżnoſczi poloża. Wone, jeli trjeba, ßad ſeſchczipacz a ſwuhěrovcz dawa a jón do pſchiſprawnych ßudobjow ſapakuje. Nichtó ßebi njemyßl, ſo mohło ßo towaŕſtwu pſchewjele ßadu poſticżicz. Runje na wopak! Czim wjazy móże wone wotebjerarjam podawacz, czim bóle ßo jemu dżełko poloża. Hdyž budże ßadař pſches towaŕſtwo ſa ßwoje wupkody lěpſche płaczíſny doſtawacz, potom budże wón też ſ wjetſchim wjeßelom ßwoje ſchtomy hladacz. Duż budże ßad pſchedawaze towaŕſtwo na tajke waſchnje powſchitkownje ßadaŕſtwo w naſchich ſtronach ſpěchowacz. Pſchichodnje dyrbi ßadaŕſtwo ratarſtwu ſ podpjeru byczz. 100 milijonow hriwnow, kotreż ßo nětkole ſa wukrajny ßad wudawaju, dyrbja ßo w kraju wobkhowacz. Łuhowſke ßad pſchedawaze towaŕſtwo je towaŕſtwo ſ wobmjeſowanym rukowanjom. Schtóż do njeho ſaſtupi, ma 30 hriwnow wucżinjazy wobkhodny podżel wotewſacz. W tu khwilu ma towaŕſtwo 10 ßobuſtawow.

Pſchi ſczěhowazej debacże knjes Domaſchka na praſchenja wotmolwi, ſo ßo ſa Łużizu do ſahrodow najlěpje pſchihodża Schczeczińſke (Stettinſke) jabłuka, Kanadſke reinetty a ſymſke taffetſke jabłuka, pſchi dróhach pak Landsbergſke reinetty. Schtóż chze ſchtomiki ßadżecz, njech ßebi tajke kup, kotrychż cżopowy korjeń njeje wotrěſnjeny. Tutón korjeń je nuſny, dokelž wón ſchtom ſ wodu ſaſtaruje. Nětkole ßo ſchtomiki hnydom wyſche korjenja ſchczěpja. Duż

schtomowe cźěło s dobreho drjewa wobsteji a je teho dla wjele khorocźam podźěwjene. Pschichodnje dorbjake žo schtomiki saško wysche cźěła nochcźa, dokelž džiwje drjewo njeje tak lohko khoroscźam wustajene.

Druhi pschednoschk měješe podswjaskowy direktor knjes farař Nowak-Radwořski wo žwojim pucźowanju do žlubjeneho kraja a Egiptowskeje: Pschitomni s wulkim sajimanjom wot sapoczatka hacź do kónza na jeho žiwe wopišowanje kedźbowachu. Knjes Linsmeyer s Erfurta žwětkowe wobrasy s krajow pokasowasche, po kotrychž bě knjes farař Nowak pucźował. Tutón jenotliwym wobrasam wužwětlaze pschispomnjenje pschidawasche. Potom hischcźe k. Linsmeyr žwětkowe wobrasy se Schwizy a s Rheinowych brjohow widźecź dawasche. Hakle w 11 hodźinach žo shromadźisna roseńdže, kotrež bě žo w 6 hodźinach seschka. Wopytarjow bě něhdže 300. Nadźijomnje shromadźisna sa roswicže žadarstwa w Sserbach bjes wuspěcha njewostanje. Njech žad pschedawaze towarstwa hospodarszy žerbskich ratarjow požylnja, kaž žu to nasche žerbske burske towarstwa a nalutowarnje a wupožczeŕnje hižo dokonjake.

S **Luha.** Pucźowanski wucźeŕ Ocklitz s Budyschina měješe sandźenu njedźelu we Luhowskim žadarskim towarstwje pschednoschk wo „womkodźenju žadowych schtomow“. Schtomy žo niz jenož s tym womkodźeja, so žo króna starych schtomow pschikrótschi a cźisczi a tak nowe pruty wubiwaju, ale wjele bóle też s hnojenjom, pscherywanjom pod schtomowej tacźelu, s wucźisczenjom skory a s nowym woschcźěpjenjom. S pscherywanjom semje žo wožebje rosczenje schtomow spěchuje, dokelž žo s nim powětr a cźopkota k korjenjam dobywa. Pscherywanje semje wjele móznischo skutkuje, hdyž žo wone se selenym hnojenjom sjednocźi. Cźisczenje króny je wožebje na khudschej semi bóle trěbne, hacź na tucźnej, dokelž móže ta huscźischu krónu skerje sežiwicź, dyžli khuda semja. K womkodźenju a s zyła k lěpschemu roswiwanju schtoma je rationalne hnojenje, pscherywanje semje a cźisczenje hustych krónow trěbne, pschi tym pak žo też nježmě sabycź na saniczenje njerodźe s wucźisczenjom skory a nałożenjom druhich pschisprawnych žrědkow.

Se Sahorja. Ssobotu w nozy je žo tu khěža Ernsta Mucźinka wotpalika. Woheń je žo pjecža s lohkomyžlnosczu saparał. Ssykawy s Budestez, Hajniz a Roswodez běchu na pomoz k haschenju pschijěle.

S **Wjeleczina.** Tudomny Budyskemu tachantstwu žkuschazy knježi dwór je žo k. Richardej Gießnerej s Walowow pola Lubija pschenajał.

S **Jěžowa.** W Schpitalskim lěžu žu žobotu popołdnju 35-lětneho nemóžneho ženjeneho skakarja Wylema Schmidta sa schtomom wižazeho namakali. Jeho cźěło žu do Kamjenikeje cźěł wnje dowjesli. Schmidt je z žiwjenja žo nabywschi ruku na žebje stožił.

S **Wojerez.** Poslednje tydźenje februara žu žo pruhowanja präparandow kralowskeho präparandskeho kursa, psched 3 lětami sałożeneho, s dobrym wuspěchom wotmě̌ke. S 23 präparandow, kotsiž žo pruhowacź dachu, 19 pschijimanske pruhowanje do seminara wobstachu, so bychu 3 léta seminar wopytawschi wucźeŕske pruhowanje cźinili. Nowy kralowski präparandski kursus žo létža 23. haprleje sapocźnje. Starschim w Pruskej a Sakskej, kotsiž chzedźa žwojim žynam wucźeŕske powołanje wuswolicź dacź, byrnjež trěbnych pjenjes w doßahazej měrje njeměli, žo k temu s präparandskim kursom najlěpscha składnosczu poskicźa. Präparandojo wot knježeŕstwa telko podpjery dostawaju, so, jeli so žu pilni a pěkni, njetrjebaju wot starscheju wjele pjenjeżnych woporow žadacź. Samolwjenja präparandźiny wodźeŕ, k. wucźeŕ Wiedermann, pschijimuje, kotryž też wscho dalsche rad wukasuje.

Se Sskomjenja pola Hródka. Pjatk w nozy bě žo 75lětna swudowjena Bergerowa se žwojim 42lětnym žynom, dźěłacźerjom Ernstom Münsterom, swadźiła, dokelž bě khětro posdźe domoj pschischoł. Rosnjemdrjena stara žona saßwěcźenu petrolejowu lampu shrabny a ju do žwojeho žyna cźižny. Lampa rosbuchnywschi drastu macźerje a žyna sapali a wobaj žo tak cźěłko wopalischtaj, so dyrbjeschtaj žo do Hródkowskeje hojeŕnje dowjesczi. Tam je macź žobotu na žwoje rany wumrjeła. Ssynej žo poměrnje derje wjedźe.

Přilopk.

* (Njeschožowne mandźelstwo.) Grichiski poddan Contos w Draždźonach je najprjódzy žwoju žonu spytał satšělož. Jeho žona, kotraž je cźěłko sranjena, je poliziji prajiła, žo je žebi jejny muž pjenjeżnych wuskoscźow dla žiwjenje wsał. Temu napscheczo pak žamo mordarjowy sawostajeny testament rěcźi, w kotrymž je wón žwoje 120000 frankow wucźinjaze samoženje nětkotrym pschiwusnym wotkasał. Žoni, kotraž je tsi kulki do ramjenja a ruki dostała, žo žnadź žiwjenje s džerži.

* W Nickernje pola Draždźan je žo jena 12lětna holza pschi satepjenju s petrolejom tak cźěžko wopalika, so je dźeń posdźischo na žwoje rany wumrjeła.

* Dla falschowanja liscźinow a pschekschiwjenja dla je wójnski žud w Kamjenizy majora s Tettaua, pschi wokrjeżnym komandže w Plawnje žłužbu cźinjazeho, k jastwu na poldra léta a k wustorcźenju s wójska saßudźił. Wobskórżba žo na scźěhowaze wěży sałożowasche: W lěcźe 1901 bě žo žotra majora s Tettaua, kotraž na njesahojnu khoroscź cźerpi, do jeneje hojeŕnje dała a pod žudniske sastaranje stajiła. Dokelž wona njeměješe samoženja, wona khóstu sa žwoje wothladanje w hojeŕni s dobrocźelskeho wotkasanja dostawasche. Sa jejneho pschedporucźnika (fórmindu) běchu jejneho bratra majora s Tettaua postajili. Loni w lěcźu wón pschedporucźnistwo woteda. Pschi žudniskim wotliczenju žo wukopa, so bě major žwoju khoru žotru wo něhdže 2000 hriwnow wotkasanjowych pjenjes sjebał a so bě kwitowanki falschował. Te pjenjesy bě major do žwojeho saka tyknył.

* Dla panzanja mloka žu wodźerja towarstwoweje mlokarnje w Rychbachu, direktora s Zwehe, k 500 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźili.

* (Ssydom cźłowjekow pod kołami automobilow wumrjeło.) Pschi jenym honjenju automobilow na drósy pola Heliopolis w Egiptowskej je žo wutoru žydom cźłowjekow pschejeło a morilo, mjes nimi žu tsjo polizistojo.

* Wulke pschekschiwjenje je žo w Apalanskej ratarskej nalutowarni we Wuherskej wušlědźiło. Něhdže 200,000 krónow je žo pschekschiwiło. Knihownik Merzluft je ruku na žebje složił.

* Jedyn gymnasiast w Magdeburgu je žo dla hubjeneje zensury wobwěžnył. Psched nětkotrymi dnjemi je žebi jedyn gymnasiast w Barlinje žiwjenje wsał; wón měnjeschе, so jeho wucźeŕ stroniszy s nim wobkhadźa.

* (Rubježny nadpad.) Do jeneho hoscźenza w Bodethalu w žmólnych horach jedyn zusy machtny w rostorhanej drascźe pschińdże. Wón powjedasche, so staj jeho, hdyž bě s tak mjenowaneho „kuskarnczeho rejwanischcźa“ woteschoł, dwaj muzskaj nadpadłoj, wurubikoj a do Bodeskeje rěki cźišłoj. Wón je žo s njewuprajnymi napinanjemi wukhował a žo hacź do hoscźenza domotał. Zusy praji, so je jedyn wyschschi wucźeŕ s Magdeburga. Wěz žo hižo pschepytuje.

* (Dar khěžora Wylema.) Jendźelskej poliziji w kapskej koloniji je khěžor Wylem 20,000 hriwnow s pschipósnaczom sa jejne jaßkužby pschi sniczenju sběžkarja Morengi darił.

* (Ssamomordarstwo.) W Schneidu w rheinskej Pfalzy je žo kralowski hajniski mischtr Höpfner satšělił. Jena žłužobna holza w žußodnej wžy bě psched statnym rěcźnikom wobžwědczika, so je Höpfner, nan jejneho njemandźelskeho dźěsca, ju wobrěczał, dźěczo stónzowacź.

* (Na bykowymaj rohomaj.) W Hertwigswaldawje w Schlesyskej kubleŕ Puchler žwojeho hewak směrneho byka s hródże won wjedźesche. Na dobo žo skocźo snjembri, kublerja k semi postorczi a jeho wospjet s rohomaj po hródźi cźižny. Puchler žo straschnje srani.

* (S zyrkwineje wěże skocźił.) S wustupa Pětrowskeje zyrkwje w Mnichowje je schtwórtk jedyn 30lětny měschczański dohladowaŕ dele do hłubiny skocźił. Prjedy teho bě dwě bleschzy wupił, kotrejž stej po sdacźu jěd wopschijakej. Na dróhu padnywschi wón s rosražanymi stawami morwy ležo wosta. Na sboże wón njebě na žaneho cźłowjeka padnył. Wón drje je žebi žiwjenje wsał, dokelž běchu jeho na žudnistwje njekasanstwa dla sałudźili.

* (Pjecź dźěczi žo saduščyło.) W Frankfurcźe nad Mainom bě žona samkarja Funka žwoje pjecź dźěczi, 1—8 lět starych, do jstwy samkla a na khwilu woteschła. Dźěczi se schwabliczkami hrajkajo woheń saparachu. W nastatym kurje žo dźěczi sadušychu.

* (Sazpiteje luboscźe dla.) Brodutruharski pomoznik Garda w Insterburgu 18lětnej džowzy jeneho tamnischeho krawskeho mischtra, kotraž wo jeho luboscź njerodźesche, kulku do wutroby tšeli. Garda žebi potom kulku do huby tšeli a bě hnydom morwy. Holza je pjecza hischcźe žiwa.

* (Nahła žmjercź.) S wobžaromnym saměnjenjom je jedyn wothladaŕ w měschczańskej hojeŕni w Magdeburgu nahłu žmjercź poczeŕpił. Hdyž chzyische žo s palenzom posylnicź, wón bleschu samèni a město palenza lysol žrěbny. Hnydom sawołany lěkaŕ njemóżesche mużej pomhacź. Jěd bě hižo żołdk pschepalił.

K konfirmaziji

porucza

spěwarske, žerbske a němske,

konfirmaziske spisy, natwarjaze knihi,
wobrasy, schpruchi atd. we wobluku

Kschesczijanska knihadrnja
w Budyschinje na Lotzeskej drózy 9.

Dwě
dźěłaczerskej žwójbje
žo s wulkej mjdu, darmotnym wobydlenjom, deputatom a wuživanjom sahrody hnydom abo posdźischo pytatej na knjezi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Liebsch,
žudniski aktuar sw. žkužby
na žukelnskej haży 34
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon czisko 177. —
Pschežadźowanje ležomnosczow.

Pschežadźowanje ležomnosče.

Dla dźělenja herbstwa ma žo
póndželu 16. měrza dopołdnja 1/2 10 hodźin
k Waltherez sawostajenstwu w **Hornjej Borschczi** žkuschaza žiwnosčz. 25 kórzow wulka s 10 390 hriwnami wopalneje każy, se žiwym a morwym inventarom **dobrowólnje na pschežadźowanje pschedawacz.**

Liebsch, žudniski aktuar sw. žk.,
pod pschisahu wsaty a sjawnje postajeny na pschežadźowanje pschedawak.

Žerdźowa awkzija.

Wutoru 17. měrza t. l. popołdnju wot 3 hodźin maja žo w **dwórnischczowej restawraziji w Delnjej Wjasońzy** sczěhowaze krute žerdże a tyče, na **Pózkowskim** revěrje w 21., 32. a 34. wotdźělenju składżene, jako

něhdże 7000	schmrěkowych tyčow,	2—7 cm	tolstych,
= 900 =	krutych žerdźow,	8—9 =	=
= 1480 =	= =	10—12 =	=
= 225 =	= =	13—14 =	=

Žerdże žu k pucžam sežuwane a pschihódnje k wotwoženju leža.
Huschczanske hajnistwo, 3. měrza 1908.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 19. měrza t. l. ma žo dopołdnja wot 1/2 10 hodźin drjewo, w pruskej (Strózanskej) holi sestajane, na pschežadźowanje pschedawacz, jako:

46 rm mjehkich palnych kuluchow,
84 = mjehkich repuchow,
210 = mjehkeje walczziny,
100 = mjehkich pjeńkow.

Shromadźisna w drjewischczu 9. wotdźělenja njedaloko schožejoweje khěže.

Huschczanske hajnistwo, 9. měrza 1908. O. Mendte.

Drjewowa awkzija

20. měrza 1908 dopołdnja 3/4 10 hodźin w **Huczinje** w hoschczenzu tam.

106 mjehk. schtomow 13/29 cm, 2 dubowaj klozaj 23/26 cm, 37,6 mjehk. klozow 7/11 cm, 355 mjehk. klozow 12/15 cm, 626 klozow 15/36 cm, 167 rm mjehk. palneje walczziny, 101 rm palnych klumpachow, 107 rm repuchow, 320 rm mjehk. halosow, 25 rm walczziny, 59 stotnjow walczkow, 91 dołhich hromadow, 190 rm mjehk. pjeńkow. Sestajane w 10, 47., 62. wotdźělenju, jenotliwje pola **Połpizy**, w 86., 87., 90., 91., 97., 103. wotdźělenju, w Brěsynjanskej holi w 27., 28., 40. a 41. wotdźělenju.

Kral. hajniski rentski hamt w Draždźanach. **Kral. hajniske sarjadnistwo w Połpizy.**

11. měrza 1908.

Najwjetscha spezialna pschedawarnja w Budyschinje.
Wschě nalětnje nowoscze

klobukow a mězow

žu hižo doschle a proschu žo pschi potrjebanju na mnje dopomnicz.
Proschu žebi moje wukladne wokna wobhladacz.

Konfirmandske klobuki

we wulkim wubjerku po jara tunich placzisnach.

Hugo Lehmann
na bohatej haży 22,
pódla hoscżenza winoweje kicze.

Drjewowa awkzija

na Wuježkowskim revěrje na Wuježkowskej stronje.

Póndželu 16. měrza t. l. popołdnju w 2 hodźinomaj
w **Heimrichez hoscżenzu w Bukezach:**

64 rm twjerdych, 92 rm mjehkich schczěpow,
31 = twjerdych, 216 = mjehkich klumpachow,
61 = mjehkeje rubaneje walczziny (fijow),
82 = twjerdeje } njerubaneje walczziny
682 = mjehkeje } (halosowych hromadow a
3,5 = mjehkich pjeńkow,

sestajanych w drjewischczach 21. wotdźělenja (pola Žornožyk) a 36. wotdźělenja (pola Wuježka), kaž tež jenotliwje w 22., 26. a 35. wotdźělenju.

Dla wobhladanja drjewa chcyli žo na kupjenje smužicenj pschežadźowanski dźeń dopołdnja 1/2 12 hodźin pola Wuježkowskeje hajnkownje seńcz.

We Wuježku, 4. měrza 1908.

Měschczanske hajnistwo.

Drjewowa awkzija.

Póndželu 16. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodźin
ma žo na **Bartsko-Nowowjeschczanskim hajniskim revěrje** sczěhowaze palne drjewo na městnje žamym s wumjenjenjemi na pschežadźowanje pschedawacz:

něhdże 9 1/2 rm mjehkich schczěpow,
25 = mjehkich kuluchow,
253 1/2 = mjehkich pjeńkow,
96 twjerdych a mjehkich dołhich hromadow,
45 twjerdych a mjehkich halosowych hromadow,
71,00 stotnjow mjehkich walczkow.

Drjewo je w drjewischczu 4., 10. a 25. wotdźělenja, w pscheměnjenskim drjewischczu 7. wotdźělenja a we wurubach 8. a 9. wotdźělenja sestajane.

Shromadźisna w drjewischczu 25. wotdźělenja (pschi Bartsko-Wósborskej želesniży).

W Barcze, 8. měrza 1908.

Hrabinske s Lippeske hajniske sarjadnistwo.
Aust.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 20. měrza 1908 popołdnju wot 3 hodźin ma žo
w **Heldez restawraziji w Hunczerizach**
sczěhowaze drjewo na **Huschczanskim hajniskim revěrje** we 13. wotdźělenju (we wurubanym) we 18. wotdźělenju (žwětlinje), w 27. wotdźěl. (w Zicžanskim haju), w farskim lěsu a pschi Demjanskim haczenju sestajane, na pschežadźowanje pschedawacz, jako:

64 krutych žerdźow, 8 hacž 9 cm tolstych,
56 = = 10 = 12 = =
6 = = 13 = 15 = =
34 rm twjerdych palnych klumpachow,
150 = mjehkich = =
700 tyčow, 4 hacž 7 cm tolstych,
7 rm repuchow,
46 = twjerdeje walczziny a
18 twjerdych dołhich hromadow.

W Huschczanskim hajnistwje, 11. měrza 2908.

O. Mendte.

Dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjeſdżenju dacź, ſo ßym w Budyſchinje na

Bismarckſkej drózy cźiſßło 15
po 1 ſkhodźe

privatnu kliniku ſa khorych na woczi

pſchiprawił.

W Budyſchinje, w měrzu 1908.

Dr. Eichert,
woczny lěkař.

Pjatk 20. měrza t. l. dopoldnja wot **10 hodźin** budźe

inventarowa awkzija

na Gruhlez kuble we Wurizach
pola Budyſchina.

Dla rospſchenajecźa wſchěch leżomnoſczow ma podpißany **wſchón w dobrym rjedźe ßo namakazy inventar** na pſcheßadźowanje pſchedawacź, mjes druhim:

2 kuczowaj wołaj, 3 ßanje, 8 hoſpodarſkich wołow, 1 drillowazu maſchinu, 1 ſchěroko ßyjazu maſchinu, 1 żnějazu maſchinu, 1 ßynowy wobrocźak, 1 tigrowe hrabje, 1 mlokowy ſeparator, 1 kultivator, něktore dobre rólne a kuczowe graty, pluhi, bróny atd.

Curt Möschler.

Pſcheßadźowanje.

Wutoru 17. měrza popołdnju w 2 hodźinomaj na Židowje cźiſßło **70** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

1 wós ſa 1 kruwu, 1 ruczny wós, 1 Singerowa ſchijaza maſchina, 1 dwójny khamor, 1 dźěcźazy wós, 1 pópjazy wós, 1 kommoda, 2 łoži, 2 kanapeji, 1 ſczěnſki cźaßnik, 1 ſchpihel a wobraſy, kuchińſke ßudobje a ruczny grat, 1 wulka ßadowa buda.

Kurt Märckel, klobukowa fabrika
w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 6
porucza **ßwój wulki ſkład** wſchěch
nowomodnych

nalětnich klobukow,

woßebje ßwoje wubjerne
ßamßne wudźěłki.
Najtuńſche płacźiſny — kedźbliwe poßłużenje.

Woſjewjenje.

Sa twarſki cźaß w bliżſchim naléćźu ßo

ke kryczu tſěchow ſ zyhelom, ſchifrom a papu

poruczam a ſa khmane a dobre dźěło rukuju.

Sa **lohki kryw** poruczaßam pſchede wſchěm **aſbeſtowy wumělſki ſchifer** jako woheń a wjedro wudżeržaze krywadło.

B. Eiſenbeißowy naßlědnik w Biſkopizach,
Edwin Petzold.

Za „Towarſtwo Pomocy stud. Serbow“ bu **13 hr.** na kwasu knjeza kublerja Halmy z Wuric z knježnu Mitašec z Konec nazběrane přez brašku Paula.

Z dźakom kwituje Polan, pokładnik.

K konfirmaziji

poruczam

ſchenillowe rubiſcheża, rukajzy, ſchtrympy.

Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Ssadowe ſchtomiki!

jabłonje, kruſchenje a wiſchnje po tunich płacźiſnach poruca

ſchtomowńja knjeżeho dwora w Bóſchizach.

Khójnowe roſtliny

rjane ßylne, ma na pſchedań, tak dołho hacź doßahaju. 1000 ſchtuk po 75 np.

Auguſt Hanſo w Haida
pola Elſterwerda.

Schijaza maſchina

je tunjo na pſchedań na hrodowſkej drózy cźiſßło 11 po 1 ſkhodźe.

Kóżdu dźělbu

= mloka =

nn Budyſke dwórniſchcźo pſchiwożomneho, kupuju. Poſkicźenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Khěża (maßivna)
bliſko zyrkwiniſkeje wßy ſ 5 kórzami pola a łuki je płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſuje aktuar ſw. ßł. **Liebſch** w Budyſchinje.

Pſchihódna ſkładnoſtna kup.

Wo ßrjedź wßy leżaza maßivna, wobſchěrna **khěża** ſe ſahrodu, ſa wojnarja abo pjekarja ßo pſchihodźaza, 2 kilometraj wot dweju żeleſniſkeju ſaſtaniſchcźow ſdalena, je hnydom płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſujetaj **J. a E. Koban** w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 4.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu 15. měrca pop. w 5 hodź. **posedźenje.** Knjez sejmski zapósłanc Zoba z Čornjowa je přednošk dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźělenje wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-liBóh, jutře njedźelu 15. měrca popołdnju z dypkom 4 hodź. w Mjenerec hoſćencu swoje měsačne posedźenje.

Wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje
předsydstwo.

Żiwnoſcź

w Małßezach cźiſßło 15 ſ 9 kórzami pola a łuki je ſe wſchěm morwym a żiwym inventarom ſemrjecźa dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja.

Khěża.

W **Sderi** je maßivna khěża cźiſßło 6 hnydom na pſchedań.

Khěża

ſ 1 kórzom pola we Łuſku cźo. 2 pola Njeßwacźidła je na pſchedań.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotrocźkom, pohonczow, wolazych, dźěłacźerſke ßwójby do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, każ też hólzow a holzy, kotrež jutry ſchulu wukhodźa, pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej drózy 7 ſ napſchecźa theatra.

Sſłużobnu holzu,

cźiſtu a ſprawnu, ſa dom a pſchedawarnju, ſ wulkej mſdu k 1. meji pyta **M. Berger,** pſchedawarnja ſwěriny w Budyſchinje.

Wucźobnika

pyta **C. Strola,**
brodutruhař a friſeur.

Jutry 1908 ßyn ſprawneju ſtarſcheju w mojich kolonialtworowych, winowych a zigarowych klamach jako

wucźobnik

měſtno namaka.

Jurij Wölfle
pſchi drjewowym torhoſchcźu, na rózku zyhelnſkeje haßy.

(K temu cźiſßłu pſchiłoha.)

Prěnja pschiłoha k czišku 11 Serbskich Nowin.

Sobotu 14. měrza 1908.

Placzišny rěsneho skotu na Draždźanskich stótnych wikach.

6. měrza 1908.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacz do 6 lět	40—42	76—78
awstriske	42—44	78—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—39	71—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—34	65—70
4. žnadnje pizowane tóžbeje starobу	25—29	58—64
Jałowizy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowizy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacz do 7 lět	33—36	65—68
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałowizy	29—32	59—64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałowizy	24—28	54 58
5. žnadnje pizowane krowy a jałowizy	—	50—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	39—42	71—74
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—38	67 70
3. žnadnje pizowane	30 34	60—66
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—50	77—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	72—76
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—43	68—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich slschiženjow w starobje hacz do $1\frac{1}{4}$ leta	43—44	57 58
2. mjaßne	41—42	55—56
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	38—40	52—54

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 7. měrza 1908. wot hr.	wot np	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 12 měrza 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenica	běła	—	—	—	—	10	10	10	50
"	žołta	10	15	10	30	9	70	10	—
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		9	55	9	75	9	40	9	60
" nowa		—	—	—	—				
Jećmjeń	50 kilogr.	8	90	9	10	8	—	9	—
Wows		7	80	8	10	7	30	7	80
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny		2	50	2	75	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	60	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	12	75	19	75	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	12	50	16	28	—	—	—	—
Sšyno	50 "	3	40	3	80	3	10	3	50
Ssloma	100 "	4	84	5	—	3	50	5	—
Prožata	798 schtuk, schtuka	29	—	23				—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	20	6	50
Rjane wotruby		—	—	6	75	6	70	7	20
Pschenični gris		—	—	7	25	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 25 np., rožka wot 9 hr 75 np. hacz 10 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. 90 np. hacz 9 hr. 13 np., wowš wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placzeiche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr — np hacz — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hacz 17 hr 50 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 15 hr. 26 np. hacz 15 hr 80 np. nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz jećmjenje po 140 puntach 12 hr 46 np hacz 12 hr. 74 np.

Wiežne placzišny w Kamjenzu.

12. měrza 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 70 np., pschenza wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 30 np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 80 np., wowš wot 7 hr. 30 np. hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np hacz 14 hr. 50 np. hróch 12 hr. 50 np., šyno 3 hr. 80 np., běrny 2 hr. 80 np., šloma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 13. měrza: Pomročene a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedźelu Reminiscere rano w 7 hodźinach duchowny Tischer šerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda šerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Pokutny dźeń smeje rano w 7 hodź. farar Räda šerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer šerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budźe kollekta sa saměry znutskowneho mišionstwa.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Handrij Hermann Mikla, khěžeŕ w Dobruschi a murjeŕ w kral. półwerniku w Hnaschezach, s Marju Emmu Kócźkez w Dobruschi. — Albin Max Steinborn, khěžeŕ a cźěßla w Sarěcźu, s Marthu Hedwigu Nowakez w Małym Wjelkowje. — Ernst August Hermann Söhnel, khěžeŕ a dźěłacźeŕ w Sajdowje, s Hańžu Hofmannez w Małym Wjelkowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Kurt, Khorle Mikle, žiwnoscźerja we Wownjowje, š. — Frida Erna, Augusta Bjedricha Pawoła, fabrikarja na Židowje, dź. — Erna Margareta, Wylema Oskara Schustera, fabrikarja we Wurizach, dź.

W katholskej zyrkwi: Hedwig, Jana Majewskeho, tyscherja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 4. měrza: Khrystiana Schusterez, pěstończa s Kumwalda, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 77 l. 5 m. 25 d. — 8. Hana Amalia Augusta Wicźasez, bywscha swud. Pilakowa, njebo Jana Augusta Kmocha, khěžerja a fabrikarja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 74 l. 2 m. 28 dnjow.

W katholskej wožadze: 12. měrza: Hańža Huschmanez, dźěłacźerka w Budyschinje, 17 l. 5 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Reminiscere smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan šerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt šerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wucźba sa šerbsku žónsku młodźinu.

Pokutny dźeń smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodź. duchowny Voigt šerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan šerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budźe kollekta sa znutskowne mišionstwo. — Popołd. w 4 hodźinach budźe němska spowjedź.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Reminiscere smeje farar Domaschka rano $\frac{1}{2}$8 hodźin šerbsku spowjedź, duchowny Boitz popołdnja $\frac{1}{2}$9 hodź. šerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Pokutny dźeń smeje duchowny Boitz rano $\frac{1}{2}$8 hodźin šerbsku spowjedź, farar Domaschka popołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin šerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi šo kollekta sa znutskowne mišionstwo sběra. — Popołdnju w 5 hodź. smeje duchowny Boitz němsku spowjedź.

Schkórnje a stupnje

k konfirmaziji,

kaž tež wschě pomyßlne družiny

wobuca

sa **mužskich, žónske** a **dźěćzi** w hoborskim wubjerku po zyle wožebje tunich placzišnach porucza

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 29. **Telefon 168.**

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krowski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźĕćazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Sešchićze po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Sešchićze po mĕrje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschćzu 5 porucza bohaty skład ßamodźĕłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wĕžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Sešchićze po mĕrje a skład tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy čžo. 11.
Wulki skład wscheje družiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakĕrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnosinje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich płaćišnach.
Skład wschĕch družinow kaschćzow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschĕch družinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Čžaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy čžiško 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych čžaßnikow, regulatorow, sćženskich čžaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźernja.

Čžaßniki a słote twory.
G. Ludwig, čžaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschećža starych kasarmow.

Čžaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ družiny čžaßnikow, rjećažow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕču ßerbski.

Čžaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschĕch družinow dybsačnych čžaßnikow, regulatorow a stejatych čžaßnikow, woßebnych debjenkow.

Čžaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty skład słotych tworow a čžaßnikow wscheje družiny.

Čžaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann čžaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla reſtawraz. „k Romſkemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **čžaßnikow a čžaßnikowych rjećažow** pschećželnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju čžaßnikow ßo rukuje.
— Rĕču ßerbski. —

Słote a ßlĕborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, ßlĕbornych a alfenidowych tworow.
Dźĕłarnja ſa nowoſće a porjedźernja.
Wĕrowanske pjerschćenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłarnja ſa ßedłarske a pólſtrowane wĕzy.
H. Sommer pjredy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wĕzy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźĕłanje a pschedźĕłanje wschĕch pólſtrowanych meblow. Stajny skład ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ſtwy tapezĕruju po tunich płaćišnach.

Ssedłarnja a tapezĕrowarnja.
T. Albert na hornčerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pučźowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaſchow a schulskich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje družiny, tež pſche deſchćž. Wĕzy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauenſteinskej haßy 4
porucza ßwój skład ſofow, kožow, matrazow po najtunſchich płaćišnach.

Rožernja a parna tocžernja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsačnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maſchinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauenſteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźĕćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłačerſke wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schćĕtkow a barbičžow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeczel Wilh. Kast na Hauenſteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schćĕtkow a barbičžowych (pinſlowych) tworow po najtunſchich płaćišnach.
Woßebitoſcže: Kardeže a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźĕłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eſchenbach naßlĕd.)
Pschedawarnja a porjedźernja wschĕch hudźbnych instrumentow Skład wschĕch družinow trunow, piſkadłow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiaſa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje družiny. Ssamßna dźĕłarnja a porjedźernja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, čžahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźernja. —

Woßebita pschedawarnja ſa amaterſkich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobraſow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym čžaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na ſeminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrſchez naßlĕd. Mĕjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maſchinski wolij, fosfortißaty kalk, rybjazy tuk ſa ſtót, teho runja wſchĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maſchinow.
Richard Otto. Mĕjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wuſtajenizach. — Dokładne roswučenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaćenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honťwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich čžrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobučza. Porjedźernja a dźĕłarnja po mĕrje.

Čžrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład čžrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ručne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobuče.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕćazych schłórničžkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźernja w domje.

Pschedawarnja pschedeſchćnikow a kijow.
Eduard Scholtyn naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarſcha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźernja doma.

Fabrika kijow a pschedeſchćnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pschedeſchćnikow a pschełóńčžnikow.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a počehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlĕpſchi wudźĕłk po najtunſchich płaćišnach.

Meblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
drastne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńčane khamory,
kommody,
jednore, wučahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſchežne, 1½pſchežne, 2pſchežne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzěłate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a drózſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
drastne hrabje,
drastne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſcźinſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedženje,
ſprawne poßkuženje.
Najtuńſche płaćiſny.
(Pſchi ſapłaćenju rabatt!)
Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedźbujcże
na moje mjeno!

Wſchě 31. měrza a 1. haprleje 1908 ſapłaćomne
kupony
hižo wot nětka bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.
Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ſzerbſkim domje.

K nalětnemu
wuſzywej
poručam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:
runklizowe ſzymjo,
Eckendorfſke, žołte a čzeŕwjene horborſkowalzowe,
Oberndorfſke łopjenokulojte, žołte, Lutyječzanſke žołte, kulojte;
Erfurtſku modellſku a pizowanſku rěpu;
čzeŕwjenokalowe ſzymjo,
Erfurtſkeho krej=čzeŕwjeneho, ſoźneho, twjerdeho, hollandſkeho,
krej=čzeŕwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho,
čźmnočzeŕwjeneho kała a čzornoſchazu hłowu;
běłokalowe ſzymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;
woprawne **Erfurtſke warjenjowe ſzymjo,**
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.
woßebitoſcźe woprawnych Erfurtſkich
kwětkowych ſzymjenjow
w 10 np. tyſkach a ſ plahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk
Draždźanſkich ſadźeńſkich zyblow.
Jan Bjedrich w Kolwaſy
pola Pomorz.
Kóždy wiczny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

Parna zyhelnčza w Tſjoch Hwěſdach
pola Budyſchina
porucža
worzłotwjerde pleſtrowanſke zyhele
ſ 8 **khowčzłami,** najkhmańſche wuſadźenja na dno hródźow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.
Nanajlóžſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebičžkow.
Pawoł Arnold w Tſjoch Hwěſdach.

Franz Marſchner
čzaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **čzaßnikow** a **čzaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaćiſny.**

Wóſk
k krjepjenju rejwanſkich kubjow
najlěpſcheje hódnoſcże
je dóſtacź pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Lunora
ſnata wubjerna 5 np. zigara,
100 ſcht. 4 mk. 25 np.,
wulki wubjerk po płaćiſnach
wot 2 mk. 20 np. hač 18 mk.
ſa 100 ſcht.,
krane rjepiki punt hižo po 20 np.,
Khočzebuſki rołkaty tobak
punt po 60 np.
porucža
Ernſt Scholta
na Moltkowej dróſy 29.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni čzaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźiez** dacź, njech dźe k čzaßnikarjej
Curtej Jenčzej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5
Jenčz pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukuju. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćiſnami wupołożene, wobhladacź.**

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißarńja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſčzinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wěžach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěčznikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſaručza.

Konfirmandske wobleczenja,

pacholaze wobleczenja, mužaze wobleczenja,

spodźiwnje tunje, najlěpje ſchedźaze, jenož khmane tkaniny!

Schuleŕske ſportſke wobleczenja. Hólczaze wobleczenja,

pyjeki, paletoty, khornarje do wjedra,

jenotliwe kholowy

w hobrſkim wubjerku, najtuńſche hacž k najwoſebniſchim.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Ernſt Jenke.

Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Kołojěſdne mantle a ſchlawchi

ſ rukowanjom a bjes njeho,

nakhribjetne měchi,

wſchě **kołojěſdne wězy**

tunjo porucža

Otto Büttner

pſchedawarńja koże, ezérieńſtich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow

w Budyſchinje

pſchi hłownym torhoſchczu.

Najlěpſcha

ſchulſka toſcha

pſchitomnoſcze,

tornijſtry

ſa hólzow a holzy

dźěła a porucža

C. A. Pietſch

pſchi žitnych wikach 8

pódla Kellingez barbjerńje.

Ssadowe ſchtomiki

ſu doſtacź w ſchtomowni

w **Komorowje** pola Rakez.

Spěwarſke

němſke a ſerbſke,

we wſchěch družinach porucža

Jurij Hermann,

papjerjowa pſchedawarńja

na ſnutſkownej lawſkej haſy 7.

Konfirmandske kłobuki

mužaze kłobuki, kaž tež **hólczaze kłobuki**

wſchěch barbow a płaćiſnow,

mězy

ſa mužſkich a dźěći, nowoſcze, porucža tunjo

C. E. Rincke,

kózlarſki miſchtr na bohatej haſy 5.

Prima ſymjeńtny wowſ

Ligowowſki, druhi króć woſyty,

pſchedawa **Aug. Hunnius**

na ſwobodnym kuble w Jeſchizach.

Sswětowy ſchpihel, kinematograf

(dźiwadło žiwych wobraſow)

w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach 12, ſ napſchecza měſchcz. theatra.

Wſchědnje popołdnju wot 5 hodźin:

njepſchetawaze pſchedſtajenja

najnowſchich wobraſow (kóždy tydźeń nowy program).

Njedźelu ſo pſchedſtajenja hižo popołdnju w 3 hodź. ſapoczinaju a hacž do 11 hodźin wječor traja, ſo by ſo cźeſcźenym wjeſnjanam ſkładnoſcź poſlicziła, je wopytacź.

Njedźelu ſapočatk popołdnju wot 3 hodźin.

Płaczizna městow:

I. město 50 np., II. město 30 np., III. město 20 np.,

dźěći 10 np., njedźelu 20 np.

Duzentowe billety I. město 5 mk., II. město 3 mk.

Wſchě ſwoje

khoſeje

po 1 mk. a 1 mk. 20 np.

ſnate ſylne woſebite měſchenja, dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručam.

Hans Lindner

(pſjedy Pawoł Hofmann),

pſchedawarńja kolonialnych tworow a zigarow,

na rózku ſerbſkeje a ſchuleŕſkeje haſy.

Najlěpſche likory

k kwaſam, kſchcźiſnam a druhim ſwójbnym ſwjedźenjam doſtawacze

we wulkej deſtilaziji

Schieſchki a Rjeczki

w Budyſchinje.

Jerje

wulke a tucźne,

mandl hižo 60 np.

poručataj

Schieſchka a Rjeczka

w Budyſchinje.

Kožowy tuk,

kopytny tuk,

kolomaſ,

maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho porucža

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſyna,

fabrika koſczoweho wolija

w Hannoverje,

je doſtacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Lanu muczku

porucža

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Kupne a druhe wuczinjenja,

liſcziny wſcheje družiny,

proſtwowne piſma

wo wobhnadźenje atd.,

formindſke ſliczbowanja,

dawkowe reklamazije,

teſtamenty,

ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,

ſehnawanje žadankow atd.,

kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow,

ſaradźenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow

pſchi žitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěczimoj tež ſerbſki. —

Jako woſebje dobre a tunje poruczam:

ſchmalz, saruczeny cźiſty punt po 64 np.,
palmin = = 70 np.,
ff. jejowe mdle = = 40 np.,
Ia. pſchenczną muku = 18 np.,
warjenſku ſchokoladu, saruczenu cźiſtu punt po 100 np.,
ff. ſyrup = = 16 np.,
zokrowy měd = = 30 np.,
boſniſki **ſlowkowy ſchmaderunks** = = 26 np.,
ſigi najlěpſcheje druźiny = 30 np.,
zitrony duz. po 60, 70 a 80 np.,
rajſs punt hiźo po 14 np.

Ernſt Scholta
na Moltkowej dróſy 29.

Zigary

derje ſo palaze,
4 ſcht. ſa 10 np.,
100 ſcht. ſa 2 mk. 20 np.
poruczа
Rudolf Pötschke
pſchi mjaſowych jědkach cźiſſko 7.

Spěwarſke,

ſerbſke a němſke,
jednorje hiźo po 2 a 3 hr. a woſebnje do cźelazeje koźe
ſwjaſane hiźo po 6 hacź do 10 hr. ſu na pſchedań
we wudawarni Serb. Nowin.

Wumělſki měd

wubjernje ſkłodźazy
punt po 28 np. poruczа
Hermann Kuschke
na ſchuleŕſkej haſsy 5.

Konfirmandſke pſchedeſchcźniki

poruczа po ſnatych tunich płacźiſnach

w Budyſchinje na **bohatej haſsy 26** pódla **winoweje kicze**

w Budyſchinje na **bohatej haſsy 26** pódla **winoweje kicze**

Ed. Scholtowy naſsłědnik,
mějeczel **A. Rudert.**

K konfirmaziji

poruczamoj

nowoſcźe debjenkow

ſ woprawneho ſłotoweho doubla, ſtareho ſłota, ſtareho ſrěbra, ſrěbra, ſimili atd., jako:
broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki, rjeczaſate, hadate, wobruczate a pjerate naruczniźy, kollieŕy ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchiże, wutrobiczki, pjerſchcźenje.**

Rjeczaſy ſ wóſkowych paczerkow
woprawnych a podrazowanych.

Dołhe cźaſsnikowe a debjenſke rjeczaſy
ſ woprawneho ſrěbra, ſrěbroweho oxyda, wóſkowych paczerkow, pisanych paczerkow, cźornych paczerkow atd.

Debjenki do włoſsow jako: **pſchedtykanſke cźeſsaki, ſatykanſke cźeſsaki, poboczne cźeſsaki, włoſsowe ſpinki, włoſsowe widliczki, włoſsowe ſchipy, włoſsowe ſapinaki, doſpołne garnitury.**

A. & W. Neuhahn

na ſerbſkej haſsy 4. Telefon 449.

Sa hotowe pjenjeſy twory tunjo nakupiwſchi móźu najrjeńſche

konfirmandſke wobleczenja

po 7, 10, 12, 14, 16, 18 a 20 hriwnach,
najwoſebniſche

muźaze a hólczaze wobleczenja,

ſwjerſchniki, khornarje do wjedra, kholowy, lazy a kolojeſdne kholowy

po hiſchcźe ženje ſłyſchanych tunich płacźiſnach pſchedawacź.
Najwjetſchi wubjerk, najlěpſchi rěs, modne dźerźaze tkaniny a dobre ſchicźe. Po měrje ſo draſta ſ rukowanjom ſchije.

Otto Preuß w Budyſchinje

na žitnej haſsy 4.

Meblowe tkaniny. — Portiery. — Blidowe pschikrywy. — Diwanowe pschikrywy.

Gardiny. | Bitraže.

Wulke wuprózdnjeńske wupschedawanje

wot 16.—21. měrza.

Cretonne. | Mußelliny.

Kaž je znate, ßo w mojej pschedawarni jenož sa kóžde **tśi lěta** jene jeniczke **wupschedawanje** wotměła. Wone teho dla dla **nanajtuńscho** stajenych **placźisnow** najlěpschu składnosć k kupowanju spezialnych wězow, pola mje ßo pschedawazych, posticża.

Jenož hódne twory — žana braka.

Ludwig Kuhlmann

Mějeczel **Erich Hecht.**

Dźěl tworow ßo wot 3. měrza w mojich wukładnych woknach wustaja.

Teppichi. — Běhanske tkaniny. — Linoleum. — Tapety.

Dwójzy pscheßatu wuwol.
bawłmoßymjenjowu muczku,
prima **lanu muczku,**
ßłodźisny
porucża tunjo
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pschi žitnych wikach 34.

Prima
czerwjeny dźeczel
saruczeny bjes židy
porucża **Gustav Heinke**
Telef. 385. pschi žitnych wikach 34.

Jerje
rjane a polne,
mandl hižo po 55 np.,
kopu hižo po 200 np.
porucża
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach cźišło 7.

Sserbske
a němske
spěwarske
w **trajnych,**
jednorych a też najwoßebnischich swjatkach
na wulki wubjerk
tunjo porucża
E. A. Wetzke
(mějeczel **Fritz Richter**)
— **knihiwjazarnja** —
na bohatej haßy 17.
Stare knihi ßo derje a tunjo pschewjazuja.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
s měßacznym wupowjedźenjom	3½%	
s 3měßacznym =	3¾%	
se 6= a 12měßacznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w serbskim domje.

K konfirmaziji
ßwój wudźełk
czornych
glaßejowych rukajzow
wschěch placźisnow, dale **pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, schlipsy** atd. a **schtalty** poruczam.
Alfred Vogel, rukajzarnja,
na swonkownej lawskej haßy.
Sałożene 1862.

Hróch, ßoki, buny, rajß, jahły, hejduschku, krupy, mdle,
dobre ßłódke ßuschene
ßłowki,
dobru
pschenjeczu muku
porucża
Khorla Karohwe
pschi žitnych wikach.

Dobru
pschenjeczu muku
punt po 18 np. porucża
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pschi žitnych wikach 34.

Wuměrjenske dźěła
spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Ssyry wuschkrjeny lój
punt po 45 np. porucża
M. Henke
na sadnjej bohatej haßy 11.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 12. **Sobotu 21. měrca 1908.** **Lětnik 67.**

Čzesčzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1908

do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesčz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płacza na pósčze **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Wo nowym sakskim wólbnym zakonju

budźe žo wot nětka sjawnje jednacź. Po wobsamknjenju druheje komory maja žo też rosprawy dotal tajnych wuradźenjow sjawnosczi pschepodacź. Prjedy hacź žo sakoń w deputaziji wuradźi, drje hischcże pschezo khwila sańdźe. Wo někotrych praschenjach je deputazija dojednała. Wólba dyrbi direktna a tajna bycź. So by žo žejm se sozialdemokratami njesapławił, dyrbi žo pluralny system sawjesčz. Po starobje, sdźělanosczi, dokhodnym dawku a wobžedźeństwje dyrbja žo wuswolerjam jedyn abo tsi khołsy pschidacź. Knježerstwo pak hischcże pluralny system nima sa doźahazy sa to, so mohł sozialdemokratisku wjetschinu w žejmje njemóžnu sczinicź. Prjedy žebi wono teho dla žadasche, so by žo połozja sapósłanzow psches měschczańske sastupjerstwa a žobustawy wokrjeżnych shromadźisnow, wikowanskeje a pschemyśloweje komory a krajneje kulturneje rady wuswolika. Nětko je knježerstwo žwój namjet na to waschnje pscheměniło, so chze město połozjy jenoż tsečzinu sapósłanzow psches sastupjerstwa wuswolenu měcź. Wo tymle namjecze ma žo hakle deputazija rosžudźicź. Wón wjele pschečziwjenja namakuje, dokelž bychu s tajkimi indirektnymi wólbami hamtszy hejtmanoju a měschczanostoju pschewulki wliw pschi wólbach měli.

Jězdźenje s automobilemi w Sakskej

žo s nowymi postajenjemi srjaduje. W prěnjej a druhej komorje sakskeho žejma je knježerstwo wosjewiło, so žo sa to postara, so by žo na kschižnych drohach a na druhich straschnych městnach drohow strach wotstronił, kotryž tam wobkhadej wot automobilow hrosy. Honjeńzy s automobilemi, kaž Herkomersku jězbu, knježerstwo wjazy njedowoli, dokelž žo automobilistoju njejžu žwojich žlubjenjow pschi poślednjej Herkomerskej jězbje dźerželi. Drohi, kotrež žo sa automobile jako pschewuske wobhladuja, žmědźa žo jim hižo nětkole sawrjecź. Dale žmě žo wot automobilow drohowy pjenjes žadacź, a kóžda gmejna žmě postajicź, so žo snutska wšow a městow nježmě ruczischo hacź 15 kilometrow sa hodźinu jěcź.

Deputazija, kotraž bě wo wobkhadźe s automobilemi jednała, knježerstwo napominasche, so dyrbi w swjaskowej radźe sczěhowaze žadanja doražnje sastupowacź: 1. Sa wobžedźerjow automobilow dyrbi žo dyrbjenske rukowanske sawěsczenje sawjesčz, kotremuž žu też chauffeurojo (wjednizy automobilow) a druhe wošoby podczińjeni. 2. Sakoń dyrbi žo wudacź, so ma žo automobilowy wjednik, kotryž je snjesboženje sawinował, khostacź, jeli so njesastanje, so bychu žo jeho personalije spósnałe. 3. Automobilowi wjedniźy maja žo niz jenoż na to pruhowacź, hacź žo wusteja, s małymi a wulkimi wosami jězdźicź, ale też jich strowosczi ma žo pruhowacź. 4. Straschne skhiżenja puczow a městna, hdźež hewak strach hrosy, dyrbja žo wo dnjo a w nozy na doźahaze waschnje swěsczicź.

Jězba němskeho khěžora po žrjedźozemskim morju.

S pschewodom khěžorki a žwojeju młódscheju dźěsczow, prynza Joachima a prynzeży Viktorije Luisy, žo khěžor Wylem 24. měrza na puczowanje na kupu Korfu nastaji, na kotrejž je wón se sawostajeństwa semrjeteje awstriskeje khěžorki hród Achilleion kupił. Na mórsku jězbu khěžor žaneho politiskeho pschewoda žobu njewosmje; ani wjerch Bülow, ani sekretar swonkownych należnosczow, žwobodny knjes se Schön, jeho njepschewodźitaj. We Venedigu žo khěžor s italskim kralom setka. Wot tam budźe khěžor po adriatiskim morju jězdźicź, hacź budźa wobydlenja w Achilleionje do rjada stajene, schtož do 1. haprleje njebudźe. Dalmatiski brjoh khěžor na žwojej jězbje njewopyta. Na domojpuczu s kupy Korfu khěžor Wylem do Wina pschińdźe, so by awstriskemu khěžorej Franzej Josefej k jeho jubilejej sboże pschał. Němszy swjaskowi wjerchojo žebi pscheja, so bychu žo pschi hołdowanju khěžora Wylema sa khěžora Franza Josefa wobdźělili. Duž je mózno, so hromadźe s němskim khěžorom wjazori němszy swjaskowi wjerchojo, najskerje też württembergski a sakski kral, bayerski prynzregent a žnadź też někotsi wulkowójwodźa, do Wina pschińdu.

Nowa kolonialna politika statneho sekretara Dernburga.

Dernburg je pschi žwojim wopycze w němskej rańschoafriskej koloniji nawjedźił, so žu žo w němskich kolonijach husto ludźo jako sastojniźy postajili, kotsiž žu k temu do zyka njekhmani. Pschede wschěm je nusne, so ludźo, kotsiž němsku politiku w kolonijach sastupuja, tamnische wobstejnosczе do drobna snaja. Teho dla dyrbja žo sastojniźy wuwucźicź, kotsiž w kolonijach dołho wostanu. K běłym a czornym dyrbi knježerstwo s jenakej prawdosczu stejecź. Běli kolonistojo dyrbja žo podpjeracź, tola to žo njeżmě na schkodu czornych stawacź. Mišionstwo budźe knježerstwo po mózności spěchowacź, dokelž wone czornych sa kulturu pschistupnych czini. Czorni žo k žamostatnemu porjadnemu dźěłu pschihodźeja, jeli so sa žwoje wupłody wotebjerarjow a dobru mdu namakaju. Woni budźa tuni a poźłuschni žobudźěłacźerjo, hdyž budźa widźecź, so žo s nimi po prawdźe wobkhadźa. Dźěło czornych je rjap němskeje kolonialneje politiki.

Swoju najžylnischu sepjeru sa žwoju politiku je Dernburg pola zentrumskeje strony namakał. Zentrumski sapósłanz Erzberger wusběhowasche, so je žo Dernburg we wschěch ważnych dypkach se žwojim kolonialnym programom na stejischczo stajił, kotrež je zentrumska strona stajnje sastupowała. To je žentrumskej stronje runje w tym czażu, w kotrymž žo wona jako pschečziwna pschečziwo knježerstwu wobhladuje, a po wohanjenjach poślednjeho wólbneho wojowanja, s dwójnym doscźczinjenjom. Bjes stejischcza zentrumskeje strony njeby system samasanja w kolonijach bórsy kónz měł. Se

ßwojej cžornych sdžerżazej politiku śmėje Dernburg sawėśćże wulku wjetschinu ßejma na ßwojej stronje.

Konservativno-liberalny blok

je ßo ſ nowa hrożazeho rosraženja sminył. Nowy towaŕstwowy sakoń budźische mohł blok sniczicź, hdy budźische wjerch Bülow ßwobodomyßlnym konzeßije njeczinił. Tuczi ßo sarocżachu, so ženje do 7. paragrafa tuteho sakonja njeswola, po kotrymż dyrbjesche ßo w sjawnych shromadźisnach jenoż nėmska rėcż wużiwacź. Dokelż sakoń njeby bjes pschihłoßowanja ßwobodomyßlnych wjetschinu w khėżorstwowym ßejmje namakał, je wjerch Bülow 7. paragraf tak pschemėnił, so ßo ßwobodomyßlni ſ nim spokojichu. Po jeho pschemėnjenym wopschijeczu ßmė ßo njenėmska rėcż w tych stronach, hdżež je wona po poßlednim ludliczenju 60 prozentow wucżinika, w sjawnych politiskich shromadźisnach hischcże 20 lėt po do mozy stupjenju tuteho sakonja wużiwacź. Swokał tajkeje shromadźisny ma ju ſ najmjeńscha 72 hodźin do jejneho sapoczatka polizajskej wyschnoscźi wosjewicź a ſ dobom rėcź mjenowacź, kotraż budże ßo w shromadźisnje wużicź. Polizajska wyschnoscź ma hnydom darmo wobßwėdczicź, so je pschipowjedźenje dostała. Pschemėnjeny 7. paragraf je ßo w komißiji towaŕstwoweho sakonja se 16 pschecźiwo 12 hłoßam pschijał. Po tajkim dwazyczi lėt dołho ßmėdża njenėmske ludy hischcże w sjawnych shromadźisnach ßwoju macżernu rėcź rėczecź. Sa tón cżaß móże ßo w politiſtich wobstejnoscźach a nahladach wjele pschemėnicź, a tež nėtczische njepschecźelske horjenje na njenėmske ludy móże mjes tym wolimknycź. Sswobodomyßlni ßu pschemėnjeny 7. paragraf woßebje teho dla pschijeli, dokelż by pruske knjeżerstwo, kotrež je hižo wußwojeński sakoń pschecźiſchcźało, tež ßrėdki namakało, ſ kotrymiż by móżno było, pólsku rėcź w sjawnych politiſtich shromadźisnach sakasacź.

Nowe wojowanje w nėmſkej krótkowjeczornej Afrizy.

S Hottentottami, kotsiż ßu 8. měrza w nėmſkej krótkowjeczornej Afrizy jenu nėmsku patrouillu nadpadli a morili, ßu Nėmzy 16. měrza wojowali. Hejtman ſ Erckert bė se 430 mużemi a 4 maschinſkimi tſėlbami do puscźiny Kalahari sa Hottentottami wucżahnył. Wojakow 700 cżeżitych wjelbkudow ſ wodu pschewodżesche. Po 4 dnjach wojazy prėni krócź warjachu. Pschi horzym a ßuchim wjedrje wojak wschėdnje ſ wopredka dwaj litraj wody, posdźischo pak jenoż jedyn liter dostawasche. Hejtman ſ Erckert bė 15. měrza wjeczor lėhwo Hottentottow wußlėdźił. Rano 16. měrza wón na lėhwo ſ dweju stron pod hejtmanom Grünerom a Willeku nadbėhowacź da, tola hižo pschi sapoczatku wojowanja won padże. Hejtman Grüner komando pschewsa a wojakam, kasasche pschezo ſ nowa nadbėhowacź. Hottentottojo najprjódzy pomaku zosachu; woni ßo sadwėlujo wobarachu, hacż $^1/_2$8 hodźin k połodnju a ke krótkemu wjeczorej rosbėżachu. Němzy 29 tſėlbow, muniziju, stadleschko skotu a nėkotre konje dobuchu. Na nėmſkej stronje ßu hejtman ſ Erckert, leutnant Ebinger a 12 mużojo padnyli, 9 muži je ßo cżeżko franiło. S Hottentottow je ßo 58 muži morito. Jich wjednik Simon Kopper je cżeknył.

Italſka a Awſtriſka.

W Italſkej ßu ßo ſ pschipowjedźenjom, so Awſtrija żelesnizu do Mazedonſkeje wutwari, njelubje pschekhwatali. Italszy ßo boja, so Awſtriſka ſ pomozu noweje żelesnizy wliw Italſkeje ſ Balkana zyle wucźiſchcźi. K wotpohladam awſtriſkeho knjeżerſtwa ßu ſ najwjetschim njedowėrjenjom napjelnjeni. W ßejmje ßu wschė politiſke strony jenohłóßnje żadanje sa poßylnjowanje wójska a wójnſkeho łódźſtwa pschiſwoliłe. Bojoscź psched Awſtriſkej je ſ pschicźinu tejele nadpadneje swólniwoscże. Spodźiwnje ßo poßłucha, so italszy radikalni, kotsiż hacż dotal wscho ruſke hidżachu, nėtkole ßami swjaſk ſ Ruſkej poruczeja. Schto ßu pschi tajkich wobstejnoscźach wobkrucźenja italſkeho knjeżerſtwa hódne, so ßo Italſka hischcże twjerdże trojoſwjaſka dżerżi? Kak móże wona ſ Awſtriſkej swjasana bycź, hdyż ßebi awſtriſke a italſke interesy na Balkanje na najwótrischo napscheczo steja? Trojoſwjaſk je nėtkole na cżeżku pruhu stajeny.

Franzowſojo w Marokkowſkej.

Móz sbėżkarſkich Marokkowſkich je po sdacżu ſlemjena. Antiſultan Mulay Hafid, kotrehoż wójſko ßu Franzowſojo sbili, je franzowſkeho generala d'Amada wo pschimėr proßył. Tón pak Mulayej Hafidej njewėri a je jemu prajicź dał, so njemóże ſ nim prjedy jednacź, doniż njeje wjednikow ßwojeho wójska do franzowſkeho lėhwa póßłał. Tam dyrbja cżi jako połnomózniziy Mulaya Hafida najprjódzy wschė franzowſke wumėnjenja pschijecź. S antiſultanom dyrbi ßo ſ najwjetschim njedowėrjenjom wobkhadżecź, pschetoż w tym ßamym cżaßu, w kotrymż je wón Franzowſow wo pschimėr proßył, je wón marokkowſkim ludam njewėrnu powjeſcź póßłał, so je Franzowſow sbił. W Fezu je nahladnoscź Mulaya Hafida khėtro spadła. Wobydlerjo jemu dawk k wuhotowanju noweho wójska sapowjeduja. Jemu je najnuſniſche wuschło, schtoż ßo we wójnje trjeba, mjenujży pjenjesy. To drje jeho tež nuſuje, ſ Franzowſami mėr cżinicź.

Schaujaſkim ludam je general d'Amade wosjewił, so chże jich podcżißnjenje pschijecź, jeli so woni ßwoju bróń wotedadża, saſtajenzow do Kasablanki póſcżelu, dawki płacża a ßo směrom dżerża.

Horwatſki ßejm ßo domoj póßłał.

Wuheŕſke knjeżerſtwo je ßobuſtawy horwatſkeho ßejma hnydom po druhim poßedżenju saßo domoj póßłało. Pschi poßlednich wólbach bė wuheŕſke knjeżerſtwo w Horwatſkej se ßwojimi kandidatami wulke poraženje poczerpiło. Horwatojo nimaju żaneho dowėrjenja k wuheŕſkemu knjeżerſtwu, kotrež chże horwatſku rėcź ſ krajneho sarjadniſtwa wucźiſchcźecź a na jejne mėſto madżarſku rėcź sawjeſcź. S teho ma ßo poraženje wuheŕſkeho knjeżerſtwa wuložicź. Starcżewiczowa strona w ßejmje nochzysche knjeżerſtwowe pißmo wo wotſtorcżenju ßejmowych poßedżenjow na njewėſty cżaß cżitacź dacź a pschi jeho cżitanju tak herjekasche, so njebė ßłowcżka rosumicź. Pschedßyda chzysche na to protokoll wobkrucźicź dacź, tola sapóßłanz Perßicź sawoławschi, so to njeje żadyn ßejm, ale ludowa shromadźisna, protokoll rostorhny. Wuheŕſke knjeżerſtwo budźische ßejm hnydom rospuſchcźiło, hdy by njewjedżało, so bychu Horwatojo tych ßamych muži saßo wuſwolili. Wono teho dla spyta, najprjódzy horwatſki lud podcźiſchcźowacź a jeho wjednikow pschescźėhowacź, każ je wono to hižo ſ Romunami a Sſkowakami cżiniło. Potom w pschihódnym cżaßu ßejm rospuſchcźi a nowe wólby wupiſche. S tejle spekulaziju pak drje ßo Madżarjo sjebaja. Horwatojo budża se wschėmi mozami ßwoje prawa pschecźiwo madżarſkemu wumozowanju sakitowacź, woni ßu na najhórsche pschihotowani.

Sozialdemokratiſke njemėry w Budapeſtu.

Wuheŕſzy sozialdemokratojo chzedża ßebi powschitkowne wólbne prawo wunuſowacź, kotrež hižo w Awſtriſkej wot lońscheho lėta wobsteji. Sańdżenu njedżelu popołdnju nėhdże 30,000 sozialdemokratow revoluzionarnu marſaillaiſu spėwajo k Petöfiowemu pomnikej pschicźahny a tam njepschestawajcy wołasche: „Prjecź ſ knjeżerſtwom! Prjecź ſ klaßowym parlamentom! Ssmjercź cżornej bandże! Sskawa powschitkownemu wólbnemu prawu!“ Na nėkotrych mėſtnach k pukam dóńdże a ßo wokna wubichu. Poliziſtojo njemėrnikow hnydom ſ nahim teßakom rosehnachu.

Zar ſakitarjam Port Arthura.

Zar je scźėhowaze pißmo sa wójſko a wójnſke łódźſtwo wudał: Rjekowſke ſakitanje Port Arthura, na kotrež je dla wutrajnoscźe a khrobłoscźe wobßadki zyły ßwėt ſ wobdźiwanjom hladał, je ßo njejabzy ſ hanibnym pschepodaczom twjerdźiſny pschetorhnyło. Wyschſchi wójnſki ßud, kotryż je winikow pschepodacża khostał, je ſ dobom połnu wėrnoscź njeſapomnitych rjekowſkich ſkutkow khrobłeje wobßadki wobnowił. Khrobli ſakitarjo Port Arthura, se ßwojimi rjekowſkimi ſkutkami, se ßebjeſaprėwazej khroblosczu a ßwėrnoscźu pschißahi, kotruż scźe se ſakitanjom nascheje twjerdźiſny w dalokim ranju wopokaſali, scźe ßebi njeßmjertnu ßławu dobyli a nowe błyschcźate łopjeno stawiſnam rjekowſkich ſkutkow ruſkich wojakow pschidali. Dżakowna Ruſka je horda na Waß a na Wasche ſkutki żenje njeſabudże, każ tež wy njejſcźe na ßwoje winowatoſcźe k njej ſabyli. Mikławſch.

Duelle ruſkich generalow.

Generalaj Fock a Ssmirnow, kotrajż bėſchtaj ßo Port Arturſkeho prozeßa dla ſwadźiłoj, staj ßo w jėchaniſchczu cżėlneho gardoweho regimenta w St. Peterburgu na konju ßedżo tſėlałoj. Duellej nėkotſi wyſchichi offizėrojo a knjenje pschihladowachu. Pschi ſchtwórtym wutſėlenju Fock scźėhno. Ssmirnoweje nohi ſrani; prjedy teho bė Ssmirnow Focka do porczmow trjechił. Hdyż bėchu po duellu Ssmirnowa wotnjeßli, general Gorbatowſki, kotryż bė Port Arturſke ſwonkowne wobtwjerdżenje ſakitował, Focka na duell żadaſche, dokelż bė tón Ssmirnowa ſranił. Fock chzysche ßo hnydom tſėlecź, Gorbatowſki pak mėjesche ſa nuſne, ßwojich pschedstajenych najprjedy wo dowolnoscź proßycź. — Tež mjes generalom Stöſſelom a admiralom Nebogatowom śmėje ßo pjecża duell.

Wulka wójna ßo ſa pjecź lėt wėſchczi.

Awſtraliſki miniſterſtwowy pschedßyda Deakin ma po sdacżu

mało dowěrjenja do ßwětoweho měra. W jeho rěczi wo krajnym sakitanju, kotruż je w krajnym ßejmje ßobotu měł, ßu někotre ßady, kotreż ßo w awstralskich nowinach žiwje rospominaju. Deakin bě prajił, so je wón se ßwojeho poßlednjeho wopytanja Jendżelskeje saczišchcz ßobu pschinjeßł, so wulka wójna najposdźišcho sa 5 lět wudyri. Awstralske nowiny měnja, so ßo tele ßłowa na Japansku poczahuja. Ssnadź pak Deakin teho dla tak cžornje do pschichoda hlada, so by awstralski ßejm skerje nusne pjenjesy k sakitanju kraja pschiswolił.

Ssurowjenje knjeżerstwa na kupje Haiti.

W haitiskej republizy w ßrjedźnej Amerizy je ßo pschißahanstwo wotkryło. Pschißahanzy ßu pjecza chzyli presidenta a ministrow skónzowacź. Knjeżerstwo je s pschißahanzami krótki prozeß cźiniło. Jich ani psched ßud njestajiwschi je wone 11 s nich satśělicź dało. Druhy pschißahanzy ßo do němskeho, franzowskeho a jendżelskeho póßłanzstwa w Port-au-Prince wukhowachu. President Alexis póßłanzow napominasche, so dyrbja winikow wudacź. Temu ßo póßłanzy sapowjedźichu a s dobom wójnske łódże na pomoz sawołachu. Presidént hižo hrożesche, so wojakam ßo do póßłanzstwow dobycź da. Tu jendżelska wójnska łódź „Indefatigable“ psched Port-au-Prince pschijędże a tśi krócź s kanonami wutśěli. S tym ßo knjeżerstwo satraschi. Wono pschesta dalschich pschißahanzow satśělecź. Sběžkarski wyschk Lerecq a jeho towaršchojo maja ßo temu dźakowacź, so ßu ßo ßmjercze sminyli. President Alexis je skónczńje do teho swolił, so ßu ßo ßměli sběžkarjo s póßłanzstwow na zuse wójnske łódże podacź, s wuměnjenjom, so ßo ženje wjazy njewrócźa.

Wobstejnosćze ßu hischcze pschezo doscź njewěste. Póßłanzy ßu ßo teho dla s kapitanami wójnskich łódźow srěczeli, so, jeli so budże nusne, raketowy signal s tśěchi němskeho póßłanzstwa puschcźa. Na to dyrbja ßo mużstwa wójnskich łódźow hnydom na brjóh wußadźicź, so bychu póßłanzstwa schkitałe. S dobom bychu, hdy bychu Europjenjo do stracha pschischli, wójnske łódże hnydom město bombardowałe.

S pschicžinu nětczischich schmatow na Haiti je ßurowe knjeżenje noweho ministra snutskownych naležnosćow Deconta. Tón je s njeßłyschanej krutosću pschecźiwo pschißahanzam sakrocźił, kotśiž chzychu knjeżerstwo wotstronicź. Na jeho cžole wot lěta 1902 presidént Alexis steji, wón je hižo starschi dyžli 80 lět. Hižo pschi poßlednjej presidentowej wólbje bě jeho pschecźiwnik general Firmin, hłowa nětczischeho pschißahanstwa. Firmina, kotryż je prjedy finanzny minister a póßłanz w Parisu był, ßu jeho pschiwißowarjo sa presidenta wuswolili. Tola Alexis měješe na ßwojej stronje wójsko a jeho wólba ßo w ßejmje wossjewi.

Madlena.

„Tak, knjeni Kurjakowa“, farař rjekny, „ßym ßwoju winowatosćz cźinił. Pschekładźcze ßebi nětkole. Madlena je schwarna, pilna holza, ßnadź ju hischcze smějecze lubo a jej sarunacze, schtoż je ßo na njej kschiwdźiło.“

Burowka s hłowu wijesche. „Wy ßo na moje myßle njewustejicze, knjes fararjo“, wona hórzy, ale směromnje snapschecźiwi „to cźłowjek rad njecźini. Ja tu też niczo pschekładowacź nimam. Moje ßwědomnje je cźiste, cźaß žiwjenja ßym prawdu cźiniła. Holza je ßyrota, schwarna a pilna; cźeho dla ju na kubło nochzyła wsacź. Trjebam jeneje. Wschitko druhe mje niczo njenastupa.“

„To se ßwojim ßwědomnjom wotbudźecze“, farař wotmolwi. „Schtóż ßebi myßli, so steji, njech ßo hlada, so njepadnje, — wschitzy ßmy hrěschnizy.“ Hdyž burowka njehnuta wosta, wón pokracźowasche: „Duž móżu dźenßa, bołmonczku wjeczor, Madlenu hischcze ßem póßłacź?“

„Mi je prawje, knjes fararjo; praju to też Janej.“

Wona fararja hischcze hacź na pucź pschewodźesche a ßo potom wrócźi, hłowu skhilejo a pomału mału liczbu kamjentnych skhodźeńkow psched khěžnymi durjemi horje krocźi. Hdyž wona do bydlazeje jstwy na prawizy wot khěžnych duri sastupi, bě jeje muż s dwora psches khěžu nuts pschischoł.

„Dobre, so tu ty ßy“, burowka wobożna pocza, „dźenßa wjeczor ... ta Madlena ... k nam pschińdże.“

Bur ßo satorże. „Madlena?“ wschón wutorhnjeny ßo wón wopraschа.

„Haj, farař je mi to pschikasał. Pjatk je jeje macź wumrjeła a Madlena je se schule puschczena. Nětkole nima blaka, hdże wostacź. My ßmy bohacźi, duž na naß najprjedy rjad dóńdże. Wona je pjecza pilna a schwarna, — nadźijomnje je to też wěrno“, tak wótrje doda, na muża pschi tym hladajo.

Wón niczo njerjekny, ale ßwoju dymku ßebi tykacź pocza a psched ßobu wudźěrasche. Wudowa Hilża bě wumrjeła a jeje dźěczo nětko na kubło pschicźahny. — Pschezo bě jemu tuto dźěczo pschecźiwne było, a nětkole bě jeho ßamßna žona jo na kubło wsała!

Jako młody cźłowjek bě ßo do Hilże sahladał, ale potom bě ßebi jeje tola njewsał, wona wsa ßebi muża se ßußodstwa, ale tón bórsy wumrje.

Hilża ßwoje jenicźke dźěczo s wulkej prózu wukubła; ženje njeskorżesche, ale dźěsche s cźicha a njesprózna ßwój pucź dale. Jeje dźěczo bu rjana, błěda pilna holza. Wona bě na kwětku podobna, kiž je we khłódku wotrostka a ßkónza trjeba. Nimo njeßměrneje luboscze ßwojeje macźerje njebě wjele měka; pschezo bě jeno njedostatk snała a srudobu na wobliczu ßwojeje macźerje widźała, kiž hischcze na ßmjertnym łożu ju napominasche: „Wostań pěkna a schwarna!“

* * *

Nětkole wboha Madlena nikoho wjazy njemějesche, kiž by ju lubował. Ssama na konfirmaziju k wołtarjej w khuduschkej cžornej drascze, kotruż bě jej macź s poßlednimi mozami se ßwojeje ßamßneje drasty seschiła. Ssamalutka, s cźerwjenymaj wopukłymaj wocźomaj s zyrkwje do macźerneje jstwiczki khelpasche, hdźež jeje cźěło na marach leżesche. Tam knjeni fararjowu nadeńdże, kiž bě połna ßmilneje luboscze sa woßamocźenym dźěsćom hladacź pschischła, kotreż pola njeje wot macźerneje ßmjercze bydlesche.

„Pój ty so mnu, Madlena. Najěs ßo pola naß hischcze k wobjedu; mój mandźelski ßo wo to postara, so ty blaka dostanjesch. Jutsje saßo s tobu ßem dóńdu a póńdu na pschewodźenje.“

Poßkuschna, kaž bě ju macź pschezo wucźiła, dyrbi bycź, holza stany. Ale w durjach ßo hischcze ras sawrócźi, ke kaschczej doběža, w kotrymż macź tak cźicho a błěda leżesche, a sawoła:

„Ach, macźi, wsmi mje tola k ßebi!“

Hischcze bě jeje wusti ert bolostnje scźehnjeny, s dobom pak bě na nim też wuras pokoja, hdyž bě skónczńje hórke, horze běděnje doběděene. A dźěczo też tutón wuras spósna, dokelž bě swukło, w macźernym wobliczu cźitacź, a nahłoßnu bolosćz s tym cźucźom potkóczi, so je macźeri nětkole derje.

Wjeczor ßo Madlena runje tak měrna a kruteje myßle wot knjesa fararja ke Kurjakezom dowjescź da.

Žona w khěžnych durjach stejesche, hdyž knjes farař s holczezu dóńdże: ramjenjaty dołhi muż, schwižnu maku holczezu sa ruku wjedźo.

„Tule je, mała, schwarna Madlenka“, farař, postrowiwschi, rjekny. „S wutrobu ßebi pscheju, so by tu wobstajne městno namakała.“

„Naschi ludźo wschitzy dołho pola naß traja“, burowka s njepowalnej měrnosćzu rjekny. „Budźe-li Madlena pilna a budźeli ßo derje sadźerżecź, ßmě tu też wostacź.“

„Wotewrćze jej niz jeno dom, ale też wutrobu“, farař s cźicha rjekny, pod khěžnymi durjemi sastawajo. „Dźěczo trjeba luboscze tak jara.“

„Pójcze jeno nuts, knjes fararjo“, burowka měrnje rjekny, na prósstwu njewotmolwjejo.

„Hischcze mam jara cźežko khoru wopytacź, knjeni Kurjakowa“, farař snapschecźiwi. „Daj Bóh nam wschěm najlěpsche. Luba Madlena“, tak ßo potom k dźěsczu, kiž mjelczo pódla stejesche, wobroczi, „prózuj ßo, tule luboscze dobycź, kotrejež ßy tak potrěbna; wostań kóżdy cźaß dobra a schwarna. Bóh luby Knjes twój sastup ßem žohnuj, moje dźěczo!“

K wotkhadej ßo wobroczejo dorjekny: „Jutsje drje hischcze dźěsczu prósdny dźeń dacze, so mohła macź pschewodźecź.“

„Ja njeczłowska njeßßym!“ burowka s krótka wotmolwi; wona knjesej fararjej na roszohnowanje ruku poskiczi a potom sa dźěsczom do jstwy dźěsche.

Tu hižo běchu schklě k wjeczeri nastajane, a bur, wotroczkaj a ßkužobna dźowka sa blidom ßedźachu.

„Ssydń ßo. Jěs ßobu“, burowka s krótka, tola niz njepschecźelnje rjekny a dźěczo sa blido k dźowzy ßuny.

„Mi ßo jěsć njecha, dźakuju ßo“, Madlena s cźicha rjekny; ale burowka cźastku mjaßa wotkra, pokoži ju holzy na talerz a jej něschto praženych běrnow ßypny. „Jěs, jeno jěs; ty mozow trjebasch. Też husteho mloka ßebi bjeř; to wocźerstwja!“

Pomału holza, dokelž bě poßkuchacź nawukła, wschitko sjě; poßkuschnosćz bě jej mohł rjez kaž pschinarodźena. Hdyž bě też hischcze

něschto kžizow husteho mloka se shromadneje schklě pojědka, zwoju kžizu czistu wotlisa a na burowku khwilku hladasche.

Drusy czeladni woteńdżechu.

* * *

Czi, kiž běchu wo jstwje hischcże swostali, tak dołho njerěczo hromadże zedżachu, doniž Hańża s blida wotnoßyła njebě. Bur zebi hłowu do dłónje sepře a pched zebje hladasche; Madlena wocżakowasche, so budże s njeju rěczeć, a se sady blida wuńdże.

„Macże sa mnje něschto sa dżěło?“ wona s potkóczenym hłoßom rjekny, na burowku hladajo. Ta pschi swuku dżěsczowskeho hłoża na dobo postany, jako budżische se zona wutorhnjena była.

„Ně“, wona khwatnje a hrubje wotmolwi. „Ty możesch tule wostacż a w spěwarskich knihach czitacż, to ty trjebasch. Potom czi praju, so budżesch pola dżowki spacż. Kożo zym czi pschihotowała. Hdyż budżesch potom mucżna, dżi lehnycż.“

Na sastróżene dżěczo dale njehladajo, zo do s kożu wobczehnjeneho wulkeho stoła pschi khachlach zydże.

Bur nětkole tez stany, zwoju krótku dymku se sczěny pschi woknje zebi wsa, pschimny duzy nimo stare spěwarske, kiž na wyßokim, na żołcż wobarbjenym pißnym blidże leżachu, w kotrymž zwoje papjery a pjenjesy khowasche, a je pched holczezu, kotraž tu hischcże pschezo, njehibajo zo, zedżesche, połoži. Potom czerchajo po jstwje dżěsche a durje wótsje sa zobu wotewri.

Bjes myßli Madlena knihi do rukow wsa a je wotewri. Ale wona njeczitasche, wona ani njepytny, so mějesche knihi wopak leżo. Wokoło wocżow zo jej pißanjesche, a to bywasche dale hórje, doniž zo jej na dobo dwě wulkej zylsy po blědymaj lizomaj njeronjeschtej, a czeżzy na wotewrjene knihi njepadnjeschtej. Tu dżěczo knihi wróczo storczi, ruzy na blido hromadu połoži, hłowu na njej stkóczi a s czicha płakasche. Jeno nahłe satorhowanje małeho nězneho czěła wo tym zwědżesche, kak wulka bě jeje bolosczć.

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sa naßlědnika wokrjeßneho schulskeho inspektora, wyschscheho schulskeho radżiczela Schütze, kotryż jutry na wotpoczink póńdże, je knjeżerstwo wokrjeßneho schulskeho inspektora schulskeho radżiczela Bacha w Lubiju pomjenowało. Lubijske wuprósdnjene wokrjeßne schulske inspektorstwo zo se schulskim radżiczelom dr. Försterom se Schwarzenberga w rudnych horach wobßadżi.

S Budyschina. (Automobil zo sadżerżał.) Ssrjedu tydżenja je polizija w Budyschinje, powjesczć s Lubija dostawschi, automobil jeneho Zitawskeho pschekupza sadżerżała. W Lubiju běschtaj zo pched tymle automobilom dwaj do wosa sapschehnjenaj konjej splóschikoj a czekloj. Hacżrunje bě automobilist widżał, so zo konjej bojitaj, wón tola njebě sastał, ale s khwatkom dale jěł. Pschi sadżerżenju konjow je zebi dżěłacżeŕ Kirschner hłowu a nosy sranił.

— Měschczańskeho radżiczela Reichardta zu sa měschczańskeho radżiczela w Draždżanach wuswolili.

— (Jubilej.) Tudomny poliziśt Wicżas (Lehmann), rodżeny Sserb se Sdżara, 16. měrza zwój sastojńśki jubilej jako poliziśt w měschczańskej zkużbje zwjeczesche. S pschiczinu tehole czestneho dnja zo jemu sbożopschejaze pißmo jeho wyschnoscże pschepoda, kotreż jeho pomjenowanje sa „wyschscheho sakitnika“ wopschijesche. Jeho kollegojo a měschczańszy sastojnizy jemu knihowy khamor a wucżahowanske blido jako daraj pschepodachu.

— Zyganjo zu we Wrótzkawju 2 czornoju ponyjow, kobku a walacha kradnyli a s nimaj s wosom psches Liegnizy do Budyschina jěli. Tu pak jich hischcże njejßu wußlědżili.

— Psched parnej zykawu, s kotrejż wóndano na Nowosalzskej dróśy na pruhu jěsdżachu, staj zo konjej piwoweho roswożerja Bordana s Khrostawy splóschikoj a s wosom dwaj metraj hłuboko po dróśynym brjosy dele padnyłoj. Pschi tym zu zo wojo a zniza skamałe a zo konjej slě wobodrěłoj.

— Rekrutěrowanje w Budyskim hamtskim hejtmanstwje směje zo zrjedu a schtwórtk 25. a 26. měrza w Hornjej Wjasońzy, pjatk 27. měrza w Schěrachowje, póndżelu 30. měrza dopołdnja wot 8 hodżin w **Njeßwaczidle,** wot wutory 31. měrza hacż do schtwórtka 9. haprleje w Budyschinje.

— Zitne płaczisny zu s nowa maliczkoscz spadnyłe. S czeżka zo wone saßo powyscha. Płaczisny budża zo nětkole woßebje po tym złożowacż, kak nalětnje zywy steja. Hacż dotal zu wo nich dobre powjesczе złyschecż. W Němskej zu wone jara spokojaze, tez w Ameriży zu zywy symu derje pschětrałe, w Ruskej je zo jenoż po sdaczu mjenje hacż druhe lěta wußyło. Dokelż zywy s nětczischim wjedrom njejßu schkodowałe, je na bursach złabe praschenje sa żitom. Jenoż zylne mjersnjenje mohło placzisny saßo horje sehnacż. Młyny na to skorża, so móża muku jenoż pomału wotbywacż. Duż zo młyny s kupowanjom dlija, a to saßo na placzisny tłóczi. Po nowschich powjesczach s połodnischeje Ameriki je wunoschk pscheńczynych żnjow w La Plata wjele wjetschi, hacż je zo prjedy wobliczilo.

S Pschischez. Schto zo tola druhdy zosa, hdyż zebi człowjek sdrěmnje. Jenu mlokowu holzu, kotraż bě drje zo njedżelu w nozy pschi rejach sprózna srejwała, spar smota, hdyż wona póndżelu rano do Budyschina jědżesche. Kóń po swuczenym puczu do města czehnjesche a bě hižo na Wjelecżansku dróhu dojěł. Tu zo někajki schibałz dremazeje holzy dohlada. Město so by holzu wubudżił, wón sapschaj sawróczi a konja na plezo kleßnywschi, jemu wón do Pschischez wróczo jěcż dasche. Kóń drje zo dżiwasche, so możesche zo tón krócż tak sahe domoj wróczicż, tola wón zo njespjeczowasche a s měrom domoj czampasche. Pucż dżě spizy snajesche a njemożesche smylicż. Sbożownje wón nimo hłubokich pěskowych jamow sjědże a zo wschěch druhich możnych strachosczow sminywschi chzysche wón hižo do Pschischez sawinycż. Tu jedyn kolojěsdny sapschaj setka. Tón bě nadobnischeho smyßlenja, hacż schibały měschczan, a sapschaj sadżerżawschi holzu s hłubokeho, złódkeho spanja wubudżił. Wotuczíwschi holza s wopręddka měnjesche, so hižo jěsba saßo domoj dże. Tola połne karany ju powuczachu, so dnjowe dżěło hischcże njebě dokonjane. Nětko wona konika bóle do spěcha honjesche, dokelż dyrbjesche zo skomdżeny czaż nakhwatacż. Kajke budżichu to změchi a zwary doma byke, hdy budżische poßledni wokomik kolojěsdny sapschahej napschecżo njepschijěł!

S Małeje Borschcże. Sańdżenu njedżelu je zo sa Mału Borschcż, Hornju Borschcż, Tśi Hwězdy, Dżiwoczizy, Praskow a Nowe Błohaschezy dobrowólna wohnjowa wobora sałożika. 31 muzi je k njej pschistupiło. Sa woborineho hejtmana zu rycżerkublerja Luciuża w Małej Borschczi a sa jeho naměstnika wobzedżerja zyhelncże leutnanta reserwy Arnolda w Tśjoch Hwězdach wuswolili. Sa mjenowane wßy ma zo tez hischcże dyrbjenska wohnjowa wobora sałożicż.

S Maleschez. Kajki srudny kónz maja druhdy lohkomyßlne żorty sa zobu, je s podawka widżecż, kotryż je zo tu sańdżeny tydżeń stał. W jenej tudomnej korczmje piekał Kral s Hucżiny hromadże s druhimi hoscżemi sa blidom zedżesche. Hdyż chzysche jedyn s nich woteńcż a zo hižo sa klobukom naczahowasche, jeho Kral wot sady hacż pod wjerch stwy wusběhny, tola s dobom sakschiknywschi jeho puschczi a zo znak na schpundowanjo wali. Kral na wulku bolosczć w żiwocże skorżesche a pschitomnych proschesche, so bychu jeho domoj do Hucżiny dowjesli. Tak rucże każ bě możno, zo jeho próstwa dopjelni. Hischcże w nozy dyrbjachu lěkarja sawołacż. Tón skhorjeneho do Budyskeje khorownje dowjesczć da. Tam je Kral sańdżenu zobotu na rósdrjenje czrjewa wumrjeł.

S Hucżiny. Njedżelu wjeczor wokoło 11 hodżin je zo prósdna stejaza khęża, tudomnemu khężerjej Augustej Rjenczej zkuschaza, wotpalika. S wohnjowych woborow, kotreż běchu woheń haschecż pschijeże, je zebi Bartska dobrowólna prenje myto dobyła.

S Dubrawki. Prjedawscha Apelez zyhelncża, kotruż bě Lubijska banka w dyrbjenskim pscheßadżowanju kupiła, je do wobzedżeństwa firmy „Tonowa dżełarnja w Dubrawzy, towarstwo s wobmjesowanym rukowanjom“, pscheschła.

S Wotrowa. Do nascheho hoscżenza sańdżenu zobotu wjeczor wandrowski sastupi, so by tu pschenozował. Po wjeczeri zo do hródże lehnycż poda, hdżež tajzy ludżo zwoje lěhwo dostawaju. Dokelż pak njedżelu pschipołdnju hischcże njestawasche, sa nim pohladachmy, a hlaj, wón běsche wumrjeł. Sańdżenu zrjedu bu pola naß pohrjebany. Běsche hewak s Langenwolmsdorfa a něhdże 50 lět stary.

S Jeschiz. Sańdżeny tydżeń pohoncz tudomneho kublerja Hunniuża worasche. Pschi tym zo jedyn s konjow s jenej nohu sapadny, a s dobom pluh tak njesbożownje do sadnjeje praweje nohi sawadżi, so zo w kolenje nimale zyle pscherěsny a so zo satraschna rana na plezu wustorczi. Drohi dobry kóń dyrbjesche zo na měsce sakłócż.

S Rakez. S lubosczu, zo mohł rjez, sežrakoj staj zo wóndano w jenej tudomnej korczmje dwaj muzej, s kotrejuż bě jedyn s Rakez a druhi s Noweje Wßy. Nowowjeßnjan bě Rakeczanej někotre zentnarje zyna pschedał, a s tym bě zo Rakeczan tak sawjeselił, so zo wón tamnemu s radosczu do noża sakußny. Tole nězne hubiczkowanje drje Nowowjeßnjanej jara derje njeczinjesche a wón

teho dla ßwojeho wobjimarja ſ bolosczu wottſchaßy. Tola kaž tiger na ßwój wopor Rakeczan ſ nowa na njeho ſkoczi, a ſchtó wě, hacž njeby ßo Nowowjeßnjanej poßlednja hodźinka pſchibliźiła, hdy budźiſche jedyn kubleŕ ſ Kamjeneje jemu na pomoz njepſchiſchol. Pſchi běđźenzy Rakeczan Nowowjeßnjanowy palz ſhrabny a ßo do njeho tak twjerdźe ſakußny, ſo mějeſchtaj ßo dwaj muźej njemdrje napinacź, prjedy hacž wbeheho Nowowjeßnjana wumoźeſchtaj. Na jeho polwotkußnjeny palz, kotryž lěkaŕ hoji, je hróſbnje hladacź. Krwawny podawk drje ßo pſched ßud pſchinjeße.

S **Draždźan.** Murjerjo ßu w jenej ſhromadźiſnje wobſamkli, ſo nowy tarif miſchtrow njepſchiwoſmu, dokelž ßo ſ nim mſda pſchikrótſchi. Tež ßonjazy krawzy njejßu ſe ßwojej mſdu wjazy ſpokojom.

S **Draždźan.** W dworje Draždźanſkeje plunaŕnje je ßo njedźelu ballon ſakſkeho towaŕſtwa ſa jéſdźenje w powětru w pſchitomnoſczi krala Bjedricha Auguſta, jeho ßynow, prynzeßy Mathildy a mecklenburgſkeho prynza Borwina wukſchcźił. Towaŕſtwowy pſchedßyda mějeſche ßwjedźeńſku rěcź, krónprynz Jurij ballon ſ bězitym powětrom na mjeno „Draždźany“ wukſchcźi. Na jéſbje, kotraž ßo k temu pſchiſamknu, ßo ſchtyri towaŕſtwowe ßobuſtawy, mjes nimi jena knjeni a profeßor Rehborn-Peſchel ſ Miſchna jako ballonowy wodźeŕ, Wobdźělichu. Ballon je ßo w Taborje w Czechach k ſemi puſchcźił.

— Njedźelu Lätare, 29. měrza, ßo w kſchižnej zyrkwi w Draždźanach ſaßo ßerbſke kemſchenje ſ prědowanjom a wudźělenjom Bożeho wotkaſanja w lubej maczeŕnej ßerbſkej rěczi wotměje. Wſchěm Sserbam w Draždźanach a wokolinje, kotrymž je niz jenoź Bože ßłowo hiſchcze lube a drohe, ale kiž tež hiſchcze na ßwojej domiſnje wißaja a ßwoju narodnu a maczeŕnu rěcź lubuja, budźe tuta powjeſcź wěſcze witana. Spowjednu wuczbu ſměje, da-li Bóh, knjes duchowny Guda ſ Lubija, prědowanje k. faraŕ Domaſchka ſ Budeſtez. Duž, Sserbjo, na ſaßowidźenje njedźelu 29. měrza pokodnjo $\frac{1}{2}$12 w kſchižnej zyrkwi.

Se **Shorjelza.** (Ssud.) Żeleſniſkeho dźěłacźerja Jana Kružu ſ Wojerez bě ßudniſtwo ſa pſcheporucznika (formindu) cźeladnika Mateja Raka ſ Kinajchta poſtajiło. Tehole ſaſtojnſtwa je ßo Kruża ſa jara njehódneho wupokaſał. Měſto, ſo by dowěrjenu ßyrotu napominał, ſo by ßo ſ cźeſcźu źiwika, wón jejnym njepoczinkam polěkowaſche. Rak, kotryž na poßled pola bura Delanka w Narcze ßłużeſche, bě ßwojemu hoſpodarjej ſ pomozu poklucźow po něcźim 380 hriwnow kradnył. Kruża bě jemu poklucze wobſtaraŕ a kradnjene pjenjeſy pſchi ßebi khował. Tež Kružowa żona bě ras ſ kradnjenych pjenjes 60 hriwnow pſchijała. Kružu, kotrehoż pſchedporucznikowe ſtejiſchcźo poczežujo do wahi padaſche, dla pomhanja pſchi paduſchſtwje a dla pſchekhowanja k khoſtarni na dwě lěcze, jeho żonu dla pſchekhowanja k jaſtwu na 3 měßazy a Raka k jaſtwu na 4 měßazy ſaßudźichu.

Se **Shorjelza.** Sa pruſku Hornju Łużizu w Shorjelzu wuczbna kowaŕnja wobſteji. W njej ßo kowarjo na rationalne waſchnje konje kowacź wucźa. Wuczbny pjenjes ſa praktiſke a theoretiſke roswuczenje ſa 13 njedźel abo tež mjenje trajazy wuczbny cźaß jenoź 45 hriwnow wucźinja. Praktiſku wuczbu kowaŕſki miſchtr Kunza w Shorjelzu, theoretiſku ſkótny lěkaŕ Baß tam dawa. Wuczbny cźaß ſkónczíwſchi ſchulerjo po pruhowanju kwalifikaziſke wobßwědczenje doſtanu. Sa tole lěto je rataŕſke zentralne pſchedßyduſtwo pruſkeje Hornjeje Łużizy tſi darmotne měſtna ſa hornjołużiſkich kowarjow na to waſchnje wuſtajiło, ſo wono horka ſpomnjeny 45 hriwnow wucźinjazy wuczbny pjenjes ſapłacźi a ſchulerjej hiſchcze 30 hriwnow ſ hotowymi pjenjeſami k ſeźiwjenju ſa wuczbny cźaß wupłacźi. Nuſnu pſchedwědomoſcź mějazy kowarjo, kotſiž chzedźa darmotnu wuczbu wużicź, chzyli ßo pola ßwojeho krajneho radźicźela ſ wopißmom wo ſadźerżenju a wjedźenju ſamolwicź a wo ßwojim ſamolwjenju pſchedßyduje komißije ſa hornjołużiſku wuczbnu kowaŕnju, majorej ſ Witzlebenej w Moyſu pola Shorjelz, powjeſcź dacź. Sa hoſpodu a ſeźiwjenje ma ßo kóždy ßam poſtaracź. Cźi, kotſiž chzedźa ſpuſchcźenje wuczbneho pjenjeſa niežadajo wuczbnu kowaŕnju wopytacź, maja ßo kaž dotal pola majora ſ Witzlebena pißomnje abo rtnje ſamolwicź.

S **Mużakowa.** Lětuſche kontrollſke ſhromadźiſny ſměja ßo w **Mużakowje** 3. haprleje dopoldnja w 10 hodźinach, 4. haprleje dopoldnja w 10 hodź. a popoldnju w 4 hodź., 6. haprleje popoldnju w 4 hodź.; w **Běłej Wodze** 7. haprleje dopoldnja w 9 hodźinach, popoldnju $\frac{1}{4}$3 hodźin, 8. haprleje dopoldnja w 9 hodź.; w **Sslepom** 8. haprleje popoldnju $\frac{3}{4}$3 hodźin w dworje Wicźaſez hoſcźenza; w **Rěczizy** 9. haprleje dopoldnja $\frac{1}{2}$12 hodźin; w **Rósborku** 10. haprleje popoldnju w 3 hodź.; w **Hórzy** 11. haprleje dopoldnja $\frac{1}{2}$12 hodźin; w **Niſkej** 11. haprleje popoldnju w 4 hodź. ſa Wuhelz, Wódrjenzu, Hóſdnizu, Sprojzy, Horſchow a Jéſor; w Niſkej 13. haprl. dopoldnja w 10 hodź. ſa Nowy Dwór; w **Dźěžach** 14. haprleje dopoldnja w 10 hodźinach ſa Dźěže, Kanjow, Bartezy, Seifartezy, Khołm, Radſchow, Drěnow, Jerchezy, Horni a Delni Hbjelſk, Oczizy, Němſke Jeńkezy, Kwětanezy; we **Wokrancźizach** 14. haprleje popold w 4 hodź. ſa Dubo, Borſchcź, Lipinki, Kamjeńtnu Wólſchinku, Hornju a Delnju Wólſchinu, Hornje Brußy, Borſchcźku, Turjo, Wokrancźizu Zympl a Subornizu; w **Rychwałdze** I. 15. haprleje dopoldnju w 9 hodźinach, a ſa Rychwald II. 15. haprl. dopoldnja $\frac{1}{2}$12 hodźin.

Přilopk.

* Sozialdemokratiſka towaŕſtwowa rěſaŕnja w Eubje pola Kamjenizy (Chemnitz) je ßo polizajſzy ſamkła. W njej ßu ßo njewěrjomne wobſtejnoſcze wotkryłe. Pſchi pſchepytanju 14 zentnarjow 18 puntow mjaßa a kołbaßow k cźłowſkej jědźi doſpołnje njekhmanych namakachu. Skaźene mjaßo najprjódzy do rěſaŕnje donjeßechu, hdźež ſkónczńje 10 zentnarjow ſhniłeho, płěźniweho, na ſeleń a na cźorn barbu mějazeho mjaßa, kołbaßow a plezow leżeſche. Schtyri naßelene ßudy w naßeleŕni 350 puntow nahniteho naßeleneho mjaßa wopſchijachu. 47 puntow połcźa ßo k dźěłanju mydła pſchewoſtaji. Hódnoſcź ſkaźeneho mjaßa ßo na 1200 hriwnow wobliczа.

* (Piwowe droždże pſche wopalenje.) Lěkarjo ßu hižo piwowe droždże pſchi cźrjewowych khoroſcźach a furunłach ſ wuſpěchom naloželi, a w nowſchim cźaßu je franzowſki lěkaŕ dr. Plantier tež pſchi wopalenju porucźa. Cźerſtwe abo ßuſchene piwowe droždże abo tež żitowe droždże ßo ſ liwkej wotwarjenej wodu do rosmody ſměſcheja. S tejle rosmodu ßo ſterilizowane gażowe ſchlebjerđki pomaſaju, runje kaž ßo to ſ gipßowej wobałku cźini. Hdyž je ßo wopalna rana wucźiſcźiła a ßo wopalny pucheŕ roskakny, ßo wobałka na wopalnu ranu połoži. Wobałka ßo njeßmě wobwicź, ſo by ßo krej njehacźiła, ale dyrbi ßo jenoź po jenotliwych kruchach napołožicź. Tale wobałka bolosczе jara wołóża a hnydom ſkutkuje. Wona móże něktore dny leżo woſtacź, tola dyrbi ßo wona ponowicź, hdyž je wuſkhnyła abo ßo wot ßwojeho měſtna ßunyła, abo hdyž ßo bolosczе ponowjeja a nowe pucherje naſtawaju. Pſchi tajkim hojenju njeje dr. Plantier ranu żenje ßo ſajětſicź widźał, a pſchezo je rana bjes naſtacźa hroſnych błuſnow rucźe ſażiła.

* (Dwaj puntaj żeleſa w żołdku.) Njewſchědnu operaziju je ſanitätny radźicźel Dr. Middeltopf w Hirſchbergu w ßwojej priwatnej kliniźy na jenej hiſchcze niz ſchěßnacźelětnej holźy w Boleßławju (Bunzlau) wuwjedł. Pola khoreje bě w delnim źiwocze pſchi żołdku wulka ſacźeklińa naſtała. Sacźeklińu wotewrimſchi wón w njej 1410 jenozołowſkich hoſdźow, 160 ſekſchiwjenych hejkojtych jehłow, 70 dwojokónczńych jehłow, 7 hoſdźowych khojcźkow a 7 ſchkleńzowych cźrjopkow namaka. Tele wěźy wſcho hromadźe dwaj puntaj ważachu. Holza, kotrejž po ſdacźu jědź derje ßłodźi, je operaziju ſbożownjepſchětraka.

* (Offizěr ßo ſatſělił.) W ßwojim wobydlenju w Potsdamje je ßo leutnant ſ Plüſkow ſ 1. gardoweho regimenta, ßyn khěžoroweho poboczńika ſ Plüſkowa, ſatſělił. Leutnant ſ Plüſkow bě khoroſcze dla dowoleńzu doſtał. S njeje ßo wrócźiwſchi wón widźeſche, ſo jeho khoroſcź hiſchcze njeje wulěkowana a ſo budźe teho dla ſ wójſka wuſtupicź dyrbjecź.

* (Hrabja Lynar w jaſtwje.) Njenaturſkeho njekaſanſtwa dla k jaſtwu na 1 lěto 4 měßazy ſaßudźeny hrabja Lynar je ßo ſ pſchewodom dweju offizěrow do Siegburga pſchiwjeſł. W tamniſchim jaſtwje ma wón ßwoje khoſtanje wotpokucźicź. — Prjedawſchi khěžorowy generalny adjutant hrabja Hohenau, kotremuž khěžor „Ty“ rěkaſche, hiſchcze w pſchepytanju wójnſkeho ßuda ſteji. Wón je teho ßameho hroſneho pſcheſtupjenja dla wobſkorżeny. Jeho pſchecźelſo ßo prózuja, jeho ſaßudźenju wukhowacź. Woni wudawaju, ſo je wón duchakhory a ſo dyrbi ßo teho dla do błudniźy dacź. Hdyž hiſchcze Harden jeho tajne hrěchi njebě wotkrył, niczo wo jeho duchakhoroſcźi njewjedźachu.

* (Rubježny nadpad.) W Eſſenje dwaj muźſkaj ſłótnika Fiſchera w jeho klamach nadpadnyſchtaj, jemu popjeŕ do wocźow cźißnyſchtaj a wjele ſłotych wězow ſebrawſchi cźekanyſchtaj.

* (Sapalerjo w Barlinje.) Poßlednje tydźenje je ßo w Barlinje na něhdźe 50 měſtnach paliło. Njeſnacźi ſapalerjo woßebje na kubjach woheń ſakożuja. Na wjele khěžach ßu ßo kóſły wotpalike, prjedy hacž je wohnjowa wobora mohła płomjenja podußycź. Khěžerjo ßo dla ſakożenja wohnja jara boja. W njedalokim Schönebergu drje ßu tele dny jeneho duchaßłabeho cźłowjeka ſajeli, kotryž je tam pjecźa drjewowe ſkłady ſapalił, tola tón njeje mohł w Bar-

linje woheń sakožicź. Sańdźenu wutoru je žo saž̌o na schtyrjoch městnach palilo.

* (Pžowja skaženoscź.) W Delnich Wódrizach (Niederoderwitz) žu jeneho skaženeho pža morili. We Wódrizach a wokolnoscźi dyrbja žo teho dla pžy hacź do 6. junija t. l. sawjeracź a pranz nožycź.

* Dwójneho mandźelstwa dla je Draždźanski krajny žud schkleńczerja Segnera k jastwu na jene lěto saždźil. Segner bě žo w januaru 1896 prěni krócź w Barlinje woženił, žo w meji lěta 1898 wot žwojeje žony žudnischy dźělił, tola bě žo wón w januarje teho žameho lěta w Draždźanach druhi krócź woženił. Tole mandźelstwo hischcźe wobstejesche, hdyž žebi wón 20. januara 1906 w Draždźanach tseczu žonu wsa.

* (Hrósbny njeskutk jeneje macźerje.) W Straschnizach pola Liberza je pjatk dopoldnja žona schewskeho mischtra Wodochowskeho se žwojim poldralětnym dźěsczom do studnje skočźika, so by žebi žiwjenje wsała. Njesbožowna bě žo mjenowany dźeń se žwojim mužom powadźika a hischcźe dopoldnja ju widźachu, kak se wschelakimi ludźimi powjedasche. Hdyž popoldnju ratar Stirm wodu se studnje cźera·che, wón dźěicźowe cźěło a dale pytajo žonine cźěło namaka.

* (Straschne hrajkanje.) Njedaloko Kiela žo schulschy hólzy do pólvroweje skladownje w jenej skule dobuchu a hromadu pólvra sebrachu, kotryž w dólczku na jenym poln sapalichu. Pólver s wulkej mozu rosbuchny. Jedyn hólz widźenje shubi a dyrbjesche žo na žmjercź sranjeny do hojerńje dowjesćź. Někotsi drusy s jeho towarschow žo lózo sranichu.

* (Njesbože s automobilom.) W Hannoverje póndźelu wieczor w 10 hodźinach na Adolfskej drósy jena automobilna drožka wot sady do 4 muži žylneje wojerskeje patrouille sawadźi. Wschitzy schtyrjo wojazy pod automobil pschińdźechu; jedyn bu cźěžko sranjeny, tsjo drusy lohko.

* (Cźertowske wotmyžlenje.) So by žwoju žonu a žwoje tsi dźěcźi spalił, 31lětny dźěłacźer Baak w Hamburgu, kotryž je wot žwojeje žony dźělený, drjewjany skhód a durje wobydlenja žwojeje žony s petrolejom pola a je sapali. Podrožnizy w poždlednim wokomiku Baakowu žwójbu wukhowachu. Tukanje žo hnydom na Baaka wobrocźi, kotrehož we kožu sajachu. Wón je žo žwojeho njeskutka wusnał.

* (Wot pža roskužany.) Na knježim kuble w Masuchowkenje jedyn kužaty rjecźasnik jeneho pólskeho dźěłacźerja njejabzy k semi potorhny a jeho sakuža. Dźěłacźerjowe kschiki sažkyschawschi ludźo pschiběžachu, kotsiž jeho s wjele ranow se schije krwawjo pod nohami swěriska namakachu. Jenož s wulkej prózu samochu skónczńje, pžej jeho wopor wutorhnycź.

* (S bludnizy wupjerchnył.) Snaty nutsdobywaŕ Viktor Röhrig je s krajneje bludnizy we Wrótžkawju cźeknył. Wón bě žebi sdacźe sdał, kaž so by wowrótnił. Röhrig je nětkole hižo tseczi krócź cźeknył. Wón je žo na něhdźe 80 městnach nutsdobył.

* (Falschni wojazy a poliziśtojo.) Na jenej drósy we Warschawje někotsi poliziśojo a wojazy ludźi sadźerżachu a jich drastu pschepytachu. Pschi tym wožebje sa pjenjesami a hódnymi wězami žlědźachu a je sebrachu. Pschepytarjo běchu žobustawy rubježneje zwólby, kotsiž jako wojazy a poliziśtojo pschedrascźeni na běłym dnju žwoje rubježniske dźěło cźinjachu. Prjedy pak hacź běchu dodźěłali, žo polizija jich dohlada a jich sažkapi.

* (Rubježny nadpad w Ruskej.) Na jedyn póstski wós, s kotrymž žo pjenjesy, sakawkaskej želesnizy žkuschaze, wjesechu, bombu cźižnychu, kotraž s wulkej mozu rosbuchny. Někotre wožoby žo morichu, někotre žo sranichu. Rubježnizy njemóžachu žo pjenjesow smozowacź.

* (Tośelliowy skandal we Warschawje.) Direktor Warscha·s'ele fi harmonije bě Tosellia, mandźelskeho hrabinki Montignoso, sa 3000 frankow honorara s tym wumėnjenjom najał, so wón s pschewodom žwojeje mandźelskeje do konzertneho sala pschińdźe. Jeho wumjelske dokonjenje žo sa zyle njedožahaze spósna. Jako klavěrowy virtuosa wón lědma měru salonskeho diletanta dozpi; jeho komposizija sa hužle „serenada italiana“ žo skerje do programa jeneho khosejoweho konzerta, hacź sa filharmoniju hodźesche. Njespokojnoscź požlucharjow pak na najwyschscho stupi, so žo hrabinka Montignoso w sali njepokaže, dokelž wona s zyła njebě Tosellia pschewodźika. Hdyž žo Toselli wot požlucharjow wuhwisdany do jstwy wumjelzow wróczi, na njeho druhe pscheklapjenje cźakasche. Wón tam jeneho konzertneho agentu s Lodźe nadeńdźe, kotryž na sakožku jeneho žudniskeho wužuda jeho honorar sadźerża. Toselli bě mjenuizy wot agenta do prědka 1000 hriwnow dostał a žo sarjekny, do Lodźe pucźowacź. Agent mějesche s nim wótre wurěczowanje, tak so dyrbjesche Toselli sawdawk wróczicź. Pschi tym žo jemu do woczow praji: „Wy dyrbjeli skónczńje wjedźecź, so niz Waž, ale Waschu mandźelsku najimuja.“

Po powjesczi s Florenza žo něhduscha hrabinka Montignoso w žwojim mandźelstwje s Toselliom w žwojich nadźijach sjebana widźi. Toselli jako mandźelski waschniczka pokasuje, kotrychž dla je cźežko, jeho lubowacź. Duž žu žo hižo krocźele k dźělenju mandźelstwa cźinike. Powjeda žo, so ma knjeni Toselli pschikhilnoscźe k jenemu franzowskemu spižacźelej, kotryž je jej pschi wschelakich wobcźežnych wobstejnoscźach pomozny byk. S druheje strony pak žo wobkrucźa, so je Tosellowe mandźelstwo najsbožownische, a so jeho žona wježelemu podawkej napschecžo hlada.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Na hermanku w Barcźe loni 21. septembra běschtej žo mandźelskej drastneju pschedawarjow Preuža a Neugebauera s Budyschina swadźikej. Preužowa bě pjecźa na Neugebauerowu, kotraž je něhdy s hosposu pola pschekupza Stangi była, nawołała: „Myžlicźe drje žebi, so možecźe so mnu cźinicź, kaž je starym Stangu? Ssmój tu w Barcźe na hermanku a niž pola Stangi.“ Kaž Neugebauerowa wudawasche, bě Preužowa hischcźe pschistajika: „Tajke stare žonisko!“ Neugebauerowa teho dla Preužowu skschiwdźenja dla wobskorži, a lawniski žud wobskorženu k 10 hriwnam pjenježneho khostanja saždźi. Ta žo pschecźiwo wužudej s wuspěchom powoła. Wona prějesche, so je Neugebauerowej skschiwdu cźinika, tak so ta do wurunanja swoli, so žo Preužowej khostanje spuschcźi a so kóžda strona po polojzy žudniskich khóstow saplacźi.

✕ 27lětny wucźeŕ Theodor Horst Römmler s Kamjenizy, kotryž bě na poždled s wucźerjom w Ketlizach, bě se schulskimi holzami Gertrudu Postelez, Martinu Postelez a Linu Purschez sa cźaž wucźby na njekasanske waschnje wobkhadźaŕ. Jeho k jastwu na 2¼ lěta saždźichu a jemu cźežne prawa na 4 lěta wotrjeknychu.

✕ Pscheklepany jebak je w Lichtenbergu pola Rychnowa narodźeny a napožled we Wurizach bydlazy schtyri krócź pokhostany dźěłacźeŕ Robert Jung. Sa hischcźe niz 3 měžazy je wón zyku cźrjódu ludźi wo 243 hriwnow wobschudźił. Sklomowemu wikowarjej Hessy w Budyschinje wón narěcźa, so sa njeho žkomu pokupuje a jemu 31 hriwnow wuwěschcźi. Rěsniskemu mischtrej Biesoldej wón 45 hr., rěsniskemu mischtrej Rossigej 25 hr., privatierej Kalichej 15 hr. a hosczenzarjej Baumheckelej 8 hriwnow wurěcźa a pódla teho jemu 6 hriwnow sa worcźisnu winojty wosta. Zimnoscźerja Wedera w Oberruppersdorfje, kotremuž wón nakži, so jemu jenu žkužobnu dźowku wukasa, wón wo 3 hriwny sjeba. Nasajtra wón s kontora pschekupza Hajnzy w Herrnhucźe Wederej telefonowasche, so dyrbi jemu 45 hriwnow k pokupjenju žkomy požcźicź, so wón wjeczor nimo sastanischcźa se želesniskim cźahom pojědże, k kotremuž dyrbjał Weder te pjenjesy pschinjesćź. Weder mějesche polne dowěrjenje k wobschudźerjej a s 50hriwnowskej papjeru na sastanischcźu na njeho cźakasche. Jung jemu njemóžesche na nju 5 hriwnow won dacź a teho dla s njej wotjědże. Pódla teho Jung hischcźe někotrych druhich ludźi wo mjeńsche sumy wobschudźi. Wón ma sa to 3½ lěta jastwa wotžedźecź a cźežne prawa na 5 lět shubi.

✕ Najhlubschu cźłowisku skaženoscź a hrěschnoscź wužudźenje pschecźiwo 38lětnemu, straschneho cźělneho sranjenja dla hižo s 1 lětom jastwa khostanemu tepjerjej G. T. Richterej s Laupy pokasowasche. Richter, kotryž na poždled w Dźěžnikezach bydlesche, bě žwoju 15lětnu dźowku dóschoł a žo tež pschecźiwo žwojej 13lětnej dźowzy wospjet pscheschoł. Jeho k khostańi na 5 lět saždźichu a jemu na 10 lět cźežne prawa wotrjeknychu. Wobžaruje žo, so njemóża tuteho žadławza na cźaž žiwjenja njeschkódneho sczinicź.

✕ Dźěłacźeŕ Tr. Scholkta s Hucźiny, schewz a pólnik Ernst Khěžnik s Kobelnja, twarz J. A. Schloza s Wulkeje Dubrawy, pólnik Khorla August Khěžnik w Kobjelnju a pólnik J. E. Schibak w Lichanju běchu wobskorženi, so běchu, prawo k temu njemějo, kanikle honili. Lawniski žud bě Tr. Scholtu k 30 a Ernsta Khěžnika k 50 hriwnam pjenježneho khostanja saždźił, druhich wobskorženych pak wuwinował. Saždźenaj běschtaj žo pschecźiwo wužudej powołałoj, tola tež statne rěcźnistwo bě žo powołało. Druha instanza powołanje Scholtu a Ernsta Khěžnika sacźižny a Khorlu Augusta Khěžnika a Schibaka k pjenježnemu khostanju po 20 hriwnach saždźi. Schloza žo khostanja sminy.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoseć

ßo spěschnje polóžeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembrazijſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěčži ßerbſki.
— Telefon čißko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcžow.

Dwě dźełaćerſkej ßwójbje
ßo ſ wulkej miſdu, darmotnym wobhdlenjom, deputatom a wuživanjom ſahrody hnydom abo poſdźiſcho pytatej na knježi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Wojſwjenje!

Stawiſna
cźerpjenja a pſchekraßnjenja
naſcheho Knjeſa a Sbóžnika
Jeſom Khryſta
po ßwjatych 4 ſcźenikach.

Sharmoniſowana roſprawa
w 35 ſpěwach
— po ſtaroklaſſiſkej měrje.

Podał
M. Urban, fárař em.,
w Budyſchinje,
— 108 ſtron (XII + 96) w 8°.
Płaćišna 70 np. —
je (kaž w Ssmolerjej klamach a pola poſkićerja ßameho też) pola kk. duchownych doſtacź.*

* Lubi Sserbja, wſmicźe, cźitajcźe a roſſchěrjejcźe knižku — ßebi a druhim k duchownemu natwarjenju a žohnowanju! — —n.

Drjewowa awkzija.

Pónđźelu 23. měrza dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Warnocźanſkim revěrje** na měſtnje ßamym ſcźěhowaze drjewo:

něhdźe 100 rm. brěſowych kuluchow,
100 ſchtuk brěſowych krutych žerdźow, 12 hacž 15 cm tołſtych,
10 hromadow krutych žerdźow, 8 hacž 12 cm tołſtych,
100 ſchmrěkowych klozow, 12—20 cm tołſtych,
50 = = 8—11 cm tołſtych,

na pſcheßadźowanjn pſchedawacź.

Warnocźanſke ryczeŕkubło pola Wjeleczina, 18. měrza 1908.

Kublowe ſarjadniſtwo,
Grunwald.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 24. měrza t. l. ma ßo na **Rjeßwaczidliſkim majoratnym revěrje** ſcźěhowaze wotrubane drjewo ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 120 rm khójnowych kuluchow,
60 = = hakoſow,
120 khójnowych dołhich hromadow
} w 7., 8., 9. a 10. wotdźělenju.

Shromadźišna dopołdnja w 9 hodźinach w ſajeczim kucźe w 9. wotdźělenju.

Rjane **ſchmrěkowe krute žerdźe** a **tycźe** ßu hiſchcźe na pſchedań.

Hrabinſke hajniſke ſarjadniſtwo w Njeßwaczidle.
Dreßler, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na **Luhowſko-Khaßowſkim revěrje**

ma ßo **ſchtwórtk 26. měrza 1908** ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 20 rm brěſowych ſchcźěpow,
34 = brěſowych kuluchow,
26 brěſowych dołhich hromadow,
36 rm khójnowych ſchcźěpow,
32 = = kuluchow I,
34 = = kuluchow II,
10 khójnowych žerdźowych hromadow,
70 = hakoſowych hromadow,
40 rm brěſowych a khójnowych pjeńkow,
} ſeſtajanych w drjewiſchcźu w Kſchemjenej pſchi Budyſko-Rakeczaniſkim ſchoßeju mjes Luhom a Holeſchowom.

30 khójnowych dołhich hromadow,
10 twjerdych dołhich hromadow,
20 loßow liſcźoweho drjewa ſe ſchmrěkowych kulturow,
} we wurubje w Brěſynzy.

Sapoczatk dopołdnja w 10 hodźinach w Kſchemjenej, potom w Brěſynzy.

Wotwoženje je jara pſchihódne.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Schumann.

Drjewowa awkzija
na Kupjanſkim revěrje.

Schtwórtk 26. měrza 1908 ma ßo ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 100 ſchmrěkowych žerdźow, 13/15 cm delka tołſtych,
500 = = 9/12 = = =
30 rm brěſowych a dub. a 20 rm ſchmrěkowych ſchcźěpow,
10 = = a dub. a 50 = khójnowych kuluchow,
20 khójnowych dołhich hromadow.

Drjewo pſchi Kupjanſko-Sđerjanſkim gmejnſkim pucźu ſteji.

Saplaćenje ſ hotowymi pjenjeſami ßo wuměnja. Se ßwobodneje ruki ßo jenož ſ wuwſaćom pſchedawa.

Shromadźišna: Dopołdnja w 10 hodźinach pſchi Kupjanſkim knježim dworje.

Kupjanſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Hródźne twarjenje na fórbarku w Kamjenej ma ßo na wotkamanje na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wone je 40 × 8,50 m wulke, je pažene a ſ zyhelom kryte.

Pißomne ßadźby ßo hacž do 31. měrza tu pſchijimuja. Pſchirazk ßo wuměnja.

W Rakezach, 17. měrza 1908.

Knježi rentſki hamt.

Marcźiny wuſtaw
w Budyſchinje
na Wettinſkej drózy 14
ſtarowupruhowana
ſchula ſa domjaze hoſpodarſtwo ſa mlode konfirměrowane holzy
I. wotdźělenje lětnje 450 hriwnow,
II. wotdźělenje lětnje 250 hriwnow.

Pſchipowjedźenje k ſaſtupjenju a wudźělenje wuměnjenjow pola pſchedſtejazeje ßotry Marcźineho wuſtawa.

Pódla hoſpiz ſa knjenje a hoſpoda ſa holzy, kaž też tuni wobjed we wuſtawje.

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **lěcźny ſemeſter** ßo **wutoru 28. haprleja 1908** ſapoczńj. Pſchipowjedźenje nowych wucźomzow podpißany direktor pſchijimuje kotryž je rad ſwólniwy, dalſche wukaſacź.

W Budyſchinje, 15. januara 1908. **Prof. dr. Gräfe.**

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże

ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pſchedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Burske towarſtwo w Nakezach

ſměje **njedźelu 22. měrza** ßwoje měßacžne poßedźenje w Gäblerez hoſcźenzu ſ dypkom w 4 hodźinach popołdnju.

Po ſwuczenym dnjowym porjedźe ßo ſabawny wječor ſapocžnje ſ jědźenjom kolbaſkow a ſ druhej ſabawu.

Duž ßo ßobuſtawy proſcha, ſo bychu ßo prawje bohacže a ſ dypkom ſeſchke. **Pſchedßydſtwo.**

Woſjewjenje.

Sa twarſki cžaß w bližſchim naležu ßo

ke kryczu tſěchow ſ zyhelom, ſchifrom a papu

poručam a ſa khmane a dobre dźěło rukuju.

Sa **lohki kryw** poručaßam pſchede wſchěm **aſbeſtowy wumělſki ſchifer** jako woheń a wjedro wudźerżaze krywadło.

B. Eiſenbeißowy naßlědnik w Biſkopizach,
Edwin Petzold.

Khěža.

W **Sderi** je maßiwna khěža cžißło 6 hnydom na pſchedań.

Khěža

ſ 1 kórzom pola we Luſcžu cžo. 2 pola Njeßwacžidła je na pſchedań.

Khěža (maßiwna)

blisko zyrkwinſkeje wßy ſ 5 kórzami pola a łuki je płacžiſny hódno na pſchedań. Dalſche wukaſuje aktuar ſw. ßł. **Liebſch** w Budyſchinje.

Ssuproſchna ranza

mjes dwěmaj na wubjerk je na pſchedań w Scheſchowje cžo. 28 pola Njeßwacžidła.

Kóždu dźělbu

= mloka =

na Budyſke dwórniſchcžo pſchiwožomneho, kupuju. Poſkiczenja chżyłe ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 23. měrza 1908 dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo w Konjezach pola Kubſchiz něhdźe **25 twjerdych dołhich hromadow** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

A. Hering w Konjezach.

Rjana žiwnoſcź

we **Wyßokej cžo. 5** pola Kubſchiz, něhdźe 25½ kórza wulka, ſ nich 8 kórzow na jenym kruſche pſched domom, je na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne, wſcho je w najlepſchim rjedźe.

Žiwnoſcź

w Małßezach cžißło 15 ſ 9 kórzami pola a łuki je ſe wſchěm morwym a žiwym inventarom ſemrjecža dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja.

Žiwnoſcź

ſe 24 kórzami pola, łuki a lěßa je na pſchedań w Rachlowje cžo. 24 pod Cžornobohom.

Žiwnoſcź

w Nowych Bóſchizach cžißło 14 pola Njeßwacžidła ſ 9½ kórzom dobrych drainěrowanych pſcheńcžnych polow, w jenym kruſche pſchi domje leżazych, je na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Khěža

w **Lipinach** pola Laſa ſ leżomnoſcźemi je 1. meje 1908 na pſchenajecže a poſdźiſcho na pſchedań. Wulka ßadźenſka ſahroda a 1 jutro pola ſtej hnydom pſchi domje. Dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejicżerja tam.

Sſłużobnu holzu,

cžiſtu a ſprawnu, ſa dom a pſchedawarnju, ſ wulkej mſdu k 1. meji pyta **M. Berger,** pſchedawarnja ſwěriny w Budyſchinje.

Starſcha jednora njewotwißna žónſka ſ měſta abo ſe wßow ßo k jenej tudomnej jenotliwej knjeni pyta. Dalſche je ſhonicź na Hoſchiz haßy 46 delka.

Holzu,

kotraž jutry ſchulu wukhodźi, do lohkeje ßłużby pyta

H. Khěžor, rjemjenjeŕſki miſchtr pſchi žitnych wikach.

Holzy, kotreż chzedźa w měſcze něſchto nawuknycź, móža jědź a wobydlenje doſtacź pola **Porſtendorfoweje** w Budyſchinje na Lazaretſkej dróſy cžo. 3 delka.

3000 hriwnow

wotkaſanſkich pjenjes ßu na wěſtu hypotheku 1. meje t. l. wupožcžicź. Dalſche je na farje w Maleſchezach ſhonicź.

Kuchařki, ſwinſke a ßłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotrocžkow, pohonczow, wolazych, dźěłacžeŕſke ßwójby do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, kaž też hólzow a holzy, kotreż jutry ſchulu wukhodźa, pyta pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecža theatra.

Wuſtojna ßłużobna holza

ßo hnydom ſ wulkej mſdu pyta w **Gudźiz hotelu** w Budyſchinje.

Sa

mlynſkeho wuczobnika

ßo ßyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž hnydom mſdu doſtanje, do Delnjohórczanſkeho hrodoweho młyna pyta.

Jurij Schmidt.

Sahrodniſki wuczobnik

ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta w **knježim ſahrodniſtwje** we **Wulkim Wjelkowje** pola Małkeho Wjelkowa.

Moleŕſki wuczobnik

ßo k jutram pyta na rěſniſkej haßy cžißło 2.

Kowarſkeho wuczobnika

pyta **W. Greulich**
pſchi garbarſkich wrotach.

Wuczobnika

pyta **C. Stroka,**
brodutruhař a friſeur.

Shubiłe

ßu ßo njedźelu 8. měrza w kupeju III. klaßy 8hodźinoweho Lubijſko-Hucźinjanſkeho cžaha **kontrolſke knižki wo desinfekzijach.** Wone maju cžerwjenu wobwalku, ſapiſane ßu desinfekzije w hólczazym a holczazym wuſtawje w Małym Wjelkowje a w Budyſkim poliza-jſtwje. Njech ßo ſa myto we wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

Božemje pſches row.

Bohu Wjerſchnemu je ßo ſpodobało, mojeho prjedawſcheho hejtmana

knjeſa Pětra Kalicha

ſchtwórtk wječor po dołhej ſ wulkej ſcžerpnoſczu njeßenej khoroſczi do wěcžnoſcže wotwołacź.

Hdyž bě mi 40 lět ſ wulkej ßwěrnoſczu a ßwědomitoſczu a njewuſtawajej žadnej pilnoſczu ßłužił, je ßo jemu jenož mało lět wotpocžinka ſpožcžiło.

Sa jeho wopornjwu dźěławoſcź jemu do wěcžnoſcže najwutrobniſchi dźak praju.

Jeho wopomnjenje pola mje a mojich ßwójbnych ſtajnje w cžeſczi woſtanje.

Na knježim dworje we Worzynje,
14. měrza 1908.

Rataŕſki radziczel Zſchucke.

(K temu cžißłu pſchiłoha.)

Prěnja pschiłoha k cźišłu 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. měrza 1908.

Placźišny rěsneho słotu na Draždźanskich słatnych wikach.

16. měrza 1908.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacź do 6 lět	39—41	75—77
awstriske	40—43	76—79
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—38	70—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—33	64—69
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	24—28	57—63
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	36—39	68—70
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacź do 7 lět	32—35	64—67
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	28—31	58—63
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—27	53—57
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	49—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	38—40	70—73
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	66—69
3. žnadnje pizowane	30—33	60—65
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—52	80—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—49	76—79
3. žnadnje wuwite wot zyza	43—46	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schichźenjow w staroscje hacź do 1¼ léta	43—44	57—58
2. mjaßne	41—42	55—56
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38—40	52—54

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 14. měrza 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 19. měrza 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza — běła	—	—	—	—	10	10	10	50
" — žołta	10	15	10	30	9	70	10	—
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	50	9	70	9	40	9	60
" nowa	—	—	—	—				
Ječmjeń	8	90	9	10	8	—	9	—
Wows	7	80	8	10	7	30	7	80
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	60	2	90	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "	12	75	19	75	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	12	50	16	28	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	40	3	75	3	10	3	50
Ssłoma 100 "	4	67	4	84	3	50	5	—
Prožata 798 schtuk, schtuka	10	-	25				—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	50	6	20	6	50
Ržane wotruby	—	—	6	75	6	70	7	20
Pschenični gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 25 np. rožka wot 9 hr. 75 np. hacź 10 hr. — np., ječmjeń wot 8 hr. 90 np. hacź 9 hr. 13 np., wowš wot 6 hr. 50 np. hacź 8 hr. 65 np.

W Budyschinje płaćenje: korz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hacź 17 hr. 50 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., korz rožki po 160 puntach 15 hr. 20 np. hacź 15 hr. 52 np. nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., korz ječmjenja po 140 puntach 12 hr. 46 np. hacź 12 hr. 74 np.

Wiczne placźišny w Kamjenzu.

19. měrza 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 40 np. hacź 9 hr. 70 np., pschenza wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 20 np., ječmjeń wot 8 hr. 30 np. hacź 8 hr. 60 np., wowš wot 7 hr. 30 np. hacź 7 hr. 60 np., jahły wot 14 hr. — np. hacź 14 hr. 50 np. hróch 12 hr. 50 np., žyns 3 hr. 80 np., běrny 3 hr. — np., ssłoma (100 kilogr.) 5 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacź 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 20. měrza: Pomrocźene a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje njedźelu Okuli rano w 7 hodźinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Rěda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budźa žo žerbske paćerske dźěćzi pruhowacź. — Schtwórtk w 5 hodźinach budźe w Libuchowje žerbska póstna nutrnosćz. — Tydźeńske sastojnske dźěła směje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Pawoł Zange, grenadier w Draždźanach, s Hilžbjetu Oßmannez w Budyschinje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Richard Alfred, Ernsta Richarda Israela, samkarja w Dobruschi, ž. — Marcźin Kurt, Pawoła Oty Bachmanna, žedkarja w Dobruschi, ž. — Pawoł Gerhard, Bohumiła Pawoła Andricźkeho, piekarja w Dobruschi, ž. — Bjedrich August, Emila Bjedricha Khorle Zosela, murjerja we Wurizach, ž. — Ida Margareta, Bjedricha Oswalda Peritza, khěžerja a pjekarskeho mischtra w Sskonej Borschcźi, dź. — Linna Hedwiga, Gustava Pawoła Briesninga, fabrikarja w Hrubjelcźizach, dź. — Alma Elsa, Pawoła Augusta Pjecha, blidarskeho mischtra w Bórku, ž.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadźe: 12. měrza: Hana Augusta Weidnerez, Ernsta Emila Hähnela, rěsnistkeho mischtra a hosćenzarja w Małym Wjelkowje, mandźelska, 44 l. 4 m. 18 d. — Albert Willy, njemandź. ž. w Cźichońzach, 1 m. 11 d. — Khrystiana Hańža Knospez, dźěłacźerka w Dobruschi, 76 l. 26 d. — 14. Alfred Bjedrich, njemandź. ž. na Zidowje, 23 d. — 15. Bohuślaw Vogt, dźěłacźer s Wolbramoz, we wokrjeżnej khorowni na Zidowje, 68 l. 6 m. 15 d. — 17. Martha Hilžbjeta, Ernsta Klemta, fabrikarja w Hrubjelcźizach, dź., 1 l. 1 m. 18 d.

W katholskej wožadźe: 12. měrza: Hilžbjeta, Franza Krautwursta, krawskeho mischtra w Budyschinje, dź., 2 m. 16 d. — 13. Josef Schmidek, wyschschi wucźer em. w Budyschinje, 88 l. 5 m. 25 d. — Jan Kral, pjekar w Hucźinje († w Budyschinje), 39 l. 10 m. — 16. Anton Danisch, krawz w Budyschinje, 39 l. 10 m. 6 d. — 17. Hana, Antona Kureka, dźěłacźerja w Bobolzach, dź., 4 l. 6 m. 28 d. — 18. Emilija, Antona Kureka, dźěłacźerja w Bobolzach, dź., 1 l. 8 m. 24 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Okuli směje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wucźba sa němsku mužsku młodźinu. Ssrjedu 25. měrza jako na Marje pschipowjedanja budźe rano ½9 hodź. žerbska spowjedź a ½10 hodźin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Okuli budźe rano ½8 hodźin žerbska spowjedź, dopołdnja ½9 hodź. směje duchowny Boitz žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Pjatk dopołdnja ½9 hodźin budźe žerbske póstne prědowanje. — Kollekta na pokutnym dnju sa snutskowne mišionstwo je wunjeßła 155 hriwnow.

Najwjetscha spezialna pschedawarnja w Budyschinje.

Wschě nałětnje nowosćze

klobukow a mězow

žu hižo doschke a proschu žo pschi potrjebanju na mnje dopomnicź.

Proschu žebi moje wukładne wokna wobhladacź.

Konfirmandske klobuki

we wulkim wubjerku po jara tunich płaćišnach.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22,

pódla hosćenza winoweje kicze.

Do Rakez! Kedźbu!

Poručam žwój wulki skład **wobucźa** wscheje družiny sa **mužskich, žónske a dźěćzi, s najtolscheje howjaseje kože,** kaž tež **najwoßebnische cźrije** (box-kalf), teho runja wulki skład **schkórnjow do dźěła.**

Sa konfirmandow woßebje tunje płaćišny.

Hermann Zawnik, schewski mischtr **w Rakezach.**

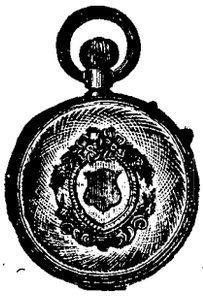

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińnami wupołożene, wobhladacź.**

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje druźiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźĕlenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwĕdomite wukaſanje we wſchĕch prawnych wĕzach. Dokelž ßym dołhe lĕta ſ rĕcźnikowym ſekretarom był, ßo najlĕpſche wobſtaranje ſarucza.

Wſchĕ 31. měrza a 1. haprleje 1908 ſapłaczomne

kupony

hižo wot nětka bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

SSadowe ſchtomiki!

jabłonje, kruſchenje a wiſchnje po tunich płaczińnach porucza

ſchtomownja kuježeho dwora w Bóſchizach.

K nałĕtnemu

wußywej

poruczam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:

runklizowe ßymjo,
Eckendorfſke, żołte a cżerwjene horborſkowalzowe,
Oberndorfſke łopjenokulojte, żołte, Lutyjeczanſke żołte, kulojte;
Erfurtſku modellſku a pizowanſku rĕpu;

cżerwjenokałowe ßymjo,
Erfurtſkeho krej-cżerwjeneho, ſażneho, twjerdeho, hollandſkeho, krej-cżerwjeneho, póſdnjeho, wulkeho, Zitawſkeho hobrſkeho, cżĕmnocżerwjeneho kała a cżornoſchazu hłowu;

bĕłokałowe ßymjo,
braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;
woprawne **Erfurtſke warjenjowe ßymjo,**
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.

woßebitoſcze woprawnych Erfurtſkich kwĕtkowych ßymjenjow
w 10 np. tyſkach a ſ płahowanſkim wukaſanjom.
Wulki wubjerk
Draźdźanſkich ßadźeńſkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kołwaſy
pola Pomorz.
Kóždy wiczny dźeń w Budyſchinje a Lubiju.

ff. likeury,
dwójny a jednory
palenz
ſnateje dobroſcze
po najtuńſchich płaczińnach najlĕpſchi porucza
Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cżwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſczelu.
— Płaczińnowe ſapißy darmo a franko! —

Schkórnje a ſtupnje
k konfirmaziji,
kaž tež wſchĕ pomyßlne druźiny
wobucża
ſa **mużſkich, żónſke** a **dźĕczi** w hoborſkim wubjerku po zyle woßebje tunich płaczińnach porucza
Pawoł Kristeller
Telefon 168. na bohatej haßy 29. **Telefon 168.**

M. Brockmannowy ßwĕtoßławny
fosforokißały kalk
k pizowanju ma na pſchedań **Helena Langowa** w Njeßwaczidle.

K konfirmaziji
porucza
ſpĕwarſke, ßerbſke a němſke,
konfirmaziſke ſpißy, natwarjaze knihi,
wobraſy, ſchpruchi atd. we wobluku
Kſcheſczijanſka kniharńja
w Budyſchinje na Lotzeſkej dróſy 9.

Reblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,
małe ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſchežne, 1½pſchežne, 2pſchežne,
poßleſchcža,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſcźinſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedženje,
ſprawne poßkuženje.
Najtuńſche płaczińny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)
Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haſzy 9.
Proſchu, kedžbujcže
na moje mjeno!

K konfirmaziji
poručamoj
nowoſcže debjenkow
ſ woprawneho ſlotoweho doubla, ſtareho ſlota, ſtareho ſzlěbra, ſzlěbra, ſimili atd., jako:
broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki,
rjeczaſate, hadate, wobruczate a
pjerate naruczńizy, kolliery ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchiže,**
wutrobiczki, pjerſchczenje.
Rjeczaſy ſ wóſkowych paczérkow
woprawnych a podražowanych.
Dołhe czaßnikowe a debjenſke rjeczaſy
ſ woprawneho ſzlěbra, ſzlěbroweho oxyda, wóſkowych paczérkow, pißanych paczérkow, czornych paczérkow atd.
Debjenki do włoßow jako: **pſchedtykanſke czeßaki, ſatykanſke czeßaki, poboczne czeßaki, włoßowe ſpinki, włoßowe widliczki, włoßowe ſchipy, włoßowe ſapinaki, doſpotne garnitury.**
A. & W. Neuhahn
na ſzerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Parna zhelnicža w Tſjoch Hwězdach
pola Budyſchina
porucža
worzlotwjerde pleſtrowanſke zhele
ſ 8 hłowczłami, najkhmańſche wußadženja na dno hródžow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.
Nanajlóžſche rjedženje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebiczkow.
Pawoł Arnold w Tſjoch Hwězdach.

Franz Marſchner
czaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczińwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczińny.

K konfirmaziji
poručam
ſchenillowe rubiſchcža, rukajzy, ſchtrympy.
Otto Osswald
na kamjeńtnej haſzy 7.

Wóſk **k krjepjenju rejwanſkich kubjow**
najlěpſcheje hódnoſcže
je doſtacź pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wilach 8.

Lunora
ſnata wubjerna 5 np. zigara,
100 ſcht. 4 mk. 25 np.,
wulki wubjerk po płaczińnach
wot 2 mk. 20 np. hacź 18 mk.
ſa 100 ſcht.,
krane rjepiki punt hižo po 20 np.,
Khoczebuſki rolkaty tobak
punt po 60 np.
porucža
Ernſt Schołta
na Moltkowej dróſy 29.

Wumělſki měd
wubjernje ſzłodźazy
punt po 28 np. porucža
Hermann Kuſchke
na ſchuleŕſkej haßy 5.

Khójnowe roſtliny
rjane ſzylne, ma na pſchedań, tak dołho hacź doßahaju. 1000 ſchtuk po 75 np.
Auguſt Hanſo w Haida
pola Elſterwerda.

Kmótſaze džaki
ßu doſtacź
we wudawarni
Serb. Nowin.

Poſkicźam wot nětka
kruchaty kalk, kalk w měchach,
mjerkel ſ kuſzateho kalka
ſ dwórniſchcža w Niſkej a ſ mojeho dwórniſchcža
po najtuniſchich dnjowych płaczińnach.
J. Liſſel, twarſtwo w Niſkej.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krowski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźëcźazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicźe po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólcźazeje drasty.
Seschicźe po mërje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschcźu 5. porucźa bohaty skład ßamodźëlaneje mužazeje a hólcźazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólcźaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pscheð bohatej wëžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicźe po mërje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy cźo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakërarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcźe.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźëlanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Skład wschëch druźinow kaschcźow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschëch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Cźaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cźißko 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych cźaßnikow, regulatorow, scźënskich cźaßnikow, kludźakow.
Wuporjedźernja.

Cźaßniki a słote twory.
G. Ludwig, cźaßnikat pschi ßerbskich hrjebjach 28, s napschecźa starych kasarmow.

Cźaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschë druźiny cźaßnikow, rjecźasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rëcźu ßerbski.

Cźaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschëch druźinow dybsacźnych cźaßnikow, regulatorow a stejatych cźaßnikow, woßebnych debjenkow.

Cźaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucźa ßwój bohaty skład słotych tworow a cźaßnikow wscheje druźiny.

Cźaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann cźaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **cźaßnikow a cźaßnikowych rjecźasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju cźaßnikow ßo rukuje.
— Rëcźu ßerbski. —

Słote a ßlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, ßlëbornych a alsenidowych tworow.
Dźëlarnja ßa nowoscźe a porjedźernja.
Wërowanske pjerschcźenje po mërje.

Woßebita dźëlarnja ßa ßedłatske a pólstrowane wëzy.
H. Sommer pjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźëlanje a pschedźëlanje wschëch pólstrowanych **meblow.** Stajny skład sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kladu a stwy tapezëruju po tunich placźisnach.

Ssedłatnja a tapezërowatnja.
T. Albert na hornczejerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wëzow, nakhribjetnych mëchow, gamaschow a schulskich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, tež pschе deschcź. Wëzy ßa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucźa ßwój skład sofow, kožow, matrazow po najtunschich placźisnach.

Nožernja a parna tocźernja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsacźnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźëcźazych wobleczenjow. — Módre normalne dźëlacźerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schcźëtkow a barbicźow.
Adolf Kinicke naßl. Mëjecźel Wilh. Kast
na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschëch schcźëtkow a barbicźowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoscźe: Kardecźe a włoßankowe mjecźawki.
Ssamßna dźëlarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Kherla Reinhold (Eschenbach naßlëd.)
Pschedawarnja a porjedźernja wschëch hudźbnych instrumentow. Skład wschëch druźinow trunow, pisladkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźëlarnja a porjedźernja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźernja. —

Woßebita pschedawarnja ßa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźëlanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mërschez naßlëd. Mëjecźel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ßa słót, teho runja wschë drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mëjecźel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschëch wustajenźach. — Dokładne roswucźenje. 5 letne rukowanje. Pschihódne wotplacźenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucźa ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, hońtwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucźa. Porjedźernja a dźëlarnja po mërje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cźrijow ßa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźëło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźëcźazych schórnicźkow. Wudźëlanje po mërje. Ssamßna porjedźernja w domje.

Pschedawarnja pschedeschcźnikow a kijow.
Eduard Scholtz naßlëd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźernja doma.

Fabrika kijow a pschedeschcźnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeschcźnikow a pscheßłóncźnikow.
Wulki skład wuhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ßa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlëpschi wudźëlk po najtunischich placźisnach.

Jako woßebje dobre a tunje poručam:
schmalz, saručeny cźisty punt po 64 np.,
palmin = = 70 np.,
ff. jejowe nudle = = 40 np.,
Ia. pschenčznu muku = 18 np.,
warjensku schokoladu, saručenu cźistu punt po 100 np.,
ff. syrup = = 16 np.,
zokrowy měd = = 30 np.,
boßnisti **słowkowy schmaderunks** = = 26 np.,
figi najlěpschejedružiny = 30 np.,
zitrony duz. po 60, 70 a 80 np.,
rajß punt hižo po 14 np.
Ernst Scholta
na Moltkowej drósy 29.

Zigary
derje ßo palaze,
4 scht. sa 10 np.,
100 scht. sa 2 mk. 20 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach cźišku 7.

Dwójzy pscheßatu wuwol.
bawłmoßymjenjowu muczku,
prima **lanu muczku,**
słodźisny
porucza tunjo
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pschi žitnych wikach 34.

Hróch, ßoki, buny, rajß, jahły, hejduschku, krupy, nudle,
dobre słódke ßuschene
słowki,
dobru
pschenčznu muku
porucza
Khorla Karohwe
pschi žitnych wikach.

Ssyry wuschkrjeny lój
punt po 45 np. porucza
M. Henke
na sadnjej bohatej haßy 11.

Dobru
pschenčznu muku
punt po 18 np. porucza
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pschi žitnych wikach 34.

Wuměrjenske dźěła
spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Lubijska banka
w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
s měßačznym wupowjedźenjom	3½%	
s 3měßačznym =	3¾%	
se 6- a 12měßačznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móža ßo tež sa check wužiť. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostać.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

K konfirmaziji
ßwój wudźěłk
čžornych
glaßejowych rukajzow
wschěch płačźisnow, dale **pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, schlipsy** atd. a **schtalty** poručam.
Alfred Vogel, rukajzarnja,
na swonkownej lawskej haßy.
Sakoženе 1862.

Sa hotowe pjenjesy twory tunjo nakupiwschi mózu najrjeńsche
konfirmandske wobleczenja
po 7, 10, 12, 14, 16, 18 a 20 hriwnach,
najwoßebnische
mužaze a hólczaze wobleczenja,
swjerschniki, khornarje do wjedra, kholowy, lazy a kolojěsdne kholowy
po hischcże ženje słyschanych tunich płačźisnach pschedawacź.
Najwjetschi wubjerk, najlěpschi rěs, modne dźerżaze tkaniny a dobre schicże. Po měrje ßo drasta s rukowanjom schije.
Otto Preuß w Budyschinje
na žitnej haßy 4.

Prima
czerwjeny dźeczel
saručeny bjes židy
porucza **Gustav Heinke**
Telef. 385. pschi žitnych wikach 34.

Jerje
rjane a połne,
mandl hižo po 55 np.,
kopu hižo po 200 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach cźišku 7.

SSerbske
a němske
spěwarske
w **trajnych,**
jednorych a tež najwoßebnischich swjaskach
na wulki wubjerk
tunjo porucza
E. A. Wetzke
(mějeczel **Fritz Richter**)
— knihiwjazarnja —
na bohatej haßy 17.

Stare knihi ßo derje a tunjo pschewjazuja.

Konfirmandske wobleczenja,

pacholaze wobleczenja, mužaze wobleczenja,

spodźiwnje tunje, najlěpje šedźaze, jenož kmane tkaniny!

Schuleŕske sportske wobleczenja. Hólczaze wobleczenja,

pyjeki, paletoty, khornarje do wjedra,

jenotliwe kholowy

w hobrskim wubjerku, najtuńsche hač k najwoležbnischim.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** **Pschi hlownym torhoschczu 9.**

Kolojěsdne mantle a schlawchi

s rukowanjom a bjes njeho,

nakhribjetne měchi,

wschě **kolojěsdne wězy**

tunjo porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, ezerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu.

Najlěpscha

schulska tosca

pschitomnoscze,

tornistry

sa hólzow a holzy

dźěla a porucza

C. A. Pietsch

pschi žitnych wikach 8

pódla Kellingez barbjerne.

Ssadowe schtomiki

šu dostacz w schtomowni

w **Komorowje** pola Rakez.

Spěwarske

němske a šerbske,

we wschěch družinach porucza

Jurij Hermann,

papjerjowa pschedawarnja

na snutskownej lawskej haži 7.

Konfirmandske kłobuki

mužaze kłobuki, kaž tež **hólczaze kłobuki**

wschěch barbow a płaczisnow,

mězy

sa mužskich a dźěczi, nowoscze, porucza tunjo

C. E. Rincke,

kózlarski mischtr na bohatej haži 5.

Njedozbite po wožebnoscži wónje, sporoscži a tunjoscži je

MAGGI owe korjenjenje. W originalnych bleschkach a pjelnjene najlěpsche dostacz pola **Franza Wölsle** prjedy Moritza Mjerwy pschi mjažowym torhoschczu.

Sswětowy schpihel, kinematograf

(dźiwadlo žiwych wobrasow)

w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach 12, s napschecza měschcz. theatra.

Wschědnje popołdnju wot 5 hodźin:

njepschestawaze pschedstajenja

najnowschich wobrasow (kóždy tydźeń nowy program).

Njedźelu šo pschedstajenja hižo popołdnju w 3 hodź. sapoczinaju a hač do 11 hodźin wječor traja, so by šo czesczenym wjeršnjanam składnoscz poskiczila, je wopytacz.

Njedźelu sapočatk popołdnju wot 3 hodźin.

Płaczisna městow:

I. město 50 np., II. město 30 np., III. město 20 np.,

dźěczi 10 np., njedźelu 20 np.

Duzentowe billety I. město 5 mk., II. město 3 mk.

Wschě šwoje

khoseje

po 1 mk. a 1 mk. 20 np.

snate šylne wožebite měschenja, dobroczinwemu wobkedźbowanju poručam.

Hans Lindner

(prjedy Pawoł Hofmann),

pschedawarnja kolonialnych tworow a zigarow,

na rózku šerbskeje a schulerskeje haži.

Najlěpsche likěry

k kwašam, kschczisnam a druhim šwójbnym šwjedźenjam dostawacze

we wulkej destilaziji

Schieschki a Rjeczki

w Budyschinje.

Jerje

wulke a tucne,

mandl hižo 60 np.

poručataj

Schieschka a Rjeczka

w Budyschinje.

Kožowy tuk,

kopytny tuk,

kołomaš,

maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a šyna,

fabrika koscžoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Lanu muczku

porucza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Kupne a druhe **wuczinjenja,**

liscziny wscheje družiny,

próstwowne pišma

wo wobhnadzenje atd.,

formindske sliczbowanja,

dawkowe reklamazije,

testamenty,

srjadowanje sawostajenstwow,

sehnawanje žadankow atd.,

kupowanje a pschedawanje leżomnoscžow,

saradzenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania")

Telefon 217.

— Rěczimoj tež šerbski. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 13. **Sobotu 28. měrca 1908.** **Lětnik 67.**

Čzeščzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1908

do prědka płaćzicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **pósł** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasać. Na schtwórtlěto saplaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płaćza na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Schulska debatta w sakskim žejmje.

Sswobodomyślni, jenicźki sozialdemokrat a nationalliberalni w druhej komorje sakskeho žejma sańdźeny tydźeń sakožk wobstejazeje ludoweje schule powróćzićź spytachu. Po jich namjetach dyrbi žo ludowa schula na zyle nowy sakład natwaricź. Sswobodomyślni žebi nowe pschedźěłanje schulskeho sakonja s lěta 1873 žadachu. Kaž nětkole na wšach dyrbjała žo też w městach jena družina ludoweje schule sakožicź. Schule sa dźěćzi samožitych ludźi dyrbjake sańcź. Naboženska wucźba dyrbjała žo pschikrótschicź a pscheměnicź. Duchowne dohladowarstwo dyrbjało žo wotstronicź. Liczba dźěćzi, kotruž ma jedyn wucźeŕ roswucźicź, dyrbjała žo pomjeńschicź. Wuwsaczne prawne stejischczo wucźerjow w sjawnym žiwjenju dyrbjało žo wotstronicź, na pschiklad dyrbjało žo wucźerjam dowolicź, na hońtwu khodźicź. Wuwucźenje wucźerjow na seminarach dyrbjało žo powyschicź, so měli woni prawo, też na universicźe studowacź.

K tymle žadanjam hischcźe sozialdemokrat Goldstein namjetowasche, so dyrbjał žo schulski pjenjes wotstronicź, so by stat dźěćzi s knihimi a wucźbnymi žrědkami sastaraŕ a so by žo sakasało, dźěćzi w schuli bicź.

Prjedy hač tale kopiza žadanjow a namjetow w Sakskej sakońsku móz dostanje, drje žo hischcźe někotre lěto pominje. Tak dołho hač budźe nětcźischi kultuzowy minister dr. Beck na wjetschku schulow stejecź, njetrjebamy žo bojecź, so budźe žo naboźina jako pódlanski pschedmjet wucźicź. Wón pschida, so je schulski sakoń s lěta 1873 s dźěła sestarjeny, tola po zykym je wón sa kraj se žohnowanjom byk. Schtož je na sakonju dobre, dyrbjało žo wobkhowacź. Reformske namjety dyrbjake žo na to pruhowacź, hač směja wone móz a khmanosćz tak skutkowacź, kaž to, schtož dyrbja wone narunacź. Też dyrbjało žo pomyślicź, so bychu žo s nowotami schulskim gmejnam wulke wopory napokožike. K dokładnej a pschepschimazej reformje ludoweho schulskeho sakonja też žaneje nusneje pschicźiny njepschedleži; pschetoż s gmejnskim žamosarjadnistwom je gmejnam móžnosćz data, namjety a žadanja s wulkeho dźěła hižo nětkole dopjelnicź. Tak schulski sakoń sawjedźenju jenotneje schule napscheczo njesteji. Sakoń kóždej gmejnje dowola, žebi tajke schule sakožicź, kajkeż wona trjeba. Hdy dyrbjała žo wschudźe jenotna schula se statnym sakonjom sawjesćz, potom by wjele privatnych schulow nastało. Statej pak wo to dźe, so bychu žo privatne schule pschezo bóle poshubike. Sozialne wobstejnosćze nascheho cźaża też khudschim a mjenje samožitym ludźom móżne cźinja, wobdarjenym dźěcźom dobre schulske wuwucźenje dacź. Hdyž naboženska wucźba njeje płody, kajkeż žo pscheja, pschinjeżka, to husto na naboźinje njepschecźelnej wokolinje dźěcźi leži. Kultuzowe ministerstwo ma žame wotmyślenje, na pospytanje biblisku cźitanku město zykeje biblije do tych schulow sawjesćz dacź, hdźež to schulske pschedstejicźerstwo namjetuje. Pomjeńschenja naboženskich wuknjenjow budźe ministerstwo rospominacź. Hódnosćz požylnjenja pomjatka njedyrbjała pak žo pschenisko ważicź. Žadanje sa wotstronjenjom duchowneho dohladowarstwa we wschěch ludowych schulach nětkole mnohich ludźi niz jenoż w Sakskej sajimuje. Hacź dotal je žo wuske sjednocźenje mjes zyrkwju a schulu jako žohnowanja pokne wopokasało. Duž dyrbi žo nakhwilnje duchowne dohladowarstwo dale wobkhowacź, a to cźim bóle, dokelž žu jenoż wucźerjo, niż pak starschi jeho wotstronjenje žadali. Do teho, so měło žo wschěm wucźerjam prawo k universitnemu studijej dacź, knježerstwo njeswoli. Schtož pokracźowansku schulu nastupa, budźe žo k temu dóńcź dyrbjecź, so by žo wona po powołanjach srjadowała a ju wschudźe na 3 lěta pschewjesćz. Se wscheho teho je spósnacź, so je minister rad nowocźažnym žadanjam pschistupny.

S mnohich rěcźow, kotreż žu žo pschi debacźe štyschake, je wožebje rěcź sapósłanza Starki, jenicźkeho duchowneho w druhej komorje, spomnjenja hódna. Wón rjekny, so žu wobstejnosćze we wulkich městach a industrialnych pschedměstach hinasche hacź na wšach. Wscho žo njeżmě psches jene kopyto srasyćz. W praschenju duchowneje městneje schulskeje inspekzije teho runja wulki rosdźěl mjes městami a wšami wobsteji. Wulka wjetschina sakskich duchownych žebi pscheje, so by žo jim sastojństwo městneho schulskeho inspektora wotewsało, dokelž jim pschistejaze należnosćze njejžu do drobna wotměrjene, a dokelž je jich stejischczo k wokrjeżnemu schulskemu inspektorej njewěste. Duž njech knježerstwo jich wot schulskeho dohladowarstwa wuswobodźi. Měra dla pak dyrbjeli wucźerjo žadanje spuschcźicź, so bychu žo woni też w naboźinskej wucźbje wot duchowneho dohladowarstwa wuswobodźili.

Kral Bjedrich August

je žo wutoru na žwojej jěsbje k žrjedźoseńskemu morju w Griesu pola Bozena w Tirolskej se žwojej najmłódschej džowcźicźku Hanu Moniku setkał. Wón ju sa ruku džerżo s njej pschi konzercźe žrjedź ludźi khodźesche, kotsiž žo w tamnischich kupjelach lěkuja. S Griesa žo kral do Loretta a na Virglisku horu nastaji. Sso se žwojeho wuléta do Bozena wróćziwschi žo kral w tamnischej farskej zyrkwi spowjeda a potom do Griesa jědźesche. Tam wón se žwojej džowcźicźku wjecźerjesche. Nasajtra popoldnju kral do Genuy wotjědźe. Se žwojeho pucźowanja žo wón psches Lipsk domoj wróćzi. Tam žo wón s prynzežu Hanu setka, so by ju žam do kraja a žwójby pschiwjedł.

Sakski nowy hajnisli a pólny khostanski sakoń

je žo w prěnjej komorje sakskeho žejma pschijał. Po nowym sakonju žo s pjenjesami hacź do 30 hriwnow abo arrestom hacź do jeneho tydźenja khosta, schtóż do lěža abo na polo stupi, na kotrymż je sakasane khodźicź. Stat a města, kotreż lěžy wobžedźa, drje nochzedźa, kaž jich sastupjerjo wobkrucźachu, sakasacź, žo w nich wukhodźowacź, tola privatni wobžedźerjo to hižo nětkole rad cźinja.

Měschczenjo, dźěkaczerjo a wschitzy czi, kotsiž w lěžach woczerstwjenje a wodychnjenje wot wschědneho dźěła pytaju, budża postajenja noweho sakonja czežko saczuwacź. Runje tak sku krej postajenje naczini, po kotrymž žo tón s pjenjesami hacź do 30 hriwnow abo s arrestom hacź do jeneho tydźenja khosta, kotryž jahodki, sela atd. pschecziwo wobžedźerjowej dowolnoscźi schczipa. W naschim czażu, w kotrymž pschecziwnistwo pschecziwo wobžedženstwu hobrszy roscże, by žnadź mudrischo bylo, hdy bychu žo tajke sakonje njewudałe. Schkodu, kotruž dźěczi w lěžach a na polach naczinjeja, dyrbja po nowym sakonju starschi, pschedporucznizy abo czi sarunacź, kotsiž maja dźěczi hladacź. Skónczinje žo tež tón s pjenjesami hacź do 30 hriwnow abo s arrestom hacź do jeneho tydźenja khosta, kotryž zuły na polu abo w lěžu wostajeny rólny, žnjowy abo pucże porjedźerski grat wužije.

Želesniska politika mjes Sakskej a Pruskej

je žo poślednje lěta polěpschika. Finanzny minister dr. s Rüger w druhej komorje sakskeho žejma pschi jednanju wo sakskich želesniczach wobkruczesche, so mjes Pruskej a Sakskej dobre a pschecżelne poměry knježa. Pruska we želesniskim wobthadże se Sakskej na jejne pschecża dźiwacź pyta. Temu napschecżo sapóžłanz dr. Zöpfel pschispomni, so maja Lipscżenjo napschecżne saczucża, dokelž woni w Bitterfeldże, Halli a Corbecże na žwojim czěle saczuwaja, so derjeměnjenje Pruskeje sa Sakstu tola njeje tak wulke, hewak by na tychle sastanischczach tola lěpsche pschisamknjenje byko. Pruska dyrbjała žo, hdyž je Sakskej pschecżelnje smyślena, na tole hacżenje wobkhada kedźbliwa czinicź. Minister wotmolwi, so je, kaž wjele je sakskemu knježerstwu znate, pruske želesniske sarjadnistwo wurjadnje wjele sa Lipsk činiło. Jeli so žu wuprajene pschecża woprawnjene, potom budże žo tež na nje dźiwacź. Naspomnjenja hódne žu ministrowe sdźělenja wo pschibywanju wobkhada na sakstich želesniczach. Wobkhad tworow je w finanznej periodże 1906/1907 wo 12½ % a wobkhad wožobow wo 11 % pschibywał. Poroki, so žo pschi želesniczach lutuje, njemóża wobstacź. Po wobkhodnym materialu na želesniczach Saksa pornjo druhim němskim statam najwyschsche steji.

Puczowanje khěžora Wylema.

Khěžor Wylem je žrjedu hromadże se žwojej mandźelskej, prynzom Augustom Wylemom a prynzežu Viktoriu Luisu do Venediga pschijěł a žo tam s italskim kralom Viktorom Emanuelom setkał. Knježerjej žo dwójzy wobjimaschtaj a žo wutrobnje wokoschischtaj. Khěžorzy a prynzežu Viktoriji Luisy Venedigski měschczanosta buketaj pschepoda. Po powitanju žo italski kral se žwojimi hosczemi do kralowskeho hroda poda. Lud jim s hłožom napschecżo wyskasche. Italskeho krala ministerstwowy pschedžyda Titoni pschewodźesche.

Italske nowiny němskeho khěžora witajo pischu, so je wón Italskim luby hósczi. Setkanje nima drje politiskeje ważnoscże, tola dyrbi žo jemu wusnam s napohladom na nětcziske balkanske wobstejnoscże pschizpicź.

Wjerch Bülow wo wólbnym prawje.

W khěžorstwowym žejmje je wjerch Bülow wo wólbnym prawje žwoje měnjenje do sjawnoscże dał. Wón nima sa dobre, so by žo wólbne prawo khěžorstwoweho žejma na pruski krajny žejm pschenjeżło. Khěžorstwowy žejm žo nima do prawow jenotliwych statow měschczecź. Sa wschě staty a wobstejnoscże žo pschihodżażeho wólbneho sakonja njeje. Czeho dla dyrbjało wólbne prawo khěžorstwoweho žejma njemylne a žwjate bycź? Khěžorstwowy kanzler nastawk czitasche, w kotrymž žo wólbne prawo khěžorstwoweho žejma pod wótru kritiku bjerje. Tule kritiku je žwobodomyślny Bjedrich Dernburg spiżał. So by žo wscho njedorosumjenje wusamkło, wjerch Bülow wobkruczesche, so žebi sjednoczene knježerstwa na to njemyślła, so bychu wólbne prawo khěžorstwoweho žejma pscheměnike. Tola schtož je sa khěžorstwo dobre, njetrjeba też sa jenotliwe staty dobre bycź. W khěžorstwje jedna žo wo wulke narodne nadawki, wo kolonije, wo sozialnu politiku; w jednotliwych statach wo zyrkej a schulu. W khěžorstwje wschitzy czeże njeżu, wschitzy na wulkich narodnych nadawkach žobu dźěłaju. Tu je po tajkim rune, powschitkowne wólbne prawo na prawym městnje. Wopschijecź žo njemóże, kak móża měschczańske strony na tym žobu skutkowacź, so by žo wólbne prawo khěžorstwoweho žejma w jenotliwych statach sawjedko. W Pruskej dyrbjało jim tola jażne bycź, so by, hdy by žo tam powschitkowne rune wólbne prawo sawjedko, žo to na jich schkodu stało. Też w Franzowskej nahladej hokduja, so psches Czeŕwjene morjo radikalisma k žlubjenemu krajej dóńdu. Snaju tule wuczbu wo Czeŕwjenym morju. S njesbožom jenož je, so móżemy, hdyž žo s Mójsażowym abo Aaronowym kijom njewjedźemy, žo lohko w Czeŕwjenym morju tepicź. Pola naż je strach, so mohło rune powschitkowne wólbne prawo najsnjeżliwischu stronu na wjerch pschinjesecź, a tajne wólbne prawo žym dźě ja žam najkruczischo wobłożił. Njejžym sawěsce pschecziwnik tajneho wólbneho prawa. Nochzu też pschipósnacź, so je s nowoczażnym roswiczom nowa wotwiżnoscź nastała. Pruske knježerstwo dźě też pschipósnawa, so je pruske wólbne prawo reformy potrěbne, wono pak wot žebje wotpokasuje, wólbne prawo sawjesecź, kotreż by pruski stat rostschażko, kotryž je khěžorstwo sałożił. Bebel wschak je póndźelu rjekł, pruski stat mohł žo s měrom shubicź, to njeby s njesbožom było. Tole wuprajenje na tej žamej wyšokoscźi steji, kaž Bebelowe žkowa na internationalnym sozialistiskim kongreżu w Amsterdamje, Němska dyrbjała na tym žamym puczu k republizy dońcź kaž Franzowska. Na to mózu ja jenož rjez: Němska njemóże Pruskeje parowacź, a Pruska njemóże bjes němskeho khěžorstwa bycź. Wobej stej hromadu skowanej s politiku Wulkeho kurwjercha, s wulkim kralom a s Bismarckowej genialnoscźu. Mózu Wam psched tukrajom a wukrajom rjez, so žo tónle swiż mjes Pruskej a Němskej njehodźi rostorhnycź ani s nadpadami wot wonka ani se snutskownymi krisami.

Wo němskej swonkownej politizy

je wjerch Bülow w khěžorstwowym žejmje wobschěrnu rosprawu podał. Wón je wobstejnoscże w Marokkowskej, europiskej Turkowskej a poměry Němskeje k Jendźelskej wobžwětlił. K jeho wopowjedźenjam potom hischcże statny sekretar se Schön nadrobnischo rosestajesche, kajke stejischczo ma Němska w Marokkowskej a Persiskej. Pschi njeměrach w Marokkowskej je němske wikowanje czežko czerpiło. Loni w septembrje žu wotpóžłanzy němskeje kolonije w Casablanzy pižmo s nadrobnym wuložењjom němskemu knježerstwu pschepodali. W nim žo namjetowasche, wot Franzowskeje sarunanje sa nastatu schkodu žadacź a nakhwilnje k wupomhanju s najwjetscheje nusy 480,000 hriwnow s khěžorstwowych žrědkow pschiswolicź. Sastupjeł němskeho khěžorstwa w Tangeru je wobkrucził, so je dalsche wobstacże němskich wikowarnjow bjes hnydomneje pjenježneje pomozy w strasche, a so by 250,000 hriwnow pomozy trěbneje było. Kaž bě do prědka widźecź, njeje Franzowska nękaju winowatoscź k sarunanju schkody pschipósnacź chzyła, žo na to powołajo, so je žo franzowsko-schpanjske sakroczenje dla sadźerženja marokkowskich knježerstwowych sastojnikow sawinowało. So njebě woczakacź, so by marokkowske knježerstwo sarunanje sapłacziło, na tym žo pschi snatych marokkowskich pjenježnych wobstejnoscźach njehodźesche dwělowacź.

Strajk nowinarjow w němskim khěžorstwowym žejmje.

Zentrumski sapóžłanz Erzberger bě 19. měrza w poženjenju khěžorstwoweho žejma w jenej rěczi wo kolonialnej politizy prajił: „Domoródny w němskich kolonijach je też cłowjek s njeżmjertnej dušu a k temu žamemu wěcznemu postajenju powołany kaž my.“ Pschi tychle žkowach bě s nowinarskeje tribuny woschczerjenje žłyschecź, a žobustawy zentrumskeje strony teho dla na nowinarjow nawołachu. Sapóžłanz Gröber pjecża nowinarjow žwinjazych rjelpużow mjenowasche. Wo tymle wucześcżowanju shoniwschi, žebi nowinarjo žadachu, so dyrbi Gröber žwoje skschiwdźenje wróczicź. Dokelž žo Gröber s tym komdźesche, žo nowinarjo srěczachu, so njebudża wo jednanjach khěžorstwoweho žejma tak dołho rosprawy dawacź, doniž sapóžłanz Gröber jich žadanje njedopjelni. Tón wěz s wopředka na lohke ramjo wsa a žo nowinarjam wużmja. Hdyž pak czi woprawdże pschestachu wo rěczach w khěžorstwowym žejmje rosprawy podawacź, žo Gröber narěczecź da, žwoje njeparlamentariske žkowa wróczicź. Mnohi nowinarjo njeběchu s tuttym wujednanjom spokojom, tola wulka wjetschina s nich žo s Gröberowym samolwjenjom spokoji. Duż je sażo měr sczinjeny a nowinarjo sażo pilnje wo wschěch rěczach, w žejmje žłyschanych, pižaju. Někotryżkuli rěcznik dźě niz sa žejm, ale sa sjawnoscź rěczi. Ta pak wo rěczach sapóžłanzow njeby niczo shonika, hdy bychu nowinarjo tele rěcże samjelczeli.

Přjedawschi statny minister Podbielski

je žo wotpoczinka nabył a chze sażo do sjawneho žiwjenja sastupicź. Pschi wólbach do pruskeho krajneho žejma je žo wón jako kandidat swjaska ratarjow w Diepholzskim wokrjeżu (w Hannoverskej) postajicź dał.

Nowy jakoń ja baby w Pruskej.

Pruski krajny ßejm je nowe płaćišny ja babiske dźěło postajił. Minister dr. Holle měješe ja nusne, so ßo babiske płaćišny powyscha. Sa to dyrbi ßo postaracź, so maja baby ja ßwoje dźěło doßahazu płaćišnu, a so ßo sehnawanje jich bjernjow sprawi. Knjeżerstwowemu presidentej ßo pschewostaji, bjernje postajicź. Sapółanz Schmedding namjetowasche, so dyrbja bjernje a wukożki, kotrež ßo njehodźa khudoby dla sehnacź, se sjawnych pjenjes narunacź. Wschitzy rěčnizy ja polěpschenje babiskeje mšdy rěčachu. Sapółanz Müller-Barlinski na to pokasowasche, so baby w někotrych krajach w towarstwowym žiwjenju wjele wyschsche steja hacź w Pruskej. Hdyž je wón ras pola jeneho danskeho ministra k blidu pscheprošeny był a ßo ßußodźinu ja blidom praschał, schto wona je, je wona wotmolwika: „Hdyž to rjeknu, budźecźe drje ßo dźiwacź, ßym baba!“ To bě dźowka presidenta danskeho ßejma, kotraž bě ßo temule powolanju podała niz dla saßkluženja pjenjes, ale dla idealneje starosćiwosće ja derjeměcźe schěrschich ludowych worschtow. Woprawdźe niz jenoż khudym, ale też samożitym na tym leži, so by ßo babiskemu powolanju wjetscha ważnosć pschizpiwała.

Hromadne wupokasanje židow ſ Romunskeje.

Pschecźiwo židowskim wotnajerjam knježich kubłow w Romunskej je tam ſ nowa ßylne njepschecźelske hibanje nastało. Knjeżerstwo je tón ras njeměry khudeho ratarskeho luda ſ wojerskej mozu hnydom w sapoczatku potkóczikło. S dobom pak je ßo wono też rosßudźiło, pschiczinu ßo wospjetowazych njeměrow wotstronicź. Wono je teho dla sakasało, židam w pschichodźe leżomnosće pschenajecź abo jich wotnajenske kontrakty ponowicź.

Lěpsche sastaranje njemandźelskich dźěći w Danskej.

Sakoń dalokoßahazeho wusnama k polěpschenju sastaranja njemandźelskich dźěći je ßo w druhej komorje danskeho ßejma pschijał. Po nowym sakonju dyrbja njemandźelske dźěći jenak wjele po nanje herbowacź, kaž mandźelske dźěći. Žadanja ja wocźehnjenje, kotrež ßo pornjo prjedawschim wjele powysha, dyrbja ßo na to waschnje ßwěsćicź, so dyrbi je, hdyž ßo dźěsćowy nan wot ßwojich pschißluschnosćow wotwlakuje, gmejna spokojicź. Na nju potom žadanja macźerje a dźěsća napschecźo nanej bjes dalscheho pscheńdu. We wěstych padach dyrbi dowolene bycź, dźěsćoweho nana, kotryž se ßwojej wolu ßwoje pschißluschnosće njedopjelni, do jastwa ßadźicź, też dyrbi pschi wobstejnosćach dowolene bycź, dźěsćoweho nana, kotryž chze do wukraja wucźahnycź.

Na kupje Haiti

w ßrjedžoseměskej Amerizy ßu ßo wobstejnosće po sdaczu polěpschike. Pjecźoch offizěrow, kotrychž běchu jako pschißahanzow sajeli, ßu saßo puschcźili. Něhdźe sto woßobam, kotrež ßu ßo na němski a franzowski konsulat wukhowake, je ßo ßlubiło, so ßmědźa konsulataj bjes stracha wopuschcźicź. Czeknjenzy pak knjeżerstwu njewěrja a ßu teho dla w konsulatomaj wostali. Pjecź zusych wójnskich łódźow hischcźe w Pschistawje města Port-au-Prince leži.

China a Japanska.

Chinesojo ßwojich wußwobodźerjow, jako kajzyž ßo jim Japanszy naczischcźuja, njelubuja. Jich wotkhilnosć wot Japanskich ßo saßo pschi składnosći sadźerżenja japanskeje parneje łódźe „Tatsu Maru“ pokasuje. Chinesti khěžorski naměstnik w Kantonje bě łódź sadźerżał, dokelž wona brónje, najskerje ja chineskich sběžkarjow postajene, wjesesche. Japanszy ßu ſ wójnu hrožo chineske knjeżerstwo nusowali, łódź a brónje wróćzicź. Lud w Kantonje je ßo ſ tymle podawkom pschecźiwo Japanskej ſ nowa roshorił. W jenej shromadźišnje, pschi kotrejž ßo něhdźe 50,000 woßobow wobdźěli, ßo na Japanskich hórschachu. Ludźo mězy, schantka a druhe wězy, ſ Japanskeje kupjene, na hromadu smjetachu a je spalichu. Shromadźišna wobsamknu, sastojnikam, kotsiž běchu ßo japanskim žadanjam podwolili, ßwoju njespokojnosć wuprajicź.

Madlena.

(Pokracźowanje.)

Burowka ſ hłuboka a cźeżzy dychasche, hdyž to wschitko widźesche; ale wona ßo njehnu a ani ßkowa jej psches hubje njepschińdźe. — Wona bě czaß žiwjenja schwarna a pózcźiwa była, bě jeno to cźiniła, schtož bě prawe a dobre, ale sboże ßamßnych dźěći bě jej sapowjedźene. Nětkole bu zuse dźěćźo do domu pschijate.

Duž ßo sta, so bu wona po něczim sawrjena a jěra žónska, kajkaž ßo sdasche bycź; jeje snutskowne dźě nichtó njesnajesche. Wona bě pilna, mužej staroscźiwa žona, cźeledźi dobra knjeni, cźinjesche dobre skutki, kaž lědma žana we wßy, — ale wschitko hkowa a ruzy cźinjeschtej; wutroba pschi tym njebě. Tak ßo žiwjenje miny, kaž ßo dóńdźe. Pokoj bě stajnje w domje, wschitko ßo poradźowasche, bywaschtaj dźeń a samożnischaj, a tola we wutrobje wobaj tradaschtaj, žona hischcźe bóle dyžli muž. Ale w jeje wutrobje hischcźe wschitka luboscź nakopjena wotpoczowasche, kotruž Bóh žónskej ßobu na pucź žiwjenja da; nimo teho bě bjes macźerje pschi hrubym twjerdym nanu wotrostka. Hdyž ßebi myßlesche, so bě jeje wutroba wocźichka a wotemrjeka, potom hakle by tak prawje ſ hórkim horjom sakschikka. A tak bě ßo też wotwokaka, hdyž bě farař dźěćźo pschiwjedł, jeno niz ſ luboscźu, ně, pschetoż luboscź pschejara hłuboko pod naßypanym horjom wschěch lět zahrjebana leżesche. Teho dla móżesche nětkole też Madlenu płakacź widźecź, ani so by ju troschtowała. Hdyž pak dźěćźo žałostnje hikacź pocźa, wona sawoka: „Dźi horje do komory a ßo lehń, potom wschak spar hižo pschińdźe.“

Jako budźišche dźěćźo na tuto poručenje jeno cźakało, tak khwatajzy won cźekny a ßo w kuchini dźowki ſ lědom srosymliwym hłoßom woprascha, hdźe jeje komora je.

„Pój, wbohe žatko“, ta ßobuženlnje rjekny, a ju sa ruku wsawschi ju po wuskim, hižo se ßměrkami pschikrytym skhodźe do hornjeho poskhoda dowjedźe, hdźež bě jeje ßamßna komora. To bě schikowana, jaßna, módra bělena jstwa ſ małymi ßwětłymi woknami, ſ jednorej, derje wobarbjenej nadobu. Madlenje bě ßkomnik na podkohu wupschestrjeny a ſ płatowej płachtu wodźety. Nimo měry wulki sahłwk a runje tajke poßleschcźo łožo wupjelnjeschtej. „Doniž ty łožo wot macźerje njedostanjesch“, dźowka kaž na samołwjenje rjekny. „Na, to wschak póńdźe, pschetoż ty ßy mucźna. Spi strowa!“

Dźěćźo, kotrež hischcźe pschezo hikasche, njerěćźo kiwasche, rosßotowasche ßo, hdyž běchu durje sawrjene, spěschnje, a ßo potom we wulkich sahłwkach skhowa. Khětru khwilu hischcźe po macźeri żałoscźesche; po něczim, hdyž ßo w komorje cźmische, womjelkny.

Hdyž bě w domje wschitko wocźichko, burowka do kuchinje doschedschi wolijowu lampu saßwěcźi. Bjes schudrowanja potom do dźowzyneje komory sastupi a sa łožom dźěsća pohlada. Se sahłwkow bě jeno wuske, wupłakane wobliczko a ßucha běła ruczka widźecź, kotruž bě ßebi pod hłowu ßunyła. Żołte włoßowe wopusche běchu ſ dźěla rospleczene. Ert ßo jej dyß a dyß hischcźe w ßonje satorhowasche a wbohe dźěćźo měješe żałoscźazy a hnujazy napohlad, hdyž poskakowaze płomjeschko ſ njewobstajnym błyschcźom ju rosßwětlesche.

Burowka dołho stejo kaž sakuskana na nju hladasche. Hakle hdyž ßo dźěćźo pohibowasche a stonajo ßo pschemjetowasche, stupi wróćźo a mjelcźo woteńdźe. W durjach hischcźe mjehke, nježne „macźi“ ſ lěhwa saßkysicha. Kaž by ju něchtó hnak, burowka dele do ßwojeje woßamocźeneje jstwy běżesche; ßwězu khwatnje wuhaßnywschi tu dołho pó cźmje ßedźesche.

* * *

Nasajtra bu Madlenina macź khowana. Burowka ßama bě dźěćźo sa ruku wsawschi jo ke knjesej fararjej pschimjedła. Na farje też wucźaka, doniž ßo njewróćźi. „Rad budźich Madlenu sdźerżała“, fararjowa rjekny, hdyž ſ dźěsćom ſ pohrjebnischcźa wróćźo pschińdźe a ßebi wschitzy na farje poskicźany khofej derje ßłodźecź dachu, „ale mamy tak hižo ßydom cźłowjekow a teho dla mało ruma. Sczińcźe dźěsću žiwjenje snjeßliwe, cźeta; to je tak dobra, mjehka wutroba.“

Trochu ſ wulka bohata, horda burowka snapschecźiwi: „Pola mje maja ßo ludźo pschezo derje; dosć ruma a zyroby tam je, to macźe wjedźecź, knjeni fararjowa!“

„Haj, haj“, dobrocźiwa fararjowa sdychowasche, „ale dźěćźo też luboscźe trjeba; jeno mały kusk móże tu hižo wjele dokonjecź.“

„Nichtó njemóże ßo hinak sadźerżecź, hacź je jemu pschinarodźene, knjeni fararjowa!“

„Ale ßebje pschewinjowacź a pschedobywacź.“

Burowka ßwoju schalku dopi, powróćźi ju a staji ju tak do spódnjeje schkliczki, ert ßebi wotrěwschi, zyle směromnje rjekny: „Wy rěcźicźe, kaž wasch knjes mandźelski, knjeni fararjowa.“ Potom ßo ſ njeju rosßohnowa a ſ Madlenu woteńdźe.

Ssnadne kruchi nadoby Madlenineje macźerje posdźischo ke Kurjakezom snoßychu, łožo, jednory khamor ſ drastu, wulku ſ kraßnymi barbami wumolowanu kschinju ſ rjenje shotowjenymi schatami. Wschitke druhe wězy dźěsćowy sastaracźeŕ, sa kotrehož bu gmejnski pschedstejicźeŕ postajeny, pschedacź da a ßnadny wunoschk do naluto-

warnje bliskeho města wotwjedźe. S tym so Madlenine dźěćatstwo skónči.

* * *

Pomału so žiwjenju na Kurjakez kuble pschiwukny a bórsy bu wužitny, bjes maka njeparujomny žobustaw domjazeho wobydlerstwa. Pschi móznej nadobnej zyrobje so po cźěle kraßnje wudospołnjesche. Hižo sa prěnje pok lěta hladajzy roscźesche a poknischa a žylnischa bywasche. Najprjedy bě jeno domjaze dźěło a žnadne dźěło w sahrodźe činiła, w druhim poklěcźe pak po žamßnej woli žobu na polo khodźesche. Bjes kasanja wschudźom cźerstwje žobu pschimasche. S mozami tež wutrobitoscźe nabywasche. Burowka žebi wot njeje ženje niczo njeźadasche, ale runje jej Madlena wschitko cźinjesche, schtožkuli jej s wocźow wothladacź móźesche. Dźaka ani njehladasche, ani njedostawasche; ale jeje postajenje w domje běsche bóle kaž domjazeho dźěscźa, dyžli kaž žkužobneje dźowki. Nowiny dyrbjesche cźitacź, kotrež njedźelu pschikhadźachu, pschetož tak srosymliwje a jaßnje, s tak pschijomnym khoßom kaž wona, w zykym domje nichtó njecźitasche. Wona w měscźe do domu kupowasche a tam tež butru a jeja na pschedań noschesche.

Tak žebi Madlena po něcźim pschikhilnoscź Kurjakez mandźelskeju, kotrajž žamaj dźěcźi njemějeschtaj, doby. Nichtó w domje jej tuteho wusnamjenjenja njesawidźesche, pschetož wona napschecźo wschěm k žkužbam swólniwa a pschecźelna wosta. Pschi tym žebi drastu stajnje cźistu a w rjedźe dźerźesche a bě pschezo kaž wulikana. Wěso bě jej najprjedy cźežko było, bjes lubeho žkowa, bjes pschecźelneho pohnuwanja, bjes macźerje bycź. Dokelž pak bě žebi žwojeje žamßneje khudoby a žwojich srudnych wobstejnoscźow wědomna, prózowasche so wo to, teßame porjedźicź a polěpschicź, s krótka, so wěscźischo sastaracź. Dźěcźo cźujesche, kak burowzyna wutroba, njedźiwajo wscheje jerkoscźe, žobu rěcźecź pocźa, a njedźiwajo wschěch sadźěwkow so jemu poradźi, po něcźim s njewustawazej luboscźu a se scźerpnej pschecźelniwoscźu kruteho dna nabycź. Wěso wschak temu žkuschesche, so jemu nichtó niczo do pucźa njekkadźesche, so mohke po nim njemylene krocźicź, dokelž na wojowanje bě tuta dźěscźowska duscha hischcźe pschejara mkoda a žkaba.

S towarschkami žwojeje staroby Madlena mało wobkhadźesche. Jeje jenicźki wuhlad bě na faru a s dobom na macźerny row, kiž w lěcźu stajnje kaž rjadka kwětkow bywasche.

Hdyž bě Madlena wóßomnate lěto dozpěła, burowka na dobo cźežźy schori. Wona bě so na nosy sraniła, njebě rany kedźbu měła, a tak so jej krute sahorjenje žiły pschida. Straschne to njebě, ale jara bolosczíwe a dołho trajaze. Njehibite leženje krutu dźěławu žonu cźwilowasche. To bě runje na žnowych žnjach, a holza mějesche wurjadnje wjele dźěłacź, dokelž buchu tež hischcźe někotsi zusy žyzzy pschiwsacźi. Ale wona mějesche to sa žwoju cźescź, wschitko dodźěłacź, a khora cźasto dźiwajo so sa njeju hladasche, hdyž pschikhadźesche a wotkhadźesche, ženje njewustawajo. W cźaßu žonje na khromej nosy sawjaski a wobalki wobnowjesche, njeßměrnje wulke pojědźe ludźom warjesche, wopkokowasche, jstwu a kuchinu cźistu dźerźesche, a pschezo hischcźe khwilu namaka, po hodźinach na žyno khodźicź. To bě horze lěcźo s mnohimi hrimanjemi a schaworami; kóžda pilna ruka bě tu wužitna.

(Pschichodnje dale.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1908 dotal zaso nahromadźiło: 435 hr. 50 np.

Dale za njón dari:

Rudničanska Měšćanska Bjesada přez M. A. 72 hr. — np.

Hromadźe: 507 hr. 50 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Na sprostnjenje tyła je schtwórtk wojak Leuschner s Golka pola Mischna w Budyskim wojerskim lazarecźe wumrjeł. To je druhi wopor, kotryž je žebi hrósbna khoroscź s pěscheho regimenta cźiło 103 žadała. Dale je w lazarecźe wojak Leska se Schönfelda pola Großenhajna na tyfus wumrjeł, kotryž bě w starych kasarmach pódla sprostnjenja tyła wudyrił.

— Póndźelu 6. a wutoru 7. haprleje budźa so stwy Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa cźiscźicź a so tam tehdy jenož nusne wězy wobstaraju.

— Wojerske nalětnje kontrolske shromadźisny w Budyskim wokrjeßu směja so w **Drožďżiju** póndźelu, 6. haprleje, dopołdnja we 8 hodźinach; w **Klukschu** wutoru, 7. haprleje, dopołdnja ½10 hodź. a ¼ 11 hodźin; w **Njeßwaczidle** žrjedu, 8. haprleje, dopołdnja w 7 hodź. 40 min. a ½9 hodźin; w **Budestezach** schtwórtk, 9. haprleje, dopołdnja we 8 a 9 hodźinach; w Sohlandźe pjatk, 10. haprl., dopołdnja we 8 hodźinach 50 minut. a ½ 11 hodźin; w Scheračhowje žobotu, 11. haprleje, dopołdnja 8 hodźin 20 min, 9 hodźin 20 min. a ½11 hodźin; w Hornjej Wjasońzy póndźelu, 13. haprl., dopołdnja 8 hodźin 40 min. a w 10 hodźinach; w **Biskopizach** wutoru, 14. haprl., dop. ¼11 hodź, ½12 hodź. a ½1 hodź., žrjedu, 15. haprleje, dop. ¼11 hodźin, ½12 hodźin a ½1 hodź.; w **Budyschinje** žrjedu, 22. haprleje, dop. we 8 hodź., ½10 hodźin a w 11 hodźinach, schtwórtk, 23. haprleje, dop. we 8 hodź., ¼10 hodźin a ½11 hodźin, pjatk, 24. haprleje, dopołdnja we 8 hodź., 9 hodź. 20 minut. a ¾11 hodźin, žobotu, 25. haprleje, dopołdnja we 8 hodźin., ½10 hodźin a w 11 hodźinach. S mužstwow, w Budyschinje, na Židowje a w Ssmolizach bydlazych, maja so seńcź lětnikaj 1895 a 1896 žrjedu, 22. haprleje, dop. we 8 hodź., lětnikaj 1897 a 1898 žrjedu, 22. haprleje, dopołd. ½10 hodź., lětnikaj 1899 a 1900 žrjedu, 22. haprleje, dopołd. w 11 hodź., lětnik 1901 schtwórtk, 23. haprleje, dopołdnja we 8 hodźinach, lětnik 1902 schtwórtk, 23. haprl., dopołd. ¼10 hodźin, lětnik 1903 schtwórtk, 23. haprleje, dopołd. ½11 hodź., lětnik 1904 pjatk, 24. haprleje, dopołdnja we 8 hodźinach, lětniki 1905—1907 pjatk, 24. haprleje, dopołdnja 9 hodźin 20 minut.

— Sakske wojerske žiwjenje sawěscźaze towarstwo w Draždźanach, na wsajemnoscźi a towarschnym sakožku stejazy krajny wustaw, je sa 32 lět swojeho wobstacźa se skutknimej podpjeru a žobuskutkowanjom towarschow s najmjeńschich sapoczatkow k wulkemu, samožazemu sawěscźenskemu pschedewsaczu srostło, kotrež móże so mjes wojerskimi towarstwami dobreho mjena a mjenowanja hódneho wuspěcha khwalicź, tola kotrež tež sabłuża, so so we wulkej sjawnoscźi naspomni. W februarje je 861 nowych žobustawow s 252,770 hriwnami sawěscźenskeje sumy pschistupiło, s cźimž je wobstatk sawěscźenjow na 69,565 polisow a 17,927,845 hriwnow samoženja srostło, a napłacźenja na žobustawy abo jich sawostajenych w tymle měßazu 22,996 hriwnow doscźahnychu, mjes tym so je so wot towarstwoweho sałoženja 2,588,372 hriwnow wupłacźiło. Wokrjeßny sastupjer w Budyskim wokrjeßnym hejtmanstwje je dekoraziski moler C. W. Vogel w Budyschinje, pschi Pětrowskej zyrkwi cźišło 5.

— Wulke hromady pscheńzy, kotrež s Argentinskeje k Europje płuwaju, na žitne płacźišny cźischcźa. Najwyschscha lětuscha płacźišna sa tunu žita, kotraž 242 hriwnow wucźinjesche, je nětkole na 206½ hriwnow spadnyła. Płacźišny žu so po tajkim wo schesty dźěl poniżike. Rožkowe płacźišny pak so hischcźe pschezo na khětrej wyßokoscźi dźerża. To s tym swißuje, so so s Ruskeje pschemało žita na pschedań posticźa. Rožkowe płacźišny mohke so jenož poniżicź, hdy bychu so nasymske žywy runje tak rjenje roswike, kaž hacź dotal. Nětkole se wschěch stron powjescźe pschithadźeja, so žywy rjane steja. Jenož psched někotrymi měßazami so bojachu, so syma žywam seschkodźi. Sa to žu w Ruskej smjerki a w Ameriży bruki s dźěła wulku schkodu naczinike. Wjetschi wliw pak tale bojoscź na płacźišny njeje měła.

S **Dźěžnikez.** Schtwórtk dopołdnja je sapschah korcźmarja Hänsela w Hornjej Hórzy do wulkeho stracha pschischoł. Hänselowy pohoncź psches tudomny želesniski móst hnój wjesesche. W tym samym cźaßu pod mostom želesniski cźah pschijědźe. Psched tym so konjej splóschischtaj a pschi samym s mosta dele na želesnizu sajědźeschtaj. Na sboże pak wós sa telegrafowu žerdź wißajo wosta. Na to bě pohoncźej móżno, snjemdrjeneju konjow sadźerźecź. Se sawadźenjom do žerdźe njeběschtaj so ani konjej wobschkodźiłoj ani wós schkodu poczerpił. Telegrafowe groty běchu so se žylnym sastorkom rostorhnyle.

Se **Sahorja.** Tudomny dźěłacźer Rüpel je hižo dlějschi cźaß pschemyßleny. Tele dny wón njeměrnje po jstwje sa něcźim pytajo khodźesche. Jeho žona so jeho teho dla woprascha, sa cźim pyta. Na to wón niczo njewotmolwiwschi sa khachlemi leżazy hamor shrabny a žebi wospjet s nim do spanja dyri. Wón po sdaczu morwy k semi padźe. Sa někotre hodźiny je pak so jemu wědomnje saso wrócźiło.

S **Noweje Wěży** nad Sprewju. Tudomnej papowej fabriży, firmje F. Schlerat žłuschazej, wutoru popołdnju wulki wohnjowy strach hrožesche. We wuběrarni na kubi, hdźež něhdźe 3000 zentnarjow papjerjanych wotpadankow leži, bě woheń wudyrił. Na sboże so jeho bórsy dohladachu. Tak so poradźi, sklad papowych wotpadankow wohnjej wobrócź. Woheń haschaze apparaty wubjer-

nje ſkutkowachu, też druhe ſrědki běchu ſpomožne. Duž bě ſtrach, hdyž ſykawy poczachu dźěłacź, hižo wotwobroczeny. Naſtata ſchkoda njeje wulka. Na haſchenje běchu ſykawy ſ Lětkeje, Kluksicha a Huczinu pſchijěłe, Lěſczańska bě ſ nich prěnja.

Tón ſamy dźeń w nozy ſo ſaſo wo wſzy paleſche. Domſke ſiwnoſczerja Jana Rjeczki w pkomjenjach ſtejeſche. Na ſboże je wětſik na ſuſzodne ſe ſkomu kryte twarjenja njenjeſeſche, hewak budźichu ſo też wone ſ wohnjom ſeſrale. Też tón krócź Lěſczańska ſykawa prěnja do wohnja wodu ſykaſche.

S Biſkopiz. Tudomny regiſtrator Lehmann je ſaúdźenu ſobotu ſebi, ſwojej ſonje a dwěmaj dźěſczomaj w Draždźanach w hoſczenzu „ſchtyrjoch róczných cźaſow“ ſ zyankaliom ſawdał. Po wjeczeri ſo wſchitzy wokumpachu. Bórſy po 10 hodźinach dyrbjeſche jim pinczník khoſej a Selterſku wodu pſchinjeſcź. S tymle napitkom ſu njeſbožowni jěd wužili. Njedźelu rano do hoſczenza Lehmannowa ſotra pſchiúdźe a ſebi žadaſche, ſo bychu ju k jejnemu bratrej dowjedli. Wona bě liſt wot njeho doſtała, ſ kotrymž jej powjeſcź wo wotmyſlenym ſamomordarſtwje woſjewi. Hdyž ſtwu wocźinichu, w kotrejž Lehmannez ſwójba bydleſche, ju hižo mortwu namakachu. Dźěſczi w njedźelſkej draſcze we kožu pódla ſebje leżeſchtej; w druhim kću Lehmann ſe ſwojej žonu, kotraž bě ſo czornu draſtu woblekła, leżeſche. Lehmann je ſo pjecza w ſwojim powołanju pſche jara napinał a je teho dla na czuwy ſkhorił. W liſcze, kotryż bě wón ſwojemu pſcheczelej a domowemu hoſpodarjej Lorenzej w Biſkopizach napiſał, wón na to ſkorži, ſo hiſchcze pſchezo njeje doſcź dokonjał, hacź runje je njewuſtawajzy dźěłał. Kaž ſo ſda, ſu ſo Lehmonnej teho dla poroki cźiniłe; pſchetož wón dale piſche, ſo njemóże haúbu ſnjeſcź. So njeby ſwoju pſche wſcho lubowanu ſwójbu w njeſbožu ſamu woſtajił, je ſo wón roſſudźił, hromadźe ſ njej do ſmjercze hicź. Wón Lorenza proſzy, ſo by jeho wobydlenje jeho maczeri woſtajił, hdy by jo wona rodźiła. Podrožniſki pjenjes wón ſ póſtom póſzła. — Reviſija Lehmannowych knihow je dopokaſała, ſo je wón ſwoje ſaſtojńſtwo bjes poroka ſaſtawał a wſcho w najlěpſchim rjedźe ſawoſtajił. Měſchczańſka rada w Biſkopizach je wobſamkła, njeſbožownu ſwójbu na měſchczańſke khóſty thowacź dacź.

S **Draždźan.** Mjes konſervatiwnymi a nazionalliberalnymi ſapóſzkanzami druheje komory je ſo doroſumjenje wo nowym wólbnym ſakonju ſkónczńje dozpiło. Wulka wjetſchina je ſo ſa cźiſte pluralne wólbne prawo ſ 3 pſchidawkowymi khoſzami pódla ſakkadneho khoſza roſſudźiła. Strony, kotrež bychu ſ miniſtrom hrabju Hohenthalom rad dale dźěłałe, chzedźa ſo prózowacź, ſo bychu jeho ſa tónle wólbny ſyſtem dobyłe.

S **Wojerowſkich ſtron.** Nalětnje kontrolſke ſhromadźiſny ſmeja ſo w **Delnim Wujeſdze** 22. hap. dopołdnja w 11 hodźinach ſa Bjerwald, Tranje, Drěmz, Hermanezy, Lěſku, Lipiny, Słyczin, Luczo, Manjow, Radſku ſ Kolpinom a kubłom Kißilkom, Rudu, Sſepſchezy, Delni Wujeſd a Wyſzoku; w **Bělym Khołmzu** 22. hap. popołdnju w 4 hodźinach ſa Bórk, Bórkamor, Tſi ony, Bjedrichezy, Koblizy, Běły Khołmz ſ Tygelkom, hajnkownju w Kißelku, Las, Mortkow, Nydej, Nowu Wjeſz kral., Nowe Měſto ſ Daſchkami, Roholń, Schiboj, Sprejzy, Schpinzu a Kolbizy; w **Kulowje** 23. haprleje dopołdnja ½10 hodźin ſa Brežki, Bukojnu, Němzy, Dubrjenki, Lóſk, Kulowz, Kocźinu, Lubhoſcź, Mucźow, Nowu Wjeſz klóſchtr, Rachlow, Sſalow, Wulke Sdźary, Spodezy, Sſulſchezy, Stróžu, a Kulow; w Njedźichowje 23. haprleje popołdnju 2 hodźinach; we **Wojerezach** 25. haprleje popołdnju w 3 hodźinach ſa Hory Brětnju, Kinacht, Michałki, Narcź, Wulku a Mału Nydej, Nowu Luku, Czorny Khołmz ſ Nowym Khołmzom, Židźinom a Zyſke; we Wojerezach 27. haprleje dopołdnja w 10 a popołdnju w 4 hodź.; w **Blunju** 28. haprleje ſa Blunjo, Lejno, Lubuſch, Parzow, Bjesdoły, Sabrod, Ptaczezy a Brětwju.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Dawkoweho dohladowarja Adolfa Wzionteka ſ Radſchowa bě Niſczańſki ławniſki ſud paduchſtwa dla k jaſtwu na 5 dnjow ſaſudźił. Wzionteк ſo pſcheczźiwo wußudej powoła. Jeho winowachu, ſo je piwarzej Miczźy w Khołmje, kotrehoż piwarnju bě wón wobhladał, 4—5 hriwnow ſ buffetoweho khamorczka kradnył. Piwarnju kontrolowawſchi bě wobſkorżeny do korczmy ſchoł, hdźež bě jeho jedyn hóſcź k bleſchi wina pſcheproſzył. Poſdźiſcho běchu hudźbnemu automatej piſkacź dali, a dawkowy dohladowař bě, kaž wudawa, ſo by pjecźpjenjezkowſki pjenjes do automata tyknycź mohł, dwaj pjecźpjenjezkowſkaj pjenjeſaj ſe ſchkliczki w buffecze wſał, a ſa to do njeje jedyn dźeſacźnowař położił. Piwarz Miczka ſam njebě doma, wón hakle popołdnju domoj pſchiúdźe, hdyž běſchtaj hoſczej hižo nekotre hodźiny piłoj. Wón ſo hnydom dohlada, ſo běchu ſo pjenjeſy ſe ſchkliczki kradnyłe. W Khołmje hnydom na dawkoweho dohladowarja tukachu, tola wón prějeſeche, njedźiwajzy teho pak bě wón ſwólniwy, te pjenjeſy ſarunacź. Někotre njedźele poſdźiſcho bě piwarz liſt bjes podpiſma ſ 3½ hriwnu doſtał. W liſcze ſo piſaſche, ſo je něchtó korczmarjowej dźowzy chzył nješchto klubu ſcźinicź a jej pjenjeſy wſał. wón njecha, ſo by ſo na dawkoweho dohladowarja ſ njeprawom hrěſchiło. Wobſkorżeny prějeſeche, ſo je wón tutón liſt napiſał. S dobom wón tukanje na Miczkowu dźowku Hanu wobrocźicź pytaſche, kotraž bě pjecza woſpjet ſwojemu nanej pjenjeſy wſała a ſa nje ſwojemu lubemu dary kupiła. Miczkowa dźowka njemóżeſche ſapręcź, ſo je ſo to ſtało, wona pak wudawaſche, ſo je ju wobſkorżeneho żona k temu ſawjedła. Tole wuſnacze drje wobſkorżeneho połóżi, ſa to pak jeho wobſwědczenje hórnika Wölfla poczežowaſche. Teho bě wobſkorżeny ſe jſtwy póſzłał, ſo by ſa piwarzowej młódſchej dźowku Ellu pohladał. Hdyž ſo Wölfla do jſtwy wrócźi, wón widźeſche, kak wobſkorżeny pjenjeżnu ſchkliczku w ruzy dźerżeſche a ju do khamora ſtaji. Ssudnizy njemějachu winu wobſkorżeneho ſa doſpołnje dopokaſanu a jeho teho dla wuwinowachu.

Pjecź lět khoſtarnje, kotreż je dźěłacźer Žid ſ Lipoje pola Rósborka rubjeżniſtwa dla wotſtedźał, njeſzu jeho połepſchiłe. Lědma ſo do ſwobody puſchczźiwſchi je wón ſaſo kradnył. 1. julija wón ſ drohim kołom Rósborſkeho ſudniſkeho ekſekutora, kotryż bě jo pſchi jenym wobſtaranju w Hórzy k jenemu ſchtomej ſtajił, wotjědże a jo hnydom ſa 32 hriwnow pſcheda. Jenemu hoſpodarſkemu pomoznikej ſ Kſchiżowa wón jědne koło, pſched jenym hoſczenzom ſtejoze, kradny a ſ nim do Shorjelza jědźeſche, hdźež jo ſa 45 hriwnow pſcheda. Hdyž njehańbicźiwy paduch w Hornim Hbjelſku hnydom dwě jědnej kole, pſched jenu khežu ſtajene, wotwjedże, ſo ſa nim puſchczźichu a jemu rubjeńſtwo wotewſachu. Jeho dyrbjachu dołho ſ kjeńſkim liſtom pytacź, hacź jeho ſaſłapichu. Jeho ke thoſtarni na 3 lěta ſaſudźichu a jemu cźeſne prawa na 6 lět wotrjeknychu.

S Rowneho. Naſch dotalny wucźeř k. Hoffmann ſo 1. haprleje do Bunzlawy pſcheſzydli. Na wuprózdnjene měſto wucźeř Höfer, w tu khwilu pola wójſka ſkužazy, pſchiúdźe. Knjes Hoffmann bě pola naſ w ſerbſkej rěcźi khětro daloko pokrocził.

S **Krjebje.** Hrabja Einſiedel je ſwoje tudomne knjeſſtwo ſ 5 ryczerſkubkow wobſtejaze, ſa 4 milijony hrabi Sparrej pſchedał.

S Běleje Wody. Na tudomnej Khorlowej dróży hnojowu jamu wuprózdnjachu. Pſchi tym ſo pohoncź na khwilu wotſali, jamowu dźěru njepſchikrywſchi. Jedyn pjecźlětny hólz hrajkajo k dźerje pſchiúdźe a do njeje padże. Jena żona na ſboże widźeſche, kak ſo hólz w jamje ſhubi. Wona ludźi na pomoz ſawoła, kotſiž hólza, hižo ſ womoru wobjateho, ſmjercźi wukhowachu.

S **Běleje Wody.** Tudomny 45lětny ſchkleńczer Franz Gerbert je ſebi ſrjedu ſiwjenje wſacź ſpytał. Wón ſebi kulku do khowy tſeli. Lětař cźeżkoſranjeneho, kotryż pak bě hiſchcze pſchi roſomje, wobwjaſa a poruczi, jeho do Mużakowſkeje hojerńje dowjeſcź.

— Lubijſki „Poſtillon“ je naſtawk wocźiſchcźał, kotryż je jedyn delnjołużiſki ratař ſa „Oſtdeutſche Korreſpondenz“ ſpiſał. Naſtawk wot ſpocźatka hacź do kónza zyle błudne nahlady wopſchija. Mjes druhim ſo w nim praji: Na zuſy ſkowjanſki prak Sserb ſe ſazpicźom hlada. W ſwojej narodnej wſzy rěcźi najradſcho němſki; pſchetož němcźina je ſa njeho rěcź ſdźěłaneho woſebneho muża. Narodneje kultury Sserbjo nimaju. Hakle pſched někotrymi lětami ſu ſerbſzy wucźenzy ſerbſku piſomnu rěcź ſeſtajili, wo cźimż pak lud niczo njewě. Polazy a Czechojo ſu ſo wo Sserbow prózowali, ale podarmo. Jenoż mjes katholikami w pokołdnju je ſo jim — myſlu jenoż w jenym padże — poradźiło, ſerbſki towaŕſtwowy dom natwaricź ſa pſchednoſchki w ſerbſkej rěcźi atd. Powſchitkownje móże ſo rjez, ſo ſo ſerbſchcźina wot piſzneje němſkeje rěcze tak roſeſnawa, kaž někajka němſka narěcź, na pſchikład platdeutſch. — Hdyž „Oſtdeutſche Korreſpondenz“ tajke błudnoſcze wo Sserbach wocźiſchcźuje, njemóżemy jej to ſa ſko wſacź. W rańſchej Němſkej dźě Sserbow njeſnaju a dyrbja wěricź, ſchtož jim někajki ſchibałz nabarbi. Ale hdyž Lubijſki „Poſtillon“, kotryż na mjeſach ſerbſkeho kraja wukhadża, lěpje Sserbow njeſnaje, dyrbi ſo to wobżarowacź. Se ſerbſkim piſzmowſtwom ma ſo Bohu dźakowano trochu hinak, hacź ſebi „Poſtillon“ myſzli. Niz pſched někotrymi lětami, ale hižo pſched nimale 500 lětami je ſo prěnja ſerbſka kniha ſpiſała. Tehdy hižo je Mikławſch Jakubiz ſwjate ſczenje do ſerbſkeje rěcze pſchekożił, a wot teho cźaſa ſu hižo někotre ſta ſerbſkich knihow wuſchłe. „Poſtillon“ Sserbow hubjenje ſnaje, hdyž wón měni, ſo Sserb druhich Sſkowjanow ſazpiwa. Sserbjo kóżdeho cźłowieka cźeſcźa, kotryż je cźeſcze hódne, też ſamo czornocha. Teho dla Sserbjo kóżde lěto tyſzazy ſa ſwonkowne miſionſtwo wopruja. Runje tak

njewěrne je, so ꝑu Polazy a Cžescha ꝑerbſki dom natwarili. Dary ſa ꝑerbſki dom ꝑu Sserbjo wot kóžděho, też wot Cžechow, Polakow, Rußow, Němzow atd. ſ džakom brali, ale ſ nimi njebudźichu mohli dom natwaricź, najwjazy pjenjes ꝑu Sserbjo dyrbjeli ꝑami nawdacź a hiſchcże dźenża ſa doplacźenje ſběraju. Poßlednja ꝑada, ſo ꝑo ꝑerbſka rěcź wot němſkeje bóle njeroſeſnawa, hacź někajki němſki dialekt, naſtawkej krónu bludnoſcźow naſtaja. Do rěcźeſpytnikow a pißmawucźenych naſtawkowy ſpißaŕ ſawěſcże njeßłuſcha.

Přilopk.

* Žałoßne njeſboże je ꝑo wutoru w ſakſkej namjeſnej wßy Blochwizach ſtało. Wětrnikaŕ Wenzel chżyſche ꝑwój wětrnik horka w kóſkach namaſacź. Jeho ꝑyn bě jemu pſchi tym pomozny. Wenzel ꝑo pſchi tutym dźěle ſ draſtu grata popadże, kotryż jeho do kołow cźehnjeſche a jemu wutrobno do zyła rosmjecże, ſo wón hnydom wumrje. Młyn dyrbjeſche ꝑo najprjedy wrócźoſwjerczecź, prjedy hacź móżachu cźěło wucźahnyc̀. Wenzel wudowu a 6 njedoroſcźenych dźěcźi ſawoſtaji.

* W Frankenje pola Finſterwalde je ꝑrjedu ſahrodnik a bětnaŕſki miſchtr Pöhla ꝑwojej żonje krk pſcherěſnył a potom ruku ꝑam na ꝑebje ſłożił. Mandżelſkaj ſtaj ſa ꝑobu 8 dźěcźi ſawoſtajiłoj.

* Strajk organiſowanych němſkich twarſkich dźěłacźerjow ꝑnadź wuwoſtanje. Jednanja mjes dźěłodawarjemi a zentralnym pſchedꝑydſtwom ꝑwobodnych ſjednocźenſtwow murjerjow, cźeßłow a pomozných twarſkich dźěłacźerjow, każ też ſe ſwjaſkom kſcheſcźijanſkich dźěłacźeŕſkich ſwjaſkow je k nakhwilnemu doroſumjenju dowjedło.

* (Poſkład w ꝑłomniku.) Pſched něſkotrymi dnymi ſchewſki miſchtr Haaſe w Rathenowej w najwjetſchej khudobje wumrje. Stary muż bě ſe ꝑwojej wobſtarnej macźeru w naj khudobniſchich wobſtejnoſcźach żiwy byk. Stara macź w tu khwilu w měſchcźańſke hojeŕni khora leži. Wuteru wona jenej ꝑmilnej ꝑotſje poruži, ſo by ras w jejnym wobydlenju łożo pſchepytała, dokelż ꝑo w nim wjetſcha ſuma pjenjes khowa. S wulkim ſpodźiwanjom ꝑotra w ꝑłomniku wulki měch pjenjes namaka, kotryż bě ſe ſłotymi, pjecź hriwnakami a tolerjemi hacź horje napjelnjeny. Wſcho hromacże bě w nim 20,000 hriwnow.

* Dyamitowe rosbuchnjenje je ꝑo pola Racźibora w Schleſyſkej ſtało. Hdyż jenu ſtaru khěżu w Koblowje podtorhachu, murjeŕ Kozur twjerdu cźeżku wěz namaka. Hdyż ju pſchipytowaſche, wona ſe ſatraſchnym wrjeſkom rosbuchny. Kozur bu do kruchow rostorhneny, jedyn druchi dźěłacźer, kotryż w bliſkoſcźi na rěblu ſtejeſche, ꝑo ſrani. Namakana wěz bě dynamit.

* Póſtſke kharty ſ 3 nowopjenjeżkowſkej ſnamku (marku) ꝑo 1. haprleje we Württembergſkej ſawjedu. Hacź dotal tam hiſchcże póſtſke kharty ſ 2 nowopjenjeżkowſkej ſnamku w měſtnym wobkhadże płacźachu. Nětko ꝑo płacźiſna wo 1 np. powyſchi.

* (Ssmjertne ſkoczenje ſ mosta.) 57 lětny wucźeŕ pſchi realnej ſchuli, Reude, w Mnichowje je cźělnych cźeŕpjenjow dla ſ Gr. ꝑheſſelohſkeho żeleſniſkeho mosta pola Mnichowa dele ſtocził a ſ rosrażenymi ſtawami pſchi Iſarſkej rěży leżo woſtał.

* (Nadobo wowrotnił.) Pſchednoſcheŕ Feldmann, kotryż w jenej wulkej Barlinſkej dźiwadłowej ſpěwarni wuſtupowaſche, je pſchi pſchedſtajinju wowrotnił. Hdyż wón runje ꝑwoje najwuſpěſchniſche cźiſło „Najmłódſchi lieutnaut“ pſchednoſcheſche, wón, dokelż njeběchu poßłucharjo ſ měrom, wonjemdri. Saſchiknywſchi wón bludne rěcże ſtonotaſche. Jeho dyrbjachu ſ mozu ſjewiſchcża wotwjeſcź.

* (Nadpad ſ revolverom na jeneho lěkarja.) Do praktiſkeho lěkarja Dr. Artur M. w Barlinje je póndźelu jedyn po ſdacźu bludny młody cźłowjek wjazy krócź tſělił. Jena kulka lěkarja lohko ſrani. Młodſtneho nadpadnika, kotrohoż ſtarſchej ſtaj w bludnizy wumrjeloj, ꝑu do Hojeŕnje dowjeſli. Każ ꝑo ſda, je wón wowrótnił.

* (Sapalerjo w Barlinje.) S kóżdym dnjom ꝑo liczba wohnjow w Barlinje powjetſchuje. Sda ꝑo, ſo wſchě prózowanja polizije a wobꝑedźerjow khěżow bjes wuſpěcha woſtawaju. Wot njedźele je ꝑo ſaßo na něhdże dźeßacź měſtnach na łubi paliło. Deputazija ſa měſchcźańſku wohnjowu ſozietetu je na wußłědźenje ſapalerjow 1000 hriwnow myta wuſtajiła.

* (Nan ꝑyna ſatſělił.) W Hannoverje je pjenjeżnik Meyer ꝑwojeho ꝑyna Hanßa, hdyż wón w jeho wobydlenju ſpaſche, ſatſělił. Nan ꝑebi potom kulku do hłowy tſěli. Meyer bě njejabzy wowrótnił.

* (Hobrſke pſchekſchiwjenje.) Bankier Maurice Gallet w Pariſu je dowěrjene hódnoſtne papjery pſchekſchiwił. Jeho doły 12 milijonow frankow wucźinja. Mjes wobſchudźenymi je wójwodka Uzès ſ jenym milijonom, hrabinka Gontrude Biron teho runja ſ 1 milijonom a hrabja barona Rouera ſ 5 milijonami. Gallet ꝑo pſched khoſtanſki ꝑud ſtaji.

* (15 milijonow wotkaſał.) W Prahy ſemrjety cźeſki wyſchſchi twarſki radźicźel Hlawka, pſchedꝑyda cźeſkeje akademije, je 15 milijonow ſa dobrocźelſke wuſtajenja wotkaſał. S danju 5 milijonow maja ꝑo potrěbni cźeſzy wucźomzy wyßokich ſchulow podpjeracź.

* (Cžeżko ꝑo wopalika.) Dżewjatnacźelětna mandżelſka jeneho wyſchſcheho leutnanta w Winje ꝑebi wkoßy ſ pekrolejom myjeſche a pſchi tym ſaßwěcźenej ꝑwěży pſchebliſko pſchińdże. Wkoßy ꝑo ſapalichu. Żonine kſchicźenje ſaßłyſchawſchi offizirowy ꝑłużobnik pſchiběża a żonje jedyn pſchikryw na hłowu cźißny. Żona pak bě ꝑo hižo cźeżko wopalika, a ſ cźeżka żiwe woſtanje.

* (Straſchna rubjeżna banda.) Wokoło Boczetiz w Cžechach ꝑu tſjo rubjeżnizy ſa ꝑobu dwaj rubjeżnej nadpadaj ſkucźikoj. Ratarja Joſefa Komorka ꝑu na dróſy mjes Seyekammom a Boczetiz nadpadli, a hdyż cźěkaſche, do njeho tſělili. Bliżſchu nóż ꝑu woni żiwnoſcźerja Jana Nowaka w Boczetizach, kotryż chżyſche jich ſe ꝑwojeho ſtatoka wotehnacź, ꝑmjertnje ſranili. Sa njekraßnikami nimaju żaneho ꝑłěda.

* (Hłowa ꝑo wottorhnyła.) W Francoies w Belgiſkej jedyn 70 lětny dźěłacźeŕ w tamniſchej powjaſarni do gratu pſchińdże, pſchi cźimż ꝑo jemu ſ cźerjazym kołom hłowa hładko wotrěſny. Hłowa njeſbożowneho ſtarza ꝑo najprjedy wo wjerch cźißny a potom mjes wuſtróżenych dźěłacźerjow padny, kotſiż ꝑo hakle ſ tym hróſbneho njeſboża dohladachu.

* Wulka nuſa w Jendźelſkej w pſchadownjach bawłmy knjeżi. Pſchadownje nimaju hižo dlejſchi cźaż niczo dźěłacź. Jich wobßedźerjo ꝑu ꝑo teho dła roſꝑudźili, dźěło do zyła nakhwilnje ſaſtajicź. 60,000 dźěłacźerjow potom ſaßłużbu ſhubi.

* (W jaſtwje ꝑo ſpalił.) W Schwazu pola Insbrucka młodeho cźłowjeka ſajachu, kotryż bě w korcźmje herjekoł. W nozy jaty w arreßowej khěżży ꝑwoju draſtu, kotruż bě ꝑo wußłěkał, a ꝑwoje łěhwo ſapali. Hdyż woheń pytnychu a ꝑo do arreßoweje khěżki dobuchu, jenoż hiſchcże jateho ſwuhlene cźěło namakachu. Jeho mjeno hiſchcże njeſnaja.

* (Wulke pſchekſchiwjenje w Pariſu.) Sa něktore łěta bě ꝑo něhduſchi pincźnik Rochette w Pariſu jako pſcheklepany ſpekulant wumił. Wón mějeſche 58 filialow a agenturow w Pariſu a druhich měſtach. Jeho poßledni wulki trumpf bě żałoženje fabriki żehlazych ſchtrympow Hella. Jejne akzije wón na pjecżoraku wyßokoſcź jich prunjotnje hódnoſcże ſehna. Skónczńje ꝑo Rochettowe jebanſtwo wukopa. Ludźo, kotſiż ꝑu ꝑo jemu dowěrili, ꝑu milijony ſhubili. Jeho poſtajeni ludźo praja, ſo ma wón 10 milijonow w franzowſkej banzy leżo.

* (Łódź ꝑo potepika.) Pola Hokotade ſtej dwě japanſkej parnej łódźi do ꝑo ſawadźiłej. Łódź „Matan-Maru“ je ꝑo potepika. Kapitan, 43 muži a wjetſchi dźěł ſe 224 puczowarjow je ꝑmjercź w żołmach namakało.

* Ssylny wichor je w Louiſianaſkim, Miſſiſſippiſkim a Alabamaſkim ſtatu (w ſjednocźenych ſtatach połnózneje Ameriki) wulke ſapuſcźenje naczinił. Wſchelake wßy a měſta ꝑu ꝑo wupuſcźiłe. Też wjele cźłowjekow je żiwjenje ſhubiło.

* (Rosbuchnjenje w pólverniku.) W Batucu w Chileſkej (w połdnińſchej Amerizy) je póndźelu pólvernik do powětro ſlecził. Něktore ſtwy ꝑu ꝑo pjecża wupuſcźiłe. Něktoſi ludźo ꝑu ꝑo ſaraſyli. Schkoda pjecża 3 milijony hriwnow wucźinja.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hdyż bě ꝑo loni 5. novembra w Sſkonej Borſchczi paliko, Hornjohunjowſki gmejnſki pſchedſtejicźeŕ tamniſchemu ryczeŕkublerjej Trautmannej pißomne napominanje pößła, ſo dyrbi ſe ꝑwojich ludźi dweju mużow k ſtrażowanju hiſchcże njeſhaſcheneho wohnja pößłacź. Trautmann pak po tymle napominanju njeczinjeſche, a hamtſke hejtmanſtwo jemu na to dła pſcheſtupjenja § 360, 10 30 hriwnow khoſtanja napołoži. Trautmann ꝑebi ꝑudniſke wußudźenje żadaſche. Pſched kawniſkim ꝑudom wón wudawaſche, ſo njeje pißmo gmejnſkeho pſchedſtejicźerja cźital. Jemu wěrjachu a jeho wuwinowachu. Statne rěcźniſtwo ꝑo pſcheczíwo wußudej powoła. Pſched druhej inſtanzu wobſkorżenemu njewěrjachu, ſo wón njeje napominaze pißmo gmejnſkeho pſchedſtejicźerja cźital. S tutym je wón pjecża ſnjepſcheczełeny a na jeho poruczenje teho dła rad njepoßłucha. Wón je gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej pjecża też hižo wſchelake wudma nadawał. Trautmanna k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja a k ſapłacźenju ꝑudniſkich khoſtow ſaßudźichu.

Jěsdny plan železnizow

wot 1. oktobra 1907.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Ghorjelza do Trajdjan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,06	7,58	11,18	4,11	2,21	4,25	6,58	8,57	9,07	11,15
Rychbacha	—	—	4,40	—	—		8,22	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12 00
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,44	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,21	9,51	12,44
Budyschina	2,46	3,58	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,21	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10,26	1,34
Biskopiz	—	4,30	6,11	7,23			10,04	12,56	—	4,18	6,16	8,57	—	11,01	—
Arnsdorfa		4,53	6,32	7,47			10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	—	11,21	
Radeberga		—	5,02	6,40	7,56		10,33	1,25	—	—	6,44	9,27	—	11,29	
Do Draždjan		3,39	5,27	6,58	8,20	10,34	10,51	1,43	3,51	5,04	7,02	9,45	10,31	11,53	

* Jěsdźi jenož kóždu sobotu.

S Draždjan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Draždjan	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45
Radeberga		—	—	7,43	—	9,41	—	—	—		—	8,37	—
Arnsdorfa		—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48		6,06	8,45	10,18
Biskopiz		—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11		6,30	9,10	10,48
Budyschina	2,07	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,41	11,18
Lubija	2,29	5,33	8,25	—	10,08	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10,19	11,52
Rychbacha	—	6,02	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,31		7,55	10,35	12,08
Do Ghorjelza	2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10,56	12,29

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Za jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	2. 3.
S Kamjenza	12,20	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45
Radeberga	12,52	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—		—	8,37	—
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48		6,06	8,45	10,18
Biskopiz	1,25	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11		6,30	9,10	10,48
Budyschina	1,49	2,07	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,41	11,18
Lubija	—	2,29	5,33	8,25	—	10,08	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10, 19	11,52
Rychbacha	—	—	6,02	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,31		7,55	10,35	12,08
Do Ghorjelza	2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10,56	12,29	

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Kamjenza	9,20	7,16	3,02	12,16	8,43	5,45
Połczinjy	9,48	7,38	3,22	12,39	9,04	6,06
Großrühsdorfa	9,57	7,48	3,30	12,48	9,12	6,15
Do Arnsdorfa	10,07	7,58	3,40	12,58	9,22	6,25
S Kamjenza		6,56	10,38	1,21	5,02	8,09	11,44
Połczinjy		7,09	10,50	1,33	5,14	8,21	11,56
Großrühsdorfa		7,18	10,58	1,42	5,23	8,29	12,04
Do Arnsdorfa		7,35	11,15	1,59	5,40	8,46	12,21

S Arnsdorfa 9,24 a je w Kamjenzu 10,32, a je w Arnsdorfie 11,16.

S Kamjenza 10,12. — S Kamjenza do Arnsdorfa 10,36.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,30	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,15	2,29	5,30	10,08
Do Kamjenze	8,39	2,58	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	8,30	12,17	—	4,01	—	9,01	—
Radworja sast.	—	8,37	12,24	—	4,10	—	9,08	—
Lutobcza	—	8,45	12,31	—	4,20	—	9,14	—
Wulk. Dubrawy	—	8,55	12,40	—	5,00	—	9,21	—
Klukscha	—	9,07	12,51	—	5,10	—	9,31	—
Hucźiny	—	9,18	1,01	—	5,23	—	9,41	—
Barta	—	9,59	1,14	—	5,45	—	9,51	—
Hrodźischcza	—	10,10	1,25	—	5,56	—	10,02	—
Wósborka	7,23	10,28	1,37	4,10	6,03	6,30	10,09	10,12†
Maleczíz	7,30	10,35	1,44	4,17	—	6,37	—	10,19†
Luwoczíz	7,39	10,42	1,51	4,24	—	6,46	—	10,26†
Hluschiny	7,47	10,50	1,59	4,32	—	6,54	—	10,34†
Radměriz	7,53	10,55	2,04	4,37	—	7,01	—	10,39†
Ketliz	8,06	11,06	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†
do Lubija	8,18	11,18	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,18	7,45	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,29	7,57	11,26†
Radměriz	—	9,06	12,21	3,31	5,38	8,07	11,35†
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,44	8,13	11,41†
Luwoczíz	—	9,20	12,35	3,47	5,53	8,22	11 49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,00	8,29	11,56†
Wósborka	5,46	9,38	12,55	4,00	6,15	8,35	12,02†
Hrodźischcza	5,54	9,46	1,03	—	6,23	—	—
Barta	6,05	10,02	1,17	—	6,36	—	—
Hucźiny	6,15	10,13	1,28	—	6,47	—	—
Klukscha	6,26	10,24	1,39	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,41	10,36	1,53	—	7,12	—	—
Lutobcza	6,48	10,43	2,00	—	7,19	—	—
Radworja sast.	6,54	10,49	2,06	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,01	10,56	2,13	—	7,32	—	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliščschi **leczny semester** ßo **wutoru 28. haprleje 1908** sapoczńj. Pschipowjedźenje nowych wuczomzow podpißany direktor pschijimuje kotryż je rad swólniwy, dalsche wukasacź.

W Budyschinje, 15. januara 1908. Prof. **dr. Gräfe.**

Hrodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosez

ßo spěschnje połožeja

s thymusinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

K wußywej

poručam

seradellu, hroch, woku,

woprawny **Virginiski ßymjeńtny majß, ßymjeńtny wowß,**

dźeczel atd.

s na najlěpje skhadźazeje twory.

Paul Schulze naßl.

na Hoschiz haßy.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 31. měrza t. l. ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratnym hajniskim revěrje** (w 20. hacź 23. wotdźělenju) sćěhowaze palne drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź:

7 rm schćěpow,
140 = kuluchow,
40 = hakosow,
50 = pjeńkow,
140 = walczíny.

Shromadźisna: dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischczu 21. wotdźělenja pschi Nowowjeßnjansko-Jeńscheczanskim puczu.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeßwaczidle.

Dreßler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 6. haprleje t. l. ma ßo dopołdnja wot 1/2 10 hodźin **w hoscenzu w Hucźinje** sćěhowaze drjewo, na Maleschanskim revěrje w 6. a 7. wotdźělenju (w Hlinjanskej holi), w 18.—21. wotdźělenju (w Stróżanskej holi), w 26. wotdźělenju (w Fleißigu) a pschi wulkim Dubinskim hacźe sestajane, na pscheßadźowanje pschedawacź, jako:

35 khójnowych krutych žerdźow, 13—15 cm delka tołstych,
5 rm dubowych palnych schćěpow,
45 = brěsowych palnych kuluchow,
350 = khójnowych palnych kuluchow,
42 = khójnowych repuchow,
408 = khójnoweje walczíny a
47 twjerdych dołhich hromadow.

Huscźanske hajnistwo, 25. měrza 1908.

O. Mendte.

Hródźne twarjenje na fórbarku w Kamjenej ma ßo na wotkamanje na pscheßadźowanje pschedawacź. Wone je 40 × 8,50 m wulke, je pažene a s zyhelom kryte.

Pißomne ßadźby ßo hacź do 31. měrza tu pschijimuja. Pschirażk ßo wuměnja.

W Rakezach, 17. měrza 1908.

Knježi rentski hamt.

Do Rakez! Kedźbu!

Poručam ßwój **wulki skład**

wobucźa wscheje druźiny sa mužskich, žónske a dźěcźi, s najtołscheje howjaseje kože, kaž tež najwoßebnische **cźrije** (box-kalf), teho runja wulki skład

schórnjow do dźěła.

Sa konfirmandow woßebje tunje płaczišny.

Ernst Buhl, na torhoschczu w Rakezach.

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cželazeje koże

swjasane hižo po 6 hacž do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Wosjewjenje.

Sa twarski cžaß w bližschim naléczu ßo

ke kryczu tšechow s zyhelom, schifrom a papu

poruczam a sa kymane a dobre dźěło rukuju.

Sa **lohki kryw** poruczaßam pschede wschěm **asbestowy wumělski schifer** jako woheń a wjedro wudźerżaze krywadło.

B. Eisenbeißowy naßlědnik w Biskopizach,
Edwin Petzold.

Rjana žiwnosćz

we **Wyßokej cžo. 5** pola Kubschiz, něhdże 25½ kórza wulka, s nich 8 kórzow na jenym krusche psched domom, je na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne, wscho je w najlěpschim rjedźe.

Žiwnosćz

w Malßezach cžißko 15 s 9 kórzami pola a łuki je se wschěm mortwym a žiwym inventarom semrjecża dla na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja.

Žiwnosćz

se 24 kórzami pola, łuki a lěßa je na pschedań w Rachlowje cžo. 24 pod Cžornobohom.

Schewstwo

s wjele wobkhadom w jenej zyrkwinskej wßy blisko Budyschina je s khěžu, rjanej sahrodu a 3 kórzami pola abo też bjes pola pschecżehnjenja dla tunjo na pschedań.

Rjane a strowe

jabluczinki

dobre druźiny, ßu na pschedań w Minakalstej starej a nowej schuli.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Nowej Wßy cžißko 3 pola Njeßwacžidła.

Ssuczelna jałoiza

je na pschedań w Ssowrjezach cžißko 25.

Serbske blido

kóżdu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Žiwnosćz

w Nowych Bóschizach cžißko 14 pola Njeßwacžidła s 9½ kórzom dobrych drainěrowanych pschenicznych polow, w jenym krusche pschi domje ležazych, je na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Khěža

cžißko 31 w Porschizach je na pschedań. Wscho dalsche je shonicź cžißko 42 tam.

Khěža

na swonkownej lawskej haßy 48 je dla semrjecża wobßedźerja na pschedań.

Dalsche je tam shonicź.

Khěža

s kórzom pola w Nowym Łuscżu cžißko 2 je płacżisny hódno na pschedań.

Khěža

w **Lipinach** pola Łasa s ležomnosćzemi je 1. meje 1908 na pschenajecże a posdźischo na pschedań. Wulka ßadźenska sahroda a 1 jutro pola stej hnydom pschi domje. Dalsche je shonicź pola gmejnskeho pschedstejicżerja tam.

Khěža.

W **Sderi** je maßiwna khěža cžißko 6 hnydom na pschedań.

Khěža

s 1 kórzom pola we Łuscżu cžo. 2 pola Njeßwacžidła je na pschedań.

Wustojna ßłużobna holza

ßo hnydom s wulkej msdu pyta w **Gudźiz hotelu** w Budyschinje.

Kucharki, stwinske a ßłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotrocżkow, pohonczow, wolazych, dźěłacżerske ßwójby do tudomnych a Draždźanskich stron, kaž też hólzow a holzy, kotrež jutry schulu wukhodźa, pyta Lschistajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 s napschecża theatra.

Cžistu **ßłużobnu holzu,** na porjad a cžistosćz swucżenu, k 1. haprleji abo 1. meji pyta
fararjowa **Wjazzyna**
w Hornim Wujesdźe pola Biskopiz.

Holzy, kotrež chzedźa w měsczе něschto nawuknycź, móża jěść a wobydlenje dostacź pola **Porstendorfowcje** w Budyschinje na Lazaretskej drósy cžo. 3 delka.

Žeńtwa.

Kubleŕ w Sserbach, w pjecźdźeßaczich létach, ßebi po tutym pucżu mandźelsku teho runja s něschto samoženjom, něhdże 28—40 lět staru, pyta. Posticźenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin. pod napißmom **A. R. 100** wotedacź. Krute mjelczenje ßo pschilubja.

Cžistu swólniwu

ßłużobnu holzu

15—17 létnu, k 1. meji pschi dobrym wobkhadźe pyta **A. Gottschalk** w Budyschinje na seminarskej drósy 1 w pjekarni.

Starscha jednora njewotwißna žónska s města abo se wßow ßo k jenej tudomnej jenotliwej knjeni pyta. Dalsche je shonicź na Hoschiz haßy 46 delka.

Sa

mlynskeho wuczobnika

ßo ßyn sprawneju starscheju, kotryž hnydom midu dostanje, do Delnjohórczanskeho hrodoweho mlyna pyta.

Jurij Schmidt.

Sahrodniski wuczobnik

ßo s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta w **knježim sahrodnistwje** we **Wulkim Wjelkowje** pola Małeho Wjelkowa.

Molerski wuczobnik

ßo k jutram pyta na rěsniskej haßy cžißko 2.

Kowarskeho wuczobnika

pyta **W. Greulich**
pschi garbarskich wrotach.

Wuczobnika

pyta **C. Stroka,**
brodutruhaŕ a friseur.

Dwě dźěłacżerskej ßwójbje

ßo s wulkej msdu, darmotnym wobydlenjom, deputatom a wuziwanjom sahrody hnydom abo posdźischo pytatej na knježi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Džak

knjesej duchownemu Bójcej w Budestezach sa rjane póstne prědowanje, na dnju 24. měrza w Cžornych Noßlizach dźerżane, wuprajeja

nutrni kemscherjo.

Moja luba mandźelska, naša dobra maċ

Ida Ryćerjowa rodź. Garbarjec

je dźensa w nocy ¼1 hodźiny domoj šła.

W Delnim Wujezdźe, 25. měrca 1908.

Julius Ryćeŕ, duchowny.
Bohumiła Ryćeric.
Fanny Dörnerowa rodź. Ryćeric.
Frieda Wankowa rodź. Ryćeric.
Alfred Ryćeŕ, duchowny we Wochozach.
Marćin Ryćeŕ, cand. pro lic. we Werningerodźe.
Julius Wanke, duchowny w Rychwałdźe
a 6 wnučkow.

Khowanje budźe sobotu 28. měrca, dopołdnja w 11 hodźinach.

(K temu cžißku pschiłoha.)

Prěnja pschiloha k czißku 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. měrza 1908.

Placzißny réßneho ßlotu na Draždżanskich ßlatych wikach.

24. měrza 1908.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Réßna waha	
	hr.		hr.	
Wóły:				
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje réßneje hódnoßcze hacž do 6 lět	40—42		76	78
awßtriße	41—44		77	80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ßtarße wukormjene	35	39	71	75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ßtarße	30	34	65	70
4. ßnadnje pizowane łóžbeje ßtaroby	25—29		58	64
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje réßneje hódnoßcze	37—40		69—72	
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje réßneje hódnoßcze hacž do 7 lět	33—36		65—68	
3. ßtarße, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódße kruwy a jałojzy	29—32		59	64
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—28		54	58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—		50—53	
Byli:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje réßneje hódnoßcze	38—41		70	74
2. ßrěnjo pizowane, młódße a derje pizowane ßtarße	34—37		66	69
3. ßnadnje pizowane	30—33		60—65	
Cželata:				
1. najlěpße ſ mlokom wukormjene abo najlěpße wot zyza	49	52	79—82	
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—48		75—78	
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45		68—74	
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpßich raßow a jich ßchißenjow w ßtarobje hacž do 1¼ léta	43—44		57	58
2. mjaßne	41—42		55—56	
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38—40		52—54	

Placzißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyßchinje:	W Budyßchinje. 21. měrza 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 26. měrza 1908 wot hr	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pßcheńza — — — běła	—	—	—	—	10	10	10	50
" — — — žołta	10	—	10	30	9	70	10	—
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	37	9	52	9	40	9	60
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń	8	80	9	—	8	—	8	75
Wows	8	—	8	20	7	30	7	75
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	50	2	75	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	60	2	80	2	50	2	70
Pßcheńczna muka 50 "	12	75	19	75	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	12	50	16	28	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	40	3	75	3	10	3	50
Ssłoma 100 "	4	67	4	84	3	50	5	—
Proßata 1044 ßchtuk, ßchtuka	10		25				—	—
Pßcheńczne wotruby	—	—	6	50	6	20	6	50
Rjane wotruby	—	—	6	75	6	70	7	20
Pßcheńczny gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

50 kilogr.

Na burßy w Budyßchinje pßcheńza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pßcheńza (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr 25 np., rožka wot 9 hr 75 np hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 90 np. hacž 9 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 65 np.

W Budyßchinje placzeiche: kórz pßcheńzy (běła) po 170 puntach — hr — np hacž — hr. — np., žołta 17 hr. — np. hacž 17 hr 50 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 15 hr. — np. hacž 15 hr 23 np nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr 32 np hacž 12 hr. 60 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

26. měrza 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr 20 np. hacž 9 hr. 40 np., pßcheńza wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 60 np, wowß wot 7 hr 20 np. hacž 7 hr. 60 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 14 hr. 50 np. hroch 12 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 80 np., běrny 3 hr. — np., ßtoma (100 kilogr.) 4 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 27. měrza: Rjane a czopke.

Cyrkwinske powjeßce.

W Michałßkej zyrkwi ßmjeje njedželu Lětare rano w 7 hodžinach farař Răda ßerbßku ßpowjednu rěcž, ½9 hodžin duchowny Tißcher ßerbßke a w 10 hodž. němße prědowanje. — Popołdnju ½2 hodžin budże farař Răda němße paczerßke dźěczi pruhowacz. — Tydzeńße ßaßtojnße dźěła ßmeje farař Răda. — Schtwórtk 2. haprleje dopołdnja w 9 hodzinach budże ßerbßka a w 10 hodžinach němßka ßpowjedź, pßchi czimž ßmeje duchowny Tißcher ßpowjednu rěcž.

Křćeni:

W Michałßkej zyrkwi: Fritz Waltař, Pawoła Hendricha Eduarda Lorenza, krawza pod hrodom, ß. — Willy, Jana Cebule, fabrikarja na Židowje, ß. — Selma Frieda, Jurja Pawoła Müllera, drohoweho wothladarja, w Bórku, dź. — Marja Hedwig, Guſtava Maxa Stiebitza, fabrikarja na Židowjo, dź. —

W katholßkej zyrkwi: Hendrich, Guſtava Kuczki, žiwnoßczerja w Boßchezach, ß.

Zemrjeli:

W Michałßkej wožadże 20. měrza: Ilßa Luiſa Johana, Pawoła Maxa Miczki, maßchinytwarza na Židowje, dź. 3 m. 4 d. — 23. Jan Ernſt, Jana Ernßta Pakoßtnika, khěžkarja a zyhelnika w Sajdowje, ß., 2 l. 4 m. 20 d. — 24. Max Emil, Jana Ludwiga Glauſcha, dźěłaczerja we Wulkim Wjelkowje, ß., 2 l. 7 m. 13 d. — 25. Jan Auguſt Dejka, kublet w Sajdowje, 57 l. 6 m. 18 d.

W katholßkej wožadże: 20. měrza: Joſef Teubner, fabrikßki dźěłaczer na Židowje, 56 l. 6 m. 14 d.

Zyrkwinßke powjeßcze ſ Hodźija.

Njedželu Lětare ßmeje rano ½8 hodžin duchowny Voigt ßerbßku ßpowjednu wuczbu, ½9 hodžin farař Kßchiżan ßerbßke a w 10 hodzinach němße prědowanje. — Popołdnju w 2 hodž. budże katechismußowa wuczba ßa němßku žónßku młodźinn. — Popołdnju w 4 hodž. budże w Noßlizach w ßchuli němßke prědowanje a němßka a ßerbßka ßpowjedź. —

Pjatk 3. haprleja budże rano ½9 hodž. ßerbßka ßpowjedź a ½10 hodž. ßerbßke kemßchenje.

Zyrkwinßke powjeßcze ſ Budeßtez.

Njedželu Lětare ßmeje duchowny Boitz rano ½8 hodžin němßku ßpowjedź, farař Domaßchka dopołdnja ½9 hodžin němßke a w 10 hodžinach ßerbßke prědowanje. — Pjatk dopołdnja ½9 hodžin ßmeje duchowny Boitz němßke póßtne prědowanje ſ wudźělowanjom Božeho wotkaßanja.

K nałětnemu

wußhwej

poručam w dobrej, derje ßkhadźazej tworje:

runklizowe ßymjo,

Eckendorßke, žołte a czerwjene horborßkowalzowe,
Oberndorßke kopjenokulojte, žołte, Lutyjeczańße žołte, kulojte;
Erfurtßku modellßku a pizowanßku rěpu;

czerwjenokalowe ßymjo,

Erfurtßkeho krej-czerwjeneho, ßožneho, twjerdeho, hollandßkeho, krej-czerwjeneho, póßdnjeho, wulkeho, Žitawßkeho hobrßkeho, czěmnoczerwjeneho kaka a czornoßchazu hłowu;

bělokalowe ßymjo,

braunßchweigßkeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kaka;

woprawne **Erfurtße warjenjowe ßymjo,**

wulki wubjerk bunow, hrochu atd.

woßebitoßcze woprawnych Erfurtßkich kwětkowych ßymjenjow

w 10 np. tyßkach a ſ plahowanßkim wukaßanjom.

Wulki wubjerk

Draždżanßkich ßadżeńßkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwaßy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dzeń w Budyßchinje a Lubiju.

Pißtne khartki

czißchczi ßpěßchnje **Ssmolerjez knihiczißchczerna.**

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krowski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych płaczišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźĕczazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicże po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicże po mĕrje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 porucża bohaty skład ßamodźĕłaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wĕžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mĕrje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Käßnera
na ßukelnskej haßy cžo. 11.
Wulki skład wscheje druzˇiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakĕrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnosˇinje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a laschcże.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich płaczisnach.
Skład wschĕch druzˇinow laschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschĕch druzˇinow **meblow** po tunich płaczišnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cžišßo 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sczenstich czaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźerarnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, s napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ druzˇiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕczu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschĕch druzˇinow dybsaczˇnych czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucża swój bohaty skład słotych tworow a czaßnikow wscheje druzˇiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „t Romskemu“.
Poruczam swój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecželnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow so rukuje.
— Rĕczu ßerbski. —

Słote a ßlĕborne twory
Reinholda Rappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, ßlĕbornych a alsenidowych tworow.
Dźĕłarnja sa nowoscże a porjedźerarnja.
Wĕrowanske pjerschczenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłarnja sa ßedłarske a półstrowane wĕzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wĕzy.

Półstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźĕłanje a pschedźĕłanje wschĕch półstrowanych **meblow.** Stajny skład sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a stwy tapezĕruju po tunich płaczišnach.

Ssedłarnja a tapezĕrowarnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucžowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaschow a schulskich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje druzˇiny, tež pschе deschcž. Wĕzy sa pßy.

Magazin półstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucża swój skład sofow, kožow, matrazow po najtunischich płaczišnach.

Nožerarnja a parna tocžerarnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsaczˇnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźĕczazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłacerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczĕtkow a barbiczˇow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schczĕtkow a barbiczˇowych (vinslowych) tworow po najtunischich płaczišnach.
Woßebitosczе: Kardecże a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźĕłarnja. Włoßanki so kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pschedawarnja a porjedźerarnja wschĕch hudźbnych instrumentow Skład wschĕch druzˇinow trunow, piskadłow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druzˇiny. Ssamßna dźĕłarnja a porjedźerarnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cžahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerarnja. —

Woßebita pschedawarnja sa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaczišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cžasu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk sa słót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mĕjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wustajenzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucża swoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honiwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cžrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucża. Porjedźerarnja a dźĕłarnja po mĕrje.

Cžrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cžrijow sa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕczazych schkórniczˇkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźerarnja w domje.

Pschedawarnja pschedeschczˇnikow a kijow.
Eduard Scholtyn naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saloženа 1847. Porjedźerarnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczˇnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pschedeschczˇnikow a pscheßłónczˇnikow.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje so sa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlĕpschi wudźĕłk po najtunischich płaczišnach.

Reblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńčane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſoſowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſcheżne, 1½pſcheżne, 2pſcheżne,
poßleſchcža,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dźělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a dróžſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſćžinſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedźenje,
ſprawne poßkuženje.
Najtuńſche płaćišny.
(Pſchi ſapłaćenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedźbujće
na moje mjeno!

Najwjetſcha
ſpezialna klobukowa a mězowa pſchedawarńja
w Budyſchinje.

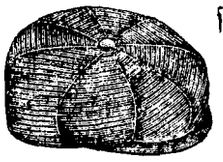
Płaćišny ſzměſchnje tunjo.

Wſchě **nalětnje nowoſće klobukow** a **mězow** ſu doſchłe, a je mój ſkład wot najjednoriſcheje hač do najwoßebniſcheje družiny bohače wuhotowany.

Konfirmandſke klobuki
po kóždej płaćišnje.

Proſchu ſzebi mojej wukładnej woknje wobhladać.

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22,
pódla hoſćenza winoweje kiće.

Płaćišny ſzměſchnje tunjo.

Poſkićam wot nětka
kruchaty kalk, kalk w měchach,
mjerkel ſ kuſßateho kalka
ſ dwórniſchća w Niſkej a ſ mojeho dwórniſchća
po najtuniſchich dnjowych płaćišnach.
J. Lissel, twarſtwo w Niſkej.

Schijaze maſchiny
njekupujece nihdże
tuńſche a lěpſche
hač pola
F. Eule
na nowoſalzſkej dróſy 19.

Tež někotre njenahladne ſćžinjene ſchijaze maſchiny ſu ſzměſchnje tunjo na pſchedań.

K konfirmaziji
porucža
ſpěwarſke, ſzerbſke a němſke,
konfirmaziſke ſpißy, natwarjaze knihi,
wobraſy, ſchpruchi atd. we wobluku
Kſcheſćijanſka kniharńja
w Budyſchinje na Lotzeſkej dróſy 9.

Parna zyhelnća w Tſſoch Hwězdach
pola Budyſchina
porucža
worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele
ſ 8 ſtowćžkami, najkhmańſche wuſßadźenja na dno hródžow, torožow, mlokarńjow, dworow atd.
Nanajlóžſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebičžkow.
Pawoł Arnold w Tſſoch Hwězdach.

Ssadowe ſchtomiki!
jabłonje, kruſchenje a wiſchnje po tunich płaćišnach porucža
ſchtomowńja knježeho dwora
w Bóſchizach.

Wósk
k krjepjenju
rejwanſkich kubjow
najlěpſcheje hódnoſće
je dóſtać pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchću, piſarńja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſćinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałoženje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſćow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſćow, ſzwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ ręčnikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucža.

K konfirmaziji

poručamoj

nowoſcże debjenkow

ſ woprawneho ſłotoweho doubla, stareho ſłota, stareho ſłĕbra, ſłĕbra, ſimili atd., jako:
broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki, rjeczasate, hadate, wobruczate a pjerate narucznizy, kolliery ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchize, wutrobiczki, pjerſchczenje.**

Rjeczasy ſ wóſkowych paczerkow
woprawnych a podrazowanych.

Dolhe czaßnikowe a debjenske rjeczasy
ſ woprawneho ſłĕbra, ſłĕbroweho oxyda, wóſkowych paczerkow, pißanych paczerkow, czornych paczerkow atd.

Debjenki do włoßow jako: **pſchedtylanske czeßaki, ſatylanske czeßaki, poboczne czeßaki, włoßowe ſpinki, włoßowe widliczki, włoßowe ſchipy, włoßowe ſapinaki, doſpołne garnitury.**

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Konfirmandske kłobuki

muzaze kłobuki, kaž tež **hólczaze kłobuki**
wſchĕch barbow a płaczisnow,

mĕzy

ſa mużſkich a dźĕczi, nowoſcże, porucza tunjo

C. E. Rincke,
kózlarſki miſchtr na bohatej haßy 5.

Ligowowſki ßymjeńtny wowß,
czerwjeny dzeczel,
kolij,
ſeradellu,
rajſku trawu,
hróch a woku
na najlĕpje ſkhadźaze tunjo porucza
Jan Marcinkowski,
na kamjeńtnej haßy 32.

Do Rakez! Kedźbu!

Poruczam ßwój wulki ſklad **wobucża** wſcheje druźiny ſa **mużſkich, żónſke a dźĕczi,** ſ **najtolſcheje howjaſeje koże,** kaž tež **najwoßebniſche czrije** (box-kalf). teho runja wulki ſklad **ſchkórnjow do dźĕła.**

Sa konfirmandow woßebje tunje płaczisny.

Hermann Zawnik, ſchewſki miſchtr
w Rakezach.

Rajtuńſche | Sserbſke a němſke | płaczisny!

ſpĕwarſke knihi

w trajnych, jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach,
nabożne wobraſy, hrónczka na ſczĕnu,
wopomnjeńſke a natwarjaze knihi,
ſłotu dublowu pychu,
jako: **broſche, kſchize, nawuſchnizy** atd.,
konfirmaziſke, ſpowjedne
a **jutrowne kharty**
porucża

E. A. Wetzke

(mĕjeczel **Fritz Richter**)
knihiwjaſatnja
na bohatej haßy 17.

Najbohatſchi | wubjerk!

Schkórnje a ſtupnje

k' konfirmaziji,

kaž tež wſchĕ pomyßlne druźiny

wobucża

ſa **mużſkich, żónſke** a **dźĕczi** w hoborſkim wubjerku po zyle woßebje tunich płaczisnach porucża

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 29. **Telefon 168.**

Kóſlaze kózki

kaž tež **koſaze, czelaze**
a **howjaſe koże**
po najwyſchſchich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange,
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi zimnych wikach 11,
ſ napſchecża hoſczenza ſłoteje hwĕzdy.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np.	zigary po	200, 220, 240 np.
4 =	= =	300, 320, 340 np.
5 =	= =	360, 380, 400 np.
6 =	= =	440, 460, 480 np.
8 =	= =	520, 560, 600 np.

roſeczela
zigarowa pſchedawarnja
Havanna
w Drazdźanach 6.

Liebſch,
ßudniſki attnar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wĕzy atd.
Rĕczi ßerbſki.
— Telefon czißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Jerje

rjane a połne,
mandl hižo po 55 np.,
kopu hižo po 200 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach czißło 7.

Dwójzy pscheßatu wuwol.
bawłmoßymjenjowu muczku,
prima **lanu muczku,**
ßłodźisny
porucza tunjo
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pschi žitnych wikach 34.

Prima
czerwjeny džeczel
saruczeny bjes židy
porucza **Gustav Heinke**
Telef. 385. pschi žitnych wikach 34.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry a tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawßkej haßy 5

Jnej pschedawa a porjedźa ßa ßwoje dźełko sprawnje rukuje. — **Pr schu, ßebi moje wukładne wokno, ß płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Lunora

snata wubjerna 5 np. zigara,
100 scht. 4 mk. 25 np.,
wul[illegible]oubjerk po płaczišnach
wot 2 mk. 20 np. hacź 18 mk.
ßa 100 scht.,
krane rjepiki punt hižo po 20 np.,
Khoczebuški rołkaty tobak
punt po 60 np.
porucza
Ernst Scholta
na Moltkowej dróży 29.

K konfirmaziji

porucźam
ßchi[illegible]nillowe rubischcża, rukajzy, ßchtrympy.
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Lubijßka banka

w Lubiju w Sakßkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyßchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 ßa pjenjeßy, pola naß na dań date:

bjes prjedawßcheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
ß měßacznym wupowjedźenjom	3½%	
ß 3měßacznym =	3¾%	
ße 6= a 12měßacznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjeßy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też ßa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też poßtajenja, checkowy wobkhad naßtupaze, ßu pschi naßchich kaßach dostacź.

Filiala Lubijßkeje banki
w ßerbßkim domje.

K konfirmaziji

ßwój wudźełk
cžornych
glaßejowych rukajzow

wßchěch płaczišnow, dale **pschedkoßchliczki, khornarje, manßchetty, ßchlipßy** atd. a **ßchtalty** poruczam.

Alfred Vogel, rukajzarnja,
na ßwonkownej lawßkej haßy.
Sakoženе 1862.

Sa hotowe pjenjeßy twory tunjo nakupiwßchi móžu najrjeńßche

konfirmandßke wobleczenja

po 7, 10, 12, 14, 16, 18 a 20 hriwnach,

najwoßebniße

mužaze a hólczaze wobleczenja,

ßwjerßchniki, khornarje do wjedra, kholowy, lazy a kołoješdne kholowy

po hißchcże ženje błyßchanych tunich płaczišnach pschedawacź.

Najwjetßchi wubjerk, najlěpßchi rěs, modne džeržaze tkaniny a dobre ßchicże. Po měrje ßo drasta ß rukowanjom ßchije.

Otto Preuß w Budyßchinje
na žitnej haßy 4.

Jako woßebje dobre a tunje poruczam:

ßchmalz, saruczeny czißty punt po 64 np.,
palmin = = 70 np.,
ff. jejowe nudle = = 40 np.,
Ia. pßcheńczhu muku = 18 np.,
warjeniku ßchokoladu, saruczenu czißtu punt po 100 np.,
ff. ßyrup = = 16 np.,
zokrowy měd = = 30 np.,
boßnißki **ßłowkowy ßchmaderunks** = = 26 np.,
ßigi najlěpßcheje druźiny = 30 np.,
zitrony duz. po 60, 70 a 80 np.,
rajß punt hižo po 14 np.

Ernst Scholta
na Moltkowej dróży 29.

Dobru
pßcheńczhu muku

punt po 18 np. porucza
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pschi žitnych wikach 34.

Zigary

derje ßo palaze,
4 scht. ßa 10 np.,
100 scht. ßa 2 mk. 20 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach czißło 7.

Wuměrjenßke dźěła

ßpěßchnje a tunjo wobßtarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyßchinje pschi žitnych wikach.

Konfirmandske wobleczenja,

pacholaze wobleczenja, mužaze wobleczenja,

spodźiwnje tunje, najlěpje, žedźaze, jenož khmane tkaniny!

Schulerske sportske wobleczenja. Hólczaze wobleczenja,

pyjeki, paletoty, khornarje do wjedra,

jenotliwe kholowy

w hobrskim wubjerku, najtuńsche hacž k najwoßebnischim.

Pschi hlownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hlownym torhoschczu 9.

Kołojěsdne mantle a schlawchi

s rukowanjom a bjes njeho,

nakhribjetne měchi,

wschě **kołojěsdne wězy**

tunjo porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, ezérieńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschczu.

Najlěpscha

schulska toscha

pschitomnosczе,

tornistry

sa hólzow a holzy

dźěła a porucza

C. A. Pietsch

pschi žitnych wikach 8

pódla Kellingez barbjerńje.

Ssadowe schtomiki

ßu dostacź w schtomowni

w **Komorowje** pola Rakez.

Spěwarske

němske a ßerbske,

we wschěch družinach porucza

Jurij Hermann,

papjerjowa pschedawarnja

na snutskownej lawskej haßy 7.

Franz Marschner

ezaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój sklad **ezaßnikow** a **ezaßnikowych rjeczaßow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hodna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.

M. Brockmannowy ßwětoßlawny

fosforokißały kalk

k **pizowanju** ma na pschedań

Helena Langowa w Njeßwaczidle.

Sswětowy schpihel, kinematograf

(dźiwadło žiwych wobrasow)

w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach 12, s napschecza měschcz. theatra.

Wschědnje popołdnju wot 5 hodźin:

njepschestawaze pschedstajenja

najnowschich wobrasow (kóždy tydźeń nowy program).

Njedźelu ßo pschedstajenja hižo popołdnju w 3 hodź. sapoczinaju a hacž do 11 hodźin wjeczor traja, so by ßo ezeßczenym wjeßnjanam składnosczе poskiczіła, je wopytacź.

Njedźelu sapoczatk popołdnju wot 3 hodźin.

Płaczißna městow:

I. město 50 np., II. město 30 np., III. město 20 np.,

dźěczi 10 np., njedźelu 20 np.

Duzentowe billety I. město 5 mk., II. město 3 mk.

Wschě ßwoje

khoseje

po 1 mk. a 1 mk. 20 np.

snate ßylne woßebite měschenja, dobroczinwemu wobkedźbowanju poruczam.

Hans Lindner

(prjedy Pawoł Hofmann),

pschedawarnja kolonialnych tworow a zigarow,

na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Najlěpsche likóry

k kwaßam, schczišnam a druhim ßwójbnym ßwjedźenjam dostawacze

we wulkej destilaziji

Schieschki a Rjeczki

w Budyschinje.

Jerje

wulke a tucźne,

mandl hižo 60 np.

porucźataj

Schieschka a Rjeczka

w Budyschinje.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomas, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho poucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěidne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,

fabrika koscźoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Lanu muczku

porucza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Kupne a druhe **wuczinjenja,**

liscziny wscheje družiny, prošstwowne pißma wo wobhnadźenje atd.,

formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow atd.,

kupowanje a pschedawanje lezomnosczow, saradźenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěczimoj tež ßerbski. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 14. **Sobotu 4. haprleje 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Nowy sakski wólbny sakoń

je pjecza dowuradźeny. Po dojednanju mjes konservativnymi a nationalliberalnymi ma druha komora sakskeho ßejma město dotalnych 82 pschichodnje se 97 ßobustawow wobstejecź. S nich budźe ßo 15 wot wuswolerjow, kotrychž dokhody 1200 hriwnow njepschekrocza, po powschitkownym runym wólbnym prawje s nałoženjom proporzionalneho systema wuswolicź. 82 sapóßłanzow ßo po pluralnym wólbnym prawje s tśjomi pschidawkowymi hłoßami wuswoli. Dźělenje do wjeßnych a měschczańskich wólbnych wokrjeßow ßo wobkhowa. Tónle wólbny sakoń budźe ßnadź ßo wulkej wjetschinje konservativnych a liberalnych wuswolerjow spodobacź. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni wschak njebudźa s nim spokojom. Woni ßebi žadaju, so by sa sakski krajny ßejm wólbne prawo khěžorstwoweho ßejma płaćiło. Tola schtož je sa khěžorstwowy ßejm dobre, ßo sa krajny ßejm njepschihodźi. S pomozu tehole wólbneho prawa bychu sozialdemokratojo bórsy wjetschinu ßydłow w sakskim ßejmje na ßo storhnyli. Teho dla knjeżerstwo powschitkowne rune wólbne prawo sa sakski ßejm njepschiswoli. Wono dźě ßo hischcze psched krótkim sapowjedźi, do pluralneho wólbneho prawa s pschidawkowymi hłoßami swolicź, jeli so ßejm wólby psches wokrjeßne shromadźisny a měschczańske sastupjerstwa nochzyk pschijecź.

Němski khěžorstwowy ßejm

je wo pjenjeżnych wudawkach sa wójsko tśeźi ras wuradźowak. Pschi tym ßo zentrumski sapóßłanz Erzberger praschesche, cżeho dla njekasanstwa dla sańudźeny hrabja Lynar dale pensiju dostawa. Hdyž dyrbi ßo to po nětcźischim sakonju stacź, dyrbjak ßo sakoń pscheměnicź. Kruppowej firmje je ßo pschi lisrowankach sa wójsko woprawny monopol dak. Nadpadne je, so Krupp też skasanki sa bayerske a sakske wójsko dostawa.

General Sixt s Arnim wotmolwi: „Lynarowa należnosćz njeje hischcze skónczena. Schtož lisrowanki nastupa, ßmy na zyle wěste firmy pokasani, kotreż maja pak patenty, pak móża wěstu wěz jenož ßame dźěłacź.

Sozialdemokrat dr. Südekum snapschecźiwi: „Lynarowa wěz je woprawdźe skónczena. Jenož wójskowe sarjadnistwo wo tym niczo njewě, kaž w druhich padach. Hižo psched 20 lětami je „Němski Sansibarski klub“ hrabju Lynara jeho njekasanstwa dla wustorczik. Wo Kruppez firmje ßo powjeda, so ßo pjenjesy s krónskeje fideikomißoweje kaßy, jej 1870/71 do wole date, hischcze njejßu wróczo płaćiłe, ale so tam jako ßo danjazy kapital dale dźěłaju.“

General Sixt s Arnim rasnje to wotpokasa, so ßo w ßejmje wo powjedańzach rěczi. Jemu njeje niczo snate, so je Kruppez firma trónskej fideikomißowej kaßy něschto winojta.

Sozialdemokrat Scheidemann ßo na to wobcźežowasche, so ßu pschi manevrach w Sennje lěta 1906 offiźerojo krajnym woborniкam skschiwdźaze wudma, kaž „błudne wjelbłudy“ (kameele), „ßwinjaza banda“, „stadło skopow“ atd. nawdawali, jich psches cźłowśke mozy napinali a jim hubjenu zyrobu dawali. Wón ßo na to hórschesche, so ßu jeneho redaktora, kotryž je tele wurostki wojerstwa k rěczam pschinjeßł, sańudźili.

General Sixt s Arnim wotmolwi, so ßu sozialdemokratiskeho redaktora woßebje dla nastawkoweho sranjazeho tona sańudźili. Wojerske swucźowanja w Sennje ßu woprawdźe napinaze byłe. Na hubjenych s deschczom pschemokanych pucźach ßu ßo wone hubjenje dokonjecź hodźiłe. Wulki dźěł mużstwow je s fabriskich dźěłacźerjow wobstał, kotsiž napinanja cźežo snjeßu, dyžli ludźo se wßow. Ssamo ßo rosumi, so dyrbja pschedstajeni pschi swucźowanjach na wukhmanosćze mużstwow dźiwacź a ßo sa to postaracź, so wojazy derje pschihotowani k ßwojim nadawkam pschistupja. W Sennje je wschak sa jedyn dźeń wurjadnje wjele mużstwow wustako. S pschicźinu tehole swucźowanja je ßo pak sa wójsko wukas wudał, w kotrymž ßo na to pokasuje, kak nusne je, so ßo wußłużene mużstwa po něcźim na marschěrowanje swucża. Poroki dla hubjeneho wobkhadźenja ßu njewoprawnjene a falschne. Offiźerojo ßu ßo tak daloko hacź w jich mozach stejesche, próżowali, mużstwam napinanja położicź. Wobžaruje ßo, so ßu ßo někotsi offiźerojo k njewuschnym rěcźam storhnycź dali. Lohko je srosumicź, so ßo w horzym wojowanju wótry wuras wußunje. Pschecźiwo winowatym offiźeram je ßo wojerske pschepytanje sawjedło. Zyroba sa wojakow se zyle dobra była. Mjes nimi ßu drje też někotsi byli, kotsiž ßu jědź wukidali, to pak ßu dyrbjeli jara wumyßleni hólzy bycź. Wjele khudych ludźi by ßo wjeßeliło, hdy bychu tajku jědź měli.

Khěžor Wylem a sjednoczene staty połnóżneje Ameriki.

Amerikanojo ßu jara njedótkliwi, hdyž ßebi něchtó we wukraju swěri, na wobsamknjenja amerikanskeho knjeżerstwa někak skutkowacź. S wulkej roshorjenosćzu amerikanske nowiny rospominaju, so je němski khěžor spytał, pschi postajenju noweho amerikanskeho póßłanza w Barlinje s poßrědnikom bycź. Amerikanske knjeżerstwo bě na město póßłanza Towera w Barlinje, kotryž ßwoje městno wopuschcźi, dotalneho póßłanza w Hollandskej, Hilla, postajiło. Němski khěžor ßebi pak pschejesche, so by Tower dale s póßłanzom w Barlinje byk. Wón bě teho dla amerikanskemu knjeżerstwu sdźělicź dał, so ßo Hill sa Barlin njeby pschihodźik, dokelž je wón njesamożity. Wón teho dla njemóhł wulke hosćziny wuhotowacź, schtož je sa njeho jako sastupjerja sjednoczenych statow połnóżneje Ameriki nusne. Tule derje měnjenu radu němskeho khěžora w Amerizy w tym smyßle srosumichu, so chze khěžor amerikanskemu knjeżerstwu pschedpißma cźinicź. Na to je němski khěžor presidentej Rooseveltej k wjedźenju dał, so je jemu Hill jako póßłanz w Barlinje jara witany. Pschecźiwo jeho woßobje ßamej wón niczo nima. S tym ßu ßo w Amerizy směrowali. Hill jako póßłanz bórsy do Barlina póńdźe, hdyž nětcźischi póßłanz Tower woteńdźe. Amerikanske knjeżerstwo a pschede wschěm president Roosevelt měnjenje sastupujetaj, so amerikanski póßłanz njetrjeba milijonar bycź a wulku pychu roswiwacź. Tajke wustupowanje amerikanskim sakładnym nahladam napscheczo steji.

Powyschenje khěžoroweje zivilneje listy

budźe ßo pjecza w pruskim krajnym ßejmje žadacź. Khěžor ma jako pruski kral w tu khwili 15,719,296 hriwnow wucźinjazu zivilnu listu. W lěcźe 1820 zivilna lista 7,700,000 hriwnow wucźinjesche, 1858 ßo wona wo połdra milijona, 1868 wo tśi milijony a 1889, w druhim knjeżerstwowym lěcźe nětcźischeho khěžora hischcze wo $3\frac{1}{2}$ milijona powyschi. Jako khěžorej je jemu jenož $2\frac{1}{2}$ milijona hr. jako dispozizifi fond do wole date, kotryž dyrbi wón k hnadnym daram

ſa veteranow atd. nałožicź. Jako pruſki kral wón też dokhody ſ nĕkotrych kubkow wuživa. Pódla teho wulki prynzowſki ſond wobſteji, kotrehoż dań móże khĕžor po ſwojim dobroſdaczu nałożecź. Njedźiwajzy teho jemu niczo njewubywa, dokelž ma wón też wſchĕ apanaže ſa wſchĕch prynzow kralowſkeho doma wupłaczecź.

Nowa khĕžorſtwowa a pruſka požczonka.

Nowa khĕžorſtwowa ſchtyriprozentſka požczonka wo 250 milijonow hriwnow a ſ dobom pruſka ſtatna požczonka (konſole) wo 400 milijonach hriwnow ſo 11. haprlele k podpiſanju wupokoži. Statny dołh je poſledni czaſ njeſmĕrnje pſchibywał. Pódla teho ſu też wjetſche mĕſta a gmejny wjele dołha napraſkale.

Awſtriſka miniſterſka kriſis.

Juſtizneho miniſtra Kleina ſu Czechojo nuſowali wotſtupicź. S pſchiczinu jeho pada je ſwada wo runoprawoſcź czĕſkeje rĕcze ſ nĕmſkej rĕczu na ſudniſtwach. Klein njebĕ pſchecźiwo nĕmſkim ſudnikam ſakrocżił, kotſiž ſo ſapowjedowachu, pißma w czĕſkej rĕczi pſchijecź. Nawopak bĕ wón dwĕmaj czĕſkimaj ſudnikomaj, kotrajž w ſaſtojnſkim wobkhadze czĕſku rĕcź trjebaſchtaj, hroſył, ſo budźetaj teho dla po diſziplinarnym waſchnju khoſtanaj. S miniſtrowej ſamolwjazej rĕczu njebĕchu Czechojo ſpokojom. Juſtizne miniſterſtwo mjes tym miniſterſtwowy pſchedſtyda baron Beck ſaſtawuje. Wón je Czecham ſlubił, ſo rĕczne wobſtejnoſcze na ſudach w Czechach bórſy ſrjaduje.

Skażene mjaſo ſa franzowſkich wojakow.

Franzowſkemu knjeżerſtwu bĕchu ſo woſpjet wobcźežowanſke pißma pſchipóſłałe, ſo wojazy w rańſchich garniſonach hubjenu jĕdź, woſtebje ſkażene mjaſo doſtawaju. Statny podſekretar Chéron bĕ teho dla jenemu generalej porucził, ſo by wĕz pſchepytał. General pak pſchi pſchepytanju wſcho w dobrym rjedze namaka a wobſtwĕdczi, ſo wojazy dobre mjaſo doſtawaju. Dokelž pak nowe wobcźežowanja pſchikhadźachu, Chéron ſam ſa njeſkyſchanymi njedoſtatkami ſlĕdźeſche. Wón ſo pſcheſtwĕdczi, ſo bĕ general, ſchtó wĕ, kajkich pſchicźinow dla, pſchi pſchepytanju wocźi ſaczinjał. Lifrantojo mjaſa bĕchu ſtebi ſcźĕhowazy jebawy manever wumyſlili. W Parižſkej mĕſchczańſkej rĕſarni ſo k jĕdźi ſo njepſchihodźaze howjada wotdźĕleja a ſo do jeneho wobhrodźenja cźĕrja. Wone ſo njeſmĕdźa rĕſacź, ale ſo draczowni pſchipokaſaju. Tſjo židowſzy wójſkowi lifrantojo Wertheimer, Levy a Cohn, kotſiž maja garniſony pſchi rańſchich mjeſach ſ mjaſom ſaſtaracź, ſu tónle khory rĕſny ſkót tajnje po tunich placźiſnach kupowali a garniſonam podawali. Wertheimer mĕjeſche w jenej wſy pola Barleduca tajnu rĕſarnju, w kotrejž ſo khore howjada rĕſachu, a ſ kotrejež ſo mjaſo roſeſcźeleſche.

Drohowe njemĕry w Romje.

Po pohrjebanju jeneho murjerja, pſchi kotrymž bĕchu ſo nĕhdźe 1500 woſobow a nĕkotre towarſtwa ſ khorhojemi wobdźĕlike, na dróſy plebiscito ke krwawnym pukam mjes wojakami a ludom dóńdźe. Pſchewodźerjo chzychu po ſwucźenym waſchnju nimo domu awſtriſkeho póſłanza pola bamža cźahnycź. So by ſo tam herjekanju ſadźĕwało, bĕ wyſchnoſcź drohu ſ wojakami ſawrjecź daka. Tola mĕſto ſo bychu po pſchikaſni poliziſtow cźinili a po pódlanſkej dróſy dale ſchli, pſchewodźerjo ſ cźornymi a cźerwjenymi khorhojemi do wojakow pjerjechu a jim zyhele mjes wocźi mjetachu. Hdyž jedyn ſ wojakow ſ krwjn polaty k ſemi padźe, wojazy do luda tſĕlachu, kotryž ſ hłoſom wokajo roſcźĕka. Dwĕ woſobje buſchtej morjenej a 16 ſo ſrani. Mjes ſranjenymi je jedyn polizajſki komiſar a tſjo poliziſtojo. Poliziſtojo wudawaju, ſo je ſo ſ ludoweje cźrjódy najprjedy tſĕlało.

Cźornohórſki wjetch pſchecźiwo twarej awſtriſkeje żeleſnizy pſches Sandźak proteſtuje.

Prjedy hacž je nĕmſki khĕžor ſ Venediga wotjĕł, je jeho tam zyle njenadźizy cźornohórſki wjetch Miklawſch na łódźi „Hohenzollern“ wopytał. Wjetch bĕ 27. mĕrza do Peterburga puczował, ſo by tam pſchecźiwo awſtriſkemu żeleſniſkemu projektej proteſtował. Awſtriſke knjeżerſtwo chze wot Uwaza w Boßniji do Mitrowizy w Starej Sſerbiji (Sandźaku) a wot tam k Skutariſkemu jĕſorej abo k Antiwarijej żeleſnizu natwaricź. Cźorna Hora ſo pſchecźiwo twarej poſledniſcheje linije pſchecźiwja, ſo na 29. ſtaw Barlinſkeho mĕra ſałożujo, kotryž twar tejele żeleſnizy wot pſchiſwolenja Cźorneje Hory wotwißny cźini. Wjetch Miklawſch je ſa twar żeleſnizy ſe Sſerbije k adriatiſkemu morju, kotruž też Ruſka, Jendźelſka, Romunſka, Bołharſka a Franzowſka podpjeraju. S Peterburga je wjetch Miklawſch w runej mĕrje do Venediga jĕł a tam też ſ nĕmſkim khĕžorom wo nowych balkanſkich żeleſnizach jednał. Khĕžor je jeho ſ wulkej wutrobnoſcźu powitał a ſ nim 20 minutow ſam rĕcźał. Potom je wón jeho ſwojej ſwójbje pſchedſtajił, kotraž bĕ ſo mjes tym na łódź wrócźiła.

Darmotne palenje cźĕłow w Norwegſkej.

W Bergenje w Norwegſkej ſu paleŕnju cźĕłow natwarili. Dokelž pak ſo tam wulka wjetſchina ſemrjetych dale po ſwucźenym waſchnju hrjebacź dawa, ſu tamniſchi mĕſchczańſzy ſaſtnpjerjo wobſamkli, ſo ſmĕ ſo w mĕſchczańſkej cźĕłowej paleŕni kóżde cźĕło darmo ſpalicź a ſo ſo popjelej kóżdeho cźĕła darmotne mĕſtno w popjełowej khowaŕni pſchipokaſa.

Falſchny ſtražnik.

Młoduſchki portugalſki kral Manuel je ſo ſe ſbożownym pſchipadom po ſdaczu mordaŕſkeho nadpada ſminył. Hdyž ſo wón po ſwucźenym waſchnju rano w dworje kralowſkeho hroda wukhodźowaſche, jemu jena njeporjadnoſcź w dźerżenju ſalutĕrowazeho ſtražnika nadpadny. Kral generala ſawoła a poruczi jemu, ſo by wĕz pſchepytał. Bórſy ſo wukopa, ſo ſtražnik njebĕ wojak. Hdyž jeho pſcheſłyſchachu a dale ſa nim ſlĕdźachu, ſo wukopa, ſo wón „towarſtwu cźorneho kſchiża“ pſchiſłuſcheſche, temu ſamemu tajnemu ſwjaſkej, ſ kotrehoż ſobuſtawomaj ſtaj też ſatſĕlenaj kralowaj mordarjej Buiça a De Coſta bykoj.

Tónle podawk je wulke roshorjenje w hrodźe ſbudźił. Wſchĕ hrodowe ſtraże ſu ſo poßylnike. Hacž dotal pſchepytanje njeje wujaßniko, kak je ſo ſobuſtaw towarſtwa cźorneho kſchiża mĕſto woprawneho wojaka na ſtražu ſtajicź mohł.

Sajecże revoluzionarow w Peterburgu.

W Peterburgu ſu njedźelu nĕkotre ſta woſobow ſajeli. S nich je ſo jenoż 18 w arreſcźe wobkhowało. Wo tutych ſu wußlĕdźili, ſo maja ſ revoluzionarnym pſchißahanſtwom ſwiß, do kotrehoż je dźĕł mużſtwa jeneje ruſkeje wójnſkeje łódźe w Sebaſtopolu ſaſchmjatany. Powjeda ſo też, ſo je ſo nowy nadpad na wulkowjerćha Nikolaja Nikolajewicża ſpytacź dyrbjał, hdy by wulkowjerch ſo wujĕſdźował. Wulkowjerćha pak ſu warnowali, a wón njeje teho dla ſ domu ſchoł.

W Radomi w ruſkej Pólſkej ſu ſobuſtawy tamniſcheje revoluzionarneje ſozialdemokratiſkeje ſtrony ſajeli, mjes nimi ſu mordarjo żandarmſkeho rytmiſchtra Michailowa, ſtražmiſchtra Dymowa a ſtražnika Sſeleſnjowa. We woſadźe Jedlnje ſu revoluzionarnu cźiſchcźeŕnju wußlĕdźili.

Sajecże ſtraſchneho revoluzionara.

W Peterburgu je ſo polizija w nozy do wobydlenja lĕkarja Frenkela dobyła a jeho a nĕkotrych w jeho wobydlenju pſchitomnych ludźi do Pĕtro-Pawołſkeje twjerdźiſny wotwjedła. Frenkel je pjecża dokhopytany wodźeŕ revoluzionarneje wójſkoweje organiſazije. Dalſche wobydlenja pſchepytajo polizija plan wußlĕdźi, po kotrymž chzychu wulkowjerćha Nikolaja Nikolajewicża ſkónzowacź.

Ruſka a alkohol.

Ruſka duma nĕtkole wo praſchenju ſtróſboſcźe w Ruſkej jedna. Pſchi tejle ſkładnoſcźi ſo wjele rĕczi a piſche wo pſchetrjebanju palenza w Ruſkej a na ſjawne pſcheßłapjaze ſpóſnacże wukhadźa, ſo Ruſka w pſchetrjebanju palenza wjele ſady druhich europiſkich ludow ſteji. Najwjazy ſo palenza w Danſkej pije, w druhim rjedze ſteji Jendźelſka, a ſa tej pſchińdu Awſtriſka, Nĕmſka, Hollandſka, Franzowſka, Belgiſka, Schwajzarſka a potom hakle Ruſka. W Danſkej ſo na hłowu lĕtnje $14\frac{1}{2}$ litra, w Ruſkej jenoż $5\frac{1}{3}$ litra palenza pſchetrjeba. Hiſchcźe pſchihodniſchi je ſa Ruſku pomĕr pſchi pſchetrjebanju piwa. Tu na prĕnim mĕſtnje Belgiſka ſe 195 litrami na hłowu lĕtnje ſteji, Nĕmſka ſe 106, Ruſka ſ $3\frac{3}{4}$ litrom. Ežiſteho alkohola ſo najwjazy w Franzowſkej pſchetrjebuje — $19\frac{1}{2}$ litra na hłowu, Ruſka je w rjedze pſchedpoßlednja ſ $3\frac{3}{4}$ litra. Mjenje hacž w Ruſkej ſo jenoż w Norwegſkej pije.

Bombowy nadpad w New-Yorku.

Na jenym torhoſchcźu w New-Yorku bĕ ſo ſobotu 20 000 ludźi bjes dźĕła ſbĕżało. Woni chzychu ſo na mĕſchczańſke ſarjadniſtwo hórſchicź, kotrež ſo njebĕ wo doßahaze dźĕło ſa nich poſtarało. Inſpektor Burfield poczа ſe 100 poliziſtami ludźi roſehnawacź, ſ kotrychž ſo wulki dźĕł ſmĕrom roſeńdźe, mjes tym ſo ſo druſy revoluzionarne ſpĕwy ſanoſchujo ſpjecżowachu. Hdyž ſo nĕkotſi

poliziſtojo k jenej kawzy bližachu, na kotrejž ruſki anarchiſt Cohen žedžeſche, jedyn poliziſt na Cohenowu nohu ſtupi. Na to tón bombu ſe ſaka wucžahny a ju ſe wſchej mozu wo ſemju cžišny, tak ſo wona rosbuchny. Bomba Cohenej nohu wottorhny a jemu ruzy a někotre rjebka rosraſy. Na pucžu do hojeńnje wón wumrje. Jedyn ſe Cohenowych towaŕſchow bě žo ſ bombu hnydom morił. W Cohenowej draſcže žu liſt namakali, ſ kotrehož je žo naſhoniło, ſo chzedža anarchiſtojo amerikanſkich milijonarow moricž.

Madlena.

(Pokračowanje.)

Stara žona ſe žužodſtwa, pilnje ſchtrykujo, mjes tym khorej bješadu cžinjeſche.

„Wy ſcže tehdom mudrje ſcžinili, ſo ſcže Madlenu pſchiwſali“, ſtara žužodžina ras popołdnju rjekny, pſchesta ſchtrykowacž, žuny žebi wulku rohowu brylu na kónz noža a pſches nju na žonu hladaſche, kiž we łožu leža njerěcžo pſched žebje hladaſche. „Ludžo žebi myšla, ſo ſcže wy wjedželi, ſchto w njej tcži.“

„Tajke něſchto je na cžłowjeku tež pytnycž“, žona žuſche wotmolwi.

„Widžicže, cžłowjek dyrbjał pſchezo ludži bjes pſchiwiſka do błužby bracž, tajkich, kiž žu prawje potrěbni“, ſtaruſchka pokracžowaſche, „to ma mój pſchichodny žyn jenu, to jemu jeje pſchiwuſni ſtajnje na ſchiji leža; ta holza ani poł tak róbna a pilna njeje kaž Madlena, hlada ſa hólzami a hižo ſažo žebi wjazy mſdy žada. Madlena pak je w hubjenſtwje a w nuſy wotroſtka, potom tu do dobreho blaka pſchiſchła, a wě, ſchto ma na žebi, rjenje wěſcže pod žuchim žedžecž.“

„Madlena by tajka tež była, hdy by w nuſy a hubjenſtwje njewotroſtka“, burowka wótrje rjekny. „Ta je ras něſchto khmańſcha a Hilža je ju derje wukubłowała. Hilža bě ſchwarna pilna žónſka; Bóh budž jej hnadny, ta je žebi žwoju khwalbu w Madlenje wukubłowała.“

Pſchi tym Madlena do jſtwy ſ popołdniſchim khoſejom woběmaj žónſkimaj ſaſtupi. Poſledniu žadu bě žłyſchała, wulkej módrej wocži žo jej błyſchcžeſchtej a ſe žylſami ſaběhnyſchtej. S tſchepjetazej ruku khoſejowu deſku na blido ſtajiwſchi, k łožu khoreje dokhwata, wſa ju ſa ruzy a hikajży rjekny: „Wy moju macž khwalicže! Sa to mějcže wjele krócž mój džak!“

Potom žłyſy žebi ſetrěwſchi wuńdže, khlěb a butru nuts pſchinježe, poda ſchalki ſ polzow, parjazeho žo napoja nala a mloka dola, doniž ſpódnje ſchalki njenaběžachu.

„Njech wam žłodži, nětkole naſchim ludžom khoſej donježu“, ſažo měrnje pſchida a wopuſchcži jſtwu. Burowka bě pobórcžała, ale tola ſa ſchwižnej ſchikowanej holzu hladaſche, hdyž pſches jſtwu pſcheńdže.

Na wjecžor, hdyž bě Madlena k pſchihotowanju wjecžerje domoj pſchiſchła, burowžy wulki richel rózicžkow, aſterkow, reſedy a pižanych žyrotkow pſchinježe.

„To je ſ njebo macžeŕneho rowa“, wona ſ cžicha rjekny; „to chzych wam ſa waſche rjane žłowa pſchinjeſcž.“

Burowka bě žama a rjekny holzy:

„Staj mi kwětki tamle do wokna, ſo móžu je widžecž.“

Hdyž bě ſažo žama lutka a wón kwětkow luboſnje ſ wokna k njej pſchikhadžeſche, žylna horda žona na dobo žwoje wobliczo do ſahłwkow ſkhowa a hórzy płakaſche ....

Sa něſchto dnjow po tym Madlena wjecžor ſ łukow dom pſchińdže. Skoro wſchitke žyno bě hižo dom dobrane, jeno ſ dweju łukow, kotrejž běſchtej bóle włóžnej a we khłódku leżeſchtej, dyrbjeſche trawa hiſchcže doſkhnycž, a Madlena bě po wjecžeri won ſchła.

Duzy na dompucžu ju młody hólz, gmejnſkeho pſchedſtejicžerjowy najmłódſchi žyn, ſetka, kiž mějeſche tež hrabje na ramjenju.

„Na, Madlena, hiſchcže tak žama wonka?“ poſtrowiwſchi žo wopraſcha.

„To je poſlednje žyno. Runje mějach khwile“, holza wotmolwi a chzyſche dale hicž.

„Tak jara drje tola nuſne njeje. Poſaſtacž drje tola móžeſch“, pſchecželnje dale rěcžeſche.

„Nuſne drje runje nimam, ale njewěm, k cžemu dyrbjała runje ſtejo woſtacž. Wſchako po žamžnym pucžu do wžy džemoj, to móžemoj runje hromadže hicž.“ Wona žebi nahłowjaze rubjeſchko wotwjaſa, pót žebi ſ wobliczа ſetrě a pomaku dale džěſche.

Pſchezo hižo na žynach bě Handrij dyž a dyž ſ Madlenu porěcžał, pſchetož jeho nanowe a Kurjakez łuki hromadu mjeſowachu.

A hdyž nětkole holza łucžnu ſcžežku wopuſchcži a k lěžu džěſche, khwatajży k njej dóńdže. „Njeběž tola takle“, ſpěſchnje proſcheſche.

Madlena wocži poſběže. Wona derje pytny, ſo bě žo pachoł jej pſchibliżił, ale wona bě mudra, roſomna a roshladna.

Duž ſ krótka wotmolwi: „Na cžo dha chzyła žwój cžaž pſchecžinicž? Mam doma hiſchcže połnej ruzy džełacž.“

„Wěſch ty, ſchto, Handrijo?“ holza, krótki cžaž pomjelcžawſchi, rjekny. „Radſcho njepraj mi niczo; nochzu niczo žłyſchecž. Mi žo pola Kurjakez lubi; tam mje woſtaj! Mi je najlubſcho a tež pſchiżudžene, žama bycž.“

Ale pachoł žo ſatraſchicž njeda a rjekny: „Ale, Madlena, poſłuchaj tola na mnje. Ja chzu cži jeno prajicž: ja mam cže lubo!“

Wona wſchě žwoje mozy ſebra, ſo by žo njewuſnała; ale ſo žo jej žylſy wuronichu, to ſadžewacž njemóžeſche. „A ja to nochzu wjedžecž“, trózkajo wotmolwi, pſchi cžimž jej žylſy po cžerwjenymaj lizomaj běžachu. „To mi niczo wo to njeje, a je mi wſchitko jene. Puſchcž mje, dyrbju domoj!“

„Jeli ſo mi prajiſch, ſo žym tebi zyle pſchecžiwny, hnydom woteńdu“, wón ſ waha rjekny.

„To njeje rjenje, ſo mje tak krjudujeſch“, wona wótrje ſakſchikny.

Pachoł hnydom wotſtupi. „Niczo pſchecžiwo twojej woli nimam“, wón hnuty rjekny, „nětkole tola wěm, na cžim žym, Madlena, a ja njepopuſchcžu.“

Saž wón žwoje hrabje ſběhnywſchi pomaku ſa njej džěſche. Wona pak khwataſche, ſchtož móžeſche, domoj.

Burowka hnydom na nju ſawoła, hdyž bě jeje hicže w kheži ſažłyſchała. Hiſchcže ſhrěta a we wuſkoſcžach Madlena do jſtwy dóńdže. Bur we woknje žedžo kurjeſche; žona hižo we łožu leżeſche. Sſlědžo holzu wobkedžbowaſche. „Ty mi wjazy žama tak poſdže na łuki njepóńdžeſch“, wona potom ſ krótka rjekny, žo njepraſchejo. Njerěcžo Madlena hłowu ſkłoni.

Hdyž bě žo poſdžiſcho lehnyła, mjelczo do ſahłwkow płakaſche; jeje krutoſcže bě jej žel. Pſchezo jej we wutrobje klinczeſche: mam cže lubo! — — —

Zyle poſdže hakle Hańža bjes žwězy do komory pſchińdže. Wona k łožu žwojeje towaŕſchki trypotaſche a jej něſchto na poſleſchczo położi. „Wjele dobreho!“ pſchi tym rjekny a khwataſche žo lehnycž.

Madlenje bě wutroba kaž klepak pukotacž počžała, hdyž bě Hańža tej žłowje prajiła. Sſłódka wón ſ teje wězy na poſleſchczu k njej pſchikhadžeſche. Njeſwěri žebi, žo hibacž, doniž Hańžine cžežke hłuboke dychanje žłyſcheſche. Zyle dwělujo ſ pod poſleſchcža ruku wucžeže a wulki richel róži w ruzy džerżeſche. Wona wjedžeſche, ſo jeno w ſahrodže gmejnſkeho pſchedſtejicžerja tak połne a kraſne róže roſtu. Roswjeżelena drohotnu wón žrěbaſche, a potom bjes ſchudrowanja ſtany, cžišny žuknju na žo a boſy do kuchnje žo dołacžiwſchi, nali žebi žudobjo ſ wodu. Runje tak mjelczo žo wrócži a kwětki na žwój khamor ſtaji.

Naſajtra rano, hdyž bě khoſej wupity, wſchitzy na žwoje džěło woteńdžechu a Madlena blido trèjeſche, žona na dobo rjekny:

„Madlena!“

Wona žo wobrocži a žo wopraſcha: „Schto dyrbju?“

„Ssy žo ty džeńža w nozy mjelczo po domje łacžiła?“

Krej cžerwjena, ſproſtnywſchi ſ wuſtroženjom, holza pſched njeju ſtejeſche.

„To žym žebi derje myšlika“, žona pokracžowaſche. „Ja wužnycž njemóžach a jſtwine durje doſawrjene njeběchu. Potom ſkhód trochu ſawrjeſkny a durje twojeje komory kuſk pokhodžichu. Cžeho dla žy delka pobyła?“

„Po wodu žym pobyła“, holza ſatorhnjena mjekotaſche.

„Cžeho dla wožrjedž nozy?“

Łža holzy ſ jaſyka njeńdžeſche. Wona cžujeſche, kak běſchtej žoninej wocži na nju ſeprětej. Khwatnje žo rosžudžiwſchi hłowu ſ horda poſběže a rjekny: „Lhacž njemóžu. Hańža bě mi kwětki pſchinjeżka a k tym trjebach wody.“

„Wot koho běchu kwětki?“

„To wona mi njeje prajiła — — —“, Madlena ſažo ſ waha wotmolwi, ſ nowa žo ſacžerwjenjejo.

„Ale ty to wěſch?“

Holza pſchikiwny.

„Spominaſch ty na žwoju macž?“ žo žona ſa khětru khwilu pokhmurjena wopraſcha.

Madlena na nju pohlada, njerěčžo, potom blido dotrě, sesběra žrjódki a woteńdže. S cžežkim strachocžiwym sdychnjenjom žo žona sažo wróčžo lehny. — — —

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Prjedawscheho radžineho sastojnika Nixa, kotryž žo s wobkhodnym agentstwom saběra, žu sajeli, dokelž je pjecža s džěčžimi njekasanstwo hnak.

— Pschi tudomnym kral. hamtskim hejtmanstwje žu žo 1. haprleje scžěhowaze pscheměnjenja stake. Knježerstwowy assessor dr. Geyer je žo k hamtskemu hejtmanstwu w Grimmje, assessor Beschorner k hamtskemu hejtmanstwu w Flöha pschežadženy, na jeju město staj sastupiloj knježerstwowy assessor s Herder a assessor žwobodny knjes s Mannsbach.

— (Pschežadženje.) S wulkim wobžarowanjom žo žłyschi, so chzedža tudomneho tachantskeho prědarja knjesa Schewczika, nětczischeho sažłužbneho redaktora „Katholskoho Pósła", sa fararja do Kamjenizy (Chemnitz) pschežadžicz. Hižo psched nětkotrymi njedželemi rěkasche, so žu jeho sa präsesa kužiskeho seminara w Prasy pomjenowali. Po jeho próstwje pak jeho tehdy hischcže w Budyschinje wostajichu. Nětko pak maja sa nusne, so wón farstwo w Kamjenizy, hdžež w tamnischej katholskej wožadže swada a roskora knježitej, 1. meje pschewosmje. Nadžijomnje do tehole cžaža druheho duchowneho na tole městno powołaju.

— (Wusnamjenjenje.) Hewak žo žwěrne žłuženje hakle sa 30 lět mytuje. Měschczanszy hoscženzarjo a korczmarjo hižo to sa 6 lět cžinja. S deputaziju tudomneho hoscženzarskeho towarstwa je žo žłužobnej holzy Hanje Domschkez, kotraž pola hoscženzarja Scholtty pschi žerbskich hrjebjach scheste lěto žłuži, diplom pod schkleńzu a wobłukom wot swjatka němskich hoscženzarjow se žwjedženskej rěczu pschepodak. Hoscženzar Scholta holzu s darjenjom drohotneje brosche poczescži.

— (Kóń do jamy padnył.) Sapschah tudomneho wósnika Wobsta bě sandženu žrjedu do dwora Sserbskeho Doma sa pschedawarnju porzlina wós s porzlinom a schkleńzu pschiwjesk. Pschi tym jedyn s konjow na popjelowu jamu, se želesnym blachom pschikrytu, stupi. Pod wulkej cžežu žo želesny pschikryw hnydom skama a hromadže s konjom do hłubokeje jamy padže. Kóń na dnje jamy ležo jenož hischcže s hłowu won tczesche a žałožnje žmorczesche. Pohonczˊ a druhi ludźo, kotsiž na pomoz pschiběžachu, žo bojachu, so tu žaneje pomozy wjazy ujeje a so budže žo dyrbjecz konjazy rěsnik sawołacz. S wulkej prózu najprjedy želesny pschikryw, s kotrymž běschtej konjowej sadnjej nosy pschikrytej, wucžahnychu. Potom spytachu konja sběhnycz, tola bjes wuspěcha. Skónczˊnje na myšl pschińdžechu, pod konja žłomu podtykowacz. Po dołhim prózowanju kóń s prědnimaj nohomaj stany. Na pošled žo tež na sadnjej nosy staji. Dokelž pak bě jama njedžiwajcy nuts smjetaneje žłomy pschehłuboka, na jenym boku jaminu murju wotkopachu, tak so bě konjej mózno, s jamy wulěsczˊ. Pschi nahłym padže njebě kóń do schkody pschischoł, jenož jene plezo bě žo se želesnym blachom krwawe wobodrěło. Pschi podawku bě hischcže wjazy sboža hacž njesboža. Hdy budžische kóń 24 hodžin prjedy do jamy padnył, budžische žo wón, dokelž bě wona tehdy połna schkleńzowych a porzlinowych cžrjopow a s džěła žahłeho popjela, žałožnje srěsał a wopalił. Na sboże bě žo jama popołdnju do teho wuprósdnika.

— (Knihiwjedniski kursus sa ratarjow.) Kaž hižo wjazy lět, dyrbi žo tež lětža w ratarskej schnli w Budyschinje knihiwjedniski kursus sa praktiskich žamostatnje hospodarjazych ratarjow wot 9. hacž do 16. meje wotměwacz. Pódła žamostatnych hospodarjazych ratarjow žo po wobstejnoscžach do njeho tež młódschi nježa-mostatni ratarjo pschijimaju, jeli so móža dopokasacz, so žo najposdžischo sa pół lěta žamostatni scžinja, abo jeli so móža žo s pižomnym wobžwědczenjom nana abo maczerje wupokasacz, so dyrbja knihiwjedženje na starschiskim kuble wobstaracz.

Pódła teho dyrbja žo kursowi wopytowarjo na to swjasacz, so budža s najmjenischa dwě lěcže knihi w žwojim hospodarstwje wjesczˊ. Wuczba je sa wobdželnikow darmo, teho runja k temu trěbne knihi. Kóždemu wobdželnikej žo jěsba po želesnizy w 3. klažy do Budyschina a domoj saruna. Schtóž je jene lěto knihi porjadnje wjedł, 15 hr., druhe lěto 20 hr. myta dostanje. Schtóž móže 3 lětne pschikładnje wjedženje knihi pschedpołożicz, móže žo se statnej prämiju, 30—40 hriwnow wuczinjazej, wusnamjenicz. S kursom žu pschednoschki wo wjedženju hospodarstwa, wo rólnistwje, hnojenju a pizowanju sjednoczene. Schtóž chze žo pschi kursu wobdželicz móže žo hischcže nětkole pola profesžora Gräfy samołwicz.

— Prěni dżeń haprleje je tutemu měžazej wschu cžesczˊ cžinił. Wón je deschczˊ, žněh a w někotrych stronach njewjedra pschinjeżł. To bě prawe haprlejske wjedro. Po njewjedrje bu hnydom symnischo. Jeli so je stare prawidmo prawe, měli hacž do pjatka symne wjedro wocžakacz; pschetoż hdyž žo na nahe schtomy hrima, syma hakle sa 9 dnjow puschczˊi. — We wjeczornych Němzach, wožebje w Saksko-Koburgskej a w Hornich Frankach je žo cžežke njewjedro se žylnym krupobicžom rospuschczˊiło. Błysk je wjazy krócz do twarjenjow dyrił a sapalił. W Steinfeldže je błysk zyrkej žylnje wobschkodżił. W Staffelsteinje błysk do sastanischczˊoweho twarjenja dyri a telegrafowe groty a swonidło wobschkodżi. — W Oberossawje pola Midweidy Boże njewjedro do domskeho žiwnoscˊerja Sachsa dyri a wulku schkodu naczini. — W rudnych horach je žo wjele žněha naschło.

— Po sawjedżenju byki wuběrazeho sakonja njebudża, kaž hacž dotal, skót plahowaze towarstwa k kupjenju plahowanskich bykow wot stata pschichodnje žaneje statneje pomozy dostawacz. Pschi wustajeńzach a wobhladanju hródžow budže stat pak tež dale pjenjesy sa mytowanje pschiswolecz.

Najważnische postajenja noweho sakonja rěkaju:

Doprědnje wuběranje byka wokrjeżnu skótny lěkar postaji, kotryž wobżedžerjam wuběrajomnych bykow s cžażom powjesczˊ dawa.

Doprědnje wuběranje móže žo wokrjeżnemu skótnemu lěkarjej pschi składnoscži jeho pschitomnoscže wo wży rtnje namjetowacz.

Byki maja žo s wonka hródžow wuběracz. Sa prawocžażne porjadne pschedwjedženje byka ma žo džerżeć byka postaracz.

Staroba bykow žo po subach postaja. Pschi tym prawidło płaczi, so je skónczˊene

saměnjenje kleschczˊow s 2 lětomaj,
„ snutskownych žrjedžnych subow s $2^3/_4$ lětom,
„ swonkownych žrjedžnych subow s $3^1/_4$ lětom,
„ rózknych subow se 4 lětami.

Byki žo po liczˊbje dypkow žudža a jich liczˊba žo na wuběranske pižmo wosnamjenja. Pschi tym rěka:

22—24 dypkow I = jara dobre,
21 „ Ib = dobre hacž jara dobre,
18—20 „ II = dobre,
17 „ IIb = dožahaze hacž dobre,
15—16 „ III = dožahaze,
13 „ IIIb = lědma dožahaze.

Byki, kotrež žo s mjenje dyžli 14 dypkami poždża, žo jako sacžižnjene wobhladaju.

Po doprědnym wuběranju dostate wuběranske wopižmo hacž k bližschemu hłownemu wuběranju płaczi.

Byki, pschi hłownym wuběranju sa khmane spósnate, maja žo s wuschnej snamku (marku) wosnamjenicz. Snamka ma žo k prawemu wuchu pschicžinicz. Pschi sjawnje žo pschipuschczˊatych bykach ma tale snamka mjeno hamtskeho hejtmanstwa s dale běžazym cžižkom a pschi privatnych bykach mjeno hamtskeho hejtmanstwa s pižmikom P. pokasowacz. Trěbnych pomoznych ludźi ma džerżeć byka stajecz.

Wuběrajomne byki dyrbja, hdyž žo k pschipuschczˊenju wužija, s najmjenscha $1^1/_4$ lěta stare bycz, tola móža žo we wuwsacznych padach tež derje roswite byki sahe sralych rażow wuběracz, hdyž žu hakle 1 lěto stare.

Wuběranske wopižmo ma žo sapowjedżicz:

a) hdyž byk žadanjanja dopjelnja, kotrež dyrbja žo na njeho stajecz w nastupanju družiny a plahowanskeho saměra skótneje raży, kotraž w gmejnje abo w gmejnach, dla džerżenja byka sjednoczˊenych, knježi,
b) hdyž je byk k pschipuschczˊujomnym žónskim skoczˊatam tak blisko krejnje pschiwusny, so móže s teho schkodowanje sa roswicze potomnistwa nastacz,
c) hdyž ma byk jedyn khětry snutskowny abo swonkowny njedostatk.

—

Pod wěsthymi wuměnjenjemi, na pschikład pschi njedožahazej starobje, móže žo wuběranje wotstorczicz, tak so žo skocžo njetrjeba s nowa wobhladacz. Hewak dyrbi žo postajicz, hacž a hdy ma žo sa njekhmany spósnaty byk k wuběranju pschedstajicz.

Pschi wuběranju ma žo wobhladanje tež na pschiprawjenje hródže a pschipuschczˊnischczˊa, kaž na zyke bykowe džerżenje a na mózne wjedženje pschipuschczˊneho sapiża wupschestrjeczˊ. Pschi tym widżene njedostatki maja žo gmejnskej wyschnoscži wosjewicz.

Jeli so je bykowy džerżeć abo jeho sastupjeć pschi wuběranju pschitomny, maja žo, hdyž žo byk sacžižnje, pschiczˊiny sa to do-

prědnje wosjewicź, też ma žo na bykowe mózne brachi abo na hinasche njedostatki kedźbliwe cźinicź.

Dale ma žo bykowy džeržeŕ na schkódne scźěhwki natykowazeho splaźneho katarrha a druhich móznych pschenjeźnych splaźnych khoroscźow kedźbliwy cźinicź, a hdyž ma skoczo kokojtu lischawu, wo tym žo powuczicź, so je khoroscź natykowaza a so dyrbi žo hnydom lěkowacź.

Pschedžyda byki wuběrazeje komižije ma kónz lěta w rosprawje, komižiji sa skótne lěkowanje póscźelomnej, licźbu dypkow a a licźbnik plahowanskeje khmanoscźe bykow, pschi doprědnym a hlownym wuběranju poźudźenych, naspomnicź.

— (Wusnamjenjenje.) Dróhowemu wothladarjej Janej Khorli Pjekarjej w Plužnikezach a wotroczkej Janej Cźěžli w Makej Prasy je žo cźežne snamjo sa žwěrnoscź w dźěle spožcźiło. Hamtski hejtman s Carlowitz je jimaj tole wusnamjenjenje pschepodał.

— Wojeŕske kontrolske shromadźisny w Kamjenskim hamtskm hejtmanstwje směja žo schtwórtk 9. a pjatk 10. haprleje 3/4 3 hodźin w **Jitru,** žobotu 11. haprleje w Ssepizach, žrjedu 15. haprleje dopołdnja 3/4 9 a 3/4 10 hodźin w **Khróscźizach** we Wjenkej hoscźenzu.

S **Běłczej.** Tudomnemu kamjenjecźežarjej Rostokej bě žo wóndano w nozy s hoscźenza „Dweju lipow“ 100 hriwnow hódne jěsdne koło wsako. Nasajtra pak žu jo blisko Hornjokinjanskeje skały saźo namakali. Najskerje je jedyn pryslak jěsdne koło klubu wotwjedł, so by jeho wobžedźerjej stracha naczinił.

S **Lupoje.** Tudomny stary farski dom s kólnju a sahrodu ma žo žrjedu, 8. haprleje, popołdnju w 2 hodźinomaj na pscheźadźowanje pschedawacź.

S **Njeźwaczidła.** Pjatk tydženja žu składnostneho dźěłacźerja Moritza Ernsta Böhmerta, 1865 w Rachlowje narodźeneho, kotryž na poźled w Scheschowje bydlesche, w knježim lěžu morweho namakali. Böhmerta bě, kaž je lěkaŕ spósnał, Boža ruczka sajała.

S **Njeźwaczidła.** Paduschstwo, kajkeż w naschej woźadźe sa wjele stow lět njepomnja, je žo w naschim Božim domje skuczilo. Hdyž chzyšche pjatk zyrkwinski pschedstejicźeŕ Boži kaschcź wuprósdnicź, kaž žo to schtwórcźlětnje stawa, wón kaschcź wotewrjeny a prósdny namaka. Bjesbóžny paduch bě wschě pjenjesy wot zykeho schtwórcźlěta, něhdźe 25 hriwnow, rubił. Sswoju zigaru bě slóstnik pschi kaschcźu ležo wostajił. Sa paduchom žaneho žłěda nimaju. Po natwarjenju želesnizy je wschelakim njedobrym elementam pschikhadźenje do nascheje woźady wolóžene. Stari saźydleni woźadni tónle pschewrót noweho cźaźa jara wobžaruja.

S **Njeźwaczidła.** Na poźlednje skótne wiki bě žo 441 howjadow, 91 běhakow a 310 proźatow pschihnało. Kupowanje pschi wschěch skótnych družinach žrěnjo dźěsche.

Se Scheschowa. Sańdźenu žobotu je na jenym tudomnym knježim polu pschi žycźu wowža dźěłacźeŕka Marja Helgeschowa do njesboža pschischła. Wona dyrbjesche drillowazu maschinu wobkedźbowacź, s kotrejž žo žyjesche. Hdyž wona spyta, wowž w kaschcźu drillowazeje maschiny srunacź, žo jej žrjedźanski porst praweje ruki wutorhny a žo pokasowaŕ srani.

S **Barta.** Schtwórtk rano w 7 hodźinach je pjerisnowy wikowaŕ Měrcźin s Rakojd na Bartskich ležomnoscźach 60lětneho invalidu Hockera [illegible]jd w jenej kuźicźzy morweho ležazeho namakał. Kaž žo sda, je Hocker s Božej ruczku sajaty do kuže padnył a žo sažrěbnył.

Se Žornoždyk. Statok Scholcźiz žiwnoscźe cźiško 21 je žo pschi žamym njedźelu w nozy wotpalił. W spanskej stwje bě petrolejowa lampa rosbuchła a komoru sapaliła. Na sboże je žo poradźiło, woheń salecź.

S **Wuježka** pola Wósborka. W tudomnym młynje spyta młynski wuczobnik Kurjo měchowy banczik s mjeczazych walzow wuczahnycź. Pschi tym walzy hólzowu prawu ruku shrabnychu a hornje stawczki tsioch porstow wotmjeczechu.

S **Hłubschiny.** Sańdźenu žobotu 16lětny žyn hrodoweho sahrodnika Duchala ratarsku dźěłacźerku Güntherowu narěcźa, s nim do rostlinarnje hicź, hdźež chzyšche jej wón někotre hłowczki běłeho kała daricź. Hdyž žona do rostlinarnje stupi, jej hólz powjas wokoło schije sadźerny. Sso wobarajo žona powjas rostorhny a žo wot nadpadnika wužwobodźi. Na to tón s revolvrom žonu do hłowy a potom do žebje žameho tsi ras tsěli. Wschě schtyri kulki drje trjechichu, tola hólza a žonu jenoż lohko sranichu. Schto je hólza pohnuło, na žonu nadpad sczinicź, njeje hischcźe wujaźnjene. Ssnadź je jej chzył jejnu msdu rubicź, kotruž bě runje dostała.

S **Jenschez.** Nascha wjeź je žo sańdźenu póndźelu s wulkim wohnjom domaphytała. Dopołdnja wokoło 10 hodźin s kólnje khěžkarskeho žiwnoscźerja Hendricha Wildgruppa woheń wudyri. Wón žo na domske a kólnju a na domske, hródź, brózeń a kólnju žužodneje Kempez khěžkarskeje žiwnoscźe wupschestrje a wot tam na brózeń, hródź a kólnju žiwnoscźerja Jana Lauschki pscheskoczi a je do procha a popjeła pschewobrocźi.

Lauschzy žu žo 5 kórzow rožki, wscha skótna piza a 100 hriwnow hódna jakojza spalike. Wotpalene twarjenja běchu stare a se žłomu kryte. Se sbožom bě, so wětsik s połodnja dujesche, hewak budźische žo poł wžy sniczilo. Prěnja Rakeczanska gmejnska žykawa, posdźischo Rakeczanska dobrowólna a potom Njeźwaczidliska k haschenju pschijědźe. Ani Wildgrupp, ani Lauschka, ani Kempa nimaju sawěscźene. Woheń žu pjecźa dźěczi w kólni sakožike.

S **Kupoje.** Póndźelu w nozy žu žo twarjenja Schtrympiz a Koselez žiwnoscźe wotpalike. W płomjenjach je jedyn rjeczasnik s młodymi kónz wsał, też něschto pjerisny je žo spaliło. Nastata schkoda je khětro wulka. Se swonkownych žykawow Brěmjenjanska prěnja wodu žykasche. Potom Adolfskohětska, Klukschanska a Minakalska pschijědźechu. Woheń je w Schtrympiz žiwnoscźi wuschoł. Wožobu, na kotruž tukaja, so je woheń sakožika, žu do pschepytanja wsali.

S **Draždźan.** Sańdźena njedźela Lätare ma hnydom w žwojim mjenu to napominanje: „Wjeźel žo!“ a njedźela wjeźela a sradowanja je wona kóžde lěto sa naš Sserbow tu w zusbje, dokelž žo nam na njej Boże žkowo w lubej maczernej rěczi prědуje a Boże wotkasanje kaž domach wudźěluje. Nahladna licźba spowjednych, mjenujzy 175 a to 59 muskich a 116 žónskich bě žo seschła. Spowjednu wucźbu nam kn. sarać Guda s Lubija, prědowanje pak kn. sarać Matek s Barta dźeržesche. S wutrobu žmy lubymaj prědarjomaj dźakowni, so běschtaj s Kužizy k nam pschischłoj a nadźijamy žo, so staj wot naš tu wěstosc žobu domoj wsakoj, so jeju žwěrny wužyw mjes nami podarmo był njeje.

D.

S **Draždźan.** Sakska prynzeża Mathilda je na wobžarujomne waschnje do njesboža pschischła. Hdyž wona wutoru na konju po Draždźanskej holi jěchasche, wona s konja padnywschi žebi prawu wobrucźku skama a ramjo smjecźe.

Přilopk.

* (Dźěczo žo wopariło.) W Ssebnizy bě jena žona hornz wody na spiritužowy warjak stajiła. Hornz žo powali a krop žo na dźěczo, na semi žedźaze, wula. Jemu žo cźeko tak cźežko wopari, so je nasajtra na woparjenske rany wumrjeło.

* (Młodostny žamomordaŕ.) W Draždźanach je žo 12lětny wucźomz jeneje seminarskeje schule we Łobju tepił, dokelž žo khostanja bojesche. Jeho wucźeŕ bě jeho nanej wosjewił, so hólz jara njeporjadnje do schule khodźi.

* Prjedawschi major hrabja s Lynar, kotrehoż žu njenaturskeho njekasanstwa dla k jastwu saźudźili a se žłužby puschcźili, žwoje khostanje w Siegburgskim jastwje pola Bonna wotpokucźa. „Němskim khěžorstwowym nowinam“ žo pische: Wón ma žwoju žamžnu jědź, sa kotruž wschědnje jenemu Siegburgskemu hoscźenzarjej 3 hr. płacźi. Jemu je dowolene, žo žwoju žamžnu drastu woblekacź, zigary kuricź atd. Redaktorjo, kotsiž ras hrabi Lynarej wěrnoscź naspomnja a žo teho dla saźudźa, nimaja žo tak derje. S nimi žo kaž s druhimi khostanzami wobkhadźa.

* (Wulke paduchstwo.) W hornjej Schlesyskej mjes Bismarkhütte a Schwientochlowitz je jedyn postillon s póstskeho wosa, kotryž wjesesche, 17000 hriwnow kradnył.

* (45 kavalleriskich koni žo splóschiło.) Cźežke njesboże s wojeŕskimi konjemi je žo wutoru pola Spandowa stało. Po kavalleriskim swuczowanju na Dobriczanskim swuczowanischczu bě žo stadło 45 offizěrskich konjow splóschiło, mjes tym so běchu žo offizěrojo k krótkemu srěczenju shromadźili. Konje, kotrež s wjetscheho dźěła gardowemu khražěrskemu regimentej pschiżłuschachu, běchu žo pjecźom „dźeržerjam“ pschepodałe. Skocźata w jenym stadle stejachu. Sa krótki cźaž žo někotre konje bjes widomneje pschicźiny do njeměra dachu a žo splóschichu. Dźeržerjam žo wutorhnywschi wone saskał prjecź cźerjachu. To běsche też tym konjom, kotrež běchu směrom wostałe, snamjo k wotehnaczu. Dwaj khražěraj žo k semi potorhnyschtaj a žo cźežko sranischtaj. Jenemu s njeju žo zyły žiwot rósdrě. Khražěrojo móżachu schtyrzycźi koni hischcźe na swuczowanischczu sadźerżecź. Pjecź s nich pak hacź na torhoschczo do Spandowa pschihna, hdźež je wutrobicźi mużojo sadźerżachu.

* W Barmenje žo Lubowanzy wjele žměja, kotraž je žo

tam mjes ßydomnaćelětnej džowku jeneho fabrikanta a młódšchim ßobustawam chineskich keklerjow sapschadka, kotsiž tam wóndano wustupowachu. Młoda holza hromadźe se ßwojej starschej ßotru zyrkuß wopyta a ßo tam do młodeho Chinesy salubowa, kotryž ßo teho runja s luboscžu k knježniczzy sahori. Hacž runje holzu jejni pschiwusni naßwarichu, wona nasajtra saßo zyrkuß wopyta a pytasche ßo s lubym ßwojeje wutroby rosrěčžecź. Pschi tym ßo wonaj srěčžeschtaj, s Barmena hromadźe cźeknycź. Hdyž dyrbjachu wjeczor chinesźy keklerjo wustupicź, bě ßo najmłódschi s nich shubił. Sa nim ßlědžo, jeho a jeho lubu na dwórnischczu runje w tym wokomiku saßłapnychu, hdyž chzyschtaj s cźahom do Kölna wotjěcź.

* Ssylne njewjedro ßrjedu wjeczor nad Mnichowom cźehnjesche. Błysk do jeneho drjewjaneho twarjenja dyri a jo sapali. Wohnjowa wobora sa hodźinu płomjo sala. — W Alzenawje w Bayerskej stej dwě satraschnej njewjedrje s krupobiczom sakhadźałej. Jedyn błysk do jeneho nowotwara sajědže a 21lětneho murjerja Rölla sarasy. Jedyn druhi murjeŕ, jedyn murjerski wucžobnik a jedyn blidaŕ ßo tak cźežko pohkuschichu, so dyrbjachu ßo do hojerńje donjescź.

* (Cźwilowarjo wojakow.) Serżant Jäger w Mnichowje je pjecża jenemu rekrutej pschikasaŕ, so dyrbi jeho mjinik tři krócź s jasykom wulisacź, dokelž wón pjecża doscź cźisty njebě. Skónczńje je wón rekrutej porucził, mjenik hischcże ras s wodu wupluskacź, dokelž ßo wón w mjiniku njemyje, w kotrymž je rekrut se ßwojim masanym jasykom lisaŕ. Serżant ßo psched wónski ßud staji.

* (Njesbožowne mandźelstwo.) Moleŕ Gernier w Mühlhausenje w Elsaskej bě wot ßwojeje żony dźěleny żiwy. Ssrjedu pschipołdnju wón do hosczenza pschińdźe, do kotrehož jeho żona k wobjedu khodźesche. Sso s njej wurěčžowawschi wón rjekny: „Budu ßam ßudźicź“ a wjazy krócź do njeje tśěli a ju srani. Potom ßo wón psched woczomaj wustróżenych hosczi satśěli.

* (Schtyrjo dźěłacźerjo pschi ranžěrowanju pschejědżeni. Hdyž na hłownym dwórnischczu w Düsseldorfu pschi tworowej kólni schtyrjo dźěłacźerjo wosy ranžěrowachu, jich lokomotiwa, na Bilkske dwórnischczo jědźaza, pschejědże. Jedyn dźěłacźeŕ bě hnydom morwy, dwaj druhaj ßo cźežko sranischtaj. Jedyn s njeju je hižo w hojerńi wumrjeŕ, a druhemu ßo s cźežka żiwjenje sdźerži. Schtwórty s lóhkim sranjenjom woteńdże. Njesboże je ßo pjecża s tym sawinowało, so je jedyn żelesniski wothladaŕ sabył pschekhód sawrjecź.

* (Jedyn prynz ßo s automobilom pschejeŕ.) Jeniczki ßyn prynza Ernsta Meiningskeho je ßo w Mnichowje s jenym wosom elektriskeje żelesnizy pschejeŕ. Hwisdźel jeneje nohi je ßo jemu wscha wotmjatła a stopa ßo wotjěła. Snjesboženeho ßu w chirurgiskej klinizy operěrowali. Sranjena noha je ßo jemu pschi kolenje wotewsała.

* W Kielu ßu někotre żony a młode holzy dla pscheńdźenja pschecźiwo § 218 khostanskeho sakonja dla wotehnacża cźělneho płoda sajeli. Do skandalosneje wěży ßu też někotsi offizěrojo wójnskeho łódźstwa saschmatani. Woni ßu ßo do pschepytanja wsali.

* (Njewinowacźe ßo saßudźił.) W Kaiserslauternje běchu lětßa w januarje 20lětneho gipsowarja Fuchsa dla kakanja s nożom k jastwu na 2½ léta saßudźili. Dźenßa ßu jeho s jastwa saßo puschczili, dokelž je ßo wupokasało, so stej dwě holzy wopak pschecźiwo njemu ßwědczikej. Wonej a jedyn mużski, kotryž je jej k wopaczńemu pschißahanju nadpjeraŕ, je ßud sajecź daŕ.

* (Rybow doscź a na doscź.) Mórske żohnowanje je sa rybakow w Kielu lětßa jara bohate. Ryby ßu ßo s tajkimi hromadami nakojike, so je cźežko sa nje kupzow namakacź. Hromady rybow ßo na hnój pschedźěłuja. Kóždu nóz rybazy ßwoje cźołmy hacž do kromy s jerjemi a sprottami napjelnjeja a husto ßo 100 najrjeńschich jerjow sa 10 nowych pjenježkow pschedawa.

* (Słóscźiwe wohroženje żelesniskeho cźaha.) Na Simplonskej żelesnizy w Schwajzarskej běchu spytali, jedyn ludźazy cźah swróćicź. Hłowny winik, hakle wóndano s jastwa puschcźeny khostanz Moritz Burtin, praji, so by jemu żort cźiniło, widźecź, kak by cźah s mosta dele sajeł. Jeho ßobuwinik, Anton Matsy, je jemu pomhaŕ, cźežke kamjenje na żelesnizu noßycź.

* (Woßlepił.) Gymnasialny profeßor Blank w Parisu je w fysiskej sali ßwojeje schule tak njesbožownje experimentowaŕ, so je widźenje shubił a ßo cźežko wopalił.

* (Wulkeho paducha popadli.) Schwajzarski żelesniski sastojnik Giomotto bě na schkodu St. Gotthardskeje żelesnizy 400,000 frankow pscheschiwił a do Franzowskeje cźeknył. Hdyž chzyschе paduch w Cherbourgu se ßwojej lubku na łódź stupicź, so by do Ameriki wotjěł, jeho sajachu. W jeho brěmjenjach 148,000 frankow hotowych pjenjes a jedyn schek wo 75,000 frankow na jenu Parižsku banku namakachu.

* (Deschcź meteorow na morju.) Pšched někotrymi dnjemi je ßo nashoniło, so je na morju pschi ßylnym wětrje jedyn meteorit (kamjeń snjebjeß) jenu łódź pscherasył, tak so je ßo wona potepiła. Do Plymoutha w Jendźelskej je powjescź wo podobnym podawku doschła. Hdyž je hollandska łódź „Ozean“ na jěsbje s Rotterdama da Filadelfije hischcże 200 mórskich mil wot tuteho města sdalena była, je jedyn wjele stow zentnarjow ważazy meteor s njebjeß padnył. Njedaloko łódże wón do wody klußny, a mózne żołmy, kotrež ßo s nahłym sraženjom rosschwikachu, ßo psches łódźinu łubju pschewalichu. Na tym městnje, hdźež bě meteorit do morja padnył, hnydom płunowe żołmy uastachu, a kurowe mróczele běchu tak huste a jědojte, so dyrbjesche mużstwo, so by ßo njesadußyło, psches hłowu a psches schiju pod łódźinu łubju cźeknycź. Jědojte płuny ßo dlěje dyżli schtwórcź hodźiny swjećcha morja dźeržach, mjes tym so łódź dale jědżesche.

* (Sajědojcźeńka.) W Bougos w Franzowskej ßu 36lětnu Gilbertowu dla mordaŕstwa a spytaneho morjenja jeneje zyłeje ßwójby sajeli. Wona je pjecża ßwojej cźecże Pallotowej s arsenikom sajědojcźeny twarożk do domu późłała. Zyła Pallotez ßwójba skhori. Gilbertowa, chzyschе Pallotez samoženje namrěcź a teho dla bě ßebi wotmyßlika, zyłej ßwójbje s jědom sawdacź.

* (Kradnjena wohnjowa ßykawa.) Paducham ßo druhdy najspodźiwnische wěży pschihodźeja. Tele dny ßo nózny strażnik franzowskeho městacźka Marnes-la-Coquette dohlada, so bě ßykawina khěżka wotewrjena. Wón ßo pscheßwědczi, sa běchu ßo wrota wupacźiłe a ßo roshladujo wón pytny, so bě ßo ßykawa kradnyła. Wón haru sehna, a někotsi żandarmojo ßo hischcże tu ßamu nóz do wschelakich stron sa paduchami puschcźischu. W keŕkach njedaloko města najprjódzy ßykawowe kola nadeńdźechu, skotrychž běchu ßo wobrucże swoteżahakе. Něschto dale ßykawu ßamu namakachu, tola kajka wona běsche. Wschě żelesne dźěle a moßasne wobbitki, moßasny wuheń a kotoł běchu swottorhane. Ssykawa bě tak skónzowana, so ßo njehodźi wjazy trjebacź. Dobri měschcźenjo w Marnes-la-Coquette pak ßo nadźijeja, so woheń njewudyri, prjedy hacž njeje nowa wohnjowa ßykawa kupjena abo skónzawana saßo wuporjedźna.

* (Njesboże w podkopkach.) We wuhlowych podkopkach pola Henny w poknóznej Amerizy běschtaj dwaj hornikaj s rosbuchnjenjom do njesboża pschischkoj. Hdyž jich towaŕschojo spytachu, jeju wukhowacź ßo druhe rosbuchnjenje sta a 70 hórnikow ßo saßypny.

* (Bědźenza s hobrskim hadom.) W zoologiskej sahrodźe w New-Yorku bě wothladaŕ do klětki hobrskeho hada (Boa constrictor) stupił, so by jeho s pizu sastaraŕ. Had po sdaczu spasche, tola hdyž ßo wothladaŕ wobroczi, wón s hrosu cźujesche, so ßo swěriśko wokoło jeho nohi wijesche. Wón ßo podarmo prózowasche, ßo wußwobodźicź. Duż wón wo pomoz wołasche, a drusy wothladarjo k njemu pschiběżachu. Skónczńje ßo 15 muži s hadom běsche. Pschezo twjerdscho ßo wón wokoło njesbožownеho wijesche, so ßo sdasche, so mużej njeje wjazy pomhacź. Na poßled pak ßo tola poradźi, jeho zyle woßłabnjeneho wot hobrskeho hada wußwobodźicź.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 14lětna Martha Bryczez w Klukschu bě po kasanju ßwojeho nana 4 krowy a 4 kosy na jenej łuzy gmjenskeho pschedstejicźerja Schustera a ryczeŕkublerja Böhmera paßła. Dla pschestupjenja hajniskeho a pólneho khostanskeho sakonja Marthu Bryczez s poßwarjenjom pokhostachu a ju k 1 hriwnje sarunanja schkody saßudźichu. Saßudźeneje nan ßo pschecźiwo wußudej pawoła, wudawajo, so ma prawo, po Michale skót na łukach paścź. Hacž runje wón tole prawo njemóżesche dopokasacź, druha khostanska komora jeho džowku tola wuwinowa, dokelž bě jejny nan wo ßwojim prawje k paßenju pscheßwědczeny byk, a też jeho džowka njebě wjedźała, so mohła dla paßenja na zusnych łukach w spomnjenym cźaßu khostacź.

× Paduschstwa dla hižo 5 krócź khostanu 25lětnu Knopfowu rodź. Kubizez s Krakez, na poßled w Budyschinje bydlazu, k jastwu na 8 měßazow saßudźichu a jej cźeßne prawa na 2 lěcże wotrjeknychu. Wona bě ßadarjej Grafej na zyrkwinej haßy s khěże někotre měchi, 6½ hriwny hódne, kradnyła.

× Hižo 36 krócź khostany 50 lět staryj ratarski džěkacźeŕ Nitsche s Hauswalda bě ßynej łublerja Nowaka w Kamjenej, pola kotrehož wón ßłużesche, jedyn cźaßnik a hriwnu pjenjes kradnył. Cźaßnik bě wón sa 2 hriwnje pschedał. Wobskorżeny ma 4 měßazy jastwa wotßedźecź a cźeßne prawa na 2 lěcże shubi.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 6. haprleje t. l. ma ßo dopołdnja wot $^1/_2$10 hodźin **w hoscźenzu w Huezinje** scźěhowaze drjewo, na Maleschanskim revěrje w 6. a 7. wotdźělenju (w Hlinjanskej holi), w 18.—21. wotdźělenju (w Stróźanskej holi), w 26. wotdźělenju (w Fleißigu) a pschi wulkim Dubinskim hacźe sestajane, na pscheßadźowanje pschedawacź, jako:

35 khójnowych krutych żerdźow, 13—15 cm delka tołsthych,
5 rm dubowych palnych schcźěpow,
45 » brěsowych palnych kuluchow,
350 » khójnowych palnych kuluchow,
42 » khójnowych repuchow,
408 » khójnoweje walcźiny a
47 twjerdych dołhich hromadow.

Huscźanske hajnistwo, 25. měrza 1908.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 7. haprleje t. l. ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratnym hajniskim revěrje** scźěhowaze palne drjewo sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

2 rm khójnowych schcźěpow a kuluchow,
200 » khójnowych pjenkow,
400 » khójnoweje walcźiny,

w drjewischcźu 34. wotdźělenja.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischcźu 34. wotdźělenja pola Komska.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeßwaczidle.
Dreßler, wyschschi hajnik.

Jako woßebje dobre a tunje poruczam:

schmalz, saruczeny czisty punt po 64 np.,
palmin » » 70 np.,
ff. jejowe nudle » » 40 np.,
Ia. pscheńcźnu muku » 18 np.,
warjensku schokoladu, saruczenu czistu punt po 100 np.,
ff. syrup » » 16 np.,
zokrowy měd » » 30 np.,
boßniski **ßlowkowy schmaderunks** » » 26 np.,
figi najlěpscheje druźiny » 30 np.,
zitrony duz. po 60, 70 a 80 np.,
rajß punt hiźo po 14 np.

Ernst Scholta
na Moltkowej drósy 29.

Liebsch,
ßudnisli aktuar sw. ßkuzby
na ßukelnskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěcźi ßerbski.
— Telefon czißko 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Wósk k krjepjenju **rejwanskich kubjow**
najlěpscheje hódnoscźe
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Jankowe jěsdne koła
najlěpsche koła
hiźo po 45 mk. bjes gumija.
Mantle: 2.30, 2.50, 3.—, 5.50, 1 lěto g. **Schlawchi:** 2.10, 2.40, 3.—, 3 50, 1 lěto g. **Wodźaza żerdź** 2.— mk., **ßedło** 1.80 mk., **rjeczas** 1.30 mk., **nohowa plumpa** 75 np., **pedal** 70 np., **ßwobodoběhowe sadnje koło** se nasadstupanskim spinadkom 13.50 mk., wobluk emaillěrowacź 4 mk. atd. Mjetacźe pjenjesy prjecź, hdyż to njewobkedźbujecźe. Pjenjesy wróczo, hdyż ßo njelubi.
— Sapißy żadacź. —
Jankowa pschedawarnja jěsdnych kołow a schijazych maschinow w Budyschinje na Mużakowskej drósy 4.

Hnydom abo posdźischo kóźdu dźělbu
mloka
po najwjetschej płacźisnje pyta
mlokarnja na Židowje.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje
(mějecźel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon czißko 415**
porucźa ßwoje daloko a schěroko znate
palenzy a likeury.
Roseßłanje w cźwizach a bleschach.
Proschu ßebi płacźisnowy sapiß żadacź.

Palma měra

na row lubeho mandźelskeho a nana
njebo **Handrija Palerja,**
żiwnoscźerja a khěbětarja w Njeßwaczidle,
wumrje 6. haprleje 1907, ßwojeje staroby 67 lět, 14 dnjow.

Schtó wě ßwój kónz? wón ßnadź je
Wón nikom' njeje sjewjeny, [blisko,
Hlaj, husto wschak ßo stanje nětko,
So psches ßmjercź nahle panjemy.
Haj wot ranja ßo lohzy móże
Do wjecźora wscho wobrocźicź,
A żiwjenje se ßmjercźu lóże,
Hacź myßlimy, ßo pscheměnicź.

Tak je też tebje, luby nano,
Ssmjercź nahle wsaka se ßwěta,
Hdyż ßobotu ty dźěsche rano
Na saru strowy do dźěła,
Tam nahła ßłabosćź saja tebje,
Sso domoj podacź dyrbjesche,
Ty mózny wjaz' ßam ßebje njebě,
Tak twoja móz wscha hinjesche.

Ta mandźelska, kiż wuschła běsche
Do Budyschina na wiki,
Wot stroweho 'schcźe prjecźku dźěsche,
Po tym ßo s nim tak pschemění,
Duż ßußodźa a ßmilna ßotra
Sso sa njeho tam starachu,
Ta ßmilna ßotra pschi nim wosta,
Hacź ßwoju duschu wudycha.

O mandźelska, kak wulke běchu,
Hdyż domoj pschińdźe, stróżele,
O kak cźi psches wutrobu dźěchu,
Hdyż shoni, pokna żałoscźe,
So mandźelski tu morwy leżi,
S nim wjazy rěcźecź njemóżesch,
O kak cźi to na myßlach leżi,
To lědy wupraj'cź samóżesch.

Wy pak, wy jeho lube dźěcźi,
Kiż wot njoh' běschcźe sdalene,
Hdyż luby nan ßo na tym ßwěcźi
We ßmjertnej nusy bědźesche,
Wy khwataschcźe nětk domoj k njemu,
Hdyż srudnu powjesćź dostaschcźe
Joh' pschewodźicź, tu cźesćź dacź jemu,
Hdyż kżiwemu pschińcź njem'żeschcźe.

Wot njeho horzo lubowane,
K njom' ßwěru, luboscź mějeschcźe,
Kak běschcźe jara nastróżane,
Hdyż srudnu powjesćź dostaschcźe,
Kak chzyschcźe tola na tym ßwěcźi
S nim hischcźe junkrócź porěcźecź,
To njebě móżno, lube dźěcźi,
Wasch nan bě wschoł k njebju prjecź.

A tak wy, lubi na tej semi,
S nim wjazy rěcźecź njeb'dźecźe,
Hacź junu s nim a s jandźelemi
Scźe w njebju saßo hromadźe,
Hdźež njebudźe tam nihdy żenje,
Każ tudy, żane dźělenje,
O kak tam budźe kraßnje, rjenje
We sbóżnoscźi do wěcźnoscźe.

Wasch nan, w Tjsoch Žonach naro-
Bu bórsy po tym narodźe [dźeny,
We Božim domje w Łasu kschcźeny,
Tam też do schule khodźesche,
Hdyż schulski cźaß bě dopjelnjeny,
Dha wjazy lět wón ßkużił je,
Hacź k wojakam bu wusběhnjeny,
Hdźež kralej ßwěrnje ßkużił je,

Do ßwjatoh' mandźelstwa ßo poda,
Hdyż bě lět ßydom a dwazyćźi,
A k sjenocźenju ruku sawda
Wón tehdy Mitaschez Mariji,
To mandźelstwo Bóh żohnowasche
Se ßynom, schtyri dźowkami,
Wot kotrychż pak Bóh wotwołasche
Tu jenu dźowku k wěcźnoscźi.

Wón ßwěrny hospodaŕ tu běsche,
Bě luby nan a mandźelski,
Też ßwěrny ßobustaw wón běsche
Tu we wojeŕskim towarstwi,
Też ßkużbu w Božim domje dosta,
Wón bě khěbětaŕ wjele lět,
A Božom' domej ßwěrny wosta.
Kiż psches ßmjercź dokonjak bě nětk.

Ty pak, o mandźelska a macźe,
Ja wěm, kak cźeźko tebi je,
Hdyż se ßylsami spominacźe
Na rjeńsche cźaßy sańdźene,
A wy, wy jeho lube dźěcźi,
Kiż srudnje wo njoh' płakacźe,
Wy wschitzy jeho na tym ßwěcźi
Nětk wjazy njewohladacźe.

Ja wěm, so w duchu wopytacźe
Tam jeho row na kerchowi,
A s nutrnoscźu wuspěwacźe
Jom' „Wótcźe nasch" se ßylsami,
Nasch Bóh je cźinił derje wschitko,
Schtoż cźini Bóh, wscho dobre je,
Duch waschoh' nana w njebju nětko,
Tam wuźiwa wón wjeßele.

A nětko we wschěch srudnych mjenje
Sso horzy dźak tu pschinjeße,
Knjeź' farar jej sa prědowanje,
Kiż troschtne rjane dźerżesche,
Też ßmilnej ßotsje lubje rjenje
Sa ßwěrnoscź, prózu, hladanje,
A też sa cźeßne pschewodźenje
Tom' wojeŕskemu towarstwu.

Ty pak, o luby hnadny Bożo,
Spożcź tola kóźdom' cźłowjekej,
So pyta ßwojej' dusche sbożo,
Hdyż hischcźe na ßmjercź khory njej',
So njeb'dźe psches ßmjercź pschekhwatany
We ßwojim hrěschnym żiwjenju,
A do wěcźnoscźe satamany,
Hdyż njeje cźinił pokutu.

A tak spi nětko w khłódnym rowje,
Nasch luby nano — mandźelski,
We Njeßwaczidle na kerchowje,
Hdźež ßu cźe s cźesczu khowali,
Hacź saßwita to kraßne ranje,
A Bóh naß wschitkich wubudźi.
Hdźež dokonja ßo ßmjertne spanje
A Bóh waß wschěch saß' sjednocźi.

W mjenje srudnych sawostajenych **Ernst Helaß.**

Spěwarske,

ßerbske a němske,

jednorje hižo po 2 a 3 hr. a woßebnje do cźelazeje kože

ßwjasane hižo po 6 hacź do 10 hr. ßu na pschedań

we wudawarni Serb. Nowin.

Kursus ßa knihiwjedźenje.

Ssobotu 9. hacź ßobu do **ßoboty 16. meje 1908** budźe ßo pschi ratarskej schuli w Budyschinje **knihiwjedniski kursus** ßa praktiskich ßamostatnych ratarjow **darmo** wotbywacź.

Schtóż chze ßo pschi nim wobdźělicź, ma ßo hacź na najposdźischo wutoru 21. haprleje t. l. pola direkzije ratarskeje schule samolwicź, kotraź też wo wschěch wuměnjenjach ßa wobdźělenje rad dalsche wukasuje.

W Budyschinje, 4. haprleje 1908.

Direkzija ratarskeje schule.
Prof. dr. **Gräfe.**

Pscheměnjenje wobkhoda.

Cźeßcźenym Sserbam w Rakezach a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwoje **schewstwo** 1. haprleje do domu Dobrizez pjekarnje cźišło 52 na rózku hłownoje a dwórnischcźowoje dróhi pschepołožił. S dobom wosjewjam, so Dobrizez **pschedawarńiu materialnych tworow** dale powjedu.

Proschu moje pschedewßacźe ſ pscheczelnym pschikhadźenjom dobroczinje podpjeracź.

W Rakezach, 1. haprleje 1908.

Emil Werner, schewski mischtr.

Wosjewjenje.

Sa twarski cźaß w bliżschim naléczu ßo

ke kryczu tšechow ſ zyhelom, schifrom a papu

poručam a ſa khmane a dobre dźěło rukuju.

Sa **lohki kryw** poručaßam pschede wschěm **asbeſtowy wumělski schifer** jako woheń a wjedro wudźerżaze krywadło.

B. Eisenbeißowy naßlědnik **w Biskopizach,**
Edwin Petzold.

Marcźiny wustaw

w Budyschinje

na Wettinskej drósy 14

ſtarowupruhowana

ſchula ſa domjaze hospodarſtwo

ſa mlode konfirměrowane holzy

I. **wotdźělenje lětnje 450 hriwnow,**

II. **wotdźělenje lětnje 250 hriwnow.**

Pschipowjedźenje k ſastupjenju a wudźělenje wuměnjenjow pola pschedstejazeje ßotry Marcźineho wustawa.

Pódla hospiz ſa knjenje a hospoda ſa holzy, kaž też tuni wobjed we wustawje.

Khěža

w Dźiwoczizach cźišło 7 ſ polom a ſahrodu je na pschedań

Kubło

w Lipinach pola Łasa ſe 104 jutrami pola, łuki a hole je na pschedań. Dalsche je shonicź pola Metascha tam.

Žiwnoscź

w Komorowje cźo. 15 pola Rakez je na pschedań.

Žiwnoscź

ſ 3½ kórzom leżomnoscźe je na pschedań w Kolbicźanskim mkynje pola Schcźeńzy.

Kóń

je jenoż do dobreju rukow tunjo na pschedań we Wulkej Dubrawje cźišło 16c.

Ssucźelna jałowza

je na pschedań w Ssowrjezach cźišło 25.

Ssuproſchna ranza

je na pschedań w Nowej Wßy cźišło 3 pola Njeßwacźidła.

3 kosy

ſ **kósłatami** ßu na pschedań w Dźiwoczizach cźišło 7.

Rjane a ſtrowe

jabłuczinki

dobre druźiny, ßu na pschedań w Minakalskej starej a nowej schuli.

Hróch, woku, peluschki, tykanski majß, lupiny

poruča

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Sskužobneho hólza

do domu pyta **Edmund Haruſch,** konditor w Budyschinje.

Boże ßłużby pschi ßwjatym mißionſtwje w Filippsdorfje smeja ßo lětßa wot 11. hacź 21. haprleje.

Žiwnoscź

w Nowych Bóschizach cźišło 14 pola Njeßwacźidła ſ 9½ kórzom dobrych drainérowanych pscheńcźnych polow, w jenym krusche pschi domje leżazych, je na pschedań. Twarjenja ßu maßivne.

Khěža

cźišło 31 w Porschizach je na pschedań. Wscho dalsche je shonicź cźišło 42 tam.

Schewſtwo

ſ wjele wobkhadom w jenej zyrkwinskej wßy blisko Budyschina je ſ khěžu, rjanej sahrodu a 3 kórzami pola abo też bjes pola pschecźehnjenja dla tunjo na pschedań.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźěłacźerske ßwójby do tudomnych a Draždźanskich ſtron, kaž też hólzow a holzy, kotrež jutry schuln wukhodźa, pyta pschiſtajerka **Görlichowa** na schulskej drósy 7 ſ napschecźa theatra.

Cźiſtu **ßłużobnu holzu,** na porjad a cźiſtoscź ſwuczenu, k 1. haprleji abo 1. meji pyta

fararjowa **Wjazzyna**

w Hornim Wujesdźe pola Biskopiz.

16 abo 17 lětnu

ßłużobnu holzu

pyta **H. Bukan** w hoscźenzu „jelenja“ na Židowje.

Jutrowna holza

ßo pyta w Cźemjerzach cźišło 15.

Pjekarſkeho wuczobnika

pyta **A. Bieſold** na bohatej haßy.

Sa

mlynskeho wuczobnika

ßo ßyn ſprawneju starscheju, kotryž hnydom mſdu dostanje, do Delnjohórczanskeho hrodoweho mkyna pyta.

Jurij Schmidt.

Moleŕski wuczobnik

ßo k jutram pyta na rěſnischej haßy cźišło 2.

Wuczobnika

pyta **C. Strola,**
brodutruhaŕ a friſeur.

Žeńtwa.

Kubleŕ w Sserbach, w pjecźdźeßaczich lětach, ßebi po tutym puczu mandźelſku teho runja ſ něschto ſamoženjom, něhdźe 28—40 lět staru, pyta. Poſkicźenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin. pod napißmom **A. R. 100** wotedacź. Krute mjelczenje ßo pschilubja.

Cźorna liſtownja

je ßo ßobotu wot hoscźenza „Měſto Shorjelz“ na rózowej haßy hacź k dwórnischczu ſ pjenjesami ſhubiła. Sa dobre myto wotedacź we wudawarni Serb. Nowin.

(K temu cźišłu pschiloha.)

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

30. měrza 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hacž do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	42—45	77—80
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—39	71 75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	30—34	65 - 70
4. žnadnje pizowane lóžđeje staroby	25—29	58—64
Jałowzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	38—41	70—73
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hacž do 7 lět	33—37	65—69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódšche kruwy a jałowzy	29—32	59—64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałowzy	24—28	54—58
5. žnadnje pizowane kruwy a jałowzy	—	50—53
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	40—42	72—75
2. žrěnjo pizowane, mlódšche a derje pizowane starsche	35—39	67—71
3. žnadnje pizowane	30—34	60—66
Čělata:		
1. najlěpšche s mlokom wukormjene abo najlěpšche wot zyza	48—50	78—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	74—77
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	68—73
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpšich raßow a jich schišenjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ leta	43—44	57—58
2. mjaßne	41—42	55—56
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38—40	52—54

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 28. měrza 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 2. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	30
" . . . . . žołta	10	—	10	15	9	50	10	—
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	37	9	52	9	25	9	50
" nowa	—	—	—	—				
Jačmjeń . . . . 50 kilogr.	8	80	9	—	8	—	8	50
Wows	7	90	8	—	7	10	7	50
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	60	2	80	2	50	2	70
Pšeńčna muka 50 " . . .	12	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	12	25	16	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	70	3	10	3	50
Ssloma . . 100 " . . .	4	67	4	84	3	50	5	—
Prožata 990 schtuk, schtuka . .	10	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	50	6	20	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	6	75	6	70	7	20
Pšeńčny gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 25 np., rožka wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. — np., jačmjeń wot 8 hr. 90 np. hacž 9 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placžesche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 17 hr. — np. hacž 17 hr. 50 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 15 hr. — np. hacž 15 hr. 23 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jačmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np. hacž 12 hr. 60 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

2. haprleje 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 30 np., pšeńca wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. — np., jačmjeń wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 80 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 60 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 14 hr. 50 np. hróch 13 hr. 50 np., žyno 3 hr. 80 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 3. haprleje: Rjane a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje njedželu Judika rano w 7 hodzinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodzin budže duchowny Tischer žerbske a $\frac{1}{2}$11 hodzin farar Răda němske paćerske dźěći konfirměrować. — Tydzeńske sastojnske dźěła smje farar Răda.

Křćenl:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Bjedrich Wykem, Jana Hendricha Probsta, najenka młyna w Delnjej Kinje, ž. — Richard, Khorle Kopjenacža, žiwnosćerja w Ratarjezach, ž. — Marja Helena, Jana Jančka, žiwnosćerja w Libuchowje, dž.

Zemrjeół:

W Michałskej wožadze: 26. měrza: Helmut Hermann, Ernsta Hermanna Neumanna, dźěłaćerja na Zibowje, ž., 4 m. 3 d. — 27. Frida Johanna Hańža rodź. Zieglerez, Jana Kschesćijana Bögi, inženieura w Tegelu pola Barlina, mandželska, 32 l. 1 m. (khowana na Michałskim pohrjebnischću). — 28. Marja Helena Mikaniz, wobydlerka wokrjeßneje hojetnje, 20 l. 6 m. 2 d. — 29. Richard Hermann, Khorle Hermanna Gnaucka, khěžerja a skałarja na Ssokołzy, ž., 5 m. 20 d. († w Nadžanezach). — 31. Jan Kschižan, skałar na Zibowje, 65 l. 9 m. 6 d. — 2. haprleje: Henrietta Ernestina Löhnertez, njebo Khorle Augusta Jokuscha, bywschcho rewěrskeho hajnika w Brandu p. Mužakowa, sawostajena wudowa pod hrodom, 80 l. 9 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedželu Judika smje rano $\frac{1}{2}$8 hodzin farar Kschižan němsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodzin duchowny Voigt němske a $\frac{3}{4}$10 hodzin žerbske předowanje. — Popołdnju w 4 hodź. budže w Boborzach w schuli žerbska spowjedź a žerbske předowanje.

Pjatk 10. haprleje budže rano $\frac{1}{2}$9 hodź. žerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$10 hodź. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedželu Judika smje farar Domaschka rano w 7 hodzinach žerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodzinach žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodzin němske předowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smje farar Domaschka pruhowanje němskich paćerskich dźěći. — Pjatk dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodzin smje duchowny Boitz pruhowanje žerbskich paćerskich dźěći.

K nalětnemu
wußywej
poručam w dobrej, derje skhadźazej tworje:
runklizowe žymjo,
Eckendorfske, žołte a čerwjene horborskowalzowe,
Oberndorfske kopjenokulojte, žołte, Lutyjeczanske žołte, kulojte;
Erfurtsku modellsku a pizowansku rěpu;
čerwjenokalowe žymjo,
Erfurtskeho krej=čerwjeneho, sožneho, twjerdeho, hollandskeho,
krej=čerwjeneho, pósdnjeho, wulkeho, Žitawskeho hobrskeho,
čěmnočerwjeneho kała a čornoschazu hłowu;
běłokalowe žymjo,
braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;
woprawne **Erfurtske warjenjowe žymjo,**
wulki wubjerk bunow, hrochu atd.
wožebitosće woprawnych Erfurtskich kwětkowych žymjenjow
w 10 np. tyskach a s plahowanskim wukasanjom.
Wulki wubjerk
Draždžanskich žadźeńskich zyblow.
Jan Bjedrich w Kolwasy
pola Pomorz.
Kóždy wiczny dźeń w Budyschinje a Lubiju.

Njedozvite po dobroszči a praktiskim nałożenju je
MAGGI owe korjenjenje. Pschezo na składze we wschěch bleschowych wulkosćach pola **Franza Wölsle** prjedy Moritza Mjerwy pschi mjaßowym torhoschću.

Schkórnje a stupnje

k konfirmaziji,

kaž tež wschě pomyßlne družiny

wobucża

ſa **mužſkich, žónſke** a **dźěćźi** w hoborſkim wubjerku po zyle woßebje tunich płaćźiſnach porucża

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 29. **Telefon 168.**

Sa hotowe pjenjeſy twory tunjo nakupiwſchi mózu najrjeńſche

konfirmandſke wobleczenja

po 7, 10, 12, 14, 16, 18 a 20 hriwnach,

najwoßebniſche

mužaze a hólczaze wobleczenja,

ſwjerſchniki, khornarje do wjedra, kholowy, lazy a kolojěſdne kholowy

po hiſchcże ženje ßłyſchanych tunich płaćźiſnach pſchedawacź.

Najwjetſchi wubjerk, najlěpſchi rěs, modne dźerżaze tkaniny a dobre ſchicże. Po měrje ßo draſta ſ rukowanjom ſchije.

Otto Preuß w Budyſchinje

na žitnej haßy 4.

Konfirmandske kłobuki

mužaze kłobuki, kaž tež **hólczaze kłobuki**

wſchěch barbow a płaćźiſnow,

mězy

ſa mužſkich a dźěćźi, nowoſcże, porucża tunjo

C. E. Rincke,

kózłarſki miſchtr na bohatej haßy 5.

Do Rakez! Kedźbu!

Poruczam ßwój wulki ſkład **wobucża** wſcheje družiny ſa **mužſkich, žónſke a dźěćźi,** ſ **najtolſcheje howjaſeje kože,** kaž tež **najwoßebniſche cźrije** (box-kalf), teho runja wulki ſkład **ſchkórnjow do dźěła.**

Sa konfirmandow woßebje tunje płaćźiſny.

Hermann Zawnik, ſchewſki miſchtr **w Rakezach.**

Rajtuńſche | Serbſke a němſke | płaćźiſny!

ſpěwarſke knihi

w trajnych, jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach,

nabožne wobraſy, hrónczka na ſcżěnu, wopomnjeńſke a natwarjaze knihi, ſłotu dublowu pychu,

jako: **broſche, kſchiże, nawuſchnizy** atd.,

konfirmaziſke, ſpowjedne a **jutrowne kharty**

porucża

E. A. Wetzke

(mějeczel **Fritz Richter**)

knihiwjaſatnja na bohatej haßy 17.

Najbohatſchi | wubjerk!

K konfirmaziji

poruczamoj

nowoſcże debjenkow

ſ woprawneho ſłotoweho doubla, ſtareho ſłota, ſtareho ßlěbra, ßlěbra, ſimili atd., jako:

broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki, rjeczaſate, hadate, wobruczate a pjerate naruczniży, kolliery ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchiże, wutrobiczki, pjerſchczenje.**

Rjeczaſy ſ wóſkowych paczerkow woprawnych a podražowanych.

Dołhe czaßnikowe a debjenſke rjeczaſy

ſ woprawneho ßlěbra, ßlěbroweho oxyda, wóſkowych paczerkow, pißanych paczerkow, czornych paczerkow atd.

Debjenki do włoßow — jako: **pſchedtyknanſke czeßaki, ſatyknanſke czeßaki, poboczne czeßaki, włoßowe ſpinki, włoßowe widliczki, włoßowe ſchipy, włoßowe ſapinaki, doſpotne garnitury.**

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Franz Marſchner

czaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinjwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćźiſny.

Meblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
dertika a ſchkleńčane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſcheżne, 1½pſcheżne, 2pſcheżne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a dróžſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedženje,
ſprawne poßłużenje.
Najtuńſche płaczišny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)
Th. A. Wällnitza
na ſzukelnſkej haſzy 9.
Proſchu, kedžbujcze
na moje mjeno!

Najwjetſcha
ſpezialna klobukowa a mězowa pſchedawarnja
w Budyſchinje.

Wſchě **nalětnje nowoſcze klobukow** a **mězow** ſzu doſchłe, a je mój ſkład wot najjednoriſcheje hač do najwoßebniſcheje družiny bohacze wuhotowany.

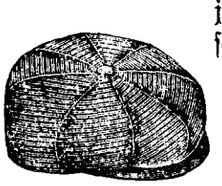

Płaczišny ſzměſchnje tunjo.

Konfirmandſke klobuki
po kóždej płaczišnje.

Proſchu ſzebi mojej wukładnej woknje wobhladacź.

Hugo Lehmann
na bohatej haſzy 22,
pódla hoſczenza winoweje kiče.

Płaczišny ſzměſchnje tunjo.

Lubijſka banka
w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedženja	3%	
ſ měßačznym wupowjedženjom	3½%	na
ſ 3měßačznym =	3¾%	lěto.
ſe 6- a 12měßačznym wupowjedženjom	4%	

Pjenjeſy, kotrež ſzu bjes wupowjedženja podate, móža ſzo tež ſa check wužiež. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ſzu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

K konfirmaziji
porucza
ſpěwarſke, ſerbſke a němſke,
konfirmaziſke ſpißy, natwarjaze knihi,
wobraſy, ſchpruchi atd. we wobłuku
Kſcheſczijanſka kniharnja
w Budyſchinje na Lotzeſkej dróſy 9.

Ligowowſki ſzymjeńtny wowß,
czerwjeny dźeczel,
kolij,
ſeradellu,
rajſku trawu,
hróch a woku
na najlěpje ſkhadžaze tunjo porucza
Jan Marcinkowski,
na kamjeńtnej haſzy 32.

K konfirmaziji
porucžam
ſchenillowe
rubiſchcza,
rukajzy,
ſchtrympy.
Otto Osswald
na kamjeńtnej haſzy 7.

Dwójzy pſcheßatu wuwol.
bawłnoßymjenjowu muczku,
prima **lanu muczku,**
ſłodźišny
porucza tunjo
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pſchi žitnych wikach 34.

Ssadowe schtomiki

ßu dostacź w schtomowni
w **Komorowje** pola Rakez.

Najlěpsche likëry

k kwaßam, kschćźisnam a druhim ßwójbnym ßwjedźenjam dostawaćze
we wulkej destilaziji
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje.

Jerje

wulke a tucźne,
mandl hižo 60 np.
poručataj
Schieschka a Rjeczka
w Budyschinje.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaß, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho poručza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Prima
czerwjeny dźeczel

saručeny bjes žídy
poručza **Gustav Heinke**
Telef. 385. pschi žitnych wikach 34.

Kóslaze kóžki

kaž tež **kosaze, czelaze a howjaze kože**
po najwyschschich płaczísnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach 11,
ſ napschecźa hoscźenza skoteje hwězdy.

Kupne a druhe wuczinjenja,

liscźiny wscheje druźiny, próstwowne pißma wo wobhnadźenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, frjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje zadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoscźow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěčzimoj tež ßerbski. —

Konfirmandske wobleczenja,

pacholaze wobleczenja, mužaze wobleczenja,

spodźiwnje tunje, najlěpje ßedźaze, jenož kymane tkaniny!

Schulerske sportske wobleczenja. Hólczaze wobleczenja,

pyjeki, paletoty, khornarje do wjedra, jenotliwe kholowy

w hobrskim wubjerku, najtuńsche hacź k najwoßebnischim.

Pschi hłownym torhoschczu 9.

Ernst Jenke.

Pschi hłownym torhoschczu 9.

K konfirmaziji

ßwój wudźełk
czornych
glaßejowych rukajzow

wschěch płaczísnow, dale **pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, schlipsy** atd. a **schtalty** poručam.
Alfred Vogel, rukajzarnja,
na swonkownej lawskej haßy.
Sałożene 1862.

Parna zyhelncza w Tsjoch Hwězdach

pola Budyschina
poručza
worzlotwjerde plestrowanske zyhele

ſ 8 **hłowczkami,** najkhmańsche wußadźenja na dno hródźow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.
Nanajlóžsche rjedźenje ſ praktiskim pschiprawjenjom hrjebiczkow.
Pawoł Arnold w Tsjoch Hwězdach.

Do Rakez! Kedźbu!

Poručam ßwój **wulki skład**
wobucźa wscheje druźiny ſa mužskich, žónske a dźěcźi, ſ najtolscheje howjaseje kože, kaž tež najwoßebnische **czrije** (box-kalf), teho runja wulki skład
schkórnjow do dźěła.
Sa konfirmandow woßebje tunje płaczisny.
Ernst Buhl, na torhoschczu w Rakezach.

Spěwarske

němske a ßerbske,
we wschěch druźinach poručza
Jurij Hermann,
papjerjowa pschedawarnja
na ſnutskownej lawskej haßy 7.

Lanu muczku

poručza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Wschě ßwoje
khoseje

po 1 mk. a 1 mk. 20 np.
ſnate ßylne woßebite měschenja, dobroczíwemu wobkedźbowanju poručam.
Hans Lindner
(prjedy Pawoł Hofmann),
pschedawarnja kolonialnych tworow a zigarow,
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Najlěpscha
schulska toscha

pschitomnoscze,
tornistry

ſa hólzow a holzy
dźěła a poručza
C. A. Pietsch
pschi žitnych wikach 8
pódla Kellingez barbjerńje.

Dobru
pschenicznu muku

punt po 18 np. poručza
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pschi žitnych wikach 34.

Zigary

derje ßo palaze,
4 schт. ſa 10 np.,
100 schт. ſa 2 mk. 20 np.
poručza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach cźišlo 7.

Wumërjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja ſa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po pomërnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscźow,** frjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnoscźow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe léta ſ rěčznikowym sekretarom byk, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 15. **Sobotu 11. haprleje 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Pschikład prynzeßy Hany do Draždżan.

Najmłódscha dźowka naschego krala, prynzeßa Hana, je wutoru hromadźe se ßwojim nanom do Draždżan pschijěła a wot nětka w kralowskej ßwójbje sawostanje. Na domojjěßbje s mórskeho pucźowanja bě ßo kral se ßwojej dźowčiczku póndźelu w Lipsku setkał a ju wot tam na pucźu do domisny pschewodźał. W Oschatzu prynzeßy Margareta a Alica ßwojeho nana a ßotsiczku powitaschtej. Tu kaž tež w Draždżanach. bě ßo pscheđ dwórnischćźom wjele ludu shromadźiło. Na Draždżanskim dwórnischćźu krónprynz a prynz Bjedrich Khrystian nana a ßotry wočakowaschtaj. Kral prěni s wosa stupi, sady njeho ßo s běłej cźapku na rysych kudźerjawych włoßach prynzeßy Margareta a Alica pokasaschtej, a ßrjedźa njeju, pał hłowy mjeńscha, holcźka s cźornymi kudźerjawymi włoßami, prynzeßa Hana, dźěsche, kotraž ßo dźiwajo s wulkimaj cźornymaj wočomaj na wokolnosć hladasche. Wjeßełosć saßowidźenja se starschimaj ßynomaj, kotrejuž kral wutrobnje wobjima a wokoscha, a wočerstwjenje na mórskej jěsbje běschtej jaßnje na jeho wobliczu sapißanej. Hdyž běchu ßo prynzeßy s wosa sběhnyłe, prynzaj młódschu ßotsiczku powitaschtaj, kotraž troschku struchliwje k srósnymaj postawomaj bratrow shladowasche. Prynzeßy Margareta a Alica ßo s nježnej lubosnosczu wo młódschu ßotsiczku staraschtej. Wonej wot jejneho boka njestupischtej a jejnej ruczźy ani na wokomik njepuschćźischtej. Hdyž ßo se ßußodneje dwórnischćźoweje khódby wjeßełe ßławawołanje sanjeße, sa kotreż ßo kral s wutrobnym postrowom dźakowasche, daschtej prynzeßy ßwojej ßotsiczźy jako dźak s ruku kiwacź, kotraž bě runje wot jeneje małeje holczki fijałkowe wonjeschko dostała. Hdyž ßo po dwórnischćźowych shodach dele dźěsche, ßo prynzeßy kaž macźerźy na woprawdźe hnujaze waschnje wo ßwoju ßotsiczku prózowaschtej, s waha a pomału žołtowłoßatej a běłokožnej dźěsczi ßrjedź ßebje ßwižnu ßotru s typußom połodnischeho ßłónza po shodach dele wjedźeschtej. Hdyž kralowska ßwójba s dwórnischćźowych durjow wustupi, jej ludowe wyskanje napscheczo schumjesche. Dźěczi s wonjeschkami ßo k njej cźischćźachu, žony ßo sa nimi tłóczachu, so běsche kralowskej ßwójbje skoro njemóžno, do wosa stupicź. Jenemu żandarmej, kotryž někotre žony w jich pschewulkim sahorjenju wotdźerżecź pytasche, kral na mile waschnje wobarasche. W połwoczinjenym wosu prynzeßa Hana se ßwojim nanom a bratromaj pod ßławawołanjom ludoweje cźrjódy do hrodu jědźesche.

Kak ßu ßo ludowe sympathije sa někotre lěta pscheměnike! Hdyž w lěcze 1903 do hód s błudom wobjata žona w saßlepjenosczi na wschě macźerne winowatosćze a mandźelske swjaski sabywschi w nozy s kralowskeho hroda cźeku, bě Draždżanske wobydlerstwo wo njewinje „wboheje žony“ pscheßwědczene. Bjesßwědomite nowiny njesboże kralowskeho doma wužichu a s błótom jón wopluskajo njerosumny lud pscheczźiwo njemu schczuwachu. Woßebje žony ßo se łžemi a pschißłodźenjom kaž wopojene sa krónprynzeßu horjachu, a tež hewak strowje ßudźazy mužojo ßo se łžemi sabłudnicź dachu. Tehdy nowa móda nasta, ßo s Luisynymi bróschemi pyschicź, Luisyne dopißniźy ßo s hromadami kupowachu a mnosy ßebi tehdy wótsje žadachu, so dyrbi ßo „wboha pschescźěhana Luisa“ jako kralowa do Sakskeje wróczicź. W tamnym sa nasch kralowski dom srudnym a cźežkim cźaßu ßo nasch ßerbski lud s powschitkownym wowrótnjenjom njeda ßobu storhnycź. Kaž w lěcze 1849 wón schczuwarjam, pschißłodnikam a ludźipaczerjam njewěrjesche, ale ßwěru k ßwojemu kralej stejesche. Sjednoczene evangelske a katholske ludowe towarstwa kralej poddanostnu adreßu pschepodachu. S njej jemu we wulkim horju a cźežkim domapytanju, kotreż bě kralowski dom podeschło, njekhabłazu ßwěru a pschiwißnosć wobkrucźachu. Kaž ßwětła ßłónczna pruha ßwědczenje ßerbskeje ßwěry s cźornym mróczнom wobdaty kralowski hród wobßwětli, a kaž hojazy balsam kralowu rosrudźenu wutrobu wokschewi. Hacź runje hakle sa dołhi cźaß je ßo skónczńje sakski lud se ßwojeho wobžarujomneho błuda wuwjedł. Luisyne bróschе a dopißniźy ßu ßo po něczim shubiłe a hdyž ßo Draždżanske žony dźenßa na ßwoje horjenje sa Luisu dopominaju, ßo wone wohańbjene wotwobroczeja. Lud, kotryž bě pschißłodźerjam wucho pschikhilił a krala s brudami wobmjetał, je ßo s wěrnosczu powuczicź dał. Kralowe nadobne kscheścźijanske smyßlenje je tole wobroczenje pospěschiło. Tych, kotsiž jeho hanjachu, je wón s luboscźu a pscheczelnosczu pschewinył, kotraž je jemu wutrobu zykeho luda dobyła.

W sakskim krajnym ßejmje

póndźelu wo katholskich zyrkwinskich a dobroczelskich wustawach jednachu. Pschi tym nationalliberalny sapóßłanz dr. Vogel k rěczam pschinjeße, so hižo psches 100 schěrych ßotrow w Sakskej khorych hlada. Po pschikładze evangelskich diakonißow katholikojo ßwojich khorych, hdźež je trjeba, schěrym ßotram hladacź dawaju. Dr. Vogel ma tele schěre ßotry sa straschne; wón ßo boji, so mohłe wone Sakisku pschekatholscźicź. W Draždżanach staj dwaj wustawaj schěrych ßotrow, s kotrejuž wobßedźerjom bě prjedy biskop Kuscźanski a posdźischo biskop dr. Schäfer byk. W nowych Draždżanskich adreßnych knihach pak widźimy, so staj wustawaj nětko ßamostatnaj. Dr. Vogel měni, so staj wustawaj potajnaj klóschtraj. To ßo njeby se sakskej wustawu snjeßko, po kotrejž je sakasane, w Sakskej nowe klóschtry sałożecź. Minister Beck cźornowidźazeho dr. Vogela směrowa, so ßu ßo schěre ßotry jenoż sa sastaranje khorych a khudych pschiswolike. Jich nětcźischa liczba ßo sa pschisporjenje katholskeho wobydlerstwa wujaßnja. Knjeżerstwo krucźe sa tym kedźbuje, so ßo mjesy, kóždemu wěrywusnaczu stajene, njebychu pschekrocźike a ßo s tym konfeßionalny měr njekasyk. Konserwatiwny sapóßłanz Starke bě s ministrowym wotmołwjenjom spokojeny. Dokelž je katholske wobydlerstwo hobrsźy w Sakskej rosło, dyrbjało ßo katholskej zyrkwi dacź, schtož wona trjeba. Wón wobžarowasche, so evangelske diakoniźy k wothładanju khorych njedoßahaju, a so ßu teho dła evangelszy nusowani, ßwojich khorych schěrym ßotram wothładacź dacź. Sswobodomyßlny Bar sa petiziju němskich katholikow rěczeschе. Stat dyrbjał jim podpjeru, kotruž ßu prjedy dostawali, dale płacźicź. Petizija pak ßo se wschěmi włoßami pscheczźiwo schtyrjom saczißny.

Wutoru ßo ßejm s pschedwuradźenjom wo twarje elektriskeje żelesniźy s Draždżan do Klotzsche saběrasche. Sa to ßo 310,000 hr. żada. Finanzna deputazija B ma najprjódźy wo tym wuradźicź.

Nowy towarstwowy sakoń,

abo, kaž mohł tež rěkacź, sakoń pscheczźiwo Polakam, je ßo w khěžorstwowym ßejmje se 194 hłoßami pscheczźiwo 168 hłoßam pschijał. Němszy ßwobodomyßlni, kotsiž běchu ßo w ßwojich nowinach prjedy saroczeli, so njebudźa sa tutón sakoń hłoßowacź, pschi debacze sa

njón se wschej mozu wojowachu. Knježerſtwo bě jim konzeßije ſa burſowy ſakoń cžiniło, a ſ tym běchu ßebi dali ruzy ſwjaſacž. Po § 7 noweho towarſtwoweho ſakonja budże ßo pſchichodnje w ſjawnych ludowych ſhromadžiſnach jenož němſzy rěcžecž ßměcž. Jenotliwym knježerſtwam pak je pſchewoſtajene, dowolicž, ſo ßo tež druha rěcž nałożuje. Tole wuwſacže dyrbi ßo ſ Franzowſami, Sſerbami, Maſurami a Litwinami cžinicž. Saſtupjer ſakſkeho knježerſtwa, hrabja Vitzthum ſ Eckſtedt, Sſerbam k ſměrowanju woſſewi, ſo ſakſke knježerſtwo po napominanju ſapóßłanza Gräfy Sſerbam wuwſacže § 7 pſchiſwoli. Duž budża Sſerbja pſchichodnje w ſjawnych ſhromadžiſnach ßerbſki rěcžecž ßměcž, jeli ſo to wyſchnoſcži prjedy woſſewja. Saſtupjer Sſerbow w khěžorſtwowym ßejmje, Gräfa-Biſkopſki, je pſchecžiwo towarſtwowemu ſakonjej hłoßował. Wón je ßo prózował, wſchón ſtrach, kotryž mohł tutón ſakoń poſdžiſcho ſa Sſerbow měcž, wotwobrocžicž. To njech ßo tu ſ dżakom a pſchipóſnacžom wuſběhuje. Pſchi pſchichodnych wólbach jemu jeho ßwěrne pſchecželſtwo wotrunajmy! Pódla zentrumſkeje ſtrony, ſozialdemokratow a Polakow ßu pſchecžiwo ſakonjej hłoßowali jenicžzy reformar Köhler a ßwobodomyßlni Dohra, Hausmann, Neumann-Hofer a Potthoff.

Pluralny wólbny ſyſtem

ßo měſto nětcžiſcheho tſiſlaßneho wólbneho prawa najſkerje w Sakſkej ſawjedże. Kaž je ßkyſchecž, ßu ßo konſervatiwni ſa njón roſſßudžili, a tež nationalliberalni budża jemu ſkónczńje pſchihłoßowacž. Po nim dyrbi kóždy 45lětny poddan jedyn hłóß pſchi wólbje měcž. Wjazy hłoßow dyrbja doſtacž 1. khěžerjo a ležomnoſcžerjo, 2. ßamoſtatni ludžo kaž na pſchiklad kóždy lěkar, rěcžnik, pſchemyßlnik, kotryž w ßwojim pſchemyßle ſ najmjeńſcha dwěmaj woßobomaj dźěło dawa, dale kóždy ſjawny a privatny ſaſtojnik a wucžeŕ, kotrehož dokhody wjazy dyžli 1900 hriwnow wucžinjeja, 3. ludžo, kotſiž wjazy dyžli 36 hriwnow dawkow dawaju, 4. ludžo ſ wjetſchim ſdźěłkanjom. Jako měra ſa ſdźěłkanoſcž ma ßo wukhmanjenje k jenolětnej dobrowólnej wojerſkej ßkužbje wobhładowacž. Schtóž je potajkim 45 lět ſtary, khěžeŕ abo ratař, rjemjeßłnik abo pſchekupz ſ dwěmaj pomoznikomaj, ma dwaj hłoßaj. Jeli ſo je wón pódla teho prawo k jenolětnej dobrowólnej wojerſkej ßkužbje měł, wón 3 hłoßy doſtanje, runje tak wucžerjo, lěkarjo, ſaſtojnizy a rěcžnizy. Jeli ſo wón hiſchcže wjazy dyžli 36 hriwnow dawkow dawa, wón 4 hłoßy doſtanje. Wjazy dyžli 5 hłoßow njemóže žadyn wuſwoleŕ na ßebje ſjednocžicž. S tymle wólbnym ſyſtemom, kotryž ſtarobje, wjetſchej ſdźěłkanoſcži a ſamolwitoſcži prědnoſcž dawa, ma ßo pſchepkławjenju ſozialdemokratije w ſakſkim ßejmje ſadźěwacž. Ssejmſzy ſapóßłanzy wocžakuja, ſo ßo tež knježerſtwo pluralnemu ſyſtemej njebudže pſchecžiwjecž.

Nowy burſowy ſakoń,

kotryž je ßo w khěžorſtwowym ßejmje pſchijał, je ſpekulaziju ſ hódnymi papjerami wjele połóžił. Žitowym ſpekulantam njeje pak nowy ſakoń połóženje pſchinjeßł. Termijowe wikowanje ſe žitom a ſ wudźěłkami žitoweho młynſtwa dale ſakaſane woſtanje. Wuwſacže ßo jenož cžini, hdyž ßo po wuměnjenjach, wot ſwjaſkoweje rady ſa dobre ſpóſnatych, ſ termijemi wikuje a jeli ſo ßu pſchedawarjo ratarjo, kotſiž ßu žito ßami naplahowali, abo połni pſchekupzy, kotrychž hłowne dźěło je žitowe wikowanje. Mali žitowi wikowarjo jako połni pſchekupzy njepłacža. Sakaſane termijowe wikowanje ßo ſ jaſtwom abo ſ pjenjeſami hacž do 10.000 hriwnow khoſta, to ßame khoſtanje tež teho trjechi, kotryž ſakaſane termijowe kupje ſ dobytk hladazym wotpohladom wotſamkuje, ſo by ſ tym žitne płacžiſny napſchecžo woprawnemu wicžnemu położenju pſcheměnik. Sakoń dyrbi njeſprawnym ſpekulazijam wobaracž, tola ſprawnemu wikowanju ßkužicž.

Skandal dla liſrowanja mjaßa ſa franzowſke wójſko

je ßo tež w franzowſkim ßejmje roſpominał. Po knježerſtwowym poruczenju ſtatny ſekretar Cheron pſchipowjedži, ſo ßo niz jenož tſjo židowſzy liſrantojo wobſkorža, ale ſo ßo tež offizěrojo, lěkarjo a podoffizěrojo, kotſiž ßu hubjene mjaßo pſchijimali, pſched ßud ſtaja. Pſchichodnje dyrbi tež kontrolla lěpje ſrjadowana bycž. Na měſto ſubmißije dyrbi ſaßo kupowanje pola rěſnika ſtupicž. To ßo ßamo roſumi, ſo ßo kilo (2 puntaj) mjaßa njemóže 35—40 np. niže wicžneje płacžiſny liſrowacž. Liſrowanje małohódneje twory dyrbi pſcheſtacž. Wojak ma prawo na to, ſo ßebi dobru jědž žada. Ssejm jenohłóßnje temu pſchihłoßowaſche, ſo maja ßo wſchěm mjaßowym liſerantam kontrakty wupowjedžicž.

W Pariſu, Verſailleſu a w druhich garniſonach ßu ßo pola wſchěch liſerantow ſkładownje pſchehkadake. Pſchi tym ßu ſaſtojnizy wulke hromady ſkaženeje kołbaßy namakali. Pola jeneho liſranta mjaßo, k pjelnjenju kołbaßy poſtajene, nadeńdžechu, kotrež mějeſche tajki hroſny napohlad, ſo ßu jo pſchepytarni pſchipokaſali.

Wo hromadnym ſhorjenju po ſwucžowanſkim marſchu 63. pěſcheho regimenta, w Nantes garniſonu mějazeho, franzowſke nowiny wulku haru cžinja. Regiment 6. měrza ſchtyrihodžinſki ſwucžowanſki marſch w deſchcžu cžinjeſche a dyrbjeſche ßo po wobhładanju pſches generala hiſchcže we wojowanju ſwucžowacž, tak ſo ßo wojazy hakle ſa 8 hodžin hacž na kožu pſchemoknjeni do kaſarmow wrócžichu. Tam ßo hnydom wjele ſhorjenych ſamolwi a nětkole w lazarecže wjazy dyžli 200 wojakow na ſcžěhwkach pſchewulkeho napinanja khorych leži. Dwaj wojakaj ſtaj wumrjeloj.

Antiwojerſke hibanje w Franzowſkej

je ßo w franzowſkim ßejmje ſ nowa roſpominało a ſaßudžiło. Schcžuwanje pſchecžiwo wojerſkej ßkužbje je hižo wójſko ſkaſyło a ſke płody pokaſuje. Na ſwucžowanſkim marſchu 51. pěſcheho regimenta ßo wojazy ſaßo ras ſpjecžowachu. Blisko měſta Beauvais dwaj wojakaj ſawołaſchtaj: „Prjecž ſ wójſkom!“ Hdyž jimaj hejtman pſchikaſa, ſo dyrbitaj ſměrom bycž, jeho wohaniſchtaj a ßo pſchecžiwo njemu ſ bajonnetom ſtajiſchtaj. Druſy wojazy pak ßo do ſpjecžowarjow dachu, jim tſělbu wutorhnychu a jeju njeſchkódneju ſcžinichu. Jako ſcžěhwk ſchcžuwanja pſchecžiwo wojerſtwu ma ßo tež cžěkanje wojakow wot khorhoje wobhładowacž. Wójnſki miniſter je w ßejmje prajił, ſo wojerſkich cžeknjenzow ſ kóždym lětom pſchibywa. Tak je w lěcže 1901 w Franzowſkej 1904 deſerteurow a 4600 cžeknjenzow, w lěcže 1904 pak 2316 deſerteurow a 4700 cžeknjenzow, w lěcže 1907 hižo 3407 deſerteurow a 10,630 cžeknjenzow było. S teho je ſjawnje widžecž, ſo w Franzowſkej pſchecžiwjenje pſchecžiwo wojerſkej ßkužbje ſtajnje pſchibywa.

Wobcžežowanje Schwajzarſkeje na Němſku.

W ſchwajzarſkim ßejmje ßo na to wobcžežowachu, ſo ßu ßo němſke mjeſy ſchwajzarſkemu ſkotej ſawrjeke. W Schwajzarſkej njeje žanych ſkótnych khoroſcžow, teho dla je ßo ſe ſawrjecžom mjeſow němſko-ſchwajzarſke wikowanſke wucžinjenje franiło. Swjaſkowa rada je hižo pola němſkeho knježerſtwa pſchecžiwo ſawjerje protеſtowała. Němſke wotmolwjenje njeje ſpokojaze było, tola ßo hiſchcže Schwajzarſka nadžija, ſo ßo doroſumjenje dozpije.

Antialkoholikojo w Schwajzarſkej

ßu dobycže ſcžinili. W Schwajzarſkej je ßo picže abſintha, hórkeho likera, jara roſſcherikło a mnohich ludži do hubjenſtwa a khudoby pſchinjeßło. Wot nětka je ſakońſzy ſakaſane, w Schwajzarſkej abſinth pſchedawacž. Tejle ſakaſni ßo winowi a piwowi pijerjo napſchecžo njeſtajeja. Piwarzam a winizarjam je ßamo lubo, ſo abſinthowu konkurrenzu wotbudu.

Wſchoßłowjanſki ßokolſki ſwjaſk.

Jako wotpóßłanz Peterburgſkeje měſchcžańſkeje rady je pſched tydženjom general Wolodomirow do Prahi pſchiſchoł. Wón mějeſche nadawk, ſwjaſk mjes ruſkimi a cžeſkimi Ssokołami (turnarjemi) pſchihotowacž. Tónle ßokolſki ſwjaſk ma ßo pſcheſe wſchě ßłowjanſke ludy wupſcheſtrěcž. Sſłowjanſzy ſmyßleni Rußojo ßu ßo hižo ſ wuſpěchom prózowali, Rußow ſ Polakami ſbližicž. W bližſchim cžaßu ßo ruſko-pólſke towarſtwo ſakoži. S tym ßamym wotmyßlenjom měła ßo we wſchěch ßłowjanſkich ludach ßłowjanſka liga wutworicž, a Cžechojo dyrbjeli ßo na jejne cžoło ſtajicž, dokelž ßo na organiſaziſke dźěło najlěpje wuſteja. Sſłowjanſka liga měła myßl wo wſajomnoſcži ßłowjanſkich ludow pěſcžicž. Sjěſdy ßłowjanſkich ludow ßame njemohłe žanych płodow pſchinjeſcž.

Cžornohórſki wjerch Miłkawſch w Peterburgu.

Cžornohórſki wjerch je k ruſkemu zarej pſchijěł, ſo by pomoz pſchecžiwo Awſtriſkej pytał. Awſtriſka chże niz jenož pſches Sandžak, ale wot tam tež pſches Cžornohórſku do Dalmatſkeje żeleſnizu natwaricž. Cžornohórſki wjerch pſchecžiwo temu proteſtuje, ſo by ßo awſtriſka żeleſniza pſches cžornohórſki kraj wjedła a ßo wón tak ſe wſchěch ſtron ſ awſtriſkimi żeleſnizami wobſamknył. Po poſtajenjach Barlinſkeho měra njeßmě Awſtriſka bjes dowolnoſcže Cžorneje Hory pſches nju żeleſnizu twaricž. Awſtriſka pak nima myßle, na cžornohórſke proteſty džiwacž. Duž nětko cžornohórſki wjerch zara wo pomoz nadběhuje.

Bjesdźěłosćz w sjednoczenenych statach połnóznoje Ameriki

hischcże pschezo pschiběra, a hdy ßo wobstejnoscże tam polěpscha, njeje dowidźecź. „Amerikanski dźěłaczerski swjask“ je w 37 statach ßwojim dowěrnikam dźěłaczerjow bjes dźěła liczicź dał a pschi tym je ßo 4,750,000 dźěłaczerjow bjes dźěła naliczilo. S kóždym tydźenjom je cźeźscho, dźěło namakacź. Po tyßazach ßo teho dla kóždy tydźeń dźěłaczerjo ſ Ameriki do Europy wrócźeja. Ssrjedu a pón-dźelu ſtej němſkej łódźi „Main“ a „Khěžor Wylem II.“ 4000 woßobow ſ New-Yorka do Bremerhavena pschiwjeſkej. Wot tam ßu domoj ßo wrócźazy dźěłaczerjo ſ 8 woßebitymi żeleſniſkimi cźahami do domiſny wotjěli.

Madlena.

(Skónczenje.)

Skónczńje móżeſche burowka ſaßo ſtanycź a na prěnim ßkónczńym dnju pſched durjemi ßedźecź. Tu Handrij nimo pſchińdźe. Wón mějeſche cźapku trochu nakoßnje ßedźo a kraßnu różu mjes ſubami.

„Pomhaj Bóh, cźeta Kurjakez“, wón rjekny, różu ſe ſubow bjerjo, „to je prawje, ſo ſcźe wy ſaßo wonka. Kak dha je?“

„Dźakuju ßo dobreho ßkowa, ſaßo derje“, wona wotmolwi. „Hdźe dha ßy ßo ty naſtajił?“

„Do kowarńje. Chzecźe ſchto wobſtarane měcź?“

„Madlena je ſady w ſahrodźe, tu móżeſch mi ſawokacź“, żona rjekny. Tu mkodźenzej każ radoſcź po wobliczu ſjědźe.

„Hnydom, cźeta“, wón rjekny, khwatnje wokoło domſkeho dóńdźe po wuſkej khódbje ſ lěweje ſtrony horje, pſches dwór doſchedſchi każ hólczeź pſches niſki płót do ſahrody ſkoczi.

Madlena ßo wſcha pſcheſtróży, hdyż wón pſched njej ſtejeſche.

„Waſcha cźeta cźe trjeba“, wón ſ dycha wuńdźeny rjekny. Wona trawnu płachtu puſchczi, do kotrejeź bě trawy nabraka, a chżyſche hicź.

„Tule“, wón dale rjekny, „wſmi ſ najmjeńſcha tule różu wote mnje!“

„To by cźeta widźała“, Madlena ſtrachocźiwje ſawoka.

„Schto dha je wo to?“ wón ßo wopraſcha, hdyż ßebi jeno tu woſmjeſch.“

Hdyż burowka Madlenu pſchińcź widźeſche, cźeźko ſdychny. „Dowjedź mje nuts“, wona kaſaſche, a nutska doda: „Wotkelż je tale kwětka, ſ tam drje ßu też ſbytkne. Kak daloko dha ſtej pſchesjene?“

Holza ßo na ławku puſchczi a ßo do płakanja da. Wſchitke jeje wobaranje a wojowanje jej niczo druhe hacź ſrudobu a ſtaroſcź pſchinjeße, a nětkole też hiſchcże burowka takle wótrje rěcźeſche!

„Radſcho prjedy ßylſy, hacź potom, hdyż niczo wjazy pſcheměnicź njemóżu.“

Tu ßo holza ſruna a poſběże. „Ja płakam jeno, dokelż wy mi kſchiwdu cźinicźe“, wona ſ hłoßom rjekny. „Ja niczo wopacźneho cźiniła njeißym a też njeſcźinju. A nad kwětku ßo wjeßelu, dokelż ßebi tola něchtó tu próżu bjerje, mi jenu daricź. Handrijej hiſchcże żaneho dobreho ßkowa pſchilubiła njeißym a to żenje njeſcźinju, pſchetoż wěm, ſo ßym khuda, a to żenje njeſabudu. Ale ja njemóżu na jenym měſtnje woſtacź, hdźeż chzedźa moje dobre mjeno ſniczicź, pſchetoż zyły cźaß ßym ßo derje ſadźerżała.“

Pſchi jeje nahłoßnym rěcźenju bur ſ powrjeſtkom ſaſtupi. „Schto dha matej?“ cźoło morſchcźo ßo wopraſcha.

„Ty dźě ßłyſchiſch“, żona rjekny, „Madlena chze hicź.“

Bur ßo wobrocźi a na holzu wótrje pohlada. Wona do ſemje njepohlada. Na dobo bě ju tak wulke ſadwělowanje a ſrudoba pſchewſaka, ſo bě jej wſcho jene, hdy budźichu ju hnydom precź póßkali. Różu pſchezo hiſchcże w ruzy dżeržo, tu każ ſniczena ßedźeſche. „To drje ßu tola jeno hkuposcże“, na poßledku bur ſ njewěſtym hłoßom měnjeſche.

„Ně“, holza hórzy ſawoka, „ja drje budu hicź dyrbjecź. K wudaczu ßo njehodźu, ſa błaſnu měcź ßo njedam, ale na ßo tukacź też njedam.“

Bur durje krucźe doſacźini.

„Takle, nětkole ßo wupraj, ſchto tu to napowjedaſch. Potajkim, tebje chze jedyn měcź?“ wón ſapocza.

Holza ſaßo hłowu ſkloni a ßo ſaczeŕwjeni każ róża w jeje ruzy. „Schtó dha?“ ßo bur dale praſchesche.

Burowka ſe ſtoka rjekny: „Handrij!“

„Hm, hm“, ſcźini bur.

„Nó haj“. Madlena roshorjena rjekny, „to tola widźicźe, ſo to niczo bycź njemóże. To ßym Handrijej hnydom prajiła, a ßym jemu ſ pucźa khodźiła. Nětkole mi cźeta porokuje, ſchtoż tola nihdy na nihdy ßebi ſaßkużiła njeißym.“

„Ty ßy tola kwětki wot njeho braka.“

„We ßwojim żiwjenju ßym tak mało wutrobneho wjeßela měła“, Madlena ſ cźicha rjekny, „ſo bě mi to każ ßwjedźeń, hdyż mi něchtó kwětki dari. Tajkeje luboſcźe mi hiſchcże nichtó njeje wopokaſał ſ cźaßa, ſo je mi macź ſemrjeła.“

Bur ßylnje porßny, wucźeże ßwoje cźeŕwjene rubjeſchko a ſ wulkim ſchudrowanjom ßebi nóß trějeſche. „So chze tebje Handrij měcź, to tola njeje wina, woteńcź“, potom we wuſkoſcźi rjekny, na ßwoju żonu hladajo.

„To wſchak runje niz“, burowka ßměſchejo naczißny.

„Ale moje ßkowa ßnadź — ßnadź też hiſchcże něſchto druhe. Dźitej wobej dwě na ßwoje dźěło, to wamaj druhe myßle pſchińdu.“

Madlena hnydom wuńdźe, dlěje wutracź njemóżeſche, ßwoju ſrudobu dyrbjeſche něhdźe wupkakacź.

Bur pak woßrjedź iſtwy ſtejo woſta a rjekny ſ poduſchenym, ale krutym hłoßom: „Hana, tej holzy njedam hicź; na żane waſchnje! S njeju je hakle do domu prawe ſboże pſchiſchko. Wona je dobra a ſchwarna, ſchikowana a pilna. Staraj ßo, ſo wſchitko ſaßo do prawych kolijow pſchińdźe. To njemóżu pſchenjeſcź, ſo by tu ſaßo ſ doma woteſchła.“

Żona jemu niczo njewotmolwi, wón hiſchcże khwilu poczaka a potom ſ cźeźkej wutrobu ſaßo na ßwoje dźěło ßo wrócźi.

Żona pak tu ßedźeſche każ ſkamjenjena. To bě też żonje ſka a cźeźka hodźina, hdyż ßo ſe ßwojej twjerdej a hordej wutrobu bědźeſche, doniż ßebi ſkónczńje njewuſna, ſo bě też ßama k holzy luboſcźe nabyła a ſo jeje wjazy parowacź njemóże. A potom ßebi tu ſrudobu wumolowa. Na dobo ju njewujaßnjomny ſtrach wo tu holzu pſchewſa. Wona doczakacź njemóżeſche, doniż ludźo k wjecźeri dóſchli njebychu. Schtoż cźinicź dyrbjeſche, to dyrbjeſche bórſy cźinicź; jej běſche, jako by kóżda mjeńſchina droha była. „Tónle wokomik hiſchcże je twój, bliżſchi ßnadź hižo njebudźe!“ jej na myßle pſchińdźe. Hdyż tu niczo njecźinjo tak leżeſche, bě ßo w njej něſchtoźkuli pſcheměniło. Nětkole, hdyż bě ßo jeje wutroba pſchedobyła, ßebi też ſ mozu ßwoje prawo żadaſche. Każ ſahorjenje ju pſchewſa. Po zyłym domje bě tak cźicho, wſchitzy wonka dźěłachu; wona wutracź njemóżeſche. Pomału ßo ſběże a pſches pſchedkhěżu won khelpaſche, pſches kuchnju do dwora. S bróżnje proch leczeſche; tam Jan ßymjeńtne żito wějeſche. Hańża a wotroczkaj běſchtaj běrny ſběracź wuſchkoj. Hdźe jeno bě Madlena? Żona po dworje a pomału a cźeźko po ſahubje horje khelpaſche.

Tu holza na połnej trawowej płachcże ßedźeſche, hłowu mějeſche na kolenomaj leżo a ßo njehibaſche. Zyle blisko móżeſche burowka dóńcź, potom hakle ßo Madlena wutorże a na nju zyle dźiwnje wudźeraſche.

„Schto, wy?“ wona mjekotaſche.

„Haj, ja! Nichtó ſa mnu njehlada, kóżdy ma ſe ßobu ßamym cźinicź, dha dyrbju dźě ßama hicź, hdyż někoho trjebam.“

Holza poſkoczi, wotkhadźazu pod pażu wſa a rjekny; „Směrujcźe ßo, hnydom budźich pſchiſchka. Nětkole waß ſaßo nuts dowjedu.“

„Woſtań jeno hiſchcże tu, Madlena!“ żona ſ zyle pſchiměrjenym hłoßom pokracźowaſche, „jeno mało mam cźi prajicź, tule naju nichtó njemyli. Njemyßl ßebi na woteńdźenje, Jan cźi nochze dacź hicź, a ja też niz. Ty móżeſch pola naß pſchezo woſtacź, a Handrij móże ßo k nam ſcźahnycź!“

To wſchitko wona wuſtorcźi, ſo by to jeno ſ wutroby měła, a pſchi tym holzynu ruku twjerdże k ßebi pſchitkócźi. Madlena wokomik ſproſtnjena ſtejeſche. Wona ſawoka: „To chzecźe wy cźinicź? To chzecźe mi woprawdźe cźinicź? Ja dyrbju tu woſtacź na pſchezo — — a Handrij — — ach, hdy bych nětkole jeno ßwoju macź měła!“

Se ſbożownoſcźu dale rěcźecź njemóżeſche; wona żonje wokoło ſchije padźe a wokoſchi.

„Jako dźak mje ty hiſchcże nětkole wo żiwjenje pſchinjeßeſch“, ta ßuſche rjekny, „potom ty też hiſchcże herbujeſch. Prjedy pak dyrbimoj ßo hiſchcże Jana wopraſchecź. Dźi, ſawokaj jeho do iſtwy!“

Madlena dlijeſche ßo, doniż żonu do iſtwy njemějeſche. Potom do bróżnje ſlecźa a bjes dycha ſawoka: „Wy dyrbicże nuts pſchińcź, khětſje!“

„Je dha hižo ſaßo ſkhorika?“ ßo bur wuſtróżany wopraſcha.

„Ach, ně, ach, ně!“ wona, ßo błyſchcźo, rjekny. „Pójcźe jeno, pójcźe!“ Wona jeho khwatnje ſa ruku do iſtwy cźehnjeſche.

„Wój žonje, ſtej dźe zyle njembrej!“ bur nutska ſawoła. „Hdźe dha žo nětkole ſažo pali?“

„Haj, myślu žebi, ſo dyrbju Madlenje hłowu na prawe měſtno ſtajicź“, žona ſ nuſowanym hłoſom rjekny. „Duž žym holzy rjekła, ſo žmě pola naš pſchezo woſtacź, a ſo žmě žwojeho Handrija žebi k nam wſacź. Sa to pak dyrbi namaj nan a macź rěkacź, namaj jako poššuſchne dźěczo poddata bycź.“

„A dyrbi to też wěrno, woprawdźe a zyle tak bycź?“ žo holza praſcheſche, ſtykny ruzy, na bura hladajo. Tón pak na dobo hikacź poča.

„Hana“, wón ſ napinanjom rjekny, „nětkole hakle widźu, kajki pokład mi ty žy. Nětkole mamoj woprawdźe pěkne dźěczo.“

Potom twjerdu ruku žwojeje žony do žwojeje wſa, kiž bě też twjerda a moſlata. Madlena pak žo pſchi ſtólzu poklakny a burowzy ramjeni a ruzy majkaſche. Burowka žebi wocźi pſchikry, ſo by žwoje žylſy potajiła.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1908 dotal zaso nahromadźiło: 507 hr. 50 np.

Dale za njón darichu:

Faraŕ Betlejewski w Tilicach . . . . . 2 hr. — np.

Bukečanske serbske towaŕſtwo při składnoſći swojeho 200. posedźenja nahromadźiło . . 30 hr. — np.

Hromadźe: 539 hr. 50 np.

Z džakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Paczeŕſkim dźěczom

— k wobnowjenju kſchcźeńſkeho žluba.

Dźeń pſchiſchoł witany je ſradowanja
Sa waš, wy lube dźěczi paczeŕſke,
Dźeń bohateho wſchitkim žohnowanja,
Hdyž Knjeſej žwjecźicź žo ſcźe hotowe
Do ſtowaŕſchenja ſbóžneho
Nětk ſ wobnowjenjom jemu žluba kſchcźeńſkeho! —

Hlej! njedźela Palmarum ſhromadźuje
Do pſchitwarkow waš dźenža Knjeſowych
Pſched woltaŕ Boži, hdźež žo poſkicźuje
Sa wſchitkich k jeho žkužbje ſwólniwych
Koſcht žłódki evangelija
We prědowanju ſjawnym žłowa žiwjenja.

Pſches žwjatu kſchcźeńzu Knjeſej požwjecźene
Scźe hižo pſchi ſpočatku žiwjenja;
We žłowje Božim žwěrnje roswučźene
Pak nětko ſaſtupicź do towaŕſtwa
S nim chzecźe wy najhlubſcheho
Se ſprawnym wobnowjenjom žluba kſchcźeńſkeho.

Duž cźertej, žwětej, hrěchej ſ rosžudźenjom
Sso nětko wotrjekńcźe najſprawniſchim
A Jeſužej žo žwjecźcźe ſe žlubjenjom
Sa dar a wopor hacź najhorzyſchim! —
Budź jeho luboſcź paſtyŕſka
Wam pſchezo žłódki troſcht a ſbóžna khowanka! —

Haj, horje wutroby tak poſběhujcźe
Se ſachodnoſcźe žwěta k njebježam
A na kónz junu ſbóžny wuhladujcźe,
Hdźež ſ kralom wěcźnje budźe Jeſuš žam! —
Tam króna kiwa žiwjenja
Wſchěm žwěrnym, tam žo palmy ſkicźa dobycźa! —

U.

Ze Serbow.

(Pſchežadźowanje katholſkich duchownych w Łužizy.) Na měſto knjeſa tachantſkeho prědarja Schewcźika, kotryž je žo ſa fararja do Kamjenizy (Chemnitz) pſchežadźił, je žo knjes kapłan Marſchner ſ Woſtrowza, w Schěrachowje narodźeny, poſtajił. Sa fararja w Ralbizach je žo knjes kapłan Juſt w Khróſcźizach pomjenował. S tym wuprózdnjene kapłanſtwo w Khróſcźizach žo ſ knjeſom kapłanom Delanom w Budyſchinje wobžadźi. Na tuteho měſto w Budyſchinje žu knjeſa kapłana Zura ſ Ralbiz powołali.

— (Nowe politiſke towaŕſtwo.) W Budyſchinje je žo wutoru nowe liberalne towaŕſtwo ſałożiło. Sa prěnjeho pſchedžydu žu wučerja pſchi pſchekupſkej ſchuli Schuſtera, ſa druheho pſchedžydu pſchekupza Hoffmanna w Budyſchinje, ſa pišmawjedźerja wučerja Pappritza w Dobruſchi a ſa pokładnika wučerja Sachſu wuſwolili. Na programje liberalneho ſakſkeho ſwjaſka mjes druhim ſteji, ſo ma žo nabožeńſka wučba ſe ſchule wuſamknyć. Liberalny ſwjaſk nima žaneho ſwiſka ſ nazional-liberalnymi, kotſiž žu jemu pſchekonſervativni. Pſchi pſchichodnych wólbach do khěžorſtwoweho žejma žo jedyn rosžudźeny liberalny, to rěka žwobodomyšlny, jako kandidat poſtaji.

— (Lubijſka banka.) W 19. porjadnej hłownej ſhromadźiſnje, 9. haprleje 1908 wotmětej, je žo pſchedpołożena bilanſa, kaž też dobytkowy a ſchkodowanſki konto ſa prawy ſpóſnał. Sarjadniſtwu žo wotwjaſanje wudźěli a cziſty dobytk po namjetach ſarjadniſtwa rozdźěli Na 6% poſtajena dividenda žo po pſchedpołożenju dividendowoje papjery cźišło 19 na ſnatych měſtnach wupłacźi. Do dohladowaŕſkeje rady žo fabrikſki wobžedźeŕ Max Hoffmann w Eibawje a komerziſki radźicźel Albert Hünlich we Wjeleczinje wuſwoliſchtaj.

— Wo pſchichodnym wjedrje. Falbowy naślědnik Bürgel praji, ſo budźe wone wot 12. haprleje měrniſche, tola khłódne. Wot 19. haprleje žo temperatura ſcźopli a kónz měžaza mamy deſchcźe, njewjedra a wětry wočakacź. 30. dźeń haprleje Bürgel jako kritiſki dźeń prěnjeje rjadownje wobhladuje.

Se Židowa. W poślednim požedźenju gmejnſkeje rady pſchedžyda wo wodowym praſchenju rosprawjeſche. Wobžedźeŕ Ratarowſkich žórkow žebi ſa nje 8000 hriwnow a ſa měſtno 4000 hriwnow, potajkim 12,000 hriwnow žada. Hdy by žo Ratarowſka woda do domow wjedła, wona njeby doſahała. Rada teho dla wobſamknu, wot kupjenja Ratarowſkich žórkow wothladacź. Budyſka rada chze pod hrodom kabel ſ elektriſkim grotom połožicź. Gmejnſka rada do teho ſwoli. Firmje Berndt Söhne žo dowoli, na gmejnſkej ležomnoſcźi kamjenje klepazu maſchinu poſtajicź, ſa cźož ma wona lětnje 30 hriwnow ſarunanja płacźicź. Skhody k cźěkowemu pucźej žo ponowja; ſa to žo 400 hriwnow pſchiſwoli.

Se **Seźijez.** Wójnſki miniſter general infanterije ſ Hauſen póndźelu ſ automobilom ſ Draždźan pſchijěwſchi hromadźe ſ někotrymi offizěrami tudomnu Weigangez kobłarnju wobhladowaſche. Po dlěijſchim pſchebywanju wón ſ tym, ſchtož bě widźał, žo ſpokojeny wotžali.

S Brěſyny. Njedźelu 5. haprleje bě lěto ſaſchko, ſo bě prjedawſchemu dołholětnemu gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej, knjeſej Handrikej, žłuſchaze kubło do gmejnineho wobžedźenſtwa pſcheſchło. S pſchiczinu tuteho lětneho dnja bě gmejna wobſamkła, k trajnemu wopomnjenju dub žadźicź. Popołdnju w 2 hodźinomaj wſchitzy hoſpodarjo a wjeżna młodźina w žwjedźeńſkim cźahu pod wodźenjom nětcźiſcheho wjeleſažkužbneho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja knjeſa Panacha k poſtajenemu měſtnu cźehnjechu. Tam žo dub ſ pſchiſprawnymi žłowami do ſemje žadźi. Po žwjatocźnoſcźi žo młodźina ſ jědźu a picźom poživlni, doroſcźeni pak w pěknej ſabawje hacź do wjeczora w hoſcźenzu woſtachu. Naſch gmejnſki pſchedſtejicźeŕ knjes, Panach, bě žwjedźeń tak wobhladniwje pſchihotował, ſo žo wón na najlěpje poradźi.

S Hodźija. Jedyn ſchibałz je ſańdźenu njedźelu Hodźijicźanow do haprlejki pókłał. Sahe rano bě na telegraſowu žerdź plakat pſchilěpjeny, na kotrymž bě wocźiſchcźane:

„Telegram! Dźenža pſchipołdnju wokoło 1 hodźiny žławny ſpěſchny běhaŕ Hoppinſki tu pſcheńdźe. Wón pucź ſ Draždźan do Budyſchina ſa 1 hodźinu 35 minutow pſcheběži. Proſchu, dróhu ſa tón cźaš wote wſcheho jěſdneho wobkhada próſdnu woſtajicź!“

Mnoſy kemſcherjo tole woſjewjenje cźitawſchi po kemſchach doma nowinku powjedachu. Tak žo wona po zyłej wulkej woždźe rosnjeże. Wokoło 1 hodźiny bě dróha wot Spytez hacź do Nowych Błohaſchez polna wcźipneho luda. Wſchitzy ſ wulkim wočakanjom k wjeczoru ſhladowachu, tola Hoppinſki nochzyſche pſchińcź. Skónczńje dwaj kołojěſdnaj pſchijěždżeſchtaj. Wonaj woſjewiſchtaj: „Wón pſchińdźe!“ Pſches ludowe žyły wot Spytez hacź do Nowych Błohaſchez nervoſne ſatſchepotanje dźěſche — a wón pſchińdźe, jedyn

— hantwjerſki, niz pol nahi a mózne ſkaki dźěłajo, kaž ſpěſchni běharjo, ale jenož ſ waha kelpajo. Ludźo, ſ boka dróhi ſtejo, ſ wopřědka dołhe mjeswocże cźinjachu, tola potom žo žebi žamym žmějachu, ſo běchu žo ſabłaſnicź dali.

Se **Sahorja.** Njekaſanſtwo a ſkaženje njeje mohło do lijenzy hórſche bycź hacź dźenža tu a tam mjes ludom. Hroſniſche hrěchi njejžu też w Sodomje a Gomorrhje byłe hacź te, kotrež žo nětkole ſkoro kóždy tydźeń wotkrywaju. Tele dny žu tu 26 lětneho wukrajneho fabrikſkeho dźěłacźerja Kerkuleka ſajeli, dokelž je ſpytał, žwoju 11 lětnu žotru wumozowacź. Też dźenža mohł na nětkotrehožkuli ſkóſtnika woheń a ſchwabl padacź.

S **Korſtymja.** Tu žu pjatk rano ſ jeneho hata cźěło wikowarja Khorle Auguſta Schmidta wucźahnyli. Wón je žebi pjecża njeſahojeneje khoroſcże dla žiwjenje wſał.

S **Komorowa** pola Rakez. Wutoru rano 1/2 2 hodźin žu žo ſ zyhelom kryta khěža, hródź a kólnja wikowarja Ernſta Lehmanna wotpaliłe. Woheń je w domſkim w kurniku wuſchoł.

S **Khróſcźiz.** Tſecźi dźeń jutrow popołdnju w 2 hodźinomaj žo w tudomnej „Herbſkej grychcże“ roswucźowanje wo wuſtojnym pcźowarjenju ſapocźnje. Pſchednoſchki budźa žo jenož ſa žerbſkich pcźowarjow wotbywacź a ſměja žo teho dla w žerbſkej rěcźi. Kóždy žerbſki pcźołał budźe tſecźi dźeń jutrow pola naš witany. Roswucźowanje ſměje žo na wjazorych njedźelach w lěcźu. Hdy žo ſažo ſeńdźemy, žo w prěnjej ſhromadźiſnje ſrěcźimy. Sa tydźeń wosjewimy, ſchto budźe k. wucźeŕ Sommer wutoru 21. haprleje wucźicź. Sapocźatk budźe po móžnoſcźi ſ dypkom, ſo mohli žo wopytarjo ſ dałokoſcże hiſchcże w prawym cźažu wjecźor domoj wrócźicź.

S **Wyžkoleje** pola Kamjenza. Direktora tudomneje twjerdokamjenjoweje dźěłarnje žu ſajeli, dokelž je jenu małolětnu holzn wumozował.

S **Kukowa.** Sańdźenu njedźelu mějeſche naſcha „Bjeżada“ žwoje měžacźne pożedźenje. Pſchedžyda, knjes wucźeŕ Sſkodeńk, powita žobuſtawy a hoſcźi, wožebje knjeſa fararja Barta a pſchejeſche jemu k jeho 25 lětnemu měſchniſkemu jubilejej ſboże w mjenje towaŕſtwa ſ próſtwu, ſo by Bóh na mnohe lěta hiſchcże ſpożcźił móz a ſtrowoſcź, ſo mohł dołho hiſchcże ſkutkowacź ſa Sſerbow khwalbu a mjeno. Po pſhecźitanju ſapiža poda pſchedžyda ſwucźeny roshlad po bliźſchim a dalſchim žwěcźe. Potom porěcźa naſch baŕnik Cźiſchinſki k ſhromadźenym raſne a jadriwe žkowa, žkowa, kotrež mějachu po wuſnacźu rěcźnika Sſerbow wutrobu a žwědomje ſhrěcź a jich mjenej a cźeſcźi derje cźinicź. S wobſchěrneho pſchednoſchka ſdźělimy ſcźěhowaze:

Tu khwilu jimatej dwě nimo měry waźnej praſcheni zyły žwět, a to nationalne a ſozialne. Rěcźnik chze dźiwajo na krótkoſcź cźaža jenož prěnje bóle wuwicź a roſjaźnicź a pſchi tym žo na Europu ſkłoźicź. „National“ je nětko heżko w hubje tyžaz a tyžaz ludźi. Schto dha je nationalne praſchenje? Wone ſtara žo wo to, kotry narod ma po kreji a rěcźi, po ſamoženju a nabożniſtwu něſkaju rólu na žwěcże hracź a kotry lud ſkóncźnje ſ knjeſom woſtanje na naſchim dźěłu žwěta. Prěni lud w Europje žu Sſkowjenjo po liczbje a pokhadźe, je jich na 150 milijonow. Rěcźa drje wſchelake rěcźe. Tola, ſchtóž je derje žerbſzy nawuknył — niz wjaſoricź, kaž pola naš — tón móże žo ſ druhimi Sſkowjanami roſymicź. Pſched něſkotrymi lětami je žo wot žkowjanſkich wucźenych namjet ſtajił, powſchitkownu žkowjanſku rěcź wutworicź. K tomu by žo žerbſko-khorwatiſka najlěpje pſchihodźała. Traſch w pſchichodźe k dobremu kónzej dóńdźe. — Hrěſchny njeroſom a tołſta kołwrótnoſcź potajkim je, žwojim dźěcźom macźerńu rěcź bracź, kaž to tajzy naduwakojo cźinja. Tam a žem žo „knjeżniczka“ ſ měſta, hdźež chzyſche zuſeje ſdźěłanoſcże a „kultury“ nabycź a žwoju narodnu draſtu ſ „cźeſcźniſchej“ pſcheměnicź, domoj wrócźi, žo wurěcźejo, ſo je žerbſku rěcź ſabyła — je to phi a hańba! — Narodna rěcź je nam wot Boha data. Bóh njeje podarmo ſchtwórtu kaſnju poſtajił: „Cźeſcźuj nana a macź, ſo by žo cźi derje ſchło a ty dołho žiwy był na ſemi.“ Schtóž macźerńu rěcź tepta a ju druhim ſ wutroby dreje, pſchehrěſchi žo pſchecźiwo kaſni Božej a ma Boże khoſtanje wocźakowacź. Boża ſprawnoſcź drje ſ wjetſcha dołho cźaka, prjedy hacź pſchima, pſchaha, khoſta a bije. Běda tym wotrodźeńzam, tomu prakej, kiž najdróžſche a najwjetſche kubło ſeńſke ludej bjerje a niczi. Sažlepjeni ſtarſchi žyczа žwoje žerbſke dźěcźi, kiž lědma hubu wocźinjeja, ſ zuſymi ſynkami a žkowami, byrnjež žo ſ nimi dajili. Schtóž žwoju macźerńu rěcź njewobknježi, też druhe rěcże khmanje njenawuknje. Kelko cźaža Němz potrjebuje, ſo žwoju rěcź derje móże. Hdyž žym ſ Kulowſkeje ſchule ſchoł, w tamnej dobje, kiž nětko žwoje „krażne“ płody w naſchej wžy a wokolinje wupkodźuje, njemóžach žerbſzy, teho dla też niz němſzy. A tak dyrbjach energiſzy žo gratu pſchimacź, ſo bych ſ cźeſcźu wobſtał. Njeżwarju na Němzow, kaž žo ſ nětkotrych ſtron mi porokuje. Chzu jenož wobaracź njeſprawnoſcźam pſchecźiwo Sſerbam, kotrež kóždy widźi a móże ſ rukomaj hrabacź. Wěſo wěrnoſcź rad njeżkyſcha. Ta pali, ſchcźipa a kała. Wobhladajcże žebi ras běh a žiwjenje tajkich ludźiczkow, kotſiž žo žwojeje macźerneje rěcże hańbuja, ju hidźa a ſazpiwaja. To wſchak lud też widźi, ſchto na tajkich renegatach je. A kak pola nich ſ hoſpodarſtwom ſteji? — Wo tym radſcho mjelczu. Schtóž njecźeſcźi to, ſchtož je jemu Bóh do wutroby ſaſchcźěpił, tón też ſ Boha njeje. Dokelž žu mnoſy Sſerbja žwoju narodnu cźeſcź ſhubili, teho dla tak ſrudnje ſ nami Sſerbami ſteji a jenemu je žel wboheho luda. Tola cźeſcź a khwalba ſa naš je, ſo pſchiżkuſchamy wulkej žkowjanſkej žwójbje. Tak dołho, hacź kóždy chze, woſtanje wón Sſerb, byrnjež jeho bóle pſchimali, tłóczili a wużměſcheli. — Nationalnje ſamoženje ludow njeſapjera žo na pſchemyżko a pſchekupſtwo. To ſteji wſcho na lohkich nóżkach. Narodna ſemja je bohatſtwo, kotrež wobrót cźażow ani rubicź, ani ſniczicź njemóże. Teho dla dźerżmy žebi žwoje namrěte kubła a ſtatoki. — Dale roskłoži rěcźnik liczbu, rěcże, pokhod a měru romanſkich a germanſkich ludow a ſkónczi žwoje žkowa ſe ſtarym žerbſkim heżkom; „Wocźi k njebju, ruzy k dźěłu, dowěru k žebi.“

Pſchi rosmołwje žo pſchejeſche, ſo bychu Sſerbja žwoje cźażopiży najprjedy podpjerali, potom druhe a žo też próżowali: žerbſy cźitacź wuknycź a we žwojej macźerńej rěcźi žo wudoſpołnicź. Te dźewjecź piżmikow, kiž ma žerbſka rěcź wjazy hacź němſka, kóždy nawuknje, hdyž jenož chze.

Se **Steho Komorowa.** Twarſzy miſchtrjo žu 900 murjerjow, cźěżłow a pomocznych twarſkich dźěłacźerjow ſ dźěła wuſamkli, dokelž nochzychu nowy mſdowy tarif pſchijecź.

S **Wochoſ.** Naſch tudomny wucźeŕ a kantor Bruk 1. haprleje žwój 25 lětny wucźerſki jubilej žwjecźeſche. Se žwojich 25 wucźerſkich lět je wón 23 lět we Wochoſach pſchebył. Rano we 8 hodźinach w ſchulſkej ſtwje patronatowy ſaſtupjeŕ, knjes měſtny ſchulſki inſpektor a ſaſtupjerjo ſchulſkeje a zyrkwineje gmejny pſchińdźechu. Knjes měſtny ſchulſki inſpektor w patronowym, hrabjowym Arnimowym-Mużakowſkim mjenje jeho wulki wobraſ pod wobłukom ſe žamorucźnym podpiżmom pſchepoda, mjes tym ſo knjes duchowny po woſadźinym poruczenju krażny, ſłoty, wjelehódny ſacźny cźażnik ſ pożwjeczeńſkimi žkowami jako dar pſchinjeży. Popołdnju bě žo Rychwałdſke wucźerſke towaŕſtwo ſeſchło, kotrež najprjódy knjeſa jubilara a jeho žwójbu ſ motettu: „Tón knjes je mój paſtyŕ“ pſchekhwata. Towaŕſtwowy pſchedžyda, knjes kantor Warko ſ Rychwałda, w towaŕſtwowym mjenje ſtejaty cźażnik dari. S wutroby wukhadźaze a k wutrobje pſchikhadźaze žkowa žo potom wotměnjachu. Jubilar žo towaŕſtwu podźakowawſchi ſ hnutymi žkowami wobſchěrnje wo žwojim 25 lětnym wucźerſkim ſkutkowanju rěcźeſche. Jenož ras 2 dnjej je jubilar khoroſcże dla roswucźenje wuſtajicź dyrbjał. Se ſpěwom: „Poſtrow jubilarej“ žo rjany žwjedźeń ſkónczi. Sa blidom w hoſpodliwym ſchulſkim domje žo rěcże, ſpěwy a pſchednoſchki wotměnjachu. S bliſka a ſ daloka bě hiſchcże w běhu dnja wjele darow a ſbożopſchecźow pſchiſchło. Njech je jubilarej kaž hacź dotal ſpożcźene, ſo by žwojej žwójbje ſe ſbożownym nanom, naſchej gmejnje ſe žwěrnym radźerjom a wucźerſkemu towaŕſtwu ſ wyżkoważenym a cźeſcźenym žobuſtawom był a woſtał.

S **Kinajchta.** Pónđźelu rano ſtej žo domſke a bróżeń khěžkarja Jana Feuera wotpaliłej. Twarjeni běſchtej ſe žłomu krytej. Prjedy hacź wjeżna wohnjowa žykawa na pomoz pſchijěđże, běchu płomjenja zyły ſtatok hižo do zyła ſniczikе.

S **Wojerez.** Na tudomnu pſchihotowaŕnju ſa ſeminar (präparandu) je žo ſažo rjana liczba mkodźenzow ſamolwika. Hdyž pak bychu hiſchcże ſtarſchi wotpohlad měli, žwojeho žyna po jutrach žem póżłacź, by žo to nětko hiſchcże hodźiło.

S **Cźelneho.** Wóndano tu krowa jeneho khěžkarja kónz wſa. So mohł wobżedźeŕ ſ najmjeńſcha kożu pſchedacź, žo dźełacźeŕ Krawz poſlicźi, ju wudrěcź. Pſchi tymle dźěle žebi wón krej ſajědojcźi a bliżſchi dźeń wumrje. Wón cźrjódku žyrotow ſawoſtaji, kotrymž je macź pſched połdra měżazom w njedźelach wumrjeła.

S **Hóſdnizy.** Na hornjołużiſkej żeleſnizy ſtaj ſańdźeny tydźeń dwaj półſkaj dźěłacźerjej do njeſboża pſchiſchłoj. Pónđźelu jedyn ſ njeju mjes Niſkej a Wuhelzom a wutoru druhi njedaloko Hóſdnizy ſ woſa żeleſniſkeho cźaha padny. Wobaj ſtaj žebi ſtawy roſraſyłoj a ſtaj žo do Niſcźanſkeje hojerńje dowjeſłoj.

Se **Shorjelza.** (Pſchiżażny žud.) 23 lětny hórnik Jan

Struck ſ Trebina bě wobſkorżeny, ſo je lětża 15. februara na żelesnizy mjes Běłej Wodu a Sslepom dwaj kilometerſkaj kamjenjej, ſ kotrejuż bě jedyn dwaj zentnarjej a druhi pſches zentnar cżeżki, na żelesniſku koliju położił. Pſched żudom wón wudawasche, ſo je wón pjany domoj duzy żo do kamjenjow ſakopnył. S tym żo roshněwawſchi je wón kamjenjej wusběhnył a prjecż cżißnył. Ssudowy pſchedżyda jemu napſcheczo dżerżesche, ſo je njemóżne, ſo by cżłowjek dwaj zentnarjej cżeżki kamjeń ſ lohka ſe ſemje wucżahnył a prjecż cżißnył. S kajkej pſchicżinu bě wobſkorżeny njeſkutk ſkucżił, żo ſe żwědcżenja żelesniſkeho wothladarja Fabiana wujaßni. Struck bě Fabiana nabił, dokelż bě tón żwoju żwakowu pſched Struckowym wobcżeżowanjom ſakitał. Fabian bě wěż żandarmej k wjedżenju dał. So by żo ſa to wjecżił, bě Struck kamjenjej na koliju walił. Na ſboże żo Fabian po żelesniży duzy kamjenjow dohlada. S tym żo wulke njeſboże wotwobrocżi. Bliżſchi ludżazy cżah, ſ kotrymż żo 50 wożobow wjeſesche, budżiſche żo ſwrócżił, hdy budżiſchtaj cżeżkaj kamjenjej na koliji leżakoj. Strucka ke khoſtarni na 6 lět ſaßudżichu a jemu cżeßne prawa na 6 lět wotrjeknychu.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Dżěłacżeŕ Jurij Balland bě lětża 10. februara w nozy żelesniſkemu dżěłacżerjej Krauſy ſ wjelba 12 puntow połcża kradnył. Prjedy pak hacż móżesche żwój paduſchny nadobytk wużicż, jón pola njeho wußlědżichu a jón jemu ſaßo wotewſachu. Dokelż bě Balland wjelbowy ſamk ſ kſchiwym hoſdżom wocżinił, mějesche żo wón cżeżkeho paduſchſtwa dla ſamolwicż. Jeho k khoſtarni na 1 lěto a k ſhubjenju cżeßnych prawow na 3 lěta ſaßudżichu.

S Rósborſko-Wojerowſkeho wólbneho wokrjeża. Hacż dotal bě żo Rósborſko-Wojerowſki wólbny wokrjeż w pruſkim krajnym żejmje ſ konſervatiwnym ſ Götzom a nationalliberalnym Niſchwitzom ſaſtupował. Tón krócż żu żo konſervatiwni rosżudżili, ſo nationalliberalnym jene żydło wjazy njepſchewoſtaja, ale ſo pódla ſ Götza prjedawſcheho krajneho radżiczela Rósborſkeho wokrjeża, krajneho direktora ſ Lucke poſtaja. Nationalliberalnaj kandidataj hiſchcże ſnataj njejſtaj. Sswobodomyßlni pjecża żo tón krócż ſe wſchej mozu pſchi wólbach wobdżěła. Jedyn ſ jich kandidatow budże pjecża direktor Schweig w Běłej Wodże, druhi hiſchcże njeje pomjenowany. Duż budże wólbne hibanje w pruſkej Hornjej Łużizy jara żiwe.

S **Běłeje Wody.** Jena tudomna korczmarſka pomozniza bě żebi wkoßy ſ zelluloidowym cżeżakom ſtykała. Wona żo nad ſtejatej lampu ſkhili a w bliżſchim wokomiku żo cżeżak ſapali. Wkoßy wobżaromneje holzy żu żo do cżiſta ſpaliłe; wobliczo a ſchija ſtej żo ſtraſchnje wobßmudżikej.

Přilopk.

* (Sswoju żotru ſatſělił.) 20lětny twarſki technik Zirkler w Lignizach domoj pſchiſchedſchi ſchtwórtk żwojimaj ſtarſchimaj żwój nowy revolver pokaſowaſche. Mjes tym ſo żo wón ſ revolvrom ſaběraſche, żo ſ njeho wutſěli, a kulka Zirklerowu żotru trjechi, kotraż żmjertnje ſranjena ſe ſtoła padże.

* W ſwěrinſkej ſahrodże w Barlinje żu żrjedu rano měch ſ rosrubanymi cżěkowymi cżaſcżemi 14- hacż 16-lětneje wożoby namakali. Hacż żo wo żónſku abo mużſku wożobu jedna, njehodżi żo hiſchcże ſ wěſtoſcżu rjez. Koża ſ hłowy bě doſpołnje mudrěta. Ruzy, noſy a ſpłażne dżěle pobrachuja. Skónzowanje je żo najſkerje ſe ſadajenjom ſtało. Cżěkowe cżaſcże żu doſpołnje cżerſtwe. Barlinſka polizija je na wußlědżenje mordarja 3000 hriwnow myta wuſtajiła.

* (Jěd w poliwzy.) W Schwäbiſch Gmündu běchu żo pſchehladawſchi město muki jěd pſche wulke myſche do poliwki żypli. Macż ſe ſchěſcż dżěcżimi a 78lětna cżeta po wobjedże ſthorichu. Cżeta je mjes tym wumrjeła. S macżerju a dżěcżimi żo połěpſchuje.

* (Hróſbny njeſkutk.) W Schrozheimſkim lěżu dwaj ratarjej 16lětneho wucżobnika Müllera pſchekhwataſchtaj, hdyż wón 15lětneho wucżobnika Hiebera na cżaſcże rubaſche. Wón bě jemu hižo ruzy a noſy wotrěſał a cżěło żałoßnje roskuſkował. Müller je Hiebera njedżelu, hdyż żo wukhodżowaſche, ſadajič a w lěżu ſkhował. Müller je pjecża wobkludnił.

* (Mordaſke puki.) W jenej reſtawraziji we Wrótßławju żo někotſi wucżerjo a ſtudentojo dla ſtudentſkeho bjechtowanja wureczowachu. Sahe rano ſwadnizy domoj dżěchu. Dwaj wucżerjej a jedyn ſtudent żo na droſy dale wureczowachu. Pſchi tym ſtudent jeneho ſ wucżerjow ſ kijom k ſemi poraſy a żo potom do druheho da. Tón pak żo ſ wocżinjenym ſacżnym nożom wobaraſche, kotryż żo pſchi pukach ſtudentej k wutrobje kłó. Studenta do hojeńnje żmilnych bratrow donjeżechu, hdżeż wón bórſy wumrje. Wucżerja, kotryż je ſtudenta ſakkoł, żu ſajeli.

* Mandżelſtwo mjes pianiſtom Toſelliom a hrabinku Montignoſo hacż dotal w Italſkej ſakońſzy njepkłaczeſche, dokelż żo wono hiſchcże njeje po ſakońſkim waſchnju woſjewiło. Tutón njedoſtatk je někto wotſtronjeny, a jeju mandżelſtwu żo někto też po italſkim prawje njehodżi pſchecżiwjecż. Doſpołne wujaßnjenje ſtaj Toſelli a jeho mandżelſka woßebje teho dla ſa nuſne měłoj, dokelż wona bórſy do njedżel pſchińdże.

* (Poklecże ſkota.) W Meſole w Italſkej pſchi woranju wjazy dyżli tyßaz dukatow ſ woponom Ferraraſkeho wójwody Herkuleża I. wurychu. W nozy po tym kubłowi żußodża teho runja ſa ſkotymi pytacż pſchińdżechu. Kubłeŕ, kotremuż polo żłuſcha, ſ tſělby do ſkotopytarjow tſělesche, kotſiż teho runja wótrje tſělejo wotmolwichu. Skónczńje bratra njeſbożowneho namakarja do ſchije tſělichu, a cżeżko ſranichu.

* (Potepjenje jendżelſkeho torpedowſkeho honjaka „Tigra“.) Pſchi ſwucżowanju jendżelſkich wójnſkich łódżow pola Wightſkeje kupy torpedowſke honjaki nadpady na bitwiſke łódże cżinjachu. Sswětła běchu pſchikryte, tak ſo żo łódże njemóżachu derje ſeſnacż. Torpedowſki honjak „Tiger“ chżyſche łódż „Berwick“ pſchěhnacż, tola ta ſ prědkom do njeho ſawadżi a jón żrjedża rosrěſny. Dwě minucże poſdżiſcho żo „Tiger“ podnuri, „Berwick“ hnydom ſatrubi, a żwětła wotkry a cżołmy dele puſchczi. S nimi żo mnoſy ſ „Tigrowego“ mużſtwa, kotſiż w morju płuwachu, wukhowachu. 36 muży pak żo tepi. Mjes nimi je też komandant, leutnant Midleton, kotryż hacż do poſlednjeho wokomika mużſtwu pſchikaſowaſche, kak měli żo wukhowacż.

* (Saßypnjenje jeneho hoſcżenza w Londonje.) Dwě khěżi Bernerſkeho hoſcżenza w Londonje, kotrejż dyrbjeſchtej żo w bliżſchim cżaßu wottorhacż, tola żo hiſchcże hoſcżam pſchenajeſchtej, ſtej żo żobotu ſaßypłej. S rospadankow żu hacż dotal 8 morwych a 30 ſranjenych wuryli, ſa żydom woßobami hiſchcże pytaju. Saßypnjenje je żo we nozy bjes prjedawſchich pſchedſnamjenjow ſtało. Jedyn poliziſt nimo duzy někotre zyhele padnycż widżeſche, a bliżſchi wokomik żo khěżi ſaßypnyſchtej. We hłownym twarjenju Bernerſkeho hoſcżenza żo ludżo wuſtróżichu a njeſwoblekani na drohu cżeknychu. Dla mróczelow procha njehodżeſche żo ſ wopředka njeſboże pſchewidżecż. Droha żo ſ płunowymi a azetylinowymi ſaklemi wobßwětli a hojerjo na město njeſboża khwatachu. Sale hłowneho twarjenja żo ſ cżěkami a ſranjenymi pjelnjachu. Sranjeni żakoßnje wo pomoz ſkiwlachu a wołachu. S pſchicżinu njeſboża je rosbuchnjenje płuna było. Wobydlerjo pſchiſeńſkich ſtwow żu żo w żwojich ložach ſatłóczili, mjes tym ſo żu ſ hornich poſkhodow ſkoro wſchitzy, runjeż ſranjeni, żo wukhowali.

* (Powětrowy ballon do zyrkwineje łódże ſawadżił.) Schwedſti wojeńſki ballon, kotryż bě njedżelu ſe Stockholma wotjěł, je njeſbożownu jěżbu měł. Ballon baltiſke morjo pſchelecżawſchi we Wiborgu w Ruſkej (w Finlandſkej) do zyrkwineje wěże ſawadżi. Se żylnym ſrażenjom żo jedyn offizěr w ballonowym cżołmiku ſaraſy. Bliſko Wiborga ballon k ſemi padże. Druhi offizěr, leutnant Flytting, bjes wědomnja w cżołmiku leżeſche, a hakle ſ lěkaŕſkej pomozu móżeſche żo jemu żiwjenje wrócżicż. Ballon běſche, hdyż běchu ſpytali, kótwizu wucżißnycż, jeneho finſkeho rybaka żobu ſtorhnył, kotryż pak hiſchcże ſe ſtrachom woteńdże.

— S Wittena żo piſche: Hdyż chżyſche żo jedyn powětrowy ballon, kotryż bě ſ Düſſeldorfa wotjěł, k ſemi dele puſchczicż, żo cżeżke njeſboże ſta. Do někotrych tſěchow ſawadżiwſchi, pſchi cżimż zyhele a ponoſchki wotorha, cżołmik ſa tſěchu jeneje zyhelncże wißajo woſta. Dwě woßobje ſ njeho padnyſchtej a żo cżeżko ſraniſchtej.

* (Nahi ſtudent pſched zarſkim hrodom.) Njewſchědny tryſku je jedyn ſtudent pſched zarſkim ſymſkim hrodom w Petersburgu ſkucżił. Hdyż żo njedżelu dopołdnju pſched hrodom ekwipaże wujěżdżowachu, na dobo cżělnohi ſtudent pſchihna, kotryż żo pſches huſte rjady ekwipażow, a pſches mnohe żo wukhodżoważe woßebne knjeżny pſchedoby. Polizija ſtudentej wobaraſche, tola wulka hara naſta, prjedy hacż jeho ſajachu. Móżno je, ſo je ſtudent njejabzy wowrótnił.

* (Wulki wrjeſk.) W Madridże je pjenjeżna banka Molotý Page ſ 10 milijonami peſeto (frankow) paſſiwow bankrot ſcżiniła. Na to je żydom mjeńſchich bankow płacżenja ſaſtajiło, dokelż żu ſ bankrotom potrecheni.

K konfirmaziji

poručam

schenillowe rubischcza, rukajzy, schtrumpy.

Otto Osswald

na kamjentnej haßy 7.

Lunora

snata wubjerna 5 np. zigara, 100 scht. 4 mk. 25 np., wulki wubjerk po płaćišnach wot 2 mk. 20 np. hač 18 mk. sa 100 scht., **krane rjepiki** punt hižo po 20 np., **Khočebuski rollaty tobak** punt po 60 np.

porucza

Ernst Scholta

na Moltkowej drósy 29.

Jako wožebje dobre a tunje poručam:

schmalz, saručeny čisty punt po 64 np.,
palmin = = 70 np.,
ff. jejowe nudle = = 40 np.,
Ia. pscheněznu muku = 18 np.,
warjensku schokoladu, saručenu čistu punt po 100 np.,
ff. syrup = = 16 np.,
zokrowy měd = = 30 np.,
bošniski **zlowkowy schmaderunks** = = 26 np.,
figi najlěpscheje družiny = 30 np.,
zitrony duž. po 60, 70 a 80 np.,
rajß punt hižo po 14 np.

Ernst Scholta

na Moltkowej drósy 29.

Jankowe jěsdne koła

najlěpsche koła

hižo po 45 mk. bjes gumija.

Mantle: 2.30, 2.50, 3.—, 5.50, 1 lěto g. **Schlawchi:** 2.10, 2.40, 3.—, 3.50, 1 lěto g. Wodźaza žerdź 2.— mk., zedło 1.80 mk., rjeczas 1.30 mk., nohowa plumpa 75 np., pedal 70 np., zwobodoběhowe sadnje koło se nasadstupanstim spinadkom 13.50 mk., wobkuk emailěrowacź 4 mk. atd. Mjetacje pjenjesy prjecź, hdyž to njewobkedźbujecje. Pjenjesy wróczo, hdyž so njelubi.

— Sapišy žadacź. —

Jankowa pschedawarnja jěsdnych kolow a schijazych maschinow w Budyschinje na Mužakowskej drósy 4.

Wósk k trjepjenju **rejwanskich kubjow**

najlěpscheje hódnoscje je dostacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź.

w našej khofejowni.

Wšitcy dobri Serbja su witani.

Žitne měchi,

mukowe měchi,

zlomniki a zlomowe puzaki, pizowanske měschki, wosowe płachty, schěry plat

k ložowym płachtam, khomotowy plat,

wosy a wokna rjedźazu kožu

we wulkim wubjerku po fabrikskich płaćišnach porucza

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach,

snapschecza „skoteje hwězdy".

Jerje

rjane a polne,

mandl hižo po 55 np., kopu hižo po 200 np.

porucza

Rudolf Pötschke

pschi mjaßowych jědkach čišćo 7.

Wschě zwoje

khofeje

po 1 mk. a 1 mk. 20 np.

snate zylne woßebite měschenja, dobrocźiwemu wobkedźbowanju poručam.

Hans Lindner

(prjedy Pawoł Hofmann),

pschedawarnja kolonialnych tworow a zigarow,

na rózku zerbskeje a schuleńskeje haßy.

Spěwarske

němske a zerbske,

we wschěch družinach porucza

Jurij Hermann,

papjerjowa pschedawarnja na snutskownej lawskej haßy 7.

Liebsch,

zudniski aktuar sw. zluzby

na zukelnskej haßy 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazиske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěči zerbski.

— Telefon čišćo 177. —

Pscheßadźowanje ležomnoscow.

Schtóž zentrifugu trjeba!

Zara pschihódna a skladnostna kup!

Nětko 30 mlokowych zentrifugow „Thuringia"

wot dženża po kóždej zo hodźazej płaćišnje pschedawam.

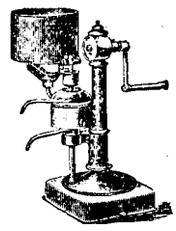

Oskar Butter, fabrika jahrodneho grata pschi žitnych wikach.

Stejischcžo hermank pschi wowzunych wikach.

Parna zyhelnicza w Tsjoch Hwězdach

pola Budyschina

porucza

worzlotwjerde plestrowanske zyhele

s 8 khowczkami, najkmańsche wußadźenja na dno hródźow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlózsche rjedźenje s praktiskim pschiprawjenjom hrjebičkow.

Pawoł Arnold w Tsjoch Hwězdach.

Ligowowski zymjentny wowz,
czerwjeny dźeczel,
kolij,
seradellu,
rajsku trawu,
hróch a woku

na najlěpje skhadźaze tunjo porucza

Jan Marcinkowski,

na kamjentnej haßy 32.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobroscze

po najtuńschich płaćišnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow zo sapočejo franko sa hotowe pjenjesy roseščelu.

— Płaćišnowe sapišy darmo a franko! —

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 13. haprleje dopołdnja wot 9 hodźin ma zo na **Bartsko-Nowowjeszanskim hajnistim revěrje**

scźěhowaze palne drjewo na městnje zamym s wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź:

něhdże 14 rm mjehkich kuluchow,
230 mjehkich dokhich hromadow,
16 stotnjow mjehkich walcźkow.

Drjewo je skladźene w drjewischczu 13. wotdźělenja a we wurubach 10.—13. wotdźělenja.

Shromadźišna w drjewischczu 13. wotdźělenja (w Czichowzu).

W Barcze, 4. haprleje 1908.

Hrabinske Lippeske hajnistwo.

Aust.

Formarjo sa schamottowe zyhele,

dźěłaczerjo a fabrikski czěßla

zo pytaju **sa tonowe jamy we Wětrowje.**

Bjezbolne rukowanje.

Zuse ſuby,

plomby ſe ſtota, ſłĕbra a emaille.

Bjezbolne rukowanje.

Eugen Wienecke,

amerikanſki ſubjazy lĕkař

18 na Hoſchiz haßy 18.

Rĕčne hodźiny wot 8—6, njedźelu wot 9—3 hodźin.

Tunje płaćiſny.

Praktizĕruju ſaßo.

Dr. med. Heſſe.

Rĕčne hodźiny:

Wutoru a pjatk rano wot 8—9 hodźin.

Druhe wſchĕdne dny pſchipołdnju wot 12—1 hodźiny.

Njedźelu a ßwjate dny njejßu žane rĕčne hodźiny.

Pſcheměnjenje wobkhoda.

Cześćenym Sserbam w Rakezach a wokolnoſćži najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoje **ſchewſtwo** 1. haprleje do domu Dobrizez pjekarnje cźißko 52 na rózku hłowneje a dwórniſchćowoje dróhi pſchepołożił. S dobom woſſewjam, ſo Dobrizez **pſchedawarnju materialnych tworow** dale powjedu.

Proſchu moje pſchedewſacże ſ pſchećelnym pſchikhadźenjom dobroćiwje podpjerać.

W Rakezach, 1. haprleje 1908.

Emil Werner, ſchewſki miſchtr.

Woſſewjenje.

Sa twarſki cźaß w bliżſchim naléćżu ßo

ke kryczu tſĕchow ſ zyhelom, ſchifrom a papu

poruczam a ſa khmane a dobre dźĕło rukuju.

Sa **lohli kryw** poruczaßam pſchede wſchĕm **asbeſtowy wumĕłſki ſchifer** jako woheń a wjedro wudźerźaze krywadło.

B. Eiſenbeißowy naßlĕdnik w Biſkopizach,
Edwin Petzold.

Skótna awkzija.

Wutoru 21. haprleje (tſeczi dźeń jutrow) ma ßo na Hrjehorkez (Jenczez) kuble w **Stróżiſchczu** dla wobßedźerjowoje khoroſcże ſcźĕhowazy ſkót ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

2 rólnaj konjej, tež ſa cźežki ſapſchah ßo hodźazy **bruny walach,** 5 lĕt ſtary, 165 cm wyßoki, **liſchak (walach)** ſ pleßu, 4 lĕta ſtary a 172 cm wyßoki, **5 kruwow, 1 byk,** wokoło 11 ztr. cźežki, **2 ſwjaſanej cźeleczi,** byczk a jahłowczka, **3 tuczne ßwinje** a **6 bĕhakow.** Sapoczatk popołdnju w 1 hodźinje.

Wſcho dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja tam ſhonicź.

Dawkowe reklamazije

wudźĕłujetaj J. a E. Koban pſchi žitnych wikach 4.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe **jutrownu srjedu 22. haprleje** popołd. w 3 hodź. w Serbskim Domje. — Porjad: 1. Rozprawy, 2. nekrologaj, 3. namjety. — Sobustawow a přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

XXXIV. nalĕtnja skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodźiny

wotměje so srjedu 22. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach w Serbskim Domje.

Wšitcy serbscy studowacy a česćeni přećeljo studowaceje młodźiny so na nju wutrobnje přeprošuja.

W Hornim Wunjowje, w haprleji 1908.

Karl Wyrgač, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Kubło

w Lipinach pola Laſa ſe 104 jutrami pola, łuki a hole je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola Metaſcha tam.

Mała žiwnoſcź

w Zymplu pola Klĕtneho, ſa wojnarja abo tyſcherja ßo hodźaza, je na pſchedań abo na pſchenajecże. Płaćiſna 4500 hriwnow. Dalſche je ſhonicź pola Ernſta Lowki na lazaretſkej dróſy 9 w Budyſchinje.

Žiwnoſcź

w Nowych Bóſchizach cźißko 14 pola Njeßwaczidła ſ $9\frac{1}{2}$ kórzom dobrych drainĕrowanych pſcheńcźnych polow, w jenym kruſche pſchi domje leżazych, je na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Žiwnoſcź

ſ $3\frac{1}{2}$ kórzom leżomnoſcże je na pſchedań w Kolbicźanſkim mkynje pola Schcźeńzy.

Kóń

je jenoż do dobreju rukow tunjo na pſchedań we Wulkej Dubrawje cźißko 16c.

Hnydom abo poſdźiſcho kóždu dźĕlbu

mloka

po najwjetſchej płaćiſnje pyta

mlokarnja na Židowje.

Hróch, woku, peluſchki, tykanſki majß, lupiny

porucza

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Dwójzy pſcheßatu wuwol.

bawłnoßymjenjowu muczku,

prima **lanu muczku,**

ßłodźiſny

porucza tunjo

Teleſ. 385. Guſtav Heinke

pſchi žitnych wikach 34.

Boże ßłużby pſchi ßwjatym miſzionſtwje w Filippsdorfje ſmeja ßo lĕtßa wot 11. hacj 21. haprleje.

Pczoły

ßu na pſchedań w Kupoji cźo. 10.

7000 trjebanych tſĕſchnych tſyhelow

(tonowych zyhelow) je na pſchedań w Brĕmjenju cźißko 3.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, hródźne holzy a tajke k ßwinjom, wotrocźkow, pohonczow, wolazych, dźĕłaczerſke ßwójby do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, kaž tež hólzow a holzy, kotrež jutry ſchulu wukhodźa, pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ſchulſkej dróſy 7 ſ napſchecża theatra.

16 abo 17 lĕtnu

ßłużobnu holzu

pyta **H. Bukan** w hoſcźenzu „jelenja“ na Židowje.

Jutrowna holza

ßo pyta w Cźemjerzach cźißko 15.

Młódſchu, na porjad ſwuczenu **ßłużobnu holzu,** kotrejž ßo ſkładnoſcź poſkicźi, ßo we warjenju wudoſpołnicź, pyta **R. Hauſchting,** póſtſki agent w Rakezach.

Sa

młynſkeho wuczobnika

ßo ßyn ſprawneju ſtarſcheju, kotryž hnydom mſdu dostanje, do Delnjohórczanſkeho hrodoweho młyna pyta.

Jurij Schmidt.

Pjekarſkeho wuczobnika

pyta **A. Bieſold** na bohatej haßy. Tydźeńſka mſda 1 mk.

Spuſchczomny

dwórſki ſtražnik (wajchtar)

pyta ßo na

kuježi dwór w Lutobczu.

15 hr. myta

temu wuſtajam, kotryž njekhmanika wußłĕdźi, kotryž je w Njeßwaczidle ſ wokłarneho kaſchcźika ſa ſchtwórcź lĕta ſkładowane pjenjeſy rubił, ſo mohł jeho ßudniſzy pokhoſtacź.

Zyrkwiny pokładnik.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišku 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. haprleje 1908.

Placžišny rěsneho słotu na Drażdżanskich słótnych wikach.

6. haprleje 1908.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. **połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hač do 6 lět**	40—43	76—79
awstriske	42—45	77—80
2. **młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene**	35—39	71—75
3. **žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše**	30—34	65—70
4. **ßnadnje pizowane kóžbeje staroby**	25—29	58—64
Jałojzy a krumy:		
1. **połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze**	38—41	70—73
2. **połnomjaßne, wukormjene krumy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hač do 7 lět**	33—37	65—69
3. **starše, wukormjene krumy a ßnadnje wuwite młódše krumy a jałojzy**	29—32	59—64
4. **žrěnjo pizowane krumy a jałojzy**	24—28	54—58
5. **ßnadnje pizowane krumy a jałojzy**	—	50—53
Byki:		
1. **połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze**	40—42	72—75
2. **žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše**	35—39	67—71
3. **ßnadnje pizowane**	30—34	60—66
Ćelata:		
1. **najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza**	49—51	79—81
2. **žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza**	46—48	75—78
3. **ßnadnje wuwite wot zyza**	40—45	68—74
Swinje:		
1. **połnomjaßne lěpšich raßow a jich słschižењow w starobje hač do 1¼ léta**	46—47	61—63
2. **mjaßne**	43—45	58—60
3. **ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy**	41—42	56—57

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 4. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 9. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca	běła	—	—	—	—	10	—	10	30
=	žołta	9	85	10	—	9	56	10	—
= nowa		—	—	—	—				
Rožła		9	23	9	38	9	06	9	38
= nowa		—	—	—	—				
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	80	9	—	7	75	8	50
Wows		7	90	8	—	7	—	7	40
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny		2	30	2	60	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	80	3	—	2	60	2	80
Pšeńczna muka	50 =	12	25	19	25	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	12	—	15	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	20	3	70	3	10	3	50
Ssłoma	100 =	4	67	4	84	3	50	5	—
Proßata 1050 schtuk, schtuka		10	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	10	6	50
Ržane wotruby		—	—	6	75	6	70	7	20
Pšeńczny gris		—	—	7	25	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (**běła**) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 25 np. rožła wot 9 hr 75 np hač 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placžesche: kórz pšeńcy (**běła**) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 16 hr. 74 np. hač 17 hr — np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 75 np. hač 15 hr. — np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hač 12 hr. 60 np.

Wiczne placžišun w Kamjenzu.

9. haprleje 1908.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 25 np., pšeńca wot 9 hr. 70 np. hač 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 30 np. hač 8 hr. 60 np, wowß wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 50 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 14 hr. 50 np. hróch 13 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 80 np., běrny 3 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 33 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 10. haprleje: Rjane a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje njedźelu Palmarum rano w 7 hodźinach farař Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin seminarski wyschschi wučeř cand. rev. min. Wolf němske a w 10 hodźinach farař Räda ßerbske předowanje.

Seleny schtwórtk smje farař Räda rano we 8 hodźinach ßerbsku a w 10 hodźinach němsku spowjednu rěcž.

Cźichi pjatk smje farař Räda rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin pomozny předař Boitz ſ Budestez ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta fa woßadnych khudych.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Ernst August Sola, dźěłaćeř w płunarni na Židowje, ſ Emmu Amaliu Böhmerez w Bobolzach.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Ernst Oskar Waltař, Ernsta Hermanna Oskara Ssworyy, wobßedźerja rybowoje płahowarnje w Jenkezach, ß. — Hans Alfred, Khorle Emila Edmunda Grunda, knihiwjednika na Židowje. ß. — Erich Ernst, Emila Richarda Haufy, fabrikarja na Židowje, ß. — Johana Martha, Jana Augusta Kocha, pomozneho wuhibarja w Tšelanach, dź. — Helena Dora, Josefa Lemmericha, fabrikarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

W **Michałskej woładze:** 5. haprleje: Morwy narodźeny ß. Bjedricha Augusta Wolki, fabrikarja w Hrubjelcžizach. — Khorla August Kapleř, kamjenjeczeßař a straźnik w Hornjej Kinje, 50 l. 10 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Njedźelu Palmarum budże rano ½8 hodźin konfirmazija němskich a w 10 hodźinach konfirmazija ßerbskich paczerskich dźěcži.

Seleny schtwórtk smje rano ½9 hodź. duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wučbu a ½10 hodź. farař Kschižan ßerbske předowanje.

Cźichi pjatk smje rano ½8 hodźin farař Kschižan němsku spowjednu wučbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němske a ¾10 hodźin ßerbske předowanje. — Popołdnju w 3 hodź. budże ßerbska liturgiska Boża słužba.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Njedźelu Palmarum smje duchowny Boitz rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, farař Domaschka dopołdnja we 8 hodźinach konfirmaziju němskich a duchowny Boitz dopołdnja ¾10 hodźin konfirmaziju ßerbskich paczerskich dźěcži. — Pšched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta fa ludowu knihownju sběra.

Seleny schtwórtk smje duchowny Boitz rano we 8 hodź. ßerbsku spowjedź, farař Domaschka dopołdnja ½10 hodźin němsku spowjedź.

Cźichi pjatk smje farař Domaschka rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, we 8 hodź. ßerbske ½10 hodźin němske předowanje.

K konfirmaziji

poruča

śpěwarske, ßerbske a němske,

konfirmaziske spisy, natwarjaze knihi,

wobrasy, schpruchi atd. we wobłuku

Kschesćzijanska knihařnja

w Budyschinje na Lotzeskej drózy 9.

K konfirmaziji

ßwój wudźěłk

cžornych

glaßejowych rukajzow

wschěch placžišnow, dale **pschedkoschliczki, khornarje, manschetty, schlipsy** atd. a **schtalty** poručam.

Alfred Vogel, rukajzařnja,

na swonkownej lawskej haßy.

Sałożene 1862.

Reblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
drastne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſcheżne, 1½pſcheżne, 2pſcheżne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
drastne hrabje,
drastne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitrażowe žerdże,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedżenje,
ſprawne poßkuženje.
Najtuńſche płaczińy.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz
na ſukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedžbujcże
na moje mjeno!

Najwjetſcha
ſpezialna kłobukowa a mězowa pſchedawańnja
w Budyſchinje.

Wſchě **nalětnje nowoſcze kłobukow** a **mězow** ßu doſchłe, a je mój ſkład wot najjednoriſcheje hacž do najwoßebniſcheje družiny bohacże wuhotowany.

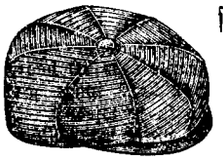

Płaczińy ßměſchnje tunjo.

Konfirmandſke kłobuki
po kózdej płaczińje.
Proſchu ßebi mojej wukładnej woknje wobhladacź.

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22,
pódla hoſczenza winoweje kicże.

Płaczińy ßměſchnje tunjo.

Lubijſka banka
w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
ſ měßacžnym wupowjedźenjom	3½%	
ſ 3měßacžnym =	3¾%	
ſe 6- a 12měßacžnym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móža ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Poſkicźam wot nětka
kruchaty kalk, kalk w měchach,
mjerkel ſ kuſßateho kalka
ſ dwórniſcheża w Niſkej a ſ mojeho dwórniſcheża
po najtuniſchich dnjowych płaczińnach.
J. Lissel, twarſtwo w Niſkej.

Schijaze maſchiny
njekupujecze nihdże
tuńſche a lěpſche
hacž pola
F. Eule
na nowoſalzſkej drózy 19.

Tež někotre njenahladne ſczinjene ſchijaze maſchiny ßu ßměſchnje tunjo na pſchedań.

Schkórnje a stupnje

k konfirmaziji,

kaž tež wschě pomyßlne druziny

wobucża

ſa **mużſkich, żónſke** a **dźěćźi** w hoborſkim wubjerku po zyle woßebje tunich płaćźiſnach porucża

Pawoł Kristeller

Telefon 168. na bohatej haßy 29. **Telefon 168.**

Najtuńſche | Serbſke a němſke | płaćźiſny!

ſpěwarſke knihi

w trajnych, jednorych a najwoßebniſchich ſwjaſkach,
nabożne wobraſy, hrónczka na ſćěnu,
wopomnjeńſke a natwarjaze knihi,
ſlotu dublown pychu,
jako: **broſche, kſchiże, nawuſchnizy** atd.,
konfirmaziſke, ſpowjedne
a **jutrowne kharty**
porucża

E. A. Wetzke

(mějeźel **Fritz Richter**)
knihiwjaſatnja
na bohatej haßy 17.

Najbohatſchi | wubjerk!

Sa hotowe pjenjeſy twory tunjo nakupiwſchi mózu najrjeńſche

konfirmandſke wobleczenja

po 7, 10, 12, 14, 16, 18 a 20 hriwnach,

najwoßebniſche

mužaze a hólczaze wobleczenja,

ſwjerſchniki, khornarje do wjedra, kholowy, lazy a kołojěſdne kholowy

po hiſchcże ženje ßkyſchanych tunich płaćźiſnach pſchedawacź.

Najwjetſchi wubjerk, najlěpſchi rěs, modne dźeržaze tkaniny a dobre ſchicże. Po měrje ßo draſta ſ rukowanjom ſchije.

Otto Preuß w Budyſchinje

na žitnej haßy 4.

Konfirmandske kłobuki

mužaze kłobuki, kaž tež **hólczaze kłobuki**
wſchěch barbow a płaćźiſnow,

mězy

ſa mużſkich a dźěćźi, nowoſcże, porucża tunjo

C. E. Rincke,
kózłarſki miſchtr na bohatej haßy 5.

Do Rakez! Kedźbu!

Poruczam ßwój wulki ſkład **wobucża** wſcheje druziny ſa **mużſkich, żónſke a dźěćźi, ſ najtolſcheje howjaſeje kože,** kaž tež **najwoßebniſche cźrije** (box-kalf), teho runja wulki ſkład **ſchkórnjow do dźěła.**

Sa konfirmandow woßebje tunje płaćźiſny.

Hermann Zawnik, ſchewſki miſchtr
w Rakezach.

K konfirmaziji

poruczamoj

nowoſcże debjenkow

ſ woprawneho ſłotoweho doubla, ſtareho ſłota, ſtareho ßlěbra, ßlěbra, ſimili atd., jako:
broſche, nawuſchnizy, pſchipowſchaki, rjeczaſate, hadate, wobruczate a pjerate naruczniży, kolliery ſ pſchipowſchenkami, **medaillony, kſchiże, wutrobiczki, pjerſchczenje.**

Rjeczaſy ſ wóſkowych paczerkow
woprawnych a podražowanych.

Dołhe czaßnikowe a debjenſke rjeczaſy
ſ woprawneho ßlěbra, ßlěbroweho oxyda, wóſkowych paczerkow, pißanych paczerkow, czornych paczerkow atd.

Debjenki do włoßow — jako: **pſchedtykanſke czeßaki, ſatykanſke czeßaki, poboczne czeßaki, włoßowe ſpinki, włoßowe widliczki, włoßowe ſchipy, włoßowe ſapinaki, doſpołne garnitury.**

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4. Telefon 449.

Franz Marſchner

czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćźiſny.

Kołojěsdne mantle a schlawchi

s rukowanjom a bjes njeho,

nakhribjetne měchi,

wschě **kołojěsdne wězy**

tunjo porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, ezerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu.

Najlěpscha

schulska toscha

pschitomnosćze,

tornistry

sa hólzow a holzy

dźěła a porucza

C. A. Pietsch.

pschi žitnych wikach 8

pódla Kellingez barbjerńje.

Dobru

pschenčznu muku

punt po 18 np. porucza

Telef. 385. **Gustav Heinke**

pschi žitnych wikach 34.

Zigary

derje žo palaze,

4 scht. sa 10 np.,

100 scht. sa 2 mk. 20 np.

porucza

Rudolf Pötschke

pschi mjažowych jědkach čišło 7.

Lanu muczku

porucza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Wuměrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj

Rentsch a Schöne,

geometraj

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liseźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnosczow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheżadźowanje pschedawanje ležomnosczow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe lěta s rěčnikowym sekretarom był, žo najlěpsche wobstaranje sarucza.

K nalětnemu

wušywej

poruczam w dobrej, derje skhadźazej tworje:

runklizowe žymjo,

Eckendorfske, žołte a čerwjene horborskowalzowe,
Oberndorfske kopjenokulojte, žołte, Lutyjeczanske žołte, kulojte;
Erfurtsku modellsku a pizowansku rěpu;

czerwjenokalowe žymjo,

Erfurtskeho krej=czerwjeneho, sožneho, twjerdeho, hollandskeho, krej=czerwjeneho, pósdnjeho, wulkeho, Zitawskeho hobrskeho, czěmnoczerwjeneho kała a czornoschazu hłowu;

běłokalowe žymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;

woprawne **Erfurtske warjenjowe žymjo,**

wulki wubjerk bunow, hrochu atd.

wožebitosćze woprawnych Erfurtskich kwětkowych žymjenjow

w 10 np. tyskach a s plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždźanskich žadźeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Budyschinje a Lubiju.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej hasy czišło 18 s nutskhódom na theatrowej hasy

porucza žwoje derje wothladane

běle a czerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza žym žo pschezo prózował, **jenož woprawne wino** pschedawacź, kotryž je strowosczi spomóžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej hasy** a na **bohatej hasy** sestajany **jara wulki sklad** wudźerżuju kotrež žo s wudawkami sa pucźowanje njepodroža, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwasam a druhim **žwjatoczności** žo hodźaze, tuńscho pschedawacź, hacź hdyž žebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póstacź dadża. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pscheżwědczi.

M. Brockmannowy žwětoštawny

fosforokisały kalk

k pizowanju ma na pschedań

Helena Langowa w Njeżwacźidle.

Do Rakez! Kedźbu!

Poruczam žwój **wulki sklad**

wobucźa wscheje druźiny sa muźskich, žónske a dźěczi, s najtolscheje howjaseje koże, kaž tež najwožebnische **czrije** (box=kalf), teho runja wulki sklad

schórnjow do dźěła.

Sa konfirmandow wožebje tunje płaczisny.

Ernst Buhl, na torhoschczu w Rakezach.

Ssadowe schtomiki

žu dostacź w schtomowni w **Komorowje** pola Rakez.

Najlěpsche

likéry

k kwašam, kschczisnam a druhim žwójbnym žwjedźenjam dostawacźe **we wulkej destilaziji**

Schieschki a Rjeczki

w Budyschinje.

Jerje

wulke a tucžne,

mandl hižo 60 np.

poruczataj

Schieschka a Rjeczka

w Budyschinje.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaš, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Prima

czerwjeny dźeczel

saruczeny bjes židy

porucza **Gustav Heinke**

Telef. 385. pschi žitnych wikach 34.

Kóslaze kóžki

kaž tež **kosaze, czelaze** a **howjase kože**

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi

a pschi žitnych wikach 11,

s napschecźa hosczenza skoteje hwězdy.

Kupne a druhe wuczinjenja,

liseźiny wscheje druźiny, prósstwowne pisma wo wobhnadźenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje ležomnosczow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěczimoj tež žerbski. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 16. **Sobotu 18. haprleje 1908.** **Lětnik 67.**

Jutrowna radoſćź.

Halleluja jutrowne
S nowa klincź do wſcheho ßwěta! —
Žiwjenje je wyſkaze
Wróćiło ßo w běhu lěta;
Stanył ſ rowa Sbóžnik je,
A ſ nim pſchiſchło žiwjenje!

Stwórba Boža wozucźa
Wſchudźom ſe ßmjertneho ſpanja,
Nowy wodych žiwjenja
Pſchipowjeda ſaſtup ranja,
Kotreź cźłowſtwu ſeſkhadźa,
Hdyž je nóz ßo minyła.

Nóz je cźěmna ſhubiła
Sso we rowje Sbóžnikowym;
Swoboda ßo dobyła
Nam ſe ſkutkom Ssrědnikowym;
Wumoženi ſe ßmjercźe
Doſtali ßmy žiwjenje!

Žiwjenje ßo roſſchěrja
Widomnje po zyłej ſemi,
W njebjeßach ßo ſraduja
Dźěcźi Boże ſ jandźelemi;
Cźaß a wěcźnoſcź přěduje:
Stanył ſ rowa Sbóžnik je! —

Dokelž ſtanył woprawdźe
Se ßmjercźe je Boži ßwjaty,
Sahubjeny hřěch naſch je,
Sbity ſatan ßam a jaty;
Ssmjercź, cźert, hela, poklecźe
Traſchicź naß nětk njemóže.

Halleluja wyſkajmy
S Boha ſbóžnje wobhnadźeni!
K jutrownemu ſtawajmy
Žiwjenju na Khryſta ſchcźeni! —
Radoſcź wſchudźom jutrowna
Sslyſchecź njech ßo ſ mozu da! —

U.

Swětne podawki.

Nowy ſakſki wólbny ſakoń

ma ßo po dojednanju konſerwatiwneje a nationalliberalneje ſtrony na pluralny ſyſtem ſakožowacź. S pſchidawanjom hłoßow 1. na ſtarobu a wobßedźenſtwo ležomnoſcźow a 2. na ſdźěłanoſcź a dawki dawanje nadźijeja ßo konſerwatiwni a nationalliberalni temu ſadźěwacź, ſo ßo ßejm ſe ſozialdemokratami pſchepławi. Aktiwne wólbne prawo dyrbjeli cźi měcź, kotſiž ßu ſ najmjeńſcha hižo 2 lěcźe, a paſſiwne cźi, kotſiž ßu ſ najmjeńſcha hižo 4 lěta ſakſzy poddanjo. Też rozdźělenje wólbnych wokrjeßow ma ßo pſcheměnicź. Wulke měſta ſ pſchedměſtami dyrbja woßebite wólbne wokrjeßy tworicź, małe měſta dyrbja ßo wot měſtow ſ reviděrowanym měſchcźanſkim porjadom dźělicź a ßo ſ wjeßnymi gmejnami ſjednocźicź.

Miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow, hrabja Hohenthal, njeje pjecźa ſ pluralnym wólbnym prawom ſpokojeny. Wón měni, ſo pluralny wólbny ſyſtem njeje ſa to doßahazy, ſo by ßo ßejm pſched ſozialdemokratiſkej wjetſchinu wobarnował, na druhej ſtronje pak bychu ßo cźi, kotſiž bychu jenož jedyn wólbny hłóß měli, podtłóčeni cźuli pornjo tym ſ wjazorymi hłoßami. Hrabja Hohenthal ßo hiſchcźe pſchezo wólbow pſches měſchcźanſke ſaſtupjeŕſtwa a wokrjeßne ſhromadźiſny dźerži. Zyła pokoja ſapóßłanzow dyrbjała ßo na tajke waſchnje wolicź. Dokelž pak bychu wólby pſches měſchcźanſke ſaſtupjeŕſtwa indirektne byłe, bychu ßo wone wuſwolerjam hiſchcźe wjele mjenje lubiłe, hač pluralny wólbny ſyſtem, pſchi kotrymž je wuſwolenje tajne a direktne. Nětcźiſche wólbne prawo dźě je jenož teho dla telko pſchecźiwjenja mjes ludom namakało, dokelž je wone indirektne. Ssejm nochze teho dla do wólbow pſches měſchcźenſke ſaſtupjeŕſtwa a wokrjeßne ſhromadźiſny ſhromadźiſny ſwolicź, ßamo hdy by knježeŕſtwo hroſyło, jón jeho pſchecźiwjenja dla rospuſchcźicź. Powjeda ßo hižo, ſo pak hrabja Hohenthal wotſtupi, pak ſo ßo ßejm rospuſchcźi. Tajke wobojenja pak ßu po ſdźělenju nawjedźitych ludźi pſchěhnate. Hrabja Hohenthal ßebi pjecźa na to njemyßli, ani hižo ßwoje brěmjeſchko wjaſacź, ani ßejm domoj póßłacź. Wjele bóle je wěrno, ſo knježeŕſtwo po měrnym waſchnju ſe ßejmom wo nowym wólbnym prawje dale jedna a ſo tele jednanja najſkerje k dobremu kónzej dowjedu.

Khěžor Wylem

je ſe ßwojej mandźelſkej pjatk tydźenja k kupje Korfu pſchijěł a tam nětko w ßwojim hrodźe Achilleionje bydli. K jeho powitanju bě też grichiſka knježeŕſka ßwójba na kupu pſchiſchła.

Na domojjěſbje ſ Korfu khěžorowa łódź pjecźa w Neaplu ſaſtanje. Wot tam ßo khěžor, kaž chzedźa we vatikanje wjedźecź, pjecźa do Roma poda, ſo by bamža wopytał. To ſ teho ßudźa, ſo wón kóždy ras bamža wopyta, hdyž tón jedyn jubilej ßwjecźi. Prěni khěžorowy wopyt bě w lěcźe 1888; tehdy Leo XIII. ßwój ſłoty měſchniſki jubilej ßwjecźeſche. W lěcźe 1893, hdyž khěžor druhi krócź do Roma pſchińdźe, Leo ßwój ſłoty biſkopſki jubilej ßwjecźeſche a 1903 pſchi tſecźim khěžorowym wopycźe ßwój bamžowſki jubilej. Lětßa, 1908, Pius X. ßwój ſłoty měſchniſki jubilej ßwjecźi.

Palenje cźěłow w Pruſkej

ßo nětk bórſy dowoli. Knježeŕſtwo hižo wuměnjenje poſtajicź dawa, ſ kotrymiž budźa ßo cźěła palicź ßměcź. K tymle wuměnjenjam, kotreź ßebi w prěnim rjedźe ßudniſka wyſchnoſcź żada, je poſtajenje, ſo ßmě ßo cźěło hakle potom ſpalicź, hdyž je jo lěkaŕ pſchepytał a hdyž tón w ßwojim wobßwědcźenju ſpalenju žanych ſadźěwkow napſchecźo njeſtaja. Spalenje cźěła ßo ſakaže, hdyž lěkaŕſke pſchepytanje

wupokaže, so cžlowjek njeje po naturskim waschnju wumrjek abo jeli so podhlad pschedleži. W tychle padach žmě žo cžěło hakle potom spalicž, hdyž žo njetrjebaja bojecž, so mohle žo žlěby njeskutka saczěmnicž a samasacž a hdyž stej žo statne rěčžnistwo a žudnistwo s nastupazymi padami do drobna saběrakej. W bližschim pruskim krajnym žejmje budže žo najskerje wo sakonju wo palenju cžěkow jednacž.

W protestantskich a katholskich krajach, w Italskej, Franzowskej, Jendželskej, Schwedskej, Danskej a Schpaniskej a w 11 němskich statach je hižo sakońšzy dowolene, cžěka palicž. Stat a zyrkej njemóžetej žo palenju cžěkow napscheczo stajicž, dokelž w bibliji žaneje žady njeje, s kotrejž by žo poručžiło, cžěka khowacž, a žo sakasako, je spalicž. Pruska wyschscha zyrkwinska rada je pak žo tola pschecžiwo spalenju cžěkow s tym wuprajika, so je duchownym sakasała, w měschniskej drascže cžěło pschi spalenju požohnowacž. Sa to pak je evangelska zyrkwinska konferenza w Eisenachu w lěcže 1898 pschipósnała, so palenje cžěkow žanej Božej kasni a žanemu artiklej kschescžijanskeje wěry napscheczo njesteji. Jedyn duchowny, wyschschi dwórski prědar Schwarz, je žamo psched 10 lětami žwoje cžěło w Gocže spalicž dał. Wulka wjetschina duchownych pak ma hischcže dženža khowanje cžěkow sa nałožk kschescžijanskeje zyrkwje, kotryž je s khowanjom Jesušoweho cžěła žwoju žwjecžisnu dostał. Pschiwižowarjo palenja cžěkow drje jim napscheczo džerža, so žu žo mnosy kschescžijanscy martrarjo spalili, wěriwi kschescžijenjo pak žo njedžiwajcy teho nochzedža wot khowanja cžěkow wotrjez, dokelž je wone wot nastacža kschescžijanskeje zyrkwje waschnje było.

Barlinšzy twarzy a džěłacžerjo

njejžu hacž dotal k žanemu dorosumju wo pschichodnej msdže doschli. Jednanja žu žo teho dla pschetorhnyke. S tym pak hischcže njeje wójna mjes džěłodawarjemi a džěłacžerjemi pschipowjedžena. Najprjódzy budža wschelake džěłacžerske organisazije mjes žobu jednacž. Poslednje žłowo zentralne pschedžydstwa džěłodawarskich a džěłacžerskich organisazijow w nowej konferenzy rjeknu. Hakle hdyž tele jednanja žaneho wuspěcha njesměja, žo k powschitkownemu wusamknjenju džěłacžerjow s džěła w zykym němskim twarstwje dóndže.

Khěžorstwowy kanzler wjerch Bülow w Romje

pschebywa. Ssrjedu je jeho bamž w audijenzy pschijak. Po audijenzy wjerch Bülow kardinala statneho sekretara Merrya de Vala wopyta. Mjes tym so žo wón s nim rosrěčžowasche, bamž mandželsku wjercha Bülowa, němskeho póžłanza Flotowa a profesžora s Renversa w audijenzy pschija. Někotre dny prjedy je wjerch Bülow rosrěčženje s italskimaj ministromaj Giolittiom a Tittoniom měł. Wón je s nimaj wožebje wo baltiskich należnosczach jednak a to niz jenož wo pschijeczu ruskeho programa, ale tež wo jeho wobcžežnym pschewjedženju. Najprjedy pak ma žo wocžakacž, kak daloko budže Němska žwój wliw pola sultana wužicž móz.

„Giornale d' Italia wobkrucža, so chze Bülow sa dotalnu Pósnjansko-Hnězdnjansku diözesu pomjenowanje dweju biskopow dozpicž: němskeho a pólskeho. S tym by žo wobžah pólskeho wliwa pschezo něschto wobmjesował a to by hižo dobycže sa němsku politiku było.

Bülow chze po žwojim wotstupjenju wot kanzlerstwa kóždu symu w Romje w žwojej villi bydlicž, kotruž je žebi runje kupił, jenož w lěcže chze wón w Němskej pschebywacž.

Na 650 milijonow hriwnow wucžinjazu khěžorstwowu a prusku 4prozentisku požcžonku

je žo pjecža jenož 710 milijonow hriwnow podpižało. Kajki to rosdžěl pornjo prjedawschim cžažam, hdyž žo khěžorstwowe požcžonki dwazyczi a wjazy krócž pschepodpižachu. Pak žu pjenjesy hischcže pschezo jara žadne, pak pjenježnizy k khěžorstwowym finanzam doscž dowěrjenja nimaju. To je sa khěžorstwo s napominanjom, so dyrbja žo finanzy reformowacž.

Sskowjanski sjězd.

Sastupjerjo wschěch žłowjanskich stronow žu we Winje wo pschihotach k žłowjanskemu sjězdej jednali. W dležschim rosrěčženju wschě strony važnoscž na to kładzechu, so je sbližene žłowjanskich ludow na sakładze demokratiskeje myžle runosce, žwobody a bratrowstwa nusne. Jenomyžlnje pak žo wusběhowasche, so ma žo roswicže žłowjanskich ludow na sałožku wobstejazych statow stacž. Na to žo pschedžydstwo wuswoli, kotrež ma krocžele k bórsomnemu sendženju žłowjanskeho sjězda cžinicž.

Khorwatski pěžnjer a sapóžłanz Trežicž Pawiczicž pische, so žu žłowjanske sjězdy nusne a zyły rjad praschenjow naliczi, wo kotrychmohło žo na nich jednacž, na pschikład wo statistiskim a topografiskim komiteju, kotryž měł jenake žłowjanske mjena w semjepižnych wucžbnych knihach postajicž. Sskowjanski sjězd mohł dale jednacž wo wschožłowjanskim pižmowstwje, wo sałożenju wschožłowjanskeho kulturneho a sdžěłanskeho swjaska, wo studiju stawisnow wschěch žłowjanskich ludow, wo sawjedžazym žłowniku žłowjanskich rěczow, wo studiju žłowjanskeje rěcže, wo wucžiscženju žłowjanskich rěczow wot zusych žłowom a jich saměnjenju se žłowjanskimi murasami, wo jenotnym prawopižu atd.

Schtož město prěnjeho sjězda nastupa, njemóže wone druhdže dyžli w Peterburgu bycž. Dalsche sjězdy móža žo wotbywacž w Moskwje, Kijewje, Warschawje, Odeży, Nižnym Nowgorodže a na to we hłownych městach wieczornych a južnych Sskowjanow.

Skónzowanje galiziskeho městodžeržiczela hrabje Potozkeho.

Makoruski student Miroßlaw Ssicžinski je njedželu galiziskeho khěžorskeho městodžeržiczela hrabju Potozkeho w jeho hrodže satsělił. Ssicžinski bě žo k audijenzy samolwił, wudawajo, so žo wo statnu žłužbu prózuje. Do audijenzskeje sale sastupiwschi wón hnydom do hrabje Potozkeho tsěli, sawoławschi: „To je sa kschiwdu, Ruskim pschi poßlednich krajnoßejmskich wólbach scžinjenu!" Prěnja kulka Potozkeho do wóczka trjechi. Po druhim wutsělu žo Potozki na semju swjesy, wołajo: „Sadžeržcže njedocžinka!" Ssicžinski da žo s měrom pschimnycž. Hdyž jeho polizistojo wotwjedžechu, wón někotrym makoruskim buram, w pschedstwje cžakazym, rjekny: „To je žo Wasche dla stako!" Pohoncžej, kotryž bě jeho na polizajstwo dowjesł, chzyschе wón 25 krónow dacž, prajiży: „Njetrjebam žanych pjenjes wjazy, mje tola wobwěžnu!" Pschi prénim pschesłyschenju wón rjekny, so je 20 lět stary. Wón jenož ruski rěczesche a nochzyschе pólski rěczecž. Wón praji, so njeje słósmik. Wón je hrabju Potozkeho satsělił, so by ruski lud sa wumozowanje pschi poßlednich krajnoßejmskich wólbach wjetschił. Nichtó jeho njeje k njeskutkej sawjedł, hacž runje ma jón kóždy wěrny Ruski sa prawy. Wón njeje nikomu žwoje wotmyßlenje sdžělił, a revolver hakle psched skutkom kupił.

Kaž je hižo s napadnikowych žłowow srosumicž, je s pschicžinu skónzowanja roskora mjes Polakami a Ruskimi w Galiziskej. Galizika je se $4^1/_2$ milijonom Polakow a s 3 milijonami Ruskich wobydlena. Polazy maja nadknjejstwo w kraju a jón na žwoju lěpschinu wuwužiwaju. Pschi poßlednich wólbach mózachu Ruszy, kotsiž mějachu prjedy 46 sapóžłanzow, w 149 wokrjeßach jenož 20 pschecžiščhcžecž. Ruszy žebi runoprawosc ruskeje rěcže na Lwowskej universicže žadaju. Polazy ju jim nochzychu dacž a teho dla k njeměram na universicže dondže. Mnosy ruszy studentojo žo saßudžichu, s cžimž žo jich hida pschecžiwo Polakam jenož powjetschi. Poßledni nastork k mordarstwu běchu wólby w Koropaczu, hdžež bě žyn krajneho marschalla hrabje Badenia jako kandidat pschecžiwo jenemu Ruskemu postajeny. Tam žandarmojo bura Kohaneza, kotryž pschecžiwo polizajskim njeprawdam protestowasche, saklóchu.

Pschipósnacž žo dyrbi, so je žo hrabja Potzoki prózował, pomery mjes Polakami a Ruskimi polepschicž. Hischcže dženi do žwojeje žmjercže je wón wukas podpisał, s kotrymž žo dwaj pólskaj podkrjeßnaj hejtmanaj, kotrajž běschtaj pschi wólbach pschecžiwo Ruskim na njesakońske waschnje sakroczikoj, pschesadžischtaj. S druhim wukasom bě wón ruskeho khěžorstwoweho sapóžłanza Oleßnitzkeho sa naměstnika krajneho marschalla pomjenował. Rußojo maja wschu pschicžinu, žo na potkóczenje wobcžežowacž, tola hrabja Potozki je žnadž najmjenje na pschesceżehanju Rußow wina był. Polakam njech je jeho žmjercž, kotruž tež Rußojo saßudžuja, s warnowanjom a napominanjom. Rußam w Galiziskej dyrbjałe žo politiske prawa dacž, kotrež jim po sakonju žłuscheja. Hdy bychu Polazy žo s Rußami w Galiziskej snjeßli, by to swužitkom sa Polakow w Ruskej było. Sskowjenjo žo k wjeßelu žwojich njepschecželow njesnjeßu a žo mjes žobu pschesceżehuja. W rosžwětlenych žłowjanskich hłowach skónczńje spósnacże žwita, so ma žo kóždemu žłowjanskemu ludej pschewostajicž, kak žo mjenuje, s kajkim pižmom piža, kak žo k Bohu modli a kak žebi doma žwoje należnosce sarjaduja.

Ruska duma

je 180 milijonow rublow sa twar Amurskeje železnizy pschiswoliła. Ruska tule želesnizu trjeba, jeli so chze žwoje knjejstwo nad rańschej Asiskej wobkhowacž a do tamnischich krajinow ruskich burow saßydlicž.

Saßo nastróżaze powjesćze wo turkowskim bronjenju pschećziwo Ruskej.

Turkowske knjeżerstwo je psches ßwojeho póßłanza w Peterburgu wobkrućićz dała, so ßu wschě powjesćze njewěrne, kaž so by Turkowska wulke wójnske mozy pschi ruskich mjesach na Kawkasu hromadźiła. Po jeho wudawanju njeje ßo niczo dale stało, hacž so je ßo něschto wójska do Wana póßłało, hdyż ßu ßo armenske njeměry pokasale.

Napschećziwo temu „Tiflisti List", kotryż móże wo wězy wěryhódne powjesćze měćź, pische, so Turkowska dale wójnske pschihoty cźini a so zyku symu pódlu ruskich a persiskich mjesow ßylne wójsko sćzahuje, kotrež je hižo nětko něhdże 300,000 muži ßylne. Turkojo japansku pscheklepanosćź w tym pokasuja, so ßwoje skutki psched wocźomaj zusobnikow potajeja. Po mjenowanych nowinach ßo Turkowska na dołhu wójnu pschihotuje.

Lifrantojo mjaßa sa franzowske wójsko

ßu lěta dołho strowosćź franzowskich wojakow do stracha stajeli. Rasny sekretar we wójnskim ministerstwje, Cherons, je tymle grawocźiwym wobstejnosćam kónz cźinił. Franzowske nowiny hrósbne nadrobnosćze pschinosćeja. Tak ßu w kasarmach, hdyż ßu mjaßo roskrali, w nim jědmjenja namakali, schtož je s dopokasom sa to, so je sarěsane skoczo tuberkulosne było. Hromadne skhorjenje a wumrjecźe wojakow ßo nětko jako sćźěhwki sajědojcźenja s khorym mjaßom wukożuje. Powschitkowne roshorjenje mjes ludom w tej ßamej měrje rosće, każ ßudniske pschepytanje pschecźiwo „sajědojcźerjam wójska" po wobßahu pschibywa. Tele dny ßu saßo w nětkotrych městach hromady skaženeje kołbaßy pola liferantow sebrali. Pschepytanje kołbaßy je dopokasało, so stej dwě tsecźinje s njeje falschowanej, potajkim k jědźi njekhmanej a strowosćźi schkódnej byłej. Profeßor Bordes, wodźeŕ statneho laboratorija, kotremuż je ßo porucźiło, pschepytanje wjesćź, wo tymle wjazy dyżli srudnuschkim wunoschku pische:

Prawa kołbaßa ßo s mjaßa a ßwinjazeho tuka dźěła. W pruhach, kotrež ßym pschepytał, ßym pak ßuche žily, wotpadanki kosćzow a druhe wězy bjese wscheje požiwnosćze namakał. Ssym dale w njej wulku hromadu běrnazeje muki spósnał, s cźimž bě mózno, tule tak mjenowanu kołbaßu s 10, 15 haj 20 prozentami wody napjelnjecź. Sswinjazeho mjaßa ßym tak ßměschnje mało w kołbaßowych pruhach namakał, so ßo s zyła wo nim rěcźećź njehodźi. Tale njewopißomna měschenża ßo jara lohko skasy, pschi najßnadnischim pscheměnjenju wjedra ßo jara spěschnje mjaßowy jěd roswiwa a potom móża ßo cźi, kotfiž tajku kołbaßu wužija, jara lohko sajědojcźicź. Strach je cźim wjetschi, dokelž skaženje nastawa, mjes tym so ßo kołbaßa wot wonka hischcźe cźerstwa bycź sda. Móżu jenoż wospjetowacź, so je pschepytana kołbaßa k jědźi njekhmana a so njeje k sežiwjenju niczo hódna. Hdyż je ßo wona sjědła, je drje żołdk połny, tola zyrobu njeje żołdk dostał.

Amerikanske wójnske łódźstwo

ßo w tu khwilu w Madlenskim pschistawje, Mexiku ßłuschazym, swucźuje. Wot tam łódźstwo k Filippinam nimo Japanskeje pojědże a ßo psches ßrjedźosemske morjo do Ameriki wróćźi. Wone se 16 bitwinskich łódźow a 12 torpedowych saniczakow wobsteji a 12868 muži ßobu wjedźe. Wone hódnosćź 400 milijonow pschedstaja, a wuhla jena łódź na jěsbje sa 1200000 hriwnow pschetrjeba. Shromadne wudawki po tajkim něhdże 20 milijonow hriwnow pschekrocźa.

Poßylnjenje amerikanskeho wójnskeho łódźstwa.

President Roosevelt ßebi wot kongreßa hnydom pjenjesy k twarej schtyrjoch bitwiskich łódźow żada. Roosevelt ßo na njewuspěch wotbrónjazeje myßle na Haagskej konferenzy pocźahuje, po kotrejž ßo prěnjotneho plana, po kotrymž dyrbjesche ßo lětnje jenoż jena wójnska łódź natwaricź, njehodźi wjazy dźeržećź. Na to njeje myßlicź, so bychu sjednocźene staty połnózneje Ameriki nadpadowazu wójnu wjedle, tola Amerika je bohaty kraj, a jeli so ßo wona na doßahaze waschnje sa ßwoje sakitanje njepostara, mohłe ßo druhe ludy lohko k nadpadej na jejne bohatstwo nadpjerać dacź.

Pschewinjenje sakuślanja.

„Kuślarstwo?" stary muż, samyßleny, rjekny, ßebi rědku brodu na lizomaj s ruku majkajo. „Ně, wo tym w naschim kónzu dołho niczo ßłyschał njeßym. Tajke wězy běchu, hdyż běch hischcźe dźěcźo, a też posdźischo je ßo wo tym powjedało, tola ludźo w Kleborach toho kedźbu njemějachu. Poßledni pad, kotrehoż ßo dopomnicź wěm, bě psched schtyrzyczźimi lětami, a pschi tym je wjazy hkuposcźe hacž kuślarstwa było."

Tehdom bě tu wo wßy muż, s mjenom Jan Barlekomb, żiwy, kiž do kuślarstwa twjerdże wěrjesche a wscho móżne cźinjesche, so by ßo jeho wobruk. Wón bě s druheho kónza do Kleborа pschicźahnył, a w tamnym kónzu, s kotrehoż bě pschischoł, bě telko kuślarstwa było, so ßebi tam ludźo lědom na něschto druhe myßlachu.

Najprjedy bě jara rad widźany, woßebje pola starych żonow, dokelž bě napschecźo nim nimo měry sdwórliwy a pschecźelny, tak so jeho druhim mużskim sa pschikład psched wocźi stajachu. Barlekomba ßebi něschto cźaßa psche wschitko ważachu, hdyż pak shonichu, so je jeno teho dla tak sdwórliwy, so ma połozju s nich sa khodojty a so jeno to njewě, kotre k tej połozży ßłuscheja, buchu pschecźiwo njemu hinak smyßleni.

Sa dwaj abo tsi měßazy ßo jemu w zykym městnje wußměwachu, a schtoż bě hischcźe wjele hórje, wón bě ßebi stare żónske snjepschecźelik. Někotre s nich to sjawnje wusnachu, a wón se strachom psched skym, kotrež mohłe ßnadź jemu naczinicź, wjazy spacź njemóżeschе.

S woprědka bě ßo straschnje do hrósby podał, hdyż pak ßo sa khětry cźaß niczo stako njebě, ßo saßo směrowa; hižo bě na ßwoje strachi sabywacź poczał, tu junu ßwoju żonu, domoj pschischedschi, se słamanej nohu we kożu leżo nadeńdże.

Wona bě, so by něschto s kuchińskeho khamora dele wsała, na khabłaty stólczk stupika a pschi tym bě ßo to njesboże stako. Prózowachu ßo, Barlekombej wujaßnicź, so móże ßo njesboże kóždemu cźłowjekej stacź, też bjes sakuślanja; ale wón to lěpje wjedźesche. Tónle stółz běchu, dokelž bě stary a kipry, k wulutowanju druhich stółzow lěta dołho trjebali, so bychu na njón ßo stupali, a prjedy ßo njebě żenje niczo stako, cźeho dla potajkim nětkole?

Niz zyle tydźeń posdźischo jemu tsi dźěcźi skhorichu, a dokelž bě też jeho żona hischcźe khora, da wón k jeje wothladanju jeje macź pschińcź. Schtoż ja powjedam, to je tak wěrno, każ tule steju, njech ßo to też hischcźe mjenje k wěrje podobne bycź sda. Wboha stara żona bě lědom dwě hodźinje w domje, dyrbjesche ßo wona na żołtu khoroscź lehnycź.

Jan Barlekomb budźischе bjes maka rosom shubił. Wón ßwojeje pschichodneje macźerje żenje derje pschenjechacź mohł njebě, a ju jeno tehdom w domje cźerpjesche, hdyż żona abo dźěcźi jeje potrjebowachu; pschińcź, ßo lehnycź a nětkole ßama wothladanja trjebacź, to bě jemu pschewjele.

Nětkole bě dospołnje pscheßwědczeny, so bě jemu něchtó naczinił, a hdyż bě dwaj dnjej posdźischo rano wuschoł a ßwoje najlěpsche ßwinjo w kucźe khlěwa morwe nadeschoł, ßo bjestroschtny wróćźi a ßwojim ludźom rjekny, so dyrbja woni wschitzy wumrjecź, dokelž wón niczo sa jich wumoženje cźinicź njemóże. Pschi tutym wuprajenju ßo jeho żona, jeho pschichodna macź a jeho dźěcźi do płakanja dachu, ale hdyż ßebi Jan Barlekomb na ßwoje ßwinje pomyßli, ßo k nim pschißydny a ßobu płakasche.

Tak samyßleny hacź do pósdneje nozy ßedźesche, a hdyż bě ßebi wěz dokładnje rosmyßlił, ßo rosßudźi, ke knjeni Bryskowej dóńcź, starej żonje, kotraż bliśko Schmitez kubka bydlesche. Wón mějesche ju sa to, schtoż ludźo běku khodojtu mjenuja, kiž jeno dobre cźinja, każ na pschikład mkodym holzam pschichodneho muża wukasuja. Nasajtra popołdnju ßo k njej poda.

Hdyż wón pschińdże, knjeni Bryskowa psched khěżnymi durjemi ßedźo ßwojim tsjom kócźkam zyrobu dawasche. Wona bě maka, wohidna stara żonka s wótrymaj cźornymaj wocźomaj a se shibnjenym noßom, a mějesche skradźne mjelczite waschnje, tak so jeje nichtó rad njemějesche.

Nimo teho mějesche knjeni Bryskowa hischcźe tu ßamownosćź, so bě jej woßebje wulke wjeßele, druhich sa błasna měćź. We ßwojich mkodych lětach bě komorna holza była, a teho dla ju jara pschimasche, jeno dokelž bě stara, so maja ju sa khodojtu.

„Dźenża je rjany dźeń", Jan Barlekomb pocźa.

„Jara rjany", knjeni Bryskowa pschihkoßowasche.

„Dokelž runje nimo dźěch, chzych k wam pohladacź", Jan Barlekomb, pohladnywschi na kócźki, dale rěcźesche.

„Ssydńcźe ßo", knjeni Bryskowa rjekny, pschinjeße stółz a jón se ßwojej falu wutrje.

Jan ßo ßydźe.

„Mam wulku staroscź", wón rjekny, „a ßebi myßlach, so budźecźe mi ßnadź wy pomhacź móz. Moje wbohe ßwinjo bu sakuślane a je morwe."

„Sakuślane?" knjeni Bryskowa wospjetowasche, kiž bě hižo wo

jeho dźiwnych myßliczkach ßkyschaka. „Njepowjedajcże mi tola tajkich hkupoſczow!“

„To hkupoſcź njeje, dobra żona“, Jan Barlekomb rjekny, „tſi dźěczi ßu mi na woßypizy ſkhoriłe, żona je ßebi nohu ſłamaka, jeje macź na żoltu khoroſcź we kożu leži, a ßwinjo je morwe.“

„Schto, hiſchcże něſchto?“ ßo knjeni Bryſkowa wopraſcha.

„Ně, to ßamßne“, wotmolwi Jan Barlekomb.

„Ně, kak mohła wam pomhacź?“ knjeni Bryſkowa rjekny, „dyrbju ja pſchińcź a khoru wothladowacź?“

„Ně, ně!“ Jan żiwje wokaſche. „Moju pſchichodnu macź ßnadź, jeli ſo na kóźde waſchnje chzecże“, wón ſ krótka ßebi rosmyßliwſchi pſchida, „ßym ßo nadźijał, ſo budźecże wy wjedźecź, cźeje hrosne pohladnjenje je mi to naczińiło, a ſo naczinjenje wot naß wotwoſmjecże.“

Knjeni Bryſkowa ſtanywſchi ſa khoſchczom hladaſche, ſ kotrymż bě rano mjetła, dokelż pak jo njenamaka, ßo ſ nowa ßydźe a na Jana Barlekomba dźiwnje hladaſche.

„Ow, to roſymju“, jemu pſchikiwnywſchi rjekny, wy ßebi myßlicże, ſo ßym kuſkarnicza?“

„Mje mylicź njemóżecże“, Jan Barlekomb rjekny, „w tajkich wězach mam pſchewjele naſhonjenja. To wjedźach, hdyż waß prěni krócź wuhladach; po ſtwórbje waſcheho noßa ßym to hnydom ſpóſnał.“

Knjeni Bryſkowa ſe ßwojeho ßydła poſkoczi a do ſadnjeje jſtwy ſlecza, ſo by ßwoje khoſchczo pytała. Ale to nihdże namakacź njemóżeſche, ſaßo ßo wrócźi, ßydźe ßo a na Jana Barlekomba tak dołho ßo njewotmolwjejo wudźěraſche, ſo jemu pocza zyle ſtyſkno bycź. Po něczim ßo jeje wobliczo k hróſbnemu ßměchej pſcheměni, pſchi cźimż ßebi ſ porſtami nóß rybowaſche.

„Jeli ſo bych wam pomhała“, na poßledku rjekny, „chzecże mi na to ßlubicź, ſo budźecże wo tym hacź nanajkrucźiſcho mjelczecź a dokładnje cźinicź, ſchtoż wam praju? Jeli ſo niz, dha morwe ßwinjo pornjo temu njeſbożu niczo njeje, kotreż wam hroſy.“

„Ja chzu“, Jan Barlekomb ſtonotaſche, kiż bě wſchón ſblědnył.

„Wam je mużſki naczinił“, knjeni Bryſkowa pokraczowaſche, ruzy poſběhujo a wocźi ſandźelejo. „To je jedyn ſe ſcheſczi mużſkich, kotſiż wam waſchu mudroſcź ſawidźeja, tola kotry, móżu jeno potom prajicź, jeli ſo mi pſchi tym pomhacże. Macże pjenjeſy?“

„Něſchto mało“, Jan Barlekomb wotmolwi, kotremuż bě tuto praſchenje njelube, „jara mało. Żołta koroſcź a wſchitko je mje wjele ...“

„Prěnje, ſchtoż macże cźinicź“, jeho knjeni Bryſkowa pſchejě, wocźi hiſchcże pſchezo ſandźelenej mějo, „dźenża wjeczor dźecże do korczmy; cźi ſcheſczo mużſzy tam budża, tym dyrbicże ſchěſcź połhriwnarjow wotkupicź, wot kóżdeho jedyn.“

„Pjecź połhriwnarjow wotkupicź?“ Jan Barlekomb rjekny, dźiwajo ßo na nju hladajo.

„Mojich ßkowow njewoſpjetujcże“, knjeni Bryſkowa napominaſche, „to njeſboże pſchinjeße. Kupcże ſchěſcź połhriwnarjow, kóżdy po hriwnje, ani ſwuka njeprajo, k cźemu. Nadźijam ßo, ſo je doſtanjecże, budźecże-li ſdwórliwy.“

„Mi ßo ſda, ſo k temu wjele ſdwórliwoſcże trjeba njeje“, Jan Barlekomb naſpomni, kotremuż bě ßo wobliczo jara naczahnyło.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Pſchichodnu ßrjedu, 22. haprleje, popołdnju we 2 hodź., potajkim do hkownoje ſhromadźiſny Maczizy Sserbſkeje, ſměje hudźbny wotrjad ſhromadźiſnu w „Sserbſkim Domje“. Jednacź budże ßo tam wo dotal nahromadźenych a wupytanych ſpěwach ſa dźěczi, wo programach lětuſchich ſpěwanſkich ßwjedźenjow, wo ſeſtajenju hiſtorije ßerbſkich ſpěwanſkich towarſtwow atd. Wſchitke ßobuſtawy a pſcheczeljo wotrjada ßu lubje na wopyt proſcheni.

— Jutrowniczku w Budyſchinje ſ jejkami, zaktami a ſ druhim po Hrodźiſchku dele kuleja, każ je ſnate. Pſchiſtojnje ßo tole pak pſchezo njeſtawa. Kak lohko móże ßo na pſchikład wbohim dźěczom něſchto ſtacź, hdyż jabłuka abo druhe wězy tak do nich funkaja, ſo ßad na ſemi do wjele kruchow roſporchnje. Wſchelazy druſy knjeża ſaßo dary ſe ſamyßłom do wody mjetaja, a maja potom hobrſke wjeßelo nad tym, hdyż zyłe cźrjódy hkupych hólzow ſa ßadom do Sprewje ſkakaju. To njeje wjaz ſtrowe wjeßelo. Starſchi, hladajcże ßwoje dźěczi!

— Sswjedźeń tſjoch kralow woſtanje ßwjaty dźeń. Swjaſt ſakſkich pſchemyßłowych a rjemjeßlniſkich komorow je ßejmej petiziju pſchepodał, ſo by ßo ßwjedźeń tſjoch kralow na njedźelu pſchepołożił. Ssejmowa deputazija je petiziju knjeżerſtwu k rosmyßlenju poruczika, knjeżerſtwowy ſaſtupjeŕ pak je hižo pſchipowjedźił, ſo knjeżerſtwo nima ſa trěbne, ſo by ßo ßwjedźeń tſjoch kralow wjazy jako ßwjaty dźeń njeßwjecził.

— Měſto biblije chzedźa do wjele ſchulow wjeczorneje Sakſkeje nowu bibliſku czitanku ſawjeſcź. Knjeżerſtwo k temu ßwoju dowolnoſcź njeſapowjedźi, każ je to kultußowy miniſter w druhej komorje pſchipowjedźił. We Württembergſkej je ßo bibliſka czitanka hižo powſchitkownje ſawjedła. Sakſke hkowne bibliſke towarſtwo ſ tutym nowotarſtwom khětro ſchkoduje. Pſchi lětuſchich jutrownych ſkaſankach je ßo hižo wjele mjenje biblijow ſkaſało, dyżli hewak. Liczba żadanych nowych teſtamentow pak pokaſuje, ſo ſchulſka biblija poknu bibliju ſe ſchule cźiſchczi. Bliżiſcha hkowna ſhromadźiſna hkowneho bibliſkeho towarſtwa budże ßo teho dla ſ praſchenjom ſaběracź, hacź dyrbi ßo ſchulſka biblija wudacź.

— (Konzert.) Knjes Bjarnat Krawz hižo wjele lět w Draždźanach żónſki chor nawjeduje. Ssobotu 25. haprleje wón ſe ßwojimi wucżomzami do Budyſchina pſchijědże a ſ nimi wjeczor 1/2 8 hodź. w hoſcżenzu „króny“ ſpěwny konzert wuwjedże. Druhi dźěl programa němſke a franzowſke ludowe rejwanſke a hrajne ſpěwy wopſchija, kotreż ßu 22. měrza w Draždźanach powſchitkowne pokhwalenje namakałe. Pſchi konzercże budżetaj dwórſki operny ſpěwaŕ Emil Piehler (barryton) a kralowſki komorny hudźonik Arthur Zenker (cello) ßobu ſkutkowacź.

— Do njeſboża pſchiſchoł je pſchi Nyczizu czumpeli poßledni hermank dźěłaczeŕ Guſtav Rößler. Hdyż chzyſche wón do jeneje czumpiele, kotraż ßo kolebaſche, wot ſady ſtupicź, jeho ta do hłowy ſtorczi. Rößlerej ßo moſhy ſtſchaßychu a ßo dźěra do hłowy pſchi lěwym wóczku narany. Jeho dyrbjachu hnydom do měſchczańſkeje hojeŕnje donjeſcź. — Hewak ßo na hermanku njeje niczo wurjadne ſtało. Pſchedawarjo jara na hłubjene wjedro ſkorżachu, kotrehoż dła pſchedawanje hubjenje dźěſche.

— Wulki Blumenfeldez zyrkuß 27. haprila do Budyſchina pſchińdże a budże tu 4 dny pſchedſtajenja dawacź. Wſchitkim, kotſiż ßu jón prjedy ras wopytali, je wón hiſchcże w dobrym wopomnjenju. Nětkole wón w Shorjelzu pſchebywa. Tam ßo w nim kruchi pokaſuja, kotreż ßu prjedy ſa njemóżne dźerželi. Njech ßo jenoż plakaty wobhladuja, ſ kotrymiż Blumenfeldez zyrkuß ßwoje pſchedſtajenja woſjewja, a cźłowjek dyrbi ßo dźiwacź, ſchto ßo jemu ſaßo nowe a wulke pſchipowjeda. Hewak dźě je papjera ſcźerpliwa, ale tu mamy ſe ſnatym ßkawnym Blumenfeldez zyrkußom cźinicź, a ſchtoż tón lubi, na tym ßo njetrjeba dwělowacź.

S **Porſchiz.** Wo ſamożenju tudomneho klamarja Teutſchera je ßo konkurs wotewrił. Sa konkurſoweho ſarjadnika je rěcźnik Marſchner w Budyſchinje pomjenowany.

S **Kſchiweje Borſchcże.** Tudomnemu cźeladnikej Wylhelmej Ungerej je jeho ßobucźeladnik Grindler ſ kſchinje 25 hriwnow kradnył a ſ pjenjeſami cźeknył.

S **Radworja.** Na 1. wucźerſke měſtno, ſe ßmjercźu knjeſa kontora Schołty wuprósdnjene, ßu knjeſa wucźerja Andrizkeho wuſwolili. Sa druheho wucźerja je ßo knjes Schołta, ßyn ſemrjeteho knjeſa kantora, pomjenował.

S **Wulkeje Dubrawy.** W naſchej wßy ßo 1. meje póſtſka agentura wotewri. Do jejneho wunoſchenſkeho wokrjeża budża ßkuſchecź Brěmjo, Jeſchizy, Mała Dubrawa, Cźelchow a Margarecźina Hěta.

S **Budeſtez.** Mjes tudomnymi paczeŕſkimi dźěcźimi běſchtaj tež dwójnikaj, bratr a ßotra. Sandźena njedźela, jeju konfirmaziſki dźeń běſche ſ dobom tež jeju narodny dźeń. Hłuboke hnucże ſhromadźenu woßadu pſchendże, jako tutej dźěſcźi hromadże k wołtarjej ſtupiſchtej a pożohnowanje doſtaſchtej. Boża hnada wotpocźuj nad nimaj.

S **Czerwjenych Noßliz.** Tudomny prěni wucźeŕ knjes Strjela 10. haprleje ßwój 25 létny ſaſtojnſki jubilej ßwjecźeſche. Sso w Khaßowje narodźiwſchi je najprjedy ſ pomoznym wucźerjom w Minakale, ſ vikarom w Pßowjach a wot léta 1887 ßam ſ wucźerjom w Myſchezach był, hacź bu w lécże 1893 do Czeŕwjenych Noßliz powołany. Schulſki wokrjeż je jemu ſa jeho jubilej prawy ßwjedźeń wuhotował. Hdyż běchu ßo najprjedy ſchulſke klaßy po ſwucźenym waſchnju pruhowałe, pſchepoda pſchedßyda ſchulſkeho pſchedſtejicźeŕſtwa, knjes ryczeŕkubleŕ Schołta nad Poczaplizami, jako dar ſchulſkeho wokrjeża rjany etwij, w kotrymż bě 12 ßlěbornych nożow, 12 ßlěbornych widliczkow a 6 ßlěbornych kżizow, a wucźita ſ dobom tež ſbożopſchejaze pißmo ſchulſkeje inſpekzije. Na to wſa lokalny ſchulſki inſpektor, knjes faraŕ Kſchižan, ßłowo, w kotrymż jubilarowe ßwěrne

wuczerſke dźěło wusběhowasche. Po dźaknym ßkowje jubilara ßo ßwjatoczßnoſcź ſe ſpěwom 1. ſchulſkeje klaßy ſkónczi. Ale też ſ wjele druhimi ſnamjenjemi pſchikhilnoſcże a luboſcże bu knjes Strjela ſwjeßelený, kaž jemu też naſajtra knjeża wuczerjo Hodźijſkeje a Huſczańſkeje woßady pſches knjeſa kantora Kozora, kk. wuczerjow Bělika a Czornaka jara rjany a hódny dar pſchepodachu. Bóh ſdźerž knjeſa wuczerja Strjelu, kaž hacź dotal, hiſchcże dołhe lěta pſchi ſtrowoſczi.

S **Pěſkez.** Do naſchich ſtron ßnadź bórſy induſtrija ſaczehnje. Na leżomnoſczach naſcheje wßy ßo kaolinowe jamy wotewrja. Barlinſzy pjenjeżnizy chzedźa ſa kórz tych polow, pod kotrymiż kaolin leži, hacź do 3000 hriwnow ſapkaczicź.

S **Khróſczíz.** Na druhe wuczerſke měſtno, kotreż bě hacź dotal ſ Němzom wobßadźene, je ßo knjes wuczeŕ Franz Kral ſ Radworja powołał.

S **Khróſczíz.** Sa roswuczenje w pczołarjenju, kotreż ßo tſeczi dźeń jutrow, 21. haprleje, popołdnju we 2 hodźinomaj w naſchej herbſkej grychcże ſapoczńje, je ßo tónle dnjowy porjad poſtajił: 1. Kak maja ßo pczólnizy a kołcże w nich poſtajicź a ſ kajkimi kołczemi maſch pczołaricź. 2. Kak maſch ſ pczołami wobkhadźecź. 3. Kak maſch pczoły hladacź, hdyż wone ſymſki měr wopuſchczíwſchi ßo k nowomu dźěłu hotuja. 4. Na czo maſch w nalěczu dźiwacź a kak dozpějeſch wuſpěchi w nalěczu. 5. Kajki hłowny pſchedmjet maſch ßebi pſchi ßwojim pczołarjenju poſtajicź. — To je bohaty porjad ſa prěni pczołarſki dźeń w Khróſczízach, a pódla chze pſchednoſchowaŕ hiſchcże wſchelake, ſchtoż je wón hižo loni pola naß pſchednoſchował, do pſchednoſchkow ßobu ſaplesćź ſa tych, kotſiż tam loni njeběchu abo kotſiż ßu też to a tamne ważne wob lěto ſabyli. So bychmy pódla też hiſchcże czaß ſa ßwobodnu rosmołwu wobkhowali, dyrbimy zyle wěſcże ſ dypkom 2 hodźin ſapoczecź. Wſchako je tſeczi dźeń jutrow, ſo móże ßo kóždy ſ czaßom na nohi naſtajicź.

Se **Schĕrachowa.** We wſchelakich hornjołużiſkich tkajeŕnjach je dźeń a mjenje dźěłacź. We tudomnej Wünſchez tkajeŕni dyrbja dźěłaczerjo nětkole wot czicheho pjatka hacź do ſchtwórtka njedobrowólnje ßwjeczicź.

Se Zitawy. Kral Bjedrich Auguſt je lětßa pſcheproſchenje Žitawſkeje měſchczańſkeje rady na hońtwu na wuchacże w Zitawſkich lěßach pſchijał. Kral 23. haprleje do Zitawy pſchijědźe, ſo by 24. a 25. haprleje na hońtwu khodźił.

Se **Zitawy.** Tu je jedyn ſkaženy poß 7 człowjekow ſkußał. Poß jenemu ſłótnikej ßkuſchesche. Wokrjeßny lěkaŕ je jeho ſa ſkaženeho ſpóſnał. Mjes ſkußanymi je ſłótnikowa żona a jeho tſi dźěczi. Sranjeni ßo w Paſteurſkim wuſtawje w Barlinje hoja.

S **Wulkich Sdźar.** Tudomnym wobydlerjam ßo njedźelu 26. haprleje żadna ſabawa poſkiczi. Drje prěni krócź budźe ßo tón dźeń w Ssykoriz hoſczenzu herbſke dźiwadło hracź. Ssobuſtawy Rakeczańſkeje „Lipy“ budźa hru „Na wumjeńku“ a żortny wuſtup ſe ſpěwom „Tſjo wo jenu“ pſchedſtajecź. „Lipa“ je ßebi loni w Komorowje ſe ßwojim pſchedſtajenjom khwalbu dobyła, duż ßměmy wocżakacź, ſo budźe też tu ßwoju wěz derje dokonjecź. Sserbjo we Wulkich Sdźarach a wokolnoſczi ßo hotuja, ßerbſke dźiwadło wopytacź, ſo bychu Rakeczenjo pſched połnymi lawkami hrali. Po dźiwadle budźa reje. Stari a młodźi potajkim wjeßele namakaju.

S **Kulowa.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 76 konjow, 158 wołow, 234 krumow, 13 bykow, 24 jałojzow, 160 běhakow a 260 proßatow pſchihnało. Howjaſy ſkót ßo pomału kupowasche, konje a ßwinje ßo ruczíſcho pſchedawachu.

Se Shorjelza. (Pſchißażny ßud.) 25lětny hacź dotal njekhoſtany pohoncź Auguſt Jurk ſ Wulkich Sdźarow bě wobſkorżeny, ſo bě lětßa 1. měrza pſched Shorjelſkim krajnym ßudom falſchnje ßwědcził. Wón pak bě, prjedy hacź běchu jeho wobſkorżili a prjedy hacź bě něchtó druhi ſ teho ſchkodu měł, pola teho ßameho ßuda ßwoje wuprajenje wrócził. Jedyn wikowaŕ je ſchijazymi maſchinami w Budyſchinje, kotrehoż běchu dla falſchowanja liſczíny k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźili, bě Jurka narěczał, ſo by tak ßwědcził, ſo by ßo wikowaŕ pſchi nowym wußudźenju wuwinował. Wikowaŕ bě Marji Ssuchez we Wulkich Sdźarach, ſ Jurkom, kotryż bě tehdom ſ pohonczom pola ſkótneje wikowarki Riechoweje w Bukojnje, ſchijazu maſchinu póßłał, a hdyż bě ßo Ssuchez wobarała, maſchinu ſchijecź, bě ju wón wobſkorżił. Pſched ßudom bě wón potom ſkaſanſku papjeru ſe Ssuchez podpißmom pokaſał. Tule ſkaſanſku papjeru bě ßud ſa falſchowanu ſpóſnał a wikowarja k horka mjenowanemu khoſtanju ſaßudźił. Po wikowarjowym wobrěczenju bě Jurk loni 1. měrza pſched ßudom wobßwědcził, ſo bě Ssuchez, hdyż bě ſchijazu maſchinu do Wulkich Sdźar pſchiwjeſł, hižo ſ karu na nju czakała, ſo by ju wotwjeſła, a ſo je holza pſchi pſcheſtajenju ſ woſa na karu Jurkej pomhała a ßo nad njej wjeßelika. Loni 23. haprleje jedyn ßudnik w Shorjelzu Jurka wo tej ßamej wězy pſcheßkyſcha, a jemu ßo Jurk wuſwa, ſo bě wopak ßwědcził. Też pſched pſchiſżażnym ßudom wón pſchi ßwojim wuſnaczu woſta. Wikowaŕ je jemu tehdy nětotre ſchkleńży piwa ſ zigarami porjedźicź dał a món ßebi njeje pſchemyßlił, ſchto czini. Jemu je pſched ßudom ſatrach było. Gmejnſkaj pſchedſtejiczerjej ſ Wulkich Sdźar a Bukojny wobßwědczíſchtaj, ſo je Jurk duchownje wobmjeſowany człowjek, kotryż njeſamóże to wopſchijecź, ſchtoż ſ wonka jeho wſchědneho dźěła leži. Ssudniſki wězywuſtajny mějeſche wobſkorżeneho teho runja ſa duchaßłabeho, tola ſa zyle duchownje njeſamolwiteho jeho wón njemóżeſche ſpóſnacź. Statny rěczník praji, ſo drje je ßo Jurk wopor druhich ſczinił, ſo pak ma ßo wón wopaczneje pſchiſżahi dla ſaßudźicź. Sakitowaŕ měnjenje ſaſtupowasche, ſo ßo Jurk njeßmě ſa wopaczu pſchiſżahu ſamolwity czinicź. Pſchiſżażni mějachu Jurka ſa njewinowateho, na czoż jeho ßudnizy wuwinowachu.

S **Rósborſko-Wojerowſkeho wólbneho wokrjeża.** Dokelż konſerwatiwni nochzedźa ſ nowa nationalliberalneho Niſchwitza do pruſkeho krajneho ßejma wuſwolicź, ßu nationalliberalni ſe ßwobodomyßlnymi ſwojaſ ſczinili. S nimi ßu dojednali, ſo ma ßo pódla ßwobodomyßlneho ſchkleńczeŕnika Joſefa Schweiga nationalliberalny hamtſko-ßudniſki radźicźel Knaudt jako wólbny kandidat poſtajicź. Prjedawſchi ſapółłanz nationalliberalny Niſchwitz je ßo ßwojeje kandidatury wſdał. Sjednoczeni liberalni maja wulku nadźiju na dobyczże.

S **Běleje Wody.** W poßledním poßedźenju gmejnſkeho ſaſtupjeŕſtwa je ßo wobſamkło, ſa twar wodowoda 400,000 hriwnow pola provinzialneje pomozneje kaßy požczicź.

S **Běleje Wody.** We wobydlenju dźěłaczerja Zecha bě póndźelu wó jſtwje woheń wudyrił, w kotrejż běchu ßo małe dźěczi ßame woſtajiłe. S wupadnjenym wuhlom ßo pſchi khachlach ſtejazy korb ſapali. Prjedy hacź ßo wón ſ płomjenjom paleſche, tajki kur naſta, ſo ßo poldralětne dźěczo ſadußy. — Żona dźěłaczerja Standki je ßo dla pſchekory w mandźelſtwje w jaminej wodże tepiła.

S **Mużakowa.** Póndźelu ßu jeneho tudomneho 25 lětneho ſkładnoſtneho dźěłaczerja ſajeli, dokelż je ßobotu pſchipołdnju w holi mjes Mużakowom a Sagorjom jenu młodu żonu nadpadnył a wumozowacź ſpytał. Pſchipadnje nětotre żony pſchiúdźechu, pſched kotrymiż hižo wjazy krócź khoſtany ſłóſtnik czekny. Żandarmam ßo bórſy poradźi, ſtraſchneho człowjeka ſajecź.

Přilopk.

* (Jedyn kubleŕ ßo ſpalił.) W Kółtſchenje pola Rychbacha je ßo ßobotu popołdnju pólna bróżeń tamniſcheho knjeżeho dwora wotpaliła. Pſchi haſcheŕſkim dźěle pod popjekom zyle ſwuhlene czěło jeneho mużſkeho namakachu. Maja ſa to, ſo je morwy jedyn Hennersdorfſki kubleŕ. Na kajke waſchnje je wón do bróżnje pſchiſchoł, njeje hiſchcże wujaßnjene.

* (Strajk.) W Oberſchönweidſkej akumulatorowej fabrizy je 400 dźěłaczerjow dźěłacź pſcheſtało, dokelż bě ßo 56 dźěłaczerjam w letowańi mſda poniżiła.

* (Stara wojeŕſka zyrkej w Barlinje ßo wotpaliła.) Sańdźenu póndźelu wjeczor ſ tudomneje wojeŕſkeje zyrkwje ſ dobom na dwěmaj měſtnomaj woheń wudyri. Sa lědma połhodźiny ßo zyła zyrkej ſ nutſka paleſche. Wſchě prózowanja wohnjowoje wobory běchu podarmo. Bórſy ſ kóſkow płomjenja ßapachu. Hłowne wěże a ſchiże ßo ſaßypnychu. Zyła zyrkej bě jene płomjenjowe morjo. Nimale wſchě we wójnach dobyte ſtandarty a wudebjenja ſ czaßa Bjedricha Wulkeho hacź do nowſcheho czaßa ßu ßo ſpaliłe. Jenoż dwě na połſwuhlenej franzowſkej ſtandarcże, wot Blüchera dobytej, jako jeniczki powoſtank, kaž ſ druheho ßwěta ſ murje, ſ kurom ſczornjeneje hladatej. Wjeczor wokoło 7 hodźin bě hiſchcże jedyn organiſt w zyrkwi na pſchiſchczelach piſkał. W tym czaßu njebě ßo hiſchcże niczo podhladneho pytko. Bórſy po tym pak ſwońk płomjo wohlada. Wón do ßrjedź zyrkwje khwataſche a hižo pſchi woltarju a piſchczelach płomjenja ßapotacź widźeſche. Wohnjowe wobory ßo najprjódzy prjózowachu, w zyrkwi ßo khowaze we wójnach dobyte khorhoje a ſtandarty a hiſtoriſke wopomnjeńſke ſnamjenja wukhowacź. Tola jenoż jena jeniczka khorhoj je ßo ſ wohnja wunjeßła. Potom dyrbjachu haſcherjo czěkacź; pſchetoż hižo ßo wyßoke wobłukowe wokna roſpukachu a ſ wulkeje wyßokoſcże roſpadanki do zyrkwje dele padachu. W 9 hodźinach płomjenja pſches kóſke dźěchu. Po wěži, ſ koprom krytej a ßrjedź zyrkwje natwarjenej, wohnjowe hobrſke jaſyki liſachu, ſe ſatraſchnej horzotu ßo

dwě sćzi lět stara koprowa tšěcha najprjedy sažehli a žo potom rosešchrě. 27 minutow wěža žołmjazemu wohnjowemu morju napscheczo stejesche, potom žo wona žama sapali a po dalschich dwazyczi minutach žo wona pomału k nowej Bjedrichowej drósy kiwny a žo s hrimotazym wjeskanjom na palaze kósla czišny.

Kronprynz hacž do poł nozy na wopalnischczu pschebywasche a žebi pod wodženjom wopalneho direktora wjelbowane rownischczo wobhladowasche. Hdyž bě žo kronprynz wotžalił, žo dźěl wjelba sažypny. Jedyn hascheŕ s rěbla padnywschi do njesboža pschińdźe.

Hacž je woheń s elktriskim krótkim samknjenjom abo psches wobschkodźeny wuheń nastał, abo hacž žu jón skóstnizy sakožili, wo tym žo hischcze niczo wěste njewě. Zyrkej se 700000 hriwnami psche wohnjowu schkodu sawěsczena. Schkoda něhdźe 600000 hr. wuczinja, hdyž žo idealna hódnosć khorhojow a standartow žobu njeliczi.

* (Mordarstwo w Barlinje.) Mjažowe czasćze, a czěkowe stawy, kotrež žu žo w jenym wódnym pschěrowje w Barlinje namakale, k czěku židowskeho krawskeho wuczobnika Blechera pschišłuscheja. Jako mordarja žu 43 létneho woženjeneho schewza a wupomhazeho pinczinika Augusta Heidera sajeli. Blecher bě khětro njerodny a bě wjazy krócz s dźěła wuwostał. Jeho mischtr njebě teho dla poliziji wosjewił, so bě žo hólz shubił. Hólz je s hubjenym towarstwom wobkhadźał. Heiderowe wobydlenje, w brózńjowym běrtlu leżaze, pschepytujo žu na kuchinskej nadobje wjele krawych blakow, porstowych wotczischczow a napluskow namakali. Na jenym stole běchu brune wložy pschilěpjene, kotrež žo wložam skónzowaneho runachu. S popjeła w khachlach zwuhleny porst wucżežechu. Heider je nosy a ruzy žwojeho kwopora doma w khachlach spalił, potom czěło na małe kruchi rosrubał a kožu wot hłowy wotczahnył. W swěrinskej sahrodźe bě wón brěmjo, do jeneje hrjebje czišnył. Na tajke waschnje bě wón wušlědźenje skónzowaneho mjena njemózne sczinicz chzył. Lěkarjo pak wotdrětu kožu sažo psches hłowu sczahnychu a po wopisanju skónzowaneho woblicza w nowinach polizija bórsy powjesczi dosta, so je skónzowany najskerje schewski wuczobnik Blecher. Njedźiwajcy satłóczazych dopokasmow Heider hischcze pschezo prěje, so je winowaty.

* (Ssamomordarstwo). Se žwojim dźěsczom je 33 létna hosposa Schwarzez s Barlina do noweho jězora skoczika. Macz hischcze żiwu s wody wukhowachu a do hojerne jako polizajsku jatu dowjedźechu, mjes tym so jejnu dźewjeczmężacznu dźowczicżku jako czěło wuczahnychu. Pschiczina mordarstwa a žamomordarstwa ma žo we wulkej nusy pytacz. Schwarzez bě žo se želesotoczerjom Kurellu wodźika. Kurella pak žo ani wo žwoju lubu ani wo žwoje dźěczo njestarasche, tak so žo macz rossudźi, s dźěsczom do žmjercze hicz.

* Automobilna jězba, na kotruž bě žo Barlinski spižaczel Zabel nastajił, a kotraž dyrbjesche jeho do Indiskeje dowjesc, je nahły kónz wsała. Automobil mjes Ingolstadtom a Pfaffenhofenom do jeneho schtoma sawadźi a žo wschón skónzowa. Zabelowej žonje žo czeležno rosbi, automobilowemu wjednikej pak žo prawa ruka słama a žo łopatka wobschkodźi.

* Wo khostanju hrabje Lynara Siegburgski jastwowy direktor pische, so dyrbi žo hrabja Lynar jastnu drastu woblekacz, w jastwje dźěłacz a so njeżmě kuricz. Po lěkarjowym wukasanju wón jědź s hosczenza dostawa.

* (Scżěhwki Hardenoweho prozeża.) Wjerch Eulenburg je Hardenoweho sakitarja, justizneho radzicżela Bernsteina w Mnichowje wobskorżił, dokelž je jeho pschi wušudźenju czežko skhiwdźił. Psched tydźenjom rěkasche, so je Bernstein wobskórżbne pižmo dostał. Nětko pak tón wosjewja, so žo jemu hischcze njeje wobskórżbne pižmo póžłało. Bernstein žebi myżli, so jo s zyła njedostanje, dokelž by wjerch Eulenburg pschi wušudźenju podležał.

* Dla krjudowanja wojakow a dla njekasanskeho wobkhadźenja s nimi je wyschschi wójnski žud jeneho podoffizěra w Rendsburgu k jastwu na 1 mężaz a k degradaziji sažudźił. Prěnja instanza bě jeho jenož s tsimężacznym jastwom pokhostała.

* (Rosbuchnjenje.) Na jenym kuble w Bohru pola Bremena běchu schtomy puschczeli, a nětko dyrbjachu žo pjenki rosbuchnycz. Pod jenym pjenkom pólver hnydom njerosbuchny. Ludźo teho dla k pjenkej dźěchu, so bychu sapalak, po jich měnjenju haženjeny, sažo sažehlili. Mjes tym so žo nad nim sthilichu, pólver rosbuchny. Jedyn dźěłaczeŕ žo saraży a druhi žo czežko frani.

* (20 milijonow pschekschiwił.) Generalny dawkowy najeńk schpaniskeje provinzy Almerije je žo s procha měł. Wón je sa 20 lět něhdźe 20 milijonow frankow pschekschiwił.

* (Wojeŕski czeknjenz.) W januarje bě jedyn wojak 41. pěscheho regimenta s Memela czeknył a žo w jenej brózni skhował. Tam žebi wón nosy hacž do kolenow swosabi. Hdyž jeho namakachu, wón praji, so njeje mohł w kasarmach wutracz, dokelž žu jeho tam njeczłowszy krjudowali. To pak žo jako njewěrne wupokasa. Wón bě wot dźěła žo wotwlakowazy lěnich. Dla czeknjenja wot khorhoje, paduschstwa, proscheŕstwa a pschekschiwjenja dla jeho k jastwu na $2^1/_2$ léta sažudźichu.

* (Bomba wudrěwarjow.) W Lodźi w ruskej Pólskej je jena bomba w domje bohateho židowskeho wikowarja Beermanna rosbuchła. Bombu běchu banditojo położili. Beermannej běchu se žmjerczu hrosyli, hdy by wón 1000 rublow na postajene městno njepołożił. Rosbuchnjenje bě tak mózne, so žo jena sczěna sažypny. Wikowarjej Beermanej žo żiwot wschón rósdrě; jeho žona žo žałožnje srani, jena ruka žo jej wottorhny a noha žo 12 krócz pschetseli.

* (Banditojo.) Na dwórnischczu w Ssožnowizach pschi rusko-pólskich mjesach žo pondźelu wjeczor tsjo s Browningskimi pistolijemi wobrónjeni sababjeni rubježnizy do jeneho sastojnskeho doma dobuchu, hdźež 16 młódschich želesniskich sastojnikow kharty hrajesche. Rubježnizy sastojnikam pjenjesy sebrachu, prajizy, so njemóże czeŕpicz, so sastojnizy sbožohram hołduja a sakoń pschestupuja. Banditam něhdźe 200 rublow do rukow padźe.

* (Powodženje w Chinje.) W Hankauskej krajinje je wulke powodženje. Něhdźe 2000 wožobow je žo tepiło a 700 dźunkow (czołmow) je žo rosbiło a žo potepiło.

* (Wulki woheń w poknóznej Ameriży.) Bostonske pschedměsto Chelsea je žo wotpaliło. Woheń je se saparjenjom starych lapow nastał a žo na dobo do wschěch stron rosschěrjesche. Pschi wohnju žu 4 człowjekojo żiwjenje shubili, něhdźe 50 je žo sraniło. Nastata schkoda žo na 50 milijonow hriwnow wobliczа. Pjatnacże tyžaz wobydlerjow je bjes bydła a bjese wschěch žrědkow we wulkej nusy. Boja žo, so hischcze czěła pod rospadankami leża.

Wo wohnju w Chelsea dale pižaju, so žo płomjenja tež na kótleschcża petrolejoweho towarstwa wupschestrjechu, kotrež se satraschnym sawrjeżnjenjom do powětra sleczichu. We wobkhodnym a fabrikskim běrtln je žo poltsecża kóžneho kilometra wulka strona se wschěmi twarjenjemi sniczika. Měschczańska radniza, 13 zyrkwjow, khorownja sa dźěczi, 5 schulow, wjele fabrikow a domow je žo do procha a popjeła pschewobrocziło. Dżežacz człowjekow je žo spaliło. Wjazy dyžli 300 ludźi je žo czežko wopaliło a žo sraniło. 40 wožobow je žo shubiło; boja žo, so žu w płomjenjach žmjercz namakali. Wojazy milizy žu schtyrjoch paduchow, kotrychž pschi kradnjenju lepichu, hnydom satsělili. W Chalsea je žo wójnske prawo pschipowjedźiło.

Wušudźenja.

Lawniski žud. Psched pschepjelnjenymi pschihladowarskimi lawkami žo wo khežerju a friseurje Strehlki s Budyschina, kotryž bě paduschstwa dla wobskorżeny, žudźesche. Strehlku winowachu, so je 6. februara 1908 w nozy w hosczenzu „jandźela“ tudomnemu hosczenzarjej Neumannej s hosczenza „tsjoch lipow“ portemonnaie, něhdźe 18 hriwnow wopschijazy, kradnył. Poślednischi bě wokoło 12 hodźin do „jandźela“ pschischoł a bórsy po tym žo se Strehlku skozorił. Pschi wadźenju Strehlka Neumanna storczi, so žo tón se stólzom na semju wali. Neumannej, kotryž bě portemonnaie w prawej ruzy dżeržak, bě žo wón pschi padźe shubił. Wón wudawasche, so je jeho Strehlka sa jeho prawu ruku pschimnył a potom se jstwy schoł. Pinczinik Queiser Neumannej pschi panjenju pomhasche, a na to Neumann pschitomnym praji: „Nětkole je mi Strehlka portemonnaie kradnył. Hdyž žo Strehlka do jstwy wróczi, jeho Neumann napominasche, so by jemu portemonnaie wróczo dał, tón pak sawoła: „Sczerbje, Tebje saražu!“ a se stołom na Neumanna pschińdźe. Druhi hosczo pak sakroczichu a jemu wobarachu. Po padźe žo stwa hnydom se žwězu pschepyta, portemonnaie pak bě precz. Sawołany polizist Lehmann wschitkich pschepyta, tola portemonnaie njenamaka. Nasajtra žynk hosczenzarja Domschki portemonnaie w dworje sady jeneje wanje namaka. Wón bě w žněsy leżał a bě zyle mokry. Pjenjesy w nim njeběchu. Kriminalny polizist Fischer s namakanym portemonnaieom k Neumannej dźesche, kotryž jón hnydom jako žwój spósna. Potom Fischer k Strehlzy dźesche a jemu wěz prjódk dżeržesche. Pschi tym Strehlka s płaczittym hłožom praji: „Dżicże hnydom k Neumannej, ja jemu te pjenjesy hnydom wróczo dam.“ — Po dlejschim wuradźenju lawnikow a žudnika žo wušud wosjewi, po kotrymž žo Strehlka k jastwu na jedyn tydźeń sažudźi.

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo je ßebi wotmyßliło, też lětßa konje w Sakskej jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki směja ßo:

wutoru 5. meje dopołdnja 3/4 8 hodźin w **Kamjenzu** na Albertskim městnje,
ßrjedu 6. meje dopołdnja we 8 hodźinach w **Budyschinje** na městnje psched tšeleńnju,
ßrjedu 6. meje pschipołdnju w 12 hodźinach w **Lubiju** na skótnych wikach.

Kupowanske wuměnjenja:

1. Konje dyrbja 3—4 lět stare bycź. Wone ßo hnydom wotwosmu a ßo po kwitowanju s hotowymi pjenjesami saplacźi. Srěbzy (hengsty), pschisrěbne kobły a konje s pschirubnjenej wopuschu ßo njekupuja.
2. Konje s njedostatkami, kotrež po sakonju kup wróćeja, dyrbi pschedawaŕ po sarunanju kupneje plaćišny a khostow wróćo wsacź, teho runja konje, kotrež ßu ßo sa 28 dnjow, wot dnja pschiwjedźenja do depota jako klepzy wupokasake. Sakońske rukowanske cźaß ßo sa periodiske sahorjenje wocźi (snutskowne sahorjenje wocźi, měßacźkowu ßleposcź) na 28 dnjow po dnju pschiwjedźenja do depota podlějschi, sa hikanje ßo rukowanske cźaß wo 10 dnjow wot mjenowaneho cźaßa pschikrótschi.
3. Pschedawarjo, kotsiž konje pschedwjedu, kotrež jim njeßluscheja, dyrbja ßo na doßahaze waschnje wupokasacź móz.
4. Pschedawaŕ dyrbi kóždemu pschedatemu konjej nowu tokstu wusdu s howjaseje kože s hładkim ßylnym rysadkom (žanu saczahowansku wusdu) a nowu kožanu abo konopjanu hkowojzu s dwěmaj s najmjeńscha 2 metraj dołhimaj powjasomaj darmo ßobu dacź.
5. K spósnaczu wotkhada konja ßu pschipuschćźne a srěbcze wopißma ßobu pschinjescź. Też ßo pschedawarjo napominaju, so njebychu wopusche konjow pschejara pschitsihali.
6. Pschedstejaze kupowanske wuměnjenja też sa sjawne wiki placźa.

Wójnske ministerstwo.

Njedozpite po woßebnosczi wónje, sporosczi a tunjosczi je

MAGGI owe korjenjenje. We wopraw-

nych bleschach a s nowa pjelnjene nanajlěpje porucźa **Franz Wölfle** prjedy Moritz Mjerwa pschi mjaßowym torhoschczu.

Jankowe jěsdne kola

najlěpsche kola

hižo po 45 mk. bjes gumija.
Mantle: 2.30, 2.50, 3.—, 5.50, 1 lěto g. **Schlawchi:** 2.10, 2.40, 3.—, 3.50, 1 lěto g. **Wodźaza žerdź** 2.— mk., **ßedło** 1.80 mk., **rjeczas** 1.30 mk., **nohowa plumpa** 75 np., **pedal** 70 np., **ßwobodoběhowe sadnje koło** se nasadstupanskim spinadłom 13.50 mk., wobłuk emailěrowacź 4 mk. atd. Mjetacże pjenjesy prjecź, hdyž to njewobkedźbujecże. Pjenjesy wróćo, hdyž ßo njelubi.
— Sapißy žadacź. —

Jankowa pschedawarnja jěsdnych kolow a schijazych maschinow w Budyschinje na Mužakowskej drósty 4.

Wósk k **krjepjenju rejwanskich kubjow**

najlěpscheje hódnosczje je dostacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Dwójzy pscheßatu wuwol.

bawłmoßzymjenjowu muczku,

prima **lanu muczku,**

ßłodźisny

porucźa tunjo

Telef. 385. **Gustav Heinke**

pschi žitnych wikach 34.

Peżoły

ßu na pschedań w Kupoji cžo. 10.

Liebsch,

ßudniski aktuar sw. ßłužby

na ßukelnskej haßy 34

pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeńskowe wěży atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon cźišło 177. —

Pscheßadźowanje leżomnosczow.

Hróch, woku, peluschki, tykanski majß, lupiny

porucźa

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Hnydom abo posdźischo kóždu dźělbu

mloka

po najwjetschej plaćišnje pyta

mlokarnja na Židowje.

Ssymjeńtne běrny

(magnum bonum) ma hischcże wotedacź

Jurij Scholta na Židowje.

Kóń

je jenoż do dobreju rukow tunjo na pschedań we Wulkej Dubrawje cźišło 16c.

Korczma

we Łusku pola Pomorz s rejwanskim salom a s prawom k rěsanju, s 3 ha. 84 ar leżomnosczje a 149 jenosczemi ma ßo wutoru 21. haprleje popołdnju w 3 hodźinach se wschěm inventarom na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pscheßadźowanje.

Wutoru 21. haprl. popołdnju w 2 hodźinomaj budźe ßo w Porschizach Meyerez khěża s 3 kórzami pola, wschelake meble, domjazy a rólny grat, schewski grat a elastiska schijaza maschina na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pschenajecże lukow.

Póndźelu 27. haprleje 1908 popołdnju w 2 hodźinomaj maja ßo k **Klukschanskemu** ryczerkubłu ßłuschaze Schownske a Proschkowske luki kaž też někotre druhe lucźne sahony na 6 sa ßobu ßlědowaze lěta pschenajecź.

Ryczerkubłowe sarjadnistwo.

Skótna awkzija.

Wutoru 21. haprleje (tsecźi dźeń jutrow) ma ßo na Hrjehorkez (Jenczez) kuble w **Stróžischczu** dla wobßedźerjoweje khorosczje sczěhowazy skót sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

2 rólnaj konjej, też sa cźežki sapschah ßo hodźazy **bruny walach,** 5 lět stary, 165 cm wyßoki, **lischak (walach)** s pleßu, 4 lěta stary a 172 cm wyßoki, **5 kruwow, 1 byk,** wokoło 11 ztr. cźežki, **2 swjasanej cźeleczi,** bycźk a jahłowczka, **3 tucźne ßwinje** a **6 běhakow.** Sapoczatk popołdnju w 1 hodźinje.

Wscho dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicźerja tam shonicź.

Formarjo sa schamottowe zyhele, dźěłacźerjo a fabriksi cźěßla

ßo pytaju **sa tonowe jamy we Wětrowje.**

Pscheměnjenje wobkhoda.

Cźesczenym Sserbam w Rakezach a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwoje **schewstwo** 1. haprleje do domu Dobrizez pjekarnje cźišło 52 na rózku hłowneje a dwórnischczoweje dróhi pschepołożił. S dobom wosjewjam, so Dobrizez **pschedawarnju materialnych tworow** dale powjedu.

Proschu moje pschedewsacże s pscheczelnym pschikhadźenjom dobrocźiwje podpjeracź.

W Rakezach, 1. haprleje 1908.

Emil Werner, schewski mischtr.

Wosjewjenje.

Sa twarski cźaß w bliżschim nałeczu ßo

ke kryczu tšechow s zyhelom, schifrom a papu

porucźam a sa khmane a dobre dźěło rukuju.

Sa **lohki kryw** porucźaßam pschede wschěm **asbestowy wuměłski schifer** jako woheń a wjedro wudźerżaze krywadło.

B. Eisenbeißowy naßlědnik w Biskopizach,
Edwin Petzold.

Towarstwo Sserbskich Burow.

Hlowna shromadźisna

budże **njedźelu 26. haprleje** popołdnju 1/2 4 hodźin w knježim hosćenzu w Njeßwačidle.

Dnjowy porjad: 1. Rosprawa. 2. Sliczbowanje. 3. Wólba pokładnika sa hlowne towarstwo. 4. Pschednoschk knjesa ryczeŕkubłoweho najenka Renča-Workleczanskeho. 5. Rosmołwa a eventualnje namjety.

Wschě pobočne towarstwa a hosczi pscheproschuje s tutym

hlowne pschedßydstwo.

Łahowska nalutowarnja a wupożczerńja

smeje swoju letuschu prenju

= hlownu shromadźisnu =

njedźelu 26. haprleje popołdnju 1/4 hodźin w Nowakez hosczenzu we Łahowje.

Dnjowy porjad: 1. Letna rosprawa a pschedpołożenje sliczbowanja leta 1907. 2. Wschelake druhe towarstwowe należnosce.

Namjety maja so s najmjenscha 3 dny do prědka pschedßydźe wosjewicz. Sliczbowanje so wot 19. hacz do 25. haprl. na žadanje kóždemu sobustawej pokaże.

Wo bohaty proßy

pschedßydstwo.

Płaczenske dny

Łasowskeho hajniskeho sarjadnistwa.

Pónjdzelu 4. meje t. l. we **Wulkich Sdźarach** w Ssykoriz hosczenzu dopołdnja wot 1/2 9—10 hodźin,

w **Stróži** w piwarni dopołdnja 1/2 11—12 hodźin.

Wutoru 5. meje w **Slepcinje** w hosczenzu dopołdnja wot 8—9 hodźin,

w **Radsiej** w hosczenzu dopołdnja wot 1/2 10—11 hodźin,

we **Łasu** w Kónzej hosczenzu, pschipołdnju 1/2 12—1 hodźiny.

Saplaczicz maja so wschě hajniske a hatne sbytki, hewak budża so wone s pomozu sudnistwa sehnawacz.

We Łasu, 18. haprleje 1908.

Wyschschi hajnik.
Schittmer.

Wotewrjenje pißarńje.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym tu

na sukelnskej haßy czißło 1 w 2. poskodźe w Mohrez czrijowni

pißarńju sa **saradźenje kupjow a hypothekow** wotewrił.

Woßebje poruczam so czesczenym Sserbam k wobdźełanju dismembrazijow a sawostajenstwowych wězow, kaž tež k wudźełanju wucźinjenjow (kontraktow), lisczinow, testamentow, pschedporucźnischkich (formindźiskich) a sarjadniskich sliczbowanjow, dawkowych reklamazijow, s zyka wschitkich pißmow a prósstwow, kajkež so w wschědnym žiwjenju nadeńdu.

Sa czaß 30letneje dźeławosce we wobkhadże se wschelakimi sudniskimi a sarjadniskimi wyschnosczemi mějach składnosch, tych nasłonjenjow nabycz, kotrez porjadne wobstaranje wschěch wězow saručeja. Lubju kóždemu, kotryž mje poczesczi, so budu jemu na najßwědomicziwischo a tunjo poßłużecz.

Wo pschecželne derjeměnjenje prosscho poruczam so

s poczesczowanjom

Max Frenzel.

Agentura Hamburgsko-Bremenskeho wohenßawěsczazeho towarstwa a Mannheimskeho sawěsczazeho towarstwa.

Murjerjo a dźełaczerjo

so pschijimaju w hrodowym pschetwarje w **Minakale.**

Sso samolwicz pola poléra Schütze.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **jutrownu srjedu 22. haprleje** popołd. w 3 hodź. w Serbskim Domje. — Porjad: 1. Rozprawy, 2. nekrologaj, 3. namjety. — Po zhromadźiznje posedźenje předsydstwa a wubjerka.

Sobustawow a přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

XXXIV. nalětnja skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodźiny

wotměje so srjedu 22. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach w Serbskim Domje.

Wšitcy serbscy studowacy a česćeni přećeljo studowaceje młodźiny so na nju wutrobnje přeprošuja.

W Hornim Wunjowje, w haprleji 1908.

Karl Wyrgač, stud. theol.,
t. č. hł. starši.

Rakeczanske serbske towarstwo „Lipa“

wuhotuje **njedźelu 26. haprleje 1908** w Ssykoriz hosczenzu we **Wulkich Sdźarach**

serbski wjeczor.

Sapoczatk 1/2 8 hodźin.

Wschěch lubowarjow serbskeje sabawy, wschěch lubych Sserbow a wschě serbske towarstwa s bliska a s daloka wutrobnje pscheproschujetaj

Ssykora, hosczenzaŕ. **Sserb. tow. „Lipa“.**

Žiwnosch

se žiwym a morwym inventarom, s něhdże 14 kórzami pola a łuki je na pschedań. Dalsche je shonicz w Schczeńzy czo. 13 pola Łasa.

Žiwnosch

s 12 kórzami pola a łuki, 1 hodźinu wot Budyschina sdalena, je wobßedźerjoweje khorosce dla na pschedań. Twarjenja su w dobrym rjedźe. Wopalna kaßa 6180 hr. wucźinja. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Žiwnosch czißło 21

w **Porschizach** s 23 kórzami a 233 dawskimi jenosczemi, je se wschěm žiwym a morwym inventarom staroby dla se swobodneje ruki na pschedań.

Dalsche je pola wobßedźerja shonicz.

Žiwnosch

w Nowych Bóschizach czißło 14 pola Njeßwačidła s 9 1/2 kórzom dobrych drainěrowanych pschenicznych polow, w jenym krusche pschi domje leżazych, je na pschedań. Twarjenja su maßiwne.

Žiwnosch

s 3 1/2 kórzom leżomnosce je na pschedań w Kołbiczanskim młynje pola Schczeńzy.

Rjana wulka sahrodniska žiwnosch

s něhdże 35 kórzami polow a łukow a maßiwnymi twarjenjemi je placzišny hódno na pschedań. Wopalna kaßa 11730 hriwnow. Naplaczenje 6000 hriwnow. Dalsche darmo wukasuje aktuar sw. ßk. **H. Liebsch.**

Bukečanske serb. tow.

zmeje njedźelu za tydźeń **26. haprleje** (młode jutry) popołdnju z dypkom 3 hodźin **posedźenje.** Knjez Nowak je přednošk wo swojim pućowanju do Jeruzalema dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźělenje wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

zmeje, da-li Bóh, **druhi dźen jutrow** popołdnju z dypkom 5 hodź. w Mjenerec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Kubło

w Lipinach pola Łasa se 104 jutrami pola, łuki a hole je na pschedań. Dalsche je shonicz pola Metascha tam.

Młódschu, na porjad swuczenu **kłużobnu holzu,** kotrejž so składnosch poskicži, so we warjenju wudospołnicz, pyta **R. Hauschting,** póstski agent w Rakezach.

Pjekarski wuczobnik

jutry dobru wuczbu namaka pola pjekarskeho mischtra **A. Schmidta** na rěsarninej drósy (Schlachthofstraße) pola Albertskeje sahrody.

Pjekarskeho wuczobnika

pyta **A. Biesold** na bohatej haßy. Tydźeńska msda 1 mk.

Spuschczomny

dwórski straznik (wajchtar)

pyta so na

Injezi dwór w Lutobezu.

K temu czißku pschiłoha a pschiłoha sa dźeczi „Sahrodka“.

Pschiloha k czišłu 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. haprleje 1908.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

18. haprleje 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—42	76—79
awstriske	42—45	77—80
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	34—38	70 74
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starše	30—33	65—69
4. žnadnje pizowane kóžđeje staroby	25—28	58—63
Jalojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	37—40	69—72
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	33—36	65—68
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódše kruwy a jalojzy	28—31	58—63
4. žrěnjo pizowane kruwy a jalojzy	23—27	53—57
5. žnadnje pizowane kruwy a jalojzy	—	49—51
Byli:		
1. polnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—40	71—72
2. žrěnjo pizowane, mlódše a derje pizowane starše	34—38	66—70
3. žnadnje pizowane	28—33	58—65
Cźelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	51—53	81—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—50	78—80
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—45	68—75
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpšich raßow a jich sćichźenjow w staroboje hač do 1¼ léta	46—46	60—63
2. mjaßne	43—44	58—59
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—41	56—57

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 4. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 9. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	30
" . . . . . žołta	9	70	9	85	9	56	10	—
" nowa	—	—	—	—				
Rožla	9	05	9	22	9	06	9	38
" nowa	—	—	—	—				
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	8	80	9	—	7	75	8	50
Wows	7	90	8	—	7	—	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	—	10	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	90	2	60	2	80
Pšeńczna muka 50 "	12	25	19	25	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 "	12	—	15	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	20	3	70	3	10	3	50
Ssloma . . 100 "	4	67	4	84	3	50	5	—
Prožata 1350 schtuk, schtuka	9	—	23	-	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	6	50	6	10	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	75	6	70	7	20
Pšeńczny gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 25 np., rožla wot 9 hr. 75 np hač 10 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placejesche: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 16 hr. 09 np. hač 16 hr. 74 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 48 np. hač 14 hr. 75 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hač 12 hr. 60 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

9. haprleje 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 25 np., pšeńca wot 9 hr. 70 np. hač 10 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. 30 np. hač 8 hr. 60 np, wowß wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 50 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 14 hr. 50 np. hróch 13 hr. 50 np., žyno 3 hr. 80 np., běrny 3 hr. — np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 83 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 17. haprleje: Rjane a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje jutrowniczku rano w 7 hodźinach farar Räda žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Voigt s Hodźija žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

2. dźeń jutrow smeje rano w 7 hodźinach farar Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin němske a w 10 hodźinach žerbske předowanje. — Tutón dźeń budże kollekta sa khłowne biblijske towarstwo.

3. dźeń jutrow dopołdnja w 9 hodźinach budże stud. theol. Kapler s Budyschina žerbski předowacź.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Sidonia Gertrud, Bjedricha Schmogera, listynoscherja w Makym Wjelkowje, dź. — Margaretha Charlotta, njemandźelska dź. na Zidowje. — Marja Alma, njemandź. dź. w Jenkezach. — Alfred Kurt, Oty Bjedricha Döringa, khěžerja a pschekupza na Zidowje, ž.

W katholskej zyrkwi: Hilźbjeta, Jana Spychały, krawza w Budyschinje, dź. — Jurij, Jana Pietschmanna, dźěłacźerja na Zidowje, ž. — Hana, Měrcźina Koreta, dźěłacźerja w Hodźiju, dź.

Zemrjeół:

W Michalskej wožadze: 14. haprleje: Erna Margareta, Wylema Oskara Schustera, fabrikarja we Wurizach, dź. 1 m. 8 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Jutrowniczku smeje rano ½8 hodźin farar Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

2. dźeń smeje rano ½8 hodźin farar Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němske a ¾10 hodźin žerbske předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa khłowne biblijske towarstwo.

3. dźeń smeje rano w 9 hodź. farar Kschižan žerbske předowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

Jutrowniczku smeje duchowny Boitz rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodźin němske předowanje.

2. dźeń jutrow smeje duchowny Boitz rano we 8 hodź. žerbske a ½10 hodź. němske předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa sakske khłowne biblijske towarstwo sběra.

K nalětnemu

wußywej

poručam w dobrej, derje skhadźazej tworje:

runklizowe žymjo,

Eckendorfske, žołte a cźerwjene horborskowalzowe,
Oberndorfske kopjenokulojte, žołte, Lutyjecźanske žołte, kulojte;
Erfurtsku modellsku a pizowansku rěpu;

cźerwjenokalowe žymjo,

Erfurtskeho krej-cźerwjeneho, sožneho, twjerdeho, hollandskeho, krej-cźerwjeneho, pózdnjeho, wulkeho, Zitawskeho hobrskeho, cźěmnocźerwjeneho kała a cźornoschazu khłowu;

běłokalowe žymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho, wulkeho kała;

woprawne **Erfurtske warjenjowe žymjo,**

wulki wubjerk bunow, hrochu atd.

woßebitosće woprawnych Erfurtskich kwětkowych žymjenjow

w 10 np. tyschach a s plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždžanskich žadźeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Budyschinje a Lubiju.

Pistne khartki

cźischcźi spěschnje **Ssmolerjez knihicźischczerstwo.**

Wolijowe barby

wschěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjaty,
jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij,
kaž tež
murjeŕſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
porucża a ma pſchezo na ſkładże po najtuniſchich płaćiſnach

Emil Měrſch,
drogowe klamy
24 na kamjentnej haßy 24.

Skladownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju porucża

drainěrowanſke roly
wſchěch wulkoſćow,
konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta
wſchelakich wulkoſćow,
ſćinowe plećenja,
tſěſchnu papu atd.
Brockmannowy
pizowanſki kalk
po fabrikſkich płaćiſnach.

Najlěpſche likěry

k kwaßam, kſchćiſnam a druhim ßwójbnym ßwjedźenjam dóſtawacże
we wulkej deſtilaziji
Schieſchki a Rjećzki
w Budyſchinje.

Dobru
pſcheńćznu muku
punt po 18 np. porucża
Telef. 385. **Gustav Heinke**
pſchi żitnych wikach 34.

Ssadowe ſchtomiki
ßu dóſtacź w ſchtomowni w **Komorowje** pola Rakez.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	3%	
ſ měßaćznym wupowjedźenjom	3½%	na
ſ 3měßaćznym "	3¾%	lěto.
ſe 6- a 12měßaćznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužiću. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach dóſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Poſkićam wot nětka
kruchaty kalk, kalk w měchach,
mjerkel ſ kuſßateho kalka
ſ dwórniſcheća w Niſkej a ſ mojeho dwórniſcheća
po najtuniſchich dnjowych płaćiſnach.
J. Lissel, twarſtwo w Niſkej.

Schijaze maſchiny njekupujećze nihdże **tuńſche a lěpſche** hać pola
F. Eule na nowoſalzſkej dróſy 19.

Tež něktore njenahladne ſćinjene ſchijaze maſchiny ßu ßměſchnje tunjo na pſchedań.

Schtóż zentrifugu trjeba!
Jara pſchihódna a ſkładnoſtna kup!
Něhdże 30 mlokowych zentrifugow
„Thuringia"
wot dźenża po kóždej ßo hodźazej płaćiſnje pſchedawam.
Oskar Butter, fabrika jahrodneho grata pſchi żitnych wikach.

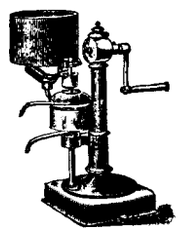

Parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach
pola Budyſchina
porucża
worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele
ſ 8 **hłowćźkami,** najſkmańſche wußadźenja na dno hródźow, torożow, mlokańnjow, dworow atd.
Nanajlóźſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebićźkow.
Pawoł Arnold w Tſjoch Hwěſdach.

Kołojěſdne mantle a ſchlawchi
ſ rukowanjom a bjes njeho,
nakhribjetne měchi,
wſchě **kołojěſdne wězy**
tunjo porucża
Otto Büttner
pſchedawarnja koże, ezérjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchću.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawśti mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźĕćazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschićze po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólćazeje drasty.
Seschićze po mĕrje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porucža bohaty skład ßamodźĕłaneje mužazeje a hólćazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólćaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wĕžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschićze po mĕrje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Käśtnera na ßukelnskej haßy cžo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowaŕnja a lakĕraŕnja.

Pschedawaŕnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawaŕnja składnośtnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschćze.
Hermann Oswald na hrodowskej drósy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtuńischich płaćišnach.
Skład wschĕch druźinow kaschćzow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschĕch druźinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Cžaßnikaŕski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cźißko 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych cžaßnikow, regulatorow, sćenśkich cžaßnikow, błudźakow. Wuporjedźeŕnja.

Cžaßniki a słote twory.
G. Ludwig, cžaßnikaŕ pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschećza starych kasarnow.

Cžaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ druźiny cžaßnikow, rjećasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕču ßerbski.

Cžaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschĕch druźinow dybsacžnych cžaßnikow, regulatorow a śtejatych cžaßnikow, woßebnych debjenkow.

Cžaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucža ßwój bohaty skład słotych tworow a cžaßnikow wscheje druźiny.

Cžaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann cžaßnikaŕ
pschi drjew. wikach 6, pódla reśtawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **cžaßnikow a cžaßnikowych rjećasow** pschećelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju cžaßnikow ßo rukuje.
— Rĕču ßerbski. —

Słote a źlĕborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, źlĕbornych a alfenidowych tworow.
Dźĕłaŕnja ſa nowośće a porjedźeŕnja.
Wĕrowanske pjerschćenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłaŕnja ſa ßedłaŕske a pólśtrowane wĕzy.
H. Sommer pjedy J. Kattner,
pschi ßerbśtich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulśke wĕzy.

Pólśtrowane meble.
Max Wünsche na schulśtej haßy 7.
Wudźĕłanje a pschedźĕłanje wschĕch pólśtrowanych **meblow.** Stajny skład ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a śtwy tapezĕruju po tunich płaćišnach.

Ssedłaŕnja a tapezĕrowaŕnja.
T. Albert na hornćejśkej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pućowańskich wĕzow, naſkribjetnych mĕchow, gamaschow a schulśkich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pśche deschćź. Wĕzy ſa pßy.

Magazin pólśtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauenśteinskej haßy 4
porucža ßwój skład ſofow, kožow, matrazow po najtuńischich płaćišnach.

Nožeŕnja a parna toćeŕnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsacžnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowańskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawaŕnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauenśteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźĕćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłaćeŕśke wobleczenja a kholowy.

Pschedawaŕnja schćĕtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeśel Wilh. Kast
na Hauenśteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schćĕtkow a barbiczowych (vinślowych) tworow po najtuńischich płaćišnach.
Woßebitośće: Kardeże a włoßankowe mjećawki.
Ssamßna dźĕłaŕnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pschedawaŕnja a porjedźeŕnja wschĕch hudźbnych instrumentow. Skład wschĕch druźinow trunow, piśkadłow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulśkej drósy 3.
Dobytkna kupowaŕnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźĕłaŕnja a porjedźeŕnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchesśtry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyśy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźeŕnja. —

Woßebita pschedawaŕnja ſa amaterskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cžaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeśel Erich Winter
— pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mĕjeśel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wustajeńzach. — Dokkadne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaćenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucža ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, honćwańske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucža. Porjedźeŕnja a dźĕłaŕnja po mĕrje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cźrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ručne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobuće.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕćazych schłórniczkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźeŕnja w domje.

Pschedawaŕnja pschedeschćeŕnikow a kijow.
Eduard Scholtty naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawaŕnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedźeŕnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschćeŕnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pschedeschćeŕnikow a pscheßłóncžnikow.
Wulki skład wukhodźowańskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poćehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlĕpschi wudźĕłk po najtuńischich płaćišnach.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
ſłomniki
a ſłomowe puzaki,
pizowanſke měſchki,
woſowe płachty,
ſchěry płat
k ložowym płachtam,
khomotowy płat,
woſy a wokna
rjedźazu kožu
we wulkim wubjerku
po fabrikſkich płaćišnach
poruča
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach,
ſnapſchećza „ſkoteje hwězdy".

Jerje
wulke a tučne,
mandl hižo 60 np.
poručataj
Schieſchka a Rjeczka
w Budyſchinje.

Zigary
derje ſo palaze,
4 ſcht. ſa 10 np.,
100 ſcht. ſa 2 mk. 20 np.
poruča
Rudolf Pötschke
pſchi mjaßowych jědkach čišło 7.

Lanu muczku
poruča
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kołomaſ,
maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho poruča
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Kupne a druhe **wuczinjenja,**
liſčiny wſcheje dryžiny,
próſtwowne pißma
wo wobhnadźenje atd.,
formindſke ſliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
teſtamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje
lezomnoſczow,
ſaradźenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěčzimoj też ſerbſki. —

Smolerjec knihićišćernja
w Budyſchinje w ſerbſkim domje
knihi, ſliczbowanja, viſitne a
pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke
formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd.
we wſchěch rěczach derje a tunjo cžiſchczi.

Franz Marschner
cžaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinjwemu wobkedźbowanju poruča.
Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

M. Brockmannowy
ßwětoßławny
foſforokiſßaly kalk
k pizowanju ma na pſchedań
Helena Langowa w Njeßwaczidle.

Ligowowſki ßymjeńtny wowß,
ezerwjeny dźeczel,
kolij,
ſeradellu,
rajſku trawu,
hróch a woku
na najlěpje ſkhadźaze tunjo poruča
Jan Marcinkowski,
na kamjeńtnej haßy 32.

Prima
czerwjeny dźeczel
ſaruczeny bjes židy
poruča **Gustav Heinke**
Teleſ. 385. pſchi žitnych wikach 34.

Wuměrjenſke dźěła
ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Kóſlaze kóžki
kaž też **koſaze, czelaze**
a **howjaſe kože**
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11,
ſ napſchecza hoſczenza ſkoteje hwězdy.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu,
piſařnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje lezomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje lezomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěčznikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Reblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyſchinje
na ſtukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſofowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1 pſchežne, 1½ pſchežne, 2 pſchežne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dźělate a płyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a dróžſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedźenje,
ſprawne poßłużenje.
Najtuńſche płaczišny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz
na ſtukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedźbujcze
na moje mjeno!

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 17. | Sobotu 25. haprleje 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Němski kněžor a kněžorka

ßo ſ kupy Korfu ſapočatk meje wróćitaj. 7. meje wonaj do Wina pſchijědźetaj, ſo byſchtaj kněžorej Franzej Joſefej k jeho 50lětnemu knježerſtwowemu jubilejej ſboże pſchałoj. Pódla němſkeho kněžora budźe hiſchćże 14 wjerchow ſ němſkeho kněžorſtwa kněžorej Franzej Joſefej hołdowacź.

Nowowólby do pruſkeho krajneho ßejma

ſmĕja ßo w juniju. Wólbni mużojo ßo 3. junija a ſapóßłanzy 16. junija wuſwola. Wuſwoleŕſke ſapißy dyrbja hižo nětko ſpißane bycź. Do nich ma ßo kóždy ßamoſtatny pruſki poddan ſapißacź, kotryż je lětßa hacź do 3. junija ßwoje 24. lěto żiwjenja dokonjał, cżeßne prawa wobßedźi, w gmejnje ſ najmjeńſcha 6 měßazow bydli a ſe ſjawnych ßrědkow khudobniſku podpjeru njedoſtawa. Jako ßamoſtatni w tutym ſmyßle płacża tež wſchitzy mużſzy, kotſiż ßamßneho hoſpodarſtwa nimaju, każ na pſchikład njewożenjeni rjemjeßknizy, pomozniży, dźĕłacżerjo, cżeladniży atd. Żandarmojo maja prawo ßobu wolicź, tola niż woßoby, kotreż we wójſku ßłuża.

Nowy ſkandalny ßudniſki prozeß

je ßo pſched pſchißażnym ßudom w Mnichowje wjedł. Harden bĕ redaktora nowin „Nene Freie Volkszeitung", Städela w Mnichowje dla ſkſchiwdźenja ſ naſtawkom wobſkorżił, w kotrymż ßo praji: ſo je Harden wot wjerćha Eulenburga milijon hriwnow doſtał, ſo by ſa to mjelczał. Harden bĕ parſchonſzy ſe ßwojim ſaſtupjerjom, juſtizným radźicżelom Bernſteinom, pſchiſchoł. Jednanje ßo ſ wuſamknjenjom ſjawnoſcże ſta.

Sswĕdk mlokaŕ Riedel w Mnichowje wobßwĕdcźi, ſo je w lĕcże 1881 jako cżołmaŕ někotre krócź tehdomniſcheho hrabju Eulenburga po Starnbergſkim jĕſorje woſył, pſchi cżimż je ßo nĕſchto njekaſanſke ſtało. Poſdźiſcho je jeho Eulenburg někotre krócź w jeho wobydlenju wopytał. Wſcho hromadźe je wón wot njeho 1590 hriwnow ſa to doſtał.

Druhi ßwĕdk bĕ rybaſki miſchtr Ernſt ſe Starnberga. Wón je wjerćha Eulenburga huſto po Starnbergſkim jĕſorje woſył a je wjazy krócź ſa Eulenburgowe pjenjeſy w Liebenbergu na łojenju rybow pobył. Potom je jeho wjerch Eulenburg ſa ßwojeho ßłużobnika poſtajił a ſ nim někotre měßazy wokoło puczował. Macź wjerćha Bülowa bĕ jemu k kupjenju jeneje ville 12,000 hriwnow pożczíła. Pſchi pſcheßłyſchenju ßwĕdk prĕjeſche, ſo je ßo mjes nim a wjerćhom Eulenburgom nĕſchto njeprawe ſtało. Hdyż pak bĕ jemu ßudnik dlĕjſchi cżaß na pſchecźelne waſchnje pſchirĕcżował, ſo dyrbi wĕrnoſcź rjez, ßo wón wuſna, ſo je wjerch Eulenburg ſ nim w lĕcże 1883 njekaſanſtwo hnał. Wjerch Eulenburg je jeho k njekaſanſtwu ſawjedł a je ßo ſ nim na puczowanju dołhi cżaß na njekaſanſke waſchnje nakładował. Sswĕdk potom do drobna tónle njekaſanſki wobkhad, kiž bĕ mjes nim a wjerćhom był, wopißowaſche.

Po tymle wuſnaczu wobſkorżeny Städele pſchida, ſo je Harden prawje cżinił a ſo je doßahazy material pſchecźiwo wjerćhej Eulenburgej měł. Juſtizny radźicżel Bernſtein na to pokaſa, ſo je jenicżzy pſchicżinow dla, kotreż ſ tejle ſkórżbu njeſwißuja, rosrunanje njembżne. Harden praji, ſo je wón, ſnajo tajke wĕzy, kajkeż ßu ßo tu ſa wĕrne ſpóſnake, ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcź měł, wliw wjerćha Eulenburga pola kněżora wotſtronicź. Na to ßo wußud woſjewi. Redaktora Städela ſkſchiwdźenja dla k 100 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu. Wußud ßo na to ſakożuje, ſo je pſcheßłyſchenje dopokaſało, ſo je Harden khmany dopokaſanſki material pſchecźiwo wjerćhej Eulenburgej měł a ſo je jón, dźeńßniſchich ßwĕdkow mjenowawſchi, ſ cżaßom Barlinſkemu krajnemu ßudej poſkicźił. Harbenej njeje wo to ſchło, mjelczecź. Duż poroki, kotreż ßu nowiny „Neue Freie Volkszeitung" jemu cżinike, nimaju żaneje pſchicżiny.

S wußudom Mnichowſkeho ßuda dyrbi ßo ſa dopokaſane wobhładacź, ſo je wjerch Eulenburg wĕzy cżinił, kotreż do njenaturſkeho njekaſanſtwa ßłuſcheja. Jeho ßwĕdcżenje pſched Barlinſkim krajnym ßudom, ſo wón żenje njeje „maſanoſcże ſkucźił" je ßo jako njewĕrne wupokaſało. Tole wotkrycże budźe w Němzach a we wukraju wulke wocźi cżinicź. Wjerch Eulenburg je do cżiſta ſbity a porażeny. Statne rĕcźniſtwo w Barlinje, kotreż bĕ Hardenoweho ſakitarja, juſtizneho radźicżela Bernſteina, dla ſkſchiwdźenja wjerćha Eulenburga wobſkorżiło, budźe ßwoju wobſkórżbu wróćicź dyrbjecź. Statny rĕcźnik bĕ w Hardenowym prozeßu pſched krajnym ßudom w Eulenburgowym mjenje prajił, ſo by wjerch Eulenburg wopacżneje pſchißahi winowaty był, hdy by ßo jemu dopokaſało, ſo je wón tajke maſanoſcże ſkucźił. Statny rĕcźnik pſchipowjedźi, ſo by ßo pſchecźiwo wjerćhej pſchepytanje ſ najwjetſchej krutoſcźu pſchewjedło, hdy by ßo jedyn ßwĕdk ſa to pſchiwjeſcź mohł, ſo je ßo wjerch pſchecźiwo § 175 pſcheſchoł abo někajke ſexualne pſcheńdźenje ſkucźił.

Sſłowjanſke hibanje w Ruſkej.

Cźornohórſki wjerch Miklawſch je ſa cżaß ßwojeho pſchebywanja w Peterburgu deputaziju tamniſcheho ßłowjanſkeho dobroczelſkeho towarſtwa pſchijał. Towarſtwowy pſchedßyda, ſenator Naryſchkin, praji, ſo ßebi ßłowjanſke towarſtwo ſa wyßoku cżeſcź waži, ſo je cźornohórſki wjerch ſ jeho najſtarſchim cżeßnym ßobuſtawom. Cźornohórzy ßu pſchezo lubi bratſja Rußow po krwi, wĕrje a brónjach byli. Rußojo ſ hordoſcźu wuſnawaju, ſo ßu Cźornohórzy po wjele lĕtſtotkach khróbli ſ njepſchecźelom kſchieſcźijanſtwa, Turkami, wojowali, a w tym je jich ſaßłużba niż jenoż pſched ßłowjanſtwom, ale pſchede wſchĕm ßłowjanſkim ßwĕtom.

Wotmolwjejo wjerch Miklawſch praji: Cźorna Hora je ſtajnje była, je a budźe ßwĕrna jako ſkała ßwojemu ßwjatemu wotkaſanſtwu. Pſchecź by było, ſo by ßłowjanſke towarſtwo njepſchеſtało, wobkhad ſ Cźornej Horu pĕſtowacź a Cźornohórzow, do Ruſkeje pſchijĕdźazych, podpjeracź.

Pódla dobroczelſkeho towarſtwa ßo nětkole w Peterburgu nowe ßłowjanſke towarſtwo ſakożuje, ſ kotrehoż nadawkom je, wobkhad mjes ßłowjanſkimi ludami na ſakładże kulturnych intereßow podpjeracź. Pſchi dotalnych wuradźenjach ßu ßo mjes druhimi wobdźĕlili: Budilowicź, Girs, Gucźkow, Kapuſtin, Lamanſki, Miljukow, Chomjakow, Schipow atd. Nowe towarſtwo njeſmĕje żaneho politiſkeho ani nabożenſkeho programa, ſo mohło pſchiwißowarjow wſchĕch politiſkich ſtronow a wĕrow, jako tež ſaſtupjerjow wĕdomoſcźow, wumjelſtwa, literatury a dźĕłacżerjow na polu ßłowjanſkeho hoſpodarſkeho roswicża w ßebi ſjednocźicź.

Zidźi w Pětrowskej zyrkwi w Romje.

W Sixtinskej kapali w Romje, hdźež bamž, kaž kóžde lěto, tež lětša jutrownu Božu mschu cźitasche a ßwjate wotkasanje wudźěli, je ßo njeßkyschany skandal stał. Po próstwje awstriskeho póßklanza pschi vatikanje běchu Winski žid universitny profeßor dr. Feilbogen, jeho mandźelska, jedyn pschiwusny Egon Borgsohn a teho žona a džowka dowolnosćź dostali, so ßmědźachu bamžowej jutrownej mschi w Sixtinskej kapali pschihladowacź. Vatikanowy majordomus pak ßo sapowjedźi, jim sastupne khartki dacź, na cźož ßo s nowa prózowachu, hacź profeßor Feilbogen sa ßebje a sa ßwoju žonu tola dowolnosćź dosta. Taj s khětrej njehańbicźiwosćźu jenu tsecźu woßobu pscheßmykaschtaj a ßo do prěnich rjadow cźischcźeschtaj. Hdyž bamž pschi wudźělenju ßwjateho wotkasanja wěriwym wobkatku na jasyk położi, dyrbjachu ßebi tež cźi tsjo židźi to lubicź dacź, tola woni wobkatku njepózrjechu, ale ju do schantka wuplunychu. To wěriwi s hněwom pytnychu. Mjes nimi wulki njeměr nasta. Prälatojo židow do pschitwarka dowjedźechu, hdźež tucźi prajichu, so njejßu wjedźeli, so ßo ßwjate wotkasanje wudźěli. Kaž ßo wupokasa, mějesche profeßor poruczenje awstriskeho ministra Ährenthala na póßklanza hrabju Lützowa. Awstriski póßklanz a minister ßo pola vatikana samolwischtaj. Profeßor budźe dyrbjecź ßwoje sastojnstwo složicź; pschetož tež dobrocźiwe awstriske wobydleŕstwo tajke wohanjenje ßwjateho wotkasanja njesnjeße. Njepschewinliwu wcźipnosćź Židow njebudźische póßklanz spokojicź ßměł.

Sakroczenje Ruskeje w połnóznej Persiskej.

Pschi rusko-persiskich mjesach je ßo něhdźe 3500 persiskich rubjeżnikow sběžało, kiž ßu rubjeżne nadpady na ruske wobydleŕstwo cźinili. Persiske wobydleŕstwo s rubjeżnikami pod jenym krywom tcźi. Duž je ßo ruske knjeżeŕstwo rossudźiło, wójsko do połnóznoje Persiskeje póßklacź, kotrež dyrbi měr a porjad saßo postajicź. Mjes ruskimi wojakami a rubjeżnikami je hižo k bitwicźzy dóschło. Rubjeżnizy ßu 75 muži shubiwschi cźekli. Rußojo ßu pjecźa do někotrych wßow, kotrychž wobydlerjo s rubjeżnikami džerża, s kanonow tseleli.

Turkowska a Italska

běschtaj ßo dla sakoženja italskich póstow swadźilej. Kaž maja Němzy, Franzowsojo a Jendźelcźenjo ßwoje ßamßne póstske sastojnstwa w Turkowskej, tak chzyschе tež Italska tam ßwoje ßamßne italske pósty pschiprawicź. Sultan nochzyschе do teho swolicź. Hdyž pak Italska hrožesche, so ßwoje wójnske łódźstwo k małoasiskemu brjohej póscźele, so by jene pschimótske turkowske město wobßadźiło, je turkowski sultan pod kij lězł a Italskej prawo na pschiprawjenje ßamßnych póstskich sarjadnistwow dał.

Jendźelski minister Campbell-Bannermann,

kotryž bě psched dwěmaj njedźelomaj thorosce dla ßwoje sastojnstwo složił, je wumrjeł. Jeho politiske saměry na to džěchu, wóßomhodźinske dnjowe dźěło sawjescź, wobstejnosće rataŕskeho wobydleŕstwa polěpschicź, dźěłacźerjam lěpsche a strowsche wobydlenja wobstaracź a nusu dźěło njemějazych ludźi w městach położicź, wopiłstwu wobaracź a sawěscźenje sa cźaß staroby sawjescź. S tychle hobrskich nadawkow njeje Campbell-Bannermann ani jedyn do skutka stajicź mohł.

Jendźelcźanow wójna pschecźiwo Mohmandam.

Pschi połnóznych indiskich mjesach ßu Mohmandojo pschecźiwo jendźelskemu knjejstwu postanyli. Afghanski emir, kotryž hischcźe psched létom jako hósćź jendźelskeho městokrala Jendźelskej ßwoje pschecźelstwo wobkrucźesche, sběžk Mohmandanow potajnje podpjeruje. Wón cźerpi, so mollahojo (mohamedanszy duchowni) sběžk pschecźiwo Jendźelcźanam tež w połodnischim Afghanistanje prěduja, a so ßo sběžkarjo s muniziju s Afghanistana sastaruja. Jendźelcźenjo budźa dyrbjecź ßylne wójsko pschecźiwo Mohmandanam póßklacź. W tu khwilu móža ßo woni jenož psched sběžkaŕskimi cźrjódami wobaracź. Sběžkarjo ßu wospjet nadpady na jendźelske wójsko cźinili, to pak je jich s artilleriskim wohnjom wotrasyło.

Pschißahanstwo w ßrjedźnej Ameriziy.

W republiziy Guatemale ßu na tamnischeho presidenta nadpad s bombu cźinili. Presiident je 18 pschißahanzow satsělicź dał a je wosjewił, so wón porjad w kraju sdźerži. Wojazy w měscźe strażuja. Klamy ßu s wjetscheho dźěła samknjene.

Kschescźijanstwo w Japanskej

ma po japansko-ruskej wójnje jara cźeżke stejischcźo. Na to drje móże ßo nadźija spuschcźicź, so kschescźijanstwo Japansku dobudże. Hakle psched krótkim cźaßom jedyn katholski mißionar praji: „Wschitzy katholscy mißionarojo w ranschej Asiskej ßebi létnje rosprawy wo ßwojej dźěławosćźi scźelu. Mjes tym so ßo w powjescźach s Chiny druhdy cźita, so je mißionstwo woprawdże wuspěch měko, njeje hischcźe ženje žadyn mißionar se ßwojej japanskej woßadu spokojom był. Cźerpamy wodu s kschidu." Jedy druhi powjedasche, so wón wot 20 lět kóžde ranje, kaž Pětr praji: „Knježe, ßmy zyku nóz kojili, tola njejßmy niczo popadli." Protestantskemu mißionstwu ßo runje tak wjedże. Japanscy studentojo „bohawucźenoscźe" pschi studiju europiske rěcźe wuknu a potom wuwostanu, hdyž ßu „skladnoscź" s wuspěchom wužili. Mnosy tołmacźojo, kotsiž ßu w japanskej statnej ßkužbje, haj ßamo w dwórskej ßkužbje, ßu psches protestantski mißionski seminar pscheschli. Parlamentski wjednik Hoschi Toru, kotrehož je w lěcźe 1901 hkupokojty fanatik Ibo Sataro skónzował, je ßamo wěrywusnacźe saměnił, so by najprjódzy pola katholskich mißionarow franzowski a pola protestantskich jendźelski nawuknył. Potom je wón franzowske a jendźelske prawa studował. Hdyž ßo Japanscy k kschescźijanstwu lischcźa, woni s prawdu njeměnja, woni maja pschezo ßebicźiwe pódlanske myßle. Sdźěłani Japanscy s zyła Europjanow sa hkupych ßkužobnikow pschibohow a amerikanskich mißionarow sa njepscheczelskich agentow wobhladuja.

Najwjazy wuspěcha maja kschescźijanszy mißionarojo w nowschim cźaßu w Koreji. Kaž pak ßo sda, ßo Korejscy s khětreho dźěła s hrosu psched Japanskimi k kschescźijanstwu wobrocźeja, so bychu jako kschescźijenjo pod schkitom zusych póßklanzow stali a so móhli ßo w nusy na jedyn amerikanski abo europiski woktał wukhowacź. Japanscy wschudże tam, hdźež maja nadknjejstwo, jako knježeŕski lud, jako najßylnischa raßa wustupjeja a bychu najradscho Korejskich s dwora a s domu wuhnali. Duž ßo Korejskim kschescźijanstwo jenicźke wukhowanje bycź sda. Njedźiwajzy teho njeßmě pak ßo mißionske dźěło mjes nimi pscheniско ważicź. Korejscy ßu sprawny lud. Hacź do pschikhada Japanskich ßo w korejskim hkownym měscźe w nozy žane khěžne durje njesamkachu, mjes tym so je dźenßa wscho njewěste. We Wladiwostoku woni jako spokojni noscherjo dźěłaju, w Ssibirskej ßu woni pilni ratarjo. Jim njeje niczeho dale trjeba, dyžli dobreho knježeŕstwa, kotrež hischcźe dźenßa nimaju. Teho dla woni nětkole pomoz pola zusych mißionarow pytaju a kschescźijanstwo pschijimaju, kotrež Božu ßmilnosćź a bratrowsku luboscź pschipowjeduje. Woni pak ßu a wostanu Japanskim poddani, kschescźijanske ludy, a to woßebje Rußojo, njemóża jich nětkole wußwobodźicź. Njepscheczelstwo Japanskich pschecźiwo kschescźijanstwu pak budże pschibywacź, dokelž jich woni jako swjaskarjow Korejskich wobhladuja. Jeli so bychu Korejscy pschecźiwo japanskemu knjejstwu postanyli, bychu Japanscy kschescźijanskich mißionarow runje tak ßurowje pscheschcźěhali kaž korejskich sběžkarjow.

Pschewinjenje sakuslanja.

(Skónczenje.)

„Hdyž połhriwnarje smějecźe, je mi pschinjescźe a wam praju, schto macźe s nimi cźinicź. Ale cźaßa njeskomdźcźe, dokelž widźu, so hischcźe hórsche wězy pschińdu, jeli so ßo njewotwobrocźa."

„Počzahuja ßo tute horsche wězy na někoho druheho, hacź na mnje?" Barlekomb ßo woprascha, kiž bě slutniwy cźlowjek a schěscź hriwnow rad s woknom won cźißnycź nochzyschе.

„Ně, te wam hroža!"

Jana Barlekomba kaž lód symnje pscheběža; wón tu něschto jeji sawostaji, kotrež bě w korbiku ßobu pschinjeßł a ßo saßo na pucź domoj poda. Bryskowa na prohu khěžnych duri stejesche, na kóždym ramjenju mějesche kócźku, a sa nim hladasche, doniž ßo jej s wocźow shubił njebě.

Ssamßny wjecźor Jan Barlekomb do korcźmy pschińdże, da ßebi schkleńzu piwa porjedźicź, potom hriwnu se saka wucźeże a ju na blido położi, prajo: Schtó mi sa nju poł hriwny da?"

Nichtó njekhwatasche, tuto pschecźe dopjelnicź.

Sa khětru khwilu Handrij Bil tutu hriwnu wsa, cźißny s njeju wo blido, kußny do njeje, wobhlada ßebi ju se wschěch bokow, hischcźe junu do njeje kußnywschi ßo Jana Barlekomba woprascha, schto je na njej njeprawe?

„Njeprawe?" Barlekomb wospjetowasche. „Zyle niczo!"

„Scźe dha wy pjany, Barlekombo?"

„Njecha mi sa nju nichtó poł hriwny dacź?" Barlekomb ßo kołowokoło wobhladujo rjekny.

Nětkole Pětr Labski stany, pjenjes ꝥebi dokkadnje wobhlada, wꝩa ꝥebi jón ſtónczńje a da Barlekombej poł hriwny ſa njón.

„Bjes dwěla je tónle pjenjes falſchowany“, Handrij Bil rjekny, „ale tón pjenjes je tak derje dźěłany, ſo wobžaruju, ſo jeho kupił njejꝥym.“

„Směrom, ſo waꝳ korczmaŕ njeꝳłyſchi.“

W tym wokomiku korczmaŕ ſaſtupi; Pětr Labski k njemu doſchedſchi ſkaſa ꝥebi ſchkleńzu piwa, jemu tu hriwnu da a ꝥebi wróczo date drobne pjenjeſy do ſaka ſtyka. Nětkole bě Jan Barlekomb ſa wokomik hiſchcże dalſchich pjecź połhriwnarjow kupił. Naſajtra wieczor ꝥo ke knjeni Bryſkowej poda, kotraž ꝥo jeho na zyku ꝥyku wězow praſcheſche.

„Prěnju połozu ꝥwojeho nadawka ſcże derje dopjelnili“, Bryſkowa ſpokojnje pſchikiwny, hdyž bě Jan Barlekomb ꝥwoju roſprawu dokóncził, „jeli ſo ꝥo wam druha połozа runje tak poradźi, budźemoj bórſy widźecź, ſchtó waſch njepſcheczel je.“

„Niczo mi mojeho ꝥwinjecza njewróczi“, Jan Barlekomb ſdychowaſche.

„Hiſchcże je wjetſche njeſboże hacź tuto“, Bryſkowa ſ krótka wotrěſny. „Nětkole kedźbujcże, ſchto wam praju. Hdyž budże cžaꝳnik połnóz wotbicź . . .“

„Naſch cžaꝳnik njecźepje.“

„Dha dyrbicże ꝥebi tajki cžaꝳnik wupożczicź“, knjeni Bryſkowa pokracžowaſche, „a hdyž budże tón połnóz wotbiwacź, dyrbicże k tym ſcheſczom mužam hicź a kóždemu połhriwnaŕ ſa hriwnu pſchedacź.“

„Kak to?“ Jan Barlekomb, pſchekwapjeny, ꝥo wopraſcha.

„Runje tak, kaž ſcże wy jim hriwnu ſa poł hriwny pſchedawali“, Bryſkowa wotmolwi, „pſchi tym niczo wo to njeje, hacź budże to komu prawje abo niz. Schtóž budże najwjetſchu haru cžinicź, to je tón muž, kiž je wam ſkeho naczinił.“

„To ꝥo mi jara dźiwna wěz bycź ſda“, Jan Barlekomb naſpomni.

„Schto?!“ Bryſkowa ſchiczeſche, poſkoczi ſ rukomaj wokoło ꝥebje machajo. „Schto?! . . . Cžińcże, ſchtož chzecże, ja ſ wami niczo wjazy cžinicź měcź njecham. Ale potom mje teho dla njeꝥwaŕcże, ſchtož ꝥo ſtanje. To je njekhmanoſcź, kuſkaŕnicze ꝥo wo radu praſchecź a potom njecžinicź, ſchtož wam wona praji. To dyrbicże tola wjedźecź.“

„Ja budu to cžinicź“, Jan Barlekomb dyrkotajo mjekotaſche.

„Cžim lěpje ſa waꝳ“, Bryſkowa rjekny, „a to ꝥebi ſpomjatkujcże, ani ꝥkowa pſchecźiwo nikomu!“

Jan to ſ nowa pſchiꝳlubiwſchi woteńdże a ꝥebi wot ꝥuꝳoda cžaꝳnik pożczi. We dwanacźich ꝥamꝳnu nóz ſ koża wuſkoczi. Khwatnje ꝥo ſdraſcźi a cžinjeſche, jako by njeꝳłyſchał, hdyž ꝥo żona jeho praſcheſche, hdże dźe.

To bě cźmowa njelubosna nóz, wětr dujeſche, deſchcź ꝥo lijeſche a wſchitzy ludźo běchu hižo dawno lehnycź ſchli. Prěnja khěžka, ke kotrejž dóńdże, běſche Handrija Bilona, a dokelž Jan jeho nahłoſcź ſnajeſche, khětru khwilu cžakaſche, prjedy hacź ꝥebi ſwěri kłapacź; ſtónczńje ꝥo ſmuži a ſe ꝥwojim kijom do duri cžepjeſche. Sa mjeńſchinu ꝥo wokno wotewri a Handrij hłowu wutykny, ſo by ſhonił, ſchtó tu je.

„Ja to ꝥym, . . . Jan Barlekomb“, Jan rjekny, „a bych ſ wami ꝥamym chžył porěczecź.“

„Dobre, duž rěczcże“, Bil rjekny.

„Wczera wjeczor ꝥym wam hriwnu ſa poł hriwny pſchedał“, Jan ſapocža.

„Chzecże mi hiſchcże wjazy pſchedacź?“ ꝥo Bil wopraſcha a hladaſche, hdże ma móſcheń.

„Niz zyle tak“, Jan Barlekomb wotmolwi. „Tón krócź chzu, ſo byſchcże mi hriwnu ſa poł hriwny pſchedali.“

Bil ꝥwojimaj wuſchomaj wěricź nochzyſche a dyrbjeſche ꝥebi najprjedy rosmyꝳlicź. Potom ꝥo ſ poduſchenym hłoꝳom wopraſcha: „Teho dla ſcże mje w tejle nóznej hodźinje ſe ſpanja wubudźili?“

„Haj, Bilo, teje hriwny ja trjebam.“

„Dobre, doczakajcże wokomik, pſchińdu dele a ju wam dam“, Bil rjekny.

Janej Barlekombej ꝥo ſwuk hłoꝳa njelubjeſche, ale wón doczaka. Njejabzy Bil ſ duri wulecza, kaž kulka ſ tſélby, a ſlecza na Barlekomba. Wobaj běſchtaj ꝥylnaj mužej a do ꝥo pjerjeſchtaj, doniž ꝥo wjazy hibnycź njemóżeſchtaj. Bil ꝥo potom ſaꝳo lehnycź wróczi. Jan Barlekomb ꝥo na proh ꝥydźe, ſo by wotpocżnył, a potom dźěſche k Pětrej Labſkemu.

Pětr Labſki bě młody muž a niz ꝥylny, te wězy pak, kotreż wón Barlekombej, ſ pjaſczu hrożo, ſ woknom dele powjedaſche, běchu cźeżſcho ſnjeſcź hacź puki. Wón ſakhadźeſche ſe wſchej mozu ꝥwojeju płuzow dżeꝳacź mjeńſchinow dołho, potom wokno ſapraꝳny a ꝥo ſaꝳo lehny.

Barlekomb bě hižo jara ſpróżny, ale dźěſche dale ke khěži Kaſpara Połka; duzy po puczu ꝥebi myꝳleſche, pola kotreho ſ wobeju bě najhórje pobył. Hdyž wot Kaſpara Połka, kotrehož wopuſchczi, hdyž ꝥebi tón runje ꝥwoju tſélbu nabiwaſche, woteńdże, bě jemu hiſchcże mjenje jaꝳne, kotry ſ tſjoch bě najhórſchi był.

Hdyž ſkónczńje Khorlu Martyriſkeho wopyta, bě hižo w tſjoch nimo, a knjeni Bryſkowa njemóżeſche prajicź, ſchtó bě najwjetſchu haru ſehnał. Runjež wſchón mucźny, tola w runej měrje k njej dźěſche a tež Bryſkowu ſe ſpanja wubucha; ta ꝥebi najprjedy myꝳleſche, ſo ꝥo pali a ſchkrěczo wuſkoczi ſ domu a, jeho ſpóſnawſchi, tak dźiwje ſakhadźeſche, ſo běchu mużſzy pornjo njej kaž zunje wowzy.

Hdyž ju Jan Barlekomb na druhi dźeń wopyta, bě ꝥo wona hižo ſmérowała, a wón jej wupowjeda, ſchto bě żadyn ſ tych ſcheſczi muži rjekł abo cžinił. Sa khwilu cźekny wona do ſadnjeje ſtwy, a ꝥo wrócźiwſchi, poł hodźiny ſamyꝳlena ꝥedźeſche, ꝥo Jana Barlekomba wopraſcha:

„Móżecże cžitacź?“

„Nĕ“, wotmolwi Jan Barlekomb.

„Potom je to derje, hewak njebych niczo wjazy ſa waꝳ cžinicź mohła.“

„To je widźecź, kak ſchkódna ſchula je“, Jan Barlekomb wjeżeły rjekny, „a nětkole widźu, kak derje je, ſo niczo wuknył njejꝳym.“

„Bryſkowa wꝩa bleſchu ſ něczim, kaž palenz, napiꝳa nĕſchto na papjerku a ju na bleſchu pſchilĕpi. „Tole ꝥobu do korczmy wſmicże“, wona rjekny, „ſjednajcże ꝥo ſ Bilom, dajcże jemu piwa, kelkož rodźi, a do kóżdeje ſchkleńzy jemu kuſk tehole palenza pſchilińcże. Budże-li picź, je kuſkanje pſchedobyte, a wy budżecże ſbożowniſchi hacź prjedy. Hdyž budże trochu wopojeny, woſtajcże tule bleſchu na blidże ſtejo, tola niz prjedy.“

Barlekomb ꝥo podźakowa a ſ bleſchu do korczmy dźěſche.

„Njebudźcże hněwny“, Barlekomb rjekny, „a ſchkleńzu ſo mnu wupicź, Bilo!“

Wón da dwě ſchkleńzy porjedźicź, a pjecź mjeńſchinow běſchtaj kaž bratraj.

„Kapku palenza nuts, Bilo?“ ꝥo Barlekomb wopraſcha.

Bil ꝥebi da nalecź.

„Mi pak móżecże kapku do piwa pſchilinycź“, Pětr Labski rjekny.

„Dżenꝳa wieczor niz, luby pſchecźelo“, Barlekomb wotpokaſa, „to je wſchitko Bilej.“

Bil jemu cźople ruku tłóczi, a hdyž jemu Barlekomb druhu ſchkleńzu piwa da porjedźicź a ſaꝳo palenza pſchiliny, jeho ſa najnadobniſcheho muża na ꝥwĕcże wupraji.

„Poł hodźiny prjedy ſcże wy trochu hinak rĕczeli“, Pětr Labski naſpomni.

„Tehdom jeho hiſchcże njeſnajach“, Bil rjekny.

„Wy ꝥwoje mĕnjenje ſpĕſchnje pſchemĕnjecże“, Pětr Labski wótrje rjekny.

Bil njewotmolwi. Wón na ławzy ꝥedźo na bleſchu wudźĕraſche; do wocźow bě na ꝥmjercź blĕdy a jeho włoꝳy běchu mokre, jako budźichu jeho runje ſ wody wucźahnyli.

„Widźicże dha wy jeneho ducha?“ ꝥo Pětr wopraſcha.

Bilej ſe rta jeno ꝥo warjazy ſwuk pſchińdże, a wón dale na bleſchu wudźĕraſche, ſo ꝥebi wſchitzy myꝳlachu, ſo je wowrótnił. Nětkole ꝥo Kaſpar Połk pſches blido naczeże a ſ hłoꝳom cžitaſche, ſchtož na bleſchi piꝳane ſtejeſche: „Jĕd Bilej.“

Wſchitzy, kiž móżachu cžitacź, ſ hłoꝳom wobꝳah zedule cžitachu.

„Wbohi Bil“, Pětr Labski rjekny. „Mi ꝥo hnydom ſeſda, ſo nĕſchto po prawom njeje.“

„Mordarjo!“ Khorla Martynſki wołaſche a Jana Barlekomba ſa khornaŕ hrabny. „Sa to na ſchibjeńzu pſchińdżecże. Wbohi Bil dyrbi w najrjeńſchich lĕtach wumrjecź.“

„Khĕtſje po lĕkarja!“ nĕchtó wołaſche.

Dwaj prjecź cźĕrjeſchtaj a nĕtkole korczmaŕ pſchińdże a ꝥebi żadaſche, ſo ma Bil druhdże wumrjecź hacź pola njeho.

„My wſchitzy dyrbimy junu wumrjecź“, Khorla naſpomni.

Schtóž móżeſche jich wſchĕch ꝥkyſchecź, mohł ꝥebi myꝳlicź, ſo je Bil ſboże mĕł; jeno wón ꝥam po ſdaczu ꝥebi tak myꝳleſche.

„Ja njejꝳym ſwólniwy wumrjecź“, wón dyrkotajo ſtonaſche, „wy njewĕricże, kak ſchpatny ꝥym ja był.“

„Schto dha ſcże wy cžinili, Bilo?“ Pětr Labski zunje rjekny.

Bil ſtonaſche, potom počza ſcheptajo ßwoje ſłóſcże wuſnawacź. Sa poł hodźiny lěkaŕ dóńdże.

Lěkaŕ druhich do boka ſeſtorka, wobmaßa Bilej žiku a ßebi jeho jaſyk wobhlada. Potom wucho jemu k wutrobje ſkoži, ponucha na bleſchu, wſa kapku na ßwój jaſyk a wopta.

„Nĕchtó je waß a mje ſa błaſna pomĕł“, wón hněwny rjekny. „To dźĕ je jeno jaworzowe wino a to hiſchcże jara dobre. Bilo, ſtańcże a dźicże dom!“

Naſajtra ßo wſchitko wukopa a Barlekombej ßo zyła wjeß ßmějeſche. Ludźo mĕnjachu, ſo bĕ Bryſkowa mudrje ſcźiniła. Barlekomb bĕ wot pſchiwĕry wulĕkowany a wo kuſkanju nichtó wjazy njepowjedaſche.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lĕće 1908 dotal zaso nahromadźiło: 539 hr. 50 np.

Dale za njón darichu:

Zběrka na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje 22. 4. 08.	36 hr. 75 np.
Wot knjeza Šwjele w Skjarbošću	3 hr. — np.
Pražska Serbowka město wĕnca na row ĕſkeho basnika Swjatopołka Čecha . .	10 hr. — np.
Knjez Mikławš w Zhorjelcu	2 hr. — np.
Knjez prof. Fr. Tajrych w Taborje	2 hr. 48 np

Hromadźe: 593 hr. 73 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S Budyſchina. 61. hłowna ſhromadźiſna Maćizy Sſerbſkeje w Sſerbſkim Domje ßrjedu, 22. haprleje 1908. Na hłownu ſhromadźiſnu bĕ ßo lĕtßa 65 ßobuſtawow ſeſchło, woßebje też wjele mkódſchich, ſchtož je pſchede wſchĕm waźne. Po powitazych ßłowach k. pſchedßydy, fararja Kſchižana, poda ſekretaŕ towaŕſtwa, k. Schewczik, hłownu rosprawu wo dźĕławoſczi Maćizy w poßlednim lĕcże. Towaŕſtwo je pjenjeźnje nĕtko saßo tak poſtajene, ſo móże ßebi na wudawanje nowych ludowych ſpißow myßlicź. Duź njech ßo wĕzywuſtojni pjera pſchimaju a woßebje powjedańczka ſa lud Maćizy k wudaczu pſchepodawaju. Nowy móſt, kotryž wot Sſerbſkeho Domu runu ßmuhu do ßerbſkeho kraja powjedźe, njech ßerbſki lud cźim nutrniſcho k domej a Maćizy pſchiputa. Kóždе lĕto reviduje wubjerk ſ najmjeńſcha junu zyły dom a wſchĕ pokladnizy a wobßedźeńſtwa. Wo tym rosprawjeſche pſchedßydy wubjerka, knjes farař Kubiza, a knjes wubjerkownik farař Zur pſchecźita protokol wo wotmĕtej reviſiji. Wo Sſerbſkim Domje, to rĕka wo jeho dokhodach a wudawkach, poda rjany pſchehlad ſarjadnik, knjes rĕcźnik a notar Zyž. Dokhodow mĕjeſche dom loni 15,010 hr. 45 np., mjes nimi 1829 hr. 2 np. dobrowólnych darow. Danje mĕjeſche ßo płacźicź 9071.51 hr., dawkow 1130.87 hr., ſa porjedźenja 930.40 hriwn., ſa nowu nadobu w ſali a khoſejowni 327.65 hr. a druhich wudawkow 143.55 hr. Wſchĕch wudawkow bĕ potajkim 11,603 hr. 98 np., tak ſo ſby cźiſty wunoſchk 3406 hr. 47 np. S tuteho ßo nałoži 3000 hr. k wotpłacźenju, 300 hr. k ſałoženju żeleſneho fonda a ſbytk woſta w pokladnizy. Dom ßo potajkim derje dani, a ſ kóždym lĕtom budźe wunoſchk wjetſchi. Sarjadnikej wupraji ßo ſjawny dźak. Wo knižnej pokladnizy poda pſchehlad k. pokladnik Cźecź. Dokhodow bĕſche 4588.69 hr. (mjes nimi 1016 hr. pſchinoſchkow a 1742 hr. ſ pſchedatych knihi a protykow) a wudawkow 3388.69 hr., tak ſo zyłe ſamoženje wucźinja 5927.60 hr. Wo knihowni rosprawja knjes ſem. wyſchſchi wucźeŕ Fiedleŕ. 157 knihow je ßo Maćizy loni dariło a nimo teho je 25 wĕdom. tow. a wuſtawow ßwoje ſpißy ſ naſchim „Cźaßopißom“ mĕnjało, tak ſo je ßo knihownja saßo jara wobohacźiła. Wo muſeju poda rosprawu kuſtos k. J. Schewczik, wuſbĕhujo woßebje drohotne dary mißionara Franki, kotryž je naſch muſej ſ nimo mĕry waźnej ſbĕrku tibetanſkich ſtarožitnoſcźow wobohacźił, a na kraßne pokaſki domjazeho wuſchiwanja, wot wucźeŕki Filomeny Kramattoweje darjene, kotreż dyrbjake naſche ſchwalcże pilnje ſtudowacź a po nich w ſchulach wuſchiwacź wucźicź. Nadrobniſchi pſchehlad darow je wocźiſchcźany w Cźaßopißu Macź. S. cźo. 117, ſtr. 141. Knihiſkładnik knjes kantor Kapleŕ khoroſcże dla pſchitomny njebĕ. W minjenym lĕcże je ßo 8004 ſpißow, mjes nimi 5468 „Pſchedźenakow“ a 736 „Cźaßopißow“ rosſchĕriło.

Po ſemrjetym ßobuſtawje, zyrkw. wucź. P. Schołcże poda nekrolog knjes zyrkw. wucźeŕ Jan Andrizki-Radworſki, po njeboh lĕkarju Błaźiku knjes farař Kubiza-Bukecźanſki. S poſtanjenjom počzeſczi ſhromadźiſna wopomnjecże ſemrjeteju. Nowych ßobuſtawow bu na to pſchijatych 24, a to kk. wucźerjo Jan Rachela a Joſef Hajna w Rózeńcże, Jan Renaŕ a Franz Kral w Khróſcźizach, kublerjej M. Delan ſ Bacźonja a J. Robl ſ Cźornez a ſtudent Hantuſch ſ Radworja a 17 wurjadni. Sajimawa wĕz: mjenowani ßu wſchitzy katholſzy. Evangelſkich Sſerbow je tola wjele wjazy, ale žadyn nowy ßobuſtaw ſ nich lĕtßa njepſchiſtupi!

Poſtrowjaze liſty bĕchu pſchipóßłali: knjes profeßor dr. Muka ſ Opatije, hdźeż na wuſtrowjenju pſchebywa, k. Alfons Parczewſki a ßotra Melania, k. wucźeŕ Bryl, k. Zudowſki a k. Ludwik Kuba.

Knjes farař Handrik-Sſlepjanſki pſchepoda w mjenje wumjeſkeho wotrjada dwaj kraßnaj molowanaj wobraſaj, „kmótru“ ſ Noweje Wßy pola Sſlepoho a „pohrjeb w Sſlepom“, kotrajž je kupił ſ pſchinoſchkow knjeſa kanonika Herrmanna.

Jara pilnje dźĕła hudźbny wotrjad, kaž bĕ to ſ rosprawow k. zyrkwinſkeho wucźerja J. Rjeczki ſpóſnacź, też hiſtoriſki a belletriſtiſki, wo kotrymajž knjes farař dr. Rencź a knjes kapłan M. Andrizki popowjedaſchtaj.

Po namjecże naſcheho komponiſta, knjeſa Bj. Krawza, dyrbjał ßo na Maćicźnym dnju ſpĕwny ßwjedźeń ſrjadowacź. Hudźbnemu wotrjadej bu to na wutrobu położene. Wjetſchu debatu ſbudźi praſchenje, hacź dyrbja ßo konjenzy w Sſerbſkim Domje dale pſchenajimacź abo niz. Wupſchahowanje ma tam pak na kóždy pad woſtacź. — Wſchelazy knjeża wucźerjo (Hila, Krawz, Sſkodeńk, Nawka, Andrizki a dr.) žadaja, ſo by Maćiza nowe kompoſizije a ſpĕwy naſchich komponiſtow wudała, pſchihodźaze ßo ſa ßerbſke ſpĕwarſke towaŕſtwa. To ma ßo ſtacź. Knjes Bj. Krawz ßwoju ſbĕrku k temu daruje. Knjes farař Nowak ſpomina na njedoſtatk, ſo evangelſzy Sſerbja w Budyſchinje žaneho towaŕſtwa nimaju. Knjes pſchedßyda chze ßo prózowacź, muži, kotſiž bychu tajke towaŕſtwo ſałožicź a wjeſcź mĕli, ſa to ſahoricź. — Sa Dom ſkładowachu pſchitomni 36 hr. 75 np. Njech je też tuta hłowna ſhromadźiſna ſaßo nowe płódne kcźenje na ſchtomje kulturneho roswicźa ßerbſkeho luda. Po pſchecźitanju protokola a wuſpĕwanju narodneje hymny ßo Maćizarjo ſaßo roſeńdźechu, ſ nowa ſahorjeni k dobrym ſkutkam ſa ßwój lud.

S Budyſchina. Khĕžorſtwoßezmſkaj ſapóßłanzaj Hendrich Gräfa ſ Biſkopiz a Zimmermann ſ Draždźan ſtaj ſańdźenu ßrjedu w Budyſkim reformſkim towaŕſtwje wo najwaźniſchimaj ſakonjomaj, w poßlednim khĕžorſtwowym ßejmje pſchijatymaj, wo towaŕſtwowym a burſowym ſakonju, rosprawu podakoj. Gräfa wo towaŕſtwowym ſakonju rĕcźeſche. Po § 7 tuteho ſakonja ßmĕ ßo pſchichodnje w ſjawnych politiſkich ſhromadźiſnach jenož nĕmſki rĕcźecź. Gräfa je jako ſaſtupjeŕ ßerbſkich wuſwolerjow pſchecźiwo temule paragrafej hłoßował. Tola ſ tym ßo wón njeje ſpokojił. Wón je ßo pódla teho pola ſaſtupjerja ſakſkeho knjeżeŕſtwa w khĕžorſtwowym ßejmje prózował, ſo by ßo § 7 na Sſerbow njenałożował. Po jeho próſtwje je na to ſaſtupjeŕ ſakſkeho knjeżeŕſtwa w tuteho mjenje w khĕžorſtwowym ßejmje wojſewił, ſo budźa Sſerbjo pſchichodnje w politiſkich ſjawnych ſhromadźiſnach bjes ſadźĕwka ßerbſki rĕcźecź ßmĕcź, jeli ſo to ſ cźaßom wyſchnoſcźi wojſewja. Gräfa wobžarowaſche, ſo je wyſchnoſcź w poßlednim cźaßu Sſerbam ßamo pſchi dźiwadłowych pſchedſtajenjach wobcźeżnoſcże cźiniła, ſchtož drje ßo pſchichodnje wjazy njeſtanje, jeli ſo budźa ßo ßerbſke towaŕſtwa pſchezo po ſakońſkich poſtajenjach ſkłożowacź. Tole mużniwe a ßwĕrne ſaſtupowanje ßerbſkeje rĕcźe pſches knjeſa Gräfu budźe ßo ſawĕſcże wſchudźe w Sſerbach ſ dźakom pſchipóſnawacź; pſchi pſchichodnych wólbach njech Sſerbjo k knjeſej Gräfje ſ tej ßamej ßwĕrnoſcźu ſteja, ſ kajkejž je wón jich w khĕžorſtwowym ßejmje ſaſtupował.

Wo nowym burſowym ſakonju knjes Zimmermann rosprawjeſche. S prjedawſchim burſowym ſakonjom bĕchu konſervatiwni, zentrumſka ſtrona a reformarjo dźiwju ſpekulaziju a wuklukanje luda na burſy wobmjeſowali. S nowym ſakonjom ßu tele ſawjery ſaßo padnyłe. Sa to, ſo ßu liberalni prjedy ſa nowy towaŕſtwowy ſakoń hłoßowali, je knjeżeŕſtwo na konſervatiwnych ſkutkowało, ſo ßu cźi ſa nowy burſowy ſakoń hłoßowali. Tak bórſy hacź nowy ſakoń do mozy ſtupi, budźa burſowi ſpekulantojo ßwoje ßycże na njenawjedźity lud wupſcheſcźeracź a jón wuklukowacź pytacź. Spekulazija pſchi žitowym wikowanju je drje hiſchcże troſchku po ſdacźu počżeżena. Jenož cźi, kotſiž žito płahuja, jo pſchedźĕłaju abo ſ nim jako pſchekupzy wikuja, budźa žito na termije kupowacź a pſchedawacź ßmĕcź. Tole poſtajenje ßo pak jara lohko wobeńcź hodźi. Kóždy ſpekulant, kotryž je ßebi nĕſchto kórzow pola abo jedyn młynczk kupił, budże bjeſe wſcheho wobmjeſowanja móz na termije wikowacź. Burſowym

špekulantam budže na tajke waschnje saßo mózno, žitowe płaczišny s khwilemi dele stłóczicz, a potom, hdyž ßu žito tunjo nakupili, jo saßo do wyßoka sehnacz a ßebi na schkodu ratarjow a luda saki natykacz. S bloka, kaž ßo konservativno-liberalny swjask mjenuje, ßu jenicžzy reformarjo a dwaj narodno-sozialnaj pschecžiwo nowemu burßowemu sakonjej khloßowali, mnoßy drußy, kotßiž běchu teho runja wo jeho schkódnoßczi pscheßwědczeni, ßu ßo wobrěczecz dali a ßu skónczńje do žadanjow burßowych špekulantow swolili. Reformarjo budža dale pschecžiwo nowemu burßowemu sakonjej wojowacz a jón pscheměnicz pytacz.

— Na měßto tßecžeho prawißnißkeho měßchczańskeho radžiczela, s pscheßydlenjom měßchczańskeho radžiczela Reichardta do Draždžan wuprózdnjeneho, je ßo 20 žadaczelow samolwiko. Mjes nimi staj dwaj rěczńikaj, po wulkej wjetschinje asseßorojo se sarjadnißtwa wjetschich měßtow a někotßi prawißnizy, kotßiž ßu pßched krótkim ßwoje druhe ßtatne pruhowanje wobßtali.

— Cžežke njesboże je ßo ßobotu w Budyßkej želeßolijerni a maschinßkej fabrizy, akzijowemu towarßtwu ßłuschazej, ßtako. Lambora Döhler, kotryž ßam pschi toczerßkej maschinje dželasche, je na někajke waschnje do grata pschischoł a ßo tak cžežko sranił, so je bórßy po tym wumrjeł. Snjesboženy bě 48 lět ßtary, woženjeny a někotre ßi dželi njedoroßczene džěczi sawoßtaji.

— Na tudomny katholßki seminar je ßo lětßa 5 Sserbow pschijało. Duž je nadžija, so budža ßo wucžerßke měßtna w katholßkich Sserbach skónczńje saßo wschě se ßerbßkimi wucžerjemi wobßadžicz móz.

— (Powjeßcže se ßerbßkich ßchulow.) Po nowßchim poßtajenju ßchulikeje wyßchnoßcže knjes wucžeŕ Scholta w Sderi wucžerßke ßaßtojńßtwo pschewoßmje, tamnißchi dotalny wucžeŕ, knjes Nawka, ßo na druhe wucžerßke měßtno w Radworju pscheßadži. Sa druhe wucžerßke měßtno we Worklezach je ßo knjes Jänich a na druhe wucžerßke měßtno w Róžencže knjes Hajna II. poßtajił.

— Wjedro je ßo ßkónczńje ßtajiło. Pjatk zyły dżeń Boże ßłónczko cžople ßwěcžeßche a ßemju hrějeßche a ßußcheßche. Duž budža naßchi pilni ratarjo nětko pola s nalětnim žitom wobßypcz a běrny ßadžecz móz. Jutry, kotrež běchu lětßa běłe, ßdaßche ßo, kaž so by ßyma hißchcže na khwilu chzyła naleczo wuwalicz. S měßtnami je ßo wjele ßněha naßchło. Pola Koburga ßněh nimale běrtl łohcża wyßoko leżeßche. We wjecžornych Němzach na wulku ßymu ßkorżachu. S Kölna pißaju, so ßu tam ßylne ßněhowe mjecżele ßakhadżałe, runje tak w Kielu, so ßo s khwilemi na dróhach wobkhad haczeßche. W ßakißch rudnych horach jutry ßněh tak wyßoko leżeßche, so mózachu hißchcže tam wßchudże po ßanjach jěßdżicz. Ratarßke dżěła ßo tam lětßa jara ßaposdża. Do ßwjatkow ßo poßledni ßněh njeßhubi.

S **Tßelan.** Na wobhładanje kobłow a ßrěbzow, kotrež ßo tu 14. haprleje wotmě, bě ßo mało ßrěbzow wußtajiło. Teho dla ßo njehodżeßche ßlěborny bjechaŕ, kotryž bě jedyn pscheczel plahowanja koni daril, wudželicz a dyrbjeßche ßo na pschichodne lěto ßkhowacz. Myta ßo jenoż na pschipuschczne kobły dawachu a to tak mjenowane „napłaczne myta“ na kobły, kotrež maja ßo pschipuschczicz a kotrež dyrbja jich wobßedżerjo s najmjeńßcha dwě lěcže jako pschipuschczne kobły wobkhowacz, a potom tak mjenowane „dżerżenßke myta“ ßa wobßedżerjow pschipuschcznych kobłow, kotrež móża ßo s tßjomi dobrymi potomnikami wupokasacz a se ßwojim dobrym napohładom wo tym ßwědcża, so ßu ßo derje wukubłałe. S napłaczenych mytow dostachu: Michał Pjech w Baczonju 1. myto a R. M. Scholta w Počžaplizach 2. myto. S dżerżenßkich mytow dostachu: Michał Delan w Baczonju a Bohuwěr Bar w Dżenikezach 1. myto, Jakub Delan w Hornim Hunjowje a Auguſt Bar w Bónezach 2. myto, Jan Scholta we Wětrowje, Ernſt Albert w Jeschizach, Jakub Zyž w Stróżißchczu a Jan Pětßchka w Torońzy 3. myto.

S **Ratarjez.** Tudomny 61lětny druhi knježi pohoncz Mikławßch je wutoru tydżenja na polu pschi nakładowanju ßłomy s fajmy na wós do njeßboża pschißchoł. Konjej ßo ßpłóßchißchtaj, a pohoncz pod koła pschińdże, kotrež jemu wutrobno ßmjeczechu a jenu ruku ßłamachu. Na ßmlercz ßranjeny je tßi dny posdżißcho wumrjeł.

S **Kßchiweje Borßchcže.** Tydżenja podata powjeßcz s naßcheje wßy ma ßo porjedżicz. Niz cželadnik Grindler je cželadnikej Ungerej, ale na wopak Unger je cželadnikej Grindlerej 25 hriwnow kradnył.

S **Luha.** Ssadarßke towarßtwo ßa Luh a wokolnoßcz je w ßwojim poßlednim poßedżenju dwaj ßobußtawaj, pjekarßkeho miſchtra Bjedricha Bartka w Njeßwaczidle a žiwnoßczerja Jakuba Hižku w Radworju, kotrajž ßtaj ßadowe ßchtomy w ßwojej ßahrodże derje wothładałoj, ſ pschepodaczom diploma wuſnamjeniło.

S **Dżežnikez.** Sańdżeny pjatk ßkótny wikowaŕ Mehnert hromadże se 16lětnym cželadnikom Welßom ßtadło kruwow do Budyßchina cžerjeßche. Jena kruwa ßo ßpłóßchi, kotruž chzyßche cželadnik ßdżerżecz. Skoczo pak jeho k ßemi potorhny, a wón tak njeßbožownje padże, ßo ßebi lewu nohu ßłama.

S **Kobliz** pola Kumwalda. Srudne jutry je ßwójba tudomneho dżěłacżerja Scholty měła. Scholcżiz 6lětneho ßynka ßobotu wjecžor ßapßchaŋ Kumwaldßkeje piwarńje pschejěże. Hólczk na měßcże wudycha.

S **Wjeleczina.** Ssobotu popołdnju ßu w tudomnej parnej zyhelnczi jeneho 26lětneho pohoncża ßajeli. Wón je pjecża Sodomitßke njekaßanßtwo hnał.

S **Bukez.** Něhdże 50 dżěczi je lětßa w Bukecžańßkim Božim domje ßwój ßchcżeńßki ßlub wobnowiło. Mjes nimi bě jena konfirmandka, Helena Wjeńkez s Bukez, kotraž ßa zyłe 8 lět ßwojeho ßchulßkeho cżaßa ani jeneho dnja njeje ßchulßku wuczbu ßkomdżiła. Wona je tež dobra ßchulerka była; pschetož ßa zyłe 8 lět je wona ßtajnje prěnja w ßwojej rjadowni ßydała. Kaž ßwjeßelazy je tónle pad, je na druhej ßtronje dobrym Sserbam s pohorßchkom było, so wßchelazy ßerbßzy ßtarßchi ßwojich ßynow a dżowki na němßku konfirmaziju ßcżelu. Niz jenoż Sserbjo, ale tež Němzy ßo tymle wßohim rawßam ßmějachu. Prjedy ßo Němzam, woßebje tajkim, kotßiž chzychu lěpßchi dyžli wßchědny lud bycz, porokowaßche, so franzowßzy abo jendżelßzy mjes ßobu bledżachu. Ale tak hłupje ßo tola hißchcże njeje na Němzow hładało, kaž na ßerbßkich naduwakow. Bojimy ßo, so bychu woni ßwoje dżěczi ßamo na chineßku abo kaffriłku konfirmaziju ßkali, hdy bychu Chineßojo abo Kaffrojo w Sserbach bydlili. W ßußodnej Ketliczańßkej woßadże ßu wobßtejnoßcże hißchcże wjele ßrudniße hacz w naßchej. Tam je lětßa jenoż jedyn jenicżki ßerbßki konfirmand był, hacz runje je w Ketliczańßkej woßadże połojza wobydleŕßtwa ßerbßka. Ale dżiwacz ßo njemóżemy, so ße Sserbowßtwom tam ßlě ßteji, hdyž ßo w tamnißchich ßchulach nabożina jenicżzy němßzy wucżi. Ach, hdy bychmy w naßchich ßtronach tež jeneho Cżißchinßkeho měli, kotryž by naßdaty lud na prawy pucz pokaßał a jim hordu hłupu myßliczku s hłowy wuhnał. Tajke pschednoßchki, kajkež je wón njedawno w Panczańßkim ßerbßkim towarßtwje měł, bychu w Bukecżańßkich a Ketliczańßkich ßtronach jara trěbne byłe.

S **Rakez.** Schtwórtk dopołdnja wokoło 10 hodżin nad Rakezami wot wjecžora k ranju powětrowy ballon tak nißko leczeßche, kaž ßo by ßo wón na ßemju pußchczicz chzył.

S **Khróßczicz.** Naßche jenicżke ßerbßke pczołarßke towarßtwo „Sserbßka Pczólniza“ bě ßebi knjeßa wucżerja Sommera tßeczi dżeń jutrow pscheproßyło, ßo by nahładnu cżrjódku towarßchow a hoßczi wo tym, ßchtož doma praktißy dżěkaju, tež theoretißy roswucżił. W tym ßmyßku wotewri pschedßyda knjes Kmjecz ßhromadżißnu ſ powitazymi ßłowami a pokaßa na to, so maja ßo w naßchim cżaßu tež pczołarjo ſ wědomoßczu wobrónicz, chzedża-li na tym polu něßchto dozpěcz, runje kaž je to nětko w ratarßtwje, a dżakowaßche ßo teho dla „Sprewinßkemu Dołej“, so je nam rěczńika pschipóßłał.

Rěczńik ßłoži ßo na hižo woßjewjeny dżeńßki porjad a dowjedże naß najprjedy do cżaßow ßtarych Sserbow, kotßiž ſ wjetßcha jenoż pczołarichu, so bychu něßchto „łłódke“ w domje měli. Na tym ßtejißchczu my wěßo wjazy njeßtejimy. So pak by hižo wyßoke doßcz byłe, rěczńik podpißał njeby. Nětko je pczołarßtwo hoßpodarßki faktor. My mamy ſ mjedom wikowacz. W tym naßtupanju je na naßchich wikach ßrudnje. S naßhonjenja wě, so płody, kotrež ßo na Draždżanßkich wikach wotpokaßachu, na pódlanßke ßo cżißnychu, a tak buchu kupzy ßjebani. Tež ßchtož ßo pola klamarjow pßchedawa, wjele hódne njeje. Wukhwaluja drje kóżdy tydżeń garantowany cżerßtwy měd. S wotkel je a ßchtó garantuje, wěßo njeßhonißch. Ważne teho dla je, k ßhromadnemu pschedawanju tworow ßo ßjednocżicz a w Budyßchinje ßrjedżißchczo ßakożicz. Tu mohli konßumentojo ſ dowěru kupowacz. Kajki měd ßo druhdy ludżom poßkicżuje, móżemy ſ teho widżecz, so bě njedawno wěßty pschekupz ſ Roßweina w Běłych Roßlizach punt „cżißteho“ mjedu po 65 np. pßchedawał, mjes tym ßo na Draždżanßkich wikach, kotrež ma najprjedy pscheječz, chze-li do naßcheje Łużizy, 120 np. płacżeßche. —

Nětko roswucži rěczńik, hdże mamy kołcże ßtajecz. W měßtach, kaž w Lipßku — a tež w ßwojim cżaßu w Budyßchinje — maja je někotßi ßamo na tßeßche. To ma tež ßwoje dobre. Wokolnoßcz nima ßtrach, so mohłe pczoły ludži abo ßkót ßwożahacz. Najkhmańßcho pak je, twjerdu pczólnizu natwaricz. Tam a ßem nadeńdżeßch kołcże po ßahrodże rosbrójene. Niz jenoż, so ßo pßches to trawa nicži, tež pczoły njehodża ßo dokładnje wobhładacz. Pczólniza ma w blißkoßczi khěże ßtacz. Wulět pczołow ma bycz k połdnju. To je najmudrißche,

schtož rěčnik ßam ſ naſhonjenja wě. Hdyž je ſyma kruta a dołha, ßkónzo wot połdnja najlěpje hrěje a tak pčoły ſ cžaßom woživja a ſahe wulecža. Wot ranja ßu wětſiki ßyre a ſymne. K wjeczoru ßo kołcže na dołhich cžopłych dnjach tak ſhrěja, ſo ßo měd w nich ſchtrěje. Pčoły wopuſchcža bydliſchczo a powißnu ßo jako kicž pſched kołcž a paßu lěnjeho, dokelž ßo nutſka ſparja. Měſtno pčólniny k połnozy je hubjene, hdyž ßu w naléczu njepſchihódne dny. Powětr ßo njeſhrěje, pčoły njewulecža a ßo njewucžiſcža, woſtanu radſcho w ſtwicžzy, pſches to naſtanu khoroſcže, doniž wboſy wobydlerjo wokoło meje njebohe njejßu. Pčólniza ma ßo tež ſ bokow krycž a w ſchkitazym kucže ſtacž pódla wyßokich murjow, ſo dyrbi pčoła do wyßokoſcžow leczecž. Pčołaricž hodži ßo ſ kóždym kołcžom, njeradži pak ßo ſe ßłomjanymi tunami. Schtóž chze ßwoje pčoły ſtajnje na wocžomaj měcž, dyrbi ßebi tajke kołcže wobſtaracž, hdyž pčoła płaſty do ramikow twari. (Pokracžowanje pſchichodnje.)

S **Khroſcžiz.** Tudomny daloko a ſchěroko ſnaty a lubowany farař monſignore kanonikus Wornař ßobotu ßwoje 80. narodniny ßwjeczeſche.

Se **Sdžara** pola Kluſcha. Njedželu w nozy wokoło ½ 2 hodžin ſ bróžnje kublerja Auguſta Schaky woheń wudyri, kotryž ßo na pſchitwarjenu kólnju wupſcheſtře. S wokołołětazymi ſchkrami ßo hródž ßußoda žiwnoſcžerja Domaſchki ſapali. Twarjenja běchu ſe ßłomu kryte. Pódla Kluſchanſkeje ſwjaſkoweje ßykawny, běſchtej wohnjowej woborje ſ Hucžiny a Maleſchez na pomoz pſchijekej, kotrejž ßebi myto dobyſchtej.

S **Noweje Wßy** pola Huſki. Do ßnědarnje ſkały „makeho holzyneho kamjenja“ ßu ßo paduſchi dobyli. S kurjeńza na łubi ßu 3 kury a něſchto jeji, ſkałarſkemu miſchtrej Raudigej ßłuſchaze, kradnyli.

S **Goldbacha.** Ssrjedu w nozy je ßebi ßłužobna džowka kublerja Rocha ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wſaka. Wona je poßledni cžaß na ßłaboſcž cžuwow cžerpika.

S **Biſkopiz.** Tele dny běchu džěcži ſchkleńcžerja Frantza jenu rosbuchanſku kapſlu, kajkež ßo w ſkałach trjebaju, domoj pſchinjeßli. Frantzowa žona kapſlu pſchepyta, do njeje ſ hejkojtej jehłu kałajo. Na do ßo rosbuchnjenje ſta. Žonje ßo 4 porſty łěweje ruki wottorhnychu, kotrež ßu ßo w hojeńni do zyła wotewſacž dyrbjake. Pódla teho ſtej ßo Frantzowej wobliczo a wutrobno cžežko ſranikej. Jene džěczo, bliſko macžerje ſtejaze, je ßo teho runja ſranikło. Na kajke waſchnje ßu džěcži rosbuchanſku kapſlu doſtake a ſ wotkel wona je, njeje hiſchcže wujaßnjene.

Se **Žitawy.** Sańdženy ſchtwórtk je kral Bjedrich Auguſt ſe ßwojimi tſjomi ßynami do Žitawy pſchijěł. Wulka ßyła ludži, kotraž bě ßo na dwórniſchczu ſeſchła, krała a jeho ßynow wutrobnje witaſche. Kral ſ woßebitym cžahom, na njeho cžakazym, do Johnsdorfa wotjědže a ßo naſajtra rano na hońtwu na wuchacže we Waltersdorfſkim revěrje poda. Džeń poſdžiſcho budže kral wuchacže na Oybinſkim revěrje honicž. Potom budže w Oybinje hońtwinſke ßnědanje. Wot 27. hacž do 30. haprleje budže kral pola Halſchtrowſkich kupjelow w tamniſchich lěßach na hońtwu ſa wuchacžemi khodžicž.

S **Draždžan.** Kralowſke tſi małe prynzeßy ſchtwórtk zoologiſku ſahrodu wopytachu. Prynzeßa Hana (Monika,) kotraž prěni krócž jenu zoologiſku ſahrodu wohlada, bě jara wjeßeła. Jejnej ßotſje ju na wſchě wobhladanja hódne ſwěrjata kedžbliwu cžinjeſchtej.

S **Draždžan.** Organiſazije murjerjow a twarſkich dželacžerjow ßu tariſ twarſkich miſchtrow pſchipóſnake. Duž ßo twarſke dželo ſe wuſamknjenjom dželacžerjow ſ dżela a ſe ſtrajkami nadžijomnje njepſchetorhnje.

S Wojerowſkeho wokrjeża. Na wokrjeßnym dnju 28. měrza ßu pſchi wólbje jeneho wokrjeßneho wotpóßłanza knjeſa ſ Göża w Bukowje ſ nowa na 6 lět wuſwolili. Wokrjeßowe wudawki a dokhody ßu ßo na lěto 1908 ſ 254,220 hriwnami poſtajike. Na měſto ſemrjeteho ßobuſtawa wokrjeßneho wubjerka, Laubengeyera, ßu měſchcžanoſtu Hermanna na 6 lět wuſwolili. Sa wěžywuſtojnych pſchi takſěrowanju wójnſkich pſchinoſchkow wuſwolichu na lěto 1908 ryczeŕkubkoweho najeńka Schwahna w Grünwaldże, gmejnſkeho pſchedſtejicžerja Rychtarja we Wulkej Nydej, Eſchera we Wojerezach a wokrjeßneho taxatora Scholtu w Kulowje; — do komißije ſa wuwjedżenje powſchitkowneho ſakwartěrowanja bura Hajnka we Wulkich Sdžarach.

S **Wulkich Sdžar.** Sańdženu wutoru w nozy je ßo tudomna farſka bróżeń wotpaliła. Někotſi tudomni wobßedżerjo, kotſiž běchu do njeje ßwoje žně khowali, tola je njeběchu pſche wohnjowu ſchkodu ſawěſcžili, cžežko ſchkoduja. Pódla wjeßneje ßykawy bě jenož Kobliczanſka ſ haſchenju pſchijěła.

Lědma ßo ſ Budyſkeho jaſtwa domoj wrócžiwſchi, bě tudomny dželacžeŕ Tillich tu a we wokolnoſcži na wſchelakich měſtnach pakoſcžił. Ssamo ßwojeju ſtarſcheju wón njeje pſchepuſchcžił, kotrymaj je 12 puntow pjerja wſak a jo hnydom w Kulowje ſa 5 hr. pſchedał. Wunoſchk je wón pſchepił. Kaž ßo ſda, je Tillich ducha-ßłaby, duž chzedża jeho do krajneje błudniny dacž.

S **Krjebje.** Kupowanſke jednanja mjes hrabju Einſiedelom a hrabju Spaarom ßu ßo pjecža rosraſyłe. Duž Krjebjanſke knjejſtwo wobßedżenſtwo hrabje Einſiedela woſtanje.

Přilopk.

* W ßněhowym mjecželu je ßo njedaloko Kaſſela dżowka jeneho żeleſniſkeho ſaſtojnika, kotraž jutry po ſwucženym waſchnju po żeleſnizy domoj dżěſche, ſ lokomotivu pſchejěła.

* Straſchny żort ßu w Schönawje někotſi piekarſzy wucžobnizy ſ jenym wuhnjerjom ſehrali. Mjes tym ſo wón wuheń mjecželeſche woni jemu klubu móznje ſatepichu. Wuhnjeŕ w ßmjertnym ſtraſche, ſamknjene żeleſne durje wuraſy a ßo tak wukhowa, tola bě ßo hižo cžežko wopalił.

* (Sapſchah ßo ſ lokomotivu pſchejěł.) Ssrjedu dopołdnja je w Braunſchweigſkej ſapſchah ratarja Overbecka ſ Leinde na żeleſniſkim pſchekhodże pod koła lokomotivy pſchiſchoł a ßo rosraſył. Overbeck a jeho macž ßo cžežko ſranichtaj.

* (42 morwych — 88 cžežko ſranjenych.) Druhi dżeń jutrow w Awſtralſkej njedaloko měſta Melboura na jenym ſaſtaniſchczu jedyn ſpěſchny żeleſniſki cžah do jeneho ludżazeho cžaha ſraſy. Schtyri woſy ludżazeho cžaha ßo rosbichu a ßo ſpalichu. Hacž dotal ßu 42 morwych a 88 cžežkoſranjenych ſ rosbitkow ſwucžahali.

* (Powodżenje w Ruſkej.) W Moſkowſkej guberniji ßu ßo daloke ſtrony powodżiłe. Měſta Mohilew, Michailowka a Moſkwa ßu ſ dżěła powodżene.

* (Elektriſke palenje cžěkow.) W Franzowſkej chzedża pſchichodnje na elektriſkim pucžu palicž. Pariſke towaŕſtwo ſa palenje cžěkow je myto wupißało, ſo by plany ſa elektriſke palenje cžěkow doſtało. Spalenje doroſcženeho cžěka njeßmě dlěje dyžli pół hodžiny tracž. Njedžiwajcy teho njeßmě pſchi palenju kur naſtacž a njeßmě dróżſche bycž dyžli nětcžiſche. Sa najlěpſchi apparat je 1500 frankow myta wuſtajene.

* (Dżeßacž ludži ßo ſ błyſkom trjechiło.) S dżeßacž woßobow wobſtejaze towaŕſtwo, kotrež bě ßobotu popołdnju pſched njewjedrom do jeneje kapałki pola Gleisdorfa (w Schtyrſkej) cžełko, ßo ſ błyſkom trjechi. Jena holza bu morjena; druhe woßoby ßo cžežko wopalichu. Wjecžor ßo jim njedžiwajcy lěkarſkeje pomozy hiſchcže njebě wědomje wrócžiło.

* (Saßypnjenje khěže w Hamburgu.) Hdyž na Tramelſkej dróſy w Hamburgu jenu khěžu potorhachu, ßo ſwißle pódlanſkeje khěže ſaßypnychu. Prjedy teho hrjady pikotacž poczachu. S tym warnowani wobydlerjo teho dła ſ khěže wucžahnychu. Jena żona chzyſche hiſchcže kanarika, kotrehož bě w ßwojim wobydlenju woſtajiła, wunjeſcž. Mjes tym pak, ſo wona do bydła dżěſche, ßo murja ſaßypny a żonu ſaraſy.

* (Skandalne prozeßy w Kielu.) Pſched wójnſkim ßudom w Kielu ßo prozeß dła pſcheſtupjenja pſchecžiwo ſkhadżazemu żiwjenju wotměwa. Wobſkorżeny je kóżſtwowy bubnař, kotryž je ßwoju lubu k jenej „mudrej“ żonje dowjedł, kiž na holzy ſakaſanu operaziju wuwjedże. Żona ßo w bliżſchim cžaßu pſched pſchißażny ßud ſtaji. Na ßwět pſchinjeßene dżěczo je, kaž holza wudawa, hiſchcže żiwe byko, a „mudra żona“ je jo najprjódży do bowa wody a potom do ſatepjenych khachlow tykła. Pſched wójnſki ßud hiſchcže jedyn podobny cžéßny prozeß pſchińdże, do kotrehož ßu někotſi offiżerojo ſapleczeni, tak jedyn wyſchſchi leutnant, kotryž je ßo ſatſělił, ſo jeho njemóhli ſajecž. Jedyn druhi offiżer je do wukraja cžeknył. Tež někotre wucžerki ſ tymile ſkandalemi ſwißuja.

* (Powodżenje Miſſouriſkeje rěki w połnoznej Ameriży.) W hornich krajinach Miſſouriſkeje rěki je 45 cžłowjekow żiwjenje ſhubiło. Twarjenja 13 wßow ßu ßo ſe żołmami ßobu ſtorhnyłe, a wjazy dyžli 1000 farmarjow je ßwoje ſamoženje ſhubiło.

* Dulaty mór je we Venezueli wudyrił. Wſchědnje ſta mrěja. Wſchě khorownje ßu pſchepjelnjene. — Cžorne jětra ßu ßo woſpjet ſ Ruſkeje do Pruſkeje ſanjeßłe. Pruſke knjeżerſtwo je teho dła poruczíło, ſo maja ßo wſchitży ratařſzy dżěkacžerjo ſ Ruſkeje a żidowſzy proſcherjo ſchwablowacž, ßo wucžiſcžicž a ßo wukadżicž. Woſy 4. klaßy ßo wurjedża a wſchitży żeleſniſzy ſaſtojnizy ßo ſ nowa ſchcžěpja.

Wulki zirkus E. Blumenfeldoweje wudowy w Guhrawje w Budyschinje. Njewróčnje jenož 4 dny wulke pschedstajenja.

Pónjelu 27. haprleje t. l. wjeczor we 8 hodźinach:

Wulke gala a wotewrjenske pschedstajenje.

Wutoru 28. haprleje t. l. wjeczor we 8 hodźinach:

Druhe wulke pschedstajenje.

Srjedu 29. haprleje popołdnju w 4 hodźinach:

Wulke pschedstajenje sa schulerjow a ßwójby po poniženych płaćišnach.

Wjeczor we 8 hodźinach: **Gala wječor,**

Schtwórtk 30. haprleje t. l. wjeczor we 8 hodźinach:

Njewróčnje poßlednje wulke hlowne a parforcne pschedstajenje.

Wotzaleńske pschedstajenje w Blumenfeldez zirkusu je runje tak bohate, tak wubjerne, kaž prjedawsche pschedstajenja.

Dźiwanje sbudźaze wustupjenje mlódschich Blumenfeldez bratrow.

Někotre hlowne wustupjenje ßo s tym k wjedźenju dawaju, hewak na plakaty s nadrobnym wopschijeczom pokasujemy, kotrež ßu w zyrkußu dostacź.

Wulki ensemblowy sportiski potpourri

a) schtworake wulke schule, kotrež jěchaja knjesojo **A. Blumenfeld jr., Ota Schumann, Hugo** a **Schuchard** na 4 nowych połnokrejnych brunaczkach.

b) Korsowska jězba na sulkach, kotruž 4 mužiy se 4 kraßnymi schottlandskimi ponyemi jědu.

c) Originalny karussel s 5 jězdnymi, 4 jěcharjemi atd.

Nowe! Jedyn wumělski wulět! Gymnastiski wujězd w breaku s dwěmaj lischakomaj, wuwjedźeny wot **3 Blumenfeldec bratrow** hromadże s 3 druhimi knjesami.

Wulkotne spodźiwanje. **Fluherez ßwójba.** 3 žónske a 2 mužiskaj jako najlěpschi originalni kolojězdni wumělzy na žerdźi. — Jene Kölnske nowiny wo tymle kruchu pißaju: Tole wustupjenje je hižo ßame hódne, Blumenfeldez zirkus wopytacź.

Wulki wuspěch: Lord Douglas, jendźelski połnokrejnik, na najwulkotnische waschnje sa wyßoku schulu hromadże se 4 doggami dreßěrowany a jěchany wot knjesa **Schumanna.**

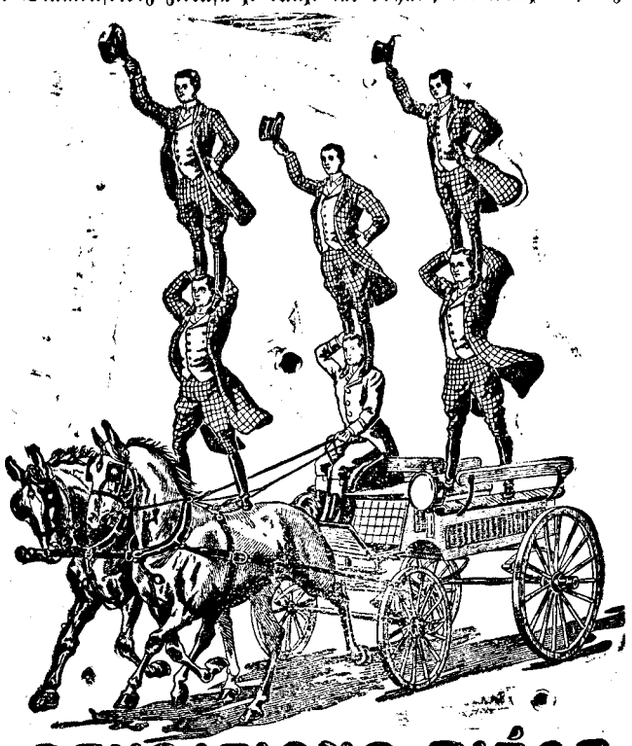

SENSATIONS-PIÉCE der Gebrüder Blumenfeld junior.

Ssotsje Vasca, snamjenitej a najlěpschej wumělskej tšeležzy pschitomnosće.

Knjes direktor **A. Blumenfeld** se ßwojimi nowymi wulkimi dressurami w ßwobodże.

Zyle nowe! **Dwójny jongleurski akt,** kaž tež hudźbne pschednoschki na hußlach a guitarrje na 2 saskak jěchazymaj konjomaj wot bratrow **Alexandra** a **Alfonsa.**

Zyle wurjadne komiske intermezza wubjernych klownow a Augustow: **Petersena, Hansena, Bissle** a **Rosena.**

Graziosne jěchatske wustupjenje knjesa **Hugka** a knjeżny **Netty.**

Hobrski wuspěch! **Miss Cleves,** najlěpscha skakatka na ßwěcże; mjes druhim dwójny salto mortale psches 10 woßobow a droźki.

Płaćišny městnow: Ssydło w loži 3 mk., sawrjene městno 2 mk., 1. městno 1½ mk., 2. městno 1 mk., galerija 50 np.

Schulerjo niże 10 lět płacźa: sa sawrjene městno 1 mk., 1. městno 80 np., 2. městno 50 np., galeriju 30 np.

Wotewrjenje kaßy w 7 hodźinach, konzertowy sapoczatk ½8 hodźin, sapoczatk pschedstajenjow s dypkom 8 hodźin.

Billety w pschedpschedawanju pola E. Hentschela, w zigarowej pschedawarni.

Wot wutory 28. haprleje smeja ßo kóžde dopołdnjo wot ½10 hodźin **sajimawe zyrkußowe pruhi.**

Powschitkowny pschistup sa sroscźenych 20 np., sa dźeći 10 np.

Wo žiwe pschikhadźenje prosscho poručeja ßo **Blumenfeldec bratśa** s firmu **E. Blumenfeldowa wudowa w Guhrawje.**

Někotre trjebane derje sdźerżane

jěsdne koła

ßu na pschedań pola **Maxa Krjenza,** pschedawarja jězdnych kołow w **Małym Wjelkowje.**

Pczołazy wósk

kupuje **A. Lehmann,** mydlarnja na połnóznej drósy, pódla hosćenza „ßłónza".

Dwójzy pscheßatu wuwol. **bawłmoßymjenjowu muczku,** prima **lanu muczku, ßłodźisny** porucza tunjo

Telef. 385. **Gustav Heinke** pschi žitnych wikach 34.

Žiwnosćz cźišło 21 w **Porschizach** s 23 kórzami a 233 dawskimi jenoscźemi, je se wschěm žiwym a morwym inwentarom staroby dla se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Paleny khojej

najlěpscheje hódnosćze porucza **Albert Lehmann,** pschedawarnja kolonialnych tworow na połnóznej drósy, pódla hosćenza „ßłónza".

Hospodarski wós

je na pschedań w Komorowje cźišło 25 pola Rakez.

Rjana wulka sahrodniska žiwnosćz s něhdźe 35 kórzami polow a łukow a maßiwnymi twarjenjemi je płaćišny hódno na pschedań. Wopalna kaßa 11730 hriwnow. Napłaczenje 6000 hriwnow. Dalsche darmo wukasuje aktuar sw. ßł. **H. Liebsch.**

Žiwnosćz s 3½ kórzom leżomnosćze je na pschedań w Kołbiczanskim młynje pola Schcźeńzy.

Stare tolerje, zynowe ßudobja, brónje po najwyschschich płaćišnach kupuje **G. Hempel** w Budyschinje na Wettinskej drósy 12 po 2 schod.

Liebsch, ßudniski aktuar sw. ßłużby na ßukelnskej haßy 34 pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazniske, testamentske a sawostajeństwowe wěży atd. Rěczi ßerbski. — Telefon cźišło 177. — Pscheßadźowanje leżomnosćzow.

7000 trjebanych tšeschnych zyhelow

(tonowych zyhelow) je na pschedań w Bronju cźišło 3.

Hnydom abo posdźischo kóždu dźělbu

mloka

po najwjetschej płaćišnje pyta **mlokarnja na Židowje.**

Wotewrjenje pißarńje.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoszći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym tu

na ßukelnskej haßy cźißło 1 w 2. poskodźe w Mohrez cźrijowni

pißarńju sa **saradźenje kupjow a hypothekow** wotewrił.

Woßebje poruczam ßo cześćenym Sserbam k wobdźełanju dismembrazijow a sawostajenstwowych wězow, kaž tež k wudźełanju wuczinjenjow (kontraktow), liszinow, testamentow, pschedporuczniskich (formindźiskich) a sarjadniskich sliczbowanjow, dawkowych reklamazijow, s zyła wschitkich pißmow a próstwow, kajkeż ßo w wschědnym żiwjenju nadeńdu.

Sa cżaß 30lětneje dźeławoszcze we wobkhadźe se wschelakimi ßudniskimi a sarjadniskimi wyschnoszćemi mějach składnoszć, tych nasłonjenjow nabyć, kotrež porjadne wobstaranje wschěch wězow saruczeja. Lubju kóżdemu, kotryż mje poczeszći, so budu jemu na najßwědomicziwischo a tunjo poßłużeć.

Wo pschecźelne derjeměnjenje prosscho poruczam ßo

s poczeszćowanjom

Max Frenzel.

Agentura Hamburgsko-Bremenskeho wohenßawěszczazeho towarstwa a Mannheimskeho sawěszczazeho towarstwa.

Płaczenske dny

Łasowskeho hajniskeho sarjadnistwa.

Póndźelu 4. meje t. l. we **Wulkich Sdźarach** w Ssykoriz hoszczenzu dopołdnja wot ½9—10 hodźin,

w **Stróži** w piwarni dopołdnja ½11—12 hodźin.

Wutoru 5. meje w **Słyczinje** w hoszczenzu dopołdnja wot 8—9 hodźin,

w **Radslej** w hoszczenzu dopołdnja wot ½10—11 hodźin,

we **Łasu** w Kónzej hoszczenzu, pschipołdnju ½12—1 hodźiny.

Saplaczićz maja ßo wschě hajniske a hatne sbytki, hewak budża ßo wone s pomozu ßudnistwa sehnawacź.

We Łasu, 18. haprleje 1908.

Wyschschi hajnik.
Schittmer.

Wosjewjenje.

Sa twarski cżaß w bliżschim naléczu ßo

ke kryczu tšechow s zyhelom, schifrom a papu

poruczam a sa khmane a dobre dźełko rukuju.

Sa **lohki kryw** poruczaßam pschede wschěm **asbestowy wumělski schifer** jako woheń a wjedro wudżerżaze krywadło.

B. Eisenbeißowy naßlědnik w Biskopizach,
Edwin Petzold.

Formarjo sa schamottowe zyhele,

dźełaczerjo a fabrikski cźeßła

ßo pytaju **sa tonowe jamy we Wětrowje.**

Żiwnoszć

s 12 kórzami pola a łuki, 1 hodźinu wot Budyschina sdalena, je wobßeđżerjoweje khoroszće dla na pschedań. Twarjenja ßu w dobrym rjedźe. Wopalna kaßa 6180 hr. wucźinja. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Żiwnoszć

se żiwym a morwym inventarom, s něhdże 14 kórzami pola a łuki je na pschedań. Dalsche je shonicź w Schczeńzy cżo. 13 pola Łasa.

Żiwnoszć

s nowymi twarjenjemi, 10 kórzow wulka, je semrjecża dla na pschedań. Dalsche je shonicź pola Mohaupta w Kóślach p. Budeszez.

Kubło

w Lipinach pola Łasa se 104 jutrami pola, łuki a hole je na pschedań. Dalsche je shonicź pola Metascha tam.

Khěża

s 1½ kórzom pola je hnydom na pschedań w Boranezach cżo. 9.

Towarstwo Sserbskich Burow.

Hłowna shromadźizna

budże **njedźelu 26. haprleje** popołdnju ½4 hodźin w knjeżim hoszczenzu w Njeßwacźidle.

Dnjowy porjad: 1. Rosprawa. 2. Sliczbowanje. 3. Wólba pokładnika sa hłowne towarstwo. 4. Pschednoschk knjesa ryczerkubłoweho najenka Rencza-Worklecźanskeho. 5. Rosmołwa a eventualnje namjety.

Wschě poboczne towarstwa a hoszći pscheproschuje s tutym

hłowne pschedßydstwo.

Rakeczanske ßerbske towarstwo „Lipa“

wuhotuje **njedźelu 26. haprleje 1908** w Ssykoriz hoszczenzu we **Wulkich Sdźarach**

ßerbski wjeczor.

Sapoczatk ½8 hodźin.

Wschěch lubowarjow ßerbskeje sabawy, wschěch lubych Sserbow a wschě ßerbske towarstwa s bliska a s daloka wutrobnje pscheproschujetaj

Ssykora, hoszczenzař. **Sserb. tow. „Lipa“.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje jutsje **njedźelu 26. haprleje** popołdnju s dypkom w 4 hodź. w Gáblerez hoszczenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Wschitzy kolojeśdni ßo dźiwaju!

wo skutkowanju salěpjaka kokowych schlawchow

pneumatola.

Wón salěpja wschě stare dźěrkate schlawchi a sadźěwuje, so powětr wucźeknje, hdyż ßo pneumatik wobschkodźi. Na jěsbje njetrjeba ßo wjazy płatacź a powětr naplumpacź. Stare schlawchi każ nowe dźerża.

Jenokróczny wudawk!

Trajaze skutkowanje!

Sa lěto ßo njetrjeba wjazy dyżli 1 mk. wudacź.

Dostacź pola

knjesa **M. Kolle** w Khróscźizach,
= **C. Wöllmera** w Hodźiju,
= **K. Zuga** w Rakezach,
= **M. Polaka** w Kamjenzu,
= **A. Bara** w Njeßwacźidle

abo direktnje pola generalneho sastupjerja **M. Husaka** we Wurizach pola Budyschina.

Jedyn pospyt wuspěch a wuźitk pschinjeße.

Ssuscheny ßwinjazy brjuch pschi wotewsacźu 3 puntow punt po 70 np., **ßadło** 65 np., cżerstwy **łój** punt po 40 a 50 np., **běłu kołbaßu** punt po 60 np., **sülzowu kołbaßu** punt po 40 np. poruczа a saßopschedawarjam rabatt dawa

O. Pětschka na żitnej haßy.

Benno Kubiz,

wikowarńja se swěrinu w Budyschinje,

kupuje kóżdu dźělbu

= młodych hołbjow =

po najwyschschich płaczisnach. Ssobotu je wón pschi dwórnischczu.

Pjekarskeho wuczobnika pyta **A. Biesold** na bohatej haßy. Tydźeńska msda 1 mk.

Bukečansko serb. tow.

změje njedźelu 26. haprleje popołdnju z dypkom 3 hodźin **posedźenje.** Knjez Nowak je přednošk wo swojim pućowanju do Jeruzalema dobroćiwje přilubił. Wo bohate wobdźělenje wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Łasa!

Njedźelu 26. haprleje budża **reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje

Khorla Schołta.

Hródźnu dźowku,

kotraż móże derje dejicź, s wulkej mjdu bórsy pytam, dokelż ßo moja nětczisicha woženi.

R. Hardraht, na swonkownej lawskej haßy w Budyschinje.

Spuschczomny

dwórski straznik (wajchtar)

pyta ßo na **Injezi dwór w Lutobczu.**

Pyta ßo sa **wěste spesy** a **wyßoku provisiju** sa inkasso a pschedawanje

dowěrny muż,

kotryż je w Budyschinje a wokolnoszći derje snaty. Derje poruczeni k kauziji khmani żadacźeljo chżyli ßwoju adr. pod **D. T. 7063** wudawarni Serb. Nowinow pschipóßłacź.

Sastupjeŕ ßo pyta.

Sa pschedawanje prěnjotlaßnych **schijazych maschinow** a sa inkasso **w Rakezach a wokolnoszći** ßo pilny muż pyta, kotryż ma wubjerne wobßwědczenje wo ßwojim dotalnym dźěle. Městno je wunoschne a trajne. Poskicźenja s wotpißmom wopißmow chżyke ßo pod **D. V. 8207** we wudawarni Serb. Nowinow wotedacź.

(K temu cźißku pschiłoha).

Pschiłoha k czišku 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. haprleje 1908.

Placžišny rěsneho słotu na Draždžanskich słotnych wikach.

21. haprleje 1908.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	40—42	76—78
awstriske	42—45	77—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—38	70 74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—33	65- 69
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	25—29	58—64
Jałojzy a krumy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene krumy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	33—36	65 - 68
3. starsche, wukormjene krumy a žnadnje wuwite młódsche krumy a jałojzy	28—31	58 - 64
4. žrěnjo pizowane krumy a jałojzy	23—27	53—57
5. žnadnje pizowane krumy a jałojzy	—	49—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	66—69
3. žnadnje pizowane	28—33	58—65
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52 - 55	82—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	78—81
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—47	74—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sčischenjow w starosty hacž do $1\frac{1}{4}$ leta	46—46	60 - 61
2. njaßne	43 - 44	58 - 59
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—42	55—57

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 18. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 23. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . běła	—	—	—	—	10	—	10	30
" . . . . žołta	9	70	9	85	9	50	10	—
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	05	9	22	9	—	9	30
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń . . .	8	80	9	—	7	75	8	50
Wows . . . . 50 kilogr.	7	40	7	80	7	—	7	30
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka . .	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	70	2	90	2	60	2	80
Pšeničžna muka 50 " . . .	12	25	19	25	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	12	—	15	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	70	3	10	3	50
Ssłoma . . 100 " . . .	4	67	4	84	3	50	5	—
Prošata 1260 schtuk, schtuka . .	9	—	22		—		—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	6	50	6	10	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	6	75	6	70	7	20
Pšeničžny gris	—	—	7	25	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 25 np., rožka wot 9 hr 75 np hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 90 np. hacž 9 hr. 13 np., wowš wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 65 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacž — hr. — np., žołta 16 hr. 09 np. hacž 16 hr. 74 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 48 np. hacž 14 hr. 75 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hacž 12 hr. 60 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

25. haprleje 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., pschenza wot 9 hr. 70 np. hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 60 np, wowš wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., žyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 80 np., ssłoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 24. haprleje: Mike a rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedželu Quasimodogeniti rano w 7 hodžinach farar Räda žerbsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodžin žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Khorla August Dürrlich, radžiny dźěłaćeŕ tu, ſ Augustu Marthu Heidez we Wulkim Wjelkowje. — Richard Gustav Hermann Breutmann, samkaŕ w Draždžanach, ſ Marju Marthu Seifertez w Hrubjelčižach. — Khorla Ernst Oswald, murjeŕ na Zidowje, ſ Linu Karolu Krawzez tam. — Bjedrich August Brühl, khěžeŕ a schewz w Dobruschi, ſ Marju Amaliu Libschiz tam. — Jan August Panasch, cźěła na Zidowje, ſ Johanu Schmidtez w Jatschoju, tu. — Jan August Rosiat, dźěłaćeŕ na Zidowje, ſ Theresiu swud. Hartigowej rodž. Pětschkez tu. — August Pawoł Graff, twarski wjednik w Bosankezach, ſ Karolinu Friederiku Luisu Augustu Bartramez ſ Göttingena.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Marja Alma, Jana Khorle Horna, khěžerja a murjerja w Sklonej Borschczi, dž. — Martha Frieda, Hana Khorle Tischera, želesnistkeho dźěłaćerja na Zidowje, dž. — Lisbeth Margaretha, njemandzelska dž. w Hrubocźizach. — Pawoł Gerhard, Jana Augusta Rychtarja, khěžkarja a fabrikarja w Dobruschi, ž. — Waktaŕ, Ferdinanda Fischera, dźěłaćerja w Ratarjezach, ž. — Alfred Kurt, Maxa Tittmanna, dźěłaćerja na Zidowje, ž. — Hana Martha, Jana Ernsta Kunata, dźěłaćerja we Wurizach, dž. — Margaretha Erna, Pawoła Maxa Schimanka, samkarja na Zidowje, dž. — Irmgard, Bjedricha Khorle Josefa Franetzkia, tyscherja na Zidowje, dž. — Emma Alma, Mateja Jurka, fabrikskeho dźěłaćerja w Dobruschi, dž. — Johana Emma, Jakuba Fiedlerja, fabrikskeho dźěłaćerja na Zidowje, dž. — Johana Selma, Jana Urbana, zyhelnskeho dźěłaćerja w Sajdowje, dž. — Hilda Frieda, Ernsta Oskara Augusta Helbiga, murjerja w Hrubocźizach, dž.

W **katholskej zyrkwi**: Marhata, Jana Schabla, fabrikskeho dźěłaćerja w Budyschinje, dž. — Bohumił, Aloiža Janascha, tyscherja w Budyschinje ž. — Olga, Gustava Oty, schewza w Dobruschi, dž. — Marhata, Bjedricha Sstudniczneho, kowarja w Budyschinje, dž. — Jan, Pawoła Delenka, bětnarja w Budyschinje, ž. —

Zemrjeł:

W **Michałskej wožadže**: 17. haprleje: Khorla Bjedrich Mikkawsch, pohonč w Ratarjezach, 61 l. 1 m. 19 d. — 19. Jan Jurij, Jana Augusta Čžornaka, žiwnoscźerja w Delnjej Kinje, ž. 6 l. 4 m. 4 d. — 22. Marja Augusta Luisa Michelez, Jana Moritza Riemera, samkarja w Dobruschi, mandzelska, 38 l. 11 m. 1 d.

W **katholskej wožadže**: 16 haprleje: Khorla, Bjedricha Bauera, ſkakarja w Semizach, ž. († w měscź. khorowni w Budyschinje) 9 l. 2 m. 3 d. — 17. Marja dźělena Sstarkowa, rodž. Klingstez w Budyschinje, 75 l. 11 m. 19 d. — 17. Max, Maxa Pocza, formera w Budyschinje, ž. 1 l. 11 m. 23 d. — 21. Gustav Filip, wumělkar w Sklonej Borschczi, 77 l. 9 m. 3 d.

Zyrkwinske powjescze ſ Hodžija.

Njedželu Quasimodogeniti smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodžin farar Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodžin žerbske a w 9 hodžinach němske prědowanje. Popołdnju 2 hodž. budże katechismußowa wuczba ſa žerbsku mužsku młodźinu.

Pjatk 1. meje jako na Filipa a Jakuba budże rano $\frac{1}{2}$8 hodž. žerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$9 hodž. žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjescze ſ Budestez.

Njedželu Quasimodogeniti smeje farar Domaschka rano w 7 hodžinach žerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodž. žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodžin němske prědowanje.

Schtóž zentrifugu trjeba!

Jara pschihódna a składnostna kup!

Něhdže 30 mlokowych zentrifugow „Thuringia“

wot dženża po kóždej žo hodžazej płaczišnje pschedawam.

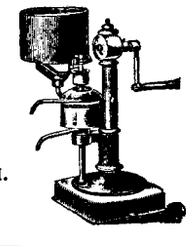

Oskar Butter, fabrika iahrodneho grata pschi žitnych wikach.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódne twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawśti mišchtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki śkład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na śnutskownej lawskej haßy 3.
Wulki śkład mužazeje a dźĕćazeje drasty.
Wulki śkład tkaninow. — Seschićze po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki śkład hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Seschićze po mĕrje. — Wulki śkład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pśchi hłownym torhoschću 5 porucža bohaty śkład ßamodźĕłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki śkład tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pśched bohatej wĕžu.
Wulki śkład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschićze po mĕrje a śkład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy cźo. 11.
Wulki śkład wscheje družiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakĕrarnja.

Pśchedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pśchedawarnja śkładnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunišich płaćišnach.
Śkład wschĕch družinow kaschćzow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki śkład wschĕch družinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Cźaßnikarski mišchtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cźišło 5.
Wulki śkład mužazych a žonjazych cźaßnikow, regulatorow, scźenskich cźaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźarnja.

Cźaßniki a śkote twory.
G. Ludwig, cźaßnikar pśchi ßerbskich hrjebjach 28, ś napschećza starych kasarmow.

Cźaßniki a śkote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ družiny cźaßnikow, rjeczasow, śkotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕcźu ßerbski.

Cźaßniki a śkote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Śkład wschĕch družinow dybsacźnych cźaßnikow, regulatorow a śtejatych cźaßnikow, woßebnych debjenkow.

Cźaßniki a śkote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucža ßwój bohaty śkład śkotych tworow a cźaßnikow wscheje družiny.

Cźaßniki a śkote twory.
Pawoł Bergmann cźaßnikar
pśchi drjew. wikach 6, pódla reśtawraz. „k Romśkemu“.
Poruczam ßwój wulki śkład dobrych hódnych **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pśchi porjedźenju cźaßnikow ßo rukuje.
— Rĕcźu ßerbski. —

Śkote a śźlĕborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Śkład śkotych, śźlĕbornych a alsenidowych tworow.
Dźĕłarnja ša nowoscźe a porjedźarnja.
Wĕrowanske pjerschćenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłarnja ša ßedłatśe a pólśtrowane wĕzy.
H. Sommer pśredy J. Kattner,
pśchi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pśchikrywy, kožane twory a schulśke wĕzy.

Pólśtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźĕłanje a pśchedźĕłanje wschĕch pólśtrowanych **meblow.** Stajny śkład ßofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a śtwy tapezĕruju po tunich płaćišnach.

Ssedłatnja a tapezĕrowatnja.
T. Albert na hornjeŕskej haßy 13 a 7.
Śkład kožanych tworow, konjazeho grata, pućzowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaschow a schulskich wĕzow, konjazych pśchikrywow wscheje družiny, też pśche deschćz. Wĕzy ša pžu.

Magazin pólśtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucža ßwój śkład ßofow, kožow, matrazow po najtunšich płaćišnach.

Nožetnja a parna tocźetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki śkład blidowych a dybsacźnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pśchedawarnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Śkład hotowych mužazych a dźĕćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłaczeŕśte wobleczenja a kholowy.

Pśchedawarnja schćĕtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schćĕtkow a barbiczowych (pinślowych) tworow po najtunišich płaćišnach.
Woßebitoścze: Kardecze a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźĕłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pśchedawarnja a porjedźarnja wschĕch hudźbnych instrumentow Śkład wschĕch družinow trunow, piśtadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje družiny. Ssamßna dźĕłarnja a porjedźarnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenśe tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźarnja. —

Woßebita pśchedawarnja ša amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeczel Erich Winter — pśchi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosfortißały kalk, rybjazy tuk ša śkót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mĕjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wustajeńzach. — Dokładne roswucźenje. 5 létne rukowanje. Pśchihódne wotpłaćenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porucža ßwoje śkładne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honćwaŕśke kłobuki, filzowe twory.

Śkład Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki śkład wscheho wobucźa. Porjedźarnja a dźĕłarnja po mĕrje.

Cźrijowy śkład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki śkład cźrijow ša mužow a žony. —
Ssamßne ručzne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki śkład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕćazych schłórniczkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźarnja w domje.

Pśchedawarnja pśchedeschćznikow a kijow.
Eduard Scholtty naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najśtarscha woßebita pśchedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźarnja doma.

Fabrika kijow a pśchedeschćznikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pśchedeschćznikow a pscheßłónczników.
Wulki śkład wuthodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ša 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlĕpśchi wudźĕłk po najtunšich płaćišnach.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
s měßacznym wupowjedźenjom	3½%	
s 3měßacznym =	3¾%	
se 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Kóslaze kóžki

kaž tež **kosaze, czelaze a howjase kože**
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach 11,
s napschecza hosczenza skoteje hwězdy.

Jerje

rjane a polne,
mandl hižo po 55 np.,
kopu hižo po 200 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědkach czißko 7.

Wschě ßwoje

khofeje

po 1 mk. a 1 mk. 20 np.
snate ßylne woßebite měschenja,
dobroczinwemu wobkedźbowanju
poruczam.
Hans Lindner
(prjedy Pawot Hofmann),
pschedawarnja
kolonialnych tworow a zigarow,
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Serbske blido
kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Hróch, woku,
peluschki, tykanski majß,
lupiny
porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Skladownja
drainěrowanskich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske roly
wschěch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze
a ßwinjaze korta
wschelakich wulkosczow,
sczinowe plecženja,
tšěschnu papu atd.
Brockmannowy
pizowanski kalk
po fabrikskich płaczisnach.

Kupne a druhe wuczinjenja,
liscziny wscheje druziny,
próstwowne pißma
wo wobhnadźenje atd.,
formindske sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje
lezomnosczow,
saradźenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ßerbski. —

Žitne měchi,

mukowe měchi,
ßlomniki
a ßlomowe puzaki,
pizowanske měschki,
wosowe płachty,
schěry plat
k ložowym płachtam,
khomotowy plat,
wosy a wokna
rjedźazu kožu
we wulkim wubjerku
po fabrikskich płaczisnach
porucza
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach,
snapschecza „skoteje hwězdy".

Najlěpsche likěry

k kwaßam, kschczisnam a druhim
ßwójbnym ßwjedźenjam dostawacze
we wulkej destilaziji
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje.

Ssadowe schtomiki

ßu dostacź w schtomowni
w **Komorowje** pola Rakez.

Pczoły

ßu na pschedań w Kupoji czo. 10.

Neblownja
Th. A. Wällnitza

w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9.

Najlěpsche kupowanske žórło
sa
drastne khamory

2durjate a 1durjate,
vertika a schleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanske a sofowe
blida,
stoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50,
4.— mk. a drózschо,
male schpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—,
8.—, 9.50 mk.,
stolpowe schpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—,
23.— mk.,
wulke schpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52
a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1 pschežne, 1½ pschežne, 2 pschežne,
poßleschcza,
matrazy,
jednore sofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dželate a plyschowe sofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a drózschо,
pißanske blida, myjne blidka
kuchińske khamory,
kuchińske blida a lawki,
drastne hrabje,
drastne stejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdże,
wóskowe pschikrywy
(deki),
njewjesczinske
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńsche wuwjedźenje,
sprawne poßkuženje.
Najtuńsche płaczisny.
(Pschi sapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ßukelnskej haßy 9.
Proschu, kedźbujcze
na moje mjeno!

Za schulu!

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4

porucza ßwój wulki ſkład **derje wudźełanych**

ſchulſkich tornistrow

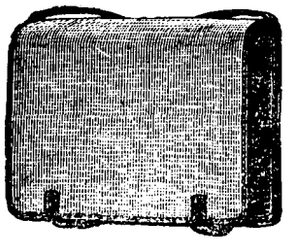

ſ **kožaneho płata** dźełanych, hładkich a napodobnjenej czulenjazym pſchikrywom
po $1\frac{1}{2}$ mk. hacž $2\frac{3}{4}$ mk.

Schulſke tornistry

ſ **kože** abo **kožoweho płata** ſ woprawnej czulenjazej (Seehund) kožu, po $3\frac{3}{4}$ mk. hacž 6 mk.

Schulſke tornistry

ſe **žrojiteje howjaseje kože,** czorne abo brune,
po $6\frac{1}{2}$ mk. hacž 8 mk.

Schulſke tornistry

ſ **wumělſkej kožu** poczehnjene, czorne abo brune,
po $2\frac{3}{4}$ mk. hacž $3\frac{1}{2}$ mk.

Nowosćž!

Schulſke tornistry

ſa **hólzow** ſ filzowym khribjetom k **wobarnowanju draſty.**

Smolerjec knihićišćernja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Parna zyhelnicza w Tſjoch Hwězdach

pola Budyſchina

porucza

worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele

ſ **8 hłowczkami,** najkhmańſche wužadźenja na dno hródžow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlóžſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebičžkow.

Pawoł Arnold w Tſjoch Hwězdach.

Ligowowſki ßymjeńtny wowš,
czerwjeny dźeczel,
kolij,
ſeradellu,
rajſku trawu,
hróch a woku

na najlěpje ſkhadźaze tunjo porucza

Jan Marcinkowski,
na kamjeńtnej haßy 32.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kołomaš,
maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho porucza

Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Wumĕrjenſke dźěła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj

Rentſch a Schöne,
geometraj
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pišarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po pomĕrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje ležomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje ležomnoſczow, ßwĕdomite wukaſanje we wſchěch prawnych wĕzach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěčnikowym ſekretarom byk, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Jankowe jěſdne koła

najlěpſche koła

hižo po 45 mk. bjes gumija.

Mantle: 2.30, 2.50, 3.—, 5.50, 1 lěto g. **Schlawchi:** 2.10, 2.40, 3.—, 3.50, 1 lěto g. **Wodźaza žerdź** 2.— mk., **ßedło** 1.80 mk., **rjeczas** 1.30 mk., **nohowa plumpa** 75 np., **pedal** 70 np., **ßwobodoběhowe ſadnje koło** ſe naſadſtupanſkim ſpinadłom 13.50 mk., wobkuk emailĕrowacž 4 mk. atd. Mjetacže pjenjesy prjecž, hdyž to njewobkedźbujecže. Pjenjesy wróczo, hdyž ßo njelubi.

— Sapißy žadacž. —

Jankowa pſchedawarnja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow w Budyſchinje na Mužakowſkej dróſy 4.

Wóſk

k krjepjenju rejwanſkich łubjow

najlěpſcheje hódnoſcže je doſtacž pola

Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Ssymjeńtne bĕrny

(magnum bonum) ma hiſchcže wotedacž **Jurij Schołta** na Židowje.

Holčaze mapy

w ruzy a na khribjecže ßo noſchaze, ſ kožaneho ßukna abo ſ kože, ſe ſawjertakom abo ſ cžahatym ſamkom
po $1\frac{1}{2}$ hacž 9 mk.

Holčaze mapy

ſ **howjaſeje kože** po 5 mk. hacž 9 mk.

Holčaze mapy

ſ **wumělſkej kožu** poczehnjene, brune, czerwjene a czorne,
po 2 mk. 90 np. hacž 3 mk.

Nowosćž!

Holčaze mapy

w ruzy a na khribjecže ßo noſchaze, ſ **filzowym khribjetom** k wobarnowanju draſty.

Knihowe mapy

ſ **wóſkoweho płata** abo ſ **wumělſkeje kože,** ſe ſamkazym tłóčnym kneflom, tež ſ kožanym wuſchkom,
po 50 np. hacž 2 mk. 75 np.

Knihowe noſchaki

ſa hólzow a holzy ſ **kožaneho płata** ſ klapomaj,
po 1 mk. 25 np. hacž 2 mk.

Knihowe noſchaki

we wſchelakich wuwjedźenjach,
po 45 np. hacž 1 mk.

Hudźbne a notowe mapy

ſ **kože,** ſ **wumělſkeje kože** abo **kalika,** czorne, brune, czerwjene, ſ metallom pokładźene, ſe ſamkazym tłóčnym kneflom, po 1 mk. hacž 5 mk.

Srjadowanſke mapy, taſlowe mapy, knihowe mapy, zenſurowe mapy,

ßnĕdanjowe toſche

ſ **howjaſeje kože, kožaneho płata,** ſ **witkow pleczene** a ſ **blacha** lakowane, ſ noſchazym rjemjenjom a bjes njeho,
po 10 np. hacž 1 mk. 35 np.

Dale poručam wſchu druhu

ſchulſku potrjebu

po pſchedpißmje.

en gros. en détail.

A. & W. Neuhahn.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 18. **Sobotu 2. meje 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Sswjedźeń tśjoch kralow

budźe ßo w Sakskej dale ßwjeccźicź. Wobßedźerjo fabrikow a pschekupzy běchu ßejmej petiziju pschepodali, po kotrejž dyrbjesche ßo ßwjedźeń tśjoch kralow na bliźšchu njedźelu pschepokładźicź. Ssejmska deputazija druheje komory ßejmej namjetowasche, petiziju knježerśtwu k rospomijanju poručźicź a ßejm s 38 pschećźiwo 9 hłoßam namjetej pschihłoßowasche. Minister hrabja s Hohenthal pak w knježerśtwowym mjenje wosjewi, so je knježerśtwo wschećźiwo pschepokładźenju ßwjedźenja tśjoch kralow, dokelž wobydlerśtwo Sakskeje w hospodarśkim nastupanju s nim mało schkoduje. Sserbskaj sapółkanzaj Kokla a Soba sa to rěčeschtaj, so by ßo stary kschesćźijanski ßwjedźeń tśjoch kralow sdźerżał. Ssnadneho dobytka dla njeßměł ßo ßwjedźeń pschepokładźicź. Měnjenje, so ßebi też ratarśke wobydlerśtwo pschepokładźenje żada, je njewěrne.

Prěnja komora je wo pokładźenju jutrow na wěsty dźeń wuradźowała. Superintendent Pauk poručźowasche jutry na wěsty dźeń pokładźicź. Sa pačerśke dźěćźi, kotrež jutry do wučźby abo na ßłužbu pschińdu, by twjerdźe stejazy jutrowny dźeń jara wužitny był. W tym ßamym smyßle dwórski předak Ackermann a biskop dr. Schäfer rěčeschtaj. Namjet ßo knježerśtwu k rospominanju poručźi. Prjedy pak, hač wón sakońsku móz dostanje, drje ßo hischće někotre lěto minje. Sakska njebudźe ßama jutry na wěsty dźeń pokładźicź móz, jeli so ßo knježerśtwa wokolnych krajow teho runja sa tónle wotpohlad njedobudu.

Wikowanje Němskeje w lěcze 1907.

Statistika wo němskim wikowanju pokasuje, so je ßo w lěcźe 1907 do Němskeje sa něhdźe 9 milijardow hriwnow tworow s wukrajow pschiwosyło a so je ßo s njeje sa něhdźe 7 milijardow hriwnow tworow do wukraja wuwjesło. Němska je po tajkim do wukraja 2 milijardźe wjazy wudała hač je s njeho dostała. To njeje dobre hospodarjenje. Najhubjeńscho je Němska s Jendźelskej wikowała. Pschiwos s Jendźelskeje, kotryž lěto prjedy 824 milijonow wučźinjesche, je na 976 milijonow frostł, na wopak je wuwos s Němskeje do Jendźelskeje wot 1067 na 1060 milijonow spadnył. Pschiwos s Ameriki je ßo wot 1296 na 1319 milijonow hriwnow powyschił, mjes tym so je Němska jenož sa 652 milijonow hriwnow do Ameriki wuwjesła. Tele liczby nam wukožuja, cźeho dla s industriju w Němskej klaza. Pornjo pschiwosej je wuwos tworow pschemały. Woßebje automobilowa industrija ma ßo w Němskej cźežko bědźicź. Automobilowe fabriki ßu dyrbjeli wjele dźěłacźerjow puschcźicź, dokelž sa nich dźěła njemějachu. Tak je Deimlerowa automobilowa fabrika w Marienselde pola Barlina loni 1200 muži w dźěle měła, dźenża ma jich jenož hischće 400. W druhich automobilowych fabrikach ßu wobstejnosće podobnje srudne. Němska je loni sa 18 milijonow hriwnow automobilow s wukraja kupiła a jenož sa 16 milijonow do wukraja pschedała. Pornjo njej je Franzowska automobilow sa 160 milijonow hriwnow do wukraja pschedała a jenož sa 12 milijonow s wukraja kupiła.

Pschepytanje pschećźiwo wjerchej Eulenburgej dla wopacźneje pschißahi

je ßo na najmilische waschnje wjedło. Statne rěcźnistwo bě ßo pola wjercha Eulenburga najprjódźy wopraschało, hač by jemu wopyt kriminalneho komißara Tresckowa w Liebenbergskim hrodźe pschijomny był. Knjes s Tresckow je na to na Liebenbergskim hrodźe jako hósćź wjercha Eulenburga bydlił a je na jeho leżomnosćach po jeho pscheproschenju honił. Jako wunoschk ßwojeho ßlědźenja je knjes s Tresckow do Barlina skórźbu wjercha Eulenburga pschinjeßł, so jeho pschezo s jeho bratrom saměnjeja, kotryž je ßo, kaž je snate, homosexualnych pscheńdźenjow dla s wójska wustorcźił.

Dale je wjerch Eulenburg kriminalneho komißara na to pokasał, so je wón jenož ras w žiwjenju dla njesnacźa wobstejnosćow mißnył. Wón je ras we Winje, hdyž je tam s półkanzom był, do jenych sjawnych kupjelow pschischoł, w kotrychž ßu ßo, kaž je posdźischo shonił, homosexualni skhadźeli. Hewak wón sa ßwoje zyke žiwjenje njeje s tajkimi wězami niczo cźinicź měł. S tymle wunoschkom a se sacźischcźom, so je wjerch se ßwojej ßwójbu jara spokojnje w Liebenbergu žiwy, ßo knjes s Treskow do Barlina wróćźi a hischće wobßwědczi, so je wjercha cźikeho a stroweho nadeschoł. Na to je statne rěcźnistwo dalsche pschepytanje pschećźiwo wjerchej sastajiło a justizneho radźićela Bernsteina dla skschiwdźenja wjercha wobskorżiło.

Po nowym Hardenowym prozeßu w Mnichowje budźe drje Barlinske statne rěcźnistwo pschepytanje pschećźiwo wjerchej s nowa sawjesćź dyrbjecź.

Palenje cźěkow w Bayerskej

je w tamnischim knježerśtwje ßylne pschećźiwjenje nadeschło. Arzybiskopski ordinariat je na wschěch Mnichowskich zyrkwjach wukas ministerstwa snutskownych naležnosćow pschećźiwo palenju cźěkow wupowßnycź dał. Warnuje ßo też, towarśtwu sa palenje cźěkow pschistupicź. Ministerstwo ßo na stare polizajske postajenje powołuje, po kotrymž je sakasane, cźěła spalicź.

Staty, s baltiskim a połnóznym morjom mjesowaze,

ßu ßebi wučźinile, so dyrbi jich nětcźische wobßedźenstwo njesranliwe wostacź. Do tychle statow Ruska, Schwedska, Němska, Danska, Belgiska, Hollandska, Franzowska a Jendźecka ßłuscheja. Tajke wučźinjenja maja jenož hódnosćź na papjerje. Hdyž ras k wójnje dóńdźe, ßo nichtó wo tajke wučźinjenja njestara, potom jenož móz płacźi.

Njemčery na Sagrebskej universicźe.

Wuherśke knježerśtwo je rektora Sagrebskeje (Agramskeje) universitу Schurmina dla jeho pschećźiwjenja pschećźiwo madźarskim naßylnosćam wotßadźiło. Tole nowe madźarske njekhmanistwo pschećźiwo khorwatskemu ludej je khorwatskich studentow ßylnje rosshoriło. Wschitzy studentojo chzedźa Sagreb wopuschcźicź a we Winje a Prasy studowacź, jeli so ßo profeßor Schurmin sa tśi dny saßo do sastojnstwa njesapokasa. Studentojo njedadźa žanemu profeßorej wjazy na universicźe wučźicź.

Porażka Franzowsow w Marokkowskej.

Marokkowszy sběžkarjo ßu franzowske wotdźělenje pola Darben Hanimeda 24. haprleje w nozy nadpadli. Wjetschu liczbu muži shubiwschi ßu Franzowsojo skoku do krajiny Mdakrowskeho luda zosacź dyrbjeli. Wójsko antisultana Mulaja Hafida njeje ßo pschi wojowanju wobdźěliło. Hacź runje ßo hischće žně njejßu skónczile,

ßo w kraju Mdakrow a w jich wokolinje wulke ßyły wobrónjenych domoródnych shromadźuja. Woni chzedźa bliske skónczenje żnjow woczakacz a potom Franzowsam na pschecźo stupicz. S tym ßo wujaßnja, czeho dla franzowske knjeżeŕstwo wójskowe poßylnjenja do Marokkowskeje sczele.

China ßo spěschnje pschecźiwo Japanskej bróni.

Po powjesczach s Londona ßu ßo poměry mjes Chineskej a Japanskej jara napjake. Chineski lud ma sa to, so ßo wójny s Japanskej njehodźi sminycz, haj so je wona nusna, dokelż móże ßo jenoż s njej njemotwißnosczu Chiny sdżerżecz. Chineske wobhdleŕstwo ßo wschudże wobronja, hromady brónjow a munizije ßo po kraju a po morju pschiwożeja a tyßazy dobrowólnikow ßo potajnje w brónjach wuwuczuja. Statne wyschnosczе k tymle pschiprawam se samyßkom wocźi saczinjeja.

Japanski kschižak „Matsuschima“ ßo potepił.

Pschi Pescadoreskich kupach je ßo 30. haprleje japanski schulski kschižak „Matsuschima“ potepił. Kschižak je ßo s rosbuchnjenjom munizije snicził. S 300 muži ßylneje wobßadki je ßo 44 woßobow wukhowało. Mjes tepjenymi ßu ßynojo pólneho marschalla Oyamy a naměstneho ministra swonkownych należnosczow Chindy. „Matsuschima“ bě 4300 tunow wulki kschižak s lěta 1890. Wona bě njewobrónjena łódź, kotraż mějesche pódla ßrěnjeje artillerije jenoż wulku 32 zentimetrisku kanonu we wěži. „Matsuschima“ je ßo w lěcze 1894 w japansko-chineskej wójnje pschi mórskej bitwje we wulíwje Yalukeje rěki wobdźěliła. Wona bě jenicźka japanska łódź, kotraż ßo ßylnischo wobschkodźi. Jena chineska kula do jejneje wěże trjechi a łódź k wojowanju njekhmanu sczini. S pschicźinu rosbuchnjenja je najsskerje rosměschenje munizińskeho pólvra. Psched lětom bě ßo na franzowskej łódźi „Jena“ podobne njeßoże stało. Franzowska łódź pak ßo hischcze potepjenja sminu. Tež na njej munizija w składowni rosbuchny, a pschicźinu njewjedźachu ßebi hinak hacź s rosměschenjom pólvra wukoźicz.

Sběžk pschi indisko-afghanskej mjesy.

Njepschestawaze wojowanje Jendźelcźanow s njeměrnymi ludami na afghanskich mjesach je hacź dotal mało wuspěcha měło. Psched krótkim cźaßom ßu drje ßebi Jendźelcźenjo lud Sakow podcźißli, tola nětkole je s dobom dźewjecz ludow pschecźiwo Jendźelcźanam postanyło. Na cźole sběžkarskeho hibanja Mohmandojo steja. Nadpadne je, so maja sběžkarjo tón krócz sastaranje s muniziju a zyrobu derje srjadowane. Niz mjenje je nadpadne, so sastojnizy afghanskeho emira (krala) sběžkej njewobaraju, ale jemu polěkuja s tym, so cźerpja, so tež Afghanojo k ßwjatej wójnje pschecźiwo Jendźelcźanam prěduja.

Herbja.

Bohaty bur Mikławsch Wowßak, 80 lětny starz, běsche wo wßy Něhdźezach rano, hdyż bě prěni honacz k stawanju wotspěwał, wumrjeł. Jara nahle a njejabzy bě jeho ßmjercz pschischła. Hischcze popołdnju bě pódla ßwojeje hosposy Khaty Haldez psched khěżnymi durjemi pod wjasom ßedźak, wjeßele ßo poßměwał, s nimo khodźazymi porěczał a, każ pschezo, ßwoju dymku kurił. Kak bě ßo to mělo, bě wschudźom snaty Jan Brodak, brodutruhał, nasajtra po ßwacźinje w korczmje kedźbnje poßkuchazym hosczom powjedał.

K njemu bě Khata hnydom běżała, hdyż bě staremu mużej w nozy počało tak slě bycz a hdyż bě wón styśknje sa njeju wołał.

Hdyż bě Jan Brodak k łożu khoreho dostupił, by jeno cźeżko a spěwajo rěczał. Boża ruczka bě jeho sajała, stony běchu ßo slemiże, a hižo sa poł hodźiny bě dych počał wuběżny bycz, mjes tym so bě ßo Jan Brodak prózował, jemu wołóżenje pschiprawicz. Podarmo ßo prózuje, so by mozow nabył, bě ßwoju duschu wudychał.

Jan Brodak bě woběmaj ßynomaj, kotrajż jako buraj wo wßy dale delka bydleschtaj, s kotrejuż kóżdy kruch leżomnosczе ßwojeho nana jako najeńk wobdźěłowaschtaj, wo njeßożu powjesc pschinjeßł.

Jedyn s wobeju bratrow bě runje stanył a, ruzy pod pażu seprěwajo, psched ßwojim dworom stejesche, kotryż bě wot drohi s khětrym ladom dźělene, a k njebju hladasche. Wón na wjedro hladasche, dokelż chzyschе żito domoj wosyczе.

Hdyż bě jemu Brodak srudnu powjesc pschinjeßł, wón wustróżany ert wotwjerasche. Potom, dalschich sdźělenjow njecźakajo, khěżne durje wotstorczi a na żonu s hłoßom sawoła:

„Pój hnydom ßem! Brodak tu je! Nan je dźenßa rano wumrjeł“, wón rjekny.

A hdyż bě potom burowka, wulka, kosczata żona s twjerdym njecźucźiwym wuraśom, pschischła, počza ßo wupraschowacz, telko wupraschowacz, so móżesche Brodak lědom na wscho dowotmolwjecz. A pschi wschěch rěczach daschtaj ßebi pytnycz, so ßebi jeno na herbstwo myßleschtaj, so mějeschtaj wulki strach a staroscz, so mohło ßo nětkole, jimaj do schkody, něschto s domu wotnoßycz. Wo żarowanju ani rěcze njebě.

„So běschtaj tež ßo naczakałoj“, mjes druhim żona naspomni, pschi cźimż ßebi cźeńkej skupej hubje s ruku trějesche. „Wschitke te dźěcźi a na tak małym kubleschku! So dźě wot njeho, wot jeje pschichodneho nana, skupza, sa żiwjenje nichtó niczo dostacz mohł njeje.“

A Jan Brodak, kiż bě pschiwuknył, w tajkich padach radscho pscheklepanje mjelczecz hacź rěczecz, s niczo njeprajazym wuraśom jeno s hłowu sawi.

Sa to pak ßo hižo nastajowasche, s dźěła, dokelż bě pohnuwany, so by prěni ważnu nowinku pschinjeßł, s dźěła tež jako wschěm stajnje pomozny cźłowjek, tež druhemu bratrej, kiż w starej, ale krutej khěżi na kónzu wßy bydlesche, tu powjesc donjesc.

Muż a żona runje pschi khośeju ßedźeschtaj, hdyż wón s dycha wuběżany do khěże sastupi, a stwine durje wottorże.

„Na, ty? S wotkel dha ty tak sahe pschikhadźesch, Brodako?“ muż pscheczelnje a sdwórliwje počza. Ty ßebi hižo wot schule ßem rěkaschtaj.

Tež cźiscze shotowana żona s krutym, ale pscheczelnym wuraśom na wobliczu ßo pschi brodutruharjowym sastupjenju sběże a jemu dowěrjenje pschikiwny.

A hnydom, prjedy hacź móżesche Jan Brodak sarěczecz, wona proschesche, so by s nimaj schalku khośeja wupił.

„Ně — ně — dźakuju ßo! hnydom saßo dyrbju dale!“ rjekny Jan Brodak.

„Ale k wschemu ßym pschischoł —“, wón khutnje a ßwoje ßkowa srosymliwje ßadźejo praji, „nan je psched hodźinu nahle — wumrjeł. — Jeho je Boża ruczka sajała!“

Woběmaj schalka bjes maka s rukow padże, ßyn postany a ßylsy jemu do wocźow stupichu.

„Wumrjeł — wumrjeł —?“ wón, wschón pschejaty, wuraśy. „Ach, mój luby nan. — Je to móżno, — powjedaj mi, Brodako — powjedaj mi —“.

Runje tak ßo tež żona wupraji. Jeje żałosczе bě prawa, tak hnujaza, so bu Jan Brodak ßam trochu hnuty.

Wonaj chzyschtaj wobaj tež hnydom ßobu hicz, khwatnje doßnědaschtaj. A schtoż bě trěbne, to khwatajzy wobstaraschtaj, a bórsy cźi tśjo po wßy dele dźěchu.

To bě rjany lěcźny dźeń. Po móznym nóznym deschczu běsche mkódny powětr nětkole mohł rjez wschón wucźiscźeny. Něschto cźerstwe, ale tež swjeßelaze ßo po zykej stwórbje wupscheśtrěwasche. Ptaczki, s wußwobodźenym hłoßom, na schtomach a kerkach cźikotachu, a wschitko, schtoż wóczko widźesche, bě we ßkónczнym skotu ponórjene.

Ale runje napohlad kraßneje stwórby burej wutrobu hischcze bóle smjehczi. Wón niczo njerěczesche; jeno na to ßebi myßlesche, so nětkole njebudże wjazy, każ hacź dotal, se ßwojim starym nanom powjedacz, ani saczuwacz, so wón na wschitkim, schtoż jeho a jeho żonu nastupasche, dźěl bjerje.

„To budże tebi, Handrijo, rjane herbstwo“, Brodak naczißny, hdyż ßo runje wokoło rózka wjeßneje zyrkwje winychu.

Wón počza powjedacz, so by skónczнje něschto prajił, ale tež, so by muża wußkyschował, so by pruhował, hacź tež wón ßebi jeno na ßamé „samoženje myßli, kotreż mějesche jemu pschipadnycz, każ jeho nahrabny bratr.

Najprjedy Handrij jeno s hłowu pohibowasche. Potom, njesajimamy, rjekny: „To móże bycz, Brodako — ale ßnadź tež niz. — Wón je wjazorym něschto wotkasał; duż na naju bratrow ßo telko njedóńdże. Mamy dźě tež hischcze pschiwusnych a wěm, so je tež zyrkwinskej wożadże něschto sawostajił.“

„Tak, je wón to tebi powjeł?“

Bur to wobkrucźi, hłowu s krótka pokhilejo.

„Twój bratr Jakub, ßebi myßlu, ßo wulkeho herbstwa nadźija“, jemu Brodak naczißny, pschi tym na żonu hladajo.

Handrij niczo njewotmolwi, wona pak, burowka, rjekny, ßylnje a schczipawje pschiswukujo:

„Haj, sawěscze, a byrnjeż hischcze wjazy było, jemu budże to

hischcże pschezo mako. — To rěka — wón dźě hischcże najhórschi njeje — ale Hana, jeho žona, druhim ani žele do poliwki njepopscheje a naß by žebi najradscho do semje pschaka."

„Ach, ach, Hana!" bur porokujo snapschecźiwi.

Jan Brodak na njeho hladasche. Wón mějesche kraßny wuras woblicža. Tajka mikosćź bě w jeho prawidkownych ryßach, tak derje měnjo jeho módrej woczi shladowaschtej, a tak cźiste bě jeho cźoko a tak nadobne běchu žmuhi. Burska drasta žo jeho sbytknej postawje lědom pschihodźesche.

Ale žona s krótka dorěcža: „Ty jeju pschezo sakitujesch, Pětrje, ale to je wěrnosćź. Taj mataj kamjeń tam, hdźež maja drusy wutrobu. Ja mam s kóždym cźlowjekom rad pokoj a wo kóždym rad jeno najlěpsche praju. Ale taj — taj ... A na to kedźbuj — nětkole hischcże swada a njepschecźelstwo pschińdże. Mi žo to tak sda."

„Duž radscho jim wschitko wostajmoj. — Wschako mamoj dosćź. Dźěcźi nimamoj. Ty też hischcże junu saßo herbujesch — Hańža. — Pjenjesy — pjenjesy — schto žu pjenjesy —?" muž njeżebicźnje wobkrucźesche.

„Pjenjesy maja s najmjeńscha to dobre, so móżesch s nimi druhim pomhacź", Hańža do teho rjekny. „Cźi pak tyknu to do nohajzow, pak w sahrodźe saryja, jeno, so tola nichtó do nich njepschińdże. Nichtó niczo wot nich nima. Ani woni žami jich njewužija. Dźěcźi žu zyle sahkódnjene. Te žo najěsćź njemóża, se žameje skuposcże. Ně, ně, tajke mi niczo njepowjedaj, Pětrje! Wo tym niczo wjedźecź nochzu. Schto wy měnicże, Brodako?"

„Ja měnju, ja bych rad junu něschto žwoje mjenowak! Ja žym a wostanu khudźinka. — Ja jo njesdźeržu, a mnosy mi ani to njesapłacża, schtož žu mi dołžni. Hdy bych po piskanju njekhodźił, bych žo se žwojej starej macźerju lědom sežiwicź mohł."

Wón rěcżesche tak, kaž žebi w tym wokomiku runje myßlesche, žnadź też trochu s pschekładźenjom. Cźlowjek je cźlowjek; kóždy wot bliżscheho něschto dozpěcź pyta, hdyž ma druhi něschto wjazy.

Mandźelskej niczo na to njewotmolwischtaj; běchu nětkole też hižo hacź k domej, hdźež bě cźěko, dóschli.

Hdyž do niskeje bydleńskeje stwy se schikowanej, zyle cźisćże dźeržanej nadobu sastupischtaj — Jan Brodak bě žo wonka wot njeju na tu khwilu roszohnował —, nadeńdźeschtaj bratraj a jeho žonu, kotrajž runje pißny pult wotwjeraschtaj. Nětkole hnydom chzyschtaj hižo sa testamentom pytacź.

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Jutrownu žrjedu wotmě žo też 34. nalětnja skhadźowanka žerbskeje studowazeje młodźiny, wopytana nimo studowazych też wot nahladneje liczby lubych hosczi. Sapocża žo se spěwom: „Hischcże Sserbstwo njeshubjene". Po powitanju pschitomnych a pscheczitanju wustawkow psches hlowneho starscheho podachu wschě towarstwa rosprawu, hacź jenož „Wkada" niz. Sa pschichodnu 34. hlownu skhadźowanku podachu a pschijachu žo wschelake namjety: město 35. hlowneje skhadźowanki: Ralbizy; jeje hlowny starschi: knj. stud. theol. Wjazžkawk-Sserbowczan, jeje 2. podstarschi: k. stud. theol. Kapleŕ-Sorabicžan; 1. podstarschistwo wosta prósdne sa Delnjołužiczana. Wo hischcże druhich nam rtnje a pißnje poskiczenych namjetach budże wubjeŕk, resp. hlowna skhadźowanka wuradźecź. Tukhwilny hlowny starschi je knjes stud. theol. Wyrgacź-Lipsczanski. Skhadźowanka skónczi žo se spěwom: „Nasche Sserbstwo s procha stawa." — Wschitzy Sserbjo a pscheczeljo studowazeje młodźiny žu wutrobnje pscheprosceni na 34. hlownu skhadźowanku, kotrajž žo druhu njedźelu awgusta w Porschizach wotměje.

— (Spytane žamomordarstwo.) Njesbožowneje lubosćże dla je žo jedyn 20lětny młodźenz tepicź spytał. S prjedawscheho hospitala „žwjateho ducha" (helgasta) wuběžawschi wón w runej měrje do Spreje skoczi. Jena žona pak njesbožowneho se žerdźu k brjohej scźahny a jeho na žuche wucźeże. Nadźijomnje žo wutrobina khorosćź salubowaneho młodźenza hórsy wulěkuje.

— (Mejski žwjedźeń.) Cźrjódła njedźelszy swobleŕkanych muži, s wonjeschkami debjenych, na to dopominasche, so běsche pjatk žwjedźeń 1. meje. Sswjeczerjo běchu se wžow do města pschischli. W měscże žamym žo wschudże dźěłasche.

— (Bur jako skótny lěkaŕ.) Jedyn bur pische: W nětczischim cźażu je sa bura s wulkim wužitkom, hdyž móże žebi po móżnosczi žam pomhacź, a tak dyrbi žo wón też na to wustejecź, žwój skót pschi lózźichich skhorjenjach žam lěkowacź. Někotrezkuli rjane cźelo dyrbi kónz wsacź, hdyž wobžedźeŕ njewě, kak móże žo młodemu skoczeczu na lohke waschnje pomhacź. Wjele cźelatow a srěbjatow s dristawu kónz bjerje. Jedyn bur je psches tule khorosćź sa 2 lěcże tsi rjane cźelata shubił. Hdy budźische wón prawy žrědk pschе tule khorosćź wjedźał, budźische žebi wón se žnadnej prózu a někotrymi pjenjezkami žwoje cźelata lohko sdźeržał. Homöopathiske lěkarstwo „Ipecachuana" pschе kóždu dristawu pola srěbjatow, cźelatow, prožatow atd. pomha. Cźelatam žo pschi kóždym pizowanju 30 hacź 40 kapkow dawa. Se schkleńczki, kotraž žo w haptyzy dostanje, žo 30 hacź 40 kapkow do mjeńscheje schkleńczki linje, potom žo srěbjeczu abo cźeleczu s ruku khlama woczini a kapki žo potom khoremu skoczeczu na jasyk linu. Sa 2—3 dny je žo kóžda dristawa shubika. Prožatam njech žo po 10—15 kapkach dawa. Tak bórsy hacź je žo dristawa shubika, njech žo lěkarstwo wjazy njedawa, hewak žo skoczo satyka.

S **Delnjeje Hórki.** Jedyn rjemjeßlnik w Něhdźezach bě žo pschi składnosczi kontrolskeje shromadźisny s karanczkom pscheżylnje napinak. Domoj duzy wón pschede wžu njejabzy wožkabnywschi k semi padny. Jeho teho dla domoj dowjesechu. Tam jeho žona tak dołho rěcżesche, hacź muž s womory wotucźi. Wón pak bě sa wubudźenje mało džakowny. Hněwny, so jemu žona měra njeda, žo wón roscźerczi a jej s pukami hrożesche. Žona to jako pschipowjedźenje wójny srosymi. Wojowanje žo hnydom s bombardementom sapocża. Město kulow žo kuchinske žudobja tam a jow funkachu, hacź skónczinje muž w horzej bitwje podleża a do łoża zosasche. Wójnske khosty budża žo hornczerjej a schkleńczerjej sapkaczicź dyrbjecź.

S **Boschez.** Sańdźene jutry nasch prěni wucźeŕ, knjes Hänsel, žwój 25lětny sastojnski jubilej žwjeczesche. So by žo jemu pokasało, kak jeho w naschej schulskej gmejnje lubuja a wyžoko waża, schulszy pschedstejiczerjo do jeho wobydlenja pschińdźechu. S wutrobnymi žkowami jemu knjes farař Krügaŕ a pschedžyda knjes Pětschka drohotne dary pschepodaschtaj. Da-li Bóh chzyk jubilar kaž hacź dotal też dale se žohnowanjom žwoje sastojnstwo sastawacź.

S Njeßwaczidła. Schtwórtk tydźenja bě wosotwarz Nowak w Budyschinje do Njeßwaczidlskeho knježeho rěsaka sapschah po deski pósłał. Na domojjésbje žo sapschah w Nowej Wžy s jenym automobilom setka. Teho žo konjej spkósschischtaj a pohoncża, kotryž chzysche jeju sadźerżecź, k semi storhnyschtaj. Wón pod koła pschińdże, kotrež psches jeho hlowu a žiwot džěchu. Wobžaromnemu cźlowjekej žo někotre rjebła skamachu a jeho wobliczo žo žakožnje smjecże. Jeho žu hnydom do Budyskeje měschczanskeje hojeŕnje dowjesli.

S **Dobroschez** pola Njeßwaczidła. Na naschich honach žo wot někotreho cźaża dwaj jelenjej pokasujetaj. Dokelž wonaj wožadźane běrny wurywataj a wjele druheje schkody na polach cźinitaj, njebychmy sa sto měli, hdy byschtaj rohaczej do druheje krajiny wucźahnyłoj.

S Pěskez. Tudomne knježe kubło, kotrež bě psched někotrymi lětami sakki kral kupił, je žo jenemu Lipsczanskemu pjenjeżnikej, wěstemu Kirschbergej, pschedało. Tutón je na knježich leżomnosczach mózne kaolinowe składy namakał a nětkole też na leżomnosczach tudomnych ratarjow sa kaolinom, tonom atd. wjercźecź dawa. Wón ma myßle, wulku fabriku w Pěskezach sałożicź.

S Klulscha. Sańdźenu wutoru w nozy w 11 hodźinach je žo tudomna Kunatez brózeń wotpalika. Póbla wjeßneje bě Hucźinjanska a Maleschanska wohnjowa žykawa k haschenju nimale w tym žamym cźaßu pschijéła. Kotra s tuteju je prěnja wodu wotedała, bě s woprědka njewěste. Skónczinje je žo prěnje myto Maleschanskej žykawje pschipósnało.

S Noweje Wžy. Krwawna bitwa mjes dwěmaj baczonomaj je žo wóndano w naschej wžy měła. Hižo někotre léta na tudomnym Delanez statoku baczony hnězdźa. Loni tam na hnězdże jenož baczon žamlutki bydlesche. Létża wón saßo žam pschilecża. Bórsy sa nim druhi baczon pschińdże, kotryž chzysche jeho se žydka wuhnacź. Mjes woběmaj k bitwje dóndże. Rubaschtaj do žo s pyskom, so krej běżesche. Skónczinje žo jedyn do druheho sakußny. Baczon na hnězdże pak nawalnika wottschaßy a jeho tak do hlowy sruba, so žo po tšesche dele kuli. Delanezy franjeneho a sbiteho do khlěwa wsachu a jeho tam wothladowachu. Jeho s myschemi a knotami a druhdy, hdyž je njemózachu dostacź, s běrnami a rěpu žiwjachu. Hdyž běchu invalidowe rauy sażite, Delanezy puta, s kotrymiž běschtej tschidle wuwjasanej bykej, rospuschczichu. Někotre krócź po sahrodże pokhodźiwschi a žo roshladawschi baczon samachota a wotlecża. Sa nim dobyczerszy s wyßokeho hnězda jeho pschecźiwnik shladowasche. Wón bě žebi sa cźaß jeho jatby nězdże žónku namakał a ju do žwojeje domjaznosczе swjedł.

S **Rózanta.** Někotsi Lipsczanszy a Barlinszy pjenjeżnizy chzedźa tudomnu Glawschez žiwnosćź kupicź a na njej brikettowu fabriku

natwaricz. Na naschich leżomnosczach leżazy torf žo pjecža k dźěłanju brikettow derje pschihodźa. — Ssužodne Ssmjeczkeczanske leżomnoscze, kotrež tehorunja torf wopschijeja, maja žo sa brikettowu fabriku pschikupicz.

S **Khróscziz.** (Pokraczowanje a skónczenje pschednoschka wo „pczólnych kołczach“ w pczołarskim towarstwje „Sserbska Pczólniza“.)

My mamy dwě družinje kołczow, dołhe a wyšoke abo leżaki a stejaki. Přenjotne žu pola naš s wjetscha s domom. Djerson je přeni do ramikow twarik, we Łužizy w lěcze 1850 farar Rjeda, kiž je pola njeho pobył a wot njeho wuknył. Leżaki możemy horjeka wotkrycz, pschihódne wožebje sa sapoczerjow a kotsiž žo pczołow boja. Tola maja tež žwój njedostatk, žu mjenujzy pschenjske. Rěczníkej žu stejaki lubsche, maja žo wot sady pošłužowacz. [Nětko ryšuje rěczník wobě družinje kołczow na taflu.] Na pczołarskim sjězdze w Kölnje nad Rhynom lěta 1873 sjednoczichu žo na wěstu měru, tak mjenowanu normalnu, schtož je jara ważne. Stejaki maja s wjetscha schtyri ramki, dołhe a krótke, powscheja. Hornja etaža mjenuje žo mjedniza. Ludźo žebi myšla, so pczoły smjersnu. Ně, s hłodom wumru, dokelž tam mjedu nimaja, hdyž jón trjebaju. To rěczník s tym wobkruczi, so je w Ruskej pczoły w hołych schtomach bjese wscheho schkita nadeschoł a symu se 40 stopjenjemi Celsija žu pschětrałe. Hdyž trasch tu abo tam někoho k pczołarjenju wabisch, móżesch žłyschecz: „Džicze mi s waschimi pczołami. Waž wone snaja.“ Tak rěczi jenož njenasyonity człowjek. Kak chzedźa mje nowe pczoły, kotrychž je žo wob dźeń na 3000 narodźiło, hižo snacz! Wone žu cžasto tak skludne a žo na człowjeka swucža, jedna žo jenož wo to, kak s nimi wobkhadźujesch. Wokoło pczołow budź cžichi a měrny. Kur njeje potajnstwo, jich směrowacz. Cžim bóle do nich pachasch, cžim bóle žo rosskłobja a žamo cžasto do womory padaja, trjebaja k žiwjenju runje tak czerstwy powětr, kaž kóžde druhe swěrjatko. Niz njetrjebawschi kuricz. Hižo prosta dymka k tomu dožaha. Niz pak do žrjedź płasty pachacz, jenož na bokach. Wopikża pczoły njesnježu, dokelž alkoholny dym jemu se schije žapa. Wo njón njerodźa. Teho dla też s wonjazymi wězami žo namasacz. Ssylna pótna wóń też jim hódź njeje, potajkim prjedy žo s cžerstwej wodu a kišakom wumycz. Hdyž my nasche kołcze, hdźež w jenym na 60—80000 žiwych stworjenczkow bydli, wocžinjamy, cžińmy tak prawje měrnje. Pczoła chze jenož žwój raj sakitowacz. Wona derje wě, hdyž žahadko puschczi, so s tym žwoje žiwjenczko pschižadźi. Pczoła nima jenož měd dźěłacz, ale ma też naczisk (jejka) a cžěrik wohrjewacz, žo staracz, so cžěr njeby hłodu tradał, ma też na straži stacz. Kak mamy žo pschecziwo žahadku wobaracz? Někotsi tyknu žebi khapu. Tola po cžažu žo nascha krej na tutón jěd swuczi, so jeje wjaz njepotrjebamy. Wožebje mamy pczoły hladacz, hdyž wone symski měr wopuschczíwschi žo k nowemu dźěku w nalěczu hotuja. W kuli žedźo pschětraja symu. Měd wone jenož pschedźěłaju, so žebi cžěłko sczoplu. Też žebi w hubje pokład skhowaja. W normalnej symje w měžazu dezembru jenož punt mjedu pschetrjebaju. Pczoły, kotrež žu hacz do pošledka mucžku a mjedowu brěczku nošyke, s wjetscha wonka pschi kuli wižaja a potom na podpołożenu desku padaja. Pschi 10° Celsija sapocznu wulětowacz. Najprjedy žo pczoła wuczilsczi, dokelž je psches symu njerjad w czrjewje skhowała. Psches to husto žonam schaty womasaja, schtož je wěso njelubo. Tola wschě na dobo kołcz njewopuschcza. Dźe žo porjadu. To je wěso spodźiwne. By to s wulkim njedostatkom sa cžěrik było, bychu-li pczoły s dobom wschitke wuleczake. Schtó by jón potom wohrjewał? Přeni dźeń wěso wjele njedźěłaja. Měd a mucžku njepožadaja, khiba wodu, so bychu mloko sa cžěr pschihotowali. S dźěła je jim jara schkódna, dokelž je hischcze symna, a nažrěbana woda cžěłko wustudźuje. Teho dla ma žo na městnje něschto naprawicz, hdźež liwku wodu nadeńdu. Bórsy žo na to swucža. Wódnik móże bycz žud, s kotrehož psches honacz telko wody kapa, kelkož pczoły trjebaja, pak też schkla abo pónoj. Jeli to sakomdźimy, dźe pczoła dale. To je se schkodu. Hižo stare pschižłowo praji: „W nalěczu je kóžda pczoła dobry sakski kroschik hódna.“ Druhdy dźe też k hnójnizy laptacz, tam žu žele. Teho dla dajmy do wody prisku žele. My jej k wodźe dopomhamy, hdyž też do pankow jenostronskich ramikow wodu s zokorom linjemy. Njeńdu-li pczoły w nalěczu hnydom won, niz je teho dla honicz. To je njerosom. Wone žame wjedźa, hdy je prawy cžaž. Pczoły žadaja też sa kwětkojtej mucžku. W saznym nalěczu na łukach a w sahrodźe tajku njenadeńdu. Dajmy jim muku s młyna. Ma žo tam pschihotowacz, hdźež k wodźe lětaju, a maja wobnožki, kaž bychu na róžiczkach pobyłe. Pschi tym naš pczoły powucža. Mamy žebi napiżacz a papjerku tam pschityknycz, do kotrychž kołczow nosscha, do kotrychž sažo niz. S teho wěmy, hdźe mucžku njepotrjebaja, pak cžěrik, pak tam makka njeje, pak njenaczisskuja. Hdźež žo pczołki s woprědka naboja, potom pak žo sažo směruja, je wěste, so tam matka je. Ma w nalěczu druhdy waschnje, w kołczu wokoło łasycz. Njepytajmy pak teho dla sa njej. Najkhmańscho je, matki na składze měcz a žebi žam je plahowacz, schtož rěcznik nadrobnischo rospowjeda. Hdyž pczołki naczisskuja, je jara slě. Njejžu sa tón kołcz wjazy khmane. Najlépje je, prědku dźěru sawrjecz a pczoły s ramikami wot sady wsacz a na žłónczku je wotmjesacz. Pczoły wotlětuja a chzedźa sažo do žwojeho kołcza. Tola tam wjazy njeje, a du teho dla k žužodej. Ssu pokne mjedu a witaja jich niz s ruku, ale s jasyczkom, a žu pomozu tamnemu ludej, pschiúdźe wjele dźěłacżeri. Hdyž jahody w sahrodźe sakczěwaju, potom krucze pczołaricz. Ważne sa naš žu pódla rapža akacija, kostrjanz, pžowa jahodźina a lipa. Schtož chzemy s pczołow měcz, dyrbi do spočatka julija hotowe bycz.

Jeli prajidmo: „rój w meji je kaž fóra žyna“, žwoje prawo ma, dha tola pola naš to njepłacži, ale hakle posdźischo. W dalschim rosskładže rěcznik, kak matka twari, a to w kołach. Rójenju pczołow sadźěwacz, lohko njeje. Stanje žo wožebje tehdom, hdyž chze žo pczoła pschisporicz. Hdyž tale móz wotucži, powžnje žo prósdny płasť do žrjedźa, so maja pczoły s nowa dźěłacz. Skónczenje naspomni rěcznik, so nima žo měd klukacz seleny schtwórtk, kaž žu to naschi prjedowniży cžinili, ale wožrjedź lěta. —

Pschedžyda žo rěcznikej dźakowasche sa wobschěrny pschednoschk. Trajesche s 10 mjeńschinow pschetorhnjenjom na połtsecza hodźin. Pschi rosmołwje wosjewi knjes kantor Hila, so je pódla „pczólniży“ (sahroda sa pczoły) też w ludu žłowo „pczolenz“ (khežka sa nje) žo wutworiło. Rěcznik chze wo tym w starych lisczinach žledźicz. Pczolenz wosnamjenja w ruskim „pczólnik w lěžu“. S dobom pscheproży žobustawow 24. meje do Huski na shromadźišnu tamnischeho ratarskeho towarstwa. Knjes sapóžłanz Kokla žebi pscheje, so bychu Sserbja wurjadnu pilnosc pczoły žebi pschižžwojili, idealnu smyžl hajili a niz stajnje na materialny wužitk hladali. Chzemy žwoje statoki schkitacz, kaž pczoły, a zusbarstwu wobaracz. Knjes wucžer Sskodeńk wita nowe towarstwo a pohonja pczołarjow, niz pczołarstwo jenož jako „sport“ hladacz, ale žo prózowacz, so psches nje nasche narodne samoženje rosce a žo rosmnoža. —

W běhu lěta powoła žo sažo shromadźišna, ma pak žo bóle wosjewicz, so by wobdźělenje bohatsche było hacz tón ras. S tutym pscheczom skónczi pschedžyda $^1/_2$6 hodźin shromadźišnu. S—k.

S **Bjarnaczin.** Něhdže 30 dźěłacerjo tudomneho twarza Schichta žu na schtyrjoch twarach dźěło složili, dokelž bě žo jim žobotu pschipowjedźiło, so žo jim hodźinska msda wot 35 nowych pjenježkow na 32 nowych pjenježkow poniži.

S **Wjeleczina.** Ssrjedu dopołdnja wot połnozy k połodnju psches naschu wjeż powětrowy ballon leczesche. W jeho czołmiku dwě wožobje žedźeschtej. Ludźo, kotsiž s dalokowidom ballon wobkedźbowachu, ménja, so bě jena s tuteju wožobow profežor Pöschel s Mischna.

S **Niżeje Wžy.** Ssrjedź žwojeho ratarskeho dźěła je sańdźenu wutoru tudomny kublowy wumjeńkař Handrij Schewczik wumrjek. S pola domoj jědźo je wón na wosu žedźo seżłabnywschi wužnył, so by něhdy k wěcznemu žiwjenju wotucził. Pytnywschi, so wjednik hotežku wjazy njewodźi, bě kóń sastał. Tak žo jedyn žužod, kotryž se wžy jědźesche, hižo nasdala sapschaha dohlada. Hdyž žo wón k njemu pschibliži, hischcze semrjety na wosu žedźesche, jako by žiwy był. Ssužod Schewczikej sapschaj domoj dowjese. Semrjety bě w naschej wžy a wožadźe widźany a czesczeny muž; jemu bě žo teho dla sastupjerstwo w zyrkwinskim pschedstejicžerstwje dowěriło.

S **Draždźan.** Hrosnu wěz je njedźelu jedyn tudomny broduthuař nawjedźił. Mjes tym so chzyische wón jenemu Draždźanskemu měschczanej brodu wottruhacz, žo wón na dobo dohlada, so bě muž pschi namydlenju wumrjek.

S **Lipska.** Sańdźeny tydźeń bě sa „Łužiske prědarske towarstwo“ w Lipsku s wožebitej ważnosczu, požwjeczi wone tola žwój dom, natwarjeny a młodym studentam darjeny wot starych knjesow. Hłowny dźeń bě schtwórtk, 23. haprleje. Žyke aktivne towarstwo, jara nahladna liczba starych knjesow a czesczenych hosczi shromadźi žo pola noweho doma a sastupi po pschepodaczu kluczow do njeho. Sswjedźeńsku rěcz mějesche pschedžyda starych knjesow, druhu k džakowanju požwjeczenu rěcz pschedžyda twarskeje komižije. Na to porěczachu s czesczenych hosczi, mjes kotrymiž běchu też rektor univer-

sity, dekan theologiskeje fakulty, někotsi wučerjo university, fastupjerjo wschelakich towarstwow, wjele knjenjow a knjeżnow atd., dekan jako fastupjer theologiskeje fakulty a university; fastupjerjo towarstwa starych knjesow, aktiwneho towarstwarstwa atd.; też sbožopschejaze pišmo nascheho sakskeho evangelskeho konsistorstwa žo pschi tym pschecżita. S dobom pschepoda žo wjele kražnych darow za uowy rjany dom, kotryž žebi wschitzy po skónczenej žwjedżeńskej shromadżisnje wobdżiwajo wobhladachu. — W běhu žwjedżenja dóńdże też pschecżelny telegram wot Jeho Majestosczje nascheho krala, wotmołwa na hołdowazy postrow žwjedżeńskeje shromadżisny.

S Wojerez. Skoty mandżelski jubilej tudomny 76lětny khěżer August Schwibs a jeho 75lětna mandżelska Marja žwjecżeschtaj. Jubjelskimaj mandżelskomaj žo pschi požohnowanju w zyrkwi 60 hriwnow wučinjazy khěżorski hnadny dar pschepoda.

S Wojerowsko-Rósborskeho wólbneho wokrjeża. We hłownej shromadżisnje khěżorstwu žwěrneho towarstwa w Hórzy staj sańdżenu nedżelu konservativnaj kandidataj pschi wólbach do krajneho žejma, knjes f Götz a knjes krajinski direktor f Lucke žwój politiski program roswikłoj. Knjes f Lucke warnowasche, pschespěschnje sakonje dżełacź a pruskim gmejnskim pschedstejicżerjam khwalbu spěwasche, psched kotrymiž by žebi wón w shromadżisnje klobuk sczahnył, hdy by jón na hłowje měł. Wón wobžarowasche, so žo pschi wudżełanju nowych sakonjow na měnjenje krajnych radżicżelow pschemało dżiwa, pruske krajnoželjmske wólbne prawo pornjo wólbnemu prawu sa khěżorstwowy žejm wusběhowasche, sašłužby krajneho žejma wusběhowasche, na pschiklad nowy hońtwinski a swěrininu schkodu sarunazy sakoń, f najwjetschim pschipósnaczom wo ważnosczi a dokonjenju němskeje industrije rěczesche. Mjenje khwalobnje žo wón wo pruskim żelesniskim sarjadnistwje wupraji. Wón žo na to hórschesche, so spěschne cżahi w Niskej njesastawaju a so žu žo wobstejnosczje na Kodersdorfskim dwórnischczu hischcże pohórschiše.

Knjes f Götz wobstejaze krajnoželjmske wólbne prawo rospominasche. Wobaj kandidataj žo sa to wuprajischtaj, so by wone sjawne wostało, to rěka, so dyrbi wólbny muž kandidatowe mjeno sjawnje mjenowacź. Sjawne wothłožowanje je bóle moralske a němskemu a pruskemu kharakterej pschiměrjene, dyžli tajne. — Jedyn f pschitomnych konservativnych chzyschе dopokasacź, so maja wołwolerjo pschi tajnym wuswolenju wjazy žwobody dyžli pschi sjawnym.

Pschitomni nationalliberalni k rěczam pschinjeżechu, so žu konservativni hacź dotal f nationalliberalnymi pschi wólbach hromadże schli a jim jene žydło w krajnym žejmje pschewostajili a žo praschachu, hacź žu konservativni prawje cżinili, hdyž žu tón krócź dweju konservativneju kandidatow postajili. Konservativni žwoje postupanje f tym samolwjachu, so dže je žo khěżorstwožejmski mandat nationalliberalnemu Bassermannej pschewostajił, a so njetrjebaju na młodu nationalliberalnu organisaziju pschejara dżiwacź.

Dokelž staj žo konservativnaj kandidataj pschecżiwo tajnemu wólbnemu prawu wuprajiłoj, budże žo pschi wólbnym wojowanju wožebje wo praschenje jednacź, hacź ma wólbne prawo sjawne abo potajne bycź. Nationalliberalni a žwobodomyślni žu žo sa tajne wólbne prawo wuprajili.

S Khocżebusa. Pschi njewjedrje, kotrež žobotu psches Khocżebus a wokolinu cżehnjesche, symny błysk w Matyjojzach do tamnischeho schulskeho nowotwara dyri. Praženjenje bě tak žylne, so žo murje wot tżechi hacź k semi rostorhnychu. Murje dyrbja žo teho dla f dżěła wotkamacź a žo f nowa natwaricź. Krótko do njewjedra běchu pjecżo murjerjo se žwojeho dżěłanischcża woteschli, a jenož jedyn klampnar bě na nowotwarje wostał. Jemu žo f někotrymi kamjenjemi, f błyskowym dyrjenjom wotražených, sadnja hłowa a broda cżežko srauischtej, pódla teho jemu błysk jenu ruku wobžmudźi. Twar njebě hischcże sawěscżeny. Nastata schkoda něhdże 4000 hriwnow wučini.

S Běleje Wody. 200 hriwnow žebi pola jeneho wobkhodnika sapkacźicź dawschi je knihiwjednik tudomneje elektrizitetneje dżełarnje cżeknył. Na pucź je wón klucże żelesneho pjenježneho khamora žobu wsał. Duž njewjedża, hacź hischcże wón njeje wjazy pjenjes pschekschiwnył.

S Krjebje. Loni bě tudomne knjejstwo drjewo se žwojich holow jenej Rathenowskej firmje pschedało. Tole pschedacże je žo sažo wrócźiło, dokelž chzyschе wěsty hrabja Spaar pjecża zyke knjejstwo kupicź. S hrabju Spaarom bě hižo žo wo kupjenju dojednało a kupna suma bě žo na 400,000 hriwnow postajiła. 15. haprleje dyrbjesche žo knjejstwo pschepodacź a žo hnydom wěsta suma napłacźicź. Dokelž pak hrabja Spaar niczo njenapłacźi, je žo kup wrócźiła.

S Krjebje. Po dołhim cżežkim cżerpjenju je 27. haprleje knjes kantor em. Rychtař tu wumrjeł. Wón je pschi tudomnej ludowej schuli dlěje dyžli 40 lět se žohnowanjom skutkował a bě žo w lěcże 1903 na wotpocżink podał. Semrjety pódla žwojeho ssastojnstwa wschelake cżežne sastojnstwa sastawasche. Wón bě dlějschi cżaž se stawnikom a směrzom a žwěrny žobustaw zyrkwineho a gmejnskeho sastupjerstwa. Psched někotrymi lětami bě žo jemu Hohenzollernski domjazy rjad spożcził. Pusty wjecżor spěwarske towarstwo „Lusazija“, f kotrehož dołholětnym wodżerjom je semrjety był, ariju spěwasche. Pschi khowanju wulka liczba pschewodżerjow wo tym žwědczesche, kak jara je semrjety tu a w dalokej wokolinje lubowany a cżesczeny był. Pschi pohrjebje wučerske towarstwo někotre arije spěwasche. Zarowanska žwjatocznosczi bě w zyrkwi, hdyž knjes farar Handka rěczesche. Pschi rowje mějesche semrjeteho žyn, knjes cand. theol. Ota Rychtař, dlějschu rěcź.

Přiłopk.

* (Dżěcżo žo sadajiło.) Hdyž žo tele dny wěsta Wetzigowa w Draždżanach domoj wrócźi, wona žwojeho dwělětneho žynka we ložowym poboczným žaku sadajeneho namaka. Hólczk je žo po sdaczu spizy w rostorhnjenym žaku f hłowu saschmatał a žo sadżernył.

* (Dwójzy do kaschcża kładżeny.) W jenej wžy pola Wilsdruffa žo pschi jenym khowanju konjej cżěłoweho wosa psched smahowazej khorhoju wojerskeho towarstwa splóschischtaj. K wustróżenju žarowazych sawostajenych žo kaschcź f wosa cźižny a cżełu f njeho pschi pschěrowje padże. Cżełu žo saža do wobydlenja sawostajenych dowjese, hdyž jo druhi krócź do kaschcża położichu.

* (W mydle žo sadużył.) W Schedewizach pola Draždżan w tamnischej pschadowni je 50 lětny dżełacźer Seifert na dobo f womoru žo wobjawschi do mydłoweje kadże padnył a žo w njej sadużył.

* (Morda rstwo.) 13lětny Schepz w Mainzu w swadże 14lětneho Ledderhosa f nożom k wutrobje kłó. Ledderhos hnydom wumrje.

* (S konja padnył.) Major f Klenk, generalny adjutant 18. armekorpsa w Frankfurtu nad M. je pschi wujěchanju se splóscheneho konja padnył. Ssmjertnje žo franiwschi snjesboženy sa krótki cżaž wumrje. — W Budapeštu je pschi jenym swucżowanju wyschschi leutnant Müller se Seehof tak njesbožownje skonja padnył, so sa někotre minuty wudycha.

* (Rosbuchnjenje.) Wučer Schneider pschi ratarskej schuli we Wormsu spytowasche, f pomozu schwabloweho wodżika njerodź na winowych hałosach moricź. Hdyž wón schwabliczku sapali, žo rosbuchnjenje sta, f kotrejž žo Schneider tak żežko srani, so na měscże wumrje. We bliskosczi stejaza dżowka domomnika Becka žebi nohu słama a dyrbjesche žo do hojerne dowjesć. Druhy se strachom woteńdżechu.

* (Kojerski list.) Sserbska policija sa zyganom Stankowiczom žlědźi, kotryž je schtyri dżěczi rubił. Stankowicz je 40 lět stary a pjecża jako wjedżer wopizow po Němskej cżaha.

* (W pjanosczi žo spalił.) Dżełacźer Hobwati w Küstrinje w pjanosczi saždżeczenu lampu powali a žo spali, dokelž njemóżesche stanycź.

* (Dżěcżo žo rosžnkało.) W Kirespi we Westfalskej w kosczowym mlynje jena 13lětna holza do grata pschińdże a žo w nim do cżista rosžnka. Cżełowe kuski žo we jenym rubje f městna njesboża wotnjeżechu.

* (Njesboże w němskim łódżstwje. Mužstwa němskeho wójnskeho łódżstwa w Kielu žo wutoru popołdnju w rosbuchanju swucżowachu. Mužstwo rosbuchańskeho cżołma bitwiskejeje łódże „Elsaž“ dyrbjesche saracźenje hrjadow rostsělicź. Patrona, kotraž žo k temu nałoži, bě hižo wupołożena a sakótwizowana. Dokelž wona njerosbuchny, žo cżołm k saracźenju wrócźi. Hdyž žo maat (podoffizěr) Löwe f cżołma wukhili, so by sa patronu pohladał, wona rosbuchny. Cżołm žo prědku rosdrě, tsjo mužojo žo morichu a schtyrjo žo cżežko sranichu. Maatej Löwje žo nosy wottorhnyschtej, wyschschemu tepjerjej Wurmej žo hłowa wot cżěła wottorhny. „Elsaž“ cżołm do Kiela k wuporjedżenju dowjesy a žo potom pschi f wucżowanju dale wobdżělowasche.

* Prěnja prědarka je sańdżenu njedżelu w Marcźinskej zyrkwi w Bremenje rěczała. Tam mjenowany dżeń knjeżna dr. Gertrud f Petzold, kotraž je w Leicestrje w Jendżelskej jako prědarka postajena, prědowasche.

* Sozialdemokratiske měschczanske sarjadnistwo w Offenbachu je žałožnje swrěschczało. Pschekschiwjenje do sta

tyßazow dźeja. Nětko ßu też měschćańskeho rendanta Dammela sajeli, dokelž je pjecza 120000 hriwnow měschćańskich pjenjes pschekschiwił.

* (Snjesboženje psches mlokowu zentrifugu.) Na spodźiwne waschnje je 9létna dźowčiczka żiwnoschćerja Israela w Spreedorfje do schkody pschischła. Holzynaj starschej běschtaj dla sběranja mloka zentrifugu sawjerczikoj a ßo na khwilu wotßalikoj. Dźěczo bě mjes tym k maschinje pscheblisko pschischko a ßo ſ włoßowej wopuschu do cźěrjazeho kola saschmatako. Holza ſ khoßom wo pomoz wołasche, tola prjedy hacž starschej pschiběżeschtaj, bě ßo jejna wopusch wotwjertła.

* Słóstniska chronika w Barlinje je ßo ſ nowym krwawnym njeskutkom pschisporika. Ssrjedu wjeczor ßu w połnóznym Barlinje nowe mordarstwo wußlědźili. W jenym wobydlenju Duckerskeje drohi 20létnu żonu samkarja Ondraczka ſ pscherěsnjenym krkom a straschnje roskałanu morwu namakachu. Na jejneho muża, kotryż je ßo ßrjedu shubił, tukaja, so je mordarstwo skucził. Psched někotrymi dnjemi běschtaj ßo mandźelskaj swadźikoj a żona bě k ßwojemu bratrej Jörgerej cźahnyła. Ssrjedu popołdnju, mjes tym so bě Jörger na dźěło schoł, ßo jeho żona na khwilu wotßali. Hdyž ßo wona domoj wróczi, ßo jej na jejne swonjenje a kłapanje njewoczini, duż dyrbjesche wona durje samkarjej woczinicz dacz. Sastupiwschi wona Ondraczkowu ſ pscherěsnjenym krkom w łożu leżazu wohlada. Polizija hnydom sa skónzowaneje mużom, samkarjom Ondraczkom, pytasche, tola jeho njemóżesche wußlědźicz. Wón njebě ßrjedu wjazy na dźěło pschischoł. Jeho mischtr jeho jako pilneho a porjadneho cźłowjeka wopißuje. Dokelž ßebi polizija myßli, so chze mordar do Ameriki cźeknycz, je wona wyschnoscźam we wschěch pschistawnych městach powjescz dała.

* (Spodźiwne wotkasanje.) W Żelesnym Brodźe w Czechach bě wóndano wjerchowski Rohanski hajnik Lischka wumrjeł. Wón bě w testamencze wotkasał, so dyrbja ßo 352 wukhodźowanskich kijow, kotreż bě ßebi sa wjele lět k ßwojemu wjeßelu ßam wudźěłał, mjes pschewodźerjow pschi jeho khowanju rosdźělicz, a to prjedy hacž pohrjebny cźah woteńdźe. Dokelž pak bě jenoż 278 woßobow k khowanju pschischło, mnoßy pschewodźerjo někotre kije dostachu.

* (Ssamomordarstwo dwójnikow.) W Budapeštu staj ßo 42létny schef generalneho staba major Mikławsch Palkowitz a jeho dwójniski bratr major Pawoł Palkowicz satsělikoj. Wonaj staj pschi khartach a wjetowanju wscho ßwoje samoženje shubikoj.

* (Zyła ßwójba ßo sajědojczika.) Skażene ßwinjaze plezo wuživawschi je w Opolnje w Schlesyskej zyła ßwójba samkarja Schiera se snamjenjemi sajědojczenja skhorika. Schier a jeho 16létna dźowka stej hižo wumrjekej.

* 103½ léta stara je wudowa něhduscheho krawza Weingärtnera w Eilenbergu wumrjeła.

* (Němski khěžor a mnischka.) Němski khěžor je na kupje Korfu pschebywajo wjele zyrkwjow a klóschtrow wopytał, hdźež ßebi stare zyrkwinske wobrasy wobhladowasche. Tak wón też na blisku morwu kupu pschińdźe, na kotrejž je stary mnischcźi klóschtr. Hromadźe ſ grichiskej kralowskej ßwójbu, ſ kotrejž ßo tam khěžor setka, ßo klóschtr ſ wopytom pschekhwata. Abtyßu runje pschi tym nadeńdźechu, hdyž wona zyrkwinu lampu cźisczesche, mjes tym so dwě mnischzy porjedźeschtej. Khěžor Wylem ßo ſ mnischkami do rěczow da, pschi czimž bě grichiski kral ſ tolmaczom. Khěžor ßo mnischku, kotraž bě 35 létna, woprascha, kak dołho je hižo w klóschtrje, na czoż ßo scźěhowaza sajimawa rosmołwa roswi: Mnischka: „Něhdźe 20 lět.“ — Khěžor: „Dha scźe jara sahe do klóschtra schła?“ — Mnischka: „S 15 abo 18 létami.“ — Khěžor: „Schto je Waß pohnuło, tak mkoda, skoro hischcźe dźěczo, ßwět wopuschczicz a ßo jeho wjeßelam wotrjez? Ssnadź wulke njesboże?“ — Mnischka: Ně, jenoż luboscz k Bohu. Ale Wy, kotryż scźe w ßwěcźe wostali, kajke wjeßele w nim namakacźe?“ — Khěžor Wylem na tole mnischzyne praschenje njewotmołwiwschi ßo dale praschesche: „Njeje Waß bolko, ßwoju młodoscz woprowacz? — Mnischka (rosßudnje): „Schto je młodoscz, wona ßo roßynej krjepjeli pschi polu runa, kotraž je ßo w nozy na pschirodu puschczika, so by ßo nasajtra ſ prěnimi ßłónczynymi pruhami shubika.“

* (Sso sadußyli.) Na knježim kuble w Richnowje (w Pósuanskej) je ßo w nozy 5 drenażowych dźěłacźerjow sadußyło. Jedyn scheſty je czežko skhorił. Dźěłacźerjo běchu ßebi, prjedy hacž běchu spacz schli, satepili, a wětsik bě kur ſ wuhenja do jstwy hnał.

* (Czěło we wuhnju). S Wolfersdorfa pola Rumburga pißaju: 70 létny rowař we Wolfersdorfje, kotryż bě 26 lět dołho ßwoju ßłużbu sastawał, je wóndano wumrjeł. Khěżu, w kotrejž je wón bydlił, chżychu sańdźeny tydźen wuporjedźicz. Hdyż murjerjo wuheń pschepytachu, w nim do ruba sawalene czěło wißaze namakachu. Pódla teho we wobydlenju někotre skote pjerschczenje a druhe wězy namakachu, kotreż njejßu semrjetemu ßłuschake. Ssudniske pschepytanje drje potajnu wěz wujaßni.

* (Nastróżazy podawk pschi wohnju.) W Torunje w ruskej Pólskej bě woheń wudyrił. W jenej khěži ßo ßwójbje jeneho dźěłacźerja, w schtwórtym poskhodźe bydlazej, wupucz ſ płomjenjemi salehny. Dźěłacźeŕ a jeho ßwójba dyrbjachu ſ woknom won skocźicz na matrazy a poßleschcza, kotreż běchu ßo na drósy wupschestrěłe. Dźěłacźeŕ ßebi pschi skocźenju rjap skama a bjes nadźije na wotkhorjenje w khorowni leži. Jedyn hólz ßo lohko srani, mjes tym so dźěłacźerjowa żona a jedyn druhi hólz njewobschkodźenaj wostaschtaj.

* Jendźelske wójnske łódźstwo, kotrehoż kschižak „Gladiator“ je ßo hakle psched krótkim potepił, je ßo ſ nowym njesbożom podeschło. Pschi poßlednim swuczowanju pola Harwicha staj tschižak „Attentive“ a saniczak torpedow „Gala“ do ßo srasyłoj. „Gala“ ßo do dweju kruchow pscherěsny, jedyn muż ßo mori. Jena pokojza saniczaka torpedow ßo sa powjas swjasa a ßo do Scheerneß dowjese.

* (Semjerżenje w Italskej.) Na sicilskej kupje woheńbluwaza hora Aetna saßo strach a bojosczmjes wobydleŕstwom w ßwojej wokolinje rosschěrja. S hrimotom a wrjeskanjom, na rżenje połneje bitwy dopominazym, vulkan huste brune mróczele wustorkuje a zyku wokolinu ſ dźeschczom horzeho pěska poßypuje. W měsczе Katonije, pod Aetnom leżazym, ßu wschě dróhi ſ popjelom pschikryte. Wobydleŕstwo je ßo shrosu sajako. Mjes tym ßo ſ nowa nastateho kratera wulke hromady horzeho popjeła do doka wuliwaja. Wobras se ßněhom pokryteho hórskeho hobra ſ jeho kur a płomjenja bluwazym wjerschkom woprawdźe traschazy sacźischcz czini.

We wokolnych wßach a městach ßu ßrjedu wjeczor ßłabsche podseńske storki saczuli. Na stronje byczeho doka je ßo nowy krater woczinił, ſ kotrehoż wyßoka mróczel kura wustupuje a deschcz horzeho pěska pada.

* (Wotwalenje hory.) Pola wßy Notre Dame de la Salette (w Kanadskej) je ßo wulka skała ſ jeneje hory wotwalika a wjeß saßypka. 25 cźłowjekow je pjecza żiwjenje shubiło.

* (Wichory w połnóznej Ameriży.) Se straschnym wichorom je ßo wjele městow a wßow w Alebamaskej Mississippiskej a Luisianje k semi srunako. Wichor tajke mróczele procha smuczi, so ßo ßłónzo saczmi. Scźěhowaze podawki ßo potajkim pó cźmje wotmějachu. Potom wichor po ßylnoscźi pschiběrasche. Schtomy ßo powalachu a drjewjane twarjenja ßo wotkamachu a ßo saßypnychu. Jich rospadanki wichorowy pucz pokasachu. S jeho wucza běchu kschiki sranjenych a tych, kotsiž běchu do rospadankow satkußnjeni, ßłyschecz. Cźrjódy wustróżenych cźornochow pod holym njebjom kleczo ßo modlachu a spěwachu. Cźornochow je ßo najwjazy moriło; jich khěżki ßo spowalachu, każ so bychu ſ khartow sestajene byłe. Wjeß Alneite w Luisianje je skoro wscha wotwěta. Sarażenych je tam 50, sranjenych 75. W Pruwisu w Mississippiskej je 50 cźornochow a 30 běłych żiwjenje shubiło, wjeß je wscha wotwěta, pola Natcheza ßu něhdźe 50 morwych namakali, w Vidaliji w Mississippiskej je jena běła żona a 6 cźornochow morwych atd. Pola Natcheza wichor psches lěß 300 metrow schěroku dróhu pschedrě, najwjetsche schtomy ßo każ trawowe stwjelza wotżnjachu. Telegrafiski wobkhad ßo hacźi, duż hischcźe njejßu nadrobniske powjescźe dóschłe. W telegrafiskej powjescźi jenych Barlinskich nowin ßo praji: Dokelž cźełka a cźełowe stawy na kopizy leża, budźe wjele cźaßa trjeba, prjedy hacž ßo mjena morwych naschonja. Wichor 24 hodźin trajesche. Dokelž wokoło cźahazy lud cźełka wurubja, je knježeŕstwo sa kraj, ſ wichorom domanytany, wójnske prawo wuwołało. Wojeŕske patrouille zyku krajinu pschekhodźeja. Dokelž pak je wupuscźena krajina jara wulka, je njemóżne, so by ßo rubjeżniſtwu dowobarało. Wokoło běhaze pßy, ſ mjaßowej wónju pschiwabjene, cźełka wobkuśuja. Wjetscha liczba żelesnych noschnych łożow je ßo na města njesboża dowjesła, so mohłe ßo cźełka khowacz. Zyłe ßwójby ßu wotemrjełe. W měschenży cźełowych stawow, cźrjewow a koscźow je njemóżno rjez, kelko woßobow je ßmjercz poczerpiło. S jeneho żelesnischkeho cźaha wichor dwaj ſ puczowarjemi wobßadźenaj wosaj wottorhny; wonaj ßo hischcźe njejstaj namakałoj. Boja ßo, so staj ßo ſ ludźimi, kotsiž w nimaj ßedźachu, do někajkehożkuli bjesdna walikoj. W Mississippiskej ßo liczba morwych na 300, sranjenych na 100 wobliczа. Něhdźe 1000 wßow je ßo na knježeŕstwo ſ prósstwu wobroczikło, so by jim lěkarjow a stany póßłało.

Za schulu!

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbſkej haßy 4

porucza ßwój wulki ſkład **derje wudźełanych**

ſchulſkich tornistrow

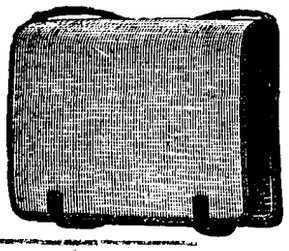

ſ **kožaneho płata** dźěłanych, hładkich a napodobnjenej czulenjazym pſchikrywom:

po 1½ mk. hacž 2¾ mk.

Schulſke tornistry

ſ **kože** abo **kožoweho płata** ſ woprawnej czulenjazej (Seehund) kožu, po 3¾ mk. hacž 6 mk.

Schulſke tornistry

ſe **žrojiteje howjaseje kože,** czorne abo brune,

po 6½ mk. hacž 8 mk.

Schulſke tornistry

ſ **wumělſkej kožu** poczehnjene, czorne abo brune,

po 2¾ mk. hacž 3½ mk.

Nowosćž!

Schulſke tornistry

ſa **hólzow** ſ filzowym khribjetom k **wobarnowanju drasty.**

M. Brockmannowy ßwětoßławny fosforokiſały kalk

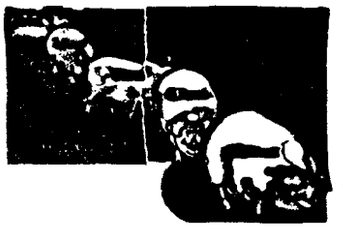

k pizowanju ma na pſchedań

Helena Langowa w Njeßwačzidle.

Mokropraßowane bazeny

1000 ſchtuk po 8½ mk. ſ jamy,

tola jenož ſa hotowe pjenjesy porucza

ryczeŕkubło w Bóſchizach.

Dobrowólne pſcheßadźowanje.

Pónđelu 4. meje 1908 popołdnju w 2 hodźinomaj budže ßo k **Schrammiz** ſawoſtajenſtwu ßłuſchaza khěža w **Płußnikezach** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wona ßmě ßo kóžđy czaß wobhladacź.

Hermann Liebſch, aktuar ſw. ßł.,

pod pſchiſahu wſaty a ſjawnje poſtajeny na pſcheßadźowanje pſchedawaŕ.

Někotre trjebane derje ſdźeržane

jěſdne koła

ßu na pſchedań pola

Maxa Krjenza,

pſchedawarja jěſdnych kołow

w **Małym Wjelkowje.**

Jankowe jěſdne koła

najlěpſche koła

hižo po 45 mk. bjes gumija.

Mantle: 2.30, 2.50, 3.—, 5.50, 1 lěto g. **Schlawchi:** 2.10, 2.40, 3.—, 3.50, 1 lěto g. **Wodźaza žerdź** 2.— mk., **ßedło** 1.80 mk., **rjeczas** 1.30 mk., **nohowa plumpa** 75 np., **pedal** 70 np., **ßwobodoběhowe ſadnje koło** ſe naſadſtupanſkim ſpinadkom 13.50 mk., wobkuk emailěrowacź 4 mk. atd. Mjetacže pjenjesy prjecź, hdyž to njewobkedźbujecže. Pjenjesy wróczo, hdyž ßo njelubi.

— Sapišy žadacź. —

Jankowa pſchedawarnja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow w Budyſchinje na Mužakowſkej drózy 4.

Dwójzy pſcheßatu wuwol.

bawłmožymjenjowu muczku,

prima **lanu muczku,**

ßłodźiſny

porucza tunjo

Telef. 385. **Gustav Heinke**

w pſchi žitnych wikach 34.

Majß k ßadźenju

ma tunjo na pſchedań

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Hróch, woku, peluſchki, tykanſki majß, lupiny

porucza Khorla Kahrowe pſchi žitnych wikach.

Paleny khofej

najlěpſcheje hódnoſcže

porucza

Albert Lehmann,

pſchedawarnja kolonialnych tworow na połnóznej drózy, pódla hoſćenza „Błónza“.

Čžrije

ſa

mužſkich, žónſke a dźěćži

porucza

Pawoł Zoch

we **Wulkej Dubrawje.**

Wupſchedawanje

porzlinowych, kamjeninowych, luxuſowych, emaillowanych a ſchkleńczanych tworow

ßo njepſcheſtawajcy dale wotmětwa pola

Ernsta Ullricha

w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy 12.

Telefon 127.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłužby

na ßukelnſkej haßy 34

piſarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěcy atd.

Rěčži ßerbſki.

— Telefon czišło 177. —

Pſcheßadźowanje lěžomnoſczow.

Holčaze mapy

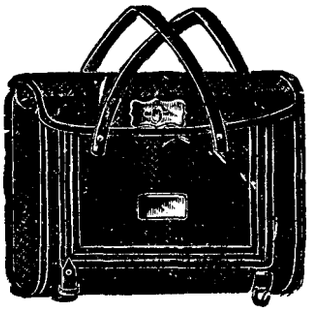

w ruzy a na khribjecže ßo noſchaze, ſ kožaneho ßukna abo ſ kože, ſe ſawjertakom abo ſ czahatym ſamkom po 1½ hacž 9 mk.

Holčaze mapy

ſ **howjaſeje kože** po 5 mk. hacž 9 mk.

Holčaze mapy

ſ **wumělſkej kožu** poczehnjene, brune, czerwjene a czorne, po 2 mk. 90 np. hacž 3 mk.

Nowosćž!

Holčaze mapy

w ruzy a na khribjecže ßo noſchaze, ſ **filzowym khribjetom** k wobarnowanju drasty.

Knihowe mapy

ſ **wóſkoweho płata** abo ſ **wumělſkeje kože,** ſe ſamkazym tłóčnym kneflom, też ſ kožanym wuſchkom, po 50 np. hacž 2 mk. 75 np.

Knihowe noſchaki

ſa hólzow a holzy ſ **kožaneho płata** ſ klapomaj, po 1 mk. 25 np. hacž 2 mk.

Knihowe noſchaki

we wſchelakich wuwjedźenjach, po 45 np. hacž 1 mk.

Hudźbne a notowe mapy

ſ **kože,** ſ **wumělſkeje kože** abo **kalika,** czorne, brune, czerwjene, ſ metallom pokładźene, ſe ſamkazym tłóčnym kneflom, po 1 mk. hacž 5 mk.

Srjadowanſke mapy, taflowe mapy, knihowe mapy, zenſurowe mapy,

ßnjedanjowe toſche

ſ **howjaſeje kože, kožaneho płata,** ſ **witkow pleczene** a ſ **blacha** lakowane, ſ noſchazym rjemjenjom a bjes njeho, po 10 np. hacž 1 mk. 35 np.

Dale poručam wſchu druhu

ſchulſku potrjebu

po pſchedpißmje.

en gros. en détail.

A. & W. Neuhahn.

Pißmone rukowanje.

Zuse ſuby,

plomby ſe ſtota, ſzlěbra a emaille.

Eugen Wienecke,

amerikanſki ſubjazy lěkař

18 na Hoſchiz haßy 18.

Pißmone rukowanje.

Rěčne hodźiny wot 8—6, njedźelu wot 9—3 hodźin.

Tunje płaćiſny.

Płaćenſke dny
Łaſowſkeho hajniſkeho ſarjadniſtwa.

Pónjelu 4. meje t. l. we **Wulkich Sdźarach** w Ssykoriz hoſćenzu dopołdnja wot ½9—10 hodźin,

w **Stróži** w piwarni dopołdnja ½11—12 hodźin.

Wutoru 5. meje w **Skyćinje** w hoſćenzu dopołdnja wot 8—9 hodźin,

w **Radſkej** w hoſćenzu dopołdnja wot ½10—11 hodźin,

we **Łaſu** w Kónzej hoſćenzu, pſchipołdnju ½12—1 hodźiny.

Sapłaćićz maja ßo wſchě hajniſke a hatne ſbytki, hewak budźa ßo wone ſ pomozu ßudniſtwa ſehnawaćz.

We Łaſu, 18. haprleje 1908.

Wyſchſchi hajnik.
Schittmer.

Woſjewjenje.

Sa twarſki cźaß w bliźſchim naléćzu ßo

ke kryćzu tſěchow ſ zyhelom, ſchifrom a papu

poruczam a ſa khmane a dobre dźěło rukuju.

Sa **lohki kryw** poruczaßam pſchede wſchěm **afbeſtowy wumělſki ſchifer** jako woheń a wjedro wudźeržaze krywadło.

B. Eiſenbeißowy naßlědnik w Biſkopizach,
Edwin Petzold.

K wudźělanju

wſchěch **liſćinow, wućinjenjow, próſtwownych pißmow, dawkowych reklamazijow, pſchedporućniſtich** (formindźiſkich) a **ſarjadniſkich ſliźbowanjow** atd. kaž tež **k ſeſtajenju planow ſa rosdźělenje herbſtwa, k ſaradźenju kupjow a hypothekow, k ſehnawanju pjenjes, k wotſamknjenju ſawěſćenjow wſchelakeje druźiny** poruća ßo

Max Frenzel, na ßukelnſkej haßy 1 po 2 ſkhodomaj,

prjedawſchi pſchedſtejeŕ pißarnje pola ßud. akt. ſw. ßł. H. Liebſcha.

Formarjo ſa ſchamottowe zyhele,
dźěłaćerjo a fabrikſki cźěßla

ßo pytaju **ſa tonowe jamy we Wětrowje.**

Parna zyhelnćza w Tſjoch Hwěſdach

pola Budyſchina

poruća

worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele

ſ 8 ſtowćzkami, najkhmańſche wuźadźenja na dno hródźow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlóźſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebićzkow.

Pawoł Arnold w Tſjoch Hwěſdach.

Ratarſke wohenſawěſćaze towarſtwo
w ſakſkim kraleſtwje w Draźdźanach.

Wobſtatk ſawěſćenjow 1. januara 1908 . . .	902 274 112.—
Lětne dokhody a ſamoženje	4 090 107.37
Sarunanje ſchkody wot 1. januara 1908 . . .	12 534 997.76
Darmotne lěta a dividenda ſa ſawěſćenych . .	3 115 741.10

Wot generalneje ſhromadźiſny wobſamknjena **15 %** wućinjaza **dividenda** na premiju, na podźěl prawo mějazu, ßo wot 1. junija t. l. na lětne premijowe płaćenja wotlića, mjes tym ſo ma ßo dividenda na do prědka ſapłaćene premije pola direktorija abo agentow ſ hotowymi pjenjeſami wupłaćićz.

K pſchijimanju ſawěſćenjow pſche wohnjowu ſchkodu wſcheje druźiny na wßach kaž tež w měſtach, a tež ſawěſćenjow pſche nutsdobywarſke paduſchſtwo ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi porućeja:

C. Meiſel w Budyſchinje, **E. Locka** w Błóżanach, **Paulik** w Hrodźiſchću, **Sommer** w Hrubocźizach, **Kěta** we Wjeßlu, **Bělko** w Bréſy, **Erwin Krätſchel** w Huſzy, **Rychtař** w Khróſcźizach, **Puſch** w Budeſtezach, **Czech** we Lomſku, **Wokatz** w Ssmilnej.

Porjadna **ſtłużobna holza** ßo k 1. junijej pyta. Dalſche je ſhonicź pola Mety Fiebigeroweje w Budyſchinje na ßerbſkej haßy cźißko 5 I.

Kubło

w Lipinach pola Łaſa ſe 104 jutrami pola, łuki a hole je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola Metaſcha tam.

Rjana wulka ſahrodniſka žiwnoſćz

ſ něhdźe 35 kórzami polow a łukow a maßiwnymi twarjenjemi je płaćiſny hódno na pſchedań. Wopalna kaßa 11730 hriwnow. Napłaćenje 6000 hriwnow. Dalſche darmo wukaſuje aktuar ſw. ßł. **H. Liebſch.**

Žiwnoſćz cźißło 21

w **Porſchizach** ſ 23 kórzami a 233 dawſkimi jenoſćemi, je ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom ſtaroby dla ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Hoſpodarſki wós

je na pſchedań w Komorowje cźißło 25 pola Rakez.

Kruwa,

cźehnita a dobra dójka, zyle bliſko k wocźelenju, je na pſchedań w **Panezach** p. Hornjeho Wujeſda.

Ssuſcheny ßwinjazy brjuch pſchi wotewſaczu 3 puntow punt po 70 np., **ßadło** 65 np., cźerſtwy **łój** punt po 40 a 50 np., **běłu kołbaßu** punt po 60 np., **ſülzowu kołbaßu** punt po 40 np. poruća a ſaßopſchedawarjam rabatt dawa **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

Benno Kubiz,

wikowarńja ſe ſwěrinu w Budyſchinje,

kupuje kóždu dźěłbu

= młodych hołbjow =

po najwyſchſchich płaćiſnach.

Ssobotu je wón pſchi dwórniſchću.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! hdźe póńdźemy?

Jutſje njedźelu póńdźemy wſchitzy do **Noweje Jaßońzy** na **reje.**

Tam budźe rjenje!

Pſcheće̊elnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Žiwnoſćz

ſ 12 kórzami pola a łuki, 1 hodźinu wot Budyſchina ſdalena, je wobßedźerjoweje khoroſćze dla na pſchedań. Twarjenja ßu w dobrym rjedźe. Wopalna kaßa 6180 hr. wućinja. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Žiwnoſćz

ſe žiwym a morwym inventarom, ſ něhdźe 14 kórzami pola a łuki je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Schćeńzy cźo. 13 pola Łaſa.

Khěža

ſ 1½ kórzom pola je hnydom na pſchedań w Boranezach cźo. 9.

Mała khěža

w fabrikſkej wßy, ½ hodźiny wot Budyſchina, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža

ſe ſahrodu a 3 kórzami pola ma ßo **wutoru 5. meje popołdnju wot 2—4 hodźin** na pſcheßadźowanje pſchedawaćz Wona je na 3800 mk. takſěrowana.

Meyer w Porſchizach.

Wobydlenje

w maßiwnym domje je w Boranezach na pſchenajeće̊e. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejićerja tam ſhonicź.

Schaty k plokanju

pſchijimuja ßo na Lubijſkej dróſy 18 po 3 ſkhodach.

Spuſchćzomny

dwórſki ſtražnik (wajchtar)

pyta ßo na

Injeji dwór w Lutobeźu.

(K temu cźißłu pſchiłohu).

Pschiloha k czißku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. meje 1908.

Placźisny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

27. haprleje 1908.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacź do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	43—46	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—39	71—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—34	65—70
4. ßnadnje pizowane łóźdeje staroby	25—29	58—64
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	38—41	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacź do 7 lět	34—37	66—69
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	29—32	60—65
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—28	53—58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	49—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	38—41	70—73
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	66—69
3. ßnadnje pizowane	28—33	58—65
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80—84
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—49	77—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—46	72—76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sćhćiżenjow w starosći hacź do $1\frac{1}{4}$ léta	46—48	61—63
2. mjaßne	44—45	59—60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—43	55—58

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 25. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 30. haprleje 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenźa . . . . běła	—	—	—	—	10	15	10	44
" . . . . žołta	10	—	10	30	9	71	10	15
" nowa	—	—	—	—				
Rožła	9	28	9	50	9	20	9	50
" nowa	—	—	—	—				
Jećmjeń . . .	8	80	9	—	8	—	8	50
Wows . . . . 50 kilogr.	7	40	7	80	7	—	7	30
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka . .	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	60	2	80	2	50	2	70
Pschenćzna muka 50 " . . .	12	75	19	75	—	—	—	—
Rźana muka . . 50 " . . .	12	25	16	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	40	3	80	3	10	3	50
Ssłoma . . 100 " . . .	4	67	4	84	3	50	5	—
Prošata 1020 schtuk, schtuka . .	9	—	23	-	—		—	—
Pschenćzne wotruby	—	—	6	50	6	10	6	50
Rźane wotruby 50 kilogr. . .	—	—	6	50	6	70	7	20
Pschenćzny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Rźany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 25 np., rožła wot 9 hr. 75 np hacź 10 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. 90 np. hacź 9 hr. 13 np, wowš wot 8 hr. 50 np. hacź 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta 17 hr. — np. hacź 17 hr. 51 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. — np. hacź 15 hr. 20 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hacź 12 hr. 60 np.

Wiczne placźisny w Kamjenzu.

30. haprleje 1908.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 75 np., pschenża wot 10 hr. —np. hacź 10 hr. 40 np., jećmjeń wot 8 hr. 30 np. hacź 8 hr. 60 np, wowš wot 7 hr. 20 np. hacź 7 hr. 50 np., jahły wot 14 hr. — np. hacź 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., ßyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 80 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacź 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 1. meje: Pomročene a cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** śmjeje njedźelu Miserikordias Domini farar Räda rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjednu rěcź, ½ 9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan Ernst Schimank, pohonca w Makym Wjelkowje, s Hanu Augustu Heinrichez s Kelna.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Willy, Jurja Khorle Schramma, pohonca na Židowje, ß. — Richard Willy, Khorle Ernsta Mikle, murjerja we Wurizach, ß. — Ernst Gerhard Erich, Jana Khorle Jordana, žiwnoscźerja we Wulkim Wjelkowje, ß. — Max Pawol, njemandź. ß. w Hnéwßezach. — Richard Pawol, Oty Ernsta Wünsche, pohonca w Delnjej Kinje, ß. — Erna Frieda, Ernsta Bohuwěra Manjoka, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Elsa Irmgard, njemandź. dź. pod hrodom.

W **katholskej zyrkwi**: Khorla, Jakuba Hajny, krawskeho mischtra w Budyschinje, ß.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe**: 22. haprleje: Marja Augusta Luisa Micheliz, Jana Moritza Riemera, samkarja w Dobruschi, mandźelska, 38 l. 11 m. 1 dź. — 23. Gustav Hermann, Ernsta Schmidta, fabrikarja pod hrodom, ß., 5 m. 22 d. — 24. Bjedrich Khorla Wicźas, tepjeŕ w koporniku a wobydleŕ na Židowje, 38 l. 5 m. 15 d. — 26. Johana Khrystiana Sobiž, njebo Jana Bohumika Mlynka, bywscheho kowaŕskeho mischtra a leżomnoscźerja na Židowje, sawostajena wudowa, 82 l. 6 m. 10 d. — 27. Madlena Matijez, njebo Handrija Lasera, khěžkarja a cźěßle w Lipicźu, sawostajena wudowa, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 81 l. 9 m. 7 d.

W **katholskej wožadźe**: 23. haprleje: Augusta rodź. Trinkšez, Michała Fórmana, želesniskeho dźěłaćerja w Budyschinje, mandźelska, 48 l. 3 m. 21 d. — 24. Wylemina rodź. Funkez, Jakuba Schäfricha, assistenty św. ßk. w Budyschiuje, mandźelska. 69 l. 9 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Miserikordias Domini śmjeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farar Kschižan němske a w 9 hodźinach ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże katechismusowa wucźba ßerbsku žónsku młodźinu.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

znateje dobroscze

po najtuńschich placźisnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo sapočzejo franko sa hotowe pjenjesy roseścźelu.

— Placźisnowe sapißy darmo a franko! —

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.

Ligowowski ßymjentny wowš,
ezerwjeny dźeczel,
kolij,
seradellu,
rajsku trawu,
hróch a woku

na najlěpje skhadźaze tunjo porucza

Jan Marcinkowski,
na kamjentnej haßy 32.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawśti mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na śmutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźećazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschićze po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólćazeje drasty.
Seschićze po mërje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porućza bohaty skład ßamodźełaneje mužazeje a hólćazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólćaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pscheđ bohatej wëžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschićze po mërje a skład tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy čo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakérarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźełanje woßebneje domjazeje nadoby po najtuńischich płaćišnach.
Skład wschěch druźinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschěch druźinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy čißło 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sćenskich czaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźełnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi šerbskich hrjebjach 28, ſ napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschě druźiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rěču šerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschěch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na šerbskej haßy 6
porućza ßwój bohaty skład słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawoł Bergmann czaßnikar pschi drjew. wikach 6, pódla reſtawraz. „k Romſkemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow šo rukuje.
— Rěču šerbski. —

Słote a šlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, šlëbornych a alfenidowych tworow.
Dźełarnja ſa nowoscze a porjedźełnja.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźełarnja ſa šedłatske a pólſtrowane wëzy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi šerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźełanje a pschedźełanje wschěch pólſtrowanych **meblow**. Stajny skład ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ſtwy tapezëruju po tunich płaćišnach.

Ssedłatnja a tapezërowatnja.
T. Albert na hornczeſskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wëzow, nakhribjetnych měchow, gamaſchow a schulskich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pſche deschcź. Wëzy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porućza ßwój skład ſofow, kožow, matrazow po najtuńischich płaćišnach.

Nožetnja a parna toczetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maſchinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźećazych wobleczenjow. — Módre normalne dźełaczerſke wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schćëtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mějeczel Wilh. Kaſt na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschěch schćëtkow a barbiczowych (pinſlowych) tworow po najtuńischich płaćišnach.
Woßebitoscze: Kardecze a włožankowe mjeczawki.
Ssamßna dźełarnja. Włožanki šo kupuja.

Hudźbne inſtrumenty.
Kherla Reinhold (Eſchenbach naßlěd.)
Pschedawarnja a porjedźełnja wschěch hudźbnych inſtrumentow. Skład wschěch druźinow trunow, piſkadkow, harmonikow atd.

Hudźbne inſtrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych inſtrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźełarnja a porjedźełnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźełnja. —

Woßebita pschedawarnja ſa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźełanje woßebnych wobrafow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na ſeminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Měrschez naßlěd. Mějeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maſchinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschě drogi a barby.

Fabrika Miſchnjańskich ſchijazych maſchinow.
Richard Otto. Mějeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschěch wuſtajeńzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaczenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porućza ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honſtwańske kłobuki, ſilzowe twory.

Skład Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucźa. Porjedźełnja a dźełarnja po mërje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cźrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ručzne dźełko. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźećazych schtórniczkow. Wudźełanje po mërje. Ssamßna porjedźełnja w domje.

Pschedawarnja pschedeschczníkow a kijow.
Eduard Scholtz naßlěd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźełnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeschczníkow a pschešłónczníkow.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a počehnjenje šo ſa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlëpschi wudźëłk po najtuńischich płaćišnach.

Rebłownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſzukelnſkej haſzy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńežane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſoſowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſchežne, 1½pſchežne, 2pſchežne,
poſzleſchcža,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a dróžſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a lawki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedženje,
ſprawne poßkuženje.
Najtuńſche płaczišny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)
Th. A. Wällnitz
na ſzukelnſkej haſzy 9.
Proſchu, kedžbujcže
na moje mjeno!

Lubijſka banka
w Lubiju w Jakſkej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedženja	3%	na lěto.
ſ měßačznym wupowjedženjom	3½%	
ſ 3měßačznym =	3¾%	
ſe 6- a 12měßačznym wupowjedženjom	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

Wósk
k krjepjenju rejwanſkich kubjow
najlěpſcheje hódnoſcže
je doſtacź pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Ssymjeńtne
běrny
(magnum bonum)
ma hiſchcže wotedacź
Jurij Scholta na Židowje.

Kóſlaze kóžki
kaž tež **koſaze, czelaze**
a **howjaſe koże**
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11,
ſ napſchecža hoſczenza ſkoteje hwězdy.

Kupne
a druhe wucžinjenja,
liſczíny wſcheje družiny,
próſtwowne pißma
wo wobhnadženje atd.,
formindſke ſliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
teſtamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje
ležomnoſczow,
ſaradženje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ſerbſki. —

Pčežoły
ßu na pſchedań w Kupoji čžo. 10.

Ssadowe
ſchtomiki
ßu doſtacź w ſchtomowni
w **Komorowje** pola Rakez.

Najlěpſche
likěry
k kwaßam, kſchčžiſnam a druhim ßwójbnym ßwjedženjam doſtawacže
we wulkej deſtilaziji
Schieſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
ßłomniki
a ßłomowe puzaki,
pizowanſke měſchki,
woſowe płachty,
ſchěry płat
k ložowym płachtam,
khomotowy płat,
woſy a wokna
rjedžazu kožu
we wulkim wubjerku
po fabrikſkich płaczišnach
porucža
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach,
ſnapſchecža „ſkoteje hwězdy".

Wolijowe barby
wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdže ſkhnyjaze,
molerſke a
murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
lanowólijowy firniß,
jara derje a twjerdže ſkhnyjaty,
jantarjowe laki,
kopallaki, damarlaki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij,
kaž tež
murjerſki klij,
drobnu krydu, gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbieže wſcheje družiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
porucža a ma pſchezo na ſkładže
po najtuńſchich płaczišnach
Emil Měrſch,
drogowe klamy
24 na kamjeńtnej haſzy 24.

Jěsdny plan železnizow

wot 1. meje 1908.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Ghorjelza do Drajdjan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,55	7,58	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,57	9,07	11,20
Mychbacha		—	4,40	—	—		8,22	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,44	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,21	9,51	12,48
Pomorz		—	5,14	—	6,49*		8,59	12,01	—	3,22	5,21	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,55	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,21	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10,26	1,36
Bičenja	—	4,06	6,11	7,04			9,33	12,35	—	3,57	5,55	8,34	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,26	6,32	7,23			10,04	12,56	—	4,18	6,15	8,57	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,40	7,47			10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,57	6,58	7,56			10,33	1,25	—	—	6,44	9,27	—	11,29	—
Do Drajdjan	3,39	5,21		8,20		10,34	10,51	1,43	3,51	5,04	7,02	9,45	10,31	11,53	

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Drajdjan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Drajdjan	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45
Radeberga	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—
Arnsdorfa	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48	—	6,06	8,45	10,18
Biskopiz	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11	—	6,30	9,09	10,48
Bičenja	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,50	4,27	—	6,46	9,25	11,04
Budyschina	2,07	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,40	11,18
Pomorz	—	4,48	8,04	—	10,08	11,03	—	2,23	5,00	—	7,19	9,58	11,36
Lubija	2,29	5,33	8,25	—	—	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10,17	11,52
Mychbacha	—	6,02	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,31	—	7,55	10,33	12,08
Do Ghorjelza	2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10,54	12,29

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Arnsdorfa	3,14	6,09	8,09	11,44
Ketlicy	3,48	6,28	8,21	11,56
Großröhrsdorfa	4,11	6,39	8,29	12,04
Do Kamjenza	4,27	6,46	8,46	12,21

Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěchći. — S Kamjenza do Arnsdorfa 9,24 a je w Kamjenzu 10,12. — S Kamjenza do Arnsdorfa 10,22, a je w Arnsdorfje 11,16.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,08
Do Kamjenze	8,34	2,56	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,30	12,17	—	4,01	9,01	—
Radworja fast.	—	—	8,37	12,24	—	4,10	9,08	—
Lutobcza	—	—	8,45	12,31	—	4,20	9,14	—
Wulk. Dubrawy	—	—	8,55	12,40	—	5,00	9,21	—
Klukscha	—	—	9,07	12,51	—	5,10	9,31	—
Huczíny	—	—	9,18	1,01	—	5,23	9,41	—
Barta	—	—	9,59	1,14	—	5,45	9,51	—
Hrodźischcza	—	—	10,10	1,25	—	5,56	10,02	—
Wósborka	5,35*	7,23	10,28	1,37	4,10	6,30	10,09	10,12†
Maleczíz	5,42*	7,30	10,35	1,44	4,17	6,37	—	10,19†
Luwoczíz	5,49*	7,39	10,42	1,51	4,24	6,46	—	10,26†
Hluschiny	5,57*	7,47	10,50	1,59	4,32	6,54	—	10,34†
Radmériz	6,02*	7,53	10,55	2,04	4,37	7,01	—	10,39†
Ketliz	6,13*	8,06	11,06	2,15	4,48	7,14	—	10,50†
do Lubija	6,25*	8,18	11,18	2,27	5,00	7,26	—	11,02†

* Jěsdźi jenož kóždy schtwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, dźeń prjedy hač do kónz augusta. — † Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,18	7,44	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,29	7,55	11,26†
Radmériz	—	9,06	12,21	3,31	5,38	8,04	11,35†
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,44	8,09	11,41†
Luwoczíz	—	9,20	12,35	3,47	5,53	8,17	11,49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,00	8,24	11,56†
Wósborka	5,46	9,38	12,55	4,00	6,15	8,30	12,02†
Hrodźischcza	5,54	9,46	1,03	—	6,23	—	—
Barta	6,05	10,02	1,17	—	6,36	—	—
Huczíny	6,15	10,13	1,28	—	6,47	—	—
Klukscha	6,26	10,24	1,39	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,41	10,36	1,53	—	7,12	—	—
Lutobcza	6,48	10,43	2,00	—	7,19	—	—
Radworja fast.	6,54	10,49	2,06	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,01	10,56	2,13	—	7,32	—	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,36	7,53	11,42	2,09†	3,20	5,00	8,32	10,35	11,20
Ratarjez	6,43	8,00	11,49	2,17†	3,29	5,08	8,39	10,43	11,27
Židowa	6,47	8,05	11,54	2,22†	3,35	5,14	8,43	10,48	11,31
Mak. Wjelkowa	6,55	8,13	12,02	2,32†	3,45	5,22	8,50	10,56	11,39
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,43†	3,56	5,34	9,00	11,07	11,48
Kaßowa	7,15		12,20	2,49†		5,41		11,13	○
Njeßwaczidła	7,25		12,29	2,59†		5,51		11,23	
Scheschowa	7,33		12,37	3,07†		5,59		11,31	
Do Rakez	7,40		12,44	3,15†		6,07		11,39	

† Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny. ○ Cźahi jěsdźa jenož na dnju 3. meje, 8. junija, 5. julija, 2. augusta a 6. septembra.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,45		
Scheschowa	5,24		8,03		1,02		3,34†	6,54		
Njeßwaczidła	5,32		8,10		1,09		3,42†	7,03		
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,52†	7,14		○
Radworja	5,49	7,05	8,27	11,04	1,25	2,17	3,59†	7,22	7,41	9,42
Mak. Wjelkowa	6,00	7,15	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	7,33	7,52	9,53
Židowa	6,08	7,23	8,44	11,22	1,42	2,37	4,18†	7,40	7,59	10,00
Ratarjez	6,13	7,27	8,49	11,26	1,47	2,42	4,23†	7,45	8,04	10,04
Do Budyschina	6,20	7,34	8,56	11,33	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,11	10,11

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny. ○ Cźahi jěsdźa jenož na dnju 3. meje, 8. junija, 5. julija, 2. augusta a 6. septembra

S Budyschina do Wjelezina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,12
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,56	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,20
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,03	1,39†*	2,21	4,55	7,41	9,27
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32
Do Wjelezina	5,22†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjelezina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjelezina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budestez	5,09*	6,18†	8,39	12,17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10,17
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,45	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,52	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

Wschitzy kolojěsdni ßo dźiwaju!

wo skutkowanju salěpjaka kolowych schlawchow

pneumatola.

Wón salěpja wschě stare dźěrkate schlawchi a sadźěwuje, so powětr wucźeknje, hdyž ßo pneumatik wobschkodźi. Na jěsbje njetrjeba ßo wjazy płatacź a powětr naplumpacź. Stare schlawchi kaž nowe dźerża.

Jenokrócźny wudawk!

Trajaze skutkowanje!

Sa lěto ßo njetrjeba wjazy dyžli 1 mk. wudacź.

Dostacź pola
knjesa **M. Kolle** w Khróscźizach,
= **C. Wöllmera** w Hodźiju,
= **K. Zuga** w Rakezach,
= **M. Polaka** w Kamjenzu,
= **A. Bara** w Njeßwaczidle
abo direktnje pola generalneho sastupjerja **M. Husaka** we Wurizach pola Budyschina.

Jedyn pospyt wuspěch a wužitk pschinjeße.

Stare tolerje, zynowe ßudobja, brónje

po najwyschschich płaczisnach kupuje **G. Hempel** w Budyschinje na Wettinskej drósy 12 po 2 skhod.

Składownja drainěrowanskich rolow w Lětonju

porucza

drainěrowanske roły

wschěch wulkosczow,

konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta

wschelakich wulkosczow,

sczinowe plecženja, tšěschnu papu atd.

Brockmannowy pizowanski kalk

po fabrikskich płaczisnach.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomas, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Wuměrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj

Rentsch a Schöne,

geometraj

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 19. | Sobotu 9. meje 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Nowe wólbne prawo sa sakski kejm,

kotrež druha komora knježerstwu poskicza, so na pluralny system sakožuje. Pschidawkowe hłoßy njeßmědza wjazy dyßli tsi wucžinjecz. Jedyn hłóß dyrbi so na saßydlenosczi a starobu, kotraž je khětro wyßoko wobmerjena, położicz. Druhi pschidawkowy hłóß samostatnosczi a sdźěłanosczi pschipadnje, pschi czimž je so wobmyßliło, s knježerstwoweho namjeta wuměnjenje jenolětneho wopißma pschewsacz. Po tymle paragrafje dyrbja so sastojnizy wot wěsteje msdy ßem jako samostatni wobhladacz. Tsecźi pschidawkowy hłóß wysch-sche dokhody dostanu. Prawo k wuswolenju kaž hacz dotal wostanje, jenoz ma so wuměnicz, so wuswoleŕ dwě lěcze na wólbnym městnje bydli. Paßivne wólbne prawo, to rěka prawo, so do ßejma wuswolicz dacz, dyrbi na podlěschene pschißkuschenje k statej swjasane bycz. Pschichodny tydźeń so wurjadna deputazija saßo sestupi, so by wo knježerstwowych namjetach jednaka.

Druha komora sakskeho ßejma schtwórtk wo pschiprawjenju parneho tepjenja w krajnostawskim seminarje w Budyschinje jednasche a sa to bjes debatty žadane 30,000 hriwnow pschiswoli.

Woßebity dawk sa wulke tworownje,

kotrež małe a ßrěnje pschekupstwo a rjemjeßko sadajeja, ma so po wobsamknjenju druheje komory tež nětko w Sakskej sawjescz. Tež filialam wulkich tworownjow ma so woßebity dawk napołożicz. Sa nowy dawk samo někotsi nationalliberalni hłoßowachu. Sozialdemokratojo su, so rosumi, pschecźiwo woßebitemu dawkej sa wulke tworownje, dokelž woni wjedźa, so so s rosrybowanjom ßrěnjeho stawa sozialdemokratiji pucźe wurunaju. Knježerstwo je so napominało, so by pschichodnemu ßejmej nacźisk sakonja pschedpołożiło, s kotrymž so wulkim tworownjam woßebity dawk napoloži.

Pschidawk dla drohoty sa ßrènich a nižschich khěžorstwowych sastojnikow,

tola niz powyschenje msdy je khěžorstwowy ßejm pschiswolił. Pschidawk wscho hromadźe 23½ milijona hriwnow wucžini. Wojerszy sastojnizy, kaž płacźerszy mischtrjo, komorni feldweblojo atd. su wot pschidawka wusamknjeni, dokelž k wojerstwu skuscheja. Dale je blokowa wjetschina sastojnikam w pólskich krajinach woßebity pschidawk pschiswolika.

Pschepytanje dla wopacžneje pschißahi pscheczíwo wjerchej Eulenburgej

je Barlinske statne rěcžnistwo po Hardenowym prozeßu w Mnichowje s nowa sawjescz dyrbjako. Po Mnichowskim prozeßu je wjerch Eulenburg na dobo saßo cźežko skhorił. Jeho teho dla w jeho Liebenbergskim hrodźe pscheßkyschachu. Schtwórtk staj so ßwědkaj s Mnichowskeho Hardenoweho prozeßa, rybaski mischtr Ernst a Riedel se Starnberga, wjerchej w jeho spanskej stwje napscheczo stajiloj. Wjerch Eulenburg we łožu leżo praji, so wón njeje wobeju ßwědkow ženje widźał. Riedel wotmolwi: „Ale ja Waß tola jara derje snaju, a schtož ja dźenßa tu prajich, ßym hižo wóßom krócz wospjetował. Na tym so tola njehodźi niczo pscheměnicz, njemóžu to tola s powětra hrabacz.“ Na to je pjecza pschepytowazy ßudnik wjerchej wutykał, so dyrbi wón ßwědkomaj a wjerchowym słužobnikam wěricz. Po pscheßkyschenju ßudnik wjerchej wosjewi, so dyrbi jeho sajecz. Pjatk ßu wjercha do Barlinskeje charitéhojerńje jako jateho pschiwjesli.

Statny sekretaŕ Dernburg saßo do Afriki pojědze.

Dernburg so hižo pschichodny tydźeń psches London na jěsbu do Afriki puschczi. Tón krócz wón krótkowjecžornu Afriku wopyta. Wón budźe po njej dwaj měßazaj dołho pucźowacz a tež w kapskim kraju 5 njedźel pschebywacz.

Jěsba němskich wjerchow k awstriskemu khěžorej.

Pschi składnosczi schěsczdźeßazlětneho knježerskeho jubileja awstriskeho khěžora Franza Josefa je khěžor Wylem s němskimi swjaskowymi wjerchami do Wina pschijěł a swojemu swěrnemu swjaskarjej sboże pschał. Khěžor Wylem bě hłuboko hnuty a wospjet w swojej rěczi posasta, hdyž wo njekhabłazym pscheczelstwje khěžora Franza Josefa k němskemu khěžorstwu rěcžesche. Hdyž bě khěžor Franz Josef wotmolwił, wón bayerskeho prynzregenta a němskeho khěžora wokoscha. Hłuboko hnuty bě tež sakski kral, kotremuž so sylsy po wojerskej sukni ronjachu. Khěžor Franz Josef na to wschitkim wjerchom ruku tschaßesche.

S jěsbu němskich wjerchow do Wina dyrbi so pschede wschěm swětom njepowalnosczi a krutosczi němsko-awstriskeho swjaska wobswědczicz. Němska je koło wokoło s njepscheczelemi wobdata, jenoz Awstriska je jenicžki stat, na kotrehoz swěrne pscheczelstwo móże so wona twjerdźe spuschczecz. Intereßy Awstriskeje a Němskeje sebi nihdźe napscheczo njesteja, wobej khěžorstwje stej w praschenjach swonkowneje politiki jeneje myßle a matej, schtoz jeju woßebje hromadźe wjasa, tež shromadnych njepscheczelow. Hdyž psched dwěmaj lětomaj na konferenzy w Algecirasu zyła Europa so na franzowsku stronu staji, jenicžzy Awstriska němske žadanja podpjerasche.

Njehoda jeneho němskeho swjaskoweho wjercha we Winje.

Straschnu njehodu s wosom je schtwórtk popołdnju badenski wulkowójwoda Bjedrich we Winje měł, tola je wón njesranjeny wostał. Konjej dwórskeje kucže, w kotrejž wón hromadźe s pólnym marschalom Versbachom sedźesche, so splóschischtaj. Podßobnik psches wojo skoczi, kotrež so skama, na to konjej po wuskej a nahlej póstkej drósy k Dunajowemu kanalej cźerjeschtaj. Jedyn dawkowy sastojnik, kotryž konjomaj napscheczo skoczi, so tsizecźi krocželow sobu wlecźesche, wulkowójwodowy cźélny honjeŕ so s wosa cźißny, tola so jenoz lohko srani. Skónczńje móżeschtaj so konjej sadźerzecz, na cźož so wulkowójwoda a jeho pschewodnik w drožzy dale wjeseschtaj.

Khorwatiszy studentojo w Prasy.

Do Prahi je 350 khorwatiskich studentow pschijěło, kotsiž chzedźa na cźeskej universicze studowacz. Wuherske knježerstwo nětkole s Khorwatami slě sakhadźa. Wuherjo chzedźa po něcźim najprjódzy w želesniskim sarjadnistwje a posdźischo w druhich sastojnstwach a wyschnosczach madźarsku (wuherisku) rěcz město khorwatskeje sawjescz. Temu wotpohladej so, kaž nimale zyły khorwatski lud, tež rektor khorwatskeje universitty, Schurmin pschecźiwjesche. Wuherske knježerstwo je na to Schurmina wot jeho sastojnstwa wotßadźiło. Pschecźiwo tejle nowej madźarskej naßylnosczi je zyke khorwatske studentstwo postanyło. Studentojo su wobsamkli, so universitu wopuschcza,

jeli so ßo Schurmin saßo do ßwojeho sastojnstwa njepostaji. 480 studentow budże we Winje a 350 w Prasy studowacź. Czechojo ßo prózuja, so bychu khorwatskim studentam, mjes kotrymiż je wjele khudakow, tunje bydło wobstarali a jich po możnosczi podpjerali.

Wjednik czeskeho luda Herold †.

Młodoczeski sapóßłanz dr. Josef Herold je póndżelu 58 lět stary w Prasy wumrjeł. Herold bě sapóßłanz w czeskim krajnym a khěžorstwowym ßejmje. Jako wurjadny rěcznik wón sa czeske statne prawo wojowasche. W krajnym ßejmje bě wón pschecźiwnik wscheho jednanja s Němzami, tak dołho hacź czi w zykych Czechach we wschěch sastojnstwach a wyschnosczach czeskej rěczi runoprawosczź s němskej rěczu sapowjeduja.

Bjesdżěcznosczź hollandskeje kraloweje

hollandskemu ludej wjele staroscźow czini. Mnosy ßo boja, so ma Pruska wotpohlady na Holladsku. Drusy chzedża nětkole naßlědnistwo tróna srjadowacź. Pod pschedßydstwom někotrych sapóßłanzow je ßo krajny komitej sestupał, kotryż pschihoty sa to czini, so by ßo w Hollandskej republika wuwołała, jeli so by kralowa Wylemina bjes dźěczi wumrjeła.

Bliske wobßadżenje Tripolisa psches Italsku.

Hižo psched někotrymi lětami je franzowske knjeżerstwo Tripolis a ßußodny kraj Tunis na połnóznym afriskim brjosy Italskej k wobßadżenju pschewostajiła. Posdźischo je ßebi Italska też pola druhich krajow wujednała, so njebudża jej żanych pschecźiwnosczow czinicź, hdyż Tripolis, kotrež nětkole pod knjejstwom turkowskeho sultana steji, wobßadźi. Jenoż Němska je, każ je prjedawschi tajnik italskeho ministra, Zanardella, w jenym spißu pscheradźił, je Italskej wulke wobczeżnosczе czinika a je skónczńje Italskej jenoż teho dla k woli była, so by Italska s trojoswjaska njewustupika. Pschi bliżschej swadże s Turkowskej Italska ßwoje wójsko na tripolisti brjóh wußadźi a Tripolis pod ßwoje knjejstwo staji.

Finanzy Jendżelskeje

ßu w najlěpschim rjedże. Mjes tym so dołh druhich wulkomozow njepschestawajzy rosczе, Jendżelska ßwój dołh kóżde lěto pomjeńschuje. Ministerstwowy pschedßyda Asquith je w ßejmje rosprawu wo krajnych finanzach podał, w kotrejż ßo praji, so je statny dołh s nowa wo 360 milijonow hriwnow wotebjeral. Pschichodne lěto budże statny dołh saßo tak niski każ psched dwazyczi lětami. Wukrajne wikowanje Jendżelskeje je w minjenym lěcze wjetsche dyżli hdy prjedy było.

Ministerstwowy pschedßyda dale praschenje wo sawjedżenju statneje pensije sa potrjebnych wobstarnych ludźi rospominasche. Po knjeżerstwowym namjecze dyrbjeli potrjebni a dostojni psches 70 lět stari lndżo pjecź hriwnow tydżeńskeje pensije dostawacź, kotsiż wjazy dyżli 10 hriwnow wob tydżeń njesaßkużeja.. Minister měnjesche, so liczba pensionarow njeby 500,000 pschekrocźika, a wudawki njebychu sa lěto wjazy dyżli 120 milijonow hriwnow wucźiniłe.

Bojosczź Jendżelczanow psched Němskej

ßo směrowacź njeda s wobkrucźenjemi Němskeje, so wona żanych njepschecźelskich wotmyßlenjow pschecźiwo Jendżelskej nima. General Baden-Powell, sakitowar Mafekinga w burskej wójnje w Afriży, je w rěczi psched offizěrami a podoffizěrami krajneho wójska w New-Cassselu rosestajał, so Jendżelskej strach němskeho pschiwala hrosy. Němska je pschirodny njepschecźel Jendżelskeje, dokelż Jendżelska Němskej sadżěwuje, so by ßwoje kolonialne wobßedżeństwo rosschěrika. Němska k Jendżelskej steji, każ stary Rom k Karthagej. S Hamburga mohło 120,000 muży sa 30 hodżin do łódżow stupicź. Jendżelske wójnske łódźstwo njemohło niczo pomhacź, dokelż je němste wójnske łódźstwo ßylne dosczź, so mohło mórsku wusczinu pola Dovera sawrjecź. Jenoż krajne wójsko budże němski pschiwal wotrasycź móz, jeli so budże wono derje wuwuczene.

Sběžk Mohmandow pschi indiskich mjesach

ßu Jendżelczenjo rucze potłóczili. Pola Landi-Khotala je jendżelske wójsko Mohmandskich a Afghanow, kotsiż běchu jim na pomoz pschiczahnyli, sbiło. Se sběžkarjow je 60 muży padło, mnosy druhich ßu na czekańzy do bjesdnow padnyli. Tsjo muhamedanszy mullahojo (měschnizy), kotsiż běchu ßo do jeneje skałoby skhowali, ßo s jenej granatu morichu.

Afghanszy sastojnizy a měschnizy ßu pjecza Mohmandow k sběžkej nadpjerali a jich s brónjemi a proviantom sastarali. Jendżelczenjo chzedża nětko sa to afghanskeha emira Habibullaja samolwiteho czinicź. Tutón wot jendżelskeho knjeżerstwa létnje nękotre milijony hriwnow podpjery sa to dostawa, so by interesßy jendżelskeho knjeżerstwa spěchował. Jeli so emir bórsy Jendżelczanam njerosjaßni, so wón njeje sběžkarjow podpjeral, a so ßu ßo jeho sastojnizy pschecźiwo jeho woli czinili, Jendżelska jemu wójnu pschipowjedźi. S porażenjom sběžka nochzedża ßo Jendżelczenjo spokojicź.

Herbja.

(Pokraczowanje.)

Hdyż wonaj ßwojich pschiwusnych wuhladaschtaj, pschestaschtaj pytacź, wěso ßwoje mjersanje jeno schpatnje potajischtaj, a wonaj też niczo njeprajischtaj, hdyż Handrijowa żona rjekny: „Wschitko shromadnje, w pschesjenosczi, psched wocźomaj wschěch, hewak ßudnistwo wězy do rukow wosmje.“

Wona ani njewjedżesche, hacź je to, schtoż rěczesche, prawje. Jeno to wjedżesche, so możesche nahrabneju człowjekow jeno tak satraschicź, jimaj sadźěwacź, so niczo na stronu njewotnjeßetaj. Też k temu mějesche jeju sa khmaneju.

Handrij bě hižo, hdyż bě ßwojim pschiwusnym prawizu njerěczo poskicził, do ßmjertneje stwy sastupił.

Hdyż bě jeho żona sa nim dóschła, hłuboko hnuty pschi łożu stejesche, a nětkole runje ßo poklakny a hórzo sdychowasche.

Swojeho stareho nana bě wutrobnje lubo měł.

„Wón je tak mjehki — tak mjehki —“, Hańża wobkrucźesche, mjes tym so poskiczenu ruku pschitomneje stareje czestneje wothladarki Khaty do ßwojeje ruki stłóczi.

Prjedy hacź ßo pschiwusni roseńdżechu, dyrbjesche hospoza hischcże junu po Jana Brodaka' dóńcź. Wón dyrbjesche — tak ßebi Jakub a jeho żona pschejeschtaj — wschitko wobstaracź, schtoż bě k pohrjebej trěbne.

Też pschi tym ßo na to dźiwasche, so mohli druhi pschewjele na to nałożicź. Brodakej pak chzyschtaj skradżu pschikasacź, so njeßmě na żane waschnje pschewjele wudawkow naczinicź.

Skónczńje hromadże dom wopuschczіwschi ßo k duchownemu podaschtaj. Wón rěkasche Bělak, ani w rjanej, s liszom wobrosczenej khěži pschi starej kamjentnej zyrkwi bydlesche; bě dobry człowjek a wubjerny duschow pastyr.

Hižo pola fararjez běschtaj Wowßakez człowjekaj shonikoj, so bě semrjety ßwój testament se ßwojej poßlednjej wolu na hamtskim ßudnistwje w bliskim měscze K. sapołożił.

Tam ßo teho dla też wschitzy po pohrjebje stareho Wowßaka podachu, hdyż bě jich hižo sa tydżeń ßudnik namołwił, so maja tam pschińcź. Jakubej Wowßakej a jeho żonje bě tónle czaß nimo měry dołho trał. Wonaj móżeschtaj s njeschczerpnosczu a s nahrabnej napjatosczu lědom wußnycź. Dwaj krócź żona na prjedawschu hospozu wo tym sarěcza, hacź wona niczo njewě, hacź semrjety sa żiwjenje niczo wo tym naspomnił njeje. Ale spokojazeje wotmołwy njedosta. Khata jej rjekny, so bě jej njeboczicźki Wowßak prajił, so na nju njesabudże. Hewak żenje niczo wo ßwojich samyßłach naspomnił njeje. Khiba so —

„Nó tola, tola?“ burowka pohonjesche, a ert bě ßo jej wotewrił a jeje njepschinarodżene wulke suby běchu ßo hischcże jaßnischo pokasałe.

„Haj, tola —“, Khata dale rěczesche, kiż bě wjeßeła, so możesche tutej pschecźiwnej żonje wojebanje, haj ßamo prawu czwilu naczinicź, — „je knjes Wowßak wjazy krócź naspomnił, so dźě je ßwojej ßynaj hižo sa żiwjenje tak sastarał, so hischcże wjazy njetrjebataj. So je jich telko, kotsiż ßu wjele bóle potrěbni, a so chze też na tych spominacź.“

„Sa żiwjenje derje sastarał!“ żona wótsje rjekny a jeschcź jej do ertnych kucźikow slecża. — „Na, my wo tym niczo njewěmy, sa to pak wěmy, so ßmy wot ranja hacź do nozy dźěkali, jeno hubje ßmy ßebi mohli womaczecź. A schto dha scże wy, Khata, prajili, hdyż je wón takle rěczał? Njejscże dha wy to porjedźika, schto je stary hkupy muż s pokojcznym pomjatkom powjedał? Ně, to ßo wě, so niz, jeno na ßebje scże ßebi myßlili — jeno ßebi scże chzyli tak prawje wjele na bok snoßycź. — Wy drje scże hižo też sa żiwjenje derje woczi wotewrjeli — wón dźě pjenjes wjazy derje rosesnawacź mohł njeje — to —“

„Schto —? Schto wy rěczicże? Tajkele něschto ßebi wy myßlicże a mi dowěricże?“ stara czestna żónska po tutym słóstniwym tukanju wscha roshorjena wuraży. „Ale wot waß mohł ßo człowjek wscheho nadżecź“, wona, też se ßwojeje strony nětkole na niczo wjazy

njedźiwajo, dale rěčeše: „Wam by mózno było, so byschće cźěło wuryli a hischće morweho pschebili, dokelž je wam pjecź nowych mjenje hacź waschemu ßwakej wotkasał.“

„Dźerź twój ert, hewak cźi ſ pjascźu ſuby wurażu“, bě żona saßo wotmolwiła a bě woteschła, hdyž bě wschelakore klucze ſ nadoby wucźahnyła.

* * *

To je pomérnje tójschto woßobow, kotrež buchu jako herbja po ſtarym Wowßaku wot ßudnika żadani.

Woni běchu ßo w tej ſali ſhromadźili, w kotrejż ßo hewak jednanja pschißażneho ßuda wotbywachu, a wschitko dospołnje wocźichny, hdyž ſastojnik nětkole po ſwucźenym ſawodze wotkasanje cźitasche.

Duschospytnikej a mokerjej budźische ważne było, wuras wobliczа pschitomnych wobkedźbowacź. Powaha kóżdeje jenotliweje woßoby ßo pschi tutej ſkładnoſcźi na wobliczu jaßnje wobrasowasche.

Ale wulka cźeſcźownoſcź jich njebudźische pschewsała. Jeno we wobliczu Handrija Wowßaka a jeho żony bě wuras podatoſcze a khutneho żarowanja, runjeż bě wo pjenjesy — pjenjesy cźinicź.

Dźiwno, ſo bě njebocźiczki najprjedy wotkasanja nastajał, kotrež bě cźinił.

Dokelž bu ſ tym dale bóle njewěſte, kak wyßoke bě ßamßne herbſtwo, a dokelž běſchtaj ßurowje rosnjemdrjenaj, ſo ßo rjane pjenjesy zuſemu prakej wotkasuja, teho dla chzyſchtaj ßo Jakub Wowßak a jeho żona ſ hněwom bjes mała puknycź.

Haj, budźische=li ta żona stareho pachoła, nana ßwojeho muża, nětkole mjes porſtami měła, wona budźische morweho hischće junu ſadajiła. Khata wjedźeſche, ſchto bě prajiła.

Skónczńje ßudnik wopscheſta.

Nětkole wobaj wodychnyſchtaj. Nětkole to pschińdże. A wón rjekny:

Po tychle wotkasanjach hischće ſwoſtawazy ſbytk mojeho ſamożenja w hotowych pjenjeſach a w ſtatnych papjerach, ſchtož wſchitko je we wobßahu 880,000 hriwnow na towarſtwowej banzy w Hamburgu na moje ſliczbowanje ſapołożene, ma bjes wobmjeſowanja k ßwobodnemu nałożowanju mojemu ßynej Handrijej a jeho lubej żonje ßamymaj, tola ſ tym poſtajenjom pschipadnycź, ſo ma, jeli ſo wonaj bjes herbow wumrjetaj, potom hischće ſwoſtawaze ſamożenje mojemu ßynej Jakubej a jeho dźěczom, niż pak jeho żonje, ßłuſchecź.

Jeli ſo pak byſchtaj Handrij a Hańża potomnikow měłoj, maja cźi jeniczży tuto wobßeđźeńſtwo herbowacź. Bychu=li pak ſkónczńje wſchitzy hacź na Hanu Wowßakowu wumrjeli, ma ſamożenje Něhđźeczańſkej gmejnje pschipadnycź.

Sswojemu ßynej Jakubej pak wotkasuju kubło, kotrež ma hacź dotal wotnajate, a runje tak tež kubło, na kotrymż nětkole Handrij hoſpodari.

Jara ßebi pscheju, tola njeje to runje wuměnjenje, ſo by ßebi Handrij něhđże kubło kupił. Moje kubło ma wón ſa ſchěſcź měßazow po mojej ßmjerczi ſe wſchitkej hoſpodarſkej nadobu wurumowacź a ßwojemu bratrej Jakubej pschepodacź, khiba po ſrěczenju wo tym prjedy.

Hdyž tak wotkasuju, cźinju to, dokelž mam k temu ſprawne winy a dobre pschekkadźenje.

Nałożk k nahrabnoſcźi a ſkupoſcźi, kotrejż ſtej ßo pola mojeho ßyna Jakuba a jeho żony k wobżarowanju jara wutworikej, nochżu ſ pjenjesami hischće pschiſporjecź. Pjenjesy maja ſłu móz, ſo móża też ſ najlěpſcheho cźłowjeka najhórſcheho ſcźinicź.

A jeli ſo ßebi Jakub a jeho żona myßlitaj, ſo ſtaj po tajkim wotkasanju porno ßwojemu bratrej Handrijej a jeho żonje pschikrótſchenaj, mataj ßebi to ßebi ßamymaj pschizpěwacź, dokelž ſtaj ßo pschecźiwo mi tak ſadźerżałoj. — Wonaj mi luboſcze wopokaſałoj njeſſtaj, ale wjele bóle ſtaj ſpósnawacź dałoj, ſo ßym jimaj pschejara dołho żiwy.

Luboſcź luboſcź a dobrocźiwoſcź ſbudźuje. Symnoſcź a twjerdoſcź ſymneho a twjerdeho cźinitej.

Sa wuwjedźerja teſtamenta ſ tutym knjeſa Dra. N. w K. pomjenuju. Wón ma wſchitko po najlěpſchim pſchekkadźenju a ſkerje lěpje rjadowacź, ßwoje ſliczbowanja po tym pschirażecź, a jako woßebite ſarunanje ſ hotoweho ſamożenja dostacź to, ſchtož jemu mój ßyn Handrij wuſtaji a ſ cźimż ßo wón ſpokoji. Tak je ßo ſtało atd.

To budźische cźłowjek widźecź měł, kak Jakub a Hana ſe ſubami kſchipjeſchtaj, kak ſtaj ſ pſchekwapjenjom, ſe ſkobami a ſ mjerſanjom barbu pſchemeńjakoj.

Niż jeno, ſo běſchtaj ßurowje pschikrótſchenaj, ale to bu też hischće pscheđ wſchěmi w ſali pschitomnymi ſjawnje ſ winami wujaßnjene!

Wonaj ßo ſ hidu pscheczźiwo ſawoſtajerjej, ßwojemu ßamßnemu nanej, pyrjeſchtaj, a runje tak běſchtaj na dalſche też pscheczźiwo Handrijej a Hańzi ſmyßlenaj.

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na remontſke wiki bě ßo ßrjedu 18 koni pschiwjedło. Remontſka komißija, ſ majora ſ Friesena, wyſchſcheho leutnanta Sufferta, wyſchſcheho leutnanta Weimanna, ſtaboweho konjazeho lěkarja Rychtarja a płaczerſkeho miſchtra Tietzy wobſtejaza, 5 koni ſa 600—1100 hriwnow kupi.

— W hornjołużiſkim provinzialnym ßejmje, 2. meje motmětym, jc ßo ſawjedźenju noweho zyrkwinſkeho ſakonja w Łużizy a ſakoženju zyrkwinſkeje perſonalneje woßady we Kupoji pſchihłoßowało. Dale je ßo wobſamkło, na leżomnoſcźi, na Bismarkſkej dróży w Budyſchinje kupjenej, nowe twarjenje ſa krajnoſtawſku banku a dale w Budyſchinje ryczerſki penſionat ſa młodźenzow, kotrychż ſtarſchi ſwonka Budyſchina bydla, natwaricź. S banzynych ſbytkow ßo k podpjeranju gmejnow, kotrež ſahojnych khorych do wuſtawow dawaju, 40,000 hriwnow, k podpjeranju duchakhorych, ßlepych, hłuchich 61,000, k podpjeranju běđnych a njeſahojnych 22,500 hr., k podpjeranju ſanjerodźenych a woßyrocźenych dźěcźi 10,000 hr. ſa ſchulſke gmejny 75,000 hr., ſa ratarſke pſchemyßłowe a pſchekupſke ſchule 800 hr., k wudźělenju prämijow ſa cźeladnikow a ratarſkich dźěłaczerjow 2000 hr., k podpjeranju wjeßnych gmejnow a ryczerſkubkow pſchi twarjenju pucźow 43,000 hr. a ſa ſaměſtnjenje polěpſchomnych dźěcźi we wukhowarńjach 11,200 hr. pſchiſwolichu.

— Najſtarſcha wobydlerka Budyſchina, Sserbowka ſwudowjena Brühlowa, w Drużkezach narodżena, je ſańdżenu pón=dźelu ßwój 99lětny narodny dźeń doczakała. Pódla tuteje Sserbowki w Budyſchinje hischće jedyn wobſtarny Sserb, wußłużeny żeleſniſki miſchtr M. Kalich, bydli. Wón teho runja k najſtarſchim woßobam w měſcze licźi; ſańdżeny pjatk je wón ßwój 91. narodny dźeń ßwjecźił. Wón je ßo 1817 w Droždźiju narodźił a je na twarje Budyſko=Shorjelſkeje żeleſnizy ßobu dźěłał. Jeho wuſtojnoſcze dla jeho ſa dźěł tuteje żeleſnizy ſa żeleſniſkeho miſchtra pomjenowachu. W lěcze 1837 wón do tehdomniſcheje Budyſkeje měſchczańſkeje gardy ſaſtupi, wón tudomne wojerſke towarſtwo ßobu ſałoži. W lěcze 1884 wón ſ 73. lětom żiwjenja na wotpoczink dźěſche. Wón je ßo dwójzy woženił a je ſ woběmaj żonomaj ßłěborny kwaß ßwjecźił. Każ jeho prěnja, je też jeho druha żona wumrjeła. Kalich je hischće po duchu a po cźěle połnje cźiły a cźerſtwy a hdyž wo podawkach ßwojeho żiwjenja powjeda, rad pożortuje.

— Nětcźiſchi komißowy khlěb je pjecza cźeżko pschetwajny. Mnoſy wojazy njemóża jón ſnjeſcź. Po poruczноſcźi wojerſkich lěkarjow teho dla wojazy po jich żadanju město khlěba pjenjesy doſtawaju, ſo bychu ßebi druhi khlěb kupowali. Wojerſka wyſchnoſcź chze nětko ſpytacź, město komißoweho khlěba tajki we wójſku ſawjeſcź, kotryż ßo wſchědnemu pjekarſkemu khlěbej runa. Pola nětkotrych pěſchich regimentow ßo hižo ſ nim poſpyty cźinja. Nowy komißowy khlěb dyrbi niż jenoż pożitny, ale też bóle pschetkajomny bycź, tola wón ßo njeßmě pscherucze pschetkacź. Wón dyrbi wojakowy żołdk wěſty cźaß pjelnicź, tak ſo móże ßo pschi dołhich marſchach wojak hłodu wobrócź. W poßledniſchim naſtupanju ßo nětcźiſchi komißowy khlěb njehodźi lohko pschetrjechicź.

— Do njeſboża ßu tſjo wojazy Budyſkeho pěſcheho regimenta pſchiſchli, kotſiż ßu ßo jako ſtrażowanſki komando na twjerdźiſnu Königſtein póßłali. Woni ſe ſchtyrikołatym ruczнym woſom ſ twjerdźiſny do měſta dele jědżechu, ſo bychu tam wſchelake wobſtaranki cźinili. Mjes tym ſo ßo dwaj wojakaj do ßrjedź woſa ßynyſchtaj, bě jedyn druhi wodźenje woſa pſchewſał. Tón ſ wupſcheſtrjenymaj nohomaj na woju ßedźeſche, hdyž wós dźiwje jědżo ſe wſchěm wotmachom do jeneho kamjentneho ſtołpa ſawadźi. Prědku ßedźazemu wojakej ßo pſchi tym lěwa noha doſpołnje rosraſy, tak ſo dyrbjachu jeho hnydom do Draždźanſkeho wojerſkeho lazareta dowjeſcź.

— Cźěſchenſke myta chze Budyſka měſchczańſka rada w Budyſchinje bydlazym potrjebnym maczerjam pſchiſwolicź, kotrež ßwoje dźěcźi cźěſcha. Maczerje, kotrež ſa tajkim mytom żadaju, maja ßo rtnje abo pißomnje na polizajſtwje ſamolwicź a ßwoje ſamożenjowe wobſtejnoſcze nadrobnje wopißacź.

— (Sso ſhubiła.) Mějeczelka pſchedawańnje běłych tworow Martha Wendlandez w Budyſchinje je ßo pſched tydźenjom bjes

ßlěda ſhubiła. Holza je jara pilna była a je w porjadnych wobſtejnoſćach žiwa była. Wječor prjedy hač je ßo ſhubiła, je wona chžyła kwětki na łuzy ſchćipać.

— W měſchćańſkej hojerni je 20lětny tepjer Nowak, kotryž bě w Nowej Wßy pola Njeßłačidła ſe ſapſchahom do njeſboža pſchiſchoł, na počerpjene ſranjenje wumrjeł. Kaž ßo tydženja pißaſche, běſchtaj ßo konjej Nowakoweho ſapſchaha w Nowej Wßy jeneho automobila ſpłóſchikoj. Pſchi tym bě Nowak pod koła pſchiſchoł, kotrež pſches jeho žiwot a hłowu dźěchu.

— Hdyž tele dny w měſchćańſkej rěſarni ßwinje ſ woſa bjerjechu, ßo kóń rěſniſkeho miſchtra Purſche ſpłóſchi. S prědkom ſtawajo wón Purſchu k ſemi cžißny. Tón ßo tak cžežko ſrani, ſo je ßo dyrbjał do hojerńje dowjeſć.

— (Strajk.) Cžěßlojo, kotſiž pola firmy Robert Berndt ßynoju w Draždžanach na dróhowym a moſtowym twarje na Židowſkich leżomnoſćach dźěłachu, ßu dźěło ſtožili. Firma je na ßwojich twarach jědnaćehodźinſki dźěłanſki cžaß ſawjedła. Tudomni cžěßlojo chzedža pak jenož dźeßać hodźin dźěłać, dokelž ßo na druhich Budyſkich twarach tež jenož 10 hodźin wob dźeń dźěła.

— (Mało dźěła w fabrikach.) W pſchadownjach a tkajerńjach w Vogtlandſkej hižo dlějſchi cžaß ßobotu a póndźelu wjazy njedźěłaju, dokelž dźěło njedoßaha. Nětko ßu też w tamniſchich barbjerńjach dźěłanſki cžaß pſchikrótſchicź dyrbjeli.

— Wſchitzy wukrajni dźěłaćerjo a jich ßwójbni dyrbja ßebi, hdyž w Němſkej něhdže na ßłužbu pſchicžahnu, w běhu jeneho tydženja jětra ſchcžěpicź dać, jeli ſo niemóža dopokaſać, ſo ßu ßo jim ſa poßlednje 10 lět hižo ras ſ wuſpěchom abo dwójzy bjes wuſpěcha jětra ſchcžěpike. W poßlednim cžaßu ßu wukrajni dźěłaćerjo woſpjet cžorne jětra do Němſkeje ſanjeßli a druhich ludźi ſ nimi natykli. W Inowratßławju w Póſnańſkej je kaplan ſ Botkiewicź na cžorne jětra ſkhorił. Wón bě w tamniſchej hojerni jeneho na jětra ſkhorjeneho rataŕſkeho dźěłaćerja wopytał.

— (Woſjewjenje wyſchnoſćow.) Sa Bójßwezy je ßo J. A. Michakk w Roswodezach ſa mjaßowobhładarja a trichinypytarja poſtajił. — Nad ſamoženjom hoſćenzarja a ratarja J. Urbana w Hnaſchezach je ßo konkurs wotewrił.

— (Wjedro w meji.) Po dopředka prajenju hwězdarja Bürgela mamy wot 10. hač do 19. meje njewobſtajne wjedro wočakać. Pſchirodže by tajke wjedro hojiło; pſchetož w meji ženje deſchćiki niczo njeſchkodża. Wokoło 20. meje počina ßo wjedro ſtajeć a cžaß wot 23. meje hač do kónza měßaza budže pjecža rjany, ßłónčny a cžopły.

S **Cžornych Noßliz.** Tu bydlazy kowaŕ Jokuſch je ſchtwórtk w Budyſkej waggonowej fabrizy do njeſboža pſchiſchoł. Jemu ſtej ßo ſ kruchom želeſa lizo a nóß zyle roſtorhnyłoj. Jeho zyke wobliczo je žałoßnje ſwohidźene. Lěkaŕ je nóß a lizo ſaßo hromadu ſeſchił a je ſranjeneho potom do Budyſkeje hojerńje dowjeſć dał. — W naſchej wßy je wjele dźěczi na ſcharlach ſkhorikło. W jenej ßwójbje 7 dźěczi na njón khorych leži.

S **Hornjeje Hórki.** Wulku ſchkodu je jedyn tkhór tudomnemu žiwnoſćerjej Wjenkej naczinił. Krejlačnik je jemu wſchě 9 libjatow ſakußał.

S **Korſymja.** W reſtawraziji „Hwězdy“ ßamopaſchny njedoczink wobkhadźeſche, kotryž mantle jěſdnych kołow, do khěže ſtajenych, roſkakowaſche. Skónčnje ßu njekhmanika, jeneho hólza ſ pokračowanſkeje ſchule, pſchi tym lepili, hdyž chzyſche ſaßo mantel jeneho koła roſkakać.

S **Maleſchez.** Tydženja ßo ſ Klukſcha pißaſche, ſo ſtej k wohnju, ſ kotrymž je ßo Kunatez bróžeń ſniczika, Hucźinjanſka a Maleſchanſka ßykawa nimale w tym ßamym cžaßu pſchijěkoj. Teho dla je pjecža cžežko roſßudźicź było, kotra ſ mjenowaneju ßykawow je ßebi prěnje myto ſaßłużika. Tejle powjeſćzi ma ßo pſchiſtajicź, ſo je Maleſchanſka ßykawa něhdže ſchtwórcź hodźiny prjedy Hucźinjanſkeje k wohnjej pſchikhwataka. Pilnemu dźěłanju jejneho mužſtwa maja ßo też džakowacź, ſo je ßo Kunathez domſke płomjenjam wobróko.

S **Njeßwačidła.** (Hłowna ſhromadźišna „Towaŕſtwa Sſerbſkich Burow“.) Njedźelu 26. haprleje měješche ſerbſke hoſpodaŕſtwo ßwój ſjězd w Njeßwačidle. Hdyž ßebi pſchedſtajimy, ſo do njeho ßłuſcheja ßerbſzy burja, žiwnoſćerjo, khěžkarjo, pczołarjo, ßadarjo, też rjemjeßlniczy a ſaſtojniczy a hiſchcże druſy, kotſiž ſwiſk ſ nim pytaja a namakaja, dha wěſo ſa pſchedßydu ſwjeßelaze njeje, hdyž tam jenož horſtku tych „ßwojich“ nadeńdže, kotſiž ßo woprawdže ſa naſchu wěz ſajimuja. — Knjes ſapółßkanz Kokla wotewri ſhromadźišnu wokoło 4 hodźin w mjenje pſchedßydſtwa, wupraji ßwoje wjeßele nad pſchitomnoſczu někotrych ſtarych ßobuſtawow, kotſiž běchu pſched 20 létami w Pančizach towaŕſtwo ſakožili. We ßwojej rosprawje pokaſa na powſchitkowne hibanje rataŕſtwa w ſańdźenym lěcże a pſchejeſche ßebi, ſo by naſche towaŕſtwo po zykych Sſerbach ſ domom było. Njeßměmy jenož ßami ſa ßo dźěłacź, ale do ſhromadneho ſwjaſka ſtupicź, dokelž pſchesjenoſćź ßylni a ſmužni hiſchcże khabłazych. Zyła ßerbſka intelligenza měła do naß ßłuſchecź. Naß wſchěch ma wobjimacź ſolidarnoſćź, kſcheſćijanſka, narodna a towaŕſchna luboſćź. Njechamy ßo pózrjecź dacź zuſbaŕſtwu. Dale ſhonichmy ſ roſprawy, ſo bě ßo wubjerk w minjenym lěcże ras w „Sſerbſkim Domje“ w Budyſchinje ſeſchoł, hdźež ßo dnjowy porjad hłowneje ſhromadźišny poſtaji. Doraſnje ſkorženſche na njerodnoſćź a liwkoſćź poboczných towaŕſtwow dla płacźenja pſchinoſchkow. Cžeho dla runje tu tajka ſlutniwoſćź, hdyž ßo druhdže a woßebje na njeßerbſke wězy ſ hromadu pjenjeſy roſmjetaja? Loni a létßa je ßo towaŕſtwo pſchi wólbach do ſakſkeho a němſkeho ßejma ſ wuſpěchom wobdźěliło, też pſchi wólbje do krajneje kulturneje rady, do kotrejež buſchtaj wobaj burſkej kandidataj wuſwolenaj, k mjerſanju njepſchecźelſkeje ſtrony. To ßo jenož hodźi dozpěcź, hdyž muž pſchi mužu ſtejimy. Dale pokaſa pſchedßyda na lońſche ſa bura ſwjeßelaze žitne a ſkótne płacźišny. Nětko ßu trochu ſpadnyłe, nadźijomnje ßo ſaßo ſběhnu. Srudźaze je, ſo ßerbſke ſtatoki do rukow zuſeho naroda pſcheńdu, a tak ßo nam ßerbſka ſemja bóle a bóle pod nohomaj ſhubjuje. W bližſchej wokolnoſćźi ſtej ßo dwě ßerbſkej kuble na ryſy Němzow pſchedałoj. Tu dyrbjała ßo ſtatiſtika wjeſć, kiž by nam wočzi wotewrika. Sſerbſke ßwójby ſańdu a druha generazija je hižo pſcheněmczena. S wjetſcha cžahaju mnoſy do měſtow, ßamo do wulkich, a pſchiſporja tam proletariat. Na ßerbſkej cželedźi počzina brachowacź. Prjedy to njebě. Jenož tam a ßem cžehnjechu „ſa Draždžanami na wulku mſdu“ a ſo bychu němſzy nawuknyli. To wſcho ßo nětko w domiſnje poſkicźuje. W burſtwje ßo mnohim wjaz dźěłacź njecha, a w hródźi někotrejžkuli holczžy ßmjerdźi. Cželedź wjaz tajka njeje, kaž prjedy. Dyrbimy ßebi ju wocźahnycź a ſdźerżecź pytacź, ſ njej pſchecźelnje wobkhadźowacź, dobre cžaßopißy jej do rukow dawacź a ſ dobrym pſchikkadom do prědka hicź. Huſto ßo buram porokuje, ſo ßo wo cželedź doſcź njeſtaraja, maja jſtwu ßami ſa ßo. Tola też tam cželadni rad njecźahnu, hdźež ßu burej „ſtajnje na wočzomaj“. Kotſiž tak rěcža, ßu hižo ſkaženi. Potajkim bur ßam wina njeje. Skónčnje raſnje napominaſche, ſe ßwěru a luboſću hromadu dźerżecź, wot noweho ßebi to pſchißwojicź, ſchtož je naſchemu hoſpodaŕſtwu nuſne a trěbne, a tak hoſpodaricź, ſo njebychu naß „njemudrych“ ſ naſchich herbowanych ſtatokow wuhnali. — Pſchitomni, kotrychž licžba bě mjes tym na 28 pſchiroſtła, raſnym a wěrnym ßłowam mózne pſchihłoßowachu. —

Dokhodow měješche towaŕſtwo 81,60 hr., wudawkow (ſ pſchipißanej danju) 79,60 hr., potajkim w pokkadniży 2 hr. Samoženje wuczinja 1838 hr. Po wjazorych namjetach wuſwoli ßo ſkónčnje podpißany ſa pokkadnika a ſapißowarja. Ma nětko ſaſtate pſchinoſchki ſběracź. [S dobom naležnje proſchu, pſchi tutym dźěle mje po mózноſćźi podpjeracź. Adreſſa: Georg Melzer, Lehrer in Panſchwitz.] — Po namjecże knjeſa kantora Hile maja ßo wuſtawki ſhotowicź a k tym ßamym liſtno pſchidacź, hdźež poboczne towaŕſtwa ßo pſches ßwojeho pſchedßydu ſapißaja. Potom móżemy je k porjadnemu płacźenju nucźicź. Stacź ßo něſchto dyrbi; tak wurjadna njerodnoſćź nima ßo dale wjaz cžerpicź. —

Nětko ſcžěhowaſche pſchednoſchk knjeſa najeńka Rjencža-Workleczanſkeho. Rěczeſche wo běrnach abo neplach. Hdyž ßo jenajke druzhiny dokho doſcź ßadźeja, poſhubjuja na wulkoſćźi, khmanoſćźi a wunoſchku. S dawna hižo plahuja ßo běrny ſe ßymjenja, kotrež w tych ſelenych kulkach ßo namakuje. Kóžde ſornjatko [je jich w kóždej kulzy na 400] ma ßo woßebje kłaſcź, a hdyž ma kopjeſchko, ßo ßadźicź. Nimale ſ kóždeho naſtanje nowa druzhina. Druhdy je ßymjo njecźiſte, ſchtož ßo na wſchelakoſćźi kopjenow wupokaſuje. Pſched 27 létami bě w Němſkej 2 600 000 hektarow (9 490 000 kórzow) ſ běrnami ſwobßadźanych, nětko pak 13 975 000 kórzow. Tute leżomnoſcże wunjeßechu 1907 8080 milijonow zentnarjow běrnow. Kak ßo nětko na hoſpodaŕſke potrěbnoſcże roſdźěła?

13½ % k ßymjenju,
3½ % ſa cžłowjeczu zyrobu,
47½ % ſa ſkót,
4½ % dže do fabrikow,
7 % do paleŕnjow,
12½ % ſhnije, ſmjerſnje, pak ßo roſjěſdźi.

Sbytne 11½ % nam kupzy wotebjeraju. A ſa kajku płacźišnu?

Kupuja je ſ pola zentnar ſa 90, haj ßamo ſa 70 nowych pjenjeżkow. Teho dla chzemy ſbytne běrny [na 1000000 zentnarjow] ßuſchicź. Cżeho dla kóżde lětо na amerikanſki majß 140 milijonow hriwnow woprowacź, hdyż mamy to ßame w naſchich běrnach? Mamy pſchi poſtajenju drużinow na to hladacź, kelko wutka běrny maja a kotre naſchemu ſkotej tyja. Pſches dołhe leżenje ſhubja běrny na khmanoſcźi, ſchtoż rěcźnik ſtatiſtiſzy dopokaſa. —

Pſchedßyda ßo rěcźnikej dźakowaſche a wnpraji nad tym ßwoje ſpodobanje, ſo ßo jako Sserb tež k Sserbam dźerži, a nadźija ßo krucźe, ſo tež w pſchichodźe nam ßwěrny woſtanje.

Na to wuwi ßo jara żiwa rosmołwa. Najważniſche praſchenje je, kajke drużiny pola naß najlepje tyja. K jědźr hodźa ßo woßebje Primel, Veſta, Sileſia, Dabers (naſcha ſtara zyblowa), Jendźelſka a druhe. Schtóż chze naſche nowe drużiny ſawjeſcź abo ßwoje běrny wotbycź, njech ßo dowěriwje na knjeſa najeńka Rjencźa wobrocźi. Chze we wſchěm poßkużicź. — (Skónczenje pſchichodnje.)

S **Njeßwacźidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 404 howjadow, 70 běhakow a 210 proßatow na pſchedań pſchihnako. Knpowanje ßrěnjo dźěſche.

S **Budeſtez.** W naſchej woßadźe buchu po jutrach tſjo młodźi wucźerjo jako pomozniży do ßwojeho ſaſtojńſtwa ſapokaſani a to knjes Albert ſ Jeſchiz w Hornjej Hórzy, knjes Wicźas ſ Barta w Budeſtezach a knjes Rychtaŕ ſ Jaßońzy w Roswodezach. Tym, kotſiż ßebi ßerbſku macźeŕnu rěcź waża, je woßebje lubo, ſo je ſ najmjeńſcha jedyn ſ nich, mjenujzy knjes Albert, Sserb, a ſo tež knjes Wicźas ßerbſzy roſymi. Mamy tu wěſtu nadźiju, ſo tež ßerbſke dźěcźi ßwoje prawo doſtanu.

S **Wulkeje Dubrawy.** Njewěra a bjesbóżnoſcź ßo bohużel do naſcheje krajiny dřeje. Mjes zuſym ludom, kotryż je do naſchich ſtron ſacźahnył, ßu tež tajzy, kotſiż ßu najbórſchi njepſchecźeljo kſcheſcźijanſtwa. Do Boha woni njewěrja a ßwědomnje do zyła njeſnaja. Tych, kotſiż ßo hiſchcźe kſcheſcźijanſkeje wěry dźerża, wußměchuja a hanja a jim dźěło pocźeżuja. Mjes tym ſo kſcheſcźijanſzy mißionarojo w Afriży a Aſiſkej Khryſtußowy evangelijon roſroſcherjeja, mjes nami nowe pohanſtwo naſtawa. S najßwjeczíſchim maja ßwoje ßměchi, a kſcheſcźijanſzy ſmyßleni ludźo ßu hižo tak ſatraſcheni, ſo ßebi njeſwěrja, ſaprěwarjam a wußmécharjam Boha khroble napſcheczo ſtupicź. Někotryżkuliż je ßo hižo bjesbóżnikam wobrěczecź dał, ſo je wot wěry ßwojich wótzow wotpadnył. Podawk, kotryż je ßo w naſchej bliſkoſcźi Walporu ſtał, je ſe ſrudnym dopokaſmom ſa to. Jedyn porzlinowy toczeŕ něktorym dźěcźom, kotreż kuſkaŕncźe palicź dźěchu, wot macźerje namrěte ſpěwaŕſke a bibliju ſ poruczenjom pſchepoda, ſo dyrbja je ſpalicź. Drje bóle ſ hłupoſcźu hacź ſ njekniczomnoſcźu ßu dźěcźi po bjesbóżnikowym kaſanju cźinili a doſtate knihi do wohnja cźiżke. Cźłowjek, kotryż je pſchikaſał, ſo by ßo ßwjate pißmo ſ khodojtami ſpaliko, je ſaźrany, ſbłaſnjeny ſozialdemokrat; wón ma ſa ßwój nadawk, wěru do Boha wutupicź. Kſcheſcźijanſzy ſmyßleni jara wobżaruja, ſo ßu dźěcźi bjesbóżnikej k woli byli. Tajki pohórſchk njeßměł ßo ſaßo ſtacź. Sa to dyrbjeli ßo pſchede wſchěm wucźerjo w naſchich ſchulach poſtaracź.

Se Stróże pola Hucźiny. Njedźelu w nozy wokoło 11 hodźin ſtej ßo Hólnikez domſke a hródź wotpalikej. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

Se **Ssmjerczkez.** Njedźelu Cantate, 17. meje, budźe tu, da-li Bóh, rano we 8 hodź. ßerbſke kemſchenje a po nim ßerbſka ſpowjedź ſ Bożim wotkaſanjom. Prědowacź budźe k. ſarań Kſchiżan ſ Hodźija. Njech tola wſchitzy Sserbja ſ wokolnoſcźe tu ſkładnoſcź, ßo na prědowanju w lubej macźeŕnej rěcźi natwaricź, wużija. Nětko w nałětnim cźaßu ßo wſchak tež dalſchi pucź rad cźini, ſo by ßo Boże ßłowo ßłyſchało. Wutrobnje pſchecź by było, ſo by ßo tež pſchi Bożim blidźe wjele hoſcźi ſeſchło.

Se Stróże pola Rakez. Dołholětnemu běrkej, połburej Janej Wirthej, kotryż je pſches 30 lět tole ſaſtojńſtwo ſaſtawał a ſa tón cźaß tež 12 lět ſ gmejnſkim pſchedſtejicźerjom był, je ßo pſched krótkim pſches hamtſkeho pſchedſtejicźerja Falza we Kaſu wot krala ſpożczene cżeßne ſnamjo na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodało.

S **Kotez.** Pónd̄zelu tydźenja bu w naſchej ſchuli w ßwjedźeńſzy wupyſchenej ſchulſkej ſtwje naſch nowy zyrkwiny wucźeŕ, knjes Kurt Eduard Menzaŕ ſ Draźdźan, hacź dotal pomozny wucźeŕ tudy, do ßwojeho ſaſtojńſtwa ſapokaſany. Sswjatocznoſcź bě poſběhnjena tež pſches deklamazije. Runjeż je knjes Menzaŕ Němz, ma tola dobre ſroſumjenje ſa potrěbnoſcźe ßerbſkich dźěcźi a ßo prózuje, ßerbſku rěcź nawuknycź. Njech jenoż kóżde ßerbſke dźěcźo tu ſkładnoſcź, kotraż ßo jemu ſ najmjeńſcha w tu khwilu ſkicźi, mjenujzy ßerbſzy cźitacź nawuknycź, prawje wużiwa. Tola tež wo ßerbſke ſpěwanje runje ſakożeneho zyrkwinſkeho khora chze ßo wón ſtaracź a budźe jo wodźicź, jeno ſo bychu ßo tež ſpěwaŕki w bohatej licźbje namakałe. — Sańdźenu njedźelu wotmě ßo jeho ſapokaſanje w zyrkwi.

S dobom bu póndźelu tydźenja do ßwojeho ſaſtojńſtwa naſch nowy pomozny wucźeŕ knjes Pawoł Herman Zſchiegner ſapokaſany.

S **Woleſchnizy** pola Lubija. Póndźelu popołdnju je ßo maßiwna brózeń tudomneho kublerja Schmidta wotpalika. Jedyn ßłużobny hólz je woheń ſakożił, hdyż bě druha cźeledź na polu. Njekraßnika, w Mengelsdorje pola Shorjelza rodźeneho, ßu Lubijſkemu ßudniſtwu pſchepodali.

S **Lubjeńza.** Nahła ßmjercź je tudomnu wobydlerku Egerku nadeſchła. Schtwórtk tydźenja popołdnju wona do Splóſczańſkich kerkow drjewo ſběracź dźěſche. Tam ju Boża ruczka ſaja. Někotſt měſchczenjo, kiż na wjeczor na Cźornobóh dźěchu, ju pſchi pucźu leżo namakachu. Wjazykróczne ſrudne wokanje drje běchu hižo popołdnju ßłyſcheli, tola ßebi njebě nichtó na to pomyßlił, ſo bě jedyn cźłowjek w ßmjertnym bědźenju. Jako bu namakana, wboha khora hiſchcźe cźeżko dychaſche. Tónßamy wjeczor pak hiſchcźe wußny. Schtó wě mój kónz, wón ßnadź je bliſko.

S **Kukowa.** Sswoje měßacźne poßedźenje mějeſche „Bjeßada“ minjeuu njedźelu. Wopyt bě jara ßłaby. Njedźiwajo na „mortwe ßobuſtawy“ bě ſhromadźiſna pſcheßwědczena, ſo je ſ wulkeho dźěła njepſchihódnoſcź cźaßa wina na tak ßłabym wobdźělenju. A teho dla ßo jenohłóßnje wobſamkny, ſo maja ßo wot haprleje hacź do oktobra poßedźenja w 7 hodźinach wotměwacź. Towaŕſtwo żaruje wo ßwěrneho ßobuſtawa kublerja Jakuba Cźórlicha ſ Kanez, kotrehoż je ßmjercź tak nahle ſ naſcheje ßrjedźiſny wotewſała. Pſchedßyda wupraji jemu hiſchcźe dźak do rowa a cźichi „Wótcźe naſch“ ßobuſtawow ſcźěhowaſche jeho do wěcznoſcźe. R. i. p. — Nětko dźerżeſche knjes wucźeŕ Sſłodeńk jara cźaßowny pſchednoſchk „wo towaŕſtwach“. S njeho ſdźělujemy ſcźěhowaze:

Towaŕſtwa ßu tak ſtare każ cźłowjeſtwo. Stejachu pſchi ſpocźatku na najniżſchim ſkhodźeńku. Wěſo njeſnajachu ludźo w praſtarych cźaßach tajkich a tajkich towaŕſtwow, kajkeż nowiſcha modernſka „hyper-kultura“ płodźi. Jenajki dóńt a jenajke podeńdźenja wjaſachu ludźi, a tak naſta towaŕſchnoſcź a pſchecźelſtwo. Ludźo ſjednocźichu ßo tež po pokhadźe. Tak widźimy wulke „ßwójby“, w kotrychż knjeżeſche „wótz“ po naturſkim prawje, bjes ßwětnych ſakonjow a wuſtawkow. Pſchinoſchki tež njepłacźachu. Sbożowny cźaßo! Poſdźiſcho hromadźichu ßo ludźo jenajkeje wěry, jenajkeho naroda a powołanja, jenajkich politiſkich nahladow a ſ druhich ſ dźěła „hłupikojtych“ pſchicźinow, każ woprědka ſpomnich. Tola ſaměry towaŕſtwow měrjachu ßo druhdy pſchecźiwo krajnym ſakonjam. Teho dla wyſchnoſcźe krucźiſcho na jich wuwicźo ſhladowachu, woßebje w powróczeŕſkich cźaßach. W naſchim cźaßu ma nimale kóżde towaŕſtwo wot wyſchnoſcźe wobkrucźene bycź. Naſche towaŕſtwa, kotreż zyły ßerbſki kraj a lud wobeju wěrywuſnacźow wopſchijeja, ßu Macźiza Sserbſka, Towaŕſtwo Sserbſkich Burow, Wjeßne wólbne towaŕſtwo a Towaŕſtwo Pomozy. Jich heßło a ſaměr je wědomoſcź, hoſpodaŕſtwo, politika a luboſcź k bliżſchemu. Kraßny to, haj wulkotny nadawk! Hižo pſches 60 lět prózuje ßo Macźiza Sserbſka, naſcha macźeŕ, naſch lud wědomoſtnje a duchownje ſběhnycź, macźeŕnu rěcź, narodne waſchnja a nałożki wobkhowacź. Nima pak połneho wuſpěcha, dokelż mnoſy duchowni a wucźerjo a druſy ſdźěłani, powołani wjedniży naſcheho luda ſe ſawrjenymaj rukomaj pſchihładuja, kak wbohi lud mrěje narodnu ßmjercź. Zuſy tłócźa ßo do naß, ſakożuja zuſe towaŕſtwa a ſaßlepjeni Sserbja kłonja ßo pſched nimi. Tam maja cźaßa a khwilu a pjenjeſy, jenoż niz ſa ßerbſke. Njedawno Serbske Nowiny pißachu, kak ſrudnje ſe Sserbſtwom w Ketliczańſkich a Bukeczańſkich ſtronach ſteji. W druhich kónczinach njeje wjele lěpje. Tam, hdźeż ßo Sserbja narodnoſcź ßwleku, tam hinje ßławjena ßerbſka pokornoſcź, bohabojaſnoſcź a kraloßwěrnoſcź, ſa to pak poſběha njeſpokojny a powróczeŕſki duch khroble ßwoje kſchidła. Schtóż ßwoju narodnoſcź ſazpěwa, temu tež niczo druhe wjazy ßwjate njeje. Niż jenoż, ſo ßu wſchelazy ſdźěłani ſ pomozu ßerbſkich pjenjes ßwoje powołanje dozpěli pſches podpjeru Towaŕſtwa Pomozy a nětko wo ßwój lud ßo njeſtaraja a jón ſaprěwaja — ně, woni hiſchcźe dobrych pſches ßwój hubjeni pſchikład każa. Tak wocźahnu ßebi Sserbja ßwojich najhórſchich njepſchecźelow ßami mjes ßwojim ludom. Kóżdy roſomny Němz je naſch pſchecźel. Pſchi wudźělenju ßrědkow ſ pokładniży Towaŕſtwa Pomozy ſa ſtudowazych dyrbjało ßo woßebje na to kedźbowacź, hacź ßu ſtarſchi dobri Sserbja a hacź prósтwaŕ też garantuje ſa trajaze narodne ſmyßlenje. — Pſchi lońſchich wólbach

do němskeho ßejma je Wjeßne wólbne towarstwo kandidata porjada smužicže podpjerało, wo kotrymž bě pscheßwědčene, so ma sa Sserbow duschu a wutrobu. Temu ßo »Kath. Posoł« pschisamknu. Wschelazy Sserbja ßo pschisamknychu tehdom tajkim, kotsiž pschecžiwo naschim samèram dźěłachu. Wo Sserbow sbožo jim cžinicž njeběsche. Wjeßne wólbne towarstwo postaja ßamostatnje kandidata, so bychu Sserbja w sakskim ßejmje też sastupjeni byli, wobkedźbuje wólbne hibanje a stara ßo wo to, so bychu ßo sakonje w schuli a zyrkwi prawje trjebałe. Wschě mjenowane towarstwa žadaju ßebi lětny pschinoschk wot 5—6 hr. Kelko wjazy mohło ßo dozpěcž, hdy bychu wschitzy Sserbja hromadu dźerželi a ßwoju wěz podpjerali. Skónczńje roskoži rěcznik nowy towarstwowy sakoń, kiž wot 15. meje t. l. do skutka stupi. — Pschitomni dźakowachu ßo jemu s postanjenjom. Pschi debacze naspomni knjes Cžischinski, so tam, hdźež ßo Sserbstwo s mozu potkóczuje, jara skě steji s wěru, nabožinu a moralnosczu. Spominasche też na wotkhad knjesa fararja Schewczika, kiž je w ßwojim czaßu jenicžzy prawu politiku wjedł. A sa to ßmy my dostali kralowske pschipósnacze a biskopowy dźak. Wjazy ßebi tola žadacž njemóżemy. S dobom je to dopokas, so je wjetschina Sserbow na prawym puczu była. — W pschichodnej shromadźisnje porěczi knjes Cžischinski wo sozialnym praschenju. — „Bjeßada“ pschistupi jako korporatiwny ßobustaw Maczizy Sserbskeje.

S **Kamjenza.** Na lětuschich remontskich wikach ßo tu 7 koni pschedwjedże. S nich remontska komißija jenož jeneho kupi, sa kotrehož 950 hriwnow saplaczi.

S **Kalbiz.** Dokelž dyrbjesche nasch wjeleczeßczeny knjes farař Miklawsch Bjedrich dla czeżkeje khorosce ßwoje sastojństwo skožicž, bu nam wot duchowneje wyschnosce dotalny prěni kaplan w Khrósczizach, wyßokodostojny knjes Jan Just jako nowy farař póßlany. Ssobotu 2. meje jeho na ßwjatoczne waschnje do nascheje woßady witachmy, a minjenu njedźelu na dopołdnischich Božich ßłużbach jeho wyßokodostojny knjes senior kanonik Jakub Skala sjawnje do noweho sastojństwa sapokasa. Bóh žohnuj jeho skutkowanje!

Nasch dotalny duchowny wodźicžeŕ, knjes kaplan Jakub Žur, bu sa kaplana do Budyschina powołany, hdźež ma też bycž s redaktorom „Katholskeho Póßła“. Też jeho dźěło žohnuj Bóh wjerschny k spomóżenju nascheho ßerbskeho luda!

S **Draždżan.** Dla krjudowanja wojakow se ßmjertnym scżěhwkom mějesche ßo psched wójnskim ßudom podoffizěr Berthold s 1. kompagnije tšeleŕskeho regimenta samolwicž. Lětża 15. haprleje, na khětro czoplym dnju, mějesche wobskorżeny tšelbnu ßłużbu na tšelniku honjerjow (jegerjow). Podoffizěr ßo na hubjene resultaty tšelenja hněwasche a pschi sestupanju na domojpucž wojakam pschiwoła: „Nó, czakajcże, na to dyrbicże ßebi myßlicž!“ Potom wón pschikasa, spěschnje běżecž. Dokelž bě hakle dopołdnja w 11 hodźinach, njemóżesche tale pschikasnja hinaschi samyßł měcž, hacž wojakow hubjeneho tšelenja dla pschescżěhacž. So by pucž podlěschił, Berthold ßo wojakam druhdy sawróczicž a saßo 100 metrow wróczo běżecž dawasche. Mjes spěschnym běżenjom ßo druhdy kruch pucża też stuj dźěsche. Pschi spěschnym běżenju ßo podwyschk dohlada, so tšeleŕ Bauer nadpadnje wobłědny. Dokelž pak ßo wón njewobczeżowasche, dyrbjesche wón se ßwojimi towarschemi dale po horbatym łężnym puczu spěschnje běżecž. Bórsy po tym, hdyž běchu runje nimo tšelnika tšelerjow pschischli, njemóżesche Bauer dale běżecž. Wón wocži pschewalowasche, pschi cžimž ßo jemu symny pót s czoła ronjesche, spytachu jeho wjescž, tola wón ßo njemóżesche wjazy na nohomaj sdźeržecž. Jeho do jeneje bliskeje khěże donjeßechu, wobkrjepichu jeho s wodu, dawachu jemu woživjaze kapki a spytachu jeho s womory sbudźicž. Dokelž ßo s Bauerom pschezo bóle pohórschesche, pocża wobskorżenemu satrach bycž a wón po lěkarsku pomoz do kasarmow póßła. Jedyn sanitetny podoffizěr bórsy pschińdże. Wón mějesche Bauerowe skhorjenje sa jara straschne a se skasanym wosom khoreho do lazaretta dowjescž da. Bórsy po tym, hdyž běchu Bauera do lazaretta pschiwjesli, wón wumrje. Jedyn wyschschi stabowy lěkaŕ je jako wězywustojny cžěło pschepytał a spósnał, so je Bauer na dospołne pscherosczenje praweho pluza khoril, s cžimž je ßo wutroba powjetschika. Wutrobiny brach njehodźesche ßo pschi wusběhnjenju dla pscheroscżenja spósnacž. Skoro s wěstoscżu móże ßo sa to měcž, so by ßo Bauer też pschi druhim wjetschim napinanju, na pschikład pschi wjetschim pólnym swuczowanju, normalnemu cžłowjekej niczo njeschkodźazemu, s Božej ruczku sajał. S napinanjom pschi spěschnym běżenju, kotrež bě podoffizěr, prawo k temu njemějo, pschikasał, bě hromadźe se sajeczom wutroby k ßmjercži wjedźaze krwawjenje w mosłach nastało. Sastupjeŕ wobskórżby wuwjedowasche: Runjež njeje spěschne běżenje dowolenu měru pschekrocziło, ma ßo podoffizěr toła winowacž, so je něschto pschikasał, k czemuž njemějesche prawa. Se spěschnym běżenjom je wón bjes dwěła ßwojim podstajenym cżělnu njepschijomnosczˊ pschihotował, to rěka, wón je jich krjudował. Na kóżdy pad dyrbi ßo sa to měcž, so je tole krjudowanje, hdyž też niz do zyła, dha tola s dźěła s pschicżinu wojakoweje ßmjercże było. Wobskorżeny je, runjež bjes wědomnja a bjes ßwojeje wole, spěschnu ßmjercž postajeneho wojaka sawinował. Wobskorżeneho, kotremuž połóżaze wobstejnosczˊe pschizpichu, k jastwu na 1 lěto 1 měżaz saßudźichu. — Ssudnizy wobsamknychu wo to proßycž, so by ßo wobskorżeny wobnadźił.

S **Wulkich Sdźar.** Wutoru tydźenja je knjes farař Scholta s Parzowa k nam pschicżahnył. W Mucżowje a Bukojnje ßo wón s cżeßnymi wrotami powita. Psched naschej wßu pod rjanymi cżeßnymi wrotami ßobustawy zyrkwineje a gmejnskeje rady, schulske dźěcži, dorosczena mužska a žónska młodźina, wojerske towarstwo s khorhoju a herzami a wulka ßyła woßadnych na njeho cżakachu. Knjes archidiakonus Dobruzki s Wojerez jako dotalny wikar knjesa pschikhadżazeho duchowneho we woßadźinym mjenje wutrobnje powita, na cżož ßo tón wschitkim wutrobnje podżakowa. Ssobustawy zyrkwineje rady potom noweho knjesa duchowneho s jeho ßwójbu do ßwojeje ßrjedźisny wsachu a jeho psches jene druhe cżeßne wrota do pyscheneho wobnowjeneho farskeho doma dowjedżechu. Tu patronatowy sastupjeŕ Mětasch knjesej duchownemu a jeho mandżelskej kóżdemu spěwarske knihi se sbożopschecżemi pschepoda. Na prosˊ noweho statoka hischcże knjes archidiakonus Dobruzki někotre ßkowa k pschikhadej porěcża, pschejo, so by kaž w Emaußu też tu nasch Sbóżnik s lubej duchownowej ßwójbu sacżahnył a pschi njej był a wona pschi nim a s nim wostała. Widomnje hnuty ßo knjes duchowny hischcże ras sa wscho dźakowasche, schtož bě woßada pschi jeho pschikhadże cżinika, a ßlubi, so budże ßo wón sa jemu napscheżo pschinjeßenu luboscˊ a dowěrjenje hódny wopokasowacž.

S **Wochos.** Pschi ßobotnischim njewjedrje je błysk w holi mjes Wochosami a Pakostnizu do jeneho schtoma dyrił a sapalił. Pjeczo kokojeśdni ßo domoj jěžo wohenja dohladachu a jón sabichu.

— Pschi twarje Wojerowsko-Kulowskeje żelesnizy ßu 10 metrow schěroke pohanske pohrjebnischczˊo s popjelnizami namakali.

S **Běłeje Wody.** Lědma je ßo wjedro scżopliło, a hižo ßu smijizy cżłowjekam straschne. Jeneho schkleńcżerja, kotryž pola Brunez hata hriby pytasche, je jena smijiza kußła. Wón dyrbjesche hnydom lěkarsku pomoz pytacž.

S **Jemjelizy.** Schtwórtk tydźenja ßu ßo na knjeżim Arnimskim kuble bróżeń, konjemz, wokarnja a kurjenz wotpaliłe. Skót je ßo mohł wukhowacž. Na hródźi sa młody skót, kotraž bě ßo też hižo sapaliła, mózachu ßykawy woheń salecž.

S **Mužakowa.** W brunizowych jamach Blütchena a Tieslera je ßo ßobotu dźěkaczeŕ Hubacž s Wjeski s jědojtym plunom (gasom) morił. Wón bě bjes lampy na dno ßedmeho schachta schoł, so by pohladał, hacž w nim woda njeje. Lědma tam pschischedschi, wón jědojty dym ßrěbny a morwy na semju padże. Dokelž ßo wón njewróczi, jeho někotsi dźěkaczerjo pytacž dźěchu. Po dołhim ßlědżenju Hubacża w jenym kucże skhileneho nadeńdźechu; wón bě hižo morwy. Dźěkaczerjam, kotsiž dyrbjachu jeho wukhowacž, ßo s pomozu kißlikowego apparata powětr pschiwodźowasche. Hdyž běchu Hubacża se schachta wunjeßli, spytachu jemu žiwjenje wróczicž, tola wscha próza bě podarmo.

S **hole.** 1. meje běsche 25 lět, so bě hrabja Arnim Mużakowske stawne knjejstwo kupił. Tutón dźeń chżychu jeho wschitzy jeho dźěkaczerjo w holi a fabrikach s wulkim saklowym cżahom cżesczicž. Hrabja pak někłole runje w połodnischim kraju pschebywa. Jemu je wjele lěpscha myßliczka pschipadła. Město so bychu jeho dźěkaczerjo se ßwjedżenjom cżesczili, je jim wón wulki ßwjedżeń wuhotował. Poßledńju njedźelu ßo we Wochosach a we wjele druhich wßach, też njedźelu posdźisscho, dźěkaczerjo shromadżichu; we Wochosach bě jich něhdże 120. Kóżdy muž wjazy dyžli 2 hriwnje dosta, kóżda żona něschto mjenje, tola jenož w snamkach, tak so mózachu ßebi něschto sa to kupicž. Kóżdemu ßo dobra wjeczeŕ a napitk wudźěli, a tym, kotsiž rady rejwachu, herzy k reji piskachu. A schtož bě najrjeńsche pschi tym, a schtož ßo hischcże njebě we Wochosach stało, bě to, so ßo ani kapka palenza — poßłuchajmy jenož — ani porjedźi ani wupi a tola ßu wschitzy jara wjeßeli a hrabi dźakowni byli.

Přilopk.

* Paleŕnja cżěłow ßo nětko też w Draždżanach natwari. Měschczańska rada je sa to 558 000 hriwnow pschiswolika.

* (Powodźenje.) Njewjedra sańdźeneho tydźenja ꝑu we wjeczornej Sakſkej jara ꝑylne byke. Pſches Hainewalda ꝑrjedu popołdnju hrośbne njewjedro ſ krupobiczom cźehnjeſche. Sliwkojty deſchcź je wulku ſchkodu naczinił. Hacź do 7 hodźin wjeczor hiſchcźe někotre kheźe we wodźe ſtejachu, tak ſo nadoba wo jſtwach pluwaſche. Na pola, łuki a pucźe je ſrudnje hladacź.

* S błyſkom ſtaj ꝑo pońdźelu dwaj cźłowjekaj w Sakſkej ſaraſyłoj. W Gröbje je Boże njewjedro we łódźerni pſchi Łobju jeneho łódźetwarza a na jenym knježim polu jeneho ratarſkeho dźěłacźerja morikło. Na woběmaj měſtnomaj ꝑo někotſi ludźo pohłuſchichu, tola ꝑo woni bórſy ſaꝑo ſhrabachu.

* (Boha ſapręcźe w zyrkwi.) Mejſka nutrnoſcź w Michalſkej zyrkwi we Winje je ꝑo na njehańbicźiwe waſchnje kaſyka. Jedyn ſ poꝑłucharjow po duchowncho ꝑłowach: „A Bóh je“ ſawoła: „A Boha tola njeje!“ Druſy kemſcherjo ꝑo do wołarja dachu a jeho nabichu. Wón je ſozialdemokratiſki ſapiꝑowaŕ Heimer, kotrehoż ꝑu hižo dla tajneho ſwjaſkowanja khoſtali. Pſched někotrymi łětami běchu jeho ſ Wina a Prahi wupokaſali, tola ꝑo jemu po próźowanju ſozialdemokratiſkich ſapóꝑłanzow dowoli, ſo móżeſche ſaꝑo we Winje bydlicź.

* (Morduŕſtwo.) W Graffe w Franzowſkej ꝑu mějecźela filiale Nizzaſkeje banki, Raimbauda, w jeho wobydlenju ſkónzowaneho namakali. Hróſbne jenotliwoſcźe wuꝑłědźenja morduŕſtwa dadźa ſa wěſte ſpóſnacź, ſo je Raimbauda jeho 60lětna hoſpoſa ſkónzowała a ſo je wona ſpytała, cźěło roſkuſkowacź a ſpalicź. Raimbaudowe cźěło bě żałoꝑnje ſwohidźene. Noſy běſchtej pſchi kolenomaj roſrěſnjenej. Cźěło bě ſ 33 ranami pokryte, kotrež běchu ſe ſchěrokim nożom narubane. Schpundowanje a ſcźěny běchu ſ krwju napluſkane. W kuchini kruch pokſwuhleneho mjaꝑa, kotrež bě hoſpoſa ſpalicź ſpytała, leżeſche. Hoſpoſa najprjódźy wudawaſche, ſo je ꝑwojeho knjeſa morweho doma namakała a ſo je ſpytała, jeho cźěło wotſtronicź, dokelž je ꝑo bojała, ſo mohli ju winowacź, ſo je wona ꝑwojeho knjeſa morikła. Poſdźiſcho wona ꝑwoje wuprajenje pſchemění. prajizy, ſo je ꝑebi jejny knjes ꝑam żiwjenje wſak, a ſo je ju proꝑył, ſo by jeho domorikła, hdy by wón hnydom morwy njebył. Hdyż hoſpoſu do jaſtwa wotwjedźechu, ju lud lynchowacź ſpyta. Jenoż ſ nuſu ꝑo poliziſtam poradźi, ſajatu pſched ludowej njembroſcźu ſakitacź.

* (Wurubjenje żeleſniſkeho cźaha w połnóżnej Amerizy.) Na żeleſniſkim cźahu, kotryż do Pittsburga jědźeſche, běſchtaj ꝑo dwaj rubježnikaj w paketowym woſu ſkhowałoj. Njedaloko Pittsburga wonaj ſe ꝑwojeje khowanki wuléſeſchtaj, pſchemozowaſchtaj a wuwjaſaſchtaj paketoweho rjadowarja a ſaſtojnika, kotryż mějeſche pjenjeżne poꝑyłki wobſtaracź, nuſowaſchtaj, pjenjeżne koffry wocźinicź. Na to też jeho wuwjaſaſchtaj a ſa powjas nuſy ſcźahnyſchtaj. Hdyż cźah pocźa pomału jěcź, wonaj wotſkocźiſchtaj a ꝑo w huſtym lěżu ſhubiſchtaj, hdźeż jedyn wós na njeju cźakaſche. Jeju rubjenſtwo pjecźa 320,000 hriwnow wucźinja, kotrež bě finanzne miniſterſtwo w New-Yorku ſa banki w St. Louis wotpóſłało.

* (Dwanacźe ſkotych kwaꝑow na jenym dnju.) Żadny ꝑwjedźeń móżeſche ꝑo tele dny w małej franzowſkej wſy Abreſtu ꝑwjecźicź. Na jenym dnju ꝑo w tamniſchej zyrkwi dwanacźe ſkotokwaꝑnych porow pożohnowa. Wjazy dyżli tſi ſta pſchiwuſnych, dźěcźi, wnukow a prawnukow ſ dołhim cźahom jubilejnych mandźelſkich pſchewodźeſche. Wjeczor ꝑo wulka ꝑwjedźeńſka hoſcźina wotbywaſche, na kotruż ꝑo hoſcźo ſ dalokeje wokolnoſcźe ſeńdźechu. Po hoſcźinje ꝑo k rejam ſeſtupachu. Spodźiwnje ꝑo na 24 ſtarych ludźi hladaſche, kak ꝑo woni pomału a ſ waha, ale tola ſ poknym ſacźucźom w reji wjercźachu.

* (Spytane morduŕſtwo a ꝑamomorduŕſtwo jeneho wojaka.) Njedźelu w noży je w Barlinje dźeżatnik (Gefreiter) Becker ſ Naumburga, w 3. gardowym grenaděrſkim regimencze ꝑłużazy, najprjódźy do podoffizéra, jemu pſchedſtajeneho, tſělił a ꝑo potom ꝑam ſatſělił. Becker hižo druhe łěto ꝑłużeſche a bě kapitulant. W tamnej noży Becker pſched jaſtwom w Plötzenſee ſtražowaſche. Najſkerje je jeho dohladowazy podoffizěr naꝑwaril, ſ tym ꝑo roſhněwawſchi, wón ſa podoffizérom tſěli. Tón na ſemju padże, hacź runje ꝑo njebě ſ wutſělenjom ſranił. Na to ꝑo wojak ꝑam ſe ꝑwojej ꝑłużbnej tſělbu ſatſěli.

* (Ruſku generalſku ꝑwójbu ſkónzowali.) Wuꝑłużeneho generala Bykowſkeho ꝑu we Wilnje pod ſcźěhowazymi wobſtejnoſcźemi ſkónzowali: Tſjo wojazy, ſ kotrychż bě jedyn muż kuchaŕſki w generalowym domje, ꝑo ſrěcźachu, Bykowſkeho jeho bohatſtwa dla ſkónzowacź. Wjeczor ꝑo do generaloweje ſpanſkeje ſtwy dobuchu a generalej ſe ꝑekeru nop rosraſychu.

Potom generalowu żonu dajachu a ju ſ nożom ſranichu, ſo by kłucze k pjenjeżnemu khamorej wudała. Żona pak ꝑo ſapowjedźi, kłucze wudacź. Potom ꝑo wona ſ womoru wobja, a morduarjo ju ſa morwu leżo woſtajichu. Woni ſpytachu pjenjeżny khamor roſpaczicź, tola to ꝑo jim njeporadźi. W generalowej winowej pinzy ꝑo woni wina napichu. Wokoło ranja ſaꝑłyſchawſchi, ſo generalowa żona ſtona, też jej nop roſraſychu. Na to ꝑo do kaſarmow wrócźichu, hdźeż jich někotre hodźiny poſdźiſcho ſajachu.

Wuꝑudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla Sodomitſkeho njekaſanſtwa ꝑu 25lětneho cźeladnika P. R. Raacka ſ Budyſchina, na poꝑled pola zyhelnika Behrenſa we Wjeleczinje ꝑłużazeho, k jaſtwu na dwaj měꝑazaj ſaꝑudźili.

⨯ Mandźelſka dźěłacźerja K. A. Muchi w Nowej Wſy je ꝑo do kopſchiwok ꝑydnyła, hdyż je ꝑo woženika. Wona dyrbi huſto pſched ꝑwojim mużom cźěkacź, dokelž ju wón bije. Huſto je żona pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja pomoż pytała. Pſchi tym je Mucha też gmejnſkeho pſchedſtejicźerja ſkſchiwdźił. Lawniſki ꝑud bě teho dla Muchu k jaſtwu na 10 njedźel a k arreſtej na 6 dnjow ſaꝑudźił. Muchowe powołanje pſchecźiwo temule wuꝑudej ꝑo ſacźiżny.

⨯ Murjeŕ Gotſch ſ Łomſka pola Minakała bě w Żicźenju jenemu pohonczej jenu ſchtrykowanu jaku a ratarjej Kubankej na Żidowje jenu konjazu deku kradnył. Hižo ſchěſcź krócź khoſtaneho wobſkorżeneho k jaſtwu na 5 měꝑazow ſaꝑudźichu a jemu cźeżne prawa na 2 łěcźe wotrjeknychu.

Formarjo ſa ſchamottowe zyhele,
dźełacźerjo a fabrikſki cźěꝑła
ꝑo pytaju **ſa tonowe jamy we Wětrowje.**

Wokrjeżna plahowaŕnja ſa kury „Czorne Minorka“
pſchedawa
jeja k naꝑadźowanju
po 15 np. ſa jejo.
Fara w Rakezach.

Kruwa,
wyꝑokoꝑucźelna, bliſko kwocźelenju, je na pſchedań w Kamjenej pola Měrkowa.

Młoda ranza
bliſko proꝑatam je na pſchedań w Jitku cźiꝑko 28.

Kóń,
ſkludny, mjes dwěmaj na wubjerk, 3 abo 4lětny, je na pſchedań, dokelž je wyſche. w Stróżiſchczu cźiꝑko 3.

Tunje zigary!
100 ſchtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſecźeła
zigarowa pſchedawaŕnja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Měſchczańſka nalutowaŕnja w Budyſchinje.

S pſchihłoꝑowanjom měſchczańſkich ſaſtupjerjow ꝑmy wobſamkli, danſku měru ſa lutowanſke pjenjeſy pſchi naſchej nalutowaŕni łětża wot 1. oktobra t. l. wot 3 na $3\frac{3}{10}$ prozenta powyſchicź.

Hromadźe ſ tym ꝑo wot teho ꝑameho dnja dań ſa wuſtejaze hypothekſke pożczonki powyſchi. Dalſche ꝑo kóżdemu dołżnikej w bliżſchim cźaꝑu direktnje woſjewi.

W Budyſchinje, 6. meje 1908.

Měſchczańſka rada.

Kwaßny wěnčk

cžeßnej njewjesće
Hanje Mari Schelzigez
ſ Jeńkez
a jeje cžeßnemu nawoženi
Hermanej Bohuwěrej Albinußej,
kublerjej w Jeńkezach,
na dnju zyrkwineho wěrowanja,
12. meje 1908,
poßwjecžene.

O cžeßnaj ßlubjenaj! dha dźitaj
Nětk do Knjesowych pschitwarkow;
Pſched Bożim wobliczom tam wſmitaj
Kij puczowarſki do rukow.
Bóh woła Waj' — o poßłuchajtaj,
Schto wón nětk ſ Wamaj rěczecź chze,
Wój w Bożim domje proßyćź mataj
Ssej żohnowanje njebjeſke.

Bóh ſ woběmaj je rěczał krucźe
We dotalnym Waj' żiwjenju,
O nawoženja, ach kak rucźe
Ssy ſhubił lubu maczerju;
Kak hórke ßylſy rosliwaſche
Ty ſ nanom tehdy w dźěczatſtwi,
Nan, kiž Cźe ßwěru lubowaſche,
Sso dźenßa ſ Tobn wjeßeli.

O njewjeſta! hdyž ſtarſchi lubi
Cźe k wěrowanju pſchewodźa,
A pódla ßu pſchi Twojim ßlubi,
Je to Cźi radoſcź wutrobna;
Dha tola ßy Ty wopotała
Też hórki ĥěrluſch dźělenſki,
A wowku k rowu pſchewodźała
Hdyž wumrje pſched pjecź lětami.

Hlaj, kak ßo Twój dźěd ſradowaſche
Na ſwaß Twój, luba njewjeſta,
Sso ſ wjeßekoſcźu hotowaſche
Twój ßwědk bycź pola woltarja,
Tón dźeń, hdyž braſchka wuſchoł běſche,
Joh' na ſwaß proßyćź ſ druhimi,
Wón cźiły, ſtrowy ſ domu dźěſche,
Pak żiwy ßo dom njewróczi.

Wón wujěł bě na ßyna pola,
Se ßynom rěczał na polu,
Pſchi domojwjeſbje Boża wola
Jom' daſche wußnycź na wosu;
Tak bje wſchěch cźeĸtpjenjow je wuſchoł,
Wot wſchitkich lubych ſdaleny,
Je po nadźiji nětko doſchoł
Na wěcźne ſwaßne hoſcźiny.

Tak ſ woběmaj je Boża hnada
Tu krucźe hižo rěczała,
Nětk ßwjaty ßlub Bóh wot Waj' żada:
O rěcztaj ſ nim bjes pſchestacźa!
A potom ſ połnym dowěrjenjom
To ßwjate haj tam wurjekńtaj:
So Bóh ſe ßwojim żohnowanjom
Też njeby hnadnje ſkomdźił Waj'.

A potom dźitaj ſe ßwěrnoſcźu
Tón pucź, kiž Waju powjedźe,
We wěrje a ſe ſpokojnoſcźu,
Wſchak Wamaj Jeſuß prjedy dźe.
Też njeſabudźtaj Boha ženje
Pſchi wjeßelu a ſrudobi,
A cźińtaj wſchitko w Khryſta mjenje,
Wón poradźenje wobradźi.

Braſchka Paul.

Krajnoſtawſka banka
w Budyſchinje.

Krajnoſtawſka banka w Budyſchinje **powyſcha dańſku měru ſa lutowanſke pjenjeſy** ſ tutym lětnje na

3 3/10 prozenta wot 1. oktobra 1908.

Powyſchenje danje ßo w nalutowanſkich knižkach, hdyž ßo pſchedpołoża, pſchedcźiſchczi.

Sa **wupowjedźene** nalutowanki ßo dań jenoż powyſchi, hdyž ßo wupowjedźenje hacž do 30. ſeptembra t. l. wróczi.

W Budyſchinje, 6. meje 1908.

Krajnoſtawſka banka
ſa kralowſke ſakſke hornjołużiſke markhrabinſtwo.

Kruwa
blisko k cźelenju je na pſchedań we Worzynje cźišćo 17.

Kubło
w Lipinach pola Łasa ſe 104 jutrami pola, łuki a hole je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola Metaſcha tam.

Żiwnoſcź
ſ 12 kórzami pola a łuki, 1 hodźinu wot Budyſchina ſdalena, je wobßedźerjoweje khoroſcźe dla na pſchedań. Twarjenja ßu w dobrym rjedźe. Wopalna kaßa 6180 hr. wucźinja. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Rjana wulka ſahrodniſka żiwnoſcź
ſ něhdźe 35 kórzami polow a łukow a maßiwnymi twarjenjemi je wlaczińſny hódno na pſchedań. Wopalna kaßa 11730 hriwnow. Napłaczenje 6000 hriwnow. Dalſche darmo wukaſuje aktuar ſw. ßk. **H. Liebſch.**

Khěża
ſ 1½ kórzom pola je hnydom na pſchedań w Boranezach cžo. 9.

Mała khěża
w fabrikſkej wßy, ½ hodźiny wot Budyſchina, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khěża
w Nowym Łuſcžu cźišćo 2 pola Njeßwaczidła ſ 1 kórzom pola je na pſchedań.

Kowarſkeho pomoznika
pyta **R. Bär** w Budyſchinje na Hoſchiz haßy.

Strażnik (wajchtar),
ſtróſby a dowěrny ßo pyta na **knježi dwór w Dźěchorezach.**

Wutrobny dźak do wěcžnoſcze!

28. haprleje wumrje 33lětny ßobuſtaw naſcheho zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa

knjes Handrij Schewczik
w Nižej Wßy.

Kaž je w ßwěrnoſcźi a bohabojaſnoſcźi ßwojemu Knjeſej a ſbóžnikej w żiwjenju ßłużił, tak je też ßwoje ſaſtojnſtwo jako zyrkwinſki pſchedſtejicźer ſtajnje wobhladował jako ßłużenje temu Knjeſej, ſo by ßo Boże kraleſtwo na ſemi twariło a ſdźerżało.

Bóh ſapłacź jemu jeho ßwěrnoſcź w ſbóžnej wěcžnoſcźi.

Zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo w Rakezach:
Gólcź, farař, pſchedßyda.

Sso wróczíwſchi wot rowa naſcheho lubowaneho nana, dźěda a bratra

Handrija Schewczika,
burſkeho wumjenkarja w Nižej Wßy,

ßo pohnuczi cžujemy, wſchitkim pſchecźelam a ſnatym, kiž ßu naſchemu drohemu ſemrjetemu ſ tak bohatej a rjanej kwětkowej pychu a ſ pſchewodom k poßlednjemu wotpocžinkej cžeſcź a luboſcź wopokaſali, **najwutrobniſchi dźak** wuprajicź. Woßebje ßo wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Gólczej ſa wurjadnje cžeſczowaze napſchecžohicźe a ſa naſchu tak ſrudźenu wutrobu jara troſchtowaze cźělne předowanje, kaž też zyłemu zyrkwinemu pſchedſtejicźerſtwu, kotrehož ßobuſtaw je luby njebocźicźki pſches tſizeczi lět był, ſa wuſnamjaze wobdźělenje pſchi cžeßnym khowanju najwutrobniſcho dźakujemy.

Hłubokoſrudźena Schewczikez ßwójba.

(K temu cźišku pſchiłoha).

Pschiloha k czišku 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. meje 1908.

Placišny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wilach.

4. meje 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	39—41	75—77
awstriske	41—45	76—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	34—38	70—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	29—33	64—69
4. žnadnje pizowane łóžbeje staroby	24—28	57—63
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	37—40	69—72
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	33—36	65—68
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	28—32	59—64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—27	53—58
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	37—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	33—36	65—68
3. žnadnje pizowane	28—32	58—64
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	46—49	75—79
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	72—74
3. žnadnje wuwite wot zyza	37—42	65—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišćenjow w starobje hač do 1¼ léta	44—45	59—60
2. mjaßne	42—43	57—58
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	38—41	53—56

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:		W Budyšinje. 2. meje 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 7. meje 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńža	běła	—	—	—	—	10	30	10	65
"	žołta	10	—	10	30	9	88	10	25
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		9	38	9	65	9	38	9	65
" nowa		—	—	—	—				
Ječmjeń	50 kilogr.	8	80	9	—	7	50	8	50
Wows		7	50	7	75	7	20	7	50
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny		2	30	2	60	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	60	2	80	2	40	2	70
Pšeńčna muka	50 "	12	75	19	75	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	12	25	16	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	25	4	80	3	10	3	50
Ssloma	100 "	4	67	4	84	3	50	5	—
Prožata 1272 schtuk,	schtuka	10	—	24	—	—		—	—
Pšeńčne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	10	6	50
Ržane wotruby		—	—	6	50	6	70	7	20
Pšeńčny gris		—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńža (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńža (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 25 np., rožka wot 9 hr. 75 np hač 10 hr. — np., ječmjeń wot 8 hr. 90 np. hač 9 hr. 13 np., wowš wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 65 np.

W Budyšinje placěnje: korz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 17 hr. — np. hač 17 hr. 51 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., korz rožki po 160 puntach 14 hr. 99 np. hač 15 hr. 44 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., korz ječmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hač 12 hr. 60 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

7. meje 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. 50 np. hač 9 hr. 80 np., pšeńža wot 10 hr. 20 np. hač 10 hr. 50 np., ječmjeń wot 8 hr. 30 np. hač 8 hr. 60 np, wowš wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 90 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., žyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 80 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 8. meje: Pomročene a cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje njedźelu Jubilate rano w 7 hodźinach farar Räda němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann August Röthig, zementěrar w Sslonej Borschći, s Marju Theresiu Ssykoriz w Kelnje. — Pawoł Richard Paul, hospodarski pomocnik w Hněwšezach, s Johanu Marthu Cžornakez tam. — Ernst Bjedrich Mužik, žiwnosćer a murjer w Cžichońzach, s Hanu Amaliu Wicžasez we Wulkim Wjelkowje.

W **katholskej zyrkwi:** Franz Peterwaldsky, pschekupz w Lipsku, s Jadwigu Breitkopfez w Budyschinje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Richard, Khorle Augusta Běluscha, džěłacerja na Židowje, š. — Konrad Willy, Ernsta Maxa Němza, murjerskeho połěra w Sčžijezach, š. — Pawoł Alfred, Jana Klimanta, fabrikarja w Dobruschi, š. — Kurt Marczin, Khorle Bruna Emila Kschižana, blidarja we Wurizach, š. — Ernst Richard, Jana Hendricha Glawscha, žiwnosćerja w Ratarjezach, š. — Frida Martha, Gustava Pawoła Pallaża, knjeżeho pohonca w Cžichońzach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hilžbjeta, Pawoła Janika, samkarja w Budyschinje, dź. — Herta, Josefa Walczika, schewza tudy, dź. — Bjarnat, Jurja Zura, fabrikskeho džěłacerja w Budyschinje, š.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadze:** 5. meje: Jan Jurij Pětschka, khěžeŕ a invalid na Židowje, 55 l. 6 m. 6 d.

W **katholskej wožadze:** 5. meje: Jan Hasa, wumjeńkaŕ w Budyschinje, 76 lět.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu Jubilate směje rano ½7 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucžbu, ½8 hodźin farar Kschižan žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wucžba sa němsku mužsku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Jubilate směje duchowny Boitz rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodźin žerbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. směje duchowny Boitz wucžbu se žerbskej žónskej młodosću.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cžišćo 415**

porucza swoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Rosesłanje w cžwizach a bleschach.

Proschu žebi placišnowy sapiš žadacz.

Mokropraßowane bazeny

1000 schtuk po 8½ mk. s jamy,

tola jenoz sa hotowe pjenjesy porucza

ryczerkubło w Bóschizach.

Jara spore, teho dla tunje je

MAGGI owe korjenjenje. Njech so po žłodźe korjenja, a to **hakle po swarjenju.**

Najlěpje poručene wot

Khorle Preissera jun. pschi žitnych wikach 24.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźëćazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicże po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicże po mërje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschczu 5 porucza bohaty sklad ßamodźëłaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wëžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mërje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki sklad wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakëratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja skladnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a laschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźëłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Sklad wschëch druźinow laschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschëch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
lna ßukelnskej haßy czißko 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sczënskich czaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźetnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecza starych kasarnow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschë druźiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rëczu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschëch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a ſtejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty sklad słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawoł Bergmann czaßnikar pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romſkemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rëczu ßerbski. —

Słote a ſzlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ſzlëbornych a alfenidowych tworow.
Dźëłatnja ſa nowoscże a porjedźetnja.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźëłatnja ſa ßedłatſke a półſtrowane wëzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner, pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Półſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźëłanje a pschedźëłanje wschëch półſtrowanych **meblow.** Stajny sklad ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ſtwy tapezëruju po tunich placźisnach.

Ssedłatnja a tapezërowatnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, puczowanskich wëzow, nakhribjetnych mëchow, gamaschow a schulskich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, tež pschе deschcź. Wëzy ſa pßy.

Magazin półſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój sklad ſofow, kožow, matrazow po najtuńſchich placźisnach.

Nožetnja a parna toczetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimaznych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźëczazych wobleczenjow. — Módre normalne dźëłaczerſke wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schczëtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mëjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschëch schczëtkow a barbiczowych (pinſlowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoſcże: Kardecze a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźëłatnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Kherla Reinhold (Eschenbach naßlëd.)
Pschedawatnja a porjedźetnja wschëch hudźbnych instrumentow. Sklad wschëch druźinow trunow, piſkadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowatnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźëłatnja a porjedźetnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyſy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźetnja. —

Woßebita pschedawatnja ſa amaterſkich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiſki atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźëłanje woßebnych wobraſow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiſki atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiſki atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mërschez naßlëd. Mëjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschë drogi a barby.

Fabrika Mischnjanſkich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mëjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschëch wuſtajenżach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, horńwarske kłobuki, filzowe twory.

Sklad Winſkich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucża. Porjedźetnja a dźëłatnja po mërje.

Cźrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad cźrijow ſa mužow a žony. — Ssamßne ruczne dźëło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźëczazych schkórniczkow. Wudźëłanje po mërje. Ssamßna porjedźetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschczníkow a kijow.
Eduard Schołty naßlëd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Saloženа 1847. Porjedźetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeschczníkow a pscheßłónczníkow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlëpschi wudźëłk po najtuńſchich placźisnach.

Lubijska banka

w Lubiju w Jakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
s měßacznym wupowjedźenjom	3½%	
s 3měßacznym =	3¾%	
se 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki

w ßerbskim domje.

Wschitzy kolojěsdni ßo dźiwaju!

wo skutkowanju salěpjaka kolowych schlawchow

pneumatola.

Wón salěpja wschě stare dźěrkate schlawchi a sadźěwuje, so powětr wucźeknje, hdyž ßo pneumatik wobschkodźi. Na jěsbje njetrjeba ßo wjazy płatacź a powětr naplumpacź. Stare schlawchi kaž nowe dźerża.

Jenokróczny wudawk! Trajaze skutkowanje! Sa lěto ßo njetrjeba wjazy dyžli 1 mk. wudacź.

Dostacź pola
knjesa **M. Kolle** w Khróscźizach,
= **C. Wöllmera** w Hodźiju,
= **K. Zuga** w Rakezach,
= **M. Polaka** w Kamjenzu,
= **A. Bara** w Njeßwacźidle
abo direktnje pola generalneho sastupjerja **M. Husaka** we Wurizach pola Budyschina.

Jedyn pospyt wuspěch a wužitk pschinjeße.

Čžrije

sa
mužskich, žónske a dźěcźi
porucza

Pawoł Zoch
we **Wulkej Dubrawje.**

Najß k ßadźenju

ma tunjo na pschedań
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Žitne měchi,
mukowe měchi,

ßlomniki a ßlomowe puzaki, pizowanske měschki, wosowe płachty, schěry płat k ložowym płachtam, khomotowy płat, wosy a wokna rjedźazu kožu

we wulkim wubjerku po fabrikstich płacźisnach porucza

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach,
snapschecźa „skoteje hwězdy".

Kupne a druhe wucźinjenja, liscźiny wscheje družiny, próstwowne pißma wo wobhnadźenje atd., formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje zadankow atd., kupowanje a pschedawanje lezomnoscźow, saradźenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěcźimoj też ßerbsti. —

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma

Ota Sachse

tola najlěpschi

khofej

po wschěch płacźisnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Měschany ßad

wschěch družinow
punt hižo po 30 np.,
aprikosy, prünelle, franzowske, kalifornijske a boßnijske ßlowki
ma

Ota Sachse

pschezo w najwjetschim wubjerku a je s tym najtuńschi.

Nebłownja Th. A. Wällnitza

w Budyschinje na ßukelnjskej haßy 9.

Najlěpsche kupowanske žórło sa

drastne khamory

2durjate a 1durjate,
vertika a schkleńczane khamory, kommody,
jednore, wuczahanske a sofowe

blida,

stoły

po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a drózschcho,

male schpihele

po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,

stołpowe schpihele

po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,

wulke schpihele

po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,

ložo

hižo po 9.50 mk.,
1 pschežne, 1½ pschežne, 2 pschežne,

poßleschcza, matrazy, jednore sofy

po 28, 33, 38 a 45 mk.,

3dźělate a plyschowe sofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk. a drózschcho,

pißanske blida, myjne blidka kuchińske khamory, kuchińske blida a lawki, drastne hrabje, drastne stejaki, gardinowe, rolowowe a vitražowe žerdźe, wóskowe pschikrywy (deki),

njewjesczinske wuhotowanja, domjazu nadobu,

linoleum.

Najrjeńsche wuwjedźenje, sprawne poßłużenje. Najtuńsche płacźisny. (Pschi sapłacźenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ßukelnjskej haßy 9.

Proschu, kedźbujcze na moje mjeno!

Mužace krawaty

w jara wulkim wubjerku porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy cžo. 18, a na rózku theaterskeje haßy.

Kedźbu!
Skladnoſtna kup.

Liczbu **nowych**

jěſdnych kołow

bjes poroka, lońſche modelle, **najlěpſche** wudźelki, po płaczińſnje **thětro tuńſche,** a **někotre trjebane hiſchcże dobre**

koła

hižo po **30 hriwnach** ma hnydom na pſchedań

Khorla Zug,
ſamkańſki miſchtr **w Rakezach.**

Někotre trjebane derje ſdźerżane

jěſdne koła

ßu na pſchedań pola
Maxa Krjenza,
pſchedawarja jěſdnych kołow
w **Małym Wjelkowje.**

Stare tolerje, zynowe ßudobja, brónje
po najwyſchſchich płaczińſnach kupuje
G. Hempel w Budyſchinje
na Wettińſkej dróſy 12 po 2 ſkhod.

Wupſchedawanje

porzlinowych, kamjeninowych, luxuſowych, emaillowanych a ſchkleńczanych tworow

ßo njepſchestawajcy dale wotmětwa pola

Ernsta Ullricha
w Budyſchinje
na ſchulerſkej haßy 12.
Telefon 127.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
pißańa ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěcy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cžißło 177. —
Pſcheßadżowanje leżomnoſczow.

Wuměrjenſke dźěła
ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj
Rentſch a Schöne,
geometraj
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Zychi a wupjerki

wſchěch ſchěrjow, poßlednſche k ſchiczu hotowe parjene, czerwjene a roſa, hładke czerwjene a módre ßmuhate, po jara tunich płaczińſnach poruczam.

Roſa poßleſchczowy kattun a köper,
małokaſchczikatych a woknatych muſtrow,

módroczińſchcz,
meter hižo po 35 np. hacz k najlěpſchim barbunjepuſchczatym najrjeńſchim nowym muſtram.

Lěczne Oxfortſke a wojerſke kopſchiwowe tkaniny

we wulkim wubjerku we wſchěch wulkoſczach ſa żónſke a dźěczi.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

---

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcze
po najtuńſchich płaczińſnach najlěpſchi porucza

Franz Wölfle
(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapoczejo franko ſa hotowe pjenjesy roſeſczelu.
— Płaczińſnowe ſapißy darmo a franko! —

Parna zyhelnicza w Tſjoch Hwěſdach

pola Budyſchina

porucza

worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele

ſ 8 hłowczkami, najkhmańſche wußadżenja na dno hródżow, torożow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlózſche rjedżenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebiczkow.

Pawoł Arnold w Tſjoch Hwěſdach.

K wudźělanju

wſchěch **liſczinow, wuczinjenjow, próſtwownych pißmow, dawkowych reklamazijow, pſchedporuczniſkich** (formindźiſkich) a **ſarjadniſkich ſliczbowanjow** atd. każ też **k ſeſtajenju planow ſa roſdźělenje herbſtwa, k ſaradżenju kupjow a hypothekow, k ſehnawanju pjenjes, k wotſamknjenju ſawěſczenjow wſchelakeje druźiny** porucza ßo

Max Frenzel, na ßukelnſkej haßy 1 po 2 ſkhodomaj,
prjedawſchi pſchedſtejer pißańje pola ßud. akt. ſw. ßł. H. Liebſcha.

Składownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju
porucza
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſczow,
konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta
wſchelakich wulkoſczow,
ſczinowe pleczenja,
tſěſchnu papu atd.
Brockmannowy pizowanſki kalk
po fabrikſkich płaczińſnach.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaſ, maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Wóſk k krjepjenju rejwanſkich kubjow
najlěpſcheje hódnoſcze
je dóſtacz pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Kóſlaze kóżki

każ też **koſaze, czelaze** a **howjaſe kože**
po najwyſchſchich płaczińſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach 11,
ſ napſchecża hoſczenza ſłoteje hwězdy.

Najlěpſche likóry

k kwaßam, kſchczińſnam a druhim ßwójbnym ßwjedżenjam dóſtawacże
we wulkej deſtilaziji
Schieſchki a Rjeczki
w Budyſchinje.

Paleny khofej

najlěpſcheje hódnoſcze
porucza
Albert Lehmann,
pſchedawańa kolonialnych tworow
na połnóżnej dróſy,
pódla hoſczenza „ßłónza“.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 20. | Sobotu 16. meje 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Nowy sakski ßejmski wólbny sakoń

je ßo we wólbnosakonjowej deputaziji se 17 pschećiwo 4 hłoßam pschijał. Postajenja noweho sakonja ßu scźěhowaze:

1. Druha komora ßo se 96 ßobustawow twori, kotreż ßo na direktne a tajne waschnje wuswoleja.

   Wólbne potajństwo dyrbi ßo każ pola khěžorstwoßejmskich wólbach hladacź. Hłoßy dyrbja ßo w kouwercźe wotedacź, na kotryż wyschnoscź naczischczi, ša kelko hłoßow wón płaczi.
2. Sa dźělenje kraja do wólbnych wokrjeßow scźěhowaze saßady płaćza:
   a) Wólbne wokrjeßy maja ßo po ßwojej sozialnej a hospodarskej pschißłuschnoscźi s dźerženjom ßwojeho stawisniskeho roswicźa tworicź. Po tym budźa wulke města s hłownehо dźěla wólbne wokrjeßy sa ßebje tworicź, mjes tym so ßo ßrěnje města k wólbnym wokrjeßam samknu, mjeńsche města pak ßo se wßami sjednocźa.
   b) Pódla liczby wuswolerjow je we wěstym nastupanju na wupschestrjenoscź wokrjeßa dźiwacź.
   c) Pschichodne sagmjenowanja njeßmědźa na rosdźělenju wokrjeßow, se sakonjom postajenym, niczo pscheměnicź.
3. Wólbne prawo mějazy dyrbja s najmjeńscha 25 lět stari bycź a direktny statny dawk płaczicź. Woni dyrbja s najmjeńscha 2 lěcźe tehdy we wólbnym wokrjeßu bydlicź, hdyž ßo sapißy wuswolerjow skóncźa a tón ßamy cźaß sakske poddanstwo wobßedźecź.
4. Wot wólbneho prawa ßu cźi wusamknjeni, kotsiž njejßu do skóncźenja wuswoleńskeho sapißa sapłacźomne statne a gmejnske dawki sapłacźili.
5. Pódla sakładneho hłoßa dostanu wólbne prawo mějazy hacź do 3 pschidawkowych hłoßow.

   Jedyn pschidawkowy hłóß kóždy dostanje, kotryż je
   a) s jenej leżomnoscźu w Sakskej saßydleny, na kotrejż s najmjeńscha 75 dawkowych jenoscźow leži, abo kotryż je wjetschu starobu dozpił (hacź 45 abo 50 lět, wo tym je deputazija dźěleneho měnjenja);
   b) kotryż je ßamostatny abo kotryż je wědomostne sdźěłanje dozpił, kotreż sa jenolětnu wojerśku ßłużbu doßaha. Jako ßamostatni wschitzy cźi płacźa, kotsiž s najmjeńscha dwěmaj woßobomaj stajnje dźěło dawaju, kotsiž ßu jako statowi, zyrkwini abo gmejnszy sastojnizy, jako wucźerjo abo w privatnej ßłużbje postajeni a kotsiž maja s tejele ßłużby s najmjeńscha 1800 hriwnow dokhodow, dale lěkarjo, duchowni a rěcźnizy,
   c) kotryż na wjazy dyžli 2200 hriwnow dokhodow dawk dawa.
6. Sa sapóßłanza ßmě ßo tón wuswolicź, kotryż je 30. lěto dokonjał, lětnje s najmjeńscha 30 hriwnow direktnych statnych dawkow dawa, kotryż ma wot 4 lět s najmjeńscha sakske statne pschißłuschenstwo a wot 4 lět w Sakskej bydli.

Knjeżerstwowe namjety, na wuswolenje sapóßłanzow psches měschcźanskich sastupjerjow a wokrjeßne shromadźišny ßo poczahowaze, je deputazija sacźißła. Ssejm wotczakuje, so knjeżerstwo nowy naczisk pschiwosmje a jón ßejmej w nasymskim poßydanju pschedpołoži. W nětczischim poßydanju wschak njebudźe móżno, reformu wólbneho sakonja dokónczicź.

Wo wobkhodźe s automobilemi

je ßo s nowa w prěnjej komorje sakskeho ßejma jednako. Po wukasu wot 10. haprleje 1906 ßmědźa automobile s wonka wßow a městow bjes wobmjesowanja spěschnje jěsdźicź. Dokelž bě pschećiwo pschespěschnemu jěsdźenju pschezo wjazy skórźbow ßłyschecź, je sakske knjeżerstwo pola druhich němskich knjeżerstwow žadało, so by ßo spěschnoscź jěsdźenja automobilow wěsteje měry dźeržała. S tymle žadanjom pak wone njeje wuspěcha měło. Dozpiło pak je ßo tola, so ßo sjawne na pschemo honjenje na sjawnych pucźach wjazy njedowola. Dale ßmědźa gmejny wuske pucźe automobilam sawrjecź a wot automobilow pucźny pjenjes žadacź. Tež ßmě ßo pschikasacź, so dyrbja automobile wo wßach a w městach pomalscho hacź 15 kilometrow sa hodźinu jěsdźicź. Knjeżerstwo chże ßebi hischcźe rosmyßlicź, hacź měło ßo wobßedźerjam automobilow dawk sa twarjenje pucźow napołożicź a hacź by ßo njehodźiło poručicź, so dyrbja wone bjes ßmjerdźenja jěsdźicź.

Stawny knjes dr. Naumann automobilnikow sakitowasche. Zyła komora ßo jemu ßmějesche, hdyž ßo wón prózowasche dopokasacź, so ßo strach cźim bóle pomjeńscha, cźim spěschnischo ßo jědźe. Duž dyrbjało ßo automobilam jěsdźenje niz poczěžicź, ale połóžicź.

Tajny radźicźel dr. Wach roskładowasche, so dyrbja ßo ludźo psched njerosumnymi automobilnikami schkitacź. Khěžorstwowy ßejm je hižo sakoń wobsamknył, so ma ßo spěschne jěsdźenje psches wßy a města khostacź. Tónle sakoń pak je po sdaczu do sabycźa pschischoł.

Psched dwěmaj lětomaj je sakske knjeżerstwo wukas wudało, so dyrbja měschcźanske nalutowarnje 25 prozentow k sadanjenju dostatych pjenjes w ßyrocźazu wěstoscź mějazych papjerach, mjes nimi 8 prozentow w sakskich statnych požczonkach, nałożicź. Zwikowski wyschschi měschcźanosta Keil a Budyski wyschschi měschcźanosta dr. Käubler měnjeschtaj w prěnjej komorje, so knjeżerstwo nima prawo, tajki wukas wudacź. Wo tejle należnoscźi nětkole wyschschi sarjadniski ßud jedna, kotrehoż rosßud ma ßo wocźakacź.

Tajny radźicźel dr. Roscher ßo pschecźiwo roskładowanju pschedrěcźnikow na wukasy sa nalutowarnje w Pruskej a Bayerskej poczahowasche. Tam dyrbja nalutowarnje hischcźe wjazy prozentow ßwojich pjenjes w statnych papjerach nałożicź.

Sakske kralowske lěßy

nětkole 180,065 hektarow kraja wobßahaju. Loni ßu wone něhdźe $14\frac{1}{2}$ milijona hriwnow wunjeßke. W druhej komorje ßo na to wobcźežowachu, so ßo pschemało liscźoweho drjewa w kralowskich lěßach haji. Sapóßłanz Rencź s Kamjeńza wobžarowasche, so dyrbja hajnischy assessorojo hacź do 50 lět cźakacź, prjedy hacź ßo jim wyschsche hajnistwo pschipokasa.

Na wschelake praschenja krajny hajniski mischtr Winter wotmolwi, so ßo liscźowe drjewo woßebje pschi pucźach haji. Ssadźenje khójnow ßo w Sakskej njesanjechuje, Vogtlandska pak ßo sa nje njepschihodźa. So bychu ßo dźiwje kanikle wutupiłe, ßo w kralowskich lěßach wscho cźini, tola privatni wobßedźerjo ßo s tym komdźa.

Sapóßłanzaj Günther a Frenzel njeměješchtaj sa prawe, so ßo lěßy hońtwy dla sawjeraju.

Tajny radźicźel dr. Wahle snapscheczíwi, so knjeżerſtwo na ſtejiſchczu ſteji, ſo lěß ludej ßłuſcha. W rjedźe pak je, ſo ßo lěßy hońtwy dla ſawjeraju.

Sa wutupjenje mniſchkow (mjetlow) w kralowſkich lěßach je ßo loni 125,000 hriwnow wudako. Lětßa budźe k temu hiſchcźe wjetſcha ſuma trěbna.

Khěžor Wylem a jeho mandźelſka

ſtaj w Karlsruhe badenſkeho wulkowójwodu wopytawſchi w Elſaßu pſchi poßwjeczenju hroda Hohkönigsburg pſchitomnaj bykoj. W lěcźe 1899 je elſaſke měſto Schlettſtadt rospadnjeny hród Hohkönigsburg khěžorej dariko. Posdźiſcho ſtaj elſaſko-lothringſki ßejm a khěžorſtwowy ßejm pjenjeſy k wobnowjenju ſtareho hroda pſchiſwolikoj. Pſchi poßwjeczenju ßo ßwjedźeńſki cźah, pſchikhad Sikkingſkich ryczerjow pſched 400 lětami do hroda pſchedſtajazy, wotmě. Sswjedźeń, ſa kotryż běchu ßo wulkotne pſchihoty cźiniłe, pod njepſchesławazym deſchczom jara cźerpjeſche. Pod ſtanom ſtejo khěžor nimocźehnjenju wulzyſchnje pyſchneho cźaha pſchihladowaſche. Deſchcź ßo hiſchcźe pſchezo lijeſche, hdyż khěžorſkaj mandźelſkaj ſ hroda wotjědźeſchtaj.

K khěžorſtwowemu towarſtwowemu ſakonjej

je pruſke knjeżerſtwo wuwjedźeńſke poſtajenja woſjewiło. Sa Sserbow je woßebje § 12 ważny, kotryż wo rěczi w ſhromadźiſnach jedna. Po nim ßo bjes wuměnjenja dowola, litawſzy, maſurſzy, **ßerbſki,** wallonſzy a franzowſzy w ſjawnych ſhromadźiſnach tych wokrjeßow rěczeć, w kotrychż dźěl wobydlerſtwa jenu tychle rěczow jako macźernu rěcź trjeba. Danſka a pólſka rěcź ſtej wot tehole wuwſacźa wuſamknjenej. Wonej ßmětej ßo jenoż ſ dowolnoſczu wyſchnoſcźe w tych wokrjeßach wužicź, w kotrychż Polazy abo Danojo ſchěſczdźeßacź prozentow wobydlerſtwa wucźinjeja. Khěžorſtwowy towarſtwowy ſakoń ßo tak ſe ßwojimi wuwjedźeńſkimi poſtajenjemi jako wuwſacźny ſakoń pſcheczíwo Danam a Polakam wupokaſuje.

Sjawne ſhromadźiſny maja ßo pak rtnje, pak pißomnje, pak ſ telegramom 24 hodźin do jich wotměcźa wyſchnoſczi woſjewicź. Tole woſjewjenje móże pak ßo tež we wſchědnje wukhadźazych nowinach, kotreż je wyſchnoſcź k temu poſtajiła, abo ſ wuwěſchenku 24 hodźin do ſhromadźiſny wyſchnoſczi k wjedźenju dacź.

Tolerje ßo ſaßo ſawjedu.

Khěžorſtwowy ßejm je wobſamknył, ſo maja ßo tſihriwnowſke pjenjeſy ſawjeſcź. Po ſahnaczu tolerja je ßo pokaſało, ſo je wón we wobkhadźe jara nuſny. Barlinſkim bankieram drje ßo toleŕ prawje njepſchihodźa, tola cźim bóle ratarjo a rjemjeßłniziy ſa nim žadaju.

Sawjedźenje konſtituzije w Mecklenburgſkej.

Mecklenburgſka bě hacź dotal jenicźki ſtat w Němſkej, kotryż žaneje wuſtawy njeměješche. Hakle nětkole ßo też tam wuſtawa ſawjedźe. Wólbny ſakoń ſda ßo hiſchcźe hubjeńſchi bycź, hacź tón ſa pruſki krajny ßejm.

Hardenowy prozeß.

Maximilian Harden je dopißarjej Parižſkich nowin „Matin“ dowolił, ſcźěhowaze do ſjawnoſcźe dacź, ſchtoż ſkoro każ wobſkorżenje pruſkeho wójnſkeho a juſtizneho miniſtra klinczi. Harden praji: Dwaj miniſtraj ſtaj parſchonſzy do naležnoſcźe ſapleczenaj, wójnſki miniſter ſ Einem a juſtizny miniſter Beeſeler. Wobaj knjeſaj ſtaj ſtronu ſa Eulenburga, Lynara, Hohenaua a jich pſcheczelow wſakoj. Ssamo ßo roſumi, ſo ſtaj wěrikoj, ſo prawo ſaſtupujetaj, tola je też ßlepa wěra, kotruż ßebi ſtatnizy njeßmědźa dowolicź. W Moltkowej naležnoſczi Eulenburgowa wopacźna pſchißaha nowu pſchicźinu ßudźenja podawa. Smějemy po tajkim nowu ſkórżbu Moltki pſcheczíwo Hardenej, pſchi cźimż směju ſkładnoſcź, tón krócź bjes wohlada wſcho wo hrabi Moltzy rjez. Schtyrjo kanzlerjo ßu pod Liebenbergſkim wliwom cźerpili. Ssym ſjawnje runje won wjerchej Eulenburgej wójnu pſchipowjedźił. Najprjedy je wón wupjerchnycź chzył, potom wo měr proßył, potom ſaßo ßwoju potajnu hru ſapoczał. Nětko je doſcź. Wón je mje chzył do jaſtwa cźißnycź, ja jemu hłowu roſteptam każ ſtraſchnemu hadej.

Wróczeny rjad.

S pſchileżnoſczu pſchitomnoſcźe němſkeho khěžora we Winje bě ßo pſchedßydźe awſtriſkeho khěžorſtwoweho ßejma dr. Weißkirchnerej pruſki krónſki rjad (orden) 3. rjadownje ſpožcził. Wuſnamjenjeny pak měnjeſche, ſo jemu jako pſchedßydźe khěžorſtwoweho ßejma a jako direktorej Winſkeho magiſtrata wyſchſchi rjad pſchißłuſcha. Duż je dr. Weißkirchner pruſki rjad dſches miniſterſtwo němſkemu póßłanzej wrócził.

Franzowſzy ßwobodni murjerjo w Barlinje.

W Franzowſkej a Němſkej ßo nětkole prózuja, Franzowſow ſ Němzami ſjednacź abo tola jich pſcheczelnje k ßebi ſblížicź. S tymle wotpohladom je ßyła franzowſkich ßwobodnych murjerjow do Barlina pſchijěła. Wot lěta 1870 je to prěni tajki wopyt, hacź runje do teho cźaßa pruſzy a franzowſzy ßwobodni murjerjo jara pſcheczelnje mjes ßobu wobkhadźachu. S wójnu 1870/71 bě ßo tónle wobkhad pſchetorhnył. Dobycźa němſkich wójſkow nad Franzowſkej, kotraż bě tehdy hižo ſ duchom njewěry pſchekaźena a ſa ßwětowu republiku ſraka, franzowſkich ßwobodnych murjerjow rosnjemdrichu. Wulkomiſchtr franzowſkich ßwobodomurjerſkich ložow, žid Cremieux, w mjenje ßwobodneho murjerſtwa tehdy na hłowu pruſkeho krala Wylema I. 1 milijon frankow myta wuſtaji. To běſche ſ pſchicźinu, ſo ßo khěžor Wylem posdźiſcho wot ßwobodneho murjerſtwa, kotreż bě prjedy ſpěchował, wotwobroczi.

Nětczíſchi wopyt franzowſkich ßwobodnych murjerjow dyrbi prjedawſche pſcheczelſtwo wobnowicź. Tónle ſaměr je ßo też dozpił. Rěcźe, kotreż ßu ßo pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje w loži „tſjoch ßwětowych kulow“ w Barlinje rěcźake, ßu ſ dopokaſmom wo tym, ſo mjes němſkimi a franzowſkimi ložemi ſaßo doſpokna pſchesjenoſcź knježi. Franzowſzy ßwobodni murjerjo nětkole na cźole franzowſkeho knjeżerſtwa ſteja. Duż ma jich wopyt w Němſkej też wěſtu politiſku ważnoſcź.

Swada mjes franzowſkimi a ſchpaniſkimi wojakami w Caſſablanzy.

W Caſſablanzy w Marokkowſkej ßu ßo Arabſzy, w ſchpaniſkim wójſku ßłużazy, ſ jenym franzowſkim ſuavom ſwadźili a jeho ſaraſyli. Jedyn ſuavſki ſerżant, kotrehoż na pomoz ſawołachu, bjes bróńje pſchiběża, ſo by ſwadu wujednał. Arabſzy zofachu, ßo ſa jenu murju ſkhowachu a tſělichu. Woni jeneho ſchpaniſkeho korporala a jeneho franzowſkeho tſělza trjechſchu. Jedyn korporal a ſchtyrjo ſuavojo, kotſiż na pomoz khwatachu, teho runja kulki wot Arabſkich doſtachu. Woni na to teho runja tſělachu a jeneho Arabſkeho morichu. Po tymle podawku je franzowſki wyſchk Demontiers też w tej ſtronje, kotraż bě ßo Schpaniſkim pſchewoſtajiła, polizajſku móż pſchewſał.

Ruſka ßo pſcheczíwo Turkowſkej bróni.

Ruſka dyrbi ßo na wójnu hotowacź, byrnjeż nochzyła. Shromadźowanje turkowſkich wójſkow pſched kawkaſkimi horami ju k temu nuſuje. Po privatnych powjeſcźach „Hamburgſkich nowinow“ ſ Tiflisa ßu wobſtejnoſcźe pſchi kawkaſko-armenſkich mjeſach bóle wohrożaze, hacź chzetej ruſke a turkowſke knjeżerſtwo wuſnacź. Na woběmaj ſtronomaj ßo ſe wſchej mozu broni. Pſches Tiflis wſchědnje dołhe wojerſke cźahi ſ wojakami wſchěch bróńjowych družinow jěždźa. Parne łódże na Cźornym Morju maja dźeń wote dnja proviant a muńſtwa woſycź, tak ſo w Batumje wulke žiwjenje knježi. Wjetſchi dźěl ruſkich wojakow po kraju ſe żeleſnizu hacź do Wladikawkaſa pſchikhadźa a potom dale po gruſinſkej dróſy do Tifliża cźehnje, a wot tam pſches Kars k armenſkim mjeſam. Turkojo pak ßu pſchi mjeſach hiſchcźe dwójzy tak ßylni. Woni wjele ſkotu pokupuja a — zyle pſcheczíwo ßwojemu ſwucźenju — Armenſkim, ſo bychu jich wot mucźenjow wotdźerżeli, w ßwojich ſtronach darmo ßytwu dawaju. Jeneho turkowſkeho wobhonjerja ßu w Batumje pſchi ryßowanju planow ſaßłapili. Cźrjódu turkowſkich offizěrow w zivilnej draſcźe ßu w Olty nadeſchli. W turkowſkej twjerdźiſnje Erſerumje pjecza 250 nowych Kruppſkich kanonow ſteji. Tu ßu też generalny komando 4. turkowſkeho armeekorpſa pſchepokożili. Pódla artillerije w Erſerumje a wokoło njeho 30 bataillonow pěſchkow a 2500 dragunarjow leži. So je wójna bliſka, ßo prěje, a Rußojo a Turkojo praja, ſo ßo jenoż pſchedhladniwoſcźe dla ſa wſchě pſchipady bróńja. Napjatoſcź pak je jara wulka, a pſchi najßnadniſchim ſranjenju mjeſow mohłe njepſcheczelnoſcźe wudyricź. Turkowſke knjeżerſtwo je ßwojim poddanam ſakaſało, mjeſy pſchekrocźicź. Droha mjes Erſerumom a Karſom je ſawrjena.

Polazy pola amerikanſkeho preſidenta Rooſevelta.

Katholſki duchowny Eurmann je preſidentej Rooſeveltej wopomnjeńſke pißmo pólſkich ſhromadźiſow w Chikago pſchepodał. Wone potłóczenje Polakow w Němſkej wopißuje. Amerika ma winowatoſcź,

so by ſa Polakow ſakroczika a jich ſchkitaka, kaž je wobydlerjow kupy Kuby, Filippinſkich kupow, ruſkich židow a Armenſkich ſchkitaka. Preſident je pißmo k rospominanju pſchijał.

Sbĕžk w Japanſkej.

Jene towaŕſtwo franzowſkich pjenjeznikow je w Japanſkej wjele lĕßow pokupiło, wobknježi drjewowe wikowanje a hubjenu mſdu płaczi. Mjes japanſkimi dźĕłaczerjemi ßu teho dla njemĕry wudyrike. Knjeżeŕſtwo je ſ wojakami ſakroczikо. 42 woßobow je ßo ſajako.

Herbja.

(Pokraczowanje.)

Hnydom, hdyž bĕchu hamtſke ßudniſtwo wopuſchczili, a namĕſto, kotrež pſched nim leżeſche, pſchekroczili, bĕ ßebi dobrocziwy Handrij wotmyßlik, ßwojemu bratrej prajicz, ſo chze ſe ßwojeho herbſtwa dobrowólnje telko wotſtupicz, kelkož je jemu po wotwaženju wĕzywuſtojnych wjazy pſchipadnyło.

Ale Hańża bĕ to krucze ſadźĕwała. Wona bĕ jeho ſa ruku wſała a rjekła! „Ty ßy prjedy Hanine njepſchecželſke pohladnjenje widźał, a ty ßy ßebi dyrbjał lubicz dacz, ſo wobaj ruku wróczo ſcżeżeſchtaj, hdyž chzychmoj ßo ſ nimaj roszżohnowacz! A nĕtkole chżeſch ty ßłabuſchka cżinicz? Nĕtkole chżeſch ty wulkomyßlny bycz? Nihdy na nihdy! To zyle tak woſtanje, kaž je twój nan poſtajił, a mudrje bĕ wón njeho, ſo ßebi pſcheje, ſo dyrbimy ſ Nĕhdźez wotczahnycz. Myßl dźĕ, hdyž je cżłowjek ſ tymile ſawiſtnymi ludźimi hromadże żiwy, do mĕra njepſchińdże. A kajke by to hakle nĕtkole było! Skerje lĕpje precz wotßal, runjez budże namaj hewak cżeżko, wſchĕch ßwojich pſchecżelow a ſnatych wopuſchczicz! — Hiſchcże wjazy, Pĕtrje! To je winowatoſcz napſchecżo ßebi ßamymaj. Ja — ja ßebi żiwjenja wĕſta njejßym, jeli ſo tu woſtanjemoj. — Ta żona ßebi hižo dżenßa na wjecżenje myßli — haj ßamo na mordarſtwo —.“

Saßo Handrij móznje wotwobarowaſche, a po tychle poßlednich ßłowach ßwojeje żony, ſ wuſtróżenjom.

Dokelż bĕ jeho duſcha bjeſe wſcheje ſkóſcże, ßebi tajke niczo myßlicz njemóżeſche, ſabywſchi hakle, ſo budźiſche to ſa móżne mĕł.

Ale ſchtoż wĕz ßamu naſtupa, da ßo wobrocżicz. Wón ßebi pſchekładże, ſo dźĕ móże to, ſchtoż bĕ ßebi po ßwojej ſprawnej a dobrej myßli wotmyßlik, poſdźiſcho pſchezo hiſchcże wuwjeſcz. Jemu — kaž to pola druhich je — pjenjeſy pſches wſchitko njeńdżechu.

Wón mĕjeſche druhe wjeßela, kotrež jemu żiwjenje drohe cżinjachu.

Budźiſche-li dźĕczo mĕł, njeby jemu żaneho ſboża wjazy pobrachowało.

Popołdnju jeneho ſe ſcżĕhowazych dnjow Jan Brodak Handrija a jeho żonu wopyta; temu bĕ — to njech je pódla naſpomnjene — ſtary knjes 500 hriwnow ſa wſchelake dobre ßkużby pſchi małych khorowatoſczach we ßwojim teſtamencże wotkaſał. Wón bĕ wſchón roswjeßeleny nad ßwojim ſbożom, a jara wjele nowinkow powjedacz wjedźeſche.

Ras też powjedaſche, ſo chże Jakub Wowßak pſchecżiwo teſtamentej ſkorżicz. So chże prozeß wjeſcz, ſo chże poſtajenja poßlednjeje wole ßwojeho nana pſchimacz. Wón chżyſche dopokaſacz, ſo bĕ ßebi jeho bratr ßwoje herbſtwo wuleſcżił, ſo ſtary muż też wjazy ßwojeje ßamoſtatnoſcże mĕł njeje. So ßu jemu prawu wĕz prjódkżitali, ale ſo ßu jemu to, ſchtoż tu nĕtkole ſteji, podpißacz dali.

„Hladaj, Hańża“, Handrij wobtwjerdźi, „tu nĕtkole maſch! Chże ßo namaj wjele lĕt wadźicz? Chżu jemu telko wupłacżicz, ſo mamoj wobaj jenak wjele! Mi też potom pſchezo ſkoro hiſchcże poł milijona ſbywa! Schto ſe wſchĕmi tymi pjenjeſami chzemoj?“

„Fundazije ſa khudych, potrĕbnych cżłowjekow chzemoj ſakożicz, chzemoj prawje wjele dobreho cżinicz, Pĕtrje. Ani ſkamaneho pjenjeżka ßwojemu bratrej dacz njeßmeſch. To cżi pſchezo ſaßo a ſaßo powjedam. A nĕtkole hakle tak prawje niz! To chże nĕtkole ſkorżicz, ſjawnje hańbu cżinicz, a naß wſchudźom rosnoßycz. Ta njekniczomna żónſka k temu ſchcżuwa!“

Tón ras Jan Brodak żonje móznje pſchihłoßowaſche. Wón ßwojeho mĕnjenja niz jeno njepotajowaſche, ale nawopak ßo jara wótrje wupraji. To mĕjeſche ßwoju pſchicżinu. Też jemu bĕſchtaj taj cżłowjekaj wuleſcżenje herbſtwa porokowakoj. Połdra ſta hriwnow budźiſche nadoſcz było, jeli ſo by ßebi ſ zyła ſchto żadacz mĕł. So je ſtary njeroſomny muż ſ rjanymi pjenjeſami woprawdże wokoło mjetał.

A dale też wo jara wótrym wuſtupjenju powjedaſche, kotrež bĕ ßo mjes Hanu a Khatu mĕko. Khata bĕſche rjany pjenjes a wſchitku nadobu herbowała, kotraż bĕ w tym domje, w kotrymż bĕ ſtary muż poßlednje pjatnacże lĕt ſ njeju żiwy a wot njeje wothladany był.

Domſke ſ pódlanſkimi twarjenjemi, ſahrodu a ſ polom mĕjeſche ßo po poſtajenju teſtamenta na pſcheßadżowanje pſchedacz a wunoſchk mĕjeſche ßo ſa dźĕſcżi wudowy Haldoweje hacz do jeju poknolĕtnoſcże na dań dacz a jimaj poſdźiſcho pſchipadnycz.

Hižo naſajtra, hdyž bĕchu ßo ſ mĕſta domoj wróczili, bĕſche Hana pſchiſchła a bĕ ſtarej żónſkej poruczika, ſo dyrbi hnydom ſ wobydlenja wucżahnycz. So prawa nima, tam jenoż jedyn dżeń dlĕje woſtacz. S zyła, ſo dyrbi ßo ſ procha mĕcz. —

So je wona njekniczomna woßoba, kotraż je ſtaremu cżłowjekej po hubje rĕczała, kotraż je jeniczka wina na tym, ſo je ßo tutón wohidny teſtament wudźĕłał.

Khata pak bĕ wĕz wobrocżiła a burowzy prajika, ſo, jeli ſo ßo hnydom ſ zuſych ludźi wobßedźeńſtwa ſ procha njeſmĕje, budże duchoweho Bĕlaka, kotryż ma po teſtamencże nad domom roskaſowacz, na pomoz wołacz a ſo tón jej wĕzy roſeſtaja. Schtoż pak jeje hanjaze a cżeſcz ranjaze wobkrucżenja naſtupa, ju wobſkorżi a ſo ßo wo to poſtara, ſo ßo njedwĕlomny wußudk poſdźiſcho w nowinach woſjewi.

So ſmĕje potom nimo khoſtanja też wulke wudawki ſa ſkórżbu płacżicz, wudawki, kotrež w tajkich padach wjazy ſtow tolerjow wunoſcheja.

Swój kharakter pak bĕ burowka też pſchi tutej ſkładnoſczi ſaßo tak prawje jaßnje pokaſała ſ tym, ſo bĕ, ſ tutym hroženjom tola ſatraſchena, hanjo ſawołała: „Wona dźĕ żanych ßwĕdkow nima! Ja wſchitko ſa kżĕ wupraju —“

Potom bĕ, hłowu wyßoko wutykujo, woteſchła.

Zyła wjeß bĕ teho dla herbſtwa dla ſnjemĕrnjena.

Schtoż Jakub Wowßak a jeho żona powjedaſchtaj a wo cżimż ßo ſ nanajjĕdojcżiſchimi ßłowami horjeſchtaj, to ßo dale powjedaſche, a ßnadna nahladnoſcz, kotruż hiſchcże wo wßy mĕjeſchtaj, dale bóle wotebjeraſche. Sa to pak, woprawdże dźiwajo na jeju powſchitkownje waženej woßobje, ſ dźĕła też, dokelż ßebi w pſcherĕſku ludźo myßla, ſo mohli wot ſamożitych pſchi ſkładnoſczi nĕſchto doſtacz, wobydlerjo wßy pſchińdźechu ßobużarowanje wuprajicz a też ſboże pſchecz, a też powſchitkownje ßo wobżarowaſche, ſo Handrij a jeho żona wuprajiſchtaj, ſo mataj woprawdże myßle, wjeß wopuſchczicz a ßebi nĕhdże w kraju druhe wobßedźeńſtwo kupicz.

* * *

Sa ſchtyri njedźele po tutych podawkach, mjes tym ſo bĕ ſwonkownje mĕr, wĕſo jeno njewjeßeły mĕr, knjezik, Jan Brodak k jemu derje pſchikhilenymaj mandźelſkimaj pſchińdże, a tón ras mĕjeſche nimo mĕry ważnu powjeſcz wot Jakuba a jeho żony pſchinjeſcz. Wonaj bĕſchtaj ßo na njeho wobrocżiłoj, dokelż wjedźeſchtaj, ſo ma wón na Handrija a jeho żonu wliw.

So bĕſchtaj jeho hakle runje cżeżzy raniłoj a ſo ßo wón ßnadż ſapowje, nadawk wuwjeſcz, to jimaj ani na myßle njepſchińdże, dokelż jemu myto ſa dobry wuſpĕch pſchilubiſchtaj.

So by wot Handrija bjes droheje ſkórżby wjetſche herbſtwo dozpĕła, kotrež ſhubiwſchi ani njeſpaſche a żaneho wjeßekeho wokomika wjazy njemĕjeſche, bĕ żona na tu myßliczku pſchiſchła, ſo mandźelſkimaj, kotrajż bĕſchtaj bjes dźĕcżi, jene ſe ßwojich dźĕcżi wotſtupi, ſ tym wumĕnjenjom, ſo jimaj Handrij telko pjenjes dobrowólnje wupłacżi, kelkož by jimaj pſchi runym rosdźĕlenju pſchipadnyło.

Sswoje ßamßne dźĕczo chżyſche ſa pjenjeſy dacz, ſa kotrymiż tak żedźeſche.

Ssamo na ßebi tutón jeje ſamyßł na wuſpĕch bjes dobreho podkożka njebĕ.

Hižo huſcżiſcho bĕſchtaj ßebi Handrij Wowßak a jeho żona pſchekładowałoj, hacz byſchtaj ßebi maku lubosnu holczku abo małeho khrobłeho hólczka ſa dźĕczo pſchiwſakoj, ale pſchezo ſaßo njebĕſchtaj ßwojeho pſchecża wuwjedłoj, dokelż ßo bojeſchtaj, ſo mohłoj pſchi wubjeranju nimo mißnycz. Wo dźĕſczu wſchak ßo prajicz njehodżeſche, kak mohło ßo wuwiwacz.

Hdyž bĕſche Jan Brodak ſe żiwymi ßłowami roſeſtajał, ſchtoż bĕſchtaj jemu Wowßakej cżłowjekaj w hornjej wßy pſchikaſałoj, Handrij hnydom jara pſchihłoßujo kiwaſche.

So mohł dźĕczo ſa ßwoje pſchiwſacz, ſ dobom też pokoj a pſchesjenoſcz pſchichodnje wobkhowacz, nad tym we wutrobje wulku radoſcz ſacżuwaſche, to jemu hnydom wſchitke ſtaroſcże wotewſa, ſ kotrymiż ßo dobry, njeßebicżny, ſprawny cżłowjek noſcheſche.

Ale tuta nadźija dołho njetrajeſche.

„Dźěčźo ſ tejele ßwójby! Ale tajkele wikowanje ſ najlěpſchim, ſchtož cźłowjek ßwoje mjenuje“, žona ſe ſazpěčźom ſawoła, „nihdy na nihdy!“

A hdyž chzyſche Handrij tola něſchto na to wotmolwicź, wona pokračźowaſche: „Jeno niz žaneho dźěſćźa wot tychle ludźi, Handrijo! Te budźa wſchě po ſtarymaj! Najſtarſchi je ſkótnitwy njekhmanik, kiž ptačźkam wočźi wukałuje, druhe je lěnje, pyſchne a pſcheczźiwne ſtworjenje, a poßlednjej dwě, ſ kotrejuž drje bychmoj mohłoj jene dostacź, ſtej njeſtrowej a bjes pomjatka. Sawěſćźe ßo jeju kharakter poſdźiſcho też hiſchćźe po ſtarſchimaj pocźehnje. Też twój bratr, Handrijo, njeje najkhmańſchi, ſkupy a nahrabny je tak doſcź. Ta wěz ſ jeho ßußodom, kotremuž je po něcźim jeho polo pomjeńſchał a po kruchach ßwojej leżomnoſcźi pſchidźělał, to hižo ßebi wſchitźy powjedaja. Njeje dha wón kradnjene kubło wrócźicź a hiſchćźe nimo teho khoſtanje ſapłacźicź dyrbjał?“

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Sa pſchedßydu Budyſkeho měſchcźańſkeho polizajſkeho wotdźělenja ßu měſchcźańſzy ſaſtupjerjo radźineho aſſeſſora Möbiuſ;a w Draždźanach wuſwolili.

— (Napojeńnje ſa konje a pßy.) Tudomne ſkót ſchkitowaze towarſtwo pſchi Bismarkowej drósy napojeńnju ſa konje a pßy pſchiprawi. Měſchcźańſke ſaſtupjeŕſtwo je k temu dowolnoſcź dało.

— (Wojeŕſki cźeknjeńz.) Sańdźeny ſchtwórtk je wojak Pawoł Dörſchel wot 1. kompagnije tudomneho regimenta cźeknył.

— Njedoßahanje ßkužobnych holzow w měſtach je na dobo pſchestało. Dokelž dźěło w fabrikach nětko hižo dlějſchi cźaß hubjenje dźe, ſaßo wjazy holzow na ßkužbu cźehnje. Nětkole wſchědnje pſchiſtajeŕki ßkužobne holzy w Budyſkich nowinach poſkicźeja. Prjedy je lěta dołho na wopak było. Pſchiſtajeŕki a ludźo, kotſiž ßkužobne holzy trjebachu, ſa nimi wſchědnje w nowinach ßlědźachu. Prjedy hacź w fabrikach njebudźe ſaßo wjazy dźěła, njebudźe w měſtach na ßkužobnych holzach pobrachowacź.

W Scheŕachowje je ßo w tkjeŕni, herbam Hermanna Wünſche ßkuſchazej, wosjewiło, ſo budźe ßo wot nětka tydźeńſzy jenož 4 dny dźěłacź. Póndźelu a ßobotu ßo njedźěła.

S **Hrubjelcźiz.** Njedźelu w nozy je ßo pódła młyna ſtejaza ßkomu kryta bróžeń, fabrikantej zementowych tworow Marſchnerej w Budyſchinje ßkuſchaza, wotpalika. Pódła ßykawy Hrubjelcźanſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory bě jeniczźy Dobruſchanſka ßykawa k haſchenju pſchijěła. Duž je wona też myto dostała.

S **Boſchez.** Njedźelu tydźenja je ßo blisko naſcheje wßy na Wósborſkej drósy wobžaromne njeſbože ſtało. Kubleŕ Bar ſ Bobołzy bě ßo hromadźe ſ kublerjom Bartom ſ Tſělan w jenopſcheżnym ſapſchahu na jěſbu do Mjerjowa (Melaune) podał. Njedaloko Boſchez jimaj jedyn mužſki a jena žónſka ſ jěſdnym kołom na pſcheczźo pſchijěźdźeſchtaj. Žónſkeje běkeje ſmahowazeje draſty ßo ſpłóſchiwſchi kóń wós do pſchirowa ſwróczi. Kubleŕ Bart ßo ſ wosa wjerhny a ßo ſ tajkim wotmachom wo ſemju rěſny, ſo ſa morwy leżo woſta. Kubleŕ Bar bě ßo teho runja pſchi ſwróczenju ſ wosa cźißnył, tola njewobſchkodźeny woſtał. Wosowe widlizojte wojo bě ßo ſłamało, kóń pak njebě do ſchkody pſchiſchoł. Kubleŕ Bar hnydom do bliſkich Zyżez k kublerjej Kluſy po pomoz běżeſche. Tón hnydom ſe ßwojim ſapſchahom kublerja Barta k lěkarjej do Budyſchina a wot tam domoj do Tſělan dowjeſy. Nětkotre dny ſnjeſboženeho womora wobjateho dźerżeſche, a hakle ſa ſchěſćź dnjow ßo jemu wědomje pomału wróczi. Nětko maja nadźiju, ſo wón doſpołnje wotkhori.

S **Wulkeje Dubrawy.** Pſched tydźenjom wocźiſchczźana powjeſcź wo ſpalenju biblije a ſpěwarſkich pſchi palenju kuſkańczźow je khětro roshorjenje nacźiniło. S druheje ſtrony ßo prózuja, podawk w mjenje hroſnym ßwětle pokaſacź. So je ßo biblija ſpaliła, je wſchak wěrno; tola to ßo njeje ſ wotpohladom, ale ſ pſchehładanjom ſtało. Do jeneho měcha, w kotrymž ßo ſtare knihi a nowiny khowachu, běchu też bibliju tykli. Wakpory běchu tónle měch hólzam dali, ſo bychu jón ſe wſchěm, ſchtož wopſchijeſche, ſpalili.

S **Njeßwaczidła.** Pſchichodnu njedźelu, 17. meje budźe w naſchej woßadźe zyrkwina viſitazija pſches knjeſa tajneho zyrkwinſkeho radźicźela Meiera ſ Budyſchina, ſ pomozu knjeſa fararja Mrósaka ſ Hrodźiſchcźa. Dopołdnja we 8 hodźinach ßo ßerbſke kemſchenje ſapocźnje, w 10 hodźinach němſke. Popołdnju w 2 hodźinomaj budźe nyſchpor ſa zyku cźeßnu młodźinu, 1/4 hodźin ßo hoſpodarjo a zyrkwini prjódkſtejerjo w ſtarym hrodźe k rosrěcźowanju a wuradźowanju ſhromadźa. Bóh tón Knjes njech, kaž w poßlednjej viſitaziji pſched 14 lětami, też k tutej waźnej należnoſcźi ſboże a žohnowanje wobradźi.

S **Njeßwaczidła.** (Hłowna ſhromadźiſna „Towarſtwa Sſerbſkich Burow“.) [Skónczenje ſ cźißła 19.] Se ſnutskownych należnoſcźow njech ßo jenoż ſdźěli, ſo jedyn ßobuſtaw, kiž je ßo dwójzy wotpalił, pjenjeżnu podpjeru (30 hriwnow) doſta. Khamor ma ßo kupicź, ſo bychu towarſtwowe akty, ſpißy, liſty atd. ßo hromadźiłe a ſarjadowałe. 20lětne wobſtacźe ma ßo ſe ßwójbnym wjecźorom w Małym Wjelkowje w naſymnym cźaßu woßwjecźicź. —

W poßlednich lětach je towarſtwo waženu podpjeru w knjeſu fararju Jakubu Schewczźiku, kiž je Sſerbow wopuſchcźiwſchi ßo do Kamjenizy (Chemnitz) pſcheßydlił, měło. Jeho dźěławoſcź, ſpißacźelſtwo a ſkutkowanje k poſběhnjenju narodneho žiwjenja naſche towarſtwo ſ tym pſchipósna, ſo jeho jenohłóßnje ſa cźeſtneho ßobuſtawa pomjenowa. —

Należnoſcźe wólbneho towarſtwa ſbudźichu khětro žiwu roſmołwu. Ma ßo hiſchćźe bóle a woßebje w Kamjeńſkim wokrjeßu ſakorjenicź a wuwicź. Pſchinoſchk je jenoż 50 np. wob lěto. —

W mjenje Ralbicźanſkeho towarſtwa pokaſa knjes wucźeŕ Schewczźik na njeſpokojnoſcź mjes małymi ludźimi dla bykiwubjeražeho ſakonja, dokelž ßo wſchelaka płacźiſna žada. Tola ſ wjazorych ſtron ßo ſnapſchecźiwi, ſo maja runje mali najwjetſchi wužitk ſ teho, a ſo je ßo knjeżeŕſtwo ſ jich ſtrony (woßebje ſ Rudnych Hór) k wudacźu tajkeho ſakonja namołwjało. Bur, kiž byki dżerži, je ſamolwity ſa njeſboże, kotreż ßo pſchi puſchcźenju w hródźi ſtanje. A wſchě byki wubjeracź, by droha ſapłata ſa kraj była. Pſches ſakoń ßo khmanoſcź ſkotu powjetſchuje a ſtrach dla natykowazych khoroſcźow ßo pomjeńſchuje. Njejaßnoſcź knježi hiſchćźe mjes ßwobodnymi a winowatymi ſjednocźenjemi. Niczo pak ßo tak cźopłe njeję, kaž ßo wari, a ſaſtojnik, kiž ſměje pola naß nad wuwjedźenjom ſakonja ſtražowacź, ſawěſćźe nikoho krjudowacź njebudźe, kaž je hižo wuſnał. Dyrbi ßo bóle na powſchitkowny wužitk hladacź, a tutón nichtó prěcź njemóże. —

Hdyž ßo próſtwy ſ naſcheje ſtrony na ßejm ſcźelu, ma ßo to ſapóßłanzomaj prjedy wosjewicź. Druhdy hakle ſe ſapißa petizijow ſhonitaj, wo cźim ßo jedna (tak Njebjelcźizy, Stróżiſchcźo, Khaßow atd.). —

Skorżeſche ßo też na wulki ſkótny dawk, kotryž burſki lud wobcźeżuje. S tym ßo jara ſajimawa ſhromadźiſna wokoło 7 hodźin ſkónczi. Nadźijomnje ßo pſchichodny ras wjetſcha liczba na wuradźowanjach wobdźěli.

Sswój pſchinoſchk ſapłacźichu Mako Wjelkowſke towarſtwo na 1907, też Bukecźanſke, Ralbicźanſke a Khróſcźanſke, Ralbicźanſke też hižo na 1908. Vivant sequentes!

Jurij Sſłodeńk, ſapißowaŕ.

S **Hajniz.** Na njelube waſchnje je ßo njedźelu rano tudomny rěſnik Michałk pſcheßłapił. Do konjenza ſtupiwſchi wón ßwojeho rjaneho droheho konja morweho namaka, kotrehož bě ßebi hakle dźeń prjedy kupił.

S **Kumwałda.** Njedźelu je ßo wotkhorjeŕnja Budyſkeje měſtneje khorobneje kaßy, pod Cźornobohom natwarjena, poßwjecźiła. W njej móże ßo 24 wotkhorjazych woßobow ſaměſcźicź. Pſchi poßwjecźenju ßo ſaſtupjerjo Budyſkich a Lubijſkich kralowſkich a měſchcźańſkich wyſchnoſcźow wobdźělichu. Poßwjecźazu rěcź měješche Kumwałdſki farař Mann. K wotkhorjeŕni ßkuſchaza leżomnoſcź 76 arow wopſchija. Twar něhdże 60 000 hriwnow płacźi. Wjele pjenjes je ßebi ſtudźeń žadała, kotraž je ßo 20 metrow hłuboko do ſkały wurubacź dyrbjała.

S **Pancźiz.** Sańdźenu njedźelu popołdnju ſakſki prynz Jan Jurij, jeho mandźelſka a prynzeßa Mathilda zyle njenadźizy ſ automobilom do klóſchtra Marjineje Hwězdy na wopyt pſchijěźdźechu. Po tſihodźinſkim pſchebywanju wyßozy hoſcźo do Budyſchina dale jěźdźechu. Tam ßu ßebi woni pjecźa Pětrowſku zyrkej a na Mikławſchku rowy ſakſkich biſkopow wobhładali.

W **Pancźizach** njedźelu 10. meje ſpěwarſtwo „Lipa Sſerbſka“ woßebje proſchenym hoſcźom ßerbſki wjecźor wuhotowa. Poſkicźi wjele, nimo 10 ſpěwow też krótſchu hru. So by dalſchi ßwět po ßwjedźenju wo nim też něſchto wjedźał, ja namołwjeny tole piſchu.

Klóſchtrſki kut ma ßwoje wobſtejnoſcźe, ps tutych wobſtejnoſcźach je knjes dirigent J. Sſkodeńk ßerbſki wjecźor ſtrojił.

„Lipje Sſerbſkej“ — měſchanemu khorej — ßo ſpěwy (4) ſ wjetſcha radźichu. Naſchim ßo ſpodobachu; dokelž naſchi naſchim najlěpje roſumja a najradſchi ßkuchaja. Normalny khor je pſchezo měſchany, niz mužſki — niz žónſki. Roswicźe a ſdokonjenje

měschanych khorow nam ßerbski spěw sdźerži. Spadnje měschany khor, spadnje, shinje towarstwo a spěw.

Dokelž doma ßokobiczich hłoßow njemějesche, wjednik kujeni dr. Bejmowu s Drježdźan a knjeżnje Kordinez s Budyschina pscheproßy, so bychu pak sola, pak s dobom s naschimi knjesami wucżerjemi: Hilu, Lipiczom, Sskodeńkom duett, terzett a quartett spěwake. Hudźbnje ßo spěwarkam bjes wuwsacża wscho poradźi; jeno sacżuteho wurasa ßłowow druhdy njebě. Na to też pschewod knjesa Buschenhagena, hewak sdokonjany, khromjesche. Sserbski wjeczor dyrbi też ßerbski sacżuty bycź. Każ to knjes Jakub Cżischinski po spěwanju rjekny: Sserbska wutroba a ßerbska pjasć dyrbitaj nasch namjesny klóschtrski krajik schkitacź, strażowacź.

Sskyschachmy ßep kraßnych składbow nascheho pramischtra Kozora, mnohich nam młodym dotal njesnatych: 1. khor: Bóh żohnuj tebje, Łużiza; 2. soloquartett: Khwalena budź fijałka; 3. solo: Wodźan; 4. khor a solo: Ssyrotka; 5. soloquartett: Różu chzu ßej płodźicź; 6. duett: Wodźan a Maruschka; 7. khor: Bożemje horam. Dale ßłyschachmy Sskodeńkowe solo: Bóh to chże, a Krawzowy terzett: Pschi jěsoru; a hischcże delnjołużiske tryski.

Schkoda, so ani jeniczkeho narodneho spěwa, kajkichž je Pilk mnoho wobdźěłał, ßłyscheli njeßmy!

Hra: Cżestny bónczk bu wustojnje hrata: to wschěm hrajerjam praju. Mi ßo sda, „Lipa Sserbska“ by huscżischo tajki kusk sehracź mohła.

Poskiczenja potajkim běchu s zyła do zyła kraßne żórleschka, jeno hordleschka ...

Postrowow, sbożopschecżow ßo ßerbskemu wjecżorej se wschěch kónczin dóńdźe. Ertny postrow młodemu towarstwu knjes Króna pschinjeße s rańscheje straże Sserbstwa: s Bukez.

Wuprajam nadźiju, so „Lipiny“ khor, lózsche spěwy nawuknywschi — pschetoż sa spoczatk běchu tsi khory cżeżke — sam sjawny konzert wuhotuje. Wjele sboża do pschichoda! M. Nawka.

S **Panczicz.** Sańdźenu póndźelu popołdnju ßo pschede wßu kóń kublerja Cżißkawka psched jenym automobilom spłóschi. Wojo roskamawschi kóń do wßy dele cżerjesche, pschi cżimż wós na kruchi rosléta. Hakle w klóschtrskim dworje samóchu wobojene skoczo sadźerżecź. Dokelž automobil jara khětsje jědźesche, njebě mózno jeho cżißko spósnacź.

S **Walowow.** Pohoncź tudomneho gmejnskeho pschedstejicżerja Penthera sańdźenu ßobotu se sapschahom kalk domoj wjesesche. Zimnoscżer Schuffenhauer jeho pschewodźesche. Na drósy mjes Njechanjom a Lubijom jimaj jedyn automobil na pschecżo pschijědźe. S wobhladniwoscżu wonaj s wosa saléseschtaj. Mjes tym so pohoncź wós spinasche, Schuffenhauer podßobnika wupschahowasche. Pschi tejle składnoscżi kóń wukopny a Schuffenhauera s tajkej mozu do hłowy dyri, so ßo nop rosrasy a so ßo hłowina koża na tsi dźěle rostorhny. Snjesboženy ßo hnydom do Lubija dowjese, tola hakle tsecżi lěkař, pola kotrehoż wón pomoz pytasche, jeho sranjenje wobali.

S **Drażdżan.** Póndźelu wjecżor ßo kucża, w kotrejż ßo prynz Jan Jurij a jeho mandźelska wjeseschtaj, na skischiżenju Bismarckskeho městna s jenym automobilom srasy. Automobil do prynzoweho wosa sawadźi, kotrehoż pohoncź pak mějesche doscź duchapschitomnoscże, so móżesche njesbożu sadźěwacź. Wón wós, kotryż bě ßo wobschkodźił, hnydom sastaji. Prynzowskaj mandźelskaj ßo pěschi po ßwojim pucżu dale podaschtaj.

S **Drażdżan.** Saksi prynz Max, kotryż je měschnik, je cżeżko skhorił.

Se **Shorjelza.** Ssobotu popołdnju je ßo bórsy po tsjoch hodźinach **tsécha tudomneje noweje hudźbniży s wulkim wrjeskotom sażypła.** Pod rospadankami je ßo 25 stukkateurow a dźěłacżerjow pohrjebało. Dobrowólna wohnjowa wobora, wojazy a lěkarjo snjesboženych wukhowachu. S twarjenja jenoż hischcże swonkowne murje steja. Na stronje k parkej ßu jenoż hischcże powostanki tsjoch woknow widźecź. Wscho druhe je ßo dospołnje roswaliło. Na stronje k Nyßy je ßo murja teho runja khětro wobschkodźiła, runje tak broha pschi Liberzskej drosy. Wuhrjebani, kotrymż lěkarjo na městnje ßamym prěnju pomoz poskiczichu, ßo do měschczańskeje hojernje dowjesechu. Bohużel ßu pjecżo schtukkateurojo pschi njesbożu żiwjenje shubili, tsi wożoby ßu cżeżko a wóßom lohko sranjene. Żelesna konstrukzija, na kotrejż bě tsécha wotpocżowała, je pscheßłaba była. Hižo psched něktotrymi njedźelemi ßo dohladachu, so ßo něktore żelesne noscherje shibowacź pocżachu. Měschczańska rada ßebi teho dla żadasche, so dyrbi ßo tsěschina konstrukzija poßylnicź. Twarski mischtr Sehring s Barlina, kotryż bě twarske plany wudźěłał a też twar pschewsał, pak ßo temu pschecziwjesche. Wón ßo na poßrědniski ßud wobrocźi, kotryż jemu prawo da. Měschczańska wyschnoscź chże nětko twarza Sehringa samolwiteho cżinicź. 30000 hriwnow kawzije, kotruż je wón pola měschczańskeje kaßy stajił, město wobkhowa, teho runja 40000 hriwnow, kotrež mějesche wón sa twarske dźěło żadacź. Khosty sa zyły twar ßu s 800000 hriwnami wobliczene. Hdyż Sehring njedźelu w automobilu do Shorjelza pschijědźe, jeho a twaroweho wjednika Naumanna hnydom sajachu. Sehringa winuja, so je ßebi wón wot wscheho spoczatka wotmyßlił, ßebi pschi twarje hudźbniży po móżnoscżi wjele pjenjes saßłużicź. Żelesnu tsěschinu konstrukziju, kotraż bě s 29000 hriwnami wobliczena, je wón jenoż sa 14000 hriwnow shotowicź dał. Sańdźene léto ßu ßo někotre ważne twarske plany s měschczańskeho twarstwa na njewujaßnjene waschnje shubiłe. Duż niczo druhe njewubu, hacż ßebi wot Sehringa nowe plany wuproßycź. S kopiju někotrych starych planow, kotrež pschipadnje měschczański radźiczel Lüders wobßedźesche, mózesche ßo dopokasacź, so běchu nowe plany wjele mjenje hódne, woßebje w nastupanju faßady. Mjes tym pak běchu nowe plany polizajske pschihłoßowanje namakałe. Sehring je do pschewsacża twara ßlubił, so techniscży a wumělscży wustojneho architekta k wodźenju twara póscżele. Wón ßobusajateho Naumanna póßła. Tón wudawasche, so je, twarsku schuln pschekhodźiwschi, schtyri léta na Mnichowskej wyßokej twarskej schuli studował a w lěcże 1899 diplomske pruhowanje wobstał. Każ pak je ßo wupokasało, njeje wón ani pruhowanja na twarskej schuli wobstał.

Sawostajenym ßwójbam pjecżoch sarażenych stukkateurow je měschczańske sastupjerstwo k pomozy we wokomiku nusy po 300 hriwnach dariło.

— Tsjo w Shorjelskej hudźbniży snjesboženi stukkateurojo ßu ßo schtwórtk w Drażdżanach khowali. Sa nich, kotsiż běchu pschi dźěle ßmjercź pocżerpili, bě ßo shromadny row wuryk. Hdyż běchu prěni kaschcź nad rowom, se schmrěkowymi hakosami wukładżenym a s łopjenatymi rostlinami wudebjenym, stajili, ßo na dobo rowowe scżěny swjesechu, tramy, na kotrychż kaschcź stejesche, ßo sakabłachu, a jedyn noscheŕ mjes desku a rowowej scżěnu ßo hacż do ramjenjow pschepadny. Dokelž rosßypnjene scżěny row hacż do pokojzy wupjelnichu, niczo druhe njewubu, hacż kaschcź k dwěmaj druhimaj pšched rowom donjescź. To ßo s wulkej wobhladniwoscżu sta. Po wuspěwanju khěrluscha mějesche duchowny Rothe jimazu rěcź, kotraż ßo se ßłowami sapocża: „Rosßypnjenje wschudże! Rosßypnjenje w Shorjelzu, rosßypnjenje też tu w tymle rowje. Ssyła żarowazych ßu s jeho pschiczinu.“ Duchowny potom se srěcżniwymi ßłowami njesboże w Shorjelzu wopißowasche, kotrež je na dobo tsi żony wudowy a njewocżehnjene dźěcżi ßyrote scżiniło, runje ßobotu, ßwjatok tydźenja, hdźež nan domoj żedźi sa żonu a dźěcżimi, so by kwětkatu nalětnju njedźelu nowych mozow nabył. Jenu spěwarnju běchu woni wudebicź chzyli, kotraż dyrbjesche cżłowjekam město wjeßela a roswicża wumělstwa bycź. A nětko ßu ßo woni pod jejnymi rospadankami sarasyli. Ale jich ßmjercź njeje podarmo była; pschetoż woni ßu ßo, mohł rjez martarjo k sbożu druhich scżinili, na kotrychż budźische ßo wěscże posdźischo tsécha sanicżejo waliła. Hdyż duchowny njewědomnje krocżel wróczo stupi, ßo s nowa pjerschcź pod nim wotpuschcźi, tola sady stejazy pohrjebnischcżowy strażnik duchowneho hnydom na hrożazy strach kedźbliweho scżini. Poßlednje pożohnowanje na skonjanych duchowny se ßłowami sawjedże: Tu Wam njemózu pjerschcź do rowa cżißnycź; duż hischcże ras Wasche mjena mjenuju atd. Se synkami wotßalneho khěrluscha ßo kaschcże saßo do pohrjebnischcżoweje kapały donjeßechu, s wotkal ßu ßo do saßo wurytcho rowa khowale.

Sa pschiczinu saßypnjenja rowa ßo wudawa, so semja na tamnym pohrjebnischczu jenoż s pěska wobsteji, kotryż lohko rospaduje. S pscheßylnym poczeżenjom wokolneje semje ßu ßo rowowe pěskowe scżěny nuts satłóczike a horka leżaza worschta je teho runja dele sjěcź dyrbjała.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Cżeladnik Adolf Fleischer s Běłeho Khołmza bě wobskorżeny, so je dźěłacżerży Seltmannez s kschinje, kotruż bě rospacził, 3 hriwny kradnył. Njedźiwajzy jeho prěcża jeho k jastwu na 5 měßazow saßudźichu.

S **Rósborsko-Wojerowskeho wólbneho wokrjeża.** Swjask mjes nationalliberalnymi a ßwobodomyßlnymi pschi wólbach do pruskeho krajneho ßejma je bórsy na kruchi schok. Nationalliberalni nochzedźa se ßwobodomyßlnymi hromadże wojowacź, ale dweju ßamßneju kandidatow postaja. Duż ßu ßwobodomyßlni wóndano na shromadźisnje w Hórzy teho runja wobeju kandidatow se ßwojeje strony postajili; wonaj staj fabrikski wobßedźeŕ Josef Schweig w Běłej Wodże a něhduschi gmejnski pschedstejicżeŕ Handrij

Wirth w Stróži pola Wulkich Sdžarow. Kandidataj national-liberalneje strony staj žudniski radźicźel Knaudt we Wojerezach a Nischwitz w Niskej. Konservativni k wólbje s Götza a krajinskeho direktora s Lucku poruczeja.

Přilopk.

* (S błyskom saraženi.) W Dittersbachu pola Žahana je błysk knježeho rólneho pohonca, kotryž žo runje se žwojim sapschahom s pola wrócźi, morik. Konjej wokhromischtaj. — Do schulskeho doma w Schönbrunnje błysk dyri, tola njesapali. — W Miedelheimje žo s błyskom burski hólz saraty, hdyž chzyschе runje na jedyn wós sakeścź.

W Habrachcźizach je žo žrjedu pschi njewjedrje w hródźi kublerja Röthiga s błyskom jena kruwa saraschka. W hródźi 11 howjadow stejesche. Błysk bě s wocźinjenymi hródźinymi durjemi nuts sajěl a runje žrjedža hródže stejazu kruwu trjechił. Kubler pschi snutskownych hródźinych durjach stejesche.

W Spittelgrundže pola Chrostawy w połnóznych Czechach je wutoru w nozy błysk w hródźi kublerja Franza Riegera schěścź dejnych kruwow saraschk.

* (Wurubjeŕ zyrkwjow.) W Hirschbergu w Schlesyskej žu 19 lětneho dźěłaczerja Bömscha, kotryž je w 17 katholskich zyrkwjach Boże kaschcże wurubił, k jastwu na 1½ lěta sažudźili.

* Nowy powětrowy ballon hrabja Zeppelin w Lindawje twari. Kaž je snate, je jemu němske khěžorstwo jeho prěni ballon sa pol milijony hriwnow wotkupiło. Nowy ballon, kiž budże wjetschi dyžli prjedawschi, smeje tśi motory. Te budża, hacž runje budża žylnische, lózsche hacž dotal wužite. Město 4 kilogramow jenož 2 kilogramow worzla pola nich na konjazu móz pschińdże. Hrabja Zeppelin žo nadźija, so budże wón s nowym ballonom sa hodźinu 75 kilometrow daloko jěcź móz. S prjedawschim ballonom mózesche wón jenož sa hodźinu 50 kilometrow, s wětsikom 80 kilometrow dozpicź. Nowy ballon budże sa žobu 2300 kilometrow pscheleczecź móz, schtož by žo pucźej s Lindawa do Königsberga a wróczo runało. Nowy ballon budże s dospołnej pschiprawu sa telegrafiju bjes grota wuhotowany. Twarski pjenjes je pschedběžnje na 400 000 hriwnow postajeny.

* Jedyn wol je žo sarěsał a k jědźi hnydom pschihotował pschi pólnym swuczowanju 3. pěscheho gardoweho regimenta, kotryž je žrjedu do dobriczanskeho lěhwa pola Barlina pschiczahnył. Pschi holi žo sasta. Hnydom žo jedyn offizěr s někotrymi muzemi wotpółła, so by we wžy sa žiwym skotom žlědźił. W jenym hoscźenzu wón 8 zentnarskeho wola nadeńdże, kotrehož bě jedyn Barlinski rěsnik (žo wě, na skasanje) do hródže pschiwjedł. Skoczo do regimentoweho lěhwa dowjedźechu, hdźež běchu žo hižo wschě pschihoty k sarěsanju stałe. Tole dźěło wojazy dokonjachu, kotsiž žu rěsnistwo nawukli. Woni też skoczo na czasce rosrubachu a na porzije roswažichu. Najprjódzy batallony žwój dźěl dostachu, te mjažo na korporalstwa dale dachu, kotrež je swarichu. Pschidawk k warjenju mjaža, a běrny, kotrež dyrbjachu wojazy žami wobělicź, a palne drjewo bě proviantstwo wojakam do Dobriczanskeho lěhwa póžłało. To bě pruha, so by žo spósnało, kak móża žo wojazy na marschu pod holym njebjom najspěschnischo s czerstwej mjažowej pizu wobstaracź. Wokowe dźěle, kotrež žo njepschetrjebachu, kaž czrjewa, wutroba, płuza a koża, žo na městnje žamym shromadźenym wjeżnjanam na pscheżadźowanje rospscheda.

* (Wutsěł sa blidom.) W Schönebergu pola Barlina bě žo na jenu hoscźinu zyhelnik Hornemann pscheprożył. Pschi wjeżelej sabawje Hornemann, kotryž hacž do teho czaża s niczim njebě pokasał, so je roshorjeny, njejabzy stanywschi revolwer wucźahny a žebi psched wocžomaj wustróżanych pschecźelow kulku do hłowy tśeli. Dwaj w towarstwje pschitomnaj lěkarjej žo hnydom wo czežkosranjeneho prózowaschtaj, njemějeschtaj pak žaneho wuspěcha. Hornemann w hojerni wumrje. Wulke pjenježne schkodowanje, kotrež bě jeho měżazy prjedy potrjechiło, bě jeho pohnuło, ruku na žebje skožicź.

* (Wo wjerchu Eulenburgu.) Wopaczneje pschižahi dla do žudniskeho pschepytanja wsaty wjerch Eulenburg hischcże w Barlinskej charité-hojerni pschebywa. Wón pjecza na saczěłkej nosy a na wicź czerpi. Podarmo je wón prożył, so bychu jeho po sapokoženju 500 000 hriwnow s pschepytanja puschczili. Ssudniska wyschnosć je žo jeho prósstwje sapowjedźiła, dokelž je strach, so mohł wón žwobodu k czeknjenju wužicź. W hojerni je žo wjerchej a jeho žłużobnikej kóždemu jena stwa pschipokasała. Pschedstwa, psches kotruž žo do tuteju stwow khodźi, je stajnje s kriminalnym sastojnikom wobžadźena. Sastojnizy, kotsiž žo wotměnjeja, w hojerni jědź dostawaju. Na tajke waschnje žo hewak pschepytowanszy jeczi w hojerni njestražuja. W druhich padach žo wothladarjo khorych na to kedźbni czinja, so maja jateho psched žobu. Wjerchowe bolosczе žu pjecza wulke. Khora noha je pjecza pschi jězbje wožebje czežko czerpika. W antomobilu sa khorych budźische wjerch bjesbolostnu jězbu měł, wón pak jón wotpokasa. Jenož wjerchowa žona žmě jeho wopytacź.

Sswědkow Ernsta a Riedela je pschepytowanski žudnik s nowa pscheżłyschał. Sswědk Ernst wobžwědczi, so je jeho wobkhad w Starnbergu wjele lět snaty był. Ptaczki žu to s tśechow hwisdake. Njedźiwajzy teho je wón stajnje mjelczał. Hdyž je wjerch psched Barlinskim žudom žwoje njewěrne wuprajenje, s kotrymž je žo chzył czeżneho czinicź, s pschižahu wobkrucził, je žo Ernst na wutrobu dyrił a žo praschał: „Kak je móżno, so je wjerch tak pschižahał.“ Wón je s czežkej wutrobu pod pschižahu wěrnosć rjekł. Jeho boli, so je žo wjerch jeho po jeho wuprajenju praschał: „Jakubje, žy dha pjenjesy dostał? Ssy žnadź žo k wopaczнej pschižahy pokupicź dał?“ To tola žadyn cźłowjek wěricź njemóże, so je wón chzył wjerchej hańbu czinicź, wězy wobžwědczejo, kotrychž dyrbi žo wón hłuboko hańbowacź. Wěz je jeho hižo dołho cźischczała, nětko je wón wjeżeky, so je ju wotbył.

Sswědk Riedel je runje tak roshorjeny kaž Ernst, dokelž jeho wjerch nochze snacź.

Pschepytanje doma rybaskeho mischtra Ernsta w Starnbergu je czežko poczeżaze listy pschecźiwo wjerchej Eulenburgej do ruki pschepytowazeho žudnika pschinjeżko. Wjerch a rybak Ernst žebi w nich „ty“ rěkataj.

Schtwórtk je žudniska komižija s nowa hród wjercha Eulenburga w Liebenbergu pschepytała. Komižija teho dla schtwórtk rano w 7 hodźinach do hojerńje pschińdże, so by žebi wot wjercha klucze k jeho pižanskemu blidu w Liebenbergskim hrodże wuprożyła. Wjerch Eulenburg žo se saźnym wopytom a jeho samyžkom s wulkej roshorjenosczu saja. Wón wožkabny, tola žo bórsy sažo sebra. Wjerch žo wospjet na to hórschesche, so jeho privatnu korrespondenzu pschepytuja. Politiske listy w Liebenbergu njenamakaju. Wón je dawno je na druhe městno donjesecź dał.

* Wohenblutwaza hora Aetna na Sizilskej kupje s nowa žylnje wumjetuje. Wobydlerstwo města Catania žo w nozy s hrimotom, s hory wukhadźazym, se spanja wubudźi a psched město pod hoke njebjo czekny, hdźež je žebi lěhwo pschiprawiło. Ssrjedźna hora je do kura sawalena. K ranju hory žu njepschestawajze semjerženja storki saczucź a w zyłej wokolnosczi je podsemski hrimot žłyschecź.

* (350 cźłowjekow žo moriło.) Po telegrafiskej powjesczi s New-Yorka je žo s wichorom w Luisianje 350 wožobow moriło. S wobydlerstwa města Gilliana je žo 200 cźłowjekow moriło a 500 žo sranjło. Boja žo, so žu žo tež w druhich městach wulke sapusczenja naczinike.

* (10,000 Chinesow žo tepiło.) Parna łódź „Titan“ je do Ameriki powjesczi pschinjeżka, so je nahły mórski pschiliw pschi wuliwje rěki Jangtsekianga wulki dźěl pschistawneho města Hankaua wupuscźił. Něhdże 10,000 Chinesow je žo tepiło.

Wužudźenja.

Khostanska komora. Kubler August Senda w Maleschezach bě dźowku Helenu Pětschkez, kotraž bě se žłużby na Lutobczanskim knježim dworje czekła, do žłużby wsał, prjedy hacž bě jejne prjedawsche žłużbne knjejstwo do teho swolikło. Senda žo teho dla wobskorži, tola kawniski žud jeho wuwinowa. Statne rěcźnistwo žo na to pschecźiwo wužudej powoła. W druhej instanzy Sendu k 5 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 1 dźeń sažudźichu.

× Ssłużobna dźowka Katharina Leiderez bě žłużbu pola žiwnosczerki dźeleneje Schwurakoweje w Jažońzy žamomózne wopuschczika. Ju teho dla k 5 hriwnam pjenježneho khostanja abo k arrestej na 1 dźeń sažudźichu.

× Kubler R. Lehmann s Dreczina, žiwnosczer E. Petrasch s Demjan, žiwnosczer R. Hippe s Dreczina a hosczenzar Kreufel s Warnocźiz běchu Dreczinskej gmejnje žłuschaze drohowe schtomy puschczeli, měnjo, so wone jim žłuscheja. Hamtske hejtmanstwo bě jim podarmo k wjedźenju dało, so žo woni myla. Wobskorženi žo wuwinowachu, dokelž žud měnjesche, so žu w dobrej wěrje czinili.

× 39lětny dźěłaczer M. Brusk w Sswinarni je pjecza loni psched hodami na drósy mjes Panczizami a Kamjenzom jenu žónsku, kotrejež mjeno žo njeje nashoniło, sadźerżał a ju k semi storhnył, kaž žo sda, so by ju wumozował. Bruska nusowanja dla k jastwu na 5 měżazow sažudźichu.

Sslomjane klobuki

ſa muʒſkich a hólzow

w ſnatym **wulkim wubjerku** a po jara tunich płaczíſnach porucza

Hugo Lehmann

na bohatej haſzy 22

ſ napíſchecza hoſczenza winoweje kicze.

M. Brockmannowy
ſwětoſławny

fosforokiſzały kalk

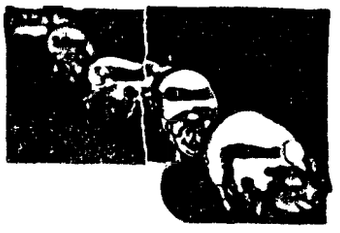

k pizowanju ma na pſchedań

Helena Langowa w Njeſwaczidle.

Brodowſka haptyka

na hoſchiz haſzy 21.

Kaſchel, katarrh, dybawoſcz

ʒo ſpěſchnje połóżeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roſeczela

zigarowa pſchedawarńja Havanna

w **Draždžanach 6.**

Wumĕrjenſke dźěła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj

Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Někotre trjebane derje ſdźeržane

jéſdne koła

ʒu na pſchedań pola

Maxa Krjenza,
pſchedawarja jéſdnych kołow
w **Małym Wjellowje.**

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kołomaſ,
maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſchy porucza

Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Paleny khoſej

najlěpſcheje hódnoſcze
porucza

Albert Lehmann,
pſchedawarńja kolonialnych tworow
na połnóznej dróſy,
pódla hoſczenza „ʒłónza".

Kedźbu!

Skladnoſtna kup.

Liczbu **nowych**

jéſdnych kołow

bjes poroka, lońſche modelle, **najlěpſche** wudźelki,
po płaczíſnje **khětro tuńſche,** a
někotre trjebane hiſchcze dobre

koła

hižo po **30 hriwnach**
ma hnydom na pſchedań

Khorla Zug,
ſamkarſki miſchtr **w Rakezach.**

Neblownja Th. A. Wällnitza

w Budyſchinje
na ʒukelnſkej haſzy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa

draſtne khamory

2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńczane khamory,
kommody,
jednore, wuʒahanſke a ſofowe

blida,

ſtoły

po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróżſcho,

male ſchpihele

po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,

ſtołpowe ſchpihele

po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,

wulke ſchpihele

po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,

łoža

hižo po 9.50 mk.,
1 pſchežne, 1½ pſchežne, 2 pſchežne,

poſzleſchcza, matrazy, jednore ſofy

po 28, 33, 38 a 45 mk.,

3 dźělate a pluſchowe ſofy

po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a dróżſcho,

piſanske blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdźe,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.

Najrjeńſche wuwjedźenje,
ſprawne poſzkuženje.
Najtuńſche płaczíſny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ʒukelnſkej haſzy 9.

Proſchu, kedźbujcze na moje mjeno!

Wupſchedawanje

porzlinowych,
kamjeninowych, luxuſowych,
emaillowanych a
ſchkleńczanych tworow

ʒo njepſcheſtawajzy dale wotmĕwa

pola

Ernsta Ullricha
w Budyſchinje
na ſchulerſkej haſzy 12.
Telefon 127.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jéſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dóſtacz

we wſchĕch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wokrjeżna plahowarńja
ſa kury „Czorne Minorka"
pſchedawa

jeja k naſadżowanju

po 15 np. ſa jejo.

Fara w Rakezach.

Pčzołazy wóſk

kupuje **A. Lehmann,**
mydlarńja na połnóznej dróſy,
pódla hoſczenza „ʒłónza".

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, piſarńja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje drużiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheſadżowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ſwĕdomite wukaſanje we wſchĕch prawnych wĕzach. Dokelž ſym dołhe lěta ſ rĕčznikowym ſekretarom byk, ʒo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſłużby
na ʒukelnſkej haſzy 34
piſarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wĕzy atd.
Rĕczi ſerbſki.
— Telefon czišło 177. —
Pſcheſadżowanje leżomnoſczow.

Mała khĕża

w fabrikſkej wſy, ½ hodźiny wot Budyſchina, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Wosjewjenje.

Sa twarski cžaß w bližschim naléczu ßo

ke kryczu tšechow ſ zyhelom, ſchifrom a papu

poruczam a ſa khmane a dobre dźélo rukuju.

Sa **lohki kryw** poruczaßam pschede wschém **asbestowy wumělski ſchifer** jako woheń a wjedro wudżeržaze krywadło.

B. Eiſenbeißowy naßlědnik w Biskopizach,
Edwin Petzold.

Parna zyhelncza w Tſjoch Hwězdach

pola Budyſchina

porucza

worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele

ſ 8 **hlowczlami,** najkhmańſche wußadźenja na dno hródżow, torożow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlózſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebiczkow.

Pawoł Arnold w Tſjoch Hwězdach.

Formarjo ſa ſchamottowe zyhele,

dźélaczerjo a fabrikſki czégla

ßo pytaju **ſa tonowe jamy we Wětrowje.**

Želeſniſki jězdny plan

ſa Bělu Wodu,

płaczazy wot 1. meje 1908.

S Barlina=Khoczebuſa do Běleje Wody

517, 733, 1036, **1123**, **113**, 417, **557**, 707, 1114, 1156, 238.

S Běleje Wody do Khoczebuſa=Barlina

522, 734, 1038, **1124**, **114**, 420, 558, 712, 1116, 126. 239.

Se Shorjelza do Běleje Wody

1235, 513, 849, **1205**, 220, **454**, **628**, 711, 1023, 204.

S Běleje Wody do Shorjelza

1236, 518, 850, **1206**, 221, **455**, **629**, 716, 1026, 205.

Se Sslepeho do Hródka

1246, 527, 859, 230, 726, 1035.

Se Sslepeho do Běleje Wody

508, 724, 1027, 407, 658, 1105, 1145.

S Czorneje Wody do Wrótßławja.

S Czorneje Wody		6,31	9,3		11,35	4,24	7,23	10,8
Bukowa		6,40	9,19	10,17	11,44	4,33	7,43	10,17
Czorny Khołmz		6,52	9,34		11,56	4,45	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,4	9,55	10,36	12,4	4,58	8,8	10,41
Las	5,10	7,18	10,12			5,13		10,56
Delni Wujeſd	5,22	7,28	10,23			5,24		11,6
do Hórki	6,5	8,8	11,9	11,19		6,7		11,51
wot Hórki	6,13	8,19	11,24			6,26 7,52		11,59
do Shorjelza	6,46	8,48	11,56			6,49 8,21		12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,9		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,6	11,43		6,50		12,33
do Wrótßławja	10,30	1,0	3,14	1,48		9,41		5,48

S Wrótßławja do Czorneje Wody.

S Wrótßławja	11,8		—		10,50	3,38	3,38	—
Kohlfurta	4,00		7,35		1,12	6,7	7,5	11,25
do Hórki	4,32		8, 8		1,40	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,49		1,10	5,58	7,3	9,20
do Hórki	4,34		8,13		1,38	6,23	7,42	9,45
wot Hórki	4,40		8,25		1,53	6,31	7,53	11,58
Delni Wujeſd	5,21		9, 5		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,15		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	9,28	12,20	3,30	7,18	9,14	1,0
Czorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,8
Bukow	6, 9	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Czorneje Wody	—	7,38		12,49	4,0	—	9,46	1,25

Wupożczicz na dobre hypotheki:
6000 mk. k 1. julijej 1908,
3000 mk. k 1. auguſtej 1908
pſches **Maxa Frenzela,**
prawny bureau na ßukelnſkej haßy 1 po 2 ſkhod.

Ssuſcheny ßwinjazy brjuch pſchi wotewſaczu 3 puntow punt po 70 np., **ſzadło** 65 np., czerſtwy **tój** punt po 40 a 50 np., **bělu kołbaßu** punt po 60 np., **ſülzowu kołbaßu** punt po 40 np. poruczа a ſaßopſchedawarjam rabatt dawa **O. Pětſchka** na żitnej haßy.

Najlěpſchi czerſtwy jerchenjowy **tój** punt po 50 np.,
Najlěpſchi czerſtwy howjaſy **tój** punt po 40 np.,
Najlěpſchi wuſchkrjeny **tój** punt po 50 np.,
pſchi 10 puntach po 45 np. poruczа
Emil Gräfe,
rěſniſki miſchtr
w Budyſchinje na ſw. lawſkej haßy.

Žiwnoſcz

ſ 12 kórzami pola a łuki, 1 hodźinu wot Budyſchina ſdalena, je wobßedźerjoweje khoroſcze dla na pſchedań. Twarjenja ßu w dobrym rjedźe. Wopalna kaßa 6180 hr. wucźinja. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Rjana ſahrodniſka žiwnoſcz

w Torońzach cźißko 7 ſ něhdźe 27 kórzami pola łukow a kerkow je płaczisny hódno na pſchedań. Wopalna kaßa 9440 hriwnow.

K h ě ż a

ſ $1\frac{1}{2}$ kórzom pola je hnydom na pſchedań w Boranezach cžo. 9.

Młódſcha **ßłużobna holza** ßo bórſy do ßłużby pyta. Hdźe? je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Strażnik (wajchtar),

ſtróſby a dowěrny ßo pyta na **knjezi dwór w Dźěchorezach.**

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 17. **rózownika** pop. z dypkom 5 hodź. w Mjenerec hoſcencu swoje měsačne posedźenje.

Wše lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydſtwo.

Bukečanske serb. tow.

njezměje wěstych zadźěwkow dla swój lětuši wulět, kaž bě wobzamknjene, njedź. 24. meje, ale na **Bože stpiće, 28. meje.** Wotjězd wot Pomorc rano 4.48.

Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe jutſje njedźelu pójdźemy? Pójdźemy wſchitzy do **Noweje Jaßońzy k rejam.**

Tam budże rjenje!

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Prěnjoklaßna firma na **wěſte ſpesy a wyßoku proviſiju ſa pſchedawanje** pola privatnych woteběrarjow ſ wulkim wuſpěchom ſawjedźenu trjebanſku wěz pyta derje poručeneho

frěčźniweho pilneho muża.

Wón ma po ſtajenju kawzije kaßěrowanje małkych ſumow ßobu wobſtaracź, a ßo wożoba wočakuje, kotraż ßo wo wěſte a trajne město prózuje.

Poſkiczenja ſ naſpomnjenjom dotalneho dźěła chzyke ßo pod **A. Z.** we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Dźélaczerſka ßwójba

ſ jenoż dobrymi wopißmami ßo do najwjetſcheje bliſkoſcze Budyſchina pyta. Dalſche wukaſuje knjes reſt. **Lebelt** pſchi żitnych wikach.

Wutrobny dźak.

Sa wſchě dopokaſy luboſcze, kotrež ßu ßo nam pſchi khoroſczi a wotßalhiczu naſcheje lubeje dźowki

Marje Marthy Klingſtez,

w 12. lěcze żiwjenja do wěcźnoſcze wotwołaneje, wopokaſake, prajimy lubym ßußodam a pſchecźelam ſa wopyty a kraßnu kwětkowu pychu, ſa pſchewod ſchulſkeje młodźiny, knjeſej wucźerjej Kralej ſa ſpěwanje arije, pſchede wſchém pak wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Waktarjej ſa jeho troſchtapołne prědowanje a ſa wjele luboſcze, wot jeho domjazych wopokaſaneje, ſ hnutej wutrobu hłuboko ſacźuty dźak.

We Łahowje, 9. meje 1908.

Srudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźißku pſchiłoha).

Pschiloha k czißku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. meje 1908.

Płaczißny rěsneho skotu na Draždżanskich skotnych wikach.

11. meje 1908.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	42—46	78—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—39	71—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—34	65—70
4. ßnadnje pizowane kóżdeje staroby	25—29	58—64
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	34—37	66—69
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	29—33	60—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—28	54—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	70—73
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	66—69
3. ßnadnje pizowane	28—33	58—65
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	76—80
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	72—75
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—42	66—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w staroбje hacż do $1\frac{1}{4}$ léta	46—48	61—63
2. mjaßne	44—45	59—60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—43	55—58

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 9. meje 1908. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju. 14. meje 1908. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża — bèła	—	—	—	—	10	40	10	70
" — żołta	10	15	10	45	10	12	10	40
" nowa	—	—	—	—				
Rożka —	9	50	9	70	9	44	9	70
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń — 50 kilogr.	8	80	9	—	7	50	8	50
Wows — 50 kilogr.	7	50	7	80	7	10	7	50
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra — 1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	12	75	19	75	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	12	25	16	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	50	3	90	3	20	3	70
Ssłoma 100 "	4	67	4	84	3	50	5	—
Prożata 1140 schtuk, schtuka	10	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	50	6	10	6	50
Rżane wotruby — 50 kilogr.	—	—	6	50	6	70	7	20
Pschenični gris — 50 kilogr.	—	—	7	—	—	—	—	—
Rżany gris — 50 kilogr.	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bèła) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pschenża (żołta) wot 10 hr. — np. hacż 10 hr. 25 np., rożka wot 9 hr. 75 np hacż 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 90 np. hacż 9 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacż 8 hr. 65 np.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (bèła) po 170 puntach — hr. — np hacż — hr. — np., żołta 17 hr. 25 np. hacż 17 hr. 76 np., nowa: — hr. — np. hacż — hr. — np., kórz rożki po 160 puntach 15 hr. 20 np. hacż 15 hr. 52 np., nowa: — hr. — np. hacż — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hacż 12 hr. 60 np.

Wiežne płaczißny w Kamjenzu.

14. meje 1908.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 9 hr. 50 np. hacż 9 hr. 80 np., pschenża wot 10 hr. 20 np. hacż 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 30 np. hacż 8 hr. 60 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacż 7 hr. 75 np., jahły wot 14 hr. — np. hacż 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., ßyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 80 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacż 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 15. meje: Deschcżiki a cżopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smèje njedżelu Cantate rano w 7 hodżinach farat Räda ßerbsku spowjednu rěcż, $\frac{1}{2}$9 hodżin ßerbske a w 10 hodż. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Ernst Bruno Eduard Libsch, fabrikar w Dobruschi, s Helenu Augustu Kißlikez w Rabozach. — Jan Hermann Mlynk, fabrikar w Kelnje, s Helenu Augustu Krawzez na Żidowje. — Josef Pětr Gluch, samkar tu, s Jdu Liesbethu Mlynkez na Żidowje. — Hermann Bohuwěr Albinus, wulki jahrodnik w Jenkezach, s Hanu Marju Schelzigez tam.

W **katholskej zyrkwi:** Jurij Jakubasch, kubler we Worklezach, s Hańżu Krawzez s Kelna. — Pětr Żur, dżěłacżer w Budyschinje, s Hańżu Laraßez s Khrósczíz (na Żidowje).

Křóeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Richard Willy, Khorle Augusta Scholtty, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Alfred Bjedrich Wylem, Alfreda Hermanna Matthienza, maschinskeho pomoznika na Żidowje, ß. — Ernst Richard, Ernsta Preuscha, fabrikarja na Zidowje, ß. — Ota Kurt, Khorle Ernsta Austa, dżěłacżerja na Żidowje, ß. — Kurt, Jana Wyrgacża, khěżerja a pohonca na Żidowje, ß. — Kurt Emil, njemandż. ß. na Żidowje. — Hana Margareta, Bjedricha Hermanna Hübnera, żiwnoscżerja w Sslonej Borschczi. dż. — Dora Frieda, njemandż. dż. w Rabozach. — Johanna Gertrud, njemandż. dż. na Żidowje.

W **katholskej zyrkwi:** Pawoł, Jana Rjeczki, żiwnoscżerja w Dżěchorezach, ß.

Zemrjeół:

W **Michałskej wożadże:** 11. meje: Bjedrich Max, Augusta Ernsta Jenki, piwoweho pohonca we Wurizach, ß., 7 m. 8 d.

W **katholskej wożadże:** 9. meje: Jan Pětsch, bětnarski mischtr w Budyschinje (na tuchorju pohrjebany) 60 l. 11 m. — 12. Karolina Bohumika Topicża, kowarja w Dobruschi, dż., 1 l. 2 m.

Zyrkwinske powjescze s Hodżija.

Njedżelu Cantate smèje rano $\frac{1}{2}$7 hodż. farat Kschižan ßerbsku spowjednu wucżbu, $\frac{1}{2}$8 hodżin duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodżinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodż. budże katechismusowa wucżba ża němsku żónsku młodżinu.

Zyrkwinske powjescze s Budestez.

Njedżelu Cantate smèje farat Domaschka rano w 7 hodżinach ßerbsku spowjedź, duchowny Woitz dopołdnja we 8 hodż. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodżin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodż. smèje farat Domaschka wucżbu s němskej mużskej młodoscżu.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheprosceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Franz Marschner

cżaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój sklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaßow** k dobrocżiwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźëczazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicze po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicze po mërje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschczu 5 porucza bohaty sklad ßamodźëlaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wëžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicze po mërje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Käßnera na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki sklad wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakëratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja skladnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźëlanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Sklad wschëch druźinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschëch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikatski mischtr Otto Koban
sna ßukelnskej haßy czißko 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scżënstkich czaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźetnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecza starych kasarnow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschë druźiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rëczu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschëch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty sklad słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla reſtawraz. „t Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rëczu ßerbski. —

Słote a ſlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ßlëbornych a alfenidowych tworow.
Dźëlatnja ſa nowoſcze a porjedźetnja.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźëlatnja ſa ßedlatſke a pólſtrowane wëzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźëlanje a pschedźëlanje wschëch pólſtrowanych **meblow.** Stajny sklad ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kladu a ſtwy tapezëruju po tunich placźisnach.

Ssedlatnja a tapezërowatnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wëzow, nakhribjetnych mëchow, gamaſchow a schulskich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pſche deschcź. Wëzy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój sklad ſofow, kožow, matrazow po najtunſchich placźisnach.

Nožetnja a parna toczetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maſchinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźëczazych wobleczenjow. — Módre normalne dźëlaczerſke wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schczëtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mëjeczel Wilh. Kaſt na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschëch schczëtkow a barbiczowych (vinſlowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoſcze: Kardecze a wložankowe mjeczawki.
Ssamßna dźëlatnja. Wložanki ßo kupuja.

Hudźbne inſtrumenty.
Khorla Reinhold (Eſchenbach naßlëd.)
Pschedawatnja a porjedźetnja wschëch hudźbnych inſtrumentow. Sklad wschëch druźinow trunow, piſkadkow, harmonikow atd.

Hudźbne inſtrumenty
Hermanna Jeremiaſa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowatnja hudźbnych inſtrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźëlatnja a porjedźetnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyſy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźetnja. —

Woßebita pschedawatnja ſa amateurſkich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiſki atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźëlanje woßebnych wobraſow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiſki atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiſki atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mërſchez naßlëd. Mëjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maſchinſki wolij, fosforkißaky kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschë drogi a barby.

Fabrika Miſchnjanſkich ſchijazych maſchinow.
Richard Otto. Mëjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschëch wuſtajenzach. — Dokladne roswucżenje. 5 letne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje ſkladne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kożmowe kłobuki, hońtwatſke kłobuki, filzowe twory.

Sklad Winſkich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucża. Porjedźetnja a dźëlatnja po mërje.

Czrijowy ſklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad czrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźëło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźëczazych schlórniczkow. Wudźëlanje po mërje. Ssamßna porjedźetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeſchczníkow a kijow.
Eduard Scholtty naßlëd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeſchczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeſchczníkow a pschesłónczníkow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlëpſchi wudźël po najtunſchich placźisnach.

Mužace krawaty

w jara wulkim wubjerku porucža

A. Tschentscher

na bohatej haßy cžo. 18, a na rózku theaterskeje haßy.

Wósk

k krjepjenju rejwanskich kubjow

najlěpscheje hódnoscže je dostacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Kóslaze kózki

kaž tež **kosaze, czelaze a howjase kože**

po najwyschschich płaczísnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach 11, s napschecza hoscźenza słoteje hwězdy.

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma

Ota Sachse

tola **najlěpschi**

khofej

po wschěch płaczísnach, ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Měschany ßad

wschěch druzinow punt hižo po 30 np.,

aprikosy, prünelle, franzowske, kalifornske a boßniske ßlowki

ma

Ota Sachse

pschezo w najwjetschim wubjerku a je s tym najtuńschi.

Zychi a wupjerki

wschěch schěrjow, poßlednische k schiczu hotowe parjene, czerwjene a rosa, hładke czerwjene a módre ßmuhate, po jara tunich płaczísnach poruczam.

Rosa poßleschczowy kattun a köper,

małokaschczikatych a woknatych mustrow,

módroczischcź,

meter hižo po 35 np. hacź k najlěpschim barbunjepuschczatym najrjeńschim nowym mustram.

Lěczne Oxfortske a wojerske kopschiwowe tkaniny

we wulkim wubjerku we wschěch wulkoscźach sa žónske a dźěczi.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Mokropraßowane bazeny

1000 schtuk po 8½ mk. s jamy,

tola jenoż sa hotowe pjenjesy porucža

ryczerkubło w Bóschizach.

Wschitzy kolojesdni ßo dźiwaju!

wo skutkowanju salěpjaka kołowych schlawchow

pneumatola.

Wón salěpja wschě stare dźěrkate schlawchi a sadźěwuje, so powětr wucźeknje, hdyž ßo pneumatik wobschkodźi. Na jěsbje njetrjeba ßo wjazy płatacź a powětr naplumpacź. Stare schlawchi kaž nowe dźerża.

Jenokróczny wudawk!

Trajaze skutkowanje!

Sa lěto ßo njetrjeba wjazy dyžli 1 mk. wudacź.

Dostacź pola

knjesa **M. Kolle** w Khróscźizach,
= **C. Wöllmera** w Hodźiju,
= **K. Zuga** w Rakezach,
= **M. Polaka** w Kamjenzu,
= **A. Bara** w Njeßwaczidle

abo direktnje pola generalneho sastupjerja **M. Husaka** we Wurizach pola Budyschina.

Jedyn pospyt wuspěch a wužitk pschinjeße.

Czrije

sa **mužskich, žónske a dźěczi** porucža

Pawoł Zoch

we **Wulkej Dubrawje.**

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
s měßacznym wupowjedźenjom	3½%	
s 3měßacznym =	3¾%	
se 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki

w ßerbskim domje.

Jěsdny plan železnizow

wot 1. meje 1908.

4. wosowa klaza njedźelu a na sakskich ſwjatych dnjach wupada.

Ze Ghorjelza do Dražđan.

Wosowa klaza	1-3.	1-4.	1.4.	2.-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Ze Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,55	7,58	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,57	9,07	11,20
Rychbacha		—	4,40	—	—		8,22	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,44	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,21	9,51	12,48
Pomorz		—	5,14	—	6,49*		8,59	12,01	—	3,22	5,21	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	3,46	3,55	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,21	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10,26	1,36
Zičenja		4,06	6,11	7,04			9,33	12,35	—	3,57	5,55	8,34		10,38	
Biskopiz		—	4,26	6,32	7,23		10,04	12,56	—	4,18	6,15	8,57		11,01	
Arnsdorfa		—	4,49	6,40	7,47		10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19		11,21	
Radeberga		—	4,57	6,58	7,56		10,33	1,25	—	—	6,44	9,27		11,29	
Do Drażđan	1,39	5,21			8,20	10,34	10,51	1,43	3,51	5,04	7,02	9,45	10,31	11,53	

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

S Drażđan do Ghorjelza.

Wosowa klaza	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Drażđan	12,20	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	
Radeberga	12,52	—	—	—	7,43		9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	
Arnsdorfa	1,00	—	—	—	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48	—	—	8,45	10,18	
Biskopiz	1,25	—	—	—	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11	—	6,06	9,09	10,48	
Zičenja	1,40	—	—	—	8,34	—	10,31	—	1,50	4,27	—	6,30	9,25	11,04	
Budyschina	1,49	2,07	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	6,46	9,40	11,18	
Pomorz	—	—	4,48	8,04		10,08	11,03		2,23	5,00	—	7,19	9,58	11,36	
Lubija	—	2,29	5,33	8,25	—	—	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10,17	11,52	
Rychbacha	—	—	6,02	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,31	—	7,55	10,33	12,08	
Do Ghorjelza	—	2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10,54	12,29	

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaza jěsdźi.

Wosowa klaza	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Kamjenza	3,02	7,16	9,26												
Pokžnizy	3,22	7,38	9,48												
Großpröhlis-dorfa	3,30	7,48	9,57												
Do Arnsdorfa	3,40	7,58	10,07												

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaza	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Arnsdorfa															
Radeberga															
Arnsdorfa															
Biskopiz															
Zičenja															
Budyschina															
Pomorz															
Lubija															
Rychbacha															
Do Ghorjelza															

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaza jěsdźi.

Wosowa klaza	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Kamjenza	6,56	10,38	1,21	5,02	8,09	11,44									
Pokžnizy	7,09	10,50	1,33	5,14	8,21	11,56									
Großpröhlis-dorfa	7,18	10,58	1,42	5,23	8,29	12,04									
Do Arnsdorfa	7,35	11,16	1,59	5,40	8,46	12,21									

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaza	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Arnsdorfa	5,45	8,40	12,16	3,02	7,16	9,26									
Radeberga	6,06	9,01	12,39	3,22	7,38	9,48									
Arnsdorfa	6,15	9,09	12,48	3,30	7,48	9,57									
Biskopiz	6,25	9,19	12,58	3,40	7,58	10,07									
Zičenja															
Budyschina															
Pomorz															
Lubija															
Rychbacha															
Do Ghorjelza															

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaza	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
S Kamjenza	5,45	8,40	12,16	3,02	7,16	9,26									
Pokžnizy	6,06	9,01	12,39	3,22	7,38	9,48									
Großpröhlis-dorfa	6,15	9,09	12,48	3,30	7,48	9,57									
Do Arnsdorfa	6,25	9,19	12,58	3,40	7,58	10,07									

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,08
Do Kamjenze	8,34	2,56	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaza	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,30	12,17	—	4,01	9,01	—
Radworja sast.	—	—	8,37	12,24	—	4,10	9,08	—
Lutobcza	—	—	8,45	12,31	—	4,20	9,14	—
Wulk. Dubrawy	—	—	8,55	12,40	—	5,00	9,21	—
Klukscha	—	—	9,07	12,51	—	5,10	9,31	—
Huczíny	—	—	9,18	1,01	—	5,23	9,41	—
Barta	—	—	9,59	1,14	—	5,45	9,51	—
Hrodźischcza	—	—	10,10	1,25	—	5,56	10,02	—
Wósborka	5,35*	7,23	10,28	1,37	4,10	6,30	10,09	10,12†
Maleczíz	5,42*	7,30	10,35	1,44	4,17	6,37	—	10,19†
Luwoczíz	5,49*	7,39	10,42	1,51	4,24	6,46	—	10,26†
Hluschiny	5,57*	7,47	10,50	1,59	4,32	6,54	—	10,34†
Radměriz	6,02*	7,53	10,55	2,04	4,37	7,01	—	10,39†
Ketliz	6,13*	8,06	11,06	2,15	4,48	7,14	—	10,50†
do Lubija	6,25*	8,18	11,18	2,27	5,00	7,26	—	11,02†

* Jěsdźi jenož kóždy ſchtwórtk, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, dźeń prjedy hač do kónz augusta. — † Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaza	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,18	7,44	11,15†	
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,29	7,55	11,26†	
Radměriz	—	9,06	12,21	3,31	5,38	8,04	11,35†	
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,44	8,09	11,41†	
Luwoczíz	—	9,20	12,35	3,47	5,53	8,17	11,49†	
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,00	8,24	11,56†	
Wósborka	5,46	9,38	12,55	4,00	6,15	8,30	12,02†	
Hrodźischcza	5,54	9,46	1,03	—	6,23	—	—	
Barta	6,05	10,02	1,17	—	6,36	—	—	
Huczíny	6,15	10,13	1,28	—	6,47	—	—	
Klukscha	6,26	10,24	1,39	—	6,58	—	—	
Wulk. Dubrawy	6,41	10,36	1,53	—	7,12	—	—	
Lutobcza	6,48	10,43	2,00	—	7,19	—	—	
Radworja sast.	6,54	10,49	2,06	—	7,25	—	—	
do Radworja dwórn.	7,01	10,56	2,13	—	7,32	—	—	

† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,36	7,53	11,42	2,09†	3,20	5,00	8,32	10,35	11,20
Ratarjez	6,43	8,00	11,49	2,17†	3,29	5,08	8,39	10,43	11,27
Zidowa	6,47	8,05	11,54	2,22†	3,35	5,14	8,43	10,48	11,31
Mal. Wjelkowa	6,55	8,13	12,02	2,32†	3,45	5,22	8,50	10,56	11,39
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,43†	3,56	5,34	9,00	11,07	11,48
Kaßowa	7,15		12,20	2,49†		5,41		11,13	○
Njeßwaczidla	7,25		12,29	2,59†		5,51		11,23	
Scheschowa	7,33		12,37	3,07†		5,59		11,31	
Do Rakez	7,40		12,44	3,15†		6,07		11,39	

† Jěsdźi jenož ſobotu, njedźelu a ſwjate dny. ○ Cźahi jěsdźa jenož na dnju 3. meje, 8. junija, 5. julija, 2. augusta a 6. septembra.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,45		
Scheschowa	5,24		8,03		1,02		3,34†	6,54		
Njeßwaczidla	5,32		8,10		1,09		3,42†	7,03		
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,52†	7,14		○
Radworja	5,49	7,05	8,27	11,04	1,25	2,17	3,59†	7,22	7,41	9 42
Mal. Wjelkowa	6,00	7,15	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	7,33	7,52	9,53
Zidowa	6,08	7,23	8,44	11,22	1,42	2,37	4,18†	7,40	7,59	10,00
Ratarjez	6,13	7,27	8,49	11,26	1,47	2,42	4,23†	7,45	8,04	10,04
Do Budyschina	6,20	7,34	8,56	11,33	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,11	10,11

† Jěsdźi jenož njedźelu a ſwjate dny. ○ Cźahi jěsdźa jenož na dnju 3. meje, 8. junija, 5. julija, 2. augusta a 6. septembra

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaza	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,12
Dźežnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,56	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,20
Budesiez	5,11†	6,17*	7,35	11,03	1,39†*	2,21	4,55	7,41	9,27
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40

† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaza	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budesiez	5,09*	6,18†	8,39	12,17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10,17
Dźežnikez	5,18*	6,24†	8,45	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,52	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ſobotu, njedźelu a ſwjate dny.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
ſkomniki
a ſkomowe puzaki,
pizowanske měschki,
wosowe płachty,
ſchěry plat
k ložowym płachtam,
khomotowy plat,
wosy a wokna
rjedźazu kožu
we wulkim wubjerku
po fabrikſkich płaćizinach
porucza
Heinrich Lange
pschi žitnych wilach,
ſnapſchecza „ſkoteje hwězdy“.

Najlěpſche likěry
k kwaßam, ſchćežiſnam a druhim ſwójbnym ſwjedźenjam dostawacze
we wulkej destilaziji
Schieſchki a Rjeczki
w Budyschinje.

Składownja
drainěrowanſkich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanſke roly
wſchěch wulkoſćow,
konjaze, kruwjaze
a ſwinjaze korta
wſchelakich wulkoſćow,
ſćinowe pleczenja,
tſěſchnu papu atd.
Brockmannowy
pizowanſki kalk
po fabrikſkich płaćizinach.

Kupne a druhe **wuczinjenja,**
liſćiny wſcheje druziny,
próſtwowne pismа
wo wobhnadźenje atd.,
formindſke ſlicźbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje
leżomnoſćow,
ſaradźenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi žitnych wilach 4 („Germania“).
Telefon 217.
— Rěčzimoj tež žerbſki. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 21. **Sobotu 23. meje 1908.** **Lětnik 67.**

Jeho Majestoſczi
Kralej Bjedrichej Auguſtej
k Jeho wyßokim narodninam
25. dźeń meje 1908
w mjenje kraloßwěrnych Sserbow
ſ najpokorniſchej poddanoſczu
K. A. Fiedler.

Schto ſwony klincza ſ wyßokoſcze dele
A khorhowje ßo ſ domow ſmahuja?
Schto hymny ſnoſchuja ßo do njebja,
Lud wěnzy wije, dźaka palmy ſczele?

Kaž poßoł Boži dźenß naß ſaßo ſtrowi
Dźeń, ſ kotrymž něhdy mikoſcź njebjeſka
Da Sakſkej krala Bjedrich Auguſta
A kotryž Jemu woſpjet hnadu nowi.

Duž w hrodach, hětach wyſchſcha radoſcź kźéje
A ſ duſchow pſchecza, próſtwy ſkhadźeju,
Kiž płomjo luboſcze a ßwěry hrěje.

Haj, ſa Njeho, kiž ſakſku krónu noßy
A ſzeptař w kraju wodźi ſ mikoſczu,
Wſcho poddanſtwo dźenß Božu hnadu proßy.

Też Sserbja dźenß ßo Tebi, kralo, bliża,
Lud, njepowalny w kraloßwěrnoſczi;
O kak ßu woni Bohu dźakowni,
So jandźelio ßwój ſchkit Cźi ſ njebja niża!

Duž ſ mikoſczu wſmi naſche hołdowanje,
Kiž Ty też Sserbow ßwěru waźiſch ßej;
Hlej, w kóždej ßerbſkej wjeſzy kužiſkej
Sso modla ſa Tebje w tu kóžde ranje:

Njech nad kralom ßo Boże woko jaßni,
A ßklónzo njebjeſkeje mikoſcze
Wettinow ród njech ſchcźedrje dale kraßni!

Njech horjo krala njebjo njepomróczi,
Njech ſ radoſczu Bóh Jeho žohnuje,
Dźeń ródny Jemu hiſchcźe dołho wróczi!

Swětne podawki.

Sakſke kujeżerſtwo a wólbny ſakoń.

Sakſke ſhromadne miniſterſtwo je ſańdźenu ßobotu poßedźenje mělo, w kotrymž je ßo wo nowym wólbnym ſakonju jednało. Miniſterſtwo njeje žanu rosprawu wo ßwojich wobſamknjenjach woſjewiło, tola je ßo telko naſhoniło, ſo wone naczíſk wólbneho ſakonja, wot ßejmſkeje deputazije pſchijaty, hiſchcźe nima ſa doßahazy k temu, ſo by ßo druha komora ſe ſozialdemokratami pſchepławiła. Prjedy hač zyły ßejm njeje wo nowym ſakonju hłoßował, chze kujeżerſtwo ſe ßwojim měnjenjom naſad dźerżeć.

Po druhim prajenju chze kujeżerſtwo wuradźenje noweho wólbneho ſakonja na njewěſty cźaß wotſtorczíć, dokelž njeje žanych wuhladow, ſo by nětcźiſchi ßejm kujeżerſtwowy naczíſk wólbneho ſakonja pſchijał. Jeli ſo by tale powjeſć wěrna była, by ßejm hač dotal podarmo wo wólbnym ſakonju jednał.

Wo wotſtorczenju ßejmowych wuradźenjow na naſymu njeje ßo miniſterſtwo hiſchcźe rosßudźiło. Prjedy rěkaſche, ſo ßejm prěni tydźeń junija ßwoje wuradźenja hač do naſymy pſchetorhnje. Sapóßłanzy běchu hižo na to pſchihotowani, ſo budźa ßo móz k ßwojemu powołanſkemu dźěłu wróczíć. Dla mjelczenja kujeżerſtwa pak nětko njewjedźa, hdy budźa ßměć Draždźany wopuſchczíć.

Powyſchenje wucźerſkeje mſdy pſchi ludowych ſchulach

je ßo w druhej komorje ſakſkeho ßejma pſchijało. Namjety ßejmoweje deputazije khětro dale kujeżerſtwoweje pſchedłohi du. Po nich ujeßmědźa dokhody ſtatneho wucźerja bjes darmotneho wobydlenja mjenje dyžli 1500 hriwnow wucźinjecź. Termije ſa ſtarobne pſchiłohi ßu ßo pſchikrótſchiłe. S 28. žiwjenjowym lětom ma ßo ſ pſchiłohami ſchulſkeje gmejny mſda ſ najmjeńſcha na 1700 hriwnow po-

wyschicź a ma žo potom sa žydom tsilětnych termijow s 3000 hriwnami najwyschschi skhodženk dozpicź. To žo potajkim se 24. žłužbnym lětom stanje. Pomozni wučerjo maja s najmjeńscha 900 hriwnow w prěnim žłužbnym lěcze dostacź, s tsecźim žłužbnym lětom ma žo jim msda bjes darmotneho wobydlenja na 1100 hriwnow powyschicź. Schulszy direktorojo, kotrymž je dźesacź wučerjow podstajenych, dyrbja w prěnim lěcze 3600 hriwnow, tajzy s mjenje wučerjemi 3300 hriwnow dostacź, pódla teho darmotne wobydlenje. Se schtyrimi pschikohami po 400 hriwnach w tsilětnych termijach jich msda hacź do 4900—5200 hriwnow stupi. Nowy sakoń ma 1. januara 1909 do mozy stupicź.

Wužnudźenje pscheczźiwo wjerchej Eulenburgej

smeje žo, jeli so wón s nowa njeskhori, hischcze do žudnischkich prósdninow. Mjes listami, w Liebenbergskim hrodze namakanymi, je žo wjele wobcźežowazeho też sa mnohe druhe woržoby wužlědźiło.

Wot pscheczelow wjerćha Eulenburga, kotsiž po sdaczu we wschěch europiskich krajach bydla a žo jako jedyn zykk cźuja, Maximilian Harden wschědnje hrožaze listy, s wjetscha s Němskeje, tola też s Italskeje a druhich krajow dostawa. W tychle listach žo Hardenej se žmjercźu hrosy, jeli so wón pscheczźiwo wjerchej Eulenburgej postupowacź njepschestanje. Někotre s tychle listow žu s poknym mjenom podpižane, mjes nimi žu dobre snate mjena. Kaž žo sda, žo mnosy ludźo boja, so žo s Eulenburgowym prozežom też jich njekasanske žiwjenje na žwětko pschinježe.

Pschepytowazy žudnik Schmidt je w Eulenburgowej nalež-nosczi do Mnichowa pschijěł, so by tam někotrych žwědkow pschežkyschak a žebi pschi Starnbergskim jězorje městno wobhladowak. Wjetscha liczba žwědkow je žo hižo k pscheškyschenju skasała.

Njeměry w Prasy.

Mjes cźěskim ludom w tu khwilu wulka njespokojnosczi knježi. Wyschscha póstska wyschnosczi je póstskim sastojnikam sakasała, w žłužbje cźěski rěcźecź. Tónle wukas je mózne roshorjenje sbudźił. Runje tak žu žo Cźechowje roshněwali, so žo na wschěch žudnistwach w Cźechach cźěske liscźiny njepschijimaju. Po wobstejazym sakonju ma cźěska rěcź na žudnistwach rune prawo s němskej. Woprawdźe pak němszy sastojnizy tole postajenje njepschipósnawaju a cźěske pižma wotpokasaju. W Prasy bě njedźelu narodosozialna strona ludowu shromadźisnu swokała, w kotrejž žo nowe kschiwdy, cźěskemu ludej skucźene, rospominachu. 5000 woržobow, kotrež běchu shromadźisnu wopytałe, póžłanzow Dr. Bazu a Klofacza psches město k Franzowemu dwórnischcźu pschewodźesche. Pschi němskim dźiwadle pjecza někotsi němszy studentojo cźěski cźah wužměschachu. Cźechojo teho dla do nich s kamjenjemi mjetachu. Polizistojo na to mjecže wucźahnywschi ludowy cźah rosehnachu. Schtóž s cźažom njecźékny, bu k semi poražený. Też žony a dźěcźi žo njepschepuschcźichu. Nasajtra wjecźor žo njeměry wospjetowachu. Młodźi cźěšzy pacholjo w němskej turnowarni 19 woknowych schkleńzow s kamjenjemi rosbichu. Někotre kamjenje do stražowazeho polizista padźechu, kotryž s revolvra wutsěli. Kulka 20 létneho nasdala pschihladowazeho cźlowjeka do ruki trjechi. Lěkar móžesche kulku se žnadnej prózu wucźahnycź. 15 njemérnikow je žo sjałko. Młodźi ludźo žu pjecza też někotre wokna w němskim dźiwadle a w žudnistwje wurasyli. Wjetscheje politiskeje ważnosczе tónle ropocźik nima. Awstriski khěžor žo s nim njeda wotdźerżecź. Prażsku pschemyžłowu wustajeńzu, kotraž je žo s pschicźinu jeho 60 létneho knježerskeho jubileja wuhotowała, wopytacź.

Wojerski dawk sa Židow

chzedźa w Ruskej sawjesczź. W dumje je žo namjet stajił, so by žo židam wojerska žłužba do zyka spuschcźila a so by žo jim jenož 1000 rublow wukupneho pjenjesa napoložiło. Namjet žo na to sakožuje, so je žo w lěcze 1907 22,977 židow wot wojerskeje žłužby wotwlakło. To rěka, 33,13 prozenta abo tsecźina wschěch wojerstwu powinowatych židow njeje žwoju wojersku winowatosczź dopjelnika. Pola pschižłuschnikow druhich wěrywusnacźow tale liczba jenož 5,86 prozenta wucźinja. W lěcze 1904, potajkim we wójnje, je žo hischcze wjele wjazy židow wojerskeje žłužby sminycź wjedźało.

Setkanje jendźelskeho krala s ruskim carom.

Lětža w Danskej, Norwegskej a Schwedskej hižo pobywschi, žo jendźelski kral hotuje, zara wopytacź. Tale powjesczź je wschudźe pschekhwatała, a hischcze wjetsche pschekhwatanje po jeho wopycze pschiňdźe. Jendźelski kral ma s carom wjele wucźinicź wo Afghanistanje, Persiskej, Indiskej a Mazedonskej. Jeho pucźowanje do Ruskeje teho dla kedźbliwosczź zykeho politiskeho žwěta na žo wobrocźa.

Knježerjej žo pjecza 9. junija w Revalu setkataj. Jendźelski kral budźe tam zyky tydźeń s carowym hosczom. To je wot jeho stupjenja na trón jeho prěnje pucźowanje do Ruskeje. Wone na jažne waschnje wobžwědcźa, so žu žo pomery mjes Ruskej a Jendźelskej polepschike. Wobej krajej matej nětkole wjele jenakich interežow, kotrež žu hižo k dorosumjenju w nastupanju Persiskeje a indiskeje mjesy dowjedke.

Nowe wobronjenje ruskeje pólneje artillerije.

Nimale zyka ruska pólna artillerija je hižo nowe kanony dostała. W duminej budgetowej komižiji je pomoznik wójnskeho ministerstwa prajił, so je ruske wójsko nětko sa wójnu sažo pschihotowane. Dumina komižija je pjenjesy k twarej wojerskich drohow we wjecźornych namjesnych stronach pschiswolila. Minister wobkhoda je dumje sakonjowy nacźisk wo twarje sjednocźazeje cźary mjes ruskimi a finiskimi želesnizami pschepodał.

Ssobustawy prawizy žu w dumje wopraschenje dla podawkow pschi rusko-persiskich a rusko-turkowskich mjesach podale. Ruske wójsko je mjes tym w tamnych stronach sažo porjad postajiło. Persiskich rubježnikow, kotsiž běchu žo tam sažydlili, žu Ružojo psches mjesy wuhnali a pschimjesne wžy, kotrež jim khowanku dawachu, do cźista spalili. Duž mohło knježerstwo prascherjam spokojaze wotmolwjenje dacź, hdy by wone nětkole runje s Persiskej a Turkowskej wo nowschich schmatańzach pschi tamnych mjesach njejednako. Sapóžłanzy nochzedźa pak žwoje wopraschenje wróczo wsacź; woni praja, so budźe žo w bližschim cźažu pjecź armeekorpsow w kawkaskich horach mobilisowacź.

Sbězk Mohamedanskich pscheczźiwo Jendźelcźanam

je poražený. Dźěl jendźelskeho wójska je do mohamedskeho kraja sacźahnył. Jeho dalschemu postupanju pak na dobo kholera sadźěwuje. Kholera je hižo něhdźe 100 woporow w jendźelskim wójsku žadała. Khorosczź je straschna, dokelž w tamnych stronach běžiteje wody njeje. Jendźelcźenjo žu na njecźistu wodu w zisternach pokasani. W lěcze 1907 je žo wójnski cźah Jendźelcźanow s wudyrjenjom kholery sadźerżał; duž žo boja, so budźe temu tón krócź saže tak.

Herbja.

(Pokracźowanje.)

Na tute wěso zyle prawe rospomnjenja žwojeje žony Handrij niczo wotmolwicź njemóžesche, ale jemu bě tola wo to cźinicź, so by też hischcze měnjenje žwojeho schulskeho towarscha Jana Brodaka žłyschał.

„Schto ty měnisch, Jano?“ wón sarěcźa, žlědźo na broduhruharja hladajo.

Jan Brodak s ramjenjomaj sczeže, a na jeho wobliczu, kotrež mějesche po swucźenju hewak pokornje pschidawazy wuras, bě spósnacź, so je jemu nježnadno žo rosžudźicź. Wón bě na jara wobcźežnych rospucźach, dokelž bě jemu ta wěz na staroscźi, dokelž s teho wužitk mějesche, hdy byschtaj mandźelskaj namjet pschijałoj, kotryž jimaj Jakub a jeho žona cźinjeschtaj. Na druhim boku pak, chzyschе-li wěrnosczź wuprajicź, njemóžesche woprawnjene nacźisku knjenje Hańže wotpokasacź.

To bě njeporadźena drapa tam, to bě wěrno. Wón žam žaneho s tutych dźěcźi sa žwoje pschijak njebudźische.

Wón žebi wotmołwu wuswoli, kotraž bě jeho wožebitemu waschnju, po mózhnosczi nikoho njeranicź, najpschisprawnischa.

Wón rjekny: „Najpožlednja, maka Hilža, je zyle schikowane dźěcźo. Myžlu žebi, so byschcze s njeju derje trjechili. Wschudźom něschto klaza, a tule je hkowna wěz: na dobo je wschón njemér a wschě mjersanje wotstronjene.

Wěso Handrij saže pschihkožujo kiwasche. Wón hižo saže trochu nadźije nabywasche.

Ale žona rjekny: „Jan w tejle wězy žobu rěcźecź njemóže. Wón pschi tym njeje bjes sajimowanja.“ Njewěrno, Jano, wy sa to něschto smějecze, jeli so naju k temu narěcźicze? Wam njech je jeno prajene: tehole namjeta nihdy na nihdy njepschiwosmjemy; tola bjes wužitka njewoteńdźe, jeli so něschto druhe dokonjecze, namaj mjenujzy pomhacze, strowe schikowane dźěcźo starscheju wupytacź, wo kotrychž je snate, so staj sprawnaj cźlowjekaj a so mataj wutrobu na prawym blaku. Kiž pak žu wam powucźenje dali, tym jeno prajcze, so žaneho s jich dźěcźi pschiwsacź nochzemy, najmjenje pak

potom, jeli so maja ſ tym pjenjeżne należnoſćże cżinicź. To by nam pſchećźiwne było. A ſchtoż teſtament naſtupa, to njech jeno ſkorżitaj. So by to w zyłej wokolinje dźiwny ſacźiſchcź cżiniło, hdy by Jakub Wowżak, kiż bě lědom nimo ſtatneho rěcźnika pſchiſchoł, druhich njeſprawnoſćże dla chżył wobſkorżicź, haj, żamo żwojeho żamżneho bratra, by drje jimaj wſcho jene było!“

Jan Brodak ſ hłowu pohibny, niczo njeprajo, a niczo njenapſchećźiwſchi. Sa nadawk, kotryż bě doſtał, żo hłuboko kłonjo podżakowa.

Potom rjekny: „Jenu wěz mam hiſchćże wobſtaracź: mam żo wopraſchecź, hdy wy kubło wotſtupicże. Jakub a jeho żona namjetowaſchtaj, ſo by żo to hnydom ſtało, dokelž byſchćże wy hewak hiſchćże dokhody ſ teholе hoſpodarſtwa na poł lěta wupłacźicź dyrbjeli.“

„Dokhody —?“ Hańża ſnapſchecźiwi, njemóżo żo dodźiwacź.

„Haj, kubło ma żo Jakubej tola najpoſdźiſcho ſa ſchěſćź měżazow po nanowej żmjercźi pſchepodacź. Wobżedźeŕ, wonaj měnitaj, je żo Jakub hnydom ſtał, potajkim ma tež wunoſchki ſ njeho.“

„Ach tak — ach tak — to dźě je ſażo jara rjenje wumyżlena wěz“, żona, roshněwana, wotmolwi. — „Ně, mój Jano! Ta wěz je zyle hinaſcha. Sa najpoſdźiſcho ſchěſćź měżazow mamoj herbſtwo pſchepodacź, a tak dołho mamoj ſ njeho wěſo tež wużitk.“

„Hm — haj — woſtanjecźe-li pſchi tym, byſchtaj Jakub a jeho żona na wudacźe wunoſchkow ſkorżikoj —.“

„Haj, njeby dha żenje ſprawnoſćże na ſemi było, kiż mohła nad tutej drapu dobycź?“ Hańża ſawoła, żwojeho roshorjenja wjazy njewobknježejo.

„Ja chżu wam něſchto prajicź, Jano! Dóńdźćże tam ſażo wróćźo, a tymaj cźłowjekomaj prajcźe, jeli ſo namaj hiſchćże ras ſ tajkimi njekniczomnymi namjetami a żadanjemi pſchińdźetaj, ſo budźemoj żebi ſ tym pomhacź, ſo tu ſamaſanu wězku wo kranjenym polu woſjewimoj, a potom by knjes Jakub Wowżak wěſćże na něſkotre měżazy do kłódy pſchiſchoł. Kubło, bjes nadoby, prěnjeho wulkeho rózka pſchichodneho lěta pſchepodamoj. Hacź do teho cźaża mamoj mój prawo, żwobodnje ſ nim wobkhadźecź a jeho wużiwacź. Wudawki, kotreż ſ pſchenjeżenjom na Jakuba naſtanu, maja żo po połojzy płacźicź. A dale: Se żwojeho herbſtwa, hdyż Jakub tež hiſchćże tole żebi ſa prawo cźini, mój nětkole ani ſłamaneho pjenjeżka dobrowólnje njedamoj. Jeho a jeho żonina nahrabnoſcź a maſana ſkupoſcź je cźłowjekej pſchecźiwna. Takle, a to je nětkole naju poſledńje njepowalne żłowo. Njewěrno, Handrijo? Tebi je to wſchitko takle prawje —?“ żona dorěcża.

A Handrij ſ hubomaj ſcżeże. Wón żo podwoli. Po prawom jemu prawje njebě, dokelž wón do tamnych wurjadnje nadobnych cźłowjekow żłuſchesche, kotſiż hidźicź njemóża, kotſiż bychu kſchesćźanſkeje luboſćże dla, kajkuż żwjate pišmo pſchedpišuje, żamo njepſchecźelej hiſchćże żwoju żamżnu draſtu a hłód nażycźazy khlěb pſchewoſtajili.

* * *

Hdyż Jan Brodak do burſkeho domu żwojich poruczerjow ſaſtupi, muż, żona a dźěcźi ſa blidom żedżo jědżachu. We wulkim hornzu běchu běrny a tucżno, a ſ rědka hdy bě wjazy w tymle hoſpodarſtwje, w kotrymż żo pſchi wſchitkim hacź nanajbóle na pſchiſporjenje pjenjes dźiwaſche.

Żona ſ njeměrnej napjatoſcźu na brodutruharja hladaſche, a muż, hewak we żwojich pohibach lěni cźłowjek, bu tež żylnje rosbudźeny, tak ſo bě widźecź, ſo na něczo łaka.

Jan Brodak pak, njedźiwajo na pſchitomne dźěcźi, wo żwojim wuſpěchu roſprawjeſche a, hdyż běchu dźěcźi wotpóżłane, tež Hańżine poſledńje żłowa dopowjeda.

Jan bě żebi hižo pſchekładł, ſo budże ſa njeho wjele lěpje a wěſcźiſche, hdyż Handrijej a jeho żonje maku holczku wobſtara, dyżli ſa tychle ludźi pożrědnika cźinicź; duż żebi nětkole jeno to pſchejeſche, ſo by żwojimaj pſchecźelomaj mjerſanje ſe ſchije wſak ſ tym, ſo Jakuba a jeho żonu ſatraſchi.

S jara wuſtojnje wubranymi żłowami wón rjekny, ſo, budźetaj-li dlěje njeſprawne żadanje cźinicź a njedakoj-li ſkónczńje měra, żona pſchecźiwo wamaj wuſtupi a waju tamneje njeſprawnoſćże dla w naſtupanju żużodneho pola na żudniſtwje woſjewi.

So bě żo wón ſe żużodom ſ dobrym ſjednał, ſo to niczo njewucźinja. Nawopak. Wón je ſ tym, ſo je żo ſ nim wujednał, żwój ſłóſtny ſkutk pſchidał. So jeho ſtatny rěcźnik zyle wěſcże wobſkorżi.

„J!“ bur ſe ſazpěcźom wuprażny, a ſ jeho woblicża bě ſpóſnacź, kak jara żo wón pſchesběhuje. „To dźě żu wſchitko jeno bladý. Moja »luba« żwakowa ſe żwojim woſjewjenjom wjele ſboża njeſměje! Ja żym żużodej kruch jeho pola wotkupił, a ſ tym je wěz wotbyta. Nimo teho je mi tež pižomnje dał, ſo żym to ſ dobrym wědomnjom cźinił, hdyż żym mjeſu pſchepołożił.“

Tuta wotmołwa wěſcże pokaſowaſche, ſo bě żo bur na wſchitke pady ſawěſcźił. Sawěſcże bě żużodej pjenjeſy ſapłacźił, a to bě żużoda pohnuło, ſo bě żobu pomhał, ſo bu njeſprawnoſcź ſamaſana.

Ale dokelž bě wěz Janej Brodakej jara pſchecźiwna, njemóżeſche żo tola teho woſtajicź, jeju na jene waſchnje truhnycź. Wón teho dla, żwój hłóż jara wuſtojnje pſcheměnjejo, jako by niczo njeroſymjał, wotmolwi: „Haj, to cźi tam wſchitko wjedża! Ale knjeni Wowżakowa praji, ſo żużoda na pſchiżahanje ſecźerja, hacź je wón nam po woli był. A hdy by wam k woli pſchiżahał, potom bychu jemu wopacźnu pſchiżahu dopokaſali! So je wón prjedy wſchudżom powjedał, ſo je Jakub po nozach jemu pſchezy po kruchach polo brał.“

Po tychle żłowach burej tola jara dźiwno pocża bycź.

Jeho wotmolwa żo ſe żylnym rosbudźenym trěnjom noża ſhubi, tež żebi wjazy krócź horne cźoko trějeſche.

Schtoż bě Jan Brodak prajił, tola khětro ſtraſchnje klincźeſche. Ssużod bě żłaby, żnadnje ſatraſcheny cźłowjek. So by wón, takle pſchimnjeny, wěrnoſcź rěcźał, a ſo wopacźnje pſchiżahał njeby, to bě wěſte.

Ale runje, dokelž to tak bě, a dokelž tež żonje, kiż bě hižo wjazy krócź żobu rěcźecź chżyła, to jara do hłowy ſtupaſche, pocźeſchtaj nětkole wobaj na dobo rěcźecź a prózowaſchtaj żo, Jana Brodaka pſcheżwědcźicź, ſo żu te wobſkorżowanja bjes winy. Wonaj wuſběhowaſchtaj, ſo bě jeno pſchedwotmyżleny wużudk a ſawiſcź żebi tajke wězy wo Jakubje mohła wumyżlicź, ſo bě żebi jeno Hańża, kiż bě po zyłej wży jako jena ſ najbórſchich bladow ſnata, tak niſke pſchiżłodżenja na njeho mohła dowolicź.

A potom tu wěz ſażo żama ſcźěhowaſche, a ta żona telko łóſtniweho njepſcheczelſtwa a telko hramjazeho wjecźeŕſkeho ſmyżlenja pſcheczíwo pſchiwuſnym wużypa, ſo bu Janej Brodakej wſcho hroſno.

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sproſtnjenje tyła je ſ nowa pola tudomneho pěſcheho regimenta cżiżko 103 wudyriło. Jedyn wojak ſ 5. kompagnije w ſtarych kaſarmach je na ſproſtnjenje toła ſkhorił. Po měnjenju wojeŕſkeho lěkarja je khoroſcź wot żameho naſtała a njeje pſchenjeżena.

— Wokrjeżny wubjerk Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa je wutoru w żwojim pożedżenju porjad ſa pſcheměnjenje wobżedżeńſtwa w Tſělanach, Wětrowje, Lemiſchowje a Wjelkowach, porjad ſa roſdźělenje gmejnſkich dawkow ſa Hornju Kinu a porjad wohnjoweho haſchenja ſa Hodźijſki a Semicżanſko-Tumicżanſki żykawowy ſwjaſk ſa prawe ſpóſnak. Korczmaŕſke prawa żu żo ſpożcźile: Gödanej w Krakezach, Raſcherej w Callenbergu, Sendźe w Maleſchezach a Wormuthej w Njeżwaczidle. Dismembrazija je żo pſchiſwolika ſa Lemiſchow Klukſchanſkeho dźěla na 12. łopjeno, ſa Židow bohotſkeho podźěla na 57. łopjeno, ſa Ssowrjezy na 9. łopjeno, ſa Dobroſchezy pola Njeżwaczidła na 8. łopjeno, ſa Delnju Hórku na 50. łopjeno, ſa pożledniſchi pad pak ſ wobmjeſowanjom.

— Martha Wendlandez, kotraż je żo pſched něſkotrymi njedźelemi bjes żlěda ſhubika, njeje żo hacź dotal ſażo namakała. Nětkole je hiſchćże zyle njewěſte, ſchto je żo ſ njej ſtało. Dokelž żo powjedaſche, ſo je wona napożled pola „pſchiboha“ bliſko Wowńjowa kwětki ſchcźipała, żu rěku na tamnym měſtnje ſa jejnym cźółkom pſchepytali, tola cźółko njejżu namakali. K pytanju ſa ſa ſhubjenej holzu ſtaj żo tež dwaj żlědźeŕſkej pżaj ſ Draždżan wużiłoj. Wonaj żo w jejnym wobydlenju, k wězam, w kotrychż bě khodźiła, dowjedżeſchtaj. Potom żo pżaj ſ khěże puſchcźiſchtaj. Wonaj hnydom pſches měſto po pucżu k „pſchibohej“ běżeſchtaj. Duż měnja, ſo je Martha Wendlandez napożled kwětki pola „pſchiboha“ ſchcźipała. Wo jejnym dalſchim dóńcże njeje żo hiſchćże niczo nawjedźiło. Jejnu pſchedawańju běłych tworow jejna macź dale wjedże.

— 1. meje wużłużenemu póſtſkemu wyſchſchemu rjadowarjej Franzej Elżnerej je żo cżeżny khiż ſpożcźił. We wójnje lěta 1866 je żo wón hižo ſ woje ŕſkej ſażłużbnej medaillu Hendrichoweho rjada ſa khróbłoſcź pſched njepſcheczelom wuſnamjenił. Wón je tehdy żwojeho bataillonſkeho adjutanta w bitwje pola Kraloweje Hradża

ſ njepſchećeloweho kulkoweho deſchća wukhowak. Elſner je 40 lět pósće ſwěru ſkužił.

— Na Boże ſpěće popołdnju w 2 hodź. ſwjećźi ſerbſke pobocźne towarſtwo ſa ſwonkowne mišionſtwo ſwój lětny ſwjedźeń w Klukſchu. Na ſerbſkej Bożej ſkužbje prědźuje k. duchowny Bojź ſ Budeſtez, na němſkej k. duchowny Eder ſ Budyſchina. Na ſamſtnym dnju popołdnju w 2 hodź. ſwjećźi tež ſerbſke pobocźne towarſtwo ſa ſnutskowne mišionſtwo ſwój ſwjedźeń a to w zyrkwi w Noßaćizach. Se ſerbſkim prědarjom budźe tu k. farař Mikela ſ Maleſchez, ſ němſkim k. farař Hauffa ſ Wósborka. Duž hotujće ſo, lubi Sserbja, tež wokolnych woſadow, rjanaj ſwjedźenjej ſobu ſwjećźicź a woprujće tež dar luboſće ſa ſwjaty ſkutk mišionſtwa. Pohladajće won do polow, kak rjane tam ſywy ſteja pſches Boże ſohnowanje a wy nochzyli dźakownu ſcherpatku temu Knjeſej woprowacź ſa jeho kraleſtwo?

S **Hornjeho Hunjowa.** Loni nasymu ſo w Sſkonej Borſchćźi brózeń kublerja Bieſolda wotpali. Dokelź bě hiſchće nasajtra ſtrach, ſo mohł ſo woheń dale rosſchěricź, Hornjohunjowſki gmejnſki pſchedſtejićeř poruczi, ſo dyrbja k ſkakawowemu ſwjaſkej ſkuſchaze gmejny a ryćeřkubka pomozne mozy ſtajicź. Tež ryćeřkubleř Trautmann nad Hornim Hunjowom jako kublowy pſchedſtejićeř napominanje doſta, dweju mužow k wopalniſchću póſlacź. Wón pak we wobalzy ſo namakaze piſomne napominanje njećitane na bok połoži. Duž Trautmanna dla njeſtajenja pomoznych mozow wobſkorźichu. Budyſki ławniſki ſud jeho wuwinowa, tola khoſtanſka komora jeho ſaſudźi. S reviſiju pola Draždźanſkeho wyſchſcheho krajneho ſuda wobſkorźeny dozpi, ſo jeho bjes khoſtow wuwinowachu. Najwyſchſcha inſtanza ma ſa to, ſo je Trautmann napominanje gmejnſkeho pſchedſtejićerja jako privatny muž doſtał, niz pak jako mějećeł polizajſkeje mozy. Wón njeje tehdy wjazy polizajſku móz měł. Duž je napominanje na wopaćnu adreßu pſchiſchło.

Se Sſtonkez. Sańdźenu wutoru ſu ſkakarja Ernſta Holana, w Hnaſchezach narodźeneho, ſe Sprewje wućahnyli. Kaž ſo ſda, je wón pónđźelu w nozy ſo ſabkłudźiwſchi do ręki padnył a ſo tepił. Na jeho cźęle njebě žanych ſnamjenjow widźećź, kotrež bychu na to pokaſałe, ſo budźiſche ſo pſchećźiwo njemu njeſkutk ſkućił.

S **Budeſtez.** Tu je ſarjadnik żeleſniſkeho ſaſtaniſchća Zenker 41 lět ſtary wumrjeł.

S **Budeſtez.** We wſchelakich wſach běchu ſo w poßlednich měßazach huſy a kury kradnyłe. Kaž bě ſo ſkónčnje naſhoniło, bě wěſty Pětſch ſ Budeſtez paduch; wón bě kradnjenu pjerisnu w Lubiju na wikach pſchedawał. Sańdźenu njedźelu je ſo tudomnemu żandarmej poradźiło, Pětſcha ſajecź. — Sańdźenu ſobotu je ſchtyrilětna Schenkez holćźka wobrucź honjo padnyła a ſebi ruku ſkamała.

S **Hodźija.** W Hodźiju a wokolnoſći maja myßle, pſchiprawy k elektriſkemu wobßwětlenju a k cźerjenju maſchinow ſ elektriſkej mozu cźinicź. Elektriſka móz dyrbi ſo ſ elektriſkeje dźěłarnje w Budyſchinje bracź. W poßedźenju Hodźijſkeho 1. a 2. ratarſkeho towarſtwa ſtaj měſchćańſki twarſki radźićeł Göhre a dźěłarſki wodźeř Hirche ſ Budyſchina wo ſaſtaranju ſ elektriſkej mozu pſchednoſchk měłoj. Kabel ſ elektriſkimi grotami by ſo do pſchirowa krajneje drohi ſarył. W bliſkoſći Budyſchina chze hižo 5 wſow elektriſku móz ſ Budyſchina wotebjeracź. Schtwórtk 4. junija ma ſo wo tej wězy w Hodźiju dale jednacź.

S **Cźerwjenych Noßliz.** Tſjo hańtwjerſzy ſańdźenu ſobotu pſched naſchej wſu jeneho druheho hańtwjerſkeho tak nabichu, ſo wón na drózy leżo woſta. Něktoſi ludźo ſo nad nim ſmilichu a jeho do wſy donjeßechu. Bicźkow ſu ſajeli.

S **Luha.** 10. meje popołdnju w 4 hodźinach ſadarſke towarſtwo ſa Luh a wokolnoſcź ſwoju 5. lětuſchu měßacźnu ſhromadźiſnu wotmě. K pſchednoſchkej běchu ſo najnowſche wunoſchki pſchi hnojenju ſadowych ſchtomow wubrake. Pſchednoſcheř bě knjes wućeř Domaſchka ſ Luha. Wón wo naſhonjenjach, wot knjeſa profeſſora dr. Steglicha w Draždźanach w naſtupanju hnojenja ſadowych ſchtomow nabytych, rosprawjeſche. Wone ſu w knihach: „Wućźba wo runowaſy ſadoweho ſchtoma“ ſapſchijate. Wukhadźejo wo dotalnym hnojenju pola ſadowych ſchtomow, ſo na ſyſtem wućźby wo runowaſy (ſtatiki) pokaſowaſche, kotryž ſo na ſwědomite pſchepytanje ſakłożowaſche. Pſchepytanje wupſcheſtrěwa ſo: 1. na poměry cźežkoty mjes korjenjemi, cźélom (ſdonkom), hakoſami a łopjenami; 2. na lětne pſchibywanje cźéłoweho (ſdonkoweho) wobßaha a lětneho pſchibywanja ſadowych ſchtomow; 3. na lětne naroſcźenje liſcźa a płodow a jich poměry k cźélowemu wobßahej; 4. na chemiſke ſeſtajenje ſchtomowych organow a płodow. Woßebje dokładnje pſchednoſcheř wo wuhlódnjenju ſemje a narunanju pſchetrjebaneje żiwnoſcźe ręcźeſche. Zyle nowy je pućź, wot profeßora dr. Steglicha naſtupjeny, ſo ma ſo pſchi hnojenju niz po roſſchěrjenoſcźi ſtejiſchća, ale po cźélowym wobßahu ſadowych ſchtomow ſkładowacź, kotryž je naturſka měra ſa ſamóżnoſcź wupłodźenja. Na pſchednoſchkowym kónzu ſo na praktiſkim nadawku roſſkładowaſche, kak maja ſo ſtatiſke tafle w ſadowej ſahrodźe nakładowacź. — K pſchednoſchkej ſo pſchiſamkujo ſo żiwa debatta roſwi. Do ſkónčenja poſtedźenja kn. żiwnoſcźeř Kunza ſ Luha hiſchće wo ſwojich naſhonjenjach ſ karbolinejom ſa ſadowe ſchtomy ręcźeſche. — Shromadźiſna wobſamkny, ſo maja měßacźne poßedźenja w lěcźu wupadnyćź. Bliżſcha měßacźna ſhromadźiſna směje ſo w ſeptembrje.

S **Njeßwacźidła.** Dźeń luboſneje mejſkeje kraßnoſcźe a wyßokeje ważnoſcźe bě ſańdźena njedźela Cantate ſa naſchu woßadu; pſchetož po 14 lětach ſo ſaßo zyrkwina viſitazija wotměwaſche a to pſches wjeleczeſcźeneho wyſchſcheho paſtyrja evangelſko-lutherſkeje zyrkwje w ſakſkej Hornjej Łužizy, knjeſa tajneho zyrkwinſkeho radźićela Meiera. W ſerbſkej Bożej ſkužbje, w kotrejž — kaž nimale pſchezo — żaneho měſtacźka runje hakle pſcheczelnje a doſtojnje wumolowaneho cźeſcźedoſtojneho Bożeho doma próſdneho njewoſta, jako viſitatorowy aſſiſtent ſobuſtutkowazy knjes farař Mrózak ſ Hrodźiſchcźa ſo ſakłożujo na liſt Jakuba 1, 12—15 naležne praſchenja na woßadu ſtajeſche: „Kak ſtajeſch ſo pſchećźiwo hrěchej? Wokaſch jemu roſſudne „ně“ napſchećźiwo? Kak ſtajeſch ſo k Bożej hnadze? Wotmolwjeſch jej ſe ſwólniwym „haj“? Teho runja bohacźe ſhromadźenej němſkej woßadze knjes viſitator Sbóżnika pſched wocźi ſwjedźe, kak wón japoſchtoła Pětra ſaßo pſchijima, a kak ſo wón kſcheſcźijana hiſchće dźenża praſcha: „Lubujeſch mje?“ Wón pokaſowaſche, kak tón Sbóżnika lubuje, kotryž jeho ſłowo niz jenoż rad ſłyſchi, ale po nim tež w żiwjenju cźini w luboſcźi, ſcźerpliwoſcźi a pózcźiwoſcźi. W Bożimaj ſkužbomaj naſch cźeſcźeny knjes farař Waltař w ſahorjazym prědowanju wo 98. pſalmje khěrluſch, kotryž Bohu ſpěwamy, khwaleſche a ſłyku ſpěwarjow, kraßnoſcź a żohnowanje khěrluſchow wobßwětleſche. Mały měſchany khor gmejnomaj w jeju ręcźi Bortnjanſkeho „Sſwjate je Twoje ſłowo, knjeże Zebaotho“ pod wodźenjom knjeſa kantora Kalicha poſticźi. Tež woßadźine cźerſtwe ſpěwanje bě ſwjeßelaze.

Popołdnju w 2 hodźinomaj pod wjedźenjom knježi duchownych a zyrkwineho pſchedſtejićeřſtwa nahladny cźah mkodźiny, něhdże 70 cźeßnych mkodźenzow a 120 cźeßnych holzow w ſerbſkej draſcźe wot ſtareho hroda, hdźež běchu ſo ſhromadźili, k Bożemu domej k katechismußowemu rosręcźenju wo 5. hawptſchtuzy krocźeſche. Tež tu ſo viſitator ſłowa jimaſche, ſo by k ſwěrnoſcźi napominał. 1/4 hodźin ſo w ſali ſtareho hroda, kotruž bě knjes kollator, krajny poſtajenz ſwobodny knjes ſ Vietinghoff-Rieſch dobrocźiwje pſchewoſtajił, ſhromadźiſna hoſpodarjow wotbywaſche. Knjes tajny zyrkwiny radźićeł w njej wo woßadźinych wobſtejnoſcźach ręcźeſche a namjety a pſchecźa pſchijimowaſche. Wón na to pokaſowaſche, ſo ſo we woßadźe po dźakahódnych ſwěrnych prózowanjach prjedawſchich duchownych wjele żohnowanja hódnych pſchiprawjenjow a waſchnjow namakuje, kotrež chze nětcźiſchi duchowny ſakhowacź a rosmnožicź. Knjes ryćeřkubleř Beck-Łuſcźanſki ſo w mjenje woßady a zyrkwinſkeho pſchedſtejićeřſtwa duchownej wyſchnoſći dźakowaſche. Pónđźelu knjes tajny zyrkwiny radźićeł a knjes farař Waltař naboženſku wućźbu we woßadźinych ſchulach, w Njeßwacźidle, Bóſchizach, Saręcźu a Łuſy wopyta. S tym bě ſo viſitaziſke dźěło ſkónčiło. Njech wſchě wuhotowanja a poſbudźenja tež w pſchichodźe woßadźe ſohnowanje pſchinjeßu! Kr.

S **Kobeluja.** Pſched Draždźanſkim wyſchſchim krajnym ſudom je ſo wußudźenje ſtało, kotrež je woßebje ſa hońtwarjow ſajimawe. Jedyn ſobuſtaw tudomneho hońtwinſkeho ſjednoczeńſtwa bě Auguſta Scholtu a Ernſta Pětſchmika na hońtwu ſa ſowami ſobu wſał a jimaj njedaloko ſebje ſtejiſchćo pſchipokaſał. Po poſtajenju ſakonja ſmě k hońtwje prawo mějazy jenoż dweju honjerjow na hońtwu ſobu wſacź, jeli ſo ma jeju wón ſtajnje na wocźomaj a ſ nimaj w ſwißu ſteji. Temu pak po ſpóſnacźu Budyſkeho krajneho ſuda njeje tak było a teho dla běchu honjerja Scholtu ſaßudźili. Pſchecźiwo wußudej ſapokoženа reviſija na wopaćne wukoženje poſtajenjow hońtwinſkeho ſakonja a khěžorſtwoweho khoſtanſkeho ſakonja pokaſowaſche. K hońtwje prawo mějazy njebě honjerjow w pſchewulkej dalokoſći poſtajił. Poßlednjej njejſtaj ſamoſtatnje honiłoj, ale ſtaj ſo wot hońtwineho knjeſa ſobu wſałoj a ſo k temu napominałoj. Draždźanſki wyſchſchi krajny ſud wußud Budyſkeho krajneho ſuda ſniżiwſchi wobſkorźeneho Scholtu, kotryž bě ſ wobſkorźenych ſam prawo reviſije wužił, wuwinowa a wſchě khoſty ſtatnej kaſy naſołoži. Wo wußudowych pſchicźinach ſo praji, ſo ſo § 292 nje-

hodźi tu nałožicź. Hdyž je hońtwiny knjes dowolnosćź k honjenju dał, njehodźi žo wo honjenju bjes prawa rěčeć. Hdyž hońtwiny knjes dweju honjerjow žobu na hońtwu wosmje a jeju na bok staji, nimataj žo honjerjej khostacź, ale tón, kotryž je jeju žobu wsał. Tutych pschiczinow dla žu Scholtu bjes khostow wuwinowali.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sa póstskeho agenta pschi tudomnym póstskim sarjadnistwje žu pjekarskeho mischtra Jerremiaža pomjenowali.

S **Mjeschiz.** 25. meje žo tu pomozna telegrafowarnja se sjawnym dalokoreczenjom wotewri.

S **Komorowa** pola Rakez. Ssylne njewjedro žrjedu nad tudomnej krajinu czehnjesche. Błysk do zyhloweje tšěchi domskeho tudomneho žiwnosćerja Augusta Weißbacha dyriwschi jedyn korb se wschelakim czaporom sapali. Weißbach bě, hdyž błysk do domu dyri, delka wó jstwje. S błyskowej pruhu žo trjechiwschi wón wokhromi; najbóle je lěwa noha sprosika. Woheń na kubi bórsy salachu. Na twarjenju je błysk wschelaku schkodu naczinił.

Se Ssslepjanskich stron. W tudomnych hrabinskich Arnimskich lěžach je poslednje lěta se žranjom hušanzow jara wulka schkoda nastała. Wulke kruchi lěža dyrbja žo spuschczeć. Dokelž pak dźěłaczerjo k temu njedožahaju, je Mužakowske hrabinske sahrodnistwo wobsamkło, zusych dźěłaczerjow najecź. Wone je 60 rušinskich Ssłowjanow k nam pschiwjesć dało, kotsiž žu žo mjes Ssłepom a Rownom pschi tudomnej hajnkowni w barazy, sa nich natwarjenej, saměsćili. Woni pilnje dźěłaju a bórsy schtomy spuschczeja. Hdyž budże jich dźěło dokonjane, budże też najrjeńscha žłanjowa hola spuschczena. Ssłanje budże czim žadnische, dokelž je też na Dretwjanskim revěrje wjele kerczinу seržraneje.

S **Bèłeje Wody.** S tepjenskim płunom stej žo tu pjatk w nozy 45lětna žona lokomotivnika Alberta Pittaka a jeho 15lětna dźowka sadušnykej. Pittakezy w kuchini s płunowym warjakom warjachu. Wjeczor běchu sabyli, płunowy hłowny honacz sawjertnycź. W nozy bě žo s płunowym czischczom gumijowy schlawch, s kotrymž žo płun s roły do warjaka wodźi, s roły wotpuschcził. Płun, kotryž žo na to se wschej mozu do kuchinje dobywasche, bórsy zyłe wobydlenje a też wocžinjenu spansku stwu napjelni. Nasajtra rano podružniczy płunowe wonjenje wo khěži pytnychu, tola na to njekedźbowachu. Hakle dopołdnja we 8 hodźinach jim pschipadže, so žnadź je žo w Pittakez wobydlenju něschto sle stało. Duž wokno pschedsalnych durjow rosbiwschi durje wocžinichu. Pittakowu a jejnu dźowku we ložu mortwej namakachu. Pittakej, kotryž bě wot schtwórtka w žłužbje, s telefonom powjesć wo njesbožu dachu.

S **Draždžan.** Draždźanska měschczańska gmejna je nusowana nowu požczonku wo 40 milijonach hriwnow wupisacź. Požczene pjenjesy žo se 4 prozentami sadanja.

S **Draždžan.** Dla krjudowanja wojakow je wójnski žud podoffiźera Moritza Erwina Eberta wot 11. kompagnije 103. (Budyskeho) regimenta k jastwu na tsi měžazy dwě njedźeli sažudźił. Podoffizerowe hrubosće na žwětło pschiňdźechu, hdyž žo jedyn s czwilowanych wojakow, wěsty Rothe, w kasarmach wobwěžnycź spyta. Rothe bě najwjazy pod Ebertowym žurowjenjom czerpicź dyrbjał. Ebert jeho njemóžesche wuwidźecź a žo hižo roshori, hdyž jemu na wocži pschiňdže. Hdyž na nim něschto w njeporjedže widźesche, wón hnydom do njeho pjerjesche, wscho jene, hacž do hłowy, do tyła abo do khribjeta. Wón jeho też, runje kaž wojaka Jackscha, storkasche, so wobaj do khamorow padaschtaj. Potom wón saža wojakam wschě wězy s khamorow wumjeta, prajizy, so wone njeižu w rjedže. S kholowow a žuknjow wón knesle wotwjertowasche, a hdyž něhdže dźerku wuhlada, wón hnydom wulku dźeru wudrě. Wojazy dyrbjachu na tajke waschnje płatacź nawuknycź. Ras wón schklu wody tak na khamor staji, so žo wona na hłowu niczo sle žebi njemyślazeho wojaka wuliny. Wojak Rotha dyrbjesche psched Ebertom ras 10 minutow dołho tšelbu wupscheštrěwacź, hacž wón wožłabnywschi padže.

S **Draždžan.** Ssobotu w nozy je blisko kralowskeje ville we Wachwizach njesnaty człowjek franzowskeho wuczerja kralowskeju prynzow nadpadnył a jeho s nožom sranił. Zusy wuczerja sa krk a ramjo shrabny a hnydom na to nóž wucżahny. S nim jeho wón k wutrobje kłó a žo na to do czekanja da. Wschě mozy napinawschi nadpadnjeny samó hacž k wrotam winizy dóńcź. Tam strażowazy wojak žo s wopředka sapowjedźi, jemu njesnateho wuczerja s durjemi nuts puschczicź, tola podawisnu shońwschi, jemu wón sastupicź da. Dokelž žo wuczerjowe sranjenje jako khětro czežke wupokasa, hnydom lěkarja sawołachu. Tón spósna, so bě kalnjenje něktore zentimetry wysche wutroby khětro hłuboke a so budźische wone žmjertne było, hdy budźische wone hłubje schło. Sranjeneho wuczerja žu do Draždžanskeje hojernje Janskeho města dowjesli. Sa nadpadnikom nimaju hischcże žaneho šlěda. Powschitkownje žo měni, so je nadpad na jeneho wyšokeho sastojnika wotmyšleny był. — Po nowschej powjesći je žebi franzowski wuczeŕ nadpad wumyšlił a žam žebje lohko s nožikom sranił. Jemu je žo teho dla žłužba wupowjedźiła.

Kral s czeszu krónowany a lud dobycża.

Psalm 110.

Sso wumoženi wježelmy
A s jandźelemi wyskajmy,
So kražnosć skhadża Boża! —
Hlaj! njebježa žo wotewrja,
Hdyž domoj Knjes žo podawa
Po dokonjenju sboża.
Nasche wscho je
Herbstwo rjane,
Shotowane w Božim raju,
Hdźeż jo sbóżni wužiwaju.

Sso poždyń k mojej prawizy,
Budź s wěcznej czesczu pyscheny!
— Je k Ssynej Wóczez prajił.
Sa krala jeho wěcznego
A knježerja najwyschscheho
Je Wschehomózny stajił.
Knjejstwo jeho
Wěcznje traje;
Sswojich snaje Jesuš žiwy,
Kral a ferschta mikoscziwy.

Nasch wyschschi měschnik miły je,
Nam žwěrny pschezo wostanje
Knjes jenak dobroczliwy;
Na stole žedžo kražnosće
Nětk czini skiczeŕ sbóžnosće
Hacž najmóżnische dźiwy.
Pyschi žebi
Ssyku rjanu,
Lubowanu, sa naš k sbožu
Shromadźenu zyrkej Božu.

Wschěch njepschecželow pschewinje
A knjejstwo polne dostanje
Knjes s czesczu krónowany;
Sso sjewi juno w kražnosczi
Tu wschemu człowstwu na semi
Kaž ryczeŕ dokonjany.
Herbstwo jeho
Lud je žwjaty,
Jemu daty sa msdu žwěry,
Kotryž pschińdže na kónz wěry.

Duž halleluja wyskajmy
A khěrlusch nowy spěwajmy
Tu w zusbje puczowarjo! —
Wschak s hłowu pschekražnjeni žmy,
Lud s njewinosczu pyscheny,
A hižo dobywarjo;
Czežna króna
Pschilubjena,
Sawěsczena nam je s hnady.
— K hłowje chzedža stawy rady. U.

Přilopk.

* (Satsělenje jeneho ruskeho studenta w Draždźanach.) W khěži Sedanskeje drohi czišło 15 w Draždźanach hižo dlějschi czaž bohaty ruski kubleŕ Waczinski bydli, kotryž k žwojemu wježelu na techniskej wyšokej schuli elektrotechniku studuje. W jeho wobydlenju žu njedźelu popołdnju 25lětneho ruskeho kublerja barona Zelowskeho s Warschawy, kotryž teho runja na Draždźanskej techniskej wyšokej schuli studowasche, satsěleneho namakali. Zelowski wschědnje w jenej winowej korczmje na Schnorrskej drósy wobkhadżesche, hdźeż mějesche s tamnischej pinczinizu lubowańzu. Ssobotu žo wón w tejle korczmje se žwojimaj pschecželomaj Waczinskim a jendźelskim studentom Andersonom seńdže. Taj mějeschtaj s jeho lubosczu žměchi. Zelowski žo s nimaj wurěczowasche, žo skónczinje s nimaj do pukow da a jeju na duell žadasche. To pak jich njewotdźerža, hacž do njedźele dopołdnja dale picź. Potom wschitzy tsjo pjeni do Waczinskeho wobydlenja dźěchu, hdźeż žo s nowa swadźichu. Na dobo žo wutsěli. Jena kulka bě Zelowskeho do wutroby trjechika. Waczinski pak s měrom w lěhanskim stole wužny. Andersohn žo wotžaliwschi w žužodstwje dale pijesche. Wokolo 3 hodźin rano druhi studentojo po Zelowskeho pschińdźechu, so bychu žo s nim wukhadźeli. Jeho pak morweho nadeńdźechu. Jemu wocži saczinjwschi žo mjelczizy wotžalichu. Mjes tym hosposa polizistow swołka, kotsiž Waczinskeho sajachu. Placzizy wón powjedasche, so je wopojeny był a so njewě, schto je žo stało. Też Andersona bórsy po tym w jenej korczmje sajachu. Wschelake na tejle podawisnjma žo hischcże rosjažnicź. Polizija měni, so žu Zelowskeho satsělili, dokelž bě revolver, s kotrehož je žo do njeho tšelilo, w khae

morje ſkhowany. Zelowſkeho jako měrneho cžlowjeka wopißuja, kotryž je ßo na ruſko-japanſkej wójnje jako reſervny offizěr wobdźělił a bě ßo teho dla ſ někotrymi wyſchſchimi rjadami wuſnamjenił. Jedyn ſ jeho bratrow w Freibergu ſtuduje.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Na dwórniſchczu Edle Krone w Vogtlandſkej je ßo ßrjedu wjeczor mlokowy pohoncž jeneho Oberkunnersdorfſkeho kubła ſe ſpěſchnym cžahom ßmjertnje pſchejěł. Jedyn pohoncž ſ Dorfhaima ßebi ruku a hłowu ſrani.

* (Rubjeżny nadpad a wumozowanje.) Ssobotu popołdnju wokoło 1/2 hodźinow ſtaj dwaj dundakaj njedaloko Werdawy w Janez dole żonu dźěłacžerja Kriſtera nadpadłoj a wumjaſakoj. Hacž runje ßo żónſka wobaraſche, ju ßylniſchi ſ dundakow wumozowa. Wſcha wuſtawſchi wona do ßwojeho wobydlenja dóńdże, hdźež khora leži. Bórſy po tym w tymßamym dole tajßamaj dundakaj wěſtu Lochmanowu, kotraž ßo ſ Werdawſkich wikow wrócžeſche, nadpadnyſchtaj a jej 75 hriwnow rubiſchtaj. Potom ſłóſtnikaj żonu puſchcžiſchtaj, kotrajž domoj cžěkajo ludźi na pomoz wołaſche. Hacž runje ßo hnydom ſa rubjeżnikomaj puſchcžichu, njejßu jeju hiſchcže wußlědźili.

* (Sso ſaraſył.) Se 77 metrow wyßokeho moſta, pſches Gółtßchſki dok natwarjeneho, je ßo 19 lětny ſamkař Gerber ſe ßamomordarſkim wotpohladom cžißnył. Se ſłamanymi ſtawami wón leżo woſta. Wón je ßebi żiwjenje wſał, dokelž mějeſche paduſchſtwa dla ßudniſke khoſtanje wotcžakacž.

* (Sso ſatſělił.) We Wilhelmshavenje je ßo łódźſtwowy leutnant Rothenberger ſbitwiſkeje łódże „Prnſka“ njeſnatych pſchicžinow dla ſatſělił.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Hdyž tele dny 5 lětna dźowcžiczka majora Saarburga w Barlinje pſches drohn jědźeſche, ju jedyn automobil, kotryž ſ dźiwjej ſpěſchnoſcžu pſchihna, pſchejědże a hnydom mori. Automobilowy wjednik chzeſche njeſboże tak wukładźicž, ſo je dźěcžo do automobila ſaběžało. Ssudnizy měſachu pak wjednikowu winu ſa dopokaſanu a jeho k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudźichu.

* Pruſki prynz Bjedrich Wylem Kralowz (Königsberg), hdźež je dlějſchi cžaß ſtudował, ſe ſranjenej wutrobu wopuſchcži. Kož Barlinſke nowiny pißaju, je ßo wón tam do 19 lětneje hrabinki ſ Lehndorff, jenicžkeje dźowki ſemrjeteho generalneho adjutanta khěžora Wylema I. hrabje Hendricha ſ Lehndorffa a jeho mandźelſkeje Margarethy, rodž. hrabinki ſ Kaniz, ßmjertnje ſalubował. Prynz bě ßebi khutnje wotmyßlił, ßo ſ hrabinku woženicž, dokelž pak khěžor do żeńtwy njeſwoli, je tež macž młodeje hrabinki prynzej ßwoju dźowku ſapowjedźika.

* (Köpenickſki hejtman ſkhorił.) Schewz Voigt je w jaſtwje cžežku khoroſcž pſchětrał. Něhdże wóßom njedźel je wón na cžežke ſahorjenje płuzow khorił. Jeho ßu nětko ſaßo wotkhorjeneho ſ jaſtwoweje khorownje puſchcžili. Po jeho khoroſczi ſ nim hiſchcže łahodniſcho dyžli prjedy wobkhadźeja. Wón njetrjeba ßwoje wſchědnje nadate ſchewſke dźěło zyle dokonjecž. Voigt ßo nadźija, ſo jaſtwo, w kotrymž nětkole dwě lěcže ßedźi, ſtrowy wopuſchcži.

* (Leutnant jako paduch.) Se ſrudnej należnoſcžu dyrbjeßo wójnſki ßud w Barlinje nakładowacž. Leutnant Bornemann bě paduſchſtwa dla wobſkorżeny. Wón bě, dokelž bě w nuſy, w offizěrſkim kaſinje 30 hriwnow kradnył. Wójnſki ßud jeho k jaſtwu na 3 měßazy a k puſchcženju ſe ßkužby ſaßudźi.

* (Sajědojcženje.) W Hirſchbergu w Schleſyſkej, hdźež ßu loni jenu żonu dla ſajědojcženja k ßmjercži ſaßudźili, ßu ſaßo jenu żonu dla ſajědojcženja do pſchepytanja wſali. Na żonu wikowarja Klemma tukaju, ſo je ßwojemu mužej ſ arſenikom ſawdała.

* Mejſkich brukow je w Bayerſkej lětſa telko, ſo móża ßo jich lědom wobrócž. Měſchczańſka rada w Kulmbachu na jich łojenje a ſaniczenje myto wuſtaja, wona ſa 1000 mejſkich brukow 5 nowych pjenjeżkow płacži. Sa někotre dny je ßo hižo 40000 mejſkich brukow wotedało.

* (Japanſke ſkopczki w Němſkej.) Jedyn ſahrodnik we wokolnoſczi Münſtera tele dny w ßwojej roſtlinarni tyßazy na ſkopczki podobne ſwěrjatka namaka, kotreż ßo ſkónczenje jako japanſke ſkopczki ſpóſnachu. Skopczkaze jejka ßu ßo najſkerje ſ zyblkami japanſkeje lilije ſawjedle. Japanſke ſkopczki ßu ßo też hižo druhdże w roſtlinarnjach pokaſale, tak na pſchikład we Wandsbecku pola Hamburga, we wulkowójwodſkim ſahrodniſtwje w Darmſtadtu a w Hlomaczu w Sakſkej.

* (Diamant jako dźěczaza hrajka.) Spodźiwny woßud je rjeczaſk měł, kotryž bě ſ kraßnym diamantom debjeny a kotryž je tele dny Barlinſka polizija ſadżerżała. Pſched ſchtyrjomi lětami bě jedyn wuhlowy pohoncž w Barlinje bliſko Roonoweho pomnika na ßwojim wosu ßedźo błyſchczaty rjeczaſk na ſemi leżazy wohladał. Pohoncž rjeczaſk, kotryž bě ſ diamantom, 8000 abo 10000 hriwnow hódnym, debjeny, domoj wſa. Wón měnjeſche, ſo njeje niczo hódny a jón ras dźěſczomaj jeneje jemu ſnateje wudowy dari. Dźěſczi ßebi ſ drohotnej pychu hrajkaſchtej, hacž jeju macž ras ſ pjenjeſami do cžéßna pſchińdże a rjeczas ſaſtajicž ſpyta. Wupożczowar nochzyſche pak ani 50 nowych pjenjeżkow ſa rjeczaſk dacž. Hakle jedyn cžaßnikař w ranſchim Barlinje, k kotremuž żona pſchińdże, drohotny diamant ſpóſna a hnydom poliziji powjeſcž da, kotraž rjeczaſk ſadżerża. Kamjeń je jara derje toczeny, wulki a jaßny. Rjeczaſk je ſ platiny a je najſkerje ſtarſche dźěło, kotreż k jenemu ßwójbnemu pokładej pſchißłuſcha. Polizija ſa jeho wobßedźerku pyta.

* (Jedyn ſozialdemokrat rekrutſku pſchißahu ſapowjeduje.) S Brna w Morawſkej pißaju, ſo je ßo rekrut Anton Dobeſch, jedyn ſozialdemokrat, ſapowjedźił, awſtriſkemu khěžorej ßwěrnoſcž pſchißahacž. Jeho ßu ſajeli a pſchecžiwo njemu wójnſke ßudniſke pſchepytanje ſawjedli.

* (S zyrkwineje wěże padnył.) Monteur Mühlener mějeſche w Höhamje na zyrkwinu wěżu nowy ſwón horje ſcžahnycž. Pſchi tym wón ſ woknom zyrkwineje wěże won padże a ſa krótki cžaß wumrje.

* Satraſchne njewjedro je w krótkowjecžornej Galiziſkej pola Tarnopola ſa někotre ſta tyßazy krónow ſchkody naczińiło. Po dwělětnych njeporadżenych żnjach ßu ßo żně ſ njewjedrom ſaßo ſniczike. Schtomy ßo ſ korjenjemi wuwalichu, a jena gmejnſka khěża ßo wotkry. W Chodaczkowje je ßo jedyn muż ſ njewjedrom ſaraſył a pjecž woßobow je ßo ſ powróczenjom jeneho woſa ſraniko.

* (Srażenje dweju żeleſniſkeju cžahow.) Pola Conticha w Belgiſkej ſtaj dwaj ludźazaj cžahaj do ßo ſraſyłoj. Prěnjej woſaj, kotrajž běſchtaj ßylnje ſ pucžowarjemi wobßadżenaj, ſtaj ßo doſpołnje roſraſyłoj. Lěkarjo, duchowni a offizěrojo w Contichu ßo ſ pomozu wojakow hnydom na wukhowanje ſnjeſboženych dachu. Hacž dotal ßu ſchěſcžadwazyczi morwych a wjele ſranjenych do Contichſkich kaſarmow pſchiwjeſli. Wjele ludźi hiſchcže pod roſbitkami leži.

Na měſtnje njeſboża ßo hłowy, ruki a nohi namakachu, kotreż morjenym pſchißłuſcheja. Lokomotivnik a tepjeř ſpěſchneho cžaha ßo mjes morwymi namakaju. Wjetſchina cžěkow je tak ſmjecžena, ſo ßo njehodźa ſaßo ſpóſnacž. Jedyn dźěłacžeř ßo ſ kruchom drjewa pſchеſtorczi, druhim ßo delni żiwot róſdrě, ſo cžrjewa wupadżechu. Pod jenym woſom wotrěſnjenu ruku namakachu, kotrejež porſty hiſchcže wottorhnjene wucho dźerżachu. — Njeſboże je ßo ſ wopacžnym ſtajenjom kolije ſawinowało.

* (Hróſbna rubjeżniſka podawiſna.) Jedyn pſchekupz ſ Derry w Irlandſkej, kotryž bě pola farmerow we wokolnoſczi dołżne pjenjeſy ſehnawał, wjeczor ſe ßwojim ſapſchahom domoj jědźeſche. Na ßamotnym měſtnje w lěßu wón ſtaru żonu wohlada, kotraž ſ cžežkim ruczným korbom w ruzy po tym ßamym puczu ſpróżna cžampaſche. Żona proſcheſche, ſo by ßo jej dał na wós ßydnycž, a pſchekupz jej to dobroczińwje dowoli. Najprjódźy wón żoniny korb do jeneho woſoweho kuta ſtaji a potom żonje ruku poda, ſo by jej pſchi horje ſaléſenju pomozny był. Wón pak hnydom ſacžu, ſo měſto ruki ſtareje żony ſa krutu mużazu ruku pſchimny. Duż ju wón hnydom ſaßo puſchcži a do konjow ſchwikaſche, tak ſo taj dźiwje cžěrjo ſ woſom prjecž běżeſchtaj. Njembrje ſelazy dundak, kotryž běſche ßo żonjazu draſtu woblekł, ſo by pſchekupza ſkónzował a wurubił, njemóżeſche wós doſcžahnycž. Hdyž pſchekupz rubiſchcžo wotwjaſa, ſ kotrymž bě ruczny korb wobwjaſany, wón rěſniſki nóż a natykany revolver namaka.

* (Wona nochzyſche wulke myſche jěſcž. W Boſtonje w Jendźelſkej ßu jenu żonu po jejnym żadanju ſpodźiwneje pſchicžiny dla dźělili. Jejny muż po powołanju wulke myſche łojeſche. Wón je domoj noſcheſche a je jako hłownu zyrobu ſa ßebje, ßwójbu, tóczku a pßa wużiwaſche. Sswoju żonu wón nuſowaſche, wulke myſche na wſchelake waſchnje pjez a waricž, a hdyž wona a dźěczi thłóſchcže kuſki nochzychu jěſcž, je wón pſcheſcžěhowaſche. Hdyž bě żona tajku paſtetu ſ wulkich myſchow ſjědła, wona tak ſkhori, ſo je ßwojimi dźěczimi dom wopuſchcži. Ssud je nětko wußudźił, ſo ßo wona njetrjeba wjazy k ßwojemu mużej wróczicž, a je tuteho ſaßudźił, ſo dyrbi żonje k jejnemu ſeżiwjenju kóżdy tydźeń 20 hriwnow ſapłacžicž.

zeßu dla dźělenja mandźelstwa, wóndano wußudźenym, běchu ßo dźěczi nanej pschirjekłe.

* (Franzowski słoty kraj.) W franzowskej Guineji w Afriźy ßu krajinu wußlědźili, w kotrejź ßo wjele słota namakuje. Semja je tam tak bohata na słocźe, so móże ßo drohotny metall skoro bjese wscheje prózy namakacź. Sa dwě lěcźe je hejtman Villeaume hromadźe s dwěmaj inźenieuromaj krajinu do dróbna pschepytał. Hižo někotre metry hłuboko ßo słoto wopschijaze metalle namakaju. Kubikmeter pjerschcźe we hłubokoscźi 6 metrow 6 hacź 60 gramow słoto wopschija, na někotrych městnach ßo w 14 metrowskej hłubokoscźi w kubikmetrje pjerschcźe ßamo 123 hacź 600 gramow słota namakuje. Psches semju ßo wjele słotych žiłow cźehnje. Hejtman Villeaume je w geografiskim towarstwje w Barlinje w pschednoschku prajił, so ßo teź husto wulke słote sorna w pěsku wusshnjenych rěkow namakaju. S krótka, wón kraj jako tajki wopißuje, so móże ßo wón franzowska Transvaalska mjenowacź.

* (128lětny starz.) Wußłużeny podoffizěr Michał Budnikow kotryż je w lěcźe 1797 do cźělneho husarskeho regimenta sastupił, 80 lět we wójsku ßłużił a w tu khwilu wj 128. lěcźe žiwjenja steji, je do Peterburga pschijěł. Budnikow je s měschcźanskeje ßwójby w Kalusy wuschoł a hižo 15 lět stary do wojakow dźěsche, wón je we wschelakich wójnach, wot franzowskich wójnow sapoczawschi pobył, Kutusowa a posdźischo hischcźe Skobelewa wón snajesche a ma wschě rjadownje Jurjoweho rjada a wjele medaillow. Do Peterburga Budnikow pschińdźe, so by w lotteriji psched 3 lětami dobyte 5000 rublow, sběhył. Sa ßwój dołhi ßłużbny cźaß wón wschelakich pensijow wscho hromadźe lětnje 1200 rublow dostawa. Budnikow hischcźe runy khodźi; wón hischcźe teź derje ßłyschi.

* (Wopor pßyczeje skaženoscźe.) Bohaty fabrikant March w New-Yorku psched někotrymi dnjemi ßwojeho pßa majkasche. Pschi tym ßebi wón ruku, kotraź bě wobodrjena, natykny. Bórsy po tym ßo Marchej cźežko pożerasche. Lěkaŕ, kotrehoż ßo wón wo radu praschesche, jeho hnydom do Pasteurskeho wustawa póßła. Tu jemu prajichu, so je wón njesahojnje skaženy. Wón na to ßwoje należnoscźe srjadowa a ßo hižo bliżschu nóż s widlischcźemi saja. Nětko je jeho zyke cźěło sprostko; khory je zyle bjes wědomnja a ßnadź bórsy wumrje. Lěkarjo praja, so je njemóżno, jemu pomhacź. Marchowy privatny pißaŕ, kotryż je ßo teho runja se pßom saběrał, je ßo w Pasteurskim wustawje wěstoscźe dla teź woschcźěpicź dał.

* (Wichory w połnóznej Amerizy.) Ssylne wichory ßu w statomaj Arizonje a Illinoißu někotre wßy wupuscźile. Žně ßu ßo sniczile, 40 cźłowjekow ßo morilo a někotre sta ßo sranile. Twarjenja města Louisvilla ßu ßo k semi srunałe, pschi cźimž je 12 cźłowjekow žiwjenje shubiło.

* (Nanowy mordaŕ.) Milijonara Sterrya w New-Yorku je jeho ßyn satšelił, dokelž chzyschе ßo wón s jenej 30lětnej wuczerku woženicź, do kotrejež bě ßo teź 40lětny ßyn salubował. Wuczerka bě pak ßo sa nana rossudźiła. Ssyn do nanoweje pißaŕnje sastupiwschi ani ßłowa njerjeknywschi nanej kulku do hłowy tšeli. Potom ßo wón ßam satšeli.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Pohoncź Jan Lindermann s Budyschina bě loni w dezembrje do Rostokez hoscźenza w Jenkezach sinalko w bleschach pschiwjesł. Wón ßo pschi tym s hoscźenzarjowym ßynom, Ernstom Rostokom, swadźi a jeho s latarnju psches hłowu dyri. Straschneho cźělneho sranjenja dla bě ławniski ßud Lindermanna k jastwu na 2 njedźeli saßudźił. Tón ßo pscheczźiwo wußudej na druhu instanzu powoła, a mějesche tam wuspěch, so ßo jeho khostanje na 20 hriwnow pokuty abo 4 dny jastwa poniži.

Njedozpite po korjenjenskej mozy a aromje je

MAGGI owe korjenjenje. Na najlěpje poručene wot **Jurja Wölsla,** pschi drjewowych twikach a na rózku zyhelnskeje haßy.

Pißaŕnja

sa **kupne, dismembrazijske, hypothekske, testamentske a sawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pißaŕnskeho pschedstejiczerja pola knjesa aktuara sw. ßł. H. Liebsche, **na ßukelnskej haßy 1 II.**

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 25. meje popołdnju wot 3 hodźin ma ßo **w Hunczerizach w hoscźenzu**

sczěhowaze drjewo, na Huscźanskim revěrje jenotliwje we wotdźělenjach 1. (we wowczeŕskich kerkach), 2. (w cźornym lěßu), 3. a 4. (na winizy), 5., 6., 7. (w Kocźiczanskim haju), 8.—14. (na Demjanskej horje), 17.—23. (w Huscźanskim lěßu) w drjewischczu a w 16. wotdźělenju (w skałowym lěßu) na pscheßadźowanje pschedawacź:

30 krutych žerdźow, 8—15 cm. delnjeje tołstoscźe,
1500 žerdźow, 2—7 cm. delnjeje tołstoscźe,
30 rm. twjerdych palnych klumpachow,
200 = mjehkich palnych klumpachow,
15 = = repuchow a
100 = mjehkeje walcźiny.

Huscźanske hajnistwo, 16. meje 1908. **O. Mendte.**

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w cźelazej kozi** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische = = 2 = —** np. ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosecźeła

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Draždźanach 6.**

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscź

ßo spěschnje połóżeja

s thymusinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißaŕnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnoscźow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta s rěcźnikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Praßowanu ßlomu

s grotom swjasanu, pschedawa **kuježi dwór w Małßezach** pola Budyschina.

Majß k woßadźenju

lane ßymjo, hejduschku

tunjo pschedawa **Khorla Kahrowe** pschi žitnych wikach.

Wupożczicź na dobre hypotheki: **6000** mk. k 1. julijej 1908, **3000** mk. k 1. augustej 1908 psches **Maxa Frenzela,** prawny bureau na ßukelnskej haßy 1 po 2 skhod.

Mała khěża

w fabrikskej wßy, 1/2 hodźiny wot Budyschina, je na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Žiwnoscź

s 12 kórzami pola a łuki, 1 hodźinu wot Budyschina sdalena, je wobßedźerjoweje khoroscźe dla na pschedań. Twarjenja ßu w dobrym rjedźe. Wopalna kaßa 6180 hr. wucźinja. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Liebsch,

ßudniski aktuar sw. ßłużby

na ßukelnskej haßy 34 pißaŕnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.

Rěczi ßerbski.

— Telefon cźišło 177. —

Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Khětre poniženje płaczišnow

wot nětka na wschě

lěčne žaketty a kapesy za schulske holzy a młode knježny,
na wulku dźělbu **złomjanych klobukow,**
płóčliwych wobleczenjow, wolmjanych
wobleczenjow, płóčliweje drasty a blusow.

Jenoj hódne družiny, wurjadnje tunjo!

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

Towarstwo pomocy za stud. młodosć.

Hłowna zhromadźizna budże **srjedu 9. junija** t. l. popołdnju 1/2 3 hodźin w „měšćanskej zahrodźe“.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Wólby. 3. Namjety.

Předsyda.

Burske towarstwo w Rakezach

směje jutsje **njedźelu 24. meje** popołdnju s dypkom w 5 hodźinach w Gäblerez hosćenzu poswjedźenje.

Wo bohaty wopyt prošy **pschedsydstwo.**

Swjedźeń za smutskowne mišionstwo w Rosačizach.

Boże stpicze popołdnju w 2 hodźinomaj budże zerbska Boża słužba, w kotrejž budże knjes farar Mikla s Maleschez prědowacz. W 4 hodźinach budże němska Boża słužba, w kotrejž směje knjes duchowny Hauffa s Wósborka prědowanje.

Wschitzy pschećeljo smutskowneho mišionstwa so na tutón swjedźeń wutrobnje pscheproschuja.

Zyrkwine pschedstejićerstwo.

Pscheproschenje na mišionski swjedźeń w Klukschu.

Na **Boże stpicze** so, da-li Bóh, w naschim Božim domje swjedźeń swonkowneho mišionstwa wotdźerži. W 2 hodźinomaj směje knjes duchowny Boitz s Budestez zerbske a w 4 hodźinach knjes duchowny Eder s Budyschina němske prědowanje.

Lubowarjo swjateho mišionstwa so wutrobnje pscheproschuja. Bóh žohnuj swjedźeń!

Zyrkwine pschedstejićerstwo.

Th. Běrnik, pschedsyda a farar.

Wosjewjenje.

Ratarske wokrjesne towarstwo za kral. saksle hornjołužiske markhrabinstwo

srjedu 27. meje t. l. dopołdnja wot 1/2 10 hodźin w Kamjenzu w Saksej

skótnu wobhladanju s mytowanjom se statnych srědkow

wuhotuje, na kotruž so sobustawy ratarskich towarstwow a skótplahowazych sjednoćenstwow, kaž tež druzy interessentojo s tutym pscheproschuja.

W Budyschinje, 19. meje 1908.

Direkzija ratarskeho wokrjesneho towarstwa.

Tajny ratarski radźićel **Hähnel.** Prof. dr. **Gräfe.**

Słomuksasłanju

zentnar po 1 mk. pschedawa **kralowski młyn w Delnjej Kinje.**

Khěža

cžišćo 2 w Brěsynzy p. Pluznikez, jenoschoßna, maßiwna se sahrodku, je na pschedań.

Dwojoschoßna khěža

w Barcze cžišćo b s kórzom pola je na pschedań. Dalsche je shonicz w Barcze cžišćo 2.

Rjana sahrodniska žiwnosć

w Torońzach cžišćo 7 s nětkuždy 27 kórzami pola łukow a kerkow je płaczišny hódno na pschedań. Wopalna kaßa 9440 hriwnow.

Žiwnosć

s 5 kórzami pola a łuki je na pschedań. Dalsche je shonicz we Wulkim Wjelkowje cžišćo 2.

Bukečanske serb. tow.

njezměje wěstych zadźěwkow dla swój lětuši wulět, kaž bě wobzamknjene, njedź. 24. meje, ale na **Boże stpice, 28. meje.** Wotjězd wot Pomorc rano 4.48.

Wo bohate wobdźělenje prosy **předsydstwo.**

Ssuscheny zwinjazy brjuch pschi wotewsaczu 3 puntow punt po 70 np., **zadło** 65 np., czerstwy **kój** punt po 40 a 50 np., **bělu kołbaßu** punt po 60 np., **sülzowu kołbaßu** punt po 40 np. porucza a saßopschedawarjam rabatt dawa

O. Pětschka na žitnej haßy.

Najlěpschi czerstwy jěrchenjowy **kój** punt po 50 np.,
Najlěpschi czerstwy howjasy **kój** punt po 40 np.,
Najlěpschi wuschkrjeny **kój** punt po 50 np.,
pschi 10 puntach po 45 np. porucza

Emil Gräfe,
rěsnisti mischtr
w Budyschinje na sw. lawskej haßy.

Pyta so
wustojny woženjeny pohonc
pschi darmotnym wobydlenju a tepjenju. Žona móże na hodźinske dźěło do zyhelncze khodźicz.

Parna zyhelncza
w Tšjoch Hwězdach p. Budyschina.

Dla woženjenja nětczischeho sa swoju žiwnosć s wulkej msdu k 1. julijej abo prjedy dowěrneho

wotrocžka

pytam, kotryž so na wschě ratarske dźěło wusteja.

Hana swud. Sterzelowa
w Trußezach pola Luwocžiz pola Lubija.

Próstwa.

Wo wocžischczenje kraßneho prědowanja, pschi składnosczi visitazije w Njeßwaczidliskim Božim domje wot knjesa fararja Waktarja dźerżane, prošy wjele dźaknych kemscherjow.

Sjawny dźak!

Wschitkim tym, kotsiž su pomhali nasch Boži dom tak kraßnje a lubosnje wumolowacz a porjeńschicz, **nanajwutrobnischi dźak** praja

dźakni wožadni.

Dźak.

Pschi wotßalhiczu nascheho njesapomniteho mandźelskeho a lubowaneho nana hnuje naß, za wopokasma lubosczje a dźělbracza wschitkim snatym a pschećelam, pschede wschěm wobydlerjam Luha a Noweho Luha, hdźež je kóždźiczki dom bjes wuwsacza swoje dźělbracze s pschewodźenjom k rowu a kwětkowej pychu wopokasał, **najwutrobnischi dźak** wuprajicz. Wosobje so wyšokodostojnemu knjesej fararjej Waktarjej w Njeßwaczidle za troschta polnu rěcz pschi rowje, knjesej ratarskemu radźićelej Brühlej we Lusy za jeho dobroczinwe podpjeranje a swólniwosć pschi khowanju a Luhowskemu piskarskemu korpsej s tutym dźakujemy.

We Lusy, 18. meje 1908.

Zarowazaj sawostajenaj:

Karolina swud. Schmiedelowa.
Hermann Schmiedel.

(K temu cžišću pschikoha).

Pschiloha k czišku 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. meje 1908.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich slotnych wikach.

18. meje 1908.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hacž do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	41—45	77—81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	34—38	70—74
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starše	29—33	64—69
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	25—28	57—63
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	37—40	69—72
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze hacž do 7 lět	33—36	65—68
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódše krowy a jałojzy	29—32	60—64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—28	53—59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—52
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćze	37—40	69—72
2. žrěnjo pizowane, mlódše a derje pizowane starše	33—36	65—68
3. žnadnje pizowane	27—32	57—64
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	48—51	78—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	74—77
3. žnadnje wuwite wot zyza	38—44	66—73
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpšich raßow a jich słschiženjow w staroshje hacž do 1¼ léta	46—48	61—63
2. mjaßne	44—45	59—60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—43	55—58

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 16. meje 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 21. meje 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńeza . . . . . běła	—	—	—	—	10	40	10	70
" . . . . . žołta	10	15	10	45	10	12	10	40
" nowa	—	—	—	—				
Rožła	9	—	9	50	9	40	9	70
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	8	80	9	—	7	75	8	50
Wows	7	50	7	70	7	10	7	50
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	40	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	60	2	80	2	40	2	60
Pšeńeczna muka 50 " . . .	12	75	19	75	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	12	25	16	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	60	4	—	3	20	3	70
Ssloma . . 100 " . . .	4	67	4	84	3	50	5	—
Proßata 1290 schtuk, schtuka . .	10	—	24	—	—		—	—
Pšeńeczne wotruby	—	—	6	50	6	10	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr. .	—	—	6	50	6	70	7	20
Pšeńeczny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńeza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńeza (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 25 np., rožła wot 9 hr. 75 np hacž 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 90 np. hacž 9 hr. 13 np, wowß wot 8 hr. 50 np. hacž 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placzeńe: kórz pšeńezy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hacž 18 hr. 15 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 40 np. hacž 15 hr. 41 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hacž 12 hr. 60 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

21. meje 1908.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 60 np., pšeńeza wot 10 hr. 20 np. hacž 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 60 np, wowß wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 70 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., žyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 70 np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wiedro w **Londonje** 22. meje: Rjane a cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje njedźelu Rogate rano w 7 hodźinach duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismusowe rosrěcźenje s němskej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Boże stpicźe smje rano w 7 hodź. farat Räda žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: Khwalcźe Boha, wy ludy na semi! — Pšched zyrkwinymi durjemi budźe tón dźeń kollekta sa woładnych khudych.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Khorla August Langa, fabrikar na Židowje, s Emmu Ernestinu Königez w Porchowje.

W **katholskej zyrkwi**: Jakub Schenkar, fabrikski dźěłacźeŕ w Budyschinje s Hańžu Pietschmannez, słužobnej w Hornim Wunjowje, tu.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Hermann Rudolf, Bohuwěra Hermanna Wudowjenza, schewza na Židowje, ž. — Max Gerhard, Ernsta Hermanna Keila, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Richard, Ernsta Brody, khěžerja a kowarja w Dźěžnikezach, ž. — Fritz, Khorle Augusta Henczela, fahrodnika-najenka w Bobolzach, ž. — Fritz Waltar, Bjedricha Pawoka Pětscha, dźěłacźerja na Židowje, ž. — Augusta Elsa, Khorle Schwibsa, dźěłacźerja w Dobruschi, ž. — Frida Gertrud, Gustava Hermanna Förstera, skłarja we Wurizach, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Martha, Jakuba Preußa. pschekupza w Budyschinje, dź. — Madlena, Richarda Bienerta, wojnarja w Budyschinje, dź. — Martha, Jakuba Rychtarja, žiwnosćerja w Dalizach, dź. — Hana, Josefa Scholty, pjekarja w Budyschinje, dź. — Hawschtyn, Pawoka Zangi, grenaděra w Draždžanach, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej woładźe**: 15. meje: Ota Weidner, klampnarski wucźobnik s Radeberga, w Scźijezach, 16 l. 4 d. — 17. Martha Margaretha, njemandź. dź. we Wurizach, 1 m. 18 d. — 20. Martha Jeschkez, dź. Bohumila Wylema Jeschki, skłarja w Nadźanezach, 14 l. 1 m. 27 d.

W **katholskej woładźe**: 14. meje: Richard, Gustava Kócźki, žiwnosćerja w Bóschizach, ž., 1 l. 8 m. 26 d. — 17. August Ernst w Budyschinje, 68 l. 2 m. 2 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu Rogate smje rano ½7 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farat Kschižan žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wucźba sa žerbsku mužsku młodźinu.

Boże stpicźe smeje rano ½7 hodź. duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farat Kschižan žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje duchowny Voigt žerbsku mišionsku hodźinu.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedźelu Rogate smeje duchowny Boitz rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodźin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. smeje duchowny Boitz wucźbu s němskej žónskej młodoscźu.

Boże stpicźe smeje farat Domaschka rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. žerbske a ½10 hodźin němske prědowanje.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěcźach derje a tunjo czischezi.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomèrnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźećazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschićze po mèrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólćazeje drasty.
Seschićze po mèrje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porucza bohaty skład ßamodźèłaneje mužazeje a hólćazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólćaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wèžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschićze po mèrje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy čo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakèratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschće.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźèłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtuńischich placźisnach.
Skład wschèch druźinow kaschćow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej dróšy 9.
Wulki skład wschèch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy čišło 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sčenśkich czaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźetnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschećza starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschè druźiny czaßnikow, rjećazow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Nèčzu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschèch druźinow dybsačnych czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty skład słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawoł Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, póbla reſtawraz. „k Romſkemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow** a **czaßnikowych rjećazow** pschećelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Nèčzu ßerbski. —

Słote a ſlèborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, ßlèbornych a alfenidowych tworow.
Dźèłatnja ſa nowoſće a porjedźetnja.
Wèrowanske pjerschćenje po mèrje.

Woßebita dźèłatnja ſa ßedłatſke a pólſtrowane wèzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbſtich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulſke wèzy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulſkej haßy 7.
Wudźèłanje a pschedźèłanje wschèch pólſtrowanych **meblow**. Stajny skład ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ſtwy tapezèruju po tunich placźisnach.

Ssedłatnja a tapezèrowatnja.
T. Albert na hornczetſkej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wèzow, nakhribjetnych mèchow, gamaſchow a schulſkich wèzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pſche deschcź. Wèzy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauenſteinſkej haßy 4
porucza ßwój skład ſofow, kožow, matrazow po najtuńſchich placźisnach.

Nožetnja a parna toczetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsačnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanſkich maſchinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wèzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauenſteinſkej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźećazych wobleczenjow. — Módre normalne dźèłaćerſke wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schćétkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mèjeczel Wilh. Kaſt na Hauenſteinſkej haßy 4.
Wulki wubjerk wschèch schćétkow a barbiczowych (pinſlowych) tworow po najtuńiſchich placźisnach.
Woßebitoſcze: Kardecze a włoßankowe mjećawki.
Ssamßna dźèłatnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne inſtrumenty.
Khorla Reinhold (Eſchenbach naßlèd.)
Pschedawatnja a porjedźetnja wschèch hudźbnych inſtrumentow. Skład wschèch druźinow trunow, piſkadkow, harmonikow atd.

Hudźbne inſtrumenty
Hermanna Jeremiaſa na schulſkej dróšy 3.
Dobytkna kupowatnja hudźbnych inſtrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźèłatnja a porjedźetnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyče. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźetnja. —

Woßebita pschedawatnja ſa amateurſkich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiſki atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźèłanje woßebnych wobrafow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiſki atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiſki atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Měrſchez naßlèd. Mèjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maſchinſki wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschè drogi a barby.

Fabrika Miſchnjańſkich ſchijazych maſchinow.
Richard Otto. Mèjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschèch wuſtajenzach. — Dokładne roswuczenje. 5 lètne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje ſkładne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, honćwarſke kłobuki, filzowe twory.

Skład Winſkich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucźa. Porjedźetnja a dźèłatnja po mèrje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cźrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźèło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźećazych schłórniczkow. Wudźèłanje po mèrje. Ssamßna porjedźetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschćnikow a kijow.
Eduard Scholtz naßlèd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Saloženа 1847. Porjedźetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschćnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prènja fabrika pschedeschćnikow a pschełkonćnikow.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poćehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlèpschi wudźèłk po najtuńſchich placźisnach.

Mužace krawaty

w jara wulkim wubjerku porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy čo. 18, a na rózku theaterskeje haßy.

Někotre trjebane derje sdźeržane

jěsdne koła

ßu na pschedań pola
Maxa Krjenza,
pschedawarja jěsdnych kołow
w **Małym Wjelkowje.**

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kołomaz,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Palény khojej

najlěpscheje hódnoscze
porucza
Albert Lehmann,
pschedawarnja kolonialnych tworow
na poknóznej drózy,
pódla hosćenza „ßłónza".

Kedźbu!
Składnostna kup.
Liczbu **nowych**
jěsdnych kołow

bjes poroka, lońsche modelle, **najlěpsche** wudźelki, po płaćiśnje **khětro tuńsche,** a **někotre trjebane** hischcze dobre

koła

hižo po **30 hriwnach** ma hnydom na pschedań
Khorla Zug,
samkarski mischtr **w Rakezach.**

Wuměrjenske dźěła
spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Zychi a wupjerki

wschěch schěrjow, poßlednische k schiczu hotowe parjene, czerwjene a rosa, hładke czerwjene a módre ßmuhate, po jara tunich płaćiśnach poruczam.

Rosa poßleschczowy kattun a köper,
małokaschczikatych a woknatych mustrow,
módroczischcz,
meter hižo po 35 np. hacz k najlěpschim barbunjepuschczatym najrjeńschim nowym mustram.
Lěczne Oxfortske a wojerske kopschiwowe tkaniny
we wulkim wubjerku we wschěch wulkosczach sa žónske a dźěczi.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Mokropraßowane bazeny

1000 schtuk po 8½ mk. ſ jamy,
tola jenož sa hotowe pjenjesy porucza
ryczerkubło w Bóschizach.

Wschitzy kolojěsdni ßo dźiwaju!
wo skutkowanju salěpjaka kołowych schlawchow

pneumatola.

Wón salěpja wschě stare dźěrkate schlawchi a sadźěwuje, so powětr wuczeknje, hdyž ßo pneumatik wobschkodźi. Na jěsbje njetrjeba ßo wjazy płatacz a powětr naplumpacz. Stare schlawchi kaž nowe dźerża.
Jenokróczny wudawk!
Trajaze skutkowanje!
Sa lěto ßo njetrjeba wjazy dyžli 1 mk. wudacz.
Dostacz pola
knjesa **M. Kolle** w Khróscźizach,
= **C. Wöllmera** w Hodźiju,
= **K. Zuga** w Rakezach,
= **M. Bolaka** w Kamjenzu,
= **A. Bara** w Njeßwaczidle
abo direktnje pola generalneho sastupjerja **M. Husaka**
we Wurizach pola Budyschina.
Jedyn pospyt wuspěch a wužitk pschinjeße.

Czrije

sa
muzskich, žónske a dźěczi
porucza
Pawoł Zoch
we **Wulkej Dubrawje.**

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
ſ měßacznym wupowjedźenjom	3½%	
ſ 3měßacznym =	3¾%	
se 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicz. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacz.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Wupschedawanje

porzlinowych, kamjeninowych, luxusowych, emaillowanych a schkleńczanych tworow

ßo njepschestawajzy dale wotmĕwa pola

Ernsta Ullricha
w Budyschinje
na schulerskej haßy 12.
Telefon 127.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jĕsdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscżoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschĕch lĕpschich pschedawarńjach.

Pczołazy wósk

kupuje **A. Lehmann,**
mydlarńja na polnóżnej drósy,
pódla hoscżenza „ßłónza".

Najlĕpsche liköry

k kwaßam, tschczisnam a druhim ßwójbnym ßwjedżenjam dostawacże
we wulkej destilaziji!
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje.

Skladownja drainĕrowanskich rolow w Lĕtonju
porucża
drainĕrowanske roły
wschĕch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta
wschelakich wulkosczow,
scżinowe plecżenja,
tschĕschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabrikskich płaczisnach.

Kupne a druhe **wucżinjenja,**
liscżiny wscheje druziny,
próstwowne pißma wo wobhnadżenje atd.,
formindske sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje żadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje lężomnoscżow,
saradżenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi zitnych wilach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rĕczimoj tez ßerbsk. —

Sslomjane klobuki

sa muzskich a hólzow
w snatym **wulkim wubjerku** a po jara tunich płaczisnach porucża

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22
s napschecża hoscżenza winoweje kicze.

M. Brockmannowy ßwĕtoßławny

fosforokißały kalk

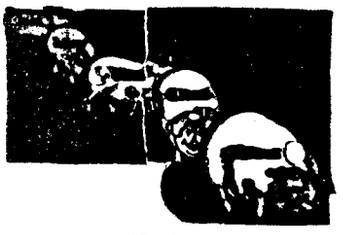

k pizowanju ma na pschedań
Helena Langowa w Njeßwaczidle.

Franz Marschner

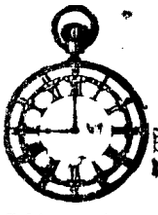

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucża.

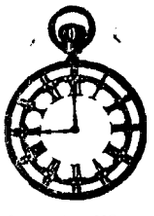

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisna.

Zitne mĕchi,

mukowe mĕchi,

ßłomniki
a ßłomowe puzaki,
pizowanske mĕschki,
wosowe płachty,
schĕry plat
k lożowym płachtam,
khomotowy plat,
wosy a wokna
rjedżazu kożu
we wulkim wubjerku
po fabrikskich płaczisnach
porucża

Heinrich Lange
pschi zitnych wilach,
snapschecża „słoteje hwĕzdy".

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedża sa ßwoje dźĕło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Wolijowe barby

wschĕch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdże schnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(nĕmski a franzowski),
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjaty,
jantarjowe laki,
kopallaki, damarlaki,
żelesowe laki,
Kölnski klij,
każ tez
murjerski klij,
drobnu krydu, gyps,
portlandski zement,
najlĕpschi karbolineum,
barbicże wscheje druziny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucża a ma pschezo na składze
po najtunischich płaczisnach

Emil Mĕrsch,

drogowe klamy
na kamjentnej haßy 24.

Wósk k krjepjenju **rejwanskich kubjow**
najlĕpscheje hódnosce
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wilach 8.

Wokrjeßna plahowarńja sa kury „Czorne Minorka"
pschedawa
jeja k naßadżowanju
po 15 np. sa jejo.
Fara w Rakezach.

Kóslaze kózki

każ tez **kosaze, czelaze** a **howjaze kože**
po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi zitnych wikach 11,
s napschecża hoscżenza słoteje hwĕzdy.

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma

Ota Sachse

tola najlĕpschi

khofej

po wschĕch płaczisnach,
ßamo
bjeskoffeinowy khofej
punt po 120—200 np.

Mĕschany ßad

wschĕch druzinow
punt hizo po 30 np.,
aprikosy,
prünelle,
franzowske, kalifornske a bosnjske
ßłowki
ma

Ota Sachse

pschezo w najwjetschim wubjerku a je s tym najtunschi.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 22. **Sobotu 30. meje 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Sakski nowy wólbny sakoń,

kajkiž je jón deputazija druheje komory wudźełała, nochze so knjeżerstwu do zyła lubicź. Wone je pscheswědčene, so so s nim sozialdemokratiskej wjetschinje w sejmje njehodźi sadźewacź. Swój naczisk wólbneho sakonja, po kotrymž měła so połojza sapósłanzow na indirektne waschnje psches měschczańskich sastupjerjow a wokrjesnych wubjerkow wuswolicź, chze knjeżerstwo s nowa sejmej w nasymje pschedpołożicź. Mjes tym dyrbja so sapósłanzy mjes wuswolerjemi wobhonicź, kajki wólbny sakoń sebi czi žadaju. Jeli so by sejm tež nasymu knjeżerstwowy naczisk wotpokasał, by knjeżerstwo druhu komoru rospuschczyło. Jeli so pak so knjeżerstwo nadźija, so by nowowuswolena druha komora sakskeho sejma wjazy sympathijow sa knjeżerstwowy namjet měła, drje so wone khětro myli. Wuswolerjo su so po wulkej wjetschinje pschecziwo indirektnym wólbam wuprajili. Duž bychu s cźežka sebi mužow sa sastupjerjow wuswolili, kotriž bychu do indirektneho wuswolenja swolili. Nětczischi wólbny sakoń dźe so teho dla nikomu njelubi, dokelž so po nim sapósłanzy njehodźa direktnje wuswolicź.

Dokhody sakskich statnych żelesnizow

su w haprleji wo 150,000 hriwnow mjeńsche byle hacž loni w tym samym měsazu. Tež pola statnych żelesnizow su sčěhwki teho saczucź, so industrija počzina hubjenje hicź. Hdyž so w komorje wo powyschenje mzdy żelesniskich sastojnikow a dźěłaczerjow jednasche, finanzny minister dr. s Rüger sapósłanzow psched tym warnowasche, lohkomysłnje mzdu sastojnikow a dźěłaczerjow powyschicź. Wón na to kedźbliwe czinjesche, so su dobre czasy pschiběranja dokhodow krajnych żelesnizow po sdaczu nakhwilnje nimo. Prjedy wosy njedosahachu, nětko su wone hižo wysche. S pschibywanjom dokhodow su loni tež wudawki sa powyschenje mzdy wo 4 milijony hriwnow rosłe. W dźěłarnjach je w pscherěsku mzda wot 1320 hriwnow w lěcze 1905 na 1431 hriwnow w lěcze 1907 stupiła. Ssejm dyrbi s poměrami liczicź, kajkež wone su, a pomysłicź, so maja żelesnischy dźěłaczerjo lěpschinu trajneje sasłužby a pensionske kasy wuziwaju. Sa nich so nětkole 22 dźěłaczerskich wubjerkow stara. Żelesnischy dźěłaczerjo dyrbjeli so na tele dźěłaczerske wubjerki swucźicź a njedyrbjeli so wot kóždehožkuli naschczuwacź dacź. Sakska njeje drje wot lěta 1902 žaneho noweho dołha wjazy czinika, czasy pak sam wot sameho pschinidźe, hdźež budźe sebi stat sasso pjenjesy požczowacź dyrbjecź.

Hardenowy prozeß psched khěžorstwowym sudom w Lipsku.

Maximilian Hardan je w Lipsku wuspěch měł. Khěžorstwowy sud je jeho revisiju wuzuda Barlinskeho krajneho suda pruhowawschi spósnał, so ma so wěz psched Barlinski krajny sud wróczicź a so s nowa wuzudźicź. Pschi poslednim wuzudźenju je so smylk stał. Dwórski mischtr wjerćha Eulenburga bě so po swojim pscheslyschenju hromadże s někotrymi druhimi swědkami puschcził. Někotre dny posdźischo su Eulenburgoweho dwórskeho mischtra s nowa pscheslyscheli, tola sabyli, jeho pod pschisahu wsacź. Wuzud pak, s kotrymž so Harden k jastwu na 4 měsazy sasudźi, so woseje na dwórskeho mischtra wobswědčenje sakłoźuje. Tejele pschiczziny dla je khěžorstwowy sud wuzud sa njeprawy spósnał.

W nowym wuzudźenju budźe Harden wjele nowych swědkow psched sud žadacź. S nimi chze wón dopokasacź spytacź, so hrabja Moltka njeje tak njewinowaty, jako kajkiž je wón s prjedawscheho wuzudźenja wuschoł. Duž so najskerje wjele masanych wězow na swětko pschinjese.

Dokhody němskeho khěžorstwa

su lětsa w haprleji wo $7\frac{1}{2}$ milijona hriwnow mjeńsche dyžli loni w tym samym měsazu byle. Tónle njedobry wunoschk ma so wosebje 7 milijonam hriwnow pschipisacź, wo kotrež su dokhody s zkow wotebjerale. Tež bursowy dawk je wo $4\frac{1}{2}$ milijona a dawk jěsdnych khartow něhdże 1 milijon mjenje wunjesł. Dale su dawki na pěnjaze wina, privatne lotterije a zigarety sady lońscheje haprleje wostale. Dokhody khěžorstwowych żelesnizow su wo $\frac{1}{2}$ milijona hriwnow wróczo schle.

Powyschenje pruskeje zivilneje listy

je pjecza wotmysłene a psched blizschi pruski sejm pschinidźe. Tole powyschenje ma so jenicžzy k polěpschenju mzdy sastojnikow pruskeho krala wuzicź. Sa pruskeho krala sameho a sa prynzow njebudźe so niczo žadacź.

S Kruppez pensionskej kasu w Essenje

je so ludowa shromadźisna saběrała, pschi kotrejž je so 2000 dźěłaczerjow Kruppskich kanonskich dźěłarnjow wobdźěliło. Sozialdemokratiski sapósłanz Severing dopokasowasche, so pschiprawjenja Kruppez firmy sa derjemècze dźěłaczerjow njejsu, ale so ma Kruppez firma jenož s nich wuzitk, mjes tym so dyrbja dźěłaczerjo k temu hischcze pschinoschki płacźicź. — Njedźak je swěta mzda.

Sa wobtwjerdźenje Helgolandskeje kupy

so pschichodne lěto něhdże 32 milijonow hriwnow wuda. Hdyž Jendźelska psched 15 lětami Helgolandsku kupu Němskej pschewostaji, a sebi sa nju wulku němsku koloniju w rańschej Asiskej saměni, běchu w Němskej pscheswědčeni, so je so Němska dała Jendźelczanam wobschudźicź. Helgoland tehdy jako dar wobhladowachu, kotryž niczo hódny njeje, ale sebi wulke pjenjezne woporv žada. Tole měnjenje je so mjes tym pscheměniło. Helgoland dźensa jako wažne sepjeranischczo němskeho wójnskeho łódźstwa pschi móžnej wójnje pschecziwo Jendźelskej płacźi. Duž Němska kupu na tym boku, hdźež hacž dotal morjo wschědnje wulke kruchi kalkoweje skały wotrazowasche, s zementowym wumurjowanjom schkitacź pyta. Na kupje su so kanony najwjetscheho kalibra postajiłe, sa muzstwa su so kasarmy natwarile a sa twar druhich kasarmow je so hižo 700,000 hriwnow postajiło. Kasarmy dyrbja so sa muzstwa s kehelnischczemi wuhotowacź, kotrež 15,000 hriwnow płacza.

Swada mjes Němzami a Czechami.

W Karlowych Warach (Karlsbad) chzychu sańdźenu njedźelu tamnischi Czechojo sjawnu shromadźisnu w jenym hosczenzu wotměcź. W njej chzychu knjeżerstwo napominacź, so njesmě wyschnosce w Karlowych Warach cźěske pschipisma jako njesakońske wotpokasowacź. Wo tym shoniwschi Němzy teho runja shromadźisnu w hosczenzu, pódla cźěskeho leżazym, swokachu, so bychu pschecziwo žadanju Czechow

protestowali. Do prědka widžo, so mjes Němzami a Czechami pschi tejle składnosczi k njemĕram dóńdže, knjeżerstwo wobej shromadźisnje sakasa. W czěskej shromadźisnje bě redaktor Schpatny s Prahi rěczecź dyrbjał. Tón w postajenym czasu do Karlowych Warow pschijědże a so do doma czěskeje Bjeżady poda. Tam so njesjawna shromadźisna wotmě. Bórsy po pschikhadże redaktora Schpatneho so Karlowarszy Němzy psched Bjeżadźinym domom shromadźichu, do njeho s kamjenjemi mjetachu a wokna rosbichu. Każ czěske nowiny wudawaju, je Karlowarska polizija, město so by njemĕrnikow rosehnała, do Bjeżady pschischła a wobdźělnikow shromadźisny s njeje na drohn won wuhnała. Tam k krwawnym pukam dóńdże. Najbóle so do redaktora Schpatneho dawachu, kotryż s pschewodom jeneho poliziste na dwórnischczo dźěsche. Do njeho s kijemi bijachu a s kamjenjemi mjetachu, tak so wón s nusu k dwórnischczu pschińdże. Dwaj porstaj lěweje ruki so jemu pscherasyschtaj a jeho khribjet bě s ranami a módrjeńzami pschikryty. Pschi pukach na drósy bě so jedyn s němskich herjekarjow s kijom psches czoło prażnył. Sso wobaliwschi so franjeny domoj poda. Nasajtra so nadpady na Bjeżadźiny dom wospjetowachu. Němzy żebi wunusowachu, so so czěske napiżma s czěskich domow wotewsachu.

Mjes czěskim ludom su powjesczе wo njemĕrach w Karlowych Warach njeżmĕrne roshorjenje sbudźike. W ludowych shromadźisnach w Prasy mějachu so płomjenjaze rěcze pschecźiwo wumozowanju Czechow. Na drohach pak nihdże k njemĕram njedóńdże. Policistojo czrjódy nĕkotrych stow ludźi rosehnachu. Na Wjazkawskim naměscze policistam pschiwołachu: „Sa Karlowe Wary budźemy so hakle wjecźicź, hdyż njebudźecze na to pschihotowani!“ Redaktor Schpatny w Zižkowskim pschedměscze rěczesche. Wón powjedasche, kak su jeho Němzy w Karlowych Warach pschescżĕhali a franili. Sswoju sawalenu ruku wón wotwobali, so by scżĕhwki bĕdźenzy na swojim cżěle pokasał. Sapóżłanz Klofaz póndźelu w jenej shromadźisnje w Budějewizach rěczesche. Měr so tam njeje kasył.

Sskłowjanski sjěsd.

Sapóżłanzy awstrijskeho khěžorstwoweho sejma dr. Hlibowizki, dr. Kramař a dr. Hribař su do Peterburga pschijěli, so bychu tam pschihoty sa sjěsd sastupjerjow wschĕch słowjanskich ludow pschihotowali. Na sjěsdże ma so jenoż wo kulturnych należnosczach jednacź, a kóżde politiske praschenje dyrbi wusamknjene wostacź. Sskłowjanski sjěsd njeżmě tež s knjeżerstwom żaneho swiża mĕcź. Sympathije k Sskłowjanam njeżmĕdża na żane waschnje wĕz jeneje ruskeje politiskeje strony bycź, wone dyrbja wjele bóle wĕz zyłeho ruskeho ludu bycź. Sjěsd njeżmě so ani se stronu awstriskeho słowjanstwa ani se stronu ruskeho panślavisma wodźicź dawacź; pschetoż hewak so njemohli pschi nim wschě słowjanske ludy wobdźělicź. Sskłowjanski sjěsd dyrbi słowjanske ludy jenoż duchownje a kulturnje sbliżicź, na nim dyrbja so Sskłowjenjo mjes sobu sesnacź.

Najważnische praschenje je, hacź na słowjanski sjěsd Polazy, kotsiż su po Rużach najżylnischi słowjanski lud, sastupjerjow póscżelu. Galizischy Polazy su so na wocżakowaze stejischczo stajili. Měnja drje, so bychu pola awstriskeho knjeżerstwa na nahladnosczi shubili, hdy bychu so jako Sskłowjenjo wusnali. Duż Polakam w Ruskej pschewostajeja, so bychu wo wobdźělenju pschi słowjanskim sjěsdże rosżudźili, dokelż budże so wo nich w prěnim rjedże jednacź. Mjes Peterburgskimi Polakami njejsu pjecza myżle sa słowjanski sjěsd njepschihódne. Pólske sobustawy ruskeje khěžorstwoweje rady, dumy a akademije a nĕkotsi drusy snamjenicźi Polazy su sobotu shromadźisnu měli, w kotrejż su so rosżudźili, so so pschi słowjanskim sjěsdże wobdźěla. Polazy pjecza njejsu pschecźiwnizy sbliżenja s Rużami, tola jenoż s wuměnjenjemi dospołneje runoprawnosczе. Na kóżde waschnje su Polazy pjecza pschecźeljo słowjanskeho sbliżenja.

Sapóżłanzy dr. Krameř, Hribař a Hlibowizki su so w Peterburgu pschi shromadźisnje „kluba politikow“ wobdźělili, w kotrejż je so wo sakładze kulturneho sjednocźenja Sskłowjanow jednało. Potom bě wjecżer, k cżesczi słowjanskich hosczow w městnosczach dumy wuhotowany. Dr. Kramař je s ministerstwowym pschedsydu Stolypinom rosrěcżenje měł, kotrež je pół hodźiny trało.

Krwawne njemĕry w Galizisku.

W Galizisku su wobżedźerjo rycżerkublow s burami s wjetscha w njepschecźelstwje żiwi. Wożebje w małoruskich stronach je hida mjes burami a semjanami wulka. W małoruskej wsy Cżeruichowje je sańdźeny tydźeń dla kojenja rybow k krawnym podawkam dóschło. Tamnischi gmejnski pschedstejicźeŕ bě bjes wědomosczе a dowolnosczе gmejny rycżezkublerjej kojenje rybow w rĕzy pschenajał. Burjo teho dla po swucżenym waschnju dale rybu w rĕzy kojachu. Knježi hajnik Kirschner jim to sakasa. a hdyż njepożłuchachu, jich sawołanym żandarmam sajecź da. Rosnjemdrjeni burjo żebi żadachu, so bychu so jeczi, kotsiż bĕchu do gmejnskeje pižarnje sawrjeni, puschczili, a gmejnskemu pschedstejicżerjej a hajnikej Kirschnerej s pukami hrożachu. Burjo do gmejnskeje pižarnje s kamjenjemi mjetachu a posdźischo tsi krócź wutsĕlichu. Kirschner so sa żandarmami khowasche, do kotrychż teho dla kamjenje lětachu. Dwaj żandarmaj buschtaj pschi tym trjechenaj. Na to żandarmojo shromadnje tsi krócź do luda wutsĕlichu. Pjecź wożobow, mjes nimi dwě żonje a jene dźĕczo, so satsĕli, 10 wożobow so frani. Schtyrjo s nich su mjes tym hižo wumrjeke.

W awstriskim khěžorstwowym sejmje je so krwawny podawk k rĕczam pschinjeżł. Minister snutskownych należnosczow Bienert je słubił, so wĕz krucże njestronisży pschepytacź da. Wobżaromny podawk wobstejazej roskorje mjes małoruskimi burami a semjanami nowu żiwnosczź dawa a hidu mjes nimi powjetscha.

Wopyt franzowskeho presidenta Fallieresa w Jendźelskej.

Franzowski president Fallieres je póndźelu do Londona pschijeł. Wón chzyschе sebi pjecza tamnischu franzowsko-jendźelsku wustajeńzu wobhladacź, s kotrejż dyrbi so wikowanski wobkhod mjes Franzowskej a Jendźelskej spěchowacź. Politiski sswět pak měni so su jeho druhe pschicżiny do Jendźelskeje dowjedke. Wożebje w Němzach na to tukaju, so so nětkole w Londonje nowy trojosmjask, Franzowsku, Jendźelsku a Rusku wobżahazy, pschihotuje. Jendźelski kral je Fallieresa s wulkimi cżesczemi witał. Pschi sswjedżeńskej hosczinje jendźelski kral żebi pschejesche, so by dotalna franzowsko-jendźelska wutrobna psches jenosczź so trajna psches jenosczź sczinika. Bližsche dny budże jendźelski kral do Ruskeje pucżowacź. Njedwěluja na tym, so jeho do Ruskeje jenoż wotpohlad wjedże, so by k franzowsko-jendźelskemu swjaskej hischcże Rusku pschisamknył. Schtó budźische żebi hischcże psched tsjomi lětami na to pomyślicź mohł, so so Ruska se swojim starym njepschecżelam swjasa! Politiske poměry w Europje a Asisku su so mjes tym pschemĕnike. W Asisku, hdyż żebi hacź dotal Ruska a Jendźelska napschecżo stejeschtej, je wobĕmaj nowy konkurrent nastał. Němska so w Małej Asisku a Persisku wikowanja smozowacź pyta a je tam njejabzy wulki politiski wliw dostała. So mohłej Němskeje samożnosczź w Asisku pożłabicź, stej so Ruska a Jendźelska wujednałej. Jendźelskej pak wo to dże, tež w Europje Němskeje móz slemicź. Jene franzowske nowiny pišaju, so Jendźelska franzowske pschecżelstwo jenoż trjeba, so měła w pschichodnej wójnje pschecżiwo Němskej swjaskarja. To same tež wo Ruskej płacźi. Pod pyschnym powitanjom franzowskeho presidenta w Londonje so w u l k e podawki pschihotuja. Hdyż jendźelski kral praji, so jendźelsko-franzowski swjask jenoż k sdźerżenju měra słuži, móża so jenoż s tym błasny sjebacź; w pišanej wobalzy so straschne rosbuchadło khowa. Wójna pschecżiwo Němskej, kajkuż Jendźelska chże, mohła so tež Franzowskej lubicź, hdy měła wona wěstosczź, so dobudże, ale wo tejle wěstosczi dyrbjała żebi wona jażna bycź, prjedy hacź so dale s Jendźelskej nakładuje.

Franzowsojo w Marokkowskej

su so wojowanja s tamnischimi połdźiwimi ludami nabyli. Franzowske knjeżerstwo je roskasowarjej franzowskeho wójska, generalej d'Amadej, poruczilo, so njeżmě dale do snutskowneje Marokkowskeje postupowacź. Městna, kotrež su Franzowsojo s wonka Casablanki wobżadźili, dyrbja so po nĕczim wojakam sultana Abdula Aziza pschewostajicź. Posledni tydźeń njeje so mjes wójskom antisultana Muleya Hafida a Franzowsami wojowało.

Herbja.

(Pokracżowanje.)

Mjes tym so so Jan Brodak domoj nastaji a żebi hischcże ras wschitko pschekładże, schtoż bě słyschał, mějesche wón nětkole zyle wěste pschedczucże teho, schto so stanje; mjenujzy, so Hana Wowżakowa, hdyż bě wschitko pschěhrate a wscha nadźija shubjena, so mohła wot herbow, kotsiż bĕchu wjazy herbowali, nĕschto pschidostacź, nětkole s mozu pospyta.

Njebyschtaj-li tamnaj tam wjazy żiwaj byłoj, by jimaj po słowach a po samyżku wotkasanja wulkotny pjenjes hnydom bjes

komdźenja pschipadnył. Potom by se skupej žadoscźu dyrkotaza wutroba skónczńje naßyczena była.

Wuspěch, kotryž bě Jan Brodak dozpěł, hewak schpatny njebě.

So bě hroženje na Wowßakez jara mózny sacźischcź cźiniło, to bě wěste. W tym smyßku też na jenym se scźěhowazych dnjow Handrijej a jeho żonje rosprawu da, a wupraji ßwoje mènjenje, so drje tamna ßwojeje skórżby wróczo njewosmje, ale so budże ßebi lědom schto wjazy żadacź.

* * *

Cźaß bě ßo minył. Schěscź měßazow bě nimo. Skórżba, kotruż bě Jakub sapołożił, bě drje tón scźěhwk měka, so bě ßo ßudnistwo wobhonjako a ßwědkow pscheßkyschako, ale tute wobhonjenja a wuprajenja ßwědkow tak jara pschecźiwo skórżbnikej rěcźachu, so jeho se skórżbu zyle wotpokasachu. Ssamo rěcźnik jemu radźesche, w tej wězy niczo dale njecźinicź. So niczo druhe ßo njedozpěje, khiba so pjenjesy pschißadźi. Se subami kschipjo nětkole we ßwojim burskim statoku stejo żałoscźeschtaj. Nimo teho na tele ßurowe wudawki sa skórżbu!

Nadźija, so hischcźe něschto wjazy s herbstwa dostanjetaj, bě też jara woßłabnyła. Wonaj ßo bojeschtaj, so mohła Hańża Wowßakowa ßwoje hroženje wuwjescź. S teju nihdy radźicź njebě, żortowacź.

„Wěsch ty, Jakubje", żona wupraßny, a wuras jeje woblicża mějesche něschto, schtoż ju na rubjeżne swěrjo sapodobnu cźinjesche, — „jedyn ßrědk by hischcźe był, so bychmoj niz jeno ßwój woprawny podźěl, ale też wschitko druhe dostałoj. — Mój — mój — dyrbjałoj —"

„Nó haj — ty měnisch?" bur pohnuwasche a, wocźakujo s napjatoscźu, palz do dymkoweje hłojcźki storcźi, kotraż jemu, skupej żonje k mjersanju, bjes maka pschezo we rcźe wißasche.

„Nó haj, myßlu ßebi: so mětkoj ßebi każaka, brodutruharja Brodaka wobtykacź. Sa dalsche wotrunanje — ßebi myßlu — by wón tamnymaj tam něschto do khofeja scźinił, schtoż ma — ma — napohlad każ zokor —."

Ta żona pschi ßwojim hrósbnym namjecźe tola też ßama tschepjetasche. Jeje ruzy ßo sapoczíschtej, jeje dych njemérnje dźésche, a wocźi ßwobodnje posběhnycź ßebi njewérjesche.

Muż pak bjesdźak wróczo ßo swjese a jeno jenicźki swuk wupraßny — swuk sastróżenja. To bě tak hrósbne, schtoż bě tu saßłyschał, so wón njewopschimny, kak je wona to jeno wuprajicź mohła. Runjeż bě wón bjes wutroby, nahrabny, skupy, ßebicźny, runje bě ßo też k temu sabkudźił, so bě ßußodej po nozach polo pschikrótschał, njebě tola niski skóstnik, — njemózesche tola nutsdobywanja, żaneho mordarstwa, wużitka dla wobeńcź.

„Hana — Hana, schto masch tola myßle? Ně, ně, tajkeho niczeho ßo njedopuschcźimoj!" ßo jemu s wutrobna wudoby. „A Jan Brodak!? Tón ßo k tajkim wězam trjebacź njeda, a byrnjeż jemu sto tyßaz hriwnow pschilubiła. Jeno hischcźe wjazy hanjenja by było — a potom bychmoj tu zyle hotowaj byłoj. Wschitzy wo wßy mi s pucźa khodźa, hdyż ßo widźecź dam. Nihdże, w korcźmje, żaneho městna dostacź njemózu. Ně, ně, tajke niczo ja nochzu! A ja wěm něschto druhe, — chzu hischcźe ras s Handrijom ßamym porěcźecź. Schto wot njeho won dostanu — a byrnjeż to jeno pjecźdźeßacź tyßaz było — też to njeje sazpěwacź."

„Nó haj, dha tola hischcźe ras to spytaj", żona njenadźizy popuschcźi. Wona spósna, so bě pschedaloko schła, so sawěscźe jeje muż ßo jako wobdźělnik trjebacź njehodźesche.

Scźěhwk tuteje rosmołwy bě tón, so Jakub brodutruharja proschesche, so by jemu s Handrijom rosmołwjenje bjes ßwědkow wobstarał. „So chze wón — poßledni krócź — pospytacź, w mérje něschto dostacź. A hdy by Jan dopomhał, sto tyßaz hriwnow won dostacź — wschitko s najkrucźischim mjelcźenjom! — so dyrbi ßebi sa to tyßaz hriwnow saßłużicź."

„Tyßaz?" bě Jan snapschecźiwił. — „Ani tsi tyßazy hischcźe dołho doscź njeßu. Pjecź tyßaz dyrbju dostacź, hewak s porstom njehibnu! Na stajnoscźi dyrbju jim tam a ßem běhacź darmo. Ani brodutruharskeho sliczbowanja poßlednjeju lět mi sapłacźili njeßu."

Wón s tymi we Wonezach zyle hinak rěcźesche dyżli prjedy! Wón wjedźesche, kak s nimi wobkhadźecź, pschetoż na żane waschnje wużitne njebě, na nich nězńje dźiwacź.

A dla sastateho dołha bě hižo dawno chzył pominacź. Wschudźom Jakub Wowßak ßo s płacźenjom komdźesche. Wón ßo pjenjes dźerżesche każ kléschcź, wón dań wobliczesche, kotrejeż s komdźenjom nabywasche. Hakle hdyż bu krucźe pominany, by móscheń wucźahnył a bórczak, so ßwoje pjenjesy cźeżzy dostawa, so też jemu drusy pomaku sapłacźeju.

„Nó haj, chzu s Hanu porěcźecź! Ssnadź też piecź tyßaz", bur nochowasche.

„Ně, ně — niz ßnadź", Jan Brodak hacź nanajbóle rossudnje snapschecźiwi. „A ja też zyle niczo njeschcźinju, jeli so mi to pißomnje njeßlubicze. We wopißmje dyrbi jaßne bycź, so ja pjecź prozentow s pjenjes dostanu, kotreż wudobudu. Budźe-li jeno pjecźdźeßacź tyßaz, dostanu 2500 hriwnow."

„Hm — hm —", Jakub Wowßak do ßebje bórczesche. Ale tola pschihłoßowasche, pschikasa Janej Brodakej, so dyrbi ßwoje pschecźe ßam napißacź a jemu do wobydlenja pschinjescź, so mohł to podpißacź.

Bliżschu póndźelu — njedźelu Jan Brodak w korcźmje na rejach piskasche a pjenjesy sběrasche — mějesche ßo potom k Handrijej podacź, jeho ßameho na stronu wsacź a s nim wscho wotrěcźecź.

So budże Handrij sawdate ßkowo dźerżecź, so njedźiwajo pschecźiwjenjow ßwojeje żony njesapréje, to Jakub wo ßwojim bratru wjedźesche.

Hana bě temu też pschihłoßowaka a hnydom nacźißka, so je pokśta tyßaz jeno proscherstwo. So dyrbi wón hnydom s 250000 hriwnow sapocźecź, so potom Handrij pschezo hischcźe wjele psches poł milijona sa ßebje ßameho wobkhowa. Jej hižo żedźenje pschibywasche, hdyż ßebi jeno pomyßli, so mohło ßo to poradźicź.

Hewak pak móżesche Jan Brodak pschi poßlednjej rosmołwje prajicź, so ßo wschitko jara derje cźini, dokelż Hańża tón dźeń pschipołdnju do města pojédże a s póstom hakle wjeczor w jédnacźich domoj pschijédże. So chze ßwoju khoru cźetu w K. wopytacź.

So je dale Handrijej namjetował, so by ßo hischcźe ras s kónz nasymja na kulenju kehelow wobdźélił. So je ßebi pschekkładł, so budże Handrij potom piwo picź, a so budże potom skerje pschistupnischi. So chze po dokulenju hischcźe s nim worcźisnu dźékacź a jemu pschednjescź, schto ma jemu prajicź.

Hižo hdyż Jan Brodak rěcźesche, żonje w nahrabnej duschi myßliczka sesskhadża, myßliczka, kotraż ju tak rosbudźesche, so cźujesche, kak ßo jej barba pschemènjesche.

Haj, tole běchu powjescźe, kotreż ßo jej hodźachu! To běchu ßo wobstejenja sjednocźiłe, so ßo sbożownischa myßlicź njemózesche.

Wona dokkadnje wjedźesche, hdże jeje ßwak ßwoje drohe wězy pschesamkowasche. W bydleńskej stwě bě w kucźe khamor s mahagonikeho drjewa s kulowacźe shibnjenymi durjemi.

W tymle khamorje s dźéla ßwoje schaty khowasche, s dźéla jeho k temu saměrej trjebasche.

To bě wěste, so tam też nětkole wulki pjenjes běsche.

Wona bě psches Jana Brodaka shoniła, so bě jeje ßwakej, kubleŕ w Sch., wulke pjenjesy w statnych papjerach s herbstwa wupłacźił.

Tute pjenjesy chzysche ßebi jako jeje mużej po prawdże pschißłuschazy dźél herbstwa pschißwojicź.

To chzysche cźinicź, dokelż běschtaj ju sawostajeŕ a herba wo to pschikrótschikoj.

Tak ßo k temu ßama pohnuwasche; tak ßwoje skóstniske wotmyßlenje samołwjesche, tak ßo pokojesche, bojo ßo ßwojeho ßamßneho ßwědomnja.

W domje w tym cźaßu nichtó njebywasche. Cźeledź bywasche na polu. Khamor mózesche s kluczom, kiż wobßedźesche, wotamknycź. Runje tajki khamor bě ke kwaßej wot stareho dostała, ßamßny blidaŕ bě wobej tehdom dźékał.

Bóle ßebi Hana tutón plan pschekkładowasche, a lěpje ßo jej spodobasche.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Namakane cźélo.) Njewěstoscź, schto je ßo s Wendlandez stało, kotraż mějesche w Budyschinje pschedawarnju běłych tworow, je ßo nětko wujaßniła. W Istiju w Cźechach ßu żónske cźélo s Łobja wucźahnyli a jako njesnate tam pohrjebali. Tamnischa wyschnoscź, kotraż bě wo shubjenju Wendlerez shoniła, bě jejnej macźeri naruczniznu, pjerschcźeń a klucze, pola cźéła namakane, s wopraschenjom póßłała, hacź ßu wone jejnej dźowzy ßłuschake. Macź je tele wězy jako ßwojej dźowzy ßłuschaze spósnała. Na kajke waschnje je Wendlandez do Cźech pschischła a schto je ßo tam s njej stało, njeje hischcźe wujaßnjene.

— Schtwórta klaßa ßo na sakskich żelesniznach njedźelu saßo sawjedże. W druhej komorje sakskeho ßejma je to knjeżerstwo sań-

dźenu wutoru pschi wuradźowanju wo mschdże żelesniskich sastojnikow a dźełaczerjow psches ministerialneho direktora tajneho radźiczela se Seydewitz wosjewicz dało.

— Knjesa superintendenta Roberta Lischku w Plawnje w Vogtlandskej, żyna něhduscheho kantora Lischki w Hodźiju, żu sa zyrkwineho radźiczela pomjenowali.

— Ssobotu je s twara kavalleriskich kasarmow tschikryjeŕ Gnauk padnył. Wón je żebi jenu nohu skamał a żebi hlowu cżeżko franił.

— Sliwkojte deschcże, kotreż żu żo njedźelu we Kužizy naschke, żu s dźela wschě rjane rożki spowalake. Mjes tym pak stej Boże żłónczko a wětsik padnjene stwjelza sażo sesběhałej, tak so je nastata schkoda sażo trochu swuporjedźena. Pschi rękach żu s městnami też luki cżerpike. Psches brjohi stupiwschi je woda je powodźała a samasała. Powschitkownje pak żu żylne deschcże pschirodże hojike; sahrody, pola a luki żo w połnej nałětnej rjanoscźi krażnja. Hdźeż wóczko pohlada, wone Bożu schcźedriwu ruku widźi.

S krupobicźom je żo Kužiza Bohu dźak pschepuschcźika. W druhich stronach wożebje w żużodnych Cżechach żu krupy s městnami zyke żyły sniczike. Wschón kraj wot Ssasawy, Němskeho Broda, Sswětkeje, Kazowa a Rataj psches Cżażłowsku nižinu hacź do połobskeje nižiny pola Tynza nad Łobjom je żo s krupobicźom sapuscźił. Cżah krótkowjeczorneje żelesnizy żo sa Cżażławu s njewjedrom doscźěhny; wokna pschecźiwo wětsikej żo wschě s krupami rosbichu. S nawalom wody żu żo też na wjazorych městnach żelesniske nażypy podmlěke a pschedrěke. Schtoż njejżu krupy sniczike, je satraschny sliwk wotnjeżk. Wożebje na Żelesnych Horach je sliwk hrosnje sakhadźał a s wotnjeżenej pjerschczu pola a luki samasał. W Hrjeschinje, Schěrckowizach, Ostscheschinje, pola Habra a w lěżu pola Khocźeborje żu żo ludźo s błyskom sarasyli. Małe rěczki żo sa krótki cżaż do torhazych rěkow pschetworichu, wone płoty spowalachu a twarjenja podmlěchu a podtorhachu. Hrjady, młynske wódne koła, wosy, wschelaka druha nadoba, potepjeny skót a telko drjewa po wodże płuwachu, so żo zyła pschestrjeń rěki s nimi pokrywasche. Drjewjana hródź s dwěmaj kosomaj, kotraż bě pschi rězy stała, każ cżołm po rězy płuwasche. Też widźachu płuwazy pjaty rózk a w nim cżłowjeka, kotryż wo pomoz wołasche. Se sbożownym pschipadom żo wón wukhowa. Wón żo pschicźiżnjeneho powjasa dożahny, s kotrymż jeho a khěżku k brjohej scźahnychu. W Sswidnizy żo pastyŕ se żwojim stadkom s wulkej wodu na kupje pschekhwata, wokoło kotrejež rěka schumjesche. Woda tak wyżoko stupasche, so kruwy jenoż s hlowu s wody kukachu. Pastyŕ na jenu wólschu horje salěse a na njej tak dołho wosta, doniż woda sażo njespadowasche. Na powodźenje żo hrosnje hladasche, tola hrosnischo hischcże, hdyż bě woda spadła. Wschě rostliny na polach běchu żo rosbite a żo k semi stołkte. Na łuki běchu żo błóto, kamjenje o njeczistwo nanjeżke, pjerschcź je s polow wotpławjena, so je skalny spódk widźecź, pucże żo sa krótki cżaż někotre metry hłuboko wudrěchu. Krupy we wulkoscźi kurjazych jejow padajo niz jenoż wschě rostliny sniczichu, ale też wokna a tschi rosbichu a wjele drobneho skotu, wożebje wjele hużatow sarasychu. Se schtomow je wscho liscże sbite. K temu wschemu je żo krajina pod Żelesnymi horami a też nad Doubrawu hižo loni s krupobicźom sapuscźika, so tam njejżu ani sornjatka domoj khowali.

— S pschicżinu nahłeho pschekhoda cźopłoty sańdźeneho pjatka do khłódneho wjedra żu sliwki w Cżechach a padnjenje wulkeho żněha w Tirolskej a Schwajzarskej byłe. W Schwajzarskej żo każ w symje mjeczełelesche. Cźopłota s 28 na 3 grady spadny. Na hórskich drohach żo woženje sastaji. Telefonowe sjednocźenje je s wjetscha pschetorhnjene. W żrjedźnej Schwajzarskej żu krupy wulku schkodu nacźinike. Każ s Berna piżaju, żu żo żobotu a njedźelu w Schwajzarskej hromady żněha naschke, kotreż żu wjele winizow sapuscźike. Schtomy żu żo wuwróczake, a żyły żu kónz wsake. Ssněh, kotryż zyke 12 hodźin padasche, je sa schwajzarskich ratarjow a winizarjow s wulkim njesbożom.

S městnami mokry żněh 40 zentimetrow wyżoko leżesche. Pod jeho cżežu żu żo tyżazy żadowych schtomow słamake, zyke lěży jenoż hischcże se shibnjenych a słamanych schtomow wobsteja. Pola Luzerna wjele stow schtomow swuwalenych abo dwaj metraj nad semju roskłamanych leži. W Zürichskim parku pondźelu rano mjes wulkimi lipami a kastanijemi wrjeskasche, każ so by bitwa sakhadźała. Na stare schtomowe alleje żo hlada, każ so bychu s granatami rostrělane byłe. S horow żu żo poślednje dny mózne żněhowe lawiny swalake. Wjele ludźi je pschi tym do njesboża pschischło. Wot lěta 1865 w Schwajzarskej tajki żněh w meji njepomnja.

S **Kelna.** Tudomny żiwnoscźeŕ Rjeczka ma wurjadnje płódnu kruwu. Wona je wóndano na dobo tsi cźelata — lutych byczkow — na żwět pschinjeżła. Cźelatka żu wschě cźike a strowe a żo wjeżele po sahrodże honja.

S **Wulkeje Dubrawy.** So bychu dźeczi dźełaczeriskich ludźi, kotsiż do fabrikow na dźełko khodźa, bjes hladanja njebyłe, je wobżedżeŕ Margarecźineje Hěty 10,000 hriwnow k sałoženju hladarnje dźeczi darił.

S **Cźelchowa.** Wobdataj s 3 żynami, 2 dźowkomaj a 22 wnuczkami tudomny Handrij Cźoch a jeho mandźelska 24. meje żwój słoty kważ żwjecźeschtaj. Knjes farař Běrnik jeju pożohnowa a jimaj pschi tym bibliju, wot wyżokeho konsistorstwa darjenu, pschepoda. Bóh luby knjes chżył jubjelskeju mandźelskeju dale se żwojej hnadu pschewodźecź.

S **Kumschiz.** We wumjeńku tudomneho kublerja Jana Schramma sańdźenu wutoru woheń wudyri. Dokelż żo jeho s cżażom dohladachu, bě mózno, jón salecź. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Njeżwaczidła.** Sswobodneho knjesa s Vietinghoffa-Riescha, majoratneho knjesa Njeżwaczidliskeho knjejstwa, je kral sa komornika pomjenował. — Cżeżnemu pschedżydże tudomneho wojeŕskeho towarstwa, twarskemu mischtrej Winklerej, je żo żlěborna Bjedrichowa Augustowa medailla spożczika, kotruż je jemu knjes hamtski hejtman s Carlowiz żwjedżeńszy pschepodał.

Kralowe narodniny we Wudworju. Każ kóżde lěto, tak żwjecźachu też lětża Sserbja nawjeczornych stron shromadnje kralowe narodniny pola Nowakez we Wudworju. Zenje hischcże wobdźělenje pschi żwjedżeńskej hoscźinje njeje tak bohate było każ sańdźenu póndźelu — nimale 100 wożobow Nowakez pěkny dom hospodowasche. Ssamo s naraŭschich stronow nascheho krajika běschtaj żwěrnaj bratraj pschikhwatałoj, kk. sapóżłanz Soba a kubleŕ Króna s Bukez.

W 7 hodź. powita knjes sapóżłanz Kokla shromadżenych, wjeżelo żo nad tak bohatym wobdźělenjom. Dopomni na to, kak jara je w naschim cżażu autoriteta trěbna a so je to nasch nadawk, ju schkitacź a hajicź. Po żławje na nascheho lubowaneho krala Bjedricha Augusta wuspěwachu shromadżeni „Krala Bóh pożohnuj". Po cżimż bórsy żo pschimasche nasch bażnik Jakub Cźischinski, nasch żwjedżeński rěcznik, żłowa. Jeho rěcź bě tak sajimawa, so ju tu dospołnje podamy:

Cżesczeni hoscźo, lubi pschecżeljo a żwěrni Sserbja!

Njewocźakowanje wulka cźrjóda nahladnych żerbskich mužow a pschewědczenych wótczinzow je żo dźenża jowle sescźka s bliska a s daloka nascheho żerbskeho krajika a je pschecźelnje, we wutrobach mějo luboscź a żerbsku sahorjenoscź, jow żo rossydaka. W hromadże jow żo sabawjamy a wjeżelimy, ale teżważne wězy sa żerbski lud a kraj żebi rospowjedujemy a wuradźujemy.

Na tule shromadnu luboscź intelligenzy a burstwa a na wobeju wótczinske dźełko bych toast wunjeżk a żłowo rosjażnjenja prajił.

Sserbska intelligenza! Sserbske burstwo! My dyrbimy we pschecżelstwje a żwěrje a wutrajnoscźi hromadu stacź, hromadu dźerżecź, w hromadże dźełacź sa nasch lubowany żerbski lud a kraj; dyrbimy w hromadże skutkowacź na duchownym a cźělnym sbożu a derjeměcźu naschehoródneho luda; dyrbimy w pschesjednoscźi ruku w ruzy posběhowacź nasch żerbski narod w kulturnym a materialnym nastupanju, t. r. dyrbimy posběhowacź wukubłanje jeho rosuma a wutroby a wobtwjerdźowacź żerbske hospodarstwo jako strowy kužoł a nusny stołp nascheje narodneje existenzy, nascheho narodneho bycza a tycza a wutracza.

Dyrbimy krucże, sprawnje a żwěrnje w hromadu dźerżecź, dokelż dobrych Sserbow je mało a njepschecźelow wjele. Cźim mjeńschi ludźik, cźim krucźischo dyrbimy ruku w ruzy stacź a dźełacź, cźim krucźischa dyrbi bycź nascha pschesjednoscź.

Hischcże żmy — Bohu dźakowano — knjeża na naschej żerbskej semi; o napinajmy wschitke mozy ducha a cźěła, spinajmy hłowy, spinajmy pjasce, so też we pschichodże wěki na wěki wostanjemy knjeża na żerbskej semi. S hłowu, s wutrobu a s ruku do dźełka, so Sserbja Sserbja wostanu!

Tole, lubi pschecżeljo, tole je nasch krażny a ważny nadawk. We żwědomitym a żwěrnym dopjelnjenju tuteje nascheje pschiżłuschnoscże, we wutrajnym wukonjenju tuteho nadawka dyrbimy pytacź cźescź a hordoscź na stronje intelligenzy a na stronje burstwa.

My intelligencźi chzemy a dyrbimy żerbski lud duchownje, kulturalnje, we wucżenoscźi, wědomoscźi, wumjełstwje, w pißmowstwje a w nowinarstwje sastupowacź, nasche żerbske prawa w zyrkwi, schuli a gmejnje hajicź a schkitacź, wam k ruzy a k pomozy bycź w sjawnych a offizialnych należnoscźach a praschenjach, s jenym żłowom: my

intelligenczi chzemy móz a klink a czesczż ßerbskeho mjena duchownje hajicz a schkitacz.

Wy pak, burstwo, hospodarjo, dyrbicze nam ſ horzej wutrobu a ſ krutej ruku dżerżecz a khowacz nasch ßerbski kraj, naschu ßerbsku semju jako sakkad a sdonk nascheje existenzy. Wy dyrbicze nam kubłacz a wocżahnycz w ßerbskim duchu a ſ pomozu ßerbskeje rěcże wasche dżěczi, ßerbske wukhowacz wasche ßwójby; wy dyrbicze nam krycz a schkitacz wasche statoki jako kolebku mkodeho żiwjenja, jako strowe wobnowjenje nascheho ródneho splaha; wy dyrbicze ſ krutej a pilnej pjasczu dżerżecz nasche ßerbske wobßedżeństwa, naschu rolu a holu, kotrejż scże dostali wot ßerbskich prjedownikow; dyrbicze ßedżecz na waschich statokach tak krucże, so waß nichtó a niczo njemóże ſ nich wuwabicz a wustorkacz, żadyn zusbnik ſ wonka, żadyn njepschecżel ſ nutska; wy dyrbicze tu po starschich namrětu semju jako ßwjate kubło, ſ njebjeß wam date a dowěrjene, njesranjene, njepomjeńschene, njeskónzowane pschepodacz do rukow waschich dżěczi, waschich potomnikow.

To je wasch nadawk, ßerbszy hospodarjo, runje tak kraßny a ważny jako nadawk intelligenzy. — Hdyż budże intelligenza we ßwojim powołanju a sastojńſtwje, hdyż budże burstwo na ßwojim statoku a polu tónle nadawk pokny cżesczże a hordosczże pilnje a ßwěrnje a wutrajnje dokonjecz, potom je pschichod ßerbskeho naroda sawěsczeny, potom budże nam kżěcz sboże a wjeßele, potom budże nam ſrawicz w duchu móz a we wschědnym żiwjenju spokojnosczż, potom budże ßo błyskacz a wyskacz cżesczż ßerbskeho mjena. Haj potom ßmy dopjelnili, każ ſtare heßko napomina: Bohu k cżesczi a Sserbam k wużitku!

Na tute kraßne ßkowo ſběham ßwoju schkleńzu a praju: Intelligenza a burstwo, ſjednocżenej we ßwěrnej luboscżi ßerbskeje wutroby, ſjednocżenej ruku w ruzy we wutrajnym dżěle na ßerbskej semi, wocżi ſkożenej k njebju, ruzy hotowej k dżěku a ßylnu a hordu dowěru k ßebi, takle, haj takle ſtejmy krucże a dżěłajmy hospodarſży, so by wschitke nasche prózowanje było a tyko Bohu k cżesczi a Sserbam k wużitku!

Na to, lubi Sserbja, ßebi bratrowſży a ßerbowſży pschipijmy!

Po tutej ſahorjazej rěczi ſpěwachmy „Rjana Łużiza“. Knjes wucżeŕ Sſłodeńk wosjewi, ſo je ßo kralej póßłak ſbożopschejazy telegram tehole wobßaha: „120 ſtajnje kraloßwěrnych ßerbſkich ratarjow ſ Budyſkich, Łubijſkich a Kamjeńſkich ſtron, tu we Wudworju k ßwjedżeńſkej hoscżinje ſhromadżenych, pscheje Jeho Majestosczi na dżeńßniſchim dnju najbohatſche Boże żohnowanje. W najpodwolniſchej cżesczownosczi a w ßwěrnej poddanosczi w mjenje wſchitkich Kokla, Soba.“

Wutoru rano dońdże kralowſka wotmołwa: „Jeho Majestosczż kral Bjedrich August je ßo nad pschipóßłanymi ſbożopscheczemi jara ſwjeßelił a dawa ßo ſhromadżenym dżakowacz. von Criegern, Oberſt und Flügeladjudant.“

Knjes ſapóßłanz Soba wobżarowaſche, ſo pola evangelſkich Sserbow tajkele ſhromadne ſkutkowanje mjes burſtwom a intelligenzu njewobsteji. Temule ſhromadnemu dżěku ßława! Knjes wucżeŕ Sſłodeńk pokaſa, ſo je ſadżěwk wuwicza narodnosczże cżaſto to, ſo ßo mnoſy ſ naſchich młodych Sserbow, też w naſchich ſtronach, tak mjenowanej „modern kulturje“ pſchiſamknu a ſtare ßerbſke waſchnja wjazy w cżesczi nimaja. W prjedawſchich cżaßach ßu Sserbja ßwój kraj ſ mjeczom a ſ pjaſczu ſchkitali, ale pſches pſcheradu a njepſchesjednosczż — naſch ſtary ßłowjanſki hrěch — ßu jich njepſchecżeljo ſbili. Dżenża drje ſ tajkimi brońjemi ßwój krajik ſchkitacz njetrjebamy, tola njeßměmy nihdy ſandżelicz wocżi a drěmacz ßłódży. Hdyż budżemy hromadże dżěłacz, wſchitke ſtawy, wſchitke ſtaroby, wobej wěrje każ jedni, potom nam nihdy żadyn njepſchecżel njeſeſchkodżi. Po tym ſpěwachu pſchitomni knjeża wucżerjo (běchu tu ſ tudomnych ſtron nimale wſchitzy) dwójny kwartett „S dychom ßwjatoh Jana“, po cżimż pſchednjeße knjes wucżeŕ Kral ſ Khróſcżiż kraßnu baßeń Jakuba Cżiſchinſkeho „W ſrakych żitach“. A saßo wuſtupi tamny kwartett ſ wjeßełym „Hanka, budź wjeßeła“.

Na to namołwjeſche naß naſch luby pſcheczeł ſ Bukez, knjes Króna, hromadu dżerżecz, każ ßu to naſchi Sserbja pſched 60 lětami cżinili, hdyż ſałożichu „Macżizu Sserbſku“. Porokowaſche ßerbſkim buram, ſo ßu tak mało ſ nich ßobuſtawy tuteho najwjetſcheho ßerbſkeho towaŕſtwa a pſchejeſche ßebi, ſo mohł k lětu jutry tam k najmjeńſchemu 30 ratarjow-ßobuſtawow poſtrowicz. Knjes Wicżas ſ Różanta rěcżeſche wo burſkich towaŕſtwach a namołwjeſche woßebje młodych ßerbſkich ratarjow, do nich ſaſtupicz a je wopytowacz — tam móża ſeſnacz prawy ßerbſki duch. Pod ſchkitom naſcheho lubowaneho krala chzemy dżěłacz a ſpěwacz „Bohu k cżesczi, Sserbam k wużitku!“ — Sczěhowaſchtej hiſchcże ßławje: jena k. hoſcżenzarjej a jeho domej ſa tak wulkotnu hoſcżinu; druha k. wucżerjej Sſłodeńkej, agitatorej a organiſatorej tuteho ßwjedżenja. Dwójny kwartett ſaſpěwa na to „Sto lět każ mi dżenß je“. S tym bu offizialny dżěł ßwjedżenja skónczeny. Sswobodna ſabawa a bjeßada pleczeſche ßo hiſchcże dale hacż do rańſchich hodżin. Bě to kraßny ßwjedżeń — ßwjedżeń pſchesjednosczże a luboscże. O ſo by wostało to dale tak, tajke ſhromadne ſkutkowanje burſtwa a intelligenzy — potom ßo nam też njeſhubi nascha ßerbſka ſemja, naſche nam ßwjate ßerbſke ſtatoki! — Něſchto podobne dyrbjało ßo też w narańſchich stronach Sserbowſtwa ſarjadowacz — ma to nimo měry wulki wuſnam tajki ßwjedżeń! — c.

S **Jěżowa** pola Kamjeńza. Sańdżenu njedżelu je pſchi njewjedrje błyſk do Steinbornez khěże dyrił. Steinbornez mandżelſkaj ßo pohłuſchiſchtaj, tola ßo bórſy saßo ſebraſchtaj.

S **Hornjeho Kumwałda.** Wutoru popołdnju je w lěßu něhdże 40lětny, ſchěru jaku a kholowy cżorneje barby wobleczeny njeſnaty cżłowjek jenu dżeßacżlětnu holzu wumozował a jej 90 nowych pjenjeżkow rubił. Njekraßnik je na ſtronu k Wujeżkej woteſchoł.

S **Wjeleczina.** W pſchitomnosczi zyrkwineho pſchedſtejiczerſtwa, woßadnych wucżerjow a gmejnſkich pſchedſtejiczerjow knjes ſuperintendenta Kejżor-Radebergſki ſańdżenu ßobotu knjeſej fararjej dr. M. Renczej ryczeŕſki rjad prěnjeje rjadownje Albrechtſkeho rjada pſchepoda. Pſchejemy knjeſej fararjej Renczej, ſo mohł ßo hiſchcże wjele lět tuteho wulkeho wuſnamjenjenja w ſtrowosczi a mozy ſwjeßelicz!

Se **Ssmilneje.** Sańdżenu ujedżelu je pſchi njewjedrje błyſk do domu Marthy Abermülleroweje dyrił. Twarjenje je ßo jenoż ßnadnje wobſchkodżiło, ludżo njejßu do ſchkody pſchiſchli.

Dwaj druhaj błyſkaj ſtaj farſki dom a ſtaru ſchulu trjechikoj. Wobej twarjeni ſtej njewobſchkodżenej woſtałej.

S **Rałez.** Sańdżenu njedżelu tudomne wojeŕſke towaŕſtwo jako pſchedßwjedżeń kralowych narodninow zyrkwinu paradu wotmě, pſchi kotrejż ßo też Komorowſke a wojeŕſke towaŕſtwo ſa Schczeńzu, Wyßoku a Hermanezy wobdżěliſchtej. Knjes faraŕ Golcż mějesche jimazu ßwjedżeńſku rěcż a zyrkwiny khor ßo pſchihodżazy ſpěw ſajneßy. S zyrkwje wuſtupiwſchi, wojeŕſke towaŕſtwa wutłělichu. Na krala ßo tſikróczna ßława wunjeße a na to ßo ſakſka hymna ſaſpěwa. Popołdnju bě wułět k konzertej na Winizu, kotremuż pak njewjedro bórſy kónz scżini. Wjeczor bě bal w „ſakſkim domje“. — Póndżelu ßo něhdże 50 woßobow w tym ßamym hoſcżenzu k ßwjedżenſkej hoſcżinje ſhromadżichu. Kralej ßo telegrafiſki poſtrow póßła, ſa kotryż ßo wón telegrafiſzy podżakowacz da.

S **Wochos.** Ssrjedu tydżenja pſchi njewjedrje błyſk bliſko hajnkownje do jeneje jaßenje dyriwſchi ſ njeje na telefonowe groty pſcheſkoczi. W Domaſchkez hoſcżenzu ßo w telefonowni runje małym dżěczom jětra ſchczěpjachu. Tam pſchebywazy ludżo ßo njemało ſtróżichu, hdyż wó jſtwje pſchi telefonje na dobo płomjenjaza kula wußapny, kotraż wótſje ſawrjeßnywſchi rosbuchny. Nichtó njeje ßo ſranił.

S **Mużakowa.** Sańdżenu njedżelu je cżeßliſki wucżobnik Kuba ſ Hory, hdyż wón na Żarowſkej dróſy po Brunojczańſkej dróſy dele jědżeſche, ſ jeſdneho kola padnywſchi ßebi nop rosraſył a wobruczku ſłamał.

S **Draždżan.** Lipſczańſki wyſchſchi měſchczańoſta dr. Tröndlin je w Draždżanach ſ Bożej ruczku ſajaty wumrjeł.

S **Lipſka.** Lipſczańſke towaŕſtwo ſtudowazych Sserbow: „Sorabikum“ wotměwa w tutym ſemeſtrje ßwoje poßedżenja kóżdu ßobotu w univerſicże pod wodżenjom ßwojeho ſtarſcheho stud. theol. et phil. Wyrgacża, t. cż. hłown. ſtarſcheho; ſ jeho dopißowarjom je stud. theol. Kapleŕ. Ssobuſtawy ßu: aktivni: kk. stud. theol. Rencż, Handrik, Kſchiżan; inaktivni: kk. stud. theol. Mrósak a Mjeŕwa a k. stud. med. Kubiza. Towaŕſtwowa adreża: Nürnbergerſtr. 25.

Přilopk.

* (Njeßwěrny nawożenja.) Kwaßny dżeń je 26lětny dżěłacżeŕ Dehne w Żitawje cżeknył. Bjeßßwědomity cżłowjek bě ßo ſ jenej ßłużobnej holzu ſeſnał a ju narěcżał, ſo by ßo ſ nim wożenił. Hdyż ßo kwaßny dżeń bliżeſche, wón njewjeſcże 200 hriwnow wuwěſchczi, wudawajo, ſo je k nakupjenju domjazeje nadoby w Draždżanach trjeba. Kwaß ßo w Seifhennersdorfje ßwjeczeſche. Naſajtra ßo młoda mandżelſka njemało naſtróżi, pytnywſchi, ſo bě ßo muż ſkradżu ſ procha měł. Hacż dotal ßo njeje wrócził.

* (Paduſchſtwo w ſakſkej pjenjeſybijeŕni.) Do kralowſkeje

pjenjesybijeŕnje pola Freiberga žu žo paduschi dobyli a pódla wjele žlěbora jedyn 70 000 hriwnow hódny platinowy kotoł rubili. Nasajtra žu drohotny kotoł w jenym wónzuchu namakali. Paduschi běchu jón prjecź cźišli, dokelź žo bojachu, so bychu žo ſ nim pscheradźili.

* S rosbuchnjenjom spiritužoweho warjaka je žo drasta 40lětneje dźowki wucźerja Bachmanna sapalika. Holza je na poczerpjene wopalenje we wulkich bolosczach wumrjeła.

* (Paduschstwo w farskim domje.) Sańdźenu žobotu w nozy žu žo paduschi do farskeho doma w Straßgiechu pola Bamberga dobyli. Woni ſ wocźinjenom woknom do pišaŕnje fararja Hümmera salěsechu. Tam khamor rospacźichu a ſ njeho 500 hriwnow wschachu. Farař Hümmer bě hakle pscheđ nětkotrymi dnjemi do Straßgiecha pschicźahnył.

* (Sahlódnjeny veteran.) W Barlinje je žebi veteran Haufe ſ Trebina žiwjenje wsak. Sswoje cźežne snamjenja žebi pschityknywschi wón žwoju dwójnu tšélbu ſ wodu nabi a žo do rta tšéli. Njeſbožownemu žo hłowa wscha wottorhny a rostorha. Haufe njemóžesche wulkeje staroby dla žaneho dźěła wjazy dostacź.

* (Swěrisko w cźłowškej podobje.) Sso se žwojim mužom swadźiwschi je w Budapeſtu žona wuhloweho wikowarja Nigšya tuteho, hdyž we łožu spasche, ſ petrolejom polaka a sapalika. Muž je žo žmjertnje wopalił. Zonu žu sajeli.

* (Krawz jako milijonaŕ.) 2 milijonaj hriwnow je jedyn krawz w Kolchsreuthu w Hornjej Pfalzy namrěł. Jedyn w Amerizy semrjety pschiwusny je jemu 500000 dollarow sawostajił.

* Hróšbne mordaŕstwo je žo žobotu w holi pola Klitschdorfa w Boleßławskim (Bunzlowskim) wokrjeżu skucźiło. Hajnik Rohn, pola wjerćha Solmsa-Bartskeho žłužazy, bě dopołdnja ſ dźěłanischcźa w lěžu lamboru Altmanna do Klitschdorfa na rentski hamt po pjenjesy k wupłacźenju mšdy pósłał. Altmann, kotryž žo ſ jěsdnym kołom na pucź nastaji, na mjenowanym městnje 1950 hriwnow dosta. S tymile pjenjesami wón po jěsdnym kole k dźěłanischcźu jědźesche. Hdyž žo Altmann na dźěłanischcźo njewrócźi, žo hajnik Rahn ſ telefonom w Klitschdorje sa nim woprascha a wotmołwjenje dosta, so je žo Altmann hižo dawno dyrbjał wrócźicź. Měnjachu, so je žo poželnikej někajke njesboże stako, a hajnik ſ pschewodom jeneho pža jeho pytacź wuńdźe. W bliskosczi Pechofenskeje kolonije žo pož do njeměra da, dźěchu sa nim na bok do lěža a tam sa walcźinowej hromadu Altmannowe cźełko a pódla njeho jěsdne kołko namakachu. Morweho nop bě rosschcźěpjeny. Hajnik hnydom spósna, sa bě rubjeżny mordaŕ Altmanna skónzował. Wyschnosczi žo hnydom wo mordaŕstwje powjesć póžła, a na to žo naprawy k wuślědźenju mordarja stachu. Na dźěłacźerja Kotziola, kotryž poźledni cźaž w Kohlfurcźe bydlesche, najprjedy tukachu, so je mordaŕstwo skucźił. Pšched dwěmaj njedźelomaj bě žo wón samołwił, so je khory a sa tón cźaž bě žebi wón mordaŕski plan wumyślił. So žo Altmann po pjenjesy scźelesche, bě jemu snate. Krótko pšched tym, hacź bě Altmann do Klitschdorfa wotjěł, bě žo wón też ſ nim we Weißmannez hosczenzu setkał. W lěžu Altmann po wuskej scźežzy jědźesche, a tu jemu Kotziol jedyn sadźěwk do pucźa cźišny, tak so dyrbjesche wón ſ koła slěsć. W tym wokomiku Kotziol pschihna a poželnikej se žobupschinježenej žekeru hłowu rosschcźěpi. Na to wón na ſ krwju połaty pucź pěsk namjeta a cźełko a jěsdne kołko něhdźe 17 metrow wot pucźa do lěža donježe a wobej sa hromadu walcźiny cźišny. Potom wón skónzowaneho wurubi, tola jenoż 450 hriwnow pola njeho namaka, sbytne 1500 hriwnow hischcźe w Altmannowej drascźe skhowane tcźachu. Mordaŕ do Kohlfurta khwatasche, pschewobleka žo a na reje dźěsche, na kotrychž bě wón wjeżeły a darniwy. Njedźelu wón ſ ranischim cźahom do Shorjelza wotjědźe. Tam žebi wón cźažnik sa 60 hriwnow, nowe wobleczenje a kłobuk kupi. Pschipołdnju žo wón do Kohlfurta wrócźi. Tam jeho, hdyž ſ cźaha wustupi hnydom sajachu.

* Satraschne njewjedra žu pšched tydźenjom w bayerskich Frankach njeżměrnu schkodu nacźiniłe. Najstarschi ludźo tajke njewjedra njepomnja. Krupy tak wulke kaž hołbjaze a kurjazy jeja padachu. Pola a łuki žo powodźichu, žywy žo snicźichu a žadowe kcźenje žo ſ krupami wotbi. W někotrych wšach žu zyłe žně sapuscźene. Schtomy nahe, kaž w symje a slisczom, wot krupow rosbitym, steja. W někotrych stronach tajki wětr zychnowasche, so žo schtomy ſ korjenjemi wuwalichu. Wjele pjerisny je žo ſ krupami sabiło abo ſ wulkej wodu wotpławiło. S błyskami žu žo twarjenje wobschkodźiłe a ludźo žo sabili.

* (Cźežke njewjedra žu pjatk, žobotu a njedźelu w žrjedźnej a wjeczornej Němskej sakhadźake. W Barlinje žo něktore drohi tak wyžoko powodźichu, so dyrbjachu wosy elektriskeje żelesnizy jěsdźicź pschestacź. Wjele pinzow je žo póczrjeło. — W Halli je žo na pólnej drósy schěscź khěžow podmlěło, kotreż žo saßypnycź hroża. Murja poknózneho pohrjebnischcźa je žo podmlěwschi 50 metrow daloko žo saßypka. Wschě rowowe pomniki žu na kruchi rospadłe. Na wjele městnach je wulka woda żelesniske naßypy pschedrěła, druhdźe saßo žu krupy kaž worjechi a kurjazy jeja wulke padałe. Wjele cźłowjekow je žo sbłysiom sarasyło. Na swucźowanischcźu pólneho artilleriskeho regimenta cźišło 23 pola Koblenza žo ſ krupobicźom artilleriske konje spłóschichu a cźeknychu. Wone žo ſ wojemi, kotryž žobu wlecźechu, cźežko sranichu.

W Hawschtynskej zyrkwi w Gocźe dyrbjesche njedźelu Boża žłužba wupadnycź, dokelź bě žo zyrkej ſ nutska powodźiła a ſ błótom žo sanjeżła. W Serrigu pola Triera błysk do cźrjódy dźěłacźerjow dyri, dwě holzy sarasy a dweju mužow cźežko srani. — Nad Moselskej rěku je žo rosmokana pjerschcź we winizach žunyła a wjele murjow je žo saßypło.

* (Napacźa macź.) Zonu dr. Bergmanna w Barlinje, kotraž bě žwoje duchaßłabe dźěcźo njeßmilnje krjudowała, bě tamnischa khostanska komora k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźiła. Tónle wußud sniczíwschi je khěžorstwowy žud wěz jenemu druhemu Barlinskemu žudej pschipokasał. Tón je dr. Bergmannowu k jastwu na 4 měßazy saßudźił.

* (Ssydom tyßaz žabow jako saniczerjo kuntworow.) Wjeß Finkenkrug pola Spandowa ma pod kuntworami wjele cźerpicź. Kuntworow dla žebi tam nochzedźa ludźo khěże twaricź, ſ cźimž tamnischi leżomnoscźerjo po žwojim samoženju schkoduja. W bědźeńzy ſ ſ kuntworjazej cźwilu žebi wjeß wot njewschědneho žrědka pomoz lubi. Gmejnske sarjadnistwo je 7000 žabow skasało, kotreż dyrbja žo do stejatych wodow žadźicź, so bychu kuntwory saniczake. Hajniskemu fiskußej je žo porucźiło, žaby wobstaracź.

* (Zyganjo póstskeho poželnika nadpadli.) S Hermannstadta žo pische: Póstskeho poželnika gmejny Hasche žu žrjedu zyganjo nadpadli. Wón žo wobarasche, na cźoż jedyn ſ zyganow ſ revolwra do njeho tšéli a jedyn druhi do njeho ſ klumpachom bijesche. Potom žo zyganjo póstskeje tosche smozowachu a cźeknychu. W bliskosczi pschebywazy żelesniski wothladaŕ, kotryž bě podawk widźał, žandarmam powjesć da. Tym žo poradźi, rubjeżnikow ſ rubjenstwom saßłapicź. Póstskeho poželnika žu cźežko sranjeneho do hojeŕnje dowjesli. Pschibywaza straschnosczź a naßylnosczź zyganow w zyłej Awstriskej a Wuheŕskej lud roshorja.

* (Sporuschkowa khorosczź.) We wuheŕskimaj wžomaj Waskoh a Belenyes je wjele ludźi na sporuschkowu (Mutterkorn) khorosczź skhoriło. W Belenyeskej hojeŕni žo 20 khorych wothladuje, ſ kotrychž staj dwaj ſ wulkimi bolosczemi wumrjeloj. Khorosczź žo ſ widlischczemi pokasuje, kotreż 6 hacź 8 njedźel traja. Lěkarjo najprjedy měnjachu, sd žo wo sahorjenje žlepeho cźrjewa jedna, nětko pak je žo wupokasało, so je khorosczź ſ wužiwanja khlěba nastała, kotryž je žo se schpatneje, se sporuschkom směschaneje muki napjekł.

* (Stara žona k žmjercźi saßudźena.) S Boßnije žo pische: 71lětna Todora Kukowa je žwojeho pschichodneho žyna Ssimicźa, we łožu leżazeho, se žekeru sarasyła. Mordaŕku žu k žmjercźi na schibjenzy saßudźili.

* (Rubjeżnistwo.) We Witkowizach pschi rusko-pólskich mjesach njedźelu w nozy nětotsi wobronjeni rubjeżnizy tamnischeho samożiteho kublerja Ssobcźika a jeho mandźelsku nadpadnychu. Hdyž žo Ssobcźik a jeho žona sapowjedźischtaj rjez, hdźe žwoje pjenjesy khowataj, jimaj rubjeżnizy porsty, nóß a wuschi wotrěsachu a jeju hischcźe na druhe žałoßne waschnje sranichu. Hdyž běchu skónczńje pjenjesy namakali a mandźelskeju domorili, rubjeżnizy cźeknychu.

* (Mordaŕka žwojich pschiwusnych.) Londonske nowiny wo scźěhowazej podawisnje pišaju, kotraž na Gretu Beierez, mordaŕku w Brandu, dopomina: W Donegalu w Irlandskej žu holzu Marju Barrez sajeli, dokelź je pjecźa žwojimaj wujomaj a žwojemu nanej ſ jědom sawdała. Wujej staj hižo morwaj, nan je žmjercź straschnje khory a najskerje też wumrje. Mordaŕka bě žiwjenje žwojich woporow bjes jich wjedźenja sawěscźiła a chzyssche žebi na tajke waschnje pomoz sa žeńtwu wobstaracź.

* (Mordaŕstwo pschi woktarju.) W St. Louisu w połnóznej Amerizy je wožobnje drascźeny muž w katholskej zyrkwi mschu cźitazeho měschnika Lubelena, hdyž wón na woktarju stejo kemscherjam khribjet pschiwobrocźi, ſ wulkim nožom do khribjeta kłoł. Měschnik sastonawschi na semju padźe. Božu žłužbu hnydom sastajichu a nadpadnika sajachu. Wón je nahladny a bohaty muž ſ wožady. Kaž žo sda, je wón njejabzy wobkludnik.

* Hobrski woheń je w Chikago w połnóznej Amerizy zyku drohu kěžow do procha a popieka pschewobrocźik. Pschi tym žu žo žałožne podawki wotměke. Ludźo ſ woknow do wupschestrjenych płachtow skakachu a 12 cźełow je žo swuhlenych ſ rospadankow wucźahnyło, wo 34 woźobach njewjedźa, hdźe žu wostake, a 46 je žo sraniło.

* (Wulke powodźenje w połnóznej Amerizy.) S Oklahomaskeje pišaju, so žu tam slimki padke, kotrež žu kraj daloko a schěroko póczrjeke. Po zykym stacźe je žo żeleśniski wobkhod sastajił. Fabriki dyrbja žwjeczicź, a ſ wodu žo cźerjaze dźěłarnje budźa dyrbjecź dlěšschi cźaš směrom stejecź. Na wjele městnach žu žo plunowe kótły pukke; duž žu města w nozy bjes wobžwětlenja. Nastata schkoda žo po milionach woblicza, woźebje žu bawłmowe plantaże cźeźko schkodowake. Farmarjo žu wjele skotu zhubili. Boja žo, so je žo wjele ludźi tepiło. W Cottonwoodskej rězy, kotraž je ſ dźěła 25 mil schěroka, žu hižo někotre w žołmach pluwaze cźełła widźeli. — Też daloke strony Texaša žu žo powodźiłe. Żeleśniski móst pola Dallasa je žo rosžypnył. Pschi tym je žo schěsćz woźobow tepiło.

Wuźudźenja.

Pschiśażny žud. 24lětny J. E. Klemm ſ Lejna pola Pomorz a jeho 23lětny bratr August Klemm, w Ssulschezach narodźeny a teho runja w Lejnje bydlazy, měješchtaj žo dla rubježnistwa na drósy samolwicź. Lětža 16. februara wonaj w Hauerez korczmje w Błózanach ſ młynkom Brodu a korczmarjom Hauerom dwójnu wowczu hłowu hrajeschtaj. Pschi tym jimaj Broda do žwojeje pjenježneje móschniczki pohladacź da, kotraž něhdźe 20 hriwnow wopschijesche. ½11 hodźin žo hra skónczi. Klemmez bratraj žo prěnjej na dompucź nastajischtaj. Pschi Wawrikez kuble sastawschi na Brodu cźakaschtaj, kotryž bě žo trochu wotunkał. Hdyž bě žo wón k nimaj pschiblížił, E. Klemm žwojemu bratrej kasasche, so by Brodu do pschěrowa storcził a jemu pjenježnu móscheń se saka wsał. August Klemm njebě ſ wopředka k temu swólniwy, sa khwilu pak wón sa Brodu běžesche a jeho ſ dróhi na łuku storczi, hdźež wón padnywschi na wobliczu ležo wosta. Sa Brodu skoczíwschi August Klemm Brodu, kotryž chzysche saźo stanycź, k semi tłóczesche, doniž jemu Ernst Broda njebě pjenježnu móscheń wsał. Na to wobaj cźeknyschtaj, mjes tym so Broda, kotryž bě pytnył, so staj jeho wurubiłoj, sa nimaj wołasche: „Paduchaj, rubježnikaj!“ Domoj duzy Ernst Augustej pjenježnu móscheń k khowanju da, so by žo posdźischo ſ nim do pjenjes dźělił. K temu pak njedóńdźe, dokelž dyrbjesche August ſ nich sa nana něhdźe 12 hriwnow dawkow sapłacźicź. Wobskorženeju sakitarjej, rěcźnikaj Wesser a Weißflog w Budyschinje, njemějeschtaj wobcźežazu wobstejnosć „na drósy“ sa dopokasanu, dokelž žo pjenjesy Brodźe njeběchu na drósy, ale na łuzy wsake. Statne rěcźnistwo podarmo pschecźiwo tutemu nahladej rěcźesche. Pschiśażni wobskorženeju jenož jednoreho paduschstwa winowateju spósnachu, na cźož žudnizy Ernsta Klemma k jastwu na 6 měžazow a Augusta Klemma na 4 měžazy saźudźichu.

× Dla falschowanja bilansy a dla pscheńdźenja pschecźiwo konkurżowemu porjadej běschtaj pschekupz H. A. T. Ehlers a pschekupz K. H. O. Florenz ſ Budyschina wobskorženaj. Ehlers bě jako direktor akzijoweho towarstwa Budyskeho wumjelskeho młyna (něhdyschich wulkich młynow) w lěcze 1900, hdyž bě towarstwo wjele pjenjes zhubiło, w młynje sa knihwjednika postajeneho Florenza narěcźał, so by w knihach pocźerpjenym schkodowankam žo zhubicź dał. Florenz na to ſ Ehlersowym pschihłoźowanjom w knihach wschelake aktivne sumy powyschi, paźivne pak poniži. Florenz bě žo nadźał, so žo schkodowanki w scźěhowazych lětach saźo wurunaju. Město teho pak dołh stajnje roscźesche. Ehlers žwoje žoże podarmo w lotteriji spyta, a też differenzne wikowanje se žitom, pscheńzu a wowžom na Barlinskej bursy žo njeschlachcźi. Ehlers pschi tym hacź do julija 1907 něhdźe 60,000 hriwnow na schkodu akzijoweho towarstwa zhubi. Zyły 350,000 hriwnow wucźinjazy akzisowy kapital bě žo pschetrjebał a pódla teho 300,000 hriwnow dołha nastało. Temu napscheczo jenož 50,000 hriwnow žadankow stejesche. Towarstwo dyrbjesche konkurž pschipowjedźicź a wěricźeljo lědma 10 prozentow žwojich žadankow dostanu. Pscheds žudom chzysche Ehlers wschu winu na Florenza wotwalicź, tola tón móżesche dopokasacź, so je wón knihi po Ehlersowej radże falschował. Ehlersa k jastwu na 4 měžazy a k 300 hriwnam pjenježneho khostanja abo k dalschim 30 dnjam jastwa a Florenza k jastwu na 6 njedźel a k 100 hriwnam pjenježneho khostanja, abo k dalschim 10 dnjam jastwa saźudźichu.

Brodowska haptyka

na hoschiz haźy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosćz

žo spěschnje połóżeja

ſ thymusinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a žyna,

fabrika koscźoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraźnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,

w cźelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,

najjednorische = = **2** = — np.

žu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Liebsch,

žudniski aktuar św. žłużby

na žukelnskej haźy 34

pišarńja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wěży atd.

Rěcźi žerbski.

— Telefon cźisło 177. —

Pscheźadźowanje leżomnoscźow.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

šnateje dobrosćze

po najtuńschich placźišnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pschispomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow žo sapoczejo franko sa hotowe pjenjesy rosescźelu.

— Placźišnowe sapiży darmo a franko! —

Parna zyhelnicza w Tšjoch Hwězdach

pola Budyschina

porucza

worzlotwjerde plestrowanske zyhele

ſ 8 hłowcźkami, najkhmańsche wuźadźenja na dno hródźow, torožow, mlokarńjow, dworow atd.

Nanajlóžsche rjedźenje ſ praktiskim pschiprawjenjom hrjebicźkow.

Pawoł Arnold w Tšjoch Hwězdach.

Praźowane wuhlo

(bazeny)

rjane žuche ſ jamy 1000 schtuk po 8½ hr. sa hotowe pjenjesy porucza

ſ Medingska brunizowa jama w Bóschizach

pola Rjeźwacźidła.

Pschenajecźe lukow.

Póndźelu 1. junija 1908 popołdnju w 3 hodźinach ma žo 12 kórzow dobrych łukow, **Klukschanskemu ryczerkubłu** žłuschazych, na 6 sa žobu žłědowaze lěta na pscheźadźowanje pschedawacź. Wuměnjenja žo prjedy wosjewja.

Shromadźisna žadźerjow pschi Klukschanskim knježim dworje.

Ryczerkubłowe sarjadnistwo.

Khětre poniženje płaczišnow

wot nětka na wschě

lěczne żaketty a kapesy ſa ſchulſke holzy a młode knježny,
na wulku dźělbu **ſzłomjanych klobukow,**
płóczliwych wobleczenjow, wołmjanych
wobleczenjow, płóczliweje drasty a blusow.

Jenoż hódne družiny, wurjadnje tunjo!

Pſchi hłownym torhoſchczu 9. **Ernst Jenke.** Pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Wósk k krjepjenju rejwanſkich łubjow
najlěpſcheje hódnoſcze
je dóſtacź pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Někotre trejbane derje ſdźerżane
jěſdne koła
ſzu na pſchedań pola
Maxa Krjenza,
pſchedawarja jěſdnych kołow
w **Małym Wjelkowje.**

Praßowanu ſzłomu
ſ grotom ſwjaſanu, pſchedawa
knježi dwór w Małßezach
pola Budyſchina.

Majß k woßadźenju
lane ſzymjo,
hejduſchku
tunjo pſchedawa
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißańja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ſwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe léta ſ rěczńikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Dla dźělenja herbſtwa ma ßo wutoru 9. jun. dopołdnja w 10 hodź. 16 kórzow wulka žiwnoſcź cźißko 7 w Ledźborezach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Towarſtwo pomocy za stud. młodoſć.

Hłowna zhromadźizna budźe **ſrjedu 9. junija** t. l. popołdnju 1/2 3 hodźin w „měšćanskej zahrodźe“.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Wólby. 3. Namjety.

Předsyda.

Srjedu 10. junija

w hoſćencu „winoweje kiće“ w Budyšinje dop. w **10 hodź.** **posedźenje ſerbskeje hłowneje prědarſkeje konferency.**

Předsydſtwo.

Vogelgeſangez penſionat
na Moltkowej dróſy 29 III.

Młode holzy kóždeje ſtaroby ßo w kóždym cźaßu k dalſchemu ſdźělanju pſchijimuja. Wſcho roswuczenje pódla rěczow a ſchicźa w domje. Dalſche pſches proſpekt. Płacźišna ſa penſiju 600 hriwnow.

Formarjo ſa ſchamottowe zyhele,
dźělacźerjo a fabrikſki cźěßła
ßo pytaju **ſa tonowe jamy we Wětrowje.**

We wudawarni Serb. Nowinow je ſa **15** np. dóſtacź:

Prědowanje
na ſałožku 98. pſalma
njedźelu Kantate, 17. meje 1908
dźeržane
a na wjeleſtronſke žadanje
ſa ßwoju lubowanu Njeßwacźidłſku woßadu
do cźiſchcza date wot
Kh. J. Waktarja, ſararja.

Otto Preuss
měješcźel Khorla König
w Budyſchinje **na žitnej haßy 4** **w Budyſchinje**
porucza ßwój **wulki ſkład** ßamodźělanych
mužazych a pacholazych wobleczenjow,
narunanje ſa po měrje dźěłanu drastu.
Wulki wubjerk **dźěcźazych wobleczenjow**
wot najtuniſcheho hacź do najwoßebniſcheho,
teho runja woßebne **żonjaze żaketty a mantle,**
wſcho jenoż ſ dobrych tkaninow nanajlěpje ſeſchite.

Najlěpſchi cźerſtwy jěrchenjowy **kój** punt po 50 np.,
Najlěpſchi cźerſtwy howjaſy **kój** punt po 40 np.,
Najlěpſchi wuſchkrjeny **kój** punt po 50 np.,
pſchi 10 puntach po 45 np. porucza
Emil Gräfe,
rěſniſki miſchtr
w Budyſchinje na ſw. lawſkej haßy.

Wupožcźicź na dobre hypotheki:
6000 mk. k 1. julijej 1908,
3000 mk. k 1. auguſtej 1908
pſches **Maxa Frenzela,**
prawny bureau na ßukelnſkej haßy 1
po 2 ſchod.

Khěža na pſchedań.
Maßivna khěža ſ rjanej ſahrodu a ſe ßadowymi ſchtomami na Židowje cźo. 121, na rjanym próſdnym měſcze ſtejaza, je hnydom na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Maßivna khěža
ſe ſahrodku w Brěſtynzy cźißko 2 pola Plußnikez je na pſchedań.

Dwojoſchoßna khěža
w Barcze cźißko b ſ kórzom pola je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Barcze cźißko 2.

Žiwnoſcź
ſ 5 kórzami pola a łuki je na pſchedań. Dalſchě je ſhonicź we Wulkim Wjelkowje cźißko 2.

Pyta ßo
wuſtojny woženjeny pohonc
pſchi darmotnym wobydlenju a tepjenju. Žona móže na hodźinſke dźěło do zyhelnicze khodźicź.
Parna zyhelnicza
w Tſjoch Hwězdach p. Budyſchina.

Dla woženjenja nětcźiſcheho ſa ßwoju žiwnoſcź ſ wulkej mſdu k 1. julijej abo prjedy dowěrneho
wotrocźka
pytam, kotryž ßo na wſchě ratarſke dźěło wuſteja.
Hana ſwnd. Sterzelowa
w Trußezach pola Luwocźiz
pola Lubija.

Hoſpodarſkeho pomoznika,
ſprawneho wobſtarneho, ßnano też wudowza, pyta žiwnoſcźerka **w Keßli** (Kynitſchu) cźißko 4 pola Biſkopiz.

Tyſcherſkeho wucźobnika
pyta **A. Richter** na rěſniſkej haßy.

Wróczenje cześcze.
Sréczane ßkowa pſchecźiwo Bieſoldowej ſe Žiczenja naſad bjeru. **Měrſchowa.**

Wróczenje cześcze.
Na dóſtate dopokaſma ßo ſałožujo ſtſchiwdźaze ßkowa, na kublerja Auguſta Młynka w Sſkonej Borſchczi ſrěczane, ſ wuraſom wobžarowanja wróczam.
Theodor Oßwald Kretſchmar,
kubleŕ w Sſkonej Borſchczi.

(K temu cźißku pſchiloha).

Pschiloha k czißku 22 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. meje 1908.

Placzißny rěsneho skotu na Draždzanskich skotnych wikach.

25. meje 1908.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosczje hacz do 6 lět	38—42	74—78
awstriske	40—44	76—80
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	34—37	70—73
3. zrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	28—33	63—69
4. znadnje pizowane kózdeje staroby	24—27	56—62
Jalojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosczje	36—40	68—72
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosczje hacz do 7 lět	32—35	64—67
3. starsche, wukormjene krowy a znadnje wuwite mlódsche krowy a jalojzy	28—31	59—63
4. zrěnjo pizowane krowy a jalojzy	23—27	53—58
5. znadnje pizowane krowy a jalojzy	—	47—51
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosczje	37—40	69—72
2. zrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	33—36	64—68
3. znadnje pizowane	27—31	57—63
Čzelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	49—52	79—83
2. zrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	74—78
3. znadnje wuwite wot zyza	40—44	68—73
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich slschizenjow w staroßje hacz do 1¼ léta	46—48	61—63
2. mjaßne	44—46	59—61
3. znadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—43	55—58

Placzißna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 23. meje 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 27. meje 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza . . . . bela	—	—	—	—	10	40	10	70
" . . . . zolta	10	—	10	30	10	12	10	40
" nowa	—	—	—	—				
Rozka	9	38	9	53	9	25	9	50
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń . . . 50 kilogr.	8	80	9	—	7	75	8	50
Wows	7	50	7	70	7	10	7	50
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka . . .	20	50	21	—	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	70	2	80	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	12	25	19	75	—	—	—	—
Rzana muka . . 50 "	12	—	16	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	60	4	—	3	30	3	80
Ssloma . . 100 "	4	67	4	84	3	50	5	—
Prošata 1266 schtuk, schtuka . .	9	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	50	6	10	6	50
Rzane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	70	7	20
Pschenični gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Rzany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (zolta) wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 25 np., rozka wot 9 hr. 75 np hacz 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 90 np. hacz 9 hr. 13 np, wowß wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placzesche: korz pschenizy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., zolta 17 hr. 25 np. hacz 18 hr. 15 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., korz rozki po 160 puntach 14 hr. 40 np. hacz 15 hr. 41 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., korz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hacz 12 hr. 60 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

27. meje 1908.

Po 50 kilogr.: Rozka wot 9 hr. 30 np. hacz 9 hr. 60 np., pschenza wot 10 hr. 20 np. hacz 10 hr. 50 np., jeczmjeń wot 8 hr. 30 np. hacz 8 hr. 60 np, wowß wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 70 np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., ßyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 80 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacz 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 29. meje: Rjane a czopke.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje njedzelu Exaudi rano w 7 hodzinach farat Räda serbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin duchowny Tischer serbske a w 10 hodzinach němske predowanje. — Tydzeńske sastojnske dźěła smeje farat Räda.

Wěrowanl:

W Michalskej zyrkwi: Ota Max Becker, murjer tu, s Marthu Selmu Nowakez w Sajdowje. — Jan Ernst Mlynk, khěžer a kopornisti dźěłaczer na Zidowje, s Emiliu Marthu Hapaczez w Bolborzach.

W katholskej zyrkwi: Jan Zimmer, ratat tu s Hanu swud. Horakowej rodź. Kaliz w Budyschinje. — Richard Roßner, schczětkar w Budyschinje s Luisu Plümerez, schwalczu s Bielefelda.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Herbert, Pětra Ernsta Krawza, magazinskeho sarjadnika na Zidowje, ß. — Richard Erich, Gustava Ernsta Motsa, fabrikarja we Wurizach, ß. — Max Alwin a Elsa Hilžbjeta, Jana Ernsta Soki, khěžerja a zelesniskeho dźěłaczerja w „Brěsowje, dwójnikaj. s— Gertrud Hedwig, Jana Augusta Panacha, czěßle na Zidowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Franz, Khorle Hoppy, wustawskeho dohladowarja w Budyschinje, ß. — Marja, Jana Lukascha, rěsniskeho mischtra na Zidowje, dź. — Theresa, Jana Lipicza, kowarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeół:

W Michalskej wozadze: 22. meje: Marja Klara Kmochez, Jana Augusta Prosti, dźěłaczerja w Czichonzach, mandzelska, 48 l. 8 m. 9 d. — 23. Khorla Bohumił Rychtar, tkalz a dostawar renty s Motydła, we wokrjeßnej khorowni na Zidowje, 67 l. 20 d.

W katholskej wozadze: 20. meje: Farja, Jana Starkbauera, murjerja w Budyschinje, dź., 6 m. 19 d. — Pawoł, Jana Rjeczki, žiwnosczerja w Dźěchorezach, ß., 19 d.

Zyrkwinske powjesczje s Hodzija.

Njedzelu Exaudi smeje rano ½7 hodź. duchowny Voigt serbsku spowjednu wuczbu, ½8 hodzin farat Kschizan serbske a w 9 hodzinach němske predowanje. — Popoldnju w 2 hodź. budze katechismusowa wuczba sa serbsku zónsku mlodzinu.

Zyrkwinske powjesczje s Budestez.

Njedzelu Exaudi farar Domaschka rano w 7 hodzinach němsku spowjedź, duchowny Boitz dopoldnja we 8 hodź. němske a ½10 hodzin serbske predowanje. — Popoldnju w 2 hodź. smeje farat Domaschka wuczbu se serbskej mużskej mlodosczu.

Sslomjane klobuki

sa mużskich a hólzow

w snatym **wulkim wubjerku** a po jara tunich placzißnach poruczа

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22

s napschecza hosczenza winoweje kicze.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzißny.

Pißarńja

sa **kupne, dismembrazíske, hypotherske, testamentiske a sawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pißarńskeho pschedstejiczerja pola knjesa aktuara sw. ßt. H. Liebsche,

na ßukelnjskej haßy 111.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawsti mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźĕčazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicje po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Seschicje po mĕrje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 porucza bohaty sklad ßamodźĕłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wĕžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicje po mĕrje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kässnera na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki sklad wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakĕrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja sładnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Sklad wschĕch druźinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej dróhi 9.
Wulki sklad wschĕch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy czišło 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sćenskich czaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźerna.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, i napschecza starych kasarnow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ druźiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕczu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschĕch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty sklad słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschećelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rĕczu ßerbski. —

Słote a ßlĕborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ßlĕbornych a alfenidowych tworow.
Dźĕłarnja ßa nowoscze a porjedźerna.
Wĕrowanske pjerschćenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłarnja ßa ßedłatske a pólstrowane wĕzy.
H. Sommer pjredy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wĕzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźĕłanje a pschedźĕłanje wschĕch pólstrowanych **meblow.** Stajny sklad sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a stwy tapezĕruju po tunich placźisnach.

Ssedłarnja a tapezĕrowarnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaschow a schulskich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pschе deschcź. Wĕzy ßa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój sklad sofow, kožow, matrazow po najtunischich placźisnach.

Nožerńja a parna toczerńja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźĕčazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schćĕtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schćĕtkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoscze: Kardecze a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźĕłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pschedawarnja a porjedźerna wschĕch hudźbnych instrumentow. Sklad wschĕch druźinow trunow, piskadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej dróhi 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźĕłarnja a porjedźerna.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerńja. —

Woßebita pschedawarnja ßa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ßa słót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mĕjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wustajeńzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje sładne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honćwarske kłobuki, filzowe twory.

Sklad Winskich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucza. Porjedźerńja a dźĕłarnja po mĕrje.

Czrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad czrijow ßa mužow a žony. —
Ssamßne ručzne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucze.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕčazych schórnicźkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźerńja w domje.

Pschedawarnja pschedeschczńikow a kijow.
Eduard Schotty naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźerńja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczńikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pschedeschczńikow a pschesłónczńikow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ßa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlĕpschi wudźĕłk po najtunischich placźisnach.

Mužace krawaty

w jara wulkim wubjerku porucža

A. Tschentscher

na bohatej haßy cžo. 18, a na rózku theaterskeje haßy.

Wschitzy kolojeßdni ßo dźiwaju!

wo skutkowanju salěpjaka kolowych schlawchow

pneumatola.

Wón salěpja wschě stare dźerkate schlawchi a sadźěwuje, so powětr wucžekuje, hdyž ßo pneumatik wobschkodźi. Na jěßbje njetrjeba ßo wjazy płatacž a powětr naplumpacž. Stare schlawchi kaž nowe dźerža.

Jenokróčny wudawk!
Trajaze skutkowanje!
Sa lěto ßo njetrjeba wjazy dyžli 1 mk. wudacž.

Dostacž pola
knjesa **M. Kokle** w Khróßcžizach,
= **C. Wöllmera** w Hodźiju,
= **K. Zuga** w Rakezach,
= **M. Polaka** w Kamjenzu,
= **A. Bara** w Njeßwacžidle
abo direktnje pola generalneho sastupjerja **M. Husaka** we Wurizach pola Budyschina.
Jedyn pospyt wuspěch a wužitk pschinjeße.

Czrije

sa
mužskich, žónske a dźěcži
porucža
Pawoł Zoch
we **Wulkej Dubrawje.**

Zychi a wupjerki

wschěch schěrjow, poßlednische k schiczu hotowe parjene, czerwjene a rosa, hładke czerwjene a módre ßmuhate, po jara tunich płaczisnach poruczam.

Rosa poßleschczowy kattun a köper,

małokaschczikatych a woknatych mustrow,

módroczischcz,

meter hižo po 35 np. hacž k najlěpschim barbunjepuschczatym najrjeńschim nowym mustram.

Lěczne Oxfortske a wojerske kopschiwowe tkaniny

we wulkim wubjerku we wschěch wulkosczach sa žónske a dźěczi.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Mokropraßowane bazeny

1000 schtuk po 8½ mk. s jamy,

tola jenož sa hotowe pjenjesy porucža

ryczerkublo w Bóschizach.

Wupschedawanje

porzlinowych, kamjeninowych, luxusowych, emaillowanych a schklenczanych tworow

ßo njepschestawajzy dale wotměwa pola

Ernsta Ullricha
w Budyschinje
na schulerskej haßy 12.
Telefon 127.

Najlěpsche liköry

k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwójbnym ßwjedženjam dostawacže
we wulkej destilaziji
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma

Ota Sachse
tola najlěpschi

khofej

po wschěch płaczisnach, ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedženja	3%	na lěto.
s měßacžnym wupowjedženjom	3½%	
s 3měßacžnym =	3¾%	
se 6- a 12měßacžnym wupowjedženjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež sa check wužicž. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacž.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Měschany ßad

wschěch družinow
punt hižo po 30 np.,
aprikosy, prünelle, franzowske, kalifornifke a boßniske ßlowki
ma

Ota Sachse

pschezo w najwjetschim wubjerku a je s tym najtuńschi.

Meblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ſukelnſkej haſzy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchleučzane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſoſowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtolpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſchežne, 1½pſchežne, 2pſchežne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3džełate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a dróžſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedženje,
ſprawne poßłużenje.
Najtuńſche płaczišny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz
na ſukeluſkej haſzy 9.
Proſchu, kedžbujcže
na moje mjeno!

Smolerjec knihićišćernja
w Budyſchinje w ſerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo czišchczi.

M. Brockmannowy
ſwětoßławny
fosforokiſzały kalk
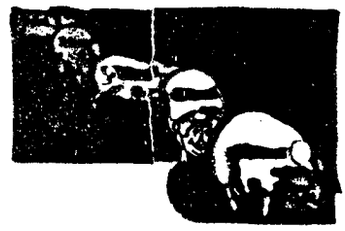
k **pizowanju** ma na pſchedań
Helena Langowa w Njeßwaczidle.

Wokrjeßna plahowarnja
ſa kury „Czorne Minorka“
pſchedawa
jeja k naßadžowanju
po 15 np. ſa jejo.
Fara w Rakezach.

Kóſlaze kóžki
kaž tež **koſaze, czelaze**
a **howjaſe kože**
po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11,
ſ napſchecza hoſczenza ſkoteje hwězdy.

Paleny khoſej
najlěpſcheje hódnoſcze
porucza
Albert Lehmann,
pſchedawarnja kolonialnych tworow
na połnóznej dróſy,
pódla hoſczenza „ſtónza“.

Wuměrjenſke dźěła
ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Žitne měchi,
mukowe měchi,
ſłomniki
a ſłomowe puzaki,
pizowanſke měſchki,
woſowe płachty,
ſchěry plat
k ložowym płachtam,
khomotowy plat,
woſy a wokna
rjedžazu kožu
we wulkim wubjerku
po fabrikſkich płaczišnach
porucza
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach,
ſnapſchecza „ſkoteje hwězdy“.

Kóždy, kotryž chze ſebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ſebi jón **porjedźicz** dacź, njech dže k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej ławſkej haſzy 5
Jencz pſchedawa a porjedža ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Kedźbu!
Składnoſtna kup.
Liczbu **nowych**
jěſdnych kolow

bjes poroka, lońſche modelle, **najlěpſche** wudźełki,
po płaczišnje **khětro tuńſche,** a
nětotre trjebane
hiſchcze dobre
kola
hižo po **30 hriwnach**
ma hnydom na pſchedań
Khorla Zug,
ſamkarſki miſchtr **w Rakezach.**

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomaz,
maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho porucza
Arthur Grubann
pſchi drjewowych wikach 8.

Pczołazy wóſk
kupuje **A. Lehmann,**
mydkarnja na połnóznej dróſy,
pódla hoſczenza „ſtónza“.

Składownja
drainěrowanſkich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſczow,
konjaze, kruwjaze
a ſwinjaze korta
wſchelakich wulkoſczow,
ſczinowe pleczenja,
tſěſchnu papu atd.
Brockmannowy
pizowanſki kalk
po fabrikſkich płaczišnach.

Kupne a druhe
wuczinjenja,
liſczinu wſcheje družiny,
próſtwowne pißma
wo wobhnadźenje atd.,
formindſke ſliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje
leżomnoſczow,
ſaradźenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi žitnych wikach 4 („Germania“).
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ſerbſki. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 23. **Sobotu 6. junija 1908.** **Lětnik 67.**

Nałěcze a ßwjatki.

Duch wulak Boži ßwjaty
Sso na wscho cźěło je,
Tam ſ njebjeß cźłowſtwu daty,
A jemu ſpomóże
Se wscheje njerody;
Ssam žiwjenje je mózne
A ſtawy ſchewi ſprózne,
Kaž deſchcźik ſahony.

Hlej! nałětnja je pycha
Sso ſtwórbje dostaka,
A radoſcź wſchudźom dycha
Nětk ſ mkłódnoh' žiwjenja;
Nam pola ſelene
A haje woživjene
Ssu ſ nowa wotewrjene,
Kaž bydło ßwjatkowne.

A kherluſch klinczi nowy
Po ſemi ſchěrokej,
— Tak hibot ſtworjenjowy
Je w pyſche ßwjatkownej;
— To ßwjatki ſkicźeja,
Hdźež, ſ njebjeß wukhadźazy,
Duch cźěło woživjazy
Je pſchiſchoł do ßwěta.

Bjes Ducha ßwjatkowneho
Sswět morwy wostawa;
Wſcha hibicźiwoſcź jeho
Je zyle ſachodna;
Schtož ßłónzo nałětnje
A deſchcźik ſ njebjeß miły
Da ſemi, — tajke dźiwy
Duch ßwjaty ſkutkuje.

Wón wěrny njebjeſkeho
Je ſkicźeŕ žiwjenja,
A wſcheho ßwjatkowneho
Tu žórko wjeßela;
To wob dźeń njeſańdże,
Kaž kwětki najpyſchniſche,
A ſpěwy najmózniſche;
— Sso ſkicźa ſ wěcźnoſcźe.

K nam pſchikhadźeſch pſches ßłowo
Ty, deſchcźo njebjeſki!
A do žiwjenja nowoh'
Naß płodźiſch ſ miłoſcźu. —
Duž tebje proßymy:
O, pój k nam, Ducho ßwjaty,
Sa troſchtarja nam daty,
Pój! — tebje witamy.

U.

Swětne podawki.

Dwě petiziji ſe Sserbow pſched ßejmom.

Drobjanſka gmejna je ßejmej petiziju w nastupanju ſakońſkich postajenjow dla tworjenja hońtwinſkich wokrjeßow podała. Druha komora je petiziju na ßebi leżo wostajiła. Napſchecźiwo tutemu ſakonjej ſapóßłanz **Soba** knjeżerſtwo napominaſche, ſo by tule wěz hiſchcźe ras roſpominało. Knjes Soba ſe ßwojej rěcźu dozpi, ſo jemu miniſterialny direktor tajny radźicźel Merz ßłubi, ſo budźe knjeżerſtwo hiſchcźe ras Drobjanſku petiziju pruhowacź. (Knjeſa Sobowa rěcź budźe ßo nadźijomnje ſa tydźeń wocźiſchcźecź móz.)

Druhu petiziju ßejm ſ Łomſka a Khróſta doſta. Wobej wßy nětkole jenu gmejnu tworitej, chzetej ßo dźělicź a kóžda ſ njeju ßebi żada, ſo by ßamoſtatna gmejna była. Naſtork k petiziji je měſtny ſtatut dał, kotryž běſchtej wßy po pſchikaſni hamtſkeho hejtmanſtwa wuradźicź a pſchijecź dyrbjałej. Měra dla ßejmowa petizija namjetowaſche, petiziju knjeżerſtwu k rosmyßlenju poručicź. Sapóßłanzaj Kokla a Soba ſa to rěcźeſchtaj, ſo byſchtej ßo wßy dźěliłej. Statny miniſter dr. hrabja ſ Hohenthal ßłubi, ſo ßo pſchecźa próſtwarſkeju wßow dopjelnja.

Knjeſa Koklowa rěcź mějeſche ßo tak:

„Schtož dołho traje, ßo poradźi. Ssym cźeſcźenej deputaziji ſa to dźakowny, ſo wona namjetuje, petiziju Khróſcźanſkeje gmejny k rosmyßlenju dacź. Nadźijomnje nětko tej wßy ſkoro k ßwojemu horzopożadanemu ſaměrej dóńdźetej. To njeje żana parſchonſka naležnoſcź, ale wězowna a hoſpodarſka. Zyła wěz budźiſche ßnadź hižo dawno w ſmyßle próſtwarjow wotbyta była a njeby trjebała pſched ßejm pſchińcź, hdy budźiſche ßo na Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje woſpjet poßlednje łěta pſcheměnjenje njeſtało. Też ßobuſtawy Budyſkeho wokrjeßneho wubjerka njeßu ßnadź ßo, prjedy hacź ßu wo tejle wězy wobſamkli, wo njej doſcź wobhonili. Woni ßo njeißu ſ gmejnſkimi ſaſtupjerjemi Khróſcźanſko-Łomſcźanſkeje gmejny doręcźeli a njeßu tamniſche wobſtejnoſcźe na doßahaze waſchnje ſpóſnali. S dopokaſmom ſa to je, ſo ſtaj dwaj ßobuſtawaj wokrjeßneho wubjerka, kotrajž ſtaj też ßobuſtawaj 1. komory, petiziju pſchi jednanju w 1. komorje jara cźople ſa nju rěcźałoj, mjes tym ſo wonaj to we wokrjeßnym wubjerku najſkerje njejſtaj cźiniłoj. Nochzył pak to wyßokimaj knjeſomaj k njecźeſcźi pſchizpicź; pſchetož wonaj ſtaj ßo hakle poſdźiſcho wo wobſtejnoſcźach w Khróſcźe a Łomſku nadrobnje wobhonikoj a ſtaj k druhemu pſcheßwědcźenju pſchiſchedſchi petiziju potom w 1. komorje jara cźople ſaſtupowałoj. S zyła dyrbjało ßo powſchitkownje pſchecź, ſo bychu ßo ßobuſtawy wokrjeßneho wubjerka, prjedy hacź wo něcźim wobſamknu, wo wobſtejnoſcźach a naležnoſcźach, woßebje wjeßnych, do drobna wobhonjeli. Potom hakle dyrbjeli k wězy jenoż po namjecźe hamtſko-hejtmanſtwoweho referenta ßwoje haj a hamjeń prajicź. Potom by ßnadź wjele mjenje wobcźeżowanjow do kralowſkeho miniſterſtwa ſnutſkownych naležnoſcźow pſchikhadźało. K něktrym wuprajenjam, kotrež ßu ßo w 1. komorje pſchi jednanju wo tejle petiziji ſtałe,

chzył ßo ſ nĕkotrymi ßkowami wróćźićź. Tam je ßo prajiło, ſo je ſjawne mĕnjenje w tu khwilu bóle ſa ſjednoćenje hacź ſa dźĕlenje gmejnow. Temu chzył ja ſ dźĕla napſchećźo rĕćźećź. Njepŕeju, ſo ßo to w pſchedwßach wulkich mĕſtow ſtawa, kaź na pſchikład w Lipſćźanſkich pſchedwßach. Tam ſozialne, hoſpodarſke, bjesſtraſchnoſtne a druhe poměry ſa to rĕćźa. Hacź dotal ßu ßo tamne ſarjadniſke wyſchnoſćźe, jeli ſo ßym prawje nawjedźił, temu ſapowjedźałe, kaź je ßo to pola Khróſta a Komſka w naſtupanju dźĕlenja ſtało. Małe wjeßne gmejny na wßach nochzedźa na ßane waſchnje hromadu ſbite bycź, ale ßo ſe wſchej mozu pſchećźiwo temu wobaraju. Wone ßu horde na ßwoju ßamoſtatnoſćź. Jich ſarjadniſtwo je tunje, jednore a idealne. Kóždemu gmejnſkemu ßobuſtawej je móźno, ßwoje mĕnjenje w gmejnſkich wĕzach direktnje woſjewićź, mjes tym ſo ßo to we wulkich gmejnach njehodźi pſchezo direktnje ćźinićź. Małe gmejny ſawĕſćźe teź ßwoje winowatoſćźe pola ſarjadniſkich a ſtatnych wyſchnoſćźow rad a porjadnje dopjelnjeja, a w nich pſchezo mĕrna a ſpokojna myßl knjeźi. Ale hdźe puki, njemĕry a wólbne demonſtrazije bywaju, w małych gmejnach ſawĕſćźe niź, te bywaju zyle nĕhdźe druhdźe. Duź małe gmejny woſtanu, kajke ßu, a njech jim ßamoſtatnoſćź popſchejemy. Druhdy drje w małych gmejnach ſcheptaju, ſo chzedźa jich do wulkich gmejnow ſjednoćźićź, jim powołanſkich gmejnſkich pſchedſtejićźerjow poſtajićź, kotrymź dyrbi ßo wulka miſda a ſkónćźnje penſija płaćźićź. Wo tym pak małe gmejny nochzedźa na ßane waſchnje niczo wjedźećź. Pſched tym naß njech Bóh luby Knjes a wyßoke kralowſke ſtatne knjeźerſtwo wobarnuje. Khróſt a Komſt ſtaj ßo pſched 70 lĕtami ſjednoćźiłoj, tehdy bĕſchtaj wonaj hoſpodarſźy a po ſdźĕłanoſćźi ßkabaj. Tamniſcha generazija hiſchćźe na ſałožku powſchitkowneje ludoweje ſchule njeſtejeſche, a tak ßu ßebi myßlili, ſo ßo, hdyź ßo dwĕ gmejnje ſjednoćźitej, ſkerje nĕkotſi mużojo namakaju, kotſiź móźa gmejnſke ſaſtojńſtwa ſaſtawaćź. Tola to je ßo nĕtko po 70 lĕtach zyle pſchemĕniło. Nĕtćźiſcha generazija je ſ powſchitkowneje ludoweje ſchule wuſchła, roſumi doſpołnje ćźitaćź a pißaćź a we wobĕmaj wßomaj ßo teź hoſpodarſźy ßamoſtatniſchi a ßylniſchi ćźuja. Wßy ſtej ßo hoſpodarſźy ſbĕhnyłej, dawatej wjazy dawkow, ſtej po wobydlerjach pſchibywałej, a woßebje w Khróſćźe njepſcheſtawajzy nowe khĕźe a pſchedawarńje naſtawaju. To je lohko ſroſumićź, dokelź je w bliſkoſćźi wulka induſtrijowa dźĕłarńja, Adolfika hĕta, w kotrejź ſtajnje 600 abo 700 ludźi dźĕła. Kóźda teju wßow ma w pſcherĕſku 300 wobydlerjow, wonej ſtej doſćź wulkej, ſo mohła kóźda ßama ſa ßebje wobſtaćź, ćźeho dla potom 2 kilometraj daloko ſ jeneje wßy do druheje huſto bĕhaćź, hdyź móże ßo to w ßamßnej wßy wućźinićź. W Sakſkej je dźĕ wjele małych gmejnow, kotrež derje wobſteja a ßo tunjo ſarjaduja k wulkej wjeßełoſćźi dohladowarſkeje wyſchnoſćźe. K pſchißłuſchnym wyſchnoſćźam pak chzył ja ſ tuteho mĕſtna pſchiwołaćź: Smjehćźće ßwoju wutrobu a dopjelńćźe ſkerje lĕpje horze pſchećźa próſtwarjow. Proſchu Waß, moji knjeźa, ſo byſchćźe namjetej cźeſćźeneje deputazije pſchihłoßowali.

Kulturnowojowanſka debatta w ſakſkim ßejmje.

Nationalliberalny ſapółłanz Vogel bĕ ßo w druhej komorje na to wobćźeźował, ſo ßu ßo katholſke ſchĕre ßotry w Draźdźanach ſaßydliłe. Po jeho mĕnjenju ßo tu wo filialu kongregazije ßwjateje Hilźbjety jedna, kotrež ßu po ſakonju lĕta 1876 w Sakſkej ſakaſane. Kultußowy miniſter dr. Beck na Vogelowe woprašenje nadrobnje wotmołwi, ſo ßo tu wo ſaßydlenje ſchĕrych ßotrow njejedna. Hojerńja na Käufferſkej dróſy, w kotrejź 20 ſchĕrych ßotrow bydli, njeßłuſcha jim, ale Joſefſkemu wuſtawej. Druha hojerńja na Wittenbergſkej dróſy, kotraź 8 ſchĕrych ßotrow hoſpoduje, ma ſa wobßedźerja japoſchtołſkeho vikara w Draźdźanach. Schĕre ßotry ßo ſ hladanjom khorych ſaběraju. Wo filiali Hilźbjetſkeje kongregazije abo jejnym ſaßydlenju njemóże potajkim ßaneje rĕćźe bycź. W Draźdźanach je ßo nĕhdźe 38000, w Lipſku 28000 a w Kamjenizy 13000 katholikow naliczíło. Pſchi tychle wobſtejnoſćźach ßo njehodźi, ſo by ßo ſa kóźdu wothładarku khorych woßebite wobydlenje ždałko; duź dyrbi ßo ſchĕrym ßotram w ſhromadnym wobydlenju bydlićź dacź. W Draźdźanach wone w tu khwilu na ßydom wſchelakich mĕſtnach bydła. Tole hromadźebydlenje zyle ſakſkemu ſakonjej wotpowjeduje. So ſchĕre ßotry khorych k katholſkej wĕrje wobroćźićź pytaju, ſa to teź njeję ſapółłanz Vogel ßanych dopokaſmow podacź mohł. W Sakſkej w tu khwilu 152 ſchĕrych ßotrow w 11 mĕſtach bydli. Tale liczba je pſchibywanju katholſkeho wobydleŕſtwa pſchimĕrjena. Wobźarowacź ma ßo, ſo je liczba evangelſkich ßotrow porno wobydleŕſtwu wjele niźſcha dyźli pola katholikow. Knjeźerſtwo budźe teź dale ſkutkowanje ſchĕrych ßotrow ſtaroſćźiwje wobkedźbowacź, nĕtkole pak nima knjeźerſtwo ßaneho prawa, jim jich dźĕło ſakaſacź.

Sapółłanz Kokla k wĕzy hiſchćźe doda: Dźenßniſcha debatta chze po ſdaćźu nĕſchto podobne kaź kulturne wojowanje ſbudźićź. Wón na ſtejiſchćźu ſteji, ſo matej w Sakſkej wobej wĕrywuſnaćźi we wobłuku ſakſkeje wuſtawy jenake winowatoſćźe, tola teź jenake prawa. Schĕre ßotry dyrbi wón ſakitaćź, wone jako jandźeljo ßmilnoſćźe ſkutkuja, tola wot evangelſkeje wĕry wone nikoho njewotwobroćźeja. Schĕre ßotry a ſ zyła katholikojo njejßu ſtatej ſtraſchni, woni ßu najlĕpſche podpjery ßwĕtneje wyſchnoſćźe.

Wuradźenja ſakſkeho krajneho ßejma

ßu ßo wot 5. junija hacź do 27. oktobra wotſtorcźike. Sapółłanzy budźa ßo nĕtko k ßwojemu powołanſkemu dźĕłu wróćźićź móź.

Ssejmowe dźĕła dale a bóle pſchibywaju, ſo njeje wjazy móźno, je kaź prjedy ſa dwĕ lĕćźe w ſchĕſćźmĕßacźnym poßydanju wotbycź. Duź ßnadź budźe ßo ßejm pſchichodnje niz kóždej dwĕ lĕćźe, ale kóźde lĕto ſeńcź dyrbjećź.

Gmejnſźy a kubłowi pſchedſtejićźerjo Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa wo to proſchachu, ſo by ßo wukas wróćźił, po kotrymź dyrbja ßebi gmejny „Draźdźanſki żurnal“ ſkaſowacź. Druha komora petiziji knjeźerſtwu k wjedźenju porućźi. Pſchi debaćźe ßerbſki ſapółłanz **Soba** praji:

„W Budyſkim a teź w druhich hamtſkich hejtmanſtwach ßo na to wobćźeźuja, ſo ßo gmejny nuſuja, „Draźdźanſki żurnal“ pódla dotalnych hamtſkich nowinow dźeržećź. To njeje nuſne. Schtó dha ma w małych gmejnach khwile, wſchĕ nowiny ćźitaćź, a tak jara ßo jenotliwi mali gmejnſźy pſchedſtejićźerjo teź ſa ßwĕtne podawki njeſajimuja. Woni dyrbja ſ krutym dźĕłom ßwoje hoſpodarſtwo w rjedźe dźeržećź. Duź proſchu, ſo byſchtej ßo petiziji knjeźerſtwu na to waſchnje k wjedźenju dałej, ſo by wone na to ſkutkowało, ſo by gmejnam pſchewoſtajene było, hacź chzedźa „Draźdźanſki żurnal“ ćźitaćź abo niz. Schtóź chze jón dźeržećź, tón njech jón dźerži. To by wulke ſmĕrowanje ſa gmejny było.“

Sapółłanz **Kokla** rjekny: „Teź ja ßym deputaziji ſa to dźakowny, ſo matej ßo petiziji ſ Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa knjeźerſtwu k wjedźenju dacź. Teź mi ßu gmejnſźy pſchedſtejićźerjo Kamjeńźſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa porućźili, ſo bych ßo wo to prózował, ſo njebychu gmejny dale nuſowane byłe, ßebi „Draźdźanſki żurnal“ dźeržećź. To ßaneho ſamyßłka nima. Gmejnſźy pſchedſtejićźerjo w małych gmejnach nimaju khwile, wſchĕdnje „Draźdźanſki żurnal“ ćźitaćź; woni wjećźor poſdźe ſprózni domoj pſchikhadźeja a dyrbja potom hiſchćźe lokalne hamtſke nowiny ćźitaćź, a to je doſpołnje doßahaze. Zona gmejnſkeho pſchedſtejićźerja ßnadź druhdy pſchi warjenju khoſeja do żurnala kuknje, hewak tele nowiny ßaneje ważnoſćźe nimaju. Wón je pola gmejnſkeho pſchedſtejićźerja zyle wały „Żurnala“ njepodótknjene widźał. 12 hriwnow, kotrež dyrbja ßo lĕtnje ſa njón wudaćź, ßu ſa małe gmejny wulki wudawk, woßebje nĕtkole, hdyź ſa gmejny pſchezo wjazy wudawkow ćźaka. Duź proſchu, ſo by ßo knjeźerſtwowy wukas wróćźił, ſ kotrymź ßu gmejny nuſowane, ßebi żurnal dźeržećź.

Teź ſapółłanz Heymann w tym ßamym ſmyßle rĕćźeſche, prajiźy: „ Sſłowam kollegow Soby a Kokle zyle pſchihłoßuju. W małej gmejnſkej expediziji gmejnſki pſchedſtejićźeŕ wjazy njewĕ, hdźe dyrbi wſchĕ ćźiſchćźane wĕzy ſtykaćź. Pomyßlće ßebi ras: 25 ſwjaſkow „Draźdźanſkeho żurnala“, 23 ſwjaſkow hamtſkeho hejtmanſkich kopjenow a wſchĕ khĕźorſtwowe krajne ſakonje. Hdźe dyrbi gmejnſki pſchedſtejićźeŕ w tajkej małej gmejnſkej expediziji, hdźeź ma pódla ßwojeje bydlenſkeje ſtwy kućźik, w kotrymź ßwoje ſaſtojńſke dźĕła ćźini, ſe wſchĕmi tutymi wĕzami? Kak dyrbja ßo pjenjeſy doſtaćź, kotrež dyrbjałe ßo na wjetſchu expediziju nałožićź? Dyrbimy ßo do wobſtejnoſćźow małeho gmejnſkeho pſchedſtejićźerja pſcheßadźićź.

— Poßledni tydźeń je ßo w druhej komorje nowy wodowy ſakoń pſchijał. K ſałożenju kralowineho Karolinineho wopomnjenſkeho wuſtajenja je druha komora 400000 hriwnow, k powyſchenju miſdy kralowſkich ſaſtojnikow 24927 hriwnow a ſa internationalnu hygienſku wuſtajenzu w Draźdźanach 200000 hriwnow pſchiſwolika.

Krajneje pſcherady dla

je Lipſćźanſki khĕźorſtwowy ßud wojeŕſkeho ſpißaćźela Schiwaru k khoſtarni na 12 lĕt ſaßudźił a jemu cźeßne prawa na 10 lĕt wotrjeknył. Schiewara je ſ podoffizĕrow potajnoſćźe nĕmſkeho wójſka wuſkuſchował a je franzowſkemu knjeźerſtwu pſcheradźił. Sswoju

špionažu žebi wón drohо šaplačićź dawaſche a bě žebi na tajke waſchnje wulke ſamóženje nahromadźił.

Na khutne politiſke žwětowe położenje

je khěžor Wylem w rěči pokaſał, kotruž je wón pſchi stolětnym jubileju wobſtacža 2. gardoweho regimenta a 1. bataillona Alexanderſkeho regimenta w Barlinje měł. Khěžor njerěčeſche kaž hewak ſ hłowy, ale ſ pſchiczinow diplomatiſkeje pſchedhladnoſcže rěcź ſ papjery wotczita. Niczo nadrobniſche wo jejnym wopſchijeczu njeje žo do ſjawnoſcže dało, teź žo njeſda, ſo žo rěcź poſdźiſcho woſjewi.

Automobile ſa ratarjow.

Němſke wójſkowe ſarjadniſtwo wulku waźnoſcź na to kładže, ſo žo automobile w ratarſtwje ſawjedu, a to tajke, kotreź móža žo w pſchipadže wójny teź ſa wójſko trjebacź. So by žo pſchekhod wot ſapſchahow k automobilam połóźił, je wójnſke miniſterſtwo wjetſchu ſumu pjenjes k kupjenju automobilow ſa tych ratarjow poſtajiło, kotſiž chzedža je w žwojim hoſpodarſtwje wužicź. Sa to dyrbja žo tajzy ratarjo na to ſwjaſacź, ſo budža automobile w tajkim rjedže dźerżecź, ſo móža žo wone ſa wójſkowe woženje trjebacź. Sa kupjenje automobila žo jenokróčnje 4500 hriwnow podpjery a ſa jeho w rjedže dźerżenje létnje 1000 hriwnow na čaž 5 lět płaczi. Automobil, kotryž ma prawo na podpjeru, dyrbi w połnym ſwuhotowanju wſchědnje ſ najmjeńſcha 80 zentnarjow nakłada a jedyn pſchipowžnjeny wós ſe ſ najmjeńſcha 40 zentnarjow nakłada na dróhach ſ twjerdym krywom cžahnycź ſamóz. Podpjeranſke wuměnjenja žu žo wſchěm ratarſkim komoram woſjewiłe. Te gmejny, kotreź nimaju direktne pſchiſamknjenja k želeſnizam, móža žebi nětko na tunje a lohke waſchnje khmane narunanje wobſtaracź. Teź žerbſke wjetſche wot želeſnizy ſdalene wžy dyrbjake tónle podpjeranſki pjenjes wužicź.

Nowowólby do pruſkeho krajneho žejma.

S nowowólbami do pruſkeho krajneho žejma žu pręni krócź ſozialdemokratojo nětkotrym ſe žwojich kandidatow mandaty dobyli. W 7 Barlinſkich wokrjeżach žu žo ſozialdemokratojo wuſwolili. Konſerwatiwni žu hacź dotal 135, žwobodokonſerwatiwni 50, nationalliberalni 62, žwobodomyžlni 30, zentrum 96, Polazy 15, Danojo w 2 wokrjeżomaj dobyli

Schwedſki kral w Barlinje.

Schwedſki kral je ſe žwojej mandźelſkej němſkeho khěžora wopytał. Khěžor Wylem bě ſe žwojej mandźelſkej jimaj hacź do Warnemünde napſchecžo jěł. Dróhi, po kotrychž ſchwedſkaj kralowſkaj mandźelſkaj k khěžorſkemu hrodej jědźeſchtaj, běchu rjenje wupyſchene. Wopyt ſchwedſkeho krala w Barlinje njeje žnadź bjes politiſkich wotpohladow. Ssnadź je to wotmolwjenje na wopyt jendźelſkeho krala w Norwegſkej, kotraž je pſched dwěmaj létomaj wot Schwedſkeje wotpadła a žo žamoſtatna ſcžiniła. Pſchipitki, kotreź žo pſchi žwjedźeńſkej hoſcžinje rěcžachu, žu w Franzowſkej njedobry ſacžiſchcź cžiniłe. Parižſke nowiny „Temps“ žo wótrje pſchecžiwo pſchipitkej ſchwedſkeho krala wotwołaju, dokelž je žo ſ nim tak ſjawnje na němſki bok a pod ſchkit němſkeho mjecža ſtajił. Franzowſke nowiny chzedža w tym njepſchecźelnoſcź pſchecžiwo Jendźelſkej a Ruſkej widźecź.

Hardenowy prozeš.

Saſtupjerjej jenych franzowſkich nowin je Harden rjekł, ſo wón nětko hrabju Moltku wopacžneje pſchižahi dla pola ſtatneho rěcžniſtwa wobſkorži. Hrabja Moltka je pod pſchižahu wobkrucźił, ſo wón niczo wo tym njewě, ſo by wjerch Eulenburg nějake maſanoſcže w ſexualnym naſtupanju ſkucźił. Pſchi pſchepytanju, kotreź žo nětkole pſchecžiwo wjerchej Eulenburgej wjedže, je pak wjele žwědkow wobžwědčiło, ſo je wjerch Eulenburg njenaturſke njekaſanſtwo hnał. Hrabja Moltka je jako Eulenburgowy najlěpſchi pſchecźel to po Hardenowym měnjenju wjedźecź dyrbjał.

Sſłowjanſki ſjeſd.

Wotpóžłanzy awſtriſkich Sſłowjanow dr. Kramař, Hribař a Glěbowizki žu žo ſ Peterburga pſches Warſchawu do Wiwa wrócźili. W Ruſkej žu žłowjanſkich wotpóžłanzow ſ wulkimi cžeſcźemi pſchijeli. Pſchi wuradźenjach, kotreź mějachu woni ſe ſaſtupjerjemi ruſkeho a pólſkeho luda, žo teź ruſzy miniſtrojo wobdźělichu. Ssamo zar žo wo žłowjanſkich wotpóžłanzow ſajimowaſche a jich w audijenzy pſchija. Hłowny nadawk, kotryž mějachu žłowjanſzy wotpóžłanzy dozpicź, bě, wujednanje ſtolětneje ſwady mjes Rušami a Polakami. Tón nadawk je žo po ſdaczu dopjelnił. Ružojo chzedža žo rad ſ Polakami wujednacź, a Polazy žu teho runja rad ſwolniwi, žo k Rušam ſbližicź. Pſchedžyda Peterburgſkeho pólſkeho koła, Dmowſki, hnydom w prěnim požedźenju praji, ſo je žłowjanſka wěz teź pólſka wěz. Polazy žu Sſłowjenjo, nikomu woni prawo njedadža, žo ſa lěpſchich Sſłowjanow měcź, dyžli žu woni. Sſłowjanſke praſchenje maja Polazy ſa žwoje a žu hotowi ſe wſchěmi hromadže hicź, kotſiž na tole praſchenje tak ſprawnje a cžeżnje hladaju kaž woni. Pólſki hrabja Olijar na nuſnoſcź pokaſa, ſo by žo njedowěra mjes Polakami a Rušami ſhubiła. S pſchiczinu njedowěry je jebawe měnjenje, ſo žo Polazy na žamoſtatne pólſke kraleſtwo měrja. Tychle prózowanjow hižo wjazy njeje. Polazy žebi žylnu Ruſku pſcheja, wo kotruž žo žami ſajimuja. Njewotwižnoſcź Pólſkeje by pſchi nětcziſchich politiſkich poměrach Polakam žamym ſtraſchna była. Teź druha hłupa myžl dyrbi žo ſhubicź, ſo je móžno, wjeczornu Ruſku pſchepólſcźicź. Lud je dźenža tak ſdźěłany, ſo njeje móžno, ruſkeho mužika pſchepólſcźicź, kaž žo njehodźi pólſkeho khłopza pſcheruſcźicź. Polazy žo k žłowjanſkej myžli bjes wuměnjenja pſchiſamkuja. Dawěrne wuradźenja w Peterburgu žu žo žobotu ſ jenomyžlnym pſchijeczom mnohich kulturno-hoſpodarſkich namjetow ſkónczike, kotreź žu žo poſdźiſcho we Warſchawje ſa dobre ſpóſnake. Dalſche wuradźenja ſměja žo 12. julija w Prahy.

Perſiſki ſchah cžeknył.

Nětcziſchi perſiſki ſchah je žo wot ſpočatka žwojeho knježerſtwa ſ revoluzionarnym hibanjom bědźicź měł. Kaž žo ſda, žu žo wobſtejnoſcže mjes tym tak ſhórſchike, ſo žo wjazy žwojeho žiwjenja wěſty njeczuje. Wón je w nozy ſe žwojim žynom ſe žwojeho hroda cžeknył. Wočakuje žo, ſo nětko njeměry wudyrja.

Herbja.

(Skónczenje.)

Jeno bě cžežko ſhonicź, hacź bě Hańža woprawdže wotpucźowała, hacź muže w korczmje woprawdže kehele kulataj.

So by wěſtoſcź měła, žwojemu druhemu dźěſcźu pſchikaſa, ſo dyrbi žo w cžažu, hdyž póſt wotjěſdža, do teje korczmy podacź, ſ kotreje wós jěſdźeſche. Wo wžy běſchtej dwě korczmje.

Hana mějeſche na to kedźbowacź, hacź cžeta žobu pojědže. A runje tak póžła žwojeho žyna we žwojim cžažu do druheje korczmy, a kaſaſche jemu hladacź, hacź wuj kehele žobu kula.

Haj, cžeta bě wotjěła a bě ju — kaž dźěcźo powjedaſche — teź pytła a ſtrowiła. To wěſo bě Hanje mjenje lubo. A hólz wjedźeſche powjedacź, ſo bě wuj žobu kehele kulał a runje wſchě dźewjecź powalił.

Jara horzo a tužno běſche, hdyž žo Hana po mało trjebanym pucźu, kiž dale wokoło wjedźeſche, do domu žwojeju pſchiwuſneju naſtaji. Runje ſ kóuz naſymy bě hiſchcże něſchto prawje cžopłych dnjow. Ale te běchu ſkoro pſchejara horze. To bě bjes maka lěcźna horzota, a žonje pót ſ cžoła běžeſche.

Wona woprawdže wodychny, hdyž do khłódka liſcźazych ſchtomow w ſahrodže ſaſtupi, kotraž bě ſa dworom.

Wona teź, kaž bě žo nadźaka, ſadnje durje wotewrjene nańdže. To bě tak waſchnje pſchi bjeſſtaroſcźiwoſcźi, kiž na wžach knježeſche. By-li ju něchtó ſ cželedže njenadźizy ſetkał, chzyſche žo wona — tak bě žebi wumyžlika — woprašechcź, hacź ſtaj jeje pſchiwuſnaj doma, a potom žo žwojeho ſamyžka wěſo woſtajicź.

Ale jej nichtó do pucża njeſtupi, nutſka drje běchu wſchě ſtwy ſeſamkane, ale nihdže klucź njebě wucźehnjeny.

Duž teź žo hnydom do dźěła da, a bě runje na tym, klucźik do khamora w kucže tyknycź, tu žo wonka ſchudrowanje pytnycź da, kotreź bě tak podhladne, ſo bu wona njejabzy wottraſchena.

A po tutym ſchudrowanju žo pocža do duri drapacź, a to bě Handrijowy poš Belo. Temu žo wopak ſdaſche a wón ſchcźowkaſche — ſchcźowkaſche — wótſje a krucże.

Nětkole bě dobra rada droha. Ale dokhe pſchekkadowanje teź wjele pomhacź njemóžeſche. Duž Hana wohidnemu pžyczińſkej ſchcźowkacź da, wotamknywſchi khamor hnydom jeho wobžah pſchepytowacź pocža.

A woprawdže namaka, ſchtož měcź chzyſche. Tu pjenjeſy we płatowych móſchnjach ſtejachu a ſ rjanym pišmom popiſane łóncźka tu leżachu, w kotrychž běchu hódnoſtne papjery.

W jenym ſ tutych łóncźkow bě 75000 hriwnow ſtatnych papjerow.

To žo zyle jaſnje cžitacź hodźeſche.

K wěstoscźi jón też roswjasa. — Woprawdźe! Tu běchu cźišchcźane wupokasy, kotrychž hódnoscź a wusnam bě jej znaty.

Ale wonka nětkole poš kaž wrótny schcźowkasche, a jeho sakhadźenje žonje we wutrobje stracha nacźini, ale też ju rosskobi na „njekniczomne swěrisko“.

Njedźiwajo teho šo tola hischcźe ras ke khamorej pschiwobrocźi. Njeßměnje rady budźische też hischcźe jenu s tolerjemi a se skotom hacź do puknjenja wutykanu móscheń k šebi wsaka.

Hižo šo jej ruka po nim satorhowasche. Ale jeje wobhladniwoscź doby.

Móschnje nihdźe skhowacź a satyknycź njemóžesche. To bě pschejara straschna wěz, też tu hischcźe šobu bracź.

Sswoju njemdru žadoscź sa pjenjesami na pošledku s tym rospomnjenjom skludźi, so šo, njedźiwajo tehole wotewsacźa, Handrijej tola hischcźe nješchto wunusowacź hodźi. So by wona paduch byka, so šo to njewukopa.

Duž durje do khamora samkny, stany, skhowa kónczko, kaž bě šebi wumyßlika — tu runje saßo wonka poš drapasche, porskasche, njembrjesche a schcźowkasche tak jara, so bu jej tola khětro tužno — a wona šo na pucź nastaji.

Wona s tym sapocźa, so, prjedy hacź durje wotewri, měrnjowaze škowa na njeho wokasche. Wona to cźinjesche, runjež wjedźesche, so to wjele pomhacź njebudźe. Wón bě jara njedowěrny, a wón jej ženje pschikhileny byk njebě, wjele bóle bě jej se šwojim prawym nahonom kóždy krócź njepscheczelnje, wobožnje a mórczo napschecziwo pschischok.

Skónczinje pak wotewriwschi a pohibny s ruku, jako by jeho chzyka nežnje majkacź. Ale cźehož bě šo bojaka, šo sta.

Lědom šo jeje dohladawschi, kaž njemdry na nju horje slecźa, runjež šo wona móznje wobarasche a pjerjesche, ju tola tak jara do ruki kußny, so wona s bolosczu sakschikny.

A hdyž šo potom rosskobi, a hdyž šo potom, šebje šamu sabywschi, prózowasche, jeho sa krk hrabnycź, kußny ju pod woknom też hischcźe do liza.

Hakle, hdyž bě wonka pschi muri stejazy kopacź s twjerdym dołhim toporom hrabka a bě jeho nješchto krócź šurowje dyrika, tak so skocźo, wótsje winczo, s rosražentym rjapom šo hromadu swjese, mějesche měr a móžesche šo — runje šo šylnje deschcźik dźěsche — njesadźěwana wotšalicź.

Saßo dźěsche po wokołnym pucźu, a dokelž šo stajnje deschcźowasche, ju nichtó njesetka.

Ale tajke bolosczе ju cźwilowachu, a rany jej tak jara saczékachu, ale też tak tyschne myßle šo na žonu dobywachu, hdyž po pucźu dźěsche, so zyle roskata domoj dóńdźe.

Schto chzyschе też prajicź, hdźe bě tutych ranow nabyka? Też dźěcźi šo hnydom k njej tkócźachu a šo jeje praschachu.

S krótka a hrubje je wot šebje šestorka, samkny šo nuts a pocźa šebi ruku a lizo wotkhłódnjecź.

Hdyž posdźischo jeje muž, kiž bě k wojnarjej schoł a šo wrócźik, sakkapa, wona jemu njewotamkny. Wona rjekny, so je jej hubjenje a so dyrbi měr měcź. So dyrbi wón s dźěcźimi šam jěsć a šo s nimi lehnycź podacź.

Jakub s hłowu tschaßesche, ale šo do teho poda. Wona mějesche husto šwoju hłowu, a duž jemu mjenje napadny.

Sa zyku nóz žona njewußny. Wona pschezo saßo rany se symnej wodu khłódnjesche. Druhdy drje wołóženje sacźu, ale w krwi dźiwne rycźe wosta, kotrež bu, hdyž šo lehny, tak šylne, so jej njesabzy na myßle pschińdźe, so mohła na kußnjenje skaženeho pša wumrjecź.

Wona šo na tajke pady, na njesahojomne sajědojcźenje krwě, dopomnicź wjedźesche.

Nasajtra pschipołdnju hakle Jakub s mozu a wótsje do duri buchasche, wona dyrbjesche jemu wotamknycź a wschitko sdźělicź.

* * *

Hižo šamßny dźeń šo kaž s wichorom po wßy rosnjeße, so bě Handrija Wowßakowy poš morjeny, so bě tam paduch 75000 hr. kradnyk.

Ale hischcźe wjazy! Hižo šo pocźa schukotacź, so šu pódla też pschiwusni byli.

A blady a scheptanja tak pschibywachu, so gmejnski pschedstejicźeŕ a pólzaj nasajtra dopołdnja k Jakubej Wowßakej pschińdźeschtaj, so byschtaj jeho a jeho žonu pscheßkyschakoj, haj, wobydlenje pscheпytakoj.

Ssurowe hodźiny běschtaj muž a žona sa tón cźaß pschětrakoj. Jakub šo wotkrycźa bojesche. Žona bjes wědomnja na hłowjazu khoroscź leżesche. Wona sakschikowasche a chzyschе s łoža. Wona muža nusowasche, pokład w sahrodźe sarycź.

Lěkarja sawołacź, njebě radno. Schto s pjenjesami sapocźecź? Najradscho by je bratrej mjelczo njeho saßo tam położił.

Ssnadź wón ani pytnył njebě, so běchu precź! A nětkole na dobo gmejnski pschedstejicźeŕ a pólzaj pschińdźeschtaj. Jakubej chzyschе wutroba stejo wostacź. Jakub prějesche. Nětkole bu žadane, so dyrbi šwoju žonu pschiwjescź.

Nětkole bě skoro kónz s nim. Burej nosy tak dyrkotaschtej, so móžesche lědom pschestupicź. Tola rjekny, so chze pohladacź, hacź móže šo se žonu srěczecź.

Hdyž pak wón durje wotewri, wrěschcźachu dźěcźi, a hdyž pschitomni pschikhwatachu, widźachu, kak Hana nimo nich tšěli a schkrěczo, kaž wot scherjenjow hnata, na dwór běžesche.

A prjedy hacź móžachu jeje dodźeržecź, slecźa na studnju s cźahatej klumpu, schwikny šo na wobkoženje a, s hłowu do prědka, dele slecźa.

A pschi tym padnjenju šo jeje hłowa wo kamjeńtnu murju rosrasy, a šurowje roskuskowane cźěko posdźischo wotroczży wucźežechu.

Sastojnikaj Jakuba njesajeschtaj, ale wschě rumy pschepytaschtaj, tola niczo njenamakaschtaj, dokelž bě Jakub kónczko papjerow we dwojej scźěnje stareho łoža skhował, hdźež też druhe hódnostne wězy khowasche.

A duž šo niczo wußlědźicź njehodźesche.

* * *

Žona na marach stejesche. Sswětnemu šudnikej bě wucźekka, ale nětkole pched wyschschim šudnikom stejesche. Dźěcźi spachu. Jeno Jakub bě wotucźeny. Wón na łožu šedźo, hłowu na ruzy sepřěwajo, stonasche a bě samyßleny.

Ale hdyž tu tak šedźesche, šo na dobo wonka do wokna sabucha. A hdyž wustróžany won pohlada, wuhlada šwojeho bratra Handrija, kiž jemu snamjo da, so by wotewrił.

Ale bě widźecź, so nima khutneho, porokowazeho wurasa, ně, to bě miłe, dobrocźiwe, zunje a luboscźiwe wobliczo.

A hdyž bě jeho potom tschepotajo do domu puschcźił, a hdyž šebi s napschecźa šedźeschtaj, sapocźa Handrij: „Ja wěm, so je twoja žona papjery wsała. Wěm, so masch je ty skhowane. Daj je mi! Ja chzu prajicź, so je saßo mam, a so mi wěrja, chzu je pokasacź a s tym winu wot waß wotewsacź. A tute 75 hriwnow chzu hižo sa živjenje twojim dźěcźom wotkasacź. A, Jakubje, nětkole budźemoj saßo dobraj. A dźi do šo! Wostaj šo wohidneje nahrabnoscźe! A budź tajki, so směja tebje nětkole sańcź!“

A mužej, kotremuž te šłowa płacźachu, šo hacź dotal twjerda wutroba rosmjehcźi. Bjesdźak jemu šo hłowa dele swjese, šylzy šo jemu s wocźow ronjachu, a wón dyrkotasche. Potom pak schepтasche: „Ja teho hódny njejßym, so se mnu takle rěcźisch, Handrijo — ja šym schpatny — ja mam tebi a twojej žonje jara wjele wotproschowacź.“

Ale Handrij jemu we šwojim nadobnym smyßlenju dorěcźecź njeda. Wón jeho nežnje wokoschi a rjekny: „Ty dyrbisch to hnydom shonicź, Jakubje, moja žona wschemu pschihłoßuje. Wona sa dobre spósnawa, schtož nětkole cźinju. Jeno jenu wěz šebi žada: ty dyrbisch Janej Brodakej, naju schulskemu towarschej, dźěl tutych pjenjes wupłacźicź. Chzesch to?“

Jakub pschikiwny; wón rěcźecź njemóžesche. Wón bě tak hnuty, tak sbožowny, jemu bě tak lohko, so hnydom modlitwu k njebješam sczelesche, ale też hischcźe jemu a saßo šwojemu bratrej s pschekipjazym cźucźom ruku tłócźesche.

A potom šo ranje s waha bliżesche; a cźicho šo Handrij wotšali a khwatasche po wokołnym pucźu domoj.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Ssrjedu po šwjatkach, dop. w 10 hodź. směje w hoscźenzu k „winowej kicźi“ w Budyschinje hłowna šerbska prědarska konferenza šwoje nalětnje poješdźenje.

— Ke katholskej schuli, kotraž šo pschi Mättigskej drósy natwari, je šo schtwórtk sakładny kamjeń położił. Twarske městno je šo sa 23380 hriwnow kupiło. Twar šo po naczińkach Draždźanskeho architekta Tendlera wuwjedźe. Murjerske a cźeßliske dźěła šu šo twarskemu mischtrej měschczańskemu radźicźelej Kaupej pschepodake.

— Jedyn tudomny wobydleŕ, wěsty Schäfer, bě šo hakle njedźelu dopołdnja domoj wrócźił. Dokelž jeho žona jeho s porokami powita, šo wón rosnjemdriwschi wschelake šudobja rosbi, pschi cźimž šo jeho 6létny šyn khětro cźežko na ruzy srani.

— Drožkowe konje w žłomjanych klobukach wot sańdženeje wutory po Budyschinje běhaju. Te klobuki je tudomne skót schkitaze towarstwo wobstarako. Wone žu konjom psches wuschi tyknjene a žo tak twjerdže na hlowje džerža. Runje rjany napohlad konje s tejle žłomjanej tšěchu njedawaju, ale čžehodla njedyrbjako žo konjom runje tak klobuk stajecź, kaž čžlowjekam; wone pod horzym žłónzom runje tak čžerpja kaž čžlowjek. Na njewschědny napohlad dyrbja žo ludžo swuczicź. Nětkole wschak žo saßměja, hdyž tajkeho klobukateho hapla wohladaju.

— (Njewjedro.) Sańdženy schtwórtk je błysk na tudomnischim privatnym dwórnischču do jeneje wjerby sajěl a ju rostschěskał.

— (Wo wjedrje.) Schtož staj haprleja a meja po čžopłocže sakomdźikoj, je junij hižo nakhwatał. Woprawdźita afrikanska horzota je sańdženy tydžeń knježika. W khlódku thermometer hacź do 24 gradow a na žłónzu žamo na 53 gradow čžopkoty slěše. Wječžor žo temperatura s njewjedrowym wětrom trochu wokhlódźi, tola nasajtra bě hižo saßo tuźna čžěßnosćź. Hakle pjatk wječžor po žylnych hrimanjach je žo wětsik k polnozy wobrocźił a wot tam khětro khlódno saduwasche. Dźeń prjedy běchu błyski w Bónjezach, Lubjenzu a Bělschezach do twarjenjow dyrike a w Bělschezach Nowakeź brózeń sapalike. Hischcže wjazy schkody žu njewjedra w pokodnischej Łužizy nacźinike. Po sliwkojtym deschcźu žo Wopakej powodźi. Wulka woda wysche dyžli w lěcže 1897 stupi. Teź w Kumwałdže sliwk padže, s kotrymž je žo wschelaka schkoda nacźinika.

W krajinje wot Hucźiny k polnozy žu wutoru žylny deschcź měli. W tym žamym čžaßu je jara čžežke njewjedro w Mischnanskej krajinje sakhadźako. W Mischnje žo w někotrych dróhach pinzy a pschiseńske wobydlenja pócźrjechu. We wßomaj Klosterhäuser a Obermaisa a Niedermaisa 20 zentimetrow hluboka réka po dróhach schucźesche a murje a płoty potorha. W „Paradiskej sahrodže“ w Mischnje, w jenej nědhuschej winowej korczmje, žo jena žona, macź 4 dźećzi, s powróczenej murju sarasy.

W Lößnizach žu krupy w sahrodach a winizach khětru schkodu nacźinike. W Cźicźiwigu a Coswigu woda twarjenja podmlě a hródže póczrje, w kotrychž skót hacź k brjuchej we wodže stejesche. W sahrodach je wscho sapuscźene. Haßlowje błysk jene twarjenje kublerja Hofmanna sapali, kotrež žo wotpali. W płomjenjach stej teź dwě žwinjecźi kónz wsałej. We Werdawje je žo runje natwarjeny želesniski naßyp podmlěł a wotpławił, na druhich městnach je žo naßyp žunył. W rězy tepjeny skót a druhe wězy płuwaju. Zitne pola sdadža žo poßyczene bycź. S zykeje Durinkskeje (Thüringskeje) žu powjesće wo čžežkej schkodze, s njewjedrami nastatej, dóschłe. W Teutlebenje pola Gothy žo tsi bróžnje a někotre hródže, w Sonnebornje jene kubło, s błyskom sapalichu. W Pohlizach pola Goriza błysk žydom krócź do twarjenjow dyri. Jenej žonje žo s błyskom wkoßy na hlowje dospołnje wotpalichu. W Zickrje błysk do dweju burskeju kublow dyri, kotrejž žo wotpalischtej. Wjele skotu je žo spaliko; runje tak žu podmlěte murje žo saßypnywschi wjele skotu sarasyłe. — W Eckartslebenje wulka woda někotre bróžnje a žykawowu khěžku hromadže se žykawu žobu storhnjo wotwjedže. Wjele skotu je kónz wsako. Teź jena žona je žo tepika. — Na dróży mjes Schleizom a Neustadtom žo jedyn murjeń na dróży s błyskom sarasy. — W Lichtstadtu žo wschě twarjenja jeneho kubła spalichu. — W Hannoverskej žu žo s błyskom schtyrjo čžłowjekojo sarasyli. Proviantske kólnje Celleskeje garnisony s 1000 zentnarjemi wowßa a twarjenja knježeho kubła w Schwólboru žu žo do procha a popjeła pschewobrocźiłe.

S Bělczez. Sańdženy schtwórtk psched wječžorom pschi žylnym hrimanju błysk do maßiwneje bróžnje tudomneho živoscźerja Nowaka dyri a sapali. Brózeń žo do čžista wotpali. S swonkownych žykawow Wulkodebžeczańska prěnja a Hajniczańska druha k haschenju pschijědžeschtej. Se žłomu kryte domske žo płomjenjam wobró.

S Bónjez. Pschi žylnym njewjedrje je tu schtwórtk błysk do Rjenczez bróžnje dyrił. Schifrowu tšěchu a žwißle wobschkodźiwschi wón, dalschu schkodu njenacźinitwschi, do semje sajědže.

S Hornjeje Hórki. Wóndano žo tu Kalauchez schtyrilětny hólczez na wós, kotryž psched wjeß jědžesche, powěschesche. Pschi tym món s hłowu mjes konizu a kolo sajědže a žebi zyke lizo rospukny. Lěkaŕ je jo saßo hromadu seschił. Njech je tónle podawk druhim hólzam, kotsiž žo rad na wosy powěscheja, s powuczenjom a warnowanjom.

S Lubjenza. Cźežke njewjedro sańdženy schtwórtk wječžor nad naschej wßu cźehnjesche. Błysk w živnoscźi, swudowjenej Gnawzynej žłuschazej, s woknom do khlěwa dyri a tam s dweju žwinjow jene dwajzentnarske sarasy. Potom błysk na pžowju khěžku pscheskoczíwschi rjeczasnika mori. Na to žo do semje shubiwschi błysk w pinzy jedyn kamjeń wuwali.

S Mnischonza. Tele dny Weikertez 4lětny hólz s dwaj schoßaj wyßokeho wobydlenja s woknom won padže. Na wulke sboże je žo hólz s Božim swarnowanjom schkody sminył. Wón na delka stejazy wosyk padže, kotrehož dno žo pschekama, hólz pak njesranjeny wosta.

S Wulkeje Dubrawy. Póndźelu popołdnju žu na želesnizy Adolfskeje hěty tsi tworowe wosy s kolije wujěle. Wosy žu jenož lohko wobschkodźene, tola žo njejßu swróczile. S cźahowych sastojnikow njeje nichtó do schkody pschischoł.

S Zokowa. Sańdženu wutoru bě Jan Haaser s Zokowa, nan kublerki Gruhloweje, po pscheczelstwje s Tsjoch Hwězdow kublerjej Pětschzy w Dźežnikezach zyhele pschiwjesł. Konjow běchu, tak dołho hacź žo zyhele s wosa bjerjechu, dla tehdomnischeje horzoty do hródže stajili. Tam skoczeźi njewjedżeschtej, schto dyrbitej s prósdnym cźaßom sapoczecź. Podßobnik brósdnika tak straschnje do nohi kopny, so žo noha rosrasy a kósć psches kožu sjědže. Duž dyrbjachu konja hnydom sarěsacź a konjazemu rěsnikej pschedacź.

S Klukscha. W naschim Božim domje žwjeczesche žo na dnju Knjesoweho spěcźa žwjedźeń sa mißionstwo mjes pohanami. W žerbskej Božej žłužbje prědowasche k. duchowny Bójz s Budestez po Luk. 12, 49—50: Jesuß Khrystuß je nasche mißionske heßko! 1., Wón žam je wopschijecze wschitkeho mißionskeho prědowanja. 2., Wón žam je móz wschitkeho mißionskeho dźěła. Němski žwjedźeński prědaŕ bě k. duchowny Eder s Budyschina. Na sakožku Jes. 60, 1—4 wón wožadu napominasche: Stawaj a rosßwětluj žo; pschetož twoje žwětło pschińdže! 1. Wono pschińdže k tebi. 2. Wono pschińdže psches tebje. Wołtarnu žłužbu wobstaraschtaj k. faraŕ Běrnik-Klukschanski a k. faraŕ Matek-Hucźinjanski. Na žerbskej Božej žłužbje spěwasche žo H. Sejlerjowy psalm: Kak mózny, wulki, žławny nasch Knježe Božo žy — sa schtyrihłósny mužski chor do hudźby sestajany wot K. A. Kozora, na němskej L. Beethovenowa „Khwalba Boża s pschirody“. Sa mißionstwo mjes pohanami žo składowasche po žerbskim kemschenju 95 hr. 52 np., po němskim 34 hr. 85 np.

S Minakała. We wulkim hacze žo kupajo je žo tudomny pomozny hajnik Möller tepił.

S Nožaczíz. Boże spěcze žwjeczesche žerbske pobocźne towarstwo sa snutskowme mißionstwo w naschim rjenje wupyschenym Božim domje žwój žwjedźeń. Runjeż bě wjedro njewěste, a po žerbskim kemschenju žo khětro deschczowasche, běsche žo tola wulka žyła nutrnych kemscherjow seschła. Sserbski žwjedźeński prědaŕ, k. faraŕ Mikela s Maleschez, nam po 1. Jana 5, 4 pschiwoła: Stup s nowa, žwjedźeńska wožada, do bědźerskeho a dobywazeho cźaha snutskowneho mißionstwa! 1. Hladaj na móz, 2. wjeßel žo nad dobywanjom, 3. bjeŕ dźěl na bědźenju snutskowneho mißionstwa. Němski žwjedźeński prědaŕ, k. faraŕ Hauffa s Wósborka, běsche žebi tón žamy tekst wuswolił, kotryž nam tak wukoži: Nascha wěra je to dobycze, kotraž žwět je pschewinyła; wěra 1. je w luboscźi dźěława, 2. w bědźenju se žwětom njewustawa, 3. nad žwětom dobywa. Kak jara staj prědarjej wjedźałoj, wutroby sa tutón žwjaty skutk luboscze sahoricź, kollekta wobžwědczi, kotraž po žerbskim kemschenju 93 hr., po němskim 87 hr. wucźini, woprawdže nahladny dar wot wožady, kotraž ani 600 duschow njeliczi. Wołtarnu žłužbu mějachu na žerbskim kemschenju k. k. fararjej Mrósakaj s Hrodźischcźa a s Budyschinka, na němskim k. faraŕ Kschižan s Kotez a k. faraŕ Wehnaŕ s Delnich Kundracźiz. Na wobemaj kemschenjomaj buchmy psches lubosny spěw, na žerbskim se strony schulskich dźěcźi, na němskim se strony dweju spěwarkow s Wósborka, wotschewjeni. Bóh daj, so by tutón rjany žwjedźeń mnohim k žohnowanemu nastorkej był, hischcze rasmischo sa Boże kralestwo skutkowacź.

S Khróscźiz. Czerstwy narodny duch wějesche psches lětuschu meju mjes Sserbami nawjecźorneje strony. Spominam pschi tym na Panczizy, Budyschin a Wudwor a k nim pschidruži žo nascha žerbska metropola, Khróscźizy. Runje na poßlednim dnju, hdyž „selena meja“ žo hižo na wotkhad hotowasche, staroßławna „Jednota“, kiž na 36 lět bjes pschetorhnjenja a pschestacza njewustawajzy skutkuje, k czeszći bywschich narodninow Jeho Majestoscze krala Wjedricha Augusta wustupi. Mój nadawk a wotpohlad njeje, wo žwjedźenju kritisku rosprawu podacź. Chzu jenož na někotre swjeßelaze momenty pokasacź.

Spokojaze je, so bě zyły žwjedźeń rysy žerbski. To je s nowym dopokasmom, so nam sa tajke pschileżnoscze na žerbskej

maczišnje njepobrachuje. A towarstwa, kiž njejßu jenož po mjenje ßerbske, měle ßo wschě po tym skožicz. Program bě bohaty, nimale psche bohaty. Wumjelski spěw wotměnjesche ßo s narodnym. Sskyschachmy parle nascheje ludoweje hudźby, kaž „Ta cźma, ta cźma tak wulka je“ a „Wjeczor je blisko“ s pschewodom makeho, ale wubjerneho orchestra měschczańskeho pokka s Budyschina. Sa žort bě ßo tež postarało. „Dwaj kurjerjej“ khwaleschtaj jedyn pschemo druheho a ßo jeno= a dwěhlósßnje ßwoju sajfku, do kotrejež běschtaj tak salubowanaj, so ßebi ju ßamo po ßmjercźi ßobu do rowa žadaschtaj. Njech ßo jimaj wola stanje. Knjeżna Hiliz, knjesaj Rachlowz a Kokla pschedstajachu krótku hru „Duzy s kermusche“. Kak njelubosne wězy ßo to druhdy stawaju. Pjankojty hospodar ßo nózneho wokolodundanja wostaji, schtož dyrbjesche ßo dozpěcź. Potajkim powuczaze, žortniwe a sabawjaze wězy. Sa tym ßebi lud žada. —

Po konzercze sczěhowasche hosczina. Knjes sapóßlanz Kokla mějesche pschi njej ßwjedźeńsku rěcź. Pokasa s woprédka na to, so je ßo wot sakoženja „Jednoty“ s wjetscha tajka ßwjedźeńska hosczina po konzertach wuhotowała, w poßlednich létach pak niz. Towarstwo tež do wokolnych wßow cźahasche. Wschudźom wjeßelych ludźi nadeńdże a pschiwisk namaka. Někotryżkuli je mjes tym spacź schol, pak je ßo sestaril, Dźenßa je nam „Jednota“ wurjadny wjeczor wuhotowała. Niz pak jenož se spěwom, tež niz jenož s narodnym, kiž naß na starodawne cźaßy dopomnja. Tež druha pschiczina naß tu shromadźuje, a to kralowske narodniny. My ßmy stajnje pschiwißnizy kralowskeho domu byli, kaž naschi wótzojo. Kotryż lud Bóh lubuje, temu wón dobrych a sprawnych wjerchow wobradźi. Móżemy s naschim spokojni bycź. Wón je pschecźelny a pschesjeny s ludom. Starschi s naß spominaja na schtyrjoch kralow, kotrychż ßamownosczе a poczinki rěcżnik woßebje wusběhowasche. Nětczischeho jako jednoreho a pobożneho knjeżerja s kschesczijanskim smyßlenjom a cźucźom snajemy. Kak wótzowszy se ßwojej ßwójbu wobkhadźa! Husto Jeho po residenzy se ßwojimi dźěcźimi khodźicź widźa. Wón chze jenož dźěkacź a skutkowacź sa ßwój lud. Jako Sserbja a Sakojo Jemu krutu strowotu a dolhe knjeżenje pschejemy. Po tym tsikrócźnu ßławu na Jeho Majestosc wunjeße a pschitomni shromadnje „Krala Bóh požohnuj“ wuspěwachu. Knjes Kokla młódschi postrowi rjanu ßyku hosczi, woßebje knjesa fararja Justa s Ralbiz, bywscheho pschedßydu „Jednoty“. Knjes Czischinski ßławjesche knjesa kantora Hilu, a tutón wschěch mužow a wótcźinzow, kotsiž maja móz a wědomosczе k dźěku sa nasch narod kaž nasch baßnik. Po hosczinje dachu ßo lohke nózki do reje, pschi kotrychż ßo „Meja“ spěwasche. Herzy tež ßerbske reje sanoschachu, tola pak niz tak wuschiknje kaž nasche ßerbske. Drusy sabawjachu ßo pschi piwje, hdźež ßebi do rosoma doręczachmy a dobuchmy khablazych sa narodne dźěło, a tež tajkich, kiž ßu nadźiju na pschichod Sserbow shubili. Wscho mějesche dobreho kónza. A w Khrósczizach wěsch ßo stajnje tak prawje „mjes ßwojimi“. — To njech ßo s khwalbu pschipósnaje, so cźrjódka wuczerjow, s dźěla ßobustawy, krucźe wěz podpjerasche. S jich pomozu mohli ßo tež w evangelskich stronach tajke ßerbske ßwjedźenje wuhotowacź. Schtóż sapocźnje, temu hižo ßława do cźaßa. — Někotsi knjeża ßo tón ras wotßal dźerżachu. Czeho dla? — „Jednocze“ pak pschejemy dalschu wutrajnosczе k skutkowanju na ródnym poln.

S Ketliz. Tudomna zyrkej ma ßo ponowicź. Sa wudawki budźe 75,000 hriwnow nusnych. Dla natwarjenja zentralneho tepjenja ßu ßo w zyrkwi wschelake shromadne rowy wotstronicź dyrbjake.

S Wyßokeje pola Wóßlinka. We hłubokej s wodu napjelnjenej tonowej jamje stareje zyhelnicze blisko pruskich mjesow ßu cźěło shubjeneho Kamjeńzskeho pschedawarja jěsdnych kołow Jana Hampela wuczahnyli. Něhdże 30 létny, w pjenjeżnych wuskosczach ßo namakazy Hampel je ßebi żiwjenje wsał. Jeho zyły tworowy skład bě ßo ßudnischzy czasał a jeho pschedawarnja dyrbjesche ßo sawrjecź. Wón żonu a pjecź dźěcźi sawostaji.

S Draždźan. Hižo czasto ßmy ßłyscheli, so kral Bjedrich August, we wokolnosczi Draždźan ßo wukhodźejo se wschědnym ludom snajomstwo pyta a s nim na pschecźelne waschnje wobkhadźa. Psched něhdże 2 njedźelomaj ßu ßo też tsjo ßerbszy ratarjo s Holeschowa a Holeschowskeje Dubrawy na tajke waschnje s kralom sesnali. Woni běchu do Draždźan pschijěli, so bychu ßebi sakske hłowne město a wokolnu krajinu wobhladali. Na ßwojim pucźowanju do Loschwitz pschińdźechu a wot tam po groczanopowjasowej wjesbje k Běkemu Jelenjej jědźechu. Pschi tym ßo woni ßerbski rosmołwjachu. Woßobny knjes, kotryż s nimi w tym ßamym wosu ßedźesche, ßo wo ßerbsku rěcź sajimowasche a ßo ratarjow woprascha, s wotkal ßu. „S Njeßwaczidliskich stron pola Budyschina“ ßo jemu wotmolwi. „Te ßu mi snate“, knjes pschistaji, „ßměm ßo prascheczź, do kotreje strony chzecze a s kajkim wotmyßlenjom scze ßo na pucź nastajili?“ „Chzemy ßebi kralowsku paradu a po mózność nascheho krala wobhladacź“, ratarjo wotmolwichu. „Tak, to je pěknje“, rjekny knjes a ratarjam wjele wjeßela pschejesche. Tak ßo rosrěcźujo, běchu k Běkemu Jelenjej dojěli. S wosa stupajo, ßo woßebny knjes hischcze jeneho s ratarjow woprascha, hacź wón krala snaje. „Ně“, ratař rjekny, „ja hischcze krala njesnaju“. „Nó“, knjes praji, „jeli so jutsje tak dobre městno njedostanjecze, so mohli krala widźecź, dha ßebi ras mje wobhladajcze. Ssym sakski kral!“ To rjeknywschi ßo kral s pschecźelnym postrowom wotßali.

Se Steho Komorowa. Pschi wuprósdnjenju jeneje hnojoweje jamy ßu tu cźěło jeneho nowonarodźeneho dźěsca namakali. Jena pincźniza je po dlějschim prěcźu ßo skóncźnje wusnaka, so je potajnje porodźika a dźěcźo do jamy cźißka. Hacź je dźěcźo żiwe było, lěkarske pschepytanje dopokaże.

S Hór pola Wojerez. Sandźenu wutoru w nozy wokoło 11 hodźin je pschi ßylnym njewjedrje błysk do hródze a wumjeńka żiwnosczе cźißko 2, burej H. Kubischej ßkuschazeje, dyrił a sapalił. Twarjenje ßo snutska wupali. Ssykawa hnydom na pomoz pschijědże a hascherjam a druhim ludźom, kotsiž běchu s wokolnych wßow pschiběżeli, ßo poradźi, woheń salecź. Twarjenje je sawěscźene. — Tón ßamy dźeń je błysk na Narcźanskej winizy jenu krumu, khěžkarjej Khr. Schimankej ßkuschazu a burej Matějej Möllerej w Lubuschu jenu ranzu sarasył.

S Wojerez. Pschi wólbach do pruskeho krajneho ßejma staj ßo we Wojerowsko=Rósborskim wólbnym wokrjeßu kandidataj konservatiwneje strony, s Götz w Bukowje a s Lucka w Rósborku, wuswolikoj.

S Wojerez. W nozy 1. junija je ßo żelesniski samkař Rose se żelesniskim cźahom pschejěł a morił. Po położenju wobstejnosczow sda ßo, so je ßo Rose se samyßlom pschejěcź dał. Wón mějesche njewjestu, kotraż je psched tydźenjom wumrjeła.

S Czélneho. Pod pschedbydstwom hamtskeho pschedstejicźerja Schuberta ßo tu sandźenu ßobotu wo schkodźe, se swěrinu naczinjenej, jednasche. Dźiwje ßwinje ßu létßa njeßměrnje wulku schkodu na polach nacziniłe. Wone ßu běrnaze pola dospołnje pscheryke a pschetoczile. Někotryżkuli hospodař njebudźe létßa s zyła żanych běrnow domkhowacź móz. Duż budźe ßo wjele sarunanja sa schkodu saplacźicź dyrbjecź. — W tudomnej papowej fabriży ßo wuheń wo 16 metrow wyschschi twari. Sandźenu njedźelu je jedyn s dźěłacźerjow na nim pschi ßamym do njesboża pschischoł. Hdyż wón s wuhenja dele lěsesche, ßo jedyn tschmjeń we wyßokosczi 33 metrow s wuhenja wutorże. Dźěłacźeŕ bě hischcze dosć duchapschitomny, so ßo błyskowoda popadże, sa kotrymż ßo sdźerża a dele salěse.

S Krebje. Pschi kumpanju je ßo póndźelu popołdnju 10 létny hólz Waktař Krawsa, ßyn żiwnosczerja Bohumiła Krawsy, njedaloko wßy w knjeżim hacze tepił. Prjedy hacź pomoz dońdże, bě hižo pschepośdże. Spytachu jemu saßo żiwjenje wrócźicź, tola wscho prózowanje bjes wuspěcha wosta. Po ßwojej starobje duchownje a cźělnje derje roswity hólz bě po namołwjenju ßwojich towarschow ßo kupacź schoł. Hdyż bě ßo lědma poł hodźiny minyło, so bě se starschiskeho doma wuschoł, jeho jako cźěło domoj pschinjeßechu. Wón bě do hłubiny saschoł a tam ßmjercź namakał. Schtwórtk ßu jeho khowali.

S Mułkez pola Sslepeho. Też najmudrischemu ßo druhdy nimo kuli. Wěrnosczе tehole pschißkowa je wóndano jedyn tudomny hońtwař nashonicź dyrbjał. Na nóznej kakańzy ßornika tšělíwschi, wón do wßy pschiběża; wón wós k jeho wotwjesenju skasa a też lubych pschecźelow na dobry wobjed a ßornikowe płuzka pscheproßy. Hdyż pak k kakańzy pschijědźechu, ßo njelubje pschekhwatachu. Ssornik njebě satšélený, ale jenož sranjeny był a bě, mjes tym so bě hońtwař woteschoł, ßo shrabał a ßo bjes ßlěda shubił. Hońtwař ßebi myßlesche, so je jeho něchtó kradnył a teho dla po żandarma póßła, tola tón, ßo wě, njemóżesche ani ßornika ani paducha wußlédźicź. Duż dyrbjesche ßo wós prósdny domoj wrócźicź a hosczina ßo wotskasacź. Někotre dny posdźischo pak je ßo tola hischcze ßornik namakał. Jeho w hustej kerczinje wukrwawjeneho nadeńdźechu.

S **Běłeje Wody.** Sańdźenu wutoru někotśi dźěłaćerjo ſ jeneho żeleśniſkeho woſa zyhele wukładźechu. Hdyž bě wós próſdny, nadobo woſowa bočźniza, kotraž bě ꝙo horje ſběhnyła, dele padźe a 60lětneho dźěłaćerja Neldera na hłowje ſrani, ſo wón hnydom wědomje ſhubiwſchi wumrje.

S **Běłeje Wody.** Ssobotu ꝙo brjóh jeneje ſ wodu napjelnjeneje pěſkoweje jamy ſaꝙypny. Tśi dźěćźi, kotrež tam hrajachu, ꝙo do wody ꝙobu ſtorhnychu. Korćźmarjej Stanſy a dźěłaćerjej Jurkej ꝙo poradźi, jeneho hólza a jenu holzu wukhowaćź, mjes tym ſo bě ꝙo ſchěśćźětna Selma Teſchernekez ſ wotwalenej pjerſchćźu ſaꝙypła.

S **Lipſka.** Stolětny ꝙwjedźeń ſakoženja regimentow čźiſko 106 a 107 je ꝙo wutoru w pſchitomnoſćźi ſakſkeho krala a kralowſkich prynzow wotbywał. Po ꝙwjedźeńſkej Božej ꝅłužbje bě parada. Popołdnju bě ꝙwjedźeńſka hoſćźina w palmowej ſahrodźe, pſchi kotrejž kral wójnſke ſkutki regimentow ꝅławjeſche. Kral jimaj khorhojne banty a ſtare regimentſke marſche dari. Lipſćźanſka rada je 10000 hriwnow k podpjeranju nuſućźerpjazych podoffiźerow wobeju regimentow wuſtajiła.

Přilopk.

* Se ža̋hłej horzotu poꝭłednich dnjow je ꝙo w Barlinje hižo khětra ſchkoda naćźiniła. Na drohach ꝙu nětkole huſto padnjene konje widźećź. Najbóle maja omnibuſke konje horzotu ćźerpićź. Khětro wjele konjow je ꝙo dračźowarńi pſchepodacź dyrbjało. Tola tež ludźo pod wurjadnej horzotu ćźerpja. Na Bjedrichowſkej dróſy a Pod Lipami ꝙo póndźelu 10 woꝙobow ſ njemozu wobjećźi na ſemju padźe. 39 lětny pišař Krüger je we wulkej horzoćźe wowrótnił. W jenej fabriźy na Huttenſkej dróſy ꝙo dźeꝙacź muźſkich a žónſkich ſ njemozu wobjachu. Wikowarjo ꝙu wjele zyroby prjećź ćźiꝙnyćź dyrbjeli, kotraž je ꝙo jim ſkaſyła.

* Njewjedra a krupobićźe ꝙu wutoru někotre ſtrony ꝙrjedźneje Němſkeje potrjechiłe. W dole rěki Ssolawy, w Eichsfeldźe a w Kurheſſenſkej krupy we wulkoſćźi kurjazych jejow padachu. Žně ꝙu ſ měſtnami do zyła ſnićźene.

* (Ssmjertny wuꝭud.) Pſchiꝙažny ꝙud w Rancźiborju (w Schleſyſkej) bě ꝙyna pſchekupza Bayera ſe Seuerwitz dla mordarſtwa k ꝙmjerćźi ſaꝙudźił. Beyer bě loni 22. novembra 24lětnu hoſpoſu Hanu Ullmanez na polu ſkónzował. Morjena bě jeho luba a bě jemu na pućźu, dokelž chžyſche ꝙo wón ſ jenej kubleŕjowej džowku woženićź. Beyer bě ꝙwój wopor ſ revolvrom ſatſělił, potom hiſchćźe ćźěło na žałoꝙne waſchnje roſkałał. Wón prějeſche, ſo je winowaty, tola dopokaſma pſchiꝙažnych pſcheꝙwědćźichu, ſo je wón mordarſtwo ſkućźił. Saꝙudźeny je pola khěžorſtwoweho ꝙuda reviſiju ſapołožił, tola tón je ju ſaćźiꝙnył.

* (Jěd̆ojty pſchikupny hnój.) W Ehingenje dźěćźi jeneje dźěłaćerſkeje ꝙwójby ſchćźehel (kiꝙały kał) jěd̆źechu, kotryž běchu ꝙebi na jenej łuzy naſchćźipałe. Wſchě dźěćźi ſe ſnamjenjemi ſajěd̆ojćźenja ſkhorichu, a jedyn hólz we wulkich boloſćźach wumrje. Ludźo měnjachu, ſo je ꝙo łuka ſ jěd̆ojtym pſchikupjenym hnojom pohnojiła a ſo je jěd̆ na ſchćźehel pſcheſchoł.

* (Njeſbože pſchi bjechtowanju.) Pſchi wojeŕſkim bjechtowanſkim ſwućźowanju we Mainzu jenemu leutnantej kónz mjećźoweje brjeńdy wotſkoćźi a ꝙo feldweblej Murerej pſches wutrobno hać do płuzow ſakło. Murer ꝙo ćźěžko ſranjeny na ſemju ſwjeſe. Wo jeho žiwjenje ꝙo boja.

* (Se žarliwoſćźu muža ſatſělika.) Knjeni ſ Ruexlebena w Buddenbergſkim hrodźe pola Dortmunda je ꝙwojeho muža ſatſělika a potom ꝙama do ꝙo tſělika a ꝙo ꝙmjertnje ſranika. Nětkotre dny poſd̆źiſcho je wona na ꝙwoje rany wumrjeła. Ssudniſke pſchepytanje je dopokaſało, ſo je ꝙo knjeni ſ Ruexlebena hižo pſched dlějſchim ćźaꝙom roſꝙudźika, ꝙwojeho muža moricź. Wona bě jara žarliweho waſchnja a bě ꝙebi myꝭł do hłowy ſtajika, ſo jej jejny muž njeje ꝙwěrny, a ſo ma jenu lubku. Woprawdźe pak temu tak njebě.

* Skónzowanje ꝙydomlětneje holćźki Londonſke wobydleŕſtwo w tu khwilu we wulkim njeměrje dźerži. Roſrubane ćźěło ꝙu w jenej hnojowej jamje namakali. 700 poliziſtow ſa mordarjom ꝙlěd̆ži. W měſtowym dźělu, hdźež dźěćźo bydleſche, ꝙu ſchórzuch, krwawne ſtupnje a dźěł ſchulſkeho torniſtra namakali. Maja ſa to, ſo je jedyn wrótny dźěćźo ſkónzował, a boja ꝙo, ſo budźe wón hiſchćźe wjazy dźěćźi moricź.

* (Ssmjertny pad ſ padadłom.) Jedyn powětroježdny je ꝙo wčźera, kaž ſ New-Yorka piꝭaju, w New-Jerſeju ſaraſył. Wón bě ꝙo pſched wulkej cźrjódu ludźi ſ ballonom do powětra puſchćźił. We wyꝭokoſćźi 600 metrow chžyſche ꝙo wón ſ padadłom k ſemi dele puſchćźićź. Padadło pak ꝙo njewočźini, a powětroježdny do rěki padźe. Wón bě hnydom morwy.

Wuꝭudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłaćeŕ J. T. Schołta ſ Klukſcha, kotryž nětkole w Maleſchezach bydli, bě lětſa w januarje ſtatnemu rěćźniſtwu woſjewił, ſo ſtaj jeho lětſa 1. januara pſched Schuſterez hoſćźenzom w Klukſchu kubleŕ J. Lehmann a mjeſywobhladowaŕ Kopta, ſ kotrymajž bě ꝙo w hoſćźenzu ſwadźił, nabiłoj. Pſchi tym bě jimaj Emil Schuſter pomozny byk. Pſchepytanje pak niczo wobćźežaze pſchećźiwo wobſkorženym njepoda. Schołtu na to dla wopaćźneje wobſkórźby wobſkoržichu. Ssudniźy měnjachu, ſo Lehmann a Kopta wjećźor 1. januara njejſtaj Schołtu nabiłoj, tola mějachu ſa to, ſo Schołta tamny wjećźor njeje ſtróſby byk. Duž jeho wuwinowachu.

Otto Preuss

mějećźel Khorla König

w Budyſchinje na žitnej haꝭy 4 w Budyſchinje

porucza ꝙwój **wulki ſkład** ꝙamodźěłanych

mužazych a pacholazych woblećźenjow,

narunanje ſa po měrje dźěłanu draſtu.

Wulki wubjerk **dźěćźazych woblećźenjow**

wot najtuniſcheho hać do najwoꝭebniſcheho,

teho runja woꝭebne **žonjaze žaketty a mantle,**

wſcho jenož ſ dobrych tkaninow nanajlěpje ſeſchite.

Drjewowa awkzija

na Wujeźkowſkim revěrje

na Wujeźkowſkej ſtronje.

Wutoru, 3. dźeń ꝙwjatkow, pſchipołdnju w 12 hodź.

ma ꝙo w **hoſćźenzu we Wujeźku** na pſcheꝙadźowanje pſchedawaćź:

578 ſchmrěkowych krutych žerdźow 8/9 cm delka tołſtych } ſkładźenych w 27.
72 = = = 10/12 = = = }
6 = = = 13 = = = } a 36. wotdźělenju
5575 = žerdkow 2/7 = = = }

kaž tež we wurubach wotdźělenjow 27 a 36, a jenotliwje we wotdźělenjach 20, 21, 24, 25, 27, 28, 29, 35, 36, 37, 38, 44, 46 a 47 ſeſtajane

palne drjewo

— ſchćźěpy, klumpachi a walćźki. —

Dla wobhladanja drjewa chžyli ꝙo na kupjenje ſmyꝭleni pſcheꝙadźowanſki dźeń dopołdnja w 10 hodźinach pola Wujeźkowſkeje hajnkownje ſeńćź.

We Wujeźku, 30. meje 1908.

Měſchćźanſke hajniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 9. junija t. l. popołdnju wot 3 hodźin ma ꝙo **w Herzogez reſtawraziji w Zokowje**

něhdźe 100 rm. palnych kuluchow

na Mjedźojſkim revěrje ſkładźenych, na pſcheꝙadźowanje pſchedawaćź.

Huſćźanſke hajniſtwo, 2. junija 1908. **O. Mendte.**

Wutoru 9. junija pſchipołdnju w 1 hodźinje budźa ꝙo pola gmejnſkeho pſchedſtejićźerja Schołty w Njeꝭwaćźidle jemu na khowanje date wězy: 1 młóćźaza maſchina, 1 ꝙykanjowa maſchina, 1 hoſpodarſki wós, 1 rućźny wós, 13 deſkow, 1 žnjowe rěble, 1 płuh, 6 ſchidow, 4 koꝭy, 1 por kaſchćźojtych deſkow ſa hotowe pjenjeſy na pſcheꝙadźowanje pſchedawaćź.

Něktore trejbane derje ſdźerżane

jěſdne koła

ꝙu na pſchedań pola

Maxa Krjenza,

pſchedawarja jěſdnych kołow

w **Małym Wjelkowje.**

Liebſch,

ꝙudniſki aktuar ſw. ꝅłužby

na ꝙukelnſkej haꝭy 34

piꝭarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, diſmembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěćźi ꝙerbſki.

— Telefon čźiſło 177. —

Pſcheꝙadźowanje leżomnoſćźow.

Bjžomne rukowanje.

Zuse zuby,

plomby se złota, złébra a emaille.

Eugen Wienecke,

amerikanski zubjazy lěkař

18 na Hoschiz haßy 18.

Rěčne hodźiny wot 8—6, njedźelu wot 9—3 hodźin.

Tunje płaćišny.

Bjžomne rukowanje.

Vogelgesangez pensionat

na Moltkowej drósy 29 III.

Młode holzy kóždeje staroby ßo w kóždym cźaßu k dalschemu sdźěłanju pschijimuja. Wscho roswuczenje pódla rěczow a schicza w domje. Dalsche psches prospekt. Płaćišna sa pensiju 600 hriwnow

We wudawarni Serb. Nowinow je sa **15** np. dostacź:

Prědowanje

na salożku 98. psalma

njedźelu Kantate, 17. meje 1908

dźeržane

a na wjelestronske žadanje

sa ßwoju lubowanu Njeßwacźidlsku wožadu

do cźischcza date wot

Kh. J. Waltarja, fararja.

Parna zyhelnicza w Tsjoch Hwězdach

pola Budyschina

porucza

worzlotwjerde plestrowanske zyhele

s 8 hłowcźkami, najkhmańsche wußadźenja na dno hródźow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlózsche rjedźenje s praktiskim pschiprawjenjom hrjebicźkow.

Pawoł Arnold w Tsjoch Hwězdach.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßlanje w cźwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaćišnowy sapiß žadacź.

Najlěpsche korjenjenje je a wostanje

MAGGI owe korjenjenje. Jara spore, teho dla tunje w trjebanju. W originalnych bleschach a s nowa pjelnjene, nanajlěpsche porucza

Arthur Wendler, pschedawarnja kolonialnych tworow na Bismarckskej drósy 10.

Towarstwo pomocy za stud. młodosć.

Hłowna zhromadźizna budźe **srjedu 10. junija** t. l. popołdnju 1/2 3 hodźin w „měšćanskej zahrodźe“.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawa. 2. Wólby. 3. Namjety.

Předsyda.

Srjedu 10. junija

w hosćencu „winoweje kiće“ w Budyšinje dop. w **10 hodź. posedźenje serbskeje hłowneje prědarskeje konferency.**

Předsydstwo.

Khrósczanska nalutowarnja

smeje ßwoju 32. porjadnu **generalnu zhromadźiznu njedźelu 14. junija** popołdnju 1/4 4 hodź. w sali herbskeje grychty w Khrósczizach

Dnjowy porjad: 1. Sliczbowanje a bilanza 1907. 2. Wußwobodźenje pschedßydstwa a dohladowarstwa. 3. Rosdźělenje dobytka. 4. Wólby po wustawkach. 5. Namjet wo powyschenju sastupneho pjenjesa.

Pschedßydstwo towarstwa:
Michał Kokla.

Rjana zjiwnosćz

s 15 abo 18 korzami pola a luki w Budyskich stronach je, kaž steji a leži, se žiwym a mortwym inwentarom pschemenjenja dla hnydom tunjo na pschedań.

Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin abo na Tuchorskej drósy 3 w sahrodnej khěži.

Dwě zjiwnosczi

we Wjeleczinje se 37 a 20 korzami, w najlěpschim rjedźe, stej wobßedźerjoweje staroby dla na pschedań. Twarjenja ßu maßivne. Dalsche je shonicź pola **Gustava Ulbrichta** we Wjeleczinje czišło 221 a 222.

Khěža na pschedań.

Maßivna khěža s rjanej sahrodu a se ßadowymi schtomami na Zidowje czo. 121, na rjanym prósdnym měsce stejaza, je hnydom na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Wyßokoßuczelnej ranzy

stej na pschedań w Jitku czo. 22 pola Rakez.

Wokrjeßna plahowarnja sa kury „Czorne Minorka“

pschedawa

jeja k naßadźowanju

po 15 np. sa jejo.

Fara w Rakezach.

Najlěpschi czerstwy jerchenjowy **łój** punt po 50 np.,

Najlěpschi czerstwy howjasy **łój** punt po 40 np.,

Najlěpschi wuschkrjeny **łój** punt po 50 np.,

pschi 10 puntach po 45 np porucza

Emil Gräfe,

rěsniski mischtc

w Budyschinje na sw. lawskej haßy.

Do Noweje Jaßonzy!

Hejda! Hdźe **ßwjatkownu pónđelu** póńdźemy?

Wschitzy do **Noweje Jaßonzy na reje.**

Tam budźe rjenje!

Pschecźelnje pscheproschuje

P. Hofmann.

Wupožczicź

mataj k 1. julijej

15000 a **4000 hriwnow**

na hypotheku **J. a E. Koban**

pschi žitnych wikach 4.

Wupožczicź na dobre hypotheki:

6000 mk. k 1. julijej 1908,

3000 mk. k 1. auguste 1908

psches **Maxa Frenzela,**

prawny bureau na ßukelnskej haßy 1

po 2 skhod.

Hospodarskeho pomoznika,

sprawneho wobstarneho, ßnano też wudowza, pyta žiwnosćerka w **Keßli** (Knytschu) czišło 4 pola Biskopiz.

Ssylna ßłużobna holza

ßo k 1. julijej do Njeßwacźidła pyta. Dalsche je shonicź w Budyschinje na Moltkowej drósy czo. 31 po 1 skhodze.

Skschiwdźaze ßłowa, pschecźiwo Kraßzynej w Suborniczźy sreczane, s tutym wróczo bjeru.

Marja Dubiz.

Ssobotu 30. meje je ßo wot bohatych wrotow psches mjaßowe torhoschczo na butrowe wiki brěmjo, czěmne wobleczenje wopschijaze, shubiło abo ßo do zuseho ruczneho wosyczka położiło. Sprawny namakar chzył jo sa dobre myto we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Sa powuczaze a hnujaze ßłowa, kotrež je wyßokodostojny k. kaplan Dórnik Boże stwicze na prědowanju rěczał, wutrobny dźak praja **někotši kemscherjo w Khrósczizach.**

(K temu czišłu pschiłoha a pschiłoha sa dźěczi „Sahrodka“.)

Pschiloha k czišku 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. junija 1908.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich ſtatnych wikach.

1. junija 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacz do 6 lět	38—42	74—78
awſtriſke	40—45	76—81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	35—38	71—74
3. ſrěnjo pizowane mlode, derje pizowane ſtarſche	30—34	65—70
4. ſnadnje pizowane lózdeje ſtaroby	25—29	57—63
Jalojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	38—40	70—72
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacz do 7 lět	32—36	64—68
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ſnadnje wuwite mlódſche kruwy a jalojzy	28—31	59—63
4. ſrěnjo pizowane kruwy a jalojzy	24—27	53—58
5. ſnadnje pizowane kruwy a jalojzy	—	47—51
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	37—40	69—72
2. ſrěnjo pizowane, mlódſche a derje pizowane ſtarſche	33—36	65—68
3. ſnadnje pizowane	31—32	63—64
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	52—54	82—86
2. ſrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—51	79—81
3. ſnadnje wuwite wot zyza	43—48	71—78
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſchichženjow w ſtarobje hacz do 1¼ léta	47—48	62—63
2. mjaßne	44—46	60—61
3. ſnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—44	57—59

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 30. meje 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 4. junija 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pšeńcza . . . . . běła	—	—	—	—	10	35	10	70
" . . . . . žołta	10	—	10	30	10	—	10	40
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	38	9	50	9	06	9	30
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	8	80	9	—	7	75	8	50
Wows	7	50	7	70	7	—	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduſchka	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	50	2	70	2	30	2	60
Pšeńcžna muka 50 "	12	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 "	12	—	15	77	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	60	4	—	3	30	3	80
Ssloma . . 100 "	4	50	4	67	3	50	5	—
Proßata 1260 ſchtuk, ſchtuka	10	—	24		—		—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	6	50	6	10	6	50
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	70	7	20
Pšeńcžny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyšchinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 25 np., rožke wot 9 hr. 75 np. hacz 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 90 np. hacz 9 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacz 8 hr. 65 np.

W Budyšchinje placzeiche: kórz pšeńzu (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hacz 18 hr. 15 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 15 hr. — np. hacz 15 hr. 40 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np. hacz 12 hr. 60 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

4. junija 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., pšeńza wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 30 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacz 7 hr. 50 np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., ſyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., ſloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 5. junija: Rjane a cžopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** smeje ſwjatkownicžku rano w 7 hodžinach duchowny Tiſcher ſerbſku ſpowjednu rěcž, ½9 hodžin farar Räda ſerbſke a w 10 hodžinach němſke prědowanje. Zyrkwiny khor ſpěwa: „Pſchińdź ſwjaty ducho ſ njebjeß k nam."

2. dźeń ſwjatkow smeje rano w 7 hodź. farar Räda němſku ſpowjednu rěcž, ½9 hodžin duchowny Tiſcher němſke a w 10 hodź. ſerbſke prědowanje.

3. dźeń ſwjatkow smeje dopoldnja w 9 hodź. duchowny Tiſcher ſerbſke prědowanje.

Sswjatkownicžku a 2. dźeń ſwjatkow budże kollekta ſa ſakſki powſchitkowny zyrkwiny fond. — Tydźeńſke ſaſtojnſke dźěła smeje duchowny Tiſcher.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi:** Bjedrich Alwin Berge, khěžeŕ a murjeŕ w Rückersdorfje, ſ Johanu Khryſtianu ſwud. Reinigowej rodź. Pětſchkez na Židowje.

W **katholſkej zyrkwi:** Franz Webs w Budyſchinje, ſ Hanu Scholcžiz ſ Radworja. — Jurij Buk, žiwnoſcžeŕ a cžěßla w Khelnje, ſ Hanu Winklerez ſe Sſkoneje Borſchcže.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Ernſt Guſtav Rudolf, Khorle Guſtava Auguſta Schillinga, murjerja na Židowje, ſ. — Herbert Erwin, njemandź. ſ. na Židowje. — Hana Erna, Pawoka Oskara Hanuſcha, blidarja na Židowje, dź. — Emma Erna, Bjedricha Oskara Bärwalda, koporniſkeho dźěłacžerja na Židowje, dź. — Richard Willy, Auguſta Meldy, pohoncža na Židowje, ſ. — Max Pawoł, njemandź. ſ. w Jenkezach.

Zemrjeli:

W **Michalſkej wožadże:** 28. meje: Johanna Margareta, njemandź. dź. na Židowje, 1 dź. — Frieda Selma, Pětra Khorle Wicžaſa, žiwnoſcžerja a cžěßle we Wulkim Wjelkowje, dź., 9 l. 9 m. — Eleonora Hübnerez, wobydlerka wokrjeßneje khorownje na Židowje, 75 l. 10 m. 5 d. — 31. Michał Bjarnat Iſrael, prjedy dźěłacžeŕ w Delnjej Kinje, 71 l. 3 m. 28 d. — Hilžbjeta Margareta, Richarda Adolfa Dunkela, hoſcženzarja w Rabozach, dž., 6 l. 2 m. 21 d.

W **katholſkej wožadże:** 29. meje: Auguſt Nickel, dźěłacžeŕ na Židowje (we wokrjeßnym wuſtawje), 67 l. 6 m. 27 d. — 1. junija: Paulina rodź. Jänchez, Rudolfa Schmidta, ſtólzywobcžahowarja mandźelſka w Budyſchinje, 55 l. 1 m.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodžija.

Sswjatkownicžku ſmeje rano ½7 hodź. duchowny Voigt ſerbſku ſpowjednu wucžbu, ½8 hodžin farar Kſchiżan ſerbſke a w 9 hodžinach němſke prědowanje.

2. dźeń ſwjatkow ſmeje rano ½7 hodžin farar Kſchiżan němſku ſpowjednu wucžbu, ½8 hodžin duchowny Voigt němſke a ¾9 hodžin ſerbſke prědowanje.

3. dźeń ſwjatkow ſmeje rano we 8 hodź. farar Kſchiżan ſerbſke prědowanje. 1. a 2. dźeń budże ſo kollekta ſa zyrkwiny poklad ſkładowacź.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

1. dźeń ſwjatkow ſmeje farar Domaſchka rano w 7 hodžinach ſerbſku ſpowjedź, duchowny Boitz dopoldnja we 8 hodź. ſerbſke a ½10 hodžin němſke prědowanje. Khor ſpěwa: „Sſo ſmil, o Ducho ſwjaty."

2. dźeń ſwjatkow ſmeje farar Domaſchka dopoldnja we 8 hodžinach ſerbſke a ½10 hodžin němſke prědowanje.

Na 1. a 2. dnju ſo pſched zyrkwinymi durjemi kollekta ſa powſchitkowny zyrkwiny poklad ſběra.

Sslomjane klobuki

ſa muzſkich a hólzow

w ſnatym **wulkim wubjerku** a po jara tunich placžiſnach poruczа

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22

ſ napſchecža hoſcženza winowеje kicže.

Pißarńja

ſa **kupne, dismembraziſke, hypothekſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſke wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawſcheho pißarńſkeho pſchedſtejicžerja pola knjeſa aktuara ſw. ſł. H. Liebſche,

na ſtuleluſkej haßy 1 II.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomèrnych płaczisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dżéczazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicże po mèrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicże po mèrje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 porucża bohaty sklad ßamodżélaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wèżu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mèrje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki sklad wscheje drużiny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakèratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcże.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dżélanje woßebneje domjazeje nadoby po najtuńschich płaczisnach.
Sklad wschèch drużinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej dróży 9.
Wulki sklad wschèch drużinow **meblow** po tunich płaczisnach.

Czaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy czißko 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scżeńskich czaßnikow, błudżakow.
Wuporjedżetnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecża starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschè drużiny czaßnikow, rjecżasow, słotych tworow. — Porjedżenje dobre a tunje. Rèczu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschèch drużinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucża ßwój bohaty sklad słotych tworow a czaßnikow wscheje drużiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecżelnemu wobkedżbowanju. Pschi porjedżenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rèczu ßerbski. —

Słote a ßlèborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ßlèbornych a alsenidowych tworow.
Dżélatnja sa nowoscże a porjedżetnja.
Wèrowanske pjerschczenje po mèrje.

Woßebita dżélatnja sa ßedłatske a pólstrowane wèzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wèzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudżélanje a pschedżélanje wschèch pólstrowanych **meblow.** Stajny sklad sofow, kožow, matrazow, gardinowych żerdżow atd.
Linoleum kładu a stwy tapezèruju po tunich płaczisnach.

Ssedłatnja a tapezèrowatnja.
T. Albert na horncżetskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucżowanskich wèzow, nakhribjetnych mèchow, gamaschow a schulskich wèzow, konjazych pschikrywow wscheje drużiny, też pschè deschcż. Wèzy ſa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucża ßwój sklad sofow, kožow, matrazow po najtuńschich płaczisnach.

Nożetnja a parna tocżetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsaczných nożow, britwjow a nożizow, żimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wèzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dżéczazych wobleczenjow. — Módre normalne dżélacżerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schczétkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mèjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschèch schczétkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtuńschich płaczisnach.
Woßebitoscże: Kardecże a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dżélatnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudżbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlèd.)
Pschedawatnja a porjedżetnja wschèch hudżbnych instrumentow. Sklad wschèch drużinow trunow, piskadłow, harmonikow atd.

Hudżbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej dróży 3.
Dobytkna kupowatnja hudżbnych instrumentow a trunow wscheje drużiny. Ssamßna dżélatnja a porjedżetnja.

Hudżbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedżetnja. —

Woßebita pschedawatnja ſa amateurskich fotografow.
R. Hnth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dżélanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaczisnach. Fotografowanje w kóżdym dnjowym czażu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mèrschez naßlèd. Mèjeczel Erich Winter — pschi żitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißaty kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschè drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mèjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschèch wustajeńzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucża ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kożmowe kłobuki, hońtwatske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucża. Porjedżetnja a dżélatnja po mèrje.

Czrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad czrijow ſa mužow a żony. —
Ssamßne ruczne dżélo. — Porjedżenje tunjo.

Wobucże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dżéczazych schórniczkow. Wudżélanje po mèrje. Ssamßna porjedżetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschczníkow a kijow.
Eduard Scholty naßlèd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedżetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prènja fabrika pschedeschczníkow a pschesłónczníkow.
Wulki sklad wukhodżowanskich kijow a trubkow.
Porjedżenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodżiny wuwjedże. Najlèpschi wudżélk po najtuńschich płaczisnach.

Wupschedawanje

porzlinowych,
kamjeninowych, luxusowych,
emaillowanych a
schkleńczanych tworow
šo njepschestawajzy dale wotmĕwa
pola
Ernsta Ullricha
w Budyschinje
na schulerskej haßy 12.
Telefon 127.

Najlĕpsche likóry

k kwaßam, kschczišnam a druhim
ßwójbnym ßwjedżenjam dostawacże
we wullej destilaziji
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje

Pschezo a pschezo šo praji,
so ma
Ota Sachse
tola najlĕpschi
khofej
po wschĕch placžišnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Mĕschany ßad

wschĕch druzinow
punt hižo po 30 np.,
aprikosy,
prünelle,
franzowske, kalifornifke
a boßnifke
ßlowki
ma
Ota Sachse
pschezo w najwjetschim wubjerku
a je ſ tym najtuńschi.

Wumĕrjenske dżĕła

spĕschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Žitne mĕchi,
mukowe mĕchi,
ßlomniki
a ßlomowe puzaki,
pizowanske mĕschki,
wosowe plachty,
schĕry plat
k ložowym plachtam,
khomotowy plat,
wosy a wokna
rjedżazu kožu
we wulkim wubjerku
po fabrikskich placžišnach
porucza
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach,
snapschecża „skoteje hwĕzdy".

Paleny khofej

najlĕpscheje hódnoscze
porucża
Albert Lehmann,
pschedawarnja kolonialnych tworow
na polnóznej drósy,
pódla hoscženza „ßlónza".

Wschitzy kolojĕzdni
šo džiwaju!
wo skutkowanju salĕpjaka kolowych
schlawchow
pneumatola.
Wón salĕpja wschĕ stare džĕrkate
schlawchi a sadżĕwuje, so powĕtr
wucżeknje, hdyž šo pneumatik wob-
schkodži. Na jĕsbje njetrjeba šo
wjazy płatacž a powĕtr naplum-
pacž. Stare schlawchi kaž nowe džerża.
Jenokróczny wudawk!
Trajaze skutkowanje!
Sa lĕto šo njetrjeba wjazy dyžli
1 mk. wudacž.
Dostacž pola
knjesa **M. Kolle** w Khróscžizach,
= **C. Wöllmera** w Hodžiju,
= **K. Zuga** w Rakezach,
= **M. Polaka** w Kamjenzu,
= **A. Bara** w Njeßwaczidle
abo direktnje pola generalneho
sastupjerja **M. Husaka**
we Wurizach pola Budyschina.
Jedyn pospyt wuspĕch a wužitk
pschinjetże.

Čzrije

ßa
muzßkich, žónske a džĕczi
porucża
Pawoł Zoch
we Wullej Dubrawje.

Kedźbu!

Skladnoßtna kup.
Liczbu **nowych**
jĕßdnych kolow

bjes poroka, lońsche
modelle, **najlĕpsche**
wudżelki,
po placžišnje **khĕtro**
tuńsche, a
nĕkotre trjebane
hischcże dobre
kola
hižo po **30 hriwnach**
ma hnydom na pschedań
Khorla Zug,
samkarski mischtr **w Rakezach.**

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomaß,
maschinski wolij
najlĕpschi a najtuńscho porucża
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Pczołazy wósk

kupuje **A. Lehmann,**
mydlarnja na polnóznej drósy,
pódla hoscženza „ßlónza".

Skladownja
drainĕrowanskich rolow
w Lĕtonju
porucża
drainĕrowanske roly
wschĕch wulkoscžow,
konjaze, kruwjaze
a ßwinjaze korta
wschelakich wulkoscžow,
scžinowe plecżenja,
tšĕschnu papu atd.
Brockmannowy
pizowanski kalk
po fabrikskich placžišnach.

Kupne a druhe wucžinjenja,
liscžiny wscheje druziny,
próstwowne pißma
wo wobhnadżenje atd.,
formindske sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje
leżomnoscžow,
saradżenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rĕczimoj tež ßerbski. —

Reklownja
Th. A. Wällnitza

w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9.

Najlĕpsche kupowanske žórło
ßa
drastne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a schkleńczane khamory,
kommody,
jednore, wucżahanske a ßofowe
blida,
stoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50,
4.— mk. a drózßscho,
male schpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—,
8.—, 9.50 mk.,
stołpowe schpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—,
23.— mk.,
wulke schpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52
a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1 pschežne, 1½ pschežne, 2 pschežne,
poßleschcża,
matrazy,
jednore ßofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dzĕlate a plyschowe ßofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a drózßscho,
pißanske blida, myjne blidka
kuchińske khamory,
kuchińske blida a ławki,
drastne hrabje,
drastne stejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdże,
wóskowe pschikrywy
(deki),
njewjeszczinske
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńsche wuwjedżenje,
sprawne poßłużenje.
Najtuńsche placžišny.
(Pschi sapłaczenju rabatt!)

Th. A. Wällnitz

na ßukelnskej haßy 9.
Proschu, kedźbujcże
na moje mjeno!

Jěsdne koła!

Nowe! ☛ **Lěto rukowanje!**
po 52, 65, 75, 85—165 mk.,
žonjaze koła po 75, 85—150 mk.,
trjebane po 15, 25, 35—75 mk.
Sastupjeŕ **Brennaborſkich, Opelſkich, Wartburgſkich, Allrightſkich, Haenelſkich jěsdnych kołow.**

Mantle, **nowe** po 2,—, 2,90, 3,25, 3,75, ſ rukowanjom 4,50—11 mk.

Něhdže **100 kołow** na ſkładze.

Schlawchi 2,25, 2,75, 3,—, 3,50, 4,25—5 mk.
Wolijowe latarnje 0,45, 0,95—6,50.
Azetylenowe latarnje 1,50, 2,50—9,50.
Pedale por 1,25—6,50 mk.
Powětrowe plumpy 0.30, 0,75—1.50.
Rohate plumpy 0.80, 0.95—3.75 mk.
Gamaſche 0.45, 0.60, 1—8 mk.
Noſchaki 0.35, 0.85—3.25 mk.
Nakhribjetne měchi 0.50, 0.75, 1—5 mk.
Swony 0.15—1.50 mk. Blachowe ſchkitaki pſche błóto por po 0.85, 1 mk. a 1.25 mk.
Karbid kilogram 35 a 45 np.
Sswobodoběhowe ſadnje koło 12, 14 a 16 mk.
pſchedawa

J. Schiback
na Mužakowſkej dróſy 4.
Koła ſo wěžywuſtojnje wuporjedźeja.

Kóſlaze kóžki

kaž tež **koſaze, cźelaze** a **howjaſe kože**
po najwyſchſchich płaćźisnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11,
ſ napſchecźa hoſcźenza ſloteje hwězdy.

Praßowanu ßlomu

ſ grotom ſwjaſanu, pſchedawa
kuježi dwór w Małßezach
pola Budyſchina.

Najß k woßadźenju

lane ßymjo, hejduſchku
tunjo pſchedawa
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu, pißarńja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſcźinow** wſcheje druźiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje ležomnoſcźow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje ležomnoſcźow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe léta ſ rěcźnikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucźa.

Khětre poniženje płaćźiſnow

wot nětka na wſchě

lěcźne žaketty a kapeſy ſa ſchulſke holzy a młode knjeźny,
na wulku dźělbu ßłomjanych klobukow,
płócźliwych wobleczenjow, wołmjanych
wobleeźenjow, płócźliweje draſty a bluſow.

☛ **Jenož hódne druźiny, wurjadnje tunjo!** ☚

Pſchi hłownym torhoſchcźu 9. **Ernst Jenke.** Pſchi hłownym torhoſchcźu 9.

Franz Marſchner

cźaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczałow** k dobroćźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćźiſny.

Mokropraßowane bazeny

1000 ſchtuk po 8½ mk. ſ jamy,
tola jenož ſa hotowe pjenjeſy porucźa
ryczéŕkubło w Bóſchizach.

Ša njewjeſty!

Sſerbſke a němſke
ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w cźelazej ložy hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dóſtać **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza. 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	3%	na lěto.
ſ měßacźnym wupowjedźenjom	3½%	
ſ 3měßacźnym =	3¾%	
ſe 6- a 12měßacźnym wupowjedźenjom	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach dóſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ſerbſkim domje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 24. | Sobotu 13. junija 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Khěžor Wylem

je wutoru w Liegnizach w Schlesyskej pschi poßwjećenju khěžoroweje Bjedrichoweje wopomnjeńskeje zyrkwje pschitomny był. Město bě ßo ſ brěšami a palmami wupyschiło a dróhi běchu pschi rjanym wjedrje polne luda. Khěžor ſ pschewodom ßwojeje mandźelskeje a prynza Oskara pod ſwonjenjom zyrkwinych ſwonow pschijědźe. Psched zyrkwju k jeho powitanju schulske holzy ſ kostrjanzowymi wěnzami na hłowje stejachu. Po poßwjećenju zyrkwje khěžor na domojjěsbje Hrodźischćzowy hród, khěžorstwoßejmskemu sapóßłanzej ſ Dirksenej ßłuschazy, wopyta.

Khěžorka ſ konjom padła.

Němska khěžorka ßrjedu dopołdnja ſ khěžorom do Sanssoucischeho parka jěchasche. Hdyž wonaj k nowemu hrodej ßo wróćejo jěchaschtaj, a khěžorka ßo ſ khěžorom rosmołwjesche, ßo khěžoriny kóń bjes wujaßnjeneje pschiczíny na dobo na semju wali. Khěžorka ßo na semju czíßny. Prěni wokomik ßebi myßlachu, ſo je ßo czežko sranika. Bórsy pak ßo wupokasa, so bě ßebi wona jenož ruku wo twjerdy pěſt wobodrěka. S hnydom sawołanej dróžku ßo khěžorka do noweho hroda dowjese. Lěkarjo spósnachu, so ßo njebě žana kósć złamała, a so ßo też njebě žana žika hnuła; khěžorka móžesche ruku polnje hibacź. Jej ßo ruka wobali, a na to bě jejne derjeměcze spokojaze. Dla tuteje njehody ßu ßo khěžorzyne pucźowanja wotstorczíke.

Pschekschiwjenja w khěžorstwowej łódźerni w Kielu

ßu ßo pschipadnje wotkryłe. Hacź dotal je ßo wukopało, ſo je ßo ſ najmjeńscha 300 000 hriwnow pschekschiwiło. Fiskus wójnskeho łódźstwa je na samoženje pschekupza Frankenthala, magazinoweho direktora Heinricha a pschekupza Repenninga, kotsíž ßu do pschekschiwjenjow sapleczeni, arrest położił.

Prozeß pschecźiwo wjerchej Eulenburgej

ßo hižo sapočzatk julija sapočznje. S pschepytanjom pschecźiwo wjerchej Eulenburgej ßu ßo też njekasanstwa druhich ludźi na ßwětko wukopałe. Někotsi ßwědzy ßu wobßwědčili, so je w Barlinje kralowski komornik hrabja Edgar ſ Wedel w prynzeßskim hrodźe czajowe towarſtwa wuhotował, pschi kotrychž ßu ßo skoro jenož abnormnje złoženi knježa ſ najwyschscheho towarſtwa wobdźěleli. Ssamo pschißłuschniziy knježazych němskich wjerchowskich domow ßu pjecza k stajnym hosczam tychle czajowych towarſtwow pschißłuscheli. Dla tychle wobßwědczenjow je pschepytowazy ßudnik tele dny hrabju ſ Wedela pod pschißahu pscheßłyschał. Tón ßo wusna, so ßu skoro jenož abnormnje złoženi knježa czajowe wjeczory, wot njeho wuhotowane, wopytowali, a so je wón też ßam homosexualnje złożeny. Tole pschekwapjaze wusnacze je ßo hnydom khěžorej wosjewiło. Tón je hrabi ſ Wedelej ßwoju njespokojnosć wuprajił a jeho wote wschěch jeho sastojnſtwow wotßadźił. Hrabju ſ Wedela ßu pódła teho napominali, so by hnydom se ßwojeho ßłužbneho wobhdlenja w prynzeſkim hrodźe pod lipami wucźahnył. Hrabja Edgar ſ Wedel bě jedyn ſ najwoßebnischich a najbóle lubowanych woßobow w dwórſkim towarſtwje, kotryž měješe wjele sympathijow. Wón k wuswolenym ßłuschesche, kotrychž khěžor ſ lschczenym mjenom mjenowasche. Hrabja ſ Wedel je njewoženjeny a něhdże 54 lět stary. Wón bě ſ komornikom pola khěžorki Bjedrichoweje. Po jejnej ßmjercźi ßo wón woßebje prynzeßam zusych wjerchowskich domow, kotrež pschi kralowskim dworje w Barlinje pschebywachu, jako komornik pschidawasche. Hrabja ſ Wedel, kotryž je duchownje zyle slemjeny, je hižo Barlin wopuschcził.

Pschiwusni wjercha Eulenburga chzedźa ſ pomozu lěkarjow dopokasacź, so je wón duchakhory. Wón je też hižo duchakhory był, hdyž je w Hardenowym prozeßu wopak pschißahał. Hižo měßazy prjedy teho ßu ßo pola njeho ſnamjenja duchakhorosczе pokasowake. Tak ßebi powjedaja, so je wón stare póduſche a hischcze druhe wězy sběrał. Poßlednje měßazy je wón khorobnu pschikhilnosć sa stare sahrodne płoty a lěßyzy měł. W Liebenbergſkim parku ßo zyła sběrka tajkich lěßyzow khowa.

Wotpóßłanz němskeho khěžora w Turkowskej.

W Konstantinoplu, woßebje we wójſku ßo jara nad pschikhadom pruskeho generala ſ Goltza wjeßela. Scheptaju ßebi wo nim, so je jeho khěžor Wylem ſ woßebitym nadawkom k ſultanej a wulkowesirej póßłał. Chzedźa wjedźecź, so je wón ſ wulkowesirom, wójnskim ministrom a ſe schefom generalneho staba wospjet ważne tajne rosrěczenje měł. Sultan je Goltza a jeho mandźelsku jara wusnamjenił. Wonaj staj ßo k ſultanej na wobjed pscheproßyłoj. Po wobjedźe mějesche ſultan dlějſche rosrěczenje ſ generalom ſ Goltzom a jemu ßam Iſtikarski rjad ſ brillantami k wutrobnu pschityknу. Generalowej mandźelskej ſultan Medjidie-rjad ſa žony ſ brillantami spožczi. Tajke wusnamjenjenje je ßo ſa polsta lět rjadoweho wobſtacza hakle schtyri krócź wudźěliło. W Turkowskej měnja, so dyrbi general ſ Goltz Turkowsku na móżnu wójnu pschihotowacź. Pschi setkanju jendźelskeho krala ſ zarom w Revalu je ßo wo praschenju jednako, na kajke waschnje by móżno było, měr a porjad w Mazedonskej postajicź. Reformam, kotrež Ruska a Jendźelska ſa Mazedonsku poruczataj, ßo ſultan ſe wschěmi mozami pschecźiwja, dokelž by wón ſ nimi wulki dźěl ßwojich knježeńſkich pschedprawow w Mazedonskej woprowacź dyrbjał. W ßwojim pschecźiwjenju pschecźiwo reformam ſultan pjecza podpjeru pola němskeho khěžora namakuje.

Sslowjanske ſjednoczeństwo.

W Prasy je ßo wutoru ſjěſd ßłowjanskich pschekupzow wotměł. Na njón bě 600 pólſkich pschekupzow ſ Krakowa, Lwowa, Pósnanja a Warschawy pschijěło. Direktor pólſkeje banki w Pósnanju, Tomaſchewski, ßo Prażskemu měſchczanosczе Groſchej, kotryž ßłowjanskich pschekupzow na staroměſchczańskej radnizy postrowi, ſa powitanje dźakowasche. W mjenje kluba czěſkich sapóßłanzow sapóßłanz Kramař praji, so je ſjěſd ßłowjanskich pschekupzow prěni wunoſcht ßłowjanskeje wſajomnosczе a ſhromadnosczе. Awſtriſzy ßłowjanſzy sapóßłanzy ßu do Peterburga jěli, so bychu ßłowjansku myßl na praktiſke dno stajili a ßłowjansku ſolidarnosć na praktiſkim podłožku do skutka stajili. Jedna ßo wo praktiſke a kulturne praschenja Sslowjanſtwa. Czechojo prěnju praktiſku krocźel k ßłowjanskej ſolidarnosczi powitaju, kotruž je ßłowjanski pschekupſki ſjěſd sczinił. Sslowjanſzy pschekupzy dyrbjeli pschi kupowanju pschede wschěm na ßłowjanske poſkicźeńki dźiwacź.

12. julija t. l. budże ßo w Prasy ſjěſd ſastupjerjow ßłowjan-

ſtich ludow wotbywacź. Na nim ma ßo wo ſakoženju wulkeje ßłowjanſkeje banki a wo ſrjadowanju powſchitkowneje ßłowjanſkeje wuſtajenzy w Moſkwje w lěcze 1911 jednacź.

Sserbſka želeſniza ſ Dunaja k adriatiſkemu morju

ßo bórſy do ſkutka ſtaji. W Pariſu je ßo hižo towarſtwo pjenježnikow ſa twar želeſnizy ſeſtupiło. Tale želeſniza Sserbiju hoſpodarſzy wot Awſtrije wußwobodźi. Wulki weſir je póßłanzam Franzowſkeje, Italſkeje a Ruſkeje pſchipowjedźił, ſo ſultan a turkowſke knježerſtwo njejſtaj pſchecźiwo ßerbſkemu projektej a ſo ſultan na twar ßo počzahowazy wukas bórſy podpiſche.

Ruſka duma je pjenjesy ſa nowe wójnſke łódże ſapowjedźiła.

Duma je ſ wulkej wjetſchinu 50 milijonow hriwnow ſa twar nowych wójnſkich łódźow ſapowjedźiła. Prjedy hacź wona pjenjesy ſa nowotwar wójnſkeho łódźſtwa pſchiſwoli, ßebi wona žada, ſo dyrbi ßo wón wězywuſtojnym ſamolwitym mužam pſchepodacź. W tu khwilu je nowotwar wójnſkeho łódźſtwa ludźom dowěrjeny, kotſiž wo tym niczo njeroſumja. Nowy kſchižak „Rurik“ je ßo po zyle ſeſtarjenym typu natwarił, ſ czimž je ßo ſ nowa njekhmanoſcź łódźſtwoweho miniſterſtwa dopokaſała. W lěcze 1903 je khěžorſki naměſtnik w Port Arturje, Alexejew, něktore měßazy do wudyrjenja wójny ſ Japanſkej zarej rosprawu podał, w kotrejž praji, ſo ruſke łódźſtwo w Port Arturje japanſke łódźſtwo ſ lohkoſcźu sbije. Nětkole admiral Alexejew w khěžorſtwowej radze ßyda, a tam móže wón ſe ßwojej njewědomoſcźu dalſche njeſboże naczinicź. Miniſterſtwowy pſchedßyda Stolypin na wſchě tele poroki wotmolwi, ſo wón njeſpokojnoſcź ſ wójnſkim łódźſtwom ſroſumja, tola na dobo ßo njehodźa wſchitzy wyſchſchi offizěrojo ſ njeho puſchcźicź. Też je wulkeho khěžorſtwa njedoſtojne, na morju zyle bjes pomozy a brónjow bycź a w pſchipadze wójny wſchě mórſke brjohi njepſcheczelej pſchewoſtajicź.

Runje kaž w ſarjadniſtwje wójnſkeho łódźſtwa, je ßo też wo wójſkowym ſarjadniſtwje w dumje wótrje ßudźiło. Wjednik liberalneje ſtrony, Gučzkow, praji, ſo je knježerſtwo měniło, ſo je mohło poßlednju wójnu tak pſchipódla wjeſcź. Gučzkow ßo na ßudźenje generala Linjewicza powoła, kotryž bě, ſ mandžurſkim wójſkom ßo roſžohnujo, prajił: „Ssmy mjes młódſchimi a ſtarſchimi offizěrami khudźi na energiſkich kharakterach, kotrež bychu ſamohle, ſe želeſnej wolu wjazydnjownu bitwu wjeſcź. To ſ teho wukhadźa, ſo ßu ßo w běhu poßlednich 50 lět wſchě energiſke a ßamoſtatne kharaktery we wójnſkej ßłužbje potłóczyłe a ßu ßo nuſowake, ßłužbu wopuſchcźicź. Jenož podwólne elementy ßo mjes nami cźerpja.“ — „Też nětko“, Gučzkow dale praji, „pola naß ſchtódne kmótrowſtwo a ßlěnjeliſarſtwo offizěrow pola dwora knježi, kotſiž chzedźa ßebi prawje wyßoku a wunoſchnu ßłužbu we ſarjadniſtwje a we wójſku dobycź. Po wójnje je drje ßo czrjóda njekhmanych offizěrow na wotpoczink póßłała a wójſko ßo wucźiſcźiło, tola ßmy na pok pucźu ſtejo woſtali. Zyłe wyſchſche wjedniſtwo naſcheho wójſka je ſhniłe. W lěcze 1905 ßu wulkowjerſcha Nikolaja Nikolajewicza ſa ſcheſa krajneho ſakitanja pomjenowali. To wójnſkemu miniſtrej ruzy wjaſa a jemu ſadźěwuje, krajne ſakitanje roswicź. To njeßmě bycź, ſo ludźo bjes ſamolwjenja tak ważne ſaſtojńſtwa ſaſtawaju. Dale je wulkowjerſch Ssergěj Michajlowicź ſ generalnym inſpektorom artillerije, wulkowjerſch Ssergěj Nikolajewicź ſ generalnym inſpektorom inženieurſkeho wotdźělenja, wulkowjerſch Konſtantin ſe ſcheſom wojerſkich ſchulow. Tajzy ludźo njeßmědźa na czole ſamolwitych ważnych ſaſtojńſtwow wojerſtwa ſtejecź; pſchetož woni wſcho roſtworja, tak ſo dc anarchiſtiſkich wobſtejnoſczow pſchińdźemy. Dyrbimy ßo wuſnacź, ſo ßmy njemózni we bědźenju ſ tymle ſkym, tola my dyrbimy jo ſ prawym mjenom mjenowacź.“ (Wſchě ſtrony, ſ wuwſacźom najſwonkownijcheje prawizy, bravo wołaju.)

Wójnſki miniſter, general Rödiger, Gučzkowej wotmolwi. Wón wuſběhowaſche, ſo je bohužel runje ßłyſchana kritika we wulkej měrje prawa.

Jendźelſko-ruſke ſbliženje.

Kral Eduard VII. je prěni jendźelſki kral, kotryž Ruſku wopyta. Hacź dotal jendźelſzy kralojo runje kaž do Turkowſkeje, też do Ruſkeje njepſchikhadźachu, dokelž w Ruſkej žaneje konſtituzije njemějachu. Nětko ma Ruſka ßwój ßejm, a jendźelſkemu kralej niczo njeſadźěwa, do Ruſkeje pucźowacź.

Ruſke nowiny wopyt jendźelſkeho krala jako ſaručenje měra a jako wobkručenje pſchecźelſtwa, mjes Jendźelſkej a Ruſkej ſamknjeneho, wobhladuja. S dobom wone wuſběhuja, ſo ma ßo też dale ſ Němſkej pſchecźelſtwo hajicź.

Na zyle hinaſche ſtejiſchcźo ßo jendźelſke nowiny ſtajeja. We wopycze jendźelſkeho krala w Ruſkej wone poßłabjenje Němſkeje widźa. Tak nowiny „Weſtminſter Gazette“ ſawjedźenje konſtituzije w Ruſkej roſpominaju piſaju: Hdyž ßo wróczo hlada, njebě pſched tſjomi lětami ſ zyła žaneje dumy, pſched 5 lětami bě hiſchcze ſ hrěchom, wo konſtituziji rěcźecź. Nětko je zar, kaž ſ najlěpſcheho žórła ſhonimy, bóle a bóle rosßudźeny, ßo konſtituzije džeržecź. Hdyž pak je dwór w Peterburgu konſtituzijonalny, potom je ßo dobyło! A to ßo nětkole ſtanje. Miniſterſtwowy pſchedßyda je ßo na reformy ſwjaſał a je dumje prajił, ſo wón niz jenož wot zara ßameho, ale też wot luda wotwißuje. Snate je, ſo by wón, jeli ſo by ßo duma roſpuſchcźiła, wotſtupił, a runje tak je ſnate, ſo je jeho ſtejiſchcźo kóždy džeń ßylniſche.

Ssamo duma w ßwojej dženßniſchej wuſtawje ßo bóle kritiſka hacź jejna prjedowniza pokaſuje, a ſchtož je ważniſche, na nju ßo poßłucha. Wukrajna politika a pſchipowjedźenje wójny ſtej hiſchcze pſchipóſnatej pſchedprawje zara; tola miniſter ſwonkownych naležnoſczow k dumje pſchikhadźa a ßwoju ſwonkownu politiku ſakituje a ßebi žada, ſo by ßo ſa dobru ſpóſnała. Duma ſapowjedźi pjenjesy ſa wójnſke łódże, a miniſter ßo jejnemu rosßudźenju podwola. Po tym žadamy pſchesjenoſcź niz jenož ſ ruſkim knježerſtwom, ale też ſ ruſkim ludom. Jendźelſko-ruſke pſchecźelne hibanje njeje jenož politiſke, ale też dobreho waſchnja. Jenož hdyž knježerſtwo w rukach něktorych muži, woßebje němſkich, leżeſche, mózachmy ßebi myßlicź, ſo je Ruſka naſcha njepſchecźelniza. Tak bórſy hacź móżeſche wona ßwojich ſaſtupjerjow wuſwolicź, bě jaßne, ſo bě wulka hromada Rußow Němſkej njepſchecźelnje a ſ dobom Jendźelſkej pſchecźelnje ſmyßlena. Němzy ßu ßebi ßwoje łožo ßami póßłali a dyrbja w nim leżo woſtacź. Němzy ſ Němſkeje a Němzy w Ruſkej ßu wſcho cźinili, ſo bychu reakziju w Ruſkej ſpěchowali: Woni ßu njeprawu ſtronu wuſwolili a ſ tym w Ruſkej pſchěhrali. Kóžde pſchiſporjenje ßwobody w Ruſkej — a k temu dyrbjeſche dóńcź — je k wjetſchej pſchecźiwnoſczi pſchecźiwo Němſkej a k wjetſchej wutrobnoſczi k Jendźelſkej dowjedło. To je jenož naturſki wunoſchk němſkeje politiki, kotraž chze ßwojeju ßußodow w njewědomoſczi a njepſchecźelſtwje džeržecź. Doroſumjenje pak je pſchiſchło a nětko mamy druhi wobras pſched ßobu.“

Se ſbliženjom mjes Jendźelſkej a Ruſkej je jendźelſki kral ßwoje wotmyßlenje dozpił, kotrež ßo na to měri, Němſku w Europje woßamocźicź. Sa Němſku póczu wobſtejnoſcze kritiſke bycź, jeli ſo woprawdźe k ruſko-jendźelſkemu ſwjaſkej dóńdže. Njepſchecźelſke nadpady, kotrež „Weſtminſter Gazette“ pſchi ſkładnoſczi wopyta jendźelſkeho krala Ruſkej cźini, dawaju ſpóſnacź, ſo Jendźelczanam jenož wo to dźe, ßebi Ruſku ſa pomoznizu w pſchichodnej wójnje ſ Němſkej dobycź.

Jendźelſki kral je ßo ſchtwórtk ſe ßwojim pſchewodom ſaßo na domojjěſbu naſtajił. Dźeń prjedy bě jendźelſki kral zara ſa admirala jendźelſkeho wójnſkeho łódźſtwa pomjenował, tón je potom ſchtwórtk pſchi wotßalnej hoſcźinje woſjewił, ſo je jendźelſkemu kralej admiralſtwo ruſkeho łódźſtwa ſpožcźił.

Wo rosrěcźenjach knježerjow je dopißował franzowſkich nowin „Matin“ ſhonił, ſo ſtaj najprjedy wo něktorych ßwójbnych naležnoſczach rěcźałoj. Potom ßu ßo ſnutskowne wobſtejnoſcze Ruſkeje roſpominałe. Jendźelſki kral je zarej liberalne parlamentariſke knježerſtwo poručzał a je ſa miniſterſtwo rěcźał, kotrež by dumje ſa ſaſtawanje ßwojeho ſaſtojńſtwa ſamolwite było. Poſdźiſcho je ßo wo powſchitkownych politiſkich wobſtejnoſcźach w Europje a Aſiſkej rěcźało, tola mějeſche tónle dźěł roſmołwjenja jenož ſwjerſchny kharakter. W tym, ſo ſtej w pſchewodze jendźelſkeho krala admiral Fiſher a general French byłoj, a ſo je jendźelſki kral jeju zarej pſchedſtajił, ßo niczo nadpadne njewidźi.

Mjenje měrniwych ſaměrow dopißował franzowſkich nowin „Gaulois“ w Revalſkim ſetkanju ſpóſnawa. Wón ſ njeho ſcźěhuje, ſo Eduard VII. w pſchesjenoſczi ſ franzowſkim knježerſtwom politiku prjedawſcheho franzowſkeho miniſtra Delcaſſée dale wjedze, kotraž je ßo na woßamocźenje Němſkeje wotměrika a prjedy abo poſdźiſcho k wójnje dowjedze. Tale politika pak ßo džeńba hiſchcze ſ mjenje pſchihódnymi wuměnjenjemi wjedze, dyžli prjedy. Sa poßlednje tſi lěta je Němſka ßwoju wojerſku móz tak wobtwjerdźika a poßylnika, ſo njerunoſcź mozow hiſchcze bóle wuſtupuje.

Schmatanzy w Perſiſkej.

Perſiſki ſchah je ßo do hłowneho měſta ſaßo wrócził. Wón

bě ſ njeho cźeknył, dokelž chzychu jeho ſpſchiſſahanzy ſkónzowacź. Wón je ſ leſcźu ſwojich njepſchecźelow do jeneje ſahrody ſwabił a jich tam ſajecź dał. Měſchcźanſkeho gouverneura je wón wotſwadźicź dał. Ssylne koſakſke patrouille po měſcźe cźahaju. Na měſtnje pſched parlamentom ſu ſo kanony poſtajiłe. Wobydlerjam je ſo ſakaſało, brónje pſchi ſebi noſſycź. Schah je po měſcźe piſſmo woſſjewicź dał, w kotrymž lubi, ſo budźe ſo wuſtawy, na kotruž je pſchiſſahał, dźerźecź. Spſchiſſahanzow je wón ſajał, ſo mohł revoluzionarne hibanje potłócźicź a měr a porjad ſaſſo poſtajicź. Mjes jatymi je ſyn ſchahowego bratra, prynza Sille-is-ſultana. Schahowy bratr w Schiraſu pjecźa wójſko hromadźuje, ſ kotrymž chze ſchaha ſ tróna wuhnacź.

Nózny podawk.

Cźaſſnik w jědźeńni dwanatu hodźinu w nozy bijeſche. Knjes Lardin, kiž bě cźitajo ſwoje nowiny trochu podrěmał, wocźi wotewri, nacźahowaſche ſo, ſpar wottſchaſſny ſo praſchejo, hacž by horje do ſparneje iſtwy abo dele do ſahrody ſchoł, ſo by ſa ſwojimi ſchnakami pohladał. Wón bě paſle na nje powlakł a dźenſa ſo bohatych ſnjow nadźijeſche; by-li tak było, mohł naſajtra prěni wunoſchk ſwojich prózowanjow do haptyki donjeſcź!

W kuchini ſwěcźku we ſwojej ſtarej latarni ſaſwěcźi, do ſwojich ſchěrokich pjelſcźowych ſtupnjow ſajědźe, hiſchcźe ras do jědźeńnje dóńdźe, ſo by ſe ſlutniwoſcźu pkun bóle ſawjercźał, a hdyž bě ſebi ſwoju domjazu cźapku ſtajił, ſo k małym ſahrodnym duŕcźkam poda, hdźež ſwój grat khowaſche.

S teho cźaſa, ſo knjes Lardin na wumjeńku w pſchedměſchcźańſkej khěźży bydleſche, prawje njewjedźeſche, ſchto ſ mnohim próſdnym cźaſom ſapocźecź, a hońtwa na ſchnaki jeho pſchijomnje roſpjerſchowaſche. Haj, ſamo to roſpominaſche, hacž ſ kojenjom tutych ſwěrjatkow ſwoje dokhody pſchiſporicź njemohł.

Duž mějeſche dobre pſchicźiny, ſo tejle ponižnej hońtwje podacź! Jedyn ſ jeho towaŕſchow bě jeho mjenujzy na tule myſſicźku dowjedł.

„Schto“, bě tutón towaŕſch hněwny ſawokał, hdyž bě jeho Lardin ſo praſchał, ſ kotrymž mohł tute ſapuſcźaze ſchnaki ſe ſwojich rjadkow wotſtronicź, „wy macźe to ſboże, we ſwojej ſahrodźe ſchnaki hoſpodowacź, a wy chzecźe je ſahubicź? Kajka kſchiwda!“

„Ach, na te wohidne ſkocźata!“

„Schto, wohidne ſkocźata?! Njewěſcźe dha wy, ſo tele ſchnaki w ſebi nitronu ſel khowaja, kotruž w lěkaŕſtwje ſ druhimi macźiſnami k temu nałožuja, ſo bychu ſławny ſyrop ſhotowjeli?“

„Aha!“ Lardin rjekny, kiž ſo hnydom wulkotnych dokhodow nadźijeſche, „to woprawdźe njewjedźach, to dźě je wubjerna wěz!“

A prajene, a hotowe bě! Hnydom naſajtra ſebi knjes Lardin we ſłowniku powucźenje wupyta, hdźe a kak tute ſchnaki najradſcho pſchebywaju a najlěpje tyja, a hdyž cźitaſche, ſo maja radſcho khłódk a włóžnotu, hacž ſłónzo a ſuchotu, počźa we ſwojej ſahrodźe tamne cźmowe kuty pilnje krjepicź, hdźež tute ſchnaki woſebje rady ſ cźrjódami — ſu rady hromadźe! — pſchebywachu, haj, wón ſamo na to pſchińdźe, ſpowrócźene kwětkowe hornzy jako paſle poſtajowacź, pod kotrymiž ſemju prawje wowłóžnjowaſche, a ſchnaki ſo dołho njekomdźachu a ſ wjeſełoſcźu pod nowe bydła lěſechu. A knjeſej Lardinje dale žana próza njeſbywaſche, hacž tam khodźicź a wunoſchki ſwojeje pilnoſcźe domoj bracź. Tola dokelž budźiſche ſrjedź běłeho dnja tute ſwěrjatka ſaſtróžecź mohł, myſſleſche ſebi, ſo budźe ſo to w nozy lěpje cźinicź, a to w mjehkich ſtupnjach, kotreż jeho krocźele pohłuſchachu, a pſchi wobhladniwym ſwětle ſwojeje ruczneje latarnje cźinjeſche.

Jeho žona drje ſebi huſto tuteje jeho noweje ſabawy dla žorty cźinjeſche, ale to knjeſa Lardina njemyleſche. Ras jemu na myſſle pſchińdźe, ſwoju mandźelſku k woſchewjenju na něſchto njedźel do Normandiſkeje póſſacź. Tuteho cźaſa chzyſche nětkole tak prawje na ſwoje ſchnaki wužicź.

Wón do ſwojeje ſahrodneje khěźki po konſerwowu pikſu dóńdźe, do kotrejež ſchnaki kojeſche, a po ſtaru zynowu kźizu, ſ kotrejž je ſběraſche, ſo by je do pikſy tykał, a ſe ſwojej latarnju ſo k ſwojim paſlam poda. Jara mnoho jich naſběra, a wón ſchnaki, pikſu natykawſchi, do kuchinje njeſeſche, hdźež je ſ talerjom pſchikry a ſo ſ nowa do ſahrody poda, ſo by dale kojił. Ale we wokomiku, hdyž w pſchedkhěźi ſtejeſche, nimo ſtupi, tak ſo durje trochu ſylniſcho ſapraſſny, dyžli chzyſche — a dokelž bě njekedźbny był a kluczž nutſka tcźazy woſtajił, bě w ſtraſchnych wobſtejenjach tajkeho knjeſa, kotryž domoj njemóże. Móznje tſchaſſo durje wotamknycź ſpyta, ale podarmo! Durje běchu a woſtachu ſamknjene. A dokelž lutujo ženje na pſchecźe ſwojeje žony poſſkuchał njebě, ſo by ſwonka wotewrjazu klinku dał pſchicźinicź, bě jemu nětkole jeho wopak nałożena ſlutniwoſcź ſku wěz naparaka.

Budźe ſnadź hiſchcźe nuſowany, we ſwojimaj pjelſcźowymaj ſtupnjomaj, we ſwojej ſtarej domjazej cźapzy a we ſwojej ſtarej wjetkej domjazej ſukni, kotruž ſo kóždy ras woblekaſche, hdyž na ſchnakazu hońtwu khodźeſche, ſamkarja pytacź hicź? A ſchtó by jemu ſa to dobry był, hacž by tutón ſamkaŕ ſtanył, ſo by ſ nim ſchoł?

Njejabzy ſo ſatorže. Nětkole ſo jaſſnje dopomni, ſo bě też lěſſyzowe duŕcźka, kotreż ſe ſahrody na drohu dźěchu, dopołdnja ſamknył a kluczž w jědźeńni na hoſdźik powěſſnył. „Ach, ſchto nětkole ſapocźecź?“ bórbotaſche, na poł ſadwělujo, na poł roſwjeſeleny. Jemu jeno jedyn ſrědk ſbywaſche: cźakacź, hacž ſchtó nimo póńdźe, kohož mohł proſſycź, ſo by jemu ſamkarja póſſkał. Ale podarmo cźakaſche, nichtó nimo njepſchińdźe, a do jeho wucha druhi hłóſſ ſo dozpěwaſche dyžli ſpěwanje honacźow, kotreż ſebi w najbóle wſchelakich hłoſſach wotmolwjachu.

Tu jemu něſchto na myſſle pſchińdźe. Njemóżeſche-li ſo ſ durjemi do ſwojeho domu dobycź, chzyſche to ſ woknom ſpytacź. Dopomni ſo, ſo bě w ſahrodnej khěźży błózko leżo woſtajił, hdyž bě kiſtu ſ nim wotwjerał. S tutym gratom by ſo jemu ſawěſcźe poradźiło, ſwonkowne wokeńzy wotewricź. A hdyž bě, latarnju ſ jenej ruku a błózko ſ druhej dźerżo, runje na tym, ſo do wokeńzy dacź, ſaſſłyſcha ſkocźenje, jako budźiſche něchtó pſched ſahrodnymi duŕcźkami ſ koleſa ſkocźił.

Poſſkuchaſche, něſchto krocźeli do ſahrody poſtupi, a pſchi ſwětle ſwojeje latarnje ſcźin dweju polizajow pytny, kotrajž ſe ſwojeho koleſa ſkocźiwſchi jeho wobhladniwje wobkedźbowaſchtaj.

Dwaj polizajej w tejle nóznej hodźinje, w tejle dróſy, hdźež ani wo dnjo ženje polizaja widźecź njebě, ſabywſchi hakle w nozy! To dźě bě njeſſłyſchny dobry pſchipad. Hnydom k tutymaj njenadźitymaj pomoznikomaj pſchiſtupi a jimaj ſwój pad roſkoži, jeju hacž nanajſdwórliwiſcho proſcheſche, ſo byſchtaj jemu ſłużbu luboſcźe wopokaſakoj a jemu ſamkarja wobſtarakoj ....

Ale jeho kraſſna frěcźniwoſcź woſta bjes wuſpěcha.

Wón bóle pſcheſſwědcźejo rěcźecź ſpyta, a njepokaſujo, ſo je do teho pſchiſchoł, ſo ſo polizajej jemu wobarataj, ſ nowa wukožowaſche, pſchi cźimž tón ras ſtawiſnu wo ſchnakach pſchida. Hdyž bě ſo napowjedał, ſo wotmjelkny a na mužow ſakonja proſcho ſhladowaſche.

Tu jedyn ſ njeju k ſahrodnym lěſſyzam pſchiſtupi a ſ krutym hłoſſom dźeſche:

„Njedźiwajo waſchich wuprajenjow ſnmój nuſowanaj, waſſ proſſycź, ſo byſchcźe naju na ſtražnu iſtwu ſcźěhowali!“

Lardinej ſo ſdaſche, ſo bě wopak ſroſymił. Wón bě ſo ſ dobom wuſtróżił a roſhněwał.

„Na ſtražnu iſtwu?“ wón ſawoła. „Aha! To by było! Sa cźo dha mje wy poprawom macźe?“

„To wſchak wam na ſtražnej iſtwě praja. Nětkole jeno proſchu, hnydom ſobu hicź!“

Lardin ſo po zyłej dołhoſcźi ſruna a khutnje a doſtojnje rjekny: „Hdyž wam tola powjedam, ſo ſwojeho domu a ſahrody wopuſchcźicź njemóżu, dokelž kluczža nimam!“

Polizajej ſo ſ tymle wuprajenjom nihdy na nihdy mylicź njedaſchtaj. Jeno wjeleprajnje jedyn na druheho pohladnyſchtaj, kaž byſchtaj ſebi prajicź chzyłoj:

„Njekniczomna paduſchna drapa, maja cźi tola horde rěcźe!“

„Nó dobre“, wonaj wotmolwiſchtaj, „wrócźcźe ſo potajkim po ſamſſnym pucźu, po kotrymž ſcźe do tuteho domu ſaſtupili! Tuto make ſwucźowanje drje wam niczo zuſe njebudźe.“

Lardin ert a wocźi wotwjeraſche. Na tule khroblóſcź! Njeſſłyſchana wěz! Wón, wuſſłużeny ſtatny ſaſtojnik, wobſſedźeŕ ſwojeho domu, a jeho maja ſa nutſkamarja!“ A wón ſo prózowaſche, polizajomaj tu wěz roſeſtajecź.

Tola jedyn ſ njeju jeho khětro wótrje pſchetorže a rjekny:

„Nó potajkim, do prědka, marſch, ale ſpěſchnje! Tajki dundak ſebi myſſli, ſo ſmój tu k temu, ſo bychmoj ſebi ſ nim cźaſſ ſahnałoj! Potajkim ſpěſchnje! Nimamoj khwile!“

A polizajej, ſwoje koleſſo woſſrjedź drohi ſtejo woſtajiwſchi, ſwój revolwer wucźahnyſchtaj a ſo ſ nim do Lardina měrjeſchtaj. Tola we ſamſſnym wokomiku nowe ſchudrowanje měr tuteje lěcźneje nozy pſchetorže. Spěſchne krocźele ſo bliżachu, muž po dróſy běżeſche, jeho ſcźin dźiwnje po cźmowej dróſy poſkakowaſche, a na dobo pſched poliziſtomaj ſaſta, po ſdacźu wjeſele pſchekwapjeny, jeju widźo, a rjekny:

„Ow, proschu, pójcże khwatnje ke mni! Chzych runje na polizajski komißariat .... Mje ßu wurubili!“

„Waß ßu wurubili? Hdże?“

„Nó, tamle delka, na druhim kónzu drohi .... S Parisa ſ poßlednim wjeczornym cżahom ßo wrócźiwschi, wscho rosmjetane nańdżech .... Ow, na tychle njekhmanikow!“

A hdyż běschtaj jemu polizajej ſ krótka sdżělikoj, cżeho dla tu saſtaſchtaj, pocża wón Lardina pſches lěßyzy ßebi wobhladowacź, jako by rubjeżne ſwěrjo ſa żelesnymi schtyczkami khlěwa widżał, a wołasche: „Ah, na teho rubjeżnika!“

Potom jemu ſ pjasczu hrożesche wołajo: „Cżakaj, ty tajki a hinaschi, ty dyrbiſch mi mojich 800 frankow saßo wrócźicź!“

Potom ßo k polizajomaj wobroczi: „Proschu, dha jeho tola sajimcże! .... Sajimcże jeho tola! Na cżo dha cżakacże!“

Haj, na cżo cżakaschtaj! Zyku wěrnoſcź prajicź, na niczo, hacź na ßrědk, ſo mohłoj k temule pachołej, kotryż ſa ßwojimi lěßyzami ſ nimaj tak ſymnje wobkhadżesche, ßo dobycź.

„Dyrbju wamaj po rěbl dóńcź?“ naſkiczesche roszuchany, wobkradnjeny měſchczan.

„Trjeba njeje. Pſchińdżemoj wſchak k njemu!“

A mjes tym, ſo Lardin njemdry a bjes rěczenja na polizajow a zuſeho hladasche, jedyn ſ polizajow po lěßyzy horje lěſesche, ſo by do ſahrody ſkocźił.

„Ale, na cżo ßo ſkhroblicże?“ Lardin, rosſłobjeny, wołasche, „tu ßym ja doma! To je kaženje domjazeho měra! .... Duż na mnje jeno hladajcże, wy dyrbicże mje tola ſnacź! Duż jeno na mnje hladajcże!“

Na njeſboże nětkole polizaj pſches lěßyzu do ſahrody ßo doby, Lardin ßo ſtróżi a da latarnju padnycź. Nětkole wſchitzy w doſpołnej cźmi ſtejachu, to hakle wěz tak prawje doſaſchmjata. Tola polizaj ßo ſatraſchicź njeda, ſ piſtoliju w ruzy na Lardina krocżesche a rjekny:

„Njedótkaj ßo mje! .... abo ty ßy morwy!“

Nimo teho to pſchipad njebě, ſo běſchtaj polizajej w tymle kónzu měſta. Polizajſki komißar bě ſhonił, ſo chze zyła cźrjóda paduchow w nozy w tejle dróſy „ſkutkowacź“, a wón bě ßrědki pſchiprawił, ſo by paduchow lepił. A polizajej běſchtaj zyle ſbożownaj, ſo běſchtaj ſ najmjeńſcha jenehp ſ tejele drapy lepikoj, runjeż bě jimaj druhi k wobżarowanju twochnył.

Nětkole bě jeno wo to cźinicź, ſłóſtnika na ſtražu dowjeſcź, tola to nětkole, dokelż běchu ſahrodne durje ſamknjene, tak ßnadna wěz njebě. Na ſboże njemdry měſchczan ſe ßwojim ſadwělowanjom, kotreż jemu wſcho móżne cźinjesche, ßo k temu poſkicźi, na ſtražu doběżecź, poliziji powjeſcź a wrota wotamknycź dacź. Sa poł hodźiny — w kotrejż běſche ßo paduchaм, kiż běchu jeho wobkradnyli, poradźiło, kedżbnoſcźi mużow ſakonja cźeknycź — ßo ſ komißarom wrócźi a khlěw, w kotrymż Lardin każ tiger wokoło njemdrjesche, bu wotamknjeny. Hdyż Lardin komißara wuhlada, wón wodychny, nětkole móżesche jemu, każ ßo nadżijeſche, tón pad roſeſtajecź.

Ale to jemu niczo njepomhaſche. Jeho namjet, ſo bychu jeho dom wotamkli a ſ nim do njeho ſaſtupili, ſe ßobużelnym poßměwom a ſe ſcżahanjom ramjenjow wotpokaſachu. Komißar tu tola k temu njebě, ſo by paduchaм domy wotwjerał a nuts khodźił!

S krótka, Lardina do ſtražneje jſtwy wotwjedżechu. Naſajtra pak jedyn ſ jeho ßußodow jeho ſpósna, woprawnjeny a ſ mnohimi komißarowymi ſdwórliwymi ſamołwami puſchcźeny. S dobom pak jeho komißar proſcheſche, ſo by w nozy po ßwojej ſahrodże njekhodźił; pſchi tym jemu tež wobkrucźi, ſo ßo tamny ſyrop w haptykach wjazy njetrjeba.

Lardinowa żona, ſ Normandije ßo wrócźiwſchi, pytny, ſo bě na ſaſtupnych durjach klinka pſchicżinjena, wo kotruż bě muża tak dołho proßyła.

Lardin ßo nężnje poßměwaſche, wo ßwojim nóznym podawku pak niczo njerjekny.

Naležo ſwěrowanymaj.

Dychi nalětnje żiwjenje budża:
Młódnu pola a łuki a hole a haje.
S juſkom ptacżata nad nami hudża.
Wyſk, ſchtoż we wodże, po ſemi, w powětſje traje!

Schtóż ßo wěruje w nalětnim cżaßu,
Hakle ſacżuwa mandżelſtwa młódnoſcź. —
So bych ſwyſchiła mandżelſtwa kraßu*,
S kwětkow naſchcźipach do ſwjaſka hódnoſcź.

Hlejtaj, róże a naliki w ßměwje:
Cżerwjeń luboſcże ßycźi je ſtrowa.
A tu lilije ſe ßněhom w kcźěwje,
W kotrychż njewina luboſcź ßo khowa.

Myrty ſelenej natykach wſchudże,
So by naſtajnje dopominała:
Po ſłych ſaßo też lěpſchich dnjow budże —
A tak nadżej niż njeſpadowała!

Módre fijałki poniſko bydła,
Ale kcźěwaju, wonjeju rjenje:
Wóczka, kotreż ßrjedź łucźinow ßydła,
Kotreż ſdychuja: „Njeſapomń żenje!“

Lětßa ja wamaj poſkiczam kwětkow,
Wſmitaj lubje to ſ mojeju rukow,
Schcźipacź budża wſchak ſa něſchto lětkow
Wamaj malutke porſcźiki ſ łukow. —

W ßwěrnej luboſcźi, nadżiji — praju —
Swoje ſpokojnaj pſcheżiwtaj cżaßy:
W dżěcźoch wrócźi ßo naležo waju,
Hdyż jim hotowacź budżetaj kwaßy! — —

(Deklamowała knježna na kwaßu l. 1906.)

M. Nawka. L.

* kraßa je ßama kraßnoſcź.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssrjedu po ßwjatkach ßerbſka prědarſka konferenza ßwoju nalětnu ſhromadźiſnu wotby. Pod wodżenjom k. fararja Mrósaka-Hrodźiſchcźanſkeho wona wo duchownych a woßadnych naležnoſcźach naſcheho lubeho ßerbſkeho luda wuradżowaſche, a bě bohacże wopytana, też wot nětkotrych bywſchich duchownych, mjes kotrymiż běſche prjedawſchi pſchedßyda a wodżer a hiſchcże pſchezo ßwěrny ſaſtupowar naſchich ßerbſkich duchownych naležnoſcźow, k. farař Jakub, pſchitomny. S wuradżowanjom a wobſamknjenjom je wuſběhnycź, jako ſa naſch lud ſajimaze, ſo maja ßo 100 hr. kollekty ſa ſnutskowne mißionſtwo w Noßacźizach ſa twar hojeńnje ſa picźkow w Bejerezach daricź, też 50 hr. ſ pokładnizy biblijſkeho towarſtwa, kiż ßo ſa naß Sserbow ßwěru ſtara, wuplacźicź. S radoſcźu móżesche ßo na rjane dary pokaſacź, kiż naſche woßady ſa mißionſtwo mjes pohanami kóżdołětnje pſchinoſchuja — pſchi tym pak ßo też na defizit, kiż je naſche mißionſtwo ſ nowa měko, pokaſa a prajeſche, ſo by ßo hiſchcże wjele wjazy ſtacź mohło a dyrbjało. — Dlějſche rosrěczowanje běſche wo woßebitych bożoßłużbnych ſkutkach, każ wo khowanju, pſchi kotrychż ßebi naſcha zyrkwina wyſchnoſcź ſjednorjenje, naſchemu cżaßej pſchimérjene, pſcheje. Konferenza ßo ſa to wupraji, ſo měke dwoje rěcże pſchi khowanju wupadnycź, każ ßo woßebje w ßerbſkich woßadach hiſchcże maja, a ſa to jeno jena rěcź (cźělne předowanje, cźělna rěcź) ßo ſkhowacź. Zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwa maja ßo ſ tym praſchenjom dale ſabjeracź. Na druhej ſtronje pak běchu pſchitomni też ſa to, ſo měke ßo też rěcże w tajkich padach, hdżeż ſkaſane njejßu, ale ßo trěbne ſdadża, ſ duſchowpaſtyrſkeho ſamyßła měcź. Tak bychu woßady na jenej ſtronje njetrjebawſche rěcże puſchcźile, na druhej pak ſaßo dobyłe. — Se ſajimanjom ßo pokaſowaſche na nowoſakożene „towarſtwo ſa lěkarſke mißionſtwo“ w Lipſku. Lěkarjo měli, woßebje na to pſchihotowani, na mißionſke polo wucźahnycź a pſchikhilnoſcź pohanow ßobu dobycź pomhacź. Strach ſa naſche biblijſke towarſtwo a ſ zyła ſa ſtare dobre kſchesćijanſke waſchnje widżesche konferenza w tym, ſo ma ßo dale měſto zyłeje biblije biblijſka cźitanka w ſchulach trjebacź. Kak lohko mohł naſch ßerbſki lud ſ tymle nowym dobytkom naſcheho cżaßa něſchto ſhubicź, a nadżija ßo wupraji, ſo ßo naſchim ßerbſkim ſchulam zyłe ßwjate pißmo ſdżerżi. — Konferenza ßo ſ modlitwu k Bohu, kiż je też Wótz a nadżija naſcheho ßerbſkeho luda, ſapocża a ſkónczi. Bóh požohnuj naſche wobſamknjenja a wuradżowanja k ſbożu naſcheho luda!

— Runje ßu wuschke „Serbske wobrazki. Basnje Jakuba Čišinskeho.“ Płaćizna 1 hr. Tele krótke pěßniczki ſ cžerſtwej a żiwej rěczu wobrasy ſ naſchich ßerbſkich wßow podawaju. Wone k najlěpſchim wudźělkam Cžiſchinſkeho pěßnjerſtwa ßluſcheja. Dostacź w Ssmolerjez knihaŕni w Budyſchinje.

— Wiſchnje poczinaju ſrawicź. Wobßedźerjo wiſchenjow dyrbja je nětko ſtražowacź, ſo je njebychu wroble a ſchkórzy wuruſbike. Wſchelake ſcherjenja a klepotaki dyrbja kłóſchcże pyſki wotſchericź. Jako kymane ſcherjenje ßo ſchpihelowa ſchkleńza porucża. Wona ßo ſa dlěiſchu bórnizu k hakoſam ſwjaſa, a, dokelž ßo na ſtajnoſcźi hiba, ſaźrane ptaczki ſe ßwojim błyſkotanjom ſcheri a jim njeměr cžini.

— Wo pſchichodnym wjedrje Barlinſki wjedrowuſtojny Bürgel praji, ſo budże deſchcźikowe a ſymne wjedro hacź do 17. junija tracź. Potom ßmě ßo cžopkota wocžakacź.

S **Jenkez.** Schtwórtk tydźenja Boże njewjedro do twarjenjow tudomneho kublerja Wicźaſa dyri a ſapali. Naſtaty woheń ßo bórſy ſhaſcha.

S **Hněwßez.** Sańdźenu ßobotu dopołdnja je ßo ſe ſchifrom kryta kěźka, ſwudowjenej Pětrowej ßluſchaza, wotpalika. Se ßykawow. kotrež k haſchenju pſchijěźechu, bě Daliczańſka prěnja a Khwacźańſka druha. Pětrowa je pjecża woheń ßama ſakoźika a ßo potom na pucź do Kotez naſtajika. Hdyž bě lědma ſ domu wuſchka, hižo płomjenja ſ njeho ßapachu. Ludźom, kotſiž ſa njej ſ powjeſcźu pſchiběźachu, ſo ßo jejna kěźa pali, wona wotmolwi, ſo ßo wona hižo dawno na ßwoju kěźku hněwa, a ſo je ju teho dla ſapalika. Hdyž ju ſawokany żandarm do pſcheßkyſchenja wſa, jemu wona wotmolwi, ſo nichtó nima prawa, jej ſakaſacź, kěźu ſapalicź. Każ ßo ſda, je Pětrowa njejabzy wobkludnika. Ju ßu do ßudniſkeho pſchepytanja wſali.

S **Mjeſchiz.** Pſchi ßylnym Bożim njewjedrje je ſchtwórtk tydźenja wjeczor błyſk do bróżnje Pjekarjez kubla dyrił a tſěchu a ßwißle wobſchkodźił.

S **Hliny.** Wutoru tydźenja je ßo pſchi cžěraniſchcźu tudomny kěźkaŕ Libſch tepił. Każ ßo ſda, je ßo wón ſ pola domoj pſchiſchedſchi wody napicź chcził. Pſchi tym je ßo Libſch najſkerje ſ Bożej ruczku ſajał a do wody padnył.

S **Rakojd.** Sańdźeny pjatk popołdnju 3/4 hodźin je do bróżnje tudomneho Domſchez kubla błyſk dyrił a ſapalił. Mużſtwam tudomneje ßykawy ßo poradźi, woheń ſa krótki cžaß ſalecź. Bartſka ßykawa, kotrož bórſy po tym pſchijěźe, bě pſchi haſchenju pomozna.

S **Budeſtez.** Hižo dwě lěcże dołho tu elektriſka fabrika wobſteji, kiž do domow ßwětło a rjemjeßlnikam móz ſa cžěrjenje jich maſchinow dawa. Po dlěiſchim wupruhowanju je naſche zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo wobſamkło, też do zyrkwje elektriſke ßwětło położicź dacź a ßo to dźěło w bliżſchim cžaßu pſches tudomnu firmu Mierth a Förſter wumjeźe.

S **Kumwałda.** Njekraßnika, kotryž je pſched tydźenjom jenu ſchulſku holzu wumozował, ßu wußlědźili. Wón je jedyn dźěłacźeŕ ſ Bejerez. Skóſtnik je też jenu żonu a něktore druhe holzy wumozowacź ſpytał.

Se **Semiz.** Sa dołhi cžaß njepomnja w naſchej wßy tak cžeźke njewjedro, kajkež tu ſchtwórtk tydźenja ſakhadźeſche. Sſeklate błyſki ßapachu a ßylne njewjedro hrimotaſche. Do deſchcża ßo bórſy krupy měſchachu. Wokoło 7 hodźin błyſk do ſadnjeje kěźe pſchedawarja Eiſolda dyri a ſchewſkeho miſchtra Böhmu poraſy, kotryž runje po ſkhodźe dele dźěſche. Sa khwilu ßo wón ſaßo ſhraba. Druſy wobydlerjo njeſranjeni woſtachu.

S **Ramnowa** pola Biſkopiz. Tudomneho murjerja Bieſolda ßu ſchtwórtk ſajeli, dokelž je ſ dźěcźimi na njepózcźiwe waſchnje wobkhadźał.

S **Wjaſońſkeje hory.** Pſchi cžeźkim njewjedrje pjatk popołdnju błyſk ſ cžorneho mróczna nad wěżu wußapnywſchi ßo doŕtſjochi pruhow dźěli. Dwě pruſy do wěże dyriſchtej, tſecża po telefonowym grocże do reſtawrazije ſajěźże. Błyſk tu korcžmarjowu żonu pohłuſchi a jej wobliczo a ruzy wobßmudźi, jeneho ptacźka w klětzy ſaraſy a wſchelake wězy wobſchkodźi. S pruhow, kotrejż do wěże dyrſchtej, jena do jeneho wokna dźěrku wuraſywſchi tapetowu kromu wobßmudźi a potom do ſemje ſjěźże. Tſecża błyſkowa pruha do wjeŕſchka wěże dyri, něktore kamjenje wuraſy, drjewjany ſtołp, na kotrymž veranda wotpoczowaſche, wotraſy, ſe żeleſneho wobłożenja, wokoło wěże położeneho, meter dołhi kruch wotraſy, roſcźiſka pod verandu leżaze walczki drjewa a ßo potom do ſemje ſhubi. Stejo woſtajeny dźěl wobłożenja bě ßo ſ kamjeńtneho ſtołpa, kotrehož ßo dźerżeſche, wuſchkrěł. Hdyž błyſk ſ njebieß ßapny, bě zyły horiny wjeŕſchk na něktore wokomiki do płomjenjow ſawaleny. S powětrowym cžiſchcźom je ßo we wěži něhdże 50 woknowych ſchkleńzow roſpukło.

S **Lubija.** Hornjołużiſke rataŕſke wokrjeßne towaŕſtwo budże ſchtwórtk 9. julija tu wuſtajeńzu plahowanſkeho ſkota ſ mytowanjom wotbywacź.

S **Noweho Salza.** Jara ßylne hrimanje ßu pjatk tydźenja w Nowym Salzu a wokolnoſcźi měli. Sa něktore wokomiki ßo drohi, pucże atd. powodźichu a pola ßo ſapuſcźichu. Żitne pola běchu każ ſwalzowane. Mjes Hołbinom a Wopakej bě żeleſniza 70 metrow daloko powodźena.

S **Běłeje Wody.** Schtwórtk tydźenja je błyſk dźěłacźerja Hillera, hdyž ſ dźěła domoj dźěſche, trjechił a jeho pohłuſchił. Luďżo Hillera do evangeliſkeho towaŕſtwoweho doma donjeßechu, hdźež ßo pohłuſchenemu wědomnje wrócźi.

S **Mikowa.** Sswjatkowniczku ßo mandźelſkaj, kotrajż ßo huſto wadźitaj, ſaßo ras wurěcžowaſchtaj. Żona ßo pſchi tym tak jara roshori, ſo ßo w nahłym hněwje wobwěßny. Na ſboże ßo muż jeje dohlada a ju wot powjaſa wotrěſuy, prjedy hacź bě ßo ſadźernyła. Mandźelſkaj ßo na to ſjednaſchtaj a naſajtra hromadźe do bliſkeje wßy na kwaß dźěſchtaj. Tam běſchtaj jara wjeßelejе myßle, ſo ßebi nichtó myßlicź njemóżeſche, ſo bě żona dźeń prjedy ſa powjaſom ßwoje żiwjenje ſkónczicź ſpytała.

S **Draždżan.** Prěnju njedźelu po ßwj. Trojizy, 21. junija, ſměja Sserbjo ſ Draždżan a wokoliny po ſnatym waſchnju w kſchižnej zyrkwi ſaßo ßwoje kemſchenje a ßwjatu ſpowjedź ſ Bożim wotkaſanjom w lubej maczeŕnej rěczi. Boża ßłużba ßo, każ hewak pſchipołdnju 1/2 12 hodź. ſapocżnje. Kóżdy Sserb je ſ luboſcźu a wutrobńje do tuteho kemſchenja pſcheproſcheny a witany. Prědowanje ſměje, da-li Bóh, k. faraŕ Domaſchka ſ Budeſtez, ſpowjednu wucżbu pak k. faraŕ Mátek ſ Hucźiny.

S **Draždżan.** Podoffizěr Moritz Arthur Metzler ſ 12. kompagnije 103. pěſchego regimenta bě 14. meje wojakej Dietzej, dokelž bě pſchi turnowanju ſkakadła wopak ſtajił, pliſtu wotkożił. Ditzej wucho bunczeſche a wón płakaſche. Pſches to dohladowazy offizěr ſhoni, ſo bě Dietz pliſtu doſtał. Schkódne ſczěhwki njeje pliſta ſawoſtajiła; bunczenje je dawno pſcheſtało. Dokelž ßu Metzlera hižo ras podobneho pſcheńdźenja ſ tſidnjownym arreſtom khoſtali, jeho tón krócź wójnſki ßud k ßrěnjemu arreſtej na jedyn tydźeń ſaßudźi.

Přilopk.

* (Morduŕſtwo a ßamomorduŕſtwo.) Na Ssebnizſkej bróſy w Draždżanach bydlazy mechaniſki pomoznik Alfred Janett je wutoru rano ßwoju żonu a ßwojej dźěſczi ſaraſył a ßo potom wobwěßnył. Alfred Janett, kotryż je hakle pjate lěto woženjeny, bě ßo hižo pſched něktorymi lětami do picża dał. Schtoż by wón ſaßłużił, by wón pſchepił. Poßledni cžaß bě jeho palenzowy djabol wſcheho do ßwojeje mozy doſtał.

* (Spytane morduŕſtwo ſe żarliwoſcźu.) W Miſchnje je na garbarſkej bróſy w jenej korcżmje jedyn 24lětny zigarnik ſe żarliwoſcźu jenu pinczniżu ſakłócź ſpytał a je ßo potom ßam cžeżko ſranił, ßo ßydom krócź k wutrobje kłowſchi. Holza je mjenje cžeżko ſranjena.

* (S błyſkom ſaraženi.) W bayerſkej Pfalzy pjatk ſatraſchne njewjedro ſakhadźeſche. S měſtnami pjaſcź wulke krupy padachu, kotrež na polach, łukach a w lěßach wulku ſchkodu nacżinichu. W Erbachu ßo ſ błyſkom jedyn ſtatok ſapali, pſchi cžimż ſchtyri kruwy w płomjenjach kónz wſachu.

W Haſſenbergu pola Koburga błyſk do domu korbarja Brückнera ſajěźże. Brückner bu morjeny. Dwě dżowzy, kotrejż ßobu ſa blidom ßedźeſchtej, ßo ſkromiſchtej, jedyn ßyn ßłyſchenje ſhubi.

W Toulouſu ßo pſchi ßylnym njewjedrje murja wojeŕſkeho jaſtwa ſaßypny. Jena woßoba bu morjena. Schtyri druhe ßo ſranichu.

Pola Pflaumfelda w Bayerſkej błyſk do cžrjódy ludźi dyri. Jena 18lětna ßłużobna holza bu morjena, 4 woßoby ßo pohłuſchichu a ßo cžeżko ſranichu.

* (Ssamomorduŕſtwo na żeleſnizy.) Każ ßo ſ Khocźebuſa piſche, je ßo ßwjatkowniczku pſchipołdnju ßukelnik Hantſche cžahej, ſe Shorjelza do Khocźebuſa jědźazemu, pſchejěcź dał. Hantſcha cžahej napſchecźo běżeſche a ßo pod koła cžißny. Wón bě hnydom morwy.

* W Ellermühle pola Toruna je 32lětny ratař Janej ßwoju 30lětnu żonu, ſ kotrejż bě ßo pſcherěcżał, ſ dwójnej tſelbu ſatſelił. Morduŕ do lěża cžekny, poſdźiſcho pak jeho ſajachu a ßudniſtwu pſchepodachu.

* (W zyrkwi sakoženy woheń.) Njejabzy je žo druhi dźeń žwjatkow Boža žkužba w katholskej Pawolskej zyrkwi w Barlinje pschetorhnyła. Mjes tym so žo Boža mscha cžitasche, wokoło 1/2 12 hodźin žłaby kur psches zyrkwinu tšěchu cžahnyć počza. Jedyn hósćž s restawrazije, s napschecža zyrkwje leżazeje, do zyrkwineho pschitwara khwatasche a khěbětarjej praji, so je, kaž žo sda, w zyrkwi woheń wudyrił. Khěbětař hnydom duchownemu. Božu mschu cžitazemu, powjesćž k wjedženju da. Tón mějesche doscž duchapschitomnoscže, so powschitkownemu nastróženju sadźěwa. Duchowny wosjewi, so je skhorił a kemscherjow napominasche, so bychu Boži dom hnydom, tola bjes khwatka wopuschcžili. To žo też w połnym rjedže sta. Mjes tym wohnjowa wobora pschijědže, kotraž woheń sala. Wona pschi tym wušlědźi, so bě žo woheń na dźežacž městnach sakožił. Tšěschne katy běchu žo s petrolejom polake. Po tak womacžane městna běchu žo sažwěcžene stearinowe žwězy stajile. Sapalerjow njejžu hischcže sažkapili.

* Ruski hobr Pižjakow w tu khwilu w Barlinje pschebywa. Wón je, kaž Barlinske nowiny pižaju, najwjetschi cžłowjek, kotryž je žo hdy w sjawnoscži pokasował. Hacž runje je wón po dołhoscži wo 1 1/2 zentimetra mjeńschi, dyžli jeho ruski krajan Machnow, žu jeho druhe cžělne měry wjele wjetsche. Wón je něhdže 60 puntow cžežschi dyžli Machnow. Do jeho dłónje móža žo tši normalne cžłowjecže dłónje pódla žebje położicž. Wobžah jeho wutrobna 174 zentimetrow wucžinja. Pižjakowa je žebi 31. januara 1907 bamž Pius X. w privatnej audijenzy pschedstajicž dał. K pschirunanju bamž žwojej schwajzarskej gardže žo šestupacž da, kotraž je dla žwojeje hobrskeje wulkoscže snata. Mjes njej ma bamž dweju mužow, kotrajž staj něhdže 2 metraj 20 zentimetrow wulkaj.

* Barlinski wojeński žud je psched tydźenjom podoffizěra Thamma s gardoweho korpsa dla krjudowanja podstajenych wojakow k jastwu na 15 měžazow a k degradaziji sažudźił. Thammowe žurowoscže žo hakle na žwětko pschinjeżechu, hdyž bě žebi jedyn wojak Thamma dla žiwjenje wsał. — Poslednje dny mějachu žo hnydom schescžo cžwilowarjo wojakow s gardoweho regimenta psched žudom samolwicž, běchu to serżant Balk, feldweblojo Walter, Holzapfel, Biermann a Buchhop a leutnant s Bültringslöwen. Walter, Biermann a Buchhop hižo ke krajnej woborje pschišłuscheja. Wobskorženi žu podstajenych wojakow s najmjeńscha w 600 padach krjudowali. Pschežłyschenje žwědkow žo s wulkeho dźěła s wusamknjenjom sjawnoscže stawasche. Wojak Henka wobžwědcži, so je jeho Balk s hródźnej żerdźu a pjascžu bił, husto je też do njeho kopał. Najbóle je žo w instrukziskej hodźinje biko. Balk a Holzapfel mjes mužstwom „draczej" rěkaschtaj. Sswědk je ras widźał, so je Holzapfel wojaka Buhra tak dołho bił, hacž je žo tón na semju swjesł. Druhi krócž wón Buhra do wucha dyri, so wón na bubonk skhori. Grenaděra Arpa je wobskorženy tak krjudował, so je wón wowrótnik. Pschi někotrych pukach žo sta, so žo koža pukny. Serżant Walter je ras na khribjecže wojaka Meyera tołstu żerdź rosbił. Pschi tšělenju je feldwebel Biermann s nohomaj na Meyerowy khribjet stupił, tak so je cžwilowany s bolosczu stonał. Hdyž Meyer praji, so budże žo wobcžežowacž, jemu Balk wotmolwi: „Ty žwinjo, ty chzesch też hischcže pscheradźicž; tebje hischcže na twjerdźišnu pschinjeżemy." — Sswědka Buhra je Balk wó jstwje ras tak bił, so je žo jemu lěwy wuchowy bubonk puknył a so je bjes wědomnja na semju padnył. Balk jemu na to pschikasa, so dyrbi hejtmanej rjez, so je žo pschi tšělenju storcžił. Grenaděr Grell wobžwědcži, so je jemu, hdyž je pschi tšělenju na semi ležał, Holzapfel do khribjeta kopał. Sswědk Engels praji, so je jeho Balk se želesnym hrjebłom tak dołho bił, hacž je žo s womoru wobjał. Wó jstwje je Biermann do wojakow kopał a jich s pjascžu do huby bił atd. Wužud njeje žo hischcže wosjewił.

* (Sso satepikej.) Na Innskej rěžy pola Hildesheima žo pjecž holzow s cžołkmom wožesche. Na dobo žo cžołk powrócži a holzy do wody padżechu. Tši s nich žo wukhowachu, dwě pak žo tepischtej.

* (Swažliwa jěsba.) W Hamburgskej piwowej sahrodźe Hornskim parku žo jedyn powětrojěsdny hromadźe s jenej kelleŕku w powětrowym ballonje bjes korba, jenož sa jenym trapezom wižajo do powětra puschcži. Pschi žylnym połodnischim wětrje žo ballon, kotrehož jěsba bě jenož na jenu hodźinu wobliczena, k połnóznemu morju leczesche. Powětrojěsdny a jeho towarschka staj žo najskerje w morju tepikoj.

* (Cžežke njesboże s automobilom.) W Meine w Braunschweigskej je žo njesboże s automobilom stało, pschi cžimž staj žo dwaj offizěraj morikoj. Automobil, kotryž se spěschnoscžu 80 kilometrow jědżesche, chzyschе jenej kolojěsdnej s pucža wujěcž. Wjednik, wyschschi leutnant Fritzsche s Lipska, tak žylnje saspina, so žo automobil dwójzy wokoło žwojeje wóski wobwjercža a potom se wschěm wotmachom wo jedyn płót srasy. Fritzsche pschi tym pod automobil padże, kotryž samóchu hakle 30 mužojo sběhnycž. Sa něhdže dźeżacž minutow offizěr wudycha. Wón po sdacžu na rostschażenje moshow a smjecženje wutrobna wumrje. Kapitanski leutnant Aßmann s Kiela teho runja bórsy po tym pod rukomaj lěkarja wumrje, kotryž chzyschе jeho sawjasacž. Tsecži w automobilu žedźazy, wyschschi leutnant Elmenhorst, a automobilowy wjednik Eicke, kotryž pak jenož pódla wyschscheho leutnanta Fritzsche žedżesche, žebi wobrucžku a nohu skamaschtaj.

* Psched krótkim porjedźena schpaka khěžorskeho swona na Kölnskim domje je žobotu pschi saswonjenju žwjatkow rosleczaka a w dwěmaj dźělomaj dele padże. S cžłowjekow njeje žo nichtó sranił.

* (17 cžłowjekow žo spaliko.) W Ottakringu pola Wina w jenej zelluloidowej fabrizy se saparjenjom zelluloida woheń w pinzy nasta. Bórsy po tym žo woheń po zykej fabrizy rosschěri. Dźěłacžerjo, s kotrychž bě 58 w fabrizy, njemóžachu žo pkomjenjow dla wjazy na dróhu wukhowacž a w strasche do wyschschich poskhodow běžachu, so mohli wot tam s twarjenja skocžicž. To pak žo jenož někotrym poradži; mnosy žo we wyschschich poskhodach satłocžichu a žo spalichu. Wscho hromadże žu 17 cžełow wunjeżli. Cžełka žu tak spalene, so njeje móžno, je spósnacž. Pódla teho žo 20 wožobow bóle abo mjenje cžežko srani. Hdy budźichu dźěłacžerjo symnokrejnischi byli, budźichu wukhod psches fabriksku pižańnju namakali a bychu žo tak wumohli.

* (Wot hyäny roskužany.) S Nimes w Franzowskej pižaju. Mjes budami, kotrež žu žo na hermanku natwarike, je też jena menažerija. Mjes tym so žo na prěnje pschedstajenje pschihotowasche, žo jedyn skludźeŕ se skludźenjom jeneje hyäny saběrasche. Na dobo běchu žałožne bolostne kschiki žłyschecž. Ludźo pschiběžawschi kludźerja s krwju polateho w klětzy wohladachu; do njeho bě žo hyäna sakužka. S wulkej prózu žo poradźi, njesbožowneho wot swěriska wužwobodźicž. Wón bě žo, hdyž bě jeho hyäna nadpadła, se wschej mozu wobarał, tola w njerunym wojowanju dyrbjesche wón podležecž. Skludźeŕ je po zykym cžěle hrosnje roskužany. Nětkole wón w hojeŕni cžežko khory leži.

* Ssywy w Ruskej žu sapoczatk junija pjecža scžěhowaze byłe: Nasymska pschenża a nasymska rożka běschtej njespokojazej, nalětne žita powschitkownje rjane stejachu. Nasymske žito je w połodnischej Ruskej se symu a žuchotu a w krótkorańschich stronach se symu a beschczemi cžerpiko.

W połnóznej Amerizy lětża w połnóznym a połodnischim Dakotaskim a teho runja w Kansaskim statu hobrske žně wocžakuja.

W Němskej njejžu tak dobre wuhlady na žně. We Kužizy drje žita jara rjane steja, tola w połnóznej a žrjedźnej Němskej njeje žo žito wot scžěhwkow dołheje symy zyle shrabacž mohło. Też žu sliwki, krupobicže a wichory wjele schkody naczinike. Na druhich městnach je žo žito we wulkich deschczach slěhało, s cžimž wuwicže sorna bóle abo mjenje schkoduje. Hdy by pak też hischcže junij wjele deschczow pschinjeżł, by žo wunoschk sorna hischcže bóle pomjeńschił. Nalětnje žita, wožebje wowž a jeczmjeń, žn žo powschitkownje derje roswike. S wjele stron žo na to skorži, so je lětża mjes nalětnim žitom wjele njerjada. — Na wyschsche žitne płacžisny žo lětża njetrjeba liczicž. Němske žně lětża dla hobrskeho wunoschka amerikanskich žnjow płacžisny njepostaja.

* (2000 želesniskich tramow žo spaliko.) S wumjetanjom schkrow jeneje lokomotiwy je žo pola Blumenberga w Schlesyskej 2000 želesniskich tramow sapaliło, kotrež běchu sa jedyn želesniski twar postajene. — Druhi wulki woheń je w Knieji (w Pósnańskej) dźewjecž burskich statokow s dwazeczi twarjenjemi snicził. Woheń je žo sakožił.

* Franzowsojo žu pschi belgiskich mjesach jeneho wobhonjerja sajeli, hdyž chzyschе wón runje němske mjesy pschekrocžicž. Pschi nim ryžowanki a plany Belfortskeje twjerdźišny namakachu. Spion rěpjecža Siegfried Adolf Nathan ka.

* Se sapuscžazymi wichorami žu žo s nowa sjednocžene staty połnózneje Ameriki domapytake. S Omahi žo telegrafuje: Wichor w połodnischej Nebraszy a w połnóznym Kansasu sakhadżesche. Daloke strony žu žo wupuscžike, 21 cžłowjekow je žo moriko, 75 khěžow je žo sažypko. W Gladstonje (w Coloradoskej) je žo 23 cžłowjekow sarasyko.

* (Cžeknjenje ſ jaſtwa.) W Tiflisu w Kawkaſkej je 18 jatych ſ pomozu jeneho njeſnateho cžekko; kotryž je jaſtwoweho dohladowarja ſkónzował. S dobom ßu dweju ſtražowazeju wojakow pſchi wrotach ſatſělili. Do ſtražowarnje bombu cžißnychu. Jecži do ßußodneho klóſchtra cžeknychu, hdyž pomharjo na nich cžakachu.

* (Njeſboże ſ powětrowym ballonom.) Wěſty Morell w Amerizy bě hobrſki wodźliwy powětrowy ballon natwarił, kotryž dyrbjeſche po jeho wudawanju 500 woßobow njeſcź. Wón bě 100 metrow dołhi a 500,000 kubiknych metrow pkuna wopſchijeſche. Morell, kotryž ßo pſchi jěßbje wobdźěli, bě pſchipowjedźił, ſo ßo ballon rostorhacź njemóże. Wězywuſtojni pak ßami prajichu, ſo ballon njemóże cžežu njeſcź. We wyßokoſcži 300 metrow dwěmaj maſchinomaj dźěłacź dachu, ſo by ballon na druhu ſtronu lecźał. Na to ßo ballon na koßu ſtaji a ßo pukny. Ludźo w cžołmje ſ hroſu kſchicžachu. Někotſi ſ njeho wotſkocžichu. Pſchihladowazy lud wuſtróżany roscžěła, žony ßo ſ womoru wobjachu a mnohe ßo k ſemi ſteptachu. Ballon ſe ſatraſchnym wrjeſkom na ſemju padże. Nětko ludźo pſchiběžachu a ballonowy pſchikrywo wotrěſachu, a tych, kotſiž běchu w cžołmje ßedźeli, wukhowachu. Sſydom woßobow bě ßo cžežko ſraniło. Morell bě ßebi noſy ſłamał a ßo ſnutſka wobſchkodźił. Druſy běchu ßo lóżo ſranili.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Lětßa w januarje a februarje bě ßo w kruwarni Rakojdźanſkeho knjeżeho dwora 22 woknowych ſchkleńzow, 6 hriwnow 60 np. hódnych, ſ kamjenjemi rosbiło. Na 17 létneho cželadnika M. O. Kſchižana ſ Borſchcže tukachu, ſo je wón wokna rosbił. Kſchižan bě loni na Rakojdźanſkim knježim dworje ßłużił, tola ßo ſe ßłużby puſchcźił, dokelž bě ßo njehornje pſchecźiwo żonje hejtmana Khěžnika ſadżerżał. Wón bě na to ßłużbu pola hoſcźenzarja Köhlera w Rakojdach pſchijał. S Köhlerez hoſcźenza ſtopy k hródźi dźěchu, do kotrychž ßo Kſchižanowe ſchkórnje polnje pſchihodźachu. Lawniſki ßud bě Kſchižana dla wobſchkodźenja wězy k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźił. Kſchižanowe powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej njeměješche żaneho wuſpěcha.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

ſnateje dobroſcže

po najtuńſchich płacźiſnach najlěpſchi porucża

Franz Wölfle

(prjedy Moritz Mörbe.)

Pſchiſpomnjenje: W cžwizach palenz, wot 10 litrow ßo ſapocžejo franko ſa hotowe pjenjeſy roſeſcželu.

— Płacźiſnowe ſapißy darmo a franko! —

Otto Preuss

mějeczel Khorla König

w Budyſchinje na žitnej haßy 4 w Budyſchinje

porucża ßwój **wulki ſkład** ßamodźěłanych

mużazych a pacholazych wobleczenjow,

narunanje ſa po měrje dźěłanu draſtu.

Wulki wubjerk **dźěcźazych wobleczenjow**

wot najtuńſcheho hacž do najwoßebnſcheho,

teho runja woßebne **żonjaże żaketty a mantle,**

wſcho jenoż ſ dobrych tkaninow nanajlěpje ſeſchite.

Ia. kołomas, maſchinſki tuk,

najlěpſchi ruſki

maſchinſki a zylindrowy wolij,

motorſki a dynamoſki wolij

najlěpſcheje drużiny

porucża

Otto Büttner

pſchedawarja koże, cžerjenſkich rjemjenjow, techniſkich a gumijowych wězow

w Budyſchinje

pſchi hłownym torhoſchcžu.

Wósk k trjepjenju rejwanſkich kubjow

najlěpſcheje hódnoſcže

je dostacź pola

Arthura Grubanna

pſchi drjewowych wikach 8.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

na ßukelnſkej haßy 34

pißarnja ſa kupowanſke, hypotheķſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěcži ßerbſki.

— Teleſon cžißło 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſcžow.

Wokrjeżna płahowarnja ſa kury „Cžorne Minorka“

pſchedawa

jeja k naßadźowanju

po 15 np. ſa jejo.

Fara w Rakezach.

Najlěpſchi cžerſtwy jěrchenjowy **łój** punt po 50 np.,

Najlěpſchi cžerſtwy howjaſy **łój** punt po 40 np.,

Najlěpſchi wuſchkrjeny **łój** punt po 50 np.,

pſchi 10 puntach po 45 np. porucża

Emil Gräfe,

rěſniſki miſchtr

w Budyſchinje na ſw. lawſkej haßy.

Wupożczicź

mataj k 1. julijej

15000 a **4000 hriwnow**

na hypotheku **J. a E. Koban**

pſchi žitnych wikach 4.

Wupożczicź na dobre hypotheki:

6000 mk. k 1. julijej 1908,

3000 mk. k 1. auguſtej 1908

pſches **Maxa Frenzela,**

prawny bureau na ßukelnſkej haßy 1 po 2 ſkhod.

Dwě żiwnoſczi

we Wjeleczinje ſe 37 a 20 kórzami, w najlěpſchim rjedźe, ſtej wobßedźerjoweje ſtaroby dla na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalſche je ſhonicź pola **Guſtava Ulbrichta** we Wjeleczinje cžißło 221 a 222.

Khěża cžißło 7 na Sprejſkej haßy ſe 4 wobydlenjemi a wulkej ſahrodu je khoroſcže dla hnydom tunjo na pſchedań.

Mało trjebany

hoſpodarſki wós,

a ſady ßo wocžinjazy **amerikanſki wós** ſtaj na pſchedań w hoſcźenzu w Nižej Wßy cžißło 1.

Wyßokoßuproſchnej ranzy

ſtej na pſchedań w Jitku cžo. 22 pola Rakez.

Sſuproſchna ranza

je na pſchedań w Holeſchowje cžißło 13.

Wſchě 30. junija a 1. julija 1908 ſapłacźomne

kupony

hižo wot 15. junija bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſaměnjamy.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenßa **w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 12**

pschedawarńnju żelesnych a worzlowych tworow,

grata a potrjebu sa pólstrowanje, brußow a

powjasarśkich tworow

pod firmu

August Hajna

wotewrił.

Proschu, moje pschedewsacże dobrocźiwje podpjeracź a poruczam ßo ſ pocześćowanjom

August Hajna.

W Budyschinje, 15. junija 1908.

Ssym Sserb a pola mje ßo ßerbśki rěczi.

Hrodowski park w Njeßwaczidle.

Njedźelu 21. junija

budże

wulki wojeŕski konzert,

kotryż **kapała kral. sakſk. 4. pěscheho regimenta cźißko 103** wuwjedże.

Sapoczatk popołdnju w 4 hodźinach.

Kral. sakske wojeŕske towarśtwo w Njeßwaczidle.

Woßebity cźah ſ Njeßwaczidła wjecźor 1/2 10 hodźin do Budyschina wotjědże. Wón na wschěch saſtanischcźach saſtanje.

Vogelgesangez penſionat

na Moltkowej drósy 29 III.

Młode holzy kóždeje staroby ßo w kóždym cźaßu k dalschemu ſdźěłanju pschijimuja. Wſcho roswucźenje pódla rěcźow a ſchicźa w domje. Dalsche pśches prospekt. Płacźisna sa penſiju 600 hriwnow

---

We wudawarni Serb. Nowinow je sa **15** np. dostacź:

Prědowanje

na ſałožku 98. psalma

njedźelu Kantate, 17. meje 1908

dźeržane

a na wjelestronſke żadanje

ſa ßwojn lubowann Njeßwaczidlſku woßadu

do cźiſchcźa date wot

Kh. J. Waltarja, fararja.

Parna zyhelncźa w Tſjoch Hwěſdach

pola Budyschina

porucźa

worzlotwjerde pleſtrowanſke zyhele

ſ 8 **htowcźkami,** najkhmańſche wußadźenja na dno hródźow, torożow, mlokarnjow, dworow atd.

Nanajlóźſche rjedźenje ſ praktiſkim pſchiprawjenjom hrjebicźkow.

Pawoł Arnold w Tſjoch Hwěſdach.

Sjawny dźak.

Njebo **Pětr Kolch,** żiwnoſcźeŕ w Lutyjezach, je **100 hriwnow** ſa „Sserbſki Dom“ wotkaſał, ſa cźoż ßo jemu **wutrobny dźak** do rowa dawa.

W Budyschinje, 1. junija 1908.

Macźiza Sserbſka.

Kſchižan, farař. **Zyž,** kral. notar.

Rjana żiwnoſcź

ſ 15 abo 18 kórzami pola a łuki w Budyſkich ſtronach je, kaž ſteji a leži, ſe żiwym a morwym inventarom pſcheměnjenja dla hnydom tunjo na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin abo na Tuchoŕſkej drósy 3 w ſahrodnej khěži.

Njewoženjeny ródny a ſprawny dźěłacźeŕ ßo do trajneho dźěła ſ dobrej mſdu a darmotnej hoſpodu pyta wot **A. Pittnera** w Budyſchinje na Leſſingſkej drósy 5.

Dowěrny nózny ſtražnik (wajchtař)

ßo pyta na

knježi dwór w Lutobezu.

Hoſpodarſkeho pomoznika,

ſprawneho wobſtarneho, ßnano też wudowza, pyta żiwnoſcźerka w **Keßli** (Kynitſchu) cźißko 4 pola Biſkopiz.

Ssylna ßłużobna holza

ßo k 1. julijej do Njeßwaczidła k knjeżim pyta. Dalſche je ſhonicź w Budyſchinje na Moltkowej drósy cźo. 31 po 1 ſkhodźe.

Sa wjele wopokaſmow wutrobneho dźěłbracźa, kotrež ßu ßo nam pſchi khowanju naſcheje horzolubowaneje macźerje a wowki

Hany Khryſt. Krecźeloweje

rodź. **Radzez** w **Sajdowje**

doſtałe, woßebje knjeſej fararjej. Rądźe ſa troſchtapołne wotproſchenje w domje, ſ tutym hłubokoſacźuty **dźak** prajimy.

W Sajdowje, Budyſchinje a Bobolzach, 11. junija 1908.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźißtu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 24 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. junija 1908.

Placźisny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

9. junija 1908.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hacź do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	41—45	76—81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—39	71—75
3. źrénjo pizowane mlode, derje pizowane starše	32—34	67—70
4. ßnadnje pizowane tóźbeje staroby	27—29	59—63
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	38—41	70—73
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hacź do 7 lět	33—37	65—69
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódše kruwy a jałojzy	29—32	60—64
4. źrénjo pizowane kruwy a jałojzy	25—28	54—59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	38—41	70—73
2. źrénjo pizowane, mlódše a derje pizowane starše	34—37	66—69
3. ßnadnje pizowane	32—33	64—65
Cźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	56—57	88—89
2. źrénje kormjene abo tež dobre wot zyza	52—55	82—87
3. ßnadnje wuwite wot zyza	48—50	78—80
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w staroßje hacź do $1\frac{1}{4}$ léta	46—47	61—62
2. mjaßne	45—46	60—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	40—42	55—57

Placźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 6. junija 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 11. junija 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	10	35	10	70
"	żołta	10	—	10	30	10	—	10	40
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		9	13	9	37	9	06	9	30
" nowa		—	—	—	—				
Jećmjeń	50 kilogr.	8	80	9	—	7	50	8	50
Wows		7	50	7	70	7	—	7	40
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny		2	30	2	50	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	50	2	60	2	20	2	40
Pschenična muka	50 "	12	25	19	25	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	12	—	15	56	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	60	4	—	3	30	3	80
Ssłoma	100 "	4	50	4	67	3	50	5	—
Prožata 1110 schtuk,	schtuka	9	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	6	10	6	50
Rżane wotruby		—	—	6	50	6	70	7	20
Pschenični gris		—	—	7	—	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (żołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 25 np., rožka wot 9 hr. 75 np. hacź 10 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. 90 np. hacź 9 hr. 13 np., wowß wot 8 hr. 50 np. hacź 8 hr. 65 np.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., żołta 17 hr. 25 np. hacź 18 hr. 15 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 60 np. hacź 15 hr. — np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz jećmjenje po 140 puntach 12 hr. 32 np hacź 12 hr. 60 np.

Wiczne placźisny w Kamjenzu.

11. junija 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 25 np., pschenża wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 30 np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 40 np., jahły wot 14 hr. — np. hacź 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacź 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 12. junija: Rjane a cźopłe.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje ßwjedźeń ßwjateje Trojizy rano w 7 hodźinach duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin budźe katechismusowe rozrěcźenje ſ konfirměrowanej němskej młodźinu. — Tydźeńske fastojńske dźěła směje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Ota Schuffenhauer, pjekar w Draždźanach, ſ Marju Theresiu Pjechez w Zyżezach. — Franz Ota Zillmann, cźischcźerński pomozny dźěłacźer w Draždźanach, ſ Berthu Emiliu Seifertez na Żidowje.

W **katholskej zyrkwi:** Wylem Bittner, samkar w Budyschinje, ſ Marthu Scholcźiż, dźěłacźerku w Budyschinje. — Theodor Eistert, knihiwjednik w Draždźanach, ſ Emmu Schäfrichez w Budyschinje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Marcźin Hendrich, Khorle Matija Papeścha, skałarja na Żidowje, ß. — Erich Arno, Huga Arna Hoyera, kubłoweho hejtmana w Bórku, ß. — Max Richard, Jana Augusta Nowaka, khěžerja a koporniſkeho dźěłacźerja w Sskonej Borschcźi, ß. — Marja Hilžbjeta, Wylema Pawoła Barthela, rěsnika w Dobruschi, dź. — Hana Olga, Ernsta Hendricha Barthela, krawſkeho mischtra w Dobruschi, dź. — Elsa Margaretha, Luisa Bjarnata Pawoła Jurscha, rěsnika na Żidowje, dź. — Marja Meta, Jana Augusta Neubuſa, skałarja w Jeńkezach, dź. — Emma Erna, Jana Pawoła Schmidta, dźěłacźerja na Żidowje, dź. — Gertrud Hildegard, Eugena Willya Sittnera, samkarja w Dobruschi, dź. — Hana Theresia, Jana Bohuwěra Ducźmana, kublerja w Jeńkezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Jan, Michała Klimanta, wosyßwětlerja w Budyschinje, ß. — Bjedrich, Jana Kulaßa, molerja w Budyschinje, ß.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe:** 5. junija: Khorla August Kalauch, khěžeŕ a invalid w Jeńkezach, 70 l. 2 m. 34 d. — 7. Hana Radzez, njebo Jana Khorle Roberta Kreczela, wumjenkarja w Sajdowje, ſawostajena wudowa tam, 78 l. 11 m. 3 d.

W **katholskej wožadźe:** 6. junija: Jaroßław Mauer, nožeŕ w Budyschinje, 23 l. 4 m. 16 d. — Jakub Schliż, privatier w Budyschinje, 86 l. 3 m. 20 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

Sswjedźeń ßwjateje Trojizy směje rano $\frac{1}{2}$7 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan němske a $\frac{3}{4}$9 hodźin serbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismusowa wucźba ſa němsku muźſku młodźinu.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Sswjedźeń ßwjateje Trojizy směje duchowny Boitz rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodźin serbske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. směje duchowny Boitz wucźbu ſe serbskej żónskej młodoſcźu. — Kollekta ſa zyrkwinſki pokład na ßwjatki je wunjeßka 152 hriwnow.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w serbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cźischcźi.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomernych placzisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dzeczazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicze po merje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicze po merje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschczu 5 poruczа bohaty skład ßamodzełaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pscheds bohatej wežu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicze po merje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy cžo. 11.
Wulki skład wscheje druzhiny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakeratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dzełanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placzisnach.
Skład wschech druzhinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschech druzhinow **meblow** po tunich placzisnach.

Cžaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cžißko 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych cžaßnikow, regulatorow, sczenstich cžaßnikow, bludzakow.
Wuporjedzetnja.

Cžaßniki a slote twory.
G. Ludwig, cžaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, s napschecza starych kasarnow.

Cžaßniki a slote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschè druzhiny cžaßnikow, rjeczasow, slotych tworow. — Porjedzenje dobre a tunje. Rèczu ßerbski.

Cžaßniki a slote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschech druzhinow dybsacznych cžaßnikow, regulatorow a stejatych cžaßnikow, woßebnych debjenkow.

Cžaßniki a slote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
poruczа ßwój bohaty skład slotych tworow a cžaßnikow wscheje druzhiny.

Cžaßniki a slote twory.
Pawol Bergmann cžaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **cžaßnikow a cžaßnikowych rjeczasow** pschecželnemu wobkedzbowanju. Pschi porjedzenju cžaßnikow ßo rukuje.
— Rèczu ßerbski. —

Slote a ßlèborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład slotych, ßlèbornych a alfenidowych tworow.
Dzełarnja ßa nowoscze a porjedzetnja.
Wèrowanske pjerschczenje po merje.

Woßebita dzełarnja ßa ßedlarske a pólstrowane wèzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wèzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudzełanje a pschedzełanje wschèch pólstrowanych **meblow.** Stajny skład sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdžow atd.
Linoleum kladu a stwy tapezèruju po tunich placzisnach.

Ssedlarnja a tapezèrowarnja.
T. Albert na hornczetskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucžowanskich wèzow, nakhribjetnych mèchow, gamaschow a schulskich wèzow, konjazych pschikrywow wscheje druzhiny, tež pschè deschcz. Wèzy ßa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
poruczа ßwój skład sofow, kožow, matrazow po najtunschich placzisnach.

Rožernja a parna toczernja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsacznych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wèzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dzeczazych wobleczenjow. — Módre normalne dzełaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schczètkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mèjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschèch schczètkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich placzisnach.
Woßebitoscze: Kardecze a wloßankowe mjeczawki.
Ssamßna dzełarnja. Wloßanki ßo kupuja.

Hudzbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlèd.)
Pschedawatnja a porjedzetnja wschèch hudzbnych instrumentow. Skład wschèch druzhinow trunow, piskadlow, harmonikow atd.

Hudzbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowatnja hudzbnych instrumentow a trunow wscheje druzhiny. Ssamßna dzełarnja a porjedzetnja.

Hudzbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cžahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedzetnja. —

Woßebita pschedawatnja ßa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dzełanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placzisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cžaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mèrschez naßlèd. Mèjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ßa slót, teho runja wschè drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mèjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschèch wustajenzach. — Dokladne roswuczenje. 5 letne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Klobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
poruczа ßwoje składne klobuki, zylindrowe klobuki, koßmowe klobuki, honťwarske klobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cžrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucža. Porjedzetnja a dzełarnja po merje.

Cžrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cžrijow ßa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dzełko. — Porjedzenje tunjo.

Wobucže.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dzeczazych schórniczkow. Wudzełanje po merje. Ssamßna porjedzetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschczníkow a kijow.
Eduard Scholty naßlèd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najßtarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedzetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prènja fabrika pschedeschczníkow a pschesłónczníkow.
Wulki skład wukhodzowanskich kijow a trubkow.
Porjedzenje a poczehnjenje ßo ßa 2—3 hodžiny wuwjedže. Najlèpschi wudzèlk po najtunschich placzisnach.

Meblownja
Th. A. Wällnitza
w Budyschinje
na ßukelnſkej haßy 9.

Najlěpſche kupowanſke žórło
ſa
draſtne khamory
2durjate a 1durjate,
vertika a ſchkleńčane khamory,
kommody,
jednore, wuczahanſke a ſoſowe
blida,
ſtoły
po 2.50, 2.60, 2.70, 3.—, 3.50, 4.— mk. a dróžſcho,
male ſchpihele
po 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 6.—, 8.—, 9.50 mk.,
ſtołpowe ſchpihele
po 11.—, 12.—, 14.—, 18.—, 23.— mk.,
wulke ſchpihele
po 24, 28, 32, 33, 42, 52 a 60 mk.,
łoža
hižo po 9.50 mk.,
1pſcheżne, 1½pſcheżne, 2pſcheżne,
poßleſchcza,
matrazy,
jednore ſofy
po 28, 33, 38 a 45 mk.,
3dżělate a plyſchowe ſofy
po 40, 45, 50, 65, 75, 95 mk.
a dróžſcho,
pißanſke blida, myjne blidka
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida a ławki,
draſtne hrabje,
draſtne ſtejaki,
gardinowe, rolowe
a vitražowe žerdže,
wóſkowe pſchikrywy
(deki),
njewjeſczińſke
wuhotowanja,
domjazu nadobu,
linoleum.
Najrjeńſche wuwjedženje,
ſprawne poßłużenje.
Najtuńſche płaczišny.
(Pſchi ſapłaczenju rabatt!)
Th. A. Wällnitza
na ßukelnſkej haßy 9.
Proſchu, kedžbujcże
na moje mjeno!

Lubijſka banka
w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.
Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedženja	3%	na lěto.
ſ měßačnym wupowjedženjom	3½%	
ſ 3měßačnym =	3¾%	
ſe 6= a 12měßačnym wupowjedženjom	4%	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež ſa check wužicz. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach doſtacz.

Filiala Lubijſkeje banki
w ßerbſkim domje.

Zychi a wupjerki
wſchěch ſchěrjow, poßlednjſche k ſchiczu hotowe parjene, czerwjene a roſa, hładke czerwjene a módre ßmuhate, po jara tunich płaczišnach poručam.
Roſa poßleſchczowy kattun
a köper,
małokaſchczikatych a woknatych muſtrow,
módroczišchcz,
meter hižo po 35 np. hacz k najlěpſchim barbunjepuſchczatym najrjeńſchim nowym muſtram.
Lěczne Oxfortſke a wojerſke kopſchiwowe
tkaniny
we wulkim wubjerku we wſchěch wulkoſczach ſa žónſke a dżěczi.
Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Franz Marſchner
czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinwemu wobkedžbowanju poručza.
Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

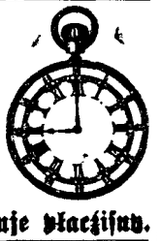

Pißarnja
ſa **kupne, dismembraziſke, hypotheſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſke wězy** atd.
Maxa Frenzela,
prjedawſcheho pißatnſkeho pſchedſtejiczerja pola knjeſa aktuara ſw. ßt. H. Liebſche,
na ßukelnſkej haßy 1 II.

Pſchezo a pſchezo ßo praji,
ſo ma
Ota Sachse
tola najlěpſchi
khofej
po wſchěch płaczišnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Měſchany ßad
wſchěch druzinow
punt hižo po 30 np.,
aprikoſy,
prünelle,
franzowſke, kaliforniſke
a boßniſke
ßłowki
ma
Ota Sachse
pſchezo w najwjetſchim wubjerku a je ſ tym najtuńſchi.

Jěsdne koła!

Nowe! ☛ **Lěto rukowanje!**
po 52, 65, 75, 85—165 mk.,
zonjaze koła po 75, 85—150 mk.,
trjebane po 15, 25, 35—75 mk.
Sastupjeć **Brennaborskich, Opelskich, Wartburgskich, Allrightskich, Haenelskich jěsdnych kołow.**

Mantle, **nowe** po 2,—, 2,90, 3,25, 3,75, s rukowanjom 4,50—11 mk.
Něhdže **100 kołow** na składze.

Schlawchi 2,25, 2,75, 3,—, 3,50, 4,25—5 mk.
Wolijowe latarnje 0,45, 0,95—6,50.
Azetylenowe latarnje 1,50, 2,50—9,50.
Pedale por 1,25—6,50 mk.
Powětrowe plumpy 0.30, 0,75—1.50.
Rohate plumpy 0.80, 0.95—3.75 mk.
Gamasche 0.45, 0.60, 1—8 mk.
Noschaki 0.35, 0.85—3.25 mk.
Nathribjetne měchi 0.50, 0.75, 1—5 mk.
Swony 0.15—1.50 mk. **Blachowe schkitaki pjche błoto** por po 0.85, 1 mk. a 1.25 mk.
Karbid kilogram 35 a 45 np.
Sswobodoběhowe sadnje koło 12, 14 a 16 mk.
pschedawa

J. Schiback
na Mužakowskej drózy 4.
Koła so wězywustojnje wuporjedźeja.

Brodowska haptyka

na hoschiz hažy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosć
so spěšnje połóžeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a žyna,
fabrika kosczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 =	=	= 300, 320, 340 np.
5 =	=	= 360, 380, 400 np.
6 =	=	= 440, 460, 480 np.
8 =	=	= 520, 560, 600 np.

rosecžela
zigarowa pschedawarnja Havanna
w **Drazdzanach 6.**

Mokropraßowane bazeny

1000 schtuk po 8½ mk. s jamy,
tola jenož sa hotowe pjenjesy porucža
ryczerkublo w Bóschizach.

M. Brockmannowy žwětoßlawny
fosforokišaly kalk

k pizowanju ma na pschedań
Helena Langowa w Njeßwacžidle.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźiez** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenežej** na swonkownej lawskej hažy 5 **Jenež** pschedawa a porjedźa sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołožene, wobhladacź.**

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaz, maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho porucža
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Praßowanu žlomu
s grotom swjasanu, pschedawa
kujezi dwór w Malßezach
pola Budyschina.

Majß k woßadženju lane žymjo, hejduschku
tunjo pschedawa
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa šestajenje **kupjow, testamentow, liščinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnosczow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje ležomnosczow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe lěta s rěčnikowym sekretarom był, so najlěpsche wobstaranje sarucža.

Wupschedawanje

porzlinowych, kamjeninowych, luxusowych, emaillowanych a schkleńczanych tworow
so njepschestawajcy dale wotměwa pola
Ernsta Ullricha
w Budyschinje
na schulerskej hažy 12.
Telefon 127.

Čžije

sa
mužskich, žónske a dźěczi
porucža
Pawoł Zoch
we **Wulkej Dubrawje.**

Wschitzy kolojěsdni so dźiwaju!
wo skutkowanju salěpjaka kolowych schlawchow
pneumatola.
Wón salěpja wschě stare dźěrkate schlawchi a sadźěwuje, so powětr wuczeknje, hdyž so pneumatik wobschkodźi. Na jěsbje njetrjeba so wjazy płatacź a powětr naplumpacź. Stare schlawchi kaž nowe dźerža.
Jenokróčny wudawk!
Trajaze skutkowanje!
Sa lěto so njetrjeba wjazy dyžli 1 mk. wudacź.
Dostacź pola
knjesa **M. Kokle** w Khrósčžizach,
= **C. Wöllmera** w Hodźiju,
= **K. Zuga** w Rakezach,
= **M. Polaka** w Kamjenzu,
= **A. Bara** w Njeßwacžidle
abo direktnje pola generalneho sastupjerja **M. Husaka**
we Wurizach pola Budyschina.
Jedyn pospyt wuspěch a wužitk pschinježe.

Kedźbu!

Składnostna kup.
Liczbu **nowych**
jěsdnych kołow

bjes poroka, lońsche modelle, **najlěpsche** wudźelki, po płaczišnje **khětro tuńsche,** a **někotre trjebane hischcze dobre**
koła
hižo po **30 hriwnach** ma hnydom na pschedań
Khorla Zug,
samkarski mischtr **w Rakezach.**

Najlěpsche ☛ likory ☚

k kwaßam, kschczišnam a druhim žwójbnym žwjedźenjam dostawacże
we wulkej destilaziji
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje

Składownja drainěrowanskich kołow w Lětonju
porucža
drainěrowanske koły
wschěch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze a žwinjaze korta
wschelakich wulkosczow,
sczinowe plecženja, tšěschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabrikskich płaczišnach.

Wuměrjenske dźěła
spěšnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Kupne a druhe **wuczinjenja, lisczizny wscheje družiny, próstwowne pišma wo wobhnadźenje** atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje ležomnosczow, saradźenje hypothekow.**
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež žerbski. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 25. | Sobotu 20. junija 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Krajnoźejmske wólby w Pruskej.

Wutoru ju źo w Pruskej wólby do krajneho źejma wotměte. Wunoschk wólbow je sćěhowazy: Konserwatiwni hač dotal 144 maja nětko 152, němsko-konserwatiwni hač dotal 59 maja nětko jenož 44, nationalliberalni hač dotal 76, nětko 64, ludowa źwobodna strona hač dotal 24, nětko 28, źwobodne sjednoćeństwo hač dotal 9, nětko 8, zentrumska strona hač dotal 96, nětko 105, Polazy hač dotal 13, nětko 15, sozialni demokratojo hač dotal nikoho, nětko 6, Danojo hač dotal 2, nětko 2, dźiwi 3 źydka.

W 12. wólbnym wokrjeźu (Barlinskim a Moabitskim budźe wužscha wólba mjes sozialdemokratom a kandidatom źwobodomyślneje ludoweje strony, kotraž móže jenož s pomozu konserwatiwnych dobyć.

Kaž je s hornich čišćow widźeć, ju źo konserwatiwni, Polazy, zentrumska strona a źwobodomyślna ludowa strona s nowowólbami poźylnili. Sozialdemokratojo prěni króć schešću muži źylni do pruskeho krajneho źejma saćahnu a budźa se źwojimi rěčemi wuradźenja troschku sadźerźować. Polazy ju jedyn wokrjeź w Pósnańskej shubili, tola sa to tśi wokrjeźy w Hornjej Schlesyskej dobyli. Druhe mandaty w Hornjej Schlesyskej je zentrumska strona s pomozu Polakow na źo storhnyła.

Wunk wotehnateho hannoverskeho krala do bayerskeho wójska sastupi.

S pschihkoźowanjom němskeho khěźora je prynz Ernst August Cumberlandski do bayerskeho wójska sastupił. Wón pola 1. bayerskeho jěźdneho regimenta źkuži. Wutoru je Cumberlandski wójwoda bayerskeho prynz-regenta wopytał. Sastupjenje Cumberlandskeho prynza do němskeho wójska źo jako sapoćatk wujednanja Welfskeho wjerchowskeho doma s pruskim kralowskim domom wobhladuje.

Woźamoćenje Němskeje.

Setkanje jendźelskeho krala s zarom w Revalu je Němsku trochu do njeměra stajiło. Hač runje měr lubowazy zar žanych njepschećelskich wotmyślenjow pschećiwo Němskej nima, budźe tola hižo shromadne postupanje Jendźelskeje, Franzowskeje a Ruskeje w praschenjach źwětoweje politiki němskim interesam se schkodu. Němska njesměje wjazy kaž něhdy mjes wulkomozami rozźudne źkowo. To je nětko na Jendźelsku pscheschło. Jendźelski kral je se źwojim swjaskom s Franzowskej, Schpaniskej a Ruskej politiske wjednistwo na źo storhnył. W Barlinje ju nad pscheměnjenjom politiskich wobstejnosćow mało swjeźeleni, tola hischće njebojasni do pschichoda hladaju. Po wobhladanju jěźdneje gardy je khěźor Wylem rěć měł, w kotrejž je pjeća mjes druhim prajił:

„Haj, sda źo woprawdźe, kaž bychu naš chzyli wobstupić. To budźemy snjesć wjedźeć, Němz njeje ženje lěpje wojował, hač hdyž je źo dyrbjał do wschěch stron wobaraćz."

Po druhej powjesći je khěźor hischće prajił:

„Chzemy měr měć, tola ja praju, śmy pschihotowani. Hdyž druhe mozy (Jendźelska a Ruska) wo woźudźe Mazedonskeje rozźudźa, naš to w prěnim rjedźe niczo njenastupa, to pak naschu swjaskakku Awstrisko-Wuherisku nastupa. Tak bórzy pak hač źu teje interesy w strasche, potom njebudźemy jej jenož se sympathiju, ale budźemy jej tež se skutkom k boku stejeć."

Jeli so je khěźor woprawdźe tež wo Mazedonskej rěčał, sda źo źwětowy měr wohroženy bycz. W Revalu staj zar a jendźelski kral pjeća wo źrědkach jednakoj, s kotrymiž ma źo krejpscheleću w Mazedonskej konz činić. Jendźelske žadanje wo finanznej kontrolli je źo do ruskeho programa pschijało. Runje tole žadanje pak je kamjeń postorka. Hdy by źo Mazedonska pod finanznu kontrollu wulkomozow stajiła, njeměł sultan w tymle kraju wjazy wjele roskasować. Dobrowólnje źo sultan tejle kontrolli njepodćišnje. Teho dla źo wschě wulkomozy, kotrež chzedźa źwětowy měr sakhować, jendźelskemu žadanju pschećiwjeja. Do nich Němska źkuscha, na kotruž źo Jendźelska se źwojimi na Mazedonsku źo počahowazymi namjetami na poźlednim konzu měri. Němski khěźor je pjeća po wudawanju jendźelskich nowin sultanej jeho wobsedźenstwo saručił. Te same nowiny chzedźa wjedźeć, so źebi němski khěźor se sultanom listy pische a so wón w septembrje jeho w Konstantinoplu wopyta. Khěźor chze pjeća Turkowsku do trojoswjaska pschijeć. To źu, źo wě, jenož dobre pschećela Jendźelćanow, kotsiž bychu źwoje potajne wotmyślenje dozpite widźeli, hdy by źo Němska Turkowskeje dla do wójny saschmataka.

Hluboki sacźischcź w Parisu a tež w Barlinje je rosrěčenje činiło, kotrež je zentrumski sapósłanz dr. Erzberger s dopisowarjom Parižskich nowin „Matin" měł. Dr. Erzberger ma politiske połoženje sa khutne, a runjež hischće wójnski strach pscheđ nami njesteji, je tola móžno, so by Němska, jeli so bychu jejni samolwićzi wodźerjo dopokasma sa to w rukomaj měli, so chzedźa ju wojerśzy wobstupić, k nadpadej pscheschła, prjedy hač bychu jejni pschećiwniziy k wojowanju hotowi byli. Po Erzbergerowym měnjenju bychu wschě strony Němskeje tajkemu rosźudej pschihkoźowale, a tež sozialdemokratojo a Polazy bychu muž pschi mužu s druhimi Němzami hromadźe wojowali. Wschě wojerske kruhi Němskeje ju pjeća tuteho měnjenja. Sastup prynza Ernsta Augusta Cumberlandskeho do němskeho wójska źamo jako snamjo wójnskeho stracha widźa. Cumberlandski wójwoda je s tejle krocželu dopokasać chzył, so źo we wokomiku stracha tež welfiski wjerchowski dom pschi sakitanju Němskeje wobdźeli.

Prozeź wjercha Eulenburga

29. junija pšched pschiźażny źud pschińdźe. Statne rěčnistwo je dwazeći źwědkow skasało.

Nowy rukowanski sakoń sa automobile

je źo swjaskowej radze pschepodał. Po nim ma automobilowy wjednik kóždu schkodu sarunać, kutraž je s automobilowym jěźdźenjom nastała. Tež automobilowy wobsedźeć dyrbi sa nastatu schkodu samolwity bycz. Tola źo jemu pschewostaji, źo wot sarunanja schkody s dopokasmom wuźwobodźić, so je schkoda s winu wobschkodźeneho, pak s winu jeneho druheho, pak se swonkownym pschipadom nastała, kotryž wón njeje wotwobroćić samohł. Jeho winowatosć k sarunanju schkody źo na wěstu sumu wobmjesuje, so mohł źo wón pschе rukowansku winowatosć sawěsćić. Sa tych, kotsiž pschedpiźma wo wobkhodźe s automobilemi pscheschupja, źo woźebite khostanja postaja.

Jubilej schešćdźeßaćlětneho knježenja awstriskeho khěžora

je ßo ſ ludowym ßwjedźenjom we Winskim Prateru skónčił. Tam saſtupjerjo awstriskich ludow w ßwjedźeńskim čahu na pschemoh spěwachu a rejwachu. Město Win ma njedoſtatk jubilejneho ßwjedźenja ſ 300,000 krónami sapłaćičć. Čechojo njejßu ßo pschi ßwjedźeńskim čahu wobdźělili. Woni chcychu khěžorej pytnyć dać, ſo ßu njeſpokojom, dokelž je ßo ſ někotrymi nowymi knjeżerſtwowymi wukasami runoprawoſć čěſkeje rěče w Čechach pschikrótſchika.

Strajk na awstriskich universitach.

Katholſki profeſſor Wahrmund w Innsbrucku k tym katholſkim duchownym ßkuſcha, kotſiž Khryſtußowe bójſtwo, ßwjatu Trojizu a druhe ſakładne wucžby kſcheſćijanſkeje wěry prěja. Njedawno je wón ſběrku nowinſkich naſtawkow, w njepſchećelſkim duchu pſchećiwo kſcheſczijanſkej zyrkwi ſpißanych, jako knihu wudał. Tale ſběrka nima žaneje wědomoſtneje hódnoſcže, a wona je jenož ſ tym powſchitkownu kedźbnoſć na ßo ſćahnyła, dokelž je ju knjeżerſtwo konfiſkowało. S dobom je ßo profeſſorej Wahrmundej ſakaſało, dale na Innsbruckſkej univerſicže wucžić. Zyle pak jeho njejßu wot wucženja wuſamkli. Jeho ßu na Pražſku univerſitu ſ tym wumènjenjom pſcheßadźili, ſo ßo wón pſchichodnje nadpadow na wucžby kſcheſćijanſkeje zyrkwje woſtaji. Sakaſanje Wahrmundowych pſchednoſchkow na Innsbruckſkej univerſicže je ſ naſtorkom k ſpjećiwemu hibanju mjes njewěriwym ſtudentſtwom zykeje Awſtriskeje bylo. Njewěriwi ſtudentojo ßu ßo rosßudźili, tak dołho wſchěm pſchednoſchkam na awſtriſkich univerſitach ſadźěwowacź, doniž ßo njeje profeſſor Wahrmund do ßwojeho prjedawſcheho Innsbruckſkeho ſaſtojńſtwa ſaßo poſtajił. Jenož wulka wjetſchina pólſkich a čěſkich ſtudentow je ßo ſarjekła, ßo pſchi univerſitnym ſtrajku wobdźělicź. Naležnoſć profeßora Wahrmunda jenicžźy njewěriwych němſkich ſtudentow naſtupa, a pólſźy a čěſźy ſtudentojo nochcedźa ſapſchijecź, ſo ßo ſ njej ßwobodnoſć wucženja na univerſitach ſamjeſuje, Duž tež ßo na univerſitach w Krakowje, Lwowje a Prahy dale wucźi, mjes tym ſo na wſchěch němſkich awſtriſkich univerſitach ſtudentojo pſchednoſchki wjazy njewopytuja. Wjetſchi dźěł němſkich profeßorow runje kaž ſtudentojo na Wahrmundowej ſtronje ſteji a ſpjećowańſkemu hibanju ſtudentſtwa poležuje.

Strajk němſkich ſtudentow, kotryž budźiſche ßnadź ßo po něčźim w pěſku ſaběžał, je ßo ſańdźeny tydźeń ſe ſakrocženjom khěžora Franza Joſefa pſchećiwo ſtrajkowazym ſtudentam na dobo waźny politiſki podawk ſčinił. Pſchi poßwjećenju dźěćihladańnje we Währingu pola Wina je khěžor miniſtrej roswucženja dr. Marchetej rjekł: „Čžińće tola kónz tutemu ſkandalej! Waſchi rektorojo — to je mi tež pěkne paßmo!“ Tole khěžorowe ſaßudźenje ſtudentſkeho ſtrajka po zykej Awſtriskej wulke dźiwanje ſbudźuje. Sozialdemokratojo w khěžorſtwowym ßejmje ßu ßo na miniſtra Marcheta ſ praſchenjom wobrocźili, hač je khěžor woprawdźe ſ tajkej wótroſcžu wo ſtudentach a profeßorach ßudźił. Miniſter njeje hiſchće na tole praſchenje wotmolwił. Někotre nowiny chcedźa wjedźecź, ſo ßu khěžorowe ßkowa pſchećiwo tamnym rektoram namèrjene byle, kotſiž ßu nadpadnje ßwoje ſympathije ſe ſtudentami wuprajili. Powſchitkownje njeje khěžor ßwoje ßkowa na univerſitnych rektorow počahował. Někotſi rektorojo chcedźa pjecža khěžoroweho wuprajenja dla ßwoje ſaſtojńſtwo ſkožicź.

Nowe jendźelſke wójnſke łódźe

ßo po zyle nowym ſyſtemje twarja. Wone budźa wjetſche hač wſchě dotalne. Maſchiny w nich ßo ſ płunowej mozu čerja a jich wobrónjenje budźe tak ßylne, kajkež hiſchće hač dotal njeje na žanej wójnſkej łódźi bylo. Na nich ßo 34,3 zentimetriſke kanony poſtaja. Roła tajkeje kanony je 86 tunow (1720 zentnarjow) čežka a jich kule po 11½ zentnarja waža. Dokelž maſchiny ſ płunowej mozu, ſ kotrejž ßo łódźe poczerja, žadyn kur njeczinja, njeſmeja nowe łódźe žanych wuhenjow. S nich budźe ßo teho dla bjes ſadźěwka do wſchěch ſtron tſělecź móz. Na wopak budźe ßo njepſchećelel, dokelž łódźe wuhenjow njeſmeja, čežko do nich ſamèricź móz, tež budźa ßo wone dlèje pſched njepſchećelom khowacź móz, dokelž ßo ſ kurom njepſcheradźa.

Nowoty w jendźelſkim łódźſtwje tež na twar wójnſkich łódźow druhich ſtatow bjes wliwa njewoſtanu. Tež Němſka budźe na nje dźiwacź dyrbjecź.

Ruſka a jejne wobßedźenſtwo w Aſiſkej.

Ruſka nima myßle ßwoje wobßedźenſtwo w rańſchej Aſiſkej njepſchećelſkim nadpadam pſchewoſtajicź. K temu pak je pſchede wſchěm nuſne, ſo na ßibirſkej żeleſnizy druha kolija natwari. Sańdźeny tydźeń je duma k temu 127 milijonow rublow pſchiſwolika. Hdy budźiſche ßibirſka żeleſniza hižo we wójnje ſ Japanſkej druhu koliju měła, budźiſche ßo Ruſkej wójna wjele lěpje wjedła.

Dobycže Muleya Hafida w Marokkoſkej.

Bratrej marokkoſkeho ſultana Abdula Aziza, kotryž bě ßo pſcheczźiwo ßwojemu bratrej jako ſultan wuwołacź dał, je ßo nimale zyła Marokkoſka pſchiſamkła. Wójſko, kotrež bě Abdul Aziz pſcheczźiwo njemu póßłał, je k Muleyej Hafidej pſcheſchło. Tutón je do marokkoſkeho hłowneho měſta ſacžahnył, pſchiwißowarjow ßwojeho bratra ſajał a jim jich ſamoženje ſebrał. Mulay Hafid ſda ßo njembry njepſchećel Europjanow bycź. Elektriſke pſchiprawjenje, automobile a wſchě druhe ſ Europy kupjene wěży, kotrež Abdulej Azizej ßkuſcheja, je wón ſniczicź dał.

Njenadźite herbſtwo.

1.

Stara Marhata bě ſbožownje wóßomdźeßate lěto dozpěła.

Ssucha, ſkhilena kaž ſtara ſeſkhnyta wjerba, we wołmjanym rubjeſchczu wokoło wuſkeju ramjenjow, ſmorſchcźene, ſe ßkónzom a ſ wjedrom ſbrunjene wobliczo, ſ kotrehož dobrocźiwej ßowjazej wocži ſhladowaſchtej, tajka wona bèſche. Wona w khěžy bydleſche, kotraž we hłubokej dolinje, na poł pſched ßwětom ſkhowana, ſtejeſche.

Khěžka bě jara dodźeržana.

Wobmjetanje bě wotdrjebjene, na muri ßo wulke, ſtraſchne ſchkałoby pokaſowachu, hubjena ßkomjana tſěcha ßo pod ßnèhom, kotryž wob lěto wóßom měßazow na njej leżeſche, hiſchcźe khětro derje dźerżeſche.

Holza, ſ mjenom Hana, kotraž, prjedy wot gmejny pſchijata a wukubkana, na hórzy „Wyßokim Kamjenju“ wowzy paßeſche, ſtarej żonje nuſne wěży poßkužowaſche, kotrychž wóßomdźeßacźlětna potrjebuje.

Boſcźij, ſróſtny pachoł, hewak pak młody, mało ſkludźeny wjelk, krucźiſche dźěła dźěkaſche. Boſcźij bě wuhleŕ. Wón mějeſche huſtu, trochu wodźiwjenu brodu a włoßy, wulki ſtary kłobuk mějeſche na hłowje a ſtaru koſazu kožu jako płaſchcź pſchecźiwo wětrej a wjedrej. Wón bě jara bojaſliwy, a teho dla ßo ſdaſche, ſo je hruby a dźiwi. Horza krej prjedownikow pak jemu po žikach běżeſche, dawajo jemu móz a ſmužitoſcź. Wón mało rěcżeſche a mějeſche ßylnej ruzy. Schtóž jeho wobkedźbowaſche, ſ kajkim wohnjom ßwoju ßekeru na ſtare ſdónki lěßnych ſchtomow ſpadowacź daſche, tón móżeſche ßebi pſchedſtajicź, kak ßylne ſtawy mějeſche a kak wulka prènjotna móz w jeho cźěku tcżeſche.

Poprawom bě khuduſchki cźlowjek, kotryž mějeſche jara wjele parowacź a tradacź, ale pod ſkoru jèreje ſwonkownoſcże ßo dobra, mjehka, cźucźiwa wutroba khowaſche.

Pola ſtareje Marhaty, hdźež Hana ſchijeſche, wuſchiwaſche, płokaſche a plotowaſche abo warjeſche, Boſcźij deſki pſchibiwaſche, kotrež běchu ßo tu a tam ſe ſtareje khěžki puſchcźiłe, abo ſ wulkim bowom po wodu do bliſkeho žórka khodźeſche, ſ lěża jej drjewo noſcheſche a pſchi tym w měrje, niż hanjejo, ßwoje ßamßne wěży wobſtarowaſche.

Druhdy ßo ſta, ſo pola ſtareje Marhaty ßwoje dźěło jara pomału dźěkaſche, wón, kiž by hewak pola ſtareje żony ſa wokomik hotowy był! To pak bjes winy njebě. Hana bě tež pola ſtaruſchki pſchipadnje na dźěle, a tehdom ßo Boſcźij ſ hubjeneje khěžki njeby mohł wuſchmjatacź. A hdyż by ſkónczńje ſchoł, bě jeho płyſchecź, kak by ßebi po lěßu wjeßele hwiſdał kaž kóß.

Tutymaj młodymaj „podpjeromaj“ mějeſche ßo Marhata dźakowacź, ſo ßo jej na ſtary dźeń ſlě njewjedźeſche a ſo bě tež po wóßomdźeßatym narodnym dnju w měrje a ſpokojnje żiwa. Schtož je tak żadna wěż na ßwěcże, jej běchu woprawdźe dobri, runjež bě khuda a ludźom ſa poßkużenje niczo ſapłaćicź njemóżeſche. Hana jej pomhaſche, dokelž bě Marhata ſtara a khuda. A Boſcźij? Ow, Boſcźij hižo tak njeßebicźny njebě, wón ßebi ßwojeho myta wot rjaneje pěkneje Hany nadźijeſche. Ras wjecžor, to bě póſtniży, ſtara Marhata wobeju k wjecžeri pſcheproßy. Pampuchi dyrbjeſchtaj jěſcź a jabłukowe wino picź. A wobaj pſchilubiſchtaj a ßo na wjecžer wjeßeliſchtaj.

Hdyż cźi tſjo hromadźe ßedźachu, bèſche njemylene lubosne wjeßele we ſtwiczźy ſtareje Marhaty. Tu njejabzy, hdyż cźaßnik

runje jědnacże wotbiwasche, staruschka žo snak swjese, a jeje wutroba, kiž bě dawno khora, sasta.

2.

Hana wobstara, so bu cžěko sdrascžene. Boscžij do wžy dokhwatawschi kaschcž s mjehkeho njebarbjeneho drjewa sa žwoje nalutowane pjenjesy kupi. Skónczńje też ludźi sehna, kotsiž jemu pomhachu, staru Marhatu po waschnju a s cžesczu pohrjebacž.

Marhaczíny daloki pschiwusny, jeje bratrowy wnuk, kotremuž bě měschczanosta jeje žmjercž wosjewił, po pohrjebje sbožownje pschińdże. Wón žo do khěžki njebocžiczkeje poda, žebi sazpěwajo jara žnadnuschku nadobu, wjetkhe kruchi jeje drasty, rospukane murje dodžerżaneje khěžki wobhlada, a hischcże žamžny wjeczor do žwojeho města wróczo jědżesche; prjedy pak bě jara s horda žo wuprajił, „so žo do herbstwa wohlada, kotrež jemu njeby sa wudawki a dawanja — hódź bylo, kotrež by jemu herbske prawo naczinilo."

A pschiwusny s horda wotjědże a žo wo staru khěžku woprawdże wjazy njestarasche, kotruž žudnistwo sa „wopuschczenu" wuspósna.

Tydżeń khěžka samknjena wosta, hdyž bě tón czaž nimo, Hana Boscžijana na wupuschczanym městnje lěža setka a rjekny:

„So dyrbjak žo tola něchtó wo sawostajeństwo Marhaty postaracž a schaty, kaž też nadobu a stwu do rjadu stajicž."

„Sawěscże, to žo dyrbjało sczinicž", Boscžij rjekny. „Někotre wježne žony žym wo to prožył, so dyrbja mi pschi tym pomhacž, ale wotmolwichu, so khwile nimaju."

„Nó, dobre; dha chzu ja tebi pomhacž, Hana."

„Měj dźak, Boscžijo."

Ras, hdyž bě wonka prawy žněh a wichor, žo wobaj do dźěła daschtaj. Schaty buchu wupłokane, wuplotowane, rjenje składżene a skhowane; runje tak bu nadoba a podłoha derje wumyta, potom, hdyž bě w domje wschitko czyste a žwětke, Boscžij durje samkny a klucž do khěžki k měschczanoscże donježe.

3.

Nalěczo pschińdże a žněh na wjerschku horow wotehna.

Hana žwoje stadło na wrjóžowe pastwischczo mjes selenymi hosowzami czerjesche. Husto žo s Boscžijanom setkowasche, tola wbohi hólz na žane waschnje wjeżeły njebě ... na nim bě widżecž, so někajke czerpjenje abo někajke czwilowaze myžle jeho žobu bjerjechu.

Ow! Hdy by stara Marhata hischcże żiwa była! ...

Tute žkowa husto a czasto, wocži skoživschi, se srudnym hłožom wospjetowasche.

A hdyž by žo Hana schibale a trochu wjeżeła wopraschała: „Nó, a schto by ty potom czinił?" by Boscžij na człowjeka sapodobny był, kiž chze žo saduržycž.

Stara Marhata mjenujzy bě pytnyła, so ma Boscžij Hanu lubo, ale wona wjedżesche, so je wón bojasliwy a žebi njewěri, to holzy wusnacž. Tydżeń do žwojeje žmjercże wona jemu rjekny:

„Boscžijo, ty žy hłupy khadła, takle žo żenje njewożenisch!"

„Ja njepraju »ně«, cžeta Marhata ... ale k tajkim wězam kuraże w žebi nimam."

Stara żona bě trochu rosžudnischa a žebi teho dla wotmyžli, tu wěz do rjadu stajicž. Duž tamne póstnizy mkodeju cžłowjekow k žebi na pampuchi pschepróžy ... Tola žmjercž žnadž runje w tym wokomiku do jstwiczki sastupi, hdyž chzychu wo luboscži powjedacž ... A nětkole Boscžij w němych cžwilach žo krjudowasche, kotrež bywachu dżeń a njesnjeżomnische ... Tak daloko to s nim dóńdże, so chzysche žo žwojeho wuhlerstwa wsdacž. Dżěło žo jemu twjerde, sprózne a wostudłe sdasche, dżeń bjes kónza trajesche. Jemu bě, jako bychu schtomy, kotrež porubowasche, žmjertne bolosczе měkе kaž wón, a jemu bywasche, kaž by kóždy ras, hdyž tajki schtom wrjeskajo padasche, dołhe bolostne sakschiknjenje žłyschał, kotrež w jeho wutrobje wothłóž namaka.

Dyž a dyž by žebi Boscžij na žwětlinu (wupuschczane městno) swěrił a na Hanu kedźbował, kotraž nasdala na horje žwoje stadło pażesche ... A wón se żedźiwymaj woczomaj sa njeju hladasche kaž dźěczo, kotrež hwězdu frinkotacž widži, sa kotrejž pak žo podarmo s rucžku naczahuje.

4.

Ras, to bě w dezembru, žo Boscžij s Hanu w dolinje psched wopuschczenej khěžku setka.

„Wěsch ty najnowsche?"

„Ně!"

„Wobżedźeństwo stareje Marhaty je na pschedań!"

„Ow!"

„Kraj khěžku a sahrodku sa tsizyczi toleť pscheda."

„To dźě je darmo."

„Duž żebi pomyžlich, so mohł to ja kupicž."

„Ty?!!"

„Nó, czeho dla niz? Wjele pjenjes wschak nimam, ale telko tola nahłodam ... Potom żebi něschto kórzow wapna kupju, něschto hrjadow a deskow, a khěžka budże rjana, kaž s pódy nowa!"

„Ty wjazy wo wžy bydlicž nochzesch?"

„Ně, mje mjersa, pak tu, pak tam bydło pytacž. Pschi tym jeno tak prawje wutrjebuja, a hdyž je cžłowjek hižo tsizyczi lět, ma rad žwój žamžny statok, njewěrno?"

„Zyle wěscże ... Potajkim masch wěso też na żeńtwu myžle?"

Pschi žměrkach Hana na sboże njepytny, kak samyleny a we wuskoscżach Boscžij běsche.

„Ow!" wón sdychny, „hdy by jeno stara dobra Marhata hischcże żiwa była, to by něschtožkuli lepje było!"

„Ssy ty s njeju wo tym rěczak?" žo wona požměwajo woprascha.

Tu na dobo naby kuraże, kaž cžłowjek, kiž žo tepi, a rjekny:

„Sawěscże, husto žmój wo tebi, Hana, rěczakoj ... Ow, proschu, njebjeř to sa sło ... ale s tobu žebi żenje swěrił njebudżich, wo tym rěczecž."

Wona hnuta, roswjeżelena, s tamnej wutrobnej jednoroscżu mkodych holzow psched nim stejesche, kotrež niczo poskiczecž njemóża, hacž žwoju wutrobu, a wona žo s lubosnym požměwom woprascha:

„Ty mje potajkim lubujesch, Boscžijo?"

Tu žo wbohi mkodżenz do płakanja da.

5.

Po pjatnatym wulkim rózku mějeschtaj kwaž.

Khěžku stareje Marhaty s nadobu a sahrodku bě Boscžij sa tsizyczi toleť dostał.

A nětkole hižo zyły měżaz sbożownaj w małej, wuporjedżenej khěżzy bydleschtaj, wokoło kotrejež wětr žwoje dźiwje spěwy spěwasche a žněh žwój běły płaschcž wupschestrěwasche. Khudoba jeju njestrachowasche, wona jeju jeno hischcże w potrěbnoscži wschěch prawje ponižnych sbližowasche, kotsiž žo s małym spokojeja, jeno so žmědża hromadże bycž, a winowatoscże żiwjenja jimaj nětkole wjazy cżežke njebywachu, a woda se żórka a cžorny rżany khleb jimaj pschi hromadnej pojědži pschezo tak wubjernje žkodżesche! Kóżdy wjeczor pschi žwětle kadoba dowěrnje hromadże bjeżadowaschtaj.

Póstnizy wutoru Hana mużej rjekny:

„Dżenża je runje lěto, so je namaj stara Marhata wumrjeła."

„Haj, haj, chzemoj na nju dźaknje spominacž."

Po wjeczeri mkoda żona pampuchi a karanczk žadoweho wina na blido staji.

„Kaž loni", wona rjekny.

Tajke wopominanje Boscžija hnu. Jeno lědma žo dodżerża.

„Kak by žo staruschka wjeżeliła, hdy by s nami tu mohła žedźecž ... To bě dobra duscha ..."

„Jej k cżesczi nastajimoj też jene pschikrycże ... Takle, tule je schkleńża ... taleř ... To budże bjes maka, jako by s namaj jědła ... To namaj sawěscże sboże pschinjeże!"

„To móżesch prawo měcž, Hana!"

Ssadowe wino žo we schkleńzach žwětlesche kaž běżite słoto.

„Na twoju strowotu, Hana!"

„Też na twoju, luby mużo!"

A se schkleńzomaj saklinknyschtaj a na njebo Marhatu spominaschtaj.

Mkodymaj cżłowjekomaj bě, jako by žo s nimaj nad jeju sbożom žobu wjeżeliła.

A s hnutej żadosczu, dźakownosczu a lubosczu na njebo Marhatu dołho spominaschtaj. Na dobo pocża wulki, starożitny cżażnik na sczénje jědnatu hodżinu bicž.

Jedyn — dwe — tsi — schtyri — pjecž — tu žo satorże a něschto dele do cżażnikoweho khamora klepotasche.

„Cżakaj!" Boscžij rjekny, „tón cżażnik drje ma něschto myžle?"

Wobaj na cżażnik hladaschtaj, pokasowaŕ na jědnatu stejesche.

Boscžij durczka wotewri, a woprawdże tu něschto pódla wahi leżesche. To bě khětro wulka móscheń s kruteho płatu, kiž bě horka s bórnizu sawjasana.

Móscheń! Schto ta w cżażniku chzysche? — — —

Boscžij rowjas roswjasowasche.

„Ow! pjenjesy! pjenjesy!“

Hana je na blido wuzypa. To bě 200 toleŕ. Woběmaj zylsy do woczow stupichu a běschtaj pscheźwědczenaj, so bě to dar jeju dobreje stareje pschecźelniweje Marhaty.

Ze Serbow.

S Budyschina. (Warjenska wuczba.) W Budyschinje je zo sjednoczenstwo sałożiło, kotrež zo „wubjerk sa sjawnu warjensku schulu“ mjenuje. Sjednoczenstwo je zebi sa nadawk stajiło, młode holzy waricź nawuczicź. To zo nasymu a w symje we warjenskich kursach stawa. Do tychle kursow! zo niz jenoz holzy s Budyschina, ale tez s wokolnych wsow pschijimaju. Wscho dalsche je s nawěschtka, w dzensnischim czisle „Sserbskich Nowin“ woczischczaneho, shonicź.

— (Pscheměnjenje we wubjerku a pschedzydstwje Maćicy Serbskeje.) S pscheźydlenjom knjesa fararja Schewczika do Kamjenizy stej zo městnje sapizowarja a musejnika wuprósdnikoj. W pozedzenju pschedzydstwa a wubjerka, kotrež je zo 10. junija pod pschedzydstwom knjesa fararja Kschizana w Sserbskim domje wotmělo, je zo sa noweho sapizarja knjes farař Zur, sa musejnika knjes Wjerab wuswolił. Dokelz bě zo s pschijeczom knjesa fararja Zura do pschedzydstwa jeho městno we wubjerku wuprósdniko, zo sa nowy wubjerkowy zobustaw knjes farař Rejda wuswoli. Po wólbach zo wo wudaczu schtyrihlózhnych měschanych khorow jednasche. Wobsamknu zo, so maja zo po rjadu komposizije Krawza, Kozora a Pilka wudacź. Knjes profesor dr. Muka molowany wobras Radyzherba-Wjele pschepoda. Rjany wobras, kotryz je s najmjensicha 500 hriwnow hódny, je knjezna Honsikowa w Prasy molowała a Maczizy darika. Skónczinje zo wo powyschenju podruznischeho pjenjesa w Sserbskim domje jednasche. Dokelz je Budyska měschczanska nalutowarnja dań powyschika, je tez Maczizu nusowana, podruzniski pjenjes pomérnje powyschicź.

— „Towarstwo pomozy sa studowazu młodoscź“ mějesche zrjedu po zwjatkach zwoju hłownu shromadzisnu. Dokelz bě towarstwowy sapizowar, knjes senior Skala, dyrbjał w sastojnschich nalezhnoszach do Prahi wotjěcź, tón krócź rosprawa wo towarstwowym skutkowanju wupadze. S rosprawy towarstwoweho pokładnika, knjesa wuczerja Polana, zo shoni, so je towarstwo sandzene lěto 825 hriwnow mjes studowazych Sserbow wudzěliło. Towarstwowe samozenje je sazo na 23,799 hriwnow 52 np. srostko. Ssobustawow ma towarstwo nětkole 113. Po namjecze knjesa fararja Mrósaka-Hrodzischczanskeho ma zo pschichodnje pomoz jenoz tajkim studowazym Sserbam wudzělicź, kotsiz zo w zwojej maczerinej rěczi wudospołnicź prózuja.

— Dań sazo spaduje. Khězorstwowa banka je diskont sa smenki (wechsle) na 4% ponizika. Banki drje nětko bórsy tez dań poniza.

— Najhorzyschi dzeń je hacź dotal lětza sandzenu zrjedu byk. Thermometer popołdnju w sczenje 24½ grada po Reaumurje a 30½ grada po Celsiju pokasowasche. Wjeczor zo njebjo pomrócźi, a njewjedro zo w hromadu sczahowasche. W druhich stronach je wone slě sakhadzało, nad Kužizu pak mróczele pschelecźachu a jenoz mało deschcza na laczinu semju puschczichu. Nětczischе horze wjedro zynowym znjam jara hoji, kotrež zu zo hizo psched tydzenjom powschitkownje sapoczałe. S wjetscheho dzěla zu wone hizo skónczene. Prazaze złónzo a saduwaze wětsiki zu dzěło spěchowałe a ratarjam wjele prózy salutowałe. Nětkotra sakrazna kapka je zo na zynach wupoczikła, tola czi, kotsiz zu stonajo na horze dny skorzili, njech zo s tym troschtuja, so je zo tez nětkotrazkuli khoroscź wupoczikła. W tym ma zo zyłe potajnstwo pytacź, czeho dla zu mjes dzěławym ratarskim ludom mnohe khoroscze njesnate, kotrež měschczanow czwiluja a jim ziwjenje pschikrótscheja. Duz njeskorz nichtó na czezke dzěło w zmudzazym złónzu; wone je sa człowjestwo s pozohnowanjom. Ssyna je zo létza s kukow wurjadnje wjele domoj khowało, a pschi tym je wone strowe a pokne wutkow, kaz jenoz w najlepschich létach.

— Pschе kaknjenje kuntworow zo porucza, kuntworiny sadni dzěl na kaknjenju rostłóczicź a do njeho sarybowacź. Potom kaknjene městno s zyła njesaczeka.

— Najskerje kradnjene jěsdne koło je zo sandzenu njedzelu na bělernskej hazy njedaloko Frankensteinez mkyna se Sprewje wuczahnyło. Jedyn tamnischi wobydleŕ bě sahe rano widzał, kak jedyn zusy muzski koło do wody czizny a zo potom skoku wotzali.

S Budyschinka. Sandzenu zrjedu, 17. junija, běsche sa naschu wozadu dzeń wulkeho wjeselа. W naschim wobnowjenym a rjenje wupyschenym Bozim domje zwjeczesche Budyschinske pobocźne Gustav-Adolfske towarstwo zwój létuschi zwjedzeń. Runjez je nětko sa ratarjow jara nusny czaz a złónczne wjedro mózhnje wabjesche, zyno dzěłacź, běsche zo tola wulka zyła nutrnych kemscherjow seschła, tak so běsche zyrkej hacź do poslednjeho města napjelnjena. Wohnjowa wobora, wojerske towarstwo s khorhowju a Budyschiuska a Pschiwczanska młodzina, kotraz běsche k dopomnjeczu na tutón zwjedzeń krazhnaj woltarnaj zwěcźnikaj darika, w zwjedzeńskim czahu pod piskanjom khoralow k. duchownych do Bozeho doma pschewodzachu. Sserbski zwjedzeński prědaŕ, k. farař Gólcź s Rakez, nasch nězhduschi duschowpastyŕ, prědowasche nam po Pś. 84, 1—5: Tutón psalm, nasch khěrlusch wo naschej drohej evangelsko-lutherskej zyrkwi na Gustav-Adolfskim zwjedzenju. 1. Jako dzakny khěrlusch jón spěwamy, 2. Stysk bratrow w nim złyschimy. 3. Jim k saspěwanju pomhajmy. Němski zwjedzeński prědaŕ bě k. farař Hauffe s Wósborka. Tón nam na sałożku Fil. 4, 4—6 pschiwoła: Nasche hezko na Gustav-Adolfskim zwjedzenju: Tón Knjes je blisko. 1. To napjelnja naz s wjeselosczu. 2. To sahorja naz k luboszi. 3. To posběhuje naz k modlenju. Mózny běsche saczischcź prědowanjow, to wobzwědczi wunoschk kolekty, kotryz bě po zerbskim kemschenju 79 hr., po němskim 93 hr., hromadze 172 hr., sawěscze wulkotny dar sa maku wozadu. Wolkarnu złużbu mějesche na zerbskim kemschenju k. farař Rjeda s Budyschina a k. farař Matek s Barta, na němskim k. farař Mrósak s Hrodzischcza a k. farař Krygaŕ s Porschiz. Na woběmaj kemschenjomaj schulske dźěczi arije spěwachu. Popołdnju zo w farskim dworje pod wodzenjom k. tajneho zyrkwinskeho radzicźela Meiera s Budyschina sjawna ludowa shromadzisna wotmě, kotraz bě teho runja bohacze wopytana. Bóh daj, so by zohnowanje tuteho rjaneho zwjedzenja w naschich wutrobach zíwe wostało a naz k hischcze horzyschej luboszi k wěrybratram w rospróschenju pohnuło.

S **Njebjelczicź.** Towarstwo zwj. Zyrilla a Methodija mějesche tu njedzelu 14. junija zwoju létuschu hłownu shromadzisnu. S khwalbu dyrbi zo wusnacź, so Njebjelczanska wozada zwojeho muża staji. Nětkotrych knjesykow, kotsiz wo Sserbow njerodza, byrnjez zo wot nich ziwili, tam podarmo pytachmy. Najebacź teho bě łubja pschepjelnjena, widzachmy zyły zerbskich zonow a holzow, zamo na skhodze pschipoczłuchachu ludzo. Knjes senior Skala shromadzisnu ½5 hodzin wotewri, zo sradujo nad tak wubjernje bohatym wobdzělenjom. Po wosjewjenju dnjoweho porjada, kotryz zo njepschemjenity pschija, knjes farař Winger s Lubija jadriwe złowa zwojim lubym krajanam rěczesche. Pschirunasche shromadzisnu s manevrom a s pruhowanjom, so bychmy pokasali, schto zmy nawukli, schto mózemy a hacź zmy sazo krocźel do prědka. Ssmy zo prěni ras tu seschli. Tu na mjesach měła elita zerbskeho naroda jako hobrjo stacź, s mjedze a s worzla, niz se zidy a zomota. Trjebamy muzi s kharakterom. A popowjeda teho dla wo kharakternoszi. Kharakter je człowjek, kotryz ma krute sazady, sa kotrez tez steji a wojuje. Njedzimwa na to, hacź je to ludzom prawje a zo jim lubi, a hacź na njeho pluwaja. Najlepschi pschikład kharakternoscze je nam nasch Sbózhnik. Wón stupi njebojasnje mjes lud, njewěscha pak płascheźik po wětsiku, dokelz bě kharakter. Njepschinjeze zidam wětne knjejstwo. Wón zo khudy w hródzi narodzi. Njewuswoli zebi zwojich wucźobnikow s wucźenych zweta, ale zebi njenahladnych rybakow wubra. Wobkhadzowasche s hrěschnikami a s złónikami. Njewucźesche jenoz to, schtoz zo ludej lubjesche. Zidza pohanow sazpiwachu a mějachu sazadu: „Woko sa woko, sub sa sub.“ Jesuz pak prěduje: „Dajcze khězorej, schtoz je khězorowe, a Bohu, schtoz je Boze. Lubujcze zwojeho bliżscheho.“ Schtoz je zo w zwěcze wulke dozpěło, je zo stako psches ludzi kruteje wole a zylneho kharaktera. Ssmy dzěn jenoz hischcze maka horstka. Teho dla ma kózdy s naz měcź twjerdy rjap a dyrbi kharakternoscź pokasacź sa wěru, sa narodnoscź a hospodarstwo.

W Sserbach zo Bohu dzak hischcze wjele kemschi khodzi. Njezmě pak zo jenoz teho dla stacź, dokelz drusy khodza, ně, s pschezwědczenja. Starajmy zo wo to, so nasche zerbske khěrlusche w zyrkwi wobkhowamy. Pola naz pak zo bohuzel tez hrěchi stawaju, kotrez zerbskemu mjenu hańbu czinja. Lud zo jenoz tak dołho dzerzi, hacź je moralisti. Dyrbimy we wschěm a wschudzom zo pokasacź jako Sserbja. Sserbska macź je naz wukubłała, zerbski khleb zmy jedli a je to wola Boza, so zmy zo jako Sserbja narodzili. By-li Bóh chzył, mohł zo nam narodzicź dacź jako Jendzelczanam abo druheho naroda. Bóh je nam spozczik zerbskeju starscheju. Sserb ma zerbszy rěczecź, hracź a spěwacź, tez w ziwjenju zerbski bycź. Napiźma na

zyrkwinskich a pohrjebnischczowych pomnikach dyrbja ßerbske byczˊ, też na khěžach, hdyžˊ ßo pschedawa, też pscheproschenja na kwaß a druhe wězy. W kóždym ßerbskim domje ma byczˊ ßerbski czaßopiß. Schtó dha budže je hewak czitaczˊ. Njemóžemy je tola ßkaczˊ do Chiny abo Indianam do Ameriki a Kaffram do Afriki. Mamy nasche ßerbske knihi czitaczˊ, leża tam na składže a tkaja. Někotři měnja, so se Sserbami k Rakezam jědže a so se ßerbskej rěczu daloko njepschińdžesch. To je hłuposczˊ. Rěczˊnik wukkaduje, kelko je jemu ßerbska rěczˊ na jeho puczowanjach pomhała. Schtó by s njesranjenej kožu ßo domoj wróciłˊ, njeby-li ßo wschudžom jako Sserb — Sskowjan — wudawał. Dyrbimy ßerbsku rěczˊ rosscherjeczˊ. W měsczańskich klamach, na psch. w Budyschinje a Kamjenzu, žadajmy ßebi też, so nam ßerbšzy poßkužuja a kupujmy tam, kiž naß podpjeraja.

Rěczˊnik wobrocži ßo nětko na hospodarstwo. Wěrno je, so mnohe ßerbske kubła wißaja, dokelž ßu pschedołżene. Tola pak czi, kotsiž maja ßo s wulkim dołhom bědžicˊ, ßo wupjeraja husto tak, kaž bychu wscheho doscˊ měli. Pjenjesy mjetaja a psches měru hraja. Cžeho dla ßo hordžicˊ, hdyž k temu nimamy. Cžeho dla tajke drohe konje, wosy a statoki. Kupujmy tajke kubła, kiž jědu. Chzemy tola na ßwojej semi stacˊ a niz jeje ßo wsdacˊ. Semja narodna ma nam byczˊ ßwjata, cžescžujmy tón kraj, hdyžˊ wotpoczuja koscže naschich wótzow. Sserbske žony a holzy, ważcže ßebi narodnu drastu. Teje ßo hańbowacˊ njetrjebacže. Njepschehotujcže ßo němske, hdyž do Draždžan jědzecže, kaž hižo někotři cžinja a wobhladajcže ßebi je, kajki napohlad maja. Rěczˊnik skónczi ßwój sajimawy pschednoschk s heßłom: „Hischcže Sserbstwo njeshubjene.“ —

Knjes pschedßyda dżakowasche ßo rěczˊnikej sa sahorjaze ßłowa a pschispomni, kak ßebi drusy nasch narod waża, wosebje też knjes biskop, so Sserbja maja tajkich duchownych, kiž móża ßo wschudže trjebacˊ. Hdyž bě njeboh khěžorstwoßejmski sapósskanz Reichensperger ras w Budyschinje był a tu wo Sserbach ßłyschał, chzyschе jich też wohladacˊ. Napominasche tehdom, so njeßmědża ßo Sserbjo na žadyn pad ßwojeje rěcže wsdacˊ, hewak ßo shubja kaž „Dutzend-Menschen“. Sserbske holzy w městach měłe na to dżiwacˊ, so ßwoju drastu w ßłužbje wobkhowaja.

Towarstwowy pokkadnik, knjes farař Żur, jara swjeßelazy roshlad wo sliczbowanju poda. Liczba ßobustawow je stajnje rostka. A s tym też samoženje, kiž nětko hižo na 3255,33 hr. wucžinja. Wo roswiczu a postupje finanzow ma pokkadnik wulke saßkużby, schtož ßo jemu też sjawnje wobkrucži.

W dalschej rosmołwje knjes farař Kubasch pokasa, kajke srudne nashonjenja je w schuli, nastupaze ßerbske cžitanje, cžinił. Dżěczˊom ma ßo ßerbska fibla do ruki dacˊ. Po sakonju dyrbja ßerbske dżěczˊi w maczˊernej rěczˊi cžitacˊ. We wschěch schulach ßo to njeczˊini. Mamy ßo teho dla na ßejm wobrocžicˊ a ßo tam hórschicˊ. Cži, kiž w schulskich wubjerkach ßydaja, maja na to tkóczicˊ, so ßo sakoń dopjelnja. Njeßměmy ßebi to dale lubicˊ dacˊ. Wucžer nima po ßwojej woli cžinicˊ, ale je sakonjej podcžińßnjeny.

Knjes kubleŕ Pjech s Mikocžiz wobžarowasche, so wjele s naschich sdżěłanych, nascha intelligenza, nam hubjeny pschikład dawa. Jako studenczi ßu woni sahorjeni, ale hdyž potom do sastojństwa stupja, hdyžˊ měło ßo jich prózowanje sa lud sapoczˊecˊ, dha ßo poshubja prjedawsche saßady jena po druhej. Woni dżerża ßo bóle k druhim, bjeru ßebi němske žony a tak pscheněmcza ßo a ßwoju zyku ßwójbu a ßu sa nasch narod shubjeni. My burja njemóžemy ßami Sserbstwo dodżerżecˊ, też wyschsche worschty maja k temu winowatosczˊ.

Po pscheczˊitanju sapißa skónczi ßo jara żiwa shromadżisna s narodnym spěwom: „Hischcže Sserbstwo njeshubjene“. —

Mjes tym pleczˊesche ßo rosmołwa dale. So ßu tajke dorěczˊenja w sjěsdach sa naß nusne, bě dżenßnische poßedżenje s dopokasom. Psches to wjedża ludżo, na cžim ßu a koho maja ßo dżerżecˊ. Niz tych, sa kotrychž je narodne prózowanje jenoż ßměch a wostuda.

Sserbja, dżerżcže ßo k ßwojim!

S Kukowa. Nascha „Bjeßada“ wotmě 14. junija wjeczˊor 1/2 8 hodžin ßwoje měßacˊne poßedżenje. Wopyt bě poměrnje lěpschi, dżiwajo na to, so ßo „naschi wojazy“ też na ßamym dnju shromadżowachu. Sa to witachmy mnohich hosczˊi s bliska a s daloka, kotsiž naß na domojpuczu s Njebjelczˊiz wopytachu. Knjes baßnik Jakub Cžischinski pschednoschowasche wo „sozialnym praschenju“. Pokasa najprjedy ras na nationalne praschenje, kotreż bě w sańdżenych shromadżisnach wuwik. Hdyž Sskowjenjo trasch na to du, nationalny stat wutworicˊ, dha tola njemóża pod tutym heßkom ludy ßo sjednoczicˊ. Je to jenicžzy móżno na sozialnym podkożku. A teho dla je tuto praschenje ważnische hacˊ nationalne. Rěczˊnik krótki historiski pschehlad poda. W starym cžaßu khěžor s njewobmjesowanej mozu na cžole ludu stejesche. To bě perioda tyranstwa. Cži ßebi ßwojich vasallow wocžahnychu. Psches to ßo semjanstwo wuwi a mjes nimi semju rosdżěli. Semjenjo nětko ßwojich wotrocžkow pschahachu. Se semjanskeje schlachty rubježnistwo nasta. Tola reakzija ßo pschecžiwo nim posběhny a jich pobi. W sańdżenym lětstotku ßo powschitkowne sjednoczenstwa bjes dżiwanja na khěžorow, kralow, wěru a narodnosczˊ sapoczˊachu. Móz kapitala a pjenjes pocža ßwoju hłowu sběhacˊ. Je pak nětko wjerschk ßwojeje mozy pschekrocžika a ßo też ßłaba wopokasała. Na cžole schtwórteje periody steji dżěło, dżěło s hłowu a ruku, a to sozialne praschenje rossudži. Wono wuruna, schtož ßu prjedawsche cžaßy sawinowałe. Tola tuto ßłowo derje njeklinczˊi, a schtóž ßo s nim saběra, na teho jako sozialdemokratu tukaju. Cži pak ßu jenož kusk wo sozialnym praschenju do ßwojeho programa pschewsali. Tucži chzedża je pschekhwatnje wuwicˊ a to jenož psches dżěło a sabudu pschi tym na rosom, duschu a wótzny kraj. Pschichod budże w poknym wohenju. Jeli se skym póńdże, budże sko, s dobrym ßo lědma wujedna. Schto ßu ludżo prjedy do mshy dostali. Njewjedżachu ßo prawje naßyczˊicˊ a derje bydlicˊ a spomina pschi tym na Kukow w starych cžaßach.

Dżěło a żadosczˊ sa ßwětnym kublom stej najbóle w Amerizy wuwitej. Tam ßo nichtó njeprascha, schto ßy, ale hdyž ßo jenož sežiwisch a ßy psches to sbožowny. Rěczˊnik pokasa na dokhody ratarskich dżěłacžerjow w naschim kraju. Jich msda ma ßo powjetschicˊ. S niskej msdu ßo sozialne praschenje njehacži, ale jenož ßo tłóczi. Pola bura je msda wjetscha hacˊ pola panikow a najeńkow. W Sserbach drje je hischcže wjele pjenjes a samoženja, ale starajmy ßo wo to, so je po cžesczi a sprawnosczi nabudżemy. Potom budżemy też s naschim dóńtom spokojom.

Wscho ßo na semi khosta, jeli niz nětko, dha tola na naschich dżěczˊoch a potomnikach. Chzemy w Sserbach tak żiwi byczˊ, so nam psches Boha, wěru a nasche ßwědomnje ßwójbne sboże kcžeje, a niz ßo wo druhich staracˊ.

Pschi rosmołwje ßo woßebje s burskeje strony na to pokasa, so je cželedż khětro njespokojna, dże radscho k najeńkam na dżěło, hacˊ k burej, kiž ju s wuwsacžom někotrych jenož wob lěto na ßydom měßazow potrjebuje. Wulki wobßedżeŕ też wjele tuńscho dżěła hacˊ bur. Dżěłacžerjo ßo do městow czischcža, dokelž ßebi myßla, so tam s mjeńschej prózu wjazy pjenjes saßkuża. Tych, kiž ßu ßebi tam něschto nahromadżili, je mało. Na wßach njesranjene sbožo kcžeje, hdyžˊ ßo potom mnosy wrócža, hdyž ßu měschczańske „kote hrody“ spowalene. Hrósbnje tam proletariat pschiběra a někotrezˊkuli město je s khudobnej jałmożinu pschecžeżene. Teho dla: „Wostań w kraju, to czi praju, w ßwojim kraju narodnym.“

Schtwórtk 2. julija wulecži ßebi Bjeßada na klóschtrsku horu pola Semiz. Pschipołdnju w 12 hodż. wotjědże ßo s Halschtrowa. Schtóž chze ßo wobdżělicˊ, njech to w prawym cžaßu pschedßydże wosjewi.

S **Kumwałda.** Ssrjedu wjecžor je tu Boże njewjedro do khěže tkalza Fr. A. Hempela dyrko a ju sapaliko. Twarjenje ßo do cžista wotpali. Nastata schkoda ßo se sawěscženjom saruna.

S Rakez. Njedżelu 28. junija ßo zyrkwinski swjask Budyskeje diözesy w Rakezach seńdże. Popołdnju 1/4 hodžin wotměje ßo hudżbny konzert tudomneho zyrkwinskeho khora pod wodżenjom knjesa kantora Njelki w naschim Božim domje. W 5 hodžinach budże swjaskowa shromadżisna s pschednoschkom w jenym tudomnym hoscženzu, ke kotrejˊ maja niz jenož swjaskowe ßobustawy, ale też wschitzy pscheczˊelijo zyrkwinskeje hudżby pschistup. Na to ßo hižo s tutym kedżbliwe cžini.

Se Sleho Komorowa. W lěßu ßu jeneho muża sajeli, kotryž je žónske nadpadował a dżěcži k ßebi wabił a ßobu brał. Jenej žonje, kotraž je jemu ßwoje dżěcžo saßo wutorhnyła, je wón prajił, so je to jeho dżěcžo. Jena druha žona, kotruž bě wón nadpadnył, wo pomoz wołajo cžěkasche, a dokelž pschipołdnju runje někotři ludżo s dżěła domoj dżěchu, bě tutym mózno, lěß pscheběhacˊ a njekraßnika s njeho wuhnacˊ. Nadpadnik do lěßneje korczmy cžekny. Sawołany żandarm tam stóstnika saja, kotrehož chzyschе roshorjeny lud pschebicˊ.

S Ramnowa. Tudomneho skakarja Hermanna Klugu ßu sajeli, dokelž ßo na njeho hrěscha, so je wón ßwoje njemandżelske dżěcžo s wotmyßlenjom morił. Kluga bě ßo dlějschi cžaß se ßkużobnej holzu Gólczˊez w Porchowje wodżił. S tuteho wobkhada bě holczˊka wuschła, kotraž je nětkole 11 měßazow stara. Druhi dżeń ßwjatkow Kluga ßwoju njewjestu w Porchowje wopyta. Hdyž bě

ßo Gólczez na khwilku wotßalika, Kluga ſ dźéſczom ßam wó jſtwje wosta. Sso wróczíwſchi Gólczez ßwoje dźéczo morwe namaka. Kluga praji, ſo je holczka ſ wosa padka a pſchi tym je jej gumijowy zyzak do krka ſjél, tak ſo je ßo dźéczo sadußyko. Schtwórtk je ßudniſki lékař czélko pſchepytał. Pſchi tym ßo wupokasa, ſo gumijowy zyzak, kotryž bé ſ korkom satyknjeny, préki tak twjerdźe w krku tczeſche, ſo je ßo wón jenoż ſ mozu mohł satłóczicz.

S **Bukez.** Sańdźenu póndźelu wumrje w ßwojej domiſnje w Mjeſchizach Handrij Paul, po zykych Sserbach derje snaty a czeſczeny ßerbſki braſchka a ſpéwař mnohich ßerbſkich khérluſchow. Njeſahojomna ſnutskowna khoroſcz je jeho w 65. lécze żiwjenja do wéczneſcze wotwjedła. Wón béſche ſprawny muż a ſahorjeneje wutroby ſa ßwój ßerbſki narod. Nékotra ſbérka ſa Maczicźny dom je ßo na ßerbſkich kwaßach pſches njeho ſkładowała. Sańdźeny ſchtwórtk ßmy jeho w Bukezach k poßlenjemu wotpocźinkej khowali. Budź jemu ſemja lohka!

Se Spal. Tudomny młynk Max Kubſch je ßo poßledni Kulowſki hermank, hdyż ſe ßwojim ſapſchahom domoj jédźeſche, na dróſy ſ jenym automobilom ſetkał. Kóń ßo automobila naboja a czekny. Młynk, kotryž bé ßo do wotezki a poſtronka ſaſchmatał, ßo k ſemi ſtorhny a na wobliczu leżo ßo kruch pucza ßobu wleczeſche. Pſchi tym ßo młynk jara czéżko ſrani. Jeho ßu hnydom do Kulowſkeje hojeńnje dowjeſli. Tam ßo pjecza ſ jeho ſtrowjom polépſchuje.

Se Spal. Sańdźenu wutoru je na tudomne leżomnoſcze jedyn powétrowy ballon dele ſleczał. Wón delnjorheinſkemu powétrojéſdnemu towarſtwu ßkuſcha a réka „Elberfeld“. S nim béchu ßo póndźelu wieczor w 6 hodźinach w Barmenje do powétra puſchczili a 2000 metrow wyßoko ſleczeli. W tejle wyßokoſczi je w pſcherésku 10 gradow czopkoty było. W ballonowym czołmiku tſjo mużojo ßedźachu. Jedyn ſ nich tu wuſtupi, druhaj dwaj pak ſtaj dale do rańſchich ſtron leczałoj.

S **Krjebje.** Hrabja Herbert ſ Einſiedel, leutnant w 1. gardowym dragonſkim regimencze je ßo ſ hrabinku Irenu Ottiliu Malwinu Marju Bismarck-Schönhauſen, wnuczku wjerćha Bismarcka, ßlubił.

S **Krjebje.** Tſilétny ßynk tudomneho dźélaczerja Wjazki je ßebi ſe ßykanjowej maſchinu hornje ſtawczki tſjoch ßrjedźnych porſtow praweje ruki wotrésnył. Tudomna gmejnſka diakoniża hólzej rucze ſranjene porſty ſwobala a ſ tym ſadźéwa, ſo ßo dźéczo wukrwawi.

S **Czorneho Kholmza.** Naſcha wjeß ßo ſ nowymi pſchiprawami pſchezo bóle wudoſpołnja. Tele dny ßu ßo dźéła ſa wodowód ſapoczałe. Woda ßo ſe ſchczerkowych jamow na puczu k Nowemu Kholmzej wodźi. Wodowodowy twar budźe nékotre tyßazy hriwnow płaczicz.

S **Béleje Wody.** Tu je ßo jedyn ſchulſki hólz bjes ßléda ſhubił. Wón ßo njeje njedźelu domoj wrócził. Sswojej maczeri je wón ſ póſtiſkej khartu k wjedźenju dał, ſo je ßo w jenej jamje tepił a ſo njedyrbi ſa nim pytacz.

S **Béleje Wody.** Żona tudomneho ſchkleńczerja Bohacza chzyſche w khachlach haſchazy woheń ſ petrolejom ſ nowa ſapkomjenicz. Hdyż pak ſ bleſche petrolej na woheń kłußny, płomjo do bleſche ſchwihny, kotraż rosbuchny. Żonina draſta ßo hnydom ſapali. S płomjenjom ßo palo wona po ſkhodźe dele do dwora béżeſche, hdźeż ſ njemozu padźe. Na pomoz khwatazy podrużnizy płomjenja podußychu. Njeſbożowna je ßo tak czéżko wopalika, ſo ßo jej ſ czéżka żiwjenje ſdźerżi.

S **Béleho Kholmza.** Sańdźenu wutoru dopoldnja ſtaj ßo domſke a konjenz ſahrodniſkeho żiwnoſczerja Jana Ssykory wotpaliłoj. Hdyż woheń wudyri, bé Ssykora runje na polu. Skót je ßo mohł wukhowacz. Naſtata ſchkoda ßo ſe ſawéſczenjom ſaruna.

S **Bórkhamora.** Dźélo we wuhlowej jamje pola Noweje Wßy je ßo ſ pſchiwalom wody hacz na dalſche pſchetorhnyło. Jama bé hižo dźeßacz metrow hłuboko wuryta a ßo na nékotre tyßaz kóßnych metrow wupſcheſczéraſche. Ssrjedu wjeczor wokoło 8 hodźin ßo na dobo wuhlowa ſczéna na wjeczornej ſtronje powali a péſk a woda ßo ſ wulkej mozu do jamy waliſchtoj. Dźélaczerjo dyrbjachu ſkoku ſ jamy czeknycz, ſo bychu ßebi żiwjenje wukhowali. Sswój dźélanſki grat ßu dyrbjeli w jamje wostajicz. Woda je jamu doſpołnje wupjelnika, tak ſo ßo jama małemu jéſorej runa. So mohła ßo woda wotſtronicz, dyrbjała ßo nowe ßylne plumpy wobſtaracz. Jama nékotrym Hródkowſkim fabrikſkim wobßedźerjam ßkuſcha.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Hłownu ſhromadźiſnu tudomneje nalutowarńje a wupożczerńje njejßu mnohe ßobuſtawy wopytałe, dokelż béchu ſe wſchelakimi ſadźéwkami wotdźerżeni. Duż njech ßo jim létna rosprawa tu k wjedźenju da. Aktivow je 18588 hr. 85 np., ſ nich wobſtatk w pokładnizy wuczinja 1406 hr. 11 np., wupożczonki pola druhich towarſtwow 1000 hr., béżne ſliczbowanje 15176 hr. 5 np., wupożczonka pola provinzialneje towarſtwoweje pokładnizy 535 hr. 59 np., wſchelake wudawki ſa pokładnizynu nadobu 471 hr. 10 np. Paßiwow je 18536 hr. 61 np., ſ nich wuczinjeja pożczonki 700 hr., reſerwny fonds 42 hr. 50 np., nalutowanki 9352 hr. 96 np., béżne ſliczbowanja 7936 hr. 61 np., dołh ſa twory 405 hr. 50 np. Cziſty dobytk 52 hr. 24 np wuczinja. Towarſtwo, kotreż hakle 2 lécze wobſteji, méjeſche ſ wopréđka 36 ßobuſtawow, nétko je hižo liczba ßobuſtawow na 64 ſroſtka. Wſcho hromadźe je nalutowarnja 80000 hr. pſchedźélała. S teho je ſpósnacz, kelko pjenjes ßobuſtawy w móſchni wobkhowaju, kotreż ßu prjedy do zuſych rukow pſcheſchle.

S **Draždżan.** Po żahłohorzym dnju ßo ſańdźenu ßrjedu pſched wjeczorom nad Draždźanami a wokolnoſczu ßylne njewjedro roſpuſchczi, kajkeż tam wot wjele lét njepomnja. Błyſk ſa błyſkom ßo ſaßwétli a ſawrjeſkota a hróſbnje hrimot ſa hrimotom ſarża. Pſchi ſliwkojtym deſchczu też krupy padachu a we wulkoſczi léſchnych worjechow dróhi tak wyßoko pſchikrychu, ſo ßo na nje hladaſche, jako budźiſche ßo ßnéh naſchoł. Hakle we 8 hodźinach njewjedro wopſcheſta. Wjele podſemſkich wobydlenjow je ßo póczrjeło. Błyſk je na wjele méſtnach dyrił. Na Pilniziſkej dróſy wón do wosa elektriſkeje dróhoweje żeleſniży ſajédże a jón wobſchkodźi. Ludźo, kotſiż we wosu ßedźachu, mózachu njewobſchkodźeni ſ njeho wuńcz. Też do tſjoch dalſchich wosow błyſk dyri, tola druheje ſchkody njenaczini, hacz ſo na nich wokojane ſwéſczenje wuſchkrje.

Na Łobju pódla Saloppy błyſk do parneje łódże „Baſtei“ ſjédże a wjeßłowodżerja Hempela ſaraſy. Spodźiwne pſchi tym je to, ſo ßo nichtó druhi na łódźi njeſrani a ſo ßo też łódź njewobſchkodźi.

Přilopk.

* (Pſchekſchiwjeł.) Krajny ßud w Kamjenizy je réczńika Seilera ſ Burgſtädta dla pſchekſchiwjenja 36,000 hriwnow konkurßnych pjenjes k jaſtwu na 3 léta ſaßudźił a jemu czeßne prawa na 5 lét wotrjekł.

* Czeżke njewjedra ßu ßrjedu a ſchtwórtk po zykej Němſkej ſakhadźake. Se ßylnym krupobiczom ßo Barlinſke rańſche pſchedméſta potrjechichu. Woßebje czéżko ßu pola czerpike. S méſtnami je żito zyle k ſemi ſbite. — W Sakſkej ßu ßo ſchtwórtk ſ błyſkom bróżeń kubleria Oty w Ottendorfje, khéża khéżerja Kühnheidy w Limbachu, bróżeń wudowy Liebingoweje w Obergräfenheinje ſpalika. — W Breitenbornje je ßo kubleł Greichen na ßynach ſ Bożim njewjedrom ſaraſył. — W Peterswaldawje pola Rychbacha w Schleſyſkej je błyſk wudowu Neumannowu na ßynje trjechił a ju czéżko wopalił. Druhi błyſk blidarńju twarza Deckerta ſapali, kotraż ßo do cziſta ſpali. — W Halbendorfje błyſk w Liebichez hródźi 3 kruwy ſaraſy.

W Eſſenje błyſk do jeneje twarſkeje budy dyri a jeneho murjerja ſaraſy. Jedyn muż ßo w ſahrodże ſ błyſkom mori. — Też w Hollandſkej ßu njewjedra ſlé zychnowake. W Ter-Apelu ßo jedyn nan a jeho 24létny ßyn, w Giebecku jena macz ſ dźéſczom na klinje ſ błyſkom morichu. — W Meiderichu je ßylny wétr nékotre khéże ſpowalał. Jedyn mużſki ßo na jéſdnym kole ſ błyſkom trjechi a pohluſchi.

Nad Danſkej ßu ßo teho runja ßylne njewjedra roſpuſchczike. We wjele wßach ßu ßo twarjenja ſ błyſkom ſpalike. Wjele ſkotu je w płomjenjach kónz wſało.

* (Sajédojczenje ſ twarożkom.) W Düſſeldorfje je zyła ßwójba ßudniſkeho wukonjerja Sieverſa ſe ſnamjenjemi ſajédojczenja ſkhorika, hdyż bé hollandſki twarożk jédła. Sievers je hižo wumrjeł.

* (Dźéczo ſ automatom ßo ſaraſyło.) W Frankfurcze nad Wódru chzyſche ſchéſczlétna dźowczicżka haſcherja Genſcha ſe Charlottenburga kruch ſchokolady ſ automata wuczahnycz. Pſchi tym ßo apparat powali a na dźéczo padże. Hdyż jón ſbéhnychu dźéczo jenoż hiſchcze ßłabje dychaſche a bórſy po tym wumrje.

* (Pſchekſchiwjeł.) Khoſtanſka komora w Lübecku je póſtſkeho aſſiſtenta Metza dla ſchtworych pſchekſchiwjenjow w ſaſtojniſtwje k jaſtwu na tſi léta ſaßudźika a jemu czeßne prawa na 5 lét wotrjekła. Metz bé mjes druhim pakczik ſ 13,000 hriwnami kradnył.

* (Kwaßneho wobleczenja dla ßo ſpalika.) S Georgswalda ßo piſche: Pſchi njewjedrje błyſk do khéże Daniela Röſlera dyri, kotryž khory wó jſtwje leżeſche. Tu ßo woheń bórſy ſhaſcha. Tola w najſtwje wſcho w płomjenjach ſtejeſche. Röſlerowa żona chzyſche ßwoje żidźane wobleczenje a néſchto pjenjes wukhowacz. Tola wona

ßama ßo palaza ſ palazym wobleczenjom ſ komory wubĕża a ſ boloſczu kſchiczeſche. Njeſbožowna bĕ lĕdma ſpósnacź. Wona bjes nadźije w hojerni leži.

* Swjaſk nahich hłowaczow je ßo w Lüttichu w Belgiſkej ſakožił. Ssobuſtawy dyrbja ßo na to ſwjaſacź, ſo ßebi ženje žaneje mĕży abo kłobuka na hłowu njeſtaja. Po jich mĕnjenju je noſchenje kłobukow a mĕzow ſ jenicźkej pſchicźinu plĕchawoſcźe, pod kotrejž zivilisowane cźłowjeſtwo cźerpi. Hdyž ßo woni prĕni krócź na drohach pokaſachu, ßo jim ludźo njemałko dźiwachu. Pſche plĕchawoſcź ßnadź je to dobre, tola nĕkotryžkuli ma radſcho plĕch, hacź ſo ßo ßłónzu ſezahacź da.

* (Njeſboże ſ automobilom.) W St. Johann-Saarje je jedyn ſpĕſchnje jĕdźazy automobilny wós dróhoweje żeleſnizy na dwórniſchcźowej dróſy do ſapſchaha fabrikanta Widenmeyera ſawadźił. Sapſchahowy pohoncź je ßo ſajĕł, kóń je ßo tak cźežko ſranił, ſo je ßo dyrbjał hnydom ſakłócź. Wjednika automobiloweho woſa ßu hnydom ſajeli.

S Algira piſaja: Jena automobilna mitrailleuſa, kotraž ßo pod wodźenjom hejtmana Genty ſ Colomba Bechara wrócźeſche, ßo pola Affrevilla ſwrócźi. Maſchiniſt ßo ſaraſy, hejtman a dwaj druhaj offizĕraj ßo cźežko ſranichtaj.

We Wittenje jedyn automobil do jeneho woſa ſraſy. Tſi woßoby w automobilu ßo cźežko ſranichu.

Wulki automobil ſ wulĕtnikami pola New-Yorka do Hudſonſkeje rĕki padże. Schtyri woßoby ßo ſaraſychu.

* (Morduarſtwo a ßamomorduarſtwo.) S Habole pola Rathenowa ßu optiſkeho dźĕłacźerja Schulza a jeho lubu, Friedu Röhrichtez ſ Draždźan, morweju wucźahnyli. Röhrichtez je prjedy hacź je do wody ſchła, ßwoje ſchtyrilĕtne dźĕcźo ſkónzowała.

* Khoſtanſka komora w München-Gladbachu je 14lĕtneho realneho wucźomza Bonuſa dla lohkomyßlneho morjenja k jaſtwu na 1 mĕßaz ſaßudźiła. Bonus je, hdyž hólzy rubjeżniki hrajachu, jeneho druheho wucźomza ſ piſtoliju ſatſĕlił.

* (Skandalna wĕž w Schcźecźinje.) Krajneho radźicźela Gandowſkeho wokrjeża, Göde, kotryž ma w Schcźecźinje (Stettin) wobydlenje, ßu njekaſanſtwa dla ſajeli, kajkež ſpißacźel Harden wjerchej Eulenburgej porokuje. Krajny radźicźel Göde je mjes tym ßwoje ſaſtojnſtwo ſložił. Ssobuwobſtorżenaj ſtaj jedyn grenadĕr a jedyn podoffizĕr. Naležnoſcź njeſda pak ßo ſ tym hiſchcźe wotbyta bycź; pſchetož tež nĕkotſi druſy wyſchſchi ſarjadniſtwowi ſaſtojnizy w Schcźecźinje ßu ßo do pſchepytanja wſali.

* (Ssamomordarſtwo.) Wyſchſchi ſtabowy lĕkar dr. Schunk Gnĕſdnanſkeho dragonſkeho regimenta je ßo ßwjatki ſakłok. Njeſbožowneho ßwójba bĕ wotpucźowała.

* (W lĕßu wurubjena a ſatſĕlena.) W lĕßu pola Stuttgarta je jedyn muźiki jenu 23lĕtnu holzu nadpadnył, wumozował, jej jejne pjenjeſy rubił a ju ſ tſjomi wutſĕlemi cźežko ſranił. Jeneho na pomoz khwatazeho młodeho cźłowjeka je ſłóſtnik ſatſĕlił. Wobydleŕſtwo je ßo do wulkeho njemĕra dało, dokelž je ßo poßledni cźaß we wokolnoſcźi Stuttgarta wjele rubjeżnych nadpadow ſkucźiło. Po mĕnjenju ſtatneho rĕcźnika je rubjeżnik jedyn młody cźłowjek.

* (Błyſk do ſtadła wowzow ſajĕł.) Pola Droſſena w Braniborſkej je błyſk do ſtadła wowzow dyrił a 40 ſkocźatow morił. Wowcźer je ßo cźežko wopalił.

* (Ratarſka wucźba ſa wojakow.) So bychu ßo wojazy ratarſtwu ſdžerżeli, ßu po prózſtwje ratarſkeho radźicźela Maiera ludźi jeneho jĕſdneho regimenta w Augsburgu (w Bayerſkej) w ratarſtwje roswucźowali. Tónle prĕni poſpyt je wuſpĕſchny był. Wſchitzy jĕſdni, kotſiž ßu ßo pſchi roswucźenju wobdźĕlili, ßu ßo po puſchcźenju ſ wójſka do ßwojeje domiſny k ratarſkemu dźĕłu wrócźili. Nĕtko chzedźa tež druhdźe w Bayerſkej a Pruſkej ſtajkim roswucźenjom we wójſku ſapocźecź.

* (Se żeleſniſkim cźahom ßo rosmjatł.) Schewz Bohnik Młodeho Boleßława w połnóżnych Cźechach chzyſche ßwojeho ſwuja, żeleſniſkeho wothladarja we Wjeßelu, wopytacź. Po koliji duzy wón, dokelž je hłuchi, njeßłyſcheſche, ſo ſa nim cźah jĕdże. Wuj drje ſtaremu mużej kiwny, tola tón na to njedźiwaſche a pſched jeho wocźomaj pod kola lokomotivy pſchińdże, kotraž jeho rosmjecźe.

* Wichoriza je w Semilu pola Liberza w połnóżnych Cźechach wulke ſapuſcźenje naczinika. Wjele tſĕchow je ßo wotkrylo a fabriſke wuhenje ßu ßo ſpowalake. Melichez tkajerńja je ßo wſcha wupuſcźiła. Wjele woßobow je ßo ſranilo. 20 waggonow bawlmy je wichoriza do wſchĕch ſtron ſanjeßła a wjele maſchinow a modellow ſniczika. Schkoda ßo na 100 000 krónow woblicza. W Hueblerez mechaniſkej tkajerni je ßo ſa 60 000 krónow ſchkody naczinilo. W Semilſkich lĕßach je wichoriza zyłe ſahony lĕża ſpowalała.

* (170 khĕżow ßo wotpaliło.) Jene zyłe pſchedměſto je ßo w Ruſkej ſ wohnjom ſniczilo. Pſchi ßylnym wĕtrje w pſchedměſcźe Dünaburga, w kotrymž ſ wjetſcha khudźi bydła, woheń wuqyri. 185 khĕżow je ßo do procha a popjeła pſchewobrocźiło. Tež nĕkotre fabriki a kaſarmy Livlandſkeho regimenta ßu ßo ſpaliłe. Woßebje ßu khudźi židźi ßwoje ſamoženje ſhubili.

* (500 Malajow ßo tepiło.) S hollandſkich kupow w indiſkim morju je powjeſcź wo żałoßnym njeſbožu dóſchła. 18. meje njedaloko Marundy na Javaſkej kupje 8 wulkich cźołmow połnych Malajow na morjo wujĕdże. Pſchi wulkim wĕtrje ßo wone wſchĕ powrócźichu. Nĕhdże 500 cźłowjekow je ßo tepiło. W Prioku a Tjiletjingu je morjo naſajtra nĕkotre ſta cźĕłow na brjoh wumjetało. — Podobne njeſboże je ßo w Japanſkej ſtało. Po jenej powjeſcźi ſ Tokio je ßo pſchi brjoſy pola Kagoſchima nĕhdże 50 rybaſkich cźołmow potepiło. Nĕhdże 350 rybakow je ßmjercź w morju namakało.

* (Do ſemje ſpóżrjeni.) W horach pola Icźanga w Chinje ßo na dobo nĕkotre kilometry daloke bjesdno wocźini a nĕkotre wßy póżrje. Mĕſto Icźang pſchi rĕzy Jantſekiangu je wot lĕta 1879 europiſkemu wikowanju wotewrjene.

Wolijowe barby

wſchĕch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby, terpentinowy wolij

(nĕmſki a franzowſki),

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże ſkhnyjaty,

jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij,

kaž tež

murjeŕſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlĕpſchi karbolineum, barbicze wſcheje druźiny,

ſchablony

ſa molerjow a murjerjow

porucźa a ma pſchezo na ſkładże po najtuniſchich płacźiſnach

Emil Nĕrſch,

drogowe klamy

na kamjentnej haßy 24.

Trawowa awkzija.

Trawjenje gmejnſkeje łuki w Hnĕwßezach ma ßo pſchichodnu njedźelu **21. junija** popołdnju w 4 hodźinach po ſahonach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Gmejnſki pſchedſtejicźer.

Ia. kołomas, maſchinſki tuk,

najlĕpſchi ruſki

maſchinſki a zylindrowy wolij,

motorſki a dynamoſki wolij

najlĕpſcheje druźiny

porucźa

Otto Büttner

pſchedawatnja koże, cźerjenſkich rjemjenjow, techniſkich a gumijowych wĕzow

w Budyſchinje

pſchi hłownym torhoſchcźu.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu, piſańja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſcźinow** wſcheje druźiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſcźow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźĕlenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſcźow, ßwĕdomite wukaſanje we wſchĕch prawnych wĕzach. Dokelž ßym dołhe lĕta ſ rĕcźnikowym ſekretarom był, ßo najlĕpſche wobſtaranje ſarucźa.

Mało trjebany

hoſpodarſki wós,

a ſady ßo wocźinjazy **amerikanſki wós** ſtaj na pſchedań w hoſcźenzu w Niżej Wßy cźißko 1.

80 rm.

khójnoweho pjeńkoweho drjewa

rm. po $2^1/_2$ **mk.** ma hiſchcźe na pſchedań

hajniſke ſarjadniſtwo w Hermanezach nad Sprewju.

Pfefferkorn.

Khĕża ſ rjanej ſahrodu a polom we wulkej zyrkwinſkej wßy je na pſchedań. W njej je ßo 20 lĕt ſ wuſpĕchom blidariko Shonicź w hoſcźenzu we Łuſku pola Pomorz.

Wosjewjenje.

S tutym k wjedźenju dawamy, so maja sćěhowaze zobustawy naschich stadłowych knihow sa cžornopišany nižinski skót

pschipuschćite byki

na pschedań:

knježa:

ryčerkubleŕ C. Crone w Niederottenhainje	10	schtuk
direktor Richter Bartskeho ryčerkubloweho knjejstwa . .	12	=
ryčerkublowy najeńk ratarski radźićel Brühl we Łusy .	3	=
kubleŕ Max Belger w Kottmarsdorfje	1	=
kubleŕ Gustav Tempel w Niederkunnersdorfje	1	=
ležomnosćeŕ W. Loocke we Wósborku	1	=
kubleŕ Ewald Mager w Połčnizy M. str.	1	=
žiwnosćeŕ Handrij Schćěpan w Klukschu	1	=
kubleŕ Marx w Ebersbachu	1	=
kubleŕ Schewčik we Wudworju	1	=
kubleŕ Nowak we Wudworju	1	=

Poručamy gmejnam, kotrež chzedźa dobre plahowanske byki kupić, so na mjenowanych knježi wobroćićz.

Direkzija
hornjołužiskeho ratarskeho wokrjeßneho towarstwa.
Tajny ratarski radźićel **Hähnel.** Professor **dr. Gräse.**

Sjawna warjenska schula w Budyschinje.

So by so pschehlad wo wopyće a liczbje

warjenskich kurßow

dostał, kotrež maja so bliżschu nastymu a w symje wotbywacź, proßymy, so bychu so samolwjenja k nim hacž do **30. junija t. l.** pola sćěhowazych knjenjow stałe:

pola měschćańskeje radźićelki Klemmoweje na dwórnischćowej drósy 5, pola präsidentki dr. Hagemannoweje w justizjnym twarjenju. pola krajnoßudoweje direktorki dr. Huchoweje na Wylemskej drósy 7, pola krajnoßudoweje radźićelki s Zezschwitzoweje na hrodowskej haßy 2, pola duchownki Haeblerowje na hrodowskej haßy 8.

Samolwjenja so tež s wokolnosće Budyschina pschijimaju. Placźisna sa pschipołdnischi kursus 50 np. a sa wječorny kursus 25 np. na dźeń wucźinja. Pódla teho ma so sa pschipołdnischi kursus 3 mk. a sa wječorny kursus 2 mk. wucźbneho pjenjesa saplaćźić.

W Budyschinje, 5. junija 1908.

Wubjerk sa sjawnu warjensku schulu.
Pastor sek. **Haebler.**

Hosćenz na pschedań.

K konkurßowej maßy hosćenzarja Jana Urbana słuschaza, w **Hnaschezach** (1½ hodźiny wot Budyschina) ležaza **hosćenzowa ležomnosć s rjanej salu, kehelnischćom** a pschitwarjenej **piekarnju** (350 mk. podružniskeho wunoschka) je se wschěm inventarom a k temu słuschazymi něhdże 36 kórzami pola, łęża a łuki psches mje na pschedań.

Twarjenja su w dobrym twarskim rjedźe, a ležomnosć swěsćenu existenzu poskića.

Posćiženja su hacž do 30. junija pola podpisanego wotedacź, kotryž je kóždemu dalschemu wukasanju rad swólniwy.

Ležomnosć sme so wobhladacź.

W Budyschinje, 13. junija 1908.

Konkursowy sarjadnik Jurij Jacob.

Hrodowski park w Njeßwaczidle.

Njedźelu 21. junija
budźe

wulki wojeŕski konzert,

kotryž **kapała kral. sakst. 4. pěscheho regimenta czißło 103** wuwjedźe.

Sapoczatk popołdnju w 4 hodźinach.

Kral. sakske wojeŕske towarstwo w Njeßwaczidle.

Woßebity cźah s Njeßwaczidła wjeczor ½10 hodźin do Budyschina wotjedźe. Wón na wschěch sastanischćach sastanje.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda, hdźe póńdźećе? Jutsje njedźelu póńdźemy wschitzy do **Noweje Jaßońzy** na **reje.**
Pschećelnje pscheproschuje
P. Hofmann.

Wyßokoßuproschnej ranzy

stej na pschedań w Jitku cźo. 22 pola Rakez.

Ssuproschna ranza

je na pschedań w Holeschowje czißło 13.

Kruwa,

wyßokoßucźelna a cźehnita, je, dokelž je wysche, na pschedań w Ratarjezach czißło 5.

Młodej kruwje

blisko k cźelenju ma na pschedań **Jurij Jakubasch** we Worklezach pola Khróscźiz.

Dwě žiwnosći

we Wjelećinje se 37 a 20 kórzami, w najlěpschim rjedźe, stej wobßedźerjoweje starobu dla na pschedań. Twarjenja su maßivne. Dalsche je shonicź pola **Gustava Ulbrichta** we Wjelećinje czißło 221 a 222.

Rjana žiwnosć

s 15 abo 18 kórzami pola a łuki w Budyskich stronach je, kaž steji a leži, se žiwym a morwym inventarom pscheměnjenja dla hnydom tunjo na pschedań.

Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin abo na Tuchoŕskej drósy 3 w sahrodnej khěži.

Kublo

czißło 6 w Kolwasy p. Pomorz, 80 kórzow wulke, je se žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

zmeje, da-li Bóh, jutře njedźelu **21. smažnika** pop. z dypkom 5 hodź. w Mjenerec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Ważneje wěcy dla wšě lube sobustawy a hosći w bohatej liczbje wočakuje

předsydstwo.

Mała khěža

w Budyschinje, so bohacźe po 5% danjaza, w dobrym rjedźe, je na pschedań psches **J. a E. Kobana** pschi žitnych wikach 4.

Khěža

czißło 7 na Sprejskej haßy se 4 wobydlenjemi a wulkej sahrodu je khorosćе dla hnydom tunjo na pschedań.

Jan Schćěpank w Rakezach

pschi drósy stajnje wschu cźeledź, dźowki, holzy k swinjom, stwinske holzy, kuchańki, wotrocźkow, zrěnkow, knježich pohonczow, tež hólzow a holzy, kiž jutry schulu wukhodźa, dźěłacźerske swójby atd. do łužiskich a dalschich stron pyta.

Ssylna słužobna holza

so k 1. julijej do Njeßwaczidła k knježim pyta. Dalsche je shonicź w Budyschinje na Moltkowej drósy cźo. 31 po 1 skhodźe.

Dowěrny nózny straźnik (wajchtaŕ)

so pyta na

knježi dwór w Lutobczu.

Ssylni dźěłacźerjo

trajne a derje so placźaze dźěło a hospodu namakaju

w tonowej dźěłarni we Wětrowje p. Njeßwaczidła.

Schwarzny

żelesny młyn,

nowy, k schrótowanju jecźmjenja a wowsa so hodźazy, kotryž móže so s ruku abo s konjazej mozu wjercźećі, je na pschedań w Jaßońzy czißło 11 p. Njeßwaczidła.

Sofa,

czerwjeny plyschowy, jara rjany a nimale nowy, je na pschedań w Wbohowje cźo. 6 p. Budestez.

Swój slub z knježnu **Hilžu Saupec,** dźowku knjeza fararja Saupy w Lückendorfje a jeho mandźelskeje Mile rodź. Ludwigec, so počesćam wozjewić.

W Malešecach, w juniju 1908.

Farař Mikela.

(K temu czißłu pschiłoha.)

Pschiloha k cźišku 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. junija 1908.

Placźišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

15. junija 1908.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. **połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacź do 6 lět**	42—44	78—80
awstriske	43—47	79—83
2. **młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene**	36—40	72—76
3. **žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše**	33—35	68—71
4. **žnadnje pizowane tóždeje staroby**	28—31	60—63
Jałowje a kruwy:		
1. **połnomjaßne, wukormjene jałowje, najwjetšeje rěsneje hódnosće**	40—42	72—74
2. **połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacź do 7 lět**	35—38	67—70
3. **starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałowje**	31—34	61—66
4. **žrěnjo pizowane kruwy a jałowje**	29—30	59—60
5. **žnadnje pizowane kruwy a jałowje**	—	49—54
Byki:		
1. **połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće**	40—43	72—75
2. **žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše**	37—39	69—71
3. **žnadnje pizowane**	33—35	65—67
Cźelata:		
1. **najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza**	53—58	83—87
2. **žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza**	50—52	80—82
3. **žnadnje wuwite wot zyza**	44—48	74—78
Swinje:		
1. **połnomjaßne lěpšich raßow a jich schižењow w staroby hacź do $1\frac{1}{4}$ léta**	47—48	62—63
2. **mjaßne**	45—46	60—61
3. **žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy**	40—43	55—58

Placźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 13. junija 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 18. junija 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	35	10	70
" . . . . . žołta	10	—	10	30	10	—	10	40
" nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	13	9	25	9	—	9	25
" nowa	—	—	—	—				
Jećmjeń . . . }	8	80	9	25	7	50	8	50
Wows . . . . } 50 kilogr. .	7	50	7	60	7	—	7	40
Hróch . . . . }	10	—	13	—	11	50	13	—
Woka . . . . }	8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły . . . . }	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka . . }	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny . . . . }	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	10	2	40
Pšeńcźna muka 50 " . . .	12	25	19	25	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	12	—	15	56	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	60	4	—	3	20	3	70
Ssloma . . 100 " . . .	4	50	4	67	3	75	4	75
Prožata 1110 schtuk, schtuka . .	9	—	24	—			—	—
Pšeńcźne wotruby }	—	—	6	50	6	10	6	50
Ržane wotruby } 50 kilogr. .	—	—	6	50	6	70	7	20
Pšeńcźny gris }	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris }	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 35 np. rožka wot 9 hr. 13 np. hacź 9 hr. 25 np., jećmjeń wot 8 hr. 75 np. hacź 9 hr. — np., wowš wot 7 hr. 35 np. hacź 8 hr. 50 np.

W Budyschinje płacźeschе: korz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hacź 18 hr. 15 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., korz rožki po 160 puntach 14 hr. 60 np. hacź 15 hr. — np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., korz jećmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np. hacź 12 hr. 60 np.

Wiežne płacźišny w Kamjenzu.

18. junija 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 25 np., pšeńza wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 30 np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 50 np., wowš wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 40 np., jahły wot 14 hr. — np. hacź 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacź 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 19. junija: Rjane a cźopłe.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje 1. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodźinach farar Răda žerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju $\frac{1}{2}$2 hodźin smje farar Răda katechismußowe rosrěcźenje s konfirměrowanej žerbskej młodźinu. — Tydźeńske sastojńske dźěła smje duchowne Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: August Ernst Jenko, pohonc we Wurizach, s Elsu Scholcźiz tam. — Jan Emil Adolf Prenzel, blidar w Budyschinje, s Marju Marthu Klingstez na Židowje. — Ernst Wylem Hohlfejd, khěžkar a kamjenjecźeßar w Jeńkezach, s Thereziu Schmidtez tam.

W **katholskej zyrkwi**: Max Gärtner, draschlek w Pirnje s Fridu Hasez se Židowa.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Elsa Gertrud, Wylema Ferdinanda Gabberta, fabrikarja na Židowje, dź. — Pawoł Gerhard, njemandź. ž. w Bórku.

W **katholskej zyrkwi**: Hubert, Julija Stoschika, hrabinskeho leßneho dohladowarja w Demjanach, ž. — Bruno, Rocha Wrßaly, skalarja w Spytezach, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadźe**: 13. junija: Hilda, Ernsta Bjedricha Richtera, murjerja w Tšelanach, dź. 6 m. 17 d. (nowojapóschtolska, pohrjebana na Michałskim pohrjebnischcźu.) — 14. Morwy narodźeny njemandź. ž. w Jenkezach. — 17. Morwa narodźena dź. Ernsta Hermanna Scholty, samkarja w Dobruschi.

W **katholskej wožadźe**: 12. junija: Erich, Hermanna Braunera, krawza w Budyschinje, ž., 3 m. 6 d. — 13. Marja Madlena swudowjena Syndźina rodź. Cźumpjeliz w Budyschinje, 78 l. 7 m. 22 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

1. njedźelu po žwjatej Trojizy smje rano $\frac{1}{2}$7 hodź. farar Kschižan žerbsku spowjednu wucźbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budźe katechismußowa wucźba sa němsku žónsku młodźinu.

Na Jana, 24. junija, budźe rano $\frac{1}{2}$7 hodźin němska, $\frac{1}{2}$8 hodźin žerbska spowjedź a $\frac{1}{2}$9 hodźin žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

1. njedźelu po žwjatej Trojizy smje duchowny Boitz rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske prědowanje.

Otto Preuss

mějećel Khorla König

w Budyschinje na žitnej haßy 4 w Budyschinje

porucza žwój **wulki skład** žamodźěłanych

mužazych a pacholazych wobleczenjow,

narunanje sa po měrje dźěłanu drastu.

Wulki wubjerk **dźěcźazych wobleczenjow**

wot najtunischeho hacź do najwoßebnischeho,

teho runja woßebne **żonjaze żaketty a mantle,**

wscho jenoż s dobrych tkaninow nanajlěpje seschite.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźišny.

Pißarnja

sa **kupne, dismembrazińske, hypothekske, testamentske a sawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pißarskeho pschedstejicźerja pola knjesa aktuara sw. ž. H. Liebsche,

na žnkelnjej haßy 1II.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźĕćazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicże po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Seschicże po mĕrje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porucża bohaty sklad ßamodźĕłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pšched bohatej wĕžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mĕrje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Käßlnera na ßukelnskej haßy čžo. 11.
Wulki sklad wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakĕratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a laschcże.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich płaćišnach.
Sklad wschĕch druźinow laschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschĕch druźinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Czaßnikatski mischtr Otto Koban
/na ßukelnskej haßy čžiško 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scżenskich czaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźetnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi ßerbskich hrjebjach 28, / napschecża starych kasarnow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ druźiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕču ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschĕch druźinow dyhsacżnych czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucża swój bohaty sklad słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikat pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam swój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecżelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rĕču ßerbski. —

Słote a ßlĕborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ßlĕbornych a alfenidowych tworow.
Dźĕłatnja ßa nowosće a porjedźetnja.
Wĕrowanske pjerschćenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłatnja ßa ßedłatske a pólstrowane wĕzy.
H. Sommer pjredy J. Kattner, pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wĕzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźĕłanje a pschedźĕłanje wschĕch pólstrowanych **meblow.** Stajny sklad ßofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a stwy tapezĕruju po tunich płaćišnach.

Ssedłatnja a tapezĕrowatnja.
T. Albert na horuczetskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucżowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaschow a schulskich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pschе deschcż. Wĕzy ßa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucża swój sklad ßofow, kožow, matrazow po najtunischich płaćišnach.

Nožetnja a parna tocżetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dyhsacżnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźĕćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłaczetske wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schczĕtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schczĕtkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich płaćišnach.
Woßebitosće: Karbecże a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźĕłatnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pschedawatnja a porjedźetnja wschĕch hudźbnych instrumentow. Sklad wschĕch druźinow trunow, piskadlow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowatnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźĕłatnja a porjedźetnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cżahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźetnja. —

Woßebita pschedawatnja ßa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cżaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ßa słót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mĕjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wustajeńzach. — Dokładne roswucżenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucża swoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honćwatske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cżrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucża. Porjedźetnja a dźĕłatnja po mĕrje.

Cżrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad cżrijow ßa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕćazych schórniczkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschczńikow a kijow.
Eduard Scholtty naßlĕd. A. Rudert — na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedźetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczńikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pschedeschczńikow a pschestónczńikow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ßa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlĕpschi wudźĕłk po najtunischich płaćišnach.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. měrza 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedženja	3%	na lěto.
s měßaczným wupowjedženjom	3½%	
s 3měßaczným "	3¾%	
se 6- a 12měßaczným wupowjedženjom	4%	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo tež sa check wužicz. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacz.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Kedžbu!
Skladnostna kup.
Liczbu **nowych**
jěsdnych kolow
bjes poroka, lońsche modelle, **najlěpsche** wudželki, po płaczisnje **thětro tuńsche,** a **někotre trjebane hischcze dobre**
kola
hižo po **30 hriwnach** ma hnydom na pschedań
Khorla Zug,
samkarski mischtr **w Rakezach.**

Najlěpsche likěry
k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwójbnym ßwjedženjam dostawacze **we wulkej destilaziji**
Schieschki a Rjeczki
w Budyschinje.

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta
wschelakich wulkosczow,
sczinowe pleczenja,
tšěschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabrikskich płaczisnach.

Wuměrjenske dźěła
spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Kupne a druhe **wuczinjenja,**
liseziny wscheje druziny,
próstwowne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindske sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
frjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje zadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje
lezomnoscow,
saradzenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Ręczimoj tež ßerbski. —

Wupschedawanje
porzlinowych,
kamjeninowych, luxusowych,
emaillowanych a
schkleńczanych tworow
ßo njepschestawajcy dale wotměwa
pola
Ernsta Ullricha
w Budyschinje
na schulerskej haßy 12.
Telefon 127.

Czrije
sa
mužskich, žónske a dźěczi
porucza
Pawoł Zoch
we **Wulkej Dubrawje.**

Najß k woßadzenju
lane ßymjo,
hejduschku
tunjo pschedawa
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Wschitzy kolojěsdni ßo dźiwaju!
wo skutkowanju salěpjaka kolowych schlawchow
pneumatola.
Wón salěpja wschě stare dźěrkate schlawchi a sadźěwuje, so powětr wuczeknje, hdyž ßo pneumatik wobschkodźi. Na jěsbje njetrjeba ßo wjazy płatacz a powětr naplumpacz. Stare schlawchi kaž nowe dźerża. Jenokróczny wudawk!
Trajaze skutkowanje!
Sa lěto ßo njetrjeba wjazy dyžli 1 mk. wudacz.
Dostacz pola
knjesa **M. Kolle** w Khrósczizach,
" **C. Wöllmera** w Hodžiju,
" **K. Zuga** w Rakezach,
" **M. Polaka** w Kamjenzu,
" **A. Bara** w Njeßwaczidle
abo direktnje pola generalneho sastupjerja **M. Husaka**
we Wurizach pola Budyschina.
Jedyn pospyt wuspěch a wužitk pschinjeße.

Wósk k **trjepjenju rejwanskich kubjow**
najlěpscheje hódnosczе
je dostacz pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Jěsdne kola!
Nowe! **Lěto rukowanje!**
po 52, 65, 75, 85—165 mk.,
žonjaze kola po 75, 85—150 mk.,
trjebane po 15, 25, 35—75 mk.
Sastupjer **Brennaborskich, Opelskich, Wartburgskich, Allrightskich, Haenelskich jěsdnych kolow.**
Mantle, **nowe** po 2,—, 2,90, 3,25, 3,75, s rukowanjom 4,50—11 mk.
Něhdže **100 kolow** na skladze.
Schlawchi 2,25, 2,75, 3,—, 3,50, 4,25—5 mk.
Wolijowe latarnje 0,45, 0,95—6,50.
Azetylenowe latarnje 1,50, 2,50—9,50.
Pedale por 1,25—6,50 mk.
Powětrowe plumpy 0.30, 0,75—1.50.
Rohate plumpy 0.80, 0.95—3.75 mk.
Gamasche 0.45, 0.60, 1—8 mk.
Noschaki 0.35, 0.85—3.25 mk.
Nakhribjetne měchi 0.50, 0.75, 1—5 mk.
Swony 0.15—1.50 mk. Blachowe schkitaki psche błoto por po 0.85, 1 mk. a 1.25 mk.
Karbid kilogram 35 a 45 np.
Swobodoběhowe sadnje kolo 12, 14 a 16 mk.
pschedawa
J. Schiback
na Mužakowskej drósy 4.
Kola ßo wěžywustojnje wuporjedžeja.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomaß,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Parna zyhelncza w Tsjoch Hwězdach
pola Budyschina
porucza
worzlotwjerde plestrowanske zyhele
s 8 **khowczkami,** najkhmańsche wußadzenja na dno hródžow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.
Nanajlózschе rjedženje s praktiskim pschiprawjenjom hrjebiczkow.
Pawoł Arnold w Tsjoch Hwězdach.

Praßowanu ßlamu
s grotom swjasanu, pschedawa
knježi dwór w Małßezach
pola Budyschina.

Schtwórtk 25. junija | **Pjatk** 26. junija | **Ssobotu** 27. junija

3 ſbytkowe (reſtowe) dny.

Rumowanje

ſbytkow, jednotliwych robow, ſbytknych kruchow,
wolmjanych tkaninow, voiles, jendž. tkaninow,
wolmjanych mußelinow hižo po 65 np.,
płóčžliwych tkaninow, bělych tkaninow, blusowych tkaninow.

Židźanych tkaninow,

dale **ſbytkowych wobſtatkow**

lětuſcheje žonjazeje drasty:

žakettow ſ wolmy a židy, **paletotow,** **žonjazych mantlow,** **mantlow pſche proch,**
blusow wolmjanych a židžanych, **płóčžliwe tkaniny,**
koſtumy, wobleczenja, modelle, draſtne ßukuje, ſpódnje ßukuje.

Na pol hotowe wobleeženja a blusy.

Jan Jurij Pahn.

Wupožčzicź
mataj k 1. julijej
15000 a **4000 hriwnow**
na hypotheku J. a E. Koban
pſchi žitnych wikach 4.

Wupožčzicź na dobre hypotheki
6000 mk. k 1. julijej 1908,
3000 mk. k 1. auguſtej 1908
pſches **Maxa Frenzela,**
prawny bureau na ßukelnſkej haßy 1
po 2 ſkhod.

Najlěpſchi čerſtwy jěrchenjowy **łój** punt po 50 np.,
Najlěpſchi čerſtwy howjaſy **łój** punt po 40 np.,
Najlěpſchi wuſchkrjeny **łój** punt po 50 np.,
pſchi 10 puntach po 45 np. porucža
Emil Gräfe,
rěſnifki miſchtr
w Budyſchinje na ſw. lawſkej haßy.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłužby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěčži ßerbſki.
— Telefon čžišło 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſczow.

Wokrjeßna plahowarnja ſa kury „Czorne Minorka“
pſchedawa
jeja k naßadžowanju
po 15 np. ſa jejo.
Fara w Rakezach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Čisło 26. Sobotu 27. junija 1908. Lětnik 67.

Čzeščeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1908

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh" płacza na póscze **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Kral Bjedrich August

je žrjedu towarstwowu pastwu sa młody skót w Ehrenbergu wopytał. Sa žwjedženske powitanje žo džakujo wón praji, so žebi wón Ehrenbergsku pastwu, kotraž je po žwojim pschiprawjenju prěnja, s wulkim sajimanjom wobhladuje. Wón žo nadźija, so budže sakoženje towarstwowych pastwow sa ratarstwo se žohnowanjom. Hamtski hejtman s Nostitz kralej wosjewi, so chzedźa někotsi knježa dopomnjenje na kralowy wopyt w Ehrenbergu k spěchowanju ratarstwa w Pirnaskim wokrježu se sakoženjom wustajenja we wyšokosći 20000 hriwnow swěcznicź, sa kotrež wo dowolnosćz proscha, so žměli jemu „Bjedrichowe Augustowe wustajenje" narjeknycź. Sswoju dowolnosćz dawschi kral žwoje wješele nad wustajenjom wupraji, pschi kotrymž staj žo wožebje ryczerkubleŕ dr. Leuschner w Dittersbachu a daloko znata Klingerez fabrika ratarskich maschinow w Altstadtu wobdźělikoj. Na to žebi kral pastwowe kubło a jeho pschiprawjenje se žiwym sajimanjom wobhladowasche. Sswoju wožebitu kedźbliwosćz wón też raźam a hódnosći jenotliwych skoczatow na pastwje, wožebje konjam pschiwobrocźi. Do kubłoweho dwora žo wróćiwschi hischcze ras kral praji, s kajkim wulkim sajimanjom je jeho napjelniło, so je Ehrenbergske pastwowe hospodarstwo sesnał a pastwje dobry wuspěch sa pschichod pschejesche. Se spěwom schulskich dźěcźi a se schumjazym žlawawokanjom žo kral se wožy wotžali, so by žo psches Schandawu do Wachwiz wróćił.

Khěžor Wylem

je sańdženy tydźeń w Hamburgu pschebywał. Hischcze ženje jeho njejžu s tajkej sahorjenosczu tam witali, kaž pschi jeho poślednim wopycze. Khěžorowa rěcz, kotruž je wón na Deberczanskim smuczowanischczu psched gardu měł, je w Němskej sahorjeny wothłóž namakała. Hamburgske wobydlerstwo je khěžorej se schumjazej sahorjenosczu, s kotrejž jeho witasche, wobžwědczicź chzyło, so je jemu s wutrobu rěczał, hdyž je njepschecźelam Němskeje napschecžo sawołał: „Njech jenož pschińdu, žmy hotowi!"

Pośledni dźeń žwojeho pschebytka w Hamburgu je khěžor pschi žwjedženskej hosćinje na łódźi „Oceana" žo Hamburgskim sa wschu luboscź a pschecźelnosćz džakujo prajił: „Hdyž žo praschach, hdže pschicžina sa tole wudyrjenje sahorjenja leži, tu žo wot žamo, najprjedy po něcžim, potom pschezo móznischo pschiběrajo, nasch stary němski wójnski spěw (Wacht am Rhein) sanježe. Nětko doscź wjedźach. Moji knježa, džakuju žo Wam sa to, žym Wam srosumił, to bě tłóczenje pschecźelneje ruki mužej, kotryž rosžudźeny žwój pucź dže a kotryž wě, so ma někoho sady žebje, kotryž jemu rosumi a kotryž chze jemu pomhacź. Hamburgsźy a ja, my žebi rosumimy."

Khěžorowe žłowa žaneho dwěla njewostajeja, so žo wokoło Němskeje njepschecźelski swjask plecze. Pschecźiwo Němskej je jendźelski kral nowy trojoswjask stworił. Němskej, kotraž mějesche prjedy politisku pschewahu w Europje, je žo psches Jendźelsku jejne nadknjejstwo wsako. Němskej wulke strachi hroža, hewak njeby khěžor wójnske žłowa rěczał, lud na mózność wudyrjenja wójny pschihotował. Němski lud nětko wě, na czim je a schto dyrbi czinicź.

Jendźelski kral a franzowski minister swonkownych należnosćzow, Pichon, drje wobkrucźataj, so chze franzowsko-jendźelsko-ruske sbliženje jenož měr sdźerżecź a so sady njeho njeje žanych skych wotpohladow pschecźiwo Němskej. Kak mało wěry hódne pak žu tele wobkrucźenja, to powjescź dopokasuje, so je tele dny jendźelski kral s prjedawschim franzowskim ministrom Delcasséom rosrěcźenje měł. Delcassé je duscha wschěch njepschecźelskich spocźinanjow pschecźiwo Němskej. Wón bě psched tsjomi lětami hotowy s Němskej Marokkowskeje dla wójnu wjescź. Tehdomnischa napjatosćz mjes Němskej a Franzowskej hakle popuschcźi, hdyž Delcassé wot ministerstwa swonkownych należnosćzow wotstupi. Hdyž ma wón nětkole s jendźelskim kralom wuradźenje, je to snamjo sa to, so žo w Franzowskej a Jendźelskej ske njewjedro pschecźiwo Němskej scźahuje.

Požylnjenje sozialdemokratam w pruskim krajnym žejmje

je wukakanska wólba w Moabitsko-Barlinskim wokrježu pschinjeżka. Sozialdemokratiski kandidat Hoffmann je žo s 312 pschecźiwo 309 hłožam, kotrež žwobodomyślny Runga dosta, wuswolił. Hdy budźichu wschitzy žwobodomyślni wólbni mužojo žwoju wólbnu pschiślušnosćz dopjelnili, budźische Runga 331 hłožow dostał a dobył. 22 wólbnych rjemjeślnikow a klamarjow pak žo wothłožowanja wostaji, dokelž žo bojachu, so bychu žwojich sozialdemokratiskich wotebjerarjow shubili. W Barlinje žu sozialdemokratojo sjawne wothłožowanje, kotrež knježerstwo jako bróń pschecźiwo sozialdemokratiji wobhladuje, s wuspěchom k žwojemu dobytkej wuwužicź wjedźeli. Wobžedźerjam wulkich khěžow sozialdemokratojo hrožachu, so jim dźěkacźerske žwójby s domow wucźahnu, hdy bychu pschecźiwo sozialdemokratam hłožowali. Khěžerjo, kotsiž běchu žo sa wólbnych mužow wuswolili, teho dla wólbny dźeń s Barlina wotjědźechu. Pjekarjow, rěsnikow, klamarjow atd. pak běchu sozialdemokratiske žony satraschiłe, kotrež woni nochzychu wólby dla jako wotebjerarki shubicź.

Židowszy sapóžłanzy w pruskim krajnym žejmje.

W prjedawschim pruskim krajnym žejmje žedmjo židźi jako žobustawy žwobodomyślneje strony žedźachu. W nowym krajnym žejmje liczba židowskich sapóžłanzow na 9 srosćze; woni žu dotalni sapóžłanzy Aronsohn, Gerschel, Cassel, Rosenow, Peltasohn, Wolf, Lippmann a nowaj sozialdemokratiskaj sapóžłanzaj Hirsch a Heimann. Pruski krajny žejm ma wjazy židowskich žobustawow, hacž demokratiski wuswoleny khěžorstwowy žejm. Nowy krajny žejm ma hischcze wjetschu konservativnu wjetschinu, dyžli prjedawschi. Konservativni a zentrumska strona žu po 9 mandatach pschibyli. Prěni

krócź do krajneho ßejma je ßo 7 sozialdəmokratiskich sastupjerjow wusswoliko. Liberalni ßu dyrbjeli worcźisnu saplacźicź.

Hłód w němskej raúschej Afrizy.

Dla wuwostacźa symskeho deschcźa je w stronach Bukobaskeje residentury hłód wudyrił. Dla njedoßahanja zyroby ßu domoródni nusowani byli, s cźrjódami do druheho kraja wucźahnycź. Wjele ludźi je sahłódniko, Wyschnoscź naprawy psche hłód cźini. Jeli so ßo do deschcźa da, resident domoródnych se ßytwu sastara.

Strajk awstriskich ßwobodomyßznych studentow

je ßo skóncził. Innsbruckßy studentojo njeßu wjazy sa njewěriweho profeßora Wahrmunda sahorjeni. Prjedy bě jim wón ßlubił, so Innsbruck ženje njewopuschcźi. Nětko pak je ßo wón do Prahi powolacź dał a ßo tak njeje ßwojeho ßkowa dźerżał. Studentojo ßu teho dla zyle njetrjebawschi sa njeho do wohnja schli. W Prasy Wahrmund njebudźe wucźicź, dokelž wón jenolětnu dowolenzu dostanje, kotruž chze wón w Parisu pschebycź. Po minjenju dowolenzy ßo wón do Wina pscheßadźi, tola niz jako profeßor zyrkwineho prawa, ale jako profeßor prawneje filosofije.

S pschicźinu studentskeho strajka ßu w Hradzu w Schtyrskej puki mjes ßwobodniskimi a zyrkwinßzy smyßlenymi katholskimi studentami byke. Tucźi ßu w towarstwje „Karolina“ sjednocźene, kotreż pschi składnoscźi ßwojeho sakoženskeho ßwjedźenja Bożu mschu w zyrkwi wotmě. Hdyž Karolinojo k zyrkwi pschijědźechu, na nich ßwobodnißy studentojo „phi“ wokachu a do nich shnike jeja mjetachu. Pschihladoważe žony a holzy pak stronu Karolinow wsachu a se ßwojimi pschedeschcźnikami do ßwobodniskich studentow bijachu. Polizistojo na to sakrocźichu a wóßomnacźe ßwobodniskich studentow sajachu. Někotrych spjecźowarjow dyrbjachu ßamo wuwjasacź. Posdźischo ßo njeměry wospjetowachu. Polizistojo na to teßaki wucźahnychu a do njeměrnikow rubachu.

K dalschim njeměram je ßrjedu w Hradzu dóschko. Sswobodnißzy studentojo spytachu ßo do jeneho hoscźenza dobycź, w kotrymž běchu ßo zyrkwinßzy smyßleni studentojo seschli. Wjecźor ßo wulka cźrjóda luda sběża. Dokelž bě polizija pscheßłaba, ßo kompagnija wojakow sawoła, kotsiž ludowu cźrjódu rossehnachu.

Jendźelska wójnska łódź w baltiskim morju.

Jendźelski kral 8. julija s wjetschej liczbu wójnskich łódźow do pschistawa Vingu pola Göteburga na wopyt schwedskeho krala pschijědźe. Sda ßo skoro, so dyrbi ßo s pschijěźdom jendźelskeho łódźstwa do baltiskeho morja pscheczíwo němskemu žadanju protestowacź, so by wójnskim łódźam tych krajow, kotreż s baltiskim morjom njemjesuja, tole morjo sawrjene byko.

W tym ßamym cźaßu k wjecźornemu Danskemu brohej pjecźa 54 jendźelskich wójnskich łódźow s wobßadku někotrych stow tyßaz muži pschijědźe. Pola pschistawneho města Esbjerga njedaloko němskeje mjesy něhdźe 100,000 muži dowolnoscź dostanje, na kraj hicź. S tym dyrbi ßo dopokasacź, so je Jendźelskej lohko 100,000 muži na němski brjoh wußadźicź.

Sakrocźenje Ruskeje a Jendźelskeje dla Persiskeje.

Něhdźe 20 bataillonow turkowskeho wójska s artilleriju a ßylnej kavalleriju je hižo psched wjele měßazami kruch namjesneho persiskeho kraja blisko ruskich mjesow wobßadźiko. Psched Turkami cźrjódy rubjeżnych Kurdow leża, kotreż móża ßo jako turkowske pschedwójsko wobhladowacź. Kurdojo ßu 25 wßow, mjes nimi 3 kscheschcźijanske, wurubili, wjele ludźi skónzowali, žónske wumozowali a zyrkwje wonjecźescźili. W jenej zyrkwi ßu zarowy wobras rosrěsli. We wurubjenej krajinje ßo drohota a wudyrjenje khoroscźow wocźakuje. Dokelž ruski pschimjesny kraj pod njeměrami pschi persiskich mjesach ßobu cźerpi, stej ßo ruske a jendźelske knježerstwo rosßudźikej, turkowskeho sultana napominacź, so dyrbi ßwoje wójsko s Persiskeje wrócźicź. Ruski póßłanz w Konstantinoplu je wulkowesirej pschipowjedźił, so Ruska njemóże prósdna pschihladowacź, hdyž Kurdojo persiski kraj sapuscźeja, a turkowske wójsko ßo jeho mozuje. Wulkowesir Tahir pascha je na to ruskemu póßłanzej ßlubił, so ßo hnydom porucźi, so ma ßo turkowske wójsko s Persiskeje wotwokacź, a so budże ßo rubjeżnistwu Kurdow wobaracź.

Hacź Turkowska woprawdże ßwoje wójsko s Persiskeje wucźehnje, ma ßo hakle wocźakacź. Snate je, so ßo Turkojo dołho dlija, prjedy hacź ßwoje ßluby dopjelnja. Turkowska njeje k wójnje s Ruskej a Jendźelskej hischcźe hotowa, teho dla je jimaj nětkole po sdaczu k woli. Mjes tym pak wona spěschnje ßwoje wobtwjerdźenja nad Cźornym Morjom a Dardanele wobtwjerdźa a w morju torpeda psched Konstantinoplom klascź dawa.

Krawna rěsańza w Persiskej.

Persiski schah (kral) je loni ßwojemu krajej wustawu (konstituziju) dał. Hdyž pak chzychu ludowe sastupjerjo ßwoje wustawne prawa wužicź a ßobu knježicź, ßo schah ßejmowym wobsamknjenjam pschecźiwjesche. W kraju teho dla wulka njespokojnoscź knježesche a wschudże ßo spjecźowarski duch schěrjesche. Schah, kotryž je stajnje potajny pschecźiwnik wustawy byk a myßle nima, ludowemu sastupjerstwu něschto ßwojich knježeskich prawow pschewostajicź, je hižo dawno na to myßlił, kak by ßo dopjelnjenja winowatoscźow sminycź mohł, kotreż jemu wustawa nakładuje. Wón je ßebi wójsko s pomozu ruskich kosakow wuwucźicź dał a nětko je wón s pomozu ßwojich wojakow ludowych sastupjerjow rosehnał a tych, kotsiž ßo wobarachu, swobwěschecź a sesatsělecź dał. Wutoru rano je schah ßejmownju w Teheranje s wójskom wobstupicź dał a ßejm napominał, so by jemu někotrych sapóßłanzow wudał. Ssejm ßo sapowjedźi, tole žadanje dopjelnicź. Ssobustawy někotrych politiskich towarstwow, kotreż běchu w ßejmowni pschitomne, do wojakow tšelachu. Na to ßo pschikasa, do ßejmownje s kanonow tšelecź. S njeje bomby do artillerije mjetachu, s kotrymiž ßo jena kanona skónzowa. Sapóßłanzy do hrodu prynza Sill es sultana, schahowego wuja, cźeknychu. Też tón wojazy bombardowachu a wurubichu. Ssejmowego pschedßydu, wjednikow politiskich stron, ßobustawy politiskich klubow a redaktorow ßu sajeli. Někotrych wjednikow pschecźiwnych politiskich stronow a wjazorych redaktorow je schah dał swobwěschecź. Druhich je wón bicź dał. Jeneho redaktora sputaneho k schahej wleczechu, tola po puczu jeho lud skoro sabi a saplowa. 30 póßłanzow je do jendźelskeho póßłanstwa cźekko. Schahowi wojazy póßłanstwo wobstupichu, so bychu jo psched ludom schkitali a s dobom druhim cźeknjeńzam do njeho ßo wukhowacź njedali.

Finanzny minister, sapóßłanz Sadik Hasret a ßejmowy sekretar staj se ßwojimaj ßwójbomaj do italskeho póßłanzstwa cźekloj. We němskim póßłanzstwje běchu jich wotpokasali. Schah wschědnje někotre domy ßwojich pschecźiwnikow bombardowacź dawa. Po bombardowanju wojazy dom dospołnje wukradnjeja. Ssamo durje a hrjady ßo s njeho sebjeru.

Sastupjerjo někotrych wukrajnych póßłanzstwow ßu roskasowarjej schahoweje cźělneje straże pschipowjedźili, so ßo njebudźa na žane waschnje do persiskich snutskownych naležnoscźow měschecź, so pak najhłubscho wobžaruja a saßudźeja, so ßo privatne wobßedźenstwo rubi a so ßo njewinowacźi morja.

Schah je zusym póßłanzam wotmolwicź dał, so wustawu njewotstroni. Nowowólby do ßejma, ßo bórsy wupißaju. S pschicźinu wojowanja je pjecźa byko, so je wěsta woßoba do schahoweho lěhwa bombu cźißła, kotraž je schěscź woßobow morika. Nadpadnika ßu sajeli; wón je ßo wusnał, so je jeho wjednik reformskeje strony póßłał. Schahowi wojazy ßu dom tehole reformara wobstupili a ßu jón bombardowali, runje kaž ßejmownju, hdyž jim njeßu sběžkarjow wudali.

Chineske wójnske šarunanje,

kotreż je ßo w lěcźe 1902 sa Němsku s 275 165 423 hriwnami postajiło, je ßo nětko hakle na 271 801 634 hriwnow ponižiło. Kóžde léto China jenož 630 000 hriwnow płacźi. Jeli so budże ßo po tutym waschnju dale płacźicź, budże dołh w lěcźe 2180 dopłacźeny. Mjes tym pak mohło Chinesam myßlicźka pschipadnycź, płacźicź s zyła sastacź; pschetož hdyž budźa Chinesojo na morju a na kraju doscź ßylni, woni wschitkich zusych s kraja wucźerja.

Naßlědnik nětcźischeho presidenta Roosevelta.

Republikanska strona je po Rooseveltowym pschecźu nětcźischeho wójnskeho ministra Tafta jako kandidata sa presidentstwo postajika. William Howard Taft je se ßwójby wuschoł, kotraž je psched něhdźe 200 létami do Ameriki pschicźahnyła. Wón je ßo 1857 w Cincinati narodźił a universitu w Cincinnati a New-Havenje wopytał. Potom je ßo wón jako rěcźnik w Cincinnati saßydlił, 1887 hacź 1890 bě wón se ßudnikom w Ohio, 1890 hacź 1892 se swjaskowym rěcźnikom sjednocźenych statow. Wot 1901 bě wón s prěnim zivilnym gouverněrom sjednocźenych statow na Filippinskich kupach. President Roosevelt jeho w lěcźe 1902 s woßebitym poßołstwom do Roma póßła, so by s bamžom wo kupowanju leżomnoscźow sa naboženske rjady jednał. Wot léta 1904 Taft sastojnstwo wójnskeho ekretara (ministra) sastawuje.

Sajecże jeneho japanskeho wobhonjerja w Ameriży.

Lětża ßu hižo schtyrjoch japanskich wobhonjerjow w bliskoscži twjerdżišnow sjednoczenych statow połnózneje Ameriki saßkapili. Sańdżeny tydżeń ßu saßo jeneho tajkeho wobhonjerja pola Wadsworthskeje twjerdżišny sajeli. Wón je ßo sarjeknył, ßwoje mjeno mjenowacż. Njedaloko njeho fotografije wobtwjerdżenjow skhowane namakachu. Jateho ßu do wojerskeho jastwa ßadżili.

Sjednoczene staty połnózneje Ameriki wójsko powjetscha.

Poměrnje ßwojeje wulkosczże maja sjednoczene staty jara małe wójsko. Nětko pak budża ßo tež wone k wjetschim woporam sa krajne wójsko rosßudżicż dyrbjecż. Presiident Roosevelt ma myßle, wójsko na 250000 muži pschisporicż, jeli so by kongreß trěbne pjenjesy pschiswolił a kraj trěbnych rekrutow stajił. Mózna wójna s Japanskej sjednoczene staty nusuje, krajne wójsko poßylnicż.

Wójna mjes běłymi a czornuchami w Texasu.

W Sabineskim wokrjeßu běli s czornuchami wójnu wjedu. Czornuchojo ßu pjecża dweju běleju skónzowali. Wobskorżeni czornuchojo ßo do jastwa sawrjechu. Rosnjemdrjeni běli pak ßo do jastwa dobuchu a ßo czornuchow smozowachu. Pjeczoch s nich ßu wobweßli a schtyrjoch satsělili. Polizistojo chżychu na to běłych sajecż, kotsiż běchu ßo do jastwa łamali. 200 běłych pak ßo sběża a policistow wotehna.

Padanje hwězdy.

Stawisna se wßy.

Jan Mikołaj bě najhnahladnischi bur w zyłym wokrjeßu. Ale nimo měry roshněwacż by ßo mohł, hdy bychu jemu wo jeho bohatstwje powjedali abo jeho ßamo k temu namołwjeli, so dyrbi ßwoje jenicżke dżěczo, rjanu Hanku, „knjesykej“ wudacż. Wucżeŕ a haptykaŕ ßo mjenujzy wo nju samołwjeschtaj.

„Wona je bursta holza a dale niczo. Schto chże mi woßebny pschichodny ßyn? To mi na myßle njepschińdże. Wona dyrbi muża po mojej myßli dostacż!“

Wboha Hanka! By-li ßebi Jan Mikołaj něschto do hłowy stajił, to tež wuwjedże, a byrnjež zyły ßwět pschecżiwo njemu stanył. Hižo jako małe hólczeż wjedżesche se ßwojohłownosczu a wutrajnosczu wschitko, schtoż chżysche, dozpěcż. Wón bě ßyn khudeje dżěkacżerki. Nan bě sahe wumrjeł, teho ani spósnał njebě. Macż ßebi kuski wot rta wottorhowasche, da ßebi wschitke poroki lubicż jeno ßwojemu lubemu Jankej k woli. W lěcże a w symje, wot ranja hacż do wjecżora ßo s cżeżkim dżěłom cżwilowasche, so njeby jeje hólzej niczo pobrachowało. Doniż bě hischcże mały, ßebi wěso myßlesche, so to tak bycż dyrbi, hdyż pak bu starschi a do schule khodżesche, do teho pschińdże, so mějachu ßo macżerje jeje towarschow lepje. Dżěkacż wschak tež wone dyrbjachu, tola niz tak psches měru cżeżzy, każ macż Hańża. Po ßwjatoku mózachu ßo wone wuwotpoczowacż, Hańża pak dyrbjesche potom ßwoju domjaznoscż, kiż bě s jeje stajnym wotßalowanjom sanjerodżena, rjadowacż. Schaty płokacż, płatacż, w domjazej sahrodzy, każ ßebi lětny cżaß żadasche, rycż, wußywacż abo plěcż. A pschi tym ßo żenje njehórschesche, pschetoż wona ßebi myßlesche, so je to Bóh tak postajił, a so to wón derje wě, cżeho dla. Jan po macżeri ani podatosczże do wole Bożeje, ani sczerpnosczże namrěł njebě, jeho myßle dżěchu wyßoko won — wón bě cżesczelakomny. Hižo jako schěsczlětny hólz junu rjekny: „Hdyż ja junu wotrostu, macżi, smějesch ßo dobro. Chżu tebi kubło kupicż, tak wulke a hischcże wjetsche, hacż Hanßa Jankowowe!“ Hanß Jankow bě tehdom mjenujzy najnahladnischi bur we wokrjeßu. Wón mějesche najwjetsche pola, najlěpsche winizy a połdwanatka pastwischczow wyßoko we horach wobßedżesche, hdżeż pastyrjo na schěsczś stow kormych wowzow a sto kosow paßechu. Tak sbohatnycż, każ Hanß Jankow, to dżijesche ßo młodemu Janej. S burskej wutrajnosczu a sczerpnosczu ßo do teho da. Wón njepopuschczi a da ßebi wschě poniżenja lubicż, doniż ßo jemu njeporadżi, ßkużbu hußarja pola wjele wobdżiwaneho Hanßa Jankowa dostacż. Jeho dobra hłowa, jeho cżiche a tola spodobne waschnje, pschede wschěm pak jeho wutrajnosczż a pilnosczż sczinichu, so bě wón bórsy lubuschk wschěch dżowkow a wotroczkow. Tola s tym ßo Jan dołho njespokoji. Jeho czesczelakomnosczż dżěsche dale, wón chżysche ßebi pschikhilnosczż ßwojeho khlěboweho knjesa dobycż. Hdy by ßo jemu jeno poradżiło, jeho kedżbnosczż sbudżicż! Tola schto wulki bur wjele na wóßomlětneho hußarja dżiwasche! Wón mějesche tola sawěrno druhe staroscże. Jan ßwědomicże ßwoju winowatosczż cżinjesche. Sa zyłe lěczo ßo ani jena hußyza njesaběża, ani njesahiny. Pschi tym wón hischcże wjecżor w domje k woli cżinjesche: burowzy drjewa a wody do kuchinje nanoßy a małej, tři lěta młódschej Khatzy drěmaze pěßnje spěwasche, kotreż ßo jej tak derje lubjachu. Tak ßo wjazy lět miny. Khata bě jara żiwe dżěczo, zyły dżeń wokoło hanjesche, a to mózachu s wěstosczu wjedżecż, so ju tam namakaja, hdżeż ßo jeje najmjenje nadżacha. Pak po nahłym rěblu do kurjenza horje salěse a ßydaze kury s hnězdow rosehna, pak ßo do pschelcziskeje jstwy dołaczi a nitki s pischczałkow swottorha abo hewak něschto hłupe sehna. Na nju njemózachu doscż dokedżbowacż. Jeno hdyż jej Jan we ßwojich prósdnych hodżinach stawisny powjedasche, zyle mjelczo poßłuchasche. Stajnje pilny a na ßwój saměr dżěłazy hólz wschě powjesczże tamneje krajiny snajesche a krucże wěrjesche, so wot „cżorneje żony“ strażowany pokład wobsteji, każ tež had, kotryż w nozach połneho měßaczka s cżornizy wustupowasche, a kotrehoż wocżi ßo każ srinkotazy dejmant ßwětleschtej. Běda cżłowjekej, kotryż by ßo jeju dohladał, — sa bliżsche schtyri a dwazecżi hodżin wón na njenatursku ßmjercż wumrje! Ale Jan tež runje tak wěrjesche, so jemu dobry pschichod pschińdże.

„Cżakaj jeno, macżerka“, wón husto khorowatu żonu troschtowasche, hdy by wjecżor posdże domoj pschischoł a by ju sadwělowazu nadeschoł, „ty smějesch ßo hischcże derje na ßwěcże. Daj jeno mi cżinicż. Budu-li jeno zyle wulki, njebudżesch ani s porstom hibnycż trjebacż. Kożuch a falu smějesch, so moja knjeni rjeńscheje nima.“

„Ty ßy dobre dżěczo, a ty hischcże njewěsch, kak cżężko je, we ßwěcże wobstacż, woßebje hdyż je cżłowjek khudy.“

„Ty budżesch widżecż, ja ßwoje sboże namakam, macżi! Wěsch ty, tehdom, hdyż s wulkeho hermanka tak wjecżor posdże domoj pschińdżechmoj, hwězda haßny runje w tym wokomiku, hdyż ßebi pschejach, sbohatnycż, tak jara, każ Hanß Jankow, kiż w powolnym wosu domoj jědżesche, hdyż dyrbjachmoj mój w symnej symskej nozy pěschi hicż. A schtoż ßebi cżłowjek w tym wokomiku pscheje, hdyż hwězda haßnje, to ßo tež dopjelni!“

„Nó to by rjenje było!“ Hana bórcżesche, ßwěcżku wuhaßny a dżěsche lehnycż. Jan to bjesdżak cżujesche, so ßo na padnjenje hwězdy ßame spuschcżecż njeßmědżesche, a so dyrbi tež ßam k temu ßo prózowacż, so by samyßleneho sboża dozpěł. Njeprózdnje dżeń jako dżeń, tydżeń jako tydżeń, měßaz jako měßaz, lěto wot lěta wón dżěkasche, ßwoju winowatosczż ßwěru cżinjesche a hischcże wjazy, dyżli to: ßwoju ßnadnu msdu lutowasche a ani krajzarja njepschecżini. Ani wjeßela, ani wokschewjenja ßebi njepopscha. Tu ßo junu něschto hrósbne sta, schtoż jeho żiwjenje na dobo k dobremu wobrocżi. To bě ßwjaty dżeń. Jankowez macż narodnu jědż warjesche. Na wotewrjenym wohnischczu woheń praskotasche, wulki koprowy kotoł na rjecżasu wißasche a bě s jehnjazym mjaßom a s bunami napjelnjeny. Wón tuteje lubowaneje narodneje jědże dom napjelnjesche a tež Khatzy do noßa stupi. Wona ßo do kuchinje dołaczi, so by w njewobkedżbowanym wokomiku do kotoła pohladnyła. Wona drje bě pschejara blisko k wotewrjenemu wohnju stupiła, pschetoż njejabzy tak wótsje s hłoßom sakschikny, so to psches wuschi dżěsche, a, schtoż jeno móżesche, do dwora cżěrjesche. Jeje njedżelska wuschiwana żidżana koschla ßo s płomjenjom palesche. Wulki wotroczk, dżowka, haj ßamo jeje macż, tu sastróżeni stejachu, a ßo se żanym stawom hibnycż njemózachu, Khatka pak każ bjes rosoma po dworje hanjesche a rejesche. Na dobo ßo sahrodne durje wotewrichu, a Jan s kónzom trawy wustupi. Tež wón wokomik satorhnjeny stejo wosta, tola potom mějesche telko duchapschitomnosczże, sa Khatku běżecż, kotrejż běchu ßo hižo słotożołte włósi sapopadnyłe, tak so płomjenja jeje hłojczżku wobßwětlachu. Wón kschicżazu holczżku k studni donjeße, ju, njedżiwajo na niczo, do połneho wodowego bowa tykny a, ßo pscheßwědczżiwschi, so bě woheń haßnył, ju saßo wucżeże. Sa tón cżaß bě ßo macż tak daloko shrabała, so tam pschikhwata, so by holczżku, kiż bě bjes wědomnja, do jstwy donjeßła. Jan po lěkarja khwatasche. Hdyż tón dóndże, bě Khata saßo wocżi wotewrika a s cżicha s bolosczu żakosczesche. Ale kajke tež wbohe dżěczo běsche! Zyłe cżěło wopalene a połne ranow. Włoßy, brjowki a mikawczki dospołnje wotßmudżene. Lěkaŕ s hłowu tschaßesche, ßlubi pak, schtoż móżno, cżinicż, so by ju dodżeržał a jeje wulke bolosczże směrnjował. Po zyłych tydżenjach, do płatowych rubjeschczow, kiż běchu s wolijom napojene, sawalena, leżesche. Na woßebje bolosczżiwych městnach hischcże symne wobwalki dostawasche, kiż běchu do wapnoweje wody tunkane. W nozy a wodnjo dyrbjesche něchtó pschi njej bycż, pschetoż ranowe sahorjenje, njedżiwajo wscheje lěkarjoweje prózy, njepopuschczi. Jankowez macż a Jan,

kotryž dla žwojich žamžnych spalnych ranow dla, kotreż bě pschi pomhanju na rukomaj dostał, khwilu žwinje pasćz njemóżesche, po rjadu khoru hladaschtaj. Hanž Jankow pschikhadżesche, runjeż mějesche ruzy połnej dżěła — pschetoż njesboże žo w cžažu sta, hdyž bě na polu runje wjele dżěłacz —, wschědnje něschto krócz domoj, sa khorej pohladacz. Se spodobanjom potom też poł doroscženemu pachołej pschikiwowasche, kiž bě tak wutrobicże žiwjenje jeho dżěšcžu wukhował.

„To ty njebudżesch wobžarowacz trjebacz, mój pachole, so žy Hanžej Jankowej žłužbu wopokasał", by wón rjekł, hdyž bě, ſ zyrkwje žo wróscżejo, wo žurowym njesbožu žwojeho dżěšcża žłyschał. „Budże-li wola Boża, so mi moje dżěczo saže wotkhori, dam do zyrkwje rjany dar, a ty žměsch pschecże wuprajicz, kotreż budże tebi hižo do cžaža pschiswolene ... Wbohi hólcże, kak sranjenej stej twojej ruzy! Ty, doniž jeju lěkař dospołnje wulěkował njeje, zyle pola naž wostanjesch — —."

„Ale schtó budże žwinje pasćz?" žo Jan bojaslìwje woprascha.

„To twoja staroscz njebudż. To drje žo wo wšy hischcże něchtó namaka, schtóż chze žebi pola Hanža Jankowa pjenjesy sažłužicz! ... Ty tule wostanjesch, budżesch, hdyž mózesch, mojej žonje pomhacz wbohu móliczku hladacz, a kaž žym prajił, wobžarowacz to njebudżesch. Hanž Jankow žo njeda sahańbicz!"

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. S Božej ruczku žo sajawschi je žobotu dżěłacżeŕ Kalich pschi domojkhowanju žyna na Baldewegez kuzy njedaloko Lubijskeje dróhi nahle wumrjek. Hižo dopołdnja wón pschi dżěle žłabnjesche, popołdnju wón praji, so njemóże wjazy dżěłacz. Hdyž bě něhdże 50 krocželow wot wosa schoł, wón padny a bórsy na to wudycha.

— Nowe byrgle žo w evangelskim dżělu Budyskeje Pětrowskeje zyrkwje natwarja. Wožoba, kotraž nochze mjenowana bycz, je zyrkwinemu pschedstejicżeŕstwu 5000 hriwnow sa byrglowe wustajenje pschepodała. Wuwjedżenje twara je žo byrgletwarżej Ssowje (Eule) poruczìło. Pódla nowych byrglow Pětrowska zyrkej też parne tepjenje dostanje.

— Mjes tym so žo w Budyskich stronach hižo dwě njedżeli njeje žylnischi deschczik naschoł, žu we Wjasońzy, Rynarni, Wołbramezach, Wjeleczinje, Budestezach a Kumwałdże žylne hrimanje ſ deschczikom měli. Hischcże njedżelu běchu tam pucże błyczane. We Wołbramezach, je błysk do domskeho korczmarja Rittera dyrił a hakle njedawno pschiprawjene elektriske wobžwětlenje rosbił. Jedyn druhi błysk je na Scholczìz leżomnoscżi do fabrikskeho wuhenja sajeł a jón wobschkodżił.

W Motydle je błysk ſ łuki žo domoj wróczazu žiwnoscżerku Hultschowu trjechił a na měscże morił.

W stronach Čžornoboha je njewjedro hacž do Bukez dožahało. Tu žo wone se žylnym krupobiczom pschewodżesche.

— Schtóż posdże žněje, město žyna a wotawy žlomu domoj khowa. Niz hromada njewuczìni, ale wopschijecże pschetkajomnych žiwidłow. To pak je, kaž žu mnohe pschepytanja dopokasałe, potom najwjetsche, hdyž hłowne trawy a sela kcżeja. Se srawjenjom trawa wodrjewicz poczìna, a bełk w njej potom rucże wotebjera. Hdyž žo trawa dołho stejo wostaji, je też wulki dżěł hnójnischcża, na pschikład Domaschoweje muki a kainita, prjecz cžišnjeny, dokelż žo tole hnójnischczo wožebje teho dla nałoži, so by žo bełkowe wopschijecże žyna powjetschiło. Tole powjetschenje cžasto dwaj hacž piecz prozentow wuczinja, tola žo nimale shubi, hdyž žo trawa pscheposdże poržycże. Pósdne porżycżenje też hromadu wotawy pomjenscha. Měnjenje, so žo ſ pósdnym žycżenjom łuka wobžymjenja, žo najlěpje ſ tym jako wopacżne wupokasuje, so w žłědowazym nalecże pschewjele małohódnych trawow a dżeczelkow seskhadża, a so woženbje wschelaki njerjad pschiběra.

Se Ssmoliz. W Müllerez parnej zyhelnczi bě schtwórtk dopołdnja we wobydlenju zyhelnskeho mischtra ſ rosbuchnjenjom spiritušoweho warjaka woheń nastał, kotryž žo rucże rosscheŕi. Zyhelnszy dżěłacżerjo ſ pomozu žamžneje zyhelnskeje žykawy a Sczijeczanskeje žykawy, kotraž bě skoku na pomoz pschijěła, woheń w nastaczu podušychu. Naczinjena schkoda njeje wulka.

S Dobroschez pola Plužnikez. Jedyn tudomny dżěłacżeŕ, H., mohł žo jako spěschny běhaŕ sa pjenjesy pokasowacz dacz. Wóndano žo wón wo 15 hriwnow wjetowasche, so sa 30 mjenschinow ſ Delnjeje Hórki do Budyschina doběži. Wón je wjetu dobył; pschetoż hižo sa 29 mjenschinow (minutow) k Budyskim mjesam pschiběża, hacž runje bě žo hischcże w Bórkeczanskej korczmje duzy po puczu se schkleńczku kognaka poržylnił.

Se Suborniczki. W jenej wuhlowej jamje žo kupajo, je žo sańdżenu žobustawy Maleschanskeje wucżeŕskeje konferenzy pjatk, 19. junija, w Budyschinku, so bychu tu žłyschake lekziju a po tutej hischcże rosprawu. Woženbiteho rasa bě nascha shromadżisna ſ teje pschiczìny, dokelż witachmy na njej nascheho noweho schulskeho dohladowarja, knjesa schulskeho radżiczela Bacha ſ Budyschina. Kaž žebi pschižłuschnoseż k hoscżej żada, nasch pschedžyda, knjes Hanczka-Porschiski, noweho knjesa schulskeho dohladowarja ſ krótkimi žłowami powita. Rěczník woženbje na to pokasa, so žmy ludżik druheho jasyka, kotryž je macz też w žwojej rěczi žo modlicz wucżika, kiž pak je był pschezo měrniwy a kraloženwěrny. Saměr też nascheho prózowanja je, dżěczi wocżahnycz w luboscżi k wótczinje a derje wukubłanym poddanam nascheho kraja. Po žłowach knjesa pschedžydy knjes schulski radżiczìczel porěcża. Naspomnicz chzemy jenoż to, schtoż porěcża wo žerbskich naležnoscżach. Sserbstwo je historiske a teho dla chzemy Sserbowstwu dacz, schtoż Sserbowstwu žłuscha. Dżěczi žmědża w schuli žerbšzy strowicz, žerbšzy žo modlicz, žerbšzy wuknycz czitacz a spěwacz. Powschitkownje pak složujmy žo na sakoń. Nusne wěso też je, so žo dżěczi po móżnoscżi derje w němczìnje wudokonjeju k žwojemu lěpschemu a dalepschińdżenju. Kak daloko budże žo nětko na nasche žerbske schulske wobstejnoscże dżiwacz, to nam pschichod powě. H.

S Tuczìz. Swjask hornjołużiskich horskich wohnjowych woborow mějesche tu njedżelu a póndżelu žwoju 35. swjaskowu skhadżowanku. Pschichodne lěto budże žo skhadżowanka w Budestezach wotbywacz. Dohladowacz maja žo w tutym lěcże wohnjowe wobory w Roswodezach, Bjedrusku, Sohlandże nad Sprewju a we Wołbramozach. Swuczowanja tudomneje wobory žo k spokojnoscżi wuwjedżechu.

S Kumwałda. Rěcz a žłyschenje je tu jedyn cžłowjek ſ błyskowym dyrjenjom saže dostał. Psched 9½ lětom bě jedyn dżěłacżeŕ, w hoscżenzu „Sakskeho dwora" dżěłazy, błyskoweho dyrjenja žo wustróżiwschi, wohłuchnył a woněmił. Psched někotrymi njedżelemi bě Bože njewjedro do „Sakskeho dwora" dyriło. Teho žo dżěłacżeŕ saže stróži, tola tón krócz žu stróżele dobre scżěhwki měłe. Hłuchoněmemu stej žo rěcz a žłyschenje saže wróczìłej. Na dżiwne waschnje sahojeny je muż w pjecżdżeżaczich lětach.

S Banez. Sańdżenu njedżelu pschipołdnju je žo schtyrnaczemežaczne dżěczo, jenicżka holczka mjes žydom dżěczimi tudomneho korczmarja Augusta Schöny, we wjeżnym haczе tepiło. Wone bě ſ domu wubężało, mjes tym so macz domjazeho dżěła hladasche. Nan srudny podawk shoni, hdyž žo pschipołdnju wote mschе domoj wróczi.

S Rakez. Tudomne žerbske towaŕstwo „Lipa" sańdżenu njedżelu žwoju porjadnu měżaczną shromadżisnu wotbywasche. Běsche žebi ſ nawěschtkom wschě žobustawy pschepróżyła, tola jich jenoż 12 ſ 50 witasche. Schto dha pak bě ta ważna wěz? Mjes pschitomnymi běschtaj dwejo, kotrajž towaŕstwu hižo 25 lět jako žobustawaj pschiżłuschataj, knjes Khorla Miczka, kotryž je hižo 15 lět ſ towaŕstwowym pschedžydu, a knjes Jan Bohuwěr Krawz, wobaj ſ Rakez. Jeju saženužby wo Rakeczansku „Lipu" ſ jimazymi žłowami pschipósnawschi, jimaj k. farař Golcz w towaŕstwowym mjenje czežny diplom pschepoda. Wobaj pschekwapjenaj a hłuboko hnutaj žo wutrobnje sa tole wusnamjenjenje džakowaschtaj. K. pokładnik Hofmann jubilaromaj tsikróczu žławu wunjeże, kotrejž pschitomni pschihłoženwachu. Hischcże dołho žo potom wjeżele sabawjachu a po wuspěwanju někotrych wótczinskich spěwow žo domoj podachu. Bóh chzył jubilaromaj hischcże dołhe lěta cziłoscz a czerstwoscz spożczicz, so mohłaj dale w „Lipinej" žłužbje sa Sserbstwo dżěłacz. „Lipa" pak njech žo dale rosroscżuje, byrnjež by jej a Sserbowstwu wjazy pschecżiwnikow nastawało: Hajmy a schkitajmy žerbsku rěcz, žwjate sawostajeństwo naschich wótzow, so by Sserbstwo we Łużizy njeschło. Duž Sserbjo w Rakeczanskich stronach žo pod žerbsku khorhoj stupcże, so byschcże Sserbjo wostali! —e.

S Rakez. Żelesniza wot Rakez do Wojerez žo 1. oktobra sjawnemu wobkhodej pschepoda. W poženbjedżenju wikowanskeje a pschemyžłkoweje komory žu pschecże wuprajili, so by wot 1. oktobra prěni rańschi cżah ſ Budyschina do Rakeczanskich stron hižo ½6 hodżin wotjeżdżił.

S Kamjenza. W Kamjeńskim lěžu je žrjedu jedyn njesnaty

něhdże 30lětny kokojeſdny dwě ſchulſkej holzy wumozowacź ſpytał. Holzomaj ſchokoladu a pjenjeſy dawajo, je jej wón wabił, ſo byſchtej ſ nim ſa jenym pjecza ſhubjenym pjerſchczenjom pytałej. Pſchi tym je wón jenu teju holzow na njepózczíwe waſchnje pſchimnył. Jeho ſkóſtniſkemu wotpohladej je jena žona ſadźewaka, kotraž runje pſches lěß pſchińdże a lěßnych dźełaczerjow ſawoka. Njekraßnik je na to na ſtronu k Njebjelczizam czeknył.

S **Ramnowa.** 52lětna žona tudomneho žiwnoſczerja Körnera je žebi w czežkich myßlach ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wſaka. Wona je wjele lět khora była.

Se **Sſeho Komorowa.** 3½ lětnemu dźeſczu dźełaczerja Dekarſkeho ſtej žo, hdyž chzyſche wone ſ maczerju nanej wobjed pſchinjeſcz, ſ lokomotivu wuhloweje jamy pola Rowneho wobej noſy wotjěkłej.

S **Wojerez.** Tudomnu Ungerown žu na jejnym polu pſchi Brětnjanſkim puczu póndźelu wjeczor morwu namakali. Wona je ſ Božej ruczku ſajata wumrjeła. Hižo dopołdnja žu ludźo nimo duzy Ungerowu na polu leżazu widźeli, tola žu žebi myßlili, ſo wona ſpi.

S **Bukowa.** Do tudomneje zyrkwineje wěże je pſched tydźenjom błyſk dyrił a pſchi wěžinych durjach do ſemje ſajeł. Do murje je wón někotre dźěry wuraſył a wobmjet wotbił.

S **Draždźan.** Sańdźena njedźela bě ſa naß Sserbow dźeń wjeßela a radoſcze. Saßo bě, kaž kóžde ſchtwórczłěto, nam ſkładnoſcź data, Boże žłowo w lubej maczérnej rěczi žłyſchecź. Spowjednu wuczbu bě farař Matek ſ Huczíny, prědowanje pak farař Domaſchka ſ Budeſtez na žo wſał. Sańdźenu njedźelu wotměwachu žo tu w Draždźanach wſchelake žwětne žwjedźenje. Tak bě runje, hdyž žo žerbſke kemſchenje ſapoczinaſche, wonkach na haßach wulki žwjedźeńſki cźah. Sſwěrni kemſcherjo pak žo wotdźeržecź njedawaju. Luboſcź ſa Boże žłowo a maczérnu rěcź wſchě ſadźěwki wotſtronja. To je žo też njedźelu pokaſało. Druhe pak je pſchemyßlicź a wupruhowacź, mjennjzy to, hacź njeby ſa naſche žerbſke Boże žłużby wužitne było, ſo by žo to kemſchenje w juniju wo tydźeń poſdźiſcho wotdźerżało a tak na tu njedźelu padnyło, na kotrejź Sserbjo ſ wokoliny na hermank ſ měſta pſchikhadźeja. To žadanje je žo nětk hižo wjazy krócź ſ wokoliny Draždźan wuprajiło a je nuſne, tu dale měnjenje a radu lubych Draždźanſkich Sserbow žłyſchecź.

S **Draždźan.** Kral Bjedrich Auguſt je žo ſ krónprynzom a prynzom Bjedrichom Khryſtianom ſchtwórtk na pucź do Kiela podał, ſo by tam jako khěžorowy hóſcź pſchi ſwuczowanjach wójnſkeho łódźſtwa pſchitomny był.

Přilopk.

* (Sałożerja 26 wohnjow ſajeli.) Sſlědźenjam Barlinſkeje kriminalneje polizije je žo poradźiło, jeneho ſapakerja ſaßkapicź, kotryž je ſańdźene tſi měßazy na łubjach khěžow woheń ſałożował. Polizija je 28lětneho nózneho ſtražnika Sitkowſkeho ſajała. Wón je pjecza w khěžach, ſnapſchecza tych leżazych, kotreż měješche wón ſtražowacź, na łubjach ſapałał. Huſto je wón prěnja woßoba była, kotraž je poliziji wudyrjenje wohnja woſjewiła.

* Wjerch Eulenburg ſměje žo niz jenoż wopaczneje pſchißahi dla, ale też dla ſpytaneho ſawjedźenja k wopaczuej pſchißaſy ſamolwicź. Wón bě, hdyž bě žo pſched Barlinſkej khoſtanſkej komoru w prozeßu pſchecźiwo Hardenej ſ pomozu wopaczneje pſchißahi wuczíſcził, rybaſkemu miſchtrej Ernſtej w Starnbergu ſcźěhowazy liſt napiſał: „Mój lnby Jakubje! Sſy wěſcze žłyſchał, kak žo na mnje wot někotreho czaža hrěſcha. Ty drje žy też hižo ſ nowinow widźał, ſo ſpytaju žamo Tebje do tuteje wězy ſaſchmatacź. Nětko žym dźenža pſchißahał, ſo žebi nimam žanych pſcheńdźenjow porokowacź. Ty budźeſch, žo wě, jeli ſo by k temu dóſchło, też jenoż tak wuprajicź móz.“

* (Sſo woparił.) W jenej fabrizy w Nowym Staßfurcze jedyn dźełaczeŕ do jeneje pónoje padże a žo pſchi tym tak wopari, ſo žo zyke kruchi mjaßa wot koſczow wotpuſchczichu.

* (Rubježny nadpad.) Jeneho pſchekupſkeho pomozníka jeneje fabriki w Kölnje běchu ſ hłowneje kaßy ſ wjetſchej ſumu pjenjes, kotreż dyrbjachu žo dźełaczerjam jako miſda wuplaczicź, do fabriki póßłali. Hdyž młody człowjek do fabriki ſaſtupi, jeho někotſi kłopozy nadpadnychu, jemu pěſk do wocžow czißnychu a jemu měch ſ 1000 hriwnami wutorhnywſchi ſ nim czeknychu. Pomoznik njembrje dwaj druhaj měchaj ſakitowaſche a wo pomoz wołaſche, na czož też ludźo ſ fabriki pſchiběžachu, kotſiž pak njeſamochu rubježnikow doſczahnycź.

* W Buchheimje dwaj bratraj njedźelu w korczmje hacź do nozy pijeſchtaj. Sſo wopiwſchi žo ſwadźiſchtaj a pſchi tym jedyn bratr druheho ſaraſy. Mordarja žu ſajeli.

* (S błyſkom ſaraženi.) W Krumölſu pola Łubanja błyſk 30lětnu žonu, na łuzy žyno dźěłazu, ſaraſy. Tſilětne dźěczo, jenoż tſi kroczele wot maczerje ſdalene, žo pohłuſchi. — Pola Galbiena njedaloko Wittenberga jedyn kubleŕ ſe žwojimi ludźimi žrjedu žyno dźěłaſche. Błyſk jenu 19lětnu holzu, kotraž na nakładzenym woſu horka ſtejeſche, ſaraſy. S błyſkom bě žo też žyno ſapaliko, a ſpłóſchenaj konjej ſ woſom czeknyſchtaj. S nuſu žo poradźi, konjow ſadźerżecź a jeju wupſchahnycź.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Njedźelu dopołdnja je w Magdeburgſkich ſtronach jedyn automobil, kotryž chzyſche jenemu kokojeſdnemu, poßledni wokomik na wopaczu ſtronu jědźazemu, ſ pucza wujěcź, do njeſboża pſchiſchoł. Automobil do pſchěrowa ſajědże, a w nim žedźazy ludźo žo ſ njeho wuczißnychu. Jedyn leutnant ſe Spandawy žo ſaraſy, druhe woßoby žo lohko ſranichu.

* (Wonjeczeſczenje rowow.) W jenym rowniſchczu w zyrkwi w Schönawje pola Glogowa je ſchtyrnacze kaſchczow, w kotrychž žu czěła žwójby ſ Zedlitz khowane. Tele kaſchcze žu žo wſchě pſcheryłe a rosbite, też žu zyły mužſki koſczowz ſ jeneho kaſchcza wſali a jón k muri ſtajili. Sa wonjeczeſczerjemi czěłow nimaju žaneho žłeda.

* Wulka mrětwa rybow žo w Rheinſkej rězy niže Schaffhauſena pokaſuje. Ryby, ſ wjetſcha pſtruhi a liny žu pſchi pjerach a dychawkach ſ dwaj abo tſi zentimetry dołhimi pijelzami wobßadźene, ſhromadami wone pſchi brjoſy ſteja, woßłabnjene a žuche, hacź kónz woſmu. Wjele morwych rybow po Rheinje dele płuwa. Boja žo, ſo žo rybowe ſchkódniki horje k Bodamſkemu jěſorej roſſchěrja.

* (Czwilowaŕ wojakow.) W Meinigenje žu hejtmana ſ Völtziga dla krjudowanja wojakow k jaſtwu na 5 měßazow ſaßudźili. Wón je do žwojich podſtajenych ſ pjaſczu ſtorkał a ſ mjeczom do nich bił. Jenemu wojakej je wón rjekłył: „Sſwinjo, ja cże ſakolu!“ Jenemu druhemu wón czorne ſwěriſko rěkaſche. Hejtman je nervoſny muž, je žo hižo woſpjet ſſchiwdźenja dla pokhoſtał a žo nětko na wotpoczink poſczele.

* (Wulke wóhnje.) Se ſchwabliczkami hrajkaze dźěczi žu njedźelu wulku wjeß Zirl w Tyrolſkej ſapaliłe. Se žylnje duiazym rańſchim wětrom žo woheń bórſy pſches zyku wjeß wupſcheſtrje. Hacź do wjeczora bě žo 164 khěžow do prócha a popjeła pſchewobroczíło. Wſchě korczmy, póſtſke twarjenje, khěža gmejnſkeje wyſchnoſcze, fara a žandarmerijine kaſarmy žu žo wotpaliłe. Jenoż zyrkej je žo ſ płomjenjemi pſchepuſchczíła. 1400 człowjekow je bjes bydła. Hacź dotal žu ſchěſcź człow pod roſpadankami namakali, ſa dźeßacź ſhubjenymi woßobami žo hiſchcze pyta. Khěže mějachu drje maßivne murje, tola běchu ſ pſcheßahazymi drjewjanymi tſěchami pſchikryte, kotreż běchu ſ horzotu poßlednich dnjow wuſkłe a wohnjej wjele zyroby dawachu. Wobydlerjo běchu žo ſe ſtrachom wobjeli. Wſcho wołaſche a wokoło hanjeſche. Nihdże woda njedoßahaſche, a ſchlawchi žykawow hacź do 800 metrow ſdaleneje Innſkeje rěki njedoßahachu. Prjedy hacź pomoz ſ druhich wßow dońdże, bě wſcho zhubjene. Wobydlerjo njemózachu nicžo wukhowacź, khiba nahe žiwjenje. Domojkhowane žyno a nimale wſchón howjaſy ſkót žu płomjenja ſeżrałe. Póſtiſka połkladniza a wjele pjenjes pod roſpadankami leži. Hubjenſtwo je njewopißomne. Wojazy žu ſtany ſa ludźi bjes bydła poſtajili. Tyrolſki khěžorſki naměſtnik je na wopalniſchczo pſchijěł a zyrobu wudźělicź dawa. — W Naſwadże we Wuherſkej je žo žobotu 450 khěžow wotpaliło, mjes nimi zyrkej, ſchula, fara a khěža gmejnſkeje wyſchnoſcze. — W Krottingenje pſchi ruſkich mjeſach je žo něhdże 200 twarjenjow wotpaliło. 7 człowjekow je w płomjenjach žmiercź namakało. Boja pak žo, ſo je liczba ſpalenych wjetſcha, dokelž bě najwjazy ſtarſchich na dźěle, kotrychž dźěczi běchu doma bjes hladanja.

* (Němſki wojeŕſki ballon do Franzowſkeje ſleczíł.) Se Straßburga je žo póndźelu jedyn wojeŕſki powětrowy ballon ſ tſjomi offizěrami a jenym pſchekupzom ſ wětſikom pſches franzowſke mjeſy donjeßł. W bliżſchej franzowſkej wßy němſkich powětrojěſdnych hodźiny dołho pſcheßłyſchachu, potom jich do Luneville dowjedźechu. Wot tam jich franzowſzy wojazy pſchecźelnje na dwórniſchczo dowjedźechu a jedyn poliziſt jich jako ſakitowaŕ hacź k němſkim mjeſam pſchewodźi. Ballon žu Franzowſojo ſa nimi póßłali.

* Sodomitſka ſkaženoſcź je žo po ſdaczu w prědnjej a ſadnjej Pomorſkej roſſchěrika. Krajneho radźicźela Randowſkeho wokrjeża, Ericha ſ Goede, runje tak jeneho podoffizěra a jeneho wojaka žu ſajeli. Jedyn leutnant a jedyn lěkaŕ ſtaj žo ſatſelikoj, ſo byſchtaj žo ſajecza ſminyłoj. Na puczowanje žu žo jedyn knježeŕſtwowy radźicźel, jedyn inżeneur, někotſi pſchekupzy a ſarjadniſtwowi ſaſtojnizy podali, dokelž žo boja, ſo jich do pſchepytanja

wosmu. Dla njenaturskeho njekasanstwa žu psched krótkim jeneho hejtmana w Stralsundu a jeneho leutnanta w Stargardźe k wyšokemu khostanju sašudźili. Jedyn w Finkenwaldźe pola Schczeczina bydlazy hejtman je žo shubił, runje tak jedyn rentier, kotryž je prjedy s knježim žlužobnikom pola wjerćha Eulenburga był. Skandalne wězy w Pomorskej wulkej wocži činja.

* (Gymnasiast jako skschiwdžer majestosće.) Wucžomza prěnjeje rjadownje Gebweilerskeho gymnasija w Elsaskej, Mühlhausera, žu wuhnali a dla skschiwdženja majestosće wobskoržili. Po jenym schulskim žwjedženju bě wón w schulskej sali khěžorowu büstu wobschkodźił a na nju skschiwdžaze žkowa napišał.

* Žiwjenje je žebi pěschk Peka w Pilsnje w Czechach wsał. Wón bě, hdyž dyrbjesche do wojakow hicź, žo jako dobrowólnik pschi rusko-japanskej wójnje wobdźělił. Tam běchu jeho dla jeho khróblosće sa leutnanta pomjenowali a jeho s Handrijowym khschižom wusnamjenili. Hdyž žo Peka do Czech domoj wróći, jeho jako wschědneho wojaka do pěscheho regimenta w Pilsnje stajichu.

* (Ssyzkaj žo srubałoj.) W Babowizach pola Pósnanja běschtaj žo dwaj žyzkaj někajkeje maliczkosće dla swadźiłoj a žo s košu do žebje sahanjeschtaj. Žakošnje žo srubaschtaj. Dźěłaczer Mestchen morwy na wojownischczu ležo wosta. Jeho pscheczíwnik bě jemu cźěło wot hłowy hacž k bjedram dele s košu rosrubnył.

* (Žonu a schtyri dźěczi satsělił.) Wo krwawnym žwójbnym podawku s Budapesta pišaju: W gmejnje Sara Egres je 35-létny ratař Ludwig Biro žwoju žonu a schtyri make dźěczi morił a potom žebje skónzowacź spytał. Biro bě hižo psched někotrymi měžazami žwojej žonje sa žiwjenjom stał a ju s britwju cźěžko sranił. Jeho do žudniskeho pschepytanja wsachu, a žona na dźělenje mandźelstwa skorženesche. Wóndano jeju žud sjednacź spyta, a Biro žo prózowasche, žwoju žonu pohnucź, so by skóržbu wrócźiła. Wona pak na žwojim žadanju wobsta. Hdyž mandźelskaj se žudnistwa na drohu stupischtaj, Biro nóž wucźahnywschi žonu sakkó. Biro potom do domu žwojeho pschichodneho nana dźěsche, hdźež běchu jeho schtyri dźěczi. S revolvrom jim hrožo je wón nucźesche, so s nim do jeho wobydlenja dźěchu. Tam je wón po rjadu sestaja a jene po druhim satsěli. Podawkej s drohi něhdže 200 ludźi pschihladowasche, nichtó pak žebi njeswěri, do wobydlenja stupicź, tak so móžesche Biro do žwojeje winizy hicź, w kotrejž žo wobwěžny. Dokelž žo powjas rostorhny, žo Biro s nožom k wutrobje kló. Cźěžko sranjeneho jeho namakachu.

* (Ssamomordarstwo dweju bankierow.) W Mnichowje staj žebi bankieraj Theodor a Max Klopfer s jědom sawdakoj a žo potom satsěliłoj. S njesbožownymi spekulazijemi /běschtaj žwoje prjedy wulke samoženje shubiłoj.

* (Pschikupny hnój je jědojty.) Kubler Dittmar w Stadtsteinachu bě žwój skót s bowa napojił, kotryž bě wón prjedy pschi hnojenju se chilijskim salpetrom wužił. Sa krótki cźaž dwě jakojzy kónz wsaschtej, dwě druhej stej hischcźe cźěžko khorej.

* (S košu žo sarubnył.) W Gerwischu pola Magdeburga ratař Höpfner a jeho žyn trawu na kuzy žyczeschtaj. S njesbožownym pschipadom pschi tym žyn s košu nana do žiwota rubny. Sranjeny na měscze wumrje.

* (Nowe knihi Josuy.) Dr. Gaßer, wyschschi rabbin schpanischich a portugalskich židow w Jendźelskej, je kralowskemu asiskemu towarstwu w Londonje wosjewił, so je nowe samariske knihi Josuy na žwojim pucźowanju poždlednje lěto wužlědźił. Kniha žo s dźěla wot biblijineho texta wotkhila, wožebje we wopisanju sažypnjenja Jerichowskich murjow, a je wěste wotpisemo hebrejskeho prěnjotneho spisa, sa kotrymž žu hižo wjele lětstotkow pytali.

* (Žadne sboże.) Dwójne a trójne sbcže je žo kublerjej Josefej Guggemoosej w Riederawje wobradźiło. Hdyž wón wjeczor 1/2 9 hodźin domoj pschińdże, jeho mandźelska diveju žylneju hólczkow porodźi, pol hodźiny posdźischo jena krowa dwě cźelecźi a rano 1/4 4 hodźin jeho jenicźka kobla dwě srěbjecźi na žwět pschinježe. Po tajkim tsoje dwójniki sa jenu nóz.

* (Nadpad pczołow.) S Wildendürnbacha pišaju: Sańdźeny schtwórtk dopoldnja dwaj cźeladnikaj blisko pczólnizy kublerja Amona žlomu na dwaj dwajpscheżnaj wosaj kladźeschtaj. S tymle dźěłom žo pczoły roscźerczichu, a zyły rój schtyri konje, cźeladnikow, bura a jeho dźowku nadpadže. Hacžrunje žo cźi hnydom do cźěkanja dachu, žo cźlowjekoju a konje žakošnje roskakachu. Dwaj konjej staj bórsy potom na pczolaze kalnjenje kónz wsakoj.

* 55 milijonow hektolitrow wina lětuschi winowy wunoschk Italskeje wucźinja. Zyle provinzy mohle žo s winom popkawicź, a tola wikowarjo wino dale s wulka falschuja. W italskim žejmje ministerstwowy president Giolitti na to skorženesche a wikowarjow napominasche, so bychu pschestali wino panzacź, dokelž hewak we wukraju žadyn cźlowjek wjazy njebudže italske wino picź. Tola dokelž žo wikowarjo jenož jastwa boja, žo woni wo ministrowe napominanje do zyła njestaraju.

* Schto kruwjazy žoldk wscho snješe. W žoldku jeneje w Haagu pola Wasserburga sarěsaneje kruwy 8 hosdźow wschelakeje druźiny, 4 rybjaze hoczki, kruch želesneho rjeczasa a jedyn rózowz namakachu. Tele wězy njeběchu kruwje žoldkowe wobcźežnosće činiłe.

* (S błyskom saraženi.) W Saalburgu pola Osnabrücka je błysk jeneho ratarskeho dźěłacźerja, jeho žonu a dźěcźo sarasył. — W Alt-Essenje je žo jedyn hórski invalid, hdyž w sahrodže dźěłasche, s błyskom trjechił a morił.

* Wobžaromne njesboże je žo póndźelu w Neidenbergu stało. K tamnischemu želesowemu wikowarjej Mehlej ratař Kanikowski s Napierkena pschińdże. Wón žebi pistoliju s patronami kupi a Mehla proschesche, so by jemu pokasał, kak žo tšélba nabiwa. To tón rad lubje činjesche. Hdyž pak bě wón lědma prěnju patronu do tšélby tyknył, žo s njeje wutsěli, a Kanikowski do wutroby trjecheny žo na semju swjese. Satsělený ma pjecź dźěcźi. Mehl je žo hnydom na žudnistwje stajił. Satsělený Kanikowski bě dźeń prjedy jenu holzu swoženił.

* (Njesboże na želesniży.) W Mauleinje w Belgiskej jena lokomotiwa na jenym pschethodže do jeneho sapschaha sawadźi. Se žydom na wosu žedźazych ludźi žo schtyrjo na měscze morichu. Tsi druhe wožoby žo cźežko sranichu. Njesboże je žo s tym stało, o sawjeru s cźažom jědnacźelětna holza dele puschcźicź njesamó, kotraž hižo tsi měžazy město skhorjeneje macźerje žlužby pschi wothladanju želesniży sastawasche.

* (Automobil hessenskeho wulkowójwody w płomjenjach.) Ssrjedu žo hessenski wulkowójwoda a jeho mandźelska s pschewodom do Darmstadta wrócźischtaj. Po pucźu njedaloko Offenbacha žo automobil, s kotrymž žo pschewod wjesesche, sapali. W nim žedźaze wožoby mózachu žo pschi žamym wukhowacź. Automobil je žo do cźista spalił.

* Poslednje njewjedra žu w połnóznej Bayerskej slě sakhadźake. W 24 wžach je błysk sapalił. Žně žu s městnami do cźista snicźene. W Spežarcźe je žo 7, we Frankfim lěžu 11 cźlowjekow s błyskom sarasyło. — W Schlesyskej je błysk 9 wožobow morił.

* (Wyžoke mjažowe placźišny w Jendźelskej.) Niz jenož w Němskej, też w Jendźelskej žu mjažowe placźišny wyžoko stupike. W Londonje nětkole punt dobreho mjaža połdra hriwny płacźi. Sdroženje mjaža žo s teho wujažnja, so pschiwos žiweho skotu s Ameriki stajnje wotebjera. Jenicźki žrědk, s kotrymž mohło žo temu sadźěwacź, so žo placźišny njesaplacźomne sčžinja, po měnjenju wězywustojnych w tym wobsteji, so by žo dowoliło, s Argentinskeje žiwy skót pschiwosycź, schtož je nětkole sakasane. Dale žo namjetuje, skót s Kanady do Jendźelskeje wosycź a jón tam kormicź. Na tajke waschnje by žo wulki dźěl pastwow w Jendźelskej wuwužił a žo wjele ludźom dźěło dało.

* (Rosbuchnjenje na parnej łódźi.) Na němskej parnej łódźi, kotraž s Hamburga do Filadelfije (w Amerizy) pschijědže, žo rosbuchnjenje sta. Łódź je žo s nutska wscha wupaliła. 2 cźornochaj staj žo pschi rosbuchnjenju morikoj. Woheń je pjecźa se sapalenjom wohnjostroja, kotryž žo w jenym kaschcźu namakasche, nastał. Schkoda žo na 400000 hriwnow wobliczą.

* (Macźerna luboscź.) Želesniska wothladarka pola Pětrowskeho mosta njedaloko Roma, žo dohlada, hdyž jedyn cźaj pschijědže, so žebi jejne dźěcźo na kolijach hrajka. Pschiskocźiwschi, wona dźěcźo sa drastu shrabny a jo se želesnizy dele cźišny. Cźaj, kotryž bě mjes tym pschijěł, žonu shrabny, tola žo jej poradźi, žo storkacźow popadnycź a žo sa nimi sdźerżecź. W tymle położenju žo wona 200 metrow wjesesche, prjedy hacž móžesche žo cźaj sastajicź. Žona bě žo jenož s lohka sranika, jejne dźěcźo bě zyle njewobschkodźene wostało.

* Dobrocźiweho lawa menažerija wobžedźi, kotraž jeho w tu khwilu w Earlskej Courtskej wustajeńzy w Londonje w pschedstajenjach pokasuje. Jedyn s lawow, wulke srótne swěrjo, bě žo se žwojeje klětki wudobył a najprjódzy wo wustajeńzy khodźesche, njestarajo žo wo ludźi, kotsiž wustróženi wokajo cźěkachu. Law pak žo s tym njeda samylicź, ale s měrom dale po žwojim pucźu dźěsche. Hdyž posdźischo jeho wothladarjo pschiádźechu a jemu powjas psches hłowu cźišnychu, žebi wón też to lubicź da a žo potom sa powjasom kaž pož do klětki wrócźo dowjesecź da.

* (Rubježne mordarstwo.) W Odeßy w Ruskej schěšcź wobrónjenych muzskich wós konjazeje želesnizy nadpadže, zebi wot kondukteura pjenjesy zadasche a jeho satšeli, hdyž zo wón zapowjedźi je wudacź. Hischcże jeneho paßažera sraniwschi rubježnizy cźeknychu.

* (Lódź zo potepiła.) Pschi schpanischim brjosy je w mhlje schpanischa parna lódź „Larache" na skału sajeła a zo rosbiła. 151 pucźowarjow je zo tepiło, 61 je zo s cźołmami wukhowało. Mjes tepjenymi staj kapitan a lěkař. „Larache" bě stara lódź a zo k woženju pucźowarjow trjebasche. Wona bě we Vigo, prjedy hacź zo njesboże sta, 105 pucźowarjow na kraj wußadźiła.

* S prochom a mochom je zo němska plachtata lódź „Aktiv" w baltiskim (ranschim) morju tepiła. Wobßadka na cźołm cźekny a w nim k brjohej dojěcź spyta. Wulka žołma pak wschitkich s cźołma klußny, a wschitzy zo tepichu.

* Najwjetsche židowske bydlischcźo na zwěcże je židowski dźěl města New-Yorka. Tam wjazy dyžli milijon židow bydli, to rěka, so je w New-Yorku wjazy židow dyžli w Němskej, Franzowskej, Schwajzarskej, Jendželskej a Italskej hromadże. Mjes tym pschezo wjazy židow do New-Yorka pschikhadża a zo tam saßydluje.

80 rm.
khójnoweho pjeńkoweho drjewa

rm. po $2^1/_2$ **mk.** ma hischcże na pschedań

hajniske sarjadnistwo w Hermanezach nad Sprewju.
Pfefferkorn.

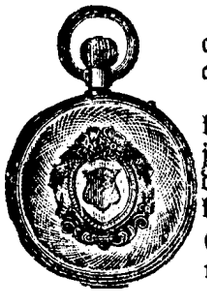

Kóždy, zkotry chze zebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze zebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenecźej** na swonkownej lawskej haßy 5 **Jenecź** pschedawa a porjedźa sa zwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, zebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Měschany ßad

wschěch druzinow
punt hižo po 30 np.,

aprikosy, prünelle, franzowske, kalifornske a boßnjske ßlowki

ma

Ota Sachse

pschezo w najwjetschim wubjerku a je s tym najtuńschi.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje druziny
porucża

Otto Büttner

pschedawatnja kože, cźerjenskich rjemjenjow, technischich a gumijowych wěžow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschcźu.

M. Brockmannowy ßwětołamawy

fosforokißały kalk

k pizowanju ma na pschedań
Helena Langowa w Njeßwacźidle.

Sjawna warjenska schula w Budyschinje.

So by zo pschehlad wo wopycże a liczbje

☛ warjenskich kurßow ☚

dostał, kotrež maja zo bližschu nasymu a w symje wotbywacź, proßymy, so bychu zo samolwjenja k nim hacź do **30. junija t. l.** pola scźěhowazych knjenjow stałe:

pola měschczańskeje radźiczelki Klemmoweje na dwórnischczowej drózy 5, pola präsidentki dr. Hagemannoweje w justiznym twarjenju. pola krajnoßudoweje direktorki dr. Huchoweje na Wylemskej drózy 7, pola krajnoßudoweje radźiczelki s Zezschwitzoweje na hrodowskej haßy 2, pola duchownki Haeblerowje na hrodowskej haßy 8.

Samolwjenja zo tež s wokolnoscże Budyschina pschijimaju. Płaczišna sa pschipołdnischi kursus 50 np. a sa wjeczorny kursus 25 np. na dźeń wucźinja. Pódla teho ma zo sa pschipołdnischi kursus 3 mk. a sa wjeczorny kursus 2 mk. wucźbneho pjenjesa saplaczicź.

W Budyschinje, 5. junija 1908.

Wubjerk sa sjawnu warjensku schulu.
Pastor sek. **Haebler.**

Pißarnja

sa **kupne, dismembrazijske, hypothekske, testamentiske a sawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pißarnskeho pschedstejicźerja pola knjesa aktuara sw. šk. H. Liebsche,
na šulerskej haßy 11.

Otto Preuss

mějeczel Khorla König

w Budyschinje **na zitnej haßy 4** **w Budyschinje**

porucża swój **wulki skład** samodźělanych

mužazych a pacholazych wobleczenjow,

narunanje sa po měrje dźěłanu drastu.

Wulki wubjerk **dźěcźazych wobleczenjow**
wot najtuńscheho hacź do najwoßebnischeho,
teho runja woßebne **zonjaze żaketty a mantle,**
wscho jenož s dobrych tkaninow nanajlěpje seschite.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
děrje a twjerdże skhnyjaze,
molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement,
najlěpschi **karbolineum,**
barbicze wscheje druziny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucża a ma pschezo na składze
po najtuńschich płaczišnach

Emil Měrsch,

drogowe klamy
na kamjeńtnej haßy 24.

Jězdne koła!

Nowe! ☛ **Lěto rukowanje!**
po 52, 65, 75, 85—165 mk.,
zonjaze koła po 75, 85—150 mk.,
trjebane po 15, 25, 35—75 mk.

Sastupjer **Brennaborskich, Opelskich, Wartburgskich, Allrightskich, Haenelskich jězdnych kołow.**

Mantle, **nowe** po 2,—, 2,90, 3,25, 3,75, s rukowanjom 4,50—11 mk.

Něhdże **100 kołow** na składze.

Schlawchi 2,25, 2,75, 3,—, 3,50, 4,25—5 mk.

Wolijowe latarnje 0,45, 0,95—6,50.
Azetylenowe latarnje 1,50, 2,50—9,50.
Pedale por 1,25—6,50 mk.
Powětrowe plumpy 0.30, 0,75—1.50.
Rohate plumpy 0.80, 0.95—3.75 mk.
Gamasche 0.45, 0.60, 1—8 mk.
Noschaki 0.35, 0.85—3.25 mk.
Nakhribjetne měchi 0.50, 0.75, 1—5 mk.
Swony 0.15—1.50 mk. Blachowe schkitaki pjche błoto por po 0.85, 1 mk. a 1.25 mk.
Karbid kilogram 35 a 45 np.
Sswobodoběhowe sadnje koło 12, 14 a 16 mk.
pschedawa

J. Schiback

na Mužakowskej drózy 4.

Koła zo wězywustojnje wuporjedźeja.

Wot ſoboty 27. junija

rumowanſke wupſchedawanje.

Se wſchěch wotdźělenjow

holčežazych, hólčežazych a mužazych wobleczenjow

ſu wulke dźělby khětro ponižene, ſ dźěla niže ſamſkneje kupowanſkeje placžiſny.

Cžinju woſzebje na dźělbu **płóczliwych wobleczenjow** kedźbliwe.
Běłe wobleczenja, něſchto ſapróſchene, **ſ wulkej ſchkodu.**
Židźane khobuki, płóczliwe khobuki, ſkomjane khobuki
bjes pſchikłada tunjo.

Pſchi khownym torhoſchču 9. **Ernst Jenke.** Pſchi khownym torhoſchču 9.

Swjaſk zyrkwinſkich chorow Budyſkeje diözeſy.

Njedźelu 28. junija w Rakezach

1/2 4 hodźin **zyrkwinſki konzert** w zyrkwi,

w 5 hodźinach ſhromadźiſna w „honjetſkim domje“.

(Rosprawa wo Kamjeniczańſkej khownej ſhromadźiſnje. Pſchednoſchk. Wobkhodne.)

K wobdźělenju też pſchi ſhromadźiſnje ſo niz jenoż ſobuſtawy zyrkwineho pſchedſtejičeŕſtwa a zyrkwinſkich chorow, ale też wſchitzy pſcheczeljo wězy wutrobnje pſcheproſcheja.

Pſchedſžyda.
Paſtor ſekundarius Haebler.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje jutſje **njedźelu 28. junija** popoldnju ſ dypkom 5 hodźin w Gäblerez hoſcženzu poſzedźenje.

Wo bohaty wopyt proſzy **pſchedſžydſtwo.**

Woſjewjenje.

Ratarſke wokrjeſzne towarſtwo ſa kral. ſakſke hornjołužiſke markhrabinſtwo wotměje

ſchtwórtk 9. julija 1908 dopoldnja wot 9 hodźin

w Lubiju w Sakſkej

wobhladanje ſkotu

ſ mytowanjom ſe ſtatnych ſrědkow,

k čemuž ſo ſobuſtawy ratarſkich towarſtwow a ſkótplahowanſkich towarſtwow, kaž też druſy intereſentojo ſ tutym pſcheproſcheja.

W Budyſchinje, 25. junija 1908.

Direktorij ratarſkich wokrjeſznych towarſtwow.
Tajny ratarſki radźičel **Hähnel.** Prof. dr. **Gräſe.**

Wupožčičć

mataj k 1. julijej
15000 a **4000 hřiwnow**
na hypotheku **J. a E. Koban**
pſchi žitnych wikach 4.

Wupožčičć na dobre hypotheki
6000 mk. k 1. julijej 1908,
3000 mk. k 1. auguſtej 1908
pſches **Maxa Frenzela,**
prawny bureau na ſukelnſkej haſzy 1
po 2 ſkhod.

Mało trjebany

hoſpodarſki wós,

a ſadu ſo woczinjazy **amerikanſki wós** ſtaj na pſchedań w hoſcženzu w Niježej Wſzy čišło 1.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, piſzańja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheſzadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ſwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ſym dołhe léta ſ rěčnikowym ſekretarom był, ſo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Kubło na pſchedań.

Kubło w **Jeńkezach** ſe 70 kórzami dobrych polow a łukow je ſe žiwym a morwym inventarom, ſ rjanymi ſtejatymi žnjemi, 13 ſchtukami howjaſeho ſkotu a 2 konjomaj na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawańi Serb. Nowin.

Kubło

čišło 6 w Kołwaſy p. Pomorz, 80 kórzow wulke, je ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Rjana žiwnoſcź

čišło 18 w **Sſkonej Borſchczi,** ſ 11 kórzami pola a łuki, 95 dawſkimi jenoſczemi, 8370 mk. wopalneje kaſzy, maſzidnymi twarjenjemi je ſ inventarom a žnjemi hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Bronju čišło 3.

Leżomnoſcź ſ wodowej mozu, ſa kóžde rjemjeſzło ſo pſchihodźaza, ſ dobrymi twarjenjemi, 9 kórzami pola a łuki je tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Małym Woſzyku čo. 14 pola Hornjeho Wujeſda.

Mała khěža

w Budyſchinje, ſo bohacže po 5% danjaza, w dobrym rjedźe, je na pſchedań pſches **J. a E. Kobana** pſchi žitnych wikach 4.

Khěža

čišło 6 w **Myſchezach** je hnydom pſcheměnjenja dla na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź w Bjedruſku čišło 7 pola Budeſtez.

K ſawoſtajeńſtwu Khrystiana Lehmana ſkuſchaza **khěža** w Demjanach ma ſo ſobotu 11. julija popoldnju w 3 hodźinach na měſtnje ſamym na pſcheſzadźowanje pſchedawacź.

Ssylna kruwa

dobra dójka, runje po čeleczu, je na pſchedań w **Kelnje** čo. 40.

Do Měrkowa!

Njedźelu 28. junija 1908

truſkalzowa bowla,

popoldnju w 4 hodźinach

ſahrodny konzert.

Pſchiſtup darmo.

Wječor budźa **reje.**

ff. khojej a dobry **ſamopječeny tykanz,** kaž też wſchelake picže a jědže.

Pſchecželnje pſcheproſchujetaj

O. Raussendorf
a mandźelſka.

Hoſcženz w Lětonju.

Njedźelu 28. junija

wukulenje kołbaſzy.

Pſchecželnje pſcheproſchuje

Emil Dietrich.

Do Laſa!

Njedźelu 28. junija budźa

reje.

Pſchecželnje pſcheproſchuje

Khorla Scholta.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaſ, maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho porucza

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Najlěpſchi cžerſtwy jěrchenjowy **kój** punt po 50 np.,
Najlěpſchi cžerſtwy howjaſy **kój** punt po 40 np.,
Najlěpſchi wuſchkrjeny **kój** punt po 50 np.,
pſchi 10 puntach po 45 np. porucza

Emil Gräfe,
rěſniſki miſchtr
w Budyſchinje na ſw. lawſkej haſzy.

Kuchińſka holza, troſchku na warjenje ſo wuſtejaza, a **ſtwińſka holza** ſo k 1. auguſtej na jene ryczerkubło pytatej. Sſo ſamolwicź dopoldnja na **ſnutſkownej lawſkej haſzy 2** po 1 ſkhodźe.

Jena jara wjele dokonjaza prěnja firma pyta bórſy k kauziji khmaneho

intelligentneho muža

ſa wěſte ſpeſy a wyſzoku proviſiju, kotryž ma make ſumy wot privatnych ludźi pſchijimacź.

Jemu je ſkładnoſcź data, ſwoju ſaſkužbu ſ pſchedawanjom jeneje ſ wulkim wuſpěchom ſawjedźeneje wězy powyſchicź a ſebi **wěſtu** a **wunoſchnu exiſtenzu** ſakožicź.

Jenoż na **pilneho, ſolidneho muža** ſo liczi, kotryž trajne měſtno žada.

Khmani ludźo ſ dobrym poručenjom chzyli ſwoju adreſzu ſ naſpomnjenjom dotalneho dźěła we wudawańi Serb. Nowin wotedacź.

(K temu čišłu pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 26 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. junija 1908.

Placźisny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

22. junija 1908.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće ßacź do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	40—44	76—80
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	34—38	70 74
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	31—33	65—68
4. ßnadnje pizowane lózdeje staroby	27—29	57—59
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	37—40	69—72
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće ßacź do 7 lět	34—36	66—68
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	29—32	59—62
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—28	57—58
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	47—52
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—41	70—73
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—37	67—69
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—65
Čźelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—54	80—84
2. ßrěnje kormjene abo teź dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—44	72—74
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchźižењow w starsbje ßacź do 1¼ léta	46—47	61—62
2. mjaßne	44—45	59—60
3. ßnadnje wuwite, teź ranzy a kundroßy	40—42	55—57

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 20. junija 1908. wot hr.	wot np.	ßacź hr.	ßacź np.	W Lubiju. 25. junija 1908. wot hr.	wot np.	ßacź hr.	ßacź np.
Pschenźa . . . běła	—	—	—	—	10	30	10	70
" . . . . žołta	10	—	10	30	10	—	10	40
" nowa	—	—	—	—				
Rožka . . .	9	13	9	25	9	—	9	25
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń . . .	8	80	9	25	7	50	8	50
Wows . . .	7	50	7	60	7	—	7	40
Hróch . . .	10	—	13	—	11	50	13	—
Woka . . .	8	50	10	—	8	50	9	75
Jahły . . .	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka . .	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny . . .	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . 1 kilogr.	2	10	2	40	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	12	—	19	—	—	—	—	—
Rźana muka . . 50 "	12	—	15	56	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	60	4	—	3	20	3	70
Ssłoma . . 100 "	4	50	4	67	3	75	4	75
Proßata 1110 schtuk, schtuka	9	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	50	5	80	6	30
Rźane wotruby	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Rźany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. ßacź — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. — np. ßacź 10 hr. 35 np., rožka wot 9 hr. 13 np. ßacź 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. ßacź 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 35 np. ßacź 8 hr. 50 np.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenzu (běła) po 170 puntach — hr. — np. ßacź — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. ßacź 18 hr. 15 np., nowa: — hr. — np. ßacź — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 60 np. ßacź 15 hr. — np., nowa: — hr. — np. ßacź — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np. ßacź 12 hr. 60 np.

Wiežne placźisny w Kamjenzu.

25. junija 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. ßacź 9 hr. 25 np., pschenza wot 10 hr. — np. ßacź 10 hr. 30 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. ßacź 8 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. ßacź 7 hr. 40 np., jahły wot 14 hr. — np. ßacź 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 50 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. ßacź 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 26. junija: Rjane a cźopłe.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** śmje 2. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Răda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin śmje duchowny Tischer katechismußowe rosrěcźenje ſ němskej młodźinu. — Tydźeńske sastojńske dźěła śmje farat Răda.

Křćenł:

W **Michałskej zyrkwi**: Hugo Edwin, Gustava Pawoła Libsche, samkarja w Dobruschi, ß. — Alma Emma, Bjedricha Wylema Kerna, dźělacźerja na Židowje, dź. — Martha Frida, Ernsta Gudy, fabrikarja na Židowje, dź. — Martha Hilžbjeta, Ernsta Hermanna Młynka, fabrikarja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Ella, Pawoła Fache, tyscherja we Wurizach, dź. — Jan, Khorle Weißa, hornczerskeho mischtra w Budyschinje, ß. — Richard, Khorle Ansorge, fabrikskeho mischtra w Budyschinje, ß.

Wěrowanł:

W **katholskej zyrkwi**: Jakub Binner, skakał w Budyschinje, ſ Marju Madlenu Kralez ſ Budyschina.

Zemrjeół:

W **Michałskej wožadźe**: 17. junija: Hana Hedwiga, Ernsta Bjedricha Roschera, wyschscheho schwajzarja w Nadźanezach, dź., 6 m. 2 d. — 18. Klara Lucia Charlotta, njemandź. dź. ſ Lipska, we Wurizach. m. d. — 22. Ernestina Minna Holanez, Ernsta Hermanna Scholty, samkarja w Dobruschi, mandźelska, 24 l. 4 m. 10 d.

W **katholskej wožadźe**: 19. junija: Marja ſwudowjena Schěrakowa rodź. Rachlizez w Budyschinje, 82 l. 2 m. 27 d. — 20. jun.: Jakub Pjetasch, krawz w Hnewßezach, 76 l. 4 d. — 21. jun.: Khata ſwud. Hajnowa ſe Ssloneje Borschcźe, 72 l. 9 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodźija.

2. njedźelu po ßwjatej Trojizy śmje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin farat Kschižan ßerbske a w 9 hodźinach němske prědowanje.

Na Marje domachpytanje, 2. julija, budźe rano ½8 hodźin ßerbska spowjedź a ½9 hodźin ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

2. njedźelu po ßwjatej Trojizy śmje duchowny Boitz rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodźin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. śmje duch. Boitz wucźbu ſ němskej žónskej młodoscźu.

Kufeke **Muka** sa dźěcźi. Jědź sa khorych.

Wubjernje wupruhowana zyroba. Dźěcźi pschi tym derje rostu a na satykanje njecźerpja.

ff. likeury,

dwójny a jednory

palenz

snateje dobroscze

po najtuńschich placźisnach najlěpschi porucza

Franz Wölfle

(prjedy **Moritz Mörbe.**)

Pschispomnjenje: W cźwizach palenz, wot 10 litrow ßo sapocźejo franko sa hotowe pjenjesy roseścźelu.

— Placźisnowe sapiźy darmo a franko! —

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** k dobroczńwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych płaczisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźećazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicze po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicze po mërje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 porucza bohaty skład žamodźełaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pscheds bohatej wěžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicze po mërje a skład tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na žukelnskej haßy čžo. 11.
Wulki skład wscheje družiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakérarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na žukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej dróhy 4.
Dźełanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich płaczisnach.
Skład wschěch družinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej dróhy 9.
Wulki skład wschěch družinow **meblow** po tunich płaczisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na žukelnskej haßy čžiško 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sćěnskich czaßnikow, kłudźakow.
Wuporjedźerna.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi žerbskich hrjebjach 28, f napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschě družiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rěczu žerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschěch družinow dyhsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na žerbskej haßy 6
porucza žwój bohaty skład słotych tworow a czaßnikow wscheje družiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawoł Bergmann czaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam žwój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow žo rukuje.
— Rěczu žerbski. —

Słote a žlěborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, žlěbornych a alfenidowych tworow.
Dźěłarnja sa nowoscze a porjedźerna.
Wěrowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźěłarnja sa žedłarske a pólstrowane wězy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi žerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wězy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźěłanje a pschedźěłanje wschěch pólstrowanych meblow. Stajny skład sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a stwy tapezěruju po tunich płaczisnach.

Ssedłarnja a tapezěrowarnja.
T. Albert na hornczetskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wězow, natkribjetnych měchow, gamaschow a schulskich wězow, konjazych pschikrywow wscheje družiny, tež pschе deschcź. Wězy sa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza žwój skład sofow, kožow, matrazow po najtunschich płaczisnach.

Rožerńja a parna toczerńja
Wilh. Heina na žukelnskej haßy 16.
Wulki skład błidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wězow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźećazych wobleczenjow. — Módre normalne dźěłaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczětkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mějeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschěch schczětkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich płaczisnach.
Woßebitoscze: Kardecze a włožankowe mjeczawki.
Ssamßna dźěłarnja. Włožanki žo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlěd.)
Pschedawarnja a porjedźerna wschěch hudźbnych instrumentow. Skład wschěch družinow trunow, piskadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej dróhy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje družiny. Ssamßna dźěłarnja a porjedźerna.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerńja. —

Woßebita pschedawarnja sa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźełanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaczisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na žukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Měrschez naßlěd. Mějeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk sa słót, teho runja wschě drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mějeczel Max Otto na žukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschěch wustajeńzach. — Dokładne rozwuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaczenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza žwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, hońtwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucza. Porjedźerna a dźełarnja po mërje.

Czrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład czrijow sa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźěło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucze.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźećazych schórniczkow. Wudźěłanje po mërje. Ssamßna porjedźerna w domje.

Pschedawarnja pschedeschczńikow a kijow.
Eduard Scholty naßlěd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedźerna doma.

Fabrika kijow a pschedeschczńikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prěnja fabrika pschedeschczńikow a pscheßłónczńikow.
Wulki skład wuhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje žo sa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlěpschi wudźełk po najtunschich płaczisnach.

Walther Noebel

w Budyschinje
na bohatej haßy 14.

Wulke lěčne wupschedawanje hacž do pjatka 3. julija.

Wschitke lěčne wězy ßu hacž do 1/3 prjedawscheje płaczisny poniżene.

Woßebje płaczisny hódne:]

1 dźělba kostumskich ßuknjow, jednorych a pißanych, płatowych a pikejowych.
1 dźělba blusow, židźanych, mußelinowych, batistowych atd., poßlednjeje mody.
1 dźělba dźěczazych wobleczenjow hacž do 4 lět, **dźěczazych khapiczkow, wuschiwanych klobukow, pikejowych mantlow,**
běle žonjaze schate, spódnje ßuknje ſ alpakka, ſatina, płata.
1 dźělba ruczných dźělow, klobukow, zankow, wuschiwanjow.
1 dźělba schórzuchow, spanskich pschikrywow, sportskich koschlow.

Żelesne twory, grat,

ratarski grat,
powjasarske twory,
tóczniki, brußy
kupujeze najtuńsche
a najlěpje
pola

Augusta Hajny

w żelesowej pschedawarni
12 na kamjentnej haßy 12.
Rěczu ßerbski.

Pschezo a pschezo ßo praji,
ſo ma

Ota Sachse

tola **najlěpschi**

khofej

po wschěch płaczisnach,
ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Parna zyhelncza w Tjoch Hwězdach

pola Budyschina
porucza

worzlotwjerde plestrowanske zyhele

ſ 8 **hlowczkami,** najkmańsche wußadźenja na dno hródźow, torožow, mlokarnjow, dworow atd.
Nanajlózsche rjedźenje ſ praktiſkim pschiprawjenjom hrjebiczkow.

Pawoł Arnold w Tjoch Hwězdach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßkuzby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanske, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Teleſon czißko 177. —
Pschepadźowanje leżomnoſczow.

Czrije

ſa
mużskich, żónske a dźěczi
porucza
Pawoł Zoch
we **Wulkej Dubrawje.**

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoſcź
ßo ſpěſchnje połóżeja
ſ thymuſinom
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Wumĕrjenske dźěła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
ſ mĕßacznym wupowjedźenjom	3 %	
ſ 3mĕßacznym =	3½ %	
ſe 6- a 12mĕßacznym wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pschi naſchich kaßach doſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki

w ßerbſkim domje.

Jenož 4 dny

ſrjedu 1. julija — **ſchtwórtk** 2. julija — **pjatk** 3. julija — **ſobotu** 4. julija

rumowanſke wupſchedawanje.

Dokelž je czaß poſtupił, maja ßo wołmjane a židžane **draſtne tkaniny, płoczliwe tkaniny, běle draſtne tkaniny, bluſowe tkaniny, ſbytki** (reſty) a **jenotliwe roby** po woßebje tunich płaczišnach wotedacz.

Polhotowa draſta hižo po 6 mk.

1 dźělba **cziſtowołmjaneho muſzelina** meter po 60 np.

So by ßo **žonjaza draſta** wotbyła, pſchedawam:

piſzane žaketty, czorne žaketty, žonjaze paletoty, koſtumy, koſtumowe ſzuknje, bluſy, ſpódnje ſzuknje

njeßměrnje tunjo.

1 dźělbu **pſcheprochowych mantlow**

lětuſcheje faßony po 5 mk.

Alphons Schauſeil.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ſzyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dóſtacz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wóſk k krjepjenju **rejwanſkich kubjow**
najlěpſcheje hódnoſcze
je dóſtacz pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Składownja
drainěrowanſkich rolow
w Lětonju
porucza
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſczow,
konjaze, kruwjaze a ſzwinjaze korta
wſchelakich wulkoſczow,
ſczinowe pleczenja,
tſěſchnu papu atd.
Brockmannowy
pizowanſki kalk
po fabrikſkich płaczišnach.

Kupne a druhe **wuczinjenja,**
liſczíny wſcheje druzíny,
próſtwowne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindſke ſliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
teſtamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje
lezomnoſczow,
ſaradzenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj też ßerbſki. —

Tunje zigary!
100 ſchtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np
4 = =	=	300, 320, 340 np.
5 = =	=	360, 380, 400 np.
6 = =	=	440, 460, 480 np.
8 = =	=	520, 560, 600 np.

roſeczeka
zigarowa pſchedawarńja
Havanna
w **Draždžanach 6.**

Praßowanu ßłomu
ſ grotom ſwjaſanu, pſchedawa
knježi dwór w Malßezach
pola Budyſchina.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 27. Sobotu 4. julija 1908. Lětnik 67.

Swětne podawki.

Setkanje němskeho kněžora z carom.

Němski kněžor ßo pjecża w bliżschim czaßu z carom seńdże. Kněžor Wylem je ßebi pjecża rosrěczenje z carom pschał. Ruszy diplomatojo ßu tole pschecże podpjerali. Jednanja dla wopyta němskeho kněžora ßu ßo psches němskeho póßłanza w Peterburgu wjedle. Setkanje śměje ßo najkerje na kraju a budże ßo se wschelakimi paradami ßwjeczicz. Měftno a czaß ßa wopyt němskeho kněžora njeßtaj hischcże postajenaj. S pucźowanjom kněžora Wylema do Ruskeje dyrbi ßo ßwětej dopokaßmo dacź, ßo europiski měr njeje w straßche. Franzowßzy diplomatojo ßu powjeßcź wo setkanju kněžora Wylema z carom sympathißzy powitali. Pola němskeho póßłanzßtwa je ßo hižo zyła hromada koffrow a kaßchczow z kněžorßkej krónu z napißmom: „Garderoba Jeho Majeßtoßcże němskeho kněžora a pruskeho krala“ dowjeßła.

Prozeß dla krajneho pscheradnißtwa

je ßo hižo saßo pßched Lipßczańßkim kněžorßtwowym ßudom wußudźił. Pschekupz Josef Egensperger z Kayßersberga je potajnoßcże wuhotowanja artillerije němskeho wójßka wobhonił a franzowßkemu knjeżerßtwu ßa pjenjeßy pscheradźił. Wobßkorżeneho ke khoßtarni na tři lěta saßudźichu.

Nowe krajne pscheradnißtwo je ßo w Kielu wußlědźiło. Tam ßu podoffizěra wójnßkeho łódźßtwa, Dietricha, a jeho lubu, jenu rěczną wuczerku, krajneje pscherady dla njedźelu w nozy sajeli. Wuczerka je wot franzowßkeho knjeżerßtwa měßaczne 500 frankow dostawała. Pscheradźerka by hußto do Parißa jěła, hdyż by ßebi pjenjeßy wupłaczicz dała. Poßledni czaß ju ßtajnje jedyn kriminalny ßaßtojnik wobkedźbowaßche. Saßtojnik ßebi pódla wuczerzyneje ßwoy wobydlenje wotnaja. Jemu ßo poradźi, z rosrěczenja wuczerki z Dietrichom wußkuschowacz, ßo ßtaj wobkedźbowanje pytkoj a ßo chzetaj teho dla pißma, ßa franzowßke knjeżerßtwo postajene, sniczicz. Polizija bě z zyła prjedy teho doßcź dopokaßmow z tym dostała, ßo je wßchě lißty, kotrež je wuczerka dostawała a wotpóßłała, fotografowacz dała.

Pruski krajny ßejm

je ßo pjatk ke krótkemu wuradźenju ßhromadźił. Wón mějeße wo ßakonjowym naczißku wo sběranju nowych dawkow ßa krajnu zyrkej jednacz. Pßchecźiwo kłoßam ßwobodomyßlnych a sozialdemokratow je ßo ßakoń pßchijał. S nim dyrbi knjeżerßtwo pjenjeżne ßrědki dostacz, ßo mohło dokhody duchownych runje tak powyßchicz, każ je ßo mßda ßtatnych ßaßtojnikow hižo polěpßchiła. Pßchi debacże sozialdemokratojo namjetowachu, ßo by ßo sozialdemokratißki ßapóßłanz Liebknecht na czaß ßejmßkich wuradźenjow z jaßtwa puschcził a ßo pschecźiwo sozial demokratißkemu ßapóßłanzej Leinertej na tón ßamy czaß ßudniße pßchepytanje ßaßtajiło. Namjetaj ßo z wulkej wjetßchinu saczißnyßchtaj.

Poßylnjenje němskeho wójnßkeho łódźßtwa.

Sa němßke wójnßke łódźßtwo ßo nětkole pilnje podmórßke łódże po zyle nowym waßchnju twarja. Prěnja tajka łódź ßo w Kielu wupruhuje, a druha je ßo w Gdanßku natwarika. W bliżßchim czaßu budże ßo jich 12 do ßłużby ßtajicz móz. Germoni łódźerńja w Schiechawje ßo woßebje z twarom podmórßkich czołkmow saběra. Łódźßtwowy leutnant z Lützow, kotryż je ßo w Kielu ßa ßłużbu w podmórßkich czołkmach wuwucził, je ßo nětkole do Friedrichßhafena k hrabi Zeppelinej póßłał. Woßebje mjes wjeßkowanju powětroweho ballona a podmórßkeho czołkma wjele podomnißtwow wobßteji, a to, ßchtoż je ßo pola jeneho ßa khmane wupruhowało, je druhemu z wużitkom.

Mjes tym też twar bitwißkich łódźow ßpěchuje. Tele dny ßu w Bremenje nowu bitwißku łódź „narunanje Sakßkeje“ na morjo puschczili.

Prozeß pßchecźiwo wjerchej Eulenburgej

je ßo póndźelu pßched pßchißaźnym ßudom w Barlinje ßapocżał. Wjerch Eulenburg je wobßkorżeny, ßo je wopak pßchißahał a ßpytał, druheho k wopaczjnej pßchißaßy ßawjeßcz. Ssudniße jednanje zyły ßwět z wcźipnoßcźu pßchewodźa. Jedyn z najbliżßchich pßchecźelow a miłoßtnikow němßkeho kněžora, hłowa jeneho z najßtarßchich a najßławnißchich ßemjanßkich rodow Pruskeje, kotrehoż ßobußtawy běchu ßwuczene, najwyßchße czeßne ßaßtojńßtwa ßaßtawacz, ma ßo pßched jednorymi mużemi z luda czeżkeje wobßkórżby dla ßamolwicz. Wjerch Filipp Eulenburg, ryczeŕ czorneho worjołeho rjada, knjes nad Liebenbergom, pola kotrehoż bě kněžor czaßto z hoßczom, prjedy němßke kněżorßtwo pßchi awßtrißkim dworje ßaßtupowaßche. W poßlźißchich lětach wón, doniż ßo Harden do njeho njeda, w najbliżßchej kněżorowej wokolnoßczi pßchebywaßche. Jemu dalokoßahazy wliw na kněżorowu woßobu pßchipißowachu a w nim njeßamolwiteho kněżorßtwoweho kanzlera widźachu, kotryż bě pßchi padże dweju kanzlerow ßobu ßkutkował.

Jeho pßchecźiwniży pßches Hardena w nowinach „Zukunft“ móz wjercha Eulenburga ßlemicz pytachu. W naßtawkach pßchecźiwo Liebenbergßkemu blidnemu koku ßo na to pokaßowaßche, ßo w kněżorowej wokolnoßczi njenormalni ludźo wobkhadźeja, kotśiż maja ßchtódny wliw na kněżora. K temule koku Harden hrabjow Hohenaua a Lynara, dale franzowßkeho póßłanzßtwoweho radźicźela Leomta, Barlinßkeho měßchczańßkeho komandanta hrabju Kuno z Moltka a wjercha Filippa Eulenburga liczeßche. Hardenowe naßtawki wulke wocźi czinjachu, a krónprynz je, dokelż ßo hewak nichtó k temu njeßwěri, kněżorej pßchedpołoży. Tón mjenowanym woßobam do njehnady padnycz da a jich z jich ßaßtojńßtwow puschczi. Wjerch Eulenburg da pßchecźiwo ßebi pßches ßtatne rěcznißtwo pßchepytanje dla § 175 ßawjeßcz, kotrež pak ßo bórßy ßaßtaji. Jako jeniczki z blidoweho koła hrabja Kuno z Moltke Hardena wobßkorżi. Jednanje pßched kawnißkim ßudom ßo z wuwinowanjom Hardena ßkóncźi. Ssud mějeße ßa dopokaßane, ßo ma hrabja Moltke njenormalne pßchikhilnoßcże. Na to ßtatne rěcznißtwo wěz do ruki wßa a Hardena pßched khoßtanßku komoru ßtaji, kotraż Hardena k jaßtwu na 4 měßazy ßaßudźi. Kněżorßtwowy ßud je mjes tym tónle wußud mnohich ßmyłkow dla snicził. Pßchi tymajle prozeßomaj bě Harden woßobu wjercha Eulenburga do ßwětkeho ßtajił. Wjerch pak bě ßo wobarak, pßched kawnißki ßud ßtupicz. W prozeßu pßchecźiwo ßpißaczelej Brandej dla ßkßchiwdźenja kněżorßtwoweho kanzlera pak wón jako ßwědk wußtupi a pod pßchißahu ßo ßarocźi, ßo ßo njeje żenje w ßwojim żiwjenju pßchecźiwo § 175 pßcheßchoł. Też w druhim Hardenowym prozeßu wón wobßwědczi, ßo wón njeje żenje maßanoßcże ßkucził. Potom wulke dźiwanje ßbudźazy prozeß w Mnichowje pßchecźiwo redaktorej Städele

dla skschiwdźenja Hardena pschińdże. Wón snicžaze wobžwědčenje rybaka Ernsta a mlokoweho wikowarja Riedela pschinjeße. Wuprajenje tejule žwědkow bě ſ pschičžinu, so žo pschečžiwo wjerćhej Eulenburgej nowe pschepytanje dla wopačzneje pschißahi sawjedże. Pschi pschepytanju hischcże jedyn list, kotryž bě wjerćh Eulenburg rybakej Ernstej napißał, namakachu. W nim wjerćh Eulenburg rybaka Ernsta napomina, něschto njewěrne psched žudom wobžwědčicź.

Wot někotrych njedźel wjerćh jako pschepytowanski jaty w Barlinskej hojerni pschebywa. Wot tam jeho psched pschißažny žud woža. Wußudźenje žo ſ najkruczischim wusamknjenjom sjawnoscże wjedże. S pscheßkyschenych žwědkow je hacž dotal jenož pschekupz Dantel ſ Mnichowa na wjerćhowu schkodu wuprajił, wobžwědčiwschi, so je žo jeho wjerćh wospjet na njepózčžiwe waschnje dótknył.

Maximilian Harden w prozeßu wjerćha Eulenburga.

Dopißowarjo někotrych nowin žu ſ Maximilianom Hardenom rosrěčženje měli, w kotrymž tutón powjedasche, so staj Eulenburg a franzowski pósłanzstwowy radźiczel Lecomte w Mnichowje „wusti pscheczelski swjask“ ſ awstriskim pósłanzstwowym attaschejom hrabju Lonyayom sčzinikoj. Wjerćh Eulenburg je tajneho radźiczela ſ Hollsteina wuwolił. Potom je Harden pjecża prajił: Też spiritismus jara schtódnje na khěžorowu wokolnosć skutkuje. Ssamo khěžor je pschi spiritistiskich poždźenjach pschitomny był. Wón je pjecża dołhi czaß w žwojim czaßniku kruch tkaniny noßył, kotryž je pjecża pschi sjewjenju duchow sawostało. Harden hischcże pschispomni: So je hrabja Moltke homosexualny, sa to mam hischcże wjazy maczisny, dyžli žym hacž dotal wužił. Skónczńje wón rjekny, so žu wjerćhej Eulenburgej blisko położili, so by ruku na žebje složił.

Němska a Turkowska.

Franzowske nowiny chzedża wjedźecź, so je pruski general ſ Golz do Konstantinopla pschischoł, so by němsko-turkowski wójskowy swjask podpißał a turkowske wójsko ſ nowa srjadował. Sultan je shromadźisnu wotměł, pschi kotrejž žu žo wschitzy generalojo a wyschschi offizěrojo wójnskeho łódźstwa wobdźělili. Pschi tym je žo plan noweho wójskoweho srjadowanja rospominał. W Franzowskej a Jendźelskej je powjesć wo němsko-turkowskim wojerskim swjasku njeluby sačžischcź czinika.

Mordarja galizijskeho namětnika Potozkeho

makoruskeho studenta a sozialdemokrata Ssyczińskeho žu k žmjerczi saßudźili. Ssycziński psched žudom rjekny, so je njeskutk ſ połnym wědomnjom a rosmyßlenjom skucźił a doda, so je plan, namětnika moricź, w nim hižo we Winje dosrawił. Wón je žo pak hakle rosžudźił, tónle plan wuwjesć, hdyž pschi poßlednich krajnych wólbach žandarmojo ſ makoruskimi wuswolerjemi žurowje sakhadźachu. Wón je hrabju Potozkeho morił, dokelž bě pscheßwědčeny, so je wón wulki a saßakły njepschecźel makoruskeho luda. Tehole muża se žwěta wotstronicź, je wón sa narodnu winowatosć měł.

Też Polazy njepřeja, so žu wobstejnosće Makorußow w Galizijskej jara srudne. Tónle lud je w njewuprajomnej khudobje žiwy. Dokelž je tam mało industrije, žo dźěło na wßach jenož na knježich dworach namakuje, hdźež žo sa dźeń jenož 30 hacž 70 np. mjdy dawa. Pschi tak niskej mjdże dyrbi pak cźlowjek, dokelž žu žo płaczińny sa zyrobu też w Galizijskej powyschiłe, dźeń wote dnja khodu mrěcź. Też pólskemu ratarskemu ludej w Galizijskej žo lěpje njewjedże dyžli makoruskemu. Też wón w hubjeństwje a khudobje stona. Polakam teho dla njejßu pschičžiny njesrosumliwe, kotrež žu Ssyczińskeho k mordarstwu pohnuke. Mjes Polakami žo khoßy ßłyschecź dawaju, so by žo awstriski khěžor napominał, Ssyczińskeho wobhnadźicź.

Manevry jendźelskeho wójnskeho łódźstwa w połnóznym morju

najwjetsche sajimanje sbudźuja. Jendźelske nowiny žo ſ tym hordźa, so je jendźelske łódźstwo, w tu khwilu w połnóznym morju shromadźene, dźeßacź krócź tak wulke, kaž amerikanske łódźstwo, kotrež pod admiralom Evansom runje žwoju jěsbu ſ atlantiskeho do cźicheho morja skónczi. Wone je wjele móznische, dyžli japanske a rukse łódźstwo, kotrejž w bitwje pola Cžuschimy do žo srasyschtej. Mjes jeho łódźemi stej žławna „Dreadnought“ a kraßna nowa bitwiska łódź „Agamemnon“. Pschi manevrach žo 261 łódźow wobdźěli, mjes nimi 28 bitwiskich łódźow, 20 panzerowanych kschižakow, 22 schkitanych kschižakow, 8 wobhonjakow, 8 miny noschazych łódźow, 115 torpedowych honjakow, 30 torpedowych cžołmow a 30 podmórskich cžołmow. Manevry budża tsi njedźele tracź. Operazijski plan žo tajny dźerži. Zanemu dopißowarjej nieje dowolene, łódźstwo pschewodźicź, dokelž žu žebi sa nadawk stajili, łódźstwowu wójnsku hotowosć a pschiprawjenja k sakitanju jendźelskich kupow pruhowacź.

W Danskej žo woßebje teho dla wo manevry jendźelskeho łódźstwa sajimuja, dokelž chzedża Jendźelcźenjo na danski wieczorny brjóh blisko němskich mjesow něhdże 100,000 mužam na kraj stupicź dacź. Jendźelske knježerstwo drje prěje, so je to wotmyßlene, w Danskej pak měnja, so žo wjele tyßazam jendźelskich namórskich wojakow dowolnosć da, so žmědża žo k brjohej dowjesć dacź, a so žo na tajke waschnje dopokaże, so mohła Jendźelska we wójnje zyle derje někotre sta tyßaz muži na němski brjoh wußadźicź.

Pschi mórskich manevrach žo pjecża też najnowscha wójnska bitwiska łódź „Inflexible“ wupruhuje. Wona najspěschnischo se wschěch wójnskich łódźow žwěta jěsdźi; jejna spěschnosć sa hodźinu 28 žukow wucźini. Tale bjespschikładna spěschnosć je žo ſ wołóženjom panzeroweho wobkłada dozpiła. Najskerje je žo sa jejny panzer nowy metall wužił. Jendźelcźenjo wo tym krucże mjelcża.

Ruskeje wójnska hotowosć.

W tajnym poždźenju je duma wo potrěbnosćach ruskeho wójska jednała a 140 milijonow rublow, kotrež wójnski minister žadasche, pschiswoliła. Nětcźischa duma je jara wótcźinszy smyßlena, wona njelutuje, hdyž wo to dże, wójsko poßylnicź, tola wona žebi też rukowanje žada, so žo pschiswolene pjenjesy na prawe waschnje naloża.

Spjecźowanje pschecźiwo Franzowsam w rańschej Indiskej.

W rańschej Indiskej žu spytali, franzowskim wojakam ſ jědom sawdacź a potom franzowske knježerstwo swrócźicź. Hižo psched měßazom Franzowsojo shonichu, so žo domoródni na sběžk pschihotuja. 26. junija na dobo 200 wojakow se snamjenjemi jakotoweho sajědojcźenja skhori. Někotsi domoródni wojazy žu jim pjecża nékaju brěcźku do jědże linyli. W rańschej Indiskej maja Franzowsojo 30,000 muži žylne wójsko, mjes nimi je 6000 domoródnych.

Poraženje revoluzije w Persiskej.

Schah je se žwojim wójskom też w Täbrisu, hdźež bě hlowne žydło revoluzionarow, sběžkarjow sbił. W zyłym kraju je žo wójnske prawo wuwołało, po kotrymž nichtó njeßmě brónje noßycź. Revoluzija je wschudże pschewinjena. Sa gouverneura žwojeho hlowneho města Teherana je schah ruskeho kosakskeho wyschka Lijakowa pomjenował. Schahowy wuj, prynz Sill-es-sultan, hlowa revoluzionarow, je do Schiraza cźekny. Wón je schaha wo hnadu proßył, so žměł se žwojej žwójbu do wukraja cźeknycź, a so by žo jemu žiwjenke a samoženje wostajiło. Ruski a jendźelski pósłanz prynzowu próstwu pola schaha podpjerataj.

Schah je žlubił, so sa tsi měßazy nowy žejm wuswolicź da. Tón budże, žo wě, wjele skludnischi dyžli prjedawschi. S poraženjom revoluzije je schah saßo žwoju prjedawschu njewobmjesowanu knježersku móz postajił. Konstituzija je w Persiskej hischcże wjetscha keklija, hacž w někotrymžkuli euopiskim kraju.

Bomby w Indiskej

Revoluzionarne hibanje w Indiskej njeje žo hischcże potłóczito. Jendźelske knježerstwo je drje wjednikow revoluzionarow sajało a revolnzionarnu organisaziju wotkrylo, tola dynamitowe bomby žo dale dźěkaju. Pola Kaukanary žu saßo jenu bombu na ludźazy żelesniski cźah cźißli. Tsi woßoby žu žo pschi tym cźeżko sranike.

W jendźelskim žejmje je minister Kurzon wo snutskownych indiskich wobstejnosćach prajił, so wone knježerstwu wulku staroscź cźinja. Poßledniche podawki nimaja žo ſ jenotliwymi pschičžinami wukožicź, ale ſ pschemyßlenym wójnskim planom pschecźiwo jendźelskemu knježerstwu. Wón je žo nadźijał, so žo spjecźowarski duch směruje, tola dyrbi žo ſ tym licźicź, so žo njeměry w Indiskej pschezo saßo wospjetuja, pschičžiny njejßu pak nakhwilne, ale w wěstym nastupanju trajne. Wón nochze indiskeho městokrala k politizy satraschenja a potłóczenja nucźicź, tola žebi wón pscheje, so byschtaj žo sakoń a porjad sakhowałoj.

Padanje hwězdy.

Stawisna se wßy.

(Pokračowanje.)

Dźeń wote dnja žebi Jan myßle cźinjesche, ſ cźim budże bur jemu mytowacź, a kajke pschecźe dyrbi wuprajicź, jeli so Khata

wotkhori. Najprjedy ßebi na to myßlesche, so chze ßebi nowe wobleczenje pschecz. Jeho bě hižo jara schpatne, jara krótke a wuske. Jeho bě hańba, w nim njedźelu do zyrkwje abo na bjeßadu khodźicz. Jan bě hižo do lět pschischoł, so by mohł na reje khodźicz. Ale wón hischcze žaneje rejwarłki njemějesche. Jeho wutroba ßłuschesche zyle druhim wězam — ßonam wo kraßnym bohatym pschichodźe. Tym k woli ßebi wschě wjeßela ßwojeje młodoscze sapowje. Wón dyrbjesche dźěłacz a lutowacz, lutowacz a dźěłacz, so bychu ßo jeho ßony dopjelniłe.

„Ach, haj, to by jara rjenje było, hdy bych njedźelu w nowej, pißanje wuschiwanej koschli a w nowej ßukni na reje hicz mohł! Też schkórnje bych ßebi pschał! ... Kak kraßnje by było, nowej, wußwětlenej schkórni na nohomaj měcz město kožanych póduschow a lapow! S knjesom stołowym ßudnikom ßo měnjał njebych!“ Tak ßebi myßlesche. Ale derje ßebi pschekładschi tuto pschecze sacźißny, dokelž nowa njedźelska pycha jeho njeby wo žanu krocźel k jeho wotpohladej bliže dowjedła. Pjenjesy chzyschе ßebi žadacz, pjenjesy! Dźeßacz schěßnakow bě ßebi hižo sa něschto lět nalutował; te w nohajzy derje skhowane we ßkomniku jeho maczerje leżachu. „S pjenjesami móże cźlowjek wschitko dozpěcź“, to bě ras psched nim Handrij, mudry muž wo wßy, prajił. Sa pjenjesy chzyschе ßebi też kubło kupicz, tak wulke, kajkež mějesche Hanß Jankow.

— — — — — — — — — — — — — —

„Wodu, wodu, ja ßo spalu! Jano, luby Jano, pomhaj mi!“ Khata we ßwojich fantasijach pschi sahorjenju wołasche a s tym ßwojeho wumožerja s jeho myßle wutorże. Wón poskocźi, jej nowe wapnowodowe wobalki nakkadowasche, sruna jej sahłwki a jej też směrowazy napoj dawasche. Wona też bórsy saßo wußny, a Jan ßebi rjekny, so je to njerosom, na to myßlicz, kotre pschecze ma ßebi wot Hanßa Jankowa wuproßycz, prjedy hacz je Khata wotkhoriła. Wotkhori wona s zyła? Lěkař ßam nad tym dwělowasche. Lědma dźě bě njesranjeneho městna na jeje cźěle, a sahorjenje njepopuschczi. — — A hdy by wotkhoriła? Kajki napohlad směje holza, kiž bě prjedy tak rjana? Sawěscze ßurowje swohidźena.

Kajka žałoscź starschimaj a Khacze ßamej. Nětkole bě tsinacze lět. Bórsy budże dorosczena. Ale schtó chzył ßebi jeje bracz? Bohaty, rjany hólz sawěscze niz ... Jeli so ßebi ju schtó wosmje, sczini to jeno, so by Hanßa Jankowowy pschichodny ßyn był. Pschichodny ßyn Hanßa Jankowowa! To tak hrosne njeje. To dźě by runje to ßamßne było, kaž: pschichodny knjes a roskasowař na rjanym burskim kuble ... Nahle ßo jemu lizy saczerwjenischtej ... Schto, hdy by wón ßam! ... Padaza hwězda bě dźě jemu sboże wěschczíła? ... Ale wón ßebi njeswěri, do teho wěricz. Wón, Jan Mikołaj, khudy ßwinjazy pastyř, pschichodny ßyn najbohatscheho bura w zyłym wokrjeßu! Schto by Khata k temu prajiła? Wona je jemu dobra, to wón wě, ale wona je hischcze poł dźěczo, a prjedy hacz wona na knjeżnu wotrosczе, móża ßo jeje czucza hischcze pscheměnicz. „Schto to wo to?“ ßo jemu na poł wótsje se rta wußuny. „Wschako ßměm ßebi něschto pschecz, a Khatu ßebi sa žonu pscheju! Hacz potom chze abo nochze — hdyž mam pschilubjene słowo jeje nana ... Schtoż Hanß Jankow ßlubi, to też dopjelni!“

Hdyž bě Khata wóßom njedźel czežzy khora ležała, wona skónczńje ßo wustrowi. Jeje nan do zyrkwje rjany lubjeny dar dari. Ale Jan podarmo czakasche, so budże ßměcz ßwoje pschecze wuprajicz. Hdyž běchu jeho spalene rany sażiłe, a hdyž też jeho pomozy wo jstwje khoreje wjazy njetrjebachu, pschistaji ßebi bur jeho sa wotroczka a jemu mšdu podwoji. Město tsjoch nětko na měßaz schěscz schěßnakow dostawasche.

„Ty ßy wustojny hólz, s tebje budże hischcze něschto schwarne“, bě Hanß prajił a bě jemu derje smyßleny na ramjo plazał.

„Ja chzu twój pschichodny ßyn bycz“, budźische jemu Jan rad wotmolwił, ale wón ßo derje a mudrje wobknježi a sdźerża, pschetoż derje wjedźesche, s kim ma cźinicz a so móże jeno sczerpnoscz a wutrajnoscz jeho ke kónzej dowjescz.

Nětkole bě woßebje wo to cźinicz, so by burowzy polěkował a Khatzynu pschikhilnoscz ßebi dobył a wobkhował. Wboha, kajka tola běsche! Hdyž ju prěni ras se wschěch tych rubjeschczow, wobalkow a sawobalenjow wotwalachu, dyrbjeschtaj jeje macz a też Jankow, kiž hewak runje mjehki njebě, wschitku ßwoju móz sebracz, so byschtaj psched wotkhorjazej ßwoje wustróżenje potajikoj. Holza, kotraž bě psched krótkim hischcze k molowanju rjana była, mějesche ßurowy napohlad. Ani włóski jeje połnych żołtych włoßow njebě jej zbyło, brjowki a mikawczki běchu kaž wottruhane, a podołhojte wobliczko bě psches zyłe s krejczerwjenymi błusnami poßyte. Sdasche ßo, so bě s jeje rjanoscźu ßo też jeje wjeßeła a radostna myßl pschi dołhej khoroscźi shubiła. Dźěczo wjazy njebě, s bolosczemi a cźwilemi bě sa krótke tydźenje na žónsku dosrawiła. Wona mějesche też sdacze nad tym, kak swohidźena je, pschetoż cźłowjekam ßo wuhibowasche, žaneje s wjele ßobużelnych wopytowarkow widźecz nochzysche, a ßamo psched domjazej cźeledźu ßo khowasche. Jeje maczeri bě ityskno psched wokomkom, w kotrymž by jeje lubuschk schpihel požadał. Ale sdasche ßo, so Khacze na to njeńdźesche, ßwoje swohidźene wobliczo wuhladacz, a maczerna staroscz, mały schpihel w dobrej jstwě skhowacz, běsche sbytkna. S krótka, hdyž bě Khata s łoża prěni ras stanyła, ßo lěkarja woprascha, hacz jej ženje saßo włoßy roscz njebudża, a hacz wopalne błusny pschezo czerwjene wostanu.

„Ně, moje dźěczo, włoßy budża cźi bórsy roscz, a też błusny po něczim woblědnu. Ty dyrbisch jeno sczerpna bycz. Nětkole móżesch wjeßeła bycz, so ßy se żiwjenjom wucźekła. To bě cźežki kruch dźěła!“

Khata lěkarjej dźakownje ruku wokoschi, a dobroczliwy stary muž cźujesche, so jemu dwě cźopkej ßylsy ruku hrějeschtej. Khwatajzy wsa kłobuk a kij a ßo rosžohnowa.

Sa dwaj tydźenjej, to bě na njedźeli, Khata, do sahkwkow sawalena, na sahrodźe ßedźesche a se ßwojimaj wulkimaj ßonjazymaj wocźomaj kaž pytajo wokoło hladasche. Bur, burowka, wotroczźy a džowki hacz na jenu, kotraž wobjed warjesche, běchu na Boże kłužby schli. Khata dyrbjesche wjele na cźerstwym powětru pschebywacz, teho dla běchu ju do sahrody donjeßli. Kak derje jej ßkónzo cźinjesche! Ale ßama lutka bycz, to ßo jej tola khětro wostudźesche. Na dobo ßo jeje wobliczo s poßměwom rosjaßnjesche, — w sahrodnych durjach Jan Mikołaj stejesche, samyleny ßwoju cźapku s wowczeje kože mjes porstami wjercźesche, a ßebi dale njewěrjesche.

„Aha, ty to ßy, Jano. To ßebi hižo myßlach, so ßo ty mojeho napohlada strachujesch, dokelž ßo ty s teho cźaßa, so ßym s łoża, ženje wjazy wo mnje starał njeißy. Praj mi, Jano, ale praj mi s zykej wěrnoscźu — mam ja jara hrosny napohlad? Njewěrju ßebi do schpihela ani pohladacz!“

Jan blisko k holczźy pschistupi a jej krucze do wocźow hladajo rjekny: „Cźeho dla ßo runje **mje** praschesch? **Ja tebje** ženje sa hrosnu njesměju.“

„Ale, ßym=li jara swohidźena, dyrbi mje kóżdy sa hrosnu spósnacz, też ty.“

„Ně, ja niz“, wón rosßudnje rjekny. „Tola radscho wo něczim druhim powjedajmy. Chzu cźi prajicz, cźeho dla ßo poßlednje dny wjele wo tebje starał njeißym, a ßo też wjazy wo tebje staracz njebudu.“

Wona tak srudna na njeho hladasche, so dyrbjesche wón wocźi wotwobroczicz, hdyž wón dale rěczesche. „Hdyž tebje tehdom, hdyž ty wo pomoz wołasche a s móznymi płomjenjemi wobdata po dworje wokoło běhasche, widźach, ßebi na niczo druhe njemyßlach, khiba na to, tebje, kotruž wot dźěczazych dnjow snaju, wumožicz ...“

„Kak chzu ßo tebi dodźakowacz? Nichtó ßo w tymle ßurowym wokomiku wo mnje postarał njeje hacz **ty.** Ssnadź budźische lěpje było, hdy budźische ßo mi spalicz dał!“

„Tak njerěcz! Też džaka ani dokžna njeißy, jeno ßwoju winowatoscź ßym cźinił, a twój nan je mi też **sapłacził!**“ Tuto poßlednje słowo s wótrym pschiswukom wupraji.

„Je wón to też?“ ßo Khata žiwje woprascha.

„Haj, ßwinjazy pastyř wjazy njeißym, tsecźi wotroczk na dworje ßym. A wěsch ty, schto ßebi ludźo myßla?“

Wona ßo wotmjelkny a ßo praschejo na njeho pohlada.

„Myßlu ßebi, so ßym tebje jeno k temu wumožił a w prěnim cźaßu twojeje khoroscze wothladał, so bych ßebi pola twojeho nana dobre mjeno scźinił.“

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** S ruki hamtskeho hejtmana s Carlowitz dóńdże na sapißowarja wjeßneho wólbneho towarstwa scźěhowaze postajenje kralowskeho wyßokeho ministerstwa snutskownych naležnoscźow, so ßmě **ßerbske wobydlerstwo** we Budyskim wokrjeßnym hejtmanstwje we **sjawnych ludowych shromadźisnach ßerbszy** jednacz.

S **Budyschina.** Měschczańske tšelenje ßo njedźelu 5. julija sapocznje a ßo njedźelu 12. julija w nozy skónczi. Po swucźenym waschnju směje ßo ßrjedu wjecźor wulki wohnjostroj.

— (Wosjewjenje ßudnistwa.) 20. augusta 1908 dopołdnja 1/2 11 hodźin ma ßo kněžkarska žiwnosćz J. A. Schwiebsa w Barcźe na dyrbjenske waschnje na pschešadźowanje pschedawacź. Wona je s 90,91 dawskimi jenosćzemi poczeżena a na 6023 hr. wobliczena.

— Nowe tsihriwnowske pjenjesy, kotreż ßo po wobsamknjenju swjaskoweje rady sawjedu, směja tu ßamu wulkosćz kaž stare tolerje. Wone budźa ßo s wobrasom kněžora Wylema II. bicź a směja napißmo „tsi hriwny“.

— Tydźenja ßo wo jenym spěschnym běharju s Dobroschez pißasche. Wón je nětk jeneho konkurrentu w Budyschinje namakał. Jedyn pschekupski pomoznik Krawz s Budyschina ßo s hosćzemi we „skotej hwězdźe“ wjetowasche, so sa tsi hodźiny 22 kilometrow pscheběhnje. Wjeta ßo pschija; se schěsćz hosćzi ßo kóždy na to swjasa, so 1 hriwnu běharjej sapkaczi, jeli so wjetu dobudźe. Sapoczatk běha bě pschi zyhelnskich wrotach, sawrót kilometrowy kamjeń sady Czelchowa a tónz saßo pschi zyhelnskich wrotach. Bórsy ßo tsjo kołojěsdni namakachu, kotsiž běchu swólniwi, knjesa Krawza pschewodźicź. Duzy po puczu ßo knjes Krawz se ßylnym njewjedrom pschekhwata, tola s tym ßo wón njeje sadźerżecź dał. Wón ßo hižo sa 2 hodźinje 26 mjeńschinow zigaru pachajo a wulke ßahi dźěkajo k zyhelnskim wrotam wróczi. Potajkim bě wjetu kraßnje dobył. Wón je k dalschej wjecze swólniwy, po kotrejž chze wón 50 kilometrow sa 5 hodźinow pscheběżecź.

— Pschi dalokojěsbje kołojěsdnych s Wina do Barlina, kotraž je ßo 27. a 28. junija wotměła, je jako prěni Hanß Ludwig se Sossenheima hižo njedźelu 28. junija rano 26 mjeńschinow po 8 hodźinach do Barlina pschijěł. Wón bě 589 kilometrow daloki pucź sa 28 hodźinow 26 mjeńschinow 18 sekundow pschejěł. Druhi bě Oberstein s Draždźan a tseczi bě Winzer s Draždźan. Oberstein bě 28 hodźin 42 mjeńschinow 3 sekundy a Winzer tehorunja 28 hodźin 42 mjeńschinow 3 sekundy trjebał. Jěsba s Wina do Barlina je ßo prěni krócź w lěcze 1893 na pschemo pschejěła, a je tehdy Josef Fischer s Mnichowa s 31 hodźinami s dobyczerjom był, mjes tym so je dobyczeŕ w distanzskim jěchanju s Wina do Barlina w lěcze 1892 wjazy dyžli 72 hodźin trjebał. Pschi jěsbje je ßo tón krócź 181 kołojěsdnych wobdźěliło. Někotre kilometry psched Barlinom někotsi kołojěsdni dla wulkeho procha, se ßylnym wětrom rosdutym, padźechu. Na poł puczu wjazy dyžli połojza wobdźělnikow jěsbu spuschczi; pak běchu wustali, pak běchu ßo jim koła wobschkodźiłe.

— Lětuschi junij je w Barlinje wot 60 lět najßuschischi junij był. Poßledni krócź je ßo w Barlinje 14. junija deschczik schoł. Tajka wutrajna ßuchota w juniju je žadna. W meji bě ßo deschcź 125 millimetrow wyßoko naschoł, w juniju jenoż 5 1/2 millimetra.

S **Dźěžnikez.** Sańdźeny schtwórtk wjeczor je pschi Božim njewjedrje błysk do ponoschka domskeho tudomneho skótneho wikowarja Mehnerta dyrił a k semi jědźo elementy elektriskeho swonjenja wobschkodźił. Druheje schkody njeje błysk naczinił.

S **Czornych Roßliz.** Czeżka srudoba je tudomnu Schołczizu ßwójbu podeschła. 35lětny žiwnosćzeŕ Schołta bě ßebi w schkórnju nohu frybował. Do rany bě někajka jědojta njeczistosćz pschischła, s kotrejž ßo Schołcze krej sajědojczi. Hdyž ßo lěkarska pomoz pytasche, bě ßo sajědojczenje hižo tak daloko rosschěriło, so ßo khoremu njehodźesche wjazy pomhacź. Schołta je wumrjeł, po ßebi 4 dźěczi a wudowu sawostajiwschi.

S **Budestez.** Nahłu ßmjercź je tudomny 55lětny Hennig wumrjeł. Tele dny rano stanywschi ßo wón ßłaby czujesche a chzyschze ßo teho dla s někajkimi lěkarskimi krepkami poßylnicź. Mjes tym so ßo wón sa nimi naczahowasche, wón na semju padże a wumrje. Boża ruczka bě jeho sajała a jeho žiwjenje na dobo skónczika.

S **Budestez.** Nascha schulska gmejna je hižo saßo nusowana, pak nětczischu schulu s pschitwarom powjetschicź, pak pódla nětczischeje nowu schulu natwaricź. W tu khwilu je ßo liczba schulskich dźěczi nascheje schulskeje gmejny na 530 pschisporika, kotreż schesczo wuczerjo roswuczeja. Hdyž bě ßo w lěcze 1880 nascha nowa schula natwariła, ßebi myßlachmy, so budże wona sa nětczischu generaziju doßahacź. W lěcze 1900 pak njebě w njej wjazy městna sa wschě dźěczi. Budźichmy hižo tehdy dyrbjeli nowu schulu natwaricź, hdy budźische ßo sa dźěczi katholskeho wěrywusnacza w Haznizach nowa wuczeŕnja njesałożiła. S tym ßo sdasche, so budźemy ßo schulskeho nowotwara sminycź móz. Mjes tym pak je liczba schulskich dźěczi rucze dale pschibywała, so bě schula bórsy sa nje pschemała. Hižo dlejschi czaß ßo teho dla porjadnje wuczba sa dwě rjadowni nakhwilnje w farskim domje a sa dwě druhej rjadowni we Wjazkez khěži wotbywa. Duž saßo psched dyrbjenjom stejimy, nowu městnosćz sa schtyri rjadownje wobstaracź. To ßo jenoż s powjetschenjom dotalneje schule, abo s natwarjenjom noweho schulskeho doma do skutka stajicź hodźi. Mjes druhim ßo namjetuje, nowu wuczeŕnju na wjeczornym dźělu stareho pohrjebnischcza stajicź. Tónle namjet ma wjele pschiwißowarjow. Schulske pschedstejiczeŕstwo njeje ßo hacź dotal hischcze rosßudźiło.

Se **Sahorja.** Krwawna domjaza wójna bě tu mjes dźěłaczerjomaj Kerkulekom a Nowotnym, w jenym domje bydlazymaj, wudyrika. Tele dny Kerkulek a jeho žona Nowotnemu stwine durje rosbiwschi ßo njemdraj to njeho daschtaj. Mjes tym so wbohemu ßußodej Kerkulekowa wobliczo rosdrapa, jemu jejny muž ruku roskußa, so czaßcze mjaßa wot njeje wißachu. Dokelž bě strach, so mohł Nowotny hischcze žiwjenje w dźiwjej bědźenzy wostajicź, žandarma na pomoz sawołachu. Tón jeho wot nadpadnikow wumó. Na ßudnistwje ßo drje bitwiczka dohraje.

S **Delnjeje Hórki.** Na jeneho tudomneho hródźneho schwajzarja ßo hrěscha, so je jenu njerodnu žónsku w Barlinje skónzował. Jeho ßu teho dla do ßudniskeho pschepytanja wsali.

S **Mjeschiz.** Wulka srudoba je sańdźenu wutoru ßwójbu tudomneho kowarskeho mischtra Połdraka podeschła. Jeho kowarski psched wjeczorom konja na polo wjedźesche, so by běrny wobjěsdźował. Połdrakez 12lětny hólczez sa konjom w dźěczazym wosyczku ßwoju 2 1/2 lětnu ßotsiczku wjesesche. Pschi tym wosyczk konjej pschebliško pschiúdże. Tutón do sady wupraßny a se wschej mozu we wosyczku ßedźaze dźěczo do hłowy kopny, so wone daloko s wosyczka wupadże. Dźěczo bu na ßmjercź sranjene a je w nozy wumrjeło.

S **Luha.** Tudomny krawski mischtr Jan Ernst Krawz a žiwnosćzeŕ Khorla Bjedrich Ssykora hižo wot lěta 1883 tudomnej dobrowólnej wohnjowej woborje pschißßkuschataj. Sa jeju ßwěrnu a wužitnu ßkužbu, kotruž staj jako tajkaj cžinikoj, je ßo jimaj cžestne snamjo, sa ßobustawy wohnjowych woborow wustajene, spožczilo. Knjeżeŕstwowy radźiczel s Polenz s Budyskeho hejtmanstwa je jimaj ßobotu w pschitomnosczi wobory tole wusnamjenjenje na ßwjedźeńske waschnje pschepodał.

S **Njeßwadźidła.** Na poßlednje skótne wiki bě ßo 51 wołow, 477 howjadow, 97 běhakow a 320 proßatow na pschedań pschihnało. Wschě skótne druzziny ßo ßrěnjo kupowachu.

Se **Zicżenka.** S Božej ruczku ßo sajawschi je mandźelska tudomneho žiwnosczerja Lejnerta ßrjedu rano w 5 hodźinach do wjeßneho hata padnyła a ßo tepika, dokelž nichtó pschitomny njebě, kotryž budźische wobžarowanej žonje na pomoz pschischoł a ju wuczahnył.

S **Wulkeho Woßyka.** Tudomny kubleŕ Gustav Michakk je sańdźenu póndźelu do njesboża pschischoł, hdyž bě se ßwojim sapschahom na Schönbrunnskim dwórnischczu k tamnischej towaŕstwowej składowni po twory pschijěł. Njesnateje pschicžiny dla ßo kóń spłóschi a czekny. S nahłym satorhnjenjom ßo Michakk s wosa czißny. Na semju padnywschi je ßebi wón czěko, woßebje pak wobliczo krwawe wobodrěł.

S **Lejna** pola Khróscziz. Tudomne ryczeŕkubło, kotreż je na poßled k. Möbiußej ßłuschako, je k. rěczník a notar Wesser w Budyschinje kupił.

S **Korsymja.** Jako pschirodnu žadnosćz tu ludźo kruscheń wobdźiwaju, kotraž lětża wjele płodow naßadźawschi nětko s nowa w połnym kčenju steji. Wona tudomnemu fabrikantej Kralej ßłuscha.

S **Wjeleczina.** Shromadźizna sastupjerjow 14 khorobnych kaßow Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa je ßo tu w herbskej grychcze s wotmyßlenjom wotměła, so by ßo mjes khorobnymi kaßami Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa swjask sałożił. S 12 pschecziwo 2 hłoßomaj ßo wobsamknu, tajki swjask sałożicź. Jako městno, na kotrymž ma ßo wo dosałoženju swjaska jednacź, ßo Budyschin postaji.

S **Wulkich Sdźar.** Pschi želesniskim twarje ßu tu saßo 6 rowow s pojelnizami wotkryli. So by ßo sa dalschimi rowami prawje ryło, je Shorjelski musej wężywustojnych wotpóßłak, kotsiž dyrbja wurywanske dźělo wodźicź.

Se **Zidźeneho** pola Wojerez. Khěžkarja Wjazka, kotryž bě ßo póndźelu sgubił, ßu w žitnym polu njedaloko jeho khěže s rostsělenej hłowu namakali. Pschi nim tsělba a karan wody leżeschtej. Najskerje je ßo wón s wodu satsělił. Njedobre wobstejnosćze w domje ßu pjecza hischcze niz schtyrzecźilětneho muża k ßamomordaŕstwu pohnułe.

— Podswjask Raiffeisenskich nalutowaŕnjow a wupożczeŕnjow Wojerowskeho a Rósborskeho wokrjeża je 24. junija shromadźisnu we Wojerezach pod pschedßydstwom podswjaskoweho městopschedßydy knjesa fararja Krügera-Łasowskeho wotměł. W pschehladze *wo skutkowanju towaŕstwow pschedßyda wo samerach* a sa-

myßku dźěła, na sakožku kscheseźijanskeje luboscze cźinjeneho a hischcze cźinjomneho a wo wobcźežnoscźach rěcźesche, kotrež ßo ſ wonka a ſ nutſka temu dźěłu napschecźo ſtajeja, a skónczńje wón na wuſpěch a žohnowanje pokasowasche, kotrež je cźiche a njeßebicźiwe skutkowanje towarſtwow we wulkim a makym wot spocźatka měło. S Rósborskeho wokrjeßa běchu pschitomni saſtupjerjo Rychwałdskeho a Klětnjanskeho towarſtwa, wuwostali běchu pak saſtupjerjo Hórcźanskeho, Dubcźanskeho a Sslepjanskeho towarſtwa. Potom knj. filialny direktor Damm ſ Wrótßkawja wo podſwjaſkowym dźěle w lěcźe 1907, tak daloko hacź ßo wone ſ liczbami pschedſtajicź hodźi, poda. Sajimawy pschednoſchk mějesche pschedßyda Rychwałdskeho towarſtwa, knj. farar Wanka, wo pjenjeżnych dokhodach a wudawkach w Raiffeisenskim towarſtwje. S napjatej kedźbliwoscźu a żiwym pschihłoßowanjom pschitomni na jeho ßkowa poßłuchachu, woßebje na jeho rosprawjenje wo pschiprawjenjach ſjawneho derjeměcźa, w jeho towarſtwje ſawjedźenych: wo ſchulſkej nalutowarni, pohrjebnym pjenjesu, wo ſawěſcźenju ſkota a wothladanju njedźelniczow. Jenohłóßnje knj. fararja Krügera-Łaſowſkeho ſa podſwjaſkoweho pschedßydu a knjesa fararja Wanku-Rychwałdſkeho ſa jeho měſtopſchedßydu wuſwolichu. Blížſche lěto budźe podſwjaſkowa ſhromadźizna w Hórzy.

S **Ninkeje.** Superintendentej Schołcźe w Jěſorje je ßo pſchi ſkładnoſcźi jeho wotßalenja ſe ſaſtojnſtwa po 50lětnym żohnowanja połnym ſkutkowanju wot Wrótßkawſkeho konſiſtorſtwa krónſki rjad 3. rjadownje ſpožcźił.

— (Mrětwa mjes mniſchcźimi hußanzami.) W Rósborſkim wokrjeßu je mjes mniſchcźimi hußanzami, kotrež ßo ſ jehlinu żiwja a jehlinowe ſchtomy tak nahe żeru, ſo ſahinu, mrětwa wudyrika. Hußanzy ßo ſ makymi hribikami pokrywaju a ſa krótki cźaß kónz bjeru. Skhorjene hußanzy njeměrnje tu a tam łaża a skónczńje na wjerſchki ſchtomow ſaléſu a tam bórſy wotemrjeja. Khoroſcźi ßu teho dla „wjerſchkowa khoroſcź“ narjekli. Morwe hußanzy też rucźe tłaja. Nadźijomnje ßo khoroſcź też na druhe ſtrony roſcheŕi a ſapuſcźenju mniſchkow kónz ſcźini.

S **Kulowza.** Pſchi kupanju je ßo njedźelu dopołdnja 33lětny dźěłacźer Alwin Richter ſ Marienberga tepił.

S **Běłeje Wody.** Pſchi Mużakowſkej żeleſniży bě ßo ßobotu wjecźor lěß ſapalił. Tudomna hnydom ſwołana wohnjowa wobora wokoło wohnja pjerſchcź wumjeta a woheń poduży. Po ſwjerſchnym wobliczenju ßu płomjenja něhdźe pół jutra 40- hacź 50lětnych khójnow ſniczíke.

S **Hródka.** Sły ſkutk je ßo póndźelu popołdnju pſchecźiwo żeleſniſkemu cźahej pola Jaßenje ſpytał. Na kolije běchu ßo wulke kamjenje ſwalałe, ſo by ßo cźah ſwrócźił. Lokomotivnik pak ßo ſ cźaßom ſtracha dohladawſchi cźah ſaſtaji a tak njeſbożu ſadźěwa.

Přilopk.

* Wódneho mużowe koniki (libelle) pſched tydźenjom ſ hromadami do Lipſka a do ſakſkeje provinzy pſchileczachu. Pola Hettſtedta, hdźež wone do żitow padżechu, mějachu je ſwoprědka ſa ſtoczki, doniż ßo po jich wotczehnjenju njepſcheßwědczichu, ſo njeběchu żaneje ſchkody naczinike. Roje běchu dlějſche dyżli kilometer a ßo ſ ptaczkami pſchewodżachu, kotrež horliwje koniki łojachu. Najſkerje ßu wódneho mużowe koniki ſ ruſkich bahnow pſchileczike. Spodźiwne bě, ſo ßo po jich pſchikhadże kóżdy krócź ßylny wětr ſběhny, kotryż wulki deſchcź pſchinjeße.

* (Twarſke njeſboże.) W Kamjenizy ßu ßo w ſali reſtawrazije „měſta Mannhaima“ roſchtu, dla ponowjenja poſtajene, powalike. Scheſczo molerjo ſ nich dele padżechu a ßu ſ dźěła cźežko do njeſboża pſchiſchli.

* (Zónſke ſwěriſko.) 14. meje 1907 wyſchſcheho inżeneura Preßlera w jeho wobydlenju w Kamjenizy (Chemnitz) na teppichu morweho leżazeho namakachu. Jedyn wutiél do jeho huby bě jeho żiwjenju kónz cźinił. Revolver pódla cźěła leżeſche. Někotre liſty, kotrež ßo namakachu, wo jenej Italjanzy powjedachu, ſ kotrejż bě ßo Preßler woženił. Wona je wo jeho ßlubje ſ Gretu Beierez ſhoniwſchi, do Sakſkeje khwataka a jeho nětko pſched rosßudźenje ſtaji, ſo jeho pak do jaſtwa ßadża, pak ſo ßo wón ßam ſkónzuje. Wſcho na to pokasowaſche, ſo bě ßebi wón ſadwělowawſchi żiwjenje wſak. Jako ßamomordarja Preßlera pohrjebachu. W jeho ſawoſtajeńſtwje teſtament namakachu, w kotrymż wón ßwoju njewjeſtu, dźowku měſchcźanoſty Beiera w Brandże, ſa univerſalnu herbowku ßwojeho żyłeho ſamoženja poſtaji. W poßlednjej hodźinje, krótko pſched wukonjenjom teſtamenta ßo poßlednja wola morweho jako falſchowanka ſpósna. Też liſty běchu falſchowane, kotrež běchu pjecża Preßlera do ßmjercźe ſahnałe. Pół lěta poſdźiſcho Gretu Beierez ſ Branda jako ſalſchowarku teſtamenta a liſtow ſ Italſkeje wußlědźichu a ſ dobom ju winowachu, ſo je ßwojeho nawoženju ſ wotpohladom morika. Pichi ßudniſkim pſcheßkyſchenju wona ani njeſpyta, mordarſtwo ſaprěcź. Greta Beierez, kotrejż nan je loni w ſeptembrje w jenej hojeźni w Draždźanach wumrjeł, ßo ſ měrom żadławeho njeſkutka wuſna. Wona bě ßo ſ Preßlerom ßlubika a dyrbjeſche ßo ſ nim woženicź. Mjes tym pak bě ßo wona na jenym maſkeradnym baku ſ pſchekupzom Merkerom ßlubika a ßo do njeho ſalubowała. Hacź runje bě Merker lohki cźłowjek, kotryż bě w ßwojim powołanju pſchekſchiwjenje ſkucźił, ßo wona ſ nim nakładowaſche. So mohła jeho ſ pjenjeſami podpjeracź, ßebi cźertowſka holza wumyßli, Preßlera ſkónzowacź, prjedy pak ßebi ſ falſchowanym teſtamentom jeho pjenjeſy wotkaſacź dacź. Pſchi jenym wopycźe bě wona we wobydlenju ßwojeho nawoženje bleſchku ſ zyankalijom namakała. S nawucźneho ßłownika wona ſhoni, ſo je zyankalij ſtraſchny jěd. Wona ßo rosßudźi, jón k ßwojemu ſtóſtniſkemu wotpohladej wużicź. 14. meje wona ſ jědom a revolvrom do Kamjenizy k nawoženi pſchijědźe. Tón po nju na dwórniſchcźo pſchińdźe. Wón bě khoſeſowe pjecźwo kupił a ſe ßwojej njewjeſtu do ßwojeho bydła dźěſche. Tam ju wón proſcheſche, ſo by khoſej nawariła. Mjes tym wón po ßmjetanu dźěſche, dokelż wón wjedźeſche, ſo ju wona lubuje. Potom hromadźe khoſej pijeſchtaj. Do khoſeja wona njemóżeſche jěd puſchcźicź, dokelż jón wona ßobu pijeſche. Po khoſeju jej Preßler ſchkleńczku jejoweho kognaka poſticźi. Wona ßo ſa njón podżakowa, na cźož ju wón proſcheſche, ſo by ſ uajmjeńſcha jemu ſchkleńczku nałała. Wona to cźinjeſche a rucźe jědej do ſchkleńczki padnycź da. Potom wona ſchkleńczku nawoženi poda prajiży: „Tu pij!“ Wón ſchkleńczku ſ jenym ßrěbnjenjom wupi a hnydom na to padże. Dokelż ßo wona bojeſche, ſo mohł ßo Preßler ſaßo ſhrabacź, wona revolver do jeho huby tykny a tſěli. Potom wona falſchowany teſtament na pißanſke blidko a dwaj falſchowanaj liſtaj pódla położiwſchi ſ wobydlenja woteńdźe. Wjecźor w 7 hodźinach wona do Freiberga pſchijědźe a na reje dźěſche, na kotrychż bě jara wjeßeła. Nichtó na njej żaneho njeměra njepytny. Sswojimaj ſtarſchimaj wona telefonowaſche, ſo je we wjeßełym towarſtwje a ſo hakle ſ pſchichodnym cźahom domoj pſchijědźe. Beierez wobkhad ſ Merkerom njebě bjes ſcźěhwkow woſtał. S pomozu jeneje baby pak wona cźělny płód wotehna. Wona bu teho dla k khoſtarni na 5 lět ſaßudźena. Dla ſkónzowanja jejneho nawoženje ju Freibergſki pſchißażny ßud k ßmjercźi ſaßudźi.

* Kralowſki operowy dom w Barlinje ßo pali. Woheń je pjatk rano na tſěſche, hdźež klampnarjo dźěłachu, wuſchoł. S wjele rokow ßo do wohnja woheń lije. Duż je nadźija, ſo ßo woheń poduße.

* (Rubjeżniſtwo na żeleſniży.) Na żeleſniży njedaloko Kólna do jeneho woſa 2. klaßy jedyn mużſki ſe ßłużbnej cźapku ſaſtupi a pucźowarjam jěſdne khartki pokasowacź dawaſche. W jenym wotdźělenju, w kotrymż jena knjeżna ßama ßedźeſche, wón tutej, hdyż wona jěſdny billet ſ pjenjeżneje móſchnje wſa, móſcheń wutorhny a ßo ſ njej ſ woſa ſhubi. Na bliżſchim ſaſtaniſchcźu ßo cźahowi ſaſtojniży knjeżni pſchedſtajichu, tola wona njemóżeſche nikoho ſ nich ſa rubjeżnika ſpósnacź.

* (Krwawna ſwoda mjes wojakomaj.) W Hnězdom Póſnanſkej ßo pſchi doſwucźowanju dragunar Eggebrocht ſe ßwojim towarſchom Mögu ſwadźi a ßwojeho pſcheczíwnika ſ lebiju do hłowy kłó. Möga na měſcze wumrje. Lebija bě ßo jemu pſches wóczko do wobliczа kłoka. Nadpadnika ßu ſajeli.

* Dla njekaſanſtwa ſe ſchuliſkimi holzami ßu wucźerja Engela w Krebsdorfje w Schleſyſkej ſajeli. Wón bě do Schwajzarſkeje cźeknył, hdźež pak je jeho polizija wußlědźika.

* (Zyłe ſtadło wowzow ßo kradnyło.) Bohate rubjenſtwo je rubjeżnikam w Charentonneau pola Pariſa do rukow padło. Pſched někotrymi měßazami bě ßo pola tamniſcheho kublerja ßydomdźeßacźlětny paſtyŕ Jung pſchiſtajił. Starzej ſtadło, ſ 500 wowzow wobſtejaze, dowěrichu. Pſched někotrymi dnjemi někotſi dźěłacźerjo paſtyrja morweho na polu leżazeho namakachu. Każ je hnydom ſawjedźene pſchepytanje dopokaſało, ßu rubjeżniży Junga ſadajili a potom te 500 wowzow rubili. Stadło je něhdźe 20000 hacź 30000 frankow hódne.

* (Saßo jena alpſka wjeß w płomjenjach.) Wjeß Seſſach w Salzburgſkej, kotraż ſ 30 khěżow, zyrkwje a ſchule wobſtejeſche, je ßo do cźiſta ſpaliła. — S woßobow, kotrež běchu pſchi wotpalenju alpſkeje wßy Zirla do njeſboża pſchiſchłe, ſtej hiſchcze dwě w khorowni wumrjełej. Tak je ſ wohnjowym njeſbożom ſ zyła 10 woßobow żiwjenje ſhubiło.

* (Wojeŕski wodźliwy ballon k semi padnył.) Wojeŕski wodźliwy ballon ßrjedu popołdnju ſ Barlina 400 metrow wyßoko do Charlottenburga jěđźeſche. Na ßwojej jěßbje ßo wón pſchi tworjenju njewjedra ſ wichorom ſhrabny a ßo 1600 metrow wyßoko ſtorhny. Powětrowy kužow bě tak ßylny, ſo ßo ballon ſtajnje ſ kołom wjerćeſche. Na dobo wón ſpadowaſche a ßo nimale runopadnje ke krónam Grunewaldſkich khójnow bliżeſche. Padajo wón ßwoju formu ſhubi, ſo ßo ſ wjeßkom njeda wjazy wodźićź. Pola Eichkampſkeje hanjnkownje ßo jedyn powjas w ſchtomowych hakoſach ſaſchmjata a ßo prěki pſches khójny lehny. Ssydom woßobow, w cźołmiku ßeđźazych, po powjaſach k semi dele ſaléſe. S pomozu wohnjoweje wobory ßo něhđźe dwanaćze ſchtomow ſpuſchća. Ballon ßo jara cźežko khowaſche. Wſchelake đźěle, motory, kichidła atd. dyrbjachu ßo jenotlìwje ſe ſchtomow dele ſćahnyćź. Dokelž bě ballon hiſchćze ſ wjetſcheho đźěla pjetŕjeny, bě ſtrach wulki, ſo mohł ßo wón ſaßo do powětra ſběhnyćź. Duž ßo pokſta wojakam poruczi, ballon đźerżećź. Sa něhđźe pol hodźiny bě ßo ſ ballonoweho ſadnjeho đźěla pkun wuprósdnił, tak ſo wón k semi padże. Tež ballonowy prědni đźěl ßo bórſy wuprósdni. Po měnjenju offizěrow je ballonowy pſchikrywjenož mało wobſchkodźeny. Duž budże ſa krótki cźaß móżno, ballon ſaßo do rjada ſtajićź.

* (Nowy wodźliwy ballon hrabje Zeppelina.) Sa ßwojim nowonatwarjenym ballonom je hrabja Zeppelin ſańdźeny tydźeń ſ Friedrichshafena pola Bodenſkeho jězora wospjet na pruhu lětał. Poßlednje jězby ßu ßo derje poradźiłe. Ballon doſpołnje wjeßku poßkuchaſche a ruczìſcho hacž wſchě dotal natwarjene ballony leczeſche.

* (Jedyn major ßo tepił.) Na jězorje w Lezku w rańſchej Pruſkej ßo ſ wětrom płachtaty cźołm powróćźi, w kotrymž dwaj majoraj, jena knjeni a jedyn ßkužobnik ßeđźachu. Mjes tym ſo móżachu ßo tſjo druſy wukhowacź, ßo major Böhmer, najſkerje ſ Bożej ruczku ſajaty, do hłubiny ſhubi.

* (Pſched pſchepytowanſkim ßudnikom ßo ſatſélił.) 44lětny ſkótny wikowaŕ Hugo Springer bě ßo njekaſanſtwa dla wobſkorżił. Wón bě pjecza jenu holzu wopoſił a ßo potom na njej pſcheſchoł. Po pſcheßkyſchenju na ßudniſtwje w Hirſchbergu, w kotrymž bě Springer prěk, ſo je winowaty, dyrbjeſche ßo wón ſajecź a ßo do pſchepytowanſkeho jaſtwa dowjeſćź. W tymle wokomiku Springer, kotryž bě drje ßo na tónle pad pſchihotował, revolwer wucźahny a ßebi pſched woczomaj pſchepytowazeho ßudnika kulku do hłowy tſéli. Hnydom ſawołany lěkaŕ móżeſche jenoż wobßwědczićź, ſo je ßamomordaŕ morwy.

* Rosnjemdrjeny byk je w Brodersdorfje pola Roſtoka jeneho kublerja ſabodł. S muchami cźwilowane ſkocźo bě ßo w hródźi wot rjeczaſa wottorhnyło a najprjódzy pizowarja ſkotu nadpadże. Jemu ſ rohomaj prawe bjedro rósdrěwſchi jeho wón pod jedyn wós morßny. S motyku wobronjeny 61lětny kubleŕ na pomoz khwataſche. Byk jeho na rohaj wſa a jeho ſtajkim wotmachom wo hródźnu ſcźěnu cźißny, ſo kubleŕ ſ rosbitym nopom na ſemju padże. Potom ſaſkobjene ſkocźo ſ nohami na nim teptaſche. Mjes tym ſo bě ßo cźežkoſranjenemu pizowarjej poradźiło, na niſku tſěchu jeneje kólnje ſaléſćź, běchu na żonine wokanje ludźo ſ pola pſchiběżeli, kotſiż najpródzy do ſkocźeźa ſe ſchrótom tſélachu a jo poſdźiſcho wuwjaſachu, ſo bychu jo ſarěſacź dali. Cźežko ſranjeneho kruwjazeho pizowarja ßu do Roſtokſkeje hojeŕnje dowjeſćź dyrbjeli.

* (Ssyły kruwow.) Knjeni Hardcaſtlowa tukaſche, ſo ßo mloko panza, a wona ßo teho dla pola mlokoweje holzy wobcźeżowaſche. „Trawa je żadna w tymle cźaßu“, jej żortniwa holza praji. „Wěŕcźe mi, moje kruwy ßu runje tak ſrudne każ ja! Widźu huſto, kak wone płakaju, dokelž wone cźuja, ſo ßebi ſe ßwojim mlokom żaneje khwalby njenamakaju. Wěŕcźe Wy to?“ — „Ow haj, to drje chzu wěŕićź“, knjeni rjekny, „ale w pſchichodźe budźecźe drje tak dobri, ſo budźecźe na to kedźbowacź, ſo jich ßyłſy do mlokowych khanow njepadaju.

* (Wóßomdźeßacźlětny ſtarz jako ſajěđojcźeŕ. Na brjoſy rowa je ßo jedyn wóßomdźeßacźlětny ſ cźežkim hrěchom wobcźeżił. W Mailandźe ßu direktora jeneje tamniſcheje barbjeŕnje Dinottia ſajeli, dokelž je wón pjecza naměſtodirektorej ſ jědom ſawdał. Tele dny ßu Dinottia pſcheßkapili, hdyž wón naměſtodirektorej, kotryž je khorowaty, jedyn pólver do talerja ßypny. Mjes tym je polizija naſhonika, ſo ßu hižo prjedy teho ßedmjo naměſtodirektorjo ſ tymi ßamymi ſnamjenjemi ſkhorili a ſo ßu tſjo ſ nich wumrjeli. Dinotti je najſkerje ſe żarliwoſcźu naměſtodirektora morił.

* (Schěſcź lět bjes winy w khoſtaŕni.) Pſched 6 lětami ßo w Juſtusbergu pola Rheina w rańſchej Pruſkej jene kubło ſpali. Na wobßedźerja kublerja Lichta tukachu, ſo je wón woheń ſakoźił, a dopokaſy pſchecźiwo njemu ſdachu ßo tak wobcźeżowaze bycź, ſo Lichta ke khoſtaŕni na 6 lět a jeho żonu na 2 lěcźe ſaßudźichu. Żona ßo dla ßwojeho ſaßudźenja w khoſtaŕni do ßmjercźe rudźeſche a wumrje. Kubleŕ Licht pak ßwoje khoſtanje wotpokucźi a je ßo njedawno ſ khoſtaŕnje puſchcźił. Nětko je ßo wupokaſało, ſo je jedyn khěžkaŕ ſ Weidikena Lichtowe kubło ſapalił. Wón je w Rheinſkej wokolinje na wſchelakich měſtnach pakoſcźił a je ßo mjes druhim tež do Lichtez kubła dobył a tam dwaj wěrowanſkaj pjerſchcźenjej kradnył a potom twarjenja ſapalił. Khěžkaŕ je ßo wuſnał, ſo je kradnjenej pjerſchcźenjej w ßwojej ſahrodźe pod jenej kruſchenju ſahrjebał. Żandarm je tež kradnjenaj pjerſchcźenjej na mjenowanym měſtnje wurył a ſ tym je dopokaſane, ſo je khěžkarjowe wuſnacźe wěrne. Lichtez mandźelſkaj ſtaj potajkim njewinowataj w khoſtaŕni ßedźakoj.

* (Strajk a njeměry w Budapeſtu.) Dokelž bě ßo 27 ſpjecźiwych dźěłacźerjow ſ dźěła puſchcźiło, ßu dźěłacźerjo w tudomnej płunaŕni (goſowej fabrizy) maſchiny ſkónzowali a płun wupuſchcźili. Direkzija płunaŕnje je knjeżerſtwo wo pomoz proßyła, na cźož ßu k ſchkitanju měrniwych dźěłacźerjow ſacźahnyli. Tucźi dźěło ſtrajkowarjow cźinja.

* (200 khěžow ßo wotpaliło.) W Madorfi we Wuheŕſkej je ßo 27. junija 200 khěžow ſ wohnjom ſaniczìło. Jena żona je ßo ſadußła.

* (Sliwki w ſnutskownej Ruſkej.) W krótkowjecźornej ßrjedźnej Ruſkej ßu ſliwki padłe. Naßypy něktorych żeleſnizow ßu ßo podmléke a mosty ßu ßo wotpłuwałe. Okaſka rěka je dwaj metraj wyſchſche ſtupiła. Do Alexandropola ßo wody każ torhaze rěki ſ horow lijachu. Wjazy dyżli 100 cźłowjekow je ßo tepiło. Hacž dotal ßu 37 cźěłow wukopili.

* (Jěſba w powětrowym ballonje do Ruſkeje.) Jedyn pruſki offizěr a dwaj zivilìſtaj ßu ßobotu ſ powětrowym ballonom pſches ruſke mjeſy pſchelecźawſchi w Pětrokowje w ruſkej Pólſkej na ſemju ſlecźeli. Woni a jich ballon ßu żandarmoja do Warſchawy dowjedli; wot tam ßu ßo woni do Pruſkeje po żeleſnizy wróćźili.

* Wulke wětry ßu ſańdźeny tydźeń w Franzowſkej ſakhadźake. We wokrjeßu Eureet Loire ßu żita cźežko cźerpiłe. S błyſkami je ßo wjele twarjenjow ſapaliło.

* (200 đźěłacźerjow ßo moriło.) Wjele cźłowſkich woporow je ßebi rosbuchnjenje płuna we wuhłowych podkopkach w Juſowzy (w połodniſchej Ruſkej) żadało. Każ wjele je ßo dotal nawjedźiło, je ßo 200 đźěłacźerjow moriło. 73 hiſchćze żiwych ſ jamy wucźahnychu, tola ſ nich je hiſchćze 10 wumrjeło. Hacž dotal ßu 157 cźěłow wunjeßli, kotrež ßu wſchě ßylnje wopalene.

* (Nahrabnikowy kónz.) W Perigenſu w Franzowſkej muża, kotryž bě ßwojeje ſkupoſcźe dla ſnaty, w jeho proſcheŕſzy wuhotowanym domje morweho namakachu. Wobydlenje pſchepytujo w nim tſi milijony frankow, w měchach a kaſchcźach nakopjene, namakachu. Skupy milijonar je pak bjes teſtamenta wumrjeł, a nětko ſ cźrjódami ludźo do wßy cźahaju, w kotrejż je wón wumrjeł. Mnoſy chzedźa ſkorżicź, ſo bychu dźěł herbſtwa doſtali, a wopuſchcźeny ßamotnik ma na dobo telko pſchiwuſnych, każ turkowſki ſultan.

* Najdróżſche kury běchu drje wóndano na jenej pjeriſnowej wuſtajeńzy w Lauſanje widźecź. Tam je knjeni Paderewſka, mandźelſka ßkawneho pólſkeho klaveŕſkeho wumjelza, pjecź kur hobrſkeje wulkoſcźe a ßněhběłych pjerow wuſtajiła, kotrež bě wona na jenym amerikanſkim wumjelſkim pucźowanju ſa 38000 frankow kupiła. To ßu kokoſch a ſchiyri kury Orpingtonſkeje roßy, każ tale drużina w Amerizy rěka. Wuſtajeńza je ßo hižo 20. haprleje ſamkła, tola ßo měni, ſo ßo drohotne kury tež na druhe wuſtajeńzy póſcźelu, tak ſo budźa ßo hiſchćze druſy pſcheczelju pjeriſny ſ jich napohładom ſwjeßelicź móz.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 21lětny domjazy ßkużobnik Erich Schubert ſ Wjednarez, hižo wóßom krócź khoſtany, njemóże ßo kradnjenja woſtajicź. W ßkużbje pola piwaŕza Steudnera w Hornjej Wjaſońzy wón do palenzoweho wjelba, kotryż ſ zuſym kluczom wotamkowaſche, cźahaſche a tam wospjet palenz we wſchelakej měrje wotewſa. S dobom wón tež ßwojemu knjeſej zigary a zigarety bjerjeſche a jedyn kaſchcź ſchokolady, ſa automaty poſtajeneje, wuprósdni. Sswojemu pſcheczelej, pohonczej Ernſtej Gudże, wón někotre tyſki zigaretow dari a tón je, hacž runje bě jemu ſnate, ſo ßu kradnjene, pſchija a kurjeſche. Schuberta wospjetneho paduſchſtwa dla ke khoſtaŕni na 2 lěcźe 5 měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět ſaßudźichu, mjes tym ſo Guda pſchekhowanja dla tydźeń jaſtwa doſta.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Zuse suby,

plomby se stota, ßlěbra a emaille.

Pißomne rukowanje. Pißomne rukowanje.

Eugen Wienecke,

amerikanski subjazy lěkař

18 na Hoschiz haßy 18.

Rěczne hodziny wot 8—6, njedzelu wot 9—3 hodzin.

Tunje placzisny.

80 rm.

khójnoweho pjeńkoweho drjewa

rm. po $2^1/_2$ **mk.** ma hischcze na pschedań

hajniske sarjadnistwo w Hermanezach nad Sprewju.

Pfefferkorn.

M. Brockmannowy ßwětoßlawny

fosforokißały kalk

k pizowanju ma na pschedań

Helena Langowa w Njeßwaczidle.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij (němski a franzowski), **lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandzki zement,** najlěpschi **karbolineum, barbicze** wscheje druzyny, **schablony**

sa molerjow a murjerjow

porucza a ma pschezo na składze po najtunischich placzisnach

Emil Měrsch,

drogowe klamy

na kamjentnej haßy 24.

Jěsdne kola!

Nowe! **Lěto rukowanje!**

po 52, 65, 75, 85—165 mk.,

zonjaze kola po 75, 85—150 mk., **trjebane** po 15, 25, 35—75 mk.

Sastupjeŕ **Brennaborskich, Opelskich, Wartburgskich, Allrightskich, Haenelskich jěsdnych kolow.**

Mantle, **nowe** po 2,—, 2,90, 3,25, 3,75, s rukowanjom 4,50—11 mk.

Něhdże **100 kolow** na składze.

Schlawchi 2,25, 2,75, 3,—, 3,50, 4,25—5 mk.

Wolijowe latarnje 0,45, 0,95—6,50.

Azetylenowe latarnje 1,50, 2,50—9,50.

Pedale por 1,25—6,50 mk.

Powětrowe plumpy 0.30, 0,75—1.50.

Rohate plumpy 0.80, 0.95—3.75 mk.

Gamasche 0.45, 0.60, 1—8 mk.

Noschaki 0.35, 0.85—3.25 mk.

Nakhribjetne měchi 0 50, 0.75, 1—5 mk.

Swony 0.15—1.50 mk. Blachowe schkitaki pische błoto por po 0.85, 1 mk. a 1.25 mk.

Karbid kilogram 35 a 45 np.

Sswobodoběhowe sadnje kolo 12, 14 a 16 mk.

pschedawa

J. Schiback

na Mużakowskej drósy 4.

Kola ßo wězywustojnje wuporjedżeja.

Visitne khartki

czischczi spěschnje **Ssmolerjez knihiczischczernja.**

Hróch, woku, hejduschku, kolij

porucza

Kharowe

pschi żitnych wikach.

Najlěpschi czerstwy jěrchenjowy **kój** punt po 50 np.,

Najlěpschi czerstwy howjasy **kój** punt po 40 np.,

Najlěpschi wuschkrjeny **kój** punt po 50 np.,

pschi 10 puntach po 45 np. porucza

Emil Gräfe,

rěsnistki mischtr

w Budyschinje na sw. lawskej haßy.

Praßowanu ßlomu

s grotom swjasanu, pschedawa

knjezi dwór w Małßezach

pola Budyschina.

Schwarny

żelesny mlyn,

nowy, k schrótowanju jeczmjenja a wowßa ßo hodżazy, kotryż móże ßo s ruku abo s konjazej mozu wjerczecz, je na pschedań w Jaßońzy czißko 11 p. Njeßwaczidła.

K sawostajeństwu Khrystiana Lehmana ßkuschaza **khěża** w Demjanach ma ßo ßobotu 11. julija popołdnju w 3 hodzinach na městnje ßamym na pscheßadżowanje pschedawacz.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liszinow** wscheje druzyny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoszow,** srjadowanje sawostajenstwow a dżělenja herbstwow, na pscheßadżowanje pschedawanje leżomnoszow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelż ßym dołhe lěta s rěcznikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Kupne a druhe wuczinjenja,

liszziny wscheje druziny, próstwowne pißma wo wobhnadżenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje żadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoszow, saradżenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi żitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěczimoj tež ßerbski. —

Kubło na pschedań.

Kubło w **Jenkezach** se 70 kórzami dobrych polow a łukow je se żiwym a morwym inventarom, s rjanymi stejatymi żnjemi, 13 schtukami howjaseho skotu a 2 konjomaj na pschedań. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Rjana żiwnosćz

czißko 18 w **Sskonej Borschczi,** s 11 kórzami pola a łuki, 95 dawskimi jenoszczemi, 8370 mk. wopalneje kaßy, maßiwnymi twarjenjemi je s inventarom a żnjemi hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz w Bronju czißko 3.

Mała khěża

w Budyschinje, ßo bohacze po 5% danjaza, w dobrym rjedże, je na pschedań psches **J. a E. Kobana** pschi żitnych wikach 4.

Khěża

czißko 6 w **Myschezach** je hnydom pschemenjenja dla na pschenajecze.

Dalsche je shonicz w Bjedrusku czißko 7 pola Budestez.

Jan Schczěpank w Rakezach pschi dróży stajnje wschu czeledź, dżowki, holzy k ßwinjom, stwinske holzy, kucharki, wotroczkow, ßrěnkow, knjezich pohonczow, też hólzow a holzy, kiż jutry schulu wukhodża, dżěłaczerske ßwójby atd. do łużiskich a dalschich stron pyta.

Wjeßne wólbne towarſtwo

ſměje **ßobotu 11. julija** dopołdnja w **10** hodźinach w **ßerbſkej khoſcjowni** w Budyſchinje ſa wſchě ßobuſtawy a pſcheczelow

poßedźenje.

Wo bohate wobdźělenje proßy, dokelž ßo wo wſchelakich waźnych wězach jedna **pſchedßydſtwo.**

Ssmój ßo jako rěčźnikaj ſjednoczźiłoj a rěčźniſtwo hromadźe wukonjamaj.

Kanzlija na ſeminarſkej haßy 10 I.

Rěčźnikaj

dr. Wilhelm Naumann. Gerhard Gólč.

Wjazyßadźeńſka termija.

Na **hoſcjenzowu leżomnoſcź, k Urbanez konkurßowej maßy** ßłuſchazu a w **Hnaſchezach** leżazu, **ſ rjanej ſalu, kehelniſchczom, nowonatwarjenej pjelarnju** (350 hriwnow podružniſki wunoſcht) **ſ doſpołnym inventarom** a k temu ßłuſchazymi **36 kórzami pola, lěßa** a **łuki** je ßo hacź dotal

47500 hriwnow

ßadźiło. K dozpiczu wyſchſcheho ßadźenja ßo ſa

pjatk 10. julija popołdnju w 3 hodźinach w mjenowanej leżomnoſczi

wjazyßadźeńſka termija poſtaji, na kotruž ßo na kupjenje ſmyßleni pſcheproſcheja.

Popołdnju wot 4 hodźin budźa ßo tam ſkłady **czerwjeneho** a **běłeho wina, jabłukoweho wina** a **kognaka** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Budyſchinje, 1. julija 1908.

Konkurßowy ſarjadnik.
Jurij Jacob.

Pſcheßadźowanje hoſcjenza.

Wutoru 7. julija 1908 dopołdnja w **10** hodźinach ma ßo dla dźělenja herbſtwa k ſawoſtajeńſtwu hoſcjenzarja **Jakuba Bermiſcha w Haßlowje** ßłuſchazy hoſcjenz ſ nowſchej rejwanſkej ſalu ſ temu ßłuſchazymi polemi a łukami něhdźe 20 kórzow wobßahazymi, na měſtnje ßamym pſches podpißaneho dobrowólnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Na korczmje połne korczmarſke prawiſna a prawo k bětnarjenju, klamarjenju a rěſanju leża.

Pſcheßadźowanſke wuměnjenja ßo prjedy woſjewja.

Wukaſanje darmo pſches podpißaneho.

Hermann Libſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßł.

pod pſchißahu wſaty a ſjawnje poſtajeny na pſcheßadźowanje pſchedawar.

7500 hriwnow

je na wěſtu hypotheku wupožczicź pſches **J. a E. Kobana** pſchi žitnych wikach 4.

Wós

jenopſchežny, tola też ſa dwě krowje ßo hodźazy, je ſe žnjowymi rjeblemi na pſchedań w Bónezach cźißło 3.

W Brěſynzy w paſtyrni je ſa jenotliwych ludźi rjana ☛ **ſtwa** hnydom na pſchenajecze. Ratarſke a fabrikſke dźěło je bliſko.

Gmejnſki pſchedſtejiczeŕ.

Krowa,

młoda, ſ czeleczom, je na pſchedań w Kelnje cźißło 40.

Zimnoſcź

w Hunczerizach cźo. 3 pola Huſki je hnydom ſe ſtejatymi rjanymi žnjemi **na pſchedań.** Dalſche je ſhonicź w Hunczerizach cźißło 3.

Njedźelu 12. julija t. l.
wuhotuje
„Lilija“ ſpěwny wjeczor
w Ralbicach.
Započatk w 7 hodźinach. [138

Kołojěſdni kedźbu!

Woprawne **„Dürkoppſke“ jěſdne kola ßu ſnate najlěpſche ſnamki.** Bielefeldſka maſchinſka fabrika, prjedy Dürkopp & Co. w Bielefeldźe je mi **jeniczke pſchedawanje** ßwojich woprawnych **„Dürkoppſkich“** jěſdnych kołow ſa Krjebju a wokolnoſcź hacź k ſakſkim mjeſam hromadźe ſ Rychwałdom, Rěčźizu, Wochoſy a jich wokolnoſcź pſchepodała.

S wjetſchim wotſamknjenjom je mi móžno, najtuńſche płaczíſny wobliczicź. ☛ Žadajcze ßebi poſkiczenja.

G. Urban w Krjebi.

Woſjewjenje.

Czeſczenemu wobydlerſtwu w **Sslepom** a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ßym w ßwojej kowarni ſkładownju

☛ **koßow, ßerpow, brußow, kónkow,** ☛
koßywobarnowakow atd.

wotewrił a ſa to połnje rukuju, ſo ßu tele twory dobre a khmane. Też wſchitke druhe, w hoſpodarſtwje ßo trjebaze **żeleſne twory** mam ſtajnje na ſkładze. Dale

= jěſdne kola a dźěle jěſdnych kołow =

pola mje tunjo a płaczíſny hódno kupujecze.

Wuporjedźnju też jěſdne kola.

☛ Moja pſchedawarnja a kowarnja je hnydom pódla farý.

S poczeſczowanjom

Heinrich Hanczo, kowarſki miſchtr.

Rjana žiwnoſcź

23½ kórza wulka ſ 240 dawſkimi jenoſczemi, maßiwnymi twarjenjemi, njedaloko Budyſchina je ſ doſpołnym inventarom na pſchedań pſches **J. a E. Kobana** pſchi žitnych wikach 4.

Pytam kuchařki, ßłużobne holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, hejtmanow, tſeczakow, wolazych ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždźanſkich ſtronow.

Pſchiſtajerka **Schmidtowa.**

Schtyri abo ſchěſcź porow dobrych žnjowych dźěłaczerjow ſ 3 mk. mſdy na dźeń, kaž też jeneho **wuſtojneho rólneho pohonca** ſ lětnej mſdu hacź do 300 mk. hnydom pyta

knježi dwór w Sarěcźu.

Pěſtończa

ßo hnydom pyta.

Shonicź w khoſejowni „Central“ w Budyſchinje na bohatej haßy 25.

Dla woženjenja mojeje nětcźiſcheje hoſpodarſkeje holzy k 1. aug. jednoru porjadnu a pilnu **holzu** na jedyn knježi dwór pytam.

Poſkiczenja chzyłe ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Sswojemu wyßokocześczenemu knjeſej fararjej **Matelej** w Barcze ſa jeho rjane, wutrobu hnujaze prědowanje, kotrež je ſańdźenu njedźelu měr. **najwutrobniſchi dźak** prajimy. Bóh luby Knjes chzył jeho hiſchcze dołhe lěta w czerſtwoſczi a cźiłoſczi naſchej woßadze ſdźerżecź a jemu dale tajki prědarſki dar ſpožczowacź.

Wjele kemſcherjow.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. julija 1908.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach.

29. junija 1908.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjerjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	40—43	76 79
awstriske	42—45	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—34	66 69
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	28—30	58—60
Jałojzy a krowy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	38—41	70—73
2. poknomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje žódnosćże hacž do 7 lět	35—37	67—69
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	33—33	60—63
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—29	58—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	40—42	72—74
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	37—39	69—71
3. ßnadnje pizowane	32—35	64—67
Ćelata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—52	80—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—43	70—73
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpšich raßow a jich ſchčeženjow w starosće hacž do 1¼ léta	50—51	65—66
2. mjaßne	47—49	62—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	43—46	58—61

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 27. junija 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 2. julija 1908. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	30	10	70
" . . . . . žołta	10	—	10	30	10	—	10	40
" nowa	—	—	—	—				
Rožla	9	13	9	25	9	—	9	25
" nowa	—	—	—	—				
Ječmjeń	8	80	9	25	7	50	8	50
Wows . . . . . 50 kilogr.	7	50	7	60	7	—	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	50	13	—
Woka	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	40	2	20	2	50
Pšeńczna muka 50 "	12	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 "	12	—	15	56	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	60	4	—	3	—	3	70
Ssłoma . . 100 "	4	34	4	50	3	75	4	50
Proßata 810 schtuk, schtuka	8	—	22	—			—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	6	50	5	80	6	30
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńczny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 35 np., rožła wot 9 hr. 13 np. hacž 9 hr. 25 np., ječmjeń wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 35 np. hacž 8 hr. 50 np.

W Budyšchinje płaćeńce: kórz pšeńcy (běła) po 170 punktach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hacž 18 hr. 15 np., nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz rožki po 160 punktach 14 hr. 60 np. hacž 15 hr. — np. nowa: — hr. — np. hacž — hr. — np., kórz ječmjenja po 140 punktach 12 hr. 32 np. hacž 12 hr. 60 np.

Wjeczne płaczišny w Kamjenzu.

2. julija 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 25 np., pšeńca wot 10 hr. — np. hacž 10 hr. 30 np., ječmjeń wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 80 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w Londonje 3 julija: Riane a cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 3. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu réčź, ½9 hodzin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże katechismußowe rosrěčenje ſ konfirmèrowanej ßerbskej młodźinu. — Tydźeńske sastojńske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Křćenł:

W Michałskej zyrkwi: Gerhard Rudolf, Khorle Hermanna Richtera, kamjenjećežarja na Židowje, ß. — Johana Augusta Margareta, Ernsta Hänsela, dźěłaćerja na Zidowje, dź.

Zemrjeł:

W Michałskej wožadźe: 23. junija: Morwy narodź. ßyn Jana Augusta Mjetwy, łublerja w Cźemjerzach. — Jan Rychtar, žiwnosćer w Jeńkezach, 75 l. 4 m. 9 dn. — Marja Karolina Kokuschkez, njebo Jana Augusta Schołty, žiwnosćerja w Delnjej Kinje, mandźelska, 56 l. 5 m. 15 d. — 26.: Willy, Jana Cebule, fabrikarja na Židowje, ß., 3 m. 14 d. — 29: Max, njemandź. ß. na Židowje, 7 m. 3 d. — 1. julija: Ernst Erich, Emila Richarda Haufy, fabrikarja na Židowje, ß., 3 m. — Marcźin Hendrich, Khorle Matija Popescha, fabrikarja na Židowje, ß., 2 m. 6 d.

W katholiskej wožadźe: 25. junija: Josef Siber, dźěłaćer ſ Breitehrenberg († we wokrjeßnym wustawje na Židowje), 38 l. 8 m. 21 d. — 28.: Jan, Khorle Weißa, hornčerskeho mischtra w Budyšchinje, ß., 17 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

3. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wučbu, ½8 hodźin němske a ¾9 hodźin ßerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budeśez.

3. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje farar Domaschka rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodźin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże wučbu ſe ßerbskej mužskej młodosću.

Njedozpite po hódnosći a praktiſkim trjebanju je

MAGGI owe korjenjenje. Stajnje na składze we wschěch bleschowych wulkosćžach pola **Khorle Preißera** pschi žitnych wikach 24.

Kufeke Muka sa dźěći. Jědź sa khorych. Wubjernje wupruhowana zyroba. Dźěći pschi tym derje rostu a na satykanje njećerpja.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějećel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 telefon čißło 415

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cźwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaczišnowy sapiß žadacź.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Jěsdny plan železnizow

wot 1. meje 1908.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Ghorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Ghorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,05	7,08	1,17	4,11	2,21	4,25	6,08	8,57	9,07	11 20
Mychbacha		—	4,40	—	—		8,22	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12 04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,44	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,21	9,51	12,48
Pomorz		—	5,14	—	6,49*		8,59	12,01	—	3,22	5,21	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,55	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,21	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10,26	1,36
Zizerja		4,06	6,11	7,04			9,33	12,35	—	3,57	5,55	8,34	—	10,38	—
Biskopiz		4,26	6,32	7,23			10,04	12,56	—	4,18	6,15	8,57	—	11,01	—
Arnsdorfa		4,49	6,40	7,47			10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	—	11,21	—
Radeberga		4,57	6,58	7,56			10,33	1,25	—	—	6,44	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	1,39	5,21		8,20		10,34	10,51	1,43	3,51	5,04	7,02	9,45	10,31	11,53	

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Draždżan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždżan	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	
Radeberga	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	
Arnsdorfa	—	—	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48	—	6,06	8,45	10,18	
Biskopiz	—	6,48	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11	—	6,30	9,09	10,48	
Zizerja	—	7,14	8,34	—	10,31	—	1,50	4,27	—	6,46	9,25	11,04	
Budyschina	—	7,30	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,40	11,18	
Pomorz	—	7,46	—	10,08	11,03	—	2,23	5,00	—	7,19	9,58	11,36	
Lubija	—	4,48	8,04	—	—	—	2,42	5,15	6,28	7,39	10,17	11,52	
Mychbacha	—	5,33	8,25	—	11,23	11,50	2,58	5,31	—	7,55	10,33	12,08	
Do Ghorjelza	—	6,02	8,41	—	11,38	—	3,20	5,52	6,52	8,17	10,54	12,29	
	—	6,43	9,03	—	12,00	12,14							

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaßa jědźi.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Kamjenza	1,15	12,20	12,52	1,00	1,25	1,40	1,49	2,07	4,20	7,46	8,43	9,26	9,48
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	—	4,48	8,04	—	9,48	9,57
Arnsdorfa	—	—	—	—	—	—	—	2,29	5,33	8,25	—	9,57	10,07
Biskopiz	—	—	—	—	—	—	—	—	6,02	8,41	—	10,07	
Zizerja	—	—	—	—	—	—	—	2,52	6,43	9,03	—		
Budyschina	—	—	—	—	—	—	—						
Pomorz	—	—	—	—	—	—	—						
Lubija	—	—	—	—	—	—	—						
Mychbacha	—	—	—	—	—	—	—						
Do Ghorjelza	—	—	—	—	—	—	—						

S Arnsdorfa do Kamjenza.

S Arnsdorfa	6,56	10,38	1,21	5,02	8,09	11,44							
Bolzenitzy	7,09	10,50	1,33	5,14	8,21	11,56							
Großröhrsdorfa	7,18	10,58	1,42	5,23	8,29	12,04							
Do Arnsdorfa	7,35	11,16	1,59	5,40	8,46	12,21							

S Kamjenza 10,22, a je w Arnsdorfje 11,16.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,08
Do Kamjenze	8,34	2,56	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,30	12,17	—	4,01	9,01	—
Radworja sast.	—	—	8,37	12,24	—	4,10	9,08	—
Lutobcza	—	—	8,45	12,31	—	4,20	9,14	—
Wulk. Dubrawy	—	—	8,55	12,40	—	5,00	9,21	—
Klukscha	—	—	9,07	12,51	—	5,10	9,31	—
Hucźiny	—	—	9,18	1,01	—	5,23	9,41	—
Barta	—	—	9,59	1,14	—	5,45	9,51	—
Hrodźischcza	—	—	10,10	1,25	—	5,56	10,02	—
Wósborka	5,35*	7,23	10,28	1,37	4,10	6,30	10,09	10,12†
Maleczíz	5,42*	7,30	10,35	1,44	4,17	6,37	—	10,19†
Luwocźiz	5,49*	7,39	10,42	1,51	4,24	6,46	—	10,26†
Hluschiny	5,57*	7,47	10,50	1,59	4,32	6,54	—	10,34†
Radměriz	6,02*	7,53	10,55	2,04	4,37	7,01	—	10,39†
Ketliz	6,13*	8,06	11,06	2,15	4,48	7,14	—	10,50†
do Lubija	6,25*	8,18	11,18	2,27	5,00	7,26	—	11,02†

* Jěsdźi jenož kóždy schwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, dźeń prjedy hač do kónz augusta. — † Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,18	7,44	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,29	7,55	11,26†
Radměriz	—	9,06	12,21	3,31	5,38	8,04	11,35†
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,44	8,09	11,41†
Luwocźiz	—	9,20	12,35	3,47	5,53	8,17	11,49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,00	8,24	11,56†
Wósborka	5,46	9,38	12,55	4,00	6,15	8,30	12,02†
Hrodźischcza	5,54	9,46	1,03	—	6,23	—	—
Barta	6,05	10,02	1,17	—	6,36	—	—
Hucźiny	6,15	10,13	1,28	—	6,47	—	—
Klukscha	6,26	10,24	1,39	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,41	10,36	1,53	—	7,12	—	—
Lutobcza	6,48	10,43	2,00	—	7,19	—	—
Radworja sast.	6,54	10,49	2,06	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,01	10,56	2,13	—	7,32	—	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,36	7,53	11,42	2,09†	3,20	5,00	8,32	10,35	11,20
Ratarjez	6,43	8,00	11,49	2,17†	3,29	5,08	8,39	10,43	11,27
Zidowa	6,47	8,05	11,54	2,22†	3,35	5,14	8,43	10,48	11,31
Mal. Wjelkowa	6,55	8,13	12,02	2,32†	3,45	5,22	8,50	10,56	11,39
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,43†	3,56	5,34	9,00	11,07	11,48
Kaßowa	7,15		12,20	2,49†		5,41		11,13	O
Njeßwaczidla	7,25		12,29	2,59†		5,51		11,23	
Scheschowa	7,33		12,37	3,07†		5,59		11,31	
Do Rakez	7,40		12,44	3,15†		6,07		11,39	

† Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny. O Cźahi jěsdźa jenož na dnju 3. meje, 8. junija, 5. julija, 2. augusta a 6. septembra.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,45	
Scheschowa	5,24		8,03		1,02		3,34†	6,54	
Njeßwaczidla	5,32		8,10		1,09		3,42†	7,03	
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,52†	7,14	O
Radworja	5,49	7,05	8,27	11,04	1,26	2,17	3,59†	7,22	7,41 9 42
Mal. Wjelkowa	6,00	7,15	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	7,33	7,52 9 53
Zidowa	6,08	7,23	8,44	11,22	1,42	2,37	4,18†	7,40	7,59 10,00
Ratarjez	6,13	7,27	8,49	11,26	1,47	2,42	4,23†	7,45	8,04 10,04
Do Budyschina	6,20	7,34	8,56	11,33	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,11 10,11

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny. O Cźahi jěsdźa jenož na dnju 3. meje, 8. junija, 5. julija, 2. augusta a 6. septembra.

S Budyschina do Wjelecźina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,12
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,56	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,20
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,03	1,39†*	2,21	4,55	7,41	9,27
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32
Do Wjelecźina	5,22†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjelecźina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjelecźina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budestez	5,09*	6,18†	8,39	12,17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10,17
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,45	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,52	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

Pißarnja

ßa **kupne, dismembrazijske, hypotherkske, testamentske a ßawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawschcho pißatnskcho pschedstejicźerja pola knjesa aktuara ßw. ßk. H. Liebsche,

na ßukelnskej haßy 1 II.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi ruski

maschinski a zylindrowy wolij,

motorski a dynamoski wolij

najlěpßcheje druźiny

porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, cźerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomas, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńßcho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wilach 8.

Wósk k krjepjenju krejwanskich kubjow

najlěpßcheje hódnoßcze

je dóstacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wilach 8.

Želesne twory, grat, ratarski grat, powjasarske twory, tóčzniki, brušby

kupujecze najtuńsche a najlěpje pola

Augusta Hajny

w želesowej pschedawarni 12 na kamjeńtnej haśy 12.
Rěczu śerbski.

Kóždy, ktoryž chce śebi **dobry** a **tuni** cźaśnik kupicź, abo kotryž chce śebi jón **porjedzicź** dacź, njech dźe k cźaśnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haśy 5 **Jencz** pschedawa a porjedźa sa śwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, śebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětonju porucza

drainěrowanske roły

wschěch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze a świnjaze korta
wschelakich wulkosczow,
sczinowe pleczenja,
tśěschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabriskich płaczisnach.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a śyna,
fabrika kosczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Wot śoboty 27. junija

rumowanske wupschedawanje.

Se wschěch wotdźělenjow

holczazych, hólczazych a mužazych wobleczenjow

śu wulke dźělby khětro ponižene, s dźěła niże śamśneje kupowanskeje płaczisny.

Cźinju wośebje na dźělbu **płóczliwych wobleczenjow** kedźbliwe.
Běłe wobleczenja, něschto saprószchene, **s wulkej schkodu.**
Židzane klobuki, płóczliwe klobuki, złomjane klobuki
bjes pschiklada tunjo.

Pschi hłownym torhoschczu 9. **Ernst Jenke.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

Brodowska haptyka

na hoschiz haśy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosczj
śo spěschnje połóżeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Wumĕrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Pschezo a pschezo śo praji, so ma

Ota Sachse

tola najlěpschi

khofej

po wschěch płaczisnach, śamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Liebsch,
śudniski aktuar św. śłužby
na śukelnskej haśy 34
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeńśtwowe wězy atd.
Rěczi śerbski.
— Telefon cźisło 177. —
Pschešadźowanje ležomnosczow.

Tunje zigary!

100 schtuk

3	np. zigary po	200, 220, 240	np.
4	= = =	300, 320, 340	np.
5	= = =	360, 380, 400	np.
6	= = =	440, 460, 480	np.
8	= = =	520, 560, 600	np.

rosecźeła
zigarowa pschedawarnja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 sa pjenjesy, pola naś na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
s měśacznym wupowjedźenjom	3 %	
s 3měśacznym =	3½ %	
se 6- a 12měśacznym wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjesy, kotrež śu bjes wupowjedźenja podate, móża śo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, śu pschi naschich kaśach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki

w śerbskim domje.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na smutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźëćazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicże po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicże po mërje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 porucza bohaty skład ßamodźëłaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wëžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mërje a skład tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki skład wscheje druzinY **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakëratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcże.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźëłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich płaćišnach.
Skład wschëch druzinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej dróhy 9.
Wulki skład wschëch druzinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Czaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy czißko 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sczënskich czaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźetnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschë druziny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rëczu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschëch druzinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty skład słotych tworow a czaßnikow wscheje druziny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow pschecželnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rëczu ßerbski. —

Słote a ßlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, ßlëbornych a alfenidowych tworow.
Dźëłarnja ſa nowosce a porjedźetnja.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźëłarnja ſa ßedłarske a pólstrowane wëzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźëłanje a pschedźëłanje wschëch pólstrowanych meblow. Stajny skład sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdžow atd.
Linoleum kładu a stwy tapezëruju po tunich płaćišnach.

Ssedłarnja a tapezërowatnja.
T. Albert na horncżetskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, puczowanskich wëzow, nakhribjetnych mëchow, gamaschow a schulskich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje druziny, tež psche deschcž. Wëzy ſa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój skład sofow, kožow, matrazow po najtunischich płaćišnach.

Rožernja a parna tocżetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźëćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźëłaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schczëtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mëjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschëch schczëtkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich płaćišnach.
Woßebitoscze: Kardecze a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźëłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlëd.)
Pschedawatnja a porjedźetnja wschëch hudźbnych instrumentow Skład wschëch druzinow trunow, pisładkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej dróhy 3.
Dobytkna kupowatnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druziny. Ssamßna dźëłarnja a porjedźetnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyhy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźetnja. —

Woßebita pschedawatnja ſa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźëłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mërschez naßlëd. Mëjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschë drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mëjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschëch wustajenzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaczenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, honćwatske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucza. Porjedźetnja a dźëłarnja po mërje.

Czrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład czrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźëło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźëćazych schtórniczkow. Wudźëłanje po mërje. Ssamßna porjedźetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschczenikow a kijow.
Eduard Scholty naßlëd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedźetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczenikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeschczenikow a pschesłónczenikow.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlëpschi wudźëłk po najtunischich płaćišnach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 28. | Sobotu 11. julija 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Wučenje nabožiny w ludowych schulach

chzedźa sakšzy wučerjo do zyła pscheměnicź a pschetworicź. Sa lětuschu hłownu shromadźisnu w Kamjenizy je sakske wučerske towarstwo jako jeniczki swjaskowy thema na dnjowy porjad reformu nabožiny stajiło. Po tejle reformje ma žo dohladowanje duchownych nad wučenjom nabožiny wotstronicź. Lutherowy katechismuß njemóže sakkad a wukhodźischczo sa naboženske roswučenje bycź. Naboženske wuknjenja maja žo pschikrótschicź, wuknjenje žo połožicź. Do tsecźeho schulskeho léta njeßmě naboženska wučba jako žamostatny wučbny rjad wustupicź. Liczba naboženskich hodźin ma žo pomjeńschicź. Dale dyrbja naboženske pruhowanja a zensury wo nabožinje wotpadnycź.

Tele žady žaneho dwěla njewostaja, so je mnohim wučerjam naboženska wučba wobcźežna, najradscho bychu ju do zyła wotbyli. Dokelž pak žo to hischcźe nětkole njehodźi, chzedźa žebi nabožensku wučbu s najmjeńscha po móžnosczi połožicź. So bychu pak žo wučerjow pschecźa w bližschim cźaßu dopjelnike, na to njeje nětkole žanych wuhladow. Nětcźischi kultußowy minister Dr. Beck njeje pschecźel pscheměnjenjow w naboženskich a zyrkwinskich wězach. Wón ma sa žwój nadawk, zyrkej pschede wschej schkodu wobarnowacź a schkitacź.

Hrabja Zeppelin

je se žwojim nowym wodźliwym aluminiowym ballonom wulki wuspěch měł. Jeho ballon s najwjetschej wěstosczu do wschěch stron, do kotrychž jón wodźa, leczi. Jěsby s nim žu tak njestraschne, so staj žo žamo württembergskaj kralowskaj mandželskaj s nim na połdrahodźinsku jěsbu nad Bodenskim jězorom puschczikoj. W bližschim cźaßu chze hrabja Zeppelin 24hodźinsku jěsbu s Konstanza po Rheinje dele hacź k Mainzej a wróczo do Konstanza spytacź. Po tejle jěsbje Zeppelinowy ballon do wobžedźenstwa němskeho wójska pschenźe

Po žwojich poßlednich poradźenych jěsbach žo hrabja Zeppelin po zykych Němzach jako žławny wunamakař czesczi. Tele dny wón žwoje 70lětne narodniny žwjecźesche. Tübingska universita je jeho pschi tejle składnosczi sa cźeßneho doktora pschirodowědomosczje pomjenowała. Pschedžydże prěnjeje a druheje komory sakskeho žejma, bayerski prynz-regent a khěžorstwowy kanzler wjerch Bülow žu jemu telegrafisźy žožopschecźe póßkali. Město Konstanz je jemu cźeßne měschczanstwo spožczikło.

Njedźiwazy wuspěcha hrabje Zeppelina žu hischcźe pschezo mjes powětrojěsdnymi pschecźiwnizy, kotsiž maja wobmyßlenja pschecźiwo prostej formje jeho ballona. K nim w prěnjej rjedže major s Parseval w Barlinje žłuscha. Wón wo Zeppelinowym ballonje pische: Ballon hrabje Zeppelina ma jara wjele njedostatkow a lědma lětanski problem rosriža abo praktiske nałoženje powětrowego ballona smóžni. Jeho system žo woßebje na płaczisnje rosrasy. Zeppelinowy ballon s jeho njeßměrnymi rosměrami, s prosstymi aluminiowymi rjebłami, 136 metrow dołhimi a 13 metrow w pscherěsku schěrokimi, žebi wulke sumy žada. Jeho njehibicźiwy sapleczeny twar žebi wulku cźrjódu muzstwa k wobžłuženju žada, a tež 12000 kubikmetrow wodźikoweho pluna, kotrež žu k pjelnjenju ballona trěbne, kóždy krócź wulku sumu pschedstajeja. Kaž wězy nětkole leża, njemóžu žebi mały Zeppelinowy ballon myßlicź. Nawopak, cźim wjetsche cźeże wón žobu powjedże, cźim wjetschi budże žo ballon twaricź dyrbjecź. Major s Parseval kaž prjedy tež hischcźe nětkole pschi žwojim měnjenju wostawa, so ma žo skónczne rosrißanje niz wot ballona, ani prosteho ani njeprosteho systema, ale wot smijojteho lětanskeho apparata wocźakacź, kajkiž bratraj Voisinaj w Franzowskej twaritaj.

Tež Winski inżenieur Kreß wscho sboże wot smijojteho lětaka wocźakuje. Zeppelinowy ballon směje po jeho měnjenju sa wojerску žłużbu mało praktiskeje hódnosczje. Najmjeńscha bomba, cźißnjena wot njepschecźelskeje ruki s bjesstraschneho smijojteho lětaka, kotryž ballon woblětuje, móże dźěło, kotrež je pol milijona hriwnow płaczilo, sa wokomik sniczicź. Dźeń dołho drje žo smijojte lětaki njemóża w powětrje sdźerżecź, tola telko mozy wone maju, so móża, dokelž dwójzy tak spěschnje kaž ballon lecźa, koloß nadpadnycź a jón wobschkodźicź. Na kraju pak žo cźeżki Zeppelinowy ballon s zyła myßlicź njehodźi. Jemu je cźeżko, žo na kraj dele puschczicź. Wětsikowe sadunjenje móże aluminiowy krym sniczicź, hdyž ballon sa cźichim w žwojim skhowje njeje.

Jendželcźenjo žu žo s wuspěchom Zeppelinoweho ballona khětro satraschili. Woni žo boja, so mohle žo s tajkim ballonom nadpady na jich wójnske łódźstwo cźinicź. S cźaßom chzedźa pschihoty pschecźiwo temu cźinicź. Jendželcźenjo žebi najwjazy wuspěcha wot smijojtych lětakow lubja a chzedźa jich zyku hromadu natwaricź. Tele smijojte lětaki dyrbja kanonu dostacź, s kotrejž žo hodźi wot horka runopadnje dele tsělecź.

Eulenburgowy prozeß

wobskorżeneho wjercha Eulenburga w pschezo hrosnischim žwětle pokasuje. Hłownaj žwědkaj, mlokowy wikowař Riedel a rybak Ernst, psched pschißaznym žudom krucze pschi tym wostaschtaj, so je wjerch Eulenburg we wobkhadże s nimaj cźeżke homosexualne pschenźeńenja skucźił. Riedel praji, so je wón cźasto Eulenburga na Starnbergski jězor wosył, a woßebny knjes je jara pschecźelnje s nim rěcźał, žo jeho praschał, hacź ma hižo jenu lubu, hacź s njej bliże wobkhadża a je jemu wjele pjenjes k napiwkej dawał. Na jenej tajkej wjesbje je jemu Eulenburg wo žwojej wojerskej žłużbje powjedał a je jemu rjekł, so ma wón jeneho offizěra mjes cźělnymi kyraßěrami we Wrótßławju sa pschecźela a chze, hdy by žebi to Riedel pschał, jeho tam we Wrótßławju do žłużby pschinjesecź. Potom je Eulenburg pschezo pschecźelniwischi k njemu był a s nim wo sexualnych wězach rěcźał, skónczinje je wón s nim pola Leutschettena do lěża schoł a s nim bleschu wina wupił. Pschi tym je žo wón s nim na njepózcźiwe waschnje saběral, schtož pak pod § 175 khostanskeho sakonja njepadnje. Hdyž je Riedel k wojakam wsaty był, je wón Eulenburga w Mnichowje wopytał a je, kaž bě žebi pschał, k jězdnym pschischoł. Eulenburg je jemu wospjet rjane sumy dawał, wscho hromadże je wón wot njeho 1500 hriwnow dostał. Ras je wón w Eulenburgowym wobhdlenju zuseho knjesa nadeschoł. Eulenburg je jemu, hdyž bě derje pojědł, 10 hriwnow darił a jeho s zusym knjesom žameho wostajił. Tón je s nim njekasanszy wobkhadżał a jemu 10 hr. darił.

Tež rybak Ernst žwoje Eulenburga cźeżko wobcźeżaze žwědczenje, kotrež bě w Mnichowje wotpołożił, wobkrucźi. Jeho pschežkyschenje bě jara jimaze. Wjerch Eulenburg pschezo s nowa prějesche, schtož Ernst rěcźesche, kotrehož žudowy pschedžyda wospjet

na wschehomózneho Boha dopomni, kotryž wscho ßkyschi a hrěschnika khosta. Tež někotsi pschißažni ßo ßwědka praschachu, hacž ßo wón we woßobje njemyli.

Po pschestawzy Ernsta dale pscheßkyschachu. Hdyž jeho ßudowy pschedßyda napominasche, pschi Bohu wschehomóznym a wschehowědomym cžistu wěrnosćz wjerchej Eulenburgej do woblicža rjez, Ernst praji: „Knjes wjercho! Namaj tola niczo njepomha! Ssmój to cžinikoj a dyrbimoj wěrnosćz rjez. Shubjenaj ßmój tola na ßwěcže!"

Kaž kryda woblědnywschi Eulenburg pschi tychle ßkowach ſ pjasczu na blido dyri, so selterskowodowe blesche a schkleńzy saschczerczachu. Wón ßo satorhny, kaž so by chzyk stanycz a ßo na ßwědka walicz.

Pódla Ernsta a Riedela je tež 32létny hórnik Trost wjercha Eulenburga do ßwětkeho stajił. Trost bě jako wyschschi matrosa na khěžorowej łódźi „Hohenzollern" k ßłužbje postajeny. Wón mějesche tam w blisksczi kabinow wjercha Eulenburga rjedzicz. Pschi tym je ßo ras wjerch Eulenburg na njeho ſ njepschistojnym praschenjom wobrocził.

So je rybaka Ernsta wjerch Eulenburg ſ listom sawjesc spytał, psched ßudom ßwědczicz, je hižo snate. Kaž je rybak Ernst psched Barlinskim ßudom wobßwědcził, je tež dwórski radźicźel Kißler ſ Mnichowa, kotryž je hacž do léta 1902 pißał pola wjercha Eulenburga był, Ernsta k wopaczнej pschißasy namołwjał. Dwórski radźicźel Kißler je jemu rjekł, so wón njeßmě niczo wo masanosczach rěczecz, hdyž do Barlina pschińdże. Kißler je Ernsta w tejle wězy wospjet wopytał a ſ nim rěczał.

Sswoje niske smyßlenje je wjerch Eulenburg pschi domjazym pschepytanju Liebenbergskeho hroda pokasał. Psched ßudom bě wjerch Eulenburg prajił, so ßu jemu homosexualne wězy zyle zuse. Liebenbergski hród pschepytajo, ßudniszy sastojnizy schesch knihow wo homosexualnosczi namakachu. Tele knihi pod wobalku leżachu, na kotruž bě wjerch Eulenburg ßamoruczнje napißał: „Hrabja Edgar Wedel". W pscheßkyschenju komornik hrabja Edgar Wedel praji, so jemu knihi njeßkuscheja. Hdyž krajnoßudniski direktor Kanzow to wjerchej Eulenburgej porokowasche, dyrbjesche ßo wón wusnacz, so te knihi niz hrabi Wedelej, ale jemu ßamemu ßkuscheja. Wón praji: „Ssym khory muž, kotryž móże kóždy dźeń wumrjecz. Dokelž by nadpadło, hdy bychu ßo tajke knihi w mojim sawostajeństwje namakake, ßym mjeno ßwojeho stareho pschecźela na nje napißał. Wěm, so bě to njeprawo, tola hrabja Wedel je njeżenjeny a myßlach ßebi, so jemu to njemóże niczo schkodźicz." Tole wjerchowe wusnacże jara njedobry saczischcz cžinjesche, a ßudowy pschedßyda njesamjelcża, so wón tole waschnje, jeneho druheho pschedßunycz a podhlad pschecźiwo njemu sbudźicz, nima sa pschistojne.

Hrabja Wedel ßam je ßo psched ßudnikom wusnacz dyrbjał, so ma homosexualne pokhilnosczе. Wo tym shoniwschi, je khěžor porucził, so dyrbi hrabja Wedel titul komornika a zeremoniskeho mischtra skožicz a ßłużbne wobydlenje w prynzeßynskim hrodże wopuschczicz. Pódla teho ma ßo wón psched cżeßny ßud stajicz.

Pschecźiwnizy wjercha Eulenburga ßu nětkole list do sjawnosczе dali, w kotrymž wjerch Richard ſ Dohna-Schlobitten wjercha Eulenburga sekhańnika mjenuje. Wjerch Eulenburg bě tajneho dwórskeho radźicźela Piersona pola khěžora sczornik. Eulenburgowe wobskórżby běchu pak ßo posdźischo jako njewěrne wupokasake. Wjerch ſ Dohna-Schlobitten bě na to wjerchej Eulenburgej list napißał, w kotrymž praji: „Ty ßy tak sekhańny, so dyrbi mi cżeżko na ßwědomnje padacz, so ßym tajkeho pachoka do bliskeho towarstwa nascheho lubowaneho najhnadnischeho khěžora pschinjeßł."

Jendźelskeje plany pscheczиwo Němskej.

Pod napißmom: „Sa kulißami" je prjedawschi legazиski radźicźel w Londonje, ſ Rathe, wo nětczischich a prjedawschich tajnych planach jendźelskeho knjeżerstwa nastawk napißał, kotryž w politiskim ßwěcże wulkej wocži cżini. Po nim je w lěcże 1901 Jendźelska Němskej swjask namjetowała, tola se ßmjerczu němskeho pózłanza hrabje Hatzfelda ßu ßo tele prózowanja pschetorhnyke. Tu hakle je ßo Jendźelska k Franzowskej a Ruskej pschibliżiła. S dobom je prjedawschi indiski městokral lord Curzon plan sa jendźelsku politiku w rańschich krajach wudźełał. Kral Eduard je ßo sa njón dobył a ßo po nim pschi ßwojim politiskim postupanju složuje. Tónle plan ßo na to měri, bliske rańsche kraje mjes Rusku, Franzowsku a Jendźelsku rosdźelicz, we wěstym nastupanju dyrbi ßo pschi tym też na Awstrisku dźiwacz, tola Němska dyrbi ßo dospoknje wusamknycz. Tele namjety na dźelenje ßo na europisku Turkowsku, Maku Asiju, Arabsku a Persisku poczahuja. Jendźelskej pschi tym wo to dże, so by ßebi direktne a njewotwißne sjednoczenje ſ Indiskej po semi dobyła. Jendźelske nadknjejstwo nad Arabskej a Mesopotamiskej ma pucz ſ Egiptowskeje do Persiskeje wotewricz, kotrejež pokodnischi dźěl je Ruska, kaž je snate, jendźelskemu wliwej pschewostajika. Beludźistan, kotryž je dźenßa hižo pod jendźelskim wliwom, ma dalsche sjednoczenje mjes Persiskej a Indiskej wobstaracz. Curzonowy plan dyrbi k swadże ſ Němskej dowjesc, kotraž ma nětkole wulke interesy w Mesopotamiskej. Franzowskej je ßo pschi tymle dźělenju Turkowskeje nadknjejstwo nad Syriskej ßlubjene, Ruskej ßo ßwobodna ruka na Bosporje wostaji. Sa płaczisnu, so ßo wot Němskeje wotdźěli, ma ßo Awstriskej ßwobodny pucz do Salonikia pschewostajicz, Italska ma sa to, so ßo jejny wliw na Balkanje nimale wusamknje, Tripolis a sarunanje hischcże w druhich stronach dostacz.

Kralej Eduardej je ßo hižo na sakkadże tehole plana poradźiło, dorosumjenje ſ Ruskej a Franzowskej dozpicz, a nětko ßo wón prózuje, Awstrisku wot Němskeje wotdźělicz. Teho dla ßo wschědnje wuradźenja mjes awstriskim póßłanzom w Londonje, hrabjom Mensdorfom, jendźelskim ministrom Greyom a jendźelskim kralom wotbywaju, kotryž ſ tymle wotpohladom do Ischla k awstriskemu khěžorej pojědże. W Němskej ßu pak wěsczi, so khěžor Franz Josef swjaskej ſ Němskej ßwěrny wostanje, tola boja ßo, so jeho wola njebudże wschudże rossßudźaza.

Po Curzonowym planje njeměła Němska w praschenjach ßwětoweje politiki wo niczim wjazy ßobu rěczecz. Duż budże pschichodny cżaß sa Němsku kritiski. Němska njeßmě ßo dobrowólnje na bok stajicz dacz a budże, jeli trjeba, k mjeczej pschimnycz dyrbjecz. W tu khwilu njejstej Franzowska a Ruska hischcże na wójnu pschihotowanej. Duż w Němskej měnja, so by ßo Němskej nětkole wójna najlóże wjedła.

Italska ßo na wójnu hotuje.

Knjeżerstwo ßebi wot ßejma 650 milijonow lirow k wurjadnemu wójnskemu pschihotowanju artillerije, wobtwjerdźenjow atd. żada. Ssejm je bjes dołheje debatty 223 milijonow pschiswolił. Pódla teho je ßo hižo loni 60 milijonow pschiswoliło. Wobtwjerdźenja ßo wschě pschecźiwo Awstriskej twarja. Duż ßo sda, so ßo Italska na posdźischu wójnu ſ Awstriskej pschihotuje. Italska je pschezo njewěsta swjaskarka była a ßo trojoswjaska jenoż tak dołho dżerži, hacž ma wot njeho w měrje ſ wikowanskimi wuczinjenjemi wużitk. Hdyž pak ras Balkana dla k wójnje dóńdże, potom wona ſ Franzowskej pscheczиwo Awstriskej poczehnje. Na stronje trojoswjaska wona nima niczo wocżakacz, Franzowsojo pak jej Istrisku, Dalmaziju a Albansku lubja.

Dobyczerska revoluzija w Paraguayu.

W Paraguayu ßu sběżkarjo knjeżerstwo powrócżili. Něhdże sto sastojnikow a pschiwißowarjow powaleneho knjeżerstwa je ßo do argentinskeho póßłanzstwa w Assunzionje wukhowało. Nowe knjeżerstwo je teho dla póßłanzstwo ſ wojakami wobstupicz dało. Argentinska ßebi to nochze lubicz dacz a hrosy, so k schkitanju póßłanzstwa wójsko do Paraguaya póscżele.

Padanje hwězdy.

Stawisna se wßy.

(Pokracżowanje a skónczenje.)

„Phi, na tych wohidnych ludźi! A teho dla ßo w poßlednim cżaßu wo mnje ſ zyła wjazy starał njeßy?" praji Khata.

„Tak je! Dźenßa, hdyž ßu wschitzy w zyrkwi, ßym tebje pytał, so bych ßo ſ tobu rosżohnował?" wotmołwi Jan.

„Rosżohnował?" ßo Khata bolostnje wopraschа. „Ty chzesch precz? Ně, ně, to ßo stacz njeßmě, to mój nan njeßmě pschidacz — a też ja niz. Daj tola ludźom bledźicz, schtoż chzedża."

„Ně, lěpje je, so ja wotendu. Ty ßy hischcże na poł dźěczo a to njerosymisch."

„Ja ßym jeno tsi léta młódscha dyżli ty a woprawdże dźěczo wjazy njeßym. Do ßwojeje khoroscże to hischcże běch, ale nětkole wjazy njeßym. A jeli so něschto njerosymju, dyrbisch mi to rosskasc."

„Nó potajkim, dokelž ßym do teho pschischoł, so ty po prawom wjazy dźěczo njeßy, a dokelž wěm, so budżesch dżakownosczе dla

ſtajnje pſcheczelna napſcheczo mi, dyrbju ja ſ domu, ſo bych ludźom hubu ſatykał."

„Woprawdźe cźi njeroſymju, Jano!"

„Jeli ſo woſtanu a budźeſch=li ty ſo mnu pſcheczelna, praja ludźo, ſo ßym twój nawoženja!"

Khata ßo prěni krócź po ßwojim njeſboźu roswjeßelena ſaßmja, plazaſche ßebi do rukow a wokaſche wjazy krócź: „Ty mój nawoženja!"

„A cźeho dla niz?" nětkole Jan ſawoła, ſ woczomaj, ſ hněwom ßo błyſkotazymaj, pokhmurjenje hladajo. „Ja drje tebi doſcź woßebny byk njebych? Jan, prjedawſchi ßwinjazy paſtyk, a Khata, jeniczke dźěczo Hanßa Jankowa! To je woprawdźe ßměſchne, ty maſch prawje!"

Khata bu hnydom khutna, hdyž wuhlada, ſo pachoł tak njemdry a hněwny pſched njeju ſteji. „Cźeho dla niz?" wona piſchpotaſche. „Dokelž ßym ja tak hroſna! Ty wſchak rjeńſchu žonu doſtanjeſch, ale ja, ja ženje nawoženje njedoſtanu!" tak, hórzy płaczo, dorěcźa.

„Wo wßy je doſcź hroſnych holzow, kotrež maja tola nawoženju. Ssamo horbata Draga tam na tamnej ſtronje je hižo muża doſtała."

„Ale ty dźě mój nawoženja ani bycź nochzeſch! Ty dźě ßo bojiſch, ſo mohli ludźo tebje ſa mojeho nawoženju měcź!" nětkole Khata hněwna ſawoła.

„Ja ßo bojecź?!" ſnapſchecźiwi Jan.

„Ty ßo hanjenja bojiſch! Tebje bychu ſ tak ſbraſchnjenej a wohidnej njewjeſtu ſchcźipali." — — — —

„Chzeſch ty moja njewjeſta bycź? Ty trjebaſch jeno haj prajicź, a dopokaſam tebi, ſo ßo niczeho a nikoho njeboju, ani twojeho nana!" Jan roßßudnje ſawoła.

„So jeno ßo teho hiſchcźe kacź njebudźeſch, Jano?!"

„Ja wěm, ſchto cźinju, ale twój nan — — —"

„Tón cźini, ſchtož ja chzu! A njeißy ty mój wumožeŕ?" wona ßo nežnje wopraſcha.

„Wo tym njepowjedaj! Hdyž zyle wotkhoriſch, budźeſch moja njewjeſta, potom budźa ludźo wjedźecź, na cźim ßu." — — —

„Aj, aj, ty njeſrawzo, ſchto ty powjedaſch? To njeby hłupje było, moja Khata twoja njewjeſta! Dale niczo?" bur do teho ſarěcźa, kiž bě, wot mkodeju cźlowjekow njepytnjeny, do ſahrody ſaſtupił a poßlednje Janowe ßłowa ßłyſchał.

„Nano, Jan je a woſtanje mój nawoženja!"

„Ženje!"

„A tola! Pak tón, pak žadyn! Hdyž běch prěni ras po ſahorjenju ſaßo k ßebi pſchiſchła a widźach, kak ßwěru mje hlada, ßym ßebi krucźe wotmyßlika, ſo chzu jeho žona bycź, abo jeli ſo wón mje nochze měcź, ſo ßo ženje njewudam. A wón mje **chze,** nano!" wona wyſkajo dorěcźa.

„To chzu wěricź! Teho pachoła chzył widźecź, kiž by Hanßa Jankoweho jeniczkeho dźěſcźa njerodźał!" ſtary bórcźeſche. „Tu wěz dyrbju ßebi prjedy derje pſchekkaſcź. Jan niczo njeje a niczo nima — — —"

„Nano, ty ßy ſabył, ſo mam ßo jemu dźakowacź, ſo ßym hiſchcźe žiwa!"

„A ſo wy hiſchcźe ßwojeho ßlubjenja njejſcźe dopjelnili!" Jan, kiž bě hacź dotal mjelcźał, ſ poniżnym hłoßom doda.

„Sswojeho ßlubjenja? Bych njewjedźał, kotreho?"

„Wy prajiſchcźe, hdy by waſche dźěczo ſaßo wotkhoriło, ßměł ßebi ja wot waß wuproßycź, ſchtožkuli bych chzył. Scźe wy na to ſabyli, knježe? Ja niz. A ja ßebi Khatu ſa žonu pſcheju. Wona ßo njebudźe trjebacź kacź.

S cźežkimi krocźelemi a brjowki ſcźahnywſchi, Hanß Jankow wjazy krócź ſahrodu pſchekrocźi. Hdyžkuli by nimo Khaty pſchiſchoł, by ſkradźu na jeje ſwohidźene wobliczo a pruhujo na Jana pohladał, kotryž ſměromnje, ßwojeho dobycźa ßebi wěſty, pódla njeje ſtejeſche. Stary bě we wuſkoſcźach. Tajke ßlubjenje ſłamacź, to by nowe njeſboże na jeho ßwójbu pſchinjeßło .... Ale pſchichodneho ßyna, kiž niczo, zyle niczo njemějeſche, khiba ßwojej mkodej ßylnej ruzy! Wěſo běſche wſchak to rjany hólz, pilny a ſprózniwy mkodźenz. A Khata! A cźežke ſdychnjenje ßo jemu ſ hubow wudoby. Kak zyle hinaſcheho bě ßebi muża ßwojeho dźěſcźa myßlił! Hdyž pak ßebi derje pſchekkadźe, bě to ßnadź hiſchcźe ſboże, ſo chzyſche ju Jan měcź. Jan bě niz jeno ſchwarny a wuſtojny, ale tež dobry hólz, kiž by ßwoju žonu ſańcź měł a ſbožownu ſcźinił. A Khata mějeſche jeho lubo! .... Hdy by ßo prjedy abo poſdźiſcho tola ßnadź hiſchcźe druhi nawoženja namakał, by ßebi ju tón jeno jeje herbſtwa dla brał, rjane kubło pſcheczinił a ju ßnadź hiſchcźe cźwilował. Wboha holza! Ssyłſy ſtaremu mużej pſchi tychle myßlach do woczow ſtupichu. Wón ßebi je wutrěwſchi rjekny: „Hanß Jankow je kóždy krócź hiſchcźe ßwoje ßlubjenje dopjelnił a je tež tebi dopjelni, Jano! Hdyž Khata doſpołnje wotkhori, póńdźeſch ſ njeju na kwaß. K ženitwje ſtaj wobaj hiſchcźe mkodaj. Waju kwaß budźe hakle ſa lěto, a nětkole — pój k jědźi!"

Džakprajenja mkodeju cźlowjekow wón njerěczo wotpokaſowaſche a do prědka do cźeledźinſkeje ſtwy khwataſche, hdźež wſchitzy domjazy pſchi wobjedźe ßedźachu. Jan budźiſche mohł ſ wjeßełoſcźu ſawyſkacź. Wón mějeſche kraßne burſke kubło ßobu wobßedźecź, a tuto ſboże mějeſche temule ſwohidźenemu, hroſnemu, makemu cźlowjekej pſchizpěwacź, kotryž ßo tak ſbožownje na njeho poßměwaſche!

Ale ně, Khata hroſna njebě! Jeje wocźi ßo błyſchcźeſchtej kaž hwěſdy a jeje hubje ßo ßłódzy poßměwaſchtej. Wón Khatu jeno widźeſche, kajkaž bě prjedy była, a nutrne dobre cźucźe jemu wutrobu napjelnjeſche. Wón ßebi wotmyßli, ſo budźe dobry ßwěrny mandźelſki a — wón je ßłowo dźerżał. Kaž ßebi Hanß Jankow pſchejeſche, tak ßo ſta. Khata a Jan buſchtaj ěto poſdźiſcho ßwjatocźnje ſwěrowanaj. Ale to běſche kwaß! Hiſchcźe ſa dwanacźe ět wo wßy wo nim ſe ſpodźiwanjom powjedachu. Tſi dny pospochi trajeſche kwaßowanje a jědźenje a wjeßele .... Dźeßacź ět poſdźiſcho bě Jan Mikołaj ßam jeniczki knjes na kraßnym burſkim dworje, kotryž bě ſ pilnoſcźu a ſ mudroſcźu hiſchcźe ras tak wulki ſcźinił. Wſchitko, wo cźož bě ßo prózował, bě dozpěte. Khatu, kotrejež błuſny běchu po něcźim woblědke, mějachu ſa prawje ſchikowanu žonu, a wón ßo jeje na žane waſchnje hańbowacź njetrjebaſche.

Ze Serbow.

S Budyſchina. K tudomnej dźěłarni elektrizitety ßu ßo hacź dotal Židow, Sajdow, Cźemjerzy, Mały Wjelkow, Wulkowjelkowſki knježi dwór, Semizy a Tumizy pſchiſamkle. Wocźakuje ßo, ſo budźe tež hiſchcźe Ssmilna a Huſka elektriſku móz ſ Budyſchina wotebjeracź.

— (Bożе njewjedro.) Sańdźenu njedźelu pſchipołdnju je błyſk do elektriſkeho grota pſchi Hahnez maſchinſkej fabrizy na běleŕſkej drósy dyrił a jón wobſchkodźił.

— (Do njeſboża pſchiſchoł.) Sahrodnik Kießlich ſ Raboz je njedźelu na Lubijſkej drósy do jeneho drohoweho ſchtoma ſ tajkim wotmachom ſawadźił, ſo je ßebi nop rosraſył. Snjeſboženeho ßu hnydom do hojeŕnje dowjeſli.

— Po moſcźe pſches Spreviny dół budźe ßo hižo ſa ěto khodźicź a jěſdźicź móz. Twarjenje tſjoch ſtołpow w rybowej haßy drje khětro pomału do prědka dźe, tola do naſtymy budźa horje hacź k wjelbej dotwarjene. Poßledni tydźeń je ßo dźěł wyßokich roſchtow natwarił, kotrež je k dalſchemu moſtowemu twarej nuſne. Židowſki móſt pola Ssmoliz je hižo ſwjelbowany.

— Stare tolerje, kotrež ßo loni wot 1. oktobra njetrjebachu we wobkhodnym žiwjenju jako pjenjes pſchijimacź, njebudźa ßo ěßa wot 1. oktobra tež pſchi khěžorſtwowych a krajnych kaßach pſchijimacź. Duž njech cźi, kotſiž ßebi nochzedźa tolerje k wopomnjenju ſkhowacź, je ſkerje ěpje pſchi ſjawnych kaßach ſaměnja. Sslěbrowa hódnoſcź wjazy dyžli 1 hr. 40 np. njewucźinja.

— (Wothladanje konjow w ěcźu.) Pſchi próſchnym a horzym wjedrje je nuſno, konjom nóß huſcźiſcho ſ cźerſtwej wodu wumycź. Po móżnoſcźi njech ßo njedźelu kopyto ſ hlinu wobali, ſo by wone ßmykke woſtało. Woßebje njech ßo na to kedźbuje, ſo ßo do kóždeho kowanja podkowy wotſtronja a ſo ßo kóń w nozy do mokreje hliny ſ kopytami ſtaji, ſo bychu ßo kopyta roſſchěrike a ßo pſche wuſko njekowale. Hdyž ßu ßo kopyta ſ lěwkej wodu wumyke, maja ßo wone ſ vaſelinu abo ſ cźiſcźenym ßwinjazym ſchmalzom namaſacź.

— Pſche kuntwory a muchi w hródźach ßo w nowſchim cźaßu jara jednory a pſchihodny ßrědk porucźa. Pod hródźiny wjerch ma ßo walcźk paprójſcha powěßnycź; na tón ßo hromady muchow naßydaju, kotrež móża ßo potom lohko moricź. Pódla teho je tež radźicź, w ßwětłych hródźach wokna ſ kalkowym mlokom a módrjenkom pobarbicź, dokelž muchi cźěmnoſcź njelubuja.

— (Dźěło w Saſkej.) Hoſpodarſke wobſtejnoſcźe w Saſkej ßu tež w meji njedobre byke. Wſchě ſaſke wukaſarnje dźěła, kotrež rosprawy ſtatiſtiſkemu ſarjadniſtwu ſcźelu, ßu w meji 14,900 mużſkich a 6067 žónſkich dźěło pytazych woßobow naliczili. Jim napſcheczo bě 8149 próſdnych měſtnow ſa mużſkich a 5527 ſa žónſkich. Woprawdźe je ßo 7427 měſtnow ſ mużſkimi a 4813 ſe žónſkimi wobßadźiło. Duž je nětdźe 10,000 woßobow bjes dźěła woſtało,

njedźiwajźy na to, so je nětkole w twarstwje najwjazy dźěłacź. Pornjo lětuschemu lětu je liczba dźěło pytazych wo 3900 wotebjeraka. Też w druhich němskich krajach w industriji klaza. W rheinsko-westfalskim industrijowym wokrjeżu žo liczba tworowych cźahow pomjeńscha, żelesniszy sastojniźy, kotriż žu wysche, žo druhdźe postajeja, dźěłanske hodźiny we wulkich fabrikach žo pomjeńscheja, mnohich dźěłacźerjow, też sastojnikow a technikow, s dźěła puschcźeja. Wuwos wudźěłkow němskeje industrije do wukraja je jara žłaby.

— (Wojerski cźeknjenz.) Budyska polizija je wojaka Pilaka, kotryž bě wot Zitawskeho regimenta cźo. 102 cźeknył, sadźerżała a jeho tudomnemu regimentej pschepodała.

— Njekasanstwa dla wobskorżeneho dźěłacźerja Rößlera se Suborniczki žu pjatk w Budyschinje sajeli a žudnistwu pschepodali.

— (Poducha sajeli.) Budyska polizija je žrjedu dźěłacźerja Ljebu s Wojerez saßłapika. Wón je we Wojerezach jěsdne koło kradnył, kotrež chzyschе wón w Budyschinje pschedacź.

— (Wo žnjach.) W Budyskich stronach žu sańdźeny tydźeń rožku saßykli. Ratarjo žebi lětža dobry wunoschk s rožki lubja. Kloßy žu polne wulkich w cźopłocźe a žuchocźe narosczenych sornow, kotrež budźa drje dobru a derje žo pjecźazu muku dawacź. Młynzy budźa lětuschu rožku, jeli so budźe žo wona też s Bożej pomozu žucha domoj khowacź, rad kupowacź. Rožkowe stwjelza žu lětža dołhe a kaž sczina tołste, duž žo do skótneje pizy derje pschihodźa. Cźopłe wjedro je też pscheńzy, jecźmjenjej a wowžej hojiłe. Poßlednischim budźa też hischcźe deschcźiki poßlednjeho tydźenja spomožne. Běrny, kał a rěpa, kotrež pod žuchotu jara cźerpjachu, žu žo s nětczischim deschcźowazym wjedrom widomnje shrabake. Też łuki žu žo sa wotawu mohłe derje salożicź. Da-li Bóh smějemy lětža žohnowane bohate žně. W rudnych horach, hdźež hakle nětkole žito kcźeje, maja teho runja dobre žnjowe wuhlady. Wot tam žo pische: Woprawdźe kraßnje žo w rudnych horach nětkole na žołmjaze žitne pola pohladuje. Rožka je husta a jejne žylne stwjelza maja wubjerne a wulke kloßy, kotrež žu polne kcźenja. Też pscheńza a nałętnje žywy rjane steja. Wubjerne žyno a derje poradźeny dźecźel staj žo hižo domoj khowałoj. Běrnaze selo je žo teho runja jara žylne roswiło, so móże žo na dobry wunoschk liczicź.

S **Hornjeje Hórki.** Do wobžaromneho njesboża je sańdźeny schtwórtk dwozyczilętny pohoncź Kruža, pola tudomneho hoscźenzarja Hänsela žłużazy, pschischoł. Kóń je jeho do nohi kopnywschi jemu koleno rosrasył.

S **Hodźija.** Tudomny žedłarski mischtr Jul. Frenzel je tele dny žwój pokstałętny mischtrski jubilej žwjecźił. Pschi tejle składnoscźi je jeho žedłarska a rjemjenjerska jednota w Budyschinje sa cźežneho žobustawa pomjenowała. Jednoczíny wyschschi mischtr Albert a dwaj žobustawaj jednoty jemu na to žo poczahowazy diplom pschepodachu. Mischtr Frenzel, kotryž je 81 lět stary, bě s tutym pocześcźenjom widomnje swjeżeleny. Wón rady na sańdźene cźaży spomina. W revoluziji lěta 1849 wón pola sakskeje artillerije žłużeschе. Njesapomnite je jemu, so je wón jako pomoznik w starym dobrym cźaßu sa 16 nowych žłěbornych tydźeńskeje msdy 5 khomotow nadźěłacź dyrbjał.

Se **Semiz.** Tudomna gmejnska rada je wobsamkła, konzeßiju k podawanju elektriskeje mozy k wobßwětlenju a k cźerjenju maschinow Budyskej měschczańskej radźe na 30 lět pschepodacź. Pódła teho je gmejnska rada wobsamkła, wjeß se 40 lampami wobßwětlicź. Hižo pschichodnu symu budźe elektriska pschiprawa hotowa. Kabel s elektriskimi grotami žo w pschěrowje statneje dróhi pokoži, kotraž psches Hodźij dźe. Duž budźa też wobydlerjo Hodźija elektrisku móz k wobßwětlenju a cźerjenju wužicź móz.

S **Koßarnje** pola Huski. 1/4lětna dźowczicźka tudomneho kublerja Kreczmarja je žo žobotu s wutšelom s jeneje hońtwarskeje tšelby cźežko sraniła. 15lětny cźeladnik Rycźeŕ, kotryž měješche dźěcźo hladacź, žo s tšelbu paraschе. Pschi tym žo s njeje wutšeli a wutšel wobžaromnemu dźěsczu do woblicža a žiwota sleczi.

S **Wotrowa.** Sańdźenu póndźelu, 6. julija, mějachmy žadny žwjedźeń we wßy. Prjedawschi kubler Jakub Ssymank se žwojej mandźelskej Marju rodź. Nowakez žwój skoty kwaß w cźerstwosczi a strowosczi žwjecźeschе, kotruž mohł jimaj někotryžkuli młody sawidźecź. Jeho tšo žynowje žo se wschěmi žwojimi žwójbnymi „domoj“ namakachu, so bychu nanej a macźeri — abo dźědej a wowzy — žwoje sbožopscheczo wuprajili. Na žwjatocźne waschnje popołdnja Boże požohnowanje w žyrkwi dostaschtaj. Popołdnju pak też mnosy wjeßnjenjo na skoty kwaß pschikhadźachu. Haj žamo Jeho Majestosczi nasch najhnadnischi kral bě sbožopscheczo póßłał a s dobom jako dopomnjeńku na žadny dźeń rjany wobras — žebje žameho. Też wschelake druhe dary, rjane a praktiske, běchu žo namakake. Bjes dźiwa: wschak je Ssymank hižo na 30 lět s khěbětarjom w naschej žyrkwi.

S **Worklez.** W Sswinarni a někotrych druhich wßach žu ludźo na tyfus skhorili. Někotsi s nich žu žo do tudomneje khorownje k lěkowanju pschijeli. Hacź je khorosczź s wodu nastała, abo hacź je žo wona s druhich stron sanjeßła, njeje hischcźe wujaßnjene.

S **Rakez.** Pšched něhdźe dwěmaj njedźelomaj je 52 lět stary pohoncź Kaulbas s Kamjeńza dwě tudomnej holczźy, 6 a 9 lět starej, do Jitkowskeho lěsa wabił a tam 9lětnu holczku, dźowku jeneho tudomneho rjemjeßknika, wumozował. Kaulbas bě pšched hoscźenzom „Sakskeho doma“ wupschahnył a bě, hdyž bě dale jěł, žo holczźy wopraschał, hacź žo nochzetej kruch žobu wjesczź. W Jitkowskich kerkach, něhdźe 400 metrow dale Rakez, je wón sastał a 9 lětnej holczźy prajił, so chze s njej jahodki schcźipacź hicź, mjes tym dyrbjesche mjeńscha holza pola konjow wostacź. W kerkach je njekraßnik potom holzu wumozował. Hakle tydźeń posdźischo je njeskutk na žwětko pschischoł. Wumozowana holczka hakle wo nim powjedasche, hdyž bě na delni žiwot skhorika. Kaulbas bě splażnje khory a bě dźěcźo natyknył. Póndźelu žu Kaulbaża sajeli a do tudomneho žudniskeho jastwa žadźili. Hdyž chzychu jeho žrjedu rano do Budyschina dowjesczź, jeho w jeho zelli wobwěßnjeneho namakachu. Skóstnik bě žo hižo prjedy ras dla wumozowanja dźěcźi pokhostał. Duž mějesche wón nětko jako khostanje khostarnju na wjele lět wocźakacź. Sso teho bojo, je žebi wón žam žiwjenje wsał. S jeho žmjercźu je žo cźłowjestwo wot žadławża wußwobodźiło, kotryž by žebi najskerje saßo žwoje wopory sa žwoje hrosne požadliwosczе mjes dźěcźimi pytał, hdy bychu jeho posdźischo s khostarnje puschcźili. Tutón pschikład je s nowym dopokasmom, so žo po nětczischim sakonju lud njehodźi na doßahaze waschnje pšched wumozowarjemi dźěcźi schkitacź. Tajki njeskutk dyrbjał žo s hanibnej žmjercźu na schibjeńzy khostacź, kaž je žo to hižo ras w němskim khěžorstwowym žejmje namjetowało.

S **Njebjelczíz.** Nasch Boži dom nětkole kraßny napohlad posficźuje. Wón je žo s wulkimi pjenjeżnymi woporami s nowa wumolował a wokłarje žu žo ponowiłe. — Měsło nětczischeju dweju schulow ma žo sa naschu schulsku gmejnu nowa wulka wuczeŕnja natwaricź. Městno sa nju je žo na hórzy pschi drósy, s Njebjelczíz do Sserbskich Pasliz wjedźazej, wubrało. Nowy schulski dom ma žo we wjeßnym stylu wuwjesczź.

S **Bunowa.** Sańdźenu njedźelu tudomnu dobrowólnu wohnjowu woboru hejtmanaj Techritz s Kamjeńza a Narczik s Marijneje Hwězdy a wopalny direktor Koppelt se Ssepiz wobhladowachu. Pokasane swuczowanja žo derje wuwjedźechu. Też wuhotowanske wězy a grat žo w dobrym rjedźe namakachu.

— (Pschikładne kubło.) Wo kuble Bjarnata Hantscha w Protezach knjes žejmski sapóßłanz Soba pische: Pódła žwojeho swonkowneho schikowaneho napohlada je wulkotnje praktiszy sałożeny dwór a snutska žebje sa ratarja woprawdźe spodźiwanja hódny. Někotryžkuli mały ratař mohł skoro se sawiscźu na wobhładanje spominacź. Kubłowy dwór je tak rjany a czisty kaž bórsy žadyn druhi. Hródźe žu po najnowschim stylu a po najnowschej modźe natwarjene, tola wschak sa wulku małosczź 45000 hriwnow. Nad hródźu je bróżeń a žynowa kubja, dokelž móże po najnowschej technizy natwarjeny hródźiny wjerch njeżmérne cźeże njesczź. S dopokasmom tehole wuprajenja njech je to, so knjes Hantscha s parnej maschinu nad hródźu mkócźi. Schtož hródź žamu nastupa, móże žo jenoż rjez: wulkotna po žwojim pschiprawjenju; wobschérna, powětrowa, bjes cźehnjenja, czista, a skót najlěpscheje družiny. Jeniczke, schtož mohło žo sa njekhmane spósnacź, je wyßokosczź žrjedźneho khoda. Tola knjesej Hantschi njebudźe cźežko, tónle njedostatk wotstronicź, jeli žo to sa trěbne wupokaže. To žame ma žo wo konjenzu a khlěwach rjez. Wschudźe najwjetscha czistosczź. Pschisprawnosczź, praktiske pizowanske pschiprawjenje. Ssamo ke kubłu žłuschaza palerńja, po najnowschim stylu pschiprawjena, se žwojimi pódlanskimi pschiprawjenjemi też njewucźenemu dosczź wobhładanja, wobkedźbowanja a spomnjenja hódneho pokasuje. Kóždemu ratarjej móże žo naležnje poruczicź, žebi kubło Bjarnata Hantsche wobhładacź. Wón je tak lubosczźiwy, so wobhładanje dowoli.

S **Hatka** pola Minakała. Sańdźenu žrjedu je Boże njewjedro do domskeho tudomneho khěžkarja Augusta Hencźa dyriło. S zyhelom kryte twarjenje njeje žo sapaliło, ale je žo jenoż na někotrych městnach lohko wobschkodźiło.

S **Wulkich Sdźar.** Wojerowski swjask wohnjowych woborow směje tu 26. julija swjaskowu shromadźisnu.

S **Wojerez.** Schtwórtk tydženja wječor je pjekarski pomoznik Sitte žwoju mischtrku, swudowjenu Prätoriußowu, skónzowacź spytak. Najskerje je wón njeskutk s wječiwoscźu skučźik, dokelž bě jemu mischtrka dla jeho njerodneho žiwjenja dźěło wupowjedźika. W pschitomnoscźi jeneho pomoznika a jeneje pscheczelnizy Prätoriußoweje wón nadobo w pjekarni dwójzy do Prätoriußoweje tšěli. Jena kulka ju do cžoka trjechi, druha pomoznikowu ruku srani. Potom nadpadnik revolver na žo saměri a žo do cžoka tšěli. Ssylnje krwawjo wón psches murje a ploty cźěkasche a spyta psches žußodnu ležomnoscź czeknycź. Sa nim pak žo puschczichu a jeho w tšeleérni, hdyž bě žo skhowak, sajachu. Wot tam žu jeho do hojeérnje dowjesli. Nadpadnjena mischtrka njeje na sboże straschnje sranjena. Kulka je žo mohła bórsy s cžoka wotstronicź, moshy žo njejžu s njej sranike. Też nadpadnikowe sranjenje njeje straschne.

S **Bjesdokow.** Sańdženu njedželu w nozy je žo bróžeń gmejnskeho pschedstejiczerja Wóžinka wotpalika. Twarjenje bě sawěschczene, niz pak žyno a schtyri w nim žo khowaze ratarske maschiny.

S **Běleje Wody.** W schkleńczerni „Germania" sańdženu wutoru s pscheběženjom roseschkrjeneho paraffina woheń nasta. Pschitomni dźěłaczerjo s pomozu fabrikskeje žykawy pkomjenja bórsy podužychu. Wyžoko schwihaze pkomjenja běchu tšěchu sapalike, hdyž žo woheń we wjerchu rucze rosschěri. So by móžno byko, wohnju dowobaracź, dyrbjesche žo tšěcha wotkrycź. Něhdże 40 kóžnych metrow tšěschneho sapaženja je žo s wohnjom sniczíko.

S **Běleje Wody.** Jena tu žkužaza holza je ske nashonjenje se žwojim nawoženju cźiniła. Wona bě s nim do Běleje Wody pschijěła, so by dźěło pytała, a bě jemu 50 hriwnow na lěpsche khowanje dała. Hdyž wonaj k evangelskemu towarstwowemu domej pschińdźeschtaj, žo nawoženja pschihódnu składnoscź wužijo shubi. Ptaczizy holza k hospodarjej evangelskeho towarstwoweho doma pschińdże a jemu powjedasche, so je žo jej njeżwérny nawoženja s pjenjesami shubił. Hospodar drje jej njemóżesche nawoženju sażo pschinjesecź, tola jej wón žkužbu wobstara, so njebě wjazy w žanej nusy.

S **Mikowa.** (Ziwa žo spalika.) Ssrjedu wječor tu s khežki swudowjeneje Nowakoweje woheń wudyri. Hacź runje žykawa hnydom k haschenju pschijěže, móżesche žo tola mało wukhowacź, dokelž bě se žkomu kryta khežka hižo wscha do pkomjenjow sawalena. Też njemóżachu spěschnje do twarjenja stupicź, dokelž běchu khežne durje samknjene. Nowakoweje schtyri dźěczi běchu holanske jahody schcźipacź wuschke. Sso domoj wrócźiwschi, žwój statok w pkomjenjach widżachu. Wone hnydom žwoju macź pytachu, kotraž bě doma wostała, tola ju njemóżachu namakacź, doniž žo khežka njebě dopalika. Cźěło wboheje žony we wjelbiku sa wuhenjom žedżaze zyle swuhlene nadeńdźechu. Nowakowa je na padawu khoroscź cźerpika a je pożledni czaż pjecża też duchakhora była. Kak je woheń nastał, njehodźi žo wujażnicź. S domjazeje nadoby je žo wscho sniczíko. Też tsi kosy žu žo žobu spalike. Sawostajene schtyri dźěczi žu we wulkej nusy.

S **Mužakowa.** S Božej ruczku je žo na tudomnym žudnistwje 63 lětna swudowjena Bolzerowa rodź. Lenikez sajała, hdyž chzyšche wona runje žwoje samoženje žwojim pschiwusnym wotkasacź. Balzerowa hnydom wumrje.

Přilopk.

* Cźežko pokhostali žu jeneho wuczomza pokraczowanskeje schule w Kamjenizy, kotrehož bě wuczer dla każenja měra sa wuczbny czaż s karzerom pokhostak. Hdyž dyrbjesche wuczomz khostanje nastupicź, bě wón njepożkuschny a žo spjeczowasche. Lawnisti žud je někto njerosomneho cźlowjeka spjeczowanja a skschiwdżenja dla k jastwu na 5 njedźel sażudźik.

* Wothladowar Reh w Merzdorfje w Schlesyskej rowy žwojich tsjoch dźěczi na pohrjebnischcźu wopyta a žo potom na pohrjebnischcźu sa jedyn schtom powěżny.

* W Treugebóhla bě žkužobna dżowka Hana Wiesnerez pschi sarěsanju jeneho žkósniweho byka pschitomna byka. Sa někotre dny nad holżnym prawym wócźkom po muchowym kaknjenju jětseschko nasta. Njedźiwajzy lěkarskeje pomozy holza na scźěhwkach sajědojcźenja krwě wumrje.

* (Mordarstwo a žamomordarstwo.) W jenym hoscźenzu w Hannoverje je žudniski wukonjer Gruhn s Draždżan žwojeju žynow, 8 a 10 lět stareju, satsělik a žebi potom s wobwěżnjenjom žiwjenje wsak. Gruhn bě s Hamburga pschijěł a něhdże schěscź dnjow w Hannoverje pschebywasche. Jemu je njedawno jeho žona wumrjeła a jeho njeskutk sda žo s tutym woždubowym rasom swižowacź.

* (Woža w žołdku.) W jenej Odenwaldskej wži je jena burska žona na spodźiwnu pschicźinu wumrjeła. S pola žo domoj wrócźiwschi bě žebi wona do jeneje schkleńzy wodu k piczu nalała. Doma něschto podźěławschi, wona wodu se schkleńzy wupi. Žona njebě pytka, so bě jena woža do wódneje schkleńzy padła. Wodu wupiwschi žona sa někotre mjeńschiny kakanje w žołdku sacźu. Bolosce dale a bóle pschiběrachu a sa někotre hodźiny žona w najžałożnischich cźwilach wudycha. Hdyž cźěło wotewrichu, spósnachu, so bě woža žołdkowe scźěny roskakała a tak žonu skónzowała.

* Wjele sboža nadobo. Jenemu ratarjej w Höhenstadtu žo wóndano cžerstwy a strowy hólczk narodźi. Tón žamy dżeń w jeho hródźi žylne cźelo na žwět pschińdże a w nozy mějesche jena ranza jědnacze proßatow. Hischcze niz dosch na tym, rój pczołow do ratarjoweje sahrody pschileczi a jeho pczólnizu s nowym žylnym ludstwom pschisspori.

* (Wurubjeny klóschtr.) Něhduschi klóschtr Ichy w Franzowskej je žo dospołnje wurubił. Paduschi žu wscho žobu wsali, schtož žo wotnjesecź hodżesche, domjazu nadobu, schaty, poßleschcża, žudobja atd. Klóschtr, kotryž běchu dyrbjake psched poldra lětom žotry wopuschczicź, pod statowym dohladowanjom stejesche, kotryž njeje sa trěbne měť, so by žo klóschtr strażował.

* (Nafthowe jamy w pkomjenjach.) W Boryßkawju w Galizískej je błysk do schěscź nafthowych (petrolejowych) žórkow dyrił a je sapalił. Woheń je žo na wschě nafthowe składownje a 15 zisternow wupscheshrěł. Dokelž žu žo hacźenja nafthoweho kótleschcża pschedrěke, je žo wolij do rěki Tyßmjenizy wulał. Zyła petrolejowa kotolina bě pkomjenjatemu morju podobna; wona bě wscha s kurom sawalena, tak so žo s wopředka njehodźesche spósnacź, kotre jamy žo pala. Dla wustupanja jědojtych pkunow a satraschneje horzoty dla njebě móżno, žo k palazym nafthowym jamam pschibliżicź. Pkomjenja wysche dyżli 200 metrow schwihachu. Dokelž žo palazy wolij do wži Tustanowiz rosla, wobydlerjo skoku se žwojich domow cźeknychu, s nusu žwoju nadobu žobu shrabawschi. Tsi statoki žo spalichu. We wschěch jamach je žo dźěło sastajiko, so by móżno byko, woheń s dorasom haschecź. Na sboże njeje wětsikojte. Do njesboża njeje nichtó pschischoł. Wokoło palazych jamow žo hromady pjerschcże naßypuja. — 5000 sozialdemokratiskich dźěłaczerjow je shromadźisnu měko, w kotrejž je žo wobsamkko, so maja žebi sozialdemokratiszy sapóßłanzy w žejmje žadacź, so dyrbi stat Boryßkawske nafthowe żórka pokupicź.

* (Khostanz a jeho pschewodnik žo s cźahom pschejěłoj.) Na dwórnischcźu w Gerje žo žrjedu pschipoldnju jedyn 19 létny khostanz, kotryž dyrbjesche žo s Hofa do polěpscheérnje do Zeitza dowjesch, krótko psched pschijěcźom cźaha na koliju cźißny. Pschi tym jaty 50 létneho pschewodnika Rödela teho runja na koliju storhny, tak so žo wobaj s cźahom pschejědżeschtaj a morischtaj.

* (Spytane cźeknjenje s jastwa.) W Anrathskim jastwje wóndano w nozy jastnik pschi kontrolskim wobkhodże jeneho jateho po sdacźu sa wokno powěżnjeneho wohlada. Hdyž jastnik s dwěmaj towarschomaj do zelle stupi, chzyšche jeho jedyn cźělnahi cźlowjek s hamorom sarasycź, schtož pak žo jemu njeporadźi. Skóstnika pschemochu. Pschi pschepytanju žo wupokasa, so bě žo jaty žwoju drastu wužlěkał, ju potom wutykał a sa wokno powžnył, so by žebi jastnik myßlił, so je žo jaty wobwěżnył. Wóu chzyšche jastnika, hdy by do zelle stupił, moricź a s jeho uniformu a kluczemi cźeknycź.

* (Kulki wudżerżazy panzer w franzowskim wójsku.) Mjes tym so žo w němskim wójsku panzer kyraßérskich regimentow dźiwajo na pscherażliwoscź kulkow jenož hischcże jako pycha pschi paradach wužije, chzedża w Franzowskej niz jenož kyraßérske, ale też dragunske regimenty s panzerami sa wójnu wuhotowacź. Psched franzowskim wójnskim ministerstwom nětkole modell leži, kotryž też pschikónczene kulki nowych tšélbow njepschepuschcża. Kyraß s metalla njewobsteji, tola je khětro cźežschi dyżli nětkole žo noschazy panzer s chromoweho worzla. — Też w Ruskej a Italskej žo w tu khwilu kulki njepschepuschczate panzery wupruhuja, kotrež žu lohke a na krótku dalokoscź wutsélene kulki s wojerskich tšélbow wudżerżuja.

* (Wótre wutsěle do offizirow.) Pschi pólnym swuczowanju 77 regimenta pola Pschemyßka w Galizískej stej žo do někotrych hromadże stejazych offizérow dwě kulzy tšélikej. Wonej běschtej do jeho krutoscże dla hidżeneho wyschka Zerbonia samérjenej, tola žwoj saměr mißnyschtaj. Město njeho bu pola mużstwa lubowany major Madżkara do ruki lohko sranjeny. Hnydom žo krute pschepytanje sawjedże, s kotrymž žo wupokasa, so mějachu mużstwa 14. a 18. kompagnije wótre patrony pschi žebi. Kompagniji hacź na dalsche w krutym kasarmskim arrescze sawostanjetej, dalsche žo wu-

ßlědźi, so tšélba jeneho korporala 8 kompagnije ßlědy wótrych wutšélow pokasuje. W patronskej toschi tehole korporala ßo hischcże dalsche wótre patrony namakachu. Korporal ßo tehorunja w kasarmskim arrescże dźerźi.

* Pschi rosbuchnjenju słych powětrow we wuhlowych podkopkach w Jusowzy w Ruskej je něhdźe 400 dźěłaczerjow žiwjenje shubiło. Hacz do ßoboty wjeczora bě ßo 228 morwych wunjeßło, 19 snjesboženych dźěłaczerjow je ßo hojeńnjam pschepodało. Zyła schkoda ßo na dwě milijonje hriwnow schkody woblicza. Zar je jako prěnju pomoz 10,000 rublow ßwójbam snjesboženych darił.

* Knjeni Toselliowa, něhdusha saksa kronprynzeßa, je w njedźelach cźežko skhorika. Dla ßwojeho lěkowanja bě wona k jenemu profeßorej do Heidelberga pschijěła. Hdyž pak bě ßo powjescź rosnjeßła, so wona w Heidelbergu pschebywa, je ßo wona hnydom saßo do Florenza wróciła.

* Smijojte lětaki ßo nětkole w Franzowskej město powětrowych ballonow k leczenju psches powětr wužiwaju. Franzowsa Farman je se ßwojim smijojtym lětakom 18 kilometrow sa 20 mjenschinow pschelecźał a 10000 frankow wucźinjaze myto dobył. Hacz dotal bě sa tón ßamy cźaß 17 kilometrow najlěpsche dokonjenje.

* (Sso spalika.) Na runje tak žałoßne, kaž njewschědne waschnje je we Weidźe pola Riesy jena dźeßacźlětna holza žiwjenje shubika. Na drastu Marthy Wartenbergez pschi roscźehnjenju jeneho rosbuchanskeho bonbona schkricźka slecźi, kotrejež ßo prjedy njedohladachu, doniž ßo holzyna drasta s płomjenjom njepalesche. Dźěcźo ßo tak cźežko wopali, so něktre hodźiny posdźischo we wulkich bolosczach wumrje.

* (Wulka woda w Moskwje.) Na Moskwu a wokolnosczź je ßo wutoru sliwkojty deschcź s krupobicźom naschoł, kotryž dwě hodźinje trajesche. Sa prěnje pol hodźiny ßo wschě hłubje leżaze městna pócźrjechu. Konjom, kotrež po drohach jěsdźachu, woda hacz k brjuchej doßahasche. Po elektriskej drohowej żelesniży dyrbjachu jěsdźicź pschestacź. Żelesniski naßyp Moskowsko- a Nižegorodskeje żelesniży bě wschón powodźeny. Jěsdźenje ludźazych cźahow je ßo nakhwilnje sastajiło. Wschě wokoło Moskwy leżaze wßy ßu powodźene. We Wladikinje bě tak wulka woda, so dyrbjachu wobydlerjo na tšěchi cźěkacź.

* S rosbuchnjenjom płuna (gasa) je ßo Adolfez cźrijeńnja w Pirmasensu wotpalika. Wobßedźeŕ Adolf je ßo ßobu spalił. Jeho żona je ßo cźežko wopalika. 350 dźěłaczerjow je bjes saßłużby. Adolf bě wot něktreho cźaßa samyßleny. W nozy bě ßo wón do ßwojeje pißarnje samknył a bě honacze płunowych rokow wotwjertnył, so by ßo s płunom sajědojcźił. Hdyž jeho żona sa nim se saßwěcźenej lampu pytajo pißarnine durje rospacźi, ßo płun sapali, a satraschne rosbuchnjenje ßo sta. Twarjenje ßo sapali a ßo s wohnjom do cźista sniczi.

* (Próstwowny prozeßijon w Bari.) W Bariskej provinzy w Italskej njeje ßo hižo sa dołhi cźaß deschcźika schło. W provinzynym hłownym měscze, kotrež Bari rěka, nimaju do zyła żaneje wody wjazy. Wona dyrbi ßo teho dla po żelesniży s dalokosczе pschiwożowacź. Woda ßo do zisternow lije, hdźež ßo żony a dźěcźi wo kóždu kapku wadźa a bija. Stónczńje je ßo lud rosßudźił, ßebi wot Boha se sjawnym prozeßijonom deschcź wuproßycź. Boża martra, kotraž ßo jako dźiwyczinjaza cześcźi a njeje wot lěta 1852 zyrkej wopuschcźika, dyrbjesche ßo s prozeßijonom wokoło noßycź. Nóz do prozeßijona lud w domach njespasche. Dźěcźi na dróhach pschenozowachu. Hdyž rano Bożu martru w zyrkwi se scźěny wsachu, ßo njebjo saczmi a krótki woczerstwjazy deschcź ßo miholesche. Lud sajuska a ßo klaknywschi wołasche: „Won s kschižom, chzemy wodu!“ Ssobustawy wschěch naboženskich towarstwow a wjele tyßaz ludźi pschiběża, so by ßo k prozeßijonej sapißacź dało. Powjedachu ßebi, so je ßo jenej tsinacźelětnej holzy na polu saschlewjerowana żona sjewika, kotraž je jej pschiwołała: „Praj ßwojim ßotram, so dyrbja jutsje ßwoje cześaki s włoßow wsacź!“ Holza chzyschе rěcźecź, tola saschlewjerowana żona bě ßo shubika. Holza na to do města běżesche a wschitkim powjedasche, schtož bě widźała. Na holzynym cźole a na rukomaj bě ßwjaty kschiž wocźischcźany. Hdyž ßo na to we 8 hodźinach zyrkwine durje wocźinichu, ßo s tyßaz krkow ßława wołasche. Noscherjo kschiża s wołanjom hromady luda pohłuscheni w zyrkwinych durjach stejo wostachu. Duž lud s nowa wołasche: „Pschińdź mjes naß, ßwjaty dźiwy cźinjazy kschižo!“ Noscherjo s kschižom ßo do prědka hibachu, a nětko ßo wschě żónske płaczo a wołajo klaknychu a wutorhnychu ßebi cześaki, kaž bě dźeń prjedy saschlewjerowana żona pschikasała. Mužojo wulke saßwěcźene wóskowe ßwězy do rukow wsachu a potom ßo prozeßion pomalu sahiba. Balkony, wokna a tšěchi běchu polne ludźi. Woni ßo na dróhach a teraßach haczachu. Skónczńje k hłownej zyrkwi dóńdźechu. Hdyž kschiž do njeje njeßechu, lud s nowa hrimotajo ßławu wołasche. Njebjo ßo s nowa saczmi a saßo ßo do deschcża da. Lud tole widomne żohnowanje kleczo na ßo miholicź dasche.

* (Najhorzyschi dźeń w New-Yorku.) Sańdźenu póndźelu je w New-Yorku najhorzyschi dźeń wot lěta 1878 był. Dwanacze cźłowjekow je na scźěhwki wulkeje horzoty wumrjeło.

* (Móst ßo saßypnył.) Dźěl żelesniskeho mosta, w Kölnje psches Rhein ßo twarjazeho, je ßo schtwórtk dopołdnja saßypnył. S 84 muži, kotsiž na mosce dźěłachu, je 13 do wody padnyło a ßo tepiło. 9 woßobow je ßo cźežko franiło. Saßypnjeny dźěl mosta ßo nad dźěłom rěki wupinasche, po kotrymž łódże jěsdźa. Njedowidomne njesboże by ßo stało, hdy by ßo móst we wokomiku saßypnył, hdy by jena łódź pod nim jěła. Jena s jara wjele ludźimi wobßadźena parna łódź krótko psched njesbożownym městuom sasta, a ßo tak psched njesbožom swobarnowa. Njesboże je ßo pjecza se ßłabymi roschtami sawinowało, kotrež ßu ßo pod czežu cźežkich żelesnych dźěłow słamałe.

* (Wojowanje pschecźiwo palenzej.) Wikowanje s palenzom je w Ruskej statny monopol. Dumina (ßejmowa) komißija, k wobaranju wopiłstwa postajena, je spósnała, so na blesche nalěpjene etiquetty se statnym woponom kaž poruczenje palenza skutkuja. Komißija teho dla porucza, město wopona a napißma ßmjertnu hłowu s nakromnym pißmom, so je palenz jěd, na blesche nalěpjecź. Sapóßłanz Cźejschew namjetowasche, město ßłowow: „Araristi palenz“ scźěhowazu ßadu na blesche nacźischcźecź dacź: „Cźłowjecze, hacźrunje ßy tónle palenz kupił, wjedź tola, so jěd pjesch, kotryž tebje sahubja. Sastań, njeje pscheposdźe. Druhu bleschu njeßměsch ženje wjazy kupicź. Finanzne ministerstwo.“ Komißija budże wo tymle namjecze bórsy wuradźecź. Tola wona móże schtožkuli wobsamknycź, finanzne ministerstwo wunoschne wikowanje s palenzom njepuschcźi.

Wußudźenja.

Pschißażny ßud. Dźěłaczeŕ August Kerk, kotryž je ßo 1867 w Barcze narodźił, mějesche ßo sapalenja dla samolwicź. Kerk lětßa 31. meje wjeczor s Cźornjowskeje korczmy duzy nimo se ßkomu kryteje khěże swudowjeneje Nowakoweje w Cźornjowje pschińdźe a tšěchu sapali a potom wo scźěhwki ßwojeho hrosneho njeskutka ßo njestarajo dale dźěsche. Na wulke sboże ßo Nowakoweje dźowka wohnja dohlada a płomjo salecź samó. Hewak budźichu Nowakowa, jejna dźowka a tsi wnucźki, kotrež w domje bydlachu, do ßmjertneho stracha pschińcź mohli. Pschißażni mějachu wobskorżeneho, kotrehoż ßu hižo tsi krócź sapalenja dla khostali, sa winowateho, na cźoż jeho ßudniży k khostarni na 3 lěta a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźichu.

⨯ Na pucźu s Bejerez do Kumwałda ßo 8. meje popołdnju domjazy pomoznik Domschka s Bejerez s dwěmaj hantwjerskimaj setka. Jedyn s njeju na njeho s hrożazym hłoßom sawoła: „Pjenjesy won!“ Hacz runje Domschka wotmolwi: „Nimam żanych, wostajcze mje na pokoj!“ tón ßamy hantwjerski sawoła: „To chzemy najprjedy widźecź!“ a Domschku shrabny. Jeho drastu pschepytajo, wón w jeho lazowym saku 30 nowych pjenjeżkow namaka a je jemu wsa. Dokelž dale pytajo żanych druhich pjenjes njewußlědźi, wón wobojaneho młodeho cźłowjeka puschcźi a se ßwojim towarschom, kotryž bě wurubjenju smérom pschihladował, dale dźěsche. Bórsy po tym hantwjerskaj duchowneho Winklera s Kamjenižy-Jabłońza setkaschtaj, kotryž ßo hromadźe se ßwojej mandźelskej wukhodźowasche. Hantwjerski, kotryž bě Domschku nadpadnył, duchowneho wo pjenjeżny dar proschesche. Dokelž pak jeho duchowny wotpokasa, jemu njehańbicźiwy cźłowjek skschimdźazych wudmow nawdawa. Hantwjerskaj běschtaj samkaŕ Hermann Kießler a hižo 30 krócź khostany hornczeŕ August Heintze. Kießler njebě ßo pschi rubjeżnistwje a proscheŕstwje wobdźělił, tak so mějesche ßo jenoż Heintza psched ßudom samolwicź. Jeho k khostarni na 5 lět a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźichu.

Khostanska komora. Tudomny kawniski ßud bě friseura A. Strehlku w Budyschinje paduschstwa dla k jastwu na jedyn tydźeń saßudźił. Strehlku winowachu, so je 6. februara rano wokoło 5 hodźin w hoscźowskej stwje hoscźenza „jandźela“ w Budyschinje hoscźenzarjej Neumannej s hoscźenza „tšjoch lipow“ w Budyschinje pjenjeżnu móscheń s něhdźe 18 hriwnami kradnył. Strehlkowe powołanje pschecźiwo tutemu wußudej ßo sacźißny.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheprosceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Kolojěsdni kedźbu!

Woprawne **„Dürkoppske“ jěsdne kola ßu snate najlěpsche snamki.** Bielefeldska maschinska fabrika, prjedy Dürkopp & Co. w Bielefeldźe je mi **jenicżke pschedawanje** ßwojich woprawnych **„Dürkoppskich“** jěsdnych kolow sa Krjebju a wokolnosć hacż k sakskim mjesam hromadźe s Rychwałdom, Rěczizu, Wochosy a jich wokolnosć pschepodała.

S wjetschim wotsamknjenjom je mi mózno, najtuńsche płaczisny wobliczicź.

Żadajcże ßebi posticźenja.

G. Urban w Krjebi.

M. Brockmannowy ßwětoßławny

fosforokisały kalk

k **pizowanju** ma na pschedań

Helena Langowa w Njeßwaczidle.

---

80 rm.

khójnoweho pjeńkoweho drjewa

rm. po $2\frac{1}{2}$ **mk.** ma hischcże na pschedań

hajniske sarjadnistwo w Hermanezach nad Sprewju.

Pfefferkorn.

Serbske blido

kóżdu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,
w czelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdże skhnyjaze,
molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicże wscheje druźiny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo na składże
po najtuńischich placźisnach

Emil Měrsch,

drogowe klamy
na kamjentnej haßy 24.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosćz
ßo spěschnje połóżeja
s **thymusinom**
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Wuměrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Kupne a druhe

wuczinjenja, liseziny wscheje druźiny, prósstwowne pisma wo wobhnadzenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje żadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje lezomnosczow, saradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pschi żitnych wikach 4 („Germania“).
Telefon 217.
— Rěczimoj tež serbsti. —

Najlěpschi czerstwy jěrchenjowy **kój** punt po 50 np.,
Najlěpschi czerstwy howjasy **kój** punt po 40 np.,
Najlěpschi wuschkrjeny **kój** punt po 50 np.,
pschi 10 puntach po 45 np. porucza

Emil Gräfe,
rěsniski mischtr
w Budyschinje na sw. lawskej haßy.

Schwarny

żelesny mlyn,

nowy, k schrótowanju jeczmjenja a wowßa ßo hodźazy, kotryż móże ßo s ruku abo s konjazej mozu wjercźecź, je na pschedań w Jaßońzy czisko 11 p. Njeßwaczidła.

Pluh,

drjewjany, hischcże dobry, je na pschedań w Splósku czisko 6.

Krnwa,

ßuczelna, kotraż smeje 4. czelo, je na pschedań w Hruboczizach czo. 20.

Krnwa,

mloda, s druhim czeleczom, je na pschedań w Budyschinku czo. 39.

Czorny kóń,

mjes tsjomi na wubjerk, 7—8létny, je na pschedań w Porschizach czisko 19.

Rjana żiwnosć

czisko 32 w Stróżi pola Rakez je hnydom na pschenajecże. Dalsche je tam shonicź.

Żiwnosć

czisko 2 w Nowej Wjesy pola Huczinu, $21\frac{1}{2}$ kórza wulka, je khorosce dla na pschedań.

Kubło na pschedań.

Kubło w **Jenkezach** se 70 kórzami dobrych polow a łukow je se żiwym a morwym inventarom, s rjanymi stejatymi żnjemi, 13 schtukami howjaseho skotu a 2 konjomaj na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Rjana żiwnosć

czisko 18 w **Sstonej Borschczi,** s 11 kórzami pola a łuki, 95 dawskimi jenosczemi, 8370 mk. wopalneje kaßy, maßiwnymi twarjenjemi je s inventarom a żnjemi hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź w Bronju czisko 3.

Żiwnosć

w Hunczerizach czo. 3
pola Husći je hnydom se stejatymi rjanymi żnjemi **na pschedań.** Dalsche je shonicź w Hunczerizach czisko 3.

Ssmój ßo jako rěčnikaj ſjednoczíłoj a rěčniſtwo hromadźe wukonjamoj.

Kanzlija na ſeminarſkej haßy 10 I.

Rěčnikaj

dr. Wilhelm Naumann. Gerhard Gólč.

Woſſjewjenje.

Cżeſcżenemu wobydleŕſtwu w **Sslepom** a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ßym w ßwojej kowarni ſkładownju

koßow, ßerpow, brußow, kónkow,

koßywobarnowakow atd.

wotewrił a ſa to połnje rukuju, ſo ßu tele twory dobre a khmane. Tež wſchitke druhe, w hoſpodarſtwje ßo trjebaze **żeleſne twory** mam ſtajnje na ſkładze. Dale

= jěſdne koła a **dźěle jěſdnych kołow** =

pola mje tunjo a płaczíſny hódno kupujecże.

Wuporjedźuju tež jěſdne koła.

Moja pſchedawarnja a kowarnja je hnydom pódla fary.

S poczeſcżowanjom

Heinrich Hanczo, kowarſki miſchtr.

Ratarjo a wotnajerjo ßada!

Lětßa kupujemy k praßowanju:

Maleny,

Janſke jahody, cżerwjene a cżorne,
kißate Wißłowe wiſchnje,
cżorne praßowanſke wiſchnje,
prußnizy,
holanſke jahody,
boſanki,

kotrež ßo do boſankoweje poliwki bjeru.

Płaczímoj najwyſchſche wicżne płaczíſny a kóżdu dźělbu kupujemoj.

Budyſka parna deſtillazija,
ßadowa praßowarnja a likěrowa fabrika
Jendec bratrow
na hornczerſkej haßy.

Tſihwěſdowſke tſěſchne

zhele rjanych njeſachodnych barbow, **plefstrowe klinkarſke zhele** ſ 8 hłowczkami do pſchejěſdow, hródźow, dworow atd., **żłobowe zhele, porózne polne** a **dźerkate zhele, ſchamottowe zhele, murjerſke zhele** porucża:

Pawoł Arnold,
parna zhelnicża w Tſjoch Hwěſdach
(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Schczerkowe a pěſkowe jamy. Telefon: Budyſki hamt cżo. 11.

Wopißma wo wuwjedźenych twarach ſa wyſchnoſcże a privatnych.

Njedźelu 12. julija t. l. wuhotuje

»Lilija« ſpěwny wječor w Ralbicach.

Započatk w 7 hodźinach.

Po znatym wašnju přeprošujemy jenož na tutym městnje přećelow serbskeje zabawy a naše towarſtwa.

Předsydstwo.

Wjeßne wólbne towarſtwo

ſměje **ßobotu 11. julija** dopołdnja w **10** hodźinach w **ßerbſkej khoſejowni** w Budyſchinje ſa wſchě ßobuſtawy a pſchecżelow

poßedźenje.

Wo bohate wobdźělenje proßy, dokelž ßo wo wſchelakich ważnych wězach jedna

pſchedßydſtwo.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacżerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Jan Schczěpank w Rakezach

pſchi dróſy ſtajnje wſchu cżeledź, dźowki, holzy k ßwinjom, ſtwinſke holzy, kuchařki, wotroczkow, ßrěnkow, knjezich pohonczow, też hólzow a holzy, kiž jutry ſchulu wukhodźa, dźěłacżerſke ßwójby atd. do łużiſkich a dalſchich ſtron pyta.

Khěżu

w Dobruſchi ſ polom ma tunjo na pſchedań aktuar ſw. ßł. **Liebſch.**

Mała khěża

w Budyſchinje, ßo bohacże po 5% danjaza, w dobrym rjedźe, je na pſchedań pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

Khěża

cżißło 6 w **Myſchezach** je hnydom pſcheměnjenja dla na pſchenajecże.

Dalſche je ſhonicz w Bjedruſku cżißło 7 pola Budeſtez.

K ſawoſtajeńſtwu Khryſtiana Lehmana ßłuſchaza **khěża** w Demjanach ma ßo ßobotu 11. julija popołdnju w 3 hodźinach na městnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Mjeńſcha khěża

bohacże ſ 5% ßo ſadanjaza, w dobrym rjedźe, je pſches

J. a E. Kobana

pſchi żitnych wikach 4 na pſchedań.

Rjana żiwnoſcz

23½ kórza wulka ſ 240 dawſkimi jenoſczemi, maßiwnymi twarjenjemi, njedaloko Budyſchina je ſ doſpołnym inventarom na pſchedań pſches

J. a E. Kobana

pſchi żitnych wikach 4.

Żiwnoſcz

w Hruboczizach cżißło 20 ſ 9½ kórzom pola a łuki je ſe żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne.

7500 hriwnow

je na wěſtu hypotheku wupożcżicz pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

Pytam kuchařki, ßłużobne holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, hejtmanow, tſeczakow, wolazych ſ wulkej mſdu do tudomnych a Draždźanſkich ſtronow.

Pſchiſtajerka **Schmidtowa.**

Dla woženjenja mojeje nětcżiſcheje hoſpodarſkeje holzy k 1. aug. jednoru porjadnu a pilnu **holzu** na jedyn knjeżi dwór pytam.

Poſkicżenja chżyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Lěpſchu **młodu holzu** k 3 lětnemu dźeſcżu a do lohkeho domjazeho dźěła k 1. oktobrej pyta ratař **G. Schütza** na Židowje 263.

Dokelž dyrbi ßo nětcżiſcha holza dla ſkhorjenja ßwojeho nana ſaßo domoj wrócżicz, ſkerje lěpje abo k 1. auguſtej abo poſdźiſcho k 1. ſeptembrej druhu pſchiſtojnu **ßłużobnu holzu** pyta farſki dom w Hornim Wujeſdźe.

Pěſtońcża

ßo hnydom pyta.

Shonicz w khoſejowni „Central" w Budyſchinje na bohatej haßy 25.

Starſchi dowěrny muż ßo hnydom jako

mlokowy pohoncz

pyta na knjeżim dworje w Poczaplizach pola Semiz.

Schtyri abo ſchěſcz porow dobrych żujowych dźěłacżerjow

ſ 3 mk. mſdy na dźeń, każ też jeneho

wuſtojneho rólneho pohoncża

ſ lětnej mſdu hacż do 300 mk. hnydom pyta

knjeżi dwór w Sarěcżu.

Bydlu wot nětka na ßukelnſkej haßy w cżrijowni k. Hendricha Mohra.

Pſchiſtajerńcża Görlichowa.

(K temu cżißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 28 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. julija 1908.

Placišny rěsneho slotu na Draždjanskich slótnych wilach.

6. julija 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hač do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	42—45	78—81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—38	71—74
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	31—33	65—68
4. ßnadnje pizowane tóžeje staroby	27—29	57—59
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	38—40	70—72
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje hač do 7 lět	34—36	66—68
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódšche krowy a jałojzy	30—33	60—63
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—29	58—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byli:		
1. polnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćje	38—40	70—72
2. žrěnjo pizowane, mlódšche a derje pizowane starsche	35—37	67—69
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—65
Čelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—53	80—83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—44	72—74
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich schižењow w starobje hač do 1¼ léta	47—48	62—63
2. mjaßne	45—46	60—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	42—43	57—58

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 4. julija 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 9. julija 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	30	10	70
„ . . . . . žołta	10	15	10	45	10	—	10	40
„ nowa	—	—	—	—				
Rožka	9	—	9	13	9	—	9	13
„ nowa	—	—	—	—				
Jećmjeń . . . 50 kilogr.	8	80	9	25	7	50	8	50
Wows	7	40	7	60	7	—	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	50	13	—
Woka	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	2	30	2	60
Pšeńcžna muka 50 „	12	—	19	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 „	12	—	15	56	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 „	3	60	4	—	3	—	3	70
Ssłoma . . 100 „	4	34	4	50	3	75	4	50
Prožata 1235 schtuk, schtuka . .	8	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	6	50	5	80	6	30
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńcžny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 35 np., rožka wot 9 hr. 13 np hač 9 hr. 25 np., jećmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 35 np. hač 8 hr. 50 np.

W Budyschinje płaćeše: kórz pšeńcu (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hač 17 hr. 67 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 40 np. hač 14 hr. 60 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hač 12 hr. 60 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

9. julija 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 25 np., pšeńca wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 30 np., jećmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 40 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 14 hr. 50 np. hróch 14 hr. — np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 10. julija: Deschćiki a cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 4. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodźinach šerbske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budźe kollekta sa zyrkwiny twar w Graupa. — Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismußowe rosrěčenje ſ němskej konfirměrowanej młodźinu. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Bjedrich Oskar Bärwald, koporniski dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Helenu Emmu Schenkez tam. — Ernst Jan Baldauf, expedient w Kamjenizy, ſ Liesbethu Almu Ryšekez w Dźěžnikezach. — Ernst Hugo Hesselbarth, wyschschi wohnjostrojnik w Hnaschezach, ſ Marju Margarethu Urbanez w Dobruschi.

W katholskej zyrkwi: Jakub Hejduschka, ßłužobny w Syjizach, ſ Madlenu Rychtarjez, ßłužobnej w Budyschinje. — Fryz Kaup, twarski mischtr w Budyschinje, ſ Marhatu Fleischerez ſ Budyschina.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marcźin Erich, Alberta Khorle, Augusta Voigta, schkleńćerja na Židowje, ß. — Kurt Ota, njemandź. ß. na Židowje. — Kurt Alfred, Khorle Gustava Kriegela, skakarja we Wurizach, ß. — Johana Elisa, Kurta Jurja Janascha, ziwnoscźerja w Ratarjezach, dź. — Hilžbjeta Martha, Augusta Wylema Pilza, dźěłaćerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Jan, Franza Holana, kowarja w Budyschinje, ß. — Marhata, Jana Rjeczki, dźěłaćerja w Hnaschezach, dź.

Zemrjeli:

W Michalskej wožadze: 5. julija: Madlena Scholcźina rodź. Stillerez ſ Lupjanskeje Dubrawy, we wokrjeßnej khorowni w Budyschinje, 54 l. 10 m. 8 d. — 9. Max Oskar, Maxa Marcźina Köhlera, piwarza a wobhdlerja w Scźijezach, ß., 1 l. 11 m. 9 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

4. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt šerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin šerbske a w 9 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budźe ßo kollekta sa nowotwar zyrkwje w Krapowje pola Pirny składowacź.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

4. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodź. němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. němske a ½10 hodźin šerbske prědowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sběra sa twar zyrkwje w Graupa.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischcźu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liščinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałoženje kapitalijow, pschedawanje ležomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje ležomnoscźow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe léta ſ rěčnikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomas, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wilach 8.

Kufeke Muka

ßa dźěćźi. Jědź ßa khorych.

Wubjernje wupruhowana zyroba. Dźěćźi pschi tym derje rostu a na satykanje njeczerpja.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
s měßaczným wupowjedźenjom	3 %	
s 3měßaczným =	3½ %	
se 6= a 12měßaczným wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w serbskim domje.

Želesne twory, grat, ratarski grat, powjasarske twory, tóčzniki, brußy

kupujecze najtuńsche a najlěpje pola

Augusta Hajny

w želesowej pschedawarni 12 na kamjeńtnej haßy 12.
Rěczu serbski.

Kóždy, žkotry chze žebi **dobry a tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźiez** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedźa sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětonju
porucza
drainěrowanske roly
wschěch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze a žwinjaze korta
wschelakich wulkosczow,
sezinowe plecženja, tšěschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabrikskich płaczišnach.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a žyna,
fabrika kosczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Pißarńja

sa **kupne, dismembrazijske, hypotherske, testamentske a sawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pißarńskeho pschedstejicźerja pola knjesa aktuara sw. žk. H. Liebsche,
na žukelnjskej haßy 1 II.

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma

Ota Sachse tola najlěpschi khofej

po wschěch płaczišnach, ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Hróch, woku, hejduschku, kolij
porucza
Kharowe
pschi žitnych wikach.

Praßowanu ßlomu
s grotom swjasanu, pschedawa
knjezi dwór w Małßezach
pola Budyschina.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy wolij, motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje družiny
porucza
Otto Büttner
pschedawatnja koże, czerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Wósk k krjepjenju rejwanskich kubjow

najlěpscheje hódnosczе
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Liebsch,
žudniski aktuar sw. žkužby
na žukelnjskej haßy 34
pißarńja sa kupowanske, hypotheske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi žerbski.
— Telefon czišło 177. —
Pschežadźowanje ležomnosczow.

Jěsdne koła!

Nowe! ☛ **Lěto rukowanje!**
po 52, 65, 75, 85—165 mk.,
zonjaze koła po 75, 85—150 mk.,
trjebane po 15, 25, 35—75 mk.
Sastupjeŕ **Brennaborskich, Opelskich, Wartburgskich, Allrightskich, Haenelskich jěsdnych kołow.**

Mantle, **nowe** po 2,—, 2,90, 3,25, 3,75, s rukowanjom 4,50—11 mk.
Něhdźe **100 kołow** na składze.
Schlawchi 2,25, 2,75, 3,—, 3,50, 4,25—5 mk.
Wolijowe latarnje 0,45, 0,95—6,50.
Azetylenowe latarnje 1,50, 2,50—9,50.
Pedale por 1,25—6,50 mk.
Powětrowe plumpy 0.30, 0,75—1.50.
Rohate plumpy 0.80, 0.95—3.75 mk.
Gamasche 0.45, 0.60, 1—8 mk.
Noschaki 0.35, 0.85—3.25 mk.
Nakhribjetne měchi 0.50, 0.75, 1—5 mk.
Swony 0.15—1.50 mk. **Blachowe** schkitaki psche błóto por po 0.85, 1 mk. a 1.25 mk.
Karbid kilogram 35 a 45 np.
Sswobodoběhowe sadnje koło 12, 14 a 16 mk.
pschedawa
J. Schiback
na Mužakowskej drózy 4.
Koła ßo wězywustojnje wuporjedźeja.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
rosecźela
zigarowa pschedawarńja Havanna
w **Drazdźanach 6.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 29. | Sobotu 18. julija 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Njeporadźena jěsba Zeppelinoweho ballona.

Wulke nadźije, kotrež so na jěsbu powětroweho ballona hrabje Zeppelina z Bodamskeho jězora do Mainza a wróćo sahso k Bodamskemu jězorej stajachu, su sebake. Hdyž bě wutoru hrabja Zeppelin se swojim ballonom nad Konstanzom dojěł, so kschidło wodu studźazeho ventilatora łama. Ballon dyrbjesche so teho dla do Friedrichshafena wróćić. Ssrjedu dyrbjesche so njedźiwajzy sylneho deschća ballon na daloku jěsbu puschćić. Hdyž so wón hižo do powětra sběhasche, so jedyn powjas rostorhny. S tym so ballon se swojim prědnim dźělom wo twarjenje wrjesny. Ballonowy kónz wo tšěschny žłob wisajo wosta, pschikrym prěnjeho ballona so rostorhny, tak so so wón hnydom wuprósdni. Na to so kónz do prědka skkoni, a wobaj cžołmikaj so hacž do połojzy z wodu napjelnischtaj. Padajzy so lěwe hornje wjesko wottorhny a schcžerčžo do wody padže. Prědni skhod so wottorhny, tkaninowe wodźecže do kruchow rostorhane dele wisasche. Hacž do swojeho schtwórteho dźěła dyrbi so ballon dla swojeho wobschkodźenja ponowić. Wuporjedźenje budże z najmjeńscha dźesacź dnjow tracź. 8000 hriwnow płacźaze płunowe pjelnjenje dyrbjesche so hnydom wupuschćić, so mohło so wuporjedźenske dźěło pospěschić. Sahorjenje sa Zeppelinowe wunamakanje je khětro spadło. Wjetscha kedźbliwosć so sašo nowemu ballonej majora Parsevala pschiwobroćza. Tutón je so tele dny z nim na prěni daloki slět puschćił, kotryž je so dospołnje poradźił. Major Parseval je pschećiwnik prosteho ballonoweho systema hrabje Zeppelina, dokelž je wón pschewjele stracham wustajeny.

Wójna w powětrje.

Niz jenož na kraju a na morju, ale tež w powětrje budże so w pschichodnej wójnje wojowacź. Mjes tym so w Němskej hrabja Zeppelin a major z Parseval powětrowe ballony dwojakeho systema twaritaj, so w Franzowskej schtyri nowe ballony po modellu ballona „Patrie" twarja, kotryž je lětża w symje sylny wětr psches morjo do Jendźelskeje wotwjedł. Nowe franzowske powětrowe ballony so tak pschiprawja, so so z nich hodźa cžežke bomby mjetacź, bjes teho, so by so z tym ballonowe leczenje do njeporjada pschinjesło. Pódla tychle schtyrjoch ballonow so w Franzowskej wjetschi ballon Dreadnoughtskeho typa twari.

W Němskej so teho runja na to hotuja, wulke powětrowe łódźstwo natwaricź. S jeho pomozu dyrbi so jendźelske wójnske łódźstwo sniczicź a so němske wójsko do Jendźelskeje pschewjesćź. Wěsty knjezerstwowy radźicžel Martin je knihu spisał, w kotrejž wón Němskej radźi, na Jendźelsku nadpad z powětrowymi ballonami cžinicź. Němska dyrbi 200 milijonow na twar motorskich powětrowych łódźow a 200 milijonow na twar smijojtych lětakow wudacź. Potom by Němzam mózno było, w nozy sa pok hodźiny 250,000 muži wysche rukawojteho kanala do Jendźelskeje dowjesćź. Dowjesenje sylneho němskeho wójska je potom jenož cžiste pjenjezne praschenje.

Na Martinowu knihu so poczahujo, jendźelski generalmajor Baden-Powell, kotryž je sebi jako sarjadowar jendźelskeho powětrojězdneho wotdźělenja khwalbu dobył, praji, so so w bliższej wójnje pokaże, so te kraje, kotrež smeja najlepje wuhotowane powětrowe łódźstwo, nad krajemi dobudu, kotrež w tychle brónjach hischcze wróćo steja.

Wjerćha Eulenburga

je jeho prozeß psched Moabitskim pschisažnym sudom slě storhał. Wón je tak cžežko skhorił, so njemóże woženje z hojerńje do sudnistwa wjazy snjesćź. Po wobswědczenju lěkarjow wón na trombosu cžerpi. Pschi tym so wo cžwaki sydnjeneje krwě w žilach jedna, kotrež, hdyž so wottorhnu a so k wutrobje secžerja, k smjerći dowjedu. Ssudnizy su so teho dla rossudźili, w hojerninej konferenzynej sali dale jednacź. Někotre dny bě wjerch Eulenburg tak cžežko khory, so dyrbjesche wusudźenje wupadnycź. Hakle schtwórtk je so w konferenzynej sali sašo jednało, w kotrejž wjerch Eulenburg nětko bydli, so so njetrjebał z jeneje stwy do druheje wosycź. Wobskorzeny pak bórsy wosłabny. Duž dyrbjesche so wusudźenje pschetorhnycź. Lěkarjo pschecźiwo temu protestowachu, so by so sudźenje dale wjedło. Wjerchowe khorokožo so sašo do salineho kuta suny a so je schpanjskimi sćěnami wobda. Schtwórtkowne jednanje bě khoreho widźomnje pschimało, jeho dych rucže a cžežko dźěsche.

Jara wobcžežaze swědczenje pschecźiwo wjerchej Eulenburgej je města Bauerreißowa, kotraž w Mnichowje bydli, wotpołożiła. Někotre nowiny běchu pisałe, so je wona duchakhora a so pod sudniskim dohladowarstwom steji. Tole wudawanje pak je njewěrne. Wěrno je jenož, so su Bauerreißowej hrosyli, so ju do kludnizy pschinjesu, hdyž budże tajke wězy wo wjerchu Eulenburgu rěcžecź. — Dwórski radźicžel Kistler je pjecża rybaka Ernsta w Starnbergu napominał, so njeby psched sudom niczo wuprajił, schtož by wjerchej Eulenburgej seschkodźiło. Kistler je něhdy hornczerski pomoznik a posdźischo z tajnym pisarjom wjercha Hohenlohe był a jeho dźěcźi rysowacź wucził.

Kriminalny komisar z Treskow je psched sudom wuprajił: Semrjety polizajski direktor z Meerscheidt-Hülessem je tsi walcžki listow sawostajił, z kotrychž dyrbjesche so jedyn khěžorej pschepodacź, druhi polizajskemu präsidentej z Windheimej a tsecźi swědkej z Treskowej. Na jenej kharcže, kotraž je mjes tutymi listami była, je napisane było: Wjerch Eulenburg je we Winje jako homosexualny znaty, wón tu w Barlinje pola Podeyna na Schönhausenskej drósy wobkhadźa a ma tež wobkhad z hrabju Lonyayom. S tehole swědczenja je spósnacź, so su na poliziji w Barlinje dawno wjedźeli, so wjerch Eulenburg k homosexualnym sluscha. Prjedy hacž Harden swoje nastawki pschecźiwo wjerchej Eulenburgej pisasche, je w Barlinje na wyschschich městnach znate było, kajki hrěschnik je wjerch Eulenburg, tola nichtó so njeje hibnył, so by jeho z khěžoroweje bliskosce wotstronił.

Khěžor je pjecża na wjercha Eulenburga a jeho sobuwinikow jara hněwny. Wo pschesudźenjach Eulenburgoweho pschecźela, hrabje Edgara Wedela shoniwschi, je khěžor pschi swjedźenju, k cześći schwedskeho krala wuhotowaneho, widźomnje roshorjeny prajił: „Pomyslcže sebi, nasch Edgar je tež tajke swinjo."

Žiwjenjowulki wolijowy wobras wjercha Eulenburga, kotryž w khěžorowych stwach Barlinskeho hroda jenu scźěnu debjesche, je so

ſa kněžorowu njepſchitomnoſcź we wſchej cźichoſcźi ſhubił a ßo do cźapornizy donjeßł. Po ſaßudźenju Hardena ßu pſcheceźelјo wjerćha Eulenburga kněžora pohnucź chźyli, ſo by jemu wójwodſki titul, hrabi Moltzy pak wyßoki rjad ſpožcźił. Jenoż pſcheceźiwjenju wjerćha Bülowa, kotryż chźyſche ßwoje ſaſtojnſtwo ſkožicź, ma ßo dźakowacź, ſo je ßo kněžor ßwojeho wotmyßlenja woſtajił.

Manevry jendźelſkeho łódźſtwa w połnóźnym morju

ßo ſ najwjetſchej potajnoſcźu wotbywaju. Njedźiwajźy teho je wſchelake ſ nich do ſjawnoſcźe pſchiſchło. Wſchede wſchěm maja Jendźelcźenjo dopokaſy wo tym, ſo mjes roskaſowarjemi łódźſtwa nuſneje pſchesjenoſcźe njeje. Admiral lord Charles Berrsford ßo prěnjemu admiralej ſirej Johnej Fiſherej pſcheceźiwja. Lord Berrsford budźe teho dla po manevrach ßłużbu wopuſchcźicź dyrbjecź.

Pſchi ſwucźowanjach něſtorych ſtow łódźow je ßo hacź dotal mało njeſbožow ſtało. W podmórſkim cźołmje „Dźewjecź" bě ßo wjetſchi dźěl muźſtwa ſ petrolejowym dymom ſajědojcźił. Muźſtwa podmórſkeho cźołma „Aeolus" cźołmej „Dźewjecź" na pomoz pſchijědźechu. Mjes jědnacźe pohłuſchenymi je ßo ßedmjom ſaßo žiwjenje wrócźiło. Pſchepytanje je dopokaſało, ſo je w jenym ventilu jene pjero popuſchcźiło. Duž njeißu jědojte pluny ſ wuhenjom wuńcź mohłe, ale ßu do cźołma ſtupałe. Hiſchcźe pſched něſtorymi dnjemi běchu na cźołmje běłe myſche, kotrež ßu pſcheceźiwo petrolejej jara khipre a pſchi najßłabſchim ſacźuczu petrolejoweho dyma kwiceźecź ſapočinaju. Admiralſtwo bě pſched něſtorymi dnjemi pſchikaſało, běłe myſche ſ podmórſkich cźołmow wotſtronicź. Muźſtwa na podmórſkich cźołmach, kotrež jenoż ſ dobrowólnikow wobſteja, ßu jara njeſpokojom, ſo ßu ßo ſ myſchemi jich warnowazy pſcheceźeljo wſali. Woni uochźedźa dłeje na podmórſkich cźołmach ßłużicź, jeli ſo do nich ſaßo běłe myſche njedoſtanu.

Swucźowaze łódźſtwo je pjecźa wubjerny wunoſchł pſchi tſělenju měło. Tak je kſchižak „King Alfred" 198 wutſělow wotedał, ſ kotrychž je 188 tarcźu a 12 cźorne trjechiło. Jena druha łódź je ſ tſjomi kanonami 152 milimetriſkeho kalibra ſa minutu 33 wutſělow wotedała, ſ kotrychž 11 tarcźu trjechichu a 11 do cźorneho dźěchu. Kſchižak „Niobe" mějeſche 98 trjechakow pſchi 99 wutſělach.

Runje je ßo nowa jendźelſka wójnſka łódź, ſaniczak torpedowych cźołmow, „Twiſt", natwariła. Jendźelcźenjo maja ju ſa najſpěſchniſchu wójnſku łódź ßwěta. Wona je dwójzy tak wulka kaž druhe ſaniczaki a w ßwojej turbinowej maſchineriji 30,000 konjazych mozow roswiwa, to je 25 prozentow wjazy hacź „Dreadnought". Knjeźerſtwowy kontrakt jenoż ſpěſchnoſcź 36 ßukow žadaſche, nadźijeja pak ßo, ſo pſchi pruhowanſkich jězbach ſ najmjeńſcha 38 ßukow dozpja.

Khěžor Wylem, kotryż je, kaž łóźde łěto w łěcźu, też łětźa na ßwojej łódźi „Hohenzollern" do połnóźneho morja k wotdychnjenju wotjěł, je tam ſkładnoſcź měł, ßebi ſwucźowanje dźěła jendźelſkeho wójſka wobhładacź. Jedyn jendźelſki offizěr wo tym piſche:

Hdyž jendźelſke łódźſtwo wutoru wjecźor w Albacſkim móřſkim ſaliwje ſakótwizowane ſtejeſche, ßo na dobo łódźe **„Hohenzollern"**, jeneho němſkeho kſchižaka a torpedoweho honjerja dohładachu. Admiral lord Beresford hnydom pſchikaſa, khorhoje na ſcźežory ſcźahnycź, a hdyž ßo khěžor pſchibliži, jeho ſ 21 wutſělemi ſ kanonow powitachu, mjes tym ſo bě ßo zyłe muźſtwo do parady ſeſtupało. „Hohenzollern" najprjódźy wokoło „Hindoſtana" mjes tſecźej a ſchtwórtej diviſiju jědźeſche, potom wona nimo „Eduarda VII.", flaggoweje łódźe admirala Beresforda jědźeſche. Bórſy po tym ßo khěžor runje tak potajnje ſhubi, kaž běſche pſchijěł. Na kóždej łódźi, nimo kotrejež khěžor pſchińdźe, ßo němſka narodna hymna piſkaſche a ßo tſi ßławy wunjeßechu. Sa zyły cźaß nimojědźenja khěžor na hornim moſcźiku pſchebywaſche a ſ jeneje ſtrony k druhej krocźo ßo wón ſa poſtrow a ßławy wojeŕſzy dźakowaſche.

Sſkowjanſka konferenza w Praſy

je ßo ſańdźenu njedźelu wotewrika. W ſtaroměſchcźańſkej radnizy Pražſki měſchcźanoſta Groſch ſaſtupjerjow ßłowjanſkich ludow powita. W ßwojej rěcźi wón praji, ſo ſ wócźkom w radoſcźi a nadźiji ßo płomjenjazym milijony ßłowjanſkeho luda na Prahu ſhladuja. To je khwila ſtawiſniſkeho wuſnama, hdyž ßo ſaſtupjerjo luda, mjes kotrymiž njebě pſchezo jenomyßlneho ſkutkowanja, k ſhromadnemu dźěłu ſkhadźuja w zyłym rjedźe wulkeho kulturneho wuſnama. S wobdźělenja zyłeho Sſkowjanſtwa kźěje nadźija, ſo junu k jednotnemu, móznemu poſtupej wſcheho Sſkowjanſtwa dóńdźemy.

Póßłanz dr. Kramař ßo na prěni ßłowjanſki ſjěſd, kotryż je ßo pſched 60 lětami w Praſy wotměł, ſhromadźiſnu poſtrowjej praji: „S wutrobu, połnej wulkeje radoſcźe, Waß w ſłotej ßłowjanſkej Praſy witamy! 60 lět je ßo minyło wot teho cźaßa, ſo ßu ßo prěni krócź ſaſtupjerjo Sſkowjanſtwa w tejle njepſchewinliwej twjerdźiſnje ßłowjanſkich ludow na wjecźorje Europy ſhromadźili, 60 lět ßwět hibazych podawkow, kotreż ſakłady ſtareje Europy pſcheměnichu, kotreż druhim ludam njewocźakane pſchewrócźne ſakcźěcźe pſchinjeßechu, kotreż pak nam Sſkowjanam móżnoſcź měrneho njeſatorhnjeneho narodneho roswicźa njedachu. Kaž pſched 60 lětami, dyrbimy też dźenßa ſe wſchěmi mozami ſemju, po prjedownikach namrětu, ſakitacź, a ßrědki, ſ kotrymiž ßo pſcheceźiwo jenotliwym ßłowjanſkim ludam wojuje, wſcho pſcheßahuja, ſchtož ſakładnym ſaßadam cźłowjeſtwa wotpowjeda. Naß je ſkónczńje wědomnje hromadu ſwjedło, ſo woßud jeneho ßłowjanſkeho luda ßo njeda wot druheho dźělicź, ſo ßo ſ woßłabnjenjom jeneho ſhromadnemu njepſcheceźelej pucź k druhemu wotewrja, ſo ſamóźe poſtupanju kulturnje a hoſpodarſzy ßylnych a móznych jenoż pucź ſalehnycź kulturne a hoſpodarſke poßylnjenje kóždeho ßłowjanſkeho luda, woßebje tych, kotſiž maja najßylniſchi nadpad njepſcheceźela wudźerżecź, kotſiž ſteja na prědnich ſtražach Sſkowjanſtwa. Na druhej ſtronje dyrbi ßo wſcho intenſiwnje pěſtowacź, ſchtož móże naß kulturnje a hoſpodarſzy ſjednocźicź a bjeswumjenita duchowna ſolidarnoſcź wſchěch ßłowjanſkich ludow.

Runoſcź wſchěch ßłowjanſkich ludow, ßwoboda kóždeho jenotliweho, ßo kulturnje a hoſpodarſzy roswicź a woprawne bratrſtwo, ſkutki a niz jenoż ßłowa, tele wulke ßłowa Sſkowjanſtwa, pſched 60 lětami pſchipowjedźene, ßu nětko ſaßo Bohu dźak ſ wodźazej myßlu w krutych cźerpjenjach wohroženeho Sſkowjanſtwa. S duchom tychle wulkich myßlow demokratiſkeho Sſkowjanſtwa Waß wſchitkich witamy.

Najprjódźy horzo ſpominamy na tych, kotſiž bychu tak rad pſchi naß byli, kotſiž ſe ſahorjenej duſchu naſchemu poczinanju najlěpſche poradźenje pſcheja a kotſiž ſ nami njejßu. Bratram Polakam w Pósnańſkej, naſchim Sſkowakam a Łużiſkim Sſerbam horzy poſtrow a wutrobne dźělbracźe zyłeho Sſkowjanſtwa ſcźelemy.

Wutrobnje witamy bratrow Sſkowinzow a ſprawnje jim wſchitzy pſchejemy, ſo bychu ſ twjerdym a njepſchewinliwym ſadźěwkom němſkeho poſtupa k Adriji byli.

Bratrowſzy witamy Sſerbow a Khorwatow a ſ duſche ßebi pſchejemy, ſo bychu ßo ßylnili a ſmóznili jako pſchedwójſko Sſkowjanſtwa na Balkanje.

Radoſtnje witamy Bołharow, kotrychž je ßłowjanſka myßl ſ turkowſkeho pſchaha wußwobodźiła a ſ duſche ßebi pſchejemy, ſo by ßo jednotnemu prózowanju wſchěch mozow, kotreż ſaßady cźłowjecźnoſcźe wyſche dyżli ßebicźiwe politiſke ſaměry ſtajeja, poradźiło, kſchesćijanſkim ludam europiſkeje Turkowſkeje móżnoſcź wubědźicź, ſo mohli w měrje žiwi byccź.

Witamy Waß Rußow ſ Galizíſkeje a wobžarujemy, ſo njemóżemy wſchitkich poſtrowicź, dokelž ßebi myßlimy, ſo jenoż w jednocźe ſ zyłym Sſkowjanſtwom też Wam lěpſchi pſchichod kiwa.

Wutrobnje a radoſtnje witamy Waß bratrow **Polakow.** Nikoho ſwady a roskory mjes bratrowſkimi ludami tak njebolachu, kaž naß Cźechow. S zyłej duſchu pſchejemy Wam a Sſkowjanſtwu, ſo by nowy duch, kotryż je zyłe Sſkowjanſtwo pſchimnył, też Wam ſakłady dał, nuſne k ßwobodnemu narodnemu a kulturnemu roswicźu.

Pſchejemy ßebi to niz jenoż we Waſchim, ale w intereßu zyłeho Sſkowjanſtwa. Twjerdźe wěrimy, ſo Waſcha ſprawna wola, w Sſkowjanſtwje twjerdy ſakóžk hładacź, ſ kotrehoż ſa Waß lěpſchi pſchichod wuńdźe, njebudźe ſjebana.

A na kónzu, wutrobnje, ſ zyłej duſchu witam Waß, ſaſtupjerjo wulkeho bratrowſkeho ruſkeho luda. Naß ſ radoſcźu a hordoſcźu napjelnjuje, ſo je prěnje wulke woſjewjenje ſaſtupjerjow ruſkeho luda jich ßwěrnoſcź k Sſkowjanſtwu, napjelnjenemu ſ myßlu runoſcźe, ßwobody a bratrowſtwa. Waſchi njepſcheceźelјo ßu ßwobodne ludy w Europje ſ ruſkim ſtrachom traſchili, a Wy pſchikhadźecźe ſ luboſcźu k ßwobodźe, k ßwobodźe wſchěch ßłowjanſkich ludow, niz jenoż na hubomaj, ale we wutrobje. A pſchikhadźecźe, niz ſo byſchcźe wójnu a njepſcheceźelſtwo pſcheceźiwo němu wołali, ale pſchinjeßecźe hałoſu měra wſchitkim Sſkowjanam a wſchitkim druhim ludam, kotreż chzedźa ßo ſe ßwojim krajom ſpokojicź a nochzedźa ßahacź na to, ſchtož nam Sſkowjanam ßłuſcha po ſakonju a prawje. My ßo na ßwojim ſjěſdźe nochzemy a njeßměmy do ſnutſkownych naležnoſcźow žaneho ſtata měſchcecź. Wſcho, ſchtož chzemy a móżemy dozpicź, je to, ſo by ßo ßłowjanſka myßl wſajomnoſcźe a myßl ßłowjanſkeho bratrow-

ſtwa wobtwjerdźika. Chzemy, ſo by wſcho Sſkowjanſtwo pſcheßwědčenje měło, ſo je jenoż ſ pſchipóſnaczom ßwobodneho kulturneho a narodneho roswicza kóždeho ßkowjanſkeho luda mózno, rosrißacź ſwady mjes jenotliwymi ßkowjanſkimi ludami. Nochzemy niczo druhe, ſo bychu wſchitzy Sſkowjenjo czuli, ſo mamy ſhromadne realne intereßy, ſo ßu ßkowjanſke ludy jedyn wulki organismus, kotrehoż żiwjenſka móz je wohroźena, hdyż jena abo druha jeho hałoſow wuſkhnje, ſo Rußa czerpi, hdyż Polak podleži, ſo bychu Polazy a Rußojo czerpili, hdyż njemohli my Czechojo ßwoje nadawki prědnjeje ßkowjanſkeje ſtraże dopjelnicź a ſo my wſchitzy czerpimy, hdyż wulka Ruſka woßkabnje."

Pſchi ſczěhowaznych wuradźenjach je ßo wobſamkło, ſo ma ßo w lěcze 1911 wſchoßkowjanſka wuſtajeńza w Moſkwje wotbywacź. Pſchi dalſchich wuradźenjach ßo wo ſwjaſku ßkowjanſkich turiſtow (pucźowarjow), wo ſakoźenju ßkowjanſkeje banki, wo organiſaziji ßkowjanſkeho Ssokolſtwa a wo ſwjaſku ßkowjanſkich nowinarjow jednaſche.

Ske naſhonjenja khorwatſkeho banußa.

Barona Raucha, naměſtnika wuherſkeho krala w Khorwatſkej, kotrehoż je wuherſke knjeżerſtwo pſcheczíwo woli khorwatſkeho luda na tole měſtno ſtajiło, bě ſańdźeny tydźeń kraj wobhladacź wujěk. Wón móże wo ßwojim pucźowanju něſchto powjedacź. Hnydom w Karlowazu ßo jemu ſlě ſeńdźe. Tammſche wobydlerſtwo pſcheczíwo njemu njepſcheczelſzy wuſtupowaſche, hdyż wón ſ automobilom do měſta pſchijěźe. Naſajtra pucźowanje do Knina dźěſche. Tam baron Rauch a jeho pſchewodnikaj muſej ſa khorwatſke ſtarożitnoſcze wopyta. Hdyż ßo mjes wobydlerſtwom powjeſcź rosnjeße, ſo je banuß pſchijěł, hnydom wjele luda k muſejowemu twarej khwataſche a ßebi żadaſche, ſo dyrbi baron Rauch hnydom muſej a leżomnoſcze měſta Knina wopuſchczicź. Jena deputazija ſ wobydlerſtwa do muſeja pſchińdźe a banußej woſjewi, ſo dyrbi ßo ſe ßwojimaj pſchewodnikomaj hnydom ſ procha měcź, ſo jeho hewak ſ měſta wucźerja. S dobom banußej k wjedźenju dachu, ſo njeßmě ßwoje mjeno do muſejowych wopomnjeńſkich knihow ſapißacź, dokelź bychu ßo wone ſ nim ſwohańbike. Mjes tym ßo pſchezo wjazy roshorjeneho a ßo ſkobjazeho luda ſhromadźi. Duż baron Rauch cźěkajo ſ muſeja wuńdźe a k ßwojemu na tej ßamej dróſy ſtejazemu automobilej khwataſche, na kotryż ſ herjekanjom luda ſaléſe, ſo by ſ najwjetſchej ſpěſchnoſczu wotjěł. Też poßledni dźeń ßwojeho pucźowanja baronej Rauchej wucźeſczowanje pſchinjeße; pſchetoż w Nowym njepſcheczelſke wuſtupy pſcheczíwo njemu czinjachu. Jeho automobil ſe ſhnilkymi jejemi, kamjenjemi a błótom pomjetachu. Wón móżeſche jenoż ſ nuſu do Crkwenizy dojěcź, dokelź běchu po pucźu dróhu ſaracźili. Pſched Crkwenizu mějeſche banuß nowe ſadźěwki pſchewinycź; pſchetoż lud chzyſche ßo do njeho ſ pukami dacź. Wón ßandarmam 8 woßobow ſajecź da. Posdźiſcho je wón też poruczik, ßandarmeriju w Nowym ſ wotdźelenjom ßandarmow poßylnicź. Póndźelu banuß ſaßo do Sahrjeba pſchijěźe. Jedyn ſ jeho najprěńſchich wukaſow bě tón, ſo wón ſakaſa, ſo bychu ßo w Karlowazu tydźeńſke wiki wotbywale. Poliźika wjeczenja je ßo po tajkim ſapoczała.

Pſcheckſchiwjenje zła w Schwajzarſkej.

Němſzy mkynzy ßu dołhi czaß do Schwajzarſkeje muku w bawlmjanych pißanych měchach woſyli. Hdyż ßo tele měchi rosprója, móża ßo wone do ſchtyrjoch twjelow rosrěſacź. Na pſchiwos bawlmjanych tkaninow pak je Schwajzarſka zło położika. Hakle nětko je ßo złonſke ſarjadniſtwo pſchipadnje pſcheckſchiwjenja zła dohladało. Na jenym mukowym měſche ßo napißmo namaka: „Po rospróczu ſchowow ßo ſ tehole měcha ſchtyri barbunjepuſchczate trajne twjele doſtanu." Wyſchſcha złonſka direkzija je hnydom poruczika, ſo ma ßo wot dwójneho zentnarja tychle mukowych měchow, jako wot bawlmjaneje konfekzije po 90 frankach zła bracź. Hacź ma ßo dotal pſcheckſchiwjene zło khoſtacź, njeje ßo hiſchcze poſtajiło.

Spjeczowanje turkowſkeho wójſka w Mazedonſkej.

W Mazedonſkej ßu ßo wojazy a offizěrojo, kotſiż měßazy dołho njejßu żaneje mſdy doſtali, ſpjeczili. Woni ßu generala Schemſi paſchu, kotryż ßo napſcheczo ſběżkej ſtaji, ſłónzowali. Ssamo jedyn general je ßo ſběżkarjcm pſchiſamknył. Schtyrjom offizěram, kotſiż běchu k ſběżkarjam pſcheſchli, je ſultan ßlubił, ſo jim woda a je jich napominał, ſo bychu ßo na ßwoje měſtno wrócźili. Woni ßu pak tole poſkiczenje wotpokaſali.

Sultan je pſcheczíwo ſběżkarjam generala Osmana paſchu póßkał. Tutón je w Reßnje 100 ſběżkarjow ſajał a 130 do hór ſahnał.

Natwarjenje amerikanſkeho powětroweho łódźſtwa.

W ſjednoczenych ſtatach połnózneje Ameriki ßu ßo wodźliwych powětrowych ballonow, kajkeż ßu ßo w Němſkej, Franzowſkej a Ruſkej wunamakale, nabojeli. Jena kniha je wuſchła, w kotrejż ßo wopißuje, kak njepſcheczelſke powětrowe łódźſtwo zyły New-York do hromady ſtſěła. Knjeżerſtwo chze ßebi wot ludoweho ſaſtupjerſtwa milijon dollarow żadacź, ſo mohłe ßó powětrowe ballony natwaricź. Jeli ſo by ludowe ſaſtupjerſtwo (kongreß) tole żadanje pſchiſwoliło, dyrbjałe ßo poſdźiſcho pódla zyłeho brjoha atlantiſkeho a czicheho morja ſtazije ſa powětrowe ballony pſchiprawicź. Wojerſzy powětrojeſdni ßo nadźijeja, ſo budża prěnje motorate powětrowe ballony bórſy hotowe.

Tſi ſchtwórcze na jědnacze.

I.

Blisko dwórniſchcza bě najnowſcha a najrjeńſcha droha ßydłowneho měſta ßrědnjeje wulkoſcze ſ nowymi twarbami polytechnika a wyſchſchich ßudniſtwow. S jeneje ſ tych khěżow, w kotrychż ſ wjetſcha ßudniſzy ſaſtojnizy a profeſſorojo polytechnika bydlachu, na wjeczoru měßaza junija lěta 1876 jara poſdźe profeſſor Rapowſki wuſtupi. Wón k prěnjemu poſkhodej horje pohladny, hdźeż ßo we wotewrjenym woknje roſßwětleneje iſtwy knjeni pokaſa. Po tym waſchnju, kak ßebi profeſſor kłobuk ſejmowaſche a kak knjeni ſ ruku dele kiwaſche, móżeſche człowjek ſhudacź, ſo chzyſchtaj wobaj ſ tym poßlednje něme wobkrucźenje woſbożazeje pſcheßenoſcze wuprajicź.

Profeſſor ßo k dwórniſchczu naſtaji. Wón pomaku dźěſche, każ do ßonow ſamyßleny, doniż jeho někotre nimo ridrowaze dróżki, kiż ßo hižo ſ dwórniſchcza wrócźachu, jeho na to njepominachu, ſo chze ſ czahom napoł jědnacźi wotjěcź. Wón ßonjeſche, ſo je ßo hižo ſapoſdźik, a pſchi najbliżſchej latarni — to bě runje pſched na hród ſapodobnej ßudniſkej khěżu — na ßwój czaßnik pohlada.

Profeſſorej wěſo prawje derje njebě. Schěroko a daloko po czichej dróſy człowjeka widźecź njebě, kiż mohł jemu na pomoz khwatacź, hdy by jemu podhladny zuſy drohi ſłoty czaßnik wutorhnycź chzył.

Tſi ſchtwórcze na jědnacze je, profeſſor wotmolwi, a wołożeny wodychny, hdyż tón mużſki, ſdwórliwje ßo dźakujo, wot tam woteńdźe.

Profeſſor Rapowſki hiſchcze w prawym czaßu na dwórniſchczo dozpě, ſo by czaha w jědnaczich mohł wużicź, ſ kotrymż chzyſche do Bremena dojěcź, ſ wotkelż chzyſche ßo na łódźi do Filadelfije podacź.

Pſched tſjomi lětami bě Rapowſkeho ſwudowjena ßotra wumrjeła a bě jemu ßwojej dżowczicżzy, tehdom pjecźlětneju dwójnikow, ſawoſtajiła. Dokelż bě njeżenjenz, wſa hoſpoſu a kubłarku do ßłużby. Hdyż bu poßledniſcha dla njenadźiteje ßmjercze ßwojeje maczerje domoj powołana a dokelż bě khorowatemu nanej nuſnje trěbna, bě ßebi profeſſor ſpěſchnje druhu dyrbjał wobſtaracź. Jena ſ tych, kiż ßo ſamołwichu, pſchi ßamym ßydłownym měſcze pſchebywaſche: Martha Němzez, ſ bydłom pola ſahrodnika Němza, Haninoj dwór w Koßowej dolinje. Profeſſor do něhdże połdra hodźiny ſdaleneje Koßoweje doliny dojědże; to bě lubosny dok ſ mnohimi wjeßnymi khěżemi. „Haninoj dwór" bě maka villa, ſ wulkim parkom a ſahrodu wobdata, a ßłuſchſche knjeżnje Czerwjenakez, woßamoczenej, ſtarſchej, jara bohatej knjeni. Sahrodnik Němz, kiż we ßwojej pſchi ſahrodnych durjach ſtejazej khěżży ſ dobom też wrótnika czinjeſche, profeſſora do ßwojeho khudobnje pſchiprawjeneho wobydlenja dowjedże. Wón bě ſaßadźity mużſki ſe ßkomożołtymi włoßami a runje tajkej brodu. Hdyż jemu jeho wopytowar rjekny, ſo je knjeżny dla pſchiſchoł, da ſe ßwojim ſ krótka wotbywazym ſadźerżenjom ſpósnacź, ſo je jemu tale wěz mjerſaza.

„Martha!" ſ mjerſazym hłoßom ſawoła, durje do iſtwizy wotwjerajo, „něchtó chze ſ tobu rěczecź".

Po tymle njelubosnym pſchiwſaczu bě profeſſor czim pſchijomniſcho pſchekwapjeny, hdyż ſawołana ſaſtupi, ſchikowana młoda knjeni ſe żołtymi włoßami, ponižneho a lubosneho waſchnja. Tola hdyż ſ njeju rěczeſche, pocza dwělowacź. Wón ßo bojeſche, ſo mohł knjeżſtwo w domje ſhubicź, hdy by tak woßebna a kraßna knjeżna k njemu czahnyła. Wón do tamnych wuſkoſczow pſchińdźe, kotrež wuczenza, kiż wobkhadej ſe żónſkimi ſwuknył njebě, kóżdy krócź pſchewſachu, hdyż mějeſche ſ knjenjemi czinicź. Runje ßebi myßle-

sche, kak by ßo wuschiknje ſ wězy wucźahnył, tu ßo we wotewrjenym woknje woßebnje wuhotowany mkody mužſki pokasa.

Jeho ſpodobny ſwonkowny napohlad pak hordy a khrobky wuras w jeho wobliczu woßkabjesche. Někotre ßkowa ſe ſahrodnikom, kiž we woknje ſtejesche, porěčžawſchi, poſtrowi, na pſchitomny wopyt njedźiwajo, knježnu Marthu ſ poniženjom ßebje, praji někotre rjane ßkowa a ßo wopraſcha, hacž ßo jej njeſechze, ſ nim na wulět wotjěcź.

Rapowſki widźesche, ſo běchu tute ßkowa mkodej holzy pſchecźiwne. Wuj hnadneje knježny, wón ſ waha na jeho ßo praſchazy wuras wobliczа wotmolwi, wón je nětkole na Haninym dworje na wopycźe. Pſchi tym na wucźenza ſe ßwojim rjanym módrym wóczkom pohladny, ſo by jeho wo pſchiwſacźe proßyła. To wěz rosßudźi.

Wón jej ßkužbu niz jeno pſchipowje, ale tež ſ woßebitym wuraſom ßo ſa to wupraji, ſo by wona hiſchcźe dźenßa tu ßkužbu naſtupiła. Zenje wón na pohladnjenje nutrneje dźakownoſcźe njeſaby, kotrež jeho ſ jeje wóczka trjechi.

Rapowſki prjedy ženje žónſkeje ſ tak wubjernymi ßamownoſcźemi ſpósnał njebě, kaž bě nowa kubłowarka. Jeho dwě makej cźetzy ſ poddatej luboſcźu na njej wißaſchtej.

Napſchecźo profeſſorej bě wona nanajbóle kedźbliwa. Wona kóžde jeho pſchecźe ſhuda a runjež bě po zykej ßwojej bytoſcźi khutnje ſmyßlena, njebywaſche tola ženje wobožna. Wona na klavěrje wuſtojnje hrajesche, a hdyžkuli by k temu jedyn ſe ßwojich jednorych ſpěwow ſpěwała, by profeſſor, kiž ſ wjetſcha we ßwojej ſtudowańſkej iſtwě pſchebywaſche, ßwoje dźěło pſchetorhnył a by na jeje nimo měry derje ſwucźeny hłóß poßkuchał. Wón ßebi ſa ßwoje žiwjenje lěpſcheje towarſchki a ßwojimaj cźetkomaj lěpſcheje macźerje njebudźiſche mohł pſchecź. Najprjedy jeho tuta poßlednja myßliczka wobknježesche, bórſy pak dyrbjesche ßebi wuſnacź, ſo Marthu lubuje a ſo bě pſchi jeho ſpěſchnym rosßudku, ſo by bjes ſchkita ſtejazu holzu leczenjam njeſnateho mkodźenza wutorhnył, drje hižo trochu wěſta pſchikhilnoſcź ßobu rěčzała. Ale pſchi ßwojej njeleposcźi ßebi njeſwěri, ſ wuſnacźom ßwojeje luboſcźe k Marcźe pſchiſtupicź; tež ßo bojesche, ſo mohła jej njeruna ſtaroba ſ poſtorkom bycź, dokelž bórſy běſche ſchtyrzyczi lět ſtary.

Wěſo njemóžesche wuwoſtacź, ſo ßo jeho ſnutſkowne wobſtejenja we wſchědnym wobkhadźe ſ Marthu pſcheměnichu, a jemu ßo ſdaſche, ſo je tež wona ßo pſcheměnika, ale wón njewjedźesche, hacž ßmě to k ßwojemu lěpſchemu wukkadowacź.

Martha bě hižo lěto w jeho domje; tu doſta profeſſor, kotryž na polytechniku wucźbu wo twarjenju maſchinow pſchednoſchowaſche a we ßwojej wědomoſcźi wulku nahladnoſcź mějesche, wot knježeŕſtwa nadawk, ſo ma ſ krótka wotewrjenu wuſtajeńzu we Filadelfiji wopytacź, ſo by roſprawjenje we ßwojej wězy na ßo wſak. To pucźowanje bě jemu witane. S Filadelfije chzyſche Marcźe ßwoju wutrobnu pſchikhilnoſcź ſ liſtom wuſnacź. Wulke ſdalenje jej wjazy ßwobody woſtajesche, kak chzyſche ßo roſßudźicź. Dźeń wotjěcźa bě ßo pſchibliżił, jeho ſpakowane kofry běchu hižo na dwórniſchcźu, a nětkole bě tu tež wokomik roſžohnowanja; bě derje widźecź, ſo je Martha hnuta, hdyž jej ruku k roſžohnowanju dawaſche. Myßliczka, ſo ma dobrocźiwy knjes ſ dźěſcźowſkej wutrobu daloke móŕſke pucźowanje pſchetracź, jej někotre pſcheradne ßylſy ſ wocźow wuwabi.

S teho profeſſor na dobo wutrobitoſcźe naby. Mějeſche ßebi wón pſchijomnemu ſacźuwanju tuteho wokomika podarmo wuńcź dacź? Nětkole abo ženje! ßebi pomyßli, a ſchtož bě tak dołho mjelczo we wutrobje noßył, ßo jemu nětkole na jaſyk dobywaſche. Martha bě ſmylena a pſchekwapjena, ale w tym pſchekwapjenju ßo radoſcź a ſboże pokaſowaſche; na jeho praſchenje, hacž je jemu dobra, ſ kahodnym wrócźnym ſtkóczenjom ßwojeje ruki wotmolwi; hdyž wona ſnapſchecźiwi, ſo je dźowka jenož jednoreho ſahrodnika, kiž dyrbi jako ßkužazy ßwój khlěb pytacź, ju ſ poßměwanjom ſměrnjowaſche. A tak ßo roſžohnowanje mjes woběmaj ſ cźichim ßlubom ſkónczi. Wón jej ßwój rubinowy pjerſchcźeń na porſt tykny a jako ſbožowny nawoženja ßo do Filadelfije naſtaji.

Hdyž nětkole w nozy do dalokeho Bremena ſ cźahom jědźesche, jemu myßle ſtajnje na runje namakane ſboże dźěchu. Skónczenje wón ſmucźnoſcźu wußny; wo ßnje pak dźijesche ßo jemu wo tamnym cźěmnym mužu, kiž bě duzy na dwórniſchcźo na njeho tak njejabzy ſarěčzał. „Proſchu, mój knježe“, ßo profeßora wopraſcha, jemu pěſkowy cźaßnik potykujo, „kak na cźaßu je“?

„Tſi ſchtwórcź na jědnacźe je“, Rapowſki wotmolwi, po ronjazych ßo pěſkowych ſornach hodźinu dokkadnje póſnawajo, pſchetož wo ßnje njejßu žane njemóžnoſcźe.

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Cźežke njewjedro ſańdźenu póndźelu pſches Kužizu cźehnjesche. W Nowej Wßy pola Huſki bydlazy ſkakał Auguſt Voigt ßo na dompucźu ſe Semiz ſ njewjedrom pſchekhwata a ßo ſ błyſkom ſaraſy. Druhi błyſk do domſkeho pjezytwarza Richarda Richtera w Huſzy dyri. Khěža, w kotrejž dwě ßwójbje bydleſchtej, ßo ſ wohnjom do cźiſta ſniczi. W Kubſchizach je błyſk do wumjeńka kublerja Ernſta Gudy, w Radworju do bróžnje ſwudowjeneje Skapanoweje, w Budyſchinje na Wjeleczańſkej dróſy do khěže cźěßle Seeligera a w Trjechowach do khěže Guſtawa Pětſcha trjechił a w tychle twarjenjach wſchelaku ſchkodu naczinił, tola ani njeſapalił, ani ludźi a ſkót njemoril. W Seeligerez khěži w Budyſchinje błyſk do wokna podtſchěſchneho wobydlenja kamjenjecźeßarja Kariga ſajědźe, hdyž teho 14 létna dźowka runje woknowy rolow dele puſchcźi. Holzy žaneje ſchkody njenaczinił wſchi błyſk dwě Karigez dźěſcźi, ßrjedź ſtwy na ſchpundowanju hrajkazej, ſ powětrowym cźiſchcźom ſ wocźinjenymi durjemi won na pſchedſalu wjerhny, pſchi cźimž dźěſcźi njewobſchkodźenej woſtaſchtej. Potom błyſk ſtwiny wjerch na dwěmaj měſtnomaj pſcheraſywſchi do grota elektriſkeho ſwónczka pſcheſkocźi a ſkónzowa a po nim jědźo pſchi ſkhodach do wodowoda ſjědźe a ßo po nim do ſemje wotwodźi. Na ßwojim pucźu bě wón wot wotlimka kruchi emaille wotraſył a do ſcźěnow někotre dźěry wuraſył. Hdyž błyſk do Karigez wobydlenja dyri, Karigezy dwě wulkej žahłej kuli wohladachu. Duž ßo ſda, ſo je błyſk na wokomik dźěleny był a ßo potom ſaßo ſjednocźił. Boži dźiw je, ſo ßo ſ wjele wobydlerjow Seeligerez khěže ſ móznym dyrjenjom błyſka nichtó njeje moril, ani ßo pohłuſchił.

Tón ßamy dźeń ßu ſke njewjedra w rudnych horach ſakhadźake. W Rödlizach je ßylne krupobicźe pola a ſahrody ſapuſcźiło. W Hohndorfje ßo ſ błyſkom bróžeń kublerja Selbmanna ſpali. Dale błyſk do elektriſkeho grota w dwórniſchcźowym twarjenju w Rothenkirchenje a do hoſcźowſkeje ſtwy tamniſcheje korczmy dyri, tola hoſczo ſe ſtrachom woteńdźechu. W Oberwieſenthalu ßo njewjedro ſ krupami pſchewodźesche. Wone běchu kaž włóſke worjechi wulke o w ſahrodach a łukach a na ßadowych ſchtomach wjele ſchkody naczinichu. S błyſkom je ßo dale bróžeń kublerja Barthela w Rychbachu pola Waldheima ſniczika. — W Großenhainſkich ſtronach ßu póndźelu a wutoru ßylne njewjedra zychnowake. We Wyßokej ßo pſched dwěmaj létomaj natwarjena bróžeń kublerja Nycźe, w Hirſchfeldźe Krauſez khěža a w Rieſy ßo hródź Saathainſkeho fórbarka ſ błyſkom do procha a popjeła pſchewobroczichu. Na poßlednim měſtnje ßo jena krowa ſaraſy, druhi ſkót ßo wukhowa.

Nad Mnichowom ßo póndźelu njewjedro ſ krupobicźom roſpuſchczi. Krupobicźe ßo ſe ſatraſchnym wětrom pſchewodźesche. Wjele ſakraßnjenych ſtow woknowych ſchkleńzow ßo rosbi, w jenej ſchuli ßamej wjazy dyžli 500. Promenady ßo do zyła ſapuſcźichu, ſchtomy ßo ſłamachu a wjele ſtow hakoſow wrjeſkajo na ſemju padaſche. Krupy běchu kaž pjaſcź wulke, někotre 58 gramow ważachu. Wjele drohow ßo ſ poſdźiſchim ßylnym deſchcźom powodźi, w pinzach woda meter wyßoka ſtejeſche. Błyſk je do wjele měſtnow dyrił. Wot pjecźdźeßaczich lět ſańdźeneho létſtotka w Mnichowje tajke njewjedro njepomnja.

— Woßebity żeleſniſki cźah ſ Budyſchina pſches Schandawu do ſakſkeje Schwizy létża 26. julija pojědźe.

— Saßo je jedyn kołojeſdny do njeſboża pſchiſchoł. S Budyſchina po Mužakowſkej dróſy ſ „khopa“ dele jědźo je wyſchſchi hródźny ſchwajzař Pittrich ſ Płußnikez do jeneho ſ boka drohi ſtejazeho kamjenja ſakožił a ſ wotmachom do hłubokeho pſchěrowa padnył. Wón bjes wědomnja leżo woſta. Jenu nohu bě ßebi wón krawu ſraſył a tež do hłowy bě ßebi někotre dźěry wuraſył. Jeho do měſchcźańſkeje hojeŕnje donjeßechu, hdźež je ßo wón bórſy ſebrał.

— Na Lubijſkej dróſy, na kotrejž bě hakle wóndano jedyn Wuricźan ſ jěſdnym kokom do njeſboża pſchiſchoł, je ßo pjatk tydźenja wjecźor hižo ſaßo jedyn kołojeſdny, blidař Liebſch ſ Wuriz, do njeſboża pſchiſchoł. S Budyſchina domoj jědźo wón pſchi nahłym měſtnje pola ſkały do jeneho woſa ſ dołhim drjewom ſajě. Sadnej kole cźežkeho woſa Libſchera pſchejědźeſchtej, kotryž ßo ſnutſka cźežko wobſchkodźi. Na pomoz ſawołani poliziſtojo we womorje leżazeho do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſcź dachu. Tam je ſnjeſbożeny, kotryž chzyſche ßo w bliżſchim cźaßu woženicź, wumrjeł.

— W nětcziſchim wiſchnjowym cźaßu ßo ſ nowa na to kedźbliwe cźini, ſo ßo njeßmědźa wiſchnjowe bóczki jeſcź, dokelž wone lohko w błepym cźrjewje tcźazy woſtawaju a ſahorjenje naczinjeja, na kotrež ßu hižo mnoſy ludźo wumrjeli. Runje tak ſtraſchne je,

ßo na wischnje symneje wody abo piwa napicź. Póndźelu popołdnju bě rěsakowy wobßedźeŕ Pursch we Wünschendorfje wischnje jědł a bórsy po tym piwo pił. Wječor chzyschе wón ſ jěsdnym kołom jeneho ſe ßwojich wotebjerarjow wopytacź. Po puczu pak wón ſkhori, ſo dyrbjeschе ßo bórsy sawróćicź. Wutoru jeho do privatneje kliniki dr. Heymana dowjesechu, hdźeż wón bórsy na saschmatanje cźrjewow wumrje. Wón żonu a 6 njesastaranych dźěcźi sawostaji.

S **Budyschina.** Cźěło něktore dny stareho dźěsźa ßu pjatk dopołdnja na jenej luzy psched městom ſ boka Wjeleczańskeje dróhi namakali. Wone je ßo pjecźa ſ jenym měschczańskim hnojowym wosom tam pschiwjesło. Dźěsczowa hłowa bě do rubischcźa sawalena. Polizija je cźěło do khowanja wsała. Niczo dalschе njeje hischcźe wußlědźene.

— Nohu je ßebi pschi kulzy samkał Wünsche we waggonowej fabrizy skamał. Jeho ßu do měschczańskeje hojeŕnje dowjesli.

S **Bórka.** Sańdźenu njedźelu wječor wokoło 6 hodźin je ßo na dróſy pschi naschej wßy wobźaromne njesboże ſ automobilom stało. 54 lětna schwalcźa Hana Ssykoriz mjenowana Branzkez ſ Maleschez se ßwojej ßotru w tym cźaßu po dróſy ſ Budyschina do Maleschez dźěschе. Pola Bórka ßo Ssykoriz ßotsje ſ jenym sapschahom setkaschtej, kotryż tak blisko pschi kromje drohi jědźeschе, so běschtej ßotsje nusowanej, pschеs drohu na druhu stronu hicź. Prjedy pak hacź tam dońdźeschtej, wot sady automobil Kupjanskeho ryczeŕkublerja Hermsdorfa pschijědźe, kotryż Hanu Ssykoriz shrabny, pod koło cźißny a jej hłowu tak żałoßnje rosmjecźe, so njebě wobliczo wjazy spósnacź. Sawołany lěkaŕ hłowinu rósdrětu kožu saßo hromadu saschi a njesboženu, ſ womoru sapschijatu, do Maleschez domoj dowjescź da. Tam je wboha wutoru wudychała, hdyż bě ßo jej jenoż ſ khwilemi wědomnje cźěmnje wróćiło. Semrjeta bě ſ wuczeŕku ruczných dźěłow w Maleschanskej schuli a jako schwalcźa ſ pilnoscźu ßwojeju rukow ßebje a ßwoju 85 lětnu macź żiwjeschе. Automobil, pod kotrehoż koło je wona pschischła, bě pschi njesbożu do pschěrowa sajeł. S jeho wodźerjom bě schaffeur Kupjanskeho ryczeŕkublerja Hermsdorfa.

Bórsy po tym ßo na dróſy mjes Bórkom a Delnjej Hórku druhe njesboże sta. Wo njesbożownym podawku pola Bórka shoniwschi bě Kupjanski ryczeŕkubleŕ Hermsdorf druhi automobil na pomoz pókłał. Psched tutym ßo kóń sapschaha najeńka Delnjohórczańskeho knjeżeho dwora spłóschi. Tón ras cźłowjekojo do njesboża njepschińdźechu. Jenoż wós, kotrehoż wojo ßo skama, ßo do pschěrowa wali. Dwě na wosu ßedźazej knjeżnje njesranjenej wostaschtej.

S **Maleschez.** Ssotru tudomneho młynka Preußa, swudowjenu Weltkowu, je Preußez kóń, hdyż by ßo k pławjenju do wody dowjedł, do wutrobna kopnył. Weltkowa wot teho cźaßa khora leži.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym papjerniku kowaŕ Lejnert sańdźenu póndźelu parny kotoł płataſche. Pschi tym jemu hromada żahłeho wuhła na nosy padźe a jej straschnje wopali. Lejnert drje móżeschе hischcźe domoj dóńcź, tola potom jeho wopalne rany nusowachu, ßo do koża lehnycź a lěkarja na pomoz sawołacź.

— Mnischczе hußańzy ßu ſ měſtnami we kużiſkich horach wschelake schtomy zyle nahe wobźrake. Woßebje ſrudny napohlad ma wulki ſróſtny schmeŕk psched korczmu „hajńkownju“ wyſche Hornjeje Hórki. S njeho je nimale wscha jehlina spadała. Jeli dyrbjał ßo rjany schmeŕk puschczicź, by hajnkownja ßwoju woßebitu na dołhe lěta njesarunliwu pychu ſhubika.

S **Huſki.** Sańdźenu póndźelu mějachmy w naschich ſtronach wječor w 6 hodźinach prěnje, hodźinu poſdźiſcho druhe a w 9 hodźinach tsecźe hrimanje a rjany deschcź. Wječor wokoło 7 hodźin błysk do domskeho khachlestajerja Rychtarja dyri a sapali. W khěži pódła Rychtarja skakaŕ Nowak bydleschе. Se schifrom kryte twarjenje ßo do cźiſta wotpali. Demjanska ßykawa sa Huſcźanſkej prěnja k haschenju pschijědźe. Do cźělneje schkody njeje pschi wohnju nichtó pschischoł. — Też jene cźłowſke żiwjenje je ßo tón ßamy dźeń wječor sa wopor żadało. Skakarja Augusta Vogta ſ Noweje Wßy je Boże njewjedro, hdyż ſe Semicźanſkich skałow ßam domoj dźěschе, sarasyło. Jeho cźěło ßu wutoru rano na jenej schcźeżży leżaze namakali. Hdyż wón wječor domoj njepschińdźe, ßebi jeho ßwójbni myßlachu, so wón w Huſzy woheń haschecź pomha.

S **Wujezka** pod Cźorno-Bohom. Póndźelu je pschi ßylnym njewjedrje błysk do domskeho tudomneho młynka Ernſta Rittera dyril a njesapaliwschi a dalscheje schkody njenacźiniwschi k semi sjeł.

S **Khróſcźiz.** Tele dny ßo 13lětny kóń tudomneho knjesa fararja Wornarja na polu pschi dźěle spłóschi. Pschеs wjeß domoj běżo wón pschi Ssatkuli do woja jeneho tam ſtejazeho wosa ſ tajkim wotmachom ſrasy, so ßebi wojo hłuboko do wutrobna sastorcźi. S bolosczu cźwilowane skocźo ßo wot woja wottorhny a ßo pschеs płót do Krawcźiz sahrody waliwschi tam kónz wsa.

S **Rakez.** Nasch lubowany a wyßokodostojny k. farař Gólcź je naß sańdźenu njedźelu wopuschcźił a ßo k poßylnjenju ßwojich mozow do Cźopliz podał. Bóh luby Knjes wostań ſ nim też tam a spożcź, so ßo ſtrowy, cźiły a poßylnjeny saßo k nam wrócźi.

S **Kalbiz.** Po dlějschim pschetorhnjenju „Lilija“ sańdźenu njedźelu saßy konzertowaschе a hrajeschе. Bohaty program ßo nimale zyły derje poradźi. To je cźim khwalobnischе, dokelż dyrbjachu ßo pschi krótkosczi cźaßa a hromadźenju mozow wschě pschednoschki ſ nowa nawuknycź. Do konzerta ſpleczenej małej baßniczży Cźischinſkeho ßo ſ dźakom pschijachu. Se ſkładby němſkich ludowych spěwow běchu schtyri cźißła, ſłożene na ßkowa Sejlerja, pschełożki, kotreż też „Spěwna radosczź“ ſa dźěcźi wopschija. Wo tym mohło ßo wěſo jednacź, hacź ßu tajke ſa ryſy ßerbſki konzert pschijomne. Hdyż pak pschirunamy, ſo też Němzy naſche narodne melodije ſe ßwojim tekſtom wużiwaju, dha drje ßo njepschehrěſchimy, hdyż ßebi pola ßußoda tam a ßem něſchto pożcźimy. Po móżnosczi pak jenoż w nuſy. Nasch lud dyrbjał najprjódy ßwoje narodne a wumjełſke spěwy ſesnacź. Maczíſny mamy hiſchcźe doſcź. Zunjoſcź a cźiſtoſcź tutych spěwow ßo woßebje ſpodobaſche.

Ssměſchk w jenym jednanju nam pokasa, kak knjes „Schwindl“ patientow po „ßwojim“ waſchniczku lěkowaſche, t. r. jenoż ſa dobry pjenjes. Tajkich „kepßakow“ hiſchcźe tam a ßem nadeńdźeſch, ale też tajkich doſcź, kiż ßo jim lěkowacź dawaju. Żortniwa to hra, ſo mohł ßo ſe ßměchami puknycź.

Konzert bě bohacźe wopytany, woßebje wot „Horinow“. Widźachmy tam mnohich duchownych a wuczerjow. Pancźiczańſka „Lipa“ ßo korporatiwnje wobdźěli. Też ſaſtupjerjow Rakecźanſkeje „Lipy“ witachmy. Podarmo pak ßlědźach na jewiſchcźu ſa ßławnym druhim hoſcźom, kiż ſtajnje pschеs ßwoju raſnoſcź a krutoſcź imponowaſche. Dźeržmy ßwoje mozy hromadźe a njeprójmy ßo. Nadźijomnje jeho saßo tam wuhladamy, hdźeż dobry ßerbſki ſpěwaŕ ßkuſcha.

S **Panez.** Njedaloko naſcheje wßy je wóndano rěſnik Heinrich ſ Porchowa do njesboża pschiſchoł. Hdyż nakupjeny ſkót hromadu wożeſche, wón, dokelż ßo woſowe ßydło ſłama, ſ wosa padźe a ßebi prawu ruku ſłama. Zimnoſcźeŕ Kühne, kotryż pódła njeho ßedźeſche, je na ſbożе njewobſchkodźeny woſtał.

S **Kamjeńza.** Pschi póndźelniſchim cźeżkim wječornym njewjedrje je błysk do tudomneje zyrkwineje wěże dyril. S powětrowym cźiſchcźom ßo wuczeŕka ſwudowjena Baudicowa a jejne tſi dźowki, ſ kotrychż bě jena ſ Draždźan na wopyt pschijěła, ſ wotmachom k ſcźeńje pschitkóczichu a ßo pohłuſchichu. Na ſboże ßo wſchě ſchtyri żónſke bórsy ſhrabachu a żanych ſchkódnych ſcźěhwkow njeſacźuchu. Błysk bě do błyſkowoda sajeł, telefonowu pschiprawu ſapalił a kruch wobmjeta wó iſtwje ſe ſcźeny wotraſył. Hdyż běchu ßo wobydleŕki wěże ſe ſtróżelow ſhrabaſe, wone widźachu, ſo ßo telefonowe groty palachu.

S **Brěſnje** pola Kamjeńza. Na tudomnym ſaſtaniſchcźu je pschi wotkładźenju jeneje cźěſtodźěłazeje maſchiny ta na nohu korczmarja Kaulfußa padła, kotraż je ßo pschi tym ſłamała.

S **Hródka.** Sańdźenu ßobotu w maſchinownі a nakładowańi „Hanineje“ jamy pola Hródka woheń wudyri, kotryż nakładowańju, někotre kólnje a dźěł brikettowеje fabriki sniczi. Parna plumpa njedźěłaſche. Haſcherjo njeſamóchu woheń podubycź. Wón ßo dale roſſchěrjeſche a hakle wječor bě móżno, jón ſamjeſowacź. Płomjenja ßo na bliſki lěß wupſcheſtrěchu a ßo też jeneho żitneho pola popadnychu, kotreż ßo wotpali.

Se Shorjelza. (Khoſtanſka komora.) Pſchekupz P. Grütter ſ Běłeje Wody bě ßwojim wotebjerarjam, kotſiż ßebi ſa 10 nowych pjenjezkow dźeßatk litra palenza żadachu, jenoż dwanatk litra dawał. Ludźi bě wón na to waſchnje jebał, ſo bě měrowe dno ſnutſka ſ worſchtu ſyglaka pſchikryl. Lawniſki ßud bě jeho wot wobſtórżby jebanſtwa wuwinował a jeho jenoż dla trjebanja njepraweje měry k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja saßudźił. Statne rěcźniſtwo ßo pſchecźiwo wußudej powoła a ßebi pſched druhej inſtanzu żadaſche, ſo by ßo wobſkorżeny jebanſtwa dla k jaſtwu na jedyn měßaz saßudźił. Prěni wußud powaliwſchi khoſtanſka komora Grüttnera jebanſtwa dla k 150 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 30 dnjow saßudźi.

Dla njecźiſteje konkurrenzy mějeſche ßo pſchekupz Neumann ſ Parzowa ſamolwicź. Wón je na něktore měchi ßymjeńtneje rożki, w jeho khlamach ſtejazych, prawo k temu njemějo napißmo nalěpił:

„Woprawna žymjeńtna rožka plahowanja ryčeŕkublerja ſ Lochowa w Petkuſu.“ Plahowaŕ tak mjenowaneje woprawneje Petkuſkeje rožki, ryčeŕkubleŕ ſ Lochow, bě jeho wobſkoržił. Neumann mjenujzy žwojnu žymjeńtnu rožku wo něſchto tuńſcho pſchedawaſche, dyžli Parzowſka nalutowaŕnja a wupožčeŕnja, kotrož bě rožku wot Lochowa w Petkuſu kupiła. Wobſkorženy, kotryž bě žo tež pſcheczíwo § 11 khěžorſtwoweho ſakonja, naſtupazeho ſchkitanja tworoweho ſnamjenja pſcheſchoł, prějeſche, ſo je pſchi pſchedawanju žwojeje rožki, kotraž drje njeje ſ Lochowa była, někomu ſeſchkodźicź chzył. Wón žo na to powołaſche, ſo telko rožki, kelkož žo jako Petkuſka žymjeńtna rožka pſchedawa, njemóže ſ zyła w Petkuſkich ſtronach naroſcź. Sswědk ryčeŕkubleŕ ſ Lochow na to pokaſowaſche, ſo jemu wjele na tym leži, ſo by jeho rožka ſ mjenje hódnymi rožkowymi družinami žwoju khwalbu njeſhubiła. Wobſkorženy wudawaſche, ſo je wón rožku jenož jako Petkuſku elitſku žymjeńtnu rožku pſchedawał; wón je ju w 10 měchach po wožebitym žadanju někotrych Parzowſkich wobydlerjow pola jeneje Barlinſkeje firmy kupił. Ssud wobſkorženeho k 200 hriwnam pjenježneho khoſtanja ſažudźi a ſchkodowanemu žwědkej Lochowej dowolnoſcź k woſjewjenju wužuda w někotrych nowinach pſchižudźi.

Přilopk.

* (S płomjenjemi žo wobdali.) Wulki woheń bě w lěžu pola Langenbielau w Schleſyſkej naſtał. Pſchi haſchenju žo lěžny dźěłaczeŕ Büttner rucže ſ roſſchěrjazymi płomjenjemi wobſchwiha, ſo žo jeho draſta ſapali. Muž žo žmjertnje wopali. Drjewowa wikowarka Schmidtowa, kotraž jeho wukhowa, žo teho runja cźežko wopali.

* (S błyſkom žo ſaraſyli.) Pjatk tydženja pſchiwołdnju je pſchi žylnym hrimanju błyſk do ſapſchaha hoſcźenzarja Richtera w Steinbachu, ſ pola žo wróczazeho, dyrił. Pohoncź a konjej žo na měſcże morichu.

* (Pžaj dźěczo ſakužałoj.) W Sroczynje w Póſnanſkej ſtaj pžaj ſchožarja Buſcha 8lětnej holzy jeneho inſpektora krk pſchekužłoj. Dźěczo žo wukrwawi a bórſy wumrje.

* W Selbje w Hornych Frankach nawoženja a njewjeſta dźeń do kwaža do zyrkwje pſchińdźeſchtaj, ſo byſchtaj žo ſpowjedałoj. Tu žo ſta, ſo, hdyž duchowny hižo pſched woŕtarjom ſtejeſche, njewjeſta na dobo wožłabny a w zyrkwi cźikeho hólczka porodźi.

* (Woheń w petrolejowej cźiſcźeŕni.) W Pardubizach w Cźechach je žo tamniſcha najwjetſcha petrolejowa cźiſcźeŕnja Davida Fanta & Co. wotpaliła. Pódla teho je žo 20 waggonow petroleja, wolija a benzina ſpaliło.

* (Njewjeſta w płomjenjach.) Roshorjazy podawk je žo pſched tydženjom w katholſkej zyrkwi w Kuhnernje w Hornjej Schleſyſkej ſtał. Pſchi wěrowanju žo njewjeſcźiny ſchlewjeŕ ſe ſažwěcźenej žwězu ſapali. Hdyž płomjo pſches draſtu žapny, kwažarjo pſchiſkoczichu a woheń podužychu, prjedy hacž bě žo njewjeſta wopaliła.

* Cźežke njeſbože ſ automobilom je žo njedźelu wjecźor w Sauerlachu ſtało. Wobžedźeŕ automobilnych dróžkow Weber ſ Mnichowa ſ wulkim ſpěchom pſches wjeż jědźeſche. Pſchi tym žo gumijowa wobrucź pukny, a hdyž žo teho dla wós ſpinaſche, žo wón dwójzy pſchecźižny. Weber žo hnydom ſaraſy. We wožu žedźazy ſchwedſki generalny konſul ſ Kaira, hrabja Wachtmeiſter, žebi hłowu cźežko ſrani a žebi nohu ſłama. Jena knjeni ſ New-Yorka žebi moſhy ſtſchažy a žebi cźoko ſmjecże. Jejna towaŕſchka žebi nop rosraſy, žebi ruku ſłama a žebi cźěło na wſchelakich měſtnach ſmjecże. — Blisko Beelitza pola Potsdama je žo ſ powróczenjom automobila knjeżeŕſtwowy radźicźel Seelo morił. Něcźnik dr. Orchelhauſer žebi nop rosraſy. Automobil bě žo ſ jenym burſkim jěſdnym ſetkał. Dokelž žo kóń automobila bojeſche, bě jěſdny ſ konja ſaléſł a jeho ſa wuſdu pſchimnył. Hdyž bě žo automobil k konjej pſchibliżił, tón ſe ſadnymaj nohomaj na drohu ſkoczi. Dokelž automobilowy wjednik njemóżeſche na prawym boku konja nimo jěcź, žo wón na lěwizu wuwiny a žo pſchi tym konjoweho ſadnjeho dźěła dótkny. Runjež njebě pytnycź, ſo by žo wós ſ tym ſtorcził, wón na wokomik w tej ſamej měrje dale jědźeſche, ſkoczi pak potom na prawizu do pſchirowa a žo pſchecźižny.

* (Rubježniſtwo w Kawkaſkej a ruſkej Pólſkej.) Pola Tifliża dźewjecźo jěſdni rubježniży tſi omnibuży a dźewjecź druhich ſ puczowarjemi wobžadźene woſy nadpadźechu a puczowarjow wurubichu. Jenemu duchownemu rubježniży ſłoty kſchiż ſ wutrobna wſachu a ſchěſcź konjow kradnychu. — Pola Lodże žu tſjo rubježniży jeneho fabrikanta na běłym dnju nadpadli. Jedyn konjow ſa wuſdu pſchimny, druhi pohoncźej ſ revolvrom hrožeſche a tſecźi fabrikantej žamemu. Rubježniży jemu potom 2500 rublow wſachu, wuhnachu jeho ſ woſa a potom hacž k lěžej dojědźechu, ſ wotkal pohoncża domoj póżłachu.

* (Dynamitowy nadpad w San Franziſko.) Wěſteho Claudianeſa w San Franziſku, na kotrehož tukaju, ſo je khěžu pſchekupża Jameſa Gallaghera ſ dynamitom do powětra buchnył, žu ſajeli. Wobžedźeŕ wupuſcźeneho doma je žo jenož pſchi žamym žmjercże ſminył. Wón je wobžwědcźił, ſo je jeho bratr Pětr nadpadnikej 1000 dollarow dał, ſo by jeho a jeho dom ſnicził. Naſchkarjerjowy pſchikas pak žo pſcheſahe wuwjedże. Dale je žo wotkryło, ſo je nadpadnik też dom měſchczańſkeje pokładniży ſ dynamitowymi patronami wupuſcźił a ſo je žebi wón ludźi najał, kotſiž dyrbjachu hłownych wobcźežowazych žwědkow ſkónzowacź.

* (Dwaj żeleſniſkaj cźahaj do žo ſraſyłoj.) Na Khocźebuſko-Barlinſkej cźarje je pola Lubina jedyn dźěłanſki ſ pěſkom nakładźeny cźah do jeneho tworoweho cźaha ſajěł. Jedyn ſpinaŕ je žo morił. Wjednik tworoweho cźaha a dwaj ſpinarjej žu žo lohko ſranili. S dźěłanſkeho cźaha jedyn wós pſches lokomotivu a brěmjenjowy wós tworoweho woſa pſchejědże, lokomotiviny wuheń wottorhnywſchi. S dźěłanſkeho cźaha je žo 6 woſow do zyła roſbiło. Też ſ tworoweho cźaha je žo 10 woſow na kruchi roſraſyło.

* (Straſchna jěſba ſ powětrowym ballonom.) Wutoru rano žo ſ Hamburga ſ ballonom „Hamburg“ tſi woženy do powětra puſchczichu. Wětr ballon w runej měrje k rańſchemu morju cźěrjeſche; ballon jenož někotre metry nad wodu leczeſche. Wobžadka ſ tſjoch Hamburgſkich pſchekupzow wobſtejeſche. Spytachu žo na kraj puſchczicź, tola ballon na jenu pſchibrjóżnu khěžu padże. Hdyž bě žo wón ſaža ſběhnył, žo cźołmik wo khěžine žwiżle ſraſy. Pſchi tym žo pſchekupz Sarninghauſen tak ſrani, ſo bjes wědomnja do cźołmika wróczo padże. Runje tak je žo baron Pohl cźežko wobſchkodźił.

* (20 khěžow pſches dźěczi ſpalenych.) W Plautzigu w rańſchej Pruſkej je žo 20 khěžow ſe wſchěmi pódlanſkimi twarjenjemi wotpaliło. Wjele ſkotu je w płomjenjach kónz wſało. Se ſchwabliczkami hrajkajo žu dźěczi woheń ſaparałe.

* (Na ſpodźiwne waſchnje woželepiła.) Pſchi roswucźenju wo pſchirodże w ſchuli žo jena 12lětna holza žo pokaſowajo jědojteho blaka, kotryž też woblěd abo kožany pětr rěka, ſ ruku dótkny a žebi potom ſ tejle wóczko rybowaſche. Bórſy po tym pocża wóczko palicź a žo ſacźěmnjecź, hacž žo widźenje do zyła ſhubi.

* Jedyn elefant je w Indiſkej żeleſniſke njeſbože ſawinował. Pſchi tym ſtej žo dwě wožobje moriłej a někotre žo cźežko ſranile. Jedyn tworowy cźah ſ 23 woſami a 2 cźežkimaj lokomotivomaj k Bangkokej jědźeſche. Nóz bě cźmowa a wuhlad ſ lokomotivy hubjeny. Dokelž bě cźah na runej cźarje a njetrjebaſche ſaſtawacź, wón khětro ſpěſchnje jědźeſche. Na dobo wjednik prěnjeje lokomotivy jeneho wulkeho elefanta žrjedź kolijow wohlada. Cźah ſaſtajicź, njebě wjazy móżno. Elefant žo hnydom mori, ſ dobom pak žo cźah tak njejabzy ſaſtaji, ſo žo jena ſ cźežkeju lokomotivow po nažypje dele wali, mjes tym ſo žo druha prěki na żeleſnizu ſtaji. Wjednikaj žo wot žwojeho žydła cźižnyſchtaj, tola žo wonaj jenož lohko ſraniſchtaj. Měſto teho na jeneho tepjerja jena lokomotiva padże a jeho ſamjecże. Pódla teho žo jedyn ſpinaŕ ſaraſy. Tſjo druſy ſaſtojniży žo ſranichu, jedyn tak jara, ſo žo ſ cźežka ſažo ſhraba. Se ſraženjom bě žo 18 woſow ſ kolijow cźižko a žo do zyła roſbiło.

* Satraſchny woheń je hłowne měſto Haitiſkeje kupy we wjecźornym indiſkim morju, Porte au Prinze, wupuſcźił. Něhdże 3000 khěžow a wjele cźłowjekow je žo ſpaliło. Schkoda žo na 40 milijonow hriwnow woblicża. Revoluzionarojo žu pjecża woheń ſałożili.

Wužudźenja.

Khoſtanſka komora. Žona wuhloweho dźěłacźerja Preſchera w Suborniczży bě 6lětnu holzu wuhloweho dźěłacźerja Joſefa Ryſchki dla jejneho njepſchiſtojneho ſadžerženja ſ prutom na nahi ſadk nabiła, tak ſo běchu někotre pruſkele naſtałe. Ławniſki žud bě Preſcherowu k 5 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 1 dźeń ſažudźił, dokelž bě wona dźěczo pſche jara naſchwikała. Preſcherowa žo pſchecźiwo wužudej powołaj a pſched khoſtanſkej komoru tajke njepěknoſcże ſ Ryſchkez žwójby wotkry, ſo dyrbjeſche žo ſjawnoſcź wuſamknycź.

Krabat na „Cžornej schuli“.

Němzy ßej wo doktor Fauscže
Wschelke baje bali ßv,
Kak je do knihow ßo cžertej
Sapißak se ßwojej krwju.
Tónle Fauſt je potom w ßwěcže
Wulke cžinki wukuſkał;
Cžert je pomhał, ale ſa to
Poßles do hele joh' wſak.
A też w Sserbach byk je cžinkał,
Krabat jeho mjeno je,
Skonjak je też dźiwne kußy,
Tola nikom' ſchkodźerſke.
W ſtarych lětach ſpokucžanoh'
Njeje djaß mohł ſhrabnycž joh',
A je woſtajicž joh' dyrbjał,
Hdyž je k wudychnjenju ſchko.
W Jitku pola Rakez běſche
Tutón Krabat rodźeny,
Na paſtyrni na ßwět pſchiſchoł
Do tradawej' khudoby.
Hdyž bě hiſchcže drobny makuſchk
A 'ſchcže běſche w ßuknicžzy,
Paſcž žno dyrbjeſche wón hußy
Pſchi kuži na pſchedowßy.
Boßy nózkowaſche w mróſach,
Hdyž bě wotroſcženym huſchk;
Kußaſche wot ßuchej' krjeńcžti
Sa tón huſto hłódny brjuſchk.
A hdyž doma njemějachu
Krjemicž, lemicž ſ khwilemi,
Zebricž dyrbjeſche ßej ſkibki
Pſched zuſymi durjemi.
Tehdy ßo jom' njeßonjeſche,
So b'dže knjes wón poſdźiſcho,
Sso kaž ſemjan ßydacž budže
S kralom ßobu ſa blido.
Tola pſchi tym ßuchim khlěbje
Sroſcže hólczk wón liczkaty,
Stajnje ſpokojny a ſradny
Bu wón pachoł wuroſtny.
Sa te cžaßy w Cžornym Khołmzu
Młyn bě ſ mjenom Cžertowy,
A tón młynk bě w ßerbſkim kraju
Kołmczan kuſkał rěkany.
Tón mějeſche ſady młynzy
„Cžornu ſchulu“ potajnu,
W kotrejž hólzy ſ zuſych krajow
Kuſły cžinicž wuknychu.
Haj pſchez pola njeho běſche
Młodych młynſkich dwanacže,
Kiž pak wuczobnizy běchu
Djaßnych khumſchtow woprawdže.
Hdyž bě žane lěto nimo,
Jedyn wot nich ſhubi ßo;
Hdže by tajki ſhubjenz woſtał,
Shódacž móžecže ßej to.
Tak też běchu w jenym cžaßu
Jědnacžo 'noż woſtali,
A tón młynk ſa dwanateho
Krabata ßej pſchiwabi.
Tón bě nětko ſchwarnje wotroſtł,
Pachoł hłowy jaßneje,
Runjež ſa dźěcžaze khodźił
Njebě nihdže do ſchule.
A tak wukliweje hłowy
Bórſy wjele nawukny,
A bu pſches to w krótkim cžaßu
Zyły lubuſchk miſchtrowy.
Njebě jom' pak potajene
W kajkich ſkicžiſnach tu tczi,
Duž dla ſkeho kónza ſtrachi
Cžěßnjachu joh' we duſchi.

Tola miſchtrej ſ jeho mozy
Sjawnje wuńcž ßo bojeſche.
„Tón mje tola ſ traſchnym kuſkom
Hnydom ſaßo ſajimnje.“
Na kónz khwataſche to lěto
Jeho cžinkiwuknjenja,
Dźeń a bóle dyrkotaſche
Se ſtrachami wutroba.
Mdyßle pſchez wón napinaſche
Smyßlicž někajku ßej leſcž,
So mohł bjes wady a ſchkody
Sso ſ tej' cžornej' ſchule ſwjeſcž.
Wuproßy ßej ſ liſchczim ßkowom
So ßměł domoj pohladacž,
A po dołhim cžaßu ſhonicž,
Kak ßo mataj nan a macž.
Doma wulke ſradowanje
Strowoh' ſaßowidźenja;
Tola bórſy ſ jěrym hłoßom
Macž ta wboha ſapłaka.
Hdyž wón wuwjaſa jej wſchitko:
W kajkich traſchnych paßlach tczi,
Hdže wón je a ſchto tam wuknje —
Duſcha rżeſche macžeri.
„Wumóz mje ſ toh' ſkeho kónza,
Macže, móžecže 'noż wy!
Pſchińdźcže, kaſajcže ßej krucže
So tón młynk mje puſchczik by.“
„Hdyž wón budže njemdry borkacž,
Satraſchicž ßo njedajcže!
Wón ßo njeßmě próſtwam ſpjeracž
Pobožneje macžerje.“
„Tola puſchczicž mje 'noż ſechze
S jeniczkej tej wuměnku,
So ſ tych dwanacžoch naß wſchitkich
Shódacže mje ſ wěſtoſcžu.“
„Wſchitzy b'dźemy ſpſcheměnjeni
Do jenajkich rapakow,
So mje nichtó ſeſnacž njemohł
S kruha cžornych towarſchow.“
„Wy pak mějcže to ſa ſpósnatk,
Sa ſnamjo, kiž njeſmyli:
Hłowu budźa na bok lěwy
Powěſchecž te rapaki.“
„Jedyn jenož na bok prawy
Hłowu ſměje ſkhilenu;
Teho wſmicže! Ja to budu —
Do hólza ßo pſcheměnju.“
Stym ßo wón k tom' młynkej wró=
Sajtra pſchińdže tam ta macž, ſcži —
Ssyna ßebi domoj wumóz —
Kuſkał nochzyſche joh' dacž.
Wón ju do komory cžěmnej'
Sakhadźizy dowjedže,
Hdžež do koła ſeßydane
Cžorne paßmo ßedźeſche.
„Tu ßej wubjeŕ ßwojoh' ßyna!
Jenajke ßu ptaki wſchě —
A hdyž teho prawoh' ſmyliſch,
Cži a jom' ßo ſtanje ſlě.“
Na teho, kiž hłowu trochu
Skhilił bě na prawy bok,
Wona bjewſchoh' wubjeranja
Sswoju ruku pſchestrě w ſkok.
Kuſkał ſe ſubami ſchipjo
Dótkny ßo joh' ſ prucžikom,
A tón do hólza ßo ſměni,
S macžerju ßo poda dom.
Jene kuſkańiſke knihi
Skradźu miſchtra ßobu wſa,
Tón ßo, helſzy roſpyrjeny,
Słobjeſche na Krabata.

Radyserb.

Ratarjo a wotnajerjo ßada!

Lětßa kupujemy k praßowanju:

Maleny,

Janſke jahody, cžerwjene a cžorne,
kißałe Wißłowe wiſchnje,
cžorne praßowanſke wiſchnje,
prußnizy,
holanſke jahody,
bosanki,

kotrež ßo do bosankoweje poliwki bjeru.
Płaczimoj najwyſchſche wiczne płaczißny a kóždu dźělbu kupujemoj.

Budyſka parna deſtillazija,
ßadowa praßowańnja a likěrowa fabrika
Jendec bratrow
na hornczerſkej haßy.

Porzlinowe, kamjeninowe a ſchkleńczane twory

po tunich płaczißnach poruczam.
Saßopſchedawarjo woßebity rabatt doſtawaju.
E. Ullrich na ſchuleŕſkej haßy 12.

80 rm.
khójnoweho pjeńkoweho drjewa
rm. po 2½ mk. ma hiſchcže na pſchedań
hajniſke ſarjadniſtwo w Hermanezach nad Sprewju.
Pfefferkorn.

Najlěpſcha
żrojita koża,
bawłmjane a wjelbłudołoßmowe
cžěrjeńſke rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cžehnitu móz powjetſchazy a ßuwanju rjemjenjow ſadźěwazy, jenož najlěpſcheje hódnoſcže porucža
Otto Büttner
pſchedawarńja koże, cžěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wězow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Schwarny
żeleſny młyn,
nowy, k ſchrótowanju jeczmjenja a wowßa ßo hodźazy, kotryž móže ßo ſ ruku abo ſ konjazej mozu wjercžecž, je na pſchedań w Jaßońzy cžißko 11 p. Njeßwacžidła.

Wuměrjenſke dźěła
ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Kupne a druhe wucžinjenja,
liſcžiny wſcheje drużiny,
próſtwowne pißma
wo wobhnadźenje atd.,
formindſke ſlicžbowanja,
dawkowe reklamazije,
teſtamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje żadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow,
ſaradźenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pſchi żitnych wikach 4 („Germania“).
Telefon 217.
— Rěcžimoj też ßerbſki. —

7500 hriwnow
je na wěſtu hypotheku wupożcžicž pſches **J. a E. Kobana**
pſchi żitnych wikach 4

Ssmój ßo jako rěčnikaj ſjednoczíłoj a rěčniſtwo hromadźe wukonjamoj.

Kanzlija na ſeminarſkej haßy 10 I.

Rěčnikaj

dr. Wilhelm Naumann. Gerhard Gólč.

Wulke pſcheßadźowanje inventara a domjazeje nadoby.

Ssrjedu 22. julija 1908 dopołdnja wot 1/2 9 hodźin ma ßo w **Bermichez hoſczenzu w Haßlowje** wſchón żiwy a morwy, hoſczenzowy a **ratarſki inventar,** tutej leżomnoſczi ßłuſchazy, ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

K temu ßłuſcheja woßebje:

1 dobry kuczowy a dźełanski kóń, kruwy, jałowzy, koſy, ßwinje, hußy, kury, wſchě ſkoro nowe **ratarſke maſchiny, 1 ßyłaza maſchina ſa ſelenu pizu, roſßyłaza maſchina, ßyłanjowa maſchina, żitocziſczaza maſchina,** wſchón **rólny a hoſpodarſki grat, kucza, ßanje, dwoje cźeźke ßanje, 2 kuczowaj grataj, 1 rólny grat, 3 dezimalne wahi ſ puntami,** dale **bětnarſki grat** a **wjaſna rěſaza maſchina, 2 hobanzy, 1 draſchla, wjele hotoweje bětnarſkeje twory** jako **kruwjaze a naßelenſke ßudy, wódne khany, wſchelake małe ßudy a wanje, wużitkowe a palne drjewo, na ſkładze leżaze żeleſo, wſchón hoſpodarſki inventar, něhdźe 18 blidow, 8 taſlow,** wjazy dyźli **100 ſtołow a ławkow, 4 ſoſy, 1 krónojty ßwěcznik,** něhdźe **15 lampow, 2 draſtnaj khamoraj, 12 łožow, 1 kuchińſki khamor, wſchelake wobraſy, ſchpihele a cźaßniki,** wſcha **domjaza a kuchińſka nadoba,** kaž też na ſkładze leżaże **wino, kognak, palenz, likeur** a **tobak,** dale **1 piſtazy automat, 1 klawěr, 1 apparat ſa wuhliczńatu kißalinu ſ cźaßnikom, 1 jéſdne koło, 1 ſchijaza maſchina** a wſchelake druhe wězy.

Na pſcheßadźowanje ßo jenoż ſa hotowe pjenjeſy pſchedawa.

Wobßedźerjo.

Kolijowe ßymjo

je dostacź w Njechornju cźo. 3.

Płuh,

drjewjany, hiſchcźe dobry, je na pſchedań w Splóſku cźißło 6.

Cźorny kóń,

mjes tſjomi na wubjerk, 7—8létny, je na pſchedań w Porſchizach cźißło 19.

Kruwa,

ßucźelna, kotraż ſměje 4. cźelo, je na pſchedań w Hrubocźizach cźo. 20.

Kruwa,

mkoda, ſ druhim cźeleczom, je na pſchedań w Budyſchinku cźo. 39.

Dójna koſa

je na pſchedań w Njejdaſchezach cźißło 30.

Wóß

jenopſcheżny, tola też ſa dwě kruwje ßo hodźazy, je ſe żnjowymi rjeblemi na pſchedań w Bónezach cźißło 3.

Khěżu

w Dobruſchi ſ polom ma tunjo na pſchedań aktuar ſw. ßł. **Liebſch.**

Mała khěża

w Budyſchinje, ßo bohacźe po 5% danjaza, w dobrym rjedźe, je na pſchedań pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

Khěża

cźißło 6 w **Myſchezach** je hnydom pſcheměnjenja dla na pſchenajecźe.

Dalſche je ſhonicź w Bjedruſku cźißło 7 pola Budeſtez.

Żiwnoſcź

ſ něhdźe 7 kórzami jara dobrych polow a łukow je pſcheměnjenja dla hnydom na pſchedań w Běcźizach cźo. 21 pola Hodźija.

Hiſchcźe derje ſdźerżany

kuczowy wóß

je tunjo na pſchedań. Adreßy na kupjenje ſmyßlenych chżyli ßo ſ napißmom **S. H.** w Budyſchinje na póſcźe wotedacź.

XXXIV. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodźiny

zhromadźi so **8., 9. a 10. augusta 1908** pola **Handrikec w Poršicach.**

Z jeje wuhotowanjow budźe:

Sobotu 8. augusta: popołdnju w 3 hodź. **wubjerkowe posedźenje** (wšě towarſtwa maja zastupjene, wšě namjety přizjew. być);

njedźelu 9. augusta: pop. w 3 hodź. **hłowna zhromadźizna** (powitanje, rozprawy, wólby, namjety); wječor 1/2 7 hodź. **zabawny wječor: koncert a dźiwadło* — bal**;**

póndźelu 10. augusta: w u l ě t.

Serbskich studowacych, přećelow studowaceje młodźiny, serbske towarſtwa, wšěch, kiž Serbstwo lubuja, cyły serbski lud přeprošuje z tutym na wšě wuhotowanja skhadźowanki wutrobnje

W Lipsku, w juliju 1908.

Karl Wyrgač, bohosłowc, t. č. hłowny starši.

* Cisłowane městna, prěnje po 1 hr., druhe po 60 np., budźa ke kupjenju pola podpisaneho a 8. augusta hač do 1 hodź. w Serbskej khofejowni a wot 3 hodźin sem a 9. augusta pola Handrikec w Poršicach. — ** bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 19. **prażnika** pop. z dypkom 5 hodź. w Mjenerec hoſcźencu swoje měsačne posedźenje.

Ważnych wuradźenjow dla wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Do Budyſchinka!

Njedźelu 19. julija budźe

wiſchnjowy ßwjedźeń

k temu **wiſchnjowy tykanz** a **tśélenje ſ kłoczkami wo myto.**

Pſcheczełnje pſcheproſchuje

A. Winkler a mandźelſka.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe póndźemy? Jutſje wſchitzy do

Noweje Jaßońzy na

reje

póndźemy. Tam budźe rjenje! Pſcheczełnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Żiwnoſcź

w Hunczerizach cźo. 3 pola Huſki je hnydom ſe ſtejatymi rjanymi żnjemi **na pſchedań.** Dalſche je ſhonicź w Hunczerizach cźißło 3.

Bydlu wot nětka na ßukelnſkej haßy w cźrijownı k. Hendricha Mohra.

Pſchiſtajerńcza Görlichowa.

Jan Schczěpank w Rakezach pſchi drózy ſtajnje wſchu cźeledź, dźowki, hołzy k ßwinjom, ſtwinſke hołzy, kuchańki, wotroczkow, ßrěnkow, knjeźich pohonczow, też hólzow a hołzy, kiž jutry ſchulu wukhodźa, dźěłacźerſke ßwójby atd. do łużiſkich a dalſchich ſtron pyta.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne hołzy, mlokowe hołzy, hródźne dźowki, hołzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Dokelż dyrbi ßo nětcźiſcha holza dla ſkhorjenja ßwojeho nana ſaßo domoj wrócźicź, ſterje lěpje abo k 1. auguſtej abo poſdźiſcho k 1. ſeptembrej druhu pſchiſtojnu **ßłużobnu holzu** pyta farſki dom w Hornim Wujejdźe.

Młódſchu ßłużobnu holzu

k 15. auguſtej abo k 1. ſeptembrej pyta **Ernſt Lommatzſch** w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 26.

Młodu porjadnu

ßłużobnu holzu

pyta **Helena Elgerowa** pſchi lawſkich hrjebjach 18.

Starſchi dowěrny muż ßo hnydom jako

mlokowy pohoncź

pyta na knjeźim dworje w Počzapliczach pola Semiz.

Cźeknył

kurwotazy poß, brunoßmuhaty, na mjeno „Hektor“ poßłuchazy. Sa myto wotedacź pola wyſchſcheho hajnika **Berga** w Jamnom pola Klětneho.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 29 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. julija 1908.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

13. julija 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	39—42	75—78
awstriske	42—45	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	35—38	71—74
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	31—34	65—70
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	27—30	57—60
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	34—36	66—68
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—29	58—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—37	67—69
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—65
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—53	80—83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	42—44	72—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich słschiženjow w starosće hač do $1\frac{1}{4}$ léta	49—51	64—66
2. mjaßne	47—48	62—63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	43—46	58—61

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 11. julija 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 9. julija 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	10	30	10	70
" . . . . . žołta	10	15	10	45	10	—	10	40
" nowa	—	—	—	—				
Rožla	9	—	9	13	9	—	9	13
" nowa	—	—	—	—				
Ječmjeń . . . . 50 kilogr.	8	80	9	25	7	50	8	50
Wows	7	60	7	70	7	—	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	50	13	—
Woka	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	2	30	2	60
Pšeńczna muka 50 "	12	—	19	—	—	—	—	—
Rožana muka . . 50 "	12	—	15	56	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	60	4	—	2	50	3	50
Ssloma . . 100 "	4	34	4	50	3	75	4	50
Proßata 990 schtuk, schtuka	9	—	24	-	—		—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	6	50	5	80	6	30
Rožane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńczny gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Rožany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 35 np., rožla wot 9 hr. 13 np hač 9 hr. 25 np., ječmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. 35 np. hač 8 hr. 50 np.

W Budyšchinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 17 hr. 25 np. hač 17 hr. 67 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 40 np. hač 14 hr. 60 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz ječmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hač 12 hr. 60 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

16. julija 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 25 np., pšeńca wot 10 hr. — np. hač 10 hr. 30 np., ječmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 14 hr. 50 np. hróch 13 hr. — np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., žłoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 17. julija: Deschćiki a cźopke.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 5. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}$9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Richard Rudolf, Marja Richarda Horschka, samkarja na Židowje, ß. — Gustav Alwin Erich, Ernsta Emila Pritzy, lithografa w Tšelanach, ß. — Rudolf Waltat, Handrija Hockera, kopornikskeho dźěłaćerja na Zidowje, ß. — Kurt Max, Ernsta Hermanna Gustava Kießlicha, khěžkarja a kamjenjećeßarja w Jeńkezach, ß. — Bruno Werner, Franza Bruna Wenzela, kubłoweho najeńka na Zidowje, ß. — Johanna Gertrud, Pawoła Reinholda Paula, hospodarskeho pomoznika w Hněwßezach, dź. — Ida Dora, Hermanna Pawoła Klingsta, blidarja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Jaroßław, Franza Němeczka, dźěłaćerja w Budyschinje, ß. — Erich, Jana Nowaka, dźěłaćerja w Budyschinje, ß. — Hilžbjeta, Jana Horcha, tepjerja w Budyschinje, dź.

Zemrjeół:

W Michalskej wožadze: 11. julija: Hilda Frieda, Ernsta Augusta Oskara Helbiga, murjerja w Hrubočizach, dź., 3 m. — 12. Morwa narodź. dź. Jana Bohuwěra Nowaka, žiwnosćerja w Jeńkezach. — 14. Martha Frieda, njemandź. dź. w Rabozach, 1 l. 2 m. 27 d. — Hermann Willy, Emila Marja Henczela, kamjenjetočerja we Wurizach, ß., 1 m. 2 d. — 15. Pawoł Richard Schuster, blidarski wuczobnik pod hrodom, 17 l. 8 m. 25 d.

W katholskej wožadze: 9. julija: Beno, Oty Thiemanna, rěsnika w Budyschinje, ß., 4 l. — 11. Marja, Franza Storma, dźěłaćerja w Budyschinje, dź., 4 l. — 16. Ernst Förster, pißmikistajeŕ w Budyschinje, 71 l.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

5. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

5. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farař Domaschka rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. budże wuczba se ßerbskej žónskej młodosću. — Kollekta sa twar zyrkwje w Graupje pšed zyrkwinymi durjemi składowana, je 83 hr. 5 np. wunjeßła.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czichsczi.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1908.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Ze Ghorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	2. 3.
Ze Ghorjelza					8,00	7,08	11,17	2,11	2,21	4,25	6,28	8,57	9,07	11 20
Mychbacha		—	—	—		8,22	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31	12 04
Lubija		2,25	—	—	9,20	8,44	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,21	9,51	12,48
Pomorz		—	—	6,32*	—	8,59	12,01	—	3,22	5,21	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,55	5,34	6,49*	9,41	9,21	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10 26	1,36
Zičenja	—	4 06	6,11	7,04	—	9,33	12,35	—	3,57	5,55	8,34	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,26	6,32	7,23	—	10,04	12,56	—	4,18	6,15	8,57	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,40	7,47	—	10,25	1,17	—	4,40	6,36	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,57	6,58	7,56	—	10,33	1,25	—	—	6,44	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	1,39	5,21	—	8,20	—	10,51	1,43	3,51	5,04	7,02	9,45	10,31	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu.

S Draždżan do Ghorjelza.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.
S Draždżan		12,20	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,30	3,14	5,09	6,33	8,10	9,45
Radeberga		12,52	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—
Arnsdorfa		1,00	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48	—	6,06	8,45	10,18
Biskopiz		1,25	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11	—	6,30	9,09	10,48
Zičenja		1,40	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,50	4,27	—	6,46	9,25	11,04
Budyschina		1,49	2,07	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,42	6,05	7,01	9,40	11,18
Pomorz			—	4,48	8,04	—	10,08	11,03	—	2,23	5,00	—	7,19	9,58	11,36
Lubija			2,29	5,33	8,25	—	—	11,23	11,50	2,42	5,15	6,28	7,39	10,17	11,52
Mychbacha			—	6,02	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,31	—	7,55	10,33	12,08
Do Ghorjelza			2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,20	5,52	6,52	8,17	10,54	12,29

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,16	9,26										6,56	10,36	1,21	5,02	8,09	11,44
S Kamjenza	7,38	9,48										7,09	10,50	1,33	5,14	8,21	11,56
Potzlnitzy	7,48	9,57										7,18	10,58	1,42	5,23	8,29	12,04
Großröhrsdorf	7,58	10,07										7,35	11,16	1,59	5,40	8,46	12,21
Do Arnsdorfa	8,40	12,16	3,02														
S Kamjenza	9,01	12,39	3,22														
Do Biskopiz	9,19	12,58	3,40														

Zu jenoj 2., 3. a 4. wosowa klaßa jěsdźi.

S Kamjenza do Arnsdorfa 9,24 a je w Kamjenzu 10,12. — S Kamjenza do Biskopiz 10,22, a je w Arnsdorfje 11,16.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,03
Do Kamjenze	8,34	2,56	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	—	8,30	12,17	—	4,01	9,01	—
Radworja sast.	—	—	8,37	12,24	—	4,10	9,08	—
Lutobcza	—	—	8,45	12,31	—	4,20	9,14	—
Wulk. Dubrawy	—	—	8,55	12,40	—	5,00	9,21	—
Klukscha	—	—	9,07	12,51	—	5,10	9,31	—
Huczíny	—	—	9,18	1,01	—	5,23	9,41	—
Barta	—	—	9,59	1,14	—	5,45	9,51	—
Hrodźischcza	—	—	10,10	1,25	—	5,56	10,02	—
Wósborka	5,35*	7,23	10,28	1,37	4,10	6,30	10,09	10,12†
Maleczíz	5,42*	7,30	10,35	1,44	4,17	6,37	—	10,19†
Luwocźiz	5,49*	7,39	10,42	1,51	4,24	6,46	—	10,26†
Hluschiny	5,57*	7,47	10,50	1,59	4,32	6,54	—	10,34†
Radmériz	6,02*	7,53	10,55	2,04	4,37	7,01	—	10,39†
Ketliz	6,13*	8,06	11,06	2,15	4,48	7,14	—	10,50†
do Lubija	6,25*	8,18	11,18	2,27	5,00	7,26	—	11,02†

* Jěsdźi jenož kóždy schwórtk, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, dźeń przedy hač do tónz augusta. — † Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Lubija	—	8,45	12,00	3,09	5,18	7,44	11,15†
Ketliz	—	8,56	12,11	3,21	5,29	7,55	11,26†
Radmériz	—	9,06	12,21	3,31	5,38	8,04	11,35†
Hluschiny	—	9,12	12,27	3,37	5,44	8,09	11,41†
Luwocźiz	—	9,20	12,35	3,47	5,53	8,17	11,49†
Maleczíz	—	9,27	12,42	3,54	6,00	8,24	11,56†
Wósborka	5,46	9,38	12,55	4,00	6,15	8,30	12,02†
Hrodźischcza	5,54	9,46	1,03	—	6 23	—	—
Barta	6,05	10,02	1,17	—	6,36	—	—
Huczíny	6,15	10,13	1,28	—	6,47	—	—
Klukscha	6,26	10,24	1,39	—	6,58	—	—
Wulk. Dubrawy	6,41	10,36	1,53	—	7,12	—	—
Lutobcza	6,48	10,43	2,00	—	7,19	—	—
Radworja sast.	6,54	10,49	2,06	—	7,25	—	—
do Radworja dwórn.	7,01	10,56	2,13	—	7,32	—	—

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,36	7,53	11,42	2,09†	3,20	5,00	8,32	10,35	11,20
Ratarjez	6,43	8,00	11,49	2,17†	3,29	5,08	8,39	10,43	11,27
Zidowa	6,47	8,05	11,54	2,22†	3,35	5,14	8,43	10,48	11,31
Mal. Wjelkowa	6,55	8,13	12,02	2,32†	3,45	5,22	8,50	10,56	11,39
Radworja	7,08	8,23	12,14	2,43†	3,56	5,34	9,00	11,07	11,48
Kaßowa	7,15		12,20	2,49†		5,41		11,13	O
Njeßwaczidła	7,25		12,29	2,59†		5,51		11,23	
Scheschowa	7,33		12,37	3,07†		5,59		11,31	
Do Rakez	7,40		12,44	3,15†		6,07		11,39	

† Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny. O Cźahi jěsdźa jenož na dnju 3. meje, 8. junija, 5. julija, 2. augusta a 6. septembra.

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,16		7,55		12,54		3,26†	6,45		
Scheschowa	5,24		8,03		1,02		3,34†	6,54		
Njeßwaczidła	5,32		8,10		1,09		3,42†	7,03		
Kaßowa	5,42		8,19		1,18		3,52†	7,14		O
Radworja	5,49	7,05	8,27	11,04	1,25	2,17	3,59†	7,22	7,41	9 42
Mal. Wjelkowa	6,00	7,15	8,37	11,15	1,35	2,30	4,10†	7,33	7,52	9 53
Zidowa	6,08	7,23	8,44	11,22	1,42	2,37	4,18†	7,40	7,59	10.00
Ratarjez	6,13	7,27	8,49	11,26	1,47	2,42	4,23†	7,45	8,04	10,04
Do Budyschina	6,20	7,34	8,56	11,33	1,54	2,49	4,30†	7,52	8,11	10,11

† Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny. O Cźahi jěsdźa jenož na dnju 3. meje, 8. junija, 5. julija, 2. augusta a 6. septembra.

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,12
Dźéżnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,56	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,20
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,03	1,39†*	2,21	4,55	7,41	9,27
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,08	—	2,26	5,00	—	9,32
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,16	—	2,34	5,07	—	9,40

† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,20	—	10,06
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,30	—	10,12
Budestez	5,09*	6,18†	8,39	12,17	12,42†*	3,17	5,40	7,50	10,17
Dźéżnikez	5,18*	6,24†	8,45	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,23
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,52	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,30

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož ßobotu a póndźelu.
†* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

Ia. kołomas, maschinski tuk,
najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy wolij, motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje družiny
porucza
Otto Büttner
pschedawarnja koże, cźerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wężow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Hróch, woku, hejduschku, kolij
porucza
Kharowe
pschi žitnych wikach.

Praßowanu ßłomu
z grotom swjasanu, pschedawa
knježi dwor w Małkezach
pola Budyschina.

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma
Ota Sachse
tola najlěpschi
khofej
po wschěch placźišnach, ßamo
bjeskoffeinowy khofej
punt po 120—200 np.

Tunje zigary!
100 schtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
rosecźela
zigarowa pschedawarnja Havanna
w Draždżanach 6.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomernych placizisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dzeczazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicze po merje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicze po merje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschcu 5 porucza bohaty skład samodzelaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wežu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicze po merje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na žukelnskej haßy cžo. 11.
Wulki skład wscheje druzinu **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakeratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na žukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dželanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placzisnach.
Skład wschech druzinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschech druzinow **meblow** po tunich placzisnach.

Czaßnikatski mischtr Otto Koban
na žukelnskej haßy czißko 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sczenskich czaßnikow, kludzakow.
Wuporjedzetnja.

Czaßniki a slote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi žerbskich hrjebjach 28, s napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a slote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wsche druzinu czaßnikow, rjeczasow, slotnych tworow. — Porjedzenje dobre a tunje. Rèczu žerbski.

Czaßniki a slote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschech druzinow dybjaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a slote twory.
Jozef Jung na žerbskej haßy 6
porucza swój bohaty skład slotnych tworow a czaßnikow wscheje druziny.

Czaßniki a slote twory.
Pawol Bergmann czaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam swój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecželnemu wobkedzbowanju. Pschi porjedzenju czaßnikow so rukuje.
— Rèczu žerbski. —

Slote a žlèborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład slotnych, žlèbornych a alfenidowych tworow.
Dželatnja sa nowoscze a porjedzetnja.
Wèrowanske pjerschczenje po merje.

Woßebita dželatnja sa žedlatske a pólstrowane wèzy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi žerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wèzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudželanje a pschedželanje wschech pólstrowanych meblow. Stajny skład sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdzow atd.
Linoleum kladu a siwy tapezèruju po tunich placzisnach.

Ssedlatnja a tapezèrowatnja.
T. Albert na hornczetskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucžowanskich wèzow, nakhribjetnych mechow, gamaschow a schulskich wèzow, konjazych pschikrywow wscheje druziny, tez pschе deschcz. Wèzy sa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza swój skład sofow, kožow, matrazow po najtunschich placzisnach.

Nožetnja a parna toczetnja
Wilh. Heina na žukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybjaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wèzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dzeczazych wobleczenjow. — Módre normalne dželaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schczètkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mèjeczel Wilh. Kast
na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschech schczètkow a barbiczowych (vinslowych) tworow po najtunischich placzisnach.
Woßebitoscze: Kardecze a wloßankowe mjeczawki.
Ssamßna dželatnja. Wloßanki so kupuja.

Hudzbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlèd.)
Pschedawatnja a porjedzetnja wschech hudzbnych instrumentow Skład wschech druzinow trunow, pisladkow, harmonikow atd.

Hudzbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowatnja hudzbnych instrumentow a trunow wscheje druziny. Ssamßna dželatnja a porjedzetnja.

Hudzbne hrajadka.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tysy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedzetnja. —

Woßebita pschedawatnja sa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dželanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placzisnach. Fotografowanje w kožhym dnjowym czaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na žukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mèrschez naßlèd. Mèjeczel Erich Winter
— pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißaky kalk, rybjazy tuk sa slót, teho runja wschè drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mèjeczel Max Otto na žukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschech wustajenzach. — Dokladne roswuczenje. 5 letne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Klobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza swoje składne klobuki, zylindrowe klobuki, koßmowe klobuki, hontwarske klobuki, filzowe twory.

Skład Winskich czrijow.
C. Helma na kamjentnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucza. Porjedzetnja a dželatnja po merje.

Czrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład czrijow sa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dželo. — Porjedzenje tunjo.

Wobucze.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dzeczazych schtórniczkow. Wudželanje po merje. Ssamßna porjedzetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschczníkow a kijow.
Eduard Schotty naßlèd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedzetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prènja fabrika pschedeschczníkow a pschesklóncznikow.
Wulki skład wuthodzowanskich kijow a trubkow.
Porjedzenje a poczehnjenje so sa 2—3 hodziny wuwjedze. Najlèpschi wudželk po najtunschich placzisnach.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
s měßacznym wupowjedźenjom	3 %	
s 3měßacznym =	3½ %	
se 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki

w ßerbskim domje.

Jěsdne koła!

Nowe! ☛ **Lěto rukowanje!**
po 52, 65, 75, 85—165 mk.,
zonjaze koła po 75, 85—150 mk.,
trjebane po 15, 25, 35—75 mk.
Sastupjeć **Brennaborskich, Opelskich, Wartburgskich, Allrightskich, Haenelskich jěsdnych kołow.**

Mantle, nowe po 2,—, 2,90, 3,25, 3,75, s rukowanjom 4,50—11 mk.

Měhdże **100 kołow** na składze.

Schlawchi 2,25, 2,75, 3,—, 3,50, 4,25—5 mk.
Wolijowe latarnje 0,45, 0,95—6,50.
Azetylenowe latarnje 1,50, 2,50—9,50.
Pedale por 1,25—6,50 mk.
Powětrowe plumpy 0.30, 0,75—1.50.
Rohate plumpy 0.80, 0.95—3.75 mk.
Gamasche 0.45, 0.60, 1—8 mk.
Noschaki 0.35, 0.85—3.25 mk.
Nakhribjetne měchi 0.50, 0.75, 1—5 mk.
Swony 0.15—1.50 mk. Blachowe schkitaki psche błóto por po 0.85, 1 mk. a 1.25 mk.
Karbid kilogram 35 a 45 np.
Sswobodoběhowe sadnje koło 12, 14 a 16 mk.

pschedawa

J. Schiback
na Mužakowskej drózy 4.

Koła ßo wěžywustojnje wuporjedźeja.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomas,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Dobre ßylne derjeßkodźenje dostawaju poliwki a jědże s

MAGGI **owym korjenjenjom.** Njech ßo hakle korjenjenje po swarjenju pschida, **niz ßobu waricź!** Najlěpsche porucza

Franz Wölfle prjedy **Moritz Mjerwa**
pschi mjaßowych wikach.

Kufeke Muka

sa dźěćzi.
Jědź sa khorych.

Wubjernje wupruhowana zyroba.
Dźěćzi pschi tym derje rostu a na satykanje njeczetpja.

Kolojěsdni kedźbu!

Woprawne **„Dürkoppske"** jěsdne koła ßu znate **najlěpsche znamki.** Bielefeldska maschinska fabrika, prjedy Dürkopp & Co. w Bielefeldże je mi **jenicźke pschedawanje** ßwojich woprawnych **„Dürkoppskich"** jěsdnych kołow sa Krjebju a wokolnosćź hacź k sakskim mjesam hromadże s Rychwałdom, Rěčizu, Wochosy a jich wokolnosćź pschepodała.

S wjetschim wotsamknjenjom je mi móżno, najtuńsche płaćizny wobliczicź. ☛ Żadajcze ßebi poskicźenja.

G. Urban w Krjebi.

Pißarńnja

sa **kupne, dismembraziske, hypothekske, testamentske a sawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pißarńskeho pschedstejiczerja pola knjesa aktuara sw. ßł. H. Liebsche,
na ßukelnskej haßy 11.

Liebsch,
ßudniski aktuar sw. ßłužby
na ßukelnskej haßy 34
pißarńnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeńskowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cźißło 177. —
Pscheßadźowanje ležomnosćzow.

Wósk k krjepjenju **rejwanskich kubjow**
najlěpscheje hódnosćze
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Żelesne twory,

grat,
ratarski grat,
powjasarske twory,
tóczniki, brußy
kupujecze **najtuńsche**
a **najlěpje**
pola

Augusta Hajny

w żelesowej pschedawarni 12 na kamjeńtnej haßy 12.
Rěczu ßerbski.

Kóżdy, ktoryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedzicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5 **Jenez** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukuje. — **Proschu, ßebi moje wukkadne wolno, s płaćizsnami wupołożene, wobhladacź.**

Składownja drainěrowanskich rolow w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkosćzow,
konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta
wschelakich wulkosćzow,
sćzinowe plecźenja,
tśěschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabrikskich płaćizsnach.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika kosćzoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 30. | Sobotu 25. julija 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Wójnski strach mjes Němskej a Jendźelskej.

Ludźo, kotsiž wěrja, so budźe móžno, ßo wójny mjes Němskej a Jendźelskej sminycź, ßu ßo njejabzy se ßwojeho ßonjenja wutorhnyli. W jendźelskej semjanskej ßejmowni wo sawěsćenju dźěłacźerjow jednachu. Lord Cromer pschecźiwo sawěsćenju dźěłacźerjow rěcźo praji: „So ßmy bohacźi, ßo praji. Njejßmy pak dosć bohacźi, so mohli wjele milijonow sa druhe, hacź sa cźisćze wótcźinske saměry wudacź. Tajke rosbrojenje na ludźi, kotsiž tola ženje njebudźa spokojom, a kotsiž najwjetsche dobroty, jim wopokasane, dostawschi, pschezo s wjetschimi žadanjemi pschikhadźeja, njech ßebi druhe staty dowoleja, kotreź ujewjedźa hospodaricź. My dyrbimy ßwoje ßrědki hromadu dźerżecź a ßo na europisku wójnu pschihotowacź. Hdyž chzedźa teź kralojo a ministrojo měr měcź, interesßy ludow ßu ßylnische a budźa rosrißanje psches móz pytacź. Mamy winowatosćź, wótcźinu derje sakitanu měcź.“ Podobnje lord Rosebery a lord Crewe rěcźeschtaj. Sakoń pak tola wjetschinu namaka. Na europiskich bursach je rěcź lord Cromera hubjeny sacźischcź cźinika.

Hischcźe njepschecźelnischu rěcź pschecźiwo Němskej je jendźelski admiral Fitzgerald w jenej shromadźisnje we Warringtonje měł. Wón měnjesche, so je bjes wuměnjenja nusne, so ßebi Jendźelska khmane wójsko wobstara, schtoż je jenoż na podkładku powschitkowneje ßkužbneje winowatosćze mózno. Na druhej stronje dyrbi wójnske łódźstwo dospołnu ßwobodu měcź, so mohło pschiwoženje zyroby sakitowacź, kotruż dyrbi Jendźelska skoro bjes wuwsacźa s wukraja bracź. Němske khěžorstwo je Jendźelsku wužadało; pschetoż jaßnje a wěsćze je ßo prajiło, so dyrbi ßo němske wójnske łódźstwo tak poßylnicź, so ßamo najßylnische łódźstwo ßwěta ßebi pschemyßli, ßo s nim měricź. To ßu ßłowa „ßamoknježazeho knjeżerja“, kotryż ma schtyri milijony derje wuwučenych wojakow w ßwojej woli, s kotrychž je tsi schtwórcź milijona stajnje k wojowanju hotowe. Němska jara kraßne panzerowane łódże twari, kotreź ßu jenicźzy sa ßkužbu w połnóznym morju postajene, a němski lud k temu pjenjesy dawa; to ßu wězy, kotreź ßo njeßmědźa njewobkedźbowane wostajicź. W Jendźelskej pak dyrbjeli wopomnicź, schto to rěka, so wona wójsko nima, kotreź by ßylne dosć było, so by s wusphěchom nawal němskeho wójska wotrasyło, mjes tym so je zyłe wójnske łódźstwo w połnóznym morju twjerdże swjasane.

Hromadne skhorjenje w kasarmach

ßo husto s hubjenej zyrobu sawinuje. W Franzowskej ßu ßo psched njedołhim cźaßom skandalosne wězy wo sastaranju wójska s mjaßom wotkryłe. Podawarjo běchu khory skót, kotryż bě ßo w rěsańnjach sa dracźa postajił sa tuni pjenjes pokupili a s jeho mjaßa kołbaßu sa wojakow dźěłali. Teź w Němzach ßo tajke wězy stawaju. Pschekupza Krausu w Altonje ßu wobskorżili, so je wón amerikanske mjaßo, kotreź je měßazy dołho pola njeho leżało, s dobrym mjaßom směschał a jako „Delikateßne mjaßo“ wojakam podawał. Wudawajo, so amerikanske mjaßo sa techniske wězy trjeba, je jo Krausa s 1 pjenjezkom sa punt kupił. Sarjadnistwo němskeho łódźstwa je sa někotre łódże delikateßne mjaßo wot njeho kupiło a 1 hriwnu 45 np. sa kilo saplaćiło. Krausu ßu jebanstwa dla wobskorżili.

Eulenburgowy prozeß

je ßo wotstorcźił. Hdyž bě ßo pokasało, so njeje móżno, wobßwědcźenja ßwědkow Riedela a Ernsta powalicź, a teź dwaj ßwědkaj s Mnichowa to njesamóżeschtaj, njebě żanych wuhladow wjazy, so by ßo wjerch Eulenburg wuwinował. Tu je wjerch Eulenburg na dobo skhorił. Po wuprajenju lěkarjow wón na tromboßu cźerpi. Tromboßa je khoroscź, pschi kotrejž ßo w žiłach krej ßydnje a kulkuje. Hdyž ßo tajka krejowa kulka puschcźi a ßo s krwju k wutrobje spławi, móże wona s pschicźinu ßmjercźe bycź. Lěkarjo maja teho dla sa to, so ßo wjerch Eulenburg njeßmě cźělnje hibacź a so ßo teź njeßmě duchownje roshoricź. Hewak mohła ßo jena s kulkow ßydnjeneje krwě w žiłach puschcźicź a k wutrobje khoreho spłuwnycź. Teje pschicźiny dla je ßo prozeß wotstorcźicź dyrbjał. Schtó mohł rjec, hacź budźe ßo wón hdy móz k kónzej dowjescź. Wjerch Eulenburg ßebi sawěsćze njepożada, so by ßo psched pschißażny ßud stajił a so by ßo zyłe ßudźenje wospjetowało; pschetoż nětko je hižo wěste, so bychu jeho saßudźili. Teź w sjawnosći ßo hižo wo Eulenburgowy prozeß wjazy jara njesajimuja. Po wěstych wuprajenjach ßwědkow Ernsta, Riedela a Trosta móże ßebi kóżdy ßam ßwój wußud wo wjerchu Eulenburgu cźinicź.

Mjes tym ßu ßo pschihoły k wotewrjenju druheho prozeßa, s Eulenburgowym prozeßom swißowazeho, cźinike. Statne rěcźnistwo je pschepytanje pschecźiwo dwórskemu radźicźelej Kistlerej sawjedło, dokelž je wón pjecża spytał, rybaka Ernsta k wopacźnemu ßwědcźenju w Eulenburgowym prozeßu pohnucź. Kistler je prjedy s tajnym pißarjom pola wjercha Eulenburga był a je se sarěcźenjom wjercha Eulenburga direktorske město pschi jenym sawěsćazym towarstwje dostał.

Khěžor Franz Joseph s tróna njestupi.

Sa lońschu khoroscź awstriskeho khěžora ßo powjedasche, so wón knjeżerstwo słoži. Hacź do wopyta němskich wjerchow pschi składnosći khěžorowych narodninow ßebi khěžor na wotstupjenje myßlesche, nětko pak niz wjazy. Tehdy wón w Ischlskich kupjelach jeneho awstriskeho semjana w audijenzy pschija a jemu rjekny: „Ssym ßwoju strowosćź sa powitanje němskich wjerchow hladał a ßym ßebi rjekł, hdyž tole powitanje derje wuwjedu, potom chzu ßo saßo na dopjelnjenje ßwojich knjeżerstwowych winowatosćzow dacź.“ Wot teho cźaßa wón saßo ßwoje dźěła cźini. Jenoż něcźeho dyrbjesche ßo wón wsdacź: ßylneho kurjenja.

Wunoschk ßłowjanskeho sjěsda w Prasy

Na ßłowjanskim sjěsdźe w Prasy je ßo wobsamkło wschoßłowjansku wustajenzu w Moskwje wotměcź, wschoßłowjanski swjask pucźowarjow, ßłowjansku banku a swjask turnowanskich towarstwow sałożicź, swjask kulturnych towarstwow srjadowacź, ratarske wuléty do ßłowjanskich krajow wuhotowacź a ratarstwo na wyschschi skhodźeńk sběhnycź, ratarske wustajenzy a sjěsdy naprawicź, shromadne knihikupstwo sałożicź, ßłowjanske nowinarstwo organisowacź a stajny wubjerk sastupjerjow jenotliwych ßłowjanskich ludow wuswolicź.

Ważnische hacź tele wobsamknjenja je wujednanje mjes jenotliwymi ßłowjanskimi ludami, kotreź je ßo na sjěsdźe dozpiło. Cźěski sapóßłanz dr. Kramař praji: „Wulka myßl Sslowjanstwa, myßl bratrowstwa a lubosćze njedowola, so ßo Sslowjenjo mjes ßobu

potkóczeja a pscheſczěhaju. Ruskaj ſapóßłanzaj Kraßowſki a Makleków pschipowjedźiſchtaj, ſo bjes ßwobody a runoſcze njemóże żaneho bratrowſtwa mjes Sskowjanami bycź, a ſo chzedźa Rußojo tež druhim popſchecź, ſchtoż ßebi ßami pscheja. Tež Sserbjo, Khorwatojo a Bolharjo ſ rosßudźenoſczu ſwady a njepſchecźelnoſcze mjes jenotliwymi ßkowjanſkimi ludami ſaßudźachu a ſaſtupjeŕ Sslowinzow ſa to rěczeſche, ſo bychu jenotliwe ßkowjanſke ludy mjes ßobu kaž ſtawy jeneje ßwójby byłe. W mjenje a bóle ſakrytej formje Rußow napominachu, ſo bychu druhim Sskowjanam pschikład luboſcze a ſjednanja dali, ſo bychu ſadźěwki ſkerje a lěpje wotſtronili, kotrež ßo w Ruſkej roswiczu pólſkeho ducha a pólſkeje kultury do pucza kładu.

S rěczemi, kotrež ßu ßo na ßkowjanſkiu ſjeſdźe w Prasy ßłyſchałe, drje ßo hiſchcze dołholětna ruſko-pólſka roskora njewujedna. K temu je trěbne, ſo ßo khěžorſtwowa duma, ruſka khěžorſtwowa rada a ruſke knjeżeŕſtwo na ſtejiſchczo ſapóßłanzow Kraßowſkeho a Maklakowa ſtaja.

Wojerſki ſběžk w Turkowſkej.

Turkowſka je nětkole w ſtraſchnych wobſtejnoſczach. W Monaſtyrje w Mazedonſkej je ßo 7000 wojakow ſpjeczilo, a ſ tymle ſkym pschikładom ßu ßo wojazy w druhich garniſonach natykli. Spjeczowarjo ßu pschipowjedźili, ſo wſchitkich generalow turkowſkeho wójſka jeneho po druhim ſkónzuja, jeli ſo ßo 38 offizěrow, młodoturkowſkej ſtronje pſchißłuſchazych, kotſiż ßu ßo do jaſtwa ßadźili, ſ njeho njepuſchcża. Sultan wſchě ßrědki ſpytuje, ſo by porjad ſaßo poſtajił. Wón je 570 offizěrow do wyſchſcheho rjada powyſchił, ßo nadźijejo, ſo ßo ſ tym směruja a ſpokoja. S dobom je ſultan pſchikaſał, ſo dyrbja ßo wojazy a offizěrojo, kotſiż ßo jeho knjeżeŕſtwu ſpjeczuja, hnydom ſatſélicź, abo na druhe waſchnje wotprawicź. Sultan chże ſběžk ſe żelesnej krutoſczu porasyczź, tola hacź dotal ßu ßo jeho ßrědki jako pſcheßłabe wupokaſake. Diſziplina je mjes wójſkom w Mazedonſkej do zyła rostſchaßena. Tſi bataillony ſ Makeje Aſiſkeje, kotrež běchu ßo ſe Salonikia do Monaſtyra pſchecźiwo ſběžkarjam póßłałe, ßu ßo na dwórniſchczu ſapowjedźiłe, pſchecźiwo Muhamedanam wojowacź. Duż dyrbjachu ßo ſaßo do kaſarmow dowjeſcź.

Mjes tym ſpjeczowarſki duch pſchezo bóle pſchiběra. W Prilipje ßu tamniſcheho kaimakana ſkónzowali. Schtyrjo offizěrojo garniſony w Sereſu ßu po wótrym wojowanju ßwojeho wyſchka morili. Jeho ßu poſdźiſcho ſ 32 ranami namakali. Mordarjo, kotſiż buchu teho runja pſchi wojowanju ſranjeni, ßu cźekli. Dale je vizemajor Halif-Effendi ſe ßwojej kompagniju do Wodena cźeknył.

Njeſpokojnoſcź w turkowſkim wójſku je ſ wulkeho dźěła teho dla wulka, dokelž ßo wojakam mſda jara njeporjadnje płaczi. Sultan je drje ßlubił, ſo pſchichodnje offizěram penſiju powyſchi a ſo budże ßo mſda porjadnje płaczicź, tola wón trěbnych pjenjes nima, ſo mohł ßwoje ßlubjenje dopjelnicź.

Wojakow, kotſiż ßu ßo w Makej Aſiſkej mobiliſowali, wón ani ſwoblekacź njemóże. Najwjazy wojakow dyrbi boßy khodźicź. Preſident měſchczańſkeje wyſchnoſcze w Ssmyrnje, Tewfik paſcha, je teho dla porucził, ſo bychu ßo ſjawnje pjenjeſy hromadźiłe, ſa kotrež dyrbja ßo wojakam ſtupnje nakupicź.

Ruſke knjeżeŕſtwo ßo boji, ſo mohło w Turkowſkej k powſchitkownemu pſchewrótej dóńcź. Ruſkim wójnſkim łódźam w Cźornym Morju je ßo poruczilo, ſo dyrbja do turkowſkich pſchiſtawow wotjěcź. W Dardanellach ßo něktore jendźelſke wójnſke łódże ruſkim pſchiſamknu, ſo bychu ruſkich a jendźelſkich poddanow w turkowſkich pſchiſtawach ſchkitałe.

Ruſki miniſter Stolypin a židowſzy zioniſtojo.

Zioniſta Wolffſona ſtaj ruſkaj miniſterſtwowy pſchedßyda a miniſter ſwonkownych należnoſczow w audijenzy pſchijałoj. Zioniſtojo ßo wo to prózuja, ſo bychu židźi do ßlubjeneho kraja wucźahnyli a jón ſaßo, kaž něhdy, wobßydlili. Stolypin Wolffſonej praji, ſo je wón zioniſtiſkim wotmyßlenjam pſchikhileny. Ruſke knjeżeŕſtwo nochze ßo żadanju zioniſtow pſchecźiwiecź, ſo by ßo židam w Paläſtinje ſakońſzy ſwěſcźene prawo k bydlenju dołałko. Wo ruſkim židowſkim praſchenju Stolypin rjekny, ſo ßo wón ſ nim ſaběruje a ſo ma wón ſa nuſne, ſo by ßo wone ſkerje lěpje rosrißałko. Najprjedy dyrbi pak ßo w Ruſkej měr poſtajicź; potom budże ßo nadźijomnje židowſke praſchenje na cźłowjeſke waſchnje rosrißacź dacź. S Iswolſkim Wolffſon poldra hodźiny rěczeſche, woßebje wo ſwonkownej politizy w ſjenoczenju wo wobßydlenju Paläſtiny ſe židami a wo zioniſtiſkich prózowanjach. Ruſke knjeżeŕſtwo by drje najradſcho widźało, hdy by ßwojich židow wotbyło; teho dla wone wucźahanju židow ſ Ruſkeje do Ameriki a Paläſtiny njeſadźěwuje, ale jo po móżnoſczi ſpěchuje.

Revoluzija w Perſiſkej

ßo ſ nowa rosßyłnja. Sběžkarjo ßu ßo měſta Tavriſa ſmozowali. Pěſchi regiment, kotryż bě ſchah ſ Teherana do Tavriſa póßłał, je ßwoje tſělby prjecź cźißnył a rosběżał. Wojowanje na dróhach dale traje. Schahowych pſchiwißowarjow ſabiwaju, hdźež ludej do rukow pſchińdu. Tež wyſchſcheho kata Rachima khana ßu na dróſy ſaßkapili a ſkónzowali. Mjes tym ßu ßo ſchahowi pſchiwißowarjo do bydłow ſaſtojnikow ruſkeje banki wukhowali.

Sozialiſtiſki ſapóßłanz do pralěża cźeknył.

Sozialiſtiſki ſapóßłanz franzowſkeje kupy Guadeloupe, cźornoch Legitimus, je pſched franzowſkimi żandarmami do pralěża cźeknył. Tucźi dyrbjachu jeho ſajecź, dokelž je wón jako měſchczańoſta měſta Pointe à Pitre gmejnſke pjenjeſy pſchekſchiwił a hiſchcze wſchelake druhe njeſprawnoſcze ſkucźił. Jako ſapóßłanz je Legitimus ſa dwě lěcze w jenym jenicźkim poßedźenju w ßejmje pſchitomny był. To pak jemu njeje ſadźěwało, ſo porjadnje ßwoje dnjowe pjenjeſy jako ſapóßłanz doſtawaſche.

Caſtro, preſident Venezuele w połodniſchej Amerizy

je njebojaſny muż. Wón je woſpjet pſchecźiwo knjeżeŕſtwam wulkich ſtatow wuſtupił. W nowſchim cźaßu ma wón ſwadu ſ Hollandſkej. Caſtro je pſched nětkotrymi měßazami hollandſke knjeżeŕſtwo napominał, ſo by wótriſcho ſa hollandſkimi łódźemi hladało, kotrež mjes Lagueira a Curaçao jěſdźa a na kotrychż ßu huſto venezuelſzy ſběžkarjo pod wopacźnym mjenom cźekli. Hollandſki póßłanz w Caracaſu, de Reus rěkazy, bě teho dla Caſtrej njeſdwórliwy liſt napißał. Na to je Caſtro hollandſkeho póßłanza ſ Venezuele wupokaſał.

Tſi ſchtwórcze na jědnacze.

(Pokracźowanje.)

II.

Hnydom prěni dźeń, hdyż bě do Filadelfije dozpěł, profeſſor Rapowſki dołhi liſt ßwojej njewjeſcze napißa, w kotrymż wſchitke cźucźa doſpołnje wupraji, kotrychż w tamnych krótkich wokomikach roszohnowanja njebě ſe ßłowami doſcź wopißacź mohł. Mało dnjow poſdźiſcho też wot Marthy liſt doſta. Hiſchcze prjedy, hacź kuwert wotewri, pytny, ſo w nim mały twjerdy pſchedmjet leżeſche, kotryż ßo pſchi wobmaßanju jako pjerſchcźeń cźucź daſche. A woprawdże pſchi wotewrjenju liſta jemu pjerſchcźeń napſchecźo wupadże. Tola ſchto chzyſche to rěkacź? To bě rubinowy pjerſchcźeń, kotryż bě jej jako ſnamjo ßluba darił. S khwatkom roshorjenja rjadki pſchelecźa, kiż jemu k temu pißaſche; dwaj, tſi krócź liſt cźitaſche, potom ßo do ßwojeho ſtoła ſwjeſe. Martha ßo ſ hnujazymi wuraſami ſa wulke ſboże dźakowaſche, kotrež bě jej jako mandźelſki pſchizpěcź chzył, ale ſo teho pſchijimacź njeßmě a ſo jemu teho dla ſawdate ßłowo wrócza. Salutujcze mi „cźeho dla“, to wopißacź je mi njemóżne, a nimo teho ßu wam ſe ßamßnym póſtom nowiny ſrudne wujaßnjenje najſkerje pſchinjeßłe. Njeßměm waß ani proßycź, ſo byſchcze mi pſchecźelne wopomnjecze wobkhowali, pſchetoż moje mjeno je wohańbjene. Na kónz Martha wo ßwoje puſchcźenje ſe ßłużby jako kubłowatka naležnje proſcheſche, dokelž by jeho dom pſched ßwětom ſa njewocźeſcźeny płacźił, doniż by dźowka tak cźeżzy wobſkorżeneho w nim pſchebywała. So je ßwěrna pſchecźelniza, na kotruż bě ßo wobrocźiła, ſwólniwa, na jeje měſtno ſtupicź, doniż ßam noweje ßebi njeby wuſwolił.

Nowiny potajkim mějachu njeſbożownemu nawoženi hudańcźko ſhudacź, w kotrymż Marcźiny nan na tak ſrudne waſchnje wuſtupowaſche. Wěſo ßo ſa Rapowſkim hłowne nowiny ßydłowneho měſta ſcźelechu, ale wſchěch ßydom cźißłom na dobo, a prěnje wotpóßłanje hiſchcze njemóżeſche tam bycź. Něſchto dnjow njewurjekniczе njeměrny a rosbudźeny pſcheżiwi, a hdyż na poßledku paket ſ njenahladnym powiczom dóńdże, ſa nim hrabny, jako budźiſche to jeho wotßudźenje k ßmjercźi było a khwatajzy jón rostorże.

Hižo hdyż prěni ras cźißka ſpěſchnje pſchehlada, napadowachu jemu w nich krótſche a dlějſche naſtawki, kotrychż wopſchijecze bě hižo ſwonkownje ſ tucźnym pißmom wuſnamjenjene, byrnje bychu też ßo pſchezo ſaßo wrócźazeho napißma njeměłe: „Mordarſtwo na Haninym dworje.“ Mjes tym ſo jemu łopjena w ruzy dyrkotachu, te wſchelakore naſtawki pſchelecźa, ſ kotrychż jedyn druhe wudoſpołnjeſche, doniż ßo jemu wudobyty ſwiſk na tole waſchnje njepſched-ſtajeſche:

Wjeczor 6. junija — na ßamßnym dnju, na kotrymž bě profeſſor Rapowſki ßydkowne město wopuſchcził — běſche knježna ſ Czerwjenakow, wobßedźerka Haninego dwora, po ßwojim ſwuczenju na wotewrjenej khódbje pſchi lampje roman czitała. Villa jeno ſ pſchiſeńſkeho poſkhoda wobſtejeſche, ſ kotrehož ſchkleńczane durje na khódbu dźěchu, kiž bě do ſahrody pſchiwobroczena. W hornym poſkhodźe běchu někotre komory a tež mały wutwark ſe jſtwu ſa zuſych. W tymle knježniny wuj, Herman ſ Czerwjenakow, bydleſche, kotryž pak bě tón wjeczor wuſchoł. Wokoło dźeßaczich bě ßkužobna, Hana Hußakez, ßwojej do czitanja hiſchcże ponórjenej knjeni dobru nóz pſchała a ßo do ßwojeje komory, kotraž bě w ſadnim dźělu ville, k měrej podała. Wona njebě hiſchcże dołho mohła pospacz, tu ju zyle w bliſkoſczi padnjeny wutſěl ſe ſpanja wutorže. We ßwojej bojaſnoſczi ßebi njeſwěri ſtanycz, a dokelž wſchitko czicho woſta, ßo po něczim ſměrowa, ßebi myßlo, ſo ßnadź je něchtó duzy nimo parka ſ wólnoſczu ſ tſělby wutſělił, ſo by wobydlerjow Haninego dwora ſaſtróżił. Mjes tym ſo wona hiſchcże poßkuchajo we kožu ßedźeſche, ßkyſcheſche ſwón czaßnika, kiž bě na wěžiczzy ville, jědnacze bicz; ſ teho ſo bě wutſěl ſaßkyſchała, bě ßnadź ßo nanajwjazy ſchtwórcz hodźiny minyło.

Naſajtra rano Hana Hußakez ßwoju knjeni na khódbje pódla ſtólza, na kotrymž bě ßedźała, morwu na ſemi leżo nańdże. Wutſěl bě jej lěwu ſkróń roſmjatł. Wolij w petrolejowej lampje ßo hiſchcże doßwěcził njebě, lampa pak bě haßła. S debjeńkow, kotrež bě morwa hiſchcże wjeczor prjedy na ßebi měła, niczo njepobrachowaſche; tež we villi ßamej, kotraž budźiſche mordarjej ſ wotewrjenymi durjemi khódby ßnadnje pſchiſtupna była, pſchi poſdźiſchim pſchepytowanju żaneho drohotneho pſchedmjeta njeparowachu, tak ſo bě rubjeżne mordarſtwo wuſamknjene.

Něhdże pjeczdźeßacz krocželow wot khódby běchu huſte kerki, a w tych tſělbu ſkhowanu namakachu, kotrejež próſdnota ßo zyle kulzy runaſche, kotruž běchu ſe ßmjertneje rauy ſatſěleneje wotſtronili. S kerkow ßem bě ßo wutſěliło, pſchetož ſ tehole ſkhowa ßem bě ßo mordař do ßwojeho pſchedmjeta, kotryž lampa jaßnje roſßwětleſche, powolnje a wěſcże měricz mohł. Ta tſělba na Haniny dwór ßkuſcheſche a ſ wjetſcha ßo w małym pſchitwarku khowaſche, kotryž bě bjes woknow a ſe ſchtomowej ſkoru kryty a w kotrymž ßo ſahrodniſki grat khowaſche. W tutym pſchitwarku nichtó niczo pytacz njemějeſche, khiba jeniczki ſahrodnik Němz, kotryž klucz k njemu pſchezo pſchi ßebi noſcheſche. Tež tſělba bě jeno jemu k trjebanju poſtajena, ſo mohł kawki a wróny ſe ſchtomow ſtſělecz.

Tukanje njeſkutka dla ßo teho dla na ſahrodnika wobroczi, dokelž ßo tež hiſchcże druhe wobcżežowaze wězy pſchidachu. Snate bě, ſo běſchtaj ßo wón a knježna ſ Czerwjenakow czaſto wótrje ſwadźiłoj, dokelž wón pſchezo wſchitko po ßwojej hłowje czinjeſche a ßo pſchecżam ßwojeje knjeni ſpjecżowaſche. S tajkeje pſchiczziny bě jemu na dnju, na kotrymž wjeczor ßo mordarſtwo ſta, knježna ſ Czerwjenakow pſched woczomaj ßwojeho wuja a Hany Hußakez ßkužbu wupowjedźika, a teho dla ßo ſdaſche, ſo bě njeſkutk dokonjał, ſo by ßo wjecził.

Němz ßam pak wobkrucżeſche, ſo bě wjeczor w ßedmich woteſchoł, ſo by ßo pola kublerja Boßaka w Mokrezach wo měſtno ſahrodnika ſamołwjał, kotrež mějeſche ßo bórſy wuprózdnicz. Dokelž bě wjeß Mokrezy jeno hodźinu wot Hanineho dwora ſdalena, budźiſche wón wěſo w dźewjatej hodźinje ſaßo wróczo bycz mohł. So pak bě, wón powjedaſche, duzy wróczo wobkuk, kotryž krajna droha czini, wotrěſnycz chzył, ſo by runu ßmuhu pſches lěß do koßoweje Doliny dozpěł. So pak běchu jeho mnohe prěczne pucże ſamyliłe, tak ſo bě ſaměr doſpołnje ſhubił a ſo bě zyłe hodźiny po lěßu kłudźił.

So bě na poßledku ke khěżzy żeleſniſkeho ſtrażnika dozpěł, ſo bě tam, ſo by ßo ſa pucżom wobhonjał, do woknow a do durjow kłapał, ſo pak wobydlerſ njebě doma był a ſo je tak na ßwoju ruku po żeleſniczným naßypje dale ſchoł, doniż njeje na dobo, ſ lěßa wuſtupiwſchi, ßwětła hłowneho měſta pſched ßobu wuhladał. So je potom ſ měſta ßnadnje pucż domoj namakał. So bě, hdyż je Haniny dwór dozpěł, runje we dwanaczich było.

Kubler Boßak w Mokrezach wobkrucżeſche, ſo bě Němz wokoło woßmich pola njeho pobył a ßo na ſahrodniſku ßkužbu praſchał, ſa to pak ßo Němzowe wuprajenje, ſo bě pola żeleſniczneho ſtrażnika pokkapał, jako njewěrne wupokaſa. Wón bě ßam prajił, ſo bě na ſtrażniſkej khěżzy, njedźiwajo cźmy, czišło 178 roſpósnacz mohł; duż běchu naſtupazeho żeleſniczneho ſtrażnika ßnadnje mohli wußlědźicz, ale ſo bě tamny wjeczor pola njeho ſchtó ſakkapał, wón roſßudnje wotpokaſa, ſo budźiſche to hewak dyrbjał ßkyſchecz, dokelž je, kaž w tym czaßu pſchezo, doma był, dokelž mějeſche ßkužbu wukonjecz.

Njeſbożowny Němzowy poſpyt, dopokaſacz, ſo bě druhdże pſchebywał, wuj morjeneje hakle doſniczi. Kaž knjes ſ Czerwjenakow wupraji, bě ßo wón krótko po jědnatej hodźinje ſ wjetſcheho wuléta domoj wrócził, a hdyż nimo ſahrodniſkeje khěżki dźěſche, bě ſa ſaczehnjenymi ſawěſchkami widźał, ſo ßo ßwěza ßwěczi.

To bě jaßny wobras, kotryž ßebi profeſſor Rapowſki ſ powjeſczow nowin ſeſtaja. Hacz bě Němz po ßwojim kharakteru tak ßurowy ſkutk wjeczenja dokonjecz mohł, to roſßudźicz njemóże. Żenje ſ Marthu wo jeje nanu rěczał njebě. Dokelž bě tutón człowjek na Haninym dworje ſchpatny ſaczíſchcz na njeho czinił, njebě ſ njeju ſe ſamyßłom żenje wo nim rěczał. Hakle hdyż ßo w hodźinje roſßożhnowanja ſmuži, ßwoju luboſcz wuſnacz a Martha na ßwoje niſke ßempſchińdźenje pokaſa, bě ßo wona ſ krótkimi ßkowami wo ßwojim nanu wuprajiła a powjedała, ſo bě wón prjedy w Barlinſkim pſchedměſcże ſahrodniſtwo ßamoſtatnje na ßwojim wobßedźeńſtwje wukonjał, ſo pak bě tole pſched někotrymi létami ſ jara dobrymi wuměnjenjemi twarzej pſchedał a ſo bě tak ſbohatnył. So by ßwoje ſamóżenje hiſchcże pſchiſporił, bě ßo dał ſawjeſcz, ſ burſowymi papjerami wikowacz.

Wón bě njeſboże měł a wſcho pſchißadźił, tak ſo dyrbjeſche ſaßo k ßwojemu prjedawſchemu powołanju ßo wróczicz a jako ſahrodniſki pomoznik dźěłacz, doniż měſtno na Haninym dworje njedoſta. W lěpſchich dnjach bě cżeſcz woßebje w tym pytał, ſo by ßwoje dźěczo lěpje wukubłowacz dał, teho dla bě Marthu po macżerńej ßmjerczi do dobreho penſionata dał, hdyż ßebi wſchitke wědomoſcże a woßebne ſadźerżenje pſchißwoji, kotrež jej poſdźiſcho k ßamoſtatnemu ſeżiwjenju dopomhachu. (Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Dźěczaze cżěło żónſkeho ſplaha je ßo, kaž ßo hižo tydżenja pißaſche, pſchi wuprózdnjenju jeneho juchoweho ßuda na jenym polu pſchi Wjeleczańſkej dróſy namakało. Jucha bě ßo ſ jeneje jamy tudomneho dwórniſchczoweho twarjenja wotwjeſka. Ssudniſzy lěkarjo ßu cżěło pſchepytali. Sa woßobu, kotraž je jo do jamy cżißła, polizija ßlědźi.

— (Paduſchſtwo.) Na mjaßowym torhoſchczu je ßo ſańdźenu ßobotu ßkužobnej holzy Langez ſ Cżeſkez pjenjeżna móſcheń ſ dwazyczi hriwnami kradnyła.

— (Pßyczja ſkażenoſcz.) Poß tudomneho ſchewza Wünſche je 17. julija ſe ſnamjenjemi ſkażenoſcże ſkhorił a ßo lěkarjej k wobkedźbowanju pſchepodał. Sa dwaj dnjej je pola pßa ſkażenoſcz wudyrika, na czoż ßu pßa morili. Měſchczańſka rada je teho dla poruczika, ſo mała ßo pßy w Budyſchinje na czaß 3 měßazow ſawjeracz. Jako ſawjeranje płaczi tež, hdyż ßo pßy, kotrymž je pranz pſchitykniený, ſa powjas wodża, tola ßo pßy bjes poliziajſkeje dowolnoſcże njeßmědźa pſches měſchczańſke mjeſy wuwjeſcz.

— Pſchi njewjedrje, kotrež 18. julija nad Budyſchinom cżehnjeſche, je błyſk do wuhenja khěże ſahrodnika Scholtyn na Wjeleczańſkej dróſy dyrił a wuheń a ſtwiny wjerch wobſchkodźił.

— S cżeżkim wołom je ßo ſahrodnik Müller na Hoſchiz haßły pſchejěł a morił. Pſches wojo krocżizy je wón padnył a pod koła pſchiſchoł.

— Cżaßnik na radnej wěži je doßłużił. Dokelž wuporjeđenja na nim żaneho kónza nima, je měſchczańſka rada wobſamkła, nowy cżaßnik na jeho měſto poſtajicz. Stary cżaßnik je Pětr Schlömann w lěcże 1704 wudźěłał. Jedyn liczer, kotryž ma doſcz próſdneho cżaßa, je wulicził, ſo je ſtary cżaßnik ſa cżaß ßwojeho wobſtacża 28 353 300 krócz dyrił.

— Żně w Pruſkej ßrjedź julija: naſymſka a nałětnja pſchenża khětro dobra, rożka khětro dobra, jerza ßrěnja, jecżmjeń khětro dobry, wowß ßrěni, hroch khětro dobry, buny a woka khětro dobre, běrny, rěpa trochu ßrěnje, dźeczel khětro dobry, łuki trochu ßrěnje. Ssuchi cżaß, na kotryž ſe wſchěch ſtron ſkorżachu, je ßo mjes tym ſ mokrotu měnił. Boja ßo hižo, ſo budża żně ſ njej ſchkodowacz. Rożka, kotraž je ßo ſ měſtnami ſłěhała, dawa ſpósnawacz, ſo je jejne kcżenje ſ mejſkimi deſchczemi bóle ſchkodowało, hacz ßu ßebi prjedy myßlili. Wona je ſchczerba, a ßkomy budże najſkerje mało. Wowß je khětro krótki narоſtł, rěpy a kał drje powſchitkownje rjane ſteja, tola ßo ſ wjele ſtron piſche, ſo wone jara pomału roſtu. Ssyno, kotrež je ßo ſtrowe domoj khowałe, je wjele, tola na wotawu ßo wulka nadźija njeſtaja, dokelž je ßo trawa na brjóżkach w ßuchocże a horzocże wupalika.

W Awſtriſkej ßu rożki khětro dobre a ſ dźěła ßu wone hižo

domoj khowane. Wot pschenży ßebi ßrěnje žně lubja. Raps je ſ wjetſcha spokojazy, nalětni wußyw je ſe ßuchotu cžerpił. Buny, hroch, len a běrny rjane ſteja.

— Prawo na ſarunanje ſchkody dla ſpłóſchenja konja pſches wojeńſke ſwucžowanje. Hdyž kubleŕ K. ſe Ssulſchez pola Leisniga 5. ſeptembra 1901 dopołdnja ſ jenopſchežnym ſapſchahom po Leisnigſko-Döbelnſkej dróſy k Altenhofej jědžeſche, ßo jeho kóń ſ machanjom tſělbow a ſ druhim hibanjom wojakow, na tamnej dróſy ßo ſwucžowazych, ſpłóſchi. Kóń cžekny, wós ßo ſwrócži a K. do ſchkody pſchińdže. Wón ßebi teho dla žadaſche, ſo by jemu khěžorſtwowy fiskus 2294 hriwnow ſarunanja a pódla teho kóžde lěto 570 hriwnow renty wupłacžił. Draždžańſki krajny ßud tole žadanje ſa woprawjene pſchipóſna. Po powołanju wobſkorženeho potom wyſchſchi krajny ßud wußudži, ſo ma fiskus 2039 hr. 36 np. a lětnu pjenježnu rentu ſe ſtupnjowanjom wot 498 hacž 166 hriwnow płacžicž. Khěžorſtwowy ßud po powołanju wobſkorženeho fiskußa tónle wußud ſniczi a wěz k nowemu jednanju Draždžańſkemu wyſchſchemu krajnemu ßudej pſchipokaſa. W nowym jednanju wyſchſchi krajny ßud wußudži, ſo ma khěžorſtwowy fiskus, pódla 100 hriwnow ſarunanja, wot khěžorſtwoweho ßuda pſchipóſnateho, hiſchcže dale 919 hr. 68 np. a lětnje 249 hriwnow renty ſa prěnje 34 lět, 166 hriwnow renty na dalſche 5 lět a 83 hriwnow renty ſa ſcžěhowaze 5 lět płacžicž. Potom wyſchſchi krajny ßud poſtaji, ſo ma ſkóržbnik ſcžěhowazu pſchißahu wotpołožicž: „Sſym na ßwojeho konja kedžbował a woßebje wotežki ſcžehnjene džeržał, hdyž ßym 5. ſeptembra 1901 ſe ßwojim woſom pſchi Nimendorfſkim hoſcženzu nimo ſjěwſchi k wójſkowemu wotdželenju, w bliſkoſcži ßo ſwucžowazemu, jěł.“ Pſchi wotpołoženju tejele pſchißahi dyrbi ßo fiskus dale ſaßudžicž, 1099 hriwnow 68 np. a dwójnu ſumu rentow płacžicž, w druhim padže ma ßo ſkóržba tak daloko wotpokaſacž. Pſchecžiwo tutemu wußudej bě khěžorſtwowy fiskus ſaßo reviſiju pola khěžorſtwoweho ßuda ſapołožił. 4. ziwilny ſenat najwyſchſcheho ßuda pak reviſiju wotpokaſa a ſ tym wußud wyſchſcheho krajneho ßuda wobkrucži.

S **Czemjerz.** Tu je ſchtwórtk wjecžor na kuble knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejicžerja Młynka prěnja elektriſka wobßwětlenſka a cžěrjenſka pſchiprawa w naſchej wßy, kotraž je k Budyſkej dźěkańni elektrizitety pſchiſamknjena, dźěkacž ſapoczała. Motorowa pſchiprawa je hibicžiwa a tak praktiſka, ſo móže ßo k cžěrjenju wſchelakich maſchinow wužicž. Knjes Młynk je ſe ßwojej elektriſkej pſchiprawu jara ſpokojom a ſ wjeßełoſcžu hoſcžinu wuhotowa, pſchi kotrejž ßo wo wßy pſchitomni měſchcžańſzy poſtajeni Budyſkeje dźěkańnje elektrizitety wobdźělichu.

Se **Ssmochcžiz.** Sańdženu njedželu popołdnju je pſchi Božim njewjedrje błyſk do bróžnje tudomneho žiwnoſcžerja Měrcžina dyrił a ſapalił. Płomjenja ßo też na Měrcžinez domſke wupſcheſtrjechu a wobej twarjeni do procha a popjeła pſchewobrocžichu. Domjaza nadoba je ßo nimale wſcha ſpaliła, jenož jedyn khamor, jena komoda a poßleſchcža ßu ßo wukhowałe. Pódla wjeßneje Hunjowſka ßykawa prěnja a Sſkonoborſchcžańſka druha k wohnju pſchijědže. Pſchi haſchenſkim dźěle je ßebi woßebitu khwalbu ßykawiny miſchtr Schütza ſ Hunjowa dobył, kotryž haſchenje ſ wulkej roshladniwoſcžu wodžeſche.

Se **Ssulſchez.** Pjatk rano wokoło 2 hodžin ſtej ßo tu dwě wulkej bróžni, tudomnemu ryczeŕkublerjej Engelej ßluſchazej, wotpaliłej. W nimaj ßo pódla ßkomy runje wumłócženy ripik, dwě młócžazej maſchinje a ßkomowa praßa khowachu. Swonka bróžnjow ſtejaza parna maſchina je njewobſchkodžena woſtała. Woheń je pjecža w ripikowej ßkomje, mjes brjóžnjomaj leżazej, naſtał. Prěcžańſka ßykawa prěnja a Njeſdaſchowſka druha k wopalniſchcžu pſchijědže. Płomjenja wulku ßwětlinu roſſchěrjachu. Pódla mjenowaneju ßykawow bě hiſchcže wjele druhich pſchikhwatało.

S **Huſki.** Sańdženu njedželu ßo Huſcžańſka prěnja wulka „ptacža łuka“ wotbywaſche. Wopyt bě deſchcžikoweho wjedra dla ßłaby. Wurjadne wabidło na njej bě pjecženje a ſjědženje na róženi pjecženeho woła. Woł bě ßo w Cžornych Noßlizach kupił a po ſarěſanju 10 zentnarjow ważeſche. Korcžmaŕ Schumann ſ Kamjenizy jeho w błachowej khěžzy na tſjoch ßo wjercžitych żeleſnych žerdžach pjecžeſche. Do mjezkow, pod woła ſtajenych, ßo dele kapaza pjecženjowa juſchka kojeſche. Wokoło mjezkow woheń k wokej ßapaſche, kotryž ßo bórſy bruny ſpjecže. Sa nětotre hodžiny bě nimale zyła derje ßłodžaza pjecžeń roſpſchedata, jenož dwě plezy ſbytknej woſtaſchtej.

Jutſje njedželu budže ßo tu po wjeleſtronſkim žadanju ſaßo jedyn 12 zentnarſki wół na roženi ſjawnje pjez. Popołdnju w 3 hodžinach budže wojerſki konzert a wjecžor wobßwětlenje a wohnjoſtroj.

S **Wulkich Debßez.** Schtwórtk rano wokoło 3 hodžin w tudomnym Jurakez młynje na kubi woheń naſta. Tudomna wohnjowa wobora ßo hnydom ſe wſchej raſnoſcžu do haſchenja da a ſa krótki cžaß woheń potłócži. S druhich wokolnych ßykawow Hornjohórcžańſka prěnja a Hajniczańſka druha na pomoz pſchijědže.

S **Radworja.** Dženßa, ßobotu, ßwjeczi ſtary, ßwěrny a pilny wótcžinz, knjes Jakub Kral w Radworju, ßwoje 80lětne narodniny. W Khróſcžizach 25. julija 1828 rodženy, mějeſche hižo jako dźěcžo pſchileżnoſcž, ßo po ßerbſkim kraju roshladacž a wſchelake woßady bliže ſeſnacž.* Khodžeſche do ſchule w Khróſcžizach, Różeńcže, Njebjelcžizach a w Budyſchinje.

Hdyž w cžaßu jeho ſeminarſkich lět Sſerbſtwo ſ procha ſtawacž poczinaſche, ſapſchimny mkody wuknjeńz hnydom ßkowa ſtarſchich ßkawnych wótcžinzow, kotſiž ſa Sſerbſtwo dźěkachu a ſpěwachu, rěcžachu a pißachu.

Wot ßwjatkow 1849 wucžeſche w Różeńcže, Khróſcžizach, Kukowje a (wot 16. ſeptembra 1851) w Radworju, hdyž bu 1855 ſe ſtatnym wucžerjom.

S boka ſaſtojńſkich dźěkow ſkutkowaſche horliwy Sſerb we ßerbſkich towaŕſtwach a na ſhromadźiſnach, dopißowaſche (hižo wot lěta 1849) do wſchelakich cžaßopißow, do Kucžankoweje Jutniczki, do Serbskich Nowinow, do Łužičana a do Katholſkoho Póßła. Też do wſchelakich němſkich cžaßopißow powjeſcže wo Sſerbach ſcželeſche. Je we ßwojim žiwjenju wjele a rady pißał.** W lěcže 1892 je ßo na wotpocžink podał, ale lěnjoſcž jeho hrabnyła njeje. Jeho luboſcž k Sſerbſtwu a ſchcheſcžijanſtwu njeje woliwknyła.

Lěta ßu ßo minyłe a koſcže ßłabnjeja. Ale jeho wutroba kaž mkoda ſa poſtup Sſerbſtwa a ſa roſſchěrjenje ſchcheſcžijanſtwa pukota. 80lětny ſchědžiwz je ßwědk ſtarych cžaßow a bědženjow. Steji mjes nami kaž kruty ſtołp ßerbſkeje wěry a ßwěry, kraßny pſchikład wſchitkim, kotrychž je Bóh ſe ßerbſkej rěcžu wosboził, a wótry porok tajkim, kotſiž Sſerbſtwo ſa nětajku mjedowu pomaſku pſcheradža a pſchedadža.

Bóh jeho hiſchcže dołho ſdžerž! H. D.

S **Wulkeje Dubrawy.** Jeneho rubježneho hońtwarja je hajnik Dinter ſ Makeje Dubrawy na tudomnym gmejnſkim reviérje, hrabi ſ Wallwitz pſchenajatym, ſańdženu póndželu wjecžor wokoło 9 hodžin ſaßłapił. Nětotre wutſěle ſaßłyſchawſchi bě hajnik Dinter k tutemu městnu pſchiſchoł. Tam wón mużſkeho ſ tſělbn wuhlada, kotryž ßo jemu napſcheczo ſtaji. Dinter mějeſche ßo teho dla ſ procha a po lěßu bludžo ßo na wokołopucžach k hońtwarjej pſchiwaczi. Hajnik jeho pſchekhwata a jemu dwojorołatu tſělbu, kotruż mějeſche pſchi ßebi, precž wſa. Rubježny hońtwar ßo jako dźěkacžeŕ Ssalowſki ſ Adolfſkeje Hěty ſpósna.

S **Měrkowa.** Fabrikſkemu ſtražnikej Margarecžineje Hěty, Janej Bohuwěrej Schuſterej, je ßo cžeſtne ſnamjo ſa ßwěrnoſcž w dźěle ſpożcžito. Knjes hamtſki hejtman ſ Carlowitz je jemu tole wuſnamjenjenje w fabrizy pſchepodał.

S **Měrkowa.** Hady njeżeru jenož proch, kaž pißmo praji, wone też do polow khodża, na pſchikład do hrocha, jecžmjenja atd. Tak je tele dny knjes kubleŕ Młynk w Měrkowje wulkeho ſeleneho pruhateho meter dołheho hada ſ rjanymaj běłymaj lizomaj bliſko jecžmjenjoweho ſahona popadnył. Hewak ßu tam hady žadne.

— (Ziwa rożkowa popa.) Wóndano jedyn kołojeſdny ſ Khwacžiz do Měrkowa nimo jeneho Lutobcžańſkeho žitneho pola jědżeſche, na kotrymż bě nješchto popow ſeſtajenych. Bliſko pſchi pucžu ßo popy dohlada, kiž bě ßo do hromady ßypka. Spodžiwne pak bě, ſo ßo powalena popa hibaſche. Dokelż ßebi kołojeſdny njeſwěri, ſpody ßnopow pohladacž, wón ßyzkow, na tym ßamym polu dźěłazych, na to kedžbliwych ſcžini. Cži hnydom khwatniwje pſchiběžachu a njemało wulkej wocži cžinjachu, hdyž hibot w ßnopach widžachu. Nětotſi měnjachu, ſo je nětajke ſwěrjo ſpody ſaléſko, ßnadž prawje wulka nopowa, abo nješchto podobne. Na dobo pak ßo dohladachu, ſo bě ßo jedyn ßyzk ſe ßwojej wotběrańku ſhubił. Nětko jim poczа w hembjerkach ßwitacž. Skónczńje ßo jedyn ſe ßyzkow ſmuži, ßnopy roſmjetacž, a bowß kowß, ſchto tam bě? Ssyzk a jeho wotběrańka běſchtaj ßo tam ſkhowałoj. Żónſka bě

---

* Schtóž ſe ßwojeje wßy (wjeſki) abo woßady (woßadki) pſchiſchoł njeje, ma ſ wjetſcha bliſke widženje a ßebi cžaſto myßli, ſo ludžo druhdże khleb ſ khójnowych ſkorow abo ſchmrěłowych ſchiſchkow pjeku.

** Jeho dźěd, Boſcžan Kral (też Różant pſchimjenowany), khěžkaŕ a krawz w Khróſcžizach, je w lětach 1782—1784 900 ſtronow wulku knihu „Sebaſtiana Krała jeho Domiacze knihe“ ſeſtajał a ßłyſchane prědowanja ſ pomjatka tam ſapißał. Je wokoło 1814, 60 lět ſtary, wumrjeł. Naſpomnjena kniha ßo w archiwu Macžizy Sſerbſkeje khowa.

mandźelska jeneho tudomneho fabrikskeho dźěłaćerja, mužski pak bě ſ bliskeje wſy. Dokelž ſo nasdala trochu mróčeſche, běſchtaj ſo njewjedra bojo ſ cžaſom ſkhowakoj, ſo njebyſchtaj ſmokkoj. Schto pak je tutemu podawkej wotběrarſzny mandźelski prajił, wo tym njeje niczo ſłyſchecź.

— Sakſke wojerſke žiwjenje ſawěſćaze towarſtwo ſ nowa lubym Sserbam a woſebje ſtarym wojakam wutrobnje poruczamy. Po lětnej rosprawje tuteho w lěcze 1875 ſałoženeho towarſtwa na ſkutkowanſke lěto 1907 wuczini zyły ſawěſćeny wobſahł 31. januara 1908 68881 ſawěſćenjow ſ 17721600 hr. kapitala a towarſtwowe ſamóženje 4231470 hr. Ssobuſtawam a jich ſawoſtajenym je ſo po wuběžanych ſawěſćenjach w tym lěcze 294345 hr. wupłaczíło. Sa fond dividendy móżeſche ſo, dokelž ſhromadne dokhody wo 78555 hr. ſhromadne wudawki pſchetrjechichu, ſaſo 32000 hr. ſwjeſcź. Najdlěje ſawěſćene ſobuſtawy žiwjenje ſawěſćazeho wotdźělenja doſtanu 1. februara 1909 29 % połneho lětneho ſawěſćeńſkeho ſapłaczenja jako dividendu wupłaczenu abo wobliczenu. Wot ſapoczatka noweho (33.) ſkutkowanſkeho lěta je towarſtwo ſaſo dobry wuſpěch měło. W minjenych 5 měſazach ſo 3660 ſawěſćenjow ſ 1194630 hriwnow wuczinjazym kapitalom wobſamknu, ſo ſhromadny wobſahł ſawěſćenja kónz junija teho lěta 71572 ſawěſćenjow ſ 18597900 hr. kapitala wuczini. Towarſtwowe ſamóženje je ſa tón cžaſ tež ſaſo pſchibyło: kónz ſańdźeneho měſaza hižo 4,4 milijonow hriwnow wuczinjeſche. — My na nawěſchtk w tymle cžiſle »Serb. Nowinow« lubych Sserbow kedźbliwych cžinimy.

S **Mniſchonza.** Mjes tym ſo tele dny klamar Poklenk ſe ſwojimi ſwójbnymi na polu dźěłaſche, jedyn pakoſtnik w jeho klamach pobu. S woknom nuts ſaléſywſchi je wón ſ pjenjezneho kaſchcźika něhdże 20 hriwnow pjenjes kradnył.

S **Hornjeje Hórki.** Njedźelu popołdnju je na jenym tudomnym knjezim polu błyſk do jeneje rožkoweje popy dyrił a ju ſapalił.

S **Hajnij.** Hdyž ſrjedu rano fabrikſzy pohonczojo tudomneje pſchadownje k ſwojemu dźěłu dźěchu, w pſchěrowje pſchi puczu ſchtwórcź howjadła a něktore kołbaſy namakachu. Kaž je ſo naſhoniło, běchu paduſchi w klamach tudomneho rěſnika Michałka pobyli a ſu njeſnateje pſchicžiny dla nakradnjene mjaſo do pſchěrowa cžiſli.

S **Wósborka.** Pſchichodnje ſmeja ſo hermanki we Wósborku poſlednju póndźelu auguſta a novembra, a jeli ſo by tón dźeń ſwjedźeńſki dźeń był, póndźelu prjedy, tola niz kaž prjedy póndźelu Bartromja abo po nim abo póndźelu po ſmjertnej njedźeli. Bliſchi hermank a ſkótne wiki budża po tajkim lětża 31. auguſta. Twory ſmědźa ſo hižo njedźelu popołdnju po ſkóncženju nyſchpora wupokładacź a pſchedawacź.

S **Rakez.** Sańdźeny tydźeń jedyn wojak ſe Žitawſkeho regimenta k tudomnemu pſchekupzej Hawſchtynkej ſebi jěſdne koło pożczicź pſchińdże. Wón praji, ſo Pilak réka, ſo chze do Minakała doječź a ſo ſo hiſchcze tón ſamy dźeń do Rakez wróćźi. Hdyž ſo wojak hiſchcze ſa někotre dny pola Hawſchtynka njepokaſa, jemu tón do Žitawy liſt napiſa, w kotrymž ſebi koło wróczo a 5 hriwnow ſa pożczenje žadaſche. Bórſy na to Hawſchtynk wot wojerſkeho wokrjeſneho komanda khartu ſ powjeſczu doſta, ſo ſu wojerſkeho cžeknjeńza Pilaka ſajeli a pola njeho jěſdne koło namakali. Po wuſudźenju ſo Hawſchtynkej jěſdne koło wróćźi.

S **Noweje Wſy** pola Rakez. Ssrjedu tydźenja w nozy w domje tudomneho hornczerja Barchmanna woheń wudyri. Wokoło 2 hodźin Barchmann, kotryž ſe ſwojej ſwójbu w najſtwje lěha, ſ lacžnoſczu wotuczi a ſtany, ſo by dele po wodu ſchoł. Hdyž durje wocžini, jemu żahła horzota napſcheczo praſny. Delka ſo paleſche, tak ſo njebě móżno, po ſkhodźe dele hicź. Barchmann a jeho ſwójbni dyrbjachu ſo teho dla pſches wutwar, ſ kotrehož ſo ſ kubje hornzy na wós podawaju, cžeknycź. S pomozu ſawołanych ſuſodow ſo płomjenja ſhaſchachu. Hdyž bě ſtrach nimo, hiſchcze Njeſwaczidliſka ſykawa pſchijédże. Wſcha nadoba wó jſtwje je ſo ſ wohnjom ſniczíła, mjes druhim tež ſa něhdże 1000 hriwnow fotografiſkich apparatow.

S **Wokrancžiz.** Do wobydlenja ſo dobywſchi bě tudomnemu khěžkarjej Kſchižanej jedyn paduch 100 hriwnow kradnył. Pjenjeſy běchu w jenym měſchku w komodze leżake. Kſchižan ſo na Johanu Mählowu hrěſcheſche, kotraž do jeho domu pſchikhadźowaſche. Mählowa bě ſo hewak pſchezo ſ dokom bédźíła; na dobo wona ſ dwazyczihriwnowſkimi ſłotymi płaczeſche. Schěſcź dwazyczihriwnowſkich ſłotych bě ſo Kſchižanej kradnyło. Pſched ſudom Mählowa prějeſche, ſo je kradnyła, ſo na to wurěczujo, ſo je ſłotak wot ſwojeho muża doſtała. Statny rěczník mějeſche hacž dotal njekhoſtanu wobſkorżenu ſa paduſchnizu a połdra lěta khoſtańnje ſa nju namjetowaſche. Mählowu, kotraž njemóżeſche dopokaſacź, ſ wotkal bě tſi ſłotaki doſtała, k jaſtwu na 9 měżazow ſaſudźichu.

S **Biſkopiz.** S cžežkim njeſbożom je ſo njedźelu w nozy ſwójba dźěłaćerja Leunera potrjechiła. So by ſa ſwoje dźěczo bleſchu mloka pſchihrěła, bě Leunerowa mandźelska ſtanyła a bě w kuchinje ſpiritus na warjaku ſapaliła. S někajkej pſchicžinu na dobo pódła ſtejaza ſpirituſowa bleſcha rosbuchny a jenoż lohko ſwoblekana żona ſo hnydom ſ płomjenjom paleſche. Żoniny muż drje ſpiży wo pomoz wołacź ſłyſcheſche, tola měnjeſche, ſo ſo w ſuſodſtwje woła. Krótko po tym wón pytny, ſo żona w komorje njebě. Sa nje pytajo ju wón w kuchini żałoſnje wopalenu namaka. Jejna prawa ruka je ſkoro wſcha ſwuhlen. Kuchinja je ſo wupaliła. Wobżaromna żona ſo w tudomnej hojeźni hoji.

S **Kamjeńza.** W Lěpkarjezach ſu wucżerja Thiemu, kotryž je tam hižo 25 lět w ſaſtojńſtwje, ſajeli. Wón je pjecża poſlednje léta na njekaſanſke waſchnje ſ konfirmandkami wobkhadźał.

S **Kulowa.** Tu ſu ſańdźeny tydźeń ſ twarom evangelſkeje zyrkwje a zyrkwjenzoweje khěże ſapocżeli. — W jenej rožkowej popje blisko Schokcźikeż mkyna ſu ſrjedu draſtu a teżak jeneho wojerſkeho cžeknjeńza, wojaka Funki ſ Kamjeńſkeho pěſcheho regimenta, namakali. Funka je ſo tam zivilnu draſtu woblekł.

S **Klětneho.** Njedźelu popołdnju ſo tu cžežke njewjedro roſpuſchcźi. Prjedy njeho wichorojty wětr pſches kraj ſchumjeſche. Na wſy ſeſtajeny karuſel ſo wupuſcźi, plany ſo na kruchi roſtorhachu, a lampki a druha pycha ſo ſ dźěła rosbichu. Duż dyrbjeſche ſo wjercźenje hnydom ſaſtajicź. Na polach jenoż hiſchcze tu a tam jena żitna popa ſtejeſche, druhe běchu ſo wſchě ſpowalałe.

Se **Stareho Lubolnja.** Sańdźenu njedźelu popołdnju je ſo ſłyłna jakojza, tudomnemu żiwnoſcźerjej Schuſterej ſłuſchaza, ſ błyſkom ſaraſyła.

S **Rychwałda.** Cžežke njewjedro ſo njedźelu popołdnju nad naſchej krajinu roſpuſchcźi. Błyſk tu bróżeń, kublerjej Kopzy we Cžernſku ſłuſchazu, ſapali. Skoro niczo njemóżeſche ſo wukhowacź. Też kólnja ſ woſom, ſe ſynom nakładżenym, ſo wotpali. Na domſkim, kotreż ſo teho runja paleſche, ſamochu płomjenja hiſchcze ſalecź. Schkoda, kotruż wobſedźeŕ poczerpi, je khětro wulka; pſchetoż jenoż tſeczina ſ njeje ſo ſe ſawěſcźenjom ſaruna.

S **Wochos.** Bróżeń tudomneho khěžkarja Měta je ſo ſ błyſkom ſapaliła a ſo ſniczíła. Jenoż wulkemu deſchcźej ma ſo dźakowacź, ſo ſo woheń njeje dale roſſcheŕił.

S **Łaſa.** Sańdźenu njedźelu je wichorojty wětr w tudomnych ſtronach wulkn ſchkodu naczinił. Pola Běłeho Khołmza ſo ſa někotre mjeńſchiny najſylniſche duby wuwalichu, ſo tſěchi wotkrychu a někotre khěże ſo nimale powalichu. Rożkowe popy na polach ſu ſo ſpowalałe a ſo ſ wětſikom ſ dźěła daloko wotnjeſłe.

S **Běłeje Wody.** Kaž je ſnate, je ſo pſched někotrymi njedźelemi zyhelnik Haaſa w jenej łuži bliſko invalidownje tepił. Tele dny dźěłacźeŕ Flamm tepjeneho cžełko ſwjerćha wody płuwacź widźeſche a jo ſ pomozu dźěłacźerja Bréſaka na ſuche wucżahny.

S **Mużakowa.** W Nyſy ſo kumpajo je ſo dźewjecźlětny ſynk ſchkleńczerja Měta tepił.

Přilopk.

* (Tſjo cžłowjekojo ſo ſpalili.) Na jenym polu pola Borny je ſo pjatk rano jena pólna bróżeń wotpaliła. Pſchi wotrumowanju tſi do zyła ſpalene cžełła namakachu. Najſkerje ſu to cžełła tſjoch hantwjerſkich, kotſiž ſu w bróżni ſpali.

* (Wotprawjenje Gretу Beierez.) Gretu Beierez, dźowku prjedawſcheho měſchcźanoſty Beiera w Brandu, kotruż bě pſchiſłużny ſud k ſmjercźi ſaſudźił, dokelž bě ſwojemu nawoženi ſ jědom ſawdała a jemu potom hiſchcze dwě kulzy do rta tſělika, ſu ſchtwórtk rano ½7 hodźin w dworje Freibergſkeho ſudniſtwa ſ guillotinu wotprawili. Saſki kral, kotryž w tu khwilu na pucźowanju po Skandinawiſkej pſchebywa, bě ſo po dokhim pſchemyſlenju ſarjekł, Gretu Beierez wobnadźicź. W liberalnych a ſozialdemokratiſkich nowinach je ſo żadanje wuprajiło, ſo dyrbjała ſo Greta Beierez wobnadźicź. Ale by tale żónſka wobhnadżenja hódna była? Hdyž jejny njeſkutk pruhujemy, njenamakamy niczo, ſchtoż mohło k żelniwoſcźi a wobżarowanju pohnucź. S djabolſkej njekniczomnoſcźu bě ſebi wona mordarſki plan wumyſlíła. Sswojeho ſ wulkej luboſczu na njej wiſżazeho nawoženju ſebi wona wotmyſlí ſatſélicź abo jemu ſ jědom ſawdacź, ſo mohła ſo ſ falſchowanym teſtamentom jeho ſamoženja ſmozowacź. Mordarſtwo dokonjawſchi wona na reje dźéſche, na kotrychž ſo hacž do ranja kraſnje wjeſeleſche a ſabawjeſche. So by ſłědy ſwojeho njeſkutka ſamaſała, bě wona liſt

pódla cžéka położika, w kotrymž jejny nawoženja praji, so je žebi žam živjenje wšak. Hdyž kral njeje tón krócž žwoje wobhnadženske prawo wužił, budže jeho rossudženju sawěsćze wjetschina wobhdlerstwa pschihkoßowacž. Tajka njekraßniza, kajkaž bě Greta Beierez, dyrbjesche žo njeschkódna sčinicž. Hischcže krótko do wotprawjenja wona duchownemu dr. Knollej, kotryž ju na žmjercž pschihotowasche, praji: Dyrbjała chacž, hdyž chzyła rjez, so žo mordarstwa kaju. Hakle hdyž mordarka wječor do wotprawjenja Boże wotkasanje dosta, žo wona wusna, so žo žwojeho hrosneho njeskutka wutrobnje kaje. Boże wotkasanje je wona hromadže se žwojej maczerju wužika. Ta ma někotre lěta we Waldheimskej khostarni dla polěkowanja pschi wotehnaczu cžělneho płoda a dla falschowanja testamenta wotžedžicž. Dokelž chzyšche mordarka se žwojej maczerju hischcže ras porěčežecž, bě žo tej dowoliło, žwoju džowku wopytacž. Džělenje maczerje wot džowki bě jara jimaze. Macž žebi porokowasche, so je wona winowata, hdyž je jejna džowka na ske pucže stupika. Pschecžiwo temu pak džowka najrasnischo rěčesche a žebi wot maczerje žlubicž da, so žo njebudže žobuwinowata cžucž. W nozy do wotprawjenja žo Greta Beierez s dwěmaj duchownymaj wospjet modlesche, pschi cžimž žo hłuboko roskata pokasowasche. Tež bratr jejneho skónzowaneho nawoženje, wyschscheho inženeura Preßlera, mějesche s njej poßlednje krótke rosrěčenje.

Schtwórtk rano wokoło 6 hodžin běchu wschě pschihoty skónczene. Guillotina bě žo žrjedž jastwoweho dwora natwarika. Krótko do 6 hodžin wyschschi statny rěčnik Bernhardt se statnym rěčnikom Mandlom, kotryž bě wobstóržbu sastupował, k mordarzy do jastwa stupischtaj, teho runja jastwowy duchowny a sakitar dr. Knoll. Prjedy teho bě ju hižo kat Brand wotprawjeńsku drastu, cžorne, wokoło schije hłuboko wurěsnjene wobleczenje woblekł. Ssrjedž dweju sastojnikow saßudžena mordarka do jastwoweho dwora džěsche, hdžež běchu žo mjes tym žwědzy wotprawjenja shromadžili. Hdyž Greta Beierez do dwora stupi, swónczk khudych hrěschnikow saswoni. Wona s runa a krucže stupajo psches spalěr 200 žwědkow k statnemu rěčnikej krocžesche, kotryž hischcže ras žmjertny wußud cžitasche a jej kralowe podpißmo pokasa. Wona mjelcžizy hłowu pokloni, hdyž ju statny rěčnik katej k wotprawjenju pschepoda. Kat Brand s Hohenlindy a jedyn pomoznik w fraku, zylindrje a běłymaj rukajzomaj saßudženu sa ruzy pschimnyschtaj; stykny wschi ruzy wona po schtyrjoch skhodženkach guillotiny horje džěsche, žo sa wokomik k sruna stejazej kawzy pschipaża a s hłoßom praji: „Wótcže, do twojeju rukow . . .“ Tón žamy wokomik bě žo hižo s desku pod guillotinu žunyła a žekera dele saschwórczi. Kat wosjewi, so je žo wußud wukonjał, a shromadženi žo napominachu, so bychu s dwora wuschli. Wot stupjenja mordarki na jastwowy dwór běchu žo runje schtyri mjeńschiny minyle, stysknу žałoßny cžaß, kotrehož hrosa žo drje no wschěch pschitomnych s cžežkim cžischczom położi. Někotrych s nich, mjes nimi jeneho pschisßażneho, każ woßaze liscže tschepotacž widžachu, drusy s hrosu pschimnjeni wotprawischczo wopuschcžichu, prjedy hacž žo buchnjenje žekerje saßłyschcha. Tež na wobliczu pschitomnych offizěrow bě widžecž, so s nusu žwoju hnutosc wobknježachu. Mjes tym bě cžélowy wós do dwora pschijěł, kotryž je cžélo na pohrjebnischczo w Tolkowizach pola Draždžan dowjesł. Tam je žo cžélo wotprawjeneje w herbskim pohrjebnischczu Beierez žwójby khowało.

* Pola Lubina w Delnjej Łužizy jedyn knježi pohoncž konjow kumpasche. Pschi tym wón na hłuboke městno s konjom, na kotrymž žedžesche, pschindže a žo podnuri. Pohoncž a kóń žo tepischtaj, druhi kóń žo wukhowa. Tepjeny wudowu a pjecž njesastaranych džěcži sawostaji.

* Wjele tyßaz patronow je žo s munizijskeje skkadownje pěschkoweho regimenta we Wormsu kradnyło a žo po sdaczu do Franzowskeje pschedało. We Wormsu žu s nowa někotrych podwyschkow sajeli. Tež sa jich pschedstajenych směje wěz ske sčěhwki, dokelž je žo revisija munizijskeje skkadownje jara swjerschnje a lohkomyßlnje stawała. Wulke hromady patronow dyrbjachu žo pschi wobschěrnym wupruhowanju nowych němskich tšélbow modella 98 trjebacž.

* (Wobkranjena prynzeßa.) Do bydła grichiskeje prynzeßy Heleny, kotraž w Franzowych kupjelach w Czechach pschebywa, žu žo paduschi dobyli a jej 2000 krónow hotowych pjenjes kradnyli, prynzeßynu drohotnu pychu pak njeßu namakali.

* (Skutk bludneho w Lichtensteinje-Callnbergu.) 27lětny njewoženjeny tkalz Oskar Oeser, kotryž je hižo psched žydom lětami w Zschadraskim wustawje saměsčeny był, bě, hdyž bě žo s wustawa puschcžił, hižo wospjet snamjenja bludnosče pokasował. Pondželu popołdnju Oeser do wobydlenja lěkarja Wagnera w Callnbergu pschińdže, kotryž sranjenje jeho ruzyneho shibadła hojesche. Hdyž bě žebi lěkar ranu wobhladał, jemu Oeser hrožesche, so jeho satšeli. Wón njemějesche w tym cžaßu žaneje brónje w ruzy, hacž bě ju w drascže skhował, njemóżesche lěkar spósnacž. Dr. Wagner, kotrehož bě wustup s khorym roshorił, hnydom do wobydlenja Oseroweho bratra khwatasche, so by jemu wo podawku powjesčž dał a jeho s dobom psched jeho powschitkownej straschnosczi warnował. W tymle wokomiku bludny do khěže pschihnawschi po skhodže horje do žwojeje komory cžerjesche a najskerje tam skhowany revolwer wsa. S tym žo wón sa někotre mjeńschiny saßo pokasa a chzyšche lěkarja Wagnera, kotryž delka pschi wocžinjenych stwinych durjach stejesche, satšelicž, cžemuž pak žo sadžewa, dokelž dr. Wagner do jstwy cžekny. Mjes tym bě bludneho nan, 69lětny tkalski mischtr Anton Oeser, do khěže pschischoł, so by pohladał, cžeho dla je tam ropot. Bludny žwojemu nanej napscheczo stupi, prajizy: „Dži prjecž, abo hewak Tebje satšelu.“ Hdyž bě žo to lědma rjekło, žo wutšeli a nan wyschе wutroby trjechenу žo žylnje krwawjo k semi swjese. Bludny žo hischcže ras do nana saměri, tola tón krócž žo revolwer sarjekny. Cžežkosranjeneho do jstwy pschinjeßechu, hdžež jeho dr. Wagner sawobali. Mjes tym bě bludny na dróhu wuběžał a chzyšche žo wot tam do wobydlenja žwojeho bratra, stokarja Khorle Oesera, dobycž. Dokelž bě žo mjes tym wjele ludži sběžało, wón do sahrody cžekny. Tu wón s terzerolom machasche a hrožesche, so kóždeho bjes žmilnosczе satšeli, kotryž by žo jemu bliżił. Sa krótki cžaß bludny se sahrody stupi a do měschczanskeho lěża cžerjesche. Shromadženy lud a polizija žo sa nim puschczichu. Wyschе hornjeho mkyna jeho jedyn wobydleŕ sa ramjo shrabny a jeho na jeho straschne spoczinanje kedžbliweho sczini. Teho pak wón se žłowami wottraschi: „Hdyž je Tebi živjenje lubo, dha dži domoj!“ Potom žo wón do lěża shubi, hdžež wón teho runja někotrym tam žo wukhodžowazym ludžom hrožesche, so jich satšeli. Wokoło 5 hodžin wón wocži prosče wudžěrajo podobny džiwjemu swěrjeczu psches pohrjebnischczo pschiběža a psched diakonatom sastawschi, s woknom nuts pohlada a do khěže stupi. Tu jemu knježna Stöckhardtez napscheczo stupi a žo jeho woprascha, schto žebi žada. S krótkimi žłowami žo wón woprascha, hacž njemohł s diakonußom porěčecž. Hdyž žo jemu wotmolwi, so je doma, wón do studowanskeje stwy pschihna, w kotrejž duchowny pschebywasche. Po krótkich žłowach žo wutšeli. Diakonus s Kienbusch se jstwy běžo sawoła: „Ssym trjechenу, pomhajcže mi!“ Knježna hnydom do dwora k ludžom doběža, kotsiž tam wuhło noschachu, a jich na pomoz sawoła. Tola bě hižo pschepossdže. Duchowny s Kienbusch, kotremuž bě kulka płuza a druhe snutskowne džěle sranika, na skhodže do hornjeho poskhoda padže. Lěkarska wědomosczе njemóżesche niczo pomhacž. Sa schtwórcž hodžiny cžežkosranjeny wudycha, sdychnywschi: „Moja wboha žona!“ Psched ludžimi, sa nim cžerjazymi, bludny do strażowarnje w radnizy běžesche, hdžež jemu revolwer, w kotrymž hischcže 4 kulki tczachu, wsachu a jeho sajachu. Duchowny s Kienbusch bě njesbožowny džeń po khoroscži a dowolenży žwoje sastojńske džěło saßo sapocžał.

Wußudženja.

Khostanska komora. 13lětna Bertha Hana Hiltmannez w Korezach pola Ketliz bě lětża 10. junija w Ditteldorfje kólnju žwojeho hospodarja Reinholda Scholtty sapalika. Scholtowe džěcži žu jej pjecža klubu rěczake, jej „žłódka Hana“ a „Hiltowa žona“ rěkake. Dokelž je žo na to hněwała a žo jej tež hewak njeje w žłužbje lubiło, je wona, so by na druhu žłužbu pschischła, pod tšechu leżaze walczki se schwabliczku sapalika. Kólnja žo wotpali. Nastata schkoda žo na něhdže 900 hriwnow wobliczi. Scholta mějesche sawěsczene. Wobskorženu, kotraž bě hewak njesprawna a selharna, k jastwu na 1 lěto saßudžichu.

✕ Drjewowy wikowar F. W. B. Winkler s Lubija bě w lěcže 1898 pschedołženy wobkhod žwojeho nana pschewsał. So mohł žo swjerca sdžerżeć, bě wón nusowany, směnki (wechsle) falschowacž. Hacž do lońscheje nasymy bě wón 2666 směnkow s wopaczнymi mjenami podpißał. Wobskorženy drjewo firmy Hitzy a Schweitzera we Wrótžławju pschedawasche. Tola drjewo bě, hacž runje doscž drohe, stajnje mało hódne. Spediteurej Vietzy je wón 30—75 hriwnow płaczicž dyrbjał. Tež sadanjenje směnkow je wulke sumy pózrjeło. Winkler žam je jara słutniwy žiwy był a wot ranja hacž do nozy pilnje džěkał. Skónczнje bě žo 250000 hriwnow dołha napraskało. Aktivow je jenoż 40000 hriwnow. Wobskorženemu połožaze wobstejnosczе pschizpiwschi jeho k jastwu na 3 lěta saßudžichu a jemu cžeßne prawa na 2 lěcže wotrjeknychu. 6 měßazow pschepytanskeho jastwa žo jemu wot khostanja wotliczi.

Darjene pola mje tež

miczo njedostanjecże,
ale hódnu tworu pola mje tuńscho kupujecże.

Nowe jěsdne koła po 52, 50—180 mk.,
mantle po 2 mk. 25 np., **schlawchi** po 2 mk.,
sadnje koło se zwobodnym běhom a nasadstupanskim spinadłom po 14 mk. 50 np. s 1 lětom rukowanja.

Wopomńcże: Jenož s wulkim pschedawanjom je mi mózno, po najnižschich płaczisnach pschedawacź.

J. Schieback na Mużakowskej drósy 4

najwjetscha pschedawarnja jěsdnych kołow w Budyschinje.

☛ Żadajcże zebi płaczisnowe sapizy sa 100 jěsdnych kołow.
Wuporjedżenje wustojnje a spěschnje s rukowanjom.

Wulka hromada

☛ matrazow ☚

je tunjo na pschedań pola

A. Pietscha

pschi żitnych wikach czisło 8.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscznow** wscheje druzyny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nakoženje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscznow,** srjadowanje sawostajenstwow a dżélenja herbstwow, na pscheżadżowanje pschedawauje leżomnoscznow, zwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelż zym dołhe léta s réczníkowym sekretarom był, zo najlépsche wobstaranje sarucza.

Za njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara krażnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,
w czelazej loži hizo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np.
zu dostacz **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Serbske blido

kóżdu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Brodowska haptyka

na hoschiz haży 21.

Kaschel, katarrh, dybawosez

zo spěschnje położeja

s thymusinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Najlépschi czerstwy zyrchenjowy **tój** punt po 50 np.,
Najlépschi czerstwy howjasy **tój** punt po 40 np.,
Najlépschi wuschkrjeny **tój** punt po 50 np.,
pschi 10 puntach po 45 np. porucza

Emil Gräfe,
rěsniski mischtr
w Budyschinje na sw. lawskej haży.

Ratarjo a wotnajerjo zada!

Lětża kupujemy k prażowanju:

Maleny,

Janske jahody, czerwjene a czorne,
kisałe Wisłowe wischnje,
czorne prażowanske wischnje,
prużnizy,
holanske jahody,
bosanki,

kotrez zo do bosankoweje polowki bjeru.
Płaczimoj najwyschsche wiczne płaczisny a kóżdu dżélbu kupujemoj.

Budyska parna destillazija,
żadowa prażowarnja a likérowa fabrika

Jendec bratrow

na hornczerskej haży.

Porzlinowe, kamjeninowe a schkleńczane twory

po tunich płaczisnach poruczam.
Sażopschedawarjo wożebity rabatt dostawaju.

E. Ullrich na schulerskej haży 12.

Pisitne khartki

czischczi spěschnje **Ssmolerjez knihiczischczernja.**

---

80 rm.

khójnoweho pjeńkoweho drjewa

rm. po $2\frac{1}{2}$ **mk.** ma hischcze na pschedań

hajniske sarjadnistwo w Hermanezach nad Sprewju.
Pfefferkorn.

Psches zudnistwo ma zo na pscheżadżowanje pschedawacz 5. septembra 1908 dopołdnja w 10 hodzinach sahrodniska zivnosez czisło 5 Khorla Augusta Hilka w Nowej Wży nad Sprewju. Wona je se 70,64 dawskimi jenosczemi poczežena.

Kupne a druhe wuczinjenja,
liscziny wscheje druzyny,
prósstwowne pisma
wo wobhnadzenje atd.,
formindske sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje zadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje leżomnoscznow,
saradzenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow
pschi żitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež serbski. —

Wós

jenopschežny, tola tež sa dwě kruwje zo hodżazy, je se żnjowymi rjeblemi na pschedań w Bónezach czisło 3.

Hischcze derje sdżerżany

kuczowy wós

je tunjo na pschedań. Adresy na kupjenje smyślenych chzyli zo s napismom **S. H.** w Budyschinje na póscze wotedacz.

Dójna kosa

je na pschedań w Njesdaschezach czisło 30.

Kruwa,

czehnita, zuczelna, kotraz smeje 4. czelo, je na pschedań w Hrubocżizach czisło 20.

Dilger ratařski wyschschi komišar
wunměrjenski burow - - -
nětko
na dwórnischczowej drósy
(Bahnhofstraße) 4.

Sakske wojerske žiwjenje
- sawěsczaze towarstwo -
w Draždžanach.

Sałożene: 1875. 72 000 ßobustawow.
18,8 millijonow sawěsczeneho kapitala.

Towarstwo je wurostło s wojersko-towarstwoweho sjednoczenja a hischcze dżenża pod towarschnym wodżenjom stejo pschijimuje

sawěsczenja žiwjenja
na ßmjercz, na pschikrótschene tracze sawěsczenja też na czaß wójny,

sawěsczenja na wuhotowanja
na konfirmaziju, na sastupjenje do wuczby, na studowanje, na wojersku ßłużbu, na żenjenje atd. a

sawěsczenje na pohrjebne pjenjesy
(zentralna pohrjebna pokładniza, kotraż hnydom pjenjesy pschi ßmjerczi wupłaczi).

Niske prämije! — Rosczaze dividendy!
Samoženje: 4,4 mill. Hacž dotal ßo wupłaczíło: 2,7 mill.

Dalsche je shonicz psches **sastupjerjow** towarstwa we wojerskich towarstwach kaž też psches **direkziju w Draždżanach (Schulgutstraße 7).**

Dobrowólne pschesadżowanje žiwnosczе.

Dla dżělenja herbstwa ma ßo
pónđżelu 3. augusta 1908 dopołdnja w 10 hodź.
k sawostajenstwu khěžkarskeho žiwnosczerja **Jana Rychtarja** w **Jeńkezach** ßłuschaza žiwnosczˊ czißło 21 sa tutu wjeß s polemi a łukami, k njej ßłuschazymi, hromadże 1 hektar 55,0 ara wulkimi, a s 72,87 dawskimi jeuosczemi wobczeżenymi, kaž też se wschěm žiwym a morwym inventarom a žnjemi psches podpisaneho na dobrowólne waschnje na pschesadżowanje pschedawacz.

Pschesadżowanske wuměnjenja ßo w termiji wosjewja.

Podpisany wscho dalsche w kóżdym czaßu rad darmo wukasuje.

Hermann Liebsch, ßudniski aktuar sw. ßł.,
pod pschisahu wsaty a sjawnje postajeny pschesadżowar.

Wustojny dżělaczeŕ

ßo hnydom w naschej pěskowej jamje pola Wulkich Sdżarow s 33—34 np. hodżinskeje msdy postaji. Pschipowjedżenja ßo w jamje pschijimuja. **Brendt a Remitz.**

XXXIV. hłowna skhadźowanka
serbskeje studowaceje młodźiny

zhromadźi so **8., 9. a 10. augusta 1908**
pola **Handrikec** w **Poršicach.**

Z jeje wuhotowanjow budże:

Sobotu 8. augusta: popołdnju w 3 hodź. **wubjerkowe posedźenje** (wšě towarstwa maja zastupjene, wšě namjety přizjew. być);

njedźelu 9. augusta: pop. w 3 hodź. **hłowna zhromadźizna** (powitanje, rozprawy, wólby, namjety); wječor ½7 hodź. **zabawny wječor: koncert a dźiwadło* — bal**;**

póndźelu 10. augusta: w u l ě t.

Serbskich studowacych, přećelow studowaceje młodźiny, serbske towarstwa, wšěch, kiž Serbstwo lubuja, cyły serbski lud přeprošuje z tutym na wšě wuhotowanja skhadźowanki wutrobnje

W Lipšku, w juliju 1908.

Karl Wyrgač, bohosłowc,
t. č. hłowny starši.

* Cisłowane městna, prěnje po 1 hr., druhe po 60 np., budźa ke kupjenju pola podpisaneho a 8. augusta hač do 1 hodź. w Serbskej khofejowni a wot 3 hodźin sem a 9. augusta pola Handrikec w Poršicach. — ** bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Burske towarstwo w Rakezach

smě̌je, da-li Bóh, jutsje **njedźelu 26. julija** popołdnju s dypkom 5 hodźin w Gäblerez hoscżenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Do Lasa!

Njedźelu 26. julija
wulke balske piskanje.
Pschecżelnje pscheproschnje
hoscżenzaŕ **Khorla Schokta.**

Sskużobna holza

se wßow, 15-—17létna ßo pyta. Shonicz w porzlinowych khlamach na snutskownej lawskej haßy 8.

Kuchaŕki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy kßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżělaczerske ßwójby pyta pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Žiwnosczˊ

s něhdże 7 kórzami jara dobrych polow a łukow je pschemě̌njenja dla hnydom na pschedań w Běczizach czo. 21 pola Hodżija.

Žiwnosczˊ

w Hrubocżizach czißło 20 s 9½ kórzom pola a łuki je se žiwym a morwym inventarom na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Rjana žiwnosczˊ

we Worklezach czißło 6, wobstejaza s 9 kórzow najlěpschich polow, 3 kórzow dobrych łukow a 2 kórzow lěża s twarskim drjewom, je se wschěm morwym a žiwym inventarom na pschedań.

Khěža

nowanatwarjena w Hlinje czo. 38 pola Hucżiny je na pschedań.

Jan Schczěpank w Rakezach pschi drósy stajnje wschu czeledź, dżowki, holzy k ßwinjom, stwinske holzy, knchaŕki, wotroczkow, ßrěnkow, knježich pohonczow, też hólzow a holzy, kiž jutry schuln wukhodża, dżělaczerske ßwójby atd. do łužiskich a dalschich stron pyta.

Wustojnu starschu **ßłużobnu holzu,** kotraż ßo trochu na warjenje wusteja, k 1. septembrej s dobrej msdu pyta
dr. **Jenczowa** w Budyschinje
na hoschiz haßy 46.

Starschi dowěrny muż ßo hnydom jako
mlokowy pohonczˊ
pyta na knježim dworje w Poczaplizach pola Semiz.

Drainěrowanskich dżělaczerjow
pyta **Jan Hejduschka** Rakezach.

Czeknył

kurwotazy poßˊ, brunoßmuhaty, na mjeno „Hektor" poßłuchazy. Sa myto wotedacz pola wyschscheho hajnika **Berga** w Jamnom pola Klětneho.

Pjerschczeń

se ßo w Mikkezach namakał. Saßo dostacz w Mikkezach czißło 6.

Skschiwdżaze ßłowa,

kotreż ßym na ßadowu wikowatku Hajnowu w Budyschinje wuprajił, s tutym wróczam.

Bjedrich Schödensack.

(K temu czißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. julija 1908.

Placźisny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach.

20. julija 1908.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacź do 6 lět	40—42	76—78
awstriske	42—45	78—87
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	35—39	71—75
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	31—34	65—70
4. ßnadnje pizowane kóźdeje starosby	27—30	57—60
Jalojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jalojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—40	70—72
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacź do 7 lět	34—36	66—68
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jalojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jalojzy	28—29	58—59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jalojzy	—	48—53
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	38—41	70—73
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	35—37	67—69
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—65
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—51	78—81
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—43	70—73
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchichźenjow w starosbje hacź do 1¼ léta	49—51	64—66
2. mjaßne	47—49	62—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	43—46	58—61

Placźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 18. julija 1908 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju. 23. julija 1908. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenźa . . . . . běła	—	—	—	—	10	50	10	94
" . . . . . žołta	10	45	10	60	10	18	10	50
" nowa	—	—	—	—				
Rožła	9	—	9	13	9	—	9	13
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	8	80	9	25	7	50	8	50
Wows	7	60	7	80	7	—	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	50	13	—
Woka	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra . . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	30	2	60
Pschenična muka 50 "	12	—	19	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 "	12	—	15	56	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	60	4	—	2	30	3	50
Ssloma . . 100 "	4	16	4	33	3	75	4	50
Prožata 1134 schtuk, schtuka	7	—	21	-	-	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	6	50	5	80	6	30
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	50	6	50	7	—
Pschenični gris	—	—	7	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacź — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 50 np. hacź 10 hr. 75 np., rožła wot 9 hr. 13 np. hacź 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hacź 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 35 np. hacź 8 hr. 50 np.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacź — hr. — np., žołta 17 hr. 67 np. hacź 18 hr. 2 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. 40 np. hacź 14 hr. 60 np., nowa: — hr. — np. hacź — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hacź 12 hr. 60 np.

Wiczne placźisny w Kamjenzu.

23. julija 1908.

Po 50 kilogr.: Rožła wot 8 hr. 50 np. hacź 9 hr. — np., pschenża wot 10 hr. — np. hacź 10 hr. 30 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hacź 14 hr. 50 np. hróch 13 hr. — np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacź 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 24. julija: Rjane a horze.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 6. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Handrij Schuster, kněžeŕ a fabrikaŕ na Židowje, wudowz, ſ Wyleminu ſwud. Ganerez rodź. Scholčźiz w Ratarjezach. — Harry Ulrich Pětschka, fahrodnik, ſ Bernburga nad Ssolawu, ſ Johann Luisu Almu Keilez, pschedawarku na Židowje. — Max Eduard Jödika, pschekupski wučeŕ tu, ſ Marthu Helenu Hatnikez tu.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Richard, Bjedricha Ernsta Henczela, dźěłaczerja w Dobruschi, ß. — Martha Margaretha, njemandź. dź. na Židowje. — Bruno Arthur, Bjedricha Arthura Zicklera, fabrikarja, na Židowje, ß. — Jurij Reinhold, Roberta Oty Pfützners, tyscherja na Židowje, ß. — Margareta Hedwiga, Oty Pomhajboha Alfreda Muža, dźěłaczerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Marhata, Josefa Bryndy, tyscherja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W katholskej wožadże: 19. julija: Marja ſwud. Klingstowa rodź. Rychtarjez w Budyschinje, 69 l.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

6. njedźelu po ßwjatej Trojizy śmjeje rano ½7 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjednu wucźbu, ½8 hodźin ßerbske a w 9 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

6. njedźelu po ßwjatej Trojizy śmjeje duchowny Boitz rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, faraŕ Domaschka dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a ½10 hodźin němske předowanje.

So by ßo wotbyło

ſa poł placźisny a hischcźe tuńscho

1 dźělba **wolmjanych, barchentowych a płóczliwych wobleczenjow**
po 1 mk. 40 np., 1 mk. 75 np., 2 mk. atd.

1 dźělba **zwjernowych a płóczliwych wobleczenjow** jara dźerźazych a barbu njepuschćźatych hižo po 3 mk., ſa 4—7lětne dźěćźi ßo pschihodźazych,

jenotliwe jupy, blusy, kholowy, pótniki,

dźělba **hólczazych wobleczenjow, barchentowych wobleczenjow, mužazych wobleczenjow,**

dźělba żakettow ſa dźěćźi a mlode holzy,

kapesow a pellerinow do deschcźa
wjele po placźisnje poniżenych,

wulka dźělba hólczazych mězow
po 40 np. hacź 1 mk.,

ßłomjane klobuki ſa hólzy a holzy ſ wulkim rabattom,

Někotre ſta **holczazych schórzuchow, żonjazych schórzuchow, krawatty, schaty, koschle, kholowy a spódnje ßuknje** ßměschnje tunjo.

Ernst Jenke

Pschi hłownym torhoschću 9. **w Budyschinje.** Pschi hłownym torhoschću 9.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomernych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźećazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicźe po merje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicźe po měrje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschcźu 5 porucza bohaty skład ßamodźełaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pscheds bohatej wěžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicźe po merje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Käßnera
na ßukelnskej haßy cźo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakěrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcźe.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźěłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Skład wschěch druźinow kaschcźow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschěch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
ßna ßukelnskej haßy cźißko 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sćenskich czaßnikow, bkudźakow. Wuporjedźetnja.

Czaßniki a skote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a skote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschě druźiny czaßnikow, rjeczasow, skotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rěcźu ßerbski.

Czaßniki a skote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschěch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a skote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty skład skotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a skote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rěcźu ßerbski. —

Skote a ßlěborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład skotych, ßlěbornych a alfenidowych tworow.
Dźěłarnja ſa nowoscźe a porjedźetnja.
Wěrowanske pjerschcźenje po merje.

Woßebita dźěłarnja ſa ßcźełarske a pólstrowane wězy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wězy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźěłanje a pschedźěłanje wschěch pólstrowanych **meblow**. Stajny skład ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ſtwy tapezěruju po tunich placźisnach.

Ssedłarnja a tapezěrowarnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wězow, nakhribjetnych měchow, gamaschow a schulskich wězow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pschе deschcź. Wězy ſa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój skład ſofow, kožow, matrazow po najtunschich placźisnach.

Nožetnja a parna tocźetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wězow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźećazych wobleczenjow. — Módre normalne dźěłacźerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schcźětkow a barbicźow.
Adolf Kinicke naßl. Mějeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschěch schcźětkow a barbicźowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitoscźe: Kardecźe a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźěłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlěd.)
Pschedawarnja a porjedźetnja wschěch hudźbnych instrumentow. Skład wschěch druźinow trunow, pisladkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźěłarnja a porjedźetnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd. — Ssamßny twar automatow a porjedźetnja. —

Woßebita pschedawarnja ſa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźěłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Měrschez naßlěd. Mějeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißaky kalk, rybjazy tuk ſa skót, teho runja wschě drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mějeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschěch wustajeńzach. — Dokładne roswucźenje. 5 letne rukowanje. Pschihódne wotplacźenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kosmowe kłobuki, hońtwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucźa. Porjedźetnja a dźěłarnja po merje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cźrijow ſa mužow a žony. — Ssamßne ručne dźěło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźećazych schłórniczkow. Wudźěłanje po merje. Ssamßna porjedźetnja w domje.

Pschedawarnja pschedescheźnikow a kijow.
Eduard Scholty naßlěd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźetnja doma.

Fabrika kijow a pschedescheźnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prěnja fabrika pschedescheźnikow a pschesłónczników.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlěpschi wudźěłk po najtunschich placźisnach.

Kufeke **Muka**

ſa dźěćźi. Jědź ſa khorych.

Wubjernje wupruhowana zyroba. Dźěćźi pſchi tym derje rostu a na ſatykanje njeczetpja.

Kolojěſdni kedźbu!

Woprawne **„Dürkoppſke“** jěſdne kola ßu ſnate **najlěpſche ſnamki.** Bielefeldſka maſchinſka fabrika, prjedy Dürkopp & Co. w Bielefeldźe je mi **jenicźke pſchedawanje** ßwojich woprawnych **„Dürkoppſkich“** jěſdnych kolow ſa Krjebju a wokolnoſcź hacź k ſakſkim mjeſam hromadźe ſ Rychwałdom, Rěčźizu, Wochoſy a jich wokolnoſcź pſchepodała.

S wjetſchim wotſamknjenjom je mi mózno, najtuńſche płacźiſny wobliczicź. ☛ Zadajcźe ßebi poſkicźenja.

G. Urban w Krjebi.

Piſßarńnja

ſa **kupne, dismembraziſke, hypotheſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſke wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawſcheho piſßarńſkeho pſchedſtejicźerja pola knjeſa aktuara ſw. ßł. H. Liebſche,

na ßukelnſkej haßy 11.

Ia. kołomas, maſchinſki tuk,

najlěpſchi ruſki

maſchinſki a zylindrowy wolij,

motorſki a dynamoſki wolij

najlěpſcheje druźiny

porucźa

Otto Büttner

pſchedawarnja koźe, cźerjenſkich rjemjenjow, techniſkich a gumijowych wězow w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomas, maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho porucźa

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne kola wot

H. Möbinſa a ßyna,

fabrika koſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dóſtacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Pſchezo a pſchezo ßo praji,

ſo ma

Ota Sachse

tola najlěpſchi

khofej

po wſchěch płacźiſnach,

ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3	np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4	=	=	300, 320, 340 np.
5	=	=	360, 380, 400 np.
6	=	=	440, 460, 480 np.
8	=	=	520, 560, 600 np.

roſeczela

zigarowa pſchedawarńja Havanna

w **Draźdźanach 6.**

Hróch, woku, hejduſchku, kolij

porucźa

Kharowe

pſchi źitnych wikach.

Po ſkónczenej lěcźnej ſaiſonje, teź tón krócź wulke

rumowanſke wupſchedawanje

wotbywamy a po **njedoſcźehnjenych tunich płacźiſnach** porucźamy:

ſoki ſa muźſkich,	nětkole	15 np.,
ſchtrymphy ſa źónſke,	nětkole	30 np.,
rukajzy bjes porſtow,	kuſche	15 np.,
	dołhe	28 np.,
hólcźaze mězy, płócźliwe,	nětkole	15 np.,
hólcźaze bluſy, na wuběranje,	nětkole	75 np.,
źonjaze koſchle, ſ ruku wuſchiwane,	nětkole	125 np.,
ſpódnje taille wſchěch ſchěrjow,	nětkole	75 np.,
ſchtalty ſe ſpiralnymi pjerami,	nětkole	100 np.,
draſtne ſchórzuchi, reformſkeho rěſa,		150 np.,
ſchórzuſchki, batiſtowe,	nětkole	30 np.,
wißaze ſchórzuchi ſa holzy,	nětkole	35 np.,
ſpódnje ßuknje ſa źónſke,	nětkole	85 np.,
zychi, hotowe ſeſchite,	nětkole 225 hacź	275 np.,
wupjerki, hotowe ſeſchite,	nětkole 300,	450 np.,
pſcheſchiwane pſchikrywy, (deki), hobrſki wubjerk, hižo po		125 np.,
blidowe pſchikrywy (ſkładnoſtna kup)	nětkole	155 np.,
twjele, ßmuhate, 1/2 duzenta,	nětkole	180 np.,
wutrěwanſke rubiſchcźa, woßebje wulke, 1/2 duzenta,	nětkole	100 np.,
ſchantka (wußmorkanſke), běłe, 1/2 duz.	nětkole 60 hacź	90 np.,
pſchikrywy na kuchińſke blida, wóſkowane,	nětkole	30 np.,
ſoſowe pſchikrywy, dołhe a krótke,	nětkole 90 hacź	150 np.,
běhanſke tkaniny, linoleum a jutu,	nětkole 40, 60 hacź	85 np.

Koſtumowe ßuknjowe bluſy

jenoź létuſche nowoſcźe

nětkole ſkoro ſa poł płacźiſny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3. Telefon 488.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	$2\frac{1}{2}$ %	na lěto.
s měßaczným wupowjedźenjom	3 %	
s 3měßaczným =	$3\frac{1}{2}$ %	
se 6- a 12měßaczným wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w serbskim domje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

po najtunischich płaczisnach porucza:

Drastne tkaniny

s wołmy, połwołmy a bawłmy;

6/4 a 9/4 **schěroke zychi,** pißane, kaschczikate,

běle wupjerki wschěch schěrjow, jenobarbne czerwjene, rosa ßmuhate, módroßmuhate;

běły, módry a rubjany plat;

blidowe schaty, schórzuchi,

rubischcza se židy, połzidy, wołmy a bawłmy;

koschlaze barchenty

běłe a pißane, jenobarbne, ßmuhate, kaschczikate;

hotowe koschle

sa dworoscenych a dźěczi, běłe a pißane wschěch schěrjow, **zonjaze koschle** hižo po 1 mk., **dźěczaze koschle** hižo po 30 np.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandyski zement, najlěpschi **karbolineum, barbicze** wscheje druźiny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo na składze po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe klamy
na kamjentnej haßy 24.

Praßowanu ßlomu

s grotom swjasanu, pschedawa
knježi dwór w Małßezach
pola Budyschina.

Liebsch,
ßudniski aktuar sw. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeńskowe wězy atd.
Ręczi serbski.
— Telefon cźišło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Kóżdy, žkotry chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5 **Jencz** pschedawa a porjedźa sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Składownja drainěrowanskich rolow w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkoscźow,
konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta
wschelakich wulkoscźow,
scźinowe plecźenja, tscheschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabrikskich płaczisnach.

Najlěpscha
žrojita koža,
bawłmjane a wjelbłudoloßmowe
czěrjeńske rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
czehnitu móz powjetschazy a ßuwanju rjemjenjow sadźěwazy, jenož najlěpscheje hódnoscze porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, czěrjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 9.

Wósk
k krjepjenju rejwanskich kubjow
najlěpscheje hódnoscze
je dostacź pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Wuměrjenske dźěła

spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Wróczenje czescze.

Skschiwdźaze ßkowa, kotrež ßym na swudowjenu Kudźelinu sreczał, nasad bjeru.

Jakub Handrik s Łupoje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 31. **Sobotu 1. augusta 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Khěžor Wylem

je wo wjedu se wojeje jěsby po połnóznym morju psches Swinemünde domoj wróćił. Rano 1/2 9 hodźin łódź „Hohenzollern", powitana s tšelenjom pschibrjóžnych batterijow do Swinemündskeho pschistawa sajěde. Ju mały kschižak „Stettin" sćěhowasche, kotryž je jako pschewodźaza łódź khěžorej na mórskej jěsbje słužił.

Nasajtra je wo w Swinemünde pomnik khěžora Bjedricha wotkrył. Swinemündski měschćanosta bě khěžora k pomnikowemu wotkrycu pscheproßył. Khěžor pak je wo temu sapowjedźił, dokelž wo pomnik njeje, kaž bě webi wón pschał, jako jěsdniska postawa wuwjedł.

Setkanje khěžora Wylema s jendźelskim kralom.

Na jěsbje jendźelskeho krala do Ischla a Marjinych kupjelow jeho němski khěžor w Friedrichshofskim hrodźe pola Kronberga powita. Hižo loni staj wo na tym samym městnje němski khěžor a jendźelski kral setkałoj. Wočakanja, kotrež su wo tehdy na rosrěčenje mjes woběmaj knježerjomaj stajałe, njejsu wo dopjelniłe. Politiske stejischćo Němskeje je wo mjes tym hischće pohubjeńschiło. K swojemu swjatkej s Franzowskej je Jendźelska nětko też hischće Rusku swjatała. Nichtó drje njebudźe prajić móc, so su wo s tym interesu Němskeje w rańschich krajach polěpschiłe. Hdyž wo Ruska a Jendźelska w měrje do Asiskeje dźělitej, tam sa Němsku niczeho sbytneho njewostawa.

Wopyt Polakow w Prazy.

Płód Prazskeho słowjanskeho sjězda je jěsba, kotruž su ruszy Polazy sańdźeny tydźeń do Prahi wuhotowali. Woni běchu k Czechom pschischli, so bychu s nimi wikowanski wobkhad wotewrili. Polazy su Czechow powucźili, na kajke waschnje maja Polakam wudźěłki swojeje industrije poskicźeć a su jich na jich dotalne smylki kedźbliwych cźinili. Stowarschenje pólskich kupzow we Warschawje chze cźěskim pschemysłnikam darmo wukasanja wo pólskich woteběrarjach dawacź. Czechom wo wosebje radźesche, so bychu swoje ratarske maschiny do Pólskeje na pschedań słali. Jim wo porokowasche, so drje móza dobre maschiny twaricź, tola so njerosumja, je pschedawacź.

Swady w Sserbskim sejmje

su po wotstupjenju Paschicźoweho ministerstwa pschestałe. Staroradikalna strona je młodoradikalnej nětkotre městna w ministerstwje pschewostajiła, a wot teho cźasa młodoradikalni sejmowym wuradźenjam njesadźewaju. So by sejm prjedy sakomdźene dźěła nakhwatał, wón nětko dopołdnja a popołdnju dźěła. Minister snutskownych należnosćow, Miłosawlewicź, je wokrjesnym präfektam poručił, so bychu sastojnikam wosjewili, so wo nichtó s nich po žadanju teho abo druheho sapósłanza swojeho politiskeho smysłenja dla njepschesadźi abo wotsadźi; jenož pschestupjerjo sakonja budźa wo bjes dźiwanja politiskeje strony khostacź.

Wopyt franzowskeho presidenta Fallièresa pola zara w Revalu.

Presidént Fallières je danskeho a schwedskeho krala wopytawschi wutoru do Revala pschijěł, so by wo tam s zarom setkał. Minister swonkownych należnosćow, Pichon, jeho pschewodźesche. Zar a Fallières staj wospjet dlějsche rosrěčenje mějoj. Też minister Pichon a ruski minister swonkownych należnosćow Iswolski staj wo k wuradźenju seschkoj, w kotrymž su wo wosebje mazedonska należnosć a druhe na dnjowym rjedze stejaze politiske praschenja rospominałe. Pichon je dopisarjej franzowskich nowin „Matin" prajił, so se sakonkom franzowskeje politiki swjatk s Ruskej wostanje, a runje tak je Iswolski wobkrucźił, so Ruska a Franzowska wschudźe hromadźe sebi ruku sawdawschi dźetaj. Loni s Jendźelskej wotsamknjeny swjatk wschudźe jako wucźinjenje płaczi, kotrež wo wo měrniwe saměry prózuje. Nasche pschecźelstwo s Němskej je naturske pschecźelstwo mjes dobrymaj sušodomaj, kotrež njemóże podhlad a njeměr sbudźicź. Tola nade wschitkimi naschimi pschecźelstwami a nade wschitkimi naschimi wucźinjenjemi s druhimi krajemi, nade wschej naschej swonkownej politiku nasch swjatk s Franzowskej steji, kotrehoż wužitnosć a dobytk sa swětowy měr wschón swět pschipósnawa.

Generalny strajk franzowskich twarskich dźěłacźerjow

je wo w Parisu s měrom minył. W Draveilu a w Saint Georges pak je k krwawnemu sraženju s wojakami dóschło. W Saint Georges strajkowarjo s revolwrow do wojakow tšełachu, s kulkow pak jenoż jena trjechi, kotraž jeneho khrażěra srani. Strajkowarjo barrikady natwarichu, wojakam pschiwołajo: Byschće wo dyrbjeli hańbowacź, wo uniformu woblekacź. My žaneje wótcziny njesnajemy a webi to sa cześcź ważimy.

Pola Vigneura wo strajkowazym poradźi, żelesnizu wobšadźicź a koliju s kamjenjemi saracźicź. Präfekt Autrand s pschewodom polizajskeho komišara Judasa strajkowazych napominasche, so bychu żelesnizu wopuschczili. Strajkowarjo nochzychu pak wo tym niczo wjedźecź a do khrażěrow, pod żelesniskim naßypom cźakazych, kamjenje mjetachu. Tucźi na to do strajkowazych tšělichu. Schesćzo dźěłacźerjo wo satšělichu, jedyn wo smjertnje srani a schěsćzdźesacź lohko. Też dwaj offizěraj wo sranischtaj.

Wobnowjenje turkowskeje wustawy.

Sběžk turkowskeho wójska w Mazedonskej je sultana nusował, prjedawschu konstituziju, kotraž je krótki cźasz psched 30 létami w Turkowskej wobstała a wo potom wotstronika, s nowa sawjesćz. Młodoturkowska strona wo nadźija, so Turkowska s pomozu konstituzije wot wscheho skeho wotkhori. Pschede wschěm dyrbja wo finanzy do rjada stajicź. Pod pjenjeznej nusu najbóle wójsko cźerpjesche, kotremuž wo husto měsazy dołho msda njepłacźesche. Teho dla je srosymicź, cźeho dla je młodoturkowska strona mjes wójskom najwjazy pschiwiłowarjow namakała. Po žadanju wjednikow młodoturkowskeje strony je sultan wschitkich jatych sběžkarjow bjes rosdźěła wěrywusnacza s jastwow puschcźił. W Turkowskej teho dla wulka radosćz knježi.

Też kscheseźijenjo su wo pschi wosjewach wjeselosćze nad wobnowjenjom konstituzije wobdźělili. Woni wo nadźijeja, so budże nětko cźasz podtłocźenja a pschesćzěhanja nimo. Hdy bychu pak turkowsku konstituziju znali, njebychu wo s tajkej nadźiju troschtowali. Turkowska konstituzija je jenoż sa Turkow wudata, niz pak sa kscheseźijanow. Sa sapósłanza do turkowskeho sejma sme wo jenoż

tón wuswolicź, kotryž turkowsku rěcź rtnje a pišomnje dospołnje wobknjeża a kotryž ma we wólbnym wokrjeżu, w kotrymž woli, wólbne prawo. Dokelž pak žo jara ſ rědka stawa, so mohł jedyn Njeturka turkowski rěczeć a pišaź, je wulka wjetschina wobydleŕstwa wot paśiwneho wólbneho prawa wusamknjena. Tola też mjes Turkami žu cźi jara žadni, kotsiž žu turkowszy cźitaź a pišaź nawukli. Duž je wubjerk sapóžłanzow jara wobmjesowany, jeli so postajenje njeje tak srosumicź, so maja žo jenož Turkojo do žejma wuswolicź. Tucźi maja w europiskej Turkowskej žnadnn mjeńschinu. Po turkowskej statistizy je mjes 6 milijonami wobydlerjow jenož $1^1/_2$ milijona Turkow. Sa to je pjecźa mjes 16 abo 17 milijonami asiskeje Turkowskeje nĕhdźe 10 milijonow Turkow. Ssejm ma radźazy hłóž, a byrnjež mĕł wón prawo, krajne dokhody a wudawki pruhowacź, žo žamo rosumi, so ma wón jenož knjeżerstwowe sakonjowe pschedłohi wobkrucźicź. Wulkowesir Midhat pascha, kotryž je konstituziju wudźĕłał, je drje spytał, wudawki sa sultanowe hospodarstwo po liczbach postajicź a sultanej prawo wsacź, kajkežkuli sumy ſ krajnych dokhodow bracź. S tymle pospytom pak žo sultan rosnĕwa; wón Midhata paschu wotehna a žejm rospuschcźi. To bě kónz turkowskeje konstituzije. Też tón krócź žo sultanej Abdulej Hamidej a jeho radźicźelam wo parlamentsku komödiju jedna. Ssejm budźe dyrbjecź pak k wschemu haj prajicź, pak žo domoj póscźele.

Sastajenje reformow w Mazedonskej.

Se sawjedźenjom konstituzije žo ſ cźežka wobstejnoscźe kschescźijanow w europiskej Turkowskej polĕpscha. Też Młodoturkojo nochzedźa podtkócźenym kschescźijanam žanych politiskich prawow dacź. Wjednik młodoturkowskeho sbĕžka, major Naza, je sjawnje prajił: Mazedonska Turkam žłuscha, a tak dołho hacź budźe jedyn Turka žiwy, žo njedowoli, so by nĕchtó druhi hacź Turkojo sakonje dawał; ſ dobom wón wschitkim se žmjercźu hrosy, kotsiž njebychu ſ Turkami schli.

Jeli so by po žadanjach Turkow schło, by žo hnydom wschĕm reformam, kotrež dyrbja žo po wobsamknjenju europiskich wulkomozow w Mazedonskej sawjescź, kónz cźiniło. Kschescźijanskich offizĕrow žandarmerije, kotsiž žu žo po poruczności europiskich wulkomozow do Mazedonskeje póžłali, so bychu tam mĕr a porjad postajili, chzedźa młodoturkowszy offizĕrojo ſ kraja wuhnacź. W Ueskuebje žu młodoturkowszy offizĕrojo kschescźijanskim offizĕram žandarmerije kasali, so bychu Mazedonsku wopuschcźili, dokelž žu tam njewuschni. W Džumaji blisko bołharskich mjesow je turkowske wobydleŕstwo tamnischeho franzowskeho žandarmerijoweho offizĕra wotehnało. Wobydleŕstwo w Poligyrosu je generalneho inspektora Hilmia paschu telegrafiszy napominało, so by ruskemu žandarmerijowemu offizĕrej Poltanowej, w tu khwilu w Saloniku pschebywazemu, njedał žo do Poligyrosa wrócźicź, dokelž jeho tam njebychu wjazy pschipósnali. Stónczńje je wobydleŕstwo w Kumanowje w Ueskuebskim vilajecze awstriskowuheŕskeho žandarmerijoweho offizĕra Turia nusowało, žo uniformu wužlez. W mazedonskej reformskej žandarmeriji žu wschĕ europiske wulkomozy ſ wuwsacźom Němskeje sastupjene. Zyła reformska žandarmerija pod roskosowarstwom jeneho italskeho generala steji. Wulkomozy njebudźa žebi móz lubicź dacź, so žo offizĕrojo, kotrychž žu wone do Turkowskeje póžłake, ſ kraja wucźĕrja. Sultan je žo salicził, hdyž je mĕnił, so jeho wulkomozy njebudźa dale k reformam w Mazedonskej nusowacź móz, hdyž konstituziju sawjedźe. Njepschecźelske wustupowanje Turkow pschecźiwo offizĕram reformskeje žandarmerije žu wulkomozy powucźiłe, schto ma žo wot Turkow sa kschescźijanow wotcźakacź. Wójnske łódźe europiskich wulkomozow budźa sultana nusowacź, reformy w Mazedonske dale pschewjescź.

Njeměry w Małej Asiskej.

Garnisona w Smyrnje je generalneho gouverneura tamnischeje provinzy a tamnischeho městoweho komandanta wotehnała. W Aidiowje žu wojazy mutessarifa wotžadźili.

Też w europiskej Turkowskej Młodoturkojo žwojim dotalnym politiskim pschecźiwnikam sapyrjeja. Marschal Sekki pascha, wodźer artillerije, bě wucźomzam wojerskeje schule w Pankaldi sakasał, žo se sbĕžkarskim hibanjom sabĕracź, a radscho wuknycź. Na cźischcźenje młodoturkowskeho komiteja je wón nětko žwoje sastojństwo shubił. Też łódźstwowy minister a polizajski minister staj žo wotžadźikoj. Wobhonjerjam a wuskuscherjam, kotsiž žu Młodoturkow wobkedźbowali, žo žaneje msdy wjazy njepkacźi. Liczba tych, kotsiž na tajke waschnje na dobo žwoju sasłužbu shubja, pjecźa 4300 wucźinja.

Njepschecźelstwo mjes bĕłymi a Cźornochami w Texasu.

Kak wulka je hida a pschecźiwnoscź bĕłych pschecźiwo cźornocham w sjednocźenych statach połnócźneje Ameriki, sažo njeskutk pokasuje, kotryž je žo w texaskim měscźe Greenvillu stał. Lud w Greenvillu jeneho cźornocha, kotryž je drje jenu bĕku žónsku wumozował, lynchowasche. Ssrjedź torhoschcźa žo kol postaji, k kotremuž cźornocha pschiwjasachu. Potom wokoło njeho schcźĕpowz nakładźechu a jón sapalichu. Cźornoch žo pschi žiwym cźĕle spali. Wjele stow ludźi hrósbnemu podawkej pschihladowasche, tola nichtó njespyta, jemu wobaracź.

Tři schtwórcźe na jednacźe.

(Pokracźowanje a skóncźenje.)

Staroscźiwoscź, kotruž bě Němz na žwoju dźowku nałożił, bě jemu sažo trochu professorowu pschikhilnoscź dobyła, a nětkole jemu w nozy a wo dnjo ſ myžlow nochzysche, hacź tola njejžu na Marcźineho nana tule winu njesbožownje splecźene wobstejenja swaliłe, kotrychž bě mohł woprawdźe winowaty k žwojemu wužitkej wutrjebacź.

To bě dźiwno, so dyrbjesche žebi pschi tym stajnje na tamneho njewjeżeżeho zusbnika myžlicź, kiž bě duzy na dwórnischcźo na njeho sarĕcźał. So žo tak nahle pokasa, jeho pokhmurjeny napohlad, so žo jeho praschenje na cźaž ſ tej hodźinu trjechowasche, w kotrejž žo mordarstwo sta, žón, kotryž bě Rapowski wo nim mĕł, — to wschitko mějesche na žebi nĕschto potajne, schtož jemu wobrasnoscź pschezo sažo ſ nowa sbudźowasche, njech też jeho jažny rosom tutu myžliczku jako kóždeho swiska parowazu wot žebje hischcźe huscźischo wotpokasowasche.

III.

Kak puste, kak prósdne bě professorej jeho hewak tak pschijomne wobydlenje, hdyž žo sa tři měžazy sažo do njeho wrócźi! Nadobna postawa žónskeje wjazy po tutych rumach žo njepohibowasche, kotrež bě jeje pschitomnoscź prjedy tak wožebicźe lubosne cźiniła; žłódki swuk jeje hłoža bě wotmjelknył. Zusa, Marcźina pschecźelniza, dwě małej cźetzy hladasche, kotrejž žo nad tym, so tu Martha wjazy njebě, jeno ſ tej nadźiju troschtowacź daschtej, so wona bórzy sažo pschińdźe. Hdźe bě žo njesbožowna holza podała, to ani jeje pschecźelniza prajicź njewjedźesche, a podarmo žo professor prózowasche, jeje pschebytk wužłedźicź, so by jej ſ radu a se skutkom pomhał.

Němz bě wužłyschowanja dla sajaty. Wo prozeżu žamym nowiny niczo wjazy pschinjeżke njeběchu, a też we hkownym měscźe niczo nowe wo tym powjedacź njewjedźachu.

Tydźeń po Rapowskeho wrócźenju žo wo mordarstwje na pschiżażnym žudźe jednasche. Professorej žo pschecźiwjesche, pschi tym pschitomny bycź, na tym njedwĕlowasche, so tam Martha budźe, a wón nochzysche, so by wona jeho tam na městnje, hdźež wo žiwjenju a žmjercźi jeje nana rosžudźachu, mjese mnohimi pschipožkucharjemi wuhladała. Ale Marthu widźecź a ſ njeju rěcźecź wón hischcźe ras dyrbjesche, a dokelž hinak k njej dozpěcź njemóżesche, žo do ſ napschecźa žudniskeje khěże leżażeje khofejownje poda, so by tam kónz pożedźenja pschiżażneho žuda wocźakał. We cźwilow połnym njemérje nětkotre hodźiny pschebywasche, kotrež žo jemu bjes kónza bycź sdachu. Skónczńje žo dohlada, kak nětkotre wožoby po schĕrokich skhodźenkach žudniskeho domu dele pschikhadźachu; ſa nimi žo wotewrjena pschedkhěża ſ ludźimi mjerwicź poczа, kotsiž žo won cźischcźachu. Swój kłobuk hrabnywschi won khwatasche, so by mjes cźrjódami, kotrež žo do wschĕch kónzow roseńdźechu, ſa Marthu žlédźił. Praschecź žo hakle njetrjebasche, se wschĕch stronow, se wschĕch cźrjódow žurowe žłowa žłyschesche: Němza žu k žmjercźi wotžudźili! —

Cźrjódy bĕchu žo bórzy rosbĕżake, jeno nětotsi komdźakojo psched žudniskim domom hischcźe tam a žem khodźachu; tu wuhlada schwižnu žónsku postawu po kamjeńtnych skhodźeńkach žo dele khabkacź. To bě Martha. Wona sadyrkota, hdyž pschi žamym žwojim wuchu žwoje mjeno ſ derje snatym zunim hłožom wuprajicź sažłyscha, a psched žobu teho mužskeho wuhlada, kotrehož bě nĕhdy ſ hordosczu žwojeho nawoženju mjenowacź žmĕła. Nětkole ju proschesche, so by ſ nim do jeho blisheho wobydlenja schła, so by žo tam wot žwojeho pschewsacźa wokschewiła. Najprjedy žo wobarasche, ale cźopły hłóž jeho wutrobnych žłowow tak derje cźinjo na jeje myžl skutkowasche, so skónczńje nochowasche. Wón ju do jstwy dowjedźe, w kotrejž bĕschtaj njemylenaj, a jej stólz k žedźenju poda. Martha žo wobhladowasche, a požmĕw sbožownego dopomnjecźa jeje wurudźene wobliczo rosjažni. Kak sbožowna

tule nĕhdy bĕch, ach! kak ſbožowna! ſ cžicha ſdychny. Potom žo do płakanja da, a dołho trajeſche, prjedy hacž žo ſažo trochu ſhraba. Potom počža žama wo žwojim nanu powjedacž; wona krucže wĕrjeſche, ſo bĕ njewinowaty. Ale te ſnamjenja, wona doda, a žwĕdzy, kotſiž tež dženža žwoje prĕnje wuprajenja wobtwjerdžachu, jara pſchecžiwo njemu rĕcža. Jeno jedyn jeniczki cžłowjek na zyłym žwĕcže je, kotrehož žwĕdcženje mohło jeho njewinowatoſcž dopokaſacž — jeno jeniczki cžłowjek!

A njeje mózno, tehole jeniczkeho wußlĕdžicž? profeſſor ſ napjatym dželbranjom žo praſcheſche.

Wona bjes nadžije ſ hłowu tſchaßeſche. Mój nan ani jeho njeſnaje, ani žo dokładnje dopomnicž njewĕ, kajki napohlad je mĕł.

Hdyž bĕ na tamnym njeſbožownym wjecžoru, pucža ſmyliwſchi, tak bjes džak do hłowneho mĕſta pſchiſchoł, jemu na myßle pſchińdže, mje pſchi tej ſkładnoſcži wopytacž; wón chzyſche mi wĕdomno ſcžinicž, ſo je žłużbu ſhubił, a mje proßycž, ſo bych hnydom naſajtra do nowinow pytanje žłużby ſtajicž daka.

Ale bojeſche žo, ſo mohło k wopytej w zuſym domje hižo poſdže bycž; pſchi błudženju po lĕžu bu jemu wĕſo zyle njewĕdomo, kak na cžaßu je, cžaßnika njemĕjeſche, teho dla žo ſa cžaßom jeniczkeho cžłowjeka wopraſcha, kotrehož ſetka a kotrehož bĕ runje na cžaßnik hladacž widžał. Praſchany jemu wotmolwi, ſo je runje tſi ſchtwórcže na jĕdnacže, a ſ wobßwĕdcženjom tuteho zuſeho, hdy by žo wußlĕdžicž a na tamny podawk dopomnicž mohł, by mój nan wſchitke pſchecžiwo njemu wojſiewjene dopokaſy winy mohł jako njepłacžiwe wotpokaſacž, pſchetož w tymle cžaßu je žo na Haninym dworje mordarſtwo ſtako, a Haniny dwór je wotßal połdra hodžiny ſdaleny.

Profeſſor bĕ žo njejabzy ſe ſtoła ſbĕhnył a nĕkotre khwatne krocžele po jſtwje wotkrocži. Spodžiwnje, ſpodžiwnje! bórbotaſche, tola w mĕſcže, kajkež naſche je, móža žo tajke ſetkanja na wſchelakich mĕſtnach žnadnje na dobo ſtacž. Wĕ žo waſch nan na drohu dopomnicž, žo wón na Marthu wobrocži, hdyž je žo zuſeho ſa cžaßom praſchał?

To bĕ tule w tejle drósy, Martha wotmolwi, runje pod latarnju pſched tamnej khĕžu, hdyž žu jeho dženža k žmjercži wotžudžili. Ow, hdy budžiſche žo tola ſ póſdnim cžaßom wot hicža ke mni wottraſchicž njedał.

Mój Božo! profeſſor ſawoła, runje na tym mĕſtnje žo mje mužſki ſa cžaßom wopraſcha, hdyž bĕch duzy na dwórniſchcžo. A prajich jemu, ſo je tſi ſchtwórcže na jĕdnacže! Ale waſch nan to njebĕ, Martha, nĕ! Wobžaruju, waſch nan to njebĕ, pſchetož teho mužſkeho w jaßnym žwĕtle latarnje dokładnje pſched žobu widžach a žo na njeho tež nĕtkole hiſchcže tak jaßnje dopominam, ſo mohł wuras jeho wobliczа na tamnele łopjeno papjery naryßowacž.

Martha bĕ k rĕcžazemu pſchiſkocžiła; wocži žo jej kaž pſchemyßlenej błyſchcžeſchtej. Wyßoki a žuchi po poſtawje? žo bjes maka ſ khwatnoſcžu ſahorjenja praſcheſche, dołha, cžorna połna broda — cžĕmnej, žiwej wocži ſ huſtymi, cžornymi brjowkami nad nimaj?

Profeſſor wſchĕ te praſchenja wobkrucži.

To bĕ mój nan! Wy — wy žam ſcže tamny jeniczki, kiž mohł jeho hiſchcže wumožicž! Ow, kajke pucže Bože!

Rapowſki tu ſproſtnjeny njehibity ſtejeſche, kaž by wußwobodžazeho žłowa rjez njemohł.

Martha! wón rjekny, a ſ jeho ſwuka ſadwĕlowanje klinczeſche, dokelž mĕjeſche to ſa njeſhudajomne hudańczko, nichtó njemóže waſchemu nanej njepodobniſchi bycž, dyžli tamna woßoba, kotraž je mje ſetykała, runjež žo waſche wopißanje ſ tym doſpołnje runa. Waſcheho nana tola ſnaju! Widžach jeho a rĕcžach ſ nim tola žam na Haninym dworje, hdyž —

Nĕ! Martha jemu rĕcž pſchejĕ, nĕ, wy mojeho nana do ſetkanja na wjecžoru pſched mordarſtwom ženje widżeli njeſſcže! Wón je mje tule jeniczki krócž wopytał, hdyž bĕſchcže wy runje wuſchli.

A ſahrodnik na Haninym dworje, kotryž tež Nĕmz rĕkaſche?

To bĕ mój wuj, nanowy bratr, kotryž je tež ſahrodnik, kotryž tehdom tu žłużbu na Haninym dworje mĕjeſche, kiž pak bĕ hižo ju wupowjedžił, ſo by do Ameriki wucžahnył. Pola njeho nĕſchto dnjow pſchebywach, dokelž chzych bliſko žydłowneho mĕſta bycž, hdyž žłużbu namakacž žo nadžijach. Podarmo žo mój wuj prózowaſche, mje namołwicž, jeho do Ameriki pſchewodžicž, a njedžiwajo jeho pſchecža waſche poſticženje pſchijach. Na jeho poručenje pola knježny ſ Cžerwjenakow bu mój nan jeho naßlĕdnik.

Profeſſor bĕ khwilu kaž pohłuſchany, hdyž žo jemu tole njejabzy wotkry; ſ tym bĕ cžłowſke žiwjenje jemu do rukow date a nowa nadžija jeho napjelni. Potom hnydom k derje ſnatemu prawiſnikej a wot teho k ſtatnemu rĕcžnikej khwataſche.

* * *

Wotžudženemu ſnapſchecža poſtajeny, profeſſor Rapowſki jeho hnydom jako tamneho mužkeho ſpósna, kotryž bĕ tamny wjecžor 6. junija ſchtwórcž hodžiny pſched wotjĕſdom cžaha, kiž w jĕdnacžich wotkhadža, pſched žudniſkim twarjenjom na njeho sarĕcžał. Jeno wuras jeho woblicža na bĕłym dnju na džiwjeho ſapodobny njebĕ, kaž bĕ žo jemu to pſchi plapolatym žwĕtle latarnje dla hłubokeho ſcžina huſtych brjowkow a brody ſeſako, a we wobliczu, kotrež bĕ tehdom ſ potom a ſ prochom pokryte, w kotrymž žo hiſchcže ſcžĕhwki rozbudženja po wjazyhodžinſkim błudženju pokaſowachu, žo nĕtkole žamo wuras miłoſcže wotražeſche.

Prozeß pſchecžiwo Nĕmzej bu nĕtkole ſ nowa ſapočzaty a hłowne jednanje pſched pſchißažnym žudom wospjetowane. K tutemu nowemu jednanju bĕ žo tež hiſchcže nowy žwĕdk pſchiſjewił, to bĕ lĕžny dohladowaŕ jako žußod żeleſnicžneho ſtražnika cžo. 178. Tón wobßwĕdcži, ſo ſtražnik tehdom njebĕ doma był, ale w jeho bliſkej lĕžnej khĕžży. Tola to bĕ prjedy ſtražnik pſched žudom ſamjelczał, dokelž žo bojeſche, ſo budže ſa ſanjerodženje ſe błużby puſchczeny.

Ssamo žo roſymi, ſo bu tež Herman ſ Cžerwjenakow ſa žwĕdka žadany, ale tón njebĕ pſchiſchoł a bĕ drje k temu tež dobru pſchicžinu mĕł. Kaž žo wukopa, bĕ wón niz jeno jara wyßoko hrał, ale tež hewak droho žiwy był a žwoje ſamóženje pſchecžinił. Hdyž poßledni krócž žwoju cžetu wopytowaſche, dyrbjachu jeho wobſtejenja woprawdže na ſadwĕlowanje bycž. Jeho nuſowacži wĕricželjo bĕchu jemu hroſyli, ſo žo na cžetu wobrocža, kiž drje bĕ jeho ſa powſchitkowneho herbu poſtajiła, kiž pak bĕ w pjenježnych wĕzach njenaproſchnje kruta. Wona bĕ hakle w pjecżdżeßatych lĕtach, a pſchi žwojej dobrej ſtrowoſcži móżeſche hiſchcže dołho žiwa bycž, prjedy hacž by lohkomyßlnemu pſchecžinakej jeje dawno wužadane herbſtwo pſchipadnyło. Jeli ſo je hdy žadyn njekhmany wuj žo ſpytowany cžuł, ſo by dobru pſchileżnoſcž k wotſtronjenju bohateje herbſtwoweje cžety wußlĕdžił, bĕ to ſawĕſcže Herman ſ Cžerwjenakow. Ssnadž bĕ hižo po zyłych dnjach prjedy ſ tajkimi myßlemi wokoło khodžił a bĕ k temu ſkładnoſtnje tſĕlbu ſ khĕžki wotnjeßł, ſo by jeje w pſchileżnym wokomiku mohł k wuwjedženju žwojeho cžorneho wotpohlada wužicž. Hdyž chzychu jeho ſajecž, žo wukopa, ſo bĕ cžeknył. Jeho pſchebytka njewußlĕdžichu, hakle ſa nĕſchto lĕt žłyſchachu, ſo bĕ žebi w Braſiliji žiwjenje wſał.

Nĕmza wuwinowachu. Marcžina džakownoſcž napſchecžo wumožerjej jeje nana mjeſow njemĕjeſche. Druhi ras jej profeſſor rubinowy pjerſchcžeń, kiž bĕ daloko pucžował, na porſt tykny, a po nim potom bórſy mandželſtwowy pjerſchcžeń ſcžĕhowaſche, a żenje ſ teho cžaża njeje winy mĕł, ſo by žebi dny jako młody hólz abo njeżenjenz wrócžo pſchał.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Saſki kralowſki prynz Ernſt Hendrich, tſecži žyn naſcheho lubowaneho krala, je ſańdženu póndželu Budyſchin wopytał. S pſchewodom žwojeho wocžehnjerja, leutnanta ſ Römera, wón dopołdnja $^{3}/_{4}10$ hodžin ſe ſpĕſchnym cžahom do Budyſchina pſchijĕdże. Wón pĕſchi po Bismarckſkej drósy k wojeńſkemu pomnikej a wot tam nimo póſty po Hoſchiz a ſeminarſkej haßy k mĕſchcžańſkemu džiwadłu džĕſche. Tu žebi wón w ſwißlach poſtawy wobhladowaſche, kotrež žu nĕhdy Draždżańſke kralowſke džiwadło, w ſańdženym lĕtſtotku wotpalene, debiłe. Dalſchi pucž prynza nimo Sſerbſkeho Doma a lawſkeje wĕże po ſnutskownej lawſkej haßy na hłowne torhoſchcžo dowjedže. Tamniſchi Grützneruez dom, w barockowym ſtylu natwarjeny, jeho woßebitu kedżbliwoſcž na žo cžehnjeſche. Nimo radniży prynz na hłowne torhoſchcžo k pomnikej žwojeho prjedownika, ſakſkeho kurwjerčha Jana Jurja I., pſchińdże a potom evangelſki a katholſki dżĕl Pĕtrowſkeje zyrkwje wopyta. Staroſtojny Boži dom wopuſchczіwſchi žebi prynz tachantſtwowy rjany portal wobhladowaſche. Dale po ſtarym Budyſchinje duzy wón pſches ſtaru baſchtu na Mikławſchowe pohrjebniſchcžo w cžichej žamotnoſcži a mĕrje leżaże, dżĕſche. Kraßny wuhlad do Sprejneho doła, na Hrodżiſchko, Židow a tſĕlnik wužiwawſchi prynz bliſki Orthenburgſki hród wopyta. Tam žebi wón wſcho wobhladanja hódne pokaſacž da a mjes druhim tež do wĕże ſtupi, w kotrejż bĕſchtaj nĕhdy rubježnikaj Karaßek a Wenzel jataj žedżałoj. Na wulkej bratrowſkej haßy prynz pſched roſpadankami nĕhduſcheho mniſcheho klóſchtra poſaſta a žo pſches hłowne torhoſchcžo wrócžejo po bohatej haßy k ſerbſkej katholſkej zyrkwi poda, kotraž žo te

ſnutska wobhladowaſche. Potom hiſchcże ſtare kaſarmy wopytawſchi prynz w hoſcźenzu „winoweje kicże“ ſnědaſche. Prynz, kotryž je 12 lět ſtary, bě matroſku draſtu wobleczeny; wón ſo wo widźenja hódnoſcże Budyſchina žiwje ſajimowaſche a wospjet ſwoje wješele nad widźanym wuraſy. 1/2 1 hodźiny wón ſe ſwojim pſchewodnikom ſe ſapſchahom poſtownika Wobſta k Cźornobohej jědźeſche. Wot tam wón dale do Lubija pucźowaſche. Prynz je ſchtyri dny we Kužizy pſchebywał a też Žitawu, Jonsdorf, Lauſchu, Kſchižnu horu, Tollenſtein a Hammerſee pola Wartenberga wopytał.

S Budyſchina. (Sso tepił.) Ssobotu popołdnju pytnychu, ſo bě ſo 5lětny ſynk kamjenjecźiſchcźerja Pohla, pſchi brjohowym pucźu bydlazeho, ſhubił. Wſcho pytanje ſa nim bjes wuſpěcha woſta. Hakle wjecźor wokoło 6 hodźin ſo ſtarſchimaj ſrudna powjeſcź pſchinjeſe, ſo ſu cźěło jeju ſynka pſchi twarje noweho moſta pſches Sprejiny dół wucźahnyli. Dr. med. Witt, kotryž ſkoku pſchińdźe, ſpyta dźěcźo wožiwicź, jeho poſpyty pak bjes wuſpěcha woſtachu, dokelž bě wone hižo nětkotre hodźiny w Sprewi leżało.

— Nowa maſchinownja tudomneho żeleſniſkeho dwórniſchcźa njedaloko Tſělan je ſo wutoru do dźěła dała. Měſtno, na kotrymž je natwarjena, je ſo ſ 50,000 kubiknych metrow pjerſchcźe wupjelnicź dyrbjało. Maſchinownja je najprjódźy ſa 8 lokomotiwow wobliczena, tola budźe ſo poſdźiſcho ſa 28 lokomotiwow roſſchěricź móz. Stara maſchinownja ſo pjecźa wotlemi.

— (Ryczeŕſki internat.) Hornjolužiſke ſtawy ſu na poſlednim hornjolužiſkim ſejmje wobſamkli, w Budyſchinje dom natwaricź, w kotrymž budźa ſo ſynoju hornjolužiſkich ryczeŕſkublerjow, kotſiž Budyſke wyſchiſche ſchule wopytuja, hoſpodowacź. Měſchcźanſka rada je krajnoſtawſkemu ryczeŕſtwu jako twarſke měſto ſa tutón dom (internat) 22 000 kóſnych metrow wulke měſtno na połodniſchej ſtronje Draždźanſkeje drohi wyſche prjedawſcheho ſpitala ſwjateho ducha darmo pſchewoſtajiła. Krajne ſtawy nětko hiſchcźe dla pſchikupjenja krucha kraja a dla natwarjenja pſchijeſdneje drohi ſ měſchcźanſkej radu jednaju. Měſchcźanſka rada je ſebi ſa kóſny meter tuteho krucha kraja 3 hriwny žadała, tola krajne ſtawy nochzedźa wjazy dyžli 50 np. ſa kóſny meter dacź. Saždźeny ſchtwórtk ſu měſchcźanſzy ſaſtupjerjo wo tym radu ſkładowali a pſchi tym wobſamkli, ſo ma měſto pſchijeſdnu drohu natwaricź, ſo pak maja krajne ſtawy ſa kóſny meter kraja, kotryž chzedźa k darjenej leżomnoſcźi pſchikupicź, 1 hriwnu ſapłacźicź. Michałſka ſchulſka gmejna, kotraž ſ napſchecźa internatoweho twarſkeho měſta nowu ſchulu twari, je měſtu ſa kóſny meter 5 hriwnow dacź dyrbjała.

— (Młodoſtnaj pakoſtnikaj.) Jenej khndej ſkužobnej holzy bě ſo wóndano ſ kuchinje pjenježna móſcheń ſ 30 hriwnami kradnyła. Polizija je jako paduchow dweju hólzow, wěſteho Weinolda a Lehmanna, wuſlědźiła. S kradnjenych pjenjes běſchtaj wonaj hižo 10 hriwnow pſcheczinikoj.

— W jenej wołmowej a bantowej pſchedawarni na ſnutskownej lawſkej haſy je jena pſchedawarka twory ſa 200 hriwnow pokradnyła. Polizija je njeſwěrnu holzu ſajała a ſudniſkej wyſchnoſcźi pſchepodała.

— Kajke budźe wjedro w auguſcźe? Falbowy naſlědnik, wjedrawuſtojny Bruno Bürgel, měni, ſo budźe hacź do 6. auguſta rjane wjedro. Wokoło 8. auguſta ſo do deſchcźa da. Wot 10. hacź do 12. auguſta mamy ſo na ſylny wětr pſchihotowacź, wokoło 15. pak ſo ſaſo wuwjedri a ſo ſcźopli. Woſebje wot 18. hacź do 25. auguſta mamy wulku cźopłotu wocźakacź, kotruž budźa potom kónz měſaza někotre njewjedra ſcźěhowacź. 12. dźeń auguſta Bürgel jara ſylny kritiſki dźeń mjenuje, kotryž najſkerje ſemjerženje a njeſboże w podkopkach ſobu pſchinjeſe.

— Nětcziſcha horzota pjecźa ſ tym ſwiſuje, ſo je Golfſka rěka w morju lětſa wurjadnje cźopła. Kapitan parneje łódźe „Němſka“, kotraž je do New-Yorka pſchijěła, praji, ſo wón ſa ſwoje 359 jěſbow ženje njeje Golfſku rěku tak ſylnu a cźopłu namakał. S tym je ſo łódźina jěſba ſpomakſchiła. Wodźina temperatura 22 hacź 26 gradow po Celſiuſu wucźinjeſche. Wſchitzy pod horzotu cźerpjachu.

— Mniſchki nětkole po wjecźorach ſ tajkimi cźrjódami lětaju, jako bychu ſo ſněhowe mjecźele ſ njebjeſ ſypake. Tyſaze hriwnow, kotrež ſu ſo ſa ſaniczenje mniſchkow, jich huſanzow a jejkow wudake, ſu ſo bjes wuſpěcha woprowake. Klijowe koła, kotrež ſu ſo pſche druhe huſanzy jako wuſpěſchne wupokaſake, njeſu mniſchcźim huſanzam dowobaracź mohłe. Pſchetoż někotre milijony mniſchcźich huſanzow, kotrež ſu ſo ſ klijowymi koleſkami wotdźerżake, ſo pornjo milijardam huſanzow poſhubja, kotrež w ſchtomowych wjeŕſchkach žeru. Te huſanzy, kotrež klijowych koleſkow dla njemóża k wjeŕſchkam horje ſaléſcź, ſo ſ kopjenami holanſkich jahodow a liſcźowych ſchtomow žiwja. Też ſe ſadowych ſchtomow wone liſcźe žeru, hdyž žaneje jehliny nimaju. Huſanzy jehły ſrjedźa abo hiſchcźe niže nakuſnu, mjes tym ſo horni dźěl k ſemi padnje.

Huſanzam ſo na to waſchnje wobara, ſo je ſ kalkowym prochom naproſcheja abo je ſběraju. K pſchiwabjenju mjetlow ſo elektriſka ſwěża abo zinkowe ſakle trjebaja. Tele ſakle ſu takle pſchiprawjene: S elektriſkim ſwětkom 2000 ſwěžow ſwěcźateje mozy ſo exhauſtor ſjednocźi, kotryž wſchě pſchileczaze mjetle do jeneje jamy mjeta. (Sa jenu nóz hacź do 200 000 mjetlow.) K ſwěcźakam ſo też Pücklerowy apparat pſchicźinja, 16 cźeńkich plattinowych grotow, kotrež ſo ſ elektriſkej mozu ſażehlu a potom k ſwětku leczaze mjetle ſpala.

Cźłowjek po ſdaczu ſe ſamkneje mozy njeſamóże mniſchki ſniczicź. Jeniczki ſrědk rěka: jehlinowe ſchtomy ſpuſchcźecź! We wjele revěrach ſu nuſowani byli, ſchtomy ſpuſchcźecź, prjedy hacź bychu wuſkhłe, dokelž běchu mniſchcźe huſanzy wſchu jehlinu ſežrake. Jenož ſ tymle ſrědkom hodźa ſo ſuſodne revěry wukhowacź.

W Žitawſkich lěſach ſu mniſchki po ſdaczu najwjazy ſchkody naczinikе. Něhdźe 100 muži kóždе ranje pſchecźiwo ſchkódnikam wucźahuje, tola dźeſacźora liczba ſaniczerjow by też jenož ſchpatny wuſpěch měła. Schtomy, ſ kotrychž ſu ſo wcźera huſanzy wotſběrake, ſu hižo dźeń poſdźiſcho ſaſo pokne huſanzow. Huſanzy ſpěſchnje pſches lěpowe koleſka łaża, kotrež ſu pſchebórſy ſwoju lěpjazu móz ſhubiłe. Žitawſki měſchcźanoſta wſchitkich ludźi, kotſiž na próſdninach po Žitawſkich lěſach khodźa, napomina, ſo bychu pomhali mniſchki, jich huſanzy a dudki (pupy) ſaniczecź. Jeli ſo bychu ſo wyſoke lěſy dyrbjałe ſpuſchcźecź, by wulka ſchkoda naſtała.

Sta tyſazy mniſchkow ſu tele dny do Lipſka pſchileczake. S tyſazami wone wjecźor wokoło elektriſkich ſwěžow lětachu a potom woſlepjene a ſpalene k ſemi padnychu. Pſched někotrymi reſtawrazijemi, klamami atd. wone ſ tajkimi hromadami ſ lampow padachu, ſo ſo nimo khodźazy ludźo ſ nimi wobcźežowachu. Elektriſke lampy dyrbjachu ſo teho dla haſnycź.

Žitawa wulku ſchkodu ſ tym poczeŕpi, ſo je ſo jeho hajniſke ſarjadniſtwo pſche poſdźe rosſudźiło, ſ huſanzami wobžrane ſchtomy ſpuſchcźecź. Nětkole je hižo najwjetſchi dźěl ſchtomow wuſkhnył a móże ſo teho dla jenož jako tepjenſke drjewo pſchedacź.

Też klóſchtr Marijny dół cźežko ſchkoduje. Najwjazy ſchtomow, ſchmrěki, jědle a ſchkowroncźe drjewo, ſu ſwoju ſelenu pychu ſhubiłe a wuſkhłe. Wjele je drje ſo ſ tym ſawinowało, ſo ſo lětſa njeſu ſchtomy ſ klijanymi koleſkami woblěpike.

Se Scźijez. (Palazy płót.) Pſche ſněhowe ſawěcźe ſe żeleſniſkich tramow natwarjeny płót pſchi tudomnym ſaſtamiſchcźu bě ſo ſrjedu popołdnju ſ wumjetanymi ſchkrjemi jeneje lokomotiwy ſapalił. Se ſkónczнej horzotu wuſmahujene tramy ſo bórſy w dołhoſcźi 20 metrow palachu, tak ſo bě pſchimjeſowaze pſcheńcźne polo w najwjetſchim ſtraſche. Powjeſcź wo wohnju doſtawſchi, ſarjadniſtwo Budyſkeho dwórniſchcźa hnydom cźrjódu dźěłacźerjow pósła, kotſiž bórſy woheń podużychu.

S Małeho Wjelkowa. Saždźenu ſobotu wjecźor je ſo Mały Wjelkow prěni krócź ſ elektriſkim ſwětkom wobžwětlił. Elektriſke wobžwětlenje je ſo też w tudomnej modleŕni a we wjele domach pſchiprawiło. Elektriſka móz ſo ſ Budyſkeje dźěłarnje elektrizitety bjerje.

S Kožlowa. Minjenu ſobotu ryjeſchtaj tu na leżomnoſcźi knjeſa Krawza dwaj wucźerjej ſ Budyſchina (W. a Fr.) ſa pohanſkimi rowniſchcźami a běſchtaj tak ſbožownaj, wjazy tajkich wotkrycź. W jenym namakaſchtaj ſamo 13 ſudobjow. Schkoda tola, ſo tele pomnjeńki ſtarych Sſerbow ſaſo ſerbſkemu muſeju ſhubjenju du!

Se Sſkónkez. Hdyž tele dny pohoncź kublerja Lehmanna kamjenje ſ Ryczeriz ſkały w Hornjej Hórzy wożeſche, jeho kóń do wobliczа kopny, kotrež ſo pſchi tym žałoſnje rosraſy. Też pohoncźowa ruka je ſo ſraniła.

S Hajniz. Njedawno běchu, kaž ſo tydźenja pišaſche, pohoncźojo tudomneje Porakez pſchadownje bértl howjada a někotre kołbaſy na jenej kuzy pſchi dróſy namakali, hdyž rano na ſwoje dźěło dźěchu. Tehdy ſebi ludźo myſlachu, ſo je ſo mjaſo tudomnemu rěſnikej Michałkej kradnyło. Kaž pak je ſo poſdźiſcho wupokaſało, ſu ludźo Budeſcźanſkeho rěſnika Sterzela tamne mjaſo, kotrež ſ Wulkich Debžez do Budeſtez wjeſechu, po pucźu ſ woſa ſhubili. Dokelž běchu pšy mjaſo wobžrake, je ſo wone polizajſzy ſniczilo.

S Korſymja. Saždźenu póndźelu bě jenolětne dźěcźo tudomneho blidarja Wagnera do Sprewje padło. Se ſtrachom ſa ſwoje ſamſne žiwjenje je jo w Schěrachowje bydlazy fabrikaŕ Hahn ſ wody wucźahnył.

S **Holeschowa.** Na tudomnym ryczerkuble dźěłaza swudowjena Pawlikowa je sańdźenu žrjedu do njesboža pschischka. Wojo jeneho rěblowaneho wosa, kotrehož prědnja wóska pschi wróczostorkanju do bróžnje sawadźi, Pawlikowej s rukow sleczi a ju s tajkim wotmachom do wobliczа pražny, so žo kósczа praweho hornjeho czeležna skama.

S **Lipska.** Mjes studentami bohawucženoscze, kiž žu w tutych dnjach žwoje kandidatne pruhowanje wobstali, staj tež dwaj Sserbaj, k. Waktar Mrósak s Hrodźischcza a k. Gustav Mjerwa s Wulkeho Dažina.

S **Wulkich Sdžar.** W naschej wšy žo sańdźenu njedźelu 19. swjaskowy žwjedźeń wokrježneho swjaska wohnjowych woborow a s dobom 10lětny sakoženski žwjedźeń tudomneje wohnjoweje wobory žwjeczescze. Wulke Sdžary běchu žo s pschiczinu tuteho dwójneho žwjedźenja s rjanymi czežnymi wrotami wudebite. Na swjaskowy žwjedźeń běchu žo seschli sastupjerjo wohnjowych woborow s Němjeschka, Dubrawki, Kulowa, Njedźichowa, Delnjeho Wujesda, Bukowa, Hósnje, Wojerez, Narcza, Rakez, Khrósta a Njeżwaczidła. Po poždźenju wotpósłanzow a žwjedźeńskej hoscźinje žo wohnjowe wobory do žwjedźeńskeho czaha sestupachu. Na žwjedźeńskim městnje pschi Czornizy wjednik Wulkosdźarowskeje wohnjoweje wobory, k. Hajnza, swonkowne wobory powita. Na to komišijski radźicźel Zschiedrich pschehlad wo roswiczu wohnjowych woborow we Wojerowskim wokrježu poda. Jeho swjaskej w tu khwilu 14 woborow s něhdże 600 žobustawami pschišłuscha. Sa dźežaczlětny žłužbny czaš móžesche wón towarschom Hajnzy, Pawlikej, Auguslej Jurkej, Wiederej, Howakej, Sulkej, Mikli, Panaschej, Neumannej, Markej, Wroblej, Lischzy, Pakostnikej, murjerskemu mischtrej Jurkej, Wierigej a Selzej wusnamjenjenje wudźělicz; dale móžesche wón sa wupruhowane 10lětne wjedniswo knjesej Hajnzy žlěborne schnóry pschepodacz. Rěczнik na to spomni, so je hižo knježerstwo jeneho wohnjoweho wobornika sa wukhowanje se žmjertneho stracha mytowacz mohło a so je žo Wulkosdźarowska wobora tež hewak pschi wohnjach khwalobnje wusnamjenika. Po krótkej pschestawzy žo pruhowanje nascheje wobory wotmě. Wona na date snamjo nadběh na woheń sczini, k kotremuž sa někotre mjeńschiny dojěde a pschi nim pruhu žwoje wustojnoscze poda. S konzertom, tšélenjom do tarcze, s musejom, piwnymi stanami atd. žo na žwjedźeńskej luzy na dožahaze waschnje se sabawu starasche. Wokoło 4 hodźin pak deschcz žwjedźeńskemu hibanju na luzy kónz sczini. Sswjedźeńska myšl pak žo s tym njeskasy. Bórsy we wjeżnym hoscźenzu k rejam sapiskachu, pschi kotrychž žo wjele rejwarjow a rejwarkow wobdźěli.

S **Njedźichowa.** Pschi njewjedrje sańdźeneje njedźele symny błysk do domu schkleńczerja Viewega dyri. Viewegowa macz žo pohłuschi, a jenemu mužej, kotryž bě psched njewjedrom do Viewegez domu czeknył, błysk pschedeschczнik w ruzy rosrasy, druhi błysk w rudniku do hródže formarja Hanischa dyri a dwě žwinjeczi sarasy.

S **Běleje Wody.** Tarif, kotryž je žo lětža 1. januara mjes wobžedźerjemi a dźěłaczerjemi tudomnych schkleńczerńnjow pschijal, žo pjecza kónz tuteho lěta wupowjedźi.

S **Běleje Wody.** Psched někotrymi dnjemi žu tu wjazore wožoby na tyfus skhorike. S pschiczinu nastacza khoroscze je pjecza hubjena woda.

S **Pakostnizy** pola Rychwałda. Sańdźenu póndźelu je Boże njewjedro do bróžnje žiwnoscerja Augusta Handraka dyrił a sapalił. Brózeń bě hacz pod tšechu se žnjemi napjelnjena a žo do czista wotpali. Jedyn w njej stejazy se žitom nakkadźeny wós móžesche žo wukhowacz. Schkoda žo se sawěscenjom wuruna.

S **Tšjoch Žon.** Njedźelu w nozy je Boże njewjedro do bróžnje kublerja Marczinka dyriko a sapaliko. Jedyn žužod bě, kotryž bě widźał, kak błysk do bróžnje žapny, hnydom ludźi na pomoz sawoła, a też po Běłokhomczansku žykawu póžka, dokelž žo woda se studnjow bórsy wuczerpa, dyrbjachu se žudami wodu se Sprewje pschinoschowacz. Wohnjowej woborje žo sa połdra hodźiny poradźi, woheń, kotryž jenož bejasche, poddužycz. 50 kop rožki, kotrež běchu hižo do bróžnje swožene, žu žo jenož wobžmudźike. Duž je nastate schkoda jenož žnadna.

Přilopk.

* (Naždylna žmjercz.) Sańdźenu njedźelu rano žu rentmischtra swonka žłužby Mieśitschecka s Wischkau w jeho wobydlenju na Stieberskej haży wobwěžnjeneho namakali. Wón sa vitražowej bórnizu k woknowemu kschižu pschiwjasany wižasche. Wokno bě rosbite a wocžinjene. Maja sa to, so je žebi žam žiwjenje wsał, tola móžnosc njeje wusamknjena, so je něchtó s woknom nuts salěsł, jeho sadajił a jeho potom sa woknowy kschiž powěžnył. Semrjety, kotryž bě nježenjeny, bě dźeń prjedy wjeczor s jenym pschecželom w hoscźenzu był a njebě s niczim pokasał, so by czežkeje myšle był. Wón bě wjele bóle wjeżeły a měnjesche, so w bližschim czažu s jeneho sawěscenja wjetschu sumu dostanje a so teho dla njetrjeba lutowacz. Duž žo pschiczina njehodźi wukožicz, kotreje dla by žebi žiwjenje wsał.

* (Czёło nowonarodźeneho dźěscza žu w papowym kaschcziku w kolpjazym hacze w Lipsku namakali. Ssudniski lěkař je spósnał, so je dźěczo po narodźenju žiwe byke. Jako dźěscźoweju starscheju je kriminalna polizija jenu 17lětnu pižarku a jeneho 30lětneho pschekupza wužlědźika a jeju, dokelž žo na njeju hrěscha, so staj dźěczo skónzowałoj, sajaka.

* (Jědojte pschekažanzy.) Žonu kublerja Wolperta w Kühlsheimje jena mucha kałny. Hacz runje žona hnydom lěkařsku pomoz dosta, a žo wona do khorownje dowjese, je wona na sajědojczenje krwě wumrjeła. — S Amstettena pišaju, so je žiwnoscerja Neuhausera w Kolnitzbergu, hdyž na polu worasche, jedyn scherscheń do krka kałnył, to tak rucze saczěkasche, so žo Neuhausen saduży, prjedy hacz mózesche sawołany lěkař na pomoz pschińcz.

* Kižanje mjažoweje juschki w horzym lěczнym czažu wjele starosczow czini. Teho móže žo wona sminycz, hdyž žo k pschihotowanju mjažoweje juschki Maggiowe sornowanu mjažowu juschku — bouillonowe kuski trjeba. S pomozu móže žo, hdyž žo s kropom polije, spěschnje a bjes prózy mjažowa juschka w kóždej měrje a žylnoscži pschihotowacz. Tym, kotsiž na wžach njemóża pschezo czerstwe howjase mjažo dostacz žo teho dla porucza, Maggiowe žuche bouillonowe produkty w kuchini wužiwacz.

* (Macz wotprawjeneje Grety Beierez wobkludnika.) Macz mordarki Grety Beierez, něhduscha mandźelska měschczanosty Beiera, je we Waldheimskej khostarni, w kotrejž mějesche khostanje dla sawjedźenja jeneho žwědka k wopaczнej pschižasy wotpokuczicz, wobkludnika. Wona je na pschescźěhanski kłud skhorika a žo s khostarnje do kłudnizy pschewjedże.

* (Jedyn pschiputany powětrowy ballon žo s błyskom trjechił.) W Rocheguyonje pola Parisa je žrjedu do wojerskeho pschiputaneho ballona, kotryž 400 metrow wyžoko w powětjje stejesche, błysk dyrił a jón sapalił. S ballona 350 metrow dołhe płomjo žapny a hacz do 50 metrow k kólni schwihny, w kotrejž žo nowy wodźliwy ballon „Republiue“ khowa. Tutón je žo pschi žamym stracha spalenja sminył.

* (Pjecz wožobow žo tepiło.) W Brixleggu, w jenym tirolskim lěczнym pschebytku je žo pschi jědźenju w czołmje po Innskej rězy czežke njesboże stało. Czołm, w kotrymž 5 wožobow žedźesche, do Brixleggskeho Innskeho mosta sawadźi a žo rosbi. W czołmje žedźazy ludźo žo tepichu. Woni běchu: fabrikant dr. Rudolf ryczer s Haslinger, prjedawschi privatny universitny dozent w Prasy, kotryž nětko fabriki we Wustju a Schwazu wobžedźesche, dale chemik ryczer s Lendenfeld a jedyn maschinist se žonu a džowku. Snjesboženi žo hnydom w žołmach njeshubichu. Widźachu, kak žo žrjedź réki dele njeżechu a žo se žołmami bědźachu. Maschinistowa žona žo sa krótki czaš ponuri. Mužoju žo hischcze khwilu nad wodu džeržachu, potom žo też woni pschi jenym rězynym kole shubichu. Czёła njejžu žo hacz dotal namakale.

* Jedyn mjedwjedź (bar) je do Ledroskeho doka w połodnischej Tirolskej pschischoł a je 11 wowzow, kublerjej Sartoriej žłuschaze, rostorhał. Jedyn druhi ratar je jeho na běłym dnju pola Visi widźał. Honitwa sa mjedwjedźom je bjes wuspěcha wostała.

* Wulki sliwk je w Delnim Innskim dole w Tyrolskej padnył. Wžy Volders a Wettens stej powodźenej. Kupjele Mehrn žu žo s alpskej rěczku wupuscźike. W Zillerskim dole stej žo w gmejnje Hartn dwě khěži s wulkej wodu wottorhnykej. Wobkhad na Zillertalskej želesniży je žo sastajił. Hacz dotal je žo nawjedźiło, so je žo 16 wožobow tepiło.

* (Njesboże s automobilom.) S wóžom wožobami wobžadźeny automobil s Hollandskeje s džiwjej spěschnoscžu jědźo mjes Heerlinom a Mastrichtom do jeneje žnějazeje maschiny sawadźi. Automobil žo rosrasy. Jenej dźežaczlětnej holczży pucžowanskeho towarstwa žo hłowa wot czёła wotrubny. Automobilowy wjednik žo czežko srani, też druhe wožoby žo mjenje abo bóle czežko wobschkodźichu.

* (Czwilowar wojakow.) Tepjer Wegener na jenym torpedowskim czołmje němskeje łódże je tam ske pschescźěhanje pschětracz dyrbjał. Torpedowy wyschi maschinski maat Beerbaum troschku duchažłabeho Wegenera s hłowu do khamorowych durjow storkasche, jeho do nohi kopasche a jeho s instrukziskimi knihemi do hłowy pje-

rješche. Druhim wojakam Beerbaum kasasche Wegenera bicz; jeli so wón njeby ras mohł rucze na praschenje wotmolwicz. Jedyn zwědk praji, so je Beerbaum husto do Wegenera modellowe bronsowe dźele mjetał. Ras je Beerbaum Wegenera s tajkej mozu wo durje storcził, so je tón padnył, a so je zo s jeho wucha krej wulała. Wegener bórsy po tym złyschenje shubi a nětkole je wón hłuchoněmy. Swuki, kotrež móże wón hischcże rěczecz, wón wokajo wot zo dawa. Wón je pižomnje wo to prožył, so bychu jemu spuschczili, rěczecz, dokelž zo jemu po rěczenju hłowa wjercži. Wón je zo hižo psched dlějschim czażom se złużby wónskeho łódźstwa puschcził. Wobskorzeneho Beerbauma k jastwu na 2½ lěta a k degradaziji sażudźichu. — Hejtman se Sassen w Opolnje bě zwojeho pożłużobnika plistował a jeho na bolostne waschnje storkał. Hejtman ma sa to jenož pjecz dnjow stwinskeho arresta wotpokuczicz.

* (Rubježny kuż po pschikładże Köpenikskeho hejtmana.) Kublerja Sciortina w Morealu pola Palerma (w Italskej) w nozy se spanja wubudźichu, wokajo: „Woczińcze w sakonjowym mjenje!“ Psches durjowu schkakobu wón schtyrjoch wojakow a jeneho zivilista wohlada, kotremuż wón hnydom sastupicz da. Zivilist zo jako polizajski komižar pschedstaji, wudawajo, so ma dom pschepytacz a wojakam pschikasa, wustrózeneho kublerja sajecz. Komižar mjes tym dom s wulkej dokładnosczu pschepyta a potom s wojakami woteńdże. Hdyż kubleŕ sażo do jstwy stupi, wón wschě hamory a kschinje rospaczene widżesche, s kotrychż bě zo něhdże 10000 lirow (frankow) kradnyło. Nasajtra Sciortiono k wojerskemu komandej dźesche a tam shoni, so bě zo rubježnikam sabłasnicz a wuklukacz dał.

* (Błysk s jażneho njebja.) S Tronitz w Bayerskej pižaju: Wutoru błysk s wuhenjom do Strobeckez khěże dyri, wójstwje murjerja Franza Haberlu sarasy a Strobeckowu pohłuschi. Błysk bě psches Haberlowu hłowu pschejeł a potom s woknom won sjeł. Na njebju żane hrimanje njestejesche, tež żaneje kapki deschcża njepadże, stejimy psched njewujażliwym pschirodźinym sjewjenjom. Wuheń zo bórsy sażypny, hdyż bě Strobeckowa s pohłuschenja wotucziła. Pschiwěriwi ludźo měnja, so je to czertowski skutk.

* (Wot żrawizy nakużnjena.) Se Sadra zo pische: Jenu zo kupazu rybasku holzu s kupy Meledy dwě żrawizy (hajej) nadpadnyschtej, s kotrejuż jena holzynu nohu wotkużny. Rybazy sranjenu na brjoh sczahnychu, hdżež wona na wukrwawjenje wumrje.

* (Hrosbne skónzowanje żónskeje.) Pola Rivy w Awstriskej zu psched tydżenjom żónsku hłowu namakali. Nětko zu ju jako spěwarzynu Luzijinu Frabeyez s Wina spósnali. Spěwazyneho mordarja zu hižo wuzlědźili. Wón je něhduschi awstriski hejtman a posdźischi sastojnik awstriskeho Loydskeho łódźstwoweho towarstwa s mjenom s Froebransberg. Rosrěsane czełko zu w jeho wobydlenju namakali; ale s Froebransberg njedźiwajzy teho prěje, so je mordaŕ.

* (S błyskom saraženi.) W Nowym Schczeczinje je błysk njedźelu jeneho wojaka wokrjeżneho komanda a dweju dźełaczerjow sarasył.

* (Powodżenja w Ruskej.) Moskwa je zo s nowa powodźiła. Tež město Krjemjenez blisko Zitoměra je zo po wulkim deschczu póczrjeło. Wjele khěżow je zo wotpławiło a wjele człowjekow je zo tepiło. W Samaraskej guberniji je zo we wžy Pokrowskej 500 khěżow wotpaliło. Se Ssaratowa zu wohnjowe zykawy pschijěle, tola wone njemóżachu woheń shaschecz.

* (Wina bohata Italska.) Sa wschitkich pschecželow italskeho wina je swježelaza powjesczs italskeje kupy Sizilije doschła. Tam je telko dobreho wina narosło, so zebi winizarjo rady njewjedża, kak bychu je wotbyli. So bychu zo ludźo k piczu wina wabili, je zo nowy system płaczenja postajił. Schtóż 10 zentesimow (8 nowych pjenjezkow) sapłaczi, změ jenu hodźinu, schtóż 15 zentisimow sapłaczi, dwě hodźinje dołho zo do zyteje wole wina napicz. A pschi tym zo złódne a wohniwe Artnaske wino porjedża.

* (Spytane rubježnistwo w banzy.) Do hłowneje kaby bayerskeje hypothekskeje a smënkoweje banki w Mnichowje wutoru dopołdnja dwaj wožobnje sdrasczenaj mužej sastupischtaj. S njeju zo jedyn banzyneho poželnika, kotryż chzyschе runje woteńcz, sa něczim woprascha, mjes tym so druhi banzynemu poželnikej 10000 hriwnow wopschijazu pjenjezu toschu wutorhny. Poželnik pak rubježnika pschimny, a w banzy pschitomni ludźo jeho kumpana sazłapichu. Rubježnikaj, kotrajż zo se wschej mozu wobaraschtaj, zo poliziji pschepodaschtaj. Měnja, so zu dweju straschneju rubježnikow sajeli. Wonaj na wuwoprascheńje njewotmolwitaj a wudawataj, so němski njerozumitaj.

* S czeżkimi njewjedrami je zo zrjedu dołhowjeczorna Němska podeschła. Nižinu Emskeje rěki zu zo powodźiła. W Gelsenkirchenje Czorniza zyły dźěl města pòczrje. Tamnischi wobydlerjo samochu zo lědma wukhowacz. Edfalska wjeż Endorf je zo wscha powodźiła. Na wjeżnych drohach bě woda s dźěła jedyn meter wyżoka. — W měscze Luxemburgu zo jena podpjeraza wyżoka murja powali. Tsi khěże rosbiwschi wona jenu żonu a tsi dźěczi s rospadankami pohrjeba. Dźěczi njesranjene wostachu, żona bu morjena. — S wulkimi sliwkami je zo Thüringski lěż domapytał. Torhaze hórske wody zo do domow dobuchu, kotrež meter wyżoko we wodże stejachu. — W Solingenje zo bergiska dźěłarnja elektrizitetej s błyskom spali, dźěłarnja zyły bergisku industriju s elektriskej mozu sastarowasche. — Pola Hamburga błysk jedyn kublomy statok sapali. Něhdże 100 zwini je zo spaliło.

* So może hewak wužitny jěż druhdy pjerisnje straschnje bycz, scżěhowazy podawk dopokasuje. Jedyn wobydleŕ w Herrnhucze zo w nozy se strachoczziwym schkrěczenjom a dakotanjom zwojich kur se spanja wubudźi. Sa nimi hnydom hladajo, wón widżesche, so bě jedyn jěż, kotryż bě zo do kurjenza dobył, 9 kurom hłowu dospołnje wotżrał.

* Pschi wurumowanju noweho rosbuchadła w jenej skali w Ustrungenje pola Halle jedyn wutsěl pschesahe rosbuchny. Schtyri wožoby zo czeżko sranichu; mjes nimi dwaj technikaj.

* Jako khudy muż je prjedawschi pjekarski pomoznik Haasa w Göttingenje wumrjeł. Dokelž mějesche wón jenož najnusnischu drastu, da zebi wón hischcże krótko do zwojeje zmjercze tuni běły rub kupicz, so mohło zo, każ wón praji, s najmjeńscha jeho czełko pohrjebacz. Nětko po jeho zmjercži zo namaka, so bě dźiwnuschki człowjek 80000 hriwnow samoženja měł.

Wużudźenja.

Khostanska komora. 47lětny w Radworju narodżeny a hižo 27 krócz khostany rěsnik J. A. Herrmann bě w Nowych Czichońzach po proschenju khodżo we wobydlenju fabrikarja Wanczki pjenjezu móschniczku s 12 hriwnami 10 np. kradnył. Jedyn żuzod bě widżał, so bě Hermann pakoscził. Rubjenstwo jemu sebrawschi, jemu wón běżecz da. Wobkradnjeny Wanczka pak zo s tym njespokoji, ale zo s jěsdnym kołom sa paduchom puschczi a jeho tež doscżěhny. Wospjetneho paduschstwa dla Hermanna k jastwu na 6 měżazow sażudźichu a jemu czeżne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

✕ 24lětny drjewoŕesaŕ O. P. Ritter s Wujeżka bě w nozy 19. měrza samk khěżnych durjow żiwnosczerja Błażija w Bukezach złużobnej dżowzy Israelez, pola Błażija złużazej, klubu s drjewom satykał. Hdyż zo Israelez s rejow wróczi, Ritter k njej pschińdże. Wona jeho naźwari, so bě samk satykał. Wón jej hrubje wotmolwi, a hdyż chzyschе holza hospodarja sawołacz, wón hrożesche, so zebje a tež ju satsěli, pschi tym zo wón s revolvrom do njeje saměri a ju s kijom na hłowu dyri. Prjedy teho bě żiwnosczeŕ Błażij zam a psches żandarma Kerna Ritterej sakasał, na jeho leżomnoscz stupicz. Lubemu Israelez, dźełaczerjej Kühlmorgenej, bě Ritter hrosył, so wón teho, kotryż jeho wobskorży, potsěli. Lubijski kawniski zud bě Rittera dla kaženja domjazeho měra a wohroženja dla k jastwu na jedyn tydżeń sażudźił. Ritter a tež statny rěcznik běschtaj zo pschecżiwo wużudej powołakoj. Khostanska komora Ritterowe khostanje wo tsi dny powyschi.

✕ W Budyschinje złużazy 28lětny pohonc E. T. Běbrach s Mjeschiz bě 9. meje posdże wjeczor psched domom czisko 5 pola pólneho hrodźika herjekał a potom na pucżu k Sprewinemu mostej pola prjedawscheho hospitala zwjateho ducha schkleńzu jeneje měschczańskeje latarnje rosbił. Běbrach njeprějesche, so je schkleńzu rosbił, tola wudawasche, so to njeje s wotpohladom czinił. Kawniski zud bě jeho wuwinował, tola statny rěcznik zo pschecżiwo wużudej powoła a kostanska komora Běbracha k 5 hriwnam pjenjezneho khostanja abo k jastwu na jedyn dżeń sażudźi.

✕ W hosczenzu J. A. Schimana w Komorowje pola Rakez bě 29. měrza zygan Hendrich Petermann s Grünberga w Schlesyskej najprjódzy wschelake khumschty s khartami pokasał a potom „khimjelczkowe kopjenko“ hrał, pschi czimż bě murjerjej Kochej 1 hriwnu a dźełaczerjej Lorenzej 50 np. wotewsał. Hdyż Schiman to pytny, wón zyganej khartu prjecz wsa. Njedźiwajzy teho Schimana wobskorżichu, so je w zwojim hosczenzu sbożohru hracz dał. Kawniski zud jeho wuwinowa, tola statny rěcznik zo pschecżiwo wużudej powoła, powołanje pak wróczi, na czoż zo jednanje sastaji.

✕ 17lětny rěsniski pomoznik J. H. Ryczeŕ s Hornjeje Hórki mějesche lětża 31. měrza jenu kruwu s Drożdżija do Hornjeje Hórki dowjesczs. Psches Boschezy, Jenkezy a Hrubocżizy bě wón skocżo

hacž do Bělschez hnak. Tu bě žo wbohe skoczo, dokelž bě wustako, na hromadu pjerschcże lehnyko. Bělschanski kubleŕ Rěsak widżesche, kak je Ryczeŕ kruwu s kjom bik, doniž njebě dale schka. Rěsak žo też pscheżwědczi, so bě krumina lěwa strona polna pruskelow a so se sadka krej czeczesche. Pola Raschowa žo wbohe skoczo na jene polo wali. Schewz Brendler tam widżesche, so Ryczeŕ krumu do wumënja pjerjesche a do njeje s nohu kopasche. Hdyž Brendler Ryczerja teho dla naßwari, žo jeho wón wopraschа, hacž žnadź chze krumu do žwojeje stwy wsacź. Lawniski žud bě Ryczerja dla czwilowanja skoczecza k 50 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił. Wobskorżeny žo pschecźiwo wußudej powoła. Pschi nowym jednanju žo pschestupjenje wobskorżeneho jako wjele czeżesche wupokasa. Ssudowy pschedžyda wobżarowasche, so žo też statny rěczník njebě pschecźiwo wußudej powołał. Wobskorżeny by žo potom mohł s jastwom khostacź, kaž je žebi saßkužił. Ryczerjowe powołanje žo sacźižny.

Schaz pola Běłeho Khołmza.

Woßrjedź khójnow niże Łasa
Pola Khołmża Běłeho
Se schmrěkami poßadźany
Khětry kholpowz sběha žo.
Wo tym baja wschelke baje
Pschelcże žebi na pschasach.
Jenu s nich žym w Łasu žłyschał
Cżasto bacź pschi wjeczorkach.
Mnohe baje wschak žo wjercża
Wokoł' schazow bohatych,
Powědaju wulke paßma
Wo pokładach potajnych.
Njedaloko Běłoh' Khołmza,
— Ja žym sabył, w kotrej wžy —
Běsche w žwojim cżaßu kubleŕ
Nimo měry samožny.
Tón mějesche polne hródże,
Polne pschatra, humjeńzy,
A na łubjach žepje żita,
W kaschczach wulke pjenjesy.
Wscheho, schtož je seńske sboże,
Wjaz' wón mějesche hacž doscź,
Jenož selo spokojnoscże
Njechasche jom' pschi tym roscź.
Je, schtóž spokojnoscże nima,
Khudy pschi wschěch bohatstwach,
Njech hacž do wuschow by žedżał
Też we słotych pjenjesach.
Wón žej, kak by wjazy naměł,
Myßlesche dżeń wote dnja;
A ta staroscź žamo w nozach
Pokoja jom' njepopscha.
Wón wo wulzy drohim schazu
Něhdże swonicź saßłyschu,
Kotryž sakuślany taji
Hora Běłokholmczańska.
Wulka kschinja pjenjes prosta
Je tam pjecża na wosu;
A schtóž w prawym cżaßu pschińdże,
Może žebi dobycź ju.
„K wschitkim dotalnischim mětkam
Dyrbju žej tu kschinju sjecź;
Ssußodam, tym nimaschnikam,
Chzu žo na wžy wótsje žmjecź."
K starej khodojcże wón dżesche
Mjelczo wjeczor praschecź žo:
„Sjew mi sa tsi horschcże pjenjes
Hdy tón cżaß, tón prawy, jo."
Pjenjes łakomna ta starcża
Na to swólna sjewi 'mu:
„Cżaß je sa lěto 'noż junkrócź
Ssrjedża nozy Walporu."
„Tehdy wojo teho wosa
S hory dołhe wustupi,
Sa nje sapschehnjene k wosej
Wucżahnu jón konje tsi."
„Ale žłowczka syknycź njeßměsch,
Hdyž žo konje spjeraja,
A tón cżežki poklad s wosom
Lědy hibnycź samoża." —
Doczakacź nět njemóżesche
Wón tu bliżschu Walporu;
Wutroba žo chzyschе puknycź
W pjenjesbłudnym żedżenju.
A hdyž skónczńje wjeczor pschińdże
Zrdany tón walpnrski,
Běchu jeho cżeladnizy
Palicź kuślańnicże schli.
Njedoczakliwy wón sahe
Tsi žej konje sgratowa,
Khwatajo, so skomdźił njeby,
Do hole žo s nimi da.
Njedaloko teje hory
Pod khójnami woczaka,
Hacž by w Łasu njewotbika
Wopołnózna hodźina.
Khětro cżma! Sso skowa
Do cżorneje mróczele — [měßaczk
Motachu žo njetopyry;
Ssowa błuko žutasche.
Dwanacże we Łasu wotbi,
A w tej horje shrimota,
Hlej a na dobo jej s boka
Sso to wojo pokasa.
Huj wón sapschahny te konje
Dyrkotajo s łakomstwom,
Rucże žebi wós a kschinju
Se słotkami dowjesćź dom.
Hlej, ta hora s ropotanjom
Wotewrjenzu rosdaji,
Wos wot koni sacżehnjeny
Na pok s njeje wustupi.
Ale hy! Schto njenadźizy
Na dobo žo njeskucźi?
Konje njemóżachu dale,
Sběhachu žo s prědkami.
Do nich rubasche wón s kschudom,
Tórny wschón a snjemdrjeny;
Njesacźahnychu pak wjazy
Schtórmujo a žmorczizy.
So dźě synka puschczicź njeßmě,
Do zyła to sabywschi,
S tórnoscźu wschón rosbłudźeny
„Rapaki", wón saßwari.
Schto w tom wokomik žo poda?
Wós do hory saję snak;
Hora jón s tym skotom pózře —
Shubjene bě wschitko tak. — —
S hněwom wón žo potom poda
Do palenza po něczim,
Łażesche, hdyž bě wscho pschepił,
Po wžach s měchom proscheŕskim.

Radyserb.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheprosceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo cżichsczi.

Někotre jěsdżene polsaczinjene wosy

jara płaczisny hódno.

Landawske wosy, landaulety a woczinjene wosy

(w žyrym twarje na składze) po niskich płaczisnach poruczamoj.

— Schwarne wuwjedżenje, najlěpschi material. —

Wosowa fabrika N. Galla naßlědnika

(Schröder & Fickler w Budyschinje).

Franz Marschner

cżaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój skład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczasow** k dobroczźiwemu wobkedżbowanju porucża.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cżižło 415**

porucża žwoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cżwizach a bleschach.

Proschu žebi płaczisnowy sapiž žadacź.

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,

w cżelazej kożi hižo po **6** hr. **50** np.,

najjednorische = = **2** = — np.

žu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Pišomne rubowanje.

Zuse suby,

plomby se stota, sźlèbra a emaille.

Kśiśowne rubowanje.

Eugen Wienecke,

amerikanski subjazy lěkař

18 na Hoschiz haßy 18.

Rěčne hodźiny wot 8—6, njedźelu wot 9—3 hodźin.

Tunje płaćiśiny.

Wustajeńza plahowanskeho skota

s mytowanjom

w Hućinje w Sakskej.

Hornjołužiske ratarske wokrjeßne towarstwo je ßebi wotmyßliło,

póndźelu 7. septembra 1908 w Hućinje

wustajeńzu plahowanskeho skota s mytowanjom se statnych pjenjes wuhotowaćź. — K mytowanju pschińdu:

1. **Howjada** cźornopißanych nizinskich raßow, kaž skschiźenja s jich widomnym typusom, a to: a) byki, kotrež k powschitkownemu trjebanju ßłuża; (hdyž ßo privatne byki k prózowanju wo myto samolwja, ma ßo dopokasaćź, so ßu wone woprawdźe w minjenym lěcźe k sjawnemu trjebanju ßłużiłe); b) krowy, niz starsche hacź 4 lěta; c) starsche krowy, hdyž ßu widomnje ßućźelne abo ßo s cźeleczom pschedwjedu; d) wokócźene jakojzy a e) ßamowukublane cźehnite woły.
2. **Kosy** Saanenskeje raßy, kaž teź skschiźenja s widomnym typusom tejele raßy, a to: a) kósły, kotrež k sjawnemu trjebanju ßłuża a ßu s najmjeńscha 10 mćßazow stare; b) plahowanske kosy s kóslatami a bjes nich, kotrež ßo hischcźe k plahowanju wužiwaju.

Pschihowjedźenje k wustajenju skota na tejle wustajeńzy ßu hacź do 17. augusta 1908 podpißanemu direktorijej póßłaćź, w kotrehoż kanzliji ßu formulary k pschipowjedźenju dostaćź.

W Budyschinje, 31. julija 1908.

Direktorij ratarskeho wokrjeßneho towarstwa sa kralowske sakske hornjołužiske markhrabinstwo.

Tajny ratarski radźićźel **Hähnel.** Prof. **dr. Gräfe.**

Dobrowólne pscheßadźowanje žiwnosćźe.

Dla dźělenja herbstwa ma ßo

póndźelu 3. augusta 1908 dopołdnja w 10 hodź.

k sawostajenstwu khěžkarskeho žiwnosćźerja **Jana Rychtarja** w **Jeńkezach** ßłuschaza žiwnosćź cźißło 21 sa tutu wieß s polemi a łukami, k njej ßłuschazymi, hromadźe 1 hektar 55,0 ara wulkimi, a s 72,87 dawskimi jeuosćźemi wobcźeżenymi, kaž teź se wschěm žiwym a morwym inventarom a žnjemi psches podpißaneho na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawaćź.

Pscheßadźowanske wuměnjenja ßo w termiji wosjewja.

Podpißany wscho dalsche w kóždym cźaßu rad darmo wukasuje.

Hermann Liebsch, ßudniski aktuar sw. ßł.,
pod pschißahu wsaty a sjawnje postajeny pscheßadźowaŕ.

---

80 rm.

khójnoweho pjeńkoweho drjewa

rm. po $2^1/_2$ **mk.** ma hischcźe na pschedań

hajniske sarjadnistwo w Hermanezach nad Sprewju.

Pfefferkorn.

XXXIV. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodźiny

zhromadźi so **8., 9.** a **10. augusta 1908**
pola **Handrikec** w **Poršicach.**

Z jeje wuhotowanjow budźe:

Sobotu 8. augusta: popołdnju w 3 hodź. **wubjerkowe posedźenje** (wšě towarstwa maja zastupjene, wšě namjety přizjew. być);

njedźelu 9. augusta: pop. w 3 hodź. **hłowna zhromadźizna** (powitanje, rozprawy, wólby, namjety); wječor $^1/_2$7 hodź. **zabawny wječor: koncert a dźiwadło* — bal**;**

póndźelu 10. augusta: **w u l ě t.**

Serbskich studowacych, přećelow studowaceje młodźiny, serbske towarstwa, wšěch, kiž Serbstwo lubuja, cyły serbski lud přeprošuje z tutym na wšě wuhotowanja skhadźowanki wutrobnje

W Lipsku, w juliju 1908.

Karl Wyrgač, bohosłowc,
t. č. hłowny starši.

* Cisłowane městna, prěnje po 1 hr., druhe po 60 np., budźa ke kupjenju pola podpisaneho a 8. augusta hač do 1 hodź. w Serbskej khołejowni a wot 3 hodźin sem a 9. augusta pola Handrikec w Poršicach. — ** bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliźschi **symski semester** ßo **wutoru 20. oktobra 1908** sapoczńje.

Pschipowjedźenja nowych wucźomzow podpißany direktor pschijimuje, kotryž je teź swólniwy wscho dalsche wukasaćź.

Prof. dr. Gräfe.

Wustojny dźěłaćźeŕ

ßo hnydom w naschej pěskowej jamje pola Wulkich Sdźarow s 33—34 np. hodźinskeje msdy postaji. Pschipowjedźenja ßo w jamje pschijimuja. **Brendt a Remitz.**

Kupne

a druhe wucźinjenja, liseźiny wscheje druźiny, próstwowne pißma wo wobhnadźenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje lezomnosćzow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěčimoj teź serbski. —

Dejna młoda kosa

je na pschedań w **Boschezach** cźißło 16.

Dwě kosy

stej na pschedań w Kschiwej Borschcźi cźißło 12.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe póndźecźe?
Póndźemy njedźelu wschitzy do **Noweje Jaßońzy** na

reje.

Tam budźe rjenje.
Pschecźelnje pscheproschuje
Hofmann.

Starschi dowěrny muž ßo hnydom jako

mlokowy pohoncź

pyta na knjeźim dworje w Počźaplizach pola Semiz.

Drainěrowanskich dźěłaćźerjow

pyta **Jan Hejduschka** Rakezach.

Wustojnu starschu **ßłužobnu holzu,** kotraž ßo trochu na warjenje wusteja, k 1. septembrej s dobrej msdu pyta

dr. **Jenczowa** w Budyschinje
na hoschiz haßy 46.

Jan Schcźěpank w Rakezach
pschi dróßy stajnje wschu cźeledź, dźowki, holzy k ßwinjom, stwinske holzy, kuchańki, wotrocźkow, ßrěnkow, knjeźich pohonczow, teź hólzow a holzy, kiž jutry schulu wukhodźa, dźěłaćźerske ßwójby atd. do łužiskich a dalschich stron pyta.

Žiwnosćź na pschedań.

Žiwnosćź w Torońzach cźißło 7 pola Budyschina s něhdźe 26 kórzami polow, łukow a kekkow je s rjanymi žnjemi a žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Warnuju s tutym kóždeho, mojej žonje palenz abo spirituß dawaćź a wěźy jej wotkupowaćź.

Pohoncź **Stephan**
na knjeźim dworje w Sarěcźu.

(K temu cźißłu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. auguſta 1908.

Placziſny rěſneho ſlotu na Draždżanſkich ſłótnych wikach.

27. julija 1908.

Placziſny po zentnarzu a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěſna waha
Woły:	hr.	hr.
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze hacz do 6 lět	40—43	76—79
awſtriſke	42—45	78—87
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	35—39	71—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	31—34	65—70
4. ßnadnje pizowane tóżdeje ſtaroby	27—30	57—60
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze	38—40	70—72
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze hacz do 7 lět	34—36	66—68
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—29	57—59
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—53
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze	38—41	70—73
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	35—37	67—69
3. ßnadnje pizowane	30—34	62—66
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	49—52	79—82
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75—78
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpſchich raßow a jich ſlſchiżenjow w ſtarobje hacz do 1¼ léta	50—51	65—66
2. mjaßne	48—49	63—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	44—47	59—62

Placziſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:	W Budyſchinje. 25. julija 1908 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 30. julija 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pſchenża — běła	—	—	—	—	10	75	11	18
" — żołta	10	45	10	60	10	25	10	60
" nowa	—	—	—	—				
Rożka	9	—	9	13	9	—	9	13
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń (50 kilogr.)	8	80	9	25	7	50	8	50
Wows (50 kilogr.)	7	50	7	80	7	—	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	50	13	—
Woka	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduſchka	20	—	20	50	20	—	24	—
Bérny	2	30	2	60	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	25	2	60
Pſchenična muka 50 "	12	—	19	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	12	—	15	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	60	4	—	2	30	3	50
Sſkoma 100 "	4	17	4	34	3	75	4	50
Proßata 730 ſchtuk, ſchtuka	8	—	22	—	—		—	—
Pſchenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	50	5	80	6	30
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	50	6	50	7	—
Pſchenični gris (50 kilogr.)	—	—	7	—	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	7	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenża (żołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 75 np., rożka wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hacz 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 70 np.

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenży (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., żołta 17 hr. 67 np. hacz 18 hr. 2 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz rożži po 160 puntach 14 hr. 40 np. hacz 14 hr. 60 np., nowa: — hr. — np. hacz — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hacz 12 hr. 60 np.

Wiczne placziſny w Kamjenzu.

30. julija 1908.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 8 hr. 50 np. hacz 9 hr. — np., pſchenża wot 10 hr. — np. hacz 10 hr. 30 np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 50 np., bérny 5 hr. — np., ßkoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonſe 31. julija: Rjane a horze.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſmeje 7. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodż. duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcz, ½9 hodżin ßerbſke a w 10 hodżinach němſke prědowanje.

Křćenł:

W Michalſkej zyrkwi: Khorla Kurt, Jana Küchlera, fabrikarja na Żidowje, ß. — Erna Gertrud, Maxa Reinholda Findeiſena, dżěłaczerja na Zidowje, dż. — Emma Auguſta, Jana Pakoſtnika, zyhelnika na Zidowje, dż. — Elfrieda Kata, Pawoła Lorenza, półverniſkeho dżěłaczerja w Dobruſchi, dż.

W katholſkej zyrkwi: Marja Madlena, Michała Pjetaſcha, dżěłaczerja w Budyſchinje, dż.

Zemrjeł:

W Michalſkej wożadże: 22. julija: Madlena Libſchiż, ſwud. Iſoltowa ſ Libuchowa, we wokrjeßnej khorowni na Żidowje, 74 l. 2 m. 2 d. — 25. Pawoła Grabitza, dżěłaczerja na Zidowje, morwanarodżena dż.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodżija.

7. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmeje rano ½7 hodżin duchowny Voigt němſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodżin farař Kſchiżan němſke a w 9 hodż. ßerbſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

7. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmeje farař Domaſchka rano w 7 hodż. ßerbſku ſpowjedż, duchowny Boiż dopołdnja we 8 hodż. ßerbſke a ½10 hodżin němſke prědowanje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

po najtuniſchich płaczíſnach porucża:

Draſtne tkaniny

ſ wołmy, połwołmy a bawłmy;

6/4 a 9/4 **ſchěroke zychi,** pißane, kaſchczíkate,

běle wupjerki wſchěch ſchěrjow, jenobarbne

czerwjene, roſa ßmuhate, módroßmuhate;

běły, módry a rubjany płat;

blidowe ſchaty, ſchórzuchi,

rubiſcheża ſe żidy, połżidy, wołmy a bawłmy;

koſchlaze barchenty

běłe a pißane, jenobarbne, ßmuhate, kaſchrżíkate;

hotowe koſchle

ſa doroſczenych a dżěczi, běłe a pißane wſchěch

ſchěrjow, **żonjaze koſchle** hižo po 1 mk.,

dżěczaze koſchle hižo po 30 np.

Praktiſke, tunje a pſchihódne je

MAGGI owe korjenjenje. W originalnych bleſchach a ſ nowa pjelnjene porucża

H. Kunack nasl., August Zetsch,

kolonialtwor. klamy na bohatej haßy 8.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.

G. A. Kubasch, krawśti mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki śkład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych płaczišnach.

Mužaza drasta.

Max Udich na śnutskowuej lawśkej haßy 3.
Wulki śkład mužazeje a dźĕczazeje drasty.
Wulki śkład tkaninow. — Seschicże po mĕrje.

Mužaza drasta.

Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki śkład hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicże po mĕrje. — Wulki śkład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.

Reinhold Neugebauer pśchi hłownym torhoschczu 5 poručza bohaty śkład ßamodźĕłaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki śkład tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.

G. Sykora w Budyschinje pśched bohatej wĕžu.
Wulki śkład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mĕrje a śkład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Käśtnera

na ßukelnśkej haßy cźo. 11.
Wulki śkład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakĕrarnja.

Pśchedawarnja meblow.

J. Schmoller na ßukelnśkej haßy 3.
Pśchedawarnja śkładnośtnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a laschcże.

Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunišich płaczišnach.
Śkład wschĕch druźinow laschczow.

Domjaza nadoba.

Handrij Nowak na Moltkowej dróšy 9.
Wulki śkład wschĕch druźinow **meblow** po tunich płaczišnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban

na ßukelnśkej haßy cźišło 5.
Wulki śkład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scźĕnišich czaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźerńja.

Czaßniki a śłote twory.

G. Ludwig, czaßnikar pśchi ßerbśkich hrjebjach 28, ſ napschecźa starych kasarnow.

Czaßniki a śłote twory.

E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ druźiny czaßnikow, rjeczasow, śłotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕču ßerbśki.

Czaßniki a śłote twory.

Theodor Hippe w Budyschinje.
Śkład wschĕch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a śłote twory.

Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
poručza ßwój bohaty śkład śłotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a śłote twory.

Pawoł Bergmann czaßnikar
pśchi drjew. wikach 6, pódla reśtawraz. „k Romśkemu“.
Poručzam ßwój wulki śkład dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecźelnemu wobkedźbowanju. Pśchi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rĕču ßerbśki. —

Śłote a ßlĕborne twory

Reinholda Rappela na seminarskej haßy 7.
Śkład śłotych, ßlĕbornych a alsenidowych tworow.
Dźĕłarnja ſa nowoscże a porjedźerńja.
Wĕrowanske pjerschczenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłarnja ſa ßedłarśke a pólśtrowane wĕzy.

H. Sommer pśredy J. Kattner,
pśchi ßerbśkich hrjebjach 26.
Konjaze pśchikrywy, kožane twory a schulśke wĕzy.

Pólśtrowane meble.

Max Wünsche na schulśkej haßy 7.
Wudźĕłanje a pśchedźĕłanje wschĕch pólśtrowanych meblow. Stajny śkład śofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdžow atd.
Linoleum kładu a śtwy tapezĕruju po tunich płaczišnach.

Ssedłarnja a tapezĕrowarnja.

T. Albert na hórnczerśkej haßy 13 a 7.
Śkład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaschow a schulskich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, tež pśche deschcź. Wĕzy ſa pßy.

Magazin pólśtrowanych meblow

A. Lissaka na Hauenśteinśkej haßy 4
poručza ßwój śkład śofow, kožow, matrazow po najtunišich płaczišnach.

Nožerńja a parna točerńja

Wilh. Heina na ßukelnśkej haßy 16.
Wulki śkład blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pśchedawarnja starych wĕzow.

A. Helbig w Budyschinje na Hauenśteinśkej haßy 4. — Śkład hotowych mužazych a dźĕczazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłaczerśke wobleczenja a kholowy.

Pśchedawarnja schczĕtkow a barbicžow.

Adolf Kinicke naßl. Mĕjeczel Wilh. Kast
na Hauenśteinśkej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schczĕtkow a barbicžowych (pinślowych) tworow po najtunišich płaczišnach.
Woßebitoścże: Kardecże a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźĕłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.

Khorla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pśchedawarnja a porjedźerńja wschĕch hudźbnych instrumentow. Śkład wschĕch druźinow trunow, pisćadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty

Hermanna Jeremiasa na schulśkej dróšy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźĕłarnja a porjedźerńja.

Hudźbne hrajadła.

J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyšy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerńja. —

Woßebita pśchedawarnja ſa amateurśkich fotografow.

R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.

A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaczišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier

Roberta Süßa na ßukelnśkej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier

Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.

Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeczel Erich Winter
— pśchi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißaty kalk, rybjazy tuk ſa śkót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.

Richard Otto. Mĕjeczel Max Otto na ßukelnśkej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wustajenjach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pśchihódne wotplaczenje.

Kłobuki.

Pawoł Ulbrich na schulśkej haßy 11
poručza ßwoje śkładne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, hońtwarśke kłobuki, śilzowe twory.

Śkład Winśkich cźrijow.

C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki śkład wscheho wobucźa. Porjedźerńja a dźĕłarnja po mĕrje.

Cźrijowy śkład.

Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki śkład cźrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.

Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki śkład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕczazych schórnicźkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźerńja w domje.

Pśchedawarnja pśchedeschczńikow a kijow.

Eduard Scholtz naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najśtarscha woßebita pśchedawarnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedźerńja doma.

Fabrika kijow a pśchedeschczńikow

Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pśchedeschczńikow a pścheßlónczńikow.
Wulki śkład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wujedže. Najlĕpschi wudźĕłk po najtunšich płaczišnach

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi rusi
maschinski a zylindrowy wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje družiny
porucza

Otto Büttner

pschedawatnja kože, cžerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu.

Pschezo a pschezo šo praji,
so ma

Ota Sachse
tola najlěpschi
khofej
po wschěch placzišnach,
šamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Tunje zigary!
100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roseczeła
zigarowa pschedawarnja Havanna
w Draždžanach 6.

Praßowanu šlomu
s grotom swjasanu, pschedawa
knježi dwór w Malšezach
pola Budyschina.

Liebsch,
šudniski aktuar sw. šluzby
na šukelnskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi šerbski.
— Telefon cžißko 177. —
Pscheßadžowanje lezomnoscžow.

Po skónczenej lěcžnej saisonje, tež tón krócž wulke

rumowanske wupschedawanje

wotbywamy a po **njedoscžehnjenych tunich placzišnach** poručamy:

soki sa mužskich,	nětkole	15	np.,
schtrympy sa žónske,	nětkole	30	np.,
rukajzy bjes porstow,	kusche	15	np.,
	dołhe	28	np.,
hólczaze mězy, płóczlíwe,	nětkole	15	np.,
hólczaze blusy, na wuběranje,	nětkole	75	np.,
žonjaze koschle, s ruku wuschiwane,	nětkole	125	np.,
spódnje taille wschěch schěrjow,	nětkole	75	np.,
schtalty se spiralnymi pjerami,	nětkole	100	np.,
drastue schórzuchi, reformskeho rěsa,		150	np.,
schórzuschki, batistowe,	nětkole	30	np.,
wißaze schórzuchi sa holzy,	nětkole	35	np.,
spódnje šuknje sa žónske,	nětkole	85	np.,
zychi, hotowe seschite,	nětkole 225 hacž	275	np.,
wupjerki, hotowe seschite,	nětkole 300,	450	np.,
pscheschiwane pschikrywy, (deki), hobrski wubjerk,	hižo po	125	np.,
blidowe pschikrywy (składnostna kup)	nětkole	155	np.,
twjele, šmuhate, 1/2 duzenta,	nětkole	180	np.,
wutrěwanske rubischcža, wošebje wulke, 1/2 duzenta,	nětkole	100	np.,
schantka (wußmorkanske), běłe, 1/2 duz.	nětkole 60 hacž	90	np.,
pschikrywy na kuchińske blida, wóskowane,	nětkole	30	np.,
sosowe pschikrywy, dołhe a krótke,	nětkole 90 hacž	150	np.,
běhanske tkaniny, linoleum a jutu,	nětkole 40, 60 hacž	85	np.

Kostumowe šuknjowe bluzy
jenož lětusche nowoscže
nětkole skoro sa poł placzišny.

Philippi & Co.
na bohatej haßy 3. **Telefon 488.**

Kóždy, ktoryž chce šebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chce šebi jón **porjedzicž** dacž, njech dže k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5
Jencz pschedawa a porjedža sa swoje džělo sprawnje rukuje. — **Proschu, šebi moje wukładne wokno, s placzišnami wupołożene, wobhladacž.**

Składownja
drainěrowanskich rołow
w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkoscžow,
konjaze, kruwjaze a šwinjaze korta
wschelakich wulkoscžow,
scžinowe plecženja,
tšěschnu papu atd.
Brockmannowy
pizowanski kalk
po fabrikskich placzišnach.

Najlěpscha
žrojita koža,
bawłnjane a wjelbłudołoßmowe
cžěrjeńske rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cžehnitu móz powjetschazy a šuwanju rjemjenjow sadžěwazy, jenož najlěpscheje hódnoscže porucza

Otto Büttner
pschedawarnja kože, cžerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu 9.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a šyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Hróch, woku, hejduschku, kolij
porucza
Kharowe
pschi žitnych wikach.

Wulka hromada

matrazow

je tunjo na pschedań pola

A. Pietscha

pschi žitnych wikach cžišzko 8.

Kolojěsdni kedžbu!

Woprawne **„Dürkoppske“ jěsdne kola** žu snate **najlěpsche znamki.** Bielefeldska maschinska fabrika, prjedy Dürkopp & Co. w Bielefeldže je mi **jenicžke pschedawanje** žwojich woprawnych **„Dürkoppskich“** jěsdnych kolow sa Krjebju a wokolnosć hacž k sakskim mjesam hromadže s Rychwaldom, Rěčizu, Wochosy a jich wokolnosć pschepodaka.

S wjetschim wotsamknjenjom je mi mózno, najtuńsche płaczisny wobliczicz. ☛ Zadajcze žebi poskicženja.

G. Urban w Krjebi.

Pisarnja

sa **kupne, dismembraziske, hypotherske, testamentske a sawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pisarskeho pschedstejicžerja pola knjesa aktuara sw. žk. H. Liebsche,

na žukelnjskej haży 1

Wósk

k krjepjenju rejwanskich kubjow

najlěpscheje hódnosce

je dostacz pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnosczow,** srjadowanje sawostajenstwow a dželenja herbstwow, na pscheżadžowanje pschedawanje ležomnosczow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe léta s ręcžnikowym sekretarom byk, žo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Wuměrjenske dželo

spěschnje a tunjo wobstarujetaj

Rentsch a Schöne,

geometraj

w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Brodowska haptyka

na hoschiz haży 21.

Kaschel, katarrh, dybawosez

žo spěschnje połožeja

s thymusinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Najlěpschi cžerstwy jěrchenjowy **łój** punt po 50 np.,

Najlěpschi cžerstwy howjasy **łój** punt po 40 np.,

Najlěpschi wuschkrjeny **łój** punt po 50 np.,

pschi 10 puntach po 45 np. porucza

Emil Gräfe,

rěsniski mischtr

w Budyschinje na sw. lawskej haży.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaz, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

So by žo wotbyło

sa pot płaczisny a hischcze tuńscho

1 dželba **wolmjanych, barchentowych a płóczliwych wobleczenjow**

po 1 mk. 40 np., 1 mk. 75 np., 2 mk. atd.

1 dželba **zwjernowych a płóczliwych wobleczenjow** jara džeržazych a barbu njepuschczatych

hižo po 3 mk., sa 4—7 létne džěczi žo pschihodžazych,

jenotliwe jupy, blusy, kholowy, pótniki,

dželba **hólczazych wobleczenjow, barchentowych wobleczenjow, mužazych wobleczenjow,**

džělba žakettow sa džěczi a mlode holzy,

kapesow a pellerinow do deschcza

wjele po płaczisnje poniženych,

wulka dželba hólczazych mězow

po 40 np. hacž 1 mk.,

žlomjane klobuki sa hólzy a holzy s wulkim rabattom,

Někotre sta **holczazych schórzuchow, žonjazych schórzuchow, krawatty, schaty, koschle, kholowy a spódnje žuknje** žměschnje tunjo.

Ernst Jenke

Pschi hlownym torhoschczu 9. **w Budyschinje.** Pschi hlownym torhoschczu 9.

Porzlinowe, kamjeninowe a schkleńczane twory

po tunich płaczisnach poruczam.

Sažopschedawarjo wožebity rabatt dostawaju.

E. Ullrich na schulerskej haży 12.

Darjene pola mje tež

niczo njedostanjecze,

ale hódnu tworu pola mje tuńscho kupujecze.

Nowe jěsdne kola po 52, 50—180 mk.,

mantle po 2 mk. 25 np., **schlawchi** po 2 mk.,

sadnje kolo se žwobodnym běhom a nasadstupanskim spinadłom po 14 mk. 50 np. s 1 létom rukowanja.

Wopomnicze: Jenož s wulkim pschedawanjom je mi mózno, po najnižschich płaczisnach pschedawacz.

J. Schieback na Mužakowskej drózy 4

najwjetscha pschedawarnja jěsdnych kolow w Budyschinje.

☛ Zadajcze žebi płaczisnowe sapižy sa 100 jěsdnych kolow.

Wuporjedženje wustojnje a spěschnje s rukowanjom.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 32. **Sobotu 8. augusta 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Němski khežor a jeho mandželska

staj póndželu schwedskeju kralowskeju mandželskeju w Stockholmje wopytałoj. Město bě žo s němskimi a schwedskimi khorhojemi wupyschiło. Stockholmske nowiny powitaze nastawki wocžischczachu. Tež lud khežorskeju hosczow s wulkej wutrobnosczu witasche. Mjes němskim khežorskim a schwedskim kralowskim dworom wuske pschiwusne pschecželstwo wobsteji. Tež politiske poměry mjes Němskej a Schwedskej žu najlěpsche. Schwedska žo do tych statow liczi, kotrež maja shromadne interežy s Němskej w swětowej politizy. Khežor Wylem je schwedskeho krala sa admirala němskeho ródźstwa a schwedsku kralowu sa czežneho wyschka 34. pruskeho pěschego regimenta pomjenował. Schwedski kral je khežorej wulkokschiž Wasaskeho rjada s rjeczasom spožczik. To žu wscho snamjenja sa to, so khežor na swój wopyt w Stockholmje wulku wažnosć kładże a so je wón sa Němsku wuspěschny był.

Ballon hrabje Zeppelina žo sniczik.

Wulke nadźije, kotrež žu žo w zykej Němskej na nowu daloježbu powětroweho ballona hrabje Zeppelina stajake, njejžu žo dopjelnike. S njewjedrowym wětrom je žo jeho ballon sniczik. Hrabja Zeppelin wutoru rano ¾7 hodźin s Friedrichshafena se žwojim ballonom, na kotrymž bě pódla njeho hischcże 10 woßobow, wotjědże. Ballon bjes sadźěwka 100 metrow nad brjohomaj Rheina k poknozy leczesche. Pola Wormsa žo na jenym motorowym kolesku, kotrež móz na schruby wotedawa, někotre suby wukamachu, a motor dyrbjesche žo teho dla sastajicz. Druhi motor žam pak njemóžesche ballon dosć spěschnje cžěricz, so by žo wón we wěstej wyšokosczi sdźerżecz mohł. Ballon pocza hacž do 500 metrow wyšoko leczecz. Duž žo rosžudźichu, žo pola Nackenheima na semju puschczicz. Wutoru wjeczor wokoło 10 hodźin žo ballon saßo do powětra puschczi a žo k Mainzej saměri. Nad Mainzom žo ballon sawrócži a žo k pokodnju wobroczi.

Nad Wormsom žo běły metall motoroweho lěhwa wuschkrě. Duž dyrbjesche žo ballon pola Echterdingena s nowa k semi dele puschczicz. Bórsy po tym žo wulke žyły luda sběžachu, kotrež hrabju Zeppelina žkawjachu. So by tymle czeszczowanjam wuczeknył, wón do małeje komorki dźesche, kotraž bě pod ballonowym žrjedźnym dźělom pschiprawjena. Tam žo wón skónczńje spacz lehny. S pschipadom wón wotucži a žo rosžudźi, do Stuttgarta jěcz, so by žwojej žonje telegrafował. S tymle pschipadom je žo hrabja Zeppelin žmjercże sminył.

Někotre mjeńschiny po tym, so bě hrabja Zeppelin s automobilom wotjěł, njewjedro pschiczahny. S wětrom žo ballon s kolikow wottorhny. Wětr bě ballon s boka shrabnył, a ballonowy sadni dźěl žo sběhny. Pschi tym inżenieur Laburda, kotryž bě žo žobu horje sběhnył, s ballona padże a žebi nop rosrasy. Wojazy, po 30 mužach pschi kóždym cžołmiku na komando powjasy puschczichu, hdyž běchu žo něhdże 8 metrow do powětra storhnyli, a ballon po runinje něhdże 800 metrow daloko leczesche. Prědni dźěl, kotryž bě pkun shubił, žo hłuboko dele puschczi a sa jedyn žadowy schtom wißajo wosta, kotryž žo nalemi. Ballon žo pschi tym sawjertny, jeho horni dźěl, kotryž sa schtom wißasche, žo wottorhny a s wulkej mozu na semju dyri. Jedyn monteur, kotryž bě w sadnim cžołmiku pschi wobschkodżenym motorje, po khodże k prědnjemu cžołmikej khwatasche, so by tamnischi motor do hibanja stajił a tak ballon do mozy dostał. Pschi dyrjenju na semju bě pak žo prědnja ballonowa strona sapaliła. S wrjeskom benzinowy žud rosbuchny. Płomjenjowa trubjel k njebju žapny a sa někotre wokomiki žo zyły ballon do płomjenjow sawali. S wětrom žo wón do wyšokosczе storhny a žo w powětsje do cžista spali. Monteur Schwarz a jedyn wojak, kotrajž běschtaj w jenym s cžołmikow, pschi rosbuchnjenju na semju skocžischtaj a žo cžežko sranischtaj. Prjedy teho běchu schtyrjo wojazy cžežko do schkody pschischli.

Zeppelinowe dźěło, wo kotrež bě žo dwě lěcze njewustawajzy prózował, bě žo sniczilo. Ludowe cžrjódy žo s městna njehibachu a dyrbjachu žo s wojakami do sady cžischczecz. Mjes tym bě jedyn offizěr do Stuttgarta khwatał, so by hrabi Zeppelinej Hiobsku powjesć pschinjeßł. Ruzy nad hłowu łamawschi wón hnydom sa mězu pschimny, so by žo khabłajo po skhodże dele motał. Dokelž ludźo w Stuttgarcze hischcże niczo wo srudnym podawku njewjedźachu, jemu tu saßo napschecžo wyskachu. Hdyž žo wón do automobila žydny, so by žo na městno njesboża dowjesł, wón hłuboko hnuty wobdawazemu wyskazemu ludej wobarasche. Potom skoku k městnu njesboża jědżesche. Schumjaze wyskanje žo hischcże k njemu dobywasche, hdyž žebi wón ballonowe srudne sbytki wobhładowasche. Sa sranjenymi pohładawschi žo hrabja Zeppelin s automobilom do Friedrichshafena wróczi.

Powjesć wo sniczenju Zeppelinoweho ballona je po zykej Němskej porażazy sacžischcz cžiniła. S dobom pak žo rosžudźichu, pjenjesy składowacz, so mohł hrabja Zeppelin hnydom sapoczecz nowy ballon natwaricz. Sa krótki czaß je žo po zykej Němskej wokoło połdra milijona hriwnow nasładowało. Němski lud mohł rjez žwój pschichod na Zeppelinowe dźěło staja. S jeho ballonami nadźijeja žo mózne jendźelske wójnske ródźstwo sniczicz a nadknjejstwo Jendźelczanow na morju powalicz. Jendźelske ródźstwo njemohło žo saniczenju wukhowacz, hdy bychu Zeppelinowe ballony w powětsje pschileczawschi hromady dynamitowych bombow na nje namjetake. So žo hodźi wjele mil daloko se spěschnosczu khwatazeho cžaha s ballonom jěcz a so je móżno, s ballonami wot horka na ródże nadpad sczinicz, je hrabja Zeppelin se žwojim poßlednim slětom dopokasał. So žo slět njeje dospołnje poradźił, ma žo w njekhmanosczi ballonowych motorow pytacz. Němzy budża dyrbjecz motory natwaricz, kotrychž kolesła žo njeskamaju a kotrychž lěhwa žo pschi cžěrjenju njewuschkrějeja. Prjedy hacž žo tak daloko njedóńdże, njebudże žo na to myßlicz móz, s mozu Zeppelinowych ballonow njepschecželske ródże na dalokim morju sahubjecz.

Wo njesbożu shoniwschi, kotrež je hrabju Zeppelina podeschło, je jemu khežor sczěhowazu depeschu póßłał:

„Se sprawnym wobžarowanjom žłyschu, so je žo Wasch ballon s njewjedrom snicził, a Wam pschi tutej jara njesbożownej njehodże žwoje wutrobne dźělbracże cžim bóle wuprajam, dokelž ja a zyła Němska měnjachmoj, so mamy wschu pschiczinu, so budże žo k žławnemu dokonjenju Waschehо wulkotneho dźěła sboże pschecz móz. Pschezo pak ma žo dozpity wuspěch we wulkej měrje pschipósnacz a dyrbi Waß dla shonjeneho njesboża troschtowacz.

Wilhelm, I. R.“

Se ſahubjenjom ßwojeho ballona hrabja Zeppelin pjenjeżneje ſchkody njeſměje. Knjeżerſtwo je jemu 500,000 hriwnow pſchipokaſako, kotreż dyrbjeſche jemu kħėżorſtwowy ßejm w ßwojim pſchichodnym poßedżenju pſchiſwolicź.

Dołh němſkeho kħėżorſtwa

pſchezo dale pſchibywa. W prėnim ſchtwórcźlėcźe ßu lėtßa kħėżorſtwowe dokhody nėhdże 56 milijonow mjenje wunjeßke, hacź bė ßo do prėdka ſa tón cźaß wobliczikо. Też w juniju ßu dokhody wo 10 milijonow mjeńſche dyżli loni w tym ßamym cźaßu byke, woßebje ßu dokhody ſ zkow woteběrake. Pak dyrbja ßo nowe dawki ſawjeſcź, pak budźe ßo nowy dołh dżėlacź dyrbjecź. Tola ſchtó budźe kħėżorſtwu pożcżowacź, hdyż dołh njepſcheſtawajcy roſcźe?

Rosrėcżenje němſkeho kħėżora ſ ruſkim póßłanzom.

Peterburgſke Burſowe nowiny ßu dopiß wo rosrėcżenju wocźiſchcźake, kotreż je němſki kħėżor pjecża ſ ruſkim póßłanzom Oſten-Sackenom měł. Kħėżor je póßłanza namołwjał, ſo by na njepſcheſtawajcy njepſcheczelſku rėcź ruſkich nowinow a wėſtych kruhow pſchecźiwo Němſkej ſkutkował, ſo bychu wutrobne pomėry mjes Němſkej a Ruſkej njeſchkodowake. Ruſki póßłanz je wotmołwił, ſo ma Ruſka najpſcheczelniſche ſacżucźa k Němſkej a k němſkemu kħėżorej.

Němſka póßłanzſtwowa ſtrażowaŕnja w Pekingu w płomjenjach.

Němſka póßłanzſtwowa ſtrażowaŕnja w Pekingu, kotruż je w lėcźe 1900 ſa cźaß chineſkich boxerſkich njemėrow 50 němſkich wojakow pod tehdomniſchim wyſchſchim leutnantom hrabju Sodenom ſ wulkej khrobłoſcźu ſakitako, je ßo ſańdżeny tydżeń ſ wjetſcha ſ wohnjom ſniczika. Pſchi haſchenju, kotreż bė dla njedoßahanja wody jara pocźeżene, ßo pódla němſkich mużſtwow woßebje Franzowſojo wobdżėlichu. Woheń ßo też na pólvrowu a kulowu ſkładownju rosſchėri, kotraż do powėtra ſleczi. Pſchi tym ßo dwaj němſkaj wojakaj moriſchtaj a ſchėſcź němſkich a pjatnacźe franzowſkich wojakow ßo ſ dżėla cźeżko ſrani. S nich ſtaj jedyn němſki wojak a jedyn franzowſki feldwebel na ßwoje rany wumrjekoj. Schtyrjom franzowſkim wojakam ßu ßo ſranjene ſtawy wotnawſacź dyrbjake. Pomozne dżėło franzowſkich wojakow je najwjetſcheho pſchipóſnacźa hódne. Woni běchu prėni ſ mużſtwow zuſnych póßłanzſtwow, kotſiż k wohnju pſchińdżechu a pſchi wukhowanſkim dżėle woßebitu khrobłoſcź a wulku woporniwoſcź wopokaſachu.

Pſchecźiwo pſchewjele wucźenju w ludowych ſchulach

je ßo ſchleswigſko-holſtainſka wucźeŕſka ſhromadżiſna wuprajika. Schula dyrbi jenoż to wucźicź, ſchtoż dżėcźo w żiwjenju też woprawdże trjeba. Dżenßa dyrbja dżėcźi wjele wėzow nawuknycź, kotreż njemóża poſdżiſcho żenje wużicź. S tym pak ſchula ßwój ſamėr mißnje a to, ſchtoż wona dokonja, njeje telko hódno, kelkoż pjenjes ßo na nju nałoża.

Njemėry w Marokkowſkej.

W Marokkowſkej ßo wobſtejnoſcźe njepſcheſtawajcy pſchemėnjeja. Pſched nėkotrymi njedżelemi rėkaſche, ſo je ßo antiſultanej Muleyej Hafidej zyły kraj pſchiſamknył. Mjes tym ßu jeho pſchiwißowarjo jeho ſaßo wopnſchcźili. Prawy ſultan pak je nowe wójſko ſhromadżił a pſchecźiwo ßwojemu ſbėżkaŕſkemu bratrej cźehnje. Tutón ma jenoż hiſchcźe lėdma 1000 muży pſchi ßebi. Ludy ſnutſka Marokkowſkeje ßu wot Muleya Hafida wotpadke a jeho żnė wokoło Feſa ſapuſcźeja.

Statny pſchewrót w Turkowſkej.

W Turkowſkej ßo po ſdaczu podobne wobſtejnoſcźe pſchihotuja, kajkeż ßu pſched 110 lėtami w Franzowſkej měli. 67lėtny ſultan Abdul Hamid njeje wjazy knjes w kraju, ale je njewólny grat w ruzy młodoturkowſkeje ſtrony. Jeho prjedawſchich dowėrnikow a miniſtrow ßu Młodoturkojo wotehnali a do jaſtwa ßadżili, hdżeż ßo ſ khlėbom, wodu a twarożkom żiwja. Jeneho ſe ſultanowych wujow, Fehima paſchu, ßu w Bruſſy ſkónzowali. Sultanowy prėni tajny pißaŕ, Taſhin paſcha, je, ſo by ßo njemdroſcźi luda wukhował, ßebi ßam żiwjenje wſał. Sultan ßam ßo ſda, każ nėhdy franzowſki kral Ludwig ſchėßnaty, jaty młodoturkowſkeho komiteja bycź. Na morju pſched jeho hrodami je tajna łódź ſaſtała. Wona je ſ kanonami wobrónjena, tola żaneje khorhoje njepokaſuje. Młodoturkowſki komitej wobkrucźa, ſo pſchitomnoſcź łódże żaneho wuſnama nima. Lud pak rospomina, hacź ma łódź ſultanej cźeknjenje wołóżicź abo temu ſadżėwacź.

Młodoturkojo ßebi żadaju, ſo dyrbi ſultan ßwoju hrodowu ſtrażu rospuſchcźicź. So bychu ſultana k temu nuſowali, woni w Adrianoplu 20000 muży ßylne wójſko hromadu ſcźahuja. Woczakuja też pomoz wot Albanſkich, kotſiż ßu ßo młodoturkowſkej ſtronje pſchiſamkli. W Konſtantinoplu je 1000 wojakow pod Daudom paſchu, pſchiwißowarjom młodoturkowſkeje ſtrony, w kaſarmach w ſtajnej hotowoſcźi.

Mjes nowymi miniſtrami, kotrychż je ſultan po żadanju młodoturkowſkeje ſtrony pomjenowacź dyrbjał, ſtaj jedyn Armenſki a jedyn Gricha.

Sultanowa ſtrowoſcź je pjecża pod nowſchimi roshorjenoſcźemi jara cźeŕpika. Wón je duchownje a cźėlnje wſchón wuſtak. Jeho napohlad je ßo wot poßlednjeho pjatka pohubjenſchik. Sultan njemóże ßo dołho na nohomaj ſdżeržecź, jeho huſto wjercźenje a ßłaboſcź jima. Wokolnoſcź Abdula Hamida je we wulkej ſtaroſcźi. Lėkarjo, kotſiż ßu ſultana pſchepytali, boja ßo, ſo mohła jeho Boża ruczka ſajecź. Też ſultanowe żony maja pod tutym njemėrom a roshorjenjom cźeŕpicź. Stajnje lėkarjo pſchikhadżeja. W ſultanowym hrodże ßo wſcho ſa móżnoſcź pſchihotuje, ſo by wón nahle wumrjeł. Woßebje dyrbi ßo temu ſadżėwacź, ſo bychu ßo njeßmėrne bohatſtwa ſultanowych hrodow wurubike, każ je ßo to po ßmjercźi ſultana Abdula Aziza ſtało. Sa ſultanoweho naßlėdnika je ſultanowy bratr, Reſchad efendi, poſtajeny. W Konſtantinoplu pak ßo powjeda, ſo chże młodoturkowſka ſtrona nėtcźiſchi knjeżerſki dom wotſtronicź a jeneho dalokeho ſultanoweho wuja, prynza Selaſa Eddina, kotryż je pſchiwißowaŕ radikalneje młodoturkowſkeje ſtrony, na trón ßadżicź.

Po wobnowjenju wuſtawy je ſultan wſchitkich politiſkich jatych wobhnadżił. Mjes tutymi pak je wjele wſchėdnych ſłóſtnikow, mordarjow, paduchow, falſchowarjow atd. Tucźi ſłóſtniży ßu hiżo ſaßo ſ njeſkutkami ſapocźeli. Wſchėdnje ßo rubjeżne nadpady a mordaŕſtwa ſtawaju. Polizija pſchecźiwo rubjeżnikam njeſakrocźa, a wobydleŕſtwo ßo boji, ſo ßo doſpokne bjeſknjejſtwo rosſchėri. W tu khwilu w jaſtwach zyłeje Turkowſkeje żadyn jaty wjazy njeßedżi, khiba dotalni miniſtrojo a ſultanowi dowėrniży, kotrychż ßu Młodoturkojo do jaſtwow ſawrjeli.

Grichiſke, bołhaŕſke a ßerbſke ſbėżkaŕſke bandy, kotreż poßlednje lėta wobydleŕſtwo Mazedonſkeje pſchesczėhachu, ßu ßo wjedniſtwu młodoturkowſkeje ſtrony podcźiße. Każ ßo ſda, ßu Młodoturkojo hiżo dawno ſe ſbėżkaŕſkimi wjednikami jednali. Komiteje ſbėżkaŕſkich bandow dale wobſteja.

Njemėry w Indochinje.

W Indochinje (w raŕſchej Indiſkej) maja franzowſzy wojazy wſchėdnje ſ chineſkimi revoluzionarami wojowacź. Jene wotdżėlenje ßu revoluzionarojo ſ łakańzy nadpadli; dwaj franzowſkaj offiżėraj a nėkotſi wojazy ßu padli. Franzowſke knjeżerſtwo ma ſa nuſne, ſo by ßo poßylnjenje tamniſchemu kolonialnemu wójſku póßłało.

Wumóżeny.

„Schtóż ßwoje dżėcźi ſ cźaßom k ßobucźucźu wukubkuje, ſmėje na ſtary dżeń troſcht a podpjeru w nich.“ S młodżiny, kotraż ßo na cźwilowanju bjeſpomoznych ſwėrjatow, kiż ßo ſakitacź njemóża, wjeſeli, tamni twjerdżi a njeßmilni cźłowjekojo wotroſtu, kotſiż ßu bjes ßmilnoſcźe a ßobucźucźa też pſchecźiwo druhim cźłowjekam, haj, ſ nich móże ſtrach a cźwila cźłowſkemu ſplahej naſtacź.

S njedoſtatka ßobucźucźa najwjazy cźłowſkeho hubjenſtwa naſtawa. Teho dla ßu najwjetſchi dobrocźeljo cźłowjeſtwa cźi, kotſiż do wutroby ßobucźucźe naßywaju.

Dżėcźo wuknje na ſkocźecźu njeßmilne, haj, ßurowe bycź, na kotrymż hiżo do cźaßa móz doſtawa. Teho dla je ważne, dżėcźo hiżo w prėnich lėtach żiwjenja k ßobucźucźu a ßmilnoſcźi napſchecźo ſwėrjatam pſchiwucźecź.

Ssobucźucźe a ßmilnoſcź dżėcźom do wutroby ſaſchcźėpjecź, to je też wotpohlad ſpißow, kotreż ſwėrjata ſchkitaze towaŕſtwa wudawaju. Woßebje płacźi to wo protyży Barlinſkeho ſwėrjata ſchkitazeho towaŕſtwa.

Po dróſy, kotraż ſ měſtacźka K. do wßy W. wjedże, mucźny pucźowaŕ dżėſche. Wón k lėßatym wyſchinam njeſpohladny, kotreż ßo ſ wobeju bokow drohi poſbėhowachu, wón też na we ßłónzu ßo ßwėtlazy jėſor njepohladny, kotryż ßo delka w dole mjes żołmjatymi żitnymi polemi a khopizami kraßnych ſchtomow wupinaſche.

Hłowa bě jemu na wutrobno spadnyła, a wón dźěše dale kaž cłowjek, kotrehož je wulka srudoba podeschła. Duzy do doła dele, hdźež město lěža łuki a pola k drósy storkachu, ßebi mjehki pjelsćowy kłobuk hłubscho do wocžow sćeže a spěschnischo stupasche. Na polach ludźo dźěłachu. Runje běchu rožku saßykli. Tón muźski ani na prawizu ani na lěwizu njehladasche a na wjeßeke pschiwołanja ßyzkow njewotmolwjesche. Tu też drusy hłowu sběhnychu a sa wurudźenym pucźowarjom hladachu. A nětkole na dobo jedyn sawoła: „To dźě je Jěsornikez Hanß, tón sapaleŕ!“ a ludźo k pucźej běžachu a sa nim hladachu. „Sswoje rjane ludźerjawe włoßy je we kłódźe wostajił“, jedyn pachoł khichotasche. „A kak wulka je jemu drasta bycź poczała, tón ßo runje sa łakowe scherjenje hodźi“, druhi sawoła. „A wschón blědy je!“ jena holza rjekny. Drusy ßo jej wußmjachu, dokelž jeje hłóß tak ßobuželnje klinczesche. Ale Hanß nětkole wjazy blědy njebě, żehliwa czeŕwjeń ßo jemu po wobliczu wupschestrě, hdyž dale dźěše, czeŕwjeń hańby a hněwa na sše ludźaze rěcze.

Hdyž bě k wßy dóschoł, wopuschczi drohu a ßo na pohrjebnischczo nastaji. Sprózny, kaž by wulku czežu njesch měł, po hórzy horje krocžesche. Wěso czežke brěmjo na ßebi měješe, ale teho nichtó njewidźesche, pschetož te jemu na wutrobje leżesche; tam najbóle czischczi a cłowjek jeho njemóże wotpokožicź a wotpocznycź. Na kerchowje mjes rowami dźěše a ßebi kóždy nowy kschiż wobhladowasche. Na dobo ßo na row swjese, kschiż s rukomaj wobjawschi s dźiwjej bolosczu wołasche: macźi, macźi! jako by ßo jemu wutroba chzyła puknycź.

Kak dołho bě tu tak leżał, to njewjedźesche, ale hdyž bě stanył, widźesche, so wjeŕschki horow ßo hižo s wjeczornymi serjemi żehlachu. Hischcże khwilu, kaž ßo modlo, pschi rowje posasta, potom ßo k hiczu nastaji. Wón na saru dźěše, kak bě macź semrjeła, to chzyše wjedźecź.

Duchowny jeho jako njesbožowneho, niz jako słóstnika pschija. Jeho miłe ßłowa wbohego cłowjeka w tej nadźiji wobkrucźichu, so też pola ßwojich ludźi jeho s wotewrjenymaj rukomaj pschiwosmu. Stary dobry knjes, derje widźo, so bě njesbožownemu niz jeno troschta sa duschu, ale też czělneho poßylnjenja trjeba, da wino a jědże pschinjesecź a srudneho hoscza k jědżenju nusowasche. Potom jemu wo jeho macźeri powjedasche. Wona je wumrjeła, krucże wěrjo, so bě jeje ßyn njewinowaty.

„Haj“, muźski rjekny, „to ßym derje wjedźał, so ma mje macź na sapalenju sa njewinowateho, njech ßu mje też wotßudźili. Słóscże njejßym wobeschoł a s tym jej njejßym rowa rył. Ale tola ßym wina, so je ßo na ßmjercź rudźiła, pschetož se ßwojim hrěschnym hněwom ßym podhlad na ßebje sczahnył. Hdy njebudźich młynkej tola njewotmolwił, hdyž moju njewjestu wußměschesche. Wschako ßym wjedźał, so s njeho jeno ßama sawisćz rěczesche. Ale hnydom też mje hněw hrabny, ßo s nim swadźich a jemu hrożach wjeczenje, a potom w nozy pola njeho woheń wuńdże a hnydom mějachu mje sa sapalerja. Ach, Bożo, kak budźich tajkeje słóscże jeno mohł wobeńcź, a to hischcże tehdom, hdyž bě wschitko ke kwaßej pschihotowane; sa dwě njedźeli dźě chzychmoj bycź wěrowanaj!“

Hikanja dla dale rěczecź njemóżesche. Duchowny ruku płakazemu na hłowu położi a rjekny: „Ty ßy krutu pokutu czinił, wbohi Hanßo, ale s nětka budźesch hinaschi cłowjek. Hněw, kotryż móże cłowjeka porunjo njerosomnemu cłowjekej sczinicź, nětkole wjazy nad tobu mozy njesměje.“

„Żenje wjazy“, Hanß wobkrucżesche, „to ßym pschißahał, hdyž dżenßa na macźeŕnym rowje kleczach, to ßebi zyke ßwoje żiwjenje wot dźěczazych dnjow pschemyßlich. Kak husto je tola moja macź mi prajiła: „Ty mi se ßwojim hněwom row ryjesch!“ Ja wschak ßym ßam wot teho dosczź czeŕpicź měł, ale wschě dobre wotmyßlenja niczo njepomhachu, doniż ßo nětkole tola jako wěrne wupokasało njeje, so ßym ßwojej macźeri row wuryk.“

Nětkole farař sapocza: „Hanßo, hdyž czi nětkole wopowěm, schtoż je mi twoja macź na ßmjertnym łożu nawdała, budźesch, dźiwajo na pokoj dusche semrjeteje, ßwoje dobre pschedewsłacże czim krucźischo dżeržecź. Twoja macź cże strowicź da a proßy cże, so by jej wodał, so je tebi s lutej nahłej nakhilnosczu wotrosczź dała, kotraż je tebi twoje njesboże sawinyła. Hižo jako zyle małe dźěczo, hdyž hischcże ani myßlicź, ani rěczecź njemóżesche, je tebje hněw sapschimował, tak so stej ßo czi małej dłóni do pjasce spinałej a so je czi dych stejo wostawał. Budźischce-li tebje tehdom macź na małej pjasczi spraskała, ty budźische wot pschinarodźeneje słóscże najskerje wuhojeny był, prjedy hacź ßy do rosoma pschischoł. Też posdźischo hischcże, hdyż ßy ty hižo běhacź mohł a s nóżkomaj wo semju teptał, hdyż njeißy mohł dozpěcź, so by ßo czi po woli czinilo, budźische czělne khostanje hischcże pomhacź mohło. Ale hdyż bě ty wjetschi, bě to hižo posdźe, to bě tebje tola słóscź hižo tak zyle pschewsała, so ßo s khostanjom wjazy wuhnacź njehodźesche, ale bywasche dale hórscha. Teho dla nětkole, so bě skomdźiła, tebje wot teho wußwobodźicź, doniż bě hischcże czaß, je ßo twoja macź na ßmjercź rudźiła. W nozy a wo dnjo je żałoscziła: ach, mój wbohi Hanßo, ja ßym na twojim njesbožu wina. A hdyż mrějesche, chzyšche skoro sadwělowacź, so dyrbjesche s tak wulkej winu psched ßudny stoł Boži stupicź. Chzych ju troschtowacź, měnjo, so dźě wědomnje a s połnej wolu ßwoju winowatosczź sakomdźiła njeje, ale to sakschikny: „Ale runje to dźě je, wjedźała ja to ßym, so tajke něschto rosczże a rosczże a na poßledku ßo tak rospłomjeni, so nichtó wjazy dohaschecź njemóże. Ale nochzych ßebi ßamej teje srudoby czinicź, so bych tak małe dźěczo, kotreż bě nimo teho hischcże moje prěnje, hižo biła. Posdźischo budu to czinicź, ßebi prajach, ale posdźischo bě pscheposdźe. Też moje druhe dźěczi ßu hněw na ßwět ßobu pschinjeßke, ale tym ßym to hnydom wuhnała, a hdyż mózachu stacź, njeje żane wjazy se skobami wo semju teptało.“ Po zyłych dnjach je ßo żona se ßmjercźu bědźiła, a hdyżkuli k jeje ßmjertnemu łożu pschikhadżach, ßo s nowa płaczo a stonajo ßebje ßama wobskorżowasche.

Jeje poßlednje sdychowanje wo wodacże ßo hižo se ßmjertnym warjenjom se schije poduby. We twojim mjenje ßym jej ßlubił, so ty tule słóscź wotpokożisch, kotraż je waß wschěch do njesboża pschinjeßka. Nadźijam ßo, Hanßo, so mje ty łharja njesczinisch“, duchowny doręcża.

Hłuboko hnuty bě tón muźski pschipoßłuchał. To jemu njebě troscht, so bě macź winu na ßo wsała, czwila jeho dusche dale pschibywasche, hdyż ßłyschesche, kak bě tuteje winy dla czeŕpika. „Ja waß łharja njesczinju“, wón rjekny, stanywschi ruku kaž na pschißahu sasběhujo. „Budu-li hdy we ßwojim wotmyßlenju khabłacź, budu na tule hodźinu spominacź. Moja macź dyrbi w rowje pokoj měcź.“ Nětkole ßo na woteńdżenje nastaji.

„Budźesch-li na nóz hospody trjebacź, pschińdź ke mni“, farař rjekny.

„Wschako mój bratr w naschim domje bydli“, Hanß wotmolwi, trochu trjecheny s pscheproschenjom stareho knjesa, „pola njeho ja wostanu, ale najprjedy k ßwojej njewjesce, s kotrejż běch po ßlubje, pónđu.“

„Staj wój hischcże pschesjene“, ßo farař wopraschа.

„Mój dźě hižo bjes maka psched woktarjom stejachmoj“, Hanß wotmolwi, „a hdyż mje wotwjedźechu, chzyšche Hana bjes maka s bolosczu wumrjecź. Wona dźě je krucże wěrika, so ßym ja njewinowaty.

Tak jeno dźi w měrje“, duchowny rjekny. Ssobuželneho pohlada, s kotrymż sa wotkhadżazym hladasche, tón wjazy wohladał njebě.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Twar mosta psches Sprewiny dol spěchuje. Mostowe roschty sa schtyri wobluki, s kotrychż budże móst wobstejecź, ßu hižo s wulkeho dźěła hotowe. Sa nje ßo 1500 kubiknych metrow drjewa trjeba. Sa schtyri njedźele budża roschty dotwarjene, Mjes tym je ßo na mostowych stołpach pilnje dale dźěłało. K załoženju tsjoch stołpow je ßo 1750 kubiknych metrow betona a něhdże 1800 kubiknych metrow murje trjebało. Woßebite czežkoty je załoženje stołpa pschi Scheibenbauerez khěże czinilo, kotrehoż ßwißle ßu ßo dyrbjałe podmurjowacź. K temu je ßo podpjeranska murja hacź do skały dele swjedła. Mjes tym so ßu ßo łamane kamjenje se skały pola Żidowskeho wětrnika wsałe, ßo czeßane kamjenje s Kunathez skałow w Semizach podawaju. Sa dwaj měßazaj budża ßo najskerje hižo wobłuki wjelbowacź. K temu budże 3000 kubiknych metrow kamjenjow trjeba. Sapocżatk novembra budża ßnadź wschě schtyri wobłuki hotowe.

Móst psches Żidowski dół njedaloko Ssmoliz je hižo dotwarjeny. Roschty s njeho ßu ßo swotorhałe, a kralowska drohowa a wodotwarska inspekzija je twjerdosczź noweho mosta pruhowała a je twar bjes poroka namakała. Móst je 12 metrow wyßoki a s dweju wobłukow wobsteji.

S Budyschina. Njewjedro, kotreż ßrjedu popołdnju nad Budyschinom czehnjesche, ßo s mnohimi błyskami pschewodźesche. Jedyn błysk do wěże Pětrowskeje zyrkwje dyri a wěznikowe wobydlenje wobschkodźi, druhi błysk do khěże czišło 8 na Draždżanskej drósy dyri.

— S kompagniju maschinskich tšélbow žo Budyška garnisona 1. oktobra poßylni. Trébne twarjenja sa nju žu nimale hižo hotowe. Konjemzy žu pschi Lubijskej drósy ſ lěwizy strażowańnje natwarjene. Mużstwa sa tule wójskowu formaziju žu žo ſ jenotliwych bataillonow wuwsałe a žu žo hižo pscheď dlějschim cżażom k wuwuczenju pschi wotdżélenju maschinskich tšélbow do Draždżan póßłałe.

— Tudomny piwowy wikowaŕ Franz Wölfer bě žo wischnjow najědł a žo potom piwa napił. Bórsy po tym wón cżežko ſkhori. Lékarjo jemu njemóżachu pomhacź. Tydżeń posdżiſcho 57lětny hewak pschezo ſtrowy muż wulke bolosćże pschětrawschi wumrje.

— Druhi duchowny Budyſkeho jaſtwa Caſpari je na ducha wośłabnył. S Draždżanſkeje wumékſtwoweje wuſtajeńży je wón jenu ſaſtarſku figuru a tyſu žobu wſał. Strażnizy žo teho hnydom dohladachu a pschitomnych pschepytacź dachu. Pschi tym pola Caſparia ſhubjenej wéży namakachu. Wón najprjódży wudawaſche, ſo je wucżeŕ Schneider ſ Radeberga, posdżiſcho pak žo žwojeho praweho mjena wusna. Nětkole wón w hojeŕni ſa duchakhorych pschebywa.

— (Sſo tepicź ſpytała.) Schtwórtk rano wokoło 4 hodżin strażnik Krieſe po rybowej haßy duzy pschi moſtowym twarje jenu holzu do réki ſkocżicź widżeſche. Jemu žo poradźi, hižo ſ womoru wobjatu ſ wody wucżahnycź. W méſchcżanſkej hojeŕni, hdżež ju hnydom dowjeſechu, žo holzy ſaßo wědomje wrócźi. Wot njeje ſhonichu, ſo je wona 21lětna pschedawarka, kotraž bě k žwojemu w Budyſchinje bydlazemu bratrej na wopyt pschijéła. Wjecżor prjedy bě wona ſ bratrom, jeho žonu a jenym pschecżelom nětkotre korcżmy a konditornje wopytała. Domoj duzy bě ju jejny pschecżel nuſował, ſo by hiſchcże do jeneje konditornje ſaſtupiła. Bratr je jej po jejnej próſtwje khéżny klucź dał a potom ſe žwojej žonu domoj ſchoł. Schto je žo potom mjes mkodymaj cżlowjekomaj ſtało, njeje ſnate. Móżno, ſo je žo holza ſe žwojim pschecżelom roskorika a ſo je ſ roshorjenjom do wody ſkocżiła, ſo by žebi żiwjenje wſała.

— Dla ſkucżeneho njekaſanſtwa ſe ſchulſkimi holzami žu ſchewza Klingſta, na kotołſkej haßy bydlazeho, ſajeli a žudniſkej wyſchnoſcźi pschepodali.

— Mniſchcże hußanzy žu we wokolnoſcźi Budyſchina na Hromadniku pola Khójnzy a na Mniſchonſkej Horje najwjazy ſchkody naczinili. Na woběmaj horomaj budże žo wjele ſtarſchich ſchtomow ſpuſchcżecź dyrbjecź. Najwjetſcha ſda žo ſchkoda na Hromadniku bycź. Tu je nimale hižo na wſchěch wjetſchich ſchtomach wobžrana jehlina wuſkhła. Schtomy maja město ſwucżeneje ſeleneje nětko brunu barbu. Ssamo mkodźinu mniſchcże hußanzy njejžu pschepuſchcźiłe. Też jejna jehlina je wſcha ſbrunjena. Duž budże žo wulki dżél mkodźiny dyrbjecź porubacź. S mniſchcźimi mjetelemi běchu wožebje na delnjej ſtronje hory wſchě ſchtomowe cżéła po tyßazach pſchikryte. K ſaniczenju ſchkódnych mjetlow pak bě žo mało ludźi namakało.

Mniſchki žu žo lětża w Sakſkej też na Sakſku Schwizu a Rudne Hory wupſcheſtrěłe. Kaž je widżecź, žo wone ſ ranja k wjecżorej rosſchérjeja. K nam do Łužizy žu wone ſe Shorjelſkeje hole pschilecżałe. Wone nětko wulki dżél ſakſkich lěßow ſapuſcźeja.

Prěni krócź žu mniſchki, tak daloko hacź žo pomni, w lécże 1854 ſ Ruſkeje do rańſcheje Pruſkeje pschicżahnyłe, a žo woßebje wokoło Kralowza pſches 7000 geografiſkich mil rosſchérichu. S wulkim wětrom žo dżél mjetlow do morja ſwě, 70 kilometrow daloko je tehdy pjecża móſki brjóh 2 metraj ſchéroko a 15 zentimetrow wyßoko ſ mniſchcźimi mjetlemi pschikryty był. Tehdy naczinjena ſchkoda bě njeßmérna; ſkoro 70,000 hektarow lěża bě žo ſnicziło.

— Se žněhom pschikryte ſańdżenu njedżelu wopytarjo Cżornoboha hobrſke hory (kerkonoſche) wohladachu. Kaž žo ſ hobrſkich horow piſche, bě tam njedżelu dopołdnja temperatura na 1 grad niże nulle ſpadła. Popołdnju pschi njewjedrje tajki žněhowy mjecżel ſakhadżeſche, ſo mózachu na khribjecże horow žo namakazy pucżowarjo jenož ſ dżéla w budach (korcżmach) wucżek namakacź. Wjele ſtow ludźi dyrbjeſche ſkhow ſady kamjenjow pytacź, hacź bě ſa tſi ſchtwórcź hodżiny žněhowy mjecżel dosakhadżał. Khribjety wſchěch horow běchu ſe žněhom pschikryte.

Se Scźijez. Sańdżenu žrjedu popołdnju je błyſk do błyſkowoda domſkeho tudomneho Kſchižanez kubła dyrił, tola žaneje ſchkody njenaczinjiwſchi do ſemje ſjék. Po deſchczu krupy kaž léſchne worjechi wulke padachu.

Se Židowa. Boże njewjedro je žrjedu popołdnju na tudomnej ſiſonkowej horje do wuhenja khéże monteura Micźki dyrilo, potom do jeneho podtſéſchneho wobydlenja ſajéło a wot tam žo po wuhenju do ſemje dele ſhubiło. Na žwojim pucźu je wone na nékotrych méſtnach wobmjet wotraſyło. S wobydlerjow njeje nichtó do ſchkody pschiſchoł.

S Debjerkez. Wutoru pschipołdnju žu w tudomnym léßu pſchi drósy do Budyſchina muźſke cżéło namakali. Po lékarſkim ſpósnacżu je žebi njeſnaty muźſki ſ wobwéßnjenjom żiwjenje wſał.

S Měrkowa. Kołojéſdny, kotryž wóndano wo „żiwej pópje“ powjedaſche, je žebi najſkerje wopacżnu brylu ſtajił, ſo je wſcho wopak widżał. Wéż je žo zyle hinak méła, hacź je ju wón wopißował. Ssyzzy na tamnym polu běchu wjeßeli ludźo, połni pryſłow, kotſiż chzychu žebi cżeżke dżéło ſe žorcżikom połóżicź. Nékotſi ſ nich na jenu nježenjenu wotběraŕku a na jeneho njewoženjeneho žyzka hromadu žnopow namjetachu, ſo žo mkodaj cżłowjekaj w žnopach na khwilu ſhubiſchtaj. Runje, hdyż kołojéſdny nimo pſchijédże, žo wonaj ſaßo ſe ſaßypańży wurywaſchtaj. Ske huby žu tónle njewinowaty pryſł k temu wużike, ſo bychu jenu woženjenu żonu žměcham podałe. Hacź runje žo pſchi żortnym kußu njeje niczo njepſchiſtojne ſtało, ma žo tola wuraſnje rjez, ſo žo pſchi nim njeje żana woženjena żónſka wobdżéliła. W dopißu drje njeje nichtó ſ mjenom mjenowany, pſchezo pak mohła tu abo tamna żona do podhlada pſchińcź, a na to budżiſche žebi kołojéſdny ſe žwojimaj njejaßnymaj wocżomaj pomyßlicź dyrbjał.

Se Suborniczki. Tudomny korcżmaŕ G. je žebi jedyn automobil kupił a pilnje ſ nim jéſdżicź wuknje. Tele dny bě wón ſe žwojim woſom k Dubom horje jék. Tam pak žo automobil na dobo wjazy ſ méſtna njehibaſche. Duž korcżmarjej niczo druhe njewubu, hacź wo wßy žebi konja pożcżicź a jeho do automobila ſapſchahnycź. Do automobila žo žydnywſchi, korcżmaŕ konika pohonjowaſche, ſo by automobil domoj dowjeſł. Pſchi tym žo wón automobiloweho mechaniſma dótkny. S dobom žo automobil puchotajo do jédżenja da. Wón ſ tajkim wotmachom wot ſady do konja ſajédże, ſo žo tón wuſběhny a žo ſe ſadkom na automobil cźißny. Tajki napohlad drje žo bórsy njewidźi, ſo žo kóń ſ automobilom wjeſe. Korcżmarjej žo poradźi, automobil hnydom ſaſtajicź a konja ſ njeho dele ſcżahnycź. Njewſchédna jéſba njeje konjej niczo ſwadżiła.

S **Kroſtawy.** Njedżelu popołdnju je błyſk do domſkeho żiwnoſcźerja Auguſta Kruſchwizy dyrił a ſapalił. Wobydlerjo płomjenja ſalecź ſamochu, tak ſo wjetſcha ſchkoda njenaſta.

S **Hornjeje Hórki.** Hdyż chzyſche ſańdżenu žrjedu popołdnju w tudomnym papjerniku dżéłacźeŕ Schöbel ſ Wulkich Debßez parnu maſchinu namaſacź, žo wobłożenje, kotrehoż žo wón dżerżeſche, ſłama. Schöbel žo do motora, kotryż runje dżéłaſche, cźißny. Porchawina żerdź jemu hłuboke dżéry do nohow wuſtorkawſchi jeho cżeżko ſrani. Se ſbożom hiſchcże je, ſo wón njeje ſe żiwotom na porchawinu żerdź padnył; hewak budżiſche pſchi njeſbożu żiwjenje woſtajicź dyrbjał.

S **Myſchez.** Sſłużobnu dżowku tudomneho kublerja Wicżaſa žu ſchtwórtk tydżenja ſajeli. Rano mjenowaneho dnja dżowka ſkorżeſche, ſo njemóże ſtanycź, dokelż ju kſchiż boli. Hacź runje wona nochzyſche, ſo by žo po lékarja póßłało, jeho Wicżaſezy tola ſawołachu. Tón holzu pſchepytawſchi ſpósna, ſo je wona porodżiła. Dołho prěwſchi, žo wona wusna, ſo je dżěcżo ſaraſyła a jo pod hromadu kamjenjow pódła bróżnje ſkhowała. Dżowka bě pſched nékotrymi méżazami ſ Budeſcżanſkich ſtron k Wicżaſezom na žłużbu pschicżahnyła.

S **Kamjeńza.** Wojaka Kunzu ſ tudomneho pěſcheho regimenta, kotryž bě 13. julija cżeknył, žu w Draždżanſkich ſtronach ſajeli. Wojerſki cżeknjeńż, kotryž je žo w Draždżanach narodźił, bězivilnu draſtu žebi kradnywſchi žwoju uniformu pola Kulowa do jeneje rożkoweje popy ſkhował.

S **Porchowa.** Żito horje podawajo je tudomny kubleŕ Bjedrich Auguſt Pop ſ pſchatra na huno padnywſchi žo ſaraſył.

S **Dażina.** Ssrjedu popołdnju je błyſk do wulkeje lipy kublerja Běhmarja ſajél. Dalſcha ſchkoda njeje žo ſtała.

S **Dażinka.** Njedżelu ludźo do hribow duzy w huſcźinje na Dażinkſkim revérje koſcźowz jeneje żónſkeje namakachu. Po draſtnych ſbytkach a po pódła ſtejazym rucżnym korbje žebi myßła, ſo žu to powoſtanki Pawliny ſwud. Pawloweje rodź. Proſtez, kotraž je žo pſched nékotrym cżażom ſhubiła.

S **Lubija.** Ssobuſtawy tudomneho konſumſkeho towaŕſtwa žebi rosmyßluja, hacź bychu towaŕſtwo rospuſchcźili. Wone njeje žobuſtawam wotcżakany wużitk pſchinjeßło. Pſchichodnu njedżelu ma žo wo rospuſchcźenju dowobſamknycź.

— Woßebje w pruskej Hornjej Łužizy derje znaty knjes wučeŕ em. Horliz je we 80. lěcze ßwojeho žiwjenja sańdženu ßobotu we Wulkich Sdžarach wumrjeł. Wón je dołhe lěta jako wučeŕ ßwěrnje skutkował w Běłym Khołmzu, hacž ßo na wotpočink poda. Wjeczor ßwojeho žiwjenja je wón nimale hacž do ßmjercze w Stróži w Rakeczańskej woßadże pschebył. Hakle w tutym lěcze 1. haprleje pscheßydli ßo do Wulkich Sdžarow, hdžeż je mało měßazow był, hacž jeho tón Knjes wotwoła. Wón bu ſ wullim wobdžělenjom ſ bliska a ſ daloka sańdženu ßrjedu we Wulkich Sdžarach khowany.

S **Wojerez.** Schtwórtk tydženja je ßo deskowa kólnja, Braskez bratromaj ßłuschaza, wotpalika. Jeneho blidaŕskeho pomozniko, na kotrehoż tukaja, so je woheń sakožił, ßu sajeli, tola ßu jeho saßo puschczili.

— Wojerowski ſwjaſk wojeŕskich towaŕstwow budże lětßa 23. auguſta ßwój prěni ſwjaſkowy ßwjedżeń ßwjeczicz. Dopołdnja ma ßo pólna Boża ßłužba, pschipołdnju ſhromadny wobjed, popołdnju ßwjedżeńſki cžah a potom ludowy ßwjedżeń na allejowej łuzy wotbywacz. Wjeczor ßo wulki wohnjoſtroj wotpali. Swjaſkej něhdże 3000 ßobuſtawow pschißłuscha.

S **Borschcze.** Schtwórtk tydženja tſi dźěczi tudomneho kublerja Domaſchki na polo ſ dwěmaj wokomaj pschijeżdżechu, ſo bychu žito domoj wosyli. Hdyż runje nakładowachu, ßo wone ſ krótkim, ale cžeżkim hrimanjom pschekhwatachu. Błyſk do ſapſchaha ßapny, wſchě tſi woßoby pohłuſchi a wokow saraſy. Wot ßkomjaneho kłobuka 19lětneho Domaſchki kruch wottorhnywſchi błyſk Domaſchzy wſchě wkožby wotßmudźi a po jeho boku dele k semi ſjeżże. Trjechenemu krej ſe rta a noßa běżeſche, hdyż jeho sběhnychu. Jedyn pschipadnje wo wßy pschitomny lěkaŕ ßo k njemu hnydom na pomoz ſawoła. Każ ßo ſda, njeſměje błyſkowe dyrjenje ſa njeho žanych ſkych ſcżěhwkow. Saraženeju wokow jedyn rěſnik hnydom na poln doreſa, tak ſo móżeſche ßo jeju mjaßo hiſchcże rospſchedacz.

S **Krjebje.** Naſcha nowa ſchula je ßo sańdženu njedżelu poßwieczika. Knjes faraŕ Handka mějeſche poßwjeczazu rěcz. Se ſhromadnym ſpěwanjom ßo ßwjatoczność ſapocża. Po pſchepodaczu kluczow kantor durje wotamknu, a na to wjeßnjenjo do doma dźěchu a ßebi jeho pſchiprawjenje ſe ſajimanjom wobhładachu. Mjes tym ßo ſchulſka młodżina k wučehnjenju na ßwjedżeńſke měſtno ſeſtupa. Sswjedżeń pak ßo wospjet ſ deſchczom każeſche, tola ſ tym wjeßeloſcz dźěczi njeczerpjeſche. Nowu ſchulu je twaŕſki miſchtr Pětſchka w Niſkej k powſchitkownej ſpokojnoſczi niz jenoż praktiſku, ale tež rjanu natwariŕ. Mjes tym ſo ßo ſtary ſchulſki dom ſa tſi wučeŕſke wobhdlenja pſchetwari, k njemu pſchikwaŕ ſ tſjomi ſchulſkimi ſtwami a hiſchcże jenym wučeŕſkim wobhdlenjom pſchińdże. Nowe ſchulſke ſtwy ßu ßo ſ kawkami po Herbornſkim ſyſtemje (ſ pſchestajlinwymi jenotliwymi ßydłami) wuhotowake. Sa doßahaze ßwětko a dobru ventilaziju je ßo poſtarało.

Přilopk.

* Wulki woheń w Draždżanach póndżelu bliſko dwórniſchcża Bjedrichowehо měſta wudyri. Tſi kheże a jena drjewowa ſkładownja ßo ſniczichu. Płomjenja wyßoko k njebju ßapachu, a zyłe měſto ßo ſ wopalniſchcża hacž k ptaczej łuzy do kura ſawali.

* (Automobil a jeho wjednik ßo ſpaliłoj.) Cżeżke njeſboże je ßo w Draždżanach ſ wobſchkodżenjom jeneho benzinoweho ßudobja ſtało. W automobilowej kólni na reſidenzſkej dróſy cżo. 6 ſ hrimotjtym wrjeſkom jene automobilowe ßudobje rosbuchny. Automobil a jeho wjednik Förſter ſ Draždżan hnydom w płomjenjach ſtejeſchtaj. Wjednika poſdżiſcho jako ſwuhlene cżeło wotnjeßechu. Automobil ßo hacž do żeleſnych dźělow ſpali.

* (Spytane mordaŕſtwo a ßamomordaŕſtwo.) Njedżelu popołdnju je w Draždżanach na Kamjeńzſkej dróſy 5 łakěraŕ Max Braune ßwoju lubu Minnu Colditzez a ßam ßebje ſatſělicz ſpytał. Wón Colditzez, kotraż bě jemu luboſcz wupowjedźika, wotkaka a ju do hłowy wyſche ſpanja tſěł a ßebi potom dwě kulzy do ſpanja a tſi kulki k wutrobje tſěli. Cżeżkoſranjeneho Braunu a mjenje cżeżkoſranjenu Colditzez ßu do hojeŕnje pſchewjeſli.

* (Draždżański ballon „Zeppelin“ ſ błyſkom trjechený.) Nowy ballon „Zeppelin“ ſakſkeho towaŕſtwa ſa powětrojeſby je ſtraſchny podawk pſchětracz dyrbjał. Ballon ßo wutoru tydženja w Draždżanach do powětra puſchczi. W cżołmiku profeßor Preppel a dr. Ernemann ßedżeſchtaj, kotrajż běſchtaj ßo na dwajdnjownu jěſbu pſchihotowakoj. Popołdnju, hdyż ballon we wyßokoſczi 3000 metrow nad Mittlachbergom w Cżechach leczeſche, wón do ßylneho njewjedra pſchińdże. Błyſk do cżołmika dyri, tola w nim ßedżazaj mużej njeſranjenaj woſtaſchtaj. Dokelż ßo tež ballonowy kryw njebě trjechił, ßo powětrojeſdnaj woßuda ſminyſchtaj, ſ palazym ballonom dele ſleczicz. Hnydom ßo k semi dele puſchczíſchtaj a hižo někotre mjeńſchiny po dyrjenju błyſka powětrojeſdnaj w Mittlachbergu bjes ſtraſchnoſcże ßedżeſchtaj.

* Pruske wójnſke miniſterſtwo je poruczíko, ſo ma direkzija wojeŕſkich dźěłarńjow ßwojim dźěłaczeŕkam, kotreż ßu cżeſchaze maczerje, pſchipołdnju 3 hodżiny próſdneho cżaßa woſtajicz, ſo by jim móżno było, k ßwojim dźěczom, w domje cżeſchnych dźěczi ßo namakazych, dóńcz.

* (Paduſchſtwo na żeleſniży.) Na tworowym dwórniſchczu w Kólnje je ßo wjele cżeżkich paduſchſtwow ſkuczíko. Wjele domjazeje nadoby, kłaŕy, wjele zentnarjow kołbaży, 20000 zigarow je ßo pokradło. Kriminalnej poliziji je ßo poradżíko, dweju pomozneju dźěłaczeŕjow jako paduchow wußlědżicz. Wonaj ſtaj frachtowe liſty pſchekſchiwikoj a ßebi wułku ſkładownju wotnajałoj, hdżeż nakradnjene wěży khowaſchtaj. Polizija je paduſchſtwo na někotrych wosach wotwjeſła.

* (Żyła ßwójba ßo ſaßypła.) Jedyn ſ Wildſteina do Franzowych kupjelow w połnóżnych Cżechach jěżazy pohoncz ſ hłoßom wo pomoz wołacz ſaßłyſcha. Do ſtrony ßo roshładujo, ſ kotrejeż ßo wołaſche, wón ſ boka drohi w jenej pěſkowej jamje jenu żonu widżeſche, kotraż bě hacž pod pażu ſaßypnjena. Hdyż chżyſche ju pohoncz wurycz, jemu wona wobaraſche a jeho nutrnje proſchesche, ſo by ſkoku po pomoz běżał, dokelż tſi woßoby pod pěſkom ſaßypnjene leża. Tak rucże każ bě móżno, po ludźi běżeſche. Prjedy pak hacž cźi ſ łopaczemi na měſtno njeſboża dóńdżechu, ßo khětra khwila pominy; mjes tym dyrbjeſche njeſbożowna żona w żałoßnym cżěßnje wostacz. Pſchikhwatazym wumożerjam poł njemózna żona pſchiwoła, ſo je wona ſe ßwojim mużom a dwěmaj doroſczenymaj dźěſczomaj w próſdnjeńzy ſa běłym pěſkom ryła, pſchi cżimż bě ßo próſdnjeńża na dobo ſaßypła. Hdyż běchu żonu wumohli, cżěło wóßomnaczełětneje dżowki namakachu, bórſy po tym ßo k nanej dorychu; jeho wobliczo bě ſ krwju polate. Muż ßo hiſchcże hibaſche, cżehoż dla jeho do Chebſkeje hojeŕnje dowjeſechu. Wón pak je ßo ſnutſka tak cżeżko pſcheraſył, ſo nad tym dwěluja, ſo ßo jemu żiwjenje ſdżerži. Na poßled 19lětneho ßyna wurychu; wón bě hižo morwy. Saßypnjeni ßo Kunzmann mjenuja a ßu ſ Früh-bußa w połnóżnych Cżechach. Woni ſ běłym pěſkom wikowachu.

* (Toſelliowa ßo wot ßwojeho muża dźěli.) Toſelliowa, něhduſcha ſakſka kronprynzeßa a poſdżiſcha hrabinka Montignoſo, chże ßo wot ßwojeho muża dźělicz. Sswojemu rěcznikej je wona hižo poruczíka, ſo by trěbne krocżele cżinił. Jako pſchiczina dźělenja mandżelſtwa ßo mjenuje, ſo je pola Toſellioweje njepſchewinliwa wotkhilnoſcz wot jeneho muża naſtała. Tale wotkhilnoſcz je woßebje ſ pſchewulkim rosdżělom ſtaroby — knjeni Toſelliowa je 38, jejny mandżelſki pak hakle 25 lět ſtary — ſ teho ſcżěhowazymi wſchelakimi nahladami wo żiwjenju naſtała. Pódła teho hrabinka Montignoſo Toſellia po ſdżělanoſczi daloko pſcheßahuje. Tymle njeſwjeßelazym wobſtejnoſczam chże Toſelliowa ſ dżělenjom mandżelſtwa ſpěſchny kónz cżinicz.

Toſelli a jeho mandżelſka ſtaj hižo dlějſchi cżaß dżělenaj żiwaj. Toſelli w Florenzu bydli a prózuje ßo, ßo ſ klaŕěrſkim roswucżenjom ſeżiwicz. Sjawne wuſtupowanje jako konzertny wumjełz je wón ſpuſchcził. Popołdnju je wón ſe ſtajnym hoſczom w khoſejownjach, wón tam wſchědnje někotre hodżiny ſe ßwojimi pſchecżelemi hraje.

Toſelliowa w tu khwilu pſches ßwojeho rěcznika ſe ſakſkim knjeżerſtwom wo dowolnoſcz jedna, ſo ßměła ßo na jenym měſtnje Hornjeje Bayerſkeje ſaßydlicz.

* Wobżaromne njeſboże je ßo w Sietzingu pola Wriezona ſtało. Knjeżi pohoncz ſ knjeżeho dwora w Horſtu bě hromadże ſ konjakom Schönicku w kowarni kucżoweju konjow kowacz dał. Na domojpucżu bě ßo Schönicke, kotryż dyrbjeſche jeneho hengſta wjeſcz, na wós ßynył, ſo njetrjebał běżecz. Bórſy po tym hengſt njejabży na Schönicku ſkocżi, kußny jeho do tyła, ſtorcżi jeho wjazy krócz k ſemi, ſtupaſche na njeho a jeho do praweje briſtwje kußny. Pohoncz, kotryż njebě wo tymle podawku niczo pytnył, ſ měrom dale jěżeſche. Hdyż bě njembre ſkocżo na tak żałoßne waſchnje Schönicku wobdżěłał, wone ſa ſapſchahom cżerjeſche a ſapſchehnjeneho konja cżeżko ſkuża. Schönicku ßu do Wrietzenſkeje hojeŕnje dowjeſli.

* W Staniżławju w Galiziſkej w jenej menażeriji do klětki, w kotrejż dyrbjeſche jena ſkludżerka ſ jenym lawom wuſtupowacz, ßo ſamyliwſchi dweju lawow puſchczichu. Lawaj ſkludżerku nadpadnyſchtaj a jej ruzy, wutrobno a hłowu ſraniſchtaj. Jej pak ßo poradżi, pſches ſawjeru ſkocżicz a ßo wukhowacz.

* (Pša dla žo satšélik.) Pšej džékačerja Menzela w Markliży běchu ſ jědom sawdali. To Menzela tak rosmjersa, so wón se žwojimi žwójbnymi wó jstwje pschebywajo na dobo ſ kanapeja stanywschi na sčénje wißazy teſching shrabny, prajizy: „Hdyž je mój poß morwy, nochzu też dléje žiwy bycź!“ Prjedy hacź mózachu jemu žwójbni tšélbu wutorhnyć, žo wutšéli a Menzel do hłowy trjecheny na semju padże. Wjeczor wón wumrje.

* (Sajědojčenje ſ čékłowym jědom.) Jedyn blidarſki mischtr w Truchtelfingenje we Württembergſkej jene čéło do kaschcza położicź pomhasche. Bórsy po tym jemu ruka saczékasche, a hacź runje lékarjo ruku hnydom wotrěsachu, muž na sajědojčenje ſ čékłowym jědom wumrje.

* (S błyſkom saraženi.) Ssrjedu popołdnju je błysk hórnika Fröhlicha ſ Lugawy, ſ džéła žo domoj wróčazeho, sarasył a dweju druheju hórnikow, kotrajž ſ nim hromadże dźěſchtaj, pohluschiz. Fröhlich bě 36 lět stary, woženjeny a je 4 džéčzi sawostajił. — We Waldkirchenje je žo kubleŕ Bargelt, kotryž kožu na khribjecże njeßesche, hdyž žo se žonu a džowku ſ pola domoj wróčzesche, ſ Božim njewjedrom morił. Džowka žo čzéžko pohluschi. Bargelt bě 32 lět stary a 6 džéčzi sawostaji. — W Jablonzu je žo domske schewza Rülki ſ błyskom wotpaliło.

* (Wulki woheń.) Město Donaueſchingen w Badenſkej je žo ſ wulkim wohnjom wupuščziło. Něhdże 160 twarjenjow abo hischcże wjazy je žo do procha a popjeła pschewobročziło. Woheń popołdnju pschi starych słótnych wikach w pažinym a se schindželemi krytym domje wudyri. Też wulki džél spalenych khěžow bě se schindželemi krytych. Wětr ſ leczazym wohnjom žo bórsy na 5 haßow pschenjeßy. S wopředka wukhowana domjaza nadoba žo posdźiſcho na haßach spali. Nastata schkoda njehodźi žo hischcże pschewidźecź. Někotre woßoby žu žo franike. Mjes spalenymi twarjenjemi žu radniza, finanzne sarjadnistwo, žudnistwo, pósta, jastwo a někotre wulke hoscźenzy. Hakle wokoło 12 hodźin w nozy bě móżno woheń samjesowacź. Ssylny deschcź bě haschenju spomožny. Schtyri sta žwójbow je bjes wobydlenja. Wjele nadoby, skotu a hotowych pjenjes žu płomjenja sežrałe.

Kaž je žo nětko shoniło, žu se schwabliczkami hrajkaze džéčzi woheń saparali. Na žudnistwje žu žo wschě akty spaliłe. Też měschczanske ležomnostne knihi njejßu žo mohłe wukhowacź. Nastata schkoda žo na $1^1/_2$ milijona hriwnow wobliczа. Jena žona a dwě džéſczi žu žo spaliłe.

* Najbóle ſ džéczimi žohnowany je sawěſcże Domasch Cormer w Sydneyu w Awstralskej. Po powołanju je wón ratař, je nětkole 72 lět stary a je schtyri krócź ſ krótkimi pschestawkami wscho hromadże 48 lět woženjeny był. Se schtyrjoch mandželstwow je 38 džéczi wuschko; ſ nich bě 29 holzow a jenož 9 hólzow. Poßledniſchi žu wschitzy žiwi a ſ džéła hižo woženjeni; ſ holzow je 21 žiwych wostało. Zyła wulka žwójba blisko Sydneya bydli a je 312 woßobow žylna. Poßlednje džéczo je žo džéławemu nanej wobradźiło, hdyž bě wón runje žwoje 70 lěto dokonjał.

* (Njeſbože na burſkim kuble.) Kubleŕ a gmejnſki pschedstejicźeŕ Ssmjetana w Saluſkach žo se žwojim wotročzkom Sralikom swadźi a jeho ſ motyku tak do hłowy dyri, so dyrjeny morwy k semi padże. Hdyž Ssmjetanu sajachu, jeho žona wobkudni a dyrbjesche žo do kłudnizy podacź. Džowka, kotraž chzyſche žo se sarażenym wotročzkom nasajtra wěrowacź, sadwělowawschi ſ kubła woteńdże a njeje žo hacź dotal wróčziła. Tak rjany dwór, wobdaty ſ płódnymi žitowymi polemi, runje nětkole wo žnje pusty a wopuschczeny leži.

* Njenaturſkeho njekasanſtwa dla žu w Schczeczinje jeneho generalneho agenta, dweju měschczanſkeju sastojnikow a dweju grenaděrow Schczeczinſkeho grenaděrſkeho regimenta sajeli.

* (Pok milijona pschekschiwił a pschěhrał.) Pokładnik wulkeje firmy Staatsmann a Horchitz w Antwerpenje, hdžež wón hižo wjele lět dowěrjenſke městno sastawasche, je 500 000 hriwnow pschekschiwił. Wón je te pjenjesy na bursy a w sbožohrach w Ostende, Spa a Nizzy sa czaß dweju lět pschěhrał.

* (Ssmjercź w žnějazej maschinje.) Něhdże 35lětny ratař Eichelbaum w Borgisdorfje pola Jutroboga rožku se žnějazej maschinu žyczesche. Wón sapschah žam wjedźesche. Pschi tym wón maschinu njewotstaji a woteżzy khlustajo wißacź da. Konjej sa blifkim džeczelom džéſchtaj a žo ſ klepotom maschiny spłóschischtaj. Eichelbaum, kotryž pschiskoczíwschi skoczecźi wot prědka sadžerżecź spyta, padże a ſ hłowu do nožow žnějazeje maschiny pschińdże. Bliżſchi wokomik nože sadnju hłowu njesbožowneho rosrěſnychu. Krej a mosły daloko plinkachu, jenož wobliczowy bok žo sdźerża, mjes tym so žo sadnja hłowa wotrěſny a žo na bok czißny. Eichelbaum bě hnydom morwy. Jeho nan je loni na tym žamym městnje se žłónzom žo sežahawschi nahle wumrjeł; jedyn wotročzk žebi teho runja tam na konju jěchajo psched tſjomi lětami schiju swiny.

* (Wodowy pschiwal w Lötſchbergſkim tunelu.) W Schwajzarſkej je žo pschi twarje Lötſchbergſkeho tunela pschi rostšélenju ſkały woda pschedrěła. Něhdże 26 italſkich džékačerjow žo ſ hromadami kamjenjow, błóta a pěſka k semi porasy a žo mori. Kaž žo sda, je žo woda Kanderſkeje rěki, kotraž nad tunelom běži, pschedrěła.

* (W kupjelach žo tepił.) We Westerlandże na Syltſkej kupje žo židowski bankier Daniel ſ Barlina, hdyž žo blisko brjoha kupasche, se žołmami žobu storhny a žo do morja wotwjedże. Jedyn druhi kupanſki hóscź sa nim skoczi a ſ nim k brjohej dopłuwa. Daniel pak, kotrehož bě Boža ruczka sajała, bě hižo wumrjeł.

* (Spjeczenza w jastwje.) W Nimesu w Franzowſkej žo jeczi w jastwje spjeczowachu a wschón džékanski material w džékarni sniczichu. Jastniziy njemóżachu spjeczowarjow pschemóz. Jastwowemu sarjadnistwu dyrbjesche žo 300 wojakow na pomoz pósłacź.

* (Němſki powětrowy ballon w Ruſkej. Tsjo offizérojo ſ Barlina žu njedaloko Pětrokowa w ruſkej Pólſkej ſ powětrowym ballonom na semju pschileczili. Zandarmojo hnydom offizérow sajachu a jich ballon saßłapichu.

* (Kholera.) S asiſkich brjohow Kaſpiſkeho morja žo po Wolsy kóžde lěto do Ruſkeje kholera sanoschuje. W Aſtrachanje je sańdżeny tydźeń 51, w Zarizinje 96 a w Ssaratowje 14 woßobow na kholeru skhoriło a 71 ſ nich wumrjeło. Knjeżerſtwo žo prózuje, dalschemu rosschěrjenju khorosče wobaracź.

* (Semjerżenje w Algirſkej.) W Algirſkej w połnóżnej Franzowſkej je wutoru žylne semjerżenje było. Murje hospitala w Konſtantinje žu tak rostschaßene, so žu khori dyrbjeli ſ njeho wuczahnycź. Murje zuawſkich kasarmow hroża žo saßypnycź. Murje džiwadła, torhoschczowych twarjenjow atd. žu žo rospukałe. Na hórzy Manſourah je žo semja na 200 metrow daloko a 5 zentimetrow schěroko pukła. W jenej wßy žo jena žona a schtyri džéczi ſ khěžu, kotraž žo saßypny, sarasychu.

* Wobydleŕſtwo w Indiſkej njebudże nadźijomnje pschichodne lěto hłodu mrěcź trjebacź. W juliju je žo wurjadnje wjele deschcża naschło. Deschczowa wyßokosćź je deschczowu hromadu kóżdeho ſ poßlednich 14 lět pschetrjechiła. Wot julijoweho deschcża indiſke žně wotwißuja.

* (Lynchowanſke prawo w ſjednoczenych ſtatach połnóżneje Ameriki.) Lynchowanje w połodniſchich ſtatach pschezo bóle pschibywa. W Brogſtonje (w Alabamje) žu jeneho czórneho wobwěßli, dokelž bě žo pschi dynamitowym nadpadże na jeneho njeorganiſowaneho džékačerja wobdźělił. Lynchowanje žo tak njenapadnje sta, so wjetſchi dźél wobydleŕſtwa hakle wo nim shoni, hdyž czornochowe czéło schěſcź hodźin po wobwěßnjenju namakachu. W Orange (w Texaſu) žu jeneho czornocha lynchowali, dokelž bě wón jenej běłej žonje hrosył. Sa jedyn tydźeń je žo w połodniſchich ſtatach 11 czornochow lynchowało. Wyſchnoscź niczo njeczini, so by czornochow w jastwje žedźazych schkitała.

* (Město w połodniſchej Ameriży w płomjenjach.) W britiſkej Kolumbiji je žo město Fernie ſ lěžowym wohnjom hacź do 17 khěžow spaliło. Pjecź tyßaz człowjekow je bjes bydła, někotre sta woßobow žu žo franike. Lěžowy woheń, kotryž je žo do wschěch stron wupschestrěł, też druhim městam hrosy. Schkoda žo na $2^1/_2$ milijona dollarow wobliczа. — Po nowſchich powjeſczach też město Mochel w płomjenjach steji. Wjazy dyžli 100 woßobow je pjecza žiwjenje shubiło. Woheń 100 jendźelſkich mil wobßaha. Wichorojty wětr woheń pſched žobu czěri.

Dalſche powjeſcże wo wohnju w Britiſkej Kolumbiji praja, so je žo něhdże 10,000 człowjekam ſtatok rubił. Woni zyle bjes žrědkow pſched płomjenjatym morjom czékaju, kotrež ſ wětrom k džiwjej njemdroſczi nadumane pschezo dale wokoło žebje hraba. Hižo nětkole žo powjeda, so je žo 800 człowjekow spaliło; kelko je jich wěſcże było, drje žo ženje njeſhoni. Wot San Franciſkowſkeho semjerżenja njeje žo Amerika ſ podobnym njeſbožom potrjechika. Města Hosler, Olſen, Sparwood, Michelwith, Kosteney, Valley, Fronie a wjele druhich žu žo do czíſta se semje wutupiłe. Schkoda žo hižo na 80 milijonow hriwnow wobliczа. Najwjetſche bě njeſbože w měſcże Fernie, kotrež žo tak rucże ſ wohnjom wobſchwihny, so 70 wobydlerjow khwile njemějeſche, ſ městaczka czeknycź. Duž dyrbjachu, dokelž běchu wſchě wukhody ſ czerwjenym płomjenjatym morjom wobdate, w žwojich domach žmjercź wocżakacź. Woheń je hižo 100 kóßnych mil sapuſcził.

* (Wichor w Chinje.) Hacź runje ßo tele dny w Honykongu ſ cźaßom pſchipowjedźi, ſo ßo taifun (wichor) bliźi, je ßo ſ nim ßydom wulkich parnych łódźow na brjoh cźißko. Dwě ſ nich ſtej ßo ſaßo wuporjedźicź hodźiłej. W Honykongu je taifun wjele twarjenjow powrócźił. Po poßlednich powjeſcźach je nëhdźe 2000 woßobow pſchi taifunje ßmjercź poczerpiło. S 300 woßobow, kotrež běchu na parnej łódźi „Yieking“ njeje ßo po ſdacźu nichtó wukhował. Jendźelſki kanonſki cźołm „Robin“ a franzowſkaj kanonſkaj cźołmaj „Vigilanta“ a „Argus“ ßu ßo na brjoh cźißke a ſlě wobſchkodźiłe.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

po najtuniſchich płacźiſnach porucźa:

Draſtne tkaniny

ſ wołmy, połwołmy a bawłmy;

6/4 a 9/4 **ſchěroke zychi,** pißane, kaſchcźikate,

běłe wupjerki wſchěch ſchěrjow, jenobarbne cźerwjene, roſa ßmuhate, módroßmuhate;

běły, módry a rubjany płat;

blidowe ſchaty, ſchórzuchi,

rubiſchcźa ſe źidy, połźidy, wołmy a bawłmy;

koſchlaze barchenty

běłe a pißane, jenobarbne, ßmuhate, kaſchcźikate;

hotowe koſchle

ſa doroſcźenych a dźěcźi, běłe a pißane wſchěch ſchěrjow, **jonjaze koſchle** hižo po 1 mk., **dźěcźaze koſchle** hižo po 30 np.

Někotre

jěſdźene połſacźinjene woſy

jara płacźiſny hódno.

Landawſke woſy, landaulety a wocźinjene woſy

(w ßyrym twarje na ſkładźe) po niſkich płacźiſnach porucźamoj.

— Schwarne wuwjedźenje, najlěpſchi material. —

Woſowa fabrika N. Galla naßlědnika

(Schröder & Fickler w Budyſchinje).

Porzlinowe, kamjeninowe a ſchkleńcźane twory

po tunich płacźiſnach porucźam.

Saßopſchedawarjo woßebity rabatt doſtawaju.

E. Ullrich na ſchuleŕſkej haßy 12.

Dürkoppſke jěſdne koła

wudźělki 1. rjadownje

ßylne pucźowanſke koła druhich fabrikow ſ dwójnym ſwonowym łěhwom ſa 65 mk., **dźěle jěſdnych kołow** ßměſchnje tunjo.

Kontinental a Calmonowe Ideal-pneumatiſke mantle po 3 mk. porucźa

G. Urban w Krjebi,

ſaſtupjeŕ ſa Dürkoppa a Co. w Bielefeldze.

Franz Marſchner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeſcźaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźiſny.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu, pißaŕnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſcźinow** wſcheje druźiny, wobſtaranje **hypothekow** po pomërnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſcźow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſcźow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wěcach. Dokelž ßym dołhe léta ſ rěcźnikowym ſekretarom byk, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucźa.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 = =	=	300, 320, 340 np.
5 = =	=	360, 380, 400 np.
6 = =	=	440, 460, 480 np.
8 = =	=	520, 560, 600 np.

roſecźeła

zigarowa pſchedawaŕnja Havanna

w **Draždźanach 6.**

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaſ, maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho porucźa

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Wóſk k krjepjenju rejwanſkich łubjow

najlěpſcheje hódnoſcźe je doſtacź pola

Arthura Grubanna

pſchi drjewowych wikach 8.

Najlěpſchi cźerſtwy jěrchenjowy **łój** punt po 50 np.,

Najlěpſchi cźerſtwy howjaſy **łój** punt po 40 np.,

Najlěpſchi wuſchkrjeny **łój** punt po 50 np.,

pſchi 10 puntach po 45 np. porucźa

Emil Gräfe,

rěſniſki miſchtr

w Budyſchinje na ſw. lawſkej haßy.

Praßowanu ßłomu

ſ grotom ſwjaſanu, pſchedawa **knježi dwór w Małßezach** pola Budyſchina.

Kupne a druhe **wucźinjenja, liſcźiny wſcheje druźiny, próſtwowne pißma wo wobhnadźenje** atd., **formindſke ſlicźbowanja, dawkowe reklamazije, teſtamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje źadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje leżomnoſcźow, ſaradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pſchi žitnych wikach 4 („Germania“).

Telefon 217.

— Rěcźimoj też ßerbſki. —

Sa njewjeſty!

Sſerbſke a němſke

ſpěwaŕſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w cźelazej łoźi** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche** = = **2** = — np. ßu doſtacź **we wudawaŕni Serbskich Nowinow.**

7000 hriwnow

mataj na dobru hypotheku wupożcźicź **J. a E. Koban** pſchi žitnych wikach 4.

Spěwy do žnjowych wěnzow

ßu doſtacź we wudawaŕni Serbskich Nowinow.

Tšihwěsdowske tšěschne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plestrowe klinkarske zyhele** s 8 hłowčžkami do pschejěsdow, hródžow, dworow atd., **žłobowe zyhele, porósne polne** a **džěrkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerske zyhele** porucža:

Pawoł Arnold,
parna zyhelnca w Tšjoch Hwězdach
(Dreistern) pola Budyschina.

Schcžerkowe a pěskowe jamy. Telefon: Budyski hamt čžo. 11.
Wopitšma wo wuwjedženych twarach sa wyschnoscže a privatnych.

Nowa žymjentna rožka „Superior"

wusnamjenja žo po nashonjenjach plahowarjow tu a w druhich stronach Kužizy se žlědowazymi woženbitoscžemi:

Rospjenkuje žo mózne. — Symu derje pschětrawa. Lěha žo s cžežka. — Wurjadnje bohacže dawa — poměrnje tež na khuduschkej semi.

Zentnar płacži po 12 hr. 50 np.

Lětža je něschto psches 100 zentnarjow na pschedań, duž chzyli skasanki s cžažom pschipóžłacž na

Ernst Meltke, ratar w Khwacžizach
(Quatitz, Post Merka).

Hoscženz na pschedań.

W **Rakezach je hoscženz „słoteje hwězdy"**, korčmarske prawisna mějazy, s póblanskimi twarjenjemi a něhdže 5 jutrami polow, w kotrymž žo tež **rěsa,** płacžisny hódno na **pschedań.** Wón žo sa rěsnikow, słótnych wikowarjow atd. jara derje pschihodža. Twarjenja žu s 13 900 mk. pola wopalneje kašy sawěscžene.

Ssadženja pschijimuje

knježi rentski hamt w Rakezach,
w Budyskim hamtskim hejtmanstwje.

Wustojny džělacžeŕ

žo hnydom w naschej pěskowej jamje pola Wulkich Sdžarow s 33—34 np. hodžinskeje mzdy postaji. Pschipowjedženja žo w jamje pschijimuja.

Breudt a Remitz.

Schkleńzy

k nakładženju płodow,
muchowe łojaki,
kwašne dary
tunjo porucža
pschedawarnja schkleńzy a porzlina
E. Ullricha
na schulerskej drósy 12.

Žiwnoscž na pschedań.

Žiwnoscž w Torońzach cžišło 7 pola Budyschina s něhdže 26 kórzami polow, łukow a kerkow je s rjanymi žnjemi a žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Ssymjentnu rožku Square Head

prěni krócž wožytu, po sornje jara wunoschnu, s krutej žłomu, kłóž ma něhdže 100 sornow, zentnar po 10 mk.,

saksku hobrsko-hórsku rožku

kotraž ma dołhu žłomu a dołhe kłožby, zentnar po 10 mk.,

žymjentnu pschenžu Red King

kotraž ma krutu dołhu žłomu a rjane sorno, zentnar po 11 mk.,

Urtoba-pschenžu

jara wunoschnu, zentnar po 11 mk. porucža

Jan Jakubasch
we **Worklezach** cžišło 54.

XXXIV. hłowna skhadźowanka
serbskeje studowaceje młodźiny

zhromadźi so 8., 9. a 10. augusta 1908
pola **Handrikec** w **Poršicach.**

Z jeje wuhotowanjow budže:

Sobotu 8. augusta: popołdnju w 3 hodź. wubjerkowe posedźenje (wšě towarstwa maja zastupjene, wšě namjety přizjew. być);

njedźelu 9. augusta: pop. w 3 hodź. hłowna zhromadźizna (powitanje, rozprawy, wólby, namjety); wječor ½7 hodź. zabawny wječor: koncert a dźiwadło* — bal**;

póndźelu 10. augusta: w u l ě t.

Serbskich studowacych, přećelow studowaceje młodźiny, serbske towarstwa, wšěch, kiž Serbstwo lubuja, cyły serbski lud přeprošuje z tutym na wšě wuhotowanja skhadźowanki wutrobnje

W Lipsku, w juliju 1908.

Karl Wyrgač, bohosłowc,
t. č. hłowny starši.

* Cisłowane městna, prěnje po 1 hr., druhe po 60 np., budźa ke kupjenju pola podpisaneho a 8. augusta hač do 1 hodź. w Serbskej khofejowni a wot 3 hodźin sem a 9. augusta pola Handrikec w Poršicach. — ** bal je jenož za wopytowarjow koncerta a dźiwadła.

Marschnerez **žiwnoscž** w Hrubjelcžizach ma žo wutoru 11. augusta popołdnju w 1 hodž. 24 kórzow wulka, zyła abo džělena, na pschesadžowanje pschedawacž. Shromadźizna w **Zieglerez restawraziji.**

Žiwnoscž.

Mam 25 kórzow wulku žiwnoscž blisko Budestez bjes inventara sa 23 000 hriwnow pschi małym napłacženju pschedacž. Twarjenja žu zyle nowe.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischcžu.

Klamarnja a korcžma.

Dla wobžedžerjoweho semrjecža mam pjekarnju s klamarnju a korcžmu hnydom na pschedań. Pschewsacž móže žo 1. oktobra.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischcžu.

Hoscženz

blisko Budyschina, lubowane wulětnischcžo, wjele wupschahanja, mam dobry restaurant woženbitych wobstejnoscžow dla sa 52 000 mk. pschedacž.

Wulki cžisty dobytk. Wulka ležomnoscž. Kolonady.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischcžu.

Młodeho konja

mjes dwěmaj na wubjerk, 4 abo 5 létneho, stroweho a pěkneho, ma na pschedań **Jan Jakubasch** we Worklezach cžišło 54.

Dejna młoda kosa

je na pschedań w **Boschezach** cžišło 16.

Dwě kosy

stej na pschedań w Kschiwej Borschcži cžišło 12.

Do Mucžowa!

Bližschu **njedźelu 9. augusta**
k poswjecženju sale
a na domkhowanku
pschecželnje pscheprošuje
Jank, hoscženzař.

Kubło.

Blisko Rakez mam kubło s wjazy dyžli 100 kórzami ležomnoscže, s dobrymi twarjenjemi, dospołnym inventarom, wubjernymi žnjemi pschi 15 000 mk. napłacženja pschedacž.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischcžu.

Rjana stwa sa jenotliwych ludźi pschenaja žo w pastyrni w Brěsynzy pola Delnjeje Hórki.

Gmejnski pschedstejiczeŕ.

Kucharki, stwinske a žkužobne holzy, mlokowe holzy, hródžne džowki, holzy k žwinjom, wotrocžkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džělacžerske žwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajeŕka **Görlichowa** na žukelnjej haży 1 na rózku žitnych wikow w cžrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Jan Schežépank w Rakezach pschi drósy stajnje wschu cželedź, džowki, holzy k žwinjom, stwinske holzy, kucharki, wotrocžkow, žrěnkow, knježich pohonczow, tež hólzow a holzy, kiž jutry schulu wukhodža, džělacžerske žwójby atd. do kužiskich a dalschich stron pyta.

Drainěrowanskich džělacžerjow

pyta **Jan Hejduschka** Rakezach.

Pola směrza žo rosrunawschi, skschiwdženje, na Ernestinu Buchhornez srěcžane, wrócžam.

W Hlinje, 3. augusta 1908.

Ernst Wyrgacž.

(K temu cžišku pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. augusta 1908.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

3. augusta 1908.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	41—44	77—80
awstriske	43—46	79—82
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—40	72—76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—35	66—71
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	28—31	58—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—41	70—73
2. połnomjašne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—37	67—69
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	31—34	61—65
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—30	58—60
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	49—54
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	36—38	68—70
3. žnadnje pizowane	31—35	63—67
Čelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—52	80—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich słschižењow w starosty hač do $1\frac{1}{4}$ léta	50—52	65—67
2. mjašne	48—49	63—64
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	43—47	58—62

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:		W Budyšchinje. 1. augusta 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 6. augusta 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca	běła	—	—	—	—	10	75	11	18
"	žołta	10	45	10	60	10	25	10	60
" nowa		—	—	—	—				
Rožka		8	75	9	—	8	50	9	—
" nowa		—	—	—	—				
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	80	9	—	7	50	8	50
Wows		7	40	7	60	7	—	7	40
Hróch		10	—	13	—	11	50	13	—
Woka		8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny		2	25	2	50	2	50	3	—
Butra	1 kilogr.	2	50	2	60	2	40	2	60
Pšeńcžna muka	50 "	12	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	11	75	14	75	—	—	—	—
Sšyno	50 "	3	60	4	—	3	—	3	50
Sšoma	100 "	4	—	4	17	3	75	4	50
Prožata 1020 schtuk, schtuka		8	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	50	5	80	6	30
Rjane wotruby		—	—	6	50	6	50	7	—
Pšeńcžny gris		—	—	7	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowš wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 70 np.

W Budyšchinje płaczesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 17 hr. 67 np. hač 18 hr. 2 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. — np. hač 14 hr. 40 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hač 12 hr. 60 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

6. augusta 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., pšeńca wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np, wowš wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 5 hr. — np., šoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 7. augusta: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 8. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje. Zyrkwiny khor budże spěwacz: Derje temu, kiž so teho Knjesa boji.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Max Bohuwěr Wojnar, blidar we Wulkim Wjelkowje, z Hilžbjetu Friedu Krawzez w Małym Wjelkowje. — Jan August Zyž, khěžeć a murjeć na Zidowje, z Hanu Khrystianu Rjenczez tam. — Ernst Hermann Jakub, fabrikar w Hornjej Hórzy, z Hanu Emmu Ducžmannez na Zidowje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Waltar Gerhard, Bjedricha Pawoła Preschera, koporniskeho dźełaczerja na Zidowje, s. — Erwin Alfred, Hendricha Oswina Schönych, samkarja na Zidowje, s. — Max Ernst, Jana Ernsta Schimanka, pohonca w Małym Wjelkowje, s. — Ida Ernestina, Jana Handrija Ernsta Lowki, dźełaczerja w Małbezach, dź. — Frieda Emma, Khorle Augusta Khěžara, fabrikarja w Kelnje, dź.

W katholskej zyrkwi: Marja, Jana Krempki, dźełaczerja w Budyšchinje, dź. — Max, Friedricha Bauera, skakarja w Semizach, s.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 31. julija: Madlena Sarjenkez, swud. Wjelina, khěžkarja a skakarja na Ssokolzy, 59 l. 1 m. 12 d. — 2. augusta: Selma Hedwiga, Jana Ernsta Gudy, żelesniskeho wothladarja na Ssokolzy, dź., 5 l. 11 m. 23 d. — 3. Ida Margareta, Bjedricha Oswalda Peritza, pjekarskeho mischtra w Sslonej Borschczi, dź., 5 m. 22 d. — Ida Alma, Augusta Fritza Kühnela, tepjerja we Wurizach, dź., 3 l. 4 m. 24 d. — 5. Emma Erna, Pawoła Jana Schmidta, zyhelniskeho dźełaczerja na Zidowje, dź., 2 m. 24 d.

W katholskej wožadze: 29. julija: Marja, Marja Steglicha, fabriskeho dźełaczerja we Wurizach, dź., 2 l. 1 m. 14 d. — 3. augusta: Madlena swud. Lehmannowa rodź. Kleinstückez w Budyšchinje, 75 l. 7 m. 21 d. — Josef Kögler, pjekarskt mischtr w Budyšchinje, 77 l. 6 m. 16 d. — 5. Jan Mots, wumjeńkar we Wulkim Wjelkowje, 82 l. 5 m. — 6. Hermann Brauner, krawz w Budyšchinje, 27 l. 8 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

8. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin duchowny Voigt serbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan serbske a w 9 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

8. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Boitz rano w 7 hodź. němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodźin serbske prědowanje.

Darjene pola mje tež

niczo njedostanjecże,

ale hódnu tworu pola mje tuńscho kupujecże.

Nowe jěsdne koła po 52, 50—180 mk.,

mantle po 2 mk. 25 np., **schlawchi** po 2 mk.,

sadnje koło se žwobodnym běhom a nasadstupanskim spinadłom po 14 mk. 50 np. z 1 létom rukowanja.

Wopomnjcże: Jenož z wulkim pschedawanjom je mi możno, po najnižschich płaczišnach pschedawacz.

J. Schieback na Mužakowskej drósy 4

najwjetscha pschedawarnja jěsdnych kołow w Budyšchinje.

Žadajcże žebi płaczišnowe sapiży sa 100 jěsdnych kołow.

Wuporjedźenje wustojnje a spěschnje z rukowanjom.

Pisarnja

sa **kupne, dismembraziske, hypotheske, testamentske a sawostajeńske wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pisarskeho pschedstejiczerja pola knjesa aktuara sw. žł. H. Liebsche,

na žukelnjskej haży 1.

Khofej

k domkhowankam, ßylny a spory, ßwójbne měschenja
punt po 100 a 120 np.

Karlowarske měschenja
punt po 140—200 np.
porucza
Rudolf Pětschka
pschi mjaßowych jědkach 7.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje druźiny
porucza
Otto Büttner
pschedawatnja koże, cźerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu.

Pschezo a pschezo ßo praji,
so ma
Ota Sachse
tola najlěpschi
khofej
po wschěch płaczisnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Liebsch,
ßudniski aktuar św. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cźißło 177. —
Pscheßadźowanje leżomnoscźow.

Wuměrjenske dźěła
spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Po skónczenej lěcźnej saisonje, też tón krócź wulke

rumowanske wupschedawanje

wotbywamy a po **njedoscźehnjenych tunich płaczisnach** poruczamy:

ßoki ßa mužskich, nětkole 15 np.,
schtrympy ßa žónske, nětkole 30 np.,
rukajzy bjes porstow, kusche 15 np., dołhe 28 np.,
hólczaze mězy, płóczliwe, nětkole 15 np.,
hólczaze bluśy, na wuběranje, nětkole 75 np.,
żonjaze koschle, ſ ruku wuschiwane, nětkole 125 np.,
ßpódnje taille wschěch schěrjow, nětkole 75 np.,
schtalty se spiralnymi pjerami, nětkole 100 np.,
draßtne schórzuchi, reformskeho rěßa, 150 np.,
schórzuschki, batistowe, nětkole 30 np.,
wißaze schórzuchi ßa holzy, nětkole 35 np.,
ßpódnje ßuknje ßa žónske, nětkole 85 np.,
zychi, hotowe seschite, nětkole 225 hacź 275 np.,
wupjerki, hotowe seschite, nětkole 300, 450 np.,
pscheschiwane pschikrywy, (deki), hobrski wubjerk, hižo po 125 np.,
blidowe pschikrywy (składnoßtna kup) nětkole 155 np.,
twjele, ßmuhate, 1/2 duzenta, nětkole 180 np.,
wutrěwanske rubischcźa, woßebje wulke, 1/2 duzenta, nětkole 100 np.,
schantka (wußmorkanske), běłe, 1/2 duz. nětkole 60 hacź 90 np.,
pschikrywy na kuchińske blida, wóskowane, nětkole 30 np.,
ßosowe pschikrywy, dołhe a krótke, nětkole 90 hacź 150 np.,
běhanske tkaniny, linoleum a jutu, nětkole 40, 60 hacź 85 np.

Kostumowe ßuknjowe bluśy
jenoź lětusche nowoscźe
nětkole skoro ßa poł płaczisny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3. Telefon 488.

Kóždy, žkotry chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5
Jencź pschedawa a porjedźa ßa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Składownja drainěrowanskich rołow w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkoscźow,
konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta
wschelakich wulkoscźow,
scźinowe plecźenja, tscheschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabrikskich płaczisnach.

Najlěpscha
žrojita koža,
bawłnjane a wjelbłudołoßmowe
cźerjeńske rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cźehnitu móz powjetschazy a ßuwanju rjemjenjow sadźěwazy, jenoż najlěpscheje hódnoscźe porucza
Otto Büttner
pschedawatnja koże, cźerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu 9.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jězdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscźoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Hróch, woku, hejduschku, kolij
porucza
Kharowe
pschi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 33. Sobotu 15. augusta 1908. Lětnik 67.

Swětne podawki.

Jendźelski kral na puczowanju.

Jendźelski kral Eduard je ßo na puczu ſ Londona do Awſtriſkeje w Cronbergu ſe ßwojim ßotrowzom kněžorom Wylemom ſetkał. Wobaj knježerjej ſtaj jara pſchećelnje ſe ßobu wobkhadźałoj a wjeßełeje myßle byłoj. S teho ßo ßudźi, ſo ßu ßo wſchelake njedoroſumjenja, kotreż ßu mjes Němſkej a Jendźelſkej poßlednje lěta wobſtałe, wujaßniłe. Wójnſki ſtrach je nětko pjecza ſaßo na khwilu ſaraczeny. Jako najważniſchi wunoſchk ſetkanja mjes jendźelſkim kralom a kněžorom Wylemom ßo wopyt krala Eduarda a jeho mandźelſkeje w Barlinje wobhladuje, kotryž je wón ſa lěto 1909 pſchilubił. Hdy by to najwjetſchi dobytk był, njemohł ßo politiſki wuſpěch Cronsbergſkeho ſetkanja pſchewyßoko liczicz. Němſki kněžor a jeho mandźelſka ſtaj loni jendźelſkeho krala w Londonje wopytałoj, a hdy by ßo nětko jendźelſki kral ſarjez chył, tónle wopyt wotpłaczicz, by to najwjetſcha njeſdwórliwoſcz była. Pſchiſtojnoſcz ßebi żada, ſo jendźelſki kral a jeho mandźelſka němſkeho kněžora w Barlinje wopytataj, tola Němzy nimaja pſche wjele nadźije, ſo pſchikhad jendźelſkeho krala do Barlina napſchecźnoſcz němſkich a jendźelſkich intereßow wotſtroni.

Dalokowidźazy politikojo w Europje ßu pſcheßwědczeni, ſo prjedy abo poſdźiſcho k rosrißazemu wojowanju mjes Němſkej a Jendźelſkej dóńdźe. Mózne roswicze Němſkeje na kraju a na morju dyrbi Jendźelſku ſkóncznje politiſzy a hoſpodarſzy ſahubicz. Jeli ſo Němſka dale tak rucze każ nětkole wulke wójnſke łódźe twari, budźe *němſke wójnſke łódźſtwo hižo w lěcze 1912 tak ßylne, każ jendźelſke.* Tak bórſy pak hacz k temu dóńdźe, potom budźe ſ jendźelſkim nadknjeſſtwom na morju nimo. Schto budźe, hdyż budźe ßo němſke wójnſke łódźſtwo ſ jendźelſkim runacz móz, Jendźelſka Němſkej napſcheczo ſtajicz móz? Ssnadź nětkotre ſta tyßaz ſe wſchěch ludow najatych wojakow pornjo milijonam ſa wótczinu a jejny pſchichod wojowazych Němzow. Jendźelſka derje wě, ſo jej wot Němſkeje ſkaženje a ßmjercz hroſy. Kral Eduard je ßo poßlednje lěta ſ Franzowſkej, Schpaniſkej a Ruſkej ſwjaſał, ſo by Němſku njeſchkódnu ſczinił. Wón w bliżſchim czaßu wſchě ßrědki pospyta, ſo by tele ſtaty do wójny ſ Němſkej ſaſchmatał a ſ jich pomozu móz Němſkeje ſlemił. Tak dołho hacz budźe jendźelſke łódźſtwo móznſche dyżli němſke, tak dołho budża ſa Jendźelſku wobſtejnoſcze hiſchcze trochu pſchihódne, poſdźiſcho pak ßebi wona njebudźe wjazy na wójnu ſ Němſkej pomyßlicz trjebacz.

S tychle wuważenjow nimaju we wukraju ſetkanje mjes němſkim kněžorom a jendźelſkim kralom ſa ważny politiſki podawk. Wjazy ważnoſcze jěßbje jendźelſkeho krala do Iſchla k awſtriſkemu kněžorej pſchizpiwaju. Hižo dawno ßo kral Eduard prózuje, ßebi Awſtriſku ſ luboſnoſczemi dobycz. Pospyty, kotreż ßu ßo w Italſkej tak derje poradźiłe, ßo nětko też ſ Awſtriſkej cźinja. Tu pak drje ſmeje jendźelſki kral czeżki nadawk dopjelnicz. Trojoſwjaſk je w Awſtriſkej hiſchcze ſałożk, na kotrymż jeho zyła politika wotpoczuje. Runjeż ßnadź hiſchcze w Awſtriſkej ſtrona wobſteji, kotraż njeby na rany lěta 1866 zyle poſabyła, njebudźe ßo wobſtarny kněžor Franz Joſef w ßwojich wyßokich lětach k wójnje pſchecźiwo Němſkej narěczecz dacz.

Po jendźelſkich nowinach je kral Eduard do Iſchla jenoż pſchijeł, ſo by awſtriſkemu kněžorej dodawknje ſboże k jeho 60lětnemu knježeriſkemu jubilejej pſchał. Pódla teho je wón ſ kněžorom politiſki pſchewrót w Turkowſkej roſpominał. S nim je napjatoſcz na Balkanje popuſchczika, a roſdźěle, kotreż mjes Němſkej a Jendźelſkej dla reformow w Mazedonſkej wobſtejachu, ßu ßo hacz na dalſche poſhubiłe. Wo tymle praſchenju nětkole mjes wulkomozami doſpołna pſchesjenoſcz knježi a ważna ſawadna wěz je ßo na dlejſchi czaß wotſtroniła.

Pſchedſtejaze ſetkanje mjes němſkim kněžorom a zarom.

Wopyty a ſetkanja europiſkich knježerjow ßo w nětcziſchim czaßu czaſcziſcho dyżli prjedy ſtawaju. S Peterburga powjeſcz pſchikhadźa, ſo ßo němſki kněžor ſapoczatk ſeptembra na baltiſkim morju najſkerje pſched Abo ſ zarom ſetka.

Hrabja Zeppelin

je dlejſchu roſprawu wo ſuiczenju ßwojeho ballona podał. Hłowna wina je na benzinowymaj motoromaj leżała; taj ſtaj ßo w ßwojim twarje ſa daloku jěſbu jako pſcheßłabaj wupokaſałoj. Nowaj motoraj ßo ßylniſchaj natwaritaj.

Němſki lud je połny ſahorjenja ſa jěſbu, kotruż je hrabja Zeppelin ſe ßwojim powětrowym ballonom dokonjał. Sa nětkotre dny ßu w Němſkej něhdże dwaj milijonaj hriwnow nahromadźiłe, kotreż ßo hrabji Zeppelinej ſa twar nowych ballonow pſchepodadża. Mjes daricżelemi ſtaj němſki kněžor ſ 10,000 hriwnami a ſakſki kral ſ 2000 hriwnami.

Wo *khmanoſczi Zeppelinoweho ballona* „Wojeriſki tydźenik“ piſche, ſo móże Zeppelinowy ballon ſ jenym pjelnjenjom 750 kilometrow daloko, to je ſ Metza do Pariſa a ſaßo wróczo do Metza, leczecz. Tak daloki ſlět k wobhonjenju we wójnje połnje doßaha. Jara ważne je, ſo ballon ſamóże ßo na wěſcze poſtajenym měſtnje k ſemi dele puſchczicz, każ jeho deleſlecżenje na Rhein pola Offenbacha dopołaſuje. Pſchi delepuſchczenju ballona na kraju je měrne wjedro trěbne. Dokelż pak ßo wjedro njehodźi do prědka wjedżecz, budże trěbne na wěſtych měſtnach kólnje natwaricz, w kotrychż móże ßo ballon ſameſczicz.

Roskora w němſkej ſozialdemokratiji.

Hacz dotal je mjes němſkimi ſozialdemokratiſkimi ßejmſkimi ſapóßłanzami poſtajenje płaczíło, ſo ßo w ßejmach krajne wudawki njeßmědźachu pſchiſwolicz. Sozialdemokratojo w badenſkim ßejmje ßo prěni krócz tehole poſtajenja njedźerża. Woni ßu ßo roſßudźili, ſa zykł krajnych wudawkow hłoßowacz, dokelż ßo wone też k połepſchenju mſdy ſaſtojnikow a dźełaczerjow w krajnej ßłużbje nałoża. W Barliniſkich ſozialdemokratiſkich nowinach „Vorwärts“ ßo teho dla badenſkim ſozialdemokratam porokuje, ſo ſozialdemokratiſku diſziplinu każa a ſo ßo ſozialdemokratiſkim ſaßadam ſpjecżuja.

Strajk nytowarjow we łódźerni „Vulkan“ w Schczeczinje.

400 nytowarjow Vulkanoweje łódźerńje w Schczeczinje je pſched nětkotrymi njedźelemi dźěło ſłożiło, dokelż bě ßo direkzija łódźerńje ſapowjedźiła, do jich żadanjow w naſtupanju mſdy a dźełanſkeho czaßa ſwolicz. Wjedniſtwo dźełaczerſkeje organiſazije nima nětczíſchi czaß ſa ſtrajk pſchihódny a je teho dla nytowarjam radźiło,

ßo k dźěłu wróćźicź. Dźěłaćeŕska organisazija je ßamo strajkowarjam pśchipowjedźika, so woni žaneje podpjery njedostanu, jeli so bychu dale strajkowali. Njedźiwajzy teho ßu ßo nytowarjo w jara njemĕrnej shromadźisnje rosßudźili, na ßwojich žadanjach wobstaćź. Direkzija Vulkanowych łódźeŕnjow budźe nĕtko nusowana, dalśchim 45,000 dźěłaćerjam dźěło wupowjedźicź, dokelž jim njemóże dźěło dacź, hdyž nytowarjo ßwjećźa.

Strajk pißmikiśtajerjow a lithografow w Danśkej.

S wuwśaćźom sozialdemokratiśkich nowinow wot 10. auguśta w Danśkej žanych nowin wjazy njewukhadźa. Pißmikiśtajerjo a ćźiśchćźerjo strajkuja, dokelž jim wobßedźerjo knihićźiśchćeŕnjow njejßu wóßomhodźinśki dźěłanśki ćźaß pśchiśwolili. Wjetśche Kopenhagenśke nowiny ßu wośjewiłe, so śa ćźaß strajka śpytaja, ś khwilemi małe łopjenko ś najwaźniśchimi powjeśćźemi mjes ßwojich wotebjerarjow rosśchĕricź.

Wuśtupjenje Ćźechow w Praśy pśchećźiwo potłóćźenju ćźéśkich mjeńśchinow w nĕmśkich Ćźechach.

Nĕmzy ßo śe wśchĕmi ßrĕdkami pśchećźiwo rosśchĕrjenju Ćźechow w nĕmśkich Ćźechach wobaraju. Ćźecham w tamniśchich stronach wobhdlenje wupowjeduja a jim woßebje śakoženje ćźéśkich śchulow poćźeżuja. Na ßudniśtwach ßo nĕmźy śaśtojniźy śarjekuja, ćźéśke pißma pśchiimowacź, hać runje ma ćźéśka rĕcź na ßudniśtwach rune prawo ś nĕmśkej rĕcźu. Sańdźenu njedźelu nĕhdźe 20,000 muźi ßyłny ćźah po Praźśkich dróhach ćźehnjeśche, so by ßo ś tym pśchećźiwo pśchikrótśchenju ćźéśkeje rĕcźe w nĕmśkich Ćźechach protestowało.

Wulkoßerbśke pśchiśaßahanśtwo

je wĕśty Naśticź, kotryž je kreatura awśtriśko-wuheŕśkeho knježeŕśtwa, wotkrył. Spiß wo wulkoßerbśkim pśchiśaßahanśtwje wudawśchi je wón do Sagreba pśchiješ, so by ßo tam śajecź dał. Na śakožku jeho wudawanjow ßu mnohich ludźi śajeli. W pśchedśtejazym prozeßu budźe Naśticź ś krónśkim ßwĕdkom. Nĕtćźiśchi khorwatśki banus, baron Rauch, je ßebi tu wĕź nawlekł, so by pśchićźinu namakał, ś wuwśaćźnymi śakonjemi khorwatśko-ßerbśki lud potłóćźicź. S pomozu prozeßa chże banus Rauch teź khorwatśko-ßerbśke śjednoćźenje rosśtorhnyćź a potom Khorwatow a Sserbow do wuheŕśkich kwaklow tyknyćź. Naśticź je po porućźnośći wuheŕśkeho knježeŕśtwa po Khorwatśkej, Boßniji a Sserbiji hłupych ludźi śa pśchiśaßahanśtwo pśchećźiwo wuheŕśkemu knježeŕśtwu łojił a tych, kotśiž ßu na jeho lĕp śléśli, je wón potom jako krajnych pścheradnikow wobśkorźił.

Naśticźowe wudawanje, so ßerbśki kral Pĕtr wulko-ßerbśke pśchiśaßahanśtwo podpjera a so je wón 34,000 Mauśerśkich tśélbow mjes wobhdlerjow Boßnije rosdźĕlicź dał, je ßo jako śehłaŕne wupokaśało. Naśticź je śadundany ßlĕpz, kotryž je hotowy, śa pjenjeśy wścho ćźinicź. Sagrebśke nowiny „Sserbobran“ wo nim powjedaju, so je wón wjazy króćź ś poliziju wuśchparanje mĕł, dokelž wón homoseźualnym pśchikhilnośćźam hołduje. Naśticźa ßamo winuja, so je jedyn śymśki śwjeŕśchnik kradnył. Hdyž jeho jedyn ś jeho pśchećźelow tehole paduśchśtwa dla naßtwari, jemu wón rjekny: „Mjelć, abo ja Tebje do Zetinśkeje bombowoje wĕźy śaśchmatam a budu wĕźy wotkrywacź, kotreź budźa Tebi njelube,“

Pśchi ßejmśkich wólbach je ßebi Naśticź wotmyßlił, na Sagrebśku poliziju nadpad ś bombu ćźinicź. Wón je w Sserajewje na bombje dźěłał, kotraž dyrbjeśche na billardowu kulu podobna byćź. Bomby, kotreź ßu ßo w Zetinju mjetałe, ßu ßo w Sserajewje pod Naśticźowym wodźenjom dźěłałe.

Turkowśki śułtan Abdul Hamid

dyrbi k wśchemu haj prajicź, śchtož ßebi młodoturkowśke komiteje žadaju. Wón je śpokojom, so jeho hiśchće njejßu wotßadźili. Młodoturkojo ßu ś knjeśom w kraju. Woni po ßwojej woli dotalnych śułtanowych ministrow a druhich wyßokich śaśtojnikow wotßadźeja a jim jich samoženje bjeru. Teź najwyśchśchich śaśtojnikow w Małej Asiśkej ßu wotßadźili. Tón ßamy dónt je turkowśkich póßłanzow w Pariśu, Londonje a Barlinje podeśchoł. Turkowśka najśkerje wulkim njemĕram napśchećźo dźe. Kśchesćźijanśke wobhdleŕśtwo ßebi nowu wuśtawu žada, po kotrejž ßmĕli ßo teź kśchesćźijenjo do parlamenta wolicź. Po nĕtćźiśchej wuśtawje ßmĕdźa jenož Turkojo parlamentowe ßobuśtawy bycź.

Młodoturkowśke komiteje w Mazedonśkej ßo hižo wjazy njetaja, so chzedźa śułtana ś tróna wuhnacź. Wohładawśchi khorhoj ś napißmom: „Njech je śułtan žiwy!“ je wjednik jeneho młodoturkowśkeho komiteja porućźił, tole napißmo wotśtronicź, ßo na to powołajo, so je śułtan wuśtawu dał, dokelž je dyrbjał. Duž ßo jemu njetrjebaju śa to dźakowacź. Zyłe knježenje śułtana Abdula Hamida Młodoturkojo w śjawnych pißmach wótrje śaßudźeja. „Po 32 lĕt“, ßo w jenym ś nich praji, „kraj w krwi płuwaśche. Milijony ludźi ßo kaž śtót wobknježachu. Naß njepśchećźelow ßebje ßamych ćźinjachu. Jenych ś kraja wuhnachu, druhich do jaśtwa ßadźichu. Bohaćźi wokhudźichu, khudźinam poßledni pjenježk wudrĕchu. Ssmy łharjam, njeknićźomnikam, ßlĕpzam poßłuchacź dyrbjeli.“

Młodoturkojo maja po śdaćźu śprawnu wolu, kśchesćźijanam rune prawo ś Turkami dacź. Kóždy dźeń offiźérojo ś khorhojemi po drohach khodźa a ßo ś kśchesćźijanami wobjimuja. Teź kśchesćźijenjo, Bołharjo, Grichojo, Rumunojo atd. ßo mjes ßobu wujednaju.

Jenož Arnawtojo (Albańźy) ßu a wośtanu pśchećźiwniźy wuśtawy a kśchesćźijanow. W Jeriśowiczi je ßo na 4000 Arnawtow shromadźiło.

Woni wo tym wuradźachu, kak bychu ßo do Skople nawalili a tamniśchich awśtriśkich offiźérow, reorganisatorow turkowśkeje żandarmerije, wuhnali, so bychu tam dale Bołharow wurubali, dźiwadło śpalili a Albańsku hromadźe śe Starej Sserbiju śa ßamośtatny kraj ś hłownym mĕśtom Skoplom wuwołali. Wo tym śhoniwśchi Młodoturkojo naprawy k śakitanju mĕśta Skopla ćźinjachu a pśchećźiwo Arnawtam batteriju kanonow póßłachu, so bychu ßo ś nimi powitali. Arnawtojo ßo nićźeho tak njeboja kaž kanonow a ßo bjes wobaranja Młodoturkam podćźińnychu. S dobom ßo śa konśtituziju wuprajichu a ßlubichu, so na nju pśchißahu śłoża.

Se wśchĕch powjeśćźow, ś Mazedonśkeje pśchikhadźazych, je śpósnacź, so śbĕžkaŕśke śmyßlenje pśchećźiwo śułtanej Abdulej Hamidej pśchibywa, a so śbĕžkaŕśke ćźrjódy, kotreź śułtan njemóżeśche śe ßwojim wójśkom njeśchkódne śćźinicź, ßo nĕtko dobrowólnje rospuśchćźeja, bratruja ßo ś Młodoturkami a maja k nim dowĕru. Wśchudźe je ßo porjad śdźeržał, a to je ćźim śpodźiwniśche, dokelž ßu Młodoturkojo ś jaśtwow wśchĕch jatych puśchćźili.

Najwjetśche starośće nowemu turkowśkemu knježeŕśtwu pjenježne praśchenje ćźini. Tak bórśy hać ßo ßejm śeśtupi, budźe ßebi knježeŕśtwo wot njeho pożćźonku we wukraju pśchiśwolicź dacź, so mohła ßo wojakam a śaśtojnikam śaśtata mśda wupłaćźicź. S dobom dyrbi ßo ś pjenježnymi wudawkami na to waśchnje lutowacź, so ßo mnośy njetrĕbni śaśtojniźy puśchćźa. K poßyłnjenju ßłabeho turkowśkeho wójnśkeho łódźśtwa dyrbja ßo trĕbne pjenjeśy w Jendźelśkej pożćźicź.

K politiśkemu pśchewrótej je ßo w Konśtantinoplu teź hiśchće wulki strajk pśchidał. Wśchitzy pśchiśtawni dźěłaćerjo, noścherjo a pośtajenzy dróhowoje żeleśniźy strajkuja. Woni ßebi wśchitzy wjetśchu mśdu žadaju. W bliźśchim ćźaßu ßo teź strajk w fabrikach a na żeleśnizach wocźakuje.

Waźne pścheměnjenja w ruśkim wójśku.

Nadpady, kotreź ßu ßo w khĕžorśtwowej dumje (ßejmje) ruśkemu wójśku ćźinike, njejßu bjes śćźĕhwkow wośtałe. Woßebje bĕ ßo w dumje porokowało, so je ruśke krajne śakitanje wulkowjeŕśkej Nikolajej Nikolajewiczej dowĕrjene, kotryž w tymle śaśtojńśtwje ßwoju winowatośćź njedopjelnja. Zarej drje je jara njelubo było, so ßo do jeho wujow w dumje rypaśche, tola wón je nĕtko ßwojeho wuja wulkowjeŕśka Nikolaja Nikolajewicza ś pśchedßydstwa rady śa krajne śakitanje puśchćźik. S dobom je śchef generalneho staba, prjedawśchi wulkowjeŕśchowy adjutant Polizin, na wotpoćźink hicź dyrbjał. Wśchĕ wyśchśche wojeŕśke śaśtojńśtwa ßo pśchichodnje wójnśkemu ministeŕśtwu podśtaja. Dale maja ßo waźne pścheměnjenja we wyśchśchim wójśkowym roskaśowaŕśtwje w Kawkaśu a w Kijewśkim wojeŕśkim wokrjeßu woćźakacź. Khĕžorowy naměśtnik w Kawkaśu, hrabja Woronzow-Daśchkow, ßwoje mĕśtno wopuśchćźi. Sa wyśchścheho wójśkoweho roskaśowarja w Kawkaśu ßo general Sarubajew a śa ziwilne śarjadniśtwo general Rennenkampf pomjenujetaj. Sarubajew a Rennenkampf śtaj ßo w ruśko-japanśkej wójnje śe ßwojej khrobłośću wuśnamjenioł.

Teź generalny inśpektor artillerije, wulkowjeŕch Ssergĕj Michajlowicź, je próśtwu podał, so ßmĕł wot ßwojeho śaśtojńśtwa wotśtupicź. Wón je ßebi pśched krótkim rańścho-asiśku pśchimóŕśku twjerdźiśnu Wladiwośtok wobhładał a ju we wulkim njeporjedźe namakał. Teho dla je ßo ś wójnśkim ministeŕśtwom śwadźił. Zar njeje hiśchće do wulkowjeŕchoweje próśtwy śwolił.

Japansko-ruske swady.

Rußojo ßu pschi Kamczatskim brjosy japansku płachtatu łódź „Miye Maru“ dla njesakońskeho łojenja czulenjow lepili a 36 muži s mużstwa do Wladiwostoka dowjesli, so bychu ßo tam psched ßud stajili. W Nikolajewsku ßo sajeczi Japanszy sapowjedźichu, ßrjedź drohi hicź. Woni ßebi żadachu, so by ßo jim dało, po trottoirje hicź, schtoż je jatym po sakonju sakasane. Japanszy na to do ßwojich pschewodnikow s kamjenjemi mjetachu a 11 muži sranichu. Tśelbow njewużiwschi Rußojo saßo porjad postajichu, pschi czimż ßo jedyn Japanski srani. Dźewjecź Japanskich dla spjeczowanja a dla nadpada na pschewod wojeŕskemu ßudej w Nikolajewsku pschepodachu, kotryż woßmjoch k ßmjerczi saßudźi a jeneho wuwinowa. W Japanskej ßu tuteho podawka dla směrom wostali. Japanska njemóże ßebi na wójnu s Ruskej saßo swěricź, dokelż by jej potom też hnydom Amerika wójnu pschipowjedźiła.

Njeměry w Marokkowskej.

S antisultanom Muleyom Hafidom, kotrehoż psched měßazom hižo sa knjesa w Marokkowskej wobhladowachu, s wopjeczizu dże. Sultan Abdul Asis s 15,000 mużemi psched murjemi města Marakescha, hlownehо sepjeranischcza Muleya Hafida, steji. Hafidowe wójsko w měscze je ßłabe a je s brónjemi a muniziju schpatnje wuhotowane. Měschczanski roskasowar je prajił, so njebudże město pschecziwo Abdulej Asisej dżerżecź móz.

Hollandska a Venezuela.

Psched měßazom je venezuelske knjeżerstwo hollandskeho póßłanza wupokasało, dokelż bě wón njepschecźelski nastawk pschecźiwo Venezueli w jenych nowinach wosjewił. Nětko je saßo venezuelske knjeżerstwo mużstwo jeneje hollandskeje łódże sajało a jo dlejschi czaß w jastwje dżerżało. Hollandska njemóże dleje tymle njepschecźelnoscźam pschihladowacź. Wona je poruczika, so mataj kschiżakaj „Utrecht“ a „Holland“ k venezuelskemu brjohej wotjecź a ßebi sa skuczene skschiwdźenje doscźczinjenje żadacź. Hollandski kschiżak „Gelderland“ je wobydlerjam hollandskeju kupow w Amerizy, Aruby a Islanda, brónje a muniziju pschiwjesł, so mohli ßo psched móżnymi nadpadami Venezuelskich sakitacź.

Wumóżeny.

(Skónczenje.)

Hdyż bě Hanß s fary wustupił, tłóczesche ßo wokoło duri czrjóda dźeczi. Te psched nim spłóschiwje zofachu. „Tón je s łódy pschischoł“, s czrjódy wołacź ßłyschesche. Potajkim bě ßo hižo rosnjeßko, so tu saßo bě. Ludźo, w durjach stejo, na njeho wudźerachu. Nichtó jeho njepostrowi.

Hdyż jeno budże w domje ßwojeje njewjesty, tam a pola ßwojeho bratra troscht sa wschitku żałoscź, sa wschitke sahańbjenje namaka, kotreż bě wuczerpił. Kak sbożownaj budźetaj, so je wón saßo na ßwobodze, so jeho saßo maju. Tak ßebi myßlo psches sahrodku dźesche, kiż bě sa domskim, ßnadź tam Hanu nańdże; wón budźische ju tak rady ßamu postrowił, prěni ras po ßwojim wróczenju. Ale sahroda bě prózdna. Do pschedkhěże stupiwschi ßłyschesche, so ßo wo jstwje wótsje powjedasche; też jeho mjeno ßo mjenowasche. Na dobo pak wschitko wotmjelkny. Hdyż sastupi, wschitzy sa blidom pschi wjeczeri ßedźachu, bur, dźeczi, wotroczży a ßłużobne holzy. Wón hanjazych pohladnjenjow czeladnikow, hněwneho woblicża buroweho a jeho ßynow kedźbu njemějo, jeno wocźi ßwojeje Hany pytasche. Holza pak na njeho wudźerasche, każ na jeneho, kiż je s rowa stanył, a jeje wobliczo bě běłe każ scźěna. „Hana!“ Hanß nětkole sakschiknywschi jej wobej ruzy napschecźo tykasche. Ale ta ßo wotwobroczi a ßebi wobliczo s woběmaj rukomaj pschikry. „Hana, ßy ty sabyła, schtoż ßy mi ßlubiła?“

Tu bur stanywschi sawoła: „Měj ßo s domu! Do jastwa ßadźenemu nichtó ßwěry dżerżecź njetrjeba.“

Nětkole bě ßo też tule prajiło to ßurowe ßłowo. Tule, hdźeż bě ßo troschta a sboża nadźał, jeho tuto ßłowo s nahłej bolosczu sapschija. Dłóni ßo jemu do pjasce sawrjeschtej, wón chzyschе na bura sleczecź, ale jeno na wokomik jeho hněw pschewsa. Dopomni ßo na ßwój ßlub, da sběhnjenej ruzy spadnycź, a s durjemi won khablasche. We hłowje jemu s hamorom bijesche, we wuschomaj jemu schumjesche, myßlicź ßebi wjaz njemóżesche; niczo druhe njeczujesche, khiba so je nimo měry mucżny, a niczo druhe ßebi njeżadasche, hacź do kuta ßo lehnycź, spacź bjes pschetorhnjenja a żenje saßo njewotucźicź. Każ s błukim pohłuschenjom pschejaty ßo do starschiskeho domu nastaji. Hdyż do dwora sastupi, rjeczasnik njemdrje schczowkacź pocża. To bě jeho ßamßny poß, kotrehoż bě wocźahnył. Nochzysche też tón niczo wjazy wo „ßadźenym“ wjedźecź? Mylaty poßměw sastorczenemu po wobliczu ßo ßuny. Tu, woßrjedź schczowkanja, poß hłóß pschemění a pocża winczecź, ßwojeho stareho knjesa bě spósnał. A hdyż nětkole Hanß k njemu dostupi a jeho s mjenom mjenowasche, bě skoczo s wjeßełoscźu pschewsate. Wujo, winczo, schczowkajo na wróczeneho slětowasche, jemu ruzy a wobliczo likasche a mjes tym pschezo saßo a saßo swuki wustorkowasche, każ by ßo na dobo płakało a ßmjało, każ człowjekojo czinja, hdyż ßo po njenadżitym wulkim sbożu prawje wobknjeżicź njewjedźa.

Tu ßo s domskeho ßem wótrje sahwisda, hrożo sawoła a dyrkotajo poß do ßwojeje hěty salěse. W durjach Hanß ßwojeho bratra wuhlada. Ani krocżele domoj ßo wróczazemu napschecźo njeńdźesche, ani se ßłowom jeho njepostrowi.

„To ßebi njebudźich myßlił, so nam teje hańby naczinisch a runje s kłódy k nam pschińdźesch“, to bě postrow mkodeho bura. „Kubła tola njebudźesch bracź chzycź a ßwój podźěl budźische ßebi mohł póßłacź dacź; to dźě je wschitko na ßudnistwje wuczinjene.“

Hanß na ßwojeho bratra hladasche, każ by jemu njerosymjał. S napinanjom jeno te ßłowa wupraji: „Jeno dźenßa mi w domje wotpocżowacź daj, ßym ßmjercź mucżny.“

Tu burowka do duri stupiwschi sawoła: „Schto, w naschim domje chze sapaleŕ pschenozowacź? So nam cźeŕwjeny honacź na tśechu njesleczi!“

Ani ßłowa njeprajiwschi ßo Hanß k woteńdźenju nastaji — niz hněwny, jeno s njepschewinitym żedźenjom sa měrom, sa dokhim spanjom hnaty, każ cźeżko khory, kiż ma jeno tule jeniczku żadoscź, hdyż je hłuboke cźerpjenje wschitku móz w nim sahubiło. Hdyż s dworom won dźésche, poß se żałoscźu wujesche a se sadwělowanjom sa rjeczas torhasche. Hanß ßo na pucź k jésorej nastaji. Tam jeho cźehnjesche, tam by namakał, cźehoż trjebasche: měr. Każ naměßaczny tam dźésche. Budźische-li jemu nětkole cźłowjek napscheczo pschischoł a na njeho sawołał: „Ty makomyßlny, ty ßłabuschki, chzesch ßwoje żiwjenje precz cźißnycź, dokelż tebje pruhuje, město teho so by wojował a ßwoju njewinowatoscź se skutkom dopokasał? Chzesch ty najcźeżischi, njesapokuczomny hrěch wobeńcź?“ Hanß budźische k ßebi pschischoł a spytowanju wuczeknył, kotreż jeho na dno jésora cźehnjesche. Ale żadyn cźłowjek jeho njesetyka.

Bratr a njewjesta běschtaj jemu dakoj hicź, żadyn s nieju njebě sa sastorczenym schoł. Tu na dobo s daloka něschto s waha schczerczecź pocża, potom to wotmjelkny, a na to bě saßo wótrischo ßłyschecź. To bě, jako by ßo żelesny rjeczas po kamjenjach wlekł. Hanß wróczo pohladny. Nózna cźma jemu hladanje sadźěwasche. Ale njejabzy měßaczk se sady mróczelow wustupi, a nětko wuhlada, kak jeho poß, wulke skoki czinjo, k njemu běżesche.

„Strażnik!“ s tymle sawołanjom Hanß se ßwojeho pohłuschenja wotucźi, do kotrehoż bě ßo ponórił, a hdyż skoczo, s dycha wuběżane, winczo na njeho horje poskoczi, dżerżesche trodlatu hłowu pßa k ßebi tłóczo a ßylsy, spomóżaze ßylsy, ßo na nju ronjachu. „Wschitzy ßu mje sastorczili, kotsiż ßu mje lubo měli, ty jeniczki ßy dźakowny a ßwěrny ... Njewopuschczu tebje, każ też ty mje wopuschcził njejßy, mój dobry strażniko!“ Hanß rjekny. „Daloko do zusych ludźi woteńdźemoj, a tam chzu nowe żiwjenje sapocźecź.“ A poß na kóżde ßłowo ßwojeho knjesa s wjeßełym saschczowkom wotmolwjesche a blisko ßo pschitłóczujo pódla njeho do cźmoweje nozy ßobu dźésche.

Ras nětkole do khudeje wjeski w Horach zusy mużski s rjanym wulkim pßom pschińdże. Tón zyle hinak, hacź tam narodźeni, rěczesche, tak so ßebi lědom rosymjachu. Make burske kubło chzyschе ßebi wobhladacź, kotreż bě runje na pschedań, a hdyż bě ßebi twarjenja, pola a skót wobhladał, kubło sa tunje pjenjesy kupi, pschetoż w tej khudej krajinje bě pschezo wjazy pschedawazych dyżli kupowazych.

Njewustawajzy dźěłajo ßo nětkole do teho da, se sanjerodźeneho pschikładne hospodarstwo sczinicź. Bórsy se skutkom a s radu też ßußodam pomhasche, a sa něschto lět bě zyłe městno hinaschi napohlad dostało. Kraßne rjady schtomow nastachu. Druhe żórko wunoschkow bu pczołarstwo, kotreż pod Hanßowym nawjedowanjom bórsy wschudżom sawjedźechu. Měd a wósk drje telko njewunjeßeschtej, ale ludźo buchu nucźeni, myßlicź, wobkedźbowacź, porjadni a dźeławi bycź, k temu dawasche pczołarjenje nastork. Pschede wschěm ßo wo wßy po něczim hrube waschnja shubjowachu. Ludźo ßo lěpje pschenjeßechu. Hanß też hischcze druhu wěz k sakoženju sawjedże, kotrejż ßo woßebje żony a dźěczi wěnowachu. To bě nowe waschnje, se ßłomy plescź, kotreż bě něhdy w jastwje nawuknył.

Jenemu se ßwojich pschecźelow Hanß Jěsornik ras stawisnu ßwojeho žiwjenja powjedasche. Jeho poß psched nim ßedźesche, bě jemu hłowu na kolenje połožił a na ßwojeho knjesa ſ błyschćatymaj wocźomaj hladasche, a hdyžkuli by tón k njemu spohladnył, poß ſ dołhokoßmatej wopuschu po podkosy tam a ßem machasche. „Tole bě mój ßwěrny pschecźel“, wón rjekny, ruku skocźecźu na mózny hłowu kładźo. „Teho je mi Bóh pschipóßłał, hdyž běch bjes maka ſ cźěłom a ſ duschu sahinył. Hdyž tehdom to skocźo ſ radoscźu pschewsate ke mni dolecźa, mi to wutrobu tak mózńje hnu, so dyrbjach wótsje sapłakacź. Potajkim tola hischcźe něchtó wo mnje rodźi, njech je to też jeno poß, ßo we mni wotwoła, a tehole jeneho, kiž ßo hischcźe k tebi ma, wopuschcźicź njeßměsch. A na to saßo k ßebi pschińdźech. Strach mi psches koscźe a stawy pschejědźe, hdyž pytnych, so budźich bjes tehole pßa ßebi žiwjenje wsał. A duž ßebi prajich: Bóh je tebi žiwjenje ſ nowa darił, potajkim dyrbiſch też ty nowy cźłowjek bycź. Nětkole wjazy na ßebje ßameho ßebi myßlicź njeßměsch, ale ty dyrbiſch na druhich myßle měcź, kotſiž ßu hischcźe njesbožowniſchi, hacź ty ßam. A hdyž běch ßebi to tak prawje twjerdźe wotmyßlił a sapoczach po tym žiwy bycź, bě to dźiwna wěz, so mi dale lózſcho we wutrobje bywasche. Moje ßamßne njesboże ßo mi dale mjeńſche sdasche, cźim bóle ßo po zuſym njesbožu wobhladowach.

Tak ßmój dołho wokoło pucźowakoj, ja a „straźnik“, a tu hakle spósnach, kelko móże jedyn jenicźki cźłowjek dobreho dokonjecź, jeli so ma krutu wolu k temu. Sswět dźě je tak połny hubjenſtwa, so kóždy, schtóžkuli pomhacź chze, ßwój kruch dźěła namaka. Wón ßo trjeba jeno na tym městnje, hdźež ſteji, dźěła pschimacź. A njedoßahaju-li jemu mozy, cźłowjekam pomhacź, móże pschezo hischcźe skocźecźu pomhacź. Tule, we ßwojej nowej domiſnje, ßym hakle tak prawje do teho pschiſchoł, kelko móże ßo ſ pschikładom a se ßłowom porjedźicź. Kak derje nětkole ludźo se skotom wobkhadźeja. S prjedawſchich hruboscźow niczo wjazy widźecź njeje, ani pschecźiwo ſwěrjatam, ani pschecźiwo cźłowjekam.“

Sprawny muž, kiž to wſchitko powjedasche, drje ſdacźa wo tym njemějesche, kelko nadobnoscźe a mudroscźe w tych myßlach ßo khowasche, kotrež tak jednorje a poniżnje wupraji.

Hanßa Jěſornikowa bjeswinowatoscź na ßwětko pschińdźe. A kak je ßo to stało, to bě rosbudźowazy pschikład wo knježenju Božeje pschedwidźiwoscźe. Pola młynka, kotryž bě jeho ſapalenja dla wobſkorźił, ſ nowa woheń wudyri a pschi tym jeho jenicźke dźěcźo ßmjercź w płomjenjach nańdźe. Psched wopalenym cźěłom ſtejo ßurowje sawu a stajne wołasche: „To je khostanje Boże, to je khostanje Boże!“ A hdyž běchu jemu na poßledku mozy wuſchke a hdyž móżesche jeno hischcźe dybawje rěcźecź, na stajnoscźi ßamßne ßłowa dale bórbotasche. Dobry stary farař, kotryž bě Hanßa něhdy tak luboscźiwje pschiwsał, chzyſche ſadwělowazeho troſchtowacź, a tu nětkole ſe ſaſtróženjom hrósbny wuſnam ßłowow: „To je khostanje Boże!“ ſhoni: młynk bě wopak pschißahał a tak Hanßa do jaſtwa ſchiknył; nětkole bě jemu ſarunanje pschiſchko. Khostanſkeho ßudnika drje je ßo ſminył, ale mnoho krucźiſche khostanje je dostał: w najßurowiſchich cźwilach ßwědomnja w domje pschemyßlenych wumrje.

Bórſy potom, ſo bě ßo tutón ſrudny podawk ſtał, Hanß Jěſornik pißmo wot ßwojeje narodneje gmejny dosta. W tym wſchitzy doroſcźeni wobydlerjo hłuboko wobžarowachu, ſo běchu ßo prjedy pschecźiwo njemu tak ſadźerźeli, a ßebi pschejachu, ſo by ßo wón do ßwojeje domiſny saßo wrócźił. Też jeho bratr jeho nucźeſche, ſo dyrbi saßo domoj pschińcź, a nan jeho něhdyſcheje njewjesty pißasche: „Chzeſch-li Hanu hischcźe měcź, nětkole temu niczo njeſadźéwa.“ Ale Hanß we ßwojej nowej domiſnje wosta. Maka gmejna, kotraž bě ßo ſ jeho pomozu ſ wulkeje khudoby wudrapała, bu jemu jeho ßwójba, a ta jeho hischcźe parowacź njemóżesche. To ßwojemu staremu ſararjej napißa, kotryž pschecźe ßwojeje gmejny ſ luboscźiwym liſtom podpjerowasche. Też jemu wuſna, schto bě ßebi wotmyßlił w tamnej hodźinje, hdyž Bóh jeho psches pßa psched ßamomordarſtwom wukhowa. Na to pißasche farař: „Wostań, Hanßo, hdźež ßy, a hdźež je Bóh tebje postajił.“ — „A duž ßmój wostakoj, ja a straźnik, a to je derje tak, něwěrno, stary towarſcho“, Jěſornik pßej rjekny, hnujazu stawisnu ßwojeho žiwjenja dopowjedujo.

Straźnik pak, tuto ßwěrne swěrjo, stany a schcźowkasche, a to ſ tym chzyſche ſawěſcźe ßwoje połne pschihłoßowanje wuprajicź.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Snjeſboženje.) Khofejowu ſchalku w ruzy dźerżo je tele dny 81ětna Johana Henſelez na Wjeleczańſkej dróſy padnyła. Pschi tym je ßo ſchalka rosbiła, a cźrjopy ßu dłóń a ßuche žiły dźěſcźoweje lěweje ruki rosrěſake. Dźěcźo ßu teho dla dyrbjeli do hojeńnje dowjescź. Holzyneho nana tole njesboże cźim cźeźſcho potrjechi, dokelž je psched někotrymi njedźelemi jeho mandźelſka wumrjeła.

— Tudomnemu dźěłacźerjej Fuchsej ßu jěſdne koło ſe ſnamjenjom liſchki a cźornym ſtejadłom kradnyli. Koło je 100 hr. hódne.

— (Paduſchſtwo.) Pohonczej Ledźborej ſ Jeńkez bě ßo póndźelu 15 hriwnow hódny ßłěborny remontoirſki cźaßnik kradnył. Jako paducha ßu wěſteho Förſtera wußłědźili a ſajeli. Förſtera běchu hakle tele dny ſ jaſtwa puſchcźili, w kotrymž bě paduſchſtwa dla dłějſchi cźaß poßedźał.

— (Nowe wojeŕſke ſwucźowaniſchcźo.) Nětcźiſche wojeŕſke ſwucźowaniſchcźo na něhduſchich paſtwiſchcźach pola Scźijez hižo dawno ſa tudomny pěſchi regiment wjazy njedoßaha. Sa nowym wojeŕſkim ſwucźowaniſchcźom ßo roshladuje je wojeŕſke ſarjadniſtwo krajinu ſ wjecźora, ſ pokodnja a ſ ranja Lětonja ſa najkhmańſchu ſpósnało. Tu ma ßo, jeli ſo ßo pschewulke ſadźěwki napſchecźo njeſtajeja, ſwucźowaniſchcźo pschiprawicź. W druhim rjedźe je ßebi wojeŕſke ſarjadniſtwo krajinu mjes Bórkom a Bołankezami, a w tſecźim rjedźe krajinu mjes Ssokolzu, Hrubocźizami, Bónezami a Rabozami ſhładako. Jeli ſo Lětońcźenjo ßwoje leżomnoscźe doſcź droho ſapłacźene doſtanu, njebudźa ßo komdźicź, je pschedacź.

— Nowa żeleſniza ſ Rakez do Wojerez ßo 1. oktobra wotewri. Jěſdny plan je ßo hižom woſjewił. Cźahi ſměja dobre pschiſamknjenje tak derje w Budyſchinje kaž też wot Wojerez do Barlina. Prěni cźah jědźe kaž hacź dotal rano wot Rakez do Budyſchina, ſchtož je wołebje ważne ßriedu a ßobotu ſa tych, kotſiž na wiki do Budyſchina jěſdźa, kaž też ſa dźěłacźerjow, póndźelu rano do Budyſchina na dźěło jěſdźazych. S wotewrjenjom noweje żeleſnizy do Wojerez ßu ßo nětko ta nadźija a te pschecźa, kotrež ßu ßo lětdźeßatki dołho we wutrobach noßyłe, dopjelnike.

S **Hornjeje Hórki.** Tudomna 68lětna Lena Schmißez bě ſańdźenu wutoru po rěbln ke kurjenzej ſaléśka. Pſchi tym je mißnywſchi ſ rěbla padnyła a ßebi lěwu ruku ſłamała.

S **Budeſtez.** Tudomna 20lětna holza Domaſchkez bě ſańdźenu ßriedu rano na ßwoje ſwucźene dźěło do Pelzez pschadownje ſchła. Hdyž bě lědma dźěłacź sapocźała, ju Boża rucźka saja. Wona jako morwa ſnak na ſemju padźe. Hakle wjecźor ßo lěkarjej poradźi, jej wědomjo saßo wrócźicź. S wulkim ſbožom je, ſo je Domaſchkez ſnak padnyła; hdy budźiſche wona do prědka do maſchiny padła, budźiſche wona ßmjertnje do njesboża pschińcź mohła.

S **Porſchiz.** Najważniſche dny wulkich próſdninow kóždeho praweho ßerbſkeho ſtudowazeho běchu ßo pschibliżike. Dźeń 8., 9. a 10. auguſta mějesche wſchěch ßerbſkich ſtudowazych k 34. hłownej ſkhadźowanzy w Porſchizach ſjednocźicź. Duž běchu ßo ßerbſzy ſtudowazy też hižo ßobotu 8. auguſta w nahladnej liczbje k poßedźenju wubjerka ſeſchli, kotrež bu teho runja też hižo wot někotrych cźeſcźenych hoſcźi wopytane. Wubjerk mějesche, kaž hewak, hłownu ſhromadźiſnu a wſcho druhe ſa ſkhadźowanku pschihotowacź. Tutón nadawk wón lětża cźim wobſchěrniſcho dopjelni, dokelž dyrbjesche ßo hłowna ſhromadźiſna woßebje wot wſchěch njetrěbnje dołhich debatow, kaž je namjety pschinjeßu, wußwobodźicź; zyła kopiza namjetow bu pschewuradźena, tak ſo mějesche hłowna ſhromadźiſna jenoż nadawk, wo nich wothłoßowacź. Po poßedźenju wubjerka, kotryž ßo ſe ſpěwom sapocźa a ſkónczi, hischcźe ſ naſchimi ſpěwarkami pschi wjeßelej ſpěwnej ſabawje ſjednocźeni ſawoſtachmy.

Njedźelu 10. auguſta ßerbſka khorhoj ſtudowazeje młodźiny ſe ßwojim ßmahowanjom kóždeho do Handrikez hoſcźenza pscheproſchowaſche a to najprjedy k hłownej ſhromadźiſnje, kotruž knjes hłowny ſtarſchi Wyrgacź-Lipſcźanſki 1/4 hodźin ſe ſhromadnym ſpěwom: „Hischcźe Sserbſtwo njeſhubjene“, wotewri. Hdyž bě ſpěw wuklinczał, knjes hłowny ſtarſchi ſtudowazych a cźeſcźenych hoſcźi powita, kotſiž běchu ßo tu hižo w nahladnej liczbje ſhromadźili, ſ daloka a ſ bliſka, na hłownu ſkhadźowanku, ſ krótka wujaßnjujo ſamér ſkhadźowankow: „Kaž ſkhadźowanki ſjednocźuja ßerbſkich ſtudowazych ſe wſchěch ſtron a wobeju wěruwuſnacźow, tak dyrbitej — a to chze ſkhadźowanka dozpicź — też ßerbſki lud a ßerbſka ſtudowaza młodoſcź ſjednocźenej bycź, dyrbitej bycź kaž jena woßoba, dyrbitej měcź jene roſnymjenje, jenu ſahorjenoſcź, jenu luboſcź. Budźe-li 34. hłowna ſkhadźowanka też něſchto k temu dopomhacź, je też wona dźěłała Bohu k cźeſcźi, Sserbam k wužitku!“ — Scźěhowaſche pschecźitanje protokolla wubjerka psches knjeſa podſtarſcheho Wjazßławka-Prażſkeho a potom rosprawy hłowneho ſtarſcheho a jenotliwych towarſtwow: Serbowka, Societas Slavica Budysinensis, Swoboda, Włada a Sorabicum;

Delnja Łužiza njebě sastupjena; wucžachi s tutych rosprawow žo posdźischo we Łužicy a Serbskich Nowinach podadža. — Knjes hłowny starschi žo woželbje žerbskim towarstwam sa pscheproschowanja na konzerty a žerbske wjeczory dźakowasche a žwoje wježele nad tym wupraji, so běchu wschě towarstwa, tež Delnja Łužiza, s nim listowale. — Sal bě žo mjes tym napjelnił a knjes hłowny starschi powita hischcże ras wschěch cżesczenych hosczi a to woželbje kk. duchownych a wucżerjow. Pschisamkny žo druhi hłowny dźěl: namjety, a to najprjedy městno wuleta: postaji žo Droždźij; dale wólby: sa hłowneho starscheho wuswoli žo knjes stud. theol. Wjazžławk-Sserbowczan, sa 1. podstarscheho knjes stud. math. Scholta-Delnjo-Łužiczan, sa 2. podstarscheho knjes stud. theol. Kapleŕ-Sorabiczan, sa městno 35. hłowneje skhadźowanki: Ralbizy. Knjes hłowny starschi pschepoda knjesej podstarschemu Wjazžławkej k wosnamjenjenju jeho noweho sastojnstwa akty a wustawki hłowneje skhadźowanki a podźakowa žo wschěm, kotsiž jeho pschi pschihotowanju skhadźowanki podpjerachu. Se scżěhowazych namjetow pschepadže prěni, so maja jenotliwe towarstwa žwoje dźeniki ke kontrolli hłownemu starschemu pschepodacż; pschijate pak buchu wschě dalsche: 1. Kóžda hłowna skhadźowanka ma na žwojej hłownej shromadźisnje pschednoschk sa lud posticżicż; Sserbowka ma k lětu s tym sapoczecż. 2. Hłowny starschi powoła sa kóžde prósdniny maku žwobodnu shromadźisnu studowazych a luda. 3. Městno 1. a 2. podstarscheho njeżmě prósdne wostacż; njeje-li Delnjołužiczana, sastupi na nje pódla Sserbowki a Sorabika akademik, kotryž, kaž tež Delnjołužiczan, wschěch žerbskich akademikow sastupuje, kotsiž w towarstwach sjednocżeni njejżu. Jako dalschi hłowny dypk pschewuradźi žo na to: Finanzna komišija. kk. dr. Muka a farař Schewczik wustupischtaj, kk. wucżeŕ Polan a Rjeczka žo wuswolischtaj. Wustawki, wot knjesa hłowneho starscheho w pschesjednosczi se žobustawami finanzneje komišije sestajane, žo pschijachu; finanzna komišija směje je na pschichodnym poždeženju, žo srjadujo, pschijecż. Mjes tym bě knjes farař Krygaŕ dóschoł a powita nětko studowazych a hosczi do Porschiz, pokasujo na nadawk studowazeje młodźiny. Knjes hłowny starschi žo knjesej fararjej podźakowa, kaž tež knjesej kantorej Hanczźy, kotryž bě pscheczelniwje hospodu sa studowazych wobstaraŕ. Pschisamkny žo dalschi hłowny dypk namjetow: Sejlerjowe spižy. Maczźiza Sserbska ma žo proržycż, so žmě žo skład Sejlerjowych spižow dale w knihowni Maczźizy Sserbskeje khowacż. Knjes hłowny starschi rosprawjesche wo Sejlerjowych spižach a hłowna skhadźowanka pschepoda zyły skład Sejlerjow finanznej komišiji, woželbje knjesej wucżerjej Polanej, kotrehož žebi sa kniharnika wuswoli. Woželbiteje ważnosczje ma scżěhowazy namjet, kotryž žo s tutym wuwjedże: „Hacż dotal njesapłaczene swjaski Sejlerjowych spižow pschewosmje hłowna skhadźowanka. Hłowna skhadźowanka pomina tu na shromadźisnje a s wosjewjenjom tutych namjetow wo njesapłaczenych Sejlerjach w žwojich rosprawach indirektnje wschěch tych, kotsiž hischcże žwoje Sejlerje njesapłaczichu. Njesapłacża-li žo spomnjene swjaski hacż do 30. septembra, pomina hł. skhadźowanka wschěch, kotsiž po sapiskach wo Sejlerjach žwoje swjaski hischcże njesapłaczichu." Studowaza młodźina shubi wulki pjenjes, njedostanje-li sapłatow sa žwoje Sejlerje, a duž njech kóždy, kotryž hischcże po prawom žwoje Sejlerje sa žwoje nima, žwój dołh hłownemu starschemu sapłaczi. Se składa maja žo dalsche 100 exemplarow, exemplar po 1 hr., wjasacż dacż. Swojemu dotalnemu sarjadnikej Sejlerjow, knjesej wyschschemu wucżerjej Fiedlerjej, wupraja hłowna skhadźowanka žwój dźak sa wschu jeho wulku prózu a to wubjerne dźěło, kotrež je jej woprowaŕ; teho runja dźakuje žo hłowna skhadźowanka redaktorej Sejlerjowych spižow, knjesej prof. dr. Muzy sa jeho wobschěrne dźěło, kotrež je k lěpschemu studowazeje młodźiny wudokonjaŕ. Skónczńje pschija žo hischcże namjet, so mataj žo sa kóždu skhadźowanku rospschedawarjej spižow a pohladnizow wuswolicż; sa tutu a pschichodnu staj to kk. seminaristaj Kahoda a Zyž. Zyły dźěl namjetow skónczi skhadźowanka s tym napominanjom, so bychu žo studowazy wo to starali, so bychu žo žerbske nowiny a cżažopiży w kóždej žerbskej žwójbje cżitake a so bychu k temu skasanki wobstarali.

Knjesaj seminaristaj Synda a Holan nahromadźischtaj potom 26,05 hr. sa Sserbski Dom, mjes tym so žo telegramy a dopiży pscheczitachu: telegramy póžłaschtaj knjesaj farař Waktaŕ a expositus Scholta, list s 5 hriwnami sa městna k. farař Mrósak-Hrodźischczański a list s 1 hriwnu knjeżna Hana Zyżez-Draždźanska; listy a dopiżnizy: knjeża farař Kschižan-Hodźijski, s dobom w mjenje Maczźizy Sserbskeje, farař Libsch. Adolf Czerný, J. Czischinski, farař Ducżman, farař kanonikus Hermann, statny radźicżel Holan, wucżeŕ Sommer a tajny radźicżel Steiger. Wschěm skhadźowanka žo dźakuje, se žerbskimi pohladnizami wotmolwi. S cżesczenych hosczi nětko rtnje k nam porecżachu knjes kubleŕ Króna, studowazych namołwjejo, so bychu krocżili sa žerbskimi wótczinzami, stupajo do jich stopow; knjes žejmski sapóžłanz Soba wupraji tu nadźiju, so Sserbstwo tež tam saže wotucża, hdyż nětkle dréma; knjes Miczka powita studowazych w mjenje „Rakecżanskeje Lipy", napominajo studowazych, so njebychu do Němzow schli, ale w Sserbach sawostali, so njeby tu woželbje na žerbskich wucżerjach pobrachowało. Na jeho žłowa dźiwajo pschida knjes kantor Hanczka, so njejżu jenož wucżerjo na tym wina, so do Němzow du, ale tež Sserbja žami; Sserbja dyrbja žo wjele bóle, hacż žo to stawa, tež materielnje sa to staracż, so žerbšzy wucżerjo w Sserbach sawostanu; knjes žejmski sapóžłanz Soba jemu pschihłoželuje. Skónczńje napomina hischcże knjes Bart s Brěsynki studowazych, so bychu žerbšzy studowazy tež žwoje mozy žerbskemu ludej poželbjecżowali. Hłowny starschi žo wschěm knježim dźakuje a wita hischcże ras wschěch cżesczenych hosczi, kotsiž žu nětk dóschli, woželbje cżesczene spěwarki a hrajerki, wschě towarstwa, a dźakuje žo sa jich wopyt. Dźak wupraja tež wschěm, kotsiž žu studowazych sa cżaž skhadźowanki hospodowali, a pscheproschujo wschěch na sabawny wjeczor. Po pscheczitanju protokola skónczi knjes hłowny starschi Wyrgacż hłownu shromadźisnu s krótkej rěcżu, kotruž w tsikrócznej hrimotazej žławje naschemu kralej Bjedrichej Augustej wuklinczecż da. Po wuspěwanju spěwa: „Nasche Sserbstwo" roseńdże žo shromadźisna, so by, žo wukhodźiwschi w kraženym žlóncznym wjedrje, kotrež zyłej skhadźowanzy žwěrne wosta, k sabawnemu dźělej 1/2 7 hodźin saže shromadźile. (Pschichodnje skónczenje.)

S **Lětonja.** Sańdżenu njedżelu rano žo wobydlerjo nascheje wžy njemało dźiwachu, hdyž stadło howjadow na polach pschede wžu wohladachu. Wone žo tam w dźeczelu paženu, jako bychu w Lětonju doma byle. Lětończenjo njewjedżachu žebi wěž hinak wukożicż, hacż so je žo něchtó žwojeho skotu nabył a jón na Lětonjanske leżomnosczje pschihnał, dokelž jón njeje hinak wotbycż mohł. Lětończanska gmejna teho dla pschihnaty skót hižo jako žwoje wobžedżeństwo wobhladowasche. Běsche jeho 12 rjanych howjadow a 1 kruwa. Sehnachu buwiczki do jeneho dwora a chżychu žo runje do nich dźělicż. Tola mjes tym so mjes žobu wuradźowachu, kak mělo žo dźělenje stacż, jedyn požoł s Droždźija jachliży pschihna. Wón powjedasche, so je žo młody skót Droždźijskeho knjejstwa w nozy s jaželow wudobył a so žlěd sa nim do Lětonja pokasuje. Duž žebi Lětończenjo njetrjebachu dale hłowu łamacż, kelko skotu dyrbjesche kóždy dostacż, a móżnej swadże bě s tym tež sadżěwane. Droždźijskemu knjejstwu je žo jeho skót hnydom wrócżił, tola nacżinjenu schkodu dyrbi wone sorunacż.

S **Hucżiny.** Hdyž sańdżenu wutoru s jeneho tudomneho knježeho pola pscheńzu domoj wożachu, njedaloko wosa błysk do jeneje pópy dyri a ju sapali. Woheń žo na nětkotre druhe pópy wupschestrje a je sniczi, prjedy hacż bě móżno, płomjenja sabicż.

S **Njeżwaczidła.** Po wobsamknjenju zyrkwinskeho pschedstejicżerstwa budże žnjowy žwjedżeń sa naschu Njeżwaczidlsku woždu 30. augusta, to je 11. njedżelu po žwjatej Trojizy. K temu daj Bóh žoże!

S **Njeżwaczidła.** Na poželednje skótne wiki bě žo 491 howjadow, 45 běhakow a 190 prożatow na pschedań pschihnako. Wschě skótne druzinу žo žiwje kupowachu.

S **Khróscżiz.** (Towarstwo Sserbskich Burow.) Kaž je žo na hłownej shromadźisnje w Njeżwaczidle wobsamkło, ma žo lětża nasymu k wopomnjecżu 20lětneho wobstacża Tow. Sserbskich Burow, kotrež žo w lecże 1888 w Pancżizach sałoži, sabawny a wjeżeły žwójbny žwjedżeń wuhotowacż. Je to tym pobocżnym towarstwam, kotrež žu minjene 20 lět žwěrnje w Tow. Sserbskich Burow hromadu dżerżeli a sa shromadne saměry a wužitk žerbskeho burstwa po žwojich žłabych mozach shromadnje dźěłake, žo žwěrnje na wjele shromadźisnach skhadźowale a powucżeli, popschecż, so žo tež ras sjednocża w žerbskej luboscżi k wurjadnemu wjeżelemu žwójbnemu žwjedżenjej. — Swjeżelaze je pschi tym woželbje tež to, so je hischcże dżenża cżrjódka tych mužow żiwa, kotsiž žu pscheď 20 lětami Towarstwo Sserbskich Burow žobu sałożili a kotsiž žu hacż do dżenżnischeho dnja stajnje žwěrni wostali a pilnje shromadnje dźěłali. So pak by žo wotmyżleny žwjedżeń tež derje poradźił a niz jenož nětkotre hodźiny trał, ale tež sa dalsche horliwe, pilne a psches jene skutkowanje sa poměry a pschichod Tow. Sserb. Burow sahorjał, dha dyrbi k temu tež wschitko derje sarjadowane a pschihotowane bycż. Teho dla je žo postajiło, so ma žo njedżelu 23. t. m. popołdnju w 3 hodźinach wubjerk towarstwa w Małym Wjelkowje pola Hähnelez seńcż, so by žo wschitko trěbne sa žwjedżeń postajiło a wuradźiło. Tež ma žo žwjedżeńśki wubjerk wuswolicż.

— Do wubjerka ßkuscheja pschedßydojo, městopschedßydojo, pißmawjedžerjo a pokkadnizy wschěch poboczných towarstwow, kiž ßu hacž dotal abo nětk ßo k hkownemu towarstwu džerželi a létny pschinoschk do hkowneje pokkadnizy wotwjedli.

Pschedstejazych pschiczinow dla ßo pscheje, so bychu wschitke poboczne towarstwa na naspomnjenej shromadžisnje wubjerka dospołnje zastupjene byle. Tež hosczo ßu witani.

Wo ßwjedženju ßamym chzemy dženßa jenož to pscheradzicz, so ma ßo tež ßerbski dźiwadkowy kruch hracz, pschimërjeny naschim burskim wobstejnosczam pod titlom: „Burska krej“.

S Wochos. S wulkim wobžarowanjom ßo w naschej woßadze powjesczi powjeda, so knjes farar A. Ryczer Wochoły nasymu wopuschczi, so by w Schirzy w Ssmólnych Horach duchowne zastojnstwo pschijal. Knjes farar Ryczer bě z wopředka powolanje do Schirki wotpokazał, tola strowotnych pschiczinow dla je skónczenje, hdyž ßo powolanje wospjetowasche, do njeho swolił. Bóh daj, so by ßo za naschu woßadu nowy ßerbski duchowny namakał.

S Czélneho. S dweju němskeju wojakow, kotrajž staj psched dwěmaj njedželomaj pschi rosbuchnjenju munizije w němskim pósłanzstwje w Pekingu (w Asiji) ßwoje žiwjenje shubiłoj, je ßo jedyn, Jnrij Petrik, w Czélnom narodził.

S Czélneho. Něhdže 1500 jutrow tudomneje hole w tak mjenowanych kutach je knjezerstwo kupiło a je 1. oktobra pschewosmje. — Pschi czežkim njewjedrje, kotrež ßo tu schtwórtk tydženja rospuschczi, błysk na Sprejowskim puczu do telefonoweje žerdže dyri. Czélnjanski pomozny hajnik Andrich, kotryž bě jenož 5 metrow wot tamneho městna zdaleny, se ßamym wustróženjom woteńdže.

S **Draždžan.** Prynza Maxa, doktora bohawuczenosczе a prawawuczenosczе, kotryž je wot 1899 z wurjadnym profeßorom za lithurgiju a zyrkwinske prawa pschi theologiskej fakulcze Freiburgskeje universitty w Schwizy, ßu za porjadneho profeßora tam pomjenowali.

Přilopk.

* (Njeßboże z automobilom.) Hdyž wěsty Opitz z Meerane z automobilom z hontwy domoj jědžesche, na dobo benzinowe ßudobje rosbuchny, a hnydom na to ßo automobil zapali. Ssydło a krym hnydom w płomjenjach stejachu, a skoku wotskocziwschi ßo Opitz wukhowa. Tež automobilowy wjednik se ßamymi stróželemi woteńdže. Automobil je ßo hacž do želesnych džélow do czista sniczik. — Džélaczerja Schäfera z Kleinschönawy pola Žitawy bě schtwórtk jedyn automobil pschejek. W Žitawskej hojerni je wón na poczerpjene zranjenje wumrjek. — W Rychbachu w Vogtlandskej wutoru wjeczor automobil jeneho fabrikskeho wobßedžerja z Hohenstein-Ernstthala jeneho schésczlétneho hólza pschejе a ßmjertnje srani. — Pola Boulogne-sur-Mer (w Franzowskej) jedyn Amerikan z Bostona se ßwojim automobilom do jeneje wudrjenzy sajédže. Amerikan ßo zarazy, automobilowy wjednik a dwě druhej woßobje, w automobilu ßedžazej, ßo czežko sranichu.

* (S błyskom zaraženi.) W Kaltenbrunnje pola Koburga je ßo ßyn ratarja Wehrla z błyskom zarazył; dwě holzy ßo czežko sranischtej. — W Hirschfeldže je błysk dweju konjow kublerja Schneidera morił. Pódla stejazy pohonc se stroželemi woteńdže.

* Němski wójnski kschižak „Undina“ je wutoru wjeczor z jeneho tšélneho swuczowanja ßo wróczejo pschi sajédže do Sondernburgskeho zaliwa czołm z jědnaczemi matrosami pschejek. Schtyrjo mnžojo ßo tepichu, ßedmjo ßo wukhowachu. „Undina“ je mały panzerowany kschižak, kotryž je ßo w lécze 1902 natwarił. Jeho wobßadka 1334 muži wobsteji.

* Dla łamanja krajneho měra ßu w Düsseldorfje 14 strajkowazych džélaczerjow zajeli. Woni běchu k džéłu swolnitwych džélaczerjow w fabrizy nadpadli, jeneho mischtra nabili a jeho jédne koło skónzowali. Jeneho džélaczerja, kotrehož ßu do pluzow kłóli, ßu ßmjertnje ranili.

* (Ssněh na rudnych horach.) Na Schmrěkowej Horje je létża w auguscze prěni ßněh padnył. Wón 4 zentimetry wyßoko leżesche. Na Ssněžzy w hobrskich horach ßněh ßamo hižo 10 zentimetrow wyßoko leži.

* Wulki woheń je ßrjedu czéske město Myto zapuszcził. 69 khěžow a 19 pódlanskich twarjenjow je ßo wotpaliło. Ssylnje wějazy wětr płomjenja po schindželatych tšechach skoku rosnjeße. S napinanjom wschěch mozow ßo zara a zyrkwina wěża, teho runja se schindželemi krytej, kotrejž ßo hižo palischtej, wohnjej wobróschtej. 181 ßwójbow je bjes bydła, mjes nimi 121 podružnikow a 60 khěžerjow. Wscho hromadže dyrbi něhdže 900 woßobow w schulach, brožnjach a w khěžach, z wohnjom pschepuschczenych, nozowacz. Nimale wscha domjaza nadoba a poßleschcza ßu ßo płomjenjam pschewostajicz dyrbjake.

* Mandželska zwada mjes Toselliom a jeho mandželskej, prjedawschej hrabinku Montignoso: Swada mjes mandželskimaj hižo dlějschi czaß wobsteji. Hižo prjedy hacž Toselliowa do njedžel pschińdže, je wona dom ßwojeho mandželskeho wopuschczika; wona bě ßwoju macz proßyła, so by jej we wulkowójwodskim hrodže czežku hodžinu wocakacz dała. Toskanska wulkowójwodka pak ßo tejle próstwje zarjekny, dokelž je Toselliowa pjecza ßmjercz ßwojeho nana, Toskanskeho wulkowójwody, zyle njewobkedžbowanu wostajika. Toselliowa chze ßo nětko pjecza z jenym hrabju woženicz. Wo tym shoniwschi je ßo Toselli sarocził, so wón ženje do džélenja mandželstwa njeswoli. Wón je hižo teho dla pschecziwo džélenju, dokelž ma wón se ßwojeho mandželstwa wschelaki dobytk. Wschě powjesczе wo tym, so staj Toselli a jeho mandželska w połnym měrje žiwaj, ßu njewěrne. Hischczе psched krótkim czaßom, hdyž mandželskaj w italskich mórskich kupjelach pola Viserby pschebywaschtaj, bě jeju khłódne sadžerženje nadpadne. Zadanje wo džélenju mandželstwa ßo w bližschim czaßu italskej ßudniskej wyschnosczi pschepoda. Toselliowa chze ßwój nětczischi statok pschedacz.

* (Ssuchota w delnjej Italskej.) Ssuchota w Apulskej wulke staroscze wubudžuje, dokelž ßu skoro zyke žně sniczene a wjele městow picznje wody nima. Wobydlerstwo ßo z pschezo wjetschim roshorjenjom jima. Natarszy džékaczerjo njemóża laczności dla na džéło khodzicz. Mjes tym ßu do Bari a Barletty knjezerstwowe parne łódże pschijéle, kotrež wodu z Venediga, Ankony a Korfu pschiwjesu. Manevry w provinzy Lecce ßu ßo dla njedoßahazeje wody sastajicz dyrbjake.

* Wulki wichor a sliwk staj sandženu ßobotu wuherske město Szegedin sapuszczikej. Popołdnju ßo wulki wuheń jeneje konopjerne na kótkownju a ßuscherju czišny, hdyž wjazy dyzli 100 woßobow wobjedowasche. Woni ßo wschitzy z rosbitkami pohrjebachu. Wschitzy měschczanszy lékarjo a wojazy hnydom na pomoz khwatachu. S rospadankow schtyrjoch morwych, 12 czežkosranjenych a wjele lohkosranjenych wuczahnychu.

* (Sliwki we wjeczornych rudnych horach.) S wulkej wodu ßu ßo mnohe wßy, woßebje Carlsfeld, Wiltzschhaus, Wildenthal, Blauenthal, Steinbach a Erlabrunn czežko potrjechike. Sliwki najmjenische rěczki do torhazych rěkow pschetworichu. W rěkach ßo hromady schtomowych czélow nakopichu, kotrež běchu ßo z léßow a rěsakow pschipkawike. S tymile schtomami bě woda nusowana, ßebi nowe pucze pytacz. Pola a łuki, dróhi a pinzy ßo wyßoko pócrjechu a ßo wudrjechu; mosty ßo swottorhachu a želesne mostowe noschaki ßo kaž grot sawichu. Woßebje czežko je ßo Carlsfeld potrjechił, hdyž wjele měschczanow na lécznym pschebytku bydlesche. Murje rěczneho brjoha ßo podmlěchu, wodowe žołmy płoty, schtomy a zyke kólnje, hrjady, kamjenje, kruchi želesa a domjazu nadobu wotwjedžechu. Zonu Carlsfeldskeho farara a jejneho ßynka ßu z farskeho doma, wokoło kotrehož wulka woda schuczesche, z nusu wukhowali. Wjele maleho skotu je ßo tepiło. Na želesnizy a na drósy je wobkhad pschetorhnjeny. Schény ßu na jenym městnje 40 metrow daloko wusběhnjene. Mjes Wiltzschhausom a Carlsfeldom je ßo wobkhad po želesnizy na 6 dnjow sastajicz dyrbjał. We Wildenthalu ßu ßo někotre khěže podmlěwe a jena je ßo saßypka. Wjele njedžel ßo minje, prjedy hacž budże mózno, ßlědy sastraschneho powodženja wurunacz.

* (Powodženje we Wuherskej.) Réka Wah we Wuherskej bě ßo se sliwkami wyßoko napjała. Wona želesniski móst pola Turana w tym wokomiku wottorhny, hdyž chzyschе jedyn człah psches móst jécz. Lokomotivnikej ßo poradzi, człah hischczе z człaßom sastajicz. Wobkhad po želesnizy je ßo sastajił.

* Wulke pschekschiwjenja we wyßokosczi 239,000 krónow ßu ßo w nalutowarni a wupożczerni w Platnje w Czechach wotkryke. Pschekschiwjeŕ bě fabrikant Beer, kotrehož ßu w Chebje sajeli.

* (Njeßboże w podkopkach.) W Dudweilerskich wuhlowych podkopkach je ßo se sapalenjom létazeho wuhloweho procha 13 hórnikow morilo; 8 je ßo czežko a 4 lohko sranilo.

* (Wotprawjenje z parnym hamorom.) Jedyn polizist w Tuli bě ßo pschi jenej shromadžisnje džélaczerjow tamnischeje džélarnje worzlowych tworow wobdželił. W shromadžisnje ßo na dobo sawoła: „Kedžbu! Jedyn wobhonjeŕ tu je!“ Hnydom ßo wschě durje samknychu, a džélaczerjo ßo do tajneho polizista dachu. Jeho wuwjasachu a na nakowu wulkeho parneho hamora położichu. Bližschi wokomik ßo koło sawjertny a 30 tunow czežki hamor na njeßbožowneho dele praßny, kotryž ßo hnydom do czista rosmjecze.

* (Lynchowanske prawo.) W Otarach pola Kasana psched něktorymi dnjemi, mjes tym so běchu burjo na žnjowym dźěle, woheń wudyri. Kur wohladawschi burjo domoj khwatachu. Po puczu jim bur Nozolajew na pschecźo pschińdźe, wołajo: „Njekhwatajcźe, njeje žaneho stracha!" Do wěży doběžawschi pak widźachu, so žo hižo wschě twarjenja s płomjenjom palachu. Woheń bě s khěže něhduscheje Nozolajewoweje lubeje wuschoł; wón bě jón s wjeczniwoscźu sakožił, dokelž bě jeho wona wopuschczika. Rosnjemdrjeni burjo sa Nazalejom cźerjachu a jeho sarasychu. Doniž polizija njepschińdźe, cźěło na lodowu jamu położichu.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Kublerjej Wustmannej w Dreczinje bě 21. junija tam žłužazy 19lětny ratarski dźěłaczer Räbisch se Shorjelza por schkórniczkom a jenu britej kradnył. Räbischowej wurěczi, so je žebi tej wěży jenož požcził, njewěrjachu. Hižo prjedy khostaneho wobskorženeho k jastwu na 8 měžazow a k shubjenju cźežnych prawow na 3 lěta saßudźichu.

⚔ Cźeladnik Unger s Deisfelda bě na žłužbje pola kublerja Skopa w Kschiwej Borschczi žwojemu žobucźeladnikej Gründlerej pjenježnu móschniczku s 25 hriwnami kradnył. Ungerej pak njemóžachu jaßnje dopokasacź, so je paduschstwo skucźił. Duž jeho wuwinowachu.

Želesniski jěsdny plan

sa Běłu Wodu,

płaczazy wot 1. meje 1908.

S Barlina-Khoczebuza do Běleje Wody

517, 733, 1036, **11**23, **1**13, 417, **5**57, 707, 1114, 1156, **2**38.

S Běleje Wody do Khoczebuza-Barlina

522, 734, 1038, **11**24, **1**14, 420, 558, 712, 1116, 126, **2**39.

Se Shorjelza do Běleje Wody

1235, 513, 849, **12**05, 220, **4**54, **6**28, 711, 1023, **2**04.

S Běleje Wody do Shorjelza

1236, 518, 850, **12**06, 221, **4**55, **6**29, 716, 1026, **2**05.

Se Sslepeho do Hródka

1246, 527, 859, 230, 726, 1035.

Se Sslepeho do Běleje Wody

508, 724, 1027, 407, 658, 1105, 1145.

S Cźorneje Wody do Wrótžławja.

S Cźorneje Wody		6,31	9,3		11,35	4,24	7,23	10,8
Bukowa		6,40	9,19	10,17	11,44	4,33	7,43	10,17
Cźorny Khołmz		6,52	9,34		11,56	4,45	7,58	10,29
Wojerezy	4,55	7,4	9,55	10,36	12,4	4,58	8,8	10,41
Las	5,10	7,18	10,12			5,13		10,56
Delni Wujesd	5,22	7,28	10,23			5,24		11,6
do Hórki	6,5	8,8	11,9	11,19		6,7		11,51
wot Hórki	6,13	8,19	11,24		6,26 7,52			11,59
do Shorjelza	6,46	8,48	11,56		6,49 8,21			12,27
wot Hórki	6,15	8,20	11,32	11,20		6,9		12,1
Kohlfurt	6,49	8,53	12,6	11,43		6,50		12,33
do Wrótžławja	10,30	1,0	3,14	1,48		9,41		5,48

S Wrótžławja do Cźorneje Wody.

S Wrótžławja	11,8		—		10,50	3,38	3,38	—
Kohlfurta	4,00		7,35		1,12	6,7	7,5	11,25
do Hórki	4,32		8, 8		1,40	6,30	7,41	11,53
Se Shorjelza	4,10		7,49		1,10	5,58	7,3	9,20
do Hórki	4,34		8,13		1,38	6,23	7,42	9,45
wot Hórki	4,40		8,25		1,53	6,31	7,53	11,58
Delni Wujesd	5,21		9, 5		2,43	—	8,42	12,34
Las	5,31		9,15		2,57	—	8,53	12,44
Wojerezy	5,49	7,6	9,28	12,20	3,30	7,18	9,14	1,0
Cźorny Khołmz	5,58	7,16		12,29	3,40	—	9,24	1,8
Bukow	6, 9	7,30		12,42	3,53	7,34	9,38	1,18
do Cźorneje Wody	—	7,38		12,49	4,0	—	9,46	1,52

Pißarńja

sa **kupne, dismembraziske, hypothekske, testamentiske a sawostajeńske wěży** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawscheho pißarskeho pschedstejiczerja pola knjesa aktuara sw. žł. H. Liebsche.

na žukelnjej haßy 1II.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w serbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czichsczi.

Dürkoppske jěsdne koła

wudźěłki 1. rjadownje

žylne puczowanske koła druhich fabrikow s dwójnym swonowym lěhwom sa 65 mk., **dźěle jěsdnych kołow** žměschnje tunjo.

Kontinental a Calmonowe Ideal-pneumatiske mantle po 3 mk. porucza

G. Urban w Krjebi,

sastupjer sa Dürkoppa a Co. w Bielefeldze.

Franz Marschner

cźaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Schkleńzy

k nakładźenju płodow,

muchowe łojaki,

kwaßne dary

tunjo porucza

pschedawarńja schkleńzy a porzlina

E. Ullricha

na schulerskej drósy 12.

Sa njewjesty!

Serbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,

w cźelazej łoži hižo po **6** hr. **50** np.,

najjednorische = = **2** = — np.

žu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomas, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarńja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liszinow** wscheje druzyny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscżow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnoscżow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wěžach. Dokelž žym dołhe lěta s rěcznikowym sekretarom byk, žo najlěpsche wobstaranje sarucza.

7000 hriwnow

mataj na dobru hypotheku wupożczicź **J. a E. Koban** pschi žitnych wikach 4.

Nowa ßymjeńtna rožka „Superior“

wušnamjenja ßo po naſhonjenjach plahowarjow tu a w druhich ſtronach Łužizy ſe ßlědowazymi woßebitoſćemi:

Rospjeńkuje ßo móznje. — Symu derje pſchětrawa. Lěha ßo ſ czeżka. — Wurjadnje bohacże dawa — poměrnje też na khuduſchkej ſemi.

Zentnar płaczi po 12 hr. 50 np.

Lětża je něſchto pſches 100 zentnarjow na pſchedań, duž chzyli ſkaſanki ſ cżaßom pſchipóßłacź na

Ernſt Meltke, ratař w Khwaczizach
(Quatitz, Poſt Merka).

Drjewowa awkzija

19. auguſta 1908 dopołdnja 3/4 10 hodź.

w Huczinjanſkim hoſćenzu.

79 mjehkich ſchtomowych cżełkow hacź 29 cm, 2 dubowaj klozaj 23—26 cm, 123 mjehkich klozow, 7—11 cm, 781 mjehkich teho runja 12—30 cm, 82 mjehkich krutych żerdźow 8—15 cm, 71 mjehkich kolikow 5—6 cm, 8 rm ſchcźěpow, 36 rm klumpachow, 56 rm repuchow, 287 rm hakoſow, 39,55 ſtotnjow walcźkow, 45 walcźinowych dołhich hromadow, 98 rm pjeńkow. Seſtajane w drjewiſchcźu w 10., 47., 62., 64. wotdźělenju, jenotliwje w 41., 50., 51., 53., 54., 61., 62., 63., 84. wotdźělenju pola Połpizy, w 90., 91., 97., 103. wotdźěl., pola Noweje Wßy w 12. a 13. wotdźělenju.

Kral. hajniſki rentſki hamt w Draždźanach. **Kral. hajniſke rewěrſke ſarjadniſtwo w Połpizy.**

11. auguſta 1908.

Hoſćenz na pſchedań.

W **Rakezach je hoſćenz „ſtoteje hwězdy“**, korczmarſke prawiſna mějazy, ſ pódlanſkimi twarjenjemi a něhdźe 5 jutrami polow, w kotrymž ßo też **rěſa,** płaczińny hódno na **pſchedań.** Wón ßo ſa rěſnikow, ſkótnych wikowarjow atd. jara derje pſchihodźa. Twarjenja ßu ſ 13 900 mk. pola wopalneje kaßy ſawěſćene.

Ssadźenja pſchijimuje

knježi rentſki hamt w Rakezach,
w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje.

Inkarnatſki dźeczel

kaž też

ſymſku a trundlazu woku

porucza tunjo

Khorla Preisser jun.

pſchi žitnych wikach.

Snate wubjernje ßłodźaze

palene khofeje

po wſchěch płaczińnach porucza

Hans Lindner

(prjedy **Pawoł Hofmann**)

na rózku ßerbſkej a ſchulerſkeje haßy.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßłużby

na ßukelnſkej haßy 34

piſarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon cżißko 177. —

Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Ssymjeńtnu rožku

Square Head

prěni krócź woßytu, po ſornje jara wunoſchnu, ſ krutej ßłomu, kłóß ma něhdźe 100 ſornow, zentnar po 10 mk.,

ſakſku hobrſko-hórſku rožku

kotraž ma dołhu ßłomu a dołhe kłoßy, zentnar po 10 mk.,

ßymjeńtnu pſcheńzu Red King

kotraž ma krutu dołhu ßłomu a rjane ſorno, zentnar po 11 mk.,

Urtoba-pſcheńzu

jara wunoſchnu, zentnar po 11 mk.

porucza

Jan Jakubaſch

we **Worklezach** cżißko 54.

Hróch, woku, hejduſchku, kolij

porucza

Kharowe

pſchi žitnych wikach.

Towarſtwo Serbſkich Burow.

Wubjerk ſměje **ſhromadźiſnu njedźelu 23. auguſta** popołdnju w **3** hodźinach w Małym Wjelkowje w Hähnelez hoſćenzu.

Naležnje pſcheproſchuje wſchě poboczne towarſtwa

hłowne pſchedßydſtwo.

Wuměrjenſke dźěła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj

Rentſch a Schöne,

geometraj

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Kubło.

Blisko Rakez mam kubło ſ wjazy dyžli 100 kórzami leżomnoſcże, ſ dobrymi twarjenjemi, doſpołnym inventarom, wubjernymi žnjemi pſchi 15 000 mk. napłacźenja pſchedacź.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Žiwnoſcź w Torońzach cżißko 7 pola Budyſchina ſ něhdźe 26 kórzami polow, łukow a keřkow je ſ rjanymi žnjemi a žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

Žiwnoſcź.

Mam 25 kórzow wulku žiwnoſcź blisko Budeſtez bjes inventara ſa 23 000 hriwnow pſchi małym napłacźenju pſchedacź. Twarjenja ßu zyle nowe.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Klamarńja a korczma.

Dla wobßedźerjoweho ſemrjecźa mam pjekarńju ſ klamarńju a korczmn hnydom na pſchedań. Pſchewſacź móže ßo 1. oktobra.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Hoſćenz

blisko Budyſchina, lubowane wulětniſchcźo, wjele wupſchahanja, mam dobry reſtaurant woßebitych wobſtejnoſcźow dla ſa 52 000 mk. pſchedacź.

Wulki cżiſty dobytk. Wulka leżomnoſcź. Kolonady.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Trjebanej

Naumannowej jěſdnej kole

ſe ßwobodnym běhom ſtej po 40—45 mk. na pſchedań na Gickelſkej horje 16 delka.

Rjana ſtwa ſa jenotliwych ludźi pſchenaja ßo w paſtyrni w Brěſynzy pola Delnjeje Hórki.

Gmejniſki pſchedſtejiczer.

Dejna młoda koſa

je na pſchedań w **Boſchezach** cżißko 16.

Dwě koſy

ſtej na pſchedań w Kſchiwej Borſchczi cżißko 12.

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu 16. žnjeńca pop. z dypkom 5 hodź. w Mjenerec hoſćencu swoje měſačne poſedźenje.

Wšě lube ſobuſtawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydſtwo.

Do Lejna

pola Khróſcźiz!

Njedźelu 16. auguſta popołdnju wot 4 hodźin

reje

ſe ßylnje wobßadźenej balſkej hudźbu.

Pſcheczelnje pſcheproſchujetaj

Pětr Nowak a mandźelſka.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe njedźelu pójdźemy? Jutſje pójdźemy wſchitzy do **Noweje Jaßońzy** na

reje.

Tam budźe rjenje.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczeřſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajeřka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Kuchańki, ßłużobne holzy, dźowki, wotroczkow, pohonczow do měſta a na wßy pyta pſchiſtajeřka **A. Holtſchowa** w Albertſkim dworje. Rěczi ßerbſki.

Wotroczkow, ßrěnkow, tſecźakow, rólnych pohonczow, wolazych, dźowki, ßrěnzy, dźowki k ßwinjom, hejtmanow, dźěłaczeřſke ßwójby, woženjenych knježich pohonczow hnydom a k nowemu lětu ſ jara wulkej mſdu do dobreje ßłużby pyta pſchiſtajeř **J. Brycza** w Klukſchu.

Jan Scheczěpank w Rakezach pſchi dróſy ſtajnje wſchu cżeledź, dźowki, holzy k ßwinjom, ſtwinſke holzy, kuchańki, wotroczkow, ßrěnkow, knježich pohonczow, też hólzow a holzy, kiž jutry ſchulu wukhodźa, dźěłaczeřſke ßwójby atd. do łužiſkich a dalſchich ſtron pyta.

Młodeho konja

mjes dwěmaj na wubjerk, 4 abo 5 lětneho, ſtroweho a pěkneho, ma na pſchedań **Jan Jakubaſch** we Worklezach cżißko 54.

(K temu cżißku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 15. augusta 1908.

Placišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

10. augusta 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	42—45	78—81
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	31—35	64—71
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	28—30	58—62
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—40	70—72
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—37	67—69
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	31—34	61—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	28—30	58—60
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	38—41	70—73
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—37	67—69
3. ßnadnje pizowane	30—34	62—66
Cželata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—52	80—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich křižencjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	51—58	66—68
2. mjaßne	49—51	64—66
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	44—48	59—63

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:	W Budyšchinje. 8. augusta 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 13. augusta 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca — — — běła	—	—	—	—	10	50	11	18
" — — — žołta	10	45	10	60	9	70	10	60
" nowa	—	—	—	—				
Rožka — — —	8	75	8	90	8	50	8	75
" nowa	—	—	—	—				
Jeczmjeń — — — 50 kilogr.	8	80	9	—	7	50	8	50
Wows — — —	7	—	7	70	7	10	7	40
Hróch — — —	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka — — —	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły — — —	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka — —	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny — — —	3	—	3	50	2	50	3	—
Butra — — — 1 kilogr. —	2	50	2	60	2	40	2	70
Pšeńcžna muka 50 " —	12	—	19	—	—	—	—	—
Ržana muka — 50 " —	11	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno — — 50 " —	3	25	3	50	2	10	3	—
Ssłoma — 100 " —	3	84	4	—	3	75	4	50
Prožata 730 schtuk, schtuka —	8	—	24					
Pšeńcžne wotruby — — —	—	—	6	25	5	75	6	30
Ržane wotruby — 50 kilogr. —	—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeńcžny gris — — —	—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris — — —	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., rožka wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 25 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 70 np.

W Budyšchinje płaćeše: kórz pšeńcžy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 17 hr. 67 np. hač 18 hr. 2 np., nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz rožki po 160 puntach 14 hr. — np. hač 14 hr. 24 np. nowa: — hr. — np. hač — hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np. hač 12 hr. 60 np.

Wiežne płaćišny w Kamjenzu.

13. augusta 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., pšeńca wot 9 hr. 50 np. hač 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 5 hr. — np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 16 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w Londonje 14. augusta: Pomročene, symnischo.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 9. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: August Jan Holbjan, murjeř na Židowje, ſ Jdu Helenu Bartkez tam.

W katholskej zyrkwi: Khorla Bockſch, kóžkař w Lübecku, ſ Paulinu ſwud. Kurzowej rodź. Braunbartez ſ Budyschina. — Benno Kubiz, pschekupz ſwěrjny a pjerjny w Budyschinje, ſ Hańžu rodź. Mischnarjez tu. — Ernst Raue, agent w Budyschinje, ſe Sidoniu rodź. Domschkez w Budyschinje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Hermann Alfred, Gustava Khorle Hermanna Guschkera, ſamkarja na Židowje, ß. — Mor Oskar, Jana Michała Mjena, małeho ſahrodnika w Hrubocžizach, ß. — Khorla August, Ernsta Bohuwěra Schkleńczerja, kamjenjeczeßarja w Delnjej Kinje, ß — Johana Gertrud, Khorle Augusta Nowaka, fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeli:

W Michałskej woßadze: 7. augusta: Bjedricha Maxa Frenzela, wikowanſkeho ſahrodnika w Bórku, morwy narodź. ß. — 9. Pawoł Marczin, Bjedricha Wylema Jeremiaſa, dźěłaczerja na Židowje, ß., 11 m. 19 d. — 11. Jurij Schmidt, khěžeř a pokładnik měſtneje khorobneje kaßy, wjeßny ßudnik a ſměrz w Jeńkezach, 72 l. 3 m. 26 d. — 12. Jan Ernst Ssmoła, tſěchikryjeř a rentudostawař w Jeńkezach, 36 l. 8 m. 4 d.

Zyrkwinske powjesčze ſ Hodźija.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farař Kſchižan ßerbsku ſpowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesčze ſ Budeſtez.

9. njedźelu po ßwjatej Trojizy ſměje farař Domaſchka rano w 7 hodź. ßerbsku ſpowjedź, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodź. ßerbske a $\frac{1}{2}$10 hodźin němske prědowanje.

Darjene pola mje tež

niczo njedostanjecze,

ale hódnu tworu pola mje tuńſcho kupujecze.

Nowe jěſdne koła po 52, 50—180 mk.,
mantle po 2 mk. 25 np., **ſchlawchi** po 2 mk.,
ſadnje koło ſe ßwobodnym běhom a nasadſtupanſkim ſpinadłom po 14 mk. 50 np. ſ 1 létom rukowanja.

Wopomnicze: Jenoz ſ wulkim pſchedawanjom je mi mózno, po najnižſchich płaćišnach pſchedawacź.

J. Schieback na Mużakowſkej dróſy 4

najwjetſcha pſchedawarnja jěſdnych kołow w Budyschinje.

Žadajcze ßebi płaćišnowe ſapiß ſa 100 jěſdnych kołow.

Wuporjedźenje wuſtojnje a ſpěſchnje ſ rukowanjom.

Nětotre
jěſdźene połſaczinjene woſy
jara płaćišny hódno.
Landawſke woſy, landaulety a woczinjene woſy
(w ßyrym twarje na ſkładze) po niſkich płaćišnach poručamoj.
— Schwarne wuwjedźenje, najlěpſchi material. —
Woſowa fabrika N. Galla naßlědnika
(Schröder & Fickler w Budyschinje).

Spěwy do žnjowych wěnzow

ßu dostacź we wudawarni Serbskich Nowinow.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawśti mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki śkład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomĕrnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na śmutskownej lawskej haßy 3.
Wulki śkład mužazeje a dźĕćazeje drasty.
Wulki śkład tkaninow. — Seschićze po mĕrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki śkład hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Seschićze po mĕrje. — Wulki śkład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porucża bohaty śkład ßamodźĕłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki śkład tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pśched bohatej wĕžu.
Wulki śkład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschićze po mĕrje a śkład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na ßukelnskej haßy cžo. 11.
Wulki śkład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakĕratnja.

Pśchedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pśchedawatnja śkładnośtnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźĕłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtuńschich płaćišnach.
Śkład wschĕch druźinow kaschcźow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej dróhy 9.
Wulki śkład wschĕch druźinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Cžaßnikaŕski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cźißło 5.
Wulki śkład mužazych a žonjazych cžaßnikow, regulatorow, śćeńskich cžaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźetnja.

Cžaßniki a śłote twory.
G. Ludwig, cžaßnikaŕ pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecża starych kasarmow.

Cžaßniki a śłote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschĕ druźiny cžaßnikow, rjeczasow, śłotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rĕču ßerbski.

Cžaßniki a śłote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Śkład wschĕch druźinow dybßacžnych cžaßnikow, regulatorow a śtejatych cžaßnikow, woßebnych debjenkow.

Cžaßniki a śłote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucża śwój bohaty śkład śłotych tworow a cžaßnikow wscheje druźiny.

Cžaßniki a śłote twory.
Pawol Bergmann cžaßnikaŕ pschi drjew. wikach 6, pódla reśtawraz. „k Romśkemu“.
Poruczam śwój wulki śkład dobrych hódnych **cžaßnikow a cžaßnikowych rjeczasow** pschećelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju cžaßnikow žo rukuje.
— Rĕču ßerbski. —

Śkote a śźlĕborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Śkład śkotych, śźlĕbornych a alfenidowych tworow.
Dźĕłatnja ſa nowośćze a porjedźetnja.
Wĕrowanske pjerschćenje po mĕrje.

Woßebita dźĕłatnja ſa ßedłatśke a pólśtrowane wĕzy.
H. Sommer pśredy J. Kattner, pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulśke wĕzy.

Pólśtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźĕłanje a pśchedźĕłanje wschĕch pólśtrowanych **meblow.** Stajny śkład śofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a śtwy tapezĕruju po tunich płaćišnach.

Śedłatnja a tapezĕrowatnja.
T. Albert na hornczejskej haßy 13 a 7.
Śkład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wĕzow, nakhribjetnych mĕchow, gamaschow a schulskich wĕzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pśche deschćz. Wĕzy ſa pßy.

Magazin pólśtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucża śwój śkład śofow, kožow, matrazow po najtuńśchich płaćišnach.

Nožetnja a parna tocžetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki śkład blidowych a dybßacžnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pśchedawatnja starych wĕzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Śkład hotowych mužazych a dźĕćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźĕłaćeŕske wobleczenja a kholowy.

Pśchedawatnja schćĕtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mĕjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschĕch schćĕtkow a barbiczowych (pinślowych) tworow po najtuńschich płaćišnach.
Woßebitośćze: Kardecze a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźĕłatnja. Włoßanki žo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlĕd.)
Pśchedawatnja a porjedźetnja wschĕch hudźbnych instrumentow. Śkład wschĕch druźinow trunow, piśkadłow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej dróhy 3.
Dobytkna kupowatnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźĕłatnja a porjedźetnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cžahanśe a hubne harmoniki, hrajenśke tyśy. Wulki wubjerk płattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźetnja. —

Woßebita pśchedawatnja ſa amateuŕskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźĕłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cžaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mĕrschez naßlĕd. Mĕjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißaty kalk, rybjazy tuk ſa śkót, teho runja wschĕ drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mĕjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschĕch wustajeńzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaćenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucża śwoje śkładne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, hońtwaŕske kłobuki, filzowe twory.

Śkład Winskich cžrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki śkład wscheho wobucża. Porjedźetnja a dźĕłatnja po mĕrje.

Cžrijowy śkład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki śkład cžrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźĕło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucże.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki śkład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźĕćazych śchórnicžkow. Wudźĕłanje po mĕrje. Ssamßna porjedźetnja w domje.

Pśchedawatnja pśchedescheźnikow a kijow.
Eduard Scholtz naßlĕd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najśtarscha woßebita pśchedawatnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedźetnja doma.

Fabrika kijow a pśchedescheźnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prĕnja fabrika pśchedescheźnikow a pscheßlóncžnikow.
Wulki śkład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje žo ſa 2—3 hodźiny wuwjedże. Najlĕpschi wudźĕłk po najtuńschich płaćišnach

Khofej

k domkhowankam, ßylny a spory, ßwójbne měschenja
punt po 100 a 120 np.

Karlowarske měschenja
punt po 140—200 np.
porucza
Rudolf Pětschka
pschi mjaßowych jědkach 7.

Najlěpscha
žrojita koža,
bawłmjane a wjelbłudołoßmowe
cžerjeńske rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cžehnitu móz powjetschazy a ßuwanju rjemjenjow sadźěwazy, jenož najlěpscheje hódnoscže porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, cžerjeńskich rjemjenjow a techniskich gnmijowych wężow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschcžu 9.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roseczeła

zigarowa pschedawarnja Havanna
w **Draždžanach 6.**

Najlěpschi cžerstwy jěrchenjowy **tój** punt po 50 np.,
Najlěpschi cžerstwy howjasy **tój** punt po 40 np.,
Najlěpschi wuschkrjeny **tój** punt po 50 np.,
pschi 10 puntach po 45 np. porucza
Emil Gräfe,
rěsniski mischtr
w Budyschinje na sw. lawskej haßy.

Kupne a druhe wuczinjenja,
lisciny wscheje druziny,
próstwowne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindsle sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
schnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje lezomnoscow,
saradzenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow
pschi zitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ßerbski. —

Po skónczenej lěcžnej saisonje, tež tón krócž wulke

rumowanske wupschedawanje

wotbywamy a po **njedoscžehnjenych tunich płaczisnach** poruczamy:

soki sa mužskich,	nětkole	15	np.,
schtrympy sa žónske,	nětkole	30	np.,
rukajzy bjes porstow,	kusche	15	np.,
	dołhe	28	np.,
hólczaze mězy, płóczliwe,	nětkole	15	np.,
hólczaze blusy, na wuběranje,	nětkole	75	np.,
žonjaze koschle, s ruku wuschiwane,	nětkole	125	np.,
spódnje taille wschěch schěrjow,	nětkole	75	np.,
schtalty se spiralnymi pjerami,	nětkole	100	np.,
drastne schórzuchi, reformskeho rěsa,		150	np.,
schórzuschki, batistowe,	nětkole	30	np.,
wißaze schórzuchi sa holzy,	nětkole	35	np.,
spódnje ßuknje sa žónske,	nětkole	85	np.,
zychi, hotowe seschite,	nětkole 225 hacž	275	np.,
wupjerki, hotowe seschite,	nětkole 300,	450	np.,
pscheschiwane pschikrywy, (deki), hobrski wubjerk, hižo po		125	np.,
blidowe pschikrywy (składnostna kup)	nětkole	155	np.,
twjele, ßmuhate, 1/2 duzenta,	nětkole	180	np.,
wutrěwanske rubischcža, woßebje wulke, 1/2 duzenta,	nětkole	100	np.,
schantka (wußmorkanske), běłe, 1/2 duz.	nětkole 60 hacž	90	np.,
pschikrywy na kuchińske blida, wóskowane,	nětkole	30	np.,
sosowe pschikrywy, dołhe a krótke,	nětkole 90 hacž	150	np.,
běhanske tkaniny, linoleum a jutu,	nětkole 40, 60 hacž	85	np.

Kostumowe ßuknjowe bluzy
jenož létnjsche nowoscže
nětkole skoro sa poł płaczisny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3. **Telefon 488.**

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdže schnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
lanowolijowy firniß,
jantarjowe laki,
kopallaki, damarlaki,
želesowe laki,
Kölnski klij,
murjerski klij,
drobnu krydu, gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje druziny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo na składže
po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,
drogowe klamy
na kamjeńtnej haßy 24.

Pschezo a pschezo ßo praji,
so ma

Ota Sachse
tola najlěpschi
khofej
po wschěch płaczisnach,
ßamo
bjeskoffeinowy khofej
punt po 120—200 np.

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětonju
porucza
drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta
wschelakich wulkosczow,
sczinowe plecženja,
tšeschnu papu atd.
Brockmannowy pizowanski kalk
po fabrikskich płaczisnach.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy
wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje družiny
porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, cžerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedženja	2½ %	na lěto.
s měßacžnym wupowjedženjom	3 %	
s 3měßacžnym =	3½ %	
se 6- a 12měßacžnym wupowjedženjom	4 %	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedženja podate, móža ßo też sa check wužicz. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacz.

Filiala Lubijskeje banki

w ßerbskim domje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

po najtunischich płaczisnach porucza:

Drastne tkaniny

s wołmy, połwołmy a bawłmy;

6/4 a 9/4 **schěroke zychi,** pißane, kaschczikate,
běle wupjerki wschěch schěrjow, jenobarbne
czerwjene, rosa ßmuhate, módroßmuhate;

běły, módry a rubjany płat;

blidowe schaty, schórzuchi,
rubischcza se židy, połzidy, wołmy a bawłmy;

koschlaze barchenty

běłe a pißane, jenobarbne, ßmuhate, kaschczikate;

hotowe koschle

sa doroscženych a dzěczi, běłe a pißane wschěch schěrjow, **žonjaze koschle** hižo po 1 mk., **dzěczaze koschle** hižo po 30 np.

Wschě warjenja wołzebje ßylne derjeßtlodženje dostanu z MAGGI owym korjenjenjom.

Stajnje hakle pschidacz, hdyž ma ßo jědz na blido dacz. Najlěpje poruczene wot **Hansa Lindnera** na ßerbskej haßy 1.

Skalarjo.

Schto ßłyschecz je tam s daloka
Hłóß wschelakeho klepota:
Haj, to ßu ßerbšzy skalarjo,
Kiž s cžežkim dželom bědza ßo.
Hdyž lube ranje saßwita,
A Boże ßłónczko sesłhadza,
Njech syma abo cžopło je,
Sso w skalach dželo sapocžnje.
Tak bórsy rano wuhlada
Jich kóždy dželacz — bjes laza,
We fali a we drjewjanzach
A we rubjanych kholowach.
Na cžežke dželo swuczeni
Ssu wot lěnikow hidženi,
Wot stajnoh' procha wobdaczi
Ssu zyle młynkam podobni.
Naschi skalar porjad lubuje,
A s dypkom dželacz sapocžnje,
A hdyž ßo ßwjatok sawola,
Jich dželo hnydom ßwój kónz ma.
Hdyž pilnje podželali ßu
Dwě schtundze — nětk du k ßnědanju,
Tu symny khojej we bleschi,
Khlěb sesłhnjeny jich wokschewi.
Poł schtundy traje ßnědanje,
A saß' ßo dželo sapocžnje,
Tón kamał s gratom mischtera
Wschak msdu po schtundach dostawa.
Tón rubał s gratom wschelakim
Tu dželo błiskim, dalokim.
A wot schtukow, kaž nadželo,
Msdu dostanje wot mischtera.
Wón s kowarjom ßo wujuje,
Jom' wjele pjenjes wopruje,
A hdyž też na njoh' naßwari,
To kował swólnje pschecžetpi.
Hdyž potrjebaju toporka,
Sso wojnarja pschez' sminjeja:
Hlaj, lěß a kerk staj swólniwaj
A sa skalarja mjelczitaj.

Hdyž luby wobjed nimo je,
(Khojej, sesłhnjene pomaski),
Dha skalał khwilku wotpocžnje,
Sso k nowom' dželu hotuje.
A w schtyrjoch k lubej ßwacžinje
Sso sběra „pjecžik" hromadże,
Sa tutón skalał najmłódschi
Dże kupicz palenz najtuńschi.
Hdyž luby wjeczor nastawa,
Cžaß ßwjatoka ßo pschibliża,
H'schcże druhdy kroschik ßunjeja,
Proch kamjeńtny s nim wotmyja.
Hdyž luby skalał domoj dże
A sprózny druhdy sastanje,
Ssnadz se ßłabosczu tschepoze,
Dha praja, so wón pjany je.
Haj, haj, też w skalach lubuje
Sso palenz, haj, jich wjele je,
Kiž ßwoju zyłu rjanu msdu
Na palenz rosmjetali ßu.
To pak też wěrno wostanje,
So na skalarju widżane
Je wschо, a hdy by wopiłz był,
Wón skalarjow rad ßwaricz chzył.
Ssym husto setkał czumpatych
Doscz cžasto mužow nahladnych,
Kiž (dokelž palenz njepiju)
Ssym sesnał hnydom po waschnju.
Haj, tajkoh' nichtó njewidži
A sa pjaneho njedżerži,
Ssam korczmał jeho sakita
A jeho pjanoscz wodżewa.
Ja proschu kóždoh' pschecżela,
Hlaj, njeßudźmy ßo picża dla.
My chzemy radscho kedżbowacz,
Ssam sa ßo dobry pschikład dacz
Tym, kotriž na naß kakaju,
Nam jenož njeczesez popscheju,
So pschi skalarskej pjanoscži
Też strósby lud we skalach tczi.

J. B. w J. a E. B. w M. R.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 34. | Sobotu 22. augusta 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Powětrojězby w Němskej a we wukraju.

Mjes tym so hrabja Zeppelin nowy powětrowy ballon twari, majoraj Groß a Parsevalj swojej ballonaj wupruhujetaj. Wschědnje wjazy króćz so ballonaj do powětra puschćitaj. Schtwórtk wonaj pschećiwo sebi manevrěrowaschtaj. To bě wójnska hra, kajkaž so njebě ženje prjedy widźała; pak ballonaj pornjo sebi lećeschtaj, pak swój pucź kschižeschtaj; pak jedyn psched druhim cźěkasche, pak so honjeschtaj. Pschi jenej jězbje so sakso-altenburgski wójwoda Ernst wobdźěli a so s njeje wulzy spokojeny na semju wróći. Großowy ballon je so schtwórtk na dalschu jězbu hač k Werbellinskemu jězorej puschćik. Pschi tym wschě ballonowe organy wubjernje dźěłachu. Spěšnosć bě spokojaza. Dokelž ma Großowy kaž tež Parsevalowy ballon dźesaćhodźinsku jězbu wuwjesć, so wonaj hižo nětkole w nozy a wodnjo na daloku jězbu swucžujetaj. Hdyž ballonaj pruhowanje wobstejitaj, wonaj w Metzu swoje stejischćo dostanjetaj.

Swucžowanske ballonowe jězby pola Barlina njejsu zyle bjes njehody woteschle. Hdyž so sobotu popołdnju Parsevalowy ballon s jězby k swojej kólni pola Tegela wróći, so wlećenski powjas pschе jara na bok cźišny. Dokelž bě so motor wotstajił, a wojazy powjas hnydom njepopadnychu, so wón do khójnow, městno wobdawazych, cźerjesche. Pschi tym sebi hejtman s Krogh ruku skama.

W tym samym czasu kaž w Barlinje su w Parisu wodźliwe powětrowe ballony wupruhowali. Schtwórtk je wodźliwy ballon Malelotoweho systema na sliczbowanje franzowskeho wójnskeho ministerstwa swoje pruhowanske jězby sapoczał. S 320 puntami wobcźeżeny ballon na pruhu lětasche. Tón samy dźeń je wójnski minister s ballonom „Excelsior“ wot St. Clouda hač do bliskosće Dieppa jěł.

Sjednoćene staty połnócneje Ameriki su so hižo s jenym wodźliwym ballonom sastarale. Po wóšom wuspěšnych pruhowanskich jězbach je knježerstwo Baldwinowy ballon pschewsało.

Dokhody sakskich żelesnizow woteběraju.

Industrija lětša hubjenje dże. Scźěhwki s teho żelesnizy hnydom sacžuwaju. Dokhody s woženja tworow su so w prěnjej połojzy léta 1908 wo nimale $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow pomjeńschiše. Woženje ludźi je w tym samym czasu wo něhdże pół milijona hriwnow wjazy dyžli loni wunjeźko, tak so wupad dokhodow prěnjeho połléta pschezo hischće 1 milijon hriwnow wucžinja.

Polěpschenje wojerskeje mšdy.

Posledni khěžorstwowy sejm bě so sa to wuprajił, so by so mšda mužstwa stejazeho wójska polěpschiła. Knježerstwo je so nětko rosbudźiło, dnjowu mšdu wschědnych wojakow wo 8 nowych pjenježkow powyschicź. S tym bychu so wudawki sa stejaze wójsko lětnje wo 5 milijonow hriwnow powyschiše. Pódla teho dyrbi so mužstwam cźišcźidło, kotrež dyrbjachu sebi hač dotal sami kupowacź, darmo podawacź. W swojim blizschim posydanju budże khěžorstwowy sejm trěbne pjenjesy k temu pschiswolicź dyrbjecź.

Hłowna shromadźizna katholikow Němskeje

je so lětša sańdźeny tydźeń w Düsseldorfje wotbywała. Na połdra sta tysac wozobow je so pschi njej wobdźěliło. W swjedźeńskim cźahu něhdże 60000 dźěłacźerjow sobu cźehnjesche, khorhojow so na 600 naliczi. Sa tysacy wobdźělnikow so 28 shromadźiznow wotmě, w kotrychž mějachu najwozebnischi rěcźnizy pschednoschki. Professor Mausbach wo modernismje (wo dwěkowazych duchownych) a radźicźel wyschscheho krajneho suda Rören wo skaženju s njekasanstwom rěcźesche. Rören na to pokasowasche, so su wschě ludowe worschty s tejle skaženosću natyknjene. Njekasanske pismа maja njesměrne rosscherjenje. Wěste je, so psches zyku Němsku wupscheestrjena organisazija systematisy na skaženju luda dźěła. So móže so bjeshanibicźiwosć bjes sadźěwanja tak wupjeracź, ma mjenje swoju pschicźinu w njedosahazych sakonjach, hač w njedostatku nałoženja wobstejazych sakonjow. W tymle nastupanju nasche wyschnosće tak łahodnje postupuja, kaž hewak nihdże. Hdyž sebi lud njerjad lubicź dawa, potom nimaju wyschnosće sa nusne, so pschecźiwo njekasanskim pismam hibacź. Lohko je srosymicź, hdyž so ludźo wotwlakuja, pschecźiwo njekasanstwu wustupowacź. Teho dla je nusne, so bychu so towarstwa s tymle wotpohladom sakoźiłe.

Wojowanje pschecźiwo modernismej.

Pschecźiwo nowomodnym katholskim duchownym, kotsiž Khrystusowe bójstwo a druhe wucźby kschescźijanskeje wěry prěja, katholske wysoke duchownstwo s najrasnischimi srědkami postupuje. Bayerscy arzybiskopjo a biskopjo su s wokolnikom duchownych napominali, so dyrbja pschecźiwo njewěriwym duchownym, wosebje pschiwiśowarjam filosofije profesora Häkela, na najwótrischo sakrocźicź a wschitkich katholikow warnowacź, so njebychu s monistami, kaž so Häkelowi pschiwiśowarjo mjenuja, wobkhadźeli, dokelž su saprěwarjo Boha a Khrystusowu wucźbu njepschipósnawaju. S tuthymi njewěrjazymi dyrbja so tež wobkhodne swjasći rospuschcźicź, dokelž móże hewak sbóžnosć dusche do stracha pschińcź. — Bamž je pschepośdże so dohladał, so je so saprěwarski duch njewěry do duchowny sažrał. Teho dla je cźežko, nětkole zyrkej wot njewěriwych duchownych wucźiscźicź.

Skandalny proześ w Hnězdnom.

Spěschny sud je so pschecźiwo hamtskemu sudnikej dr. Steinhardtej wukonjał, kotrehož běchu na dwórnischcźu w Hnězdnom dla pschesudźenja pschecźiwo § 175 sajeli. Proześ pschecźiwo njemu je so hižo tydźeń posudźischo wotměł. Hamtskeho sudnika dr. Steinhardta su dla pschesudźenja pschecźiwo paragrafej 175 khěžorskeho khostanskeho sakonja w dwěmaj padomaj k jastwu na schěsć měsazow a jedyn tydźeń sasudźili. Pódla teho su jeho sa czaś jeneho léta sa njekhmaneho spósnali, sjawne sastojnstwa sastawacź. Pschi wusudźenju bě sjawnosć wusamknjena.

Awstriska żelesniza na Balkanje.

Politiski pschewrót na Balkanje drje twar awstriskeje żelesnizy wot Bosniskeje do Mazedonskeje wotstorczi, tola jón njesadźerži. Awstriske knježerstwo budże njedźiwajzy pschecźiwjenja Turkow żelesnizu borsy twaricź chzycź. S tym budże so stejischcźo Młodoturkow jara pocźežowacź. S dobom Ruska twar żelesnizy se Sserbije psches Staru Sserbiju (Nowobasarski sandźak) k adriatiskemu morju spěchuje. Albansy (Arnawtojo) chzedźa twarej żelesnizy psches Nowobasarski sandźak na kóždy pad sadźěwacź.

Pschesczěhanje khorwatskich Sserbow.

Cžim dale, cžim jaßnischo je widžecź, so lhorwatski banus Rauch wulkoßerbske pschißahanstwo w Khorwatskej pschecźiwo Sserbam wuwužiwa, so by ßo na Sserbach sa to wiecźił, dokelž njeißu wot swjaska s Khorwatami wotpadli. Nětko banus też hižo ßerbskich ßokolow (turnarjow) winuje, so ßu do pschißahanstwa saplecźeni. W ßokolach widži wón wójsko wulkoßerbskeje wußle. Poßlednje dny je banus Rauch redaktora „Obsora", Gischkowicza, a redaktora „Pokreta", Tomicza, sajecź dał, dokelž staj wuhersku wyschnoscź dla waschnja, s kajkimž ßo pschepytanje wo wulkoßerbskim pschißahanstwje wjedże, wußměschałoj.

Ssamo wulki dźěl madžarskich (wuherskich) nowin sajecźe a pschesczěhanje Sserbow w Khorwatskej saßudžuje a wschu winu na banusa Raucha swaluje. Mjes rjadkami ßo pscheradžuje, so Rauch s ministrom Weckerlom pod jenym krywom tczi, a so je Weckerle po jeho wukasanju awstriskemu khěžorej rosprawu podał. Mjes tym so madžarske nowiny baronej Rauchej wěrnoscź praja, ßo Winske nowiny njehańbuja, rólu Rauchowych spionow hracź. Nadpjerał a spion wuherskeho knjeżerstwa, Nastičž, je ßo s pscheßłyschenja puschczik a do Sserajewa wotjěł.

Krisa w franzowskej industriji.

Krisa w industriji je s Ameriki do Europy pscheschła. W Němzach dyrbi hižo dawno we wjele fabrikach nětkotre dny wob tydžeń dźěło wotpocžowacź, so ßo njetrjebali dźěłacźerjo puschczicź. Podobnje je też w druhich europiskich krajach. W Franzowskej je pornjo lońschemu lětu w prěnich 7 měßazach tuteho lěta wuwos wo 225 milijonow frankow a dowos wo 180 milijonow frankow wotběrał. Pschiwos s Němskeje je sa tutón cžaß wo 4 milijony a wuwos s Franzowskeje do Němskeje wo 2,300,000 frankow wotběrał. Najbóle franzowska industrija we wobkhadże s Jendželskej a połnóznej Ameriku schkoduje.

Njeměry w Marokkowskej.

Sultan Abdul Asis dale pschecźiwo sběžkarjam dobycźerszy postupuje. Wójska antisultana Muleya Hafida ßu ßo psched městom Marakeschom porasyke a stany, kanony, konje, brónje a muniziju njepschecźelej pschewostajiwschi roscźěkake. Wjednik wójska Abdula Asisa, kaid Mtugi, je ßrjedu do Marakescha sacźahnył. Wěz Muleya Hafida sda ßo shubjena bycź. Ludy, kotrež ßu jemu prjedy pschiwißowake, ßu jeho wopuschczike a ßo sultanej Abdulej Asisej saßo pschisamkuja.

Jendželske duchownstwo pschecźiwo dźělenju mandželstwa.

W Londonje je nětkole 25 biskopow anglikanskeje zyrkwje shromadżenych. Woni woßebje wo tym wuradżuja, kak měło ßo pschiběrazemu dźělenju mandželstwow wobaracź. Hdyž ßo hodži, dyrbi zyrkej dźělenje mandželstwa poczežicź. Hdyž chze ßo woßoba, kotraž je ßo wot mandželstwokamazeho mandželskeho dźěliła, saßo woženicź, njedyrbi tole mandželstwo zyrkwinske pożohnowanje dostacź.

Statny pschewrót w Turkowskej.

Wobstejnoscźe w Turkowskej ßu hischcże pschezo jara njewěste. Revoluzionarny komitej w kraju roskasuje a ministerstwo jenož jeho pschikasy wukonja. Sultan Abdul Hamid wscho podpißuje, schtož ßebi wot njeho żadaju. Dokelž wón do zyła żaneje knjeżerskeje wozy nima, njeje na jeho dobrej woli dwělowacź.

Strajkowanske hibanje dale traje. Jemu ßu ßo też knihicźischczerjo pschisamkli. Polizija je 10 wjednikow strajkowazych noscherjow sajała.

Wójskowy kabinet a najwyschscha inspekziska komißija staj ßo rospuschczikoj. S tym je 8 marschallow a 34 generalow sastojnstwo shubiło. Młodoturkojo wschě městna se ßwojimi ludźimi wobßadżeja.

Njepschecźelnoscźe mjes běłymi a Cžornochami w Amerizy

pschezo wjetschich rosměrow nabywaju. W Springfieldu w Illinoiskim stacźe bě jedyn cžornoch jenu běłu żonu nadpadnył. Běli ßo teho dla do cžorneho wobydlerstwa dachu. Někotre cžornocham ßłuschaze khěże sapaliwschi, jeneho cžornocha shrabnychu, do njeho wjele kulkow wutřelichu a skónczńje jeho cžěło na schtom powěßnychu. Lud potom herjekajo wokoło cžěła rejwasche. Pschi njeměrach běchu cžornochojo dweju běleju morili a 72 sranili. Wokrjeßoweho pomozneho pokladniskeho mischtra cžornochojo nadpadnychu a jeho ßmjertnje sranichu. Dokelž měschczańszy wojazy njesamochu porjad postajicź, ßo wojazy s Chikaga na pomoz sawołachu. Woni pśches hłowy ludoweje cžrjódy tšełachu a ju rosehnachu. Wjele mużskich, żónskich a dźěcźi je město wopuschcziło. Najwjetsche klamy ßu ßo sawrjeke. Ssobotu ßu ßo njeměry wospjetowake. Scheschczoch běłych ßu pschi tym morili a jeneho cžornocha lynchowali. Na někotrych městnach woheń wudyri. Lud saßo město wobknjeżesche. Wojazy teho dla maschinske tšělby pschiwjesechu. Gouverneur je statowe milizy do Springfielda swołał. Nětko je ßo město saßo směrowało. Něhdże 200 woßobow ßu jako spjeczowarjow sajeli.

W Hutingtonje w New-Yorkskim stacźe budźische teho runja k njeměram dóschło, hdy budźische polizija s rasnoscźu njesakrocźika. Sto muži ßylna cžrjóda chzyschce ßo s naßylnoscźu do jastwa dobycź, so by ßo cžornocha smozowała, kotryż bě jenu Italjanku, knjeni Serveśiniowu, nadpadnył. Mnosy polizistoju, kotrychż bě wyschnoscź na pomoz sawołała, ludowej cžrjódże s revolvrom w ruzy napscheczo stupichu a jej hrożachu, so hnydom wutšela, jeli so ßo njesawróczi.

Japanska Amerizy hrosy.

Do Sidnaya w Amerizy je amerikanske cžichomórske wójnske kódźstwo pschijełko, kotrež je wupóßłane, so by Filippinske kupy psched chzyjatoscźu Japanskich schkitało. Jedyn s prěnich japanskich politikow, Okuma, nadawk amerikanskeho wójnskeho kódźstwa sapschijawschi w nowinach Amerikanskich wótrje napamina, so ßo njebychu s Japanskimi snjepschecźelili, dokelž njeje dwěla, so bychu Japanszy dobyli.

Lastojcźki sboże pschinjeßu.

„Lastojcźki sboże do domu pschinjeßu, hdyż tam pod tšechu hnězdża", ßebi ludźo myßla. Kak hłuboki smyßł tute ßłowa maju, to chzu powjedacź.

Wo wßy, w kotrejż nětkole jako wucźeŕ pschebywam, też dom mojeju starscheju steji. To drje je jedyn s najmjeńschich domow wo wßy, ale mi je, każ by njesachodne pschekraßnjenje jón wobdawało: pschekraßnjenje, kajkeż móże jeno prawa pobożnoscź, ßebjesaprěwa, luboscź a dobrocźiwoscź, ßwěrna dźěławoscź, spokojnoscź a wjeßełoscź na stwórbje domej dawacź. — Nascha khěżka mějesche sa moje dźěcźowske lěta jeno schindżelowu tšechu, ale se ßwojimi běłymi, s winowzowymi hakłami popleczenymi scźěnami, s pod kraßneje worjeschiny a brěsowych schtomow tak lubosnje won kukasche, so jeje sa jenu drohu khěżu wo wßy njebudźich dał. A kelko cžerwjenych wopuschkow a łastojcźkow pod jeje krywom hnězdżesche! Tak derje pak ßo też nihdże hnězda twaricź njehodżachu. To bě nałeto nanowe prěnje dźěło, sa tym hladacź, hacž ßu wschitke městna k hnězdżenju w rjedże a hacž maja ßo nowe w hródźi, pod tšechu, na schtomach sałożicź. Hdyžkuli by nasch ßußod, bohaty Kamjenjak, naschcho nana pschi dźěle widżał, by jeho wußměschał: „Na, pschinjeßu ßnadź łastojcźki lětża sboże? Potom pak jo też twjerdże dźerż, te hnydom saßo cźekuje, hdżež hischcże njeje domej pschiwukko." Pola bohatych Kamjenjakez wěso bě sboże dawno s domom, te sboże mjenujzy, każ ßebi wón myßlesche. Najwjetsche kubło wo wßy bě po nanje herbował a k temu s najbohatschej holzu ßo woženił; nimo teho mějachu woni jenicźkeho, ßylneho, nadżije połneho ßyna. Nasch ßußod potajkim cźakacź njetrjebasche, hacž jemu łastojcźki sboże pschinjeßu. A duż to cźerpjesche, so jeho hólz hnězda, hdyż běchu młode ptacźatka w nich, se żerdżu potorhowasche, a starschej a dźěcźo ßo njeßměrnje woschcźerjachu, hdyż wbohe stare ptacźki se sadwělowanjom pjerchotachu a kschicźachu.

Pola naß bě to wěso khětro hinak. Naschej starschej dyrbjeschtaj ßo wot ranja hacž do nozy prózowacź, so byschtaj nasch stajnje hłódny rót s khlěbom sastarałoj, a k temu bě sawěscźe sboże trěbne, s tak ßnadnymi ßrědkami schtyrjoch ßynow sežiwicź a sa khmanych wustojnych cźłowjekow wukubłacź. Schtó wě, hacž łastojcźki tuto sboże pschinjeßechu? Sawěscźe pak pomhachu cźiste a nadobne wjeßela pschisporjecź, kotrež naschu dźěscźowsku młodoscź, runjeż běchmy khudźi, tola wosbożachu. To ßłuscha do mojich najprěnischich dopomnjeńkow, kak mojej starschej bratraj na kraßnym haprlejskim ranju do jstwy pschihnaschtaj wołajo: „Łastojcźki tu ßu! Łastojcźki tu ßu!" A nětkole khwatachmy won, so bychmy lubych lěcźnych hoscźi powitali. Kak ßo kóżdy ras wjeßelachmy, hdyż byschtaj ßo starschej s nami na ławku pod bosowy schtom ßydnykoj, runje snapschecźa nascheje khěżki a hródże, hdżež běchu ßebi wschelakore ptacże ßwójby ßwoje ßydło sałożike. Hdżež ßo hodżesche, bě nasch nan schkórzam, sybam a ßykorkam dupjecźa pschicźinił. W sahrodzy na seleniny sady domskeho pak cžorne jahodźiny, cźernjowe a dźiwje różowe pjeńki lacźawkam a schěracźkam wěsty sthow poskicźachu.

My kóżde hnězdo snajachmy, a schto ßo we nim stawasche,

horliwje wobkedźbowachmy. To bywasche wjeßele, hdyž běchu młode ptački saßo ſ jejkow wulěſke, a pjecź abo hiſchcźe wjazy ſchěroko wotewrjenych pyſkow na ſtarej ſchkrěčźeſche. Kak hubjene a próſdne ßu tola wjeßela, kotreź dźěſcźu najdrózſche hrajki ſ wikow cźinja, pornjo njewopißajomnym ſacźiſchcźam, kotreź dźěcźo doſtawa, hdyž ſtwórbu wobkedźbuje, hdyž ſ wutrobu a ſ roſomom a ſe ßobučźuczom na ſwěrjata we wokolinje hladacź nawuknje. Teź wo tamnych ſwěrjatkach, kotreź cźlowjekoju ſ njewědomoſcźe a ſ pſchedßudkow tak cźaſto pſcheſcźěhaju, bě naß nan ſahe roswucźił, wo njeſtraſchnych a wužitnych krokawach, jeſchcźelzach, wo jěźach, knotach a wo njetopyrjach. Hdyž bychu ßo potom ßkónczne dny minyłe, a hdyž bychu potom naſche ſchkórzy a kaſtojczki wotcźahnyłe, pſchiprawjachmy měſtna ſ zyrobu, kiž běchu pſched ßněhom ſchkitane, naſchim ſymſkim hoſcźom, ßykorkam a ſybam, žołtkym ſknadźikam, cźornym koßam a dróſnam. Hižo w lěcźu ßymjo njerodźe, póczki a ßuſchene jahody hłódnym ptačźkam hromadźachmy. Ale teź hłódnym ludźom, kotſiž proßyczź pſchikhadźachu, mèwaſchtaj naſchej ſtarſchej ſtajnje kuſk khléba abo ſchkliczku poliwki. Jakmožnu ßmědźeſche ſ naß pſchezo tón dawacź, kotryž bě najpilniſchi a najlěpſchi był. Lědma móżeſche naſch mały Pětr běhacź, a hižo chzyſche khudemu ſtaremu mużſkemu kuſk khléba won njeſcź.

Dokelž bě macź prajicź ßkyſchał: „Hdyž khudemu jakmožnu dawaſch, dyrbiſch ßebi kóždy ras myßlicź, ſo je to naſch knjes Jeſuß ßam, kotremuž ju dawaſch", teho dla ßo muźlkeho wopraſcha, hacź wón je Jeſuß. Tón ßo poßměwajo ruku na kudźerjawu ßwětku hłojczku połoži, a hdyž runje ſ durjemi macź ſaſtupi, wón rjekny: „Jeſuß, naſch Sbóžnik, budźe waß žohnowacź we waſchich dźěcźoch, žona." A potom, ßylſy ronjo, powjedaſche, kak je pola naſcheho bohateho ßußoda mały ßynk pßa ſ rjecźaſa wotwjaſacź a na njeho ſchcźuwacź chzył, njebudźiſche-li ſpěſchnje ſ dwora woteſchoł, a ſo bě ßo bur w khěžnych durjach ſtejo ßmjał. „Ale ſawěſcźe", ſtarz, ruku ßwjatocźnje poſběhujo, „woni ßwoje ſarunanje wot teho hólza doſtanu. Schtóž ßebi tajkemu dźěſcźu wotroſcź da, tón je hódny, ſo jeho ſtaroſcź a rudźenje ſ cźaßom do rowa ſawrjetej." Huſto dyrbjachmy ßo na wěſchcźenje ſtareho proſcherja dopomnicź.

Hólczezowa wutroba bu ſe ſamyßkom kažena. Hdyž ßo ſkocźo rěſaſche, ßmědźeſche Hanß hižo jako małe dźěcźo pſchihladowacź. Kamjenjakej ßo lubjeſche, hdyž ßwinjo pſchi rěſanju hiſchcźe prawje dołho kſchicźeſche a ſtorki dawaſche. To dźěcźi ſ zyłeje wßy ßo ſběžawſchi pſchihladowachu. To bě wſchěm ſchwarnym ludźom wo wßy pohórſchk, kotſiž mějachu tajkele cźwilowanje ſkotu ſa wulku kſchiwdu. Ale Kamjenjak by ßo ßmjał: „To dźě je tola jenož ſkocźo, a ſe ßwojim ſkotom ßměm drje tola cźinicź, ſchtož chzu." A hdyž jeho ſarał napominaſche, ſo njeßmě ßwojemu dźěſcźu dacź tajkemu hrubemu rěſanju pſchihladowacź, a ſo dyrbi zuſe dźěcźi ſ dwora wupokaſacź, rjekny: „Temu dyrbi cźłowjek dźěcźi ſahe pſchiwucźicź, ſo we ßwojim cźaßu „rěſa" nabywaju a ſo bojaſniży njeißu." A „rěſny" Hanß ſ cźaßom běſche. Hižo jako mały hólczk mějeſche wulke wjeßele, druhe dźěcźi bicź, wěſo jeno ßkabſche, kotreź jeho ſaßo nabicź njemóžachu. Woßebje pak wuſtejeſche ßo na cźwilowanje bjeſpomoznych ſwěrjatow. Ras ßkyſchachmy roſpuſchcźene kſchicźenje a ßmjecźe, a widźachmy, ſo ßo cźrjóda dźěcźi pſched wrotami Kamjenjakej bróžnje wokoło honi. Tu mój ſtarſchi bratr do iſtwy pſchilecźa, wołajo: „Hanß je žiweho njetopyrja na wrota ſ hoſdźom pſchibił", wſa kleſchcźe a doběža tam, cźwilowane ſwěrjatka wußwobodźicź. Hdyž Hanß do teho pſchińdźe, ſchto mój bratr chze, bě wſchón njembry wot ſkobow; ſ pjaſcźomaj do naſcheho Jurja pjerjeſche a też hiſchcźe kruch drjewa ßebi pſchinjeße, ſo by jeho ſ tym do hłowy bił. Tu jeho naſch poß hrabny a potorže, a poß, kiž bě hewak tak dobry, budźiſche jeho rjaneho pſchihotował, njebudźiſche-li Jurij njekhmanemu hólczińſku na pomoz pſchiſchoł.

S teho cźaßa mějachmy ßurowje ſkeho ßußoda. Bjes maka ani dnja ßo njeminy, ſo njeby Hanß něſchto ſworał, ſchtož nam ſchkodu a ſtaroſcź cźinjeſche. S piſtoliju nam ptačźki w ſahrodźe potſěla, ſ kamjenjemi a ſ njerjadom na naſche kwětkowe rjadki mjetaſche. Naſch pěkny Karo by huſto, ſ kamjenjemi ranjeny, wujo a krwawjo do domu pſchihnał a ßamo khromu nohu wot teho cźaßa ſdźerża. Wot ſtarſcheju worakaweho a ßamopaſchneho hólczińſka pomozy dostacź mózno njebě.

Ale lěto wot lěta Kamjenjakezy bóle do teho pſchińdźechu, kajki prut běchu ßebi ſe ßwojim ßynkom wocźahnyli, a pſchi mjerſanju a ſtaroſcźi, kotruž jim ßynk cźinjeſche, po něcźim naß hidźicź ſabychu. Hanß bywaſche dale rěſniſchi. Kaž bě prjedy małe ſwěrjatka cźwilował, tak nětkole ſ konjemi a ſ howjaſym ſkotom na wſchelake waſchnje hrubje wobkhadźeſche. Temu ßo ſtarſchej wěſo wjazy njeßměješchtaj, dokelž to jimaj wulku ſchkodu cźinjeſche. Też pſchecźiwo ßwojej macźeri wón hižo rěs wopokaſa, a hdyž bě wona jemu ſa jeho hrube rěcźe ras prawu pliſtu wotkłka, ßo ſ tym wotruna, ſo jeje najlubſchej kóczźy rjap pſcheraſy. Po něcźim to tak daloko dozpě, ſo pola Kamjenjakez dla hruboścźe a ſłóſcźe domjazeho ßyna žadyn cźeladnik wjazy njewoſta. — Po zyłej wßy ßo młodeho Kamjenjaka bojachu. Hižo jako ſchulſki hólz bě nóż wucźahnył, hdyž by ßo ſe ßwojimi towarſchemi ſwadźił. Starſchej běſchtaj hižo cźaſcźiſcho płacźicź dyrbjałoj, ſo bychu ſkałani mjelczeli, ſo njeby ßynk wobſkorżeny był. Ras pak ßo ſdaſche, ſo wěz ſa ßynka tola ſlě woteńdźe. Pſchi pukach bě ßyna bohateho bura na ßmjercź ſtraſchnje ranił, a jeno, dokelž Kamjenjak a jeho žona jara proſcheſchtaj a wulki pjenjes ſa ſarunanje ſlicźeſchtaj, ſtarſchej ranjeneho jeho njewobſkorżeſchtaj, ſ tym wuměnjenjom, ſo jeju ßyn trajazeje ſchkody na ſtrowoſcźi njeby měł. Dołho trajeſche, prjedy hacź bě ta wěz rosrißnjena, a to bě najměrniſchi cźaß, kiž bě lěta dołho pola Kamjenjakez był. Hanßowe dźiwje herjekanje a hanjenje bě wotmjelkło, bur ſrudźeny wokoło khodźeſche a burowka mějeſche pſchezy wupłakanej wocźi. Nětkole ſ nami ſaßo rěcźeſche kaž prjedy, ale wjele pſchecźelniſcho a bjes hordoſcźe, by ßo huſto k naſchej macźeri ßydnyła a jej na ßwojeho ßyna ſkorżiła.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěče 1908 dotal zaso nahromadźiło: 593 hr. 73 np.

Dale za njón darichu:

Zběrka na XXXIV. hłownej skhadźowancy serbskeje studodow. młodosće w Poršicach	26 hr.	5 np.
Knjez farař Betlejewski w Tilicach . . .	2 hr.	— np.

Hromadźe: 621 hr. 78 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Nahła ßmjercź.) Tudomny 56 lět ſtary hamtſkoßudniſki radźicźel Alfred Kuntza je ſańdźenu wutoru rano na ſajecźe wutroby wumrjeł. Njebocźiczki bě dla ßwojeje ſaſtojńſkeje ßwěrneje dźěławoſcźe a dla ßwojeho pſcheczelneho wobkhadźenja ſe wſchitkimi, kotſiž mějachu ſ nim w ſaſtojńſkich naležnoſcźach cźinicź, powſchitkownje cźeſcźena a lubowana woßoba.

— Budyſki pěſchi regiment cźißko 103 budźe w juniju 1909 ßwoje 200lětne wobſtacźe ßwjecźicź móz. Regimentowe prěnje ſapocźatkne mużſtwo je pod mjenom „regiment Marancourt" hižo wot 1720—1723, jako „regiment Ssulkowſkeho, ſ Pircha a ſ Minckwitza" wot 1742—46, jako „regiment prynza Antona" wot 1810—21, jako „linijowy pèſchi regiment prynza Alberta" wot 1831—51 w Budyſchinje w garniſonje leżał. Wot lěta 1868 je regiment pod ßwojim nětcźiſchim mjenom najprjódzy ſ 2 bataillonomaj, wot 1877 ſe 4 bataillonami w Budyſchinje ſtał. Wón ma potajkim dołholětne ſwjaſki ſ Budyſchinom, kajkež ßu w ſtawiſnach němſkich garniſonow žadne.

— Na tudomnym dwórniſchcźu je polizija wutoru dweju pachołow ſaßkapika, kotrajž běſchtaj na kamjentnej haßy dwěmaj pſchekupzomaj ſ Draždźan dwě jěſdnej kole kradnyłoj. Paduchaj ſtaj 18lětny Pawoł Hänel ſ Kamjenizy a Drechſel ſ Adorfa.

— Wjedro je ßo k wjeßelu ſahrodnikow a ratarjow ſaßo ſcźopliko. Pſchedtydźeńſcha ſyma je ſ měſtnami na ſahrodach ſchkodu nacźiniła, górki ßu w něſotrych ſtronach ſmjerſke. W Schumawje w Cźechach je po nozach mjerſko. Běrny, wowß a len ßu cźežko cźerpiłe. Khudźi wobydlerjo Schumawy, kotſiž maja hewak do hribow khodźo rjanu ſaßkužbu, cźežko ſchkoduja, dokelž hriby ſymy dla njeroſtu.

— Žitne płacźiſny ßu poßlednje njedźele njepſcheſtawajzy ſpadowałe. Žitowe žně ßu ßo w Němſkej jako lěpſche wupokaſałe, hacź je ßo prjedy měniło. Na rožkowe płacźiſny też bohate žně w Argentinſkej jara tłócźa. Rožkowe płacźiſny bychu ßnadź hiſchcźe niżſche byłe, hdy by němſka rožka w połnóznej Ruſkej, hdźež ßu ſchpatne rožkowe žně byłe, wotebjerarjow njenamakała. W Awſtriſkej ßu lětßa ſ wunoſchkom žnjow ſpokojom, w Ruſkej ßu ßo žně po knježeŕſtwowych roſprawach poradźiłe, tola ßmě ßo žito ſa Němſku hakle ſa něſotre měßazy wocźakacź. W Romunſkej ßu žně lětßa hiſchcźe hubjeńſche dyžli loni.

S **Porſchiz.** (Skónczenje.) Po 1/2 7 hodźin ßo ſala ſ cźeſcźenymi hoſcźemi a ſtudowazymi tak pjelnjeſche, ſo měſtna njedoßahachu

a so dyrbjachu ßo mnoßy ſ měſtnami k ſtaczu ſpokojicz. Sabawny dźěl ßo na to w 7 hodźinach ſapocza ſe ſcźěhowazym wutrobu kóždeho Sserba ſahorjazym prologom, wudźěłanym a pſchednjeßenym wot knjeſa Jakubaſcha-Sserbowczana:

Mile njebjo dźenßa kóždom' Sserbej kiwa.
Lubje wita ſ wětrom pſchiroda naß mila.
O kak ſwjeßeli naß lipy ßerbſkej' pycha.
Ptaczki ſaſpěwaju wjeß'le kraßne ſynki
W powětſje tez muſchki tworja ſpěſchne ſynki:
Tak tez Sserbſtwo dźenßa radoſcz dycha.

Sswjeczimy wſchak ſ nowa ſkhadźowanku hłownu:
Schtó to njeby wutrobu měł wjeß'la poknu? —
W kraßnej, pyſchnej, ſtaroßerbſkej 'wjeſzy
Porſchizy, Wy ſcźe naß wobjimake měrnje,
Scźe naß powitake w mnohich wěnzach ßwěrnje.
Sa to horzy dźak Wam ßłuſcha dobroßerbſzy.

Skhadźowanka, to je ßkowo waźne, drohe,
Mjes nami wſchak ſbudźa waſchnja ßerbſke — o te wbohe —
Wutroby nam ßyczi k nowom', lěpſchom' dźěłu.
Mjecz naſch, o kak tupy, wótſi w cźeźkim boju,
Skhadźowanka, ſkhowaj tola ſtajnje ſnatoſcz ßwoju!
Mózny ſakit budź nam, hdyż tez zuſym k hněwu.

Tak nam lipa ßerbſka ſaßo ſ nowa kcźěje.
Sserbſka khorhoj hordźiſcho nam ſaßo wěje,
Sserbſke barby potom rjeńſcho ſ procha ſtanu:
Barba běła, rjeńſcha hacz ta lilija kraßna,
Barba cźerwjena każ hwěſdy pruha jaßna,
Barba módra ſměje pychu njebja rjanu.

Ludo ßerbſki, ſkutkuj pſchezo k ſbożu ródnom',
Smuż ßo tola ſ nowa k dźěłu hódnom',
So by mózniſche ſaß' byko ßerbſke mjeno,
Tak ſo zuſa leſcz nam njem'że ſchkodźicz.
Po puczach my dobroßerbſkich chzemy khodźicz,
Naſche Sserbſtwo ßkawne ſcźinicz, hladacz chzemy jeno!

Wſchak tez něhdy ßerbſki narod mózny běſche,
W rólniſtwje wón ßkawnje ſe wſchěch w prědku dźěſche.
Tehdy lud naſch ßerbſki mějeſche 'ſchcźe mozy.
Potom Němzy ſ leſcźu do njeho ßo dachu,
Sswobodu a ſbożo jemu khroble wſachu:
Rěcz pak ródnu ſdźerżachu ßej Sserbja w cźmowej nozy,

Tez my budź'my hódni naſchich wótzow ßkawnych,
S tym, ſo rěcz my ſ cźaßow ſtarodawnych
Pilnje hladamy a rad ju powjedamy!
Rěcz my naſchu ßerbſku w zyrkwi, w ſchuli chzemy hajicz,
Bojaſni ju w ſchiji njedajmy ßej' dajicz,
Tu, kiż ſ herbſtwom wot maczerki ßerbſkej' mamy.

A tez ßerbſku draſtu měcz my chzemy ſtajnje w cźeſcźi,
Żenje ſakrywacz pak nochzemy ju zuſej leſcźi,
Kotraż rady ſtorhała ju by do jamy!
Jenoż ßerbſzy chzemy my ßo ſtrowicz, ßerbſzy witacz —,
Tak najlěpje b'dźemy naſche waſchnja ßerbſke ſchkitacz,
S tym najlěpſchi pſchikład pſchichodej 'noż damy.

Wy pak, bratſja lubi, bratſja ßerbſzy droſy,
Napinajmy ſtajnje k lěpſchom' Sserbſtwa duch a moſhy.
Pſchezo ßwěrni woſtańmy my naſchej ſemi ßerbſkej!
S pjerom ßkawicz chzemy naſchu rěcz my ródnu.
Tak pſchez' namakamy ſemju płódnu
W kraßnej Łużizy my herbſkej.

Tak naſch narod wěſcźe żenje njeſahinje,
Łużiza pak zuſej leſczi tak ßo ſwinje.
Tola twjerdźe ſtacz my dyrbimy każ horow ſkała,
Dobri Sserbja woſtacz, to ßej' tudy ſjawnje ßlub'my,
A tez ſ mozu do ßerbſkeje ſemje trub'my!
Potom wěcźnje traje w kraju Sserbow ßkawa.

Konzertny dźěł wotewrichu krajnoſtawſzy ſeminariſtojo a ſ nimi gymnaſiaſtojo, ſ kraßnym khorom: „Łużiza“. Dobuchu ßebi pola wſchitkich pſchipósnacźe. Tutón wuſtup je tez teho dla woßebje ſwjeßelazy, dokelż ſaßo ras ſtudowazy ßami na ſkhadźowanzy wjetſchi khor ſpěwachu, każ tez hiſchcźe ſkónczaze cźißko: „Bóh żohnuj cźe“. S zyka ßmě ßo prajicz, ſo lětßa ſtudowazy wulki dźěł ſabawneho wjecźora ßami wuhotowachu, ſchtož je wſcheje khwalby hódne. Woßebiteje ſaßkużby pſchi pſchihotowanju konzerta dobyſchtaj ßebi ſtudowazych knjeſaj ſeminariſtaj Rauſendorf a Schěza. Tola bjes zuſeje pomozy njemóźe ſkhadźowanka woſtacz, chze-li ſola ſa knjenje ſpěwane měcz, tak dołho hacz hiſchcźe ßerbſkich ſtudentkow nimamy. Tak wuſtupi tez jako ſoloſpěwarka knjeżna Franziſka Templez ſ Porſchiz a ſaſpěwa, na klawěrje pſchewodźana wot knjeſa zyrkwinſkeho wucźerja Holana, „Pod běłej brěſyczku“ a „Pſchadła je Marja kudźełku“. Sso woſpjetowaze pſchihłoßowanje zyßeje nahladneje ſhromadźiſny mytowaſche knjeżni jeje wubjernej ſoli. Njech ßo jich wjazy ſkhróbli a ſola ſpěwa, rjane ßerbſke ſola; wſchak mamy jich tak wulku ßyku. Narodna: „Mi nihdźe tak ßo njelubi“ ſcźěhowaſche, ſpěwana wubjernje wot dwójneho kwarteta, kotryż bě zyrkwinſki wucźeŕ knjes Holan-Budyſchinſki ſa ſkhadźowanku ſhromadźił a tak ßebi woßebiteho pſchipósnacźa dobył; nimo njeho tworjachu jón knjeża wucźerjo Nawka, Schołta a Wowcźeŕ a knjeżny Hanka Holanez a Franziſka a Hanka Templez a knjeni wucźerka Wowcźerjowa. Pſchipoßłucharjo ſ plazanjom a ſe ßkawu mytowachu. „Uvertura k ßerbſkemu kwaßej“ bě 4. cźißko; knjeſaj ſeminariſtaj Wjela a Junker hrajeſchtaj ju derje na klawěrje, tola pſchipósnacźe ſ wulkeho dźěła wuwoſta, dokelż ſroſymjenje ſa tajke hry hiſchcźe doſcz wuwite njeje. Wjele pſchiwyſka namaka na to jara rjenje ſpěwana „Wórſchulka hiſchcźe ßwěcźeſche“, hižo naſpomnjeneho dwójneho kwarteta. Sskawa jemu! Něſchto njewſchědneho poſkicźi na to krajnoſtawſki ſeminariſt knjes Rauſendorf; ſanjeßy ſoli k gitarje: „Pucźować w naléczu“ a „Luby ako proſchać“. Swjeßeleni wſchitzy ſ plazanjom dźak wuprajichu. Knjeża wucźerjo naſpomnjeneho kwarteta pſchednjeßechu nětk trojoſpěw „Stawaj mi horje, holiczo“ a dobychu ßebi ſ tym woßebiteho pſchipósnacźa, tak ſo dyrbjachu hiſchcźe nękotre ſpěwy pſchidacz, kotreż, kraßnje pſchednjeßene, ßebi wulku khwalbu dobuchu. Khor ſpomnjenych Budyſchſkich ſtudowazych ſkónczi rjenje ſanoſchujo: „Bóh żohnuj cźe“ tutón dźěł ſabawneho wjecźora. Pſchitomni dźakni ſ plazanjom pſchihłoßowachu.

Po krótkej pſcheſtawzy ſapocza ßo dźiwadło. „W paßlach“ bě knjes podſtarſchi Wjazßlawk ßwój pſchekożk cźěſkeje hry: „Mlsáničko“ pomjenował a jón ſkhadźowanzy k prěnjemu wuwjedźenju pſchepodał. A każ bě knjes ſtud. theol. Wjazßlawk ßwoje dźěło jara derje dokonjał, tak tez hrajerjo a hrajerki pod jeho wodźenjom ßwoju wěz wubjernje dokonjachu; woßebity dźak ßłuſcha pſchi tym hrajerzy, kotraż, hacz runje khětro khora, tola ßwój nadawk derje dopjelni. Salubowaneju, wudowza Wicźaſa a jeho ßyna Jana, a pſchekłepaneho wotrocźka Pětra hrajachu tſjo Sserbowczenjo, kk. Jakubaſch, Bruſk a Pól, a to ſ wulkim doroſymjenjom a woprawdźe wubjernje. Runje tak wubjernje pak tez knjeżny ßwoju wěz dokonjachu; běchu to ſobuſtawy derje ſnateje „Panczicźanſkeje Lipy“, mjenujzy knjeżny Brylec, Mětej, Neumanez, Pźechez, Sswonez; wone powſchitkowneho pſchipósnacźa doſtachu, a te bě wěſcźe derje ſaßłużene. Pſchitomni ßo tez njedlijachu, wſchěm hrajerjam a hrajerkam ßwój dźak ſ wulkim pſchiwyſkom wuprajicz. Sskawa wſchěm ßobuſkutkowarjam!

Na kónzu tuteho dźěła wupraji hłowny ſtarſchi hiſchcźe dźak wſchěm, kotſiż běchu ßo ßobuprózowali, tak rjenje ſkónczeny ſabawny wjecźor wuhotowacz.

Hdyż bě ßo na to ſala wuprózdniła a jewiſchczo ßo wotſtroniło, ſapocza ßo bal ſe „Sserbſkej meju“. Dołho hiſchcźe ſawoſtachu mnoßy ſhromadźeni, doniż ßo ſkónczńje njedźełachu ſ tym ßlubjenjom, ſo ßo na wułecźe ſaßo wohladaju.

A tak ſeńdźe ßo tez hiſchcźe póndźelu pſchipołdnju k wułětej nahładna liczba knjeżnow a knjeſow a ſpěwajo wſchitzy 1/4 2 hodźin woteńdźechu a to do Drożdźija. W Klingſtez hoſcźenzu ſakożichu a tu bě ßo po něcźim hiſchcźe jara wjele ſtudowazych a hoſcźi naſchło. Pod wodźenjom knjeſa wucźerja Krawza wopyta ßo po khwili kraßny park a wulkotna ſahroda; bě to dobry pſchidawk k wułětej. Hdyż běchu ßo ſaßo wſchitzy ſhromadźili, pſchecźitachu ßo hiſchcźe nękotre dopißy; běchu hiſchcźe dóſchke liſtaj kk. J. Andrijźkeho a wucźerja Bryla a dopißniza knjeſa dr. Muki. Dołho hiſchcźe na to wjeßela ſabawa ſjednocźeſche ſtarych a młodych, doniż ßo po ſhromadnym ſahorjenym wuſpěwanju kraßneho ſpěwa: „Naſche Sserbſtwo ſ prócha ſtawa“ njedźělichu a tak wubjernje radźenu ſkhadźowanku na rjane waſchnje njeſkónczichu, ßebi hiſchcźe pſchiwołajo: Na ſaßowidźenje w Ralbizach!

S **Hodźija.** Sańdźenu ßrjedu dopołdnja 3/4 9 hodź. je po dlějſchej khoroſczi tudomny zyrkwinſki wucźeŕ a kantor Guſtav Adolf

Kozor wumrjek. Wón je žo 6 jul. 1857 w Ketlizach jako žyn snateho žerbskeho hudźbnika Kozora narodźik, najprjedy Budyšći a potom nowosałoženy Lubijšći seminar wopytował, na cźož bu w lěcźe 1878 w Hodźiju schulšći vikar, 1881 druhi a 1886 prěni zyrkwinšći wučeŕ. Pšchi składnoscźi žwojeho 25. sastojúskeho jubileja w lěcźe 1903 kantorski titel dosta. Njebocźiczki ma wo Hodźijšku schulu a zyrkej wulke saßkužby. Wón bě dobry wučeŕ a woßebje wuschikny hrajeŕ na byrglach, so njeje jich wjele žwojeho runjecźa měŕ. Pšchi tym bě sprawny, snjeßliwy muž, kiž mějesche woßebje też wotewrjenu ruku sa khudych. Jako lětsa po jutrach skhori, bě to zykej woßadźe žel, a hdyž jeho khoroscź pschiběrasche, bě woßadźine dźělbracźe powschitkowne. Dźenßa (žobotu) w 3 hodź. budźe khowany; wón wudowu, dweju žynow a dźowku sawostaji.

S **Hodźijšteje woßady.** We Wjelkowach w Hodźijštej woßadźe běchu hischcźe pšched tšjomi lětami tši rjane burske kubła. Dwě ſ nich kupi tehdy Tumicźanske knjejšstwo a nětko je wone też to tšecźe kupiło, so ta zyła prjedy rjana burska wjeß ani jeneho burskeho kubła wjazy nima. To je se schkodu sa zyłu wjeß. Ale tak žo wschudźom w nětcźischim cźaßu te žrědnje wobßeđenstwa, kiž žu tola kaž rjap wscheho krajneho sboża a porjada, shubjuja a nichtó ani stawcźka njeshibnje, so by temu wobarał.

S **Kubschiz.** W tudomnej skale dźěłazy Ernst Hascha ſ Budeštez žrjedu rano 2 zentnaŕsku kamjeńtnu platu na wós sběhnycź pomhasche. Pšchi tym žo plata dele žunywschi Haschi na nohu padźe. Jemu žo mjaßo ſ nohi wotdrě, kotreż je lěkaŕ saßo pschischicź dyrbjał.

Se **Scheschowa.** Tudomny kubleŕ Jan Ernst Rencź je sańdźenu póndźelu pschi rěsanju seleneje pizy cźeźko do njesboża pschischoł. Wón je ſ prawej ruku do maschininych nožow sajeł, kotreż žu jemu tši žrjedźne porsity wotrěsłe.

S **Wołbramoz.** Zito na pschatrach tykajo je hospoša Martha Austez na huno dele padnyła a žo sarasyła.

S **Budeštez.** Na tudomnym dwórnischcźu je žobotu wjecźor 37lětny tšěchikryjeŕ Berger pod koła ludźazeho želesništeho cźaha pschischoł, hdyž chzyšche na hižo jědźazy cźah saleścź. Wobžaromnemu žo wobej nosy smjecźeschtej. Cźeźkosranjeneho, kotryž chzyšche žwoju w Schěrachowje bydlazu macź wopytacź, ſ bliźšchim cźahom do Budyschina pschiwjesechu a jeho měschcźanskej hojeźni pschepodachu. Tam žu njesbožownemu dyrbjeli wobej nosy wotewsacź, a to prawu wysche kolena a lěwu pschi bristwje.

S **Huczinu.** Sańdźenu žobotu je žo poldralětny žynk tudomneho kowarja Pětschki ſ jenym cźeźkim wosom pschejeł. Dźěcźo hnydom wumrje. Pohoncź njeje pjecźa njesboże sawinował.

S **Kukowa.** „Bjeßada“ měješe njedźelu 16. augusta žwoje měßacźne poßedźenje, kotreż bě derje wopytane. Knjes faraŕ Bart naß w jara sajimawym pschednoschku do prastarych cźaßow dowjedźe, do cźaßow, hdyž žo kschescźijanstwo mjes Sskowjanami, woßebje mjes Sserbami, rosschěrjecź sapocźinasche. Hewak žmy stajnje měnili, so žu nam Němzy Khrystußowu wucźbu pschinjeßli. To pak njeje wěrno. To je hižo pšched dawnymi lětami se žwojim spißom nasch njeboh Ssmoleŕ dopokasał, runje kaž w nowschim cźaßu faraŕ dr. Frantischek Pschikryl ſ Tyna na Morawje, kotryž njedawno jako hóscź tu pschebywasche, pschepytował žkowjanskich staroźitnoscźow, a wubjerny snajeŕ starych žkowjanskich stawisnow. Pschi žwojim pucźowanju po Sserbach je tu stare kamjeńtne kschiže nadeschoł — kotreż my też snajemy, ale njeßmy wjedźeli, schto wosnamjeja — kaž je namakasch po tšjoch schtwórcźinach Europy. Tutón žkawny stawisnaŕ, kiž je hižo Cźěsku, Pólsku, Sskowakisku a Wuheŕsku pschepucźował a k lětu žo do Ruskeje a južneje Sskowjanske nastaji, wobkrucźi, so ſ naspomnjenymi kschižemi pschipowjedźenje kschescźijanstwa psches japoschtołow Sskowjanow, žwj. Zyrilla a Methodija, swißuje. Tutaj japoschtołaj staj też w naschej Łužizy pobyłoj. Hdyž běschkaj Jesußowu wucźbu prědowałoj, kóždy ras kamjeńtny kschiž stajischtaj. Tu skhadźowachu žo potom naschi prjedownizy, so bychu žo nowemu Bohu modlili. Tuto městno bě jim žwjate. Kschiž bě jich klětka, hdyž 4 najwažnische žady noweje wucźby wuknychu, pak wospjetowachu. Kschižej žo woni dźeržachu, a hdyž też my to cźinimy, nichtó nam wěru, narodnoscź a semju njewosmje. Khorła Wulki je ſ rubym mjecźom wěru rosschěrjał a teho dla pschezo a pschezo saßo Sskowjenjo wotpadowachu, dokelž měnjachu, so wěrnoscź, kiž žo ſ mjecźom a ſ wohnjom nanusuje, tola njemóže prawa bycź. Tutón kat, lépje rěsnik cźłowjekow, sa kotrehoż dyrbjachu žo hischcźe Boże mschě wotměwacź, je na 30 000 Sserbow wobwěßnycź dał. To je mi kraßne kschescźijanstwo! Zyle hinak skutkowaschtaj japoschtołaj luboscźe, měra a pokoja, a woßebje Methodijej mamy žo dźakowacź, so Łužiza ſ cźaßom kschescźijanstwu wěru dosta, dokelž Zyrill hischcźe młody semrě a to w Romje, hdźež mějeschtaj žo bratraj pschecźiwo schcźuwanjam a pschißłodźenjam frankich duchownych a biskopow samołwjecź. Boże mschě wotměwaschtaj w narodnej rěcźi a pschełożowaschtaj też liturgiske knihi, woßebje Zyrill. Tola bamž Mikławsch I. jeju dźěkawoscź a woprawdźe japoschtołske skutkowanje ſ khwalbu pschipósna a dowoli, dale w žkowjanskej rěcźi Boże žkužby wotměwacź. Hischcźe ras dyrbjesche Methodij do Roma, dokelž jeho kschiwdźerjo dale na njeho tukachu. Tola tu privileg dosta, so žmě Božu mschu w žkowjanskej rěcźi wotměwacź. Hižo prjedy bu ſa arzybiskopa na Morawje a Pannoniskej pomjenowany. Kaž žo Sskowjanam najprjedy narodnoscź a potom wěra bjerjesche, tak žo to hischcźe dźenßnischi dźeń stawa. My žmy jenož mały ludźik. A jenož tak dołho wobstejimy, hacź žo k wěrje a k Bohu mamy. A Bóh naß njeje wopuschcźił a też nam njeda sahinycź, byrnjeż bóle naß zuse smohi pózrjecź chzyke. Sta lěta žmy žebi wobkhowali žwojich wótzow rěcź a wěru. Kubłajmy žebi žwoje waschnja a nałożki, byrnjeż tajzy moderni pachołkojo je jako dodźeržane a naschej wuwołanej kulturje wjaz pschiměrjene njepschipósnali. Tucźi žu hižo wschě dobre poczinki a měr wutroby shubili. Na tych njepoßłuchajcźe. Stejmy k tutym prastarym kschižam, němym žwědkam žkowjanskeho kschescźijanstwa a pytajmy tam móz a žylnoscź sa pschichod. — Pschednoschk je žo wurjadnje derje spodobał. Wotrodźenske wuschi tajke wězy rad njeßłyscha, dokelž jich žwědomje hrjeba. Radscho je w holku žiwjenja poduscheja. Dale rěcźeşche knjes wučeŕ Skłodeńk wo žwojej jěźbje na mórskich brjohach, wo kotrejž budźe pschichodnje pißacź.

S **Hornjeho Wujesda.** Sańdźenu žobotu dopołdnja je sapschah tudomneho kublerja Wicźasa, hdyž ſe Semicźanskeho dwórnischcźa jědźesche, do njesboża pschischoł. We Wjelkowach žo wós swrócźi a žo rosbi. Pohoncź žo cźeźko srani.

S **Wichowow.** Hdyž mandźelska tudomneho knjeźeho hejtmana wóndano pšched wjecźorom schaty kluskasche, jejna něhdźe poldra lěta stara holcźka wokoło macźerje běhasche. Na dobo bě žo dźěcźo wotžalilo, tola bórsy ſ wjeßołoscźu kschiczo saßo k macźeri pschiběža. Ta widźesche, so holcźka něschto jako powjas dołhe na rukomaj njeßesche. Hdyž bě dźěcźo k macźeri dóschło, žo ta wustróżawschi dohlada, so bě wono dołtheho hada popadło, kotrehoż ſ rukomaj twjerdźe dźeržesche. Sso žama bojo, hada pschimnycź, wona dźěcźo napominasche, so by jeho prjecź cźißko. Dźěscźu pak žo waka lubjesche, skóncźnje pak jej tola na semju padnycź da. Had žo hnydom do kołacza sawi. Duž chzyšche macź po kij abo něschto podobne doběžecź, so by swěrjo njeschkódne scźiniła. Hdyž pak žo wrócźi, bě žo had bjes žlěda shubił. Ssnadź je žo do prastareje murje, knježu sahrodu wobdawazeje, skhował. Tale murja je žo w sastarsku ſ kamjenjow a hliny natwarika. S dołhim cźaßom je žo hlina ſ murje wudrjebika a tak žu w muri prósdnjeńzy nastałe. W nich maja nětko hady a druha njerodź žwoje hnězda. Woßebje hady žo w njej ſ hromadami lanu. Lubym bacźonam, kotreż kóžde lěcźo khětru licźbu k žwojim młodym wotnoscheja, mamy žo dźakowacź, so žo hadźiska pschejara njepschisporjeja.

S **Noweje Wßy** pola Rakez. Leżomnoscźerjo w Nowej Wßy a Rakezach njech žo hladaju, so pschi pschenajecźu gmejnskeje hońtwy hłuposcź njesworaja. Nascha gmejnska hońtwa dyrbi žo létża druhi krócź ſ nowa pschenajecź. Cźeho dla to? Prěni krócź drje njeje wscho po rjedźe schło, hewak budźische hamtske hejtmanstwo prěnje pschenajecźe, kotreż je žo 10. augusta stało, sa prawe spósnało. Duž ma žo 1. dźeń septembra ſ nowa pschenajecź. My mali leżomnoscźerjo budźemy tón dźeń jeneje myßle. Nochzemy hońtwu do zuseju rukow dacź, ale ju sa naß wobkhowacź. Schto dha je nasch dołholětny najeńk, knjes Buscha, skucźił, so jemu nochzemy saßo hońtwu pschewostajicź? Njeje wón žwoju strowoscź na hracźki stajał a nětotru nóz symu pschemrěł, so by nam nasche pola woprawdźe schkitał? Dyrbi wón nětko tajki hubjeny dźak sa to měcź? Njemyßlcźe žebi tola, so budźa zusy knježa ſ wulkich městow wschědnje na nóz do Noweje Wßy jědźicź a tam cźakacź, hacź jedyn sajecźk na pola pschiběhnje. Tajkim knježam to do myßlow njepschińdźe. Woni chzedźa wulke hońtwy měcź a pyschne bale wuhotowacź. Haj, to rjenje klinczi, to budźe kraßnje! Nětotry žkuli žebi měd wokoło huby namasacź dawa, ale hněw napoßled pschińdźe. Schtó dha budźe nasche pola schkitacź? Knjes Buscha mi wóndano pißasche, so je, hdyž je w nozy po hońtwje khodźił, žo husto stało, so je nětajki nózny hawron ſ kała wulěsł a cźeknył. Wcźera jedyn Rakecźan powjedasche, so je jemu, hdyž je žo wo sažopschenajecźu hońtwy rěcźało, jedyn měschcźanski knjes rjekł: „Haj, Nowowjeßnjenjo chzedźa žo hischcźe ras napicź, pschichodnje

hischcźe kaviarowe pokrutki dostanu." Potajkim rosumni lěžomnosćerjo, wobkhowajcźe swoju gmejnsku hońtwu sami. Njehladajmy na 200 hriwnow, swěrina nam te sa jedyn tydźeń s polow a łukow wotžerje. Dźeržmy hromadźe, jeli so budźe so hodźicź, nam knjes Buscha tež bal wuhotuje, byrnjež njeby tak wulki byk. Potajkim, pschi pschenajecźu wotedajcźe muž pschi mužu swój hłóß sa knjesa Buschu! —r.

S **Draždźan.** Tudomny wojeński farar knjes Jakub Rjencź je w Lindawje nad Bodamskim Jězorom s Božej ruczku sajaty póndźelu nahle wumrjek. Semrjety, kotryž je so 1864 w Khrósćizach narodźił, bě na drjenje khorił a so wulěkowanja dla do Wildbadskich kupjelow w Cźornym Lěsu podak. Tamnischi lěkar spósna, so knjes Rjencź na wutrobinu khorosćź cźerpjesche a jemu sakasa, kupjele dale wuziwacź. Knjes Rjencź so na to na domojpucź nastaji, sa by hischcźe sbytk swojeho prósdneho cźasa w narodnej wsy Khrósćizach pschebywak. Tola s Božej wolu njebě, so wón domoj dojědźe. W Lindawje w hosćenzu jeho smjercź pschekhwata.

Hdyž semrjety studowasche, dyrbjachu hischcźe katholszy bohoslowzy, jeli so so khmani sa wojeństwo spósnachu, we wójsku słužicź. Też wón bu do wójska wubrany a sebi jako wojak khwalbu a cźesćź swojich pschedstajenych dobu. Offizěrske pruhowanje wobstawschi so wón wospjet jako offizěr pschi swucźowanjach wobdźěli. Dokelž bě wón rjana nahladna woßoba a woßebneho nadobneho waschnja, chzychu jeho rad sa offizěra dobycź. Tola wón swojemu duchownemu powołanju swěrny wosta. Semrjety so k swojemu serbskemu ludej rad pósnawasche. Tak dołho hacź je wón w Sserbach duchownske sastojństwo sastawał, je wón s pilnym sobudźěłacźerjom „Kath. Póßła" byk. Jeho wotemrjete cźěło je so do Draždźan dowjesło, hdźež je so na tamnischim wojeńskim pohrjebnischcźu khowało.

S **Hósła** pola Kulowa. Wutoru tydźenja je so tu na polu stejaza słomowa fajma kublerja Manjoka wotpalika. Wona njebě sawěsćena.

S **Noweje Wjeski** pola Mikowa. W naschej wokolinje su so poßlednje lěta smijizy njeßměrnje pschisporjałe. So bychmy so jědojtych wakow wobroli, so sa popadnjenje kóždeje smijizy 25 nowych pjenjezkow myta wupłacźuje. Jedyn dźěłacźer je sebi s kojenjom smijizow hižo 34 hriwnow sałużik. Wón je potajkim sa krótki cźaß 136 smijizow nakojił. Dokelž smijizy psched cźłowjekom njecźěkaju, dha snadź so cźezko njekoja, tola s wobhladniwosću a wuschiknosću dyrbi so to tola cźinicź, hewak cźłowjeka skußaju.

S **Wulkeho Cźisła.** Sańdźenu sobotu wjecźor je naschu wjeß wulke wohnjowe njesboże podeschło. Woheń w twarjenjach Hany Sswatoweje nasta a zyły statok sniczi. Niz jenoz domkhowane žně, też wscha hospodarska nadoba je so spalika. Płomjenja so bórsy na Grundmannez a Cźerschikez dworaj wupschestrjechu a jej do prochaa popjeła pschewobrocźichu. Wotpaleni cźezko schkoduja, dokelž maja jenoz s dźěła sawěsćene.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Tsinacźelětny schulski hólz M. Scholtka s Rowneho bě w jenym wobydlenju stwine durje wußadźił a potom se jstwy 5 hriwnow kradnył. Jeho k jastwu na 4 njedźele sałudźichu, tole khostanje pak wón njetrjeba wotpokucźicź, jeli so so wón polěpschi a w pschichodźe wjazy njepakosći.

Přilopk.

* (Köpenickski hejtman so wobhnadźił.) Schwewza Wylema Voigta, sławneho Köpenickskeho hejtmana, je khěžor wobhnadźił. Se 4 lět khostarnje, kotrež mějesche wón wotsedźecź, je so jemu dla dobreho sadźerženja nimale $2^1/_2$ lěta spuschcźiło. Wot jeho Köpenickskeho kuba njejstej so hischcźe dwě lěcźe minyłej. 16. oktobra 1906 popołdnju wotdźělenje 4. gardoweho regimenta, s 1 dźesatnika a 11 muži wobstejaze, njenadźizy do Köpenickskeje radnizy pschińdźe. Wotdźělenje hejtman nawjedowasche, na kotrymž nichtó njedwělowasche, so by woprawny byk. Wojazy jemu poßłuchachu, runje kaž Köpenickski měschcźanosta a rendant měschcźanskeje pokładnizy. Wojazy, kotsiž s Tegelskeho tšelnika pschińdźechu, hejtmanej, kotryž jim khěžorowy kabinetski wukas pokasa, swólniwje poßłuchachu, a Köpenickski měschcźanski rendant wschón wustrózany jemu něhdźe 4000 hriwnow wopschijazu pokładnizu pschepoda. Pódla teho so měschcźanosta a renda nt někotrym wojakam na Barlinsku hlownu strażowańnju wotwjesćź daschtaj, mjes tym so druhi dźěł wojakow hischcźe pok hodźiny w radnizy sawosta, hejtman pak so s procha mějesche. W Barlinje hnydom wobschudźeństwo spósnachu, a zyły swět so někotre dny poradźenemu paduschnemu tryskej smějesche. 26. oktobra Voigta sa winika wuslědźichu, a 1. dezembra 1906 so wón psched sud staji.

Voigt ma bjesstarostny pschichod psched sobu. Hdyž běchu jeho psched dwěmaj lětomaj sajeli, je so sa njeho khětra suma pjenjes składowała. Wěsta knjeni Wertheimowa je jemu legat wotkasała, po kotrymž dyrbjesche so jemu hižo sa cźaß jatby měßacźnje 50 hriwnow wupłacźicź. Duž je so jemu nětko hižo 1000 hriwnow wupłacźiło. Wot teho cźaßa, so jeho s jastwa puschcźa, ma so měßacźnje wupłacźomna suma na 100 hriwnow powyschicź, kotruž wón hacź do swojeje smjercźe dostawa. Jedyn knjes w Ssmjecźkezach pola Barlina je Voigta na wopyt do swojeje ville na 4 njedźele pscheproßył. Też su so jemu wschelake dobre městna posticźiłe. Duž Voigt žaneje nusy sa kónz swojeho žiwjenja njesměje. A tole sboże móże so jemu popschecź. Wón je prjedy sprawnu wolu měł, so s cźesću sches žiwjenje pschebědźicź. Wón bě wopor polizije, kotraž jeho, dokelž pod polizajskim wobkedźbowanjom stejesche, s jeneho města k druhemu honjesche. S tym so roshněwawschi, so wón rossudźi, so na někajke waschnje wjetscheje sumy pjenjes smozowacź, so mohł we wukraju s měrom žiwy bycź. Hižo prjedy bě sebi na to myßlił, ras s pomozu wojakow něschto wjetsche wuwjesćź. W Köpenicku so jeho wotmyßlenje nanajlěpje schlachcźi. Powjesćź wo jeho khróbłym kußu so po zyłym swěcźe rosnjeße, a wschudźe su so jemu do syteje wole smjeli. Jeho žort je jemu telko pjenjes wunjeßł, kaž drje sebi wón prjedy teho njeje dźecź dał.

Wutoru wjecźor wulke ludowe cźrjódy jeho psched wobydlenjom jeho sotry wocźakowachu. Na drósy bě tajka cźischcźeńza, so so wobkhad hacźesche. Tola lud podarmo na njeho cźakasche; Voigt njepschińdźe. Najskerje bě so wón duzy po pucźu po napominanju polizije sawrócźił. Kaž běchu prjedy sa hrabju Zeppelina sahorjeni, běchu nětko Barlinjenjo sa Köpenikskeho hejtmana zyle zybnjeni. Voigt zyku kopizu sbožopschejazych listow dosta. Direkzija paßażoweho panoptika bě Voigta sa to dobyła, so by w jejnych městnoscźach k dobrocźelskim saměram póstske khartki sa wotpalenych w Donaueschingenje pschedawał. Polizija pak je Voigtej sakasała, sjawnje wustupicź.

* (Pschekschiwjenje w Draždźanskej banzy.) Pokładnik Draždźanskeje banki, Hermann Eckert w Draždźanach, je s pomozu pscheklepaneho falschowanja sapißow 223 000 hriwnow pschekschiwił. Hdyž so njehodźesche pschekschiwjenje dlěje potajicź, je sebi wón w Schandawje žiwjenje wsał. Eckert je 34 lět w banzynej słužbje byk a pokne dowěrjenje swojich pschedstajenych wužiwał. Póndźelu bě so wón po pjecźnjedźelskej dowolenzy do służby w banzy wrócźił. Po jenej hodźinje pak so wón sało wotsali, wudawajo, so ma něschto ważne wobstaracź. S tuteho wukhoda njeje so wón wrócźił. Banzynej direkziji bě so wón s listom swojeje njeßwěrny wusnał a s dobom wosjewił, so sebi žiwjenje wosmje.

* (1913 kónz němskeho khěžorstwa.) Pschecźiwniziy němskeho khěžorstwa su sebi liczenski exempel wumudrowali, po kotrymž bliski kónz němskeho khěžorstwa wěschcźa. Wón je scźěhowazy:

1849 + 1 + 8 + 4 + 9 = 1871 sałoženje němskeho khěžorstwa.
1871 + 1 + 8 + 7 + 1 = 1888 smjercź khěžora Wylema I.
1888 + 1 + 8 + 8 + 8 = 1913 kónz němskeho khěžorstwa.

Kónz swěta je so też hižo cźasto wěschcźił, tola wón hischcźe dźenża twjerdźe steji.

(Pokracźowanje hladaj w pschiłosy str. 412.)

Wußudźenja.

Khostanska komora. Murjeńskeho mischtra Gustava Adolfa Rencźa bě kawniski sud dla straschneho cźělneho sranjenja k 15 hriwnam pjenjezneho khostanja, abo k jastwu na 4 dny sałudźił. Rencź bě w Korsymju murjerja Wicźasa, s kotrymž bě so swadźił, s tajkim wotmachom s kijom psches ramjo dyrił, so Wicźas njebě 3 njedźele dołho dźěłacź mohł. Pschecźiwo wußudej běschtaj so statne rěcźnistwo a s dobom wobskorżeny powołakoj. Psched sudom pak wobaj swoje powołanje wrócźischtaj.

⚔ Radźineho dźěłacźerja J. P. Schneidera s Dźiwocźiz, w Budyschinje bydlazeho, bě kawniski sud k jastwu na 5 dnjow sałudźił, dokelž bě wón se składownje firmy Liebold 2 hriwnje hódnu hrjadu wotnjeßł. Schneider so pschecźiwo wußudej powoła, wudawajo, so na padawu khorosćź cźerpi a so so teho dla njemóże sa swoje pschenźdźenje khostacź, dokelž nima mozy, swoju wolu wobkneźicź. Jeho sakitowar, rěcźnik Spitzner, namjetowasche, so by jeho jedyn psychiatriski wězywustojny lěkar pschepytał. Ssudniziy pak tónle namjet wotpokasachu, dokelž mějachu wobskorżeneho sa duchownje stroweho cźłowjeka, tola jeho khostanje na dwaj dnjej jastwa ponizichu.

M. Brockmannowy
šwětoštawny
fosforokišalh kalk

k **pizowanju** ma na pschedań
Helena Langowa w Njeßwačidle.

Wumĕrjenske dźĕła

špĕschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Hrodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosćz
šo spĕschnje polóžeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Dürkoppske jĕsdne koła

wudźĕłki 1. rjadownje

šylne pucžowanske koła druhich fabrikow s dwójnym swonowym lĕhwom sa 65 mk., **dźĕle jĕsdnych kołow** šmĕschnje tunjo.

Kontinentalna pneumatika
a druhe prĕnjoklaßne družiny. **Prima mantle** po 3 mk. porucza

G. Urban w Krjebi,
sastupjeŕ sa Dürkoppa a Co. w Bielefeldze.

Nowa šymjeńtna rožka „Superior"

wusnamjenja šo po nashonjenjach plahowarjow tu a w druhich stronach Łužizy se šlĕdowazymi woßebitosćemi:

Rospjeńkuje šo mózńje. — Symu derje pschĕtrawa. Lĕha šo s czeźka. — Wurjadnje bohacźe dawa — pomĕrnje tež na khuduschkej semi.

Zentnaŕ płaczi po 12 hr. 50 np.

Lĕtša je něschto psches 100 zentnarjow na pschedań, duž chzyli skasanki s cžaßom pschipóßlacź na

Ernst Meltke, ratař w Khwacźizach
(Quatitz, Post Merka).

Najtuńsche kupowanske žórło
pola
Jurja Zyža w Kukowje.

Najwjetschi wubjerk **Najnižsche płacźišny**

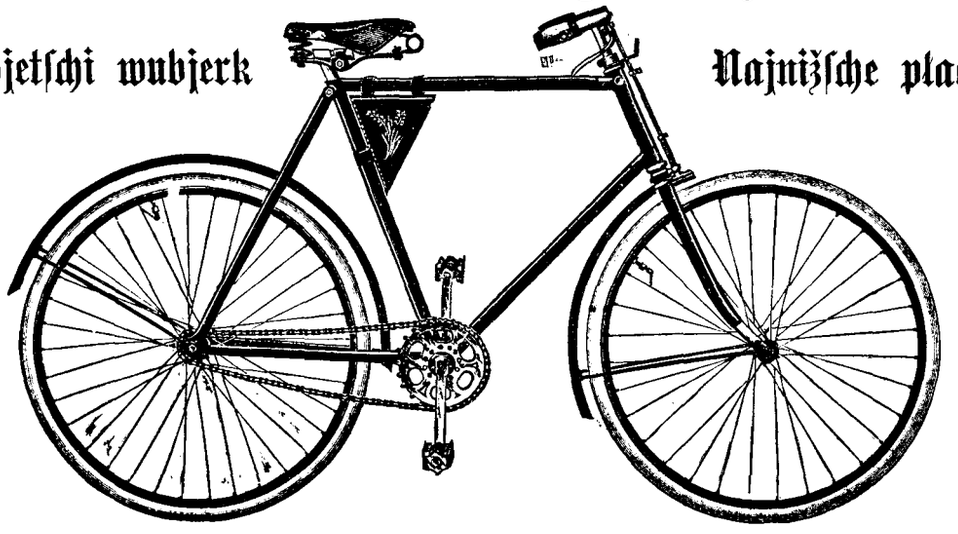

jĕsdnych kołow a pschißluschka, schijazych maschinow,
žimazych a płokanskich maschinow, **zentrifugow,**
spezialnych jĕsdnych kołow hižo po **48 mk.**

Jako woßebite družiny poručam:
Alexandria, Schladitz, Wanderer, Brennabor po najtunischich płacźišnach,
pschißłuschne dźĕle: mantel po 2 mk. 20 np., lataŕnje po 1 mk. 50 np., pedale po 2 mk.,
nakhribjetne mĕchi po 1 mk., 30 np.

Konkurrenzne schijaze maschiny s dołhej łódźiczku hižo po **25 mk.,**
jako **lĕpschu schijazu maschinu** poručam maschinu s kulowatej łódźiczku a kolebatej łódźiczku,
žimaze maschiny hižo po 11 mk., **płokaze maschiny** po 50 mk.,
płokaze maschiny s khachlemi po 55 mk., **blidojte** róle po 20 mk.,
kulnikaty separator s nohu po 190 mk.,
poručam, so by šo pola mje po šmĕschnje tunich płacźišnach kupowało.

Jurij Zyž, **pschedawaŕnja a wuporjedźernja jĕsdnych kołow a maschinow :**
w Kukowje pola Pancźiz.

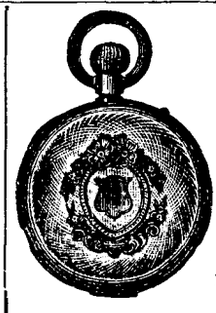

Kóždy, žkotry chze šebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze šebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedźa sa swoje dźĕło sprawnje rukujo. — **Proschu, šebi moje wukładne wokno, s płacźišnami wupołożene, wobhladacź.**

W Demjanach je **žiwnosćz** cźišło 53 s 13 kórzami pola a łuki a 5 kórzami wotnajateho pola, s jara dobrymi twarjenjemi se žiwym a morwym inventarom na pschedań.

Žiwnosćz.

Mam 25 kórzow wulku žiwnosćz blisko Budestez bjes inventara sa 23 000 hriwnow pschi małym napłacźenju pschedacź. Twarjenja šu zyle nowe.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Klamaŕnja a korczma.

Dla wobšedźerjoweho semrjecza mam pjekaŕnju s klamaŕnju a korczmu hnydom na pschedań. Pschewsacź móže šo 1. oktobra.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Młodeho konja

mjes dwĕmaj na wubjerk, 4 abo 5 lĕtneho, stroweho a pĕkneho, ma na pschedań **Jan Jakubasch** we Worklezach cźišło 54.

Wot 20. awgusta ßym

ſapuczował.

Dr. F. Neumann,

wóczny lěkař

w Budyſchinje na walſkej dróſy 8.

Dźak.

Wot 20 lět na **hubjene pſchetłacze** dla ßłaboſcze cżuwow cżerpjach. Tole cżerpjenje bywaſche poßledni cżaß tak ßylne, ſo běſche moje żiwjenje w najwjetſchim ſtraſche, ſo běch wſchu nadźiju ſpuſchcził. Kóżdy nowy lěkarſki ßrědk mi wjazy boloſczow cżinjeſche, měſto ſo by je połóżił. Tak ja 3 měßazy jara cżeżko cżerpjach a hacź do koſczow woßuchnych.

Jenoż knjeſej magnetiſeurej **Thomaſej** w **Budyſchinje** na ßukelnſkej haßy 1a mam ßo dźakowacź, ſo ßym po ſchtyrikrócznym wobkhadźenju wotkhorił. Wón je woprawdźe dźiwy cżinił. Duż móżu knjeſa Thomaſa kóżdemu na cżuwy khoremu jenoż poruczecź.

A. Kramer ſ Naumburga, na Schönburgſkej dróſy 2,
w tu khwilu w Budyſchinje.

Kedźbu wjeßnjenjo!

Kupujemoj kóżdu dźělbu

boſankow

po dobrej płaczíſnje. Rjana ſaßłużba ſa khudych ludźi. Boſanki dyrbja doſrawjene a kuſche wotrěſane byczź.

Budyſka parna deſtillazija a płódpraßowarńja

Jendez bratrow

w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

S rědka pſchihódna ſkładnoſcź.

Wot dźenża po pomyßlnje **najtuńſchich płaczíſnach** wſchelake

tyſcherſke a pólſtrowane meble

pſchedawam. Mjes druhim woßebnu **plyſchowu garnituru, mużaze a żonjaze piſanſke blida, vertika, trumeaurowe a ſtołpowe ſchpihele, draſtne khamory** atd. ſ woprawneho worjeſchinoweho drjewa, dale **kuchińſke wuhotowanje, kuchińſku nadobu, draſtne khamory, konſole, ſerwěrowanſke blida, blida ſ kurjerſkej potrjebu, wobraſy** a wjele druheho.

Jenoż na ßerbſkej haßy 8. **Khorla Fiedler.**

Hermann Guda

w Delnjej Kinje

ßo k hódnemu wuwjedźenju

wſchěch ßedlarſkich dźělow,

konjazeho grata,

k pólſtrowanju meblow

po tunich płaczíſnach porucza.

Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo.

Towarſtwo Sserbſkich Burow.

Wubjerk ſměje **ſhromadźiſnu njedźelu 23. awgusta** popołdnju w **3** hodźinach w Małym Wjelkowje w Hähnelez hoſcźenzu.

Naležnje pſcheproſchuje wſchě poboczne towarſtwa

hłowne pſchedßydſtwo.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje, da=li Bóh, jutſje **njedźelu 23. awgusta** popołdnju ſ dypkom 5 hodźin w Gäblerez hoſcźenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **ſymſki ſemeſter** ßo **wutoru 20. oktobra 1908** ſapoczńje.

Pſchipowjedźenja nowych wucźomzow podpißany direktor pſch=i jimuje, kotryż je też ſwólniwy wſcho dalſche wukaſacź.

Prof. dr. Gräſe.

Kubło.

Blisko Rakez mam kubło ſ wjazy dyżli 100 kórzami leżomnoſcze, ſ dobrymi twarjenjemi, doſpołnym inwentarom, wubjernymi żnjemi pſchi 15 000 mk. napłaczenja pſchedacź.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Żiwnoſcź na pſchedań.

Żiwnoſcź w Torońzach cźißko 7 pola Budyſchina ſ něhdźe 26 kórzami polow, łukow a kerkow je ſ rjanymi żnjemi a żiwym a morwym inwentarom na pſchedań.

Hoſcźenz

blisko Budyſchina, lubowane wulětniſchczo, wjele wupſchahanja, mam dobry reſtaurant woßebitych wobſtejnoſczow dla ſa 52 000 mk. pſchedacź.

Wulki cźiſty dobytk. Wulka leżomnoſcź. Kolonady.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Ssym ſaßo w ßwojim ſtarym wobydlenju na mjaßowej haßy cźißko 11.

M. Micklich.

Jan Schezępank w Rakezach pſchi dróſy ſtajnje wſchu cźeledź, dźowki, holzy k ßwinjom, ſtwinſke holzy, kucharki, wotroczkow, ßrěnkow, knjezich pohonczow, też hólzow a holzy, kiž jutry ſchulu wukhodźa, dźěłaczerſke ßwójby atd. do łużiſkich a dalſchich ſtron pyta.

Kucharki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na różku żitnych wikow w cźrijownı knjeſa Heinr. Mohra.

Kuchárka

ßo na hodźiny a dny ſa kwaßy a kſchczíſna na wßy porucza na Tuchorſkej dróſy 8 w ſadnjej khěži po 1 ſthodźe.

Wupożczicź

ßu hnydom 7000 mk., 5000 mk., 2000 mk. a 6000 mk. na dobru hypotheku pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

Po Bożej njewußłědnej radźe je dźenża dopołdnja 3/4 9 hodźin mój horzolubowany mandźelſki, naſch ßwěru ßo ſtarazy nan, naſch luby bratr, ßwak a ßotrowz

Guſtav Adolf Kozor,

kantor a zyrkwiny wucźeŕ w Hodźiju,

po dlějſchim, na poßled jara cżeżkim cżerpjenju 51 lět ſtary cżicho a ſměrom wußnył.

W mjenje hłubokoſrudźenych ſawoſtajenych

Marja Kozorowa rodź. Mrózez.

W Hodźiju, Budyſchinje a Draźdźanach,
19. awgusta 1908.

Khowanje budźe 22. awgusta t. l. popołdnju w 3 hodź. w Hodźiju.

(K temu cźißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. auguſta 1908.

Placziſny rěſneho ſkotu na Draždżanſkich ſkotnych wikach.

17. auguſta 1908.

Placziſny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěſna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze hacz do 6 lět	41—44	77 80
awſtriſke	43—46	79—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	37—40	73—76
3. żrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	32—36	66—72
4. żnadnje pizowane tózdeje ſtaroby	28—31	58—63
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze	39—42	71—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze hacz do 7 lět	36—38	68—70
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a żnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	31—35	61—66
4. żrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	28—30	58—60
5. żnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	49—54
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcze	40—42	72—75
2. żrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	36—39	68 71
3. żnadnje pizowane	30—35	62 67
Czelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	50 53	80—83
2. żrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. żnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſliſchizenjow w ſterobje hacz do 1¼ léta	53—55	68—70
2. mjaßne	51—52	66—67
3. żnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—50	61—65

Placziſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje:		W Budyſchinje. 15. auguſta 1908 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 20. auguſta 1908 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pſchenża	běła	—	—	—	—	10	40	11	—
"	żołta	10	45	10	60	9	70	10	60
" nowa		9	75	10	—				
Rożka		—	—	—	—	8	50	8	75
" nowa		8	50	8	63	8	—	8	50
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	80	9	—	7	50	8	50
Wows nowy		7	—	7	20	7	10	7	40
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduſchka		20	—	20	50	20	—	24	—
Bérny		3	75	3	50	2	20	2	60
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	70
Pſchenična muka	50 "	11	50	19	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	11	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	25	3	50	2	20	3	—
Ssloma	100 "	3	84	4	—	3	75	4	—
Proßata 882 ſchtuk	ſchtuka	9	—	24				—	—
Pſchenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	30
Rżane wotruby		—	—	6	25	6	50	7	—
Pſchenični gris		—	—	6	25	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	7	25	—	—	—	—

Na burſu w Budyſchinje pſchenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pſchenżo (żołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 75 np. rożka wot 8 hr. 60 np. hacz 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hacz 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np.

W Budyſchinje płaczeſche: korz pſchenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., żołta 17 hr. 76 np. hacz 18 hr. 2 np., nowa: 16 hr. 57 np. hacz 17 hr. — np., korz rożki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 13 hr. 60 np. hacz 13 hr. 80 np., korz jeczmjenje po 140 puntach 12 hr. 32 np. hacz 12 hr. 60 np.

Wiczne placziſny w Kamjenzu.

20. auguſta 1908.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np., pſchenża wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacz 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ſyno 3 hr. 50 np., bérny 3 hr. 50 np., ßloma (100 kilogr.) 3 hr. 80 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 21. auguſta: Pomročzene, czopke..

Cyrkwinske powjeſće.

W Michalſkej zyrkwi ſmjeje 10. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodż. duchowny Tiſcher ßerbſku ſpowjednu rěcz, ½9 hodżin farar Räda ßerbſke a w 10 hodżinach němſke prědowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa miſſionſtwo mjes Żidami a ſa evangeliſaziſke dżěło w ßwjatym kraju. — Tydżeńſke ſaſtojńſke dżěła ma duchowny Tiſcher.

Křćenł:

W Michalſkej zyrkwi: Pawoł Albert, Alberta Wiſtuby, kamjenjeczeßarja w Jeńkezach, ß. — Hermann Bruno, Auguſta Hermanna Richarda Bergela, pohonczża w Hrubjelczizach, ß. — Bruno Erich, Handrija Maxa Weſera, ſkałatſkeho miſchtra w Jeńkezach, ß. — Ernſt Richard, Pawoła Hermanna Peżoldа, dżěłaczerja we Wurizach, ß. — Marianna Erna, Ernſta Joſefa Kreibicha, ſamkarja w Dobruſchi, dż. — Elly Hedwig, Auguſta Ssykory, fabrikarja w Dobruſchi, dż. — Erna Elſa, Jana Urbana, fabritarja na Żidowje, dż. — Hedwiga Sidonia, Jana Auguſta Rychtarja, żiwnoſczerja we Wulkim Wjelkowje, dż. — Hana Martha, Pawoła Hermanna Bergera, dżěłaczerja na Żidowje, dż. — Johana Hildegard, Khorle Auguſta Förſtera, żeleſotoczerja w Dobruſchi, dż. — Frieda Emma, Ernſta Emila Gäblera, zyhelniſkeho dżěłaczerja na Żidowje, dż. — Elſa Charlotta, Jana Auguſta Scholty, fabriſkeho kowarja w Dobruſchi, dż. — Elſa Frieda, njemandż. dż. na Ssokołzy.

W katholſkej zyrkwi: Herta, Jana Stoliny, ſchewza tudy, dż.

Zemrjeół:

W Michalſkej woßadże: 15. auguſta: Johana Gertrud, njemandż. dż. na Żidowje, 3 m. 10 d. — 16. Pawoł Gerhard, njemandż. ß. w Bórku, 2 m. 2 d.

W katholſkej woßadże: 14. auguſta: Hana rodż. Hermanez, Auguſta Robla, płunoweho dżěłaczerja na Żidowje, mandżelſka, 56 l. 9 m. 2 d. — 16. Hana, Jana Kupki, khěżkarja a dżěłaczerja we Wuczżezach, dż., ſemrě na Żidowje, 10 m. 4 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodżija.

10. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmjeje rano ½7 hodżin duchowny Voigt ßerbſku ſpowjednu wuczbu, ½8 hodżin farar Kſchižan ßerbſke a w 9 hodż. němſke prědowanje. Pſched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta ſa miſſionſtwo mjes Żidami ſkładowacz.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

10. njedżelu po ßwjatej Trojizy ſmjeje duchowny Boitz rano w 7 hodż. ßerbſku ſpowjedż, farar Domaſchka dopołdnja we 8 hodż. ßerbſke a ½10 hodżin němſke prědowanje. Pſched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta ſa miſſionſtwo mjes Żidami ſběra.

Piſßarnja

ſa **kupne, dismembraziſke, hypotherſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſke wězy** atd.

Maxa Frenzela,

prjedawſcheho piſßarſkeho pſchedſtejiczerja pola knjeſa aktuara ſw. ßł. H. Liebſche.

na ſzukelniſej haßy 1II.

Smolerjec knihićiſćernja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo czichſczi.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby, terpentinowy wolij (němski a franzowski),

lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żelesowe laki, Kölnski klij, murjerski klij, drobnu krydu, gyps, portlandski zement, najlěpschi karbolineum, barbicże wscheje druźiny,

schablony

sa molerjow a murjerjow

poruča a ma pschezo na składże po najtunischich płaćišnach

Emil Měrsch,

drogowe klamy

na kamjentnej haßy 24.

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma

Ota Sachse

tola najlěpschi

khofej

po wschěch płaćišnach,

ßamo

bjeskoffeinowy

khofej

punt po 120—200 np.

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětonju

poruča

drainěrowanske roły

wschěch wulkosćow,

konjaze, kruwjaze a ßwinjaze korta

wschelakich wulkosćow,

sćinowe plećenja, tšěschnu papu atd.

Brockmannowy pizowanski kalk

po fabrikskich płaćišnach.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

po najtunischich płaćišnach poruča:

Drastne tkaniny

ſ wołmy, połwołmy a bawłmy;

6/4 a 9/4 **schěroke zychi,** pißane, kaschćikate,

běle wupjerki wschěch schěrjow, jenobarbne cźerwjene, rosa ßmuhate, módroßmuhate;

běły, módry a rubjany płat;

blidowe schaty, schórzuchi,

rubischća se židy, połžidy, wołmy a bawłmy;

koschlaze barchenty

běłe a pißane, jenobarbne, ßmuhate, kaschćikate;

hotowe koschle

sa doroscźenych a dźěći, běłe a pißane wschěch schěrjow, **žonjaze koschle** hižo po 1 mk., **dźěćaze koschle** hižo po 30 np.

Ssymjentnu rožku

Square Head

prěni krócź woßytu, po sornje jara wunoschnu, ſ krutej ßłomu, kłoßß ma něhdże 100 sornow, zentnar po 10 mk.,

sakſku

hobrsko-hórsku rožku

kotraž ma dołhu ßłomu a dołhe kłoßy, zentnar po 10 mk.,

ßymjentnu pschenżu

Red King

kotraž ma krutu dołhu ßłomu a rjane sorno, zentnar po 11 mk.,

Urtoba-pschenżu

jara wunoschnu, zentnar po 11 mk.

porucża

Jan Jakubasch

we **Worklezach** cźišło 54.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischću, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pschesadźowanje pschedawanje leżomnoscźow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěcźnikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucża.

Schklenży

k nakładżenju płodow,

muchowe łojaki,

kwaßne dary

tunjo porucża

pschedawarnja schklenży a porzlina

E. Ullricha

na schulerskej drósy 12.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaß, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucża

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,

w cźelazej łoži hižo po **6** hr. **50** np.,

najjednorische = = **2** = — np.

ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Khofej

k domkhowankam, ßylny a spory, ßwójbne měschenja

punt po 100 a 120 np.

Karlowarske měschenja

punt po 140—200 np.

porucża

Rudolf Pětschka

pschi mjaßowych jědkach 7.

Najlěpscha

žrojita koža,

bawłmjane a wjelbłudołoßmowe

cźerjeńske rjemjenje,

rjemjenjowy wósk,

cźehnitu móz powjetschazy a ßuwanju rjemjenjow sadźěwazy, jenož najlěpscheje hódnoscźe porucża

Otto Büttner

pschedawarnja koże, cźerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hłownym torhoschću 9.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roscźeńka

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Dražďanach 6.**

Najlěpschi cźerstwy jěrchenjowy **tój** punt po 50 np.,

Najlěpschi cźerstwy howjasy **tój** punt po 40 np.,

Najlěpschi wuschkrjeny **tój** punt po 50 np.,

pschi 10 puntach po 45 np. porucża

Emil Gräfe,

rěsniski mischtr

w Budyschinje na sw. lawskej haßy.

Kupne a druhe **wucźinjenja, liscźiny wscheje druźiny, próstwowne pißma wo wobhnadźenje** atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoscźow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěcźimoj też ßerbski. —

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijerńja mużazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomérnych płaćišnach.

Mużaza drasta.
Max Udich na šnutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mużazeje a dźećazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschiće po mérje.

Mużaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mużazeje a hólćazeje drasty.
Seschiće po mérje. — Wulki skład tkaninow.

Mużaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porucza bohaty skład šamodźełaneje mużazeje a hólćazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mużaza a hólćaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pšched bohatej wěžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschiće po mérje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera
na šukelnskej haßy čo. 11.
Wulki skład wscheje družiny **meblow**.
Ssamßna molowarńja a lakěrarńja.

Pschedawarńja meblow.
J. Schmoller na šukelnskej haßy 3.
Pschedawarńja składnosćinje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a łaschće.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźełanje woßebneje domjazeje nadoby po najtuńšich płaćišnach.
Skład wschěch družinow łaschćow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschěch družinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Czaßnikatśi mischtr Otto Koban
na šukelnskej haßy čišło 5.
Wulki skład mużazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sćenśtich czaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźerńja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi šerbskich hrjebjach 28, ſ napschećza starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschě družiny czaßnikow, rjećasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Ręčzu šerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschěch družinow dybsaćnych czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na šerbskej haßy 6
porucza šwój bohaty skład słotych tworow a czaßnikow wscheje družiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawoł Bergmann czaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poručam šwój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow** a **czaßnikowych rjećasow** pschećelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow šo rukuje.
— Ręčzu šerbski. —

Słote a šlěborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, šlěbornych a alfenidowych tworow.
Dźełarńja ša nowoscće a porjedźerńja.
Wěrowanske pjerschćenje po mérje.

Woßebita dźełarńja ša šedłarske a pólstrowane wězy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi šerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wězy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźełanje a pschedźełanje wschěch pólstrowanych meblow. Stajny skład šofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a stwy tapezěruju po tunich płaćišnach.

Ssedłarńja a tapezěrowarńja.
T. Albert na hornčzetskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wězow, nałkribjetnych měchow, gamaschow a schulskich wězow, konjazych pschikrywow wscheje družiny, tež pšche deschćo. Wězy ša pšy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauenšteinskej haßy 4
porucza šwój skład šofow, kožow, matrazow po najtuńšich płaćišnach.

Nožerńja a parna točerńja
Wilh. Heina na šukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsaćnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarńja starych wězow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauenšteinskej haßy 4. — Skład hotowych mużazych a dźećazych wobleczenjow. — Módre normalne dźełaćerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarńja schćětkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Měješćel Wilh. Kast
na Hauenšteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschěch schćětkow a barbiczowych (pinšlowych) tworow po najtuńšich płaćišnach.
Woßebitoscće: Kardecže a włožankowe mjećawki.
Ssamßna dźełarńja. Włožanki šo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlěd.)
Pschedawarńja a porjedźerńja wschěch hudźbnych instrumentow. Skład wschěch družinow trunow, piskadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarńja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje družiny. Ssamßna dźełarńja a porjedźerńja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerńja. —

Woßebita pschedawarńja ša amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźełanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na šukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Měrschez naßlěd. Měješćel Erich Winter
— pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ša słót, teho runja wschě drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Měješćel Max Otto na šukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschěch wustajeńzach. — Dokładne roswućenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotpłaćenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza šwoje składne kłobuki, cylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, hontwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobuća. Porjedźerńja a dźełarńja po mérje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład cźrijow ša mužow a žony. —
Ssamßne ručzne dźełko. — Porjedźenje tunjo.

Wobućo.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mużazych, žonjazych a dźećazych schórnicźkow. Wudźełanje po mérje. Ssamßna porjedźerńja w domje.

Pschedawarńja pschedeschćnikow a kijow.
Eduard Scholty naßlěd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najštarscha woßebita pschedawarńja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźerńja doma.

Fabrika kijow a pschedeschćnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prěnja fabrika pschedeschćnikow a pschešłónćnikow.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poćehnjenje šo ša 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlěpschi wudźěłk po najtuńšich płaćišnach.

Darjene pola mje tež

niczo njedostanjecże,
ale hódnu tworu pola mje tuńscho kupujecże.

Nowe jěsdne koła po 52, 50—180 mk.,
mantle po 2 mk. 25 np., **schlawchi** po 2 mk.,
sadnje koło se ßwobodnym běhom a nasadstupanskim spinadłom po 14 mk. 50 np. ſ 1 lětom rukowanja.

Wopomńcże: Jenož ſ wulkim pschedawanjom je mi mózno, po najnižšich płaczišnach pschedawacź.

J. Schieback na Mużakowskej drósy 4

najwjetscha pschedawarnja jěsdnych kołow w Budyschinje.

☛ Żadajcże ßebi płaczišnowe sapißy ſa 100 jěsdnych kołow.

Wuporjedźenje wustojnje a spěschnje ſ rukowanjom.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Nětotre
jěsdźene polſaczźinjene wosy
☛ jara płaczišny hódno. ☚

Landawske wosy, landaulety a woczźinjene wosy

(w ßyrym twarje na składże) po niskich płaczišnach poruczamoj.
— Schwarne wuwjedźenje, najlěpschi material. —

Wosowa fabrika N. Galla naßlědnika
(Schröder & Fickler w Budyschinje).

Inkarnatski dźeczel

kaž tež
symsku a trundlazu woku
porucza tunjo
Khorla Preisser jun.
pschi žitnych wikach.

Snate wnbjernje ßkodźaze
palene khofeje
po wschěch płaczišnach porucza
Hans Lindner
(prjedy **Pawoł Hofmann**)
na rózku ßerbskej a schulerskeje haßy.

Liebsch,
ßudnisli aktuar św. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pißarnja ſa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon czišło 177. —
Pschebadźowanje leżomnosczow.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi rusti
maschinski a zylindrowy wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje druźiny
porucza
Otto Büttner
pschedawatnja koże, czerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu.

Schparazy wolij,

pschihotowany ſa schijaze maschiny a jěsdne kola wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscźoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Spěwy do žnjowych wěnzow

ßu dostacź we wudawarni Serbskich Nowinow.

Přiłopk.

* W kupjelach Engelschalkingu w Bayerskej mjes bayerskimi a Barlinskimi dźěłacźerjemi swada nasta. Barlinszy ßo do cźěkanja dachu, a bayerszy ßo ſa nimi puschczichu. Bayerszy se żelesnej żerdźu jeneho pschi swadże zyle njewobdźěleneho zyhelnika sarasychu, kotryž pschipadnje nimo pschiňdże.

* Wo hrósbnym skónzowanju dweju dźěsczow ſ Heiligenstadta pißaja: Ssrjedu psched wieczorom stej ßo dźěsczi kublerja Arenda w bliskim Rengebrodże morikej. Arend rożku domoj wożesche, pschi czimž jemu jeho nan, wotroczźk a dwě dźěsczi pomhachu. Hdyž bě jedyn wós pokny, Arand a jeho nan do wßy po druhi wós dźěschtaj. Sso na polo wróczźiwschi ſ hrosu widżeschtaj, so dźěsczi w krwi płuwaschtej. Dźewieczźlětnej holczźy bě schija hacź do rjapa pscherěsnjena; wona bě morwa. Jědnaczźelětny hólz bě hłuboko do schije kóty; wón pak bě hischcże żiwy. Kaž wón powjedasche, bě wotroczźk Heimbrodt mordarski njeskutk skuczźił. Wokoło 1/2 7 hodźin tež hólz pod rukomaj lěkarja, ſ Heiligenstadta sawołaneho, wudycha. Wotroczźk je czeknył. Pschiczźiny, kotrež ßu jeho k mordarstwu pohnuke, ßu zyle njesnate. Poßledni czaß bě wón husto samyßleny.

* (Sajědojczźenje ſ wjelczźizami.) W Thüratenningu we Bayerskej 78lětna Hana Hertreitez ſ czernjowymi jahodami a malenami tež wjelczźizy domoj pschinjeße a je někotrym dźěczźom da, kotrež je sjědźichu. Bórsy ßo ſnamjenja ßylneho sajědojczźenja pokasachu. Hacź runje hnydom lěkarjej pschińcź dachu, ßu 4 dźěczźi wumrjeke.

* (Dary pschecźelstwo sakhowaju.) Dźowka franzowskeho presidenta Fallièresa je sańdźeny tydźeń kwaß ßwjeczźika. Pschi tejle składnosczźi staj zar a zarowa njewjesćze safirowe debjeńki, ſ diamantami wobßadźene, psches ruskeho kóńdźstwoweho attascheja pschepodacź dake. Président Fallières je ßo zarej a zarowej sa tónle dar najwutrobnischo podźakował.

* (Njehrajkajcże ſ tschelbu.) Wojak Ledoux w Lillu w Franzowskej chzyschе ßwojimaj ßotromaj, kotrejž jeho we wobtwjerdźenju wopytaschtej, pokasacź, kak ßo ſ Lebelskej tschelbu wobkhadża. Na dobo ßo ſ tschelby wutschěli. Kulka wobej holzy pscheleczźi, kotrejž ßo hnydom morischtej.

* (Powětrowy ballon w elektriskich grotach.) W Zürichu bě ßo sańdźeny tydźeń jedyn powětrowy ballon ſ wětrom wyßoko do powětra storhnył a ßo psches Alpy do Franzowskeje sahnał. Hdyž móżesche ßo ballon skónczźnje w Grenoblu k semi puschczźicź, wón do grotow elektriskeje dróhoweje żelesniży sawadźi. Groty ßo rostorhnychu, tak so ßo jěsdźenje na někotre hodźiny pschetorhny. Mużej, kotrajž w ballonowym korbje ßedźeschtaj, ßo sbożownje dótknjenja grotow sminyschtaj, kotrež by jeju hnydom moriko.

* (Njesboże ſ automobilom.) Automobil franzowskeho městoadmirala hrabje de Guippe w luxemburgskej wßy Petingenje dwě małej holzy pschejědże. Jena ſ njeju je cźeżko, druha lohko franjena. — W San Franciſku spinadło automobila Maca Cormicka sarjekny. Duż automobil po horje dele sjědże a ßo wo jedyn schtom rosrasy. 5 woßobow je ßo morikо.

* Wo rubjeżnym nadpadże na jenej franzowskej żelesniży, pschi kotrymž je ßo jena knjeni cźeżko sraniła, Barlinske nowiny pißaju: Nadpad je ßo w jenym wotdźělenju prěnjeje klaßy na żelesniży mjes Rouenom a Trouvillom skuczźił. Sa winika maja 20lětneho Portugalczana Duarta de Gusmana. Sswój wopor ſ tym pohłuschiwschi, so jón ſ kijom na hłowu pjerjesche, jemu wón někotre statne papjery rubi.

* (Lěßny woheń.) Wokoło Algeciraſa w pokodnischej Schpanskej ßo lěßy pala. Njeßměrna horzota poßlednich njedźelow je schtomy tak wußuschiła, so woheń wschudże zyrobu namakuje. Hdyž żelesniski khwataży cźah do Algeciraskeje doliny, do wohnjoweho morja pschetworjeneje, pschijědże, a lokomotivnik strach spósna, kotryž cźahej hrożesche, wón lokomotivje ſ najwjetschej spěschnosczźu jěcź da, so by tak rucże hacź móżno woheń pschejeł. Někotre mile cźah psches płomjenja dźiwje hanjo cźerjesche, mjes tym so pucźowarjo, kotsiž hižo ßmjercź psched woczźomaj widżachu, ſ hrosu kschiczźachu a ßo modlachu. Wschitzy ßo bóle abo mjenje wopalichu, a wulki dźěl ſ nich bě w Algeciraſu nusowany, ßo do tamnischeje hojerńje podacź. Cźah bě wschudże wopaleny a swonkowne wosowe sczźeny běchu ßylnje swuhlene.

* Lěßne wohnje ßu ſ nowa w jendźelskej poknóżnej Amerizy wudyrike. Wone městam Kimberleyej, Sullivanej a Kambrookej se saniczźenjom hroża. Jenož wulki deschcź móże płomjenjam dowobaracź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 35. | Sobotu 29. augusta 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Khězor Wylem

je ßrjedu Metz wopytał. Pschi khěžorskej paradże khězor dwójzy ßwój regiment cźišło 145 khěžorzy pschedwjedże, runje tak badenski wójwoda ßwój 8. bayerski regiment. Bayerski prynz Leopold wobaj rasaj se ßwojim bayerskim regimentom nimo cźehnjesche. Hdyž khěžor po froncźe regimentow jěchasche, ßo ſ wobtwjerdźenjow postrow tſělesche.

Powětrojěſby w Němſkej.

Powětrowaj ballonaj majora Großa a Parsevala staj ßo ßobotu w ßylnym wětrje wupruhowałoj. Parsevalowy ballon 500 metrow wyßoko slecza. Na dobo ßo rjemjenjowa tacźel studźazeho ventilatora rospukny a nětko dyrbjesche wón, so by ßo motor njepschecźoplił, ßwój slět spomałschicź. Tak ballonej njebě móżno wjazy hacź 12 metrow sa minutu pschelecźicź. Wětr ballon pomału k dołhemu ranju cźěrjesche. Pschezo pak w ballonje ßedźaze woßoby ſ knjesom wostachu; pschetoż ballonowa motorowa móz ſ wětſikowej ßylnoſcźu wojowasche a jenoż někotre metry sa sekundu zosasche. Też bě ballonowemu wjednikej móżno, w kóždym cźaßu płunowe pjelnjenje woprowacź, kotreż bě hižo 6 njedźel wutrało a by ßo bjes teho dyrbjało bórsy wupuschcźicź. Ballonowy wjednik, hejtman ſ Kehler, ßo teho dla, hdyž pola Borſigwalde próſdne městno wohlada, njekomdźesche, sa torhanſki powjas scźahnycź. Ballon ßo satorhny, a potom ßo wón pomału próſdnjesche. Na pomoz khwataźy dźěłacźerjo pomhachu jón khowacź. Bórsy mużſtwa powětrojěſdneho bataillona a monteurojo pschińdźechu. Tſi schtwórcź hodźiny běchu ßo minyłe, potom ballon na dwěmaj wosomaj sawaleny k dowjesenju do Halle hotowy leżesche, doſpołne dopołasmo sa jeho wójnſku transportſku khmanoſcź.

Großowy ballon jenoż 200 metrow wyßoko slecźi a tam do ßylneho wětra pschińdźe. Wón ßo teho dla 100 metrow hłubje puſchcźi. Ballon cźežko ſ wětrom wojowasche a ßo wospjet ſ wětrom wotehna. Po tſiſchtwórcź hodźiny ßo ſ ballona cźerwjena khorhoj wutykny. To bě znamjo, so ßo wón na semju puſchcźi. Wón hischcźe samó nad schtomami na tſělnik pschilecźicź, hdyž jón mużſtwa pschimnychu. Hobrſki ballon ßo ſ wětrom tam a ßem mjetasche, kaž so by ßo pschecźiwo transportej do kólnje wobarał. Jón pak njewobschkodźeny do jeho ſtatoka khowachu. S Großowym ballonom je ßo też němſki kronprynz ras do powětra puſchcźił. Ssobotu wjecźor wón w khraßěrſkej uniformje ſe ßwojej mandźelſkej na tſělnik pschińdźe. Hdyž bě telegrafiſka dowolnoſcź wot khěžora k jěſbje dóſchła, kronprynz hnydom do cźołmika ſtupi. Wjedniſtwo major ſe Sperling pschewſa. Mjes tym ſo ßo ballon pomału na ſtronu k Reinickendorfej do wyßokoſcźe sběhasche, kronprynz ßwojej mandźelſkej kiwasche, kotraż ſe ſajimanjom słět wobkedźbowasche. Ballon 300 metrow wyßoko slecza, potom wulke koło scźini a někotre manevry wuwjedże. Wokoło 7 hodźin ballon bliſko kronprynzeßy k semi dele pschijědże. Jěſba bě na kronprynza wulki ſacźiſchcź cźiniła.

Nowe dawki na alkohol.

Sa roſcźaze wudawki khěžorſtwo pschichodnje 400 milijonow hriwnow nowych dawkow trjeba. Němſke ſwjaſkowe knjeżerſtwa ßebi hižo dawno hłowu łamaju, ſ wotkal dyrbja ßo hobrſke ſumy bracź. Se wſchěch namjetow je wěſte, ſo dyrbi ßo alkohol (palenz) najbóle klukacź. Knjeżerſtwa měnja, ſo alkoholowe napoje njejßu k ſeżiwjenju trěbne, a ſo móża teho dla hischcźe wjetſchi dawk ſnjeſcź. Duż ßo alkoholej nowe dawkowe poczeżenje napołoži. Pschede wſchěm ßo powyſchenje piwarſkeho dawka namjetuje. Piwarzy dawk na pijerjow piwa wotwala.

Rjemjeßlnizy a pschemyßlnizy pschecźiwo ratarſtwu.

Pschemyßlniſka komora w Draźdźanach je wobſamknjenje pschijała, ſ kotrymż dyrbi ßo połóżenje ſa wuwożenje żita ſ Němſkeje do wukraja ſamjeſowacź. Swjaſkowa rada a khěžorſtwowy ßejm dyrbitaj ßo namołwjecź, ſo bychu ßo bjeszkołwne pſchiwożne wobßwědczenja w ßwojim wużiwanju pschikrótſchiłe. S tym dyrbja ßo khlěbowe a żitne płacźiſny na ſnjeßliwu měru poniżicź a ßo dalſchemu powyſchenju ſadźěwacź.

Jendźelſki kral Eduard

kotryż w tu khwiln w Marinych knjelach w Czechach pschebywa, je tam ßrjedu rosrěcźenje ſ ruſkim miniſtrom ſwonkownych naležnoſcźow, Iſwolſkim, a ſ franzowſkim miniſterſtwowym pschedßydu Clemenceauom měł. Wón je ſ nimaj pjecża wo pscheměnjenych wobſtejnoſcźach w Marokkoſkej jednał. Wulkomozy, kotreż ßu Algeciraſke wucźinjenja pschijałe maja ßo wo tym rosßudźicź, ſo by ßo Muley Hafid jako Marokoſki ſultan pschipósnał. Najprjedy pak dyrbi Muley Hafid ſa to rukowacź, ſo ßo porjad w kraju poſtaji a ſo ßo ſarjadniſtwo po europiſkim pschikładże pod kontrollu wulkomozow ſawjedże. Pschi tym měło ßo na nabożenſke woßebitoſcźe Marokkoſkeje. dźiwacź a ßo k potkóczenju rubjeżniſtwa żandarmerija, pod wjedniſtwom europiſkich offizěrow ſtejaza, pschiprawicź.

Balkanſke naležnoſcźe ßu ßo nadrobniſcho rospominałe. Pschi twarje wotmyßlenych nowych żeleſnizow by w europiſkej Turkowſkej wjele inżenieurow a europiſkich dźěłacźerjow trěbnych było. Jich pschebywanje w Turkowſkej mohło ſ pschicźinu nowych njeměrow bycź. Duż měło ßo wotměrjenje nowych żeleſnizow po móżnoſcźi wotſtorcźicź. Dale ßo ſa to wuprajichu, ſo by ßo dalſchemu wuwiczu konſtituzionalneho ſyſtema w Turkowſkej směrom pschihładowało.

Wójna w Marokkowſkej.

Wójſko ſultana Abdula Aſiſa je ßo njedaloko Marakeſcha pola El Celaa do zyła porasyło. Hischcźe psched tydźenjom ßo powjeſcź rosſchěri, ſo je Abdul Aſis jako dobyczeŕ do Marakeſcha ſacźahnył a ſo jeho bratr, ſběżkaŕſki ſultan Muley Hafid, psched nim cźěka. Abdul Aſis pak ſ zyła njeje do Marakeſcha pschiſchoł. Jeho wójſko je ßo po bitwje rosběżało, a wón ßam je ßo lědma ſajecźa ſminył. Mjes padnjenymi ßu tſjo franzowſzy offizěrojo. Jedyn jendźelſki lěkaŕ, jedyn jendźelſki ſeržant a tołmacź franzowſkeho póſłanzſtwa ßu jeczi. Němſzy offizěrojo njeběchu ßo po poruczenju ſ Barlina pschi wójnſkim cźahu wobdźělili. Hnydom pschi ſapoczatku bitwy wojazy ſchaujaſkeho a mdakraſkeho luda, kaž ßo ſda po prjedawſchim tajnym ſrěcźenju, k ſběżkaŕſkemu ſultanej pſcheńdźechu. Dopißarjo jendźelſkich nowin ßu wo bitwje ſcźěhowazu rosprawu podali:

Abdul Aſis bě ßo ſe ßwojim wójſkom na jenym wuběżku atlaſkich horow ſlěhał. Ssrjedu rano ßo dźěł wójſka do El Celaa naſtaji. Sultan Abdul Aſis ßam nad wojakami roſkaſowasche. Wón

ßo ſ wěſtoſczu dobycza nadžijeſche, dokelž wjedžeſche, ſo je móznischi, dyžli njepſcheczel. Hdyž ranje ßwitaſche, ßo mjes woběmaj wójſkomaj pſchetſelowaſche. S dobom ßo jěſdni ſchaujaſkeho a mdakraſkeho luda, kotſiž běchu ßo podtykowali, ſa Abdula Aſiſa wojowacz, ſapowjedžichu, ßo do bitwy puſchczicz a ßo do czěkanja dachu. Woni ſultanowe lěhwo nadpadnychu, wurubichu jo a kóždeho ſarubachu, kotryž ßo jim napſcheczo ſtaji. Europiſzy offizěrojo podawki, kotrež ßo tam ſtachu, jako žałoßnje hroſne a krwawne wopißaju. Podarmo ſpytachu artilleriju pſcheczíwo njepſcheczelej wužicz; jejne mužſtwo bě ßo ſ powſchitkownymi ſtróželemi ſajako a czekko. Jenož jedyn jeniczki offizěr bě tak duchapſchitomny, ſo hiſchcze jenu kanonu wobßkluži. Po jenym wutſělu dyrbjeſche pak ßo dalſcheho tſělenja woſtajicz, dokelž žaneho muža k pomozy njemějeſche. Czěkazy wojazy Abdula Aſiſa ſ dželа do rukow Schawjaſkich padžechu a ßo hacz do něktorych ſtow muži ſarubachu. W powſchitkownej měſchenzy ßo ſultanej ſchlachczi, ßo wukhowacz. Jenož franzowſzy offizěrojo a dwaj Jendželczanaj běchu jemu ßwěrni woſtali. S pſchewodom něktorych ßłužobnikow ſultan wo dnjo a w nozy ſkoro pſchezo pſches njepſcheczelſki kraj czěkaſche, tola ſłóuczńje ßo jemu poradži, do Settata dojěchacz. Mjes tym bě ßo Muley Hafid w Marakeſchu jako ſultan wuwołacz dał.

Schtó je w Marokkowſkej ſe ſultanom, je ſkónczńje wſcho jene. Abdul Aſis je runje tak wulki njepſcheczel Europjanow, kaž Muley Hafid. Tutón budže temu europiſkemu knježeſtwu najbóle pſchikhileny, kotrež budže jeho w najwjetſchej měrje ſ pjenjeſami podpjeracz. Na prěni wokomik ßo ſda, ſo ßu ßo wobſtejnoſcze w Marokkowſkej ſ njejabkim wobwrótom na ſchkodu Franzowſkeje pſcheměnike. Muley Hafid je doſcz mudry, ſo Franzowſam žaneje pſchiczíny njeda, dalſche dželе Marokkowſkeje ſ wójſkom wobßadžicz. Wón je ſaſtupjerjam wulkomozow w Tangeru ſ liſtom woſjewił, ſo poſtajenja Algeciraſkeho wuczinjenja pſchipóſnaje a ſo ſa dołh, wot wuhnateho ſultana Abdula Aſiſa naczinjeny, ſamolwjenje pſchewoſmje.

Boßnija a ſpožczenje konſtituzije w Turkowſkej.

Boßnija a Herzegowina, kotrejž ma Awſtriſka nětko hižo pſches 30 lět ſe ßwojim wójſkom wobßadženej, po prawom hiſchcze pſchezo k Turkowſkej ßłuſchatej. Turkojo a tamniſchi Sſerbjo ßebi teho dla teho runja ſamjedženje wuſtawy ſa Boßniju a Herzegowinu žadaju. Deputazija boßniſkich muhamedanow je ßo do Konſtantinopla podała a pola miniſtra ſwonkownych naležnoſczow wo to proßyła, ſo by ſultan tež Boßniji a Herzegowinje konſtituziju ſpožcził. S dobom njeje deputazija ſamjelczała, ſo ma awſtriſke knježeſtwo wotmyßlenje, Boßniju a Herzegowinu ſ Awſtriſkej ſjednoczicz. Turkowſki miniſter je deputaziji wotmolwił, ſo ma turkowſke knježeſtwo nětkole doma doſcz dželа a ßo teho dla njemóže wo Boßniju a Herzegowinu ſtaracz. Wot Awſtriſkeje Turkowſka wočakuje, ſo budže wona na prawa Turkowſkeje dživacz. Hdy by turkowſki miniſter chżył wěrnoſcz rjez, by wón dyrbjał prajicz, ſo wón boßniſkemu wobydleſtwu njemóže niczo ßlubicz. Awſtriſka njeby ßebi lubicz dała, ſo by ßo pſcheczíwo jejnej woli konſtituzija w Boßnijt ſawjedła. Tež to njeje wěrno, ſo ma Awſtriſka dobru wolu, na prawa Turkowſkeje dživacz. Hdy byſchtej Italſka a Ruſka Awſtriſkej njewobaralej, Boßniju a Herzegowinu annektowacz, budžiſchtaj tutaj krajej hižo dawno awſtriſke wobßedženſtwo bykoj.

Wunamakanje noweho lětaka w Ruſkej.

Potajnoſcz ptaczeho lětanja je pjecza wußlědžena, jeli ſo ßmě ſo wěricz, ſchtož ruſke nowiny wo wunamakanju wojeſkeho inżenieura wyſchka Oſchczewſkeho-Krouglika pißaju. Tutón móže pjecza ſe ßwojim lětakom pjecz krócz wjetſche czeže hacz franzowſke ſmijowe lětaki njeſcz a ſa hodžinu 320 kilometrow pſcheleczicz. Tónle wurjadny wuſpěch ßo ſ wjercženjom kſchidłow dozpěwa, kotrež zynowe prómjenja měſto pjerow wopſchijeja. Wyſchk Oſchczewſki-Krouglik praji, ſo ßo ſ nałoženjom ſchrubow w powětſje dla bjeſpſcheczíwnoſcze powětra njeßměrnje wjele mozy rosbroja, mjes tym ſo jeho apparat, na wědomoſtnym nałoženju ſaßadow ptaczeho lětanja ſałożeny, tele czežkoty pſchewinuje. Apparatowy model ſ kſchidłomaj ſ lohkoſczu 130 puntow ſběhnje. Wunamakał ßo ſ wěſtoſczu nadžija, ſo budže maſchinu natwaricz móz, kotraž ſ muſkłowej mozu ßwojeho wjedníka lěta. Zyle małe, k czežkemu czołmej pſchiczinjene kſchidła móža jemu ſ njewěrjomnej ſpěſchnoſczu nad wodu ſchuſknycz dacz. Wyſchk Oſchczewſki-Krouglik měni, ſo móže jeho apparat, hdyž ßo k ſczežorej parneje łódże pſchiczini, tutej 240 kilometrowſku ſpěſchnoſcz ſa hodžinu dacz.

Ponowjenje ruſkeho wójnſkeho łódźſtwa.

Twar ſchtyrjoch nowych ruſkich panzerowanych łódži je ßo Hamburgſkej firmje Vlohm a Voß pſchepodał. Te ſchtyri łódże budža 120 milijonow rublow płaczicz. Sa ßwoje plany a dohladowanja twara, kotryž dyrbi ßo na ruſkich łódżeŕnjach, ſ ruſkeho materiala a ſ ruſkimi dżěłacżerjemi wuwjeſcz, firma Vlohm a Voß 1,300,000 rublow žada. Tule žadanku dyrbi hakle finanzna komiſija wobkruczicz. Nowe łódże dyrbja ßo ſa 40 njedželow natwaricz. Wone budža 20,000 tunowſke, ſměja 21¼ ßukow ſpěſchnoſcze a budža ſ 12 dwanaczezolowſkimi kanonami wobrónjene. Jendželſka wſchak hižo wjetſche, ſpěſchniſche a lěpje wobrónjene łódże twari.

Laſtojczki ſboże pſchinjeßu.

(Stónczenje.)

Hdyž pak bě ſtrach nimo a Hanß widżeſche, ſo ſaßo bjes khoſtanja woteńdże, czinjeſche hórje hacz prjedy, a tež bur bu ſaßo hordy. Jemu ßo lubjeſche, hdyž ßo jeho ßyn prawje wulzy czinjeſche. Hanß dyrbjeſche jeno pokaſowacz, ſo je jeho nan daloko a ſchěroko najbohatſchi bur. Wjetſcheje czeſcze, dyžli bohaty bycz, dże tutón njeroſomny człowjek njeſnajeſche. Ale po něczim bu jemu tola pſchewjele, ſo ßo pjenjeſy tak njeroſomnje roſmjetowachu, a nětkole chżyſche ſapoczecz ßwojeho ßyna bóle na krótke dżeržecz. Ale to bě pſchepoſdże, a dale bóle ßo nan a ßyn roſkoriſchtaj. Najhórje bu to tehdom, hdyž bě Hanß czorneju konjow, na kotrejuž bě Kamjenjak najbóle hordy, tak czwilował, ſo kónz wſaſchtaj. Mjelczo nana bě ſe ſkoczeczomaj do měſta jěł. Tam bě pſchehnateju konjow, ſ kotrejuž ßo pót lijeſche, pſched korczmu ſtejo woſtajił, ani ſo by pſchikryw na njeju położił, a potom bě, dołho worczíſnu dżěkawſchi, poł pjany dżiwje jědżo ßo na dompucz naſtajił. So hiſchcze pſched żeleſniczńym czahom, kotryž ſ nim na dobo wotjědże, do ßwojeje wßy dozpěje, ſ tym bě ßo hordżił. Rano ſahe bě jedyn ſ konjow na ſahorjenje płuzow padnył a druhi jara hubjeny w konjemzu leżeſche. Duž ßo bur na ßwojeho ßyna tak jara roſſkobi, ſo chżyſche do njeho ſ kijom pracz. Ale ßylny mkody człowjek ßo ßwojemu nanej ſepjeraſche a jemu kij wuwiny. S teho czaßa ßo nan a ßyn hidżeſchtaj. Bur ßo roczeſche, ſo ßynej niczo wjazy njeda, doniž konjow wotſaßkużił njeje. Wón mějeſche dżěkacz kaž wotroczk a ſe ßwojej mſdu ſchkodu ſarunacz. To by wěſo dołho trało, a wotroczſkeho dżěła ßo Hanßej na žane waſchnje dżěkacz nochżyſche. Teho dla bywachu nětkole ſkoro wſchědnje ſke ſwadý. Junu, to bě bjes mała hižo w nozy, njeſbożowna burowka bjes dycha do iſtwy pſchiběża a wołaſche: „Wón mi ſa żiwjenjom dże!“ „Schtó dha?“ woprascha ßo naſcha macz. „Naſch hólz, tón Hanß“, żona hikaſche. Saczíſchcz, kotryž tónle wuſtup na naß dżěczi czinjeſche, woſtanje mi njeſapomnity. Nam, kiž ſ luboſczu a ſ czeſczownoſczu ſtarſchimaj pſchiwißowachmy, bě to něſchto tak njeroſymliwe, tak ßurowe, ſo ſ wuſtróżenjom ſproſtnychmy.

S pſchetorhnjenymi ßkowami żona powjedaſche, ſo bě Hanß wot njeje żadał, ſo dyrbi jemu pjenjeſy ſ nanoweje połkadniży dacz, a dokelž to czinicz nochżyſche, bě jej hroſył. „Pſchezo ßym jemu dawała, ſchtož ßym měła, mjelczo ßwojeho muža, a to je nětkole dżak ſa to“, żona ſtonaſche. „Tón naju hiſchcze do ſemje ſchiknje, njekhmane hólczíſko ...., ſ czim ßmy tež to ſaßkużikoj?“ Tu ßo mój nan dodżerżecz njemóżeſche a rjekny: „Njebjerczе to ſa ſło, ßußodżina, ale myßlu ßebi, waſch ßyn ßebi niczo pſche to njemóże, ſo je tajki, kajkiž je. Pomyßlczе ßebi wróczo, hdyž bě Hanß hiſchcze małe dżěczo. Tehdom je mucham a kabram kſchidleſchka a nóżki wutorhował, poſdżiſcho je żaby a jeſchczelzy roſrěſował a mkode ptaczki ſ hnězda mjetał, potom je wulke wjeſele měwał, hdyžkuli byſchcze ßwinjo rěſali a ſkoczo ſe ßmjertnej czwilu prawje ſtorki dawaſche a kwiczeſche — tehdom ſtaj ßwoje njeſboże wußywakoj, a nětkole tutón ßyw płody njeße. Kak chzetaj ßebi nětkole żadacz, ſo by waju ßyn wutrobu ſa waju měł, hdyž ſtaj tola pſchipuſchczíkoj, ſo je jeho wutroba kaž kamjeń ſtwjerdnyła?“ Ta żona jeno ſ hkowu kiwkaſche a dale hikaſche a płakaſche. Hakle, hdyž bě ßłyſchecz, ſo burowy wós do dwora jědże, ßebi domoj ſwěri.

Mojej ſtarſchej něſchto ſke wočakowaſchtaj, tola niz tak ſkeje wěży, kaž ßo to bórſy ſta.

Junu w nozy Kamjenjakowa wot ßylneho praßnjenja wo iſtwje, kiž bě pódla ſparneje komory, wotucżi. Wona ßwojeho muža ſawoła, dokelž pak wotmołwy njedoſta, dóńdże do iſtwy a tu bura morweho leżo na podłoſy nańdże. Khamor w ſczénje, do kotrehož běchu pjenjeſy ſamknjene, bě wukamany. Rubjeżny mordar bě ſ woknom czeknył, w kotrymż ſtejo rěbl nańdżechu. Na żonine wo-

łanje pschińdźechu cźeladni a na poßledku też ßyn. Nichtó njebě pßa schcźowkacź ßkyschak, kiž bě tola tak skedźbny.

Mjes tym so njeźiwe cźěło na łožo kładu, wotrocźk khwatnje do wosa sapschehnje, so by ſ města lěkarja pschiwjesł. Pósćelu po fararja a po naschcho nana. Tón spósna, so wutroba hischcźe ſ cźicha pukota, ale burowe wobliczo je na ßmjercź blěde. Pßches nop a cźoko ßo wotwjerjena rana cźehnje, kotraž je wot ſ wotmachom wuwjedźeneho dyrjenja nastaka. Lěkar pschińdźe a pyta wědomnje saßo sbudźicź. Dołho to traje, prjedy hacź ßo to radźi. Skónczńje muž wocźi wotewri, ale nikoho njesnaje. — Nasajtra knjeża se ßudnistwa pschińdźechu, so bychu wschitko sapißali, schtoż mohło k wotkryczu skucźenja dowjesćź. A bórsy wschitke ßlědy na teho pokasowachu, na kotrehoż bě ßo hnydom se spocźatka tukało, na burowcho ßamßneho ßyna. Poßledni dwěl ßo shubi, hdyż te pjenjesy pola njeho namakachu. — Zyła wjeß ßo psched Kamjenjakez dworom seńdźe, hdyż Hanßa wupinaneho wotwjedźechu a sakliwanja mordarja nana pschewodźachu. Jeho macź jeho wjazy njebě widźecź chzyła. Bur pak wo wschěm niczo njewjedźesche. Wón w sahorjenju leżo ſ rěczu mylesche. Prjedy hacź bě rosrißnjene, hacź se żiwjenjom woteńdźe, ßo zyłe njedźele minychu. Po jeho wotkhorjenju ßo ßudniske jednanje pschecźiwo Hanßej wotbywasche. Wón bu na ßydom lět do jastwa wotßudźeny.

Kamjenjak bě drje saßo wustrowjeny, ale bě sniczeny muž. Wo ßwoje hospodarstwo ßo wjazy njestarasche; to bě cźeledźi zyle pschewostajene a bórsy spadowasche. Zyle ſ tupej myßlu bur kóżdej njerodnoscźi, kóżdemu wobschkodźenju ßwojeho wobßedźeństwa hicź dasche. Skoro ßo sdasche, kaž by ßo jemu lubiło, so herbstwo jeho ßyna hinje. Njeßwědomicźi ludźo běchu jemu na wyßoku dań pjenjesy pożcźowali, hdyż bě jemu nan ßwoju pokładnizu samknył. Nětkole ßo pjenjesy wróczo żadachu, a to ſ njeßměrnej lichowarskej danju. Jedyn kruch pola po druhim bu pschedaty; ke kubłej ßkuschazy rěsak na pschedań pschińdźe, a nowemu wobßedźerjej bu rjany lěß k popuschcźenju pschewostajeny. Bur ßo dale bóle do picza da, ſ tym chzyschce ßwoju srudobu pohłuschicź. Ale pschi tym mozy jeho cźěła spěschnje sahinychu. Tśi lěta prjedy, hacź ßyn ſ jastwa pschińdźe, bě bur hižo pohrjebany. Burowka bě ßebi bjes maka wocźi wupłakała a na duchu skhoriła. Wona bu do wustawa sa pschemyßlenych data. Kubło bórsy na pschedań pschińdźe. Wschelazy kupzy ßo do teho rosdźělichu, schtoż bě ſ prjedy tak rjaneho statoka hischcźe sbyło. Tak tuta kraßnoscź tak ßurowy kónz wsa. Schtoż cźlowjek żyje, to też żněje.

Ale na małej ßußodowej khěżży se ßwojej winowej khłódnizu, se ßwojimi schtomami a płotami, se ßwojimi mnohimi ptaczimi hnězdami a se ßwojimi pokojnymi wobydlerjemi Boże nadobne żohnowanje wotpocźowasche. Dźěcźi k radoscźi starscheju na dobrych, schwarnych muži wotroscźechu, a sestarjenaj starschej móżeschtaj mjes ßwojimi dźěcźimi a dźěcźi-dźěcźimi rjany wjeczor żiwjenja pschecżiwicź.

My pak dobre cźaßy wopominamy a kak je naß Bóh luby Knjes tak miłoscźiwje pßches żiwjenje wjedł. Połna staroscźow a prózy bě naschimaj lubymaj starschimaj sańdźenoscź, nascha młodoscź połna tradanja a dźěła była; ale kak sbożowni běchmy tola! Rady dźěłachmy a běchmy spokojom, duż ßwojeje khudoby njeczujachmy; radoscźe pak, kotrychż wużiwachmy, dokelż se stwórbu nutrnje wobkhadźachmy, běchu wjele wjetsche, hacź so mohłe ßo pschirunacź ſ tymi radoscźemi, kotrež by nam bohatstwo dawacź mohło. Nětkole wjedźachmy, cźeho dla łastojczki tym ludźom sboże pschinjeßu, pod kotrychż tśěchu bydła. Pschetoż jeno tam bydła, hdźež jim miłoscź městno sa jich hnězdka popscheje. Hdźež pak je miłoscź, tam je też tamna wopornina luboscź, kotrejż żana winowatoscź cźeżka njeje a kotraž kaž njebjeska roßa na mjehku duschu dźěcźi skutkuje. S tutej luboscźu staj naschej ßwěrnaj starschej nasche sboże a ßwoju radostnu starobu sakożiłoj.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Pjatk 28. augusta dopołdnja $^3/_4$9 hodźin je klampnak Teich ſ tudomneje tachantskeje khěże ßo pschehladawschi dele padnył, je ßebi ruku a nohu skamak a też hewak ßo wobschkodźił. Wbohi cźlowjek njebě ßo hischcźe sa powjas, kotryż bě pschihotowany, pschiwjasak.

S **Budyschina.** Na polach mjes Budyschinom a Wownjowom ßo ßrjedu wjetsche pólne swucżowanje pěscheho regimenta cźißło 103 wotbywasche. Po wojowanju pola Małbez ßo swucżowanje w pólnym rěsanju a warjenju wotmě. Jeneho we Wownjowje kupjeneho wola rano we 8 hodźinach schesczo regimentowi rěsniży pod nadkedźbu rěsniskeho mischtra Rob. Niertha ſ Budyschina sarěsachu a na cźasćze rosrubachu. Sa połdra hodźiny mózesche ßo mjes jenotliwe kompagnije, kotrež běchu mjes tym warjenske dźěry wuryke, mjaßo wudźělicź, kotrež ßo hnydom k wohnju staji. Nětkotre kompagnije ßebi beefsteak, druhe goulasch atd. pschihotowachu a k temu běrny, rajß a krupy bjerjechu. Też nětkotre w połodnischej Afriży wupruhowane jědźe, na pschiklad Hottentotski beef, ßo pschihotowachu a ßo w dźěrje, ſ drjewowym wuhlom wupjelnjenej, nětkotre hodźiny pjecźechu. Teho runja po afrikanskim rezepcźe ßo burske pampuchi a blinzy pjecźechu, kotrež ßo derje poradźichu. Hižo w 11 hodźinach mózachu nětkotre kompagnije wobjedowacź sapocźecź, druhe kompagnije, kotrež běchu ßebi cźežo ßo warjaze jědźe wubrake, běchu ſ nimi hakle po dwanacźich hodźinach hotowi. Wokoło 3 hodźin popołdnju wojazy lěhwo storhachu. Regiment ßo potom po mosćze, kotryż bě regimentowy pionerski komando dźeń prjedy mjes Wownjowom a krajnym jastwom natwarił, do kasarmow wróczi.

— (Pschinoschk k ludowemu darej sa Zeppelina.) Po namjecźe wyschscheho měschczańosty dr Käublera je rada wobsamkła, 1000 hriwnow k ludowemu darej sa hrabju Zeppelina pschidacź. Měschczańscy sastupjerjo ßu temu pschihłoßowali. — Wobydlerjam mużazeho hospitala ßu měschczańscy sastupjerjo tydźeński pjenjes wot $3^1/_2$ hriwny na 4 hriwny powyschili. — Pschi puczi Neuskeje promenady wot Frankensteinez młyna hacź k waggonowej fabriży ßo elektriske wobßwětlenje pschiprawi. Khosty sa to 2000 hriwnow wucźinja.

— Tudomna polizija je pschi nóznym pschepytanju wokolnych fajmow dźěłacźerja Kirscha ſ Lětonja w jenej fajmje nadeschła a jeho sajała.

— (Wosjewjenje wyschnoscźe.) Nad samoženjom semrjeteho pschekupza Fr. Wölfera a wojnarskeho mischtra G. A. Steglicha w Budyschinje je ßo konkurs wotewrił.

— Nowe tśihriwnowske kruchi budźa ßo w bliżschim cźaßu wudawacź. Tuteho pjenjesa ßo sa 15 milijonow hriwnow nabije, po tajkim 5 milijonow tśihriwnowskich pjenjesow.

Se **Sskoneje Borschcze.** Njepschecźelam kschescźijanstwa ßu pschi pucźach stejaze Boże martry ſ pohorschkom. Bożu martru na Budysko-Sskonoborschcźanskej drósy stejazu, běchu teho dla psched nětkotrymi lětami skamali. Bórsy po tym pak ju wěriwi kschescźijenjo saßo postajichu a pod nju ßkowa napißacź dachu: „Wótcze, wodaj jim; pschetoż woni njewjedźa, schto cźinja!“ Njedawno w nozy ßu bjesbóżnizy też tule Bożu martru roskamali. Na tśjoch pachołow ſ Budyschina, kotśiż ßu tamnu nóz hacź do 1 hodźiny w naschej korcźmje pili, tukaja, so ßu njeskutk skucźili. Pschejе ßo, so bychu ßo wohanjerjo ßwjateho kschiża wußlědźili, so mohli ßo hódnje pokhostacź.

S **Koßłowa.** Towarstwo sa cźlowjekowědu a Budyske prastawisny je sańdźenu wutoru tu sa popjelnizami ryko. Pschi tym ßu ßo někotre popjelnizy, ſ pschedkhrystußoweho cźaßa pokhadźaze a jedyn koscźowz wuryke. Hdy je ßo poßlednischi sahrjebał, njehodźi ßo w tu khwilu rjez.

S **Małych Debßez.** Satraschny wětr póndźelu w nozy w naschich stronach zychnowasche. W naschej wßy je wón jenu wyßoku dworowu murju powalił a někotre ßadowe schtomy wuwalił.

S **Budestez.** Jutśje, njedźelu sa tydźeń ßwjecźimy, da-li Bóh, w naschim Bożim domje żnjowy dźakny ßwjedźeń.

S **Korsymja.** Sańdźenu póndźelu je ßo nowa schula, kotruż je architekt Kempa w Budyschinje po domowinskim stylu natwarił, poßwjecźiła. Wona schtyri schulske stwy a wobydlenje sa wodźazeho wucźerja wopschija a je ſ najnowschimi pschiprawami wuhotowana.

S **Wotrowa.** Sańdźenu ßobotu wjeczor chzyschce kubleŕ Zyż na njedźelu dźecźel naßyz. Dokelż ßußod pschi nim posasta, chzyschce ßłowczko ſ nim porěcźecź. Pschi tym jemu mucha do mjeswocza pschilecźa, kotruż chzyschce ßebi wotehnacź. Pschi tym sjędźe njejabzy ſ ruku do koßy a ßebi ju straschnje rosrěsny.

S **Zyżecź.** Tudomne ryczerkubło je jedyn Draždźanski bohacźk, Khorla Ender, sa 90,000 hriwnow kupił. Tón ßamy knjes je městu Draždźanam 102,000 hriwnow ke kupjenju sanatorija w Waltenskim dole darił. W sanatoriju dyrbja ßo Draždźanscy khudźi khori lěkowacź.

S **Wostaschez.** 27lětneho Kl. Schwara, kotryż bě ßo schtwórtk tydźenja shubił, ßu w lěßu njedaloko hajńkownje pola Wjelecźina morweho namakali. Dokelż wón ſ hubu na semi leżesche, ßo měni, so je wón, dokelż na padawu khoroscź cźerpjesche, na hubu padnył a ßo sadußył.

S **Delnjeje Wjasońzy.** Sanatorium w Waltenskim dole,

Budyſkemu twarſkemu miſchtrej Scheibje ßluſchazy, najſkerje do wobßedźeńſtwa měſta Draždźan pſcheńdźe. Ryczerkubleŕ Ender w Draždźanach je Draždźanſkej radźe 102,000 hriwnow ke kupjenju ſanatorija w Valtenſkim dole poſkicził. Jeli ſo bychu Draždźany tole poſkiczenje pſchijake, by wón hiſchcźe dalſche 100,000 hriwnow k hoſpodarjenju w ſanatoriju daril.

S **Lubija.** Ssurowe khoſtanje je wóndano Lubijſki kawniſki ßud jenej žónſkej „lěßneho paduſchſtwa„ dla napokožił. Žónſka bě, dowolnoſcźe k temu njemějo, w jenym padźe w lěßu ſelo, ßerliza abo wumara rěkaze, ßebi naſchcźipaka a jo na wikach ſa 3 abo 4 hr. pſchedaka. W druhim padźe bě wona w lěßu ſa něhdźe 2 hriwnje jahodkow naſchcźipaka. Sa prěni pad žónſku k jaſtwu na 4 a ſa druhi pad na 2 njedźeli jaſtwa ſaßudźichu. Potajkim dyrbi žónſka ſa to, ſo je w lěßu bjes dowolnoſcźe ſelo a jahodki ſchcźipaka, 6 njedźel w jaſtwje ßedźecź. Praſchamy ßo kelko ludźi dyrbjako ßo do jaſtwow ſtykacź, hdy bychu ßo wſchitzy cźi pſched ßud ſtajili, kotſiž ßu lětßa w lěßach ſelo, jahodki a hriby bjes dowolnoſcźe ſchcźipali. Zyła hromada jaſtwow dyrbjako ßo natwaricź, hdy dyrbjeli ßo wſchitzy cźile wulzy hrěſchnizy ßwoje pſcheſtupjenje w jaſtwje wotpokucźicź. Duž je najwjetſchi cźaß, ſo by ßo ſakoń pſcheměnił. W prjedawſchich cźaßach njeje ßo nichtó trjebał wo dowolnoſcź praſchecź, hdyž je w lěßu do hribow, jahodkow a ſelow khodźił. A ſchtó mohł rjez, ſo ßu teho dla wobßedźerjo lěßow wokhudźili. Hakle w nowſchim cźaßu poczinaju ßo ludźo pſched ßud honicź, hdyž ßebi w lěßu někajku jahodku wotſchcźipnu. Haj, loni ßu w prěnjej ſakſkej komorje ßamo nowy ſakoń pſchijeli, po kotrymž dyrbi ßo ludźom ſ zyła ſakaſacź, do lěßa ſtupicź. Nadźijomnje ßo tónle ſakoń w druhej komorje ſacźißnje. Knjeża w prěnjej komorje njech ßo jenoż njedźiwaja, ſo pſchi wudawanju tajkich ſakonjow ſozialdemokratija hladajźy też na wßach pſchiběra. Kak ßu ßebi lud roſhněwali, ſo jemu njedawaju wjazy ßwobodnje jahodki a ſelo ſchcźipacź, ßnadź wobßedźerjo lěßow njewjedźa. Hdyž běchu poßlednje njedźele mniſchcźe hußanzy naſche lěßy ſapuſcźiłe a milijony mniſchcźich mjetlow po lěßach lětachu, ßłyſchach jeneho muża rjez: „Mniſchcźe mjetele dyrbjałe zyłe lěßy ſezracź. To by ßo wobßedźerjam prawje ſtało. Cźeho dla naß wobſkorźeja, hdyž ßebi někajku ßuchu haložku w lěßu ſběhnjemy abo ßebi někajku jahodku wuſchcźipnjemy.“ Tón muž, kotryž to praji, njebě žadyn njemdry ſazialdemokrat, ale dobry kſcheſcźijan. Jeho kſcheſcźijanſke ſmyßlenje ßo pſchecźiwo temu horjeſche, ſo ßebi khudy cźlowjek njeßmě wjazy jahodki wuſchcźipnycź. Naſch ſbóžnik njeje ßwojim wucźobnikam ſakaſał, kloßy torhacź a jich ſorno jěſcź hdyž hłódni na ßabbat pſches žito dźěchu. Po židowſkim ſakonju, kotryž mějeſche też Khryſtuß ſa prawy, bě to dowolene. W 5. knihach Mójſaßa dźě ſteji: „Hdyž pſches žito ßwojeho bliſcheho dźeſch, dha móżeſch ſ ruku kloßy torhacź, ale ſe ßerpom njedyrbiſch žnjecź ßwojeho bliſcheho žita.“ Schtoż je Khryſtus ſa prawe a ſdobne měł, dyrbjało to nětk njeſakońſke a hrěſchne bycź? Ssmy tola w kſcheſcźijanſkim ſtacźe žiwi. So mohłe ßo něhdy ſakonje wudawacź, kotreż ſakaſaja, do lěßow khodźicź a tam jahodki ſchcźipacź, wo tym ßebi Mójſaß njeje ani dźecź dał, hewak by wón wo tym něſchto napißał a to dowolił. To je ſnamjo dobywazeho njekſcheſcźijanſtwa a pohanſtwa, hdyž ßo woßebje khudemu niczo njewobßedźazemu cźlowjekej to bjerje a ſakaſuje, ſchtoż bě jemu hacź dotal dowolene. Maja ßnadź wobßedźerjo lěßa wulki wužitk ſ teho, hdyž milijony jahodkow ſhnija, kotreż mohłe mnohich lacźnych a hłódnych wokſchewicź?

S **Noweje Wětnizy.** Tele dny ßu pioněrojo ſ Draždźan tudomny zyhelnczíny wuheń roſtſělili. K temu běchu 4 offizěrow, 6 podoffizěrow a 8 muži wotpóßłali. Wulka ßyła ludźi jich dźěku ſe ſajimanjom pſchihladowaſche. Dokelž dyrbjeſche wuhenjowy granitowy podſtawk ſtejo woſtacź, ßo 8 rosbuchanſkich dźěrow wyſche podſtawka wudypa. Do nich ßo 20 patronow ſamurjowa, kotreż ßo ſ grotom mjes ßobu ſjednocźichu. S elektriſkej ſchkru patrony rosbuchnychu, nad rosbuchanſkimi dźěrami ßo mróczel procha ſmucźi, potom ßo wuheń hacź do wjerſchka po ſtarej puklinje roſtorhny a ßo do ſtrony wali, kaž bě ßo wotmyßliko. Hdyž bě ßo proch roſczahnył, móżachu ſkutk rosbuchnjenja widźecź; jenoż podſtawk hiſchcźe ſtejeſche. Pod nim wuhenjowe roſpadanki leżachu.

S **Zympla.** S naſchimi pacholami njeſwěr ßebi nichtó ſwadu pytacź! Sandźenu njedźelu bě tu domkhowanka. Někotſi hólzy ſ daloka běchu na rejach khětro naczíſchczni a ßebi naſchich hólzow teho dla roſhněwachu. Druhi krócź pak budźa drje ßo bóle ſ boka dźerżecź. Dołho njetrajeſche, a jedyn 18lětny pachoł dweju zuſobnikow ſ durjemi won ſchmórny. Roſkobjeny młodźenz by ßnadź zyłu łubju wurumował, njeby-li jeho luba jeho proßyła: „Luby, ſłoty Janko, ſměruj ßo!“ Staroſcźiwa holczka drje ßo bojeſche, ſo mohł jejny Jank też hiſchcźe pod pjaſcźe pſchińcź. Do powſchitkowneje tołkanzy a ſtorkanzy też jene kmótſiſtwo pſchińdźe. Jeho blido ßo powali, ſo ßo karanczki piwa a ſchkleńczki palenza na ſemju walichu. Rjane bukety ßo ſ brunej juſchku wobtunkachu a pyſchna draſta kmótrow też ßucha njewoſta. Na te kſchcźiſna kmótſjo bórſy njeſabudu, runje kaž Klětnjanſzy murjerjo niz na Wósborſku kermuſchu. Zyły tydźeń běchu ßo poſcźili, ſo njeby Wósborſka cźeta ſa ſko wſaka, hdy bychu jejnej kermuſchnej pjecźeni doſcź cźeſcźe njewopokaſali. Hižo duzy po pucźu jim brjuch ſ hłodom korczeſche, tola we Wósborku hižo wón ſkiwleſche a żałoſcźeſche, hdyž jim luba cźeta ſ próſdnej hubu domoj hicź daſche. Wboſy rawßy běchu tak ſahłódnjeni, ſo běchu wjeßeli, hdyž mózachu na domojpucźu něktore njeſrake kißake jabłuka ſkhmutacź.

S **Dubrawy** pola Hródka. Tſinaczełětnu Selmu M. ſ Hródka, kotraž bě ßo wot wutory ſhubika, ßu pjatk tydźenja ſ Dubrawſkeho hata morwu wucźahnyli. Wodu ſa cźółkom pſchepytachu, dokelž bě Dubrawſki nózny ſtražnik holzu ßo pola hata ſhubicź widźał.

S **Běłeje Wody.** S twarom tudomneho hamtſkeho ßudniſtwa ßo najſkerje w naléczu 1909 ſapoczńje. Wone ßo pſchi khěžorſkim naměſcźe natwari. 1. haprleje 1910 dyrbi twar hotowy bycź. Hamtſki pſchedſtejiczeŕ Rummert a fabrikſki wobßedźeŕ Joſef Schweig ſtaj ßo do Barlina podakoj, ſo byſchtaj w juſtiznym miniſterſtwje ßudniſtwowy twar poſpěſchiłoj.

S **Běłeje Wody.** S twarjenjow hewjerja Rieſela bě njedźelu woheń wudyrił. Hródź, brózeń a kólnje na dobo w płomjenjach ſtejachu. Rieſelez ludźom, kotſiž ßo wohnja hnydom dohladachu, ßo poradźi, ſtót ſ hródźe wukhowacź. Wohnjowa wobora ſamó domſke, ſ kotrehoż běchu hižo domjazu nadobu ſwunoſcheli, wohnjej wobrócź. W brózni ßo 20 kop żita ſniczi.

S **Blunja.** Na żeleſnizy mjes Praźinom a Blunjom ßu wóndano ſłóſtnizy cźeźke żeleſne warnowanſke tafle ſe ſemje wutorhnyli a je prěki ſ wotmyßlenjom na koliju položili, ſo by ßo ſ nimi bliżſchi żeleſniſki cźah ſwrócźił. Na ſboże je cźahowa lokomotiva ſadźewki na bok ſtorczika a ßo tak ſwrócźenja ſminyła. Na wußlědźenje njekhmanikow je żeleſniſka inſpekzija we Wojerezach 300 hriwnow myta wuſtajiła.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Pſchi pukach bě ßo dźěłacźeŕ Demſchinſki ſ Hóſka ſ nożom machajo knihiwjedníka Bröſela a pohonczа Lapſticha we Wulkich Sdźarach wobrok. Wojerowſki kawniſki ßud bě Bröſela k 50, Lapſticha k 30, a Demſchinſkeho k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił, dokelž bě ßo hiſchcźe wo njeſtraſchne puki jednało. Demſchinſki bě ßo jeniczki pſchecźiwo wußudej powołał. W druhej inſtanzy mějachu ßudnizy ſa to, ſo bě Demſchinſki jenoż w nuſnym wobaranju nóż wucźahnył. Duž jeho wuwinowachu.

✕ Bur Handrij Kſchiżan we Wokranczizach ßo hižo wjele lět ſe ßwojim ßußodom Kubiſchom wadźeſche. Kubiſchowa żona 25. haprleje ßwojeho muża na to kedźbliweho cźinjeſche, ſo Kſchiżan ſ łopaczom a hrabjemi na jeho polo dźěſche. Kubiſch ſa Kſchiżanom dźěſche, kotryż na to ſkoku na ßwoje polo khwataſche. Kubiſchej ßo ſdaſche, ſo bě ßo na ſtronje jeho pola kruch dorna wotſtapało. Kawniſki ßud pak Kſchiżana wuwinowa. Też druha inſtanza k temu ßamemu wußudej pſchińdźe.

✕ Khěžkaŕ Auguſt Bartko ſ Rudneje bě do domu kublerja, pola kotrehoż bě jeho dźowka ßłużiła, bjes prawa ſaſtupił. Wón tam wězy ſebra, kotreż bě jeho dźowka ſawoſtajiła, hdyž bě bjes prawa ßłużbu wopuſchcźiła. Wojerowſki kawniſki ßud Bartka k 3 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźi. Pſchecźiwo wußudej ßo Bartko bjes wuſpěcha na druhu inſtanzu powołał.

✕ Njedoßahazych dopokaſmow dla bura Auguſta Naſdalaka ſ Michałkow wuwinowachu. Wojerowſki kawniſki ßud bě jeho dla kranjenja jeneje pónoje k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźił.

✕ Khěžkarja a murjerja Khryſtiana Ronaczka ſe Slycźina bě Wojerowſki kawniſki ßud dla kradnjenja jenych ſadnich ßnizow k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźił. Tónle wußud bě ßo też w druhej inſtanzy wobkrucźił. Po wobßwědczenju hłowneho wobcźeżowazeho ßwědka, blidarja Hausmanna ſ Hamora, kotryż bě w lěcze 1906 ßwoju żiwnoſcź w Slycźinje wěſtemu Benſej pſchedał, mějachu ſa dopokaſane, ſo bě Ronaczk po kupi ſkradźu do Hausmannoweho dwora pſchiſchoł a bjes jeho wědomoſcźe ſadnje ßnizo ſaměnił. Ronaczk bě prajił, ſo je Hausmann wo ſaměnjenju wjedźał a ſo je Hausmann wot njeho 4 hriwny ſarunanja pſchijał. Poſdźiſcho, hdyž bě Bens żiwnoſcź pſchewſał a ßo dohlada, ſo bě druhi wós hacź kupjeny doſtał, bě Hausmann k njemu pſchiſchoł a

bě jemu te 4 hriwny wróczo pschinjeßk. Hausmann pak to pod pschißahu sapře. Ssudowy pschedßyda praji, so ßo nětko sda, so je Hausmann dwójzy wopak pschißahak. Druſy ßwědzy ßu pschecźiwo Hausmannowemu ßwědčenju wuprajili a Ronaczkowe wudawanje jako wěry hódne spósnacź dali. To bě ſ pschiczinu noweho wußudźenja było. Hausmann też tón krócź pschi ßwojim wobßwědčenju wosta, so wón njeje wo saměnjenju sadnich ßnizow niczo wjedźak. Jako woßebje wěrje njepodobne na jeho wuprajenju ßo jemu napschecźo dźerżeſche, so wón wo saměnjenju wosa hischcże też niczo njeje pytnyk. Statny rěcźnik roseſtaji, so ßo po jeniczkim Hausmannowym poczeżowazym wuprajenju njehodźi wobſkorżeny saßudźicź. Ssudnizy ßo tutemu nahladej pschiſamknychu a prjedawſchi saßudźazy wußud sniczíwſchi wobſkorżeneho wuwinowachu.

S Draždżan. Wucźomzy wumyßleneje eſperantſkeje rěcże, kotraż dyrbi nadawk lohkeho dorosumjenja mjes ludami a w sozialnym smyßle ſbratrowanje ludow dopjelnicź, ßu w Draždżanach ßwój sjěd měli. Najwjazy saſtupjerjow eſperantſkeje rěcże běchu Franzowſojo a Jendżelcźenjo póßkali. Němſka mjes wobdźělnikami hakle w ſchtwórtym rjedże ſtejeſche. Eſparantſku rěcź je ruſki wocźny lěkař dr. Zamenhof we Warſchawje na sakożku ſchpaniſkeje rěcże ſeſtajak a wutworił. Wón bě ßam na ſjěſdże pschitomny. Sa wobdźělnikow ßo ßobotu w evangelſkim towaŕſtwowym domje powitanſki wjecźor wotměwaſche. W eſparantſkej rěcźi ßo ſpěwaſche a ßo dźiwadło hrajeſche. Też ßo jedyn liſt khěźora Wylema, korvetſkemu kapitanej Müllerej napißany, cźitaſche, w kotrymż khěźor praji, so je prjedy pschecźiwnik eſparantſkeje rěcże był, dokelż je měnił, so mohłe ßo ſ njej żiwe rěcże potłóczicź. Nětko pak je ßo wón pſcheßwědcził, so ßo wona też w Němſkej ſawjeſcź hodźi. Njedźelu w katholſkej Janſkej zyrkwi kanonik Pichot eſparantſzy prědowaſche, też Boża mſcha ßo w eſparantſkej rěcźi cźitaſche. Runje tak mějeſche duchowny lic. dr. Kühn w kſchižnej zyrkwi evangelſku Bożu ßłużbu w eſparantſkej rěcźi. Wjecźor univerſitny wucźeŕ dr. Schmidt ſ Barlina wo tym rěcźeſche, so pschichod eſparantſkej rěcźi ßkuſcha. Skónczńje ßo w dwórſkim dźiwadle ßwjedźeńſke pschedſtajenje wotbywaſche, pschi cźimż ßo Göthowa hra „Ifigenija na Tauriſkej“ pschedſtajeſche. W dźiwadle bě też kral pschitomny. Wſchitzy hrajerjo eſparantſki rěcźachu.

K žnjowſkemu dźaknemu ßwjedźenjej

Njeßwacźidlſkeje woßady

30. auguſta 1908.

Wy ſwony, waſche hłoßy
Tak lubośnje dźenß ſpěwaja!
Wy wěnzy, płody, kłoßy,
Ty pycha, rjanoſcź ßwjedźeńſka,
Ty dźakna wulka ßyła,
Tu kemſcherjow a hoſcźi tam,
Schto chze ta radoſcź zyła,
Schto dźenßa ſ wami ſaſpěwam?

Dźenß ßnopow ßwjedźeń kraßny
Tu wobeńdźemy w dźaknoſcźi;
Khlěb wſchědny, dobytk cźaßny
Nam Boża mılośćź wobradźi!
Dźenß płuh a ßerp a bróny
Nam prědowanje ſanoſcha,
Wot wěcźnej' mſdy a króny
Dźenß żnjowſki wěnz nam powjeda.

Dźenß nimo wóczka dźeja
Wſchě dny a dźěła ſańdźene:
Cźaß ſymſki, kwětna meja,
Ssyw każ też żně tak bohate.
A ſ dołow a wot horow,
Haj, ſ trawicźkow a hałoſow
Ssłyſch pſalmy wyſchſchich khorow
A khěrluſch hnutych wutrobow.

Duż ßwjedźeń żohnowany
Dźenß ßwjecź, ty luba woßada;
Dźerż Boži ßabat rjany
Ty ßwěrna ruka dźěława.
Pysch woktař, klětku, murje
We ßwjatnizy a domach cźi,
A wotamkń hoſcźam durje
Jich ſ powitanjom horje wſmi!

Wſchu staroſcź, luby, woſtaj,
We Božim mjenje wjeß'ty budź;
Dźenß Eben-Ezer poſtaj
A ßwjatej' harfy ſynki ſbudź.
Schtoż ßyjeſch, żnjejeſch, wopomń,
Sa cźo, ſa koho dźěkaſch tu!
Tych też ßo dźaknje dopomń,
Kiž — ßyw a ßnopy — wonkach ſpju!

O, ſo na wěcźnej waſy
Tam dobre ßnopy ſmějemy,
Hdyž — ßnadź tak bórſy — naſy
Se ßwěta dźemy, ja a ty!
So bychmy tudy ßyli
A żnjeli k cźeſcźi Knjeſowi
A jeho hoſcźo byli
Tam doma w ſbóżnej wěcźnoſcźi!

Jan Waŀtař.

Přilopk.

* Wohnjowe njeſboże w jenym Lipſcźanſkim hoſcźenzu, pschi kotrymż ſtej ßo dwě holzy ſadußykej, je ßo ſ lohkomyßlnoſcźu jeneho pinczniſkeho wucźobnika ſawinował. Wón bě we łożu leżo pschi ſaßwěcźenej ſtearinowej ßwězy cźitajo wußnył. Hdyž hólz wotucźi, ßo jeho hłowak paleſche. Wón płomjo podußy, a ſo by ßlědy ßwojeje lohkomyßlnoſcźe pſched hoſpodarjom potajił, wón wopaleny hłowak ſady na łubju cźißny a ßo potom ſaßo ſpacź lehny. Najſkerje je ßo pjerjo dale żehliło a tak je pſches hólzowu bjeßßwědomitoſcź woheń naſtał, kotryż je dwě młodej cźłowſkej żiwjeni ſa wopor żadał. Sſłużobnej holzy Beckez a Jungez, kotrejż w tſéſchnej komorje ſpaſchtej, ßo ſadußyſchtej. W 3. poſkhodźe bydlazu 73 lětnu ſwudowjenu Obenauſowu wohnjowa wobora wukhowa.

* (Jedyn polizajſki komißar wobłudnik.) S Frankfurta nad Mainom ßo piſche: Tu je polizajſki komißar Graffunder njejabzy wowrótnił. Wón jeneho poliziſta ſaja a jeho k khoſtarni na 25 lět ſaßudźi. S dobom wón khěźorej telegrafowaſche, ſo je wſchitkich poliziſtow w němſkim khěźorſtwje ſe ßłużby puſchcził a do khoſtarnje na wjele lět póßłał. Khěźor njeßměł na żadyn pad poliziſtow wobhnadźicź.

* (Njeſbożowna hońtwa.) Krajnoßudowy pschedßyda, tajny wyſchſchi radźiczel Max Goldbeck je pola Liegniz na hońtwje do njeſboża pschiſchoł. Hdyž wón pſches pschěrow ſkoczi, ßo ſ tſélby wutſéli a wutſél Goldbecka do cźoła trjechi. Sranjeny w rukomaj ßwojeho ßyna, kotryż bě na pomoz pschiběżał, wumrje.

* (Sjěſd europiſkich baptiſtow ſměja ßy lětßa 8. ſeptembra w Barlinje. S Jendźelſkeje něhdźe 400 wobdźělnikow pſchijědźe. Też ſ Awſtriſkej- Schwizy, Ruſkeje Schwedſkeje, Italſkeje, Franzowſkeje atd. je wjele pschipowjedźenjow doſchłe. Baptiſtojo wucźa, ſo ßmědźa ßo jeho dorosćźeni lndźo ſchicź. Woni teho dla ſakaſuja, małe dźěcźi ſchcźicź.

* (Mordaŕſtwo.) S Griesbacha w Badenſkej fabrikant Enſheimer ſ Kölna a rěcźnik dr. Faißt ſ Mannheima, kotrajż ßo tam lěkowaſchtaj, k Glaswaldſkemu jěſorej dźěſchtaj a ßo tam na jenu ławku ßydnyſchtaj. K nimaj ßo njeſnaty młody cźłowjek pſchida, kotryż ßo ſa něcźim wobhonjeſche. Hdyž bě ßo zuſy wotßalił, ßo ſady Enſheimera a Faißta, hiſchcże pſchezo na ławzy ßedźazeju, dwójzy wutſéli. Faißt bě ßo ſ kułku do ruki a Enſheimer pſches khribjet do płuzow trjechił. Faißtej bě móżno, ſtanycź a na nadpadnika hicź, mjes tym ſo bě Enſheimer wědomnja ſbywſchi ſ ławki na ſemju padnył. Dokelż ßo mordaŕ hiſchcże ras na Faißta ſaměri, a kułka tutemu kłobuk pſchetſéli, ßo Faißt do cźékanja da a żandarmej w Rippoldsau powjeſcź wo podawku póßła. Ludźo, kotſiż ßo k Enſheimerjej ſ noßydłami póßłachu, jeho morweho namakachu.

Skónzowanemu běschtaj ßo mjes tym skoty cžaßnik ſ rjeczasom, a pjenjeżna móscheń ſe 60 hriwnami rubikoj. Nadpadnika ßu żandarmojo saßłapili.

* (W pěſkowej jamje ßo saßypkoj.) W Noſſenſkej měschczańſkej pěſkowej jamje, ſ kotrejež ßo nětkole pěſk sa żelesniſki twar wosy, staj ßo schtwórtk rano dwaj dźěłacżerjej saßypkoj a ßo morikoj.

* (Njesboże ſ automobilom.) Ssrjedu wjeczor je wyschschi monteur E. łużiſkeje dźěłarnje elektrizitety na jěsbje ſ motorſkim kolom ſ Czech pſches Spremberg ſ tym do njesboża pschiſchoł, ſo jemu jene czelo do motorſkeho koła saběża. Wyſchschi inżenieur ſ kolom padże a ßebi czěło khětro wobschkodźi. Tež koło je ßo wobschkodźiło.

* (Wot pßa roskußana.) W Plawenje bě jena holczka ßwoju 13létnu towarſchku do sahrody ßobu wsała, w kotrejž wulki bulldoggſkj poß ßwobodny wokolo běha. Swěriſko na dobo na holczku skoczi a ju żałoßnje roskuża. Holczka chzyſche w ßmjertnym ſtraſche pſches płót saléſcz, ſ czimž ßo pßyczińſko hiſchcże bóle rosnjembri a holczzy nosy roskuża. Czeżko ſranjenu dyrbjachu hnydom ſ wosom k lěkarjej dowjesc. Poß hakle ßwój wopor pnſchczi, hdyż mużojo ſ klumpachami do njeho pjerjechu.

* Dweju wurubjerjow zyrkwjow ßu w lěßu pola Solingena ſajeli. Wo wſchěch ßwojich rubjeżniſtwach ſtaj ſapiß wjedkoj.

* (Wulke pſchekſchiwjenje.) Skoro kóżdy tydżeń je wo pſchekſchiwjenju ſaſtojnikow pjenjeżnych bankow ßłyſchecz. Tydżenja je ßo w Schandawje jedyn pokładnik draždżańſkeje banki wobwěßnył, dokelż ßo dléje njehodżeſche potajicz, ſo bě 230,000 hriwnow pſchekſchiwił. Nětko je saßo ſ Frankfurta nad Mainom powjesc pſchiſchła, ſo je jedyn ſaſtojnik ßrjedżoněmſkeje kreditneje banki w Frankfurcże 650,000 hriwnow pſchekſchiwił, 40létny Ludwig Goltermann, kotryż je hižo 24 lět w banzynej ßłużbje a bě 16 lět jako kuponowy pokładnik poſtajeny, je banku wo 650,000 hriwnow wobſchudźił. Tule hobrſku ſumu je njeſprawnik na Londonſkej burſy ſe ſpekulazijemi ſhubił. Pſchekſchiwjenje ßo wotkry, hdyż bě Goltermann poßlednjej niedżeli pola ßwojeho pſchichodneho nana w Reutlingenje na wopyczże. Tam jeho ſajachu. Goltermann proſchesche, ſo ßmět ßwoju pjeczlétnu dżowku do Frankfurta ßobu wsacz. Na żeleſniſkej jěsbje wón ßwojeju pſchewodnikow w Heidelbergu proſchesche, ſo byſchtaj jemu na wokomik do dwórniſchcża ſaſtupicz dałoj. Hdyż ßo wón njewróczi, ſa nim pytajo wußlědżichu, ſo bě ßo Goltermann w nuſniku ſatſélił. Sswoje dżěczo bě wón w dwórniſchczowym reſtawrantu wostajił. Nětko je dopokaſane, ſo je Goltermann ſ pomozu zuſeho klucża do khamora khodźił, w kotrymż kontrollſke knihi leżachu. Jenoż tak je mózno było, do tychle knihi, kotrež jemu hewak njeběchu pſchiſtupne, wopaczne ſapiſki cžinicz. Wón ſ połodnjo-afriſkimi podkopkowymi papjerami a ſ jendżelſkimi induſtrijowymi papjerami ſpekulowaſche. — Sliczbowar Ladenburgſkeje wupożczerńje, podkrjeßny radżiczel Joachim je 82,000 hriwnow pſchekſchiwił.

* Köpenickſki hejtman, ſchewz Wylem Voigt, bě do wuheŕſkeho hłowneho měſta Buda-Peſta pſchijěł. Wón chzyſche tam we jenym variete ſa pjenjeſy wuſtupicz. Każ pak je jemu to hižo Barlinſka polizija ſakaſała, tak też nochze wyſchnoscz w Buda-Peſtu czerpicz, ſo by Voigt ſe ßwojeho rubjeżneho czaha w Köpeniku nětko ßebi pjenjeżne żórko ſczinił. Jemu ßu woſjewili, ſo jeho, jeli by hoſpodliwoſcz Wuheŕſkeje ſnjewużił, pſches mjesy ßunu.

* Hrabja Zeppelin je ßrjedu wjeczor nadobo ſ pſchewodom ßwojeje dżowki ſ Friedrichshafena pſchi Bodamſkim Jězorje wotjěł. Roshorjenje poßlednich niedżel a naczińſchczowanje mnohich ludźi, kotſiż chzychu jemu ßwoje wunamkanje pſchinuſowacz, njemóżeſche wón wjazy ſnjesc. So by ßo hrabi jeho wotpoczink njekaſył, ßo jeho pſchebytk tajny dżerżi.

* Czeżke njesboże na żelesniży je ßo ſ njekedżbliwoſczu żelesniſkeho wothladarja we Uſtju w Czechach ſtało. Pohoncz Franz Janſa chzyſche ſ dwajpſcheżnym rjeblowanym wosom po żeleſniſkim pſchejéſdże pſchejécz. W tym ſamym cżaßu ſ Prahi pſchijéżdżazy cżah pſchihyna a do ſapſchaha ſawadźi. Konje ßo ſ lokomotivu ſhrabnychu a ßo khětry kruch hromadże ſ wosom wleczichu. Pohoncz, kotryż ßo teho runja ßobu wleczeſche, bě hnydom morwy; jeho czélo je do wjele cżaſczow roſtorhane; też konjej ſtaj morjenaj. Wós ßo zyły rosbi. Sskużbu cżinjazeho wothladarja, 21 létneho Bjedricha Wollmana, ßu hnydom ſajeli. Wón ßo ßam wuſnawa, ſo ſawjeru njeje zyle ſacżinił.

* (Tſi dżěczi ßo ſpalike.) Pſchi jenym wohnju w Pariſu ßu tſi małe holczki w płomjenjach ßmjercz namakali, mjes tym ſo ſtej ßo jich czeta a wowka ßmjercz ſtraſchnje wopalikej.

* (Mordarſtwo w Marſeillu.) 34 létny Armenſki Cesar Taſſo wot jeneje krajanki, 60 létneje Louliny Omaiiroweje, kotraż bě ßo ſ połodniſcheje Ameriki wróczika, 915 frankow doſta, ſo by je ſaměnił. Taſſo pak, město ſo by pjenjesy ſaměnił, ſ nimi do ſbożohrajerńje dżěſche, ſo by ßebi ſ nimi tam ſamożenje dobył. Wón pak zyku ſumu pſchěhra. Hdyż jeho Loulina napominaſche, ſo by jej pjenjesy wrócził, ju wón do ßwojeho wobydlenja ſkaſa. Tam ju wón ſadaji a czéku hłowu wotrésny a jemu czrjewa wurésa. Hłowu a czrjewa wón do wóſkowaneho rubiſchcża ſawali, kotrež w kuchini ſkhowa. Czéło bjes hłowy wón do wulkeho koffra ſamkny, kotryż nakhwilnje we wobydlenju wostaji, ſo by jón poſdźiſcho na dwórniſchczo dowjeſł. Potom Taſſo do Genrenos bliſko Marſeilla pſchijédże, hdżež wón na lěcznym pſchebytku ſe żonu a dżěczimi tſi dny pſchebu. Se ßmjerdżenjom, kotrež tkajaze czéło wot ßo dawaſche, ßo czéło a hłowa wußlědżiſchtaj. Taſſo, kotryż bě mjes tym ſpósnał, ſo njebudże mózno, ſo by koffer njewidżany wotnjeßł, ßo poliziji ſtaji a ßo wſchěch nadrobnoſczow hrósbneho njeſkutka wuſna.

* (Se ſwonom ßo ſaraſyła.) W Montanje w Schwajzarſkej hoſczenzowa 19 létna czetka k wobjedu ſwonjeſche. Na dobo ßo ſwón na nju dele puſchczi a ju ſaraſy.

* (Powodżenje w połnóżnej Amerizy.) Po powjeſczach ſ Auguſty je Savannahſka réka ſ réczniſchcża wuſtupika a měſchczańſke dróhi 6 łohczi wyßoko póczrjeka. Réka je mosty wottorhała a farmy powodźika. Tſjo człowjekojo ßu ßo tepili. Schkoda ßo na 500000 dollarow woblicza. — S połodniſcheje Karoliny ßu powjeſcze doſchłe, ſo ßu tamniſche powodżenja wulku ſchkodu na bawłmowych a żitnych żnjach naczinike. Kelkoż je ßo hacż dotal naſhoniło, je ßo 40 cżłowjekow tepiło, tola je ſhubjenych cżłowſkich żiwjenjow ſawéſcze wjazy. Měſta ßu w nozy cżmowe, dokelż ßu elektriſke pſchiprawjenja póczrjene. Wjele fabrikow ſ měrom ſteji; wobkhad na żeleſnizach je ßo pſchetorhnył. Schkoda wjele milijonow dollarow wucżinja.

Na mórſkich brjohach.

Pucżowanſke dopomnjeńki.

Napißał Jurij Sſłodeńk.

I.

Pſcheproſcheny wot Němſkoho Łódżnoho Towarſtwa wobdźělich ßo w ßwojich próſdninach na jěsbje wucżerjow k morju. Seńdżechmy ßo na 300 ſe wſchěch kónczinow Němſkeje. Mjes nimi běschtaj dwaj hornjołużiſkej Sserbaj a jedyn delnjołużiſki, tak daloko hacż mózach to wußlědżicz. Ssobotu 25. julija wotjédżech dopołdnja ſ Kamjenza do Barlina. Prěnje wjetſche ſaſtaniſchczo je Lubnjow, městaczko ſe 4000 wobydlerjemi, ſnate pſches plahowanje wſchelakich warjenjow, wożebje pak pſches ßwoje kórki, kajkeż na dwórniſchczu po 10 nowych pjenjeżkach doſtanjeſch. Zyke wosy du do wſchěch rózkow Němſkeje, ſ wjetſcha do Barlina a Draždżan a hiſchcże dale. Wot tud pucżuja kóżde léto tyßazy a tyßazy do kraßnych Błótow, a Lubnjow mjenuje ßo teho dla „klucz“ do nich. Sprewja dżěli ßo tu do ſtotorych wotnożkow a podnurja ſ cżaßami zyku krajinu. Błóta ßu na 45 kilometrow dołhe a 11 kilometrow ſchěroke a żiwja na 30000 ludźi. W lěcże wobſtaraja ßebi wobydlerjo wſcho ſ cżołmami, w ſymje pak po łodże. Pola a kuki wotměnjeja ßo ſ cżmowymi wólſchemi. Kraßna narodna draſta je tu hiſchcże ſ domom. Dopomnich ßo pſchi tym na prěni ßerbſki konzert w Bórkowach, něhdże pſched 16 létami, a wobkuſlaze njedżelſke kemſchenje w tehdom hiſchcże nimale zyle ßerbſkej wjeßzy. A dale a bóle żerje ßo zuſbarſtwo do wonych ſtatokow a honow.

Po cżarje ſe Shorjelza jédżech po lutej niżinje k Barlinej, hłownemu městu Němſkeje. Tu dóńdżech ßebi do łódżneje wuſtajeńzy, kotraż hacż do ſeptembra traje. Schtóż traſch tu khwilu do Barlina pſchijédże, njech njeſabudże ju wopytacz. Kacz ßo ſawérno njebudże. Wożebje powucżaza a ſajimawa je ſa teho, kiż k morju jédże a chze wo łódżniſtwje néſchto nawuknycz. Wożebitu kedżbnoſcz ſbudżuja dary khéżora, kotrež ßu jemu wſchelake towarſtwa k jeho ßlébornemu mandżelſkemu jubilejej darike. Ssu to ntmo měry drohotne wézy. Barlin je ſ mnohimi wulkimi jéſorami wobdaty. Wſchelake twory, wożebje wuhło doſtanje město po wódnym pucżu. Je tam zyła kopiza kanalow, ſ dżéła wożebje twarjenych, ſ dżéła wotnohow Sprewje. Hdyż ßo kanal wot Schczeczina do Barlina natwari, potom też wjetſche mórſke łódże do hłowneho města ßebi dojédu. Łódżniży ßu hižo też woßebity ſtaw a maja ßwoju zyrkej na

wodże. Njedźelu na wječor podach žo se spěšnikom do Hamburga, je to kralowna žewjeŕneho morja. Niz zyle 4 hodźiny trjebaše, so by 286 kilometrow sa tak krótki cžaž pschejeł. Běšche to něhdy wobschěrna žkowjanska runina, derje wobdźełana a samózita. Sskowjenjo njesnajachu wójńske saměry, ale wobdźełachu měrnje žwoje role, pola a łuki a wostawachu w splahach a nochzychu žo sjednocžicź do wjetscheho swjaska. Duž njeběšche cžežko, žkowjanske splahi po rjadu sbicź. S njewschědnej žurowoscžu salhadźeschе markhrabja Gero na Braniborskej. Je srudno, na to pomyžlicź. Jeneho dnja pscheproży žebi 30 wokolnych žkowjanskich wjednikow a po hoscźinje poruczi wschitkich skónzowacź. Jenoż jedyn wucźekny rěsu. Na to rosskłobichu žo Sskowjenjo a wuhnachu Němzow s kraja. Psches pscheradu, pjenjesy a žlubjenja nawabi wjercha Tugoměra a tón wuda žwój kraj Gerej. Prjedawschе płódne krajiny buchu sanjerodźene, buchu njepłódne pěskocžne hona. Sta lět posdźischo hakle žo saže troschku posběhnychu. —

Hdyž w Hamburgu po nowym dwórnischcžu do žwojeje hospody cžampach, bě hižo w dwanatej hodźinje. Drusy, kotsiž běchu popoldnju a wječor pschijěli, shromadźichu žo pschi wjeżekej sabawje w korcžmje „Alsterlust", kotraž je na drjewjanych stołpach do jězora natwarjena, hdźež žo we wjecžornych hodźinach s cžołmami mjeŕwi. S dobom je tež wulka kupjel. Tu žo hakle nasajtra se žwojimi towarschemi trjechich. Běchu hižo do žwojich łěhwow pokhwatali. Nimale žamlutki pschehladach žebi pschi karanczku piwa dźěło pschichodneho dnja. Potom žo tež podach k měrej.

Nasajtra shromadźichmy žo w spomnjenej korcžmje, hdźež tež shromadnje pożnědachmy. Dokelž mějachmy zyłe dopoldnje na nohomaj bycź, žuny žebi kóždy žwacžinu do saka a potom nastajichmy žo s wjednikami do města, so bychmy žebi jeho wożebitoscże a rjanoscże wobhladali. Hamburg bě, kaž w žrěnim wěku s wjetscha wschě ważnische města, tež wobtwjerdźeny. Hdźež něhdy tołste a wyżoke murje stejachu, tam žu kražne promenady, ludźo žo tam pschekhodźuja a dźěcźi žebi hrajkaja. Wrota, kotrež hischcże w prěnjej połojzy sańdźeneho lětstotka stejachu a wjecžor w 10 hodźinach žo sawjerachu, žu rospadałe, pak žo wottorhałe. Jězoraj „Alster" staj psches móst dźělenaj. W prjedawschich cžažach bě tutón wobtwjerdźeny. Danski kral Krystian IV. spytasche wjazy krócź město pschedobycź, ale podarmo. Wot tam widźimy 147 metrw wyżoku Mikkawschowu wěžu a nowu radnizu. Wócžko njemóże sa tak krótki cžaž wscho dowidźecź. Pomnikow ma Hamburg nadoscź. A wschě wopiżowacź, kotrež žym tam widźał, by jara kożane było. Jenoż na jedyn chzu spomnicź, dokelž je monumentalny twar — je to Bismarkowy pomnik. Prjedy hacž k njemu dóńdźechmy, bě žo nam nasch wjednik něhdże sminył. Schtó je to sawinował, hacž wón abo my, njeje žo zyle wujażniło. Tak žami po měscże błudźachmy a skónczńje tola saży žo namakachmy.

(Pschichodnje dale.)

Wužudźenja.

Khostańska komora. Do Ssemichowskeho hoscźenza lětża 9. meje prjedawschi pucźowaŕ a schewz G. H. Bröter s Großneundorfa pschińdże a žebi wobydlenje skasa, wudawajo, so je inżenieur Bleiber a so ma s dwěmaj mużomaj telegrafowe wodźenje porjedźecź. Hoscźenzaŕ Kapleŕ zusemu hoscźej wěrjesche, jeho dwaj dnjej hospodowasche a jemu pódla teho hischcże 3 hriwny pożcźi. Bórsy žo pokasa, so zusy njebě žadyn inżenieur a so njemóżesche worcźisnu sapłacźicź. Tež psched žudom žo zusy Bleiber mjenowasche. Wobskorženeho dla wospjetneho paduschstwa a dla pschipokoženja wopacžneho mjena k khostańi na połdra lěta a k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k 20 dnjam dalscheje khostańnje saždźichu a jemu cžežne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

× Kublerjej Nowakej w Hrańzy běchu žo jeho kważny dźeń, 12. meje, s wuhenja 4 połcże, po $^1/_2$ metra dołhe, kradnyke. Wucžeŕ Renner a žandarm Jeschka s dźewjecźlětneho žyna cžěżle Hizki we Worklezach wuskuschowaschtaj, so je jeho macź wjecžor w 10 hodźinach dwaj sawalenaj połcżej domoj pschinjeżka. Hdże staj wonaj wostałoj, hólz njewjedźesche. Na Hizzynu, kotraž je wjelekrócźneho paduschstwa dla hižo wospjet s jaśtwom a khostańnju khostana, žo teho dla hrěschachu, so je połcże kradnyka, a ju wobskorżichu. Hizzyna žo psched žudom derje wurěcžecź wjedźesche, a dokelž žudnizy dopokasy winy njemějachu sa dożahaze, ju wuwinowachu.

× Cžeładnik H. P. Haaser se Semiz bě 17. junija s jenej hischcże niz 14lětnej holzu na njekasańske waschnje wobkhadźaŕ. Jeho teho dla k jaśtwu na 6 měżazow saždźichu. Pschi wużudźenju bě sjawnoscź wusamknjena.

Kedźbu wjeżnjenjo!

Kupujemoj kóždu dźělbu

bosankow

po dobrej płacźisnje. Rjana sażkłużba sa khudych ludźi. Bosanki dyrbja dosrawjene a kusche wotrěsane bycź.

Budyska parna destillazija a płódprażowaŕnja

Jendez bratrow

w Budyschinje na hornczeŕskej haży.

Hermann Guda

w Delnjej Kinje

žo k hódnemu wuwjedźenju

wschěch žedlaŕskich dźělow,

konjazeho grata,

k pólstrowanju meblow

po tunich płacźisnach porucża.

Wuporjedźenje spěšnje a tunjo.

M. Brockmannowy
žwětożławny

fosforokiżały kalk

k **pizowanju** ma na pschedań

Helena Langowa w Njeżwacźidle.

Składownja
drainěrowanskich rolow
w Lětonju
porucża
drainěrowanske roły
wschěch wulkoscźow,
konjaze, kruwjaze
a žwinjaze korta
wschelakich wulkoscźow,
scźinowe plecźenja,
tšěschnu papu atd.
Brockmannowy
pizowanski kalk
po fabrikskich płacźisnach.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischcźu, pižaŕnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheżadźowanje pschedawanje leżomnoscźow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe lěta s rěcźnikowym sekretarom był, žo najlěpsche wobstaranje sarucża.

Ia. kołomas,
maschinski tuk,
najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy
wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje družiny
porucża
Otto Büttner
pschedawatnja koże, cźerjenskich
rjemjenjow, techniskich a
gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschcźu.

Wuměrjenske dźěła
spěšnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Wupożcźicź
žu hnydom 7000 mk., 5000 mk., 2000 mk. a 6000 mk. na dobru hypotheku psches **J. a E. Kobana** pschi žitnych wikach 4.

Pódla swojich wupruhowanych družinow **symſkeje wołmy** jako nowopſchijate **jeniczke pſchedawanje**

B a R wolmy

do zyła bjes ſafilzowanja

poruczam. S tuteho wubjerneho pſchedźena też ſchtrympy a ſoki ſhotowicź dawam.

Schtrympowa fabrika

Oty Oßwalda

Tel. 160. na kamjeńtnej dróſy 7. Tel. 160.

Petkuſku ſymjeńtnu rožku

prénjeho wuſywa

najlépſcheje hódnoſcze, 1000 kilo po 200 hriwnach, w najmjeńſchich dźélbach 100 kilo po 21 hriwnach

poruča

C. Brühl,

na knjezim dworje we Luſy pola Budyſchina.

Telefon Njeſwaczidliſkeho hamta 4.

Hoſcźenz

bliſko Budyſchina, lubowane wulétniſchczo, wjele wupſchahanja, mam dobry reſtaurant woßebitych wobſtejnoſczow dla ſa 52 000 mk. pſchedacź.

Wulki czíſty dobytk. Wulka leżomnoſcź. Kolonady.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Wotawowa awkzija.

Njedźelu 30. auguſta popołdnju wot 4 hodźin ma ßo wotawa **Hněwßeczańſkeje** gmejnſkeje łuki po ſohonach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Gmejnſki pſchedßyda.

Tſéſchnu papu

a **teer**

tunjo poruča **O. Sſymank**

w Bóſchizach p. Njeßwaczidła.

Sſuproſchna ranza

bliſko k proßatam je na pſchedań w Baczońu czíßko 7.

Wyßokoßucźelna jałojza

je hnydom na pſchedań w Hucźinje czíßko 31.

Pſchipuſchczny byk

ſe ſkót plahowanſkeho towarſtwa, jara rjany, je hnydom na pſchedań w Holeſchowje czíßko 13.

Jan Scheźépank w Rakezach

pſchi dróſy ſtajnje wſchu czeledź, dźowki, holzy k ßwinjom, ſtwinſke holzy, kuchańki, wotroczkow, ßrénkow, knjezich pohonczow, też hólzow a holzy, kiž jutry ſchulu wukhodźa, dźélaczeńſke ßwójby atd. do łużiſkich a dalſchich ſtron pyta.

Kuchárka

ßo na hodźiny a dny ſa kwaßy a ſchczíſna na wßy poruča na Tuchorſkej dróſy 8 w ſadnjej khěži po 1 ſkhodźe.

Leżomnoſcź na pſchedań.

Dla wobßedźerjoweho ſemrjeczа je w Zymplu pola Klétneho — ½ hodźiny wot żeleſnizy — w bliſkoſczi ryczerkubka — rjana dwajſchoßna khěża ſ 9 ſtwami, ßadowej ſahrodu, hródźu a bróżnju, kaž też ſ 5 jutrami pola a łuki płaczíſny hódno na pſchedań abo na pſchenajecze. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja hoſcźenzarja a póſtſkeho agenta Raußendorfa w Měrkowje pola Budyſchina.

Kubło.

Bliſko Rakez mam kubło ſ wjazy dyžli 100 kórzami leżomnoſcze, ſ dobrymi twarjenjemi, doſpołnym inventarom, wubjernymi žnjemi pſchi 15 000 mk. napłaczenja pſchedacź.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu.

Rakeczanſke ßerbſke towarſtwo „Lipa“

wuhotuje **njedźelu 6. ſeptembra 1908** we Weberez hoſcźenzu w **Njeßwaczidle**

ſabawny wjeczor.

Sapoczatk ½8 hodźin ſ dypkom.

Wſchěch lubych Sſerbow, wſchě ßerbſke towarſtwa, wſchěch lubowarjow ßerbſkeje ſabawy, woßebje też ßerbſku ſtudowazu młodoſcź najwutrobniſcho pſcheproſchujetaj

R. Weber, hoſcźenzař a **ßerbſke towarſtwo „Lipa“.**

K pſchikhadźenſkej hoſcźinje

w Haßlowſkim hoſcźenzu

njedźelu 30. auguſta 1908

a k ßylnje wobßadźenej **balſkej hudźbje**

ſapoczatk popołdnju w 4 hodźinach,

pſcheczelnje pſcheproſchujetaj **Jakub Měrczink** a mandźelſka.

Dowěrnaj

rólnaj pohonczej

ßo hnydom abo k 1. oktobrej ſe mſdu hacź do 300 hr. pytataj na **knježi dwór w Sarécźu.**

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrénkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźélaczeńſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu létu pſchiſtajeńka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rožku żitnych wikow w czrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Kuchańki, ßłużobne holzy, dźowki, wotroczkow, pohonczow do měſta a na wßy pyta pſchiſtajeńka **A. Holtſchowa** w Albertſkim dworje. Rěczi ßerbſki.

15—16létna holza ßo k 1. okt. do ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź pſches Pawoła Strobela, ſubjazeho wumělża na ſchulſkej dróſy 7 I.

Do Nowеje Jaßońzy!

Hejda! Njedźelu **30. auguſta** na **domkhowanku** do Jaßońzy pójdźemy. Tam budźe rjenje pſchi **rejach** a pſchi khoſeju a tykanzu. Pſcheczelnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Do Měrkowa!

Bliżſchu njedźelu **30. auguſta** budźe

balſka hudźba.

Pſcheczelnje pſcheproſchujetaj

O. Raussendorf a mandźelſka.

Do Laſa!

Njedźelu **30. auguſta**

reje.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

K. Scholta.

14—16létna ßerbſka holza ßo k 1. oktobrej do lohkeje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Dźak.

Sa derje czinjaze wopokaſma luboſcźiweho dźélbracza a ſa nimo měry bohatu kwětkowu pychu pſchi wumrjecźu mojeho lubowaneho mandźelſkeho, naſcheho dobreho nana, bratra, ßwaka, wuja a ßotrowza,

kantora

Guſtava Adolfa Kozora,

ſ tutym ßwój najhłubſcho ſaczuty dźak wuprajimy, woßebje Hodźijſkemu ſpěwanſkemu towarſtwu a zyrkwinemu khorej, knjeſam kollegam ſemrjeteho ſa ſnoſchowazy ſpěw, knjeſomaj duchownymaj, knjeſej wucżerjej Bělikej, knjeſej kantorej Kaplerjej, knjeſej wucżerjej Gudże ſa troſchtowaze ßłowa pſchi rowje lubeho ſemrjeteho, wojeńſkemu towarſtwu a Hodźijſkej wohnjowej woborje ſa czeſcźazy pſchewod k rowu, kaž też wſchěm lubym ßußodam, pſcheczelam a ſnatym.

W hłubokej tyſchnoſczi

žarowazy ſawoſtajeni

w Hodźiju, Budyſchinje a Draždźanach.

(K temu czíßku pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. auguſta 1908.

Placišny rěsneho ſkotu na Draždźanſkich ſtótnych wikach.

24. auguſta 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcje hač do 6 lět	40—43	76—79
awſtriſke	42—45	78—81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	36—39	72—75
3. ſrěnjo pizowane mlode, derje pizowane ſtarſche	32—35	65—71
4. ſnadnje pizowane tóždeje ſtaroby	28—31	58—63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcje	38—41	70—73
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcje hač do 7 lět	35—37	66—69
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ſnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	30—34	60—65
4. ſrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—29	57—59
5. ſnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49—54
Wyli:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcje	38—41	70—73
2. ſrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	35—37	67—69
3. ſnadnje pizowane	30—34	62—66
Čželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyzy	50—52	80—82
2. ſrěnje kormjene abo tež dobre wot zyzy	46—49	76—79
3. ſnadnje wuwite wot zyzy	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſchižењow w ſtarobje hač do 1¼ léta	52—54	67—69
2. mjaßne	50—51	66—67
3. ſnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	45—49	60—65

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje:		W Budyſchinje. 22. auguſta 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 27. auguſta 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pſchenża	běła	—	—	—	—	10	15	10	60
"	žołta	10	45	10	60	9	50	10	—
" nowa		9	75	9	85				
Rožka		—	—	—	—	8	25	8	50
" nowa		8	50	8	63	7	75	8	25
Jećžmjeń	50 kilogr.	8	80	9	—	8	—	9	—
Wows nowy		7	—	7	20	7	10	7	40
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduſchka		20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny		2	50	2	80	2	20	2	50
Butra 1	kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	70
Pſchenična muka 50	"	11	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50	"	11	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50	"	3	25	3	50	2	20	3	—
Ssloma 100	"	3	58	4	—	3	75	4	—
Proßata 1104 ſchtuk,	ſchtuka	9	—	23	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	30
Ržane wotruby		—	—	6	25	6	50	7	—
Pſchenični gris		—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	25	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pſchenża (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., rožka wot 8 hr. 60 np hač 8 hr. 75 np., jećžmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyſchinje płaćeſche: kórz pſchenżny (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta 17 hr. 76 np. hač 18 hr. 2 np., nowa: 16 hr. 13 np. hač 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 60 np. hač 13 hr. 80 np., kórz jećžmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hač 12 hr. 60 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

27. auguſta 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., pſchenża wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 80 np., jećžmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ſyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. 50 np., ſloma (100 kilogr.) 3 hr. 80 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 28. auguſta: Rjane a cžopłe..

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſmjeje 11. njedźelu po ſwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tiſcher ſerbſku ſpowjednu rěč, ½9 hodźin farak Räda ſerbſke a w 10 hodźinach němſke prědowanje. — Tydźeńſke ſaſtojńſke dźěła ſmjeje farak Räda.

Wórowani:

W Michalſkej zyrkwi: Bjedrich Wylem Hermann Pohl, ſchewz tu, ſ Marju Stelzigez na Židowje.

Křóeni:

W **Michalſkej zyrkwi**: Hendrich Khorla Ewald, Maxa Marczina Köhlera, piwarza w Scžijezach, ſ. — Willy Waltak, Khorle Auguſta Gäblera, dźěłaczerja w Nadžanezach, ſ. — Ernſt Rudolf, Ernſta Guſtava Fröby, fabrikſkeho tkalza na Židowje, ſ. — Willy, Jana Khorle Klecža, dźěłaczerja na Židowje, ſ. — Fritz Rudolf, Jana Auguſta Franza, fabrikarja na Židowje, ſ. — Klara Bertha Liesbeth, Khorle Guſtava Dejki, khěžerja a pjekarja w Dobruſchi, dź.

Zemrjeli:

W **Michalſkej woßadze**: 20. auguſta: Pawoł Richard, Jana Auguſta Müßigganga, zyhelniſkeho dźěłaczerja na Židowje, ſ., 1 l. 9 m. 22 d. — 24. Khorla Hermann Holcž, hoſcženzak na Židowje, 43 l. 10 m. 4 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Hodźija.

11. njedźelu po ſwjatej Trojizy ſmjeje rano ½7 hodźin farak Kſchižan ſerbſku ſpowjednu wučžbu, ½8 hodźin ſerbſke a w 9 hodź. němſke prědowanje.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

11. njedźelu po ſwjatej Trojizy ſmjeje farak Domaſchka rano w 7 hodź. němſku ſpowjedź, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodź. němſke a ½10 hodźin ſerbſke prědowanje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

po najtuniſchich płaćišnach porucža:

Draſtne tkaniny

ſ wołmy, połwołmy a bawłmy;

6/4 a 9/4 **ſchěroke zychi,** pißane, kaſchczikate,

běle wupjerki wſchěch ſchěrjow, jenobarbne czerwjene, roſa ßmuhate, módroßmuhate;

běły, módry a rubjany płat;

blidowe ſchaty, ſchórzuchi,

rubiſchcża ſe židy, połžidy, wołmy a bawłmy;

koſchlaze barchenty

běłe a pißane, jenobarbne, ßmuhate, kaſchczikate;

hotowe koſchle

ſa doroſczenych a dźěczi, běłe a pißane wſchěch ſchěrjow, **žonjaze koſchle** hižo po 1 mk., **dźěczaze koſchle** hižo po 30 np.

Spěwy do žnjowych wěnzow

ßu doſtacž we wudawarni Serbskich Nowinow.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych placźišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźëćazeje drasty. Wulki skład tkaninow. — Seschicźe po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty. Seschicźe po mërje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschczu 5 porucza bohaty skład ßamodźëlaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wëžu. Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicźe po mërje a skład tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Käßtnera na ßukelnskej haßy cžo. 11.
Wulki skład wscheje družiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakërarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźëlanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźišnach.
Skład wschëch družinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschëch družinow **meblow** po tunich placźišnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cžißko 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scženskich czaßnikow, bludźakow.
Wuporjedźerarnja.

Czaßniki a skote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi serbskich hrjebjach 28, j napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a skote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschë družiny czaßnikow, rjeczasow, skotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rëczu serbski.

Czaßniki a skote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschëch družinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych bebjenkow.

Czaßniki a skote twory.
Jozef Jung na serbskej haßy 6
porucza swój bohaty skład skotych tworow a czaßnikow wscheje družiny.

Czaßniki a skote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam swój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecźelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rëczu serbski. —

Skote a sklëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład skotych, sklëbornych a alfenidowych tworow.
Dźëlarnja ša nowoscze a porjedźerna.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźëlarnja ša ßedlatske a pólstrowane wëzy.
H. Sommer pryedy J. Kattner, pschi serbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźëlanje a pschedźëlanje wschëch pólstrowanych meblow. Stajny skład sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kladu a stwy tapezërowanja po tunich placźišnach.

Ssedlarnja a tapezërowarnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, puczowanskich wëzow, nakhribjetnych mëchow, gamaschow a schulskich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje družiny, tež pschе deschcź. Wëzy ša pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza swój skład sofow, kožow, matrazow po najtunischich placźišnach.

Nožetnja a parna tocžetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, zimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźëćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźëlaćerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczëtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mëjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschëch schczëtkow a barbiczowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźišnach.
Woßebitoscze: Karbecze a wložankowe mjeczawki.
Ssamßna dźëlarnja. Wložanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlëd.)
Pschedawarnja a porjedźerna wschëch hudźbnych instrumentow. Skład wschëch družinow trunow, pisklow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje družiny. Ssamßna dźëlarnja a porjedźerna.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerna. —

Woßebita pschedawarnja ša amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźëlanje woßebnych wobrafow po wurjadnje tunich placźišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mërschez naßlëd. Mëjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ša skót, teho runja wschë drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mëjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschëch wustajenjach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza swoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honćwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucza. Porjedźerna a dźëlarnja po mërje.

Czrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład czrijow ša mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźëło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucze.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźëćazych schórnicžkow. Wudźëlanje po mërje. Ssamßna porjedźerna w domje.

Pschedawarnja pschedescheznikow a lijow.
Eduard Scholty naßlëd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźerna doma.

Fabrika lijow a pschedeschcznikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeschcźnikow a pschesłónczników.
Wulki skład wulhodźowanskich lijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ša 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlëpschi wudźëlk po najtunischich placźišnach.

Najlěpscha
žrojita koža,
bawłnjane a wjelbłudołožmowe
cžerjeńske rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cžehnitu móz powjetschazy a žuwanju rjemjenjow sadžěwazy, jenož najlěpscheje hódnoscže porucža

Otto Büttner
pschedawarnja koże, cžerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 9.

Ssymjeńtnu rožku
Square Head
prěni krócž wožytu, po sornje jara wunoschnu, ſ krutej žłomu, kłóž ma něhdže 100 sornow, zentnar po 10 mk.,

šakšku
hobrsko-hórsku rožku
kotraž ma dołhu žłomu a dołhe kłoža, zentnar po 10 mk.,

žymjeńtnu pscheńzu
Red King
kotraž ma krutu dołhu žłomu a rjane sorno, zentnar po 11 mk.,

Urtoba-pscheńzu
jara wunoschnu, zentnar po 11 mk.
porucža
Jan Jakubasch
we **Worklezach** cžišło 54.

Najlěpschi cžerstwy jěrchenjowy **łój** punt po 50 np.,
Najlěpschi cžerstwy howjasy **łój** punt po 40 np.,
Najlěpschi wuschtrjeny **łój** punt po 50 np.,
pschi 10 puntach po 45 np. porucža
Emil Gräfe,
rěsniski mischtr
w Budyschinje na sw. lawskej haži.

Snate wubjernje žłodžaze
palene khofeje
po wschěch płacžisnach
porucža
Hans Lindner
(prjedy **Pawoł Hofmann**)
na rózku žerbskej a schulerskeje haži.

Liebsch,
žudniski aktuar sw. žłužby
na žukelnskej haži 34
pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěcži žerbsći.
— Telefon cžišło 177. —
schežadžowanje ležomnoscžow.

Najtuńsche kupowanske žórło
pola
Jurja Zyža w Kukowje.

Najwjetschi wubjerk

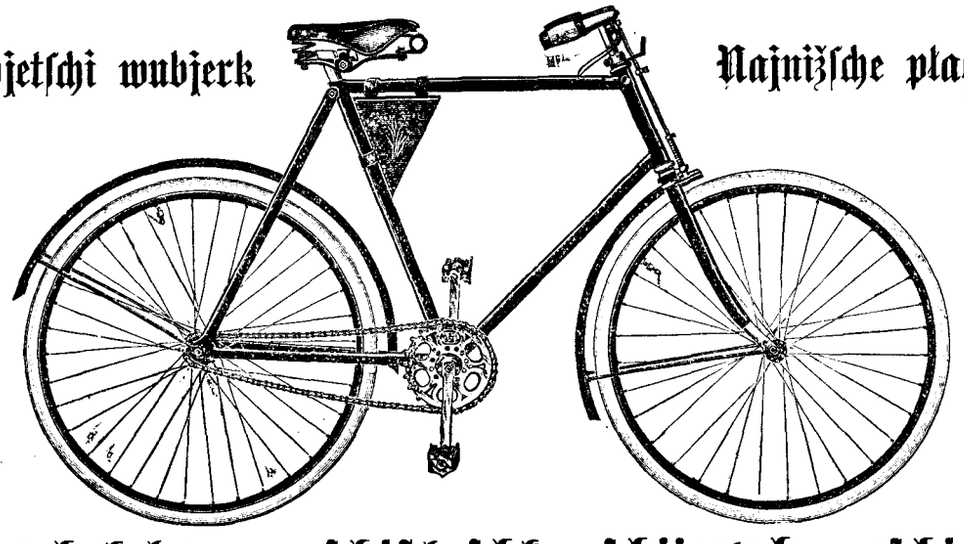

Najnižsche płacžisny

jěsdnych kołow a pschiłušchka, schijazych maschinow,
žimazych a płokanskich maschinow, **zentrifugow,**
spezialnych jěsdnych kołow hižo po **48 mk.**

Jako wožebite družiny poručam:
Alexandria, Schladitz, Wanderer, Brennabor po najtuńischich płacžisnach,
pschiłušchne dźěle: mantel po 2 mk. 20 np., latarnje po 1 mk. 50 np., pedale po 2 mk.,
nakhribjetne měchi po 1 mk., 30 np.

Konkurrenzne schijaze maschiny ſ dołhej łódžiczku hižo po **25 mk.,**

jako **lěpschu schijazu maschinu** poručam maschinu ſ kulowatej łódžiczku a kolebatej łódžiczku,
žimaze maschiny hižo po 11 mk., **płokaze maschiny** po 50 mk.,
płokaze maschiny ſ khachlemi po 55 mk., **blidojte** róle po 20 mk.,
kulnikaty separator ſ nohu po 190 mk.,
poručam, so by žo pola mje po žmĕschnje tunich płacžisnach kupowało.

Jurij Zyž, **pschedawarnja a wuporjedźernja jěsdnych kołow a maschinow :**
w Kukowje pola Pancžiz.

Nĕkotre
jěsdźene polsaczinjene wosy
jara płacžisny hódno.
Landawske wosy, landauletty a wocžinjene wosy
(w žyrym twarje na składže) po niskich płacžisnach poručamoj.
— Schwarne wuwjedźenje, najlěpschi material. —
Wosowa fabrika N. Galla naßlědnika
(Schröder & Fickler w Budyschinje).

Dürkoppske jěsdne koła
wudźĕłki 1. rjadowanje
žylne puczowanske koła druhich fabrikow ſ dwójnym swonowym lěhwom sa 65 mk., **dźěle jěsdnych kołow** žmĕschnje tunjo.
Kontinentalna pneumatika
a druhe prěnjoklaßne družiny. **Prima mantle** po 3 mk. porucža
G. Urban w Krjebi,
sastupjeŕ sa Dürkoppa a Co. w Bielefeldze.

Ratarska schula w Budyschinje.
Bližschi **symski semester** žo **wutoru 20. oktobra 1908** sapocžnje.
Pschipowjedźenja nowych wucžomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryž je tež swólniwy wscho dalsche wukasacž.
Prof. dr. Gräfe.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a žyna,
fabrika kosczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Kupne
a druhe wucžinjenja, lisczizny wscheje družiny, próstwowne pisma wo wobhnadźenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, rjadowanje sawostajeństwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje ležomnoscžow, saradźenje hypothekow.**
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěcžimoj tež žerbsći. —

F. W. Förster
w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach 10, pschi lawskich hrjebjach 10.

Dospołne wupschedawanje
dla rospuschczenja pschedawarnje
po wjele poniženych płaczisnach
sa
žonjaze schaty, mužaze schaty, płat, balmjane twory.

Khofej
k domkhowankam, ßylny a spory, ßwójbne měschenja
punt po 100 a 120 np.
Karlowarske měschenja
punt po 140—200 np.
porucza
Rudolf Pětschka
pschi mjaßowych jědkach 7.

Tunje zigary!
100 schtuk
8 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
rozeczela
zigarowa pschedawarnja Havanna
w **Draždžanach 6.**

Nowa ßymjentna rožka „Superior“

wusnamjenja ßo po naschonjenjach plahowarjow tu a w druhich stronach Łužizy se ßlědowazymi woßebitosczemi:
Rospjeńkuje ßo móznje. — Symu derje pschětrawa. Lěha ßo ſ czeżka. — Wurjadnje bohacze dawa — poměrnje tež na khuduschkej semi.
Zentnar płaczi po 12 hr. 50 np.
Lětßa je něschto psches 100 zentnarjow na pschedań, duž chzyli skasanki ſ czaßom pschipóßlacz na
Ernst Meltke, ratar w Khwaczizach
(Quatitz, Post Merka).

Franz Marschner
czaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma
Ota Sachse
tola **najlěpschi**
khofej
po wschěch płaczisnach, ßamo
bjeskoffeinowy khofej
punt po 120—200 np.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 36. Sobotu 5. septembra 1908. Lětnik 67.

Swětne podawki.

Europiski měr njeje w straschе.

Poźlednje lěta je wudyrjenje wójny mjes Němskej a Jendźelskej wjazy króćz bliske było. Tónle strach sda ßo nětko nimo bycź. Pschi ßwojim wopycźe w Elsaßu a Lothringskej je khěźor ßwoje pscheßwědčenje wuprajił, so europiski měr njeje wohroźeny. Na hosćinje w Straßburgu je khěźor wjele wosnamjazy pschipitk wunjeßł, kotryž se sćěhowazymi ßkowami skónczi:

„Jako wobydlerjo tuteho namjesneho kraja ßo nanajbóle wo to sajimujecźe, so ßo měr dale sakhowa. Wjeßelu ßo, so móźu Wam jako ßwoje najsnutskownische pscheßwědčenje wuprajicź, so europiski měr njeje wohroźeny. Wón na pschetwjerdych sakoźkach steji, hacź so mohł ßo se schćuwanjom a pschißkodźenjom, se sawiscźe a njepopschecźa jenotliwzow wukkhadźazym, powróćicź. S twjerdym rukowanjom je w prěnim rjedźe ßwědomnje europiskich wjerchow a statknikow, kotsiž ßu Bohu samolwiczi sa źiwjenje a tycźe ludow, kotrež ßu jich wodźenju dowěrjene. Dale ßebi ludy ßame pscheja, so bychu s měrom dale ßo roswiwajo wulkotne dozpiwanja dale kroczazeje kultury wuwužili a w měrnym na pschemo prózowanju ßwoje mozy měrili. A napoßled ßo měr swěscź a sarucźa teź s naschej bróńitej mozu na kraju a na morju, s němskim ludom w brónjach. Horda na njepschirunliwe wocźehnjenje a cześcźelubosć ßwojeho wójska, je Němska rossßudźena, jo bjes wohroźenja druhich teź dale na wyßokosći sdźerźecź a jo wutwaricź, kaž ßebi to ßamßne interesßy žadaju, nikomu k lubosći, nikomu k želbycźu. S Bożej pomozu a pod schkitom němskeho worjoła móźecźe teho dla teź dale w ßwojim měrniwym powołanju dźěłacź a płody ßwojeje pilnoscźe domoj khowacź. Njech na Waschim dźěle Boże žohnowanje wotpocźuje!"

Khěźorowa rěcź je w Němskej a swonka njeje směrowazy sacźischcź cźinika. Jendźelske nowiny se spokojenjom pschipósnawaju, so ma němski khěźor sprawnu wolu, wójnje sadźěwacź. Stawisny pak naß wucźa, so ßu wjerchojo husto pscheßłabi pschecźiwo wětram, kotrymź je ßwět wustajeny. Njejßmy ßebi wěscźi, so bychu wschitzy wjerchojo a statnizy tajku wurasnu myßl ßwojeje moralisteje samolwitoscźe, kaž němski khěźor, měli. W khěźorowych ßkowach, so chze Němska ßwoju wójskowu móz na nětcźischej wyßokosćzi niz jenoź sdźerźecź, ale teź dale wutwaricź, njewidźa Jendźelcźenjo sa ßebje žaneho wohroźenja. Jendźelske nowiny pak měnja, so dyrbjake tele khěźorowe ßkowa wschitkim ludźom w Jendźelskej wocźi wocźinicź, kotsiž ßo hischcźe pschezo nadźijeja, so budźe Němska njedźiwajzy teho planej sa samjesowanje wójnskeho bronjenja pschihkoßowacź.

Teź franzowske nowiny, runje kaž jendźelske, khěźorowy Straßburgski pschipitk khwala. Njemóźne je, něschto lěpsche rjez, kajkemużkuli krajej by něchtó pschißkuschał. Pschijomny měr dyrbi pak wunoschk wobojstronskeho dowěrjenja bycź, a so by tole dowěrjenje wobstako, dyrbjało ßo pschekhwatanjow, njewocźakanych storkow a pscheczźiworěczow wostajecź, kajkeź je poßlednje lěta němska politika husto pokasowała.

Němska wójnska łódź pschi jendźelskim brjohu.

W Tyne, hdźeź jendźelske wójnske łódźstwo ßwoje manewry wotbywa, njejabzy a njenadźizy jedyn němski torpedowy cźołm wohladachu. Jendźelske nowiny pißachu, so je wón pschijeł, so by ßo tam wobhonjał. Němski konsul pak je wosjewił, so je ßo němska łódź s wětrom k jendźelskemu brjohej pschihnała, dokelź bě ßo jedyn wódny kotoł na njej wobschkodźił.

Pscheměnjenje w awstriskim ministerstwje.

Nowemu awstrisko-serbskemu wikowanskemu wucźinjenju je awstriske knjeżerstwo hižo 1. septembra do mozy stupicź dało. Loni krótko do hód bě awstriska khěźorstwowa rada sakoń pschijała, po kotrymź ßo knjeżerstwu prawo da, hdy by sa trěbne měło, serbskemu wikowanskemu wucźinjenju teź hižo do ßejmowych jednanjow do mozy stupicź dacź. Teź sastupjerjo ratarjow tehdy sa to hłoßowachu. Hdyź pak bě ßłyschecź, so chze knjeżerstwo, hdyź bě serbski ßejm nowe wikowanske wucźinjenje s Awstriskej po dołhich debattach pschijał, ßwoju dostatu poknomóz wužicź a jemu hižo wot 1. septembra płacźicź dacź, awstrisźy ratarjo temu wobaracź spytachu. Woni chzychu pschiwós mjaßa se Sserbije s najmjeńscha hischcźe wo nětkotre měßazy wotstorcźicź. Tola teź sastupjerjo industrije, kotsiž chzedźa sa ßwoje wudźěłki w Sserbiji kupzow pytacź, ßo hibachu a knjeżerstwo namołwjachu, so by wikowanske wucźinjenje se Sserbiju hižo 1. septembra płacźiwosćź dostało. Teź ratarski minister dr. Ebenhoch bě skónczinje temu pschihkoßował, dokelź wikowanske wucźinjenje awstriskemu ratarstwu niz jenoź žaneje schkody njeczini, ale teź na jejne žadanja dźiwa. Nětko pak minister widźi, so ßu ratarjo s jeho stejischcźom w tejle wězy njespokojom, teho dla je wón khěźora proßył, so ßměł ßwoje sastojństwo słożicź. Khěźor pak s cźeźka do tejele próstwy swoli. Ratarjo mjes tym w sjawnych shromadźisnach najwótrischo pscheczźiwo do mozy stupjenju serbskeho wikowanskeho wucźinjenja protestuja a budźa ratarskemu ministrej teź w ßejmje cźeźke poroki teho dla cźinicź. Duź ßnadź tón, jeli so nětkole njewotstupi, posdźischo ßwoje město wopuschcźi.

Wulke pschekschiwjenje w hospodarstwje awstriskeho khěźora

je ßo wotkryło. Jedna ßo wo nękokre milijony krónow. Jedyn wyßoki sastojnik dwórskeho hospodarstwa je se ßwojej ßwójbu njejabzy wotjeł. Kaž pak jene nowiny wudawaju, je ßo tutón sastojnik jenoź k ßwojej dźowzy na wßy na wopyt podał.

Jendźelski kral

ßo w Marjinych kupjelach w Cźechach pilnje se ßwětowej politiku saběruje. Mjes tym so khěźor Wylem w Straßburgu ßwětowy měr bjes strachow, a pschichod w różowych barbach widźi, jeho wuj, kral Eduard, wschědnje s ruskim ministrom swonkownych naležnoscźow, Iswolskim, a s franzowskim ministerstwowym pschedsydu Clemenceauom radu składuje. Kaž ßo sda, je kral Eduard lětßa mjenje teho dla do Marjinych kupjelow pschischoł, so by ßo s tamnischej strowotnej wodu lěkował, hacź so by, mohł rjez, pscheds woknami Němskeje jendźelsko-franzowsko-ruski swjask twjerdscho seßukał. Wo tym ßo do zyła njepřeje, so ßo w Marjinych kupjelach wo ßwětowej politizy bjes Němskeje wuradźuje a wobsamkuje. Tam ßo wo Turkowskej, Marokkowskej a wo wschěch druhich politiskich praschenjach jedna, w kotrychź interesßy Němskeje pscheczźiwo interesßam Jendźelskeje a Franzowskeje steja. Runje poßlednje dny je saßo Marokkowska po poraženju sultana Abdula Asisa europiske wulkomozy do njeměra

ſtajika. Němſka je ßo na ſtronu dobyczeŕſkeho ſbĕžkaŕſkeho ſultana Muleya Hafida ſtajika. Khĕžor Wylem ßebi žada, ſo bychu wulkomozy Muleya Hafida ſa ſultana pſchipósnake. Tale krocžel Němſkeje ßo jako njepſcheczelſki poſtup pſchecžiwo Franzowſkej a ſ njej ſjednoczenej Jendželſkej wobhladuje. Němſka Franzowſam czucž dawa, ſo móže jim w Marokkowſkej doſcž wobczežnoſczow czinicž a ſo je němſki wliw tam nětkole ßnadž ßylniſchi, dyžli franzowſki. Franzowſka a ſ njej Jendželſka, Schpaniſka a Ruſka, budža ßo teho dla dlicž, Muleya Hafida ſa ſultana pſchipósnacž.

Smije w mótſkej wójnje.

W Portsmouthu, w jendželſkim hlownym wójnſkim pſchiſtawje, je wyſchk Cody ſe ſmijemi, kotrež je wunamakał, pſchi poſpytach wurjadny wuſpĕch mĕł. Bitwiſka lódž „Revenye“ a dwaj torpedowaj ſaniczakaj ßu ßo pſchi poſpytach wobdželi. Smije ſ tſjoch kaſchczojtych konſtrukzijow wobſteja, kotrež ßu nad ßobu ſ grotowym powjaſom ſwjaſane. Pod kaſchczemi korb wiža, w kotrymž jedyn muž mĕſtno namaka. Smij ßo ſ lódže do powĕtra puſchcza; hacž dotal je ßo 700 metrow wyßokoſcze dozpilo. Leczenje ſmija do wyßokoſcze, kaž tež jeho dżerżenje hładko a bjes ſadżĕwka dżĕſche. K korbej je telefon pſchiczinjeny. Lódźſtwowi offizĕrojo, kotſiž wutoru a ßrjedu ſa ßobu ſe ſmijom horje leczachu, mózachu ßo ſ wyßokoſcze wubjernje ſrĕczecž. Najſkerje budža ßo wſchĕ wójnſke lódże ſ tajkimi ſmijemi wuhotowacž, kotrež ſa wobkedžbowanje njeſarunjomnu ßłużbu czinja a ßebi mjenje pſchihotow žadaju, hacž powĕtrowe ballony.

Franzowſojo a Marokkowſka.

Franzowſojo maja ßo pſchi algirſko-marokkowſkich mjeſach njepſcheſtawajży ſ njepſcheczelſkimi marokkowſkimi czrjódami bĕdżicž. So bychu njemĕrnych Marokkowſkich trochu ſatraſchili, ßu Franzowſojo loni marokkowſke pſchimjeſne mĕſto Udżdu wobßadżili. Poßlednje njedżele ßu ßo ſ nowa ßylniſche marokkowſke czrjódy pſchi algirſkich mjeſach ſhromadżike. Wutoru w nozy ßu wone nadpad na franzowſke ſtejiſchczo pla Budiniba czinike. Franzowſojo Marokkowſkich ſ pomozu mitrailleuſow a ruczných granatow wotraſychu. Hacž runje Marokkowſży czĕkajo ßwojich padnjenych ßobu wſachu, je ßo wjele czĕkow namakało, kotrež Marokkowſży njemĕjachu khwile, wotnjeſcž. To na to pokaſuje, ſo ßu woni wjele ludži ſhubili. Na franzowſkej ſtronje je jedyn tĕlz padnył, tola mnoſy ßu ßo ſranili.

Saßydlenje ruſkich ratarjow w rańſchej Aſiſkej.

Ruſka duma je w ßwojim poßlednim poßydanju 225 milijonow rublow k natwarjenju żeleſnizy pódlu Amurſkeje rĕki k Cżichemu Morju pſchiſwolika. Tale żeleſniza je k ſakitanju rańſcheje Aſiſkeje pſchecžiwo mózнemu nawalej Chineſow a Japanſkich nuſna. K ſakitanju kraja pak je tež ruſke wobydlerſtwo trĕbne, ſ kotrehoż mohło ßo ruſke wójſko w Aſiſkej tworicž. Knjeżerſtwo ruſkim ratarjam ſaßydlenje w rańſchej Aſiſkej po móżnoſczi połóża. Pódla puczowanſkeho pjenjeſa kóżdy ſaßydleŕ 200 rublow na pożczonku doſtanje, kotrež wón hakle ſa 20 lĕt wróczicž trjeba. Dale wón drjewo k natwarjenju ſtatoka a k tepjenju darmo doſtanje a njetrjeba nĕkotre lĕta dawki płaczicž. Tele pſchihódne wumĕnjenja ßu mnohich ruſkich ratarjow pohnuke, ßo w Amurſkej krajinje ſaßydlicž. Woßebje ſ maleje Ruſkeje, ſ Kijewſkich ſtron, je pſchicżiſchcž poßledni czaß jara ßylny był. Powjeda ßo, ſo je ßo nĕhdże 300,000 nowych ruſkich ratarjow w Amurſkim kraju, woßebje mjes Chabarowſkom a Pokrowſkej, ſaßydliło. Czim huſczíſcho budże ruſka rańſcha Aſiſka ſ ruſkimi ratarjemi wobydlena, czim czežſcho budże Japanſkej a Chinje, Ruſkej tónle kraj wudrĕcž. W poßlednjej wójnje ſ Japanſkej dyrbjeſche Ruſka ßwoje wójſko wokoło pok ßwĕta dowjeſcž, prjedy hacž na wojownıſchczo dojĕdże. Sa nĕkotre lĕta njebudże Ruſkej wjazy trjeba, ſ Europy do Aſiſkeje wojakow ßłacž. Rußojo w Aſiſkej budża ßami tak ßylni, ſo budża ſe ßamßneje mozy Chineſow a Japanſkich wotraſycž móz.

Saſtupnik lĕkarja Schkórza.

Doktor Schkórz bĕ ßo rosßudżił, na nĕſchto czaßa w južnej Franzowſkej doſpokny mĕr a wokſchewjenje pytacž. Jeho rosſchĕrjene ſkutkowanje w Harbomoughu bĕ jeho jara ßobu wſako, dokelž ßo ſdaſche, ſo bĕ zyle ſ mozow pſchiſchok.

„To bĕ woprawdże najwjetſchi czaß, ſo ſcże ßo k temule wokſchewjazemu puczowanju rosßudżili“, doktor Wĕnz rjekny, kiž mĕjeſche jeho tak dołho, kaž bĕ wotpucżowany, ſaſtupowacž, hdyž pytny, kak ſeſkhnyte wobliczo jeho kollegi bĕſche a kak jara rad po ſdaczu chzyſche ſ pſchekhodami a ſ njenucżenymi rosmołwami na druhe myßle pſchińcž.

Doktor Wĕnz bĕ młody, woßebny, ale po czĕlnych mozach ßo k napinazemu dżĕłu njehodżeſche. Nimo teho bĕ ſchtyri lĕta jako łódżny lĕkaŕ ßłużił; ßnadna ßłużba jako tajka njebĕ tež k temu khmana była, jeho poſbudżicž. — Duž njebĕ mnoho nadżije, ſo ßebi we ßwojim powołanju wulkeho mjena dobudże.

Njech bĕ nĕtkole, ſo ſkutkowanje tak wobſchĕrne njebĕ, kaž bĕ doktor Schkórz to wudawał, abo pak bĕ jo w tajkim czaßu na ßo wſaŕ, w kotrymž bĕchu wſchitzy pazijentojo wubjernje ſtrowi. — S krótka, doktor Wĕnz do teho pſchińdże, ſo ma wjele mjenje ſa dżĕło, hacž bĕ woczakował. Do wĕdomoſcze ßo ponóricž ßo jemu tež njeſechze, kaž to druhdy pola njeho bywaſche, a ſa zuſych bĕ Harbomough ſtare wotležane mĕſto. Duž ßo ſta, ſo bĕ jemu wĕſte wołóżenje, hdyž bu juuu popołdnju ke knjeni Brijantowej żadany.

„Brijantowa — ſchto bĕ tola doktor Schkórz wo njej prajił?“ wón ßebi pſchekkładowaſche, „haj, — to dżĕ je jeho ßotra, kiž ma ſtareho wobożneho muża.“

„Myßlu ßebi, ſo je waß doktor Schkórz, mój bratr, wo khoroſczi mojeho muża na doßahaze waſchnje roswucził“, knjeni Brijantowa rjekny.

Doktor Wĕnz temu pſchihłoßowaſche.

„Jeho wobſtejenja ßo druhdy tak ſpĕſchnje a njejabzy pſchemĕnjeja“, wona pokracżowaſche, „ſo mam huſto ſtrach, ßnadž bjes woprawdżiteje winy. Wy dyrbicże mi wodacž, hdyž waß tež dżenßa ßnadž njetrjebawſchi ßem powołach.“

„Tajke nadpady huſto ſtaroſcž czinja“, doktor Wĕnz wotmolwi. „Wĕ waſch mandżelſki, ſo dyrbi zuſeho lĕkarja widżecž?“

„Haj, ßym jemu to prajika a k wutrobje położika, ſamóże to jeno wużitne bycž, tež mĕnjenja druheho lĕkarja ßłyſchecž. Myßlu ßebi, ſo budże ßo wjeßelicž, waß widżecž.“

Knjes Brijant we wulkim ſtole ſ wobłożenjom pſched wohniſchczowym wohnjom ßwojeje dżĕłarſkeje ſtwy ßedżeſche. Wón bĕ ſtary, ſ najmjeńſcha ſchĕſczdżeßacž, a doktor Wĕnz ßo bjesdżak praſchesche, kak je knjeni Brijantowa ßebi mohła muża bracž, kiž bĕ dwaj króczž tak ſtary kaž wona. Hewak drje jeje mandżelſki niczo wabjazeho na ßebi njemĕjeſche, ale wón bĕ jara bohaty.

„Nó, doktor, wy ſcże pſchiſchli, mje wobhladacž“, knjes Brijant wótrje rjekny. „Sſnadž mózecże mi pomhacž. K ſpezialiſtam dowĕry nimam, ſo bych zyku wĕrnoſcž prajił, ſ zyka k lĕkarjam pſchewjele dowĕry nimam. Doktor Schkórz mĕni, ſo je to ſamyßlenoſcž abo melancholiji abo nĕſchto podobne; ßnadž druhe mjeno na to namakacże!“

„Sawĕſcże ßo wam nĕtkole lĕpje wjedże“, doktor Wĕnz wotmolwi.

„Jara ſlĕ bĕſche pſched dwĕmaj hodżinomaj“, knjes Brijant wobożny rjekny.

„Sſnadž po jĕdżi?“

„Jĕdź wſchak bĕch. Ale“, wón ſazpĕwajo pſchida, „wy tola nochzecże wobkrucżecž, ſo je ſchpatne pſchezyrowanje na tym wina!“

„Tu khwilu ſ zyka niczo wobkrucżecž nochzu“, doktor Wĕnz ßo poßmĕwajo wotmolwi, „najprjedy dyrbju waß trochu bliże ſeſnacž“, — a ßo jeho na tójſchto po ſdaczu zyle pódlanſkich wĕzow praſchesche. Runje ßo jemu tež njeradżi, mnoho ſ knjeſa Brijanta wuſlĕdżicž, jenu wĕz tola dozpĕ, khoremu ßo bjeßada ſalubi a na krótki czaß ßo ßamo roswjeßeli; potom ßo ſaßo nahle pſchemĕni, a ſdaſche ßo, ſo bĕ wſchĕ ſroſymjenje ſa to, ſchtoż wokoło njeho bĕſche, ſhubił.

Lĕkaŕ ſ knjenju Brijantowej dale bjeßadowaſche, jeje mandżelſkeho pak pſchi tym ſ wocżow njepuſchczi. Pok hodżiny tón tak derje kaž bjes wĕdomnja woſta, potom na dobo ſaßo k ßebi pſchińdże a ßo do ſabawy mĕſchesche, kaž by rjekł, ſo ßo niczo ſtako njebĕ.

„Wy tej khoroſczi potajkim mjena dacž nochzecże?“ ßo poßmĕwajo rjekny, hdyž doktor Wĕnz k woteńdżenju ſtany.

„Hiſchcże niz. Do lĕkarſtwow drje mnoho dowĕry nimacże?“

„Nĕ, tola chzu wſchitko to k ßebi bracž, ſchtoż mi powjedacże.“ *)

„Duž chzu wam dżĕlbu póßlacž a potom waß jutſje ſ nowa wopytacž.“

Knjeni Brijantowa lĕkarja won dopſchewodži.

„Sda ßo, ſo ßo wy jemu zyle wubjernje ſpodobacże.“

*) W Jendželſkej lĕkarjo hiſchcże huſto ßami lĕkarſtwo pſchiprawjeju a potom khorym do domu ſczelu.

„Je dha jemu doktor Schkórz někak pschecźiwny?“

„Ow ně, hewak njeby wo njeho rodźak. Schto ßebi wy wo nim myßlicze?“

„Myßlu ßebi, so ßo saßo shraba.“

„So ßo zyle wustrowi?“

„To ßo nadźijam.“

„To by derje byko!“ wona sdychny.

Doktor Wěnz lěkarstwo póßka, a tamny wjeczor ßebi wjele pschemyßlowasche. Wón wostudy hižo dlěje njeczujesche a ßo s horliwosczu do ßwojich lěkarskich sapiskow da.

Tsi tyski noweho lěkarstwa bě czerpjazy k ßebi wsak, ale niczo njerjekny.

„Potajkim hischcze pschezo noweho mjena na moju khorosch nimacze?“ knjes Brijant ßo junu rano jeho woprascha.

„Nó, hischcze niz. Myßlicze ßnadź ßebi, so mózecze ßebi ju wujaßnicź?“

„Ani s najmjeńscha; jeno to wěm, so dale a bóle ßkabnu. Womory ßo czasczisicho wospytuja a dlěje traja.“

„Bolosczе żane, schto?“

„Czucze tyschnosczе druhdy, ale żanych bolosczow.“

„Chzu druhe lěkowanje spytacź“, na dobo lěkar rjekny, dwě małej tyszy se saka czahajo. „Jeno junu we ßwojim skutkowanju ßym podobny pad, kajkiž je wasch, widźak, a na tón bu zyle wo=ßebite waschnje nałożene. Chzu to pola waß spytacź.“

„Je to dobre, mojeho bratrowe lěkowanje dospołnje na bok wostajicź?“ knjeni Brijantowa ßo woprascha.

„Czeho dla niz?“ mandźelski naczißny, „to mi wjele spomhako njeje, schto?“

„Pschi mojim lěkowanju woßebiteho stracha njeje“, doktor Wěnz rjekny, jenu s tyslow wotwjerajo. „Tule ßu tablety, s kotrychž kózda najważnische dźěle dobreje pojědże w zyle wucźehnjenej a shromadnej twórbje wobjima. Nětko ßebi pscheju, so ßo wy tsi dny jeno s tymi żiwicze a na żane waschnje a żaneje pschiczіny dla — derje kedźbujcze! — niczo druhe njewużiwacze.“

„Wón hłodu wumrjeje, knjes doktoro!“ knjeni Brijantowa sawoła.

„Wobkruczam wam s wěstosczu, so wón ani hłódny njebudźe“, doktor Wěnz rjekny; potom pokracźowasche: „By=li ßo jemu picź chzyło, chzu temu kózdy dźeń pschi ßwojim wopycze wotpomhacź. Ale knjes Brijant njeßmě ani twjerdeje jědże wużiwacź, ani napoja k ßebi bracź — niczo, khiba tele tablety.“

„Też ani kuska wody?“ knjeni Brijantowa snapschecźiwi, „mój muż je temu tak swuknył.“

„Też żaneje wody“, doktor Wěnz wotmĕrjenje rjekny a druhu tysku wotewri. „Tule ßu pille; s tych budźecze po kózdej pojědźi jenu bracź. Ale to wospjetuju hischcze junu, nimo tuteju dweju wězow zyle niczo, se żaneje winy a pschiczіny. Jeli so budźecze moje wukasanja dokładnje wobkedźbowacź, nadźijam ßo, so mózu wam rukowacź, so bórsy a dospołnje wotkhoricze.“

„Mĕnicze wy, so scze do teho pschischli, schto to je?“ ßo knjeni Brijantowa wonka doktora Wěnza woprascha.

„Haj!“

„Njeje to dźiwna wěz, so mój bratr, doktor Schkórz, wascheho waschnja lěkowacź hischcze pospytał njeje? Pschezo ßebi myßlach, so je wón też lěkar s wubjernym nashonjenjom.“

„Mjes sto lěkarjemi lědma jedyn khorosch wascheho muża spósnaje, tak żadna wona je!“ S tutymi ßkowami doktor Wěnz woteńdże. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Czeżke njesboże je ßo pschi honjenzy sakskeho kolojěsdneho swjaska po 133 kilometrow dalokim pucźu s Budyschina do Niskeje a Mużakowa a wróczo stako. Njedaloko Bórka kolojěsdny Schimank do jeneho schtoma sawadźiwschi padże. Wón pak ßo jenoż lohko srani, tola jeho koko ßo roskama. Sa to ßo sa Schimankom jědżazy, pschi honjenzy njewobdźělený kolojěsdny, kamjenjeczischczerski wucźobnik Quark, hdyż chzyschе ßo sa padnjenym wohladnycź, teho runja do jeneho schtoma sawadźi. S koła padnywschi ßebi Quark ruku skama a ßebi nop rosbi. Jeho hnydom do Budyskeje hojernje donjeßechu, hdźeż wón někotre dny bjes wědomnja leżesche. S honjenzy ßo jako prěni wěsty Nake s Budyschina sa $4\frac{1}{2}$ hodźiny wróczi, jako druhi Richard Preuśker s Czichońz, kotryż bě ßo hižo pschi Zitawsko=Lipsczanskej jěsbje s wuspěchom wobdźělił, sa 4 hodźiny 47 minutow pschijědże, jako tseczi bě Jan Měrsch se Zidowa 4 hodźiny $47\frac{1}{2}$ minuty sa jěsbu trjebał. Dla słamanja ßwojeho wodźidła bě dlějsche sakomdźenja měł, runje każ Preuśker, kotryż bě jemu pschi samĕnjenju druheho wodźidła na njeßebicze waschnje pomozny był.

S **Budyschina.** K położenju kabela elektriskich grotow wot měschczanskeje milinarnje do Semiz a Ssmilneje je měschczańska rada 370 000 hriwnow pschiswolika. K elektriskemu wodźenju ßo wjazy dyźli 30 wßow a ryczerkubkow pschisamknje. S kładźenjom kabela a rosdźělazych ßyczow do jenotliwych wßow je ßo hižo sapoczało.

S **Budyschina.** Swuczowanischczo tudomneho nowosałożomneho husarskeho regimenta je ßo tele dny wuswoliko. Wone budże pjecza s połodnja Delnjeje Kiny, Lětonja a Porschiz leżecź.

— Tudomny pěschi regiment 10. oktobra do Großenheinskich stron do manevrow po żelesnizy wotjědże.

— (Wosjewjenje wyschnosczе.) Nad samożenjom semrjeteho wojnarja J. Mauckscha w Njechornju je ßo konkurs wotewrił.

S **Hornjeje Hórki.** Dźěłaczerjej Auguśtej Budarjej w tudomnym papjerniku a nóznemu strażnikej Budarjej w Sskónkeczanskim papjerniku, kotrajž staj dołhe lěta njepschestawajzy w sjednoczenych Budyskich papjernikach dźěłałoj, je ßo czeßne snamjo sa ßwěrnosć w dźěle spożczіko. Direkzija sjednoczenych Budyskich papjernikow je wusnomjenymaj pódla teho czeßny dar po 50 hriwnach darika.

S **Czornych Noßliz.** Sańdźenu ßobotu jedyn powětrowy ballon Draźdźanskeho powětrojěsdneho towarstwa wot wjeczora k ranju nad naschej wßu tak nisko leczesche, so dele wißaza kótwiza do tsěchi domskeho tudomneho żiwnosczerja Brěsowskeho sawadźi a wulki kruch ponoschka wottorże. Też do hakosow ßadowych schtomow na Brěsowskez sahrodże ßo ballonowa kótwiza saschmata a někotre s nich wotlama. Dźěczi, kotrez ßebi myßlachu, so chze ßo ballon na semju puschczicź, ßo sa kótwizu powěschachu. Pschi tym ßebi jedyn hólz nohu wobodrě. Horka w ballonowym czołmiku pak njemějachu myßle, hižo jěsbu skónczicź. Duż pěsk s njeho puschczachu a tak ballonowu czežu połóżichu. Na to ballon saßo wyßoko sleczi. Każ je ßkyschecź, je wón tón ßamy dźeń w Shorjelskich stronach sbożownje k semi pschijěł.

S **Hodźija.** W poßedźenju schulskeho pschedstejiczerstwa, 31. auguśta w Hodźiju wotmětym, ßu knjesa wucźerja Bělika s 11 hłoßami pschecźiwo 1 hłoßej sa zyrkwinskeho wucźerja wuswolili. Zyrkwine pschedstejiczerstwo je s 8 pschecźiwo 5 hłoßam tutej wólbje pschihłoßowało. Hacź ßo knjes Bělik na městno zyrkwinskeho wucźerja powoła, abo hacź ßo tole městno wupißa, wo tym kollator rosßudźi.

S **Hucźiny.** Skótna wobhladańza, kotruż hornjołużiske ratarske towarstwo 7. septembra w Hucźinje wuhotuje, budże w tym nastupanju sajimawa, so ßu wustajerjo po wulkej wjetschinje ßobustawy „stadłowych knihow sa czornopißany nižinski skót w Hornjej Łużizy“. Młody skót je ßo s wjetscha na pastwach wukubłał a pokaże, kak pastwa wukubłanju hoji. Napschecźo druhim wobhladańzam, hdźeż mějesche skót oldenburgskeho typußa pschewahu, we wulkich plahowarnjach tudomnych stron rańschofriesiska raßa do prědka stupa. Sběrka Sanskich kosow a kosołow wobras wobhladańzy wudospołni. Njech nichtó njesakomdźi, wobhladańzu wopytacź, so by ßo samyßł skótneje wabhladańzy, kotraž ma pohnuwajo a powucźejo skutkowacź, dozpił.

S **Barta.** Po dlějschej pschestawzy ßo sańdźenu njedźelu 30. auguśta pola naß pyschny schulski ßwjedźeń wotmě. Popołdnju w dwěmaj hodźinomaj ßo schulske dźěczi wschěch rjadownjow w schuli shromadźichu. Do czaha ßo sestupawschi pod wodźenjom ßwojeju knjesow wucźerjow pyschnje drasczene dźěczi s khorhojemi a wěnzami, holzy wschě w běłej drasczе s hudźbu na czołe psches wjeß na hrodowsku łuku, hdźeż bě ßwjedźenjej pschihodne. Dźěczi wschelake, s dźěła widźenja hódne hry, na kotrychž nawuknjenje bě ßo wjele czaßa nałożiło, wubjernje hrajachu. Mjes dźěczi ßo wschelake dary a myta wudźělichu, też ßo dźěczom tykanz a khofej a posdźischo kołbaski s zaktami poskiczichu. Wjeczor w 7 hodźinach ßo czah saßo srjadowa, a wjeßele spěwajo saßo s hudźbu k schuli czahnychu. Tam ßo kóždemu dźěsczu rjana papjerjana latarnja k saßwěczenju pschepoda a s dobom ßo k czahej Bartska wohnjowa wobora se saßwěczenymi faklemi pschisamknу. To bě wulkotny napohlad na něhdże 200 wołobow, s papjerjowymi latarnjemi abo faklemi wobßwětlenych. Czah ßo s hudźbu na hermanske městno hibasche. Tam dźěczi pschi ßwětle latarnjow a faklow s nowa spodźiwanja hódne rjane hry wuwjedźechu. Po dźewjeczoch hodźinach knihiwjasał Weiser s Budyschina wulzy rjany wohnjostroj wotpali. Potom mějesche knjes kantor Wehser krótku rěcź, na czoż po wuspěwanju khěrluscha: „Njech Bohu dźakuje“ knjes farał Matek tak rjany a wubjernje poradźeny ßwjedźeń s rěczu skónczi.

Džak a ßława kóždej woßobje, kotraž je k poradźenju kraßneho ßwjedźenja někak pomozna była.

S **pola.** Lětßa nasymu 11. oktobra Towarstwo Sserbskich Burow na ßwoje 20lětne wobstacże słhaduje. Hdyž ßebi rosmyßlimy, ſ kajkimi pschećiwnosćemi je ßo runje w poßlednich lětach bědźiło, dha je dozpěcże tajkeje staroby cźim bóle pschipósnacź. S njewschědnej sahorjenosću ßo 30. novembra w Pancźizach nahladna liczba mužow ſ burskeho stawa sjednocźi, so by towarstwo sałoźiło a ßobustawy na wěsty program swjasało. Tehdy bě heßło **nabožnosć, hospodarstwo a narodnosć.** Hdyž ßo na tajkim sakładze dom twari, dha njemóże jón najwjetschi wichor spowalecź. Bohužel dyrbimy pak wusnacź, ſ naschim ßerbskim burstwom a hospodarstwom njeje doprědka schło. Mnosy, kiž ßu něhdy ßebi ruku sawdali, wojowacź a dźěłacź sa kschesćijanske, njewotwißne, ßwobodne, sdźěłane, samożite, **po wótzow waschnju jednore burstwo,** ßu ßo ßwojeho nadawka wsdali a burskemu towarstwu dobru nóz dali. Radscho skutkuja tam, hdźež wjazy cźesćze a nahladnosćze ßebi nadobywaju, tola jenoż po sdaczu. Hdyž maka horstka ßerbskeho luda ſ dźaknym wóczkom na muži słhaduje, kiž ßo sa ßwój narod wopruja a sa dźakom a cźesću njelecza, to jich cźesćelakomnosći njedoßaha. Pschezo a stajnje chzedźa wysche won. Hižo lěta dołho ßo skorži, so je wobdźělenje na shromadźisnach ßnadne, haj ßnadnuschke. W prěnich lětach towarstwa běchmy jich tam na połdra sta, a nětko — druhdy hischcże niz pół kopy. Tu potajkim něschto khětro klaza. Nasch młody lud nima ſ wjetscha žanych idealow wjazy. Sa naboźinu a narodnosćź ßo shrěcź, to naschej modernej kulturje wjaz njepschisteji, to je dodźerżany cźapr. S nashonjenja wěmy, schtóž ßo ßwojeje narodnosćze wßlecże, tón też bórsy naboźinu wot ßo cźißnje, a hospodarstwo potom ßamo jědże. Tak je to stajnje było a wostanje hacź do kónczin cźaßow. Njemóżemy my wjazy ßamostatnje ßwoje burske należnosćze wuwjesćź? Dyrbimy dha ßo pschezo zuseje fale dźerżecź? Hdyž saßo ſ tej ßamej khrobłosću a krutosću hromadźe stejimy, kaž něhdy psched 20 lětami, ani najhórschi njepschecźel naß njepschedobudźe. Budźmy tola bóle saßo ßwoji. Njech ßo Sserb k Sserbej snaje. Zusy ßo jenoż tak dołho k nam lischcża, hacź naß trjebaja. Potom nam saßo sawdawk wrócża, a njeporadźeny ßyn dźe saßo k ßwojej macźeri, kiž jeho njewopuschći a njewustorka. Kelko tola ſ naß w cźěmnosći błudźi, hdy by tola jim jutniczka saßwitała, so bychu spósnali, so jenoż w macźernym klinje kźeje cźaßne a wěcźne sboże. Cźińmy po pschikładze mrějazeho nana, kiž ßwojich ßynow sawoła, so by ßo ſ nimi na wěcźne roszohnował. Pschi tym da ßebi walcźk kijeschkow pschinjesćź a poda jón jenemu ßynej po druhim, so bychu jón skamali. Tola žadyn to njedokonja. Na to roswjasa walcźk a niczo njebě lóżsche, hacź jenotliwe kijeschki skamacź. Tak też budźe ſ nami. Wostanjemy pschesjeni, njesamóże nichtó niczo pschecźiwo nam. Rosbrójimy ßo a dźělimy ßo, budźe naschim njepschecźelam lohko, naß pschewinycź. Jedyn sa wschěch a wschitzy sa jeneho! Póndźe-li ſ naschim ßerbskim burstwom dale tak, dha po cźaßu naß ſ naschich kublow wucźěrja, na nasche město stupja knjeże dwory, kaž njedawno hakle tśi rjane kubła ßo shubichu, a proscherstwo se wschěm ßwojim hubjenstwom. Wrócźmy ßo saßo k starym saßadam naschich prjedownikow. Jich podłoźk bě kschesćzanske žiwjenje a narodna cźesćź. Na nich roscźesche cźaßne a wěcźne sboże. Njemyßlmy ßebi tola, so jenoż ſ tym nahladnosćź nabudźemy, so trasch ſ woßebnymi knježimi w towarstwje pschebywamy a so ßo na naß troschku poßmewkuja. Hdy bychu druhich měli, njebychu sa nami běhali, ani ßebi na naß pomyßlili. A teho dla ßwoje najdróżsche kubło, ßwoju macźerschcźinu a narodnosćź, prjecź cźißnycź, to tola žadyn cźłowjek ſ kharakterom njecźini. To je waschnje njewólnikow, kiž ßo wija a po brjusche łaża, kaž ßebi jich knjes žada. Hajmy nasche burstwo po ßwojim waschnju. To ßebi najlěpje dopowjedamy w burskim towarstwje, dokelž roswucźenje ßwojich ßobustawow je ſ dawna też jeho nadawk. Mamy tola mjes nami muži, kiž ßu w hospodarstwje nashonicźi a móża też ßwojich powucźicź.

Njech je nasymny ßwjedźeń 11. oktobra w Małym Wjelkowje ſ nowa nastork, so ßebi saßo bóle ßwoje ßerbske burske towarstwo hajimy a w nim ßo skhadźujemy. Hdyž ßebi ßami pomhamy, potom naß Bóh nanihdy njewopuschi. „Sserbja, Sserbja wostanu, Sserbja dobudu!“

S **Njeßwacźidła.** Jutsje njedźelu ßo wobydlerjam Njeßwacźidła a wokolnosćze žadna sabawa poskicźi. Ssobustawy Rakecźanskeho ßerbskeho towarstwa „Lipy“ budźa w tudomnym Weberez hosćzenzu ßerbske dźiwadło hracź. K temu ßu ßebi jara sajimawy kruch: „Na wumjeńku“ wubrali. Hdźež je ßo tuta hra hižo pschedstajiła, je wona wschudźe pokhwalenje nadeschła. Też w Njeßwacźidle budźe ßo wona lubicź. Sabawny wjecźor Rakecźanskeje „Lipy“ dyrbjał ßo hižo teho dla wopytacź, dokelž ßo w nim ßerbske dźiwadło hraje a ßo ßerbske spěwy spěwaja. Cźisty wunoschk je sa dobrocźelski samyßł postajeny. Wón dyrbi ßo sa woßadnu diakoniju nałożicź. Duž dźijmy njedźelu 6. septembra na ßerbski sabawny wjecźor do knježeho hosćzenza.

— (Kak ßo Wóndanez Jurij wot ßwojej lubki sa nóß powodźicź da.) Kak dźiwnje ßwět ßo wobrocża, hdyž lubka luboh' k błasnjej ma — to dyrbjesche wóndano wbohi Wóndanez Jurij w makej wjeßzy blisko klóschtra nashonicź. Tutón pacholk bě ßebi, kaž je to wjecźor móda, hdyž bě poßledni schow pola kholowow seschił, ßwoju lubu Hańźku na rjoßu skasa. Ale kaž ßo sda, jeho płomjenita luboscź k Hańźzy wothlóßa w jeje wutrobje njenamaka. Hłupe běsche tute pscheproschenje sa nju, tola schibała Hańźka wjedźesche ßebi ſ paßli wupomhacź. Narěcża mjenujzy ßwojeho bratśika Pawoła, ßo jako holza sdrascźicź a tak wustupujo jeje lubemu napscheczo hicź. Tutón, niz khromy, wěz najlěpje wuwjedźe. Khwatasche psched wjeß a hlej — nasch Jurij hižo jako wojak stejo cźakasche. Lubosne bě postrowjenje. Lubzy chzyschе ßo wěso njemako ßmjecź, dźerżesche ßebi teho dla pschezo běke schantko mjes wocźi. Hdyž to też skónczńje lubemu nadpadny, jeho luba ſ tym troschtowasche, so ma dźenża khětro wulke luby bolenje a nasch nawoženja hladasche ſ nowa sabawu dale plescź. Tola też lubzyne ruzy njebě hischcże ženje tak wulke namakał, kaž runje dźenża. A saßo ßo woprascha, kak ma tola dźenża tak dźiwnej wulkej ruzy. Lubka pak ſ nowa troschtowasche: „Ach, to ßo cźi tak sda a skónczńje pschińdźe to wot teho, so njemějach khwile, ßebi ruzy wumycź, dokelž ſ lubosćze k tebi njechach cźi tu dlěje cźakacź a symu mrěcź dacź.“ Kajke druhe mudre ßkowcźka hischcże luby lubej rěcźesche, tu njechamy dale rospominacź. Skónczńje dowjedźe sbožowny luby drohu Hańźku też hischcże domoj a to hacź k khěžnym durjam. Tam pak ßo nětko nasch Pawoł w Hańźinej drascże wjazy ßměchow sdźerżecź njemóżesche. To bě wěso sa teho krawcźika kusk ßelena pomaska, hdyž ßo domaßa, kak ßu jeho takle sa nóß powodźili. Bjes dwěła ßo pschi ßebi saróczowasche, so do Wonez na ženitwu wjazy njepóńdźe, ale so radscho na ßwojim krawskim stólcźku ßedźo wostanje, doniż cźaß do koża njeje. Jeho lubzy pak pschejemy mudrischeho a khmańscheho nawoženju!

To staj tu bykoj studentaj dwaj,
Kiž staj tón podawk tu napißakoj.
Hola, hola, holej.

Duž hólzy, bjerćze ßo na kedźbu,
So waß też lubki tak njesjebaju.
Hola, hola, holej.

S **Kamjenza.** Khostanja ßo bojo, je ßebi wojak Mißbach 3. kompagnije tudomneho regimenta ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wsał.

S **Němskich Pasliz.** Schtwórtk rano je ßo kólnja wojnarja Gustava Ungera wupalika. W kólni leżaze drjewo je ßo ſ dźěła spaliko. Woheń je se żahłym popjelom nastał, kotryż ßo w drjewjanym ßudźe, w kólni stejazym, khowasche. Ssud bě ßo na boku pschepalił, a woheń bě ßo na wokolołeżaze drjewo rosscherił. Jenoż temu, so ßu ßo ſ cźaßom wohnja dohladali, maja ßo dźakowacź, so ßo woheń na ßußodne twarjenja njeje wupschestrěł.

S **Noweje Wßy** pola Rakez. Kaž ßo 2. septembra psched 38 lětami njemdrje pola Sedana wojowasche, tak ßo też lětßa tón ßamy dźeń w Nowej Wßy horzo bědźachu. Tola pola naß tśělby njetśélachu a mjecże njerubachu, ale ſ wólbnymi hłoßami ßo bitwa bijesche. Tutón dźeń ßo mjenujzy pola naß hońtwa drnhi krócź pschenajesche, dokelž hamtske hejtmanstwo njebě prěnje pschenajecże sa płacźaze spósnało. Hdyž ßo skónczńje hłoßy liczachu, ßo pokasa, so bě ßo sa žitoweho wikowarja Kroecka w Budyschinje, kotryż bě 625 hriwnow lětneho wotnajenskeho pjenjesa ßadźił, 96 hłoßow wotedało. Tudomny žiwnosćeŕ Busch bě 315 hriwnow ßadźił a jenoż 32 hłoßow dosta. Po wothłoßowanju nowy najenk hosćzinu wuhotowa. Pschi njej ßo też jeho pschecźiwnizy wobdźělichu a ßo ſ wunoschkom wothłoßowanja wujednachu.

S **Konjez.** Hdyž na ßwj. Bartromja rano wotucźichmy, howrjesche straschny wichor a deschcź ßo lijesche. Naschim honam a rolam drje wschitzy dołho wocźakowane wokschewjenje popschejachmy, dokelž dawno sa deschcźikom sdychowachmy; ale na druhej stronje běchmy też srudźeni, dokelž mějesche nascha schula popołdnju ßwój ßwjedźeń wotměcź. Mnosy rano ſ krutej nadźiju a dowěru wocźakowachu hischcże rjany dźeń, měnizy, so je Bóh dźěcźom dobry a jim też tajki

wjeßeły dźeń popscheje — dopißowaŕ tutych rjadkow běsche wschak ßłabeje wěry.

A hlej, hdyž běsche Bóh stwórbu wokschewik, pschetorhny ßrjedź dopołdnja słote ßkónzo schěre njebjo, mróčele w dźiwim spěchu cźěkachu a kraßny dźeń rosliny ßo nad Delanskej krajinu a „knjeża ŀuka“ bě na popołdnjo nimale tak ßucha kaž psched deschćom. Se ßylsojtym wóčkom khwalachmy a wobdźiwachmy we wutrobje Božu wschehomóz a mikosćz.

W 1 hodźinje sestupa ßo psched schulu pißany cźah ßwjedźeńsźy pyschenych schulskich a teź mjeńschich dźěćźi, na cźole 6 herzow Kulowskeje kapale a nimale zyła schulska rada. Pod swukami eksaktneje hudźby hibasche ßo cźah w Konjezach po wßy, potom do Schunowa po hłownym puczu a s hornimi wrotami na knježi dwór.

Bórsy ßo nětko na ŀuzy sa hrodom wscho hibasche a mjerwjesche w pißanym žiwjenju. Cźrjódy ludu wjeßnych se ßußodnych wßow a woßebje teź dźěćźi pschikhwatachu jako pschihladowarjo. To běsche woprawdźe ludowy ßwjedźeń. Nasche dźěćźi ßo hnydom rosdźělichu do někotrych cźrjódkow a nawjedowane wot nascheho wucźerja, Rózeńcźanskeju wucźerjow a někotrych ßobustawow schulskeje rady tak we wjazy wotdźělenjach wjeßele hrajachu, spěwachu a ßo sabawjachu na wschě móžne waschnje, kaž dźě je to wschěm snate pschi tajkich ßwjedźenjach a to trajesche, doniž ßo ßkónczko nakhili „sa Kamjenzom sa gorami“. Do ßyteje wole ßu ßo sawěsćze wschitzy naharowali, teź žołdk dosta ßwój podźěl a hischcze njeßesche ßebi kóžde dźěćźo s loterije wopomnjecze na wjeßeły dźeń ßobu domoj.

Hdyž běchu ßměrki krajinu wodźěke, ßo saßo cźah sestupa, kóžde dźěćźo dosta pißanu papjerjanu latarničźku a nětko ßo pschekročźi ßamßny pucź kaž pschipołdnju, mjes tym so ßo po zyłym puczu wotmjenjesche hudźba a ßerbski spěw. To ßo wscho frinkolesche. Woprawdźe wobkuskazy bě to napohlad, kaž s bliska tak teź s nasdala.

Hdyž ßo cźah psched hrodom skónczi, wustupi knjes wucźel Rachel a spominasche w sahorjenych ßkowach na nascheho lubowaneho krala, nascheho najwyschscheho a najwjetscheho dobrocźerja a k temu pschisamknu ßo „ßkawa“ a hymna „Krala Bóh požohnuj“.

Pschedńyda wupraji wschitkim dobrocźerjam, pschecźelam a sarjadowarjam sjawny dźak.

Wjeßny wucźeŕ ßkawjesche luboscź wopytowarjow a proschesche starschich wo runje tajke sajimanje a podpjeru teź pschi khutnym schulskim dźěle a skónczńje wupraji Bohu dźak, kotryž ßwój wuras a wothłóß dosta „Tebje my Boha khwalimy“.

K kónzej ßo mały wohnjostroj wotpali, s kotrehož ßo najlěpje spodobachu k njebju hwisdaze rakety.

Woprawdźe bě to radźeny ßwjedźeń a drje njebudźe nichtó, ani pschihladowarjo, ani wobdźělenі, ani sarjadowarjo, ani daricźeljo ßo kacź, dokelž powschitkowne pschipósnacze nam sa to ßwědcźi.

Sawěsćze budźe naß hospodliwy „dwór“ sa někotre lěta saßo witacź, jeli budźemy žiwi a strowi.

22 lět njechamy saßo cźakacź, dokelž stej naschej schulskej wjeszy Konjezy a Schunow wotležanej daloko wot ßußodnych městow a hewak stajnje měrnej bjes ßwjedźenjow a duž nimaja nasche dźěćźi žaneje pschileżnosćze takle něschto widźecź a ßobu wopytacź. Teho dla popschejemy naschim dźěćźom taki wjeßeły ßwjedźeń. Spominamy žiwje na sbožowny raj ßwojeje mkodosćze. V. p.-d.

S **Lubija.** Wurjadnje njehanibicźiwy wobschudźeŕ je hoscźenzarja „města Lipska“ wuklukał. Psched tsjomi njedźelemi bě ßebi tam mkody cźłowjek, kotryž ßo twarski technik Hans Biezelmeier mjenowasche, hospodu wotnajał. Sańdźenu pondźelu bě hoscźenzaŕ Miet samknjeny żelesny kaschcźik s něhdźe 1900 hriwnami k wupłacźenju mšdy pod korczmarske blido stajił. Sso jara stróżiwschi ßo hoscźenzaŕ wjecźor dohlada, so bě ßo kaschcźik shubił. Hrěschachu ßo hnydom na teho runje shubjeneho twarskeho technika Biezelmeiera. Sslěd sa nim ßo na to waschnje namaka, so bě jeho jedyn knjes w hoscźenzu „lipy“ pschi Lubijsko-Shorjelskej drósy a posdźischo w Sserbskich Pawłezach widźał. Posdźischo je ßo nashoniło, so je ßebi wón w Ssobołku billet druheje klaßy do Shorjelza kupił a drje wot tam w nozy do Barlina wotjěł.

S **Cźelneho.** S wopiłoscźu je sańdźenu njedźelu tu jedyn dźěłacźeŕ ßmjercź w płomjenjach namakał. Schtyrjo zusy lěßni dźěłacźerjo ßu na dlějschi cźaß sa dźěło w tudomnej holi pschistajeni. Swoju hospodu maja woni we wjetschej deskowanej budźe, sa nózne lěhwo jim ßkoma a pschikrywy ßkuża. Njedźelu bě ßo jedyn s dźěłacźerjow w budźe spacź lehnył, mjes tym so dwejo do wßy jědź kupicź dźěschtaj. Tak dołho hacź ßo tsecźi dźěłacźeŕ s wonka budy saběrasche, w njej na dobo woheń wudyri. Dźěłacźeŕ ßebi hnydom na to pomyßli, so by ßwojeho towarscha wukhował. Jemu pak njebě mózno, jeho s budy wucźahnycź, dokelž ßo pjany cźłowjek pschecźiwjesche. Hacź runje bě ßebi dźěłacźeŕ hižo ruzy a wobliczo wopalił, njeda ßo wón wot wukhowanskeho dźěła wottraschicź. Skónczńje wobžaromny ßam stany a do kuta ßo palazeje budy saléše. Ssudniska komißija je póndźelu na městno njesboża pschischła so by pschepytanje w tejle należnosczi sawjedła.

S **Rachlowa** pola Kulowa. Psched něktorymi lětami w naschej woßadźe sapocźane hromadukładźenje ležomnosczow je ßo lětża skónczіło. S nim ßu nětko wschitzy spokojeni, teź cźi, kotsiž ßo prjedy pschecźiwo temu pschecźiwjachu. Pjenježne wudawki ßu jenož ßnadne byłe.

S **Wojerez.** Ssrjedu dopołdnja wokoło 11 hodźin na hródźnej ŀubi hosczenza „sloteje hwězdy“ woheń wudyri. Dokelž ßo wohnja hnydom dohladachu, bě mózno, jón shaschecź, prjedy hacź wjetschich rosměrow nabu. Wohnjowe ßykawy, kotrež běchu na pomoz pschijěłe, mózachu bórsy saßo wotjěcź.

S **Bórka** pola Wojerez. Dwazyczilětneho ßyna tudomneho młynka ßu do hojerńje dowjesćz dyrbjeli, dokelž je wón po sdaczu na ducha skorił. Hižo dlějschi cźaß ßo wón na ßwojich domjazych pschepschimowasche a wóndano ßo wón do ßwojeho nana da, kotrehož po skhodźe dele storcźi a potom nabi.

S **Mužakowa.** Nahłu ßmjercź je fabrikaŕ Hermann Werner s Khójny pola Borschcźe wumrjeł. Wón ßo pschi towaŕstwowej jěźbje kołojěźdnėho kluba „Ssokoł“ s Khójny wobdźěli. Jěźba psches Derbno, Mužakow, Trěbule a Božemyßle dźěsche. Mjes Brunojzami a Mužakowom, na Zarowskej drósy, Werner s jenym towaŕschom sady druhich koleßarjow wosta; na dobo móz nad kołom shubiwschi wón do dróhoweho pschirowa padźe. Jeho pschewodnik chzysche jemu pomozny byćź, tola wschě prózowanja běchu podarmo. Werner bě wudychał; Boża ruczka bě jeho žiwjenje nahle skónczіła. Njejabzy se žiwjenja wotwołany bě hakle 27 lět stary.

Přilopk.

* (Rubježny nadpad.) Wutoru wjecźor wokoło 9 hodźin je ßo na pohoncźa jeneho sapschaha blisko Bjedrichoweho Augustoweho młyna pola Draždźan rubježny nadpad spytał. Rubježnik konjow sa wusdu sadźerża a chzysche ßo na kosoł ßydnycź, so by najskerje pohoncźej pjenježnu toschu rubił. Pytnywschi pak, so na wosu pódla pohoncźa hischcze jedyn druhi muž ßedźesche, wón wotskocźi a ßo do cźěkanja da.

* (Murjeŕski strajk.) W Grimmje murjerjo strajkuja. Woni 42 nowych pjenježkow mšdy žadaju, wot 1. haprleje 1909 45 np. Nětkole ßo jim 40 np. na hodźinu płacźi.

* Wo sajědojcźenju s kołbaßowym jědom ßo s Uttenwalde w sakskej Schwizy pische: Ssrjedu tydźenja žona a pschiwusni jeneho tamnischeho wobßedźerja kołbaßu jědźichu, kotraž bě ßo kupiła. Bórsy po tym wschitzy, kotsiž běchu kołbaßu jědli, cźeżko skhorichu. Wobßedźerjowa žona je wumrjeła, khoroscź druhich pomału wotebjera. Ssamo poß, kotryž bě kruch kołbaßy sežrał, je skhorił.

* (Na hobrskich horach ßo sarasył.) Wutoru je w hobrskich horach jedyn njesnaty pucźowaŕ, kotryž sa ßwojim kłobukom, s wětrom wotwjedźenym, běżesche, pod hobrskej budu po jenej skale dele padnył a ßo sarasył.

* (Rubježne mordarstwo w Barlinje.) 40 lětneho gratdźěłarja Bastiona w Barlinje ßu njedźelu w nozy na kwětkowej drosy psched jeho wobydlenjom nadpadli a jeho na hłowu bijo sarasyli. Bastiona, kotremuž ßu rubježnizy pjenježnu móscheń s 30 hriwnami rubili, žonu a 7 njedoroscźenych dźěćźi sawostaji. Rubježnikow je polizija wušlědźiła a sajała.

* (Spjecźenza w khostarni.) W khostarni w Kaiserslauternje ßu ßrjedu popołdnju spjecźiwi khostanzy jeneho dohladowarja porasyli a jemu jeho brónje sebrali. Hdyž wojazy dohladowarjej na pomoz pschińdźechu, ßo spjecźowarjo w spanskej sali saracźichu, tola buchu pschemoženi. Jedyn khostanz, kotryž bě hižo psched dwanacze lětami podobnu spjecźenzu naschkarał a tehdy 15 lět khostarnje jako pschidawkowe khostanje dostał, ßo s revolvrom satšěli, kotryž bě wón jenemu dohladowarjej, prjedy pschemóženemu, wsał.

* (Wopory rosbuchnjenja.) Pschi składnosczi narodninow awstriskeho khěžora ßo we Warnsdorfje w Czechach s możdirjow (mörserow) tšélesche. Jena schkra pschi tym do pólvra, w bliskosczi ßo khowazeho, slecźi, kotryž rosbuchny a tsi woßoby cźeżko srani.

* (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) W Bydhoschczu w Póznańskej je luba wyschscheho leutnanta Haenscha, města Eichgrünez, tuteho w spanju nadpadła a jeho we ložu satšélika, na czož je ßo holza s wutšélom k wutrobje satšélika. Hdyž offizěrowy po-

ßkužobnik rano 1/2 7 hodźin offizěrowe wobydlenje samknjene namaka a je ſ mozu wočini, wón ßwojeho knjesa we kožu a na kožu ležazu Eichgrünez we woßebnym wobleczenju morweju namaka. W ruzy holza revolver dźerżesche, ſ kotrehož běchu ßo schtyri kulki wutſělile, a to tſi do offizěra a jena do Eichgrünez. Poßledniſcha — jena prjedawſcha knihiwjedniza — wot někotrych měßazow bjes ßkužby — bě Haenſchowa luba, pola njeho bydlesche a jemu hoſpoſowaſche. To je pjecża Haenſchowym pſchedſtajenym ſ pohorſchkom było. Jemu ßo pſchikaſa, ßo wobkhada ſ Eichgrünez woſtajicź. To je też wyſchſchi leutnant cźinił a pſched tſjomi dnjemi bě Eichgrünez jeho wobydlenje wopuſchcźika. Njedźelu rano ſahe je pak ßo wona do njeho wrócźika. Wona to móżesche, dokelž mějesche wona wobydlenjowe klucże. Prěnja kulka, kotruž wona do offizěra tſěli, do hłowy dźěſche a jeho hnydom mori, dwě druhej kulzy do wutroby dźěſchtej, ſchtwórty wutſěl ſ revolvra ßo ſapowjedźi. S pjatym wutſělom ßo Eichgrünez ßama ſatſěli. Revolver wyſchſchemu leutnantej ßkuſcheſche a bě ßo hakle pſched někotrymi dnjemi pola buſchkwjerja wuporjedźił. Eichgrünez wjedźeſche, hdźe ßo wón khowaſche. Na blidźe liſtaj leżeſchtaj, kotrajž bě Eichgrünez dwěmaj pſchiwuſnymaj napiſała. W jenym liſcze bě wona proßyła, ſo bychu ju w draſcze pohrjebali, kotruž bě wobleczena.

* (Njehrajkajcze ſ tſělbu.) We wojeńſkej hoſpodźe jeneho měſchczańſkeho kwartěra w Grimmje njedźelu pódla někotrych huſarow też jedyn pjekarſki wuczobnik pſchebywaſche. Wón jedyn na blidźe leżazy karabinik pſchimny a mějo ſa to, ſo njeje natykany, ßo wón ſ nim do huſara Feilenhauera ſaměri, kotryž ſa blidom ßedźo liſt piſaſche. W karabiniku pak rosbuchanſka patrona tčeſche, kotraž huſara do hłowy trjechi. Hiſchcze žiweho jeho do lazareta dowjeſechu, hdźež pak bórſy po tym wumrje. Feilenhauer mějeſche runje ßwój 23. narodny dźeń. Po manevrach dyrbjeſche ßo wón ſ wojeńſkeje ßkužby puſchcźicź.

* (Mandźelſkaj ſ błyſkom ßo ſaraſyłoj.) W Sandflußu w rańſchej Pruſkej pſchi cźežkim njewjedrje błyſk do wuhenja wikowarja Höltki dyri, kotryž ſe ßwojej žonu pſchi khachlach ßedźeſche. Mandźelſkaj ßo ſ błyſkom ſaraſyſchtaj, mjes tym ſo jeju wo jſtwje hrajkazy wnucźk njeſranjeny woſta.

* (Franzowſki powětrowy ballon w bayerſkej manevrowej krajinje.) Pola Papelsbacha w Hornjej Pfalzy je blisko tam ſwucźowazeje pólneje artillerije jedyn powětrowy ballon pod franzowſkej khorhoju k ſemi pſchijěł. W cźołmiku dwě woßobje, jedyn Franzowſa a jedyn Belgicźan, wobaj ßobuſtawaj Parižſkeho powětrojeſdneho kluba, ßedźeſchtaj. Ballon bě ßo dźeń prjedy w Pariſu popołdnju wokoło 5 hodźin do powětra puſchcźił. Mějeſchtaj fotografowy apparat a wjetſchu ſumu němſkich pjenjes pſchi ßebi. Roskaſował manevrow jeju ſajecź a na dwórniſchcźu w Neumarku pſcheßkyſchecź da.

* (Nadpad na ßibirſki żeleſniſki cźah.) Blisko Omſka wobronjeni rubježnizy jenemu żeleſniſkemu cźahej ſ kolije wujěcź dachu. Póſtſki, brěmjenjowy a jedyn ludźazy wós rosbichu. Po ſwrócźenju, pſchi kotrymž ßo lokomotivnik, tepjeł a jedyn pucźował cźežko ſranichu a ßo wjele woßobow lohko wobſchkodźi, rubježnizy do cźaha tſělachu. Wojazy, kotſiž běchu ßo cźahej k jeho ſakitanju ßobu dali, rubježnikow tak dołho wotdźerżachu, hacž pomoz ſ Omſka dóńdźe. Wurubjenje póſtſkeho woſa, kotryž wulku ſumu pjenjes wopſchijeſche, ßo njeporadźi.

* (Holza ſ błyſkom ßo ſaraſyła.) Pola puſty Korekegyhaza we Wuherſkej ßo ßrjedu někotſi dźěłacźerjo pod hołym njebjom ſe ßylnym hrimanjom pſchekhwatachu. Błyſk 19lětnu Hilżbjetu Potowſkež, rjanu holzu, ſaraſy, kotrejež kwaß dyrbjeſche ßo dwaj dnjej poſdźiſcho wotměcź. Wona ſ cźeladnikami ſ pola domoj dźěſche.

* K wobaranju tuberkuloſy je khěžor ſ diſpoſitiſkeho fonda Roberta Kochowowemu wuſtawej 100,000 hriwnow pſchiſwolił.

* (Rosbuchnjenje w podkopkach.) We wuhlowych podkopkach w Maypole w Jendźelſkej je ßo ſ rosbuchnjenjom ſlych powětrow 46 hórnikow ſaßypło. Jědojte pluny wukhowanſke dźěło jara poczežuja.

* Wotběraze dny ſaßo na pſchichodny ſymſki cźaß dopominaju a ſtaroſcźiwe macźerje pilnje cźopke nohajzy (ſchtrympy) ſchtrykuja abo pſchiſchtrykuja. Pſchi tym wjele roſpominaju, kajke pſchedźeno mělo ßo kupicź, ſo bychu ßo ſchtrympy njeſtupike. Hacž dotal jenož jako njefilzowaze ſymſke pſchedźeno vigognowu a židźanu wokmu ſnajachu, tola komuž ßo noſy poczitej, temu njeje tole pſchedźeno doſcź cźopke. — Nětko je ßo jenej pſchadowni poradźiło, wokmjane pſchedźeny ſhotowicź, kotrež ßo do zyła njeſtupi a kotrež ma wſchě ßamownoſcze rjaneje ſchtrykowaneje wokmy, kaž cźoplotu, mjehkoſcź a prużnoſcź a kotrež je poměrnje płacźiſny hódna — Kaž je ſ nawěſchkow widźecź, je firma Oty Oswalda w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 7 jenicźke pſchedawanje tuteho pſchedźena pſchewſała.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 20lětny ſkładnoſtny dźěłacźeŕ K. W. Kubiza ſ Lětonja bě po proſchenju khodźo pod hołym njebjom a w kólni ſchewza Wichmanna pſchenozował a ßo do wobydlenja ßwojeho ßwaka w Budyſchinje dobył a tam 1/4 khany butry, někotre punty khlěbo a jene wobleczenje kradnył. Dale bě ßebi wón pola kublerja Krecźmarja w Koßarni 8 hriwnow mſdy wupłacźicź dał, kotrež dźěłacźerjej Schneiderej ßkuſchachu. Kublerjej Manjokej w Libuchowje wón 3 hriwny ſawdanka wuměſchcźi. Kubizu k jaſtwu na 5 měßazow a k arreſtej na 3 njedźele ſaßudźichu.

× 41lětny młynk E. M. Radza w Prěcźezach a 45lětna pſchekupowarka A. Neumannowa na Židowje běſchtaj dla ſpytaneho wotehnacźa ſkhadźazeho žiwjenja wobſkorżenaj. Radza bě ßo ſ Marthu Auguſtu Königez w Prěcźezach wodźił. Jeho wobkhad bjes ſcźěhwkow njewoſta a lětża 24. meje Königez dźěcźo porodźi. Radzu a Neumannowu běchu wobſkorżili, ſo ſtaj ſpytakoj tole dźěcźo wotehnacź. Pſchi pſcheßkyſchenju ßwědkow bě ſjawnoſcź wuſamknjena. Radza bě wot Neumannoweje k dozpiczu ßwojeho wotmyßlenja jedyn ßrědk żadał, tola jón pjecża njebě nakožił. Neumannowa pak bě jemu ßrědk dała, wo kotrymž wona wjedźeſche, ſo niczo njeſkutkuje. Radzu a Neumanowu teho dla wuwinowachu.

× 21lětny ſkakał E. H. Lieſke ſ Wósborka bě lětża w naléczu hoſcźenzarjej Kroſchej w Kubſchizach zigary kradnył, doniž jeho Kroſch pſchi tym njepſchekhwata. Lieſku, kotryž je hižo cźežkeho paduſchſtwa, njekaſanſtwa a pſchekſchiwjenja dla prjedy khoſtany, k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźichu a jemu cźeſtne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

× Prjedawſchi korcźmał a nětcźiſchi rěſnik a khěžeŕ J. H. Schrader ſe Suborniczki lětża 16. junija do Schmidtez korcźmy pſchińdźe, w kotrejž bě ßo jemu hižo pſched dlěſſchim cźaßom ſakaſako pſchebywacź. Hdyž jemu Schmidtowa ſe jſtwy kaſaſche, wón tola woſta a po wuprajenju někotrych ßwědkow nóż ſe ſaka wucźahny a wočini. Pſchitomni hoſcźo jeho wotdźerżachu, nóż pſchecźiwo hoſcźenzarży wužicź. Na to ßo Schrader wotßali, tola ſa khwilu ßo wón ſ tſjomi italſkimi dźěłacźerjemi wrócźi, pſchi cźimž je wón pjecża dołhi rěſniſki nóż pſchi ßebi měł. Skónczńje wón dobrowólnje ſ hoſcźenza woteńdźe. — Dale bě Schrader wobſkorżeny, ſo je rěſniſkeho pomoznika Schuſtera, ſ kotrymž bě ßo ſwadźił, ſ nožom we wobliczu ſranił a jeho ſ gumijowym ſchlawchom bił. Skónczńje bě Schrader kuplowanja dla wobſkorżeny. Wón je pjecża pſchekupza Horna k bliſkemu wobkhadej ſe ßwojej žonu wabił, a pjecża cźerpił, ſo je ſchachtmiſchtr Saggiori ſ jeho žonu wobkhadźał. Schradera dla kaženja domjazeho měra a dla ſtraſchneho cźělneho ſranjenja k jaſtwu na 6 měßazow 3 njedźele ſaßudźichu, mjes tym ſo jeho wot wobſkórżby cźežkeho kuplowanja wuwinowachu.

Na mórſkich brjohach.

Pucźowanſke dopomnjeńki.

Napiſał Jurij Sſkodeńk.

(Pokracźowanje.)

II.

Na to podachmy ßo dale k Lóbju, hdźež hižo parnik na naß cźakaſche, ſo by w pſchiſtawje naß wokoło woſył. Jenož London a New-York mataj podobny wobſchěrny mórſki wujěſd kaž Hamburg. Pſchiſtaw bě ſ wulkimi a małymi łódźemi pſchepjelnjeny, ſchtož bě dopokas, ſo matej pſchekupſtwo a wikowarſtwo w tu khwilu ſle cźaßy pſchetracź. Amerikanſka pjenjeżna kriſa lońſcheho lěta njeje ßo hiſchcze zyle ſměrowała. Kraßny napohlad wſchak to je, tute mórſke hobry, też ſ zuſych krajow, jedyn pſchi druhim leżo widźecź, wupyſchene ſ khorhojemi a ſ khorhojcźkami we wſchelakich barbach a formach. Pſchiſtaw ma mnohe wotnohi, ſ kotrychž ma kóżda woßebite mjeno, n. pſch. horni a delni, zkonowy a wolijowy, ſnutſkowny a ſwonkowny pſchiſtaw atd. Tute wobmjeſuja ſ wjetſcha ßwobodny pſchiſtaw, hdźež maja łódźe wſchěch narodow a krajow prawo, bjes ſapkacźenja zła ſaſtacź a wujěcź, ßwoje twory we wulkich kólnjach a bróżnjach kopicź, też twarby ſa pſchemyßło a pſchekupſtwo twaricź. Prjedy hacž ßo tuta ſtrowa myßl pſchecźiſchcża, knježeſche horza bitwa mjes měſchcźanami w jich radnych poßedźenjach. Woßebje Bismark w němſkim ßejmje na to dźěłaſche, ſo by ßo w Hamburgu

ßwobodny pschistaw sałożik. Tola ludźo ßebi myßlachu, so pśches to wikowarśtwo naspjet pónźe a ludowe dokhody ßo pominu. A kak ßu ßo mylili! Nawopak roscźesche pschekupstwo dźeń a bóle, a k dźakej pomjenowachu Bismarka sa cźesłneho měschćana, byrnjeź běchu ßo prjedy na njeho tak rosskobili, so ßamo jeho wobrasy se statokow smjetachu a tak ßo wjecźachu na njcźerju ßwojeho materialneho wužitka. Posdźíscho ßu ßo ßwojeje njemudroscźe kali. Hamburg je ßo posběhnył bóle hacź hdy prjedy. K wutwarjenju ßwobodneho pschistawa trjebasche ßo pśches 120 millijouow hriwnow, k cźemuż kraj 40 millijonow pschinoschowasche. Tola sdźerźenje pschistawa spożera kóźde léto hischcźe wjele pjenjes, chze-li k ßwojemu samérej na doßahoze waschnje ßkužicź.

Sajimawy je 30 metrow wyßoki kran, kotryż samóże 3000 zentnarjow nadobo sběhnycź. Każ żelesna ruka ßaha k njebju a wjerćźi ßo do wschěch stronow, hdźeż ßebi jenoż żadasch. K temu pak je też ßylna maschina trěbna, so móże kran żadane dźěło dokonjecź. K wuporjedźenju mórskich kódźow ßkuži pkuwazy dok. Tón je na 25 metrow wyßoki a ma tajku schěrokoscź, so móża najwjetsche parniki do njeho sajécź. Dok ßo s wopréduka podnuri. Hdyż kódź runje w ßrjedźa steji, maschiny wodu wucźerpaja a dok a kódź ßo sběhatej a to tak daloko, so ßo hodźi dno wurjedźicź a wuporjedźecź. Wobhladachmy ßebi też tworowu kólnju. Bě bojasnje próśdna, jenoż někotre kopizy kożow tam widźachmy.

Potom dźěchmy na „Blücher". Je to wulka mórska kódź, kotraż s Hamburga do Ameriki a wrócźo jěsdźi. Ludźi na 3000 wobßahuje a wjele stowtyßaz zentnarjow tworow. Tajki parnik je każ „pkuwaze město". Tola jena jěsba psches morjo a domoj tunja njeje, płacźi na 200000 hriwnow. Hdyż kódź poměrnje derje wobßadźena njeje, wobßedźeŕ schkoduje. Snutska knjeźi woprawdźe njewidźana pycha. Hornje rumy, każ jědźerńja, towarśchne, żonjaze a mużaze stwy ßu kraßnje wudebjene. Sawiscź ryje we wutrobje, hdyż na nasche domjaze bydlenje pomyßlimy. Tola w mjeseŕnjach (Zwischendeck) njechał ani dny sabywschi tydźenje dołho pschebywacź. Tam ßo ludźo po stach dohromady tłócźa w hubjenym a skaženym powětrje, cźasto też khori a masani. Koża jene na druhim steja a wokna ßu jenoż małe kukacźe, kotrež maja bycź sawrjene, tak khětrje hacź morjo tróschku hrosy. W nich s wjetscha pschesmórni pucźowarjo pschejěsdźuja, kotsiż chzedźa w ßewjerńej Amerizy ßwoje sboże pytacź. Tola njebych nikomu w nich jěsbu radźił, byrnjeź płacźisna jenoż 180 hr. wucźinjała. Radscho něschto wjazy nałożicź a jědźesch bjes staroscźe wo strowotu cźěła a dusche. Druhdy ßo wschelaki praskot nabéži.

S parnikom „Delfin" wrócźichmy ßo saßo do St. Pauli, a pěschi nastajichmy ßo do ßrjedźisny města. Po pucźu widźachmy hischcźe khěże se starych cźaßow. Wulki dźěl je hižo potorhany a po létach ßo wschě shubja, wěso niz k schkodźe města a jeho wobydlerjow. Njeßměrny woheń, kiž 5. meje 1842 wudyri a pokne tśi dny trajesche, je drje runje w ßrjedźnym dźělu wjele sastarśkich twarjenjow snicził. Tehdom ßo spali 4219 khěżow, mjes nimi radniza a tśi zyrkwje, psches 100 ludźi pschińdźe wo żiwjenje a na 20000 shubi ßwoju hospodu. Schkoda wobliczi ßo na 49 millijonow hr. W lécźe 1892 wudyri w Hamburgu mór. Tuta najskerje psches zusych sanjeßena mrětwa (epidemija) bě s wulkim schkodowanjom sa město. Spěschnje rosscheri ßo psches zyke město a na jenym dnju — bě to 2. septembra — semrje 561 ludźi. Skhorjeło bě jich 16956 a wumrjeło 8605. Wěso ßo kóźdy wo ßwoje żiwjenje bojesche. A hdyż tehdom něchtó po żelesnizy jědźesche a wusna, so je s Hamburga, dha bě bórsy ßam w kupeju. Hrósba wobda dalsche němske krajiny. K wobmjesowanju a k wotstronjenju móra wuda Hamburg 3 millijony hriwnow. Byrnjeź khoroscź jenoż dwaj měßazaj trała, město tola na 250 millijouow hr. dołhodow shubi. S teho widźimy, kajke schkodowanje by to sa zyły kraj było, bychu-li ßo nam psches zuse mozy móńske pucźe sawrjeke. Tehodla trjebamy k schkitej ßylne wójnske kódźe.

Wuske wulizy ßu s dźěła s hospodu cźémnych korcźmow, kajkeż mamy je też w Barlinje, khowanka rubjeźnikow, skóstnikow a paduchow. Tajni żandarmojo najprjedy tam ßwoju nohu nastaja, hdyż sa njekhmanikom ßlédźa. A husto doscź jeho tam namakaja, pak jeho cźaru wußlédźa. Teho dla je wyschnoscź też cźerpi. Nózni straźniży tam stajnje dwaj a dwaj khodźa, a to wot teho cźaßa, hdyż běchu ras jeneho sakłóli. Tak je ßo mi powědało.

Tola njech je doscź tajkich wohidnych rospominanjow. Popołdnju w 3 hodźinach wobjedowachmy shromadnje w snatej korcźmje „Alsterlust" a po 5 hodźinach wotjědźechmy do Kiela, hdźeż ßo sa tydźeń saßo wohladamy.

(Pschichodnje dale.)

Płaczeńske dny.

Pónd'elu 14. septembra t. l.

we **Wulkich Sdźarach** w Ssykoriz hosćenzu dop. wot 8 hacź 9 hodź.,
= **Stróži** w piwarni dopołdnja wot 1/4 10 = 10 =
= **Słyczinje** w hosćenzu = = 11 = 12 =
= **Radśkej** w hosćenzu pschipołdnju = 1/4 1 = 1 =
= **Łasu** w Säuberlichez hosćenzu popołdnju = 1/4 2 = 2 =

Sapłacźicź ßu wschě hajniske a hatne sbytki.

Na tymle dnju njesapłacźeny sastaty dołh budźe ßo psches ßudnistwo żadacź.

We Łasu, 30. augusta 1908. **Schittmer.**

Kedźbu!

Pónd'elu 14. septembra t. l. ma ßo w **Kobliczańskej** torfowej jamje

300000 torfowych woßuchow (bazenow)

w hromadach po 5000 abo 10000 sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźísna: Dopołdnja w 9 hodź. pschi torfowej jamje.

W Koblizach pola Wulkich Sdźar, 3. septembra 1908.

Dreßler, wyschschi hajnik.

Pychu na row,

brěsowe kschiże wschelakich wulkosćzow s wupyschenjom a bjes njeho porucźa

wokrjeßny wustaw na Židowje pola Budyschina.

Jeniczke pschedawanje pola rěsbarja **Fiedlera** na Lubijskej drósy w Budyschinje.

Pißarnja

sa kupne, hypotheliske, dismembraziske, testamentiske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej drósy cźo. 1

po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Płunowy (gasowy) motor

s 1 1/2 konjazej mozu, wudźełk Brücknera w Budyschinje, hischcźe jara derje sdźerźany je dla kupjenja ßylnischeho na pschedań. Pschi dźěle wobhladacź pola

Kurta Lehmanna w Budyschinje

pschi lawschich hrjebjach 16.

Leżomnoscź na pschedań.

Dla wobßedźerjoweho semrjecźa je w Zymplu pola Klětneho — 1/2 hodźiny wot żelesnizy — w bliskoscźi rycźerkubła — rjana dwajschoßna khěża s 9 stwami, ßadowej sahrodu, hródźu a bróżnju, każ też s 5 jutrami pola a łuki płacźisny hódno na pschedań abo na pschenajecźe. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja hosćenzarja a póstskeho agenta Raußendorfa w Měrkowje pola Budyschina.

Mjeńscha khěża

bohacźe s 5 % ßo sadanjaza, w dobrym rjedźe, je na pschedań psches **J. a E. Kobana**

pschi żitnych wikach 4.

Tśeschnu papu

a **teer**

tunjo porucźa **O. Sshmank**

w Bóschizach p. Njeßwacźidła.

4 kolcze

italskich pczołow

ßu na pschedań w Scheschowje cźišło 34b pola Njeßwacźidła.

Dobry młody byk

dobreje raßy, 1 1/2 léta stary, a **młodej dójnej kosy** ßu na pschedań w Komorowje cźišło 10 pola Klukscha.

Dobreju rólneju konjow

kupicź pyta

kubler **Kschižan** w Tśélanach pola Budyschina.

Rjany kóń,

dobry cźahaŕ, podßobnik, cźorny běkusch, 4 1/2 léta stary, je na pschedań w Pschiwcźizach cźišło 30.

Kuchańki, stwinske a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu létu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownl knjesa Heinr. Mohra.

Pißomne rukowanje.

Zuſe ſuby,

plomby ſe ſlota, ſłĕbra a emaille.

Eugen Wienecke,

amerikanſki ſubjazy lĕkař

18 na Hoſchiz haßy 18.

Rĕčne hodźiny wot 8—6, njedźelu wot 9—3 hodźin.

Tunje płaćiſny.

Pißomne rukowanje.

Dr. Witt-Ballienowa

je na dwĕ njedźeli ſapućowała.

Dr. Witt-Ballien.

Evangelſke farſke měſtno we **Wochoſach** je dla pſcheßadźenja nětcźiſcheho měſtnoweho mějićela 1. oktobra teho lĕta bórſy wobßadźić.

Sakładne dokhody, ſawĕſćeńſka klaßa, rjany farſki dom ſ wulkej ſahrodu. **Roſumjenje ſerbſkeje rĕčże je nuſne.**

Samolwjenſke pißma wo tole měſtno chźyle ßo hrabińſkemu Arnimſkemu patrociniej w Mużakowje w hornjej Łużizy podać.

Patrocinium.
Po porućnoſći **Schulz.**

Woſſjewjenje.

Ratarſke wokrjeßne towarſtwo w kral. ſakſkim hornjołużiſkim markhrabinſtwje wuhotuje

póndźelu 7. ſeptembra 1908 dopołdnja wot 9 hodźin
w Hućźinje pola Budyſchina

ſkótnu wobhladańźu

ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrĕdkow, k ćemuž ßo ßobuſtawy ratarſkich towarſtwow a ſkótplahowanſkich ſjednoćenſtwow a druſy intereßentojo ſ tutym pſcheproſcheja.

W Budyſchinje, 27. auguſta 1908.

Direktorium ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa.
Tajny ratarſki radźićel **Hähnel.** Proſ. dr. **Gräfe.**

Woſſjewjenje.

Ratarſke wokrjeßne towarſtwo ſa kral. ſakſke hornjołużiſke markhrabinſtwo wuhotuje

póndźelu 28. ſeptembra 1908 dopołdnja wot 9 hodźin
we **Wóſborku**

ſ pſchiſamknjenjom k ſjawnym ſkótnym wikam **wiki plahowanſkeho ſkota** ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrĕdkow.

Samolwjenja k póßłanju plahowanſkeho ſkotu na tele wiki maja ßo hać do 12. ſeptembra t. l. podpißanemu direktorijej póßłać.

W Budyſchinje, 3. ſeptembra 1908.

Direktorium ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa ſa kralowſke ſakſke hornjołużiſke markhrabinſtwo.
Tajny ratarſki radźićel **Hähnel.** Proſ. dr. **Gräfe.**

Rakećzanſke ßerbſke towarſtwo „Lipa“

wuhotuje **njedźelu 6. ſeptembra 1908** we Weberez hoſćenzu w **Njeßwaćidle**

dźiwadłowy wjećor.

Sapoćatk 1/2 8 hodźin ſ dypkom.

Wſchĕch lubych Serbow, wſchĕ ßerbſke towarſtwa, wſchĕch lubowarjow ßerbſkeje ſabawy, woßebje też ßerbſku ſtudowazu młodoſć najwutrobniſcho pſcheproſchujetaj

R. Weber, hoſćenzař a **ßerbſke towarſtwo „Lipa“.**

Sſerbſka kuchařka

kotraž też tykanzy pjećze, ßo na hodźiny a też na zyłe dny k wſchĕm ßwjedźeńſkim ſkładnoſćam porucźa pſchi brjohowym puću (Uferweg) ćiſło 3 po 1 ſchodźe.

Kuchařki, ſłużobne holzy, dźowki, wotroćkow, pohonćow do měſta a na wſy pyta pſchiſtajeŕka **A. Holtſchowa** w Albertſkim dworje. Rĕćzi ßerbſki.

Sſłużobnu holzu

k 1. oktobrej pytam. S knižkami ßo pſchedſtajićz pola **Ruhlandoweje** w Njeßwaćidle pſchi dwórniſchću.

Wuſtojna naſhonita

ßłużobna holza

ßo ſ wulkej mſdu k 1. oktobrej do Budyſchina pyta. Hdźe? je ſhonićz we wud. Serb. Nowin.

Młodu ßłużobnu holzu

ßerbſku, k prĕnjemu oktobrej pyta **Alfred Toepler** na bohatej haßy 31.

14—16lĕtna ßerbſka holza ßo k 1. oktobrej do lohkeje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonićz we wudawarni Serb. Nowin.

Starſcheho nawjedźiteho dźĕłaćerja ſa

wotroćka

k nowemu lĕtu pyta kubleŕ **Kſchiźan** w Tſĕlanach.

Do Lejna

pola Khróſćiża!

Njedźelu 6. ſeptembra wulki

žnjowy ßwjedźeń

ſe ſwjeßelenjom na ćumpeli.

Reje ſ balſkej hudźbu.

Sapoćatk w 4 hodźinach. Wjećor w 10 hodźinach wulka **pólſka reja ſ pampuchami.**

Pſchećźelnje pſcheproſchujetaj

Pĕtr Nowak a mandźelſka.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe jutſje njedźelu póndźemy? Wſchitzy do Noweje Jaßońzy na **reje.**

Tam budźe rjenje.

Pſchećźelnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Dowĕrnaj

rólnaj pohoneźej

ßo hnydom abo k 1. oktobrej ſe mſdu hać do 300 hr. pytataj na **kujeźi dwór w Sarĕćźu.**

Kowarſkeho wućzobnika

pyta **Pawoł Miećka** w Pomorzach.

Dźak.

Sa kraßne žnjowe prĕdowanje knjeſej ſararjej Waktarjej w Njeßwaćidle wutrobny dźak prajimy. Bóh chźyk jeho dźĕło mjes nami dale žohnowaćz.

Wjele kemſcherjow.

Sſo wróćźiwſchi wot rowa mojeho lubeho mandźelſkeho, naſcheho ßwĕrneho pſchichodneho nana, bratra a ßwaka

Jana Auguſta Kutty,

žiwnoſćerja w Budyſchinku

wuprajamy ſ tym ſa wſchitke wopokaſma dźĕlbraćza, ſa bohatu kwĕtkowu pychu, pſchewodźerjam a noſcherjam ßwój **najwutrobniſchi dźak.**

Woßebje dźakujemy ßo knjeſej tajnemu ratarſkemu radźićelej Steigerej nad Budyſchinkom a jeho ćeſćźenej mandźelſkej ſa wulku ſemrjetemu a nam wopokaſanu luboſć, knjeſej ſararjej Mróſakej ſa ßwĕrne wopytowanje w dnjach khoroſće a ſa troſchtowaze wotproſchenje a ćĕlne prĕdowanje, kaž też knjeſej zyrkwinſkemu wućerjej Holanej ſa rjane ſpĕwanje.

W Budyſchinku, Barlinje, Kamjenzu, Wadezach, Kreiſchenje a Porſchizach, 30. auguſta 1908.

W mjenje žarowazych ſawoſtajenych

Hańża ſwud. Kućźina.

(K temu ćiſłu pſchiloha.)

Pschiloha k czißku 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. septembra 1908.

Placzißny rěsneho flotu na Draždżanskich ßtótnych wikach.

31. augusta 1908.

Placzißny po zentnarju a hriwnach.

Ekótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Zywa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoßce hacz do 6 lět	40—43	76—79
awßtriße	42—45	78—81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — ßtarßche wukormjene	36—39	72—75
3. ßrénjo pizowane mlode, derje pizowane ßtarßche	32—35	65—71
4. ßnadnje pizowane kózdeje ßtaroby	28—31	58—63
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoßcje	39—41	71—73
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoßcje hacz do 7 lět	36—38	67—70
3. ßtarßche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódßche krowy a jałojzy	31—35	61—66
4. ßrénjo pizowane krowy a jałojzy	27—30	57—60
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49—54
Bykl:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoßce	30—42	71—74
2. ßrénjo pizowane, mlódßche a derje pizowane ßtarßche	35—38	67—70
3. ßnadnje pizowane	30—34	62 66
Cželata:		
1. najlěpßche ſ mlokom wukormjene abo najlěpßche wot zyza	51—53	81—83
2. ßrénje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—50	77—80
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—46	70—76
SSwinje:		
1. polnomjaßne lěpßchich raßow a jich ßchězenjow w ßtarobje hacz do 1¼ léta	53—54	68—69
2. mjaßne	51—52	67—68
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—50	61—66

Placzißna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 29. augusta 1908 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju. 3. septembra 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	9	88	10	30
"	zołta	—	—	—	—	9	40	9	70
" nowa		9	50	9	65				
Rožka		—	—	—	—	8	25	8	50
" nowa		8	37	8	50	7	75	8	25
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	80	9	—	8	—	9	—
Wows nowy		7	—	7	20	7	10	7	40
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woła		8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny		2	50	2	80	2	20	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka	50 "	11	50	19	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	25	3	50	2	20	3	—
Ssłoma	100 "	3	34	3	05	3	75	4	—
Proßata 990 schtuk, schtuka		8	—	24				—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	30
Rżane wotruby		—	—	6	25	6	50	7	—
Pschenčny gris		—	—	6	25	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	7	25	—	—	—	—

Na burßy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (zołta) wot 10 hr. 50 np. hacz 10 hr. 75 np., rožka wot 8 hr. 60 np. hacz 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hacz 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., zołta — hr. — np. hacz — hr np., nowa: 16 hr. 15 np. hacz 16 hr. 40 np., kórz rožk po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np., nowa: 13 hr. 40 np. hacz 13 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hacz 12 hr. 60 np.

Wiczne placzißny w Kamjenzu.

3. septembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 25 np. hacz 8 hr. 50 np., pschenza wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacz 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. 50 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 80 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 4. septembra: Pomroczene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 12. njedzelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbßku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer ßerbßke a w 10 hodźinach němßke žnjowe **dźakne prědowanje.** Zyrkwiny chor spěwa: Ty maczeßch te hory, wot J. A. Kaplerja. — Kollekta ßa zyrkwine tepjenje. — Tydźeńßke ßastojńße dźěła smeje duchowne Tischer.

Wórowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Ernst Gustav Mekka, pohonczer na Zidowje, ſ Marju Leschawiz ſ Boschiz.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Richard Willy, Ernßta Richarda Heidy, dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Jurij Heinz, Jana Augußta Pjecha, wuczerja na Zidowje, ß. — Hana Hilźbjeta, Mateja Schewczika, khěżerja a kamjenje czeßarja w Nadźanezach, dź. — Elßa Frieda, Khorle Kiefera, khěżerja a fabrikarja na Zidowje, dź. — Gertud Martha, Pawoła Dehnelta, ßamkarja we Wurizach, dź. — Elßa Margareta, Jana Hermanna Garbarja, khěżerja a fabrikarja na Zidowje dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej woßadze:** 27. augußta. Pawoł Albert, Alberta Wißtuby, ßkałarja w Jeńkezach, ß., 1 m. 8 d. — Gerhard Julius Adolf, Augußta Adolfa Scholtyj, hoßczenzarja pod hrodom, ß., 1 l. 12 d. — Khorla Bohumił Gorßmann, bywßchi młynytwarz ſ Großnaundorfa pola Połcznizy, na Zidowje, 73 l. 27 d. 31. Max Ota, Ernßta Bohuměra Schmidta, khěżerja a murjerja pod hrodom, ß., 2 l. 5 m. 8 d. — 1. febtembra: Elßa Gertrud, Wylema Ferdinanda Gabberta, dźěłaczerja na Zidowje, dź., 2 m. 7 d. — Helena Elßa, Jana Panaßcha, dźěłaczerja we Wulkim Wjelkowje, dź. 7 l. 7 m. 25 d.

W **katholßkej woßadze:** 22. augußta. Jurij, Jana Piczmana dźěłaczerja na Zidowje ß., 4 m. 18 d. — 30. Josef Stankiewicz dźěłaczer w Budyßchinje 48 l. 9 m. 13 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

12. njedzelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin farař Kßchižan němßku spowjednu wuczbu, ½8 hodźin němßke a w 9 hodź. ßerbßke prědowanje.

Zyrkwinßke powjesćze ſ Budeßez.

12. njedzelu po ßwjatej Trojizy smeje duchowny Boitz rano w 7 hodź. ßerbßku spowjedź, farař Domaschka dopoldnja we 8 hodź. ßerbßke a ½10 hodźin němßke žnjowe, dźakne prědowanje. — Pßched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta ßa poßtajenje woßadneje diakoniißy sběra.

Pódla ßwojich wupruhowanych družinow **ßymßkeje wołmy** jako nowopßchijate **jeniczke pßchedawanje**

B a R wołmy

do zyła bjes ßafilzowanja

poruczam. S tuteho wubjerneho pßchedźena tež ßchtrympy a ßoki ßhotowicz dawam.

Schtrympowa fabrika

Oty Oßwalda

Tel. 160. na kamjentnej dróßy 7. Tel. 160.

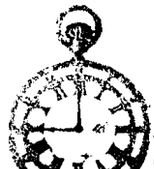

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

na bohatej haßy 9

ßwój ßklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** k dobroczińwemu wobkedźbowanju poruca.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzißny.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźećazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicże po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Seschicże po mërje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 poruča bohaty skład žamodźěłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wěžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mërje a skład tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na žukelnskej haßy čžo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamžna molowarnja a lakěrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na žukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźěłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Skład wschěch druźinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschěch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na žukelnskej haßy čžiško 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sćěnskich czaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźernja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi žerbskich hrjebjach 28, ſ napschecża starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschě druźiny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Ręczu žerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschěch druźinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na žerbskej haßy 6
poruča žwój bohaty skład słotych tworow a czaßnikow wscheje druźiny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poručam žwój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow žo rukuje.
— Ręczu žerbski. —

Słote a žlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, žlëbornych a alfenidowych tworow.
Dźěłarnja ſa nowoscze a porjedźernja.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźěłarnja ſa žedłatſke a pólſtrowane wëzy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi žerbſtich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźěłanje a pschedźěłanje wschěch pólſtrowanych **meblow**. Stajny skład ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a ſtwy tapezěruju po tunich placźisnach.

Ssedłatnja a tapezěrowatnja.
T. Albert na hornczežerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanſtich wëzow, nakhribjetnych mëchow, gamaſchow a schulſtich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, tež pſche deschcź. Wëzy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinſkej haßy 4
poruča žwój ſklad ſofow, kožow, matrazow po najtunſchich placźisnach.

Nožerna a parna toczerna
Wilh. Heina na žukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanſtich maſchinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja ſtarych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauenſteinſkej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźěćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźěłaczerſke wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja scheżětkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mějeczel Wilh. Kaſt
na Hauenſteinſkej haßy 4.
Wulki wubjerk wschěch schczětkow a barbiczowych (vinſlowych) tworow po najtunſchich placźisnach.
Woßebitoſcze: Karbecze a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźěłarnja. Włoßanki žo kupuja.

Hudźbne inſtrumenty.
Khorla Reinhold (Eſchenbach naßlěd.)
Pschedawarnja a porjedźernja wschěch hudźbnych inſtrumentow. Skład wschěch druźinow trunow, piſkadłow, harmonikow atd.

Hudźbne inſtrumenty
Hermanna Jeremiaſa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych inſtrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźěłarnja a porjedźernja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyſy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźernja. —

Woßebita pschedawarnja ſa amateurſkich fotografow.
R. Hnth w Budyschinje.

Fotografiſki atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźěłanje woßebnych wobraſow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiſki atelier
Roberta Süßa na žukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiſki atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Měrſchez naßlěd. Mějeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maſchinſki wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschě drogi a barby.

Fabrika Miſchnjanſkich ſchijazych maſchinow.
Richard Otto. Mějeczel Max Otto na žukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschěch wuſtajeńzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
poruča žwoje ſkładne kłobuki, žylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, hońtwarſke kłobuki, filzowe twory.

Skład Winſkich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobuča. Porjedźernja a dźěłarnja po mërje.

Czrijowy ſklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład czrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ručzne dźěło. — Porjedźenje tunjo.

Wobuczе.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźěćazych ſchkórniczkow. Wudźěłanje po mërje. Ssamßna porjedźernja w domje.

Pschedawarnja pschedeſchczníkow a kijow.
Eduard Scholtty naßlěd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarſcha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźernja doma.

Fabrika kijow a pschedeſchczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prěnja fabrika pschedeſchczníkow a pſcheßlónczníkow.
Wulki skład wukhodźowanſkich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje žo ſa 2—3 hodźiny wuwjedže. Najlěpſchi wudźěłk po najtunſchich placźisnach.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
s měßaczným wupowjedźenjom	3 %	
s 3měßaczným =	3½ %	
se 6- a 12měßaczným wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki

w ßerbskim domje.

Najlěpscha

žrojita koža,

bawłmjane a wjelbłudołoßmowe

cźerjeńske rjemjenje,

rjemjenjowy wósk,

cźehnitu móz powjetschazy a ßuwanju rjemjenjow sadźéwazy, jenož najlěpscheje hódnoscźe porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, cźerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschcźu 9.

Najlěpschi cźerstwy jěrchenjowy **łój** punt po 50 np.,

Najlěpschi cźerstwy howjasy **łój** punt po 40 np.,

Najlěpschi wuschkrjeny **łój** punt po 50 np.,

pschi 10 puntach po 45 np. porucza

Emil Gräfe,

rěsniski mischtr

w Budyschinje na sw. lawskej haßy.

Khofej

k domkhowankam, ßylny a spory, ßwójbne měschenja

punt po 100 a 120 np.

Karlowarske měschenja

punt po 140—200 np.

porucza

Rudolf Pětschka

pschi mjaßowych jědkach 7.

Kedźbu wjeßnjenjo!

Kupujemoj kóždu dźělbu

bosankow

po dobrej płaczisnje. Rjana saßłužba sa khudych ludźi. Bosanki dyrbja dosrawjene a kusche wotrěsane bycź.

Budyska parna destillazija a płódpraßowarnja

Jendez bratrow

w Budyschinje na hornjerěrskej haßy.

Dürkoppske jěsdne koła

wudźěłki 1. rjadownje

ßylne puczowanske koła druhich fabrikow s dwójnym swonowym łěhwom sa 65 mk., **dźěle jěsdnych kołow** ßměschnje tunjo.

Kontinentalna pneumatika

a druhe prěnjoklaßne družiny. **Prima mantle** po 3 mk. porucza

G. Urban w Krjebi,

sastupjer sa Dürkoppa a Co. w Bielefeldze.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**

porucza ßwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w cźwizach a bleschach.

Proschu ßebi płaczisnowy sapiß žadacź.

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma

Ota Sachse

tola najlěpschi

khofej

po wschěch płaczisnach, ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi ruski

maschinski a zylindrowy wolij,

motorski a dynamoski wolij

najlěpscheje družiny porucza

Otto Büttner

pschedawarnja koże, cźerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wężow

w Budyschinje

pschi hlownym torhoschcźu.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomas, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Kupne a druhe **wucźinjenja,** **liscziny wscheje družiny, prósstwowne pißma wo wobhnadźenje** atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoscźow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania"). Telefon 217.

— Rěcźimoj tež ßerbski. —

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscz

ßo spěschnje polóżeja

ſ thymuſinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

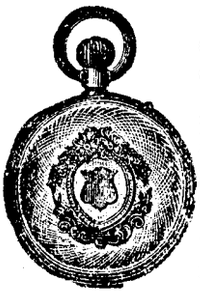

Kóżdy, żkotry chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5 **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dżélo ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roſeczeła

zigarowa pſchedawarnja Havanna
w **Draždżanach 6.**

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje drużiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dżélenja herbſtwow, na pſcheßadżowanje pſchedawauje leżomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelż ßym dołhe léta ſ rěcznikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Wumérjenſke dżéła

ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj
Rentſch a Schöne,
geometraj
w Budyſchinje pſchi żitnych wikach.

Wupożeżicz

ßu hnydom 7000 mk., 5000 mk., 2000 mk. a 6000 mk. na dobru hypotheku pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

Nowa ßymjeńtna rożka „Superior"

wuſnamjenja ßo po naſhonjenjach plahowarjow tu a w druhich ſtronach Łużizy ſe ßlědowazymi woßebitoſczemi:

Rospjeńkuje ßo mózuje. — Symu derje pſchětrawa. Lěha ßo ſ czeżka. — Wurjadnje bohacże dawa — poměrnje też na khuduſchkej ſemi.

Zentnar płaczi po 12 hr. 50 np.

Lětża je něſchto pſches 100 zentnarjow na pſchedań, duż chżyli ſkaſanki ſ cżaßom pſchipóßłacz na

Ernſt Meltke, ratař w Khwaczizach
(Quatitz, Poſt Merka).

M. Brockmannowy ßwětoßławny

fosforokißały kalk

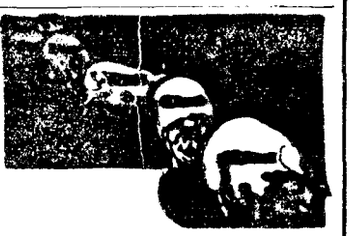

k pizowanju ma na pſchedań
Helena Langowa w Njeßwaczidle.

Petkuſku ßymjeńtnu rożku

prěnjeho wußywa

najlěpſcheje hódnoſcże, 1000 kilo po 200 hriwnach, w najmjeńſchich dżélbach 100 kilo po 21 hriwnach
porucża
C. Brühl,
na knjeżim dworje we Luſy pola Budyſchina.
Teleſon Njeßwaczidliſkeho hamta 4.

Jědżne a khoſejowe ßudobje

każ też wſchě druhe porzlinowe, kamjeninowe ſchkleńczane twory najtunſcho porucżam.

Dżélba **wulkich klankow** (pópow) ßo niże nutſkupowanſkeje płaczišny pſchedawa.

Ernſt Ullrich na ſchuleřſkej dróſy 12.

Praktiſkim ſlutniwym hoſpoſam porucżamoj

MAGGI owe korjenjenja,

poliwkowe kóſtki,
bouillonowe kóſtki.

Ginzel a Ritſcher mějeczeł **Aug. Ritſcher**
na wulkej bratrowſkej haßy.

Spěwy do żnjowych wěnzow

ßu doſtacz we wudawarni Serbskich Nowinow.

Ratařſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **ſymſki ſemeſter** ßo **wutoru 20. oktobra 1908** ſapocżnje.

Pſchipowjedżenja nowych wucżomzow podpiſany direktor pſchijimuje, kotryż je też ſwólniwy wſcho dalſche wukaſacz.

Prof. dr. Gräſe.

Składowanja drainěrowanſkich rolow w Lětonju.

Porucżam

drainěrowanſke roły

wſchěch wulkoſczow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakoßneje a runeje formy,
proßaze korta
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pleſtrowanſke platy
(diagonalne a kſchižne muſtry),
wudymanſke roły
ſhibnjene a rune,
po fabrikſkich płaczišnach.

Emil Dietrich
w hoſczenzu w Lětonju.

Wolijowe barby

wſchěch ſnatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſchnyjaze,

molerſke a murjerſke barby, terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
lanowolijowy firniß, jantarjowe laki, kopallaki, damarlaki, żeleſowe laki, Kölnſki klij, murjerſki klij, drobnu krydu, gyps, portlandſki zement,
najlěpſchi **karbolineum,**
barbicże wſcheje drużiny,
ſchablony
ſa molerjow a murjerjow
porucża a ma pſchezo na ſkładże po najtuniſchich płaczišnach

Emil Měrſch,
drogowe klamy
na kamjeńtnej haßy 24.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jědne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je doſtacz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Teleſon czišło 177. —
Pſcheßadżowanje leżomnoſczow.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 37. Sobotu 12. septembra 1908. Lětnik 67.

Swětne podawki.

Njedostatk w kheżorstwowej hłownej kašy

ša lěto 1907 nimale 110 milijonow hriwnow wucžinja. Tule sumu budža jenotliwe swjaskowe staty po poměrach swojeho wobydlerstwa nawdacź dyrbjecź. W swojim bližšim poždyanju budże kheżorstwowy žejm nowe dawkowe žórka wotewricź dyrbjecź, kotrež ſ najmjeńšcha 400 milijonow hriwnow lětnje wunjeżu. Na tajke waschnje dyrbi so dalšchemu dźěłanju dołha wobaracź. Knjeżerstwowe nowiny na sjawne dawaju, so budža so na tobak a alkoholiske napoje wjetšche dawki położicź dyrbjecź. Dale dyrbi so dawk na elektrizitetu, płun a na wschu reklamu, njech su to wuwěšchenki, napišma na murjach abo nawěšchtki w nowinach, położicź. Dawkej na želesniske jěšdne khartki chzedža spadnycź dacź, dokelž je wón pšchemako wunjeżk.

Khežorske manevry

su so w khežorowej pšchitomnoscźi w Lothringskej wotbywale. Pšchi nich so wschě powjesće dawaze žrědki, kaž telegrafowanje bjes grota, ſ ballonami, kiwazymi khorhojemi, žwěcžazymi kulemi atd. nałożowachu. Woženbje prózdnoscź bitwischcža nadpadowachu. Wschě wójskowe wotdźělenja so prózowachu, so njewidźomne wostachu.

Pšchi postupanju bayerskeho wójska staj pola Großtännchena bayerski prynz Hendrich, jeniczki žyn semrjeteho bayerskeho prynza Arnulfa, a wyschkowy leutnant ſ Gelbsattel ſ konja padnykoj. Prynz Hendrich je žebi jenož moshy ſ lohka stschažk a žebi noženowu kóscź rosrasyk, mjes tym so je so wyschkowy leutnant ſ Gelbsattel cžežko wobschkodźik.

Dar ša hrabju Zeppelina.

Dary ša twar nowych Zeppelinowych ballonow su hobrsku sumu podałe. Hacž dotal je so hižo wjazy hacž 4 milijony nahromadźiło. Draždźanscy měschczanscy sastupjerjo su sa Zeppelinowy dar 10000 hriwnow pschiswolili. W jenym prjedawschim poženbjenju bě so měschczańska rada sarjekła, něschto ša hrabju Zeppelina woprowacź.

Sozialdemokratiski wjednik Bebel wo němsko-jendźelskej wójnje.

Sozialdemokratojo chzedža pschichodne wójny ſ pomozu žrědnischich žudow wotstronicź. Też móžnej němsko-jendźelskej wójnje dyrbi so na tajke waschnje sadźěwacź. Na sjěźdze jendźelskich sozialdemokratow w Nottinghamje sjěźdźowy pschedžyda Shakleton dopokasowasche, so njeje wěrno, so so Němska na wójnu pschecźiwo Jendźelskej hotuje. Teho dla też njeje trjeba, so Jendźelska swoje wójsko powjetschi.

Wodźeŕ němskeje sozialdemokratije Bebel nima tak žylnu wěru do sdźerženja měra mjes Němskej a Jendźelskej. W jenym liscze, kotryž je Bebel sekretarej jendźelskeje dźěłacźerskeje strony, Ramsayej Macdonaldej napišał, wón praji, so ſ napohladom hobrskich wójnskich pschihotow njemóže wójna mjes Němskej a Jendźelskej wuwostacź, kaž jara so też wón a jeho strona teho dźerżitaj, so je tajka wójna njewoprawnjena. W tymle smyžle budże też němska sozialdemokratija postupowacź, hdy bychu knjeżerjo wójnske wotmyślenja pokasowali. Wona by wscho cžiniła, schtož by w jejnej mozy było, so by so tajka wójna wotwobrocźiła.

Bebel drje móz němskeje sozialdemokratije pschewyžoko waži, hdyž měni, so budże wona němsko-jendźelsku wójnu wotwobrocźicź móz. Tak daloko móz sozialdemokratije njedožaha. Mjenje pak žnadź so wón myli, so so Němska wójny ſ Jendźelskej njesminje. Też w Jendźelskej so tejele wójny boja. Jene jendźelske nowiny powjesćź rosschěrjeja, so je wjele němskich reserwistow, kotsiž su w Jendźelskej žiwi, pschikas dostali, so dyrbja so hotowi dźerżecź, dokelž móža so w bližšim cžasu k wójsku swokacź. Wschelazy w Londonje bydlazy Němzy su też wot swojich pschiwušnych w Němskej powjesćź dostali, so so tam podobne naprawy cžinja. Jendźelske nowiny žebi myšla, so tele naprawy ſ marokkowskej należnoscźu swižuja.

Też nowiny prjedawscheho franzowskeho wójnskeho ministra Etienna wójnski strach w bliskim pschichodze widža. Wone powjedaju, so mjes wojerskimi kruhami Němskeje měnjenje twjerdže steji, so ſ Franzowskej a Jendźelskej k wójnje dońdże. W Němskej wěrja, so budža sa 5 lět tak žylni, so budža Jendźelsku na morju a ſ dobom Franzowsku na kraju sbicź móz.

Potkóženje zyrkwje w Franzowskej.

S Franzowskeje, hdźež su zyrkej wot stata dźělili a zyrkwi zyke samoženje wsali, so su duchowni na dobrowólne dary pokasani, je sańdźeny tydźeń wjazy dyžli 1000 putnikow k bamžej do Roma pschischło. Bamž mějesche pschi tym wótru rěcź pschecźiwo bjesbóžnemu franzowskemu knjeżerstwu. Wón praji, so franzowscy republikanoja swobodnoscź ſ nohomaj teptaju, hacž runje woni swobodu stajnje w hubomaj wjedu. „Sa někotre dny“, bamž rjekny, „swjate sakramenty po dróhach protestantskeho Londona w swjedźeńskim proześionje ponjeżu; w Franzowskej pak sektěrarjo pschecźiwo Bohu a zyrkwi wojuja. Dla tuteje wopacznoscźe“, bamž skónczi, „krwawne žylsy pscheliwam.“

Wušlědźenje wobhonjerjow w Franzowskej.

Polizija w Parisu je pjecża w jenym Parižskim pschedměscźe hnězdo wobhonjerjow wušlědźika. Někotsi do teje wěży sapleczeni wukrajenjo su so pjecża hižo ſ Franzowskeje wupokasali. Polizija tu wěz jara potajnu dźerži.

Też w Orleansu su pjecża jeneho wobhonjerja lepili. Wěsty Harnist ſ Habsheima w Elsažu, kotryž je podoffizěr w němskim wójsku byk a nětkole w Mühlhausenje ſ piwom wikuje, je w Bourgesu ſ franzowskimi wojakami artilleriskeje direkzije znajomstwo pytak. Wón je straznika pólvroweje składownje ſ pjenjesami sawjesćź spytak, so by jemu wažne kruchi a pschižkuschki 75 milimeterskeje kanony pschewostajik. Straznik bě na sdacże Harnistej k woli, tola poliziji powjesćź da a Harnista telegrafisźy na dwórnischczo w Aubrais skasa, hdźež jeho sajachu. Harnist je so pjecża wusnak, so je so po poruczności Němskeje někotre lěta w Franzowskej se spionažu saběrak.

Nowe franzowske granaty.

Franzowsojo su nowu granatu wunamakali, wot kotrejež žebi w bližschej wójnje wulki wuspěch lubja. Pola Toulona je so bitwiske tšelenje wotmělo, pschi kotrymž je so nowa granata „P“, wot generala Perruchona wunamakana, prěni krócź nałożika. Nowa granata ma pjecża tajku rosbuchansku móz, kaž torpedo. Jena „P“-granata, kotraž so ſ dalokoscże schěscź kilometrow do tepjerńje stareje wušluženeje wójnskeje łódże „Admiral Duperret“ tšeli, tam njeżkyschane sapuscźenje nacżini.

Wojowanje Franzowsow ſ Marokkowſkimi.

Cžrjódy Marokkowſkich, kotſiž chžychu Franzowſojo dobycéršzy wotraſyli. Na to je žo wyſchk Alex ſ 5000 muženi ſa Marokkowſkimi puſchcžik. Tuczi žo woſpjet do franzowſkeho wójſka dachu a ſpytachu, jemu pucž do Bu Deniba ſalehnycž. Po ſchtyrihodžinſkim wojowanju běchu Franzowſojo Marokkowſkich ſbili. Wyſchk Alex žo marokkowſkeho lěhwa ſmozowa, ſ kotrehož Marokkowſzy, zyrobu w nim woſtajiwſchi, cžeknychu. Woni žu pjecža pſchi wojowanju khětro wjele ludži ſhubili. Dobycže bitwy ma žo wohnju franzowſkeje artillerije džakowacž, kotraž nadběh Marokkowſkich daloko pſched franzowſkimi pěſchkami wotraſy.

Nadžija Hollandſkeje

na trónſkeho naſlědnika njeje žo ſaſo dopjelnika. Kaž hižo dwójzy je žo kralowej ſaſo ſlě ſtako. Docžaſny porod je wona hižo žobotu měla, tola je žo wón hakle ſchtwórtk woſjewił. Kralowa ma žo pjecža derje, tola hiſchcže wona njeje ſe žwojich ſtwow wuſchła.

Nowu lětazu maſchinu

je hollandſki inženieur Bijl natwarił. S njej móže žo wón ſ runa ſe ſemje ſběhnycž, w powětſje ſ měrom ſtejecž, horizontalnje horje a dele ſlětowacž a cžežke cžeže njeſcž. Maſchina je 12 zentnarjow cžežka, 19 metrow dołha, 10 metrow ſchěroka a $2^1/_2$ metra wyſoka.

Njepſcheczelſtwo pſchecžiwo Němzam w Turkowſkej.

Jendželcženjo a Franzowſojo žu po ſdaczu ſ wuſpěchom Němzow pola Młodoturkow ſcžornili. Wudawaja, ſo žu Němzy pſchecžiwnizy konſtituzije, kotruž je ſultan Abdul Hamid ſe ſběžkarſkim wójſkom nuſowany ſtónczńje Turkowſkej ſpožcžił. Wot teho cžaſa žo mjes Turkami njepſcheczelſke hibanje pſchecžiwo Němzam pokaſuje. Turkowſzy pſchekupzy w Konſtantinoplu žo ſapowjeduja, pola ſaſtupjerjow němſkich firmow kupowacž a praja, ſo radſcho pola Franzowſow a Jendželcžanow kupuja, hacž runje žu cži něſchto dróžſchi.

Turkowſki ſultan Abdul Hamid

pjecža bórſy doknježi. Młodoturkojo, kotſiž žu žo po wojeŕſkej revoluziji knjeżeŕſtwa ſmozowali, chzedža jeho pjecža jenož hiſchcže jedyn měžaz na trónje woſtajicž. Jeli ſo wón potom hiſchcže dobrowólnje njewotſtupi, jeho ſ mozu ſ tróna wucžerja. Hižo nětkole wón žaneje knjeżeŕſkeje mozy wjazy nima. Na jeho měſtno žu Młodoturkojo jeho bratrowza, prynza Reſchada Effendija, poſtajili, kotrehož je wón hižo ſa žwojeho trónſkeho naſlědnika pſchipóſnał.

Pucžowanja europiſkich diplomatow.

W žwětowej politizy njeſda žo wſcho w dobrym rjedže bycž. Sa dołhe lěta njejžu europiſzy diplomatojo telko roſrěcženjow mjes žobu měli, kaž lětža. Jendželſki kral je wſchědnje w Marjinych kupjelach ſ ruſkim miniſtrom ſwonkownych naležnoſczow Iſwolſkim a ſ franzowſkim miniſterſtwowym pſchedžydu Clemenceauom radu ſkładował, doniž njeje wot tam wotjěł. Scžěhwki wuradženjow jendželſkeho krala žo w tym pokaſachu, ſo žo italſki miniſter Tittoni ſ awſtriſkim miniſtrom Aehrenthalom w Salzburgu ſetka a žo ſ nim woſpjet roſrěcžowaſche. S dobom bě němſki póžłanz Tſchirſky ſ Wina k khežorſtwowemu kanzlerej do Norderneya wotjěł, mjes tym ſo bě žo němſki ſtatny ſekretar ſe Schön ſ miniſtrom Aehrenthalom we Winje ſkaſał a žo ruſki miniſter Iſwolſki ſe žerbſkim miniſtrom ſwonkownych naležnoſczow w Karlowych Warach w Cžechach ſkhadžowaſche. Hdy by měrej do zyła žadyn ſtrach njehroſył, njebychu diplomaty na roſrěcženja a wopyty jěſdžili.

Juſtizny miniſter jako jebak.

Prjedawſchi danſki juſtizny miniſter Alberti je ſ dobrowólnym wuſnaczom zyłu Danſku njemało pſchekhwatał, ſo je wulke pſchekſchiwjenja a falſchowanki ſkucžił. W žwojim powołanju jako rěcžnik je wón ſ miniſterſtwa wottupiwſchi direkziju burſkeje kaſy pſchewſał. Tónle wuſtaw a tež danſka narodna banka ſtaj pſches njeho cžežko ſchkodowałoj. Burſka banka je žwoje wupłacženja ſaſtajiła. Albertowe pſchekſchiwjenja něhdže 12 milijonow krónow wucžinjeja.

Bjesdžełoſcž w Jendželſkej.

Něhdže 2000 džěło njemějazych ſozialiſtow ſpyta ſańdženu njedželu žo do zyrkwje dobycž, hdžež dyrbjeſche žo runje nyſchpor wotměcž. Polizija, kotraž bě žo warnowała, bě žylna pſched zyrkwju pſchicžahnyła a lud ſe žwojimi klumpachami róſno honjeſche. Sozialiſtojo pak žo hnydom ſaſo ſhromadžowachu, ſozialiſtiſki ſpěw ſanoſchujo „Krejcžerwjena je ludowa khorhoj“. Polizajſki offizěr ſpóſna, ſo wobſtejnoſcže pſchezo ſtraſchniſche bywachu a wo poſžylnjenje žadaſche. To bórſy dońdže, na cžož ſozialiſtow roſehnachu.

Jendželſkeho prynza ſozialiſtojo džiwje wołajo a hwiſdajo powitachu, hdyž wón ſ wobhładanzy nad 10000 kadettami ſ Glasgowſkeje radnizy ſtupi, hdžež bě žwjedženſka hoſcžina była. Hdyž herrzy jendželſku hymnu ſapiſkachu, džěłacžerjo marſeillaiſu a ſozialiſtiſke ſpěwy ſpěwachu.

Njemĕry w Marokkowſkej.

Muley Hafid, bratr ſultana Abdula Aſiſa, kotrehož běchu ſběžkarjo loni ſa ſultana wuwołali, je nětko tež poſlednje wójſko Abdula Aſiſa ſbił. Tutón je ſe ſbytkami žwojeho wójſka blisko Caſablanki pſchicžahnył a žo pola jeneho žórka wobtwjerdženja Prowesta ſlěhał.

Franzowſam je poražene Abdula Aſiſa jara mjerſaze. Franzowſzy pjenježnizy žu jemu nětotre milijony poſcžili, ſo mohł pſchecžiwo žwojemu bratrej wójſko ſhromadžicž a pſchecžiwo njemu wojowacž. Duž Franzowſojo nětkole jeho poražene jako žwoje žamžne ſacžuwaju a to jich cžim bóle boli, dokelž je Němſka jako pſchecžiwniza Franzowſkeje w Marokkowſkej wote wſcheho ſpocžatka na ſtronje Muleya Hafida ſtała. Němſka je tež prěnja była, kotraž je wulkomozam namjetowała, ſo bychu Muleya Hafida ſa Marokkowſkeho ſultana pſchipóſnale. Franzowſam by žnadž wſcho jene było, hacž Muley Hafid abo Abdul Aſis na marokkowſkim trónje žedži; pſchetož prěńſchi je runje tak wulki njepſcheczel Europjanow, kaž druhi. Tež Abdul Aſis je žo něhdy kaž nětkole Muley Hafid ſ Němſkej podpjerał, a Němſka je jemu jeho žamoſtatnoſcž ſarucžika, hdyž chzychu jemu Franzowſojo žwoje nadknjejſtwo nanuſowacž. Kaž prjedy Abdula Aſiſa, maja Franzowſojo nětkole Muleya Hafida ſa potajneho ſwjaſkarja Němſkeje. Teho dła je jim cžežko, jeho ſa ſultana pſchipóſnacž. Žadaju žebi, ſo dyrbi wſchón wot Abdula Aſiſa naczinjeny dołh ſapłacžicž a ſa ſaſtaranje ſbiteho Abdula Aſiſa wěſtu rentu pſchiſwolicž. Schpaniſka, Jendželſka a Ruſka žadanje Franzowſkeje podpjeraja. Tele wulkomozy ſaſo ſjednocžene pſchecžiwo Němſkej ſteja, kaž na konferenzy w Algeciraſu.

Franzowſke nowiny ſ wulkej roſhorjenoſežu němſku politiku w Marokkowſkej roſpominaju. „Matin“ piſche: Wěmy dženža, ſo je žo Němſka roſžudžiła, ſo njebudže franzowſko-ſchpaniſkim poſtajenjam w naſtupanju pſchipóſnacža Muleya Hafida pſchihłožowacž. Wěmy tež, ſo Franzowſka, jejni ſwjaſkarjo a pſchecželjo žadanja Němſkeje wotpokaſaju. Runje tón wokomik, w kotrymž Marokkowſzy po poručnoſczi Muleya Hafida w połodniſchim Oranje franzowſke wójſka nadpaduja, Němſka k temu wužije, ſo by ſ Muleyom Hafidom w Oranje jednała. Němſka mohamedanſki fanatiſmus pſchecžiwo europiſkej kulturje podpjeruje. To je jejna politika. Němſka jednotu wulkomozow pſchekamuje, ſo by žebi derjeměnjenje Muleya Hafida dobyła. To žu jejne intereže. Němſka žo wot ſignatarſkich mozow Algeciraſkeje akty wotwobrocža, ſo by žwoju žamžnu politiku wjedła. To je jejne prawo. Němſka nježmě pak potom wo wobſtupowanſkej politizy rěcžecž. Hdyž je wona dženža žama, njeſtawa žo to, dokelž je wobſtupjena, ale dokelž je žo žama wote wſchěch mozow wožamocžika.

Lynchowanje cžornochow w Amerizy.

Hida běłych pſchecžiwo cžornocham w Amerizy žo ſe žanymi knjeżeŕſtwowymi wukaſami potłóczicž njedawa. W Oxfordu w Miſſiſippiſkim ſtatu bě žo lud pſched jaſtwom sběžał, ſo by cžornocha Pattona lynchował. Tuteho winowachu, ſo je jenu běłu žonu wumozowacž ſpytał. Ssudnik Rowne ludej, pſched jaſtwom ſhromadženemu, napſcheczo ſtupi a jón napominaſche, ſo by ſakonjowej ruzy prawo woſtajił, kotrež jemu ſaleži. Wjetſchina luda bě hižo po ſdaczu ſwólniwa, na Rownowe namołwjenje poſłuchacž, hdyž na dobo prjedawſchi ſenator Sullivan na jaſtwowe ſkhody ſtupi a žebi wótſje žadaſche, ſo dyrbja cžornocha hnydom wobwěſnycž. Lud, kotryž žo ſ jeho žłowami ſ nowa roſhori, žo do jaſtwa dobu, cžornocha Pattona ſ njeho wuwjedže a jeho na bliżſchi ſchtom powěſnu.

Wuſpěch amerikanſkeho ſmijojteho lětaka.

Bratraj Wrightaj ſmijojte lětaki twaritaj, kotrež dyrbja wodžliwym powětrowym ballonam konkurrenzu cžinicž. We Walhingtonje w ſjednocženych ſtatach połnózneje Ameriki je Orvill Wright nad tamniſchim wójſkowym ſwucžowaniſchcžu žrjedu žwój ſmijojty lětak wupruhował. Wón je ſa 57 minutow 31 ſekundow ſwucžowaniſchcža

58 krócź wobleczik a pschi tym 50 kilometrow pschelecźik. Pschi tym je wón w pscherèsku spěschnosćź něhdźe 58 kilometrow sa hodźinu dozpik. Wright, kotryž lětakowe lecźenje dospołnje wobknjeźesche, offizèram, kotsiž lecźenju pschihladowachu, rjekny, so je hischcźe dlěje w powětsje wostacź mohł. Wójskowe sarjadnistwo jeho lětak kupi, jeli so budźe wón pschi postajenych slětach sa hodźinu 40 jendźelskich mil pschelecźo hodźinu w powětsje wostacź móz.

Tón samy dźeń wjecźor je so Wright se swojim lětakom hischcźe raz do powětra puschcźik a je njepschestawajcy 1 hodźinu a 2 minucźe 13 sekundow lecźał. Jeho slět bě hischcźe dospołnischi, dyźli dopoldnja. Wright pschi lecźenju wjazy krócź swoju prawu ruku wot sběhadła sběhny a pschihladowarjam kiwasche. Wožebne towarstwo pschihladowarjow bě pschitomne, mjes nimi statny sekretar Taft, assistent statneho sekretara wójny Metcalse a mnosy wyšozy offizèrojo w uniformje. Po lecźenju Wright praji, so wón lětak njewědomnje runje kaž wustojny kolojèsdny wodźi. Wójnski minister je prajił, so so za wójsko hnydom smijojte lětaki kupja. Wone budźa so teź na wójnskich łódźach wužicź móz. Teź pschi mórskich wukhowanskich stazijach budźe Wrightowy lětak s wulkim wužitkom. Hdyž wětr popuschcźi, móże lětak łódźam, na mórske dno sawadźenym, wukhowanski powjas pschinjesćź, prjedy hacź by to na njemèrnym morju s cźołmami móžno było.

Hdyž so Wrighta po jeho prěnim lecźenju praschachu, cźeho dla njeje tsi minuty dlěje lecźał, wón wotmolwi, so budźische wón to zyle derje mohł cźinicź, tola jemu je zyle njesnate było, kak dołho bě wón lecźał. Wón je měnił, so je to 40 minutow było. Kapitan Van Horn praji, so mohli pschi spěschnosćźi, s kotrejž je wón lecźał, jeho s cźežka trjechicź. Bychu dyrbjeli sa nim s někotrych kanonow se schrapnellemi tsělecź. Wright praji, so je lecźizy cźežko, wyšokosćź wobliczicź, spytowanje, wyschsche lecźicź, so lědma pottócźicź da.

Sastupnik lěkarja Schkórza.

(Skónczenje.)

Hdyž bě doktor Wěnz nasajtra saso pschischoł, sdasche so, so bě skabosćź khoreho pschibyła. Knjeni Brijantowa jeho na to kedźbneho sczini.

„To sym wocźakował“, doktor Wěnz wotmolwi.

„Knjes doktoro, mi chze so picź“, knjes Brijant rjekny.

„Wěsćze, hnydom!“

„Schto dyrbi bycź, woda abo wino?“ knjeni Brijantowa so woprascha a dźěsche k polzam.

„Ssym sam něschto sobu pschinjesł“, lěkar wotmolwi a bleschu a sležborny kheluschk se saka wucźeże.

Laczny muž s wulkim khwatkom pijesche.

„To mi nowe žiwjenje do mojeho cźěła pschinjeże! Njebyschcźe mi mohli s teho něschto tu wostajicź, knjes doktoro? Ssurowje wjele sym wustał, prjedy hacź scźe pschischli.“

„To je jeno na tsi dny“, doktor Wěnz wotmolwi, „nimo teho sebi myslu, so so wam jutsje hižo tak jara njebudźe picź chcyć.“

Na tsećim dnju bě khory hižo zyle wěsćze khmańschi.

„Myslu sebi, so mohli nětkole khorosćźi skónczńje jeje prawe mjeno dacź!“

„Mjena ja pschezo hischcźe praweho nimam; nadźijam so, so je so mi poradźiło, ju sapschimnycź, ale w jeje lěkowanju njesmědmy popuschczicź. Na dźensnischi wjecźor wam něschto běžiteho lěkarstwa póscźelu, te wosmjecźe k sebi!“

„Chzu na to kedźbu měcź, so so to dokkadnje stanje“, knjeni Brijantowa wobkrucźesche.

„Lěkarstwo tu rano budźe“, lěkar pokracźowasche, ale do dźewjateje hodźiny so bracź njesmě. S najmjeńscha dwě hodźinje dołho dyrbi wotewrjene w schkleńźy stacź, — tola niczo ani jěscź, ani picź njesměcźe, doniž njejscźe lěkarstwa wsali.“

Domoj doschedschi doktor Wěnz lěkarstwo hnydom pschiprawjecź pocźa a hižo ertnje podate wukasanja hischcźe jasnje teź na wosnamka napiża. Hdyž bě ju wotpósłkał, jeho dźiwny njemèr pschewsa. Wocźi s cźasnika spuschcźicź njemóžesche, a ženje, to so jemu sdasche, njeběchu mjeńschiny tak pomału dale lěske. Mało mjeńschinow do dźewjateje hodźiny wón do knjesa Brijantoweho domu sakkapa a na swoje požadanje bu hnydom ke khoremu dowjedźeny. Tón bě sam wo jstwje a psched wohnjom sedźesche.

„Wy, knjes doktoro? To drje je pschekhwatazy wopyt, so byschcźe widźeli, hacź so wasche wukasanja dokkadnje wobkedźbuja!“

„Tak nimale“, doktor so posměwajo wotmolwi. „Aha, tule lěkarstwo steji, wotewrjene, kaž sym pschikasał. Dobre. Je knjeni Brijantowa doma?“

W tym wokomiku so durje wotewrichu a knjeni Brijantowa sastupi. Ta so runje tak dźiwasche, hdyž doktora wuhlada, a so wopraschа, cźeho dla je pschischoł.

„Staroscź mam wo swojeho cźerpjazeho, dale niczo! — W dźewjecźich je, myslu sebi, so mózemy nětkole lěkarstwo bracź.“

Knjeni Brijantowa jemu schkleńźu poda; wón na to, schtož bě nutska, kedźbnje hladasche a to potom pomału do małeje bleschki pschida, kotruž se saka wucźeże.

„Myslu sebi, so s tym radscho hischcźe trochu wocźaknjemy“, wón potom rjekny, bleschku derje satykujo a do saka suwajo. Potom druhu wucźeże a rjekny: „Tole zyle tak wótre njeje!“

Knjes Brijant so posměwajo ju wupi.

„Potajkim niczo dale, khiba tablety, proschu, doniž mas jutsje widźał njesym“, doktor Wěnz praji. „Wy měli bórsy lehnycź hicź, po lěkarstwje najskerje wusnjecźe.“

Potom rjekny, ke knjeni Brijantowej so wobrócźiwschi: „Ssměm mas na jene skowo prosyć, knjeni?“

Wona psched nim do jědźernje dźěsche; doktor Wěnz durje sa sobu sawrje.

„Cźeho dla jemu tamneho lěkarstwa dali njejscźe?“ wopraschа so, njejabzy so k njemu wobrócźiwschi.

„Dokelź sym skónczńje na jeho khoroscź mjeno namakał.“

„A kotre to je?“

„Pomałke sajědojcźenje“, doktor Wěnz měrnje rjekny, „s jědom, wo kotrymž w naschim kraju lědma schtó schto wě. Wczera sym to jeno tukał, dźensa mam w tejle bleschzy dopokas na to“, a wón na sak we swojej sukni klepasche.

„To běchu potajkim pasle na mnje?“ so knjeni Brijantowa zyle s cźicha wopraschа.

Doktor Wěnz derje spósna, so bě tuto praschenje tak dobre kaž wusnacźe.

„S wotkel tón jěd macźe?“ sa khwilu so wopraschа.

„Mi je wažnische, wjedźecź, schto macźe myslе cźinicź.“

„Ja lědma wěm — ja — —“

To woprawdźe njewjedźesche; na scźěhwki swojeho wotkrycźa sebi hischcźe pomyslik njebě. Knjeni Brijantowa k njemu blisko pschistupi a jemu ruku na ramjo połoži.

„Budu wschitko prěcź“, wona rjekny, „wy móżecźe sebi myslicź, schtož chzecźe, ale cźežko wam budźe, něschto dopokasacź. Doktor Schkórz a mój muž budźetaj so wam do wocźow smjecź. Ja žanje w Indiskej była njejsym, schto mohła wo indiskich jědach wjedźecź? Niczo dopokasacź njemóżecźe, ani to, so je to mojemu mužej khoroscź sawinyło!“

A s cźicha so posměwajo wón se jstwy wuńdźe. Njech by teź jeje samysł kajkiżkuli był, doktor Wěnz bě sebi wědomny, so bě wona wusnała. Ale kak bě tutón jěd dostała? S pomozu swojeho bratra, doktora Schkórza, to bě najbliżische wotmolwjenje.

„To dyrbju poliziji wosjewicź“, to sebi lěkar rjekny, w nozy po swojej stwě tam a sem khodźo. Ssnadź je sobuželnosćze hódna, ale swoju winowatosćź dyrbju dopjelnicź.

Rano sahe bě saso w domje swojeho khoreho. Knjeni Brijantowa tu njebě — jara sahe rano, prjedy hacź běchu skužobni wotucźili, bě s cźahom do Londona wotjěła. Doktorej Wěnzej bě sawrjeny kuwert sawostajiła. S napjatosćzu jón wotewri, w nim bě papjerka s tymile skowami: „Dopokas **mohł** so wam **tola** poradźicź, woteńdu, woteńdu na pschezo.“

Dwaj, tsi krócź wón tutych mało rjadkow pscheczita, potom holzy rjekny, so posdźischo saso pschińdźe, so by khoreho widźał, a samysłeny do swojeho wobydlenja woteńdźe.

Hdyž do wobydlenja sastupi, jemu doktor Schkórz napscheczo stupi.

„Schto, hižo so wrócźili!“ doktor Wěnz, dźiwajo so, sawoła.

„Měra njemějach, njemóżach myslicźki wotbycź, so je tu wschitko kschiwje so pletło. To njeje khwalba wam, doktor Wěnzo, ale dyrbicźe wodacź mužej, kotrehož cźuwy su do njeporjada pschischle.

„Lěpje so to njemohło trjechicź, so scźe pschischli — něschto je kschiwje schło. — Ale wy woprawdźe dobreho sacźischcźa njecźinicźe!“

„To niczo na sebi nima, sym zyłku nóz pucźował. Prajcźe mi, schto dha je“, a wón swojeho sastupnika do dźěkarnje dowjedźe.

Doktor Schkórz do wocźow sblědny, prjedy hacź jeho kollega powjedacź sapocźa; wón bě na smjercź blědy, prjedy hacź bě tón dopowjedał. Hdyž to doktor Wěnz pytny, pschesta powjedacź.

„Dale, dale!“ doktor Schkórz pohonjesche.

„Wěso nichtó wam teho dla porokowacź njemóże, so so wam

poradźiło njeje, tutón jěd spósnacź; to bě ßamy pschipad, so ßym schto wo nim wjedźał."

„A knjeni Brijantowa je wschitko wusnała?"

„Haj; schto macźe myßle cźinicź?"

Doktor Schkórź ßo wotßali a cźekny runje tak, kaž knjeni Brijantowa, ale — do Ameriki.

Duzy po morju na kódźi wón wot rosbudźenja a stracha cźeźzy skhori a wumrje. Tak wobaj lestnaj mordarjej drje semskemu ßudnikej cźeknyschtaj, ale cźim spěschnischo do rukow wěcźneho ßudnika padźeschtaj.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1908 dotal zaso nahromadźiło: 621 hr. 78 np.

Dale za njón darichu:

Z wotkazanja njebo Pětra Kolcha w Lutyjecach	100 hr. — np.
Knjez farař J. Šewčik w Kamjenicach . .	15 hr. — np.
Uměl. Bjesada w Prazy	8 hr. 44 np.
Wot rady města kral. Vinohrady	42 hr. 18 np.
Dr. F. Zatki w Karlinje	16 hr. 93 np.
Hromadźe:	804 hr. 33 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Tudomny pěschi regiment cźišćko 103 je schtwórtk do manevrow wucźahnył. Tón ßamy dźeń je wón bjes schkody do Großenhaina pschijěł a ßo tam a we wokolnych wßach do kwartěrow położił.

S **Budyschina.** Pschichodne khěžorske manevry budźa ßo pjecza pak w połnóznej, pak w narańschej Sakskej wotbywacź. Duž je móżno, so budźa, kaž hižo pscheð 12 létami, s nowa cźrjódy wojakow wschěch družinow po Kužizy cźahacź. Tehdyschе khěžorske manevry ßu hischcźe kóždemu, kotryž je je wohladał, w żiwym wopomnjenju.

— (Nowy cźaßnik na radnizy.) Město doßkuženeho stareho cźaßnika na měschcźanskej radnej khěži ßo automatisko-elektriski cźaßnik postaji. Měschcźanszy sastupjerjo ßu sa njón w ßwojim poßlednim poßedźenju 2600 hriwnow pschiswolili. Nowy cźaßnik, kotryž ßo wob tydźeń jenoż jedyn ras nacźehnje a hewak żaneho wobßkuženja njetrjeba, ßo pola Zachariä w Lipsku skasa.

— (Wusnamjenjenje.) Wjednikej papjeroweje maschiny Janej Mroskej na Židowje a papjerowej wuběrarzy Marji Buschowej rodźeneje Winarjez na Židowje, kotrajź staj dlěje dyžli 30 lět w Budyskich sjednocźenych papiernikach dźěłakoj, je ministerstwo snutskownych naležnoscźow cźeßne znamjo sa ßwěrnoscź w dźěle spożcźiło.

— (Njedźelski měr.) Pschecźiwo namjetej, so ßo njedźelu s zyka wjazy dźěłacź njeßměło, ßo khěžorstwowemu ßejmej petizija poda, w kotrejź ßo żada, so ßo njedźelske dźěło njeby dale samjesowało, dokelž by hewak wobkhód cźeźko schkodował. Budyszy měschcźanszy sastupjerjo ßu wobsamkli, so dyrbi ßo Budyska měschcźanska rada tejle petiziji pschisamknycź.

— (Dalsche ßwjecźenje tsjoch kralow w Sakskej.) Natarski radźicźel A. Zschucke we Worzynje a superintendent dr. Frotscher we Werdawje staj scźěhowaze napominanje wosjewiłoj: Wustupowanje nascheho knježerstwa sa sdźerżenje ßwjedźenja tsjoch kralow w Sakskej po naju měnjenju pschecźelow ßwjedźenja tsjoch kralow niz jenoż k żiwemu dźakej wjasa, ale tež temu, so by ßo ministerstwu spósnacź dało, so ma wjele sady ßebje, kotsiž ßu jeho nahlada. Duž namjetujemoj, so bychu ßo s wupołożenjom kopjenow podpißma w jenotliwych gmejnach k wopowjedźenju scźěhowazeho wopschijecza sběrake: „Podpißani wyßokemu statnemu knježerstwu najponiżnischi dźak sa jeho wustupowanje sa wobkhowanje ßwjedźenja tsjoch kralow praja a ßo nadźijeja, so ßo tónle ßwjaty dźeń naschemu wótznemu krajej dale sakhowa."

— (Paduschstwo.) Tudomny pohoncź Schufka bě ßo sańdźenu ßrjedu, hdyž na jenym polu pschi Mużakowskej dróhy worasche, cźopkoty dla laz ßlekł a jón do drohoweho pschěrowa położił. Hdyž ßo wón laz saßo woblecźe, wón pytny, so bě ßo s njeho ßlěborny remontoirski cźaßnik shubił. Na dweju hantwjerskeju, kotrajź staj w pschěrowje krótki cźaß ßedźakoj, tukaja, so staj cźaßnik kradnykoj.

— (Poßwjecźenje Budysko-Khocźebuskeje żelesniży.) 1. oktobra ßo Rakecźansko-Wojerowska żelesniza sjawnemu wobkhadej pschepoda. Dźeń prjedy ßo nowa cźara poßwjecźi. We Wojerezach budźe ßwjedźeńska hosćina. Budyska měschcźańska rada na nju Kulowskeho a Wojerowskeho měschcźanostu a Rakecźanskeho gmejnskeho pschedstejicźerja a pódla teho ßobustawy żelesniskeho syndikata pscheproßy. Dokelž knježerstwo jenemu woßebitemu cźahej jenoż s Rakez wotjěcź da, ßu Budyszy měschcźanszy sastupjerjo wobsamkli, 100 hr. sa woßebity cźah pschiswolicź, kotryž wobdźělnikow pschi poßwjecźenju s Budyschina do Rakez a wróćźo powjese.

— Na Budysko-Wojerowskej żelesniży, kotraž ßo w bliżschim cźaßu dotwari, budźa scźěhowaze cźahi jěsdźicź:

S Budyschina	5,10	9,13	2,10	7,15
do Rakez	—	—	3,13	8,12
s Rakez	6,10	10,13	3,16	8,20
do Kulowa	6,43	10,43	3,43	8,53
do Wojerez	6,57	10,57	—	—
S Wojerez	7,4	10,5	2,31	7,41
do Kulowa	7,19	10,22	2,46	7,56
do Rakez	7,45	11,1	3,20	8,23
s Rakez	7,50	11,12	3,24	8,25
do Budyschina	8,50	12,12	4,26	9,24

S **Cźornych Noßliz.** Sańdźenu wutoru popołdnju ßykawje s Hornjeje Hórki a Dźěžnikez skoku do nascheje wßy pschihnaschtej, so byschtej, stajnje k pomozy hotowej, wudyrjeny woheń haschakej. W Hornjej Hórzy a Dźěžnikezach běchu mróćźele cźorneho kura s Cźornych Noßliz k njebju stupacź widźeli a běchu ßebi teho dla myßlili, so zyła wjeß w płomjenjach steji. Cźornonoßliczenjo běchu pak straschny woheń ßami shascheli, prjedy hacź Sstónćźeczenjo a Hornjohórczenjo dojědźechu. W statoku żiwnoscźerja Dudy bě ßo jedyn hußazy khlěwcźk, dźěłacźerjej Schołcźe, kotryž tam na podrużstwje bydli, ßluschazy, sapalił, a płomjenja běchu ßo też na hromadu drjewowych walcźkow, tam sestajenych, wupschestrěłe. Te běchu ßo palo mózny kur wot ßo dawałe. Spěschni hascherjo mózachu ßo teho dla hnydom se ßykawomaj sawróćźicź se spokojazym wědomnjom, so ßu ßwoju winowatoscź dopjelnili. Na kajke waschnje je woheń nastał, njeje hischcźe wujaßnjene.

S **Budestez.** Pomozne duchowne město w Budestezach je ßo psches wobsamknjenje zyrkwinskeho pschedstejicźerstwa statne scźiniło.

S **Radworja.** Tu semrě póndźelu rano stara ßwěrna cźitarka Serbskich Nowinow swud. Khata Cźornakowa. Stara wowka je wyßoku starobu 90 lět dozpiła a bě hacź do poßlednich dwě njedźeli jara strowa. Kóždu ßobotu pak ßo wjeßelesche na ßwoju „Nowinu", kotruž zyku pscheczita. Wot tuteje wowki je nasch cźešći pschecźel, knjes Adolf Cźerný w Prasy, jara wjele bajkow a powjescźow shonił. — Njebohej pak budź Bóh luby Knjes hnadny a ßmilny! R.

S **Njeßwaczidła.** Kak ßebi tudomni Sserbja ßwoju ßerbsku rěcź waża, kak rad ßo w njej sabawjeja, ßu sańdźenu njedźelu kraßnje dopokasali. Weberez wulka żurla bě dospołnje pschepjelnjena. Bjes dźiwa też! Wustupi dźěn derje snate ßerbske towarstwo „Lipa" s Rakez s rjanej hru „Na wuměnku". A tajke něschto exaktne, żiwjenja połne hischcźe na naschim jewischcźu njejßym widźał. Kóżda woßoba bě tak wěrna a wěryspodobna, so myßlesche we woprawdźitym żiwjenju bycź. Rakecźenjo ßu na naschim ßerbskim jewischcźu wumjeżły! Woßebje kraßnje hrajeschtaj stary Wróbl a jeho mandźelska Wórscha. Na pschedstajenju ßo nikomu s hrajerjow niczo wustajicź njehodźi. Sskawa Wam, ßwěrni Rakecźenjo, so ßo prózujecźe, nasch lud powucźecź, posběhowacź a sabawjecź s jewischcźa. Nadźijomnje je też kóżdy rosumił srudnej historiji, kotraž ßo pola naß tak cźasto wospjetuje. Psches zusbarjenje a němcźenje ßo nam shubjuja nasche najrjeńsche statoki a kubła. Schkitujcźe naschu ßwjatu semju psched zusymi, kotsiž chcźedźa ju wam wulischcźicź, rjenje wam rěcźo, lischki falschne! — Wutrobne ßkowa porěcźa k shromadźenym knjes farař Waktař. Počźahujo ßo na mjeno Rakecźanskeho ßerbskeho towarstwa, wopomni, kelko nam powjeda tajka stara ßerbska lipa. W ßtónćźnym bkyschcźu tam pod lipu ßebi hrajkaju drobnuschke dźěcźi. W hwěsdojdej nozy tam jedna ßlubi jednemu: Twój Bóh njech je też mój Bóh, twój lud też mój lud ... A hdyž liscźicźka satschepotaju, powjescź nam dawaju se starych kraßnych cźaßow. S lipineho drjewa ßo husto dźěła prěnje cźłowjecze łożo: kolebka — a cźasto też poßlednje: kaschcź — tak nam powjeda wo spocźatku a wo skónćźenju cźłowjeka. Rakecźanske ßerbske towarstwo je ßebi tute mjeno wuswoliło. Schtoż pak ßo hewak wot lipy prajicź njehodźi, to mózesch cźim móznischo wot Rakecźanskeje „Lipy" prajicź: so kraßne płody njeßy. Najrjeńsche płody, narodne żiwjenje, kotrež dyrbi ßo pschezo hłubscho sakorjenjecź do nascheho ludu. Nasch lud ma hischcźe ßwój

pschichod, tak wostanje Bohu, knjeżerstwu a žebi žwěrny. Tutu žwjatu tsoju žwěru njech haja wschitzy naschi Sserbja a njech steja wschitzy sa jedneho a jedyn sa wschitkich! — Sahorjena rěcz knjesa fararja wschitkich wutroby hluboko jimasche a hnujesche. — Knjes Kruža a knjeni Frenzelka spěwaschtaj hischcze jara khwalobnje nětotre sola a duetty. Dozyla: Sswjedženi poradži žo w kóždym nastupanju nanajlěpje. Pilni Rakeczenjo pak njech nawuknjenu hru dale wužija a njech ju tola po zyłych Sserbach pschedstajeja! — Sa Njeżwaczidko žame pak mamy nětko krutu nadžiju, so žo lětża w symje sakoži žerbske towarstwo! Rachlowc.

Se Suborniczki. W briketowni hornjolužiskeje wuhloweje jamy bě njedželu w nozy woheń w hotowych briketach wudyrił, kotryż žo rucze rosschěri. Dźěłaczerjam žo skónczenje poradži, woheń salecz. Nastata schkoda žo se sawěsczenjom saruna.

Se Skanez pola Barta. Wutoru rano je žo khěža cžěžle Palmy do cžista wotpalika. Pódla wjeżneje běschtej k wohnju žykawje s Rakojd a s Worzyna pschijěłej.

S **Krósta.** W hacże tudomneje Adolfskeje Hěty žu dźěłaczerja Krawza s Wulkeje Dubrawy morweho namakali. Krawz je po sdaczu po cžmje pucz mižnywschi do hata padnył a žo w nim tepił.

S **Bukez.** Krajne konsistorstwo je knjesa kandidata bohawuczenosczje Mjerwu s Dažina sa druheho duchowneho nascheje wožady powołało. Jutsje njedželu jeho knjes farar Kubiza dopołdnja we 8 hodžinach w žerbskej Božej žłužbje sa duchowneho wużwjeczi, knjes farar lic. theol. Rjencz s Ketliz jeho na to w němskej Božej žłužbje pschedstaji.

S **Bukez.** Pschi Božim njewjedrje, kotrež žrjedu popołdnju wokoło 5 hodžin psches naschu wokolinu cžehnjesche, je błysk 11lětneho žynka žiwnosczerja Handrija Wjenka na polu pschi paženju huž sarasył. Njebocziczki bě se schtyrjoch dźěczi jeniczki žynk. Hdyž hólz po njewjedrje domoj njepschińdże, dźěsche jeho nan jeho pytacz. Wón jeho na hórzy pschede wžu mormeho na semi leżazeho wuhlada. Hdyž jeho wón domoj pschinjeże, pschińdże s dobom pożok se Ssowrjez s powjesczu, so je runje Wjenkez dźěd, žiwnosczer Wiczas w Ssowrjezach, wumrjeł. Dženża, žobotu, popołdnju budžetaj žo dźěd a wnuczk na tudomnym pohrjebnischczu khowacz. Wschitzy ludźo njesboże Wjenkez žwójby wutrobnje wobžaruja. Pschi tymle srudnym podawku žo na to spomina, so je žo sa poslednje 25 lět w Bukezach 5 cžłowjekow s błyskom moriło. S nich žu žo schtyrjo na tej samej hórzy se žmjerczu pschekhwatali, na kotrejž je Wjenkez hólczka njejabzy žmjercz podeschła.

S **Hucžiny.** Pschi pschihódnym wjedrje žo tu póndželu skótna wobhladańza, wot ratarskeho wokrjeżneho towarstwa wuhotowana, wotbywasche. Wustajiło bě žo 22 bykow, 54 krutwow, 37 jałojzow, 2 wołaj, 9 byczkow, 8 czelatow, 4 kosoły a 14 kosow. Myta dostachu: A. Czežny diplom sa shromadne dokonjenje kk. kubkowy direktor Richter w Barcze, ryczerkubkowy najeńk Klahra w Pschiwczizach, ryczerkubkowy najeńk Nicka w Hucžinje a ryczerkubkowy najeńk Sachsa w Hlinje. B. Sa byki: 1. Myta po 60 hriwnach: plahowanske towarstwo w Minakale (bykowy džeržeŕ Robschink), ryczerkubkowy najeńk Klahra w Pschiwczizach (pódla teho 2 prěnjej a 2 druhej mycze njewuplaczenej), kubkowy direktor Richter w Barcze a ryczerkubkowy najeńk Nicka w Hucžinje (poslednjej mycze njewuplaczenej). 2. Myta po 40 hr.: ryczerkubkowy najeńk Sachsa w Hlinje, kubleŕ Domsch w Rakojdach, ryczerkubkowy najeńk Günther w Hrodžischczu a kubkowy direktor Richter w Barcze (njewupłaczene). 3. Myta po 20 hr.: plahowanske towarstwo w Klukschu trójzy (bykowy džeržeŕ Ducžman a bykowy džeržeŕ Nyczka), kubleŕ Kótwiza w Hucžinje a kubleŕ Beyer w Maleschezach. Privatne myto po 10 hr. dostaschtaj: kubleŕ Miczka w Bukojnje a Weser w Bukojnje. C. Sa krumy: 1. Myto po 35 hr.: kubleŕ Kopta w Klukschu, Hobrak w Klukschu, Lukasch w Barcze, ryczerkubkowy najeńk Klahra w Pschiwlizach (pódla teho njewuplaczene 8 prěnich a 4 druhich mytow), kubkowy direktor Richter w Barcze (pódla teho 5 prěnich a 1 druhe myto), ryczerkubkowy najeńk Nicka w Hucžinje (pódla teho 1 prěnje, 3 druhe a 4 tsecze myta), ryczerkubkowy najeńk Sachsa w Hlinje (pódla teho 2 druhej a 1 tsecze myto), ryczerkubkowy najeńk Günther w Hrodžischczu (pódla teho 1 prěnje myto). 2. Myta po 25 hr.: kubleŕ Dinter w Klukschu (pódla teho 1 tsecze myto), Hajnik w Klukschu, Schusterowa w Klukschu. 3. Myta po 15 hr.: kubleŕ Ducžman w Klukschu, Wacker w Barcze, Kótwiza w Hucžinje (pódla teho 1 tsecze myto), Domsch w Rakojdach. D. Sa jałojzy: 1. Myta po 20 hr.: ryczerkubkowy najeńk Günther w Hrodžischczu (pódla teho 3 druhe myta), ryczerkubkowy najeńk Sachsa w Hlinje (pódla teho 3 druhe myta), ryczerkubkowy najeńk Nicka w Hucžinje (pódla teho 4 druhe a 3 tsecze myta), kubleŕ Lücka w Barcze (też 1 druhe a 1 tsecze myto), kubleŕ Weser w Bukojnje. 2. Myta po 15 hr.: ryczerkubkowy najeńk Klahra w Pschiwczizach (też 1 tsecze myto), kubleŕ Kótwiza w Hucžinje. 3. Myta po 10 hr.: Kubleŕ Miczka w Hucžinje. Hobrak w Klukschu, Nyczka w Klukschu, Czežla w Lemischowje, Schütza w Barcze. E. Sa woły: 1 druhe myto po 15 hr. ryczerk. najeńk Sachsa w Hlinje. F. Sa młody skót: privatne myto po 5 hr. kubleŕ Nicka w Bukojnje a Mjerwa w Barcze. G. Sa kosoły: 1. myty po 15 hriwn. kosy plahowaze towarstwo w Drožděiju. 2. myto po 10 hr. Nowak w Rakojdach (też jene 3. myto), Wiczas w Drožděiju. H. Sa kosy: 1. myto po 7 hr. Wjela w Drožděiju, Nowak w Drožděiju (też jene tsecze myto). 3. myto po 3 hriwn. Krawz, Klingst a Kaufmann w Drožděiju. Pschi wudželenju mytow knjes profesor dr. Gräfa wusběhowasche, so je howjadowa wobhladańza w Hucžinje najlěpscha poknózneje Lužizy była. Plahowanske towarstwa a privatni plahowarjo běchu s khmanymi bykami pschischli, kotrež móża derje konkurrenzu s zusymi pschiwjasanymi skoczatami wudžerżecz.

To žame płaczi wo krumach, pschi czimž ma žo woženbje wusběhnycz, so běchu tež hródże mjeńschich ratarjow s wubjernym materialom sastupjene. Pschede wschěm ma žo naspomnicz, so běchu runje pschichod nascheho plahowanja skota, jałojzy a młody skót, w tak wubjernych eksemplarach na městnje, a to tež tu se žylnym wobdželenjom małeho ratarstwa. Pódla howjadow žu žo tež kosy na wobhladańzu pschiwjedke, a to jenož s małych hospodarstwow. Kaž mytowanje pokasuje, žu žo tež mjes kosami jenož dobre, s dźěla wubjerne skoczata wustajiłe.

S **Rakez** Spěwarske towarstwo „Jednota“ s Khrósczizu wuhotuje k czesczi a k wopomnjeczu nascheho njesapomniteho wótczinza njebo Jana Ernsta Ssmolerja njedželu 20. septembra tu spěwny žwjedžeń. Sserbja s Rakez, s blizscheje a s dalscheje wokolnosczje pschińdźcze w prawje wulkej liczbje. Chzemy ras saž na žerbskim spěwje a sabawje žo sawježelicz a pschi tym spominacz na teho, kiž je ruku, wutrobu a duschu woprował sa žwój lubowany narod, kiž je s njewschědnej horliwosczu a wutrajnosczu dźěłał a skutkował sa Sserbow sboże a tracze. Shonimy tež, schto wscho je wukonjał w czažach, hdyž rańsche serja žwitachu a nowe žłónzo skhadżesche na narodnym njebju nětczischeho Sserbowstwa, s dobom pak tež, s kajkimi wobczežnosczemi je žo pschi tym bědźił.

S **Kamjenza.** Bubnaŕ Jeremias s tudomneho pěscheho regimenta bě žo žrjedu wjeczor pjany do kasarmow wróczik. Tam bě žo wón w mużstwowej stwje, w kotrejž runje nichtó pschitomny njebě, na woknowu desku žydnył. Ssedžo wužnywschi, je wón s woknom dele padnył. Pschi tym je žebi wón hłowinu kožu rostorhnył, kotruž je wojeński lěkaŕ hromadu seschik. Hdyž bě žo snjesbožanemu wědomjo wróczilo, žu jeho do Draždžanskeho lazaretha dowjesli.

S **Draždžan.** Hdyž žo w žerbskim kraju tu a tam žnjowe džakne žwjedženje žwjecza, potom my Sserbja w zusbje woženbje husto na naschu Lužisku domowinu spominamy. Ssmy tež my tola s wjetscha něhdy w cžažu žwojeje młodosczje wonkach na polach w ratarskim dźěle stali a nětotry rjany žnjowy žwjedžeń w Sserbach žobu žwjecżili. — Tute cžažy žu saschke. Te radostne žerbske Boże žłużby, na kotrychž we wyschschich khorach džakne khěrlusche móznje psches žwjatnizy klincza, tu nimamy. Jene sarunanje pak je nam date. Stajnje, hdyž žu we Lužizy žně domoj dokhowane, naž tschižna zyrkej hospodliwje do Božeje žłużby w lubej maczernej rěczi wita. Nětotryżkuli mjes nami žo s zykej wutrobu na tute kemschenja wjeżeli a je žebi wyżoko waži. Wone žu sa njeho swjask luboscze se starschiskim domom a nowy swjask pożylnjeneje wěry s Bohom. Ja snaju kemscherku, kiž je hižom na 20 lět w Draždžanach we žłużbje a žaneje naschich Božich žłużbow skomdźiła njeje. Se rta druheje pak pschi ruku sawdaczu psched zyrkwinymi durjemi žłyschach te žłowa: „Ja tu stajnje žym, a hdyž tu junu wjazy njebudu, potom žym wěscze khora abo žnano hižom pod rownej hórku spju“. To je žłowo, kiž žwědczi wo wěrnej a žwěrnej luboscži kaž k maczerńej rěczi tak k Božej žłużbje.

Kóždy mjes nami tak nadobnje smyśleny njeje. Tón Knjes sbudž naž, so by Boże žłowo mjes nami rostko! Kóždy mjes nami pohnuwaj a pohonjej tych Sserbow, kotrychž w Draždžanach a wokolinje snaje, a pscheproschuj jich luboscżiwje do blizscheje žerbskeje Božeje žłużby, kiž žo njedželu 20. septembra pschipołdnju ½12 hodž. w kschižnej zyrkwi žwjecži. W njej smeje k. farar Domaschka s Budestez spowjednu wuczbu, k. farar Waltaŕ s Njeżwaczidka pak žerbske předowanje. Bóh žohnuj to žwjate dźěło mjes nami Sserbami w zusbje! —

Se Shorjelza. Morwu na żelesniskej koliji žu póndželu

wječor na Shorjelsko-Khoczebuskej czarje jenu holzu se Shorjelza namakali. Wona bě ßo se ßamomordarskim wotmyßlenjom psched lokomotivu czißka. Częko do Shorjelskeje czękownje dowjesechu, hdyż je jo holzyny bratr spósnał. Holza je ßebi pjecza w czężkich myßlach żiwjenje wsaka.

S Klětneho. Wóndano psched woknom Jamnowskeho hroda zuseho muża wohladachu. Mamsella mënjesche, so je wón khłódny proscheŕ a jemu nasdala kiwasche, so by ßo naßnědacz pschischoł. K njemu ßo pschibliżiwschi pak ßo njemało stróżi, wohladawschi, so bě wón ßkomjane scherjenje. Nasajtra ßkomjany hóscz w sahrodże pola wyschscheho sahrodnika w khłódnizy ßedżesche. Dokelż pak jemu tón hnydom won kasasche, ßo wón pó czmje do Klětneho psched durje jeneho klamarja na kawku ßydnyczż dżęsche. Sso jeho dohladawschi, ßo pßy do schczowkanja dachu, so ßo ludżo s zyłeje wßy sbężachu. Ssamo Jamnowske holzy, kotreż ßo hewak wscheho boja, se żerdżemi a klumpachami na njeho pschiczahnychu. Duż dyrbjesche ßkomjany muż s nowa zofacz a ßo jako strażnik pschi hromadże drjewa staji. Posdżischo jeho jako nawożenju k jenej holzy póßkachu, kotraż by ßo rad wożeniła. Pod pażu běchu jemu pschipowjednu a wotpowjednu papjeru a kschczeńske wopißmo tykli. Holza drje nawożenju lubje witasche, tola dokelż bě wón mjelczity a zyle bjes czuczow, ßo wona na njeho roshněwa a jeho k hamtskemu pschedstejiczerjej dowjedże. Tón pak jeho sa khornaŕ shrabny a jeho s durjemi won czißny, so wbohi wobej schkórni shubi. To wohladawschi, bě holzy jeho żel. Wona jeho domoj donjeße a jeho do kólnje samkny, ßo nadżejo, so ßo tam hischcze sa khmaneho nawożenju roswije.

S Jabłońza. Njedżelu popołdnju wokoło 3 hodżin ßu ßo na knjeżim poln sady knjeżeho dwora tsi żitowe fajmy wotpalike. Dżęczi ßu pjecza woheń saparake.

S Czorneho Khołmza. Tudomny wodowód, kotrehoż twar je 15,000 hriwnow płaczi, je wóndano wokrjeßny twarski mischtr Tkalz s Khoczebusa pruhował a sa dobry spósnał. Wodowód bjes poroka dżęła a dobru wodu dawa. — Nasche hižo 90 lět stare byrgle ßu doßkużike. Sańdżenu njedżelu je ßo poßledni krócz na nich piskało. Nowe byrgle ßu ßo pola firmy Schlag a ßynojo w Sswódnizy skasake a ßo tam hižo twarja.

S Běłeje Wody. Njedżelu rano w pjeczich hodżinach je tu krwawna kußańża była. S korczmy domoj duzy běchu ßo nękotsi mużojo swadżili a ßo do pukow dali. Pschi tym jenemu połërej, wëstemu Riegej s Barlina, nóß wotkußnychu. Kußnjeny ßwój nóß do rubischka sawaliwschi s prënim rańschim czahom po żelesnizy domoj jędżesche, żałosczejo, so noßa wjazy nima. W Barlinje chże wón spytacz, ßebi jón pschischicz dacz.

S Mikowa. S domkhowanki, kotraż ßo sańdżenu njedżelu w Domskez hosczenzu wotbywasche, je nękotryżkuli puki domoj khował. Hosczo ßo do wkoßow dachu a ßo njemdrje pjerjechu. W sali ßo wschelaka nadoba rosbi a w sahrodże ßo nowonatwarjena khłódniza wobschkodżi. Reje do czaßa pschestachu, dokelż běchu pschi pukach rejwarki roscżękake.

Přilopk.

* (Wjeczíwa żónska.) 50lětna żónska w Drażdżanach mëjesche wobkhad s jenym 22lětnym blidarskim pomoznikom. Hdyż tón wo nju wjazy njerodżesche, żónska ßwojeho prjedawscheho lubeho na drósy wotkaka a jemu kußatu mokschisnu psches częko liny. Młody człowjek ßo tak czężko wopali, so dyrbjesche ßo w hojerni sawjasacz dacz.

* Na mór khore wulke myssche ßu ßo pjecza w Grobaskim pschistawje pola Riesy w jenym czołmje namakale.

* (Njesboże w manevrje.) Pschi manevrje w Vogtlandskej je kanoněr Hafner s 78. pólneho artillerijskeho regimenta s kanonowego wosyka padnył a ßo tak czężko wobschkodżił, so je bórsy po tym w Plauenskim lazarecze wumrjeł.

* Khorosczwjerchа Eulenburga, kotryż jako pschepytowanski jaty w Barlinskej hojerni pschebywa, je ßo pjecza tak shórschika, so ßo njemóże na ponowjenje wußudżenja żanych myßlow bycz. Pschi rosrëczenju, kotreż mëjesche wjerch se ßwojim domownikom Gehritzom, ßo wón sczężkimi widlischczemi nadpadże. Hakle hdyż bě sawołany lękaŕ wjerchej morfium saßyknył, ßo wón saßo smërowa.

* (Njesboże s automobilom.) Pola Peiskitschema w Schlesyskej pschi jenym kole automobil inżenieura Miltnera, w kotrymż pódla Miltnera tsjo duchowni ßedżachu, po nahłym brjosy dele sjędże a ßo pscheczißny. Tsi wożoby ßo lohko sranichu. Jedyn kapłan je ßebi mosby stschaßł, też automobilowy wjednik je ßo czężko sranił.

* (Njehrajcże s tschëlbu.) Hdyż wyschschi pinczník jeneje restawrazije w Kaffelu ßwoju dnjownu ßkużbu stónczíwschi do drastneje komory stupi, wón w saku jeneje ßuknje jenu pistolu wohlada. Hdyż ju wuczahny, so by ßebi ju wobhladał, ßo wutschëli, a kulka w bliskosczi stejazeho pinczníka Dórbeckera do wutroby trjechi. Na ßmjercz sranjeny, ßo wón na semju swjesy.

* (Woheń w kasarmach.) W Trierje ßu ßo w artillerijskich kasarmach składownja se wschëm ßynom a dwě wulkej hródżi wotpalike.

* Wo żadławym njeskutku s Brieg w Franzowskej pißaju: Tsjo Italjenojo, kotsiż w jenym lëssku blisko wßy Mogeuvre jeneho němskeho zkonika setkachu, kotryż ßo se ßwojej młodej żonu wukhodżowasche, jeho k schtomej swjasachu, jeho ßamodruhu żonu wumozowachu, rosprochu jej żiwot, wutorhnychu jej czëlny płód a jón mużej psched nosy czißnychu. Potom czeknychu. Hodżinu posdżischo ludżo psches lëssk duzy s mużowymi kschikami kedżbliwi sczinjeni, żonu a dżęczo morweju namakachu, mjes tym so bě k schtomej pschiwjasany muż wowrótnik. Tych tsjoch njekraßnikow ßu blisko wßy Briega saßkapili.

* Wójnski ßud w Magdeburgu je tsjoch dżękaczeŕskich wojakow dla spjeczowanja a dla pschepschimanja na dwëmaj pschedstajenymaj, jenym serżantu a jenym dżeßatniku, k jastwu na 10 lět a k wustorczenju s wójska saßudżił.

* (Nowe rosbuchadło.) Inżenieur Gehre w Mnichowje je nowe rosbuchadło wunamakał. Wone je ßo poßlednje dny w Mnichowje pruhowało. Granaty ßo s nim do 180 kruchow rostorhachu. Połdra zentnarja czężki kulnich wokoja ßo s kałatym płomjenjom na 4000 gradow wobliczenym we wokomiku rosbuchnjenja nimale roseschkrje. Dwě żelesniskej schënje ßo pscheraschschtej a ßo do nękotrych kruchow rosraschschtej. Tromy ßo do wjele sakraßnjenych stow kuskow rostschëskachu a ßo na mëstnje rosbuchnjenja do procha rosmluchu. Němske khëżorstwo prawo na dżękanje noweho rosbuchadła kupi.

* Wulki woheń je njedżelu Konstantinopel sapuscżik. Mëstowy dżël, kotryż Stambul rëka, bě wschón do kura sawaleny. Woheń popołdnju wot 2 hacz do tsjoch hodżin rano trajesche. Dokelż bě najwjazy khëżow drjewjanych; ßo płomjenja skoku rosschërichu. Stambul ßo wohnjowemu morju runasche. Nëhdże 3000 turkowskich domow, 2000 klamow, 11 moschejow a 6 derwischskich klóschtrow je ßo wotpaliko. Wjele tyßaz człowjekow je bjes bydła. Schkoda je jara wulka. Sa wjele lět njeje we Konstantinoplu tajkeho wohnja było.

* (Strach na parnej łódzi.) Na hollandskej łódzi „Amstland", kotraż mjes połodnischej Ameriku a Lissabonom jëdżi, dżeń po wotjëdże s Rio woheń wudyri. Njedżiwajzy wscheho napominanja a smërowanja ßo pucżowarjo, kotrychż bě jich na łódzi 229, se stróżelemi sajachu. Nëhdże 20 pucżowarjow do wukhowanskeho czołma skoczi, kotryż ßo, hdyż bě ßo sjednocżazy powjas rosrësnył, powróczi. S pucżowarjow ßo jenoż schëscżo płuwajo wukhowachu. Woheń na łódzi bě ßo mjes tym podußył.

* Khołera w Ruskej ßo pschezo dale k połnozy rosschërja W Petersburgu ßu lëkarjo jedyn pad skhorjenja na khołeru spósnali. Dżeßacz woßobow je na khorosczz, na khołeru podobnu, skhoriko. Wyschnosczz wobschërne pschiprawy psche dalsche rosschërjenje khołery czini. Też Galiziskej khołera hrosy. Wona je ßo hacz k jejnym mjesam pschibliżiła. W Ostrowje je 76 woßobow na khołeru skhoriko, s kotrychż je 39 wumrjeło.

* (Rubjeżnistwo w ruskej Pólskej.) W Tomaschowizach scheszczo żandarmojo s pomozu patrouille pionërow khëżi dweju leżomnosczerjow, kotrajż staj jako rubjeżnikaj snataj a kotrajż staj hižo wjele mordarstwow a rubjeżnistwow skuczikow. Pschi bëdżenju s rubjeżnikami, buschtaj jedyn muż a żona satsëlenaj, 2 żandarmaj buschtaj sranjenaj a wjele wobrónjenych rubjeżnikow bu sajotych.

* (Saßo wulki lëßowy woheń w połnóznej Amerizy.) W połnóznej Minnesocze je wulki lëßowy woheń nastał, kotryż ßo 600 wobydlerjow liczazemu mëstaczku Grad Marosej bliżi. Knjeżerstwowa parna łódż je s dwëmaj kompanijomaj wojakow wotjëła, kotsiż dyrbja woheń haschecz pomhacz a wobydlerjow na morjo wukhowacz. Naczinjena schkoda ßo hižo na $3\frac{1}{2}$ milijona dollarow wobliczа.

* (Law holzy porsty wotkußnył.) W Kludskez menażeriji w Mödlingu bě ßo jena dżeßaczlëtna schulska holza pschejara k lawjazej klëtzy pschibliżiła a chzysche pscheczelnje hladazemu kralej swërjatow psches klëtzyne lëßyzy kruch khlëba podacz. Law sa nim hapny, tola mësto khlëba holczżynu ruku shrabny a holczży na jeno dobo wschë

pjecz porstow praweje ruki wotkußny. Holza, dżowka jeneho dżěłaczerja, dyrbjesche ßo hnydom do hojerńje dowjesć.

* (Wulke mysche jako ſapalerjo.) W klamach firmy Kaluſa a Kleina w Bystrizach w Czechach wczera woheń naſta, kotryż ßo rosſchěriwſchi wulki dżěl ſkłada ſniczi. Sa pſchiczinu wohnjoweho naſtacza ßlědżo, k pſchekhwatazemu wunoſchkej pſchińdżechu. Spósnachu, ſo běchu wulke myſche w ſkładowni pakczik ſchwabliczkow wobrymſake. S rybowaujom běchu ßo ſchwabliczki ſapaliſe a płomjenja ßo ſkładżeuych tworow popadnychu. S wohnjom naczinjena ſchkoda něſotre tyßaz krónow wuczinja.

* W Yalcze w połodniſchej Ruſkej je ßo jedyn zyrkus ſa czaß pſchedſtajenja ſpalik. Mjes pſchihladowarjemi ſatraſchna ſchmatanza naſta, pſchi kotrejż ßo wjele żonow k ſemi czißny a ßo potepta. Każ ſ dżiwom njeje żadyn człowjek żiwjenje ſhubik, tola ßu ßo něſotſi khětro czeżko ſranili. W powſchitkownej tłoczenzy ßu zyrkußowu kaßu a wſchu jedź a picze kradnyli. Woheń je ßo najſkerje ſ wotpohladom ſakożik, ſo bychu ſkładnoſcze měli kaßu wurubicz.

* Na czorne jětra je w Braſilſkej w auguſcze 1040 człowjekow wumrjeło. W Braſilſkej njeje hiſchcze ſakońſzy pſchikaſane, ſo maja ßo kóżdemu wobydlerjej jětra ſchczěpicz.

* (Parna łódź a wjelryba.) S New-Yorka ßo piſche: Parna łódź „Teutonic“, kotraż je runje do tudomneho pſchiſtawa pſchijěła, je na ßwojej jěſbje ſpodżiwne ſetkanje ſ jenej wjelrybu měła. Hiſchcze żenje, tak łódżiny prěni offizěr powjedaſche, njebě wón żaneje wjelryby widżał, kotraż by tajke ßamo mordaſke wotmyßlenje każ tale měła. Hdyż bě „Teutonic“ dżeń wot Qurenſtowna ſdalena, pucowarjo, na łódżinym prědku ßo namakazy, wulku czornu hromadu widżachu, kotraż po ſdaczu runje łódżiny pucz ſaběhowaſche. S dalokowidom ſpósnachu, ſo mějachu hobrſku wjelrybu pſched ßobu. Dokelż ßo ſwěrjo ſ měſtna njehibny, kapitan łódźi něſchto na prawizu jěcz da. Hnydom na to pak tez wjelryba na prawizu ſpkuwny, ſo by łódźi pucz ſalehnyła. Sſo na lěwizu ſwinywſchi łódź ſ prědkom ſe wſchej mozu do rybiſka ſawadźi, kotrehoż krej daloko morjo czerwjene barbjeſche. Hiſchcze woſpjet łódź do wjelryby ſajędże, kotrejż ßo wulke czwaki mjaßa a kože ſ czěła wutorhnychu. Pſchezo ſ nowa a ſ nowa ßo ſwěrjo njebojaſnje mózniſchemu pſchecziwnikej napſchecżo ſtajeſche, doniż ßo wjele krwě ſhubiwſchi njewoßłabi a ßo we hłubinje njeſhubi.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Lijeŕ E. M. Lange, 30. januara 1887 w Pſchiſchezach narodżeny a nětkole w Khwaczizach bydlazy, bě lětża 14. julija w Margareczinej hěcze, hdżež wón dżěłaſche, ßwojemu ßobudżěłacerjej Strungej ſ wonka leżazeje pjenjeżneje móſchnje 10 hriwnow kradnył. Langu, kotryż je ßo hižo ras paduſchſtwa dla khoſtał, k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudżichu.

× 16lětna ßłużobna holza Helena Auguſta Schneiderez ſ Budyſchina, paduſchſtwa dla hižo khoſtana, bě lětża w juniju na ßłużbje pola kublerja Winklera w Bórku druhim ßłużobnym holzam 3½ hriwny pjenjes a jenu jaku kradnyła. Tón ßamy dżeń bě wona ſkradżu ßłużbu wopuſcziło. Měßaz poſdżiſcho je wona w Plawnje w Vogtlandze měſchk ſe ßnědanſkimi pokrutkami a poſdżiſcho teho runja jedyn tajki měſchk w Budyſchinje, dale w holczej ſchuli a na wyßokej haßy mjeńſche wězy kradnyła. Wobſkorżena ma ſa to 6 měßazow jaſtwa a 3 dny arreſta wotßedżecz.

× 22lětny piſaŕ a ſawěſczenſki inſpektor żiwjenjeſawěſczazeho towaŕſtwa „Vita“ M. ſ Budyſchina, kotryż je paduſchſtwa, pſcheſkiſchiwjenja, jebanſtwa a wězy wobſchkodżeuja dla hižo ſchěſcz krócz khoſtany, bě ßo 20. julija do Mulanſkez Sprejnych kumpjelow kumpacz ſchoł. Sſo wukumpawſchi wón jenu ſapołożenſku ſnamku ſa hódnoſtne wězy, kotraż na jenej ławzy leżeſche, wſa a ßebi na nju pſchi kumpanſkej kaßy wězy, wot jeneho druheho kumpanſkeho hoſcza ſapołożene, mjenujży pjenjeżnu móſcheń ſ 35 hriwnami a 20 hriwnow hódny ßlěborny czaßnik pſchepodacz da. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 1 lěto ſaßudżichu a jemu czeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Lawniſki ßud. Marju Rothowu w Barcze winowachu, ſo je ſchewza Jana Ernſta Wiczaſa w Barcze czeżko ſkſchiwdżiła. Wona bě powjedała, ſo je Wiczas ſ jenej 14 lětnej dżowku Marthu Rothez na njepózcziwe waſchnje wobkhadżał. S tutym pſchiſßłodżenjom Wiczas po ßwojej nahladnoſczi a w ßwojim powołanju czeżko ſchkodowaſche. Wón teho dla Rothowu ſkſchiwdżenja dla wobſtorżi. Lawniſki ßud je Rothowu dla roſſchěrjenja ſkſchiwdżazych rěczow k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 5 dnjow a k ſapłaczenju ßudniſkich khóſtow ſaßudżił.

Kedżbu!

Póndżelu 14. ſeptembra t. l. ma ßo w **Kobliczanſkej** torfowej jamje

300000 torfowych woßuchow (bazenow)

w hromadach po 5000 abo 10000 ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Shromadżiſna: Dopołdnja w 9 hodż. pſchi torfowej jamje.

W Koblizach pola Wulkich Sdżar, 3. ſeptembra 1908.

Dreßler, wyſchſchi hajnik.

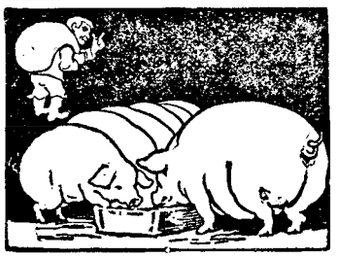

510 puntow 10měßaczne ßwinjo ważeſche, kotrež porjadnje

M. Brockmannowy pizowanſki kalk

ſnamki B

do pizy dostawaſche. — Wudawk wſchędnje jenoż něhdże 1 np. wuczinja.

Po prěnjotnych płaczisnach pſchedawa a roſeſczele

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łużizy.

Jědżne a khoſejowe ßudobje

każ tez wſchě druhe porzlinowe, kamjeninowe ſchkleńczane twory najtunſcho poruczam.

Dżělba **wulkich klankow** (pópow) ßo niże nutſkupowanſkeje płaczisny pſchedawa.

Ernst Ullrich na ſchuleŕſkej dróſy 12.

Pychu na row,

brěſowe kſchiże wſchelakich wulkoſczow ſ wupyſchenjom a bjes njeho poruczam

wokrjeßny wuſtaw na Židowje pola Budyſchina.

Jeniczke pſchedawanje pola rěſbarja **Fiedlera** na Lubijſkej dróſy w Budyſchinje.

Něhdże 1200 zentnarjow brěſowych prutow

ßo tez po małych dżělbach wot januara 1909 kupuja.

Wokrjeßny wuſtaw na Židowje pola Budyſchina.

Jahły, hejduſchku, gruby, ſzoki, buny, hróch rajß, nudle, dobru pſcheńczznu muku

porucza **Khorla Kahrowe**

pſchi żitnych wikach.

Kermuſchny khoſej

punt po 100 — 200 np.

porucza

Rudolf Pötschke

pſchi mjaßowych jědłach 7.

Jabłuka k tłoczenju, tſchaßene tola ſrake, kóżdu dżělbu ſa hotowe pjenjeſy kupujetaj

dr. Herrmann a dr. Wjazka w Budyſchinje.

Hornjołużiſka tłoczerńja ßada.

Piſaŕnja

ſa kupne, hypotheke, dismembraziſke, teſtamentiſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróſy czo. 1

po 1 ſkhodże, hoſczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Tſeſchnu papu

a **teer**

tunjo porucza **O. Sſymank**

w Bóſchizach p. Njeßwaczidła.

Rjany połcz

punt po 70 np. porucza

Khorla Kahrowe

pſchi żitnych wikach.

Ssuproſchna ranza

je na pſchedań w Jitku czo. 22.

Dobreju rólneju konjow

kupicz pyta

kubleŕ **Kſchiżan** w Tſelanach pola Budyſchina.

Próstwa

wschém ßerbskim duchownym.

Wutrobnje ßo proßy, so chzyli kk. duchowni jutsje Draßdßanske ßerbske kemschenje na ßwjatym mèsèze wossewicz a ſ dobom woßaduych naleßnje proßycz, so chzyli ßwojich ſnatych w Draßdßanach a wokolinje, ßynow, liż ßu tam w ſastojúſtwach abo mjes. wojakami, dßowki, liż ßu tam w ßłużbje, ßwèru napominacz, so bychu ßo niz jenoż na ßerbskej Bożej ßłużbje, ale po móżnoſczi też ſa Bożim blidom wobdßèleli.

Wossewjenje.

Ratarske wokrjeßne towarſtwo ſa kral. ſakske hornjołużiske markhrabinſtwo wuhotuje

pónd̀elu 28. septembra 1908 dopołdnja wot 9 hodźin

we **Wósborku**

ſ pschisamknjenjom k ſjawnym ſkótnym wikam **wiki plahowanskeho ſkota** ſ mytowanjom ſe ſtatnych ßrèdkow.

Samolwjenja k póßłanju plahowanskeho ſkotu na tele wiki maja ßo hacz do 12. ſeptembra t. l. podpißanemu direktorijej póßłacz.

W Budyſchinje, 3. septembra 1908.

Direktorium ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa ſa kralowske ſakske hornjołużiske markhrabinſtwo.

Tajny ratarſki radźiczel **Hähnel.** Prof. dr. **Gräfe.**

Płaczenske dny.

Pónd̀elu 14. septembra t. l.

we **Wulkich Sdzarach** w Ssykoriz hoſczenzu dop. wot 8 hacz 9 hodź.,
= **Stróži** w piwarni dopołdnja wot 1/4 10 = 10 =
= **Styczinje** w hoſczenzu = = 11 = 12 =
= **Radſkej** w hoſczenzu pſchipołdnju = 1/4 1 = 1 =
= **Łaſu** w Säuberlichez hoſczenzu popołdnju = 1/4 2 = 2 =

Sapłaczicz ßu wſchè hajniſke a hatne ſbytki.

Na tymle dnju njeſapłaczeny ſaſtaty dołh budże ßo pſches ßudniſtwo żadacz.

We Łaſu, 30. auguſta 1908. **Schittmer.**

S rèdka pſchihódna ſkładnoſcz.

Wot dźenża po pomyßlnje **najtuńſchich płaczisnach** wſchelake

tyſcherſke a pólſtrowane meble

pſchedawam. Mjes druhim woßebnu ☞ **plyſchowu garnituru, mużaze a żonjaze pißanske blida, vertika, trumeauxowe a ſtołpowe ſchpihele, draſtne kamory** atd. ſ woprawneho worjeſchinoweho drjewa, dale **kuchińſke wuhotowanje, kuchińſku nadobu, draſtne kamory, konſole, ſerwèrowanſke blida, blida ſ kurjerſkej potrjebu, wobraſy** a wjele druheho.

Jenoż na ßerbſkej haßy 8. **Khorla Fiedler.**

Tſihwèſdowſke tſèſchne

zyhele rjanych njeſachodnych barbow, **plestrowe klinkarſke zyhele** ſ 8 hłowczkami do pſchejèſdow, hródźow, dworow atd., **ßłobowe zyhele, porózne pokne** a **dźerkate zyhele, ſchamottowe zyhele, murjerſke zyhele** poruczа:

Pawoł Arnold,

parna zyhelnicza w Tſjoch Hwèſdach

(Dreiſtern) pola Budyſchina.

Schczerkowe a pèſkowe jamy. Telefon: Budyſki hamt czo. 11.

Wopißma wo nuwjedźenych twarach ſa wyſchnoſcze a privatnych.

Sserbſki wjeczor w Rakezach

wènowany wopomnjenju naſcheho ßerbſkeho wótczinza **Jana Ernſta Ssmolerja,** ſbudźerja ßerbſkeje narodnoſcze, budże **njedźelu 20. ſeptembra 1908** wuhotowany wot

Khróſczanſkeje „Jednoty“.

Hauptoweje rejwanſki wuſtaw.

Pſchipowjedźenja **ſa kurſus ſa rejwanje a wobkhadne formy** pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje hižo pjatk 18. ſeptembra wot 12—5 hodźin w hoſczenzu Albertſkim dworje (Alberthof) pſchijimam. (Kurſus ſapoczinje ßo 22. oktobra, też poſdźiſche pſchipowjedźenja ßo w Albertſkim dworje pſchijimaju.)

L. Hauptowa,

wuczerka ſa reje a wobkhadne formy pſchi kral. realnym gymnaſiju a wyſchſchej ratarſkej ſchuli w Döbelnje, ev. krajnoſtawſkim ſeminarje, a ratarſkej ſchuli w Budyſchinje. W Draźdźanach wuſtaw w ſtarym a w nowym mèſcze. Privatne wobydlenje na Blaſewitzſtraße 53.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrènkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźèłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lètu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w czrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Sserbſka kuchařka

kotraż też tykanzy pjecze, ßo na hodźiny a też na zyke dny k wſchèm ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam poruczа pſchi brjohowym puczu (Uferweg) czißło 3 po 1 ſkhodze.

Jenoſchoßna khèża

ſ zyhelom kryta je ſa 600 mk. na pſchedań. Wopalna kaßa 960 mk. wuczini. Dalſche je ſhonicz w hoſczenzu w Nèczinje.

Mjeńſcha khèża

bohacze ſ 5 % ßo ſadanjaza, w dobrym rjedze, je na pſchedań pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

Wobydlenje

blisko zyrkwje, ſa ſchewza abo krawza ßo pſchihodźaze, je na pſchenajecze **w Budyſchinku.**

Wupożicz

ßu hnydom 7000 mk., 5000 mk., 2000 mk. a 6000 mk. na dobru hypotheku pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

1000 mk.

ßo na jara dobru hypotheku wjele niże wopalneje kaßy pożczicz pyta pſches K. Raue w póſtſkej kowarni.

Kupuju kóżdu dźèlbu:

pa. wulkeho twjerdeho

bèleho kała,

pa. czèmno-czerwjeneho kała

a najwjetſche płaczisny dawam.

H. Lolck

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Kuchařki, ßłużobne holzy, dźowki, wotroczkow, pohonczow do mèſta a na wßu pyta pſchiſtajerka **A. Holtſchowa** w Albertſkim dworje. Rèczi ßerbſki.

Sskużobnu holzu

k 1. oktobrej pytam. S knižkami ßo pſchedſtajicz pola **Ruhlandoweje** w Njeßwaczidle pſchi dwórniſchczu.

Wuſtojna naſhonita

ßłużobna holza

ßo ſ wulkej mſdu k 1. oktobrej do Budyſchina pyta. Hdże? je ſhonicz we wud. Serb. Nowin.

Ssylna holza ſe wßow ßo ſa

ßłużobnu holzu

pyta we wyſchſchej hajńkowni w **Połpizy** pola Hucziny.

Młodu ßłużobnu holzu

ßerbſku, k prènjemu oktobrej pyta **Alfred Toepler** na bohatej haßy 31.

14—16lètna ßerbſka holza ßo k 1. oktobrej do lohkeje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Dowèrnaj

rólnaj pohonczej

ßo hnydom abo k 1. oktobrej ſe mſdu hacz do 300 hr. pytataj na **knjezi dwór w Sarècźu.**

Pyta ßo:

wuſtojny

woženjeny pohónczˇ

k 1. okt. 1908, wußłużeny wojak, pſchi darmotnym wobydlenju a tepjenju. Rjana ßłużba na czaß żiwjenja.

Parna zyhelnicza w Tſjoch Hwèſdach pola Budyſchina.

Starſcheho nawjedźiteho dźèłaczerja ſa

wotroczka

k nowemu lètu pyta kublerſ **Kſchižan** w Tſèlanach.

Schewſkeho pomoznika

pyta **Ernſt Buhl** w Rakezach.

Kowarſkeho wuczobnika

pyta **Pawoł Miczka** w Pomorzach.

(K temu czißłu pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišku 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. septembra 1908.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich stótnych wikach.

7. septembra 1908.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	41—44	77—80
awstrisle	43—46	79—82
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—40	72—76
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	32—35	65—71
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	28—31	58—63
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	40—42	72—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 7 lět	37—39	68—71
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	32—36	62—67
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—31	57—61
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	49—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	39—43	71—75
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	35—38	67—70
3. ßnadnje pizowane	30—34	62—66
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	51—54	81—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	47—50	77—80
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—46	70—76
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ leta	53—55	68—70
2. mjaßne	51—52	67—68
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—50	61—66

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 5. septembra 1908 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 10. septembra 1908 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	běła	—	—	—	—	9	85	10	30
"	žołta	—	—	—	—	9	40	9	75
" nowa		9	50	9	65				
Rožka		—	—	—	—	8	25	8	50
" nowa		8	37	8	50	7	75	8	25
Jeczmjeń	50 kilogr.	8	80	9	—	8	—	9	—
Wows nowy		7	10	7	30	7	20	7	40
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny		2	50	2	80	2	20	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	30	2	60
Pschenična muka	50 "	11	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	25	3	50	2	20	2	80
Ssloma	100 "	3	34	3	05	3	75	4	—
Proßata 1050 schtuk	schtuka	8	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	30
Rjane wotruby		—	—	6	25	6	50	7	—
Pschenični gris		—	—	6	25	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenża (žołta) wot 10 hr. 50 np. hacž 10 hr. 75 np., rožka wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. np., nowa: 16 hr. 15 np. hacž 16 hr. 40 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 13 hr. 40 np. hacž 13 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np. hacž 12 hr. 60 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

10. septembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 50 np., pschenża wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. 50 np., žłoma (100 kilogr.) 3 hr. 60 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 11. septembra: Pomročene, chłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 13. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje.

Wórowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Oskar Alwin Liebscher, blidat we Wurizach, s Hanu Minnu Heinrichez tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Richard Gustav, Bjedricha Augusta Sswory, samkarja w Dobruschi, ß. — Erich Alfred, Alfreda Reinholda Seiferta, twarskeho technika w Dobruschi, ß. — Jan Richard, Augusta Hermanna Sommera, hospodarskeho pomoznika w Libuchowje, ß. — Khorla Rudolf, Ernsta Roberta Lickscha, khěžerja a tepjerja na Zidowje, ß. — Albert Kurt, Oskara Pawoła Harnapa, želesotočerja w Hrubjelčizach, ß. — Kurt Jan, Ernsta Michała Freunda, murjerja we Wurizach, ß. — Kurt Erich, Jana Emila Adolfa Prenzla, blidarja na Zidowje, ß. — Jan Kurt, Jana Augusta Müßigganga, zyhelniskeho dźełačerja na Zidowje, ß. — Waltar, njemandź. ß. w Dobruschi. — Hana Gertrud, Jana Ernsta Miczki, twarskeho dźełačerja na Zidowje, dź. — Olga Margareta, Khorle Augusta Nychtarja, želesniskeho wothładarja w Tšelanach, dź. — Minna Hana, Oskara Alwina Liebschera, blidarja we Wurizach, dź. — Hana Marja, Khorle Augusta Dürrlicha, kamjenjewjerčerja w Sajdowje, dź. — Johanna Gertrud, njemandź. dź. Čzichońzach.

W **katholskej zyrkwi**: Marja, Franza Josefa Linggi, zyhelniskeho dźełačerja na Zidowje, dź. — Hana, Jakuba Hasche, hejtmana w Dalizach, dź.

[Zemrjeli:]

W **Michałskej wožadze**: 4. septembra: Willy, Jana Khorle Klečza, twarskeho dźełačerja na Zidowje, ß., 27 d. — Marja Schmidtez, njebo Jana Bohußława Bara, khěžerja pod hrodom, sawostajena wudowa tam, 77 l. 5 m. — 7. Ernst Gustav Rudolf, Khorle Gustava Augusta Schillinga, murjerja na Zidowje, ß., 3 m. 26 d. — 8. Jan Feister, khěžer a fabrikski dźełačer w Dobruschi, 64 l. 9 m. 2 d.

W **katholskej wožadze**: 3. sept.: Michał Njelka, prjedy kłužobny, † we wokrjeßnym wustawje na Zidowje, 55 l. 2 m. 12 d. — Marja swud. Mättigowa prjedy swud. Scholčina rodź. Brodźiz, 70 l. 8 m. 11 dn.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

13. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½7 hodźin farat Kschižan ßerbsku spowjednu wučbu, ½8 hodźin stud. theol. Wyrgacz s Hornjeho Wunjowa ßerbske a w 9 hodź. němske prědowanje.

Póndźelu 14. sept. smeje rano we 8 hodź. farat Kschižan ßerbske a ½10 hodźin němske kermuschne prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

13. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano w 7 hodź. němsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodź. němskea ½10 hodźin ßerbske prědowanje. — Kollekta na žnjowym ßwjedźenju psched zyrkwinymi durjemi sa postajenje wožadneje diakonišy składowana, je 216 hr. 35 np. wunjeßła.

Nowa ßymjentna rožka „Superior"

wusnamjenja ßo po nashonjenjach plahowarjow tu a w druhich stronach Łužizy se šlědowazymi woßebitosćemi:

Rospjeńkuje ßo móznje. — Symu derje pschětrawa. Lěha ßo s czežka. — Wurjadnje bohacże dawa — poměrnje tež na khuduschkej semi.

Zentnar płaczi po 12 hr. 50 np.

Lětża je něschto psches 100 zentnarjow na pschedań, duž chzyli skasanki s cžaßom pschipóßłacz na

Ernst Meltke, ratat w Khwacžizach
(Quatitz, Post Merka).

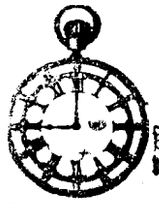

Franz Marschner

cžaßnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

ßwój skład **cžaßnikow a cžaßnikowych rjeczaßow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzišny.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscź

ßo spěschnje polóżeja

ſ thymuſinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Kóżdy, žkotry chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5 **Jencź** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukkadne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne kola wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Sa njewjeſty!

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w cźelazej koži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißarńja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwědomite wukasanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěčnikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Pódla ßwojich wupruhowanych družinow **ſymſleje wołmy** jako nowopſchijate **jeniczke pſchedawanje**

B a R wołmy

do zyła bjes ſafilzowanja

poruczam. S tuteho wubjerneho pſchedźena też ſchtrympy a ſoki ſhotowicź dawam.

Schtrympowa fabrika

Oty Oßwalda

Tel. 160. na kamjeńtnej drózy 7. Tel. 160.

Petkuſku ßymjeńtnu rožku

prěnjeho wußywa

najlěpſcheje hódnoſcże, 1000 kilo po 200 hriwnach, w najmjeńſchich dźělbach 100 kilo po 21 hriwnach
porucza

C. Brühl,

na knjeżim dworje we Luſy pola Budyſchina.
Telefon Njeßwaczidliſkeho hamta 4.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

po najtuniſchich płaczišnach porucza:

Draſtne tkaniny

ſ wołmy, połwołmy a bawłmy;

6/4 a 9/4 **ſchěroke zychi,** pißane, kaſchczikate,
běle wupjerki wſchěch ſchěrjow, jenobarbne cźerwjene, roſa ßmuhate, módroßmuhate;
běły, módry a rubjany płat;
blidowe ſchaty, ſchórzuchi,
rubiſcheża ſe židy, połžidy, wołmy a bawłmy;

koſchlaze barchenty

běłe a pißane, jenobarbne, ßmuhate, kaſchczikate;

hotowe koſchle

ſa doroſcźenych a dźěcźi, běłe a pißane wſchěch ſchěrjow, **žonjaze koſchle** hižo po 1 mk., **dźěcźaze koſchle** hižo po 30 np.

Składowńja drainěrowańſkich rołow w Lětonju.

Poruczam

drainěrowańſke roły

wſchěch wulkoſcźow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakoßneje a runeje formy,
proßaze korta
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pleſtrowańſke płaty
(diagonalne a ſchižne muſtry),
wudymańſke roły
ſhibnjene a rune,
po fabrikiſkich płaczišnach.

Emil Dietrich
w hoſcźenzu w Lětonju.

Najlěpſcha

žrojita koža,

bawłnjane a wjelbłudoloßmowe

cźěrjeńſke rjemjenje,

rjemjenjowy wósk,

cźehnitu móz powjetſchazy a ßuwańju rjemjenjow ſadźěwazy, jenož najlěpſcheje hódnoſcże porucza

Otto Büttner

pſchedawarńja koże, cźěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Najlěpſchi cźerſtwy jěrchenjowy **tój** punt po 50 np.,
Najlěpſchi cźerſtwy howjaſy **tój** punt po 40 np.,
Najlěpſchi wuſchkrjeny **tój** punt po 50 np.,
pſchi 10 puntach po 45 np. porucza

Emil Gräfe,
rěſniſki miſchtr
w Budyſchinje na ſw. lawſkej haßy.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3	np. zigary	po 200, 220, 240	np.
4	= =	= 300, 320, 340	np.
5	= =	= 360, 380, 400	np.
6	= =	= 440, 460, 480	np.
8	= =	= 520, 560, 600	np.

roſecźela

zigarowa pſchedawarńja Havanna
w **Dražďanach 6.**

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelniſkej haßy 34
pißarńja ſa kupowańſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěcźi ßerbſki.
— Telefon cźišło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſcźow.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kołomaś,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho poruczа
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Pschezo a pschezo ßo praji,
so ma
Ota Sachse
tola najlěpschi
khofej
po wschěch płaczišnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Ia. kołomaś,
maschinski tuk,
najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy
wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje družiny
poruczа
Otto Büttner
pschedawarnja kože, cžerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Kupne a druhe
wuczinjenja,
liscziny wscheje družiny,
próstwowne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindsle sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
frjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje
leżomnoscžow,
saradzenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ßerbski. —

Wschě 30. septembra a 1. oktobra 1908 sapłacžomne

kupony.

hižo wot 15. septembra bjes khostow po najwyschschim kurßu s hotowymi pjenjesami saměnjamy.

Filiala Lubijskeje banki
w Budyschinje w ßerbskim domje.

Najtuńsche kupowanske žórło
pola
Jurja Zyža w Kukowje.

Najwjetschi wubjerk **Najtechnlpscžažišny**

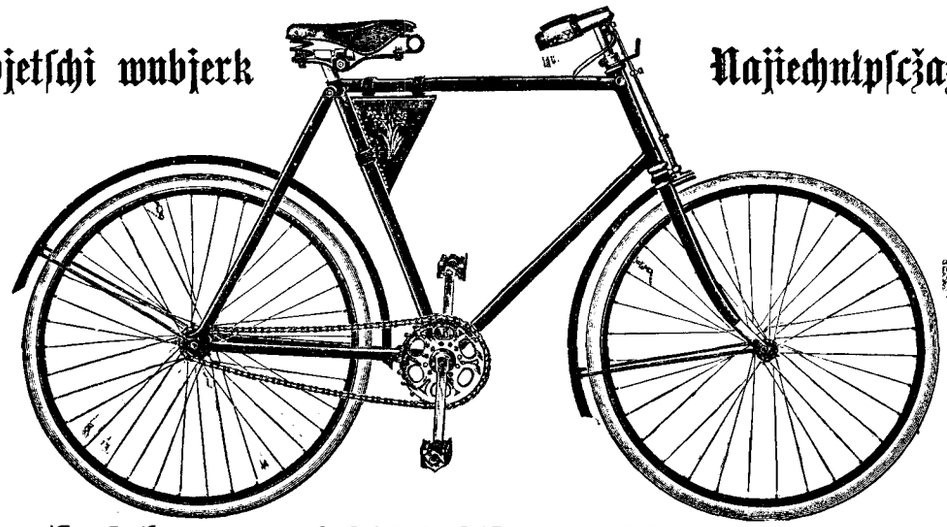

jěsdnych kolow a pschißluschka, schijazych maschinow,
žimazych a płokanskich maschinow, **zentrifugow,**
spezialnych jěsdnych kolow hižo po **48 mk.**
Jako woßebite družiny poruczam:
Alexandria, Schladitz, Wanderer, Brennabor po najtuńschich płaczišnach,
pschißluschne dźěle: mantel po 2 mk. 20 np., latańje po 1 mk. 50 np., pedale po 2 mk.,
nakribjetne měchi po 1 mk., 30 np.
Konkurrenzne schijaze maschiny s dołhej łódžiczku hižo po **25 mk.,**
jako **lěpschu schijazu maschinu** poruczam maschinu s kulowatej łódžiczku a kolebatej łódžiczku,
žimaze maschiny hižo po 11 mk., **płokaze maschiny** po 50 mk.,
płokaze maschiny s khachlemi po 55 mk., **hlidoste** róle po 20 mk.,
kulnikaty separator s nohu po 190 mk.,
poruczam, so by ßo pola mje po ßměschnje tunich płaczišnach kupowało.
Jurij Zyž, **pschedawarnja a wuporjedźernja jěsdnych kolow a maschinow :**
w Kukowje pola Panczig.

Spěwy do žnjowych wěnzow
ßu dostacz we wudawarni Serbskich Nowinow.

Wuměrjenske dźěła
spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Telefon 37. **Jan Jurij Pahn** Telefon 37.

pschi hlownym torhoschczu.

Saložene 1802.

Wołmjane drastne tkaniny

sa nasymu a symu 1908/1909.

Wschě nowoscze ßu doschle. Njedozpity wubjerk w kóždej placzisnje.

Jenobarbne drastne tkaniny.

Chevioty	95 cm hacz 130 cm schěroke,	meter po 4 mk. 75 np. hacz — mk. 90 np.
Chevrony	95 cm hacz 130 cm schěroke,	meter po 5 mk. 50 np. hacz 1 mk. — np.
Diagonale	95 cm hacz 110 cm schěroke,	meter po wschelakich placzisnach.
Satinowe ßukno	95 cm hacz 110 cm schěroke,	meter po 6 mk. — np. hacz 1 mk. 35 np.
Ssukno	95 cm hacz 130 cm schěroke,	meter po 6 mk. 75 np. hacz 2 mk. 60 np.

Mustrowane drastne tkaniny.

Kaschczikate a woknate drastne tkaniny	meter po 7 mk. — np. hacz — mk. 80 np.
Ssmuhate drastne tkaniny	meter po 7 mk. 50 np. hacz — mk. 80 np.

Jendželske drastne tkaniny.

Kostumowe tkaniny 130 cm schěroke, meter po 7 mk. 50 np. hacz 1 mk. 60 np.

Woßebita nowosc: **cžorno-běle.**

Cžorne drastne tkaniny

w cheviotu, krêpu, armuru, satinowym ßuknje, diagonalu, chevronje, ßuknje, mohairowym krêpu, mohairowym diagonalu, meter po 6 mk. — np. hacz — mk. 90 np.

Njedozpity wubjerk! Prěnjoklaßne wudželki.

Běle drastne tkaniny

sa **njewjesczinske** a **towarstwowe wobleczenja** po wschěch placzisnach.

Blusowe tkaniny

w pomyßlnje najwjetschim wubjerku.

Wołmjane blusowe tkaniny, dwójzy schěroke	meter po 4 mk. — np. hacz — mk. 80 np.	
Wołmjane blusowe flanelle	meter po 2 mk. 90 np. hacz 1 mk.	
Bawlmjane blusowe flanelle,	meter po — mk. 80 np. hacz — mk. 40 np.	

Połhotowe wobleczenja,

židžane, wołmjane, batistowe a **tüllowe** po 70 mk. hacz 6 mk. 75 np.

Radosczaze nowosczе!

Lěpschiny mojich tkaninow ßu:
Najwjetscha placzisny hódnosc pschi jenož najlěpschich druzinach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 38. **Sobotu 19. septembra 1908.** **Lětnik 67.**

Čześćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa śa nje na

4. śchtwórtlěto 1908

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž ßebi Serbske Nowiny pśches **póśt** pśchinjeśćź dadźa, njech tola njeśapomnja, ßebi je tam bórśy śkasacź. Na śchtwórtlěto śapłaćźi ßo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póśtach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kněžorśtwa **90 np.,** ś pśchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ś pśchikłohu „Pomhaj Bóh" płaćźa na póśćźe **1 hr. 30 np.,** ś pśchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakźija Serbskich Nowin.

Śwětne podawki.

Śakśke knježeŕśtwo a nowy wólbny śakoń.

Naćźiśkej noweho wólbneho śakonja, kajkiž je jón deputazija druheje komory wuradźiła a pśchijała, ßo śakśke knježeŕśtwo hiśchćźe pśchezo pśchećźiwja. Wone pśchi tym pola strony śakśkeho ßrjedźneho stawa śepjeru namaknje, kotraž wśchak hać dotal njeje do śakśkeho ßejma žaneho śaśtupjerja pśchećźiśchćźećź mohła. Miniśter hrabja Hohenthal je śchtwórtk deputaziju ßrjedźneho stawa pśchijał. Deputazija miniśtra namołwjeśche, śo by knježeŕśtwo wólbny śakoń druheje komory śaćźišćko. Hdy by wón do mozy stupił, mohłe w roshorjenych cźaßach wulke a ßrěnje měśta lohko śozialdemokratiji pśchipadnyćź. Najwjazy wěśtośćźe wólby po powołanjach śa to pośkićźeja, śo pśchi wólbach do ßejma wulke a ßrěnje měśta śozialdemokratiji njepśchipadnu. — Miniśter hrabja Hohenthal deputaziji wotmołwi, śo ßo knježeŕśtwo wólbow po powołanjach hiśchćźe pśchezo dźeržI, kotrychžź lěpśchiny je śjednoćźeńśtwo ßrěnjeho stawa wote wścheho śpoćźatka śpóśnało. Knježeŕśtwo njeje ßwój nahlad wo wólbnym śakonju pścheměniło a do teho njeśwoli, śo bychu interesy ßrěnjeho stawa śchkodowałe. Teź w naśtupanju noweho dawka śa wulke tworownje, kotreź exiśtenzu ßrěnjeho stawa podrywaju, miniśter hrabja Hohenthal śaśtupjerjam ßrěnjeho stawa derjeměnjaze pruhowanje jich žadanjow lubjeśche. — Pśchedßydźe pjekaŕśkeho śwjaśka „Saxonia" miniśter ßlubi, śo budźe ßo wukas śa pjekaŕnje na mike waśchnje nałožećź.

Wjerch Bülow wo tobakowym monopolu.

Němśka něhdźe 400 milijow hriwnow wob lěto wjazy dokhodow trjeba. Te mohła wona ś tobakoweho monopola wśacź. W rosrěčźenju, kotreź je kněžorśtwowy kanzler wjerch Bülow ś jenym Winśkim nowinarjom w Norderneyu měł, je wón prajił, śo dyrbi ßo hłuboko wobžarowacź, śo hižo wjerch Bismarck njeje śamohł tobakowy monopol śawjeśćź. Sawěśćźe by Němśka ś teho lětnje 400 abo 500 milijonow hriwnow dokhodow měła. Kelko dobrych wěžow njemohło ßo ś tejle śumu śa Němśku cźinicź. Tajka śuma njeje pśchewyßoko wobliczena. W Franzowśkej drje tobakowy monopol 301 milijonow frankow wunjeße. Tola Němśka nima tak ßylne wobydleŕśtwo, teź Franzowśa telko njekuri kaž Němz; potom je wón teź, cźehož dla je khwalby hódny, śłutniwiśchi dyžli Němz. Hdy budźiśche ßo Bismarckej plan tobakoweho monopola poradźił, njetrjebali ßebi nětko khowu łamacź, ś wotal dyrbja ßo śa Němśku nowe dawki bracź. Tola pśchećźiwo njemudrośćźi ßamo Bismarck podarmo wojowaśche.

Wudośpołnjazej wólbje do němśkeho khěžorśtwoweho ßejma.

Pśchi wudośpołnjazej wólbje w Speyerśko-Ludwighafenśkim pśchiśtawje ßu ßebi śozialdemokratojo tutón wokrjeß śdźerželi. Sozialdemokrat Binder je ś 19,251 khłoßami nad nationalliberalnym Buhlom, kotryž 12,156 khłoßow dośta, dobył.

Pśchi wudośpołnjazej wólbje do khěžorśtwoweho ßejma we Wolfenbüttelśko-Helmśtedtśkim wokrjeßu je nationalny kandidat Kleye ś 10,771 khłoßami śozialdemokrata Rieku śbił, śa kotrehož bě ßo 7065 khłoßow wotedało. W tymle wokrjeßu ßu śozialdemokratiśke khłoßy wot 8094 na 7065 wróćźo śchle.

Sozialdemokratiśki śjěźd w Nürnbergu.

Sozialdemokratiśźy ßejmśźy śapóßłanzy w Bayerśkej a Badenśkej ßu pśchećźiwo wobśamknjenjam pśjedawśchich śozialdemokratiśtich śjěźdow lětßa śa pśchiśwolenje śtatnych wudawkow khłoßowali. Wjednik němśkich śozialdemokratow, Bebel, je tule naležnośćź w Nürnbergu k rěčźam pśchinjeßł. Wón ßo teź na to hórśchesche, śo śtaj ßo śozialdemokratiśkaj śapóßłanzoj Frank a Kolb pśchi pohrjebje badiśkeho wulkowójwody wobdźělikoj. Jeli śo ßo badiśźy śozialdemokratojo dale ś tajkej politiku wjeśćź dadźa, potom pścheśtann śozialdemokratojo bycź, potom k śozialnoreformaŕśkej dźěłacźeŕśkej śtronje pścheńdu. Wobśtejnośćźe w Bayerśkej, hdźež nětkole zentrumśka strona knježi, njeißu tajke, śo mohło ßo pśchiśwoleuje śtatnych wudawkow śamolwicź. Śa śozialdemokratiju njerośßudźa małe śozialne reformy, ale wottyknjeny kónz, to rěka powśchitkowny pśchewrót wobśtejazeho porjada. Pśchiśwolenje śtatnych wudawkow jako pśchipóśnacźe a śakhowanje knježazeho śyśtema płacźi.

Śapóßłanz Timm ś Mnichowa prózowaśche ßo, śtejiśchcźo bayerśkich ßejmśkich śapóßłanzow śakitacź, kotreź je ßo ßamo wot ßebje śrośumiło. Bayerśźy śapóßłanzy ßu nucźaze pśchicźiny k pśchiśwolenju śtatnych wudawkow měli.

Powětrojeśdźenje němśkeju wojeŕśkeju ballonow.

Na derje poradźenu dlějśchu jěśbu je ßo ballon majora Großa pjatk tydźenja w nozy ś Tegelśkeho tśělnika pola Barlina puśchcźił. Wón najprjedy k wjecźoru pśchećźiwo wětśikej jědźeśche a ßo potom k poknozy wobroćźi. Rano 1/4 7 hodźin wón nad Tangermündu lecźeśche a ßo pośdźiścho na stronu k Magdeburgej śaměri. Tam wón we wyßokośćźi 150 metrow wśchelake manevry wuwjedźe a ßo potom do Barlina śawróćźi. Wokoło 11 hodźin Großowy ballon śaßo k Tegelśkemu tśělnikej pśchijědźe, śo by hiśchćźe dlějśchi cźaß we wyßokośćźi 500 metrow manevrował. We wokolnośćźi tśělnika bě ßo wjele ludn śeśchło, kotryž wjeßeły na ballonowe wróćźenje cźakaśche. W 12 hodźinach ballon, wot mnohich pśchihladowarjow wjeßele powitany, na śemju pśchileźi. Jěśba, kotraž bě 13 hodźin traka, bě ßo bjeśe wścheho sadźěwka wotměła. Großowy ballon je ßo hodźinu dlěje hać Zeppelinowy ballon w powětśje dźeržał. Wón bě 300 kilometrow pścheleźał a hać 1000 metrow wyßoko pśchi wětrowej ßylnośćźi 7 hać 12 metrow śa śekundu leźał.

Tu ßamu jěśbu ś Tegela do Magdeburga a śaßo wróćźo do

Tegela je wutoru Parseval se ßwojim ballonom sbožownje wuwjedł. Wón bě rano we 8 hodźinach wotjěł a ßo wječor w 7 hodźinach wróćźi. Ballon bě sa ßobu něhdźe $11\frac{1}{2}$ hodźiny lećał.

Nasajtra dyrbjesche ßo Parseval ſ Bornstedtskeho wojerskeho ſwuczowanischcza pſched khežorom ſ nowa na daloku jěsbu puschczicz. Na jěsbje do Bornstedta pak ballon do njesboža pſchińdźe. Njedaloko Grunwaldskeho dwórnischcza mějesche ßo ballon se ßylnym wětrom bědźicz. Na dobo ßo na ballonowej lěwej stronje drjewjany wobluk jeneho tkaninoweho kschidka skama. S wětrom ßo rosbity wobluk tam a jow mjetasche a do ballonoweho krywa 50 zentimetrow dołhu a 30 zentimetrow schěroku dźěru wudrě. Major Parseval, kotryż ſ hejtmanom ſ Kehlerom, wyschschim inżenieurom Kieserom a mechanikom Welkom w cžołmiku ßedźesche, hnydom strach spósnawschi ballon k semi puschczi. Wón na jenu khežu Trabenskeje dróhi sleczo, pschi cžimż dwě khójnje nahły pad trochu sadźerżeschtej. Majorej Parsevalej wo to dźěsche, so ßo khežina tšecha ſ cžežkim cžołmikom njerosrasy. Jemu ßo też poradźi, cžołmik tak wodźicz, so wón pschi khěži dele sajědźe, mjes tym so ballon ſ dźěla na tšechu, ſ dźěla na khójnje padźe. Motor je bjes poroka dźěłał. Na nim njeje žaneho wobschkodźenja nastało. Pschi twarje noweho ballona dyrbja ßo sa kschidkowe wobluki město drjewjanych łatkow worzlowe roły wužicz. Tajke roły ßu hižo skasane. Major ſ Parseval jenemu nowinarjej praji, so njesboże njeje se žanym dopokasmom pschecźiwo njeprostemu ſystemej. Ballon dyrbjesche ßo ras pschi najwjetschej spěschnosći wuspytacz. Dokelž bě wón pscheßkaby natwarjeny, dyrbjesche wón do schkody pschińcz.

Kaž major ſ Parseval, tak je w Amerizy Orville Wright, kotryż se ßwojim smijojtym lětakom wulěty cžinjesche, sańdźeny tydźeń njesboże měł. Pschi jenym wulěcze, na kotryż ßo Wrigt ſ leutnantom Selfridgom pola Washingtona puschczi a na kotrymż chżyſche wón spěschnosć leczenja powyschicz, ßo pschi schtwórtym wobleczenju wojerskeho ſwuczowanischcza wobtwjerdźenja Myera lěwe schrubojte kschidło smijojteho lětaka roskama. S tym ßo lětak pscheczišny. Wright a Selfridge ßo na semju cžišnyschtaj. Wrigt ßebi ruzy a bjedra wobrasy, ßebi jenu nohu skama a ßebi cžełko snutska pscherasy. Leutnant Selfridge hischcze do wjetscheje schkody pschińdźe; wón je na nju wumrjeł. Wrightowy lětak je ßo do cžista skónzował.

Cžěski krajny ßejm

je ßo wutoru wotewrił. Hnydom w prěnim poßedźenju ßo Cžechojo a Němzy ſwadźichu. Cžěski ſapóßłanz Klofacz a jeho pscheczeljo ßo na to hórschachu, so ßejmowe wodźerstwo, kotreż khežor pomjenuje, se ßamych Němzow wobsteji. Też puki, kotreż ßu ßo w Kaschperskich Horach a w Ssuschizach njedawno mjes Němzami a Cžechami měłe, Klofacz k rěcžam pschinjeße. W Kaschperskich Horach bě 5. a 6. septembra němske poschumowske towarstwo sjěd měło. Na dom tamnischeje cžěskeje Bjeßady ßu towarstwowe ßobustawy w pschitomnosći 4 žandarmow a žandarmeriskeho wachtmischtra nadpad sčinike. W pschitomnosći žandarmow Němzy do delnich stwow Bjeßady kamjenje mjetachu, bjes teho so bychu jich žandarmojo rosehnali. S pschewodom jeneho žandarma njeměrnizy do Bjeßadźineho doma pschińdźechu, hdźež kaž dźiwi zychnowachu. Cžěskeho wucžerja Strnada ßu napluwali a do njeho kopali. Jeneho žandarma ßu cžežko sranili. Klofacz ßo woprascha, hacz budźa winizy khostani a schto ßo stanje, so bychu cžěske mjeńschiny podobnym nadpadam wustajene njebyke.

Wuwos schwajzarskeho skotu do Němskeje

je w tu khwilu sakasany. Schwajzarska ſwjatkowa rada je ßo tejele sakasnje dla pola němskeho knježerstwa wobcžežowała. Wona na to pokasowasche, so je w zykej Schwajzarskej ſ wuwsaczom małeje krajiny we Wallisu a Graubündenje, skót strowy.

Bamž Pius X.

kotryż dźenża ßwój Pokstalětny měschniski jubilej ßwjeczi, je ßrjedu tyßaz putnikow ſ venetskeje provinzy, w kotrejž je ßo wón narodźił, pschijał. Putnizy bamžej skoty tron darichu. Bamž ßo ſ dlěſſchej rěczu dźakowasche. Wón na njepoßkuschnosć a saßaklosć wjele duchownych skorżesche, kotsiž njepschestanu wucžbam Bohasaprěwarskeho modernisma pschiwißowacz. Schtóž pak poßkuschnosć njesnaje, tón też njemóże tši dobre počzinki: wěru, luboscz a nadźiju we wutrobje měcz. Wón je sbožowny, so ßo duchowni Venetskeje njejßu ſ khorosczu modernisma natykli.

Schtwórtk je bamž wjele ßobustawow sjednoczeństwow katholskeje młodźiny pschijał. Woni jemu jedyn skoty kheluch jako dar pschinjeßechu. Bamž pschi tym ſ wulkim spokojenjom wo sjěsdźe khatolikow w Londonje rěcžeſche.

Jebanstwo danskeho ministra Albertia.

Dla Albertioweho jebanstwa je dyrbjało zyke ministerstwo wotstupicz. Pschepytowanski ßudnik je Albertiowy pjenježny khamor a jeho pißanskej blidźe swoczinjecz dał. S namakanych pißmow je ßo wupokasało, so je Alberti niz jenoż jako direktor aurskeje banki, ale też jako wodźer danskeho butru wuwożazeho towarstwa wjele falschowanjow skucził. So by ßebi pola burow dobre mjeno sczinił, je wón prěni cžaß ßwojeje direktorskeje dźěławosczе pschi butru wuwożazym towarstwje buram wjazy sa butru płacził, hacz je na jendźelskich wikach sa nju dostał. Teho je ßo Alberti pſched pschepytowanskim ßudnikom wusnał a pschistajił, so ßu wschě knihi butru wuwożazeho towarstwa pokne falschowankow.

Krwawne njeměry w Budapeſtu.

Skoro we wschěch wulkich městach dźeń a bóle njepschecźelstwo pschecźiwo zyrkwi pschibywa. Pschi ſkładnosći katholskeho sjěsda w Budapeſtu ßu, hdyż sjěsdźiwi wobdźělnizy psches město cžehnjechu, sozialdemokratojo jich nadpadli, so bychu cžah rosehnali. Mjes woběmaj stronomaj k pukam dóńdźe. Jěsdni a pěschi poliziſtojo tši nadběhi na sozialdemokratow cžinichu. Poliziſtojo ßu někotre sta woßobow ſ mjeczemi abo se żelesnymi klumpachami sranili. Droha bě něhdźe 300 metrow daloko ſ krwju pokluſkana. Wjazy dyżli sto sozialdemokratow ßu na měſtnje ßamym wuputali a sajeli

Kholera w Schwedskej.

Jendźelska parna łódź „Saxon“ je do pschistawa Sekkijaervi kholeru sanjeßła. Łódźine mużſtwo je na kholeru skhoriło. Wjeßkowy wjednik je hižo wumrjeł.

Ruſa w jendźelskej industriji.

W zykej Europje industrija klaza. Najbóle to w Jendźelskej sacžuwaju, hdźež ßo wulka wjetschina ſ dźěłom w fabrikach žiwi. Se 648,000 płacżazych ßobustawow dźěłacżerskeho ſwjasła je 59,912 muži nětkole bjes dźěła. Jeli so k temu hischcze ſtrajk dźěłacżerjow w bawłnowych pschadownjach a maſchinſkich twarjerńjach pschińdźe, potom by ßo liczba dźěłacżerjow bjes dźěła podwojiła. W měßazu auguſcze je ßebi dale 159,909 dźěłacżerjow mſdu ponižicz dało, powyschika je ßo mſda jenoż něhdźe 400 dźěłacżerjam. W tym ßamym měßazu je ßo 62,000 hriwnow jako mſda mjenje wupłacżiło.

Zarowy hród w morju.

Zar w tu khwilu pschi brjohach finlandskeho morja pschebywa a ßo tam ſ rybaſtwom a hońtwu ſabawja. Najradscho ßo zarska ßwójba na rjenje leżazej kupje Kavo wukhodźuje a tam wob dźeń wjele hodźin wostawa. Zar je porucził, kupu kupicz. Na njej dyrbi ßo lěczny hród ſ doſpołnym pschiprawjenjom sa zyły dwór natwaricz. W tymle lohko ßo ſtražowazym hrodźe chże potom zarska ßwójba kóźde lěczo pschebywacz.

Kholera w Ruſkej

je poßledni tydźeń hróſbnje pschiběraka. W Peterburgu je wſcho hromadźe hižo 515 cžłowjekow na nju ſkhoriło a 60 wumrjeło. W Peterburgſkich pſchedměſtach a w dalſchim wokrjeßu ſkhorjenja teho runja pschiběraju. Peterburgſka měſchczańska rada je tajne wuradźowanje wo wobaranju kholerje měła, k kotremuż běchu ßo też měſchczańſzy lěkarjo pscheproßyli. Tucźi měnjachu, so wſchě dotalne pschiprawy, wot města pſche khoroſcz ſawjedźene, njejßu niczo hódne. Duż je ßo wobſamkło, nowy plan pſchecźiwo kholerje wudźěłacz, hacźrunje je k temu hižo pſchepoſdźe. Pſchede wſchěm dyrbja ßo ſjawne hojerńje k pschijimanju ſkhorjenych lěpje pschiprawicz a ßo khoroſcz ſniczaze ßrědki wobſtaracz. Rosſchěrjenju khoroſcze njeje ßo doſcz ſadźěwało. Druhdy je ßo ſtało, so ßu ßo na kholeru ſemrjecźi ſ wulkim pſchewodom do zyrkwje pschinjeßli a ßo tam potom po Božej ßłużbje na kerchowje pohrjebali. W někotrych hojerńjach ßu cžełka pjecz dnjow njekhowane leżake. Lěkarjo teho dla namjetuja, so bychu ßo kholerine cžełka ſpalike. K temu pak dyrbi najprjedy duchowna wyſchnosć dowolnosć dacz.

Wußlědźenje revoluzionarneje organiſazije w Peterburgu.

Peterburgſkej poliziji je ßo poradźiło, nowe ſjednoczeństwo revoluzionarow, ſ něhdźe 100 ſtudentow a dźěłacżerjow wobſtejaze,

wußlědźicź a sajecź. Sjednoczeństwo nadpady ſ bombami pſchihotowasche. Jemu też jedyn saſtojnik ſ polizajſtwa pſchißkuſchesche, kotryž mějesche tajne wokolniki roseßkacź. Revoluzionarozjo ßo w jenej piwowej pſchedawarni ſkhadźowachu, hdźež w pinzy sady piwowych cźwizow 50 puntow dynamita, tſi k cźißnjenju hotowe bomby, wjele revoluzionarnych ſpißow a hromadu liſtow saßkapichu. S wußlědźenjom revoluzionarneje organiſazije roſpuſchcźenje ſozialnorevoluzionarnych wokrjeßnych towarſtwow a hkownеje pißarnje ruſkeho żeleſnizarſkeho ſwjaſka ſwißuje.

Njewěſte wobſtejnoſcze w Turkowſkej.

Wobhdleŕſtwo w Konſtantinoplu ßo njepſchestawajcy ſe ſtrajkami a wohnjemi w njemĕrje dźerži. Hakle saůdźeny tydźeń je ßo saßo 160 domow wotpaliko. Mkodoturkowſki komitej je hiſchcźe pſchezo ſ knjeſom, ſultan a miniſtrojo dyrbja cźinicź, ſchtož wón pſchikaſuje. Kruteho a wobſtajneho knjeżerſtwa wjazy njeje. Duž ßo njeporjad po kraju roſſchĕrja, a lud poczina ſ mkodoturkowſkim knjeſſtwom njeſpokojom bycź. Wſchón wobkhod klaza, jenož pſchedawanje brónjow kcźěje, dokelž ßo kóždy ſ brónjemi, woßebje ſ revolvrami ſa pſchipad pſchichodnych njemĕrow ſaſtaruje.

Pódla teho je ßo nowe knjeżerſtwo ſ Bokharſkej njetrjebawſchi roskorko. Wone ßo wotwlakuje, ſaſtupjerja Bokharſkeje w Konſtantinoplu jako ſtamotneho kraja pſchipósnacź. S tym je ßo w Bokharſkej ſka krej naczinika. Runje nětkole, hdźež je wojerſka móz Turkowſkeje jara poßkabjena, je njemudrje, Bokharſkej cźucź dacź, ſo je jejny wjerch po prawom hiſchcźe turkowſki vaſall. W Bokharſkej ßu ßebi teho dla wotmyßlili, Bokharſku jako njewotwißne kraleſtwo wuwokacź.

Kak jara je diſziplina w turkowſkim wójſku roſtſchaßena, podawk dopokaſuje, kotryž je ßo w Plewlju w Sandjaku pſchi boßniſkich mjeſach měł. Tamniſchi gouvernĕr Sulejman paſcha, kotryž je pjecza Awſtriſkej pſchecźelnje ſmyßleny, je pſched ßwojimi wojakami do Awſtriſkeje cźeknycź dyrbjał. Pſched ſpjecźiwymi wojakami, kotſiž jemu ſe ßmjercźu hrožachu, je ßo wón we ßwojim ſaſtojńſkim bydle ſaracźicź a awſtriſku garniſonu w bliſkej Boßniji wo pomoz proßycź dyrbjał. General Rhemen ſ Barensfelda jemu ſ kompagniju wojakow na pomoz pſchińdźe a jeho ſ Plewlja do awſtriſkeho lĕhwa wotwjedźe. Sulejman paſcha je wot tam do Sahrjeba wotjĕł. Wón chze ßo pjecza w Italſkej ſaßydlicź.

Placźiſna ſa wußwobodźenje.

Dwě lĕcźe běch w jaſtwje twjerdźiſny St.... jaty ßedźał, hłuboko niże ſwjercha wody, w rumje, kotryž bě ſtajnje ſymny a wlóžny, ßamo też w najhorzyſchim lĕcźu. Potom, junu mje ſ njeho wſachu, dachu mi wubjernu pojĕdź; pſchi tym też hrĕjazeho wohnjoweho wina njepobrachowaſche. Na poßledku mje też pſched poliza jſkeho miniſtra dowjedźechu, pſched teho muża, kotremuž mějach ßwoje ſaßudźenje pſchizpĕwacź.

Symnje na mnje hladaſche. „Kak dołho ſcźe w jaſtwje?“ ßo mje hrubje wopraſcha. „Dwě lĕcźe“, wotmolwich.

„Pſchejecźe ßebi, ſbytk ßwojeho żiwjenja w jaſtwje dowotbycź?“

„Cźujach, ſo bu moje wot żiwjenja w jaſtwje ſblĕdźene wobliczo běłe. Bożedla, exzellenza —“, poczach.

„To ßebi njepſchejecźe? Dobre, poßkuchajcźe na mnje. Pſched dwěmaj lětomaj ſcźe ſ tym, ſo ſcźe ßo na ſrĕcźenju pſchecźiwo żiwjenju naſcheho lubowaneho knjeżerja wobdźĕlili, khoſtanje ſe ßmjercźu ſaßkużili. To bu wam ſpuſchcźene a wy buſchcźe na cźaß żiwjenja k jaſtwu wobhnadźeny. Nětkole ßo wam ſkładnoſcź poſkicźi, ßebi puſchcźenje wuſkutkowacź. Jeli ſo jeje wotpokaſacźe, ßo wam druha żenje ſaßo njepoſkicźi.“

„Kajke ßu wuměnjenja?“ Pytach ßo ſměromny pokaſacź, ale cźeżko mi to bu.“

„Wěmy, ſo je knjes *_*, kotryž prjedy tu bydleſche, plany twjerdźiſny St.... ſ rumnoſcźow naſcheho Parižſkeho ſapóßkanſtwa wotewſał, ſo by je ... nó, knjeżerſtwu pſchedał, ſ kotrymž ßnadź junu roskoru doſtanjemy. Pſchedał jich hiſchcźe njeje a najſkerje je hiſchcźe nĕhdźe we ßwojim wobydlenju abo pſchi ßebi khowa. Naſchi agentojo ßu na njeho łakali a jeho nadpadowali; wjazy krócź ßu, dobywſchi ßo do jeho wobydlenja, jo wot jeneho kónza do druheho pſcheßlĕdźili, ale podarmo. Plany ßo njehodźa namakacź, runjeż ßmy wſchitko ſpytali, ſo bychmy je ſaßo doſtali. Pſched ßwojim ſajecźom mějeſchcźe wěſtu khwalbu, ſo ßo na to wuſtejicźe, cźeżke nadawki wuwjeſcź. Wuwjedźcźe tole, namakajcźe te papjery a pſchepodajcźe je nam — a doſpołne wobhnadźenje budźe ſa to myto.“

„Ale“, rjeknych, „ſo bych to też jeno poſpytacź mohł, dyrbju na ßwobodu puſchcźeny bycź.“

„To ßo ſtanje a też pjenjeſy budźa wam date, jeli ſo mi na to cźeſtne ßkowo ſawdacźe, ſo ßo ſa mĕßaz ſaßo ßem wrócźicźe, njejſcźe-li niczo dozpĕli a ſo ßo na żadyn pad — na żanym pſchißahanju pſchecźiwo knjeżerjej wjazy njewobdźĕlicźe.“

„Budźe wam w tajkim padźe runje ßkowo doßahacź?“

„Jeli ſo mi jo chzecźe ſawdacź — haj.“

„A jeli ſo njebudu jeho dźeržecź? Pomyßlcźe ßebi, ſpytowanje budźe wulke ...“

„Wy budźecźe jo dźeržecź, to ßym ßebi wěſty.“

Pſchekkadowach ßebi. Moje wotmyßlenje bě pſchecźiwo knjeżerjej było, niż pſchecźiwo krajej. Schtóżkuli chżyſche wojerſke poſtajenje ßwojeje wótcźiny podrycź, bě mój njepſchecźel, kotrehoż njeſchkódneho ſcźinicź, mi ßwědomnje njeporokowaſche; wěſo wſchak ſ dobom też cźłowjekej, kotryž bě moje ſajecźe a ßadźenje do jaſtwa ſawinył, ßkużbu wopokaſach, ale budźich-li namjet wotpokaſał, budźich ßo dyrbjał do jaſtwa na pſchezo wrócźicź. „Pſchijimam to“, rjeknych.

„Dobre, potajkim poßkuchajcźe!“ a wón mi zyku wěz nadrobnje roskłoži. Hiſchcźe w ßamßnej nozy do Pariſa ſ cźahom wotjĕdźech.

To měſto derje ſnajach a, każ miniſter rjekny, tajkeho dźeła njeßwědomny njeběch, kotreż mějach pſched ßobu. Knjeſa *_*owe żiwjenje bě mi napadne; ſdaſche ßo, ſo bě tak bjeſe wſcheho ſtracha, ani ſ najmjeńſcha ßebi ſtaroſcźe njecźinjeſche, ſo by ßwoje wobydlenje abo ßwoju woßobu pſched pſchekhwatanjom ſakitował. Bě to bjeswinoſcź abo pſcheklepana pſchehnatoſcź?

Cźaß khwataſche a traż bě nuſne, ſpěſchnje jednacź; jeno měßaz mějach pſched ßobu a *_* bě mohł kóżdy dźeń papjery ſ rukow dacź. Duž ßo roſßudźich, ßebi pſchiſtup do jeho domu wobſtaracź a ßam plany pytacź.

Pſchede wſchěm bě wo to cźinicź, ſo bych wokolnoſcź ſpóſnał. Bjes wulkeje prózy ßo mi poradźi, ßo ſa ßkużobniſtwom ſpóſnacź, woßebje ſe ſtwinej holzu, ſ wěſtej Hanu Nokez, najbóle powjedatym cźłowjekom, kotrehoż ßym hdy ſpóſnał. Bjes tajenja mi wſchitko, ſchtož bě w domje woßebite, roſpokaſa.

Ale — wo ßwobodu a żiwjenje bě tu cźinicź; też wo żiwjenje, dokelž běch ßebi krucźe wotmyßlił, ßwoje ßkowo dźeržecź a ßo do St. wrócźicź, ale dźeń mojeho wrócźenja mějeſche mój a też miniſtrowy poßledni dźeń bycź.

Skónczjnje běch ßebi wſchě nawjedźenja naſběrał, kotreż poßrědnje doſtacź ßo nadżijecź ßmědźach, a ſbytkne dyrbjach ßebi ßam wobſtaracź.

W nozy ſchěßnateho dnja mojeho pſchebywanja na ßwobodźe do domu knjeſa *_* ſ woknom ſaſtupich, kotreż, każ bě mi Hana dowěrika, ſ wjetſcha wotewrjene woſtawaſche.

Moje wotmyßlenje bě, najprjedy dźěłarnju dokładnje pſchepytacź, runjeż bě mi miniſter ſdźělił, ſo bě ßo to hižo wjazy krócź ſcźiniło. Nĕhdźe ſapocźecź dyrbjach, a runje tole ßo mi pſchezo najpſchihódniſche měſtno ſdaſche bycź.

To bě rumna ſtwa. Jeje nadoba běſche ameriſke pißne blido, ſtary, wot cźerwja pſchetocźeny biljard, wſchón pſchikryty ſ wyßokimi kopizami ſtarych, po wſchěm ſdacźu bjeswažnych papjerow, dale dwaj abo tſi ſamknjene khamory, pjenjeżny khamor, nĕkotre ſtólzy a kanapeje. Miniſtrowi ludźo běchu khomory wotwjerali, do ſtólzowych nózkow ſ njebeſom powjercźeli, tepich ſběhali, běchu klepali a ßwěcźili, ßo nadżijejo, ſo tajne kaſchcźiki namakaja; potajkim budźiſche podarmo było, to ßamßne ſaßo cźinicź.

Pſchi pißnym blidu běch ſtejo woſtał, ßo wobhladujo a na myßliczku cźakajo. Kniha na nim leżeſche; bjesdźak ju do rukow wſach — to běchu powjedańcźka.

Każ ſ błyſkom mi jaßna myßl pſchińdźe, jich ſpißacźel — Woz — budźiſche mohł najlĕpſchi tajny poliziſta ßwĕta bycź, hdy budźiſche to chzył; jeho powjedańcźko „pſchekſchiwjeny liſt“ zyku wědomoſcź k temu, mohł rjez, każ we worjechowej ſchkorpawje wobjimuje. So tu tale kniha bě, mi ſa to ßwědcźeſche, ſo bě ßebi *_* tamny pſchiklad k wużitkej brał, ale ſ dobom dyrbjach ßebi też wuſnacź, ſo wón na to ſapodobny njebě, ſo by poſkicźeny pſchikład ſtejo a leżo ſcźěhował. Saweſcźe pokradnjene plany — każ w Pozowej novelli — ſjawnje na ſcźenje njewißachu, ale něſchto mi to do myßli da, ſo je na runje tak pſchiſtupnym měſtnje ßnadnje namakam.

S nowa ßo na kopizy papjery na biljardowym blidźe dohladach a ßebi roſmyßlich, hacź by hódź było, je pſchepytacź. Po mojim wotwaženju dyrbjeſche to ſ najmjeńſcha pjecź tyßaz kónczkow bycź, jene runje każ druhe, ſaprójſchene a ſ jenajkim bantom wob-

wite. Mózesche so na to myßlicz, so bě ßebi *_* swěrił, plany, kiž běchu jemu tyßazy puntow sterlinkow hódne, do tejele mjerwjenzy bjeswažnych papjerow skhowacz? A budźische=li też sczinił — so bych zyku ßep dokładnje pschepytał, na to budźich s najmjeńscha zyły dźeń trjebał, ja pak mějach lědom dwě hodźinje na to khwile. Jeli so pak te plany tam **tola** běchu, kak by to *_* dokonjał, te ßame w trěbnym wokomiku bjes dołheho pytanja namakacz.

Na druhu stronu blida doschedschi, někotre kónczka sesběżech, so bych wohladał, hacz je pod nimi někajke snamjo abo něschto podobne. Niczo njebě widżecz, *_* bě doscz mudry, hacz so by tak njelepeho ßrědka nakożił. Pschepytach městno, hdźež ma jendźelski biljard kapsy, — niczo. Samyßleny sa jedyn s powjasow sczežech a ßebi mozy napinach, kak tej wězy na czěr pschińcz. Tola schto to bě?

Powjas, sa kotryż běch poczahał, ßo sapjerasche; czahach ßylnischo; w papjerach něschto pikotasche, něschto kónczkow na semju padny, a na napschecznym kónzu ßo kónczko po czahanju powjasa pohibowasche, sa kotryż pschezo hischcze czehnjech. Dyrkotajo s rosbudźenjom jo do rukow wsach a jo wotewrich: kradnjene plany w nim leżachu.

W tym wokomiku dobycza ßym najwjetschi strach ßwojeho žiwjenja wustał.

„Wy njekhmaniko, wy paduschе! Ruzy horje!“

Hłóß s rosbudźenjom dyrkotasche, tola jón spósnach. Hana Nokez, na prohu stejo, s pistoliju w ruzy ßo mi do hkowy měrjesche.

Hdyż bě prěnje wustróżenje nimo, pospytach tu wěz se żortnymi ßkowami wotbycz.

„Ale, Hana“, rjeknych, „wy mje tola satsělicz nochzecze? Schto?“ A postupich krocżel do teho kónza, hdźež wona stejesche; jeno so by ßo mi radźiło, jej pistoliju s ruki wudyricz, mózach ßo hischcze s czeknjenjom wukhowacz.

„Sastańcze!“ wona roskasowasche; hłóß jej tschepotasche, ale niz ruka. „Ruzy horje — hnydom! Ja — ja **dokonjam** tsělecz, dyrbjeli to bycz!“

„Poßkuchajcze na mnje, Hana, paduch ja njeißym. Polizajski agent ßym a ßlědźu sa dopokasami pschecźiwo knjesej *_*, na kotrehoż tukaja, so je tele papjery, kiž w ruzy dżerżu, kradnył. Dajcze mi je wsacz, a hnydom chzu woteńcz. Wot nich — ow, to wam wuprajicz njemóżu, schto mi wot nich wotwißuje, — ßwoboda, żiwjenje; wschitko — — bożedla, wostajcze mi je! Knjes *_* na nje prawa nima, — ßym wam dobry sa to: wón je je pokradnył!“

Wokomik ßo sdasche wotwlakowacz — jeno jedyn wokomik. „Ně“, wona rjekny, „knjes *_* ßo napschecżo mi derje sadżerži, a njemóżu w měrje pschihladowacz, kak ßo jemu kradnje. Papjery tam saßo położcze a dźicze — wo waschim wopycze niczo rjez nochzu, to wam lubju.“

Pospytach jednacz, proßycz — podarmo. Pak dyrbjach tam papjery saßo położicz abo ßo strachej jeje pistolije a njewotwobroczomneje hary wustajicz. Najsprawnische ßo mi sdasche, na wocži po woli bycz a potom ßo hnydom saßo do domu wróćicz — Hana ßo mje hnydom saßo njeby nadżaka.

Plany na blido skożiwschi dżěch. Sa dżeßacz mjeńschinow běch saßo wo jstwje a s dowěru na to městno pomaßnych, hdyż běchu — běchu precz!

Nasajtra shonich, so bě też Hana bjes ßlěda ßo shubiła.

Sbytk měßaza ßo bjes wuspěcha miny a na poßledku běch duzy po puczu do ßwojeho jastwa, abo po prawom, na ßwoje wotprawnischczo.

To bě czežke puczowanje. Pschi kóżdym wobwjertnjenju koleßow, kiž mje k mojemu kónzej njeßechu, saßudźich ßwoju czestnosc, kiž mje k temu nusowasche, ßwoje ßkowo dżerżecz, runjez běch ßo ßnadnje mohł slemicz. Mjesy pschekroczejo mje hižo, mohł rjez, lodowa syma jastwa woběhowasche; hdyż do ministerija sastupich, mějach czwile poßlednjeju lět w ßurowej jaßnosczi psched ßobu, a hdyż skónczńje w ministrowej pschijimazej jstwě stejach, bě mi, jako by ßmjercz ßama pschede mnu staka.

Jeho sadżerżenje bě symne każ pschezo.

„Nó“, wón rjekny, **njeje** ßo wam radźiło?“ Pokkonich ßo. „Ně“, wotmolwich, „a ßym pschischoł, so bych sawdate ßkowo dopjelnił. Ale — —“

„Jeno wokomik dowolcze“, minister do rěcze sajě, „najprjedy chzu wam maku wěz wupowjedacz. Psched měßazom ßym wot nascheho mikosczíweho knjeżerja dowolenje dostał, wam a druhim jatym ßwobodu dacz, jeli so kraj na pschezo wopuschczicze. Wotmyßlich ßebi, so byschcze wy sa ßwoje wußwobodźenje něschto dokonjecz měli. To bě jara ważne, kradnjene papjery saßo dostacz — s tym dyrbjeschcze ßebi ßwoju ßwobodu kupicz. Wobaj staj ßebi pomhakoj, a wuspěch měkoj.“

„Mój dwaj?“ ja mjekotach.

„Wój dwaj.“ Wón na elektrisku spinku stłóczi, a Hana Nokez sastupi.

„Knjes barono“, wón pokraczowasche, „dowolcze, so wam hrabinku N. pschedstajam. Staj wobaj wußwobodźenaj a mataj runje hischcze hodźinu khwile, kraj wopuschczicz.“

A sa hodźinu běchmoj na ßwobodze a duzy do wukraja na pschezo.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Ssrjedu **30.** septembra smeje hudźbny wotrjad Maczicy Sserbskeje popołdnju w **3** hodźinach s hromadźisnu. Knjes B. Krawz pschińdże.

— (Njesboże na żelesnizy.) Někotsi wobydlerjo Budyschina, mjes nimi ßyn tudomneho fabrikanta jěsdnych kołow Fuchsa, tšěchikryjerka Menzelowa, ßyn rěsbarja Kompischa, jedyn skótny wikowar atd., kotsiž ßobotu wjeczor 1/4 9 hodźin s Draždżan do Budyschina wotjědżechu, ßu w Kloczi do wulkeho stracha pschischli. Dokelž s Draždżan do Klocze żelesniza na horu wjedże, ßo czahi na tejle czarje s lokomotivu, czahej na kónzu pschisamknjenej, hacz do Klocze czischcza. Tale lokomotiva s czahami, kotrež w Kloczi njesastawaju, hischcze kruch dale ßobu jědże a ßo potom hakle do Draždżan wrócźi. Mjenowany czah w Kloczi njesastawa, dyrbjesche pak tam sańdżenu ßobotu czakacz, so by pucźowarjow sapośdżeneho Kinsbórgskeho czaha ßobu wsał. To njebě wjednikej sadnjeje lokomotivy snate. Mjes tym so prědnja lokomotiva czah sastaji, sadnja jón dale czischczesche. Pschi tym ßo sadnja scżěna poßlednjeho wosa wutkóczi. Kruchi żelesa a drjewa psches wós funknychu, a s dobom ßo pucźowarjo s tajkim storkom s lawkow wjerhnychu, so ßo we wosu psches hkowu pschekulichu. Durje poßlednjeju wosow, kotrajż běschtaj 4. klaßy, běchu ßo tak twjerdże satkußke, so njebě móżno, je wocżinicz. Něhdże 40 woßobow, do wosow samknjenych, ßo hrosa a czěßnosc smozowa, stysknjwje wo pomoz wołachu, doniż ßo se ßekerami durje njerosrubachu a ßo jeczi tak njewußwobodźichu. Pschi powschitkownym pschewrócze we wosomaj běchu někotsi pucźowarjo klucze, jěsdne khartki a druhe wězy shubili. 9 woßobow je ßo lohko sraniko, a jena żona je ßebi pjecza nohu słamała. S wulkim sbożom je, so staj poßlednjej czahowaj wosaj woßebje twjerdże twarjenaj byłoj, budźischtaj wosaj starschej byłoj, budźische ßnadź ßo wjazy woßobow a to wjele czežscho wobschkodźiło.

— (Pjenjeżne myta sa czeledź.) Hornjołużiske stawy ßu 2000 hriwnow k mytowanju ßwěrnych czeladnikow wustajiłe. Kotryż czeladnik je 6 lět njepschestawajzy w tym ßamym ßłużbnym městnje ßłużił, ma ßo s 30 hriwnami mytowacz. Po 60 hriwnach myta czi czeladnizy dostanu, kotsiž ßu s najmjeńscha 10 lět w tym ßamym ßłużbnym mèstnje pschebyli. Też ßwěrni ratarśzy dźełacżerjo bjes myta njewostanu. Tym, kotsiž ßu s najmjeńscha 15 lět njepschestawajzy na tym ßamym městnje dźełali, ßo pjenjeżne myto po 40 hriwnach wudźěli. Dale maja ßo czeladnizy s pjenjeżnym mytom wusnamjenicz, byrnjež njebyli pokne schěsez lět na tym ßamym ßłużbnym městnje ßłużili, jeli so ßu pschi pschirodźinych podawkach, pschi njesbożach w hospodarstwje abo w hospodarjowej ßwójbje jenicżzy w jeho interesu se ßamßnym ßmjertnym strachom abo se shubjenjom ßwojeje nadoby pomozni byli. Tole myto móża pak jenicżzy tajzy dostacz, kotsiž ani polizajszy, ani ßudnischzy njejßu khostani.

— (Jebaka sajeli.) Polizija je sawěsczenskeho inspektora Kapplera se Schěrachowa sajała, dokelž je jenemu agentej na Zidowje s falschowanjom lisczinu wjetschu sumu pjenjes wuwěschcził.

— Njekasanstwa dla ßu tudomneho pschekupza Fr. Geyera, kotryż je woženjeny a nan 7 dźěczi, sajeli. Wón je ßo pjecza na wßach na schulskich holzach na njepózczíwe waschnje pschepschimał.

S Dźěchorez. Sańdżeny schtwórtk popołdnju je ßo w tudomnym knježim parku lodowa pinza wotpalika. Sapalerja hischcze njesnaja.

S Hornjeje Hórki. W naschej wßy je ßo tšélerske towarstwo sałożiło. Wysche nascheje schule je ßebi wone sa 1600 hriwnow tšélnik natwaricz dało.

S Banez. Ssrjedu popołdnju s kólnje tudomneho murjerja Forcha woheń wudyri, kotraż ßo do czista wotpali. Pódla Wutołczańskeje knježeje ßykawy běschtej ßykawje se Sarěcza a Łahowa k haschenju pschijěłej.

S **Raschowa.** Pjatk tydženja w uozy ßu w tudomnym Wyrgaczez hoscženzu paduschi pobyli. Woni ßu ßo do wjelba pod rejwanskej kubju ſ woknom nuts dobyli a tam kognak, khléb, kolbaßu, twarožk a zigarety pokradnyli a hornz ßmjetany wupili. Sa nimi nimaju hacz dotal žaneho ßléda.

S **Hrodžischcza.** Wot 17. žnjenza hacz do 14. požnjenza 1908 ßo tudy »Sserbski seminar ſa ßerbſkich ſtudowazych bohoßkowſtwa« pod wodženjom knjesa fararja Mrósaka wotměwasche. Ssobuſtawy běchu: cand. theol. Waktař Mrósak ſ Hrodžischcza, stud. theol. Jan Rjencz ſ Wjeleczina, Kurt Handrik ſ Gomorna, Khorla Kschižan ſ Hodžija, Jurij Ssmoła ſ Budeſtez. Wotpohlad tuteho ſeminara je, młodych ſtudowazych ſa ſaſtojńſtwo pschihotowacz a w maczernej rěczi wudospołnjecz. Džěłachmy w grammatizy a katechißmje, pschełožowachmy ſ dogmatiſkich knihow, wukładowachmy liſt na Filippiſkich a czitachmy 2 kniſy knj. fararja em. Urbana: Stawiſna czerpjenja a pschekraßnjenja Jesom Khryſta a Wótczinſke hrona; tehorunja prěnje liſtna knihi wot knj. fararja em. Ssykory ſpißaneje, kotrez knihowne towarſtwo w bliščim czaßu wuda. Spěwasche ßo tez liturgija po agendže. 10., 11. a 13. njedželu po ßwj. Trojizy ßo w Hrodžischczu kemſchenja, ßerbſke a němſke, wot ſtudowazych džeržachu. — Je to 11. krócz, ſo ma tutón ſeminar w Hrodžischczu ßwoje městno. Bóh daj, ſo by dale wobſtał Bohu k khwalbje, Sserbam k wužitku!

Khorla Křižan.

S **Njeßwaczidła.** W rosprawje wo ſabawnym wjeczorje, wot Rakeczanſkeje „Lipy" tu wuhotowanym, je ßo ſabyło naſpomnicz, ſo je wulka liczba ßerbſkich ſtudowazych ſ daloka na ßerbski wjeczor pschijela. Džak a ßkawa jim ſa to! Tez na to ſ džakom ſpominamy, ſo je knjes kralowski komornik, ßwobodny knjes ſ Vietinghoff nad Njeßwaczidłom, pola hamtſkeho hejtmanſtwa dowolnoscz k wotbywanju ßerbſkeho ſabawneho wjeczora wuproßył. Wobžarujemy jenož, ſo njeje wón naſch ßerbski wjeczor wopytał. Wulki džak ßluſcha tez wſchitkim hrajerjam a hrajerkam, a knjeſej wuczerjej Bergerej ſa pſchewodženje na klavěrje. Woßebje je naß wopyt ſ Khróſczanſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa „Jednoty" ſwjeßelił. Druhe ßerbſke towarſtwa njeběchu ſaſtupjerjow póßłałe. Nadžijamy pak ßo, ſo jich jutſje njedželu 20. ſeptembra na ßerbſkim wjeczorje w Rakezach wohladamy. Tez wſchitzy druſy Sserbjo ßo na tónle ßwjedžeń wutrobnje proſcha. Wón ßo wjeczor w 7 hodžinach ſapoczinje.

S **Rakez do Sserbow.** Jutſje njedželu 20. ſept. wjeczor w 7 hodžinach budże w Rakezach wulki ßerbski wjeczor, poßwjeczeny wopomnjenju naſcheho njeſapomniteho wótczinza Jana Ernſta Ssmolerja, ſbudžerja ßerbſkeje narodnoſcze. Konzert wuwjedże ßławna Khróſczanſka „Jednota"; ßwjedženſku rěcz je knjes farař Gólcz luboſczíwje pſchiwſał. Pſcheproſchujemy naſchich lubych Sserbow nanajwutrobniſcho k bohatemu wobdželenju. R.

S **Rakez.** Pſched někotrymi dnjemi ßo na naſchim knježim dworje ſ parnej maſchinu wowß mlócżeſche. Pó czmje běchu ßo někotre měchi napjelnile a běchu ſkradžu do komorki jeneje džowki ſaléſle, ſ wotkal wo pol nozy ſaßo woteńdžechu. Wone běchu ßo na pucz naſtajike, ßebi na to njepomyßliwſchi, ſo je knježi hejtman wobkedžbuje. Tutón bě ßo w jenej khłódniży ſkhował a łakał, hdy ßo měchi ſhubja. A hlejcże, po měchi jedyn woſyk ſ czicha k ranſchim wrotam pſchijěże, do kotrehoż běſchtaj mužik a žónka ſ Rakez ſapſchehnjenaj. Tez pſchi wjeczornych wrotach jedyn woſyk czakaſche, kotryż dyrbjeſche rjany wowß wotwjeſcz. Hejtman je wſchitkich lubowarjow knjeżeho wowßa lepił, a na to je žandarm jich dom pſchepytał. Aw jaw, jaw, jaw!

S **Nowoje Wßy** pola Rakez. K poßlednjemu dopißej wo pſchenajeczu hońtwy ma ßo hiſchcże porjedżeńka pſchiſtajicz. Prjedawſchi hońtwiny wotnajeŕ Bóſcha je hońtwu prjedy 6 lět po 320 hriwnach měł a je pſchi ſ nowa pſchenajeczu prěni pſchenajeńſki džeń 450 hriwnow a druhi pſchenajeńſki džeń 500 hriwnow ßadżił. Měſchczan jeho ſe 625 hriwnami pſcheßadži a ſa to hońtwu doſta.

S **Porchowa.** Pſched tydženjom je ßo tudomny khěżeŕ Bär ſhubił. Sſwojim pſchiwuſnym je wón liſt ſawoſtajił, w kotrymž woſjewja, ſo chze ßwojemu žiwjenju ſ wobwěßnjenjom kónz czinicz. Wěnzow wón njetrjeba. Prjedy hacz je Bär woteſchoł, je wón ßwojim różowym pjeńkam a ßadowym ſchtomam króny ſwotrěſał. S khwilemi bě wón pſchemyßleny.

Se **Žitawy.** Na Shorjelſkej dróſy mjes Žitawu a Hirſchfeldom je njedželu wjeczor ſe 6 woßobami wobßadženy automobil Shorjelſkeho fabriſkeho wobßedżerja Wiedemanna, hdyż chzyſche jenemu pjanemu kołojeſdnemu ſ pucża jecz, do jeneho ſchtoma ſraſył a ßo do cziſta rosbił. Wopor bě ßo podarmo pſchinjeßł; pſchetoż kołojeſdny, wěſty Poſtelt ſe Seitendorfa, hiſchcże tola pod automobil pſchiňdże a ßo ſajědże. W automobilu prokuriſt Geißer Shorjelſkeje maſchinſkeje twarjerńje ſe žonu a džeßaczlětnym hólzom a maſchinſki fabrikant Wiedemann ſe Shorjelza ßedżachu. Woni ßo wſchitzy něhdże 15 metrow do pola czißnychu, pſchi czimž ßo Geißer, Wiedemann a automobilowy wjednik wobſchkodžichu, mjes tym ſo žona a džěczo ſe ßamymi ſtróżelemi woteńdżeſchtej.

S **Luboſa** (Lauba) pola Kumwalda. Ssrjedu wjeczor wokoło 9 hodžin ſtej ßo tu jenoſchoßna ſe ßkomu kryta khěża a bróżeń gratoweho dżěłaczerja Alberta wotpalikoj. Lěwaldſka ßykawa prěnja k wohnju pſchijědże. Dwě tucznej ßwinjeczi ſtej ßo ßobu ſpalikej.

S **Niſkeje.** Sańdženu ßobotu ßylne njewjedro pſches Niſku czehnjeſche. Se ßylnym deſchczom khětro wulke krupy padachu. W ſahrodże ſahrodnika Jonathana błyſk khorhojnu žerdž rosbi. Na wſchelakich měſtnach ßo telefonowe groty rostorhnychu.

S **Wochoſ.** Wo naſche farſke městno, kotrez ßo ſ woteńdženjom knjeſa duchowneho Ryczerje Michała wuprófſdni, ſtaj ßo dwaj duchownaj, jedyn ſ pruſkeje hornjeje a jedyn ſ delnjeje Łužizy, ſamolwikoj.

S **Motydła.** Njedželu ßu butrowemu wikowarjej Pětſchej ſ kaſchczika w pißanſkim blidku 500 hriwnow kradnyli. Paduch je, hdyż wobydlerjo doma njeběchu, ſ woknom do iſtwy ſaléſł. Nalutowanſke knižki a ſtohriwnowſku papjeru je wón ležo woſtajił, dokelż je ßo najſkerje bojał, ſo ßo ſ tym pſcheradži.

S **Wojerez.** Pod pſchedßydſtwom knjeſa wokrjeßneho ſchulſkeho inſpektora duchowneho Wendta je ßo tu wokrjeßna ſchulſka konferenza wotměła. Po ſtatiſtiſkej rosprawje ſchulſki wokrjeß 50 ſchulow ſe 7281 dżěczimi wopſchija. Jedyn wuczeŕ ma po taſkim w pſcherěſku 75 dżěczi roswuczicz. Sſerbſkich ſchulow je 29 ſ 2329 dżěczimi a ſ 9 ßerbſkeje rěcże móznymi wuczerjemi.

S **Khoczebuſa.** Njedželu dopołdnja je jedyn paduch ſpytał połkadnizu měſchczańſkeje nalutowańnje wurubicz. 3/4 12 hodžin ßo ſ nalutowańnje wo pomoz wołaſche. Polizija ßo ſawoła, a někotſi poliziſtojo hnydom pſchiběżachu. Mjes tym bě ßo czrjóda ludži pſched nalutowańnju ſhromadżiła, kotrejež khěżne durje běchu ſamknjene. Nadobo dżěłaczeŕ Franz Moratz ſ Khoczebuſa ſ woknom won ſkoczi. Wón bě wjeczor prjedy teho do nalutowańnineje khěże ſaléſł a potom ſ pinzy do dna ſtwy, w kotrejž pjenježny khamor ſteji, dżěru wuwjerczał. Domownikowa bě ßama doma a w kaßynee ſtwje runje cziſte trjenja ſa ſaſtojnikow powſcheſche, hdyż tſchéſki a dżěry na ſchpundowanju wohlada. Wona hnydom ſ khłoßom wo pomoz wołaſche. Jeje tſchiki ſaßłyſchawſchi rubježnik ſ pinzy pſchiběża, dajeſche ju a jej hrożeſche, ſo ju ſkónzuje, jeli ſo njebudże ſměrom. Wón ju do pinzy wleczeſche a ju tam ſawrje. Dokelż maja měſchczańſke kaßy ſignalne ſjenoczenje ſ poliżajſkej ſtražu, bychu nutsdobywarja lepili, hdy by khamorowe durje woczinicz ſpytał. Moratz je ſ Pomorſkeje, woženjeny a nan ſchtyrjoch dżěczi.

S **Běłeje Wody.** Njedželu w nozy ſtaj dwaj rjelpußaj dweju ßo domojwróczażeju herzow na dróſy bieſe wſcheje pſchiczíny nadpadłoj a jeju ſ nożom ſkakałoj. Jeneho do ruki a druheho k wutrobje kłóſchtaj. Potom ßo nadpadnikaj do czékanja daſchtaj. Wonaj ſtaj pjecża wukrajanaj.

Přilopk.

* (Pſchestupnikowa ßwójba.) Draždżanſka khoſtanſka komora je wikowarja Leonharda wjele króczneho czężkeho paduſchſtwa dla ke khoſtarni na 15 lět ſaßudźiła. Jeho žona wutoru ſ dwěmaj dżěſczomaj — ſ dwanaczelětnej a ſchtyrilětnej holzu na ßudniſtwo pſchińdże a ßebi žadaſche, ſo by jej ßudniſtwo dżěczi wotewſało, hewak dyrbjała jej wona na dróſy wußadżicz. Woßebitu ßobuželniwoſcz mała holczka ſbudżowaſche, kotraż mějeſche zyle ſaczeklej noſy a wſchě ſnamjenja ßo ſapoczazeho ſahorjenja płuzow pokaſowaſche. Dokelż ßo žonine ſpodżiwne žadanje njehodżeſche dopjelnicz, ßo wona na jenu ławku w promenadach Mnichowſkeho naměſta ßydny. Jena w ßußodſtwje bydlaza žona ßo nad wopuſchczenej ßmili a ju ſe ßnědanjom poßylni. Polizija, kotrejž bě ßo mjes tym powjeſcz dała, dżěſczomaj hoſpodu wobſtara.

* (Spytane ßamomordarſtwo.) Jedyn w Draždżanach ßłużbu mějazy pſchekupz je w nuſniku wjeczorneho Shorjelſkeho człaha ßwojemu žiwjenju kónz czinicz ſpytał. Hdyż człah do dwórniſchcża pſchijědże, jeho ſa powjaſom wißazeho namakachu. Sawołanemu lěkarjej ßo poradži, žiwjenja ßytemu ſaßo žiwjenje wróczicz.

* (Na khorokožu ßo ſ nowa ſ wěrowacz dałoj.) Pſchekupz W. w Barlinje, kotryż bě ßo wot ßwojeje žony dżělicz dał, czężko ſkhori. Hižo tſi njedżele ßo wón dla czężkeje žołdkoweje khoroſcze w hojeńni hoji. Jeho dżělena žona, kotraż je macz jeneho

dźěsćza, ßo wotdźerżećź njeda, jeho w cźežkej khoroścźi hladacź. Nětko je ßo pschekupz na khorokožu saßo ſ njej swěrowacź dak.

* (Hkowa ßo wottorhnyka.) Jenemu ratarjej w Beßiesdorfje, kotryż bě pschi kładźenju żita do mlócźazeje maschiny ſ ruku do bubona pschiſchoł, je ßo hkowa wottorhnyka. Ruka ßo njewutorhny, kaž ßo to hewak pschi podobnym njeſbožu ſtawa, ale też ruka wyſche kohcźa a hkowa ßo teho runja do maſchiny ſcźahnyſchtej. Tón muż bě, prjedy hacź do dźěła dźěſche, ßo khory cźuł, tola njebě chzył dźěko ſkomdźicź.

* (Njeſbožowna luboſcź.) K Lobjowemu brjohej nižo Błażijez ſtej ßo dwě hromadu ſwjaſanej cźěle pschipławikej. Kaž je pschepytanje wujaßniko, jedna ßo tu wo 18 lětnu maſchinſku pißarku Auroru Harteltez a wo 20 lětneho pschekupſkeho pomoznika Arna Diettricha. Poßledniſchi je pschekſchiwjenja ſkucźił, to drje je ſ pſchicźinu byko, ſo ſtaj ßebi ſalubowanaj žiwjenje wſakoj.

* Liczba ſa jene lěto ſkónzowanych ludźi w Pruſkej je wjele wjetſcha, hacź ßebi myßlimy. W lěcźe 1906 ßu po ſtatiſtiſkich ſapißach w Pruſkej 696 woßobow ſkónzowake, mjes nimi je 491 mużſtich a 205 żónſkich. Najwjazy mordarſtwow je ßo we Weſtfalſkej, najmjenje w Póſnańſkej ſtako.

* W Zemmerje pola Triera ſchtyri dźěcźi w jenej ſkale ſamknjeny pólvrowy ßud ſapalichu. Ssud rosbuchnywſchi jene dźěcźo ſaraſy, tſi druhe ßu ßo cźežko ſranike.

* (Ssněhowe mjecźele w Schtyrſkej.) Do Alpow hižo ſyma pſchikhadźa. S Hradza póndźelu pißachu: Wcźera w Schtyrſkej a Koruthanſkej ßněhowe mjecźele ſakhadźachu. Hoſpody w horach ßu ſ lodom pſchikryte.

* (Drohi poß.) Jedyn woßebny knjes ſe Schcźecźina bě na żeleſniſku jěſbu do Barlina do kupeja ßwojeho pßyczka ßobu wſak. Jebanſtwa dla ßu jeho k 200 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźili.

* (Njehrajkajcźe ſ tſělbu.) Wucźomz wyſchſcheje realki w Allenſteinje, Leſſer, ßo w lěßu ſ revolvrom ſaběraſche. Pſchi tym ßo ſ tſělby wutſěli. Jeho pſchecźel, gymnaſiaſt Spergatis, ßo ſkulku we wobliczu ſrani a bjes wědomnja k ſemi padźe. Tuteho njeſboża dla ſadwělowawſchi Leſſer bróń k ßebi nawróczi a ßo do hkowy tſěli. Sa khwilu Spergatis ſ womory wotucźi a ludźi ſ měſta na pomoz ſawoka.

* (Ssamomordarſtwo w lawjazej klětży.) W Lavalu je poßkužobnik jeneho kinematografoweho dźiwadła na to waſchnje do ßmjercźe ſchoł, ſo do lawjazeje klětki jeneje ßußodneje menażerije ſaléſy a ßo lawam ſakußacź da. W ſawoſtajenym liſcźe wón praji, ſo je njeſbožowneje luboſcźe dla ßmjercź pytał.

* (Cźwilne minuty.) Maſchinſki wothladar Dammeyer ßo w Baſſumje ſ lokomotivu jeneho tworoweho cźaha k ſemi ſtorcźi. Wón ßo njehibajo mjes kolijomaj runje wupſchestrjeny ležo woſta a dyrbjeſche zyły tworowy cźah nad ßobu pſchejěcź dacź a ßo tak rosmjecźenja ſminy. Pſchezo pak je jemu lokomotiva hkowu cźežko ſranika.

* Żortna pſcheßmykarſka leſcź je ßo w Myßlowizach pſchi ruſkej mjeſy ſ pſchipadom wotkryła. Wot něſkoteho cźaßa by jedyn dźěkacźeŕ wſchědnje wjazy krócź po Modſchowſkim moſcźe jěł. Jako wſchědneho ſnateho pſchejěſdźerja bychu ſaſtojniży jeho bjes ſwucźeneho cźělneho pſchepytanja pſches mjeſy puſchcźili. Njedźelu dźěkacźeŕ ſaßo ſ Myßlowiz do Ruſkeje jědźeſche. Pſchi tym ßo pneumatiſka wobrucź do něcźeho wótreho ſtorcźiwſchi pukny, a ſ njeje mokſchiſna zyrkaſche. Na to zkoniży jěſdne koło pſchepytachu, pſchi cźimż namakachu, ſo běſchtej wobrucźi ſ palenzom napjelnjenej. Pſchi kóždej jěſbje bě dźěkacźeŕ 12 litrow palenza pſches mjeſy pſcheßmykał.

* (Powodźenje w Schpaniſkej.) Po dołhej ßuchocźe je ßo pſched ſchtyrjomi dnjemi do deſchcźa dało. Deſchcź ßo njepſcheſtawajży lije, na rěkach je wulka woda naſtała, kotraż ßo pſches brjohi wuliwa. W Toledoſkej a Moniaſkej provinzy ßu ßo daloke krajiny powodźiłe. Někotre moſty ßu ßo wottorhnyłe. We wodźe wjele tepjeneho ſkotu a nadoba. pkuwa. W Kartagenje je zyły dźěl měſta powodźeny.

* (Nadpad zyganow we Wuheſſkej.) Na Cźukerſkej puſcźe cźrjóda zyganow jenu korczmu nadpadźe. Korczmař a jeho ludźo ßo ſadwělujo wobarachu, tola budźichu podleżeli, hdy budźiſche w poßlednim wokomiku pomoz njepſchiſchła. Lokomotivnik cźaha, na bliſkej żeleſnizy nimo korczmy jědźazeho, ßo rubjeżnych zyganow dohlada. Wón cźah ſaſtaji, na cźoż cźahowi ſaſtojniży a pucźowarjo korczminym wobydlerjam na pomoz khwatachu. Woſtajſchi woſow a konjow zyganjo cźeknychu. Sawołani żandarmojo ßu ßo ſa rubjeżnikami puſchcźili.

* (5 hórnikow ßo moriło.) We wuhlowej jamje „Laura“ pola Herrlina pſchi hollandſkej mjeſy ßu ßo ſchtyri kotoły w kotołni rosbuchłe. Pjecźo dźěkacźerjo ßo hnydom morichi, ſchěßnacźo ßo ſranichu, ſchtyrjo ſ nich tak cźežko, ſo ßo jim ſ cźežka żiwjenje ſdźerżi. Zyłe twarjenje je ßo rostorhnyło. Cźěła ſemrjetych ßu żałoſtnje roskhartowane. Kak mózne je rosbuchnjenje było, je ſ teho ſpóſnacź, ſo ßu ßo dźěle rosbuchnjenych kótłow 500 metrow daloko funkło. Jedyn kotoł ßo 100 metrow daloko do jeneje drjewoweje ſkładownje cźißny.

* (W pjezakowym wohnju ßo ſpalika.) 15 lětnej dźowzy hoſcźenzarja Bottchera w Neuenſchmidtenje pola Gelmhauſena bě jejna macź pſchikaſała, ſo dyrbi do poliwki ſeleninu nakracź, na cźoż ßo macź na někotre wokomiki wotßali. Holza ßo pſche jara k pjezakowemu wohnjej pſchibliżi a bě bliżſchi wokomik do płomjenjow ſawalena. Sso palo wona ſ kuchinje běżeſche. Jejne kſchiki ſaßkyſchawſchi macź pſchiběża, tola bě ßo holza tak cźežko wopaliła, ſo ſa krótki cźaß wumrje.

* (Ssuchota w połnóznej Amerizy.) W ſtatach Pennſylvaniji, Ohio, Virginiji, Indianje, Wiſconſiaje, Michiganje a Minneſocźe njeje ßo wot 7 njedźel ani kapka deſchcźika ſchło. Se ßuchotu je najwjetſcha nuſa naſtała. Wjele ſtow fabrikow, mkynow a druhich dźěłarńjow je dla njedoßahanja wody dźěłacź pſcheſtało. S tym je wjele ſakraßnjenych tyßaz dźěłacźerjow dźěło ſhubiło. We wjele měſtach a wßach ßo liter wody po 40 nowych pjenježkach pſchedawa. Żito je w ßuchocźe wuſkło. Lěßy ßu ßo na wjele měſtnach ſapalike. W ſdalenych wjeßnych woßadach ßo wobydlerjo ſkhadźuja, ſo bychu Boha wo deſchcź proßyli. Nuſa wſchak ludźi ſaßo k Bohu wjedźe.

* Lěto połne ſtrachow je ſnaty jendźelſki profet „Old Moore“ w ßwojej protyży na lěto 1909 pſchipowjedźił. Jedyn wyßoki miniſter ßo njejabży wuwali, ßrjedź Londona budźe wulki woheń ſakhadźecź, a na żeleſnizy ßo wulke njeſboże ſtanje. Tola to ßu jenoż jenotliwoſcźe. „Old Moore“ wěſchcźi, ſo budźe měrz ſa wſchěch knježerjow ſky měßaz, ſo haprleja jenemu ßkawnemu finanznikej ſahubjenje a ßmjercź pſchinjeße, ſo ſměje New-York ſ jenym naturowym podawkom wulku ſchkodu, a ſo w juniju wotkrycźe ßlěbrowych horow w Mexiku ludźi roshori. W ſeptembrje budźe ſatraſchne ſemjerżenje we wjecźornej Indiſkej. November jenoż amerikanſkim kódźam, dezember pak kódźam europiſkich ludow njeſboże pſchinjeße.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěkacźeŕ K. A. Bohot, 1881 w Huſzy narodźeny, bě 3. julija po rejach do tamniſche,e knjeżeje woleŕnje ſaſtupił. Tam ßo wupokaſawſchi bě wón do kruwaŕnje a potom do delenzy ſchoł. Inſpektor knjeżeho dwora, Lehmann, jemu ſ dwora kaſaſche, a hdyż dobrowólnje njeńdźeſche, jeho ſ njeho wuſtorka. Na to Lehmann Bohota hiſchcźe dla każenja domjazeho měra wobſkorżi. Lawniſki ßud Bohota wuwinowa, dokelż Lehmann pjecźa prawo njemějeſche, jeho wobſkorżicź. Statne rěcźniſtwo ßo pſchecźiwo wußudej powoła. Druha inſtanza k dopóſnacźu dóńdźe, ſo ma Lehmann prawo, namjet na khoſtanje w pſchedležazym padźe ſtajicź a Bohota dla każenja měra k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 2 dnjej ſaßudźi.

Na mórſkich brjohach.

Pucźowanſke dopomnjeńki.

Napißał Jurij Sſkodeńk.

(Pokracźowanje.)

III.

Jěſba pſches Holſtein, kiż ma wot lěßa ßwoje mjeno — Hoſatojo běchu lěßni wobydlerjo — trajeſche na dwě hodźiny. Tak daloko hacź wóczko widźi, jenoż luta nižina. K lěwizy a k prawizy wupſcheſtrěwaja ßo tu role, pola a łuki. Na nich paßu ßo bjes paſthrjow mnohe cźrjódy howjadow, koni a wowzow, a bacźon je też tam ſ domiſnu. Bjes bojoſcźe krocźi mjes ſkotom a pyta ßebi żyrobu a potrjebu ſa ßo a ſa ßwoje mkode. Tam rady hnéſdźa, dokelż je tam hiſchcźe wjele khěżow ſe ßkomjanej tſěchu. Praſtarych ſtatkow bjes wuhenja a ſ kadołbom nadeńdźemy jenoż tam a ßem jedyn k połdnju wot Noweho Münſtra. Krajina je ſe żiwymi płotami pſchecźehnjena, kiż roshlad a wuhlad po njej ſadźěwaja. Wone wobmjeſuja pola a ßu ſa wóczko wokſchewjaze wotměnjenje. Hewak by była jenoż woſtudka płonina, dokelż tam lěßow brachuje.

Prjedy mějeſche Holſteinſka ſchtyri dźěle. K ranju leżeſche Wagrija, hdyż hacź do 12. lětſtotka Sſłowjenjo bydlachu, każ ſ zyła pſchi baltiſkim morju. Teho dla mamy tu wſchelake ßkowjanſke dopomnjeńki ſ tamnych cźaßow. Woßebje mjena wßow pokaſuja na to, ſ wjetſcha te, kotreż maja kónzowku -ow, -in, -itz, każ pola

naß w Sakskej, tež mjena wschelakich wschědnych potrěbow a nastrojow, n. pšch. „Dórnse“ = dorniza, „bydlaza jstwa, „Schornstein“ = cžorna sceˇna, „Kummet“ = khomot. Tež sastarske wßy maja ßlowjanski, woßebje ßerbski ras. Wokoło nawßy steja statoki se ßwißlemi do wßy, kaž je nadeńdžemy n. pšch. w Sswinarni. To je s dopokasom, so je ßobu najstarscha wjeß w naschej wokolinje. Hacž do lěta 1773 bě Holsteinska do wschelakich džělow rosschcžěpjena. Skónczńje sjednoczi Danmarkski kral kopizu krajikow a wójwodstwow. To bě k sbožu sa zyły kraj. Njeměry a swady pschestachu. Na khwilku bě tež ruski zar s knjesom nad krajom.

Na pucžu do Kiela leži 3 kilometry wot dwórnischcza Bordesholm sdalena wulka wjeß se ßamßnym mjenom. Něhdy bě tam wuwokany klóschtr, sakoˇzeny wot Noweho Münstra, w tutej kraßnej holi. Wobstejesche na 200 lět. Po reformaziji trjebasche ßo sa gymnasijum a s njeho nasta 1665 universita, kotraž je nětko s domom w Kielu.

Wokoło 7 hodžinach wjeczor kiwasche nam sa hórku, „rejze“ mjenowana, město Kiel. Tak běchmy pschi baltiskim morju, schtož litwjanszy rěka „bèke morjo“. W prastarych cžaßach mějesche wone hinaschi napohlad hacž nětk. Prjedy wobstejesche psches nětko rosbrójene kupy swisk mjes Pomorskej a Danskej. Tež namakaja ßo tu hischcże swěrjata, kotrež hewak jenoˇ w ßewjernych morjach nadeńdžemy. Po cžaßu ßu ßo na pscheměnjaze klima swucžiłe.

Hdyž wótre wětry wot ranja howrja, dha hewak měrne morjo psches brožischcża hrosy. Tak buchu 13. novembra 1872 niske brjohi psches žokmischcża podnurjene, a to wot Pomorskeje hacž do Danskeje, a smohi spóžrjechu khěže, ludźi a skót. Hdyž ßo „wětrez hólzy“ rosskobja, maja wobydlerjo tu na mórskich brjohach se strachom ßo bědžicz. Dokelž pak tu tajki taifun s rědka pschikhadža, njeißu tu brjohi tak psches haczenja schkitane, kaž pschi ßewjernym morju. Baltiske morjo je na rybach nießměrnje bohate, woßebje na jerjach. Dyß a dyß ßo w tajkej mnohoscżi nacżěrja, so móža rybazy lědma dokójicz. Po cžaßach pak tam ani jerjoweje wopusche njewohladasch. Kaž ßo jemu wusdanje, cžaha wokoło; ale hdžeˇ ßo nawali, tam pak s hromadami. Dokelž tak njeporjadnje cžahasche, nastachu psches to wójny. Namjesne města mějachu bohaty dobytk psches kójenje jerjow a wupóßkachu ßwoje cžokmy a kódže tam, hdžeˇ jeho cžaru wußlědžichu. Schtóž bě prěni, tež prěni ßaki wucżißny. Mjes tym pschijědže tež druhi, kotryž ßo tola se ßuchej hubu wrócżicz njechasche. Pschi tym nasta swada a puki a nětkotryžkuli wotjědže, hdžeˇ bě ßem pschischok, bjes jerja, sa to pak s krawym noßom. Snate ßu woßebje tak mjenowane „Kielske schproty“, kotrež ßo w symje do wschěch krajow sczelu jako „delikatessa“.

Jerij ma hischcże nětko ßwoju waˇznoscz. Woßebje na póstnych dnjach je wón tunja zyroba sa khudschi lud. W srěnim wěku, hdyž cžahi njejěsdžachu a s pucžemi tež khětro klazasche, twarjachu klóschtry a biskopja blisko ßwojich ßydlischczow haty a plahowachu k póstnym cžaßam ryby, kotrež běchu tehdom tucžnische hacž nětk. Tak s lohka to njeńdžesche, se ßewjerneho a baltiskeho morja jerje do ßredžueje a južneje Němskeje wosycz. To trajesche tydženje, haj měßazy, prjedy hacž klamar skasane „ryby“ dosta. W cžaßu pary a miliny wscho s khwatkom dže, ale ryby ßo dale se ßakom kója, kaž hdy prjedy.

Město Kiel ma najskerje mjeno wot saliwa, kiž je „klinej“ podobny. Jesork, kiž nětko woßrjedž města leži, ßo hischcże dżensnischi dżeń „maly klin“ mjenuje. Hižo ßkowo na to pokasuje, so ßu Sskowjenjo město sakoˇzili. Pšched sto lětami mějesche na 7000 wobydlerjow, a nětko 164000. Pisches twarjenje żelesniczneje cžary wot Hamburga do Kiela w lecże 1844 wupschestrěwasche ßo město bóle a bóle k wjeczoru. Hdyž pak pruski żołdk lěta 1867 Holsteinsku schlapny a Kiel ßo k wójnskemu pschistawej posběhny, město njenadžizy rosczesche. Lěto wot lěta pschibjera liczba pucżowarjow k morju a zusy a domoródni wopytuja Kiel. Pschi „kódżnym ßwjedżenju“ mjerwi ßo tam s ludźimi. Khěžor a khěžorka pschebywataj tehdom tam dlěischi cžaß a bydlitaj ua wodże. Pschi tutej składnoscżi ßo kralovjo a wjerchojo s Europy a drusy tam setkuja a ßo wokschewja na „sporcze“, kiž ßo móznje plodži a plahuje. Dyrbi to wobkuslazy napohlad bycz, kaž mi wusnachu, kotsiž ßu to widżeli.

W prjedawschich cžaßach wotmě ßo w Kielu „wobrót“. W dnjach wokoło ßwj. Antonia — 17. januara — placżesche ßo tu dań a dołh a tež kupny pjenjes sa pschedate kubka a ležomnoscże. S cžrjódami cżehnjechu ludżo se wßow do města, tež semjenjo. Młodži s nich, hdyž bě jim pjenjes naléłko, ßo spodżiwnje wupjerachu. Pijachu, hrajachu a hewrjekachu tak, so měschczańska rada ßebi žaneje rady njewědżesche, kak by mohła nacżaßnemu „wowrótnjenju“ dżiwjeje młodżiny sadżewacz. Tež lumpakojo ßo tam nawalichu a mějachu „ßwoje žně“, mjenujzy bjerjechu a kradnychu, hdžeˇ a schtoˇ ßo hodżesche. Tola ßo wobrót njewotstroni, dokelž měschczanam s njeho dobytk rosczesche. W naschim cžaßu ßo tež druhdy tak „wólbr“ sakhadża, niz pak jenoˇ w Kielu.

IV.

Wutoru dopołdnja roshladowachmy ßo w „khěžorskej kódżerni“, kotraž w pschedměscże Gaarden leži a ßo na 876 kórzow ležomnoscże wupschestrěwa. Tu ßo hižo wot lěta 1867 kódże twarja a wuporjedżeja. Je tam na 7200 dżěłaczeri a 600 offizěrow a sastoj-

(Pokracžowanje hl. w pschilosy str. 460.)

Drjewowa awkzija.

Na **Njeßwaczidliskim majoratnym hajniskim revěrje** ma ßo scżěhowaze

palne drjewo

sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz

wutoru 22. septembra 1908

21 rm kuluchow
128 = walczjny
106 = pjeńkow

} w 29., 32. a 34. wotdžělenju.

Shromadžisna dopołdnja w 9 hodž. w drjewischczu 34. wotdžělenja pschi Komscżansko-Bóschiczanskim pucżu.

Ssrjedu 23. septembra 1908

39 rm schcżěpow
51 = kuluchow
112 = hakosow
88 = walczjny
43 stotnjow walczkow
46 dołhich hromadow
221 rm pjeńkow

} w 2., 4., 5., 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 15., 16., 17. a 18. wotdžělenju.

Shromadžisna dopołdnja w 9 hodžinach w 18. wotdžělenju.

Njeßwaczidliske hrabinske hajnistwo.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

☛ Kedžbu! ☚

Póndželu 14. septembra t. l. ma ßo w **Kobliczanskej** torfowej jamje

300000 torfowych woßuchow (bazenow)

w hromadach po 5000 abo 10000 sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz.

Shromadžisna: Dopołdnja w 9 hodž. pschi torfowej jamje.

W Koblizach pola Wulkich Sdžar, 3. septembra 1908.

Dreßler, wyschschi hajnik.

Wupschedawanje.

Wot dżenża po pomyßlnje **najtuńschich płaczisnach** wschelake

tyscherske a pólstrowane meble

pschedawam. Mjes druhim woßebnu ☛ **plyschowu garnituru, mužaze a žonjaze pißanske blida, vertika, trumeauxowe a stołpowe schpihele, drastne khamory** atd. s woprawneho worjeschinoweho drjewa, dale **kuchińske wuhotowanje, kuchińsku nadobu, drastne khamory, konsole, serwěrowanske blida, blida s kurjerskej potrjebu, wobrasy** a wjele druheho.

Jenoˇ na schulskej drósy 8. **Khorla Fiedler.**

K pschedstejazemu sapoczatkej běrtlěta na ßwoju

saradžernju, sběrarnju pjenjes a agenturstwo

pschi ßerbskich hrjebjach 21 (w póstskej kowarni) — **telefon 629** sdwórliwje kedžbne cžinju a poruczam ßwoju pißarnju k wudžělanju liscżinow wscheje druziny, k saměstnjenju kapitalijow na **jenoˇ** wěste hypotheki (wießne ležomnoscże), k wupowjedženju hypothekskich pjenjes, k kupowanju a pschedawanju ležomnoscżow, k saradženju hypothekskich pjenjes sa tunje wobliczenje prózy. Pjenjesydawarjam ½ % damna wot kóždeje sumy psches mje wupoczženeje dawam.

Sa tunje, spěschne a krucże tajne wobstaranje wschěch mi nadatych skasankow rukuju.

K. Raue w póstskej kowarni
pschi ßerbskich hrjebjach 2, telefon 629.

Wiki ſa plahowanſki ſkót
we Wósborku.

28. ſeptembra 1908

budźa we Wósborku **wulke ſkótne wiki plahowanſkeho ſkota** ſmytowanjow ſe ſtatnych ßredkow, ſrjadowane wot ratarſkeho wokrjeßneho towarſtwa. Pſchedawacź budźa ßo howjada cźornopißanych nizinſkich raßow.

Na kupjenje ſmyßleni ßo na to kedźbliwi cźinja.

Hornczeŕnja Khorle Deubacha

mějeczelka Minna Deubachowa

w Delnich Putzkowach w Sa.

porucźa ßo **k podawanju a ſtajenju**

tepjeńſkich a hoſpodarſkich khachlow

wſcheje druźiny ſ rukowanjom.

Pſchestajenje a wuporjedźenje ßo derje a płaczińy hódno wuwjeduje.

Sserbſka kucharka

kotraź teź tykanzy pjecźe, ßo na hodźiny a teź na zyke dny k wſchěm ßwjedźeńſkim ſkładnoſcźam porucźa pſchi brjohowym pucźu (Uferweg) cźißko 3 po 1 ſkhodźe.

Penſtu

jara dobru, dwaj ſchulerjej namakataj pola **E. Gebleroweje** na Lotzowej drózy 8 delka.

Płaczińa na poł léta 240 mk.

Jenoſchoßna khěźa

ſ zyhelom kryta je ſa 600 mk. na pſchedań. Wopalna kaßa 960 mk. wucźini. Dalſche je ſhonicź w hoſcźenzu w Nětźinje.

Wupożcźicź

ßu hnydom 7000 mk., 5000 mk., 2000 mk. a 6000 mk. na dobru hypotheku pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

K 1. oktobrej 1908

7000 mk. po 5% na druhu hypotheku ſnutſka wopalneje kaßy na nowu khěźu w Budyſchinje pytam.

K. Raue w póſtſkej kowarni pſchi ßerbſkich hrjebjach 21.

Telefon 629.

1000 mk.

ßo na jara dobru hypotheku wjele niźe wopalneje kaßy pożcźicź pyta pſches K. Raue w póſtſkej kowarni.

Mjeńſcha khěźa

bohacźe ſ 5% ßo ſadanjaza, w dobrym rjedźe, je na pſchedań pſches **J. a E. Kobana** pſchi żitnych wikach 4.

Wobydlenje

blisko zyrkwje, ſa ſchewza abo krawza ßo pſchihodźaze, je na pſchenajecźe **w Budyſchinku.**

Kuchańki, ſtwinſke a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu létu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownj knjeſa Heinr. Mohra.

Ssylna holza ſe wßow ßo ſa

ßkużobnu holzu

pyta we wyſchſchej hajńkowni w **Wołpizy** pola Huczinu.

Jako w najlěpſchich létach ſtejaza żona hnydom abo poſdźiſcho ßkużbu

jako hoſpoſa

pytam. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Wuſtojneho

ſchewſkeho pomoznika

jenoż na dobre ſkaſane dźěło hnydom pytam. Jenoż woprawdźe dobry dźěłaczeŕ (na ramikowe dźěło) chzyk ßo ſamolwicź.

Herm. Zawnik, ſchewſki miſchtr.

Posedźenja wotrjadow Maćicy Serbskeje.

Srjedu po Michale 30. septembra zmeja wotrjady Maćicy Serbskeje swoje lětuše 2. posedźenje w »**Serbskim Domje**« w Budyšinje a to: 10—11 hodź. **rěčespytny**, 11—12 hodźin **ſtawiznisko-ſtarożitnoſtny**, 12—1 hodźin **belletriſtiski**. — 3—4 hodź. **hudźbny**, 4—5 hodź. **narodopisny**, 5—6 hodź. zbytne (wumjeł., paedag., přirod.) wotrjady.

Wšitkich sobustawow tych wotrjadow a Maćicy Serbskeje a z cyła wšěch Serbow, kiž so za to zajimuja, należnje k bohatemu wobdźělenju přeprošeja **předsydźa.**

Sserbſki wjeczor w Rakezach

wěnowany wopomnjenju naſcheho ßerbſkeho wótcźinza

Jana Ernſta Ssmolerja, ſbudźerja ßerbſkeje narodnoſcźe,

budźe **njedźelu 20. ſeptembra 1908** wjeczor w **7** hodźinach w **„Sakſkim domje“** wuhotowany wot

Khróſcźanſkeje „Jednoty“.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje, da-li Bóh, jutſje **njedźelu 27. ſeptembra** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gáblerez hoſcźenzu poßedźenje. K temu je knjes wucźeŕ Berger ważny pſchednoſchk wo ratarſtwje pſchilubił.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Jutſje njedźelu pójdźemy wſchitzy do Noweje Jaßońzy

na reje.

Tam budźe rjenje!

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Do Lejna

pola Khroſcźiz.

Njedźelu 20. ſeptembra

wjeczor wot 8 hodźin

rekrutſke wotßalne reje.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

Pětr Nowak.

Schewſkeho wucźobnika

pyta **Ernſt Keil,** ſchewſki miſchtr w Droźdźiju pola Pomorz.

Dowěrnaj

rólnaj pohonczej

ßo hnydom abo k 1. oktobrej ſe mſdu hacź do 300 hr. pytataj na **knjeźi dwór w Sarěcźu.**

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

zmeje, da-li Bóh, jutře njedźelu **20. późnjeńca** hižo popołdnju z dypkom 3 hodźin w Sockec hoſcźencu swoje měsačne posedźenje.

Wšě lube sobustawy a hoſći w bohatej ličbje wočakuje

předsydſtwo.

Wutrobny dźak

wyßokodoſtojnemu knjeſej

farařej Wieźeźkej

ſa duchapolne a żnjowe dźakne prědowanje we Wóßlinczanſkej woßadźe praji wjele ßerbſkich kemſcherjow.

Schewſkeho pomoznika

pyta **Ernſt Buhl** w Rakezach.

Kowarſkeho wucźobnika

pyta **Pawoł Micźka** w Pomorzach.

Smój ſo woženiłoj:

Duchowny **Jan Kapleŕ**

Lena Kaplerjowa rodź. **Falcec.**

We Łupoji, 15. ſeptembra 1908.

Sa wſchě wopokaſma wutrobneho dźělbracza pſchi khoroſcźi a khowanju naſcheho lubowaneho mandźelſkeho, nana, bratra a ßwaka

Auguſta Měta

w Schcźeńzy

w tak bohatej měrje doſtate, ſa bohatu kwětkowu pychu, k rowu njeßenje a woßebje wyßokodoſtojnemu knjeſej farařej Gólcźej ſa troſchtapokne prědowanje, każ teź ſa wſchu wopokaſanu luboſcź naſch **najwutrobniſchi dźak** prajimy.

W Schcźeńzy a Rakezach, 10. ſept. 1908.

Hlubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. septembra 1908.

Placžišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach.

14. septembra 1908.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	42—44	78 80
awstriske	43—46	79—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—41	73 -77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—36	65—72
4. žnadnje pizowane tóžbeje staroby	28—31	58—63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—42	72—74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37—39	68—71
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	32—36	62—67
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—31	57—61
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49—55
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—43	71—75
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—38	67—70
3. žnadnje pizowane	30—34	62 66
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	52—54	81—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	78—81
3. žnadnje wuwite wot zyza	42—47	72—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich křižowanjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ lěta	52—53	67—68
2. mjaßne	53—54	68—69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	46—48	61—64

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 12. septembra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 17. septembra 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica běła	—	—	—	—	9	85	10	30
" žołta	—	—	—	—	9	40	9	75
" nowa	9	50	9	65				
Rožka	—	—	—	—	8	25	8	50
" nowa	8	37	8	50	7	80	8	25
Jeczmjeń	8	80	9	—	8	—	9	—
Wows nowy	7	20	7	30	7	20	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny	2	40	2	60	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	60	2	70	2	30	2	60
Pšeničžna muka 50 "	11	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	25	3	50	2	20	2	80
Sšoma 100 "	3	34	3	05	3	75	4	—
Proßata 1188 schtuk, schtuka	10	—	24	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	6	25	5	75	6	30
Rjane wotruby	—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeničžny gris	—	—	6	25	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (bela) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., rožka wot 8 hr. 60 np. hač 8 hr. 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowz wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyschinje placzejsche: kórz pschenizy (bela) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 15 np. hač 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 40 np. hač 13 hr. 60 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np. hač 12 hr. 60 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu.

17. septembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., pschenza wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np., wowz wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 3 hr. — np., šloma (100 kilogr.) 3 hr. 80 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 18. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 14. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farat Räda žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa zyrkwiny twar w Adorfje. — Tydženske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Ernst Richard Hejda, dźěłaczeŕ na Zidowje, s Berthu Marthu Schusterez s Hamora w pruskej hornjej Łužizy.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Jurij Waktař, Oty Maxa Rünhardta, hródźneho schwajzarja w Bórku, ž. — Richard Waktař, Pawoła Gustawa Achtzehna, kamjenjeczeßarja we Wnrizach, ž. — Jurij, njemandź. ž. na Zidowje. — Frieda Gertrud, njemandź. dź. w Dobruschi. — Hedwig Hilžbjeta, Alwina Maxa Rausendorfa, žiwnosćerja w Małym Wjelkowje, dź. — Johana Erna, Jana Augusta Wirtha, fabrikskeho dźěłaczerja na Zidowje, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wožadze: 9 septembra: Morwy narodź. ž. Ernsta Ssykory, pohonczja na Zidowje. — Bjedrich Gustaw Steglich, invalid pod hrodom, 49 l. 8 m. — Alfred Kurt, Maxa Tittmanna, dźěłaczerja na Zidowje, ž., 5 m. 5 d. Helena Ssymankez, Matija Schenka, khěžerja a rowarja na Zidowje, mandželska 52 l. 6 m. 25 d. — 12. Hana Khrystijana Halgaschez, dźělena Matthesowa, pod hrodom, 70 l. 16 d. — 14. Johana Erna, Jana Augusta Wirtha, fabrikarja na Zidowje, dź. 14 d.

W katholskej wožadze: 14. sept. Heinrich Payern, privatier w Budyschinje, 77 l. 25 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

14. njedželu po žwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$7 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt žerbske a w 9 hodž. němske prědowanje. Psched durjemi budże žo kollekta sa zyrkwiny twar w Adorfje składowacź.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

14. njedželu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Boitz rano w 7 hodž. žerbsku spowjedź, dopołdnja we 8 hodž. žerbske $\frac{1}{2}$10 hodźin němske prědowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa twar zyrkwje w Adorfje sběra.

Nowa žymjentna rožka „Superior"

wusnamjenja žo po nashonjenjach plahowarjow tu a w druhich stronach Łužizy se žłědowazymi wožebitosćemi:

Rospjeńkuje žo móznje. — Symu derje pschětrawa. Lěha žo s czežka. — Wurjadnje bohacze dawa — poměrnje tež na khuduschkej semi.

Zentnar placzi po 12 hr. 50 np.

Lětža je něschto psches 100 zentnarjow na pschedań, duž chzyli skasanki s czaßom pschipóßlacź na

Ernst Meltke, ratař w Khwaczizach
(Quatitz, Post Merka).

Jědzne a khosejowe žudobje

kaž tež wschě druhe porzlinowe, kamjeninowe schkleńczane twory najtunscho poruczam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) žo niže nutskupowanskeje placžišny pschedawa.

Ernst Ullrich na schulerskej drósy 12.

W kuchini pomha lutowacź

MAGGI owe korjenjenje,

We wschěch bleschowych wulkosćach a s nowa pjelnjene najlěpsche poruczа

Franz Wölfle prjedy **Moritz Mjerwa** pschi mjaßowym torhoschczu.

Telefon 37. **Jan Jurij Pahn** Telefon 37.

pschi hlownym torhoschczu.

Salożene 1802.

Wolmjane draſtne tkaniny

ſa naſymu a ſymu 1908/1909.

Wſchě nowoſcze ßu doſchle. Njedozpity wubjerk w kóždej placziſnje.

Jenobarbne draſtne tkaniny.

Chevioty	95 cm hacz 130 cm ſchěroke,	meter po 4 mk. 75 np. hacz — mk. 90 np.
Chevrony	95 cm hacz 130 cm ſchěroke,	meter po 5 mk. 50 np. hacz 1 mk. — np.
Diagonale	95 cm hacz 110 cm ſchěroke,	meter po wſchelakich placziſnach.
Satinowe ßukno	95 cm hacz 110 cm ſchěroke,	meter po 6 mk. — np. hacz 1 mk. 35 np.
Ssukno	95 cm hacz 130 cm ſchěroke,	meter po 6 mk. 75 np. hacz 2 mk. 60 np.

Muſtrowane draſtne tkaniny.

Kaſchczikate a woknate draſtne tkaniny meter po 7 mk. — np. hacz — mk. 80 np.
Ssmuhate draſtne tkaniny meter po 7 mk. 50 np. hacz — mk. 80 np.

Jendzelſke draſtne tkaniny.

Koſtumowe tkaniny 130 cm ſchěroke, meter po 7 mk. 50 np. hacz 1 mk. 60 np.

Woßebita nowoſcz: **czorno-běle.**

Czorne draſtne tkaniny

w cheviotu, krêpu, armuru, ſatinowym ßuknje, diagonalu, chevronje, ßuknje, mohairowym krêpu, mohairowym diagonalu, meter po 6 mk. — np. hacz — mk. 90 np.

Njedozpity wubjerk! Prěnjoklaßne wudzěłki.

Běle draſtne tkaniny

ſa njewjeſczinſke a towarſtwowe wobleczenja po wſchěch placziſnach.

Bluſowe tkaniny

w pomyßlnje najwjetſchim wubjerku.

Wolmjane bluſowe tkaniny, dwójzy ſchěroke	meter po 4 mk. — np. hacz — mk. 80 np.	
Wolmjane bluſowe flanelle	meter po 2 mk. 90 np. hacz 1 mk.	
Bawlmjane bluſowe flanelle,	meter po — mk. 80 np. hacz — mk. 40 np.	

Polhotowe wobleczenja,

zidzane, wolmjane, batiſtowe a tüllowe po 70 mk. hacz 6 mk. 75 np.

Radoſczaze nowoſcze!

Lěpſchiny mojich tkaninow ßu:
Najwjetſcha placziſny hódnoſcz pſchi jenož najlěpſchich druzinach.

Składownja
drainěrowanskich rołow
w Lětonju.
Poručam
drainěrowanske roły
wschěch wulkosćow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakoßneje a runeje formy,
proßaze korta
ſ prěkuschom a bjes njeho,
plestrowanske platy
(diagonalne a kschižne mustry),
wudymanske roły
shibnjene a rune,
po fabrikſkich płaćišnach.
Emil Dietrich
w hosćenzu w Lětonju.

Najlěpscha
žrojita koža,
bawłmjane a wjelbłudokoßmowe
cžěrjeńske
rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cžehnitu móz powjetschazy a ßuwanju rjemjenjow sadźěwazy, jenož najlěpscheje hódnosćże porucža

Otto Büttner
pschedawarnja koże, cžerjeńskich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěžow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 9.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kołomaß,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho porucža
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Tunje zigary!
100 schtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roseczela
zigarowa pschedawarnja
Havanna
w **Dražďanach 6.**

Liebsch,
ßudniſki aktuar ſw. ßkužby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanske, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěčzi ßerbſki.
— Teleſon cžißło 177. —
Pschehładowanje leżomnosćow.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7
po najtuniſchich płaćišnach porucža:

Draſtne tkaniny
ſ wołmy, połwołmy a bawłmy;
6/4 a 9/4 **schěroke zychi,** pißane, kaſchćžikate,
běle wupjerki wschěch ſchěrjow, jenobarbne cžerwjene, roſa ßmuhate, módroßmuhate;
běły, módry a rubjany płat;
blidowe ſchaty, ſchórzuchi,
rubiſchcža ſe židy, połžidy, wołmy a bawłmy;
koſchlaze barchenty
běłe a pißane, jenobarbne, ßmuhate, kaſchćžikate;
hotowe koſchle
ſa doroſcženych a dźěcži, běłe a pißane wschěch ſchěrjow, **žonjaze koſchle** hižo po 1 mk., **dźěcžaze koſchle** hižo po 30 np.

M. Brockmannowy
ßwětoßławny
foſforokiſßały
kalk
k **pizowanju** ma na pſchedań
Helena Langowa w Njeßwacžidle.

Franz Marſchner
cžaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** k dobroćživemu wobkedźbowanju porucža.
Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaćišny.**

Brodowſka
haptyka
na hoſchiz haßy 21.

Kaſchel,
katarrh,
dybawoſcž
ßo ſpěſchnje połóžeja
ſ **thymuſinom**
Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Kupne a druhe **wucžinjenja,**
liſcziny wſcheje družiny,
pröſtwowne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindſke ſliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
teſtamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje
leżomnoſczow,
ſaradzenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Teleſon 217.
— Rěčzimoj tež ßerbſki. —

Kermuſchny
khofej
punt po 100 — 200 np.
porucža
Rudolf Pötschke
pſchi mjaßowych jědłach 7.

Jahły, hejduſchku, grupy,
ſzoki, buny, hróch
rajß, nudle,
dobru pſchenčznu muku
porucža **Khorla Kahrowe**
pſchi žitnych wikach.

Wósk k **krjepjenju**
rejwanſkich kubjow
najlěpſcheje hódnosćże
je dostacz pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Pſchezo a pſchezo ßo praji,
ſo ma
Ota Sachſe
tola najlěpſchi
khofej
po wſchěch płaćišnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Tſěſchnu papu
a **teer**
tunjo porucža **O. Schymank**
w Bóſchizach p. Njeßwacžidła.

Rjany polcz
punt po 70 np. porucža
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Wuměrjenſke dźěła
ſpěſchnje a tunjo wobſtarujetaj
Rentſch a Schöne,
geometraj
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Pißarnja
ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drózy cžo. 1
po 1 ſchodźe, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Składnostna kup.

Dla rospuschćenja jeneje tudomneje pschedawarnje pólstrowanskich meblow je so mi poručiło

20 plyschowych sofow a 3 plyschowe garnitury

derje dźěłanych, spěschnje **nize płaćizny** pschedacź.

S dobom sa czaś tuteho wuschedawanja na **wschě** moje

meble, schpihele a stoły

10% wobzebiteho rabatta dawam.

Njeskomdź nichtó tule wurjadnu składnosć.

Th. A. Wällnitz

na sukelnskej haźy 9 delka, po 1. a 2. poskhodźe.

Chenillowe rubischcża

rjanych nowych mustrow płaćizny hódno pschedawa

Otto Osswald

na kamjentnej haźy 7.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi ruski

maschinski a zylindrowy wolij,

motorski a dynamoski wolij

najlěpscheje družiny

porucza

Otto Büttner

pschedawarja koże, cźerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wężow

w Budyschinje

pschi khownym torhoschczu.

Jabłuka

k tłóczenju, tschażene tola srake, kóždu dźělbu sa hotowe pjenjesy zentnar po 1 mk. 60 np. hacź 1 mk. 90 np. kupujetaj

dr. Herrmann a dr. Wjazka w Budyschinje

pschi kralowskim walu 10.

Hornjołużiska tłóczeńnja sada.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscźow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pschesadźowanje pschedawanje leżomnoscźow, zwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelź sym dołhe léta s rěcźnikowym sekretarom był, so najlěpsche wobstaranje sarucza.

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara krasnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,

w czelazej loži hižo po **6** hr. **50** np.,

najjednorische = = **2** = — np.

su dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź.

w našej khofejowni.

Wšitcy dobri Serbja su witani.

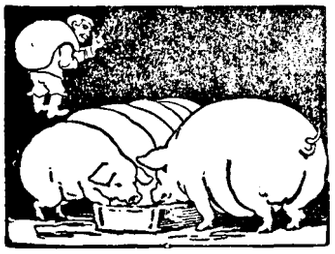

510 puntow 10 měsacźne swinjo wažesche, kotrež porjadnje

M. Brockmannowy pizowanski kalk

znamki B

do pizy dostawasche. — Wudawk wschědnje jenoż něhdźe 1 np. wucźinja.

Po prěnjotnych płaćizнach pschedawa a rosesćele

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

(Pokracźowanje se strony 455.)

nikow. Krucźe dźěłacź dyrbja wosebje kowarja we wostudkej horzocźe a cźopkocźe, tež samkarjo a lijerjo. Sa to pak maja tež pschimérjenu msu, 5—6 hriwnow a hischcźe wjazy na dźeń. W swojich kantinach dostanu jěsć a picź tuńscho. Sa bleschku selterskeje wody sapłacźich 5 nowych pjenjezkow. Podobnje je wscho druhe tež po niskej płacźisnje.

W kowarni je mózna żelesna pyrla (hamor), kotraž so psches maschinu sběha a s tajkim wotmachom pjerje, kaž by 300 zentnarjow něktore metry dele padnyło. Hdyž dyri, dha wscho rźi a tschepoze, a swojeho skowa njeźkyschisch.

Sa dźěłacźerjow je jara postarane. Wuswoleja sebi sami swój wubjerk, kiž we wschelakich praschenjach a žadanjach s pschedstejicźerstwom jedna a jich wukasy a postajenja dźěłacźerjam wosjewja. S jich rěcźi nashonich, so su jara spokojny ludźik. Powalerski a bjesbóžny duch njeje mjes nimi s domom. Tam sozialdemokracźi ani wuspěcha a pschiwiska nimaja, schtož jich wěso mjerja.

Hdyž běchmy sebi dalsche dźěłacźernje a tworjernje khětro s khwatkom wobhladali, wujědźechmy s parnikom do saliwa, kiž je dźěł baltiskeho morja. Wujěsd do wotewrjeneho morja je wuski a a podobny schiji. Hdyž tolsta mlha sajěsd wobhlěhuje a wuhlad hacźi, dha płowaze boje — kolebki — psches klinkot a swonjenje prawy pucź pokasuja. Hdyž morjo jenoż troschku žołmi, su hižo swónczki skyschecź.

Wot léta 1293 wobstejesche „serbski swjask", do kotrehoż pschimórske města Lübeck, Rostok, Wismar, Greifswald a Stralsund skuschachu. Tute serbske města buchu wot danskeho krala Waldemara III. w lécze 1361 sbite, s dźěła sapuscźene a jich pschekupstwo sniczene, schtoż bě tež s wulkej schkodu sa nutskowny kraj. Sserbja so w posdźischich cźasach tež na mórske rubjeźnistwo wustejachu a mějachu na makych kupach swoje sydleschcźa a bydlenja a rubjachu samo na danskich mjesach, doniž sebi porsty njespalichu. Sjednocźeni Danojo a Schwejdojo wušlědźichu rubjeźne hnězda Sserbow, skójichu a swobwěschachu jich a tak skónczichu tamni naschi njeduschni prjedownizy swoje žiwjenje na schibjeńcu.

Baltiske morjo měješe w srěnim wěku wjetschu wažnosć hacź nětk. Ssamo indiske twory pschiwjesechu so na cźołmach do namórskich městow Italskeje, wosebje do Venediga, a wot tam s južnymi europskimi tworami psches Němsku k baltiskemu morju, s wotkelź so potom dale k polnozy dowjesechu a pschedawachu. Psches namakanje Ameriki a mórskeho pucźa do Indiskeje spadny hladajcy wažnosć baltiskeho morja. Jendźelska, něhdy na kónzu swěta, leżesche nětk wosrjedźa a wuzi wscho, schtoż so k posběhowanju a roswiwanju pschekupstwa a wikowanja hodźesche. A bórzy měješe pschewahu na morju, kotruž je hacź do dźensnischoho dnja wobkhowała a tak lohcy s ruki njepuschcźi.

Po wobjedźe dojědźechmy do kanala, kiž baltiske a sewjerne morjo sjednocźa. S jeho twarom sapocźa so 3. junija 1887 a skónczi so 21. junija 1895. Prjedy jěsdźachu wokoło jütskeje polkupy, schtoż na 30 hodźin trajesche, a nětko dobre 5. Tamne pucźe pak su straschne psches wětry a bjesdna. Psches kanal bu pucź n. pscb. wot Hamburga do Kiela wo wjele skrótscheny. A twory, kotrež dołho njetraja, su spěschnischo na žadanym městnje. Tak lutuje so na cźasu a tež na wuhlu, dokelź wohniwy žołdk wulkich parnikow tójschto pschetrjeba. Nasche wójnske łódźe, kotrež s dźěła w Kielu, s dźěła we Wilhelmshafenje hospoduja, móża so sa krótki cźaś sjednocźicź. Ssylne żelesne wrota sawěraja nutskhód a wonkhód do kanala. Elektriske maschiny wotewrjeja a sacźinjeja hobrske wrota.

Na napschecziwnej stronje saliwa wupscheslrěwa so jara płódna krajina „Probstaj", snata psches symjeńtnu rožku, kotraž so do wschěch kónczinow wuwožuje. Sawěsćze su tež naschi burja ju skasali a wušywali. W prastarych cźasach bě zyła krajina s lěsami wobrosćena. Sserbja jón s dźěła porubachu a semju sa role a pola pschihotowachu. Posdźischo saměsćichu so tu Nižosemšzy a tak nasta měschenza mjes Sslowjanami a Germanami. Narodna drasta, kotraž je so sem tam hischcze wobkhowała, tež na to pokasuje.

Jenu „płowazu twjerdźisnu" sebi tež bliže wobhladachmy a to wulki wójnski parnik „Schlesien". Je cźi to hobrska łódź. Na 46 kanonow a druhich tšélbow wušykaju strach a njesboże, hdyž jich klamy żela a ruja. W měrnych cźasach pak mjelcza, jenoż niz tehdom, hdyž dla wuwucźowanja do wotewrjeneho morja dojědu a tam błyskaja a hrimaja. A hischcze wjetsche maja so twaricź. Potom pak dyrbi so tež kanal wutworicź, maja-li tute hobry swoju cźarn po nim jěcź.

(Pschichodnje dale.)

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 39. **Sobotu 26. septembra 1908.** **Lětnik 67.**

Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1908

do prědka płaćzicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płaćza na póstze **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Reforma khěžorstwowych finanzow.

Dokhody němskeho khěžorstwa dyrbja žo, jeli so njeżmě dołh dale pschibywacź, lětnje wo něhdźe 500 milijonow hriwnow pschisporicź. To žo hinak njehodźi, hacź s powyschenjom dotalnych a se sawjedźenjom nowych dawkow. Po planje khěžorstwoweho finanzneho ministra dyrbja pschichodnje piwo, palenz a tobak 350 milijonow hriwnow wjazy wunjesćz. Nowe dawki dyrbja žo na wino, płun, elektrizitetu a nawěschki położicź. Pódla teho dyrbi žo herbski dawk na džěczi a mandźelskich wupschestrěcź. S tychle nowych dawkow žo 250 milijonow hriwnow wočzakuje.

S nowych dawkow žo w nowinach najwjetsche pschečziwjenje wotmyślenemu dawkej na nawěschki czini. Tónle dawk by runje tak kaž dawk na jěsdne khartki sjawny wobkhad potrjechił a njeby dołho telko wunjesł, kaž žebi knjezerstwo s njeho lubi. Tež pschečziwo počzeženju tobaka a palenza žo wobaraju. Najwjazy pschihłoženja wupschestrjenje herbskeho dawka na džěczi a mandźelskich namakuje. Nowy dawk njedyrbi 5 prozentow, ale jenož $^1/_2$ abo 3 prozenty wučzinicź.

Sběrka sa twar Zeppelinowych ballonow

hižo nětko 6 milijonow hriwnow wučzinja. Draždźanskej radźe je hrabja Zeppelin sa pschipósłany dar džakne pismo pósłał.

Czechojo a Němzy

maja w czěskim krajnym žejmje mjes žobu s nowa wótru wadźenzu. Němszy sapósłanzy žebi žadaju, so dyrbi žo do žejmoweje pisarnje jedyn němski aktuar pschijecź. Czechojo žo tutemu žadanju sapowjedźichu, na czoż Němzy w schtwórtkownym poždźenju spytachu s haru a ropotom wuradźenjam sadźewacź. Najprjedy kschiczachu a s pjasczu hrožachu, potom spytachu žo k pschedžydstwu pschedobycź, tola Czechojo jich pschiwal wotrasychu. Dokelž bě tak mózno, poždźenje dale wotbywacź, Němzy aktowe walczki do pschedžydstwa mjetachu. Wulki džěl němskich sapósłanzow kaschcź se žwojeho blidka wucźeže a s nim na blidko pjerjesche. Někotsi Němzy žo do Czechow s pukami dachu. Pschi pohkuschazej harje najwyschschi krajny marschal prynz Ferdinand Lobkowiz poždźenje skónczi.

Swada mjes Sslowinzami a Němzami w Krajnskej.

W Lublani, we hłownym krajnskim měsczе, žu žo krwawne njeměry měke. W tamnischej radnizy žo w ludowej shromadźisnje pschečziwo naždylnosczam protestowasche, kotrež žu pjecza Němzy w Ptuji pschečziwo žlowinzskim wobdźělnikam pschi hłownej shromadźisnje towarstwa Cyrilla a Methodija skucźili. Sslowinzy Němzow winuja, so žu czah Sslowinzow s kijemi rosehnali a drastu žlowinzskich žonow s tintu poleli. Powjesczе wo tychle podawkach běchu Lublanske wobhydlerstwo hłuboko roshorike. Sslowinzy sa wjeczenjom žadachu. Hacź runje rěcznizy w shromadźisnje w Lublanskej radnizy lud napominachu, so by měrnu krwej sakhował a žo demonstrazijow wostajił, je tola k njeměram doschło. Kaž žlowinzske nowiny wudawaju, je žo na dwěmaj městnomaj do ludoweje žyły, kotraž se shromadźisny na radnizu czehnjesche, bleschka tinty czišła. To je pjecza s nastorkom njemerow było. Sslowinzy na to w němskim gymnasiju a w někotrych domach němskich wobžedźerjow wokna wubichu a němske schkity a napisma s khěžow storhachu a je do rěki czišnychu.

Khěžorski naměstnik Schwarz pschečziwo njeměrnikam wojakow póśła. Jene wotdźělenje pod leutnantom Mayerom do luda, kotryž žo napschecza stajesche, tšelecź da. Džeżacź wožobow žo s kulkami trjechi. Pismikistajeŕ Lundner a pjatnaczelětny gymnasiast Adamczewicź žo do bliskeho hoscźenza domotaschtaj, hdźež wumrjeschtaj. Jedyn pismikistajeŕ žo žmjertnje srani, žydom druhich wožobow bu czežko sranjenych. Mjes tutymi žu tež někotre žony. Liczba lohkosranjenych njeje žo nashoniła, dokelž žo woni doma hoja. Gymnasiastej Borstnikej, kotremuž bě žo noha pschetšeliła, žu nohu dyrbjeli wotewsacź.

Pschi pohrjebje satšeleneju Adamczewicza a Lundnera žo zyłe wobhydlerstwo wobdźeli. Wjazy dyžli 30000 wožobow czele k rowu pschewodźesche. Pucź s města hacź na pohrjebnischczo je połdra hodźiny daloki, tola hdyž běchu prěni pschewodźerjo na pohrjebnischczo doschli, njeběchu hischcze poźledni s města woteschli. Měschczanosta Hribaŕ pschi rowje wo tym rěczesche, kak wulzy tragiske je skonjenje teju woporow, kajke žłužby mohłoj satšelenaj Sslowinzaj žwojej žwójbje a statej czinicź; wojazy hłowneho města žu nicź młodeho žiwjenja pschetorhnyli. Krej tejule martrarjow nima žo podarmo pschelecź, rěcznik žo nadźija, so žłowinskemu ludej bórsy lěpsche czaży nastanu a to czim prjedy, hdyž k dospołnej jenomyślnosczi žłowinskich stron zyłeho žłowinskeho luda dóńdźe.

Měschczanska rada je wobsamkła, dwě drósy po satšeleneju pomjenicź: „Adamowiczowa a Lundnerowa", w měschczanskim muzeju žo sala pschiprawi, kotrejž budźe žo rěkacź: „Sala woporow 20. septembra 1908."

Offizerow w Lublani leżazeho pěscheho regimenta je žłowinske wobhydlerstwo boykotowało. Boykot tak daloko dźe, so žo wikowarjo sapowjeduja, žłužobnym a žonam offizerow na torhoschczu zyrobu pschedawacź. Na krajnsku němsku nalutowarnju je žo nadběh sczinił, poźlednje dny je žo s njeje 500000 krónow wróczo žadało.

Po njeměrach w Lublani žu Němzy w Zelju a Mariboru, hdźež žu Sslowinzy w mjeńschinje, tutym sa Lublań wotpłaćzili. W Zelju Němzy wjeczor psched tamnischi žłowinski „Narodny dom" pschiczahnychu a wokna wubichu. Runje tak žo wokna jeneje žłowinzskeje schule a žłowinzskeho gymnasija rosrasychu. Potom

njemĕrnizy pſched dom ßlowinzſkich ſchulſkich ßotrow cžahnychu a kamjenje do woknow mjetachu. S nĕkotrych ßlowinzſkich pſchedawarńjow ßlowinzſke ſchkity dele ſtorhachu. Tež w Mariboru Nĕmzy wokna tamniſcheho „Narodneho doma“ wobydlenjow nĕkotrych ßlowinſkich rĕčznikow wubichu a nĕkotre ßlowinſke ſchkity a napißma dele ſtorhachu.

Napjatoſcž mjes Turkowſkej a Awſtriſkej.

Mĕr w balkanſkich krajach po ſdacžu na ßkabymaj nohomaj ſteji. W Nowobaſarſkim ſandžaku, mjes Sſerbiju a Cžornej Horuležazym, ma Awſtriſka po poſtajenjach Barlinſkeho mĕra prawo, pódla turkowſkich wojakow nĕkotre wotdžĕlenja ßwojeho wójſka do garniſonow klaſcž. W tu khwilu w Nowobaſarſkim ſandžaku tſi awſtriſke bataillony a dwĕ hórſkej batteriji pod roskaſowarſtwom generalneho majora ſ Rehmena w Plewlu, Pripolu a Priboju leža. Offizĕram a podoffizĕram tehole wobßadženſkehowójſka je ßo na dobo poručžiło, ſo dyrbja ßwoje ßwójby do Awſtriſkeje pósßkacž. Tónle wukas je ſ dopokaſmom ſa to, ſo awſtriſke knježerſtwo ſa njemózne nima, ſo w Turkowſkej wójnſke njemĕry wudyrja. Awſtriſkej bychu tajke njemĕry witane byke. Wona hižo dawno žadoſcžiwje na nje kaka, ſo mĕka pſchicžinu, Nowobaſarſki ſandžak, Albanſku, Staru Sſerbiju a Mazedonſku ſe ßwojim wójſkom wobßadžicž. Awſtriſkeje wotpohlady na to du, ßo zykeho wjecžorneho Balkana hacž do Saloniki ſmozowacž. Sſerbija a Bokharſka dyrbjakej potom awſtriſke nadknjejſtwo pſchiwſacž.

Rosbuchnjenje kanony na jenej franzowſkej kódži.

Franzowſke wójnſke kódžſtwo je ßo ſ cžežkim njeſbožom potrjechiło. Na panzerowanym kſchižaku „Latouche Tréville“ bĕchu ßo pſched Toulonom w tſĕlenju ſwucžowali. Hdyž bĕ ſwucžowanje hižo nimo, ßo na dobo ſnutſka panzerowaneje wĕže mózne rosbuchnjenje ſta. Panzerowany kryw do powĕtra ſlecži a cžĕła a cžĕłowe džĕle ßo ſ džĕła na kódžinu kubju, ſ džĕła do morja wjerhnychu. Snutſka wĕže bĕ 15 muži. Hacž dotal ßu jenož 11 cžĕłow namakacž mohli, tſi woßoby ßu ßo cžežko ſranike. Cžĕła bĕchu tak roſtorhane, ſo dyrbjachu kruchi do bowa hromadžecž. S pſchicžinu njeſboža je pjecža to było, ſo je ßo žehlaza lapa w kanoninej role ležo woſtajika. Admiral Marquis da ßo wſchemu mužſtwu ſeſtupacž a mĕjeſche krótku rĕcž, w kotrejž wón matroſow napominaſche, ſo bychu ßo njedali ſ njeſbožom ſatraſchicž. Mužſtwo bĕ hłuboko hnute. Zakoßnje roszychnowane cžĕła wohladawſchi matroſojo ſapkakachu. Cžĕła ßo njehodžachu ſaßo ſpósnacž. Jenož ſ cžißkami uniformy a woßebje ſtupnjow bĕ mózno, mjena njeſbožownych wußlĕdžicž. Mjes ſranjenymi je tež jedyn offizĕr.

Wulki ſtrajk w Jendželſkej.

200000 džĕłacžerjow bawłmowych fabrikow w Mancheſtrje a we wokolnych měſtach ßu džĕło ſłožili, dokelž dyrbjeſche ßo jim mſda ponižicž. Džĕl džĕłacžerjow chzyſche poniženje mſdy pſchijecž, kaž jo fabrikantojo namjetowachu, wulka wjetſchina pak kóžde poniženje wotpokaſa. Se ſaſtajenjom džĕła w bawłmjanych fabrikach ßo tež wjele druhich powołanjow potrjechi, tak ſo dyrbi nĕhdže 1 milijon džĕłacžerjow ßwjecžicž. Džĕłacžerſki ſwjaſk nima telko pjenjes, ſo mohł wſchitkim na jedyn tydžeń podpjeranſki pjenjes wupłacžicž. Strajkowarjo ßo na ßwoje ßamßne nalutowanki a na dobrowólne dary ſpuſchcžeja.

Kholera w Ruſkej.

Poßledni tydžeń je kholera wjazy woporow hacž hdy prjedy žadała. Cžopke wjedro je roſſchĕrjenju khoroſcže pſchihódne było. Wſcho hromadže je w zykej Ruſkej 3636 woßobow ſkhoriło a 1245 wumrjeło. Tež wucžomzy nĕkotrych gymnaſijow a kadettſkich wuſtawow ßu ſkhorile. Najwjazy khorych je na Waßiljowym Oſtrowje. Pomĕrnje mało je ſdžĕłanych ludži na kholeru wumrjeło. Najwjetſchi džĕł khorych džĕłacžerſkemu ludej pſchißkuſcha. Tón ßo lĕkarjam njedawa powucžicž a njedžiwajzy wſcheho wotradženja ßyry ßad jĕ a palenz pije.

Dokelž ßo wjele Peterburgſkich wobydlerjow boji, ßo pſche kholeru woſchcžĕpicž dacž, ßu ßo doktorojo a laborantojo khĕžorſkeho wuſtawa ſa experimentalnu medizinu roſßudžili, wužitk ſchcžĕpjenja pſche kholeru na ßamßnym cžĕle k powſchitkownemu lĕpſchemu pokaſacž. Po dwójnym woſchcžĕpjenju pſche kholeru chzedža ßebi woprawne kholerine bazille ſaſchcžĕpicž dacž. Tónle khrobły experiment mjes Peterburgſkimi lĕkarjemi najwjetſche ſajimanje ſbudžuje, dokelž móže ßo ſ tymle poſpytom wužitk ſchcžĕpjenja pſche kholeru ſ najwjetſchej wĕſtoſcžu ſpósnacž. S napjatoſcžu na to cžakaju, kak poſpyt wuńdže. Dla ßylneho wupſcheſcžeranja kholery je měſto Nĕwinu wodu pſchepytacž dało; pſchi tym je ßo ſpósnało, ſo Nĕwina woda njeje ſ kholeru ſkažena. Po ſtatiſtiſkich ſapißach ßo nĕtcžiſcha kholerina mrĕtwa w Peterburgu k najßylniſchim wuſtupjenjam tejele khoroſcže njeliczi. W Ssaratowje je 1892 wſchĕdnje 165 ſ 130000 wobydlerjow wumrjeło. Hdy by ßo tale liczba w Peterburgu w runej poměrje dozpiła, dyrbjało wſchĕdnje 2000 cžłowjekow wumrjecž. Pódla teho w Ssaratowje pſchi tehdomniſchej mrĕtwje wjele wjazy ludži mrĕjeſche; jich liczba 70 prozentow wucžini. Poßlednje dny je liczba ſkhorjenjow w Peterburgu wrócžo ſchła. Lĕkarjo ßo nadžijeja, ſo je mrĕtwa hižo najwjetſchu wyſchinu pſchekrocžika.

Wubĕhowarjej.
(Konkurentaj.)

Wubĕhowanje je dženßniſchi džeń na wſchĕch polach wulke, woßebje pak we wobkhodže ſ tworami po módže. Hdyž hdže wobkhod ſ ruczhnymi abo w fabrikach ſhotowjenymi módnymi tworami ſahinje, ſtaj tu ſa to hnydom ſaßo dwaj nowaj. Pſchetož je jara mnoho ſwažliwych mkodych ludži, kiž maja nĕſchto pjenjes a dowĕry a kiž chzedža ßo rady ßamoſtatni ſcžinicž. A tak ßebi ſ khrobkej nadžiju ßwój wobkhod ſakožuja a na wotebjerarjow jara žedžiwje cžakaja.

Tak bĕ tež w makym pſchijomnym měſcže, hdžež ßo naſcha ſtawiſna podawa. Dwaj rjanaj nowaj wobkhodaj ſ wucženymi tworami ßebi ſnapſchecža na hkownej drósy ſ njeßmĕrnymi ſchkleńzami we wukkadnych woknach a tež hewak ſ błyſchcžatej pſchiprawu na dobo wuhladachu; tak dže dyrbi to dženßniſchi džeń bycž — po ßkawnej ſaßadže: „Woßobnje dyrbja ludžo ſahinycž!“ — Jedyn ſ mkodeju pſchekupzow rĕkaſche Jan Naſymak, druhi Jakub Nalĕtnik. Wobaj bĕſchtaj hiſchcže nježenjenaj.

Sawiſcž wubĕhowarſtwa jeju bórſy pſchewſa. Najwjazy wužitka ſ teho mĕjachu domjaze nowiny w měſcže, w kotrychž ßwoje nawĕſchtki horliwje woſjewjeſchtaj. Jeli ſo jedyn njepſcheſcžeženu kajkoſcž ßwojich bukſkinow khwaleſche, druhi ſawĕſcže njeſaby, w ſcžehowazym cžißku ßwoje wubjerne židžane twory jako najwjetſchi džiw pſchemyßka noweho cžaßa wutrubjecž. To bĕ w rjanym cžaßu lĕta a wobaj druhdy pſched durjemi ßrjedž klamow ſtejo jedyn na druheho ſe ſawiſcžu hladaſchtaj. Džĕſche-li potom nĕchtó do klamow jeneho, ſo by ßebi nĕſchto metrow njepſchetrjebaneho bukſkina kupił, ſo druhi na to mjerſaſche. A by-li do wobkhoda druheho knjeni tupotała, ſo by ßebi židžane wĕzy wobhladała, njebĕ to ſaßo pſchedawarjej bukſkina po myßli, dokelž tež wón ſe židu a ſ atlaßom wikowaſche.

Wubĕhowanje ßo mjes wobĕmaj dale wótriſcho wuwiwaſche. Hdy by jedyn płacžiſny ponižił a hiſchcže tuńſcho hacž tunjo pſchedawak, by to druhi tež hnydom ſcžinił. Hdyž by jedyn woſjewił, ſo chze pſchi hotowym płacženju hiſchcže nimo teho tſi prozenty ſpuſchcžicž, jeho druhi hnydom hiſchcže pſchetrjechi, cžeſcženym wotebjerarjam ſchtyri prozenty ſpuſchcženja poſkicžeſche. Na tajke waſchnje to, kaž wſchitzy mĕnjachu, dołho dale hicž njemóžeſche. Na poßledku dyrbjeſchtaj ßo jedyn druheho ſahubicž, a ſrudny kónz by proteſtowanje ſmjeńkow było, a pſchi tym budžichu pſchejara dowĕriwi fabrikantojo, kotſiž wobĕmaj na dowĕru dawachu, najbóle wobžarowanja hódni byli.

Mkodži, ßo prózowazy pſchekupzy ſ tworami po módže, kotrež ßu ſ ruku abo w fabrikach ſhotowjene, ßu po ßwojim ſwonkownym napohladže ſ wjetſcha jara pſchijomne woßoby, pſchezo woßobnje a po módže ſdraſcženi, ſtaroſcžiwje na hkowje ſhkadženi, cžeßani a hkadkowani — to wobkhod tak ßobu njeße. Tak bĕ to wĕſo tež pola wobeju konkurentow, kotrajž ßo ſ tym wĕſo mkodym žónſkim w měſcže jara ſpodobaſchtaj.

Hdyž to tajke nowe wobkhody ſ módowymi tworami ſakožuja, bywaju to ſkoro pſchezo mkode knjenje, kiž tam pſchikhadžeja, ßebi rjane płaty wobhladowacž a ßo tam ſ zyka ſe ſajimowanjom roshladowacž. Tak to tež rjanej ßotſje Hana a Khata Palakez ſcžiniſchtej. Najprjedy k Naſymakej džĕſchtej a kupiſchtej tam ſa poł-woßma hriwny najlĕpſcheho Woneczańſkeho płatu, potom na druhu ſtronu k Nalĕtnikej džĕſchtej a tam ſa podobny pjenjes bruneho Krefeldſkeho ßomota a hiſchcže hewak nĕſchto kupiſchtej.

Knjes Jan Naſymak kaž tež knjes Jakub Nalĕtnik mkodymaj woßobnymaj knjenjomaj hacž nanajwubraniſche lubołnoſcže wopokaſowaſchtaj — pſchetož w tej wĕzy bĕſchtaj wobaj wuwucženaj a wobkhodnje wobrotnaj, dwaj doſpołnaj miſchtraj. Pſchi wupytowanju płatu wonaj a jeju pomoznizy a jeju wucžobnizy ſ woprawdžitym

ſahorjenjom njeßměrne kopizy ruczných tworow ſ polěrowanych polzow pſchinoſchowachu a je ſ wobkhodnej wjeßekoſczu po klamowych blidach wupſchestrěwachu. A hdyž běſchtej mkodej knjeni ſkónczńje ßebi wubrakoj a też pjenjeſy ſapkaczikoj, najprjedy knjes Naſymak a potom też knjes Nalětnik hacz nanajpſchiſtojniſcho wo dalſche wotebjeranje a wo ſtajnu pſchikhilnoſcz wobeju wyßokoczeſczeneju wopytowarkow proſcheſchtaj.

To wſchitko pak wěſo mějeſche ßwoje jara dobre pſchiczíny. S prěnja mjenujzy běſchtej Hana a Khata woprawdże jara lubosnej a rjanej mkodej knjeni a ſ druha njebě hiſchcze žana po ßlubje. Naſymak kaž też Nalětnik běſchtaj, kaž ßo to hinak njehodżeſche, hnydom, hdyž běſchtaj ßebi wobkhod ſakožikoj, do někotrych bjeßadnych towarſtwow ſaſtupikoj, mjeſe druhimi też do jara nahladneje „harmonije“, do kotrejež wſchě woßebne ßwójby ßkuſchachu. A tak běſchtaj wěſo ſpěſchnje poměry bohatych a ſamóžitych měſchczanow ſpóſnakoj. Mjeſe wſchěmi wobydlerjemi města bě knjes Handrij Palak, Haniny a Khaczíny nan, najnahladniſchi a najbohatſchi. Wón mějeſche mjenujzy khětru paleŕnju palenza a fabriku na ßuſchene droždże, a jeho ſamóženje na někotre ſta tyßaz ważachu. Duž drje ßebi czeſczeny czitar — a drje też ważene czitarki, jeli hižo něſchto wo pſcheklepanoſczi tehole ßwěta pytke a wo tym dokkadnje ßebi rospominake — wujaßni, kak to tak, ſo ßo knjeſaj Naſymnik a Nalětnik ſa tutej dwě lubosnej wotebjerarzy hkuboko we ßwojej wutrobje ſajimowaſchtaj.

Schtož Hanu naſtupa, rjekny, ſo ßo jej nowy wobkhod khnjeſa Naſymaka lěpje lubi. Jeje ßotra Khata pak měnjeſche, ſo je wobkhod knjeſa Nalětnika tola woprawdże hiſchcze rjeńſchi. Wobej we ſczěhowazym czaßu wobej wobkhodaj pilnje wopytowaſchtej; pſchezo ſhromadnje. Ale jena, ſchtož trjebaſche, kupowaſche pola Naſymaka, druha pola Nalětnika. Teho dla Naſymak, kaž ßo roſymi, ßwoje najkraßniſche lubosnoſcze Hanje pſchizpěwaſche, nawopak Nalětnik, kaž ßo runje tak roſymi, Khatu bóle wuſnamjenjeſche, a ju ſ najlubosniſchim poßměwanjom poczeſczowaſche.

Mjes tym pak ßo wuběhowarſke njepſchecželſtwo mkodeju pſchekupzow dżeń a bóle wuwiwaſche. Po něczim to tak daloko dóńdże, ſo jedyn na druheho ſa khribjetom wſchelake njekhmanoſcze wo wobkhodnym poczinjenju powjedaſchtaj. Naſymak by prajił, ſo je Nalětnik „mjetak“, a Nalětnik by prajił, ſo je Naſymnik „pſcheležak“. Kóżdy twory druheho ſa ſchpatny „praſkot“ wudawaſche a ſchtożkuli hiſchcze hewak druhe ſchczipanja běchu, kajkež wuběhowarſke wojowanje a ſawiſcz rady wumyßli. A pſchezo bywaju też tajzy dobri a k woli czinjazy ludżo, kotſiž, kaž praja, ßwojeho bliſcheho lubuja, kiž tajke njekedżbliwe wuprajenja, kajkež knjeſa Naſymakowe a Nalětnikowe běchu, ſ wjeßekoſczu rosnoſchuja a kotſiž ßo horliwje prózuja, do wohnja ſwady hiſchcze wolij lecz. Pſches tajkich horliwych k woli czinjazych pſchecželow Naſymak ſhoni, ſchto bě Nalětnik wo nim prajił, a druſy podobni „dobri“ pſchecželjo běchu Nalětnikej ſdżělili, kajke ſtóſcze bě Naſymnik na njeho powjedał.

Scżěhowk bě tón, ſo ßo wobaj hacz nanajbóle rosbudżiſchtaj a bjes komdżenja ßměrzej ßwojeho dżěla města běżeſchtaj, ſo byſchtaj ßo jedyn druheho ranjenja dla wobſkorżikoj. Tónle ßměrz bě ſchwarny paleŕ palenza a wobßedżeŕ fabriki na ßuſchene droždże, Handrij Palak, jara ſměromny, roſomny a dobroczíwy muż.

Wón po winowatoſczi termin poſtaji, a hdyž tón ßo wotbywaſche, ſpyta, derje měnjo wězy roſeſtajejo, wobeju ſjednacz a wurunanje dozpěcz; ale to bě zyle podarmo nakożena próza. Wobaj wuběhowarjej běſchtaj ßebi tak ßurowje njepſchecželſkej, ſo ßo wujednanje nihdy na nihdy dozpěcz njehodżeſche. Jimaj namjetowaſche, ſo byſchtaj ßo pſchenjeßkoj a ſo by kóżdy ſ njeju na ſapokuczenje rańjenjow, kotrež běchu ßo ſtake, tſi hriwny do měſchczańſkeje pokładniży ſa khudych ſapkaczikoj. Ale to nochżyſchtaj.

„Haj, mojej knjeſaj“, na to ſchwarny ßměrz rjekny, „jeli ſo dha chzetaj na kóżde waſchnje ſe ßwojej wobżarujomnej ſwadu dale hacz na ławniſki ßud hicz, je wamaj wěſo to zyle doſpołnje dowolene. Ale praju wamaj do czaßa, ſo też tam pſchecźiwo ßebi niczo njewuczinitaj a ſo tam ſawěſcze tak tunjo njewoteńdżetaj, kaž pola mje.“

Potom dwaj wucżahaj ſe ſapißa ſhotowi, w kotrymajž bě prajene, ſo ßo ſjednanje njebě hodżako dozpěcz a, tón wucżah mějo, ßo na to wobaj na ławniſkim ßudże wobſkorżiſchtaj.

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** W ſhromadżiſnje hudżbneho wotrjada pſchichodnu ßrjedu, **30.** ſeptembra, popołdnju w **3** hodżinach w „Sserbſkim Domje“, chże knjes B. Krawz wſchelake nowe kompoſizije pſchedſtajecź. Hoſczo ßu witani.

S **Budyſchina.** Nowy żeleſniſki jěſdny plan ſa ſymſke połlěto je w dżeńßniſchim czißle woczíſchczany.

— Wóndano ßu pſchekupza Geyera w Budyſchinje ſajeli, dokelž je na wßach ſ dżěczimi na njepózczíwe waſchnje wobkhadżak. Nětko je ßo wukopako, ſo je wón też tón mużſki byk, kotryž je lětßa jenu ſchulſku holzu ſ Kumwakda do lěßa wabicź ſpytak, ſo by ju tam wumozował.

— (Paduſchſtwo.) 21lětny ſchewz Khorla Richard Richter, kotryž na poßled w Hornjej Borſchczi ßkużeſche, bě ßo njedżelu rano do wobydlenja ßwojeho pſchirodneho nana, klampnarſkeho miſchtra Röły, na hornczeŕſkej haßy w Budyſchinje dobył, hdyž pola Röſez nichtó doma njebě. Staru kſchinju roſpaczíwſchi, w kotrejž ßebi Röſe ßwoje pjenjeſy khowa, Richter ſ njeje 833 hriwnow wſa. S tymile pjenjeſami Richter na Czornoboſy pijeńzu wuhotowa, na kotruž też druhich njeſnatych hoſczi pſcheproßy. Korczmarjej wón praji, ſo je ßyn tſěchikrjerja Menzela w Budyſchinje. Korczmarjej pak ßo pſchecżinjeŕſki hóſcz ſe ßwojim pjenjeżnym brojenjom podhladny ſdacz byſche. Korczmař ßo teho dla pola tſěchikrjerja Menzela w Budyſchinje ſ telefonom wobhoni a ſhoni, ſo ßu hoſczowe wudawanja njewěrne. Mjes tym bě Richter do Kumwakda woteſchoł, hdżež jeho w hoſczenzu „Módrej kuli“ ſajachu. Richter je hižo woſpjet paduſchſtwa a ſapalenja dla khoſtany człowjek, kotryž rad lěnjeho paße.

— Prěnje nowe tſihriwnowſke pjenjeſy ßu ßo wudake. Wone ßu runje tak wulke kaž ſtare tolerje, tola něſchto czeńſche, a teho dla 2 gramaj lóżſche. Wobraſowa ſtrona ma wokolne pißmo „Wylem II., Němſki khežor, kral Pruſkeje“ a ſnamjo. A Barlinſkeje pjenjeſybijerńje. Na druhim boku je khežorſtwowy worjoł widżecź, wokoło njeho ßkowa „Němſke khežorſtwo 1908“. Pod nim ßkowje „Tſi hriwny“. Kroma je hkadka hacz do ſatkóczeneju ßkowow „Bóh ſ nami“.

Se Sczijez. Ssobotu w nozy je ßo fajma wowßneje ßkomy, tudomnemu kublerjej Rychtarjej ßkuſchaza, ſpalika. Jedyn dżěkacżeŕ ſ Budyſchina je ju ſapalił a ßo hnydom na poliziji ſtajił. Kaž ßo ſda, wón w ſymſkim czaßu ſa ſaſtaranjom w jaſtwje żada. Tole żadanje dyrbi ßo jemu dopjelnicź, tola ßelene puki bychu jemu wużitniſche byke.

Do Sserbow. S wulkej prózu ßo wſchitko pſchihotuje, ſo by ßo jubilejny ßwjedżeń „Towarſtwa Sserbſkich Burow“, njedżelu 11. oktobra w Małym Wjelkowje, hódnje wuhotowak. Sdżělujemy tu dżeńża program ßwjedżenja. Popołdnju w 3 hodż. budże ßwjedżeńſka ſhromadżiſna, w kotrejž ßo mjes druhim ſajimawy pſchednoſchk wo dotalnej dżěławoſczi towarſtwa poſkicži. Wjeczor w 6 hodżinach ſapocżnje ßo ſabawny dżěl ßwjedżenja. Pſchedſtajecź budże ßo ßwjedżeńſka hra ſ burſkeho żiwjenja „Burſka krej“. Hra ryßuje nam wobraſy ſ naſcheje ſrudneje hiſtorije nowiſcheho czaßa. Pokaſuje nam, kak hkupe wopiczenje po zuſym waſchnju wjedże k zahubje ßerbſkeho burſtwa. — Wjeczor porjeńſchi ßo hiſchcze pſches někotre měſchane khory. Dżiwadło a ſpěwy wuwjedże Panczíczańſka „Lipa Sserbſka“. Kraßny prolog je ßwjedżenjej poßwjecził naſch czeſczeny baßnik, knjes farař Jakub Czíſchinſki. Po tym ſczěhuje ßwjedżeńſka hoſczina. K tutej chżyli ßo lubi Sserbja, kotſiž maja myßle, ßo wobdżělicź, bórſy pola pſchedßydow ßwojich burſkich towarſtwow abo nalutowarńjow ſamolwicź, dokelž dyrbi hoſczenzař liczbu ßwojich hoſczi ſ czaßom wjedżecź. Hoſczina płaczi 1,50 hr. ſa woßobu. Na kónzu budża reje, ſo bychu wuſkocżne nóżki naſchich hoſczi też na ßwoje pſchiſchke. — Duž hotujcże ßo, lubi ßerbſzy burja, na tónle wurjadny ßwjedżeń! Pokaſajcże, ſo ſcże naſchi a chzecże to woſtacź na wſchě czaßy. Wy burja tworicże jadro naſcheho ßerbſkeho naroda. Hdyž nam tele jadro chze ſkhoricź a ßo ſhubjuje, ſchto potom hiſchcze woſtanje? — Duž njedżelu 11. oktobra do Wjelkowa! R.

S **Małych Debßez.** Najwjetſche běrny ßu drje lětßa na polu tudomneho korczmarja Ramſcha narośtke. Wone 400 hacz 700 gramow waża. W Ramſchez korczmje ßu wone k wobhladanju wupołożene.

S **Raſchowa.** Tudomny wobydleŕ Moosmüller bě w lěßu hriby a to champignony pytak. Mjes nimi mějeſche też pjecź żołtych hribow ſ dołhimi ſchiſchkami. Tele pjecź hribow běchu wobhladniwje ſ zyblu warili. Zybla běła woſta a duž ßebi myßlachu, ſo wone njejßu jědojte. Bórſy pak Moosmüllerez ßwójbni ſhorichu. Nan, macź a jene dżěczo ſaßo wotkhorichu, tola druhe dżěczo, jedyn hólz, je wumrjeł.

S Luha. Tudomne ßadarſke towarſtwo mějesche ſańdżenu njedżelu w tudomnym hoſczenzu ßwoje mějaczne poßedżenje. Knjes wuczeŕ Domaſchka pſchi tym krótku rosprawu wo wotmyßlenej ßadowej wuſtajeńzy w Budyſchinje poda a pſchitomnych namołwjeſche, ſo bychu na njej ßad wuſtajeli. Shromadżeni ßo rosßudżichu, ſo by najlěpje było, hdy bychu ßo towarſtwownje pſchi wuſtajeńzy wobdżělili. S tym by ßo pſchehlad dał, kak daloko je ßo ßadarſtwo w naſchej krajinje wuwiło. Po tym knjes Kliem ſ Jaßońzy wo kurſu ſa ſpjenjeżenje ßada w Budyſkej ßadarſkej ſchuli rosprawjeſche. Pſchi tym wón na to pokaſowaſche, kak wużitne by było, hdy mohłe towarſtwowe ßobuſtawy ßwój małohódny ßad k dżělanju ßadoweho wina atd. wużicź. Bliżſche poßedżenje budże 8. novembra ſaßo we Łuſy. W nim budże knjes wuczeŕ Domaſchka wo nałożenju pſchikupneho hnoja w ßadarſtwje rěczeć.

S **Lichanja.** Schulſka holza Grützneręz bě dwělětneho Rjekez hólza, kotryż bě do Sprewje padnył, ſ hłubokeje wody wukhowaka. Wokrjeßne hejtmanſtwo je holzyny khwalobny ſkutk ſ 15 hriwnami mytowało, kotreż ßu ßo jej w ſchuli pſched ſhromadżenymi dżěczimi ſe ßłowami pſchipóſnacża pſchepodałe.

S Bukez. Mjerſaza wěz je, hdyż chze něchtó kmótſicź, a poßledni wokomik jeho hiſchcże wot tuteje cżeſcże wotcźiſchcża. Jenemu mużej ſ Wonez je ßo tajke něſchto wóndano ſzofało. Na njeho tukaju, ſo ßo ſ jenej holzu wodźi, hacź runje ma rjanu żonu doma. Tónle wobkhad njeje pjecża bjes ſcżěhwkow woſtał. Hdyż dyrbjeſche ßo dżěczo wukſchcźicź, chzyſche jemu tón muż kmótſicź. Hdyż pak w zyrkwi k dupje dżěſche, jemu knjes duchowny wobaraſche a na jeho měſto ſtupi. Kſchcźiſna, kotreż bě wotcźiſchcźany kmótr wuhotował, běchu ßo ſ tymle njewoczakanym podawkom njelubje pſchetorhnyłe.

Se Spal. Naſch knjes wuczeŕ Guſtav Kullmann budże 1. oktobra ßwój 50lětny wuczeŕſki jubilej ßwjecźicź. Tele zyłe 50 lět je wón ſe żadnej ßwěrnoſczu naſchej ſchulſkej gmejnje ßłużił a pódła teho organiſtſke ſaſtojńſtwo we Wojerowſkej ßerbſkej woßadże ſaſtawał. S bojoſczu naſcha gmejna cżaßej napſcheczo hlada, hdyż budże tuteho wjeleſaßłużbneho wuczerja ſhubicź dyrbjecź. Knjes Kullmann je jako ßyn njebo kantora a wuczerja Khryſtiana Kullmanna hižo ſ dżěcźazych lět ßerbſkeje rěcże mózny. Jeho nan je jedyn ſ najlěpſchich ßerbſkich wuczerjow w pruſkej hornjej Łużizy był, kotſiż ßu ßo w ßerbſkim pißmowſtwje wuſnamjenili. Wón je něktore knihi ſpißał. „Sſerbſki pczołaŕ“, „Guſtav Adolf“, „Robinſon“ ßu wuplody jeho ſpißacźelſkeho dżěła. Pódła teho je ßo wón też jako ßerbſki pěßnjeŕ ſ wuſpěchom ſpytał a wjele naſtawkow do „Sſerbſkich Nowin“ a do „Łużiczana“ napißał.

Se Scheſchowa. Se żiwnoſcże, tudomnemu kublerjej Renczej ßłuſchazej, póndżelu wjeczor woheń wudyri. Se ſchifrom kryte domſke a ſe ßłomu kryte bróżnjowe, hródżne a kólnjowe twarjenje ßo do cźiſta ſpali. Kak je woheń naſtał, njeje ßo hiſchcże naſhoniło.

Skótne wiki we Wósborku. —D. Hornjołużiſke rataŕſke wokrjeßne towarſtwo budże lětßa 28. ſeptembra we Wósborku ſ dobom ſ tamniſchimi ſkótnymi wikami ßwoje prěnje wiki plahowanſkeho ſkota wotbywacź. Kralowſke miniſterſtwo ſnutſkownych należnoſczow je ſa tole wuhotowanje pjenjeſy k mytowanju najlěpſchich ſkoczatow pſchiſwoliło. Ssmě ßo wocżakacź, ſo budża ßebi ratarjo próżowanja rataŕſkeho wokrjeßneho towarſtwa ważicź a te podpjeracź; pſchetoż na wiki pſchiwjedżeny ſkót je ſ domowiny wuſchoł a je ſ wjetſcheho dżěła ſe ſkoczatow, do ſtadłowych knihow ſapißanych, wuplahowany. Dopokaſmo wo ſkoczeczowym wotkhadże a woſnamjenjenje ſtaroby budże kupzam witane, dokelż ßo ſ tym ſa hódne plahowanſke ſkoczata rukuje.

Na żane waſchnje njeßmě ßo ſ tymile wikami ſprawne ſkótne wikowarſtwo ſamjeſowacź; każ hacź dotal budże też wone w pſchichodże trěbne, jenoż dyrbja też domowinſke plahowanſke wuplody ßwoje ſaßłużene polne pſchipóſnacże namakacź, ſo njebychu, każ hacź dotal, hobrſke ſumy kóżde lěto ſ wużſcheje domowiny do druhich plahowanſkich ſtron wuſchke.

Wiki ßo rano w 7 hodżinach ſapoczńu. Pſchecź by było, ſo by ßo prěnje tajke wuhotowanje w intereßu dobreje wěży derje wopytałe.

S Wósborka. Jako ſtraſchneho ſapalerja je tu żandarm Bretſchneider ſ Bejerez 22lětneho tſěchikrjerja Zimmera ſ Kumwałda ſajał. Zimmer je ßo wuſnał, ſo je na tſjoch měſtnach woheń ſałożił, a to w Luboſu, Kumwałdże a Lěwałdże. Wón je na tajke waſchnje twarſkim dżěłaczerjam dżěło wobſtaracź chzył.

S **Mikocźiz.** Něhdże 70 lět ſtary a hižo 49 lět na tudomnym Fulkez kuble ßłużazy wotroczk Skala tele dny runklizowe kopjena na wós nakładowaſche. Hdyż wón pſchi tymle dżěle na woſu ſtejeſche, ßo konjej na dobo ſpłóſchiſchtaj a ſ woſnm do wßy cźerjeſchtaj. Pſchi tym ßo wós ſwróczi a Skala ßo ſ tajkim wotmachom wo hromadu kamjenjow wrjeßny, ſo ßo jemu hłowa rosraſy. Wědomnja ſaßo njenabywſchi wobżaromny wumrje.

S **Kukowa.** Pohoncź ſ Halſchtrowa, kiż bě hiſchcże ſ jenym druhim wuhło do Khróſcźiz woſył, tu ſańdżenu ßrjedu na dompucźu do njeſboża pſchińdże. Hižo do Kukowa nuts běſchtaj ßo konjej do ſkoka dałoj. Najſkerje njebě wós ſeſpinany. Hacź je pohoncź ſpał abo tróſchku hłuboko do ſchkleńczki pohladał, njeje wujaßnjene. Wón padże ſ woſa a ſłama ßebi pſchi tym nohu. Zyły kruch je ßo pod woſom po ſemi wlekł. Każ ßo powjeda, je hakle prěni raz ſ konjemi jěł, kotrymajż njebě rěſadko tyknył. Staj hewak ſkludnej ſkoczecźi. Wjecźor jeho do khorownje do Worklez dowjeſechu. Ludżo ßu widżeli, ſo pohoncź ani pokny wós (50 zentnarjow) ſ hórki do Khróſcźiz ſeſpinał njeje. — Podobnje cźinja ſaſpani a pjeni pohonczojo też po Pancźiczańſkej horje a to ßamo ſ pokłnym woſom. Straſchne je teho dla ſa bura, tajkim njeßwědomitym cźeladnym drohe konje a wós do ruki dacź. Kak łohzy ſtanje ßo pſches to njeſboże a haj ſa ßamo tyßazy pjenjes ſchkody. A ſchtó ſchkodu ſakuna?

S **Rakez.** S pſchileżnoſczu ßwjedżeńſkeho wopomnjecża naſcheho njeſapomniteho wótcźinza Jana Ernſta Ssmolerja pobychmy też ſ hoſczom w ßerbſkim towarſtwje »Serbska Lipa«, kotraż na ßamym dnju popołdnju ßwoje mějaczne poßedżenje wotmě. Mjes cźrjódku lubych Sserbow wuhładachmy też někotre żony, kiż pilnje ſ mużom w towarſtwje ßo ſkhadżuja. Hdyż ßo towarſtwo hižo na 28 lět dżerżi, bjes teho, ſo by jara trěbnu a nuſnu podpjeru ſe ſtrony ſdżěłanych Sserbow doſtało, dha je to wſcheje cżeſcże hódne a dyrbi ßo ſ khwalbu wuſnacź. Sserbja, kiż měli na cżole tajkich towarſtwow ſtacź, pſchewoſtaja lud ßwojemu dóńtej a tak je proſty lud nuſowany, ßam ßwoje towarſtwo ßebi pěſtowacź. Tajki njedoſtatk a hiſchcże w hórſchich formach nadeńdżemy też w druhich kónczinach ßerbſkeho krajika. Hdyż ßerbſka elita ßo k ßwojim ſnacź njecha, ſchto chzemy potom wot wſchědneho luda żadacź. Spodżiwnje wſchak je, ſo mnoſy ßerbſzy ſdżěłani ſa wſchelake zuſe wězy cżaßa a khwile maja, jenoż niz za ßerbſke. Někotremużkuli „wuczenemu“ wſchak je to ſchpatne, do proſtych burow, małych hoſpodarjow, khěżkarjow a dżěłacźerjow hicź. Bychu-li w ßerbſkich towarſtwach ryczeŕkublerjo, wulzy pſchekupzy, akademikojo, baronojo a druſy ſ „hornich dżeßacź tyßaz“ ſe ßobuſtawom byli, dha bychmy też naſchu ßerbſku elitu tam měli. Je dha to hańba abo panje dha někomu parla ſ króny, hdyż ßo ſdżěłany k ludej bliżi a do njeho dże, ſ kotrehoż klina je ßam wuſchoł. Schto dha nam pomhaja potom wſchě naſche rjane heßła a ſpěwy, kiż ſ połnej ſchiju na Macźiczńnych ſhromadżiſnach wołamy a ſpěwamy a też wulkotne rěcże, hdyż tola tam klaza, hdżeż ma kóżdy ſdżěłany Sserb ßwjatu winowatoſcź, wo ßwój lud ßo ſtaracź. Radſcho ßo ſ zuſymi plenczicź a ßwojemu ludej wozuſbnycź, to tola prawda bycź njemóże. Je potom bjes dżiwa, ſo prjedawſche kraßne ßerbſke woßady jena po druhej ßu hižo ſaſchłe a druhe ſ wotmachom jědu. Srudne pſchikkady mamy na Hornim Wujeſdże, Palowje, Ketlizach a druhich.

Bychmy wſchudżom tajkich pſcheßwědczenych Sserbow měli, każ w Rakeczańſkej Lipje, dha nam ſatrach wo pſchichodu Sserbow był njeby. Pſchekwapiło naß je, ſ kajkej wuſtojnoſczu ßo tam towarſtwo nawjeduje a kak derje wuradżowanja ßo ſapißuja. Někotryżkuli ſdżěłany Sserb měł ßo pſched tutymi proſtymi mużemi ſaczeŕwjenicź, hdy by ßłyſchał a widżał, kak woni ßwoju maczeŕnu rěcź ſ ertom a ſ pißmom wobknjeżuja. Bě to radoſcź na nich poßłuchacź. Sserbſki ſpěw, kotryż woni ßami nawuknu, wotewrja, wupjelnja a ſkóncza ſhromadżiſnu. To je jara khwalobne. Tam, hdżeż ßo ßerbſzy ſpěwa, też Sserbſtwo kcżěwa. Hnujaze je, hdyż ßam ſtarz, „kiż poł w ſemi je“, ßebi ßerbſzy ſaſpěwa.

Dżělichmy ßo ſ najrjeńſchim ſacźiſchcźom ſe »Serbskeje Lipy«. Njech dale roſcże a ßo roswiwa a woßebje młody lud pod ßwoje hałoſy ſhromadżuje, kiż je naſch pſchichod a naſcha nadżija. Hiſchcże na mnohe lěta!

S **Rakez.** Dżakowni Sserbja ſkutki ßerbſkich wótcźinzow cżeſcża a jich pſchikład ſcżěhuja. Pſched někotrymi lětami ſtaj ßo k cżeſcźi naſcheho ßerbſkeho wótcźinza Hórnika a naſcheho ßławneho pěßnjerja Sejlerja wopomnjenſkaj ßwjedżenjej wotmělој a lětßa Khróſcżańſke ſpěwarſke towarſtwo „Jednota“ njedżelu 20. ſeptembra w naſchej wßy k wopomnjenju ſbudżerja ßerbſkeho naroda, naſcheho njeſapomniteho njebo Jana Ernſta Ssmolerja ſpěwny wjeczor wuhotowa. Też ßerbſki lud w Rakeczańſkich ſtronach ßebi ßwojich ßerbſkich wótcźinzow

waži. Wo tym ßwědczeſche bohaty wopyt ßwjedźeńſkeho wjeczoro. Ssamo ſ Ralbiczańſkeje woßady běchu ßo mnoſy wopytarjo ſeſchli. Sswjedźeńſki program ſ tſjoch dźělow wobſtejeſche. Prěni a tſeczi ßo ſe ſpěwami wupjelni, druhi dźěl bě ſa holdowanſki akt poſtajeny. Najprjódzy w tutym knjes kantor Hila kompoſiziju Khorle Ssmolerja, bratra Jana Ernſta Ssmolerja, „Kak ßo měſta czerwjenja“ ſ połnym ſaczuczom a kraßnym khloßom ſpěwaſche. Potom mějeſche knjes farař Gólcz ßwjedźeńſku rěcz. Wón wobras wo Ssmolerjowym žiwjenju roswiwajo jeho ſkutkowanje ſa ßerbſki lud wobßwědczeſche. Sa mkode lěta bě ßo Ssmoleŕ ſ Bożim wodźenjom powołał, ſo by Sserbſtwo ſ womory ſbudźił. Rěcznik bě ßo ſe Ssmolerjom jako wuczomz Budyſkeho gymnaſija ſeſnał a tehdy bě jeho Ssmoleŕ k luboſczi ſa ßerbſki lud ſahorił. Ssymjo, kotrež je Ssmoleŕ wußył, je na płódnu rolu padło, jeho duch też pſches dźenßniſchu ſhromadźiſnu wěje. Wón pſchirunowaſche Ssmolerja ſ marſchallom Moltku, kotryž kaž wón w cźiſchinje, tola ſa wulke myßle njewuſtawajzy dźěłaſche. Ssmoleŕ je ßerbſku myßl do Sserbow ſaſchczěpił, wón je ſałożił „Macźizu Sserbſku“, „Sserbſki Dom“ a „Towarſtwo pomozy ſa ſtudowazych Sserbow“. Sprawnoſcź, luboſcź a wěrnoſcź, to je jeho heßło było, a tele tſi dobre poczinki njech ßo ſtajnje w ßerbſkim ludu haja a pěſtuja. Mózna „Sſławа“ a „Bóh dał, ſo kczěła by“ ßo po ßwjedźeńſkej rěczi ſaſpěwaſchtej. Potom ßo dwě pěßni Cźiſchinſkeho „Sa Janom Ssmolerjom“ a „Dowěrjejcze ßo“ deklamowaſchtej. Prěni programowy dźěl pódla kraßnych Kozorowych hórſkich ſpěwow rjane ludowe ſpěwy ſ pſchewodom małeho ßerbſkeho orcheſtra wopſchijeſche. Naſchi ßerbſzy herzy ßo lózſchemu pſchewodej też pſchihodźa, hdyž ßo troſchku wuwuczeja. Wěſo pak je pilnoſcź a kedźbliwoſcź trěbna ßamo pſchi najßnadniſchich wězkach. W pſchichodze ßo wjazy nadźijamy. Ludowe ſpěwy du a rěcza k wutrobje a teho dla ßo pſchi konzertach ſ wjetſcha najbóle ſpodobaja. Programatiſkim tſjom dyrbjeſche ßo hiſchcze jedyn pſchidacź. Někotre cźißka ßo wubjernje radźichu, tak Skłodeńkowy kwintett, k kotremž po njepſcheſtawazym plazanju hiſchcze jedyn doda a to: „Lubka lijija“. Też ſoła, kotrež knjeża wuczerjo Hila, Skłodeńk a Renař (Khróſczańſki) pſchednoſchowachu, žnějachu powſchitkowne pſchipóſnacze. Dopokaš, ſo je ßo konzert wſchěm jara ſpodobał, bě ſ dźěła hrimotaze pſchihłoßowanje a tak móżeſche też Jednota ßo ſ Rakez wróczicź ſ tym pſcheßwědczenjom, ſo je tu narodny ſkutk wukonjała. Kak rady bychmy też my tak ſpěwali, hdyž bychmy někoho měli, kiž by naß ſ tajkej luboſczu a horliwoſczu wuwuczował, kaž knjes kantor Hila ßwojich. Kak ſwjeßelaze je, hdyž ßerbſzy wuczerjo tak w towarſtwach ſkutkuja. Liczachmy jich pjecź. A hdże běchu naſchi evangelſzy ßerbſzy wuczerjo?

Konzert ſkónczi ßo ſe žortnym wuſtupom: „Kurjerjaj“. Pſchi wukhwalenju ßwojeje trubki ßebi tenor druhdy trochu wyßoko ſanoſcheſche. To pak wuſpěchej niczo njewadźeſche. Někotryžkuli ßwěrny Sserb budźiſche na ßwjedźenju pſchitomny był, tak też naſch ßerbſki krajan Bryl w Moſkwje, kotryž bě ſczěhowazy telegram póßłał: „Sſławnemu wopomnjenju Ssmolerja, Sserbow wubudźerja, czeſcź Jednocze a ſhromadźenym czeſczowarjam ßkawa!“ Doſtojny ßwjedźeń je pomhał ßerbſku myßl w naſchich ſtronach ſ nowa wožiwicź a poßylnicź. Njech wón też dobre płody ſa Sserbſtwo pſchinjeße.

S **Komorowa** pola Rakez. W naſchej wßy ßo 1. oktobra póſtſke pomozne měſtno pſchiprawi.

S **Lucza.** Kak druhdy ſchczipak tola cźłowjekej hłowu ſawjercźi! To je jedyn murjeŕ w Něhdźizach wóndano na ßebi ſpóſnał. Wón bě pſchi pſcheßadźowanju trawu tunjo kupił, kotruž chzyſche hiſchcze w korczmje troſchku poliwacź. Tole dźěło ßo jemu lěpje hacź murjowanje lubjeſche a wón pſchi tym zyle ſabu, domoj hicź. Duž jeho ſtaroſcźiwa mandźelſka ßo bojo, ſo je ßo jemu něſchto ſke ſtało, jeho pytacź dźěſche. Sſlěd ſa nim do korczmy wjedźeſche, hdźež jeho też nadeńdze. Jeho naßwariwſchi jeho wona pumpotajo domoj cźerjeſche. Po wobjedźe ßo muž do hele lehny, ſo by ſ cźerſtwymi mozami ſaßo do dźěła ſchoł. Wón dołho twjerdźe a ßłódko ſpaſche. Hakle pſched wjeczorom wotucźiwſchi bě wón zyle ſabył, ſo bě rano na trawowej awkziji pobył. Měnjo, ſo je ßo hakle nóz minyła, ßo ½ 7 hodźin ſ jěſdnym kołom do Schělneho na murjeŕſke dźěło naſtaji. Wſchitkim ludźom, kotrychž ſetka, pſchecźelnje „dobre ranje“ pſchejeſche. Ssmějo ßo jemu kóżdy dźakowaſche, murjeŕ pak ßebi myßleſche, ſo ßu ludźo runje tak ßłódko ſpali, kaž wón a ſo ßu teho dla wſchitzy wjeßelejeje myßle. K dołhemu pſchemyßlowanju też khwile njemějeſche; pſchetož wón chzyſche dźenßa ſ cźaßom dźěłacź ſapoczecź. Poßlednje dny bě ßebi rano woſpjet ſaležał, duž chzyſche ßebi miſchtra ſaßo ſdobricź. Jeho towarſch w dźěle pak pſchezo někotre minuty do cźaßa na dźěło khodźeſche, a teho chzyſche wón dźenßa wukalnycź. Hdyž ¾ 7 hodź. wón na dźěło dojědze, myßleſche ßebi, ſo budże tón krócź tam ſam ěicze prěni. Kak pak ßo wón ſpodźiwaſche, hdyž ßwojeho towarſcha hižo pilnje murjowacź wohlada. Bóle pak ßo hiſchcze dźiwaſche, hdyž towarſch ſchtwórcź hodźiny poſdźiſcho dźěłanſki grat na bok połoži a ßo ſwobleka, ſo by ßo domoj ßnował. Wopraſcha ßo towarſcha, ſchto ma jeho ſpoczinanje rěkacź. Tón jemu wotmolwi, ſo dlěje ßwjatoka njedźěła. „Dlěje ßwjatoka?“ ßo naſch murjeŕ praſcheſche. „Wſchak je hakle runje ſaßwiłako a Ty chzeſch hižo ßwjatok cźinicź?“ Hdyž jemu towarſch ßmějo ſnapſchecźiwi, ſo drje w jeho moſhach wſcho w rjedze njeje, chzyſche ßo wón do njeho ſ pukami dacź. Wón bě pſcheßwědczeny, ſo chze jeho towarſch jeho k norje měcź. Wón budźiſche jemu wſprawdze do khloßow ſajěł, hdy budźichu ßo druſy ludźo do jeju ſwady njeměſcheli a jeho njepowuczili, ſo ßłóncźko ſ wjeczora njeſkhadźa. Tón dźeń je ßebi murjeŕ ſalubił, ſo budże ßo próżowacź, ſo by nimo korczmy trjechił, hdy by ſaßo ras ſ trawoweje awkzije domoj ſchoł.

S **Draždźan.** S radoſczu witachmy ſańdźenu njedźelu. Saßo ßo nam lube Boże ßłowo w macźerńej rěczi prědowaſche. My Sserbja w zuſbje wěmy, kak wjele hłubſcho wono w njej naſche duſche ſapſchimuje. Spowjednu wuczbu dźerżeſche kemſcherjam a tym 147 ſpowjednym k. farař Domaſchka ſ Budeſtez, prědowanje pak na ſałożku 92. pſalma k. farař Waktař ſ Njeßwaczidła. Boża miłoſcź, kiž bě widomnje ſ nami a ſ naſchej Bożej ßłużbu na ſańdźenej njedźeli, budź dale ſ nami a twař ßebi ßwoje kraleſtwo też mjes nami Sserbami w zuſbje.

S **Wołbramoz.** Njewſchědna wěz je ßo tu ſtaka. Pſched někotrym cźaßom ſwudowjena Kloßowa huſto boloſcze w žiwocze ſaczuwaſche. Jej ßo ſdaſche, kaž ſo by w żołdku něſchto drapało a ſchrótowało a huſto jej bě, jako by něſchto ſe ſchije wulěſcź chzyło. Wona teho dla ßrědk k wotehnaczu ſchlebjerdźaka wuži. Bórſy po tym jej na bluwanje dźěſche a ſ dobom jej ſe żołdka porſttołſta jeſchczelza po ſchiji do huby ſalěſy. Nětko ßo Kloßo ſaßo ſtrowa cźuje. Najſkerje je wona jeſchczelzu hiſchcze maku, hdyž je wodu pika, ſaßrěbła.

S **Riſleje.** Kopornikarjej Kukaczej je ßo pſchi ſkładnoſczi 50-lětneho ßłużbneho jubileja w maſchinſkej fabrizy J. E. Chriſtopha ſchiż k powſchitkownemu cźeßnemu ſnamjenju ſpożcźił.

S **Niſleje.** Ssobotu je żandarm dźěłaczerja Khorlu Hoſchata ſ Wuhelza ſajał a jeho ßudniſtwu pſchepodał. Hoſchat je w lěßu mjes Wuhelzom a Horſchowom 13lětnu dźowku dźěłaczerja Liewalda wumozował.

S **Hamora.** Połojza dźěczi tudomneje ſchule je na ſcharlach ſkhoriła. Pſched tydźenjom je wokrjeßny lěkař dr. Meyer ſchulu wobhladował.

S **Woleſchnizy** pola Klětneho. Póńdźelu wjecźor je ßo ſtatok kublerja Handrija Polanka wotpalił. Wulkeho wětra dla njebě móżno, płomjenjam dowobaracź. Twarjenja ßo ſe wſchej nadobu a žnjemi do procha a popjeła pſchewobrocźichu. Jenoż ſkót ßu wukhowacź mohli. Ssykawy ſ Klětneho, Delnjeho Wujeſda a Krjebje běchu na pomoz pſchijěże.

S **Bluuja.** Ssobotu je ßo tu 10 twarjenjow wotpaliło. Wjele żita, ßłomy a ßyna je ßo ſniczyło. W płomjenjach ßu kónz wſake 2 konjej, 5 wołow a 4 ßwinje. Jedyn haſcheŕ je ßebi nohu ſłamał. Jene dźěczo, kotrež w palazym woſyku leżeſche, móżeſche ßo hiſchcze wukhowacź. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. S wohnjom je ßo Kowarkej, Wenzkej, Tumanej a Kuglerej ſtatok potrjechił. Kowarkej ßu ßo domſke, 2 hródźi a kólnja wotpaliłe; 2 konjej, 2 wołaj a 2 młodaj bykaj njejßu ßo mohłe wukhowacź. Kuglerej ßo domſke, hródź a 2 kólni, Wenzkej ſe žnjemi napjelnjena brózeń a Tumanej ßo 2 kólni wotpalichu. Jedyn haſcheŕ, praßowaŕ Krügaŕ, cźeżko do njeſboża pſchińdże. Jena ſcźěna ßo na jeho prawu nohu wali a ju ſłama.

Přilopk.

* Jedyn ſkaženy poßz je ſańdźenu póndźelu w Kottmarsdorfje pola Lubija jene tſilětne dźěczo a někotre pßy ſkußał. Skónczńje ſtraſchne ſkoczo ſatſělichu. Pßa ßu ſa ſkaženeho ſpósnali. Sranjene dźěczo ßu hnydom do Paſteurſkeho wuſtawa w Barlinje póßłali, ſkußane pßy pak morili.

* Srudnu ßmjercź je rěſniſki pomoznik Scheunert ſe Žitawy w Königſteinje nad Łobjom wumrjeł. Wón bě poßledni cźaß na drohowanju a bě ſańdźeny tydźeń do Königſteina pſchiſchoł. Tam chzyſche jeho jedyn poliziſt ſajecź, dokelž bě po proſchenju khodźił.

Scheunert pak žo sajeczu pschecźiwjesche a poliziſtej žo wutorhnywschi do Kóbja skoczi, w kotrymž žo tepi.

* (Njeſboże ſ automobilom.) W Liegnizach njedźelu pr=poldnju jedyn automobil do cźrjódy žo wukhadźazych ludźi sajédże. Jena mkoda holza žo cźežko srani. Jedyn mkody cźlowjek žo lohko wobschkodźi. Automobilowy wjednik, kotryž bě hnydom swólniwy wschu schkodu sarunacź, njeje pjecża njeſboże sawinowak, dokelž deschcź a wětr, jemu kaž tež wukhodźowarjaw pschehlad poczežeſchtaj.

* (Wulki woheń w Zeithainſkich barakach) Njedźelu rano wokoło 5 hodźin w 2. wotdźělenju Zeithainſkeho barakowego lěhwa woheń wudyri. W barazy zyka 6. batterija 64. pólneho artilleriſkaho regimenta leżeſche. Měſtnoſcże ſa muźſtwa žu jenoż ſ cźenkej ſcźěnu wot konjenzow dźělene. Woheń je w konjenzu naſtak. 1ž koni je žo ſadušlo, a jedyn cźežko ſranjeny kóń dyrbjeſche žo ſatſělicź. 16 koni je žo cźežko wopaliko. Mjes ſpalenymi konjemi ſtaj dwaj offizěram žkuſchozaj konjej. Dokelž muźſtwa po napinozej žkužbje twjerdże ſpachu, móżeſche žo woheń bjes ſadźěwka roſſchěricź. Też wjele konjazeho grata a wojeŕſkeje draſty je žo ſpaliko. Muźſtwa 17. ulanſkeho regimenta, kotrež na ſwucźowaniſchczu žwoje konje cźiſcźachu, žo wohnja dohladachu a žwojich towaŕſchow ſ artillerije ſe ſpanja wubudźichu. Pſchi haſcheŕſkim dźěle žo też muźſtwa pěſcheho regimenta cźišlo 103 wobdźělichu. W palazym konjemzu 40 koni ſtejeſche. Dokelž bě cźežko je wotwjaſacź, dyrbjeſche žo jim hłowojza pſches hłowu ſcźahnycź. Dźiw je, ſo žo ſ wokołohanjazymi konjemi žaneho njeſboża njeje naczińko.

* Khoroſcź wjerćha Eulenburga, wopacźneho pſchižahanja dla wobſkorżeneho, žo dźeń a bóle pohórſchuje. W nowſchim cźažu žu jeho lěkarjo do dróbna pſchepytali a ſpósnali, ſo žo pſchecźiwo njemu nětkole njehodźi žudniſki prozeż wjeſcź, dokelž je wón cźežko khory. Jeho ſtrowje je jara hubjene. Stajne lěkaŕſke wobkedźbowanje je nuſne, dokelž móże pſchi nadpadach a žłaboſcźi khoreho kriſis bórſy pſchińcź. Sa juſtizny fiskus je wjerćh Eulenburg jara drohi jaty. Jeho pſchebytk w hojeŕni kóždy dźeń 30 hriwnow płacźi. Ssudniſka wyſchnoſcź je žo teho dla roſſžudźiła, wjerćha Eulenburga hacź na dalſche ſ jatby puſchcźicź. Schtwórtk je wjerćh Eulenburg ſ automobilom do Liebenberga wotjěł a budże nětko tam w žwojim hrodże bydlicź. Hižo nětkole móże drje žo rjez, ſo wjerćh Eulenburg w khoſtarni njewumrje. Statny rěcźnik je žo dla puſchcźenja wjerćha Eulenburga ſ jatby wobcźežował.

* (Hužanzy jako ſadźěwk na żeleſniży.) Jedyn żeleſniſki cźah žo tele dny njedaloko Prochatiz w Cźechach w jěſbje ſadźerża, dokelž žo koleża wjazy njewjercźachu, ſchtož žo druhdy też pſchi woſchkrocże ſtawa. Tu pak běchu hužanzy ſe ſadźěwkom. Wone po wjele tyžazach ſ jeneho wulkeho kakoweho pola pſches żeleſniſku koliju lěſechu. Cźah je na mas rozstołcźi, po kotrymž žo kóła żeleſniſkich woſow jenoż hiſcheże žuwachu. Hakle hdyž bě žo kolija wucźiſcźika a žo ſ pěſkom požypała, móżeſche cźah dale jěcź.

* (Njewobhladniwy hońtwař.) Pola Hetzwalde njedaloko Habrachcźiz jedyn hońtwař pſchi hońtwje ſa kurwotami na dalokoſcź 50 krocźelow do žyły běrny ſběrarjow tſěli a ſchtyri woždoby trjechi. Tſi woždoby dyrbjachu hnydom lěkaŕſku pomoz pytacź; lěkař ſchróty wureſa a rany ſawjaſa. Jedyn hólz mějeſche żyle cźěło polne ſchrótow, też bě jedyn ſchrót pſches lěwe lizo ſchok. Jena żona bě žo do praweje ruki tſělika, jenemu pachołej bě najwjazy ſchrótow do praweho ſcźehna a praweje ruki ſlecźiło, jedyn druhi bě jedyn ſchrót do żołdka doſtak, a hiſchcźe jenemu hólzej běchu ſchróty khołowy pſchetſělike, tola njeběchu ſraniłe. Njewobhladniwy tſělz wudawa, ſo je jeho w hórkatej krajinje žłónzo žlepiło.

Wužudźenja.

Khoſtanſka komora. Schulſkaj hólzaj 14lětny J. E. Zoch a 13lětny K. E. Schubert ſ Delnjeje Hórki běſchtaj žo na ſchulſkej holzy Wagnerez pſchi paženju huž na njepózcźiwe waſchnje pſchepſchimakoj. Wobſkorżeneju winowateju ſpósnachu a Zocha k jaſtwu na ſchěſcź njedźel a Schuberta na jedyn tydźeń ſaždźichu.

Lawniſki žud. 19lětnej žłużobnej dźowży Hanje Markez ſ Kaczeje Korczmy bě Budyſke hamtſke hejtmanſtwo 2 dnjej arreſta napołożiło, dokelž bě wona žłužbu pola kublerja Helbiga w Stachowje žamowólnje wopuſchcźiła. Markez žo temu khoſtanju njepodcźiżny a žebi žudniſke roſžudźenje žadaſche. Wona wudawaſche, ſo je Helbig ſ njej žurowje wobkhadźał. Tón pak to pod pſchiżahu prějeſche a wobžwědcźi, ſo je žo jemu Markez ſpjecźowała a bjes dowolnoſcże ſe žłužby ſchła. Hdyž běchu ju ſaža do žłužby dowjedli, je wona jenoż ſ jenej ruku dźěkała a potom ſaža cźekła. Ssudniży khoſtanje hamtſkeho hejtmanſtwa wobkrucźichu.

✕ Na žłužbje na knjeżim dworje w Jažońzy pola Budyſchina bě 14lětny pohoncź Max Alfred Kſchiżan ſ Budeſtez žłużobne holzy Kóczkez 2 hriwnje, cźeladnikej Kowalſkemu $2\frac{1}{2}$ hriwny a žłużobnej holzy Kreczmarez 50 np. kradnył. Rěſnikej Säuberlichej w Budyſchinje bě wón jenu kołbažu a konditorej Müllerej pjecźwo wuwěſchcźił, wudawajo, ſo woboje ryczeŕkublerka Scholczina ſapłacźi. Młodoſtneho paducha k jaſtwu na 1 tydźeń ſažudźichu.

✕ Póſtſki póželnik Jakub Winaŕ w Radworju bě tamniſchu żiwnoſcźerku Madlenu Kurjecźowu ſkſchiwdźenja dla wobſkorżił. Wona bě pjecża ſwudowjenej Heżynej prajiła, ſo Winarjezy zyke korby wężow ſ jejnych kſchinjow domoj noſcha, hdyž wona doma njeje. Winaŕ bě na to pjecża Kurjecźowej „cźertowa r . . . , ſakl . . . krokawa“ rěkał. Ssud mějeſche wobej ſtronje ſa winowatej a Winarjej runje kaž Kurjecźowej po 20 hriwnach pjenjeżneho khoſtanja napokoži a k ſapłacźenju žudniſkich khóſtow ſažudźi.

✕ Swudowjena żiwnoſcźerka Marja Thereſia Heżyna w Radworju bě na hoſpodaŕſkeho pomoznika Kurjo prajiła, „ſo je wón też tak hubjeny, ſo je wot jejneho žyna żito kupował“. Heżyneje žyn Alwin, kotremuž njedachu pſchižahacź, prějeſche, ſo je hdy Kurjecźu żito pſchedawał. Heżynu na to ſjawneho ſkſchiwdźenja dla k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja, abo k arreſtej na 2 dnjej ſažudźichu.

✕ Nowaŕ Handrij Falting w Njeżwacźidle bě tamniſchemu murjerjej Schöblej 600 hriwnow pożcźił. K twarej žwojeje khěże pak Schöbel 1200 hriwnow trjebaſche. Te jemu jedyn agent w Budyſchinje wobſtara. Tele pjenjeży žo Schöbelowej 3. julija w Budyſchinje wupłacźichu, kotraž tón žamy dźeń Handrijej Faltingej w Budyſchinje te pożczene 600 hriwnow wrócźi. Falting je na to pjecża Schöbelowu namołwjał, ſo by ſ nim do Löbeltez reſtawrazije na piwo ſchła. Tam je ju wón pjecża wopojił a jej 575 hriwnow, kotrež bě do žwojeje ruczneje toſche ſamkła, kradnył. Hdyž je Schöblowa ſ reſtawrazije woteńcź chżyła, ſo by popoldnju w 5 hodźinach po żeleſniży domoj wotjěła, je ju wón pjecża ſ leſcźu wot teho wotdźeržał, pokaſował žwojeho cźažnika na pok pjecźich hodźin ſwjercźiwſchi a prajiwſchi, ſo ma wona hiſchcźe wjele khwile. Schöbelowa na tajke waſchnje cźah ſkomdźi a dyrbjeſche pěſchi domoj hicź. Falting žo jej pſchiſamkny. Na Małowjelkowſkej dróſy bliſko něhduſcheje ſchožejowje khěże žo wobaj na wós žydnyſchtaj, kotryž ſ Budyſchina do Holeſchowa jědźeſche. Bliſko Kuha Valting Schöbelzynu toſchu ſ wotpohladom ſ woſa na dróhu cźišny, ſo by žo na teho, kotryž by toſchu namakał, tukanje wobrocźiło, ſo je pjenjeży ſ njeje kradnył. Sa khwilu žo jedyn dróhowy dźěłacźeŕ ſ Kuha, kotryž w dróſynym pſchěrowje trawu žyczeſche, toſche dohlada. Mjes tym ſo žebi ju hiſchcźe wot wonka wobhladowaſche, Schöbeloweje muž ſ Njeżwacźidła ſ jěſdnym kołom pſchijědże a toſchu w dźěłacźerjowej ruzy wohladawſchi tutemu pſchiwoła, ſo je w toſchi 575 hriwnow. Hdyž pak toſchu wocźini, bě wona próſdna. Dźěłacźeŕ wobkrucźeſche, ſo hiſchcźe njeje do toſche nuts pohladał. Schöbel teho dla do Budyſchina dale jědżeſche a žo tam w Löbeltez reſtawraziji ſa ſhubjenymi pjenjeſami wobhoni. Tu wón ſhoni, ſo je jedyn hóſcź widźał, ſo je žo Falting na podhladne waſchnje ſ toſchu ſaběrał. Schtož bě nawjedźił, Schöbel hnydom Njeżwacźidliſkemu żandarmej wojſewi. Tón Faltinga do pſcheżłyſchenja wſa, tola Falting prějeſche, ſo je pjenjeży ſ toſche wſak. Poſdźiſcho pak bu jemu tola ſatrach a pón=dźelu wón Schöbelej rjez pſchińdże, ſo chże jemu te 575 hriwnow w pſchitomnoſcźi wjeżneho žudnika wrócźicź. Pſched žudom žo Falting wuſna, ſo je paduſchſtwo ſkucźił. Jeho k jaſtwu na 6 nje=dźel ſažudźichu.

✕ 69lětny hižo khoſtany rentu doſtawaŕ Khorla Auguſt Sieber ſ Delnjeje Hórki, nětkole w Budyſchinje bydlazy, bě na tudomnych żitnych wikach ſ mlokoweho ſapſchaha Hornjohunjowſkeho ryczeŕkublerja Trautmanna jedyn 3 hriwny hódny konjazy pſchikryw wſak. Sieber ſ wopŕědka paduſchſtwo prějeſche, tola žo jeho pſched žudom wuſna. Wón žo ſ tym ſamolwjeſche, ſo je tamny dźeń pjany był a ſo na žłaby pomjatk cźeŕpi. Ssud pak k druhemu dopósnacźu pſchińdże a wobſkorżeneho k jaſtwu na 3 njedźele ſažudźi.

✕ K cźažnikarjej Baronej w Kamjenej 20. julija hižo khoſtany 18lětny dźěłacźeŕ St. Nitſchka, w Adolfſkej Hěcże w Khróſcże bydlazy, po žwój k porjedżenju pſchepodaty cźažnik pſchińdże. Pſchi tym wón w jenym kaſchczu žłěborny cźažnikowy rjeczas wohlada. W pſchichodnym wokomiku wón rjeczas kradny a žo ſ nim ſhubi. Pſched žudom wón wudawaſche, ſo je wón rjeczas jenoż jako cźaſu ſa žwoju cźažnikowu buſchkwizu, kotruž bě hiſchcźe Baron wobkhował, žobu wſak. Ssud tejle wurěcźi njewěrjeſche a Nitſchku k jaſtwu na 2 njedźeli ſažudźi.

Na mórſkich brjohach.

Pucžowanſke dopomnjeńki.

Napißał Jurij Sſkodeńk.

(Pokračžowanje a ſkónčenje.)

V.

Naſajtra dojědžechmy rano ſ čžaßom pſches Holſteinſku wróčžo k Lóbju hač do Brunsbüttelkog. „Kog“ mjenuja ßo krajiny ſ wyßokimi hačenjemi wobmjeſowane, kotreż ßu morju wotewſate. Pola w nich rěkaja marſchen a ßu jara płódne. Krótkowječžorny rózk Holſteinſkeje je krajina Ditmarſchen, kotraż bu hakle 1559 ſ njej ſjednočžena, kaž też prjedy někotre druhe džěle Schkeswig a Holſtein ſtaj nětko jedyn pruſki wokrjeß. Tak płačži ſkerje heßko we woponu: „Na wěčžne njedžělenaj.“

Hdyž bu Danſka 18. haprleje 1864 pola Düppla ſbita a pſches tute poraženje Schleswig a Holſtein ſhubi, dha też naſch Sejleŕ ßo pjera hrabny a dobyčžeŕſkim Němzam doraſnje pokaſa, ſo njejßu jenož Teutonojo němſki kraj Danſtwu wutorhnyli, ale ſo też mječ Sſklowjanow ßobu rubaſche. Jim naſch baßnik do ßwědomnja napißa:

„A Schleswig-Holſtein wumožene
Nětk radoſčžiwje němzuje;
A kajke myto wučžinjene
Bu ſa waß ludy ßłowjanſke?
O Němzowſtwo, ſkhowaj wſchitku ßławu
Sa naſchu krej a ßylſow doſčž,
Sdžerž doma ßwobodu nam prawu
A ſchkituj **naſchu narodnoſčž.**“

S wěžywuſtojnym wjednikom wobhladachmy ßebi w Brunsbüttelkogu wſchě naprawy, kotreż ßu k ſawrjenju a wotewrjenju kanala trěbne. Tu widžachmy też wotliw, ſchtož baltiſke morjo nima. Rosdžěl mjes Lóbjom a kanalom wučžini na dwaj metraj.

Mórſki parnik „Kaiſer“ dowjeſe naß najprjedy do Cuxhafena. Je to ſymſki pſchiſtaw ſa Hamburg. Tu ma Lóbjo na 22 kilometrow ſchěrokoſčže. To lědma ſ brjoha k brjoſy widžiſch. Krajina je ſ wobeju ſtronow niſka. Mózne hačenja ſchkitaja wßy a role pſchečžiwo powodženjam.

A nětk runu čžaru na Helgoland. Traje wſchak hiſchče poltſečža hodžiny, prjedy hač kupa nad wobſorom ßo ſběhač počžina. Ssylny wichor ſchwikaſche morjo, kotreż rosnjemdrjene ßo jeſchčžeſche a howrjeſche a kobuki ſ hkowy a kabaty ſ čžěła dřejeſche. Ssamo hač na łódź mjetachu ßo ſmohi a někotrewužkuli ßelena woda wčžipnoſčž ſapłačži. Spěſchnje ſawrě hubu a čžekny. We ßewjernym morju je na 4 prozentow ßele. A kóždy ßo wotſchaßuje, hdyž njenadžizy wodu ſchlapnje. Na parniku kóždy po ßwojim waſchnju ßebi čžaß ſahanja. Někotſi dundaja naſtajnje wokoło, druſy ſaßo ſpja, něhdže w kučže ſehraja ßebi ſchkat, tu ſteji jedyn ſ dalokowidom a wuhladuje po wodowej płoninje ſa łódžemi, tam čžrjódka žortuje a ßo ßměje. We hłubinach pak módro-ſelene morjo žołmi a ſchumi, kaž chžyło woſtudku čžežu wottſchaſčž. A nadobo ryßuje ßo čžmowy bleczk k połnozy. Helgoland kiwa.

Tola hač ke kupje łódź njedojědže. Morjo je nikke a tak ſ małkymi čžołmikami ßo ludžo k brjoſy dowjeſu. Prěni ras ſtejach na kraju, kotryż bě Jendželſka na 76 lět wobßynyła. 1890 wróčži ßo do němſkich rukow. Helgoland je mała kupa. Sa hodžinu ju woběžiſch. Wona wobſteji ſ dweju džělow, ſ delnjeho a hornjeho. Krajik błyſchči ßo w ßwojich narodnych barbach. Hona ßu ſelene, brjóh běły a ſkały čžerwjene. Bóle a bóle torha a dřeje morjo kruchi do hłubiny. K temu ma ßo ſ tym ſadžěwač, ſo ßo ßylne murje na podnoži twarja, woßebje k wječžoru, kotreż žołmam móz lemja.

Hižo w ßrěnim wěku bě kupa ſnata. Tak pißaſche tachantſki knjes Adam ſ Bremjenja w lěčže 1072: „Kraßny rajik je mało ſemja, čžeſčžena wot wſchitkich łódźnikow a rybakow, woßebje pak wot rubježnikow. Se ſtawiſnow a ſe žiwjenja ßwj. Willibroda, kotreż je biſkop Alkuin kónz 9. lětſtotka wopißował, je ſnate, ſo ßo kupa »kraj Foſitow« mjenowaſche, na danſkich a frieſkich pomjeſach leżaży“. Hakle wot 17. lětſtotka mjenuje ßo »Helgoland«, prjedy rěkachu jej »Heiligland«.

Na kupje bydli něhdže 2000 Friſow, kotſiž ßu ßebi ßwoju rěcž a waſchnja, ſ džěła też ßwoju narodnu draſtu wobthowali. Tola „toiletta“ nětčžiſcheho čžaßa njeſnjeße ßo ſ draſčženjom ſe ſaſtarſkich čžaßow. Nadute holčžki mjetaja narodnu draſtu wot ßo kaž dodžerżany kabat a draſčžuja ßo radſcho po „modernu“. Chžedža ßo druhim lubičž a we ßwojej hłupoſčži njeroſymja, ſchto wot ßo čžißnu. Ani jenu tam wohladał njejßym, jenož na dopißniży, kotruż ßebi khowam. Je to kraßna draſta. Też pola naß ßo podobnje čžini. Někotre ßerbſke maczerje draſčžuja ßebi ßwoje džowki też po zuſym a ſraduja ßo nad tym, hdyž prawje „nobl“ wuſtupuja. Teho dla wſchak nichtó bóle na nich njehlada a — muża też prjedy njedoſtanu, doniż ſboże jeneho njepſchiwjedže. To je hłupoſčž a njeroſom, ßwoju narodnu draſtu a huſto doſčž też rěcž ſazpěwač. Jenož hordoſčž a nadutoſčž ſnicža wſchě nježniſche čžuče ſa waſchnja wótžowſke.

Też do kupjele, na 1200 metrow ſdalenu, ßebi dojědžech. Je to pěſkojčžna hórka „düna“, kotruż wob džeń tyßazy wopytuja. Lětßa je kupa na 30000 hoſčži hoſpodowała, njeličženi ßu čži, kotſiž jeno na džeń a nóz pſchijědu. Wobydlerjo žiwja ßo ſ wjetſcha wot zuſych a też wot rybarſtwa.

Statoki ßu małe a čžiſte. Kraßne ſahrodki wobrubjeja je. Stwy ßu wupyſchene ſe ſtarožitnoſčžemi, kotreż ßu džěčžom wot nana, džěda a pradžěda namrěte. Te ßebi waża a čžeſča.

W hornim kraju je mlokarnja ſ 20 krowami, kotreż pod dohladom ſkótneho lěkarja ſteja. K pizowanju ſa nje doßaha, ſchtož pola „hornjeho kraja“ na běrnach, džečželu a wowßu naklodža.

K piczu a warjeuju trjebaja deſchčžowu wodu, kotraż ßo w ziſternach hromadža a čžiſčži. W poßlednich lětach ani jedyn hóſčž, ani wobydleŕ pſches njecziſtu wodu ſkhorjeł njeje. To je ſ dopokaſom, ſo je woda ſtrowa a bjes ſtracha ßo wužiwač hodži.

Schtwórtk pſchipoldnju wróčžichmoj ßo na ßamßnej łódži do Hamburga, hdyž ßebi pjatk hiſchče Hagenbekſku ſwěrinu wobhladach, a potom też ſe ſpěſchnikom ßahach do lubeje domiſny, kotraż mje naſajtra rano witaſche. S radoſčžu hiſchče ſpominam na wſcho, ſchtož ßym na mórſkich brjohach widžał a ßkyſchał a, da-li Bóh, po lětach ſaß ras do tamnych, ale dalſchich krajinow dojědu.

K pſchedſtejazemu ſapočžatkej běrtlłěta na ßwoju

ſaradžeŕnju, ſběraŕnju pjenjes a agenturſtwo

pſchi ßerbſkich hrjebjach 21 (w póſtſkej kowaŕni) — **telefon 629** ſdwórliwje kedžbne čžinju a poručžam ßwoju pißaŕnju k wudžełanju liſčžinow wſcheje družiny, k ſameſtnjenju kapitalijow na **jenož** wěſte hypotheki (wießne leżomnoſčže), k wupowjedženju hypothekſkich pjenjes, k kupowanju a pſchedawanju leżomnoſčžow, k ſaradženju hypothekſkich pjenjes ſa tunje wobliczenje prózy. Pjenjeſydawarjam ½ % damna wot kóždeje ſumy pſches mje wupožčženeje dawam.

Sa tunje, ſpěſchne a krucže tajne wobſtaranje wſchěch mi nadatych ſkaſankow rukuju.

K. Raue w póſtſkej kowaŕni
pſchi ßerbſkich hrjebjach 2, telefon 629.

Najlěpſcha
žrojita koža,
bawłmjane a wjelbłudokoßmowe
cžěrjeńſke
rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cžehnitu móz powjetſchazy a ßuwanju rjemjenjow ſadžěwazy, jenož najlěpſcheje hódnoſcže poruczа

Otto Büttner

pſchedawaŕnja koże, cžěrjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wężow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłužby
na ßukelnſkej haßy 34
pißaŕnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cžißko 177. —
Pſcheßadžowanje leżomnoſčžow.

Tunje zigary!
100 ſchtuk

3 np. zigary po	200,	220,	240 np.
4 = = =	300,	320,	340 np.
5 = = =	360,	380,	400 np.
6 = = =	440,	460,	480 np.
8 = = =	520,	560,	600 np.

roſečžela

zigarowa pſchedawaŕnja Havanna
w **Draždžanach 6.**

Sa njewjeſty!
Sserbſke a němſke
ſpěwaŕſke,
jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene,
w cželazej loži hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednoriſche = = **2** = — np.
ßu doſtacž **we wudawaŕni Serbskich Nowinow.**

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżichi **symski semester** ßo **wutoru 20. oktobra 1908** sapoczynje.

Pschipowjedźenja nowych wuczomzow podpißany direktor pschijimuje, kotryż je też swólniwy wscho dalsche wukasacz.

Prof. dr. Gräfe.

Wosjewjenje.

Podpißane wokrjeßne towarstwo

pónđelu 28. septembra 1908 dopałdnja wot 7 hodźin

we Wósborku

s pschisamknjenjom k sjawnym stótnym wikam

wiki plahowanskeho skota

wuhotuje, na kotrychż wopyt ßo pschecźelnje pscheproschuje.

W Budyschinje, 23. septembra 1908.

Direktorium ratarskeho wokrjeßneho towarstwa sa kralowske sakske hornjołużiske markhrabinstwo.

Tajny ratarski radźicźel **Hähnel.** Professor **dr. Gräfe.**

S puczowanja je ßo wróczila

dr. Witt-Ballienowa.

Hornczerńja Khorle Deubacha

mějeczelka Minna Deubachowa **a.**

w Delnich Putzkowach w S

porucza ßo **k podawanju a stajenju**

tepjeńskich a hospodarskich khachlow

wscheje druźiny s rukowanjom.

Pschestajenje a wuporjedźenje ßo derje a płaczisny hódno wuwjeduje.

Na

pscheßadźowanje pschedawanje leżomnoscze.

K konkurßowej maßy wojnarja Jana Schütźy mjenowaneho Mauckscha w Njechornju ßłuschaza leżomnoscź, wobstejaza s domskeho, s dźełarńju a bróżnju, se satwarjenej hródźu, koż też s 2 akrow 98 □prutow pola je se ßwobodneje ruki na pschedań.

Ssadźenja ßu hacź do **5. oktobra** pola podpißaneho wotedacź.

W Budyschinje, 26. septembra 1908.

Konkurßowy sarjadnik.
Gustav Christoph.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi porucza

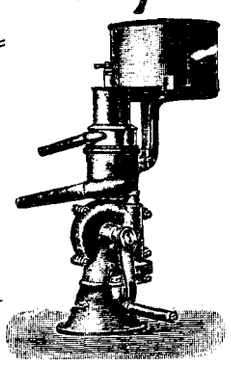

Budyska zentrala rolowych separatorow

mějeczelej J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maschina ßo wężywustojnje staji.

Pisitne khartki

cźischcźi spěschnje **Ssmolerjez Inihicźischczetnja.**

Posedźenja wotrjadow Maćicy Serbskeje.

Srjedu po Michale 30. septembra změja wotrjady Maćicy Serbskeje swoje lětuše 2. posedźenje w »**Serbskim Domje**« w Budyšinje a to: 10—11 hodź. **rěčespytny**, 11—12 hodźin **stawiznisko-starožitnosny**, 12—1 hodźin **belletristiski.** — 3—4 hodź. **hudźbny**, 4—5 hodź. **narodopisny**, 5—6 hodź. zbytne (wumjeł., paedag., přirod.) wotrjady.

Wšitkich sobustawow tych wotrjadow a Maćicy Serbskeje a z cyła wšěch Serbow, kiž so za to zajimuja, należnje k bohatemu wobdźělenju přeprošeja **předsydźa.**

Stwórtk 8. oktobra

budźe w hosćencu „winoweje kiće“ w Budyšinje dopołdnja w 10 hodź. posedźenje **hłowneje serbskeje prědarskeje konferency** a dopołd. w ½12 hodź. k předpołoženju zličbowanja zhromadźizna **lutherskeho knihownebo towarstwa.**

Předsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach

směje, da-li Bóh, jutsje **njedźelu 27. septembra** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu poßedźenje. K temu je knjes wuczeŕ Berger ważny pschednoschk wo ratarstwje pschilubił.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Wupożczicź

ßu hnydom 7000 mk., 5000 mk., 2000 mk. a 6000 mk. na dobru hypotheku psches **J. a E. Kobana** pschi żitnych wikach 4.

Khęża cźisło 9

w Mitkezach s rjanej ßadowej sahrodu a polom je na pschedań Dalsche je shonicź pola **Ernsta Kaplerja** w Kelnje.

Mjeńscha khęża

bohacze s 5 % ßo sadanjaza, w dobrym rjedźe, je na pschedań psches **J. a E. Kobana** pschi żitnych wikach 4.

Wobydlenje

blisko zyrkwje, sa schewza abo krawza ßo pschihodźaze, je na pschenajecźe **w Budyschinku.**

Kupne a druhe wuczinjenja,

liseźiny wscheje druźiny, prósstwowne pißma wo wobhnadźenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje żadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoscżow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi żitnych wikach 4 („Germania“).

Telefon 217.

— Rěczimoj też ßerbski. —

Wósk k krjepjenju rejwanskich kubjow

najlěpscheje hódnoscze je dostacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

K 1. oktobrej 1908

7000 mk. po 5% na druhu hypotheku snutska wopalneje kaßy na nowu khęźu w Budyschinje pytam.

K. Raue w póstskej kowarni pschi ßerbskich hrjebjach 21.

Telefon 629.

Kucharki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźełacźerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rógu żitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Ssylna holza se wßow ßo sa

ßłużobnu holzu

pyta we wyschschej hajńkowni w **Połpizy** pola Hucźiny.

Dowěrnaj

rólnaj pohonczej

ßo hnydom abo k 1. oktobrej se msdu hacź do 300 hr. pytataj na **knježi dwór w Sarěczu.**

Schewskeho wuczobnika

pyta **Ernst Keil,** schewski mischtr w Drożdżiju pola Pomorz.

Wustojneho

schewskeho pomoznika

jenoż na dobre skasane dźełko hnydom pytam. Jenżo woprawdże dobry dźełacźeŕ (na ramikowe dźełko) chżył ßo samolwicź.

Hermann Zawnik,
schewski mischtr w Rakezach.

Do Lasa!

Njedźelu **27. septembra**

reje.

Pschecźelnje pscheproschuje

K. Scholta.

(K temu cźißku pschiloha a też pschiloha „Sahrodka“.)

Pschiłoha k čzišku 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. septembra 1908.

Płaczišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

21. septembra 1908.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	42—45	78—81
awstriske	43—47	79—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—41	73—77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—36	65—72
4. žnadnje pizowane łóžeje staroby	28—31	58—63
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—43	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37—39	68—71
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	32—36	62—67
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—31	57—61
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49—55
Byli:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—43	72—75
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—39	67—71
3. žnadnje pizowane	30—34	62—66
Čzelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	52—54	81—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	78—81
3. žnadnje wuwite wot zyza	42—47	72—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich křižanjow w staroběje hač do $1^1/_4$ lěta	54—55	69—70
2. mjaßne	52—53	67—69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	47—51	62—66

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:	W Budyšinje. 19. septembra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 24. septembra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	—	—	—	—	9	85	10	30
" žołta	—	—	—	—	9	50	9	85
" nowa	9	50	9	65				
Rožka	—	—	—	—	8	—	8	50
" nowa	8	37	8	50	—	—	—	—
Jačmjeń	8	80	9	—	8	—	9	—
Wows nowy (50 kilogr.)	7	35	7	50	7	—	7	40
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły	15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny	2	40	2	60	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.	2	50	2	60	2	40	2	60
Pšeničžna muka 50 "	11	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	25	3	50	2	20	2	80
Ssłoma 100 "	3	34	3	05	3	25	4	—
Proßata 1170 schtuk, schtuka	8	—	24	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	25	5	75	6	30
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeničžny gris (50 kilogr.)	—	—	6	25	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., rožka wot 8 hr. 60 np. hač 8 hr. 75 np., jačmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowš wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyšinje płaczeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr np., nowa: 16 hr. 49 np. hač 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 60 np. hač 13 hr. 76 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 12 hr. 32 np hač 12 hr. 60 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu.

24. septembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., pšeńca wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 80 np., jačmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np, wowš wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., žłoma (100 kilogr.) 3 hr. 80 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 25. septembra: Pomročzene a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 15. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchownny Tischer žerbšku spowjednu rěč, $^1/_2$9 hodźin farar Räda žerbšce a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farar Räda.

Křćenl:

W Michałskej zyrkwi: Max Richard, Jana Oskara Keila, khježerja a murjerja we Wurizach, ž. — Rudolf, Jurja Hermanna Brühla, drainěrskeho mischtra na Zidowje, ž. — Ernst Arthur, Ernsta Hermanna Urbana, murjerja na Zidowje, ž. — Dora, Jana Gustava Schütza, pokładnika w Małym Wjelkowje, dź. — Martha Emma, Jana Junkera, fabrikarja na Zidowje, dź. — Johana Frida, Khorle Hendricha Mühle, dźěłaćerja na Zidowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Marhata, Wylema Spangenberga, žedlarja w Budyschinje, dź. — Alfred, Hendricha Nowaka, žiwnoscerja w Małšezach, ž.

Zemrjeli:

W katholskej wožadze: 18. sept.: Marhata, Jana Franki, schewza na Zidowje, dź., 1 l. 23 d. — Marja Madlena Rodigowa, dźěłena Rafeltowa rodź. Schäferez w Budyschinje, 46 l. 2 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodźija.

15. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje rano $^1/_2$7 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, $^1/_2$8 hodźin farar Kschižan žerbske a w 9 hodź. němske žnjowe prědowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budže žo kollekta sa postajenje diakonišy sa Hodźijsku wožadu składowacź.

Wutoru 29. sept. jako na Michała budže rano $^1/_2$8 hodźin němska, $^1/_2$9 hodźin žerbska spowjedź a $^1/_2$10 hodź. žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

15. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje duchowny Boitz rano w 7 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja we 8 hodź. žerbske a $^1/_2$10 hodźin němske prědowanje.

Emil Wehrle

w Budyschinje na jerjowej haßy 7.

S poniženjom bawłmjanych płaczišnow a s pschihódnym wotsamknjenjom je mi mózno, žwój skład

bawłmjanych košlow

po tunich płaczišnach poskiczicź.

Wulke **žonjaze a mužaze koschle** hižo po 1 mk.

Dźěcźaze koschle hižo po 30 np.

Pollama s rjanymi mustrami.

Jaki a blusowe barchenty

s krucha a sbytki na wulki wubjerk,

wupjerki a zychi po wschěch płaczišnach,

žwětłe a cźěmno-cźerwjene, kaž tež hotowe seschite;

běły, cźerwjeny a módry płat

wschěch schěrjow;

schantka (dybsaczne rubischka)

s běłeho a pišaneho płata a bawłmjane.

Pschipósnaty wubjerny

khofej

woßebje ßylne měschenja
po **1 mk.** a **1 mk. 20 np.**
porucza

Hans Lindner
prjedy Paul Hofmann
na rózku ßerbskeje
a schulerskeje haßy.

Ia. kołomaß, maschinski tuk,

najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje druźiny
porucza

Otto Büttner
pschedawarnja koże, cźerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu.

Wolijowe barby

wschěch snatych nuanßow, hnydom k barbjenju hotowe,
derje a twjerdże skhnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
lanowolijowy firniß,
jantarjowe laki,
kopallaki, damarlaki,
żelesowe laki,
Kölnski klij,
murjerski klij,
drobnu krydu, gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje druźiny,
schablony
ßa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo na składze
po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,
drogowe klamy
na kamjeńtnej haßy 24.

Składnostna kup.

Dla rospuschczenja jeneje tudomneje pschedawarnje półstrowanskich meblow je ßo mi poručiło

20 plyschowych sofow a 3 plyschowe garnitury

derje dźěłanych, spěschnje **niże płaczisny** pschedacź.

S dobom ßa cźaß tuteho wuschedawanja na **wschě** moje

meble, schpihele a stoły

10% woßebiteho rabatta dawam.

Njeskomdź nichtó tule wurjadnu składnosez.

Th. A. Wällnitz
na ßukelnskej haßy 9 delka, po 1. a 2. poskhodźe.

Nowa ßymjeńtna rožka „Superior"

wusnamjenja ßo po nashonjenjach plahowarjow tu a w druhich stronach Łužizy se ßlědowazymi woßebitosćemi:
Rospjeńkuje ßo móznje. — Symu derje pschětrawa. Lěha ßo s cźežka. — Wurjadnje bohacźe dawa —
poměrnje tež na khuduschkej semi.

Zentnar płaczi po 12 hr. 50 np.

Lětßa je něschto psches 100 zentnarjow na pschedań, duž chzyli skasanki s cźaßom pschipóßłacź na

Ernst Meltke, ratař w Khwacźizach
(Quatitz, Post Merka).

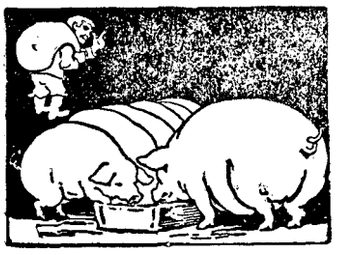

510 puntow 10měßacźne ßwinjo ważesche, kotrež porjadnje

M. Brockmannowy pizowanski kalk
snamki B

do pizy dostawasche. — Wudawk wschědnje jenoż něhdźe 1 np. wucźinja.

Po prěnjotnych płaczisnach pschedawa a rosesćele
G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Franz Marschner

cźaßnikar w Budyschinje
na bohatej haßy 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźaßow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja ßa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje druźiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnosćow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnosćow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta s rěcźnikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
płaczisny hódno pschedawa

Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Składownja drainěrowanskich rolow w Lětonju.

Poruczam
drainěrowanske roły
wschěch wulkosćow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakoßneje a runeje formy,
proßaze korta
s prěkuschom a bjes njeho,
plestrowanske platy
(diagonalne a kschižne mustry),
wudymanske roły
shibnjene a rune,
po fabrikskich płaczisnach.

Emil Dietrich
w hosćenzu w Lětonju.

Kermuschny khofej

punt po 100 — 200 np.
porucza

Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědłach 7.

Jahły, hejduschku, gruhy, ßoki, buny, hróch
rajß, nudle,
dobru pscheńcznu muku
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi žitnych wikach.

Jabłuka

k tłóczenju,
tschaßene tola srake,
kóždu dźělbu sa hotowe pjenjesy zentnar po 1 mk. 60 np. hacź 1 mk. 90 np. kupujetaj
dr. Herrmann a dr. Wjazka
w Budyschinje
pschi kralowskim walu 10.
Hornjołużiska tłóczernja ßada.

Tšeschnu papu
a **teer**
tunjo porucza **O. Sshmank**
w Bóschizach p. Njeßwacźidła.

Rjany polcź
punt po 70 np. porucza
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Wuměrjenske dźěła
spěschnje a tunjo wobstarujetaj
Rentsch a Schöne,
geometraj
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Pißarnja
ßa kupne, hypothekike, dismembrazike, testamentike a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drózy cźo. 1
po 1 skhodźe, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Dla
rozpuščenja předawarnje

ßo wſchě wězy

mojeho tworoweho ſklada

po wjele poniženych płaćiznach

wupſchedawaja.

Eduard Hartmann

na ſnutskownej lawſkej haßy 5 **w Budyſchinje** na ſnutskownej lawſkej haßy 5.

Jěsdny plan železnizow

płaćazy **wot 1. oktobra 1908 hač do 30. haprleje 1909.**

Wot 1. oktobra njedźelu a ſwjate dny też 4. wosowa klaſa jěsdźi.

Se Khorjeſza do Draždżan.

Wosowa klaſa	1-3.	1-4.	1-4.	2-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Khorjeſza	2,00	—	4,17	—	8,56	7,50	11,17	2,11	2,21	4,25	6,58	8,57	9,07
Mychbacha	—	—	4,40	—		8,14	—	—	2,45	4,49	7,22	—	9,31
Lubija	2,25	—	4,59	—	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,21	9,51
Pomorz	—	—	6,14	—	—	8,51	12,01	—	3,22	5,21	7,59	—	10,06
Wudyſchina	2,46	3,55	5,34	6,52	9,41	9,17	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10,26
Žiſzenja	—	4,06	5,46	7,04	—	9,29	12,35	—	3,57	5,55	8,34	—	10,38
Biſkopicy	—	4,26	6,11	7,23	—	10,04	12,56	—	4,18	6,14	8,57	—	11,01
Arnsdorfa	—	4,49	6,32	7,47	—	10,25	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,21
Radeberga	—	4,56	6,40	7,56	—	10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29
Do Draždżan	1,39	5,19	6,58	8,20	10,34	10,51	1,43	3,51	5,04	7,01	9,45	10,31	11,53

* Jěsdźi jenož kóždu ſobotu.

S Draždżan do Khorjeſza.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždżan	12,20	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	5,33	8,10	9,45	
Radeberga	12,52			—	7,43		9,41			—	—	—	8,37		
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48	—	6,06	8,45	10,18	
Biſkopitz	1,25	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11	—	6,30	9,09	10,48	
Žiſzenja	1,40	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,50	4,27	—	6,46	9,25	11,04	
Wudyſchina	1,49	—	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,41	6,05	7,01	9,40	11,18	
Pomorz	—	2,07	4,48	8,04	—	10,08	11,03	—	2,23	4,59	—	7,19	9,58	11,36	
Lubija	—	2,29	5,33	8,25	—	—	11,23	11,50	2,42	5,14	6,28	7,39	10,18	11,52	
Mychbacha	—	—	6,04	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,30	—	7,55	10,34	12,08	
Do Khorjeſza	—	2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,20	5,51	6,52	8,17	10,55	12,29	

S Arnsdorfa do Kamjenza. Tu jenož 2, 3, a 4. wosowa klaſa jěsdźi.

S Arnsdorfa	9,25	6,54	10,38	1,20	5,02	8,09	11,44
S Kamjenza	9,46	7,09	10,53	1,34	5,16	8,24	11,56
Wotcžnizy	9,54	7,18	11,01	1,42	5,25	8,32	12,04
Großröhrsdorfa	10,07	7,35	11,19	1,59	5,42	8,49	12,21
Do Arnsdorfa							

S Kamjenza 10,22, a je w Arnsdorfje 11,16. — S Arnsdorfa 9,24 a je w Kamjenzu 10,13.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaſa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Kamjenza	7,13	3,02	5,43	8,40	12,15	3,02	5,43	8,40	12,15	3,02	5,43	8,40	12,15	3,02	5,43
Wotcžnizy	7,34	3,20	6,04	8,59	12,37	3,20	6,04	8,59	12,37	3,20	6,04	8,59	12,37	3,20	6,04
Großröhrsdorfa	7,44	3,28	6,13	9,06	12,46	3,28	6,13	9,06	12,46	3,28	6,13	9,06	12,46	3,28	6,13
Do Arnsdorfa	7,58	3,40	6,26	9,18	12,59	3,40	6,26	9,18	12,59	3,40	6,26	9,18	12,59	3,40	6,26

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,08
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja ſaſt.	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobcža	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	8,52	12,32	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukſcha	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hučziny	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźiſchcža	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hluſchiny	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	7,53	10,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož hač do 1. novembra. — * Jěsdźi jenož 18. okt., 8. nov., 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,37	12,00	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,11	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,21	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hluſchiny	—	9,02	12,27	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,10	12,35	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,42	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,55	4,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźiſchcža	4,08	9,36	1,03	—	6,23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Hučziny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Klukſcha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobcža	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja ſaſt.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje. — † Jěsdźi jenož hač do 1. novembra.

S Budyſchina do Rakez — Wojerez.

S Budyſchina	5,10	7,48	9,13	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,40	11,20
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,48	11,27
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,53	11,31
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,32	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,01	11,39
Radworja	5,40	8,28	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,17	11,49
Khaßowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,23	
Njeßwačzidka	5,55		9,58		2,55		8,04		11,33	
Scheſchowa	6,03		10,06		3,03		8,12		11,41	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25		—	
Komorowa	6,22		10,22		3,22		8,32		—	
Sdźarow	6,29		10,29		3,29		8,39		—	
Hóſka	6,36		10,36		3,36		8,46		—	
Kulowa	6,43		10,43		3,43		8,53		—	
Němzow	6,51		10,51		3,51		9,01		—	
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07		—	

O Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyſchina.

S Wojerez	—	—	7,04		10,05		2,31		7,41	
Němzow	—	—	7,11		10,12		2,38		7,48	
Kulowa	—	—	7,19		10,22		2,46		7,56	
Hóſka	—	—	7,26		10,37		2,53		8,03	
Sdźarow	—	—	7,33		10,45		3,00		8,10	
Komorowa	—	—	7,40		10,53		3,07		8,17	
Rakez	5,07	—	7,50		11,12		3,24		8,25	
Scheſchowa	5,15	—	7,57		11,19		3,31		8,33	
Njeßwačzidka	5,23	—	8,05		11,27		3,39		8,40	
Khaßowa	5,33	—	8,14	—	11,35	—	3,48	—	8,49	
Radworja	5,44	7,05	8,21	10,51	11,41	2,17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11,53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9,12	10,00
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	12,05	2,40	4,19	8,06	9,17	10,04
do Budyſchina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,11

8,37 wot Zubija. 12,00 wot Zubija. 5,18 wot Zubija. O 7,44 wot Zubija

O Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaſa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyſchina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36
Budeſtez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47
Do Wjeleczina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54

† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu.

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, wutoru.

†* Jěsdźi jenož ſobotu, hač do 1. novembra a wot 4. haprleje 1909 też njedźelu a ſwjate dny.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaſa	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,10
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,16
Budeſtez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,21
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,27
Do Budyſchina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,34

* Jěsdźi kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ſwjaty dźeń, wutoru.

† Jěsdźi jenož ſobotu a póndźelu.

†* Jěsdźi jenož ſobotu, hač do 15. novembra a wot 4. haprleje 1909 też njedźelu a ſwjate dny.

Wupschedawanje.

Wot dźenża po pomyßlnje **najtuńſchich płaćiſuach** wſchelake

tyſcherſke a pólſtrowane meble

pſchedawam. Mjes druhim woßebnu ☛ **plyſchowu garnituru, mužaze a žonjaze piſzanſke blida, vertika, trumeaurowe a ſtołpowe ſchpihele, draſtne khamory** atd. ſ woprawneho worjeſchinoweho drjewa, dale **kuchińſke wuhotowanje, kuchińſku nadobu, draſtne khamory, konſole, ſerwěrowanſke blida, blida ſ kurjetſkej potrjebu, wobraſy** a wjele druheho.

Jenož na ſchulſkej dróſy 8. **Khorla Fiedler.**

Jědźne a khoſejowe ſzudobje

kaž też wſchě druhe porzlinowe, kamjeninowe ſchlleńczane twory najtuńſcho poruczam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) ſzo niže nutſkupowanſkeje płaćiſny pſchedawa.

Ernst Ullrich na ſchuleŕſkej dróſy 12.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 40. | Sobotu 3. oktobra 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Wólbna reforma w Sakskej.

Konserwatiwni a nazionalliberalni druheje sakskeje komory ßu sańdźeny tydźeń wo nowym rosdźělenju wólbnych wokrjeßow jednali. Jim stej ßo dwě rosdźěleni, jene wot tajneho radźićela Hajnka a druhe wot konserwatiwneho Andräa pschedpokožikej. Po saßadach tajneho radźićela Hajnka wulke města 21 wokrjeßow, mjeńsche města 16 wokrjeßow, wjeßne gmejny 48 wokrjeßow, a měschćańske a wjeßne gmejny hromadźe 11 wokrjeßow tworja. Po Hajnkowym rosdźělenju by nowy 5. wólbny wokrjeß wßy dotalneho 4. wjeßneho wólbneho wokrjeża wopschijał a by Bjarnaćizy, Malećizy, Noßaćizy a Wósbork pschidostał. 6. wólbny wokrjeß by Budyschin se Židowom, Lubij, Nowosalz ſ Hołbinom, Schěrachow se Sohlandom nad Spr. wobßahał. 7. wólbny wokrjeß by wßy dotalneho 5. wjeßneho wokrjeża wobßahał, tola by Židow, Malećizy a Noßaćizy ſhubił.

Namjet ſapóßłanza Andräa, pschedßydy ſwjaſka ratarjow w Sakskej, żada ßebi 60 wjeßnych, 17 wulkoměschćańſkich a 19 ßrěnjoměschćańſkich wokrjeßow. Tónle namjet by ſa rataŕſke wobydleŕſtwo najpschihódnischi był, tola je mało wuhladow, ſo bychu jemu liberalni pschihłoßowali. Najlěpje by było, ſo by też w pschichodźe dotalne rosdźělenje wostało, a ſo bychu ßo jenoż wulkim městam, kotrychž wobydleŕſtwo je ßo hobrſzy pschiſporiło, někotre mandaty pschidałe.

Swada mjes Němzami a Czechami.

Němzy ßu w cźěſkim krajnym ßejmje ſ nowa ſ ropotom a haru wuradźenje njemóżne cźinili. Wyſchſchi krajny marſchal bě ſa pjatk wječor nowe poßedźenje postajił. Němzy drje do poßedźenja pschińdźechu, tola prajichu, ſo je wone njepłacźaze. Hdyż njedźiwajcy teho wyſchſchi krajny marſchal dale jednaſche, hwiſdachu a na dźěcźazych trompetach piſkachu, druſy ſ wěkom ßwojeho blida wrjeſkachu a ſkónczńje wſchitcy němſzy ſapóßłanzy ſtanywſchi ſtražu nad Rheinom ſaſpěwachu. To je podawk, kajkehoż w cźěſkim krajnym ßejmje hiſchcźe njeje było. Wyſchſchi krajny marſchal wuradźenje hnydom ſkónczi, dokelž nochcźyſche cźerpicź, ſo bychu „Stražu nad Rheinom“ w cźěſkim ßejmje ſpěwali.

Też w bliſchim poßedźenju, kotreż ßo ßrjedu wotmě, Němzy harujo jednanje kažachu. Sapóßłanz Schwehla Němzam porokowaſche, ſo ßamopaſchnje dźěło w krajnym ßejmje ſadźerżuja. Schwehla też naměſtnika wyſchſcheho krajneho marſchala, kotryż je Němz, pſchimaſche. Wón jeho winowaſche, ſo je do Wina wotjěł, ſo by tam wuſkutkował, ſo bychu ßo ßejmſke wuradźowanja wotſtorcźiłe. Němſkim ſapóßłanzam wón wutykowaſche, ſo ßu „Stražu nad Rheinom“ ſpěwajo wobßwědcźili, ſo ßwoju domiſnu ſ wonka Awſtriſkeje pytaju a ſo chcźedźa Cźechi hohenzollerſku provinzu ſcźinicź.

Cźěſzy ſapóßłanzy ſ woßebitym woſjewjenjom prajichu, ſo ßo demonſtrazija němſkich ſapóßłanzow pschecźiwo wobſtaczu Awſtriſkeje měri a doraſnje haŕbu kotruż ßu němſzy ſapóßłanzy krajowemu ßwěrnemu wobydleŕſtwu nacźinili, wotpokaſachu. W tym ßamym ſmyßle ßo też konſerwatiwni a liberalni němſzy wulkowobßeđźerjo wuprajichu.

Cźahańza Němzow a Franzowſow w Marokkowſkej.

W Marokkowſkej mjes Němzami a Franzowſami hiſchcźe pschezo wulka napjatoſcź wobſteji. S podawkom, kotryż je ßo pſched tydźenjom w Caſablanzy ſtał, je ßo pſchecźiwniſtwo mjes Němzami a Franzowſami ſhórſchiło. Pjecźoch cźeknjenzow ſ franzowſkeje zuſobniſkeje legije (tſjoch Němzow, jeneho Awſtriſkeho a jeneho Ruſkeho), kotſiž běchu pola němſkeho konſula w Caſablanzy wucźek pytali a namakali, konſul ſ pſchewodom konſulatſkeho ſekretara a jeneho ſtražnika do pſchiſtawa wjedźeſche, ſo by jich wot tam ſ němſkej łódźu „Cintra“ do Tangera dowjeſcź dał. Někotſi franzowſzy żandarmojo pytachu cźeknjenzam ſadźěwacź, ßo na němſku łódź podacź. Cźeknjenzy teho dla do wody ſkocźichu. Żandarmojo ßo ſa nimi puſchcźichu, runje tak němſki konſulatſki ſekretar a konſulatſki ſtražnik. Cźeknjenzy a żandarmojo na pſchemo pluwachu, prjedy pak hacź běchu cźeknjenzy k němſkej łódźi dopkuwali, jich żandarmojo doſcźěhnychu a njedźiwajcy protеſta němſkeho konſulatſkeho ſekretara ſajachu. Němſkeho ſtražnika, kotryż chcźyſche żandarmam wobaracź, teho runja ſajachu. Němſki konſul raſny proteſt franzowſkemu generalej d'Amadej póßła a ßebi żadaſche, ſo by němſkich poddanow puſchcźił. General d'Amade najprjedy mjelcźeſche a hakle ſa někotre dny woſjewi, ſo jatych wobkhowa. Hdyż Němzy ſhonichu, ſchtoż bě ßo ſtało, woni do pſchiſtawa khwatachu, tola tam běchu franzowſzy wojazy hižo wrota ſamkli, a wobkhad mjes pſchiſtawom a městom bě dlějſchi cźaß pſchetorhnjeny. W Caſablanzy ßebi njeſamjelcźeja, ſo móże ſkutk franzowſkich żandarmow ſke ſcźěhwki měcź. Němſki konſul ßwojim krajanam radźi, ſo bychu wobhladniwi byli. Wón ßo nadźija, ſo ßo należnoſcź k ſpokojnoſcźi wotbudźe. Na druheje ſtronje ßo Marokkowſzy nad ſwadu mjes Europjanami wjeßela.

Bołharſka a rańſcha żeleſniza.

Pſches dźěl rańſcheje Rumelſkeje, kotraż drje po mjenje hiſchcźe k Turkowſkej ßłuſcha, tola woprawdźe hižo wjele lět pod bołharſkim knjejſtwom ſteji, rańſcha żeleſniza wjedźe. Tale żeleſniza je dohładowarſtwu turkowſkeho knjeżerſtwa podſtajena, a tón jejny dźěl, kotryż je pſches Rumelſku twarjeny, dyrbi Turkowſkej lětnje 114,019 turkowſkich puntow płacźicź. Bołharſka je hižo dawno ſpytała, rumelſku cźaru rańſcheje żeleſnizy towarſtwu, kotremuż wona ßłuſcha, wotkupicź. Towarſtwo bě temu ſwólniwe, tola turkowſke knjeżerſtwo do teho njeſwoli. Schtoż Bołharſka njeje dobrowólnje dostacź mohła, to ßebi wona nětko ſ mozu wſaka. Wona je k tutej kroczeli nuſowana. Pſchi nětcźiſchich njewěſtych politiſkich wobſtejnoſcźach w Turkowſkej dyrbi wona ſ móżnoſcźu licźicź, ſo ßo po tutej żeleſnizy turkowſke wójſko do Bołharſkej nawali. Pſchi wudyrjenju wójny by rańſcha żeleſniza Bołharſkej jara ſtraſchna była. Mjes tym ſo ßo druhdźe ſ pomozu żeleſnizow mobiliſazija wójſka ſpěchuje, by ßo wona Bołharam w rańſchej Rumelſkej ſ rańſchej żeleſnizu jara poczeżiła.

Wulkomozy drje na Bołharſku tłócza, ſo by rańſchu żeleſnizu ſaßo turkowſkemu ſarjadniſtwu pſchepodała, tola ſ tym njeſměje żaneho wuſpěcha. Podobuje kaž někotre Bołharſka je něhdy Sſerbija cźiniła. W Sſerbiji je jene franzowſke towarſtwo tamniſche żeleſnizy natwariło. Hdyż chcźyſche je towarſtwo na ſchkodu kraja wuwużicź, knjeżerſtwo towarſtwo nuſowaſche, jemu żeleſnizy pſchedacź. A kaž je

w Sserbiji pschi tym wostako, schtož je žo stako, tak budże sawěsće w Bolharskej. Turkowska budże žo hladacź, Bolharskej rańscheje želesnizy dla wójnu pschipowjedźicź.

Po wschej Bolharskej žo shromadźisny wotbywaju, w kotrychž lud žwoje wješele nad wukonjanym skutkom wupraja.

Bamž pschecźiwo spiritišmej.

Bamž njeje pschecźel spiritišma. Dwaj duchownaj, 27lětny Don Blinda a jedyn schtyrzecźilětny duchowny, spiritistiske požedźenja wotbywaschtaj. W nich jena 30lětna žónska jako „medium" žkuže sche. Duchownaj, kotrajž žo kóždy wječor se žónskej skhadźowaschtaj, jejne wukhmanosće tak wudospoknischtaj, so žo wona s njewidomnymaj rukomaj noschesche a hacź k wjerćhej lětasche. Měschćaństi lěkař Antoncini to wobkrucźi. Bamž na to duchowneju k žebi skasa a jimaj pschikasa, so byschtaj žo dalschich poželenjow wostajikoj. Duchownaj prajischtaj, so je jeju medium se žwjatym Duchom napjelnjeny. Na to je bamž duchowneju s italskej poliziju sajecź dał, dokelž staj pak jebakaj abo sjebanaj wobschudźerjej.

Italsko-ruske wucźinjenje.

Awstriska je w Božniji žwoje wójsko mobilisowała, so by Staru Sserbiju, Albansku a Mazedonsku wobžadźiła, hdy by žo to pschi nětcźischich schmatanzach w Turkowskej hodźiło. Tutemu wotmyšlenju chze runje tak Ruska kaž Italska sadźěwacź. Ruski minister swonkownych naležnosćow Iswolski je dla tejele naležnosće do Italskeje pschijěł a s italskim ministrom swonkownych naležnosćow Tittonom w Desiu rosrěcźenje měł. Italske nowiny žu sa italsko-ruske sbliženje jara sahorjene. We wójnje s Awstriskej by Ruska Italskej jako swjaskarka runje w hódź była. Schto pak Němska a Awstriska k tejle extrareji Italskeje rjeknjetej?

Bjesdźěłosćź w Jendźelskej

hischće pschibywa. Knježerstwo žo boji, so móže w symje k njeměram dóńcź. So by žo tutemu strachej s cźažom napschecźo stupiło, je wójnski minister Haldane wobsamknył, hischće pschezo njedospokne spezialne wójsko se sastajenjom dźěło njemějazych dźěłacźerjow wudospokńicź. Se spezialneho wójska, kotrež prjedy miliza rěkasche, dyrbi žo pschi wudyrjenju wójny krajne wójsko mobilisowacź, kotrež se 6 diwisijow wobsteji. S najimanjom dźěłacźerjow bjes dźěła na 6 měžazow žkužbneho cźaža by wójnski minister Haldane dwě musche s jenym rasom dyrił, mjenujźy 17000 dźěłacźerjow bjes dźěła w symskim cźažu sastarał a na druhej stronje žwoju nowu wójskowu organisaziju na wěsty sakožk stajił.

Wuběhowarjej.

(Konkurentaj.)

(Pokracźowanje.)

Hdyž žo na žudnistwje sjawnje jednasche, dopjelni žo, schtož bě knjes Palak do cźaža prajił. Ssudnik — s pschihkožowanjom kawniskich pschižaźnych — po prawje a prawdże knjesow Nasymaka a Nalětnika ke khostanju po tsizycźich hriwnach sažudźi, dokelž běschtaj žo jedyn druheho raniłoj. To nětkole sa to mějeschtaj! Pschi tym dyrbjeschtaj žo nětkole směrowacź, — tola nawopak, na žane waschnje žo njesměrowaschtaj, ale hramjo jako hischće bóle roshórcźenaj njepschecźelej cźesćowne rumnosće kawniskeho žuda wopuschcźischtaj.

Hdyžkuli posdźischo psched durjemi žwojich klamow stejeschtaj, s jědojtymi basiliskowskimi pohladami na žo hladaschtaj, kotrež pak na sboże žaneho njemorichu. Po srudnych nashonjenjach, kotrež běschtaj na tamnym žudniskim jednanju doživiłoj, drje jedyn wo druhim nicžo sle wjazy wótsje njeprajischtaj, tola mjelczo žebi wscho móžne ske jedyn wo druhim myšleschtaj. Tak dźě žo na tutym žwěcźe, kaž je snate, s wjetscha stawa, hdyž wostudke wuběhowanje do wězy pschima.

Wubjerk towaŕstwa „harmonija" konzertowu sabawu se sćěhowazym balom wuhotowa. Jan Nasymak a Jakub Nalětnik běschtaj jako žobustawaj „harmonije" wěso pschi tym pschitomnaj.

Konzert bě krażny a bal potom niž mjenje.

Knjes Nasymak s knježnu Hanu Palakez rejowasche.

Hižo prjedy bě pschi podobnych žwjedźenjach žwojej lubosnej wotebjerarźy telko pschijomnych wězow pschischeptacź mohł, so bě žebi nětkole žwojeje wězy khětro wěsty. Nětkole žo khroble rosžudźi, žebi khutne wuprajenje swěricź.

Duž jej, hdyž bě k temu dobra pschileżnosćź, nježnje pschischukota: „Ow, krażna njepschirunajomna Hanka, so mam radostne sboże, waž snacź, hakle wěm, schto lubosćź je! Sawěsće, waž s njewurjeknitej lubosczu lubuju, a zyke žwoje žiwjenje bych nimo měry njesbožowny był, njebyschće-li wy mi derje smyšlena była. Abo žnadź to tola trochu chzeće?"

„Ach!" wona sdychny, spodobnje žo sacźerwjenjejo. „A je to, schtož wy prajicźe, woprawdże wasche khutne smyšlenje, luby knjes Nasymako?"

„Sswoje najwěrnische cźucźa, najlubosnischa knježna, žym wam runje wotewrił!"

„Ow!"

„Nó potajkim — žměm žo nadźijecź?"

„Ach, luby knjes Jano! Mi je tak dźiwno, tak zyle kraźnje! Proschu cźe — rěcźecź s nanom!"

„Tele lubosćźiwe žkowa mje najsbožownischeho mjese wschěmi žmjertnymi cźinja!" knjes Nasymak wschón wutorhnjeny schepta sche ....

Runje w samžnym cźažu žo w druhim kucźe kubje zyle podobna wěz podawasche.

Knjes Nalětnik bě žebi žwoju lubosnu wotewjerarku Kathu Palakez sa rejowarku wubrał. A tež wón bě žo wutrobicźe rosžudźił, žwoju lubosćź tón ras khutnje wusnacź.

„Najkražnischa knježna Khata", wón nježnje scheptasche, hdy bych tola s wami takle radostnje psches žiwjenje rejowacź žměł!"

„Ow!" wona pischpotasche, „kak to po prawom měnicźe, luby knjes Nalětniko?"

„Ja to jara žwěru měnju, lubosna knježna Khata! Ow, lubuju dźě waž nanajwutrobnischo!"

„Ow!"

„Teho dla tola, kaž žo nadźijam, na mnje hněwna njebudźecźe?"

„Ach — ně —"

„Duž potajkim žměm žo nadźijecź?"

„Ow! mi je tak dźiwno, mi je tak, so to wuprajicź njemóžu! Ow, proschu waž — luby knjes Jakubje! — porěcźcźe tola s nanom!"

„Tele rosradowanja polne žkowa cźinja mje najsbožownischeho cźlowjeka na semi!"

Hdyž běschtej Hana a Khata domoj pschischkoj, žebi jena druhej potajne wězy žwojeje wutroby dowěrischtej.

Potom to tež, jako dobrej dźěsćźi, macźeri wupowjedaschtej.

Knjeni Palakowa pak wěso nicžo nusnische njemějesche, dyžli tutu waźnu nowinku hnydom žwojemu mužej sdźělicź.

Dobry paleŕnik palenza a wobžedźeŕ fabriki na žuche drožźe, pschekkadujo žebi, s hkowu kolebasche a da žwojej džowzy sawołacź.

„Hana, žy młodemu knjesej Nasymnikej woprawdże tak dobra?"

„S zykej wutrobu, luby nano!" Hana rjekny.

„A tebi, Khata, spodoba žo młody knjes Nalětnik woprawdże tak jara?"

„Tón žo mi, luby nano, wjele lěpje lubi, dyžli žadyn se wschěch druhich młodych knjesow w naschim měscźe", Khata wobkrucźesche.

„Na, dha dźě ma žo s tej wězu woprawdże tak."

„Ty potajkim, luby nano, nicžo pschecźiwo temu nimasch?" wobej młodej knjeńzy žo na dobo woprascheschtej.

„Ani s najmjeńscha niz! Chzu, so byschtej prawje sbožownej byłej. To njech Bóh wotwobrocźi, so chzył pschecźiwo waju pschikhilnosćźi žo spjecźowacź. Ně, w tak waźnej naležnosćźi žwojeje wutroby žmětej dospokńje žwobodnje wolicź a žo rosžudźicź."

„Měj džak! Ow, ty žy tola nasch luby dobry nan!"

„Pomaku, jeno pomaku! Něschto žo pschi tym tola hacźi."

„A schto to, nano?"

„Knjesaj Nasymak a Nalětnik staj młodaj sprózniwaj a jara wustojnaj wobkhodnikaj a pschijomnaj, cźesćźownaj cźlowjekaj. Ale njesboże jeno je, so staj wuběhowarjej, so staj jara wulkaj njepschecźelej —"

„Ach haj, schkoda, so je to wěrno!"

„Pola mje na terminje žo nochzyschtaj sjednacź, a potom na ławniskim žuže buschtaj wobaj saždźenaj." —

„Schkoda, schkoda!"

„Jeli so nětkole ty, Hana, žo na knjesa Nasymaka a ty, Khata, na knjesa Nalětnika žo wudasch, dostanu potajkim dweju snjepschecźeleneju pschichodneju žynow."

„To pak bycź nježdmě, hewak dźě běchmoj mój, dobrej lubosćźiwej žotsje, kajkejž žmój —"

„Sso tež žnadź jena na druhu roshněwacź a do swady pschińcź mohkoj."

„Psched tym naju Bóh swarnuj!"

„To matej zyle prawje, lubej dźěśćži. Wój jara derje ꝥudźitej. To by ꝥurowa wěz była.“

„Taj dyrbitaj ꝥo pschenjeśćz!“ Hana krućze sawoła.

„Haj“, Khata rjekny, „taj dyrbitaj ꝥwojej wobkhodaj sjednoczićz a ꝥwěru kompaniju sčinićz.“

„Haj, takle by to wěso było“, Palak rjekny.

„Hdy by ꝥo to po dobrym pućzu stało, potom mohł bórsy wjeꝥeły dwoji kwaꝥ bycź.“

„Ty dyrbisch ſ woběmaj mkodymaj knjesomaj rosomnje wo tym porěčzećz“, jeho žona měnjesche.

„Haj, čźiń to, nano!“ džowzy wokaschtej.

„Schtoz mje nastupa“, Hana doda, „budu ſ Janom tez hischcźe rosomnje rěčzećz!“

„A ja niz mjenje ſ Jakubom! Khata pschistaji.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Pschichodny schtwórtk, 8. ottobra, dopołdnja w 10 hodźinach śměje hłowna ꝥerbska prědarska konferenza ꝥwoje nasymske poꝥedźenje w hoscźenzu winoweje kicźe. Na ꝥamꝥnym dnju a městnje dopołdnja 1/2 12 hodźin wotměwa ꝥo shromadźisna lutherskeho knihowneho towarstwa, so by ꝥo ꝥobustawam sliczbowanje pschedpokoźiło.

S **Budyschina.** Nasch luby »Sserski dom« je ꝥo ꝥrjedu, a to pśches zyły dźeń, saꝥo junu woźiwił ſ cźrjódku ꝥwěrnych Serbow a dźěłacźerjow na narodnym polu. Wot 10 hodźin dopołdnja hacź do ꝥměrkow na wjeczor mějachu wotrjady Macźizy Sserbskeje ꝥwoje poꝥedźenja, jedyn po druhim. Tajkich sobustawow a hoscźi bě wokoło 20, a někotsi běchu ſ jara daloka pschischli, jako ſ Freiberga, Drjezdźan, se Zitawy; někotsi bliźschi běchu drje skerje tez pschińcź mohli. Najpřenischi wotrjad, kotryż wuradźowasche, bě stawisniśko-starożitnostny.

Pschedꝥyda farar dr. Rencź rosprawjesche wo praschenju: Staj ꝥłowjanskaj japoschtołaj Zyrill a Methodij w Sserbach byłoj? Tuta wěz je jara sajimawa a budźe drje tez w naschim cźaꝥopiꝥu hischcźe rospominana. Dale powuczowasche naꝥ profeꝥor dr. Muka wo najstarschich ꝥydlischcźach Sskowjanow a shonichmy wot njeho, so ꝥu Sskowjenjo ꝥwoje prěnje bydlenja w krajach měli wot réki Wiꝥły hacź do Rhyna, a wot Baltiskeho morja hacź k Alpam. Němszy wuczenzy mjenujzy powschitkownje hinak wucźa a měnja, so ꝥu prěni w tych kónzach Němzy ꝥedźeli. Potom bě belletristiski wotrjad, jara waźny sa nasch lud, dokelź ꝥo wo nasche ludowe piꝥmowstwo stara. S tutym naschim piꝥmowstwom bohużel jara klaza, lěta dołho njewukhadźa sa lud niz jena nowa knizka. Pschedꝥyda wotrjada, kapłan Andrizki, wukłożowasche wobschěrnje pschicźiny tehole hubjenstwa a namołwjesche, woꝥebje mkódschich ludźi, so bychu ꝥo tola sapschahnyli wschitzy do wótcźinskeho wosa. Bóh dał, so budźe hižo k jutram něschto nowe k wudaczu hotowe. Bóh dał, so bychu ꝥerbske piꝥmowske hona tola ꝥo saseleniłe.

Popołdnju wucźinjachu potom w rěczespytnym wotrjedźe mischtrojo nascheje lubeje macźerischcźiny pod nawjedowanjom naschego lubeho profeꝥora dr. Muki. Jara nusne je, kaz ꝥo w pschedkhadźazym poꝥedźenju tez hižo naleźnje wukkadowasche, so ꝥo skónczńje jednota w rěczi a w prawopiꝥu pola naꝥ sawjedźe. Potom njech knjes Nawka maku ꝥerbsku rěczńizu sestaja, teho runja budźemy wudacźe němsko-ꝥerbskeho ꝥłowniczka spěchowacź. A hischcźe wjele wschelakich drobnostkow ꝥo roswažowasche.

Jara žiwe běsche tez poꝥedźenje hudźbneho wotrjada, w kotrymž bu doscź wobschěrny program wujednany. Pschija ꝥo pjecź spěwow knjesa komponista Krawza, kotrez Macźiza Sserbska sa nasche spěwarske towarstwa na woꝥebitych kopjenach wuda, a to tez ſ delnjoꝥerbskim tekstom. Nasche lube ꝥerbske spěwarske towarstwa ꝥmědźa ꝥo wjeꝥelicź. Dale ꝥo wucźini, so budźe jutry po hłownej shromadźisnje Macźizy Sserbskeje konzert w naschim salu. Ssobustawy Macźizy Sserbskeje, kotrychž tón dźeń w Budyschinje telko bywa shromadźenych, ꝥu dawno něschto tajke pschi ꝥwjedźeńskej składnosczi bołostnje parowałe. Knjes pschedꝥyda, wucźeŕ Rjeczka, pokasowasche shromadźenym tez interesantny hudźbny nastroj: tarakawu. Na kónz porěcźa wucźeŕ Sskodeńk někotre wěrne a wótre słowa wo hrěschnej liwkosczi a symnosczi mnohich tajkich, kotsiž bychu měli zyle napscheczźiwnje jednacź.

S wutrobnym dźakom wschitkim, kotsiž ꝥu wotrjady a jich poꝥedźenja wopytali, knjes farar Kschiżan, pschedꝥyda Macźizy Sserbskeje, 1/2 6 hodźin tutón płódny dźeń, kotryż śmeje, Bóh dał, rjany wuspěch, skónczi.

M. A.

S **Budyschina.** Mostowy twar pśches Sprejiny dok spěschnje do prědka dźe. Jeli wjedro wobstajne wostanje, ꝥo hacź do 20. oktobra wschě tsi wobłuki samknu. Prěni se schtyrjoch wobłukow, mjenujzy tón pschi lěwym Sprejinym brjosy, je ꝥo hižo wczera samknył. Transportski móst wot jeneho boka k druhemu je ꝥo sańdźenu wutoru shotowił. Material, k dotwarjenju mosta trěbny, ꝥo nětko spěschnje bjes wobczeżnosczе na postajene městno wosy. Wjelby ꝥo ſ kamjenjow twarja. Pschi tym ꝥo wschědnje 300 zentnarjow zementa pschedźěkuje.

S **Budyschina.** 10. kompagnija tudomneho pěscheho regimenta czišło 103 je ꝥwoju garnisonu saměnika. Wona je ꝥo schtwórtk do Freiberga dowjesła, so by tam se sdonkom była, ſ kotrehoż ꝥo 3. bataillon 12. pěscheho regimenta czišło 177 twori.

— (Dalokojěsba kolojěsdneho towarstwa „Budyschin.) Kolojěsdne towarstwo „Budyschin“ je sańdźenu njedźelu trajnu jěsbu wot Budyschina pśches Biskopizy—Kamjeńz—Kinsbórk—Wojerezy do Budyschina wotmęko. Pschi nim ꝥo 7 koleꝥarjow wobdźěli. Sa 6 hodźin dyrbjesche ꝥo tale pscheschtrjeń pschejećź. Prěni k wottyknjenemu kónzej Preusker ſ Cźichońz sa 4 hodźiny 55 minutow pschijědźe, jako druhi Měrsch se Židowa sa 4 hodźiny 55 1/2 minuty, jako tsećzi Keil ſ Budyschina sa 5 hodźin 15 minutow a jako schtwórty Schokta ſ Budyschina sa 5 hodźin 16 minutow pschijědźe. Dobycźeŕ tez 12 hriwnow wucźinjaze cźeꝥne myto, kotrez bě dźěłarnja Phänomenskich kołow wustajiła, dosta.

— Wo pschichodnym wjedrje wjedrowustojny Bruno Bürgel wocźakuje, so budźa prěnje dny oktobra wětsikojte a mike, wot 5. oktobra pak ꝥo do deschcźa a wětra da, ſ kotrymž ꝥo wjedro wustudźi. Wot ꝥrjedź oktobra hacź do 24. ꝥměmy ꝥo jaꝥnych a milischich dnjow nadźecź. Poślednje dny měꝥaza budźa khłodne, dźeschcźikojte a mohłojte.

— (Schtwórta klaꝥa njedźelu na sakskich żelesnizach.) Jutsje, njedźelu 4. oktobra budźa prěni krócź w Sakskej ſ njedźelskimi cźahami wosy 4. klaꝥy jěsdźicź.

— (Wotewrjenje Rakecźansko-Wojerowskeje żelesniży.) Dołholětne pschecźa wobydlerjow połnócznеje Łužizy, woꝥebje Rakecźanskich, Kulowskich a Wojerowskich stron, po żelesniskim swjasanju ſ Budyschinom je ꝥo skónczńje dopjelniło. Ssrjedu je ꝥo Rakežansko-Wojerowska żelesniza ꝥwjedźeńszy wotewrika. Wokoło 1/4 10 hodźin ꝥwjedźeński cźah, kotrehoż lokomotiva a wosy běchu ſ pletwami a khorhojemi wupyschene, ſ Budyschina ꝥwjedźeńskich hoscźi do Rakez wotjědźe. S kralowskeje generalneje direkzije sakskich statnych żelesnizow wobdźěli ꝥo pschi ꝥwjedźeńskej jěsbje finanzny radźicźel ſ Zahn,| dale hamtski hejtman ſ Carlowitz, wyschschi měschcźanosta dr. Käubler, Budyszy měschcźanszy radźicźeljo a sastupjerjo, teho runja sastupjerjo Zitawskeje wikowanskeje a pschemyꝥłoweje komory, syndikus wobeju komorow, ꝥobustawy syndikata, kotryż je k twarej nowеje żelesnizy nastork dał, mjes nimi twarski mischtr Scheiba, kotrehoż je Kulow ſ dźakownosczu sa saꝥłużby wo twar tejele żelesniskeje cźary sa cźeꝥneho Kulowskeho měschcźana pomjenował, a hischcźe wjele druhich.

Tez jena deputazija ſ Cźech bě w cźahu, běchu to měschcźanosta Kindermann, khěžorski żelesniski radźicźel Eiser a městopschedsyda Kuba se Sskankowa. Jich nowa żelesniska cźara žiwje sajimuje, dokelź by, hdy by ꝥo krótka cźara mjes Sohlandom a Sskankowom natwarika, najkrótscha żelesniska cźara ſ Wina pśches Budyschin do Barlina wjedła.

Hdyż cźah 1/4 11 hodźin do Rakez pschijědźe, jón dołhi rjad ꝥwjedźeńszy sdrascźenych Rakecźanow se žiwym ꝥławawołanjom strowjesche. Na dwórnischcźu běchu ꝥo sestupałe Rakecźanske ꝥerbske towarstwo „Lipa“, wojeŕske towarstwo, turnarske towarstwo, burske towarstwo a wohnjowa woboro, a pódła nich ꝥwjedźeńske knjeżny, kotrez běchu ſ dźěła pyschnu ꝥerbsku narodnu drastu wobleczene. 3/4 11 hodźin teho runja wobwěnzowany pruski cźah do Rakez pschijědźe. Knjes farar Gólcź hoscźi ſ wobeju cźahow ſ jadriwej rěcźu powita. Wón spominasche na dołholětne prózowanja Rakecźanow wo nowu żelesnizu. Nowa żelesniza ma sa Łužizu wulku politisku a hospodarsku waźnosczź. Wobydlerjo Łužizy, kotsiž ꝥo pschezo ſ jena cźujachu, něhdy pod jenym wjerchom stejachu a buchu potom dźěleni. S nowej żelesnizu je ꝥo někto mjes woběmaj dźělomaj saꝥo wusti swjask sčinił. Wona w naꝥ rjane a horde sacźucza wubudźa, so ꝥmy jedyn lud bratrow!

Knjes finanzny radźicźel ſ Zahn ꝥo w mjenje generalneje direkzije sakskich statnych żelesnizow sa pschecźelne postrowjaze słowa a sa rjane ꝥwjedźeńske powitanje dźakowasche.

Na to cźeꝥni hoscźo ſ pschewodom ꝥwjedźenjowych wobdźěl-

nikow na cžole ſ herzami pſches Rakezy, ſ cžeßnymi wrotami, pletwami, ſchmrěkami a khorhojemi rjenje wudebjene, do „Sakſkeho doma cžahnychu. Tam bě Rakeczanſke knjejſtwo ſa 300 woßobow bohacže a wubjernje pſchihotowane ßnědanje ſwuhotowako, ſa kotreż ßo daricželej ſ tſikrócžnej ßkawu dżakowachu.

¾12 hodżin ßo ßwjedżenjowi wobdżělnizy saßo na dwórniſchczo wróczichu. Tam ſtejazy pruſki cžah ßo ſ něhdże 500 woßobami wobßadźi a ſe ßkawawokanjom a ſe ſynkami hudźby k Wojerezam wotjědże. Jěſba bě jara ſajimawa. Skoro na wſchěch ſaſtaniſchczach ßwjedżeńſke knjeżny a ſchulſke dźěczi cžah ſe ſpěwom witachu. W Komorowje gmejnſki pſchedſtejicžer Schiman hoſczi poſtrowjejo ßo ſakſkemu ſtatnemu knjeżerſtwu ſa dopjelnjenje dolholětnych pſhecžow ſa żeleſniſkim ſwjaſanjom Budyſchina ſ Wojerezami dżakowaſche. We Wulkich Sdżarach, na prěnim pruſkim ſaſtaniſchczu, gmejnſki pſchedſtejicžer Hajnza w ßwojich powitanſkich ßkowach wulku hoſpodarſku ważnoſcz noweje żeleſnizy wuſběhowaſche. W Kulowje mějeſche měſchczanoſta Schloßarek powitanſku rěcž. Na Kulowſke ſtawiſny ſpominajo, po kotrychž je Kulow hižo w lěcže 960 wobtwjerdżene měſtno byko, kotreż je něhdy garniſonu a ßudniſtwo měko, ßo wón nadźijeſche, ſo je ſ nowej żeleſnizu ſa Kulow ſaßo cžaß ſakczěcza pſchiſchoł. W Němzach tamniſchi wucžer ßwjedżeńſki cžah powita. ½2 hodżin cžah do Wojerez dojědże. Tam ßo ßwjedżeńſka hoſczina w tſělerni wotměwaſche. Krajny radżicžel dr. Hegenſcheidt ſhromadżenych powitawſchi prěni pſchipitk khěžorej Wylemej a jeho ßwěrnemu ſwjaſkarjej kralej Bjedrichej Auguſtej wunjeße. Dale rěczachu Wojerowſki měſchczanoſta Haman, Budyſki wyſchſchi měſchczanoſta dr. Käubler, hamtſki hejtman ſ Carlowitz, Hródkowſki měſchczanoſta Nath, fabrikſki wobßedżer komißionſki radżicžel Zſchiedrich a ſkónczńje Sſkanknowſki měſchczanoſta Kindermann.

W najwjeßelſchej myßli ßo wjeczor ¼7 hodżin na domojjěſbu podachu. Nimaie na wſchěch ſaſtaniſchczach běchu ßo ſ nowa pſchi ßwětle lampow wobydlerjo ſeſchli a domoj jědżazym bożemje pſchiwolachu. W Rakezach, hdżeż cžah na pol hodżiny poſaſta, hiſchcże knjes farař Gólcz lubym Budyſkim hoſczam ſbożownu domojjěſbu pſchejeſche.

Nowowotewrjena żeleſniſka cžara je 18,9 kilometrow dołha, a to na ſakkej ſtronje 5,2 a na pruſkej 13,7 kilometrow. Pſchi poměrnje krótkej dalokoſczi ſ Rakez do Wojerez bě nuſne, 13 żeleſnych moſtow a někotre pſchětoki natwaricz.

Se **Żidowa.** Podpjeranſke towarſtwo ſa Żidow a wokolnoſcz, kotreż mějeſche ßobotu ßwoju 28. hkownu ſhromadżiſnu, liczi w tu khwilu 112 ßobuſtawow. Towarſtwowe ſamożenje 1145 hr. 33 np. wucżinja. Wſchě dokhody w minjenym lěcže 660 hr. 45 np., wudawki 414 hr. 20 np. wucżinichu, ſbytk w pokkadnizy ſ 146 mk. 25 np. wobſteji. Towarſtwowy pſchedßyda Broda někotrym ßobuſtawam, kotreż ßu 25 lět towarſtwu pſchißluſcheli, jubilejſke ſnamjo ſa ßwěrne ßobuſtawſtwo pſchepoda. Ssu to gmejnſki pſchedſtejicžer A. Frenzel, Auguſt Ssyman, Auguſt Panach, Auguſt Zyż, Bohuwěr Broda II a Jurij Wicżas. Pſchi nowowólbach ßo ßobuſtaw gmejnſkeje rady Broda ſ nowa jako pſchedßyda, Behriſch ſa měſtopſchedßydu, Kopacz ſa pokkadnika, E. Frenzel ſa pißmawjedżerja, a Locka, Klingſt, Nowak a Laſer ſa wubjerkownikow wuſwolichu.

Do Sserbow. Jenoż tydżeń naß hiſchcże wot ważneho jubileja, kotryż ma bycz ßwjedżeń zykeho ßerbſkeho hoſpodarſtwa, dźěli. Njech je tutón wurjadny dżeń ſ nowa naſtork, ſo wſchě pobocżne towarſtwa, kotreż ßu w běhu lět hkownemu burſkemu towarſtwu dobru nóz prajike, ſaßo do naß pſchińdu, a ſo bychu ßo druhe, kiż hiſchcże ſ boka ſteja, też ſ nami ſjednocżike. Ssmy dżěn tak jenoż maka horſtka. Cżeho dla kóżdy ßwoje woßebite pucże khodżicz, hdyż tola zykk naß ßylni a nam mozy dawa? Narodna cżeſcz a pſchißkuſchnoſcz ßebi żadatej, ſo ßo Sserb k Sserbej dżerżi, też w hoſpodarſkich naležnoſczach. Mamy tola ßami pódla duchownych też materialnych ßrědkow doſcz, ſo nam trjeba njeje, ſa zuſymi běhacz a wot nich wotwißni bycz, każ njewólnizy a wotroczży.

Wukńmy wot ßußoda. Tón hromadżuje ßwoje mozy, ſpyta też naß ſa ßwoje intereßy dobycz a to niz bjes wuſpěcha. Mnoſy Mnoſy ßo radſcho pod zuſu khorhoj a wjednika ſtupja a naſchim towarſtwam dadża woßyroczicz. Woprujmy ßwoje mozy ßwojemu ludej!

Praji wſchak ßo, ſchto mamy wot burſkeho towarſtwa? Hdyż na to ſpominam, ſo je wone k ſakożenju naſchich wjeßnych nalutowarnjow a wſchelakich ſawěſczenjow naſtork dało, pſches ſhromadne kupowanje ßywow, hnojow a ratarſkich naprawow a maſchinow mnohich pjenjes w ßerbſkich rukach wobkhowake, ſ kotrymiż bychu ßo hewak zuſy pſchekupzy kormili, hdyż je ßo wo to prózowako, ſo Sserbja też politiſkeje nahladnoſcże dozpěchu a reſpektowani buchu ßamo wot njepſcheczela, hdyż je wone naſchemu narodnemu hoſpodarſtwu móz, ßylnoſcz a rjap, dha ßu tola tute ſaměry wukonjenja hódne, ſo ßebi hkowne towarſtwo hajimy a jo wutwarimy a jemu ßwěrni woſtanjemy. Nětko pak ßo praſcham, ſchto mamy wot tajkich zuſnych towarſtwow, kiż ßo też ſ ratarſtwom a hoſpodarſtwom ſaběraja? W naſchich burſkich naležnoſczach możemy tola ßami wuradżowacz a ßebi dopowědacz. K temu tola druhich njetrjebamy a njepożadajmy. S wjetſcha ßo w nich wo wężach jedna, kotreż ßo na naſche woßebite ßerbſke wobſtejnoſcże nakożowacz njehodża a ſ wulkeho dźěla ßo njedoroſumja. Kajki wużitk potom ſ teho mamy? Khiba, ſo něſchto naſchich pjenjes pſchidamy.

Njech rjany a żadny ßwjedżeń 11. oktobra w Małym Wjelkowje naß bóle ſaßo hromadu wjedże a wjaſa. Pokaſajmy, ſo na ßwojimaj nohomaj ſtejimy. Sjednocżeni ßmy njekhabłaza móz, rosbrójeni pak każ ſczino, kotruż kóżdy wětr ſlama. Hdyż muż pſchi mużu ſtejimy, ſchtó chże nam potom ſchkodżecz? Njech je a woſtanje też w pſchichodże naſche heßko: „Jedyn ſa wſchěch a wſchitzy ſa jeneho.

S **Hornjeje Hórki.** Pſched tydżenjom cżitachmy, ſo ßu ßo na polu korczmarja Ramſcha w Małych Debßezach hacz do 700 gramow cżeżke běruy naſběrake. Hiſchcże wjetſche pak ßu ßo běrny tudomnemu młynkej Mäßlingej poradźike. Mjes jeho běrnazej drużinje Up to date ßu hobry, kotreż 800 gramow waża. W naſchich ſtronach běrny lětßa wurjadnje wulki wunoſchk dawaju.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym papjerniku je dźěłacżer Hejna pſchi papjerowej walzy do njeſboża pſchiſchoł. Wón ſ ruku mjes walzy ſajědże, kotrejż jemu dwaj porſtaj rosmjecżeſchtaj.

S **Raſchowa.** Pjatk tydżenja w nozy ßo wokolne wohnjowe wobory do njeměra ſtajichu. Pola Raſchowa mózne płomjo k njebju ßapaſche. Budeſczańſka ßykawa teho dla ſkokn po dróſy k Raſchowej wotjědże, ſo by woheń ſhaſchała. Hdyż pak ßo k njemu pſchibliżi, widżachu haſcherjo, ſo ßo jenoż wulka hromada běrnjazeho ſela paleſche. Też w Małych Debßezach a Hornjej Hórzy ßo ßykawa ſ kólnje wucżahny, tola prjedy hacz ſ njej wotjědżechu, bě ßo běrnjaze ſelo dopaliło. Njedocżinka, kotryż bě jo klubu ſapalik, njeißu hiſchcże wußlědżili.

S **Jeſchiz.** Hródżny ſchwajzar tudomneho kublerja Pohriſcha je 300 hriwnow pſchekſchiwiwſchi cżelnyk. Te pjenjeſy bě wón wot jeneho mlokoweho wikowarja we Wulkej Dubrawje ſa ßwojeho hoſpodarja doſtał.

S **Wadez.** Ssobotu wjeczor wokoło 9 hodżin je ßo ſe ßkomu kryta bróżeń Madleny ſwudowjeneje Wetzſcheloweje wotpaliła. Dom khowane żně, kotreż njeißu ſawěſczene, ßu ßo ſniczike. Konjecżańſka ßykawa je prěnje a Drożdżiſka ßykawa druhe myto dobyła. Woheń je ßo po ſdacżu ſe ſtóſtniſkej ruku ſakożił.

S **Minakała.** 1. oktobra je póſtſki wós mjes Małym Wjelkowom a Minakałom jěſdżicz pſcheſtał, ſa to nětko mjes Budyſchinom a Minakałom póſtſki wós jěſdżi a to rano w 6 hodżinach ſ Budyſchina do Minakała, a popołdnju ½6 hodżin ſ Minakała do Budyſchina, njedżelu pak hižo popołdnju 10 mjeńſchinow po 1 hodżinje. W póſtſkim wosu ßmědża ßo, tak daloko hacz měſtna doßahaju, pucżowarjo ßobu wosyczz.

S **Wósborka.** Prěnje wiki plahowanſkeho ſkota, kotreż hornjołużiſke ratarſke towarſtwo tu wotbywaſche, ßu njedżiwajzy njeſpodobneho wjedra ſpokojike. Něhdże 100 howjadow wſchelakoreje ſtaroby bě ßo pſchiwjedło. Jenotnemu plahowanſkemu prózowanju w Hornjej Łużizy ma ßo pſchipißacz, ſo ſkocżata wobras rjaneje wurunanoſcże poſkiczachu. Skoro wſchě ſkocżata ſtadkowym kniham pſchißłuſchachu abo běchu potomniki tam ſapißanych ſkocżatow. Wo bykach możeſche ßo rjez, ſo ßu runoródne tym, ſ plahowanſkich krajow pſchiwjeſenym, a ſroſumjenje plahowarjow ßo w nadobnych formach a w ſróſtnoſczi ſkocżatow pokaſowaſche. Kruwy a cżelata běchu ſ drohotnymi plahowanſkimi ſkocżatami ſaſtupjene, a młody ſkót wſchěm żadanjam wotpowjedaſche. S pſchiwjedżenych ſkocżatow je ßo něhdże pokoja pſchedała. To je wunoſchk, kotryż wotměwanje dalſchich wikow plahowanſkeho ſkota żada. Statne myta, kotreż bě kral. miniſterſtwo pſchiſwoliło, doſtachu na byki I. myta po 40 hr.: ryczerkubleř Crome w Ottenheinje, ryczerkubleřſki najeńk Gießner w Boranezach, ryczerkubleřſki najeńk Günther we Wichowach, kublowy direktor Richter w Barcże. II. myta po 30 hr.: Göbel w Jěrkezach, Frenzel w Schönbachu, Purſcha w Jěrkezach, Schkoda we Wósborku, Senda w Maleſchezach, Wiedemann w Hornim Kunnersdorfje, jene III. myto po 20 hr.: Domſch w Rakojdach. Na kruwy: I. myto po

20 hr.: ryczerkubłowy najenk Gießner w Boranezach, jene III. myto po 10 hr.: Berndt w Maleczizach. Na jakojzy: I. myto po 20 hr.: ryczerkubler Crome w Ottenhainje, II. myto po 15 hr.: Göbel a J. Penther w Jerkezach, jene III. myto po 10 hr.: Wünscha w Ebersbachu. Intereßentojo, kotrez běchu tez ſ dalschich stron pschischli, hódnoscz skoczatow a pschiſprawnoscz wikow plahowanskeho skota poknje pschipósnachu, a tak njech tajke pschichodne wiki w pschezo pschiběrazej měrje domjaze plahowanje skotu spěchuja.

S **Kumwałda.** W Kloßez appreturje je wutoru parny ßuschak rosbuchnył. Wobßedżeŕ Kloß bě někotre minuty prjedy teho ſ appretury wuschoł. Appreteur ßam bě ßo runje sady ßuschaka skhilił a njeſranjeny wosta. Wschě woknowe schkleńzy ßo rosraſychu, runje tak ßo ßuschakowe żelesne stejadło ſ wokololeczazymi metallowymi walzami doſpołnje rosbi.

S **Khróscziz.** Wulka ludowa ſhromadżiſna, kajkuż naſcha hewak cżicha wjeß njeje hacż dotal widżała, ßo tu sańdżenu njedżelu wotmě. Ju towarſtwo ßwj. Żyrilla a Methodija k cżeſczi 50létneho měſchniſkeho jubileja bamża Pia X. wuhotowa. Sswjatoczny nyſchpor w farſkej zyrkwi ßwjedżeń popołdnju w 3 hodż. wotewri. Potom dołhi cżah towarſtwow, a to Bżeßady ſ Radworja, ſ Ralbiz, ſ Jaßeńzy a ſ Kukowa, woßebje ßylne, a wſchě ſpěwarſke towarſtwa, mjes nimi 6 khorhojow, pſches wjeß, ſ pletwami a cżeßnymi wrotami wudebjenu, do ſtana cżehnjeſche, kotryż bě knjes Rocho ſe Ssernjan natwarił.

W nim ßo kraßny a wubjerny program wuwi. Knjes ſapóßłanz Kokla ſhromadżiſnu wotewri a powita ßyły ludu -- liczachmy jich w ſtanu na 1000 — a ßwoje wjeßele a ſradowanje wupraji, ſo je ßo tak mnoha liczba Sserbow ſ bliſka a ſ daloka tu ſeſchła a pſchejeſche wſchitkim tak prawje ßerbſku ſabawu a ſo by ßo tutón wurjadny dżeń ſe ſłotymi pißmikami do łopjenow ßerbſkeho ſtawiſnarſtwa ſapißał a ſ nowa ßo roswiwała kruta wěra, prawa ßerbſkoſcz a narodnoſcz a dobre hoſpodarſtwo mjes ßerbſkim ludom.

Na to ſcżěhowaſche pſalm wot Kozora, khor ſe ſolami ſ pſchewodom orcheſtra, ſpěwany wot nimale 100 muży. Móznjó ſchumjachu połne akkordy pſches ſtan a pſchipoßłucharjo ßylnje pſchihłoßowachu. W ßwjedżeńſkej rěczi pokaza knjes ſenior Skala na to, kak hižo po wſchěch katholſkich krajach ßo wulke ßwjatoczноſcże wotměwachu. S radoſcżu wuſna, ſo drje ßu ßo w Khróſcżizach ßerbſke ludowe ſhromadżiſny wotdżerżake, tola w tak bohatym wobdżělenju niz. Dżakowaſche ßo wſchěm tym, kotſiż ßu k wuhotowanju tuteho ßwjedżenja ßwoje mozy a cżaß woprowali.

Na podłożku ßłowow „Wulki je tón Knjes w ßwojich ſkutkach a wobnowcże wſchitko w Khryſtußu“, rosłożowaſche rěcżnik, kak ſpodżiwnje je Bóh jubilara wjedł, ryßowaſche jeho żiwjenje a pokaſa, kak je poſtupował wot ſkhodżenka k ſkhodżenkej w rjedże zyrkwje jako měſchnik, biſkop, kardinal a bamż. Se żiwjenja jubilara je ſnate, ſo ſe wſchej mozu dobre pißmowſtwo podpjeraſche a ſo chżyſche ſa njo ßamo biſkopſki pjerſchcżeń a kij woprowacż. Rěcżnik napominaſche pſchitomnych, po pſchikładże najwyſchſcheho ſaſtojnika zyrkwje tez naſche ßerbſke pißmowſtwo wudoſpołnicż a ſa njo woprowacż woßebje pſches pſchiſtupjenje do tow. ßwj. Żyrilla a Methodija. Dale je tez ſhromadna należnoſcż Sserbow, khudych ale wobdarjenych ßerbſkich młodżenzow w jich ſtudijach podpjeracż, ſo nam roſtu a nabywaju nowi a młodżi wjedniży. Na kónzu ßwojich ßłowow pſchejeſch, ſo bychmy jubilarej dale wobkhowali ßwěru a luboſcż. To daj Bóh!

Se ſhromadnym ſpěwom „Tebje my Boha khwalimy“, ßo hołdowanſki dżěł ßwjatoczноſcże ſkónczi.

Druhi dżěł wotewri měſchany khor — na 180 ſpěwarjow — ſe ſpěwom „Bratſja, dajcże měſto ſpěwej, ßława!“ pod nawjedowanjom knjeſa kantora Hile. Tak ßylny ßerbſki khor hacż dotal widżeli njeßmy. Wſchě ßerbſke ſpěwarſke towarſtwa ßo pſchi tym wobdżělichu. Ssnadż w pſchichodże ſaßo tajki ſhromadny konzert wotměja a ßo bóle a bóle wjaſaju. Kraßnje wſchak by było, hdy traſch by kóżde 3 léta tajki ſpěwny ßwjedżeń ßo wuhotował. Jenotliwe ſpěwy ſanoſchachu Ralbiczanſka „Lilija“, Radworſka „Meja“, Kulowſke „Bratrowſtwo“ a Panczicżanſka „Lipa Sserbſka“. S nimi ſhromadnje wuſtupichu hiſchcże Khróſcżanſka a Budyſka „Jednota“ a Baczońſke ſpěwarſke towarſtwo.

Wo powſchitkownych ßerbſkich należnoſcżach a towarſtwach rěczeſche knjes kantor Ssymank ſ Baczonja. Naſch cżaß trjeba kharakterow, njeżebicżnych muży. Dżeńßniſchi ßwjedżeń, tak prajeſche rěcżnik, je nam ſ dopokaſom, ſo ſhromadne ſkutkowanje wſchěch ſtawow ludu, kruty ſwiſk burſkeho ſtawa ſ naſchej intelligenzu wuplodżuje kraßne płody. Mamy na ßwojimaj nohomaj ſtacż. Wſchako mamy ßami ßrědkow doſcż, ſo nam trjeba njeje, ſa żuſnym hladacż. Żuſny ßu nam ßwobodnoſcż trubili. Hdże pak ju mamy? My dyrbimy ßo ſ pſchemozy, kiż nam imponuje, wußwobodżicż, ſo ßwoje kubła hromadu dżerżimy a tak ßo hoſpodarſzy njewotwißni wot zuſnych cżinimy. Sserbja ßu wot dawna konſerwatiwni, kraloßwěrny lud. Naſchich wojakow ßebi waża a khwala, dawamy tez ßwoje dawki. Ale kak nam płacża? Hdże mamy jedyn ſjawny wuſtaw w katholſkich Sserbach. My dyrbimy ßwoju narodnoſcż ßebi ważicż a tym krucże napſchecżiwicż, kiż naß hanja. Tón njeje prawy Serb, kiż k wußměſchenju a hanjenju ßwojeje rěcże a waſchnjow mjelczi. Żuſe towarſtwo „Volksverein“ je ßo chżył do naß ſażracż. To drje je zyle dobre towarſtwo ſa Němzow, my pak jo rad parujemy, wſchako mamy naſche ludowe towarſtwo ßwj. Żyrilla a Methodija. Podpjerajmy naſche pißmowſtwo. Něchtóżkuli praji, mi ßo naſch cżaßopiß „Poßoł“ njelubi. Jako ßobuſtaw mam ja prawo, wotſtronjenje njedoſtatkow żadacż. (Tajzy wſchak husto doſcż ßami njewědża, kajki chżedża Poßoł měcż. Ani jenu jeniczku myßl k poſběhnjenju Poßoła wot nich ſhonił njejßym. Jenoż hida pſchecżiwo ßerbſkim ſpißowacżelam twori tajki kſchiwy roſßud. — Dopißowaŕ.) Żane němſke nowiny njeſpěchuja naſche intereßy. Podpjerajmy naſche domjaze ſnależnoſcże a njech ßo żuſy ßami ſtaraja. (Sa němſke zyrkwje, ſchule a wuſtawy dże hiſchcże njeßměrnje wjele pjenjes ſe Sserbow. Schtó dha nam ſchto da? Budżmy tola tez w tym bóle ſolidarni a ſdżerżmy ßerbſke pjenjeſy w naſchim kraju. Tu je nuſnje doſcż trjebamy. — Dopißowaŕ.)

Wohidny ſacżiſchcż cżinjeſche, ſo jedyn ſnaty bur ſe Syjiz rěcżnika naſtajnje myleſche a ſ tym tez měr ſhromadżiſny każeſche, tak ſo dyrbjeſche ßo ſe ßwjedżeńſkeho ſtana wupokaſacż. Njeuje pak tez njeje, hdyż ßerbſzy burſzy młodżenzojo — woßebje ſ Khróſcżanſkeje wokoliny — na ryſy ßerbſkej ſhromadżiſnje nimale bjes pſchestacża ßo jenoż njeßerbſzy rosmołwjeja. To tola ßebi wſchědna pſchiſtojnoſcż żada, ſo jedyn ſ tym druhich w ßwojim narodnym pſcheßwědżenju a ſacżucżach njerani. Tak ſchpatna naſcha ßerbſka rěcż nihdy njeje, ſo traſch je hańba, ju „do huby bracż“. Naſcha młodoſcż dyrbjała runje ſ dobrym pſchikładom do prědka hicż. To by ſ cżeſczu ſa nju było. Tu khwilu pak je nawopak.

Wokoło $^1/_2$8 hodżin wotpali ßo wohnjoſtroj na Fulkez hórzy. Mjes tym bě tez zyła wjeß kraßnje wobßwětlena. — Njech je hiſchcże na tutym měſtnje wutrobny dżak prajeny wſchitkim, kiż ßu woßebicżnje ſa dobru wěż ſkutkowali a ßo woprowali. Jim „Sapłacż Bóh!“

S **Wotrowa.** Płódnoſcż létuſcheho léta dopokaſa wiſcheń pola kublerja Hejdana, kotraż w tu khwilu druhe płody njeße.

S **Herrnhuta.** (Pjenjeżny njedoſtatk w bratrowſkim miſſionſtwje.) Bratrowſke miſſionſtwo je ſliczbowanje léta 1907 ſ 235,000 hriwnami njedoſtatka ſkóncziło. Njedoſtatk ßo ſ tym wujaßni, ſo ßu ßo dokhody pornjo prjedawſchemu létu wo 150,00 hriwnow pomjeńſchike a ſo ßu ßo wudawki ſ njepſchihódnymi hoſpodarſkimi wobſtejnoſcżemi w Nikaragua a krótkowjeczornej Afriży wo něhdże 100,000 hriwnow powjetſchike. W tu khwilu ßo 101,483 duſchow wot Herrnhutſkeho miſſionſtwa wukubłuje; 558 póhanow je ßo loni w ſtronach miſſionſkeho dżěła wukſchcżiło.

S **Drażdżan.** Finanzny miniſter Dr. Rüger, kotryż je ſakſke krajne finanzy ſaßo do rjada ſtajił a ßebi ſ tym najwjetſche ſaßłużby wo Sakſku dobył, chże pjecża na wotpocżink hicż. Dokelż je wón hižo 71 lét ſtary, je lohko ſroſymicż, ſo chże poßlednje léta ßwojeho dżěła połneho żiwjenja w měrje wużiwacż.

Se **Spal.** Każ hižo w prjedawſchim cżißle „Sserb. Nowin“ je wſchěm naſchim Sserbam ſnate, ßwjecżeſche knjes wucżeŕ Kullmann 1. oktobra ßwój połſtalétny jubilej jako wucżeŕ naſchich Spal. To běſche ßwjedżeń tak ſ Boha rjenje poradżeny, tak wulkotny, ſo ßo hodżi wo nim prajicż, tajke něſchto rjane ßo porědko něhdże ſtanje. Hdyż je nam Bóh luby Knjes rjane ßłóncżne wjedro wobradżił, dha je tez ßłóncżko luboſcże, dżakownoſcże a pſchipósnacża zyły tón ßwjedżeń pſchekraßniko. W prawym cżaßu běchu wſchě pſchihoty k ßwjedżenju ſapocżate a wſcho derje roſpomnjene. Zyła wjeß wot naſcheje ſchule hacż k naſchej zyrkwicżży bě ſ rjanymi ſchtyrnacże cżeßnymi wrotami wupyſchena. Tak ſo kóżdy żuſy ſpósna, jow ßo něſchto ważne a wulke ßwjecżi. Zyrkwicżka ßama bě tez wupyſchena hacż na najrjeńſcho. Sswjedżeń ßo wotmějeſche tak, ſo rano knjes Kullmann doſta ſaſtanicżko, kotreż ßu Wojerowſzy herzy jemu pſched ſchulu piſkali. Woßmich pſchińdże pod nawjedowanjom ſchulſkeho a wjeßneho prjódſtejerſtwa ſchulſka młodżina a pſchinjeße ſ wutrobnym ſbożopſchecżom rjany regulator jako dar luboſcże a dżaka. Sswojim ſchulerjam ßo podżakowawſchi pohoſcżi ßwojich ſchulerjow jich ßwěrny wucżeŕ ſ khoſejom a tykanzom w ſchulſkej ſtwje. So ßu ßebi naſche

dźěczi to wscho ßkodźicź dake, njeje nusne drje pschistajicź. W dźeßaczich pschiczahny saßo schulska mkodźina, mkode holzy w ßwjatoczнej drascze, schulske a wjeßne prjódkstejerstwo a wjele hospodarjow s městnym schulskim dohladowarjom archidiakonom Dobruzkim k schuli; tam ßo sestupawschi wuspěwachmy po hkoßu „Lubka lilija“ a s pschewodźenjom herzow ßwjedźenski khěrluscha, kiž jow podamy:

Pokšta dołhich lět
Minyło ßo nět',
So ßy pschischoł s Boha mkody, rjany
Sa wuczerja nam, do Spal póßłany.

Dzenßa khwalimy,
Dźaknje czesczimy
Boha, so tak dołho pschezo ßwěru
Khrystußowu naß wuczesche wěru.

Niz 'noz se ßkowom,
Tez se żiwjenjom
Běsche wodźer nam wschěm wulkim, małym
K Khrystej po puczu jenicźkim, prawym.

Wjaz' hacz Tebi my
Sa to dźakni ßmy,
Njech Czi Bóh, Knjes Wjerschny, płaczi s hnadu
Twoju prózu wschu a Twoju radu.

Sdzerz Cze czikeho
Bóh a lubeho
Hischcze dołhe lětka w ßkódkim měrje,
Hacz pschińdże Twojej' kónz semskej czerje!

Na to dzerzesche knjes archidiak. Dobruzky s hnutej wutrobu dlejschu rěcz, w kotrejz je saßłużby jubilara wusběhnył a dźak jemu wuprajiwschi sa wscho, so je tak dołho ßwěru, w luboszczi a njeßebicznoszczi w ßwojim sastojnstwje skutkował, jemu pschejesche jaßny a wjeßely wjeczor żiwjenja. Wjeßny prjódkstejer knjes Pjeczik poda w mjenje ßwojeje wßy jubilejny dar rjany konopej a pschistaji, so dorosczena mkodźina jemu tez hischcze Lutherowy stoł pschepoda, kiž pak hischcze hotowy njeje. Knjes jubilar ßo dźakowasche s hnutej wutrobu sa wscho a prajesche, so by Bóh luby Knjes sarunał se ßwojim żohnowanjom daricźelam jich dary. Wuczerjo schulskeje inspekzije ßu s knjesom schulskim městnym dohladowarjom rjany khofejowy serwize jako jubilejny dar pschepodali. Nětko czehnjechmy s herzami psched wjeßnu korczmu. Tam ßo saßo s nowa sestupachmy k ßwjedźeńskemu czahej, jako kk. wokrjeßny radźicźel dr. Hegenscheidt, superintendent Kuring, wokrjeßny schulski dohladowar, duchowny Wenzk pschijědźechu, so bychmy knjesa jubilara ßobu wsali a s nim psches zyłu ßwjedźeńszy wupyschenu wjeß schli do naschеje zyrkwiczki, hdźez ßo offizialny akt jubileja wotmě. W czahu běchu sastojnszy bratsja jubilara a ßobu wjele hospodarjow a druhich ßwjedźeńskich hosczi, kaz tez jeho lubi pschiwusni. To bě napohlad, kaz hdy by ßo dobyczer witak a czesczik po wulkim dobyczu. W zyrkwiczy ßo wotdźerzi ßwjedźeń tak, so po wuspěwanju tsjoch khěrluschowych schtuczkow knjes wokrjeßny dohladowar w rjanej rěczi pschepoda jubilarej wot jeho majestosczе spożczeny rjad worjoła mějiczelow hohenzolerskeho domjazeho rjada, po tym pschepoda knjes superintendent Kuring jubilarej 6 rjanych złebornych łżizow jako dar Wojerowskeje wożady, so je jubilar dlеje hacz 30 lět tez kantorske městno w naschej serbskej wożadze ßwěru a rjenje sastarał. Na to wuspěwachu knjeza wuczerjo psalm 23. „Tón Knjes je mój pastyr“ a knjes rektor Klerink-Wojerowski wobdari jeho jara w mjenje sastojnskich bratrow s rjanym słotym czaßnikowym rjeczasom, knjes wuczer Goldammer pak pschepoda w mjenje wuczerskeho towarstwa czeßny diplom. Po tym, wuspěwawschi dwě schtuczży s khěrluscha: „Ach wostań pschi naß s hnadu“, ßo tutón offizialny aktus zyrkwinszy skónczi. To je ßo teho dla wscho tudy wotměło, dokelz we wobydlenju a ani w schulskej jstwje ruma njemějachmy, tak wjele je ßo naß k tutemu ßwjedźenju naschło.

Kaz ßmy do zyrkwiczki schli, tak tez s njeje w ßwjedźeńskim czahu. Po nim ßmy ßo seschli, kiž ßmy s druhich wßow a s Wojerez pschischli, w schulskej stwje, hdźez je naß jubilar s maczisnu pohoszczik. Naschi Spalowszy pak ßo shromadźichu w korczmje pschi khofeju a tykanzach. Pschi ßwjedźeńskej ßwaczinje piskachu herzy na schulskim dworje. A hdyż ßmy ßo s jěźu a pieżom wokschewili, ßo wuprajichu hrimotaze ßławy na jubilara a jeho lubu knjeni mandźelsku, a druhe ßławy tez hischcze sa tych, kiž ßu tutón ßwjedźeń wuhotowali. Jubilar ßam njemóżesche wot wulkeho hnucza se żanej dołhej rěczu ßo podźakowacz, jeno s wutrobnymi ßylsami a klóczenjom rukow.

S Běleje Wody. Njedźelu ßu na jenym polu pschi Mużakowskej drósy wjetschu kamjentnu platu pok kohcza pod semju namakali. Hdyż kamjeń sběhnychu, pohanski row namakachu. S njeho někotre derje sdźerżane popjelniży wurychu, kotrez koscze a popjel wopschijachu. Ssrjedza wulka schkla stejesche, wokoło kotrejez bě schěscz wschelakotworjenych mjeńschich ßudobjow sestajenych.

Přilopk.

* (Pschi wohnju Zeithainskich barakow, pschi kotrymż je ßo 17 koni 6. batterije 64. artilleriskeho regimenta w Pirnje spaliło, je ßo wjele koni czeżko sranilo. Wjetschi dźěl tychle koni njeje ßo wot żałoßnych wopalnych ranow shrabacz mohło a je kónz wsako. Te, kotrymż je ßo żiwjenje sdźerżało, ßu ßo nětko do garnisonskeho městna Pirny dowjesle.

* (Srażenje automobila do wotdźělenja ulanow.) S automobilowym njesbożom, kotrez budźische mohło czeżke scźěhwki sa ßobu měcz, ßo tele dny kawniski ßud w Kamjenizy saběrasche. S Draždżan jědźazy automobil jeneho pschekupza s Kamjenizy 8. julija wjeczor $^1/_2$11 hodźin na Draždżanskej drósy njedaloko Kamjenizy (Chemnitz) do schwadrony ulanow, do nózneho swuczowanja wujěchazeje, sawadźi. Ulanske konje ßo sploschichu. Jedyn vizewachtmischtr ßo s lohko srani, nětkotsi ulanojo s konjow padżechu, kotrez s prědkom stawachu. Jedyn kóń ßo tak czeżko wobschkodźi, so dyrbjesche ßo moricz. Nastata schkoda bě khětro wulka. Automobiloweho wjednik Voigta wobskorżichu. Tón wudawasche, se je automobil nanajwyschsche s 25 kilometerskej spěschnoszczu jěł, hdyż ßo na dobo s hłubokej czmy wotdźělenje ulanow pokasa. Automobilowy wjednik je hnydom automobil spinał a ßo prózował, na lěwu strony sjěcz. Pschi tym je wón do někotrych konjow sajěł a je powalił. Jako ßwědzy pscheßłyscheni ludźo, kotsiż běchu w automobilu ßedźeli, prajachu, so je wjednik s wulkej duchapschitomnoszczu automobil wjedł, hewak budźische ßo wjetsche njesboże stało. Po wobßwědczenju ulanskich offizěrow pak je automobil se 40—50 kilometerskej spěschnoszczu jěł. Automobiloweho wjednika k 50 hrinam pjenježneho khostanje abo k jastwu na 5 dnjow saßudźichu.

* (Wulke żelesniske njesboże w Barlinje.) Na Barlinskej wyßokej żelesniży je ßo ßobotu żałoßne njesboże stało. Pschi kolijowym tsirózku jedyn czah jenemu druhemu do boka sawadźi, so prěni wós sroženeho czaha se żelesniży padże, ßo w powětsje wobroczi a na semju padnywschi ßo s dźěła rosrasy. 17 wożobow je ßo moriło a 17 ßo czeżko sranilo. Wjednik czaha, kotryż je njewobschkodżeny wostał, njeje ßo sastawanskeho snamjenja dohladał. Wjednik delepadnjeneho wosa je morwy.

* (Rapacza macz.) Dokelz je ßwojeho pjeczlětneho ßyna na njeczlowske waschnje do ßmjercze krjudowała, je pschißażny ßud w Scheżeczinje żonu dźěłaczerja Krausy k khostarni na 4 lěta saßudźił. Njeczlowska macz bě wbohemu dźěsczu hłodu mrěcz daka a jo njepschestawajzy tak bita, so je skónczнje wumrjeło. Potom je wona czeżko do żeloweho měcha tykła a jo do Wódry czißła, hdyż ßu jo posdźischo namakali.

* Wjerch Eulenburg, kotryż nětko na ßwojim kuble w Liebenbergu pschebywa, je ßebi pjecza w Rorschachu w Schwajzarskej jenu villu wotnajał, do kotrejez ßo w oktobrje pscheßydźi. Wjerch ßo njebudże komdźicź, 100,000 hriwnow kawzije, kotruż ßebi ßudniska wyschnoscz żada, sapłaczicź. Tola jeli so budże ras we wukraju, potom ßo s czeżka hdy do Němskeje wróczi.

* Knjeni Toselliowa, něhduscha sakska kronprynzeßa je ßebi pschi Bodamskim jězorje w Schwajzarskej villu kupiła a do njeje pjecza se ßwojim nowonarodżenym ßynkom s Florenza 1. novembra pschiczehnje.

* Semjeżrenje w Schumawje. W Zkynje we wjeczornych Czechach ßu ßylny podsemski stork saczuli. W farskim domje je ßo wuheń schěroko rospuknył. Wobydlerjo wustroženi s domow na drohu wuběżachu. Tez w dalschej wokolinje ßu semjerżenje saczuli.

* (Njesboże s antomobilom.) Semuski podpräfekt Grosjean je s wjednikom ßwojeho automobila pschi jenej automobilnej jězbje do Rheinsko-Rhonskeho kanala sajěł. Wobaj ßo tepischtaj. — W Hamburgu je jedyn automobil na Lombardskim mosczе 16lětnu dźowku bibliothekara dr. Baascha pschejěł a morił. — W Sollenawje pola Wina je jedyn automobil sapschah, w kotrymż gmejnski lěkaŕ dr. Mollartin se żonu a dźěsczomaj ßedźesche, pschihnawschi swrócził a kruch ßobu wlekł. Żona, dźěczi a pohoncz ßo czeżko sranichu. Wóßomlětny hólz je bórsy po tym wumrjeł. Wschitzy drusy sranjeni ßo bjes wědomnja wotnjeßechu.

* Samoženje žwěta w hotowych pjenjesach po nowschej statistizy 732 miliardow wuczinja. Wjetschi dźěl s teho wulkim statam žkuscha; w prěnim rjedźe steji Jendźelska se 130 milijardami, potom žlěduja sjednoczene staty poknózneje Ameriki se 110 a Franzowska se 100 milijardami, Němska s 80 milijardami na schwórtym městnje steji. Potom žlěduje Ruska s 25, Awstriska s 22, Italska s 12 a druhe staty s pschezo mjeńschimi sumami.

* (Rubježnistwo w Ruskej.) W Ssobolsku w Ssibirskej schesczo Czerkežojo tamnische póstske twarjenje nadpadnychu a s njeho se skotowych myjeńnjow pschinjeżene skoto, 23000 rublow hódne a 50000 rublow hotowych pjenjes rubichu.

* (Strach psched žrawizami.) W adriatiskim, haj w zykym žrjedźoseńskim morju žu žrawizy (hajske ryby) wschitkim kumpazym ludźom satrach. Skoro kóždy tydźeń je žkyschecź, so žu sažrane rybiska cźlowjekom nadpadle. Hižo w lěcze 1907 w Rězy (Fiume) w pschistawje dwě wulkej žrawizy sa malkymi cźołkami salětowaschtej, po tajkim sa cźlowjekami honjeschtej. Někotre dny posdźischo jena žrawiza sa jenym rybaskim cźołkom pkuwasche, schwihny žo s wody na sadni kónz a žo tam twjerdże sakužny. W tutym położenju ju rybazy sabichu. Tale žrawiza, kotraž žo w Rězy wustajesche, bě dźewjecź kohcźi dołha. W juliju 1907 jena žrawiza pola Triesta jenu wuczerku, kotraž bě žo nješchto dale do morja swěrika, nadpadże a rostorha. Tež w Abaziji jena žrawiza jedyn cźołm nadpadże a jenu wožobu srani. Niz jenoż na dalokim morju žrawizy cźlowjekow nadpaduja, tež pschi brjosy dyrbi žo cźlowjek psched tymile rubježnymi swěriskami hladacź. W Sadrje dwě holzy na brjohowej muri žedźo jenu žrawizu wohladaschtej. Žrawiza s wody schuskny; jena s holzow žerdź shrabny, so by do žrawizy dyrika. Tola žrawiza do žerdźe kužny a holzu žobu do wody storhny. Hischcże prjedy hacź bě holza do wody dopadła, bě ju žrawiza shrabła a jej jenu nohu wotkužka. W jenych žonjazych kupjelach běchu někotre žony s cźołmom psches mjesu pschejěle, a jena žona psched cźołmom pkuwasche, hdyž dwě žrawizy 50 metrow daloko wohladachu. Žona bě jenoż dwaj metraj wot cźołma sdalena, tola prjedy hacź mózachu ju do cźołma sczahnycź, bě žrawiza žwój wopor hižo sa nohomaj shrabła a do hłubiny sczahnyła. Na kupje Bateari žu žamo mórszy straźnizy postajeni. Kak nusna je tale pschiprawa, podawk dopokasuje, kotryž je žo poždledni julij stał. Hdyž běchu kupjele jedyn horzy dźeń polne ludźi, na dobo warnowane snamjo saklincza, do kupjelow žo žrawizy dobuchu. Na wotewrjenym morju stejazy cźołm žo rybiska najprjedy dachu. Jenoż wězywustojnemu wodźenju jeneho straźnika bě žo džakowacź, so žo cźołm njepowróczi, mjes tym so drusy straźnizy se żelesnymi hokami do swěriskow storkachu a kakachu. Wojowanje jenoż minutu trajesche; sa tónle cźaž pak mózachu žo kumpazy ludźo na brjoh wukhowacź, hewak budźische žałożne krejpschelecże nastało. Mórske kupjele w Barcoli pola Triesta žu žrawizow dla s wyżokimi żelesnymi lěžyzami wobdate.

* (Jěsba s ballonom we wětrje.) Na žmjercź khrobłu jěsbu je žo amerikanski powětrojěsdny Jones puschcził. Wón chzyische wjedźecź, kajki žo jeho ballon „Loomeran“ we wětrje wupruhuje. Wón žo pschi njewjedrje 1000 stopow wyżoko puschczi, da potom motorej dźełacź a psches Hudsonsku rěku leczesche. Tu wón do dźiwjeho wichora pschińdże, kotryž jón psched žobu cźerjesche a jón wjele tyżaz metrow wyżoko wjercźesche. We wyżokosczi 4000 stopow wětr wo žrjedź cźmowych mróczelow wocźichny. Mróczele Jonesej wschón wuhlad bjerjechu, tak so wón njewjedźesche, hdże bě. Njedźiwajzy na strach, so mohł do morja padnycź, wón ventil sběhny. Mjes tym so ballon do hłubiny padasche, khrobły powětrojěsdny psches schěre mróczele wodowu žmuhu wohlada a wón spósna, so nad krajom leczi. Jemu žo poradźi, žo na jenu łuku puschczicź, pschi cźimž wschak žo ballon s wětrom do kruchow rostorha. Kapitan Jones praji, so je žo powětroweho jěsdženja na dlějschi cźaž nabył.

* (Powodženja w Indiskej.) Wurjadnje żylne wutrajne deschcże žu w Heidirabadu a Dekkanje s pschecźinu sapuscźazych powodženjow byke. Rěka Musi je wo wjele metrow wyschische stupika a je někotre mosty swotorhaka. Wjele tyżaz khěžow je žo wotplawiko. Khětro wjele ludźi je žo tepiko; wschudże žo cźěła pschipławjeja. Kraj je wjele mil daloko sapuschczeny.

Wužudženja.

Sawnisti žud. Cźorny njedźak žo sa jeho pomozniwoscź dźełacźerjej Kowarkej s Budyschina dosta. Wón bě wjecźor 12. julija 23létnemu pohonczej Gerstenbergerej s Konjez pola Kubschiz, kotryž se žwojim jěsdnym kołom njedaloko Nadźanez pjany w pschěrowje leżesche, na nosy pomhał. Gerstenberger jemu skschiwdźaze wudma nawdawa, a dźełacźer Schołta a jeho żona s Konjez jemu pomhaschtaj, Kowarka wuczescźicź. Wonaj tež druhich ludźi, po drósy duzych, wobcźežowaschtaj, a Scholcźina žamo žuknje sběhajo žwój sadk pokasowasche. Cźrjóda ludźi žo sběża, a Gerstenberger žo na Kowarka s nožom saměri, jemu hrožo: „Scźerbje, Ty dyrbisch žo sakaknycź!“ Gerstenbergera k 80 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 2 njedźeli a k arrestej na dwaj dnjej, Scholtu k 10 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 2 dnjej a Scholcźinu k 15 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k arrestej na 3 dny sażudźichu.

× 46létneho Khorlu Bukana w Klukschu winowachu, so je w cźażu wot 31. měrza hacź 15. haprleje 1908 bjes dowolnoscże wyschnoscże palenz a kognak pschedawał. Bukan to přejesche, dźełkowy wodźer Junge w Schönbornje pak pod pschižahu wobžwědczi, so je wón wospjet w Bukanowym kontorje hromadże s druhimi ludźimi palenz a piwo pił. Bukan je sa schkleńczku kognaka 10 np. a sa bleschu piwa 15 np. žadał. Husto žu hacź do nozy tam pili, tež kubler Groß w Subornicźzy je žo pschi tym wobdźelił. Groß pak wospjet njedźiwajzy napominanjow, runje kaž kowar Wilhelm s Małbez, přejeschtaj, so staj 31. měrza abo w jenym druhim cźażu pola Bukana sa pjenjesy piwo abo kognak piloj. Junge hischcże wjele druhich ludźi jako žwědkow mjenowasche. So mohli žo tuczi pschežkyschecź, žo wužudženje wotstorczi. Se žłowow statneho rěcźnika bě žkyschecź, so žnadź je tón abo tamny žwědk wopak pschižahał a so budże žo teho dla psched žudom samolwicź dyrbjecź.

Khostanska komora. Lichowarstwa dla mějesche žo 23létny J. M. Mickan s Budyschina samolwicź. Wón bě fabrikarjej Krecźmarjej se Ssokolzy loni nasymu 10 hriwnow na 3 abo 4 dny požcźik. Sa to dyrbjesche jemu Krecźmar směnku (wechsel) wo 13 hriwnach wustajicź. Létża psched žwjatkami wón Krecźmarjej a dźełacźerjej Pfretschnerej po 20 hriwnach na 2 měžazaj požcźi a žebi wot kóždeho s njeju směnku wo 30 hriwnach žadasche a ju tež dosta. Lichowanja dla Mickana k jastwu na 4 měžazy a 200 hriwnam pjenjeżneho khostanja sażudźichu.

× Dźełacźer Gustav Hermann Junge, nětkole w Mjeschizach bydlazy, ma 6 měžazy jastwa wotžedźecź a cźežne prawa na dwě lěcze žhubi, dokelž je w auguscże w Kumwałdże njenaturske njekasanstwo skucźił.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějecźel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wikach 1 **telefon cźišło 415**

porucza žwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseżklanje w cźwizach a bleschach.

Proschu žebi placźisnowy sapiž žadacź.

Kastanije

a

žołdże

po najwyschschich placźisnach kupuje

Otto Engert

drogowa pschedawarnja

en gros en détail

Telefon 33*.

Dla samjesowanja schtomowuje dobre druziny žadowych schtomikow, a to

1000 schtuk po 600 mk.,
100 = = 70 mk.,
10 = = 8 mk.

pschedawa

knjezi dwór w Bóschizach pola Njeżwacźidła.

Liebsch,

žudnisti aktuar sw. žkužby

na žukelnstej haży 34

pisarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembrazitke, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.

Rěczi žerbski.

— Telefon cźišło 177. —

Pschežadźowanje ležomnoscźow.

Do Rakez!

Rakezanski hermank budże moja

patentowana

schatowa-róla

na hermanku wustajena.

S pocześcowanjom

A. Rabsch w Budyschinje.

Pscheßadżowanje leżomnoscże.

W leżomnostoych knihach sa Suborniczku na łopjenje 38 sapißanaj sahonskaj kruchaj cżo. 71a, 72 sahonskich knihow sa Suborniczku, wobstejazaj s noweho a stareho **domskeho, rěsarnje** a kólnje, każ też s pola, wscho hromadże 34,3 ara wulkaj, mataj ßo

schtwórtk 15. oktobra 1908 dopołdnja w 11 hodzinach

na městnje ßamym w **Subornicżzy** sjawnje na pscheßadżowanje pschedawacż.

Twarjenja ßu se 16500 hriwnami pola krajneho wopalneho sawěscżenja taksěrowane a w Subornicżzy snapschecża wuhloweje dżěłarnje „Olba" leża.

W leżomnoscżi je ßo hacż do ßrjedż tuteho lěta żiwje rěsako; rěsniski inventar móże ßo woßebje pschedacż.

Wuměnjenja ßu w mojej pißarni wobhladacż, też móża ßo wote mnje pschipółkacż dacż.

W Budyschinje, 1. oktobra 1908.

Rěcżnik Wesser,
kralowski notar.

Na

pscheßadżowanje pschedawanje leżomnoscże.

K konkurßowej maßy wojnarja Jana Schüßy mjenowaneho Mauckscha w Njechornju ßkuschaza leżomnoscż, wobstejaza s domskeho, s dżěłarnju a bróżnju, se satwarjenej hródżu, każ też s 2 akrow 98 □prutow pola je se ßwobodneje ruki na pschedań.

Ssadżenja ßu hacż do **5. oktobra** pola podpißaneho wotedacż.

W Budyschinje, 26. septembra 1908.

Konkurßowy sarjadnik.
Gustav Christoph.

Wobydlenje

blisko zyrkwje, sa schewza abo krawza ßo pschihodżaze, je na pschenajecże **w Budyschinku.**

Mjeńscha khěża

bohacże s 5 % ßo sadanjaza, w dobrym rjedże, je na pschedań psches **J. a E. Kobana**
pschi żitnych wikach 4.

Żiwnoscż

½ hodżiny wot Budyschina sdalena, s 8 kórzami pola a łuki je dla wobßedżerjoweho wumrjecża hnydom na pschedań. Dalscże je shonicż we wub. Serb. Nowin.

Rjane twarske městno

ma sa 5000 hriwnow hnydom na pschedań **Raue**
w póstskej kowarni.

4000 hriwnow 5000 hriwnow

ma hnydom s pschihódnymi wuměnjenjemi wupożczicż
K. Raue
w póstskej kowarni w Budyschinje.

Ssylna kruwa

s cżeleczom je hnydom na pschedań w Nowych Cżichońzach cżo. 24.

Khěża cżißło 9

w Mitkezach s rjanej ßadowej sahrodu a polom je na pschedań. Dalscże je shonicż pola **Ernsta Kaplerja** w Kelnje.

Rjanej wobydleni

stej na pschenajecże w Měrkowje cżißko 11. Dżěło je blisko.

Kuchańki, stwinske a ßkużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cżrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Wustojne schwalcże

holzy, kotrež chzedża woßebne schwalczistwo nawuknycż, pyta
Hana Jenczez
na Moltkowej dróßy 8.

Wustojneho

schewskeho pomoznika

jenoż na dobre skasane dżěło hnydom pytam. Jenżo woprawdże dobry dżěłaczer (na ramikowe dżěło) chzyk ßo samolwicż.

Hermann Zawnik,
schewski mischtr w Rakezach.

Stwórtk 8. oktobra

budże w hosćencu „winoweje kiće" w Budyšinje dopołdnja w 10 hodź. posedźenje **hłowneje serbskeje předarskeje konferency** a dopołd. w ½12 hodź. k předpołoženju zličbowanja zhromadźizna **lutherskeho knihownebo towarstwa.**

Předsydstwo.

Jubilejny swjedźeń

Towarstwa Serbskich Burow

njedźelu 11. oktobra 1908 w Małym Wjelkowje.

Porjad:

Popołdnju w 3 hodź.: **Swjedźeńska zhromadźizna.**

Wječor w 6 hodź.: **Koncert a dźiwadło.**

Po tym: **Swjedźeńska hosćina a reje.**

Wšitkich sobustawow serbskich burskich towarstwow a přećelow narodneho hospodarstwa najwutrobnišo přeprošuje

swjedźeński wubjerk:
Jan Mlynk, předsyda.

K 1. januarej 1909 ßo stwinska holza a ßylna ßkużobua holza pytataj. Dalscże je shonicż we wudawarni Serb. Nowin.

Do Lejna

pola Khróscżiz!

Njedżelu 4. oktobra na

reje

pscheczelnje pscheproschuje
Pětr Nowak
w Lejnjanskim hosczenzu.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdże jutsje póńdżemy? Wschitzy do **Noweje Jaßońzy,** tam budża **reje.**

Pscheczelnje pscheproschuje
P. Hofmann.

Ssylneho běharja

16—17 létneho hnydom pyta
M. Wassermann na bohatej haßy.

Skřiwdźace słowa, na knježnu Hanu Hotasec w Křiwej Boršći zrěčane, z tutym rozkaty jako njewěrne wróćam.

Dźěłaćer **Ernst Reichelt**
w Křiwej Boršći.

Dźak a sława

tym serbskim knježnam, kotrež su so při poswjećenju noweje železnicy k česći serbskeho towarstwa „Lipy" swoju narodnu drastu zwoblekałe a tak cyły ćah porjeńšili.

Wjele Rakečenjow.

Bóh, tón Knjes, wotwoła dżenża rano ¾5 hodżin naschu lubu ßotru **Wiłku** rodż. Jakubez, ßerbskeho wótczinza prof. Dr. **Pfula,** sawostajenu wudowu. „Nětk je ßo wupokasało sboże a móz a kraßnoscż nascheho Boha, a wyschnoscż jeho Khrystußa", hdyż je jej, po cżeżkich cżerpjenjach, cżiche sbóżne wußnjenje wobradżene było. — Na semi tudy wona běsche dléje hacż 76 lět.

W Budyschinje,
na dnju ßwj. Michała 1908.

Jara frudni sawostajeni

Jurij Jakub, farar.
Dr. Jan Jakub, dwórski radżicżel.
Emka Jakubez.

(K temu cżißku pschiłoha.)

Pschiloha k cžišku 40 Serbskich Nowin.

Sobotu 3. oktobra 1908.

Placžišny rěsneho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

28. septembra 1908.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjažne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	42—45	78—81
awstriske	43—47	79—83
2. młode, mjažne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—41	73—77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—36	65—72
4. žnadnje pizowane tóžbeje staroby	28—31	58—63
Jałojzy a krumy:		
1. połnomjažne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—42	72—74
2. połnomjažne, wukormjene krumy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	37—39	68—71
3. starše, wukormjene krumy a žnadnje wuwite młódše krumy a jałojzy	32—36	62—67
4. žrěnjo pizowane krumy a jałojzy	27—31	57—61
5. žnadnje pizowane krumy a jałojzy	—	49—55
Byki:		
1. połnomjažne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—43	72—75
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—39	67—71
3. žnadnje pizowane	30—34	62 66
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	49—52	79—82
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—48	75—78
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—44	70—74
Swinje:		
1. połnomjažne lěpšich rasow a jich křižencjow w starosći hač do $1\frac{1}{4}$ léta	53—55	68—70
2. mjažne	50 52	65—68
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	46—49	61—64

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje:		W Budyšinje. 26. septembra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 1. oktobra 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica	běła	—	—	—	—	9	85	10	30
"	žołta	—	—	—	—	9	50	10	—
" nowa		9	70	9	85				
Rožla		—	—	—	—	8	—	8	50
" nowa		8	50	8	63	—	—	—	—
Ječmjeń	50 kilogr.	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows nowy	50 kilogr.	7	40	7	60	7	—	7	50
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Wola		8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny		2	40	2	70	2	20	2	50
Butra 1 kilogr.		2	50	2	60	2	40	2	60
Pšeničžna muka 50 "		11	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "		11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	25	3	50	2	20	2	80
Ssloma 100 "		3	34	3	50	3	25	4	—
Prošata 720 schtuk, schtuka		8	—	24	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	30
Rjane wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeničžny gris	50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—
Rjany gris	50 kilogr.	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyšinje pšenica (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenica (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., rožła wot 8 hr. 60 np. hač 8 hr. 75 np., ječmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowš wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyšinje płaćeše: kórz pšenicy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 49 np. hač 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 60 np. hač 13 hr. 80 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 13 hr. 02 np. hač 13 hr. 30 np.

Wiežne placžišny w Kamjenzu.

1. oktobra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 8 hr. 50 np. hač 8 hr. 75 np., pšenica wot 9 hr. 70 np. hač 10 hr. — np., ječmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 30 np., wowš wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 50 np., žloma (100 kilogr.) 3 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 2. oktobra: Rjane a cžopłe.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje 16. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farar Räda žerbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodžin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźěła smjeje duchowny Tischer.

Křćenl:

W **Michałskej zyrkwi**: Hermann Werner, Jana Hermanna Waurischa, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Pawoł Gerhard, Ernsta Schmidta, žiwnoscžerja w Hrubocžizach, ž. — Khorla August, Khorle Wylema Pětschki, fabrikarja na Židowje, ž. — Richard Max, Augusta Hermanna Schmieda, khežerja a murjerja w Małšezach, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadze**: 27. septembra: Khrystiana Rychtarjowa rodž. Tänzerez, wobydlerka Židowskeje wokrježneje khorownje, 75 l. 6 m. 21 d. — 29. Johana Marja, Handrija Wicžasa, žiwnoscžerja w Nadžanezach, dž., 1 l. 10 m. 25 d.

Zyrkwinske powjesče s Hodžija.

16. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$8 hodžin duchowny Voigt němsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodžin farar Kschižan němske a $\frac{3}{4}$10 hodžin žerbske prědowanje.

Zyrkwinske powjesče s Budestez.

16. njedželu po žwjatej Trojizy smjeje farar Domaschka rano w 7 hodž. žerbsku spowjedž, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodž. žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodžin němske prědowanje.

Póndželu jako na kermuschu smjeje farar Domaschka rano we 8 hodž. žerbske a $\frac{1}{2}$10 hodžin němske prědowanje.

Jědzne a khojejowe žudobje

kaž tež wschě druhe porzlinowe, kamjeninowe schkleńczane twory najtunscho poručam.

Džělba **wulkich klankow** (pópow) žo niže nutskupowanskeje płaćišny pschedawa.

Ernst Ullrich na schuleńskej drózy 12.

Franz Marschner

cžaženikat w Budyšinje

na bohatej haży 9

žwój skład **cžažnikow** a **cžažnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedžbowanju poruca.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaćišny.

Praktiske, tunje, pschisprawne je

MAGGI owe korjenjenje.

We woprawnych bleschach a s nowa pjelnjene najlěpsche poruca

Hermann Klemm na kamjentnej haży.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi poruca

Budyska zentrala rolowych separatorow

mějeczelej J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny žo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maschina žo wežywustojnje staji.

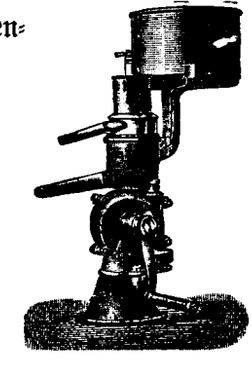

Pschipósnaty wubjerny

khofej

woßebje ßylne měschenja
po **1 mk.** a **1 mk. 20 np.**
porucza

Hans Lindner
prjedy Paul Hofmann
na rózku ßerbskeje
a schnletiskeje haßy.

Jahły, hejduschku, grupy,
ßoki, buny, hróch
rajß, nudle,
dobru pscheneżnu muku
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi żitnych wikach.

Chenillowe rubischcza

rjanych nowych mustrow
płaczisny hódno pschedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Jabluka k **tłóczenju,** tschaßene tola srake, kóżdu dźělbu sa hotowe pjenjesy zentnar po 1 mk. 60 np. hacz 1 mk. 90 np. kupujetaj
dr. Herrmann a dr. Wjazla
w Budyschinje
pschi kralowskim walu 10.
Hornjołużiska tłóczerńja ßada.

Pißarńja
sa kupne, hypothekske, dismembrazisse, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej dróšy čžo. 1
po 1 schodźe, hosćenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Sa

nasymsku potrjebu

po pschihódnym wotsamknjenju poruczamoj
po sczěhowazhych tunich płaczisnach:

wolmjane dźěczaze schtrymphy hižo po **25** np.,
wolmjane żonjaze schtrymphy hižo po **45** np.,
wolmjane mužaze soki hižo po **35** np.,
barchentowe koschle sa dźěczi hižo po **35** np.,
barchentowe koschle sa mužskich hižo po **1** mk.,
barchentowe koschle sa żónske hižo po **1** mk.,
barchentowe spódnje kholowy
sa żónske hižo po **85** np.,
barchentowe spódnje ßuknje
sa żónske hižo po **50** np.,
normalne trikoty sa dźěczi hižo po **60** np.,
normalne koschle a **kholowy** hižo po **1** mk.

Schtrykowansku wolmu

po najtuńschich płaczisnach a w najwjetschim wubjerku jenož czistowołmjane drużiny
schczeńk po 35, 40, 45, 50, 60, 75 np.

Hotowe wnpjerki nětotrych wulkosczow hižo po **3** mk.,
hotowe żychi nětotrych wulkosczow hižo po **2** mk. **25** np.,
hotowe ßłomniki nětotrych wulkosczow hižo po **1** mk. **25** np.,
barchentowe poßleschczowe płachty a **spanske pschikrywy** hižo po **1** mk.,
blidowe pschikrywy (deki), wołmjane ſ wuschiwanjom hižo po **1** mk. **80** np.,
gardiny, běłe a na żołcź hižo po **20** np.,
běhanske tkaniny, krute drużiny, hižo po **40** np.,
linoleum, wjele schěrjow, hižo po **85** np.,
teppichi, wschěch wulkosczow, hižo po **1** mk.

Składnostna kup!

Wulka dźělba
żonjazych blusow a schórzuchow
wjele niże swuczeneje płaczisny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3. **Telefon 488.**

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.
Kaschel, katarrh, dybawosez
ßo spěschnje połóżeja
ſ thymusinom
Bleschca po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Pschezo a pschezo ßo praji,
so ma

Ota Sachse

tola najlěpschi

khofej

po wschěch płaczisnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomaß,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Składownja
drainěrowanskich rolow
w Lětonju.
Poruczam
drainěrowanske roły
wschěch wulkosczow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakoßneje a runeje formy,
proßaze korta
ſ prěkuschom a bjes njeho,
plestrowanske platy
(diagonalne a schižne mustry),
wudymanske roły
shibnjene a rune,
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich
w hosćenzu w Lětonju.

Telefon 37. **Jan Jurij Pahn** Telefon 37.

pschi hlownym torhoschczu.

Saložene 1802.

Wołmjane draſtne tkaniny

ſa naſymu a ſymu 1908/1909.

Wſchě nowoſcze ßu doſchle. Njedozpity wubjerk w kóždej placžiſnje.

Jenobarbne draſtne tkaniny.

Chevioty	95 cm hacž 130 cm ſchěroke,	meter po 4 mk. 75 np. hacž — mk. 90 np.
Chevrony	95 cm hacž 130 cm ſchěroke,	meter po 5 mk. 50 np. hacž 1 mk. — np.
Diagonale	95 cm hacž 110 cm ſchěroke,	meter po wſchelakich placžiſnach.
Satinowe ßukno	95 cm hacž 110 cm ſchěroke,	meter po 6 mk. — np. hacž 1 mk. 35 np.
Ssukno	95 cm hacž 130 cm ſchěroke,	meter po 6 mk. 75 np. hacž 2 mk. 60 np.

Muſtrowane draſtne tkaniny.

Kaſchczikate a woknate draſtne tkaniny	meter po 7 mk. — np. hacž — mk. 80 np.
Ssmuhate draſtne tkaniny	meter po 7 mk. 50 np. hacž — mk. 80 np.

Jendželſke draſtne tkaniny.

Koſtumowe tkaniny 130 cm ſchěroke, meter po 7 mk. 50 np. hacž 1 mk. 60 np.

Woßebita nowoſcž: **cžorno-běle.**

Cžorne draſtne tkaniny

w cheviotu, krêpu, armuru, ſatinowym ßuknje, diagonalu, chevronje, ßuknje, mohairowym krêpu, mohairowym diagonalu, meter po 6 mk. — np. hacž — mk. 90 np.

Njedozpity wubjerk! Prěnjoklaßne wudžělki.

Běle draſtne tkaniny

ſa njewjeſczinſke a towarſtwowe wobleczenja po wſchěch placžiſnach.

Bluſowe tkaniny

w pomyßlnje najwjetſchim wubjerku.

Wołmjane bluſowe tkaniny, dwójzy ſchěroke	meter po 4 mk. — np. hacž — mk. 80 np.
Wołmjane bluſowe flanelle	meter po 2 mk. 90 np. hacž 1 mk.
Bawłmjane bluſowe flanelle,	meter po — mk. 80 np. hacž — mk. 40 np.

Połhotowe wobleczenja,

židžane, wołmjane, batiſtowe a tüllowe po 70 mk. hacž 6 mk. 75 np.

Radoſczaze nowoſcze!

Lěpſchiny mojich tkaninow ßu:
Najwjetſcha placžiſny hódnoſcž pſchi jenož najlěpſchich družinach.

Dla
rozpuščenja předawarnje
ßo wschě wězy
mojeho tworoweho sklada
po wjele poniženych płaczisnach wupschedawaja.

Eduard Hartmann

na snutskownej lawskej haßy 5 **w Budyschinje** na snutskownej lawskej haßy 5.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
s měßaczným wupowjedźenjom	3 %	
s 3měßaczným "	3½ %	
se 6- a 12měßaczným wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też sa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacź.

Filiala Lubijskeje banki
w šerbskim domje.

Kermuschny khosej
punt po 100 — 200 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pschi mjaßowych jědlach 7.

Kupne a druhe wuczinjenja, liscziny wscheje druziny, prósstwowne pißma wo wobhnadzenje atd., formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje zadankow atd., lupowanje a pschedawanje lezomnoscżow, saradzenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow
pschi zitnych wilach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj też šerbski. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 41. Sobotu 10. oktobra 1908. Lětnik 67.

Swětne podawki.

Jednanja wo nowym sakskim wólbnym sakonju

ke kónzej njedóńdu. Rosdźělenje wólbnych wokrjeżow, kajkeż liberalni namjetuja, konservativni pschijecź nochzedźa. Liberalni żebi sa měsťa telko wokrjeżow żadaju, so bychu liberalni wjetschinu w nowym żejmje měli. Kral Bjedrich August a minister hrabja Hohenthal żu żo njepkódneho jednanja mjes liberalnymi a konservativnymi nabyli. Kral je żo sa to wuprajił, so dyrbi żo nowy wólbny sakoń hischcże w pschichodnym żejmje pschijecź. To pak móże żo jenoż na to waschnje stacź, so kóżda strona něschto wot żwojich żadanjow spuschczł. Jeli so njeby móżno byko, dorosumjenje mjes konservativnymi a liberalnymi wo rosdźělenju wólbnych wokrjeżow dozpicź, by żo wólbna reforma bjes teho pschewjedła. Potom by nakhwilnje stare rosdźělenje wokrjeżow dale wostako. Każ wězy leża, njeby liberalnym móżno byko, wólbnej reformje bjes noweho rosdźělenja wólbnych wokrjeżow sadźěwacź. Knjeżerstwo żebi na to njemyżli, wólbneje reformy dla żejm rospuschczicź. Wone wě, so tež nowowuswoleny żejm njeby nacźisk wólbneho sakonja, kajkiż żebi jón knjeżerstwo pscheje, pschijał.

Schpanisti kral Alfons w Sakskej.

Lońschi wopyt krala Bjedricha Augusta w Madridże wotrunajo je schpanisti kral póndźelu kralowski dwór w Draždźanach wopytał. Měsťo bě dróhi, po kotrychž żo kralowski hóscź wjesesche, nanajrjeń scho wupyschicź dako. Draždźanska polizija je napinazu żkužbu měka, dokelž anarchistojo schpanisskemu kralej sa żiwjenjom steja. Wschitzy zuży, kotsiž běchu sańdźeny tydźeń do Draždźan pschijeli, żu żo wobhladniwje wobkedźbowali. Polizija pak njeje żaneje pschicźiny měka, někoho s podhladom sajecź, so ma sle wotpohlady pschecźiwo schpanisskemu kralej.

Antiwojerska agitazija w němskim wójsku.

Pośledni tydźeń żu żo we wjele wjetschich němskich městach wobhydlenja anarchistow pschepytake. Anarchistojo żu żebi wotmyżlili, pschi swołanju rekrutow do wójska wulku antiwojersku agitaziju do skutka stajicź. We hłownych anarchistiskich nowinach „Sswobodny dźełacźer" bě żo napominanje sa rekrutow wotcźischczako, w kotrymż żo woni k spjecźiwoscźi schcźuwachu. Tole cźiżko mjenowanych nowin je żo konfiskowako. Pschi pschepytanju wudawarnje pak jenoż 50 eksemplarow namakachu.

Pschewrót na Balkanje.

Sa Turkowsku żu sle cżażby pschischkle. Bołharska je puta, s kotrymiż bě hischcże k Turkowskej pschiwjasana, srostorhała. Wjerch Ferdinand Koburgski, w lěcże 1887 w Tirnowje sa bołharskeho wjerscha wuswoleny, je żo po żadanju żwojeho luda sazara njewotwiżneho bołharskeho zarstwa wuwołał. Turkojo njeběchu żo hischcże wot tuteje porażazeje powjesće shrabali, hdyż jim awstriski kněżor pschipowjedźi, so je wón żwoju knjeżerśku mózna Bożniju a Herzegowinu wupschestrěł, hdźež měješche Awstriska po postajenjach Barlinskeho měra porjad postajicź. Skónczńje żu też hischcże wobydlerjo kupy Krety bjespomoznoscź Turkowskeje swużili a żwoje sjednoczenje s grichiskim kralestwom wuwołali.

Nastork k pschewrótej na Balkanje je wot Awstriskeje wuschoł. Wona je hižo dawno na składny wokomik cźakała, so by Bożniju a Herzegowinu pod żwoje knjejstwo stajiła. Swada mjes Turkowskej a Bołharskej żo k jejnym wotpohladam derje pschihodźesche. Awstriski kněžor bołharskeho wjerscha Ferdinanda k żebi pscheproży a s nim shromadne postupjenje pschecźiwo Turkowskej wotrěcźa. Turkowska hižo 30 lět w Bołharskej a w Bożniji a Herzegowinje niczo wjazy roskasowacź nima, tola pak żo wona nadźijesche, so żo jej něhdy Bożnija a Herzegowina sażo wrócźitej. Tale nadźija dyrbi żo nětko na pschezo puschczicź. S wójnu żebi Turkowska żwoje něhdusche wobżedźenstwo njesamóże sażo dobycź. Turkowskej by hižo cźeżko byko, Bołharsku we wójnje pschemóz, a na to, so mohła żo wona s wuspěchom s Bołharskej a Awstriskej s dobom do wójny sapleścź, żebi nětkole pschi żwojich żłabych wójskowych mozach s zyła njemóże pomyżlicź. Jenicźku pomoz wona jenoż hischcże wot Rušeje, Jendźelskeje a Franzowskeje wocźakuje. Bożniju a Herzegowinu anektowawschi je Awstriska postajenja Barlinskeho měra pschestupiła. Wulkomozy, kotreż żu je podpiżake, dyrbja jim po prawom sażo k płacźiwosći dopomhacź. Ruska je żo hižo rossżudźiło, wulkomozy na konferenzu pscheprożycź, na kotrejż ma żo wo postupjenju Awstriskeje a Bołharskeje jednacź. Turkowska żo żłabeje nadźije dźerži, so żo wulkomozy na tejle konferenzy swadźa, a so potom k powschitkownej wójnje dóńdże. Wěste je, so na konferenzy njebudźa wulkomozy jeneje myżle. Němska je hižo Ruskej srosumicź dała, so budże żwoju swjasałku Awstrisku na konferenzy wulkomozow po móżnosći podpjeracź, so pak żo hewak wschitkim namjetam pschisamknje, kotreż żu na to skożene, so by żo europiski měr sakhował. Tola prjedy hacź k konferenzy wulkomozow dóńdże, móże wójna mjes Turkowskej a Bołharskej wudyricź. Bołharska je pjecża telegrafiszy sultana napominała, so dyrbi jejnu njewotwiżnosćź pschipósnacź. W Konstantinoplu měnja, so Bołharska jenoż pschicźinu k wójnje pyta. Jejne wójsko je k wójnje pschihotowane, turkowske pak niz. Nětkole żu wuhlady sa Bołharsku na dobycźerśku wójnu najpschihódnische, cźim dlěje żo wona s pschipowjedźenjom wójny komdźi, cźim wjazy khwile Turkowska dostanje, żwoje wójsko pschi bołharskich mjesach postajicź.

Wójnske myżle w Konstantinoplu.

Po Konstantinoplu ludowe cźrjódy cźahaju, kotreż żebi wójnu s Bołharskej a Awstriskej żadaju. Lud je pschecźiwo Awstriskej a też pschecźiwo Němskej nanajhłubscho roshorjeny. 12,000 hodźow je pschiżahako, so budża wójnu pschecźiwo Bołharskej a Awstriskej żadacź.

We wójnskim ministerstwje żo njetajeja, so żo Turkowska na wschě móżnosće pschihotuje. Njepschestawajcź żo munizija k bołharskim mjesam sćele. Armenski żwobodniski komitej je knjeżerstwu sa pschipad wójny 40,000 armenskich dobrowólnikow a dwě milionje turkowskich puntow pjenjes poskicźił.

Skoro wschě turkowske nowiny s najwótrischimi wurasami pschecźiwo Awstriskej pišaju, hacź runje wusnawaju, so Bożniska a Herzegowina hižo dawno wjazy turkowska njeje. Nětcźischе njesbożowne wobstejnosće żo jako sćěhwk Bismarckoweje politiki wobhladuja, a

Němska žo pomoznik awstriskeje mjenuje. Hacž runje turkowske knježerstwo wudawa, so je pschečziwo wójnje, wójnski strach tola dale wobsteji.

Němski pósłanz w Konstantinoplu, žwobodny knjes s Marschall, je póndželu wótre wurěčzowanje s wulkowežirom Kiamilom paschu měł. Wulkowežir je němskemu pósłanzej porokował, so Němska njeje Awstrisku wotdžeržała, wuwokonju njewotwižnoscze Bolharskeje polěkowacz a žamo Bošniju a Herzegowinu annektowacz. Knjes s Marschall je na to s czežnym žlowom wobkrucził, so ani wón, ani němski khežorstwowy kanzler njeje wo wotmyslenjach Awstriskeje niczo wjedžał. Khežor Wylem je pschezo hischcze žwerny sultanowy pschecžel.

Wójnska myšl w Sserbiji.

Sserbija Bolharskej njewotwižnoscz popschewa, tola s tym je žo wona hluboko roshorika, so je Awstriska Bošniju a Herzegowinu pod žwoje knjejstwo stajika. Wobydlerstwo w tymajle krajomaj, kschescžijanske, kaž muhamedanske, je czistoserbske. W Sserbiji s dawnych czažow potajnu nadžiju žiwjachu, so žo Bošnija a Herzegowina junu se Sserbiju sjednoczitej. Teho dla wot teho czaža, wot kotrehož je Awstriska po Barlinskim měrje Bošniju a Herzegowinu wobžadžika, pschecžiwo Awstriskej mjes žerbskim ludom njepschecželske smyslenje knježi. S potkóczowanjom žerbskeho luda w Bošniji psches Awstrisku je tole njepschecželstwo pschibywało. Nětko, hdyž Sserbja widža, so žo Bošnija a Herzegowina žnadž ženje wjazy s awstriskeje kwakle njewužwobodžitej, je roshorjenoscz w Sserbiji na najwyschsche stupika. Ludowa njemdroscz žanych mjesow njesmaje. Psches dwaj tyžaz mlodženzow pod žerbskimi khorhojemi turkowskemu pósłanzej žwoje sympathije konstituzionalnej Turkowskej a Młodoturkam wobžwědczachu. Wot pósłanza khorhoj s polměžazom dostachu. Potom spěwajo pomnik wobstupichu, a wožebity wubjerk pod pschedžydstwom spižowacžela Nuschicža dobrowólnikow sa pschipad wójny sapižowacz sapocža. Hacž dotal je žo hižo w Belgradže 5000 dobrowólnikow sapižało. Kral je žo s manevrow do hlowneho města wrócził a je s prjedawschim ministerstwowym pschedžydstwom Paschiczom a s wjednikami politiskich stron jednak. Belgradszy židži schpaniskeje rěcze statej někotre milijony dinarow darja, so mohł žo na kóždu móžnoscz pschihotowacz. S balkona narodneho dživadła někotsi rěcznizy lud napominachu, so nježmě annexiju Bošnije a Herzegowiny pschipuschczicz, tola njeprajichu, kak ma žo to czinicz. Jažne je, so Sserbija žama njemóže nad móznej Awstriskej dobycz. Powschitkownje saczischcz knježi, so chze Sserbija wulkomozy na žwoju njespokojnoscz kedžbliwe czinicz.

Schtwórtk popoldnju žu wobydlerjo w Belgradže wójsko, s manevrow žo wrócżaze, se sahorjenjom witali. Wjeczor ludowe czrjódy wołajo: „Sskawa kralej, krónprynzej a wójsku!“, kaž też: „Prjecz s Awstriskej!“ po měschczańskich dróhach czahachu. Psched kralowskim hrodom žo wulka czrjóda ludu sběża, kotraž žebi s hłožom žadasche, so byschtaj kral a krónprynz na balkon wuschłoj. Wobaj buschtaj se sahorjenjom powitanaj.

Kral mějesche potom tule rěcz: „Bratsja, žym hluboko sapschimnjeny s poczeszczowanjom, kotrež scże mi pschihotowali. Budżcże pscheżwědczeni, so se žwojim knježerstwom wschu žwoju winowatoscz dopjelnjam. Nětko waš napominam, so byschcże žo s měrom roseschli.“ — Ludowa czrjóda s hłožom dołhotrajaze „Žiwjo!“ wołasche. Hdyž kral s balkona woteńdže, žo lud dospołnje s měrom roseńdże.

Mobilisazija žerbskeho wójska.

Sserbske knježerstwo je prěnju a druhu klažu reservow pod khorhoj swołała. Belgradska garnisona je wótru muniziju dostała. Sserbske czažopižy pschipowjedaju, so žo hnydom wobrónjeny sběžk w Bošniji sapocznje a so budža žo s bombowymi nadpadami spěchowacz. Krala Pětra žu, hdyž žo s kronprynzom s manövrow pola Ssopota wrócži, se sahorjenjom witali, na njeho wołajo: „Wjedž naš do wójny!“ Tyžazy mlodych ludži žu žo jako dobrowólnizy pschecżiwo Awstriskej samolwike. Wotdžělenja dobrowólnikow žo hižo tworja. Ministerstwo je krala proszyło, so by jo rospuschcził a nowe ministerstwo sestajał, kotremuž bychu sastupjerjo wschěch politiskich stronow pschiszłuscheli.

Awstriska Sserbiji s wójnu hrosy.

Awstriske knježerstwo je wot žerbskeho knježerstwa wujaznjenje žadało, so je reserwistow k žłužbje swołało, a so žo wot někotrych dnjow wójnske hibanje w Sserbiji stawa. Awstriska Sserbiji hrosy, so žo hnydom awstriske wójsko do Sserbije nawali, njeda-li Sserbija spokojaze wotmolwjenje.

Džěl wuherskeho pěscheho regimenta czisło 70 je tunel a móst pola Becse wobžadził. S druhim wotdžělenjom wojakow je žo móst mjes Petrowaradimom a Nowym Ssadom wobžadził. Woženje czahow na tejle želesniskej czarje je žo sastajiło, dokelž žo boja, so žerbszy wojazy czahi nadpadnu.

W Sagrjebje je žo wschitkim offizěram sakasało, město wopuschczicz. S dobom je powjesczdoschła, so žu žo mosty na Ssawje a Dunaju pschi žerbskich mjesach s awstriskimi patrouillemi wobžadzike. Pschi kóždym mosczje jedyn offizěr a pół kompagnije steji.

S dobom je roskasowar awstriskeje wójnskeje flottille w Budapestu roskas dostał, so by flottillu mobilisował. Po tym žu 4 motory, kotrež hewak w symje w Budapestu kotwja, na stronu k Belgradej wotjěle. Wone žu s tak czežkimi kanonami wuhotowane, so mohle Belgrad potjělecz, jeli so je njemohło žerbske wójsko njeschkódne sczinicz.

Czorna Hora teho runja pschecżiwo annexiji Bošnije a Herzegowiny protestuje.

Czorna Hora njeje swólniwa, žo po postajenjach Barlinskeho měra dale složowacz, jeli so wulkomozy do teho swola, so žo Bošnija a Herzegowina pod awstriske knjejstwo staji. Czornohórski wjerch je do Belgrada telegrafował: „Hdyž žerbske wójsko k Drininým brjoham (k bošniskej mjesy) poczehnjo, moje wójsko (něhdže 27 000 muži) pschecżiwo Herzegowinje postupi.

Czornohórski wjerch je w „Czornohórskim hłošu“ mužniwe wosjewjenje wudał, kotrež je mjes ludom mózny a hluboki saczischcz czinił. Psched wjerchowym hrodom žo wulka ludowa shromadžisna wotmě. S zyłeje wokolnoscze wulke žyły ludu pschińdżechu. Wschitczy rěcznizy wótrje pschecżiwo annexiji Bošnije a Herzegowiny rěczachu, na czož žo wobsamknjenje pschija, w kotrymž žo knježerstwo napomina, so by kschiwdu sabyło, kotraž je žo jemu njedawno czinika, so žu Sserbjo bratsja Czornohórzow a so by žo knježerstwo se Sserbiju na schkitowanje žwojich prawow a interesow sjednoczilo.

Ruske nowiny wo pschewróczе na Balkanje.

Ruske nowiny žu se stejischczom ruskeho knježerstwa s napschecza pschewróta na Balkanje jara njespokojom. „Nowoje Wremje“ žebi žada wjedžecz, sa kajku płaczisnu je Ruska Bošniju a Herzegowinu Awstriskej pschedała. Ruska ma tez w žwojej swonkownej politizy nješchto najžwjeczische, to je žłowjanska myšl. Kóžde podótknjenje tuteje myšle a wjele bóle hrube smylki kož Rcichstadtske (hdžež Ruska k wobžadženju Bošnije psches Awstrisku pschihłošowasche) dawaju ruskemu ludej czežko czerpicz; pschetoż žłowjanska myšl je jenoż dopjelnjenje myšle ruskeho wótczinstwa. Ruska diplomatija je po sdaczu podawki poslednich njedžel sažo ras pschespała, na to je ruski lud swuczeny. Ruska diplomatija pschezo sa kopuschu podawkow klaza. Nětko dyrbjała pak ruska diplomatija skónczże wěrnoscz rjez, so tele podawki pschespawschi njeje hischcze wjetsche hłuposcze s tym sworała, so njeje do někajkich awstriskich wurunanjow swolika.

Nowiny „Rěcz“ praja, so žo s annexiju Bošnije a Herzegowiny Sslowjanstwu czežka rana nadyri.

Ruska budže wotewrjenje Dardanelow žadacz.

Nětko je hižo wěste, so budže žebi Ruska jako sarunanje sa annexiju Bošnije a Herzegowiny wotewrjenje Dardanelow žadacz. Dardanele žu wobtwjerdženja s boka dardanelskeje mórskeje drohi, kotraž se žrjedžosemskeho morja do Marmaraskeho Morja a wot tam da Czorneho Morja wjedże. Po Krimskej wójnje je žo ruskim wójnskim kóžam pschejesd psches Dardanele sakasał.

Rosrěczenje s ruskim ministrom Iswolskim wo annexiji.

Franzowske nowiny „Temps“ žu rosrěczenje wocżischczake, kotrež je jedyn s jejnych redaktorow s ruskim ministrom swonkownych naležnosczow Iswolskim měł.

Iswolski praji, so je na njedawnu powjesczwo annexiji Bošnije a Herzegowiny psches Awstrisku wotmolwik, so je to europiska naležnoscz, a so móże k tajkemu rostorhnjenju Barlinskich wuczinjenjow jenoż s pschihłošowanjom wulkomozow dóńcz. Wón spomni, so annexija Bošnije a Herzegowiny wschak njeby s pschiczinu wójny mjes Ruskej a Awstriskej była. Schtoż Bolharsku nastupa, žmy bolharske knježerstwo hacž do poslednjeho wokomika wot pschewróta wotdžerželi, kotryž je žo runje pschewjedł. Tole dwójne slamanje

Barlinſkich wuczinjenjow njemóże Europa pschipuſchczicz. Sa nětkotre dny ßo namjet poda, ſo by ßo konferenza ſwowała.

Ruſka wulkomozy k konferenzy namołwja.

Ruſke knjeżerſtwo je ſchtwórtk wulkomozam, kotrež ßu poſtajenja Barlinſkeho měra podpißałe, napominanje póßłało, ſo bychu woſjewiłe, hacz ßebi mjeſyludnu konferenzu dla reviſije poſtajenjow Barlinſkeho měra a dla ſrjadowanja wobſtejnoſczow na Balkanje żadaju. Ruſke knjeżerſtwo wótrje pſcheczíwo annexiji Boßnije a Herzegowiny proteſtuje a w njej ſapoczatk ſtraſchnych ſchmatanzow a wohroženja ßwětoweho měra widźi.

Italſka je ſ pſchewrótom ſpokojom.

Prjedy hacz je Awſtriſka Boßniju a Herzegowinu ſe ßwojim krajnym wobßeżdżenſtwom ſjednoczíła, je ßo wona ſ Italſkej rosrunała. Wona je jej ßlubiła, ſo ßwoje wobßadki ſe Sandżaka, to je ſ turkowſkeje Nowobaſarſkeje provinzy, ſ pokodnja Boßnije leżazeje, ſczehnje a ſo wěſte polizajſke prawa pſchi czornohórſkim mórſkim brjoſy ſpuſchczi. Italſka je ſ wotczehnjenjom awſtriſkeho wójſka ſ Nowobaſarſkeho kraja a woßebje ſ Antivaria a czornohórſkich wodow ſpokojena. Po měnjenju Italſkeje Awſtriſka annexiju Boßnije drohu ſaplaczi, hdyż ßo to wopomni, ſo ßo Antivari njemóże wjazy awſtriſki wójnſki pſchiſtaw ſczinicz. Italſke nowiny ßo nadźijeja, ſo je nětko ſtrach nimo, ſo Awſtriſka hacz do Salonikia poſtupi. Rańſchi brjóh adriatiſkeho morja je nětko ſa jězbu łódżow wotewrjeny, a Italſka, kotraż ma w Skutari a Antivari khětre intereßy, móże nětko tam ßwoju induſtrialnu dźeławoſcz wupſcheſtrjecz. Bórſy ßo też twar dunajſko-adriatiſkeje żeleſnizy ſapoczńje.

Wuběhowarjej.

(Konkurentaj.)

(Skónczenje.)

Naſajtra dopołdnja Jan Naſymak prěni pſchińdże, ſo by ßo wo Hanu ßwjatoczńje ſamołwjał. Tu na ßwoje najwjetſche pſchekwapjenje ſhoni, ſo ßo jeho konkurent Nałětnik wo Khatu ſamołwja a ſo ma też najlěpſchu nadźiju. Jemu bu roſeſtajene, ſo ßo jemu pſchecże wutroby jeno potom dopjelni, jeli ſo ßo ſe ßwojim wuběharjom zyle a ßwěru wujedna a ßo ſ nim do towaŕſtwowneho wobkhoda ſjednoczi, tak ſo byſchtaj ßo ſ njepſcheczełſkeju wuběhowarjow na ſpſcheczeleneju, pſches ßwójbne ſwjaſki a wobkhodny wużitk wuſzy ſe ßobu ſjednoczeneju ßwakow pſcheměnikoj.

To jemu najprjedy knjes Palak roſeſtaja a potom też Hana na ßwoje woßebite waſchnje.

Trochu potrjechený knjes Naſymak bórbotaſche, ſo drje ſpóſnawa, ſo je to nuſne. Wón chżyſche ßebi to dokładnje pſchekłaſcz! So to ſawěſcże jeho wina njebudże, jeli ſo we wſchěch wězach k prawemu doroſymjenju njedóńdże. Potom woteńdże.

Bórſy potom Jakub Nałětnik dóńdże, runje tak jako nawoženja. Knjes Palak a tón ras Khata na zyle ßamßne waſchnje ſ nim rěczeſchtaj. Też wón to ßamßne, ſchtoż bě knjes Naſymnik, jeho wuběhował, ßlubił, pſchilubi a potom trochu ſtyſkniwy domoj woteńdże.

Popołdnje ßo bliżeſche. Wjedro bě jara rjane. Konkurentaj ſ nowa pſched ßwojimi klamaŕſkimi durjemi ſtejeſchtaj, a na ßo hladaſchtaj. Baſeliſkowſke pohlady pak tola hižo wjazy tak jědojte njeběchu — ně, nihdy niz! Na dobo ßo woběmaj we wocżomaj ſchtyri ßylſy czuczíweho hnucża ſybolachu. Naſymak wótſje porßny: „Hm!“ Na to Nałětnik runje tak wótſje porßny: Hm, hm!“ Ale njeſwuczeſche na żane waſchnje, każ by to někoho ſkóſtniwje wuwabicz chżyło, ale wjele bóle dobroczíwje pohnuwajo.

Skónczńje ßo Naſymak roſßudźi, napſcheczo hicz a prěnju krocżel ſczinicz a do ßrjedź haßy wuńdże. Hnydom, bjes maka każ na ßamßne pohnucże poßłuchajo, Nałětnik runje tak ſczini.

„Dżenß je kraßne wjedro, knjes Nałětniko!“ Nałětnik rjekny.

„Zyle kraßne je woprawdże wjedro“, na to Nałětnik rjekny.

S tym bě ßo ſproſtnjeny lód ſkónczńje roskłamak. Nětkole jene dobre ßłowo druhe dawaſche.

Dale a pſcheczełnischej a dowěrnischej wonaj bywaſchtaj. Ruzy ßebi tſchaßeſchtaj. Aj, kajke to na dobo pſcheczełſtwo! To dżě bjes maka na pſcheczełſtwo ſe ſtarych cżaßow dopominaſche!

Swady dyrbjeſche nětkole kónz byczź. Haj, wonaj ßo chżyſchtaj ſnjeſcz a ßebi ßwěrnaj towaŕſtwownikaj byczź, ſo mohł ßebi jedyn knjeżnu Hanu, a druhi knjeżnu Khatu wſacz. A lubaj dobraj ßwakaj chżyſchtaj byczź!

Nanajbóle ßo dźiwajo a ſajimujo běſchtaj na woběmaj bokomaj we wobkhodomaj pſches wukkadne wokna pomozniży a wuczobniży na tutón ſpodźiwny podawk pſchihladowali. Hacz dotal dżě běchu, pſchikład ßwojeju knjeſow po ßwojej winowatoſczi ſczěhujo, ßo kedżbu njeměli, haj, běchu ßo jeni druhich nanajbóle ſażpěwali. Kak dha bě ßo to nětkole ſtało? Bórſy běchu do teho pſchiſchli, kak ßo wěży mějachu. Pomoznik Naſymakez wobkhoda, kotryż ßwět ſnajeſche, ſamyßleny ßłowa ſ hłubokim ſmyßłom wupraji: „Mjes njebjom a ſemju je wjazy wězow, dyżli ßebi żadyn pomoznik we wobkhodże ſ draſtnymi tkaninami dżecz da!“ A potom ßebi ſ waha rjany hłóß ſynczeſche.

Dołho njetrajeſche a poßelniży měra ſ jeneje ſtrony na druhu běhachu. A wjeczor w dżewjatej hodźinje, hdyż běſchtaj wobkhodaj ßo ſamknyłoj, ßo w ßußodnym hoſczenzu wſchitży pomozniży a wuczobniży Naſymakez a Nałětnikez wobkhoda ſe ſhromadnej wulkotnej hoſczinu ſwjeżelichu, kotraż ßo hłuboko do nozy czehnjeſche, hacz do polizajſkeje hodźiny a hiſchcże dlěje, doniż mjenujży druhi ras nózny ſtrażnik do hoſczenza njeſaſtupi a wſchón rosbudżeny njeſawoła:

„Moji knjeża, wy pak dyrbicże nětko woprawdże domoj hicz!“

Sa ruku ßo wjedżo — jako budźiſchtaj żenje ſ jědojtym wóczkom na ßo njeſhladowałoj — ßo Jan Naſymak a Jakub Nałětnik do domu bohateho palerja palenza a fabrikanty ßuchich drożdźi naſtajiſchtaj.

S najwjetſchej pſcheczełnoſczu buſchtaj wobaj pſchijataj, woßebje pſcheczełnje pak wot luboſneju młodeju knjeńkow.

„Aha, wonaj ſtaj ßo potajkim ſjednałoj!“ knjes Palak rjekny, poßměwajo ßo a ßebi dłóni wjeßele pſchejimujo. „Haj, to ßebi myßlach. Tak drje to pſchińcz dyrbjeſche!“

„Je pak to też woprawdże wěrno, a je to też ſ zyłej wutrobu ßo ſtało?“ Hana a Khata ßo na dobo woprałcheſchtej.

„Wěrno je — ſ wutrobu ßmój ßo ſjednałoj!“ Naſymak a Nałětnik horliwje wobkrucżeſchtaj. „Haj, ßmój nětkole najlěpſchej pſcheczełej a budźemoj bórſy kompanjonaj. Hižo je wſchitko wotrěczane. A też najlěpſchej ßwakaj a mandżelſkaj chżemoj byczź, to ßwjatoczńje lubimoj!“

„Rjenje!“ knjes Palak ſawoła. „Duż dha nětkole dżenßa w najwużſchim ßwójbnym towaŕſtwje rjany ßwjedżeń dwojeho ßluba ßwjeczmy! Jutſje njech ßlubne khartу do ßwěta roslětuja!“

Sswjedżeńſzy ßo blido pſchikry k wjeßelej bjeßadże.

Dwojimaj ßlubjenymaj a też czeſczownymaj ſtarſchimaj a pſchichodnymaj ſtarſchimaj ßo ßława wunjeße.

Potom knjes Palak do ßwojeje ſchkleńzy klepny a rjekny:

„Dyrbimy ßebi tola też na ſboże noweje firmy wotpicz, — haj, tak dha ma poprawom rěkacz?“

„Naſymak a Nałětnik?“ Naſymak rjekny.

„Kak temu tak?“ Nałětnik roshněwany ſawoła. „Czeho dla Naſymak prěniſchi? Njeje moje mjeno runje tak dobre?“

„Ow, ſawěſcże!“

„Czeho dla dha?

„Nó, jene mjeno dyrbi tola na prěnim měſtnje ſtacz. A dokelż ma ßłowo Naſymak dwoje a, ma to lěpſchi klink, ßebi myßlu.“

„Tak, tak? Ja pak ßebi myßlu, ſchtoż porjad lětnych poczaßow naſtupa, to je tola naléczo pſched naſymu.“

„Zyle prawje; ale we wobkhodże ſ ruczнotwórbnymi pſchedmjetami ßo tola po tym ſkożowacz njetrjebamy.“

„Runje ſ tak dobrym prawom, każ poſdatny rjany ſwuk jenoſłóżkneho ßłowa.“

„Teho dla żaneho noweho njepſcheczełſtwa!“ knjes Palak rjekny.

„Na żane waſchnje niz!“ Hana a Khata ſawołaſchtej.

„Najſprawniſcho je, ſo ßo wo to kóſtkuje“, dobry palеr palenza a fabrikant ßuſchenych drożdźi rjekny. „Njech wo tym kóſtki rosßudża! Schtóż najwjazy wóczkow czißnje, teho mjeno ma na prěńſchim měſtnje ſtacz.“

Tajkemule jara roſomnemu namjetej knjeſaj Naſymak a Nałětnik rady pſchihłoßowaſchtaj.

Kóſtkowny bjechaj ſ dwěmaj kóſtkomaj bu pſchinjeßeny.

Nałětnik prěni czißny.

„Ssydom wóczkow!“

Potom Naſymak czißny.

„Jědnacze wóczkow!“

„Kóſtki ßu rosrißowałe“, knjes Nałětnik rjekny. „Żadyn njebu bóle ważeny. Nětkole ßym ſpokojom. Teho dla ani ſ najmjeńſcha njehramju, lubу Naſymako!“

Knjes Palak ſ nowa do ßwojeje ſchkleńzy klepny a ſe ßwjatoczńej doſtojnoſczu rjekny: „Na ſboże noweje firmy! So by roſtka, kczéka a derje ßo wuwika, ta nowa firma: Naſymak a Nałětnik!“

„Sskawa! Sskawa! Sskawa!“
A schkleńzy wjeßele saklinczachu, jena po druhej ....
— — — — — — — — — — — — — —

Sa schtwórcz lěta bě wjeßely dwoji kwaß.

Hewak dźě to husto hischcze dlěje traje; ale w tym padźe bě lěpje tak.

S teho cžaßa buschtaj wobkhodaj sjednoczenaj. W jenych klamach bu wotdźělenje sa mužazu drastu pschiprawjene, w druhich klamach wotdźělenje sa žonjazu drastu. Woboje klamy pak pschedstajenaj shromadnje nawjedowaschtaj.

A tak ßo na spodźiwne waschnje sta, so buschtaj psches luboscz dweju lubosneju knjeznow dwaj ßurowje snjepschecželenaj wuběhowarjej w ßwójbnym žiwjenju najlěpschej ßwakaj a mandźelskaj, a we wobkhodnym žiwjenju najßwěrnischej pschecželej a towarstwownikaj.

Ze Serbow.

S **Budyschina,** 8. oktobra. Dźenßa, schtwórtk, ßo nasymska hlowna prědarska konferenza pschi rjanym ßtónczným wjedrje, wot 23 duchownych wopytana, wotmě. Pod wustojnym wodźenjom jeho njespróźniweho wodźerja, k. fararja Mrósaka Hrodźischczanskeho, ßo wo wulkej liczbje wězow, kiž maja sa nasch ßerbski lud wulku ważnosch, wuradźowasche. Knjes pschedßyda najprjódzy na wěz snutskowneho mißionstwa pokasowasche, kiž ma dla sakožomneje khorownje sa wbohich piczkow runje woßebitu ważnosch.

Schtož mißionstwo mjes pohanami nastupa, dha ßo pschinoschki sa nowosałożene mißionsko-lěkarske towarstwo, kiž chze wbohich pohanow psches wupóßkanje kschescźijanskich lěkarjow ßobu hojicz a sa Boże kralestwo dobycz pytacz, prěni krócz se skoro wschěch ßerbskich woßadow pschijimowachu. Dale ßo sjewi, so je ßo wot Sserbow sa swonkowne mißionstwo w běhu poßlednich 5 lět psches 53 tyßaz hriwnow skladowało. We wschelakich woßadach ßu wotkasanja sa nje byle. W pscherěsku bě lětnje 18 np. po woßobje woprowane — w něktorych wjele mjenje, we wschelakich wjele wjazy; w jenej běsche to psches 1 hriwnu po parschonje. Mißionski ßwjedźeń ma pschichodne lěto w Hodźiju abo w Porschizach byczź. Tež ßo, da-li Bóh, biblijski ßwjedźeń w Khwaczizach ßwjeczi. Kaž ßo dale wo bóle swonkownych, ale niz mjenje ważnych dypkach jednasche, jako wo sdźerżenju Spěwneje Radosczе k spěwanju w naschich lubych ßerbskich schulach a Czitanki k wuwuczenju w ßerbskim czitanju, kiž je sa sdźerżenje ßerbskeje nabożiny a ßerbskich Božich ßłużbow trěbne, tak tež wo sdźerżenju ßwjedźenja tsjoch kralow, wo sawjedźenju harfy sa dźeczikemschenja. Wobżarowasche ßo, so woßady hischcze na dwěmaj pohrjebnymaj rěczomaj tak twjerdźe dżerża, hdyż tola woprawdźe jena by doßahała, runje kaž jena pschi kschczenizy a wěrowanju doßaha. Tola ßnano ßo wschelke zyrkwinske pschedstejiczeństwa sa sjednorjenje pschi khowanjach rosßudża.

Pschihłoßowasche ßo tež hodownemu darej sa mißionarow kaž podpjeranju duchowneho Schnellera, kotryż chze w khwalobnym kraju w staro-ßwjeczenym Nazarecze kruch kraja, kiž ßo runje poskiczuje, kupicz sa wěz Božeho kralestwa.

Hdyż běchu ßo hischcze wschelake dypki, sa sdźerżenje nascheje zyrkwje ważne, rospominake, ßo konferenza s modlitwu k. městopschedßydy, fararja Domaschki-Budyschczanskeho, wobsamknu.

Boża hnada wotpoczuj na wuradźowanjach konferenzy k Božej czeschczi a sbožu naschich woßadow!

S **Budyschina.** Ssrjedu tydźenja buchu tsjo knjeża sa tachantskich kanonikow pomjenowani. Ssu to knjes farar Mikkawsch Zur, knjes superior monsignore Hubert Schmittmann s Lipska a knjes Anselm Rotzinger, präses ßerbskeho seminara w Prasy.

S Budyschina. Do czežkeho njesboża je póndźelu pohoncz Bar, pola póstownika Wobsta ßłużazy, pschischok. Bar pod koła ßwojeho sapschaha pschińdże, pschi czimż ßo jemu hwisdźel a sczehno praweje nohi a prawa ruka skama.

— Ssadowa wustajeńza tudomneho wokrjeßneho ßadarskeho towarstwa, sjednoczena s lotteriju a ßadowymi wikami, smeje ßo wot 17. hacz do 19. oktobra w „měschczanskej sahrodze“ w Budyschinje.

— (Zadanje sarunanja schkody dla njedoßahazeho dohladowanja w dźěkarni Budyskeje dźěczihladarnje.) Hdyż w dźěkarni Budyskeje dźěczihladarnje něktorsi hólzy drjewo rubachu, ßo jenemu hólzej s njewobhladniwoszu druheho jena ruka czežko frani. Snjesboženy dwaj stawczkaj jeneho porsta shubi a pódla teho jedyn porst franjeneje ruki prosty wosta. Dokelž je dźěczihladarnja jene wustajenje, zebi hólz wot wustajenja a Budyskeje měschczanskeje gmejny sarunanje schkody żadasche, ßo na to powołajo, so dohladowanje pschi dźěle njeje doßahaze było. Budyski krajny ßud skórżbu wotpokasa, tola Draždżanski wyschschi krajny ßud wustajenje a tež Budysku měschczansku gmejnu saßudzi, hólzej schkodu sarunacz. Wón měni, so stej wustajenje a tež měschczanska gmejna sa sarjadnistwo samolwitej. Sakonsti sastupjer měschczanskeje gmejny budźische ßo wo lěpsche dohladowanje a rosdźělenje dźěła postaracz dyrbjał a tónle njedostatk starobliwoscze dyrbi měschczanska gmejna sastupicz. Pschecziwo wußudej wyschscheho krajneho ßuda bě měschczanska gmejna pola khěžorstwoweho ßuda revisiju sapokożika. 3. zivilny senat najwyschscheho ßuda je pak spósnał, so ma ßo revisija wotpokasacz a je s tym wußud Draždżanskeho wyschscheho krajneho ßuda wobkrucził.

— Sakske rybaske towarstwo wotměje 6. a 7. novembra w Gudźiz hosczenzu bursu sa wobßadżeńske ryby.

— Njekasanstwa dla je Budyska polizija tudomneho wikowarja Semika sajaka a ßudnistwu pschepodaka.

— (Wulki lóß sakskeje lotterije je ßo wuczahnył.) Hnydom prěni dźeń pschi czahanju 5. klaßy 145. sakskeje krajneje lotterije je ßo wulki lóß wuczahnył. Wón je na czißko 82515 kollekty Marza Borstela w Lipsku padnył. Psche sahe je ßo nadźija wjele tyßaz hrajerjow sniczika. Pschi prjedawschej lotteriji ßo hakle wulki lóß jako poßlednje czißko wuczahny, pschi czimż jemu hischcze 300,000 hriwnow prämije pschipadny, tak so dobyczerjo 800,000 hriwnow dostachu. Tón krócz ßmědża ßo hischcze hrajerjo nadżecz, so hischcze 300,000 hriwnowsku prämiju dostanu.

Do Sserbow! Nětko tu potajkim ßmy na ważnym dnju, na kotrymż ßwjeczi nasche „Towarstwo Sserbskich Burow“ ßwój 20lětny jubilej. Hischcze ras pscheproschujemy wschitkich lubych Sserbow wutrobnje na wurjadny ßwjedźeń jutsje njedźelu, 11. oktobra, do Wjelkowa, tež k hosczinje. Pschi tej ßo rosdźěli woßebite ßwjedżeńske kopjeno, w kotrymż nam pilny dźěłacżer na narodnym polu poskicza kraßny krótki roshlad wo stawisnach „Towarstwa Sserbskich Burow“. Sswjedźeń ßam pak njech ma tón wuspěch, so skrucźi sjednoczeństwo mjes ßerbskimi burami a tych, kotsiż hischcze w towarstwje njejßu, do njeho dowjedże. Jenoż hdyż wschitzy muż pschi mužu wojujemy sa nasche prawa, budże nam mózno, něschto hódne wuskutkowacz sa nasch narod. — Sswjedźenjowy program je scżěhowazy: Popoldnju w 3 hodźinach: Sswjedźeńska shromadźisna. Wjeczor w 6 hodźinach: Konzert a dźiwadło. Sswjedźeńska hosczina a reje. R.

S Hornjeje Kiny. Schtwórtk rano budźische ßo khěża tudomneho murjerskeho polera Wiczasa wotpalicz mohła. Wobydlerjo ßo rano wokolo 4 hodźin dohladachu, so s wjercha wobmjet wotpadowasche. Sa pschiczinu wotpadanja ßlědżo, Wiczas namaka, so ßo wjerch palesche. Na sboże mózachu woheń podußycz.

S **Raschowa.** Sandżenu ßobotu w nozy ßu tudomneho hosczenzarja Wyrgacża njeproscheni kermuschni hosczo se ßwojim wopytom poczescżili. Woni ßo, kaž hižo wóndano ras, s woknom do wjelba dobychu a ßo tam s kognakom, kołbaßu, khlěbom a twarożkom na kermuschu sastarachu. Potom tež hischcze do wjelba korczmarja Roża saczahnychu a tam teho runja wschelaku zyrobu srumowachu. Sa paduchami nimaju hischcze żadyn ßlěd.

S **Dźěžnikez.** Pschi skkadnosczi Budesczanskeje kermusche bě tu njeßměrna czischczeńza s ludu. W tudomnej wudawarni żelesnischich billetow bě tłóczeńza tak straschna, kaž żenje prjedy. Jena żona ßo w czěßnje s womoru wobja; wona ßo na semju swjesy a bu pschi ßamym sateptana. S wulkej prózu ju sběhnychu a ju nad hłowami luda wotnjeßechu.

S Jaßeńzy. Lětßa ßu nasche strony s běrnami żohnowane. Tydźenja ßo pißasche, so ßu w Hornjej Hórzy 800 gramow czežke běrny nasběrali. Te pak ßo hischcze dołho njemóża s tymi runacz, kotreż ßu na jenym polu tudomneho knjeżeho dwora narostłe. Niz 800, ale nimale 1100 gramow czežke běrny s drużiny Up to date njejßu na nim żadne. Sa jedyn dźeń 40 kaschczojtych wosow běrnow nasběrachu. Wone ßo mucznate warja a derje skłodża. Dwě abo tsi běrny sa wobjed zykleje ßwójby doßahaju.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki běchu 330 howjadow, 100 běhakow a 380 proßatow na pschedań pschihnali. Pschedawanje ßrěnjo dźěsche.

S **Budyschinka.** Tudomnej swudowjenej Kuczinej je ßo psched krótkim kruwa tepika. Ju běchu blisko réki na łuzy k schtomej swjasali, so by ßo tam paßka. Dokelž chzyische ßo skoczeczu picz, ßo wona s rězyneho brjoha po wodu naczahasche. Pschi tym je ßo kruwa psches hłowu do wody czißka a ßo we hłubokim błócze saßrěbła.

Sawołany skótny lěkař njemóżesche krowje žiwjenje wróćić. Hdyž běchu ju sarěsali, spósnachu, so je žebi wona blóto do pluzow sćahnyła a žo s tym sadušyła. Krowine mjaso žo hischće jako k jědźi hódne spósna a móżesche žo teho dla rospschedać.

S **Běłej Hory.** W žiwnosći, rěsnikej a korčmarjej Mazej Klingstej w Drožďžiju žłuschazej, njedźelu popołdnju $^1/_2$2 hodźin woheń wudyri. Někotre hólzy žu zigarety kurjo se žłomu krytu kólnju sapalili. Se žylnym wětrom žo płomjenja tež na druhe twarjenja Klingstej statoka, na domske, bróžeń a hródź wojnarja Jana Wićasa a na se žłomu krytu kólnju tudomneho knježeho dwora, hrabi Solmsej Sonnewaldskemu žłuschazeho, wupschestrjechu a je do procha a popjeła pschewobroćichu. S wohnjowych woborow, kotrež běchu na pomoz pschikhwatałe, žo Skaneczanskej prěnje a Drožďžijskej druhe myto pschipósna.

S **Khróšćiž.** Wulkotny dźeń bě na žwj. Michała sa nasche dźěćźi sažwital — běsche dźě schulski žwjedźeń. Njebě to jenož žwjedźeń sa nasche dźěćźi, ale woprawdźity ludowy žwjedźeń, dokelž na łukach a w stanje žo wschitko mjerwjesche. S dalokich stron běchu pschikhwatali, žebi wschitko wobhladowacź a žobu žo radowacź. Rjany napohlad poskićesche hižo pschipołdnju žwjatoczny wuczah dźěćźi — na 270 — s khorhojczkami a wěnzami. Wješ bě sažo wupyschena kaž njedźelu. Se wschěch kutow strowjachu mózne wutšele. Popołdnju hrajachu a sabawjachu žo dźěćźi wonka na łukach na wschě mózne waschnja. W stanje dostachu khofej a tykanz. wot Khróšćanskich burowkow luboscźiwje darjeny, piwo, kołbaski a zaktu. To bě wješele a radoscź! Wječor žo sažo kražny wohnjostroj wotmě, jenož so běsche wjele rjeńschi hacž njedźelu. Po tym cźehnjechu dźěćźi pod synkami hudźby sažo do wžy a po wžy — kóžde žwoju latarniczku njeso. Wobkuškazy to napohlad! Na horje porěcza knjes mons. can. farař Wornař wutrobne žłowa, napominajo młoduschkich k požłuschnosći k Bohu, žwojim starschim a wučerjam. Knjes kantor Hila spomni hischće na nascheho krajneho wótza, kotremuž wuspěwachu „Krala Bóh požohnuj". — Sswjedźeń je žo wschitkim — małym a wulkim — spodobał. Swješelaze bě bohate wobdźělenje starschich a wotrosćenych. S radoscźu žmy też witali pomoz swonkownych kk. duchownych, wučerjow a studentow. Sudźaze a spodźiwne bě wěso, so žo s knježich jedyn tak jara sdalowasche. Wutrobny, horzy dźak pak wuprajeja dźakowni starschi knjesej mons. fararjej Wornarjej, knj. kaplanej Delanej, knj. fararjej Justej, knj. kantorej Hili, knjesomaj wučerjomaj Renarej a Kralej a wschitkim druhim knježim, kotsiž žu s naschimi dźěćźimi hrali a jim wješele pschihotowali, sa wschitku prózu a luboscź!

Se **Schěrachowa.** W skale Schěrza a Pětscha na schkowronczej horje je žobotu krótko do žwjatoka skałał Sentner s Krostawy do njesboža pschischoł. Hdyž žo se sběhadłom cźežki kamjeń se skały cźehnjesche, žo rjeczas rostorhny. Rjeczasowy kónz se wschěm wotmachom Sentnera do hłowy praženywschi jemu delnje cźeležno rosbi a jemu kožu s hłowy wotdrě.

S **Jitka.** Pohoncź Rosjat, pola tudomneho kublerja Schibaka žłužazy, je wutoru cźežko do schkody pschischoł. Rosjat bě žo k žerdźi slehnył, kotrejež rjeczas žo pschi tym rostorhny. Rosjat padże a s tym žo kóń stróži. Do sady stupajzy kóń Rosjatej na palz praweje ruki stupi a jón wschón rosmjecźe.

S **Luwocźiž.** Lubaczina woda je žo psched tydźenjom na někajke waschnje sajědojcźika. Njedźelu žu dwě něhdźe 6 puntow cźežkej schcźuzy pol morwej a wjele druhich mjeńschich rybow s rěki swucźahnyli, kotrež běchu hižo kónz wsałe. Wschědnje je widźecź, kak morwe ryby po rězy płuwaju.

S **Wochos.** Na farske město knjesa duchowneho Ryčerja, do Schürke w Ssmólnych Horach powołaneho, žu knjesa farskeho vikara Bohumiła Schwjelu s Khočebuza wuswolili, kotryž je wólbu pschijał. Knjes hrabja Arnim-Mužakowski je wólbu wobkrucził.

S **Kulowa.** W Kulowje někotsi skótni wikowarjo bydła, kotsiž skót s wulkeje dalokosće kupuja. Prěni transport krowow, po nowej želesnizy do Kulowa pschiwjesony, jedyn wikowař na žwjedźeńske waschnje po hłownych měschczańskich dróhach do hródźow dowjesć da. Na cźole transporta herzy piskachu, sa nimi wobwěnzowane krowy dźěchu, kotrež honjerjo w zylindrowych kłobukach pschewodźachu a na poźled žo we wosu wikowař wjesesche.

S **Ruhlanda.** Tudomnemu pschekupzej Haferlandej je žo 54 žylnje wobžadźenych kołczow a wjele pczołarskeho grata spaliło. Něhdźe 2000 hriwnow wučinjaza schkoda žo s wjetscheho dźěła se sawěsćenjom saruna. Bjes dwěła je žo woheń sałožił. Dokelž bě strach, so žo s pczólnizu mjesowazy lěž sapali, žo wohnjowa wobora na pomoz sawoła. Płomjenja žo bórsy salachu.

S **Běłeje Wody.** Jenecho wojerskeho cźeknjenza žu psched tydźenjom w Běłej Wodze sajeli. Jedna žo wo dragunarju Wondu s Hermanojz pola Mužakowa, kotryž pola 4. dragunskeho regimenta w Lubnjowje žłuži. Jeho běchu s Lubnjowa na dlějschi cźaž do Barlina wotkomandowali. Wot tam wón domoj pschińdźe. Dokelž žo wón pola gmejnskeje wyschnosćze njepschipowjedźi, žo na njeho kedźbliwi sćinichu. Wonda pak žo ziwilnu drastu swobleka a mějesche žo s procha. Gmejnski pschedstejicźer poliziji powjesć da, kotraž cźeknjenza na tudomnym dwórnischću saßłapi.

Se Shorjelza. Ssudniske pschepytanje, dla saßypnjenja Shorjelskeje žwjedźeńskeje spěwarnje, pschecźiwo twarskemu mischtrej Sehringej se Charlottenburga sawjedźene, je žo sastajiło, dokelž njeje niczo wobcźežaze pschecźiwo njemu podało.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) Cźeladnik August Schimank s Hósta loni pola tamnischeho kublerja Scholtyj žłužesche. W auguscźe jemu jeho hospodař poruczi, jenu cźelazu kožu pschedacź. Wón sa nju 9 hriwnow 60 np. dosta. Město teho pak, so by tele pjenjesy žwojemu hospodarjej dał, wón s nimi cźekny a žo do žłužby wjazy njewróći. Posdźischo žo wukopa, so bě žo Schimank na lěto 1908 s dobom pola dweju kublerjow w Hósku a Kočinje sa wotroczka pschistajił a na woběmaj městnomaj toleř jako sawdank pschijał. Na to pak žebi wón njepomyšli, so by něhdźe na žłužbu pschicźahnył. Dla pschekschiwjenja 9 hriwnow 60 np. a dla jebanstwa w dwěmaj padomaj wobskorženemu hospodu w jastwje na schěsć měžazow wukasachu.

Přilopk.

* (Pod elektriski wós pschischoł.) S hrodowskeje haßy na stare torhoschczo w Draždźanach duzy žo wutoru jedyn 74lětny muž s elektriskim wosom k semi potorhny a pod wós pschińdźe. So mohli jeho s cźěžna mumóz, dyrbjachu wós sběhnyć. Starz, kotryž bě žebi po sdaczu zyke cźěko smjatk, bě žo s womoru wobjał. Jeho do hojerńje dowjesechu.

* (W kupjeli žo tepika.) W Karolinej hojerni w Draždźanach je žo sańdźenu njedźelu žałožny podawk stał. Starscha khora žona dyrbjesche žo pod dohladowanjom jeneje žłužbu cźinjazeje žotry kupacź. Mjes tym so bě khora hischće w kupjeli, žo žotra k jenej druhej khorej sawoła. Wona s kupjele wuńdźe, kotrejež durje wocźinjene wostaji. Sso sa dwě minucźe wróćiwschi wona khoru morwu namaka. Ta běsche najskerje stanyć chzyła, tola bě žo we wodze swjeska a žo tepika. Sadwělowawschi žotra do žwojeje stwy dźěsche, žebi tam s jědom sawda a hnydom wumrje.

* (Spytane mordarstwo a žamomordarstwo.) Žałožny krwawny njeskutk je žo w Lindenawje pola Lipska stał. Póndźelu popołdnju je 54lětny fabrikař Hohmann dźělenu Emmu Kochowu s rěsniskim nožom do schije, wutrobna a ruki straschnje skałał a žebi potom s tym žamym nožom krk pscherěsnyć. Žonje žnadź žo hischće žiwjenje sdźerži, mordař pak je na žwoju ranu wumrjeł. Hohmann je wot lěta 1906 wot žwojeje žony dźělenu a žo wot teho cźaža s dźělenej Kochowej wodźesche. Poźlednje dny bě žo wón s njej swadźił. Póndźelu Kochowa k wěstej Nienhagenowej na wopyt dźěsche. Hofmann sa njej pschińdźe. Wón žo s njej do rěcźow da, a hdyž jemu Kochowa porokowasche, so je jej skoty cźažnik a wschelake druhe wězy kradnył, wón na dobo wulki nóž wucźahny a s nim pjecź krócź do njeje kło. Kochowu w krwi płuwazu leżazu wohladawschi Nienhagenowa ludźi na pomoz wokacź wuběža. Mjes tym Hohmann w kuchinje myjnizu shrabny, ju psched žebje staji a žebi krk pscherěsny. Krej do myjnizy s cźuru běžesche. Tak Hohmanna nadeńdźechu, hdyž ludźo do kuchinje stupichu. Sa někotre minuty wón wudycha.

* (Palenje cźěkow.) Cźěkowa palerńja w Gotha je žo lětža žylnischo dyžli hdy prjedy wužiwała. Sa schtwórcź lěta je žo w njej 446 cźěkow spaliło, s nich w septembru žamo 41. S tym je liczba wschěch w Gotha spalenych cźěkow na 5257 dozpika. Pódła teho je žo w druhich němskich cźěkowych palerńjach wjele cźěkow spaliło.

* Wježely pohrjeb žu w Breitenbachu pola Zeitza měli. Tam bě jedyn bohaty nježenjeny wumrjeł, kotryž je žwoje samoženje s wjetscheho dźěła sa dobroczelske samery wotkasał. Sa žwój pohrjeb bě wón woželbje 3000 hriwnow postajił. Sa to dyrbjachu pschi pschewodźenju k rowu, pschi kotrymž žo zyke wobydlerstwo wobdźěli, pschezo wotměnjaze herzy piskacź a spěwarske towarstwo spěwacź. Po khowanju stari a młodźi do hosćenza dźěchu, hdźež sa semrjeteho pjenjesy pijachu a jědźachu. Herzy pak wješele k rejam piskachu, po kotrychž žo hacź do ranja wjercźachu.

* (Sapaleř.) W Höchstadtu w Bayerskej je woheń, kotryž

bě pschipoldnju wudyrił, 20 twarjenjow do procha a popjeła pschewobrocził, mjes nimi je 15 domskich. Hdyž bě wohnjowa howrjenza najwjetscha, jedyn bur ßwój statok ßam sapali; pschetož wón ßebi myßlesche, so móże pschi tej skkadnoscźi ßwoje stare twarjenja wotbyćź, a so nichtó niczo njepytnje. Tola wón bě ßo salicźił. Jara bórsy żandarmojo po njeho pschińdźechu. Jeho běchu pschi sapalenju widźeli a pscheradźili. Jeho statok je ßo wotpalił. Sarunanja sa nowotwar wón njedostanje, a khostańnja je jemu wěsta.

* (Sswinjo dźěczo sakußako.) 5 lětne burske dźěczo Marja Wolflez w Feldsbergu w Bayerskej w starschiskim domje na semi ßedźo ßebi hrajkasche, mjes tym so běschtaj ßo starschej wotßalikoj. Mjos tym ßwinjo, kotrež bě s khlěwa cźekko, do jstwy pschiběża. Wone holczku tak cźeźko skußa, so wone hischcźe tón ßamy dźeń wumrje.

* (Hnujaza ßwěrnoscź wowczeŕskeho pßa.) W Ottenfimoorje w Hannoverskej psched dwěmaj njedźelomaj jedyn wowczeŕ wumrje. Pschi kowanju też jeho ßwěrny poß sa kaschcźom dźěsche a ßo njeda s pohrjebnischcźa wuhnacź. Też wscho pschecźelne wobinje niczo njepomhasche. Sa něktore dny pßa s mozu domoj pschiwjedźechu a jeho tam pschiwjasachu. Sswěrne skoczo ßo wottorhny a saßo na pohrjebnischczo pschiběża; wot khowanja ßwojeho knjesa njeje wone niczo żrako a je blisko sahlódnicź.

* (S woßami ßo nadpadnył.) Kóń generala Kocha s Ulma pschi manövrje do woßazeho hněsda stupi. Woßy ßo roscźerczichu, nadpadźechu konja a jěsdneho a jeju njembrje kakachu. Kóń ßo s boloscźu na semju cźißny, pschi cźimż ßebi general něktore rjebka slama.

* (Njesbożowna luboscź.) W Eisenachu ßu pěscheho leutnanta Griebena a jeho lubu, kontoristku Elisu Kohlez s Erfurta, satsěleneju namakali. 23 lětny leutnant, ßyn jeneho wyßokeho wyschka w Barlinje, chzyscheše w blizschim cźaßu do krótkowjeczorneho afriskeho sakitanskeho wójska sastupicź. To je jeho lubu pohnuło, jeho a ßebje ßamu moricź. Grieben bě we woßudnej nozy dołho pola Kohlez. Ta sa nim bjes jeho wědomnja do jeho wobydlenja dźěsche, jeho spizeho satsěli a potom ßebje ßamu mori. Holza chzyschе lubeho na pucźu s manevrow skónzowacź, tola jej tehdy polizija revolver wsa, na cźož je ßebi nowy kupiła.

* (Ssynojo nana sarasyli.) Njeporadźene sdźěczi ßu w Wutzigu w Pomorskej ßwojeho stareho nana, dokelž jich wón dla palenzpicźa ßwarjesche, sarasyłe. Njekraßnizy ßu wobstarnemu nanej nop rosbili.

* Nowa termija w prozeßu hrabje Moltki pschecźiwo spißaczelej Hardenej je ßo na 23. dźeń novembra postajiła. Wjerch Eulenburg jako ßwědk njepschińdźe. Kaž ßo powjeda, ßo wón po lěkarskim wukasanju do Abbazije poda a wot tam do Gasteinskich kupjelow. Jeho jaßnoscź je k pucźowanju khmany, tola niz k ßudniskemu jednanju.

* (Bjes winy ßmjercź poczerpił.) W lěcźe 1906 ßu w Gießenje jenemu hantwjerskemu hłowu wotcźeli, dokelž bě pjecźa jeneho duchowneho skónzował. Hischcźe na guillotinje k ßmjercźi saßudźeny wobkrucźesche, so je njewinowaty a so je wopor samě-nenja. S Amsterdama nětko pißaju, so je ßo jedyn w Hollandskej bydlazy Němz na khorołożu wusnał, so je wón duchowneho skónzował. Wschelake duchownemu rubjene wězy ßu pschi nim namakali. Pschepytanje je ßo sawjedło.

* (Samurjowany pokład.) W Paßawje ßu w hrodźe hrabja Forgachu psche pschetwarjenju samurjowany pokład, s pok milijona spadnjenych statnych papjerow wobstejazy, namakali. Jedyn italski pólny marschall je jón psched sto lětami we wójnskim cźaßu samurjowacź dał. Nahle wumrjewschi je wón potajnstwo ßobu do rowa wsał.

* (Krjudowanje wojakow w 600 padach.) Psched wójnskim ßudom w Hruděsu we wjecźornej pruskej provinzy mějachu ßo serżant Zühlke, vizefeldwebel Mahlke a feldwebel Liebig s 129. pěscheho regimenta samolwicź. Serżanta Zühlku winowachu, so je w 600 padach ßwojich podstajenych wojakow krjudował a ßwoju skużbnu móz pschecźiwo nim snjewużiwał. Po wóßomnacźehodźinskim jednanju, w kotrymż 150 ßwědkow pscheßkyschachu, Zühlku k jastwu na jene lěto a k degradaziji, Liebiga a Mahlku dla sanjechaneho wosjewjenja k arrestej po 6 a 4 njedźelach saßudźichu.

* Njekasanstwa dla, s jenym podstajenym skucźeneho, ßu leutnanta Adamya w Kasselu k jastwu na 3 měßazy saßudźili a jemu offizěrski patent wsali. — 32 lětneho wucźerja Bartscha w Petersdorfje w Schlesyskej, kotryż je njekasanski wobkhad s jenym schulerjom měł, je Hirschbergska khostanska komora k khostańni na połdra lěta saßudźiła a jemu cźeßne prawa na 5 lět wotrjekła.

* Żałoßne njesboże je jeneho měschcźana w La Crulas (w Schwajzarskej) potrjechiło, hdyž chzyschе wón żelesnizu pschekrocźicź. Wón bě blisko widźazy a s jenej nohu do schěny stupi, s kotrejež ßo njemóżesche wjazy wußwobodźicź. Hdyž wón cźah pschijěcź widźesche, wón s khoßom wołasche a se sadwělowanjom nohu s cźeßna wucźahnycź pytasche. Niczo pak njepomhasche. Cźahowy wjednik njemóżesche pó cźmje niczo spósnacź a ropot koleßow wołanje njesbożowneho pschehowri. Hdyž bě cźah psches muża pschejěł, drje jón hnydom sastajichu, tola jenoż hischcźe njespósnajomnu hromadu mjaßa namakachu. Jena kopatkowa kósć s boka kolijow leżesche.

* (Póstski wós ßo wurubił.) Na Taschkentsko-Cźeźdźinskej drósy w Turkestanskej je ßo 330 000 rublow s jeneho póstskeho wosa rubiło. Dweju podhladneju póstskeju sastojnikow ßu sajeli.

* Nowowólby presidenta w sjednocźenych statach połnózneje Ameriki ßo s wulkej roshorjenoscźu wjedu. Ssudnik Parker nětczischeho presidenta Rooseveldta winuje, so je psched schtyri lětami wot Standard Oil Companije 100 000 dollarow dostał a so je tele pjenjesy pschi wólbach k pscheklóczu wużił.

* (Naßlědnik Köpenickskeho hejtmana w Schwajzarskej.) Wokoło Wallenskeho jězora w Schwajzarskej je ßo hakle w nowschim cźaßu automobilam s poměrnej spěschnoscźu jězdźicź dowoliko. Gmejnszy pschedstejicźerjo pilnje sa spěschnje jědźazymi automobilemi ßlědźachu a spěschnym jězdźerjam khostanje nakładowachu. Jedyn burik, swólniwoscź, s kotrejž sadźerżeni automobilistojo ßwoje khostanje płacźachu, wuwuži. Sswoju wojeŕsku drastu na polo ßobu wsawschi, ßo ju wón tam swobleka a na ßwojim polu na automobile kakasche. Hdyž ßo jemu sesda, so jedyn s njedowolenej spěschnoscźu jědże, jón wón sadźerża a ßebi wot zusych, kotsiž rosdźěł mjes polizajskej a wojeŕskej drastu njecźinjachu, pjenjeżne kostanje wschelakuje wulkoscźe żadasche. Wón dasche se ßobu rěczecź a ßo město se 100 frankami s napłacźenjom 20 abo 30 frankow spokojesche. So ßo njeby podhlad sbudźił, by wón kwitowanki pißał. Tola ras wón jeneho Schwajzarja sadźerża, kotryż jeho hromadźe s jeho uniformu sajecź da. Automobilistojo praja, so jich wot teho cźaßa wjele mjenje khostaju.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. 30lětny skakaŕ Khorla Kouba bě pschedawarjej schijazych maschinow Handrijej Felsje w Budyschinje schijazu maschinu sa 75 hriwnow wotkupił, tola bě ßebi Felsa wobßedźeńske prawo hacź do połneho saplacźenja wuměnił. Njedźiwajzy teho Kouba maschinu kublerjej Wicźasej w Jeńkezach sa 25 hriwnow pscheda. Koubu pschekschiwjenja dla k 30 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 6 dnjow saßudźichu.

⚔ 52lětny hornczeŕski K. G. Streit w Njeßwacźidle bě 11. septembra wołajo a selo sjawny měr kasył. Wón ma sa to 4 njedźele arresta wotßedźecź.

Khostańska komora. Dla spytaneho pschestupjenja pschecźiwo skhadźazemu żiwjenju 23lětnu ßkużobnu dźowku Kogutez, napoßled w Małym Wjelkowje bydlazu, k jastwu na 2 měßazaj saßudźichu.

⚔ Njekasanstwa dla běschtaj 71lětny woženjeny schewz K. Reinhold Klingst se Zidowa a 41lětny ßukelnik E. F. Lehmann w Budyschinje wobskorżenaj. Wonaj běschtaj pjecźa s tsjomi schulskimi holzami na njepózcźiwe waschnje wobkhadźakoj. Klingst jastwo na 2 lěcźe dosta, pódla teho ßo jemu cźeßne prawa na tsi lěta wotrjeknychu. Lehmanna njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowachu.

⚔ 46lětny tapezěrar a składnostny dźěłacźeŕ A. P. Schöbel s Budyschina, na poßled w Margarecźinej Hěcźe bydlazy, bě ßrjedź augusta s kwětkowych pjeńkow, na woknje dźěłacźerja Běłeho stejazych, a s měschcźanskich promenadow kwětki kradnył, kotrež bě k durjam jeneje njerodneje żónskeje tyknył. Ta pak wo nje njerodżo je poliziji pschepoda. Dale bě Schöbel invalidej Nasdalakej, kotremuż pschi pschecźehnjenju se Zidowa do Budyschina pomhasche, wschelaku drastu a 27. junija s jeneje brodutruhańnje invalidej Rózkej jedyn kij kradnył. Hižo przedy dźeßacź krócź khostaneho wobskorżeneho na 10 měßazow do jastwa póßłachu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

⚔ Schewza Ernsta Michała Förstera w Bónezach, hižo 14 krócź, też hižo s khostańnju, khostaneho, winowachu, so je 16. měrza w tamnischej Hoffmannez korczmje jenemu żiwnoscźerjej pjenjeżnu móscheń s 8 hriwuami kradnył. Dokelž wobskorżeny prějesche, so je winowaty, a ßwědzy niczo wěste wobßwědczicź njemóżachu, jeho wawinowachu.

Wupschedawanje dla rospuschczenja pschedawarnje.

Rospschedawanje wschěch wězow

mojeho wulkeho troworeho sklada

po jara poniženych placzisnach.

S. Beer

prjedy Messow & Waldschmidt, **w Budyschinje**

na bohatej haßy 7.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a s pschihódnymi placzenskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

mějeczelej J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do placzenja bjeru.

Dolholětne rukowanje.

Kóżda maschina ßo wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.

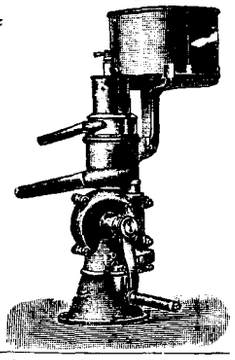

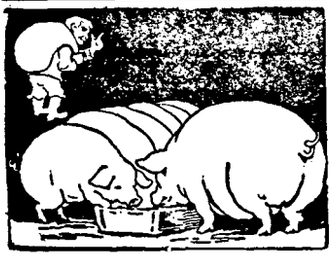

510 puntow 10měßaczne ßwinjo ważesche, kotrež porjadnje

M. Brockmannowy pizowanski kalk

snamki B

do pizy dostawasche. — Wudawk wschědnje jenoż něhdże 1 np. wuczinja.

Po prěnjotnych placzisnach pschedawa a rosesczele

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Rjany polcz

punt po 70 np. porucza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

Kupne a druhe wuczinjenja,

liseziny wscheje druziny, próstwowne pißma wo wohhnadzenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje zadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje ležomnosczow, saradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania").

— Rěczimoj też ßerbski. —

Sa njewjesty!

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene, **w czelazej koži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednorische** = = **2** = — np. ßu dostacz **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

4000 hriwnow 5000 hriwnow

ma hnydom s pschihódnymi wuměnjenjemi wupožczicz

K. Raue

w póstskej kowarni w Budyschinje.

Pschespadzowanje ležomnosczе.

W ležomnostoych knihach sa Suborniczku na kopjenje 38 sapißanaj sahonskaj kruchaj czo. 71a, 72 sahonskich knihow sa Suborniczku, wobstejazaj s noweho a stareho **domskeho, rěsarnje** a kólnje, kaž też s pola, wscho hromadże 34,3 ara wulkaj, mataj ßo

schtwórtk 15. oktobra 1908 dopoldnja w 11 hodzinach

na městnje ßamym w **Suborniczzy** sjawnje na pschespadzowanje pschedawacz.

Twarjenja ßu se 16500 hriwnami pola krajneho wopalneho sawěsczenja taksérowane a w Suborniczzy snapschecza wuhloweje dżełarnje „Olba" leża.

W ležomnosczi je ßo hacz do ßrjedz tuteho lěta žiwje rěsako; rěsniski inventar móże ßo woßebje pschedacz.

Wuměnjenja ßu w mojej pißarni wobhladacz, też móża ßo wote mnje pschipóstlacz dacz.

W Budyschinje, 1. oktobra 1908.

Rěcznik Wesser,
kralowski notar.

Termija k wjazyßadzenju.

Na ležomnoscz, k sawostajenstwu wojnarja **J. Schütza** mjenowaneho **Mauckscha** w **Njechornju** ßkuschazu, **s korczmarskimi prawisnami** a s něhdże **4 kórzami pola** ßu hromadże s **rožkowym, wowßowym a ßynowym skladom** hacz dotal 3900 hriwnow ßadżili.

Dla dostacza wyschscheho ßadżenja je ßo na

schtwórtk 15. oktobra t. l. popoldnju ½ **1 hodżiny**

w mjenowanej ležomnosczi **wjazyßadzenska termija** postajika, k kotrejž ßo na kupjenje smyßleni pschesprosczeja.

Wot **3 hodżin** budża ßo stejoze **běrnaze a rěpowe žně, ratarski grat** jako: **1 hospodarski wós, 1 ruczny wós, 1 pług, 1 ßykanje rěsaza maschina, wojnarski grat,** jako: **1 hobanka, pity, njeboßy, ßekery, hamory** atd., kaž też **domjaza nadoba** a to: **1 schatowa rola, 3 drastne khamory, 2 komodże, 4 koża, wschelaka drasta** atd. na pschespadzowanje pschedawacz.

Gustav Christoph,
konkurßowy sarjadnik.

Žiwnosczˇ

½ hodżiny wot Budyschina sdalena, s 8 kórzami pola a łuki je dla wobßedżerjoweho wumrjecza hnydom na pschedań. Dalsche je shonicz we wud. Serb. Nowin.

K 1. januarej 1909 ßo stwinska holza a ßylna ßkužobua holza pytataj. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Rjane twarske městno

ma sa 5000 hriwnow hnydom na pschedań **Raue**

w póstskej kowarni.

Trjebany schtyrikolaty

ruczny wós

s rjeblisnami je na pschedań. Dalsche je shonicz pola wojnarja Hultscha na kamjentnej haßy we Wettinskim dworje.

Jubilejny swjedźeń
Towarstwa Serbskich Burow
njedźelu 11. oktobra 1908 w Małym Wjelkowje.

Porjad:

Popołdnju w 3 hodź.: Swjedźeńska zhromadźizna.

Wječor w 6 hodź.: Koncert a dźiwadło.

Po tym: Swjedźeńska hosćina a reje.

Wšitkich sobustawow serbskich burskich towarstwow a přećelow narodneho hospodarstwa najwutrobnišo přeprošuje

swjedźeński wubjerk:
Jan Młynk, předsyda.

Do Radworja!

Dowolam sebi najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so sym so w **Radworju cźišło 58** jako **sedlar a tepezerar** sadydlił.

Wschón **konjazy grat** a **druhe sedlarske dźela** nanajlepje dźełam, teho runja **meble pólstruju** a **matrazy hotuju. Wuporjedźenja** rucze wobstaram a najtuńsche placźisny wobliczam.

Wilhelm Gebhardt.

Serbska słužobna holza
sylna a niz pschemłoda, kiž je w domjazym dźele nashonjena, so na nowe lěto do evang. farskeho doma w bliskosczi Budyschina pyta. Wscho bliższe je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Wustojne schwalcze
a holzy, kotrez chzedźa wosebne schwalczistwo nawuknycź, pyta
Hana Jenczez
na Moltkowej drózy 8.

Holza, kotraz chze **schwalczistwo** nawuknycź, wuczbu namaka pola **Marje Kaufmannez** w Rakezach.

Rjanej wobydleni
stej na pschenajecze w Měrkowje cźišło 11. Dźełko je blisko.

Stwa s komoru
a pschišłuschkom je hnydom abo k 1. januarej 1909 na pschenajecze na Židowje cźo. 228. Placźisna 66 mk.

Kuchařki, stwinske a słužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k swinjom, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźełaczerske swójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na sukelnskej haźy 1 na rózku zitnych wikow w cźrijownі knjesa Heinr. Mohra.

Wustojneho
schewskeho pomoznika
jenoz na dobre skasane dźełko hnydom pytam. Jenzo woprawdze dobry dźełaczer (na ramikowe dźełko) chzył so samolwicź.
Hermann Zawnik,
schewski mischtr w Rakezach.

Kowarskeho pomoznika
pyta **R. Bär** w Budyschinje na Hoschiz haźy 15.

Sylneho běharja
16—17 létneho hnydom pyta
M. Wassermann na bohatej haźy.

Tsihwěsdowske tsěschne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plestrowe klinkarske zyhele** s 8 hłowczkami do pschejěsdow, hródźow, dworow atd., **kłobowe zyhele, porózne polne** a **dźerkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerske zyhele** porucza:

Pawoł Arnold,
parna zyhelnicza w Tsjoch Hwěsdach
(Dreistern) pola Budyschina.

Schczerkowe a pěskowe jamy. Telefon: Budyski hamt cźo. 11.
Měschczanski kontor: w Budyschinje na Moltkowej drózy 31.

Ratarska schula w Budyschinje.

Bliżichi **symski semester** so **wutoru 20. oktobra 1908** sapocznje.

Pschipowjedźenja nowych wucźomzow podpisany direktor pschijimuje, kotryz je tez swólniwy wscho dalsche wukasacź.

Prof. dr. Gräfe.

Sjawna warjenska schula
na hrodowym městnje (Burgplatz) 1.

Sapocźatk: **Póndźelu 19. oktobra dopołdnja w 9 hodź.** a **wjecźor w 7 hodźinach.**

Pschipołdnischi kursus (7 njedźel): 50 np. sa dźeń a 3 mk. wucźbneho pjenjesa.

Wjecźorny kursus (7 njedźel): 25 np. na dźeń a 2 mk. wucźbneho pjenjesa.

Sa 1. wjecźorny kursus so hischcze někotre městna prózdne.

Samolwjenja po mózności z bórzy pschijimuje

pastor sekundarius Haebler,
na hrodowskej drózy 8.

Dźak,

wutrobny dźak wschitkim s bliska a s daloka, kotsiž su mje pschi składnosczi mojeho sastojnskeho jubileja se sbožopschecźemi a wjele drohimi darami pschekhwatali a swjeselili. Wosebity dźak mojim knjezam pschedstajenym, lubym sastojnskim kollegam a dobrym pschecźelam sa cźesczazy wopyt a pschepodacze rjanych a drohotnych jubilejskich darow, wutrobny dźak pak wosebje mojej lubej schulskej gmejnje a schulskim dźecźom sa wjele cźesczowanjow a rjane dary na mojim jubilejskim dnju. Wjele wjeselа a někotrn srudobu sym se swojej gmejnu sa te 50 lět shonił; budu hacź do konza swojeho žiwjenja s njej w dźakownej luboscźi swjasany.

W Spalach, 2. oktobra 1908.

G. A. Kullmann, wucźer.

Dźak.

✝

W cźasu khoroscze, kaž pschi smjercźi a khowanju nascheje wulzy lubowaneje sotry **Wijki** rodź. Jakubez, njebo prof. Dr. **Pfula,** sawostajeneje wudowy, buchu nam hnujaze wopokasma pschiwisliwosczе sjewjene.

Sa zune zyrkwine wopominanje; sa potroschtowaze słowa; sa lubosnu pychu do rowa, a cźesne pschewodźenje na poslenim pucźu **podźakujemy** so, wosebje stawam Njeswacźidlskeje wosady.

Bóh wobradź nam wschitkim sbózne podróżnistwo do njebjeskeho raja psches Jesom Khrysta!

W Budyschinje, 3. oktobra 1908.

Srudni sawostajeni:

Jurij Jakub, farar.
Dr. Jan Jakub, dwórski radźicźel.
Emka Jakubez.

(K temu cźišłu pschiloha.)

Pschiłoha k czišku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. oktobra 1908.

Placišiny rěsneho skotu na Draždźanskich skotnych wikach.

5. oktobra 1908.

Placišiny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	41—44	77—80
awstriske	42—46	78—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—40	73 77
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—36	65—72
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	28—31	58—63
Jałojzy a krumy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. połnomjaßne, wukormjene krumy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	36—38	67—70
3. starše, wukormjene krumy a ßnadnje wuwite młódše krumy a jałojzy	31—35	61—66
4. žrěnjo pizowane krumy a jałojzy	27—30	57—60
5. ßnadnje pizowane krumy a jałojzy	—	49—55
Wuki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—43	72—75
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—39	67—71
3. ßnadnje pizowane	30—34	62 66
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	50—53	80—83
2. žrěnje formjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhićenjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ léta	54—55	69—70
2. mjaßne	51—53	66—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	46—50	61—65

Placišina žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 3. oktobra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 8. oktobra 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	9	70	10	—
"	žołta	—	—	—	—	9	25	9	65
" nowa		9	70	9	85				
Rožka		—	—	—	—	8	—	8	40
" nowa		8	50	8	63	—	—	—	—
Jećmjeń	50 kilogr.	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows nowy		7	60	7	70	7	—	7	50
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	8	50	9	50
Jahły		15	—	16	—	14	—	16	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	24	—
Běrny		2	—	2	50	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.		2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "		11	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "		11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	25	3	50	2	20	2	80
Ssłoma 100 "		3	34	3	50	3	—	3	25
Prožata 1086 schtuk, schtuka		9	—	23		—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	30
Ržane wotruby		—	—	6	25	6	50	7	—
Pschenični gris		—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenza (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr. 75 np., rožka wot 8 hr. 60 np. hač 8 hr. 75 np., jećmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowz wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. np., nowa: 16 hr. 49 np. hač 16 hr. 74 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 13 hr. 60 np. hač 13 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 13 hr 02 np hač 13 hr. 30 np.

Wiczne placišiny w Kamjenzu.

8. oktobra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., pschenza wot 9 hr. 20 np. hač 9 hr. 80 np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 30 np, wowz wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ßyno 2 hr. 75 np., běrny 2 hr. 40 np., ßłoma (100 kilogr.) 3 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 9. oktobra: Pomročzene a mike.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 17. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcz, dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Jan Khorla Käßler, fabrikar w Čzornych Noßlizach, s Marju Marthu Berndtez na Židowje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Willy Ernst, Ernsta Augusta Pětscha, samkarja w Dobruschi, ß. — Ernst Rudolf, Bjedricha Khorle Hartmanna, fabrikarja na Židowje, ß. — Bjedrich Khorla, Gustava Adolfa Kuhna, skałarja we Wurizach, ß. — Hilžbjeta Alma, Jana Augusta Becka, cźěßle w Scźijezach, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Eugen, Jana Stephana, podkopkowskeho dohladowarja w Małej Suborniczy, ß. — Josef a Handrij, hrabje Adama Schall-Riaucoura w Hušzy, ß. (dwójnikaj). — Bruno, Josefa Peikerta, tepjerja w Budyschinje, ß. — Franz, Antona Jiřišty, friseura w Budyschinje, ß. — Hana, Jana Zimmermanna, ratarja w Budyschinje, dź.

Zemrjeli:

W **Michałskej wołzadze**: 1. oktobra: Kurt Alfred, Khorle Gustava Kriegela, skałarja we Wurizach, ß., 3 m. 18 d. — 2. Jan Bohuměr Janasch, fabrikski kowar na Židowje, 36 l. 10 m. 4 d. — 3. Pawoł Willy, Pětra Grabitza, dźěłacźerja na Židowje, ß., 3 l. 7 m. 21 d. — Ernst Klemt, fabrikar w Hrubjelčzicach, 30 l. 11 d. — Helena Khěžnikez, njebo Michała Augusta Wobsta, na poßled dźěłacźerja w Sslonej Borschczi, sawostajena wudowa w Małßezach, 67 l. 3 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

17. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt serbsku spowjednu wučzbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin serbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

17. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano w 7 hodź. němsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja we 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodźin serbske prědowanje.

Pjelsczowe twory

klobuki, mězy

w najwjetšim wubjerku po wschěch płaćišnach,

wowcze koze, wobßadźenske koze poručzam.

Schiju

nowe kožuchi a stare kožuchi

pscheschiwam a wuporjedźam, teho runja **zakety** sa **mužskich** a **žónske**, w kóždym cźaßu.

Kupuju

lischcze, tkhórjaze, kunjaze a sajecze koze

po najwyschschich płaćišnach.

C. E. Rincke,

kóžkarski mischtr na bohatej haßy 5,

s napschecza **Lieberez** mydłoweje sabriki.

Jedźne a khosejowe ßudobje

kaž tež wschě druhe porzlinowe, kamjeninowe schkleńczane twory najtunscho poručzam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) ßo niže nutskupowanskeje płaćišny pschedawa.

Ernst Ullrich na schulerskej drósy 12.

Pschipósnaty wubjerny

khofej

wošebje ßylne měschenja
po **1 mk.** a **1 mk. 20 np.**
porucza

Hans Lindner
prjedy Paul Hofmann
na rózku ßerbßkeje
a ßchulerßkeje haßy.

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kołomas,
maßchinßki wolij
najlěpßchi a najtuńßcho porucza
Arthur Grubann
pßchi drjewowych wikach 8.

Jahły, hejduschku, grupy,
ßoki, buny, hróch
rajß, nudle,
dobru pßcheńczˇnu muku
porucza **Khorla Kahrowe**
pßchi žitnych wikach.

Skladownja
drainěrowanßkich rolow
w Lětonju.
Poručam
drainěrowanßke roły
wßchěch wulkoßczˇow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakožneje a runeje formy,
proßaze korta
ß prěkußchom a bjes njeho,
plestrowanßke platy
(diagonalne a kßchižne mußtry),
wudymanßke roły
ßhibnjene a rune,
po fabrikßkich płaczˇißnach.
Emil Dietrich
w hoßczˇenzu w Lětonju.

Bruno Beutner
w Budyßchinje pßchi dwórnißchczˇu,
pißarnja ßa ßeßtajenje **kupjow,**
teßtamentow, lißczˇinow wßcheje
druzˇiny, wobßtaranje **hypothekow**
po poměrnej dani, **nałożenje**
kapitalijow, pßchedawanje leżom-
noßczˇow, ßrjadowanje ßawoßtajen-
ßtwow a dźělenja herbßtwow, na
pßcheßadżowanje pßchedawanje le-
żomnoßczˇow, ßwědomite wukaßanje
we wßchěch prawnych wězach.
Dokelž ßym dołhe lěta ß rěczˇnikowym
ßekretarom był, ßo najlěpßche wob-
ßtaranje ßarucza.

Sa
nasymßku potrjebu

po pßchihódnym wotßamknjenju poručzˇamoj
po ßczˇěhowazˇych tunich płaczˇißnach:

wołmjane dźěczˇaze ßchtrympy hižo po **25** np.,
wołmjane žonjaze ßchtrympy hižo po **45** np.,
wołmjane mužaze ßoki hižo po **35** np.,
barchentowe koßchle ßa dźěczˇi hižo po **35** np.,
barchentowe koßchle ßa mužßkich hižo po **1** mk.,
barchentowe koßchle ßa žónßke hižo po **1** mk.,
barchentowe ßpódnje kholowy
ßa žónßke hižo po **85** np.,
barchentowe ßpódnje ßukuje
ßa žónßke hižo po **50** np.,
normalne trikoty ßa dźěczˇi hižo po **60** np.,
normalne koßchle a **kholowy** hižo po **1** mk.

Schtrykowanßku wołmu
po najtuńßchich płaczˇißnach a w najwjetßchim
wubjerku jenož czˇißtowołmjane druzˇiny
ßchczˇeńk po 35, 40, 45, 50, 60, 75 np.

Hotowe wupjerki něktrych wulkoßczˇow
hižo po **3** mk.,
hotowe zychi něktrych wulkoßczˇow
hižo po **2** mk. **25** np.,
hotowe ßłomniki něktrych wulkoßczˇow
hižo po **1** mk. **25** np.,
barchentowe poßleßchczˇowe płachty
a **ßpanßke pßchikrywy** hižo po **1** mk.,
blidowe pßchikrywy (deki), wołmjane
ß wußchiwanjom hižo po **1** mk. **80** np.,
gardiny, běłe a na žołtˇo hižo po **20** np.,
běhanßke tkaniny, krute druzˇiny, hižo po **40** np.,
linoleum, wjele ßchěrjow, hižo po **85** np.,
teppichi, wßchěch wulkoßczˇow, hižo po **1** mk.

Skladnoßtna kupˊ!
Wulka dźělba
žonjazych blußow a ßchórzuchow
wjele niže ßwuczˇeneje płaczˇißny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3. **Telefon 488.**

Chenillowe
rubißchczˇa
rjanych nowych mußtrow
płaczˇißny hódno pßchedawa
Otto Osswald
na kamjeńtnej haßy 7.

Ia. kołomas, maßchinßki tuk,
najlěpßchi rußki
maßchinßki a zylindrowy wolij,
motorßki a dynamoßki wolij
najlěpßcheje druzˇiny
porucza
Otto Büttner
pßchedawatnja koże, czˇerjenßkich
rjemjenjow, technißkich a
gumijowych wězow
w Budyßchinje
pßchi hłownym torhoßchczˇu.

Wósk k krjepjenju
rejwanßkich łubjow
najlěpßcheje hódnoßczˇe
je dostacˊ pola
Arthura Grubanna
pßchi drjewowych wikach 8.

Schparazy wolij,
pßchihotowany ßa schijaze maßchiny
a jěßne koła wot
H. Möbiußa a ßyna,
fabrika koßczˇoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacˊ
we wßchěch lěpßchich
pßchedawarnjach.

Jabłuka k tłóczˇenju,
tßchaßene
tola ßrake,
tóžˇdu dźělbu ßa hotowe pjenjeßy
zentnar po 1 mk. 60 np. hacˊ
1 mk. 90 np. kupujetaj
dr. Herrmann a dr. Wjazka
w Budyßchinje
pßchi kralowßkim walu 10.
Hornjołużißka tłóczˇernja ßada.

Pißarnja
ßa kupne, hypotheßke, dismem-
brazißke, teßtamentßke a ßawoßta-
jenßtwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej dróßy cˊßo. 1
po 1 ßchodźe, hoßczˇenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Dla
rozpuščenja předawarńje
ßo wſchě wězy
mojeho tworoweho ſklada
po wjele poniženych płaczíſnach wupſchedawaja.

Eduard Hartmann
na ſnutſkownej lawſkej haßy 5 **w Budyſchinje** na ſnutſkownej lawſkej haßy 5.

Kastanije
a
žołdźe
po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje
Otto Engert
drogowa pſchedawarńja
en gros en détail
Telefon 33*.

Tunje zigary!
100 ſchtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roſeczeła
zigarowa pſchedawarńja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Składnoſtna kup.
Dla roſpuſchczenja jeneje tudomneje pſchedawarńje półſtrowanſkich meblow je ßo mi poručiło
20 płyſchowych ſofow a 3 płyſchowe garnitury
derje dźěłanych, ſpěſchnje **niže płaczíſny** pſchedacź.
S dobom ſa czaß tuteho wuſchedawanja na **wſchě** moje
meble, ſchpihele a ſtoły
10% woßebiteho rabatta dawam.
Njeſkomdź nichtó tule wurjadnu ſkładnoſcź.
Th. A. Wällnitz
na ßukelnſkej haßy 9 delka, po 1. a 2. poſkhodźe.

Franz Marschner
czaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Kermuſchny khoſej
punt po 100 — 200 np.
porucza
Rudolf Pötschke
pſchi mjaßowych jědłach 7.

Dla ſamjeſowanja ſchtomownje dobre družiny ßadowych ſchtomikow, a to
1000 ſchtuk po 600 mk.,
100 = = 70 mk.,
10 = = 8 mk.
pſchedawa
knježi dwór w Bóſchizach pola Njeßwaczidła.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
piſarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon czíßło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

P. P.

S tutym ßebi dowolam ßwojim cześćenym wotebjerarjam najpodwolniścho k wjedźenju dacź, so ßym ßwoju wot 28 lět w Budyschinje **pschi žitnych wikach 2** wjedźenu

pschedawańnju worzlowych tworow

sjednoczenu ſ domjazej a kuchińſkej nadobu

dźenßa ßwojemu pschichodnemu ßynej **Kurtej Bachmannej** a knjesej pschekupzej **Jurjej Mayerej** pschedał; wonaj pschedawańnju na njepscheměnjene waschnje pod firmu **Oskar Butter naslědnikaj** dale powjedźetaj.

Sswojim cześćenym woteběrarjam ſa dowěrjenje a derjeměnjenje, w tak bohatej měrje ſpožčene, ßo wutrobnje dźakujo, proschu jo też na mojeju naßlědnikow pschenjesćź. — Moja **fabrika ſahrodniſkeho grata** a **rěſniſkeje potrjeby** na **Tſělanſkej drósy 28** budźe njepscheměnjena dale wobſtejecź.

W Budyſchinje, 7. oktobra 1908.

S poczeſćowanjom

Oskar Butter, fabrika ſahrodniſkeho grata.

P. P.

Sso ſdwórliwje na hornje wosjewjenje poczahujo dowolamoj ßebi cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolniścho k wjedźenju dacź, so ßmój wot **Oskara Buttera** tu wot 28 lět wjedźenu

pſchedawańnju worzlowych tworow

ſjednoczenu ſ domjazej a kuchińſkej nadobu

kupiłoj a dźenßa pschewſałoj a so ju ſ firmu

Oskar Butter naslědn.

bjes pscheměnjenja dale powjedźemoj.

Proßymoj, so by ßo derjeměnjenje, naschemu pschedkhadnikej ſpožčene, też na naju pschenjeßło a budźemoj ßo ſtajnje prózowacź, so pschedawańnju po dotalnych ſolidnych ſaßadach ſtareje firmy dale powjedźemoj a so ßo dowěrjenja, namaj ßo ſpožčowazeho, hódnaj wopokaſamoj.

W Budyſchinje, 7. oktobra 1908.

S poczeſćowanjom

Kurt Bachmann,
Jurij Mayer,
} ſ firmu **Oskar Butter nasl.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 42. **Sobotu 17. oktobra 1908.** **Lětnik 67.**

Jeho Majestoſczi
Kralej Bjedrichej Augustej
pſchi wopycźe Budyſchina
17. oktobra 1908.

Dźenż, Kralowſka Majeſtoſcź, ſ wutrobu wita
Też ſerbſki lud Tebje k nam do Łužizy;
Wón „ſława!“ Cźi wyſka, ſo ſradujo ſchkita,
Kiž wukonja ſzeptař Twój miłoſcźiwy;
Duż ſ wěnzami, pletwami, khorhowjemi
Wón w ſwěrje a luboſcźi hołduje Cźi.

Wſchě wutroby Sserbow Cźi radoſtnje hraja,
Chzył ſ miłoſcźu pſchijecź jich hołdowanje;
Jich ſradomne wóczka njech wospjet Cźi praja,
Kak we Sserbach wutroby lubuja Cźe,
Hdźež cźerſtwy a młódny kcźe wótcźinſtwa ſchtom
A ſwěra ſo haji ſa kralowſki dom.

Ty nad nami ſ knjeżerjom krótke Ssy lěta,
A tola — kak pod Tobu ſbožowni ſmy!
Nam ſ dowěru k Tebi je wutroba ſhřěta:
My wěmy, ſo Sserbam Ssy pſchikhileny.
„Bóh ſ nami“ a kralowe ſchkitowanje
Je nadźija naſcheje narodnoſcźe.

Duż ſ městow a ſe wſow też naſcheho kraja
Dźenż woczi a wutroby k njebjeſam du:
Sſłyſch, Bożo, wſchě pſchecźa, kiž we Sserbach haja
A Bjedrichej Auguſtej ſwjecźene ſu;
Ty Jemu, kiž ſ twojeje hnady kral je,
Spožcź dołhe a ſbožowne kralowanje!

K. A. Fiedleř.

Swětne podawki.

Wólbna reforma w Sakſkej.

Deputazija ſobuſtawow druheje ſejmoweje komory, kotraż ma wo nowym wólbnym ſakonju jednacź, je nacźiſk wo rosdźělenju wólbnych wokrjeſow, wot tajneho knjeżerſtwoweho radźicźela Hajnka wudźělany, pſchecźiwo hłoſam liberalnych ſobuſtawow pſchijała. Na to je miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow, hrabja Hohenthal, deputaziji k wjedźenju dał, ſo ſo knjeżerſtwo hiſchcźe pſchezo ſwojeho nacźiſka wo pſcheměnjenju wólbneho ſakonja twjerdźe dźerži. Knjeżerſtwo je ſ wólbnej deputaziju wo tym pſches jene, ſo dyrbi ſo wliw wulkeje hromady na ſtatne wodźenje na pſchimĕrjene waſchnje ſamjeſowacź. Wěſte dźěle wobydleŕſtwa, kotreż ſu ſa ſtatne žiwjenje wulzy ważne, kotreż pak ſu po liczbje poměrnje ſłabe, njeſmědźa do ſtracha pſchińcź, ſo ſo ſ wulkej hromadu ſatłócźa. Wone dyrbja pſchi wólbach jim ſo ſaležazy wliw dostacź.

Na kompromißowym nacźiſku druheje komory ma knjeżerſtwo wuſtajecź, ſo dyrbja wuſwolerjo pſches 45 lět jedyn hłóß pſchidaty dostacź. Knjeżerſtwo njeje ſo pſcheßwědcźicź mohło, ſo ſu cźile wuſwolerjo po liczbje tak ſłabi, ſo bychu woßebiteho ſchkitowanja pſchecźiwo wliwej młódſchich wuſwolerjow trjebali. Też je naſhonjenje wucźiło, ſo ſama ſtaroba žaneho rukowanja ſa wyſchſche politiſke dopósnacźe njeje poſkicźała, hiſchcźe mjenje ma knjeżerſtwo pſchidawkowy hłóß ſa hoſpodarſku ſamoſtatnoſcź trěbny.

Po knjeżerſtwowym měnjenju njeje pſchiſprawne, ſo ſo wuſwolerjo do ſchtyrjoch klaßow dźěła. Sakładna myßl, kotruż je deputazija pſched wocźomaj měła, hižom potom a po knjeżerſtwowym měnjenju lěpje wuſtupi, hdyż ſo wuſwolerjo do dweju klaßow dźěła, mjenujcź 1. do tajkich, kotſiž k jenej po liczbje ſłabeje, ale ſa ſtatne žiwjenje wjele hódneje wobydleŕſtwoweje worſchty ſłuſcheja a 2. do tajkich, kotſiž maja we wobydleŕſtwje wulku wjetſchinu a kotſiž teho dla woßebiteho ſchkitowanja njejßu trěbni. Knjeżerſtwo ma ſa to, ſo by kóžda ſ tuteju klaßow ſwojeho ſapóſłanza woßebje wolika. Tola dokelž je ſo deputazija ſa to wuprajiła, ſo by ſo wuſwolenje ſ jena měło, nochze ſo knjeżerſtwo temu pſchecźiwjecź. Rosdźěl mjes wobĕmaj klaßomaj ma w tym wobſtejecź, ſo śmeja wuſwolerjo 1. klaßy 4 hłoßy, wuſwolerjo druheje klaßy pak 1 hłóß. Dale knjeżerſtwo

na tym wobsteji, so ßo sa wulke města pschirunanske wólby sawjedu. Wólbokhmanoscź ma ßo wot poklětneho bydlenja na městnje, hdźež ßo wuswolerske sapißy sestajeja, wotwißna cźinicź. S tychle žadanjow nochze knjeżerstwo žane spuschcźicź. Woßebje jemu wo to dże, so wuswolerjo 1. klaßy schtyri hłoßy dostanu.

Ssejmej móże skónczńje wscho jene bycź, hacź ßu wuswolerjo jenoź do dweju abo do schtyrjoch klaßow, dźeleni. Tehole praschenja dla njeßmě ßo do mozy stupjenje noweho wólbneho sakonja rosrasycź. Khownemu sakožkej, na kotrymž je druha komora nowy wólbny sakoń natwarika, mjenujizy direktnemu tajnemu wuswolenju, chze knjeżerstwo płacźicź dacź. Pschi nětcźischim wólbnym sakonju bě indirektne wuswolenje wuswolerjam s pohorschenjom, s nowym wólbnym sakonjom ßo tónle pohorschk wotstroni. Pluralny wólbny system je ßo dyrbjał pschijecź, so ßo druha komora njeby se sozialdemokratami pschepławika.

Sakska krajna kulturna rada

je ßo sańdźeny tydźeń w Draždźanach shromadźowała. W prěnim poßedźenju ßo sa to wuprajichu, so by s wužitkom było, hdy by ßo sa wojakow ratarska wucźba sawjedła, kajkaż hižo w Bayerskej a Württembergskej wobsteji. W nastupanju sa staranja městow s mjaßom ßo rosprawjesche, so ßu ratarjo na Lipscźanske skótne wiki skót s woßebitymi saradźerjemi wodźili. Wo tym shoniwschi ßu rěsnizy a wikowarjo skót, kotryž saradźerjo poskicźachu, boykotowali. Saradźerjo njemóžachu žanych kupzow namakacź. Dale ßo wo mnischcźich mjetlach rěcźesche. Jim móże ßo jenoź tam dowobaracź, hdźež ßo wschitzy lěßowi woßeđźerjo nusuja, je saniczecź. W Draždźanskim reverje je ßo lětßa s wuspěchom mnischcźim mjetlam wobarało, tola je ßo sa to wjele pjenjes — 100,000 hriwnow — wudacź dyrbjało. Jenohlóßnje ßo namjet pschija, so ma ßo podkrjeßnym dawkowym bjerńjam porucźicź, so dyrbja porjadne wotpißanja na stare twarjenja pschi taksěrowanju pschipósnacź. — Potom ßo wo sawjedźenju statneho sawěscźenja konjow jednasche. Nacźisk wo tym měł ßo krajnej kulturnej radże k pruhowanju pschedpołożicź. — Pschi wuradźenju wo spěchowanju burskich lěßow a kerkow ßo na to pokasowasche, so ßu privatne lěßy tam, hdźež pod statnym dohladowarstwom steja, w lěpschim rjedże, dyžli w Sakskej. Też w Sakskej ßebi teho dla statne dohladowarstwo pschejachu. Hacź dotal je knjeżerstwo k wobßadźenju njepłódnych leżomnoscźow s lěßom pjenjeżnu podpjeru pschiswołoło, jeli so kubło njeje wjazy dyžli 1200 jenoscźow měło a wobßedźeŕ njeje wyschsche hacź do 12. klaßy dokhodneho dawka taksěrowany był. — Namjet rěsnikow, so by ßo rěsniski dawk njedawaza waha cźelatow wot 125 puntow na 150 puntow powyschika, ßo sacźißny. — Wo wudawanym hubjenym sežiwjenju na wßach rosprawnik praji, so ßo w Sakskej njetrjebamy bojecź, so bychu ßo na wßach na njedoßahaze waschnje žiwili. Wunoschk rekrutěrowanja dawa spósnacź, so ßo w rańschej Sakskej, hdźež je ratarstwo najßylnische, wjazy k wojerstwu khmanych ludźi namakuje, dyžli w industrialnym wjecźornym kraju. — Wo sahrodnistwach, kotrež sa krajnu kulturnu radu dawki dawaju, ßo namjet pschija, so ßo tutym njeßmě hischcźe też dawk sa pschemyßlowe a wikowanske komory napołożicź.

Boykot awstriskich tworow w Turkowskej.

Awstriska je ßwoje ważne stejischcźo w Nowopasarskim sandźaku woprowała, so by hněw Turkowskeje dla annexije Boßniskeje a Herzegowiny směrowała. Tónle wopor je ßo podarmo pschinjeßł. Po zykej Turkowskej ßo lud s njemdroscźu na Awstrisku pyri a ßo s boykotom wschěch awstriskich tworow wjecźi. Tutón boykot Awstriskej wjazy schkody nacźini dyžli shubjena wójna. S boykotom ßu hižo nětkole awstriske kłódźnistwo, tkajerńje, schklenczerńje a dźěłarńje fezow cźežko potrjechene. Turkojo hižo s hromadami njewobarbjene běłe a schěre fezy turkowskeho wudźěłka s wotpohladom wuhornjene noscha, so by ßo schtempel turkowskeho wudźěłka widźał. Jene nowiny też napominaju, awstriske piwo boykotowacź, dokelž móhli w Awstriskej do piwa nješchto strowoscźi Turkow schkódne smješchecź. Boykot dyrbi ßo też na zokor wupschestrěcź. Awstriske kłódże, kotrež ßu poßlednje dny do turkowskich pschistawow pschijěłe, njemóża pschiwjesene twory wotbycź a też niz nowy nakład pschijecź. Wone podarmo w pschistawach stejo na cźołmy cźakaju, kotrež bychu twory wotwjeske, też ßo žani dźěłacźerjo njenamakaju, kotrež bychu twory wunoscheli. Duž dyrbja ßo kłódże se ßwojimi tworami saßo domoj wrócźicź. To ßo niz jenoź w Europje ale też w Małej Asiskej a Syriskej stawa. Hdyž do Jafy awstriska póstska kłódź pschijędże, politisźy agitatorojo cźołmarjow a składarjow pohnuchu, so bychu ju boykotowali. Parne cźołmy ani puczowarjow ani póst k brjohej njedowjesechu, teho runj niz twory. Posdźischo ludowa cźrjóda awstriske póstske twarjenje nadpadny a póstski wós a listowy kaschcźik snicźi. Awstriszy poddanjo, kotsiž maja fabriki w Konstantinoplu abo w Saloniki, ßwojemu bankrotej napscheczo widźa; pschetoż niz jenoź so žadyn Turka jim niczo wjazy njewotkupuje, ale rosnjemdrjeny lud je też nadpaduje, jim wokna wubiwa, rubi a sapaluje. Swjask awstriskich pschemyßlnikow je ßo teho dla s próstwu na awstriske knjeżerstwo wobroczźił, so by pschescźěhanych awstriskich poddanow schkitało a pola turkowskeho knjeżerstwa sarunanje schkody a sakas boykota žadało.

To je prěnja bólna a cźežka trajna schkoda, kotruž Awstriska s annexije Boßnije a Herzegowiny wotnjeße, awstriske pschemyßko a wikowanje ßwojich wotebjerarjow po zykej Turkowskej shubjuje, a na jeho město jendźelske, franzowske a němske wikowanje stupi a ßo sahnětdźa. Hněw Turkow pscheczźiwo Němskej je ßo po sdacźu slehnył. Němska je turkowske knjeżerstwo pscheßwědcźiła, so wona njeje Awstrisku k annexiji Boßnije a Herzegowiny nadpjerała. Najlěpschi sacźischcź je na Turkow to cźiniło, so je němska banka hnydom někotre milijony turkowskemu knjeżerstwu pożcźiła.

W Awstriskej poczinaju w nastupanju scźěhowkow annexije staroscźiwi bycź a wjele mjenje dowěrnje do pschichoda hladaju hacź psched někotrymi dnjemi.

Cźeski ßejm ßo wotstorcźił.

Němszy sapóßłanzy w cźeskim ßejmje ßu ßwoje wotmyßlenje dozpili. Njepschestawajzy s haru a ropotom wuradźenja sadźeržujo ßu ßebi wunusowali, so ßu ßo dalsche wuradźenja wotstorcźili. Na poßled ßo Němzy a Czechojo do pukow dachu. Někotrym ßo drasta rostorha a ßo wobliczo rosdrapa. Duž dyrbjesche ßo poßedźenje skónczicź.

W poßlednim poßedźenju ßu cźeszy njewotwißni sapóßłanzy scźěhowazy protest pscheczźiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny podali: My sastupjerjo cźeskeho ludo, wuswoleni na sakładże statoprawneho programa, pschipowjedźimy: Protestujemy pscheczźiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny, prajimy, so je ßebi statoprawne stejischcźo tejule krajow wobydlerstwo ßame na sakładże ludoweho wothłoßowanja rosßudźicź měło, a niz stat na sakładże ßameje mozy. Cěski lud njemóże pschipuschczicź, so by habsburgsko-lothringska monarchija ßwoje wobßedźenstwo na naschu schkodu powjetschiła, na nasche pjenjesy, na móżne schkodowanje cźeskeje krwě, tola prawo cźeskeho ludo na ßamostatne statoprawne žiwjenje je wona sadźeržowała a saprěwała, a lud ßam we wotrocźstwje dźeržała. Pschi tymle ßwětostawisniskim podawku pschipowjedamy, so njekabłajo na pschewjedźenju cźeskeho statneho prawa wobstawamy.

Awstriski a bołharski swjask?

Bołharske nowiny „Dnewni list“ ßu poßkowne wopschijecże wucźinjenja wocźischcźake, kotreż je ßo pjecża njes khěżorom Franzom Josefom a wjerchom Ferdinandom wobsamłko. Prěni staw tehole wucźinjenja rěka: Khěżor Franz Josef praji, so k njewotwißnoscźi Bołharskeje a k jeho powyschenju na kralestwo pschihłoßuje a budże sdźerżenje Koburgskeje dynastije na bołharskim trónje se wschěmi ßrědkami podpjeracź. Druhi staw rěka: Zar Ferdinand lubi, so budże we wójnje, kotraž by dla annexije Boßnije a Herzegowiny wudyriło, Awstrisku podpjeracź. W tsecźim stawje ßo praji, so budźetej w pschichodże Awstriska a Bołharska we wschěch praschenjach, kotreż ßo na balkanske kraje poczahuja, hromadże dźěłacź.

Wójnska sahorjenosćź w Sserbiji

njeje hischcźe popuschcźiła. Cźahanje po Belgradskich drohach je pschestało, tola lud ßo na wójnu dale pschihotuje. Ssrjedu wjecźor ßo njepschewidna cźrjóda ludu pola pomnika wjercha Michała sběża. Spěwajo wón s khorhojemi k jendźelskemu póßłanzstwu cźahnyńsche, hdźež ßo pocześcźowanje a sympathije Sserbow k Jendźelskej wosjewjachu; potom cźahnychu psched hoscźenz „Moskwu“, hdźež franzowski póßłanz bydli. Spěwachu marsaillaisu a wołachu: „Sslawa Franzowskej!“ Hdyž bě wscho wocźichko, jedyn s luda póßłanza postrowi. Tón ßo sa pocześcźowanje a sympathije Sserbow k Franzowskej podźakowa, kotraž je stajnje sympathije k Sserbiji měła a w mjenje Franzowskeje Sserbiji ßławu wunjeße. Lud s hrimotazym „Sslawa Franzowskej!“ wotmolwi. Pschi cźahu ßo wjele sapóßłanzow, universitnych profesorow, sastojnikow, pschekupzow a měschcźanow wobdźěli. Po drohach duzy kralej a kronprynzej ßławu wołachu, na Awstrisku pak ßwarjachu.

Skupschtina njeje drje ßo sa wójnu wuprajiła, tola je

hnydom 16 millijonow ſa wójnſke pſchihoty pſchiſwolika. „To je pſchemako!“ ſapóßłanzy wójnſkemu miniſtrej pſchiwołachu. „Na khwilu doſcź!“ miniſter wotmolwi. „Rad wſcho damy!“ póßłanzy ſaßo wołachu.

Poßlednje dny wójnſka myßl w Belgradźe ſaßo pſchibèra, Ssrjedu wjeczor cźrjóda wjele tyßaz ludźi pſched pèſchkowſke kaſarmy pſchicźahny. Jedyn major mèjeſche rècź, w kotrejź praji, ſo budźe wójſko k wojowanju hotowe, hdyž jo kral ſawoła. Schtwórtk popołdnju ſaßo ludowe cźrjódy po drohach cźahachu. Wobſtejnoſcźe awſtriſkich pſchekupzow poczinaju ſtraſchne bycź. Nèkotre nowiny lud napominaju, ſo bychu khlamy awſtriſkich pſchekupzow wupuſcźili.

Jendźelſke nowiny Sserbam a Cźornohórzam wot wójny ſ Awſtriſkej wotradźuja a wèſchcźa jim, ſo bychu we wójnje podleżeli. Sserbſke kraleſtwo a cźornohórſke wjerchowſtwo byſchtej ßo potom ſ krajneje kharty ſhubikej a pod awſtriſke knjeiſtwo pſchiſchłej.

Njedźiwajzy tehole ſkeho wèſchcźenja maja Sserbjo nadźiju na dobycźe. Wójnſti miniſter je ſ dopißowarjom jenych Barlinſkich nowin rosrèczenje mèł. Wo wójnſkim praſchenju rèczo wón praji: „Budźecźe rjez: To je wrótnoſcź! Ja praju: nè! Stawiſny wucźa, ſo ßu Sserbjo tez pſchecźiwo pſchemozy khróbli. Njeßmèmy ßwojich bratrow w nuſy woſtajicź, jich woßud je naſcha najßwjeczíſcha ſtaroſcź.“

Snaty ßerbſki ſtatnik a wjednik radikalneje ſtrony Paſchicź je ßo wuprajił, ſo móża ßo nètcźiſche kritiſke wobſtejnoſcźe na Balkanje a w Europje prhwje a mèrnje rosrißacź, hdyž ßo Boßniji a Herzegowinje ßamoſtatnoſcź pod nadknjejſtwom turkowſkeho ſultana da. S tajkim rosrißanjom mohłej ßo Sserbija a Cźorna Hora ſpokojicź.

Sserbſki kronprynz Jurij

je ßo pſchi wójnſkich njemèrach ſe ßwojej wójnſkej ſahorjenoſcźu lubuſchk ßerbſkeho luda ſcźinił. Pſched hobrſkej cźrjódu luda, kotraż pſched jeho wobydlenje pſchicźahny, wón praji: „Ssym ßerbſki wojak a mam ſa cźeſcź wumrjecź ſa wótzny kraj a Sserbiju jako wjednik dobrowólnikow. Sslawa tym, kotſiż ßu hotowi, wumrjecź ſa wótzny kraj, njech ſhinu, kotſiż nochzedźa tak!“

W offizèrſkim kaſinje je kronprynz Jurij pſched nèkotrymi offizèrami rjekł, ſo wón żenje liwke dźerżenje Sserbije pſchecźiwo Awſtriſkej, kotraż je dwaj ßerbſkaj krajej kradnyła, ſa dobre ſpósnacź njemóże. Nuſne by było, na tole kradnjenje krajow ſ pſchipowjedźenjom wójny wotmolwicź. Na jeneho artilleriſkeho majora, kotryż na hubjene wobſtejnoſcźe we wójſku pokaſa, wón ſawoła: „Njebychmy=li telko bojaſnikow w Sserbiji mèli, bychmy hižo dźenßa pſchi Drinje ſtali.“ Wulki dźèl wójſka na kronprynzowej ſtronje ſteji. Tez lud je ßo ſ kronprynzowej khróbloſcźu a raſnoſcźu ſahorił.

Wo tychle ßłowach kronprynza Jurja ſhoniwſchi, je prynz Pètr, najmłódſchi ßyn cźornohórſkeho wjerćha Mikławſcha, ſ Zetynja do Belgrada telegraſował: „Sahorjeny ſ twojimi ſjawnymi a wótcźinſkimi ßłowami, pſched lubymi ßerbſkimi brotrami rèczenymi, cźe poſtrowjam a wutrobnje wobjimam, mój luby wujo. Daj Bóh, ſo bychmoj ßo bórſy na krwawnym bitwiſchczu wohladałoj!“

Kronprynz Jurij ßwojemu wujej wotmolwi: „S twojimi wutrobnymi ßłowami ßym hłuboko ſapſchimnjeny. Stajnje ßwèrny idealam namaj lubeho Sserbſtwa, ßym wurjadnje ſahorjeny, ſo ßym ſkładnoſcź mèł, ßo we ważnym wokomiku k jenomyßlnym ſahorjenym woſjewjenjam wótcźinſkich ſacźucźow naſchich lubych ßerbſkich bratrow pſchiſamknycź.

Cźornohórſka ſkupſchtina ßebi wójnu żada.

W tajnym poßedźenju je cźornohórſka ſkupſchtina (ßejm) ſa wójnu hłoßowała a trèbne pjenjeſy pſchiſwoliła, pſchipowjedźenje wójny pak je wonn wjerćhej Mikławſchej pſchewoſtajiła.

Wójnſka myßl je każ w lècźe 1875 tez ruſke wójſko ſapſchimnyła. Nèkotſi ruſzy offizèrojo, mjes nimi dwaj generalaj, ſtaj wójnſkeho miniſtra wo dowolenzu proßyli, dokelż chzedźa w ßerbſkim wójſku jako dobrowólnizy pſchecźiwo Awſtriſkej wojowacź.

Pſchewrót na Balkanje.

Ruſki miniſter ſwonkownych należnoſcźow Iſwolſki je ſańdźeny tydźeń w Londonje ſ jendźelſkimi miniſtrami wo konferenzy radu ſkładował, w kotrejż maja europiſke wulkomozy wo njewotwißnoſcźi Bołharſkeje a annexiji Boßnije a Herzegowiny pſches Awſtriſku jednacź. Nèkotre nowiny chzedźa wjedźecź, ſo budźa wulkomozy Turkowſkej radźicź, ſo by wuwołanje njewotwißnoſcźe Bołharſkeje a runje tak annexiju Boßnije a Herzegowiny jako hotowu wèz pſchipóſnała. Sa to chzedźa wulkomozy Turkowſkej ſa njeſranliwoſcź jejneho europiſkeho wobßedźeńſtwa rukowacź. Cźorne Morjo dyrbi wójnſkim łódźam wſchèch tych ſtatow, kotreż ſ nim njemjeſuja, ſamknjene bycź. Nunje tak ruſkim wójnſkim łódźam pſchejèſd pſches Dardanelle ſawrjeny woſtanje. Tele namjety budźa ßo Turkowſkej ſ cźeżka lubicź. Jeli ſo wulkomozy Turkowſkej njewjedźa niczo druhe radźicź, by konferenza do zyła njetrèbna była. Turkowſka trez żaneje pomozy wot njeje njewocźakuje a ßo dale na wójnu hotuje. Do pſchichodneho nalècźa pak drje k bitwam njedońdźe.

Njeſpokojnoſcź ruſkeho luda ſ pſchewrótom na Balkanje.

Njepſchecźeliſke ſmyßlenje ruſkich wyßokich ſaſtojnikow a nowin pſchecźiwo Awſtriſkej ßylnje pſchibywa. „Nowoje Wremja“ radźicźela awſtriſkeho póßłanzſtwa wjerćha Fürſtenberga ſelharnika mjenuje a awſtriſkemu miniſtrej ſwonkownych należnoſcźow baronej Ährenthalej njewèrnoſcź porokuje. „Burſowe nowiny“ Ährenthala ßamo paducha a jebaweho hracźka mjenuja, kotryż ruſkemu miniſtrej Iſwolſkemu ßłowa pſchipißuje, kotreż tón żenje njeje rèczał. „Njeſwèrimy ßebi do prèdka rjez“, „Burſowe nowiny“ pißaju, „ſchto ſ ruſko=awſtriſkich pomèrow budźe, do kotreho boka je Ährenthalowe plecźiſny poczèrja. Tola jene je nam bjes wumènjenja wèſte, ſo dyrbi ßo ruſka diplomatija wot pſchißłodźenja, na nju ſrèczaneho wucźiſcźicź. Ruſki miniſter Iſwolſki njeje k annexiji dweju provinzow ſe ßłowjanſkim wobydleŕſtwom pſchihłoßował, to wón njeje mohł cźinicź.“ Druhe nowiny wobkrucźeja, ſo Iſwolſki njeje zaroweje poknomozy mèł, tajke pſchihłoßowanje dacź, mjes tym ſo ruſzy diplomatojo Iſwolſkeho khètro ſjawnje hłupaka mjenuja, kotryż je ßo ſjebacź dał. Iſwolſki ßo pſchecźiwo tutemu porokej ſakituje. Wón je ſ Londona do miniſterſtwa liſt póßłał, w kotrymż wón praji, ſo ßu wſchè wudawanja barona Ährenthala njewèrne. Iſwolſki ßamo tak daloko dźe, ſo wobkrucźa, ſo jemu njeje niczo wo awſtriſkich wotpohladach ſnate było. Wo pſchihłoßowanju Ruſkeje njeje wón żaneho ßłowcźka rjekł. Wupad ßwojeho awſtriſkeho kollegi wón politiſku jebanku a jeho poſtupanje jako njeſależaze mjenuje.

Zar ßo po tychle ſrudnych nawjedźenjach wotwłakuje, awſtriſkeho póßłanza hrabju Berchtholda w audienzy pſchijecź, doniż ßo njeje Iſwolſki wrócził. W tejle audienzy dyrbi ßo rosjaßnicź, ſchto je ßo mjes Ährenthalom a Iſwolſkim w Buchlauſkim hrodźe rèczało.

Baron Ährenthal je po wſchèm ſdaczu mózne hwiſdał, hdyž je po wukowanju annexije Boßnije a Herzegowiny woſjewił, ſo je ßo tole wotmyßlenje owſtriſkeho knjeżeŕſtwa wſchèm wulkomozam pſchipowjedźiło a ſo ßu wone to ſmèrom na wèdomje wſake. Nètko pak je ßo wujaßniło, ſo ßo ujeje żanemu knjeżeŕſtwu niczo prjedy woſjewiło, a ſo żane ſ nich njeje annexiji pſchihłoßowało, ani mjelcźizy, ani rtnje, ani pißomnje.

Dawk na modlenje w Franzoſkej.

Najnowſchi wuſkutk franzowſkeho knjeżeŕſtwa je dawk na modlenje. Sozialdemokratiſki miniſter Briand je wſchèm rektoram gymnaſijow a wyſchſchich ſchulow w Franzowſkej tajny wokolnik póßłał, w kotrymż ßo rektorojo napominaju, ſchulſku radu ſwołacź a wo tym wuradźecź, kotry dawk mèł ßo tym wucźomzam napokożicź, kotſiż chzedźa ßo pſchi nabożenſkej wucźbje a pſchi Bożej ßłużbje wobdźèlicź. Duż budźa ſchulſke dźèczi, kotreż ßo hiſchcźe pſchi nabożenſkej wucźbje a pſchi Bożich ßłużbach wobdźèleja, woßebity dawk płacźicź dyrbjecź. W Marſeillu chzedźa tónle dawk na 30 frankow ſa kóżde ßo modlaze ſchulſke dźèczo poſtajicź.

Revoluzija w Perſiſkej.

Po wjelenjedźelſkim wojowanju ßu ßo ſbèżkarjo zykeho mèſta Tabriſa ſmozowali. Schahowi pſchiwißowarjo ßu ßo ſbèżkarjam podali. Schah budźe nètko ſe ſbèżkarjemi wo mèr jednacź dyrbjecź a do jich żadanjow ſwolicź.

Wojak na exekuziji.

Hordakez kubło, kajke to woßebne mjeno! Wudowa Hordakowa, kajka to ſchwarna żónſka! Dawk na Hordakez kuble, kajke to ſke ſcherjenje! Tola niz ſa ßwoje woßebne mjeno, ani ſa ßwoju

schwarnu burowku, ale sa njebo Hordaka dyrbjesche žo wulki dawk płaćicź. Ssmjercź žo płaćźi ani jeno se žiwjenjom, ale też s pjenjesami. Poßmjertny a herbski dawk dyrbjesche wudowa płaćicź, hižo tsećźi módry pominazy list tu běsche. W prěnim běsche žo žadako: Sto a schtyrzećźi schěßnakow ma žo sapłaćicź! W druhim je žo to s nowa žadako a hewak s exekuziju hrosyko. W tsećźim lisćże bu wobßadka pschipowjedźena. Młoda burowka bě wschitke kaschćźiki a kuty a kapßy a měchi nanaistarosćźiwscho pscheßlědźiła, njebocźiczki bě drje jej žwoje dobre pschecźa sawostajił, ale žanych pjenjes. Wot domu a leżomnosćźow a hibitych wěžow žo w tym cźaßu niczo wottorhnycź njehodźesche; sorna žo njehodźesche parowacź, stót njepłaćźesche; něschto napaleneho wuhla na pschedań móżesche ju wutorhnycź, ale schtomy hischćże rune kaž žwězy w lěßu stejachu, a w jich wjerschkach hischćże syby a koßy hněsda twarjachu. Na kuble bě njedostatk wotrocźkow. Schtoż pola wojakow njebě, to bě pschi wulkim satwarjenju dźiwjeje rěki dźěko namakało. Duž žebi burowka Hordakowa nihdy na nihdy pomhacź njewjedźesche. Exekuziju dostanje. Schto dha to je, exekuzija? Wona bě hakle schtyri a dwazećźi lět stara a dwě lěcże burowka, duž njewjedźesche, schto to je: exekuzija. Jeje kubko dostanje wobßadku, to je woprawdźe k žměchom.

Jeje žmjecże ju bórsy dybawu sćźini. Ras jeneho dnja tu wón stejesche. Wón bě tak dołhi a tak runy, kaž klumpa w studni, a skoro też runje tak drjewjany, a bě kaž rubjeżniski hejtman wobrónjeny. To běsche wobßadka a cźasanje, a tónle khěžorski wojak žwój pißomny pschikas pokasa, so dyrbi wón na Hordakez kuble tak dołho leżecź, doniž dawk hacź do poßlednjeho skamaneho pjenjeźka sapłaćźeny njeby był. Tehdom to tak bywasche. Njemóżesche-li bur dawka sapłaćicź, dachu jemu wojaka do domu, druhdy też wjazy, a cźi žebi dobre sastaranje žadachu! Woni njedźěłachu niczo, ale chżychu jeno pschezo dobre jěsćź a picź, a chżychu žo tak sa cźežu schtyrnaćźelětneho wojerstwa wotrunacź. Cźim wjazy žebi tajki exekuzijonski wojak na kuble sa prawo cźinjesche, cźim lubscho to wyschnosćźi bě, pschetoż cźim spěschnischo žo bur prózowasche, pjenjesy wobstaracź. Teho dla buchu stajnje najpschecźiwnischi a najhrubiwschi pacholjo na exekuziju wotpóßłani, a kóżdy, kotremuż žo trjechi, so mějesche na burskim dworje jako cźwila pschebywacź, bě mjelczo pschi žebi wjeżeły, so žmědźesche lěnjeho pasćź. Ale też tu, kaž wschudźom, wěz žama najhórsche wukroczenja wobmjesowasche a wězy do runeje wahi stajesche. Bě-li wojak pschejara kruty a knjesojty, žebi s tym žwoje dobre dny žam pschikrótschi, dokelž žo bur po móżnosćźi prózowasche, so by mohł sapłaćicź a muża saßo do kasarny wróczo póßłacź. Bě-li trochu pokorny a luboscźiwy, trajesche to dlěje, a tak drje žo sta, so by tajki pachoł w kasarnje a psched wyschnosćźu žurowje se subami schćźěrił, hdy bychu rěcże na burow dóschke, kaž by rjekł, so chże jich hnydom żiwych sežracź, ale na kuble potom bywasche najdobrocźiwschi hólcźk. Najradscho do němskeho burskeho domu w Alpach Cźecha abo Wuhra abo Khorwata sćźelechu, so by też rěcże dla hižo kóżde stowańschenje njemóżne było. Ale jěsćź a picź a pschecźelne pohladnjenje a druhdy też k dźěku pomozna ruka, to žu mjesynarodne wězy. Druhdy leżachu wojazy tak dołho na kuble, doniž wojazy němski a domjazy ludźo rěcź wojakow njenawuknychu.

Nó, a kak žo wbohej, bjes schkita wostajenej burowzy Hordakowej seńdźe? Hdyž bě njepschecźel žwoju ordru pschedpokożił, pocźa žwoje wězy wotkkadowacź: dołhu tšélbu s kałacźom, tornister, paß s bajonetowymi nóżnami, taschu sa patrony, cźežki schěry płaschcź a napoßledku cźapku. A nětkole tu stejesche, bjes, mała zyle na cźłowjeka spodobny, jeno so bě rjeńscho sroscźeny, dyżli burjo we wokolinje. Hischćże jemu cźorne włoßy, trochu lěpjate, po cźole wißachu, hischćże žo wuhlocźorne wußy (schnawzar) do wschěch kónzow wupjerachu. Hdyž pak bě, hładkujo, žebi s ruku něschto krócź po nich sjěł, też tute wězy wjazy tak njewjeżełeho napohlada njemějachu. Cźornej wocźi wěso hischćże khětro na burowku hladaschtej, hdyž žebi nětkole karan wody žadasche.

K poßłużenju swólniwa a wjeżeła, so s najmjeńscha jeje macźerńu rěcź rěcźesche, wona wotmolwi: wody hacź do wole; so pak ma wona też khłódne kißake mloko.

„To je derje, burowka!“ wojak wotmolwi, „mloko je mi wěso lubsche. Mloka hakle cźi najmjenje sazpěwam.“

Widźo, so chże žo jemu tak jara picź, pschińdźe jej na myßle, so žnadź mohł też khłódny bycź a nawari jemu jeja. Hdyž bě te sjědł a hdyž bě sbytkne tucźno hischćże se stórku khléba s tygla wutunkał, jemu burowka srosymicź da: jeli so chże žo po dołhim hicźu wuwotpocźowacź, so je wonka w komorje kożo.

„Ow, to cźi sapłacź Bóh, burowka!“ wón sawoła. „Ale strowy cźłowjek žrjedź běłeho dnja lehnycź hicź, schto dha žebi myßlisch! Nětkole žym žo najědł; nětkole mózu něschto dźěłacź, masch-li schto sa dźěło. Nimasch-li žaneho dźěła, budu žebi je žam pytacź.“ A won na žußodowu łuku k žyzkam woteńdźe.

Tónle exekuzijonski wojak dźě, žebi nětkole Hordakowa myßlesche, ani tak sły njeje, kaž žo sdasche. Ale sło žnadź hłuboko tcźi. Najsprawnischo drje budźe, hdyž po dobrym s nim woteńdźesch; pschetoż tón je cźi žylny, jeli so žo jemu wusdanje, tón cźi zyły dwór spowrócźa kaž hromadu žnopow. Ale so pola mje jě a k žußodej na žyno khodźi, to mi nihdy do hłowy nochze. Jutsje dyrbi płót wokoło sahrody sestajecź, kotryż je wichor powalił. Ale myßlu žebi, so jemu dźěło bórsy sańdźe, nětkole je jemu hischćże něschto žadne a witane.

Wjeczor žo cźeledź seńdźe, poł doroscźenych młodych cźłowjekow a něschto starych holzow mjes nimi. Wojak sa blídom s nimi žedźesche kaž wyßoki schkowroncźi schtom mjes kerkami.

Nasajtra rano mějesche hobrski exekutor wulki strach. Tak derje bě žo jemu na khłódnej stronje spało, tak lubje kaž w domisnje bě jemu w tymle domje. A hnydom jemu burowka pjenjesy sa sastaty dawk na ruku położi: „Tule masch žwoje kroschki, a nětkole cźiń, so mi s domu pschińdźesch!“

Ale Hordakowa jemu niczo na ruku njepołoži, wón móżesche po woli sahrodny płót stajecź, a na tsećźi dźeń se žyzkami won hicź, s koßu na ramjenju, kotraž jemu — burowka s kuchinskim woknom won kukasche — hischćże wjele lěpje pschistejesche hacź tšélba s bajonetom.

A na tsećźi dźeń Hordakowej hakle wulka myßliczka pschińdźe: exekuzijonski wojak dyrbi mi pjenjesy hakle sałużicź, po kotrež je žem pschischoł!“

„Knjes wojako“, žo jeho wopraschа, „móżesch ty drjewo puschczecź a dźěłacź?“

„To žebi tola myßlu!“ wojak wotmolwi.

Scźěhowazy dźeń jeho se starej Hańžu do lěža póßła, schtomy puschczecź. Nětkole pak stary wojak do teho pschińdźe, so je stara Hańža na tak cźežke dźěło tola schwarny kusk žłaba, a wón žam žebi pomyßli: Cźemu dha chżył žo drěcź sa dweju, hdyž mi to ani sa jeneho trjeba njeje!

Burowka tute jeho myßle jara derje pytny, duž na jenym se scźěhowazych dnjow rjekny:

„Stara Hańža, nětkole chzu cźi jeno jene prajicź. Wostań ty doma a hladaj dom, a ja sa tebje do drjewa póńdu. A Hana njech žobu dźe a hakły sběra.“

To bě nětkole wscho dobre. Dźěchu do lěža a poczachu najstarsche a najwjetsche schtomy puschczecź. Cźežzy žłyschaza Hana, to bě maka stara žłużobna, ta mějesche nětkole dwě wězy cźinicź. Wona dyrbjesche wotrubane hakły sběracź a rosrubowacź — to bě prěnje; wona dyrbjesche kedźbu měcź, so ju padaze schtomy sarasyke njebychu — to bě druhe.

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Dźenža nasch lubowany kral Bjedrich August hromadźe s badenskim wulkowójwodu dopołdnja w 11 hodźinach s woženbitym cźahom do Budyschina pschijědźe. Kral je badenskeho wójwodu sa schefa tudomneho pěscheho regimenta cźiłko 103 pomjenował. Dźenža ma žo jemu regiment na dworje nowych kasarmow pschepodacź, hdyž žo regiment k paradźe sestupa. Kral se žwojim wyßokim hosćźom s dwórnischcźa po Karolinej drósy, Albertskim naměstom, Tuchorskej drósy, Bjedrichowe Augustowe naměsto, Matekskej drósy a Lubijskej drósy do nowych pěschkowskich kasarmow pojědźe. Po pschepodaczu regimenta a žnědanju kral a badenski wulkowójwoda po měscźe wokoło pojědźetaj a to po Lubijskej drósy zyhelnskim walu, kralowskim walu, tšélmku, połnóznej drósy, žerbskich hrjebjach, žitnych wikach, lawskich hrjebjach, snutskownej lawskej drósy, hłownym torhoschczu, mjaßowym torhoschczu, hrodowskej drósy na Ortenburgski hród, wot tam po mnischej haßy, bórklinje, jerjowej haßy, bohatej haßy, kamjeńtnej haßy, drjewowych wikach, pśches swonkowne bohate wrota po walskej drósy, Bismarckskej drósy na żelesniske dwórnischczo.

— (Ssadowa wustajenza.) Hischćże ras žo na to kedźbliwe cźini, so žo žobotu 17. oktobra w měschcźanskej sahrodźe w Budyschinje dopołdnja w 10 hodźinach žadowa wustajenza wotewri. Wona budźe schtyri dny, žobotu, njedźelu, póndźelu a wutoru, tracź. Najlěpsche druźiny žada a warjenja wschelakich druźinow, rjenje srjadoj wane, pschecźelny, wotměnjazy wobras poskicza, na kotrymž smeje

wopytać ßwoje wjeßele. Sa wustajerjow ßu měschczańska rada, krajne stawy, ratarske wokrjeßne towarstwo a hamtsko-hejtmanski podkrjeßny swjask myta wustajike. Duž maja wustajerjo wjele składnoscże, nadawki rosrißacź a ßebi czesćź a myto dobycź. Na ßadowe wiki a na wuloßowanje płodow w drohotnych schklach a rjanych korbikach ßo woßebje kedźbliwe czini.

— (Jěsdne koło ßo kradnyło.) 8. oktobra je ßo se ßadarskeje a sahrodniskeje schule jěsdne koło s lischkowym snamjenjom czißko 9195 kradnyło. Wone wyschschemu sahrodnikej Jurjej Baumgärtnerej ßłuscha. — Tón ßamy dźeń je ßo jedyn paduch do twarskeje budy nowotwara Michałskeje schule pschi Draždźanskej drósy dobył a s njeje jenu piku, ßekeru a druhi grat kradnył.

Se **Židowa.** Sańdźenu póndźelu je ßo knjes kantor Schokta s Bjarnaczíz (narodźił ßo w Tradowje) jako prěni direktor nascheje schule sapokasał.

Jubilejny ßwjedźeń Towarstwa Sserbskich Burow w Małym Wjelkowje 11. okt. 1908. Žně ßu domoj. W brózńjach, pinzach a na łubjach leża nakopjene bohate płody semje. S dźakným a radoscźiwym wóczkom shladuje hospodař na skutki ßwojeje dźěławoscże a pilnoscże a Božeje mikoscże. Tola njeskłoži spróznej ruzy do klina. S nowa hižo pschihotuje polo a rolu k nowemu wußywej a žiwjenju.

Tak dźerżesche tež nasche hospodarske towarstwo ßwoje žně, hdyž lubi a ßwěrni ßerbšzy burja s bliska a s daloka w Małym Wjelkowje ßo seńdźechu, so bychu wopomnili 20lětne wobstacże Towarstwa Sserbskich Burow. Wot Njebjelczíz hacź do Bukez, wot Hodźija hacź do Rakez pschikhwatachu ßerbšzy hospodarjo a nascha intelligenza, so bychu ßwědkojo byli tak wurjadneho dnja.

Łubja hoscźenza cźornjesche ßo s pschipoßłucharjemi, hdyž knjes sapóßłanz Kokla shromadźisnu se spěwom: „Hischcże Sserbstwo njeshubjene" wotewri. Wutrobity a wěrny postrow poskicźuje ßwojim lubym ßerbskim hospodarjam. Tež rjana liczba hosposow bě ßo seschka, kotrež pschedßyda woßebje witasche. A jadriwe ßłowa porěcża k shromadźenym. „Lěta du, cźaßy ßo minu a my s nimi. Mnosy tu wjaz njejßu, kotsiž psched 20 lětami s nami do towarstwa ßo seńdźechu a tež pobocżne nawjedowachu. Spja cźische pod selenym dornom. Hdyž w Sserbach něschto nowe nastanje, pak ßo sawjedże, dha ßo wscho se sahorjenoscźu pyri. Tola po cźaßu luboscź k wězy wolinknje, jeli dozyła njesańdże. To je wulka schkoda. Někotryžkuli njeje tež nadawk a samér nascheho towarstwa wopschimnył. Nam pobrachuje mužow, kotsiž bychu pobocżne towarstwa se ßwěru a luboscźu k Sserbowstwu nawjedowali. Mnosy du ßwoje pucże. Zył jich niczo njestara. Jenoż pjecź towarstwow je ßwěrnych, a stajnje hacź do dźenßniscjeho dnja ßu na hłownych shromadźisnach a we wubjerkach ßo składowake. A Tow. Sserb. Burow je woprawdże ludowe towarstwo, wopschija zyły wjeßny lud wobeju wěrywusnacźow. Hdy bychu ßo tola naschi młódschi burja w pschichodże bóle sa towarstwo sahorjeli, tež nascha intelligenza, kiž je tola płód nascheho luda. Njech kcźeje nasche narodne hospodarstwo. Sdźerżmy ßwoje statoki, so njepschenjedu do zusych rukow. Potom móżemy skerje spěwacź: Serbske burstwo njeshubjene."

Mjes tym běschtaj dwaj sbożopschejazaj telegramaj dóschłoj, kiž ßo se ßławu pschijeschtaj.

Knjes profesor dr. Muka s Freiberga: „Sskawa naschim ßerbskim buram. Rady bych mjes wami był. Wostańcże dobri Sserbja. Njech ßwěrnje dźěławe Sserbowstwo kcźeje."

Knjes notar Zył s Budyschina: „Tak dołho hacź Bóh ßerbsku semju schkita, tak dołho njech kcźeje a roscże nasche lube Towarstwo Sserbskich Burow a ratarjow."

Nětko rěcźesche sapißowar towarstwa, knjes wucźer Sskodeńk, nimale 3/4 hodźin wo dźěławoscźi Tow. Sserb. Burow w minjenych 20 lětach. Dokelž jemu k pschehladej pißomnych podkładkow pobrachowasche, dyrbjesche ßo na wossjewjenja „Serbskich Nowin" a „Katholskeho Póßła" scpjeracź. Rěcźnik dowjedże naß do cźaßow minjeneho lětstotka, hdyž na politiskim, sozialnym, hospodarskim, narodnym a nabożnym polu wschelake powrócźenja nastawachu. Na podkłosy wustawkow Westfalskeho burskeho towarstwa tworjesche a sakoži ßo nasche 30. novembra 1888 w Pancźizach. Sa tutu myßl wojowasche s njewschědnej wustojnoscźu a skóncźuje s rjanym wuspěchom knjes farař Kubasch, nětcźischi farař w Njebjelczizach. Jako prěni pschedßyda wuswoli ßo knjes sapóßłanz Kokla, kiž nětko na 20 lět s njeßebicźnoscźu a ßwěru, s horzej luboscźu k narodej a s njewschědnej horliwoscźu towarstwo nawjeduje. Njech ßo wuprajeny dźak tež na tutym městnje wospjetuje. Do pschedßydstwa ßłuscheschtaj dale Jakub Ryncź s Cźornez a Jurij Wicźas s Różanta. Wužschi wubjerk tworjachu: Ssmoła s Kaschez (nětko w Schwosdorfje), Krawczik se Sserbskich Paßliz, Zył s Radworja Młynk s Cźemjerz, Schołta se Salowa, Fallant s Kołßlowa. Do schěrscheho wubjerka ßłuschachu: Delank s Baczonja, Zurich s Wudworja, Libsch s Kanez, Cźemjera s Wotrowa, Ssuchi s Njebjelczíz, Lebsa s Ralbiz, Kummer s Łaska, Libsch s Hunjowa, Zył se Stróżischcża, Ssmoła se Spytez. Larraß s Hodźija, König (Kral) s Myschez, Klimant s Rakez.

Wschelazy wotpocżuja hižo w khłódnej semi. Jim rěcźnik do rona dźak sa wschu nałożenu prózu a wopórniwoscź sa ßwój narod wupraji. Młodych wołasche do boja sa ßerbsti lud a kraj, hdyž starym sapocźina khorhoj s ruki spadowacź.

Dale rosłoži rěcźnik samér a nadawk towarstwa. Woßebje pobocżne towarstwa maja na to hladacź, so ßo w schuli, zyrkwi a gmejnje ßerbska rěcź po sakońskim prawje wucźi a nałożuje, dokelž ma tež pěstowacź burske Sserbowstwo. Pisches njerodu a wotrodźeństwo ßerbskeje intelligenzy ßu wschelake woßady ßo pscheněmcźiłe. A druhe s wotmachom jědu. Temu ma lud se wschej mozu sadźěwacź, byrnjež renegatojo a njeßwědomicźi ludźo na sanjechanje ßerbskeje rěcże w schuli a zyrkwi s masanymi ßrědkami bóle dźěłali. Sserbja, dźerżcże ßebi waschu rěcź, narodnoscź a waschnje!

Bjes wadźenja hižo pschi sałoženju towarstwa njewoteńdże. Někotsi zusy a ßwojemu narodej wozusbnjeni Sserbja žadachu ßebi, so dyrbjachu wuradźowanja a pschednoschki w towarstwje němske bycź. Se strony sprawnych a ßwěrnych Sserbow ßo krucźe a dorasnje napschecźiwi, so ma towarschne žiwjenje pschezo a wschudże wobliczo k ßwěrnoscźi a luboscźi k Sserbowstwu posasowacź. K wopicźemu Němzowanju tu žane polo njeje. A tak je ßo měłe zyłe 20 lět. So dale tak wostanje, sa to rukuje nam ßwěra a njekhabłaza luboscź k narodnoscźi nascheho pschedßydstwa.

Pobocżne towarstwa abo ßerbske nalutowarnje tworjachu ßo — tak daloko, hacź móżesche ßo wußłědźicź —: w Khróscźizach, Ralbizach, Radworju, Małym Wjelkowje, Wotrowje, Běłczezach, Kulowje, Hucźinje, Klukschu, Porschizach, Hodźiju, Bukezach, Łahowje, Rakezach, Łasu, Noßacźizach, Baczonju, Komorowje pola Klukscha a Komorowje pola Rakez, Rakojdach, Wóßlinku, Nadźanezach, Maleschezach, Minakale, Budestezach, Khwacźizach a Njeßwacźidle. Starsche s nich ßłuschachu něhdy wschě do Towarstwa Sserbskich Burow. Někotre wotpadnychu s narodo-hospodarskeho schtoma kaž ßuche halsy. Narodna czesćź a pschißłuschnoscź ßebi žadatej, so wschě ßerbske nalutowarnje a burske towarstwa do idealneho swjaska ßo sjednocża. Njebudźmy tola tak ßebicźni a materialnje myßleni a njepraschejmy ßo tola pschezy: „Schto mam wot teho?" Nimamy dha žaneho idealneho cźucża wjaz sa ßwoju narodnoscź? Prjedy płacźesche jenotliwy ßobustaw 1 hr., posdźischo 20 nowych pjenjezkow a nětko kóżde towarstwo njedźiwajo na liczbu ßobustawow — jenoż 5 hriwnow na lěto do pokładnizy Towarstwa Sserbskich Burow. Je dha to psche wjele?

Towarstwo mějesche tež ßwój cźaßopiß a organ, „Sserbski Hospodař". Tón pak hižo dlejschi cźaß drema a njemóże ßo se spanja wudrapacź. Njech tola s nowa saß drohu do Sserbow nastupi a k žiwjenju ßo wubudźi.

Wschelake petizije, kotrež je towarstwo do Draždźan a Barlina ßłało, běchu s dźěła s wuspěchom. Byrnjež towarstwo ßo s politiku hewak njesaběrało, dha tola jeho ßobustawy pilnje sa to skutkowachu, so ßo do kulturneje rady, do ßerbskeho a němskeho ßejma mužoju s jich stawa wolachu. A pschesjenoscź sbi njepschecźela. Dobra wucźba sa pschichod.

Rěcźnik skónczi ßwoju rosprawu se ßłowami nascheho Cźischinskeho:

„Dźerż rolu ßej, haj wótzow wotkas ßwjaty,
Cźesćź, schtož ßy namrěł se krwju wot pradźěda,
Budź ßerbski rólnik wot hłowy do pjaty!

Hdźeż w běbże dźěłał Sserb a w ßmjertnej nusy
Tu rolu ßej, o nam a dźěcźom běda,
Hdyž płuh jow sastajił by hdy ßo zusy."

(Pokracźowanje.)

S Nowych Boranez. Tudomna swudowjena Marja Krawzowa sańdźenu njedźelu rano 3/4 2 hodźin we łožu leżo wotucźiwschi sacźu, so jena cźežka ruka na jejnym žiwocże leżesche. Sso we łožu ßydnywschi, wona ßmjercź wustróżena jeneho mužskeho psched ßobu wuhlada. Tón jej pjenjesy podtykujo ju k njepózcźiwoscźi wabjesche. Hdyž jemu žona njebě njedźiwajzy wscheho pschirěcźowanja k woli, ßo ju wón praschesche, hacź nochze koło ßwojeho njebocźiczkeho muža

pschedacź a kelko ßebi ſa nje żada. Żona nowalnika wotpokaſa, prajizy, ſo dyrbi, hdyż chże koło kupicź, na bĕłym dnju k njej pſchińcź. Na praſchenje, hacź je wón tón muż, kotryż je pſched krótkim hromadźe ſ wĕſtym Kmjeczom w Budyſchinje wo jĕſdnym kole ſ njej rĕczał, wón wotmolwi, ſo wón je tón muż. Potom chżyſche wón hiſchcźe hodźinku we wudowinym domje poſpacź, tola wona ßo jeho żadanju ſapowjedźi, dokelż njeje korczmarka, kotraż hoſcźi hoſpoduje. S dobom jemu ſ domu kaſaſche, hrożo, ſo hewak ßwoje dźĕcźi ſawoła. Mużſki na to ſ komory woteńdźe, wudowa pak ßo ruczże ſwobleka a ßwojeho wóßomlĕtneho hólza ſe ſpanja wubudźi. S tym wona ſa nutsdobywarjom dźĕſche. Tón bĕ mjes tym ſaßuhu khĕżinych durjow wotßunył a wuſchoł. K khĕżnym durjam ſtupiwſchi ßo żona hólza woprašcha, hacź zuſeho muża widźi. Tele ßkowa ſaßłyſchawſchi zuſy ſe ſtiwizynym woknom ſaßo do domu ſkocźi. S tym ßamym woknom bĕ ßo wón prjedy do domu dobył. Sſo zuſeho cźlowjeka bojo Krawzowa ßußoda Cźecha na pomoz ſawołacź bĕżeſche. Tola prjedy hacź tón dóńdźe, nawalnik na ßwoje koło, kotreż mĕjeſche pſched khĕżu ſtejo, ſkocźi a na ſtronu k Budyſchinej wotjĕdźe. Hižo njedźelu rano Krawzowa żandarmej do Łuha powjeſcź wo nóznym podawku ŕóßka. Hdyż żandarm wĕz pſchepytacź pſchińdźe, jemu wona powjedaſche, ſo ßo na wĕſteho J. Rencża hrĕſchi, dokelż je tón ſ wĕſtym Kmjeczom w Budyſchinje ſ njej wo pſchedacźu jĕſdneho koła jejneho muża rĕczał. Po jejnym wopißanju bĕ nacźiſchcźny nawalnik ßomocźanu draſtu ſwoblekany byk. Hiſchcźe tón ßamy dźeń żandarm ſhoni, ſo bĕ njedźelu rano wokoło $^1/_2$2 hodźin jedyn ßomocźanu draſtu wobleczeny muż ſ Mĕrkowſkeje hornjeje korczmy woteſchoł. Tutón pak njebĕ Rjencź byk, na kotrehoż wudowa tukaſche, ale jedyn wobydleŕ ſ Kſchiwoje Borſchcźe. Hdyż żandarm teho hiſchcźe tón ßamy dźeń do pſcheßłyſchenja wſa, ßo Kſchiwoborſchcźan ßwojeho nózneho kaźenja wuſna a je też ßwoje wuſnacźe poſdźiſcho ua ßudniſtwje wobkrucźił.

S Radworja. Tudomne rycźerſkubkowe knjejſtwo je wobſamkło, ſchcźeżku, pſches kuczny ſahon cźißko 101 Radworſkich ſahonſkich knihow k młynſtim khĕżam wjedźazu, ſahnacź. Pſchecźiwjenje pſchecźiwo ſahnaczu ſchcźeżki ma ßo hacź do 27. oktobra Budyſkemu hamtſkemu hejtmanſtwu woſſewicź.

S Pĕſlez. Pjenjeżnizy, kotſiż ßu tudomne rycźerſkubło ſa 335 000 hriwnow kupili, ßu towaŕſtwo ſakożili, kotreż rĕka: Towaŕſtwo Markgraf, kaolinowe a brunizowe dźĕłaŕnje w Pĕſkezach pola Kamjeńza, ſarjadniſke ßydło w Lipſku. Towaŕſtwo je ßebi wotmyßliło, Pĕſkecźanſke kaolinowe a brunizowe ſkłady wotewricź a ſpjenjeżicź. Pĕſkecźanſke rycźerſkubło nĕhdźe 1550 jutrow wobßaha, ſ nich je nĕhdźe 1200 jutrow ſ lĕßom wobroſcźenych. Dale je na knjeżich leżomnoſcźach 11 hatow, 150 jutrow wobßahaza granitowa ſłaka. Po wobliczenju krajneho prologa dr. Güberta w Lipſku je wuhlowy ſkład 500 000 hriwnow hódny a budźe, jeli ſo ßo kóżde lĕto 600 000 hektolitrow wuhła wotryje, nĕhdźe na 60 lĕt doßahacź.

S Bukez. Ważny dźeń bĕſche ſańdźenu ßrjedu ſa naſche lube Bukezy a wokolinu pſchiſchoł. Bĕ ßo tola 150 lĕt minyło, ſo bu tu 14. okt. 1758 pruſki kral, Bjedrich Wulki, pſchi nadpadże awſtriſkeho wójſka ſbity. Je wſchak nam tutón dźeń kóżde lĕto ważny, dha tola woßebje lĕtßa, hdyż bĕ wot nadpada pola Bukez runje 150 lĕt ſaſchło. Duż ßo wobſamkny, ſo by ßo tutón dźeń we khutnoſcźi ſ dźakowanjom a modlenjom k Bohu ßwjecźił. Hižom wot ranja bĕ wjele domow wo wßy ſ khorhojemi wudebjenych. Popołdnju pſchińdźe deputazija offizĕrow a wojakow regimenta „pólny marſchal Keith“ ſ Hliwiz, kotryż bĕſche pola Bukez padnył a kotrehoż pomnik we naſchim Bożim domje ſteji. Też hewak hiſchcźe ßo wjele hoſcźow ſ bliſka a ſ daloka ſeńdźe. Duż bĕſche naſch Bożi dom bórſy pſchepjelnjeny, jako ßo w 5 hodźinach Boża ßłużba ſapocźa. Móznje byrgle ke khĕrluſcham klinczachu a zyrkwiny khor ſpĕwaſche: „Sdźerż hnadnje mĕr nam we wótcźinje —“. Na to k. farař Kubiza na klĕtku wuſtupi. Jeho jadriwe prĕdowanje njeßeſche ßo ſ wótcźinſkej luboſcźu a mnohich pſchipoßłuchowarjow k ponižnoſcźi, pobożnoſcźi a k bohabojoſcźi napominaſche.

Po Bożej ßłużbje ßo kemſcherjo pola naſchich pomnikow na pohrjebniſchcźu pſched zyrkwinymi durjemi ſhromadźichu. Tu mużſke ſpĕwanſke towaŕſtwo wótcźinſki ſpĕw ſaſpĕwa. Na to wſchelazy knjeża kraßne wĕnzy k pomnikam k cźeſcźi a k dopomnjeczu rjekam położichu, kiż bĕchu ſa kraj a wjerchow krej a żiwjenje woprowali. Wulzy ſwjeßelaze nam bĕſche, ſo też wucźomzy Lubijſkeho ſeminara pod wodżenjom ßwojeho wucźerja kraßny mużſki khor ſapĕwachu. Wulki dźak jim ſa to! Derje radźeny ßwjedźeń ßo ſe 3 króczney ſalvu ßobuſtawow wojerſkeho towaŕſtwa ſłónczi.

S Kſchiſchowa. Tudomneho khĕżkarja Handrija Töpfera ßu w kerkach wobwĕßnjeneho namakali. Jeho ſamożenjowe wobſtejnoſcźe bĕchu dobre.

S Kamjeńza. W jenym tudomnym hoſcźenzu je jedyn wikowaŕ ſ Wallrody pola Radeberga ſ paduſchſtwom cźeżko ſchkodował. Wón bĕ ſ jenym njeſnatym cźłowjekom ſ Porchowa do Kamjeńza jĕł a bĕ ſ tutym njeſnatym a jenym tſecźim do jeneje ſtwy ſpacź ſchoł. W nozy njeſnaty draſtu ßwojeju ßobuſpanzow pſchepyta a ſ wikowarjoweje draſty pjenjeżnu móſcheń ſ 358 hriwnami wſa. Druhemu ſpanzej wón ſ kholowow, w kotrychż wón ſpaſche, 6 hriwnow wucźahny. Sa paduchom nimaju żaneho ßlĕda.

S Rakez. S pſchicźinu ßwojeje konfirmazije je pſchichodny Rakecźanſki majoratny knjes Gerhard Kluga hólzam zyrkwineho chora, kotſiż ßu pſchi jeho konfirmaziji w zyrkwi ſpĕwali, kóżdemu dybſacźny cźaßnik darił. Hólzy, jĕdnacźo po licźbje, ßu ßo ſ tymle darom wulzy ſwjeßelili. Knjes farař Gólcź je cźaßniki mjes hólzow rosdźĕlił.

S Rakez. Se żałoßnje ſtonazym, ſchkrĕcźatym a ſchkrjebotazym wohnjowym piſkanjom ßo Rakecźenjo ſańdźenu wutoru rano $^1/_2$2 hodźin ſe ſpanja wubudźichu. Płomjenja ſe ſadnjeho twarjenja nózneho ſtrażnika Duncża ßapachu. Twarjenje ßo ſnutſka wupali a ſ dźĕła ßo też murja wobſchkodźi. Skót je ßo wukhował, tola domkhowane ßyno, wotawa a drjewo ßo ſ wohnjom ſniczichu. Duncź ma drje ſawĕſcźene, tola tam bydlazy Hermann Pfeifer, kotremuż je ßo wſcho drjewo a wſchelaka nadoba ſpaliła, nima ſawĕſcźene. Duż je wón cźeżko ſchkodował. Hródź a kólnja ſtej ßo hakle pſched ſchĕſcź lĕtami nowej natwarikej. Hdyż woheń wudyri, Duncź nóznu ßłużbu cźinjeſche. Bjes dwĕła je jón ſłóſtnika ruka ſakożiła. Pódla wohnjowych haſcherjow też druſy ludźo pſchi haſchenju pomhachu. Tutym bĕ ſ pohórſchkom, ſo jedyn haſcheŕ na jeneho dźĕkacźerja, kotryż pſchi gmejnſkej ßykawje trubjel w ruzy dźerżeſche, ſ zyłym ßłoßom wołaſche. Rejenje a hawtowanje pſchi wohnju njeje pĕkne. S tym ßo ludźo jenoż wottraſchuja, k wohnjowej woborje pſchiſtupicź. Wone ßo też njepſchihodźa k rjanemu heßku: „Bohu k cźeſcźi a bliżſchemu k ſchkitanju!“

S Jenſchez. „Schtóż ßo myßle żenicź ma, tón njech ßwĕru kedźbu da“, tak naſch ßerbſki pĕßnjeŕ Sejleŕ w jenej ßwojich pĕßnjow radźi. Tele Sejlerjowe ßkowa budźiſche też jedyn młodźenz wopomnicź dyrbjał, kotryż bĕ ßo njeżenjeńſtwa nabył. Kak ßo wón nĕtko kaje, ſo ßo njeje na nje dopomnił. Tola kajawki ßu njewrócźawki. Hnydom prĕnju nóz po kwaßu wón do teho pſchińdźe, ſo bĕ ßo do kopſchiwow ßydnył. Młoda żona wołaſche a ſchkrĕcźeſche, ſo ßo wſchitzy ſpanzy wubudźichu. Njewjeſcźininy nan pſchihna a ßo na pſchichodneho ßyna wottorhny, dokelż wón mĕnjeſche, ſo chże młodu żonu ſakłócź. Młody muż ßmĕdźiſche jenoż hiſchcźe wot naſdała na ßwoju żónku pohladowacź, hdy by ßo wón k njej pſchibliżił, by wona wołała: „Macźi, macźi, wón chże mje ſtónzowacź!“ Też pſchichodnaj ſtarſchej młodeho muża wot żony honjeſchtaj, dokelż ßo bojeſchtaj, ſo hewak pſche ſahe bacźon pſchilecźi. Sa to pak dyrbjeſche młody muż dźeń wote dnja w hoſpodaŕſtwje w pocźe ßwojeho woblicża dźĕłacź, ſo mohł na noßu leżo woſtacź. Taſke żiwjenje je ßo jemu bórſy pſchiżrało, a ſpodźiwnu żonu woſtajiwſchi je ßo wón do ßwojeje domowinſkeje wßy wrócźił. Tam ßebi wón nĕtko pjecźa huſto ſaſpĕwa: „Njeżenjenz tón chżu ja woſtacź mudrje ßwoje żiwe dny.“ Nichtó ßo jemu njedźiwa, ſo je w mandźelſtwje łoſkobiſnu doſtał.

S Klĕtneho. 1000 jutrow wopſchijazu ſakſku holu pola Klĕtneho, fabrikantej Hüblerej w Freibergu ßłuſchazu, je firma Lange & Kupſch w Landsbergu n. W. ſa 110,000 hriwnow kupiła.

S Wojerez. W poßledním poßedźenju wikowanſkeje komory je ßo wo Wojerowſko-Njedźichowſkej żeleſnizy jednało. S Wojerez do pißaneho Doła je hižo normalnokolijata żeleſniza natwarjena. S Cźißowy wot jamy „Saxonia“ tehorunja żeleſniza ſ normalnej koliju pſches Njedźichow na dwórniſchcźo w Nadróſnej Hrabowzy wjedźe. Intereßentojo we Wojerezach ßo nĕtko wo to prózuja, ſo by ßo pobrachowazy kruch na 2—3 kilometry dołhej pſcheſtrĕni mjes Pißanym Dołom a Cźißowej wutwarił, tak ſo by ßo direktne ſjednocźenje mjes Nadróſnej Hrabowku pſches Njedźichow do Wojerez wuprawiłe. Komorine ßobuſtawy wobſamknychu, tónle projekt podpjeracź a ßo najprjedy pola wyſchnoſcźow a intereſſentow wobhonicź.

Se Shorjelza. (Pſchißażny ßud.) Ratař Theodor Bulang ſ Wojerez bĕ wobſkorżeny, ſo je loni w nalĕcźu ſpytał, jenu tehdy 15lĕtnu holzu wumozowacź. Wobſkorżeny je wożenjeny, 32 lĕt ſtary a ma nĕkotre dźĕcźi. Wón wokoło jutrow hromadźe ſ dźowku dźĕłacźerja Sch. na polu dźĕkaſche. Bulang ſpyta holzu wumozowacź, tola ßo ta jeho wobró. Hacź runje holza podawk hnydom ßwojej

macžeri wupowjeda, njebudžiſche wón do wobſkorženja pſchiſchoł, hdyž njebudžiſche žo Bulang poſdžiſcho do alimentaziſkeho prozeža saſchmatał. Bratr jeneje druheje holzy, kotruž bě wobſkorženy dóſchoł, bě pſchipadnje wo podawku džěłacžerjoweje Sch . . ki džowki ſhonił. W žwrjim hněmje bě Bulanga teho dla wobſkorżił. Wobſkorženy žam žo pſched žudom žwojeho pſcheńdženja wuſna. Jeho k jaſtwu na 6 měžazow ſažudžichu.

⨯ Po rejach we Wěteńzy žo tſjo hólzy, hoſpodarſki pomoznik Bordemann, pohoncž Richard Förſter a džěłacžeŕ H. Förſter, ſ wólniwoſczu do jeneje holzy dawachu. Holza žo jim wutorhny a cžekny, tola hólzy ju dožahnychu a žo na njej na njepózcžiwe waſchnje pſchepſchimachu. Nadpadnjena pſched žudom praji, ſo žu jej hubu ſadžerželi a ſo je žo ſkoro ſaduženła. Wobſkorženi žo žwojeho pſcheńdženja wuſnachu a žo ſ tym ſamolwjachu, ſo njejžu wjedželi, ſo žo „tajke nëſchto“ khoſta.

S Mikowa. Dolhorańſchu Schleſyſku chzedža ſe želeſniżu ſ dolhorańſchej Sakſkej ſwjaſacž. K temu dyrbi žo hižo natwarjena Žahanſko-Pribuſka želeſniza wužicž. S Pribuſa dyrbi žo želeſniza pſches Podrožu-Rěcžizu-Rychwałd-Klětno-Polpizu do Klukſcha natwaricž. W Klukſchu by žo nowa želeſniza k polnóžnorańſchej želeſnizy pſchiſamkła. Ssobotu wjecžor budže žo w Rěcžizy wo nowym želeſniſkim projekcže jednacž.

S Běleje Wody. Khoſtanſka komora je tudomneho twarza G. Wernera dla falſchowanja tſjoch ſměnkow (wechslow) k khoſtarni na $1^1/_2$ lěta ſažudžiła a jemu cžežne prawa na 3 lěta wotrjekła.

S Běleje Wody. W cžežkich myšlach je žebi ſańdženu žobotu w nozy 38lětna žona ſchkrějerja Wetzolda žiwjenje wſaka. Wona je žo w jenej jamje ſady invalidſkeho doma tepiła.

S Hródka. Wutoru dopołdnja na Khocžebuſko-Hródkowſkej želeſnizy bliſko Kopańz jedyn tworowy cžah jenemu džěłanſkemu cžahej napiſcheczo pſchijèdže. Na ſboże bě žo wjednik džěłanſkeho cžaha ſ cžažom ſtracha dohladał a bě ſamohł cžah naſad ſtłócžicž.

S Mužakowa. Wóžomaſchtyrzecžilětny ſchkleńczeŕ P. Krüger je žo w bliſkoſczi prjedawſcheje wowcžerne wobwěžnył. Wón je žebi najſkerje žiwjenje wſak, dokelž žo na žwojich žwójbnych hněwaſche.

Přilopk.

* (W dóńzy žo tepika.) W Lannersdorfje Wolterez dwělětna holczka do dóńzy padže, w kotrejż bě hiſchcže nëſchto wody. Džěczo žo w njej tepi. — W Köſlinje je žo pſchekupz Friedrich w ſtudni tepik. Wón w dworje, hdyž chzyſche dodžeržane tramy nad jenej ſtudnju ſběhnycž, do ſtudnje padže a móżeſche žo ſ njeje jenoż jako morwe cžełko wucžahnycž.

* (Běd̄zenje ſ podmórſkim ſwěriſkom.) W morju bliſko San Franciſko je jedyn nórjak, Marcžin Lund rěkazy, ſtraſchne běd̄zenje ſ hobrſkim polypom, tak mjenowanym oktopuſom, wobſtacž měł. Lund bě do brjucha jeneje potepjeneje łódže ſalěſł a žo tam jenemu oktopuſej pſchibliži, kotryž jeho ſ jenym žwojich 5 zólow tołſtych łojakow niže praweho kolena wopſchimny, mjes tym ſo bórſy po tym jedyn druhi łojak nórjakowej bjedrje wobwi. Nórjak ſadwělujo ſe žwojim nožom do ſwěriſkowych łojakow rubaſche a ſnamjo da, ſo dyrbja jeho na ſwjeŕch wody ſcžahnycž. S cžëmnoty dwaj dalſchej łojakaj pſchiléſeſchtaj, ſ kotrejuž žo jedyn wokoło Lundoweje ſchije położi. Hdyž ſpytachu, Lunda na ſwjeŕch wody ſcžahnycž, jemu pſchi žamym jeho nucžeŕſki helm wottorhnychu, a Lund dyrbjeſche powjeſcž dacž, ſo dyrbja pſcheſtacž, jeho horje ſcžahnycž. Lund, kotryž mějeſche jenoż hiſchcže lěwu ruku žwobodnu, kaž njembdry wo žwoje žiwjenje wojowaſche. Skónczńje jeho oktopus k žwojej khlamje ſcžahny, a nórjak do njeje kakaſche, hacž bě ſwěrjo morwe. Zyle njemóżneho jeho na ſwjeŕch wody ſcžahnychu. Oktopus, kotrehoż poſdžiſcho wucžahnychu, je nětkole w San Franciſko wuſtajeny.

Wužudženja.

Khoſtanſka komora. Sſłużobna džowka Marja Thereſia Cžirlichez ſe Sderje bě pjecža žłużbu pola kublerja Ssmoły w Bronju žamowólnje wopuſchcžiła. Lawniſki žud bě ju teho dla k arreſtej na dwaj dnjej ſažudžił. Pſched khoſtanſkej komoru wobſkorżena wudawaſche, ſo je žo na lěto 1908 pola Ssmoły pſchiſtajiła. 1. meje je wona žłużbu wupowjedžiła a 30. meje k ſtarſchimaj cžahnyła, kotrajž ſtaj ju doma trjebałoj. Wona je žebi myšlika, ſo ma po wupowjedženju žłużby prawo, žłużbu wopuſchcžicž. Druha inſtanza jejne khoſtanje do 10 hriwnow pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 2 dnjej pſcheměni.

⨯ Dróżkaŕ Khorla Auguſt Němz ſe Subornzy, nětko w Budyſchinje bydlazy, bě 5. julija na dróżkowym ſaſtaniſchczu na žitnych wikach w Budyſchinje ſe žwojim ſapſchahom ſtał, ſchtož bě jemu po žłużbnym planje měſchczańſkeje rady ſakaſane. Němz žo khoſtanju njepodcžiżny, dokelž měſchczańſka rada na pſcheſtupjenje žłużbneho porjada njebě žane khoſtanje poſtajiła. Lawniſki žud bě Němza wuwinował a tež druha inſtanza žo tutemu wužudej pſchiſamknu, powołanje ſtatneho rěcžnika ſacžiżnywſchi.

Lawniſki žud. 16lětny cželadnik Guſtav Adolf Měrſch ſ Bóſchiz, w tu khwilu na knježim dworje w Pomorzach žłużazy, bě 2. auguſta ſ Pomorz do Njeżwacžidła jèdžo, na ſchcžežzy ſchěſcžlětneho Lukaſcha ſ Wbohowa pſchejèł. Pſchi tym žebi Lukaſch hwiſdžel praweje nohi ſkama. Měrſch je pjecža nimo měry rucže jèł a njeje ſaſwonił. Po njeſbožu Měrſch na koło ſkocži a ſkoku wotjèdže, pſchi cžimž žotſje ſnjeſboženeho, kotraž jemu porokowaſche, ſo njeje ſaſwonił, pſchiwoła: „Džerž khl..., hewak tebi jenu wotkožu!“ Měrſcha k 30 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 6 dnjow ſažudžichu.

⨯ 43lětny žiwnoſcžeŕ Emanuel Bohuwěr Kloż we Wjeżelu mějeſche žo dla ſtraſchneho cžělneho ſranjenja ſamolwicž. 18. junija bě žo wón ſe žwojej žonu ſwadžił a ſ njej hrubje wobkhadžał. Na to bě wona k žwojemu žwakej, želeſniſkemu wothladarjej Knotej w Radſkej ſchła. Dokelž Kloż žwoju žonu wo žnje nuſnje trjebaſche, jej wón pižaſche, ſo by žo k njemu wrócžiła. Na to wona 24. junija ſ pſchewodom gmejnſkeho pſchedſtejicžerja Bornaka a Knota do Klożowego dwora pſchińdże, ſo by ſ nim jednała. Jich wuhladawſchi Kloż ſ woknom won ſawoła, ſo žaneho pſchedporucžnika njetrjeba a ſo Bramborſkich ſabije (ſ tym wón Knota měnjeſche). Potom žo wón nadobo ſ durjow wuwali a ſ drjewjanymi hrabjemi Knota na hłowu dyri, pjerjeſche potom hiſchcže dale do Knota, ſo bě tón połny kulow aż ranow. Pſchi tym Kloż rejeſche, ſo žo wjeżnjenjo wuſtróżeni ſbèżachu. Kloż, kotryż je tež žwoju prěnju žonu pſcheſcžěhał a krjudował, dla ſtraſchneho cžělneho ſranjenja 50 hriwnow pjenježneho khoſtanja abo jaſtwo na 10 dnjow a dla kaženja měra 10 hriwnow khoſtanja abo 2 dnjej arreſta doſta.

⨯ Pſched nětkotrym cžažom 31lětny w Splóſku narodženy fabrikaŕ K. H. Kalich a 36lětny murjeŕ P. Dlugoſch, wobaj w Khróſcže bydlazaj, k fabrikarjej Zöllnerej pſchińdżeſchtaj, ſo byſchtaj žebi wot njeho nětkotre ſaſtate wězy, dla jeneho dołha ſadžeržane, žadałoj. Zöllner žo temu ſapowjedži. Na to ſtaj Kalich a Dlugoſch wó ſtwje harowałoj a ſ tym domjazy měr kaſykoj. Wobaj žo wuwinowaſchtaj.

⨯ Prawa witka je 14lětny fabrikaŕ Hermann Lorenz ſ Komorowa pola Klukſcha. Loni 15. oktobra běchu jeho, dokelž bě žo trójzy do domu žwojeho wuja nutsdobywał a wſcho hromadže 160 hriwnow kranył, cžežkeho paduſchſtwa dla k jaſtwu na 5 měžazow ſažudžili. Tole khoſtanja wotpokucžiwſchi wón 28. auguſta nimo Nowakez hoſcženza we Wulkej Dubrawje džěſche. Hacž runje mějeſche wón žam doma jěſdne koło, wón na zuſe, kotrež bě 130 hr. hódne, ſkocži a ſ nim wotjèdže. Doma je wón na wſchelake waſchnje pſcheměni a jo na žynowej łubi pod žynom ſthowa. Tam jo poſdžiſcho namakachu. Lorenza k jaſtwu na 3 měžazy ſažudžichu.

Franz Marſchner

cžaſnikaŕ w Budyſchinje

na bohatej haſy 9

žwój ſklad **cžaſnikow** a **cžaſnikowych rjeczażow** k dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płacžiſny.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roſeczeła

zigarowa pſchedawarnja Havanna

w **Draždżanach 6.**

Wustajenza

podkrjeßneho ßadarſkeho tow. w Budyſchinje

ſjednoczena ſe **ßadowymi wikami**

w měſchczanſkej ſahrodze w Budyſchinje.

Wotewrjenſka ßwjatoczność ßobotu 17. okt. wot 10 hodźin, ſkónczenje wutoru 20. oktobra popołdnju w 5 hodźinach.

Saſtupny pjenjes ſa ſroſczenych 30 np., ſa dźěczi 10 np., ſa towarſtwowe ßobuſtawy darmo.

Wuloßowanje plodow w korbikach.

Loßowa płaczišna 30 np., dobytki maja ßo hnydom wotewſacz.

Njedźelu 19. oktobra dopołdnja 1/2 12 hodź. ſhromadźišna ßobuſtawow krajneho ßadarſkeho towarſtwa w hoſczenzu „běłeho konja“ w Budyſchinje. Pſchi tym **pſchednoſchk** knjeſa ratarſkeho radźiczela Gorki ſ Zeitza wo ratarſkim ßadarſtwje a woſſjewjenje mytow, wuſtajerjam wudźělenych.

Czeſczeni Sſerbja ßo k wopytej wuſtajeńzy a ſhromadźišny najpodwolniſcho pſcheproſcheja.

Pſchedßyda.

Do Radworja!

Dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacz, ſo ßym ßo **w Radworju c. išło 58**

jako **ßedlař a tepezěrař**

ſaßydlił.

Wſchón **konjazy grat** a **druhe ßedlarſke dźěła** nanajlěpje dźěłam, teho runja **meble pólſtruju** a **matrazy hotuju. Wuporjedźenja** rucze wobſtaram a najtuńſche płaczišny wobliczam.

Wilhelm Gebhardt.

Wjazyßadźenſka termija.

Na leżomnoſcze **Jana Hendricha Schradera,** w leżomnoſtnych knihach ſa **Suborniczku** na łopjenje 38 ſapißane, ſe ſahonow 71a a 72 ſahonſkich knihow ſa tule wjeß wobſtejaze, je ßo hacz dotal 15 000 mk. ßadźiło.

Dla dozpicza wyſchſcheho ßadźenja ßo ſ tutym ſa

wutoru 20. oktobra 1908 popołdnju w 3 hodź.

w mojej pißarni w **Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 16** wjazyßadźenſka termija poſtaji.

Leżomnoſcze ßu po ſahonſkich knihach 34,4 ara wulke a ſ noweho a ſtareho **domſkeho,** ſ **rěſarńu, hródźu** a **bróżnju,** każ też ſ něſotrych **twarſkich měſtnow** wobſteja.

Hacz do ßrjedź tuteho lěta je ßo w leżomnoſczi żiwje rěſało.

W Budyſchinje, 16. oktobra 1908.

Rěczník **Wesser,**
kral. ſakſki notar.

Sa brylowpotrjebnych.

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóczniki,** kotrež ßo jenoż, ſa wóczko ßo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryſkowadła, czitanſke ſchtlenży atd., **bryle a tłóczniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Ssylny dobry ßłód dawa

MAGGI

owe korjenjenje ßłabym poliwkam, juſchkam, warjenjam atd. **Jara ſpore.** Najnaležniſcho porucza

Arthur Wendler, kolonialne twory, na Bismarckſkej dróſy 10.

Radworſka »Meja«

wuhotuje njedźelu **18. winowca** nazymski **spěwny wječor** pola Delanec. Započatk w 1/2 8 hodź. z razom.

Mjez spěwami su 3 **najnowše** měšane khory ze składbow Hodźijskoho, ze směškow mjenujemy Pawoła Domašowy: „Kak knjez Świndl w Kukecach lěkarješe“ a dźiwadło.

Wšěch lubowarjow serbskeje zabawy wutrobnje prošuje **wubjerk.**

Ratarſka ſchula w Budyſchinje.

Bliżſchi **ſymſki ſemeſter** ßo **wutoru 20. oktobra 1908** ſapoczńje.

Pſchipowjedźenja nowych wuczomzow podpißany direktor pſchijimuje, kotryż je też ſwólniwy wſcho dalſche wukaſacz.

Prof. dr. Gräſe.

Sjawna warjenſka ſchula

na hrodowym měſtnje (Burgplatz) 1.

Sapoczatk: **Póndźelu 19. oktobra dopołdnja w 9 hodź.** a **wjeczor w 7 hodźinach.**

Pſchipołdnjſchi kurſus (7 njedźel): 50 np. ſa dźeń a 3 mk. wuczbneho pjenjeſa.

Wjeczorny kurſus (7 njedźel): 25 np. na dźeń a 2 mk. wuczbneho pjenjeſa.

Sa 1. wjeczorny kurſus ßu hiſchcze něſotre měſtna próſdne.

Samolwjenja po móżnoſczi bórſy pſchijimuje

paſtor ſekundarius Haebler,
na hrodowſkej dróſy 8.

Sserbſka ßłużobna holza

ßylna a jeli móżno pſches 20 lět ſtara, liż je w domjazym dźěle naſhonjena, ßo na nowe lěto do ev. farſkeho doma w bliſkoſczi Budyſchina pyta. Wſcho bliżſche je ſhonicz we wudawarńi Serbskich Nowin.

Kuchańki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rógu żitnych wikow w cżrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

6000 hriwnow

hnydom a

7200 hriwnow

2. haprleji 1909 mataj na wěſtu hypotheku wupożczicz

rěcznikaj **Weſſer** a **Wiezas**
w Budyſchinje
pſchi nowych hrjebjach cżišło 16.

Kupne a druhe **wuczinjenja,**
liſczíny wſcheje drużiny,
próſtwowne pißma
wo wobhnadźenje atd.,
formindſke ſliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
teſtamenty,
ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow,
ſehnawanje żadankow atd.,
kupowanje a pſchedawanje
leżomnoſczow,
ſaradźenje hypothekow.

J. & E. Koban, prawny burow
pſchi żitnych wikach 4 („Germania“).
— Rěcżimoj też ßerbſki. —

Serb. tow. „Lipa“ za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu **18. winowca** popołdnju z dypkom 3 hodź. w Sockec hoſcencu ſwoje měſačne poſedźenje.

Wšě lube ſobuſtawy a hoſći w bohatej liczbje wočakuje

předsydſtwo.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdże póndźemy? Jutſje njedźelu wſchitzy do **Noweje Jaßońzy** na **reje.**

Pſchecżelnje pſcheproſchuje

P. Hofmann.

Holza, kotraż chze **ſchwależiſtwo** nawuknycz, wuczbu namaka pola **Marje Kuhmannej** w Rakezach.

2 ratarſkaj ſchulerjej

móżetaj rjanu ſtwu a penſiju ſ pſchiſamknjenjom k ßwójbje bliſko ſchule doſtacz.

Lina Weberowa
na kaſarmſkej dróſy 1a po 3 ſkhodach.

Kowarſkeho pomoznika

pyta **R. Bär** w Budyſchinje na Hoſchiz haßy 15.

Wuſtejam ßo na to,

rynki bykam k noßej

pſchicżinicz.

Schtóż mje potrjeba, njech ßo wobroczi na **Maxa Richtera** w Hucżinje cżišło 20 w kowarni.

Wróczenje czeſcze.

Pſches druheho lžě ſamylena ßym na Jakuba Rjenża w Měrkowje ßłowa rěczała, kotrež nětko jako njewěrne wróczam.

Marja ſwud. **Krawzowa.**

(K temu cżišłu pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. oktobra 1908.

Placišny rěsneho skotu na Draždźanskich štatnych wikach.

12. oktobra 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. **wolnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět**	42 45	78 81
awstriske	43—47	79—83
2. **mlode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene**	38—41	74 78
3. **žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starše**	33—37	66 73
4. **žnadnje pizowane kóždeje staroby**	28—32	58—63
Jałojzy a krumy:		
1. **wolnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće**	40—43	72 75
2. **wolnomjaßne, wukormjene krumy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět**	36 39	67—71
3. **starše, wukormjene krumy a žnadnje wuwite młódše krumy a jałojzy**	31—35	61 66
4. **žrěnjo pizowane krumy a jałojzy**	27—30	57—60
5. **žnadnje pizowane krumy a jałojzy**	—	49—55
Byki:		
1 **wolnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće**	40 43	72 75
2. **žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše**	35 39	67 71
3. **žnadnje pizowane**	30 34	62 66
Čelata:		
1. **najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyzow**	50 53	80—83
2. **žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyzow**	46—49	76—79
3. **žnadnje wuwite wot zyzow**	40—45	70—75
Čwinje:		
1 **wolnomjaßne lěpschich raßow a jich křižowanjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ lěta**	54—56	69 71
2. **mjaßne**	51—53	66 69
3. **žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy**	46—50	61—65

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšcinje:			W Budyšcinje. 10. oktobra 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 15. oktobra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca		běła	—	—	—	—	9	70	10	—
"		žołta	—	—	—	—	9	25	9	60
"	nowa		9	65	9	75				
Rožka			—	—	—	—	8	—	8	30
"	nowa		8	40	8	50	—	—	—	—
Jeczmjeń			9	30	9	50	8	—	9	—
Wows	nowy	50 kilogr.	7	60	7	70	7	—	7	50
Hróch			10	—	13	—	10	—	10	50
Woka			8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły			15	—	16	—	13	—	15	—
Hejduschka			20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny			2	—	2	50	2	—	2	40
Butra	1	kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	60
Pšeńcžna muka	50	"	11	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka	50	"	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50	"	3	—	3	50	2	20	2	70
Ssłoma	100	"	3	34	3	50	3	—	3	25
Prošata 1080 schtuk,		schtuka	8	—	23				—	—
Pšeńcžne wotruby			—	—	6	25	5	75	6	30
Ržane wotruby		50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeńcžny gris			—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris			—	—	7	25	—	—	—	—

Na burse w Budyšcinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 10 hr. 50 np. hač 10 hr 75 np., rožka wot 8 hr. 60 np. hač 8 hr 75 np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hač 9 hr. — np., wowš wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np.

W Budyšcinje płaceše: korz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 31 np. hač 16 hr. 48 np., korz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 13 hr. 44 np. hač 13 hr. 60 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 02 np. hač 13 hr. 30 np.

Wiežne płacišny ze Kamjenza.

15. oktobra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 15 np. hač 8 hr. 40 np., pšeńca wot 9 hr. 20 np. hač 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 25 np., wowš wot 7 hr. 30 np. hač 7 hr. 80 np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyns 2 hr. 75 np., běrny 2 hr. 30 np., žłoma (100 kilogr.) 3 hr. 66 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 16. oktobra: Rjane a čopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 18. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda serbsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Zyrkwiny khor spěwa: Tón Knjes je mój pastyř. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst August Pětka, dźěłaćer w Dźěžnikezach, z Hańžu Ernestinu Zawnikez w Dobruschi. — Ernst Richard Kupka, murjer w Budyšcinje, z Marthu Hilžbjetu Pietschmannez w Ssmolizach.

W **katholskej zyrkwi:** Ludwig Lehmann, sastanischćowy assistent w Klingenbergu, z Hedwigu rodź. Sswobodez w Budyšcinje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Kurt Willy a Frida Wally, Khorle Ernsta Radzy, skałarja w Brěsowje, dwójnikaj. — Eitel Jurij, Jurja Herjenza, fabrikarja na Zidowje, š. — Lisbeth Emma, Juliusa Reinholda Schćěpana, formarja w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Jana Hermanna Müllera, fabrikarja na Zidowje, dź. — Klara Erna, Fabiana Vinzenza Valentina Gurki, fabrikarja na Zidowje, dź. — Dora Melania, Jana Pawoła Raußendorfa, formarja w Hrubjelčzizach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Alfred, Roberta Justa, schćěžkidźěłarja w Budyšcinje, š. — Rudolf, Augusta Nowaka, formydźěłarja w Semizach, š. — Franz, Ignaza Matuschka, dźěłaćerja w Hněwšezach, š. — Emilia, Jana Spielvogla, dźěłaćerja w Debšezach, dź. — Pawoł, Michała Gudy, kublerja w Hrubjelčzizach, š. — Hedwig, Jana Nowaka, listynoscherja w Budyšcinje, dź.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadze:** 7. oktobra: Jan Bjedrich Dietrich, bywschi famkar a rentudostawar z Radeberga, we wokrjesnej khorowni na Zidowje, 71 l. 9 m. — 9. Hana Khrystiana Grafiz, hospodarska pomozniza z Bórka, we Wulkej Sswónzy, khowana na Michalskim pohrjebnischću, 25 l. 11 m. 28 d. — 10. Juliana Karolina Emma Waltherez, Khorle Bohumiła Heinricha Rennera, wušłuženeho pakowarja na železnizy, w Tšelanach, 52 l. 2 m. 27 d. — 12. Kurt Willy, Khorle Ernsta Radzy, skałarja w Brěsowje, dwójnik, 6 d.

W **katholskej wožadze:** 8. oktobra: Heinrich Vogt, krawz w Budyšcinje (ev.-luth. pohrjebany) 42 l. 6. m. 11 d. — 9. Pawoł, Michała Gudy, kublerja w Hrubjelčzizach, š., $\frac{1}{4}$ hodźiny.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

18. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan serbsku spowjednu wučžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt serbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

18. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje duchowny Boitz rano $\frac{1}{2}$8 hodź. serbsku spowjedź, dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Domaschka serbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a z pschihódnymi płaćenskimi wumjenjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

mjeješčelej J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny žo do płaćenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maschina žo wěžywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haży.

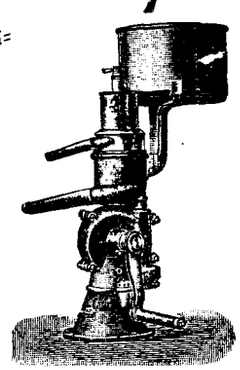

Jědźne a khosejowe žudobje

kaž tež wschě druhe porzlinowe, kamjeninowe schkleńczane twory najtunscho poruczam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) žo niže nutskupowanskeje płaćišny pschedawa.

Ernst Ullrich na schuleńskej drózy 12.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych płaćišnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźěćazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicze po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Seschicze po mërje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 porucza bohaty sklad ßamodźěłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wěžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicze po mërje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy czo. 11.
Wulki sklad wscheje druziny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakěrarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja skladnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a laschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4
Dźěłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich płaćišnach.
Sklad wschěch druzinow laschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschěch druzinow **meblow** po tunich płaćišnach.

Czaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy czißko 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, scženskich czaßnikow, błudzakow.
Wuporjedźetnja.

Czaßniki a słote twory.
G. Ludwig, czaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschě druziny czaßnikow, rjeczasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rěčzu ßerbski.

Czaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschěch druzinow dybsaczných czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty sklad słotych tworow a czaßnikow wscheje druziny.

Czaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann czaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódla reſtawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschećelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rěčzu ßerbski. —

Słote a ßlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ßlëbornych a alfenidowych tworow.
Dźěłarnja ſa nowoscze a porjedźerna.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita dźěłarnja ſa ßedłarſke a pólſtrowane wězy.
H. Sommer pryedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wězy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźěłanje a pschedźěłanje wschěch pólſtrowanych meblow. Stajny sklad ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kladu a ſtwy tapezěruju po tunich płaćišnach.

Ssedłarnja a tapezěrowarnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucžowanskich wězow, nakribjetnych měchow, gamaschow a schulskich wězow, konjazych pschikrywow wscheje druziny, też pschе deschcz. Wězy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój sklad ſofow, kožow, matrazow po najtunischich płaćišnach.

Nožerna a parna tocžerna
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsaczných nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wězow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźěćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźěłaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczětkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mějeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschěch schczětkow a barbiczowych (pinſlowych) tworow po najtunischich płaćišnach.
Woßebitoscze: Kardecze a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźěłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlěd.)
Pschedawarnja a porjedźerna wschěch hudźbnych instrumentow Sklad wschěch druzinow trunow, pißkadkow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druziny. Ssamßna dźěłarnja a porjedźerna.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerna. —

Woßebita pschedawarnja ſa amateurſkich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźěłanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich płaćišnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Měrschez naßlěd. Mějeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosfortißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschě drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mějeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschěch wustajeńzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, honćwarske kłobuki, filzowe twory.

Sklad Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucza. Porjedźerna a dźěłarnja po mërje.

Cźrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11
— Wulki sklad cźrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźěło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucze.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźěćazych schtórniczkow. Wudźěłanje po mërje. Ssamßna porjedźerna w domje.

Pschedawarnja pschedeschczníkow a kijow.
Eduard Schołty naßlěd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźerna doma.

Fabrika kijow a pschedeschczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeschczníkow a pschesłónczníkow.
Wulki sklad wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlëpschi wudźěłk po najtunischich płaćišnach.

Pjelsczowe twory

klobuki, mězy

w najwjetschim wubjerku po wschěch płaczisnach,

wowcze koze, wobßadzenske koze poruczam.

Schiju

nowe kožuchi a stare kožuchi

pscheschiwam a wuporjedžam, teho runja **zakety** sa **mužskich** a **žónske,** w kóždym czaßu.

Kupuju

lischcze, tkhórjaze, kunjaze a sajecze koze

po najwyschschich płaczisnach.

C. E. Rincke,

kóžkarski mischtr na bohatej haßy 5,

ſ napschecza **Lieberez** mydłoweje ſabriki.

Składnostna kup.

Dla rospuschczenja jeneje tudomneje pschedawarnje pólstrowanskich meblow je ßo mi poruczilo

20 plyschowych ſofow a

3 plyschowe garnitury

derje dželanych, spěschnje **niże płaczisny** pschedacz.

S dobom sa czaß tuteho wuschedawanja na **wschě** moje

meble, schpihele a stoły

10% woßebiteho rabatta dawam.

Njeſkomdź nichtó tule wurjadnu ſkładnoſcz.

Th. A. Wällnitz

na ſzukelnſkej haßy 9 delka, po 1. a 2. poſkhodze.

Pschipósnaty wubjerny

khofej

woßebje ßylne měschenja po **1 mk.** a **1 mk. 20 np.** porucza

Hans Lindner

prjedy Paul Hofmann

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Pißarnja

ſa kupne, hypothekſke, dismembrazijſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe węzy je wot nětka na **Moltkowej drózy czo. 1** po 1 ſkhodze, hoſczenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Skladownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju.

Poruczam

drainěrowanſke roły

wſchěch wulkoſczow,

konjaze korta,

ßwinjaze korta

nakoßneje a runeje formy,

proßaze korta

ſ prěkuſchom a bjes njeho,

pleſtrowanſke płaty

(diagonalne a ſchižne muſtry),

wudymanſke roły

ſhibnjene a rune,

po fabrikſkich płaczisnach.

Emil Dietrich

w hoſczenzu w Lětonju.

Wósk k krjepjenju

krejwanſkich łubjow

najlěpſcheje hódnoſcze je doſtacz pola

Arthura Grubanna

pſchi drjewowych wikach 8.

Sa

naſymſku potrjebu

po pſchihódnym wotſamknjenju poruczamoj

po ſczěhowazych tunich płaczisnach:

wołmjane dźěczaze ſchtrympy hižo po **25** np.,
wołmjane ženjaze ſchtrympy hižo po **45** np.,
wołmjane mužaze ſoki hižo po **35** np.,
barchentowe koſchle ſa dźěczi hižo po **35** np.,
barchentowe koſchle ſa mužſkich hižo po **1** mk.,
barchentowe koſchle ſa žónſke hižo po **1** mk.,
barchentowe ſpódnje kholowy ſa žónſke hižo po **85** np.,
barchentowe ſpódnje ſzuknje ſa žónſke hižo po **50** np.,
normalne trikoty ſa dźěczi hižo po **60** np.,
normalne koſchle a **kholowy** hižo po **1** mk.

Schtrykowanſku wołmu

po najtuńſchich płaczisnach a w najwjetſchim wubjerku jenož cziſtowołmjane druzhiny ſchczeńk po 35, 40, 45, 50, 60, 75 np.

Hotowe wubjerki něktrych wulkoſczow hižo po **3** mk.,
hotowe zychi něktrych wulkoſczow hižo po **2** mk. **25** np.,
hotowe ſzlomniki něktrych wulkoſczow hižo po **1** mk. **25** np.,
barchentowe poßleſchczowe płachty a **ſpanſke pſchikrywy** hižo po **1** mk.,
blidowe pſchikrywy (deki), wołmjane ſ wuſchiwanjom hižo po **1** mk. **80** np.,
gardiny, běłe a na žołcz hižo po **20** np.,
běhanſke tkaniny, krute druzhiny, hižo po **40** np.,
linoleum, wjele ſchěrjow, hižo po **85** np.,
teppichi, wſchěch wulkoſczow, hižo po **1** mk.

Skladnoſtna kup!

Wulka dźělba

ženjazych blusow a ſchórzuchow

wjele niże ſwucženeje płaczisny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3. **Telefon 488.**

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoseč

ßo spěschnje polóžeja

ſ thymuſinom

Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Pschezo a pschezo ßo praji,

ſo ma

Ota Sachse

tola najlěpschi

khofej

po wschěch placžiſnach,

ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Schparazy wolij,

pschihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabrika koſczoweho wolija

w Hannoverje,

je dostacź

we wschěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Dla ſamjeſowanja ſchtomownje dobre druźiny ßadowych ſchtomikow, a to

1000	**ſchtuk po**	**600 mk.,**
100	= =	**70 mk.,**
10	= =	**8 mk.**

pschedawa

kuježi dwór w Bóſchizach pola Rjeßwaczidła.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßtuźby

na ßukelnſkej haßy 34

piſarńja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěczi ßerbſki.

— Teleſon čiſło 177. —

Pschešadžowanje leżomnoſczow.

Moritz Wassermann

najſtarſcha a najwjetſcha woßebita ſchijerńja mužazeje a žonjazeje draſty

porucža

k naſymſkemu a ſymſkemu cžaßej

Žonjaze žakety
wſchěch modnych tkaninow a faßonow,

žonjaze paletoty
cžorne a pißane, też ſ aſtrachana a židžaneho plyſcha,

žonjaze ßomoczane žakety
cžorne a pißane.

Wjeczorne mantle
cžerſtwych barbow, jara tunjo.

Kimony, koſtumy
ſ najnowſchich tkaninow a faßonow.

Holczaze žakety.

Mužaze ſymſke ſwjerſchniki
modnych faßonow, dobreje hódnoſcže, hobrſki wubjerk.

Mužaze ſymſke jupy.

Mužaze ſportſke jupy.

Mužaze pucžowanſke mantle a khornarje do wjedra.

Mužaze wobleczenja ſ pikeſchu,
wubjernje ßedžaze.

Hólczaze ſwjerſchniki, wobleczenja, jupy.

Wulki ſkład

cžornych wobleczenjow ſ roprom

do towarſtwow a do zyrkwje.

Bohaty ſklad tkaninow k ſeſchiczu po měrje.

Najwjetſchi wubjerk. — Najtuńſche pſchecźiny.

Moritz Wassermann.

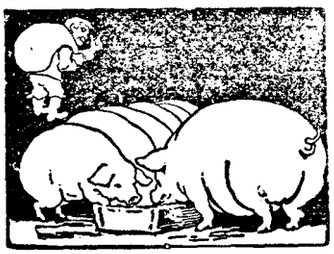

510 puntow 10měßaczne ßwinjo ważeſche, kotrež porjadnje

M. Brockmannowy pizowanſki kalk

ſnamki B

do pizy dostawaſche. — Wudawk wſchěhnje jenož něhdże 1 np. wucžinja.

Po prěnjotnych płaczíſnach pſchedawa a roſeſczele

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Hornczerńja Khorle Deubacha

mějeczelka Minna Deubachowa

w Delnich Putzkowach w Sa.

porucža ßo **k podawanju a ſtajenju**

tepjeńſkich a hoſpodarſkich khachlow

wſcheje druźiny ſ rukowanjom.

Pſchestajenje a wuporjedzenje ßo derje a płaczíſny hódno wuwjeduje.

Kastanije a žołdźe

po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Otto Engert

drogowa pſchedawarńja

en gros — en détail

Telefon 33*.

Kermuſchny khofej

punt po 100 — 200 np.

porucža

Rudolf Pötschke

pſchi mjaßowych jědlach 7.

Ia. kołomaz, maſchinſki tuk,

najlěpſchi ruſki

maſchinſki a zylindrowy wolij,

motorſki a dynamoſki wolij

najlěpſcheje druźiny

porucža

Otto Büttner

pſchedawarnja koże, cžerjenſkich rjemjenjow, techniſkich a gumijowych wězow

w Budyſchinje

pſchi hłownym torhoſchczu.

Jabłuka

k tłóczenju,

tſchaßene, tola ſrałe,

kóždu dźělbu ſa hotowe pjenjeſy zentnar po 1 mk. 60 np. hacž 1 mk. 90 np. kupujetaj

dr. Herrmann a dr. Wjazka

w Budyſchinje

pſchi kralowſkim walu 10.

Hornjołużiſka tłóczerńja ßada.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, piſarńja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje druźiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadžowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěcznikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucža.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšťki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 43. Sobotu 24. oktobra 1908. Létnik 67.

Swětne podawki.

Sakski nowy wólbny zakoń.

Deputazija za nowy wólbny zakoń je prěnje zakładne paragrafy wólbneho zakonja pschijała. Po nich ßo wuswolerjo do dweju klaßow dźěla. Wuswolerjo, kotsiž jenu ležomnosćź wobßedźa, wěsty dokhodny dawk dawaju, abo kotsiž ßu prawo k jenolětnej dobrowólnej wojeŕskej ßłužbje měli, do prěnjeje klaßy ßłuscheja a směja pschi wuswolenju 4 hłoßy wotedacź, wschitzy druhy wuswolerjo budźa jenoź ſ jenym hłoßom hłoßowacź. Pschi wólbach směje kóžda klaßa ßwoju wólbnu urnu a teho runja ßwój woleŕski zapiß. Sa Draždźany, Lipsk, Kamjenizu, Plauen a Zwikow ßo pomérowe wólby zawjedu. Draždźany 8 wólbnych wokrjeßow dostanu.

Protest pschećźiwo pschikrótschenju nabožeńskeje wučźby w schuli.

Sakske wučźeŕske towaŕstwo bě w ßwojej hłownej shromadźišnje w Zwikowje wobsamkło, so ma ßo nabožeńska wučźba w ludowej schuli pschikrótschicź. Pschećźiwo tutemu wobsamknjenju ßu zyrkwinsźy smyßleni ludźo sakskemu kultußowemu ministrej sćěhowazy protest podali.

W Zwikowje shromadźene sakske wučźeŕske towaŕstwo je wodźaze ßady k pscheměnjenju nabožeńskeje wučźby postajiło a pschijało, kotrež bychu skamanje wěrywusnaćźow nascheje zyrkwje a pißmowskeho kschesćźijanstwa wosnamjenike. Duž mamy za ßwoju winowatosćź, ßo temu napschećźiwo stajicź, so chże dźěl wučźeŕstwa dźěćźom nabožeńsku wučźbu podawacź, kotryž ſ pódlanskim wučźenjom wulkich wumóźeŕskich skutkow kschesćźijanskeje nabožiny wěrywusnaćźe evangelsko-lutherskeje zyrkwje pschima. Wočźakujemy, so budźe ßo kschesćźijanski dom pschećźiwo tajkim njeßoźa-polnym wotmyßlenjam schkitacź, so ßo kschesćźijanska schula psched tajkej wučźbu wobarnuje a so ßo evangelsko-lutherska gmejna we wěrje ßwojich wótzow sdźerži.

Poßedźenja pruskeho krajneho ßejma

ßu ßo wutoru ſ trónskej rěčźu wotewrike. W njej khěźor pscheměnjenje wólbneho zakonja pschipowjedźo praji:

Lětstotetk je ßo minył, so je kral Bjedrich Wylem III. pruskich měschćźanow k wobdźělenju pschi sarjadnistwje měschćźanskich gmejnow powołał. Ssamosarjadnistwo je ßo wot teho cźaßa se žohnc wanjom roswiko. Moja wola je, so by dom zapóßłanzow organisźy dale roswił. Widźu w tym jedyn ſ najwažnischich nadawkow pschitomnosćźe. Jeho ważnosćź za statne žiwjenje ßebi wobschěrne pschedběžne dźěła žada, na kotrež je ßo moje knježeŕstwo se wschěm dorasom dało.

Zakonjowe nacźiski za polěpschenje mšdy statnych sastojnikow, duchownych a wučźerjow ludowych schulow k Wam bjes kombźenja dóńdu. S tymile pschedłohami ßo statna kaßa létnje ſ 200 milijonami hriwnami trajnje počźežuje.

Khutnosćź wobstejnosćźow ßo ſ tym powyscha, so njepschihódny staw statnych finanzow, kotryž ßo hižo w lěcźe 1907 ſ njedostatkom pokasowasche, dale traje, haj ßo w běžnym lěcźe hischcźe pohubjeńschi. Duž ßo njehodźi wobeńcź, so ßo khětry dźěl pjenjes, za powyschenje mšdy sastojnikow, duchownych a wučźerjow trěbnych, ſ powyschenjom samoźenjoweho dokhodneho dawka wyschschich skhodźenkow nawdawa.

Wyschsche holcźe schule ßo pscheměnja. K temu trěbne pjenjesy ßu ßo do statnych wudawkow stajile.

Trónska rěcź potom na podawki na Balkanje pscheńdźe a praji: W nowschim cźaßu ßu ßo w bliskim oriencźe podawki stałe, kotrež kedźbliwosćź Europy na ßo cźahnu. Hacź runje mamy tam mjenje politiskich intereßow hacź druhe staty, ßebi tele podawki tola khutnu kedźbliwosćź žadaju. Němske khěźorstwo budźe w ßwěrnej jednocźe se ßwojim swjaskarjom za měrne a prawdosćźiwe rosrißanje nětcźiskich wobcźeźnosćźow wustupowacź.

Po knježeŕstwowych namjetach ma ßo nižschim sarjadnistwowym sastojnikam mšda wo 200 hriwnow polěpschicź. Wučźeŕska zakładna mšda ßo na 1350 hriwnow, mšda za wučźerki na 1050 hriwnow postaji a ßo se starobnymi pschikohami po 200 hriwnach hacź do 2400 hriwnow powyschi.

Wo nowym srjadowanju ßłužbneje mšdy katholskich fararjow woßebity zakonjowy nacźisk jedna. Jich najnižscha mšda ma pódla darmotneho ßłužbneho wobydlenja 1800 hriwnow wučźinicź a po skónczenym ßłužbnym lěcźe hacź na 4000 hriwnow stupi.

Polazy a nowy towaŕstwowy zakoń.

Po nowym němskim towaŕstwowym zakonju ßmědźa Polazy w politiskich a sjawnych shromadźišnach jenoź němski rěcźecź. Polazy w Essenje ßu pucź namakali, tole postajenje noweho zakonja woběńcź. Woni ßu tam dwě shromadźišnje wotměli, w kotrymajź ßo njeje žaneho němskeho ßłowa rěcźało. Pólske rěcźe ßo cźišschcźane rosdźělichu a ßo cźicho cźitachu. Wobsamknjenja wo nich ßo pólšzy na jenu taflu napißachu.

Puki mjes Němzami a Czechami.

Dla wotstorcźenja wuradźenjow cźěskeho krajneho ßejma, kotrež ßu ßebi Němzy ſ haru a ropotom wunusowali, ßu ßo Czechojo roshněwali. Sswoje skoby ßu němskim studentam zaczucź dali, kotsiž ßo njedźelu, dźeń po wotstorcźenju ßejmskich poßedźenjow, po pschikopach w Prasy w dołhej cźrjódźe wukhodźachu. Cźěšzy narodni sozialdemokratojo běchu ßo srěcźeli, so tónle wukhod němskich studentow njebudźa dlěje cźerpicź. Hižo dawno ßo na njón hněwachu, dokelž jón jako demonstraziju pschećźiwo Czecham wobhladachu. Czechojo studentam pucź zastupichu, so ßo njemóźachu dale hibacź. Pschi tym ßo Czechojo a studentojo ſ kjemi do pukow dachu. Studentojo ßo skónczńje nusowachu, w němskim kasinje wucźek pytacź. Na to cźěšzy dźěłacźerjo w někotrych němskich domach wokna wubichu a někotre němske firmowe tafle dele storhachu a rosbichu. Dokelž bě strach, so k wjetschim njeměram dóńdźe, wójsko zakrocźi a ludowe cźrjódy rosehna. 74 woßobow bu zajatych.

Mjes tym so dyrbjachu w Prasy Němzy zofacź, je ßo Czecham w Karlowych Warach a w Podmoklach slě seschko. W Karlowych Warach wulka cźrjóda Němzow psched tamnischu „Sskowjansku Bjeßadu" pschicźahny a wokna wubi. S klumpachami wobrónjeni nadpadnizy spytachu ßo do saraczeneho doma dobycź, schtož pak ßo jim njeporadźi. W Podmoklach Němzy teho runja wokna cźěskich domow rosbichu a cźěske firmowe tafle dele storhachu. Nětko ßu ßo trochu zaßo směrowali.

Njepschećelske wustupowanje pschećiwo awstriskim pschekupzam w Belgradze.

Wutoru wječor ßu ßo w Belgradze demonstrazije pschećiwo awstriskim pschekupzam wotměle. Njeměrnizy wukładne wokna klamow awstriskich poddanow rosbichu a firmowe tafle dele storhachu a do řěki smjetachu. Zadyn schkit s němskim mjenom njewobschkodženy njewosta. Wokolo 10 hodźin bataillon wojakow po drohach cžahnyschе, kotsiž njeměrnikow rosehnachu. 40 woßobow je ßo sajako. Wjetschina ßerbskich nowin sakhadženje pschećiwo awstriskim pschekupzam saßudźuje a wobydlerjow napomina, so bychu ßo wschěch naßylnoscžow pschećiwo awstriskim poddanam wostajili a ßo na měrny boykot samjesowali.

Wójnska roshorjenosć na Cžornej Horje.

S annexiju Boßnije a Herzegowiny psches Awstriku je ßo wschón cžornohórski lud pschećiwo Awstriskej sapkomjenił. Wschitzy Cžornohórzy, kotsiž ßo na wjele shromadźisnach skhadžeja, ßu ßo rosßudźili, ßwoju krej do poßlednjeje kapki pschelecž, jeli so by konferenza wulkomozow annexiju sa dobru spósnała.

Njepschecželske wustupowanje pschećiwo Cžornej Horje w Awstriskej a naprawy, kotreż ßo pschećiwo njej cžinja, ßu lud k najwjetschemu hněwej dohnali. Wjerch Mikławsch a knjeżerstwo staj bjesmóznaj a njewěstaj, kak byschtaj ßo wójnje dowobarałoj, kotraż hrozy hižo do konferenzy wudyricž.

Telegrafiske a póstske sjednocženje mjes Cžornej Horu a druhej Europu je pschetorhnjene, so mohłe ßo lózo njemerne powjescže potkóczecž, kotreż s Boßnije a Herzegowiny na Cžornu Horu pschikhadźachu. We woběmaj krajomaj je wobydleŕstwo pschećiwo annexiji a tehodla je awstriske knjeżerstwo wjele ludźi sajecž dało. Wschě jastwa ßu pschepjelnjene. Na sjawnoscž niczo njepschińdže, schtoż ßo w krajomaj woprawdže stawa. Na Cžornej Horje wěrja, so w Boßniji a Herzegowinje k sbožkej dóńdže, a so budże Europa se ßwědkom straschnjeje rubnizy.

Awstriska je sakasała, do Sserbije a Cžorneje Hory brónje wuwosyczž.

Awstriske a wuherske knjeżerstwo je sakasało, do Sserbije a Cžorneje Hory brónje, munizju, pólver a rosbuchadła, konje, wóßły, cžežity skót, holbje a druhe sa wójnsku potrjebu ßo pschihodžaze wězy wuwosyczž abo pschewosyczž. — Pschi boßniskej mjesy ßu pjecža 24 ßerbskich wobhonjerjow sajeli. Dwejo staj pjecža žonjazu drastu wobleczenaj byłoj.

Cžornohórski general Wukotičž w Belgradze.

Cžornohórski general Wukotičž, wuj cžornohórskeho wjercha, je jako wotpóßłanz Cžornohórskeje do Belgrada pschischoł. Jeho puczowanje njeje zyle bjes sadźewkow było. Hačrunje mějesche wón paß, wot awstriskeho póßłanza w Zetinje wobkruczeny, pschi ßebi, jeho awstriska polizija w Sagrjebje saja, jeho brěmjenja pschehlada a jeho papjery a pschewodne listy sebra. Wón ßo hnydom telegrafiszy pola awstriskeho knjeżerstwa wobcžežowasche, tola hakle sa ßydom hodźin jeho s arresta puschczichu. Tole łamanje prawow wukrajnych wotpóßłanzow je w Belgradze hobrske roshorjenje sbudźiło. Hdyž ßo powjesć rosnjeße, so je woßebity cžornohórski wotpóßłanz Wukotičž do Belgrada pschischoł a na kak njeßłychane waschnje je ßo w Sagrjebje skhwitnył, ßo pola hosczenza „Moskwy“, hdžež wotpóßłanz bydlesche, hobrske ludowe ßuky pod khorhojemi Sserbije a spschecželenych statow seńdźechu. Cžornohórski narodny spěw: „Onamo, onamo!“ sanoschujo wołachu: „Sskawa Cžornej Horje a wjerchej Miklawschej! Dele Awstrija!“ Hdyž Wukotičž do ministerstwoweho poßedženja do kralowskeho hroda jědźesche, jemu lud konjow wupschahny a wós s wotpóßłanzom do ministerstwa cžehnjesche. W rosrěčenju, kotreż je Wukotičž s dopißowarjom jenych Barlinskich nowin měł, wón praji:

S poßlednimi podawkami na Balkanje je ßerbski lud w ßwojich interesach ßylnje schkodował a dyrbi ßo wobaracž. Teho dla je nusne, so ßo Sserbija a Cžorna Hora saßo wujednatej. Wobej dyrbitej shromadnje pschi sakitanju ßwojich interesow postupowacž. Tež Cžornohórske knjeżerstwo ßo prózuje, wunoschk europiskeje balkanskeje konferenzy wočakacž. Hačž do teho cžaßa budže ßo wójna wotstorkowacž, rukowacž wschak sato s napohladom na wulke roshorjenje njemóže. So na Cžornej Horje njedźiwajzy wulkeho roshorjenja njeje k khutnym wustupjenjam dóschło, je rasnemu sapschimanju wjercha Miklawscha a jeho wulkej nahladnoscži dźakowacž.

Turkowska a Bołharska.

Bołharski zar Ferdinand je sultanej wosjewił, so chze ßo s Turkowskej po dobrym rosrunacž. Kruch rańicheje żelesnizy w Rumelskej, kotrejež je ßo Bołharska smozowała, chze Bołharska Turkowskej wotkupicž a jej połne sarunanje dacž. S Turkow a Bołharow je ßo komißija wusmolika, kotraž ma wo sakładach turkowsko-bołharskeho sbliżenja a posdźischeho swjaska jednacž. W tejle komißiji, kotraž ßo w Sofiji skhadźuje, je ßo hižo dospołna pschesjenoscž wo wschěch sawadnych praschenjach dozpěła. W shromadnym protokolu ßo praji, so bołharsko-turkowska wójna žaneho samyßła nima.. Duž mjes Turkowskej a Bołharskej k žanej wójnje njedóńdže.

Turkowska ßo dale bróni.

Hačž runje ßo sda wěste bycž, so ßo Bołharska s Turkowskej wujedna, ßo Turkowska njepschestawajzy na wójnu pschihotuje. Wożenje spěschnje tšelazych kanonow s Konstantinopla do Salonikia a Adrianopla ßo jara rucže stawa. Do Salonikia je ßo 119 a do Adrianopla 70 waggonow s kanonami a muniziju pschiwjesko. Reservistojo ßo k khorhojam wołaju. Żelesniske towarstwo je wot turkowskeho knjeżerstwa roskas dostało, so by personal sastojnikow a dźełacżerjow w połnej liczbje sa woženje traina, kanonow, munizije, wojakow a konjow dżerżało. Turkowske knjeżerstwo mobilisaziju saprěwa, woprawdže pak ßo Turkowska na wójnu s Awstriskej hotuje.

Jendźelczenjo sa Sserbiju.

S Londona je ßo do Belgrada pschipowjedźiło, so 40 jendźelskich offizěrow a wojerskich inżeněrow do Sserbije wotjědže, so bychu w jeho wójsku sa ßwoje pjenjesy ßłużili, tak bórzy hačž wójna wudyri. Jedyn jendźelski wyschk a jedyn druhi offizěr s mjenom Woylet staj ßo do rjadow ßerbskich dobrowólnikow stajiłoj a prajiłoj, so, hdy by k wójnje doschło, bychu někotre tyßazy jendźelskich dobrowólnikow do Sserbije pschischłe. Woylet je do Jendźelskeje wotjěł, so by ßwojich kollegow wo prawdoscži ßerbskeje wězy pschesßwědcził.

Ruske nowiny a pschewrót na Balkanje.

Ruske nowiny ßu roshněwane a roshorjene dla nětczischeje ßłabuschkeje politiki ruskeho knjeżerstwa pschi pschewrócze na Balkanje. Wone knjeżerstwu porokuja, so nima žaneho srosumjenja sa to, so je Ruska powołana, njewotwißnoscž balkanskich Sskowjanow schtitowacž. „Nowoje Wremja“ ruskich diplomatow wußměchuje. Ruske póßłanzstwo we Winje pod wjerchom Urußowom je dawno ßwoju existenzu spuschcziło, wone je ßo do ßnadneho sastupjerstwa s drużiny małych póßłanzstwow pschi jenym němskim dworje pscheměniło. To je powschitkownje snata wěz, tola je njesnate, czeho dla ßo tajke něschto czerpi. W tym wschak ßo niczo dźiwne njenamaka, so ßo w Ruskej njeprascha, hačž ßo ruskemu knjeżerstwu njeje s czaßom psches jeho Winskeho póßłanza wo wotmyßlenjach na Balkan a wo jeho tajnych pleczisnach pschecżiwo zytemu Sskowjanstwu powjesć dała.

Wot konferenzy ßebi ruske nowiny żadyn wuspěch sa balkanskich Sskowjanow njelubja. „Nowoje Wremja“ ßo prascha, hačž njeby pschisprawne było, so by ßo Iswolski dale wo swołanje konferenzy wulkomozow njeprózował. Awstriska konferenzu k wobkruczenju pscheněmczenja Boßnije a Herzegowiny trjeba, Franzowska k wukhowanju ßwojich kapitalijow, w Turkowskej sałożenych, Jendźelska, so by we wočomaj Muhamedanow rólu sultanoweho wumożerja hrała. Czeho dla pak Ruska konferenzu trjeba? Hižo we wukraju Rusku móz mjenuja, kotraż w Turkowskej żanych interesow nima. Prózujemy ßo, so by ßo konferenza sescheło, so by ßo łamanje prawa sa dobre spósnało? To njeje njeßebiczíwoscž, ale njerosum. Ruska budźische ßo wot spočatka na formalny protest samjesowacž dyrbjała. Tajki protest njeby Ruskej do nutska sescheł kodźił a by Sskowjanam s najmjeńscha sa pschichod nadźiju na Rusku wostajił. Nětkole na konferenzu hicž, so by samolwjenje sa zusu annexiju pschewsało, by wospjetowanje wußměschenja było, kotreż je Ruska pscheds tsicezi lětami w Barlinje poczerpiła.

W tych ßamych nowinach general Kirejew pod napißmom: „Diplomatiske pschekłócze“ radźi, so Ruska njeßmě se żanym wuměnjenjom żaneho sarunanja w balkanskim praschenju żadacž. Ssamo pomyßlenje na najmjeńsche sarunanje by hrěch psched krajom był. Wscho jene, hačž ßo konferenza seńdże abo niz, dyrbimy hižo nětkole ßwjatocžnje s jaßnymi krutymi ßłowami pschecżiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny psches Awstriku protestowacž. Hdyž ßo stónczne

cžaß pschibliži, tutón ßwój protest hižo k płaczíwosczi pschinjeßemy. Protest Ruskeje njeje też dżenßa żortna wěż. Hacż do teho cžaßa njech je tónle protest ſ jaßnej wodżazej hwězdu zyłkeho Sskowjanſtwa."

Wojak na exekuziji.

(Pokraczowanje.)

Ale wojak niczo dale njeczinjesche, hacż ſo pilnje drjewo rěſasche. Hromadże ſ burowku wón dołhu piku pſches ſdonk tam a ßem cžahasche. Scżeże-li wón, popuſchczi wona, a ſcżeże-li wona, popuſchczi wón, a rěs ßo na woběmaj kónzomaj pomaku ſe ſarěſka ronjesche. Wěż tak prawje rjenje hładzy a ſ waha dżěsche, a ſdasche ßo, ſo ßo żadyn njenapinasche. Wojak klin ſabiwasche. Potom ptaczina ſpjerchny, wjerſchk wyßoko horkach ßo ſatorhowacż, ßo khabłowacż, ßo kłonicż pocża, dale a bóle, a w dalokim kole jědła schumjo pſches powětr jědżesche a wrjeſkotajo k ſemi dopadże. Cżežkoßłyſchata Hana bě derje kedżbu dawała, bě daloko ſ boka ſtała, a ßo nětkole każ dżěczo wjeßelesche, ſo njebě ſarażena była.

Drjewarjej ßo nětkole do ſdonka daſchtaj, ſo byſchtaj jón na klozki rosrěſakoj. Na dobo burowka rjekny: „Na drjewo-rěſanje ßo wuſtejiſch, wojako!"

„To by ſlě było, njebych-li drjewo rěſacż mohł!" wón wotmolwi. „Wſchako ßym burſki ßyn."

„To ßym ßebi hnydom myßlika", wona měnjesche. „Ty ßy ſawěſcże Tyrolan, něwěrno?"

„To ßy derje ſhudaka!"

„Dokelż ſ jaſykom tak ſaſtorkujeſch. Sſym wuhlerja ſnaka, tón bě też Tyrolan, tón je też tak ſ jaſykom ſaſtorkował."

Wona měnjesche wótre wuprajenje ſynka **r**; pola njeje bě to runje nawopak, wona żaneho **r** ani wuprajicż njemóżesche, wona by jeno Tiahola město Tyrola prajika, ſtokanje město ſtorkanje ſ jaſykom.

Hdyż bě ßo saßměrkło, na hakſy ßo ßydnywſchi pomaſki jědżeſchtaj. Hana, trochu ſ boka ßo cžapnywſchi, bě njemało rosbudżena, hdyż wojak nóż ſ kapßy wucżeże. Wón pak to jeno k temu ſcżini, ſo by ßebi ſ pomaſki kuſki ſchikowanje wotkrawał. Dokelż khlěb khwalesche, ßo burowka wopraſcha: „Kak dołho dha dyrbiſch hiſchcże wojerſki khlěb jěſcż?"

„Jedyn krócż ßydom jón hižo ßym, a jedyn krócż ßydom jón hiſchcże dyrbju", wón wotmolwi.

„Sſy dha rad wojak?"

„Dżi mi tola, ſchtó dha chże rady wojak bycż!"

„Waſch nan budżiſche cże měł wukupicż."

„Haj, ßnadż ſa drjewowe bělisſki! Statok doma je mój ſtarſchi bratr doſtał, każ to hižo tak je. A ſchtóż burſkeho ſtatoka nima, tón dyrbi do wojakow, to wěſch!"

„Jeli ſo, Bóh dał, wójna njepſchińdże, ßo to hiſchcże pſchetraje", Hordakowa měnjesche.

Wón dołhi kuſk khlěba kußasche, kotryż bě ßebi runje do rta tyknył. Potom rjekny: „To drje by kóżdemu wójna lubſcha była, hacż tajke wojerſke żiwjenje w měrnym cżaßu. To ty, burowka, njewěriſch, ſchto ma to cżłowjek wutracż. To je woprawdże wumóżenje, hdyż ßo na cżłowjeka jena tajka exekuzijonſka ßłużba dóńdże. Radſcho w nozy a wo dnjo w burſkim dżěle bycż. Żiwjenje w kaſarmach ßym hižo hacż do ſchije ßyty." Wón ſ nożom, kotryż runje w ruzy mějesche, na ſchiju pokaſowasche.

„Pomhajcże, pomhajcże!" khucha Hana ſakſchicża, dokelż ßebi myßlesche, ſo chże ßebi krk pſcherěſnycż.

Burowka, na ſtaruſchzyne kſchiczenje njedżiwajo, wojakej rjekny: „Jeli ſo je tebi w burſtwje lubſcho, nochzu khwatacż dawk ſapkacżicż. Lěpſcheho a tuńſcheho wotroczka mohł cżłowjek lědma nańcż."

„To wſchak wjele pomhacż njebudże", wojak wotmolwi, „kóżdej dwě njedżeli ßo to wumenja, na moje městno druhi pſchińdże."

„Sſnadż ßamo hiſchcże Khorwata?"

„To wſchak mohł bycż."

„Kiż by jeno jědł a lěnjeho paßł?"

„Tajzy też ßu."

„A kotryż jeno hiſchcże je doſcż wobcżežny a wumyßleny?"

„To wſchak ßo ſtanje."

„Ale ſchto jeno ſapocżnu", Hordakowa ſawoła, „hacż do dweju njedżel tola hiſchcże pjenjes njeſwjedu! Dżenßa halle drjewo puſchczamoj a rěſamoj, prjedy hacż to do wuhlerńje pſchińdże, a wuhlo do żeleſarńje, ßo wóßom njedżel minje. Schto jeno ſapocżnu? Wěży dżě tu ßu na kuble, njejßmy tak hubjeni, ale pjenjes tu njeje."

„Duż jeno pilnje drjewo rěſacż", wojak rjekny a ſtany, ſo by ßo ſaßo do dżěła dał.

Hdyż taj dwaj cżłowjekaj po ßwjatoku domoj dżěſchtaj, a khucha Hana ſa nimaj cżerchaſche, bě ßebi ta hacż nanajbóle wědomna, ſo bě jara pilnje hakſy rubała a ſo njebě wot żaneho ſchtoma ſarażena była.

Takle dżeń wote dnja do drjewa khodżachu, dżěkachu a ßo ſabawjachu. Něſchtożkuli ßebi powjedachu; wón wo ßwojim narodnym ſtatoku w Tyrolſkej, wo wjeßelach ßwojeje mkodoſcże a wo cżerpjenjach ßwojeho wojerſtwa; wona wo tym, ſo bě khuda ßkużobna była, doniż ßebi Hordak ju wſak njeje, ſo dyrbi po jeho ßmjercżi wſchitko ßama nawjedowacż, a ſo druhdy drje njewě, hdże jej hkowa ſteji. — Pſchi tym dyß a dyß ſdychnychu a potom ſaßo ßo ßekery a piky ſ nowa pſchimnychu. A ſkónczńje ßo cżaß bliżesche, ſo dyrbjesche na město jeneho exekuzijonſkeho wojaka druhi ſaſtupicż. Burowzy wſcho wjeßele ſańdże, a też Tyrolanej we wojerſkej ßukni derje njeběſche. Druhdy wſchak by zyle ſkradżu na mkodu cżerſtwu żónſku pohladał, ale hdy by wona k njemu hladała, by jeho ſpkóſchiwe wóczko nimo njeje na drjewjany kóſlik abo do lěża cżěkało. Myßliczka, ſo mohł po nim wojak pſchińcż, kiż by ßo na dżěkanje drjewa hiſchcże lěpje wuſtejał, jeho nimo měry cżwilowasche. Ale njeda ßebi to pytnycż; jeno ſo běchu jeho wkoßy, broda a wóczko hiſchcże cżorniſche dyżli prjedy. Kak może tola cżłowjek jeno takle jara cżorny bycż! myßlesche ßebi burowka, pichetoż też wona by druhdy ſkradżu na njeho pohladnyła, a hdy by wón njejabzy k njej pohladał, by jeje wóczko każ ſpkóſchiwa żorna, kiż bě hiſchcże prjedy kał hrymſacż chżyła, do huſcżiny cżěkało.

A hdyż ſaßo ras na hakſach ßedżeſchtaj wokoło wjecżora a pomaſki jědżeſchtaj, wopraſcha ßo wojak njejabzy tak zyle ſ cżicha pſchi ßebi: „Sto a ſchtyrzeczi ſchěßnakow by było?"

„Ty měniſch dawk?" ßo ſaßo wona wopraſcha.

Na to wón mjelczeſche, nakrajowaſche ßebi ßwoju pomaſku, ſo mohł potom kuſki rjenje ſchtyriróżkate do rta tykacż.

„Něſchto — trochu něſchto małeho wſchak bych ja měł", wón potom rjekny.

Wona bě, ſamylena, pſched ßobu do mocha ßo ſahladała, nětkole ßo wutorże a rjekny: „Sſy ty ſchto prajił?"

„Mój bratr mi po nanje herbowany dżěl wupłacżi, jeli ſo to chżu", wón rjekny, ſwonkownje nimo měry ſměromny, ſnutſkownje pak połny ſtracha. „Njech je to też mało, ale doßahało to by. — „By ty —" Tu woſta tcżazy. Sa khwilku wón ſ nowa ſarěcża: „Khorwata, burowka, njebudże tak ſchwarny. Pola tebje ßu moje pjenjesy runje tak wěſcże ſkhowane, każ pola mojeho bratra . . ."

Nětkole bě ju to pſchewſako. Wona pocża dyrkotacż, ſpěſchnje ſtany a ßo wotwobrocżi. Potom ſaßo drjewo rěſacż pocżeſchtaj.

Hižo wjazy dyżli dwacżi rjanych dołhich jědlow běſchtaj puſchczikoj a na klozy rosrěſakoj hacż do teho dnja, hdyż pſchikas jeho wotwołanja dóńdże. „Wſchědny" wojak Jan Kamjenjak ma ßo k ßwojemu połkej pſchinamkacż, ſa to budżetaj na Hordakez kubło, jeli ſo ßo na tym dnju ſaſtaty dawk dokładnje njeſapłacżi, dwaj druhaj exekutoraj położenaj.

Dwaj druhaj! — Dwaj druhaj!

Burowka tón dżeń ſe ßwojeje kuchinje njepſchińdże, ßamo też durje ſamkny, ſo by kur njemohł wotczahnycż. Wěſo ju do wocżow kußasche. Hdyż wojak k njej dóńdże, ſo by ßo ſ njeju roſżohnował, jemu hižo plinzy pjecżeſche, ſo by ßo na pucż poßylnił. Wón ßo ſa blido ßydże, pocża jěſcż, ale bórſy ſaßo pſcheſta.

„Napoßledku hiſchcże ani wo moju jědż njerodżiſch?" wot wohniſchcża k blidu rěcżo ßo wopraſcha.

„Jěſcż ßo mi njecha", wojak wotmolwi, „ty dżě ßy mi też moju dobru radu ſazpěła. — Rad budżich tebi na khowanje dał — ßwój kuſk pjenjes."

„Schto dha mi pjenjesy chzedża?" wona wobożna ſawoła.

Hdyż bě ßebi hižo na ßo ſtykał: ßwój cżežki ſchěry płaſchcż, ßwój torniſter, ßwoju tſělbu, ßwój bajonet, hdyż bě hižo ßwoju ruku, po wojerſku ſtrowjo, k wyßokej cżapzy ſkożił, burowka zyle bliſko k njemu pſchińdże, jeho ſ wotewrjenej dłónju k ławzy na poſcżěni wróczo ßuny: „Sſydń ßo hiſchcże trochu, Jano!"

A hdyż tam mjes dwěmaj woknomaj pornjo ßebi ßedżeſchtaj, ßo wona wopraſcha: „Kak to je? Hdy by ty nětkole burſke kubło měł, by ßo ty hiſchcże do połka dyrbjał wrócżicż?"

„Potom niz!" wón wotmolwi.

Wona cżakaſche, hacż by wón też hewak hiſchcże ſchto prajił,

ale niczo njepraji. Wona pokraczowasche: „Schto dha ßebi myßlisch wo Hordakez kuble? — Schto ßebi myßlisch?“

„Haj, to wschak by było!“ ßo ſ hłoßom saßmja.

Nětkole jeho ſa ruku pschimny. „Jano, chzesch-li mi ty ßwoje pjenjesy na ſkhowanje dacz, mózu ja tebi też ßwoje kubło dacz. A jako sawdak, hdy by czi to doscz było —“ Wona jemu ßwoju prawizu posficzesche.

Město teho, so by ßo nětkole k njej pschiwobroczik, ßo wón hischcze bóle wot njeje wotwobroczi a do wokna bórbotasche: „Tajkile sawdak! To mi njeje sawdak, to dźě je mi hłowna wěz.“

Nětkole wona widźesche, kak ßo jemu zyke wobliczo pschemění Tu wona poskoczi a rjekny: „Duż ßmój pschesjene a ty mi wjazy k wojakam ßo njewróczisch! Doczakaj trochu, ſa pjecz mjeńschinow budu hotowa, chzu ßo jeno dobru drastu woblez. K ßudnikej dóńdźemoj. Ty ßy wobßedźeŕ Hordakez kubła a ßebi puschczenje požadasch.“

Na pschikas poßłuchacz, to je wojak ſwuczeny, ale hischcze ženje njebě tak wutrobnje rad poßłuchał, kaz tón krócz.

(Pschichodnje skónczenje.)

Ze Serbow.

Wopyt Jeho Majestoscze krala Bjedricha Augusta a badenskeho wulkowójwody Bjedricha III. w Budyschinje. Sswjedźeńske hibanje ßobotu 17. oktobra psches Budyschin dźěsche. Tutón dźeń nasch lubowany kral Bjedrich August ſ badenskim wulkowójwodu Bjedrichom do Budyschina pschijědźe, so by jeho ſa mějeczela tudomneho pěscheho regimenta czißko 103 pomjenowak a jemu regiment pschepodak. Dopoldnja po 11 hodźinach woßebity czah wyßokeju hoſczi pschiwjese. S dwórnischcza, hdźež jeju ßwjedźeńßy powitachu, ßo hnydom do nowych kasarmow podaschtaj. Po ßwjedźeńskim pschepodaczu regimenta a po ßnědanju w offizěrskim kasinje podaschtaj ßo psches město na Ortenburgski hród. Hdyż na ßwojej jěsbje nimo Sserbskeho Doma pschijědźeschtaj, kral wosej na khwilku sastacz da, so by ßebi dom wobhladak. Wot tam jěsba do Pětrowskeje zyrkwje dźěsche, hdźež krala evangelizy duchowni postrowichu. W tachantskim dworje běchu ßo katholszy duchowni k powitanju sestupali. S pschewodom knjesa seniora Skale kral se ßwojim pschewodom na Miklawschk dźěsche. S wobdźiwanjom ßebi kral hižo létstotki stejaze wopalene murje stareje zyrkwje, kotraż nětko ſa pohrjebnischczo ßłuži, wobhladowasche. Też na wulkowójwodu napohlad tejele ruiny wulki saczischcz czinjesche; wón kralej rjekny: „Dźakuju ßo Tebi, so ßy mje też tu dowjedł, to je woprawdźe něschto jara sajimawe.“ Kral jemu wotmolwi: „Haj, to pak je też ßobu najrjeńsche, schtoż w Budyschinje mamy.“ Se ßwojim hoſczom kral też row njebo biskopa Kuschczanskeho wopyta. Pschi tym prynz Jan Jurij na biskopowe khowanje w hodownym czaßu léta 1906 spominasche, kak želniwe, hnujaze je to czuczе było, hdyż bu njebo knjes biskop na tymle stawisnischzy sajimawym pohrjebnischczu pod napohladom starodawneje ruiny khowany.

Hižo dawno pschekroczeny czaß k dalejéßbje na Orthenburgski hród nusowasche. Tam běchu ßo Sserbjo wobeju wěrywusnaczow w ßwojej ßwjedźeńskej drascze shromadźili. Wobßwětleni se ßkónczнymi pruhami woni na woběmaj stronomaj wulkeho ſkhoda haczˇ k hłownemu puczej, po kotrymż kral a wyßozy hoſczo pschijědźechu, stejachu. Hdyż kral nasdala Sserbow wohlada, ßo na jeho wobliczu wjeßely poßměwk pokasa. Mózne ßławy ßo jemu pschiwołachu, doniż wón njebě se ßwojim hoſczom do ßrjedź jich rjadow doschoł. Tu jeho dwě druźzy Marja Grubertez ſ Radworja a Lejna Hajniz ſ Kanez ßerbszy se ßłowami: „Nascheho lubeho krala a jeho wyßokeho hoſcza witamy najpokornischo ßerbske žony a knježny“, schtoż ßo jimaj też na němski pschełożi. Wulkowójda ſ napohladom witazych Sserbow wschón wjeßele pschekhwatany sawoła: „Kak moleŕski wobras!“ Knjes kanonik faraŕ Zur wyßokimaj hoſczomaj wschelaku ßerbsku drastu rosestaji. Najprjedy pokasa na paczeŕske dźěczi ſ Njeßwaczidliskeje wožady w rjanych běłych płaschiczkach, kotrež ßo kralej jara spodobachu, na to evangelske žony w ßwjedźeńskej drascze a evangelske druźki. Wulkowójwoda ßo ſa wscho to jara sajimujo ßo woprascha, haczˇ ßo tale drasta hischcze woprawdźe noßy. Kral wo kroloßwěrnosczi ßerbskeho luda rěczo na wulke saßłużby spominasche, kotrež je ßebi njebocziczi knjes faraŕ Imisch wo Sserbstwo dobył.

W tym ßamßnym rjedźe stejeschtaj też kschižerjej ſ konjomaj w kschižeŕskej pysche. Jeju wohladawschi kral sawoła: „Ach, die Österreiter!“ a ßebi jeju dokładnje wobhladowasche. Derje, so mějeschtaj schabrazy jutrowne jehnjo wuschite. S teho ßo hnydom spósna, so běschtaj kschižerjej.

Na to ßo też drasta katholskich druźkow a žonow wobdźiwasche, a ßo roskładowasche, hdy a pschi kajkich pschileżnoscznach ßo noßy. běchu to druźki w kraßnej pysche, žony w kmótſtwach, ßłóncznej a twaßnej drascze, teho runja w jednorej njedźelskej drascze žony, holzy a dźěczi. Mjes nimi bě też Měrkowski braschka w ßwojej pysche. Njech ßo tu też naspomni, so běschtaj knjes faraŕ Kschižan ſ Hodźija a knjes zyrkwinski wucżeŕ Rjeczka ſ dobrym ſrosumjenjom witazych Sserbow do rjadow sestajałoj. Woßrjedź tuteju rjadow wjeŕchaj a wyßozy knjeża do hroda horje dźěchu.

Do hroda sastupiwschi ßo ſ nowa pschekwapichu. Hobrski žnjeński wěnz na scżěnje ſ napschecża hłownych durjow witasche. Delka pod nim bě kaz wo žně. Zyła hromada ßnopow tu leżesche a mjes tymi a nad nimi ßyła dźěczi w ßerbskej drascze, wot najmjeńschich na rukomaj dweju pěstonczow hacz do bóle wotroscżenych. Mjes nimi běschtaj też dwaj hólczkaj jako braschzy ſwoblekanaj. Běchu to němske dźěczi někotrych wyßokich sastojnikow a jeneho ſwonkowneho knjesa. Hdyż kral se ßwojim hoſczom sastupi, ſ hłoßom ßerbski wołachu: „Witajcze luby kralo a luby wójwoda!“ Sso spodźiwajo kral na ßerbsku czrjódu njeßerbskich dźěczi ſhladowasche. Nětko tola nichtó njepraj, so Sserbjo ſa kralowski dwór khmani njejßu.

Po wopytanju hroda a jeho sajimawoscżow saßo spomnjeny maly ludźik kralej pschiwołasche: „Božemje luby kralo!“ Duż dyrbjesche tola hischcze ras na nich pohladacz. Swonka hroda pak ßebi kral a jeho pschewodnizy hischcze ras błyschczate schnory naschich ßerbskich druźkow wobhladowachu. Woßebje běchu jim stare pjenjesy tychle schnórow sajimawe, kotrež prynz Jan Jurij derje ſnajesche a je wukożowasche: „A, to ßu pólske pjenjesy, to je saßo jedyn schtyrizózkaty ſ teho a ſ teho czaßa, tón je ſ 15. a tu saßo jedyn se 16. létstotka.“ Wulkowójwoda njemóżesche ßo dohladacz a ßmějizy na druźki pokasujo praji: „To ßu wscho dobre partije!“ Wón ßo praschesche, haczˇ ßo też hewak woprawdźe noscha. Potom ßo knjesa fararja Zura saßo woprascha, kelko je Sserbow, haczˇ ßam ßerbski rěczi a ßerbski pastorěruje. Tón jemu wotmolwi, so ßam ßerbski rěczi a kóżdu njedźelu jenoż ßerbski prědźuje.

Skónczнje pak rékasche tola ßo dźělicz. Czaß wotjědźenja woßebiteho dwórskeho czaha bě na 1/4 3 hodźin postajeny, a skoro bě 1/2 3 hodźin a knjeża běchu hischcze w hrodowskim dworje pola Sserbow. Duż skónczнje seßydachu ßo saßo do wosow, a pod hrimotazym „ßława“ wołanjom jědźechu w skoku na dwórnischczo po wupyschenych drohach a naměstach Budyschina.

S **Budyschina.** Sańdźenu ßobotu wjeczor ſ tśěchi Weiserez khěže na žitnej hoßy płomjenja ßapachu. Wohnjowym woboram ſ Budyschina a ſe Zidowa ßo bórzy poradźi, woheń salecz. Khěžiny wobßedźeŕ ma drje twory, kotrež ßu ßo ſ wohnjom sniczike, sawěscżene, njedźiwajzy teho pak wón czežko schkoduje. Wjetschu schkodu hischcze je podružniza Müßiggangowa, kotraż w 3. poskhodźe bydlesche, poczerpika; wona ßwoju nadobu nima sawěscżenu. Wulki dźěl jejnych wězow je ßo spalił abo ßo se saßypnjenym wjerchom wobschkodźił. Jeneho 60létneho podružnika, schtrykarja Wotrubu, kotryż pjany na ſkhodźe leżesche, dyrbjesche wohnjowa wobora po rěblach wukhowacz. Na njeho ßo hrěscha, so je w pjanoscżi woheń saparał. Jeho ßu teho dla do ßudniskeho pschepytanja wsali.

— Nasymske kontrolske shromadźisny směja ßo póndźelu 2. novembra dopoldnja 1/2 9 hodźin w Budschinje na tśělniku, póndźelu 2. nov. 1/4 11 hodź. w Hodźiju, wutoru 3. nov. 1/2 9 a 1/2 10 hodź. w Budyschinje na tśělniku, ßrjedu 4. nov. dopoldja 3/4 9 hodź. w Drożdźiju, ßrjedu 4. nov. dopoldnja w 11 hodź. w Klukschu, schtwórtk 5. novembra 1/4 11 hodź. w Njeßwaczidle, pjatk 6. nov. w Schěrachowje, ßobotu 7. nov. dopoldnja w Sohlandże, ßobotu 7. nov. pschipoldnju 20 min. po 12 hodź. w Budestezach, póndźelu 9. nov. w Hornjej Wjasońzy, wutoru 10. nov. 20 min. po 10 hodź., w 11 hodź. a pschipoldnju 1/2 1 hodźiny w Biskopizach.

— (Doprědka prajenje wjedra po měßaczkowym stejenju Ernsta Preibischa w Hrubjelczizach po jeho wucżbje wo wjedrje.) Poßledni krócz mózach derje rjane wjedro wěschczicz, tak je też pschischko, srědka ßmy tak rjane nasymske wjedro měli. Wědomoscz wo wjedrje astronomiji ßłuscha! Tak bórzy haczˇ ludźo k pschewědczenju dóńdu, so ßo niczeho druheho dżeržecz njemóżemy haczˇ měßaczkoweho stejenja a stejenja nascheje semje k druhim hwězdam, potom njebudźe dołho tracz a my smějemy dowěrne doprědka prajenje wjedra, po kotrymż móże ßo ratař složowacz.

Pschichodne měßaczkowe stejischcza, 25. oktobra, 8. a 23. novembra na njerjane wjedro pokasuja, kónz novembra hižo symu, njeliczmy teho dla na polěpschenje.

W dezembrje ßo ſaßo zyle pſchemẽni; budźe, kaž ßym hižo pißał, w novembrje budźe ßo prẽni ſymſti a w dezembrje poßledni lẽčźny ßwjedźeń ßwjeczićź móz.

Mje by ſwjeßelilo, hdy by ßo ſ tajkim doprẽdkaprajenjom kedźbliwoſcź wuczenych ſbudźika; pſchetoź njewuczenym je lẽdma móżno, ſtajnje ßo mẽnjaze ſtejiſchcźa hwẽſdow a jich wliw na naſchu ſemju wußlẽdźicź. — Sa dezember poſdźiſcho.

— Ssurowa ſyma je ſapoczàtk ſańdźeneho tydźenja ßrjedźnu a poknóżnu Europu pſchekhwataka. Ssrjedu rano thermometer 7,36 gradow ſymy po Reaumurje a 9,2 gradaj po Celſiju pokaſowaſche. Tajku ſymu ßrjedź oktobra nichtó ſ nẽtko żiwych cźlowjekow we Łużizy njepomni. Na ſahrodach a polach ßu wſchẽ kwẽtki a płody ſmjerſke. Sahrodnizu ßu wulku ſchkodu poczerpili, wjetſchu pak hiſchcźe nẽkotrychžkuliż ratar, kotremuż je wſcha runkliza ſmjerſka. Też ßywam, kotreż dołhotrajazeje ßuchoty dla njejßu mohłe ſeſthadźecź, je ſyma ſeſchkodźika.

Ratarjam, kotrymż je runkliza ſmjerſka, budźe ſ wużitkom ſhonicź, ſo ßo też ſmjerſnjena runkliza hodźi k pizowanju ſkotu nałożicź. W lẽcźe 1887 na ryczerkuble w Zſchachowje na 14 kórzach pola runkliza ſmjerſny. So mohła ßo wona wużicź, to rẽka pſched hnicźom ßo wobarnowacź, jej na ſcźẽhowaze waſchnje kißacź dachu: 3 metry ſchẽroko a 75 zentimetrow hłuboke jamy, kotrychž ſcźẽny bẽchu runopadne, ßo wurychu, na cźoż ßo k nim rostata runkliza pſchiwjaſa. K roskuſkowanju dźẽłacźerjo ſchpodej trjebachu. (Tole roskuſkowanje je na kóżdy pad nuſne.) Kruchi ßo po móżnoſcźi runje wupſcheſcźeraju, dadźa ßo potom wokam ſateptacź a ßo potom ſ worſchtu runklizowych kopjenow pſchikryja. Na to ßo potom ſaßo roskuſkowane runkliży wupſcheſcźeraju, na te ſaßo kopjena, a tak ßo jama pjelni. Woßebje ma ßo na twjerdźeſateptanje pſchi jamowych kromach kedźbowacź, dokelż hewak woßebje na tychle mẽſtnach rẽpa lohko hnicź poczina. Runkliza ßo potom ſ naſchika kaž tſẽcha, podobnje kaž pſchi bẽrnazych fajmach, naßypa a ßo potom nẽhdźe pół metra wyßoko ſe ſemju pſchikryje, tola ßo prjedy ſe ßkomu njepſchikryje. Hižo ſa nẽkotre dny ßo pjerſchcźowy kryw puka, dokelż piza wopaduje. Kóżda ſchkałoba a kwẽkańza dyrbi ßo ßwẽru ſamknycź, a runje tak ßo dólcźki, ſ wopadanjom naſtate, ſ pjerſchcźu wupjelnjeja, ſo móże ſtajnje woda wotbẽżecź. Kónz novembra kißanu runklizu ſkotej dawacź poczachmy, kotraż hacź do druheje meje 1888 doßahaſche a ßo wot ſkota rad bjerjeſche. Kruwy pſchi tym wjele mloka dawachu, a jich ſtrowje bẽ w tym cźaßu ſpokojaze. Nẽkotre krócź dyrbjeſche ßo póżeradkowa roła trjebacź, dokelż pſchi hubjenym roskuſkowanju rẽpy druhdy kożojte puł pjaſcźe wulke kruchi naſtachu, kotreż w póżeradle ſkocźatow tcźazy woſtachu. Sa zyku ſymu pak ßo w hródźi njeje żane njeſbože ſtało. Njech też ßerbſcy ratarjo ſpytaja ſchkodu, kotruż je nahła ſyma na runklizowych polach naczinika, na tajke waſchnje wurunacź.

Jubilejum ßwjedźeń Towaŕſtwa Sserbſkich Burow w Małym Wjelkowje 11. okt. 1908. (Pokracźowanje.) Po rosprawje ſapißowarja ſcźẽhowaſche ßwobodna rosmołwa wo należnoſcźach towaŕſtwa. Namjet knjeſa wuczerja Sſkodeńka, ſo maja ßo ßerbſkim rẽcźnikam wudawki a ſarunanje ſa pſchednoſchki ſapłacźicź, — hižo w prjedawſchich lẽtach na jenej hłownej ſhromadźiſnje w Małym Wjelkowje ſtajeny a wot njeho wukopany — ſbudźi żiwe rosrẽcźowanje, ſ dźẽła ſa njón, ſ dźẽła napſcheczo njemu. Knjes Króna ſ Bukez wobżaruje, ſo Sserbja k ßwojim nalutowaŕnjam hiſchcźe doſcź dowẽry nimaja. Mnoſy noſcha ßwoje nalutowane pjenjeſy radſcho do Budyſchina na dań. W nuſy pak wjedźa, hdźe je ßerbſka wupożcźeŕnja. Sserbſki hoſpodaŕ njeßmẽ ßo też żaneho wopora bojecź, hdyż ma burſke towaŕſtwo nẽhdźe ſhromadźiſnu. Wſchako ßo hewak na toleŕ njehlada. Dyrbimy ſa naſche hoſpodaŕſke a narodne kubła muż pſchi mużu ſtacź. Potom też woſtanjemy a dobudźemy. Knjes Zyž-Stróżcźanſki namjetuje, ſo maja ßo tak mjenowane rataŕſke towaŕſtwa mjes Sserbami, kaž je mamy w Lejnje a Pancźizach, pſcheßerbſchcźicź. S dźẽła tam ſ zyła żadyn Nẽmz njeje, pak nẽkajzy 3 abo 4. Tym a ßerbſkim wotrodźeńzam k woli ßo w towaŕſtwje nẽmzuje. Praſcha ßo, cźeho dla trjebamy tajke zuſe towaŕſtwa ßrjedź Sserbow, hdyż mamy naſche burſke. (Dźenßa wołacź: „Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene“ a jutſje do towaŕſtwa hicź, pak ſ renegatami a naſchimi njepſcheczelemi pſcheczelnje wobkhadźowacź, kiż ſ wẽdomom a ſ wotpohładom naſchu ßerbſku wot Boha darjenu rẽcź wußmẽſcheja, podcźiſchcźuja a ſanjechacź pytaja, to tola **ſprawny Sserb** a **muż ſ tharakterom** njeczini. Dwẽmaj knjeſomaj ßłużicź a wſchẽm k woli bycź, to ßo nihdy a nanihdy ſjednocźicź njehodźi. To je jenoż waſchnje njewólnikow a wotlẽpjerjow. Dop.) Dale ßo praſcha, cźeho dla mamy w gmejnach dwaj „Amtsblattaj“ dźeržecź a to hiſchcźe wobaj politiſkaj. Pſches to naroſcźe ſa gmejnu na 20 hriwnow wudawkow wob lẽto wjazy. K temu knjes Soba ſnapſchecźiwi, ſo je ßo wo tym hižo w ßejmje jednako. Pſchinoſchk budźe poniżeny, a hdźeż je woprawdźe njenuſne, ßo poruczноſcź ſbẽhnje.

S nowym lẽtom wukhadźa „Serbski Hospodaŕ“ ſ nowa. To ßo jenohłóßnje pſchejeſche. Dwaj knjeſaj ſtaj hižo pſchilubiłoj, wẽż krucźe do ruki wſacź. Hoſpodaŕ ma ßo tójſchto powjetſchicź a jako ßamoſtatny cźaßopiß dwójzy ſa mẽßaz wukhadźecź. Knjes Cźiſchinſki namołwja, pjaſcź a moſhy pſchihotowacź a cźopku krej we wutrobje wobkhowacź a dopißowarjow k dźẽłu wołacź. Wubjerk ßo ſ należnoſcźu dale ſabjera, kaž też ſ namjetom, ſo maja ßo wſchẽ ßerbſke burſke towaŕſtwa a nalutowaŕnje ſjednocźicź a nowe wuſtawki pſchihotowacź.

S tym bẽ dnjowy porjad ßwjedźeńſkeho poßedźenja ſkónczeny. Duż ßo k ſabawnemu dźẽlej krocźeſche. — Mjes tym bẽ ßo łubja napjelnika a lẽdma wobßahowaſche ßyły ludu. Nad jewiſchcźom błyſchcźeſche ßo pſches milinu wobßwẽtlena jubilejna liczba. A ſala bẽ ſe ßerbſkimi draperijemi wuzyſchena a na ßwjedźeńſkim domje ſmahowaiche ßo hižo zyły dźeń ßerbſka khorhoj. — Hdyż bẽ Pancźicźanſka „Lipa Sserbſka“ khor „Sserbſke barby“ wuſpẽwaka, pſchednjeße knjes wucźeŕ Kral ſ Korósciźz ſ jaßnym a krutym hłoßom ſcźẽhowazy prolog Jakuba Cźiſchinſkeho:

Dźens ze wsow serbskich, hospodarjo naši,
Nam z horcym słowom budźće witani!
Naš serbski lud a serbsku zemju traši,
Hdyż nutŕka złẽ a z wonka satani.
Ze wšitkich kóncow spominace hłosy
Nam šumi strażowarjow swẽrna truba:
„O hrabajće so, stojće, dźeržće“ — prosy —
„Zo wutrała by serbska zemja luba!“

„O z pjaséu wupŕimajće serbsku rolu
Pŕi horach wot Ketlic hač k Wujezdej,
Zo dom a krej a rẽč wam njezakolu,
Hdyż dosć smy hižo přespali tam sej!
Na mjezach k ranju wočinjejće woči,
Zo żadyn statok wam so njewuruba,
Zo, hdyż so přichod čeŕwjeny tak toči,
By wutrała nam serbska zemja luba!“

„K połnocy dele nutŕ do hole ćmowej'
A do Kamjeńca dele k wječoru,
O mẽjće pjasć a wutrobu tam strowej
A njekłońće so cuzym z pokoru!
Njech wšudźe zmahuje so korhoj naša,
Hač swẽći słónco, spina bẽda hruba!
My wostać doma chcemy knjez a paša,
A wutrać dyrbi serbska zemja luba!“

„A nutŕka w Serbach njedajće so slepić
Wot wopičatych sem tam keklerjow!
Wy budźeće sej domach mẽrnje tepić,
Hdyż poćẽrja tych nowych prošerjow.
Kaž waši wótcowje tak mudri budźće
A strowi też wot pjaty hač do zuba,
A serbsku krej a móc a česć sej krućće,
Zo wutrała by serbska zemja luba!“

„A dźẽłajće a budźće w přezjenosći,
We wsach a swójbach żana rozkora!
Hdyż lubo wam je strowych serbskich kosći,
Jẽd cuzy wobarajće wot dwora!
A dobrych wótcow kročće staru drohu
A wšudźe dźeržće kŕćeńskeho so sluba
A wutroby a woči mẽjće k Bohu,
Zo wutrała by serbska zemja luba!“

„Haj, serbscy burja, rolu, holu hajće
Sej, dom a swójbu swẽru škitajće!
Česć njebjesam a dźak a khwalbu dajće
A Boha wutorhnyć sej njedajće!
A njedźele a swjate dny, hdyż zwony
Was wołaju kaž z njebjes jasna truba,
Njech khẽrluš klinči z cyrkwjow přez zahony:
Traj, rosć a kóẽj nam serbska zemja luba!“

Sćěhowaschtaj hischće khoraj „Na Łužizu“ wot Kozora v sawodny khor ſ opery ſ „Prodaná nevěsta“ wot Ssmjetany. „Lipa“ bě ꝥo pschipoßłucharjam do wutrobow spěwaka a dyrbjesche hischće pschidawk podacź. S móznym hłoßom pschednjeße knjes wučeŕ Sskodeńk baritonowe solo: „Modlitwa stareho bura“ wot Pilka, skłożene na ꝥkowa Cźischinskeho.

Po dlějschej pschestawzy sběhny ꝥo sawěschk a „Burska krej“ hrajesche ꝥo prěni ras na ꝥerbskim jewischću. Wobdźěłak je ju Rachlowz. (Pokračowanje.)

S Tšelan. Na jenym poln tudomneho kublerja Kichižana ꝥu psched tydźenjom dwě popjelnizy a někotre rosbite schklě namakali. Cźeladnizy, kotsiž njewjedźachu, so ꝥu popjelnizy witane dary sa museje, ſ nimaj tak njekahodnje wobkhadźachu, so ꝥo rosbischtej.

S Radworja. Spěwarske tow. „Meja“ wuhotowa sańdźenu njedźelu w Delanez hosćenzu ꝥwój nasymsti sabawny wječor. Program wopschijesche spěwy, dźiwadło a deklamoziju. Woßebje spodobachu ꝥo tsi nowe khory: W symje, lěću holiću (Hodźijski), Rjany luby mój (Hodźijski), Ha chzesch-li wjedźecź, schtó ja ꝥym (Krawz). Sskowa wschitkich tsjoch spěwow je baßnik knj. wučeŕ Nawka. Dźiwadko wobstejesche ſ dweju wjeßelohrow: „Kak knjes Schwindl w Kukezach lěkarjesche“ a „W paßlach“. Prěni žort ꝥo derje pschedstajesche a bu tu, runje kaž w lěće w Kalbizach, wot pschitomnych ſ wulkej radoscźu pschijaty. Druhu hru, pschełožk ſ cźěsćinu, smy prěni ras widźeli lětża na skhadźowanzy w Pancźizach. Je ꝥo tu tehorunja wulzy jara spodobała, pschipoßłucharjo to wopokasachu se ꝥwojim móznym plazanjom. Hra ꝥama mohła ꝥo trochu pschikrótschicź, potom by hischće lěpje skutkowała. Hrajerjam někotre pokiwy: Hdyž ꝥo pschipoßłucharjo ꝥměja a ꝥo wjeßela nad waschimi žortami, pschestańće tak dołho ſ rěću, hewak ꝥo telko ꝥkowow ſhubi! Rěcźće prawje pomałku a studujće tekst prawje derje! — Nětko hischće něschto wo deklamaziji: „Karla Sserbam prěduje“ wot Jakuba Cźischinskeho. Na programje ꝥamym bě tuto pschispomnjenje wocźischcźane: „Karla wulki, wot bamža lěta 800 sa němskeho kheżora krónowany, njeběsche żadyn ꝥwjaty. (Na pschikł. wjazy jeho pschižonow a tych dźěcźi je snatych! Wo 6. a 9. kasnju drje ꝥo Karla njeje wjele starał.) Wudawajo, so kschesćanstwo rosschěrja, Karla ꝥußodne a njeßußodne ludy se ꝥwojimi wójskami pschesćěhasche, so by ſ podwolenymi krajemi ꝥwoje kheżorstwo powjetschił Ssurowje wón druhdy na druhe narody sakhadźesche. Jeho duchowni jemu to swodawachu, kaž knjes Hrabanuß. Wschu „ad majorem Dei gloria“, to rěka: „k wjetschej cźesći Bożej“. Żadyn dźiw, so ꝥo Sserbja „frankowskeje wody“, to rěka „kschcźenizy“, bojachu. Schto bě Karla lěpschi, hacź woni, pohanjo? Hórschi bě.“ — So bě ꝥwjedźeń rysy ꝥerbski, njetrjebam po prawym pißacź, dokelž to ꝥo pola „Meje“ ꝥamo rosumi. Ale chzu, so bychu ꝥo sacźerwjenili tamni Sserbja, kotsiž tu w ꝥerbskim kraju wuhotuja konzerty, tola niz ꝥerbske. Spominam na Porschizy a Maleschezy, hdyž běschtaj psched krótkim wulkaj konzertaj. To njeje cźesć sa waß, Sserbja tamnischich stron! To njedyrbjeli ꝥebi lubicź dacź, hdyž wam to poskiczeja. S tym so ꝥo tam a ꝥem nékajki ꝥerbski spěwcźk saplecźe, chzedźa wam jenož pěsk do wocźow mjetacź. Ow, tale pokojcźnoscź je nascha sahuba! Saspěwajmy ꝥebi w ꝥerbskim kraju też ꝥerbski spěw! Pola evangelskich Sserbow dyrbi ꝥo w tutym nastupanju zyle energiszy reformowacź!

S Hajniz. Póndźelu w nozy je njesnaty cźłowjek na schcźežy, ſ Hajniz nimo lěska do Budestez wjedźazej, fabrikisku dźěłaczerku Tulkez nadpadnył, so by ju wumozował. Na holzyne wołanje ludźo pschiběžachu, psched kotrymiž nadpadnik njespósnaty cźekny.

S Budestez. Njedźelu w nozy ꝥu ꝥo paduschi do domu tudomneho rěsnika Sterzla dobyli a kołbaßu a mjaßo kradnyli. Tu ꝥamu nóż ꝥu w Roswodezach hußy kradnyli

S Hornjeje Hórki. Sańdźeny pjatk jedyn wotrocźk ſ tudomneho knježeho dwora jenu krumu do Huski wjedźesche. Pola papjernika ꝥo skocźo na dobo splóschi a ꝥwojeho wjednika sbodźe. Jemu ꝥo wutorhnywschi krowa prjecź cźerjesche. Wotrocźk ꝥo sa njej puschcźiwschi do papjernikoweje popjeloweje jamy padźe a ꝥebi se żahłym popjelom wobej nosy wopali. Krowa bě mjes tym do Sprewje skocźiła, ſ kotrejež ju papjernischy dźěłacźerjo wucźahnychu. Hdyž běchu wotrocźkej rany ſwobaleli, bě jemu mózno, domoj dóncź.

Se Semiz. Satraschna syma w nozy wot póndźele k wutorje je jene cźłowjeske żiwjenje sa wopor żadała. 51lětneho skałarja Schwarza se Ssmilneje, kotryž w Fuhrmannez skale dźěła a by rad schkleńcźku palenza wupił, ꝥu wutoru rano morweho namakali. Póndźelu ſ dźěła domoj duzy je wón najskerje padnył a dokelž njeje stanycź mohł, je smjersnył.

Po nowschich powjescźach njeje Schwarz smjersnył, ale jeho ꝥu najskerje skónzowali. Cźěkowej nosy běschtej nahej.

Se **Sarěcźa.** Poßwjecźenje noweho Božeho doma w Sarěcźu měješe ꝥo póndźelu 19. okt. na ꝥwjatocźne waschnje. Nowy Boži dom budźe ꝥo mjenowacź „Michalska zyrkej“. Na hórzy stejazy Boži domcźk ſ rjanej wěžu hižom ſ daloka pucźowarja strowi. W 2 hodź. hibasche ꝥo ꝥwjedźeńsi cźah pod synkami posawnow psches dwoje cźeßne wrota. Psched Božim domom, hdźež běchu 3 woßebje rjane cźeßne wrota natwarjene, cźah posasta. Po wuspěwanju kherluscha ꝥo klucź pschepoda a ꝥwjedźeńika woßada cźehnjesche nuts do noweho, ꝥwjedźeńszy wupyscheneho Božeho doma. Pschitomni běchu knjes wokrjeßny hejtman ſ Kraushaar, kk. duchowni Rěda a Tyscheŕ wot Budyskeje Michalskeje zyrkwje, Kichižan ſ Hodźija a Kapleŕ ſ Łupoje a druzy knježa ſ daloka a ſ blizka. Hdyž sastupisch do zyrkwicźki, tebi hnydom do wocźow padnje schpruch, wysche woltarja napißany: „Sapschimń to wěcźne żiwjenje, ke kotremuž ꝥy też powołany.“ Sudy woltarja steji w ꝥerbskej rěcźi: „Jesuß Khrystuß je wcźera a dźenßa a tón ꝥamy, kiž wón je, budźe też do wěcźnoscźe.“ Po wuspěwanju „Budź khwalba Bohu ꝥamemu“ měješe knjes tajny zyrkwinski radźicźel Meier ſ Budyschina na sałożku Božeho ꝥkowa: „Cźłowjek njeje żiwy wot khlěba ꝥameho, ale wot kóždeho ꝥkowa, kotrež pisches Boži rót wuńdźe“ wutrobu-hnujazu poßwjecźeńsku rěcź a wukoži, so njech tutón Boži dom je 1. dźakny wopor Bożeje hnady, 2. żórko Božeho ꝥkowa a 3. pschihotowańnja k njebjeskej kraßnoscźi a poßwjecźenje ſ modlitwu skónczi. Knjes konsistorialny radźicźel Lotichius pschinjeße woßadźe strowjenje evangelskeho krajneho konsistorstwa. Wón wupraji pschipómnacźe sałożerjam noweho Božeho doma a wschitkim, kotsiž ꝥu k temu pomhali. Jako dar konsistorstwa pschepoda woltarnu bibliju, perikopiske knihi a agendu w ꝥerbskej a němskej rěcźi. Knjes farař Waktař stupi prěni krócź na klětku noweho Božeho doma a postrowi wschitkich w Jesußowym mjenje, kiž je mjeno wschitkich mjenow. Sswoje, ſ hłubokoscźe Božeho ꝥkowa cźerpane, prědowanje sałoži na to ꝥkowo: „Hloj, běta Boża pola cźłowjekow!“ Tón Boži dom njech je hród Zionski k ꝥwjatemu wojowanju a dobywanju! Betlehem, dom khlěba sa dusche po khlěbje żiwjenja żadaze, a kaž psches Sarěcź rěcźka běži (mjeno Sarěcź wotkłożuje ꝥo wot rěka), dyrbi bycź Jakubowa studźeń pokna wody żiwjenja, kotrež chze nam tón Knjes skicźicź. Potom knjes farař Waktař wusběhowasche, so tón nowy Boži dom pschede wschěm sa starych, ꝥłabych, kotrymž je pucź psche wobcźežny do Njeßwacźidła, postajeny. To njedyrbi żane sarunanje bycź, ale wjele żadane Boże ꝥkowo ꝥłyschecź poßylnicź. „Niz k rosschcźěpjenju, ně, k poßylnjenju dyrbi tutón nowy Boži dom ꝥłużicź.“ Na kónzu knjes prědař wutrobny dźak wyschnoscźi sa dary a dźělbracźe, ꝥußodnym woßadam kaž też ꝥwěrnym Sserbam w Draždźanach, kiž ꝥu rjany pjenjes sa cźaßnik na wěžu nawdali, wupraji. 1/4 4 měješe ꝥo ꝥerbske ꝥwjedźeńske kemschenje. S khěrluschom „Njech Bohu dźakuje“ ꝥo Boża ꝥłużba skónczi. Pschihpomnicź ma ꝥo hischće, so budźe pschichodna Boża ꝥłużba w nowej zyrkwicźży 1. novembra popołdnju w 3 hodźinach w ꝥerbskej a w 4 hodź. w němskej rěcźi. S zyła směja ꝥo Boże ꝥłużby kóždu prěnju njedźelu w měżazu.

S Wósborka. Pschichodny hermank a skótne wiki budźa 30. novembra.

S Ketliz. Njedźelu 25. novembra směje ꝥo w naschej ponowjenej zyrkwi, kotraž je też parne tepjenje dostała, poßwjecźenska Boża ꝥłużba.

S Nowoßliz. Minjenu póndźelu ꝥebi kubleŕ P—k. ꝥwacźini khofej wohrjewasche, scźinimschi na brjóżku mały woheńcźk. Hacźrunje potom ſ pěskom woheń saßo saßypa, tam tola wětsitej hólzy schkricźku hrabnychu a ſ njej lěßne ꝥłanje do kłomjenia sawalichu. Schturi kórzy lěża ꝥo ſ wohenjom sniczichu. Lěß ꝥłuscha Nowoßliczanskej gmejnje a kublerjej Glawschej. — Trochu wjazy kedźbliwoscźe w nětczischej ꝥuchocźe pschi tajkich woheńcźkach na polach dyrbjało ꝥo tola nałożowacź!

S Krjebje. Wucźerja Pufu ſ Łasa ꝥu Michała na tudomne nowosałożene wucźeŕske městno pschesadźili.

S Krjebje. Do njemałeho njemèra je ꝥo ꝥwójba tudomneho samkarja Ernsta Hawliczki stajiła. Hawliczkez ꝥyn Pawoł bě ꝥo ſ někotrymi druhimi Krjebjanami do Rawicza do wojakow swołał. Dźeń po jeho wotjěsdźe jeho starschej wot regimentskeho komanda telegram dostaschtaj, so jeju ꝥyn njeje tam dojěł. Komandu ꝥo hnydom wosjewi, so je jeju ꝥyn ſ druhimi rekrutami do Rawiczo wotjěł. Tola sa někotre dny strachowanaj starschej telegram wot

wyschnoscże dostaschtaj, so jeju ßyn hischcże pschezo njeje doschoł a so dyrbja teho dla sa nim ßlědźicź. Połne tyschenja starschej a bratśja a ßotry w njewěstym a w staroscźi wostachu, doniż ßo wěz ſ listom njewujaßni, kotryż bě jedyn teho runja k wojeńskej ßłużbje swołany Krjebjan ßwojimaj starschimaj napißał. S njeho shonichu, so bě Pawoł Hawliczka ſ nim w postajenym cżaßu do Rawicza pschijěł a so staj ßo wobaj k regimentowemu wotdźělenju, w Lißy stejazemu, pschipokasałoj a so wobaj nětko w Lißy ßłużitaj. Tón ßamy dźeń regimentowy komando starschimaj wośjewi, so je ßo jeju ßyn namakał. Tak ßo stało w lěcże 1908.

Přiłopk.

* (Wuspěch jeneho polizajskeho pßa.) K wußlědźenju mordarjow policija w nowischim cżaßu na to wuwuczene pßy w ßwojej ßłużbje wužiwa. W Schiffweileru ßu tele dny ſ pomozu jeneho polizajskeho pßa mordarja 13lětneje Pierrez wußlědźili. Pßa najprjedy k cźěłu a potom k městnu mordarstwa dowjedźechu. Wot tam poß na wokołopuczach do Schiffweilera do ßußodneje khěże ſtónzowaneje dźěsche a psched 17lětnym hórnikom Meesom stejo wosta. Pschi pscheßkyschowanju ßo tón njeskutka wusna.

* Hrabja Guido Lynar, kotrehoż ßu njenaturskeho njekasanstwa dla (§ 175) ſ němskeho wójska wustorczicź dyrbjeli, je jeneho se ßwojich ßłużobnikow wudrěcźa dla wobskorżił. Sskużobnik bě jemu hrosył, so jeho njekasanstwa dla wobskorży, jeli so jemu wěstu sumu pjenjes njeda. (W Florenzu je ßo zyła kolonija bohatych Němcow, Jendźelcźanow a Amerikanskich sahnědźiło, kotziż ßu wschitzy psched § 175 a podobnymi paragrafami wupieréchli.) Ssudnizy ßłużobnika, sa kotrehoż statny rěcźnik jastwo na 8 měßazow namjetowasche, wuwinowachu.

* (Ssamomordarstwo jeneho ßudnika.) Pschedßyda wokrjeßneho ßuda w Liberzu, Finger, je ßo w jenym Draźdźanskim hosćenzu wobwěßnył. Wón je sasyglowany list sawostajił, kotryż je policija ßobu wsała.

* (Dźěcźo do warjazeje jědźe padło.) Cźeźke njesboże je ßwójbu gmejnskeho pschedsteicźerja Königa w Hundschützach pola Pilsna podeschło. Hdyż żona cźěschne dźěcźo na ruzy dźerżo wjecźeŕ ſ pjezaka sběhny, dźěcźo psches hłowu do warjazeje jědźe padźe. Macź chzyschce cźěschne dźěcźo k ßebi storhnycź, ſ cźimż ßo warjaza jědź też na jejne dwěłetne dźěcźo, kotreż ßo maczerineho schórzucha dźerżeschce, wukidny a jo teho runja cźeźko wopali. Wboha żona bjes wědomnja na semju padźe. Cźěschne dźěcźo je na wopalne rany wumrjeło. Żona a dwěłetne dźěcźo thorej leżitej.

* (Njekraßnizy.) Psched pschißacźnym ßudom w Darmstadtu mějachu ßo schesćo mużojo dla nadpada na dweju salubowaneju samolwicź. Woni běchu lubeho wotehnali, holzu pak do lěßa sczohnyli a wumozowali. Wobskorżeni ßu sdźěł woženjeni. Jich k thostatni na 2—4 lět saßudźichu.

* (Sły wotpohlad pschecźiwo ruskej wójnskej łódźi.) Matrosa Ostaschkow je k panzerowanej łódźi „Sslawje" w Libawskim wójnskim pschistawje dynamitowu bombu pschicźinił, so by ßo łódź ſ njej do powětra tśelika. Njeskutka ßu ßo ſ cźaßom dohladali a słóstnika sajeli.

* (Smjersnjeni Eskimonojo.) Jendźelski duchowny Campbell, kotryż ma mißionsku staziju na St. Lawrenzeskej kupje w Aljaschzy pod ßobu, ſ britiskeje Kolumbije pische, so je poßlednju symu zyłe wobydlerstwo jeneje wßy smjersko. Indianojo ßo w juniju na cźołmje k ßibirskemu brjohej dowjesechu, so bychu ßo w jenej tamnischej wßy ßibirskich Eskimow woprascheli, kajke nashonjenja ßu w dołhej symje cźinili. Zyłe wobydlerstwo morwe a proste smjersnjene nadeńdźechu. Po wschěm sdaczu bě wone hižo psched dlějschim cźaßom wumrjeło. Njeshożownym je zyroba wuschka, pschetoż wone běchu, koże, kotreż ßo jako stanowe (zeltowe) sczěny wużiwachu, haj ßamo dźěle ßwojeje drasty sjědli, prjedy hacź běchu satradali a smjersli. Dokelż ma kupa St. Lawrence jenoż jedyn ras wob lěto wobkhad ſ druhim ßwětom, je to prěnja powjesćź wo srudnym podawku.

* (Njeshożowne mandźelstwo.) Psched jenym domom we Warschawje jena saschlewjerjowana żona pěscheho wyschscheho leutnanta Menschikowa nadpadże, hdyż ſ doma stupi a jeho ſ dwěmaj wutśělomaj ſ revolwra mori. Potom ßo wona poliziji staji. Wona bě Menschikowowa mandźelska, kotrejż běchu k wjedźenju dali, so jejny muż ſ jenej knjenju w tamnym domje wobkhadźa. Wona teho dla psched khěżu cźakasche a ſ dalokoscże dweju metrow ßwojeho muża ſ revolvrom satśěli.

* (Pokład Inkaskich Indianow.) Jendźelske towarstwo, kotreż ma wjele kapitalijow w ruzy, je ßebi wotmyßliło, sa pokładom inkaskich kralow pytacź. Hižo w 16. lětstotku ßo Schpaniczan Pizzaro a jeho towarschojo prózowachu, ßo bajkowskeho bohatstwa smozowacź. Se starych prajow chzedźa mjenujzy wjedźecź, so je poßledni inkaski kral pokład, kotryż hódnoscź dweju milijardow pschedstaja, do Guatavitaskeho jězora cźißnył. Jene jendźelske towarstwo je ßo nětko wużiwajo nawjedźenja noweho cźaßa na to dało, jězor wußuschicź. Njedźiwajzy najwjetschich wobcźeżnoscźow, kotreż ßo tymle prózowanjam napschecźo stajeja, każ sliwki a hórske wotwalenja, je ßo jim tola hižo poradźiło, jězorej wo něhdże 14 metrow spadnycź dacź. Ssu hižo też sajimawe wězy namakali, króny, stare brónje, wumjelske wězy a wumjelszy wudebjenu domjazu nadobu. Tola te wězy maja bóle staroźitnu dyżli metallowu hódnoscź. Też ßo w tu khwilu jara prascha, hacź namakane wězy k Inkaskemu pokładej ßłuscheja, hdyż je też na nich widźecź, so ßu wone se stareho kulturneho cźaßa. Wjele bóle měnja, so ßu Indianojo tele wězy k cźeścźi ßwojich pschibohow do ßwjateho jězora cźißli. Jendźelske towarstwo je ſ namakanki hižo pjenjesy cźahnyło a je stare wězy sa 875,000 hriwnow pschedało. Wot tejele sumy k dwěmaj milijardomaj je hischcże daloka noha, tola pytarjo sa pokładom njeißu hischcże nadźiju spuschcźili.

* (Dwě scźě cźłowjekow w płomjenjach.) Wobydlerjo połnózneje Ameriki ßo hischcże pschezo ſ hobrskimi lěßowymi wohnjemi trascha. Jedyn telegram ſ Detroita praji, so ßo tam njepschestawajzy lěßy pala. Żelesniski cźah, kotryż cźěkazych wobydlerjow ſ Prespue Ile do Metza wjesesche, je ßo w palazym lěßu swrócźił a ßo spalił. Po poßlednich powjescźach je něhdże 200 cźłowjekow ßmjercź w płomjenjach namakało.

Drjewowa awkzija.

W **Rakeczanskim** hajniskim revěrje Delnjowujesdźansko-Rakeczanskeho knjejstwa, Manjowskej wyschschej hajnkowni ßłuschazym, ma ßo **wutoru 27. oktobra t. l. dopołdnja wot 9 hodźin** scźěhowaze palne drjewo sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź:

Dopołdnja w 9 hodź. pschi kschiżenju Rakeczansko-Jitkowskeho pucza a Nižowjesczansko-Trupinjanskeho pucza w ptaczej humjenzy

23 rm khójnowych schcźěpow I. druźiny,
39 = = = II. =
43 = = = III. =
50 = klumpachow,

w 11 hodź. pschi kschiżnym kamjenju na Jeńscheczansko-Wyßokowskim puczu

2 rm khójnowych schcźěpow II. druźiny,
26 = = = III. =
26 = klumpachow,
159 = dołhich hromadow,

w 12 hodźinach pschi Kißylczanskim hacze na Rakeczansko-Hermanczanskej drosy

4 rm khójnowych schcźěpow III. druźiny,
5 = klumpachow,
150 = dołhich hromadow.

Wotwoženje drjewa je wschudże jara dobre.

Wyschscha hajnkownja w Manjowje
pola Delnjeho Wujesda w Schl.

Drjewowa a ßłanjowa awkzija.

Wutoru 27. oktobra t. l. ma ßo na **Jitkowskim** hajniskim revěrje, Rakeczanskemu knjejstwu ßłuschazym, **309** rm **pjeńkoweho drjewa** a dźělba **lěßneho ßłanja** po loßach sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź, a to

dopołdnja w 10 hodźinach 47 rm pjeńkoweho drjewa pschi Konjeczanskim puczu a 1 hektar lěßneho ßłanja.

Dopołdnja w 11 hodźinach 208 rm pjeńkomeho drjewa w Czornych Wólschach pschi Jitkowsko-Trupinjanskim puczu.

Pschipołdnju $^1/_2$1 hodźiny 54 rm pjeńkoweho drjewa pschi Łuczným haczе a 1 hektar ßłanja tam.

Wuměnjenja ßo do awkzije wośjewja.

W Manjowje, 22. oktobra 1908.

Hajniske sarjadnistwo.

Kedźbu! **Melichar & Löbelt.** Kedźbu!

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawamoj, so ßmój 17. oktobra 1908 w **Budyschinje pschi hlownym torhoschczu pod radnej khěžu** ſ napschecza „skoteho hodlerja"

pschedawańnju drasty a drastnych tkaninow

wotewrikoj.

Po najnowschej modże seschite mužaze, pacholaze a hólczaze wobleczenja, symske paletoty, pschesapinaki, kholowy, wodunjepschepuschczate koßmikate pelerinu, dźěczaze paletoty atd., kaž tež najnowsche ☛ **zonjaze a holczaze žakety** ☚ we wulkim wubjerku poruczamoj.

S dobom poruczamoj ßo

k seschiczu woßebneje drasty po měrje.

Jako dołholětnaj krawzaj sa dźěło po měrje w najwjetschich spezialnych krawzowańnjach po měrje we Winje a Budyschinje, tež wuczenaj pschirěsowarjej, koż tež 14lětne dźěłanje (pod mjenom Ernst) pola Wassermannez firmy w Budyschinje samóžamoj wschě žadanja spokojecz.

Wo dobroczinwe podpjeranje ßwojeho pschedewsacza prosscho poruczamoj ßo

ſ poczescowanjom

Josef Melichar & Ernst Löbelt.

Pschedawanje delka a po 1 skhodze.

Budźemoj ßo prózowacz po tunich pschisprawnych płaczisnach pschedawacz.

Do Lejna

pola Khrósćiz!

Njedźelu a pondźelu, 25. a 26. oktobra

wulka kermuscha.

Sa dobre jědże a picże, **hußazu a sajeczu pjeczeń,** je ßo najlěpje postarało.

Najpschecželnischo pscheproschujetaj

Pětr Nowak a mandźelska.

Do Noweje Jaßońzy!

Njedźelu a póndźelu

☛ **kermuschne reje** ☚

te ßylnje wobßadźenej **balstej hudźbu** Ramnowskich herzow.

Najpschecželnischo pscheproschujetaj

P. Hofmann a mandźelska.

Do Lasa!

Njedźelu 25. oktobra

☛ **reje.** ☚

Pschecželnje pscheproschuje

K. Scholta.

Hischcże derje dźeržane **konfirmandske wobleczenje** a 2 noschenaj **swjećschnikaj** staj na pschedań w Budyschinje na kotokskej haßy 8 po 2 skhod.

Skoro nowe **schěroke ložo,** skasane bylo, polěrowane **dobre ložo ſ matrazu,** kaž tež nowa **wódna schtanda** ßu pscheměnjenja dla na pschedań na Lubijskej drósy čo. 22 po 2 skhod.

Wós na pschedań.

Wočinjeny žołty wujěsdźowanski wós, sady ßo saczinjazy, se schěrokej kolizu je na pschedań pola

Kellera w Rakezach.

Kowańnja

nowa natwarjena, ſ pschedawańnju żelesnych tworow, we wjetschej wßy hornjeje Łužizy leżaza, je hnydom na pschedań. Płaczisna 30 000 hr., napłaczenje 10 000 hr. Posticzenja pod czißkom 316 njech ßo we wudawarni Serb. Now. wotedadźa.

Kuchańki, ßłużobne holzy, dźowki, wotroczkow, pohonczow ſ wulkej mjdu do dobrych ßłużbow pyta

pschistajerka **A. Hultschowa**

w Albertskim dworje.

Kuchańki, ſwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjesa Heinr. Mohra.

Holza, kotraž chce **schwalczistwo** nawuknycz, wuczbu namaka pola **Marje Kuhmanez** w Rakezach.

Wustojneho pohonca na lěto 1909 pyta

Keller w Rakezach.

Prěnja hypotheka!

Mi je ßo poruczilo, **17000 hr.** jako prěnju hypotheku ſa jenu tudomnu rjanu leżomnoscz hnydom wobstaracz.

Wopalna kaßa: 28000 hr.

Dale pytam požczicz:

12000 hr.

jako prěnju hypotheku ſa 92 kórzow wulke kubło, wopalna kaßa 9800 hr.

15000 hr.

jako prěnju hypotheku na nowonatwarjenu tudomnu khěžu, wěstosez ßyrocżazych pjenjes.

5000 hr.

jako druhu hypotheku daloko niże wopalneje kaßy po 5%.

7000 hr.

jako druhu hypotheku na leżomnosez w Huſzy, jara pschihódne.

Wupożczerjam ½% kóždeje pschesmje wupożczeneje sumy dawam, wurasnje pak pschispomnju, so niz pjenjesypytaŕ, ale so ja ßam damnum płaczu.

K. Raue w póstskej kowańni.

Telefon 629.

Burske towarstwo w Rakezach

směje, da-li Bóh, jutsje **njedźelu 25. oktobra** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gáblerez hosczenzu poßedźenje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Pjerje k drěczu

ßo pschijimuje

we wokrjesnym wustawje na Židowje.

☛ Dźěłaczerjow ☚

pyta **tonowa dźěłatnja**

we **Wětrowje** pola Njeßwacżidła.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi hutrowych wikach 1 **telefon czißło 415**

poruczа ßwoje daloko a schěroko snate

palenzy a likeury.

Roseßłanje w czwizach a bleschach.

☛ Proschu ßebi płaczisnowy sapiß žadacz. ☚

K 1. januarej 1909 jako 1. hypotheku na tudomnu leżomnosez

15000 mk.

po 4½% ſ wěstosczu ßyrocżazych pjenjes požczicz pytam.

K. Raue

w póstskej kowańni.

Kóń,

5lětny, ßylny, ßrěnjeje wulkosże, bruny wallach, je na pschedań w Hrodźischczu čo. 11.

☛ Schtrympy

k schtrykowanju a pschischtrykowanju a **schaty k platowanju** ßo w Hněwßezach czißło 18 pschijimuja.

(K temu czißłu pschiloha.)

Pschiloha k czišku 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. oktobra 1908.

Placišny rěsneho sloty na Drježdžanskich slótnych wikach.

19. oktobra 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Ekótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	42 45	78 81
awstriske	43—47	79—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	38—41	74 78
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	33—37	66 73
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	28—32	58—63
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	40—43	72 75
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	36 39	67—71
3 starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	31—35	61 66
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	27—30	57—60
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	49—55
Byki:		
1 połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	40 43	72 75
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—39	67 71
3. ßnadnje pizowane	30 34	62 66
Čželata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyzy	50—53	80—83
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyzy	46—49	76—79
3. ßnadnje wuwite wot zyzy	40—45	70—75
Swinje:		
1 połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižjenjow w starsbje hač do 1¼ léta	54—56	69 71
2. mjaßne	51—53	66 69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	46—50	61—65

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 17. oktobra 1908 wot hr.	np	hač hr.	np	W Lubiju. 22 oktobra 1908 wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńca . . . běła	—	—	—	—	9	70	10	—
" . . . žołta	—	—	—	—	9	25	9	60
" nowa	9	55	9	70				
Rožka . . .	—	—	—	—	8	—	8	30
" nowa	8	25	8	38	—	—	—	—
Ječmjeń . . . 50 kilogr.	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows . nowy	7	60	7	80	7	—	7	50
Hróch . . .	10	—	13	—	10	—	10	50
Woka . . .	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły . . .	15	—	16	—	13	—	15	—
Hejduschka . . .	20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny . . .	2	—	2	50	2	—	2	40
Butra . . . 1 kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	60
Pšeničžna muka 50 "	11	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	10	3	35	2	40	2	70
Ssloma . . 100 "	3	34	3	50	2	50	3	50
Prošata 1260 schtuk, schtuka	8	—	21		—		—	
Pšeničžne wotruby . . .	—	—	6	25	5	75	6	30
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeničžny gris	—	—	6	25	—	—	—	—
Rjany gris . . .	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 65 np. hač 9 hr 85 np., rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr 50 np., ječmjeń wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 60 np., wows wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr. — np.

W Budyschinje placzeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np hač — hr np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hač 13 hr. 47 np., kórz ječmjenje po 140 puntach 13 hr 02 np hač 13 hr. 30 np.

Wiežne placišny w Kamjenzu.

22. oktobra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 15 np. hač 8 hr. 40 np., pschenza wot 9 hr. 20 np. hač 9 hr. 80 np., ječmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 25 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyna 2 hr. 75 np., běrny 2 hr. 30 np., ßloma (100 kilogr.) 3 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 23 oktobra: Rjane a symne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 19. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Bjedrich Lindner, sawalet schkleńzy w Kleinwolmsdorfje, ſ Hanu Marthu Dürrlichez na Zidowje. — Jan Wojta, twarski dźěłaćer na Zidowje, ſ Madlenu swudowjenej Pawlikowej rodź. Pinkez we Wulkim Wjelkowje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Arthur Gerhard, Bjedricha Arthura Bleyla, blidarja we Wurizach, ß. — Pawoł Max, Ernsta Augusta Kubjenza, twarskeho dźěłaćerja w Hruboczizach, ß. — Frida, Ernsta Augusta Soby, konjerja w Scžijezach, dź. — Frida Hedwiga, Jana Ernsta Mikanje, khěžerja a fabrikarja na Zidowje dź.

Zemrjeli:

W Michałskej woßadze: 15. oktobra: Khrystiana Žurez, Michaka Augusta Nowaka, žiwnoscźerja w Jeńkezach, mandźelska, 58 l. 10 m. — Morwy narodź. ßyn Jana Khorle Pawlika, khěžerja a molerja w Kelnje. — 16. Khorla Gustav Röthig, famkař a dostawař invalidskeje renty ſ Hörnitz, we wokrjeßnej khorownі na Zidowje, 49 l. 10 m. 9 d. — Erna Gertrud Hildegard, Jurja Pawoła Hantuscha, wikowanskeho sahrodnika w Kelnje, dź., 5 l. 4 m. 10 d — Hana Martha, Pawoła Hermanna Bergera, pohonca pod hrodom, dź., 2 m. 22 d. — 19. Marja Neumannez, schwalcza w Jeńkezach, 48 l.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

19. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Na reform. ßwjedźenju smeje rano ½8 hodź. farar Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. duchowny Voigt němske a ¾10 hodź. žerbske prědowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo sběrać.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

19. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farar Domaschka rano ½8 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Ssobotu jako na reform. ßwjedźenju smeje duchowny Boitz rano ½8 hodź. žerbsku spowjedź, farar Domaschka ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo sběra.

Czěsku brunizu

(wuhlo)

Słokomorowske salonowe, worjechojte a kóstkojte briket, schlesyski koaks

po tunich dnjowych placišnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarckskej dróhy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjentnej haßy. **Na sadnjej bratrowskej haßy 2.**

Sa brylowpotrjebnych.

Khorla Schołta, optikus

pschi hlownym torhoschezu w Budyschinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóčniki**, kotrež ßo jenoż, sa wóczko ßo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schtlenzy atd., **bryle a tłóčniki** po lěkarskim wukasanju.

Sałoženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócź mytowany.

Otto Preuß

měješčel **Khorla König**

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4

ſa naſymſki a ſymſki cžaß ßu wſchě nowoſcže

mužazeje, žonjazeje a dźěcžazeje drasty

hižo doſchke a poruczam

žonjaze žakety, cžorne a marengo,
hižo po 4 mk. 90 np.,

holcžaze žakety wſchěch barbow hižo po 3 mk.,

Mužazu a hólcžazu drastu
w najwjetſchim wubjerku.

Najſprawniſche poßkuženje. Najtuńſche płacžiſny.

Najwjetſcha pſchedawarńja w Budyſchinje

filzowych, zylindrowych, houtwarſkich a dźěcžazych klobukow

wſchěch **ſymſkich nowoſczow** jara hódnych a trajnych
po woprawdže jara **tunich płacžiſnach,**

ratarſke, domjaze, dźělanſke a dźěcžaze mězy

wſchěch pomyßlnych družinow a formow jara płacžiſny hódne,

filzowe ſtupnje,

filzowe tofle, filzowe ſchkórnje, póduſche,
ſnaty najlěpſchi wudźěłk,

pjelſcžowe boy,
cžorne a pißane jara tunjo.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 — pódla hoſcženza winoweje kicze.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płacženſkimi wumĕnjenjemi poruca

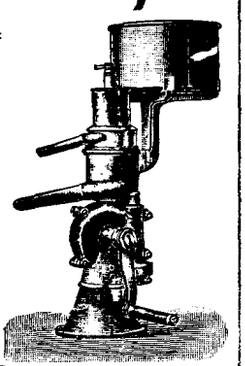

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

měješčelej J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płacženja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maſchina ßo wĕzywuſtojnje ſtaji.

Sſobotu na kamjentnej haßy.

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyſchinje
na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczažow** k dobroczíwemu wobkedźbowanju poruca.

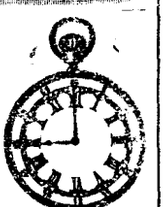

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžiſny.

Sa

naſymſku potrjebu

po pſchihódnym wotſamknjenju poruczamoj

po ſcžĕhowazych tunich płacžiſnach:

wolmjane dźěcžaze ſchtrympy hižo po **25** np.,
wolmjane žonjaze ſchtrympy hižo po **45** np.,
wolmjane mužaze ſoki hižo po **35** np.,
barchentowe koſchle ſa dźěcži hižo po **35** np.,
barchentowe koſchle ſa mužſkich hižo po **1** mk.,
barchentowe koſchle ſa žónſke hižo po **1** mk.,
barchentowe ſpódnje kholowy ſa žónſke hižo po **85** np.,
barchentowe ſpódnje ßuknje ſa žónſke hižo po **50** np.,
normalne trikoty ſa dźěcži hižo po **60** np.,
normalne koſchle a **kholowy** hižo po **1** mk.

Schtrykowanſku wolmu

po najtuńſchich płacžiſnach a w najwjetſchim wubjerku jenoz cžiſtowolmjane druziny ſchcžeńk po 35, 40, 45, 50, 60, 75 np.

Hotowe wupjerki něktrych wulkoſczow hižo po **3** mk.,
hotowe zychi něktrych wulkoſczow hižo po **2** mk. **25** np.,
hotowe ßlomniki něktrych wulkoſczow hižo po **1** mk. **25** np.,
barchentowe poßleſchczowe płachty a **ſpanſke pſchikrywy** hižo po **1** mk.,
blidowe pſchikrywy (deki), wolmjane ſ wuſchiwanjom hižo po **1** mk. **80** np.,
gardiny, běle a na žołcz hižo po **20** np.,
běhanſke tkaniny, krute druziny, hižo po **40** np.,
linoleum, wjele ſchěrjow, hižo po **85** np.,
teppichi, wſchěch wulkoſczow, hižo po **1** mk.

Składnoſtna kup!

Wulka dźělba

žonjazych bluſow a ſchórzuchow

wjele niže ſwuczeneje płacžiſny.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3. Telefon 488.

Pschipósnaty wubjerny

khofej

woßebje ßylne měschenja
po **1 mk.** a **1 mk. 20 np.**
porucza

Hans Lindner
pjedy Paul Hofmann
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětonju.

Poruczam
drainěrowanske roly
wschěch wulkosczow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakoßneje a runeje formy,
proßaze korta
s prěkuschom a bjes njeho,
plestrowanske platy
(diagonalne a kschiżne mustry),
wudymanske roly
shibnjene a rune,
po fabrikskich płaczisnach.
Emil Dietrich
w hosczenzu w Lětonju.

Wósk k krjepjenju **rejwanskich łubjow**
najlěpscheje hódnosczje
je dostacz pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Jabłuka k tłóczenju,
tschaßene tola srake,
kóżdu dźělbu sa hotowe pjenjesy zentnar po 1 mk. 60 np. hacz 1 mk. 90 np. kupujetaj
dr. Herrmann a dr. Wjazka
w Budyschinje
pschi kralowskim walu 10.
Hornjołużiska tłóczerńja ßada.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarńja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liszinow** wscheje druzhiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnosczow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadżowanje pschedawanje leżomnosczow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelż ßym dołhe lěta s rěcznikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Lubijska banka

w Lubiju w Sakskej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyschinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 sa pjenjesy, pola naß na dań date:

bjes prjedawscheho wupowjedzenja	2½ %	na lěto.
s měßacznym wupowjedzenjom	3 %	
s 3měßacznym "	3½ %	
se 6- a 12měßacznym wupowjedzenjom	4 %	

Pjenjesy, kotrež ßu bjes wupowjedzenja podate, móża ßo tež sa check wuzicz. Checkowe knizki, każ tež postajenja, checkowy wobkhad nastupaze, ßu pschi naschich kaßach dostacz.

Filiala Lubijskeje banki
w ßerbskim domje.

Emil Wehrle

w Budyschinje na jerjowej haßy 7.

S poniżenjom bawłmjanych płaczisnow a s pschihódnym wotsamknjenjom je mi mózno, ßwój skład

bawłmjanych košlow

po tunich płaczisnach poskiczicz.

Wulke **żonjaze a mużaze koschle** hizo po 1 mk.
Dźěczaze koschle hizo po 30 np.

Pollama s rjanymi mustrami.

Jaki a blusowe barchenty

s krucha a sbytki na wulki wubjerk,

wupjerki a zychi po wschěch płaczisnach,
ßwětłe a cźěmno-czerwjene, każ tež hotowe seschite;
běły, czerwjeny a módry płat
wschěch schěrjow;
schantka (dybsaczne rubischka)
s běłeho a pißaneho płata a bawłmjane.

Pistne khartki

czischczi spěschnje **Smolerjez knihiczischczerńja.**

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomaß,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho porucza
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Jahły, hejduschku, grupy, ßoki, buny, hróch
rajß, nudle,
dobru pscheńczną muku
porucza **Khorla Kahrowe**
pschi żitnych wikach.

Rjany polcz
punt po 70 np. porucza
Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

Najlěpscha
żrojita koża,
bawłmjane a wjelbłudokoßmowe
czěrjeńske
rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
czehnitu móz powjetschazy a ßuwanju rjemjenjow sadźěwazy, jenoż najlěpscheje hódnosczje porucza

Otto Büttner

pschedawatnja koże, czěrjeńskich rjemjenjow a technischich gumijowych wězow
w Budyschinje
pschi hłownym torhosczu 9.

Ia. kołomas, maschinski tuk,

najlěpschi ruski
maschinski a zylindrowy wolij,
motorski a dynamoski wolij
najlěpscheje druziny
porucza

Otto Büttner

pschedawatnja koże, czerjenskich rjemjenjow, technischich a gumijowych wężow
w Budyschinje
pschi hlownym torhoschczu.

Pschezo a pschezo ßo praji,
so ma

Ota Sachse

tola najlěpschi

khofej

po wschěch płaczisnach,
ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Dla samjesowanja schtomownje dobre druziny ßadowych schtomikow, a to

1000	**schtuk po**	**600 mk.,**
100	**=**	**70 mk.,**
10	**=**	**8 mk.**

pschedawa
knježi dwór w Bóschizach
pola Njeßwaczidła.

Pißarnja

ßa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a ßawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej dróźy cźo. 1
po 1 schodźe, hosćenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Moritz Wassermann

najstarscha a najwjetscha woßebita schijerńja mużazeje a żonjazeje drasty
porucza

k nasymskemu a symskemu cźaßej

Żonjaze żakety
wschěch modnych tkaninow a faßonow,

żonjaze paletoty
cźorne a pißane, tež s astrachana a żidźaneho plyscha,

żonjaze
ßomocźane żakety
cźorne a pißane.

Wjecźorne mantle
cźerstwych barbow, jara tunjo.

Kimony, kostumy
s najnowschich tkaninow a faßonow.

Holcźaze żakety.

Mużaze symske swjerschniki
modnych faßonow, dobreje hódnosce, hobrski wubjerk.

Mużaze symske jupy.

Mużaze
sportske jupy.

Mużaze pucźowanske mantle a khornarje do wjedra.

Mużaze
wobleczenja s pikeschu,
wubjernje ßedźaze.

Hólcźaze swjerschniki, wobleczenja, jupy.

Wulki skład
Najwjetschi wubjerk. — **Najtuńsche płaczizny.**

cźornych wobleczenjow s roprom

do towarstwow a do zyrkwje.

Bohaty skład tkaninow k jeschiczu po měrje.

Moritz Wassermann.

Kastanije

a

żołdźe

po najwyschschich płaczisnach kupuje

Otto Engert

drogowa pschedawarnja
en gros en détail
Telefon 33*.

Kermuschny khofej

punt po 100 — 200 np.
porucza

Rudolf Pötschke

pschi mjaßowych jědkach 7.

Schparazy wolij,

pschihotowany ża schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika koscźoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

---

brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawosćz
ßo spěschnje połožeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Kupne a druhe wucźinjenja,

lisćziny wscheje druziny, prószwowne pißma wo wobhnadźenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje żadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnosćow, saradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow
pschi zitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěcźimoj tež ßerbski. —

Pjelsczowe twory

klobuki, mězy

w najwjetschim wubjerku po wschěch płaczisnach,
wowcze koże, wobßadźenske koże poruczam.

Schiju

nowe kożuchi a stare kożuchi

pscheschiwam a wuporjedźam, teho runja **żakety** ża **muzślich** a **żónske,** w kóždym cźaßu.

Kupuju

lischcze, tkhórjaze, kunjaze a sajecze koże
po najwyschschich płaczisnach.

C. E. Rincke,

kóżkarski mischtr na bohatej haßy 5,
s napschecźa **Lieberez** mydłoweje fabriki.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje,

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 44. Sobotu 31. oktobra 1908. Lětnik 67.

Swětne podawki.

Sakski ßejm

je ßo ßrjedu saßo shromadźił, so by w naléczu pschetorhnjene wuradźowanja dale wjedł. W ßwojim prěnim poßedźenju je druha komora wo wschelakich petizijach wuradźowała. Petizija wo twar żeleśnizy se Sohlanda psches Wjednarjezy, Wołbramozy do Noweho Města ßo knjeżerstwu k wjedźenju da. Wschě druhe petizije ßo na ßebi leżaze wostajichu. Mjes nimi bě też petizija Koßlowskeje gmejny wo pschiprawjenje ßamostatneho hońtwinskeho wokrjeßa. Nasch ßerbski sapóßłanz Kokla ju se scżěhowazej rěczu poruczowasche:

„S podobnymi petizijemi, kajkaż je ßo saßo jena s Koßlowa ßejmej pschipóßłała, je ßo ßejm hižo dołhe lěta saběracz dyrbjał. Wone ßu wschě frudny woßud měke. Nimale wschě s Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa, a to s jeho połnóżneho dźěła pschikhadźeja. Ludźo, kotsiž tam bydla, po mojim měnjenju, tola woprawdże se ßamej wólnoscżu a wjeßełoscżu abo s pschecźiwjenjom petizije njedźěłaju; pschetoż woni ßu měrni, loyalni a dźěławi wobydlerjo. Duż dyrbja po mojim měnjenju tam pschicżiny bycź, s kotrymiż ßo woni w hońtwinskich naležnoscżach a hońtwinskich poměrach schkodowani widźa. Tam dyrbja wěste njedostatki bycź, kotrež chzedźa woni wotstronjene měcź; to ßo tola s petizije spósnawa. Tamnym dobrym wo wotpomhanje proschazym ludźom dyrbjało ßo dowolicź, so ßměli ßo jenemu ßußodnemu hońtwinskemu wokrjeßej pschisamknycź, kotryż je sa jich wobstejnoscże pschihodnischi a pschisprawnischi. Wyschnoscź jich njedyrbjała nusowacź, ßo k hońtwinskemu wokrjeßej pschisamknycź, s kotrymż woni cżeżko schkoduja. Tu dyrbi ßo woprawdże rjez: Mi je teho luda żel!

W interesßy tamnischich podtłóczenych ludźi chzył kralowske statne knjeżerstwo proßycź, so by ras na městuje ßamym abo psches pschißłuschnu wyschnoscź pschepytacź dało, na kajke waschnje mohło ßo njepscheßtawazym skórżbam wotpomhacź."

Minister hrabja s Hohenthal Kokli wotmolwi, so ani ministerstwo snutskownych naležnoscżow, ani wokrjeßne hejtmanstwo nicżo wo tym njewě, schtoż je sapóßłanz Kokla rěcżał. — Jeli so knjeżerstwo wěrnu rosprawu wo Koßlowskich hońtwinskich wobstejnoscżach dostanje, njebudże drje ßo dale wotwlakowacź, woprawnjene próstwy Koßlowcżanow dopjelnicź.

Khěżor Wylem wo němsko-jendźelskich poměrach.

Jendźelske nowiny „Daily Telegraph" ßu rosrěcżenje wosjewiłe, kotrež je jedyn jendźelski diplomat njedawno s khěżorom Wylemom wo němsko-jendźelskich poměrach měł. Khěżor je prajił: „Wy Jendźelcżenjo scże w nastupanju němskeho stracha do zyła wrótni. Njedowěrjenje, kotrež Jendźelska pschecźiwo Němskej sacżuwa, je wulkeho luda njedostojne. Żadoscźiwje ßebi pscheju, so bych s Jendźelskej w pschecźelstwje żiwy był. Moje skutki dyrbja tola sa mnje rěcżecź. Tola Jendźelcżenjo njehladaju na to, schtoż ßym cżinił, ale na tych poßkuchaju, kotsiž ßo na stajnoscźi na moju politiku hrěscha a ju swohidźeja. Wscho, schtoż cżinju, ßo wopak wukkaduje; to dyrbju jako skschiwdźenje mojeje woßoby pschijecź. Ssym pschecżel Jendźelskeje. Jendźelske nowiny pak jendźelskemu ludej radźa, poskicżenu ruku wotpokasacź, na to pokasujo, so moja druha ruka kakacź dźerži.

W burskej wójnje běchu němske nowiny a němski lud pschecźiwo Jendźelskej. Knjeżerstwowa Němska wschak je hinasche měnjenje měła. Hdyż bě burska wójna kritisku wyschinu doßahnyła, Franzowska a Ruska Němsku napominaschtej, so by ßo s nimaj sjednocźiła a Jendźelsku nusowała, wójnje kónz cżinicź, so byschtej ßo burskej republiziy sdźerżałej a so by ßo Jendźelska ponižiła. Ssym wotmolwił, so ßym daloko wot teho, na Jendźelsku tłóczicź abo ju ponižicź a so chzu ßo sminycź schmatanzow s tajkej wulkej namórskej mozu, kajkaż je Jendźelska. Junu budża Jendźelcżenjo cżitacź, schtoż ßym tehdy jendźelskej kralowej sdźěłił a kajke wotmolwjenja ßym tehdy jendźelskej kralowej dał a kajke wotmolwjenje ßym tym statam dał, kotrež chzychu Jendźelsku sniczicź.

To bě w dezembrje lěta 1899 w cżaßu jendźelskich porażenjow w połodnischej Afriziy. Tehdy list wot mojeje cżeścżeneje wowki dostach, na kotryż ßobuczujaze wotmolwjenje póßłach. Cżinjach wjazy, jenemu offizérej poruczich, nadrobnu rosprawu wo liczbje wojowarjow na woběmaj stronomaj w połodnischej Afriziy wudźěłacź. Po mojich planach po mojim měnjenju najlěpschi wójnski plan wudźěłach, jón mojemu generalnemu stabej k kritiziy pschedpołożich a jón potom do Jendźelskeje póßłach. A tole pißmo teho runja we Windsorskim hrodże leži. Jako spodźiwne setkanje njech pschispomnju, so wote mnje wudźěłany plan jara bliśko temu pschińdże, kotryż je lord Roberts (jendźelski roskasowar w burskej wójnje) pschijał a ßbożownje pschewjedł."

Khěżor wo němskim wójnskim łódźstwje rěcżo skónczi: „Němska je młode, sakcźěwaze khěżorstwo, ma ßwětodaloke, ßo rucże wupscheścżeraze wikowanje. Woprawnjena cżeścżelakomnoscź wschitkim wótcżinskim Němzam sakasuje, jo na někajke waschnje samjesowacź. Němska dyrbi mózne łódźstwo měcź, so mohła tole wikowanje a ßwoje wschelakore interesßy też w najdalschich morjach schkitacź. Němska dyrbi na wschě móżnoscże w dalokim ranju pschihotowana bycź. Schtó mohł do prědka wjedźecź, schto ßo w pschichodże w dalokim morju stanje, w cżaßu, kotryż njeje tak daloki, każ ßebi někotryżkuli myßli. Móże ßo junu stacź, so budże Jendźelska wjeßeła, so ma Němska wójnske łódźstwo, hdyż budźetaj wobaj krajej na tej ßamej stronje ßwój khóß ßłyschecź dawacź we wulkich debattach pschichoda."

Jendźelske nowiny woßoba, s kotrejż je khěżor rěcżał, bóle sajimuje, dyżli khěżorowe rosrěcżenje. Do praschenja móżetej jenoż dwě woßobje pschińcź: prjedawschi jendźelski póßłanz w Barlinje abo prjedawschi jendźelski póßłanz we Winje. Jendźeliźy liberalni na khěżorowej dobrej woli żenje njedwělowachu, tola druhy Jendźelcżenjo pschezo rosważowachu, so khětry dźěł němskeho luda, mjes nim wjele wyßoko stejazych woßobow, s Jendźelcżanami derje njeměni. Wobkrucżenja němskeho khěżora bjes dwěla połne wěrjenja saßłużeja, tola bohużel njeje ßo sabyło, so je runje khěżorowy telegram na presidenta Krügera był, s kotrymż je ßo tehdy jendźelski lud hłuboko sranił, so wschě khěżorowe rěcże a pschewsacża jara kritiszy wobhladuje. Njedźiwajcy teho pak w Jendźelskej s dźakom k wjedźenju bjeru, so je khěżorowy wliw jenicżki był, kotryż je wotmyßlenjam něhduschich pschecźiwnikow Jendźelskeje sadźěwał. Wschě jendźelske nowiny ßo temu jara dźiwaja, so je khěżor tak wob-

ſchěrnje rěczał, bjes teho ſo by jedyn miniſter nĕſchto wo tym wjedźał. — W belgiſkich nowinach ßo mĕnjenja ſaſtupuja, ſo je ßo khěžorowe rosrěczenje ſ wotpohladom wojſewiko, ſo by ßo Jendźelſka wot Franzowſkeje a Ruſkeje dźĕliko.

Jĕſba brabje Zeppelina a pruſkeho prynza Hendricha w nowym ballonje.

Sswój nowy ballon wjazy krócź wuſpytawſchi je hrabja Zeppelin wutoru pruſkeho prynza Hendricha na dalſchu jĕſbu ßobu wſak. Pódla prynza Hendricha ßo namórſki kapitan Miſchka a prynzowy parſchonſki adjutant ſ Kneſebeck wobdźĕliſchtaj. W 11 hodź. dopołdnja ßo ballon do powĕtra puſchcźi a ßo najprjódzy k Meersburgej ſaměri, potom wón wyſche Ueberlingena, Konſtanza, Bingena, Schaffhauſena do Steina a wot tam wrócźo do Manzella leczeſche, hdźež ßo wón ſ wyſkanjom ſhromadźenehо luda popołdnju w 5 hodźinach na jĕſor dele puſchcźi a do pluwazeje kólnje ſajĕdźe. Prynz Hendrich bĕ ſ jĕſbu w najwyſchſchej mĕrje ſahorjeny a ſ woßebitym pſchipósnaczom wo ballonowym ſprawjenju do wyßoka rĕczeſche. Najwjetſchi ſaczíſchcź na njeho mĕrny ſlĕt czinjeſche. Prynz ßam njepſchestawajźy prawidło wjedźeſche.

Na dołhu dnjowu a połnoznu jĕjbu k tak dalokemu mĕſtnu kaž k Mainzej ßo hiſchcźe hrabja Zeppelin nochze ſwĕricź. Bliżſche dny njebudźe ballon ſ nowa leczećź móz, dokelž trĕbneho płuna, ſ kotrymž dyrbi ßo pjelnicź nima. Dwaj waggonaj ſ płunowymi bleſchemi ſtaj ßo do jĕſora walikoj. Jedyn waggon je ßo wſchón rosbił, druhi njewobſchkodźeny w jĕſorje leži.

Drohowe njemĕry w Prahy

ßu ßo ſańdźeny tydźeń wjazy krócź woſpjetowake. Wot teho cźaßa, ſo ßu ßebi nĕmſzy ſapóßłanzy rospuſchczenje czĕſkeho krajneho ßejma wunuſowali, ſtej ßo njeſnjeßliwoſcź a hida mjes Czechami a Nĕmzami nanajhórje rospyrikej. Najbóle ßo Czechojo nĕtkole na ſhromadne wukhody nĕmſkich ſtudentſkich towarſtwow ſ pißanymi bantami a cźapkami po pſchikopach (hrjebjach) hnĕwaju. Czechojo maja tele wukhody ſa wußmĕchowanje czĕſkeho luda, a runje w nĕtcziſchim cźaßu ßu jim wone ſ wulkim pohórſchkom. To nĕmſzy ſtudentojo derje wjedźa, a runje teho dla ßo woni tychle ſhromadnych wukhodow njewoſtajeja. Sańdźenu njedźelu je tychle ſtudentſkich wukhodow dla k nowym njemĕram dóſchło. Polizija bĕ je wocźakała a bĕ ßo teho dla na pſchikopach ſeſtupała. Hdyž Czechojo ſtudentam do pucźa ſtupichu, poliziſtojo ſchkitujo ſtudentow wobſtupichu a jich napominachu, ſo bychu do nĕmſkeho kaſina ſchli. Dokelž ßo ſtudentojo poliziſtam pſchecźiwjachu, jich cźi ſ mozu do wrotow nĕmſkeho kaſina tłóczachu a nĕkotrych ſpjeczowarjow ſ nich ſrubachu. So by ßo njemĕram kónz cźiniło, polizija ſtudentſkim towarſtwam ſhromadne wukhody po pſchikopach ſakaſa. Njedźiwajźy teho ſtudentojo naſajtra ſ nowa ſhromadnje po pſchikopach cźahachu. S wopręđka jim nichtó njewobaraſche, ſa hodźinu pak bĕ ßo wjele czĕſkeho mkodeho luda ſbĕżało, kotryž ßo do ſtudentow ſ pukami da. Wojazy dyrbjachu ſkónczńje biczkow roſehnacź. Tež w ſczĕhowazych dnjach dyrbjachu ßo bitwiczki mjes nĕmſkimi ſtudentami a Czechami ſ wójſkom potłóczicź. Na nĕkotrych drohach bĕchu ßo ßamo barrikady natwariłe. S tutymi njemĕrami pſchekupzy pſchi pſchikopach czĕżko ſchkodowachu. Mjes tym ſo ßo ſtudentojo a Czechojo pjerjechu, ßebi nichtó njeſwĕri, w jich klamach kupowacź. Deputazija nĕmſkich a czĕſkich pſchekupzow ßebi wot miniſterſtwoweho pſchedßydy barona Becka żadaſche, ſo by wón nĕmſkim ſtudentam ſhromadne wukhody ſakaſał. W poßedźenju zyłeho miniſterſtwa tež nĕmſkaj miniſtraj Ebenhoch a Geßmann ſa to hłoßowaſchtaj, ſo by ßo ſtudentam w Prahy noſchenje pißanych bantow a towarſtwowych wotſnamjenjow ſakaſało. Pſchecźiwo ſawjedźenju wuwſacźneho ſtawa w Prahy ßo wjetſchina miniſtrow wupraji.

Pucźowanje ßerbſkeho krónprynza Jurja do Peterburga.

Sſerbſki krónprynz Jurij je ßo hromadźe ſ prjedawſchim miniſterſtwowym pſchedßydu Paſchicźom na pucź do Peterburga podał. Tole pucźowanje mjes ßerbſkim ludom nadźiju ſbudźuje, ſo Ruſka jeho proteſt pſchecźiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny podpjeruje. Zar njeby ſwólniwy był, ßerbſkeho krónprynza pſchijecź. hdy by wón pſchecźam Sſerbije njepſchihłoßował. Paſchicź je do ßwojeho wotpucźowanja dopißowarjej „Noweho Wrjemjenja“ prajił, ſo ßerbſki lud w tym, ſo chze zar krónprynza pſchijecź, najwjetſche moraliſke doſczĕźinjenje a rukowanje ſa to widźi, ſo ßo jeho nadźije do ſkutka ſtaja. S annexiju Boßnije a Herzegowiny je ßo Sſerbiji a zyłemu Sſkowjanſtwu hłuboka rana nadyrika, a Sſerbiji nicźo druhe njewubywa, hacź ßo na Ruſku wobrocźicź.

W Ruſkej ßamej ßo hotuja, ßerbſkeho krónprynza ßwjedźeńſzy powitacź.

Ruſka duma (ßejm) budźe pſchecźiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny proteſtowacź. Duminy pſchedßyda Chomjakow je jenemu redaktorej „Noweje Rußi“ prajił: Ruſka njemóże mjelczźiz na ſkutk annexije hladacź. Sſkowjenjo ßu ßo w minjenym lĕtſtotku doſcź pſchikrótſcheli, w XX. lĕtſtotku njemóże Ruſka cźerpicź, ſo by ßo w tym pokracźowało. W zyłej Ruſkej naboženſki moment pſched ſkowjanſkim narodnym naſad ſtupa a teho dla ruſki lud pſchecźe njepotaja, ſo by Ruſka ſ Turkowſkej ſwjaſk ſczińika. Ruſka ßebi Dardanelle njeżada. Jeli ſo je Barlinſke wucźinjenje płacźiwoſcź ſa Awſtriſku ſhubiło, ſa naß. ruſki lud, wone płacźiwoſcze njemĕjeſche, hdyž ßo podpißa. Njepſchipósnawamy, ſo ma Awſtriſka intereßy w Sſerbiji, na Czornej Horje a w Rumunſkej. Njepſchipósnawamy, ſo ma Awſtriſka prawo poliziajſkeho dohladowanja na czornohórſkim pomorju. Njepſchipósnawamy tež annexiju Boßnije a Herzegowiny.

Wojerſke doſednanje mjes Sſerbiju a Czornej Horu.

Mjes Sſerbiju a Czornej Horu ßu ßo wſchĕ poſtajenja ſhromadneho wojowanja ſa pſchipad wójny wuradźike a ßo podpißake. Czornohórſki woßebity póßłanz Wukoticź je ßo ſ tutym pißmom, wot krala Pĕtra podpißanym, na domojpucź do Czorneje Hory podał. Tón krócź pak wón pſches Awſtriſku njepucźuje, hdźež by ſ nowa do ſtracha pſchiſchoł, ſo bychu jeho ſajeli a jemu jeho pißma ſebrali. Jenemu dopißowarjej je wón prajił, ſo wón na awſtriſku ſemju wjazy njeſtupi, khiba we wójnje jako wojak pſchecźiwo Awſtriſkej.

Wojak na exekuziji.

(Skónczenje.)

Ssudnik bĕ na nĕſchto dnjow do wokrjeßneho mĕſta wotjĕł, jeho ſaſtupnik bĕ ſtary ſwólniwy muż, wón pißmo ſeſtaja, je hnydom wotpóßła a mkodymaj cźłowjekomaj ſboże pſchejeſche, na cźoż wot burowki ßlĕbornik doſta. Potom wobaj tež hnydom k fararjej dźĕſchtaj. Bliżſchu njedźelu bĕ prĕnje pſchipowjedanje. Nĕtkole bĕ prĕnja krocźel k jeju ſbożu ſczinjena! Sa tón cźaß bĕ tež dawkowa należnoſcź i dźĕła ſrjadowana, tak ſo bĕ mako ſtracha, ſo mohłoj Khorwataj hiſchcźe pſchińcź. Hdyž wot połka roſprawa dóńdźe, móże hnydom wĕrowanje bycź.

Tež poßledni krócź bĕ wotpſchipowjedane, pſchecźiwo żeńtwje ßo ſadźĕwka njenamaka. Sawiſcź, kotruż nĕkotſi burſzy hólzy ſ wokolinу mjelczo pſchi ßebi noſchachu, ßo wukopa jako — pſchecźe ſboża. Hoſcźenzań „k ſkotemu lawej“ bĕ hižo woła, dwĕ cźelecźi a tſi ßwinje ſarĕſacź dał, a herzy hižo pomaku na hußle nowe truny ſpinachu. Tu ſ połka roſprawa dóńdźe: ſ puſchcźenjom nicźo njebudźe. Wſchĕdny wojak Jan Kamjenjak ma ßo bjes komdźenja k ßwojemu połkej wrócźicź, hewak by ßo ſ nim jako ſ cźĕkanzom jednało! —

To bĕ nĕtkole ſlĕ. Wojak a burowka najprjódzy jeno tak na ßo hladaſchtaj — zyle pſchekwapjene, doſpołnje hłupe bĕ jeju wobliczo. Ale mĕſto teho, ſo budźiſche ßo burowka do płakanja dała, pokaſa wona khrobłoſcź. „Kajke ßu mi to wĕzy!“ wona rjekny. „Schtóż ma dom a dwór, wojak bycź njetrjeba. To je ſakoń, to tež notar praji. Schtoż je ſakoń, je ſakoń, a to ßebi wſacź njedam. — „Skoty law“ dyrbi ſapſchahnycź, hnydom dyrbi ſapſchahnycź. S Janom do mĕſta k połkej dojĕdu. To chzemy tola widźecź!“

Naſajtra nuts do kaſarmy jĕdźeſchtaj. Janej bu woprawdźe ſlĕ, hdyž ſ nowa ſtruchły powĕtr mjes ſymnymi murjemi cźujeſche. Hdyž potom pſched hejtmanom ſtejeſchtaj, bĕ Hordakowa wĕſo jara wjele zunjſcha hacź doma. Na jara poddate a ßwĕrne waſchnje roſłożowaſche, ſo je wſchĕdny wojak Jan Kamjenjak wobßedźeŕ burſkeho kubła, kiž Hordakez rĕka, ſo je w hoſpodarſtwje zyle a doſpołnje nuſnje trĕbny, a ſo wona teho dla najponiżniſcho proßy, ſo bychu jeho ſ wojakow puſchcźili.

Hejtman ſ ramjenjomaj ſcźeże. Do wojakow dźĕ ßo tutón burſki braſchiwz tež tak njehodźi. — Burſki braſchiwz? Na to budźiſche Hordakowa knjeſej hejtmanej bjes maka nĕſchto rjekka! Pomyßli pak: dobre, njech ßo tež jemu njelubi, mi ßo lubi. Hejtman ſ ruku ſnamjo da: ſo w tej wĕzy nicźo cźinicź njemóże! a póßła wobeju cźłowjekow połkownikej.

„To je tola, kaž bychu naju ſa błaſna mĕli“, Jan wobożny naſpomni. „Połkownik naju ke generalej póſcźele a general ke khĕžorej. A khĕžor budźe hinak rĕcźecź. Tón rjekne: Do teho ßo njetykam,

jeli so moje wójsko wschědneho wojaka Kamjenjaka parowacź njemóże, dyrbi ßebi jeho wobkhowacź."

„Khěžorej to praju!" Hordakowa wotmolwi. „K cźemu sakonje wudawa, hdyž potom njepłacźa! Temu to praju!"

Połkownik, saßadźity knjes s brunym wobliczom a se ßněhběłymi wußami w nim, bě runje wješełeje myßle. Tón dźeń bě jeho dźowka po ßlubje. Wón potajkim sćerpnje poßłuchasche, kajke bolosćze taj cźłowjekaj mataj, haj młodu burowku ßamo namołwi, so by ßo ßydnyła. Wschědny wojak wěso dyrbjesche stejo wostacź. A kajki bě wußudk? Burske łubło wußwobodźa rekrutu, ale niz wojaka. Schtóž hižo wojak je, tón ma to wostacź, doniž cźaß nimo njeje. — A sa tajkule wotmołwu je ßo dyrbjała ßydnycź? Kaž kußnjena burowka poskocźi! Tola połkownik doda, so chze hladacź, schto ßo w tutym padźe s wuwsacźom cźinicź hodźi, a so dyrbitaj popołdnju do jeho wobydlenja pschińcź.

Jan ßo dodźiwacź njemóżesche, so jeho njeběchu hnydom do ßłużby sawołali a so ßměd̄żesche k wobjedu s burowku hischcźe w korcźmje jěscź. „Hdy budźichu radscho pschi wusběhowanju widźeli, so ßym hubjeny braschiwz!" Jan do poliwkoweho talerja bórbotasche.

„Wostaj to a njemjersaj ßo", burowka wotmolwi, „to je lischka, kotrejž ßu kicźe jara kißałe. Dokelž tebje wjazy njedostanje! Hejtman je braschiwz, hejtman to je!"

„Proschu tebje, mjelcź!" ju proschesche, „wobaj budźemoj wuspinanaj, jeli so ßo wukopa, schtož ßy nětkole prajiła."

„Też wuspinany ßy ty hischcźe runischi dyžli hejtman, to cźi praju!" burowka horliwje rěcźesche. „A nětkole chzemoj tola najprjedy něschto jěscź."

Hdyž potom saßo k połkownikej pschińd̄żeschtaj, tón Jana pscheßłyschowasche:

„Kak dołho je wón na tym kuble był?"

„Najpoßłuschnischo wosjewjam: Dwě njedźeli a jedyn dźeń."

„Jako exekuzijonski wojak?"

„Po roskasu, knjes połkowniko!"

„A wón ma burowku lubo?"

„Po roskasu, knjes Połkowniko!"

„A chze ßo nětkole s njeju woźenicź?"

„Po roskasu, knjes połkowniko!"

„A na tym kuble ßedźo wostacź?"

„Proschu najponižnischo, knjes połkowniko!"

Stary połkownik ßo k burowzy wobrocźi:

„Budźecźe wy nětkole dawki prawidłownje a w prawym cźaßu płacźicź?"

„Ach haj, chzemy sawěscźe wschitko pilnje a s cźaßom płacźicź."

„Dha wamaj pomhacź njemóżu", bórcźesche połkownik. S krutym wurasom wobliczа wón po pikotazej podłosy něschto krócź tam a sem pokrocźi. „Nimo teho", wón njejabzy rjekny a wosta stejo, „so ma Hordakowa hischcźe pschezo nětajki sbytk dawka dopłacźicź. Myßlu ßebi starschi sbytk. To macźe s dawkowej wyschnoscźu wucźinicź. Jeno to wam praju!" S powyschenym hłoßom: „Hordakowa! doniž wy njejscźe poßlednjeho sbytka sastateho dawka dospołnje dopłacźili, njemóżu waß wot exekuzijonskeho wojaka wußwobodźicź. Wschědny wojak Kamjenjak tak dołho na Hordakez kuble wostanje, doniž wschitkón dawk saplacźeny njeje: scźe srosymili?"

Jan bě hłupischi hacź burowka. Wona jeno tak slecźa hacź k połkownikej, so by jemu ruku wokoschika.

Tón Janej s ruku na ramjo poklepa a rjekny:

„Potajkim měj ßo rjenje, Kamjenjako! Dźerž ßo derje. Wo to budźe postarane, so wón ženje psches druheho wojaka njebudźe saměnjeny."

„Proschu najponižnischo, knjes połkowniko!"

„Moje sbożepschecźa. Mějtaj ßo derje!"

Taj dwaj domoj jědźeschtaj a ßo daschtaj swěrowacź. Dokelž mějesche Hordakowa zyle runje tak, kaž kóżdy druhi wobßedźeŕ, pschezo hischcźe sastaty dawk, njebu jeje dwór wot exekuzijonskeho wojaka ženje wjazy wußwobodźeny, ale połne ßydom lět tam wón wosta. Potom Kamjenjak swoje puschcźenje dosta.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** 75lětny jubilej Budyskeho pschemyßłoweho towaŕstwa je ßo sańd̄żenu njedźelu w hosćencu „króny" ßwjecźił. Sswjedźeńsku rěcź mějesche wyschischi wucźeŕ realneje schule profesor Naumann. Kommerzijski radźicźel Ota Weigang towaŕstwu 500 hriwnow dari. Jeho Majestoscźi kralej ßo holdowanski telegram pósłka.

— Pschedźenak, ßerbska protyka na lěto 1909, je docźischcźany a je w Ssmolerjez knihicźischcźerni w Budyschinje kaž też na dotalnych městnach sa 25 np. dostacź. Wona je ßo saßo jara derje poradźiła. Ma wjele sabawjazeho a powucźazeho, hermanki a kermusche, też jara rjane wobrasy s mißionstwa. Wschěm budźe ßo wona wěscźe spodobacź. Duž kupujcźe ju! Do ßerbskeho doma ßłuscha tola też ßerbska protyka.

— Wschě schtyri wobłuki mosta psches Sprewiny dołu ßu nětko hotowe a wyßoki daloki dołu pschepinaju. Wobsamkazy kamjeń je ßo ßobotu dopołdnja samurjował. S pschicźinu tuteho podawka ßo s mostoweho twara khorhoje smahowachu. Hacź do augusta pschichodneho léta ßo móst dospołnje dotwari, so budźe ßo potom sjawnemu wobkhadej pschepodacź móz. W tu khwilu ßo mostowe stołpy dale twarja. Tak bórsy pak, hacź krucźe mjersnje, ßo s dźełom sastanje. Kelko twarskeje macźisny ßebi móst żada, je s teho spósnacź, so je ßo k schtyrjom wobłukam hacź dotal 96 000 zentnarjow kamjenjow a 6900 zentnarjow zementa pschetrjebało.

— (Wosjewjenje wyschnoscźe.) Połleńske łubło Gustava Hermanna Schmidta w Suborniczźy, 20 hektarow 24,6 ara wopschijaza, a k temu ßłuschaza zyhelncźa, wobej na 41,000 hriwnow taksěrowanej, matej ßo 11. dezembra dopołdnja w 10 hodźinach na ßudnistwje w Budyschinje na dyrbjenske waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

— (Ssamomordaŕstwo.) Tudomny 38lětny pißmikistajeŕ a zigarowy wikowaŕ Ryschka je ßebi s zyankaliom sawdał. Wón je jěd w schkleńźu piwa k ßebi wsał a bě prjedy teho też ßwojej żonje picź dał. Ta pak bě hrosne ßłodźenje pytnywschi wupite piwo saßo wuwróćała. Kajkeje pschicźiny dla je ßebi Ryschka źiwjenje wsał, njeje snate. Hischcźe nóz prjedy je wón w korcźmje se ßwojimi towaŕschemi jara roswjeßeleny był. Swój a ßwojeje żony ßmjertny nawěschtk bě wón ßam sestajał. W nim ßebi wón pschejesche, so bychu jeho a żonine cźełko w cźełkowej paleŕni spalili. Tole pschecźe pak jemu njeßu dopjelnili, ale jeho cźełko w Budyschinje pohrjebali.

— Tudomne krajne jastwo też duchakhorych pschestupnikow hospoduje. Sańd̄żenu wutoru je ßo s woßebitym żelesńiskim wosom 20 duchakhorych pschestupnikow s Waldheimskeje khostaŕnje do Budyskeho jastwa pschiwjesło. S dobom ßu ßo schtyrjo dohladowarjo sa duchakhorych, a to dwaj se Sswóńzy a dwaj s Waldheima do tudomneho jastwa pscheßadźili.

— Ssuche wjedro nětko hižo we Kużizy nimale schěsćz njedźel traje. Někotre krócź je drje ßo w tym cźaßu deschcźik samiholił, tola s tym je ßo lědma proch womacźał. Semja je tak wuskhła, so je dźěłanje role jara poczeżene. Pósdne ßywy njemóża seskhadźecź a ßu ßnadź ßo s minjenej ßurowej symu sniczźile. W rěcźkach a rěcźkach woda dźeń a bóle wotebjera. Wjele studnjow je saprahnyło, a woda dyrbi ßo na wschelakich městnach hižo dawno sa skót a ludźi se ßudami pschiwożowacź. Kak wjeßeli bychu w naschich stronach byli, hdy budźische sańd̄żena syma wulki ßněh pschinjeßła, kajkiž je ßo w Franzowskej a Westfalskej seschoł. Tam ßněh s městnami pół kohcźa wyßoko leżesche. W Italskej ßu ßo město ßněha ßylne deschcźe naschłe. Neapel a wokolnoscź stej ßo se sliwkami potrjechiłoj, kotrež ßu wjele schkody nacźiniłe. Błóćzane wody s Vesuva městaczźy Sangiovanni a Portici powodźichu, tak so spěschne cźahi njemóżachu do Kalabriskeje jěsdźicź. Też Vesuvska żelesniza a dróhowa żelesniza stej dyrbjałej jěsdźicź pschestacź. Wobydlerstwo je dla wulkeje schkody, kotruž ßu sliwki nacźiniłe, połne sadwělowanja.

S **Dobrusche.** Ssobotu w nozy je ßo fajma tudomneho źiwnoscźerja a wósnika Ernsta Měta wotpalika. Wona něhdźe 200 zentnarjow ßkomy wopschijesche a bě sawěscźena.

Jubilejny ßwjedźeń Towaŕstwa Sserbskich Burow w Małym Wjelkowje 11. okt. 1908. (Skóncźenje.) Dźiwadkowa hra je se źiwjenja pißana a pschedstaja nam srudne wobstejnoscźe na jenym ßerbskim kuble. Stary nan hospodari hischcźe po sastarsku. To jemu dźe k sbożu a měr a pokoj knjeźitaj na dworje. Ale jeho njeporadźeny ßyn, kotryž je ßo w měscźe modernych idejow „napił" a tam nawuknył pjenjesy brojicź, ßo hordźicź a ßwoju macźeŕnu rěcź, wótzow waschnja a nałożki sazpěwacź, kotryž je też ßwoju wěru do stareho cźapora smjetał a swifk s burskim ludom roswjasał, chze nětko stary porjad na kuble spowróćicź. Shlada ßebi też holcźku, kotraž do hospodarstwa niczo njerosymi, kotrejž hródź, cźeledź a stara ßerbska drasta a nadoba ßmjerdźi, jenož ßo kraßnje wupikuje a hładkuje a „knjeni" hraje po němsku. Macź, nan a ßotra widźa doprědka njesboże, kotrež s tym jim a kublej

hrosy a spytuja to wotwobroczicz. Se sadwělowanjom sawoka nan: „Dyrbi so tu němski klecz a tamacz, hdyż smy so my pobožnje serbszy modlili!“ Sty dóńt njeda dołho na so czakacz. Kubło pscheńdże do zusych rukow, skażeny syn a jeho żona namakataj srudny kónz. — Tak so koło czażow s wjetscha wjercżi. —

Hrało je so wubjernje. To bě powschitkowne měnjenje pschipołkucharjow. Wołebicże wusběhowacz njeje tu samer rosprawy, by snadź tez pschewobschérne było. Ale „Lipa Sserbska“ je dopokasała, so so s naschimi wschědnymi mozami tez czeżsche wězy wuwjesc hodża, je hrała a spěwała jenak derje. Duż jej wutrobny dżak sa narodnu dżeławosc, tez knjesej Rachlowzej, so je serbsku dżiwadłowu sběrku wo jene czisło wobohaczik. Wjele szoża na dalsche.

W pschestawkach mjes jednanjemi so narodne a ludowe spěwy sanoschowachu. A kak wutrobicże a se sahorjenjom lud swoje spěwy spěwa! Se wjaz hacz 300 schijow „klinczachu hłoszy po lubi. To so tak prawje „mjes swojimi“ wjedźach pschi prostej serbskej sabawje.

Na kónzu pschedstajenja pschepoda so knjesej kantorej Hili Lawrjenzowy wěnz s krasznymi seklemi w serbskich barbach sa powschitkownu dżeławosc a sasłużbu wo serbske hospodarstwo. Sskawa jemu! Dale na tym pucżu!

Nětko sczěhowasche swjedżeńska hosczina, sa kotruż bě so wosebite kopjeno wudało. Pschi njej wunjese knjes sapółkanz Kokla skawu na naschego lubowaneho krala Bjedricha Augusta III., kotrejż so sakska hymna pschisamkny.

Knjes Czischinski skawjesche serbsku swójbu jako korjeń a sdonk Sserbowstwa. Sczěhowasche na to serbskemu burstwu wěnowany spěw, wot k. wucżerja Nawki pěsnjeny, po hłoszu „Sskawna Sskowjanschczina nascha“:

Bratra, na swjedżenju z myslow wšitku strasmy cześeń.
Z čerstwym hłosom sebi zaspěwajmy żiwu pěseń!
Po roboce, po soboce wodychnjenje kiwa:
Towarstwa sej za karanczkom jasnoh' hladaš piwa.

Swojim bratram skorżiš, kajke cežke dżełaš dżełło,
Wbohi zdychuješ, kak wšitke je ći stawy zdrěło.
Doskorżiwši, dokóncziwši litaniju běды:
Bratra z piwkom wopłokuja twojich skiwlow slědy.

Kak sej pomhać, khrobłej nuzy hordu šiju zwinyć,
Kak so zhrabać, wšemu njezbożu so khwatny zminyć?
Starosciwosć, rozhladniwosć dopomhastej dżełło:
Towarstwo sej założichu, zo by burstwo kčełło.

Prawda stara je: »Na zjednoćenju sylnosć rosće!«
Štóż je słaby, temu w stowaršenju skrutnu kosće.
Pójće z nami, kiž sće sami, wšitcy, wšitcy pójće!
W swěrnym dżěle za naš narod z nami, bratra, stójće!

Knjes sapółkanz Soba wunjese skawu na sakożerjow Towarstwa Sserbskich Burow. Sczěhowasche spěw „Hdże statok mój“.

Dale skawjachu knjes Krona sasłużbneho pschedsydu towarstwa, knjes Syż-Stróżischczanski duchownych a wucżerjow jako powołanych wjednikow naschego ludu, knjes Ssmoleŕ swjedżeński wubjerk (do njeho skuschachu kk. Młynk, Manjok, Sommer, Hantusch, Sskodeńk, Kral), knjes Micżka s Rakez spěwarske towarstwo „Lipu Sserbsku“.

Sa hosczinu běsche so na 230 ludzi samokwiło a nimale 100 je jich wuwostało; to je s wulkej schkodu sa hosczenzarja. Wulki dżěl s nich bě s Khrósczanskeje wożady, hdżeż bě na tym njedżelskim popołdnju bamżowske pożohnowanje postajene, schtoż je mnohich wotdżerżowało, so na hosczinje a s zyła na swjedżenju wobdżelicz.

Khětro posdże pschińdżechu wusłoczne nózki k swojemu prawu. Ale narejwali so teho dla hischcże su. S „Meju“ wotewri so bal a mnohe serbske dachu jemu narodny ras.

Hischcże sczěhowazaj dwaj sbożopschejazaj telegramaj běschtaj dóschłoj:

„Njech Bóh schkita Towarstwo Sserbskich Burow, so by rostło a Sserbam sakhowało semju, wěru a swěru. Wutrobny postrow. Jakub Schewczik.“

„Sserbske burstwo — Sserbow skawa —
Sserbsku rolu dżełka,
Sserbski khěrlusch spěwa;
Zohnowanje dawa. Handrij Ducżman.“

Jubilej je so hacz do najsnadnischeho derje a programatiszy radżił, tak so je kóżdy spokojeny do swojeho statoka so wrócił, tez s tym pschesswědczenjom, so burske towarstwo na mozy shubiło njeje. Wobkhowajmy sebi krasne skowa we wutrobje a czinmy po nich. Potom wěso k rjeńschemu pschichodej krocżimy a nam njebudże strach wo nasche serbske burstwo a burske Sserbowstwo. Kóżdy dyrbi w swojim stawje a powołanju krucże dżełacz. Nasche heszło budź tez dale: **„Jedyn sa wschěch a wschitzy sa jeneho.“**

S **Hodżija.** Po wupisanju tudomneho zyrkwinskeho schulskeho městna su srjedu w posedżenju schulskeho pschedstejiczerstwa knjesa wucżerja Bělika se wschěmi pschecżiwo jenemu hłoszej sa zyrkwineho schulskeho wucżerja wusmolili.

S **Kobliz** pola Hodżija. Wutoru wjecżor je so rożkowa fajma, tudomnemu kublerjej Jordanej skuschaza, wotpalika. Fajma 50 kop rożki wopschijesche a bě s 1000 hriwnami sawěscżena. Na haschenje běchu někotre sykawy pschijěke, tola njemożachu woheń podusycz.

Se Zicżenja. Na tudomnym knjezim dworje sandżenu sobotu wyschichi bródżny schwajzar Mohrmann do wulkeho stracha pschińdże. Jedyn byk jeho na khódbje s rohomaj k żelesnymaj lěsyzomaj stłóczi, pschi czimż so jemu lěwa ruka a hłowa srani, tez snutska czěła je so wón wobschkodźił.

S **Klukscha.** Se spodżiwnym sadżerżenjom jeneho tudomneho wobstarneho wobydlerja je so njedżelu wjecżor dżowka jeneho tudomneho kublerja traschiła. Mjes tym so běschtaj jejnaj starschej na kermuschu wotjěkoj, so mjenowany wobydleŕ po bróżni a krumarni bruczesche a holzu do bróżnje wabjesche. Hdyż pak pschipadnje jena żona pschińdże, wón skoku do bróżnje czekny, w kotrejż je pjecża pschenozował. Schto je jenoż dżiwnuschki człowiek w myslach měł!

S **Wósborka.** Na posledńje skótne wiki bě so 69 howjadow a 18 swini pschihnało.

S **Wjeleczina.** Něhdże 50 létny dżełacżeŕ Janasch je sandżenu srjedu popołdnju do tudomneho Hünlichez hata skocziwschi so tepił. Janasch je dołhi czas na płuza chory był. Dokelż bě nadżiju spuschcził, so hdy wotkhori, bě sebi wón sadwělowawschi żiwjenje wsak.

S **Lubija.** Njedżelu w nozy na Żitawskej dróży jedyn kołojěsdny, kotryż mějesche swězu pschi swojim kole, s tajkim wotmachom do jeneho 70létneho muża srasy, so sebi wobaj nop rosrasyschtaj. Jeju do měschczańskeje hojeńnje dowjedżechu.

S **Lubija.** Nasymske kotrolske shromadżisny smeja so pjatk, 6. novembra w Habrachczizach a Nowosalzu, sobotu 7. novembra popołdnja $^1/_2$10 hodżin w Schönbachu, popołdnju $^1/_2$3 hodżin w Kumwałdze; póndżelu 9. nov. dopołd. $^1/_2$10 hodżin w Bukezach; póndżelu 9. nov. popołdnju w 3 hodżinach w Lubiju; wutoru 10. nov. dopołd. we 8 hodżinach w Lubiju; wutoru 10. nov. popołd. $^1/_2$2 hodżin we Wósborku.

S **Lubija.** W Budyschinje w pschepytowanskim jastwje sedżazeho 20 létneho paducha Biegelmeyera, kotryż bě létża w augusczе wobsedżerjej hosczenza „Lipska“ żelesny pjenjeżny kaschczik s 1900 hriwnami kradnył, su posdżischo we Wittenbergu sajeli a wot tam do Budyschina pósłali. Sandżenu sobotu su jeho do Lubija pschiwjedli, so by městno pokasał, na kotrymż bě kradnjenu kaszettu schował. Każ wón wudawasche, bě wón kaszettu rospacził a s njeje 500 hriwnow wsak; 1385 hriwnow běchu do tajneho wotdżělenja schowane byle, kotrez wón njebě wocżinicz samohł. Duż so wón s tymi 500 hriwnami spokoji. Biegelmeyer w haju dobyczerskeho pomnika pod Lubijskej horu psched sudniskej komisiju s dżěry, s liscżom pschikryteje, kaszettu wucżahny. W njej w tajnym wotdżělenju schowane 1385 hriwnow namakachu, sbytkne 500 hriwnow bě paduch pschecżinił.

S **Dubrawki.** Pjatk tydżenja wjecżor wokoło $^1/_2$11 hodżin je so tudomna se skomu kryta gmejnska khęża wotpalika. Bartska a Bukojnjanska wohnjowa wobora, kotrejż prenjej k haschenju pschijědżeschtej, sebi prenje a druhe myto dobyschtej. Bohużel je jedyn haschcer Bukojnjanskeje woboty pschi sastorczenju sykawy do sykawownje do njesboża pschischoł; sykawina waha jemu nosowu kósc rosbi.

S **Klětneho.** Schtwórtk tydżenja je so fajma skomy Jamnowskeho knjezeho dwora spalika. Wohnjowej woborje so poradźi, blisku pólnu bróżeń wohnjej wobrócz. Woheń je so se skóstniskej ruku sakożił.

— Nasymske kontrolske shromadżisny smeja so we Wojerowskim wokrjesu 5. novembra dopołdnja we 8 hodżinach w **Delnim Wujesdże** sa Bjerwałd, Tranje, Lěsku, Lipiny, Luczo, Manjow, Rudej, Ssepschezy a Wujesd; 5. novembra popołdnju w 1 hodżinje we **Lasu** sa Tši Zony, Drewzy, Bjedrichezy, Hermanezy, Koblizy, Skyczin, Mortkow, Nydej, Radsku s Kolpinom a Kyżkylkom, Schczeńzu s Kolbizami, Wyżkej, Běły Khołmz

ſ Tychelkom; 6. nov. dopołdnja we 8 hodźinach w **Kulowje** ſa Brěžki, Bykojnu, Němzy, Drubrink, Hójk, Kulowz, Kocźinu, Lubhoſcź, Muczow, Nowu Wjeß, klóſchtr, Rachlow, Ssalow, Wulke Sdźary, Spale, Ssulſchezy, Strózu a Kulow; 6. nov. popołdnju 1/2 2 hodźin w **Njedźichowje** ſa Njedźichow, Wěteńzu a Cźißowu; 9. nov. dopołdnja 1/2 12 hodźin w **Bluńju** ſa Bluń, Lejno, Parzow, Bjesdoły a Sabrod; 10. nov. dopołdnja w 9 hodź. w **Borkamorje** ſa Bórk, Brětnju, Kinajcht, Lubuſch, Michałki, Narcź, Wulku a Malu Nydej, Nowu Luku, Cźorny Khołmz ſ Nowym Khołmzom, Zidźinom, Ptaczezami a Cźiſkom; 11. nov. dopołdnja w 9 hodź. we Wojerezach.

S Rychwałda. Saůdźeny pjatk, 23. okt., wjeczor wokoło 3/4 6 hodźin ſ tudomneje Jankez bróżnje woheń wudyri. Płomjenja ßo na bróżeń a hródź Gollmerez hoſcźenza a na kehelniſchczo Kahlez hoſcźenza wupſcheſtrěchu. W drjewowych walczkach, ſ kotrymiž bě Kahlez kehelniſchczo napjelnjene, woheń wjele zyroby namaka. Krjebjanſkej, Wunſchowſkej, Mocholczanſkej a Klětnjanſkej wohnjowej woborje ßo hižo w 6 hodźinach poradźi, woheń ſamjeſowacź. Jena kólnja Kahlez hoſcźenza, kotraž ßo hižo paleſche, tola w kotrejž ßo woheń ſala, woboram ſa ſtejniſchczo ßłużeſche. Gollmerez hoſcźenz, kotrehož kubja ßo hižo paleſche, móżeſche ßo teho runja płomjenjam wobrócź. Wjele ßyna a żita je ßo ſpaliło. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

— Naſymſke kontrolſke ſhromadźiſny w Mużakowſkim wólbnym wokrjeßu ſmeja ßo ſa Mużakow I 5. novembra, dopołdnja w 10 hodźinach, a Mużakow II popołdnju w 3 hodźinach w Mużakowje; ſa **Sslepo** 6. nov. pop. 3/4 3 hodźin; ſa Běłu Wodu I 7. novembra dopołdnja w 9 hodź, popołdnju 1/4 3 hodźin; ſa Wuſkidź 9. nov. dopołdnja 1/2 10 hodźin; w Dubzu 10. nov. dopołdnja 1/2 10 hodźin, w Niſkej 12. nov. dopołdnja w 10 hodźinach ſa Niſku, Nowy Dwór, Nowe Sdźary, Wódrjeńzu, Mocholz, Hójdnizu, Horſchow, Sprojzy; w Dźěžach 13. nov. dopołdnja w 10 hodź. ſa Jenkezy, Barteзy, Delnje Seifertezy, Ocźizy, Dźěže, Kanjow, Kwětanezy, Khołm, Radſchow, Dręnow, Jerchezy, Horni Hbjelſk a Delni Hbjelſk; we Wokrancźizach 13. novembra popołdnju w 3 hodźinach ſa Wokrancźizy, Hornje Brußy, Zympl, Turja, Dubo ſ Bartſkej Horu, Hornju a Delnju Wólſchinu, Lipinki, Borſchcź; w Rychwałdże 14. nov. dopołd. w 10 hodźinach ſa Schtyri Duby, Stary Luboľń ſ Napadźom, Mocholz, Publik ſe Samoſkami, Wunſchow, Pakoſtnizu, Nowy Luboln, Woleſchnizu, Mikow, Nowu Wjeß, Klětno, Radſchowk, Krjebju, Cźernſtk, Rychwałd, Jamno, Koſchlu, Dyrbach, Domswałd, Wylemojzy, Wóßliczu Horu, Krynhelezy; we Wochoſach 14. nov. popołdnju w 2 hodźinomaj.

S Prahi. Njedźelu, 25. winowza, ßo ſaßo ßyły ludu w Praſy na pſchikopy (hrjebje) cźiſchczachu. Schtóž tam ſahe doſcź njebě, njemóżeſche do zyła horje, pſchetož ſtražnizy ſaſtupichu wſchitke haßy, kotrež na tamne měſtno wjedu. Pſchicźina tajkeho ſadźerżenja běſche ſaßo njepſchesjenoſcź a hida mjes Cźechami a Němzami. 1/2 11 hodźin běſche tam telko ludźi, ſo ßo ſkoro nichtó wjazy hibacź njemóżeſche. Teho runja ſtejachu ludźo też w tych haßach, kiž na pſchikopy wjedu, kaž murja jedyn pſchi druhim. Wjazy hacź ſto ſtražnikow, mjes nimi też wjele na konjach, ßo tu wokoło tłóczachu, a njedachu żanemu cźłowjekej dale. S cźrjódami po pſchikopach horje a dele hanjachu. Cźechojo a Němzy běchu tutón ras rosdźěleni. Němzy na ſtronje pſchi „Němſkim domje“ a Cźechojo na ſtronje pſchi „Cźěſkej unionſkej banzy“ khodźachu. Pſchi prědku bě wſcho směrom a kóżdy, kaž ßo jemu ſpodobaſche, khodźeſche. Wokoło 11 hodźin pak němſzy ſtudentojo ſ „Němſkeho domu“ pſchińdźechu, hdźež ßo kóżdu njedźelu ſhromadźuja, ſo bychu ßwój tak mjenowany „Bummel“ wotměli. Tu na dobo ſatraſchny hołk a hara naſta. Cźechojo, němſkich ſtudentow wohladawſchi, „hańba“ wołacź a na nich hwiſdacź počzachu. Kóżdeho ſtudenta, kiž ſ „Němſkeho doma“ wuſtupi, Cźechojo „hańba“ wołajo a ſ pſchezo pſchibérazej haru powitachu. Snémſkich ſtudentow wſchak jich tam pſchejara wjele njebě. Ssu drje wucźuli, ſo jich Cźechojo trochu pſcheklepaju, ſchtož budźiſche ßo też zyle wěſcźe ſtako, hdy budźichu jenož k Němzam mohli, ſchtož pak wjele ſtražnikow dla móżno njebě. Cźechojo ßwój narodny ſpěw „Kde domův můj“ (naſche „Hdźe ſtatok mój“) a „Hej Slované“ ſpěwachu. Pſched tydźenjom, 18. winowza, ſpěwachu Němzy „Die Wacht am Rhein“, tutón ras mjelczachu. Kóżdy ſwjaſk ſtudentow ma ßwoje cźapki, na kotrychż je ſesnacź. Dokelž pak maja nětk też ßłużbazy cźapki, ſo by jich kóżdy ſ daloka ſpóſnał, Cźechojo na ſtudentow „Dienſtmann Expreß“ wołachu. „Expreß“ ßo mjenujzy jedyn ſwjaſk ßłużbakow w Praſy mjenuje. Haj, ſo bychu jim Cźechojo tak prawje derje pokaſali, ſa cźoż Němzow dźerża, wołachu na nich „zokor“, kiž małe dźěcźi najradſcho jědźa! S kijemi Němzam hrożachu, wołajo: „Pójcźe ßem!“ Skónczńje pak bu hara a wołanje tak wulke, ſo ſtroża němſkim ſtudentam poruczi, ßo do „Němſkeho domu“ wrócźicź. Sa to ſchumjeſche ſtrożnikam hrimotaza „ßkawa“. S teho móże kóżdy ſpóſnacź, ſo drje tajke wuſtupy napſcheczo Němzam w bliżſchim cźaßu njepſcheſtanu. J. B. H.

S Draždźan. (Njeſboże na hońtwje) Saůdźenu ßobotu ßu na dwórſkej hońtwje kralowſkeho komornika Kurta ſ Arnima do lěweje ruki tſělili, hdyž wón ßwoju tſělbu k wutſělej hotowu dźerżeſche. Cźeżko ſranjeny ßo wón na ſemju ſwjeſe. Kral, kotryž w jeho bliſkoſcźi ſtejeſche, hnydom hońtwu ſkónczicź da a k ſranjenemu khwataſche, ſo by jemu ßwoje dźělbracźe wuprajił. Sawołany lěkař dr. Lahnke ſ Wermsdorfa ſranjeneho wobali, na cźoż jeho do ßwojeho wobydlenja dowjeſcź da. Kral ßo najprjódzy ſ automobilom do Wermsdorfſkeho kralowſkeho hońtwinſkeho hroda dowjeſe a wot tam do lěkarjoweho wobydlenja pſchińdźe, hdźež dlějſchi cźaß woſta, ſo by wußlědk lěkařſkeho pſchepytanja wocźakał. Hdyž bě lěkař ſpóſnał, ſo běchtej komornikowa lěwa ruka pſchi ſhibadle a jeho prawe ramjo ſranjenej, ßo kral ſ woßebitym cźahom po żeleſnizy do Draždźan wrócźi. Sranjeneho poſdźiſcho do Druždźanſkeho diakoniſkeho wuſtawa dowjeſechu. Tu je ßo ſ nim ſhórſchiło. Pſchi druhim lěkařſkim pſchepytanju ßo wußlědźi, ſo běchu něktore ſchróty też do pluzow ſchłe. W nozy k wutorje je komornik na ßwoje cźeżke ſranjenje wumrjeł. Wón bě 47. lěto dozpił a bě ſ hrabinku ſ Kielmannsegge woženjeny. Nichtó njewě, ſ wotkal je wutſěl pſchiſchoł, kotryž je komornikej ßmjercź pſchinjeßł. Wěſte je, ſo ßo komornikowa tſělba njeje ſpuſchcźiła. Duž drje ßo ßudniſkemu pſchepytanju pſchewoſtaji, ſa tym ßlědźicź, ſ kajkej pſchicźinu je ßo njeſboże ſtako.

S Miſchna. W pſchitomnoſcźi krala Bjedricha Auguſta, jeho tſjoch ßynow, prynza Jana Jurja a jeho mandźelſkeje ſtej ßo ßrjedu dwě wěži zyrkwje tudomneho Albrechtſkeho hroda poßwjecźiłej. Wonej ſtej ßo ſchěſcź lět twarikej, twarſke khóſty něhdźe milijon hriwnow wucźinjeja.

Serbſke.

* S **Dažina.** Na tudomnym ryczerkuble je jedyn byk hródźneho ſchwajzarja Gicgera pſchi ßamym ſkónzowak. Hdyž ſchwajzar byka rjedźeſche, jeho tón k ſcźěnje pſchitłóczi a jemu ſ jenym rohom brjuch pſchebodźe. Cźeżkoſranjeny ßo w Lubijſkej khorowni hoji, hdźež ßu jemu ranu hnydom ſaſchili.

* (Wulki woheń.) W Großnaundorfje pola Połcźnizy ßu ßo wutoru ßydom khěżow a dwě bróżni wotpalike. Wjele ßukawow a haſcherjow bě na pomoz pſchijěło, tola woni njemóżachu wohnjej dowobaracź, dokelž woda pobrachowaſche. S wohnjom je jědnacże ßwójbow wobydlenje ſhubiło. Naſtata ſchkoda je wulka, dokelž njeměješche ſkoro nichtó niczo ſawěſcźene. Bróżni běſchtej połnej żita, kotrež ßu płomjenja ſeżrake. Dale ßo něktore ßwinje a koſy ſpalichu, runje tak domjaza nadoba a kroßna, na kotrychż ßo tam banty tkaja. Woheń je pjecża pſchi młóczenju ſ parnej młóczazej maſchinu naſtał.

* Krwawny njeſkutk je w Kunnersdorfje jedyn dundak ſkucził. Wón do jeneje korczmy pſchińdźe, wucźahny ßwój nóż a ßebi na to něſchto wjedźeſche, ſo je w Petersdorfje pſchi ßamym jeneho muża ſakłok. Dokelž wón po korczmarjowym kaſanju nóż do ſaka njetykny, jeho korczmař ſa khornař ſhrabny, ſo by jeho won dowjedł, w tym ßamym wokomiku pak jeho dundak do żołdka kłó, ſo korczmař něktore minuty poſdźiſcho wumrje. Mordař cźekny a duzy po puczu dweju dźěłacźerjow, ſ kotrymajž ßo ſetka, ſ tym ßamßnym nożom cźeżko ſrani. Kaž ſo ßo njeby niczo ſtako, ſtóſtnik dale k Hirſchbergej dźěſche, hdźež jeho w „hoſpodźe k domiſnje“ ſajachu.

* (Semjerżenje.) We Vogtlandſkej a w pſchimjeſowazych Cźechach a Bayerſkej ßu poßledni tydźeń woſpjet podſeńſke ſtorki a ropot ſacźuli. Na podſeńſke hibanja ßo poßłuchaſche, kaž ſo by jedyn cźeżki, ſe żeleſom pokładźeny wós pod ſemju jěł. Tcż w prjedawſchich cźaßach ßu pſchi ſemjerżenju w tamniſchich ſtronach ſacźucźe měli, kaž ſo by ßo jedyn wós pod ſemju kulał. — Póndźelu w nozy ßo wobydlerjo měſta Landecka w Tyroliſkej ſe ſpanja wubudźichu. Satſchaßnjenje bě tak ßylne, ſo cźaßniki ſtejo woſtachu.

* (S njekedźbliwoſcźu ſatſělił.) 21lětny dźěłacźeř Lorenz w Ssobołſku ſ teſchingom ſa ptaczkami tſěleſche. Jena kulka, kotraž mißny, pſches woknowu ſchkleńzu ſahrodnika Auguſta Kohla dźěſche a jeho 13lětneho hólza tak njeſbożownje do tyła trjechi, ſo wón hnydom wumrje.

* (Njeſbożowna luboſcź.) We Werdawje ßu 18lětneho dźěłacźerja Hegena a 21lětnu pſchikładźerku Luiſu Tautez morweju

ſ hata wucźahnyli. Wonaj běſchtaj ßo w hromadu ſwjaſakoj a běſchtaj potom do ßmjercźe ſchkoj, dokelž jeju ſtarſchej nochźyſchtaj do jeju ženſtwy ſwolicź.

* (Skónzowanje jeneho jaſtwownika.) W Heli pola Gdanſka (Danziga) ßu jaſtwownika Becha w kerkach bliſko baraki khoſtanzow ſ rosraźenym nopom morweho namakali. Na dweju khoſtanzow, kotrejuž draſta je ſ krwju wopanzana, tukaju, ſo ſtaj mordarſtwo ſkuczikoj. Wonaj ſtaj ßo hakle pſched krótkim ſ khoſtarnje w Mewe wotdźelenju jatych w Heli k wupomhanju pſchi ßadźenju ſchtomikow na mórſkich haczenjach póßkakoj.

* Na ſajědojczenje ſ kurom ſtej w Rummelsburgu we wobydlenju żeleſniſkeho wothladarja Bloka jeho macź a 14 dnjow ſtare dźěczo wumrjekoj, mjes tym ſo we kožu leźaza żona a jene dwělětne dźěczo czežko ſkhoriſchtej. Njeſboże je ßo ſ tym ſtako, ſo je ßo khachlowa ſaßuha ſaßunyka.

* Dla ſpytaneho trojakeho mordarſtwa ßu w Barlinje 15 lětnu ßkužobnu holzu Franziſku Heldez ſajeli. Dokelž běchu ſ njej pjecza njelubosnje wobkhadźeli, holza do Selterſkeje wody, kotruž jejny hoſpodar a teho ßyn pijeſchtaj, zokrowu kißalinu liny, mjes tym ſo ju hoſpodarjowa żona njepijeſche a ſtrowa woſta. Lěkarſkej ſpěſchnej pomozy maja ßo dźakowacź, ſo je ßo ſajědojczenym žiwjenje ſdźerżało.

* (Wußlědźenje mordarja ſ poliźajſkim pßom.) S pomozu jeneho poliźajſkeho pßa ßu w Vorburgu pola Hamburga jeneho mordarja wußlědźili. Na domoj pucźu ſ rejow běchu 50 lětneho wikowarja Waltera ſ Fiſchbecka pſched jenej korczmu nadpadli a ſakkóli. So by ßo ßlěd ſa mordarjom namakał, bě ßo jenemu poliziſtej poruczilo, ſo by ſe ßwojim pßom město mordarſtwa wohladał. Poß wot krwaweho kamjenja, ſ kotrymž bě mordař do ßwojeho wopora bił, ßlěd pytajo ßo na pucź do Vorburga puſchczi. W Vorburgu, kotryž je něhdźe 6 kilometrow wot mordarſtwoweho městna ſdaleny, poß pſches jene ſahrodne durje ſkoczi, ßo do jeneje khěże dobu a pſched durjemi jeneje ſtwy ſtejo woſta. Bórſy po tym 26 lětny dźěłaczeŕ Hirſcher ſ dwora do domu ſtupi. Poß hnydom na njeho ſkoczi a jeho wjazy njepuſchczi. Hirſchera hnydom ſajachu. Wo nim je ßo hižo naſhonilo, ſo je jako poßledni hóſcź ſa ſkónzowanym ſ korczmy wuſchoł a ſo je ßo hakle póndźelu popołdnju do ßwojeho wobydlenja wrócźił.

* (Namakanz w pucźowanſkim korbje.) K jenemu hoſczenzej do Weiburga (w Naßauſkej) wóndano woßebny automobil pſchijědźe, ſ kotrehoż woßebnje draſczeny mużſki a żónſka ſtupiſchtaj. Zuſej do hoſczenza wulki pucźowanſki korb ſtajicź daſchtaj a rjekŋeſchtaj, ſo ßo wón ſa krótki czaß wotnjeße. Mjes tym ßo hodźina po hodźinje miny, tola nichtó ßo ſa korbom njewopraſcha. S korba pak ßo ßlabe hibanje ſa poſdźiſcho dźěczaze płakanje ßłyſchecź daſche. Hoſczenzař wuſtróżeny korb woczini; wón bě poł ſ dźěczazymi ſchatami pjelnjeny a na nich hólczk we woßobnej draſcze leżeſche. Hoſczenzař hnydom měſchczanoſcze podawk woſjewi, a tón ſe ſwonom wobydlerjam k wjedźenju da, ſo chzył ßo tón ſamolwicź, kotryž chzył namakane dźěczo woczahnycź. Jena njeſamożita żona pſchipowjedźi, ſo je ſwólniwa, namakanza k ßebi wſacź. Hdyž wona hólczka ſběhny, ßo wona wjeßele pſchekhwata! ſa jeho ſchiju w židźanym rubiſchku derje ſawalene 20,000 hriwnow papjerjanych pjenjes ſ liſtom wißaſche, w kotrymž bě czitacź, ſo pjenjeſy temu ßłuſcheja, kotryž by dźěczo woczahnył.

* (Pſchekſchiwjenje w ſtatnej łódźeŕni w Kielu). Wo wjazore millijony hriwnow je ſtat ſ pſchedawanjom twarſkeho materiala ſ Kielſkeje łódźeŕnje ſchkodował. Někotſi njeßwěrni ſaſtojnizy ßu ſ někotrymi pſchekupowarjemi pod jenym krywom tczeli a tutym wſchelaki material nimale darmo pſchewoſtajeli. Dweju bohateju pſchekupzow w Hamburgu, kotrajž ſtaj do teje wěży ſapleczenaj, wěſteho Hermanna Jacoſohna a jeho ßyna Siegfrieda ßu ſajeli. Najſkerje ßo hiſchcze druſy pſchekupowarjo do pſchepytanja wosmu.

* (Powětrowy ballon nad morjom.) S 22 powětrowych ballonow, kotrež ßu ßo pſched dwěmaj njedźelomaj na napſchemoleczenje do powětra puſchczike, ßu ßo tſi do morja ſehnake. Jedyn ßo ſ wětrom pſches połnózne morjo k Danſkemu brjohej donjeße. Druhi ballon do morja padże, tola dwě woßobje, kotrejž w nim ßedźeſchtej, ßo ſ nimo jědźazej łódźu wukhowaſchtej. Tſeczi ballon, „Hergeſell“ rěkazy, teho runja do morja padże, tola dwaj offizěraj, kotrajž w jeho czołmiku ßedźeſchtaj, njejſtaj ßo wukhowałoj, ale ſtaj ßo drje tepikoj, dokelž hacź dotal hiſchcze żaneje powjeſcze njeje wo nimaj dóſchło. Podobny woßud je ßnadź też jedyn połodniſchi amerikanſki ballon podeſchoł. Jedyn telegram ſ Buenos-Aires wo tym praji: Jedyn ballon, kotryž je ßo pſched tydźenjom ſ dwěmaj woßobomaj do powětra puſchcził, je ßo bjes ßlěda ſhubił. Boja ßo, ſo je wón do atlantiſkeho morja padnył.

* Po pſchikładze Köpeniſkeho hejtmana je jedyn pſcheklepanz w Unterbachu pola Düſſeldorfa jeneho duchowneho tſihał. S automobilom jedyn muż pſched faru pſchijědźe. W njepſchitomnoſczi duchowneho wón do domu ſaſtupi a ßo jeho żonje jako kriminalny ſaſtojnik pſchedſtaji. Wſchě ſtwy, kſchinje a khamory pſchepytujo wón żeleſny pjenjeżny kaſchczik ſe 6500 hriwnami namaka, kotryž wón ßobu wſa, wudawajo, ſo ßo na duchowneho hrěſcha, ſo je podrożowane pjenjeſy wudawał. Potom paduch ſ automobilom na ſtronu do Düſſeldorfa wotjědźe, ſwotkal bě pſchijěł.

* (Żeleſniſkaj cźahaj do ßo ſraſyłoj.) W Hochzollu w Bayerſkej je w huſtej mhlje jedyn ſpěſchny cźah do jeneho tworoweho cźaha ſawadźił. Wotmach ſraženja bě żałoßny. Schěny ßo wutorhnychu a ßo roscźißnychu. Lokomotiwa ſpěſchneho cźaha ßo na brjoh cźißny a ßo do njeho ſary. Sa njej jědźozy brěmjenjaty wós a Frankfurtſki ſpanſki wós ßo do ßo ſtorczíſchtaj. Dwaj w nim pſchebywazaj pucźowarjej, pſchekupz Böttcher ſ Frankfurta a wyſchſchi inżenieur Probſt ſ Mnichowa ßo ſatkóczíſchtaj. Poßledniſcheho dyrbjachu mohł rjez ſ kupeja wurěſacź. Wjednik ſpěſchneho cźaha bě hodźinu dołho mjes żeleſowymi kruchami a drjewom ſatkußnjeny. Żałoſczenje njewuprajne boloſcze cźerpjazeho muża bě wutrobu łamaze. S jenicźkeju ßekerow, kotrejž ßo w cźahu namakaſchtej, ßo po prénich raſach toporje wotlemiſchtej. Naſtata materialna ſchkoda ßo na milijon hriwnow woblicża. Měſtno njeſboża wobras hróſbneho wupuſczenja podawaſche. Cźeżke żeleſne kruchi ßo każ drjewo ſhibnychu, drjewo ßo na kuſki roſtſchěſka a woſowe ſczěny ßo każ khartowe kopjena ſeſhibowachu. Schěny ßu ßo ſwutorhake. Lokomotiwa ſpěſchneho cźaha je ßo ſe żeleſniſkeho naßypa bele walika.

* (Wobkradnjena ßudniſka kaßa.) Do ßudniſtwa w Ansbachu w Bayerſkej ßu ßo w nozy paduſchi dobyli. Woni pjenjeżny khamor roſpaczichu a ſ njeho 6000 hriwnow rubichu.

* (Mordař ßedmich żonow.) Pod wobſkorżbu, ſo je ßydom żonow ſkónzował, 64 lětny korbař Koch ſ Groß-Romſtedta pſched Rudolſtadtſkim pſchißażnym ßudom ſtejeſche. Woſpjet běchu ßo w tamnych ſtronach żony bjes ßlěda ſhubike. Lětża w haprleji ßo wobſkorżeneho mandźelſka ſ tutym woßudom podeńdźe. Koch poliziji pſchipowjedźi, ſo je ßo jeho żona ſhubika. Někotre dny poſdźiſcho dźěłaczerjo w jenej ſkale jenu cźłowſku nohu namakachu, kotraż bě pſchi ſhibadle wotrěſnjena. Koch praji, ſo je to noha jeho żony. Tole prajenje pola żandarmow tukanje ſbudźi; jeho dom pſchepytachu a tam tak wobcźeżowaze dopokaſma namakachu, ſo ßo wón wuſna, ſo je ßwoju żonu pſchi ſwadźe ſaraſył, cźěko roskuſkował, jenotliwe cźaſcze ſ petrolejom polał a ſpytał, je pod jenym kótkowym tepjenjom ſpalicź. Druhe dźěle je wón ſ dźěła ſahrjebał, ſ dźěła roſmjetał. Nohu je wón do jeneje ſkały cźißnył, ſo by ßo ſdało, ſo ßu hantwjerſzy żonu wumozowali a potom ſkónzowali. S dalſchim ßlědźenjom na ßwětko pſchińdźe, ſo bě Koch też ßwoju prjedawſchu żonu, runje tak ßwojeho ßyna, kotryž bě ßlepy, a někotre hoſpoſy ſkónzował. Kocha ßu hižo ras k khoſtarni na 9 lět ſaßudźili. Kocha dwojakeho mordarſtwa dla k ßmjercźi ſaßudźichu.

* (500 cźłowjekow ßmjercź poczerpiło.) Po jenej depeſchi ſ Manile je ßo ſ powodźenjom Capayanſkeje rěki a ſ dwěmaj taifunomaj (wichoromaj) w tobakowych provinzach wulke ſapuſczenje nacziniło. Něhdźe 500 cźłowjekow je żiwjenje ſhubiło. Schkoda je jara wulka. Filippinſke kupy ßo ſkoro kóżde lěto ſ wjetſcha w ſeptembrje a oktobrje ſe ßylnymi taifunami domapytaju.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pſchiwěra do kuſkarjow a kuſkarnczow je mjes ludom hiſchcze ßylnje roſſchěrjena. Na kublerja Alwina Schreiera w Delnich Póżkowach ßo hrěſchachu, ſo wón ſkotej druhich ludźi naczinja. Hdyž bě żiwnoſczerjej Auguſtej Emilej Protzy jena krowa ſkhoriła, ßo wón na Schreiera pſchißłodźeſche, ſo je wón krowje naczinił. Protza bě pola jeneje żony w Budyſchinje a pola jencho muża w Ramnowje pomoz pſcheczíwo Schreierowym cźinkam pytał. Hdyž běchu ßo żonje koßmy Protzoweje krowy pokaſake, je wona prajiła, ſo je krowje naczinjene. Protza wo wßy wo Schreierowych cźinkach powjedaſche. Tuteho teho dla wſchudże jako kuſtarja wobhladowachu a jemu ſ pucza khodźachu. Do korczmy njemóżeſche khodźicź, dokelž jeho tam kuſkarja ſchkrějachu. Schreier bě Protzu ſtſchiwdźenja dla wobſkorżił a Biſkopſki kawniſki ßud bě Protzu k 10 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k arreſtej na 2 dnjej ſaßudźił. Protzowe powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej ßo ſacźißny.

Dźěczaze mantle a jeczki.

Nowe ßo pschijale.

Mantlki
ſe cheviota, ßukna, lodowomjedwjedźoweje tkaniny wſchelakich barbow ſa 1—2 lěcze.

Zaketty
ſa holzy ſ dobrych wolmjanych tkaninow a ßuknow wſchelakich barbow ſa 2—10 lět.

Jaki
ſa hólzow po nowej modze ſeſchite ſ módreho cheviota a bruneje barby.

Hódne ſchicze. **Tunje płaczišny.**

Khapy, ſchtrympy, tykacze (muffy) a boy.

Leopold Posner

w Budyſchinje na bohatej haßy 4.

Mězy, rukajzy, hólczaze garnitury.

Pschipósnaty wubjerny

khofej

woßebje ßylne měſchenja po **1 mk.** a **1 mk. 20 np.** porucza

Hans Lindner
prjedy Paul Hofmann
na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Jahły, hejduſchku, grupy, ßoki, buny, hróch rajß, nudle, dobru pſcheńcznu muku porucza **Khorla Kahrowe** pſchi žitnych wikach.

Pißarnja
ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, testamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy je wot nětka na **Moltkowej drózy čo. 1** po 1 ſkhodze, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Serbske blido
kóždu wutoru po 5 hodź. w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Wós na pſchedań.
Woczinjeny žołty wujěſdźowanſki wós, ſady ßo ſaczinjazy, ſe ſcherokej koliju je na pſchedań pola **Kellera** w Rakezach.

Najwjetſcha pſchedawarnja w Budyſchinje
ſilzowych, zylindrowych, hońtwarſkich a dźěczaznych klobukow
wſchěch **ſymſlich nowoſczow** jara hódnych a trajnych po woprawdze jara **tunich płaczišnach,**
ratarſke, domjaze, dźětanſke a dźěczaze mězy
wſchěch pomyßlnych družinow a formow jara płaczišny hódne,
ſilzowe ſtupnje,
ſilzowe tofle, ſilzowe ſchkórnje, póduſche,
ſnaty najlěpſchi wudźělk,
pjelſczowe boy,
czorne a pißane jara tunjo.

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22 — pódla hoſczenza winoweje kicze.

Franz Marſchner
czaßnikat w Budyſchinje
na bohatej haßy 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Jědźne a khofejowe ßudobje
kaž tež wſchě druhe porzlinowe, kamjeninowe ſchkleńczane twory najtunſcho poruczam.
Dźělba **wulkich klankow** (pópow) ßo niže nutſkupowanſkeje płaczišny pſchedawa.

Ernst Ullrich na ſchulerſkej drózy 12.

Pišćine khartki
czišczi ſpěſchnje **Ssmolerjez knihiczišczerstwa.**

Koſaze kože,

howjaſu kožu, wowczu kožu, wowczu wolmu, kaniklaze kože, czelaze kože,
kaž tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11,
ſ napſchecza „ſkoteje hwězdy".

Kermuſchny khofej
punt po 100 — 200 np.
porucza

Rudolf Pötſchke
pſchi mjaßowych jědlach 7.

G. Goetzowa
w Budyſchinje
na Tuchorſkej drózy 11 po 2 ſkhod.
porucza ßo k ſchiczu kóždeje družiny
zonjazeje a dźěczazeje draſty.
S dobom na ßwój jara bohaty muſtrowy ſklad
draſtnych tkaninow, wobßadzenjow, wſcheje **ſchwalczišſkeje potrjeby** atd. poruczejo kedźbliwe czinju.
Spěſchne poßkuženje.
Tunje płaczišny.

Moritz Weiser w Budyschinje

knihiwjazarnja, pschedawarnja knihow,
papjery a pißanskeje tworh.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so ßo moja pschedawarnja sa czaß pschetwarjenja prjedawschich rumnosczow wot dzenßa

na theatrowej haßy czo. 2

(w prjedawschich klamach firmy **Richard Nebel**) namakuje.

Wo to prosscho, so by ßo mi hacz dotal wopokasane derjemenjenje dale sakhowało, poruczam ßo

ſ poczesczowanjom

Moritz Weiser.

W Budyschinje, 27. oktobra 1908.

Kedzbu! Pola **Kedzbu!**

Reinholda Neugebauera

5 pschi hłownym torhoschczu 5 **w Budyschinje** 5 pschi hłownym torhoschczu 5

najtuńscho a najlepje kupujecze

mužaze, pacholaze
a hólczaze wobleczenja,
paletoty, jupy a peleriny do deschcza,
wschu dzełaczerſku drastu,
žonjaze a holczaze žaketty.

Ssamßna krawzowarnja po měrje w domje.
Wulki skład tkaninow. Najtuńsche płaczisny.

Reinhold Neugebauer

pschi hłownym torhoschczu 5.

Hornczerńja Khorle Deubacha

mějeczelka Minna Deubachowa
w Delnich Putzkowach w Sa.
porucza ßo **k podawanju a stajenju**

tepjeńskich a hospodarskich khachlow

wscheje druziny ſ rukowanjom.

Pschestajenje a wuporjedzenje ßo derje a płaczisny hódno wuwjeduje.

Pjerje k dréczu

ßo pschijimuje
we wokrjeßnym wustawje na Židowje.

Dzełaczerjow

pyta **tonowa dzełarnja**
we **Wětrowje** pola Njeßwaczidła.

Provinzialne towarſtwo sa ſnutskowne mißionſtwo.

Ssobustawy provinzialneho towarſtwa sa ſnutskowne mißionſtwo ßo **k ßobustawſkej shromadzisnje** provinzalneho towarſtwa w Budyſſim knjezerſtwownym wokrjeßu, kotraž ßo

ßrjedu 11. novembra t. l. popołdnju w 4 hodzinach

w **Marczinym wustawje w Budyschinje** smeje, najpodwolnischo pscheproscheja.

Dnjowy porjad:

1. Letna rosprawa.
2. Rosprawa wo pokładnizy, wobſamknjenje wo rosdzelenju do wole datych pjenjes a wólba pruhowarjow sliczbowanja.
3. Wobſamknjenje wo ſakoženju asyla sa wopikzow.

Czesczene ßobustawy ßo prosscha, so bychu ßo pschi ſastupjenju ſe ßobustawſkej khartku wupokasali.

W Budyschinje, 26. oktobra 1908.

Pschedßydstwo.
Clemens hrabja ſ Lippe.

Do Noweje Jaßonizy!

Hejda! Hdze jutsje njedzelu pójdzemy? Wschitzy do Noweje Jaßonizy **k rejam.**

Tam budze rjenje.

Pschecželnje pscheproschuje
P. Hofmann.

K 1. januarej 1909 jako 1. hypotheku na tudomnu ležomnosć

15000 mk.

po 4½% ſ wěstosczu ßyrocžazych pjenjes požczicz pytam.

K. Raue
w póstſkej kowarni.

Kowarńja

nowa natwarjena, w bliskosczi Budyschina je na pschedań. Jara pschihódnje. Dalsche je shonicz pola K. Raue w póstſkej kowarni pschi ßerbſkich hrjebjach 21.

Kuchańki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródzne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dželaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Hnydom a k nowemu lětu džowki, ßrěnzy, wotroczkow, pohonczow, někotre dželaczerſke ßwójby, wolazych pyta pschiſtajeŕ **J. Brycza** w Klukschu.

Starscha
ßłužobna holza

ßo do jeneho duchowneho doma do Sebnizy pódla młódſcheje holzy, kotraž wukhody wobſtaruje, pyta. Dalsche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Wustojneho pohonicza
na leto 1909 pyta
Keller w Rakezach.

---

†

Po Bożej radze je dzenßa popołdnju ¾2 hodzinow po dlejſchim czerpjenju nasch horzolubowany ſtaroſcziwy mandželſki, nan, dzěd a pschichodny nan

privatier Jan Ssmoła

w Małym Wjelkowje,

prjedy wicželny kubler w Spytezach, w twjerdej wěrje do ßwojeho ſbóžnika w 76. lecze ßwojeho žiwjenja czicho a ſ měrom wušnyk.

S boloscziwej wutrobu to wosjewjeja

W Małym Wjelkowje, Spytezach a Prěczezach, 28. oktobra 1908.

ſrudzeni ſawostajeni.

Pohrjebna ßwjatocžnosć budze ßobotu popołdnju w 1 hodzinje w Małym Wjelkowje a khowanje w 4 hodzinach w Hodžiju.

(K temu czißku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 31. oktobra 1908.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach.

26. oktobra 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	41—44	77—80
awstriske	42—46	78—82
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—40	73—76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—36	65—72
4. žnadnje pizowane tóžderje staroby	27—31	57—62
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—38	66—70
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	31—34	61—65
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—30	56—60
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	49—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—43	71—75
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34—38	66—70
3. žnadnje pizowane	30—33	62—65
Cželata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	53—55	83—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	49—52	79—82
3. žnadnje wuwite wot zyza	44—48	74—78
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich schižењow w starobje hač do 1¼ léta	55—57	70—72
2. mjaßne	53—54	69—70
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—52	63—67

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 24. oktobra 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 29. oktobra 1908. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńza . . . . . běła	—	—	—	—	9	70	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	25	9	60
" nowa	9	55	9	70				
Rožka	—	—	—	—	8	—	8	30
" nowa	8	25	8	38	—	—	—	—
Jeczmjeń . . . . 50 kilogr.	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows . nowy	7	60	7	80	7	—	7	50
Hróch	10	—	13	—	10	—	10	50
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	13	—	15	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	—	2	40
Butra . . . . 1 kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	60
Pšeńczna muka 50 "	11	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	40	3	80	2	40	2	70
Ssloma . . . 100 "	3	34	3	50	2	50	3	50
Proßata 1290 schtuk, schtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	6	25	5	75	6	30
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeńczny gris	—	—	6	25	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńza (žołta) wot 9 hr. 65 np. hač 9 hr. 85 np., rožka wot 8 hr. 25 np. hač 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 60 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr. — np.

W Budyschinje placżesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hač 13 hr. 47 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 02 np. hač 13 hr. 30 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu.

29. oktobra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 15 np. hač 8 hr. 40 np., pšeńza wot 9 hr. 20 np. hač 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 2 hr. 75 np., běrny 2 hr. 30 np., žloma (100 kilogr.) 3 hr. 82 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 30. oktobra: Rjane a czopke.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje reformaziski žwjedżeń rano w 7 hodź. farat Räda žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Zyrkwiny chor spěwa: „Ty žiwy, kiž cżesćz a khwalbu masch dostacź" wot Jos. Haydna. — Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa saměry Gustav-Adolfskeho towarstwa.

20. njedżelu po žwjatej Trojizy smje rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. — Tydźenske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan August Wicżas, žiwnosćer w Kelnje, s Hanu swud. Nyczowej rodź. Neumannez we Wulkim Wjelkowje. — Hermann Gustav Kern, pohonc w Drožđżiju, s Marju Selmu Kschižankez w Delnjej Kinje.

W **katholskej zyrkwi:** Bruno Fache, žedłar w Adolfskej Hěcze, s Helenu rodź. Schczěpanez w Budyschinje. — Michal Měrczink, wobžedźer hosczenza w Bělczezach, s Idu rodź. Nuczanez s Wuriz.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Khorle Hellmut, Khorle Bjedricha Loosa, fabrikarja na Židowje, ž. — Robert Richard, Roberta Hermanna Michałka, pohonca we Wurizach, ž. — Emma Erna, Jana Ernsta Hobraka, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Augusta Gertrud, Bjedricha Jurja Wuschika, fabrikarja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Bjarnat, Handrija Klina, dźěłacżerja w Budyschinje, ž. — Bjedrich, Jana Scholty, rěsbarja w Budyschinje, ž. — Pawol, Jana Laraßa, khěžerja a skakarja w Dźěžnikezach, ž.

Zemrjeli:

W **Michałskej wožadze:** 18. oktobra: Hana Martha, Pawoła Hermanna Bergera, pohonicza pod hrodom, dź., 2 m. 22 d. — 21. Wylemina swudowjena Grethowa rodź. Lauez s Hauswalde, we wokrjeżnej khorowni na Židowje, 82 l. 21 d. — 23. Erna Gertrud, Maxa Reinholda Findeisena, dźěłacżerja pod hrodom, dź., 3 m. 18 d.

W **katholskej wožadze:** 21. oktobra: Max Klose, kóžłar w Budyschinje, 23 l. 10 m. 10 d. — 23. Michał Winkler, žiwnosćer w Sskonej Borschczi, 52 l. 26 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

20. njedżelu po žwjatej Trojizy smje rano ½8 hodźin duchowny Voigt němsku spowjednu wucżbu, ½9 hodźin farat Kschižan němske a ¾10 hodź. žerbske předowanje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Na reformaziskim žwjedżenju smje duchowny Boitz rano ½8 hodźin žerbsku spowjedź. farat Domaschka dopołdnja ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo sběra.

20. njedżelu po žwjatej Trojizy smje farat Domaschka rano ½8 hodź. žerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Otto Preuß

mějeczel **Khorla König**

na žitnej haßy 4 w Budyschinje na žitnej haßy 4

sa nasymski a symski czaß žu wschě nowosćze

mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty

hižo doschke a poručam

žonjaze žakety, czorne a marengo,
hižo po 4 mk. 90 np.,

holežaze žakety wschěch barbow hižo po 3 mk.,

Mužazu a hólczazu drastu
w najwjetschim wubjerku.

Najsprawnische poßłużenje. Najtunische placišny.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomernych placizinach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dzecazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicze po merje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a holczazeje drasty.
Seschicze po merje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschczu 5 porucza bohaty sklad ßamodzelaneje mužazeje a holczazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a holczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wežu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicze po merje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy cžo. 11.
Wulki sklad wscheje druzyny **meblow**.
Ssamßna molowatnja a lakeratnja.

Pschedawatnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawatnja skladnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dzelanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placzisnach.
Sklad wschech druzinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drosy 9.
Wulki sklad wschech druzinow **meblow** po tunich placzisnach.

Czaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy czisko 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sczensticch czaßnikow, bludzakow.
Wuporjedzetnja.

Czaßniki a skote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi ßerbskich hrjebjach 28, s napschecza starych kasarmow.

Czaßniki a skote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschè druzinу czaßnikow, rjeczasow, slotych tworow. — Porjedzenje dobre a tunje. Rèczu ßerbski.

Czaßniki a skote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschech druzinow dybsaczных czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a skote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucza ßwój bohaty sklad slotych tworow a czaßnikow wscheje druzinу.

Czaßniki a skote twory.
Pawol Bergmann czaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pschecželnemu wobkedzbowanju. Pschi porjedzenju czaßnikow ßo rukuje.
— Rèczu ßerbski. —

Skote a ßlèborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad slotych, ßlèbornych a alfenidowych tworow.
Dzelatnja ßa nowoscze a porjedzetnja.
Wèrowanske pjerschczenje po merje.

Woßebita dzelatnja ßa ßedlatske a pólstrowane wèzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wèzy.

Pólstrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudzelanje a pschedzelanje wschech pólstrowanych **meblow.** Stajny sklad sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdžow atd.
Linoleum kladu a stwy tapezèruju po tunich placzisnach.

Ssedlatnja a tapezèrowatnja.
T. Albert na horncžetskej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, puczowanskich wèzow, nakhribjetnych mèchow, gamaschow a schulskich wèzow, konjazych pschikrywow wscheje druzinу, tež pschè deschcz. Wèzy ßa pßy.

Magazin pólstrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucza ßwój sklad sofow, kožow, matrazow po najtunischich placzisnach.

Nožetnja a parna toczetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsaczных nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, kwaßnych darow.

Pschedawatnja starych wèzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dzecazych wobleczenjow. — Módre normalne dzelaczerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawatnja schczètkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mèjeczel Wilh. Kast
na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschech schczètkow a barbiczowych (vinslowych) tworow po najtunischich placzisnach.
Woßebitoscze: Kardecze a wložankowe mjeczawki.
Ssamßna dzelatnja. Wložanki ßo kupuja.

Hudzbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlèd.)
Pschedawatnja a porjedzetnja wschech hudzbnych instrumentow. Sklad wschech druzinow trunow, pisladkow, harmonikow atd.

Hudzbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drosy 3.
Dobytkna kupowatnja hudzbnych instrumentow a trunow wscheje druzinу. Ssamßna dzelatnja a porjedzetnja.

Hudzbne hrajadka.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyty. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedzetnja. —

Woßebita pschedawatnja ßa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dzelanje woßebnych wobrasow po wurjadnje tunich placzisnach. Fotografowanje w kòždym dnjowym czaßu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mèrschez naßlèd. Mèjeczel Erich Winter
— pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißaly kalk, rybjazy tuk ßa slót, teho runja wschè drogi a barby.

Fabrika Mischnjanskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Mèjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschech wustajenzach. — Dokladne roswuczenje. 5 letne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Klobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucza ßwoje skladne klobuki, zylindrowe klobuki, koßmowe klobuki, hontwatske klobuki, filzowe twory.

Sklad Winskich czrijow.
C. Helma na kamjentnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucza. Porjedzetnja a dzelatnja po merje.

Czrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad czrijow ßa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dzelo. — Porjedzenje tunjo.

Wobucze.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dzecazych schórniczkow. Wudzelanje po merje. Ssamßna porjedzetnja w domje.

Pschedawatnja pschedeschczникow a kijow.
Eduard Scholtz naßlèd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawatnja w Budyschinje.
Sakožena 1847. Porjedzetnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczникow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prènja fabrika pschedeschczникow a pschesklonczникow.
Wulki sklad wukhodzowanskich kijow a trubkow.
Porjedzenje a poczehnjenje ßo ßa 2—3 hodziny wuwjedze. Najlèpschi wudzelk po najtunschich placzisnach.

Wupschedawanje dla wotßalenja ſ Budyschina

po jara poniženych placźisnach.

Džělba schtaltow
prjedy hacž $3^1/_2$ mk., nětko po 65, 75, 95 np.

Džělba pjelsčzowych tykačzow
prjedy po 10 mk., nětko po 1 mk. 25 np. hacž $3^1/_2$ mk.

Džělba pjelsčzowych boow,
prjedy hacž do 6 mk., nětko po 1 mk. 25 np. hacž 2 mk.

Džělba žonjazych symskich blusow,
prjedy hacž do $8^1/_2$ mk.,
nětko po 1 mk. 75 np., $2^1/_2$ mk., $3^1/_2$ mk.

Džělba dźěćazych
plyschowych tykačzow a khornarjow
nětko po 18, 35, 50 np.

Džělba
židzanych ßeklowych bantow,
nětkole ſa połojzu dotalneje placźisny,
tak mjenowane ßerbſke banty.

Džělba
chenillowych rubischczow a ſhawlow

prjedy	3.75,	4.50,	5.50 mk.
nětko	2.65,	3.25	3.85 mk.

Džělba koschlazeho barchenta
a ſbytki ſa jaki
po kóždej ßo pschihodźazej placźisnje.

S. Beer prjedy Messow & Waldschmidt

na bohatej haßy 7.

Skladownja drainěrowanskich rolow w Lětonju.
Poručam
drainěrowanske roły
wschěch wulkosčzow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakoßneje a runeje formy,
proßaze korta
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
plestrowanske platy
(diagonalne a kschižne mustry),
wudymanske roły
ſhibnjene a rune,
po fabrikſkich placźisnach.
Emil Dietrich
w hosčzenzu w Lětonju.

Jabłuka k tłóčzenju, tſchaßene tola ſrake, kóždu džělbu ſa hotowe pjenjesy zentnar po 1 mk. 60 np. hacž 1 mk. 90 np. kupujetaj
dr. Herrmann a dr. Wjazka
w Budyschinje
pschi kralowſkim walu 10.
Hornjołužiſka tłóčzernja ßada.

Czěſku brunizu
(wuhlo)
Skokomorowſke ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety, ſchleſyſki koaks
po tunich dnjowych placźisnach poručataj
Kühnemann & Richter
na Bismarckſkej dróſy 7. Telefon 228.
We Wettinſkim dworje na kamjentnej haßy. **Na ſadnjej bratrowſkej haßy 2.**

Sa brylowpotrjebnych.
Khorla Scholta, optikus
pschi hłownym torhoſchczu w Budyschinje pod radnej khěžu
poručа **bryle a tłóčzniki,** kotrež ßo jenož, ſa wóčko ßo pschihodźaze, dawaju.
Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanſke ſchkleńzy atd., **bryle a tłóčzniki** po lěkarſkim wukaſanju.
Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kokomaß, maſchinſki wolij
najlěpſchi a najtuńſcho poručа
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Rjany połcz
punt po 70 np. poručа
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórniſchczu, pißarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a džělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pschedawanje ležomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěčznikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Pschezo a pschezo ßo praji,
so ma
Ota Sachse
tola **najlěpschi**
khofej
po wschěch płaczišnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Najlěpscha
žrojita koža,
bawłmjane a wjelbłudołoßmowe
cžerjeńske
rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cžehnitu móz powjetschazy a ßuwanju rjemjenjow sadźěwazy, jenoz najlěpscheje hódnoscže porucza
Otto Büttner
pschedawarnja koże, cžerjeńskich rjemjenjow a techniskich gumijowych wężow
w Budyschinje
pschi hłownym torhoschczu 9.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabrika loscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Kupne a druhe **wucžinjenja,**
liscziny wscheje druziny,
prósstwowne pißma
wo wobhnadzenje atd.,
formindske sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje ležomnoscžow,
saradzenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež ßerbski. —

Kedźbu! **Melichar & Löbelt.** **Kedźbu!**

Cžescženym Serbam w Budyschinje a wokolnoscži najpodwolnischo k wjedźenju dawamoj, so ßmój 17. oktobra 1908 w **Budyschinje pschi hłownym torhoschczu pod radnej khěžu** s napschecza „skoteho hodlerja"

pschedawarnju drasty a drastnych tkaninow

wotewrikoj.

Po najnowyschej modźe seschite **mužaze, pacholaze a hólczaze wobleczenja, symske paletoty, pschesapinaki, kholowy, wodunjepschepuschczate koßmikate peleriny, dźěczaze paletoty** atd., kaž tež najnowysche **žonjaze a holczaze žakety** we wulkim wubjerku poruczamoj.

S dobom poruczamoj ßo
k seschiczu woßebneje drasty po měrje.

Jako dołholětnaj krawzaj sa dźěło po měrje w najwjetschich spezialnych krawzowarnjach po měrje we Winje a Budyschinje, tež wucženaj pschirěsowarjej, kaž tež 14lětne dźěkanje (pod mjenom Ernst) pola Wassermannez firmy w Budyschinje samóžamoj wschě žadanja spokojecz.

Wo dobroczinwe podpjeranje ßwojeho pschedewsacza prosscho poruczamoj ßo
s poczescžowanjom
Josef Melichar & Ernst Löbelt.
Pschedawanje delka a po 1 skhodze.
Budźemoj ßo prózowacz po tunich pschisprawnych płaczišnach pschedawacz.

Pjelscžowe twory
klobuki, mězy
w najwjetschim wubjerku po wschěch płaczišnach,
wowcže koże, wobßadźenske koże poruczam.
Schiju
nowe kožuchi a stare kožuchi
pscheschiwam a wuporjedźam, teho runja **žakety** sa **muzskich** a **žónske,** w kóždym cžaßu.
Kupuju
liscžcže, tkhórjaze, kunjaze a sajecže koże
po najwyschschich płaczišnach.
C. E. Rincke,
kóžkarski mischtr na bohatej haßy 5,
s napschecza **Lieberez** mydłoweje sabriki.

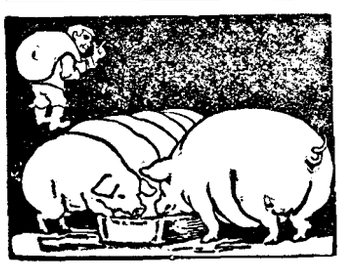

510 puntow 10měßacžne ßwinjo wažesche, kotrež porjadnje
M. Brockmannowy
pizowanski kalk
snamki B
do pizy dostawasche. — Wudawk wschědnje jenoz něhdže 1 np. wucžinja
Po prěnjotnych płaczišnach pschedawa a rosescžele
G. Urban w Krjebi w Hornjej Lužizy.

Kastanije
a
žołdże
po najwyschschich płaczišnach kupuje
Otto Engert
drogowa pschedawarnja
en gros en détail
Telefon 33*.

Liebsch,
ßudnisli aktuar sw. ßłużby
na ßukelnskej haßy 34
pißarnja sa kupowanske, hypothekske, dismembraziske, testamentske a sawostajenstwowe wězy atd.
Rěczi ßerbski.
— Telefon cžißko 177. —
Pscheßadźowanje ležomnoscžow.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 45. | Sobotu 7. novembra 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Wuradźenje sakskeho ześma.

Wjewjerčki a čorne koźby ću so w tajkej měrje pschisporike, so je schkoda, psches nje naćinjena, wjetscha dyźli wužitk, kotryż wone pschinjeću. Ssejmej je so teho dla petizija podała, w kotrejž so žada, so by so hajeński čaś sa wjewjerčki, a tak daloko hač so to po khěžorstwowym sakonju hodźi, też sa čorne koźby wotstronił. Petizija je so knježerstwu k roswaženju poručiła.

W rudnych horach je wjele žórkow, kotreż radium wopschijeja. Po lěkarskim wušlědźenju je dopokasane, so ću radium wopschijaze wody, sa wulěkowanje khorosćow jara wažne. So bychu so tychle wodow privatni ludźo k spekulazijam njewuwužiwake, je sakske knježerstwo sakonjowy naćisk ześmej pschedpołožiło, po kotrymž wuwužiwanje wschěch radium wopschijazych žórkow w Sakskej statej pschewostaji. Sakoń 1. januara 1910 do mozy stupi. Ześprawne wuwužiwanje radiumwopschijazych žórkow so s pjenjesami hač do 300 hriwnow abo s jastwom hač do 6 měsazow khosta.

Sakoń so sakonjedawazej deputaziji pschipokasa.

Petizija sakskich pschistajerjow, s kotrejž so wo to proźby, so bychu so k sakoženju powschitkowneje wukasarnje dźěła statne pjenjesy wužiłe, so saćišny.

Prěnja komora je sawjedźenje pschedawanskeho dawka sa wulke tworownje a pschedawarnje s drobnym pschedawanjom, kotreż je hižo druha komora wobsamkła, wotpokasała. Prěnja komora je dopósnała, so so s tajkim sakonjom njeby hodźiło, wobstejnosće ześnjeho stawa polěpschicź. Wulke tworownje bychu dawk na tych wotwalike, wot kotrychž wone swoje twory kupuja. Pódla teho je jenotliwym gmejnam hižo nětkole dowolene, wulkim tworownjam woźebity dawk napokožicź.

Sswobodomyślni sapósłanzy w druhej komorje ću so knježerstwo w nastupanju khěžoroweho rosrěčenja, w jendźelskich nowinach wocźischćaneho, woprascheli, schto chce wone činicź, so by so město politiskeje njewobstajnosće a njejabkosće swonkowna politika swjaskowych knježerstwow, w konstituzional formje so hibaza, saručiła.

Khěžor Wylem

je ześedu do Ackartsaue w Delnjej Awstriskej pschijěł a tam jako hósćź awstriskeho arzywójwody Franza Ferdinanda jelenje honi. Awstriskeho khěžora je wón pjatk w Schönbrunnje wopytał. Po nowschich podawkach na Balkanje tole setkanje mjes woběmaj knježerjomaj bjes politiskeje ważnosće njeje. Se Schönbrunna khěžor Wylem na hońtwinski wopyt k wjerchej Fürstenbergej do Donaueschingena pojěde.

Rosrěčenje němskeho khěžora s jendźelskimi diplomatami,

w nowinach „Daily Telegraph“ wocźischćane, je w Němskej wulke pohórschenje sbudźiło. Němski lud je so nanajhłubscho roshněwał, so je khěžor, kaž wón sam w swojim rosrěčenju praji, wójnski plan wudźěłał, s kotrymž je so delnjoněmski burski lud suicził. Jendźelska je tehdy niz jenož pschećiwo buram, ale też pschećiwo němskim interesam wójnu wjedła. Wona je němske pósłske łódźe sadźerżowała a pschepytowała a s němskimi poddanami w połodnischej Afriki kaž s paduschnym bjesprawnym prakom sakhadźała. Jendźelski minister Chamberlein je tehdy najćežscho němskich wojakow s lěta 1879 a němskeho khěžora Wylema skschiwdźił, nětko němski lud shoni, so je so w Němzach wójnski plan pschećiwo buram wudźěłał. Němske nowiny so prascheja, hač je to neutralnosć, hač je to ta pomoz, kotraž je so w lěće 1896 buram poskićała.

Wobsedźerjo němskich fabrikow so boja, so wosjewjenje khěžoroweho rosrěčenja němskej industriji we wukraju wjele seschkodźi. Burjo w połodnischej Afriki budźa wot nětka Němzow hidźić a wudźěłki jich industrije boykottować. Němzy we wukraju pak so wohańbjene čuja, wone maju sačucże, kaž so je Němska wulke diplomatiske poražene poćerpiła.

S woprědka so nadźachu, so je khěžorowe rosrěčenje hoke wumyślenje a so jo knježerstwowe nowiny jako njewěrne a fałšne wotpokaża. Bohu žel je so nawopak stało. S jendźelskimi diplomatami ću so woprawdźe podobne rěcże měke a khěžor je do teho swolił, so so wone do sjawnosće dadźa. S tym dyrbjesche so jendźelski lud pscheswědčić, so je němski khěžor sprawny pschećel Jendźelskeje. Khěžor je naćisk nastawka, kotryż dyrbjesche so w „Daily Telegraph“ wocźischćeć, khěžorstwowemu kanzlerjej k pschehladanju pósłać. Tón pak jón njeje čitał, ale je jón sastojnikam ministerstwa swonkownych należnosćow k pruhowanju pschipokasał. S tychle sastojnikow ześebi nichtó njeje swěrił, na khěžorowym nastawku něschto pscheměnicź, a tak je wón do jendźelskich nowin pscheschoł. Wo jeho wocźischćenju shoniwschi je so khěžorstwowy kanzler khěžorej wusnał, so wón njeje nastawkowy naćisk čitał. Hewak budźische wón pomyślenje pschećiwo jeho wosjewjenju měł. Wón pak ma so sam sa njeluby podawk samolwity a swojich sastojnikow kryje. S dobom je khěžorstwowy kanzler proźył, so by jeho se słužby puschćił. Do tejele próstwy njeje khěžor swolił.

Duž wjerch Bülow dale w sastojnistwje wostanje. S woprědka drje rěkasche, so jemu w khěžorstwowym ześmje sle sapyrja, tola nětko je so hižo najwjetschi hněw saso stużił. Konserwatiwni, nationalliberalni a swobodomyślni, kotsiž w ześmje tak mjenowany blok tworja, swojemu mischtrej padnycź njedadźa. Hdy by wjerch Bülow dyrbjał swoje brěmjeschko wjasacź, by też s blokom nimo byko.

Khěžorowe rosrěčenje a wukraj.

Khěžor je ześebi myślił, so ześebi s wosjewjenjom swojeho rosrěčenja pschećelstwo Jendźelčanow dobudźe. Pohladanje do jendźelskich nowin pokasuje, so je so khěžor se swojim wočakanjom mylił. Jendźelčenjo ću a wostanu pschećiwnizy Němskeje. Němska industrija jendźelskej na swěcże najwjetschu konkurrenzu čini a teho dla Jendźelčan Němza hidźi. Hischcże wjetscha dyźli hida je pak bojosć Jendźelskeje psched Němskej. S kóždym lětom so němske wójnske łódźstwo powjetscha, a sa někotre lěta budże wone, jeli so niz tak wulke, dha tola tak swylne kaž jendźelske. Hdy by Jendźelska k temu dóńcź dała, by s jendźelskim nadknjejstwom na morju nimo byko. Duž ću Jendźelčenjo nusowani, pak na pschemo s Němskej na stajnosći nowe wójnske łódźe twaricź, pak Němsku do wójny s někotrymi druhimi europiskimi wulkomozami saschmatacź. Jendźelski

kral je ſ Franzowſkej, Ruſkej, Schpaniſkej a Italſkej politiſke ſwjaſki pſcheczíwo Němſkej wobſamknył, ſo by ßo Němſka ſe wſchěch ſtron ſapſchadka a ßo ſkónczńje we wulkej wójnje ſniczíka. Na tejle politizy Jendźelſkeje khěžor niczo njepſchemèni, byrnjež hiſchcże horzyſcho Jendźelczanam ßwoje pſcheczélſtwo wobkrucźak.

Też ſa to, ſo je khěžor Jendźelczanam wójnſki plan ſa burow wudźěkak, ßu jemu woni mało dźakowni. Jendźelſke nowiny pißaju, ſo njeje wěrno, ſo je khěžor tajki plan ſa lorda Robertſa, tehdomniſcheho hłowneho roskaſowarja jendźelſkeho wójika w pokodniſchej Afriziy wudźěkak. Khěžor je jenoż w jenym privatnym liſcże na tehdomniſchu jendźelſku kralowu ßwoje měnjenje, kak mohło ßo k ſbożownemu ſkónczenju pokodnjoafriſkeje wójny dóńcź, w krótkich ßadach ſeſtajak. Runje tak njeje wěrno, ſo je ßo jendźelſki wulki generalny ſtab ſ tymile krótkimi ßadami něſak ſaběrak.

W Franzowſkej a Ruſkej teho runja khěžorowe rosrěczenje na njepſchecźelſke waſchnje roſpominaju. Woßebje ßo na němſkeho khěžora njembrja, ſo je w burſkej wójnje Jendźelſkej pſcheradźił, ſo ſtaj jeho Franzowſka a Ruſka napominakej, ſo by Němſka ſ nimaj ſa burow pſchecźiwo Jendźelſkej ſakroczíka. Nowiny wſchěch ſtron jenomyßlnje khěžorowy poſpyt ſaßudźuja, njejednotu mjes Jendźelſkej, Franzowſkej a Ruſkej ſbudźicź. W nowinach „Echo de Paris“ prjedawſchi miniſter ſwonkownych naležnoſczow, Delcaſſé, piſche, ſo je khěžor w ſpoczatku ruſkemu namjetej na ſakroczenje pſchecźiwo Jendźelſkej wuſpěch pſchał, ſo pak je ßebi ždał, ſo bychu ßebi Ruſka, Němſka a Franzowſka wſajomnje ßwoje krajne wobßedźenſtwo ſaruczíle. Tehdomniſchi ruſki miniſter ſwonkownych naležnoſczow Muraẃew to wotpokaſa, dokelž by ßo ſ tym ruſko-franzowſki ſwjaſk roſpuſchcził, w kotrymž franzowſki lud runje mózhnoſcź widźi, Elſaß a Lothringiku ſaßo ras wróczo dostacź. Delcaſſé pſchiſpomina, ſo žadyn franzowſki miniſter njemohł trajne ßo wotrjeknjenje Elſaßa a Lothringiſkeje pſchipósnacź a praji, ſo je wot tamneho czaßa Franzowſka ſbliženje k druhim ſtatam a woßebje k Jendźelſkej pytacź dyrbjała.

Khěžorſtwowy ßejm

je ßo ßrjedu ſaßo ſeſchoł. Dla ſnateho khěžoroweho rosrěczenja ſ jendźelſkimi diplomatami ßu woprašchenje podali: nationalliberalny Baſſermann, ſwobodomyßlny Ablaß, ſozialdemokrat Albrecht, konſervativny ſ Normann a zentrumſki Hompeſch.

Petizije wo ſprawjenje prawych wobſtejnoſczow pißarſkich ſaſtojnikow pola rěczníkow ßo knježeŕſtwu ſ dźěla k roſpominanju, ſ dźěla k roſwaženju pſchipokaſachu.

Rataŕſkej komorje w Kaſſelu a Königsbergu ßebi žadatej zło ſa wukrajne mloko a ßmjetanu a ſtrowotnu kontrollu ſa pſchiwjeſenu wukrajnu ßmjetanu a mloko. Sswobodomyßlny Gothein měnjeſche, ſo penzija wikowanſkim wucźinjenjam napſcheczo ſteji. Konſervativny Sievers wuſběhowaſche, ſo wikowarjo mloko ſ Danſkeje kupuja, ſo bychu na tukrajne płaczíſny tłóczili. Po namjecże zentrumſkeho dr. Spahna ßo petizija komißiji wróczi.

Awſtriſka mobiliſuje.

Awſtriſka woczakuje, ſo nanajpoſdźiſcho wójna ſ Turkowſkej, Sſerbiju a Czornej Horu wudyri. Teho dla ßo zyke awſtriſke wójſko mobiliſuje. Awſtriſke nowiny njeßmědźa wo tym žanych powjeſczow wocźiſchczecź. Prażſke „Narodne Liſty“ ßu ßo wutoru konfiſkowake, dokelž běchu rosprawu wo mobiliſaziji 54. pěſcheho regimenta w Olomouzu pſchinjeßke. Pſchi Dunaju ſ napſchecża Sſerbije je hižo ßylne wójſko poſtajene, a awſtriſke wójnſke łódże ßu ßo ſ nowa ſ napſchecża Belgrada na Dunaju poſtajike. Wot tam je jim móżno, Belgrad potſelecź. Też pſchi czornohórſkich mjeſach ßo awſtriſke wójſko ſhromadźuje. Na horomaj Kenaglove a Orlaove ßo Awſtriſka hotuje, twjerdźiſnje natwaricź. Móżno, ſo Awſtriſka ßama wójnu ſapocźnje, prjedy hacź ßu Turkowſka, Sſerbija a Czorna Hora ßwoje pſchihoty ſkónczíle. Pſchecźiwo Sſerbiji Awſtriſka jara hrubje a ſranliwje wuſtupuje. Awſtriſki póßłanz hrabja Forgach je ßerbſkemu knježeŕſtwu pißmo podał, w kotrymž ßo žada, ſo bychu ſa 24 hodźin demonſtrazije pſchecźiwo Awſtriſkej a boykot na awſtriſke twory pſcheſtałe, hewak by Awſtriſka nuſowana była, ßebi ſakitanje ſe ßamßnej mozu wobſtaracź. Póßłanz ßebi też žadaſche, ſo bychu ßo reſerviſtojo, do brónjow ſwołani, puſchczíli. Sſerbſke knježeŕſtwo je wotmolwiło, ſo je ßo ſtajnje prawje ſadźerżało, hdyž je lud roshorjeny był. Sſerbſke knježeŕſtwo prawdoſtne pruhowanje pißma woczakuje, kotrež je wulkomozam póßłało. Sſerbſke knježeŕſtwo dale lubi, ſo ſkſchiwdźenju awſtriſkeho khěžora w Belgradſkich nowinach ſadźěwa. Woprawdże je wone pſchikaſało, ſo maja ßo nowiny konfiſkowacź, hdyž kſchiwdu czinjoze naſtawki wo awſtriſkim khěžorje pſchinjeßu.

Swada mjes Němſkej a Franzowſkej.

Pſched dlějſchim czaßom běchu ſcheſczo czeknjeńzy ſ franzowſkeje zuſobniſkeje legije w Marokkowſkej wucźek pola němſkeho konſula w Caſablanzy namakali. Němſki konſul czeknjeńzow ſ konſulata k łódźi dowjeſcź da, kotraž dyrbjeſche jich do Europy dowjeſcź. Jedyn franzowſki offizěr czeknjeńzow wohladawſchi, jich ſajecź da. Tołmacza ſ němſkeho konſulata, kotryž czeknjeńzow pſchewodźeſche, Franzowſam wobaraſche, woni ſkſchiwdźichu. Hakle nětkole ßebi němſke knježeŕſtwo ſa ſkſchiwdźenje ßwojeho ſaſtojnika doſczczinjenje żada. Franzowſke knježeŕſtwo dyrbi tehole podawka dla ßwoje wobžarowanje wuprajicź. Franzowſke knježeŕſtwo je hakle k temu ſwólniwe, jeli ſo je najprjedy ßrědniſki ßud Franzowſow ſa winowatych ſpóſnał. Franzowſke knježeŕſtwo němſkemu konſulej w Caſablanzy porokuje, ſo je ßo njeprawje ſadźerżał. Franzowſzy wojazy ßu drje czeknjeńzow ſ rukow němſkeho tołmacza wutorhnyli, tola je ßo tołmacź prjedy teho do franzowſkich wojakow ſ pukami dał.

Tak Franzowſojo podawk pſchedſtajeja, tola němſke knježeŕſtwo měni, ſo dyrbi ßo jemu hižo do wußudźenja ßudniſkeho ßuda doſczczinjenje dostacź. Jeli ſo by ßo franzowſke knježeŕſtwo temule żadanju ſapowjedźiło, by Němſka ſ nim jaßniſcho poręczała. Hižo tele dny budże ßo němſka ſwjaſkowa rada ſ tejle naležnoſczu nakładowacź.

We wukraju maja ſaczíſchcź, ſo chze Němſka Caſablankaſku naležnoſcź jako pſchiczinu k wójnje pſchecźiwo Franzowſkej wužicź, jeli ſo ßo Franzowſka njepokori. S diplomatiſkim dobycźom nad Franzowſkej chze němſke knježeŕſtwo ßwoje politiſke ſmylki ſnapſchecża Jendźelſkeje ſamaſacź abo tola ſjawne měnjenje wot najnowſchich podawkow wotwobroczicź. Njeměr mjes politiſkimi a pſchekupſkimi kruhami pſchibywa. Franzowſka njebudże na žane waſchnje zofacź chzycź. Franzowſke knježeŕſtwo dyrbjało hnydom wotſtupicź, hdyž by ßo němſkemu żadanju podwoliło. Ssamo franzowſzy ſozialdemokratojo w tymle padże knježeŕſtwo podpjeraju. W nowinach „Petit Journal“ ſozialdemokratiſki Gerault Richard piſche:

„Bychmy ßo wjazy hacź ßměſchni czinili, hdy bychmy ßo ſamolwili, prjedy hacź je nam ßudniſki ßud njeprawo dał. Knježeŕſtwo budże po jednomyßlnym żadanju luda czinicź, hdyž naſchu czeſcź a doſtojnoſcź njeſranliwej ſakhowa.“

Rumunſka pſchecźiwo Awſtriſkej.

Hacź dotal je ßo Rumunſka jako pſchiwiß němſko-awſtriſko-jendźelſkeho trojoſwjaſka wobhladała. W Němzach mějachu ſa wěſte, ſo budże Rumunſka pſchi mózhnych wójnſkich ſchmatanzach na ſtronje Awſtriſkeje pſchecźiwo balkanſkim Sſkowjanam ſtejecź. Tale ſpekulazija ßo pak nětko jako jebawa wupokaſuje. Po annexiji Boßnije a Herzegowiny bywa drje Rumunſkim ſatrach, ſo mohła Awſtriſka też hiſchcże junu Rumunſku annektowacź. Woßebje ßwobodni murjerjo w Rumunſkej pſchecźiwo Awſtriſkej njepſchecźelſke hibanje wjedu. Bukareſchtſka loża ßwobodnych murjerjow je Belgradſkej loži namjet czinika, ſo byſchtej ſhromadnje wo ßerbſko-rumunſkim ſwjaſku jednakej. Belgradſka loża je ßwojeho połnomócznika k jednanju wotpóßłała. Dokelž maja ßwobodni murjerjo w Rumunſkej wulki wliw na politiſzy rosßudźaze woßoby, je móżno, ſo k temule ſwjaſkej dóńdże. Bukareſchtſka loża je ßerbſkeho połnomócznika ſ wulkimi czeſczemi powitała a jeho dla hłownu ſhromadźiznu powołała.

W tejle ſhromadźiſnje ßu wo ſaßodobyczu Bukowiny a Ssedmohórſkeje, kotrejž ſtej ſ wjetſcheho dźěla ſ Rumunami wobydlenej, wuradźili. Na dróhach ßo ſ hłoßom: „Prjecź ſ Awſtriſkej!“ wołaſche. W jenym ludowym dźiwadle k njelubemu ſkandalej dóńdże. Hdyž ßo ßwětkowobraſy wſchelakich knježerjow pokaſowachu, pſchi wobraſu awſtriſkeho khěžora wołachu: „Prjecź ſ Awſtriſkej, ſ paduchami krajow!“ Polizija dyrbjeſche ſakroczicź, ſo by ſkandalej kónz czinika.

Konferenza europiſkich wulkomozow

dla annexije Boßnije a Herzegowiny pſches Awſtriſku ßo njeſeńdże. Awſtriſka a Němſka ſtej ßo ſapowjedźiłej, ßo pſchi njej wodźelicź. Woczakuje ßo nětko, ſo Ruſka ſ krótka annexiju njepſchipósnaje a podobnje budże też Jendźelſka, Franzowſka a ßnadź też Italſka czinicź. Praſchenje wo annexiji potom njeroſtißane woſtanje a ßo hakle ſ wulkej wójnu roſßudźi.

Wójnſke pſchihoty na Balkanje.

Turkowſka ßo dale bróni. Wot konferenzy Turkowſka niczo

dobre ſa ßebje njewocžakuje a ßo teho dla na wójnu pſchihotuje. Knjeżerſtwo ßebi myßli, ſo budże ſ wójnu jednoſcž Turkowſkeje poßulnicž móz. Wulzy ważne ſdadża ßo jednanja ſe Sserbiju bycž, kotraż Turkowſkej doſpolny wojerſki ſwjaſk poſlicžuje. W tu khwilu wſchak ßo hiſchcże njeſda, ſo ßu Turkojo a Sserbjo pſchesjene pſchiſchli.

Turkowſka ſ dobom też ſ Awſtriſkej jedna, a ſo ßebi njeby ſ njej ſkaſyła, wona Sserbiji pſchi pſchiwożenju wójnſkeje potrjeby wobcżeżnoſcże cżini. Ssrjedu ſtej franzowſka łódż „Memphis“ a grichiſka łódż „Manolin“ do Saloniki wójnſku potrjebu ſa Sserbiju pſchiwjeſtej. Tiecża łódż ſ wójnſkej potrjebu ßo hiſchcże wocžakuje. Wſcho hromadże je ßo 198 kanonow a 500 kulow ſa kóżdu kanonu pſchiwjeſko. W Salonikiu je ßerbſki wyſchk Mitrowojewicž pſchitomny, kotryż wójnſku potrjebu pſchijimuje. Turkowſke knjeżerſtwo njeje hacž dotal dowolnoſcž k pſchewjeſenju dało, teho dla je ßo wukładżenje na brjóh ſaſtajiło. Sserbſki póßłanz Nenadowicž je teho dla pola turkowſkeho knjeżerſtwa ſakrocżił.

Njepſchecżeſke hibanje w Turkowſkej pſchecżiwo Nëmſkej.

Turkowſke nowiny wótre naſtawki pſchecżiwo politizy Nëmſkeje wocżiſchcżuja. „Ikdem“ piſche: Politika Nëmſkeje dopokaſuje, ſo wona tych podpjeruje, kotſiż bjesdwëlne prawa Turkowſkeje ſ nohami teptaju. Nëmſka ſe ßwojim ßylnym ſtejiſchcżom w ßrjedżiſnje Europy je ßwoju móz do ßłużby njepſchecżelow Nëmſkeje ſtajiła. Nëmſka je w nëtcżiſchim cżaßu ßwoje pſchecżelſtwo Turkowſkej jenoż ſe ßkowami wobßwëdcżiła.

Sserbſki krónprynz Jurij

je ſe ßwojej jëſbu k zarej jara ſpokojom. Żar je jeho dwójzy w Peterhofie pſchijał a ſ nim na najpſchecżelniſche waſchnje wobkhadżał. Wón je krónprynzej ßlubił, ſo Ruſka Sserbiju w nuſu njewopuſchcži a ſo budże jeje woprawnjene żadanja podpjerowacž. Do krónprynzoweho wotjëſda je zar jemu najwyſchſchi ruſki rjad, rjad Alexandra Nëwſkeho, ſpożcżił.

Peterburgſke wobydleŕſtwo je ßerbſkeho krónprynza ſ najſprawniſchimi ſympathijemi powitało. Hacž runje bë dżeń jeho pſchijëſda jara njerjane wjedro, bë ßo wjele ſtow ludźi na dwórniſchcżu ſeſchło, jeho poſtrowicž. Ludowa cżrjóda: „Żiwjo krónprynzej a ßerbſkemu ludej!“ wołaſche. Mjes witazym ludom bëchu też Cżechojo a Bołharjo. Peterburgſka bołharſka kolonija krónprynzej ſe ſahorjenymi hłubokoſacżutymi ßkowami ſpißanu adreßu pſchepoda, ſ kotrejež na ſjawne wukhadża, ſo ßo Bołharjo ſe Sserbami ſ jena cżuja, hdżež dże pſchecżiwo Awſtriſkej, kotraż hroſy, ßamoſtatnoſcž wſchëch balkanſtich ludow ſniczicž.

W ruſkej dumje ßebi wulka wjetſchina ſapóßłanzow protest Ruſkeje pſchecżiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny żada. S politiku ruſkeho knjeżerſtwa na Balkanje ßu njeſpokojom. Ruſzy diplomatojo ßu wotpohladam wukraja polëkowali a njejßu żanu ßkowjanſku politiku wjedli. Też w khżżorſtwowej radże ßo ßylne hibanje ſa to pokaſuje, ſo dyrbi Ruſka balkanſkich Sſkowjanow pſched wumozowanjom ſchkitacž.

Wuſwolenje noweho preſidenta w ſjednocżenych ſtatach połnócznje Ameriki.

Pſchi wuſwolenju noweho preſidenta je republikanſka ſtrona knjeſtwo wobkhowała. Kandidat republikanſkeje ſtrony, dotalny wójnſki miniſter Taft, je ſ 302 kłoßami nad kandidatom demokratiſkeje ſtrony Bryanom dobył, ſa kotrehoż je jenoż 181 wólbnych mużow kłoßowało.

Wólbne wobdżëlenje je tón krócž jara ßłabe było. Wólby wulke wikowarnje, wobßedżerjow fabrikow, żeleſniſke a hórniſke towarſtwa mało ſajimowachu, dokelż ßo hoſpodarſka politika njepſchemëni, wſcho jene, hacž by ßo republikanſki abo demokratiſki preſident wuſwolił. Duż ßebi ſa induſtriju a wikowanje nichtó polëpſchenje ſa pſchichod njelubjeſche. W Amerizy pak je ſa wólby wjele milijonow trëbnych. Dżëlacżerjej dyrbi ßo, hdyż wón k wólbje dże, zyły dżeń dżëła ſapłacżicž. Nëtkole, hdżež je mało dżëła a nëkotryżkuliż hłodu mrëje, chżuchu ßebi khudazy ſ wólbu khlëb ſaßłużicž. Tón krócž bë we wólbnych kaßach mało pjenjes k ſapłacżenju khudych wuſwolerjow, a teho dla ßo cżi wólby ſdalowachu.

Taſta je pſchi wólbach dotalny preſident Roſevelt ſe wſchëmi mozami podpjerał. Roſevelt bë jeho też ſa kandidata republikanſkeje ſtrony pſchecżiſchcżał. Taft knjeżerſtwo zyle w Roſeveltowym duchu dale powjedże. Jedyn ſ jeho hłownych nadawkow je pſchiſporjenje wójnſkeho łódżſtwa. Amerika dyrbi na ſtajnoſcži k wójnje pſchecżiwo Japanſkej hotowa bycž. Jenoż ſ pomozu ßylneho wójnſkeho łódżſtwa móże ßebi wona knjejſtwo nad Cżichim Morjom a Filippinſkimi kupami ſakhowacž.

Na wyßokim dubje.

I.

Po ſchërokej dróſy, kotraż pſches naſymſzy ßo barbjazy lëß wjedże, rano ſahe hońtwjeŕ ſ tſëlbu a ſ toſchu krocżeſche. Cżoko tuteho nëhdże tſizecżilëtneho mużſkeho bë drje pokhmurjene, ale wuras jeho woblicża pſchejara ſa to ßwëdcżeſche, ſo je wón ſjawny a ſprawny cżłowjek, tak ſo to też pſchi huſtej cżornej połnej brodże ſacżiſchcża pokhmurjenoſcże njecżinjeſche. Wjele bóle ßo ſdaſche, każ by ſpëſchnje do prëdka krocżazeho mkodeho cżłowjeka tajna ſrudoba tyſchiła.

Lëßna droha, po kotrejż dżëſche, nahle koleno cżinjeſche. Lëdma bë rózk lëßa, kotryż ſ tym naſtawaſche, wobeſchoł, tu pſched ßobu druheho pucżowarja wuhlada, kotryż do ßamßneho kónza dżëſche, każ wón, ale jeno pomału a cżaſcżiſcho poſaſtawajo. To bë ſtarſchi muż, tón mëjeſche cżëmno-ſchëru ßuknju a bë każ hobr ſroſcżeny.

Jeho wuhladawſchi hońtwjeŕ poſaſta a wobliczo ßo jemu hiſchcże bóle morſchcżeſche, jako by tuto ſetkanje ſ jeho ſrudnymi myßlemi khutnje ſwißowało. S krótka ßo roßßudżiwſchi potom ßwój pucž ſpëſchniſcho ſtupajo dale dżëſche, ſo by ſchëroßuknjateho hobra ſkerje lëpje ſa khribjetom mëł. Ani na njeho njehladajo, nimo njeho dżëſche, tola ſtrowjo ßwój kłobuk ſejmowaſche.

„Knjes Habrako“, ßo njejabzy na njeho ſarëcża, „jeno jene ßkowo!“

Wón poſaſta a nëtkole na wołazeho hladajo ſpósna, ſo je jeho wobliczo napadnje blëde.

„Sda ßo, knjes radżicżelo, ſo je wam ſlë“, Habrak ßobużelnje rjekny, mjes tym ſo ßo jemu pokhmurjeny ſmorſk ſ cżoła ſhubi.

Druhi cżëżko dychny. „Hdyż wot domu woteńdżech, hiſchcże niczo njecżujach“, wón dodo, „na dobo pak ſnamjenja póſnawam, jako by ßo mój ſtary aſtmatyſki nadpad wrócżicž chżył.“

„Chżu ßo ſ wami wrócżicž a waß domoj dowjeſcž. Nimo teho ßym prjedy knjeſa Dolanſkeho w jeho khorejcże ſetkał, każ ſe ßwojeje pſchadownje do mëſta jëdżech; tón je dyrbjał nimo waß jëcž a budżiſche waß wëſcże rad ßobu wſak.“

„Wo mnje ßameho je mi mjenje“, mëſchcżanſki radżicżel wotmolwi, „ja drje bych hiſchcże domoj dóſchoł, ale njeßu pſchi ßebi wjetſchi pjenjes a dyrbju tón mkynkej w Borezach wotedacž. Dokelż nëtkole waſche hońtwiſchczo k Borezam leži, bych waß proßył — to je wjele żadane, woßebje hdyż —“

„Wy byſchcże najſkerje chżyli, ſo bych te pjenjeſy k Boreczanſkemu mkynkej ſa waß wobſtarał“, Habrak wjaſowazemu ßkowo wotewſa. „To chżu rad ſcżinicž, ale lëpje by było, ſo byſchcże ßo mi domoj pſchewodżecž dali.“

„Në, në! Pjenjeſy ßu mi hkowna wëz. Dżenßa je 1. oktobra a pjenjeſam je cżaß wuſchoł. Potajkim chżu waſcheje dobrocżiwoſcże wużicž“, pſchipraji, ſ kapßy na ßwojim wutrobnu ſaſchnórowany pakcżik wucżahujo, „tule ßu pjenjeſy, to je ßydom tyßaz hriwnow.“

„Waſch nadawk wobſtaram, a dżenßa wieczor, wrócżiwſchi ßo, wam kwitowanje póſcżelu“, hońtwjeŕ rjekny, pakcżik pjenjes pſchijimajo a derje khowajo.

„Wy żehliwe wuhlo mi na hkowu hromadżicże“, mëſchcżanſki radżicżel trochu ſahańbjeny wotmolwi, „po prawom na waſchu dobrocżiwoſcž żaneho prawa nimam. Jenu nadżiju ßym we waß ſniczicž, ale budżcże pſcheßwëdcżeni, ſo ßym pſchi tym jako ßobuſtaw mëſchcżanſkeje rady jeno ßwoju winowatoſcž cżinił. Mam waß ſańcž jako cżłowjeka a jako wumjekża.“ —

„To njech na pokoj woſtanje. Schtoż je ßo ſtało, ßo wjazy pſchemënicž njehodżi“, Habrak wukożowanje, kotreż bë jemu njelube, wotrëſny a pſchiwſa, runjeż wotwlakujo, jemu poſlicżenu ruku. Potom ßo wobaj roſeńdżeſchtaj. Hońtwjeŕ, krucże ſtupajo, do teho kónza, każ dotal, dale krocżeſche, mëſchcżanſki radżicżel pak ßo na pucž domoj naſtaji.

Duzy pſchi tym pak ßo jeho ſtrowota ſaßo porjedżeſche. To drje bë jeno tajke nakhwilne ſpinanje było, a wón bë to, dokelż bë pſchejara ſtrachocżiwy, ſa ſnamjenja ßylniſcheho nadpada ſaßo ſpósnał. Hdyż bë ßo ſtrachocżiwoſcž ſhubiła a ſaßo powſchitkowne myßle ßo jemu wrócżiłe, mjerſaſche jeho to niz jeno, ſo bë Habraka wo k woli ſcżinjenje poproßył, ale w nim, jako we wuſkoſtliwym wobkhodniku, też njedowëra wotucži, ſo bë druhemu pjecża khëtro nahladny pjenjes bjes ßwëdkow, bjes kwitowanja pſchepodał. Ssnadż móżeſche hońt-

wjerja hischcże doschahnyć, runjež dyrbjesche trasch hižo khětry kruch dale do prědka nakhwatany měć.

Wón žo potajkim sawróći a schtož móžesche khwatasche, duzy žebi pschekładujo, kak mohł žebi pjenjesy wróćo žadać bjes teho, so by žiwoju njedowěru spóznać dał.

Hižo bě wjele dale teho městna pschischoł, hdyž bě žo wot Habraka dźělił, a runje žo tak mjenowanemu „wyšokemu dubej“ bližesche. Kroma lěža žo tu na lěwej stronje posběhowasche a tworjesche mały wotwisk, z kotrehož stary, kschiwje srosčeny dub žwoje prochnawe hałosy psches delka nimo wjedžazy pucź wupschestrěwasche, mjes tym so jeho korjenje husta, wyšoka kerčzina daloko wokoło pokrywasche.

Łahodne schudrowanje w kerkach pučzowarja napołscha. Ale prjedy hač jeho wóčzko kónza tšelby rospósna, kotryž žo mjes hałžkami a liščzom do njeho měrjesche, žo hižo sabłyskny płomjo — wutšel sapraskny a hobrska postawa měschčanskeho radźičzela žo njejabzy k sebi swjese.

Čžěko hodźinu posdźischo wobžedźeć pschadownje, Dolanski, nadeńdźe, kiž w měsčze wěz wobstarawschi sažo do žwojeje fabriki domoj jědźesche. Najprjódzy chzyschе Dolanski žam do města žo wróćić, so by tam to wosjewił, dokelž pak bě to mordarstwo, kaž žo, krwawu wutšelenu ranu na čzole morweho dokładnischo pschepytawschi, pscheržwědči, měješe sa sprawnische, so čžěko pod dohladom ležo wosta, a teho dla wutrobity fabrikant njemało pschečzinwny nadawk na žo wsa, na njewježelym městnje stražować, a žwojemu pohončzej pschikasa, do města jěć, schtož móžetaj konjej doběžeć, so by na polizajskej pižarni wosjewił, schto bě žo stało.

Powjesć wo morjenju nahladneho měschčanskeho radźičzela a wobžedźerja wulkeje piwarnje, Sskodowskeho, wyschnosče wěstoty hnydom do dźěła pohnu. S Dolanskez wosom někotři sastojnizy na jewischčo mordarstwa jědźechu. Sskodowskeho mandželskej běchu wobhladnuwje hrósbnu powjesć sdźělili a wot njeje shonili, so bě jeje muž žydom tyžaz hriwnow pschi žebi měł. Dokelž tute pjenjesy pschi morwym wjazy njeběchu, sdasche žo rubježne mordarstwo njedwělomne bycź.

Dolanski bě, kaž powjedasche, duzy do města jědźo, jeno njesbožownehо Sskodowskeho žameho a bórzy na to molerja Habraka w hońtwjerskej pschiprawje setkał, duzy domoj njebě nikoho widźał.

Hdyž běchu bližschu wokolinu městna mordarstwa podarmo po podhladnych cźerjach pscheržlědźili, buchu wokolne bydlischcźa dla wožobow, kiž žo podhladne sdachu, pschepytowane.

S tym samyžkom też do jenicžkeho hosczenza w bliskej wžy Selenowje jedyn z kriminalnych polizistow sastupi. Na praschenje jemu hosczenzař rjekny, so bě tam nimo něschto hosczi se wžy dženža rano jeno molerˇ Habrak z města pobył, kotryž je swuczeny, pola njeho na žwojich hońtwjerskich wulětach žnědacź.

Hdyž bě to też dženža sczinił, je žo wopraschał, hacž njemóže něschto mjeńschinow njemyleny w bydleńskej stwě swostacź, kotraž bě pódla žameje hosczinskeje stwy, schtož hosczenzař rady dowoli. Wczipny bě hosczenzař sawěschk wokujeschka, kiž bě w durjach, trochu na bok žunywschi widźał, kak molerˇ sa blidom žedźo papjerjane pjenjesy liczi. To bě dyrbjała wulka liczba bycź, drje na tyžazy! Potom bě pjenjesy sažo sapakował, žwoju worczišnu sapłaczíwschi dale schoł, najskerje do žwojeho hońtwischcza, kotrež bě njedaloko Borez.

So tak nahladny pjenjes měješe, so je mjelczo liczeschе, a ta wěz, so bě wobžedźerˇ pschadownje morjeneho Sskodowskeho a Habraka na žamžnym puczu setkał, to wšo dyrbjesche tehole poslednjeho hnydom podhladneho sczinicź. Hischcże dopołdnja jeho na jeho hońtwischczu nadeńdźechu a hnydom wuschkyschowachu. Dokładnje powjedasche, kak bě žo žydom tyžaz hriwnow do jeho rukow dostało, kotrež běchu pola njeho hischcże namakali. So bě w Selenowskej korczmje pjenjesy hischcże licził, so by žo pscheržwědcził, hacž trjechi, a so bě žebi k temu wožebitu stwu dał pschipokasacź, dokelž bě w hosczinskej stwě něschto hosczi žedźało, kotsiž runje wulkeje dowěry njesbudźachu, psched kotrymiž telko pjenjes njebě chzył dacź widźecź. So je jeho tšelba wšo wutšelena była, kaž to kriminalny polizista, kiž jeho nadeńdźe, pschi pschepytowanju tšelby wupósna, ale so bě jeno sa lischku nimo tšelił. (Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Naschim czesczenym czitarjam njesnate njeje, so je žo w lěcze 1847 z dowolnosczu sakskeho a pruskeho knježerstwa tudy w Budyschinje žerbske literarne towarschnistwo pod mjenom Maćica Serbska załožiło, kotrehož wotpohlad je, z wudawanjom dobrych ludowych a wědomostnych žerbskich spisow žo sa duchowne posběhnjenje žerbskeho luda staracź. Tola też potrjeby žerbskich ludowych schulow M. S. žwěru spokojecź pyta. Tak wuda wona 1853 Dr. Kurzowe Bibliske stawisny, wot Bartka a Pjekarja pschełożene, w létomaj 1880 a 1890 Bibliske stawisny wot Bartka, w létach 1872, 1882, 1883, 1887 a 1906 Bartkowu Czitanku sa žerbske schule, w létach 1856, 1864 a 1873 prěni seschiwk, 1860 a 1875 druhi seschiwk Pjekarjowych spěwow sa žerbske schule a w létach 1880, 1891 a 1901 sběrku schulskich spěwow pod titulom „Spěwna radosczˇ.“

Nasche žerbske wuczerstwo bě M. S. sa tak wulke woporˇ hacź dotal pschezo wutrobnje dźakowne a je spomnjene spisy z wožebitym žohnowanjom we žwojich schulach žwěrnje a rad wužiwako. Tola w nowschim czasu to bohužel wjazy tak njeje. Pschetoż wjetschi dźěl wuczerjow, w službje žerbskeho luda stejazych, by — najebacź pädagogiskeho žwědomnja — wot žerbskich schulskich knihi najradscho zyle wothladał a žo jeno z němskimi spokojił. Wožebje poczina wón na „Spěwnu radosczˇ“ z njepschecźelnym wokom hladacź a je žebi wotmyślił, ju z dospołnje němskim spěwnikom saměnicź. Wón potajkim wjazy na to njedźiwa, so „Spěwna radosczˇ“ bohaty wubjerk najlěpschich a najrosschěrjenischich schulskich spěwow wopschija, kotrež je kral. wokrjesny schulski inspektaŕ Dr. Wild po wotdźerženju wjazorych konferenzow z hudźbnymi wuczerjemi žam wubrał a k sawjedźenju do schulow porucził. K dopołnjenju teho žebi dowolamy, jeho „Předsłowo“, prěnjemu wudawkej „Spěwneje radosczе“ pschiwdate a wot njeboh J. E. Ssmolerja pschełożene, tudy wocżischczecź. Wono takle rěka:

Předsłowo.

Zo bych při zestajenju wučbneho porjada za jednore ludowe šule mojeho wokrjesa też wubjerk spěwajomnych spěwow postajił, sym ja najprjódcy z tych spěwow, kotrychž wuwučowanje při swojich revizijach nadeńdźech, najbóle rozšěrjene a najlěpše wubrał, też na šulske lěta rozdźělił, k tutym hišće někotre druhe přiwdał, a jako běch ze wšelakimi wučerjemi wšelake konferency wotdźerżał, do mojich „Stoffpläne (Leipzig, Siegismund & Volkening, 1879)“ te 67 spěwy přijał, kotrež w prěnim wotdźělenju tuteje „Spěwneje radosće“ steja.

Při wubjeranju njebě nic jenož wobmjezowana ličba hodźinow jednoreje ludoweje šule a prašenje, hač su sebi spěwy hižo lubosć dźěći dobyłe, ale přede wšěm běše też to rozrisace, hač su spěwy w nastupanju jich wobsaha narodnostne, dźěćacym napohladam, začućam, potrjebam přiměrjene, wšě wobstejenja duše dźěći wotbłyšćuja, wšě ważne podawki žiwjenja, wosebje też dźěćaceho žiwjenja přewodźeja, duch, dušu, wolu zapřijeja, a hač su po swojim hłosu jasne, jednore, spodobne, pozběhowace, z krótka hač su po teksće a hłosu kmane a hódne, zo bychu do swójstwa dźěći a přez nje jako pokład do swójby a luda přešłe, so do luda sameho zaspěwałe.

Dokelž pak žana dotalnych zběrkow wšě tute spěwy njewopřija a so žadać hodźeše, serbskim dźěćom w tych mnohich serbsko-němskich šulach tute spěwy też w jich maćerˇnej ryči poskićić, dha je najprjódcy knjez wučeř Mučink w Zemicach, wšelako wuprajene žadanja wučerjow tuteho wokrjesa dopjelnjejo, tute spěwy pod napismom „Spěwna radosć“ po rjedźe, po kotrymž běchu na jenotliwe šulske lěta rozdźělene, w hromadu zestajał a je też paedagogiski wotrjad Maćicy Serbskeje wobzanknył, tutu zběrku też z dobom serbskim dźěćom w němskej a serbskej ryči poskićić; němski prěnjotny wudawk je pak w nakładźe Smolerjec knihićišćerˇnje wušoł.

Dokelž pak so to zatajić njemóžeše, zo ma nowa zběrka spěwow, hdyž chce pornjo mnohim druhim stupić a też dale nutŕkhód namakać, bohatši wubjerk poskićeć, dyžli tajka, kotraž jenož někajki minimum wopřija, dha je so po mojej radźe a po mojej wólbje prěnjemu wotdźělenju hišće druhe přiwdało, do kotrehož so najprjódcy te spěwy přijachu, kotrež su za wyšše a srěnje ludowe šule města Budyšina, kaž też za ludowe šule Kamjeńčanskeho wokrjesa we wučbnym rjedźe postajene a mjez 67 spěwami prěnjeho wotdźělenja města njenamakachu.

Dokonjenje hudźbneho dźěła, kaž też přehladanje texta je knjez seminarski wyšši wučeř Fiedleŕ w Budyšinje z wulkej prócu a pilnosću, kaž też pod častymi wuradźowanjemi

z druhimi hudźbnje kmanymi knjezami, wosebje z knjezom seminarskim wyššim wučerjom Elssnerom wobstaraŀ. — Přełożenje do serbskeje ryče su wšelacy knježa wobstarali a je seminarski wyšši wučeŕ Fiedleŕ 52 spěwow, njebohčički farař H. Seileŕ 26, redaktor J. E. Smoleŕ 9, njebohčički wučeŕ Kulman 7, wyšši wučeŕ Wjela na Židowje 6, wučeŕ M. Brühl w Motydle 3 spěwy, professor Dr. Pful 2 spěwaj, farař J. Kilian w Serbinje w Texasu 1 spěw přełożiŀ.

Dokelž bě so čišć hižom započaŀ, prjedy hač bě so wo přiwzaće druheho wotdźělenja jednało, dha zrjadowanje prěnjeho wot zrjadowanja druheho wotdźělenja na to wašnje wotkhadźa, zo prěnje wotdźělenje spěwy jenož po šulskich lětach rjaduje, druhe pak je po móžnosći tež po jich wopřijeću zjednohuje. Tola njemóže tale njedoslědnosć wužitkej a hódnosći knižki wadźić.

Pěnjotne wotpohladanje, tež 35 khěrlušowych hłosow, kotrež su za sakske evangelske šule přikazane, do zběrki přiwzać, je so teho dla spušćiło, dokelž ma so krajna khoralna kniha wudać a so jene a te same khěrluše nic jenož w jenotliwych krajinach, ale tež w jenotliwych dźělbach Budyskeho wokrjesa dotal wšelako spěwaja.

Hdyž nětko tuta „Spěwna radosć“ do zjawnosće stupi, so wona k zawjedźenju do šulow, za kotrež je najprjódcy postajena, z tutym poruča, so jej pak z dobom přeće na puć dawa, zo by tež dale tutych bližšich stronow přećelniwe přijeće a bohaty nutŕkhód do šulow namakała.

W Budyšinje, 23. februara 1880.

Dr. Jaroměr Wild,
kralowski wokrjesny šulski inspektaŕ.

S druheho wudawka „Spěwneje radosće“, kotryž 1891 wuńdźe, bu 21 spěwow, ja ſerbſke ſchule paromnych, wuwostajenych, ja to pak ſo wſchelake pſchihodniſche pſchiwdachu a zyła ſběrka lěpje ſrjadowa. S dobom wuda M. S. na žadanje tež jako woſobity woczišćej „Dodawk“, 25 originalnych spěwow wopſchijazy pod nadpisami: A. Schula. B. Poczaſy a pſchiroda. C. Sſerbſki kraj a lud. D. Spěwy wſchelakeho wopſchijeća. Hłoſy ſu wot Sejlerja (4), Wolfa (2), Kozora (7), J. K. Ssmolerja (1), Frenzla (1) a narodne: ſerbſke (4), cžeſke (5) a 1 pólſki. Tež texty ſu originale wot Sejlerja (18), Fiedlerja (4), J. E. Ssmolerja (1), Dr. Pfula (1) a Wjele (2). Nimo teho je w ſběrzy ſamej tež hłoſ ſpěwa cź. 32 original wot Kozora, pſchełožk tekſta pak wot H. Sejlerja.

W lěcže 1901 M. S. „Spěwnu radoſcź“ tſeczi króć wuda a horjejſchi „Dodawk“ do ſběrki ſobu pſchija, tak ſo ma wona nětko 119 cžiſłow. To je wjele materiala, ſ kotrehoż móže ſebi ſerbſki wučeŕ pſchi jara wobmjeſowanym cžaſu, jemu ja wucžbu ſpěwanja pſchiſwolenym, jeno to wubracź, ſchtoż je jemu a dźěcžom ſpodobne. Tež w naſtupanju pſchihotowazych ſwucžowanjow, kotrež maju ſpěwanſkej wucžbje ſłużicź a ju podpjeracź, dyrbi ſo wón ſ najnuſniſchim ſpokojicź a jeno to podawacź, ſchtoż ſo ja jeho poměry hodźi. Tajku wobſchěrnu methodiku, kajkuž w tu khwilu nowiche ſpěwniki podawaju, wón nałożowacź njemóže a tež njetrjeba. Dobry wučeŕ je methoda ſam! Spěw je rjany, kraſny dar Boži a — podpołożuje-li ſo jemu maczerna rěcź — tež ważny a mózny ſrědk ja duchowne žiwjenje. Duž, lubi ſerbſzy wucžerjo, njech ſerbſki ſpěw w naſchich ſchulach tež dale wjeſele klinczi k Bożej cześći a k žohnowanju ja ſchulu, dom, zyrkej a žiwjenje!

S Budyſchina. Tudomny prjedawſchi jaſtwowy duchowny Caſpari, kotrehoż ſu lětſa w auguſcže ſajeli, dokelž je w Draždźanſkej wumjeſtwowej wuſtajeńzy jenu ſtarožitnu figuru kradnył, w bliżſchim cžaſu pſched ſud ſtaja. Dokelž ſebi tehdy myſlachu, ſo je wón duchakhory, ſu jeho w hojeńni ja duchakhorych na Sonnenſteinje wobkedźbowali. Tam njeſu niczo namakali, ſchtoż by na to pokaſało, ſo je wón duchownje ſamyleny.

— Dźěkacźeŕ Nowak ſ Njeſdaſchez dyrbjeſche ſańdźenu ſobotu ja tudomneho wósnika Socku wós a konja do Budyſchina dowjeſcź. Na puczu jeho jedyn njeſnaty proſcheſche, ſo by jeho ſobu wſak. Nowak do teho ſwoli. K hoſcźenzej „tſjoch lipow“ pſchijěwſchi Nowak ſe ſapſchahom ſaſta a do hoſcźenza ſaſtupi. Zuſy rjekny, ſo ja nim pſchińdźe, ſo pak dyrbi najprjedy wotſtupicź. Tola mjes tym, ſo Nowak w hoſcźenzu ſedźeſche, zuſy ſe ſapſchahom wotjědźe. Pytnywſchi, ſo je ſo ſapſchah ſhubił, hdydom do wſchěch ſtron ja nim telefonowachu. Hodźinu poſdźiſcho bě tež hižo Budeſcźanſki żandarm paducha ſaſłapił. Wón ſo Meyer mjenuje.

S Nowcje Wſzy nad Sprewju. Sańdźenu njedźelu je proſeſor dr. Gräſa ſ Budyſchina ratarſke towaŕſtwo ja Nowu Wjeſ a wokolnoſcź ſałożił. Pſchedſtyhdſtwo wobſteji ſ wucžerja Neumanna jako měſtopſchedſtyhdy, kublerja Zara jako pokładnika, młynka Mittaga jako ſapiſowarja. Jako pſchiſtyhdojo ſu kralowſki wyſchſchi hajnik dr. Männel, prokuriſt Ssymank, gmejnſki pſchedſtejicźeŕ K. Rjeczka a žiwnoſcźeŕ A. Rjeczka wuſwolichu. Knjes profeſor dr. Gräſa měješche pſchednoſchk wo hnojenju ſ pſchikupnym hnojom, ſebi prjedy teho Nowowjeſcźanſke pola a łuki wobhladawſchi. Knjes wyſchſchi hajnik dr. Männel nowoſałożenemu towaŕſtwu Lankowe łučne bróny dari. Pſchichodne p ſedźenje budźe w novembrje w Kißliży.

S Njeſwaczidła. Na poſłednje ſtótne wiki běchu 443 howjadow, 92 běhatow a 450 proſatow pſchihnali. Kupowanje wſchěch ſtótnych druźinow ſrěnjo dźěſche.

S Nowcje Łuki. Hdyž pjatk 12lětny ſyn tudomneho žiwnoſcźerja Glaſchkera na polu ſwojeho nana dźěłaſche, jeho ſ horjanſkeho reverra ſe ſchrótom do ruki tſělichu. Sranjeneho hnydom do Wojerez k lěkarjej dowjedźechu, kotryž je ſchróty ſwucźahał. Njewobhladniweho tſělza njeſnaju. Wón je ſo bjes ſłeda ſhubił. Maja ſa to, ſo je wón rubjeżny hontwaŕ był.

S Lubhoſcźa. Wóndano je tu jedyn wobydleŕ rołku namakał, kotraž, hdyž ſo ſ njej ſaběraſche, rosbuchny a jemu něktore porſty roſtorha. Kulowſki lěkaŕ je dyrbjał je wotrěſacź.

S Blunja. Pſchi wulkej hońtwje, kotraž ſo tu 2. novembra wotmě, ſu 29 jajazow, 9 ſornow, 3 bažanty, 4 dźiwje kokoſche a 4 kanikle potjělili.

Toaſt Cźiſchinſkeho pſchi ſwjedźenju 20lětneho wobſtacza „Towaŕſtwa Sſerbſkich Burow“ w Małym Wjelkowje 11. oktobra 1908.

Cźeſcźeni pſchitomni, lubi ſerbſzy hoſpodarjo, lube ſerbſke hoſpoſy!

Mi je ſo wot cźeſcźeneho pſchedſtyhdſtwa „Towaŕſtwa ſerbſkich burow“ dowěrik rjany nadawk, waż w tutej ſali dźenża ſ pſchiměrjenym toaſtom poſtrowicź. Dokelž ſcźe dźenża, ſchtoż je porědko takle, mužojo a žony ſhromadźeni, ſym ſebi wotmyſlik, wulkotnu ważnoſcź ſerbſkeje hoſpodarſkeje ſwójby ja naſch lud a kraj wuſběhnycź a wożławicź. Njebojcźe pak ſo: njebudu waż dołho komudźicź a kedźbnoſcź pſches cźaż napinacź, krótkich lědy 12—15 mjeńſchinow. Ja niczo njedam na roſcźehnjene powjedanje, ale na jaſne ſłowo a raſny wuras, kotryž pſchima k moſham a hrěje wutroby. Zyle prawje praji Němc: In der Kürze liegt die Würze.

Něſchto krótkich myſlicźkow a wěrnoſcźow chcu wam w krótkich ſadach pſched wocźi ſtajicź a nadźějam ſo, ſo ſo wam jaſne a raſne ſłowa do wutrobow ſaryja a ſo ſebi je luboſcźiwje ſobu domoj woſmjecźe.

Wo ſwójbje chcu porěcźecź, po tajkim wo ſerbſkim hoſpodarju, wo ſerbſkej hoſpoſy a wo ſerbſkich dźěcźoch. —

Naležnje proſchu, pſchikhilcźe mi luboſcźiwje wucho a wutrobu!

Wo ſwójbje rěcźu, wo ſerbſkej hoſpodarſkej ſwójbje rěcźu:

Muž dyrbi měcź jaſne woko, wótru wolu a worzłowy rjap.

Žona dyrbi měcź we wutrobje luboſcź, we ſwójbje ſcźerpnoſcź a w domjazym dźěle wutrajnoſcź.

Muž je knjes na polach a dyrbi ſwoju hordoſcź pytacź w dobrym dźěłanju rołow.

Žona je knjeni we domje a dyrbi ſwoju cześcź hladacź w porjadnoſcźi doma a hródźow.

Muž dyrbi byćź kruty ſtołp, wokoło kotrehoż ſo wjercźi žiwjenje zyłeho kubła, zyłeho ſtatoka.

Žona dyrbi byćź pěſtońcźa, ke kotrejž zyły dwór a dom ſo ſ luboſcźu a ſ dowěru tłócźi.

Hdyž muž dyrbi byćź kruty ſ ludźimi w dźěle a na polach a hdyž ſo druhdy hrabnycź da wot nahłoſcźe, to žona dyrbi doma ſaſo narunacź ſ lubym wócźkom a pſchecźelnym ſłowom, ſo zyły dom woſtanje we pſchesjednoſcźi a ſpokojnoſcźi.

Spokojna pſchesjednoſcź mjenujzy dyrbi byćź to, ſchtoż je dźěcźom kolebka, w kotrejž kóždemu ſo doſtawa wotpocźnjenja a pokoja, nowe luboſcźe a cźeſtweho lóſchta do dźěła. —

Dźěcźi ſu a dyrbja byćź wjeſełoſcź ſtarſchich, jich najdróżſchi pokład, jich najrjeńſcha nadźija ja pſchichod, jich ſłódki troſcht na wuměńku a jich luboſcźiwa pomoz na khorołożu.

Kaž ſu ſtarſchi a dźěcźi jeneje krwe, tak dyrbja tež byćź jeneje myſle, jeneho pſcheſtwědcźenja; dźěcźi dyrbja byćź po ſtarſchich. Nan a macź a dźěcźi tworja ſwójbu, tworja cźełny a duchowny zyłk, tworja kóždemu ludej žórko žiwjenja a ſtołp narodneje eksiſtenzy.

Tu macźe a tu widźicźe wulku, haj wulkotnu ważnoſcź ſwójby; ſ teho póſnawacźe pak tež wulku ſamolwitoſcź nana a macźerje napſcheczo dźěcźom, wulku ſwjatu ſamolwitoſcź dźěcźi na-

pschecžo nanej a maczeri. Starschi, budźcże sprawni a krucži we wocžehnjenju dźěcži: wy scże žerbšzy, też dźěcži dyrbja bycź a dyrbja wostacź žerbšce. Duž hladajcże na to, so wasche dźěcži njecžinja nihdy na nihdy žane zuse wopicženje, žane kokwrotne keklerstwo, žanu hkupu nadutosćź a žane pojazojske brojenje s pjenjesami. Budźcże krucži napschecžo dźěcžom, hewak potom w jich rukach trasch pojěže kubleschko a na kruchi budże wascha žwójba, wascha žwójba, kotraž je lětstotki dołho staka s cžesću, so žiwika po sprawnosći a hajika žerbsku krej a žerbsku rěcź, žerbski ras a žerbske mjeno.

Starschi, žerbšzy lubi starschi, budźcże krucži, želesnje krucži napschecžo dźěcžom! Cžaž je straschny, nasch cžaž je satraschnje straschny! — A naž Serbow je tak mało! —

Kóždy žerbski dwór dyrbi bycź schkitar a sakhowar žerbskeje semje; kóždy žerbski dom dyrbi bycź lubosna kapałka cžestneho a kscheseźijanskeho žerbskeho žiwjenja, kóžda žerbska hospodarska žwójba dyrbi bycź studnja, njesaprahnita studnja žerbskeho bycža a tycža. — —

Haj, lubi žerbšzy hospodarjo, lube žerbske hosposy,
Tajki dyrbi bycź žecbski hospodar, dobry rólnik wonka;
Tajka dyrbi bycź žerbska burowka, dobra hosposa doma.
Tajki dyrbi bycź žerbski dwór a žerbski dom.
Tajka dyrbi bycź žerbska hospodarska žwójba.

Sa zyku žwójbu a zyły dwór pak njech płacži psches zyłe lěto: Spěwaj a dźěłaj! Bóh dał, so by kóžda žerbska hospodarska žwójba była — tajka! — Potom móžemy s wěstosću wocžakowacź, so Bóh budże dale s nami, s naschimi polemi, dworami, domami a žwójbami, potom budże na věki tracź a roscź a kcžěcź nam žerbska semja luba! Potom budże cžestna, pilna, solidna a bohabojasna hospodarska žwójba nam dale dźeržecź žerbsku semju, žerbsku krej, žerbsku rěcź, žerbsku cžescź a žerbsku hordosćź. —

Tule nadźiju pak mam, hdyž nětko hladam po tutej pschepjelnjenej sali, hdyž widźu pychu naschich žerbskich hospodarskich žwójbow. Hischcże roscże pak moja radosć, hischcże bóle žo sběha moja nadźija do pschichoda, hdyž widźu, so je žo k nam pschitowarschiło telko knjesow a mužow se žerbskeje intelligenzy. O moja móz žo rosscherja, moja krej žo sapala a wocži a kschidka sběhaju žo s gwaltom horje k žwětku a k žwobodże. — —

W tutym smyšku, lubi a cžescženi hospodarjo a hosposy a hoscžo s intelligenzy, sběham žwoju schkleńzu a s zyłej lubosću žerbskeje wutroby a s zyłym wohnjom žerbskeje krwe wam sawyskam: Njech wěcžnje traje, roscże, kcžěje žerbska hospodarska žwójba. Teho dla waž w lubosći proschu, stańcże a pschimńcże žo žwojeje schkleńzy a sahrimajcże se mnu:

Sswěrnej žerbskej hospodarskej žwójbje: Sskawa!

Přiłopk.

* (Semjerženje.) W Vogtlandskej, Schmrěkowych Horach, w pschimjesowazych Cžechach, w Hornich Frankach (Bayerskej) a w Thüringiskej žu sandźeny tydźeń semjerženje žylnischo dyžli hdy prjedy saczuli. Ssamo hacž do Dražďan a do Lipska žu podsemske storki dožahake.

S Plawna w Vogtlandże žo pische: Wutoru w nozy a žrjedu rano w 5 hodźinach žu w Plawnje tsi žylne podsemske storki saczuli. Pschi nich žo durje sapraženychu, wokna schcžerczachu a lampy a žudobja žo tschaženchu. Tsi druzíny semjerženja běchu rosesnacź. 1. jednore rženje, 2. sarženje se žylnym dyrjenjom a dorženjom, 3. rženje, kotrež žo s rosbuchojtym wrjeskom skónczi. W hornim Vogtlandże je semjerženje žylnische dyžli hdy prjedy było. Tam běchu storki woprawdże hrósbne. Wobydlerjo žu we wulkej hrosy, dokelž žo podsemske storki s tak wulkej liczbu a s pschiběrazej žylnosću wospjetuja.

W Untersachsenburgu žu wobydlerjo w nozy wustróženi s wobydlenjow na dróhu cžekli. W Zwota žu žo murje a tsěchi wjele khěžow rospukale a wokna žu žo rosrasyle. W Brambachu semjerženje wot polnozy hacž do 8 hodźin dopołdnja trajesche. Ludźo žu spósnali, so wobydlerjo khěžow, na skałach stejazych, rženje bóle cžujachu, hacž khěžow, na pěsk natwarjenych. W Falkensteinje žo pschi semjerženju durje sapražnychu, wokna schcžerczachu, nadoba žo khablasche a jena pohrjebnischczowa murja žo sažypny.

W Chebrje (Egeru) w žužodnych Cžechach žo schtyri mózne podsemske storki saczuchu, kotrež wschě městowe twarjenja w jich sakožkach satschaženchu. Mjes druhim a tsecžim storkom žo sdasche, kaž so bychu žo khěže sbihnyke a žo khablale. Potom žo tsecži stork s tajkej mozu sta, so scžěny a wjerchi wrjeskachu, k scžěnje stajene kije žo powalichu, khamory žo sakhablachu a lózische wězy na semju padžechu. Wožebje w hornich poskhodach žo satschaženje semje žylnischo pytny. Mjenje žylne bě semjerženje w Karlowych Warach. S wulkej hrosu žo pschi nim wobydlerjo w Graslizach sajachu. Zyku nóz žo ludźo s podsemskimi storkami traschachu. Schulska rada je žrjedu schulsku wuczbu sastajicź dała.

* (Dwójne mordarstwo w Lipsku.) S dwójnym mordarstwom je žo póndźelu wobydlerstwo w Lipsku do njemera stajiło. W khěži cžisło 21 wětrnikoweje dróhi popołdnju 60lětneho pišmikistajerskeho invalidu Friedricha we łuži krwě leżazeho namakachu. Najprjedy žebi myślachu, so je žo jemu krej pschelała. Popołdnju w 3 hodźinach w druhej samknjenej stwje Friedrichowu žonu skónzowanu namakachu. Khamory a kschinje běchu pscheryte, tak so bě spóznacź, so je žo tu rubjeżne mordarstwo stało. Friedrichez mandźelskaj běschtaj poślednje lěta někotre stwy žwojeho wobydlenja młodym ludźom pschenajałoj. Póndźelu rano we 8 hodźinach žu žužodźa hischcże wobeju widźeli. 16lětny techniski wuczobnik Unverfährt, wnuk Friedrichez mandźelskeju, by pola njeju wobjedował. Póndźelu pschipołonju $^1/_2$1 hodźiny wón po swuczenym waschnju k jeju wobydlenju pschińdże, tola žo jemu njedź wajzy wospjetneho klepanja a swonjenja dur.e njewocžinichu. Wón na skhodach cžakasche, hacž teho runja pola Friedrichez bydlazy wiczny dźěłacźer Schenkel popołdnju wokoło 1 hodźiny njepschińdże a s kluczom, kotryž měješe pschi žebi, pschedsalne durje wocžini. We wobydlenju wschě durje samknjene namakachu, a kluczе njeběchu namakacź, hacž do jeneho, kotryž na khamorje w pschedsoli leżesche. S tymle kluczom jenu jstwu wocžinichu a w njej Friedricha na semi w krwi leżazeho namakachu. Dokelž Friedrichowa žona njebě widźecź, po samkarja póšłachu, kotryž wschě jstwy swocžinja. Mjes tym bě žo poliziji powjesćź dała. Na krwawych šlědach w pschedsali bě spósnacź, so běchu tam Friedricha s někajkim tupym gratom sarasyli. Cžěmnosćź, s kotrejž je hrósbny podawk wobdaty, je žo trochu wujaźnika. Po wschěm sdaczu staj dwaj muźskaj Friedrichez mandźelsteju s tym wotpohladom skónzowakoj, so mohłaj w jeju wobydlenju jeneho pjenjeżneho listynoscherja nadpadnycź a murubicź. Póndźelu dopołdnja je pjenjeżny listynoscher do Friedrichez wobydlenja póstiku pschipokasanku wo 8 hriwnach 25 np., na mjeno Pawoka Schlegela w Friedrichez wobydlenju bydlazeho adreżowanu, pschinjeśł. Njesnaty muźski je tele pjenjesy pschijał. Listynoscherjej je njesnaty prajił, so adreżat doma njeje. W tym žamym cžaźu jedyn druhi listynoscher listy pschinjeże. S tutym pschipadom je drje žo morderski plan pschekasył. Na wužlědźenje mordarjow je wyschnosćź 500 hriwnow myta wustajika.

* (Zyrkwiny swón žo kradnył.) W Aschebergu we Westfalskej žu tsi zentnarje cžežki swón kradnyli. Paduschi běchu swón na kruchi rosbili, kotrež jenemu pschekupowarjej w Ludwigshausenje pschedachu. Polizija je pschekupowarja sajała.

* (Sababjeni rubjeżnizy.) W Hannoverje žu w nojwożebnischim městowym dźělu sababjeni rubjeżnizy wobžedźerku jeneje mlokoweje pschedawarnje w nozy nadpadli a ju, jej s revolvrom hrožo, nusowali, pjenjeżny khamor wotamknycź. W tutym na sboże jenož někotre sta hriwnow leżachu, s kotrymiž rubjeżnizy bjes sadźěwka wotcžehnjechu.

* (Wot kruwy saschtapnjeny). Pjatk dopołdnja pschi wuwjedźenju howjadow s wosow w rěsarni w Winje jena kruwa magazinskeho dźěłacźerja Eschlbergera s rohom do nohi schtapi a mjaźo na 30 zentimetrow dołhosće wot nohi wotdrě. Sa pok hodźiny žo sranjeny wukrwawi.

* Wobej ruzy je 15lětny kowarski wuczobnik Senftleben w Obernika shubił. Pschi składnosći sałożenskeho žwjedźenja tamnischeho wojerskeho towarstwa wón pschi tsělenju se stupkow pomhasche. S pschesahe spuschczenym wutsělom žo wón tak cžežko srani, so dyrbjachu jemu w hojerni wobej ruzy wotewsacź.

* (Sskužobni w Barlinje dožahaju.) So w industriji dźěłacź ujeje, je w Barlinje na tym pytnycź, so je tam na dobo dosć a na dosć žónskich žkužobnych. Najbóle žo kucharki podtykuja. Dla njepschihódnych wobkhodnych wobstejnosćow je žebi někotryžkuliž hospodar město droheje kucharki wjele tuńschu „holzu sa wscho" pschistajił. We wjele hospodarstwach žu tež liczbu žkužobnych pomjeńschili. Wjele žkužobnych holzow njeje s zyła žanych žkužbow namakało. Duž njech někole žana žkužobna holza na žkužbu do Barlina njecžehń, ale wostań na wžach, hdyž je sa njej hischcże pschezo wulka hrabańza.

* Zakožnu žmjercź je žona hajnika Dammanta w Scheurecku wumrjeła. Hdyž chzyšche wona spacź hicź, petrolejowa lampa rosbuchny a žoninu drastu sapali. Njesbožowna, kotraž žo hnydom s plomjenjom palesche, žo tak cžežko wopali, so bórsy wumrje.

* S rosbuchnjenjom wohnjostrojowych wěžow staj žo w Clermont Ferrand dwaj želesniskaj sastojnikaj morikoj. Wěžy běchu žo s njesbožownym pschipadom sapalile.

* (Rubježnistwo.) S pokładnizy troworeho dwórnischcza w Bremenje žu žobotu w nozy 24.000 hriwnow rubili. Paduch bě pjenježny khamor s zusym kluczom wocžinił a jón potom sažo samknył. S rubjenymi pjenjesami dyrbjesche žo sastojnikam wupłaczicz.

* Nastróžazy podawk je žo pscheð Magdeburgskim pschižažnym žudom stał. Ssud bě hižo wjazy krócz prjedy khostaneho hródžneho schwajzarja Engela s Fehrbellina dla wumozowanja jeneje schtyrnaczelětneje holzy k khostarni na tři lěta a k shubjenju czežnych prawow na 5 lět sažudźił. Wužud sažłyschawschi Engel wulki nóž wucžahny a žebi jón k wutrobje storczi. Czežko franjeny žo wón k semi swjese.

* (S rubježnikami žo nadpadnył.) Njepschijomny podawk je jedyn konjazy wikowař njedaloko Harzgerode nawjedźił. Wón wob lěto wjazy krócz do ruskeje Pólskeje pucžuje, so by tam konje kupował. Wón po želesnizy hacz do Warschawy jěsdźi a wot tam žo wón se sapschahom wosy. Jeho tón ras jedyn pólski wikowař a tři konjerjo pschewodźachu. Hdyž w nozy pśches jedyn lěž jědžechu, jich na dobo sababjeni rubježnizy sadźerżachu. Pschekhwotanym žo revolwry napscheczo dźerżachu a prjedy hacz žo dohladachu, běchu jich rubježnizy s wosa storhali a wuputali. Nadpadnjenym pjenjesy, czažniki atd. sebrachu. Wscho hromadže žo rubježnizy nětždže 9000 hriwnow smozowachu. Potom žo na wós puczowarjow seżydachu a wotjědžechu. Sa dlějschu khwilu žo jenemu s wuputanych poradźi, žo s putow wužwobodźicz a też druhim puta wotwjasacz. Wurubjeni do pol hodźinu sdaleneje wžu dźěchu a wot tam do bližscheho města wotjědžechu. Rubježnikow drje ženje njewužlědža.

Wužudźenja.

Lawniski žud. Pschi rejach w hoscženzu w Žiczenju žo wjeczor 10. oktobra swadźichu. Pschi tym 19lětny hródźny schwajzař Franz Krobetzki s wótrokónczkatej bijeřskej rynku hornczerja Otu Gagela do hłowy dyri. Krobetzki ma tule hruboscz s jastwom na 3 měžazy wotpokucźicz.

✕ Wikowař se schijazymi maschinami Handrij Jelse w Budyschinje je pjecza schkleńzu wobhladanskeho kaschcza fotografa Habela na Lubijskej drósy w nozy 10. septembra rosrasył a jenu fotografiju roskamał. Jeho teho dla k 20 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 4 dny sažudźichu.

✕ Hužy žiwnoscherja F. A. W. Donatha w Sdźaru běchu 31. julija do žita žiwnoscherja Wojnarja w Sdźaru saběžake. Wojnař bě je skojił a wješnemu žudnikej na khowanje dał. S tym žo roshněwawschi Donat k Wojnarezom na polo běžesche a swoje hužy wróczo žadasche. Pschi tym je Donat Wojnarjez žwójbnym „sakl.. scz..." rèkał. Wojnarjowa pak na njeho wokasche, so je na Fabianez kuzy Wernerez kokosch sarasył, do schórzucha sawalił, domoj donjeżł a sežrał. Wernerej bě žo woprawdže jena kokosch shubika. Donath pscheð žudom prějesche, so je Wojnarjez wohanił. Donath dosta 10 hriwnow pjenježneho khostanja abo 2 dnjej arresta a tsczinu khóstow, Wojnarjowa 30 hriwnow pjenježneho khostanja abo 6 dnjow arresta a dwě tsczinje khóstow.

✕ W Budyskich korczmach žo w nozy bruczíwschi blidařski pomoznik Junker a wojnař Czepjel 31. augusta rano do Radworja domoj dźeschtaj. Na drósy mjes Czichońzami a Małym Wjelkowom Junker jenu samènjenu telegrafowu žerdź prěki pśches drohu pokoži a pschi želesnistim pschekhodže Makowjelkowskeje drohi s pjascžu jenu warnowansku tasłu rosrasy. Junkera dla kaženja wobkhoda a dla wěžy wobschkodženja k arrestej na 1 tydžeń a k jastwu na 3 dny sažudźichu.

Khostanska komora. Hospodařski pomoznik Ernst Schuster s Khažowa bě žłužbu pola piwarza Kräusela w Prěczezach žamowólnje wopuschcził. Lawniki žud bě jeho k arrestej na 2 dnjej sažudźił. Jeho powołanje měješche tón wuspěch, so žo jeho arrestowe khostanje do 20 hriwnow pjenježneho khostanja pschemèni.

✕ Hižo 12 krócz khostany ratařski dźełaczer Domaschka, w Dobroschezach pola Njeżwaczidła narodżeny, bě hospodařskemu pomoznikej Pětschej w Hruboczizach s laza, w kólni wižazeho, 30 hriwnow hódny czažnik kradnył. 17. junija bě jeho jedyn poliziśt w Budyschinje pschi proschenju lepił a temu bě wón nałhał, so je žo wón w Habrachczizach narodźił. Domaschku k jastwu na 6 měžazow sažudźichu a jemu czežne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Wobleczenja, swjerschniki, jupy, kholowy

sa hólzow, schulerjow a mužow

tunjo a też najwožebnischo jeschite,

hólczaze wobleczenja, żakety, mantle, schórzuchi, khapy, mězy, klobuki, schaty, spódnje tkaniny

we wulkim wubjerku, kajkiž žo se žaneje strony njeposkicza.

Ernst Jenke.

Pschi hłownym torhoschczu 9 **w Budyschinje.** Pschi hłownym torhoschczu 9.

Sa brylowpotrjebnych.

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khežu

porucza **bryle** a **tłóczniki,** kotrež žo jenož, sa wóczko žo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryžowadła, czitanske schtlenzy atd., **bryle a tłóczniki** po lěkařskim wukasanju.

Sałożenje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Jědzne a khosejowe žudobje

kaž tež wschě druhe porzlinowe, kamjeninowe schlenczane twory najtunscho poruczam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) žo niže nutskupowanskeje płaczisny pschedawa.

Ernst Ullrich na schulerskej drósy 12.

Dźełaczerjow

pyta **tonowa dźełatnja**

we **Wětrowje** pola Njeżwaczidła.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
1 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosecżela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Drazdżanach 6.**

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomas, maschinski wolij

najlěpschi a najtunscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Jahły, hejduschku, gruhy, žoki, buny, hróch rajž, nudle, dobru pschenczinu muku

porucza **Khorla Kahrowe**

pschi žitnych wikach.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischczu, pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje druzhiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnoscžow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheżadźowanje pschedawanje leżomnoscžow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe lěta s rěcznikowym sekretarom był, žo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Wosjewjenje.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym 1. novembra

pschedawarńju meblow a domjazeho wuhotowanja

Th. A. Wällnitza

w Budyschinje na ßukelnjskej haßy 9

pschewsak.

S dobom k pschedstejazemu hermankej po **wożebje tunich płaćišnach** ☛ **domjazu nadobu** a **jenotliwe meble** najjednorischeje hać do najwożebnischeje druźiny poruczam.

Proschu, moje nowe pschedewsaće dobroćiwje podpjerać a lubju so budu ßo prózować, so bych kóždeho, kotryż mje se ßwojim dowěrjenjom pocześci, s hódnej tworu po tunich płaćišnach spokojił.

J. Hanekamp

s firmu **Th. A. Wällnitz,**

tapezérat a dekorateur.

We wudawarńi Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostać:

Pschedźenak,

Protyka sa Serbow

na lěto

1909.

Sslanjowa awkzija.

Lětusche **hatne ßłanje** budże ßo sa hotowe pjenjesy sćěhowaze dny na pscheßadźowanje pschedawać:

Wutoru 10. novembra t. l. w Komorowje.

Sapoczatk w 9 hodźinach dopołdnja pschi Sdźarkowym hacże.

Ssrjedu 11. novembra t. l. w Rakezach.

Sapoczatk w 9 hodźinach.

Pjatk 13. novembra t. l. w Koßlowje.

Sapoczatk w 3 hodźinach popołdnju pschi dołhim hacże.

W Rakezach, 5. novembra 1908.

Knježi rentški hamt.

Pjerje k dréczu

ßo pschijimuje

we wokrjeßnym wustawje na Zidowje.

G. Goetzowa

w Budyschinje

na Tuchorskej dróży 11 po 2 schod. poruczа ßo k schiczu kóždeje druźiny

żonjazeje a dźěczazeje drasty.

S dobom na ßwój jara bohaty mustrowy skład

drastnych tkaninow, wobßadzenjow, wschoje **schwalcźiskeje potrjeby** atd. poruczejo kedźbliwe cźinju.

Spěschne poßłuženje.

Tunje płaćišny.

Sbytki

wschěch wulkosćow a druźinow, k jakam, schórzuchom a koschlam ßo pschihodźaze, pschedawa **Marja Welsowa** pschi drjewowych wikach cźißko 23 po 1 schodźe.

Schtrympy

ßo nowe schtrykuja a ßo też pschischtrykuja pschi Michalskej zyrkwi 3.

Młoda holza móże

běle schicź

nawuknyć a też wybydlenje dostanje na Fichtestraße 3 po 3 schodach.

Kowarńja

nowa natwarjena, w bliskosći Budyschina je na pschedań. Jara pschihódnje. Dalsche je shonicź pola K. Raue w póstskej kowarni pschi ßerbskich hrjebjach 21.

Kosa

$2^1/_2$ léta stara, je na pschedań w Radworju cźißko 81.

Ssrénjo ßylnaj

dźělanskaj konjej,

lischakaj, staj, dokelž staj wysche, tunjo na pschedań w Konjezach cźißko 5 pola Kubschiz.

Bukečanske serb. tow.

zméje njedźelu za tydźeń, **15. nazymnika,** popołd. w 4 hodź. swoje prénje zymske posedźenje.

Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Kedźbu!

Sa cźitanje kharaktera a wukoženje cźarow w dłóni ßym wot ßoboty 7. novembra hać póndźelu 9. novembra rano wot 9 hać do 9 hodźin wjeczor w hosćenzu skoteho ßlónza po 1 schodźe k réczam.

Kylingowa.

Kucharki, stwinske a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrénkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnjskej haßy 1 na rózku żitnych wikow w cźrijownji knjesa Heinr. Mohra.

Pytam wjele dźowkow, cźeladnikow, ßłużobne a stwinske holzy do wschěch stron.

A. Holtschowa w Albertskim dworje. Réczu ßerbski.

Hnydom a k nowemu lětu dźowki, ßrénzy, wotroczkow, pohonczow, někotre dźěłaczerske ßwójby, wolazych pyta pschistajer **J. Brycza** w Klukschu.

Sslużobna holza

cźista a porjadna, kotraż wschě dźěła dokonja, ßo s najwjetschej msdu do bliskosće Budyschina hnydom abo posdźischo pyta w Budyschinje na horncźerskej haßy 28.

Starscha

ßłużobna holza

ßo do jeneho duchowneho doma do Sebnizy pódla młódscheje holzy, kotraż wukhody wobstaruje, pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

5000 mk.

ßo na 2. hypotheku po 5% pyta. Daloko pod wopalnej kaßu. Jara dobre. **K. Raue**

w póstskej kowarni.

12000 mk.

ßo jako prénja hypotheka na 92 kórzow wulke kubło pyta **K. Raue** w póstskej kowarni.

17000 mk.

ßo po $4^1/_2$% jako prénju hypotheku na tudomnu leżomnosć pyta. Wopalna kaßa 29000 mk. **K. Raue** w póstskej kowarni.

5000 mk. a 1000 mk.

ma hnydom wupożcźicź **K. Raue** w póstskej kowarni.

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź.

w našej khofejowni.

Wšitcy dobri Serbja su witani.

Sa derje cźinjaze wopokasma lubosće a dźělbraća a sa nimo měry bohatu kwětkowu pychu a wulki pschewod pschi wotßalbiczu nascheho droheho a njesapomniteho mandźelskeho, nana, dźěda a pschichodneho nana,

privatiera

Jana Ssmoly w Małym Wjelkowje

wschitkim s tutym **najwutrobnischi dźak** prajimy.

Wurjadnje dźakujemy ßo Hodźijiskej nalutowarni a wupożczerni a Lutyjeczanskemu mlokarnskemu towarstwu sa woßebite poczesczenje, każ też knjesomaj duchownymaj w Małym Wjelkowje a Hodźiju sa troschtowaze ßłowa.

Sa Tobu pak, drohim semrjetym, „Wotpocźuj w měrje“ a „Měj dźak“ do wěcznosće wołamy.

Hlubokosrudźeni sawostajeni.

W Małym Wjelkowje, Prěczezach a Spytezach.

(K temu cźißku pschiloha.)

Pschiloha k czišku 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. novembra 1908.

Placišny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wikach.

2. novembra 1908.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	41—44	77—80
awstriske	42—46	78—82
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	37—40	73 76
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starše	32—36	65 72
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	27—31	57—62
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—38	66—70
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódše krowy a jałojzy	31—34	61—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26—30	56—60
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49—55
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	40—43	72—75
2. žrěnjo pizowane, mlódše a derje pizowane starše	35—39	67 71
3. ßnadnje pizowane	30—34	62—66
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	52 55	82—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	78—81
3. ßnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišćenjow w starobje hač do $1\frac{1}{4}$ lěta	54—55	69—70
2. mjaßne	52 53	67 69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje:		W Budyšchinje 30. oktobra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 5. novembra 1908 wot hr	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca	běła	—	—	—	—	9	70	10	—
"	žołta	—	—	—	—	9	25	9	60
" nowa		9	55	9	70				
Rožka		—	—	—	—	8	—	8	30
" nowa		8	25	8	38	—	—	—	—
Ječmjeń	50 kilogr.	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows nowy		7	70	7	80	7	—	7	50
Hróch		10	—	13	—	10	—	10	50
Woka		8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły		15	—	16	—	13	—	15	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	40	2	60
Pšeńčna muka	50 "	11	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	40	3	80	2	40	2	70
Ssloma	100 "	3	34	3	50	2	50	3	50
Prošata	576 schtuk, schtuka	8	-	20				-	—
Pšeńčne wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	30
Rjane wotruby		—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeńčny gris		—	—	6	25	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 60 np. hač 9 hr 75 np, rožka wot 8 hr. 30 np hač 8 hr. 50 np., ječmjeń wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 60 np, wowß wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr. — np.

W Budyšchinje placěnje: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr — np hač — hr. — np., žołta — hr. — np hač — hr np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr — np. nowa: 13 hr. 20 np. hač 13 hr. 47 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 13 hr 02 np hač 13 hr. 30 np.

Wiczne placišny po Kamjencu.

5. novembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr 15 np. hač 8 hr. 40 np., pšeńca wot 9 hr. 20 np. hač 9 hr. 80 np., ječmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 40 np, wowß wot 7 hr. 50 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 30 np., ßloma (100 kilogr.) 4 hr. — np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w Londonje 6. novembra: Pomročene a khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 21. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farat Räda němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. ßerbske předowanje. Tydźeńske sastojnske dźěła smjeje farat Räda.

Wórowani:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Hermann Mjerwa, ßukelnik na Židowje, s Emiliju Augustu Panaschez tam. — Handrij Ernst Schenk, rěsnik w Budyschinje, s Hańžu Mathildu Neumannez na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Oskar Rößler, składnik w Budyschinje, s Friedu rodź. Rosnerez w Budyschinje.

Křćenl:

W Michałskej zyrkwi: Gerhard Ernst, Ernsta Augusta Neumanna, samkarja w Dobruschi, ß. — Alfred Erich, Alfreda Bruna Grümbera, dźěłaćerja na Ssokalzy, ß. — Ida Liesbeth, Jurja Hendricha Roberta Klosa, blidarja we Wurizach, dź. — Hana Elsa, Oskara Pawoła Scharfa, wothladarja w koblatni w Sćijezach, dź. — Emma Bertha, Bjedricha Ernsta Reinholda Forkera, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Frieda Emma, Augusta Kubascha, dźěłaćerja w Ratarjezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Marija, Friedricha Waschka, monteura w Sćijezach, dź.

Zemrjeł:

W Michałskej wožadze: 29. oktobra: Bruno Erich, Handrija Maxa Wesera, khěžera a skałarskeho mischtra w Jenkezach, ß., 3 m. 5 d. — Jan August Kilian, fabrikar w Dobruschi, 51 l. 3 m. 12 d. — 2. novembra: Hana Marja Junkez, Augusta Brühla, khěžerja a schewskeho mischtra w Dobruschi, mandźelska, 48 l. 8 m. 22 d.

W katholskej wožadze: 27. oktobra: Herta, Jana Stoliny, schewza w Budyschinje, dź., 3 m. — August Hila, prjedawschi kontorski ßłužobnik w Budyschinje, 69 l. 3 m. 12 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

21. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbsku spowjedź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farat Kschižan ßerbske a $\frac{3}{4}$10 hodź. němske předowanje.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

21. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje duchowny Voitz rano $\frac{1}{2}$8 hodźin němsku spowjedź, farat Domaschka dopołdnja $\frac{1}{2}$9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske předowanje.

K hermankej.

Pschedeschczniki hižo po 1 mk. 50 np. hač k najwoßebnischim wudźělkam,

tobakowe trubki (fajfy)

a wukhodźowanske kije

po najtunischich płaćišnach poruča

Otto Brand

na Hauensteinskej haßy čišło 1.

Wuporjedźenje spěschnje a tunjo.

Češku brunizu

(wuhlo)

Słokomorowske salonowe, worjechojte a kósłkojte brikety, schlesyski koaks

po tunich dnjowych płaćišnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarckskej drózy 7. Telefon 228.

We Wettinskim dworje na kamjentnej haßy. Na sadnjej bratrowskej haßy 2.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeŕnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki sklad tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomèrnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki sklad mužazeje a dźèćazeje drasty.
Wulki sklad tkaninow. — Seschicże po mèrje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki sklad hotoweje mužazeje a hólczazeje drasty.
Seschicże po mèrje. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hlownym torhoschcźu 5 porucza bohaty sklad ßamodźèlaneje mužazeje a hólczazeje drasty. — Wulki sklad tkaninow.

Mužaza a hólczaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje psched bohatej wèžu.
Wulki sklad hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicże po mèrje a sklad tkaninow.

Meblowy magazin
Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy cźo. 11.
Wulki sklad wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowaŕnja a lakèraŕnja.

Pschedawaŕnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawaŕnja skladnosinje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźèlanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Sklad wschèch druźinow kaschcźow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki sklad wschèch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Cźaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cźišło 5.
Wulki sklad mužazych a žonjazych cźaßnikow, regulatorow, scźenstich cźaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźeŕnja.

Cźaßniki a słote twory.
G. Ludwig, cźaßnikaŕ pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecźa starych kasarmow.

Cźaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschè druźiny cźaßnikow, rjecźasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Rèčźu ßerbski.

Cźaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Sklad wschèch druźinow dybsacźnych cźaßnikow, regulatorow a stejatych cźaßnikow, woßebnych debjenkow.

Cźaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucźa ßwój bohaty sklad słotych tworow a cźaßnikow wscheje druźiny.

Cźaßniki a słote twory.
Pawol Bergmann cźaßnikaŕ
pschi drjew. wikach 6, pódla reſtawraz. „k Romſkemu“.
Poruczam ßwój wulki sklad dobrych hódnych cźaßnikow a cźaßnikowych rjecźasow pscheczelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju cźaßnikow ßo rukuje.
— Rèčźu ßerbski. —

Słote a ßlèborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Sklad słotych, ßlèbornych a alfenidowych tworow.
Dźèlaŕnja ſa nowoscźe a porjedźeŕnja.
Wèrowanske pjerschcźenje po mèrje.

Woßebita dźèlaŕnja ſa ßedłatſke a pólſtrowane wèzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbſtich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wèzy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźèlanje a pschedźèlanje wschèch pólſtrowanych meblow. Stajny sklad ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kladu a ſtwy tapezèruju po tunich placźisnach.

Ssedłaŕnja a tapezèrowaŕnja.
T. Albert na hornczetſkej haßy 13 a 7.
Sklad kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanſkich wèzow, nakhribjetnych mèchow, gamaſchow a schulſkich wèzow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, tež pſche deſchcź. Wèzy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauenſteinſkej haßy 4
porucźa ßwój sklad ſofow, kožow, matrazow po najtunſchich placźisnach.

Nožeŕnja a parna toczeŕnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki sklad blidowych a dybsacźnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanſkich maſchinow, kwaßnych darow.

Pschedawaŕnja starych wèzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauenſteinſkej haßy 4. — Sklad hotowych mužazych a dźèćazych wobleczenjow. — Módre normalne dźèlacźerſke wobleczenja a kholowy.

Pschedawaŕnja schcźètkow a barbicźow.
Adolf Kinicke naßl. Mèjeczel Wilh. Kaſt na Hauenſteinſkej haßy 4.
Wulki wubjerk wschèch schcźètkow a barbicźowych (pinſlowych) tworow po najtunſichich placźisnach.
Woßebitoſcźe: Kardecźe a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna dźèlaŕnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eſchenbach naßlèd.)
Pschedawaŕnja a porjedźeŕnja wschèch hudźbnych inſtrumentow Sklad wschèch druźinow trunow, piſtadkow, harmonikow atd.

Hudźbne inſtrumenty
Hermanna Jeremiaſa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowaŕnja hudźbnych inſtrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźèlaŕnja a porjedźeŕnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orcheſtry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźeŕnja. —

Woßebita pschedawaŕnja ſa amatenrſkich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiſki atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźèlanje woßebnych wobraſow po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźaßu.

Fotografiſki atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiſki atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mèrſchez naßlèd. Mèjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maſchinſti wolij, fosfortißaky kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschè drogi a barby.

Fabrika Mischnjańſkich ſchijazych maſchinow.
Richard Otto. Mèjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschèch wuſtajeńzach. — Dokładne roswucźenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplacźenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucźa ßwoje ſkładne kłobuki, zylindrowe kłobuki, kožmowe kłobuki, honťwarske kłobuki, filzowe twory.

Sklad Winſkich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki sklad wscheho wobucźa. Porjedźeŕnja a dźèlaŕnja po mèrje.

Cźrijowy sklad.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki sklad cźrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźèło. — Porjedźenje tunjo.

Wobucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki sklad woßebnuch a hódnych mužazych, žonjazych a dźèćazych schtórniczkow. Wudźèlanje po mèrje. Ssamßna porjedźeŕnja w domje.

Pschedawaŕnja pschedeſchcźnikow a kijow.
Eduard Schotty naßlèd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarſcha woßebita pschedawaŕnja w Budyschinje.
Saložena 1847. Porjedźeŕnja doma.

Fabrika kijow a pschedeſchcźnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prènja fabrika pschedeſchcźnikow a pschełkónczników.
Wulki sklad wuhodźowanſkich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlèpſchi wudźèlk po najtunſchich placźisnach.

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4, w Budyſchinje. Telefon 449.

Klankaza (pópjaza) klinika.

Porjedźenje klankow,

też pola naju niz kupjenych **klankow,**
ßo w naju

ßamßnej klankazej klinizy

derje, tunjo a ſpěſchnje wobſtara.

Wulki ſklad wſchěch

klankazych wobſtatkow,

jako

wſchěch družinow
klankazych hłowow, cźełow,
rukow, nohow,
ſchitych klankazych perúkow
wſchelakeje družiny.

Klankaze ſtupnje. Klankaze ſchtrympy.

A. & W. Neuhahn.

Pielſczowe tworŷ

klobuki, mězy

w najwjetſchim wubjerku po wſchěch płaczíſnach,
wowcze koże, wobßadźenſke koże poruczam.

Schiju

nowe kožuchi a ſtare kožuchi

pſcheſchiwam a wuporjedźam, teho runja **zakety** ſa **muźſkich** a **zónſke,** w kóždym czaßu.

Kupuju

liſchcze, tkhórjaze, kunjaze a ſajecze koże
po najwyſchſchich płaczíſnach.

C. E. Rincke,
kóžkarſki miſchtr na bohatej haßy 5,
ſ napſchecźa **Lieberez** mydłoweje ſabriki.

Wiſitne khartki

czíſchczi ſpěſchnje **Smolerjez kniħiczíſchczerńja.**

Emil Wehrle

w Budyſchinje na jerjowej haßy 7.

S poniżenjom bawłmjanych płaczíſnow a ſ pſchihódnym wotſamknjenjom je mi mózno, ßwój ſkład

bawłmjanych košlow

po tunich płaczíſnach poſkiczícź.

Wulke **żonjaze a mużaze koſchle**
hižo po 1 mk.
Dźěcźaze koſchle hižo po 30 np.

Pollama ſ rjanymi muſtrami.

Jaki a bluſowe barchenty.

ſ krucha a ſbytki na wulki wubjerk,

wupjerki a zychi po wſchěch płaczíſnach,
ßwětłe a cźěmno-cźerwjene, każ też hotowe ſeſchite;
běły, cźerwjeny a módry płat
wſchěch ſchěrjow;
ſchantka (dybſacźne rubiſchka)
ſ běłeho a pißaneho płata a bawłmjane.

Kedźbu! Pola **Kedźbu!**

Reinholda Neugebauera

5 pſchi hłownym torhoſchczu 5 **w Budyſchinje** 5 pſchi hłownym torhoſchczu 5

najtuńſcho a najlěpje kupujecze

mużaze, pacholaze
a hólczaze wobleczenja,
paletoty, jupy a peleriny do deſchcza,
wſchu dźełaczerſku draſtu,
żonjaze a holczaze żaketty.

Ssamßna krawzowarńja po měrje w domje.
Wulki ſklad tkaninow. **Najtuńſche płaczíſny.**

Reinhold Neugebauer
pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Sſtódnu jědź hoſpoſa

ſ **MAGGI** owym korjenjenjom

wari. Wulka korjenjeńſka móz, teho dla **jara ſpore.**

Najlěpſche porucza **Ernſt Scholta** na Moltkowej dróſy 29.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscj

ßo spěschnje polóżeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Pſchezo a pſchezo ßo praji, ſo ma

Ota Sachse

tola najlěpſchi

khofej

po wſchěch płaczíſnach,

ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Kastanije

a

žołdźe

po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Otto Engert

drogowa pſchedawarnja

en gros en détail

Telefon 33*.

Rjany polcž

punt po 70 np. porucža

Khorla Kahrowe

pſchi žitnych wikach.

Liebſch,

ßudniſki attuar ſw. ßłużby

na ßukelnſkej haßy 34

pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.

Rěcži ßerbſki.

— Telefon cžißło 177. —

Pſcheßadžowanje leżomnoſczow.

Otto Preuß

mějeczel **Khorla König**

na žitnej haßy 4 w Budyſchinje na žitnej haßy 4

ſa naſymſki a ſymſki cžaß ßu wſchě nowoſcže

mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje draſty

hižo doſchke a porucžam

žonjaze żakety, cžorne a marengo, hižo po 4 mk. 90 np.,

holczaze żakety wſchěch barbow hižo po 3 mk.,

Mužazu a hólczazu draſtu w najwjetſchim wubjerku.

Najſprawniſche poßłużenje. Najtuńſche płaczíſny.

Najwjetſcha pſchedawarnja w Budyſchinje

filzowych, zylindrowych, houtwarſkich a dźěcźazych klobukow

wſchěch **ſymſkich nowoſczow** jara hódnych a trajnych po woprawdže jara **tunich płaczíſnach,**

ratarſke, domjaze, dźělanſke a dźěcźaze mězy

wſchěch pomyßlnych družinow a formow jara płaczíſny hódne,

filzowe ſtupnje, filzowe toſle, filzowe ſchkórnje, pódušche,

ſnaty najlěpſchi wudźěłk,

pjelſczowe boy,

cžorne a pißane jara tunjo.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22 — pódla hoſczenza winoweje kicze.

Rolowe ſeparatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi porucža

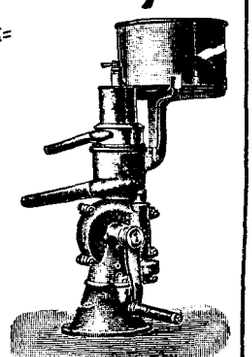

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějeczelej J. Pöthig a Ernſt-Kalting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjeńtnej haßy.

Franz Marſchner

cžaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** k dobroczíwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Koſaze kože,

howjaſu kožu, wowčžu kožu, wowčžu wołmu, kaniklaze kože, cželaze kože,

kaž tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholiſkej zurkwi a pſchi žitnych wikach 11,

ſ napſchecža „ſkoteje hwězdy“.

Skladownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju.

Porucžam

drainěrowanſke roły

wſchěch wulkoſczow,

konjaze korta, ßwinjaze korta

nakoßneje a runeje formy,

proßaze korta

ſ prěkuſchom a bjes njeho,

pleſtrowanſke płaty

(diagonalne a ſchižne muſtry),

wudymanſke roły

ſhibnjene a rune,

po fabrikſkich płaczíſnach.

Emil Dietrich

w hoſczenzu w Lětonju.

Kóżdy, žkotry chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej

Curtej Jenczej

na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jencź pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Kupne

a druhe wucžinjenja, liſcziny wſcheje družiny, próſtwowne pißma wo wobhnadženje atd., **formindſke ſlicžbowanja, dawkowe reklamazije, teſtamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow, ſaradženje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pſchi žitnych wikach 4 („Germania“).

Telefon 217.

— Rěcžimoj tež ßerbſki. —

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjaeh čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 46. | Sobotu 14. novembra 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Khěžorowe rosrěčenje ſ jendźelſkimi diplomatami pſched khěžorſtwowym ßejmom.

Wočišćenje khěžoroweho rosrěčenja ſ jendźelſkimi diplomatami w jendźelſkich nowinach je němſki lud hłuboko roshoriło, ſrudźiło a roshněwało. Sapółłanzy Baſſermann, Wimmer, Singer, ſ Heydebrand a wjerćh Hatzfeld ſ mjenje abo bóle wótrymi ßłowami pſchećiwo khěžorowemu ſapſchimanju do ſwonkowneje politiki proteſtowachu. Baſſermann praji, ſo je kritika wo khěžorowych ßłowach w kraju a we wukraju ſaniczaza była. Jendźelſka je khěžorowe prózowanje wo jejnu luboſcź wotpokaſała. Wona w nim poſpyt widźeſche, mjes Jendźelſkej, Franzowſkej a Ruſkej njedowěru woßyćź. Franzowſka a Ruſka je pódla teho jako pſcheradźenje dowěrliwych ſdźělenjow ſaczuwatej. Marokkowſka politika je ſa Němſku poczeżena. Chiną, Japanſka a Amerika ßu ßo ſpłóſchiłe, ſaßłyſchawſchi, ſo je naſche wójnſke łódźſtwo ſa Cźiche Morjo poſtajene. Burjo w połodniſchej Afriziy a Hollandſzy ßu ßo roshorili. Saczišćeź w Němſkej je njedobry, też pola wſchěch ſwjaſkowych ſtatow. Naſcha wukrajna politika dyrbi po ßamßnym měnjenju khěžorſtwoweho kanzlera jednoſcź, krutoſcź, wězownoſcź, ſtajnoſcź a měrnoſcź pokaſowacź. Njepſcheczelſtwa pſchećiwo Jendźelſkej w Němſkej njeje. Nochźemy ßwětowu politiku w Cźichim Morju wjeſcź. Tajke wuprajenja narodnu łódźſtwowu politiki njepołóżeja. Cźim wyſchſche cźłowjek ſteji, cźim bóle dyrbi ßo ſe ßwojimi dalokoßahazymi rěčźemi wróćźo dźeržeć. Khěžorſtwowy ßejm ßebi dla wobcźeżnych nadawkow ſnutſkowneje a ſwonkowneje politiki njeżada, ſo by wjerćh Bülow ßwoje ſaſtojńſtwo ſkóžił. Wón pak ßebi pſcheje, ſo by ßo rukowanje pſchećiwo khěžorowemu parſchonſkemu knjeiſtwu dało.

Sswobodomyßlny **Wimmer** wjerćhej Bülowej porokowaſche, ſo njeje temu ſadźěwał, ſo je ßo khěžorowe rosrěčenje do ſjawnoſcźe dało. Wón ßo njeje na ßwojich tajnych radźiczelow ſpuſchczał. Pſchehuſto wón wuſdźe po ſemi ßo wlez dawa. Politika dyrbi ßo po jeho woli wjeſcź. W cźaßu burſkeje wójny ßmy němſkej ſwonkownej politizy pſchihłoßowali, tola ſa dobre nimamy, ſo je ßo pſchećiwo buram wójnſki plan wudźěłał; praſcha ßo, hacź ßo ſ tym njeje winowatoſcź neutralnoſcźe ſraniła. Dźaka njejßmy ſa to doſtali. Noſcheŕ króny njeje krajej ſamolwity, ale jeho k wjedźenju ſtatnych dźěłow powołani radźiceljo. Monarchiſte ſaczućźe mjes ludom ßo bohużel ſhubjuje.

Sozialdemokrat **Singer** na to pokaſowaſche, ſo je naſcha nahladnoſcź pornjo prjedawſchim cźaßam hiſchcźe wo něktore ſkhodźeńki ſpadła. Politiſke ſtrony ßu ßobuwinowate, kotreż ßu bygantnißmej a parſchonſkemu regimentej połěkowałe. Khěžor je prajił, ſo je ſe ßwojim jendźelſkopſcheczelnym ſmyßlenjom w mjeńſchinje, to njeje wěrno, lud je jendźelſkej pſcheczelnje ſmyßleny a měrniwy. Hdy by ßo jenemu druhemu tajke ſwróćenje ſtało, by khěžorſtwowy ßud ſapſchimnył. Khěžorowe wuprajenja wo němſkim łódźſtwje Němſku do najwjetſcheho ſtracha ſawjedu. Wobžaruju, ſo khěžorſtwowy kanzler njeje ſamohł, woſjewjenju khěžoroweho rosrěčenja ſadźěwacź. Wón dyrbjał teho dla wotſtupicź. Zyły podawk dopokaſuje, ſo ßo wodźenje naſcheje politiki jako khutna wěz njewobhładuje. Trjebamy pſcheměnjenje wuſtawy, kotraż rosrißanje wo wójnje a měrje do rukow ludoweho ſaſtupjeŕſtwa połoži.

Khěžorſtwowy kanzler wjerćh **Bülow** na tele cźeżke poroki wotmołwi: Njemóżu ßo ſe wſchěmi dypkami, kotrychż ßu ßo pſchedrěčźenizy dótkli, ſaběracź, dyrbju wotważicź, kak budże moja rěcź na wukraj ſkutkowacź. Nochzu ſchkodu woſjewjenja hiſchcźe powjetſchicź. Wſchě nadrobnoſcźe woſjewjenja njejßu ßo prawje ſaßo dale. Wěz ſ pólnym planom njeje prawa. Njejedna ßo wo wudźěłany pólny plan, ale wo theoretiſke wobhładanje bjes praktiſkeje ważnoſcźe. Generalny ſtab njeje ženje jedyn khěžorowy plan do Jendźelſkeje póßłał. Po aktach je wěſte, ſo ßu ßo burjo ſ cźaßom warwowali. Jim je ßo radźiło, ſ Jendźelcźanami doroſumjenje pytacź, dokelż je njewěſte, kak ßo wójna ſkónczi. Wopacźny je też tón dypk we woſjewjenju, ſo je němſki lud njepſcheczelſiy ſmyßleny. Njepomyßlimy ßebi też, w rańſchej Aſiſkej na namórſke dyrdomdeje hicź. Němſki khěžor runje tak każ ſamolwity wodźeŕ němſkeje politiki wyßoku politiſku ważnoſcź japanſkeho luda pſchipóſnawa. Dopóſnacźe, kak wulke roshorjenje je woſjewjenje w „Dayly Telegraphu naczińiło, khěžora pohnuje, ſo ßebi też w privatnych rosrěčenjach wróćźodźerźenje napołoži, kotreż je ſa jenotnu politiku a ſa nahladnoſcź króny trěbne. Njebyło-li temu tak, potom njemohł ani ja ani mój naßłědnik ſamolwjenje njeſcź. Sa ſmyłk pſchi wobkhadźenju ſ khěžorowym rukopißom poknu ſamolwitoſcź na ßebje bjeru a wobžaruju, ſo ſwonkowne ſarjadniſtwo njedoſtatk pokaſuje; rukuju ſa to, ſo ßo to njebudże woſpjetowacź. Podacźe prósttwy wo ſpuſchczenju ſe ſaſtojńſtwa njeje ſa mnje cźeżko było. Najkhutniſche a najcźeżſche rosßudźenje mojeho politiſkeho żiwjenja bě, po khěžorowym pſchecźu ßo skożujo w ſaſtojńſtwje woſtacź. Mějach ſa ßwoju politiſku winowatoſcź, w tymle wobcźeżnym cźaßu khěžorej a kralej dale ßłużicź. W nětcźiſchim wokomiku njeßměmy pſched wukrajom małomyßlnoſcź pokaſowacź a na ſmyłk niz jako na wulke njeſbože hladacź. Schkoda njeje tak wulka, ſo ßo njemohła ſ roshladnoſcźu ſaßo wuhładkowacź.

Pſchi rospominanju khěžoroweho rosrěčenja **ſ Gamp** praji: Kóżda wótcźinſka wutroba dla woſjewjenja khěžoroweho rosrěčenja żaruje. Tragiſki woßud woprawdże je, ſo jedyn knjeżeŕ, kotryż je tak wurjadne dokonjał, kotremuż maja ßo dźěkacźerjo ſa tak wjele dźakowacź, ſo ßo tajki knjeżeŕ tak huſto ſ napſchecźa nahladow wulkeje hromady luda ſtaja. S hłownej winu teho je, ſo khěžor po woteńdźenju wjercha Bismarcka wjazy mużow pſchi ßwojim boku nima, kotſiż bychu khrobłoſcź měli, ßwoje ſtejiſchcźo horka ſakhowacź.

Sswobodomyßlny **Schrader** njemóżeſche wopſchijecź, ſo ßo tajke pißmo njeje we wukrajnym ſarjadniſtwje pruhowało. Wobžarowacź ma ßo, ſo khěžor njedźiwajcy khutnoſcźe wobſtejnoſcźow w Barlinje njepſchebywa. Zeppelinowy ballon w powětſje leczecź widźecź a hrabju mytowacź, njeby tak khwatniwe było. Proſchu khěžorſtwoweho kanzlera, ſo by khěžorej naſche jednanja k wjedźenju dał.

Zimmermann praji: Pola naß w Sakſkej je jedyn ſtary muż prajił, ſo ſemjerźenje w Vogtlandſkej njeje naturſke; wone je naſtało, dokelż je ßo Bismarck poßlednich podawkow dla w rowje wobrocźił. Mohło ßo ſkoro do teho wěricź. Wotmołwjenje khěžorſtwoweho kanzlera njeje ſpokojiło. Wón je ßo ſaßo jako błyſchczazy rěcźnik pokaſał, tola jadra w jeho rěcźi njeje. Jedyn żurnaliſt je mi ſkorźił ſo je njemóżno, wukhod ſ kanzleroweje rěcźe ſcźinicź. Dyrbjach jemu prawo dacź, pſchetoż rěcź je jenoż nawlecźenje rjanych ßłowow. To bě jenoż poßłabjenje teho, ſchtoż bě ßo ſtało, niz k khěžorſtwowemu ßejmej, ale k Donaueſchingenej (tehdy tam khěžor pſchebywaſche)

složene. Kak ma žo w pschichodźe tajkim wězam sadźěwacź, wo tym njeje žaneho žłowčźka žłyschecź.

Khěžor Wylem a hrabja Zeppelin.

Khěžor Wylem je žebi w Donaueschingenju a Manzellu leczenje noweho motoroweho ballona hrabje Zeppelina wobhladowak. Njedźelu je hrabja se žwojim ballonom popołdnju runje w 3 hodźinach, kaž bě wón khěžorej pißak, do Donaueschingena pschileczak. Pódla njeho w ballonowym czołmiku němski krónprynz žedźesche. Khěžor žo nad tym jara wježelesche, so bě krónprynz khwilu žam ballon wodźik. Wón hrabi žwoje wobdźiwanje wupraji, so bě žo programa ſ dypkom dźerżak. „Bě to spodźiwny napohlad, mohł rjez. stawisniski moment", khěžor praji, „hdyž delka na drósy trónskeho naßlědnika w powětrowej kódźi nad žobu nimo leczecź widźach."

Wutoru je khěžor w Friedrichshafenje hrabi Zeppelinej najwyschschi pruski rjad, rjad czorneho worjoła, spożczik. Pschi tym mějesche khěžor rěcź, w kotrejž hrabju Zeppelina najwjetscheho Němza 20. lětstotka mjenowasche.

Wurunanje franzowsko-němskeje Kasablankaskeje swady.

Dla schesczoch czeknjenzow franzowskeje legije je pschi žamym k wójnje mjes Němskej a Franzowskej dóschło. Czeknjenzy běchu w němskim konsulacze wuczek namakali. Wot tam jich sekretar němskeho konsulata a jedyn w němskej žłužbje stejazy marokkowski wojak, kotrajž wobaj žaneho sastojńſtwoweho ſnamjenja na žebi njemějeschtaj, k pschistawej wjedźeschtaj, so bychu žo ſ němskej kódźu do Europy wotwjesli. Po rosprawje franzowskeho knježerſtwa žo jenemu žandarmej sdasche, so jedyn ſ mužow franzowskej zusobniskej legiji pschißłuscha. Žandarm to offizěrej Sorie wosjewi a tón jenej kódźi ſnamjo da, so dyrbi žo czołmej ſ zusobnikami druhi czołm napschecźo pósłacź. Konsulatowy sekretar Just bě pschi brjosy wostał. W tymle wokomiku czołm ſ czeknjenzami do jeneho wustupa sawadźi a žo powróczi. Ludźo do wody padźechu. Franzowszy namórszy wojazy jim na pomoz khwatachu a jich na brjoh pschinjeßechu. Pschi tejle ſkladnosczi marokkowski wojak jeneho namórskeho wojaka na hłowu dyri. Nětko žo offizěr Sorie pschibliži. Wón tych schesczoch muži jako wojerſkich czeknjenzow spósna a pschikasa sadźěwacź, so bychu žo wotwjesli. Němski sekretař praji: „S kajkim prawom tym mužam wobaracźe, kotsiž maja pschewodźne pißmo němskeho konsulata?" Sorie wotmolwi: „Wobžaruju, so njemóžu na žane pschecźiwjenje dźiwacź." K tutym žłowam wón próstwu pschisamkny, so bychu Franzowsam pschecźiwo Franzowsam sakroczicź dali. Němski sekretar žo roshoriwschi Soriu napominasche, so by jemu na měsczе dosczinjenje dał. Franzowski offizěr njedźiwajzy tehole hroženja ſ měrom wosta. Hdyž pak němski sekretar hrožo machajo k njemu dźěsche, jemu wón revolver pokasa a praji, so jemu jeho wojerſka winowatosczˇ pschikasa, po tsikróczným napominanju tsělicź. Wón žo njeje, kaž nowiny wudawaju, do němskeho sekretara saměrił. Žadyn wokomik njeje měr a symnu krej shubił a žo ſ kóždym žłowczkom prawje sadźerżał. Němski sekretar tsecze napominanje njewoczaka, ale ſ hrožazymi žłowami městno wopuschczi. Schesczo czeknjenzy žo potom žo spjeczujo do jastwa dowjedźechu.

Hakle schtyri njedźele po tymle podawku žebi němske knježerſtwo žadasche, so by žo franzowske knježerſtwo podawk wobžarujo samolwiło. Franzowske knježerſtwo žo temu sapowjedźi a namjetowasche, so by žrědniski žud rosžudźił, kotra strona je winowata. Němska pak njedźiwajzy teho na tym wobsta, so dyrbi Franzowska podawka dla žwoje wobžarowanje wuprajicź. Sdasche žo hižo, so k wótremu dóńdźe. Tu Franzowska namjetowasche, so byschtej němske a franzowske knježerſtwo ſ dobom podawk w Casablanzy wobžarowałej a so by žo wón potom žrědniskemu žudej k rosrißanju pschipokasał. Do tuteho namjeta je Němska skónczńje swolika. Khěžor Wylem je žo sa franzowski namjet rosžudźił, dokelž njeje wěste, hacž žu Franzowsojo abo Němzy njeprawo czinili.

Nowe awstriske ministerstwo.

Baron Beck a jeho žobuministerjo njejžu žwój najważnischi nadawk, sjednanje Němzow a Czechow, dozpěcź mohli. Ministerstwo je teho dla wotstupiło. Khěžor je baronej Bienertej poruczik, nowe ministerstwo sestajecź. Czechojo chzedža nowe ministerstwo jenoż podpjeracź, jeli so wone runoprawosczˇ czěskeje rěcze ſ němskej rěczu we wschěch sarjadnistwach w Czechach pschipósnawa. W nowym ministerstwie žebi Czechojo tsi žydka žadaju.

Domojwrót žerbskeho krónprynza Jurja ſ Peterburga.

Ssobotu je žo žerbski krónprynz Jurij se žwojeho pucźowanja k ruskemu dworej do Belgrada wróczik. Belgrad jemu wulkotne powitanje pschihotowa. S 80,000 wobydlerjow žo wjazy dyžli 50,000 pschi powitanju wobdźěli. Na rěcź Belgradskeho měschczanosty Wulowicza krónprynz praji: „Pschińdu ſ Ruskeje a wutrobne powitanje swot bratra k bratrej pschinjeßu. Móžu rjez, so žym pola zara a ruskeho luda dopokasy wulkich sympathijow k Sserbiji a k prawej žerbskej wězy namakak. Waschnje, po kotrymž je žo mi to wopokasako, mje w pscheßwědczenju poßylnja, so Sserbjo pola žwojich ruskich bratrow podpjeranje w žwojim bědźenju wo žwoju existenzu a wo žwoje kulturne roswicze namakaju. Jeli so njebychu hłoßy mózneje Ruskeje a nam pschecźelnje smyßlenych statow doßahake, potom budźemy žami cźinicź, schtoż nam winowatosczˇ każe. Dokelž budźe nam potom měr czeżschi dyžli wójna a žmjercź lóżscha dyžli žiwjenje, žmy hotowi, žwoje prawa žami sakitacź." Pschi krónprynzowym powitanju bě tež ruski pósłanz Ssergějew pschitomny.

Na domojpucźu bě krónprynz niz psches Awstrisku, ale psches Rumunsku pucźował. Tam běchu jeho runje kaž w Ruskej wutrobnje witali. Sserbski kral a krónprynz žo zarej Mikławschej sa wulkotne a wutrobne powitanje krónprynza ſ telegramom podźakowaschtaj, teho runja žo krónprynz romunskemu kralej a knježerſtwu sa pschecźelske powitanje na pucźu psches Rumunsku podźakowa.

Wěschczeˇ pschi ruskim dworje.

Po powjescźach ſ Peterburga je žo nowy okkultist Miller k zarskemu dworej k wotbywanju poßedźenjow powołał. Miller je sa naléczo wójnu na Balkanje a wójnsku schmatańzu mjes Němskej a Jendźelskej Persiskeje dla wěschczik. Saczischczˇ „wěschczenja" bě woprawdźe porażazy, boja žo, so smeje wone indirektny wliw na politiku. Pschi žwojim wotßalenju je Miller sasyglowany list ſ dalschimi wěschczenjemi sawostajił.

Albauska sa Sserbow.

Albanszy w Kowskim wokrjeżu žu žo sa Sserbow pschecźiwo Awstriskej wuprajili a žerbskemu a czornohórskemu knježerſtwu wosjewili, so, budźe-li wójna, do pola žamžne 15,000 muži žylne wójsko postaja, kotrež budźe žamostatnje wojowacź.

Wróczenje rjadow.

Czornohórskeho wurjadneho wotpósłanza Wukoticza běchu na pucźu ſ Czorneje Hory do Belgrada awstriszy wojazy sadźerżeli a jemu wschě jeho pißma sebrali. Dokelž žo awstriske knježerſtwo dla tuteho słamanja prawow, wotpósłanzam žo saležazych, njeje samolwiło a wo wodacźe proßyło, je Wukoticz wschě žwoje awstriske rjady ſ listom awstriskemu khěžorej wrócził, wosjewiwschi, so je nocze dale noßycź.

Wulki ropot w romskej měschczanskej radze

je najnowschi podawk w Romje. Jedyn konserwatiwny měschczański radźiczel na pschecźiwjerſtwo a rosbrojenje sozialistiskeje a demokratiskeje wjetschiny měschczańskeho sastupjerſtwa žwarjesche. Wón rjekny, so je ſ njesbožom, so maja w měschczańskej radze tajzy ludźo wjetschinu, kotsiž žami měschczańskich dawkow njedawaju, hospodaricź a liczicź njerosumja a teho dla na schkodu dawkidawarjow měschczańske pjenjesy rosbrojeja. Wschě gmejny w Franzowskej, hdźež tucźi ludźo na czole wyschnoscze ſteja, žu žo sanjerodźiłe a doły napraskale. Kóžda gmejna, w kotrejž je niczo wobžedźazy a niczo njedokonjazy lud gmejnske sastupjerſtwo na žo ſtorhnył, abo hdźež wone wot njeho wotwißuje, je wokhudka a kónz wsako. Sa to žu něhdusche republiki w Grichiskej a Italskej ſ pschikładom. Nowy Rom žwojemu bankrottej napschecźo dźe, dokelž chze najwjazy měschczańskich radźiczelow ſ druhich ludźi koże rjemjenje rěsacź. S wulkim hołkom žo tale rěcź pschewodźesche. Měschczanosta Itzig Nathan njemóžesche ropotej dowobaracź a hdyž pschipoßłuchazy lud sawjeru powali a žo ſ pjascźemi a kijemi do konserwatiwnych radźiczelow da, wón mydło wjesesche. Wjele měschczańskich radźiczelow czekny, tych, kotsiž wostachu, lud krwawych sbi.

Turkowsko-bołharske jednanje

njeje hacž dotal žaneho wuspěcha mělo. Turkowska žebi sa pschipósnacze njewotwißnosczе Bołharskeje 500 milijonow frankow žada, Bołharska pak chze jenoż 120 milijonow płaczicź. Myßl na wójnu

ſ Turkowſkej je Bołharſka ſpuſchczika. Reſerviſtojo ßu ßo domoj puſchczili.

Sbratſjenje Sſerbow a Rumunow.

W Rumunſkej njeje wójnſke hibanje mjeńſche dyžli w Sſerbiji a na Cžornej Horje. Kóždu njedželu wotmĕwaju ßo tam ludowe ſhromadžiſny, na kotrychž ßo Awſtriſka dla annexije Boßnije a Herzegowiny ſaßudžuje a ßo wobſamkuje, ſo ma ßo ſe Sſerbiju a Cžornej Horu wójnſki ſwjaſk cžinicz. Rĕežnizy rumunſkemu ludej Sſerbow ſa pſchikład dawaju a jón napominaju, ſo by, hdy by k wójnje dóſchło, pſchileżnoſcz njepſcheſpał. Rumunſke wójſko dyrbjało Ssedmohórſku a Bukowinu, kotrajž krajej ſtaj ſ Rumunami, pod awſtriſko-wuherſkim knjeſtwom podtłóczenymi, wobydlenaj. Na jenu tajku ludowu ſhromadžiſnu, kotraž ßo w Turnje Severinje wotmĕ, bĕ wjele Sſerbow ſ Kładowa pſchijeło.

Turkowſka a Sſerbija.

Mjes Turkowſkej a Sſerbiju je ßo pjecza hižo wojerſki ſwjaſk ſczinił. Hižo pſched tydżenjom bĕ turkowſke knjeżerſtwo dowoliło, ſo ßmĕdża ßo brónje, ſ Franzowſkeje po morju do Saloniki pſchiwjeſene, wot tam pſches Turkowſku do Sſerbije dowjeſcz.

Turkowſka ßama we wſchej cžichoſczi teho runja wulke wójnſke pſchihoty cžini. Podarmo ßo nadżachu, ſo Młodoturkojo njejßu wójnſzy ſtraſchni. Nĕtkole ßu w Turkowſkej wobſtejnoſcze tajke, ſo ta ſtrona na wjerſchku woſtanje, kotraž najwjazy wójnſkeho ducha wobßwĕdcza.

S cžicha a ſkoro njeßkyſchomnje ßo turkowſke reſervy ſ Makeje Aſiſkeje a Arabſkeje k bołharſkim mjeſam woża. W ßamej europiſkej Turkowſkej 200000 muži a 80 batterijow ſpĕſchnje tſĕlazych kanonow ſteji. Doſcz wójſka je tež w Starej Sſerbiji.

S Europy mohła Turkowſka nĕhdże 600000 a ſ Aſiſkeje nĕhdże 200000 wojakow na nohi ſtajicz. S tychle 800000 wojakow je nĕhdże tſeczina njewuczenych, kotſiž pak ßnadź ßo nĕtkole runje wuwuczuja. K tajkej mozy by ßo 200000 abo ſ milizami nĕhdże 350000 muži ſe Sſerbije a Cžorneje Hory pſchidało. Dale mohło ßo wone ſ Bołharſkeje ſ 400000 abo 500000 mużemi poßylnicz. To by hromadże 1100000 hacz 1300000 muži wucziniło.

Awſtriſke wójſko, ſe 17 armeekorpſow wobſtejaze, je mobiliſowane nĕhdże 3 milijony ßylne, ſ kotrychž mohło jenoż 1 milijon ſa wójnu na Balkanje wużicz, dokelż dyrbjało pſchi ruſkej, rumunſkej a italſkej mjeſy wjetſchi dżĕl wójſka ſtejo woſtajicz. 550000 muži dyrbjała Awſtriſka pſchi ruſkich, 220000 muži pſchi italſkich a khĕtry dżĕl tež pſchi rumunſkich mjeſach poſtajicz. Nĕhdże 1 milijon dyrbjał ſnutſka kraja woſtacz.

Mozy bychu na wobĕmaj ſtronomaj nimale jenake byłe, jeli ſo ßo njedyrbjała italſka mjeſa bjes ſchkita woſtajicz. Tola njedżiwajzy teho by wojerſka pſchewaha na awſtriſkej ſtronje była; pſchetoż w ßerbſko-turkowſkim wójſku by wjele milizow było, kotrez bychu dobre ſa ſakitanje ſtejiſchczow byłe, tola mjenje dobre ſa wulke operazije, dokelż njejßu doſcz wuwuczene a manevrowane.

Dyrbi ßo tež pſchiſpomnicz, ſo ßo w tutym naſtupanju ßerbſke a turkowſke wójſko njewuſnamjenja.

Nowy amerikanſki preſident Taft,

nĕhduſchi nowinaŕ, rĕcznik, ßudnik a wójnſki miniſter, je po cżĕle hobr a jedyn ſ najwjetſchich jĕdżkow w Amerizy. Wón je 1 meter 90 zentimetrow wulki a pſches dwaj zentnarjej waži. Wón ßam ßwoju cżĕżkoſcz cżĕżko njeße a jej ſe wſchĕmi mózhnymi ßrĕdkami wobara. Jedyn wĕzywuſtojny je jemu radżił, ſo by ßo wſchĕdnje rano w ſymnej wodże kumpał, a teho dla wón wſchĕdnje rano w 6 hodżinach ſtawa a ßo ſymnje wukumpawſchi ſatraſchnje hłódny k ßnĕdanju pſchikhadża. Druſy wĕzywuſtojni jemu radża, ſo by jĕchał, turnował a ßo na wſchelake druhe waſchnje hibał, ſo by tuk a mjaßo wotbył. Wón ſtajnje jene abo druhe cžini, tola hdyż ßo potom cżaß k wobjedu bliži, njeje derje, w jeho bliſkoſczi bycz, tak je wón hłódny. Sſo mózhnje nawobjedowawſchi, wón praji: „Njeßmĕm wjele jĕſcz a wot jutſiſcheho dnja budu ßo poſcżicz.“

Jeho cżĕlne mozy, woßebje jeho hobrſkej pjaſczi, Taſtej pſchi prjedawſchich wólbach wjele pomhachu. Hdyż bĕ hiſchcże rĕcznik, wón ras jeneho wólbneho jebaka, kotryż chżyſche ßwój hłóß dwójzy wotedacz a dobrowólnje ſ wolerńje njewuńdże, ſe ßwojimaj pjaſczomaj ſhrabny, jeho wuſbĕhny a ſ woknom won cżißny. Bórſy po tym, hdyż ßo jeho nan wo gouverneurſke ſaſtojńſtwo w Ohio prózowaſche, ßo Taft do pukow ſ redaktorom jenych njepſchecżelſkich nowin da, kotryż ßo na ſtareho Taſta pſchißkodżeſche a jeho prawje wucżeſczowaſche. Młody Taft ßo ſ redaktorom w jenym hoſczenzu ſetkawſchi, jeho ſe ßrjedżiſny jeho pſchiwißowarjow ſhrabny, jeho k ſemi cżißny a ßo na njeho klakny. Wón redaktora prjedy njepuſchczi, doniž tón njeßlubi, ſo jeho nana w pſchichodże na pokoj woſtaji. W poſdżiſchich wólbnych bitwach je Taft, kotryž ßo hiſchcże pſchezo kaž elefant hiba, bóle ſe ßwojej duchownej raſnoſczu, dyžli ſe ßwojimi cżĕlnymi mozami wulkej wocżi cżinik.

Jako gouverneur na Filippinſkich kupach je Taft ßwój cżĕżki nadawk ſ diplomatiſkej wuſtojnoſczu a cżłowjecżnoſczu dopjelnik. Schpaniſkim zyrkwjam a klóſchtram ßkuſchaze wulke leżomnoſcze je wón pokupił a je mjes domoródnych rosdżĕlił.

Na wyßokim dubje.

(Pokracżowanje.)

Habrakowe wujaßnjenje jara k wĕrje podobne njebĕ a ßudniſzy ſaſtojnizy jeno wobżarujo ſ ramjenjomaj ſcżahowachu. Wobſamknu ßo, molerja w pſchepytowanſkim ſajeczu ſdżerżecz, woßebje dokelż ſa jeho winowatoſcz tež druhe po zyłym mĕſcze ſnate wobſtejnoſcze hiſchcże rĕcżachu, kotrež bĕchu jara ważne.

Mĕſto bĕ mjenujzy na tym, bórſy pjecźſtowlĕtny jubilej ßwojeho ſakoženja ßwjeczicz. K temu bĕ Habrak hižo pſched dwĕmaj lĕtomaj wulki wobras molowacz ſapoczak, kotryž hiſtoriſzy wukhowany podawk tuteho ſakoženja pſchedſtajowaſche. Wón ßo na to ſpuſchczeſche, ſo mĕſto tutón wobras pſchi ſkładnoſczi jubileja jako pſchihódnu debu ſa ſal na radnizy kupi.

We woßebje k temu powołanym poßedżenju mĕſchczańſkeje rady bĕchu nĕtkole ſ krótka wo tej należnoſczi wobſamkli. Wĕż ßo najprjódzy wumjeżej pſchihódna bycz ſdaſche, doniž ßo Sſkodowſki ßkowa njepſchimny. Wón bĕ ſwonka a ſnutſka praktiſki cżłowjek, kiž wſchitko, ſchtoż runje doſpołnje nuſne njebĕ, hacz do najhórſcheje móliczkoſcze ducha hidżeſche a ſacziſkowaſche, We ßwojej rĕczi na to pokaſowaſche, ſo njeßmĕdża wudawkow ſa jubilejſki ßwjedżeń, kotryž mĕſto tak hižo doſcz pjenjes khoſchtuje, ſ kupjenjom tak droheho wobraſa hiſchcże pſchiſporjecz. Runjež wón tež lĕta dołhu pilnoſcz pſchipóſnawa, kotruž bĕ wumjeżu na wobras nałożak, ſo wón teho dla tola hłodu tradacz njebudże, pſchetoż ſchtóż móże ßebi ſbytkne wjeßele ßwojeho ßamßneho hońtwiſchcża popſchecz, ſ tym tak ſlĕ bycz njemóże, ſo dyrbjeli dżiwajo na njeho tak wulki wopor pſchinjeſcz.

Sſkodowſki mjes mĕſchczańſkimi ſtarſkimi najwobrotniſcho rĕcżeſche, a dokelż bĕ wón nimo teho hiſchcże wobßedżeŕ wulkeje piwarnje a nahladny, wón wĕż roſrißny. Kupjenje Habrakoweho wobraſa ſ wjetſchinu hłoßow ſacżißnychu.

Molerja, kiž na żane waſchnje ſamózity njebĕ, ta wĕż jara krucże trjechi, a wón ßo ſ wótrymi ßkowami pſchecżiwo Sſkodowſkemu wupraji, kotryž jemu nadżije na pſchichod tak jara ſniczi. Wón bĕ mjenujzy po pſchedacżu wobraſa druhdże bydlazu, runje tak njeſamózitu holzu ßebi ſa żonu wſacz chzył, wón bĕ mjenujzy pſchichodnje bóle dyžli do teho cżaßa ßwojemu woprawdżitemu wumjekſtwu żiwy bycz chzył, ale k temu jemu wucżba kreßlenja a molowanja wobraſow (portretow), ſ kotrymż ßo hacz dotal żiwjeſche, ani cżaßa, ani ſacżucża njewoſtajeſchtej, a nĕtkole ſpóſna, ſo bĕ jedyn jeniczki cżłowjek wſchitke tute nadżije ſkaſył. A nĕtkole ßo ſta, ſo jeho njeſboże a jeho mĕſchczańſkemu radżicżelej wopokaſana dobrota jeho hiſchcże wobſkorżowaſchtej.

Powſchitkownje bĕchu wo molerjowej winje pſcheßwĕdcżeni a ſ tuteho ſtejiſchcża wo wĕży tež na dnju po morjenju w hoſczenzu »ke karpej« ßo rosmołwjachu, hdżež bĕ ßo wjazy hoſczi dyžli hewak k rańſchemu karancżkej ſeſchło. »Karp« pſched wrotami ſtejeſche, runje Sſkodowſkej piwarni napſchecżo. Tuta wulka bliſkoſcz ſajimowanje ſa njeßkyſchany podawk hiſchcże pſchiſporjeſche a nimo teho hiſchcże bĕ tež to ważne, ſo bĕ Sſkodowſki ßam do ſtajnych hoſczi „karpa“ ßkuſchał.

„Potajkim Boreczańſki mkynk je leżownoſcz, na kotrejž nĕtkole piwarnja ſteji, herbował, a Sſkodowſki je ju jemu ſa ſto a dwazeczi tyßaz hriwnow wotkupił?“ ßo runje jedyn ſ hoſczi wopraſcha, kiž hiſchcże dołho w mĕſcze njepſchebywaſche.

„Pſched dwĕmaj lĕtomaj“, wobkrucżi Liwak, hoſczenzaŕ »karpa«. „Sbytk kupneho pjenjeſa mĕjeſche ßo ſ danju w połlĕtnych dżĕlbach, kóżdy krócz 1. haprleje a 1. oktobra, dopłacżicz, a Sſkodowſki kóżdy krócz ßam pjenjeſy do Boranez noſcheſche.“

„Njech je nĕtkole moleŕ Habrak mordaŕſtwo wobeſchoł abo njewobeſchoł“, da ßo tołſty pjekaŕ ßłyſchecz, „to —

„Wón je mordaŕ!“ nĕtkole hłoßy do teho wołachu, „to wſchak nichtó druhi ani njeje mohł bycz!“

„Ja praju, njech wón je mordaŕ abo njeje“, pjekaŕski mischtr ßwoju rěcź ſ nowa waźnje ſapocźa, „to budźiſche ßo ſe Sſkodowſkim prjedy abo poſdźiſcho tola junu tak ſtako, to ßym jemu cźaſto prajił, tule na tymle měſtnje. Knjes měſchcźanſki radźicźelo, ßym prajił, jeli ſo junu njekhmanik do teho pſchińdźe, ſo na wěſtych dnjach lěta ſ telko pjenjeſami pſches lěß khodźicźe, to by wyßoki dub prawje pſchihódne měſtniczko było, ſo by waß morił. To ßym wjazy hacź jedyn ras jemu powjedaŕ; tamle ſady knjes Wißowſki ßedźi — chzych prajicź, knjes Muleŕ, tón je to ßobu ßkyſchaŕ.“

Wſchěch wocźi ßo ſa mjenowanym wobrocźichu, kotryż bě ßo do ſadneho kuczika wó jſtwje poßydnył. Wón bě wumjekſki a też wikowazy ſahrodnik, a jeho leżomnoſcź hacź k ßamemu hoſcźenzej »k ſkotemu karpej« ſtorkaſche.

„Tak to je“, Muleŕ pjekaŕſkemu miſchtrej pſchißwědcźeſche, „warnowany je doſcź byŕ. Ale Sſkodowſki ßo na ßwoje cźělne mozy ſpuſchcźeſche.“

„Wón mějeſche też hewak ßwoju dobru winu“, Liwak ſ wjeleprajazym poßměwom rjekny, „cźeho dla je —“

„Ach, knjes Mulerjo, wy tu hiſchcźe ſcźe?“ jeho jedyn ſ hoſcźi pſchetorże, kotryż mějeſche ſpedizijonſki wobkhod. „Myßlach ßebi, ſo ſcźe hižo do Hamburga na wuſtajeńzu kwětkow wotpucźowali. Waſchich pjecź liſtow róži, kotreż ßym wam tam póßłaŕ, dyrbja tam hižo dawno bycź. Móża dha róże tak dołho bjes powětra wutracź?“

Mnleŕ pſchikiwny a chzyſche něſchto dodacź, ale pjekaŕſki miſchtr jeho na tym ſadźěwaſche. „Schto chzyſchcźe wy, knjes Liwako“, wobrocźi ßo tón na hoſcźenzarja, „prjedy prajicź, ſchto ma ßwoju winu?“

„So Sſkodowſki ßam do Borez khodźeſche“, Liwak ſ poßměwom, każ prjedy, wotmolwi. „Njech bě w ſhromadźiſnje rady hiſchcźe wjetſchi rěcźnik, doma tola jeho żona wſchitko płacźeſche —“

„To je wěrno!“ hoſcźo pſchihkoßowachu. „Wón po jeje roskaſom ſtejeſche, każ lědy ſchtó druhi, ſa to je jemu też rjane ſamóżenje ßobu pſchinjeßła.“

„Nó potajkim“, hoſcźenzaŕ »karpa« pokracźowaſche, „kaŕ budźiſche hewak też dobreho Borecźanſkeho wina, kotreż radſcho hacź ßwojeho najlěpſcheho »koſoła« pjeſche, pſchi kużole woptacź, kaŕ budźiſche mohł na poł dnja wot ßwojeje żony ßwobodu dozpěcź, njebudźichu-li płacźenja mkynkej w Borezach byłe? — Schto je, Hanſko?“ ßo ßwojeho ſchěſcźlětneho ßynka wopraſcha, kotryż runje nuts pſchiſkaka, ſo by nana na dwór ſawokaŕ.

Tam bě macź mkodeho honacźa chzyła ſareſacź, tón paŕ bě jej twochnył a ßo popadnycź njeda, dokelż bě na tšěchu ſleczaŕ.

„Teho bórſy ſmějemy“, Liwak rjekny. „Mulerjo“, na ſahrodnika ſawoła, „dźi a pſchinjeß ßwoju tšělbu, mojej żonje je honacź cźeknył a ty dyrbiſch cźěkanza ſ tšěchi potšělicź.“

Sahrodnik bě do wuſkoſcźow pſchiſchoł. „Ja — ja teje tšělby wjazy nimam“, wón wotmolwi.

„Oho“, hoſcźenzaŕ rjekny, „ty ju tola ſaſtajił njejßy?“

Muleŕ ßo ſ hoſcźemi ßobu ßmějeſche. Samóżity muż, kajkiż wón bě, nimo teho wudowż bjes dźěcźi, kiż mějeſche ßo jeno wo ßebje ßameho ſtaracź, drje tajkemu podhladej wuſtajeny njebě.

„Ssym ſtaru tšělbu pſchedaŕ“, napoßledku rjekny.

„Komu dha?“ hoſcźenzaŕ ßo wcźipny wopraſcha.

Mulerjej ßo to nochzyſche tak prawje prajicź. Potom wotmolwi: „Auguſtej, twojemu rěſniſkemu.“

„Schto, na tebje tola!“ hoſcźenzaŕ pſchekwapjeny ſawoła, kiż bě ſ dobom też rěſnik, każ ßo to huſto ſtawa. „Tón chze ßo wěſcźe ſaßo do dźiwjeho hońtwjerja dacź, hižo junu ßu jeho teho dla pokhoſtali.“

„Wěſo, wěſo“, ſahrodnik měnjeſche, ſa wuſchomaj ßo drapajo, „teho dla je mi też wopak, ſo ßym tšělbu jemu pſchedaŕ.“

„Wczera rano w ßydmej hodźinje je woteſchoł“, Liwak rjekny, „tšělbu je dyrbjaŕ něhdźe ſkhowanu měcź, hdyż dźěſche, widźaŕ jeje pola njeho njejßym.“

„Scźe ßnadź jeho ſ domu wuhnali?“ ſpediter ßo wopraſcha. „Myßlu ßebi, ſo je ßwoju wěz derje cźiniŕ.“

„Wotpóßłaŕ jeho njejßym“, hoſcźenzaŕ rjekny, „wón bě k prěnjemu oktobrej wupowěŕ.“

„Wczera rano w ßydmich je woteſchoł?“ da ßo nětkole ſaßo pjekaŕſki miſchtr ßłyſchecź. „Runje hodźinu pſched Sſkodowſkim: Hm, hm! Runje mi na myßle pſchińdźe, ſo bě tón pachoł pſchipoßłuchaŕ, hdyż měſchcźanſkeho radźicźela pſched lěßom a »wyßokim dubom« warnowach. Wón ſa tamnym blidom ßedźeſche a wjecźerjeſche. To hiſchcźe nětkole widźu, kaŕ ßo jemu wulki ert k woſchcźeranju ſcźahowaſche, hdyż mje to prajicź ßłyſcheſche. Hm, hm, tehdom ßebi niczo pſchi tym njepomyßlich, nětkole paŕ je mi ta wěz zyle dźiwna.“

„Mi też“, druhi hóſcź pſchihkoßowaſche, „ſchtó wě, k cźemu je ßebi tu tšělbu kupił!“

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W nozy 10. novembra ßu ßo paduſchi do klamow knihikupza Roſy na ßukelnſkej haßy dobyli a blidowy kaſchcźik roſpaczili. Pjenjeſy paŕ njejßu namakali, ale jenoż ſa něhdźe 1 hriwnu póſtſkich ſnamkow.

— (Woheń wó jſtwje.) Póndźelu pſchipołdnju bě we wobydlenju dźěłacźerki Ssymankez na jerjowej haßy woheń naſtaŕ. S khachlow bě żahłe wuhlo wupadnyło, kotreż bě korb ſ wuhlom ſapaliło. Na ſboże ſamochu wobydlerjo płomjenja ſ cźaßom ſalecź.

— (Na rejach ßebi nohu ſłamaŕ.) Na tšelerni je ßebi póndźelu knihicźiſchcźeŕ Müller pſchi rejach padnywſchi hwiſdźel lěweje nohi ſłamaŕ. S khorobnym woſom dyrbjachu jeho do jeho wobydlenja dowjeſcź.

— Khoſtanſki prozeß pſchecźiwo prjedawſchemu jaſtwowemu duchownemu Caſpariej w Budyſchinje je ßo ſaſtajił. Po nadrobniſchej lěkaŕſkej roſprawje Sonnenſteinſkeho krajneho wuſtawa je wobſkorżeny paduſchſtwo w khoroſtnym ſamylenju duchowneho dźěłanja ſkucził, tak ſo ßo wón njehodźi po poſtajenjach khěżorſtwoweho khoſtanſkeho ſakonja khoſtacź.

— Sańdźenu ßrjedu pſchinjeßechu „Bautz. Nachr.“ naſtawczk napſchecźiwo nam, podpißany ſ „Na.“. Dopißowaŕ hórſchi ßo na notizu w 9. cźißle „Łużizy“, w kotrymż naſch Jakub Cźiſchinſki Sſerbow namołwja, popjelnizy, w ßerbſkej ſemi namakane, do ßerbſkeho muſeja dawacź — a niz Němzam. To ßo mjenuje ſke njepſchecźelſtwo napſchecźiwo Němzam. To je njewěrnoſcź! Schtó dha móże nam to ſa ſło měcź, ſo chzemy my to ßami ſdźerżecź, ſchtoż ßo w naſchej ßerbſkej ſemi namaka? To ßu tola naſche kubła! Cźeho dla dha te bjeſe wſcheho zuſym towaŕſtwam do rukow mjetacź? Ně, to njeje njepſchecźelſtwo a ſchcźuwanje, to je jenoż prawda. To je, każ k. farař Jakub Bart-Cźiſchinſki zyle prawje piſche, ſa naß wulka ſchkoda a hiſchcźe wjetſcha, wjele wjetſcha hańba, hdyż ßebi pokłady naſcheje ſemje tak mało ważimy. Němzy njedyrbjeli ßo hnydom roſpyricź, hdyż ßo pola naß krucźiſche wěrne ßłowcźko napiſche a rjekne, kotreż ßo niz pſchecźiwo Němzam, ale pſchecźiwo bjesdźakniwym liwkim Sſerbam měri. Bohu dźak, ſo mamy mużow, kotſiż ßebi to ſwěrja. Stajnje nowi abonnentojo „Łużizy“ ßu dopokaz, ſo ßu Sſerbja dale a bóle ſpokojom ſ krutym ßłowom „Łużizy“. — Sajimawe paŕ je, ſo ßo pſchezo a pſchezo ſaßo tajki pſcheradnik — pſchekożeŕ namaka. Ale ſnajemy jeho, wjelka we wowczej koży. My paŕ dźenßa tule wojpjetujemy: Sſerbja, lubi Sſerbja, njedajcźe ßebi to leßnje wotwjeſcź, ſchtoż je Waſche — niz jenoż popjelnizy, też druhe ſtarożitnoſcźe niz — a nihdy niz Waſchu cźeſcź, wěru a narodnoſcź! Budźcźe krucźi, ßwěrni, dobri Sſerbja, każ Waſchi wótzojo!

K.

— Wulke hibanje je ßo w Sakſkej ſběhnyło dla nabożinſkeje wucźby w ſchuli. W Zwikawje ſhromadźena wucźeŕſka konferenza je ßo na to ſtejniſchcźo ſtajiła, ſo ma ßo nabożina w ſchuli ßwobodniſcho wucźicź. Pſchecźiwo tutemu namjetej ßu ßo diözeſanſke ſhromadźiſny raſnje wuprajike. Też pſchecźiwo temu je ßo krucźe wuſtupiło, ſo měło ßo nahladowaŕſtwo nad nabożinſkej wucźbu duchownym wſacź. Na ſynodźe je też zyrkwinſka wyſchnoſcź ſjawnje wuprajiła, ſo je to należnoſcź, wo kotrejż ßo jednacź trjeba njeje, dokelż do teho żenje njeſwoli.

— Měſchcźanſke dźiwadło w Budyſchinje. So bychu ßo wjeleſtronſke żadanja dopjelnike, ſměje ßo w Budyſkim měſchcźanſkim dźiwadle njedźelu 15. novembra popołdnju w 4 hodź. pſchedſtajenje ſa zuſych po małych operettſkich płacźiſnach. Hracź budźe ßo Joſ. Straußowa operetta „Njetopyŕ“.

Do Sserbow. Każ je ſ nawěſchka widźecź, ſměje Towaŕſtwo Sſerbſkich Burow dźenßa ſa tydźeń wubjerkowe poßedźenje. Kóżde towaŕſtwo ma prawo, tšjoch ſ pſchedßydſtwa pobocźnych towaŕſtwow k temu póßłacź. Hdyż naſad pohladamy na tak kraßny jubilejny ßwjedźeń w Małym Wjelkowje, dha radoſcź kóżdeho ſprawneho Sſerba jima, hdyż ßebi to hiſchcźe ras pſchemyßli, ſchto je tam ßłyſchaŕ a widźaŕ. Tola, paŕ mje hórkoſcź jima, hdyż widźu, kelko towaŕſtwow ßo hiſchcźe k nam njedźerżi. S wjetſcha wſchě

nalutowarnje ßu ſ klina burſkeho towarſtwa wuſchke, a tola ßo mnohe wjaz k njemu njewuſnawaja. To je hrosny njedźak, ßo wot ßwojeje maćerje dźĕlićź a ßo wotwobroćićź, hdyž nĕtko na ßwojimaj nohomaj sleja. Mĕjmy ßo tola k ßerbſkemu hoſpodarſtwu! Wſchelazy Sserbja ßo lohko a rady ſa rataŕſke towarſtwa ſhrĕja a je podpjeraja, kotrež maja woßebity nĕmſki ras. W nich je tola wjetſchi dźĕl Sserbow. Njech ßo radſcho k nam dźerża. Cźeho dla pſchezo najprjedy ſa zuſym bĕhacź.

Hdyž ßo to wupraji a pißa, dha to njeje żane ſchcźuwanje pſcheczźiwo naſchim nĕmſkim ßußodam, kaž ßo to w „V. N.“ napſcheczo Cźiſchinſkemu wuloži je. Tež Nĕmzy ßo najprjódzy k ßwojim maja a ßo ſa ßebje staraja. Cźinja Sserbja to ßame, dha ßo to mjenuje „ſchcźuwanje“. „Hdyž dwaj to ßame cźinitaj, dha tola njeje to ßame.“ To je nam ſ nowa wobkrućźene.

Hdyž waß, lube ßerbſke nalutowarnje a towarſtwa, do ſwjaſka wolamy, myßlimy woßebje na Bĕlcźezy, Hucźinu, Klukſch, Porſchizy, Hodźij, Rakezy. Noßacźizy, Njeßwacźidło, Rakojdy, Maleſchezy, Minakał, Budeſtezy, Khwacźizy, Komorow a Las. Nĕkotre bĕchu wot wſcheho ſpocźatka ſe ßobuſtawom. Nĕtko pak ßo wjazy widźecź njedawaju. Pójcźe ſaßo do naßſ! Ssobetu maja ßo jara ważne wĕzy wuradźowacź. Njech je to naſtork k nowemu ſhromadnemu dźĕku. To daj Bóh!

— Wojeŕſki wodźlimy ponĕtrony ballon „Groß I“ bĕ ßo ßrjedu wjecźor na 24hodźinſku jĕßbu puſchcźił. W nozy wodźerjo ballona ſtronu, kotruž dyrbjachu jĕcź, ſmylichu. Duž dyrbjachu rano do cźaßa na kupje Wolinje pſchi brjoſy baltiſkeho morja na ſemju ſajécź. Pſchi tym ballon do jeneje wjećby ſawadźi a ßo wſchón roſtorhny, tež żerdźe ßu ßo ſeſhibowake.

S **Ralbiz.** Skoty kwaß ſtoj ſańdźenu póndźelu tudomny klamaŕ Anton Erhard Reiner a jeho mandźelſka Marja Pawlikez ſ Koßlowa ßwjecźikoj. — Tón ßamy dźeń tež herbſki rychtaŕ Mikkawſch Scholta w Rózeńcźe a jeho mandźelika Marja rodź. Schołcźiz ſ Hóſka ſkoty mandźelſki jubilej ßwjecźeſchtaj.

S **Luha.** W poßlednim poßedźenju tudomneho ßadaŕſkeho towarſtwa mĕjeſche tudomny knjes wucźeŕ Domaſchka pſchednoſcht wo nakoźenju pſchikupneho hnoja w ßadowej ſahrodźe. W ſawodźe wón wo hródźnym hnoju rĕcźeſche; tón ma ßo pſchezo jako hłowne hnojidło dla ßwojeje pjer chcź polĕpſchowazeje a żiwjazeje mozy wużicź. Tola hnojenje ſ hrodźnym hnojom je w ßadowej ſahrodźe jara drohe a wobcźeżne. Hródźna jucha a cźłowjeczi hnój ſtej njedoſpołnej hnojidle, prĕnſchi nima foſfora a druhi njewopſchija kalija. Najtuńſcho a ſ najmjeńſchej prózu ßo ßadowe ſahrody ſ pſchikupnym hnojom hnoja. Najwjazy zyroby, kotrejež ßadowy ſchtom po trjebuje, drje pjerſchcź a powĕtr w doßahazej mĕrje wopſchijeſchtej. Tola dußyk, foſfor, kalij a kalk pobrachuja. Dußyk dawa pak jako lohko ßo roſpuſchcźaty ſ chiliſkim ſalpetrom (15—16 prozentow dußyka), abo jako cźeżko ßo roſpuſchcźatym ſe ſchwablokißałym ammoniakom (20—21 prozenta dußyka), foſfor, lohko ßo roſpuſchcźazy ſe ſuperfoſfatom (12—25 proz. ſ zitratom ßo roſpuſchcźazy foſfor), abo ſ cźeżſcho ßo roſpuſchcźazej Domaſchowej mucźku (9—16 proz. ſ zitratom ßo roſpuſchcźazej) a kalij, lohko ßo roſpuſchcźaty w koncentrowanych kalijowych ßelach (20, 30, 40 proz. kalija), ſe ſchwablokißałym abo chlorokißałym kalijom (50 proz. kalija), abo cźeżko ßo roſpuſchcźaze ſ kainitom (12 proz. kalija). Jeli ſo dyrbi hnojenje rucźe ſkutkowacź, abo jeli ſo je ſemja cźeżka, dawaja ßo lohko ßo roſpuſchcźaze hnoje, hewak cźeżko ßo roſpuſchcźaze. Pódła tychle jednorych pſchikupnych hnojow ßu tež hromadu ſeſtajane, tak na koſcźina (3—4 prozenty dußyka a 20—25 proz. foſfora). Porucźa ßo ſtajnje jenoż polne hnojenje, to rĕka, hnojenje ſ dobom ſ dußykom, kalijom a foſforom. Najlĕpſchi cźaß k ſaryczu hnoja je póſdna naſyma abo ſyma. Na kóßny meter ma ßo dawacź: 5 gramow foſfora, 10 gr. dußyka, 15 gr. kalija, 20 gr. kalka — to rĕka 30 gr. ſuperfoſfata, 70 gr. chiliſkeho ſalpetra, 40 gr. 40 proz. kalijoweje ßele a 30 gr. kalka — abo 40 gr. Domaſchoweje mucźki, 50 gr. ammoniaka, 125 gr. kainita a 30 gr. kalka. Tónle ſapiß dyrbi jenoż ſ prawidłom, tola niz ſ rezeptom bycź. Do łhudeje abo njewobdźĕłaneje ſemje ßo wjazy, do lĕpſcheje mjenje hnoja dawa. Hdyž ſchtomy derje wobkedźbujemy, widźimy, hacź jene hnojidło pobrachuje. Njedoßahanje dußyka ßo w ßłabym cźĕrjenju prutow pokaſuje, njedoßahanje foſfora w ſchpatnym naßadźenju płodow, njedoßahanje kalija na brunobleczkatych ſkruženych łopjenach. Dußyk we wſchĕch ſchtomowych dźĕlach roſcźenje ſpĕchuje. S nim tołſte a dołhe prucźiki, wulke cźĕmnoſelene łopjena a wulke płody narostu. Tola hdyž ßo ſ dobom ſ kalijom a foſforom njehnoji, ßo płody njedźerża a njeßkodźa. Foſfor na roswicźe płodow a pupkow ſkutkuje a wutworjenje ßymjenja ſpĕchuje. Wón licźbu płodow powjetſcha. Foſfor a dußyk ßebi po tajlim we wſchelakim naſtupanju napſcheczo dźĕłatoj. Kalij je mjes wobĕmaj ſ poßrĕdnikom a runowahu w ſchtomje dźerżi. Wón drjewo, łopjena a płody poßylnja a ſkrucźa. Tež wón aroma a barbu płodam dawa. Kalkowanje a hnojenje ſ foſforom dyrbitej ſe ſałożkom ſchtomoweje zyroby bycź. Kalk a foſfor ſchtomej niczo njeſchkodźitej, runjež byſchtej ßo jemu w pſchewulkej mĕrje dawałej. Dußykowe hnojenje dyrbi pak ßo wobhładniwiſcho nałożecź a dyrbi ßo po wobſtejnoſcźach ſkożowacź, hdyž ſchtom pſchemałe pruty cźĕri, a jeli ſo płody małe woſtawaju, dyrbi ßo ßylniſcho ſ dußykom hnojicź. Ssamo ßo roſumi, ſo dyrbi ßo ſchtom pódła hnojenja derje wothładowacź, jeli ſo dyrbi ßo najwjetſchi wunoſchk dozpicź. Potom hałe móża płody wulke żadanja ne wikowanju ſpokojicź. Knjeſej Domaſchzy ßo ſa tónle pſchednoſchk wulki dźak a pſchipóſnacźe doſta. Pſchichodne poßedźenje ßadaŕſkeho towarſtwa budźe 13. dezembra.

S **Drożdżija.** Tu ßu 7. novembra pßa żiwnoſcźerja Peſchela morili, dokelż wſchĕ ſnamjenja ſkażenoſcźe pokaſowaſche. Wokrjeßny lĕkaŕ je pßa pſchepytawſchi jeho ſa ſkażeneho ſpóſnał. Po ſakońſkich poſtajenjach maja ßo teho dla w Drożdżiju, Kubſchizach, Boſchezach, Zyżezach, Konjezach, Kumſchizach, Wadezach, Porſchizach, Nowych Porſchizach, Lĕtonju, Skanezach, Bĕłej Horje, Rakojdach, Njechornju, Worzynje, Wawizach, Pomorzach, Mjeſchizach, Trjebjeńzach, Ssowrjezach a Schekezach pßy na rjecźas wjaſacź abo ßo ſawjeracź. Runja ſawjeranju ma ßo wodźenje pranzateho pßa po powjaſu. Pſcheſtupjenje ſakońſkich poſtajenjow ßo ſ pjenjeſami hacź do 150 hriwnow abo ſ arreſtom hacź do 6 njedźel, a jeli ſo ßo ſe ſamyßłom ſtanje, ſ jaſtwom khoſta.

S **Brĕſy.** Pſchi lĕtuſchej hcźitwje pjatk tydźenja je ßo na naſchim revĕrje 50 ſajazow, 24 bażantow, 15 kaniklow potſĕłako. Loni bĕ hcźitwa 2 ßornje, 66 ſajazow, 16 bażantow, 8 kaniklow a 2 kurwocźe wunjeßka.

S **Rakez.** Sańdźenu wutoru rano wotucźiwſchi ßo ßotra tudomneho kóżkarja Handrija Schwuraka njemako naſtróżi, hdyž wuhlada, ſo jejny bratr we kożu njebĕ. S koża ſtanywſchi pytny, ſo bratr pſchi kożu kleczeſche, a hdyž jeho pſchimny, bĕſche morwy. Boża rucźka bĕſche jeho ſajała. Póndźelu, kermuſchu, bĕſche ſtrowy a wjeßely wokło khodźił. Njebohi, 67 lĕt ſtary, bĕſche dobry kſcheſcźijan a ßwĕrny Sserb. Pſches 25 lĕt bĕſche khĕbĕtaŕ a tak ßwĕrny ßkużobnik naſcheho lubeho Bożeho doma. Tež ßerbſke tow. „Lipa“ ſ nim ßwĕrneho ßobuſtawa ſhubi. Nimale 25 lĕt bĕſche towarſtwu pſchißłuſchał, a tak ſkoro żane poßedźenje njebĕ ſkomdźił, hdyż by ſ wutrobu rad ßerbſke ſpĕwy ßobu ſpĕwał. Wczera, pjatk, je ßo jeho cźĕło ſ wulkej cźeiczu pokhowało. Njech je ßwĕrnemu ßkużobnikej a horliwemu Sserbej ſemja lohka.

S **Jenſchez.** Njelubu wĕż je ſańdźenu kermuſchnu njedźelu na Nowowjeßnjanſkim revĕrje jedyn horliwy njedźelſki Nimrod ſwoŕał. Rano ſahe ßo revĕr ſalapkowa a mjeſy ßo wobßadźichu. Potom ſ napjatoſcźu na ſwĕrinu cźakachu, kotraż dyrbjeſche pſchińcź. Tamle, ſchto to bĕ? Nowe darjene dalokowidy ßo pſches mhłu a cźĕmnoſcź ßwitazeho ranja pſchedobuchu. Bóle a bóle ßo bliżi, haj woprawdźe pſches dalokowidy je jedyn jeleń widźecź. S roshorjenjom tſchepotajo ßo tłócźnika noweje tſĕłby dótkny, a praß bum, jeleń je po ſdaczu padnył. Sa nim pytajo, ale ach, mĕſto majeſtetiſkeho jelenja — 20 puntowſke ßornjatko nadeńdźechu, kotrež ßwoje młode kcźĕjate żiwjeńcźko wudychajo ſrudnuſchko ſa ßwojej maćerju ſhładowaſche. Schto nĕtko? Nó, dokelż ßo njedamy hnydom do cźĕßna ſahnacź, ßo hóńtwinſki nadobytk na żeleſnizu da. Tola dźeń ßo njeßmĕ do wjecźora khwalicź. Jedyn hajnik na dwórniſchcźu ßornjatko jako dźĕcźo ſpóſnoje, wón to wyſchnoſcźi k wjedźenju da, a ta ßornjatko do khowanja wſa. Jedyn żandarm a jedyn hajniſki wĕzywuſtojny protokol napißataj, a kónz zyleje keklije budźe ſłotak pokuty a dołhi nóß. Nó, to ßo wſcho hodźi ſaßo ſabycź, tola mjerſaza wopomnjeńka tola woſtanje, a kaž bĕ ßo hižo prajiło, nowe dalokowidy njejßu niczo wuſchne.

S **Kamjeńza.** W poßlednim poßedźenju wokrjeßneho wubjerka je ßo woŋeń haſchazy porjad ſa Sserbſke Paſlizy a Ssmjeczkezy ſa dobry ſpóſnał. Dowolnoſcź k ſahnaczu pucźow ßo ſa Wucźkezy, Panezy, ſa cźĕłowy pucź do Hornjeho Wujeſda a ſa gmejnſki pucź ſ Cźĕſchkez do Dobranez da. Teho runja ßo Cźaßecźanſkej gmejnje dowoli, ſe ßykawoweho ſwjaſka wßow Lejna, Syjiz a Cźaßecźanſkeho ryczćŕkubka wuſtupicź. Hoſcźenzarjej Bĕłkej w Jĕżowje ßo dowoli, ptaczu żerdź ſtajicź a tſĕlnik k tſĕlenju ſ teſchingom pſchiprawicź, Auguſt Zoch w Skaſkowje dowolnoſcź k porjedźenju piwa a palenza, k hoſpodowanju, wupſchahanju a k rejam w leżomnoſczi

cźišło 7 w Skaskowje a wobšedźeŕ kupjelow Hager w Ssmjeczkezach k wotbywanju dweju sjawneju symskeju swješelenjow w Janskich kupjelach w Ssmjeczkezach dosta.

S Walowow pola Lubija. Sańdźenu njedźelu w nozy na tudomnym knježim dworje s kólnje, se šlomu kryteje, woheń wudyri. Sa někotre minuty hižo też se šlomu kryta brózeń a s blachom pschikryta deleńza w plomjenjach stejesche. Na šboże šo napinanjam wohnjowych woborow, kotreż běchu na pomoz pschijéle, poradźi, hródže a domske wohnjej wobrócź.

S Wochos. Srudnu šmjercź mějesche 6. nov. tudomny wumjeńkaŕ Jan Rak. Wonkach w holi pschi wuhelzu strażujo běsche šebi woheń w šwojej hěcze sadźewak a pschi tym drje wušnyk. Woheń šo jeho drasty popadny, kotraž šo hnydom s plómjenjom palesche. Njesbožowny w šmjertnym strasche šwoju budu roskama a a šo hischcze někotre krocžele prjecź wleczesche, doniž njemózny ležo njewosta a napošledku smjersny. Hakle popołdnju jeho šyn jeho morweho namaka.

S Krjebje. Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora je pschi wohnju, kotryž bě 24. oktobra w Rychwałdze wuschoł, se šwojim rosbladnym a wuspěschnym pilnym dźełom šušodne twarjenja plomjenjam wobroła. To pschipósnawschi, stej Hamburgsko-Bremenske a Phönixowe woheń sawěsczaze towaŕstwo naschej dobrowólnej wohnjowej woborje 60 hriwnow myta pschipokasałej.

S Lubhosca. Dźeń 9. novembra šwjeczeschtaj tu Sarinkez mandźelskaj šwój rjany a žohnowany skoty kwaš, na kotryž běsche wjele pscheczelstwa šo nutsnamakało. Dla cźelneho bracha mandźelskeho wotmě šo šwjedźeń w domje. Pschi tym pschepoda kn. faraŕ Wiczežk s Wóšlinka jubjelskimaj mandźelskimaj 50 hr. jako hnadny dar Jeho Majestosce khežora a krala.

Přilopk.

* (Bjesdźełosćź w Němskej.) We wjele fabrikach Němskeje maja lětša jara mało dźełacź. Tu a tam je šo dźełko do zyła sastajiło. Hdyž pak šo w fabrikach njedźěła, šo też mjenje wuhla dyźli hewak trjeba. We wuhlowych podkopkach pola Dortmunda we Westfalskej njemóża teho dla wuhlo wjazy wotbycź, kaž hacž dotal. Duž dyrbi 15,000 wuhlowych dźełacźerjow njedobrowólnje šwjeczicź, a druhim šu dźełanski cźaš pschikrótschili.

* (Wulke nješčože w podkopkach.) Pola Hamma we Westfalskej je we wuhlowej jamje „Radgolf“, w kotrejž něhdże 355 dźełacźerjow dźełasche, sły powětr rosbuchnył. Cźežkosranjenych šu 36 a morwych 60 wunješli. Žaneje nadźije njeje, so bychu hischcze žiwi w jamje byli. Najskerje šu šo wschitzy, kotsiž šo njeišu s cźašom wukhowali, s jědojtymi plunami sadušli.

Po nowschich powjescźach njeje mózno, 302 dźełacźerjow, kotsiž šu hischcze pod semju, wukhowacź. Woheń je šo psches wschě schachty rosschěril. Wukhowanske muzstwo móže jenož krótku pschestrjeń do prědka hicź, dokelž wschudze woheń sakhadźa.

* (15 murjerjow šo sašypko.) Na „měrowej hěcźi“ w hornjej Schlesynskej dyrbjesche šo wyšoka pěz cźišło 4 wuporjedźicź. Wokolo njeje natwarjene roschty šo powalichu a 15 murjerjow sašypnychu. S nich šu šo tsjo saraspli a 12 šo cźežko sranili.

* (Nadpad na wojeŕskeho strażnika.) W Hirschbergu w Schlesynskej je šo w honjeŕskim lěsku póndźelu wjecźor wokolo 8 hodźin nadpad na strażowazeho wojaka cźinił. Strażowazy dźežatnik (Gefreite) Weise s 2. kompagnije na dobo wonka šo wutsělicź sašłyscha a na tšělniku sa tšělerjom šlědźesche. Wón też bórsy zuseho mužskeho setka, jeho naštwari a chzysche jeho, so by šo jeho mjeno shoniło, na strażowańnju dowjescź. Prjedy teho pak zusy revolwer wucźahny a dźežatnika do lěweje ruki tšěli. Na to nadpadnik do lěša cźekny. Sranjeneho dźežatnika šu hnydom do garnisonskeho lazareta dowjedli.

* (S woknom won skocźiła.) W Kasselu je póndźelu 43lětna žona tamnischeho lěkarja Blocha, kotraž se šwojim mužom wot $^3/_4$ léta na dźělenje mandźelstwa skorži, s woknom tseczeho poskhoda na dróhu dele skocźiła. Ssebi wkoždy a wobleczenje s petrolejom polawschi a je sapaliwschi wona s woknom šwojeho wobydlenja dele skocźi, hdyž šebi hłowu rosraspy, tak so bě hnydom morwa.

* (Prósdny wójnski ropot.) S njewěrnej powjescźu, so je Němska Franzowskej wójnu pschipowjedźiła a so je knježeŕstwo ruku na pjenjesy, w měschczańskej nalutowańni ležaze, położiło, šo wobydlerjo Gdanska (Danziga) sańdźeny tydźeń wustróžichu. So bychu we wójnje bjes pjenjes njebyli, po nje do nalutowańnje běhachu. Wschо wobkruczenje, so šmy hischcze w poknym měrje žiwi, ludźi njepschešwědczi. Sa jedyn dźeń dyrbjesche nalutowańnja wjele tyšaz hriwnow wupłacźicź.

* (Sso sapił.) Na jenym kwašu w Sagerizach w Pomorskej jedyn dźełacźeŕ telko palenza wupi, so sa někotre hodźiny na alkoholowe sajědojczenje wumrje.

* (Wjelryba łódź potepika.) Kaž danske nowiny pišaju, je pschi norwegiskim brjosy jena wjelryba (walska ryba) sa rojom jerjow płuwajo do jeneje wjetscheje płachtateje łódże sawadźiła a ju rosraspła. Rybazy płuwajo šo tak dołho nad wodu sdźeržachu, hacž šo jich jedyn rybaski cźołm dohlada a jich wukhowa.

* (Ssmjercź w plomjenjach.) Pola Biedena w Bayerskej něktore dźěcźi na polu woheń sałożichu a potom psches njón skakachu. Pschi tym šo drasta jeneje 8lětneje holcźki sapali. Psched wocžomaj wustróženych towaŕschow šo wona spali.

* (Wušlědźenje podseńskeho khoda.) W Salzburgu w Awstriskej je jedyn korcžmaŕ bisko šwojeje korcžmy pod mnischej horu 20 metrow dołhi podseństi khód wušlědźił. Khód do jamy wjedźe, w kotrejž šu wjele cźłowjeczich koscźow namakali. Měnja, so je to městno, hdźež je tajny šud šudźił.

* (Macź a dźěcźo se želesniskeho cźaha padłoj.) Mjes Oberhausenom a Gersthofinom w Bayerskej pjecźlětne dźěcźo žony jeneho listynoscherja s jědźazeho želesniskeho cźaha se njesamknjenymi durjemi won padźe. Macź, kotraž chzysche dźěcźo sdźeržecź, tehorunja s wosa padźe. Kaž s Božim dźiwom šo macź a dźěcźo jenož s lohka sranischtej.

* (Spytane mordaŕstwo.) W Prasy je njedźelu rano wjeŕski šlužobnik Sip mandźelsku hejtmana Kurža skónzowacź spytał. Hejtman bě jeho šobotu wjecźor se šwojeje šlužby puschcźił, a Sip dyrbjesche hižo w Josefskich kasarmach nozowacź. Njedźelu rano wón po błyskowodźe do hejtmanoweho wobydlenja a to do jstwy salěse, w kotrymž hejtmanowa mandźelska pschebywasche. Wón ju s nožom nadpadże a ju wot sady skaka. Kschiki šwojeje mandźelskeje sašłyschawschi hejtman Kurž pschiběža a Sipej nóž s ruki wutorhny. Tón šebi na to s britwu krk pscheršny a šo s woknom do dwora dele cźišny, hdźež šmjertnje sranjeny ležo wosta.

Wušudźenja.

Pschišažny šud. 57lětny składnostny dźełacźeŕ E. H. Büttner s Bransdorfa pola Tharandta po kraju dundajo pola Khažowa duchažłabu hospodaŕsku pomoznizu Hanu Miczkez s Khažowa s wotpohladom nadpadże, so by ju wumozował. Nadpadnjena holza pak šo wobarajo njekražnika wotehna. Žandarmej šo poradźi, jeho sažłapicź. Hižo 41 krócź khostaneho wobskorženeho k jastwu na dźežacź měžazow a k shubjenju cźežnych prawow na 3 léta sažudźichu.

⨯ S fabrikarku Augustu Hantuschez s rejow domoj duzy, bě stanzował R. P. O. Möchel holzu sawjesczź chzył. Dokelž šo holza wobarasche, ju Michel puschcźi. Dla spytaneho wumozowanja jeho k jastwu na 6 měžazow sažudźichu a jemu cźežne prawa na dwě lěcze wotrjeknychu.

Lawnisti šud. Na hrube waschnje bě šo 3. oktobra 25lětny cźeladnik Khorla Schuster na knježim dworje w Hornim Hunjowje na 16lětnym cźeladniku Eckardtu pschepschimnył. Eckard njebě pschikasane dźełko cźinił. Sso teho dla roshněwawschi jeho Schuster wo thěži na kamjeńtne platy cźišny, jeho plistowasche a jeho s pjascźu do khribjeta storkasche. Pschi tym šo Eckartowe kholowy a laz rostorhnychu. Eckartowy nan žadanje na khostanje poda, a Schustera dla wotmyšleneho cźělneho sranjenja k 10 hriwnam pjenježneho khostanja abo k jastwu na 2 dnjej sažudźichu. Pódla teho šo jemu wschě khósty napołożichu.

Khostanska komora. 22lětny dźełacźeŕ F. W. Herbrig s Draždźan bě wyschschemu hródźnemu schwajzarjej Großmannej na knježim dworje w Makej Borschczi jésdne koło, 60 abo 70 hriwnow hódne, kotreż wo khěži w hoscźenzu „Tsjoch hwězdow“ stejesche, kradnył. Herbrig ma sa to $1^1/_2$ léta w jastwje wotšedźecź a cźežne prawa na 3 léta shubi.

⨯ Hana Marja Wagnerowa rodź. Binoskez we Wósborku bě šwojemu šušodej Scholzej w jeho njepschitomnosczi wuhlo s pinzy kradnyła. Wona jastwo na jedyn měžaz dosta.

⨯ W Němskich Paslizach šo létša 2. septembra kólnja wojnarja Ungera wotpali. Ungerowa žona bě wohnjowu schkodu na to waschnje sawinowała, so bě do drjewjaneho šuda, w kólni stejazeho, žahły popjek šypka. Tuteje lohkomyšlnosczе dla jej 20 hr. pjenježneho khostanja abo jastwo na 4 dny napołożichu.

Wosjewjenje.

Cześcženym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym 1. novembra

pschedawarńnju meblow a domjazeho wuhotowanja

Th. A. Wällnitza

w Budyschinje na ßnkelnskej haßy 9

pschewsał.

S dobom k pschedstejazym hodam po **woßebje tunich płaćišnach** ☛ **domjazu nadobu** a **jenotliwe meble** najjednorischeje hacž do najwoßebnischeje družiny poručam.

Proschu, moje nowe pschedewsacże dobroćiwje podpjerać a lubju, so budu ßo prózowacź, so bych kóždeho, kotryž mje se ßwojim dowěrjenjom pocześcži, s hódnej tworu po tunich płaćišnach spokojił.

J. Hanekamp

s firmu **Th. A. Wällnitz,**

tapezérat a dekorateur.

Kedźbu!

Pschedeschćzniki hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najwoßebnischim wudźełkam,

tobakowe trubki (fajfy)

a wukhodźowanske kije

po najtunischich płaćišnach poručza

Otto Brand

na Hauensteinskej haßy cźišło 1.

☛ **Wuporjedźenje** spěschnje a tunjo. ☚

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **pschi žitnych wikach 11**

s napschecza skoteje hwězdy

poručza ßwój wulki skład

hotowych pjelscźowych tworow

kaž też wschěch družinow **kožuchow k podschiću** a **k woßhadźenju** po tunich płaćišnach.

Slasanki po měrje, kaž też **pscheschicze** ßo na najlěpje wobstara.

Drjewowa awkzija

na Kupjanskim revěrje.

Póndźelu 16. novembra 1908 dopołdnja wot 8 hodźin ma ßo **300 rm. kuluchow,** sestajanych pschi Budyško-Mužakowskim schoßeju,

100 dźělbow lěßneho ßłanja

sa hnydom hotowe pjenjesy s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna: w Komorowskim hosćenzu.

Kublowe sarjadnistwo.

Do Běleje Wody!

Wschě družiny **mydła** do domjazeho hospodarstwa,

schćětki, powjasy, klamory, cźeßaki, konjaze a kruwjaze drapacże (schrofki)

kupujecze najtuńscho

w mydłowej spezialnej pschedawarni

Arthura Massecka

w Běłej Wodze na Bismarckskej drósy 26.

Jako **dar k Bożemu dźěsću** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacź knižki **s pißanymi wobrasami** a se ßerbskimi schtucźkami

1. sa starsche dźěći:

Schescherjaczk a schescherjawka.

2. sa mjeńsche dźěći:

Wobraski sa pěkne dźěći. — Pěknych dźěći wjeßele.

Dale je tam sa **40 np.** dostacź knižka:

Worjeschki.

Psches dźewjecź stow hudanczkow s trěbnym kluczom.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki

po zykych Sserbach napytał, wumyßlił, sestajał a do ßerbskeho kraja puschćił

Jan Radyßerb.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischću, pißarńja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscźinow** wscheje družiny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnosćow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje ležomnosćow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe léta s réczníkowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucza.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosećzela

zigarowa pschedawarńja Havanna

w **Drażdźanach 6.**

G. Goetzowa

w Budyschinje

na Tuchorskej drósy 11 po 2 schod. poručza ßo k schiću kóždeje družiny

žonjazeje a dźěćazeje drasty.

S dobom na ßwój jara bohaty mustrowy skład

drastnych tkaninow, wobßadzenjow, wscheje **schwalcźiskeje potrjeby** atd. poručzejo kedźbliwe cźinju.

Spěschne poßłuženje.

Tunje płaćišny.

Rjanu rjanu muku

po starej płaćišnje,

połcź, ßuscheny, punt po 70 np.,

cźerstwy jědźny gris,

lohko ßo warjazu dobru

lanu mucźku

poručza

Khorla Kahrowe

pschi žitnych wikach.

☛ **Pospyt pschekhwatuje!** ☚

Pratana

je najlěpsche narunanje sa butru a wubjerne k pjecźenju. Kołacże s njej kraßnje ßkodźa.

Punt jenoż po **90 np.**

Fabrikski skład:

na Hoschiz haßy 14.

Wotewrjene wot 8—½1, 2—8. Njedźelu samknjene. Na wßy ßo s póstiskim doběrkom franko sćele.

Saczinjeny wós

derje sdźeržany, je na pschedań w hosćenzu „jehnjecźa" na wyßokej haßy.

Schtrympy

ßo nowe schtrykuja a ßo też pschischtrykuja pschi Michalskej zyrkwi 3.

Sbytki

wschěch wulkosćzow a družinow, k jakam, schórzucham a koschlam ßo pschihodźaze, pschedawa **Marja Welsowa** pschi drjewowych wikach cźišło 23 po 1 schodźe.

12000 mk.

ßo jako prěnja hypotheka na 92 kórzow wulke kubło pyta

K. Raue w póstskej kowarni.

17000 mk.

ßo po 4½% jako prěnju hypotheku na tudomnu ležomnosć pyta. Wopalna kaßa 29000 mk.

K. Raue w póstskej kowarni.

5000 mk. a 1000 mk.

ma hnydom wupožcźicź

K. Raue w póstskej kowarni.

5000 mk.

ßo na 2. hypotheku po 5% pyta. Daloko pod wopalnej kaßu. Jara dobre. **K. Raue**

w póstskej kowarni.

☛ Dźěłacźerjow ☚

pyta **tonowa dźěłatnja**

we **Wětrowje** pola Njeßwacźidła.

Subjazy lěkař Frey

w Budyschinje

na Moltkowej drósy 19.

Rěčne hodźiny 9—1; 3—5.

Pschispomnjenje: Pschi ßo pschihodźazych wobstejnoscźach w rcźe präzisne dźěła bjes njebjeskoweje platy s drohich metallow.

Ssym ßo **w Bareźe** jako

praktiski lěkař a lasenk

sasßydlił.

Bydło: na hermanku.

Rěčne hodźiny: Wschědny dźeń 8—9, 12—1.
Njedźelu 8—10.
Telefonowe sarjadnistwo w Hucźinje cźißło 22.

Dr. med. Jurij Weichert.

Ssym ßo jako

stótny lěkař w Bukezach

sasßydlił.

Bydlu we wobbydlenju krawskeho mischtra **Engelmanna** po 1 skhodźe.

E. Gelbke,
praktiski stótny lěkař.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacź:

Pschedźenak,

Protyka sa Serbow

na lěto

1909.

Tsihwěsdowske tsěschne

zyhele rjanych njesachodnych barbow, **plestrowe klinkarske zyhele** s 8 hłowcźkami do pschejěsdow, hródźow, dworow atd., **złobowe zyhele, porösne polne** a **dźerkate zyhele, schamottowe zyhele, murjerske zyhele** porucźa:

Pawoł Arnold,
parna zyhelnicźa w Tsjoch Hwěsdach
(Dreistern) pola Budyschina.

Schczerkowe a pěskowe jamy. Telefon: Budyski hamt cźo. 11.
Měschczański kontor: w Budyschinje na Moltkowej drósy 31.

Towarstwo Serbskich Burow.

Wubjerk ma sobotu 21. novembra w 12 hodź. posedźenje w „Serbskim Domje".

Wschě poboczne towarstwa a też te, kotrež ßo hischcźe k nam pschisamkli njejßu, ßo s tutym naležnje pschepraschuja, dokelž ßo wo wažne wězy jedna.

Też hosczo ßu lubje witani.

Pschedßydstwo.

Bukecanske serb. tow.

změje njedźelu **15. nazymnika** popołd. w 4 hodź. swoje prěnje zymske posedźenje.

Wo bohate wobdźělenje prosy

předsydstwo.

Serb. tow. „Lipa" za Rakecy a wokoln.

změje, da-li Bóh, jutře njedźelu **15. nazymnika** popołd. z dypkom 4 hodź. w Sockec hosćencu swoje měsačne posedźenje.

Přednošk je knjez Kruža přilubił.

Wšě lube sobustawy a hosći w bohatej ličbje wočakuje

předsydstwo.

Do Noweje Jaßońzy!

Hejda! Hdźe pójdźemy? Jutsje njedźelu pójdźemy wschitzy do Noweje Jaßońzy

k darmotnym rejam.

Tam budźe rjenje.

Pschecźelnje pschevroschuje
P. Hofmann.

Wupożcźicź

mamoj k nowemu lětu na wěste hypotheki **30 000 mk.** wustajenych pjenjes — też dźělene — 6000 mk. a 5000 mk.

J. a E. Koban
pschi žitnych wikach 4.

8000 mk.

ßo jako 2. hypotheka sady 17 000 nalutowarskich pjenjes k 2. jan. 1909 na khěžu w Budyschinje wytaja. Wopalna kaßa 33 170 mk. Sa nimi pschińdźe 10 000 mk

Dalsche psches
K. Raue w póstskej kowarni.
Telefon 629.

Khěža se 4 dźěłacźerskimi wobbydlenjemi, nowa kryta, s wulkej sahrodu, je kyroscźe dla pschi małym napłacźenju tunjo na pschedań. **M.** swud. **Schlezzyna** pschi Spreßskim pucźu 7 w Budyschinje.

Kowarnja

nowa natwarjena, w bliskoscźi Budyschina je na pschedań. Jara pschihódnje. Dalsche je shonicź pola K. Raue w póstskej kowarni pschi ßerbskich hrjebjach 21.

Kruwa,

młoda, blisko k cźelecźu, je hnydom na pschedań w Khwacźizach cźißło 26.

Kosa

$2^1/_2$ lěta stara, je na pschedań w Radworju cźißło 81.

Měschczańske dźiwadło

w Budyschinje.

Njedźelu 15. novembra popołdnju w 4 hodź. po małych płacźisnach kralowa wschěch operettow

„Njetopyr".

Operetta w 3 cźinach wot J. Straußa.

Skasanje na billety ßo psches póstsku khartku a psches telefon cźißło 217 pschijimuja.

Młoda holza móže

běle schicź

nawuknycź a też wobbydlenje dostanje na Fichtestraße 3 po 2 skhodach.

Kucharki, stwinske a słužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźišowni knjesa Heinr. Mohra.

Pytam wjele dźowkow, cźeladnikow, słužobne a stwinske holzy do wschěch stron.

A. Holtschowa w Albertskim dworje.
Rěcźu ßerbski.

Hnydom a k nowemu lětu dźowki, ßrěnzy, wotroczkow, pohonczow, někotre dźěłacźerske ßwójby, wolazych pyta pschistajer **J. Brycza** w Klukschu.

Służobna holza

cźista a porjadna, kotraž wschě dźěła dokonja, ßo s najwjetschej mšdu do bliskoscźe Budyschina hnydom abo pozdźischo pyta w Budyschinje na hornczerskej haßy 28.

Mlokowa holza,

sprawna, pilna a cźista, ßo na jedyn knježi dwór blisko Budyschina k nowemu lětu pyta. Dalsche je shonicź na horuczerskej haßy 17 pola Seeligera.

Kowarskeho wucźobnika

k jutram pyta **G. Urban,**
kowarski mischtr w Drožđžiju.

Wudowz,

kotryž ma rjane kubleichko w bliskoscźi Budyschina, ßebi na tutym pucźu towarschku sa žiwjenje pyta. Holzy abo wudowy wot 35 hacź 50 lět sprawneho měnjenja chzyłe ßwoju adreßu pod napißmom **O. M. 23** we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

(K temu cźißłu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. novembra 1908.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach.

9. novembra 1908.

Placzišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha hr.	Rěsna waha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	41—44	77—80
awstrijske	42—47	78—83
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	37—40	73 76
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—36	65 72
4. žnadnje pizowane tóždeje starochy	27—31	57—62
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	40—43	72—75
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosćе hacž do 7 lět	35—39	66—71
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	31—34	61—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26—30	56—60
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49—55
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćе	40—43	72—75
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	35—39	67—71
3. žnadnje pizowane	30—34	62—66
Cźelata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	52—55	82—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	48—51	78—81
3. žnadnje wuwite wot zyza	43—47	73—77
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w starosće hacž do 1¼ léta	55—56	70—71
2. mjaßne	52 54	67—70
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	48—51	63—66

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje. 7. novembra 1908. wot hr.	np	hacž hr.	np	W Lubiju. 12. novembra 1908. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenica . . . . . běła	—	—	—	—	9	70	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	25	9	70
" nowa	9	55	9	70				
Rožka	—	—	—	—	8	—	8	35
" nowa	8	25	8	38	—	—	—	—
Jačmjeń	9	30	9	50	8	25	9	—
Wows . nowy } 50 kilogr. .	7	60	7	80	7	—	7	60
Hróch	10	—	13	—	9	50	10	50
Wota	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	50	2	—	2	50
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	60	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka 50 " . . .	11	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	—	3	80	2	40	2	70
Ssloma . . 100 " . . .	3	34	3	50	2	50	3	50
Prožata 1206 schtuk, schtuka . .	8	—	22				—	—
Pschenične wotruby }	—	—	6	25	5	75	6	40
Ržane wotruby } 50 kilogr. .	—	—	6	25	6	50	7	—
Pschenični gris }	—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris }	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 60 np. hacž 9 hr. 75 np., rožka wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 50 np., jačmjeń wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 60 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. np., nowa: 16 hr. 24 np. hacž 16 hr. 49 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacž 13 hr. 47 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 13 hr 02 np hacž 13 hr. 30 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

12. novembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 30 np. hacž 8 hr. 50 np., pschenza wot 9 hr. 80 np. hacž 10 hr. — np., jačmjen wot 8 hr. 50 np. hacž 9 hr. 40 np, wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np hacž 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 30 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 13. novembra: Wlóžne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 22. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Tydźeńske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Pokutny dźeń smeje rano w 7 hodźinach farat Räda spowjednu rěč, ½9 hodźin dochowny Tischer žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta za woßadnych khudych.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Edmund Wylem Hampel, samkat w Rakezach, z Emmu Augustu Ludwigez w Makym Wjelkowje. — Pawoł Hermann Khorla Ludwig, samkat w Draždžanach, z Berthu Elsu Ludwigez w Makym Wjelkowje. — Ernst Hermann Töpfer, fabrikat w Dobruschi, z Marju Marthu Wyrgaczez tam.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Erich, Jana Ernsta Seifrieda, sahrodnika w Jenkezach, ž. — Pawoł Hellmuth, njemandź. ž. w Dobruschi. — Hana Frieda, njemandźelska dź. we Wulkim Wjelkowje.

Zemrjeli:

W Michalskej woßadze: 6. novembra: Hendrich Kilian, dźěłaczer w Delnjej Kinje, 66 l. 1 m. 1 d. — 8. Hermann Hoßman, knježi inspektor swonka słužby a rentu dostawał we wokrejsnej khorowni na Židowje, 79 l. — 9. Marja Theresia, Jana Augusta Hawscha, fabrikarja na Židowje, dź., 6 l. 1 m. 8 d. — 10. Martha Marja, Ernsta Hermanna Scherbela, skałarja w Nowych Małbezach, dź., 3 l. 10 m. 9 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

22. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje rano ½8 hodźin farat Kschižan žerbsku spowjednu wučbu, ½9 hodźin duchowny Voigt žerbske a ¾10 hodź. němske předowanje.

Pokutny dźeń smeje rano ½8 hodź. duchowny Voigt němsku spowjednu wučbu, ½9 hodźin farat Kschižan němske a ¾10 hodź. žerbske předowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

22. njedźelu po žwjatej Trojizy smeje farat Domaschka rano ½8 hodźin žerbsku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Pokutny dźeń smeje rano ½8 hodźin duchowny Boitz žerbsku spowjedź, farat Domaschka dop. ½9 hodź. žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Psched zyrkw. durjemi žo kollekta za khudych sběra. — Na pokutnym dnju popołdnju w 5 hodź. smeje duchowny Boitz němsku spowjedź.

Wobleczenja, swjerschniki, jupy, kholowy

za hólzow, schulerjow a mužow

tunjo a tež najwoßebnischo jeschite,

hólczaze wobleczenja, žakety, mantle, schórzuchi, khapy, mězy, klobuki, schaty, spódnje tkaniny

we wulkim wubjerku, kajkiž žo se žaneje strony njeposkicza.

Ernst Jenke.

Pschi hlownym torhoschczu 9 **w Budyschinje.** Pschi hlownym torhoschczu 9.

Franz Marschner

czažnikar w Budyschinje

na bohatej haži 9

žwój sklad **czažnikow** a **czažnikowych rjeczažow** k dobroczinjenemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzišny.

Dźěćźaze mantle a jeczki.

Nowe ſo pſchijale.

Mantlki
ſe cheviota, ſukna, lodowomjedwjedźoweje tkaniny wſchelakich barbow ſa 1—2 lěćźe.

Zaketty
ſa holzy ſ dobrych wolmjanych tkaninow a ſuknow wſchelakich barbow ſa 2—10 lět.

Jaki
ſa hólzow po nowej modźe ſeſchite ſ módreho cheviota a bruneje barby.

Hódne ſchicźe. **Tunje płaćiſny.**

Khapy, ſchtrympy, tykaćźe (muffy) a boy.

Leopold Posner

w Budyſchinje na bohatej haſźy 4.

Měźy, rukajźy, hólećźaze garnitury.

Najlěpſcha
žrojita koža,
bawłmjane a wjelbłudokoſźmowe
cźerjeńſke rjemjenje,
rjemjenjowy wósk,
cźehnitu móz powjetſchazy a ſuwanju rjemjenjow ſadźěwazy, jenož najlěpſcheje hódnoſcźe porucźa

Otto Büttner
pſchedawarnja koże, cźerjeńſkich rjemjenjow a techniſkich gumijowych wěźow
w Budyſchinje
pſchi hłownym torhoſchcźu 9.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ſyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wósk **k trjepjenju rejwanſkich łubjow**
naj lěpſcheje hódnoſcźe
je dóſtacź pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Pisarnja
ſa kupne, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wěźy je wot nětka na
Moltkowej dróſy cźo. 1
po 1 ſkhodźe, hoſcźenz Gambrinus.
Max Frenzel.

A. & W. Neuhahn

na ſerbſkej haſźy 4, w Budyſchinje. Teleſon 449.

Klankaza (pópjaza) klinika.

Porjedźenje klankow,
teź pola naju niż kupjenych **klankow,**
ſo w naju
ſamſnej klankazej klinizy
derje, tunjo a ſpěſchnje wobſtara.

Wulki ſklad wſchěch
klankazych wobſtatkow,
jako
wſchěch druźinow
klankazych hłowow, cźełow,
rukow, nohow,
ſchitych klankazych perúkow
wſchelakeje druźiny.

Klankaze ſtupnje. Klankaze ſchtrympy.

A. & W. Neuhahn.

Koſaze kože,
howjaſu kožu,
wowcźu kožu,
wowcźu wołmu,
kaniklaze kože,
cźelaze kože,
kaž teź wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a **pſchi žitnych wikach 11,**
ſ napſchecźa „ſkoteje hwězdy“.

Skladownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju.
Porucźam
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſcźow,
konjaze korta,
ſwinjaze korta
nakoſźneje a runeje formy,
proſźaze korta
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pleſtrowanſke platy
(diagonalne a ſchižne muſtry),
wudymanſke roły
ſhibnjene a rune,
po fabrikſkich płaćiſnach.
Emil Dietrich
w hoſcźenzu w Lětonju.

Rjany połcź
punt po 70 np. porucźa
Khorla Kahrowe
pſchi žitnych wikach.

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscej

ßo spěschnje polóżeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Liebſch,
ßudniſti aktuar ſw. ßtuzby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wězy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	2½ %	na léto.
ſ měßacźnym wupowjedźenjom	3 %	
ſ 3měßacźnym =	3½ %	
ſe 6- a 12měßacźnym wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo też ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž też poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach dóſtacź.

Filiala Lubijſkeje banki
w ßerbſkim domje.

Emil Wehrle

w Budyſchinje na jerjowej haßy 7.

S poniżenjom bawłmjanych płaćiſnow a ſ pſchihódnym wotſamknjenjom je mi móżno, ßwój ſkład

bawłmjanych košlow

po tunich płaćiſnach poſkićźicź.

Wulke **żonjaze a mużaze koſchle** hižo po 1 mk.

Dźěćźaze koſchle hižo po 30 np.

Pollama ſ rjanymi muſtrami.

Jaki a bluſowe barchenty

ſ krucha a ſbytki na wulki wubjerk,

wupjerki a zychi po wſchěch płaćiſnach,

ßwětłe a cźěmno-cźerwjene, kaž też hotowe ſeſchite;

běły, czerwjeny a módry płat

wſchěch ſchěrjow;

ſchantka (dybſacźne rubiſchka)

ſ běłeho a pißaneho płata a bawłmjane.

Viſitne khartki

cźiſchcźi ſpěſchnje **Smolerjez knihicźiſchcźetnja.**

Cźěſku brunizu

(wuhlo)

Skokomorowſke ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety, ſchleſyſki koaks

po tunich dnjowych płaćiſnach poruczataj

Kühnemann & Richter

na Bismarckſkej dróſy 7. Telefon 228.

We Wettinſkim dworje na kamjeńtnej haßy. **Na ſadnjej bratrowſkej haßy 2.**

Jěd̄źne a khoſejowe ßudobje

kaž też wſchě druhe porzlinowe, kamjeninowe ſchkleńcźane twory najtunſcho poruczam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) ßo niże nutſkupowanſkeje płaćiſny pſchedawa.

Ernst Ullrich na ſchuleńſkej dróſy 12.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirſchner**)

pſchi butrowych wikach 1 **telefon cźißło 415**

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cźwizach a bleſchach.

Proſchu ßebi płaćiſnowy ſapiß žadacź.

Pjelsczowe tworY

klobuki, mězy

w najwjetschim wubjerku po wschěch płaczisnach,

wowcze kože, wobßadzenske kože poruczam.

Schiju

nowe kožuchi a stare kožuchi

pscheschiwam a wuporjedźam, teho runja **zalety** sa **muzskich** a **zónske,** w kóždym czaßu.

Kupuju

lischcze, tkhórjaze, kunjaze a sajecze kože

po najwyschschich płaczisnach.

C. E. Rincke,

kóżkarski mischtr na bohatej haßy 5,

schtož chce ßebi **drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje**

a tež

kožane czrije

tunjo nakupicz, njech ßo direktnje do **drjewjanzatnje**

Oty Hebera

na ßerbskej haßy 9 wobrocźi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje ßo saßo póduschuja.

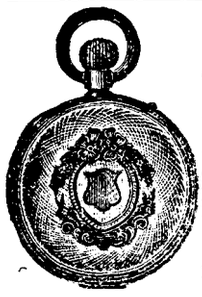

Kóżdy, žkotry chce ßebi **dobry a tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźiez** dacz, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Ia. kolomas, maschinski tuk,

najlěpschi rusk

maschinski a zylindrowy wolij,

motorski a dynamoski wolij

najlěpscheje druźiny

poruczą

Otto Büttner

pschedawatnja kože, czerjenskich rjemjenjow, techniskich a gumijowych wězow

w Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu.

Kupne a druhe

wuczinjenja, liseziny wscheje druźiny, próstwowne pißma wo wobhnadzenje atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje ležomnoszow, saradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny bnrow

pschi zitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěczimoj tež ßerbski. —

Sserbske a němske

spěwarske,

jara kraßnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,

w czelazej kozi hižo po **6** hr. **50** np.,

najjednorische = = **2** = — np

ßu dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Za brylowpotrjebnych.

Khorla Scholta, optikus

pschi hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóczniki,** kotrež ßo jenož, sa wóczko ßo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, czitanske schtlenzy atd., **bryle a tłóczniki** po lěkarskim wukasanju.

Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 18 s nutskhódom na theatrowej haßy porucza ßwoje derje wothladane

běle a czerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza ßym ßo pschezo prózował, **jenož woprawne wino** pschedawacz, kotryž je strowosczi spomóżne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolstej haßy** a na **bohatej haßy** sestajeny **jara wulki sklad** wudżerżuju kotrež ßo s wudawkami sa pucźowanje njepodroża, mózu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocznoszczam** ßo hodźaze, tuńscho pschedawacz, hacz hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacz dadża. Posspytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pscheßwědczi.

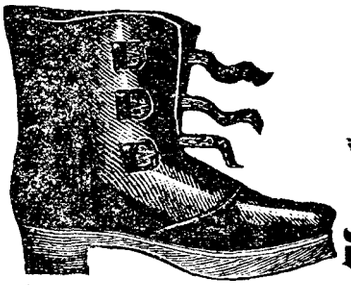

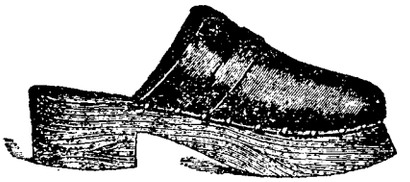

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a s pschihódnymi płaczenskimi wuměnjenjemi porucza

Budyska zentrala rolowych separatorow

mějeczelej J. Pöthig a Ernst Falting.

Stare maschiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maschina ßo wězywustojnje staji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.

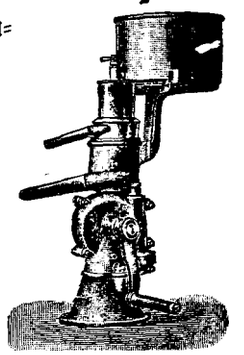

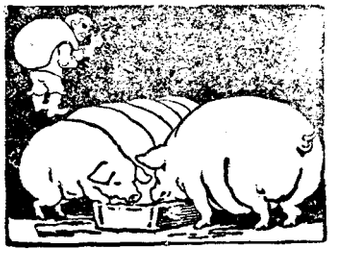

510 puntow 10 měßaczne ßwinjo wažesche, kotrež porjadnje

M. Brockmannowy pizowanski kalk

snamki B

do pizy dostawasche. — Wudawk wschědnje jenož něhdże 1 np. wuczinja

Po prěnjotnych płaczisnach pschedawa a rosesczele

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Čisło 47. Sobotu 21. novembra 1908. Lětnik 67.

Swětne podawki.

Khěžorowe rosrěčenje pšched sakskim ßejmom.

W druhej komorje sakskeho ßejma ßwobodomyßlny sapósłanc Günther sakske knježerstwo napominasche, so by nastork k temu dało, so by swjasnowa rada khěžorowe ßamomóznarstwo we swonkownej politizy samjesowało. Swjasnowa rada dyrbjała wot khěžora rukowanje žadacź, kotreż politiku, kajkaž je ßo hacź dotal w němskim khěžorstwje wjedła, w pšichodźe njemóžnu sčzini.

Statny minister hrabja s Hohenthal mjes druhim praji, so ßo wliw sakskeho stata w swjasnowej radźe pšche wyßoko waži. Hdyž ßo měni, so móže Saksa tam wot khěžora nětkajke rukowanje sa němsku swonkownu politiku žadacź. Wona drje móže nješto namjetowacź, tola hacź je nětkole khmany cźaß k temu, aktiwnje postupowacź, to dyrbi ßo hakle pšchemyßlicź. We poßedźenju wubjerka swjasnoweje rady je wjerch Bülow w schtyrihodźinskim pšchednoschku wo wschěm nadrobnu rosprawu podał, schtož je ßo poßlednje lěta w nastupanju swonkownych naležnosćzow podało. Wón pak móže na to pokasacź, so je ßo we wurěčenju swjasnoweje rady spósnało, so je wjednistwo swonkowneje politiki w najlěpschimaj rukomaj. Hdyž je ßo khěžorstwowy kanzler, runjeż s cźežkej wutrobu, rosßudźił, w kritiskej hodźinje cźežu ßwojeho sastojnstwa dale njesćź, je ßo to s wótcźinstwom, s wědomosćzu ßwojeje winowatosćze a s pschiwißnosćzu k khěžorej stało. Hdyž je ßo stało, njehodźi ßo njecźinjene cźinicź. Tola město so bychmy ßo wadźili, dyrbjeli strowu nadźiju do pschichoda pěstowacź. S wěstosćzu wěrju, so też sa Němsku saßo lěpsche dny pschińdu.

Nowosrjadowanje schulskich prósdninow w Sakskej.

Deputazija sa wobcźežowanje a petizije w druhej komorje sakskeho krajneho ßejma namjetuje, so bychu ßo wulke prósdniny wyschschich a ludowych schulow w Sakskej hromadźe se ßudniskimi prósdninami sapocźałe.

Sakske schkitanje domowiny.

Druha komora sakskeho ßejma je sakoń pšche swohidźenje městow a kraja pschijała. Po tymle sakonju dyrbi polizajska wyschnosćź prawo dostacź, nacźischcźnu reklamu, napißma, pomolowanje a tak dale sakasacź, kotreż dróhi, naměsta, jenotliwe twarjenja, wobras městna abo krajiny swohidźeja. Też móže ßo dowolnosćź k jenemu twarej sapowjedźicź, wot kotrehoż ßo to ßamo wocźakacź hodźi, tola jenoż potom, hdyž se sapowjedźenjom twarski knjes njepoměrnje njeschkoduje. K wobarnowanju twarjenjow stawisniskeje abo wumjelskeje hódnosćze dyrbi dowolene bycź, tajke twary pschetwaricź, hdyž jich woßebitosćź s tym cźerpi. Statny minister hrabja Hohenthal ßlubi, so budźe knježerstwo sakoń na wulkomyßlne waschnje nakožecź. S wobstejazej reklamu budźe ßo kahodnje wobkhadźecź. Knježerstwo nochze industriji schkodźicź, wone chze jenoż sapschimk pschecźiwo skej woli a njerosumej měcź.

Rosrěčenje khěžora s wjerchom Bülowom.

S Donaueschingena do Potsdama ßo wrócźiwschi je wjerch Bülow khěžorej rosprawu wo wótrych rěčach podał, kotreż ßu ßo w khěžorstwowym ßejmje dla wocźischcźenja khěžoroweho rosrěčenja s jendźelskimi diplomatami měłe. Khěžor na rosestajenje khěžorstwoweho kanzlera s wulkej khutnosćzu poßkuchasche a ßwoju wolu na to waschnje wosjewi:

Njesamyleny s pschehnacźemi sjawneje kritiki, kotruż wón jako njeprawe sacźuwa, wón ßwój najwoßebnischi khěžorski nadawk w tym widźi, so stajnosćź khěžorstwoweje politiki s dźiwanjom na wustawnu samolwitosćź swěsći. Khěžor ma teho dla rosestajenje khěžorstwoweho kanzlera sa dobre a jemu ßwoje daletrajaze dowěrjenje wobkrucza.

Liberalne nowiny njejßu s wunoschkom rosrěčenja mjes khěžorom a wjerchom Bülowom zyle spokojom. Jim ßo njelubi, so ßo khěžor s rěčemi w khěžorstwowym ßejmje samylicź njeda, a so chze ßo wón jenoż wustawneje samolwitosćze dźerżecź. S krutymi garantijemi, kotreż ßebi khěžorstwowy ßejm žadasche, njeje ßebi khěžor ruży swjasacź dał.

Reforma němskich finanzow pšched khěžorstwowym ßejmom.

Khěžorstwowy kanzler wjerch Bülow a khěžorstwowy finanzny sekretar Südow staj pšched khěžorstwowym ßejmom nowy plan sa srjadowanje němskich finanzow rospominakoj. Wjerch Bülow praji, so pšched wobcźeżnym nadawkom stejimy. Njeńdźe wo někotre nowe dawki, dyrbimy zyke dźěło dokonjecź. W lěcźe 1878 mějachmy 139, w lěcźe 1888 na 884 milijonow a lětša mamy 4 milijardy dołha. W Jendźelskej a Franzowskej je ßo statny dołh oomjeńschił; italske a schpaniske požcźonki ßu lěpje sapißane, dyžli němske. S padanjom kursa je němski kapital wulke sumy shubił. Tola Němska je dosćź ßylna, so by ßwoje cźeże njeßka. Nětcźische dawki s tobaka, piwa a palenza ßu njepoměrnje mjeńsche, dyžli w ßußodnych krajach. Ludowe samoženje pschibywa létnje wo 4 milijardy a sakožki w nalutowarnjach létnje wo 11 milijonow pschiběraju. Tola moralny bankrot naß dosćźehnje, njecźinimy-li finanznemu hubjeństwu kónz. Tola njeje jenoż nowych dawkow trjeba, ale też słutniwosćze, też sa swjaskowe staty a gmejny. Bohatstwo je ßrědk k mozy luda. Franzowska ma ßwoje bohatstwo se ßwojeje wobdźiwanja hódneje słutniwosćze.

Njeje trjeba jenoż wohladnosćze, wobmjesowanja wudawkow a wotpłacźenja dołha, też dyrbi ßo nowy duch do nascheho finanzneho hospodarstwa dobycź. Wohrožujemy ßami ßwoju bjesstraschnosćź a ßwój měr, jeli so ßo wo nowych dawkach njedorěcźimy. Finanzna hotowosćź je runje tak ważna, kaž wojerska. Khěžorstwo je natwarjene, nětko dyrbja ßo dołh a hypotheki wotpłacźicź. Knježerstwo je pscheßwědcźene, so ludowi sastupjerjo tónle nadawk na waschnje, němskeho luda dostojneho, rosrißaja.

Sekretar khěžorstwowych finanzow Sydow wo nowych dawkach rosprawjesche. Palenz by derje wjetschi dawk snjeßł, dokelž je wón lědma s tsecźinu telko dawkow kaž we wukraju wobcźeżeny. Jeli by monopol palenzoweho wikowanja na khěžorstwo pscheschoł, potom mohło ßo pschedawanje sprawicź a ßo palerjam sa to rukowacź, so jón wotbudu.

Też tobak w druhich krajach khětro wjazy dawkow dawa, dyžli pola naß. Tuni kurjerski tobak dyrbi ßo dźiwajo na „trubku khudeho muža“ s wjetschim dawkom pschepuschcźicź. Domjazym dźěkarjam zigarow njeßmě ßo s nowym dawkom žiwjenje pocźežicź.

Piwowy dawk nětkole khěžorstwu 75 milijonow wunoscha. 2½ milijardy němski lud létnje sa piwo wudawa. Hdy_by jenoż

nowy piwowy dawk pschischol a niz ſ dobom nowy winowy dawk, by ßo knjeżerſtwu porokowało, ſo ßo jenoż picze khudeho muża wobcżeżuje.

Schtož dawk na elekritzitetu nastupa, je nowy dawk tak nisko wobměrjeny, ſo ſo roſcżenju induſtrije ſ nim njeſadźewa. Dawk na elektrizitetu njeßmě ßo jako kulturje njepschecżelny wobhladowacź, dokeż měſta ſ dźěłarnjow elektrizitety wulki wužitk bjeru. Też plunatnje njedźiwajo wyßokich wuhlowych placźiſnow wjele wunoſcheja a móża mały dawk ſnjeſcź.

Pſchecźiwo dawkej na nawěſchki ßu ßo nowiny nimale jenohłóßnje wuprajiłe. Tola dokelž żadyn druhi dawk njeje telko pſchihłoßowauja namakał, ßo prascha, hacž nowiny w tutym nastupanju ſtawne měnjenje ſaſtupuja. Nacźiſk ſa dawk na ſawoſtajenſtwa ßo w poměrnych mjeſach dźerži na ſtrach, ſo dawk mało wunneße. Wojerſki dawk jako dawk na hłown je ßo hacž dotal pſchezo jako njeprawy wotpokaſał. S tym, ſo ßo wón ſe ſawoſtajenſtwowym dawkom ſjednocźi, drje ßo jemu kharakter njeprawoſcże wosmje. Nowe dawki ßu pſchezo njelube, tola jeli ſo ßo jenotliwe dawki ſacźißnu, ſ wotkal dyrbja ßo potom trěbne pjenjeſy bracź? Stejimy pſched praſchenjom, hacž chze němſki lud nowe dawki pſchewſacź, kotreż ßu trěbne, hdyž byrbi ſtejiſchcźo ſdźerżecź, kotreż je jeho kulturnej ważnoſcźi pſchiměrjene.

Saſtaranje dźěłaczerjow württembergſkich żeleſnizow.

Generalna direkzija württembergſkich ſtatnych żeleſnizow je poruczźiła, ſo ßo pſchi pomjeńſchenju wobłhada, wupadnjenju cźahow abo druhich pſchicźinow dla dźěłaczerjo njeßmědźa ſ dźěła puſchcźicź, ale ſo dyrbi ßo jim po móżnuſcźi ſkładnoſcź poſkicźicź, ſo bychu w druhich ßłużbnych měſtnach dźěło namakali.

Spytany nadpad na němſkeho khěżora?

Woßebity cźah němſkeho khěżora póndźelu wjecźor ſ Donaueſchingena pſches Frankfurt nad Mainom do Barlina jědźeſche. Po żeleſnizy duzy jedyn wothladowar na koliji dynamitowu patronu namaka, kotraż bě k ſchěnje pſchiwjaſana. Hižo pſched někotrymi dnjemi je ßo jenej Frankfnrtſkej ſtatnej wyſchnoſcźi kharta póßłała ſ napißmom: „Wěſchcźenje. We hwěſdach pißane ſteji, ſo ßo 16. novembra żeleſniſke njeſboże ſtanje a to na tej pſcheſtrjeni, po kotrejž khěżor pojědże.“ Sſo wobhonjejo je wyſchnoſcź ſhoniła, ſo je ßo hižo pſched dwěmaj dnjomaj a njedźelu ſaßo jena dynamitowa patrona na koliji namakała. Tón, kotryž je patrony kładł, je je na wopaczną koliju pokożił, po kotrejž khěżor njeje jěł. Dokelž je ßo podawk w heſſenſkim kraju ſtał, je Darmſtadtſke ſtatne rěcźniſtwo pſchepytanje ſawodźiło. Dynamitowe patrony ßu ßo pjecża w jenej bliſkej ſkale kradnyłe. Jich dynamit je ßo pjecża ſ dołhim leżenjom ſkaſył, tak ſo njebudźiſche rosbuchnył, hdy budźichu jón koła żeleſniſkeho cźaha rosmjatłe.

Nakhwilne ſaſtojniſke miniſterſtwo w Awſtriſkej.

Jednanja barona Bienertha ſ Němzami a Sſkowjanami dla ſeſtajenja noweho miniſterſtwa ßu bjes wuſpěcha woſtałe. Němzy nochzychu runoprawoſcź cźeſkeje rěcże ſ němſkej rěczu w Cźechach pſchipóſnacź a teho dla bě wicho jednanje bjes wuſpěcha. Duż je ßo nowe miniſterſtwo ſe ſaſtojnikow ſeſtajało, pódla nich jemu dr. Jan Żaczek jako cźeſki miniſter, dr. Scheiner jako němſki miniſter a David Abrahamowicź jako półſki miniſter pſchißłuſcheja.

Wojerſzy cźeknjenzy ſ Awſtriſkeje.

Pſches Ssawſki móſt je do Belgrada 28 awſtriſkich wojakow cźekło. Po narodnoſcźi ßu woni awſtriſzy Sſerbjo, Cźechojo, Sſlowinzy a Madźarojo. Każ druhich awſtriſkich cźeknjenzow ßu jich do Kragujewza (w połodniſchej Sſerbiji) dowjeſli.

S awſtriſko-ßerbſkich mjeſow.

Sſerbſzy rybazy, kotſiž ßu w nozy ſ awſtriſkeho brjoha rěki Ssawy do Belgrada pſchijěli, ßu powjeſcź pſchinjeßli, ſo je Awſtriſka mjes Kupinowom a Semunom wójſko nahromadźiła, kotreż jenoż na pſchikas cźaka, ſo by na ßerbſki brjoh pſcheſchło. Ssawa je na tamnym měſinje wuſka a nikka. Awſtriſzy ßu rybakam ſakaſali, ßo k tamnym měſtnam ſaßo pſchibliżicź.

W Umzy na ßerbſkim brjoſy ßu wobkedźbowali, ſo parna łódź, kotreję mjeno bě ſ rubom ſapowěßnjene, ſchěſcź wlecźnych łódźow pſchiwlecże, na kotrychž ßo pontony wjeſechu, kotreż ßo nětko na brjoh kładu.

Brónjenje Cźorneje Hory.

Cźorna Hora je doſpołnje k wójnje ſ Awſtriſkej pſchihotowana. Na Lowcźeń, wyßoku horu pſchi mjeſy, kotraż Kotorſku Boku wobknjeży, je Cźornohórſka kanony wulkeho kalibra poſtajiła, kotreż ßu na Kotor a wobtwjerdźenja wokoło njeho naměrjene. S Kotora ßu hižo ßwójby awſtriſkich offizěrow a ſaſtojnikow wucźahnyłe, wojerſke, ßudniſke a ſarjadniſke archivy ßu ßo wotnjeßłe. Kotorſke katholſke klóſchtry ßu ßwoje drohotnoſcże wſchelakim dalmatiſkim zyrkwjam na khowanje póßłałe. Cźornohórzy hižo wjazy na Kotorſke wiki njepſchikhadźeja. W Kotorje ßamym je njeſnjeßny pſchebytk. Awſtriſkich wobhonjerjow a ſchpizlow je jich tam telko, ſo ludźo mjes ßobu wobkhadźecź njemóża. Teho dla je wjele pſchekupzow ſe ßwójbu Kotor wopuſchcźiło.

Pſchekhod Dugu, kotryž je mohł rjez ſ wrotami ſ Herzegowiny do Cźorneje Hory, ßu Cźornohórzy derje ſwěſcźili. K jeho ſakitanju 8000 Cźornohórzow w Nikſchicźi hotowych ſteji. Telegrafiſki ſwjaſk ſ Zetynju, cźornohórſkim hłownym měſtom, kotrehoż telegramy awſtriſke telegrafne ſarjadniſtwo pſchijimowaſche, je ſawrjeny.

Cźorna Hora, kotraż ßo pſches 9080 kóßnych kilometrow wupſcheſcźera a 250,000 wobydlerjow licźi, móże 36,000 wuwucźenych pěſchkow a 12,000 muži artillerije do wójny póßłacź. Dokelž wojerſka winowatoſcź wot 18. hacž 60. lěta traje, drje ßo mużojo ſtarſcheje reſerwy njebychu ſa wójnu ſwonka kraja pſchihodźili.

Brónjow ma Cźorna Hora 100,000 tſělbow, ſ nich je w lěcże 1895 Ruſka 30,000 Berdanſkich tſělbow a w lěcże 1898 hiſchcże 30,000 tſělbow Hayanſko-Moſkowſkeho ſyſtema darika. Kanonow ma Cźorna Hora 48 hórſkich, 36 półnych a 14 wobłěhanſkich kanonow a 20 mitrailleuſow. Sa wſchě tele brónje je doſcź munizije pſchihotowaneje. W měrje ma Cźorna Hora jenoż dwaj wucźbnaj batailonaj w Zetini a Podgoriży, kotrajž kóżde lěto 400 muži pſches 4 měßazy wuwucźujetaj, a dwaj wucźbnaj bataillonaj, kotrajž po 100 mużach pſches 6 měßazow wuwucźujetaj. Wucźbne pionerſke wotdźělenje je 100 muži ßylne. W Zetini je pěſchkowſka wojerſka ſchula ſ dwělětnej wucźbu. Jejni wucźomzy, ſ podoffizěrow wuwſacźi, ßo pſchi ſkónczenju wucźby ſa leutnantow pomjenuja. Njedźelu a ßwjate dny ßo k wojerſtwu powinowacźi k małym ſwucźowanjam ſkhadźuja.

Cźornohórſke wobtwjerdźenja ßu tak pſchiprawjene, ſo ßo ſ nimi hodża płódnej krajinje Seta a Moraza pſched njepſcheczelſkim pſchiwalom ſchkitacź. Wobtwjerdźenja budża ſe ßrěnimi a cźeżkimi kanonami wobrónjene, kotreż Italſka podawa. Njemyli drje ßo, hdyž ßo měni, ſo ßu to Kruppſke kanony, kotreż ßo pſches Italſku na Cźornu Horu woża, dokelž dże je też Italſka ßwoje kanony pola Krnppa ſkaſała. Wulke wobcżeżnoſcże, ſ kotrymiž ßo wjetſche kanony dyżli hórſke na hubjenych ſcżeżkach njehoſpodliweho hórſkeho kraja pſchiwjeſcź hodża, ważnoſcź cźornohórſkich wobtwjerdźenjow powyſcheja.

Do Barſkeho pſchiſtawa je wulka italſka łódź kanony a muniziju, ſa Cźornu Horu poſtajene, pſchiwjeſła. S Italſkeje ßo do Bara też wjele muki woſy.

Wjedniży cźornohórſkich muhamedanow ßu na Zetynju żadacź pſchiſchli, ſo by ßo wſcho muhamedanſke wobydleríſtwo wobronko a ßo do prěnich rjadow ſtajiło, budże-li wójna ſ Awſtriſkej. Cźornohórſzy muhamedanojo hacž dotal wojerſku ßłużbu njecźinjachu a ßo ſ njenjeſami ſ njeje wukupichu. Jich żadanje drje ßo dopjelni. Muhamedanojo ßu pod turkowſkimi a cźornohórſkimi khorhojemi pſched wjerchowſkim hrodom na Zetini wjerchej ßwěrnoſcź wobkrucźeli.

Na Cźornej Horje ßu ßo na Awſtriſku roshorili, dokelž ßu poßledni cźaß awſtriſzy wojazy a żandarmojo woſpjet cźornohórſke mjeſy pſchekrocźili. Cźornohórſke knjeżerſtwo je ßo pſchecźiwo temu pola awſtriſkeho póßłanza wobcżeżowało a je ſamolwjenje ſa ſcżěhwki, ſ teho naſtawaze, wotpokaſało. Njedźelu je ſaßo wotdźělenje awſtriſkich żandarmow cźornohórſki kraj pola Spizy pſchekrocźiło, pſchi cźimż ßu jeneho awſtriſkeho żandarma ſajeli. Cźeknywſchi ßu ßo druſy wukhowali.

Shromadne krocżele wulkomozow a wotmolwjenje ßerbſkeho miniſterſtwoweho pſchedßyby.

Sſrjedu wjecźor ßu jendźelſki, italſki, němſki, ruſki a franzowſki póßłanz ſhromadne pſcheczelne krocżele pola ßerbſkeho knjeżerſtwa cźinili, ſo by dla ſdźerżenja dobrych pomérow ſe ßußodnej Awſtriſkej ßerbſke wójſko wot mjeſow wotwołało a organiſowanje dobrowólniſkich bandow ſakaſało. Sſerbſki miniſterſtwowy pſchedßyda póßłanzam wotmolwi, ſo na mjeſach ßerbſkeho wójſka njeje, a ſo hacž

dotal njeje žana banda organisowana, mjes tym so ßußodny wjelk ßerbske jehnjatka na pokoj njewostaja. Ministerstwowy pschedßyda ſ zyłym ſapißom pößłanzow pscheßwědczi, kak awstriske wojeŕske o ſtatne ſarjadnistwa na ßerbſkich mjeſach pschecźiwo ßerbſkim wobydlerjam a ſaſtojnikam wustupuja. Psched pößłanzami pódla teho jedyn awstriſki mjecź, awstriska dragunska cźapka a jedyn offizěrſki dalokowid leżachu, kotreż bě awstriska jěſdna patrouilla ſhubiła, hdyż bě psched ßerbſkimi wjeßnjanami ſaſkak ſe ßerbſkeho kraja do Boßnij ewupjerchła.

Jendźeliſki, italſki, němſki a ruſki pößłanz ßu też cźornohórſke knjeźerſtwo napominali, ſo by wójnſke hotowanje pschecźiwo Awſtriſkej ſaſtajiło. Na Cźornej Horje ßu drje pößłanzy to ßame wotmolwjenje kaź w Belgradźa doſtali. Hižo wospjet ßu awſtriſzy wojazy a żandarmojo cźornohorſke mjeſy pschekrocźili. Jeneho awſtriſkeho żandarma ßu Cźornohórzy ſajeli.

Sajecze wjele woßobow w Ssoßnowizach.

W Ssoßnowizach pſchi ruſko-pruſkich mjeſach je ruſka polizija njedźelu wjecźor nětydźe 300 dźěłacźerjow, ſtudentow, żony a holzy ſajała. Pondźelu ßu jatych do Lodźe dowjeſli. Jedyn jako wjednik revoluzionarow ſnaty dźěłacźeŕ do jeneho poliziſta tſěli, kotryż cźrjódu jatych do ſtražowańnje wjedźeſche. Sa nadpadnikom, kotryż ßo do cźěkanja da, ßo jedyn wojak puſchcźi a jeho ſ bajonnetom ßmjertnje ſrani. Polizija je najwjazy ſajatych jako te woßoby ſpóſnała, kotreż ßu ßo w revoluziji lěta 1905 pſchi demonſtrazijach wobdźělili. Tajni poliziſtojo ßu tehdy wobdźělnikow pſchi demonſtrazijach fotograſowali. Tele fotografije ßo politiſkemu wotdźělenju w Peterburgu pößłachu, hdźeż ßo powjetſchichu a ßo potom do rukow polizajſkeho ſcheſa namjeſneho kraja wrócźichu. Jeneho prjedawſcheho ſtudenta, kotryż bě w lěcźe 1905 revoluzionarne hibanje w Dombrowſkim wokrjeßu nawjedował, njedźiwajzy jeho pschedraſcźenja ſ pomozu tajkeje fotografije ſaßo ſpóſnachu a ſajachu.

Rußojo a balkanſzy Sſkowjenjo.

Pſchilubjena wulka rěcź miniſtra Iſwolſkeho wo annexiji Boßnije a Herzegowiny ßo w bliżſchim cźaßu wocźakuje, tak bórſy hacź to diplomatiſke jednanja ſ Awſtriſkej dowola. Mjes tym direktor Peterburgſkeje telegrafowańnje ſ Giers, kotryż je ſ dobom ſe ſaſtojnikom w miniſterſtwje, pola wjednikow ruſkich politiſkich ſtron wuſtuſchuje, ſchto chzedźa w domje wot Iſwolſkeho ßłyſchecź. S tutym wotpohladom je Giers dumineho pschedßydu Chomjakowa a wjednikow ſtronow Gucźkowa, Maklakowa a hrabju Bobrinſkeho k ßebi pſcheproßył. Pſchi tychle rosrěcźenjach ßu wſchitzy jenohłóßnje prajili, ſo ßo ani kněźorſtwowa duma ani kraj njemóże ſ annexiju Boßnije a Herzegowiny pſches Awſtriſku ſpokojicź. Chomjakow rjekny, ſo Ruſka na żane waſchnje njeßmě krocźel Awſtriſkeje wobkrucźicź. Hrabja Bobrinſki praji, ſo by to ſnamjo ßłabosćze było, ydy by Ruſka njeſprawnemu ſkutkej Awſtriſkeje polětowała. Gucźkow a Maklakow jara raſnje pſchecźiwo annexiji proteſtowaſchtaj. S tychle wotmolwjenjow je widźecź, ſo ßo duma jara doraſnje pſchecźiwo annexiji wupraji. Duż miniſter Iſwolſki njeſměje lohke ſtejiſchcźo a budźe ßo na wótre pſchecźiwjenje pſchihotowacź dyrbjecź.

Ruſzy dobrowólnizy ſa Sſerbiju.

W Peterburgu je ßo ſaradźowaza pißańnja ſa najimanje dobrowólnikow do Sſerbije na Litewſkim proſpekcźe wotewrića. Offizěrojo, ſtudentojo, dźěłacźerjo a też holzy ßu ßo ſamolwili. W Moſkwje prjedawſchi ßerbſki konſul Spiridowicź dobrowólnikow pſchijimuje.

Bamżowy jubilej.

W kraßnje wupyſchenej Pětrowſkej zyrkwi w Romje ßo ſ pſchicźinu bamżoweho 50lětneho meſchniſkeho jubileja ßwjedźeńſka Boża ßłużba wotmě. Pſchi njej ßo wożebicźi wotpóßłanzy zuſych knjeźerjow, 28 kardinalow, nětotſi arzybiſkopjo, 280 biſkopow, bamżowi pſchiwuſni a mnoſy putnizy ſ Italſkeje a druhich krajow wobdźělichu. Na tribunje bě ſakſka prynzeßa Mathilda pſchitomna. Hdyż bě ßo bamż na noſchny ſtol ßydnył, ßwjedźeńſki cźah po zyrkwi cźehnjeſche. Bamża, kotryż do wſchěch ſtron żohnowanje wudźělowaſche, k hłownemu woltarjej donjeßechu, hdźeż Sixtinſki zyrkwiny chor „Ty ßy Pětr“ ſpěwaſche. Sswjedźeńſku Bożu mſchu ſ pomozu wyßokich duchownych cźitawſchi ßo bamż do ßwojich ſtwow wrócźi. Jubilejny ßwjedźeń ßo ſ wobßwětlenjom wſchěch wěžow, zyrkwjow a klóſchtrow ſtónczi. Najkraßniſchi napohlad bě na Pětrowſke naměſto, hdźeż bě mózny ſtołpowy twar poſtajeny. Njedźiwajzy deſchcźoweho wjedra njeßměrne ludowe cźrjódy dróhi pjelnjachu.

Ssmjerćź chineſkeho khěźora a jeho cźety.

Nimale ſ dobom ſtaj hižo dołho khorowaty chineſki khěźor Kuangſhü a jeho cźeta, khěźorowa wudowa Tſehſi, wumrjeloj. Kuangſhü bě jenoż po mjenje khěźor, ſ woprawdźitej knjeźerku bě ſwudowjena khěźorka Tſehſi. W lěcźe 1898 bě wona jemu wſchu knjeźerſku móz wſaka a jeho pod pſchedporucźniſtwo ſtajiła.

Po powjeſcźach ſe Shanghaia njeje khěźor Kuangſhü naturſkeje ßmjercźe wumrjeł. Nětcźiſchi knjeźerjo w Pekingu ßu ßo hižo ſa cźaß knjeźenja ſwudowjeneje khěźorki bojeli, ſo jich po jejnej ßmjercźi khěźor woteczéri. Teho dla ßu hižo pſched lětami powjeſcźe wuneßli, ſo je khěźor cźeźko khory, ſo mohli jeho ſkónzowanje po ßmjercźi ſwudowjeneje khěźorki jako naturſku ßmjercź wudawacź.

Na wyßokim dubje.

(Potracźowanje.)

„Dźiwi hońtwjeŕ drje k wotměnjenju druhdy też do cźłowjeka tſěli“, druhi nacźißny.

„A runje k prěnjemu oktobrej je wotpowěł“, tſecźi wuſnamnje rjekny.

„Jeli ſo pak je moleŕ Hobrak napoßledku tola wěrnoſcź rěcźał?“ ſchtwórty měnjeſche.

Hoſcźo hiſchcźe dołho tajke ſdacźa wuprajachu a hiſchcźe ßamßny dźeń je ſtatny rěcźnik ſhoni. Tón ßwoju winowatoſcź dopjelnjejo ſa rěſniſkim Auguſtom Ssornakom da ßłědźicź.

Bě-li pak tón woprawdźe mordaŕ, ßo ſdaſche, ſo bě jeho ſajecźe molerja jara wěſteho ſcźiniło, pſchetoż hižo w bliżſchim měſtacźku bě dźěło pſchijał, a tam jeho bórſy wußłědźichu. Ssamo ßo roſymi, ſo ßwoju njewinowatoſcź wobkrucźeſche. Sahrodnikej Mulerjej do wocźow prějeſche, ſo wot njeho tſělby kupował njebě, a też na to nochzyſche ßo pachoł, kotryż ßo hewak jara dobry cźłowjek bycź ſdaſche, dopomnicź, ſo bě nětydy pjekaŕſki miſchtr w jeho pſchitomnoſcźi Sſkodowſkemu prajił, ſo junu pola wyßokeho duba ſe wſchěmi ßwojimi pjenjeſami do ſchkody pſchińdźe.

Dźeń po jeho bjeswuſpěſchneho pſcheßłyſchenja ſtatny rěcźnik ſ měſchcźańſkim póſtom liſt doſta, kiž mějeſche ßo takle:

„Knjes ſtatny rěcźniko!

Hdyż prěnjeho oktobra rano po wuſkej ſcźeżzy mjes Selenowom a Prochowom pſches lěß dźěch, ßym mużſkeho wobkedźbował, kotryż pilnje ſemju ryjeſche. Měſtno je ſa wyßokim dubom, nětydźe dwě ſcźě krocźeli wot njeje, mjes dwěmaj wuſzy bliſko ßebje roſcźazynmaj brěſomaj, ſ kotrejeż je jena delka jara krucźe wobělena. Mużſki mějeſche pod ßwojej cźěmnej, prědku wotewrjenej ßuknju cźeŕwjeno-pruhatu bałmjanu koſchlu a bě we wyßokimaj ſchkórnjomaj, kotrajż prědku hacź pſches koleno doßahaſchtaj. Dokelż ßo ſłhileſche, jeho wobliczo ſpóſnacź njemóżach, to jeno wěm, ſo mějeſche cźorne włoßy, kotreż ſ pod módreje ßuknjaneje cźapki ßo wudobywachu a kotreż běchu ſ jeneje ſtrony na druhu prěki pſches cźoło ſtſcheßane, tak ſo ßo ſdaſche, jako by cźorne rubjeſchko wokoło hłowy ſwite měł. Dokelż w nowinach cźitach, ſo bě ßo na ßamßnym ranju pola wyßokeho duba mordaŕſtwo ſtało, to ſtatnemu rěcźniſtwu woſjewjam, proſchu pak ſamołwicź, ſo ßwojeho mjena njepodpißuju.“

Rukopiß tuteho liſta bjes mjena bě jara njelepy, ßnadź też pſcheměnjeny. Wopißanje woßoby pak, kotruż bě pißaŕ pſchi ryczu wobkedźbował, ßo na rěſniſkeho Auguſta Ssornaka doſpołnje trjechowaſche.

II.

W »karpje« bě ßo też dźenßa ſaßo wjele hoſcźi ſeſchło. Też ſahrodnik Muleŕ w kucźe na ßwojim ſtajnym měſtnje ßedźeſche, ſdaſche ßo, ſo bě mjeſe wſchěmi ßußodami jeho ſahorjenje ſcźerpnoſcźe najbóle pſchewſako; to drje bě bjes dźiwa, dokelż widźeſche, ſo bě ſ njeſbożownym pſchedacźom tſělby rěſniſkemu ßam do pſchepytowanja ſapleczeny. Na pucźowanje do Hamburga, hdźeż róże wupakowanja cźakachu, ßebi po ſdacźu ani wjazy njemyßleſche.

Jeno jara roſpjerſcheny na Hanſka, Linakoweho ßynka, poßkuchaſche, kiž powjedajo pſchi nim ſtejeſche a pſchi tym po ſtarym ſwucźenju ſ pſchiwěſchkami na Mulerjowym cźaßnikowym rjecźaſku hrajkaſche, kotreż ßo ſtajnje jara lubjachu. A woprawdźe, te běchu też zyle na to ſapodobne, ſo bychu ſchěſcźlětnemu hólcźkej wócźko a wutrobu ſwjeßelałe. Tu běchu nimo nětotrych medaljonow jara ſchikowana ßwětowa kula, kompaß, konjaza hłowa, podkow, pěſkowy cźaßnik, kótwiza, piſtolija a ſub dźiwjeho ßwinjecźa, kotreż bě Muleŕ

něhdy ßam satšělik. Medaljony ßmědźeſche hólczk ßam wotewrjecź a ſawjeracź, a po dowolnoſczi ßo wón też nětkole ſaßo ſkładowaſche. Schtoż bě w nich nutska, to wo tym ßwědczeſche, ſo ma jich wobßedźeŕ ßylnu luboſcź k ßebi ßamemu, pſchetoż w kóždym medaljonu bě Mulerjowy fotografowy wobras, ſ kotrychž bě kóždy w druhej ſtarobje žiwjenja ſhotowjeny.

„Knjes Mulerjo“, hólczez na dobo rjekny, czeho dla dha wjazy medaljona nimacze, w kotrymž ſcze ſe ßwojej podnoßnej brodu fotografowany a ſcze runje tajki, kajtiž nětkole?“

Sahrodnik ſpěſchnje na ßwój czaßnikowy rjecźaſk ſ pſchiwěſchkami pohlada, a ſpóſnawſchi, ſo jemu mjenowany medaljon woprawdźe pobrachuje, pocza khwatnje pod blidom a napoßledku po zykej hoſczinſkej ſtwě pytacź. Wěſo to hoſczo pytnychu a ßo praſchachu, ſchto je ſhubił.

„Jedyn ſ medaljonow“, wotmolwi Liwakez Hanſk, kiž pod blidami a ſtólzami pilnje kazeſche.

Ale pytanje bě zyle podarmo. Mulerſ tu kaž ſtoky ſtejeſche, do woczow bě na ßmjercź ſblědnył a na czoło jemu wulke kapy potu ſtupichu. Na dobo ſe jſtwy wupraßny, Liwak a jeho hoſczo ßo dodźiwacź njemóżachu, ſo bě ſhubjenje medaljona, kotryž bě tola ſ jara dwělomneho ſkota, ßußoda takle jara mohł rosbudźicź.

Sahrodnik pak domoj czěrjeſche, wſchě kuty ßwojeho wobydlenja a potom zyku wulku ſahrodu ſhromadnje ſe ßwojim pomoznikom pſchepyta, ale medaljon ßo njenamaka a ſahrodniſki pomoznik też prajicź njemóżeſche, hdy bě jón poßledni ras na ßwojim knjeſu widźał.

Po ſdaczu Mulerſ runje ßo bědźeſche, kak ßo rosßudźicź, tu dóńdźe ßudniſki poßoł a jeho k pſchepytowazemu ßudnikej żadaſche. Sahrodnik ßo pſchekwapjeny ſdaſche.

„Nětkole rosbudźenje kónza nima“, wón rjekny, k poßměwanju ßo nucźo. „Najpoſdźiſcho ſa poł hodźiny pſchińdu.“

Ssudniſki poßoł ſ hkowu tſchaßeſche. „Mam kruty pſchikas“, wón praji, „waß hnydom ßobu pſchiwjeſcź.“

Mulerjej to po zykym czěle pſcheběża kaž ſymniza. Ale pſchecźiwo mozy ſakonja ßo niczo czinicź njehodźeſche. Wón ſaſtojnika do ßudniſkeje khěże ſcźěhowaſche.

„Pſchipóſnawacze wy tole jako ßwoje ßwójſtwo?“ pſchepytowazy ßudnik ßo jeho wopraſcha, hdyż bě Mulerſ ſaſtupił, a poda jemu parowazy medaljon.

„To je moje“, Mulerſ pſchida, njedajo woßebiteho pſchekwapjenja ſpóſnacź. „To ßym ſe ßwojeho czaßnikoweho rjecźaſka ſhubił.“

„S kotreho czaßa to parujecze?“

„Wot dźenßniſcheho.“

„Hdy ſcze jón hiſchcze měli?“

„To zyle dokładnje rjez njemóżu.“

„Je wam tale tſélba ſnata?“ pſchepytowazy ßudnik pokraczowaſche a ſahrodnikej hońtwjerſku tſélbu pſchedpokoży.

„To je taßama, kotruż je mi Ssornak wotkupił“, běſche wotmołwa.

„Wobaj pſchedmjetaj ßu pola wyßokeho duba ſahrjebanaj namakali“, ßudnik rjekny. „Chzecze ßnadź wobkrucźecź, ſo je wam Ssornak też medaljon wotkupił.“

„Ně“, Mulerſ rjekny. „Ale ſawěſcze je jón namakał a ſdźerżał, a je-li tſélbu ſahrjebał, je mohł pſchi tym też ßnadnje medaljon ſhubicź.“

To ßo na żane waſchnje njeſdaſche k wěrje podobne bycź.

„Hdże ſcze wy rano prěnjeho oktobra byli?“ ßudnik ſ krótka poſaſtawſchi ſ nowa wußkyſchowacź pocza.

„We ßwojej ſahrodźe ßym dźěłał.“

„Możecze mi to wobßwědczicź?“

„Mój ſahrodniſki pomoznik móże mi ßwědczicź.“

Pſchepytowazy ßudnik na to po Mulerjez pomoznika póßła, a tón woprawdźe wobkrucźi, ſo bě jeho knjes w mjenowanym czaßu ſ nim w ſahrodźe dźěłał.

Njedźiwajo teho Mulerja w pſchepytowanſkim ſajecźu ſdźerżachu, dokelž bě ßo wo jeho napadnym ſadźerżenju, hdyż w «karpje« medaljon parowaſche, ſpěſchnje rosnoßyło.

Pſchepytowazy prozeß bě ßo nětkole jara ſaſchmjatał. Tſjo wobſkorżeni we kóńdźe ßedźachu. Ale nětkole kaž prjedy bě molerſ Habrak po ſdaczu winowaty, pſchetoż najhórſche wobſkorżenje, kotreż pſchecźiwo rěſniſkemu tu běſche, bě pſchezo jeno liſt bjes podpißma, Tola bórſy ßo wěz pſchecźiwo Mulerjej wobrocźi. Wukopa ßo mjenujzy, ſo bě jeho leżomnoſcź ſ hypothekami pſchejara wobcźeżena a ſo w pjecź kiſtach, kotreż bě do Hamburga na wuſtajeńzu póßłał, ani różi njebě, ale ſo běchu ſ poßleſchczemi, draſtu, ßymjenjemi a ſ druhimi dróżſchimi pſchedmjetami wutykane.

(Skónczenje pſchichodnje.)

✝

K ßwjedźenjej ſemrjetych.

K dopomnjenju

na wutrobnje lubowanu knjeni

prof. **Wijku Pfulowu** rodź. **Jakubez,**

njeboh knjeſa prof. dr. Pfula, ſawoſtajenu wudowu,

wumrje dźeń 30. ſeptembra 1908.

Wot njeje ßameje pěßnjeny ſpěw a nětko ſ dźakownej luboſczu poßwjeczeny wot L. W.

Domiſna, domiſna, kraßna njebjeſka.
Ssej ſ wutrobu ja żadam tam
Do ſbóżnych pokoja;
Ty ßwěcze njejßy domiſna
Mi duſche ſtyſkneje,
We domje wyſche hwěſdniſchcza
Mam ßwoje bydlenje.

K njebjeßam, k njebjeßam wóczko ſhladuje,
Tam ßwojich lubych wjele mam,
Tu ßym ja ßamotna,
Dźeń dołhi, horze běd̄zenje
A ßwětna hara wſcha
Na wuſkej dróſy putnikej
Sso ſpróżnje krocźicź da.

Krótki je, krótki je pruhowanjow czaß,
Po nim we njebju wocźaka
Mje jehnjecźowy kwaß,
Schtoż wucho tudy njeßkyſchi,
A wóczko njeſhlada,
Haj, wjaz hacź cźłowjek pomyßli,
Mi Boża hnada da.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Wo rataŕſtwje.) W Budyſkim rataŕſkim towaŕſtwje ſańdźenn pónděelu ſkótplahowanſki inſpektor Dietrich ſ Budyſchina wo ßrědkach rěcźeſche, ſ kotrymiž ßo ſchkódne ſkutkowanja ſmjerſnjeneje pizy pomjeńſchicź hodźa. Rěcźnik wo nakißanju ſmjerſnjeneje rěpy roſprawjeſche a wuſběhowaſche, ſo dyrbi ßo wona pſchede wſchěm roskuſkowacź, ſo móże ßo maßa twjerdźe ſateptacź, a ſo powětr do njeje ſtupacź njemóże. Pſchi pſchiprawjenju jamy dyrbi ßo na to kedźbowacź, ſo wona na ßuchim měſtnje leži a ſo ßo woda do njeje njedobywa. Scźěny dyrbja ßo runopadaze wotkakacź, ſo mohła ßo rěpa ſtajnje ßadźicź. Kopjena a ßnadź rěpowe truźki njech ßo po worſchtach mjes rěpu kładu, też pluwy móża ßo k temu wużicź. So by ßo nakißanje poradźiło, dyrbja ßo jamy ſ worſchtu ſemje, ſ najmjeńſcha 1/2 metra tołſtej, pſchikrycź a tónle kryw ma ßo huſcźiſcho wobhladacź, wſchě naſtate wopadnjenja a roſpukliny ßo pſchi tym wupjelnicź, ſo by powětr do jamy njeſtupał. Pjerſchcź dyrbi ßo hnydom na pizu mjetacź, bjes teho ſo by ßo prjedy ßkoma na pizu nakładka, dokelž je hewak poradźenje dwělne. W jamje ßo potom kißacź poczina, pſchi czimž pſchede wſchěm mlokowa kißalina naſtawa, a hdy by piza też ßylnje ſakißka, ju ſkót tola rad żerje a wona wubjernje ſkutkuje, woßebje pola dejnych krumow. Pichi wulkim kißanju je nuſne, jene wjaſadko pſchidawacź, najlěpje w formje myteje krydy (něhdże 30 gramow ſa dźeń a ſkoczo). Dokelž ßo rěpiny bělk ßylnje pſcheměnja, dyrbi ßo pſchede wſchěm też ſe ßynom pizowacź, a ſo by ſkoczo na najwjazy dokonjako, dyrbja ßo wyßokoprozentiſke pizowadła, kaž palmoſornowe woßuchi, ſemjoworjechowe woßuchi a pſchede wſchěm ßkóncźnorożowe woßuchi dawacź. Na to ma ßo kedźbowacź, ſo ſemjoworjechowa mucźka njeje, kaž ßo to w poßlednim czaßu huſto ſtawa, ſ tolczom riziuußoweho ßymjenja ſměſchana, kotraż k ßylnej driſtawje wjedźe. Njech ßo pſchi kupjenju

ſemjoworjechoweje mucžki wuraſnje rukowanje ſa to žada, ſo w njej žaneho rizinußoweho tolcža njeje. Pſchi bawlmoßymjenjowej mucžzy njech ßo wopſchijecže po proteinje a tuku wobßwědčicž da, dokelž w nowjſchim cžaßu małohódne družiny na wiki pſchikhadžeja, kotrychž wopſchijecže w žanej pomërje k płacžiſnje njeſteji. W ßłóncznorózowej mucžzy je ßo woſpjet ſafflorſka mucžka namakała, kotraž je ſtrowoſcži ſkocžatow jara ſchkódna.

Druhe konſerwowanſke methody, kaž ſaworſchtowanje rëpy mjes pëſkom abo drobnej pjerſchcžu ßu ßo jako njedoßahaze wupokaſake, a parenje a nakißanje rëpy je pſchedrohe. S wopredka naſpomnjene wobkhadženje ſ rëpu je naſchemu rataſtwu wulke hromady pizy ſdžeržało. Rëcznikej ßo bohate pſchikloßowanje a towaſtwowy džak doſta.

— (Woheń.) S Fabianez pſchadownje pola dalokeje bëleſnje wutoru powjeſcž pſchińdže, ſo je tam wohnjowy ſtrach. Hromada wokmowych wotpadankow bë ßo ſapaliła. Nekotſi haſcherjo ſe ßykawu hnydom wotjëdžechu a po dwëhodžinſkim džële woheń potkóczichu. — Džeń prjedy bë ßo na paſtwiſchcžach na wojeſkim ſwucžowanſchcžu wjetſcha pſcheſtrjeń trawy wotpaliła.

— (Paduſchtwo.) Ssrjedu ßu jeneho wikowarja, wëſteho Janaſcha w Budyſchinje, ſajeli, dokelž je tu jëdne koło, rëſnikej Urbanej w Dobruſchi ßłuſchaze, kradnył.

— Wokrjeßny wubjerk je petiziju wo džëlenje gmejnſkeho ſwjaſka mjes Lomſkom a Khróſtom, kotraž je hižo ßejmej pſchedležała, ſ nowa wotpokaſak. Dismembrazija Cžapanez ležomnoſcže w Dobroſchezach pola Njeßwacžidła a Mehnertez w Cžornych Noßlizach je ßo pſchiſwoliła.

— Ssuchota je nëtko hižo 8 njedžel traka. Na wjele mëſtnach ßu hižo ſtudnje ſaprahle. Ssamo tam, hdžež je hewak doſcž wody było, wona wuwoſtawacž počžina. Deſchcž, kotryž je ßo woſpjet ſańdženy tydžeń ſeſchoł, je lëdma proch ſhaichał. Pod wulkej ßuchotu ßu ßywy hižo jara cžerpiłe. Tak ſrudnje kaž lëtża, njeje ßo ſa wjele lët wjazy na naſymſke ßywy hladało. Boja ßo, ſo budže ßo w naleczu wjele horje woracž dyrbjecž. Spodžiwne lëtuſcheje naſymy je to, ſo w njej wëtr ſ wjetſcha wot ranja druhdy tež ſ połnozy a połdnja duje. Najmjenje ßmy poßlednje mëßazy wjecžornych wëtſikow mëli. Tež ſ Franzowſkeje pißaja, ſo je nadpadne, ſo lëtża wëtry ſ wjetſcha ſ ranja k wjecžoru džeja.

Dotalne prawidła wo wjedrje, na dołholetne nawjedženje ſeſtajane, lëtża njepłacža. Hewak wjazydnjowny połodniſchi wëtr deſchcž pſchinjeße, lëtża ßmy tež rjane wjedro wobkhowali, byrnjež by wëtſik wjele dnjow ſ połodnja duł. Kaž ßo ſda, njemóža mróczele Alpy pſchelecžicž. To je cžim ſpodžiwniſcho, dokelž maja w Italſkej lëtża wurjadnje mokru naſymu. Se Sizilſkeje a połodniſcheje Italſkeje ßu powjeſcže wo cžežkich ſapuſcženjach doſchłe, kotrež ßu pſches wulke deſchcže naſtałe. W Riposto ßu ßo nëkotre khëže ſoßypłe. Tež ludžo ßu ßo tepili. Wjele ßwójbow je wobydlenje ſhubiło. Skoro wſchë rybaſke cžołmy ßu ßo rosraſyłe. Żeleſniſki wobkhad mjes Cataniu a Syrakuſom je pſchetorhnjeny, teho runja mjes Cataniu a Meſſinu. Nekotre ludžaze cžahi ßu na żeleſnizy wonka ſtejo woſtałe. Na dwórniſchcžu w Priolu je nëhdže 100 pucžowarjow ſ wodu wobſamknjenych. — W Meſſinje ßu ſjawne ſahrody powodžene. Jedyn telegram ſ Reggia di Calabria praji, ſo ßu ßo tam nekotre khëže ſaßypłe, tež w Reggiu je ßo jena khëža ſaßypła. Jena woßoba je ßo pſchi tym morika, jena druha ßo ſranika. W Sivenje je ßo jedyn rybaſli cžołm rosraſył, dwaj rybakaj ſtaj ßo tepikoj. Po poßlednich powjeſcžach je naſtate ſapuſcženje wurjadnje wulke. Zyłe wobßedženſtwa ßu ßo ſapuſcżiłe, wjele khëžow je ßo podmlëko. Liczba tepjenych 12 wucžinja, ſranjenych nëhdže 200. Skoro wſchitzy burjo na wßach w runinje ßu bjes pomozy. Wojazy a polizajſke mużſtwa ßu ßo ſ zyrobu wupóßłali.

S Giardinia w Sizilſkej ßo piſche: W mëſcže ßu ßo nekotre khëže ſaßypłe abo ßu ßo ſ wodu wobſchkodżike.

Tež w połodniſchej Franzowſkej, woßebje we wokolnoſcži Argeleſa, ßu powodženja wulku ſchkodu nacžiniłe.

Runje tak ßu ßo w Katalonſkej (w Schpaniſkej) po njepſchestawazych deſchcžach daloke krajiny powodżike. Wjele wßow je pócžrjenych, telegrafiſti ſwjaſk je pſchetorhnjeny. Arſenal w Barcelonje je ſ wodami podmlëty a hroſy ßo ſaßypnycž. Wjele khëžow je ßo hižo ſaßypło.

— Cžiſcženje hwëſdow je nëtkole we hwëſdnych nozach widžecž. Padaze hwëſdy abo meteory njeßwëtke po njebju lecža, hacž ſ powëtrom ßo rybujo ßo ſaženła a potom w khëtrej wyßokoſcži rospraßnu. Wone ſ rudy wobſteja a ßu ſ wjetſcha dwaj puntaj cžežke. Tola ßu tež hižo nëkotre zentnarje cžežke meteory na ſemju padnyke.

— (Woſjewjenje wyſchnoſcže.) Khëžkarſka žiwnoſcž, ſkakarjej Bjedrichej Auguſtej Egerej we Wulkej Khójnzy ßłuſchaza, ma ßo 5. januara 1909 dopołdnja w 10 hodžinach na ßudniſtwje na byrbjenſke waſchnje na pſcheßadžowanje pſchedawacž. Wona je 1,3 ara wulka a na 1500 hriwnow takſërowana.

S **Boſchez.** Na tudomnym gmejnſkim reverje, wot Budyſkeho wokrjeßneho hejtmana wotnajatym ßu pſchi hońtwje, kotraž ßo tu ſchtwórtk tydženja wotmë, 166 ſajazow, 15 bažantow, 20 kurwotow, nëkotre kohliży a jeneho knota potſëlili. Dokelž bë mało hońtwjerjow, je wjele ſwërinu roscžëkało. Na jeneho honjerja, żiwnoſcżerja Langu, tajka cžrjoda ſajazow pſchibëża, ſo móżeſche wón jeneho żiweho popadnycž.

S **Khróſcžiz.** Ssobotu pſched tydženjom bë tu lëtuſcha wulka hońtwa. Naſchi hajnży ßu ſatſëlili 4 ßorne, 77 ſajazow, 24 bažantow, 12 kurwotow a 8 karniklow. R.

S **Woleſchnizy.** W nozy wot pjatka do ßoboty je ßo tu ſaßo paliło. S brózenje khëżkarja Domaſchki płomjenja ßapachu. Sa krótki cžaß zyły ſtatok we wohnju ſtejeſche. S dobom ßo bróżeń ßuboda Rjele ſapali. Na ſboże wohnjowa wobora doſcž wody namaka, ſo móżeſche dalſchemu roſſchërjenju wohnja dowobaracž.

S **Wojerez.** Sańdženu póndżelu dopołdnja wokoło 10 hodżin je do Budyſchina jëdżazu cžah pſchi wuhibadle ſchkleńcżerńje ſ kolije wujëł. Hdyż bëſchtaj Lokomotiva a prëni wos hižo pſches wuhibadło pſchejeloj, na dobo ßo ſatorhnywſchi ſcžëhowaze wosy ſ kolije wuſkocžichu. Wosy ßo ſ tym wobſchkodżichu. Pucžowarjo ſe ſtróżenjom a móznym ſatſchaßnjenjom woteńdžechu. Njeſboże je ßo na to waſchnje ſtało, ſo je ßo wuhibadło pſchestajiło, mjes tym ſo cžah pſches njo jëdżeſche.

S **Trjebina** pola Sslepeho. Sslepjanſka ſchula ma 250 dżëcżi a jenož 2 wucžerjow. Schulſke klaßy ßu ſ dżëcżimi pſchepjelnjene. Teho dla dyrbjał ßo pak tſecži wucžeŕ poſtajicž, pak ßo Trjebin, kiż do Sslepeho ſ 75 dżëcżimi ßłaſcha, wuſchulowacž. Schulſke pſchedſtejicżerſtwo je ßo ſa poßlednſche rosßudżiło; pſchetoż je wulka dobrota ſa dżëcži, hdyż maju ſchulu doma a njetrjebaju hodżinu daloki wucž w krutej ſymje khodżicž. Dokelž ma knjeżerſtwo w Lëhnizy lëtża pjenjeſy wyſche, tak ſo je njemóże k nowotwarbam pſchetrjebacž, je poruczilo, ſo dyrbi ßo hiſchcže do lëtuſcheho etata nowotwar Trjebinſkeje ſchule ſtajicž a ſo dyrbi gmejna ſkerje lëpje ležomnoſcž kupicž, hdżež mohła ßo nowa ſchula natwaricž. Tak je nadżija, ſo naſcha wjeß bórſy nowu ſchulu doſtanje, ſa kotrejż je hižo dokho żadała.

S **Mikoraſa** pola Sslepeho. Naſcha ſchula je khëtro dodżerżana a teho dla ßebi kożde lëto tóſchto wudawkow ſa porjedženje żada. So bychu ßo tutych njelubych wudawkow ſminyli, ßebi ſchulſzy pſchedſtejicżerjo myßlachu, ſo je lëpje, nowu ſchuln natwaricž, a niż ſtaru dołho ſdżerżecž. Dokelž pak ma po nowym ſakonju kraj ſa kożdu ſchulſku nowotwarbu tſecżinu twarſkich pjenjes płacżicž, ßebi najprjódży knjeżerſtwowaj komißaraj ſ Lëhnizy ſchulſke twarjenje wobhladaſchtaj a pſchi tym pſcheßwëdcženje wuprajiſchtaj, ſo móże ſtare ſchulſke twarjenje hiſchcże dołho ſtejecž, dokelž, kaž ßo w Bëlkowſkich nowinach pißaſche, knjeżerſtwo doſcž pjenjes nima, wſchitke dodżerżane ſchule na ras pſchetwaricž. Naſchu gmejnu wſchak nowotwarba jara trjechiła njeby, dokelž nimo knjeżerſtwa ma tež lëßniſki wokrjeß knjeſa hrabje ßobu nowu ſchulu płacżicž.

S **Bëleje Wody.** Pohoncžej Ernſtej H. ſ Bëleje Wody bëchu poßlednje Gubinſke ſkótne wiki nëkotre konje dowërili, kotrež dyrbjeſche wón do Bëleje Wody dowjeſcž. Tola ani pohoncž, ani konje njeißu do Bëleje Wody doſchli. Duż ßo na pohoncża hrëſcho, ſo je konje pſchedał a ſ wumikowanymi pjenjeſami cžeknył.

S **Hródka.** Na jenokolijatej Khocžebuſko Shorjelſkej żeleſnizy, na kotrejż bëſchtaj pſched połdra lëtom njedaloko Sslepeho dwaj żeleſniſkaj cžahaj do ßo ſraſyłoj, ßu ſapocżeli druhu koliju klaſcž. Na ſaſtaniſchcžu w Bëłej Wodże w tu khwilu żeleſniſzy dżëłacżerjo cžaru wurunaju.

Přilepk.

* (Njeſboże ſ automobilom je ßo pokutny dżeń dopołdnja na Radebergſkej dróſy bliſko Langebrücka ſtało. Jedyn wulki automobil ſ Radeberga po nawißowazej dróſy dele jëdżeſche, mjes tym ſo jedyn mlokowy wós mlokarnje Pfundez bratrow, do kotrehoż bë jedyn mul ſapſchehnjeny, po dróſy horje pſchijëdże. Nëhdże 10 metrow pſched automobilom ßo mul ſpłóſchi a na lëwizu ſkocži. Automobilowy wjednik teho runja ßwój wós na druhu ſtronu ſtorhny a do

drohoweho pschěrowa sajěđže, njemóžesche pak žo sraženja s mlokowym sapschahom sminycź, pschi čimž žo mlokowy wós swróćzi a žo wschón rosbi, pohoncź žo na druhu stronu drohi funkny, tola njewobschkodźeny wosta. Mlokowy rosnoschcer na automobilowy prědk slezći a žebi je tschěskami rosbiteje schkleńzy schiju srěsa. Mul bě žebi lěwu sadnju nohu cźežko wobschkodźik. Automobilowy prědk a latarnje žo satkóčzichu. Automobil dyrbjesche žo s konjomaj wotwjesćź.

* Woda na Łobju je w dołhotrajazej žuchoćze tak wotebjerała, so łódźe po njej njemóža wjazy jěsdźicź. Woda je nětkole nimale tak nikka, kaž w lěcze 1904.

* (Krwawny njeskutk w němskim khěžorstwowym žudnistwje w Lipsku.) Njeskutk, kajkiž žo hischcze w němskim khěžorstwowym žudze w Lipsku njeje stał, je žo tam sańdźenu póndźelu skucził. W požedźerni 4. zivilneho senata wo herbstkej naležnoszći wěsteho Großera jednachu. Požedźenje žo k žwojemu kónzej bližesche. Rěčznikaj běschtaj s poždźernje wuschkoj, dokelž dyrbjachu žudnizy mjes žobu wuradźecź. Khěžorstwowy žudniski radźicźel Männer wo naležnoszći rosprawjesche, so Großer wjele nadźije nima. W tymle wokomiku jedyn se žudnikow pytny, so bě Großer hischcze w poždźerni. Jemu kasachu, so by woteschoł. Großer też k durjam dźěsche, sawróćzi pak žo a dwaj revolvraj wucźahny a s nimaj do žudnikow tšelesche, so by jich wschitkich morił. Khěžorstwowy žudniski radźicźel Männer sranjeny padże, potom žo 46létny liczerski radźicźel Straßburg na semju swjese. Kulka bě jeho tak njeschožownje trjechiła, so wón bórsy po tym wumrje. Druhe wóžom kulkow mißnychu. Großer s 10 metrow dalokoszće tšelesche. Jena kulka do tepidła, druha do wódneje blesche trjechi, tsecza do jeneje knihi, na žudniskim blidže leżazeje, dalscha do wudwjerńjow. Ssudnizy poskoczíwschi žudniskich požylnikow na pomoz wołachu. Großer revolvraj prjecź cźišnywschi po khodach běhasche. S wutšelemi a tschikami wustróżeni, požylnizy se wschěch stron pschiběžachu a žo sa nadpadnikom puschczichu. Jeho bórsy wupschimnychu. Mjes tym sawołana polizija slósnika do jastwa wotwjedźe.

Großer se žwojimi bratrami a žotrami wot lěta 1893 wo herbstwo skorżesche. Jeho nan bě w lěcze 1893 wumrjeł. S njerodnym žiwjenjom bě młody Großer wjele dołha napraskał a žo teho dla se žwojim nanom roskorił. Skónczńje žo stary Großer naprožycź da, lohkomyślnemu žynej 20,000 hriwnow dacź, tola dyrbjesche žo wón sa to wschěch prawow na žwoje herbstwo wotrjez. Po nanowej žmjerczi žebi młody Großer njedźiwajzy teho žwój dźěł wot sawostajeneho pół milijona hriwnow wuczinjazeho herbstwa žadasche. Wjazy krócź bě wón po 25,000 hacź 60,000 hriwnow pomozy wot pschiwusnych dostał, tola bórsy po tym by wón saho w pjenježnym cźěžnje był. Skónczńje wón spyta, pschiwusnym s hroženjom pjenjesy wudrěcź. Wón bu teho dla spytaneho wudrěcźa dla wobskorżeny a psched pschiżażny žud stajeny, tola wuwinowany. Swojej žotsje a žwojemu žwakej je wón husto s revolvrom hrosył. Jeho pschiwusni mějachu jeho sa wrótneho a žo jeho sdalowachu.

* (Rosbuchnjenje w płunańi.) W Plawnje w Vogtlandże žo žrjedu w maschinowni rosbuchnjenje sta, kotrež maschinownju a w njej stejaze maschiny a apperaty wschě wupuszći a twarjenje sapali. S rosbuchnjenjom žo płunowi samkarjo Hornung, Schwan a Reinhold morichu. Jich cźěła žo cźežko wopalene a roskhartowane s rosbitkow wucźanychu. Pschi wukhowanskim dźěle žo žydom wožobow cźežko srani, mjes nimi płunańniny direktor Selling a płunowy mischtr Frycźa. Wohnjowa wobora měješche cźeźe dźěła, prjedy hacź dalschemu wupschestrjenju wohnja sadźewa. Hischcze wjetsche njeschože žo se spěschnym sapschimanjom direktora Sellinga wotwobrocźi, kotryž hnydom hłownu honacź płunowoda sawjertny.

* Wo cźežkim njeschožu s automobilom s Kassela pišaju. Praktisti lěkaŕ dr. Nikolai s Gelsungena bě žo s jenej młodej knježnu s Frankfurta, pola njeho na wopycźe pschebywazej, s jenym knjesom a jeho mandźelskej pschi hoscźinje kurheżyskeho automobilneho kluba wobdźělił. Na domojjěbje žo automobil pschecźišny a do drohoweho pschěrowa sajěđže. Młoda knježna s Frankfurta žo hnydom sarasy. Dr. Nikolai wědomnje shubi a jeho žona žo cźežko srani. Automobil je žo wschón rosbił. Jedyn s mužskeju je tak cźežko sranjeny, so žo wo jeho žiwjenje boja.

* 335 hórnikow je pschi rosbuchnjenju słych powětrow w Radbodskej wuhlowej jamje pola Hamma we Westfalskej žiwjenje shubiło. S 380 dźěłaczerjow a 6 sastojnikow je žo jenož 17 njesranjenych wukhowało. W hojernjach hischcze 26 cźežkosranjenych leži, duž je w jamje 337 wostało. Dokelž žo zyła jama snutska pali, je wěste, so žu wschitzy tuczi hižo žmjercź poczerpili. So by žo woheń w jamje podużył a so by móżno było, cźeła s njeje wumjesćź, žo jama s wodu napjelni. Sa dwě njedźeli budże wona póczrjena a potom žo wona saso wupróżdni.

Pjatk psched tydźenjom je po khěžorowym poruczenju prynz Eitel Bjedrich Radbodsku wuhlowu jamu wopytał. Runje tehdy bě wobydlerstwo we wulkim roshorjenju. Sso žamo rosumi, so žmjercź rosrudźeni ludźo prynza wjeżele njewitachu. Jenož płakanje, žałoscźenje a roshorjene wołanje bě žłyschecź. Skónczńje marseillaisu (spěw franzowskich revoluzionarow) sanjeżechu. Knjeżerstwowy president chzyschе psched prynzom rěcźecź, tola jeho pschewołachu. Lud žebi žadasche, so by žo cźorna khorhoj wupowěßła. Polizija, kotraž rosmyślena postupowasche, ropotej sadźewa, kotryž žo s khwilemi wudyricź hroženje. S cźrjódy, kotraž žo wokoło prynza Eitela Bjedricha cźischcźesche, wołachu: „Pokażcze prynzej khostanske zedle, so by widźał, kak s nami wobkhadźeja!“

Hdyž bě prynz Eitel Bjedrich do jstwy direkzije sastupił, žo k njemu dźěłaczerska direkzija samolwi. Wona s tsjoch dźěłaczerjow wobstejesche, s kotrychž kóždemu prynz ruku sawda. Dźěłaczer Pilgrim žebi jako rěcźnik deputazije žadasche, so by žo khěžorstwowy hórski sakoń wudał, so bychu žo dźěłaczerjo lěpje psched njeschožom schkitali a so bychu žo dźěłaczerišzy kontrolleurojo s rjadow dźěłaczerjow brali, potom mohło žo njeschožam w jamach skerje sadźewacź. Prynz dźěłaczerjam žwoje wutrobne dźělbracze wobkrucźi a žlubi, so jich pschecźa žwojemu nanej wosjewi. Hdyž prynz wotjěđže, lud s nowa halekowasche. W Hammje prynz wobej khorowni wopyta, hdźež dleje dyžli hodźinu pschebywasche.

K postajenju měra žobotu 90 żandarmow a poliziſtow pschijěđže. Tón dźeń bě lud směrom. Prynz dopołdnja do Hövelskeje kolonije pschijěđže. Po dróhach duzy wón do wjele domow stupi. W tejle koloniji žamej je 139 żonow pschi njeschožu w podkopkach mandźelskeho shubiło. Jena żona žmjercź muża a schtyrjoch bratrow woplakowasche. Hdyž chzyschе prynz wotjěcź, žo nětotsi s rjadami wupyschcheni hórnizy k njemu cźischcźachu, wołajo: „Khěžorska wyżokoscź, wjazy schkita sa dźěłaczerjow!“

Pschi wobhladanju Radbodskeje jamy prynza do maschinownje dowjedźechu, hdźež snjeschoženi do kaschczow kładżeni leżachu. Hróżbny napohlad na prynza hłuboko jimazy sacźischcź cźinjesche.

Po wobžwědczenju hórnikow je žo njeschoże s tym sawinowało, so žo proch w jamje njeje krjepił. Wuhlowy proch je w jamje pół łokcza wyżoko leżał a tak husty w powětrje lětał, so hórnizy njeżu wocźi wocźinjenej měcź mohli. W jamje njeje żanych kontrolleurow słych powětrow było. Jěsdny dyrbjesche tule žłużbu sastawacź. Khody běchu tak wuske, so dyrbjachu hórnizy po brjusche lězcź, hdyž chzychu psches nje pschenicź.

* (Ssmjercź khěžoroweho generalneho adjutanta hrabje, s Hülsena-Haeselera.) Hrabja Hülsen-Haeseler bě hischcze njedźelu s khěžorom pola Donaueschingena na hontwje był. Wón bě pschi žwjedźeńskej hoscźinje jara wjeżeleje myżle. Na dobo žo jemu wobliczo scźahny a rjeknywschi: „Mi je slě“ wón do pódlanskeje stwy dźěsche. Tam žo wón na semju swjesy. Sawołany lěkaŕ móżesche jenož wobžwědźicź, so bě s Bożej ruczku sajaty wumrjeł. Khěžor žo žmjercź strożiwschi do jstwy k hrabi khwatasche a s bolosczu pschemóženy pschi jeho cźěle padże. Wschě žwjedźenja žo hnydom wotrjeknychu.

Wo tym, schtož je žo do žmjercze hrabje Hülsena-Häselera stało, Barlinske nowiny pišaju: Powjeda žo, so je hrabja Hülsen-Häseler někotre listy s Barlina a Potsdama dostał, w kotrychž žo wożebje smyślenje w offizerskich kasinach wopiżowasche. Hrabja Hülsen-Häseler je khěžorej wo tym pschednoschował. Khěžor je žo pichi tym jara roshněwał a je chzył kabinetski wukas wudacź, so by offizerow na jich pschiżłuschnoscze wożebje kedźbliwych sczinił. Pschi hoscźinje na to njeje khěžor hrabju sańcź měł. S tym je žo hrabja, kotryž bě žo hižo prjedy ras s Bożej ruczku sajał, hłuboko roshorił.

* (30,000 kilogramow dynamita rosbuchło.) Dynamitowy skład żelesniży na horu Holzu w Schwizy je 16. novembra rosbuchło. Satschażnjenje semje bě tak žylne, so po zyłym Bernskim hórskim kraju měnjachu, so je semjerżenje. Hłuboko w Grindwaldu a wokolnoszći žo wschě wokna rosrasychu.

* (Mórskzy rubjeżniży.) Na ägäiskim morju žo wjele mórskich rubjeżnikow pokasuje. S Athenow žo pische: Płachtatu łódź bohateho grichiskeho pschekupza Bokuna, kotraž bě s Volo wotjěła, žu rubjeżniży nadpadli a žo jeje smozowali. Bokuna a jeho pschewodźerjoł žu skónzowali.

Wußudzenja.

Lawniski ßud. 28lětny pohoncz Pawoł Hermann Panach, w Ssemichowje narodzeny a w Zokowje ßkužazy, bě pjecza 18. aug. w Mjedźojsu ſ jěsdneho koła pohoncza Gnawka ſ Huski jenu latarnju kradnył. Dokelž ßo Panachej njehodźeſche dopokasacz, ſo je winowaty, dyrbjachu jeho wuwinowacz.

⨯ Njehańbiczíwe paduſchſtwo je 30. oktobra 40lětny ſkładnoſtny dźěłaczer Guſtav Wylem Meyer ſ Altröhrsdorfa ſkucził. Wón bě ßo ſ Darina ſe ſapſchahom, domownikej Handrijej Sozy w Budyſchinje ßkuſchazym, ßobu wjeſł a bě ſ pohonczom Nowakom do hoſczenza „tſjoch lipow“ ſaſtupił. Wudawajo, ſo dyrbi wotſtupicz, Meyer ſe jſtwy wuńdże, ßo na wós ßydny a ſ nim wotjědże. Budeſczanſki żandarm, kotryż bě teleſoniſzy powjeſcz wo paduſchſtwje doſtał, Meyera ſaßkapi. Wobſkorzeneho k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźichu.

⨯ Fabrikaŕ Jan Schołta w Měrkowje bě 37lětneho wuhlowego dźěłaczerja Ernſta Khorlu Zawnika w Khwaczizach wobſkorźił, dokelž bě jeho żonu ſſchiwdźił. Prjedy teho běchu Zawnika do ßudniſkeho pſchepytanja wjali, dokelž bě wón pjecza Schołczinu wumozował. Pſchepytanje pak bě ßo ſaſtajiło. Sſo na to počzahujo bě Zawnik w ſeptembrje wěſtemu Měſcherjej prajił, ſo je ſe Schołczinej mandźelſtwo kamał. Pſched ßudom Zawnik ſjawnje praji, ſo je ſe Schołczinu na ſakaſane waſchnje wobkhadźał. Schołczina je ßo pjecza pola njeho na ßwojeho muża wobczežowała, ſo wón ßwoje pjenjeſy w Budyſchinje ſe żónſkimi pſhecžinja. Na to ßo jednanje dla pſcheßkyſchenja Schołczineje na 4. dźeń dezembra wotſtorczi.

Khoſtanſka komora. S khoſtarnju hižo khoſtany, w lěcze 1867 w Brěſynje narodzeny J. E. Ducžman bě 3. oktobra ſe ſchkleńczerńe w Delnich Pózkowach tſi ßmuhi ſchkleńzy, 2½ hriwny hódne, kradnył. Jeho k jaſtwu na tſi měßazy ſaßudźichu a jemu czeßne prawa na tſi lěta wotrjeknychu.

Pſchißażny ßud. Czeladnika H. O. Iſraela, 1878 w Kołwaſy narodzeneho, kotrehoż winowachu, ſo je lětża 29. ſeptembra brózeń ſwudowjeneje Wetſcheloweje we Wadezach ſapalił, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu.

Wobhladanje też bjes kupjenja.

T. A. Wällnitz naßlědn.

mějeczel **J. Hanekamp**

w Budyſchinje na ßukelniſkej haßy 9 dełka a po 1 ſkh.

Ssamßzna polſtrowanſka a dekorazińka dźěłarnja.

Dobytne kupowanſke zórko ſa

njewjeſczinſke wuhotowanja

nadobu ſa wobydleńſke a ſpanſke ſtwy a kuchinju,

jenotliwe meble

najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho wuwjedźenja.

Woßebitoſcž: **Lakowane meble,**

po nowej modże wudypane.

Jendźelſke ſpanſke ſtwy.

Dokelž mam **hobrſki ſkład** a **wulki wubjerk,** je mi pſchezo móżno, hnydom żadane meble podawacz.

Najtuńſche płaczińy! Krucze ſprawne poßkuženje!

Pſchihódne wumĕnjenje ſa wotpłaczenje! Sa hotowe pjenjeſy rabatt!

Na mjeno a domowu liczbu kedźbowacz!

Wobhladanje też bjes kupjenja.

Czěſku brunizu

(wuhlo)

Skokomorowſke ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety,

ſchleſyſki koaks

po tunich dnjowych płaczińnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarckſkej dróſy 7. Telefon 225.

We Wettinſkim dworje na kamjentnej haßy. **Na ſadnjej bratrowſkej haßy 2.**

Awkzija żerdźow a palneho drjewa

na Wujezkowſkim revěrje.

Pjatk 27. novembra t. l. ma ßo **w Heimrichez hoſczenzu w Bukezach** na pſcheßadźowanje pſchedawacz:

popołdnju wot 12 hodźin:

1900	ſchmrěkowych	kruthych	żerdźow,	8—9	cm	delnjeje tołſtoſcze,
1400	=	=	=	10—12	=	= =
130	=	=	=	13—15	=	= =
440	=	tyczow		3	=	= =
1350	=	=		4—8	=	= =
295	=	=		7	=	= =

popołdnju wot 3 hodźin:

6 rm twjerdych, 52 rm mjehkich palnych ſchczěpow,
4 = = 145 = mjehkich palnych kuluchow,
75 = mjehkeje rubaneje walczíny (kije).

Drjewo je jenotliwe ſeſtajene w 24., 25., 27., 32., 35. a 36. wotdźělenju a w drjewiſchczu 35. wotdźělenja.

Wotwozenje żerdźow je jara pſchihódne.

Żerdźe ßo rano wot 9 hodźin, palne drjewo wot 12 hodźin ſ Wujezkowſkeje hajnkownje wukaſuja.

We Wujezku, 17. novembra 1908.

Měſczańſke hajniſtwo.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

roſeczeła

zigarowa pſchedawarnja Havanna

w **Draždźanach 6.**

Kupne a druhe **wuczinjenja, liſczíny wſcheje druźiny, proſtwowne pißma wo wobhnadźenje** atd., **formindſke ſliczbowanja, dawkowe reklamazije, teſtamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje żadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje leżomnoſczow, ſaradźenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pſchi żitnych wikach 4 („Germania“).

Telefon 217.

— Rěczimoj też ſerbſki. —

5000 mk. a 1000 mk.

ma hnydom wupożczicz

K. Raue w póſtſkej kowarni.

Rjanu rjanu muku

po ſtarej płaczińnje,

połcz, ßuſcheny, punt po 70 np.,

czerſtwy jědźny gris,

lohko ßo warjazu dobru

lanu muczku

porucza

Khorla Kahrowe

pſchi żitnych wikach.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomaß, maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho porucza

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Wupożczicz

mamoj k nowemu lětu na wěſte hypotheki **30 000 mk.** wuſtajenych pjenjes — też dźělene — 6000 mk. a 5000 mk.

J. a E. Koban

pſchi żitnych wikach 4.

8000 mk.

ßo jako 2. hypotheka ſady 17 000 nalutowarńſkich pjenjes k 2. jan. 1909 na khěžu w Budyſchinje pytaja. Wopalna kaßa 33 170 mk. Sa nimi pſchińdże 10 000 mk.

Dalſche pſches

K. Raue w póſtſkej kowarni.

Telefon 629.

17 000 mk.

ßo po 4½% jako prěnju hypotheku na tudomnu leżomnoſcz pyta. Wopalna kaßa 29 000 mk.

K. Raue w póſtſkej kowarni.

5000 mk.

ßo na 2. hypotheku po 5% pyta. Daloko pod wopalnej kaßu. Jara dobre. **K. Raue**

w póſtſkej kowarni.

Subjazy lěkař Frey

w Budyschinje

na Moltkowej drózy 19.

Rěčne hodziny 9—1; 3—5.

Pschispomnjenje: Pschi ßo pschihodźazych wobstejnoscźach w rcźe präzisne dźěła bjes njebjeskoweje platy s drohich metallow.

Ssym ßo **w Barcźe** jako

praktisti lěkař a kasenk

sasßydlił.

Bydło: na hermanku.

Rěčne hodziny: Wschědny dźeń 8—9, 12—1.
Njedźelu 8—10.
Telefonowe sarjadnistwo w Hucźinje cźisło 22.

Dr. med. Jurij Weichert.

Ssym ßo jako

stótny lěkař w Bukezach

sasßydlił.

Bydlu we wobydlenju krawskeho mischtra **Engelmanna** po 1 skhodźe.

E. Gelbke,
praktisti stótny lěkař.

We wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacź:

Pschedźenak,

Protyka sa Serbow

na lěto

1909.

Dźěłacźerjow

pyta **tonowa dźěłatnja**

we **Wětrowje** pola Njeßwacźidła.

Sserbske a němske

spěwarske,

jara krasßnje swjasane a se wscheloakim wudebjenjom wupyschene, **w cźelazej kozi** hizo po **6** hr. **50** np., **najjednorische = = 2 = —** np ßu dostacź **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Liebsch,
ßudniski attuar sw. ßkuzby
na ßukelnskej haßy 34
pisarnja sa kupowanke, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajeństwowe wězy atd.
Rěcźi ßerbski.
— Telefon cźisło 177. —
Pscheßadźowanje lězomnoscźow.

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Towarstwo Sserbskich Burow.

Wubjerk ma ßobotu 21. novembra w 12 hodź. poßedźenje w „Sserbskim Domje".

Wschě poboczne towarstwa a teź te, kotreź ßo hischcźe k nam pschisamkli njeßu, ßo s tutym należnje pscheproschuja, dokelź ßo wo ważne wězy jedna.

Teź hoscźo ßu lubje witani. **Pschedßydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

směje jutsje **njedźelu 22. novembra** ßwoje měßacźne poßedźenje, k kotremuź je knjes wučeŕ Berger pschednoschk dobroczźiwje pschilubił.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Sakske wojerske zjiwjenje sawěscźaze towarstwo

je po wobstatku sawěscźenjow lětßa w měßazu oktobrje 412 sawěscźenjow pschirostka s 225860 mk. kapitala mělo. Kónz oktobra towarstwo 72717 woßobow s 19164900 mk. sawěscźeńskeje sumy jako ßwoje ßobustawy liczesche. Na sawěscźeńske žadanja je ßo w oktobrje 35500 mk., w skónczenych 9 měßazach 33. wobkhodneho lěta 238450 mk. a wot towarstwoweho wobstacźa 2803880 mk. placźiło.

Khěža se 4 dźěłacźerskimi wobydlenjemi, nowa kryta, s wulkej sahrodu, je khoroscźe dla schi małym napłacźenju tunjo na schedań. **M.** swud. **Schlezzyna** pschi Spreßkim pucźu 7 w Budyschinje.

Kowarnja

nowa natwarjena, w bliskoscźi Budyschina je na schedań. Jara pschihódnje. Dalsche je shonicź pola K. Raue w póstskej kowarni pschi ßerbskich hrjebjach 21.

Wupožcźicź ßu:

15000 mk. k 2. januarej 1909,
15000 mk. k 1. dezembrej 1908,
17000 mk. hnydom,
7000 mk. hnydom,
7000 mk. k 2. januarej 1909,
5000 mk. hnydom,
6—7000 mk. k 2. januarej 1909

psches **K. Raue**
w póstskej kowarni.
Poměrna provisija.

12000 mk.

ßo jako prěnja hypotheka na 92 górzow wulke kubło pyta **K. Raue** w póstskej kowarni.

Kuchańki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy kßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłacźerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajerka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Pytam wjele dźowkow, cźeladnikow, ßkužobne a stwinske holzy do wschěch stron.

A. Holtschowa w Albertskim dworje.
Rěcźu ßerbski.

Kowarskeho wuczobnika

k jutram pyta **G. Urban,**
kowarski mischtr w Drożdźiju.

Hólz, kotryż chze pjekarstwo nawuknycź, namaka wuczbu a hnydom prěnje lěto pjenjesy dostawa pola pjekarskeho mischtra **Jana Rencza** na Mużakowskej drózy 29.

Hódneho wuczobnika

do dobreje wuczby s dobrym wobkhadźenjom pyta **Emil Werner,** schewski mischtr w Rakezach.

---

10. novembra semrje nahle wot Bożeje ruczki sajaty

Handrij Schurak,

khěžkař a khěbětař w Rakezach.

Wón je psches 30 lět nasch ßwěrny zyrkwinski ßkužobnik byk. Hischcźe dźeń do ßwojeje ßmjercźe je wón ßwoju ßkužbu sastawak. My jemu pschiwołamy do wěcźnoscźe: „Měj ty dźak sa ßwoju ßwěrnoscź!" a tón Knjes saplacź ju tebi po ßwojim ßkowje: „Ty ßwěrny wotroczko, ty sy na małym ßwěrny byk; ja chzu tebje na wjele postajicź."

Zyrkwinske pschedstejicźerstwo w Rakezach.
Gólcź, farař, pschedßyda.

(K temu cźisłu pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. novembra 1908.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich šćitnych wikach.

16 novembra 1908.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. poknomjašne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	40—44	76 80
awstriske	41—46	77—82
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—39	72 75
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—35	65 71
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	27—31	57—62
Jałowzy a krowy:		
1. poknomjašne, wukormjene jałowzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. poknomjašne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	35—38	66—70
3. starše, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódše krowy a jałowzy	30—34	60—65
4. žrěnjo pizowane krowy a jałowzy	25—29	55—59
5. šnadnje pizowane krowy a jałowzy	—	48—54
Byli:		
1. poknomjašne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	35—38	67—70
3. šnadnje pizowane	30—34	62—66
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyzy	52—55	82—86
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyzy	48—51	78—81
3. šnadnje wuwite wot zyzy	43—47	73—77
Swinje:		
1. poknomjašne lěpšich rašow a jich skšiženjow w starosće hač do 1¼ léta	55—56	70—71
2. mjašne	52 54	67 70
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	48—51	63—66

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšcinje:	W Budyšcinje 14. novembra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 19 novembra 1908 wot hr	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	—	—	—	—	9	70	10	—
" . . . . . žołta	—	—	—	—	9	25	9	70
" nowa	9	55	9	80				
Rožka	—	—	—	—	8	—	8	35
" nowa	8	25	8	38	—	—	—	—
Ječmjeń	9	30	9	50	8	25	9	—
Wows . nowy . . . . . 50 kilogr.	7	60	7	70	7	—	7	60
Hróch	10	—	13	—	9	50	10	50
Woka	8	50	10	—	8	—	9	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny	2	30	2	35	2	—	2	50
Butra . . . . 1 kilogr. . .	2	60	2	70	2	40	2	60
Pšeńčna muka 50 " . . .	11	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka . . 50 " . . .	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	3	80	2	40	2	80
Ssłoma . . 100 " . . .	3	60	3	75	2	50	3	50
Proßata 1110 schtuk, schtuka . .	8		22					—
Pšeńčne wotruby	—	—	6	25	5	75	6	40
Ržane wotruby . . . . . 50 kilogr. .	—	—	6	25	6	50	7	—
Pšeńčny gris	—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyšcinje pšeńca (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšeńca (žołta) wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 30 np. hač 8 hr. 50 np., ječmjeń wot 9 hr. 40 np. hač 9 hr. 60 np., wowš wot 7 hr. 65 np. hač 7 hr. 80 np.

W Budyšcinje płaćeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hač — hr. — np., žołta — hr. — np. hač — hr. — np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 66 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hač 13 hr. 47 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 13 hr. 02 np. hač 13 hr. 30 np.

Wječne płaczišny w Kamjenzu.

19. novembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. 30 np. hač 8 hr. 50 np., pšeńca wot 9 hr. 80 np. hač 10 hr. 20 np., ječmjen wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. 40 np., wowš wot 7 hr. 70 np. hač 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyna 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 30 np., ssłoma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 20. novembra: Pomročene, symnischo.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 23. njedželu po žwiatej Trojizy k wopomnjenju semrjetych rano w 7 hodź. duchowny Tischer žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budže kollekta sa zyrkwinske sastaranje evangelskich Němzow we wukraju. — Tydźeńske sastojnske dźěła smeje farar Räda.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Hermann Mičźka, želesniski dźěłaćer na Židowje, s Helenu Mulanskej tam. — Max Hermann Handrik, fabrikar w Budyschinje, s Karolinu Wicźasej w Kelnje. — Oskar Alfred Bětnar, samkar w Budyschinje, s Berthu Augustu Nowakej w Sajdowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Max Marcźin, Hermanna Schlezy, žiwnosćerja wužiwarja w Hrubočźicach, ž. — Emma Bertha, Khorle Augusta Wobsta, žiwnosćerja w Libuchowje, dź — Hana Lisbetha, Jurja Pawoła Töpfera, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Herbert Ehrenfried, Maxa Bohuwěra Wojnarja, blidarja w Dobruschi, ž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadze**: 14. novembra: Jurij, njemandź. ž. pod hrodom, 2 m. 24 d. — 16. Ernst Emil Hähnel, rěsniski mischtr a hosćenzar w Malym Wjelkowje, 55 l. 6 m. 25 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodźija.

Njedźelu semrjetych smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske předowanje — Popoldnju w 3 hodź. budže žerbska liturgiska Boža žłužba. — Pšched zyrkwinymi durjemi budže žo kollekta sa ev. Němzow we wukraju składowacź.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu semrjetych smeje duchowny Boitz rano ½8 hodźin žerbsku spowjedź, farar Domaschka dopoldnja ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Zyrkwiny thor swěwa: Sbóžni žu czi morwi, wot O. Wermanna. — Pšched zyrkwinymi durjemi žo kollekta sběra sa sastaranje evangelskich we wukraju.

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach 11 **pschi žitnych wikach 11**

s napschecza słoteje hwězdy

porucza swój wulki skład

hotowych pjelsczowych tworow

kaž tež wschěch družinow **kožuchow k podschiczu**

a **k wobšadženju** po tunich płaczišnach.

Slasanki po měrje, kaž tež **pscheschicze** žo na najlěpje wobstara.

Winowa pschedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyschinje

na bohatej haśy cišćko 18 s nutskhódom na theatrowej haśy

porucza swoje derje wothladane

běle a cerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lěkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobstacza swym žo pschezo prózował, **jenož woprawne wino** pschedawacź, kotryž je strowoschći spomóžne.

Dokelž w tšjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolskej haśy** a na **bohatej haśy** sestajeny **jara wulki skład** wudžeržuju kotrež žo s wudawkami sa pucźowanje njepodroža, móžu **wino s wjetschimi hromadami**

k kwašam a druhim **šwjatocznosczam** žo hodźaze, tuńscho pschedawacź, hač hdyž žebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póšlacź dadźa. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pschešwědczi.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijetnja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krowski mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomërnych placžisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na snutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźëćazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicže po mërje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólčazeje drasty.
Seschicže po mërje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschczu 5 porucža bohaty skład ßamodžëłaneje mužazeje a hólčazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólčaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pscheð bohatej wëžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicže po mërje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kässnera na ßukelnskej haßy čžo. 11.
Wulki skład wscheje družiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakérarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a kaschcže.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Džëłanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placžisnach.
Skład wschëch družinow kaschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej dróhy 9.
Wulki skład wschëch družinow **meblow** po tunich placžisnach.

Czaßnikatski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy čžišło 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych czaßnikow, regulatorow, sczënskich czaßnikow, błudžakow.
Wuporjedžerarnja.

Czaßniki a skote twory.
G. Ludwig, czaßnikat pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecza starych kasarnow.

Czaßniki a skote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschë družiny czaßnikow, rjeczasow, skotych tworow. — Porjedženje dobre a tunje. Rëczu ßerbski.

Czaßniki a skote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschëch družinow dybsačnych czaßnikow, regulatorow a stejatych czaßnikow, woßebnych debjenkow.

Czaßniki a skote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucža ßwój bohaty skład skotych tworow a czaßnikow wscheje družiny.

Czaßniki a skote twory.
Pawol Bergmann czaßnikat
pschi drjew. wikach 6, pódla restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **czaßnikow a czaßnikowych rjeczasow** pscheczelnemu wobkedžbowanju. Pschi porjedženju czaßnikow ßo rukuje.
— Rëczu ßerbski. —

Skote a ßlëborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład skotych, ßlëbornych a alfenidowych tworow.
Džëłarnja ſa nowoscze a porjedžerarnja.
Wërowanske pjerschczenje po mërje.

Woßebita džëłarnja ſa ßedłarſke a pólſtrowane wëzy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wëzy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudžëłanje a pschedžëłanje wschëch pólſtrowanych **meblow.** Stajny skład ſofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdžow atd.
Linoleum kładu a ſtwy tapezëruju po tunich placžisnach.

Ssedłarnja a tapezërowarnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucžowanskich wëzow, natkribjetnych mëchow, gamaschow a schulskich wëzow, konjazych pschikrywow wscheje družiny, tež pschе deschcž. Wëzy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucža ßwój skład ſofow, kožow, matrazow po najtunſchich placžisnach.

Rožetnja a parna toczetnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsačnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, łwaßnych darow.

Pschedawarnja starych wëzow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a džëćazych wobleczenjow. — Módre normalne džëłaczerſke wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczëtkow a barbiczow.
Adolf Kinicke naßl. Mëjeczel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschëch schczëtkow a barbiczowych (pinſlowych) tworow po najtunischich placžisnach.
Woßebitoscze: Kardecže a włoßankowe mjeczawki.
Ssamßna džëłarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudžbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlëd.)
Pschedawarnja a porjedžerarnja wschëch hudžbnych instrumentow Skład wschëch družinow trunow, piſkadłow, harmonikow atd.

Hudžbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej dróhy 3.
Dobytna kupowarnja hudžbnych instrumentow a trunow wscheje družiny. Ssamßna džëłarnja a porjedžerarnja.

Hudžbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, czahanske a hubne harmoniki, hrajenske tyły. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedžerarnja. —

Woßebita pschedawarnja ſa amateurſkich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiſki atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Džëłanje woßebnych wobrazow po wurjadnje tunich placžisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym czaßu.

Fotografiſki atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiſki atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mërschez naßlëd. Mëjeczel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinſki wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa ſkót, teho runja wschë drogi a barby.

Fabrika Mischnjaußkich ſchijazych maſchinow.
Richard Otto. Mëjeczel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschëch wustajeńzach. — Dokładne roswuczenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplaczenje.

Kłobuki.
Pawol Ulbrich na schulskej haßy 11
porucža ßwoje ſkładne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, honſtwarſke kłobuki, filzowe twory.

Skład Winſkich czrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucza. Porjedžerarnja a džëłarnja po mërje.

Czrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11.
— Wulki skład czrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne džëło. — Porjedženje tunjo.

Wobucže.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a džëćazych schłórniczkow. Wudžëłanje po mërje. Ssamßna porjedžerarnja w domje.

Pschedawarnja pschedeschczníkow a kijow.
Eduard Scholty naßlëd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najſtarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Sałożena 1847. Porjedžerarnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschczníkow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prënja fabrika pschedeschczníkow a pschełóńczníkow.
Wulki skład wuthodžowanskich kijow a trubkow.
Porjedženje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodžiny wuwjedže. Najlëpschi wudžëłk po najtunſchich placžisnach.

Pschezo a pschezo ßo praji,
so ma
Ota Sachse
tola **najlěpschi**
khofej
po wschěch płaczišnach,
ßamo
bjeskoffeinowy
khofej
punt po 120—200 np.

Pospyt pschekhwatuje!

Pratana

je najlěpsche narunanje ſa butru a wubjerne k pjeczenju. Kołacże ſ njej kraßnje ßłodża.
Punt jenoż po **90 np.**
Fabrikiſki ſkład:
na Hoſchiz haßy 14.
Wotewrjene wot 8—½1, 2—8. Njedżelu ſamknjene. Na wßy ßo ſ póſtſkim doběrkom franko ſczele.

Jahły, hejduſchku, gruby, ßoki, buny, hróch rajß. nudle, dobru pscheńczną muku
porucża **Khorla Kahrowe**
pschi żitnych wikach.

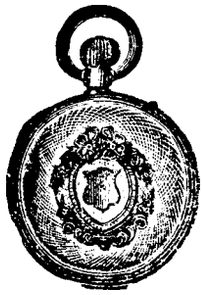

Kóżdy, żtotry chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicz** dacź, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jeuczej** na ßwonkownej lawſkej haßy 5
Jeucz pschedawa a porjedża ſa ßwoje dźełko ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Pißarnja
ſa kupne, hypotheliſke, dismembraziſke, teſtamentiſke a ſawoſtajenſtwowe wěży je wot nětka na
Moltkowej dróży cżo. 1
po 1 ſkhodże, hoſczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

A. & W. Neuhahn

na ßerbſkej haßy 4, w Budyſchinje. Telefon 449.

Klankaza (pópjaza) klinika.

Porjedżenje klankow,

tež pola naju niz kupjenych **klankow,**
ßo w naju

ßamßnej klankazej klinizy

derje, tunjo a ſpěſchnje wobſtara.

Wulki ſkład wſchěch

klankazych wobſtatkow,

jako

wſchěch družinow
klankazych hłowow, cżełow,
rukow, nohow,
ſchithych klankazych perúkow
wſchelakeje družiny.

Klankaze ſtupnje. Klankaze ſchtrumpy.

A. & W. Neuhahn.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaczenſkimi wuměnjenjemi porucża

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow
mějeczelej J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.
Dołholětne rukowanje.
Kóżda maſchina ßo wěżywuſtojnje ſtaji.
Ssobotu na kamjentnej haßy.

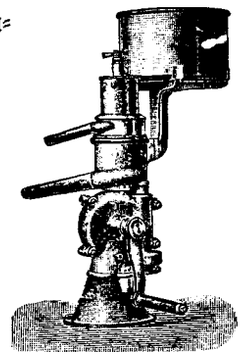

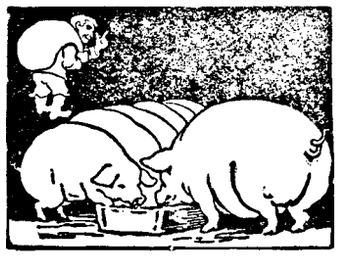

— 510 puntow 10měßacżne ßwinjo ważeſche, kotreż porjadnje

M. Brockmannowy pizowanſki kalk ſnamki B

do pizy doſtawaſche. — Wudawk w ſchěđnje jenoż něhđże 1 np. wucżinja
Po prěnjotnych płaczišnach pſchedawa a roſeſczele
G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Kośaze kože,

howjaſu kožu, wowczu kožu, wowežu wołmu, kaniklaze kože, czelaze kože,
każ tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſtej katholſkej zurkwi a pſchi żitnych wilach 11,
ſ napſchecża „ſkoteje hwězdy".

Skladownja drainěrowanſkich rolow w Lětonju.
Poruczam
drainěrowanſke roły
wſchěch wulkoſczow,
konjaze korta,
ßwinjaze korta
nakoßneje a runeje formy,
proßaze korta
ſ prěkuſchom a bjes njeho,
pleſtrowanſke płaty
(diagonalne a kſchižne muſtry),
wudymanſke roły
ſhibnjene a rune,
po fabrikiſkich płaczišnach.
Emil Dietrich
w hoſczenzu w Lětonju.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je doſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Wósk k krjepjenju **rejwanſkich kubjow**
naj lěpſcheje hódnoſcże
je doſtacź pola
Arthura Grubanna
pſchi drjewowych wikach 8.

Bruno Beutner
w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, pißarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje družiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wěżach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěcznikowym ſekretarom był, ßo najlěpſche wobſtaranje ſarucża.

Schtóž chze ßebi

drjewjanzy,
drjewjane a ſilzowe ſtupnje

a tež

kožane cžrije

tunjo nakupicź, njech ßo direktnje do **drjewjanzatnje**

Oty Hebera

na ßerbſtej haßy 9 wobrocźi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Sa brylowpotrjebnych.

Rhorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje pod radnej khěžu porucza **bryle** a **tłóczniki,** kotrež ßo jenož, ſa wóczko ßo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, cźitanſke ſchkleńzy atd., **bryle a tłóczniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Sakoženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócź mytowany.

Jědźne a khoſejowe ßudobje

kaž tež wſchě druhe porzlinowe, kamjeninowe ſchkleńczane tworty najtunſcho poruczam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) ßo niže nutskupowanſkeje płaczišny pſchedawa.

Ernst Ullrich na ſchuleŕſkej dróſy 12.

Kedźbu!

Pſchedeſchczniki

hižo po 1 mk. 50 np. hacź k najwoßebniſchim wudźělkam,

tobakowe trubki (fajfy)

a wukhodźowanſke kije

po najtuniſchich płaczišnach poruczа

Otto Brand

na Hauenſteinſkej haßy cźišło 1.

Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo.

Jako **dar k Božemu dźěſczu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dóſtacź knižki **ſ piſzanymi wobraſami** a ſe ßerbſkimi ſchtucźkami

1. ſa ſtarſche dźěcźi:

Scheſcherjaczk a ſcheſcherjawka.

2. ſa mjeńſche dźěcźi:

Wobraſki ſa pěkne dźěcźi. — Pěknych dźěcźi wjeßele.

Dale je tam ſa **40 np.** dóſtacź knižka:

Worjeſchki.

Pſches dźewjecź ſtow hudanczkow ſ trěbnym kluczom.

Sa ßwojich wujkow a ßwoje cźetki

po zyłych Serbach napytał, wumyßlił, ſeſtajał a do ßerbſkeho kraja puſchcźił

Jan Radyßerb.

Emil Wehrle

w Budyſchinje na jerjowej haßy 7.

S poniženjom bawłmjanych płaczišnow a ſ pſchihódnym wotſamknjenjom je mi móžno, ßwój ſkład

bawłmjanych košlow

po tunich płaczišnach poſkicźicź.

Wulke **žonjaze a mužaze košchle** hižo po 1 mk.

Dźěcźaze koſchle hižo po 30 np.

Poklama ſ rjanymi muſtrami.

Jaki a bluſowe barchenty

ſ krucha a ſbytki na wulki wubjerk,

wupjerki a zychi po wſchěch płaczišnach,

ßwětłe a cźěmno-cźerwjene, kaž tež hotowe ſeſchite;

běły, cźerwjeny a módry płat

wſchěch ſchěrjow;

ſchantka (dybſacźne rubiſchka)

ſ běłeho a piſzaneho płata a bawłmjane.

Pjelſcźowe tworty

klobuki, mězy

w najwjetſchim wubjerku po wſchěch płaczišnach,

wowcże kože, wobßadźenſke kože poruczam.

Schitu

nowe kožuchi a ſtare kožuchi

pſcheſchiwam a wuporjedźam, teho runja **zakety** ſa **muzſkich** a **žónſke,** w kóždym cźaßu.

Kupuju

liſchcże, tkhórjaze, kunjaze a ſajecże kože

po najwyſchſchich płaczišnach.

C. E. Rincke,

kóžkarſki miſchtr na bohatej haßy 5,

ſ napſchecźa **Lieberez** mydłoweje fabriki.

Franz Marſchner

cźaßnikat w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 05 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 48. Sobotu 28. novembra 1908. Lětnik 67.

Swětne podawki.

Swada w sakskim krajnym sejmje.

Nationalliberalni su w sakskim krajnym sejmje poslednje lěta pschi kóždej składnosći swadu s konservatiwnymi pytali. Pschi wuradźowanju noweho wólbneho sakonja pschećiwnistwo mjes woběmaj stronomaj na wótre waschnje wustupowasche. Jedyn nacijk k wólbnemu sakonjej, kotryž bě pschedsyda swjaska ratarjow w Sakskej, sapósłanz Schmidt, wudźěłał, bě so tutemu w sejmje shubił. Wón měnjesche, so su jón s jeho khamorcźka kradnyli a teho dla wón wěz statnemu rěcźnikej k pschepytanju pschepoda. Posdźischo shonichu, so běchu nationalliberalni sapósłanzy Schmidtowy nacijk do ruki dostali, jón wocźischcźecź dali a swojim pschiwisowarjam rozesłali. Na schulskeho direktora dr. Rühlmanna, sobustawa nationalliberalneje frakzije, so hrěschachu, so je wón sebi Schmidtowy nacijk pschiswojił. Dr. Rühlmann so s tym do wulkeho roshorjenja da a so rossudźi, swój mandat složicź. Wón to pschedsydźe druheje komory, dr. Mehnertej, parschonsy wosjewi a w pschitomnosći nationalliberalneho sapósłanza Gontarta, pschedsydy nationalliberalneho krajneho swjaska, dr. Rühlmann protokoll podpisa, w kotrymž so praji, so wón swój sejmski mandat složi. Krótki cźas po tym je dr. Rühlmann wumrjeł.

Wot podhlada, do kotrehož běchu nationallibelalni s tymle srudnym podawkom pschischli, su so woni na to waschnje wucźischcźicź chzyli, so w sejmje winu dr. Rühlmannoweje smjercze na dr. Mehnerta wotwalicź spytachu. Jemu jako wulke pschesdźenje porokowachu, so wón njebě jara roshorjenemu dr. Rühlmannej wotradźał, swój mandat složicź a so jeho njebě na scźěhwki jeho wotmysłenja kedźbneho cźinił. Nationalliberalni tak daloko dźěchu, so wopowjedźichu, so k njestronischemu a dostojnemu wjedźenju pschedsydstwowych dźěłow psches presidenta dr. Mehnerta žaneho dowěrjenja wjazy nimaju.

Napschecźo tutemu wuprajenju njedowěry njebě dr. Mehnertej cźežko, dopokasacź, so je s dr. Rühlmannom po móžnosći lahodnje wobkhadźał. Nationalliberalny sapósłanz Gontart dyrbjesche wobswědocźicź, so je dr. Mehnert spytał, płakazeho a žałosćazeho dr. Rühlmanna směrowacź, so pak je tutón na tym wobstał, swój mandat složicź. Dr. Mehnert bě tak se snadncj prózu nadpad nationalliberalnych wotrasył. Njedźiwajcy teho pak mějachu konservativni w bliźschim posedźenju sa nusne, jemu psches sapósłanza s Querfurta swoje dołne dowěrjenje wuprajicź.

Postupanje nationalliberalnych pschecźiwo dr. Mehnertej drje jako tajke w stawisnach sakskeho parlamenta same steji a sdacze sbudźuje, so dyrbi so powschitkowna kedźbliwosć wot hrosneho sacźischcźa wotwobroćicź, kotrež je sadźerźenje někotrych jejnych sobustawow w sjawnosći sbudźiło.

Konservativny dr. Andrä so pschecźiwo nationalliberalnemu sapósłanzej Langhammerej wobroći, kotryž bě Schmidtowy nacijk wólbneho sakonja rosschěrił. Wón praji, so jeho nětko hłuboke bjesdno wot sapósłanzow Langhammera a Kickelhayna dźěli, a so je jemu njeswjeselazy nadawk, w sejmje s nimaj sobu dźěłacź.

Konservativny sapósłanz Schmidt nationalliberalneho Kickelhayna winowasche, so je sebi jeho pismo pschiswojił. Schtóž je hižo wjesely, so jeho statny rěcźnik njemóže pschimnycź, s tym so njehodźi wo sprawnosći a swěrnosći prawowacź.

Petiziju Stróžischcźanskeje a Banecźanskeje gmejny wo tworjenje samostatneho hońtwinskeho wokrjesa a petiziju hońtwineho pschedsydy Wihelma w Drobach, so by so gmejnam, kotrež hromadźe 150 akrow ležomnosćow wobsedźa, dowoliło, samostatny hońtwinski wokrjes tworicź, druha komora na sebi ležo wostaji.

Potłóčene rosrěčenje němskeho khěžora.

Hdyž bě so rosrěčenje němskeho khěžora s jendźelskimi diplomatami w jendźelskich nowinach wosjewiło, chzyshe amerikanski nowinar Hale też swoje rosrěčenje s němskim khěžorom do sjawnosće dacź. Němske knjeżerstwo je so sa to postaralo, so so to njeje stało. Psched tydźenjom su pak nowiny „New-York-American" dźěł khěžoroweho rosrěčenja wocźischcźake, kotrež so na pschichodnu amerikansko-japansku pocźahowasche. Na to su so też New-Yorkske nowiny „World" teje wězy smozowale. Wone pak su sebi, kaž němske knjeżerstwowe nowiny pisaja, khěžorowe rosrěčenje wot spocźatka hacź do kónza wumysłike. Wotmysłenje Worldoweho wosjewjenja na to dźe, Jendźelsku na Němsku naschcźuwacź. Khěžor je pjecza uowinarjej Halej powjedał, so je jemu jendźelski kral dwě lěcze dołho s pucza khodźił, dokelž je so na to hněwał, so je Němska w Europje politisku pschewahu měła. Jendźelska je spytała pschecźiwo Němskej pschecźiweho stajicź a je Franzowsku dospołnje w ruzy měke, mjes tym so Ruska po njesbožownej wójnje s Japanskej s zyła niczo wjazy njeje płacźiła. Khěžor dale praji (a to drje je sebi World wumysłił): Jeli so so njemohła europiska wójna wobeńcź, bych sebi pschał, so by cźim skerje cźim lěpje wudyriła — wón je pschihotowany a wěcźneje njewěstosće syty. Jendźelska je wot swojeje wójny w połodnischej Afriźy kraj w padanju, dokelž je w tejle wójnje njecźestnu a bjesbóžnu wěz sastupowała, a dokelž bě Boża prawda winowata, móznemu krajej, kotryž je so na tajku wójnu dał, napschecźo stupicź.

Potom khěžor Jendźelskej jejny swjask s Japanskej porokowasche a na strach pokasowasche, kotryž jej same wot Japanskeje hrosy. Khěžor ma japansku wójnu sa móznu, wona móže sa schěsć měsazow a niz sa 10 lět wudyricź. We wójnje sjednocźenych statow połnózneje Ameriki pschecźiwo japansko-jendźelskemu swjaskej by Jendźelska wjele swojich kolonijow w Cźichim Morju shubiła. Wschо, schtož by wón, němski khěžor, pschi tejle katastrofje sa Němsku žadał, by jenož Egyptowska była, tola by wón też slubjeny kraj s pschaha njewěrjazych wusswobodźił. (S tym je bjes dwěla sultan, hacź dotal najswěrnischi pschecźel Němskeje, měnjeny.)

Němski khěžor hischcźe doda, so bychu Zeppelinowe ballony w pschichodnej wójnje Němskej móznu pschewahu dale a Němska je hotowa, sebi wjele tajkich ballonow natwaricź dacź.

Finanzna reforma němskeho khěžorstwa

je so w khěžorstwowym sejmje prěni krócź pschewuradźiła. Nětkole njejsu wuhlady sa finanznu reformu rózojte. Zanej politiskej stronje so nowe dawki njelubja. Konservativni so na sawostajeństwowym dawku postorkuja. Sswobodomysłnym pak je runje sawostajeństwowy dawk prawy, dokelž by so s nim wjesne wobsedźeństwo najbóle

potrjechiło. Sswobodomyßlny Schrader nima do finanzneje reformy žaneho dowěrjenja. Ssamo hdy by ßejm žanych nowych wudawkow njepschiswolił, by Němska njedžiwajzy reformy w lěcze 1913 milijardu wjazy dołha měła. Też wón je, kaž wjerch Bülow, sa lutowanje. Pschede wschěm dyrbjało ßo pschi wudawkach sa wójsko lutowacz. W lěcze 1895 je ßo sa wójsko 562 milijonow hriwnow a w lěcze 1898 hižo 852 milijonow hriwnow wudało, wójnske kódźstwo je ßebi w lěcze 1900 jenož 160 milijonow hr. žadało, nětkole je sa njo 355 milijonow trjeba. Schtož kódźstwo nastupa, njeje myßl, nasche wójnske kódźstwo pschezo dale pschisporjecz, wjazy dobra. Wopowjedženje jendźelskeho knježerstwa je doscz jaßne. Jendźelska budże ßo pschi wschěch wobstejnoscžach wo to staracz, so nadknjejstwo na morju wobkhowa. Duž ßo njepkaczi, nasche kódźstwo wo někotre kódże poßylnicz. Też antisemitiski sapósłanz Zimmermann mějesche na nowych dawkach wjele wustajecz; woßebje je wón pschecziwo dawkam na zigary, nawěschtki, pkun a elektrizitetu.

Pruski finanzny minister s Rheinbaben nowe dawki sakitowasche. Lud pschewjele sa luxus wudawa. Sa poßlednje 14 lět je ßo wobydlerstwo wo 21 prozentow pschisporiło, pschetrjebanje zigarow pak wo 51 prozentow.

Sswobodokonservatiwny s Gamp ministrej na pomoz pschińdże. Se ßwojim měnjenjom pak, so hischcze žana wulka finanzna pschedkoha njeje mjes ludom telko pschihkoßowanja namakała, kaž nětczischa pschedkoha, khětre spodźiwanje a ßmjecze sbudźi. Baron s Gamp je drje zyky czaß, w kotrymž njeje w ßejmje był, pschedrěmak.

Württembergski demokrat s Bayern pschecziwo wschěm nowym dawkam rěczesche.

Wotstronjenja dawkoweho privilega pruskich sastojnikow.

W pruskim ßejmje je ßo sakońki naczisk póndżelu prěni krócz wuradżowak, po kotrymž budża pruszy sastojnizy pokne gmejnske dawti płaczicz dyrbjecz. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni ßo pschekžiwo nowemu sakonjej wuprajichu.

Njesboże w Radbodskej wuhlowej jamje

se ßo w khěžorstwowym ßejmje nadrobnje rospominało. Jamine jarjadnistwo zentrumski sapósłanz Wiedeberg s czežkimi wobstórżbami pschimasche. Wobkrjepjenje procha w jamje je njedoßahaze było. Na wodże je tam stajnje pobrachowało. Też ßu někotre wódne roky w njesbożownej nozy samjersnjene byke. Hórska wyschnosc je czerpika, so je ßo w Radbodskej jamje s człowiskimi żiwjenjemi hrało. Prämijowy system w hórnistwje dyrbjał ßo sakasacz, runje tak pschehnate wottwarjenje, schtož je woßebje na tym wina, so je telko człowjekow żiwjenje shubiło. Nusne je, khěžorstwowy hórski sakoń wudacz, dźełaczerjow kontrollowacz a porjadnje maczaze pschiprawy pschehladowacz.

Reformar Werner ministrej radżesche, so by pschi pschepytanju k prawemu žórku schoł a ßo niz jenož tajnych radżiczelow, ale też dźełaczerjow wuwopraschał. Hkowna wina leži pola wuhloweho syndikata.

Wobaranje czěskich mjeńschinow w němskich Czechach.

Czechojo w němskich Czechach ßebi sa ßwoje dźeczi czěske ludowe schule žadaju. K knježerstwu ßu deputaziju póßłali, kotraž je hrosyła, so Czechojo w němskich Czechach njebudża wot 1. dezembra wjazy ßwoje dźeczi do schule ßłacz, jeli so ßo sa nje czěske schule njesałoża. S dobom budża czěszy hórnizy w czěskich wuhlowych podkopkach tak dołho strajkowacz, doniż knježerstwo žadanje Czechow njedopjelni. Po sakonju dyrbi knježerstwo runje kaž sa němske mjeńschiny němske schule, też sa czěske mjeńschiny czěske schule sałożicz.

Krawue puki we Winskej universicze.

Italskim w Awstriskej je awstiske knježerstwo psched někotrymi lětami ßlubiło, so w Triescze italsku universitu sałoži. Dokelž ßebi knježerstwo na to njemyßli, tole ßlubjenje dopjelnicz, nětdże 200 italskich studentow we Winskej universicze shromadźisnu womtě, na kotreiž ßebi sałoženje italskeje universitty w Triescze žadachu. Němzy studentojo ßu pschecziwnizy italskeje universitty a spytachu italskich studentow s universitty wucerschczecz. Hdyž bě ßo nětdże 2000 němskich studentow naschło, mjes uimi a italskimi k pukam dońdże. Bijachu ßo s kijemi, so krej běżesche. Skónczńje ßo s czrjódy italskich studentow 12 krócz s revolvrow wutseli. Wjazy dyżli 30 sranjenych s niversitty na drohu wunjeßechu. W jenej khosejowni dyrbjachu dweju czežkosranjeneju studentow, s kotrejuż bě jedyn tšelený, wobaliczˇ. Pjecz sranjenych do schpitala pschinjeßechu, tsjo s nich běchu tšeleni. Hdyž bě ßo tšełako, ßo Italszy do czekanja dachu. Němzy ßo sa nimi na drohu puschczichu. Polizistojo s nahim teßakom Italskim napschczeżo stupichu a jich sajachu. So bychu ßo njemery njewospjetowake, ßu universitu na někotre dny sawrjeli. Universiczny rektor je wosjewił, so budża ßo italszy studentojo krucze khostacz.

W Italskej je njepschecželske sadżerżenje němskich studentow pschecziwo Italskim demonstrazije pschecziwo Awstriskej sbudziło. W Romje psched awstriskim póßłanzstwom: „Prjecz s Awstriskej a s trojosjwjaskom!“ wołachu. Awstriskej njepschecželske demonstrazije ßu ßo we wschěch italskich universitnych městach wospjetowake. Italske nowiny wótre nastawki pschecziwo Awstriskej woczischczeja.

Awstriskemu knježerstwu ßu njemery na Winskej universicze jara njepschilezne. Hdyž Awstriskej wójna na Balkanje hrosy, dyrbi ßo hladacz, so njeby ßo też hischcze s Italskej s njepschecželika. Knježerstwo je ßo teho dla pjecza rossßudziło, italsku universitu w Triescze sałożicz. S tym ßo nadżija, hněw Italskeje stużicz.

Turkowsko-ßerbski swjask.

W awstriskich nowinach je powjesc rosschěrjena, so je ßo wotpohlad turkowsko-ßerbskeso swjaska spuschczik. Tónle swjask ßo njeje spuschczik, wón jenož njeje hischcze dospołnje dowuradżeny a podpisany. Sadżěwk njeje na stronje Turkowskeje, ale w sadżerżenju ruskeho póßłanza. Tón hischcze njeje sa turkowsko-ßerbski swjask dobyty. Turkowska je Sserbiji pschecželnje smyßlena. Wona ßerbske brónje se Salonikia psches Turkowsku do Sserbije pschewjesc dawa. Runje tak ßu Turkojo w Nowobasarskim kraju wójnsku potrjebu, se Sserbije na Czornu Horu wotpósłanu, pschepuschczili. Prawoßławni Sserbjo a muhamedanojo w Nowopasarskim kraju ßo bratruja; hischcze żenje njeje tajka jenomyßlnosc mjes nimi była.

Turkowszy offizerojo na Czornej Horje.

Turkowszy offizerojo skaderskeje wobßadki ßu psched tydżenjom na Czornu Horu do Zetynja ßwojich czornohórskich towarschow wopytacz pschischli, kotsiż ßu jim woßebnu hosczinu wuhotowali. S wobeju stronow ßo sbratrowaze rěcze wunjeßechu. Czornohórszy offizerojo ßu ßlubili, so wopyt skerje lěpje wotplaczа.

Sserbski wotpósłanz Paschicz wo ßwojim wuspěchu pola ruskeho knježerstwa.

Psched ßwojim wotjědom s Peterburga je Paschicz jenemu dopisowarjej ruskich nowin prajił, so je ßwój nadawk s wuspěchom dokonjał. Sserbija njebudże woßamoczena, dokelž ßu jej někotre wulkomozy pomoz pschilubike. Nětczischa krisa ßo po woli Awstriskeje njerosriża.

Kajke ßu pomery Sserbije k Turkowskej, je s teho spósnacz, so je Peterburgske ßerbske póßłanzstwo psches Konstantinopel domoj wotjěło. Ruskich dobrowólnikow, kotsiż chzedża w ßerbskim wójsku pschecziwo Awstriskej wojowacz, je ßo hacz dotal psches 5000 samolwiło.

Wójnski strach na Balkanje

njehodži ßo po sdaczu wjazy wotwobroczicz. Jednanja mjes Turkowskej a Awstriskej ßu do zyła pschestałe. Awstriski póßłanz ßo hotuje, Konstantinopel wopuschczicz, dokelž tyrkowske knježerstwo swólniwe njeje, boykottej awstriskich tworow wobaracz. Też bołharski wotpósłanz Liapczow ßo domoj wróczi. Dla pjenjeżneho wotrunanja, kotreż ßebi Turkowska wot Bołharskeje żada, ßo njehodži żaneje pschesjenoscze dozpicz.

Mjes tym ßo w Awstriskej, runje kaž w Turkowskej, Sserbiji a na Czornej Horje dale na wójnu hotuja. Khorwatski a boßniski armeekorps staj hižo wot wjele njedżel na wójnu hotowaj, wschitzy offizerojo ßu hižo ßwoje woßebite instrukzije dostali. Ssamo na krótki czaß ßo offizeram wjazy dowolenża njedawa. Pschi ßerbskich mjesach je awstriske wójsko thětro poßylnjene. Namjesna twjerdżisna Pětrowaradin je ßylnu wobßadku dostała. W Boßniji a Herzegowinje ßo s awstriskimi wojakami mjerwi. Do wobeju krajow je ßo wjele regimentow s dalokoscze pschiwjesło.

Konferenza wulkomozow

dla annexije Boßnije a Herzegowiny psches Awstrisku drje ßo s czežka wotměje. Ruska je runje kaž Jendźelska a Franzowska awstriskemu knježerstwu wosjewiła, so mělo ßo na konferenzy woßebje wo annexiji Boßnije a Herzegowiny a wo sarunanju sa Turkowsku, Sserbiju a Czornu Horu jednacz. Awstriska pak temu napschecżo

na tym wobstawa, so dyrbja wulkomozy annexiju jenož pschipósnacź, tola niz wo niej jednacź. Někajke sarunanje Sserbiji a Cžornej Horje a Turkowskej pak Awstriska niwa myßle dacź. Duž ßo Awstriska pschi konferenzy s zyka njewobdźěli a ßnadź hižo w bliżschim cžaßu Sserbiji a Cžornej Horje wójnu pschipowjedźi.

Bojosćź Jendźelcźanow psched němskim nawalom.

Jendźelcźenjo ßo boja, so budźe němske wójnske kódźstwo w lěcźe 1911 se ßwojimi mjes tym natwarjenymi wulkimi kódźemi ßylnischе, dyžli jendźelske wójnske kódźstwo. W hornim ßejmje je w mjenje admiralitу tele dny earl of Granard prajił, so smėje Jendźelska w lěcźe 1911 jenož 8 kódźi typa „Dreadnoughta" a schtyri kódźi typa „Invencibla", napschecźo 13 němskim wójnskim kódźam teho ßameho typa. Potom by, jeli so budźa Jendźelcźenjo po dotalnym programje ßwoje kódźe dale twaricź, by Němskej mózno byko, jendźelske wójnske kódźstwo sbicź a ßo s wójskom do Jendźelskeje nawalicź.

Na tule mózność dźiwajo, je lord Roberts, najwyschschi roskasowaŕ jendźelskeho wójska, w hornjej ßejmowni powjetschenje jendźelskeho wójska sa Jendźelsku ßamu na 200,000 muži žadał. Wón roskładowasche, so dyrbi wójsko w Jendźelskej tak ßylne bycź, so by ßo tež najßylnischa zusa móz komdźika, ßwoje wójsko na jendźelski brjoh wußadźicź. Hischcźe w lěcźe 1905 ßu ßebi w Jendźelskej myßlili, so ßo njetrjebaju nawala zuseho wójska bojecź. Tehdy tajki nawal wot Franzowskeje wocźakowachu. Tola schtož je psched tsjomi lětami Franzowskej njemózne było, to njeje w lěcźe 1908 Němskej njemózne. Wobstejnoscźe ßu ßo dospołnje pschemėniłe, a Jendźelska njemóże ßo bjes stracha psched nawalom zuseho wójska cźucź.

Lord Roberts praji, so staj wón a lord Lovat wußlědźikoj, so ßu w Němskej w kóždym cžaßu kódźe dostacź, w kotrychž móże ßo 200,000 muži samėscźicź. Tale liczba wojakow móże ßo sa mało měßazow do pschistawow s najbliżschich wokrjeßow bjes mobilisazijskich pschihotow scźahnycź. Żelesniske pschisamkanja ßu tajke, so móże ßo tole wójsko do pschistawow dowjescź a ßo we kódźach sa wjele krótschi cžaß samėscźicź, hacź by to w Franzowskej mózno było. Němska móże 150,000 wojakow na tych kódźach do Jendźelskeje dowjescź, kotrež běchu po měnjenju jendźelskeho knjeźerstwa sa 75,000 wojakow trjeba.

Na wschelake sarjadnisko-technische a strategiske prědnoscźe Němskeje pokasawschi, kotrež němskemu wójsku mózne cźinja, ßo jendźelskeho wójnskeho kódźstwa sminycź a ßo do Jendźelskeje nawalicź, Lord Roberts měnjesche, so by njerosum było, wocźi psched tejle mózność sacźinicź, tak jara hacź ßebi tež měr pschejemy.

Warnowaze podawki na Balkanje ßu tež najbjesstarostnischeho wobkedźbowarja powucźike, so niczo njemóże jedyn kraj wukhowacź, kotryž njeje na ßwoje sakitanje pschihotowany. Ani swjatski ani wucźimjenja niczo njepomhaju. Budźemy-li dale najwschėdnische wobhladnostne pschiprawy sanjechacź, móźemy ras do ruki zuseje mozy pschińcź a budźemy nucźeni, ßo nanajbóle ponižowazym wuměnjenjam podcźißnycź. Strach s kóždym dnjom bóle hrosy. **Sa 10 lět je Němska najwjetschu mórsku wójnsku móz stworiła, kotraž je hdy pódla jendźelskeho kódźstwa wobstała.** So mohła ßo do Jendźelskeje walicź, njetrjeba Němska nadknjejstwa na morju. To je Němzam jara derje snate, a njesaležі na tym, kak ßylne je nasche kódźstwo.

S hłownej woboru pschecźiwo nawalej je ßylne domjaze wójsko, wójsko s wobydlerjow, kotrež by ßo s milijona muži tworiło. Na druhej stronje bliskeho morja bydla Němzy, kotsiž 60 milijonow licźa, kotsiž ßu naschi najhórschi konkurrentojo we wikowanju, kotsiž maja najwjetsche wójsko ßwěta a kódźstwo, kotrež je ßo rucźe powjetschiło, mjes tym so my njejßmy nusnych wójnskich pschiprawjenjow cźinili.

Hacź runje w mjenje liberalneho knjeźerstwa, kotrež chze pjenjesy jenož sa połoženje jendźelskich sozialnych wobstejnoscźow nałożecź, lord Cromer pschecźiwo postajenju ßylneho jendźelskeho wójska rěcźesche, hornja ßejmownja žadanju lorda Robertsa se 74 pschecźiwo 32 hłoßam pschihłoßowasche.

Na wyßokim dubje.

(Skónczenje.)

Pschi druhim pscheßtyschenju też sahrodniski pomoznik ßwoje wuprajenje, so bě jeho knjes w hodźinje mordarstwa domach był, jako njewěrne wotwoła. Pomoznik nětkole powjedasche, so bě ßo jemu jeho knjes, pakujo pschedmjety do kistow, dowěricź dyrbjał, a so je jemu prajił, so tute wězy, so njebychu napadne byke, jako wotpóßkane róże do Hamburga hicź da. So je tam posdźischo ßam pschewosmje a na kódź wobstara, s kotrejž chze do Ameriki wotjěcź. So chze ßebi tam potom něschto kupicź a też sahrodnistwo wjesćź, kotrež tam mnoho pjenjes wunoscha. So dyrbi pomoznik jeho pschewodźicź a so smėje ßo pola njeho dobro; so chze wudawki na pucźowanje Muleŕ sa njeho njesćź. So jeno na prěni oktober cźaka, na kotrymž wjetschi pjenjes dostanje, a so, hdyž tón smėje, wobaj wotpucźujetaj. So je rano prěnjeho oktobra Muleŕ sahe woteschoł a wokoło dźeßacźich saßo pschischoł. So je jara rosbudźeny był, cźasto ßam se ßobu powjedał a so je pschi tym do pjascźe pschimał, so pak je to w poßlednim cźaßu husto ßo stako. Wo dnjo je jemu pomoznik ßlubicź dyrbjał, so nikomu wo dźenßnischim rańschim wukhodźe prajicź njeßmě. Pomoznik bě tuto pschecźe dopjelnił, dokelž bě Muleŕ jemu pschilubił, so jeho w Amerizy sa ßwojeho podźělnika we wobkhodźe scźini.

Na Mulerja tute wuprajenja jeho pomoznika, hdyž ßo jemu pschedcźitachu, s woprawdźe sahubjazej mozu skutkowachu. So jemu zyke cźěko dyrkotasche, so jemu wobliczo blědnjesche, to wschо na to pokasowasche, so bě wón winowaty. Hdyž bě jemu pschepytowazy ßudnik krucźe do ßwědomja rěcźał a jemu wschitke te wobstejenja, kotrež jeho s potkócźazej cźežu wobcźežowachu, hischcźe ras psched wocźi stajił, ßo Muleŕ też woprawdźe sjawnje wusna.

Kaž ßo s teho nětkole wupokasa, běsche ßo po ßmjercźi ßwojeje žony do hracźa podał a bě tutej nakhilnoscźi na cźastych pucźowanjach, kotrež sa wobkhodne pucźowanja wudawasche, ßkužił. Dokelž njesbožownje hrajesche, spósna skónczńje, so jemu bankrot do rukow hlada, so by ßrědkow k cźeknjenju do Ameriki nabył, bě ßo rosßudźił, Sskodowskeho moricź a wurubicź. K tutemu skóstniskemu samyßłej ßebi wohnjowu tsélbu wuswoli, dokelž ßo Sskodowskeho hinak pschimacź bojesche, kiž bě jara ßylny muž. W nozy psched mordarstwom bě do lěßa schoł, so by ßobuwsatu tsélbu sa wyßokim dubom skhował. Po krwawnym njeskutku, po kotrymž ßurowe wojebanje scźěhowasche, dokelž nadźatych pjenjes pola morjeneho njenamaka, běsche tsélbu mjes dwěmaj brěsyzomaj skhował a sarył. So wón psched hoscźenzarjom »karpa« wudawasche, so bě ßwoju tsélbu jeho rěsniskemu pschedał, to cźinjesche jeno, dokelž bě jemu to runje na myßle pschischło, dokelž bě rěsniski hižo město wopuschcźił. Dokelž nětkole ßo podhlad mordarstwa zyle pschecźiwo Mulerjowemu wotpohladej na rěsniskeho wobrocźi, a tón, hižo w ßußodnym městnje popadnjeny, wěso prějesche, so bě tsélbu kupił, dyrbjesche Muleŕ wschu kedźbnoscź na to skožowacź, so by rěsniskeho prawje hłuboko do podhlada sapschadł, so ßo njeby jeho kża w nastupanju pschedawanja tsélby ßnadź pschecźiwo njemu ßamemu wobrocźika a jeho winowała. Teho dla bě, ßwoju ruku tajo, ßam tamny list na statneho rěcźnika bjes mjena napißał. Hakle dźeń posdźischo, hdyž bě list wotpóßkał a hdyž bě s wopacźnym wosjewjenjom wyschnoscź k temu pohnuł, so by na wopißanym městnje rycź daka, ßo Muleŕ dohlada, so jemu medaljon pobrachuje, a hnydom też nasta w nim bojoscź, so bě jón pschi sahrjebanju ßwojeje tsélby słubił a so bě potajkim, hdy by ßo medaljon namakał, ßebi ßam s tamnym listom ßwoje wotßudźenje mohł napißacź.

Tole běsche mordarjowe wusnacźe. Jeho k ßmjercźi wotßudźichu, mjes tym so buschtaj schwarny, tak jenicźzy winowany moleŕ Hobrak a rěsniski August Ssornak, kotremuž běchu jeho dźiwjeje hońtwy dla krute khostanje pschißudźili, hnydom na ßwobodu puschcźenaj. Pschi ßwjatocźnym, ale s dostojnej khutnoscźu wuwjedźenym ßwjedźenju, kotryž w bliżschich dnjach molerjej k cźesczi dawachu, tutón sběranje pjenjes k wużitkej ßwojeho towarscha w bědźenju naprawi, kotryž ßo potom s lohkej wutrobu a derje napjelnjenej móschnju s nowa na pucźowanje nastaji.

Też Habrak bě najprjedy myßle měł, ßwojich ryßowazych schulerjow a modele k ßwojim portretam pschichodnje ßebi w druhich městach pytacź. Ale so ßo jemu nětkole telko wopokasow cźesczowanja dosta, s kotrymiž jeho woprawdźe saßypowachu, a so mějesche ßo nětkole dźakowny wopokasacź, to njedowoli jemu nětkole, s města ßo hnucź. Wobßedźeŕ pschadownje Dolanski, kiž bě Sskodaŕskeho cźěko nadeschoł a kotryž ßo teho dla sa prěnjeho Habrakoweho wobskórźbnika mějesche, městu se ßwojich ßamßnych bohatych ßrědkow pjecź tyßaz hriwnow pschepoda, so by ßo sa to tu jubilejski wobras, s kotrymž telko njesboża swißowasche, kupił, a też měschcźańska rada na to jenohłóßnje ßamßny pjenjes pschiswoli.

Tak bě ßo Habrakej s nózneje cźemnoscźe tola hischcźe ßwětło pschedobyło. Niz jeno móżesche nětkole bóle dyžli dotal ßwojemu wumjekstwu žiwy bycź, a to, schtož ßebi we ßwojej wobrasnoscźi

pschedstajowasche, we wumjekzowskim skutkowanju derje nalożecź a wužiwacź, ale wón możesche ßebi nětkole też ßwoju lubowanu njewjestu sa mandźelsku wsacź a ßwój kwaß hotowacź, to pak ßo we sczěhowazym naléczu sta, a na tym ßo měschczańske wobydlerstwo powschitkownje wobdźěli. Ale na hońtwu moleŕ wjazy khodźił njeje, a też jeho żona je pjecza s tym jara spokojom była.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Ssobotu 21. novembra bě ßo seschoł wubjerk Towarstwa Sserbskich Burow w Macźicznym Domje. S pobocznych towarstwow wobdźělichu ßo Khrósczańske, Bukeczańske, Wjelkowske, Radworske, Khwacziczańske, Baczońske, Rakeczańske, kotrehoż pschedßydu knjes Kokla woßebje powita s nadźiju, so nam nětko saßo ßwérne wostanje, a Bělczańske. Tola mohłe ßo hischcze druhe k nam pschibliżicź. Rěczako, pißako a proßyko je ßo hiżo nadoscź a tola wuspěch njeje tajki, każ ßebi żadamy. Knjes Kokla wupraji nadźiju, so tak kraßnje poradźeny jubilejny ßwjedźeń ßnadź nowy nastork da a nasche prózowanje spěchuje. Dale porokuje, so khowne shromadźisny T. Ss. B. ßu s wjetscha jara ßkabje wopytane, każ poßlednja w Njeßwaczidle, byrnjež ßo tydźenje dołho w nowinach pscheproschowako. Zyle wopaczne je, hdyż pobocźne towarstwa na ßamßnym dnju ßwoje poßedźenje wotmětwaju, hdyż khowne. Pobocźne towarstwa maja ßo ßnadź psches wokolnik staracź, so ßo ludźo k wopytanju khownych shromadźisnow namołwja. Knjes Zyż-Strózischczański namjetuje, so mohło ßo mjeno towarstwa pscheměnicź, dokelż ßebi mjeńschi ludźo myßla, so ßmědźa jenoż burja do towarstwa a jeho shromadźisnow. Tola ßo njepschija, dokelż dyrbjako powschitkownje snate bycź, so je T. Ss. B. swjask wschěch ßerbskich hospodarjow njedźiwajo na bohatstwo a wobßedźeństwo. — Pschichodna khowna shromadźisna budźe w Barcze a jara ważna, dokelż chze nasch dotalny wjelesaßkužbny pschedßydna starosty a sastojńskeje cźeże dla ßwoje pschedßydstwo skożicź. Pschednoschk směje knjes sapóßkanz Soba. Dla pschehladowanja a noweho nakłada wustawkow wuswoli ßo woßebity komitej.

Schczuwanje snateho B. w Kamjenzu T. Ss. B. krucze saßudźuje, a jeli trěbne, je sjawnje wotpokasa. Pschi poßedźenju ßo wupokasa, kak roshorjeny zyły ßerbski lud pschecźiwo naschemu njepschecźelej je. „Hospodaŕ“ s nowa wukhadźa. Samołwjenje pschiwosmje knjes Marko Ssmoleŕ, dalsche sarjadnistwo wuczerjej Nawka a Sskodeńk. Proßy ßo, so by ßo w měscze, na wßach a we ßwójbach na to pokasako a naschi pschecźelijo wěz podpjerali.

Pißomnje a hortnje ma ßo sa to skutkowacź, so bychu prjedawsche towarstwa a też hischcze druhe ßo s nami sjednocźiłe. Njech nima nascha próstwa a nasch hłóß wuspěch wokazeho w puscźinje. Sserbja, shrabajcze ßo tola k skutkej a k dźěłu!

S Budyschina. Pschi wólbach do měschczańskeho sastupjerstwa ßu pschekupza Richarda Hartmanna, inżenieura Bulnheima, pjekarskeho wyschscheho mischtra Lehmanna, pschekupza Richarda Klemma, rěcźnika dr. Herrmanna, architekta Kempu, wuczerja Schustera, piwarnskeho direktora Seidela, krajnoßudniskeho wyschscheho sekretara Waltera, klampnarskeho wyschscheho mischtra Dominika a měschczańskeho wuczerja Wilhelma wuswolili.

— (Wulki woheń.) Budyski papjernik je ßo sańdźenu ßobotu wjecźor s wjetscheho dźěła wotpalił. Wjecźor wokolo 9 hodźin, hdyż bě papjernik hischcze w poknym dźěle, je na hadreschczowej kubi khownego twarjenja, hdźež jena kremplowaza maschina lapy roskuskuje, se ßamosapalenjom woheń nastał. Dźěłacźeŕ, kotryż tule maschinu wobßkužuje, ßo wohnja hnydom dohlada a ludźi na pomoz sawoła. Tola woheń satraschnje rucze wokoło ßebje hrabasche a też s haschazymi pschiprawami, w papjerniku ßo namakazymi, njebě mózno, płomjenja podubycź. Woheń bórsy s tšěchi won ßapasche. Najprjódzy ßo wón na jene twarjenje papjerowych maschinow a twarjenje hollandskich maschinow wupschestrje. Budyska dobrowólna a powinowata wohnjowa wobora, parna ßykawa Weigangez a waggonoweje fabriki, kopornikowa ßykawa, garnisonski komando se ßwojej ßykawu a ßykawy se Zidowa, Scźijez a Dobrusche spytachu druhe twarjenje papjerowych maschinow wohnjej wobrócź, tola bórsy też tu płomjenja s woknami won schwihachu, a sa nětkotre minuty zyłe twarjenje w płomjenjach stejesche. Papjernik bě jene płomjenjowe morjo, kotrehoż ßwětłoscź njebjo krejczeŕwjene barbjesche. S tuteho żołmjazeho wohnja wyßoko płomjenja ßapnychu, hdyż ßo kósła saßypnychu, abo hdyż cźeżke maschiny psches wjerchi dele wrjeskotachu. Dokelż wětr runje na płunarnju (gasowu fabriku) stejesche, bě wulki strach, so ßo płomjenja też na nju pschenjeßu. Wohnjowa wobora teho dla na stajnoscźi s wohnjom pschimjesowaze płunarnine tšěchi pod wodu dźerżesche, a jej ßo też poradźi, na tajke waschnje żahku ßapazu horzotu njeschkódnu scźinicź. Też wona samó, w papjerniku wuhlowy skład a kotołnju psched wohnjom wobarnowacź. W měscze horka w nozy wokolo 12 hodźin na dobo wscho płunowe ßwětło haßny. Bojachu ßo teho dla, so je ßo płunarnja sapalika. Na sboże pak temu njebě tak. Jedyn wězynjeßwědomny bě honacź wotstajił a s tym město sacźmił. W płunarni ßo smykła hnydom dohladachu a wěz do rjada stajichu. S wohnjom nastata schkoda ßo se sawěscźenjom saruna. Duż ßnadź akzijowe towarstwo sjednocźenych Budyskich papjernikow psche cźeżko njeschkoduje. Skasanki na papjeru budże wone w ßwojim Dobroschanskim a Hornjohórczanskim papjerniku shotowicź móz. Cźeżischo ßu dźěłacźerjo a dźěłacźerki Budyskeho papjernika potrjecheni. Mużojo drje dźěło pschi wotnoschenju wotpalenych twarjenjow namakaju, dźěłacźerki dyrbja pak ßo druhdźe sa dźěłom roshladacź. S dźěła ßu jo wone hiżo w Budyschinje namakałe.

— Jene jěsdne koło je ßo na poknóznym tšělnikowym brjosy namakało. Sa jeho wobßedźerjom nimaju żaneho ßlěda.

— (Paduschniza.) Sańdźenu ßobotu ßu na wikach jenu paduschnizu, wěstu Marju Dejkowu s Lejna, sajeli. Wona je s jeneje budy pschi butrowych wikach 3 metry tkaniny ßobu kasaka. Ju ßu też jako tu sposnali, kotraż je kóżdu ßobotu s tamneho pschedawarnischcza wschelake wěży, woßebje sbytki, kradnyke. Ju ßu ßudniskej wyschnoscźi pschepodali.

Se Zidowa. Sańdźenu póndźelu ßo w hoscźenzu „kolpja“ wobydlerska shromadźisna wotbywasche. W njej ßobustaw gmejnskeje rady Fey wo gmejnskich wobstejnoscźach rosprawjesche. S powyschenjom wuczerskeje mšdy je gmejnje létnje 4000 hacź 5000 hr. wjazy wudawkow nastało. Dla pscheczehnjenja dotalneho mjaßowobhladowarja jeho město Makowjelkowski mjaßowobhladowaŕ sastupuje. Sastaranje Zidowa se strowej picźnej wodu gmejnje wulke staroscze cźini. Sa twar wodowoda měŕ Zidow nětdźe 134,000 hr. sapłacźicź. To bychu na khowu 4 hriwny pschischkle a wotpłacźenje by gmejnje cźeżko było. Sa druheho stawnika ßu jeneho wobydlerja města Budyschina wuswolili. Tale wěz je w gmejnje wjele skej krwě nacźiniła, njehodźi pak ßo wjazy wrócźicź.

S Delnjeje Kiny. Na tudomnym reverje bě 24. novembra hońtwa, pschi kotrejż ßu 88 sajazow, 1 kanikla, 2 bażantow a 4 kurwoty potšeleli.

S **Konjez** pola Kubschiz. Ssobotu w hródźi tudomneho kublerja Augusta Mětascha hnój kidachu a teho dla skót na druhe město wjedźechu. Jedyn połdralětny byk, kotrehoż Mětasch wjedźesche, tuteho k semi sbodźe. Mětaschej ßo noha dwójzy skama, a po zyłym cźele ßo wón straschnje wobodrě.

S Njeßwaczidła. Wulke pschekhwatanje njedźelu semrjetych na kemscherjow w naschim Bożim domje cźakasche. Psched khownym kherluschom knjes kantor Kalich spěw: „Mi chze ßo dom“, psched krótkim wot knjesa fararja Waltarja do ßerbskeje rěcze pschełożeny, spěwasche. Spěw, każ też prědowanje bjes saczischcza njewostaschtaj a kemscherjow se ßwjatocznymi myßlemi napjelnischtaj. Nětkotryżkuli srudny a tyscheny je troschtowany a s nowej nadźiju domoj schoł. Popołdnju mějesche knjes farař Waktař na pohrjebnischczu prěni krócź Bożu ßłużbu. Pschi tym pruhi Bożeho ßłónczka rowy naschich lubych wobßwětlachu, każ so bychu nam s tamneho ßwěta wot nich pschecźelny postrow ßłake.

Se Spytez. Njenaturskeho njekasanstwa dla ßu 26létneho cźeladnika Keila s Kubschiz, pola tudomneho kublerja Brauny ßłużazeho, sajeli a do Biskopskeho ßudniskeho jastwa wotwjedli.

S Pschiwczliz. Bołostnu ßmjercź je ßynk tudomneho korczmarja Pětschki wumrjeł. Mjes tym so hólczk na kanapeju spasche, jeho macź dóńzu s horzej wodu do jeho blistoscze staji. W njej chzyische ßo wona, każ bě lěkaŕ pschikasał, wokumpacź. Hdyż bě macź na wokomik wotstupika, ßo hólczk spizy s kanapeja do horzeje wody wali. Wbohe dźěcźo ßo tak slě wopali, so ßo jemu s cźěła koża ßwleczesche. Wutoru je jo ßmjercź s jeho bołoscźow wumohła.

S Dubrawki pola Barta. Direktor tudomneje tonoweje dźěłarnje, Wüstenrat s Freiburga w Breisgawje, je ßo ßobotu w jenym Draźdźanskim hoscźenzu satšělił. Wón je drje ßebi żiwjenje wsał, dokelż dźěło w tonowej dźěłarni hubjenje dźěsche.

Se Skanez. S wulkej srudźbu je ßo njedźelu semrjetych ßwójba cźeßle Handrija Ducźmanna podeschła. Ducźmannez dźeßacźlétna dźowka Lejna a wóßomlétna Emma dyrbjeschtej k Rakojdźanskemu klamarjej po něschto hicź. Domoj duży wonej na łód Kotołki stupischtej a ßo na woßebje hłubokim městnje pschełamaschtej. Pschipadnje 14létny Kurt Wünscha nimo pschińdźe. S wulkej khro-

bkoſczu a ßamßnym ßmjertnym ſtrachom wón ſtarſchu holzu Lejnu wukhowa, mjes tym ſo bě ßo maka Emma hižo pod lodom ſhubiła. Po dołhim pytanju na pomoz ſawołani ludźo też ju ſ wody wuczahnychu. Podarmo ßo prózowachu, jej žiwjenje ſaßo wróczicź.

S **Lejna.** Khróſczańſka „Jednota“ wulecza ßebi ſańdźenu ßrjedu k nam a wuhotowa tu w ponowjenej a kraßnje wupyſchenej Nowakez ſali ſpěwny konzert a mały żortk. Sserbſkeho ludu a też nješchto wjeßnych a wokolnych Němzow bě ßo doſcź a nadoſcź naſchło, a to telko, ſo wſchitzy na ſali městna njenamakachu. Jara bohaty program wopſchija dwaj hłownej dźělaj, a to ſymſke wobraſy wot Kozora a narodne ſpěwy, ſ wjetſcha ſ pſchewodom orchestra Budyſchſkeho wojeriſkeho połka. Njecham tu ßudźicź — porokowacź a khwalicź. S dźěla jara cźežke kruchi, kaž „Wboha ßyrotka“ a „Bojaſny Jank“ ßo ſ naſchimi wjeßnymi mozami tak doſpołnje a dokładnje wuwjeſcź njehodźa, kaž ßebi to komponiſta a bóle hiſchcźe kritiſke wucho poßłucharjow żada. Cźeſcźe hódne pak je, ſo ßo ſ zyła na nje ſważa. Pilnoſcź a wutrajnoſcź też tajke ſadźěwki poraża a pſchedobudźa. Njechamy teho dla tak krucźe ßudźicź, hiſchcźe mjenje pak wußměſchowacź. Porědko wuſtupuje w konzertach Jednota ſ měſchanym khorom. Njemohła dha kóždy raz nješchto tajkich kraßnych narodnych ſpěwow też ſ pomozu naſchich holzow ßo pſchednjeſcź. Porjadej ßo pódla jeneho ßerbſkeho też dwaj němſkej pſchidaſchtaj, a to poßlednjej na wożebite żadanje pſchitomnych Němzow. Nichtó jim to porokowacź njecha a njeßmě, hdyž ßebi we ßwojej macźerńej rěczi ſpěw żadaja. Kak by ßo to wukożowało, bychu-li Sserbja wot nimale ryſy ßerbſkeho ſpěwarſkeho towarſtwa, kajkež mamy też mjez Sserbami, kiž pak niczo ßerbſzy njeſpěwa, to ßame we ßwojej macźerńej rěczi ßebi pſcheli. Njebychu renegatojo a jich pſchiwiſk to jako ſchcźuwanje pſchecźiwo Němzam wutrubili. Dźenßniſchi dźeń njeje w Sserbach niczo njemóżne, wożebje niz tajkich kónczinach, hdźež „njemoralne renegatſtwo“ knježi a ßwoje wopory pyta a namaka. Bohużel, tak daloko hižo ßmy!

Po konzerće plecźeſche ßo ſabawa dale. Lohke nóżki naſtajichu ßo do rejow. Ssamo „Meja“ klinczeſche po ſali a też jedyn ßerbſki ßebi ſawjercźachmy. Sa jěſcź a picź bě też poſtarane, a tak duch a żołdk wotſchewjenaj.

Kak dołho ßo hiſchcźe „dźěkało“, wěſo dopiſowaŕ njewě. Njechaſche runje najpoßledniſchi bycź, hdyž dyrbi rano ſ cźaßom do duchownehо dźěka a też pjero naſtajicź, ſo by dalſchi ßwět khwatnje a bórſy wo poßwjeczenju ponowjeneje Lejnanſkeje ſale nješchto naſhonił. Lubiło pak ßo jemu je, a ſawěſcźe wſchěm druhim też. Njerad ßo nětkotrażkuli holczka na dompucź poda, hdyž macź abo nan domoj kiwaſche. —

S **Kamjenza.** Dla njejednoty měſchczańſkich ſtronow pſchi wólbach do měſchczańſkeho ſaſtupjeriſtwa je ßo ſozialdemokratam poradźiło, jeneho ſozialdemokrata ſ jenym hłoßom wjetſchiny do měſchczańſkeho ſaſtupjeriſtwa pſchecźiſchcźecź.

S **Drazdźan.** S wjeßelom ſhonimy, ſo ſmějemy njedźelu 2. adventa, to je 6. dez., ſaßo ßerbſke kemſchenje w naſchej rjanej kſchižnej zyrkwi. Spowjednu wucźbu je k. farař Lic. theol. Rjencź ſ Ketliz na ßo wſaŕ, prědowanje pak k. farař Domaſchka ſ Budeſtez. Pſchichodny 2. advent budźe nětko hižo 60 lět, ſo ßo nam ßerbſke Boże ßłużby wotdźerżuja. Chzemy tola tutón ważny dźeń ſ tym ßwjeczicź, ſo ßo po móżnoſczi prawje bohacźe ſeńdźemy. Wſchitzy, kiž maja ſ Łużizy ſnatych Sserbow tu abo we wokolinje, chzyli jim tuto ważne kemſchenje woſjewicź a jich napominacź, ſo bychu jo wopytali. Wożebje proßymy też wſchěch ßerbſkich kk. duchownych wo wyſjewjenje ſ klětki pſchichodnu njedźelu.

S **Kulowa.** Tudomne měſchczańſke ſaſtupjeriſtwo je wobſamkło, Budyſkeho wyſchicheho měſchczanoſtu dr. Käublera ſa Kulowſkeho cźeßneho měſchczana pomjenowacź. Kulow chze ßo ſ tym Budyſkemu wyſchſchemu měſchczanoſcźe dźakowacź ſa jeho dźěławoſcź pſchi jednanjach wo żeleſnizu, k kotrejż je ßo Kulow pſchiſamknył.

S **Wojerez.** Ssobotu, 5. dezembra, dopołdnja w 10 hodźinach, budźa ßo na ſkótnych wikach we Wojerezach kołky wobhładowacź. Po móżnoſczi dyrbja ßo kołky ſe ſrěbjatami pſchiwjeſcź. Sa khmane kołky ßo podpjera k pſchipuſchcźenju wudźěli.

Přilopk.

* Wóßomlětny ßyn żiwnoſczerja Dreßlera w Hornich Póżkowach pſchi rězanju ßykanja pomhaſche. Na dobo hólczk ſ ruku do maſchininych nożow ſajědźe, kotrež jemu tſi porſty ſ dźěla wotrězhnychu. Jedyn porſt je drje zyle ſhubjeny.

* (Ssmjercź w płomjenjach.) W Barlinje bě ßo żona pißarja Leinhevela domjazeje ſwady dla żiwjenja nabyła. Mjes tym ſo bě wona ßama doma, wona w pinzy hromadu papjery a łapow nakopi a hromadu ſ petrolejom pola. Na to na nju ſaléſe a ju ſapali. Hdyž ludźo pſchińdźechu, jenoż hiſchcźe ſwuhlene cźěło namakachu.

Woßebje cźežko je němſke ſaßydlenje w Pineu cźerpiło. Na dalokoſczi něhdźe 100 kilometrow je wſcho kaž hładko wotmjecźene. Wichor 3 kilometry ſchěroko cźehnjeſche; khěže, ſchtomy a pólne płody ßo k ſemi ſrunachu. Noſtata ſchkoda je jara wulka.

* 30,000 litrow falſchowaneho wina ma ßo po wußudźe Landawſkeho ßuda w Pfalzy do rěki puſchcźicź. Khoſtanſka komora je winoweho wikowarja Adama Lingenfeldera dla winoweho falſchowanja k 3000 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźika. Pódla teho ßo poſtaji, ſo ma ßo falſchowane wino wulecź.

* Bjesdźěłoſcź w Hamburgu je nětkole wjetſcha, dyžli hdy prjedy. Dźěłacźerſke ſwjaſki ßu ßame 32,486 dźěłacźerjow bjes dźěła naliczike. Shromadźiſna dźěłacźerjow ßebi żada, ſo dyrbi město hnydom dźěło wobſtaracź a dźěłacźerjow bjes dźěła ſ pjenjeſami podpjeracź. Namjet, ſo dyrbi ßo generalny ſtrajk pſchipowjedźicź, dokelž ßo pſchi nětcźiſchim towarſtwowym porjedźe tola niczo khmane pſche bjesdźěłoſcź wocźakacź njehodźi, ßo ſacźißny.

* (Skopcźkaza cźwila.) Kaž ſ Madrida piſaja, cźerwjene ſkopcźki žně na Kanariſkich kupach ſniczicź hroża. Zyke cźrjódy tychle pſchekaßanzow ßo ſe ßylnymi wětrami na kupy njeßu. Wulke hromady ßu do morja padle, tola wone mějachu doſcź mozow, na brjóh wuléſcź. Też w połodniſchej Schpaniſkej ſkopcźki žně ſapuſcźeja.

* Mordarjej żonow, Kochej, ßu ßobotu we Weimarje hłowu wotrubnyli. Wjecźor prjedy bě ßo wón wuſnał, ſo je hiſchcźe tſi druhe żony ſtónzował; mjenujzy drjewowu wikowarku Schmidtowu ſ Neuſtadta, wikowarku Fuffowu ſ Unter-Alby a wěſtu Müllerowu w Apołdźe. Koch je też tele żony do ßwojeho wobydlenja wabił, ſaraſył a roskuſkował. Wón je ßo wuſnał, ſo je wſcho hromadźe pjecź żónſkich morił. Hacź do ßwojeho kónza bě wón bjesdźak a bjes roskacźa.

* (Njeſboże na hońtwje.) Tele dny 28lětny fabrikaŕ Nemecźek w Kreisbachu do wrónow tſělesche. Pſchi tym ßo ſ njewobhladnoſcźu tſělba ſpuſchcźi, a zyły ſchrótowy wutſěl Nemecźekowu lubu, 18lětnu Madlenu Humpoliz, do wutroby trjechi. Holza bě na měſcźe morwa.

* (50 dźěcźi ßo ſaßypło.) We wuheriſkej wßy Dorozmje bě wjeßna ſchula hižo dawno khabłate twarjenje. Njedźiwajzy teho ßo komdźachu, nowu ſchuln ſtajicź. Sańdźenu póndźelu je ßo ſtara khałupa ſaßypła a 50 dźěcźi pod ßobu pohrjebała. Dwě dźěſcźi ſtej ßo ſaraſyłej, pjatnacźe je ßo cźežko ſraniło.

* (Kóczka dźěcźo morika.) 15měßacźna holczka murjerja Röſlera we Wuſtju w Czechach je ßo ſańdźeny ſchtwórtk na ſpodźiwne waſchnje ſadußka. Spomnjeny dźeń dźěcźo ſ poßleſchcźom wodźete w kolebzy ſpaſche. Na dobo Röſlerez kóczka do kolebki ſkoczi a ßo dźěſcźu na hłowcźku lehny, tak ſo wone njemóżeſche dychacź a ſo dyrbjeſche ßo ſadußycź. Hdyž chzyſche Röſlerez 14lětna dźowka pohładacź, hacź jejna ßotſiczka ſpi, wona kóczku wohlada. Wona ju hnydom wotehna, tola dźěcźo ßo wjazy njechibaſche a żane ſnamjo żiwjenja wjazy wot ßebje njeda. Rucźe ſawołany lěkaŕ móżeſche jenoż wobßwědczicź, ſo je ßo dźěcźo ſadußyło.

* (Njeſboże w podkopkach.) W Kruppſkich podkopkach w Hordelu běſchtaj ßo pjatk tydźenja dwaj hórnikaj ſaßypkoj. Ssrjedu je ßo ſkónczńje poradźiło, jeju żiweju a njeſranjeneju wukhowacź. Hórnikaj Marcźin Holſtein a Jan Nowak pod 90 metrow wyßokej pſchewißazej ſkału dźěłaſchtaj. Na dobo ßo ſkała ßypny a hórnikomaj wupucź ſalehny. Dokelž njeſboże bórſy pytnychu, móżeſche ßo wukhowanſke dźěło hnydom ſe wſchej raſnoſczu ſapoczecź. Wjele ſtow wosow kamjenjow dyrbjeſche ßo wotwjeſcź, prjedy hacź bě móżno, ßo k ſaßypnjenymaj pſchibliżicź. Mjes tym běchu ßo ſ nimaj doroſumicź ſamohli. Ssrjedu rano Holſteina a Nowaka, hdyž běſchtaj 90 hodźinow w podſemſkim jaſtwje ſawrjenaj bykoj, żiweju a njeſranjeneju na běły dźeń pſchiwjedźechu. Wobaj ſtaj ßwójbnaj nanaj.

* Njeczłowſka hruboſcź je ßo w Utenhofenje w delnjej Bayerſkej ſkucźika. Dwaj burſkaj pachołaj ßo ſ kwaßa duzy ſ jenym burſkim pachołom ſetkaſchtaj, kotrehož ſe ßamej ſwadźiwoſcźu ſ płotowej łatu ſaraſyſchtaj. Cźěło někotre ſta krocźelow wot pucźa donjeßeſchtaj a ßo potom ſaßo do korcźmy wróczíſchtaj. Mordarjow ßu ſajeli.

* (Po puntach kupjena njewjeſta.) Wuheriſke nowiny wo njewjeſcźe, po puntach kupjenej, piſaju. Njejedna ßo tu wo hobrſku

žónsku, ale wo schwarnu wuherſku holzu ſ Kolkedy. W tamnych stronach je ſ dawnych cžaßow waschnje, so nawoženja starschimaj ßwojeje wuſwoleneje male ſarunanje ſapkaczi. Bohaty bur Koetvois pak ßo ſe starschimaj ßwojeje njewjesty dorěcžecz njemóžesche. Dokelž jednanja žaneho kónza njebě, napoßled Kolkedſkeho gmejnſkeho pſchedstejicžerja ſawokachu. Gmejnſki pſchedstejicžer, po powokanju ſkótny wikowaŕ, njewjestu ſ krótka na $2^1/_2$ króny po puncže takſérowasche. Dokelž wona 86 puntow važesche, ſbožowny nawoženja 215 krónow ſa nju ſapkaczi a ßo wjeßelesche, ſo bě ſ tak tunjej płaczisnu woteſchoł.

* (Žarliwoſcź.) W Frauendorfie pola Schcžecźina bydlazy dźěłacźeŕ Kröge je ßwoju žonu, ſ kotrejž bě ßo ſwadźił, ſe žarliwoſczu ſ dybſacžnym nožom ſakłoł. Wón potom cźěko ſ woknom won cźißny a jo ſkónczńje do Wódry cźißny, hdźež jo namakachu. Hdyž chzychu mordarja ſajecź, ßo wón we Wódrje tepicź ſpyta, tola jeho wukhowachu a ſajachu.

* (Pſched kwaßnym pucźowanjom ſajaty.) W New Orleanſu bě ßo wuj Louiſanaſkeho gouverneura, M. Vaninghen, poßledni pjatk ſ knježnu Rorkoſez ſ nahladneje bohateje ßwójby woženił. Hdyž běſchtaj mkodaj mandźelſkaj runje do ſpěſchneho cžaha ſaſtupiłoj, ſo byſchtaj ßo na kwaßne pucźowanje naſtajiłoj, mkody cžłowjek do kupeja ſkoczi a Vaninghenej kulku ſ revolvra do hkowy tſěli. Mordarſtwo je ßo ſe žarliwoſczu ſtało. Mordaŕ bě ßo wo ruku knježny Rorkeſez prózował, tola wón bě ßo wotpokaſał.

* (Wjecźeŕ ßwojeje cźeſcźe.) W Puteauxu pola Pariſa dyrbjeſche pleſtrowanſki miſchtr Sorin ſkhorjenja dla do ſpitala hicź. Tam wón bjesmjenity liſt doſta, w kotrymž ßo jemu pſcheradźi, ſo jeho žona w jeho njepſchitomnoſczi mandźelſtwo łama. Sorin njenadźizy domoj pſchińdźe, hdźež jeho žona dla jeho ſpěſchneho wotkhorjenja po ſdaczu jara ſwjeßelena wutrobnje witaſche. Duž ßo Sorin na ßwojn žonu dale njehrěſcheſche a ßebi myßleſche, ſo je jedyn pſchißłodnik liſt napißał. Wo poł nozy pak ßo wo wokeńzu klepaſche a jedyn muźſki hłóß ſa žonu wołaſche. Sorin hnydom k woknu ſkoczi, woczini jo a pod nim ſtejazeho muža, jeneho ßußodneho kublerja, ſatſěli. Sorin chzyſche ßo potom ßam ſatſělicź, ßußodźa pak jeho wot teho wotdźeržachu.

* (Łódź ßo potepiła.) Italſka płachtata łódź „Fernando", kotraž ſ drjewowym nakładom ſ Rigi do Swanſea jědźeſche, je pola Terſchellinga na mórſke dno ſajeła. Pjecź muži je ßo wukhowało, ßydom muži je ßo tepiło.

* Straſchnu jěſbu mějachu jěſdni jeneho němſkeho ballona, do kotrehož tſělachu, hdyž ßo k ruſkim mjeſam bliżeſche. Sańdźenu ßobotu ballon „Schleſien" wot Wrótßławja pſches Krotoſchin k ranju leczeſche. Něhdźe 100 metrow pſched ruſkej mjeſu na dobo ruſzy wojazy do njeho tſělachu. Něhdźe 15 kułkow nimo ballona frunczeſche. Jena kułka do pěſkowého měcha trjechi, tola nikoho njeſrani. Ballon milu ſady Znina k ſemi dele ſjědźe.

* (Wichory w połnóznej Amerizy.) S Little Rocka w Arkanſaſkej pißaju: Dwaj wichoraj ſtaj někotre měſta wjeczorneje Arkanſaſkeje wupuſcźikoj. Tſizecźi cžłowjekow je ßo ſaraſyło, mnoſy ßu ßo ſranili.

* (Wyßoka ſtaroba.) Pſchi jubilejſkim ßwjedźenju 1. dragunſkeho regimenta we Warſchawje je ßo wußłużeny wachtmiſchtr tuteho regimenta, Handrij Nikolajewicź Schmidt wobdźělił, kotryž bě tón dźeń też 136 lět ſtary. K wobßwědczenju ßwojeje wyßokeje ſtaroby wón ßwój wotßalny wukaz cźißko 120 pokaſa, w kotrymž ßo praji, ſo je ßo wußłużeny Handrij Nikolajewicź Schmidt ſ małoměſchcźańſkeje ßwójby měſtaczka Schaulena w Kownowſkej guberniji 5. ſeptembra 1772 narodźił, ſo je prawoßławneje wěry a cźitanja a pißanja wědomny, ſwudowjeny a 6. auguſta 1796 ſ kantoniſtow k ßłużbje Revalſkeho bataillona wubrany. 18. julija 1798 wón pod pólnym marſchalom Ssuworowom Alpy pſchekrocźi. Sa dobycźe dweju njepſchecźelſkeju kanonow pola Małeho Jaroßławza a njepſchecźelſkeje khorhoje pola Ssmolenſka w oktobrje 1812 wón Jurjowy rjad tſecźeje klaßy a ßlěbornu medaillu ſa Jurjowym bantom doſta. Sa dobycźe jeneje turkowſkeje ſtandarty w perſiſkej wójnje lěta 1827 hacž 1829 jeho general Paſkiewicź ßam ſe ſnamjenjemi wojeŕſkeho rjada druheje klaßy wuſnamjeni. Pſchi dobycźu Prahi w (Pólſkej) w lěcźe 1831 jeho ſ pólſkim Staniſławowym rjadom a po dobycźu Warſchawy w lěcźe 1832 ſe ßlěbornej medaillu ſa Handrijowym bantom wupyſchichu. Po dobycźu Tiraſpola w lěcźe 1848 wón tehorunja ßlěbornu medaillu ſa Handrijowym bantom doſta. Pſchi dobycźu Małakowſkeje hórki w Krimſkej wójnje jemu ſa wukhowanje kontreadmirala wojeŕſki rjad 1. klaßy pſchipósnachu. W lěcźe 1857 jeho khoroſcźe a ßłaboſcźe dla ſe ßłużby puſchcźichu, jemu 1200 rublow lětneje penſije pſchipósnawſchi. Sa wſchón jeho ßłużbny cžaß njeißu jeho ani jedyn ras khoſtali. Tutón veteran hiſchcźe bjeſe wſcheje zuſeje pomozy jenož na kij ſeprjeny derje khodźi, derje rěcźi, tola hubjenje ßłyſchi. Kaž ßam powjeda, njeje wón ženje duchowne picźe pił, a ženje kuriŕ, tola je wón pſcheczel ſchnupowanſkeho tobaka. Wot 62. lěta je wón wudowz a jeho jenicźki ßyn je we wójnje ſ Turkami padnył. K jubilejej wón w mantlu a ſ mězu pſchijědźe, kotrejž je ßebi wón wot dnja puſchczenja ſ wójſka khował. Jeho pomjatk je wubjerny; ßmějkojtajo wón na cžaßy ſpomina, hdyž wojazy hiſchcźe we łykowych ſtupnjach k paradźe cźahachu, a hdyž hiſchcźe niz jenož żeleſnizow, ale też ſchoßejow njebě. Veteran ſtajnje w Tifliſu (w Kawkaſu) bydli.

* (Łódź ßo ſpaliła.) Hdyž bě italſka parna łódź „Sardinia" ßrjedu wot łupy Malty wotjěła a k Egiptowſkej jědźeſche, na njej woheń wudyri. Wětr płomjenja rosduwaſche a je pſches zyłku łódź rosſchěri. Bórſy petrolejowe ßudobje a pólvrowy ſkład rosbuchnychu. W Tangeru a Algieru běchu 200 muhamedańſkich putnikow a druſy Muhamedanojo na łódź ſtupili, ſo bychu ßo ſ njej do Egiptowſkeje dowjeſcź dali. Pódła teho ßo na „Sardinii" 40 jendźelſkich wojakow wjeſeſche. Pſchi wudyrjenju wohnja wojazy wupruhowanu diſziplinu pokaſowachu, runje tak běchu Europjenjo ſměrom. Muhamedanojo pak ßo ſe ſtróżelemi ſajachu a ſ wocźinjenymi nożemi k wukhowanſkim cźołmam cźěrjachu, ſo bychu paßy rosrěſli a cźołmy cźim rucźiſcho na morjo dele puſchcźili. Wo měſtna w cźołmach mjes nimi dźiwja kakańża naſta. Offizěrojo ſpytachu ſ wucźehnjenym revolvrom porjad cźinicź a płomjenja haſchecź, tola porjad njehodźeſche ßo wjazy poſtajicź. Dźěl muhamedanow w palazej draſcźe do morja ſkoczi. Łódźine wjeßło, kotrež ßo ſ paru wodźeſche, njehodźeſche ßo dale wodźicź. Tu w najſtraſchniſchim wokomiku kapitan Vazzalo pſches płomjenja ſkoczi, kotrež běchu ßo hižo pſches ßrjedźiſnu łódź pſchedobyłe, k wjeßku ſkoczi, ſo by łódź k brjohej wróczo dowjeſł, ſchtož ßo jemu też poradźi. Hacž dotal ßu 27 cźełow ſ morja wukojili. 52 wukhowanych ßu w jenej Maltaſkej hojeŕni ſameſcźili. Wſchón łódźiny maſchinſki perſonal je ßmjercź poczeŕpił, ſ wuwſacžom pjecź tepjerjow, kotſiž ßłużbu njemějachu. Cźołmy jendźelſkeho wójnſkeho łódźſtwa ßo pſchi wukhowanju ludźi wobdźělichu, kotſiž běchu do morja ſkoczili. Dla wětrateho morja a dla padazych hrjadow a żerdźow njebě móżno, ßo k palazej łódźi pſchibliżicź.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. 46lětny dźěłacźeŕ Seliger w Hněwßezach bě ßo 27. ſeptembra ſe ßwojej žonu ſwadźił, dokelž wona tſi dźowki ſe ßwojeho prěnjeho mandźelſtwa hoſpodowaſche. Starſcha je woženjena a ma jene dźěcźo, druha je ßo pſched krótkim ſ jaſtwa puſchcźiła a tſecźa je ſe ßłużby cźekła. W hněwje bě Seliger ßwoju žonu ſ kijom nabił. Wón ſa to 15 hriwnow pjenježneho khoſtanja abo jaſtwo na tſi dny doſta.

⨯ Pohoncź Wojta na knježim dworje w Brěſynje ßłużazy bě zamniſcheho hejtmana Tupaka ſtſchiwdźenja dla wobſkorżił. Tupak bě Teichertej prajił, ſo je Wojta pizu ſe ßwinjazeho khlěwa kradnył. Dokelž je to Tupak woprawnjene intereßy hladajo cźinił, jeho wuwinowachu.

⨯ Praktiſki lěkaŕ dr. med. Schäfer ſ Barta bě rataŕſkeho ſchulerja Palizerja ſ Rakojdow w Kösterez hoſcźenzu w Rakojdach njeſrakeho hólza mjenował, dokelž jeho Palizer njebě ſtrowił. Pſched ßudom ßo wobſkorżeŕ a wobſkorżeny rosrunaſchtaj. Dr. Schäfer ßudniſke khoſty ſapkaczi.

⨯ 28lětneho murjerja Auguſta Khorlu Bartuſcha ſe Żidowa winowachu, ſo je 12. ſeptembra ſe 7 hriwnow mſdy, kotrež bě wot twarſkeho miſchtra Winklera w Budyſchinje ſa murjerja Jakuba doſtał, 4 hriwny na ßwój wužitk pſchetrjebał, 3 hriwny pak bjes prawa murjerjej Schuſterej dał. Wón ma pſchelſchiwjenja dla 15 hriwnow khoſtanja ſapkaczicź abo 3 dny jaſtwa wotßedźecź.

⨯ Hižo woſpjet khoſtany cźeladnik Schweder ſ Baſkowiz bě pjecźa 9. novembra rano w Bělcźezach na Zyżez kuble cźeladnikomaj Kubjenzej a Schkodźe draſtu a cźaßnikaj kradnył. Schweder, kotryž w Boſankezach ßłużeſche, wudawaſche, ſo je w nozy wot 8. k 9. nov. pola ßłużobneje dźowki M. R. w Ratarjezach pſchebywał a ſo je potom w runej měrje do Boſankez ſchoł. Do Bělcźez wón njeje pſchiſchoł. Jednanje ßo dla ſkaſanja nowych ßwědkow wotſtorcźi.

⨯ 46lětny twarſki miſchtr Jan Auguſt Winkler w Budyſchinje bě ßwojemu pßej ſ pſchityknjenym pranzom 10. ſeptembra ßwobodnje wokolo běhacź dał. Jeho teho dla k 20 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 4 dny ſaßudźichu.

!!Anker-!!

Schijaze maschiny

dobre a tunje ſ pjecźětnym rukowanjom hižo po **55** mk.

Zimaze maschiny

dobre a tunje porucža

Ernst Scholze

na hornječerſkej haßy 28.

Ankerſke dźěłarnje 55 000 ſchijazych maſchinow lětnje ſhotowjeja.

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach 11 **pſchi žitnych wikach 11**

ſ napſchecža ſloteje hwězdy

porucža ßwój wulki ſkład

hotowych pjelſczowych tworow

kaž tež wſchěch družinow **kožuchow k podſchiczu** a **k wobßadźenju** po tunich płaćiſnach.

Slaſanki po měrje, kaž tež **pſcheſchicze** ßo na najlěpje wobſtara.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaćenſkimi wuměnjenjemi porucža

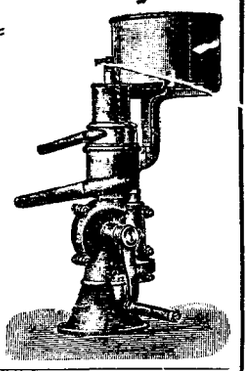

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

měješćelej J. Pötzig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaćenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóžda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Ssobotu na kamjentnej haßy.

Češku brunizu

(wuhlo)

Słokomorowſke ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety, ſchleſyſki koaks

po tunich dnjowych płaćiſnach poručataj

Kühnemann & Richter

na Bismarckſkej dróſy 7. Telefon 225.

We Wettinſkim dworje na kamjentnej haßy. **Na ſadnjej bratrowſkej haßy 2.**

Sa brylowpotrjebnych.

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje pod radnej khěžu porucža **bryle** a **tłóčniki,** kotrež ßo jenož ſa wóčko ßo pſchihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, čzitanſke ſchkleńzy atd., **bryle a tłóčniki** po lěkarſkim wukaſanju.

Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze króčź mytowany.

Pjelſczowe twory

klobuki, mězy

w najwjetſchim wubjerku po wſchěch płaćiſnach,

wowcze koże, wobßadźenſke koże poručam.

Schiju

nowe kožuchi a ſtare kožuchi

pſcheſchiwam a wuporjedźam, teho runja **žakety** ſa **muźiſkich** a **žónſke,** w kóždym czaßu.

Kupuju

liſchcze, tkhórjaze, kunjaze a ſajecze koże

po najwyſchſchich płaćiſnach.

C. E. Rincke,

kóžkarſki miſchtr na bohatej haßy 5,

ſ napſchecža **Lieberez** mydłoweje ſabriki.

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dóſtacź:

Pſchedźenak,

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1909.

Pytam požčzicź

15000 mk. na 1. hypotheku ſa tudomnu ležomnoſcź ſ 25000 mk. wopalneje kaßy,

16000 mk. na 2. hypotheku ſady 10000 mk. nalutowarnje, wopalna kaßa 30000 mk.,

12000 mk. na 1. hypotheku ſa 72 kórzow wulke kubło,

20000 mk. na 1. hypotheku ſa tudomnu nowonatwarjenu khěžu ſ 30000 mk. wopalneje kaßy k 2. jan. 1909 po 4½ %.

Raue w Budyſchinje w póſtſkej kowarni.

8000 mk.

ßo jako 2. hypotheka ſady 17000 nalutowarnſkich pjenjes k 2. jan. 1909 na khěžu w Budyſchinje pytaja. Wopalna kaßa 33170 mk. Sa nimi pſchiňdźe 10000 mk.

Dalſche pſches

K. Raue w póſtſkej kowarni.

Telefon 629.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaſ, maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho porucža

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Liebſch,

ßudniſki aktuar ſw. ßkužby

na ßukelnſkej haßy 34

pißarnja ſa kupowanſke, hypothekſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wězy atd.

Rěczi ßerbſki.

— Telefon czišło 177. —

Pſcheßadźowanje ležomnoſczow.

8000 mk.

ſady nalutowarnſkich pjenjes ſnutſka wopalenſkeje kaßy ßo do Dobruſche pyta. Poſkiczenja chžyłe ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Kotry wulkomyßlny człowjek by jenemu rjemjeßlnikej na zyle wěſtu hypotheku 2—3000 hr. požčzik? Poſkiczenja chžyłe ßo ſ napißmom R. M. 50 poſtlagernd Bautzen na póſt dacź.

Ratarjam

k wjedźenju dawam, ſo kóždu ſymu do domu korby wuporjedźecź khodźu a nowe džełam. **Khorla Langa** na Hoſchiz haßy 44.

Kuchařki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a džełaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijownj knjeſa Heinr. Mohra.

Franz Schneider & Schulze

Telefon 626. **w Budyschinje** na kamjentnej haßy 13

ſ napſchecza ßerbſko-katholſkeje zyrkwje. **pódla hoſczenza „króny“.**

Želeſne twory — dźěłanſki grat — hodowne dary

domjaza a kuchinſka nadoba

wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho.

Ratarſki grat.

Ssanki — ſzmykacze wot 75 np. hacž do 8 mk.

Stejaki ſa bożodźěſczowy ſchtom.

Noſcherje a roły, ſczinowe pleczenje w dworje a na walſkej dróſy 14.

Subjazy lěkař Frey

w Budyſchinje

na Moltkowej dróſy 19.

Rěczne hodźiny 9—1; 3—5.

Pſchiſpomnjenje: Pſchi ßo pſchihodźazych wobſtejnoſczach w rcze präzisne dźěła bjes njebjeſkoweje platy ſ. drohich metallow.

Ssym ßo jako

ſkótny lěkař w Bukezach

ſaßydlił.

Bydlu we wobydlenju krawſkeho miſchtra Engelmanna po 1 ſkhodze.

E. Gelbke,
praktiſki ſkótny lěkař.

Džełaczerjow

pyta **tonowa dźěłatnja** we **Wětrowje** pola Njeßwaczidła.

7000 mk.

ßu hnydom wupožczicz pſches **K. Rane** w póſtſkej kowarni.

Kowarſkeho wuczobnika

k jutram pyta **G. Urban,** kowarſki miſchtr w Droždźiju.

Hólz, kotryž chze pjekarſtwo nawukнycz, namaka wuczbu a hnydom prěnje lěto pjenjeſy dóſtawa pola pjekarſkeho miſchtra **Jana Renczа** na Mužakowſkej dróſy 29.

Hódneho wuczobnika

do dobreje wuczby ſ dobrym wobkhadźenjom pyta **Emil Werner,** ſchewſki miſchtr w Rakezach.

Do Laſa!

Njedźelu 29. novembra

reje.

Pſchecželnje pſcheproſchuje **Khorla Scholta.**

Pjekarſki wuczobnik

ßo k jutram pyta na Lubijſkej dróſy cžißko 22.

Pjekarſkeho wuczobnika

k jutram pyta **J. Scholta,** pjekarſki miſchtr w Budyſchinje na garbarſkej haßy 10.

Wuczobnika

k jutram pyta **A. Strache,** krawſki miſchtr w Małym Wjelkowje.

Džak.

Sa wſchě wopokaſma luboſczíweho dźěłbracza, kiž ßu ßo nam pſchi khowanju naſcheho lubeho ſemrjeteho,

Ernſta Auguſta Mietha

w Raſchowje,

w tak bohatej měrje dóſtake, wuprajamy ſ tutym wſchěm, kaž tež woßebje kk. duchownymaj, Budeſczańſkemu zyrkwinemu pſchedſtejiczeŕſtwu a ratarſkemu towarſtwu ßwój najwutrobniſchi džak.

W Raſchowje, Hodźiju a Lětonju,
23. novembra 1908.

Srudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cžißku dwě pſchiloſy.)

Prěnja pschiloha k czišku 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. novembra 1908.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich šćitnych wikach.

23. novembra 1908.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr.	hr.
Wóły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	40—44	76—80
awstriske	41—46	77—82
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starše	32—35	65—71
4. žnadnje pizowane tóžeje staroby	27—31	57—62
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	35—38	66—70
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódše kruwy a jałojzy	30—34	60—65
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—29	55—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byki:		
1 polnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	39—42	71—74
2. žrěnjo pizowane, mlódše a derje pizowane starše	35—38	67—70
3. žnadnje pizowane	30—34	62—66
Čělata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyze	50—53	80—84
2 žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	46—49	76—79
3. žnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich razow a jich skćiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	54—56	69—71
2. mjaßne	52—53	67—69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje 21. novembra 1908 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju. 26. novembra 1908 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenica běła	—	—	—	—	9	70	10	—
" žołta	—	—	—	—	9	10	9	55
" nowa	9	55	9	85				
Rožka	—	—	—	—	8	—	8	25
" nowa	8	25	8	38	—	—	—	—
Jećmjeń	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows nowy	7	80	7	90	7	—	7	70
Hróch	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka	8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka	20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny	2	—	2	25	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	40	2	60
Pschenična muka 50 "	11	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	50	3	80	2	40	2	80
Ssloma 100 "	3	60	3	84	2	50	3	50
Prožata 990 schtuk, schtuka	8	—	22					
Pschenične wotruby	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby	—	—	6	25	6	50	7	—
Pschenični gris	—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacž — hr. — np. pschenza (žołta) wot 9 hr. 75 np. hacž 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 25 np. hacž 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 9 hr. 30 np. hacž 9 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 7 hr. 95 np.

W Budyschinje placzeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np., žołta — hr. — np. hacž — hr. — np., nowa: 16 hr. 24 np. hacž 16 hr. 75 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacž — hr. — np. nowa: 13 hr. 20 np. hacž 13 hr. 47 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 13 hr. 02 np. hacž 13 hr. 30 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

26. novembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 25 np., pschenza wot 9 hr. 60 np. hacž 10 hr. — np., jećmjeń wot 8 hr. 75 np. hacž 9 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacž 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 60 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 27. novembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 1. njedželu adventa rano w 7 hodź. farat Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin duchowny Tischer žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźěła smje duchowny Tischer.

W Libuchowje budże žrjedu wječor w 5 hodźinach žerbska adventska nutrnosć.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Oskar Marczin, njemandź. ž. w Hrubocźizach. — Martha Hilžbjeta, njemandź. dź. na Zidowje.

W **katholskej zyrkwi:** Klemenz, Florijana Hofmanna, litographa, w Budyschinje, ž.

Zemrjeli:

W **Michalskej wožadze:** 18. novembra. Eleonora Friederika swudowjena Richterowa rodź. Lehmannez se Sohlanda nad Spr., we wokrjeżnej khorowni na Zidowje, 83 l. 11 m. 8 d. — 22. Marja Ida Linkez se Ssmilneje we wokrjeżnej khorowni na Zidowje, 45 l. 10 m. 18 d.

W **katholskej wožadze:** 18. novembra. Jan Reichel, skałaŕ w Semizach, † w khorowni w Budyschinje 44 l. 9 m. 27 d. — Alois Dinser kral. wahski radźiczel w Budyschinje, 46 l. 5 m.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedželu 1. adventa smje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin farat Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popoldnju w 4 hodź. budże w Bolborzach na schuli žerbska spowjedź a žerbske kemschenje. — Pjatk 4. dezembra budże rano ½8 hodź. němska, ½9 hodź. žerbska spowjedź a ½10 hodźin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedželu 1. adventa smje farat Domaschka rano ½8 hodźin němsku spowjedź duchowny Boitz dopoldnja ½9 hodźin němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje.

Kedźbu! Pola Kedźbu!

Reinholda Neugebauera

w Budyschinje na hlownym torhoschczu 5 w Budyschinje

kupujecze s dobytkom a tunjo

= hodowne wězy. =

Kedźbujcze!

Kóždy kupz, kotryž s najmjeńscha sa 22 hriwnow twory kupi,

remontoirski czaßnik darmo dostanje.

Poruczam žměschnje tunjo žwój wulki sklad

symskich swjerschnikow, jopow, wobleczenjow, kholowow, pelerinow do wjedra, rukawatych lazow, spódnich kholowow, sokow a wschu dźěłaczersku drastu.

Hobrski wubjerk

žonjazych a holczazych zaketow.

Wulki sklad tkaninow. Seschicze po měrje.

Dźěłatnja w domje.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

žwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** k dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placzišny.

Adreßna tafla „Serbskich Nowinow“.

Schijeńja mužazeje drasty.
G. A. Kubasch, krawśti mischtr w Budyschinje, na seminarskej haßy 2.
Wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow po pomérnych placźisnach.

Mužaza drasta.
Max Udich na smutskownej lawskej haßy 3.
Wulki skład mužazeje a dźéćazeje drasty.
Wulki skład tkaninow. — Seschicźe po mérje.

Mužaza drasta.
Franc Mrštný na theaterskej haßy 4.
Wulki skład hotoweje mužazeje a hólćazeje drasty.
Seschicźe po mérje. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a žonjaza drasta.
Reinhold Neugebauer pschi hłownym torhoschću 5 porucża bohaty skład ßamodźéłaneje mužazeje a hólćazeje drasty. — Wulki skład tkaninow.

Mužaza a hólćaza drasta.
G. Sykora w Budyschinje pscheđ bohatej wéžu.
Wulki skład hotowych wobleczenjow, paletotow a jupow. — Seschicźe po mérje a skład tkaninow.

Meblowy magazin Khorle Kästnera na ßukelnskej haßy cźo. 11.
Wulki skład wscheje druźiny **meblow**.
Ssamßna molowarnja a lakérarnja.

Pschedawarnja meblow.
J. Schmoller na ßukelnskej haßy 3.
Pschedawarnja składnostnje kupjenych nowych a trjebanych meblow.

Meble a laschcze.
Hermann Oswald na hrodowskej haßy 4.
Dźélanje woßebneje domjazeje nadoby po najtunischich placźisnach.
Skład wschéch druźinow laschczow.

Domjaza nadoba.
Handrij Nowak na Moltkowej drósy 9.
Wulki skład wschéch druźinow **meblow** po tunich placźisnach.

Cźaßnikarski mischtr Otto Koban
na ßukelnskej haßy cźißlo 5.
Wulki skład mužazych a žonjazych cźaßnikow, regulatorow, sćenskich cźaßnikow, błudźakow.
Wuporjedźerarnja.

Cźaßniki a słote twory.
G. Ludwig, cźaßnikar pschi ßerbskich hrjebjach 28, ſ napschecźa starych kasarnow.

Cźaßniki a słote twory.
E. Herkner na seminarskej haßy 13. — Wschě druźiny cźaßnikow, rjecźasow, słotych tworow. — Porjedźenje dobre a tunje. Réczu ßerbski.

Cźaßniki a słote twory.
Theodor Hippe w Budyschinje.
Skład wschéch druźinow dybsacźnych cźaßnikow, regulatorow a stejatych cźaßnikow, woßebnych debjenkow.

Cźaßniki a słote twory.
Jozef Jung na ßerbskej haßy 6
porucża ßwój bohaty skład słotych tworow a cźaßnikow wscheje druźiny.

Cźaßniki a słote twory.
Pawoł Bergmann cźaßnikar
pschi drjew. wikach 6, pódła restawraz. „k Romskemu“.
Poruczam ßwój wulki skład dobrych hódnych **cźaßnikow a cźaßnikowych rjecźasow** pschecźelnemu wobkedźbowanju. Pschi porjedźenju cźaßnikow ßo rukuje.
— Réczu ßerbski. —

Słote a ßléborne twory
Reinholda Kappela na seminarskej haßy 7.
Skład słotych, ßlébornych a alfenidowych tworow.
Dźélarnja ſa nowoscze a porjedźerarnja.
Wérowanske pjerschćenje po mérje.

Woßebita dźélarnja ſa ßedłarske a pólſtrowane wéžy.
H. Sommer prjedy J. Kattner,
pschi ßerbskich hrjebjach 26.
Konjaze pschikrywy, kožane twory a schulske wéžy.

Pólſtrowane meble.
Max Wünsche na schulskej haßy 7.
Wudźélanje a pschedźélanje wschéch pólſtrowanych **meblow**. Stajny skład sofow, kožow, matrazow, gardinowych žerdźow atd.
Linoleum kładu a stwy tapezéruju po tunich placźisnach.

Ssedłarnja a tapezérowarnja.
T. Albert na hornczerskej haßy 13 a 7.
Skład kožanych tworow, konjazeho grata, pucźowanskich wéžow, nakhribjetnych méchow, gamaschow a schulskich wéžow, konjazych pschikrywow wscheje druźiny, też pscheđeschcź. Wéžy ſa pßy.

Magazin pólſtrowanych meblow
A. Lissaka na Hauensteinskej haßy 4
porucża ßwój skład sofow, kožow, matrazow po najtunischich placźisnach.

Nožerarnja a parna toczerarnja
Wilh. Heina na ßukelnskej haßy 16.
Wulki skład blidowych a dybsacźnych nožow, britwjow a nožizow, žimazych a rybowanskich maschinow, twaßnych darow.

Pschedawarnja starych wéžow.
A. Helbig w Budyschinje na Hauensteinskej haßy 4. — Skład hotowych mužazych a dźécźazych wobleczenjow. — Módre normalne dźélacźerske wobleczenja a kholowy.

Pschedawarnja schczétkow a barbicźow.
Adolf Kinicke naßl. Méjecźel Wilh. Kast na Hauensteinskej haßy 4.
Wulki wubjerk wschéch schczétkow a barbicźowych (pinslowych) tworow po najtunischich placźisnach.
Woßebitosćе: Kardecźe a włoßankowe mjecźawki.
Ssamßna dźélarnja. Włoßanki ßo kupuja.

Hudźbne instrumenty.
Khorla Reinhold (Eschenbach naßlěd.)
Pschedawarnja a porjedźerarnja wschéch hudźbnych instrumentow. Skład wschéch druźinow trunow, piskadlow, harmonikow atd.

Hudźbne instrumenty
Hermanna Jeremiasa na schulskej drósy 3.
Dobytkna kupowarnja hudźbnych instrumentow a trunow wscheje druźiny. Ssamßna dźélarnja a porjedźerarnja.

Hudźbne hrajadła.
J. Jyrch w Budyschinje.
Gramofony, fonografy hižo po 5 mk. Rejwanske a konzertowe orchestry, cźahanske a hubne harmoniki, hrajenske tysy. Wulki wubjerk plattow atd.
— Ssamßny twar automatow a porjedźerarnja. —

Woßebita pschedawarnja ſa amateurskich fotografow.
R. Huth w Budyschinje.

Fotografiski atelier.
A. Bartsch w Budyschinje na Gickelskej horje.
Dźélanje woßebnych **wobrasow** po wurjadnje tunich placźisnach. Fotografowanje w kóždym dnjowym cźasu.

Fotografiski atelier
Roberta Süßa na ßukelnskej haßy 20.
Fotografowanje woßobow, gruppow a krajiny.

Fotografiski atelier
Oskara Meistera na seminarskej haßy 6.

Drogowe klamy.
Bratraj Mérschez naßlěd. Méjecźel Erich Winter — pschi žitnych wikach 30. —
Maschinski wolij, fosforkißały kalk, rybjazy tuk ſa słót, teho runja wschě drogi a barby.

Fabrika Mischnjańskich schijazych maschinow.
Richard Otto. Méjecźel Max Otto na ßukelnskej haßy 13. — Mytowany na wschéch wustajeńzach. — Dokładne roswucźenje. 5 létne rukowanje. Pschihódne wotplacźenje.

Kłobuki.
Pawoł Ulbrich na schulskej haßy 11
porucża ßwoje składne kłobuki, zylindrowe kłobuki, koßmowe kłobuki, honćwarske kłobuki, filzowe twory.

Skład Winskich cźrijow.
C. Helma na kamjeńtnej haßy 17.
Wulki skład wscheho wobucźa. Porjedźerarnja a dźélarnja po mérje.

Cźrijowy skład.
Knüppelholz naßl. na jerjowej haßy 11
— Wulki skład cźrijow ſa mužow a žony. —
Ssamßne ruczne dźélo. — Porjedźenje tunjo.

Wobnucźe.
Max Schückel na bohatej haßy 18.
Wulki skład woßebnych a hódnych mužazych, žonjazych a dźécźazych schórnicźkow. Wudźélanje po mérje. Ssamßna porjedźerarnja w domje.

Pschedawarnja pschedeschcźnikow a kijow.
Eduard Schotty naßlěd. A. Rudert
— na bohatej haßy 26. —
Najstarscha woßebita pschedawarnja w Budyschinje.
Sakoženа 1847. Porjedźerarnja doma.

Fabrika kijow a pschedeschcźnikow
Kurta Pfeiffera na bohatej haßy 29.
Prěnja fabrika pschedeschcźnikow a pscheßłóncźnikow.
Wulki skład wukhodźowanskich kijow a trubkow.
Porjedźenje a poczehnjenje ßo ſa 2—3 hodźiny wuwjedźe. Najlépschi wudźélk po najtunischich placźisnach.

A. & W. Neuhahn

na ſerbſkej haßy 4, w Budyſchinje. Telefon 449.

Klankaza (pópjaza) klinika.

Porjedźenje klankow,

też pola naju niż kupjenych **klankow,**
ßo w naju

ßamßnej klankazej klinizy

derje, tunjo a ſpěſchnje wobſtara.

Wulki ſklad wſchěch

klankazych wobſtatkow,

jako

wſchěch druźinow
klankazych hłowow, czełow,
rukow, nohow,
ſchitych klankazych perükow

wſchelakeje druźiny.

Klankaze ſtupnje. Klankaze ſchtrympy.

A. & W. Neuhahn.

K hodam

poručam **wulki wubjerk**

pſchedeſchćźnikow,

wukhodźowanſkich kijow,

tobakowych trubkow

po ſnatych tunich płaćiſnach

Ed. Schulze nasl.

Pódla hoſeźenza „winoweje kicze".

w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Ludwig Kuhlmann

mějeczel **Erich Hecht**

w Budyſchinje

w kupnizy (radnej pinzy) | pſchi hłownym torhoſchczu

porucza jako pſchihódne

hodowne dary

teppichi

wſchěch wulkoſćow a druźinow
hiźo po 6 mk.,

ložowe pſchedložki

hiźo po 1 mk.,

portiery

garnitura hiźo po 5 mk.,

błidowe pſchikrywki

ſe ßukna, płyſcha atd.,
hiźo po 2 mk.,

ſoſowe pſchikrywki,
běhanſke tkaniny

wſchěch ſchěrjow a płaćiſnow,
meter hiźo po 50 np.,

angorſke koże,
koſaze koże

wſchěch wulkoſćow a płaćiſnow,

gardiny

meter hiźo po 30 np.,

vitraże

na žołcź, běłe a pißane,
wotměrjene a wot krucha

— linoleum —

teppichi, běhacze,

tworu w rolkach.

Hodowne wupschedawanje.

Woßebite składnoſtne kupje:

Draſtne tkaniny Zibelinojte,
nětkole meter 50 np., wobleczenje Mk. 3 —

Draſtne tkaniny Koßmikate tkaniny, jendzelſke tkaniny, blusowe tkaniny
nětkole meter 60 np., wobleczenje Mk. 3 60

Draſtne tkaniny jendzelſkeho ßłoda, cziſtowołmjane beige
nětkole meter 70 np., wobleczenje Mk. 4 20

Draſtne tkaniny zibeliny, blusowe tkaniny, ßukno
nětkole meter 80 np., wobleczenje Mk. 4 80

Cziſtowołmjane koſtumowe tkaniny, cziſtowołmjane cheviоty
nětkole meter 90 np., wobleczenje Mk. 4.50

Draſtne tkaniny. Lěczne a blusowe tkaniny, cziſtowołmjane cheviоty
nětkole meter 1 mk., wobleczenje mk. 6 —

Draſtne tkaniny laſchczikate a ßmuhate tkaniny, covercoaty
nětkole meter mk. 1.10, wobleczenje mk. 6 60

Draſtne tkaniny
cziſtowołmjane koſtumowe tkaniny,
cziſtowołmjane kaſchczikate draſtne tkaniny
nětkole meter mk. 1.15, wobleczenje 6.90.

Draſtne tkaniny jendzelſke a blusowe tkaniny, cziſtowołmjane cheviоty
nětkole meter mk. 1.25, wobleczenje mk. 7 50

Draſtne tkaniny jendzelſke cziſtowołmjane koſtümowe tkaniny, ßmuhate ſatinowe ßukno
nětkole meter mk. 1.30, wobleczenje mk. 7 80

Draſtne tkaniny
cziſtowołmjane zibeliny,
cziſtowołmjane lěczne tkaniny
nětkole meter mk. 1.40, wobleczenje mk. 8.40

Draſtne tkaniny koſtumowe tkaniny, cziſtowołmjane
nětkole meter mk. 1.50, wobleczenje mk. 9 —

Draſtne tkaniny cziſtowołmjane kaſchczikate ßuknojte tkaniny
110 cm ſchěroke,
nětkole meter mk. 1.60, wobleczenje mk. 9.60

Draſtne tkaniny jendzelſke tkaniny a ßmuhi, 110 cm ſchěroke,
nětkole meter mk. 1.80, wobleczenje mk. 10 80

Draſtne tkaniny jendzelſke tkaniny, ſatinowe ßukno, 110 cm ſchěroke
nětkole meter 2 mk., wobleczenje mk. 12 —

wołmjane mußeliny nětkole meter 80 np., 90 np., 75 np. hacz 65 np.

Velourowe a koſchlaze barchenty.

Zbytki a wobleczenja krótkeje měry.

Dźělba zidźanych tkaninow ſa wobleczenja a blusy.

1 dźělba

žonjaceje drasty,

ſo bych ju wotbył, po **wurjadnje tunich placźiſnach.**

Schórzuchi.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcź ſa **hodowne kupowanje.**

Jan Jurij Pahn

Winowa pschedawarńja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy czíßło 18 ſ nutskhódom na theatrowej haßy
porucza ßwoje derje wothladane

běle a czerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapoczatka mojeho dwazyczílětneho wobſtacza ßym ßo pschezo prózował, **jenoż woprawne wino** pschedawacz, kotryż je ſtrowoſczi ſpomóżne.

Dokelż w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajeny **jara wulki ſklad** wudżeržuju kotrež ßo ſ wudawkami ſa puczowanje njepodroża, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatoczinoſczam** ßo hodżaze, tuńſcho pschedawacz, hacż hdyż ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßlacz dadża. Pospytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiż hiſchcze moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědczi.

Wupſchedawanje.

Wulku dżělbu
hólczazych wobleczenjow,
paletotow a jupow
ſ 10 hacż 30 prozentami poniżenja placżiſny
wupſchedawam.

S dobom poruczam ßwój wulki ſklad
mużazeje draſty,
wobleczenja, paletoty, jupy, pelerinow do wjedra, ſpanſke ßuknje a **lazy** atd.

Pſchi lawſkich hrjebjach w „Sſerbſkim Domje". **Ed. Fritsche.** Pſchi lawſkich hrjebjach w „Sſerbſkim Domje".

Schtóż chze ßebi
drjewjanzy,
drjewjane a ſilzowe ſtupnje
a tež
kožane czrije
tunjo nakupicz, njech ßo direktnje do **drjewjanzatnje**
Oty Hebera
na ßerbſkej haßy 9 wobroczi.
Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Bożodżěſczowe dary,
dary k kwaßej, k ßlěbornemu kwaßej
a k narodninam
poruczam w najbohatſchim wubjerku
w **porzlinje, kamjeninje, ſchkleńzy. majolika** a **nippes.**

Klanki (póþy)
ſdraſczene a **njeſdraſczene,**
klankaze cżěła, klankaze hłójczki,
dokelż tele wěży njechcam wjazy dale wjeſcz, pſchedawam je ſ 20% rabatta.
Klankaze ſerwißy w bohatym wubjerku.

Hermann Gläsel
w Budyſchinje
pſchi lawſkich hrjebjach 4 **w „Sſerbſkim Domje".**
Tunje placżiſny. —— Sſwědomite poßłużenje.

Njeje żaneho wużitniſcheho
hodowneho dara,
kotryż by ſ dobom praktiſka trjebanſka wěz była, dyżli

ſtupnje a ſchkórnje.

S tajkim darom pſchihotuje ßo ſawěſcze kóżdemu
hodowne wjeßele.

Kristellerec črijownja

je najpſchihódniſche kupowanſke żórło ſa
trajne ſchkórnje na drohu,
kotrež nohu pſche mokrotu a ſymu wobarnuja.
Woßebje k hodownym daram ßo pſchihodżaze
woßebne cżopłe podſchite
domjaze a puczowanſke wobucże,
wobucże na bal a do towarſtwa,
ſilzowe ſtupnje a tofle,
ſilzowe, pjelſczowe a liſchcze ſchkórnje,
gumijowe ſtupnje a gamaſche.
Hobrſki wubjerk. Jara tunje placżiſny.
Po hodżoch je dowolene faměnicz.

Pawoł Kritseller,

prěnja a najwjetſcha cżrijownja w Budyſchinje.
Saložene 1879. Saložene 1879.
W Budyſchinje, na bohatej haßy cżo. 29.
Telefon 168.

Kosaze kože,
howjasu kožu,
wowczu kožu,
wowczu wolmu,
kaniklaze kože,
czelaze kože,
kaž tež wschě druhe kože po najwyschschich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žerbšlej katholskej zyrkwi
a **pschi žitnych wikach 11,**
ſ napschecza „skoteje hwězdy".

Skladownja
drainěrowanskich rolow
w Lětonju.
Poručam
drainěrowanske roly
wschěch wulkoscžow,
konjaze korta,
žwinjaze korta
nakožneje a runeje formy,
prožaze korta
ſ prěkuschom a bjes njeho,
plestrowanske platy
(diagonalne a kschižne mustry),
wudymanske roly
shibnjene a rune,
po fabrikskich płaczišnach.
Emil Dietrich
w hoscženzu w Lětonju.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne kola wot
H. Möbiusa a žyna,
fabrika koscžoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Wósk k krjepjenju
krejwanskich kubjow
naj lěpscheje hódnoscže
je dostacž pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu,
pisarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje druziny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje ležomnoscžow,** srjadowanje sawostajenstwow a džělenja herbstwow, na pscheßadžowanje pschedawanje ležomnoscžow, žwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž žym dołhe léta ſ rěčnikowym sekretarom byk, žo najlěpsche wobstaranje sarucža.

Hodowne wupschedawanje
po
wurjadnje tunich płaczišnach.

Tkaniny sa stwinske běhacze meter po **40** np.
Blidne pschikrywy (deki) se žukna, žomota, plyscha, hižo po **1.30.**
Ložowe pschikrywy, běle, pišane, hižo po **1.90.**
Wupjerki, hotowe seschite, hižo po **3.25.**
Zychi, hotowe seschite, hižo po **2.25.**
Ložowe płachty, hotowe seschite, hižo po **90** np.
Barchentowe koschle, pišane, běle hižo po **1** mk.
Normalne koschle, hižo po **1** mk.
Rukawate lazy, jara tunje, hižo po **1** mk.
Spódnje žuknje, barchentowe, žuknjane po **90** np.
Schtalty se spiralnymi pjerami hižo po **1** mk.
Nahlowjaze shawle, wolmjane, chenillowe, hižo po **75** np.
Džěczaze khapy, žuknjane, plyschowe hižo po **50** np.
Džěczaze jeczki a **mantlki** hižo po **75** np.
Džěczaze trikoty ſ rukawomaj hižo po **50** np.
Pjelscžowe khornarje na wulki wubjerk, hižo po **85** np.
Garnitury, mussy a **boy** hižo po **75** np.
Hospodarske schórzuchi, barbunjepuschczate, hižo **70** np.
Schórzuschki, běle a pišane, hižo **25** np.
Džěczaze schórzuchi, barbunjepuschczate, po **35** np.
Blidowe pschikrywy (deki) běle a pišane, hižo po **60** np.
Wutrěwanske rubischcža, barbunjepuschczate, $^1/_2$ duzenta hižo po **1** mk.
Trjenja, běle a pišane, $^1/_2$ duzenta hižo po **1.60.**

Dawamoj rabattowe zedle!

Philippi & Co.
na bohatej haży 3.
Telefon 488.

Hotowe poßleschcža
najlěpschu tworu bjes procha, punt po mk. 2.—, 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 4.50 a 6.—,
hotowe poßleschcža, pscheschiwane pschikrywy (deki), wupjerkowe tkaniny, pišane zychi, ložowe płachty,
jara płaczišny hódno poručža
Curt Wällnitz
na žukelnjej haży 9.
Telefon čžišlo 405.
Njewjeschčinske poßleschcža.

Pisarnja
sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy čžo. 1
po 1 schodže, hoscženz Gambrinus.
Max Frenzel.

Tunje zigary!
100 schtuk
3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.
roscženka
zigarowa pschedawarnja Havanna
w Draždžanach 6.

Linoleum-
teppichi a běhacze
w 5 wulkoscžach
w inlaidže, granicze abo **poczischczane.**
Wóskowany plat, gumijowe deki, podložkowe tkaniny
kupujecže najtuńschto
pola
Kurta Wällnitzy
na žukelnjej haży 9.

We wulkim wubjerku

kuski

na **bożodźěšćowy ſchtom,**

jako:

: : hodowne dary : :

taflowu ſchokoladu, marzipanowe wěžy, bonbonniery, kakao, čaj, póprjanzy, konfekty, biſquity a **bonbony**

porucža

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ſukelnſkej haßy 12.

Schtrumpy,

ſoki,

ſchtrykowane a walkowane,

džěčzaze wobleczenja, ſpódnje kholowy

wſchitkich ſchěrjow,

koſchle, rukajzy, turnowanſke wobleczenja

„Reform“ ſa hólzow a holzy.

chenillowe rubiſchcza

najnowiſchich muſtrow,

rukawate lazy

płaczišny hódno porucža

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

K hodam!

Pſchedeſchczniki

hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najwoßebniſchim wudźělkam,

tobakowe trubki (fajfy)

a wukhodźowanſke kije

po najtuniſchich płaczišnach porucža

Otto Brand

na Hauenſteinſkej haßy čišło 1.

Wuporjedzenje ſpěſchnje a tunjo.

Budyſka fabrika zokrowych tworow

filiala: ſ parnym czěrjenjom : : 6 na kotołſkej haßy 6 : : na bohatej haßy 16.

F. A. Trumplera

mějeczel A. Voye

porucža

kuski

na

bożodźěšćowy ſchtom

ſe ſchokolady a fondanta, ſ jeſchcza a biskwita,

woßebje dobry biſkwit

na bożodźěšćowy ſchtom,

ſchokoladu a marzipan,

Häberleinowe Nürnbergſke tykanczki,

kaž tež najlěpſche

póprjanzy,

woßebitoſcz: **bonbony pſche kaſchel,**

najlěpſchi ſrědk pſche dybawoſcz a kaſchel.

Khoſejowe, čajowe a kakaowe bonboniery.

Wſcho ſamßny wudźělk.

Najtuńſche kupowanſke zórko.

Kamjeń kóždemu ſ wutroby padnje,

kotryž ſrebi

ſchijazu maſchinu, žimazu maſchinu, jěſdne kolo abo **piſkaze inſtrumenty**

na pſchihódne wotpłaczenje ſ wjazylětnym rukowanjom kupi pola

Hermanna Karlusa

pſchi žitnych wikach czo. 2.

Žane klamy, teho dla najtuńſche wobliczenje płaczišnow.

Max Schückel

w Budyſchinje na bohatej haßy

ſwój wulki ſkład jenož **hódneho**

wobucza

po wſchelakich płaczišnach porucža.

Najſprawniſche poßłužnjenje ſo pſchilubja.

Bjelješowe kholowy
po **3 mk.**, 2.25, 1.65.
Bjelješowe koschle
po 3.50, 2.75, 2.25.

Posamenty, zanki, hanty.

Schtrykowanske wokmu.

Schtrykowanske wokno
4 pory **95** np.
3 pory **95** np.
bjes konkurrenzy tunje.

Kodowne pschedawanje
w Schorjelskej kupowáni
Jana Schafa
w Budyschinje
na bohatej haßy 29.

Schtrykowanske wokmu.

Pótniki po 65 np.
Rukawate lazy po 1 mk.
Schawle po 2 mk. 95 np.
Paßy po 20 np.
Schlipsy dug. po 95 np.
Khornarje.
Manschety.
Schemisety.
Schórzuchi po 25 np.
Dżěczoge khapy.
Schenillowe rubischcża
po 95 np.

Za Rabatt 3
schwalcże 10 prozentow
privatni 4 prozenty.

Pospyt pschelhwatuje!

Pratana

je najlěpsche narunanje sa butru a wubjerne k pjeczenju. Kołacże s njej kraßnje skłodża.
Punt jenož po **90 np.**
Fabrikski skład:
na Hoschiz haßy 14.
Wotewrjene wot 8—½1, 2—8. Njedźelu samknjene. Na wßy so s póstskim dobĕrkom franko sćele.

Kóždy, ktoryž chce sebi **dobry** a **tuni** czaßnik kupicź, abo kotryž chce sebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Gurtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5

Jencz pschedawa a porjedźa sa swoje dźĕło sprawnje rukujo. — **Proschu, zebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

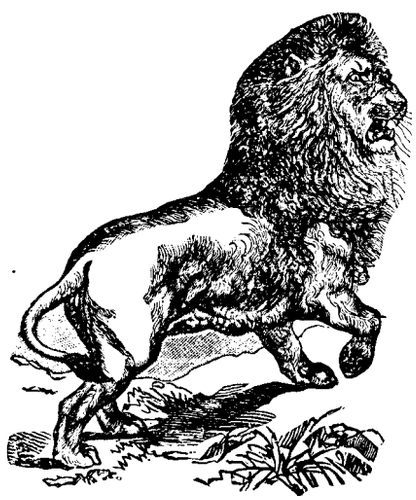

K symskemu czaßej swój derje srjadowany skład

kožuchowych wĕzow

kollierow a tykaczow (muffow)
we wulkim wubjerku,
koże k podschiczu a wobßadzenju, nohowe korby, nohowe mĕchi a pschikrywki.
Mužaze a **žonjaze kožuchi** so po **mĕrje** najspĕschnischo seschija.
Zylindrowe a **filzowe klobuki, wojerske, sastojniske, schulerske** a **zivilne mĕzy.**
Porjedźenje spĕschnje a tunjo.
Sajecze, tkhórjaze, szornjaze a kunjaze koże
po najwyschschich płaczisnach kupuju.

Emil Kurze

na swonkownej lawskej haßy 18.

Jĕdźne a khosejowe sznobje

kaž tež wschĕ druhe porzlinowe, kamjeninowe schkleńczane tworby najtunscho poruczam.

Dźĕlba **wulkich klankow** (pópow) so niże nutskupowanskeje płaczisny pschedawa.

Ernst Ullrich na schulerskej drósy 12.

Rjanu rzanu muku
po starej płaczisnje,
polcz, suscheny, punt po 70 np.,
czerstwy jĕdźny gris,
lohko so warjazu dobru
lanu muezku
poruczа
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 5. decembra 1908.** **Lětnik 67.**

Swětne podawki.

Sakski nowy wólbny sakoń

je so ßrjedu w druhej komorje dowuradźił a pschećźiwo kłoßam nationalliberalnych, ßwobodomyßlnych a jeniczkeho sozialdemokrata pschijał. Po nowym wólbnym sakonju budże so tajnje a direktnje ſ papjerkami kłoßowaćź. Wuſwolerjo so do tſjoch rjadownjow dźěla. Wuſwolerjo prěnjeje rjadownje maja po ſchtyrjoch kłoßach, druheje rjadownje po dwěmaj kłoßomaj a tſećźeje rjadownje po jenym kłoßu.

Do **prěnjeje rjadownje** ßłuſcheja: a) wuſwolerjo, kotſiž pschi skónczenju wuſwoleŕſkeho ſapißa leżomnoſćź abo ſakońſke wuźiwanje jeneje w Sakſkej leżazeje leżomnoſćze wobßedźa, na kotrejž ſ najmjeńſcha 100 dawſkich jenoſćźow leži, abo ſ kotrejež ſ najmjeńſcha 4 hektary ratarſtwu, hajniſtwu abo ßadarſtwu ßłuża, abo ſ kotrehož so ſ najmjeńſcha jedyn hektar k ſahrodniſtwu abo winizarſtwu wužije;

b) wuſwolerjo, kotſiž ßu lěto do ſeſtajenja wuſwoleŕſkeho ſapißa ſa wjazy dyžli 2200 hriwnom dokhodow dawk dali;

c) wuſwolerjo, kotſiž maja jako kralowſzy, khěžorſzy, politiſzy, ſchulſzy, gmejnſzy abo privatni ſaſtojnizy ſ najmjeńſcha 1800 hriwnow lětnych dokhodow;

d) wuſwolerjo, kotſiž do pſchemyßkoweje komory woleja;

e) wuſwolerjo, kotſiž móża ßwoju wědomoſtnu ſdźěłanoſćź ſ wopißmami dopokaſaćź, kotrež ſa jenolětnu dobrowólnu ßłużbu doßahaju.

Do **druheje rjadownje** ßłuſcheja wuſwolerjo, kotſiž k prěnjej rjadowni njepſchißłuſchejo ßu 50. lěto žiwjenja pſchekročili.

Tſećza rjadownja ſ jenym kłoßom ſe wſchěch druhich wuſwolerjow wobſteji, kotſiž wuměnjenja prěnjeju rjadownjow njedopjelnjeja.

Sa wulkoměſta Draždźany, Lipſk, Kamjenizu, Plawno a Zwikow so wólby po měrach ſawjedu.

Wólbne wokrjeßy woſtanu, kajkež ßu hač dotal byłe. S zyła ßu so wſchě poſtajenja wuwoſtajiłe, ſ kotrymiž by so wuſtawa pſcheměniła, k kotrejuž pſchijećźu byſchtej po tajkim dwě tſećźinje komorinych kłoßow trěbnej byłej. Konſervativni běchu so roßßudźili, dotalny wólbny ſakoń ſ hidźenym indirektnym wuſwolenjom na kóždy pad wotſtronicź. Dokelž so liberalnym wo noworosdźělenju wólbnych wokrjeßow njemóžachu dorěčeć, móžachu wólbny ſakoń jenož tak daloko pſcheměnicź, hač k temu jednora wjetſchina kłoßow doßahaſche.

Pſchi debattach konſervativni a liberalni wjazy króćź ſ wulkej wótroſćźu do so ſraſychu. Liberalni ßu so wot ſpočzatka hač do kónza jako mužoju njewobſtajneho khablazeho ſmyßlenja pokaſali. Najprjedy běchu ſ konſervativnymi kompromißowy nacźiſk wólbneho ſakonja dowuradźili, na dobo pak so roſmyßlichu a nochzychu wo kompromißu niczo wjazy wjedźećź. W poßlednim poßedźenju so ſaßo wo ponowjenje kompromißa prózowachu. Nationalliberalni běchu ßebi wotmyßlili, wólbny ſakoń na tajke waſchnje pſcheměnicź, ſo by jim ſ nowowólbami wjetſchina ßydłow pſchipadła. Dokelž so jim to njeje poradźiło, ßu nětko jara hněwni. Ssejmowej konſervativnej wjetſchinje ſtajnje porokuja, ſo wona jenož ſ ratarjow wobſteji. S tym chzedźa woni pola pſchekupzow, fabrikantow a rjemjeßlnikow měnjenje ſbudźicź, ſo konſervativni jenož ratarſke intereßy w ßejmje hladaju. Měſchczenjo a wſchitzy induſtrielni dyrbjeli teho dla jenož liberalnych ſaſtupjerjow do ßejma ßłacź. Konſervativni dyrbjeli tola wjele bóle, hač je so to dotal ſtało, na to pokaſowacź, ſo ſe wſchitkich 82 ßobuſtawow druheje komory jenož 21 k ratarſkemu powołanju pſchißłuſcha.

Samolwitoſcź němſkeho khěžorſtwoweho kanzlera.

Poßlednje roſrěčenja němſkeho khěžora ſ wukrajanami, kotrež ßu so njedawno w nowinach na ſjawnoſcź dake, ßu ſ naſtorkom k žadanju byłe, ſo njeßměł khěžor w pſchichodże bjes wědomoſcze a pſchihłoßowanja khěžorſtwoweho kanzlera ſjawnje rěčeć. W khěžorſtwowym ßejmje ßu teho dla ſańdźeny tydźeń ßwobodomyßlni, ſozialdemokratojo, zentrumſzy a Polazy pſcheměnjenje wuſtawy a wobkhodneho porjada khěžorſtwoweho ßejma namjetowali. Khěžorſtwowy kanzler a jeho naměſtnik dyrbitaj ſa wſchě khěžorowe ſkutki, kotrež maja na ſwonkownu abo ſnutſkownu khěžorſtwowu politiku wliw, ſamolwitaj bycź. Khěžorſtwowy ßejm dyrbi prawo k wobſkorženju pſchi hakle ſakožomnym ſtatnym ßudniſtwje w Lipſku měcź. Sozialdemokratojo ßebi ßamo žadaju, ſo dyrbi pſchipowjedźenje wójny niz jenož wot pſchihłoßowanja ſwjaſkoweje rady, ale też wot pſchihłoßowanja khěžorſtwoweho ßejma wotwißowacź. Jednanje w khěžorſtwowym ßejmje ſměje drje ſ cźežka někajki wuſpěch. We ſwjaſkowej radże pak ßebi ſaſtupjerjo němſkich krajow ani njeſwěrja něſchto namjetowacź, ſ cźimž měło so khěžorej ſakaſacź, ſjawnje a ßwobodnje rěčeć.

Schkitanje dźěłaczetkow a młodoſtnych dźěłaczerjow.

Pſchi wuradźenju khěžorſtwoweho ßejma wo žonjazym dźěle je so wobſamkło, ſo ma so žonjaze dźěło w fabrikach ßobotu na 8 hodźin ſamjeſowacź. Druhe dny ßmě so, hdyž so dźěło kopi, wſchědny dźěłanſki cźaß wot 11 hodźin na 12 hodźin powyſchicź. Liczba tajkich wuwſacźnych dnjow ma pak so na najwyſche na 40 wobměricź.

Wunoſchk prěnjeho wuradźenja wo finanznej reformje.

Sozialdemokratojo a Polazy ßu so wſchěm nowym dawkam ſarjekli. Sawoſtajenſtwowemu dawkej bychu pak ſozialdemokratojo pſchihłoßowali, hdy by wón 200 milijonow hriwnow wunjeßł. Hewak ßu ſa palenzowy monopol konſervativni a khěžorſtwowa ſtrona, nationalliberalni a hoſpodarſke ſjednoczeńſtwo. Pſchecźiwo njemu ßu zentrum a ßwobodomyßlni. Sa powyſchenje piwoweho dawka ßu wſchě ſtrony, jenož hoſpodarſke ſjednoczeńſtwo ßebi druhe ſtupjenjowanje żada. Sa tobakowy banderolny dawk ßu konſervativni a khěžorſtwowa ſtrona. Pſchecźiwo banderolnemu dawkej, tola ſa tobakowy dawk druheje formy ßu zentrumſka ſtrona, ßwobodomyßlni a hoſpodarſke ſjednoczeńſtwo. Sa winowy dawk je wjetſchina konſervativnych a khěžorſtwowa ſtrona. Nationalliberalni ßu ſa wyſchſchi dawk na ſchumjaze wino. Zentrum je drje ſa winowy dawk, tola ſa druhu formu. Dawkej na płun a elektrizitetu konſervativni a khěžorſtwowa ſtrona pſchihłoßuja, nationalliberalni a ßwobodomyßlni ßu pſchecźiwo njemu. Zentrumſka ſtrona ma wjele wobmyßlenjow pſchecźiwo njemu a hoſpodarſke ſjednoczeńſtwo je jón ſacźißnyło. Sa dawk na reklamu a nawěſchtki ßu konſervativni a khěžorſtwowa ſtrona, ßwobodomyßlni ßu ßo pſchecźiwo njemu wuprajili, mjes tym

so žu zentrum a nationalliberalni sa plakatowy, tola niz sa nawěschtkowy dawk. Pschečziwo sawostajenstwowemu a wojerskemu dawkej a pschečziwo fiskužowemu herbowanskemu prawu žu konservativni, nationalliberalni a hospodarske sjednočeństwo. Hacz dotal žo po tajkim sa žadyn nowy dawk njeje žana dožahaza wjetschina namakała.

Djeżaczowarski porto do Ameriki.

Němske póstske sarjadnistwo je žo rosžudžiło, wobkhad se sjednoczenymi statami poknózneje Ameriki s poniženjom porta spěchowacz. Porto sa listy s Němskeje do Ameriki je žo teho dla sa kóžde 20 gramow wot 20 nowych pjenjezkow na 10 nowych pjenjezkow ponižik. Runje tak žu tez sjednoczene staty poknózneje Ameriki porto ponižike. Jendželska je w póstskim wobkhadze s Ameriku Němskej s dobrym pschikkadom do prědka schła a s tym dobry wuspěch měła. Listny wobkhad mjes Jendželskej a Ameriku je wot teho czaža w tajkej měrje pschiběrak, so je póstska kaža wjazy dokhodow prjedy měła. Poniženy póstski tarif wot 1. januara 1909 płaczi.

Italski lud pschečziwo Awstriskej.

Dla njepschečelskeho smyžlenja awstriskich Němzow pschečziwo italskim studentam we Winje je žo italski lud žylnje rospyrił. W Romje žo w shromadžisnje pod hokym njebjom najwótrische žkowa pschečziwo Awstriskej rěczachu. Ssejmszy sapóžkanzy, kotsiž žo hewak pschečziwjeja, hdyž dyrbja pjenjezk sa wójsko pschiswolicz, žebi s pschihkožowanjom požkucharjow wójnu pschečziwo Awstriskej žadachu. Knjezerstwo žebi njeswěri, rěcznikam wobaracz, tola wone s druhich garnisonow wojakam pschińcz da, so bychu měr sdžerželi Vatikan, awstriske a němske póžkanzstwo žu žo s wojakami wobstupike a žo wo dnjo a w nozy krucze stražuja. Italszy njejžu ženje pschečzeljo Awstriskeje byli a žo trojoswjaska jenož džeržachu, dokelž mějachu s njeho politiski dobytk. Po krwawych pukach mjes italskimi a němskimi studentami we Winskej universicze njeje w Italskej žaneho sdžěkaneho czlowjeka, kotryž njebył s najhkubschej hidu pschečziwo Awstriskej napjelnjeny. Akademiski senat a měschczanszy sastupjerjo w Romje sympathijowe adreży „woporam němskeje brutalnosce" sczelu. Nowiny wurasy trjebaju, jako dyrbjała Italska Awstriskej wójnu pschipowjedžicz. Poždednje dny njebě nikomu radžicz, w Romje němski rěczecz. Někotrych Finlandskich mějachu dla jich rysych włožow sa Němzow a chzychu jich nabicz, a jedyn dopižowar finlandskich nowin móžesche žo jenož na to waschnje pukow sminycz, so w najwjetschim strasche: „Prjecz s Awstriskej!" wołasche. Pschi nětczischich schmatańzach na Balkanje awstriske knjezerstwo njemudrje czini, hdyž žo žwojich žlubow, kotrez je w nastupanju sałoženja italskeje universitу w Triesce dało, njedžerži.

Nahły žud w Prasy.

Awstriski khežor Franz Josef je žrjedu na dnju žwojeho 60-letneho knjezerskeho jubileja Prażanow se skej wobradu — s nahłym žudom — pschekhwatał. Poždednl tydžeń žu žo njemery w Prasy dla shromadnych wukhodow němskich studentow w pižanych czapkach a barbach po pschikopach ponowike. Namołwjeni wot němskich žejmskich póžkanzow žo němszy studentojo tychle shromadnych wukhodow njewostajeja, njedžiwajo na to, so teho dla žo krej pscheliwa a so wobkhod w měsce czerpi. Rossłobjene czeske wobydlerstwo, kotrez ma tele wukhody sa skschiwdženje czeskeho luda, je žo s hněwom k njepschečelnosczam pschečziwo němskim studentam a pschečziwo němskim wobydlerjam storhnycz dało. Czahej němskich studentow žu drohu sastupili a někotrych s nich žu nabili. Polizistam a žandarmam, kotsiž mkodžinu s drohi honjachu, žo ta spjecžowasche, a pschi tym je bohužel jedyn wachtmischtr jeneho schežnaczelětneho hólza sarubał, wjele druhich je žo krwawych srubało. S tymile podawkami žo lud nanajhkubscho roshori. Na kralowych Winohradach barikady natwarichu a pkunowe latarnje hažnychu. Do polizistow, žandarmow a dragunarjow kamjenje a žabki mjetachu, kotrychž rosbuchanje měnjenje sbudži, so žo tsela. Polizistojo teho dla revolwry wucahnychu a do luda tselachu. Wjele wožobow žo s kulkami srani. Jeneho potseleneho a czežkosranjeneho muża dyrbjachu do hojernje donjesc. Tsjo druhy potseleni žo doma hoja.

Mjes tym so žo Czechojo s Němzami w Prasy bijachu, awstriszy ministrojo we Winje radu składowachu, kak bychu měr w Prasy sažo postajili. Po napominanju ministerstwoweho pschedžydy barona Bienerta, běschtaj czeskaj ministraj swólniwaj, wscho spytacz, so by žo Prażske wobydlerstwo směrowało. Němszy ministrojo pak žo sarjeknychu, němskich studentow k temu pohnucz, so bychu žo na khwilu shromadnych wukhodow po Prażskich drohach wostajili. Němszy ministrojo tez pschečziwo temu protestowachu, so by žo němskim studentam sakasało, w pižanych bantach a czapkach po Prażskich drohach czahacz. Duž drje knjezerstwo njeje žaneho druheho žrědka wjedžało, s kotrymž by Prahu směrowało, hacz wuwołanje nahłeho žuda w Prasy.

Na sałožku nahłeho žuda je Prażske polizajske sarjadnistwo sakasało wschě shromadžisny a czahanja po drohach, dale noschenje towarstwowych a druhich wotsnamjenjow, runje tak noschenje a wuwěschenje khorhojow s wuwsaczom khežorstwowych a krajnych barbow, tak tez kóžde demonstrativne wudebjenje domow a pschedawarnjow.

Poswjeczenje sakładneho kamjenja noweho němskeho universitneho twarjenja, kotrez dyrbjesche žo tón žamy džeń stacz, je žo s wuwołanjom nahłeho žuda wotstorczicz dyrbjało. Mjes tym so běchu žo k temu w dworje Klimantskeje zyrkwje mnosy němszy studentojo shromadžili, polizajski sastojnik pschińdže a pscheđ zyrkwju stejazemu profesorej Preschi praji, so dyrbi žo poswjeczenje sakładneho kamjenja wotstorczicz, dokelž jc žo nahły žud pschipowjedžił.

Po wosjewjenju nahłeho žuda je na dobo njemer a hołk w Prasy wocžichnył. Praženjo nimaja nětko wjazy pschiczziny žo na czahi němskich studentow hněwacz. Postajenje nahłeho žuda njejžu pschekrute. Wjeczor we 8 hodžinach dyrbja žo hłowne khežne durje samknycz, tola hosczenzy žmědža wotewrjene wostacz a hosczo w nich wostacz. Duž drje wobkhad pod nahłym žudom njebudže wjele czerpicz.

Mobilisazija awstriskeho wójska

žo zyle s czicha wotměwa. Awstriske nowiny nježmědža wo tym niczo pižacz. Nowiny, kotrez žu powjesce wo mobilisaziji pschinježke, žu žo hnydom konfiskowake. Jedyn němski pschekupz, kotryž po Awstriskej pucżuje, wot tam do Němskeje pische, so wschudže na żelesnizach wojerske czahi s wojakami a wójnskej potrjebu setkuje. Pschi czornohórskich a žerbskich mjesach žo s awstriskimi wojakami wschěch druzinow mjerwi.

S Prahi je tam w garnisonje leżazy 75. pěschi regiment schtwórtk popołdnju s dwěmaj wožebitymaj czahomaj do Bożnije wotjěł. W Prasy žo powjeda, so žo zyła Prażska garnisona hacz do jeneho bataillona do Bożnije póscżele. Tez s druhich czěskich garnisonow žu muzstwa k bożnisko-žerbskim mjesam wotjěle.

Krwawna srażka awstriskich wojakow s jenej czornohórskej czrjódu.

Pschi czornohórskej mjesy je pjecża žrjedu patrouilla 38. awstriskeho pěscheho regimenta do jeneje czornohórskeje czrjódy srasyła. Czornohórzy žu pjecża dżewjecz wojakow a wjednika patrouille, wyschscheho leutnanta Breitera, sarubali, druhich wojakow pak sajeli. (Dyrbi žo hakle wocżakacz, hacz žo tale powjesc jako wěrna wobkrucżi.)

Awstriska patroilla w Sserbiji.

Pola Wulkeje Gradiny je awstriska patroilla na žerbsku semju pscheschła. Sserbojo s tšelenjom hrożachu. Wjednik patroille, kotryž chzyshe krejpscheleczu sadžewacz, sawoła: „Njetšelcze, hdyž niczo njeczinimy!" a žo s patroillu wróczi. Na brjosy reki Driny s napschecża wulkeje wšy Rawowinzow w Sserbiji žu žo kanony postajike.

Wuspěch pucżowanja žerbskeho ministra Milanowicża

po europiskich dworach je pjecża jara njespokojazy. Milanowicz je pjecża dopižarjej ruskich nowin „Noweje Wrjemja" rjekł, so je žo na žwojim pucżowanju po Europje pschežwědczik, so wulkomozy anexiju Bożnije a Herzegowiny pschipósnaju.

Sserbiji, kotraż je na wójnu dospołnje pschiprawjena, niczo druhe njewubywa, hacz so by žo s někajkim sarunanjom spokojika. Temule měnjenju pjecża mkodoradikalni sapóžkanzy pschihkożuja. Staroradikalnych, kotsiž žo wo žamosarjadnistwo Bożnije prózuja, je tale powjesc roshorika. Woni žebi žadaju, so dyrbi Milanowicz wotstupicz.

Ruske konje sa Sserbiju.

Sserbske knjezerstwo je wojersku komižiju do Ruskeje poškało, so by tam 2000 koni sa nowe spěschnjetšelaze kanony nakupika. Te dyrbjachu žo psches Rumunsku do Sserbije dowjesc. Rumunska pak njeje pschewós dowolika, a teho dla dyrbi žerbske knjezerstwo spytacz, konje psches Bołhaisku pschewjesc. Hdy by žo tez ta spytała temu

wotwlakowacź, schtož ma žo ſ dźiwanjom na poměry młodeho kraleſtwa k Awſtriſkej ſa mózne, bychu žo konje pſches Turkowſku do Sserbije dowjeſle.

Sslówjanſke hibanje mjes Moskowſkim ſtudentſtwom.

Studentojo Moſkowſkeje univerſity žo pola žerbſkeho konſula w Moſkwje ſa dobrowólnikow žerbſkeho wójſka ſa pad wójny mjes Sserbiju a Awſtriſkej ſaſtupuje. 1498 ſtudentow je telegram podpiſało, w kotrymž žerbſkim ſtudentam žwoje ſympathije we wójnje ſ Awſtriſkej wuprajeja a jim pomoz lubja.

Hubjene wobrónjenje franzowſkeho łódźſtwa.

Do franzowſkeho wójnſkeho łódźſtwa je žo pod prjedawſchim łódźſtwowym miniſtrom wulki njeporjad ſanjeſł. Powjedaſche žo tež, ſo je ſkład munizije na wójnſkich łódźach njedoßahazy. Někotrym nowinſkim dopißowarjam je nětko łódźſtwowy wyſchſchi roskaſowaŕ rjekł, ſo je tole powjedanje po wěrnoſći. Łódże maja jenož pokoizu pſchedpißaneje munizije, tak ſo bychu hižo po tſidnjownym wojowanju dla njedoßahanja munizije zoſacź dyrbjeli.

Revoluzija na kupje Haiti.

Na kupje Haiti, we wjećornoindiſkim morju leżazej, je w tamniſchej čornoſchſkej republiźy revoluzija wudyrika. Sběžkarjo žu knjeżerſtwowe wójſko ſbili a žo knjeſtwa ſmozowali. Dotalny nimale ſtoletny präſident, general Nord Alexis, je čeknyć dyrbjał. Nowe knjeżerſtwo je žo pomjenowało a ſběžkarſki general Legitime je žo ſa preſidenta wuſwolił.

Żeleſniczny ſtražnik Handrij.

To bě 16. dezembra ſymneho lěta 1859. Dezember bě hacź do teho dnja zyle ſnjeßomny był, ani ſymny, ani čzopły, bě pak ſańdźenemu naſymju, pak pſchikhadźazej ſymje podobniſchi bywał. Ale tak to dale woſtacź njemóżeſche, naſyma dyrbjeſche žwoje knjeżſtwo ſpuſchćicź, a duż bě hacź nanajkrućiſcha ſyma naſtała.

Wjećor teho dnja žo ſdaſche, ſo je woßebićze ſyma; měßacźk a hwěſdy jaßnje žwěćzachu, njebjo bě zyle pomróćzene, a tak ſyma, ſe žněhowej mjećzelu móznje mjetajo a žewjerny wětſik dujo, pſches kraj kroćzeſche, tak ſo lěży pſchi dychanju jeje erta ſtonachu a wſchitke žiwjenje pod jeje lodowymi ſtopami ſproſtny.

W tajkejle ſymſkej wichoratej nozy wonka pod hołym njebjom pſchebywacź, to ſawěſćze najpſchijomniſcha wěz w tymle žiwjenju njeje; tak žebi tež ſawěſćze woßamoćeny pućowaŕ myßleſche, kotryž žo prěki pſches pola pſches žněhowy wichor bědźeſche, pſchi kóždej kroćzeli hacź do koleń žo pſchepadowaſche, a dyß a dyß tež hacź do paßa do ſe žněhom ſawětcho wódnika žo pſchepadowaſche; a kóždy ras, hdyž žo pſchepadny, žo poßměwaſche a hawtowaſche, jako by hiſchćze dwělował, hacź chze žo jemu pſchi tym žmjecź abo płakacź.

Runje bě pſches płót, kiž jemu pućź ſaraćeſche, pſchekroćził, bě žo na druhej ſtronje pſches hrjebju pſchebědźił a porſkajo a žo tſchaßo na małej hórzy ſtejeſche, bórćžo: „To tola nihdy na nihdy ſa mózne měł njebudźich; hižo dwaźeći lět po tymle wokrjeżu běham, a runje dźenź dyrbju kaž wot žněha žlepjeny woßoł po poln wokoło teptacź.“ Nětkole žebi ruku na wucho dźerżo poßłuchaſche. „To njech čzłowjek něſchto žłyſchi pſchi tajkimle ſakhadźazym wichorje; dale dyrbju a byrnjeź zyku nóz na nohomaj bycź dyrbjał. To by njemałe wjeżele knjeſam drjewowym paduchaм było, hdy bychu naſajtra rano lěżneho ſtražnika Hanża ſproſtnjeneho kaž kruch lodu na žněhowym polu nadeſchli; myßlu žebi, ſo bychu wſchitzy wjeżeli ſa mojim cźełom ſchli, cźi njekhmanizy.“ „Ho, ho“, wón žo ſaßmja, „tak daloko to hiſchćze njeje, ſtary Hanž je hiſchćze żiwy a jutſje budźe wam ſa pjatomaj, bjerćze žo Hanża na kedźbu!“ „Hdźe tež to mój Karo je?“ nětkole lěżny ſtražnik ſe žwojeje žamorěcze žo wutorże a do tokſteje cźmy won wudźěraſche, „aw, cźma kaž w měſche. Skoćžo něhdźe w žněhu tcźi“, ſtary muż dwaj porſtaj do ſubow tykny a tſi krócź ſ hłoßom ſahwiſdny: „Karo! Jowle žem!“ Ale hwiſdanje a wołanje žo bjes mozy we wichoru ſhubiſchtej. „Tón poß je wěſćze mudriſchi był, dyžli jeho ſtary myßlazy knjes, a hižo doma ſa čzopłymi khachlemi žedźi“, wón bórćżeſche a žo wobożny ſawróćźi, ſo by, napinajo žo, pſches žněh dale kroćził. Tu žo na dobo něſchto, kaž meteor, pſches nóz ſaßwěćźi, wótre, žlepjaze žwětko, kotrež žo ſa pjećź wokomikow ſaßo w najtokſtchej cźmi ſhubi. „Schto dha ma to rěkacź?“ ſtary, dźiwajo žo, ſawoła a kaž poßlepjeny do cźmoweje nozy won wudźěraſche. Nětkole ſaßo tute pruhate a na dobo žo ſhubiwaze žwětko, potom dźiwne bórćżaze, mórćżaze ſchudrowanje, dwě hobrſkej cźerwjenej żehliwej wocźi pſches nóz žwěćżeſchtej, a čzorne ſwěriſko žo porſkajo a jachło pſches wichor dobywaſche, huſta mróćżel žněha wokoło njeho ſlětowaſche, zyku žeř žněha pſched žobu žuwaſche a ſe žněhom wokoło žebje na woběmaj bokomaj wjerchajo, runje na to měſtno žo měrjeſche, hdźež bě lěżny ſtražnik žwoju žamorěcź měł. „Ach, żeleſniza!“ wón wołaſche a chzyſche khwatajzy wućżeknyć, ale hižo bě jeho żołma žněha popadła, do koła wokoło ſwjertka, a prjedy hacź bě ſe ſtrachom prawje doſakſchiknył, bě žo wbohi lěżny ſtražnik bjesdźak pſches hłowu kulił a leżeſche bjes wědomja a poł łohćża wyßoko ſe žněhom pſchikryty w hrjebi. Spěſchnje, kaž bě pſchihnaka, žo njewjeżeła wěz tež ſaßo ſhubi, ſe žněhom, kaž ſ prochom, wokoło žebje truſcho a žypajo, jeje jachlaze a porſkaze dychanje žo naſdala w ſakhadźenju wichora ſhubiwaſche, a tón bě ſa wokomik ſaßo tuto njeſbožowne měſtno tak hładke a rune ſawěł, kaž by rjekł, ſo tam pod žněhom cźłowjeſka wutroba njepukota; a ſawěrno, pukoty tejele wutroby ſdachu žo pſcheliczene bycź, a jeli ſo njeby bórſy pomoz pſchiſchła, budźiſche žo mohło ſtacź, ſchtož bě lěżny ſtražnik prjedy ſe žwojim pſchirunanjom wo lodże prajił.

Nětkole žo ſaßo žwětko pſches nóz žwěćżeſche, ale to njebě njewjeżele žwěćżaze wótre ſabłyſknjenje, kajkeż bě runje ſtaremu Hanżej do wocźow łkoło, ale te ſ wokna mile žwěćżo wukhadźeſche, kotrež bě lědma dwaźeći kroćżel wot teho měſtna, hdźež bě lěżny ſtražnik tak hłuboko žo pſchepadował, žo w tym wokomiku wotewrikło, hdyž ſwěriſko ſ cźerwjenymaj wocźomaj nimo ſchumjeſche. Pod wotewrjenym jaßnym woknom, wótrje woteſtawajo wot žwětkeje ſadneje rumnoſcźe, žo poſtawa mużſkeho pokaſa, kotryž žlědźo do wichora poßłuchaſche. „To niczo njeje“, tón mużſki rjekny a hłowu na poł do jſtwy wróćżo wobwjertny, „to niczo njeje, žněhowy płuh je runje nimo jěł a tón je to był“. Pod ramjenjom mużſkeho žo nětkole żonjaza hłowa pokaſa: „ně, ně“, żona rjekny, „praju tebi, Handrijo, to žym jaßnje žłyſchała, to bě wótre ſahwiſdanje, zyle hinaſche, hacź lokomotiwa hwiſda, a ſawołanje cźłowſkeho hłoża, kaž ſtyſkne ſawołanje.“ „J“, muż wotmolwi, „wichor wuje a hwiſda pſches wuheń, kaž by rjekł, ſo tam něchtó hwiſda, to žy ty wěſo hwiſdacź žłyſchała. Brrr, žurowa nóz; njepopuſchćili wěcźe, cźah žo njepſchedobudźe, tež njedźiwajo žněhoweho płuha“, a runje chzyſche ſaßo wokno ſawrjecź, tu jemu żona ruku krućże ſadźerża, „ſměrom“, wona rjekny, „njeżłyſchiſch ty niczo?“ „Sżłyſchiſch ty ſchto?“ muż žo woprascha a žo poßłuchajo ſ woknom nakhileſche. To dźiwnje woteſtawaſche; pſched khěżku w tokſtej cźmi niczo widźecź njebě, khiba jaßne wokno, jako budźiſche wono do powětra powßnjene było; ſ tutym woknom, mużej nad hłowu dele, bě widźecź do rosßwětleneje, pſchijomnje wutepjeneje jſtwy, runje na drjewjany cźaßnik, kotryž na poſcźéni wißaſche a tak wjeżele tykotaſche, kaž by rjekł, ſo jemu wo ſakhadźaze wjedro tam wonka niczo njeje, a runje dźewjecź bijeſche.

Wonka bě tokſta njepſchedobytna cźma, tſchěſkata ſyma a wujaty wichor, a na njeßměrnej žněhowej runinje jedyn jeniczki žwětły bleczk, hdźež wokno žwoje žwětko ſcźeleſche a ſcźěn muża pod woknom na błyſchcźaty žněh wótrje ryßowaſche. Nětkole pak žo nimo wucźa wichora a tykota cźaßnika hiſchćze tſeczi hłóß poßłuchazymaj mandźelſkimaj do wucha dobywaſche; to klinczeſche kaž ſ doliny, dołhe roſcźehnjene ſtyſkne wołanje w bědźe. Ně, to mylenje njebě, nětkole to ſ nowa ſaklincźa a dale a bliże, nětkole hodźeſche žo to jaßnje roſeſnawacź, hacź do wutroby jimaze wucźe a potom krótke ſaſchcźowknjenje. „To je poß, kotryž je žwojeho knjeſa ſhubił a w žněhu wokoło błudźi“, muż rjekny. Nětkole žo zyle bliſko ſchcźowkaſche, pſches płót žo žuny, a wulki čzorny poß, hacź do brjucha w žněhu žo brodźo, pokaſa žo we žwětku, kotrež ſ wokna wukhadźeſche. Nóß wyßoko do wichora poſběhujo poß ſaſta, kaž by cźěł ſhubił a dwělował, hdźe žo wobroćźicź; ſaßo żakoſcźo ſaſchcźowka, potom pak hłowu pokłoni, a ſ noßom ſpěſchnje kaž błyſk tam a žem po błyſchcźatej žněhowej runinje jěſdźeſche; na dobo ſ krótka ſaſchcźowknу a kaž njemdry na žwětły blak ſlecźa, ſ pyſkom žněh rosmjetowaſche a ſ nohami hrabaſche, dyß a dyß hłowu ſaſběhujo a ſ krótka ſaſchcźowkujo. „Tu něſchto po prawom njeje“, muż rjekny, kiž bě pßej pſchi ſpodźiwnym cźinjenju kedźbnje pſchihladował, „a mi je tak, kaž bych pßa ſnacź dyrbjał, Hana, won dyrbimoj a hladacź, ſchto to je“, a khwatnje wokno ſawrje. Dwě mjeńſchinje poſdźiſcho muż ſ domu wuſtupi, ſcźěhowany wot žwojeje żony, kiž ſaßwěcźenu latarnju njeżeſche. „Karo, žy ty to?“ na pßa ſawoła, „ſchto ty tola tule woraſch?“ Poß, njewobhladujo žo, jeno ſ njeſcźerpnym mórcźenjom wotmolwi a dale w žněhowej hromadźe ryjeſche, do kotrejež bě hižo khětru dźeru wudrapał. „Nó, to žym tola

wcžipny, schto to rěka, myßlu ßebi, so je to skoczo skažene." We ßwětłym ßněhu ßo nětkole cžěmny blak pokasowasche, blak bywasche dale wjetschi, rukawa ßuknjaneho wobleka a cžłowjeska ruka ßo pokasaschtej. Schcžowkajo, wujo a winczo ßo poß na tule ruku cžißny a ju se ßwojim cžopłym jasykom likasche. „Žona, tu je njeßboże!" muž sawoła, sastróżany, „tu dyrbi ßo khwatacž, pomhaj mi tón ßněh wotmjescž!" Khětsischo hacž sa mjeńschinu bě cžěło wbohoho lěßneho strażnika wot ßněha wußwobodżene a jeho błěda hłowa leżesche na rukomaj żałoscżazeje żony. „Stary Hanßo!" muž sawoła a njeßbożownemu s latarnju do woblicża ßwěcżesche, „ßněhowy pluh je jeho pschejěł! Božo, kajke njeßboże!" żona wołasche ruzyłamajo. „Bóh ßo ßmil nad jeho wbohej żonu a jeho dźěcżimi!"

(Pschichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Kaž w druhich stronach Sakskeje ßu też w Budyschinje mnohy dźěłacżerjo bjes dźěła. Pola kasarmskeho twara je ßo wjele dźěłacżerjow puschczikło, jenož wukrajenjo dale dźěłaju. Papjernik je po wohnju khětru liczbu dźěłacżerjow a dźěłacżerkow puschczież dyrbjał a też w nětkotrejżkuli druhej fabriży budże ßo dźěłacżerjam dla njedoßahazeho dźěła wupowjedżicž dyrbjecž. W poßlednim poßedżenju měschczańskich sastupjerjow je teho dla knihiwjasař Klahra scżěhowazy namjet podał: „Měschczańszy sastupjerjo chzyli wobsamknycž, tudu napominacž, so by s wotpohladom, so by ßo pschezo bóle pschiběrazej bjesdźěławoscżi wobarało, hnydom te dźěła wuwjesc daka, kotrež ßo nětkole wuwjesc hodża." Wyschschi měschczanosta dr. Käubler rjekny, so je Klahrowy namjet cžaßej pschimérjeny, so pak jeho njeje trjeba było, dokelž je rada po namołwjenju wokrjeßneho hejtmanstwa praschenje bjesdźěławoscże rospominała a so ßo hižo wo wuwjedżomnych dźěłach jedna. W scżěhowazej debacże ßo wschelake namjety cžinjachu, na kotrychž městnoscżach mohło ßo dźěło dla nuzy sapoczecž. Mjes nimi ßo też wotkamanje starych khěžow pschi żitnych wikach naspomni, hdyž ma ßo nowy muzej natwaricž. Wyschschi měschczanosta wo tymle namjecże rjekny, so należnosc muzejowcho twara nětkole wotpocżuje, dokelž ßu pschimjesowazy leżomnoscżerjo twarej ßudniszy wobarali. Wěż nětko na wyschschim sarjadniskim ßudże leži. Dokelž pak ma tón wjele dźěłacž, njeje rozrißanje bórzy wocżakacž. — Klahrowy namjet ßo jenohłoßnje pschija. — Na powjetschenje měschczańskeje dźěłarnje elektrizity ßu měschczańszy sastupjerjo psched tydżenjom 700,000 hr. pschiswolili. Tale suma ßo pola krajnostawskeje banki pożczi.

S **Budyschina.** Jedyn powětrowy ballon ßrjedu popołdnju $^3/_4$2 hodźin wot wjecżora psches Budyschin lecżesche. S póstiskich khartow, kotrež ßo s njeho s próstwu mjetachu, so bychu ßo na póst wotedałe, ßo shoni, so ballon „Bezold" rěka, a so bě ßo w Halli do powětra puschcził. W cżołmiku leutnant Riemann s 55. pólneho artillerijskeho regimenta, knjeżna Reineckez a dr. Gocht a teho mandżelska s Halle ßedżachu. Ballon k ranju lecżesche a je ßo w Bukezach, Lubiju atd. widżał.

— Sa jěsdny regiment w Budyschinje w lěcże 1910 założomny, směje khěžorstwowy ßejm jako prěnju ratu 582,000 hr. pschiswolicž.

— Konserwatiwne towarstwo bě sandżenu wutoru sjawnu politisku shromadżisnu do hoscżenza „króny" swołało. W njej generalny sekretar Kunza s Draždżan wo stejischczu politiskich stronow k nowemu wólbnemu sakonjej jara wężownje rěcżesche. Wschě dotalne sakske wólbne sakonje rospominawschi rěcżnik nowy direktny tajny wólbny sakoń, kotryż dyrbi w pschichodże płacżiwosc dostacž, wulki postup pornjo nětcżischemu indirektnemu wólbnemu sakonjej mjenowasche. W mjenje sozialdemokratow měschczański sastupjer Buck s Draždżan wotmołwi, kotrehoż chzedża sozialdemokratoju pschi pschichodnych wólbach do khěžorstwoweho ßejma jako ßwojeho kandidata w Budyskim wokrjeßu postajicž. Buk a jeho pschiwißowarjo njeißu też s nowym wólbnym sakonjom spokojom, dokelž wón rosdźěła mjes wuswolerjemi cžini. Generalny sekretar Kunze w skónczným ßkowje jara wuschiknje Bukowe snapschecżenja wróczi. Wón Bukowemu wuprajenju, so móża jenož dźěłacżerjo dźěłacżerjow sastupowacž, napscheczo dżerżesche, so ßu nětcżischi sastupjerjo sozialdemokratow w ßejmje jenož s makeho dźěła dźěłacżerjo, s wjetscheho dźěła ßu woni spißacżeljo, rěcżnizy, hoscżenzarjo, pschekupzy a t. d. Wjednizy sozialdemokratow też nimaju myßle, hospodarske wobstejnoscże dźěłacżerjow tak polěpschicž, so bychu dźěłacżerjo spokojom byli; pschetož spokojni dźěłacżerjo bychu ßo sozialdemokratiji wotrjekli.

— (Wossjewjenje wyschnoscże.) Korczmarska żiwnosc cžěßle K. F. Förstera w Koßlowje, s něhdże 11 hektarami leżomnoscże, na 21,000 hriwnow taksěrowana ma ßo 15. januara 1909 dopołdnja w 10 hodżinach na Budyskim ßudnistwje na pschesadżowanje pschedawacž. — Žiwnoscżerja Dejku w Cžichońzach ßu wopikstwa dla pod sastaranstwo stajili.

— Samolwjenja nowych wucżomzow sa Budyski gymnasij ßo wot 11. hacž do 13. januara mjes 11 hacž do 1 hodżiny w rektoratskej stwje w gymnasiju pschijimuja.

— Nětcżische mike wjedro je sażo wjele porjedżiło, schtoż běchu ßywy s lětuschej sażnej ßurowej symu schkodowałe. Runjeż ßu poßlednje ßłabe deschczżiki jenoż mało semju namacżałe, ßu wone tola k temu doßahaze byłe, so je woßyte sorno, kotrež je njedżele dołho w semi leżało, skónczńje seskhadżało. Ratarjo móża něłko sażo wjeßelscho do pschichoda hladacž, bojoscž, so budże ßo nimale wscho żito s nowa woßycž dyrbjecž, je ßo minyła. Njedżiwajzy teho pak je hischcże pola něktorehożkuli schkoda doscż wulka. We wulkej tschěskańzy je s městnami jendżelska pscheńza smjersła, też dżecżel je jara cżerpił a runkliży ßu něhdże $^3/_4$ smjerske. Dokelž je też wjetschi dżěl nasymskeje seleneje pizy na polu smjersnył, budże pola něktorehożkuli na pizy pobrachowacž. Dołho trajaza ßuchota je pschisporjenju pólnych myschow howika; s wjele stron teho dla na myschazu schkodu skorża. Nadżijomnje mike wjedro khwilu wudżerżi. Roswicżu żywow by wone jara spomożne było. Hrimanje, kotrež ßmy schtwórtk tydżenja měli, na to pokasuje, so nowa syma ßnadż hischcże dlějschi cżaß na ßo cżakacž da. W połnóznych Němzach ßu wjele żłnische hrimanje dyżli we Kužizy měli. W Barlinje ßo na 12 krócż móznje sabłyska a sahrima. Żyke město bě popołdnju do tołsteje cżmy sawalene. Tak żłne njewjedro kónz nowembra w Barlinje njepomnja. W Hamburgu ßo żłne njewjedro s dołhotrajazym deschczom a krupami pschewodżesche.

S **Makeho Wjelkowa.** Tudomna nalutowarnja a wupożczernja je sandżenu njedżelu pod wodżenjom ßwojeho pschedßydy k. Młynka-Cżemjerskeho ßwoju nasymsku hłownu shromadżisnu wotměła. Po rosprawje knjesa liczerja Manjoka bě loni dokhodow 241.104 hr., wukhodow 240.307 hr. Na dań je ßo do nalutowarnje 31548 hr. dało, wupłacżiło je ßo nalutowanskich pjenjes 23762 hr. Wupożczikło je towarstwo 17800 hr. Wscho do hromady je ßo towarstwu na dań dało 138000 hr., a wupożczikło je wone 134080 hr. Dokelž towarstwowy wobkhod stajnje pschibera, ßo wobsamknu, wobkhodny kapital na 250000 hriwnow powyschicž. Pschi scżěhowazych wólbach knjesa żiwnoscżerja Heinricha w Libuchowje do pschedßydstwa wuswolichu. Dokelž bě wón hižo dohladowniſtwu pschißłuschał, na jeho město k. żiwnoscżerja Pětschku w Małym Wjelkowje a dale k. ryczerkublerja Kschižana w Hornjej Hórzy a k. żiwnoscżerja Krala w Kelnje s nowa do dohladowarstwa wuswolichu. Skónczńje ßo hischcże wosjewi, so najskerje k lětu zentrala w Hali tworownju na Makowjelkowskim sastanischczu sa hornjołużiske nalutowarnje a wupocżerne natwari.

Se **Sserbow.** Radwoŕ ma sażo ßwoju ßerbsku jstwu kaž psched lětami. Knjes hoscżenzar Kindermann je woßebitu jstwu jako ßerbsku sarjadował. Na dwěmaj scżěnomaj widżischi rjane wobrasy ßerbskich wßow (Khróscżizy, Ralbizy — stara nawjeß se ßwj. Trojizu —, Bacżoń, Radwoŕ). Wysche duri steji s wulkim pißmom: „Jedyn njech je poßledni." Tscżu scżěnu debja druhe ßerbske hrónczka. („Zadyn lud ßwěrnischi kralej hacž Sserbja" a druhe.) Se schtwórteje scżěny shladuja mike woblicża naschich ßerbskich wótczinzow na naß — Hórnik, Ssmoleŕ, Imisch — tuta kraßna trojohwězda nascheho narodneho żiwjenja —, Dr. Pilk, ßerbski komponist, a Dr. Muka, ßerbski wucżenz. Swonka dostanje korczma hischcże wulke ßerbske napißmo, kaž to do wohnja też mějesche: Wjeßna korczma. (Teho dla pak nichtó pódla stejaze němske napißmo precz schkrabacž njebudże!) Budże to potajkim ßerbska firma! To pak nětkotrych skaženych Sserbow sażo rospyri! Cżeho dla pak njedyrbjeli my Sserbja pódla němskeho napißma — so tu to dyrbi bycž, ßo ßamo rosymi, a to też nichtó s naß hinak prajił njeje — potajkim pódla němskeho napißma też ßerbske měcž? Franzowske a jendżelske naspomnjenja te móża tam bycž, něwěrno? Ale bożedła żane ßerbske! To móhli ßebi cżi skaženi Sserbja wocżi skónzowacž — a potom móhli my hischcże lěkarja a wschě móżne schkleńczki sa nich płacżicž. A tajke wudawki chzedża nam woni radscho salutowacž. — Tola sażo k wěży! Prózu a wopory, kotrež je knjes hoscżenzar na wuhotowanje ßerbskeje jstwy ważił, dyrbimy pokno pschipósnawacž, a to cżim bóle, hdyž wón ßam Sserb njeje. Nětkotryżkuli ßerbski korczmaŕ nam to k woli scżinił njeby. Duż jemu pschejemy, so budża ßebi Radwoŕszy Sserbja ßwoju ßerbsku jstwu też pěknje ważicž!

—

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje ſtótne wiki běchu 401 howjadło, 88 běhakow a 240 proßatow na pſchedań pſchihnali. Kupowanje pola wſchěch ſtótnych družinach ßrěnjo dźěſche.

S **Ramnowa.** Póndźelu wjeczor ſtej ßo bróżeń a hródź młynka Schöny wotpalikej. Bróżeń bě ſe ßkomu, hródź ſ zyhelemi kryta.

S **Wochos.** Naſch nowy duchowny, knjes farař Schwjela je ßo prěnju njedźelu adventa do ßwojeho ſaſtojńſtwa ſapokaſał. To bě rjana ßwjatocznoſcź. Wochoźanſke holzy běchu zyrkej po wſchitkich khorach ſe ſelenymi wěnzami a pletwami wudebite, hólzy ßu dwoje wulke cźeßne wrota ſtajili, jene ſtejachu pſched faru, druhe pſched zyrkwju na dróſy. Pſched faru ßo knjes hrabja Arnim-Mužakowſki, knjes ſuperintendent Froboeß ſ Běłeje Wody, knjes farař Wanka ſ Rychwałda a knjes farař Neitzſch ſ Mužakowa, zyrkwinſzy pſched-ſtejiczerjo, dwě wojeńkej towaŕſtwje ſ khorhoju, cźeßne holzy a woßadni ſeſtupachu. Na rjenje poßypanej dróſy wot fary k zyrkwi na woběmaj bokomaj cźeßne holzy, wſchě jenak módru draſtu woblecźene, a ßobuſtawy wojeŕſkeju towaŕſtwow ſtejachu. Knjes farař Neitzſch-Mužakowſki mějeſche ſawodnu liturgiju, na cźoż kn. promſcht Froboeß ſapokaſanſku rěcź a ßwjatocznoſcź wotmě. Po ßerbſkim ſpěwje: „Kak powitam ja Tebje“ naſch nowy knjes duchowny na klětku ſtupi a ßo najprjódzy zykej woßadźe ſa rjane powitanje podźakowa. Potom mějeſche wón prědowanje w ßerbſkej a němſkej rěcźi, w kotrymź wón na to pokaſa, ſo dźeńßniſchi dźeń niz jenoź nowemu duchownemu płacźi, ale woßebje pſchikhadej naſcheho Sbóźnika, kotremuź ſpěwamy: „Hoſianna we wyßokoſcźi!“ Jemu dróhu pſchihotowacź, jeho do wutroby wſacź, to dyrbi naſcha ſtaroſcź bycź. Na to knjes farař Wanka-Rychwałdſki ſe ßerbſkej liturgiju ßwjedźeń ſkónczi. Bóh ßohnuj naſcheho noweho knjeſa fararja w jeho ſaſtojńſtwje!

S **Delnjeho Wujeſda.** 1. dezembra ßwjeczeſche knjes farař Ryczeŕ cźiły a cźerſtwy ßadny 50lětny ſaſtojńſki jubilej. Hdyž je wón prěnje 4 lěta ßwojeho duchownſkeho ſkutkowanja Łucźanſkej woßadźe ßłużił, je wón nětko 46 lět ſ fararjom w Delnim Wujeſdźe. Duž běſche ßo zyła Wujeſdźanſka woßada hotowała ſe ßwojim lubym ßwěrnym duſchowpaſtyrjom, kiž je pſches ßwoje dołholětne duſchowpaſtyŕſke ſkutkowanje ſ kóždym domom, ſ kóždej ßwójbu hromadu ſroſcźeny, tón jubilejſki dźeń ßwjeczicź. Sswjedźeńſki cźah ßo do 11 hodź. wo wßu ſeſtupa a cźehnjeſche pod ſynkami hudźby k farje. W cźahu běſche ſaſtupjeŕſtwo kollaturſtwa, zyrkwine a gmejnſke ſaſtupjeŕſtwo, wojeŕſke a ſpěwanſke towaŕſtwo, knjeża wucźerjo ſe ſchulſkimi dźěcźimi. Pſched faru wuſpěwa najprjedy ſpěwanſke towaŕſtwo ſbožo- a žohnowanje pſchejazy ſpěw. Na to mějeſche knjes rendant Tiema poſtrowjazu rěcź na knjeſa jubilara a wunjeße jemu tſikrócźnu ßławu. Potom hibaſche ßo cźah, do kotrehoż knjes jubilaŕ, pſchewodźany wot něhdźe 20 knjeſow duchownych, ſaſtupi, do Bożeho doma. Tam mějeſche ßo wutrobuposběhowaze kemſchenje, na kotrymź ßo w khěrluſchach a pſches drohe ßłowo Boże dźak njebjeſkemu Wótzej ſpěwaſche ſa miłoſcź a hnadu, kotruż běſche ßwojemu ßłużobnikej ſpożcźił, kiž móżeſche 50 lět w jeho winizy dźełacź. Po kemſchach ßo cźah ſaßo na faru poda. Tam rěcźeſche knjes ſuperintendent Kuring we wutrobuhnujazych ßłowach knjeſej jubilarej, jeho mjenujo muża měra, porjada a pomozy. Wón cźitaſche ſbožopſchejaze pißmo konſiſtorſtwa, w kotrymź wone ßwěrne duſchowpaſtyŕſke ſkutkowanje knjeſa jubilara dźakownje pſchipóſnawaſche. Na to jemu wón pſches kralowſku miłoſcź ſpożcźeny rjad cźeŕwjeneho worjoła ſ licźbu 50 pſchepoda. Knjes juſtizny radźicźel Koſt pſchepoda ſ wutrobnymi ſbožopſchejazymi ßłowami rjany dar kollaturſtwa a woßady, ſe ßlěbornych nožow a widliczkow wobſtejazy, knjeża duchowni darichu ßwojemu ſaſtojńſkemu bratrej ßlěborne łžizy. Wot ſnatych a pſcheczelow doſta druhich rjanych darow luboſcźe. W 1 hodź. mějeſche ßo ßwjedźeńſka hoſcźina w hoſcźeńzu. Tu ßo hiſchcźe nětkotre ßłowo wurěcźa na knjeſa jubilara a wón ßo ſa wſchitke wopokaźma luboſcźe wutrobnje podźakowa. Jako towaŕſch ſ młodoſcźe jeho knjes farař em. Bróſka poſtrowi, knjes farař Ssykora-Minakałſki, ßyn Wujeſdźanſkeje woßady, wupraji dźak knjeſej jubilarej ſa naſhonjenu luboſcź jako tón, kotrehoż běſche knjes jubilar prěnjeho jako Wujeſdźonſki farař wukſchcźił. Bóh luby Knjes, kiž je knjeſa jubilara žohnował na dołhim pucźu jeho žiwjenja a jemu tónle kraßny ßwjedźeń doczakacź a tak rjenje ßwjecźicź dał, wobradź jemu też ßwětły wjeczor jeho žiwjenja!

S **Wulkich Sdźarow.** Tudomny dźěłacźeŕ Schieber je ſ lěwej ruku do hěblowanſkeje maſchiny pſchiſchoł, kotraž je jemu ſchtyri porſty cźeźko ſraniła.

S **Brětnje.** Pſchi hrajkanju ſ tſělbu je tudomny cźeladnik Frido do njeſboża pſchiſchoł. Hdyž ßo ſ revolvrom paraſche, ßo ſ tuteho wutſěli a kulka jemu blisko pſchi wóczku do hłowy trjechi. Sranjeneho ßu hnydom po lěkarjowym poſtajeuju do Halleſkeje kliniki dowjeſli.

S **Běłeje Wody.** S noweho wuhenja Dubrawſkeje wuhloweje jamy je póndźelu jedyn polěr dele padnył. Njeſbożowny bě hnydom morwy.

S **Pißaneho Doła.** Pſched tydźenjom je tu jedyn pólſki dźěłacźeŕ cźeźko do njeſboża pſchiſchoł. Pſchi dźěle ßo jena něſkotre metry wyßoka ſcźěna wotwali a ſ kamjenjemi a pjerſchcźu njeſbożowneho pohrjeba. Hdyž bě ßo ßypina wotryła, cźeźko ſranjeneho dźěłacźerja hiſchcźe žiweho do Kulowſkeje hojeŕnje dowjeſechu.

S **Běłeje Wody.** W tudomnych ſchleńcźeŕnjach je hižo dlějſchi cźaß mało dźełacź. Dźěłanſki cźaß je ßo dyrbjał wot 8 hodźin rano hacź do 4 hodźin popołdnju pſchikrótſchicź. Kaž ßo ſda, ßo hacź do nalěcźa ſ dźěłom njepołěpſchi.

S **Brěſowki** pola Sslepeho. Naſcha wjeß chze ſ Dźěwinſkeje ſchulſteje gmejny wuſtupicź a ßama ſchulſku gmejnu ſałožicź. Nowu ſchulu ßnadź hižo w pſchichodnym lěcźu twaricź ſapocźnu.

S **Draždźan.** Pod pſchißahu wſacźe rekrutow ßo ßrjedu dopołdnja wotmě a ßo ſ wobdźělenjom krala Bjedricha Auguſta a kralowſkich prynzow wuſnamjeni.

Kral mějeſche pſchi tym ſcźěhowazu rěcź: „Rekrutojo! Kaž kóźde lěto, njeßym ßebi też lětßa ſarjez mohł, ßo na tak ważnym akcźe Waſcheho pod pſchißahu wſacźa wobdźělicź. S nim ßo hakle doſpołni wojazy mojeho wójſka ſcźinicźe a winowatoſcź na ßo woſmjecźe, wſchě druhe intereßy wróczo ſtajejo ßo jenoż wo to prózowacź, ſo byſchcźe hódni, wuſtojni wojazy byli, we wójnje, kaž w měrje, w ſłych, kaž w dobrych dnjach. Wot Waß budźe a dyrbi ßo wjele žadacź, ſo mohli k temu pomhacź, ſo by ßo ſtara ßława a ſtara cźeſcź mojeho wójſka wyßoko dźeržała. Saſkſke mjeno je pſchezo dobru khwalbu we wulkim němſkim wójſku měło. Daj Bóh, ſo by ſtajnje tak woſtało. Potom budu pſchezo ſ hordej wjeßełoſcźu na Waß ſhladowacź. Njeſabudźcźe pak też, ſo je moje lube wójſko jenoż dźěl mulkeho němſkeho wójſka. Wopomńcźe, ſo na jeho cźole wěrny pſcheczel wſchitkich wojakow ſteji, wulkomyßlny wjeŕch, ſ kotrymź mje ſwjaſki pſcheczelſtwa a ſwjaſkowſtwa wjaſaju. W tutym ßwjatocznym wokomiku Waß napominam, ſo byſchcźe k wobßwědczenju wſchěch ſacźucźow, kotreż kóźdeho hódneho wojaka napjelnjeja, ſo mnu ſawołali: Jeho majeſtoſcź khěžor hurra, hurra, hurra!“ Potom mějeſche hiſchcźe komandowazy general ſ Broizem rěcź, kotraž ßo ſ tſikrócźnym „hurra“ na krala ſkónczi.

Přilep.

* Sazpiteje luboſcźe dla wutoru rano dźěłacźeŕ Scharſchmidt w Lipſku do dźěłacźerki Marthy Schillingez dwójzy ſ revolvra tſěli a ßo potom ßam ſ dwěmaj kulkomaj do wutroby a hłowy mori. Holza je ßo jenoż lohko ſraniła.

* (Kharty kładźerki.) Jena bohata žona ſ Rixdorfa, kotraž bě w njeſbożownym mandźelſtwje žiwa, k khartykładźerźy Sandvoßowej pſchińdźe, kotraž ſ jejoweho cźornika, ßydnjeneho khofeja a ſ druhich wězow wěſchcźeſche. Jebawa žona bórſy wuſkuſchi, ſo ma Rixdorfſka knjeni pjenjeſy a ßo ju ſa wſchěm wuwoprascho-waſche. Pſchi powjedanju žona zyle bjes ſłych myßlow rjekny, ſo ßo ßudniſkeho dźělenja mandźelſtwa boji; hdy by tola pſchi jejnym mużu „woßud něſchto ßobu hrał“, abo hdy by wón ſ jeneje ſkały padnył. Tute ßłowa wuwużiwajo khartykładźerka žonje po něcźim 25,000 hriwnow wudrě, jej ſ wobſtórżbu hrożo, ſo je chzyła ßwojeho muża wotſtronicź. Skónczńje pak ßo žona tſihanja nabu a wudrěwarku wobſtorži. Kharty kładźerku k jaſtwu na 4 měßazy ſaßudźichu.

* (Hróſbuy ſkutk wobkudnjeneje.) W Brudersdorfje pola Barlina je ßo ßrjedu hróſbny podawk ſtał. 48lětna mandźelſka ſamożiteho młynka Langi ſe wſchěch ſtwow draſtu, woßebje wuhotowanje dweju pſched kwaßom ſtejazeju dźowkow, hromadu ſnoßy, poßleſchcźa rosrěſa a wſchě na hromadu ſkopi. Potom wona pjecź litrow petroleja na wſcho liny, na hromadu ſaléſe a ju ſapali. Cźeźko wopalenu njeſbożownu žonu ſpkomjenjow wotnjeßechu. Dźeń poſdźiſcho je wona we wulkich boloſcźach wudychała.

* (Njeſboże w ſbožu.) W Romje jena žona, Roſa Tironiowa, w lotteriji 400,000 frankow dobu. Dokelž ßo teho dla jejne mjeno w nowinach huſto mjenowaſche, ßo polizija dopomni, ſo wyſchnoſcź ſa njej ſ kojeŕſkim liſtom wſchelakich małych njeſprawnoſcźow dla ßlědźi. Sbożowna dobycźerka dyrbjeſche teho dla dwě lěcźe w ja-

ſtwje wotßedžecź. Ju ſajachu, a nětko dyrbi wona najprjedy ßwoje khoſtanje wotpokucźicź, prjedy hacź budže dobyte 400,000 ſrankow wužicź móz.

* (S konja padnył.) Major ſ Klenk, generalny adjutant 18. armekorpſa w Frankfurtu nad M. je pſchi wujěchanju ſe ſplóſcheneho konja padnył. Ssmjertnje ßo ſraniwſchi ſnjeſboženy ſa krótki cźaß wumrje. — W Budapeſtu je pſchi jenym ſwucźowanju wyſchſchi leutnant Müller ſe Seehof tak njeſbožownje ſkonja padnył, ſo ſa nękotre minuty wudycha.

* (Mordarſtwo.) W Lěhnizach (Liegnitz) w Schleſyſkej rentierku ſwudowjenu Löwowu ſe ßekeru ſaraſychu. Polizija je ſkónzowaneje ßkužobnu holzu, Emmu Altmannez, jako mordarku ſajaka. Holza wudawa, ſo je mordarſtwo wo ßnje ſkucźiła. Ssekeru je holza w khachlach ſpaliła.

* (Sajědojcźenje ſ pſchikupnym hnojom.) Ratař Pieper w Kietzu je ßebi pſchi mjetanju pſchikupneho hnoja ſtraſchnje krej ſajědojcźił. Wón jón ſ ruku rosmjetowaſche, njedźiwajcy na to, ſo měješe malu ranu na ruzy niže lohcźa. Bórſy jeho ruka jara boleſche. Hdyž lěkarja ſawołachu, bě ßo ſajědojcźenje hižo daloko rosſchěriło. Skhorjeneho dyrbjachu do kliniki dowjeſcź, hdźež mózachu jemu jenož ſ bolostnej operaziju pomhacź.

* (Jedyn gymnaſialny profeßor jako pſchekſchiwjeŕ.) Dla pſchekſchiwjenja w ſaſtojnſtwje směje ßo gymnaſialny profeßor Joſef Wippermann ſ pruſkeho Stargarda pſched pſchiſßaźnym ßudom w Gdanſku (Danzigu) ſamolwicź. Wippermann hižo nětkotre njedźele w jaſtwje ßedźi, dokelž je pjecźa ſarjadniſke pjenjeſy pſchekſchiwił.

* (17,000 hriwnow w żeleſniſkim kupeju.) W żeleſniſkej dźěłarni we Wittenberge pſchi Barlinſko-Hamburgſkej żeleſnizy je jedyn ßedłař, kotryž měješe ßobotu jedyn żeleſniſki wós wuporjedźicź, w puzaku jeneho kupeja druheje klaßy 17,000 hriwnow papjerjanych pjenjes namakał. Zyła ſuma ſ tyßazhriwnowſkich a ſtohriwnowſkich papjerow wobſteji a je ßo do pokladnizy Wittenbergſkeje żeleſniſkeje kaßy położiła. Wós mjes Barlinom a Hamburgom jěſdźeſche a je ßo hakle poßlednje dny wuporjedźenja dla do wuporjedźeŕnje dał.

* Njehańbicźiwy rubjeżny nadpad na běłym dnju je ßo w jenej žiwje wobkhodźenej dróſy w Straubingenje ſkucźił. Popołdnju w 2 hodźinomaj jedyn hantwjerſki do jenych rěſniſkich klamow pſchińdże a tam wot pſchedawarki 2 nowaj pjenjeżkaj doſta. S tym pak wón njebě ſpokojom a teho dla jemu pſchedawarka 5 np. poda. W tym ßamym wokomiku pak njekraßnik holzu ſa krk ſhrabny a ju dajeſche. Duchapſchitomna pſchedawarka pak ßwój nóż ſhrabny a nadpadnika do rukow rěſny. Na to ju hantwjerſki puſchcźi a ßo ſhubi.

* (Wuheŕſke wino jako ßrědk k haſchenju.) W domje winizerja a kublerja Balopha w Granje (we Wuheŕſkej) tele dny woheń wudyri. Dokelž żaneje wody njebě, woheń ſ winom, ſ kotrymž běchu ßudy napjelnjeni, haſchachu dokelž ßu winizy lětża wurjadnje wjele wina wunjeßle, hektoliter jenož 12—15 krónow płacźi, tak ſo ſchkoda njeje pſchewulka.

* (Saßypnjenje ſchulſkeho twarjenja.) W Minervinje w Italſkej ßo tſi poſkhody wyßoka murja jeneho nowotwara na pódla ſtejazu ſchulu ßypny, w kotrejž dwanacźe dźěcźi pſchebywaſche. Pod wulkej cźežu, kotraž ßo na ſchuln wali, ßo wona roswali. Pjecź dźěcźi njeſranjenych woſta, wſchě druhe ßo pak cźežko ſranichu, pak ßo ſaraſychu.

* (W ballonje do Ruſkeje.) Po jenadwazycźihodźinſkej jěſbje ſ ballonom „Schleſien“ ßu tſjo němſzy powětroječſdni, kotſiž běchu ßo ſ kłudom wobeſchli, w ßněhowym mjecźelu pola Pleſkowa w Ruſkej k ſemi pſchijěli. Woni běchu ßo we Wrótßławju do powětra puſchcźili a běchu ſa 21 hodźin nimale 1100 kilometrow daloko jěli. Powětrojěſdni ßu ßo pſches Peterburg domoj wrócźili. Wo ßwojej jěſbje pišaju, ſo je ßo wona ſ wumſacźom něſotrych ſtrachow derje wotmětła. Pſchi mjeſy do powětroječſdnych, we wyßokoſcźi 1600 metrow leczożych, koſakojo tſělachu. Kulki pak ballon njedoſcźěhnychu. Hdyž ßo ballon na ſemju dele puſchcźi, ruſzy burjo měnjachu, ſo poßoljo ſ njebjeß pſchińdu. Woni ßo pokſchižowachu a ßo modlachu, widźo, ſo wobronjeni mużojo ſ korba wuléſechu. S pſchecźelnymi ßłowami pak ßo pohnucź dachu, ballon na ßanjach k bliżſchemu żeleſniſkemu ſaſtaniſchcźu dowjeſcź.

* Wětry ſ deſchcźom a krupobicźom ßu w Portugalſkej ſakhadźake. Rěki ßu pſches brjohi ſtupiłe. Wjele twarjenjow je ßo ſaßypko; wobkhad po żeleſnizy je ßo pſchetorhnył.

* (Muž ßwojeje dźowki.) Khoſtanſka komora w Bydhoſcźu (Brombergu) měješe to tele dny ſ njewſchědnym pſcheſtupjenjom ſaběracź. Dźěłacźeŕ Wollend ſe Schwedenhöhe bě w lěcźe 1885 do Ameriki wucźahnył a dołhi cźaß wo ßebi nicźo ßłyſchecź njeda. Pſched pjecźimi lětami ßo wón ſe ßwojej dźowku, kotraž bě ßo poſdźiſcho do Ameriki pſcheceźahnyła, ſeſna a ßo ſ njej woženi. W ſańdźenym lěcźu ßo wón ſe ßwojej „żonu“ do němſkeje domiſny wrócźi, hdźež wyſchnoſcź bórſy wußlědźi, ſo měješe Wolland ßwoju dźowku ſa żonu. Wobeju ſajachu, tola dźowku bórſy puſchcźichu, mjes tym ſo měješe ßo nan pſched ßudom ſamolwicź. Wón wudawaſche, ſo njeje wjedźał, ſo je jeho żona jeho dźowka, tola ßudnizy jemu njewěŕjachu a jeho k khoſtarni na 1¼ lěta ſaßudźichu.

* (Jedyn zygan ßo k ßmjercźi ſaßudźił.) Pſchiſßaźny ßud w Hanawje je zygana Ebendera ſ Uſenborna k ßmjercźi ſaßudźił. Zygan je żandarma Schenka pola Fuldy ſatſělił.

* (Mordarſtwo.) W Pariſu lětża 14. meje w jenej villi něhduſcheho molerja Steinheila a jeho pſchichodnu macź ſkónzowaneju namakachu. Steinheilowa żona wudawaſche, ſo ßu ßo w nozy rubjeżnizy do ville dobyli a jejneho muża a jejnu macź ſkónzowali. Kaž je ßo nětko wukopało, je Steinheilowa ßwojeho muża a też ßwoju macź ſkónzowacź dała. Steinheilowa chzyſche ßwojeho muża wotbycź, ſo mohła ßo ſ jenym ſe ßwojich ſamożitych lubych woženicź. Wona je pjecża ßwojeho muża ſ nękajkim napojom pohłuſchika a jeho potom ßwojemu lubemu ſkónzowacź dała. Ssudniſtwo njeje mordarſtwo pſchepytało, dokelž je jedyn ſe ßudnikow Steinheiloweje luby był. Winowata żona njeby żenje do pſchepytanja pſchiſchła, hdy budźichu nękotſi Parižſzy nowinarjo jejnych ßkužobnych njewuſchkuſchowali. Steinheilowu też winuja, ſo je nęhduſchemu franzowſkemu preſidentej Felixej Faurej, ſ kotrymž je teho runja wobkhad měła, ſ jědom ſawdała.

* Wo ſatraſchnym njeſbožu w podkopkach ſ Ameriki piſaju. W Mariannje w Pennſylvanſkej ßu ſke powětry rosbuchłe. Nęhdże 250 hórnikow je ßo pak ſaraſyło, pak ſadußło, pak ſpaliło. Rosbuchnjenje bě wurjadnje ßylne. S wobeju jamow ßo hnydom tołſte mróczele kura walachu. Jedyn jěſdny korb, ſ kotrymž dwaj hórnikaj k dźěłu do jamy jědźeſchtaj, ßo we hłubokoſcźi 150 lohcźi hromadże ſ dźěłacźerjomaj do kruchow rostorha.

* (700 woßobow ßo tepiło.) Pſched chineſkim pſchiſtawnym měſtom Cźifu ſtej dwě japanſkej łódźi do ßo ſraſyłej. Nadrobne powjeſcźe njejßu hiſchcźe dóſchłe. Nęhdże 700 cźłowjekow je ßo pjecża tepiło.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dla cźežkeho falſchowanja liſcźiny měješe ßo wikowaŕ Ducźmann ſ Cźerwjenych Noßliz, we Wulkich Trjebjeńzach bydlazy, ſamolwicź. Ducźmann bě ßebi w lěcźe 1896 wot cźěßle K. A. Preſchera we Wulkich Trjebjeńzach 1200 hriwnow požcźił, kotreż dyrbjeſche wón po wupowjedźenju 31. oktobra 1900 wrócźicź. Ducźmann pak wudawaſche, ſo je Preſcherej te pjenjeſy hižo wróczo płacźił. W prozeßu, kotryž ßo teho dla wotmě, wón jeneho ßwědka k wopacźnej pſchiſßaſy ſawjedźe, cźehož dla jeho w lěcźe 1901 Budyſki-pſchiſßaźny ßud k khoſtarni na 6 lět ſaßudźi. Tole khoſtanje wotpokucźiwſchi je ßo Ducźmann prózował, ßwój prozeß ſ nowa pſched ßud pſchinjeſcź a kwitowanki pſchepoda, po kotrychž bě Preſcher 1200 hriwnow po dźělbach doſtał. Tele kwitowanki je Ducźmann po pſcheßwědcźenju ßudnikow falſchował. Jeho k khoſtarni na 3 lěta ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu.

Lawniſki ßud. Dźěłacźeŕ Schołta w Měrkowje bě dźěłacźerja Zawnika tam ſtſchiwdźenja dla wobſkorżił. Zawnik bě wudawał, ſo je ßo ſe Schołtowej żonu nałkadował. S wuſamknjenjom ſjawnoſcźe Schołcźinu pſcheßkyſchachu. Wona přejeſche, ſo je ſ Zawnikom wobkhadźała, tola ras ßu ju wopojili a wona njewě, ſchto je ßo ſ njej ſtało. Po tymle wuprajenju dyrbjeſche ßo Zawnik khoſtacź, tola ßudnizy njemějachu Schołcźineje wobßwědcźenje ſa pokne doßahaze a teho dla Zawnika jenož k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 4 dny ſaßudźichu.

⨯ Cźeladnika Rochuſa Schwedu ſ Laſkowiz w Schleſyſkej winowachu, ſo je 9. dezembra rano w Bělcźezach w dworje kublerja Zyża cźeladnikomaj Kubjenzej a Schkodże draſtu a dwaj cźaßnikaj tradnył. Schweda přejeſche, ſo je paduſchſtwo ſkucźił, tola jeho pſchepokaſachu a jemu jaſtwo na 6 měßazow pſchiſßudźichu.

Pospyt pschekhwatuje!

Pratana

je najlěpsche narunanje sa butru a wubjerne k pjeczenju. Kołacze s njej krażnje sžłodża.

Punt jenoż po **90 np.**

Fabrikski skład:

na Hoschiz haży 14.

Wotewrjene wot 8—½1, 2—8. Njedželu samknjene. Na wży žo s pósłskim dobėrkom franko sczele.

Kóżdy, žkotry chze žebi **dobry** a **tuni czażnik** kupicz, abo kotryż chze žebi jón **porjedżicz** dacz, njech dże k czażnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haży 5

Jencz pschedawa a porjedża sa žwoje dżėlo sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

K symskemu czażej žwój derje srjadowany skład

kožuchowych wėžow

kollierow a tykaczow (muffow)

we wulkim wubjerku,

koże k podschiczu a wobžadżenju, nohowe korby, nohowe mėchi a pschikrywki.

Mużaze a **żonjaze kożuchi** žo po **mėrje** najspėschnischo seschija.

Zylindrowe a **filzowe klobuki, wojerske, sastojnische, schulerske** a **zivilne mėży.**

Porjedżenje spėschnje a tunjo.

Sajecze, tkórjaze, żornjaze a kunjaze koże po najwyschschich płaczisnach kupuju.

Emil Kurze

na swonkownej lawskej haży 18.

Jėdżne a khosejowe žudobje

laż tež wschė druhe porzlinowe, kamjeninowe schkleńczane twory najtunscho poruczam.

Dżėlba **wulkich klankow** (pópow) žo niże nutskupowanskeje płaczisny pschedawa.

Ernst Ullrich na schulerskej drósy 12.

Rjanu rjanu muku
po starej płaczisnje,
połcz, žuscheny, punt po 70 np.,
czerstwy jėdżny gris,
lohko žo warjazu dobru
lanu mucżku
poruczа
Khorla Kahrowe
pschi żitnych wikach.

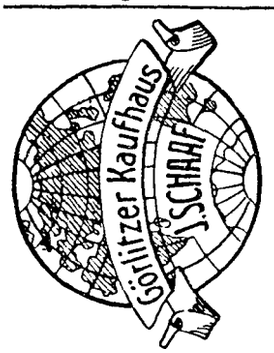

Pótniki po 65 np.
Rukawate lazy po 1 mk.
Schawle po 2 mk. 95 np.
Paży po 20 np.
Schlipsy dług. po 95 np.
Khormarje.
Manschetn.
Schemisetn.
Schórzuchi po 25 np.
Dżeczaze khapy.
Schenillowe rubischcza po 95 np.

Schtrykowanstu wołmu.

Kodowne pschedawanje w Schorjelskej kupowarni

Jana Schaafa

w Budyschinje

na bohatej haży 29.

Rabatt
schwalcże 10 prozentow
privatni 4 prozenty.

Pjelczowe kholowy
po 3 mk., 2.25, 1.65.
Pjelczowe koschle
po 3.50, 2.75, 2.25.

Posamenty, zanki, banty.

Schtrumpy, soki
4 pary 95 np.
3 pary 95 np.
bjes konkurrenzy tunje.

Wuwsaczne poskiczenje.

Rad ßo wužiwaze woprawne

„Dürkoppske“ jěsdne koła

hacź do **hód** po **wuwsaczných płaczišnach** pschedawam a hischcze pschi sapłaczenju s hotowymi pjenjesami 5% rabatta dawam.

Płaczišny ßu wurjadnje niske.

Dostanjecze jěsdne koło 20—30 mk. niże płaczišny, sa tele koła postajeneje.

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Sastupjeŕ Bielefeldskich jěsdnych kołow prjedy **Dürkopp** & **Co.** w Bielefeldze.

Dobre jěsdne koło je najlěpschi hodowny dar.

Pschißłuschne a narunanske dźěle jěsdnych kołow tunjo.

Imperial pneumatik, prěnjoklaßny wudźěłk s jenołětnym rukowanjom po 5 mk. 50 np.

Ważne sa nawoženje a njewjesty!

Składnostna kupy.

Dla wuprósdnjenja wojeho hobrskeho składa a dla pschiprawjenja ßamßneje dźěłarnje

wschě pólstrowane wězy

po **ponižených płaczišnach** wupschedawam.

Dale na wschě druhe meble **wožebity rabatt** dawam.

S dobom ßwój bohaty skład **hodownych darow** kóždeje družiny poručam.

Sprawne poßłużenje! **Tunje płaczišny!**

Th. A. Wällnitz naslědn.

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9 delka a po 1 skh.

Wobhładanje tež bjes kupjenja.

Pytam požčžicź

15000 mk. na 1. hypotheku sa tudomnu ležomnosćź s 25000 mk. wopalneje kaßy,

16000 mk. na 2. hypotheku sady 10000 mk. nalutowarnje, wopalna kaßa 30000 mk.,

12000 mk. na 1. hypotheku sa 72 kórzow wulke kubło,

20000 mk. na 1. hypotheku sa tudomnu nowonatwarjenu khěžu s 30000 mk. wopalneje kaßy k 2. jan. 1909 po 4½ %.

Raue w Budyschinje w póstkej kowarni.

Knježi fórbark

w dobrym położenju sakskeje hornjeje Łužizy, 24 ha polow a 5 ha łukow wopschijazy s ponowjenymi maßiwnymi hospodarskimi twarjenjemi a domskim, se ßadowym a sahrodnym wužiwanjom, 15 minutow wot želesnizy sdaleny, je 1. januara 1909 s pschihódnymi wuměnjenjemi na pschenajecze. Na wotnajecze smyßleni chzyli ßo we wudawarni Serb. Nowin samolwicź.

Drjewowa awkzija.

Pónđzelu 7. dezembra 1908 ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratnym hajniskim revěrje** scźěhowaze

palne drjewo

w **lěßu** sa **hotowe pjenjesy** na pscheßadźowanje pschedawacź:

44 rm	schcźěpow	jenotliwje w 1—5., 10., 11., 13., 14., 35. a 36. wotdźělenju.
336 =	kuluchow	
150 =	halosow	
24 =	walczíny	
131 dołhich	hromadow	
6 rm	pjeńkow	

Shromadźisna dopołdnja w 10 hodźinach pschi pěskowej jamje w 13. wotdźělenju na Łukaschez horje.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeßwaczidle.

W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 11. dezembra t. l. ma ßo na **Hrodźischczanskim revěrje**

74 khójnowych dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapočatk dopołdnja w 10 hodźinach w sadnich kerkach.

Uhras, hajnik.

Do Klětneho!

Poručam

k hodownemu pjeczenju

saruczenu k pjeczenju khmanu ßuchu

pschenicznu muku khěžorowy wucźah, zokor, rósynki, mandle atd.

po najtunischich płaczišnach.

Wulke nowosćze

zokrowych tworow a **pychi na bożodźěsczowy schtm.**

Ullrich w Klětnom.

Saměnjenje snamkow wot 15. dezembra s tworami město hodownych darow. **Ullrich.**

Swój dom ßej s czaßom wobstaraj
A na ßmjercź stajnje spominaj!

Jako praktiski

hodowny dar

ßo wubjernje **žiwjenje** abo **wuhotowanje sawěsczaza poliia** pschihodźa, kotraž móże ßo s najpschihódnischimi wuměnjenjemi a sa najnižsche premije pola

sakskeho wojeŕskeho žiwjenjesawěsczazeho towarstwa w Draždźanach

w lěcze 1875 sałoženeho a pod najwyschschim protektoratom jeho majestosćze krala stejazeho, dostacź.

Prospekty a wukasanja swólniwje a bjes khostow pschez direkziju w Drježdźanach na Schulgutskej drósy 7.

Bukecansko serb. tow. změje njedźelu **13. hodownika** popołd. w 4 hodź. posedźenje.

Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Wo bohate wobdźělenje prosy **předsydstwo.**

Moja lětuscha hodowna pschedawarnja **woprawdźitych**

Polcźnistich póprjanzow

je jenož

— na **žitnej haßy cźišło 5.** —

Minna Hahnowa

mějecźel: G. Hahn.

7000 mk.

ßu hnydom wupožčžicź pschez **K. Raue** w póstskej kowarni.

Kóń,

jenopscheźnje a dwojopscheźnje jěsdźik, dobry cźahak, je, dokelž je wysche, płaczišny hódno na pschedań. **Hunnius,** na ßwobodnym kuble w Jeschizach.

---

2 ßuproschnej ranzy

mjes schtyrimi na wubjerk, stej na pschedań w Hermanezach n. Spr. cźišło 3.

Wobhydlenje

je w Njeßwaczidle cźišło 83 pola dwórnischcza k 1. januarej na pschenajecze.

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź. w našej khofejowni.

Wšitcy dobri Serbja su witani.

Kuchařki, stwinske a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne džowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerske ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pschistajeŕka **Görlichowa** na ßukelnskej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cźrijowni knjesa Heinr. Mohra.

Sskužobna holza,

mkódscha. na warjenje ßo troschku wustejoza, ßo pyta w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 8 w pychaŕniskich khlamach.

Sa ßwoju pschedawarnju materialowych tworow k jutram 1908 derje wobdarjeneho hólza, ßyna sprawneju starscheju, sa wucźobnika pytamoj.

Ginzel & Kittscher w Budyschinje na wulkej bratrowskej haßy 6.

Pjekarski wucźobnik

ßo k jutram pyta na Lubijskej drósy cźišło 22.

Pjekarskeho wucźobnika

k jutram pyta **J. Schotta,** pjekarski mischtr w Budyschinje na garbarskej haßy 10.

Ratarjam

k wjedźenju dawam, so kóždu symu do domu korby wuporjedźecź khodźu a nowe dźěłam. **Khorla Langa** na Hoschiz haßy 44.

(K temu cźišku schtyri pschiłohi.)

Prěnja pschiloha k czišku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. dezembra 1908.

Placzišny rěsneho stotu na Draždžanskich stotnych wikach.

30. novembra 1908.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Stótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacz do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	41—45	77—81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	32—35	65—71
4. žnadnje pizowane kóžđeje staroby	27—31	57—62
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	38—42	70—74
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćje hacz do 7 lět	34—37	65—69
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	30—33	60 64
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—29	55—59
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byli:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćje	38—41	70—73
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34—37	66 69
3. žnadnje pizowane	30—33	62—65
Čzelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—50	80—84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	73—75
3. žnadnje wuwite wot zyza	37—42	67—72
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich schischenjow w staroscje hacz do 1¼ léta	54—56	69—71
2. mjaßne	52 53	67—69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 28. novembra 1908 wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju. 3. dezembra 1908. wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	9	60	9	90
"	žołta	—	—	—	—	9	—	9	35
" nowa		9	55	9	73				
Rožka		—	—	—	—	7	80	8	10
" nowa		8	13	8	25	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows nowy		7	70	7	80	7	—	7	50
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.		2	60	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka 50 "		11	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "		11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "		3	50	3	80	2	40	2	80
Ssloma 100 "		3	67	3	84	2	50	3	50
Prožata 1116 schtuk, schtuka		9	—	22					
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby		—	—	6	25	6	50	7	—
Pschenčny gris		—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 75 np. hacz 10 hr — np, rožka wot 8 hr. 25 np hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 9 hr. 30 np. hacz 9 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 75 np. hacz 7 hr. 95 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach — hr. — np hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. np., nowa: 16 hr. 24 np. hacz 16 hr. 54 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 12 hr. 91 np. hacz 13 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr 02 np hacz 13 hr. 30 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

3. dezembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hacz 8 hr. — np., pschenza wot 9 hr. 60 np. hacz 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hacz 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. 60 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 50 np., běrny 2 hr. 60 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 4. dezembra: Mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 2. njedželu adventa rano w 7 hodž. duchowny Tischer němsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farat Räda žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. — Tydženske sastojnske dźeła smjeje farat Räda.

Ssrjedu popołdnju w 5 hodźinach budże we Wulkim Wjelkowje žerbska adventska nutrnosćz. — Schtwórtk 10. dezembra dopołdnja w 9 hodźinach budże žerbska spowjedź, pschi kotrejž smjeje farat Räda spowjednu rěcz.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Ernst, Khorle Hermanna Schöny, blidarja w Hrubjelczizach. ž. — Oskar Max, njemandž. ž. na Zidowje. — Max, njemandž. ž. w Kelnje. — Elsa Gertrud, Hermanna Pawoła Meißnera, kublerja w Pschischezach, dž. — Martha Frieda, Wylema Maxa Nowaka, kopornikeho dźełaczerja na Zidowje. dž. — Gertrud Hildegard, njemandž. dž. na Zidowje. — Jan Helmut, Khorle Adolfa Rostoka, hosczenzarja we Wurizach, ž.

Zemrjeł:

W Michalskej wožadze: 30. novembra: Ernst August Beer, kublowy wumjenkar w Bobolzach, 67 l. 9 m. 11 d. — Richard Gustav, Bjedricha Augusta Sswory, samkarja w Dobruschi, ž., 4 m. 4 d. — 2 dezembra: Madlena Thürlichez, njebo Bohumèra Rychtarja, prjedawscheho žiwnosczerja we Wurizach, napoßled wumjenkarja w Krakezach, sawostajena wudowa w Bosankezach, 78 l. 2 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesczе s Hodźija.

Njedželu 2. adventa smjeje rano ½8 hodźin farat Kschižan němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin duchowny Voigt němske a w 10 hodž. žerbske prědowanje. — Popołdnju w 4 hodž. budże w Czerwjenych Noßlizach w schuli žerbske kemschenje a žerbska a němska spowjedź. — Pjatk 11. dezembra budże rano ½9 hodž. žerbska spowjedź a ½10 hodźin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesczе s Budestez.

Njedželu 2. adventa smjeje duchowny Boitz rano 8 hodž. žerbsku spowjedź dopołdnja ½9 hodźin žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Otto Preuß

(mějeczel **Karl König**)

na žitnej haßy 4 — **w Budyschinje** — na žitnej haßy 4.

S wulkim, jara dobytknym wotsamknjenjom

symskich paletotow, symskich jupow

s wodu njepschepuschczatych koßmikowych tkaninow, **pelerinow do wjedra,** kaž tež **tolstych symskich tkaninow,** je mi mózno, mojim czesczenym wotebjerarjam **wurjadnje tunje placzišny** postajiczˊ,

tola jenoz tak dołho hacz sklad doßaha,

žonjaze a holczaze žaketty

nětkole postupjeneho czaßa dla sa wjele niže placzišny.

Schtóž nětkole kupi, žebi pjenjesy salutuje.

Otto Preuß

(mějeczel **Karl König.**)

Dźełaczerjow

pyta **tonowa dźełatnja**

we **Wětrowje** pola Njeßwaczidła.

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w czelazej loži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche** = = **2** = — np ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Jahły, hejduſchku, gruby, ßoki, buny, hróch rajß, nudle, dobru pſcheńczņu muku porucza **Khorla Kahrowe** pſchi žitnych wikach.

8000 mk.

ßo jako 2. hypotheka ſady 17 000 nalutowarńſkich pjenjes k 2. jan. 1909 na khěžu w Budyſchinje pytaja. Wopalna kaßa 33 170 mk. Sa nimi pſchińdże 10 000 mk. Dalſche pſches **K. Raue** w póſtſkej kowarni. Telefon 629.

8000 mk.

ſady nalutowarńſkich pjenjes ſnutſka wopalenſkeje kaßy ßo do Dobruſche pyta. Poſkiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Kotry wulkomyßlny cźlowjek by jenemu rjemjeßlnikej na zyle wěſtu hypotheku 2—3000 hr. požcźił? Poſkiczenja chzyke ßo ſ napißmom **R. M. 50** poſtlagernd Bautzen na póſt dacź.

Hodowne dary.

Pſchi nakupowanju hodownych wězow jako woßebje płaczisny hódne poručam:

Dźěczaze khapy

ſe ßukna, płyſcha a lodowych mjedwjedźowych tkaninow, modnych faßonow,

rukajzy, ſchtrympy, ſoki.

Schórzuchi,
dźěczaze wißaze, běłe, pißane a cźorne.
hoſpodarſke ſchórzuchi
ſ paßami,
pyſchne ſchórzuſchki
běłe, pißane a cźorne.

Spódnje ßuknje
ſe **ßukna, moireja**
a **ſatina** podſchite,
pſchiſtojnoſtne
spódnje ßuknje.

Schtalty
ſe ſpiralnymi pjerami
a ſ gumijowymaj bokomaj
po kóždej płaczisnje.

Krawaty :: khornarje :: manſchety.

Normalne a barchentowe ſchaty

∴ ſa ſroſczenych a dźěczi po kóždej płaczisnje. ∴

Wołma dobrych družinow.

Leopold Posner

na bohatej haßy 4 **w Budyſchinje** **w starej póſcze.**

N. Gall naslědnikaj

Schröter & Fickler
woſowa fabrika
w Budyſchinje

poručataj ſe ſkłada **dwojokolate woſy, hońtwinſke woſy, faetone** ſe ſacźinitym krywom, **pólne woſy.**

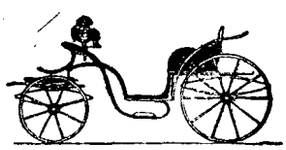

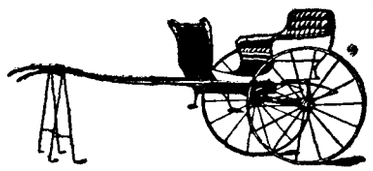

Jenož ßamßny wudźěłk. Woſowe latarńje jako hodowne dary.
Najwjetſchi wubjerk.

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dostacź:

Pſchedźenak,

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1909.

Najwjetſchi wubjerk

kraßnych hodownych darow

po wſchěch płaczisnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,
Lübeckſke marzipanowe torty,
Königsbergſke wutroby,
marzipanowe jědźe,
= **plody,**
= **warjenja,**
= **plezy,**
= **ßwinje**
atd. atd., kaž tež

woßebne kuſki na bożodźeſczowy ſchtom,
a **cźerſtwe mjedowe tykanczki**
porucza

W. Müller, konditor

pſchi póſtſkim namješcze.

Ia. **Hodowne łakocźe,** w Parisu a Wiedni je ſkotej medaillu wuſnamjenene.

Rožeźnanje porjadnje do wſchěch ſtron.

Na šnutškownej lawškej haßy 6.

Gustav Thunig w Budyschinje.

Telefon 648. Założeny 1865.

Najwjetscha a najstarscha pschedawańja w Budyschinje

porucza k pschedstejazym hodam w **njedoscżehnjenym wubjerku**, w **najwoßebnischej, strėnjej** a **najtunischej družinje:**

Ia klanki (pópy) **s kulatymi shibadłami a cżėlne klanki,** wobleczene a njewobleczene,

klankaze hlowy, cżėła, stawy, perrüki, klankaze stupnje, schtrympy, schaty,

klankaze schaty wschėch družinow.

W ßamßnej klankazej porjedżeŕni porjedżenje wėzywuštojnje a tunjo! Friśerowanje klankow. Woprawne włoßowe perüki ßo s pschidaczom ßamßnych włoßow tunjo shotuja.

Klankaze stwy, meble sa klankaze stwy,
klankaze khamory a komody,

Ikankaze kuchinje, kuchinske meble a nadobu,
rodlowanske a dżėczaze ßanki,

pjezaki, porzlinowe, emaillowane serwißy,
dżėczaze pißanske pulty,

klankaze sportske wosy, klankaze wosy,
dżėczaze meble.

Ia żelesnizy, s hibanjom a bjes njeho,

żelesniske wobstatki.

Laterna magica,
wobrasy sa laternu magica, pschemėnjeńske wobrasy a barbowe hraje.

Kinematografy,
s dobom tež laterna magica jenotliwe filmsy.

Parne maschiny,
pschipowėschite modelle.

Elektro-motory,
wschelakich wulkosczow.

Klamy,
wahi, tysy, tity atd.

Twjerdżizny,
wojaki, kanony.

Hródże
jednotliwe wosy a konje.

Wojerske wuhotowanja,
helmy, lazy, tšėlby, teßaki atd.

Kožane, wolmjane a filzowe skoczata. Kolebanske konje. Tworowe wosy a kucże.

Gratowe kaschcże, Richterowe kótwizowe kamjenjowe twarske kaschcże, towarstwowe hry, kaschcże sa kopjenowu pilu, drjewjane twarske kaschcże (Mnichowske dżėczatko, miniatur atd.), **knihe sa mlodżinu.**

II. wotdźėlenje: **Galantrijowe, debjeńkowe a kožane twory,**

kwaßne a ßwjedżeńske dary sa kóżdu skladnosc ßo pschihodżaze **najjednorischeho** hacż **najwoßebnischeho wubjerka.**

Portmoneje, żonjaze toschki, pucżowansku potrjebu, fotografijowe albumy, zigarowe etwije, pucżowanske ruczne tosche, dybsaczu potrjebu, albumy sa póstske kharty.

Kraßne nowosczе woßebnych figurow s porzlina, terracotty a metalla.

Slote, ßlėborne, dublejowe a njewoprawne debjeńki

w njedoscżehnjenym wubjerku po jara tunich placżisnach.

Wschė njemjenowane do tejele rjadownje ßluschaze wėzy w najwjetschim wubjerku. — Krucże sprawne poßłużenje!

595

Franz Schneider & Schulze

Telefon 626. | w **Budyschinje** | na kamjeńtnej haßy 13

ſ napſchecźa ßerbſko-katholſkeje zyrkwje. | pódla hoſćenza „króny“.

Żeleſne twory — dźěłanſki grat — hodowne dary

domjaza a kuchinſka nadoba

wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho.

Ratarſki grat.

Ssanki — ßmykacźe wot 75 np. hacź do 8 mk.

Stejaki ſa bożodźěſćzowy ſchtom.

Noſcherje a roły, ſćźinowe pleczenje w dworje a na walſkej dróſy 14.

Dospołne wuſchedawanje!

Dokelź ſwoju pſchedawarniu **wołmjanych tworow** a **ſchatow** ſpuſchćźu, wſchě wěźy po pomyßlnje naſtupſchich płaćźiſnach wupſchedawam.

Najwjetſchi wubjerk chenillowych rubiſchćźow.

W Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchću 7.

Fr. Ch. Jäger.

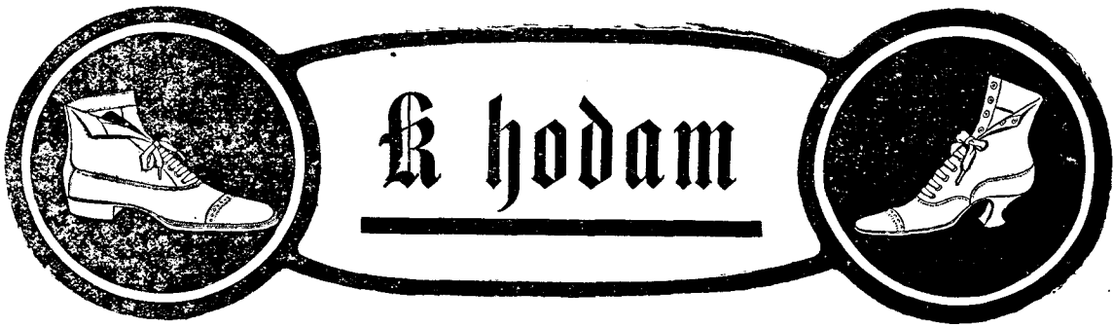

K hodam

poruczam **wulki wubjerk**

mužazych a žonjazych ſchkórnjow

ſ jednorym, dwójnym a wołmjanym podſchiczom, ſ woprawnymi a podražowanymi koßmami podſchite, po 8½, 9½, 10½, 12½, 13½, 15 hacź 18 mk.

Gumijowe ſtupnje a ſchkórnje

(němſke, Peterburgſke, jendźelſke a amerikanſke).

Jěſdne a honćwarſke a dołhe ſchkórnje

(woprawne juchtowe ſchkórnje),

jěſdne a honćwarſke gamaſche, rejwanſke a towarſtwowe ezrije,

filzowe ſtupnje a tofle.

Wulki wubjerk dźěćzazych ſchkórnjow, kaž tež wſchě jenoż pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa muźſkich, źónſke a dźěćzi po ſnatych tunich płaćźiſnach.

Ssamßna dźěłarnja w domje.

Heinrich Mohr, ezrijownja w Budyſchinje pſchi źitnych wikach.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
pißarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěźy atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cźißło 177. —
Pſcheßadźowanje leźomnoſćzow.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 18 ſ nutskhódom na theatrowej haßy porucza ßwoje derje wothladane

běłe a czerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobſtacza ßym ßo pschezo prózował, **jenoż woprawne wino** pschedawacz, kotryż je ſtrowoſczi ſpomóżne.

Dokelż w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotołſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajeny **jara wulki ſklad** wudżerżuju kotrež ßo ſ wudawkami ſa puczowanje njepodroża, mózu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocznoſczam** ßo hodżaze, tuńſcho pschedawacz, hacż hdyż ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßlacz dadża. Poſpytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiż hiſchcze moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědczi.

Wupschedawanje.

Wulku dżělbu

hólczazych wobleczenjow,
paletotow a jupow

ſ 10 hacz 30 prozentami poniżenja placzińny

wupschedawam.

S dobom poruczam ßwój wulki ſklad

mużazeje draſty,

wobleczenja, paletoty, jupy, pelerinow do wjedra, ſpanſke ßukńje a **lazy** atd.

Pſchi lawſkich hrjebjach w „Sſerbſkim Domje". **Ed. Fritsche.** Pſchi lawſkich hrjebjach w „Sſerbſkim Domje".

Schtóż chze ßebi

drjewjanzy,
drjewjane a filzowe ſtupnje

a tež

kożane czrije

tunjo nakupicz, njech ßo direktnje do **drjewjanzakńje**

Oty Hebera

na ßerbſkej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ſaßo póduſchuja.

Bożodżeſczowe dary,

dary k kwaßej, k ßlěbornemu kwaßej

a k narodninam

poruczam w najbohatſchim wubjerku

w **porzlinje, kamjeninje, ſchkleńzy. majolika** a **nippes.**

Klanki (póły)

ſdraſczene a **njeſdraſczene,**

klankaze czěła, klankaze hłójczki,

dokelż tele wězy njecham wjazy dale wjeſcz, pſchedawam je ſ 20% rabatta.

Klankaze ſerwißy w bohatym wubjerku.

Hermann Gläsel

w Budyschinje

pſchi lawſkich hrjebjach 4 **w „Sſerbſkim Domje".**

Tunje placziſny. ——— Sſwědomite poßłuzenje.

Njeje żaneho wużitniſcheho

hodownego dara,

kotryż by ſ dobom praktiſka trjebanſka wěz była, dyżli

Stupnje a ſchkórnje.

S tajkim darom pſchihotuje ßo ſawěſcze kóżdemu

hodowne wjeßele.

Kristellerec črijownja

je najpſchihódniſche kupowanſke żórło ſa

trajne ſchkórnje na drohu,

kotrež nohu pſche mokrotu a ſymu wobarnuja.

Woßebje k hodownym daram ßo pſchihodżaze

woßebne czopłe podſchite
domjaze a puczowanſke wobucze,
wobucze na bal a do towarſtwa,
filzowe ſtupnje a tofle,
filzowe, pjelſczowe a liſchcze ſchkórnje,
gumijowe ſtupnje a gamaſche.

Hobrſki wubjerk. Jara tunje placziſny.

Po hodżoch je dowolene ſaměnicz.

Pawoł Kristeller,

prěnja a najwjetſcha czrijownja w Budyſchinje.

Sałożene 1879. Sałożene 1879.

W Budyſchinje, na bohatej haßy czo. 29.

Telefon 168.

Hodowne wupschedawanje.

Woßebite składnoſtne kupje:

Draſtne tkaniny Zibelinojte,
nětkole meter 50 np., wobleczenje Mk. 3 —

Draſtne tkaniny Koßmikate tkaniny, jendzelſke tkaniny, blusowe tkaniny
nětkole meter 60 np., wobleczenje Mk. 3 60

Draſtne tkaniny jendzelſkeho ßłoda, cźiſtowołmjane beige
nětkole meter 70 np., wobleczenje Mk. 4 20

Draſtne tkaniny zibeliny, blusowe tkaniny, ßukno
nětkole meter 80 np., wobleczenje Mk. 4 80

Cźiſtowołmjane koſtumowe tkaniny, cźiſtowołmjane chevioty
nětkole meter 90 np., wobleczenje Mk. 4.50

Draſtne tkaniny. Lěcźne a blusowe tkaniny, cźiſtowołmjane chevioty
nětkole meter 1 mk., wobleczenje mk. 6 —

Draſtne tkaniny kaſchcźikate a ßmuhate tkaniny, covercoaty
nětkole meter mk. 1.10, wobleczenje mk. 6 60

Draſtne tkaniny
cźiſtowołmjane koſtumowe tkaniny,
cźiſtowołmjane kaſchcźikate draſtne tkaniny
nětkole meter mk. 1.15, wobleczenje 6.90.

Draſtne tkaniny jendzelſke a blusowe tkaniny, cźiſtowołmjane chevioty
nětkole meter mk. 1.25, wobleczenje mk. 7 50

Draſtne tkaniny jendzelſke cźiſtowołmjane koſtümowe tkaniny, ßmuhate ſatinowe ßukno
nětkole meter mk. 1.30, wobleczenje mk. 7 80

Draſtne tkaniny
cźiſtowołmjane zibeliny, cźiſtowołmjane lěcźne tkaniny
nětkole meter mk. 1.40, wobleczenje mk. 8.40

Draſtne tkaniny koſtumowe tkaniny, cźiſtowołmjane
nětkole meter mk. 1.50, wobleczenje mk. 9 —

Draſtne tkaniny cźiſtowołmjane kaſchcźikate ßuknojte tkaniny
110 cm ſchěroke,
nětkole meter mk. 1.60, wobleczenje mk. 9.60

Draſtne tkaniny jendzelſke tkaniny a ßmuhi, 110 cm ſchěroke,
nětkole meter mk. 1.80, wobleczenje mk. 10 80

Draſtne tkaniny jendzelſke tkaniny, ſatinowe ßukno, 110 cm ſchěroke
nětkole meter 2 mk., wobleczenje mk. 12 —

wołmjane mußeliny nětkole meter 80 np., 90 np., 75 np. hacź 65 np.

Velourowe a koſchlaze barchenty.

Zbytki a wobleczenja krótkeje měry.

Dźělba źidźanych tkaninow ſa wobleczenja a blusy.

1 dźělba

žonjaceje drasty,

ſo bych ju wotbył, po **wurjadnje tunich placźiſnach.**

Schórzuchi.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcź ſa **hodowne kupowanje.**

Jan Jurij Pahn

We wulkim wubjerku

kuski

na **bożodźěšćowy ſchtom,**

jako:

: : hodowne dary : :

taflowu ſchokoladu, marzipanowe wèzy, bonbonniery, kakao, cžaj, póprjanzy, konfekty, biſquity a **bonbony**

porucža

ſabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ſzukelnſkej haßy 12.

Schtrymphy,

ſoki,

ſchtrykowane a walkowane,

dźěčžaze wobleczenja, ſpódnje kholowy

wſchitkich ſchèrjow,

koſchle, rukajzy,

turnowanſke wobleczenja

‚Reform' ſa hólzow a holzy.

chenilſowe rubiſchcža

najnowſchich muſtrow,

rukawate lazy

płaczišny hódno porucža

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

K hodam!

Pſchedeſchczniki hižo po 1 mk. 50 np. hacž k najwoßebniſchim wudźělkam,

tobakowe trubki (fajfy)

a wukhodźowanſke kije

po najtuniſchich płaczišnach porucža

Otto Brand

na Hauenſteinſkej haßy cžißko 1.

Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo.

Budyſka fabrika zokrowych tworow

filiala: ſ parnym cžerjenjom 6 na kotoſkej haßy 6 — na bohatej haßy 16.

F. A. Trumplera

mějerźel A. Voye

porucža

kuski

na

bożodźěšćowy ſchtom

ſe ſchokolady a fondanta, ſ jeſchcža a biskwita,

woßebje dobry biſkwit

na bożodźěšćowy ſchtom,

ſchokoladu a marzipan,

Häberleinowe Nürnbergſke tykanczki,

kaž tež najlěpſche

póprjanzy,

woßebitoſcž: bonbony pſche kaſchel,

najlěpſchi ſrědk pſche dybawoſcž a kaſchel.

Khofejowe, cžajowe a kakaowowe bonboniery.

Wſcho ſamßny wudźělk.

Najtuńſche kupowanſke žórto.

Kamjeń kóždemu ſ wutroby padnje,

kotryž ſzebi

ſchijazu maſchinu, žimazu maſchinu, jěſdne kolo abo **piſkaze inſtrumenty**

na pſchihódne wotpłaczenje ſ wjazylětnym rukowanjom kupi pola

Hermanna Karlusa

pſchi žitnych wikach cžo. 2.

Žane klamy, teho dla najtuńſche wobliczenje płaczišnow.

Max Schückel

w Budyſchinje na bohatej haßy

ſwój wulki ſkład jenož **hódneho**

wobuca

po wſchelakich płaczišnach porucža.

Najſprawniſche poßłuženje ſo pſchilubja.

Najwjetscha tajla pschedawatnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Salożena : 1891. :

4 na ßerbſkej haßy 4 w Budyschinje 4 na ßerbſkej haßy 4

Telefon 449, porucża Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedżenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkładownju:

listnu papjeru a khartowe kasſety,
fotografiſjowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pěßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podložki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom,
ruczne toſche ſ rjeczaſom,
ſchulſke tornińtry, holcże mapy,
knihowe noſchaki,

ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a kože,
debjeńkowe kaſchcziki,
kaſchcziki ſ plyſcha a kože
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
balſke a **dźiwadlowe wjechliczki,**
wumělſke late wěży,
kwětowe bowy a hornzy
ſ majoliki,
italſke majoliki,
japanſke twory,
wudebjenſke wjechle,
domjaze żohnowanje,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotografiſjowe ſtejaki,

zynowe wojaki
wſchěch ludow a
brónjowych družinow,
naſtajenſke wěży
w drjewjanych kaſchczikach,
klankaze (pópjaze) **wěży,**
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble,
klankaze woſy,
drjewjane a **kožane konje**
k jěſdżenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,
pßy, kanikle,
towarſtwowe a
ſabèranſke hrajki,
naczahanſke wěży ſ blacha,
jěſdne ſigury ſ blacha,
hudźbne inſtrumenty ſa dźěczi,

latarńje magika,
kinematografy,
żelesnizy ſ gratom a ſchěnami,
żelesnizy ſ parnym cźěrjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cźěrjaze,
wojerſke wuhotowanja,
proſzenijowe a
kaſprowe dźiwadła,
konjemzy,
twjerdźiſny,
klankaze ſtwy,
kuchinje,
kaſchcziki ſ gratom a
liſczowej pilu,
drjewo ſa liſczowu pilu,
potrjebu ſa liſczowu pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cźežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſke dźěczaze wobroczne ſtólczki, dźěczaze blidka, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,
jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpołne turnowanſke apparaty,
pychu na božodźěſczowy ſchtom.

600

K hodam

poruczam wulki wubjerk

pschedeschcznikow,

wukhodzowanskich kijow,

tobakowych trubkow

po ſnatych tunich płaczißnach

Ed. Schulze nasl.

Pódla hoſezenza „winoweje liczе“.

w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Kedźbu! Pola Kedźbu!

Reinholda Neugebauera

w Budyſchinje na hlownym torhoſchczu 5 w Budyſchinje

kupujecze ſ dobytkom a tunjo

= hodowne wězy. =

Kedźbujcze!

Kóždy kupz, kotryž ſ najmjeńſcha ſa 22 hriwnow twory kupi,

remontoirſki czaßnik darmo doſtanje.

Poruczam ßměſchnje tunjo ßwój wulki ſklad

ſymſkich ſwjerſchnikow, jopow,

wobleczenjow, kholowow,

pelerinow do wjedra,

rukawatych lazow, ſpódnich kholowow,

ſokow a wſchu dźěłaczerſku draſtu.

Hobrſki wubjerk

žonjazych a holczazych žaketow.

Wulki ſklad tkaninow. Seſchicze po měrje.

Dźěłatnja w domje.

Wißitne khartki

ziſchczi ſpěſchnje Ssmolerjez knihiczißchczernja.

Kožane toſchki, pompadury, paßy, boy, balſke rukajzy, wjechle, ſcherpy, tykaczowe, czaßnikowe, wjechlowe rjeczaſy, balſke kwětki, balſke tkaniny ſ tyla, židy a batiſta, **ßomot** k draſcze a bluſam, **židźane bluſowe tkaniny, dźělbu hotowych bluſow** ßym na wupſchedacze ſtajiła, **ſymſke klobuki** hacž 50% niže płaczißny.

Woßebite wotdźělenje ſa ſapoczane a hotowe **ručzne dźěła.**

Žonjaze a dźěczaze khapy we wulkim wubjerku, **dźěczaze wobleczenja, banty do włoßow, klankaze lapki, zanki a zankate tkaniny, dźělba ſokow a ſchtrympow, židźane a wolmjane nahlowjaze ſchawle, chenillowe nahlowjaze rubiſchcza a ſchawle, židźane rubiſchka wokolo ſchije, bolerojeczki, dźěczaze jeczki** ſ wołmy, jehnjazeje kože a lodoweho mjedwjedźa.

Helene Crucius

na žitnej haßy 10 **w Budyſchinje** na bohatej haßy 9

wulke hodowne wupſchedawanje

we wſchěch wotdźělenjach po wurjadnje tunich płaczißnach.

Proſchu ßebi rabattowe ſnamki žadacz.

Spódnje ßuknje, ſpódnje taille, ſchtalty, ramjenjowe khornarje, ſchórzuchi, ſchtrympy, rukajzy w pomyßlnje najwjetſchim wubjerku, **mužaze, žonjaze a dźěczaze ſchaty, žonjaze khornarje a krawatty, ſchantka, ſchwadliſke kaſcheziki** a **pſchedeſchczniki.**

Tkaniny k pſchikrywam, **kongreßowe tkaniny, gardiny.**

Mužaze krawatty, pſchedkoſchliki, ßlě, manſchetty, wolmjane hólczaze a mužaze lazy, pótniki atd., **wolmjane pſchedkoſchliczki, ſoki, ſchtrympy, barchentowe koſchle, ſpódnje kholowy, trikotowe koſchle, jaki, dźěczaze wobleczenja.**

Kosaze kože,

howjasu kožu, wowčžu kožu, wowčžu wolmu, kaniklaze kože, čželaze kože,

kaž tež wschě druhe kože po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbšlej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11,
ſ napschećža „skoteje hwězdy".

Składownja drainěrowanskich rolow w Lětonju.

Poručam

drainěrowanske roły

wschěch wulkosćžow,

konjaze korta, ßwinjaze korta

nakošneje a runeje formy,

proßaze korta

ſ prěkuschom a bjes njeho,

plestrowanske platy

(diagonalne a kschižne mustry),

wudymanske roły

shibnjene a rune,

po fabrikskich płaćišnach.

Emil Dietrich

w hosćenzu w Lětonju.

Schparazy wolij,

pschihotowany ſa schijaze maschiny a jěsdne koła not

H. Möbiusa a ßyna,
fabrika kosćoweho wolija
w Hannoverje,
je dostać

we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Wósk

k krjepjenju rejwanskich łubjow

naj lěpscheje hódnosćže
je dostać pola

Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Bruno Beutner

w Budyschinje pschi dwórnischću, pišarńja ſa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje druziny, wobstaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałoženje kapitalijow, pschedawanje ležomnosćžow,** ſrjadowanje ſawostajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pscheßadźowanje pschedawanje ležomnosćžow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe lěta ſ rěčznikowym sekretarom byk, ßo najlěpsche wobstaranje ſarućža.

Hodowne wupschedawanje

po

wurjadnje tunich płaćišnach.

Tkaniny ſa ſtwinske běhaćže meter po **40** np.
Blidne pschikrywy (deki) ſe ßukna, ßomota, plyscha, hižo po **1.80.**
Ložowe pschikrywy, běłe, pišane, hižo po **1.90.**
Wupjerki, hotowe ſeschite, hižo po **3.25.**
Zychi, hotowe ſeschite, hižo po **2.25.**
Ložowe płachty, hotowe ſeschite, hižo po **90** np.
Barchentowe koschle, pišane, běłe hižo po **1** mk.
Normalne koschle, hižo po **1** mk.
Rukawate lazy, jara tunje, hižo po **1** mk.
Spódnje ßuknje, barchentowe, ßuknjane po **90** np.
Schtalty ſe ſpiralnymi pjerami hižo po **1** mk.
Nahlowjaze ſhawle, wołmjane, chenillowe, hižo po **75** np.
Dźěćžaze khapy, ßuknjane, plyschowe hižo po **50** np.
Dźěćžaze jeczki a **mantlki** hižo po **75** np.
Dźěćžaze trikoty ſ rukawomaj hižo po **50** np.
Pjelsćžowe khornarje na wulki wubjerk, hižo po **85** np.
Garnitury, muffy a **boy** hižo po **75** np.
Hospodarske schórzuchi, barbunjepuschćate, hižo **70** np.
Schórzuschki, běłe a pišane, hižo **25** np.
Dźěćžaze schórzuchi, barbunjepuschćate, po **35** np.
Blidowe pschikrywy (deki) běłe a pišane, hižo po **60** np.
Wutrěwanske rubischćža, barbunjepuschćate, $^1/_2$ duzenta hižo po **1** mk.
Trjenja, běłe a pišane, $^1/_2$ duzenta hižo po **1.60.**

Dawamoj rabattowe zedle!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Hotowe poßleschcža

najlěpschu tworu bjes procha, punt po mk. 2.—, 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 4.50 a 6.—,

hotowe poßleschcža, pscheschiwane pschikrywy (deki), wupjerkowe tkaniny, pišane zychi, ložowe płachty,

jara płaćišny hódno poručа

Curt Wällnitz

na ßukelnſkej haßy 9.
Telefon čišło 405.

Njewjeschćinske poßleschcža.

Pišarńja

ſa kupne, hypothekſke, dismembraziſke, testamentſke a ſawostajenſtwowe wězy je wot nětka na

Moltkowej dróży čo. 1

po 1 ſkhodže, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Tunje zigary!

100 ſchtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 „	„	„ 300, 320, 340 np.
5 „	„	„ 360, 380, 400 np.
6 „	„	„ 440, 460, 480 np.
8 „	„	„ 520, 560, 600 np.

roſećeka

zigarowa pschedawarńja Havanna
w **Draždźanach 6.**

Linoleum-

teppichi a běhaćže

w 5 wulkosćžach

w inlaidže, granicze abo **poćišchćane.**

Wóſkowany plat, gumijowe deki, podłožkowe tkaniny

kupujeće najtuńſchto
pola

Kurta Wällnitzy
na ßukelnſkej haßy 9.

Emil Wehrle

w Budyschinje na jerjowej haßy 7.

S poniženjom bawłmjanych płaczišnow a ſ pſchihódnym wotſamknjenjom je mi mózno, ßwój ſkład

bawłmjanych košlow

po tunich płaczišnach poſkiczicz.

Wulke **žonjaze a mužaze koſchle** hižo po 1 mk.

Dźěczaze koſchle hižo po 30 np.

Pollama ſ rjanymi muſtrami.

Jaki a bluſowe barchenty

ſ krucha a ſbytki na wulki wubjerk,

wupjerki a zychi po wſchěch płaczišnach,

ßwětłe a cžěmno=czerwjene, kaž tež hotowe ſeſchite;

běły, czerwjeny a módry płat

wſchěch ſchěrjow;

ſchantka (dybſaczne rubiſchka)

ſ běłeho a pišaneho płata a bawłmjane.

!!Anker-!!

Schijaze maſchiny **dobre a tunje** ſ pjecžlětnym rukowanjom hižo po **55** mk.

Zimaze maſchiny

dobre a tunje porucža

Ernst Scholze

na hornczerſkej haßy 28.

Ankerſke dźěłatnje 55 000 ſchijazych maſchinow lětnje ſhotowjeja.

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach 11 **pſchi žitnych wikach 11**

ſ napſchecža ſkoteje hwězdy

porucža ßwój wulki ſkład

hotowych pjelſczowych tworow

kaž tež wſchěch družinow **kožuchow k podſchiczu** a **k wobßadźenju** po tunich płaczišnach.

Skaſanki po měrje, kaž tež **pſcheſchicze** ßo na najlěpje wobſtara.

Franz Marſchner

czaßnikar w Budyſchinje

na bohatej haßy 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. **Pišomne rukowanje.** **Tunje płaczišny.**

Ludwig Kuhlmann

mějeczel **Erich Hecht**

w Budyſchinje

w kupnizy (radnej pinzy) **pſchi hłownym torhoſchczu**

porucža jako pſchihódne

hodowne dary

teppichi

wſchěch wulkoſczow a družinow hižo po 6 mk.,

ložowe pſchedložki

hižo po 1 mk.,

portiery

garnitura hižo po 5 mk.,

błidowe pſchikrywki

ſe ßukna, płyſcha atd., hižo po 2 mk.,

ſoſowe pſchikrywki, běhanſke tkaniny

wſchěch ſchěrjow a płaczišnow, meter hižo po 50 np.,

angorſke koże, koſaze koże

wſchěch wulkoſczow a płaczišnow,

gardiny

meter hižo po 30 np.,

vitraže

na žołcz, běłe a pišane, wotměrjene a wot krucha

— linoleum —

teppichi, běhacze,

tworu w rolkach.

Bjes konkurrenzy! Sso ženje ſaßo njewróczo!

Sa kóždeho ßo płaczi, moju

hodownu wuſtajeńzu

wopytacź. Hobrſke dźĕlby

wysokomodnych drastnych tkaninow

ßym nakupił a poruczam

bjes pſchikłada tunjo:

fantaſijowe tkaniny, prjedawſcha płaczíſna 6—7 mk., **wobleczenje** nětko 3 mk.,
noppes a cheviotу, " " 8—9 " **wobleczenje** " 4½ mk.,
zibelines, " " 10—12 " **wobleczenje** " 6—6½ mk.,
zibelines, kaſchczíkate, " " 10—12 " **wobleczenje** " 5—6 mk.,
fantaſijowe a modne tkaniny, " " 12—15 " **wobleczenje** " 7—8 mk.,
czorne a wołmjane tkaniny, " " 10—15 " **wobleczenje** " 5—10 mk.,
cheviot a chevron, czíſta wołma, ... meter po 90 np.,
wołmjane moußeliny . . . . . meter po 65 np.

Czorne a piſßane židźane tkaniny po poł płaczíſnje.

Kattuny, poßleſchczowe tkaniny, lama, velourowe a koſchlaze barchenty, hotowe bluſy, ſpódnje ßukuje, ſchórzuchi.

Dźĕlba žonjaceje drasty,

žakettow, paletotow, wobleczenjow, wječornych mantlow a koſtumſkich ßuknjow,

nadpadnje po płaczíſnje naſad ſtajane.

Alphons Schauseil

w Budyſchinje.

Proſchu, ßebi moje wupołožki we wukładnych woknach wobhladacź.

Hrodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscz

ßo spěschnje połóżeja

s thymusinom

Bleścha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaß, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wikach 8.

Pschezo a pschezo ßo praji, so ma

Ota Sachse

tola najlěpschi

khofej

po wschěch placzišnach,

ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Kupne a druhe **wuczinjenja, liscziny wscheje druziny, próstwowne pißma wo wobhnadzenje** atd., **formindske sliczbowanja, dawkowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, sehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pschedawanje leżomnoscżow, saradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pschi žitnych wikach 4 („Germania"). Telefon 217.

— Rěczimoj tež ßerbski. —

Moje

wulke hodowne wupschedawanje

je ßo sapoczało.

Wschě wotdźělenja mojeho składa ßu na **najbohatscho** wuhotowane, a kóždy kupz jenoż czerstwe, hódne twory po **najtunischich** płaczišnach namaka.

Woßebje składnostne kupje, tak dołho hacz skład doßaha:

1 dźělba **blusow, ßuknjow, wobleczenjow** sa dźěczi po poniżenych płaczišnach.
1 dźělba **běłych żonjazych schatow** wo 1/3 poniżenych.
1 dźělba **schórzuchow** po 25 np.
1 dźělba **paßow** po 25 a 50 np.
1 dźělba **barchentowych ßuknjow,** czežka twora, s volantami a schwarnymi wołmjanymi wobłukami po 1 mk. 45 np.
1 dźělba **wołmjanych sokow.**
1 dźělba **dźěczazych khapow** po 75 np.
1 dźělba **spanskich pschikrywow** po 80 np.
1 dźělba **twjelkow a wutrěwanskich rubischczow.**
1 dźělba **zwjernowych zankow,** 50 metrow 1.25 } hódne meter po 8-10 np.
1 dźělba **schatoweho wobßadzenja,** 50 metrow 1.25 } hódne meter po 8-10 np.

Dale poruczam:

połwołmu 16 super. **sokowu wołmu hwězdnu wołmu Schmidtowu wołmu**
1/2 punta 80 np. 1/2 punta po 1.13. 1/2 punta po 1.35. 1/2 punta po 1.50.

4 % rabatta, tež na wołmjane pschedźeno.

Schwalcže **10 %,** wikowarjo najniżsche en gros-płaczišny.

Walter Noebel na bohatej haßy 14.

60 sjednoczenych pschedawarńjow s něhdże 15 milijonami wobrota. — Ssamßne kupowarnje abo sastupjenja we Wrótßławju, Barlinje, Kamjenizy, Annabergu a Plawnje.

F. N. Bläsche

roseßłarńja ßukna

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschežu 3

porucza jako

praktiske hodowne dary

wyßokomodne tkaniny k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

tunje a najlěpsche wudźělki.

Pódla teho porńczam wulku dźělbu woprawdże hódnych ∴ **nasadstajenych tworow** ßměschnje tunjo. ∴

Nimo měry wulki wubjerk

fantasijowych lazow

ßwětłych a cžěmnych.

Żonjaze ßukno,

czorne

a druhich najnowschich barbow.

Proschu ßebi wupołożiś w mojich wukładnych woknach wobhladacz.

Proschu ßebi wupołożiś w mojich wukładnych woknach wobhladacz.

Wosebite poskiczenje sa hodowne kupowanje.

Wotdzělenje sa bydlenske wuhotowanje.

Teppichi

někotre sta stajnje na składze, mjes nimi někotre wosebje płaczisny hódne kruchi.

Reformske teppichi a běhacze
s włosowego pschedzena, jara trajne a wurjadnje praktiske.

Woprawdze drohotne

koze a kozowe teppichi

s hłowu a bjes njeje, jara sajimawe sa snajerjow.

Jendzelske angoraske a chineske kosaze koze
zyle pschekhwatajzy tunje we wschěch wulkosczach.

Linolejowe teppichi

czischczane a runje pschemustrowane.

Plyschowe, sukнjowe a fantasijowe pschikrywy, | **Diwanske pschikrywy** hacz do 150 hriwnow.

spanske pschikrywy,
bawłmjane, połwołmjane a wołmjane.

Pschikrywy s wjelbludowych kosmow,
lěkarjo husto sa „najlěpsche“ spanske pschikrywy wukhwaleja.

Wulki skład wot 13—38 mk.

Puczowanske pschikrywy, puczowanske plaidy.

Drastne a blusowe tkaniny

knjezaze nowoscze, kaž

wosebne **zonjane sukno,** | **chevioty,** kaž tez druhe
jenobarbny satin apartnych barbow, | czistowołmjane tkaniny po jendzelskim skłodze,
mustrowane tkaniny sa drohu a towarstwo | **czorne drastne tkaniny**

su w pschekhwatazym wubjerku namakacz.

Jendzelske blusowe flanelle
su sa leto 1909 hizo doschle.

Jenotliwe wobleczenja a sbytki
wjele nize płaczisny.

Połhotowe wobleczenja
—— s mulla a tülla po kozdej płaczisnje, ——
wysokowosebne wuschiwane.

Brüsselske wobleczenja
połhotowe blusy
zadny wulki wubjerk.

Gardinowe wězy.

Płatowe garnitury, sawěschkowe tkaniny
wot najjednoriscseho hacz k najdospolnischemu wumělskemu skłodej.

Sosowe puzaki, puzakowe platy.

Ruczne dzěła

w małych pschikrywkach, běhaczach, milieu-pschikrywach.

Japanske, chineske a druhe zusokrajne wuschiwane pschikrywy, pschekhwataze wulki wubjerk.

Wotdzělenje sa schaty a schatowe tkaniny.

Na poniženje płaczisnow je so hizo dziwako.

Blidowe schaty w 9 druzinach:
Ruby na składze 115 cm hacz 400 cm dołhe s najnowschimi mustrami.

Wurjadne tunje je moje

domapschedzene sukno

	120/125	120/150	130/170	62/62
po	1.00	2.15	2.75	duz. 6 mk.

Czajowe a khosejowe pschikrywki,
běłe a pisane, s rubom a bjes njeho hacz 4 m dołhe.

Pisane khosejowe pschikrywki s modnymi wumělskimi mustrami, bawłmjane a płatowe.

Lozowe schaty.

Běłe smuhaty **płat,** hizo wjele lět pola mje sawjedzeny wudzělk, zycha s hłowakom 5.20 mk.

Běły poslescheczowy płat hacz do najwosebnischich druzinow.

Wumělske wuschiwane **hordosne schaty** s Lousiana-skeho sukna a płata.

Pisane zychi. Zychi s hłowakom 3.95 mk.

Lozowe płachty, hotowe seschite.

	Dowlasowe		połpłatowe		czistowołmjane	
po	2.25	2.90	3.25	4.40	4.90	7.65

Wupjerki jenoz saruczene pjerje njepschepuschczate po 6 wschelakich płaczisnach.

Julius Hartmann syn w Budyschinje.

E. A. Wetzke w Budyschinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 saloženy ○ 17 na bohatej haßy 17 ○. telefon 144

poruča ßwój wulki wubjerk po tunich płaczißnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty.

fotografijowe wobluki,
ßwójbne wobluki,
diafanije,
domjaze žohnowanje,
schprnchi na sčežnu,

figury a bnsty,
žohnowazeho Khrystnßa,
kschiže, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje družiny,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodžinu,
listne kassetty,
pychu na božodźešczowy schtom.

Dźiwna nowosćz: **Santa-Lucia-terrakotty,**

lampowe pschikrywy — sčežeńske schkity —
pychu na božodźešczowy schtom.

Metallowe a niklowe twory:

Palmowe stejaki,
pschedeischczuikowe stejaki,
niklowe blidka,
kurjeńske blidka,
blidowe nastawki,
vasy, schklč,
ßwěczniki,

khojejowe, piwowe
likeurowe a czajowe servißy,
bowle, piwowe karauczki,
pißadła,
listowe wobczejaki,
listowe wahi,
patentowane pijaki.

Kožane twory:

Portmoneje,
zigarowe etwije,
listne tosche,
toschki sa pisitne khartki,
pißanske mapy,
dokumentowe mapy,
notowe mapy atd.

Pißanstwo potrjebne
hodowne
a nowolětne
kharty
na
hobrźi wubjerk.

Spěwarske žerbske a němske, **warjeńskeknihi,** **pěšeńske** a **wobrasate knižki,** **albumy sa listne znamki.**

Seelenfreund

& Co.

12 pschi lawskich hrjebjach 12

ſ napschecza měschczanskeho dźiwadła,

Jako hodowne dary

poručamoj ßwój snaty najwjetschi wubjerk

porzlina, schkleńczanych tworow, lampow,
emaillowaneho ßudobja,
ßudobja ſ lateho želesa,
domjazu a hospodarsku nadobu,
pychu na božodźešczowy schtom
woßebje tunjo.

Jako praktiske hodowne dary ßu jara poručicz:

MAGGIowe korjenjenje, poliwkowe kuski, juschkowe kuski.

H. Kunack naßlědnik **Aug. Zetsch,**
na bohatej haßy.

Schtóž nětkole kupuje, kupuje tunjo!

w

hodownym wupschedawanju

ſa

holczaze, hólczaze a mužaze wobleczenja.

Wobleczenja ſa doroſczenych schulerjow.
Hólczaze wobleczenja, ſwjer chniki, jupy, peleriny do wjedra, holczaze wobleczenja, zakety, mantle, tež ſa mlode knježny, **schórzuchi, khapy, klobuki, mězy, spódnje klaniny, schaty, krawaty** atd.

Ernst Jenke.

Pschi hlownym torhoschczu 9. Pschi hlownym torhoschczu 9.

Sa brylowpotrjebnych.

Khorla Scholta, optikus

pschi hlownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khežu
poruča **bryle** a **tłóčzniki,** kotrež ßo jenož, ſa wóčko ßo pschihodźaze, dawaju.

Barometry, thermometry, dalokowidy, lupy, ryßowadła, čzitanske schkleńzy atd., **bryle a tłóčzniki** po lěkarſkim wukasanju.

Saloženje wobkhoda 1856. Jědnacze krócz mytowany.

Wopraŵne Nürnbergske žiwjenske tyłańcži F. G. Metger, Nürnberg.

Pschedawańnju żelesnych tworow pschewsawschi, kotruż żym hacż dotal se żwojim nanom, knjesom **Cäsarom Scholtu** wjedł, wulku dźĕlbu

praktiskich hodownych tworow

po poniżenych płaczisnach wupschedawam.

S poczesczowanjom

Chr. Holtsch nasl., Jurij Schulze (prjedy Cäsar Schulze)

Tesefon 387. **pschi mjażowym torhoschczu 8.** **Telefon 387.**

Hodowne wupředawanje

żo **3. dezembra** t. l. sapoczńje a wupscheſtrĕwa żo na

emaillowane a żelesne warne żudobje, rybowanske maschiny a mjażorubaze maschiny,

menagowe tabletty, hospodarske wahi, worzlowe twory, wuhlowe kascheze, khachlowe pschedstajaki a krywy, platowanske swony atd.

S dobom poruczam:

Dźĕczaze żanki a żanki sa rodlowy sport,

Hobanki sa dilletantow a dźĕczi, gratowe kaschze a kaschze sa kopjenown pilu, groczane a blachowe każetty, **stejaki sa bożodźĕsczowy schtom,** **psched wohnjom a paduchami swĕsczene panzerowane worzlowe każetty, schatowe role, zimaze maschiny, plokaze maschiny, jĕdźne noże a widliczki, dybsaczne noże,**

czeźke czistoaluminiowe warne żudobja.

Richterowe kótwizowe kamjenjowe twarske kascheze a mostowe twarske kascheze.	**jejowe khamory,**	**kwĕtkowe etażery s natursleho dubowcho drjewa,**
hlown kamaki,	**teppichi mjeczaze maschiny,**	**kwĕtkowe żloby,**
bleschowe khamory,	**schpundowanje hładkowaze schczĕcze,**	**pschedeschczukowe stejaki,**
lódne khamory,	**sthodzenkaze stoły,**	**khlĕbowe tyły,**
jĕdźne khamory,	**kwĕtkowe blida,**	**khlĕbowe hĕbly,**
	palmowe stejaki,	**pjeczne formy.**

Wopytarjam se wżow, kotsiż sa 15 mk. a wjazy kupja, jĕsdnu khartku tsecżeje klaży hacż do 20 kilometrow dalokosce we wokrjeżu Budyschina sarunam.

Chr. Holtsch naslĕdnik, Jurij Schulze

Telefon 387. **(prjedy Cäsar Schulze).** **Pschi ht. torhoschczu 8.**

Wopraŵne Nürnbergske žiwjenske tyłańcži F. G. Metger, Nürnberg.

Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 50. | Sobotu 12. decembra 1908. | Lětnik 67.

Swětne podawki.

Sastaranski sakoń

sa sanjerodźene dźěćźi je ßo w prěnjej komorje sakskeho ßejma pschijak. Sanjerodźene dźěćźi, kotreź ßu psches 16 lět stare, maja ßo jenoź do sastaranskeho wocźehnjenja dacź, hdyž ßmě ßo s teho polěpschenje wocźakacź. Prjedy hacź ßo sastaranske wocźehnjenje postaji, dyrbi ßo lěkaŕ ßkyschecź. Sa kóžde do ßwójbow date sanjerodźene dźěćźo dyrbi wukonjaza wyschnosćź k dohladowanju jeneho sastararja stajicź. Pschewjedźenje sastaranskeho wocźehnjenja ma ßo wokrjeßnym swjaskam pschenjesćź a sa kóžde wokrjeßne hejtmanstwo ma ßo woßebity sastaranski swjask postajicź.

Nowy hórsli sakoń

je ßo w druhej komorje sakskeho ßejma dowuradźił. Pschi tym finanzny minister dr. Rüger sapóßkanzow warnowasche, wot dźěłaćerjow postajenych kontrolleurow postajicź; pschetoź wón ßo boji, so bychu ßo tucźi grat sozialdemokratije sa politiske saměry sćinili. Hórnistwo trjeba měr mjes dźěłodawarjemi a dźěłaćerjemi. Sozialdemokratija pak njeje ta strona, kotraž ßo wo měr prózuje, ale wona je ßo na zyle nješchto druhe saměrika. Dale ßo minister pschećźiwo hórniskemu sakonjej, kotryž by sa zyłe němske khěźorstwo płaćźił, wupraji. Sakske knjeźerstwo s tymle nahladom ßame njesteji. Kaž wón wě, ßu wschě swjaskowe knjeźerstwa teho ßameho měnjenja.

Prěnja komora je wo nowym srjadowanju schulskich prózdninow jednaka. Po nowym rjedźe maja sa wyschsche schule jutrowne prózdniny dwě njedźeli, ßwjatkowne jedyn tydźeń a hodowne dwě njedźeli tracź. W kóždej schulskej gmejnje, w kotrejž je wyschscha schula, ma ludowa schula te ßame prózdniny, kaž wyschscha schula. Sa wschě druhe ludowe schule w nastupanju jutrownych, ßwjatkownych a hodownych prózdninow postajenja wyschschich schulow płaćźa, tola lěćźne a nasymske prózdniny maja sa wjeßne schule jenoź 5½ tydźenja tracź a ßo po městnych potrěbnosćźach rosdźěla.

Samyßlenosćź khěźora Wylema.

Wótre poroki, kotreź ßu ßo w němskich nowinach khěźorej dla wosiewjenja jeho rosrěčenjow s jendźelskimi diplomatami cźinikе, ßu po sdaćźu na khěźorowe myßle porażazy sacźischcź cźinikе. Khěźor je srudźeny, so němski lud jeho politiske saměry njespósnawa a jeho politiku saßudźejo žanych mjesow w pschěhnawanju njesnaje. Khěźorowe myßle ßu nadpadnje poražene. Wón teź wo dnjo nětkotre hodźiny we kožu wostawa, tola niz cźělneje khorosće dla. Sa nalěćźo wotmyßlene pucźowanje po ßrjedźoseńskim morju ßo najskerje njesměje.

Dźěłanski cźaß žonow w pschemyßlje

je ßo w khěźorstwowym ßejmje s nowym sakonjom srjadował. Po nim njeßmědźa žony dlěje dyžli 10 hodźin wschědnje w fabrikach dźěłacź. Wob lěto ßmě pak jich dźěło na 50 wuwsacźnych dnjach po 12 hodźinach tracź. Ssobotny dźeń njeßmě žonjaze dźěło 8 hodźin pschekrocźicź. Te dny, na kotrych dźěłaćerki sakońzy postajeny cźaß połnje dźěłaju, njeßmědźa wone domoj žane dźěło bracź.

Rěcź wjerćha Bühlowa wo němskej swonkownej politizy.

Pschi wuradźowanju wo wudawkach a dokhodach němskeho khěźorstwa je wjerch Bühlow sapóßkanzej Haußmannej wotmolwjejo wo němskej swonkownej politizy rěcź měł. Wón Hausmannowy namjet, so by Němska ßwoje wójnske kódźstwo pomałscho twariła, wotpokasa. Nasche geografiske połoženje naß k temu nusuje, so dyrbimy ßo do wschelakich stron sakitacź. Měra, wobßah nascheho brónjenja na morju ßo po měrje naschich hospodarskich intereßow składuje. Zyle wusamknjene je, so se ßwojim twarjenjom psches měru nusneho dźemy. To je teź mėnjenje kódźstwoweho sarjadnistwa. Njepřeju, so wobstejnosćźe w Europje njejßu w tu khwilu spokojaze. Mam teź wjele pschećźow, tola je wěste, so ßu wukrajne wobstejnosćźe hubjene, a so naschemu měrej strach hrosy, hdyž ßwoju brónitosćź pod měru sniźimy, kotruž ßebi wobstejnosćźe w Europje žadaju.

A skónčnje je sapóßkanz Haußmann na postup Awstriskeje na Balkanje ßwarił. Awstriska je sa jene cźowßke žiwjenje nascha ßwěrna swjaskarka. Nimam sa prawe, hdyž ßo s njepkódnej kritiku wobcźežnosćźe powjetscheja, w kotrychž ßo wona nětkole namakuje. Wospjetuju jenoź, stejimy k Awstrisko-Wuherskej, a měnju, so měrej najlěpje ßkužu, hdyž njedamy nastacź žanemu dwělej na njepowalnosćźi tehole swjaska a na khutnosćźi, s kotrejž na ßwoju swjaskarsku winowatosćź hladamy.

Njepschećźelska agitazija spißacźela Hardena pschećźiwo němskemu khěźorej.

Barlinski spißacźel Maximilian Harden, kotryž je loni se ßwojimi nastawkami w nowinach „Zukunft“ nastork k prozeßej pschećźiwo wjerchej Eulenburgej dał a s tutym prozeßom nětkotrych s najwyschschich offizěrow s khěźoroweje wokolnosćźe wotstronił, w poßlednim cźaßu na hacź dotal njeßkyschane waschnje khěźora a jeho politiku pschima. Wón to niz jenoź w ßwojich nowinach, ale teź w sjawnych pschednoschkach cźini. Saúdźeny tydźeń je wón w Draždźanach rěcźał. Jako sahorjeny pschiwißowaŕ a pschećźel wjercha Bismarcka chze ßo wón po sdaćźu na khěźorje dla puschćźenja wjercha Bismarcka wjećźicź. W ßwojim pschednoschku wón praji, so khěźor, kotryž je pjecźa něhdy rjekł: „Schěśćź měßazow chzu hischće staremu wodychnyćź dacź, potom budu ßam knjeźicź“, njeje sćźěn Bismarckoweho njepschećźelskeho puschćźenja se ßkužby ženje wotbył. Hižo w hodźinje puschćźenja je khěźor ßwoje ßwědomnje pohkuschicź chźył; wón je teho dla wjerchej Eulenburgej, kotryž je pschi Bismarckowym puschćźenju ßobuskutkował, ßebi pěßnje cźitacź dał. Wopak je, hdyž chze jedyn wjerch se skutkami ßwoje prawo na ßwoje wyßoke stejischćźo dopokasacź; jedyn kral ßo se ßwojim narodźenjom wopokasuje. Khěźor smylk cźini, so ßo wo popschewanje zusnych ludow prózuje, měsło so by sa sympathijemi ßwojeho luda žadał. Mamy sbožownje hischće jeneho swjaskarja, awstriskeho khěźora. Ale my drje ßami do teho njewěrimy, so Cźechojo, a kak te ludy wschě rěkaju, se sahorjenjom sa naß do wójny počźahnu. Monakowski wjerch pak nam njemóže pomhacź. Jendźelski kral ßwojeho ßotrowza do drobna snaje a wě, schto budźe wón na kóždy s jeho skutkow cźinicź. Khěźor je s błudom wo ßwojej mozy a wo ßwojej woblubjenosćźi sajaty byk; na dobo je ßo tónle błud shubił. Po dwaźeźilětnym knjeźenju je khěźor ßlubił, so chze nětko na wustawu dźiwacź, a khěźorstwowy kanzler je rjekł, so njemóže tak dale hicź.

Němski lud dyrbi ꝥebi ꝥwojich potomnikow dla žadacź, so ꝥo tajke wězy, kaž jendźelske wotkryćza, njewospjetuja. W Marokkowskej a Turkowskej ꝥmy ꝥo blaměrowali, Jendźelsku ꝥmy k Franzowskej sbližili. Khěžorowe wjelerěčenje je wjele sawinowało. Blišsche naléčźo ꝥo we wójnskim nastupanju jako kritiski čźaꝥ wobhladuje, hdźež dyrbimy pak sa ꝥwojeho swjaskarja na Balkanje sastupicź, abo hdźež budźa ꝥo w poknóznym morju ważne wězy wotměwacź. Wulki smylk je khěžor s tym sčinił, so je wón wospjet ꝥwoje antipathije pscheczíwo Japanskej wurask. Bismarck je wo khěžorowym wobrasu „Europiske ludy“ jemu (Hardenej) rjekł, so je wón na wschě móžne waschnje spytał, politiku dźěłacź, tola s wobrasami niz. Khěžor je móz druhich pschisporił, bjes wědomnja, ꝥo wě. „Budź žiwy, kaž chzesch, tola směrom!“ rěčźnik khěžorej radźi. Dwójne knježerstwo w Němskej dyrbi pscheſtacź, khěžor njeꝥmě ꝥam knježerske dźěła wodźicź. Ludowe sačźuće samolwitosće dyrbi w Němskej pschiběracź. Niz Hohenzollernſzy njejꝥu němske khěžorstwo stworili, ale němski lud.

Bojosćź Jendźelčźanow pscheď němskim nawalom.

Němzy ꝥu ꝥo podarmo prózowali, Jendźelčźanam bojosćź pscheď němskim nadpadom na Jendźeliku wurěčźecź. Jendźelski městoadmiral Finuis je tydźenja w jenej rěčźi w Doveru prajił, so wón nawal němskeho wójska do Jendźelskeje nima sa njemóžny. Jako pschikład wón naspomni, so je ꝥo jemu jako admiralej wumyꝥleneho němskeho wójska poradźiło, 70000 muži ꝥylne wójsko na schottiski brjóh s łódźow wuꝥadźicź, pschi čźimž ꝥo s jendźelskeho sakitowanskeho łódźstwa njeje žaneho ꝥlěda pokasało. Tónle manever je drje ꝥo s hustej mhłu spěchował, tola wón budźische ꝥo też bjes tuteje pomozy poradźił. Duž wón měnjenje sastupuje, so dyrbi Jendźelska też ꝥylne wójsko měcź.

Nahły ꝥud w Prasy

nětko tydźeń wobsteji, tola jeho schtyrjo ꝥudnizy njejꝥu hacź dotal składnosćźe měli, někoho k ꝥmjerczi saꝥudźicź. Duž je schibjeńźa, kotraž bě ꝥo po wuwołanju nahłeho ꝥuda natwarila, prózdna wostała, a kaž ꝥo sda, budźe kat też dale podarmo na dźěło čźakacź dyrbjecź. Wot teho čźaꝥa, so němszy studentojo njeꝥmědźa wjazy w pißanych čźapkach a barbach po Pschikopje čźahacź, njeje ꝥo wjazy měr kasył. Sa to je w khěžorstwowym ꝥejmje we Winje čźim wjetschi ropot był. Čźěſzy sapółkanzy ꝥebi žadaju, so dyrbi ꝥo nahły ꝥud skerje lěpje wotstronicź, dokelź maja jeho dla wobhdlerjo Prahi wjele wobčźeżnosćźow. Sapółkanz dr. Kramař wschu winu na Prażskich njeměrach Němzam pschipißowasche. Po njepscheſtawazych němskich wužadanjach je bjes dźiwa, so ꝥo też najměrniſchi Čźechojo roshorichu. Němzy ꝥu studentow s Němskeje do Prahi powołali, jenož so bychu Čźechow hischćźe bóle hněwali. Čźechojo nochzedźa Němzow s Prahi wuhnacź. Němzy pak njech ꝥebi tam ꝥwoje Němzowstwo haja, kaž to Čźechojo se ꝥwojej narodnosćźu tam čźinja, hdźež ꝥu w mjeńschinje. Woni njeꝥmědźa wudawacź, so je Praha němske město, dyrbja na wulku čźěſku wjetschinu dźiwacź, runje kaž Čźechojo we Winje na němsku.

Półkanz profeßor dr. Maßaryk Prażske njeměry njesakitowasche, tola dyrbjało ꝥo pomyßlicź, so ꝥu w Prasy najćźežſche rany čźěſzy młodźi ludźo a dźěčźi wotnjeßli. Prażske podawki ꝥu ꝥo w němskich nowinach hórsche wopißake, hacź ꝥu byłe, jich dla njebě trjebo, nahły ꝥud wuwołacź. Němszy studentojo nimaja prawo shromadnje po Pschikopje čźahacź. Němska universita njeje na Pschikopje, tam je jenož němska hospoda. Hakle wot natwarjenja tejele hospody tom studentojo dundaju. Prażska polizija je s němskimi studentami jara sdwórliwje, s čźěſkim ludom a dźěčźimi pak hrubje wobthadźała. W Prasy je jene towaŕstwo pospyt čźiniło: kupi ꝥebi zylindry, dźěſche na pschikop a spěwasche „Wacht am Rhein.“ Nasajtra to ꝥame towaŕstwo pschińdźe a spěwasche „Hej, Sskowjenjo!“ Polizistojo ꝥo hnydom do njeho dachu a je napominachu mjelčźecź. Tajki rosdźěł ꝥo mjes Čźechami a Němzami čźini. Ministerstwowy pschedßyda Biemerth wuwołanje nahłeho ꝥuda sakitowasche. Wone je nusne było, dokelź ꝥu agitazije s njepschikryteho wotpohlada wuschłe, móz monarchije s naschkaranjom snutskownych schmatańzow saßłapicź. Nahły ꝥud budźe ꝥo hakle wotstronicź móz, hdyž budźe ꝥo sa trajne polěpschenje wobstejnosćźow w Prasy rukowacź móz. Parlamentariſke ministerstwo ꝥo hakle sestaja, hdyž ꝥo Němzy a Čźechojo dorosymja. Italsku universititätu, kotrejež dla ꝥo italszy a němszy studentojo na Winskej universićźe pjerjechu a tšélachu, chze nětko knježerstwo w Triesćźe sałožicź, kaž je ꝥo to hižo pscheď někotrymi lětami w Triesćźe ꝥlubiło.

Bronjenje Awstriskeje.

Awstriska wulke wójnske pschihoty čźini. Sserbske a čźornohórske mjesy ꝥu hižo wusko s awstriskim wójskom wobstupjene. W Boßniji a Herzegowinje ꝥamej hižo na 100000 muži ꝥylne awstriske wójsko stejí. Nimale zyła reserva ꝥo pod khorhoj woła. Awstrišzy a wuherszy reservistojo, kotsiž w pruskej Schlesiskej dźěłaju, ꝥu telegrafiszy wójsku ordru dostali. Poßlednjej lětnikaj reserwy staj roskas dostałoj, ꝥo w Sagrjebje a Krakowje stajicź. Offizěrojo a podoffizěrojo ꝥo pola ꝥwojich regimentow shromadźeja.

Boykott na awstriske twory w Turkowskej

ꝥo s pschezo wjetschej nadrobnosćźu pschewjeduje. Turkojo nětko też hižo němske łódźe boykottuja, jeli so awstriske twory wjedu. Němske łódźe teho dla žane awstriske twory do Turkowskeje wjazy njepschijimaju. W Jaffje (w Palästinje) ꝥu Turkojo s jeneje awstriskeje łódźe 24 póstſtich měchow do morja smjetali. Wone ꝥu pjecźa też jedyn dar khěžora Wylema, sa němsku hojeŕnju w Jerusalemje postajeny, wopschijake. Woßebity komitej mjena wschitkich pschekupzow sapißuje a wosjewja, kotsiž hischćźe awstriske twory pschedawaju. S tym je ꝥo dozpiło, so ꝥebi nichtó njemóže wjazy swěricź, s awstrišmi tworami wikowacź. W Konstantinoplu ꝥu Turkojo wulki čźołm potepili, na kotrymž koffry puczowarjow jeneje awstriskeje parneje łódźe leżachu.

Awstriske knježerstwo je ꝥo hacź dotal podarmo pola turkowskeho knježerstwa boykotta dla wobčźeżowało. Turkowske knježerstwo na to pokasuje, so njeje móżno, boykottej wobaracź, dokelź je ꝥo njepschečźelske hibanje wschěch worschtow wobhdlerstwa smozowało. Awstriski półkanz baron Pallavicini je hrosył, so budźe awstriske knježerstwo kóždu pschekupsku łódź s dwěmaj wójnskimaj łódźomaj pschewodźecź dacź. Tajkemu hroženju pak ꝥo Turkojo ꝥměja, pschetoż jendźelske wójnske łódźstwo by Turkam hnydom na pomoz pschijeło. Baron Pallavicini je też hižo hrosył, so s Konstantinopla wotjědźe, hdyž ꝥo jeho žadanja njedopjelnja. Hacź dotal pak je pschi hroženju wostało. Tak dołho hacź móżno, wschak Pallavicini w Konstantinoplu wostanje. Wón ma nadawk, sa kóždu płaczisnu Turkowsku sa Awstrisku dobycź. Turkowska dyrbi ꝥo wot Sserbije a Čźorneje Hory dźělicź a ꝥo tak balkanski swjask skasycź.

S boykottom awstriskich tworow je w Konstantinoplu drohota zyroby nastała. Woßebje je ꝥo zokrowa płaczisna powyschiła.

Čźeho dla Jendźelska Turkowskej pscheczíwo Awstriskej pomha.

Pschedßyda Londonskeho Balkanskeho komiteja Noël Buxton je prajił, so je ꝥebi wotmyßlił, swjask balkanskich ludow sałožicź. S nim dyrbi ꝥo wulki dźěł awstriskeho wójska sa tón pad na Balkan swjasacź, jeli so bychu ꝥo Jendźelska a jejnej pschichodnej swjaskarźy (Franzowska a Ruska) do wójny s Němskej sapletłe.

Jendźelskeje wliw w Turkowskej

je po annexiji Boßnije a Herzegowiny móznje pschiběrał. Jendźelske knježerstwo je na čźoło zkonistwa jeneho Jendźelčźana postajiło, kotremuž ꝥo wikowanski pomoznik jendźelskeho półkanzstwa w Konstantinoplu pschida. Reforma turkowskeho wójnskeho łódźstwa ꝥo jenemu jendźelskemu admiralej dowěri. Dale ꝥo jendźelske łódźernje nadźijeja, so ꝥo nowe turkowske wójnske łódźe pola nich sstasaju. Turkowska chze 6 bitwiskich łódźow, 12 torpedowych čźołmow, 12 saniczakow, 24 kanonskich čźołmow, 4 rěčźne kschižaki, 6 podmórskich čźołmow, dwě torpeda kładźazej łódźi a 6 transportskich łódźow natwaricź dacź.

Wójnski strach na Balkanje

je ꝥo se stejischčźom Ruskeje saßo shórschił. Ruski minister Iswolski je ꝥo pscheď jenym duminym ꝥobustawom wo ruskej balkanskej politizy wuprajił. Ruska njebudźe Awstriskej k woli. Ani Iswolski, ani ruske knježerstwo njejstaj k sjednoczenju Boßnije a Herzegowiny s awstriskej monarchiju pschihłoßowałoj. Ruska je stajnje na tym wobstała, so je boßniske praschenje internationalne, kotrež móże ꝥo jenož s europiskimi wulkomocźami rosrißacź. Tole měnjenje maja Ruska, Jendźelska, Franzowska a Italska. Jeli so k konferenzy dóńdźe, budźe Ruska sa intereßowane balkanske staty sarunanje žadacź. Położenje Awstriskeje je nětkole wobčźeżne. S woprědka wuspěch po sdaczu dozpiwschi, wona na sčźěhwki ꝥwojeho čźinjenja njehlada. Woßebje njeje awstriska diplomatija na stejischčźo druhich wulkomozow dźiwała. Runje tak ꝥebi wona njeje na boykot awstriskich tworow w Turkowskej pomyßlika. S rěčźe Iswolskeho Čźorna Hora a Sserbija nowe poßylnjenje w ꝥwojim pscheczíwjenju pschе-

cźiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny dostanjetej. Jendźelska njeje ßo hischcźe wo annexiji do drobna wuprajika. Swjask mjes Jendźelskej, Ruskej a Franzowskej hischcźe njeje podpißany; wón pak je nusny, dokelž Němska awstrisku balkansku politiku se wschej mozu podpjeruje.

Polhostanje franzowskeho admirala Germineta.

Franzowske knjeżerstwo je admirala Germineta, dokelž je wo schpatnym wobrónjenju franzowskeho wójnskeho łódźstwa sjawnje rěczał, teho dla woißadźiło. Jeho pokhostanje je ßo w ßejmje k rěczam pschinjeßko. Radikalni měnjachu, so je Germinet s prawom do sjawnosćze stupił, hdyž ßu jeho wobcźeżowanja pola łódźstwoweho ministerstwa bjes wuspěcha wostałe. Łódźstwowy minister snapschecźiwi, so wón offizěram njemóże dla sdźerżenja disziplinу polnu rěcźnn ßwobodu pschipósnacź; też w Němskej a Jendźelskej tajku ßwobodnosćź nimaju. Ministerstwowy pschedßyda Clemenceau njeprèjesche, so Franzowska po wójnje s Němskej njeje ßwoju brónitosćź s tajkej rasnosćźu spěchowała, kaž by to nusne było. Wójnske łódźstwo njeje dosćź wuhotowane, dokelž wone mużow nima, kotśiž bychu ßwojeje samolwitosćze ßwědomi byli. Tak husto hacź ßo jena wójnska łódź potepi a jeho komandant psched wójnski ßud pschińdźe, jeho offizěrśzy ßudnizy wuwinuja. Teho dla je knjeżerstwo nusowane, do offizěrow sacźucze samolwitosćze pschinjesćź. Knjeżerstwo samolwitosćź sa Germinetowe pokhostanje pschewosmje. Konserwativni a antisemitojo Germineta dla sjawneho wotkrycźa njedostatkow we łódźstwje khwalachu a żebi żadachu, so by ßo jemu komando nad franzowskim łódźstwom w atlantiskim morju wróćził.

Pschi spoczatku debatty ßo sdasche, so budźa też republikanszy sapóßłanzy Germinetowu stronu dżerżecź, hdyž pak konserwativni rěcźnizy knjeżerstwo pschimachu, republikanszy, sozialdemokratojo a radikalni knjeżerstwu s wulkej wjetschinu ßwoje dowěrjenje wuprajichu.

Nowe spèschnje tšełaze kanony w Franzowskej.

Franzowski wyschk Duport je nowu spèschnje tšełozu kanonu shotowił, kotraż je khètro lózscha, dyżli kanony poßlednjeho modella. Kaliber a kule ßu te ßame, jenoż pólwrowe pjelnjenje ßo s 580 na 700 gramow powyschi.

Ssmjertne khostanje w Franzowskej.

Pscheczźiwnizy ßmjertneho khostanja w Franzowskej ßu ßo lěta dołho wo to prózowali, so by ßo ßmjertne khostanje wotstroniło. Wjetschina franzowskeho ßejma bě też hižo po sdaczu sa to dobyta; a president franzowskeje republiki njeje poßlednje lěta żane ßmjertne wußudy wjazy wobkrucźił. Lětża pak je ßo wjele krwawnych njeskutkow stało, slóstnizy ßo w Franzowskej njeboja, cźłowjekow skónzowacź, dokelž wjedźa, so jim kat njebudże hłowu wotrubnycź. S teho ßu żebi ßejmszy sapóßłanzy wuczbu wsali, so dyrbja ßo slóstnizy se ßmjertnym khostanjom satraschicź. Pschi wuradźenju wo pscheměnjenju khostanskeho sakonja je wulka wjetschina sa wobkhowanje ßmjertneho khostanja hłoßowała.

Dobre finanzy w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki.

W Europje skoro wschě staty, města a wjetsche wßy dołh dźełaju, a knjeżerstwa żebi hłowu łamaju, kajke nowe dawki bychu wobydlerjam napowschałe. Tajke staroscze w sjednoczenych statach połnózneje Ameriki njesnaju. Powjestwo, kotreż je president Roosevelt kongreßej podał, praji, so je ßo wot 1. julija 1901 hacź do 30. septembra 1908 něhdże 100 milijonow dollarow w statnej kaßy wusbytkowało a statny dołh je ßo wo 90 milijonow pomjeńschił, njedźiwajcy wulkich wudawkow sa wójnske łódźstwo a twara Panamaskeho kanala. Pschi tym njejßu ßo nowe dawki sawjedle abo ßo wobstejaze powyschiłe, na wopak ßu někotrym dawkam spadnycź dali.

Każ hižo w ßwojich prjedawschich powjestwach president Roosevelt też w nětczischim żada, so bychu ßo żelesniske towarstwa a druhe sjednoczenstwa wulkich pjenjeżnikow pod statnu kontrolu stajiłe. Dźełaczerjo dyrbjeli w fabrikach a na żelesnizach podźěl na dobytku dostacź. Dale dyrbjałe ßo w fabrikach żonjaze a dźěcźaze dźěło sakasacź. Na wulke samożenje dyrbjał ßo horje ßo powjetschazy dawk położicź. Dźełaczerjo, njech s hłowu abo s ruku dźełaju, mělt ßo pschе sjesbożenje sawěscźicź a jich dźełanski cźaß na 8 hodźin ponižicź. Skónczńje Rooseveltowe powjestwo żada, so by ßo wutupjenju lěßow sadźěwało. Dźełaczerjo budźa drje s Rooseveltowym programom spokojom, schkoda jenoż, so ßo Rooseveltowe prèsidentstwo ke kónzej bliži. Hacź budże jeho naßlědnik Taft te ßame sozialne nahlady sastupowacź, njeje hischcźe wěste. Sakonjow pscheczźiwo wuwużiwanju dźełaczerjow a k jich sastaranju w invalidnosćźi a starobje njebudźa pak ßo też w Ameriży sminycź móz.

Żelesniczny strażnik Handrij.

(Pokraczowanje.)

„Dżerż hubu, nětkole njeje khwile żakosczicź, krwě njewidźu a wutroba hischcźe pukota, wón je hischcźe pohłuschenу, rybuj jeho se ßněhom, dóńdu po kusk palenza.“ Podarmo njeběchu puczowanja schwarneju mandźelskeju, kotrajž jemu cźoło, skrónje a wutrobno se ßněhom pilnje rybowaschtaj a jemu něschto kapkow palenza ßrěbnycź daschtaj, a też prózowanja ßwěrneho pßa, kotryż każ njemdry wokoło cźrjódźiczki skakasche, wujesche a schcźowkasche a potom saßo na ßwojeho knjesa slecźa a jemu wobliczo a ruzy likasche, pschetoż sa něschto mjeńschinow wocźi wotewri. Wón ßo wupinasche a roscźahowasche, trochu smyleny a ßo dźiwajo wokoło hladasche, potom sa schkleńzu palenza każ bjesdźak pschimasche, kotruż jemu muż pod nóß tykasche, a ju na jedyn ras wupi. „Brrr! Schto dha ßo to njecźini? hdże dha ja ßym a schto dha so mnu woracze?“ „Ho, ho!“ muż ßo ßmějesche, „wón saßo pije, dha to tak slě njeje!“ „Bohudźakowano!“ żona wołasche a ruzy stykny; „to ßebi njebudźich nihdy myßlika, so budże mi stary Hanß hischcźe telko wjeßela cźinicź!“ — „Tak, wy to scźe?“ lěßny strażnik rjeknywschi ßo na nosy stupicź prózowasche, „a nětkole ßo dopominam, mi ßo sda, so je mje tón wohidny ßněhowy płuh do ßněha cźißnył.“

W cźopkej jstwiczźy żelesniczneho strażnika Handrija bě ßo stary lěßny strażnik bórsy saßo wot pohłuschenja a wustróżenja shrabał, a ßo pscheßwědcźiwschi, so bě zyle njesranjeny wostał, ruzy a nosy wupscheströwschi bě prajił: „Bohudźakowano, wschako je hischcźe wschitko w rjedźe, a hdyž bě skónczńje a napoßledku hischcźe schkleńzu palenza, ßwoje powschitkowne lékarstwo na wschě skhorjenja, wupił a żebi ßwoju dymku natykał, wupscheströ ßo po woli do wulkeho dźědoweho stoła sa khachlemi a měnjesche ßo ßmějo: „Takle, nětkole hischcźe hodźinu měra, doniž ßnadź sakhadźazy wuropach tam wonka njewotmjelknje, potom saßo budu marschěrowacź każ stary, a s krótka doma njebudźa niczo s teho na mni pytnycź; tón ras je to hischcźe derje dosćź wupadnyło.“

„Haj, na tónle ras“, żelesniczny strażnik wotmolwi, „ale to budźische mohło hórje bycź, s rědka je hischcźe hdy schtó ßněhowemu płuhej takle blisko pschischoł, bjes teho, so by żebi někotre rjebła abo wěnz njepuknył, wy macze sboże, Hanßo.“ —

„Nó haj“, tón wotmolwi, lubosczźiwje ßwojeho pßa majkajo, kiž bě ßwojemu knjesej hłowu na koleno położił a njehibajo ßo se ßwojimaj ßwěrnymaj wocźomaj na njeho hladasche, „nó haj, wón je hischcźe khètro s waha so mnu wobkhadźał; ale bjes tehole ßwojeho ßwěrneho Karoa budźich tola ßnadź sahinycź dyrbjał. Sawěrno, to wamaj a pßej żenje njesabudu.“

„Hanßo“, sawoła na njeho porokujo żona, „wy scźe runje hakle ßmjertnemu strachej wucźekli, nětkole njeßměcźe wjazy tak sakliwacź. Wy měli ßo Bohu dźakowacź, so scźe wumóżeni, a ßo wotwucźicź sakliwacź.“

„Hana“, stary wotmolwi s hnutym hłoßom a żonu sa ruku wsa, „wy mi kschiwdu cźinicze, hdyż żebi myßlicze, so ßym tak njedźakny njekhmanik; moja wutroba je s dźakom napschecźo Bohu tam horka napjelnjena sa wschitko, schtoż je mi w tejle hodźinje wopokasał, a moja żona a moje dźěcźi dyrbja ßo jemu hischcźe tule nóz na kolenomaj kleczo sa tu hnadu dźakowacź, ale sakliwanje ßo wotwucźicź, to budźe mi jara cźężka wěz.“

„Nó haj, něschto drje je wěrno“, żelesniczny strażnik měnjesche, „a prjedy ßym żebi też ja tak myßlik, so dyrbi to tak bycź, ale moja stara tule je mje to wotwucźiła, a hdyż mi nětkole sakliwaze wurasy na jasyk lěsu, pscheměnjam to do hłowow: na, ty tajki a hinaschi ty, a to też doßaha, to móżecze mi wěricź.“

„Nó, nó“, lěßny strażnik rjekny, „wam k woli wschak chzu to pospytacź, byrnjež to ßo dyrbjało do »hable a schwable« pscheměnicź, mi wschak mohło to prawje bycź, něwěrno, Karo? namaj wschak móże to prawje bycź.“ — „Tola schto dha macze myßle“, wón pschida, widźo, so ßo żelesniczny strażnik płaschcź wobleka, żebi cźapku staji, saßwěcźenu latarnju do ruki bjerjesche, „woprawdże ßo mi sda, so chzecze won?“

„Haj, ßwoju koliju wotkhodźicź.“

„I, wy tola błasn njebudźecze?“

„Tola, tola, dyrbju želesnizu wobhladacź, ša poł hodźiny cźah pschijěđźe.“

„Hejda ... na waß tola, schto dha tam wonka we wichorje a ßněhu chzecźe?“

„Sswoju winowatoscź cźinicź“, želesniczny straźnik khutnje wotmolwi.

„Winowatoscź?“ lěßny straźnik ßo ßmějesche, ſ ramjenjomaj scźahujo, „myßlicźe ßebi, ſo ßnadź je jenicźki druhi straźnik na zyłej cźarje tajki woßoł a ßo dźenßa w nozy we wichorje a ßněży po kolijach wokoło pótknje? A wy chzecźe tajkile woßoł bycź a chzecźe to cźinicź, mjes tym ſo inſpektor a kolijowy miſchtr doma w cźopłym łožu leźitaj! Ha, ha, myßlu ßebi, ſo dźenßa w nozy ša wami na prawdu hladacź njebudźetaj.“

„Móže bycź, to mje niczo njeſtara“, želesniczny straźnik wotmolwi, ša durjowu klinku pſchimajo, „ßym ſtary wojak a wěm, ſchto mam cźinicź teź bjes dohladowanja, ſ tym mějcźe ßo rjenje.“

„Handrijo“, nětkole žona rjekny a ßwojemu mužej ſtaroſcźiwa do woczow hladaſche, „to je tola jara hroſna nóz, Hanß ma prawje, woſtań tón krócź jeno tule, cźiń to mi k woli; runje dźenßa w nozy ßo tola niczo njeſtanje.“

„Na waß tola“, želesniczny straźnik njeſcźerpny ſawoła, ßo bjes mała rucźe ſ waha ßwojej žonje ſ ruki wuwiny, „njetykaj ßo do mojeje ßłużby, to njecźerpju; ſo ßo dźenßa w nozy niczo njeſtanje? Kak ty to tak wěſcźe wěſch? A jeli ſo teź niz, cźim lěpje; a nětkole na mnje poßłuchajtoj, chzu wamaj hiſchcźe dwě ßłowje prajicź. Tule ßłużbu ßu mi dowěrili a mi teź ša to płacźa, a chzu jako ſtary wojak ßwoju winowatoſcź cźinicź ſ cźeſcźu a hacź do kónza; a měnju we ßwojich myßlach tak, tale ßłużba je na zyłej želesnizy najważniſcha, hiſchcźe ważniſcha hacź inſpektorowa a želesniczneho miſchtrowa, to je moje měnjenje, a jeli ſo na tejle ßwojej ßłużbje ßwojeje winowatoſcźe njecźinju a ßym-li njeßwědomity njedocźink, dyrbi wſchitko ſahinycź, tak ßebi to myßlu, a hdy bychu wſchizy tak myßlili a hdy by ßo kóždy ša najważniſcheho měł, w mojim ſmyßlu, by wſchitko w kraju w dobrym rjeźe było, tak ßebi ja myßlu, a nětkole hiſchcźe junu božemje, a poßłuchajcźe wy, ſtary lěßny straźniko“, wón pſchiba a ſ porſtom, na poł ßo ßmějo, hrožeſche: „Jeli ſo mi hiſchcźe junu do mojich rěcźow tak prěki rěcźicźe, budźe mi to bjes mała žel, ſo wam njejßym tam w ßněhowej dźěrje ſproſtnycź dał“, to prajo, želesniczny straźnik khwatnje ſe jſtwy wuńdźe.

„Tak jeno cźińcźe a dźicźe ... wy ſtari bórcźakojo“, ša nim lěßny straźnik wołaſche. „Ja chzu ša tón cźaß ša waß ßo wohrjewacź.“

Stary muž bě ßebi dymku na wolijowej lampje ſažehlił a ßo ſaßo powólnje ša khachle ßydnył, žona bě ßebi kołwrót wſawſchi ßo pódła blida ßydnyła. Wó jſtwje bě zyle cźicho, jeno cźaßnik na ſcźěnje tykotaſche, koleſko ſchwórcźeſche, a ſe ſchudrowanjom ſtary lěßny straźnik kur ſ mróczelemi ſe ßwojeje krótkeje dymki pachaſche. Wonka pak wichor ſ nowym wotmachom ſakhadźeſche, tak ſo ſ łohka twarjena khěźka ßo tſchaßeſche a wokna ſchcźerczachu.

„Hana“, ſtary nětkole po pſcheſtawzy rjekny, „waſch Handrij je ſchwarny muž, a mje je woprawdźe hańba, ſo ßym prjedy tak łkupe wězy bledźił.“

„To wě Bóh“, žona wotmolwi a nitku namacza, „wón je ſchwarny muž, Bóh jemu to mytuj, ſchtož na mni a na dźěcźoch cźini.“

„Ale cźeźka twjerda ßłużba to je“, lěßny straźnik dale rěcźeſche, „a w ſymje hakle to žane žorty njejßu.“

„Haj, hdy by jeno to było“, žona rjekny a ſ łkuboka ſdychny, ale tute ...“

(Pſchichodnje dale.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Satraſchny wětr ſchtwórtk w nozy ſakhadźeſche. Pola krajneho jaſtwa je ßo wuheń jeneho ſaſtojniſkeho doma powalił. Padnywſchi je wón tſěchu pſcheraſył. Na tudomnej ßerbſko-katholiſkej zyrkwi je wětr želesny kſchiž, jón tam a ßem hibajo, wutſchaßk. S tym je ßo 20 puntow cźeźki pěſkowzowy kamjeń, k kotremuž bě kſchiž pſchicźinjeny, wotpacźił a ßo dele cźißnył. Na ßboże njeje ßo nichtó ſramł. S tſěchom je ßo wjele zyhelow dele ſmjetało.

— (Sso ſajał.) Wěſteho Jeſchku ſ Roswodez, kotryž pſches Budyſchin pucźowaſche, ßu ſajeli, dokelž jeho ßudniſka wyſchnoſcź pyta. — Jeneho tudomneho pißarja, wěſteho Kluba, ßu ßudniſkej wyſchnoſcźi pſchepodali, dokelž je ßwojemu knjeſej nětkotre ſta hriwnow pſchekſchiwił.

— (Ssmjertne ſnjeſboženje.) Pola kublerja Fauſta w Hornjej Kinje ßłużazy cźeladnik Schäfer je ßo ſ nahłej ßmjercźu pſchekhwatał. Wón bě na Budyſke želesniſke dwórniſchcźo ſ jenym druhim cźeladnikom ßłomu pſchiwjeſł. Pſchi wotwjaſanju powoſa tón Schäferej na hłowu padźe a jeho tak cźeźko ſrani, ſo tón hnydom wědomnje ſhubi. 62lětneho njewoženjeneho muža do Budyſkeje hojerńje dowjeſechu, hdźež je wón ſ womory ſaßo njewotcźiwſchi w ßłědowazej nozy wumrjeł.

— (Trupawoſcź běrnow.) Lětßa ſ měſtnami na to ſkorža, ſo ßu běrny trupawe. S cźim pak trupawoſcź na běrnach naſtawa? Naſchi ratarjo ßu podarmo ša wotmolwu na tole praſchenje pytali. Nětko je ßo jenemu Jendźelcźanej, wěſtemu profeſorej Johnſonej, poradźiło, hribik wußlědźicź, kotryž je ſ pſchicźinu běrnazeje trupawoſcźe. Wón je tak mały, ſo ßo jenož ſ mikroſkopom ſpóſnacź hodźi. Wucźenzy ßo nadźijeja, ſo bórſy ßrědk k ſaniczenju hribika běrnazeje trupawoſcźe namakaju.

Se Židowa. S natmarjenjom wodowoda ša Židow ßo ſaſtdźenu njedźelu towaŕſtwo Židowſkich leźomnoſcźerjow a khěźerjow nakładowaſche. Hacź dotal ßu myßle měli, Scźijecźanſke žórka ša 12,000 hriwnow kupicź a wodu wot tam ſ motorami horje do Sſkoneje Borſchcźe hnacź. Tónle wodowod by něhdźe 134,000 hriwnow płacźił, tak ſo měła kóžda Židowſka ßwójba lětnje 20 hriwnow wodoweho dawka płacźicź. To by ſ hoſpodaŕſkim ſahubjenjom małych ſ hypothekami wobcźeženych leźomnoſcźerjow było, dokelž bychu podružnizy ſe Židowa wucźahnyli. Towaŕſtwo leźomnoſcźerjow a khěźerjow ßo teho dla pſchecźiwo kupjenju Scźijecźanſkich žórkow wupraji. Měſto njeho by wone druhemu projektej pſchihłoßowało, po kotrymž měło ßo gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej Bergmannej w Hnaſchezach ßłuſchaze žórko, kotrež je wjele ßylniſche dyźli Scźijecźanſke, hromadźe ſ poł górzom łuki ša 1000 hriwnow wotkupicź. Dokelž je wot Hnaſchez do Židowa ßylny ſpad, by Židow doßahazy wodowód ſe ßamßnym cźiſchźom bjes khóſtow ša wobßłużbu doſtał. Dałokoſcź Hnaſchez wot Židowa 4200 metrow wucźinia a bychu khósty, hdy bychu želeſne roły 15 zentimetrow ſchěroke byłe, 40,000 hriwnow njepſchekrocźiłe. Na wobydlerjowu hłowu by potom wob lěto na najwyſchſche 1 hrimna dawka pſchiſchła. Tónle projekt je ßo Budyſkemu hamtſkemu heitmanſtwu pſchedpołożił. — W tym ßamym towaŕſtwowym poßedźenju powjaſaŕſkeho miſchtra Fuhrmana ša prěnjeho pſchedßydu, khěźerja Brühla ša 2. pſchedßydu, ſchewza Scholtu ša pokładnika a khěźerja Wrobla ša 2. ſapißarja wuſwolichu. Pſchecźiwo płacźiwoſcźi poßlednich gmejnſkich wólbow ma ßo pola wyſchnoſcźe ſakrocźicź.

S **Hodźija.** Schtwórtk, 3. dezembra, buchu pſchi poßedźenju rataŕſkeho towaŕſtwa w Hodźiju cźile dźěłacźerjo a dźěłacźerki ſ diplomom a medaillu wuſnamjenjeni: Hejtman Bartuſch, dźěłacźeŕ Steglich a jeho mandźelſka w Debiſchkowje a dźěłacźeŕ Krumjaz a jeho mandźelſka w Janezach, kiž wſchitzy na Debiſchkowſkim knježim dworje pola teho ßameho knjeſtwa dołhe lěta ßwěrnje dźěłaju. S dlějſchej rěcźu pſchepoda jim knjes profeßor Gräſa ſ Budyſchina te wuſnamjenjenja, po cźimž jim knjes ſarać Kſchižan w mjenje woßady ßboże pſchejeſche.

S **Hodźija.** Sańdźenu njedźelu bu naſch nowy zyrkwiny wucźeŕ, k. Belik, na ßerbſkej a němſkej Bożej ßłużbje pſched woltarjom do ßwojeho ſaſtojńſtwa ſapokaſany. Bóh ſpożcź jemu dołhe ſaſtojńſke lěta a wuſpěſchne ſkutkowanje!

Sa naßlědnika k. Belika bu jenohłóßnje k. Böhmar ſ Dažina, kiž je tu khwilu ſ wucźerjom w Solandźe ša Lubijom, wuſwoleny. Tak ßo ſaßo, ſchtož je nam wſchěm wulke mjeßele, jedyn Sserb ſ Němzow do Sſerbow wrócźi. Nadźijomnje budźe jemu móžno, po naſchim pſchecźu hižom po nowym lécźe k nam ſacźahnycź.

S **Dubrawki.** Pſchi wuhenjowym nowotwarje tudomneje wuhłoweje jamy je murjeŕſki polér Anton Wurdinger ſ Laſkowa w Cźechach ßmjertnje do njeſboža pſchiſchoł. Pſchi wocźinjenju cźahadła ſnutſka wuhenja je wón do hłubiny padnywſchi ßo ſaraſył.

S **Khróſcźiz.** Pſched nětkotrymi njedźelemi ßu dźiwje hußy ßo k połnozy wrócźicź widźeli. Wjedra wuſtojni ludźo mějachu to ša ſnamjo, ſo ſmějemy lětßa miłu ſymu. Teź druhe ptaki, kotrež hewak naſymu do cźopłych krajow cźahnu, ßu lětßa w ßrjedźnej Europje woſtałe. Wóndano widźachu w naſchej wßy pſchi brjoſy Ssałkule jenu žołtu pliſchku ſkakotacź. Wbohemu ptacźkej njebudźe łohko, ßo pſche ſymu pſchebědźicź. Hdźe wón w krutej ſymje muſchkow a wacźkow, kotrež k ßwojemu ſeźimjenju trjeba, namaka?

S **Wóßlinka.** Akzijowe towaŕſtwo „Jednota“ w Nowej

Wjelzej chze blisko nascheje wßy elektrisku zentralu sakoźicź, ſ kotrejź dyrbja ßo městna we wokolnoscźi dweju mil, mjes nimi teź Kulow, ſ elektrizitetu k wobßwětlenju a k cźerjenju maschinow sastaracź.

S Hory. W tudomnej wuhlowej jamje, w kotrejź je dźěło něhdźe 50 lět wotpocźowało, ßo saßo dźěłacź sapocźnje. Bóschicźanski kowař Ssymank a murjeŕ Hejna staj ßebi wot tudomneho ryczeŕkubła wuhlowu jamu wotnajałoj a budźetaj skerje lěpje ſ njeje wuhlo kopacź a jo do woßuchow (bozenow) pschedźěłowacź. Schěny k jěsdźenju lowrijow ßu hižo składźene. S twarom trěbnych kólnjow ßo hnydom sapocźnje. Trěbne maschiny ßu hižo skasane a w bliżschim cźaßu dóńdu.

S Lubija. Hrosny njeskutk je ßo ßobotu pschipołdnju w jennym domje Bjarnacźanskeje dróhi stał. 22lětny mechanik Bjarnat Möller je ßwojeho dźewjećměßacźneho ßynka sakoł, dźěicźowu macź a teje wowku ſ nožom skałał a potom cźeknył. Mordarja ßu dwě hodźinje posdźischo w bliskoscźi jeneje lodownje se sranjenym krkom namakali. Wón bě po sdacźu spytał, ßebi krk pscherěsnucź. Rana njeje hłuboka. Möllera do hojeŕnje dowjesechu. Wo njeskutku ßu scźěhowaze nadrobnoscźe snate: 4. meje 1886 narodźeny mechanik Möller ßo ſ 20lětnej Emiliu Bartschez wodźesche, schtoż bjes scźěhwkow njewosta. Möller ßo khwilu wo dźěcźo staraschе, posdźischo pak jemu wobcźeżne bywasche, wukuhłanski pjenjes sa dźěcźo płacźicź. Wón ßo teho dła ſ wowku, pola kotrejež bě dźěcźo na wocźehnjenje, husto wadźesche. Ssrjedu wjecźor wokoło 6 hodźin wón na dobo ſ nožom a revolvrom do wowzyneho wobydlenja pschińdźe, praji, so dyrbi ßo wězu kóńuz cźinicź a do pschitomnych woßobow, mjenujźy do wowki, dźěscźoweje macźerje a do dźěscźa tšelesche a źónskej na ruzy a na khribjecźe srani. Potom njekraßnik sawrěschcźaze dźěcźo shrabny a jo wjazy krócź do delnjeho źiwota kłó. Njebožatko bórsy po tym wumrje. Po tymle hrósbnym njeskutku mordaŕ ſ woknom won skocźi a ßo shubi. Hacź runje poliziſtojo hnydom k městnu mordarstwa pschińdźechu a ßo sa Möllerom puschcźichu, njemóžachu jeho do 8 hodźin wjecźor wußlědźicź. Kaž je hižo horka prajene, jeho skóncźnje pschi jenej lodowni se sranjenym krkom namakachu a jeho do hojeŕnje podachu. Macźerine a wowzyne sranjenje je mjenje cźeźke a njeje straschne.

S **Draždźan.** Sańdźena njedźela 2. adventa bě sa tudomnych Sserbow ważny dźeń. **60 lět** běchu saichle, so ßo we hłownej zyrkwi tutcho kralowskeho města ßerbske evangelske Boże ßłużby sakoźichu. Sserbske towarstwo „Cźornobóh“, kiž narodne smyßlenje sdźerżecź pyta a ßerbski spěw haji, bě k wusnamjenjenju jubilejnych kemschenjow předarski stoł w kichižnej zyrkwi rjenje wuphschiło, kaž też ßynomaj njesapomniteho sakoźerja, kk. fararjej em. Jakubej w Budyschinje a dwórskemu radźicźelej profesſorej Jakubej w Draždźanach dźakowny telegram pósłało. Kemscherjow pschi Bożej ßłużbje bě ßo tak wjele sešcho, so te 500 cźischcźanych khěrluschow sa wschěch njedoßahachu. Też ſ daloka, kaž ſ Freiberga a Budyschina, ſ Pirny a Dichatza běchu so lubi hosćźo seschli. Spowjednych bu 153 liczenych. Napjata nutrnoscź knjeżesche mjes poßłucharjemi, hdyż jim lic. theol. Rencź ſ Ketliz spowjednu wucźbu, farař Domaschka ſ Budestez pak ßwjedźeńske předowanje dźerżesche. Buchu wutroby hižo sapschimnjene, hdyż saßo w macźerinej rěcźi adventske khěrlusche psches tu wulku, kraßnu zyrkej klinczachu, dha bě kemscherjam, kaž bychu na horje stali, hdyż wróćźo hladajo wopominachu, schto je Boża hnada w sańdźenych 60 lětach nad nimi cźiniła, a kak je Boża luboscź jich pytała.

Też prjedy hižom běchu ßerbsźy ßynoju a dźowki won cźahali do zusby. Woni běchu pschezo pytani a cźesćźeni jako pilni a spróznjwi, sprawni a ßwěrni. Też wonkach sa Draždźanami bě tón mały ßerbski lud derje snaty a lubowany jako tajki, kiž njewustawajźy ßwoje dźěło dokonja, ale wjele radscho hischcźe ßwoje ruzy stykuje a ßwoje kolena shibuje w horzych modlitwach psched ßwojim Bohom. A tola bě něhdy tutón ßerbski lud w zusbje wbohi a wobžarowanja hódny lud. W zusbje drje bě wjetscha msda hacź domach namakacź, ale žane Boże słowo w lubej macźerinej rěcźi, a někotryźkuliź je drje ſ tuteje zusby bjes narodneho duschepastyŕstwa na wěcźnych kubłach khudschi ßo domoj wróćźił, hacź bě won cźahnył. W zyłym wulkim měscźe njebě tehdy žana zyrkej, kiž by ßo Sserbam wotewrjała, a žadyn woktař, hdźež by ßo jim, kaž domach, Boże wotkasanje skicźało. To běchu tola jenoż ßrjódki ſ Bożeho khlěba, ſ kotrymiž dyrbjachu ßo Sserbjo w zusbje spokojicź. Chżychu woni ßwojemu Bohu po swucźenym domjazym waschnju ßłużicź, potom dyrbjachu se ßwojej ßerbskej bibliju w ruzy do ßwojeje komorki hicź abo ſ tych modleŕskich knihow ßwoje natwarjenje pytacź, kiž bě macź ßynej abo dźowzy do woteńdźenja do kschinje położiła. Skóncźnje pak, nětk psched 60 lětami, je nowy advent też sa Draždźanskich Sserbow pschischoł. Pod wjedniſtwom teho wjerschneho a wschehomózneho Boha, kiž niz jenoż loft a wětry wodźi, ale kiž runje tak zyłe ludy w ruzy ma, je powyschuje a poniżuje, jim wumrjecź dawa a je k žiwjenju sbudźuje, pod Božim wodźenjom sběhny ßo we Łužizy ßerbski lud a wobroczi ßo psches ßwojich pósłow na ßameho krała ſ tej próstwu: Starajcźe ßo sa nasche dźěcźi w zusbje, so by ßo jim ßerbizy předowało, kaž ßo nam domach předuje; a hlej, schtoż běchu tyßazy w běhu cźaßow wocźakowali a požadali, ßo skóncźnje dopjelni. Na dnju 2. adventa 1848 prěni krócź ſ wyßokeje wěże kschižneje zyrkwje wulke swony Sserbow do woßebiteje Božeje ßłużby pscheproschowachu. Na klětzy pak stejesche tón muž, kiž je k žohnowanju nascheho luda pschi tym grat w Božej ruzy był a se žadnej duschepastyŕskej luboscźu ßo wo nasch lud w rosprószchenju starał, Bohuwěr Jakub, farař Michalskeje woßady. Psches ßwoje předowanje wón wutroby ßwojich na tyßaz poßłucharjow tak sapschimny, so hłód po Božim słowje w macźerinej rěcźi wjazy bjes spokojenja wostacź njemóžesche. Sańdźenu njedźelu běsche nětk hižom 240. Boża ßłużba, kiž evangelszy Sserbja w kschižnej zyrkwi ßwjecźachu.

Wjele ßu woni shonili w tutym dołhim cźaßu. Sserbja ßu ßobu płakali na tamnym njesbożownym dnju 16. makeho rózka 1897, hdyż ßo kschižna zyrkej ſ wohnjom skasy. Woni mějachu ßwoju hospodu pak tu, pak tam, ale hdyż ßo kschižna zyrkej ſ płomjenjom a rospadankom rjenischa sběhny, sacźahnychu też Sserbja saßo do njeje, a kak husto ßu woni nětko też tu hižom ßwoje wjeßele ßebi ßwjecźicź a ßwój kschiż w skhižnej zyrkwi ßebi połóźicź dali.

Kaž je se sapiskow widźecź, je licźba spowjednych a kemscherjow něhdy wjeticha była, hacź nětk hižom dlějschi cźaß. Ssnadno telko Sserbow wjazy do zusby njewucźahuje, kaž něhdy. Wschak je domach ſ wjetscha dźěła dosć; ale hacź drje też tajzy njeißu, kiž tutych kemschenjow ßo pschezo hischcźe sdaluja. Jara ßnadne je wobdźělenje ſ wojeŕskeho luda a tola je wjele Sserbow w Draždźanach mjes wójſkom. Hdyż też ßo tute kemschenja we wóßom nowinach ſ dźěła wospjet wosjewjuja, ßu tola pschezo hischcźe też tajzy, kiž cźaßa dosć wo nich njeshonja. Stari ludźo huscźischo nowiny mało cźitaja. Teho dła je zyłe nusne, so wschitzy knjeża ßerbsźy duchowni radscho dwójzy hacź junkrócź cźaß a město Božich ßłużbow stajnje w zyrkwi woßadnym sjewja a wschěch ßwěrnych starschich proscha, so bychu ßwojim dźěcźom a snatym, kiž ßu w Draždźanach a wokolinje we wójsku, ßłużbach a sastojńſtwach, powjesćź dali a jich k wopytej ßerbſtich kemschenjow pohonjowali. Runje tak pak chżył kóżdy ßwěrny pobožny Sserb w zusbje ßwojich snatych napominacź a pscheproschowacź. Hdyż ßmy w ßerbskim kemschenju ßwoje khěrlusche sanoscheli, njeje kaž bychmy domach pobyli? Hdyż ßmy sa Božim blidom se ßwojim ludom kleczeli a Božu hnadu dostawali, nimamy žohnowanje hiischcźe wjetsche, hacź hdy bychmy w cźichej modlitwje ßo domach poklaknyli pschi starschiskim rowje? Budź kóżdy tak smyßleny a ßwěrny, kaž tamna kemscherka, kiž psched zyrkwinymi durjemi pschi dźělenju ßo wusna: Ja khodźu tu nětk na wschě 20 lět, a hdyż tu junu wjazy njebudu, potom drje ßym ſ teje kschižneje zyrkwje do teje wyskazeje dóschła.

Tak niz wróćźo, ale do předka w Jesußowym mjenje! —

S **Kulowa.** Tu bě sańdźenu njedźelu derje wopytana shromadźizna towarstwa ßwj. Zyrilla a Methodija. Je to sa naß Sserbow nimo měry ważne, so tule wulku ßerbsku woßadu wobkhowamy ßerbsku. To chze spomnjene towarstwo wuskutkowacź. Daj to Bóh, so ßo jemu poradźi! Pschednoschk dźerżesche knjes kaplan Zur ſ Budyschina, redaktor „Katholskeho Poßoła“. Pokasa nam, kajke je d ź ě ł o było pola pohanow a nětko pola kschescźijanow. Dorasnje dopominasche naß na kónzu ßwojeje rěcźe na nasche narodne dźěło. Też druſy knjeża poręczachu k ludej, poruczujo jim „Katholski Poßoł“ a „Raj“ sa dźěcźi. Kulowszy Sserbja trjebaju podpjeru ſ naschich stron, dokelż žaneho ßerbskeho duchowneho nimaja, a ßerbszy wucźerjo, kotsiž tam ßu, ßo wo nich ani njestaraja, runje kaž w někotrych druhich woßadach. Spěwarske towarstwo „Bratrowstwo“ skutkuje, wěso, pilnje — sasp ěwa też na shromadźiznje kraßnaj khoraj. Sapocźatk pschichodneho lěta wuhotuje „Bratrowstwo“ dźiwadłowy wjecźor. Pschedstaji ź budźe ßo „Burska krej“.

Se Selcneje Hrabowki. Rendant tudomneho ryczeŕkubłowego sarjadnistwa, Max Baland, je wostajiwschi žony a dźěcźi ſ pjenjesami knjeżeje kaßy cźeknył.

S **Trjebina.** 23. sańdźeneho měßaza staj Petrikez mandźelskaj ßwój słoty kwaß ßwjecźiłoj. Knjes farař Handrik jeju na tu-

tym žadnym žwjedźenju požohnowa a jimaj hnadny dar khěžora, 50 hriwnow, pschepoda.

Se **Shorjelza.** Tudomne lěkařske towařstwo namjetuje, so by žo pschi wschěch tudomnych khorobnych kašach sa wopyty w lěkarjowym wobydlenju msda wot 50 na 75 np. powyschika a je khorobnym kašam dwě njedźeli k pschemyšlenju wostajiło. Dokelž žo khorobne kašy sarjeknu, žadanja lěkarjow dopjelnicź, budźa lěkarjo najskerje strajkowacź.

S Běleje Wody. W tudomnych schkleńczerńjach hrosy strajk wudyricź. Dokelž dźěło hubjenje dźe, chzedźa dźěłodawarjo mjdu wo 15 prozentow a hischcźe bóle ponižicź. Na shromadźisnje schkleńczerskich dźěłaczerjow, kotraž žo sońdźeny pjatk wotbywasche, žu žo dźěłaczerjo rossudźili, so do poniženja msdy njeswola.

Se Sslepeho. Nascha wješ je w kulturje wulku krocźel do prědka sčiniła, je žebi na hlownu dróhn lataŕnje nastajała, kotrež žo žwěcźa, hdyž měšacźk na njebju abo w protyzy njesteji. Kaž wschudźe druhdźe, njejžu tež tu wschelazy s tajkimi nowymi wězami spokojom; jeni na nje žwarja, dokelž je jim žromota, hdyž žo w nozy pschi žwětle wschelazy domoj bimbaja, druhi pak na to, so lataŕnje tak steja, kaž steja; w tym žebicźiwosćz cźuschla. Duž teho dla tež tu stara wěrnosćz płacźi:

Schtóž chzyk wschitkim wutrjechicź,
Ma žo hischcźe narodźicź.

— Bacźon s Mužakowa. Na jenym pucźowanju pśches Afriku, na kotrež bě žo lětža jedyn knjes s Grünberga nastajił, wón pola jeneho ptakarja w Tunižu jeneho cźorneho bacźona nadeńdźe, kotryž měješe k prawej nosy koleśko s napižmom „Mužakow" pschiczinjene. Jedyn hońtwjeŕ s Tripoliža bě ptaka w Gobeskej oasy tšělił. S Afriki žo domoj wróczíwschi žo Grünbergski knjes wobhonjesche, hacź je bacźon w Mužakowje byk. Wón shoni, so je jedyn Mužakowski wobydleŕ bacźona s Rěczizy žobu pschinjeśł. Ptak žo w jenym kurjenzu dźerźeše. Posdźisčho jemu koleśko s napižmom „Mužakow" na nohu tyknychu. Ras bě žo bacźon shubił. Wón bě žo po sdacźu žam na slět k polodnju puschcził, hdźeź jeho žmjertna kulka jeneho hońtwarja trjechi. Tam nětko „bacźon s Mužakowa" wutykany sbérku jeneho ptakarja debi.

Přilopk.

* Draždźanski krajny žud je 33létneho wucźerja Richtera s Rathena pola Königsteina njekasanstwa dla, skucźeneho na jenej 14létnej schuleŕzy, kotruž je dóschoł, k jastwu na 3 léta saśudźił a jemu cźežne prawa na 5 lět wotrjeknył.

* S Kulowa. Wscheho rosrudźeneho na jěsbje do Budyschina jedyn Kulowcźan jeneho wobydlerja se žužodneje wšy w želesnischim wosu nadeńdźe. Na jeho praschenje wón shoni, so je jeho žyn po wulkich bolosćzach wumrjeł a so wón k jeho pohrjebej jědźe. Hdyž žobupucźowarjo žmjertne wosjewjenje cźitachu, žo wupokasa, so bě žo muž wopor hłupeho žorta sčinił. Wón bě tak mjenowany žmjertny list dostał, kajkež wojazy rosesćzelu. W cźornokromatym kuwercźe je cźornokromaty list, s kotrymž žo k wjedźenju dawa, so je po dołhim cźwilnym cźerpjenju tsistoty dźeń pola wojerstwa cźicho wužnył atd. Pohrjeb žo pschi cźwizy piwa tehdy a tehdy směje. Ssyn drje njebě pomyślił, so žo doma hižo s cźornokromatym listom wustróža. Pola wustróžaneho nana hižo žłowje: „wužnył" a „Pohrjeb" doźahaschtej, so wón hnydom po želesnizy do Budyschina pucźowasche.

* (Dwaj pžaj 54 wowzow rostorhałoj.) Na njelube waschnje je žo jedyn wowcźeŕ w Alsterhofje pola Hamburga pschekhwatał, hdyž wón rano k žwojemu stadku pschińdźe, kotreż bě w nozy w jaślach sady Fromhagenez běleŕnje pod hołym njebjom wostało. Běleŕjowaj Bernhardinskaj pžaj běschtaj žo w nozy pśches jaśle pschedobyłoj a mjes wowzami se žałožnej krejlacźnosćzu sakhadźałoj. 54 wowzow rostorhanych a mortwych na semi leżeśche. Wowcźeŕ hischcźe pžow pschi krwawnym dźěle nadeńdźe a po běleŕja dźěsche, kotryž jeju wotwjedźe. Schěsćz wowzow bě se strachom do rěki skocźiło a žo tepiło. Nastata schkoda žo na 2000 hr. wobliča.

* (Woheń.) W zyrkwi w Schrodźe w Pósnańskej je wutoru woheń wudyrił, s kotrymž je žo zyrkej snutska skoro wscha wupuscźiła. Pódla wěže, khora a pischcźelow žu žo też drohotne molowane wokna saniczile.

* (Cźežke paduschstwo.) W Seelze w Hannoverskej žu paduschi s tamnischeje fary 6 zentnarjow cźežki želesny pjenježny khamor, w kotrymž žo sa $^1/_2$ milijona hriwnow statnych papjerow khowasche, w nozy wotnjeśli. Na jenej luzy pschede wšu kaschcź rospaczichu. Dokelž žo bojachu, so bychu žo pschi pschedaczu statnych papjerow pscheradźili, je lezo wostajichu a jenoz koupony žobu wsachu.

* (Mordarstwo a rubježny nadpad w želesnischim wosu.) S wjecźorneje a s dobom s rańscheje Němskeje stej powjesći wo dwěmaj njeskutkomaj na želesnizy dóschłej. W ludźazym cźahu, s Koblenza do Triera jědźazym, je jedyn młody cźłowjek do jeneho pucźowarja tšělił, a pola Wrótžkawja žu nětotsi želesnischy rubježniży w khwataku, s Barlina do Wrótžkawja jědźazym, rubježny nadpad na dwě žonje skucźili.

Wo prěnischim njeskutku s Triera pišaju: Hdyž žrjedu rano ludźazy cźah s Koblenza do Triera pschijědźe, želesnischy sastojniży w jenym kupeju druheje klažy cźěło młodeho mužskeho namakachu. Sastojniży hischcźe cźopke cźěło leżo wostajichu, wós s cźaha wustorcźichu a Trierskej kriminalnej poliziji powjesćz dachu, kotraž se žudnischkim lěkarjom bórsy pschińdźe. Hižo prěnje pschepytanje wěstosćz poda, so běchu młodeho cźłowjeka wot sady satsělili. Morweho jako agenta Kurta Regena spósnachu. Mordarstwo bě žo krótko psched Trierom stało. Mužskeho, kotrehoz mějachu sa Regenoweho mordarja, bě s tutym w Koblenzu do želesnischkeho wosa stupił. Na Trierskim dwórnischcźu bě wón rucźe s wosa stupił a pśches dwórnischcźo wuschoł. Polizija je jako mordarja posdźischo technika Franza Maagha sajała. Tón prěje, so je winowaty.

Wo nadpadźe pola Wrótžkawja je sćěhowaza rosprawa dóschła: Na Wrótžkawskim hlownym dwórnischcźu běschtej dwě knjeni do jeneho žonjazeho kupeja druheje klažy sastupikej. Dwaj pachołaj běschtaj žo krótko prjedy teho do jeneje cźahoweje spinarskeje khěžki skhowałoj a běschtaj wot tam knjeni sastupicź widźałoj. Krótko psched prěnim sastanischcźom pola Mochberna wonaj s khěžki wuleseschtaj a po stupadle k kupejej doběžawschi žo do njeho dobuschtaj. Jena se žonow měješe telko duchapschitomnosćze, so jeneho s nawalnikow do wutrobna dyri a s dobom sa powjas stracha sćahny. Hdyž na to cźah sasta, rubježnikaj knjenjomaj koffraj a rucźnej toschi wutorhnyschtaj. Koffraj a toschi jenoz pucźowansku potrjebu a pjenježnu móschnicźku s něhdźe hriwnu drobnych pjenjes wopschijachu. Cźěkajo rubježnikaj blisko wšy Mariahöfschena jeneho želesnischkeho wothladarja setkaschtaj, kotrehoz na jeho žłužbnej mězy spósnaschtaj. Jeho s tajkim wotmachom storcźischtaj, so žo wón do dróhoweho pschěrowa wali.

* (Wotwalenje hory w Pra.) S Italskeje pišaja: Dźěl hory Lucano žo we wyšokosćzi 700 metrow wotwali a žo jako lawina do doka na wješ Pra dele puschczi, kotraž žo s wjazy hacź stotyžaz kubikmetrami pjerschcźe a kamjenjow sažypny. Pohrjebanych cźłowjekow pod rospadankami wucźahnycź, bě hobrske dźěło. Mjes wukhowanymi, kotsiž žu wschitzy sranjeni, je jedyn dźewjecźdźežacźlětny schědźiwz, kotryž je s dźežacź hłowateje žwójby jenicźki žiwy wostał. Njesboże žo krótko do poknozy sta, hdźeź se satraschnym hrimotom skała na njesbožownu wješ dele wrjeskotasche. S dobom žylny wichor tšechi wotsběhny a schtomy jedyn kilometer daloko wotnježe. Zyła krajina bě hnydom do mróczelow a procha sawalena, kaž so by žo dół s wulkim wohnjom wupuscźił. W žužodnej wšy Luguni běchu wobydlerjo tak mudri, so pod hoke njebjo cźeknychu. Tak drje žo sta, so žo jich domy a hródźe se wschěm skotom wupuscźichu, woni žami žo pschepuschcźichu. W Pra-u pod rospadankami kolebku wucźahnychu, w kotrejž jenolětny njesranjeny hólczk leżesche. Też pjecź dźeczi jeneje žwójby je žo pod rospadankami kaž s Bożim dźiwom wukhowało.

* (Rosbuchnjenje pólvroweho magazina.) Njedaloko indiskeho města Calcutty je jendźelski munizijowy sklad rosbuchnył. 11 wojakow je žo morilo a 26 žo cźežko sraniło. Rosbuchnjenje žo sta, hdyž indiszy dźěłaczerjo wótre patrony do žlepych pschedźěłachu. Ssedmjo mužojo žo hnydom morichu. Druhi žo žałožnje wopalichu. Schtyrjo s nich žu bórsy po tym wumrjeli.

* (Njesboże s automobilom.) S Washingtona w połnócznej Amerizy pišaju: Jedyn automobil, w kotrymž guatemalaski minister Barrios, jeho sekretar Herarte a jedyn połodnjoamerikanski wobžedźeŕ khojejowych plantažow žedźachu, žo psched městom powróczi. Barrios, kotryž je žebi nop rosrasył a žebi mosły stschažł, žo w hojeźni se žmjercźu bědźi. Jeho pschewodnikaj staj teho runja cźežko sranjenaj, tola žo lěkarjo nadźijeja, so žo sažo shrabataj. — Pola Eupena w belgiskim Hertogenskim lěžu žo pjecź jelenjow sa automobilom jeneho wobydlerja s Malmedya puschczi. Pschi tym automobil po kołatym pucźu jědźo do pschěrowa sajědźe. W automobilu žedźazaj mužskaj žo jenoz s łohka sranischtaj. Na to žo jelenje do cźěkanja dachu.

* (Leopard kolonista morił.) Snaty němski farmar Emil Soden w němskej Afriziy bě do Muanzy woteschoł, so by tam stót nakupił. Na tymle puczowanju jeho jedyn leopard nadpadże, do kotrehoż Soden wospjet tšeli, tola jeho ßmjertnje njesrani. Leopard ßo do Sodena da a jeho tak šlě skuża, so njesbożowny bórsy po tym wumrje.

Mnischa zyrkej w Budyschinje a jeje wulki schaz.

I.

Mnischa zyrkej.

Hacz dzenża hischcże żadyn Sserb je mnich,
Każ sastarsku je wjele byko jich?
We Budyschinje, kož tež w Kamjenzu
A Lubiju jich klóschtry stake ßu.

A stare khróniki nam pißaja,
So běchu w Budyschinje mnichow sta;
Haj, w jenym czażu bě jich na pjecź stow,
Pak s města, pak tež s wokolanskich wßow.

Jich klóschter běsche wulke twarjenje;
Jich ßławna zyrkej pódla stejesche.
Tón klóschter je ßo shubił do zyka;
Wot njeho njewidźisch niz kamjenja.

Psched stami lět pak w Sserbach podjanstwo
Je saschko hacz do sbytka krutcho.
Tak po něczim czi bratsja klóschterszy
Ssu saschli jako tež te klóschtery.

'Noż jedyn klóschter w Sserbach skowa ßo;
W tym njeßydla pak żani mnichojo:
Tón statok „Hwězda ßwjatej' Marije"
Ma mnischki, njewjesczinki njebjeske. —

Hdyż w Budyschinje běsche lutherstwo
Po zykym měsczе rosmnożiko ßo,
Czi stari mnischa běchu poßledni
Sso s dotalneho domu podali.

S tych wopuschczenych pustych bydleńczkow
Bu wuczerńja sa s města schulerjow;
Pak se ßurowym wohnjom posdźischo
Tón zyky statok do dna spali ßo.

A na te żarowate spalenki
Ssu měschczenjo ßej khěże twarili.
Ta zyrkej běsche hischcże rostała,
Pak żelesche każ srudna wudowa.

Hdyż mako lět ßo potom pominu,
Tež wona kónz mě w slobnym wohenju
A prjedy wußławjena ßwjatniza
Sso pschewróczi do wuhla, popjeka.

Pak jeje wukupjene spalnischczo
Je „Mnischa zyrkej" dale rěkało,
A czomuż nětko 'schcże tak rěkaju,
To jenoż wopalene sbytki ßu.

'Noż murje powostanki widźisch tam,
Kiž nahe skorża horje k njebjeßam,
A deschcże, ßněhi, wětry, njewjedra
Je wospjet każa lěto wot lěta.

Sso swjerćha żiwja khude rostliny,
Kiž wichor tula rěsnje storkaty,
A njetopyr tam w czmiczkach hońtwjeri,
A ßowa ßutajo tam żałoszczi.

(Pokraczowanje.)

Wußudzenja.

Lawnisti ßud. Hajnik Dinter w Małej Dubrawje 20. julija na Wulkodubrawskim revěrje stuparja Bjedricha Sadkowskeho s Khróstа a jeho 12lětneho ßyna pschi paduschnej hońtwje pschekwapi. Zandarm Sattler se Sadkowskeho ßyna wuskuschowa, so je jeho nan ßorny, sajazy a kanikle tšelał. Wón je ßwojeho nana na hońtwje pschewodźał a ras wyschschemu stuparjej Junsy w Khróscże pod ßornika donjeßł. Psched ßudom ßo tež Sadkowski wusna, so je lětża wokolo jutrow, po tajkim w hajenskim czażu, na Brěmjenjanskim a Sderjanskim revěrje ßorniki, na Suborniczanskim revěrje bażanty a dźiwje kanikle tšelał. Pschekhowanja dla wobskorżeny Junga wudawasche, so je ras Sadkowski jeho żonje kruch mjaża póßkał, wón je jo sa skopjaze mjaßo měł a njeje wjedźał, so je to ßornjaze mjaßo byko. Sadkowskeho k jastwu na 6 njedźel saßudźichu a jemu tšelbu a muniziju sebrachu. Jungu njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowachu.

⨯ 24lětny hródźny schwajzar Bjedrich Ernst Nycża, na knjeżim kuble w Mulkezach ßkużazy, bě w nozy 27. septembra na pucżu se Zicżenja do Huski skakarja Grafa s Noweje Wßy bjese wscheje pschiczinу s kijom psches hkowu morßnył, jeho po drósy wlekł a jeho wukhowanski kij skamał. Nyczu k jastwu na 2 njedźeli a 10 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k dalschim 3 dnjam jastwa saßudźichu.

⨯ 40lětny dźěkacżeŕ J. Kuchar s Wósborka dosta 1 tydźeń arresta, dokelż bě po proschenju khodźił.

⨯ Żiwnoscżeŕ O. E. Libsch w Demjanach bě kubkarja ßwojich makolětnych dźěczi, młynka Moritza Zyża s Kocżizy, paducha mjenował a jeho winował, so je s lěża, jeho dźěczom ßkuschazeho, jedyn schmrěk kradnył. Psched ßudom ßo wupokasa, so bě Zyż sa dźěczi schtomy puschczecż dał. Libscha skschiwdżenja dla k 20 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 4 dny saßudźichu.

⨯ 25lětny wikowaŕ Robert Gustav Donath s Komorowa pola Klukscha bě 16. oktobra na ßwojim dworje ßwojeho konja s kschudom tak prał, so jeho czeta sakschicża: „Gustavo, pschestań, kóń hischcże psches wokna slecżi!" Ssußodam bě jeho ßurowjenje s konjom s pohórschkom a to wyschkej Steindorfej w Budyschinje wosjewichu. Donath je tež pjecża jedyn druhi krócż ßwojeho konja krjudował a jemu sa zyky dźeń njeje żracż dał. Ssud jemu 30 hriwnow pjenjeżneho khostanja abo 6 dnjow arresta napoloži.

Khostanska komora. Budyski kawnisti ßud bě żiwnoscżerja A. Nyczerja w Bónezach k jastwu na 6 njedźel saßudźił, dokelż bě wón sapoczatk tuteho lěta něhdże 50 twarskim schtomam, drjewowemu wikowarjej Leunerej w Kumwakdże ßkuschazym, kónzy wotrěsał a je ßobu domoj wsał. Nyczerjowe powokanje pschecżiwo wußudej ßo sacżißny.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje.

Póndżelu 14. dezembra ma ßo
100 rm. s dżela ßuchich kuluchow,
70 dołhich hromadow
s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, sa hnydom hotowe pjenjesy na pschesadżowanje pschedawacż.

Shromadżisna 1/2 10 hodźin w Komorowskim hoscżenzu.

Kupjanske hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 15. dezembra 1908 ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratnym revěrje** scżěhowaze **palne drjewo** w lěßu sa hotowe pjenjesy na pschesadżowanje pschedawacż:

245 rm. schcżěpow,
211 = kuluchow,
78 = hakosow,
53 = dołhich hromadow
} w 37. a 38. wotdźělenju.

Shromadżisna dopołdnja w 9 hodźinach pschi skschiżenju Njeßwaczidlisko-Koßlowsko-Lomscżanskeho pucża.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo w Njeßwaczidle.
W. Dreßler, wyschschi hajnik.

Krajnostawske nalutowanske knihi czißko 78502, 81645, 87130, 88930, 90313 a 90314 ßu ßo shubiłe. Żadanja na tele knihi maja ßo s jich pschedpokoženjom w běhu tsjoch měßazow, wot dnja tuteho wosjewjenja liczene, pola podpißaneje banki pschipowjedźicż. Po bjeswuspěschnym minjenju tuteho czaßa ßo knihe jako njepłaczaze wosjewja.

W Budyschinje, 10. dezembra 1908.

Krajnostawski bank
kral. salskeho hornjołużiskeho markhrabinstwa.

Pjenjesy na hypotheki

po wschelakej wyßokoscżi mataj wupożczicż
J. a E. Koban pschi żitnych wikach 4.

Brodutruhařskeho wuczobnika k jutram pyta
Jentsch, brodutruhaŕ pschi żitnych wikach 7.

Wotewrjenje drogowych klamow.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so žym

w Budyschinje na seminarskej drósy 8

pschedawarnju s wulka a s mala

sa drogi, chemikalije, laki, barby, wschě žwobodnemu wobkhadej pschewostajene spezialitäty, parfümerije, toilettowe wězy,

kaž tež **wschě wězy k wothladanju khorych**

s firmu

krónska drogerija, Arno Käppel

wotewrik. Budu žo horliwje prózowacz, so bych nashonjenja, w dolholětnej džěławoszi w žwojim powolanju nabywane, do žlužby mje počesczowazych wotebjerarjow stajak.

Budu žo stajnje prózowacz, so bych žebi dowěrjenje s podawanjom **bjesporocznych tworow** pschi najkedžbliwischim poßluženju dobyk a sdžeržak a najsdwórliwischo proschu, moje nowe pschedewsacze dobroczinje podpjeracz.

S počesczowanjom

Telefon czißlo 676.

Arno Käppel, krónska drogerija.

Bukečanske serb. tow. změje njedželu **13. hodownika** popołd. w 4 hodź. posedženje. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Wo bohate wobdźělenje prosy **předsydstwo.**

Pjekarskeho wuczobnika k jutram pyta **J. Schotta,** pjekarski mischtr w Budyschinje na garbarskej haßy 10.

Hólczej, kotryž chce **pjekarstwo** nawuknuncz, jutry wuczbu namaka pola **Richarda Brody,** pjekarskeho mischtra na wulkej bratrowskej haßy 16.

Sslužobnu holzu, pilnu, czistu, kotraž ma lubosczk džěczom, hnydom do dobreje žlužby pyta pschekupzowa **Hana Käppelowa** na seminarskej haßy.

Džělaczerjo, kotsiž móža stajnje a porjadnje na džěło khodźicz, chzyli žo samolwicz pola **Jurja Höhny** w Bóschizach pola Njeßwaczidła.

Dla džělenja herbstwa je Wjeliz khěžkarska žiwnosczk na Ssokolzy, 1½ kórza pola wopschijaza, s maßiwnymi twarjenjemi, se žwobodneje ruki pisches **J. a E. Kobana** pschi žitnych wikach 4 na pschedań.

Wotewrjenje rěsnistwa.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedženju dawam, so žym w Budyschinje

na kamjentnej haßy 25

rěsnistwo a pschedawarnju mjaßowych tworow

s elektriskim czerjenjom

s firmu **Jan Max Kmoch**

wotewrik.

Proschu, so by žo moje pschedewsacze dobroczinje podpjerako.

S počesczowanjom

Telefon 556. **Jan Max Kmoch,**

rěsnisti mischtr.

W Budyschinje, 5. dezembra 1908.

Sshym Sserb a pola mje žo žerbski rěczi.

Džělaczerjow

pyta **tonowa džělatnja** we **Wětrowje** pola Njeßwaczidła.

Za wšitke přez měru bohate počesćowanja a lubosće polne zbožopřeća k mojemu 50lětnemu jubilejej praju z tym wšitkim z blizka a z daloka, wšitkim w mojej lubej wosadźe a wšitkim druhim přećelam swój **horcy a najwutrobniši dźak.**

W Delnim Wujezdźe,
w adventskim času 1908.

Julius Ryćeŕ, farař.

Drjewowa awkzija.

Póndželu 21. dezembra 1908 ma žo na **Jitkowskim** revěrje mjes Nowoßlizami a Ralbizami

něhdže **150 loßow rjaneho stejateho khójnoweho drjewa,** mjes nimi klozy a twarske schtomy, wužitkowe drjewo a palne drjewo,

60 rjanych khójnowych dolhich hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacz.

Wumënjenja žo do awkzije wossjewja.

Shromadžisna w Jitkowskej korczmje a na městnje, hdžež drjewo leži.

Sa wjele wopokasmow lubosczе a džělbracza pschi wotßalhiczu nascheje lubowaneje maczerje

Injenje

swnd. fararjoweje Kordinoweje

w Budyschinje

najhlubscho saczuty **džak** praja

srudženi sawostajeni.

(K temu czißlu pjecz pschilohow.)

Prěnja pschiloha k czišku 50 Serbskich Nowin.

Sobotu 12. dezembra 1908.

Placzišny rěsneho skotu na Draždzanskich statnych witach.

7. dezembra 1908.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
	hr.		hr.	
Woły:				
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacz do 6 lět	40	43	76	79
awstriske	41	45	77	81
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36	39	72	75
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	32	35	65	71
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	27	31	57	62
Jałojzy a krowy:				
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosce	38	42	70	74
2. poknomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosce hacz do 7 lět	34	37	65	69
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	30	33	60	64
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	25	29	55	59
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—		48	54
Byki:				
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosce	38	41	70	73
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	34	37	66	69
3. žnadnje pizowane	30	33	62	65
Cželata:				
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46	50	80	84
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43	45	73	75
3. žnadnje wuwite wot zyza	37	42	67	72
Swinje:				
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich slschižjenjow w starosty hacz do 1¼ léta	53	55	68	70
2. mjaßne	52	54	67	69
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroßy	48	51	63	66

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 5. dezembra 1908 wot hr.	wot np	hacz hr.	hacz np	W Lubiju. 10. dezembra 1908. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	—	—	—	—	9	60	9	90
"	žołta	—	—	—	—	9	—	9	35
" nowa		9	55	9	73				
Rožka		—	—	—	—	7	90	8	10
" nowa		8	13	8	25	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows nowy	50 kilogr.	7	75	7	80	7	—	7	50
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		20	—	20	50	20	—	22	—
Běrny		2	—	2	50	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	11	50	19	50	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	2	40	2	80
Ssloma	100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Proßata 780 schtuk, schtuka		10	—	24		—		—	
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Ržane wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	6	50	7	—
Pschenični gris	50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—
Ržany gris	50 kilogr.	—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot — hr. — np. hacz — hr. — np., pschenza (žołta) wot 9 hr. 75 np. hacz 10 hr. — np., rožka wot 8 hr. 25 np hacz 8 hr. 50 np., jeczmjeń wot 9 hr. 30 np. hacz 9 hr. 50 np, wowß wot 7 hr. 75 np. hacz 7 hr. 95 np.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach — hr — np hacz — hr. — np., žołta — hr. — np. hacz — hr. np., nowa: 16 hr. 24 np. hacz 16 hr. 54 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hacz — hr. — np. nowa: 12 hr. 91 np. hacz 13 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 13 hr. 02 np hacz 13 hr. 30 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu.

10. dezembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 80 np. hacz 8 hr. 10 np., pschenza wot 9 hr. 60 np. hacz 10 hr. — np., jeczmjeń wot 8 hr. 75 np. hacz 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. 60 np. hacz 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacz 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., žyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., žloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacz 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 11. dezembra: Deschcz, milische.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 3. njedželu adventa rano w 7 hodź. farat Räda němsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin duchowny Tischer němske a w 10 hodź. žerbske předowanje. Zyrkwiny chor spewa: „Džowka Sion, wjeßel žo", wot F. G. Händela. — Tydźenske sastojnske dźěła smeje duchowny Tischer.

Schtwórtk popoldnju w 5 hodźinach budźe w Jeńkezach žerbska adventska nutrnosćz.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Jenny Elsbeth, Khorle Augusta Dürrlicha, khěžerja a maschinskeho wjednika na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Benno, Pětra Brankacza, khěžkarja w Hrubjelczizach, ž. — Hanža, Jana Scholty, listynoscherja w Budyschinje, dź.

Zemrjeł:

W **Michalskej wožadze:** 3. dezembra: Augusta Heinrichez, njebo Handrija Hajnzy, žiwnosc-erja w Natarjezach, sawostajena wudowa tam, 68 l. — 6. Jan Frenzel, fabrikat we Wurizach, 41 l. 2 m. 7 d. — 8. Wylem Horn, schewz w Sprembergu pola Noweho Salza, we wokrjeßnej khorownji na Židowje, 68 l. 10 m. — Pawol Gerhard, Ernsta Schmidta, žiwnosćerja w Hrubocźizach, ž., 2 m. 26 d.

W **katholskej wožadze:** 5. dezembra: Berta Ganzertowa w Budyschinje, 83 l. 10 m. 6 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedželu 3. adventa smeje rano ½8 hodźin duchowny Voigt žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farat Kschižan žerbske a ½10 hodźin němske předowanje.

Pjatk 18. dezembra budźe rano ½9 hodź. žerbska spowjedź a ½10 hodźin žerbske kemschenje.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Njedželu 3. adventa smeje duchowny Woitz rano 8 hodź. němsku spowjedź, farat Domaschka dopoldnja w 9 hodź. němske a ½11 hodź. žerbske předowanje.

Wutoru dopoldnja ½12 hodźin smeje farat dr. Ryncz němsku spowjedź.

Smolerjec knihićišćernja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czichsczi.

Do Klětneho!

Poruczam

k hodownemu pjeczenju

saruczenu k pjeczenju khmanu žuchu

pschenicznu muku khěžorowy wuczah, zokor, rósynki, mandle atd.

po najtunischich placzišnach.

Wulke nowosćze

zokrowych tworow a pychi na božodźesczowy schtm.

Ullrich w Klětnom.

Samenjenje snamkow wot 15. dezembra s tworami město hodownych darow.

Ullrich.

Jěsdny plan železnizow

płaczazy **wot 1. oktobra 1908 hacž do 30. haprleje 1909.**

Wot 1. oktobra njedźelu a žwjate dny też 4. wosowa klaža jěsdźi.

Se Chorjelza do Draždżan.

Wosowa klaža	1-3.	1-4.	1-4.	2.-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 4.
Se Chorjelza	2,00	—	4,17	—	—	8,00	11,17	2,11	4,21	4,25	6,08	8,57	9,07	11,20
Myhbacha	—	—	4,40	—	—	8,14	—	2,45	4,49	7,22	—	9,21	9,31	12,04
Lubija	2,25	—	4,59	—	6,32*	9,20	8,36	11,45	2,36	3,07	5,09	7,43	9,51	12,48
Pomorz	—	—	5,14	—	6,49*	—	8,51	12,01	—	3,22	5,21	7,59	—	10,06	1,14
Budyschina	2,46	3,55	5,34	6,52	7,07*	9,41	9,17	12,23	2,57	3,45	5,43	8,22	9,42	10,26	1,36
Zyčenja	—	4,06	5,46	7,04	—	—	9,29	12,35	—	3,57	5,55	8,34	—	10,38	—
Biskopiz	—	4,26	6,11	7,23	—	—	10,04	12,56	—	4,18	6,14	8,57	—	11,01	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,32	7,47	—	—	10,26	1,17	—	4,40	6,35	9,19	—	11,21	—
Radeberga	—	4,56	6,40	7,56	—	—	10,33	1,25	—	—	6,43	9,27	—	11,29	—
Do Draždżan	3,39	5,19	6,58	8,20	—	10,34	10,51	1,43	3,51	5,04	7,01	9,45	10,31	11,53	—

* Jěsdźi jenož kóždu žobotu.

S Draždżan do Chorjelza.

Wosowa klaža	1-4.	1-3.	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Draždżan	12,20	1,15	—	6,14	7,11	8,53	9,09	10,30	12,35	3,14	5,09	6,33	8,10	9,45	—
Radeberga	12,52	—	—	—	7,43	—	9,41	—	—	—	—	—	8,37	—	—
Arnsdorfa	1,00	—	—	6,48	7,54	—	9,50	—	1,08	3,48	—	6,06	8,45	10,18	—
Biskopiz	1,25	—	—	7,14	8,18	—	10,15	—	1,34	4,11	—	6,30	9,09	10,48	—
Zyčenja	1,40	—	—	7,30	8,34	—	10,31	—	1,50	4,27	—	6,46	9,25	11,04	—
Budyschina	1,49	2,07	4,20	7,46	8,43	9,46	10,45	11,27	2,05	4,41	6,05	7,01	9,40	11,18	—
Pomorz	—	—	4,48	8,04	—	10,08	11,03	—	2,23	4,59	—	7,19	9,58	11,36	—
Lubija	—	2,29	5,33	8,25	—	—	11,23	11,50	2,42	5,14	6,28	7,39	10,18	11,52	—
Myhbacha	—	—	6,04	8,41	—	—	11,38	—	2,58	5,30	—	7,55	10,34	12,08	—
Do Chorjelza	—	2,52	6,43	9,03	—	10,31	12,00	12,14	3,20	5,51	6,52	8,17	10,55	12,29	—

S Kamjenza do Arnsdorfa. Tu jenož 2., 3. a 4. wosowa klaža jěsdźi. **S Arnsdorfa do Kamjenza.**

Wosowa klaža	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.
S Kamjenza	3,02	7,15	9,25	11,19	1,59	5,42	8,49	12,1					
Potčnjihy	3,20	7,34	9,46	11,37	1,42	5,25	8,32	12,04					
Großpröhrsdorfa	3,28	7,44	9,54	11,45	1,34	5,16	8,24	11,56					
Do Arnsdorfa	3,40	7,58	10,07	11,58	1,20	5,02	8,09	11,44					

S Kamjenza 10,22, a je w Arnsdorfje 11,16. — S Arnsdorfa 9,24 a je w Kamjenzu 10,13.

Kamjenz-Halschtrow-Biskopizy.

S Kamjenza	5,50	11,30	2,03	7,02
Halschtrowa	6,17	11,58	2,30	7,36
Do Biskopiz	7,03	12,44	3,21	8,27

Biskopizy-Halschtrow-Kamjenz.

S Biskopiz	7,25	1,40	4,20	9,15
Halschtrowa	8,10	2,28	5,30	10,08
Do Kamjenza	8,34	2,56	6,06	10,36

S Radworja do Lubija.

Wosowa klaža	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2. 3.
S Radworja dwórn.	—	8,25	12,07	—	4,26	—	9,01	—	11,49*
Radworja fast.	—	8,32	12,14	—	4,35	—	9,08	—	11,56*
Lutobeža	—	8,40	12,21	—	4,45	—	9,14	—	12,02*
Wulk. Dubrawy	—	8,52	12,3[illegible]	—	5,00	—	9,21	—	12,08*
Klukscha	—	9,04	12,43	—	5,10	—	9,31	—	12,18*
Hučiny	—	9,15	12,53	—	5,23	—	9,41	—	12,28*
Barta	—	9,47	1,14	—	5,45	—	9,51	—	12,38*
Hrodźischcža	—	9,58	1,25	—	5,56	—	10,02	—	12,48*
Wósborka	7,23	10,25	1,37	4,08	6,03	6,30	10,09	10,12†	12,56*
Maleczíz	7,30	10,32	1,44	4,15	—	6,37	—	10,19†	—
Luwoczíz	7,39	10,39	1,51	4,22	—	6,46	—	10,26†	—
Hłuschiny	7,47	10,47	1,59	4,30	—	6,54	—	10,34†	—
Radměriz	7,53	0,52	2,04	4,36	—	7,01	—	10,39†	—
Ketliz	8,06	11,03	2,15	4,48	—	7,14	—	10,50†	—
do Lubija	8,18	11,15	2,27	5,00	—	7,26	—	11,02†	—

† Jěsdźi jenož hacž do 1. novembra. — * Jěsdźi jenož 18. okt., 8. nov., 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Lubija do Radworja.

Wosowa klaža	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2. 3.
S Lubija	—	8,37	12,0[illegible]	3,09	5,18	7,44	—	11,15†
Ketliz	—	8,48	12,11	3,20	5,29	7,55	—	11,26†
Radměriz	—	8,57	12,21	3,29	5,38	8,04	—	11,35†
Hłuschiny	—	9,02	12,27	3,35	5,44	8,09	—	11,41†
Luwoczíz	—	9,10	12,35	3,43	5,53	8,17	—	11,49†
Maleczíz	—	9,17	12,42	3,50	6,00	8,24	—	11,56†
Wósborka	4,00	9,28	12,55	4,56	6,15	8,30	8,33*	12,02†
Hrodźischcža	4,08	9,36	1,03	—	6.23	—	8,40*	—
Barta	4,33	9,50	1,17	—	6,37	—	8,51*	—
Hučiny	4,43	10,01	1,28	—	6,48	—	9,01*	—
Klukscha	4,54	10,12	1,39	—	7,00	—	9,11*	—
Wulk. Dubrawy	5,10	10,25	1,53	—	7,14	—	9,22*	—
Lutobeža	5,17	10,32	2,00	—	7,22	—	9,28*	—
Radworja fast.	5,23	10,38	2,06	—	7,28	—	9,34*	—
do Radworja dwórn.	5,30	10,45	2,13	—	7,35	—	9,41*	—

* Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje. — † Jěsdźi jenož hacž do 1. novembra.

S Budyschina do Rakez — Wojerez.

S Budyschina	5,10	7,48	9,[illegible]3	11,34	2,10	3,49	7,15	8,26	10,40	11,20
Ratarjez	5,17	7,55	9,20	11,41	2,17	3,56	7,22	8,33	10,48	11,27
Židowa	5,21	8,00	9,24	11,45	2,21	4,00	7,27	8,37	10,53	11,31
Mal. Wjelkowa	5,29	8,08	9,3[illegible]	11,54	2,30	4,10	7,35	8,44	11,01	11,39
Radworja	5,40	8,25	9,43	12,07	2,40	4,26	7,46	9,01	11,17	11,49
Khažowa	5,46		9,49		2,46		7,53		11,23	do Wósborka 12,56. O
Njeżwačzidła	5,55		9,58		2,55		8,04		11,33	
Scheschowa	6,03		10 06		3,03		8,12		11,41	
Rakez	6,15		10,15		3,15		8,25			
Komorowa	6,22		10 22		3,22		8,3[illegible]			
Sdžarow	6,29		0,29		3,29		8,39			
Hósta	6,36		10,36		3,36		8 46			
Kulowa	6.43		10,43		3,43		8,53			
Němzow	6,51		10,51		3 51		9,01			
do Wojerez	6,57		10,57		3,57		9,07			

O Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Wojerez — Rakez do Budyschina.

S Wojerez	—	—	7,04	10,05	2,31	7,41	O 7,44 wot Lubija	
Němzow	—	—	7.11	10,12	2 38	7,48		
Kulowa	—	—	7,19	10,22	2,46	7,[illegible]6		
Hósta	—	—	7.26	10,37	2,53	8,03		
Sdžarow	—	—	7,33	10,45	3,00	8,10		
Komorowa	—	—	7,40	10,53	3,07	8,17		
Rakez	5,07	—	7 50	11,12	3,24	8,25		
Scheschowa	5,15	—	7,57	11,19	3,31	8,33		
Njeżwačzidła	5,23	—	8,05	11,27	3,39	8,40		
Khažowa	5,33	—	8,14	11 35	3,48	8,49		
Radworja	5,44	7,05	8 21	10,51	11,41	2 17	3,55	7,44	8,55	9,42
Mal. Wjelkowa	5,55	7,15	8,31	11,01	11 53	2,28	4,08	7,54	9,05	9,53
Židowa	6,03	7,23	8,38	11,08	12,00	2,36	4,15	8,01	9 12	10,00
Ratarjez	6,08	7,27	8,43	11,13	2,05	2,40	4,19	8,06	9,17	10,04
do Budyschina	6,15	7,34	8,50	11,20	12,12	2,47	4,26	8,13	9,24	10,11

O Jěsdźi jenož 18. oktobra, 8. novembra, 27. dezembra, 3. januara, 7. februara, 7. měrza a 12. haprleje.

S Budyschina do Wjelezina.

Wosowa klaža	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,55†	5,56*	7,12	10,47	1,18†*	2,06	4,39	7,25	9,28
Dźěžnikez	5,03†	6,08*	7,24	10,55	1,30†*	2,14	4,47	7,34	9,36
Budestez	5,11†	6,17*	7,35	11,01	1,39†*	2,21	4,53	7,41	9,42
Roswodez	5,15†	—	7,41	11,06	—	2,26	4,58	—	9,47
Do Wjelezina	5,22†	—	7,50	11,13	—	2,34	5,05	—	9,54

† Jěsdźi jenož žobotu a póndželu.
* Jěsdźi kóždu póndželu, abo hdyž je tehdy žwjaty dźeń, wutoru.
†* Jěsdźi jenož žobotu, hacž do 1. novembra a wot 4. haprleje 1909 też njedźelu a žwjate dny.

S Wjelezina do Budyschina.

Wosowa klaža	2.—4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjelezina	—	6,05†	8,25	12,06	—	2,59	5,25	—	10,10
Roswodez	—	6,12†	8,33	12,12	—	3,09	5,35	—	10,16
Budestez	5,09*	6,18†	8,41	12,17	12,42†*	3,17	5,42	7,50	10,21
Dźěžnikez	5,18*	6,24†	8,47	12,23	12,52†*	3,28	5,51	7,56	10,27
Do Budyschina	5,29*	6,31†	8,54	12,30	1,04†*	3,38	6,01	8,03	10,34

* Jěsdźi kóždu póndželu, abo hdyž je tehdy žwjaty dźeń, wutoru.
† Jěsdźi jenož žobotu a póndželu.
†* Jěsdźi jenož žobotu, hacž do 15. novembra a wot 4. haprleje 1909 też njedźelu a žwjate dny.

Ważne ša nawoženje a njewjesty!

Skladnostna kup.

Dla wuprósdnjenja mojeho hobrskeho skkada a dla pschiprawjenja žamžneje džélarnje

wschě pólstrowane wězy

po **poniženych płaczišnach** wupschedawam.

Dale na wschě druhe meble **wožebity rabatt** dawam.

S dobom žwój bohaty skkad **hodownych darow** kóždeje družiny poručam.

Sprawne poskluženje! **Tunje płaczišny!**

Th. A. Wällnitz naslědn.

w Budyschinje na žukelnskej haży 9 delka a po 1 skh.

∴ Wobhladanje też bjes kupjenja. ∴

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanski kalk

šnamjenjow A a B

kaž też **žlone kuluschki** k lisanju po fabrikskich płaczišnach

Emil Dietrich w Lětonju.

Kosaze kože,

howjasu kožu,
wowčžu kožu,
wowčžu wolmu,
kaniklaze kože,
čželaze kože,

kaž tež wschě druhe kože po najwyschschich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi šerbskej katholskej zorkwi
a **pschi žitnych wikach 11,**
ſ napschećža „ſkoteje hwězdy“.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 = =	=	300, 320, 340 np.
5 = =	=	360, 380, 400 np.
6 = =	=	440, 460, 480 np.
8 = =	=	520, 560, 600 np.

rosećžela

zigarowa pschedawarnja
Havanna
w **Draždžanach 6.**

Wósk

k krjepjenju
rejwanſkich kubjow

naj lěpscheje hódnosćže
je dostaćž pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Spěwarske,

šerbske a němske,
jednorje hižo po 2 a 3 hr. a wošebnje do čželazeje kože
ſwjaſane hižo po 6 hacž do 10 hr. šu na pschedań
we wudawarni Serb. Nowin.

K hodam poručam bohaty wubjerk

kuſkow na božodźěſćžowy ſchtom,

kaž tež **marzipanowe torty, wutroby a płody,**
praſkaze bonbony, naturalne wězy,
najwošebniſche **bonbonniery**
hižo po 50 np. hacž do najwyschschich płaćišnow,
póprjanzowe muže a žony,
woprawdźiwte Häberleinſke Nürnbergſke žiwjeńſke tykanczki
a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,
teho runja **božodźěſćžowe kołacže** wſchelakich druźinow.

Roſeßłanje na wšy ſpěſchnje a tunjo.

Konditornja F. Staeckela

Telefon 166. w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 9.

Praktiſke hodowne dary

jako:

mjaßorubaze maſchiny,
rybowaze maſchiny,
khofejowe mlyny,
platowanſke ſwony,
taflojte a hoſpodarſke wahi,
wuhlowe kaſcheže,
dźěćžaze ßanje,
kaſcheže ſa topjenowu pilu a grat,
ßmykacže por hižo po 75 np.,
ſtejaki ſa božodźěſćžowy ſchtom
hižo po 65 np.

najlěpje a najtuńſcho kupujecže
pola

Augusta Heyny

na kamjeńtnej haßy 12 **w Budyſchinje.** **na kamjeńtnej haßy 12**

Ssym Sserb, pola mje ßo ßerbſki rěži.

Ad. Rämſch naßl. w Budyſchinje

(mějeczel **Max Kirschner**)
pschi butrowych wikach 1 **telefon cžißło 415**
porucža ßwoje daloko a ſchěroko ſnate

palenzy a likeury.

Roſeßłanje w cžwizach a bleſchach.
Proſchu ßebi płaćišnowy ſapiß žadacž.

510 puntow 10 měßacžne ßwinjo
waželſche, kotrež porjadnje

M. Brockmannowy pizowanſki kalk

ſnamki B

do pizy dostawaſche. — Wudawk
wſchědnje jenož něhdže 1 np. wucžinja
Po prěnjotnych płaćišnach pſchedawa a roſeſćžele

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu. pißarnja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſczinow** wſcheje druzhiny, wobſtaranje **hypothekow** po pomérnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dżélenja herbſtwow, na pſcheßadżowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ßwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelż ßym dołhe léta ſ réczhnikowym ſekretarom był, ßo najlépſche wobſtaranje ſarucza.

Boża nóz,
hiſtorija wot naroda naſcheho Sbóżnika atd. ſa liturgiſke hodowne Boże ßłużby, wot **J. Jakuba**, farara, 9. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dóſtacz.

Moja lětuſcha hodowna pſchedawarnja **woprawdzitych**
Polczniſkich póprjanzow
je jenoż
— na **zitnej haßy cżißko 5.** —
Minna Hahnowa
mějeczel: G. Hahn.

Kucharki, ſtwinſke a ßłużobne holzy, mlokowe holzy, hródżne dżowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrénkow, rólnych pohonczow, wolazych a dżélacżerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku zitnych wikow w cżrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Sa ßwoju pſchedawarnju materialowych tworow k jutram 1908 derje wobdarjeneho hólza, ßyna ſprawneju ſtarſcheju, ſa wuczobnika pytamoj.
Ginzel & Riſſcher w Budyſchinje na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Pjekarſki wuczobnik
ßo k jutram pyta na Lubijſkej dróſy cżißko 22.

Kakao
wubjerne druzhiny, punt po 90, 1,—, 1.20, 1.60, 2.—, 2.40, 2.80,
wowßny kakao punt po 80 a 100 np.,
warjeńſka ſchokolada
punt po 75, 80, 90 a 100 np.,
ſchokoladowu muku punt 90 np.
Jědżnu ſchokoladu.
Zane lnruſowe ſawalenje! — Wubjerna njepſchetrjechena druzhina. Roſeńdżaza néżnoſcz punt po 1.30, 1.50, 2.—, muſtry ſ njeje darmo. **Schokoladowy kontor**
Moritza Schmidta
pſchi mjaßowych jédkach 1.

Wſchě 31. dezembra 1908 a 1. januara 1909 ſapłaczomne

kupony

hizo wot 15. dezembra bjes khoſtow po najwyſchſchim kurßu ſ hotowymi pjenjeſami ſamènjamy.

Filiala Lubijſkeje banki
w Budyſchinje w ßerbſkim domje.

Budyſki ſchokoladowy dom
na ßukelnſkej haßy 1a
porucza
kuſki na bożodżéſczowy ſchtom
ſe ſchokolady a biſkwita,
ff. Polczniſki póprjanz,
rjane hodowne wèzy w bonbonnierach,
ßłodowe kuſki k pjelnjenju atd.,
khoſej paleny Ia. druzhiny
punt po 100, 120, 140 a 160 np.,
kakao, lohko ßo roſpuſchczazy,
punt po 100, 120, 180 a 240 np.,
taflojtu ſchokoladu ff. w najwjetſchim wubjerku.

Tſihwéſdowſke tſéſchne
zyhele rjanych njeſachodnych barbow, **plestrowe klinkarſke zyhele** ſ 8 hłowczkami do pſchejéſdow, hródżow, dworow atd., **żłobowe zyhele, poröſne polne** a **dżerkate zyhele, ſchamottowe zyhele, murjerſke zyhele** porucza:
Pawoł Arnold,
parna zyhelnicza w Tſjoch Hwéſdach
(Dreiſtern) pola Budyſchina.
Schczerkowe a péſkowe jamy. Telefon: Budyſki hamt cżo. 11.
Méſchczanſki kontor: w Budyſchinje na Moltkowej dróſy 31.

E. A. Wetzke w Budyschinje

měješeżel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 saloženy ● 17 na bohatej haßy 17 ● telefon 144

poruča swój wulki wubjerk po tunich płaczišnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty.

fotografijowe wobluki,
swójbne wobluki,
diafanije,
domjaze žohnowanje,
schpruchi na sčežnu,

figury a bnsty,
žohnowazeho Khrystuša,
kschiže, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje družiny,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodžinu,
listne kassetty,
pychu na božodźěsczowy schtom.

Dźiwna nowosć: **Santa-Lucia-terrakotty,**

lampowe pschikrywy — sčežeńske schkity —
pychu na božodźěsczowy schtom.

Metallowe a niklowe twory:

Palmowe stejaki,
pschedeischczńikowe stejaki,
niklowe blidka,
kurjeńske blidka,
blidowe nastawki,
vasy, schklě,
swěczniki,

khojezowe, piwowe
likeurowe a czajowe servižy,
bowle, piwowe karanczki,
pižadła,
listowe wobczežaki,
listowe wahi,
patentowane pijaki.

Kožane twory:

Portmoneje,
zigarowe etwije,
listne tosche,
toschki sa visitne khartki,
pižanske mapy,
dokumentowe mapy,
notowe mapy atd.

Pižanstu potrjebu, hodowne a nowolětne kharty na hobrsti wubjerk.

Spěwarske serbske a němske, **warjeńske knihi,** **pěžeńske a wobrasate knižki, albumy sa listne znamki.**

Franz Marschner

czažnikat w Budyschinje
na bohatej haßy 9

swój skład **czažnikow** a **czažnikowych rjeczazow** k dobroczinemu wobkedžbowanju poruča.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaczišna.

Schtóž nětkole kupuje, kupuje tunjo!
w
hodownym wupschedawanju
sa
holczaze, hólczaze a mužaze wobleczenja.

Wobleczenja sa doroscženych schulerjow.
Hólczaze wobleczenja, swjerschniki, jupy, peleriny do wjedra, holczaze wobleczenja, żakety, mantle, też sa mlode knježny, schórzuchi, khapy, klobuki, mězy, spódnje klaniny, schaty, krawaty atd.

Ernst Jenke.
Pschi hlownym torhoschczu 9. Pschi hlownym torhoschczu 9.

Seelenfreund
& Co.

12 pschi lawskich hrjebjach 12
s napschecza měschczańskeho dźiwadła,

Jako hodowne dary
poručamoj swój snaty najwjetschi wubjerk
porzlina, schkleńczanych tworow, lampow,
emaillowaneho sudobja,
sudobja s lateho želesa,
domjazu a hospodarsku nadobu,
pychu na božodźěsczowy schtom
wožebje tunjo.

Franz Schneider & Schulze

Telefon 626. **w Budyschinje** na kamjentnej haßy 13

ſ napſchecza ſerbſko-katholſkeje zyrkwje. **pódla hoſczenza „króny“.**

Želeſne twory — dźěłanſki grat — hodowne dary

domjaza a kuchinſka nadoba

wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho.

Ratarſki grat.

Ssanki — ſzmykacže wot 75 np. hacž do 8 mk.

Stejaki ſa bożodźěſczowy ſchtom.

Noſcherje a roły, ſczinowe pleczenje w dworje a na walſkej dróſy 14.

Dołholne wupſchedawanje!

Dokelž ſwoju pſchedawarńiju **wołmjanych twarow** a **ſchatow** ſpuſchczu, wſchě wěży po pomyßlnje naiſtuńſchich płaczißnach wupſchedawam.

Najwjetſchi wubjerk chenillowych rubiſchczow.

W Budyſchinie

pſchi hrownym torhoſchczu 7.

Fr. Th. Jäger.

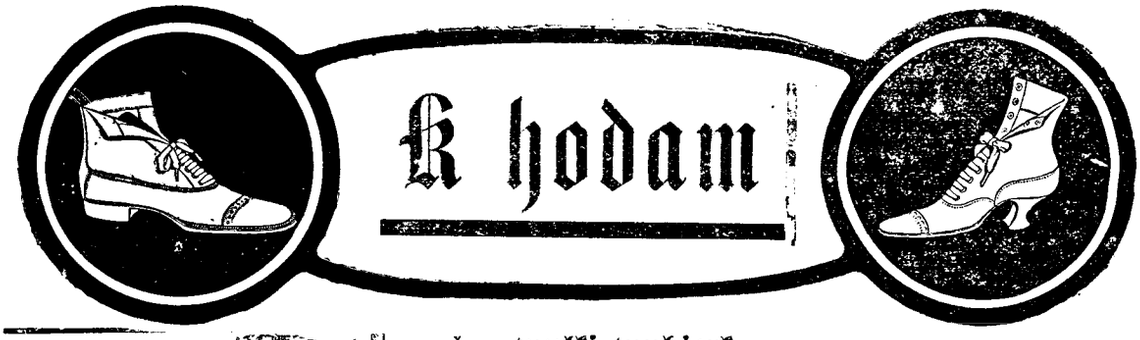

Poruczam **wulki wubjerk**

mužazych a žonjazych ſchkórnjow

ſ jednorym, dwójnym a wołmjanym podſchiczom, ſ woprawnymi a podražowanymi koßmami podſchite, po 8½, 9½, 10½, 12½, 13½, 15 hacž 18 mk.

Gumijowe ſtupnje a ſchkórnje

(němſke, Peterburgſke, jendźelſke a amerikanſke).

Jěſdne a honćwarſke a dołhe ſchkórnje

(woprawne juchtowe ſchkórnje),

jěſdne a honćwarſke gamaſche, rejwanſke a towarſtwowe czrije,

filzowe ſtupnje a toſle.

Wulki wubjerk dźěczazych ſchkórnjow, kaž też wſchě jenož pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa muźſkich, žónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczißnach.

Esamßna dźełarńja w domje.

Heinrich Mohr, **czrijownja w Budyſchinje** **pſchi žitnych wikach.**

Liebſch,
ſudniſki aktuar ſw. ſtuźby
na ſukelnſkej haßy 34
piſarńja ſa kupowanſke, hypotheſiſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajenſtwowe wěży atd.
Rěczi ſerbſki.
— Telefon czißko 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

Woßebite poskiczenje sa hodowne kupowanje.

Wotdzělenje sa bydlenske wuhotowanje.

Teppichi

nětkotre sta stajnje na składze, mjes nimi nětkotre woßebje płaczisny hódne kruchi.

Reformske teppichi a běhacze
s włoßoweho pschedzena, jara trajne a wurjadnje praktiske.

Woprawdze drohotne

koże a kożowe teppichi
s hłowu a bjes njeje, jara sajimawe sa snajerjow.

Jendzelske angoraske a chineske kosaze koże
zyle pschekhwatajzy tunje we wschěch wulkosczach.

Linolejowe teppichi
czischczane a runje pschemustrowane.

Plyschowe, suknjowe a fantasijowe pschikrywy, | **Diwanske pschikrywy** hacz do 150 hriwnow.

spanske pschikrywy,
bamłmjane, połwołmjane a wołmjane.

Pschikrywy s wjelbludowych koßmow,
lěkarjo husto sa „najlěpsche" spanske pschikrywy wukhwaleja.

Wulki skład wot 13—38 mk.

Puczowanske pschikrywy, puczowanske plaidy.

Drastne a blusowe tkaniny

knjezaze nowosce, kaz

woßebne **zonjane ßukno,** | **chevioty,** kaz tez druhe czistowołmjane tkaniny po jendzelskim ßłodze,

jenobarbny satin apartnych barbow,

mustrowane tkaniny sa drohu a towarstwo

ezorne drastne tkaniny

ßu w pschekhwatazym wubjerku namakacz.

Jendzelske blusowe flanelle
ßu sa leto 1909 hizo doschłe.

Jenotliwe wobleczenja a sbytki
wjele nize płaczisny.

Połhotowe wobleczenja
— s mulla a tülla po kózdej płaczisnje, —
wyßokowoßebne wuschiwane.

Brüsselske wobleczenja
połhotowe blusy
zadny wulki wubjerk.

Gardinowe wězy.

Platowe garnitury, sawěschkowe tkaniny
wot najjednorischeho hacz k najdospołnischemu wumělskemu ßłodej.

Sofowe puzaki, puzakowe platy.

Ruczne dzěła

w małych pschikrywkach, běhaczach, milieu-pschikrywach.

Japanske, chineske a druhe zusokrajne wuschiwane pschikrywy, pschekhwataze wulki wubjerk.

Wotdzělenje sa schaty a schatowe tkaniny.

Na ponizenje płaczisnow je ßo hizo dziwało.

Blidowe schaty w 9 druzinach:
Ruby na składze 115 cm hacz 400 cm dołhe s najnowschimi mustrami.

Wurjadne tunje je moje

domapschedzene ßukno

	120/125	120/150	130/170	62/62
po	1.00	2.15	2.75	duz. 6 mk.

Czajowe a khosejowe pschikrywki,
běłe a pißane, s rubom a bjes njeho hacz 4 m dołhe.

Pißane khosejowe pschikrywki s modnymi wumělskimi mustrami, bawłmjane a płatowe.

Kożowe schaty.
Běłe ßmuhaty **płat,** hizo wjele lět pola mje sawjedzeny wudzělk, zycha s hłowakom 5.20 mk.

Běły poßleschczowy płat hacz do najwoßebnischich druzinow.

Wumělske wuschiwane **hordosne schaty** s Louisiana-skeho ßukna a płata.

Pißane zychi. Zychi s hłowakom 3.95 mk.

Kożowe płachty, hotowe seschite.

	Dowlasowe		połpłatowe		czistowołmjane	
po	2.25	2.90	3.25	4.40	4.90	7.65

Wupjerki jenoz saruczene pjerje njepschepuschczate po 6 wschelakich płaczisnach.

Julius Hartmann ßyn w Budyschinje.

Najwjetscha tajka pschedawatnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Salozena : 1891. :

4 na ßerbſkej haßy 4 w Budyſchinje 4 na ßerbſkej haßy 4

Telefon 449, poruczaj Telefon 449.

k pſchedſtejazemu hodownemu ßwjedzenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkladownju:

liſtnu papjeru a khartowe kaſſety,
fotograſijowe albumy,
albumy ſa póſtſke kharty,
albumy ſa liſtne ſnamki,
pèßnjowe a ſapißne albumy,
kuchińſke a dnjowe knihi,
porte-treſory,
ſportſke móſchniczki,
móſchniczki a portemoneje,
zigarowe etwije, liſtownje,
dokumentowe toſche,
pißanſke mapy a podlożki,
ruczne puczowanſke toſche,
ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom,
ruczne toſche ſ rjeczaſom,
ſchulſke torniſtry, holcże mapy,
knihowe noſchaki,

ſchwadliſku potrjebu
ſ plyſcha a koże,
debjeńkowe kaſchcźiki,
kaſchcźiki ſ plyſcha a koże
ſa rukajzy, krawatty,
manſchetty a khornarje,
muſikalijowe mapy,
balſke a **dźiwadlowe wjechliczki,**
wumèlſke late wèzy,
kwètowe bowy a hornzy
ſ majoliki,
italſke majoliki,
japanſke twory,
wudebjenſke wjechle,
domjaze żohnowanje,
deſki ſe ſchpruchom
ſ wudebjenym molowanjom,
fotograſijowe ſtejaki,

zynowe wojaki
wſchèch ludow a
brónjowych druźinow,
naſtajenſke wèzy
w drjewjanych kaſchcźikach,
klankaze (pópjaze) **wèzy,**
klanki, wobleczene a njewobleczene,
klankaze meble,
klankaze woſy,
drjewjane a **kożane konje**
k jěſdżenju a kolebanju,
wowzy, kruwy, wóßły, koſy,
pßy, kanikle,
towarſtwowe a
ſabèranſke hrajki,
nacźahanſke wèzy ſ blacha,
jěſdne figury ſ blacha,
hudźbne inſtrumenty ſa dźěczi,

latarńje magika,
kinematograſy,
żeleſnizy ſ gratom a ſchěnami,
żeleſnizy ſ parnym cźěrjenjom,
parne maſchiny,
maſchiny, ſ horzym powětrom
ßo cźěrjaze,
wojerſke wuhotowanja,
proſzenijowe a
kaſprowe dźiwadła,
konjemzy,
twjerdźiſny,
klankaze ſtwy,
kuchinje,
kaſchcźiki ſ gratom a
liſcźowej pilu,
drjewo ſa liſcźowu pilu,
potrjebu ſa liſcźowu pilu.

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a cźežite woſy, ßanje.

Naetherowe reformſte dźěcźaze wobrocźne ſtólczli, dźěcźaze blidła, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,
jenotliwy turnowanſki grat, każ tež doſpolne turnowanſke apparaty,
pychu na bożodźěſcźowy ſchtom.

624

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscj

ßo spěschnje polóżeja

ſ thymuſinom

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Kožowy tuk, kopytny tuk, kołomaß, maſchinſki wolij

najlěpſchi a najtuńſcho poruča

Arthur Grubann

pſchi drjewowych wikach 8.

Pſchezo a pſchezo ßo praji, ſo ma

Ota Sachse

tola **najlěpſchi**

khofej

po wſchěch płaczišnach, ßamo

bjeskoffeinowy khofej

punt po 120—200 np.

Kupne a druhe **wuczinjenja, liſczíny wſcheje druzíny, próſtwowne pißma wo wobhnadzenje** atd., **formindſke ſliczbowanja, dawkowe reklamazije, teſtamenty, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, ſehnawanje žadankow** atd., **kupowanje a pſchedawanje lezomnoſczow, ſaradzenje hypothekow.**

J. & E. Koban, prawny burow

pſchi zitnych wikach 4 („Germania").

Telefon 217.

— Rěczimoj tež ßerbſki. —

Moje

wulke hodowne wupſchedawanje

je ßo ſapoczało.

Wſchě wotdžělenja mojeho ſkłada ßu na **najbohatſcho** wuhotowane, a kóždy kupz jenoż czerſtwe, hódne twory po **najtuniſchich** płaczišnach namaka.

Woßebje ſkładnoſtne kupje, tak dołho hacž ſkład doßaha:

1 džělba **bluſow, ßuknjow, wobleczenjow** ſa džěczi po poniżenych płaczišnach.
1 džělba **běłych žonjazych ſchatow** wo 1/3 poniżenych.
1 džělba **ſchórzuchow** po 25 np.
1 džělba **paßow** po 25 a 50 np.
1 džělba **barchentowych ßuknjow,** czežka twora, ſ volantami a ſchwarnymi wołmjanymi wobłukami po 1 mk. 45 np.

1 džělba **wołmjanych ſokow.**
1 džělba **džěczazych khapow** po 75 np.
1 džělba **ſpaniſkich pſchikrywow** po 80 np.
1 džělba **twjelkow a wutrewaniſkich rubiſchczow.**
1 džělba **zwjernowych zankow,** 50 metrow 1.25 } hódne meter po 8-10 np.
1 džělba **ſchatoweho wobßadzenja,** 50 metrow 1.25 } hódne meter po 8-10 np.

Dale poruczam:

połwołmu 16 ſuper. **ſokowu wołmu hwězdnu wołmu Schmidtowu wołmu**
1/2 punta 80 np. 1/2 punta po 1.13. 1/2 punta po 1.35. 1/2 punta po 1.50.

4 % rabatta, też na wołmjane pſchedženo.

Schwalcže **10 %,** wikowarjo najniżſche en gros-płaczišny.

Walter Noebel na bohatej haßy 14.

60 ſjednoczenych pſchedawarńjow ſ něhdże 15 milijonami wobrota. — Ssamßne kupowarńje abo ſaſtupjenja we Wrótßławju, Barlinje, Kamjenizy, Annabergu a Plawnje.

F. N. Bläsche

roſeßlarńja ßukna

w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchežu 3

poruča jako

praktiske hodowne dary

wyßokomodne tkaniny k wobleczenjam, paletotam a khołowam,

tunje a najlěpſche wudžělki.

Pódla teho porńczam wulku džělbu woprawdże hódnych ∴ **naſadſtajenych tworow** ßměſchnje tunjo. ∴

Nimo měry wulki wubjerk **fantaſijowych lazow** ßwětłych a cžěmnych.

Žonjaze ßukno, **cžorne** a druhich najnowſchich barbow.

Proſchu ßebi wupołożiś w mojich wukładnych wokach wobhladacž.

Proſchu ßebi wupołożiś w mojich wukładnych wokach wobhladacž.

Bjes konkurrenzy! Sso ženje ſaßo njewróczo!

Sa kóždeho ßo płaczi, moju

hodownu wuſtajeńzu

wopytacź. Hobrſke dźĕlby

wysokomodnych drastnych tkaninow

ßym nakupił a poruczam

bjes pſchiklada tunjo:

fantaſijowe tkaniny, prjedawſcha płaczíſna 6—7 mk., **wobleczenje** nětko 3 mk.,
noppes a cheviotу, " " 8—9 " **wobleczenje** " 4½ mk.,
zibelines, " " 10—12 " **wobleczenje** " 6—6½ mk.,
zibelines, kaſchczikate, " " 10—12 " **wobleczenje** " 5—6 mk.,
fantaſijowe a modne tkaniny, " " 12—15 " **wobleczenje** " 7—8 mk.,
czorne a wolmjane tkaniny, " " 10—15 " **wobleczenje** " 5—10 mk.,
cheviot a chevron, czíſta wołma, ... meter po 90 np.,
wolmjane mouſſeliny . . . . . meter po 65 np.

Czorne a piſßane židźane tkaniny po poł płaczíſnje.

Kattuny, poßleſchczowe tkaniny, lama, velourowe a koſchlaze barchenty, hotowe blusy, ſpódnje ßukuje, ſchórzuchi.

Dźĕlba žonjaceje drasty,

žakettow, paletotow, wobleczenjow, wjeczornych mantlow a koſtumſkich ßuknjow,

nadpadnje po płaczíſnje naſad ſtajane.

Alphons Schauseil

w Budyſchinje.

Proſchu, ßebi moje wupołožki we wukładnych woknach wobhladacź.

Na smuſkownej lawſkej haſy 6.

Guſtav Thunig w Budyſchinje.

Salozena 1865. Telefon 648.

Najwjetſcha a najſtarſcha pſchedawarńja w Budyſchinje

porucza k pſchedſtejazym hodam w **njedoſczehnienym wubjerku**, w **najwoßebniſchej, ßrènjej** a **najtuniſchej druzinje:**

Ia klanki (pópy) **ſ kulatymi ſhibadlami a czélne klanki,** wobleczene a njewobleczene,

klankaze hlowy, czéla, ſtawy, perrüki, klankaze ſtupnje, ſchtrympy, ſchaty,

klankaze ſchaty wſchěch druzinow.

W ßamßnej klankazej porjedźerni porjedźenje wězywuſtojnje a tunjo! Friſěrowanje klankow. Woprawne włoßowe perüki ßo ſ pſchidaczom ßamßnych włoßow tunjo ſhotuja.

Klankaze ſtwy, meble ſa klankaze ſtwy, **klankaze kuchinje,** kuchinſke meble a nadobu, **pjezaki,** porzlinowe, emaillowane ſerwißy, **klankaze ſportſke woſy,** klankaze woſy,

klankaze khamory a komody, rodlowanſke a dźěczaze ßanki, dźěczaze pißanſke pulty, dźěczaze meble.

Ia żelezniży, ſ hibanjom a bjes njeho, **żeleſniſke wobſtatki.**

Laterna magica, wobraſy ſa laternu magica, pſcheměnjeńſke wobraſy a barbowe hraje.

Kinematografy, ſ dobom tez laterna magica jenotliwe filmſy.

Parne maſchiny, pſchipowěſchite modelle.

Elektro-motory, wſchelakich wulkoſczow.

Klamy, wahi, tyſy, tity atd.

Twjerdżiſny, wojaki, kanony.

Hródże jednotliwe woſy a konje.

Wojeńſke wuhotowanja, helmy, lazy, tjelby, teßaki atd.

Kożane, wolmjane a filzowe ſkoczata. **Kolebanſke konje.** Tworowe woſy a kucże.

Gratowe kaſchcże, Richterowe kótwizowe kamjenjowe twarſke kaſchcże, towarſtwowe hry, kaſchcze ſa kopjenowu pilu, drjewjane twarſke kaſchcze (Mnichowſke dźěczatko, miniatur atd.), **knihe ſa mlodźinu.**

II. wotdźělenje: Galantrijowe, debjeńkowe a kożane twory,

kwaßne a ßwjedźeńſke dary ſa kóżdu ſkladnoſcź ßo pſchihodźaze **najjednoriſcheho** hacź **najwoßebniſcheho wubjerka.**

Portmoneje, żonjaze toſchki, pucźowanſku potrjebu, fotografijowe albumy, zigarowe etwije, pucźowanſke ruczne toſche, dybſaczku potrjebu, albumy ſa póſtſke kharty.

Kraßne nowoſcże woßebnych figurow ſ porzlina, terracotty a metalla.

Slote, ßlèborne, dublejowe a njewoprawne debjeńki

w njedoſcźehnjenym wubjerku po jara tunich płaczijnach.

Wſchě njemjenowane do tejele rjadownje ßłuſchaze wězy w najwjetſchim wubjerku. — Krucże ſprawne poßłużenje!

Woprawne Nürnbergske žiwjenske tykanczki F. G. Metzger, Nürnberg.

Woprawne Nürnbergske žiwjenske tykanczki F. G. Metzger, Nürnberg.

Pschedawarnju želesnych tworow pschewsawschi, kotruž žym hacž dotal se žwojim nanom, knjesom **Cäsarom Scholtu** wjedł, wulku dźělbu

praktiskich hodownych tworow

po poniženych placźisnach wupschedawam.

S počesczowanjom

Chr. Holtsch nasl., Jurij Schulze (prjedy Cäsar Schulze)

Telefon 387. **pschi mjažowym torhoschczu 8.** **Telefon 387.**

Hodowne wupředawanje

žo **3. dezembra** t. l. sapocžnje a wupschestrěwa žo na

emaillowane a želesne warne žudobje, rybowanske maschiny a mjažorubaze maschiny,

menagowe tabletty, hospodarske wahi, worzlowe twory, wuhlowe kaschcze, khachlowe pschedstajaki a krywy, platowanske swony atd.

S dobom poručam:

Dźěczaze žanki a žanki sa rodlowy sport,

Hobanki sa dilletantow a dźěczi, gratowe kaschcze a kaschcze sa kopjenowu pilu, grocžane a blachowe kažetty,

stejaki sa božodźěsczowy schtom,

psched wohnjom a paduchami swěsczene panzerowane worzlowe kažetty, schatowe role, žimaze maschiny, plokaze maschiny, jědźne nože a widliczki, dybsaczne nože,

czežke czistoaluminiowe warne žudobja.

Richterowe kótwizowe kamjenjowe twarske kaschcze a mostowe twarske kaschcze.	jejowe khamory,	kwětkowe etažery s naturskeho dubowcho drjewa,
hkowu kamaki,	teppichi mjeczaze maschiny,	kwětkowe žłoby,
bleschowe khamory,	schpundowanje hładkowaze schczěcze,	pschedeschczníkowe stejaki,
kódne khamory,	skhodźenkaze stoły,	khlěbowe tyče,
jědźne khamory,	kwětkowe blida,	khlěbowe hěbly,
	palmowe stejaki,	pjeczne formy.

Wopytarjam se wšow, kotsiž sa 15 mk. a wjazy kupja, jěsdnu khartku tsecžeje klažy hacž do 20 kilometrow dalokosce we wokrježu Budyschina sarunam.

Chr. Holtsch naslědnik, Jurij Schulze

Telefon 387. **(prjedy Cäsar Schulze).** **Pschi ht. torhoschczu 8.**

Hotowe poßleschcza

najlěpschu tworu bjes procha, punt po mk. 2.—, 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 4.50 a 6.—,

hotowe poßleschcza, pscheschiwane pschikrywy (deki), wupjerkowe tkaniny, pißane zychi, ložowe płachty,

jara płaczißny hódno poručza

Curt Wällnitz

na ßukelnjskej haßy 9.

Telefon czißło 405.

Njewjeseźinske poßleschcza.

Pißarnja

ßa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wěży je wot nětka na **Moltkowej drózy czo. 1** po 1 schodźe, hosćenz Gambrinus.

Max Frenzel.

Hodowne dary.

Pschi nakupowanju hodownych wěžow jako woßebje płaczißny hódne poručam:

Dźěćźaze khapy

se ßukna, plyscha a lodowych mjedwjedźowych tkaninow, modnych faßonow,

rukajzy, schtrympy, soki.

Schórzuchi, dźěćźaze wißaze, běłe, pißane a cžorne. **hospodarske schórzuchi** s paßami, **pyschne schórzuschki** běłe, pißane a cžorne.

Spódnje ßuknje se **ßukna, moireja** a **satina** podschite, pschistojnostne spódnje ßuknje.

Schtalty se spiralnymi pjerami a s gumijowymaj bokomaj **po kóždej płaczißnje.**

Krawaty :: khornarje :: manschety.

Normalne a barchentowe schaty

∴ sa sroscźenych a dźěći po kóždej płaczißnje. ∴

Wolma dobrych družinow.

Leopold Posner

na bohatej haßy 4 **w Budyschinje** **w starej póśće.**

!!Anker-!!

Schijaze maschiny **dobre a tunje** s pjecźlětnym rukowanjom hižo po **55** mk.

Zimaze maschiny

dobre a tunje poručza

Ernst Scholze

na hornčerskej haßy 28.

Ankerske dźěłarnje 55 000 schijazych maschinow lětnje schotowjeja.

Heinrich Lange

pschi žitnych wilach 11 **pschi žitnych wilach 11**

s napschecza skoteje hwězdy

poručza swój wulki skład

hotowych pjelsczowych tworow

kaž tež wschěch družinow **kožuchow k podschiczu** a **k wobßadźenju** po tunich płaczißnach.

Slasanki po měrje, kaž tež **pscheschicze** ßo na najlěpje wobstara.

Božodźěsczowe dary,

dary k kwaßej, k ßlěbornemu kwaßej

a k narodninam

poručam w najbohatschim wubjerku

w **porzlinje, kamjeninje, schklenźy. majolika** a **nippes.**

Klanki (póhy)

sdrasczene a **njesdrasczene,**

klankaze czěła, klankaze hłójczki,

dokelž tele wěży njechcham wjazy dale wjesć, pschedawam je s 20% rabatta.

Klankaze serwißy w bohatym wubjerku.

Hermann Gläsel

w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach 4 **w „Serbskim Domje".**

Tunje płaczißny. —— Swědomite poßłuženje.

Hodowne wupschedawanje

po

wurjadnje tunich płaczišnach.

Tkaniny za stwinske běhacze meter po **40** np.
Blidne pschikrywy (deki) se žukna, žomota, plyscha, hižo po **1.80.**
Ložowe pschikrywy, běle, pišane, hižo po **1.90.**
Wupjerki, hotowe seschite, hižo po **3.25.**
Zychi, hotowe seschite, hižo po **2.25.**
Ložowe płachty, hotowe seschite, hižo po **90** np.
Barchentowe koschle, pišane, běle hižo po **1** mk.
Normalne koschle, hižo po **1** mk.
Rukawate lazy, jara tunje, hižo po **1** mk.
Spódnje žuknje, barchentowe, žuknjane po **90** np.
Schtalty se spiralnymi pjerami hižo po **1** mk.
Nahlowjoze shawle, wołmjane, chenillowe, hižo po **75** np.
Dźěćaze khapy, žuknjane, plyschowe hižo po **50** np.
Dźěćaze jeczki a **mantlki** hižo po **75** np.
Dźěćaze trikoty s rukawomaj hižo po **50** np.
Pjelsćowe khornarje na wulki wubjerk, hižo po **85** np.
Garnitury, muffy a **boy** hižo po **75** np.
Hospodarske schórzuchi, barbunjepuschćate, hižo **70** np.
Schórzuschki, běle a pišane, hižo **25** np.
Dźěćaze schórzuchi, barbunjepuschćate, po **35** np.
Blidowe pschikrywy (deki) běle a pišane, hižo po **60** np.
Wutrěwanske rubischcza, barbunjepuschćate, $^1/_2$ duzenta hižo po **1** mk.
Trjenja, běle a pišane, $^1/_2$ duzenta hižo po **1.60.**

Dawamoj rabattowe zedle!

Philippi & Co.

na bohatej haży 3.

Telefon 488.

Ludwig Kuhlmann

mějeczel **Erich Hecht**

w Budyschinje

w kupnizy (radnej pinzy) pschi hlownym torhoschczu

porucza jako pschihódne

hodowne dary

teppichi

wschěch wulkosczow a druzinow hižo po 6 mk.,

ložowe pschedložki

hižo po 1 mk.,

portiery

garnitura hižo po 5 mk.,

blidowe pschikrywki

se žukna, plyscha atd., hižo po 2 mk.,

sofowe pschikrywki, běhanske tkaniny

wschěch schěrjow a płaczišnow, meter hižo po 50 np.,

angorske koze, kosaze koze

wschěch wulkosczow a płaczišnow,

gardiny

meter hižo po 30 np.,

vitraže

na žołcz, běle a pišane, wotměrjene a wot krucha

— linoleum —

teppichi, běhacze,

tworu w rolkach.

We wulkim wubjerku

kuski

na **bożodźěšćowy ſchtom,**

jako:

: : hodowne dary : :

taflowu ſchokoladu, marzipanowe wèzy, bonbonniery, kakao, czaj, póprjanzy, konfekty, biſquity a **bonbony**

porucza

fabrika zokrowych tworow

Ernsta Grafa

12 na ſukelnſkej haßy 12.

Budyſka fabrika zokrowych tworow

filiala: ſ parnym cźerjenjom na bohatej haßy 16. : : 6 na kotołſkej haßy 6 : :

F. A. Trumplera

mějeczel A. Voye

porucza

kuski

na

bożodźěšćowy ſchtom ſe ſchokolady a fondanta, ſ jeſchcza a biskwita,

woßebje dobry biſkwit

na bożodźěšćowy ſchtom,

ſchokoladu a marzipan,

Häberleinowe Nürnbergſke tykanczki,

kaž tež najlěpſche

póprjanzy,

woßebitoſcź: **bonbony pſche kaſchel,**

najlěpſchi ſrědk pſche dybawoſcź a kaſchel.

Khofejowe, czajowe a kakaowe bonboniery.

Wſcho ſamßny wudźěłk.

Najtuńſche tupowanſke źórło.

Schtrympy,

ſoki,

ſchtrykowane a walkowane,

dźěczaze wobleczenja, ſpódnje kholowy

wſchitkich ſchěrjow,

koſchle, rukajzy,

turnowanſke wobleczenja

„Reform“ ſa hólzow a holzy.

chenillowe rubiſchcza

najnowſchich muſtrow,

rukawate lazy

płaczíſny hódno porucza

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Kamjeń kóždemu ſ wutroby padnje,

kotryż ßebi

ſchijazu maſchinu, žimazu maſchinu, jěſdne kolo abo **piſkaze inſtrumenty**

na pſchihódne wotpłaczenje ſ wjazylětnym rukowanjom kupi pola

Hermanna Karlusa

pſchi žitnych wikach czo. 2.

Žane klamy, teho dla najtuńſche wobliczenje płaczíſnow.

K hodam!

Pſchedeſchczniki hižo po 1 mk. 50 np. hacź k najwoßebniſchim wudźěłkam,

tobakowe trubki (fajfy)

a wukhodźowanſke kije

po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Otto Brand

na Hauenſteinſkej haßy cźiſło 1.

Wuporjedzenje ſpěſchnje a tunjo.

Max Schückel

w Budyſchinje na bohatej haßy

ßwój wulki ſkład jenož **hódneho**

wobucża

po wſchelakich płaczíſnach porucza.

Najſprawniſche poßłużenje ßo pſchilubja.

Hodowne wupschedawanje.

Woßebite składnoſtne kupje:

Draſtne tkaniny Zibelinoſte,
nětkole meter 50 np., wobleczenje Mk. 3 —

Draſtne tkaniny Koßmikate tkaniny, jendzelſke tkaniny, bluſowe tkaniny
nětkole meter 60 np., wobleczenje Mk. 3 60

Draſtne tkaniny jendzelſkeho ßłoda, cziſtowołmjane beige
nětkole meter 70 np., wobleczenje Mk. 4 20

Draſtne tkaniny zibeliny, bluſowe tkaniny, ßukno
nětkole meter 80 np., wobleczenje Mk. 4 80

Cziſtowołmjane koſtumowe tkaniny, cziſtowołmjane cheviotу
nětkole meter 90 np., wobleczenje Mk. 4.50

Draſtne tkaniny. Lěczne a bluſowe tkaniny, cziſtowołmjane cheviotу
nětkole meter 1 mk., wobleczenje mk. 6 —

Draſtne tkaniny kaſchczikate a ßmuhate tkaniny, covercoaty
nětkole meter mk. 1.10, wobleczenje mk. 6 60

Draſtne tkaniny
cziſtowołmjane koſtumowe tkaniny,
cziſtowołmjane kaſchczikate draſtne tkaniny
nětkole meter mk. 1.15, wobleczenje 6.90.

Draſtne tkaniny jendzelſke a bluſowe tkaniny, cziſtowołmjane cheviotу
nětkole meter mk. 1.25, wobleczenje mk. 7 50

Draſtne tkaniny jendzelſke cziſtowołmjane koſtümowe tkaniny, ßmuhate ſatinowe ßukno
nětkole meter mk. 1.30, wobleczenje mk. 7 80

Draſtne tkaniny
cziſtowołmjane zibeliny, cziſtowołmjane lěczne tkaniny
nětkole meter mk. 1.40, wobleczenje mk. 8.40

Draſtne tkaniny koſtumowe tkaniny, cziſtowołmjane
nětkole meter mk. 1.50, wobleczenje mk. 9 —

Draſtne tkaniny cziſtowołmjane kaſchczikate ßuknoſte tkaniny
110 cm ſchěroke,
nětkole meter mk. 1.60, wobleczenje mk. 9.60

Draſtne tkaniny jendzelſke tkaniny a ßmuhi, 110 cm ſchěroke,
nětkole meter mk. 1.80, wobleczenje mk. 10 80

Draſtne tkaniny jendzelſke tkaniny, ſatinowe ßukno, 110 cm ſchěroke
nětkole meter 2 mk., wobleczenje mk. 12 —

wołmjane mußeliny nětkole meter 80 np., 90 np., 75 np. hacj 65 np.

Velourowe a koſchlaze barchenty.

Zbytki a wobleczenja krótkeje měry.

Dźělba zidźanych tkaninow ſa wobleczenja a bluſy.

1 dźělba

žonjaceje drasty,

ſo bych ju wotbył, po **wurjadnje tunich placźiſnach.**

Schórzuchi.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcź ſa **hodowne kupowanje.**

Jan Jurij Pahn

Pjata pschiloha k czißku 50 Serbskich Nowin.
Ssobotu 12. dezembra 1908.

K hodam

poručam **wulki wubjerk**

pschedeschcźnikow,
wukhodźowanskich kijow,
tobakowych trubkow
po ſnatych tunich płaczíſnach

Ed. Schulze nasl.

Pódla hoſeźenza „winoweje kicze“.
w Budyſchinje na bohatej haßy 26.

Kedźbu! Pola Kedźbu!

Reinholda Neugebauera
w Budyſchinje na hlownym torhoſchczu 5 w Budyſchinje
kupujecźe ſ dobytkom a tunjo
hodowne wěźy.
Kedźbujcźe!
Kóždy kupz, kotryž ſ najmjeńſcha ſa 22 hriwnow twory kupi,
remontoirſki cźaßnik darmo doſtanje.
Poručam ßměſchnje tunjo ßwój wulki ſkład
ſymſkich ſwjerſchnikow, jopow,
wobleczenjow, kholowow,
pelerinow do wjedra,
rukawatych lazow, ſpódnich kholowow,
ſokow a wſchu dźěłacźerſku draſtu.
Hobrſki wubjerk
žonjazych a holczazych žaketow.
Wulki ſkład tkaninow. Seſchicze po měrje.
Dźěłarnja w domje.

Wiſitne khartki
źiſchcźi ſpěſchnje **Ssmolerjez knihicźiſchcźernja.**

Kožane toſchki, pompadury, paßy,
boy, balſke rukajzy, wjechle, ſcherpy,
tykacźowe, cźaßnikowe, wjechlowe rjecźaſy,
balſke kwětki, balſke tkaniny ſ tyla, židy a batiſta,
ßomot k draſcźe a bluſam,
židźane bluſowe tkaniny,
dźělbu hotowych bluſow
ßym na wupſchedacźe ſtajiła,
ſymſke klobuki hacž 50% niže płaczíſny.

Woßebite
wotdźělenje
ſa
ſapocźane a
hotowe
ruczne dźěła.

Žonjaze a dźěcźaze khapy we wulkim wubjerku,
dźěcźaze wobleczenja, banty do wloßow,
klankaze lapki, zanki a zankate tkaniny,
dźělba ſokow a ſchtrympow,
židźane a wolmjane nahlowjaze ſchawle,
chenillowe nahlowjaze rubiſchcźa a ſchawle,
židźane rubiſchka wokolo ſchije,
bolerojecźki, dźěcźaze jecźki
ſ wołmy, jehnjazeje kože a lodoweho mjedwjedźa.

Helene Crucius
na žitnej haßy 10 **w Budyſchinje** na bohatej haßy 9
wulke hodowne wupſchedawanje
we wſchěch wotdźělenjach po wurjadnje tunich płaczíſnach.
Proſchu ßebi rabattowe ſnamki žadacź.

Spódnje ßuknje, ſpódnje taille, ſchtalty,
ramjenjowe khornarje, ſchórzuchi,
ſchtrympy,
rukajzy w pomyßlnje najwjetſchim wubjerku,
mužaze, žonjaze a dźěcźaze ſchaty,
žonjaze khornarje a krawatty,
ſchantka, ſchwadliſke kaſchcźiki
a **pſchedeſchcźniki.**

Tkaniny
k pſchikrywam,
kongreßowe
tkaniny,
gardiny.

Mužaze krawatty, pſchedkoſchliki,
ßlě, manſchetty,
wolmjane hólczaze a mužaze lazy,
pótniki atd.,
wolmjane pſchedkoſchliczki,
ſoki, ſchtrympy,
barchentowe koſchle, ſpódnje kholowy,
trikotowe koſchle, jaki,
dźěcźaze wobleczenja.

Otto Preuß

(mějeczel **Karl König**)

na žitnej haßy 4 **w Budyschinje** na žitnej haßy 4.

S wulkim, jara dobytknym wotsamknjenjom

symskich paletotow, symskich jupow

s wodu njepschepuschczatych koßmikowych tkaninow, **pelerinow do wjedra,** kaž tež **tolstych symskich tkaninow,** je mi mózno, mojim czeschczenym wotebjerarjam **wurjadnje tunje placžišny** postajicž,

tola jenoz tak dołho hacž sukad dołaha,

žonjaze a holczaze žaketty

nětkole postupjeneho czaßa dla sa wjele niže placžišny.

Schtóž nětkole kupi, ßebi pjenjesy salutuje.

Otto Preuß

(mějeczel **Karl König.**)

Czěsku brunizu

(wuhlo)

Skokomorowske salonowe, worjechojte a kósskojte brikety,

schlesyski koaks

po tunich dnjowych placžišnach poruczataj

Kühnemann & Richter

na Bismarckskej drósy 7. Telefon 225.

We Wettinskim dworje na kamjentnej haßy. **Na sadnjej bratrowskej haßy 2.**

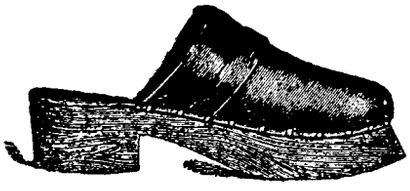

Schtóž chze ßebi

drjewjanzy, drjewjane a filzowe stupnje

a tež

kožane czrije

kunjo nakupicž, njech ßo direktnje do **drjewjanzatnje**

Oty Hebera

na ßerbskej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane stupnje ßo saßo póduschuja.

Njeje žaneho wužitnischeho

hodowneho dara,

kotryž by s dobom praktiska trjebanska wěz była, dyžli

Stupnje a schkórnje.

S tajkim darom pschihotuje ßo sawěschcze kóždemu

hodowne wjeßele.

Kristellerec črijownja

je najpschihódnische kupowanske žórło sa

trajne schkórnje na drohu,

kotrež nohu psche mokrotu a symu wobarnuja.

Woßebje k hodownym daram ßo pschihodžaze

woßebne czople podschite domjaze a puczowanske wobucze, wobucze na bal a do towarstwa, filzowe stupnje a tofle,

filzowe, pjelschczowe a lischcze schkórnje, gumijowe stupnje a gamasche.

Hobrski wubjerk. Jara tunje placžišny.

Po hodžoch je dowolene samënicž.

Pawoł Kristeller,

prënja a najwjetscha czrijownja w Budyschinje.

Saložene 1879. Saložene 1879.

W Budyschinje, na bohatej haßy czo. 29.

Telefon 168.

Ia. **Hodowne łotucze,** w Parisu a Winje se skotej medaillu wutnamjenene.

Najwjetschi wubjerk

kraßnych hodownych darow

po wschěch placžišnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckske marzipanowe torty,
Königsbergske wutroby,
marzipanowe jědže,
= **płody,**
= **warjenja,**
= **plezy,**
= **ßwinje**

atd. atd., kaž tež

woßebne kuski na bożodžěsczowy schtom,

a **czerstwe mjedowe tykanczki**

poruczа

W. Müller, konditor

pschi póstskim naměsczе.

Rozesłanje porunanje do wschěch stron.

Pospyt pschekhwatuje!

Pratana

je najlěpsche narunanje sa butru a wubjerne k pjeczenju. Kołacze s njej kraßnje ßłodża.

Punt jenoż po **90 np.**

Fabrikiki skład:

na Hoschiz haßy 14.

Wotewrjene wot 8—½1, 2—8. Njedźelu samknjene. Na wßu ßo s póstskim doběrkom franko sćele.

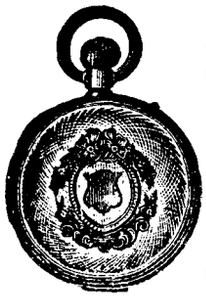

Kóżdy, ßkotry chze ßebi **dobru a tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßeb ión **porjedźicz** acź, njech dźe czaßnikarjej **Curtej Jenecze** na ßwonkowne lawskej haßy k **Jenecj** pschedawa a porjedźa ßo ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładu wołno, s płaczißnami wupołożene wobhladacź.**

K symskemu czaßej ßwój derje srjadowany skład

kożuchowych wężow

kollierow a tykaczow (muffow)

we wulkim wubjerku,

koże k podschiczu a wobßadzenju, nohowe korby, nohowe mèchi a pschikrywki.

Mużaze a **żonjaze kożuchi** ßo po **mèrje** najspěschnischo seschija.

Zylindrowe a **ßilzowe klobuki, wojerske, sastojniske, schulerske** a **zivilne mèzy.**

Porjedźenje spěschnje a tunjo.

Sajecze, tłorjaze, ßornjaze a kunjaze koże po najwyschich płaczißnach kupuju.

Emil Kurze

na ßwonkownej lawskej haßy 18.

Jědźne a khosejowe ßudobje

każ tež wschě druhe porzlinowe, kamjeninowe ßchkleńczane twory najtunscho poruczam.

Dźělba **wulkich klankow** (pópow) ßo niże nutskupowanskeje płaczißny pschedawa.

Ernst Ullrich na schulerskej drósy 12.

Rjanu rjanu muku po starej płaczißnje,

połcź, ßuscheny, punt po 70 np.,

czerstwy jědźny gris,

lohko ßo warjazu dobru

lanu mućku

poruczа

Khorla Kahrowe

pschi żitnych wikach.

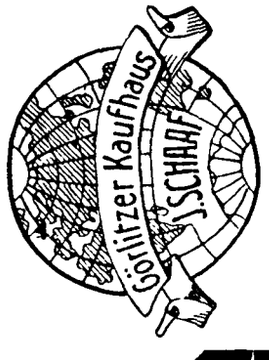

Pótniki po 65 np.
Rukawate lazy po 1 mk.
Schawle po 2 mk. 95 np.
Paßy po 20 np.
Schlipsy duz. po 95 np.
Khornarje.
Manschety.
Schemisety.
Schórzuchi po 25 np.
Dźěczaze khapy.
Schenillowe rubischcza po 95 np.

Schtrykowansku wołmu.

Hodowne pschedawanje

w Shorjelskej kupowarni

Jana Schaafa

w Budyschinje

na bohatej haßy 29.

Rabatt

schwalcże 10 prozentow privatni 4 prozenty.

Pjelsczowe kholowy po **3 mk., 2.25, 1.65.**
Pjelsczowe koschle po **3.50, 2.75, 2.25.**

Posamenty, żanki, banty.

Schtrympy, soki
4 pory **95** np.
3 pory **95** np.
bjez konkurrency tunje.

Linoleum-

teppichi a běhacže

w 5 wulkosćach

w inlaidze, granicze abo **poczischczane.**

Wóskowany plat,
gumijowe deki,
podłožkowe tkaniny
kupujecze najtuńschto
pola

Kurta Wällnitzy
na ſukelnſtej haſzy 9.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a ſzyna,
fabrika koſczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacz
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Lubijſka banka

w Lubiju w Sakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
ſ měßacznym wupowjedźenjom	3 %	
ſ 3měßacznym =	3½ %	
ſe 6- a 12měßacznym wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjeſy, kotrež ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicz. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach dostacz.

Filiala Lubijſkeje banki

w ſerbſkim domje.

Wuwſaczne poſkiczenje.

Rad ßo wužiwaze woprawne

„Dürkoppſke" jěſdne koła

hacz do **hód** po **wuwſaczných płaczišnach** pschedawam a hischcze pschi ſapłaczenju ſ hotowymi pjenjeſami 5% rabatta dawam.

Płaczišiny ßu wurjadnje niske.

Dostanjecze jěſdne koło 20—30 mk. niže płaczišny, ſa tele koła poſtajeneje. **G. Urban** w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Saſtupjeŕ Bielefeldſkich jěſdnych kołow prjedy **Dürkopp & Co.** w Bielefeldze.

Dobre jěſdne koło je najlěpſchi hodowny dar.

Pschißłuſchne a narunanſke dźěle jěſdnych kołow tunjo.

Imperial pneumatik, prěnjoklaßny wudźěłk ſ jenolětnym rukowanjom po 5 mk. 50 np.

N. Gall naslědnikaj

Schröter & Fickler

woſowa fabrika

w Budyſchinje

poručataj ſe ſkłada **dwojokołate woſy, honſwinſke woſy, faetone** ſe ſaczinitym krywom, **polne woſy.**

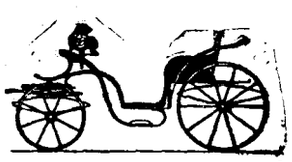

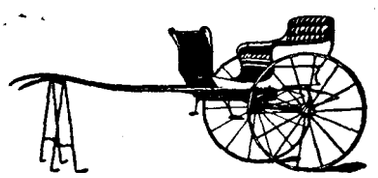

Jenož ßamßny wudźěłk. Woſowe latarńje jako hodowne dary.

Najwjetſchi wubjerk.

Jako **dar k Božemu dźěćzu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacz knižki ſ **pißanymi wobraſami** a ſe ßerbſkimi ſchtuczkami

1. ſa ſtarſche dźěćzi:

Scheſcherjaczk a ſcheſcherjawka.

2. ſa mjeńſche dźěćzi:

Wobraſki ſa pěkne dźěćzi. — Pěknych dźěczi wjeßele.

Wupſchedawanje.

Wulku dźělbu

hólczazych wobleczenjow,

paletotow a jupow

ſ 10 hacz 30 prozentami poniženja płaczišny wupſchedawam.

S dobom poručam ßwój wulki ſkład

muzazeje draſty,

wobleczenja, paletoty, jupy, pelerinow do wjedra, ſpanſke ßuknje a **lazy** atd.

Pſchi lawſkich hrjebjach w „Serbſkim Domje". **Ed. Fritsche.** Pſchi lawſkich hrjebjach w „Serbſkim Domje".

Rolowe separatory

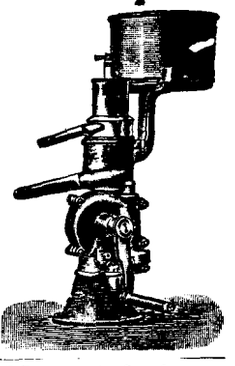

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaczenſkimi wuměnjenjemi porucza

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějeczelej J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Sobotu na kamjenitej haſzy.

We wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dostacz:

Pſchedźenak,

Protyka ſa Serbow

na lěto

1909.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 51. **Sobotu 19. decembra 1908.** **Lětnik 67.**

Čześćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa śa nje na

1. śchtwórtlěto 1909

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž śebi Serbske Nowiny pśches **póśt** pśchinjeśćź dadźa, njech tola njeśapomnja, śebi je tam bórśy śkaśać. Na śchtwórtlěto śapłaćźi śo śa Serbske Nowiny na śakśkich a pruśkich póśtach, kaž teź w druhich krajach němśkeho kěžorśtwa **90 np.,** ś pśchinjeśenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ś pśchikohu „Pomhaj Bóh" płaćza na póśćze **1 hr. 30 np.,** ś pśchinjeśenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Redakźija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Sakśki krajny śejm

22. januara śwoje dźěła skónczi. Hacź do teho cźaśa ma śo wo nowym wodowym a wólbnym śakonju dojednać. Wodowy śakoń je drje hižo we woběmaj komoromaj pśchijaty, tola mjes wobśamknjenjomaj śu tajke rozdźěle, śo śjednoczeńśkemu dźěłu njebudźe lohko, je wotśtronicź. Hiśchcźe cźěźśchi nadawk je, śadźěwki pśchewinycź, kotreź śo nowemu wólbnemu śakonjej napścheczo śtajeja. W deputaziji prěnjeje komory, kotraź wo wólbnym śakonju wuradźuje, budźa śebi pśchecźeljo a pśchecźiwniźy wólbneho śakonja, w druhej komorje pśchijatcho, nimale wahu dźerźecź. Schtoź pak połnu prěnju komoru naśtupuje, śnajerjo wobśtejnośćow wjetśchinu, byrnjeź była maka, śa wólbny śakoń wuliczuja. Runjeź by něchtó pśchecźiwnik noweho wólbneho śakonja był, dyrbjał tola wobźarowacź, hdy by nětcziśche indirekte wólbne prawo dale wobśtako.

Wo nowy wucźeŕśki śeminar we Łužiźy śo śańdźeny tydźeń w druhej komorje śakśkeho śejma wótrje wojowaśche. Knjcźeŕśtwo jako měśto śa nowy śeminar Biśkopiźy namjetowaśche. Śapóśłkanźy Hartmann, Rencź a Kokla pak śo śa to próźowachu, śo by śo w Kamjeńźu nowy wucźeŕśki śeminar natwarił. Pśchi wothłoźowanju śo 28 hłoźow śa Biśkopiźy a 29 śa Kamjeńź woteda. Hnydom na to teź komora ś tejśamej wjetśchinu namjet pśchija, śo ma śo nowy śeminar w Kamjeńźu natwaricź. Schkoda jenoź bě, śo bě prěnja komora druheho měnjenja. Wona śo jenohłóśnje śa Biśkopiźy rośśudźi. Na to śo teź wjetśchina druheje komory śa Biśkopiźy wupraji a śa twar śeminara w Biśkopizach 280000 hriwnow pśchiśwoli.

Prěnja komora mějeśche śo ś petiziju noweje śekty, kotraź śo „Prěnja Khryśtuźowa zyrkej ścientiśtow (wědomnych)" mjenuje, śaběracź. Wona wo to proścheśche, śo bychu śo jejne wuśtawki wobkrucźiłe. Bjes tajkeho wobkrucźenja wona njeśmě śhromadźiśny śa Boźe śłużby wotměwacź a śamśnych duchownych a naboźenśkich wucźerjow pśchijecź. Kultuśowy miniśter je śo śapowjedźił, śekcźine wuśtawki wobkrucźicź, dokeĺ ma wone pśche mało wobdźělnikow. Śekcźine Boźe śłużby drje śo ś 250 hacź 300 woźobami porjadnje wopytuja, nowa gmejna śama pak jenoź śe 27 śobuśtawow wobśteji. Deputazija prěnjeje komory namjetowaśche, petiziju na śebi leźo wośtajicź. Ryczeŕkubleŕ dr. ś Wächter pak petiziji lěpśchi woźud pśchejeśche. Wyśchśchi dwórśki předaŕ Ackermann měnjeśche, śo njemějeśche śa dobre, śo by śo śektam pucź pśche jara połóźił. Wone śu exotiśke roślliny, a ma śo wobźarowacź, śo runje wyśchśche worśchty jim pśchipaduja. Jeli śo je jich próźowanje khutne, potom njeje źana pśchicźina namakacź, kotreź dla dyrbjake woźebitu gmejnu śakoźicź. Wón namjetowaśche, petiziju na śebi leźo wośtajicź. Tajny zyrkwiny radźicźel dr. Pank tónle namjet podpjeraśche. Poślédni wotpohlad tajkich śektow na to dźe, ludźi namołwjecź, śo bychu ś krajneje zyrkwje wuśtupili. Kultuśowy miniśter Beck rośeśtaja, śo je w krajnej zyrkwi doścź měśtna śa wśchě próźowanje, na śdźerźenje cźiśteje Khryśtuśoweje wěry śo měrjaze. Wulki wopyt śhromadźiśnow pornjo śnadnej liczbje śobuśtawow śam na śebi pśchecźiwo petiziji rěcźi.

Na nowe kěžorśtwowe dawki

śakśki finanźny miniśter dr. ś Rüger wulku nadźiju njeśtaja. W druhej komorje śakśkeho śejma je wón na to pokaśał, śo ś reformu kěžorśtwowych finanźow derje njeśteji. Dyrbi śo ś móźnoścu liczicź, śo budźa jenotliwe śtaty trěbne pjenjeśy śa kěžorśtwo nawdacź dyrbjecź. To budźe wulka cźeźa śa śakśkich dawkidawarjow.

Sozialdemokratiśki protest pśchecźiwo nowemu śakśkemu wólbnemu śakonjej.

Sozialdemokratiśka śtrona je póndźelu wurjadnu krajnu śhromadźiśnu do Draźdźan powołała. Na nju běchu śo śaśtupjerjo śe wśchěch wjetśchich měśtow Śakśkeje śeśchli. Sindermann w śhromadźiśnje praji, śo w kraju njeśmě pśjedy měr a pokoj naśtacź, hacź śo njeje powśchitkowne rune a direkte wólbne prawo w Śakśkej śawjedło. S wulkej wótroścu teź dr. Gradnauer rěcźeśche, kotryź je pśchi poślednich wólbach do kěžorśtwoweho śejma w śtarych Draźdźanach pśchepadnył.

Po śhromadźiśnje něhdźe 400 muźi śylna cźrjóda, dźěłacźeŕśku marśaillaiśu śpěwajo, k domej hrabje Hohenthala cźehnjeśche, hdźeź „śława powśchitkownemu runemu wólbnemu prawu!" a „Prjecź ś Hohenthalom!" wołaśche. Potom śo cźrjóda k kralowśkemu hrodej wobrocźi, kotrehoź śakhody běchu koło wokoło ś huśtym rjecźaśom źandarmow śawrjene. Njepścheśtawajźy dźěłacźeŕśku marśeillaiśu śpěwajo a źandarmow wuśměśchejo herjekarjo dale cźehnjechu. Poliziśtojo pśchecźiwo herjekarjam njeśakrocźichu. Po dróhach śtareho měśta cźah potom śaśo pśched dom miniśtra Hohenthala pśchicźahny, hdźeź „Prjecź ś Hohenthalom!" wołajo śo rośpuśchcźi.

Druha śozialdemokratiśka cźrjóda ś Wölfnitź na póśtiśke naměśto pśchicźahny, hdźeź dyrbjeśche wona pśched rjecźaśom źandarmow śaśtacź, njepścheśtawajźy „śława powśchitkownemu runemu wólbnemu prawu!" wołajo. Źandarmojo mějachu cźeźke śtejiśchcźo, tola njethablazy měr, kotryź śawěścźe cźeźkemu njeśboźu śadźěwa, jich njewopuśchcźi.

Śkónczńje hiśchcźe tśecźa cźrjóda ś „měśta Lipśka" k śtaremu měśtu cźehnjeśche. Tam bě kěžorśtwoźejmiśki śapóśłkanź Kaden śozialdemokratow napominał, śo dyrbja wojowacź, doniź dźenźniśchi hubjeny, dodźerźany śtat rośraźeny na śemi njeleźi. Śhromadźiśna śo ś wołanjom na powśchitkowne rune wólbne prawo śkónczi. To śame wołanje śo wonka na dróśy njepścheśtawajźy wośpjetowaśche.

Něhdže 800 sozialdemokratow po Lipsczanskej drósy czehnjesche. Lobjowe mosty se žandarmami sawrjene namakachu. Duž so na hłownej a na khurwjerchskej drósy roseńdżechu.

Wotpokasany studentski faklowy czah.

Barlinske studentstwo bě zebi wotmyßliło, khěžora Wylema pschi składnosczi jeho pokstalětnych narodninow s faklowym czahom czesczicz. Myßliczka k temu bě hižo w lětuschim lěczu nastała a pschihoty k faklowemu czahej běchu so hižo stałe. Hdyž lětża nasymu k snatemu njepschecželskemu hibanju pschecziwo khěžorej dóńdże, mjes studentami wulki dżěl pschecziwo wotměwanju faklowego czaha wustupowasche. Mjes tym su so tež studentojo směrowali a chzychu faklowy czah wuwjesez. Nětko pak jón khěžor wjazy pschijecz nochze. Wón je studentstwu list pózłał, w kotrymž so sa pschecželne wotmyßlenje dźakuje, symneho wjedra dla pak proßy, so bychu so studentojo faklowego czaha wostajili.

Mózny nawal Němzow do Jendżelskeje.

Hacz a s kajkimi wuměnjenjemi by Němzam mózno było, so do Jendżelskeje walicz, je tele dny knjeżerstwowy radżiczel Martin w jenej sjawnej shromadżisnje w Barlinje rospominał. Rěczník bě swojemu pschednoschkej titul: „Wotmolwjenje lorda Robertsa“ dał. Po jeho měnjenju dyrbjeli Němzy Belgisku a poknózu Franzowsku wobßadźicz a potom s 50,000 smijojtymi lětakami do Jendżelskeje sleczecz. Wobknjeżenje powětra je sa Němsku ważnische, hacz wobknjeżenje morja. K pschewjesenju 200,000 wojakow do Jendżelskeje njetrjeba Němska łódżow, ale jenož 50,000 Wrightowych smijojtych lětakow. Jendżelska je dżenża pschestała, kupa bycz. W tu khwilu so wulke pscheměnjenje stawa; dołho njebudże tracz, so budże niz wjazy wola s Londona, ale wola s Barlina nad swětom knjeżicz. Rěczník wuliczi, so so s milijardu hriwnow 50,000 smijojtych lětakow hodźi natwaricz, s kotrychž móże kóżdy dweju mużow a maschinsku tšělbu njesez.

Strach Danskeje psched Němskej.

Kopenhagenske nowiny chzedża wjedżecz, so je kónz novembra wudyrjenje wójny mjes Němskej a Jendżelskej bliske było. Němska je so pjecża s nadpadom danskich pschimórskich wobtwjerdżenjow smozowacz chzyła. Danske nowiny pißaju:

26. novembra dwaj němskaj panzerowanaj kschižakaj k Sundej wotjědżeschtaj a w nozy s pschikrytym swětłom do Sunda sajědżeschtaj. Tu s bjesgrotowej telegrafiju sdżěleny pschikas dostaschtaj, so byschtaj so danskich wobtwjerdżenjow pschi Kopenhagenskej mórskej stronje sa pad smozowakoj, jeli so bychu so němsko-jendżelske poměry k stemu wobroczike. Hdyž bě so krisa pschětraka, so němskej wójnskej łódźi shubischtej.

Němske nowiny k tejle powjesczi pschispominaju, so je do czista wumyßlena. Danske wobtwjerdżenja su tak sylne, so by jara wjele swěrjene było, je jenož s dwěmaj panzerowanymaj łódźomaj pschemozowacz chzyc.

Kak so s powjesczu woprawdże ma, drje so żenje njewujaßni. danske knjeżerstwo pak snadź so tola nadpada němskich wójnskich łódźow na Kopenhagenske wobtwjerdżenje boji. Wone je mjenujzy wukas wudało, s kotrymž so zusym wójnskim łódźam sakaże, do Kopenhagenskeho pschistawa sajěcz. Jako wuwsacżne pady placżo nusa na morju a wożebite wudżělenje dowolnosczе psches pschißłuschnu dansku wyschnosez.

Kónz nahłeho żuda w Prasy.

Po tsinacżednjownym traczu je awstriske knjeżerstwo nahły żud w Prasy saßo wotstroniło. S tym je so wobydlerstwo wot wschelakich wobczeżnosczow, kotrež běchu so jemu s nahłym żudom napołożiłe, wußwobodźiło. Se spadnjenjom nahłeho żuda su němszy studentojo saßo prawo dostali, so w pißanych bantach a czapkach po Pschikopje w Prasy wukhodźecz. Czechojo so na tele wukhody, kotrež maja sa wußměschenje czěskeho luda, hněwaju. Duž so Praženjo boja, so bórsy saßo k pukam dóńdże. Někotrych studentow kotsiž w swojich pißanych czapkach a pikeschach po dróhach khodźachu, su pjecża nabili. Czěszy sapózłanzy su knjeżerstwo napominali, so by studentam sjawne noschenje pißanych czapkow a bantow sakasało. Temu pak je so knjeżerstwo sarjekło, dźiwajo na Němzow, kotsiž bychu pschecziwo tajkej sakasni w sejmje a w nowinach protestowali a na knjeżerstwo nadpady czinili.

Awstriska zoza.

Awstriski minister swonkownych należnosczow, baron Ährenthal, je s wuwsaczom Němskeje pola wschěch europiskich wulkomozow pschecziwjenje pschecziwo annexiji Boßnije a Herzegowiny nadeschoł. Prjedy chzyschе so Awstriska jenož pschi konferenzy wulkomozow wobdżělicz, hdy bychu wulkomozy do prědka wossewite, so budża annexiji pschihłoßowacz. Se wschěch wulkomozow pak je jenicżzy Němska k temu swólniwa było, wschě druhe su na tym wobstałe, so ma so na konferenzy swobodnje wo tym jednacz. Awstriska je teho dla se swojeho wyßokeho stejischcza stupicz dyrbjała a je nětko wulkomozam sdżělika, so je s tym spokojom, hdyž wulkomozy annexiju hnydom njewobkrucża.

Tež s Turkowskej Awstriska na dobo łahodnischo wobkhadża. Prjedy so wona s krótka sapowjedży, Turkowskej někajke pjenjeżne iarunanje sa Boßniju a Herzegowinu dacz. Awstriska s zyła wo żanym rosrunanju s Turkowskej niczo wjedżecz nochzyschе, prjedy hacz so w Turkowskej bojkottej na awstriske twory njeby tónz czinilo. Temu żadanju so samo hroženje pschida, so so hewak awstriski póßłanz Palavicini s Konstantinopla wotwoła. Na Turkowsku njeje tole hroženje żaneho saczischcza czinilo, hacz runje by wotwołanje awstriskeho póßłanza to same każ pschipowjedżenje wójny było. Duž Awstriska nětko po dobrym spytuje; pschetoż dobycze we wójnje njesda so jej zyle wěste bycz. Wona chze Turkowskej niz jenož pjenjeżne sarunanje płaczicz, ale tež protektorat nad katholikami w Albanskej spuschczicz, schtož by konzeßija sa — Italsku była. Ta je na stronu Ruskeje stupiła a s njej někajke wuczinjenje w nastupanju Balkana wobsamkła.

Dale je Awstriska Turkowskej poskiczika, so chze prawo na samßne póstske sarjadnistwa a na samßne sudnistwa w Turkowskej spuschczicz. S tym wschěm pak hischcze młodoturkowske knjeżerstwo njeje spokojom, dokelż nětczischu swólniwosez Awstriskeje sa słabosez wobhladuje.

Najczeżscho budże Awstriskej, na konferenzy wulkomozy sa annexiju dobycz. W ruskej dumje zebi wjetschina sapóßłanzow żada, so byschtej so Boßnija a Herzegowina stat se samostatnym sakonjedawarstwom a samostatnym sarjadnistwom sczimkej a jenož jara s lohka s Awstriskej swißowakej. Pódla teho měł so dżěl wobeju krajow Sserbiji a Czornej Horje wotstupicz, so měkaj tejle stataj swobodny pucz k adriatiskemu morju. Prjedy hacz Awstriska k poßlednemu żadanju „haj“ praji, drje so radscho sa wójnu rossudźi. Duž su wuhlady na sdżerżenje měra hischcze pschezo jenak njespokojaze. Stejischczo barona Ährenthala, kotryž je drje khěžorej k annexiji radźił, je pjecża stschaßene.

Annexija psched awstriskim khěžorstwowym sejmom.

Pchi jednanju wo Boßniji w khěžorstwowym sejmje wjednik fischescżijanskeje strony, prynz Alois Lichtenstein, żadasche, so byschtej so Boßnija a Herzegowina ani s Awstriskej ani s Wuherskej njesjednoczikej, ale so byschtej jako krajej se swobodnym sarjadnistwom pod żeskom (izeptarjom) Habsburgskich stałej.

Prynz Lichtenstein wjele pschihłoßowanja pola fischescżijansko-sozialnych a słowjanskich sapóßłanzow namaka, kotsiž pschewjedżenje annexije s wótroscżu saßudżachu. Czeski sozialist Nemez so pschi tym pschecziwo Němskej wobroczi, kotrejež wobkrucżenja pschecželstwa s tym psches jene njejsu, so su so w Oderbergu Kruppske kanony we wuhlowych wosach pod wuhlom skhowane, do Sserbije pschesmykacz dyrbjake. Nemez zebi na kónzu swojeje rěcże żadasche, so by Awstriska na konferenzu sastupjerjow póßłała. Nadpadne bě, so so tež wschoněmszy sapóßłanzy pschecziwo annexiji wuprajichu. Wschoněmz Malik na „dyrdomdejsku politiku“ barona Ährenthala swarjesche; bjes dwěla je zyła wez wot Roma naschkarana. Czeski radikalny Klofaz praji, so wón njeje jako sapóßłanz, ale jako nowinar do Belgrada pucżował. Wón so pschecziwo temu wobarasche, so je serbske pjenjesy dostał, jeho ruzy stej czistej.

Arzywójwoda Franz Salvator, pschichodny syn khěžora Franza Josefa so pjecża sa Boßnischeho městokrala pomjenuje. Boßnija ma so jako samostatny kněžorstwowy kraj sarjadowacz.

Islam ma so w Awstriskej jako nabożina pschipósnacz. Winski měschczanosta dr. Lueger je to jenej deputaziji muhamedanskich studentow pschilubił. Dla wobczeżnosczow w nastupanju wjeležónstwa so po Luegerowym měnjenju někajki wupucz namaka. Lueger so wobhonjesche, hacz je wěrno, so muhamedanoje njebychu do moscheje stupili, kotraž by so we Winje sa schescżijanske pjenjesy natwarika. Wjednik deputazije wotmolwi, so to njeje wěrno, dokelż w Banjaluzy moscheja, s schescżijanskimi pjenjesami natwarjena stej, a so w Jocżi

tamniſchu moſcheju drohotny teppich, wot kronprynza Rudolfa darjeny, debi.

Boßniſzy a herzegowinſzy mohamedanojo pſchecžiwo Awſtriſkej.

Alli bey Fiedus, pſchedßyda mohamedanſkeje boßniſko-herzegowinſkeje organiſazije, je pſched nekotrymi dnjemi w Konſtantinoplu pſchebywak. hdžež je ſ młodoturkowſkim komitejom jednak. Sſo do Boßnije wróćiwſchi je wón tam wubjerkej mohamedanſkeje ludoweje organiſazije w Sſerajewje rosprawu podak. Na to je ßo organiſazija rosßudžiła, dwazeći wotpóßłanzow ſ zyłeje Boßnije a Herzegowiny do Konſtantinopla póßłać, ſo bychu tam pſchecžiwo annexiji Boßnije a Herzegowiny proteſtowali. S dobom hłowny wubjerk, jeli ſo knježerſtwo dowoli, we woběmaj krajomaj ſhromadžiſny powoła, kotrež budža pſchecžiwo annexiji proteſtować a ßebi ßamoſtatnoſcž ſakonjedawarſtwa a ſarjadniſtwa žadać. Ta ßama deputazija, kotraž je w Konſtantinoplu pobyła, tež do Londona, Roma a Pariſa wotjědže.

Turkowſki parlament

je ßo ſchtwórtk wotewrił. Jendželſki, ruſki a awſtriſki ßejm ßu ſbožopſchecža k jeho ſtutkowanju póßłał. Po wucžitanju trónſkeje rěcže ſultan pſchiſßahu na wuſtawu wobnowi. Na to wulkowefir ſapóßłanzow pod pſchiſßahu wſa.

S 206 ſapóßłanzow, kotrychž wólba je hacž dotal ſnata, ßu 161 mohamedanojo, 3 židži, 1 druſa a 41 kſchesćijanow. Mjes kſchesćijanami ßu 23 Grichojo, 9 Armenſzy, 4 Bołharjo, 3 Sſerbjo, 1 Włoch a Maronit. S 15 arabſkich a kurdſkich wokrjeßow njeje hiſchcže wólbny wunoſchk ſnaty.

Sle wotmyßlenje pſchecžiwo turkowſkemu trónſkemu naßlědnikej?

Póndželu w nozy ſtaj dwaj muzikaj ſpytakoj, ſ pomozu jeneho rěbla do ſpanſkeje ſtwy trónſkeho naßlědnika Reſcheda Effendia w ſultanowym hrodže Dolma Bagcže ſaležcž. Spodžiwne je, ſo ſtražnizy, kotſiž pſched hrodom pſchi morju ſteja, njejßu paduchow pytli. Mózno je tež, ſo je jenož wo paduſchſtwo ſchło a ſo je ßnadž jedyn ßłužobnik w hrodže wobdželeny był. Reſchedowy ßyn, Redſchmeddin, nawalnikow pytny, kotraž na jeho wołanje cžeknyſchtaj.

Sakoń pſchecžiwo revoluzionaram w jendželſkej Indiſkej.

Sa Bengalſku w jendželſkej Indiſkej je ßo ſakoń k ſpěſchniſchemu wotßudženju anarchiſtow a ludžipacžerjow wudak. W ßejmje indiſki měſtokral earl of Minto roſeſtaja, ſo ßu nětcžiſche ſakonje njedoßahaze, ſo mohło ßo ſ nimi hrožazemu ſtrachej napſchecžiwo ſtupicž. Wußlědženje brónjowych ſkładow, nadpad na bengalſkeho měſtogouverněra a ſkónzowanje poliza̤jſkeho inſpektora ßu nowy ſtaw w ſtawiſnach ſběžka wotewrile, kotruž ßo, kaž je ſnate, na ſyſtematiſke kónzowanje jendželſkich knježerſtwowych ſaſtojnikow a wotſtronjenje jendželſkeho knjeiſtwa měri. Měſtokral wſchě indiſke raßy a ludowe worſchty napomina, ſo bychu tajnym ſkym wotmyßlenjam a ſtracham kónz cžinile, ſ kotrymiž ßo wſchědnje ludowe žiwjenje hacži.

Knježerſtwo je 9 wjednikow ſběžkarſkeho hibanja ſajało a na njeſnate měſtno dowjedło. Woni revoluziju ſ knihemi a nowinami roſſchěrjachu, brónje ſa wudyrjenje ſběžka ſběrachu a pjenjeſy ſa to hromadžachu. Se ſajecžom wjednikow je revoluzionarne hibanje w Bengalſkej widomnje wotebjerało.

Njepſchecželnoſcže mjes Hollandſkej a Venezuelu.

Hollandſka je ßo ſ Venezuelſkej (w połodniſchej Amerizy) ſwadžiła. Venezuelſke knježerſtwo je hollandſkeho póßłanza ſ venezuelſkeho hłowneho měſta wuhnało, dokelž bě wón w jenych nowinach venezuelſke knježerſtwo hódnje wucžeſcžił. Venezuelſka ßo ſarjekny, Hollandſkej ſa wupokaſanje jejneho póßłanza nekajke doſcžcžinjenje dacž. Na to je Hollandſka ßo rosßudžiła, ßebi ßama tole doſcžcžinjenje wſacž. Wona je nekotre wójnſke łódže k venezuelſkemu brjohej póßłała. Jena ſ tychle łódžow, panzerowany kichižak „Geederland“ je tam venezuelſku panzerowanu wobhonjerſku łódž „Alix“ ſajała. „Alixowe“ muſtwo ßu Hollandſzy na brjoh wußadžili, na „Alixu“ pak hollandſku khorhoj ſcžahnyli. Póbla teho ßu Hollandſzy tež venezuelſku maku wójnſku łódž „Majo“ ſajeli.

Mjes tym ſo ßu hollandſke łódže venezuelſki brjoh wobſtupike, venezuelſki preſident Caſtro w Europje pſchebywa. W Franzowſkej na europiſki brjoh ſtupiwſchi, je wón po krótkim pſchebytku w Pariſu do Barlina pſchijěł. Wón pjecža na jěrchenje cžerpi. Dokelž venezuelſzy lěkarjo wo jeho cžerpjenju jeneho měnjenja njejßu, chze ßo wón jeneho Barlinſkeho profeßora wo radu praſchecž. Njedžiwajcy khorych jěrchenjow pak je Caſtrowy žołdk w dobrym rjedže. W Pariſu a Barlinje ßo jeho hobrikemu appetitej džiwaju. Khěžorej Wylemej je wón ſcžěhowazy telegram póßłał: „Mam cžeſcž, Waſchej majeſtoſcži woſjewicž, ſo ßym ſtrowoſcže dla do Waſcheho hłowneho měſta pſchiſchoł. Proſchu Waſchu majeſtoſcž, moje hołdowanje pſchijecž.“

Želeſniczny ſtražnik Handrij.

(Pokračowanje.)

Saßo po pſcheſtawzy ſtary lěßny ſtražnik rjekny: „Poßłuchajcže, Hana, waß něſchto cžiſchcži, to widžu. Nimacže ke mni dowěry?“

„Ow haj, Hanßo“, žona wotmolwi, „wěm, ſo ſ nami derje měnicže, ale pomhacž njemózecže; tule cžitajcže“, pſchi tym ſeſawalenu papjeru Hanßej pſchepoda, potom hłowu k wutrobnu nakhili cžiſche płakajo.

„Schto?“ wón ſawoła, „pſchikas płacženja! — a cžaſacž waß chze, tón bohaty njekhmanik?“

„Haj“, žona hikaſche, „cžaſacž; a hody nam jenicžku krutwu woſmu.“

„Schto?“ lěßny ſtražnik wołaſche, „bohaty Mirowſki? najbohatſchi muž w měſcže? Ma miljon, a tutych ßnadnych ſchěßnakow dla chze waß cžaſacž?“

„Pſchezo ßym ßo nadžijała“, žona, ßylſy ſ rynkom ronjo, rjekny, „wy wěicže, ſo ßmy bjes winy do njeſboža pſchiſchli; mužowe njeſbožowne rukowanje (dobroprajenje) a moja khoroſcž; a teho dla ßmój ßebi pjenjeſy požcžikoj.“

„Nó, nó, jeno ßo ſměrujcže“, lěßny ſtražnik troſchtowaſche; „Bóh tak ſpěſchnje cžłowjeka njewopuſchcži. Ja ßym jeno khudžinka a wſchitzy kołowokoło ßu khudži; ale my khudži ſtejimy do hromady, wot bohatych ßo njemózecže nadžijecž, cži njewjedža, kak khudemu je. Jutſje wotkhodžu dom wot domu a wam hiſchcže něſchto toleri w ſtarej nohajzy wußlědžu; haj, mi ßo ſda, moja ſtara žona ma tajki połkład we ßwojim ßłomniku. A nětkole chzu hicž.“

S džaknym wócžkom žona lěßnemu ſtražnikej do wocžow hlada-ſche. „Hanßo, wy ſcže nětkole rěcželi kaž jandžel ſ njebjeß, a hdy byſchcže tak jara njeſaklíwali, bych prajiła, ſo wy ſcže jedyn ſ nich; ale moju khoru wutrobu ſcže wołóželi.“

„Hiſchcže jenu wěž“, Hanß rjekny, „je waſch muž, Handrij, hižo pola teho bohateho ſkupza pobył a jeho wo cžakanje proßył?“

„Ow haj, Hanßo, wón je tutón cžežki pucž ſcžinił, ale podarmo. Mirowſki je drje jeho jara pſchecželnje pſchimſak, ale napoßledku je wón tola nadžiju rubił, a mój muž pſchińdže, zyle ſadwělowawſchi, domoj.“

„Na“, bórcželeſche ſtary Hanß a ſakußny ßebi ſuby, „to jemu tež hiſchcže k rukomaj pſchińdže. Ale nochzemy hnydom ßo wſcheje nadžije wſdacž, nochze ßo mi wěricž, ſo by wón tak jara njekniczomny był, chzu ßam k njemu dóńcž pſchichodnu njedželu, runje hdyž wón ſ zyrkwje pſchińdže, ßnadž budže jeho wutroba tehdom ßmilniſcha, a chzu ßo ſebracž a jemu zyle poniżnje a jednorje prajicž: Luby knježe, mějcže tola ſroſymjenje ſa wboheho Handrija, wy ſcže tola tak ſchwarny a pobožny muž, a Handrij je tola tež tak ſchwarny muž, hdy byſchcže teho ſahubili, ...“

Wichor wonka bě khwilu wotmjelknył, kaž budžiſche chzył wodychnycž k nowemu wotmachej; nětkole pak ßo ſ tajkej mozu do wboheje khěžki da, tak ſo we wſchěch ſchkałbach ſtonaſche a praſkotaſche; ſchpatnje ſawrjene wokno wotlecža, ſo ſchkleńzy ſchcžerczo po jſtwje roſleczachu, wot wonka pak bě ßłyſchecž, kak ßo wichor bliži, a na tſeſche khěžki ſakhadžeſche a praſkotaſche, kaž by chzyła tſecha do hromady padnycž.

„Wuheń je padnył a je tſechu pſcherasył“, lěßny ſtražnik ſawoła.

„Bożo, moje džěcži“, žona kſchicžo do buri cžerjeſche, kotrež k ſkhodej na hornju łubju wjedžechu, „te pod krywom lěhaju.“ Ale te hižo po ſkhodže dele pſchiběžachu. „Macži, tſecha je padnyła, runje pódla naſcheje komory, ßmy ßo wuſtróżeli“, najſtarſchi hólz ſawoła. Mały bratſik pak plazaſche ßebi do ruczkow wołajo: „Rumpodich je pſchiſchoł, rumpodich je pſchiſchoł, nětkole tež bórſy Boże džěcžo pſchińdže!“ Macž ßwojeho małeho lubuſchka na ruzy

wsa, wokoschi a rjekny: „Haj, Boże dźěćžo je waß sakitako, jemu budź dźak a khwalba!“

Stary Hanß bě wokno sawrjeł a ßwój płaschcź do njeho powßnył, pschetoż wokeńza ßama njemóżesche wichora dowotdźerżecź, kiž chżysche lampu wuhaßnycź, a macź mějesche runje cżinicź, so by dźěćži sdrasćżiła, tu bě wonka teptanje a trypotanje ßłyschecź, durje ßo nahle wotewrichu a żelesniczny strażnik Handrij, blědy a rosbudżeny, sdycha wuběżany do jstwy pschihna.

„Żona“, jachlesche, „spěschnje ßmokowu pónoŵ a ßmolane wěnzy.“

„Bożedla, schto dha je?“ ta kschiczżesche.

„Spěschnje, spěschnje, abo ßurowe njesboże ßo stanje!“ Tak wołajo do komory pschipódla cźerjesche a sa wokomik ßo saßo wróćźi, dwě ßmokowej pónowje a wjazy ßmolanych wěnzow njeße. Mjes tym, so jenu ponoŵ se ßmolanymi wěnzami napjelni a te na lampje saßwěczżesche, tak so cżorny kad jstwu sacźěmnjesche, se spěschnymi rostorhanymi ßadami wupraßny: „Hana, Hanßo, pomhajtaj, hewak je wscho shubjene; wsmitaj łopacź, khilop, ßekeru a piku a sa mnu tak spěschnje, schtoż móżetaj, scźěhujtaj“, a k ßwojimaj najstarschimaj ßynomaj ßo pschiwobroćźiwschi sawoła: „Jakubje a Boscźijo, kóżdy wosmje ßwoju ßekeru a dźitaj s macźerju, ale khwatajtaj, khwatajtaj!“ a wón s płomjenjatej ßmokowej pónowju saßo s durjemi won khwatasche.

„Ale kajka to nóż“, żona sdychowasche, potom pak ßo wó jstwje żaneho ßkowa dale njerěczżesche; sa poł mjeńschiny nějachu stary Hanß, żelesniczneho strażnikowa żona a najstarschej ßynaj wschelakory grat w rukomaj, a khwatachu też won. Wó jstwje bě saßo cźicho.

Wichor bě ßo lehnył a bě dospołnje wocźichnył; s wichorom bě też syma popuschcźiła a ßněhowe mjetele pomału a cźežży s njebja padachu, ale cźma bě hischcże, so bě cźlowjek motyku powßnycź mohł. Ssněhowy płuh bě khětro do prědka dźěkał a żelesnizu wot ßněhoweje cźeże wußwobodźił, tak so běchu kolije jeno mało pschikrnte. Po naßypje żelesniży stary Hanß, żona a wobaj ßynaj sa ßwětłom ßmokoweje pónowje khwatachu, kotraż trochu nasdala wot nich psches cźmowu nóż ßwěcźeshe. Rěczane bu mało, jedyn mjelczżo sa druhim trypotasche a jeno lěßny strażnik dyß a dyß se ßkowom posbudżowasche: „Ho, ho, pachole, krucże stupacź, to je prawje, je nan rjekł. Takle, Jakubje, wotwosmi macźeri cźežki łamazy ßochor, wsmi, lóżscho na twojimaj ramjenjomaj leži.“

Nětkole běschtej na dobo město jeneje dwě saklowej ßwěży widźecź, s kotrejuż jena ßo sdasche dale pucźowacź, druha pak wosta stejo.

Nětkole běchu stejazemu ßwětku blisko pschischli. To bě palaza ßo ßmokowa pónoŵ, kotraż s boka w ßepi ßněha tcżesche; a rosßwětlesche w padazym a slětowazym ßněhu pschi ßycźazym płomjenju pschedmjet, kotryż bě cżorny a hobrski, so cżaru sawjerasche. „Schto to je?“ stary Hanß sawoła a dwójcy khwatajo do prědka krocżesche; dwazeczi krocżeli hischcże a sadźiwane towarstwo psched hobrskim topołom stejesche, kotryż prěki psches kolije leżesche. „Tole bě każ namakane“, lěßny strażnik wołasche a na sdonk schtoma horje lěsesche, kiž jemu bjes maka hacź do wutrobna doßahasche. Żona żelesniczneho strażnika tu stejesche sastróżena, a każ wschědnje tak też dźenßa, a nětkole ßo krucże do njeho dachu; wona bě ruzy stykknyła a hubje ßo jej pohibowaschtej, każ by ßo modliła.

W tym wokomiku żelesniczny strażnik spěschnje s druheho kónza żelesnizy po naßypje pschikhwata. „Sskawa!“ hižo s nasdala wołasche, „to je prawje wot waß. Jeno wokomik wocźakńcże a poßłuchajcże, schto ja praju“, muż ßo, s mozu ßo wukhodźiwschi, na sdonk topoła lehny a żebi pót wot cźoła trějesche. „Pak je ßo sakomdźił, cźah by tu hewak hižo bycź dyrbjał, ßym tyßaz krocżeli wot ßem ßwoju ßmokowu pónoŵ jako snamjo postajił. Wy ju tak hižo snajecże — ja ßo hnydom saßo wróćźu. Wy pak hakły a hakźki wotrubajcże a sdonk mjersazeho topoła wot horka wotrěsajcże, so mózemy ju ßnadnischo s lokomotivu na stronu sczahnycź, hinak ßo to njehodźi.“

„Prawje tak, prawje“, Hanß wotmolwi a ßo saßo ßekery pschimny, „cźińcże jeno, so dale pschińdźecże.“

„Wy macże tola piku s wobłukom?“ hischcże junu żelesniczny strażnik wróćźo sawoła.

„Wobłukźowu piku?“ stary ßo woprascha, „haj to ßo wě!“

„Ja jeje nimam“, najstarschi ßyn sawoła, „Boscźij dyrbi ju měcź.“

„Ja jeje też nimam“, tón wotmolwi, „myßlach ßebi, so ma ju Hanß.“

„Woprawdźe sabyli“, lěßny strażnik sakhadźesche, „sabyte; Hana, běżcże a dóńdźcże po wobłukowu piku.“

„Dha njech tola poß sawuje“, lěßny strażnik sakhadźesche.

„Hólcźiłko!“ żelesniczny strażnik sawoła a psches topoł skocźi.

„I to, ho!“ stary Hanß ßo ßmějesche a psches sdonk slěse, dha to tola temu w krwi tcźi.“

Żelesniczny strażnik ßwojeju schwarneju hólzow wokoschi a ßebi s pjascźu wocźi setrje. „Bóh waju żohnuj, hólzaj, wój budźetaj we ßwojim cźaßu schwarnaj żelesniczńaj strażnikaj. Nětkole pak, maczi, měj kedźbu na dźěcźi, a wy drusy cźińcże ßwoju wěż a Bóh budże s wami“, a tón muż ßo w nóznej cźmi shubi.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

Miklawsch Andrizki †.

Srudźaza, skoro njewěrjomna powjesć je naß pschekhwatała. Sandźeny pjatk rano je knjes kapłan Miklawsch Andrizki w Žitawje njejabzy wumrjeł. Sserbske pißmowstwo je s nim jeneho se ßwojich snamjenitych sastupjerjow shubiło. Hižo jako Prażski student wón se ßwojimi spißami kedźbliwosć na ßo wobroćźi. Wón bě jedyn najprěńschich ßerbskich narodowzow. Pschi wjele ßerbskich towarschnych wuhotowanjach bě wón lěta dołho wodźazy duch. K spěchowanju ßerbskeho towarschneho żiwjenja wón wjazore hry na ßerbski pschekoży, tak wulku cźinohru „Gero“, wjeßelohru „Cźeßny bończk“ a druhe. Prjedawsche lětniki »Łužicy«, »Katholskeho Pósła«, »Sserbskich Nowinow«, »Krajana« a »Časopisa Maćicy Serbskeje« mnohe nastawki s jeho pjera wopschijeja. Někotre lětniki »Łužicy« a »Katholskeho Pósła« wón ßam redigowasche; wone nam pokasuja, so bě wón s mschtrom ßerbskeho stycła. Haj, wón bě wurjadnje wobdarjeny a pilny spißacźel a połny wótcźinskeho sahorjenja sa ßerbski lud. W prjedawschich létach by wón porjadnje studentske skhadźowanki wopytował. Hischcże dźenßa ßu nam njesapomnite płomjenjaze ßkowa, s kotrymiž wón narodnu myßl w naschej studowazej młodźinje sbudźowasche. A nětko je tónle sněcźniwy rót na pschezo woněmił! Sserbske pißmowstwo na njeho hischcże wulke nadźije stajesche. Hacź runje mějesche wón ßwoje sastojnstwo swonka Sserbow, bě wón tola se ßwojimi myßlemi stajnje w Sserbach. Wón też w Žitawje njepschestawasche sa ßerbske cźaßopißy dźěłocź. W poßlednim cźaßu bě ßo wón na wulki nadawk, na spißanje wobschěrneho němsko-ßerbskeho ßkownika, dał. Pschi tymle dźěle je jemu ßmjertny jandźel pjero s pilneje ruki wsał. W młodych létach, ach pschesahe, pschesahe je Miklawsch Andrizki wot naß schoł. Jeho cźěło rospadnje a sańdźe, tola se ßwojimi spißami, s kotrymiž je ßebi njesapomnity pomnik stajił, wón stajnje żiwy mjes ßerbskim ludom wostanje.

S **Budyschina.** Seniora tudomneho tachantstwa, wjeleßaßkużbneho městopschedßydu Macźizy Sserbskeje a sapißowarja Towarstwa pomozy studowazych Sserbow, knjesa Jakuba Skalu, je bamž sa ßwojeho „tajneho komornika“ pomjenował. Ta ßama cźesć je ßo vikariatskemu radźicźelej kanonikej superiorej Fischerej w Draždźanach dostała. Präses konsistorija kanonikus Plewka je sa bamžowskeho domjazeho prälata pomjenowany.

S Budyschina. Wotrjady Macźizy Sserbskeje (a to rěczespytny, stawisnisko-starożitnostny, narodopißny, hudźbny, belletristiski, wumjelski, wucźenski, wótcźinski, pschirodosnytny, prawisniski wotrjad) smějа ßwoje lětusche poßlednje poßedźenja wutoru 28. dezembra wot dopołdnja 10 hodźin hacź do popołdnja 6 hodźin w „Sserbskim domje“ w Budyschinje a budże ßo na tutych poßedźenjach wo wjele sajimawych a ważnych wězach jednacź. Hdyż drje ßu poßedźenja woßebje sa ßobustawow Macźizy Sserbskeje a sa pschiwißnikow jednotliwych wotrjadow, maju tola k nim wschitzy Sserbja, kotsiž ßo sa nasche wědomosćże a narodnostne należnosćże sajimaju, pschistup a budźa tam w naschej ßrjedźisnje s luboscźu a radoscźu witani, młodźi każ stari, njewucźeni każ wucźeni. Haj, pschedßydstwa jednotliwych wotrjadow tu w „Sserbskich Nowinach“ sjawnje proscha, so by ßo prawje wjele Sserbow na tute poßedźenja seschko, wschitzy budźa radźi widźeni a witani a wschitkim budże ßo tam lubicź. Pschipołdnju w 1 hodźinje budże shromadny wobjed wschitkich wobdźělnikow a wjeczor hischcże po poßedźenjach shromadna sabawa. Duž njech prawje wjele Sserbow do Budyschina pschińdże póndźelu, 28. dezembra, do naschego „Sserbskeho Doma“. —k—

— Parne tepjenje w tudomnej Pětrowskej

zyrkwi je nětko hotowe. Parny kotoł a wuheń staj žo w 20 metrow sdalenym dworje tachantikeje schule stajikoj. S tym je žo zyrkwina architektura njepschemēnjena sdžerža. Runje tak je žo zyrkwiny kharakter snutska njeje połnje sakhował. S pschiprawu dalokeho thermometra je tepjerjej w kóždym czażu mózno, w kotokni žo pschežwēdżicź, w kajkej mērje je zyrkej wutepjena.

— S pschiczinu 50lētneho wobstaczża tudomneje płunarnje (gasowoje fabriki) je mēichczańska rada wobsamkła, 8000 hriwnow, kotrež bychu žo k resp. rowanemu fondej pschipokasacź dyrbjałe, podpieranskemu fondej sa dżēłaczerjow płunarnje, kotsiż žu do nusy pschischli, pschepodacź. S tuteho fonda dyrbja też dżēłaczerjo pschi wodowodże podpieru dostawacź.

— (Nowe wudacże „Spēwneje Radoscże“ a „Czitanki“.) Pschedżydstwo a wubjerk Maczizy Sserbskeje staj wobsamkłej, druhi dżēl „Czitanki“ a „Spēwnu Radoscź“ po namjetach serbskich wuczerjow pschedżēłacź a f nowa czischczecź dacź. Starschi, kotsiż dyrbja nowe spēwanske knižki żwojim dżēczom kupicź, njech f tym hacź do jutrow czakaju. S pschihotowanjom sakskeho knjeżerstwa żu schulske pschedstejiczerstwa serbsko-nēmsku „Spēwnu Radoscź“ w schulach sawjedźe. Nēkotsi wuczerjo w nowschim czażu zyle żamomózuje mēsto „Spēwneje radoscże“ Göthowe nēmske spēwanske knižki wużiwa. Jutry budże žo sażo w tutych schulach „Spēwna Radoscź“ sawjescź dyrbjecź. Sserbjzy starschi žo na to kedżbliwi czinja, so njebychu njetrjebawschi sa Göthowe knižki pjenjezy wudawali. Lokalni schulszy inspektorrjo žo sa to postaraju, so žo w serbskich schulach serbske spēwanje njesacźēri.

W żwojim dalschim jednanju staj žo pschedżydstwo a wubjerk rosżudżikej, w salu Maczicznego doma wulki wiżazy żwēczenik sa wobżwētlenje f płunom a parne tepjenje pschiprawicź. Po polizajskim wukasu njeżmēdża žo sale prjedy sa shromadżenje ludźi wużicź, doniż žo w nich njeje wobżwētlenje pschiprawiło.

— (Powyschenje w sastojństwje.) Naschcho serbskeho krajana, knjesa statneho radżiczela Holana w Nižnim Nowgorodże (w Ruskej), żu sa rektora Mikławskeho gymnasija w Revalju pomjenowali. Knjes Holan je žo hižo na żwoje nowe sastojństwo pschesżydlił. Sswērnemu żynej serbskeho luda w dalokej Ruskej k jeho powyschenju najwutrobnischo sboże pschejemy.

S Porschiz. Sańdżenu njedżelu w pożedżenju tudomneho ratarskeho towarstwa knjes tajny ratarski radżiczel Steiger po poruczności direktorija hornjołużiskeho ratarskeho wokrjeżneho towarstwa jako pschipóinacże sa dołholetne żwērne żłużenje w jenej żłużbje palerjej Ernstej Schmidtej, kotryż je 18½ lēta żwērnje żłużił, żlēborny medaillu f diplomom pschepoda, mjes tym so Schmidtowa *mandżelska sa 18lētne żwērne dżēło pschipósnawazy diplom dosta.* Teho runja žo dżēłaczerka Marja Henczżyna sa 25lētne żwērne dżēło f pschipósnawazym diplomom wusnamjeni. Knjes ryczerstubler Zimmermann nad Porschizami, na kotrehoż kuble żu mjenowani pospochi żłużili a dżēłali, k wusnamjenjenju hischcże nahladny pjenjezny dar pschida.

W tym żamym pożedżenju mējesche knjes ratarski wyschschi komißar Dilger f Budyschina pschednoschk wo „polēpschenju pódy“. Pschednoschk dżak a pschipósnacże namaka. Potom sapißał knjes kantor Hanczka wo shromadnym kupowanju rosprawjesche a namjetowasche, so by towarstwo zentesimalnu wahu kupiło. Tutemu namjetej pak žo napschecźo rēczesche, dokelż by žo tajka waha pschemało wużiła, wożebje dokelż je wotmyślene, na Lētonjanske a Porschitke leżomnoscże wojerske swuczowanischczo położicź. Towarstwowy pschedżyda na to snapischeczíwi, so je žo wón sa to postaral, so žo wojerske swuczowanischczo na mjenowane leżomnoscże njepołoży.

S Radworja. Pschi pólnej honitwje je tu 15 tsēlzow 131 sajazow potsēlało.

S Łahowa. W tudomnym hosczenzu mējesche sańdżenu njedżelu popołdnju żadarske towarstwo sa Łuh a wokolnosczż żwoju mēżaczu shromadżisnu. Po wojewjenju wichelakich sdżēlenjow žo wo najnusnischich dżēłach w żadowych sahrodach w dezembrje rēczesche a žo skasanja na schczēpki pschijimowachu. Knjes wuczer Domaschka na to rosprawu wo shromadżisnje wokrjeżneho żadarskeho towarstwa poda, kotraż bē žo żobotu w hosczenzu „króny“ w Budyschinje wotmēła. Wożebje nadrobnje žo wo postajenju hódnosczże żadowych schtomow po spißu sahrodneho inspektora Braunbarta we Wulkim Hajnje rēczesche. Sczēhowoża debatta bē żiwa Po njej sa pokładnikoweho revisora knjesa Młynka w Sarēczu wuswolichu. — Pschichodna shromadżisna budże 10. januara 1909 we Łusy.

S pola. Sażo hotuja žo **nalutowatnje** Raiffeisenskeho swjazka na podswjazkowu shromadżisnu, kotraż budże tsezi żwjaty dżeń hodow, njedżelu 27. dezembra, popołdnju w 4 hodżinach we Łahowje. Wo ważnosczi a sajimawosczi tutych shromadżownkow żmy kóżde lēto pißali a nochzemy to f nowa wospjetowacź. Duż pscheproschujemy hižo dżenża, hdżež ma kóżdy hischcże czażа dosca, domjaze shromadżisny, wulke kołbaży a podobne żwjedżenje na druhim dnju sarjadowacź wschē żobustawy naschich nalutowarnjow na tutu podswjazkowu shromadżisnu (Unterverbandstag). Też tajzy, kotsiż żobustawy mejżu, żmēdża shromadżisnu wopytacź.

Do Łahowa je wot Radworskeho wulkeho dwórnischcża (psches Hodlež a Mukezy dobre ¾ hodżiny, wot Baczonja (psches Hożłow) pak make pół hodżiny. Sa tych, kotsiż f wosom abo f jēsdnym kołom pschijēdu, wieczor też mēżaczk latarnicźka sażwēczi. Nadżijomnje nam też rjane wjedro pschinjeże. — Duż na sażowidżenje we Łahowje (nēmski Lega)!

S Bukez. Wutoru w nozy żu w domje tudomneho pjekarja Bertholda paduschi pobuli. Se strony sadnjeje dróhi żu żo f woknom do jstwy dobuli a f pjenjeżneho kaschczika 7 hriwnow kradnyli. Paduschi żu po sdaczu ludżo byli, kotsiż żu w Bertholdez domje żwēdomni. K paduschstwje żu żebi runje wutornu nóz wubrali, w kotrejż Berthold njewiecże.

S Łuska pola Pomorz. (Wopuschczene jēsdne koło.) Hdyż tole dny tudomny knjeżi pohonczż najeńka Schmuhla do Pomorz wjeleschе, wón pschi drósy k jenej żłomczinje stajene jēsdne koło wohlada. Hdyż wón f Pomorz wróczo jēdżesche, tam koło hischcże stejeschе. Wieczor wón se schożarjom hischcże ras sa kołom hladacź dżēiche a dokelż żo hischcże pschezo jeho wobżedżeć njebē namakał, jo wón żebu domoj wsa. Koło je hischcże zyle nowe. Ssnadź je żo wone nēhdże kradnyło. Ssnadź je żo paduch bojał, so mohł żo j nim pschemadżicź a je jo teho dla pschi drósy stejo wostajił.

S Budeńcz. Praschenje, hacź ma żo k nētczischej schuli pschitwar pschistajicź, je żo rosriżało. Zyrkwinske pschedstejiczerstwo je żo picheczżiwo temu wuprajiło, so by żo na pohrjebnischczo nowa schula natwarika. Duż żo nētczischa schula powjetschi.

S Jażeńzy. Tudomna katholika Bjeżada mējesche sańdżenu njedżelu żwoju hłownu shromadżiznu f wólbami. Dołholētny pschedżyda, knjes monsignore can. farař Wornař, żo jenohłóżnje sa cjestneho pschedżydu pomjenowa. Knjesa kaplana Delana pschija towarstwo jako duchowneho radnika. Nowy pschedżyda je knjes Sarjenk f Khróscźiz, mēstopschedżyda knj. wuczeŕ Krol, pißmawjedżeŕ knj. Bēlk f Noweje Wjeski, knihownik knj. Ruchtař f Khróscźiz a pokł. dnik knj. Michał Just f Jażeńzy. Też pjecźo wubjerkownizy żo wolichu. Wobsamkny żo, so żo sałożeńki żwjedżeń njedżelu 10. januara 1909 wotdżerżi. — Pschejemy staroślawnemu towarstwu, so by dale rosło a żo roswiwało. Potom móże nam czim móznischo pomhacź, serbsku khorhoj wyżoko dżerżecź a wótzow rēcź a wēru nam schkitacź.

Se Ssmilnoje. Pónd żelu f domu skałarskeho mischtra Marschnera woheń wudyri. Płomjenja drje samochu shascheca, tola tšecha a prēni poskhod staj jara czerpikoj. Pschi wunoschenju domjazeje nadoby je żo wjele wobschkodżiło.

S Rukez. Pschi kowanju konjow w tudomnej kowarni je tudomnemu pohonczej Schwurakej żelesny schpak do wócźka slecźał. Wón je żo żobotu dyrbjał do wocźneje kliniki podacź. Boja żo, so móże widżenje na wócźku shubicź.

S Rakez. We łożu morwu żu sańdżenu żobotu tu bydlazu swudowjenu Hrēchnowu namakali. Hischcże piatk bēchu żonu wo wżu widżeli. Hdyż żużodżo żobotu dopołdnja pytnychu, so je w jejnym domje wicho smērom, ludżo f woknom nuts hladachu a żonu semrjetu wohladachu.

S Wojerez. Wutoru, 22. dezembra, dopołdnja wot 10 hodż. budże žo w hosczenzu „słoteje hwēdy“ f kralowskeje hole, a to f Kißliczańskeho, Nowomēschczańskeho, Rachołnjanskeho, Nowokhołmczańskeho, Czornokhołmczańskeho, Lipojskeho, Horjanskeho, Blunjanskeho a Kmaschtskeho revēra palne a wużitkowe drjewo na pscheżadżowanje pschedawacź.

S Bēleje Wody. Tudomne schkleńczerńnje drje żo strajka njesminu. Ssob tu wieczor żu wschē schkleńczerńnje, w kotrychż żo schkleńza k wobżwētlenju dżēła, żwojim dżēłaczerjam dżēło wupowjedżiłe, dokelż żo tuczi f pożrēdnikim namjetom dżēłodawarjow njespokojichu, so by żo msda mēsto 15, każ bē żo prjedy wotmyślilo, jenoż wo 7½ prozenta ponižiła. Dżēło w schkleńczerńnjach budże żo sastajicź dyrbjecź, jeli so żo dorosumjenje njedożnje.

S Wolschnizy. Hrosnu słóscź żu pschecźiwo tudomnemu kublerjej Kochej skoczicź spytali. Hdyż chżdyschе wón 5. dezembra, na kotrymż dnju bē sawjescźenje wotbēżało, żłomu se żwojeje fajmy na

polu do brózhnje swosyćz, ßo wón Bohlada, so běchu jedyn woklep wuczahnyli a do próidnjenzy saßwěczenu ßwěczku stajili, kotraż bě ßo hižo skoro doßwěczika. Jenoż nětkotrych minutow by trjeba bylo, so by fajma w plomjenjach stała.

Přilopk.

* (Falschowanje piwa.) Hkowne zkonistwo w Kamjenizy (Chemnitz) je 40 fakiskich piwarnjow dla falschowanja piwa s ruskim ßlódkim drjewom wobskorżiło. Jena wikowarnja, kotraż je piwarnjam ßlódke drjewo wobstaraka, smèje ßo teho runja psched ßudom samolwicz. Stollbergska piwarnja, kotrejż bě ßo prènjej 2000 hriwnow khostanja napokożiło, je 52,000 hektolitrow piwa falschowała.

* (Wótra patrona w zigarje.) W jenej restawraziji w Landshucze ßebi pjatk pschipołdnju jedyn wyschschi żelesniski sastojnik zigaru kupi. Hdyż bě ßebi ju lědma sażehlił, wona na dobo rosbuchny a kulka do scżěny s napschecża slecża. Najskerje je jedyn worakowy zigarnik wótru patronu do zigary sawił.

* (Sso sapił.) Pschi jenej hońtwje na knjeżim kuble w Zabelsbergu w Pomorskej běchu honjerjam palenz dali. Dżěła czert Bold ßo jeho tak wjele napi, so ßo wón bjes wědomnja na semju swjese a bórsy po tym na scżěhwki alkoholoweho sażědojcżenja wumrje.

* (Rubjeżny nadpad.) Pola wßy Keja njedaloko Prahi je ßo rubjeżne mordarstwo skuczilo, kotreż je tamniske wobydlerstwo wustrózilo. Hdyż 18lětny pohoncż Wjazßlaw Pjekarek póndżelu rano w 6 hodżinach s mlokowym sapschahom s Keja jędżesche, ßo s kakańzy schtyrjo njesnaczi khłopzy do njeho dachu. Pjekareka s wosa storhnychu a spytachu jemu listnizu, w kotrejż 816 krónow leżesche, rubicz. Pjekarek ßo se sadwělowanjom wobarasche, pschi czimż ßo czeżko srani. Dokelż rubjeżnizy widżachu, so ßo Pjekarek na taike waschnje pschewinycz njehodźi, jedyn s nich schtyri kulki s revolwra do njeho tśěli. Jena kulka Pjekarekowu lěwu ruku lohko srani, druha pak jeho do hkowy trjechi a jeho ßmjertnje srani. Mjes tym druhe wosy pschiędżechu, czehoż dla rubjeżnizy czekanychu.

* (Do ßykanjoweje maschiny pschischoł.) W Mutschenje w Czechach ratał Rynes s njekedżbliwosću do ßykanjoweje maschiny pschińdże a ßo tak czeżko srani, so hnydom na to wumrje.

* (Spieczeńza wojakow franzowskeje zusobniskeje legije.) W Algierskej je ßo 50 legionarow spieczilo a pola Colomb Becher njedaloko marokkowskich mjesow jedyn żelesniski czah sadżerżało. Jedyn s wojakow, kotryż bě ßwojemu leutnantej uniformu wsał a ßo ju woblekł, czahowemu wjednikej falschowany wukas pokasa, so dyrbi jemu czah pschepodacz. S czerwjenymi latorńjemi machajo běchu wojazy wjednika namołwili, czah sastajicz. S czahom ßo franzowski general Vigy a wschelazy druhy offizěrojo wjesechu. Woni podarmo legionarow wobrěczecz spytachu, so bychu ßo k ßwojemu regimentej wróczili. Wojazy pak jim a druhim puczowarjam bajonnet psched wutrobno dżerżachu a jich nusowachu, mjelczecz, hewak pak ßo na żanej woßobje abo ßwójbje njepschepschimnychu. W El Beida woni s czaha wustupichu a w najlěpschim rjedże se ßwojim wjednikom k marokkowskej mjesy wotczahnychu. Wojerska wyschnoscz hnydom sa nimi wojakow pósła, kotsiż czeknjenzow wschitkich spopadowachu.

S Orana ßo wo spieczeńzy pische: Plan spieczeńzy, kotruż je jedyn něhduschi bayerski offizěr naschkarał, bě ßo hižo psched někotrymi dnjemi pschiprawił. Legionaram ßo poradźi, njepytnjeni s kasarmow czeknycz. Woni kasarmsku murju pscheskoczichu. Jeneho legionara, Němza, kotryż ßo w poßlednim wokomiku sarjekny, ßo wobdżělicz, k semi sbichu. Wón posdźischo offizěram pscheradźi, so běchu jeho towarschojo czekli. — Franzowsojo Němzow winuja, so maja w Marokkowskej agenturu, kotraż legionarow namołwja, s franzowskeje wojerskeje ßłużby czeknycz.

Wußudźenja.

Lawniski ßud. Spytaneho jebanstwa dla mějesche ßo wikowar Schmidt s Jenschez samolwicz. Wón bě korbowe twory w Elberfeldże skasał a falschnje wudawał, so budźetaj gmejnskaj pschedstejiczerjej Christoph w Nowej Wßy a Biesold w Jenschezach sa njeho rukowacz. Ssud ßo njemóżesche pscheßwědczicz, so je Schmidt winowaty a jeho wuwinowa.

⨯ Hospodarski pomoznik Robert Bartko w Minakale bě ßłużobnu dżowku Augustu Friedu Giesecker, nětkole w Olbersdorfie bydlazu, dla skschiwdżenja wobskorżił. Giesecker, kotraż bě pola Bartkez ßłużiła, bě ßo doschła a bě Bartka sa nana njemandżelskeho dżěsczа pomjenowa. W scżěhowazym prozeßu dla alimentow bě wona pschißahała, so wona w czaßu podjecza s nikim druhim njebě wobkhadżała hacz s Bartkom. Bartko Giesecker wopaczneje pschißahi a skschiwdżenja dla wobskorżi. Dokelż ßo wupokasa, so je Bartko hižo pschepoisdże skórżbu skschiwdżenja dla podał, ßo hižo teho dla wobskorżena wuwinowa. Wopaczna pschißaha ßo jej njehodżesche dopokasacz.

⨯ Wopißmo sa puczowanske pschemyßko njemějo, bě konjazy wikowar Steinbach se Shorjelz w Suborniczzy rěsniskemu mischtrej Porschi jeneho konja kupjenju posficzik. Dale jeho winowachu, so je wón wuhlowemu wikowarjej Bukanej w Hucżinje jeneho konja pschedał, kotryż dyrbjesche po jeho wudawanjach bjes smylkow a dobry czahać bycz. Bukan bě ßo s konjom sjebał, pschetoż wón njeczehnjesche. Hdyż Steinbacha do pschepytanja wsachu, pschi nim 37000 hr. namakachu. Njedoßahazych dopokasmow dla jeho wuwinowachu.

⨯ Stołpnjanski kawniski ßud bě kublerja F. W. Seiferta s Bühlawa dla panzanja mloka k 100 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił. Do mlyka, kotreż bě wón do mlokarnje wosył, bě wón wospjet tsecżinu wody pschilał. Seifert, każ też statny rěcznik, ßo pschecżiwo wußudej powołaschtaj Psched khostanskej komoru spyta ßo Seifert s tym wurěczecz, so ßu jemu jeho pschiwusni jeho mloku naczinili; wot teho czaßa, so se ßwojimi pschiwusnymi dale njewobkhadża, je jeho mloko dobre. Ssudnizy, ßo wě, jeho bladam njewěrjachu a ßo k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

Khostanska komora. Blidarski pomoznik M. W. Junker s Radworja bě rano 31. augusta na Małowjelkowskej drósy jenu w drohowym pschěrowje leżazu telegrafowu żerdź na drohu sciahnył a pschi żelesniskim pschekhodże jenu warnowansku taflu wotrasył. Kawniski ßud bě jeho teho dla k jastwu na 3 dny a k arrestej na 1 tydżeń saßudźił. Junkerowe powołanje ßo saczißny.

Muischa zyrkej w Budyschinje a jeje wulki pokład.

II.

Pokład w mnischej zyrkwi.

Hdżeżkuli w ßwěcże takе sbytki ßu,
Wo tymi wschelke stare baje du;
Tak wo tej Mnischej zyrkwi baje ßo
Mjes druhimi też tole bajenczko.

Ssrjedź teje nozy k ßwjatom' Michałej
Sso sjewja schaz tej zyrkwje něhduschej.
Tón schaz pak njeje horda debisna
Sa knjeżich s bohateho semjanstwa.

To njejßu pjenjes proste ponowje,
Niz pyschne s dejmantami pjerschczenje,
Sa hordu pychu knjejske rjeczasy,
Niz błyskorjaze drohe woponzy.

We dżěrach woknow, kotreż wukaju
Każ woka won na „haßu bratrowsku",
Sso pokasuja kemschne ßudobja
Se rysy słota, jaßnoh' ßlěbora.

Haj, s rysy słota drohe keluchi,
A se ßlěbora strójne ßwěczniki,
A „Boże martry" wulzy drohotne,
A druhe naprawjenja kemschaze.

Wy na tych bohatstwach ßo dżiwajo
Rjez chzecże: Kak je ßo tych nabrało?
Te něhdy kemscherjo ßu pobożni
Do zyrkwje jako wopor darili. —

'Żno mnosy widżeli te schazy ßu,
Je wsacz ßo njesważili s bojoscżu;
Hlej, ßu 'noż sa teho, każ hroni ßo,
Kiż hrěcha skuczik njeje żaneho.

A dyrbjał-li schtó druhi s khrobła chzycz,
Sso na te poßwjeczeńki naczahnycz,
By hrosnje pytnył, so njej hoła kża,
S czimż hrósba je te schazy wobdała.

Jun' sa nimi je ßahał khrobolak — —
Na haßy rano morwy leżał snak. —
Schtóż s waß 'schcże nihdy niczo shrěschił njej,
Dżi we tej nozy po te schazy ßej!

† Radyserb.

Seelenfreund

& Co.

12 pſchi lawſkich hrjebjach 12

ſ napſchecza měſchczańſkeho dźiwadła,

Jako hodowne dary

poručamoj ſwój ſnaty najwjetſchi wubjerk

porzlina, ſchkleńczanych tworow, lampow,
emaillowaneho ſudobja,
ſudobja ſ lateho żeleſa,
domjazu a hoſpodarſku nadobu,
pychu na bożodźeſczowy ſchtom
woſebje tunjo.

Budyſki ſchokoladowy dom

na ſukelnſkej haſy 1a

porucza

kuſki na bożodźeſczowy ſchtom
ſe ſchokolady a biſkwita,
ff. Pol. żniſki póprjanz,
rjane hodowne wěży w bonbonnierach,
ſłodowe kuſki k pjelnjenju atd.,

khojej paleny Ia. druźiny
punt po 100, 120, 140 a 160 np.,
kakao, lohko ſo rospuſchczazy,
punt po 100, 120, 180 a 240 np.,
taſloſtu ſchokoladu ff. w najwjetſchim wubjerku.

Kedźbu! Do Rakez! Kedźbu!

Filzowe ſtupnje a filzowe toſle

ſa muźſkich, żónſke a dźěczi
ſ poniżenjom płaczišnow wo **15—20%** pſchedawa

Hermann Zawnik,
ſchewſki miſchtr w Rakezach.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 21. dezembra 1908 ma ſo na **Jitkowſkim** revěrje mjes Nowoßlizami a Ralbizami dopołdnja wot 9 hodźin
něhdże **150 loßow rjaneho ſtejateho khójnoweho drjewa,** mjes nimi klozy a twarſke ſchtomy, wužitkowe drjewo a palne drjewo,
60 rjanych khójnowych dolhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ſo do awkzije woſjewja.

Shromadźišna w Jitkowſkej korczmje a na měſtnje, hdźež drjewo leži.

Schmidt & Gottschalk,

pjenježna banka w Budyſchinje.

Kupony na 1. januar 1909

hižo 2 njedźeli do wupkaczeńſkeje termije bjes khóſtow po najwyſchſchim kurſu wupkaczimoj.

Naju **kuponowa** a **effektowa kaßa**
je **njedźelu 20. dezembra popołdnju wot 3—5 hodźin** woczinjena.

Wotewrjenje rěſniſtwa.

Czeſczenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſym w Budyſchinje

na kamjeńtnej haßy 25

rěſniſtwo a pſchedawańnju mjaßowych tworow
ſ elektriſkim cźerjenjom
ſ firmu **Jan Max Kmoch**
wotewrił.

Proſchu, ſo by ſo moje pſchedewſacze dobroczinjwje podpjerało.

S poczeſczowanjom

Telefon 556. **Jan Max Kmoch,**
rěſniſki miſchtr.

W Budyſchinje, 5. dezembra 1908.

Ssym Serb a pola mje ſo ſerbſki rěcźi.

Pjenjeſy na hypotheki

po wſchelakej wyßokoſczi mataj wupožczicź
J. a E. Koban pſchi żitnych wikach 4.

Praktiſke modne **żonjaze ſchicze, běle ſchicze, ryßowanje rěſow, pſchirěſowanje** a **ſchicze ſamßneje draſty** po lohko ſo ſapſchijazym waſchnju wucźi

E. Mikanic
na Židowje pola Budyſchina (w Frankfurcze)
w Beſſerez ſahrodze cźiſło 396.
Holzy móża tam jěź a wobydlenje dóſtacź.

Dźěłaczerjow

pyta **tonowa dźěłarnja** we **Wětrowje** pola Njeßwaczidła.

Drjewjane wobuce

póduſchuje
Otto Heber
na ſerbſkej haßy 9.

Na ſudniſtwje we Wojerezach maja ſo 2. februara 1909 dopołdnja w 10 hodź. leżomnoſcze khěžkarki Marje Wěrikowje w Małym Cźiſku na dyrbjenſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

1000 mk.

na 2. hypotkeku na 15 kórzow wulku żiwnoſcź ſnutſka wopalneje kaßy pyta
Raue w póſtſkej kowarni.

Sſłużobnu holzu,

pilnu, cźiſtu, kotraż ma luboſcź k dźěcźom, hnydom do dobreje ſłużby pyta pſchekupzowa **Hana Käppelowa** na ſeminarſkej haßy.

Moja lětuſcha hodowna pſchedawańnja **woprawdźitych**
Polcźniſkich póprjanzow
je jenoż
— na **żitnej haßy cźiſło 5.** —
Minna Hahnowa
mějecźel: G. Hahn.

Sa ſwoju pſchedawańnju materialowych tworow k jutram 1908 derje wobdarjeneho hólza, ſyna ſprawneju ſtarſcheju, ſa wucźobnika pytamoj.
Ginzel & Riſſcher w Budyſchinje na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Hólcźez, kotryż chce
pjekarſtwo
nawukwcź, jutry wucźbu namaka pola **Richarda Brody,** pjekarſkeho miſchtra na wulkej bratrowſkej haßy 16.

Pjekarſkeho wucźobnika
k jutram pyta **J. Scholta,** pjekarſki miſchtr w Budyſchinje na garbarſkej haßy 10.

Wulka hodowna wustajeńza a wuloßowanje

w ſali „mĕſchczańſkeje ſahrody"

hacž do 23. dezembra t. l.

Wotewrjena dopołdnja wot 9 hodźin hacž do 9 hodźin wječor.

Wuhotowana wot wjele pſchemyßlnikow tudomneho mĕſta.

Bohata wuſtajeńza kóždemu najpſchihódniſchu ſkładnoſcž poſkicža, ßebi dobre, hódne hodowne dary płaczišny hódno nakupicž.

Sala je derje wutepjena.

Wo prawje bohaty wopyt proßy

wubjerk rjemjeßlniſkich jednotow w Budyſchinje.

Brodutruharſkeho wuczobnika k jutram pyta **Jentſch,** brodutruhař pſchi žitnych wikach 7.

Dźĕlaczerjo,

kotſiž móża ſtajnje a porjadnje na dźĕło khodźicž, chzyli ßo ſamolwicž pola **Jurja Höhny** w Bóſchizach pola Njeßwaczidła.

Hdže bydli **Otto Neumann,** prjedy w Hródku na Pforteniſkej dróſy (rĕſnik)? Wo liſt proßy Guſtav Höhna w Hródku (w Łužizy).

Nowolĕtne khartki

ßo ſa tunju płaczišnu hižo nĕtkole czišchcża

w Smolerjec knihićišćerni.

Wotrjady Maćicy Serbskeje.

Pónd́zelu 28. decembra wot dopołdnja 10 hač do popołdnja 6 hodźin změja w „Serbskim Domje" w Budyšinje wotrjady Maćicy Serbskeje swoje lĕtuše poslednje posedźenja, na kotrež wšitke sobustawy a přećelow z tutym należnje přeprošuja **předsydstwa.**

Khwaćanske serbske towarſtwo

změje da-li Bóh **njedźelu 27. decembra,** třeći dźeń hodow, popołdnju w 3 hodź. w Hustec hoſćencu swoje hodowne posedźenje. Dokelž budźe so wo ważnych dypkach jednać, so wšĕ lube sobustawy hač do poslednjeho wočakuja. Hoſćo su wutrobnje witani. **Předsydstwo.**

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje da-li Bóh **njedźelu 27. dezembra** t. l. ſ dypkom 4 hodźin w Gäblerez hoſćeńzu ßwoje mĕßačne poßedźenje, k kotremuž je knjes wucžeŕ Berger pſchednoſcht dobrocžiwje pſchilubił. Hoſćo ßu witani. Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Łahowſka nalutowarnja a wupožczeŕuja

ſměje ßwoju **2. hłownu ſhromadźiſnu ßobotu 26. dezembra** (druhi ßwjaty dźeń) popołdnju w 3 hodź. w Nowakez hoſćeńzu we Łahowje.

Dnjowy porjad: 1. rosprawa, 2. wólby, 3. druhe ważne towarſtwowe należnoſcże.

Na bohaty wopyt pſcheproſchuje **pſchedßydſtwo.**

Wot 23. hacž 26. dezembra ßym ſapucžował. Knjes dr. Pühler we Wósborku mje w nuſnych padach ſaſtupuje.

Dr. Weichert w Barcže.

Sjawny dźak

hojazemu magnetiſeurej knjeſej H. Thomaſej

w Budyſchinje na ßukelniſkej haßy 1a.

Dźenża w hodownym cžaßu, kotryž mózu po Waſchim tak wuſpĕſchnym hojenju druhi krócž ſtrowa a cžiła docžakacž, mje hnuje, ßo Wam wutrobnje dźakowacž.

Hody 1906 bĕch w ſtyſknych ſtaroſcžach, dokelž mózach njedźiwaizy wjele nałożenych ßrĕdkow jenož ſ wulkimi boloſcžemi po krocžałkach poſtupowacž. Wšĕbje w prawej nohy, wot pjaty hacž do kolena ſacžeŕkej, bĕchu boloſcże drjenjoweho cžuwoweho ſahorjenja tak wulke, ſo njebĕchu wutracž. Mĕßazy dołho nałożene parjenje, ſawalenje, maßaża, elektriziteta, drohe ſpezialne wobalki atd. mi žaneho volĕpſchenja njepſchinjeßechu, hacž ßo tónz februara 1907 na knjeſa **Thomaſa** wobrocžich, kotryž mje po 14 dnjownym hojenju doſpołnje wuſtrowi, tak ſo mózach 2 mĕßazaj poſdźiſcho bjeſe wſchĕch boloſcžow na Cžornobóh a wrócžo bĕžecž. Tež mojeho muża a ßyna je knjes Thomas ſ tym ßamym wuſpĕchom hojił.

Wuſnawam ßo, ſo ßym ßo tehdy khĕtro bjes nadźije dr. Waſcheho hojenja dała a ßo dźenża cžim bóle wjeßelu, dokelž ßo khoroſcž, Bohu dźakowano, njeje wrócžiła.

W intereßu ſa cžeŕpjaze cžłowjeſtwo ſ zyłej wutrobu ßebi pſchejo, ſo by ßo jich prawje wiele ſ dowĕrjenjom na hojazeho magnetiſeura Thomaſa wobrocžiło, kóždemu rad nadróbniſche wukajam.

W Budyſchinje, 10. dezembra 1908.

Pſchekupzowa Scholcžina
na Wettinſkej dróſy.

Kuchaŕki, ſtwinſke a ßkužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotrocžkom, ßrĕnkow, rólnuch pohonczow, wolazuch a dźĕlaczeŕſke ßwojby pyta hnydom abo k nowemu lĕtu pſchiſtajeŕka **Görlichowa** na ßukelniſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w cžrijownі knjeſa Heinr. Mohra.

Jedyn wucžobnik

ßo ſa jutry 1909 ſ pichtihódnymi wumĕnjenjemi pyta pola **C. Straussa,** ſchewſkeho miſchtra w Budyſchinje n. Bismarckſkej dr. 16.

Pjekarſki wucžobnik

ßo t jutram pyta na Lubijſkej dróſy cžiſło 22.

Dźak.

Sſo wrócžiwſchi wot rowa naſcheho lubeho ßynka

Pawołka Kurta,

kotrehož je Bóh luby Knjes po krótkim žiwjenju do ßwojeho njebjeſkeho raja wotwołał, hnuje naß, wuſkodoſtojnemu knjeſej fararjej **Waltarjej** ſa troſchtopołne prĕdowanje, teho runja kmótram, pſchećelam a ßuſodam ſa kaſchcžowu pychu a ſa wſchu wopokaſanu luboſcž najhłubſcho ſacžuty dźak wuprajicž.

Hłubokoſrudźena Schubertez ßwójba
w Njeßwaczidle.

(K temu cžißku ſchtyri pſchiłohi.)

Prěnja pschiłoha k czišku 51 Serbskich Nowin.

Sobotu 19. dezembra 1908.

Płaczišny réšneho słoła na Prażanskich serbskich wilach.

14 dezembra 1908.

Płaczišny po zentnarju a hriwnu M.

Ekótne družiny a wosnamjerkjenje.	Žiwe waha	Réšne waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje réšneje hódnosće hač do 6 lět	40—43	76—79
awstriske	41—45	77—81
2 młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	36—39	72—75
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	32—35	65—71
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	27—31	57—62
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje réšneje hódnosće	38—42	70—74
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje réšneje hódnosće hač do 7 lět	34—37	65—69
3 starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	30—33	60—64
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	25—29	55—59
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48—54
Byli:		
1 połnomjaßne, najwjetšeje réšneje hódnosće	38—41	70—73
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	34—37	66—69
3. ßnadnje pizowane	30—33	62—65
Čelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	46—51	78—81
2 ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—47	74—77
3. ßnadnje wuwite wot zyza	38—43	68—73
Šwinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich schižењow w starosty hač do $1\frac{1}{4}$ léta	54—55	69—70
2. mjaßne	52—54	67—69
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundroßy	48—51	63—66

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje:	W Budyschinje 12. dezembra 1908 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju. 17 dezembra 1908 wot hr	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica . . . běła	—	—	—	—	9	60	9	90
" . . . žołta	—	—	—	—	9	—	9	30
" nowa	9	55	9	73				
Rožka . . .	—	—	—	—	7	80	8	10
" nowa	8	13	8	25	—	—	—	—
Jećmjeń . . .	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows . nowy (50 kilogr.)	7	60	7	80	7	—	7	50
Hroch . . .	10	—	13	—	11	—	11	50
Woka . . .	8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły . . .	15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka . .	19	50	20	—	20	—	22	—
Běrny . . .	2	—	2	50	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr.	2	60	2	70	2	50	2	70
Pšenična muka 50 "	11	50	19	50	—	—	—	—
Rjana muka . . 50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	50	3	80	2	40	2	80
Ssłoma . . 100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Proßata 792 schtuk, schtuka	9		22					—
Pšenične wotruby (50 kilogr.)	—		6	25	5	75	6	50
Rjane wotruby	—		6	25	6	50	7	—
Pšeničny gris	—		6	25				
Rjany gris	—		7	25				

Na bursy w Budyschinje pšenica (běła) wot — hr. — np. hač — hr. — np., pšenica (žołta) wot 9 hr. 75 np. hač 10 hr — np., rožka wot 8 hr. 25 np hač 8 hr. 50 np., jećmjeń wot 9 hr. 30 np. hač 9 hr 50 np., wows wot 7 hr. 75 np. hač 7 hr. 95 np.

W Budyschinje płaczeše: kórz pšenicy (běła) po 170 puntach — hr — np hač — hr — np., žołta — hr. — np hač — hr np., nowa: 16 hr. 24 np. hač 16 hr. 54 np., kórz rožki po 160 puntach — hr. — np. hač — hr — np. nowa: 12 hr. 91 np. hač 13 hr. 20 np., kórz jećmjenje po 140 puntach 13 hr 02 np hač 13 hr. 30 np.

Wiczne płaczišny w Namjeńcu.

17. dezembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rožla wot 7 hr. 70 np. hač 8 hr — np., pšenica wot 9 hr. 60 np. hač 9 hr. 80 np., jećmjeń wot 8 hr. 50 np. hač 9 hr. — np, wowß wot 7 hr. 60 np. hač 8 hr. — np. jahły wot 4 hr. — np hač 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., ßyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 60 np., ßłoma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., butra (1 kilogr.) wot 2 hr 60 np. hač 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonu 18. dezembra: Pomročene, cžopko.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 4. njedželu adventa rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerśku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda ßerbśke a w 10 hodź. němske prědowanje. — Tydźeńske sastojnske dźeła smeje farar Räda.

Boži dźeń smeje rano w 7 hodź. duchowny Tischer ßerbśku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda ßerbśke a w 10 hodźinach němśke prědowanje. Zyrkwiny khor spewa: „Hlejcže, ja wam pschipowjedam wulke wjeßele", wot G. P. Weimara.

2. dźeń hodow smeje rano w 7 hodźinach farar Räda němsku spowjednu rěč, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Tischer němśke a w 10 hodźinach ßerbśke prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł, Jana Handrija Hanuscha, žiwnoscćerja w Czichońzach, ß. — Richard August, Jana Augusta Sterzela, dźełaczerja w Bobolzach, ß. — Marja Lina, Gustava Emila Wiczasa, fabrikarja we Wulkim Wjelkowje, dź. — Emma Gerta, Ernsta Arthura Fausta, kublerja w Hornjej Kinje, dź. — Olga Margareta, Khorle Ernsta Zida, kublerja w Bórku, dź.

Zemrjeli:

W Michałskej wożadze: 14. dezembra: Ernst Bjedrich Donath, dźełaczer se Ssrjedźnych Bjedrichez, we wokrjeßnej khorownji na Židowje, 74 l. 9 m. 24 d. — Hana Ramschez, dostawarka invalidneje renty w Jeńkezach, 73 l. 9 m. 10 d.

Zyrkwinske powjesće z Hodźija.

Njedźelu 4. adventa smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan ßerbśku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt ßerbśke a w 10 hodźinach němśke prědowanje.

Božu nóz budźe wjeczor w 7 hodź. ßerbśka liturgiska Boża ßłužba po knižkach „Boża nóz".

Boži dźeń smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin duchowny Voigt ßerbśku spowjedź, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan ßerbśke a w 10 hodźinach němśke prědowanje.

2. dźeń smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin farar Kschižan němsku spowjednu wucžbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin duchowny Voigt němśke a $\frac{3}{4}$10 hodźin ßerbśke prědowanje.

Zyrkwinske powjesće z Budeštez.

Njedźelu 4. adventa smeje farar Domaschka rano we 8 hodźinach ßerbśku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja w 9 hodź. ßerbśke a $\frac{1}{2}$11 hodźin němśke prědowanje.

Schtwórtk jako na patorżizu smeje duchowny Boitz wjeczor w 7 hodź. ßerbśku Božu nóz. Khor spěwa: Czicha nóz", wot Fr. Grubera; „Ja s njebjeß dele", wot Hejtmanna a „O najwjeßelschi", fizilianski ludowy spěw.

Boži dźeń smeje duchowny Boitz rano we 8 hodźinach němsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodź. němśke a $\frac{1}{2}$11 hodźin ßerbśke prědowanje. Khor spěwa: „Wyńkaj ßyła wuswolena", Zionśke hłoßy czo. 32. Psched zyrkwinymi durjemi ßo kollekta sa woßadnych khudych sběra. — Boži dźeń popołdnju w 5 hodźinach smeje farar Domaschka němsku Božu nóz. Khor spěwa: „Czicha nóz", wot Fr. Grubera; „Ja s njebjeß dele", wot Hejtmanna a „O najwjeßelschi", ludowy spěw.

2. dźeń hodow smeje farar Domaschka rano we 8 hodźinach ßerbśku spowjedź, duchowny Boitz dopołdnja w 9 hodźinach ßerbśke a $\frac{1}{2}$11 hodźin němśke prědowanje.

Wuwjaczne poskiczenje.

Rad ßo wuživaze woprawne

„Dürkoppske" jěsdne koła

hač do **hód** po **wuwjaczných płaczišnach** pschedawam a hischcže pschi sapłaczenju s hotowymi pjenjesami 5% rabatta dawam.

Płaczišny ßu wurjadnje niske.

Dostanjecže jěsdne koło 20—30 mk. niže płaczišny, sa tele koła postajeneje. **G. Urban** w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Sastupjer Bielefeldskich jěsdnych kołow

prjedy **Dürkopp & Co.** w Bielefeldže.

Dobre jěsdne koło je najlěpschi hodowny dar.

Pschihłuschne a narunanske dźěle jěsdnych kołow tunjo.

Imperial pneumatik, prěnjoklaßny wudźěłk s jenolětnym rukowanjom po 5 mk. 50 np

Jako **dar k Božemu dźěśu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacź knižki **s pišanymi wobrasami** a se ßerbśkimi schtuczkami

1. sa starsche dźěći:

Schescherjaczk a schescherjawka.

2. sa mjeńsche dźěći:

Wobraski sa pěkne dźěći. — Pěknych dźěći wjeßele.

Kupne a druhe wuczinjenja, liscziny wscheje druziny, prostnowne pißma wo wobhnadzenje atd. formindske sliczbowanja, dankowe reklamazije, testamenty, srjadowanje sawostajenstwow, schnamanje zadankow atd., kupowanje a pschedawanje lezomnoscziow, saradzenje hypothekow.

J. & E. Kohan, prawny burow
pschi zitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj tež serbski. —

Kožowy tuk,
kopytny tuk,
kolomas,
maschinski wolij
najlěpschi a najtuńscho poruča
Arthur Grubann
pschi drjewowych wikach 8.

Kakao

wubjerne druziny, punt po 90, 1,—, 1.20, 1.60, 2.—, 2.40, 2.80,
wowßny kakao punt po 80 a 100 np.,
warjeńska schokolada
punt po 75, 80, 90 a 100 np.,
schokoladowu muku punt 90 np.
Jědznu schokoladu.
Zane luxusowe sawalenje! — Wubjerna njepschetrjechena druzina. Roseńdzaza nĕžnosćz punt po 1.30, 1.50, 2.—, mustry s njeje darmo. **Schokoladowy kontor**
Moritza Schmidta
pschi mjaßowych jědkach 1.

Praktiske hodowne dary

jako:

mjaßorubaze maschiny,
rybowaze maschiny,
khosejowe mlyny,
platowanske swony,
taflojte a hospodarske wahi,
wuhlowe kaschcze,
dzĕczaze ßanje,
kascheze sa kopjenowu pilu a grat,
ßmykacze por hizo po 75 np.,
stejaki sa hožodzĕsczowy schtom
hizo po 65 np.
najlĕpje a najtuńscho kupujecze
pola

Augusta Heyny
na kamjentnej haßy 12 **w Budyschinje.** na kamjentnej haßy 12
Ssym Serb, sa mje ßo serbski rĕczi.

N. Gall naslĕdnikaj

Schröter & Fickler
wosowa fabrika
w Budyschinje
poruczataj se składa **dwojokolate wosy, honťwinske wosy, faetone** se saczinitym krywom, **polne wosy.**

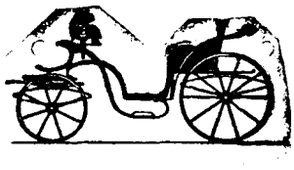

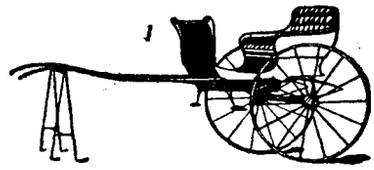

Jenož ßamßny wudzĕłk. Wosowe latarnje jako hodowne dary.
Najwjetschi wubjerk.

Winowa pschedawarnja
Pawoła Giebnera
w Budyschinje

na bohatej haßy czißło 18 s nutskhodom na theatrowej haßy
poruča ßwoje derje wothladane
bĕłe a cžerwjene wina, Portske wino, Malagaske, Tokayske, Madeiraske, Sherryske a druhe lĕkarske wina atd.

Wot sapoczatka mojeho dwazyczilĕtneho wobstacza ßym ßo pschezo prózowal, **jenož woprawne wino** pschedawacz, kotryž je strowosczi spombžne.

Dokelž w tsjoch pinzach: **w radnej khĕži,** na **kotolskej haßy** a na **bohatej haßy** sestojeny **jara wulki sklad** wudžerzuju kotrež ßo s wudawkami sa puczowanje njepodroža, mózu **wino s wjetschimi hromadami**
k kwaßam a druhim **ßwjatoczносczam** ßo hodzaze, tuńscho pschedawacz, hacz hdyž ßebi jo direktnje wot Rheina, Mosela atd. póßlacz dadza. Pospytanje tych pschetrjebarjow, kotsiž hischcze moje wina njesnaja, wo tym pscheßwĕdczi.

Wažne sa nawoženje a njewjesty!

Składnostna kup.
Dla wuprósdnjenja mojeho hobrskeho składa a dla pschiprawjenja ßamßneje dźĕłarnje

wschĕ pólstrowane wězy

po **poniženych placzišnach** wupschedawam.
Dale na wschĕ druhe meble **woßebity rabatt** dawam.
S dobom ßwój bohaty skład **hodownych darow** kóždeje druziny poruczam.
Sprawne poßłużenje! **Tunje placzišny!**

Th. A. Wällnitz naslĕdn.
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 9 delka a po 1 skh.
Wobhladanje tež bjes kupjenja.

Otto Preuß

(mějeczel **Karl König**)

na žitnej haßy 4 **w Budyschinje** na žitnej haßy 4.

S wulkim, jara dobytknym wotsamknjenjom

symskich paletotow, symskich jupow

ſ wodu njepschepuschczatych koßmikowych tkaninow, **pelerinow do wjedra,** kaž tež **tolstych symskich tkaninow,** je mi mózno, mojim czeſczenym wotebjerarjam **wurjadnje tunje placzisny** postajicz,

tola jenoz tak dołho hacz ſtlad doßaha,

žonjaze a holczaze žaketty

nětkole postupjeneho czaßa dla ſa wjele niże placzisny.

Schtóž nětkole kupi, ßebi pjenjesy ſalutuje.

Otto Preuß

(mějeczel **Karl König.**)

Czěſku brunizu

(wuhlo)

Slokomorowske ſalonowe, worjechojte a kóſtkojte brikety,

ſchleſyſki koaks

po tunich dnjowych placzisnach poruczataj

Kühnemann & Richter

na Bismarckſkej dróſy 7. Telefon 225.

We Wettinſtim dworje na kamjentnej haßy. **Na ſadnjej bratrowſkej haßy 2.**

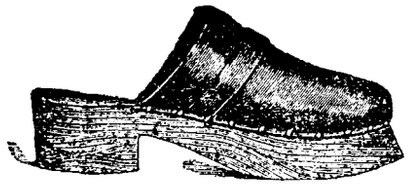

Schtóž chze ßebi

drjewjanzy,

drjewjane a filzowe ſtupnje

a tež

kožane czrije

tunjo nakupicz, njech ßo direktnje do **drjewjanzarnje**

Oty Hebera

na ßerbſkej haßy 9 wobroczi.

Drjewjanzy a drjewjane ſtupnje ßo ßaßo póduſchuja.

Njeje žaneho wužitniſcheho

hodowneho dara,

kotryž by ſ dobom praktiſka trjebanſka wěz była, dyžli

ſtupnje a ſchkórnje.

S tajkim darom pſchihotuje ßo ſawěſcze kóždemu

hodowne wjeſele.

Kristellerec črijownja

je najpſchihódniſche kupowanſke žórło ſa

trajne ſchkórnje na drohu,

kotrež nohu pſche mokrotu a ſymu wobarnuja.

Woßebje k hodownym daram ßo pſchihodžaze

woßebne czople podſchite domjaze a puczowanſke wobucze, wobucze na bal a do towarſtwa, filzowe ſtupnje a tofle,

filzowe, pjelſczowe a liſchcze ſchkóruje,

gumijowe ſtupnje a gamaſche.

Hobrſki wubjerk. Jara tunje placzisny.

Po hodžoch je dowolene ſaměnicz.

Pawoł Kristeller,

prěnja a najwjetſcha czrijownja w Budyſchinje.

Sałożene 1879. Sałożene 1879.

W Budyſchinje, na bohatej haßy czo. 29.

Telefon 168.

Najwjetſchi wubjerk

kraßnych hodownych darow

po wſchěch placzisnach.

Woßebje:

pjelnjene kartony,

Lübeckſke marzipanowe torty,
Königsbergſke wutroby,
marzipanowe jědže,
= **plody,**
= **warjenja,**
= **plezy,**
= **ßwinje**

atd. atd., kaž tež

woßebne kuſki na bożodžeſczowy ſchtom,

a **czerſtwe mjedowe tykanczki**

poruczа

W. Müller, konditor

pſchi póſtiſtim namieſcze.

Ia. **Hodowne łotacze,** w Parſu a Winje je ſtotej medaillu wumamjenjene.

Rozeßłanje porjadnje do wſchěch ſtron.

Wotewrjenje drogowych klamow.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſym

w Budyſchinje na ſeminarſkej drózy 8

pſchedawańju ſ wulka a ſ mała

ſa drogi, chemikalije, laki, barby, wſchě ſwobodnemu wobkhadej pſchewostajene ſpezialitäty, parfümerije, toilettowe wězy,

kaž tež **wſchě wězy k wothladanju khorych**

ſ firmu

krónſka drogerija, Arno Käppel

wotewrił. Budu ſo horliwje prózowacź, ſo bych naſhonjenja, w dołholětnej dźěławoſczi w ſwojim powołanju nabywane, do ſłużby mje poczeſczowazych wotebjerarjow ſtajał.

Budu ſo ſtajnje prózowacź, ſo bych ſebi dowěrjenje ſ podawanjom **bjesporočznych tworow** pſchi najkedźbliwiſchim poſłużenju dobył a ſdźerżał a najſdwórliwiſcho proſchu, moje nowe pſchedewſacźe dobroczińwje podpjeracź.

S poczeſczowanjom

Telefon cźišło 676.

Arno Käppel, krónſka drogerija.

Moje

wulke hodowne wupſchedawanje

je ſo ſapoczało.

Wſchě wotdźělenja mojeho ſkłada ſu na **najbohatſcho** wuhotowane, a kóždy kupz jenoż cźerſtwe, hódne twory po **najtuniſchich** płaczińnach namaka.

Woſebje ſkładnoſtne kupje, tak dołho hacź ſkład doſahaja:

1 dźěłba **bluſow, ſuknjow, wobleczenjow** ſa dźěcźi po poniżenych płaczińnach.
1 dźěłba **bełych żonjazych ſchatow** wo 1/3 poniżenych.
1 dźěłba **ſchorzuchow** po 25 np.
1 dźěłba **paſzow** po 25 a 50 np.
1 dźěłba **barchentowych ſuknjow,** cźežka twora, ſ volantami a ſchwarnymi wołmjanymi wobłukami po 1 mk. 45 np.
1 dźěłba **wołmjanych ſokow.**
1 dźěłba **dźěcźazych khapow** po 75 np.
1 dźěłba **ſpaniſkich pſchikrywow** po 80 np.
1 dźěłba **twjelkow a wutrewaniſkich rubiſchczow.**
1 dźěłba **zwjernowych zankow,** 50 metrow 1.25 } hódne meter po 8-10 np.
1 dźěłba **ſchatowcho wobſhadźenja,** 50 metrow 1.25 } hódne meter po 8-10 np.

Dale poručam:

połwołmu 16 ſuper. **ſokowu wołmu hwězdnu wołmu Schmidtowu wołmu**
1/2 punta 80 np. 1/2 punta po 1.13. 1/2 punta po 1.35. 1/2 punta po 1.50.

4 % rabatta, tež na wołmjane pſchedźeno.

Schwalcźe **10** %, wikowarjo najniżſche en gros-płaczińny.

Walter Noebel na bohatej haßy 14.

60 ſjednoczenych pſchedawarńjow ſ něhdźe 15 milijonami wobrota. Ssamžne kupowarńje abo ſaſtupjenja we Wrótzławju, Barlinje, Kamjenizy, Annabergu a Plawnje.

Kosaze kože,

howjaſu kožu, wowczu kožu, wowczu wołmu, kaniklaze kože, czelaze kože,

kaž tež wſchě druhe kože po najwyſchſchich płaczińnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſerbſkej katholſkej zarkwi a pſchi żitnych wikach 11,
ſ napſchecźa „ſkoteje hwězdy".

Linoleum-

teppichi a běhacze

w 5 wulkoſczach

w inlaidze, granicze abo **pocziſchczane.**

Wójkowany plat, gumijowe deki, podłožkowe tkaniny

kupujecze najtuńſchto poła

Kurta Wällnitzy

na ſukelnſtej haßy 9.

Pośpyt pſchekhwatnje!

Pratana

je najlěpſche narunanje ſa butru a wubjerne k pjeczenju. Kołacze ſ njej kraßnje ſkodźa.

Punt jenoż po **90 np.**

Fabrikiſki ſkład:

na Hoſchiz haßy 14.

Wotewrjene wot 8—1/2 1, 2—8. Njedźelu ſamknjene. Na wěy ſo ſ póſtſkim doběrkom franko ſcźele.

Bruno Beutner

w Budyſchinje pſchi dwórniſchczu, piſarńja ſa ſeſtajenje **kupjow, teſtamentow, liſtinow** wſcheje drużiny, wobſtaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pſchedawanje leżomnoſczow,** ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow a dźělenja herbſtwow, na pſcheßadźowanje pſchedawanje leżomnoſczow, ſwědomite wukaſanje we wſchěch prawnych wězach. Dokelž ſym dołhe lěta ſ rěčnikowym ſekretarom był, ſo najlěpſche wobſtaranje ſarucza.

Hotowe
poßleschcza
najlěpschu tworu bjes procha,
punt po mk. 2.—, 2.50, 3.—,
3.50, 4.—, 4.50 a 6.—,
hotowe poßleschcza,
pscheschiwane
pschikrywy (deki),
wupjerkowe tkaniny,
pißane zychi,
ložowe płachty,
jara płaczißny hódno porucza
Curt Wällnitz
na ßukelnjskej haßy 9.
Telefon czißko 405.
Njewjesczinske
poßleschcza.

Pißarnja
ßa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentiske a ßawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy czo. 1
po 1 skhodže, hosczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Hodowne dary.

Pschi nakupowanju hodownych wězow jako woßebje płaczißny hódne poruczam:

Dżěczaze khapy

ße ßukna, plyscha a lodowych mjedwjedżowych tkaninow, modnych faßonow,

rukajzy, schtrympy, soki.

Schórzuchi,
dżěczaze wißaze,
běłe, pißane a czorne.
hospodarske schórzuchi
ſ paßami,
pyschne schórzuschki
běłe, pißane a czorne.

Spódnje ßuknje
ße **ßukna, moireja**
a **ſatina** podschite,
pschistojnostne
spódnje ßuknje.

Schtalty
ße ſpiralnymi pjerami
a ſ gumijowymaj
bokomaj
po kóżdej płaczißnje.

Krawaty :: khornarje :: manschety.
Normalne a barchentowe schaty
∴ ßa ſroſczenych a dżěczi po kóżdej płaczißnje. ∴
Wołma dobrych družinow.

Leopold Posner

na bohatej haßy 4 **w Budyschinje** **w starej póſczo.**

!!Anker-!!
Schijaze maschiny **dobre a tunje** ſ pjecz=lětnym rukowanjom hižo po **55** mk.
Zimaze maschiny
dobre a tunje porucza
Ernst Scholze
na hornczerskej haßy 28.
Ankerske dźěłatnje 55 000 schijazych maschinow létnje ſhotowjeja.

Heinrich Lange

pschi zitnych wikach 11 **pschi zitnych wikach 11**
ſ napschecza ſkoteje hwězdy
porucza ßwój wulki ſklad
hotowych pjelſczowych tworow
kaž tež wſchěch družinow **kožuchow k podschiczu**
a **k wobßadżenju** po tunich płaczißnach.
Klasanki po měrje, kaž tež **pscheschicze** ßo na najlěpje wobſtara.

Božodźěſczowe dary,
dary k kwaßej, k ßlěbornemu kwaßej
a k narodninam
poruczam w najbohatſchim wubjerku
w **porzlinje, kamjeninje, schkleńzy. majolika** a **nippes.**
Klanki (póły)
ſdrafczene a **njeſdrafczene,**
klankaze czěła, klankaze hłójczki,
dokelž tele wězy njechcham wjazy dale wjeſcz. pschedawam je
ſ 20% rabatta.
Klankaze ſerwißy w bohatym wubjerku.
Hermann Gläsel
w Budyschinje
pschi lawſkich hrjebjach 4 **w „Serbſkim Domje".**
Tunje płaczißny. ——— Swědomite poßkuženje.

Woßebite poſkiczenje ſa hodowne kupowanje.

Wotdżělenje ſa bydlenſke wuhotowanje.

Teppichi

nĕkotre ſta ſtajnje na ſkładze, mjes nimi nĕkotre woßebje płaczišny hódne kruchi.

Reformſke teppichi a bĕhaczе
ſ włoßoweho pſchedżena, jara trajne a wurjadnje praktiſke.

Woprawdże drohotne

koże a kożowe teppichi

ſ hłowu a bjes njeje, jara ſajimawe ſa ſnajerjow.

Jendżelſke angoraſke a chineſke koſaze koże
zyle pſchekhwatajzy tunje we wſchĕch wulkoſczach.

Linolejowe teppichi

cżiſchczane a runje pſchemuſtrowane.

Płyſchowe, ſzuknjowe a fantaſijowe pſchikrywy, | **Diwanſke pſchikrywy** hacz do 150 hriwnow.

ſpanſke pſchikrywy,
bawłmjane, połwołmjane a wołmjane.

Pſchikrywy ſ wjelbludowych koßmow,
lĕkarjo huſto ſa „najlĕpſche“ ſpanſke pſchikrywy wukhwaleja.

Wulki ſkład wot 13—38 mk.

Pucżowanſke pſchikrywy, pucżowanſke płaidy.

Draſtne a bluſowe tkaniny

knjeżaze nowoſcze, każ

woßebne **żonjane ſzukno,** | **cheviotу,** każ tež druhe

jenobarbny ſatin apartnych barbow, | cżiſtowołmjane tkaniny po jendżelſkim ſzłodże,

muſtrowane tkaniny ſa drohu a towarſtwo | **cżorne draſtne tkaniny**

ſzu w pſchekhwatazym wubjerku namakacz.

Jendżelſke bluſowe flanelle
ſzu ſa lĕto 1909 hižo doſchłe.

Jenotliwe wobleczenja a ſbytki
wjele niże płaczišny.

Połhotowe wobleczenja
—— ſ mulla a tülla po kóżdej płaczišnje, ——
wyßokowoßebne wuſchiwane.

Brüſſelſke wobleczenja
połhotowe bluſy
żadny wulki wubjerk.

Gardinowe wĕzy.

Płatowe garnitury, ſawĕſchkowe tkaniny
wot najjednoriſcheho hacz k najdoſpołniſchemu wumĕlſkemu ſzłodej.

Soſowe puzaki, puzakowe płaty.

Ruczne dżěła

w małych pſchikrywkach, bĕhaczach, milieu=pſchikrywach.

Japanſke, chineſke a druhe zuſokrajne wuſchiwane pſchikrywy, pſchekhwataze wulki wubjerk.

Wotdżělenje ſa ſchaty a ſchatowe tkaniny.

Na poniżenje płaczišnow je ſzo hižo dżiwako.

Blidowe ſchaty w 9 drużinach:
Ruby na ſkładze 115 cm hacz 400 cm dołhe ſ najnowſchimi muſtrami.

Wurjadne tunje je moje

domapſchedżene ſzukno

	120/125	120/150	130/170	62/62
po	1.00	2.15	2.75	duz. 6 mk.

Cżajowe a khoſejowe pſchikrywki,
bĕłe a piſzane, ſ rubom a bjes njeho hacz 4 m dołhe.

Piſzane khoſejowe pſchikrywki ſ modnymi wumĕlſkimi muſtrami, bawłmjane a płatowe.

Lożowe ſchaty.

Bĕłe ſzmuhaty **płat,** hižo wjele lĕt pola mje ſawjedżeny wudżĕłk, zycha ſ hłowakom 5.20 mk.

Bĕły poßleſchcżowy płat hacz do najwoßebniſchich drużinow.

Wumĕlſke wuſchiwane **hordoſne ſchaty** ſ Louſiana=ſkeho ſzukna a płata.

Piſzane zychi. Zychi ſ hłowakom 3.95 mk.

Lożowe płachty, hotowe ſeſchite.

	Dowlaſowe		połpłatowe		cżiſtowołmjane	
po	2.25	2.90	3.25	4.40	4.90	7.65

Wupjerki jenoż ſaruczene pjerje njepſchepuſchczate po 6 wſchelakich płaczišnach.

Julius Hartmann ſzyn w Budyſchinje.

Na smuskownej lawskej haßy 6.

Gustav Thunig w Budyschinje.

Założena 1865. Telefon 648.

Najwjetscha a najstarscha pschedawarnja w Budyschinje

porucza k pschedstejazym hodam w **njedoszehnjenym wubjerku,** w **najwoßebnischej, krenjej** a **najtunischej druzinje:**

Ia klanki (pópy) **s kulatymi shibadłami a czélne klanki,** wobleczene a njewobleczene,
klankaze hlowy, czéła, stawy, perrüki, klankaze stupnje, schtrympy, schaty,
klankaze schaty wschěch druzinow.

W ßamßnej klankazej porjedżerni porjedżenje wězywustojnje a tunjo! Friserowanje klankow. Woprawne włoßowe perüki ßo s pschidaczom ßamßnych włoßow tunjo shotuja.

Klankaze stwy, meble sa klankaze stwy, **klankaze khamory a komody,**
Ikankaze kuchinje, kuchinske meble a nadobu, **rodlowanske a dżěczaze ßanki,**
pjezaki, porzlinowe, emaillowane serwißy, **dżěczaze pißanske pulty,**
klankaze sportske wosy, klankaze wosy, **dżěczaze meble.**

Ia żelesnizy, s hibanjom a bjes njeho, **żelesniske wobstatki.**

Laterna magica, wobrasy sa laternu magica, pschemenjenske wobrasy a barbowe hraje.
Kinematografy, s dobom tez laterna magica jenotliwe filmsy.
Parne maschiny, pschipowěschite modelle.
Elektro-motory, wschelakich wulkoszow.
Klamy, wahi, tysy, tity atd.
Twjerdżisny, wojaki, kanony.
Hródże jednotliwe wosy a konje.
Wojerske wuhotowanja, helmy, lazy, tschelby, teßaki atd.

Kožane, wolmjane a filzowe skoczata. Kolebanske konje. Tworowe wosy a kucże.

Gratowe kaschcże, Richterowe kótwizowe kamjenjowe twarske kaschcże, towarstwowe hry, kaschcże sa kopjenowu piku, drjewjane twarske kaschcże (Mnichowske dżěczatko, miniatur atd.), **knihe sa młodzinu.**

II. wotdżělenje: Galantrijowe, debjeńkowe a kožane twory,

kwaßne a ßwjedżeńske dary sa kóżdu skladnosć ßo pschihodżaze **najjednorischeho** hacz **najwoßebnischeho wubjerka.**

Portmoneje, żonjaze toschki, puczowansku potrjebu, fotografijowe albumy, zigarowe etwije, puczowanske ruczne tosche, dybsaczku potrjebu, albumy sa póstske kharty.

Kraßne nowosce woßebnych figurow s porzlina, terracotty a metalla.

Slote, ßlěborne, dublejowe a njewoprawne debjeńki

w njedoszehnjenym wubjerku po jara tunich placżisnach.

Wschě njemjenowane do tejele rjadownje ßluschaze wězy w najwjetschim wubjerku. — Krucze sprawne poßłuzenje!

Woprawne Nürnbergske žiwjenske tykančki F. G. Metzger, Nürnberg.

Pschedawarnju želesnych tworow pschewsawschi, kotruž sym hacž dotal se swojim nanom, knjesom **Cäsarom Scholtu** wjedł, wulku dźělbu

praktiskich hodomnych tworow

po poniženych płaczisnach wupschedawam.

S poczesczowanjom

Chr. Holtsch nasl., Jurij Schulze (prjedy Cäsar Schulze)

Telefon 387. **pschi mjasowym torhoschczu 8.** **Telefon 387.**

Hodowne wupředawanje

so **3. dezembra** t. l. sapoczinje a wupscheſtrěwa so na

emaillowane a želesne warne sudobje, rybowanske maschiny a mjasorubaze maschiny,

menagowe tabletty, hospodarske wahi, worzlowe twory, wuhlowe kaschcze,
khachlowe pschedstajaki a krywy, platowanske swony atd.

S dobom poručam:

Dźěczaze sanki a sanki sa rodlowy sport,

Hobanki sa dilletantow a dźěczi, gratowe kaschcze a kaschcze sa lopjenowu pilu, groczane a blachowe kaßetty,
stejaki sa bozodźěsczowy schtom,
psched wohnjom a paduchami swěsczene panzerowane worzlowe kaßetty, schatowe role, žimaze maschiny, plokaze maschiny, jědzne noże a widliczki, dybsaczne noże,

czežke czistoaluminiowe warne sudobja.

Richterowe kótwizowe kamjenjowe twarske kaschcze a mostowe twarske kaschcze.	**jejowe khamory,**	**kwětkowe etažery s natursleho dubowego drjewa,**
hłowu łamaki,	**teppichi mjeczaze maschiny,**	**kwětkowe žłoby,**
bleschowe khamory,	**schpundowanje hładkowaze schczěcze,**	**pschedeschczikowe stejaki,**
łódne khamory,	**skhodźenkaze stoły,**	**khlěbowe tyče,**
jedzne khamory,	**kwětkowe blida,**	**khlěbowe hěbly,**
	palmowe stejaki,	**pjeczne formy.**

Wopytarjam se wßow, kotsiž sa 15 mk. a wjazy kupja, jěsdnu khartku tsecźeje klaßy hacž do 20 kilometrow dalokosczе we wokrjeßu Budyschina sarunam.

Chr. Holtsch naslědnik, Jurij Schulze

Telefon 387. **(prjedy Cäsar Schulze).** **Pschi ht. torhoschczu 8.**

Woprawne Nürnbergske žiwjenske tykančki F. G. Metzger, Nürnberg.

K hodam

poruczam **wulki wubjerk**

pschedeschcznikow,

wukhodzowanskich kijow,

tobakowych trubkow

po snatych tunich płaczisnach

Ed. Schulze nasl.

Pódla hosezenza „winoweje kicze".

w Budyschinje na bohatej haßy 26.

Kedzbu! Pola Kedzbu!

Reinholda Neugebauera

w Budyschinje na hlownym torhoschczu 5 w Budyschinje

kupujecze s dobytkom a tunjo

hodowne wězy.

Kedzbujcze!

Kóżdy kupz, kotryż s najmjeńscha sa 22 hriwnow twory kupi,

remontoirski czaßnik darmo dostanje.

Poruczam ßmĕschnje tunjo ßwój wulki sklad

symskich swjerschnikow, jopow, wobleczenjow, kholowow, pelerinow do wjedra, rukawatych lazow, spódnich kholowow, sokow a wschu dzĕlaczersku drastu.

Hobrski wubjerk

zonjazych a holczazych zaketow.

Wulki sklad tkaninow. Seschicze po mĕrje.

Dzĕlatnja w domje.

Pistne khartki

czischczi spĕschnje **Ssmolerjez kuhiczischczernja.**

Kožane toschki, pompadury, paßy, boy, balske rukajzy, wjechle, scherpy, tykaczowe, czaßnikowe, wjechlowe rjeczasy, balske kwĕtki, balske tkaniny s tyla, židy a batista, **ßomot** k drasce a blusam, **židzane blusowe tkaniny, dzĕlbu hotowych blusow** ßym na wupschedacze stajiła, **symske klobuki** hacz 50% niże płaczisny.

Woßebite wotdzĕlenje sa sapoczane a hotowe **ruczne dzĕla.**

Žonjaze a dzĕczaze khapy we wulkim wubjerku, **dzĕczaze wobleczenja, banty do wloßow, klankaze lapki, zanki a zankate tkaniny, dzĕlba sokow a schtrympow, židzane a wolmjane nahlowjaze schawle, chenillowe nahlowjaze rubischcza a schawle, židzane rubischka wokolo schije, bolerojeczki, dzĕczaze jeczki** s wołmy, jehnjazeje kože a lodoweho mjedwjedża.

Helene Crucius

na žitnej haßy 10 **w Budyschinje** na bohatej haßy 9

wulke hodowne wupschedawanje

we wschĕch wotdzĕlenjach po wurjadnje tunich płaczisnach.

Proschu ßebi rabattowe znamki zadacz.

Spódnje ßuknje, spódnje taille, schtalty, ramjenjowe khornarje, schórzuchi, schtrympy, rukajzy w pomyßlnje najwjetschim wubjerku, **mužaze, žonjaze a dzĕczaze schaty, žonjaze khornarje a krawatty, schantka, schwadliske kascheziki** a **pschedeschczniki.**

Tkaniny k pschikrywam, **kongreßowe tkaniny, gardiny.**

Mužaze krawatty, pschedkoschliki, ßlĕ, manschetty, wolmjane hólczaze a mužaze lazy, pótniki atd., **wolmjane pschedkoschliczki, soki, schtrympy, barchentowe koschle, spódnje kholowy, trikotowe koschle, jaki, dzĕczaze wobleczenja.**

Hodowne wupschedawanje

po

wurjadnje tunich placzisnach.

Tkaniny sa stwinske běhacze meter po **40** np.
Blidne pschikrywy (deki) se ßukna, ßomota, plyscha, hizo po **1.80.**
Lozowe pschikrywy, běle, pißane, hizo po **1.90.**
Wupjerki, hotowe seschite, hizo po **3.25.**
Zychi, hotowe seschite, hizo po **2.25.**
Lozowe plachty, hotowe seschite, hizo po **90** np.
Barchentowe koschle, pißane, běle hizo po **1** mk.
Normalne koschle, hizo po **1** mk.
Rukawate lazy, jara tunje, hizo po **1** mk.
Spódnje ßuknje, barchentowe, ßuknjane po **90** np.
Schtalty se spiralnymi pjerami hizo po **1** mk.
Nahlowjoze shawle, wołmjane, chenillowe, hizo po **75** np.
Dzěczaze khapy, ßuknjane, plyschowe hizo po **50** np.
Dzěczaze jeczki a **mantlki** hizo po **75** np.
Dzěczaze trikoty s rukawomaj hizo po **50** np.
Pjelsczowe khornarje na wulki wubjerk, hizo po **85** np.
Garnitury, muffy a **boy** hizo po **75** np.
Hospodarske schórzuchi, barbunjepuschczate, hizo **70** np.
Schórzuschki, běle a pißane, hizo **25** np.
Dzěczaze schórzuchi, barbunjepuschczate, po **35** np.
Blidowe pschikrywy (deki) běle a pißane, hizo po **60** np.
Wutrěwanske rubischcza, barbunjepuschczate, $^1/_2$ duzenta hizo po **1** mk.
Trjenja, běle a pißane, $^1/_2$ duzenta hizo po **1.60.**

Dawamoj rabattowe zedle!

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Telefon 488.

Ludwig Kuhlmann

mějeczel **Erich Hecht**

w Budyschinje

w kupnizy (radnej pinzy) | pschi hlownym torhoschczu

porucza jako pschihódne

hodowne dary

teppichi

wschěch wulkosczow a druzinow hizo po 6 mk.,

lozowe pschedłozki

hizo po 1 mk.,

portiery

garnitura hizo po 5 mk.,

blidowe pschikrywki

se ßukna, plyscha atd., hizo po 2 mk.,

sofowe pschikrywki, běhanske tkaniny

wschěch schěrjow a placzisnow, meter hizo po 50 np.,

angorske koze, kosaze koze

wschěch wulkosczow a placzisnow,

gardiny

meter hizo po 30 np.,

vitraze

na zołcz, běle a pißane, wotměrjene a wot krucha

— linoleum —

teppichi, běhacze,

tworu w rolkach.

Bjes konkurrency! Sso ženje ſaßo njewróczo!

Sa kóždeho ßo płaczi, moju

hodownu wuſtajeńzu

wopytacz. Hobrſke dźĕlby

wysokomodnych drastnych tkaninow

ßym 'nakupił a poruczam

bjes pſchikłada tunjo:

fantaſijowe tkaniny, prjedawſcha płaczíſna 6—7 mk., **wobleczenje** nětko 3 mk.,
noppes & cheviotу, = = 8—9 = **wobleczenje** = 4½ mk.,
zibelines, = = 10—12 = **wobleczenje** = 6—6½ mk.,
zibelines, kaſchczikate, = = 10—12 = **wobleczenje** = 5—6 mk.,
fantaſijowe a modne tkaniny, = = 12—15 = **wobleczenje** = 7—8 mk.,
czorne a wołmjane tkaniny, = = 10—15 = **wobleczenje** = 5—10 mk.,
cheviot a chevron, czíſta wołma, ... meter po 90 np.,
wołmjane mouſzeliny . . . . . meter po 65 np.

Czorne a piſzane židźane tkaniny po poł płaczíſnje.

Kattuny, poßleſchczowe tkaniny, lama, velourowe a koſchlaze barchenty,
hotowe bluſy, ſpódnje ßukuje, ſchórzuchi.

Dźĕlba žonjaceje drasty,

žakettow, paletotow, wobleczenjow, wjeczornych mantlow
a koſtumſkich ßuknjow,

nadpadnje po płaczíſnje naſad ſtajane.

Alphons Schauseil

w Budyſchinje.

Proſchu, ßebi moje wupołožki we wukładnych woknach wobhladacz.

Najwjetscha tajka pschedawatnja w Budyschinje.

A. & W. Neuhahn

Satozena : 1891. :

4 na ßerbskej haßy 4 **w Budyschinje** 4 na ßerbskej haßy 4

Telefon 449, porucza: Telefon 449.

k pschedstejazemu hodownemu ßwjedzenjej ſ wjele nowoſczemi wuhotowanu ſkladownju:

liſtnu papjeru a khartowe kaſſety, fotograſijowe albumy, albumy ſa póſtſke kharty, albumy ſa liſtne ſnamki, pěßnjowe a ſapißne albumy, kuchińſke a dnjowe knihi, porte-treſory, ſportſke móſchniczki, móſchniczki a portemoneje, zigarowe etwije, liſtownje, dokumentowe toſche, pißanſke mapy a podlożki, ruczne puczowanſke toſche, ruczne toſche ſ kożanym wuſchkom, **ruczne toſche** ſ rjeczaſom, **ſchulſke tornißtry, holcze mapy, knihowe noſchaki,**

ſchwadliſku potrjebu ſ plyſcha a koże, **debjeńkowe kaſchczíki, kaſchczíki** ſ plyſcha a koże **ſa rukajzy, krawatty, manſchetty a khornarje, muſikalijowe mapy, balſke** a **dźiwadlowe wjechliczki, wumělſke late wězy, kwětowe bowy a hornzy** ſ majoliki, **italſke majoliki, japanſke twory, wudebjenſke wjechle, domjaze zohnowanje, deſki ſe ſchpruchom ſ wudebjenym molowanjom, fotograſijowe ſtejaki,**

zynowe wojaki wſchěch ludow a brónjowych druzinow, **naſtajenſke wězy** w drjewjanych kaſchczikach, **klankaze** (pópjaze) **wězy, klanki,** wobleczene a njewobleczene, **klankaze meble, klankaze woſy, drjewjane** a **kożane konje** k jěſdzenju a kolebanju, **wowzy, kruwy, wóßly, koſy, pßy, kanikle, towarſtwowe** a **ſaběranſke hrajki, naczahanſke wězy** ſ blacha, **jěſdne ſigury** ſ blacha, **hudźbne inſtrumenty** ſa dźěczi,

latarńje magika, kinematografy, żelesnizy ſ gratom a ſchěnami, **żelesnizy** ſ parnym czěrjenjom, **parne maſchiny, maſchiny, ſ horzym powětrom ßo czěrjaze, wojerſke wuhotowanja, proſzenijowe a· kaſprowe dźiwadla, konjemzy, twjerdźiſny, klankaze ſtwy, kuchinje, kaſchczíki ſ gratom a liſczowej pilu, drjewo ſa liſczowu pilu, potrjebu ſa liſczowu pilu.**

Luxuſowe a domjaze meble we wulkotnym wubjerku.

Domjazu a kuchińſku nadobu, ſchkleńczane, porzlinowe a kamjeninowe twory,

deſkowane, rjeblowane a czežite woſy, ßanje.

Raetherowe reformſke dźěczaze wobroczne ſtólczki, dźěczaze blidka, ſtólczki, triumfowe ſtólzy,
jenotliwy turnowanſki grat, kaž tež doſpolne turnowanſke apparaty,
pychu na bożodźěſczowy ſchtom.

Wupschedawanje.

Wulku dźělbu

hólčazych woblečenjow,

paletotow a jupow

ſ 10 hacj 30 prozentami poniženja placžiſnay

wupschedawam.

S dobom poručam žwój wulki ſkład

mužazeje drasty,

woblečenja, paletoty, jupy, pelerinow do wjedra, ſpanſke žuknje a **lazy** atd.

Pschi lawſkich hrjebjach w „Sserbſkim Domje“. **Ed. Fritsche.** Pschi lawſkich hrjebjach w „Sserbſkim Domje“.

Schtrympy,

ſoki,

ſchtrykowane a walkowane,

dźěćžaze wobleeženja,

ſpódnje kholowy

wſchitkich ſchěrjow,

koſchle, rukajzy,

turnowanſke wobleženja

„**Reform**“ ſa hólzow a holzy.

chenillowe rubiſchča

najnowſchich muſtrow,

rukawate lazy

placžiſny hódno poručža

Otto Osswald

na kamjeńtnej haßy 7.

Kamjeń kóždemu ſ wutroby padnje,

kotryž žebi

ſchijazu maſchinu, žimazu maſchinu,

jěſdne kolo abo **piſkaze inſtrumenty**

na pschihódne wotplačženje ſ wjazylětnym rukowanjom kupi pola

Hermanna Karlusa

pschi žitnych wikach čžo. 2.

Žane klamy, teho dla najtuńſche wobličženje placžiſnow.

Schórzuchi po 25 np.
Džeťaze khapy.
Schenillowe rubiſchča po 95 np.

Schlipſy duž. po 95 np.
Khornarje.
Manſchety.
Schemiſety.

Pótniki po 65 np.
Rukawate lazy po 1 mk.
Schawle po 2 mk. 95 np.
Haßy po 20 np.

Hodowne pschedawanje w Shorjelſkej kupowarni

w Budyſchinje na bohatej haßy 29. **Jana Schaafa** **w Budyſchinje na bohatej haßy 29.**

Rabatt ſchwalcje 10 prozentow, privatni 4 prozenty.

Boža nóz,

historija wot naroda nascheho Sbóžnika atd. sa liturgiske hodowne Boże tłużby, wot **J. Jakuba**, fararja, 9. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacź.

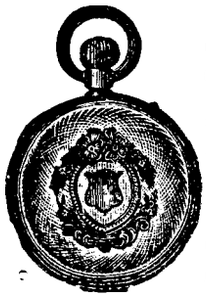

Kóždy, žkotry chze tłebi **dobry a tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze tłebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5 **Jenczej** pschedawa a porjedźa sa swoje dźełło sprawnje rukujo. — **Proschu, tłebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Brodowska haptyka

na hoschiz haßy 21.

Kaschel, katarrh, dybawoscź

tło spěschnje połóżejo ſ **thymuſinom**

Bleſcha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Wósk **k krjepjenju rejwanſkich łubjow**

naj lěpſcheje hódnoſcże je dostacź pola

Arthura Grubanna

pschi drjewowych wikach 8.

Najwjetſcha klobukowa pschedawarnja w Budyſchinje.

K pschedstejazym hodam poruczam swój bohacże ſrjadowany ſkład **wołmjanych** a **łoßmowych filzowych klobukow,** mjechkich a proſtych, **kładzitych, zylindrowych, hońtwjerſkich** a **łoßmikatych klobukow, mużazych a hólczazych ſymſkich mězow** wſchěch formow a płaczisnow, **filzowych ſchkórnjow ſe ſpinu a toflow** ſa mużſkich a żónſke, **prènjołłaßny wudźełk,** jara płaczisny hódne. **Pjelſezowe boy** kóždeje żadaneje dołhoſcże a płaczisny.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22, pódla hoſcżenza „winoweje licze“.

K hodam poruczam bohaty wubjerk

kuſkow na božodźěſczowy ſcht,om

kaž tež **marzipanowe torty, wutroby a płody,**

praſkaze bonbony, naturalne wězy,

najwoßebniſche **bonbonniery**

hižo po 50 np. hacź do najwyſchſchich płaczisnow,

póprjanzowe muże a żony,

woprawdźiwte Häberleinſke Nürnbergſke żiwjeńſke tykanczki a druhe **póprjanzy** we wulkim wubjerku,

teho runja **božodźěſczowe kołacże** wſchelakich druźinow.

Roſeßłanje na wßy ſpěſchnje a tunjo.

Konditornja F. Staeckela

Telefon 166. w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 9.

Do Klětneho!

Poruczam

k hodownemu pjecżenju

ſaruczenu k pjecżenju khmanu ſuchu **pſchenicznu muku khěžorowy wucżah, zokor, rósynki, mandle** atd. po najtuniſchich płaczisnach.

Wulke nowoſcże **zokrowych tworow** a **pychi na božodźěſczowy ſchtm.**

Ullrich w Klětnom.

Saměnjenje ſnamkow wot 15. dezembra ſ tworami město hodownych darow. **Ullrich.**

Woprawdźity Brockmannowy

pizowanſki kalk ſnamjenjow A a B

kaž tež **ſłone kuluſchki** k liſanju po fabrikſkich płaczisnach

Emil Dietrich w Lětonju.

Max Schückel

w Budyſchinje na bohatej haßy

ſwój wulki ſkład jenož **hódneho**

wobucża

po wſchelakich płaczisnach porucża.

Najſprawniſche poßłużenje ſo pſchilubja.

K hodam!

Pſchedeſchczniki hižo po 1 mk. 50 np. hacź k najwoßebniſchim wudźełkam,

tobakowe trubki (faſſy)

a wukhodźowanſke kije

po najtuniſchich płaczisnach porucża

Otto Brand

na Hauenſteinſlej haßy cżiſło 1.

Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo.

E. A. Wetzke w Budyschinje

mějeczel: **Fritz Richter**

prěni a najstarschi wobkhod w Budyschinje

1849 salożeny — 17 na bohatej haßy 17 — telefon 144

porucza swój wulki wubjerk po tunich płaczišnach

fotografijowe albumy a nastawki, albumy sa póstske kharty.

fotografijowe wobluki,
swójbne wobluki,
diafanije,
domjaze žohnowanje,
schpruchi na sczénu,

figury a bnsty,
žohnowazeho Khrystußa,
kschije, konsole,
majolikowe twory,
nippy,

debjeńki wscheje družiny,
wjechliczki
sa bal a rejwansku hodžinu,
listne kassetty,
pychu na božodžésczowy schtom.

Dźiwna nowosć: **Santa-Lucia-terrakotty,**

lampowe pschikrywy — sczénske schkity — pychu na božodžésczowy schtom.

Metallowe a niklowe tworv:

Palmowe stejaki,
pschedeichcznikowe stejaki,
niklowe blidka,
kurjeńske blidka,
blidowe nastawki,
vasy, schklě,
swěczniki,

khofejowe, piwowe
likeurowe a czajowe servišy,
bowle, piwowe karanczki,
pišadła,
listowe wobczežaki,
listowe wahi,
patentowane pijaki.

Kožane tworv:

Portmoneje,
zigarowe etwije,
listne tosche,
toschki sa visitne khartki,
pišanske mapy,
dokumentowe mapy,
notowe mapy atd.

Bibliansku potrjebu, hodowne a nowoletne kharty na hobrili wubjerk.

Spěwarske serbske a němske, **warjeńske knihi,** **pěžeńske** a **wobrasate knižki,** **albumy sa listne znamki.**

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary po 200, 220, 240 np.
4 = = = 300, 320, 340 np.
5 = = = 360, 380, 400 np.
6 = = = 440, 460, 480 np.
8 = = = 520, 560, 600 np.

rosecžela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Draždžanach 6.**

Serbske blido

kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Serbske a němske

spěwarske,

jara krasnje swjasane a se wschelakim wudebjenjom wupyschene,
w czelazej kožu hižo po **6** hr. **50** np.,
najjednorische = = **2** = — np
su dostacz **we wudawatni Serbskich Nowinow.**

Proschu sebi wupołožki w mojich wutkadnych woknach wobhladacz.

F. N. Bläsche

rosesklarnja sukna

w Budyschinje pschi mjasowym torhoschezu 3

porucza jako

praktiske hodowne dary

wysokomodne tkaniny k wobleczenjam, paletotam a kholowam,

tunje a najlepsche wudželki.

Podla teho porneczam wulku dželbu woprawdze hódnych
∴ **nasadstajenych tworow smeschnje tunjo.** ∴

Nimo měry wulki wubjerk
fantasijowych lazow
swětlych a cžémnych.

Žonjaze sukno,
czorne
a druhich najnowschich barbow.

Proschu sebi wupołožki w mojich wutkadnych woknach wobhladacz.

Franz Schneider & Schulze

Telefon 626. | w Budyschinje | na kamjentnej haßy 13

ſ napſchecza ßerbſko-katholſkeje zyrkwje. | pódla hoſcenza „króny“.

Želeſne twory — dźěłanſki grat — hodowne dary

domjaza a kuchinſka nadoba

wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho.

Ratarſki grat.

Ssanki — ßmykacze wot 75 np. hacž do 8 mk.

Stejaki ſa bożodźěſczowy ſchtom.

Noſcherje a roły, ſczinowe plecenje w dworje a na walſkej dróſy 14.

Dołpołne wupſchedawanje!

Dokelž ßwoju pſchedawarniju **wołmjanych twarow** a **ſchatow** ſpuſcicžu, wſchě wěży po pomyßlnje naſtuſnych płacžiſnach wupſchedawam.

Najwjetſchi wubjerk chemiſkowych rubiſchczow.

W Budyſchinje — pſchi ſtowanym torhoſchczu 7.

Fr. Ch. Jäger.

Liebſch,
ßudniſki aktuar ſw. ßłużby
na ßukelnſkej haßy 34
piſarnja ſa kupowanſke, hypotheſke, dismembraziſke, teſtamentſke a ſawoſtajeńſtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbſki.
— Telefon cžißło 177. —
Pſcheßadźowanje leżomnoſczow.

K hodam

poručam **wulki wubjerk**

mužazych a žonjazych ſchkornjow

ſ jednorym, dwójnym a wołmjanym podſchicžom, ſ woprawnymi a podražowanymi koßmami podſchite, po 8½, 9½, 10½, 12½, 13½, 15 hacž 18 mk.

Gumijowe ſtupnje a ſchkórnje

(němſke, Peterburgſke, jendźelſke a amerikanſke).

Jěſdne a hontwarſke a dołhe ſchkórnje

(woprawne juchtowe ſchkórnje),

jěſdne a hontwarſke gamaſche, rejwanſke a towarſtwowe cžrije,

filzowe ſtupnje a tofle.

Wulki wubjerk dźěcžazych ſchkórnjow, kaž tež wſchě jenož pomyßlne družiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa mužſkich, žónſke a dźěcži po ſnatych tunich płacžiſnach.

Ssamßna dźěłarnja w domje.

Heinrich Mohr,

cžrijownja w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 hr. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Serbskim Domje w Budyšinje.

Za nawěšćki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 15 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 52. Štwórtk 24. decembra 1908. Lětnik 67.

Hodowny spěw.

Ssyno Boži w žłobje,
Witaj s wyšoka;
Kiž sy we khudobje
Pschischoł do swěta!
Khěrlusch sanoschowacź
Chzu czi psched žłobom;
Daj so wobhladowacź
S horzym modlenjom!

Wóczźy Božej miłej,
Na mnje hladajtej!
Wschak so wobrocźiłej
Hižo ke mni stej.
Wóczko moje žada
Widźecź njebješa;
Hdyž do waju hlada,
Dha je wohlada.

Hubzy dźěczatkowej,
Dajtej koschicź so!
Wježelu so k swowej,
Kotrež, dźěczatko,
Rěczecź budźesch ke mni
Se rta twojeho,
So by wschitko we mni
Nowe płodźiło.

Ruczźy Jesušowej,
Pójtej, wodźtej mje
Na swěcźe hacź k rowej,
Hdyž so wotšal dźe!
Njepuschczźtej mje ženje!
Dźerźtej twjerdźe mje!
Moje dowěrjenje
K wamaj njekhabłje!

Nóžźy sbóžnikowej,
Budźtej khwalenej,
So stej pschischłej strowej
Ke mni hrěschnikej!
Wój wschak chzetej khodźicź
Tudy prjedy mje,
K njebješam mje wodźicź,
Do nich pucź nětk dźe.

Wutrobiczka maka
Tudy we žłobje,
Tebje ke mni hnaka
Luboscź wulka je.
We njej budźesch krwawicź,
We njej budźesch mrěcź,
W krwi cze budźa pławicź,
Dokelž chzesch mje měcź.

Nóžźy Jesušowej,
Budźtej cześcźenej!
Ruczźy sbóžnikowej,
K nam so sběhajtej!
Hubzy dźěczatkowej,
Nam so wocźińtej!
Wóczźy jašnej, strowej,
Na naš hladajtej!

Wutrobiczka maka,
O ty bijesch nam,
Ssy so s njebješ daka
Khudym hrěschnikam;
Duž nětk swježeleni
Tebje khwalimy;
Twoji wumóženi
Nětk a wěcźnje smy.

D.

Swětne podawki.

Swada Schwajzarskeje s Němskej dla muki.

Němske młyny poslednje lěta do Schwajzarskeje muku w měchach sczelu, kotrež so rospróte jako trjenja trjebacź hodźa. S tejele pschiczźiny schwajzarske žony rad muku w tajkich měchach kupuja. Schwajzarszy młynzy pak swoju muku wotbycź njemóža a dyrbja dźěło sastajicź. Schwajzarske knježerstwo je spytało wuživanju spomnjenych měchow s tym sadźěwacź, so je na nje zło, kaž na tkaniny, pokoziło. Němske knježerstwo sebi tole zło lubicź njeda a teho dla dyrbi je Schwajzarska jo sasso spuschczicź dyrbjała. Mjes tym je schwajzarske młynstwo dale pod němskej konkurrenzu czežko czerpiło. W schwajzarskim sejmje sapósłanzy stórźby młynkow sastupowachu. S młynstwom je so hacź dotal w Schwajzarskej 6300 cłowjekow živiło, kotrymž je so létnje 4½ milijona frankow mzdy wupłacźało. Hódnoscź młynskich ležomnoscźow 58 milijonow frankow wucźinja. Schwajzarski lud by wjele shubił, hdy by schwajzarske młynstwo zyle abo s dźěła sastacź dyrbjało. Se sahubjenjom młynstwa by sastaranje kraja s khlěbom wot wukraja wotwisne było w měrje, a wosebje we wójnje. Hdy by so młynstwo sahubiło, by też w njeměrnych czasach czežko było pizowansku muku a wotruby wobstaracź. Schwajzarszy młynzy su pscheswědczeni, so němski wukas wo wuwožnych wobswědczenjach dale niczo njeje hacź dawanje wuwožnych prämijow, s kotrymiž so schwajzarske zło wurunuje. Pschiwos němskeje muki stajnje roscze. W lěcze 1906 je so s Němskeje 86000 dwójnych zentnarjow, w lěcze 1908 pak hižo pol milijona dwójnych zentnarjow do Schwajzarskeje sawjesło. Někotři rěcźnizy radźachu, mukowy a žitowy monopol w Schwajzarskej sawjescź.

Franzowske smyslenje Diedenhofenskeho wobydlerstwa.

W měschczańskim dźiwadle w Diedenhofenje (w Lothringskej) je pschi skladnoscźi pschedstajenja franzowskeho krucha „Rolandowa dźowka“ k demonstrazijam sa Franzowsku doschło. Kóždy krócź, hdyž so wo swławje a czesczi Franzowskeje rěczesche, bě howrjaze pschihłosowaze kleskanje. Na městnje, hdzež Khorla Wulki praji: „Po cźmowych dnjach so swława Franzowskeje cźim jasnischo sablyschczi,“ a kotrež so se swławami skónczi: „Sa Khrystusa a sa Franzowsku,“ tajke fanatiske pschihłosowanje saschumi, so pschitomni offizěrojo se swojimi knjenjemi dźiwadło wopuschczichu.

Brónjenje Awstriskeje.

Awstriska dźeń wotedńja wjazy wojakow w Bosniji a Herzegowinje shromadźuje. Sańdźeny tydźeń je 16 kompagnijow pěschkow a artillerije do Bilka dóschło. W Trebinskim a Bileckim wokrjesu je wójnske sarjadnistwo wschě lěpsche konje wobydlerjam sebrało. Hora Kosmacź je s hórskimi kanonami wobsadźena. W kasarmach žandarmerije a finanzneje straže w Kriwoschiji je munizija nakopjena. Schule su do kasarmow pschetworjene. Bližsche dny do Kriwoschije 8000 wojakow pschińdźe. Czornohórske mjesy so do zyła s wójskom wobsadźa. Narunanszy reservistojo su so k 4. januarej swołale, so

bychu ßo wuwuczili. Druhe lěta ßo woni hakle porjadnje w nalěczu k wojeŕskim ſwuczowanjam kaſachu.

Awſtriſke wotdželenje je ßerbſku mjeſu pſchekroczilo.

Belgradſki dopißowaŕ franzowſkich nowin „Matin“ piſche: Awſtriſki offizěr, pſchewodženy ſ nětkotrymi wojakami, je pſched wjeczorom ßerbſku mjeſu bliſko zkonizy na Mokrej Horje, ſo by krajinu wobhonił. Sſerbſzy zkonizy jeho 2 kilometraj ſa mjeſami ſajachu. Bórſy na to druhi awſtriſki offizěr ſ nětkdže 50 wojakami ßerbſku mjeſu pſchekroczi a ßerbſkemu zkonikej bróń ſebra. Hakle wjeczor ßerbſzy jěſdni awſtriſke wotdželenje do Boßnije wuhnachu. 17. dezembra je 34 awſtriſkich wojakow ßo pſched ßerbſkej zkonizu w Lubowje poſtajiło a jedyn ſ nich je do zkonika tſělił, kotryž je teho runja ſ wutſělom wotmolwił. S tym je ßo podawk ſkóncził. Sſerbſke knjeżeŕſtwo je wo tym ſaſtupjerjam wulkomozow roſprawu podało.

Wójnſki ſtrach na Balkanje

ſda ßo nětkole wotſtronjeny bycz. Turkowſka a Awſtriſka ſaſtupjerjow pomjenujetej, kotſiž budža wo turkowſko-awſtriſkim doroſumjeuju jednacz. Awſtriſka je nětkole ſwólniwa, Turkowſkej ſa wotſtupjenje Boßnije a Herzegowiny 100 milijonow frankow wupłaczicz. Pódla teho je wona ßlubiła, ſo budże ßo pola druhich wulkomozow wo to prózowacz, ſo mohła Turkowſka njedźiwajcy na wobſtejaze wikowanſke wuczinjenja ßwoje zła wo 15 prozentow powyſchicz. Turkowſke knjeżeŕſtwo pſched wſchěmi tutymi awſtriſkimi podtykowanjemi hiſchcże mjelczi. Wone po ſdaczu do teho njewěri, ſo budże ßo móz wójnje ſadżěwacz.

Boykott pſchecźiwo awſtriſkim tworam pa zylej Turkowſkej

mjes tym njepoßłabjeny dale traje. Turkowſke knjeżeŕſtwo je drje Awſtriſkej ßlubiło, ſo chze zkonikam ſakaſacz, ßo pſchi boykocże wobdżělicz, tola lud boykott ſ czim wjetſchej roshorjenoſczu dale wjedże. Na żeleſnizy, ſe Salonikia do Skoplje wjedżazej, je lud ſ woſow wſchón awſtriſki zokor wumjetał, jón ſ petrolejom polał a ſapalił. Tez w Bajrutu (w Paläſtinje) a w Ssmirnje (w Małej Aſiſkej) boykottowe hibanje roſcże. W Ssmirnje bě wone hižo ras ſaſtało, tola je ßo tam ſ nowa ſapoczało. W Konſtantinoplu nochzyſche lud ani dowolicz, ſo by ßo ſ parneje łódże awſtriſkeho „Lloyda“ artilleriſka munizija wunjeßła, kotruż bě ßebi turkowſke knjeżeŕſtwo ſkaſało. Wojazy dyrbjachu lud roſehnacz.

S Turkowſkeje je ßo boykott pſchecźiwo awſtriſkim tworam tez do Tripoliża roſchěrił. Schtyri awſtriſke parne łódże dyrbjachu ſe ßwojimi njewotbytnymi tworami wot tamniſchich brjohow ſaßo wotpłowacz. Wikowarjo ßu ſ awſtriſkim měſtom Trieſtom wſchě ſwjaſki pſchetorhnyli.

Sſłowjanſka a pſchecźiwoßłowjanſka ſtrona w Bołharſkej.

Nětcziſche bołharſke knjeżeŕſtwo ßo wo derjeměcze balkanſkich Sſłowjanow njeſajimuje. Jemu jenoż wo to dże, ſo ma Bołharſka ßwój dobytk, njedźiwajcy na to, hacz Sſerbjo ßwoju ßamoſtatnoſcz ſakhowaju, abo hacz jich Awſtriſka ſpózera. W poßlednim czaßu ßo wjele ſnamjenjow pokaſuje, ſo je ſtejiſchczo pſchecźiwoßłowjanſkeho knjeżeŕſtwa ſtſchaßene; bołharſki lud chze ßłowjanſku politiku měcz. Sſłowjanſka ſtrona na wßach ſhromadżiſny wotměwa, w kotrychż pſchecźiwo knjeżeŕſtwowej politizy proteſtuje. K powſchitkownej njeſpokojnoſczi luda ßo tez dotalni pſchiwißarjo knjeżeŕſtwoweje ſtrony pſchidawaju, ſchtoż wſchak knjeżeŕſtwo do njelubeho cżeßna cżeri. Bołharſki lud je měnjenja, ſo móże jenicżki wupucz ſ nětcziſcheje wótreje kriſy dobrowólne wotſtupjenje knjeżeŕſtwa bycz, kotrež je ſa krótki czaß ßwojeho ſarjadowanja doſcz dopokaſmow pſchecźiwoßłowjanſkeho ſmyßlenja dało.

Wójnſke pſchihoty Sſerbije.

W ſkupſchtinje (ßejmje), kotraż je ßo ſaßo ſeſchła, wójnſki miniſter 10 milijonow, twarſki miniſter 800,000 a miniſter ſwonkownych należnoſczow 200,000 hriwnow dodawka żadachu. Wo tychle żadankach budże ſkupſchtina w tajnym poßedżenju wuradżowacz, dokelż budża wone ſa móżnu wójnſku potrjebu ßłużicz.

Tez Cżorna Hora ßo dale bróni. Na pucżu pſches Turkowſku je na Cżornu Horu wulka poßyłka konjow dóſchła.

„W nalěczu wójna wudyri“,

je general Garibaldi (ßyn ſjednoczerja Italſkeje) jenemu italſkemu redaktorej prajił. „Jeli ſo byſchtaj Sſerbija a Cżorna Hora hnydom w ſpoczatku wuſpěch we wójnje měkej, bychu ßo wſchitzy Sſkowjenjo jenomyßlnje do Awſtriſkeje dali. Potom ßo njedźiwajcy wſchěch prózowanjow diplomatow tez w Italſkej wójnſke ſahorjenje potlóczicz njeda a wójna Italſkeje pſcheczíwo Awſtriſkej potom wěſcże wudyri. Wot italſkeje ſjednoczażeje wójny je drje ßo wjele lět minyło, tola naſch wótczinſki ſapal njeje haßnył. Ja, kotryż puls italſkeje młodżiny czuju, dyrbju to wjedżecz. Wótczinſtwo je żiwe, a kak! Wſchědnje zykn kopizu płomjenjazych liſtow doſtawam. W nalěczu budża czerwjene koſchle na Balkanje ßo błyſchczecz widżecz.“

Tykanje boßniſkich wobydlerjow do jaſtwow.

W awſtriſkich nowinach ßo w poßlednim czaßu woſpjet wobkrucżowaſche, ſo knjeżeŕſtwo w Boßniji tamniſchich wobydlerjow njepſcheſcżěha a do jaſtwow njetyka. Napſchecżo temu je wot tam ſańdżeny tydżeń powjeſcz pſchiſchła, ſo ßu w Brczku 19 ßerbſkich pſchekupzow a nětkotrych muhamedanow ſajeli. W tymle měſcże je ßo tez wjele wucżomzow pſchekupſkeje ſchule ſajało; ſchula pak je ßo roſpuſchczika a ßo do jaſtwa pſcheměniła. W Boßniji a Herzegowinje je knjeżeŕſtwo wjele prawoßławnych duchownych a wucżerjow ſajało.

Nowe kanony w Franzowſkej.

Franzowſki ßejm w tu khwilu wo ſawjedżenju nowych kanonow w franzowſkim wójſku wuradżuje. Sapóßłanz Meſſimy namjetowaſche, ſo by ßo knjeżeŕſtwo napominało, ſo by kóżdy armeekorps 144 kanonow a kóżda batterija 6 kanonow doſtała. S tym by franzowſka artillerija pſchewahu nad němſkej měła. Wójnſki miniſter Picquart pſchecźiwo tutemu namjetej rěczeſche. W tu khwilu maja franzowſke batterije jenoż 4 kanony. Pſchewaha 144 němſkich kanonow nad 126 franzowſkimi kanonami je bóle naſdacźna, hacz woprawna. Wo wſchěch wężach njehodżi ßo ſjawnje rěrżecz. Dżěl wójſka je ſa wſchěch widomny, druhi dżěl, najważniſchi, kotryż reſervu twori, je móz Franzowſkeje. Mamy reſervu organiſowanu. Mamy tez pomozne batterije, kotrež Němſka nima. W zykku je franzowſka organiſazija lěpſcha dyżli němſka. Mamy liczbu kanonow, kotraż je wjele wjetſcha, hacz ßo nětkole ſda. Możemy ßo ſ najmjeńſcha tak ßylnych měcz, każ ßu Němzy. Sapóßłanz Meſſimy ßwój namjet wrócżi, na cżoż ßo knjeżeŕſtwowy namjet ſe 473 pſcheczíwo 75 hłoßam pſchija.

Indiſki ſběżk pſcheczíwo jendżelſkemu knjeżſtwu.

Na cżichomórſkim brjoſu ſjednoczenych ſtatow ſtaj dwaj jendżelſkaj policajſkaj ſaſtojnikaj, podpjerowanaj ſ mnohimi indiſkimi „tajnymi“ wulku organiſaziju Indiſkich wotkrykoj, kotraż chzyſche ſběżk w jendżelſkej Indiſkej w pſchichodnej haprleji wuwołacz, hdyż pſchi ſapoczatku deſchczowcho wjedra wjele jendżelſkich ſaſtojnikow na dowoleńzu wotkhadża. Mohamedanoja a Brahmanoja ßu jenak wjele pſchi revoluzionarnym hibanju wobdżěleni. Spěſchnemu pſchipłowanju jendżelſkich wójnſkich łódżow ma ßo ſ potevjenjom jeneje putniſkeje łódże w Suezſkim kanalu ſadżěwacz. Jendżelſke knjeżeŕſtwo je doſcz roſumne, ſo ßo ſ wotmyßlenej revoluziju wot ſawjedżenja reformow w ßwojej najwjetſchej koloniji wottraſchicz njeda.

Venezuela a Hollandſka.

Mjes tym ſo venezuelſki präſident Caſtro w Barlinje pſchebywa, je měſtopräſident Gomez Caſtrej podatych miniſtrow wotehnał a ßam na cżoło knjeżeŕſtwa ſtupił. Gomez je 1500 wojakam, kotſiž ßu jemu poddani, do hłowneho měſta pſchińcz dał a w kraju ludźi wobrónja, ſo by ſ nimi Caſtrowych pſchiwißowarjow ſbił. Na Gomeza je jedyn ſ Caſtrowych pſchiwißowarjow nadpad ſczinił. Caſtra winuja, ſo je wón do ſpſchißahanſtwa pſcheczíwo Gomezowemu żiwjenju ſapleczeny, a ßu jeho teho dla wobſkorżili. Duż ßo Caſtro ſ zyła njebudże do Venezuele wrócżicz móz. Jeho bychu tam ſajeli.

Nowy präſident Gomez chze pſchede wſchěm ſwadże ſ Hollandſkej kónz ſczinicz. Hollandſke łódże ßu zyły venezuelſki brjóh wobſtajałe, tak ſo je wobkhad ſ morja ſ Venezuelu pſchetorhnjeny. Revoluzionarne hibanje je hollandſke knjeżeŕſtwo podpjeralo, ſo by ßo Caſtro, kotryż je ſwadu ſ Hollandſkej ſawinował, wotſtronił.

Żeleſniczny ſtražnik Handrij.

(Skónczenje.)

Leßny ſtražnik bě dżeßacz mjeńſchinow dale njerěczo dżěkał, tu ſawoła: „Czakajcże, ßłyſchu něſchto.“ A naſdala bliżazy ßo czah ridrowaſche. Tſi krócz ßo wótrje ſahwiſdny. „Bohudżakowano!“ ſtary wołaſche a ſe ßmołowej pónoju nad hłowu ſmahowaſche.

Hischcźe ras ßo sahwisda a cźah pomaku sastawasche. Se wschěch woknow hłowy wutyknychu. „Cźeho dla ßo sastawa?“

Wjednik cźaha prózowasche ßo, pucźowarjow směrowacź. Dźeßacźo abo dwanacźo knjeża wulěsechu a podachu ßo na městno, hdźež ßo sadźěwk rumowasche. Schtyrjo ßo k wobłukowej pili stupichu a napinachu ßo, so ßo jim pót s cźoła lijesche; jedyn s nich mějesche słote bryle a jedyn bě tołsty wobstarny muž, kiž bě do wulkeho kožucha sawaleny, tak so bě jeno kónczk noßa widźecź.

„Ja wjazy njemóžu“, tołsty knjes stonasche, „to budźe moja ßmjercź.“

„Ach, knjes Mirowski“, sawołachu, „rěsacź dyrbicźe, rěsacź a niz cźěkacź.“

„Aha, to scźe wy?“ stary Hanß sawoła, „ßym waß hnydom spósnał, chzu na wasche městno stupicź, ale jene ßłowo chzu wam hischcźe prajicź: „Knjes Mirowski, wěscźe wy też, schtó tón muž je, kotremuž macźe ßo sa wukhowanje ßwojeho žiwjenja dźenßa w nozy dźakowacź? Tónle muž je želesniczny straźnik Handrij, kotrehož chzecźe schamałych sto toleri dla hody dacź cźasacź.“

„Schto, schto to je?“ drasy knježa wołachu. „Knjes Mirowski, to drje tola niz?“

Sahańbjeny scźeże ßebi cźapku na wocźi a khwatasche do wosa.

„Schto to je s tymle Handrijom?“ knjes se słotymi brylemi ßo woprascha. A stary Hanß powjedasche stawisnu wo Handriju, kak bě ßwěrny we ßwojej słužbje a ßo nikomu njebě dał wotdźerżecź, ßwoju cźežku winowatosćź tón wjecźor dokonjecź.

Topoł bě pscherěsany a bu s lokomotivu wotstronjeny. Wjednik cźaha rjekny Handrijej:

„Handrijo, to scźe schwarnje ßwoju wěz wuwjedli“, tschaßesche jemu ruku, „na waß we ßwojej rosprawje na direkziju njesabudu.“

Stary knjes se słotymi brylemi ßo Handrija sa jeho mjenom woprascha. „Straźnik Handrij, stazija 113“, Handrij wotmolwi. Stary knjes jemu ruku stłóczi a pschilubi, so na njeho njesabudźe. Cźah wotjědźe.

Boži wjecźor bě pschischoł, wó jstwje želesniczneho straźnika Handrija bě skoro wschitko tajke, kajkež ßmy to hižo ras spósnali. Stary Hanß je ßwojej njeparowazej dymku sa khachlemi ßedźesche, Hana pschedźesche.

„Potajkim žaneje nadźije wjazy njeje“, žona sdychowasche, „ale Hanßo“, wona pschistaji, „Bóh je mi móz podał, so móžu nasche njesboże snjesćź, a hdyž ßwojeho muža widźu, kiž je tak směromny a ma telko dowěry na pschichod a ßo njeda s hubjenstwom satkóczicź, kotrež nam hrosy, mi to wutrobu troschtuje, a mi je, jako by hischcźe pomoz pschińcź měła.“

Nětkole ßo Handrij s města domoj wróczi a pschinjeße sa toleŕ wschelakorych rjanych wězow k wobradźenju ßobu. Žona běły rub na blido wupscheſtrěwasche a wschě rjanostki rjadowasche, tak so ßo wschě w najlěpschim ßwětłu pokasowachu. Handrij powjedasche: „Po měscźe ßym podarmo běhał, so bych ßebi pjenjesy požcźił, ale něschto druhe ßym naschoł, schtož je mi wutrobu saßo womkodźiło, tule“, sawoła a ßwojej žonje papjeru pschicźißny, „to je tebi k Božemu dźěscźu.“

Wona strachocźiwje pißmo wotewri a rosbudźenja dla s dyrkotazym hłoßom cźitasche: „S najwjetschim spokojenjom ßu spósnali, kak ßwěrnje je želesniczny straźnik Handrij, cźißko 113, w nozy se 16. na 17. dźeń tehole měßaza ....“

Dale wboha žona njedocźita a da papjerje na blido padnycź, na ßwojeho muža s proschazym wócźkom shladujo. „Nó, ty stare dźěcźo“, tón ßo ßmějesche, „to dźě ßo sda, kaž by ty najwjetsche njesboże s tuteho lista chzyła wucźitacź. Schwarne to njesboże, niz-wěrno, so móžemoj ßebi sa pok lěta ßwoju kruwu saßo kupicź? Pschetoż s tejele wězki“, wón wołasche, dobycźerśzy pißmo posběhujo, „na prěnjeho wulkeho rózka pjecźdźeßacź toleŕ myta wuskocźi, a pschidawk k msdźě je mi też pschilubjeny, a schtoż je hłowna wěz, želesniczny straźnik Handrij, cźißko 113, bu pscheđ wschěmi sastojńskimi woßobami wukhwaleny.“

„Knjeże, Bože“, žona hikasche a ßo na stólz swjese. „Ty naß njejßy wopuschcźił.“

„Ně“, želesniczny straźnik wyskasche, „wón naß njeje wopuschcźił, jemu budź dźak a khwalba, ale też cźesćź tajkim pschedstajenym“, wón pschistaji, „psches woheń sa nich du, pschetoż njech też pjecźdźeßacź toleŕ hischcźe bóle trjebam, hischcźe bóle mje tola cźesćź wjeßeli, a so cźi knježa njejßu sabyli, so je też nasch jedyn do cźesćźe ... Tola, schto dha je s wami, Hanßo?“ ßo wón pschetorże a ßo dźiwajo na lěßneho straźnika dohlada.

Tón wschak bě pschi runje wopißanym wustupjenju jara spodźiwne waschnja pokasował; najprjedy bě, dźiwajo ßo a wocźi wotwjerajo, pschipoßkuchał, a nětkole ßo da do płakanja. „To njech něchtó njepłaka“, wón rjekny, „to dźě je woprawdźe porst Boži, pschetoż, Handrijo, to hischcźe wschitko njeje!“ a pschi tym do komory pódla cźerjesche a cźežke kónzo pschiwlecźe, kotrež želesniczнemu straźnikej k nohomaj cźißny, „tule“, sakschikny, „tule je hischcźe něschto, schtoż je Boże dźěcźo póßłako.“

„Hanßo“, dźiwajo ßo želesniczny straźnik rjekny, „schto dyrbi to bycź s tutym kónzom, kak je to ßem pschischło?“

„Hanß je jo na karje pschiwjesł a je prajił, so ßu ßmołowe wěnzy a dźěło nutska“, Hana rjekny, wcźipna na tajne kónzo hladajo.

„Haj, haj, ßmołowe wěnzy“, stary wyskasche, „jeli so ßu to ßmołowe wěnzy, chzu ja hłupy bycź; ale nětkole je ßo runje njesboże wobrocźiło; wotwjerajcźe, wotwjerajcźe, scźe dha wy s kamjenja?“ A stary ßwojeje njescźerpnoscźe dléje pschewinycź njemóžesche, da ßo do kónza a pocźa se ßwojim hońtwjerśkim nožom powjasći rosrěsowacź. S wjerćha na kónzu list leżesche, „takle, tole cźitajcźe, tole je wam“, a želesniczny straźnik cźitasche, nimo měry ßo dźiwajo.

„Mój luby Handrijo!

Schěßnateho tehole měßaza je wam něchtó se słotymi brylemi ruku dał a prajił, so tejele hodźiny njesabudźe. To ßym ja był a nětkole ßwoje ßłowo dopjelnjam. Ssym ßo na waß napraschował a ßo njejßym mylił, bdyž ßym waß sa zyle schwarneho a dobreho cźłowjeka měł. Wschě wasche wobstejenja snaju a s dźakownoscźe, dokelž scźe mi najskerje žiwjenje wukhowali, chzu wam wjeßele scźinicź. Bóh je mi bohatstwo wobradźił a lěpje jeho nałożicź njemóžu, so s małym dźělom teho ßameho dobreho ßwójbneho nana swjeßelu. Teho dla scźelu wam, waschej schwarnej žonje a pěknemu dźěscźu k Božemu dźěscźu dary a sto toleŕ pjenjes, so bych waschu kruwu wam wupłacźił, a ßamßny pjenjes budźe wam bankownik Młynak we hłownym měscźe kóžde lěto schěßnateho dezembra k dopomnjecźu na tón dźeń wupłacźicź. Pscheju wam, so byschcźe sbožownych hodownych ßwjatych dnjow wužiwali. Mojeho mjena njetrjebacźe spósnacź, to k wězy njeßłuscha.“

Želesniczny straźnik bě woblědnył a pocźa jara tschepotacź, so dyrbjesche ßo sa blido dźerżecź, a Hana bě stynkнywschi ruzy a s pschekraßnjenym wobliczom na ßłowa ßwojeho muža poßłuchała, stejesche njehibita, kaž wutorhnjena.

„Bože, mój Bože, to je pschewjele hnady“, želesniczny straźnik wołasche, a tón ßylny muž kaž dźěcźo hikasche a žona w cźichej sbožownoscźi płakasche.

„To pak ßym ßebi hnydom myßlił“, lěßny straźnik sawoła a na wobliczi, kotrejž ßo s radoscźu błyschcźeschtej, hladasche, „hdyž bě tón woßebny knjes pola mje a ßo mje na wschitko napraschowasche; a mi je pok sta toleŕ darił a też ßlěborny cźaßnik, a potom je mi tole kónzo dał, so bych jo wam mjelczo donjeßł. Ale nětkole mi pschestańtaj ßo drécź a ßebi radscho te rjane wězy wobhladajtaj“, a wón kónzo roswjasa a zyły wobßah po podłosy rosbroji.

A rjane wězy to běchu, schtož móžesche Hana s płacźitymaj wocźomaj spósnacź, a mužej wschitko sepodawaschtaj a kruch po kruchu na blido kładźeschtaj, a pschi kóždym kruchu sawyskaschtaj, a Hana płakasche a ßo ßmějesche jene do druheho, a plazasche s rukomaj. Tu bě wał krutehó ßukna na drastu Handrijej a jeho ßynam, płat na drastu a płaschcź Hanje, tu běchu rubjeschka na schiju, cźěpzy a cźapki, kruch płatu, tak běkeho a cźeńkeho, kajkehoż Hana cźaß žiwjenja wohladała njebě, wschelakore hrajki, wołojane wojaki a kanony małemu Jankej, nóż s pikfu druhimaj hólzomaj, a najstarschemu hólzej ßlěborny cźaßnik, a na kóždym kruchu bě papjerka s pißmom, komu ma schto bycź. „Tule je hischcźe hłowna wěz se wscheho“, Hanß sawoła a cźißny sto toleŕ na blido.

Sboże a dźakownoscź mandźelskeju bě bjes měry, a stary lěßny straźnik ßebi radźe njebě se sbožownoscźu, jako budźische jemu to ßamemu date było.

„Nětkole pak spěschnje wschitko do rjadu, hólzow dele“, želesniczny straźnik sawoła, „wutroba mi pukota, kak sbožowny ßym!“

A hdyž běchu hólzy do jstwy pschiběżeli, wsa želesniczny straźnik žonu a stareho Hanßa sa ruku a rjekny: „Dźěcźi, Bóh je naß tule Božu nóz sbožownych scźinił, dźakujmy ßo jemu se ßwěrnej wutrobu“, a stynkniwschi ruzy ßo dźakownje modlachu.

Tak buchu hody w cžichej wotležanej khěžy želesničneho stražnika Handrija, cžišło 113, žwjecžene.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wotrjady Macžizy Sserbskeje (a to rěcžespytny, stawisniško-starožitnostny, narodopisny, hudžbny, belletristiski, wumjelski, wucženski, wótcžinski, pschirodospytny, prawisniski wotrjad) smeja žwoje lětusche poslednje posedženja **póndželu** 28. dezembra wot dopołdnja 10 hodžin hacž do popołdnja 6 hodžin w „Sserbskim Domje“ w Budyschinje a budže žo na tutych posedženjach wo wjele sajimawych a wažnych wězach jednacž. Hdyž drje žu posedženja wosebje sa zobustawow Macžizy Sserbskeje a sa pschiwisnikow jednotliwych wotrjadow, maju tola k nim wschitzy Sserbja, kotsiž žo sa nasche wědomosce a narodnostne należnosce sajimaju, pschistup a budža tam w naschej žrjedžisnje s luboscžu a radoscžu witani, młodži kaž stari, njewucženi kaž wucženi. Haj, pschedžydstwa jednotliwych wotrjadow tu w „Sserbskich Nowinach“ sjawnje prosycha, so by žo prawje wjele Sserbow na tute posedženja sešło, wschitzy budža radži widženi a witani a wschitkim budže žo tam lubicž. Pschipołdnju w 1 hodžinje budže shromadny wobjed wschitkich wobdželnikow a wjecžor hischce po posedženjach shromadna sabawa. Duž njech prawje wjele Sserbow do Budyschina pschiždže póndželu, 28. dezembra, do naschego „Sserbskeho Doma“. —k—

S Budyschina. 200lětny jubilej tudomneho 103. pěscheho regimenta budže žo k lětu 19., 20. a 21. junija žwjecžicž. Na hłownym žwjedženskim dnju, njedželu 20. junija, budže dopołdnja Boža kłužba s paradu, jenotliwe kompagnije směja žwjedženje. Wschě wojerske towarstwa žo na žwjedžeń pscheprosycha.

— (Paduschstwo.) Sandženu žobotu w nozy je žo jedyn paduch do jeneje khěže na Bismarckej drósy dobył a něhdže 350 hriwnow kradnył. S pomozu rěbla je paduch do prěnjeho poskhoda s woknom, kotrež bě wutkócził, salěł a pódla pjenjes ežorny cheviotowy swjerschnik s woknatym podschiczom, brunokožanej rukajzy a cžěmny nasymski swjerschnik žobu wsak. We wobydlenju je wón zentrumski njebos s pschižkuschkom a błózko ležo wostajił.

— (Paduschstwo.) Sandženu žobotu žu na wikach schěscž wožobam pjenježne móschnje, hromadže 170 hriwnow wopschijaze, kradnyli. Polizija je dweju młodeju cžłowjekom sajaka, kotraiž staj s Wrótžkawja žem pschijełoj. Jedyn s njeju je jenu kradnjenu móscheń do jeneho wónzucha cžišnył.

— (Snjesbožik.) Wutoru rano je w tudomnej žukelni žukelnik Fey do schachta jěsdneho stoka padnywschi žo tak cžežko wobschkodžił, so žu jeho dyrbjeli do měschczanskeje hojerńje dowjescž. Fey bě pschecžiwo sakasni na jěsdny stok, po kotrymž žmědža žo jenož tworv wosycž, wužicž chzył, pschi cžimž žo njebě dohladał, so jěsdny stok s zyka horka njebě. Tak Fey jedyn poskhod dele padże.

— (Rosbuchnjenje płuna.) Wobydlerjo Bismarckskeje dróhi žo wutoru rano 1/4 7 hodžin s móznym buchnjenjom wustrózichu. We wobydlenju ratarja Ehrta na Bismarckskej drósy 3 bě žo mózne rosbuchnjenje płuna (gasa) stało. Na hischcze njesnate waschnje bě s płunoweje lampy w kuchini płun wuschoł. Hdyž Ehrt rano prěni se saždženej žwězu do kuchinje stupi, w njej nahromadženy płun rosbuchny. Ehrt w tym žamym wokomiku w płomjenjach stejesche. Wón žebi hłowu a ruzy tak cžežko wopali, so dyrbjachu hnydom lěkarja k njemu sawołacž. Na sboże njeje jeho widženje cžerpiło. We wobydlenju je žo s rosbuchnjenjom na 300 hriwnow schkody naczinilo. W kuchini, pschedsali a dobrej stwje žu žo wokna a dwójne wokna rosrasyke a žo njesaczinjene wokenzy s dželа rosbike. Durjowe paženje žo wurasy a durjowe samki žo wocžinichu. Wobrasy a kalkowy wobmjet w kuchini běchu žo dele storhnyke. Jedyn porzlinowy karan, kotryž bě w kuchini na blidže stał, žo s dwojimaj woknomaj won daloko do žužodneje sahrody funkny, hdžež žo wón žo njerosbiwschi do mjehkeje semje saschtapi.

— (Do prědka prajenje wjedra Ernsta Preibscha w Hrubjelczizach po měžaczkowym stejenju.) Poslednji krócz je, so lětża wjedro wěschczu. Falb ma prawo; to žym tež loni spósnał. To wschak njeje tak lohko, wusslědžicž, tola dołho njebudže tracž, so smějemy s pomozu nětczischeho hwězdarstwa dowěrne do prědka prajenje wjedra. Poslednji krócz dyrbjach sa november hižo symu wěschczicž. Schtóž je žo po tym skožował a njeje moje knihi sa zyle wěry njehódne měł, temu njejžu wěsce běrny a rěpa smjerske. Sa hody wocžakuju rjane wjedro. Młody měžaczk nam wěsce deschcz abo žněh pschinježe. S wobroczenjom semje powětr s polnozy dostanjemy, a s tym žo syma s czopłotu setka a powětr wlóžnje. S wobroczenjom semje tež žórka wjazy wody dostonu. Woprawna syma hakle sapoczatk noweho lěta pschiždže, najwjetscha tschěskańza žnadž hacž do 15 gradow po Reaumurje pokasuje. Wo tym posdžischo powjescž dam, runje tak, kak mohło w naležu bycž. Na kónzu hischcze wjeżeke hody pscheju. Po tak bohatych žnjach dyrbimy žebi tež na tych pomyślicž, kotsiž tradaju, njeżmémy skupi bycž. Stari prajachu, so je žuchi saždny pokojza žnjom, duž mózemy tež w nowym lěcže dobre žně wocžakacž. W nowym lěcže chzu, da-li Bóh, dale pisacž, hdyž tež w dležischich pschestawkach. Czi, kotsiž žo wo to sajimuja, chzyli žnadž 8 adreżowanych frankowanych kuvertow póslacž, a jeli so to darmo njeżadaju, 1 hriwnu na lěto pschidacž.

— (Semjerženje.) Po schěscžnjedželskej pschestawzy je žobotu rano saždo bubotało. Podseńske storki, kotrež s Voglandskeje wukhadżeja, žu tón krócz žamo we Łužizy sacžucž byle. S Kamjeńza pisaju: Ssobotu rano krótko po 6 hodžinach tu krótki žylny podseński stork s hrimanjojtym kulenjom pytnychu. Satschaženje bě tak žylne, so wokna saschczerczachu a so domjaza nadoba sakhabka. Podobne powjescze žu tež s Tharanda a Draždžan, Freiberga a Döbelna pschischke. W Lipsku bě podseński stork teho runja jara žylny. Seismograf, w tamnischej wobkedžbowarni semjerženjom postajeny, je wjazore storki sapiżał. Jedyn se storkow bě tak žylny, so žo apparatowe pisaki se žwojich dżerżakow wucžiżnychu. Hrimotazy bubot a schczerczenje woknow bě žłyschecž. W nekotrych khěžach žu žo khachle khablake a s nadoby žu kruchi wotpadle.

Tež na wjele městnach Thüringskeje žu semjerženje sacžuli. Hischcze žylnische je wone w rańschej Tirolskej było. We Windisch-Matreiu žo kemscherjo do tajkeje hrosy dachu, so dyrbjachu žo kemsche pschetorhnycž. Hrimotaze podseńske kulenje nekotre sekundy trajesche. Murje zyrkwineje wěże žo rospukachu.

Na kupje Korfu s wjecžora Grichiskeje jena hora woheń bluwacž sapocža. Wobydlerstwo je we wulkim njemérje.

Do Sserbow. S nowym lětom budže wukhadżecž **„Serbski Hospodar“** sažo porjadnje, a to kóždu prěnju njedželu měžaza. Pschedstaji žo žwojim cžitarjam w zyle nowym a wobschernischim kabacže, niz pak kaž „gigerl“, ale kaž žo žerbskemu hospodarjej žłuscha, w rubjanych kholowach a módrej fali, s krutej pjascžu, se žylnym rjapom, s jažnej hłowu a s poknej dowěru. Wschelazy žnadž žwojeho stareho pscheczela wjaz njespósnaja. Tola rěcž a duch budže tajki kaž prjedy, a tak žo bórsy sažo s nim sesnajecže. Jenož wo maliczkosc je drózschi. Płacži na zyle lěto **jenu hriwnu** pola naschich dowěrnikow a we wudawarni „Serbskich Nowin“, na póscže s pschirażkom porta. Tutón žnadny wudawk wotbudže kóždy, žamo cželadni a dżěłacżerjo. Naschich dowěrnikow proženy naležnje, so bychu žo wo rosesłanje „S. H.“ — móże žo s wjetscha psches dżěczi stacž — a sběranje abonentnych pjenjes we žwojich wżach podpjerali. Jeli trasch prěnje cžišło do wschěch žerbskich domow njedóndže, wobroczcže žo na redaktora Marka Ssmolerja, pak na sarjadnikaj, wucžerjej Nawku a Ssłodeńka. Po cžażu žo wscho sraduje a kóždy dostanje žwój „Hospodar“. Nětko pak naschich dżěłacżerjow s pjerom, wožebje intelligentnych hospodarjow, proženy, nam s pschinoschkami a dopiżami k rukomaj bycž. Jedyn žerbski burski žyn je hižo sapocžał. Vivant sequentes! Sskawa tym, kotsiž budża jeho scžěhowacž. Słodeńk.

S Małeho Wjelkowa. Jedyn něhdže 50lětny pucžowar s mjenom Lange je njedželu w nozy w tudomnym Hähnelez hosczenzu s Božej ruczku sajaty wumrjeł.

S Budestez. S wjeżelom tu powjescž witamy, so budže tu w Budestezach 4. wulkeho rózka w Vogtez hosczenzu saždo žerbski wjecžor. Kaž loni, žu tež tón krócz žerbszy studentojo žwoje žobustutkowanje hižo pschilubili, a hdżež cži žu, je rjenje, pschetož studentojo žu wjeżeky ludžik. Pschednoschk je knjes wucžer Sommer s Budyschina pschecželnišwje na žo wsak, mjes tym, so žo knjes wyschschi wucžeŕ Ssmoka sa spěwy stara. Sserbski wjecžor w Budestezach je loni telko dżaka a swjeżelazeho pschipósnacża namakał, so žmy wěscži, so Sserbja tež tón krócz s blisku a s daloka rad se žylami pschiždu. Sserb žłuscha tam, hdżež žerbski spěw klinczi a narodne, pobożne smyślenje žo budži, žylni, twari a haji. So by tola ju tež nasch luby dżěłacżerski lud žo wobdżělicž mohł, je sapocžatk hakle na wjecžor s dypkom 8 hodż. postajeny. Sastup je darmo a kóždy je witany.

S Hajniz. Dżěczi katholskeho wěrywusnacża Budesczanskeje wožady žu do tudomneje katholskeje schule pokasane. Po schulskim

ſakonju dyrbja ſerbſke dźěćźi w ſchuli doſpołnje ſerbſki čitacź nawukнycź. Mohli drje wočakacź, ſo ſo tole poſtajenje ſchulſkeho ſakonja w naſchej ſchuli dopjelnja. Ale, Bohu budź ſkorženе, nichtó njeje w katholſtich Sserbach, kotryž by ſo wo ſerbſke dźěćźi naſcheje ſchule poſtarał. Naſchim dźěćźom ſerbſke pißmo zyle njeſnata wědomoſcź woſtawa. Wobara ſnadź naſchemu wučerjej něchtó, ſerbſke dźěćźi ſerbſki wučicź? Ani ſkowčka ſo w Hajniczanſtej ſchuli ſerbſki čitacź njewučі. Nochze dha nichtó mjes katholſtimi Sserbami ſa to wuſtupicź, ſo by ſo ſerbſka rěcź w naſchej ſchuli dole njepottóčowała? Kaž ſo ſda, ma Hajniczanſka ſchula k temu ſkužicź, ſo bychu ſo katholſzy Sserbjo Budeſčanſkeje woſadы ſkerje lěpje pſchenėmčili. Katholſzy Sserbja, ſakitajće ſerbſku narodnoſcź w Budeſčanſkej woſadźe!

S **Delnjeje Hórki.** Ssobotu wječor je ſo tu kněža dźěkačerja Mehnerta wotpalika. Knježi pohoncź Kujawa ſo wječor w 9 hodźinach dohlada, ſo ſ tſěchi Mehnertez kněže płomjo ſapa. Wón hnydom khwataſche, Mehnertez ſwójbu ſe ſpanja wubudźicź. Mehnertowa ſe ſtróželemi k ſemi padźe a ſo ſ womoru wobja. Dokelž ſo woheń ruče rosſcheri, bě mózno, jenož poßleſchcźa a něſchto nadoby wukhowacź. Na haſchenje běchu dwě ſykawje ſ Delnjeje Hórki a jena ſ Khwacźiz pſchijěte. Poßledniſcha je myto doſtała.

S **Khwacźiz.** W naſchej ſ najwjetſcheho dźěla ſerbſkej woſadźe je ſo waſchnje ſawjedko, ſo ſo Boža nóz jene lěto ſerbſki a druhe lěto němſki ſwjecźi. Lětuſcha Boža nóz ſo ſaßo ſerbſki wotmėwa a to po knižkach knjeſa ſararja Jakuba. Pódla teho je naſch knjes ſarař kóždy krócź rjanu hodownu rěcź w Božej nozy mėł. Lětża ſo ſwjedźeń Božeje nozy w naſchim Božim domje wječor w 7 hodźinach ſapočnje.

Se **Semiz.** Pſchi pſchiprawjenju elektriſkeho grota nad ſemju je ſo tu njedźelu njeſboże ſtało. Hdyž monteur Janko na wjerſchku jeneho ſcźežora grot pſchiwjaſowaſche, jedyn tudomny piwowy pohoncź do rėbla ſawadźi, tak ſo ſo tón wotßuny a monteur dele padźe. Wón ſebi ſhibadło jeneje ruki ſłama a ſebi nóß rosbi.

S **Khróſcźiz.** Naſche nowoſałożene muźſke towarſtwo **„Sſerbo-ſkaw“** w ſwojim poßlednim poßedźenju 20. dezembra t. l. wuſtawki dowuradźi, kotreż ſo bórſy wyſchnoſcźi k wobkrucźenju pſchepodadźa S dobom ſo ſapißacź da, ſo khmanoſcź juriſtiſkeje parſchony dozpěje. Licźba ſobuſtawow je runje **kopa,** t. j. **60.** Rjany wuhlad ſa pſchichod! So je towarſtwo trėbne, nichtó prėcź njeßmė a njemóže. Hacź dotal wobſtejeſchtej na mjeſach Khróſcźanſkeje woſadы dwě, a to w Kukowje a Jaßeńzy, w metropoli ſamej pak žane. Mamy nětko w naſchej woſadźe tſi towarſtwa nimale ſ jenakimi ſamėrami. To pak niczo njewadźi, hdyž ma woſada na 6000 duſchow. Towarſtwo njeje jenož ſa burow, kaž je ſo donoſchowało, ale ſa kóždeho cźeſtneho katholſkeho Sserba.

Rosmotwa bě jara žiwa. Pſchejemy nowemu towarſtwu wjele ſboža a dołhi pſchichod a nadźijamy ſo, ſo nam Sserbſtwo, wėru a narodnoſcź w naſchim horjazym kucźiku ſerbſkeje Łužizy ſdźerži. To daj Bóh!

S **Rakez.** Druhdy je ſa cźłowjeka hižo jara bolostne, hdyž ſebi hubu wopari, tola hiſchcźe wjele hórje je, hdyž ſebi něchtó měſtno wopali, ſ kotrymž je wowka kwaßny dźeń na ſtole ſedźała. Sańdźeny tydźeń běſche włóžne, jère wjedro, duž chzyſche ſebi w Rakezach jena ſłużobna dźowka tónle dźel troſchto ſwuwohrėwacź. Pod kótłom ſo runje woda ſa ſkót waricź počza; ſkładnoſcź holza wuži a ſo na kótłowe wėko ſydny, hdźeż ſo tak duſchnje wot ſady hrė jeſche. Tola prjedy hacź ſo dohlada, njeſboże ſo pſchißnowa. Na dobo ſo wėko ſłama a holza ſ pokſadkom do kropa padźe. Cźežko woparjenu dyrbjachu ju do jejneje domiſny do Wyßokeje pola Łaſa dowjeſcź. Kaž je ſłuſchecź, woparjeny dźėl ſaßo žije, tak ſo holza njeſmėje trajnu ſchkodu, tola na wódny kotoł ſo holza njebudźe w pſchichodźe wiazy ſydacź.

S **Kamjeńza.** Njedźelu rano we wulkej kólni twarza Kuby, pſchekupowarjej Wicźaſej ſa ſkładownju pſchenajatej, woheń wudyri. Dokelž bě ſkładownja połna łapow, woheń wjele zyroby namaka. Płomjenja wyßoko ſapajo zyłe twarjenje ſa krótki cźaß ſniczichu.

Se **Židźineho.** Wóndano je ſo tu žadna ſwėrina tſělika. Knjes Bóſcha ſ Noweje Wſy je pſchi hońtwje na naſchim revėrje jelenja ſ 10 kónzami potſělił. Dwě jelenizy ſo pſches honjerjow pſchedobuſchtej a ſo tak ſmjertnych kulkow ſminyſchtej.

S **Lipſka.** Lipſcźanſke towarſtwo ſtudowazych Sserbow, Sorabicum, dźěła w tutym ſemeſtru ſ 5 aktiwnymi ſobuſtawami a wotmėwa ſwoje poßedźenja wob tydźeń raz w univerſicźe pod wodźenjom ſwojeho ſtarſcheho, k. stud. theol. et phil. Wyrgacźa; Spomnjeni Sserbjo ſu hiſchcźe: knježa stud. theol. Rencź ſ Wjeleczina, Handrik ſ Gomorna, Ssmoła ſ Budeſtez a Kiſchizan ſ Hodźija, ſe ſwonkownym ſobuſtawom je knjes stud. theol. Kapleŕ ſ Budyſchina (t. cź. 2. podſtarſchi), w Barlinje ſtudujo. — Adreßa towarſtwa a ſtarſcheho: Nürnbergerſtraße 25.

S **Koſchle.** Wóndano wječor wokoło 10 hodźin je ſo brózeń potlenka Rjelki do cźiſta wotpalika. Na ſboże w bliſkej korczmje niſchcźe nėkotſi muźoju ſedźachu, kotſiž hnydom na pomoz khwatachu. Bjes jich ſpėſchneje pomozy budźichu ſo płomjenja też na ſußodny Měrczinkez ſtatok wupſcheſtrėte.

S **Běleje Wody.** Na tudomnym dwórniſchcźu ſańdźenu njedźelu wo poł nozy jena do kólnje jėdźaza lokomotiwa do ſchtyrjoch próſdnych woſow ſawadźi. Dwaj ſ nich ſo do ſebje ſtorczišchtaj.

S **Muzakowa.** Njedźelu w nozy bě ſ tudomnych brózњow woheń wudyrił. Huſtez a Hellerez brózња ſo wotpaliſchtej. Měſchcźanſkej a knježej wohnjowej woborje ſo poradźi, hacźrunje woda njedoßahaſche, tſecźu, Reichez brózњu, płomjenjam wobrócź. Woheń, kotryž je ſo pjecźa ſe ſlóſtniſkej ruku ſałożił, je ſ Huſtez brózњe wuſchoł.

Přiłopk.

* (Straſchnoſcź żeleſniſkeho pſchekhoda wola Ratarjez.) Pſched tydźenjom je pſchekupz Pawoł Schönemann ſ Draždźan ſ motorſkim kołom ſ Budyſchina po Draždźanſkej dróſy domoj jėdźo do jeneho ranżėrowazeho cźaha ſawadźił. Pſchi tym je ſebi Schönemann prawu ruku wuſtorcził a pódla teho hiſchcźe nėkotre wobſchkadźenja poczerpił. Jeho koło je ſo pſchi ſraženju ſehibowało, hewak pak ſo njeje wobſchkodźiło. Sniesboženy bě ſo pſchi ſraženju pohłuſchił, cźehoż dla jeho do měſchcźanſkeje hojeŕnje w Budyſchinje dowjeſechu. Wot tam je ſo wón nėkotre dny poſdźiſcho po żeleſnizy domoj dowjeſcź mohł. Sarjadniſtwo ſtatnych żeleſnizow budźe najſkerje Schönemannej poczerpjenu ſchkodu ſarunacź dyrbjecź. Pſchi Ratarjowſkim ſaſtaniſchcźu je telko wobkhoda, ſo dyrbjało ſo pſchi ranżėrowanju a jėdźenju cźaha dróha ſe ſawjeru ſamknycź. S wulkim ſbožom je, ſo ſo tam hižo żadyn cźłowjek njeje pſchejėł. Woßebje ſtraſchne je, wot Ratarjez k Budyſchinej pſches żeleznіſki pſchekhod pſcheńcź. Dla tamniſcheje Lorenzez ſkładownje njeje móžno, ſ Budyſchina jėdźazy cźah prjedy widźecź, doniž njeje na pſchejėſd pſchijėł. Lokomotiwa drje ſwoni, tola ſuſto hakle potom, hdyž je ſo hižo k pſcheješdej pichibližiła. Schto pak ſwonjenje ſ zyła pomha, hdyž jedyn cźežkoßłyſchazy abo hłuchi w tutym cźaßu pſchińdźe, ſo by pſches pſchekhod pſcheichoł.

* Roshorjazy podawk ſo w Draždźanach pſchi khowanju vinczника Schicka na katholſkim pohrjebniſchcźu ſta. K pohrjebej bě ſo też wjele kollegow ſemrjeteho ſeſchło. Schikej bě jeho żona petrolejowu lampu do hłowy cźißła. Pſchi tym bě ſo wón tak cźežko wopalił, ſo bě wječor na wopalene rany wumrjeł. Po khowanju ſo pohorſchenje pſchewodźerjow na wudowu ſemrjeteho wutſchaßy; ju ſ pjerſchcźu pomjetachu a jej ſchlewjeŕ rostorhachu, tak ſo dyrbjeſche do měſchcźanſkeje hojeŕnje na Bjedrichowſkej dróſy cźeknycź.

* Sajėdojcźene cźėło pſched nėkotrymi dnjemi w tak mjenowanych ſwinczich dźěrach pola Oybina namakachu. Wone je ſo jako cźėło knježny Elßnerez ſ Rusdorfa ſpóſnało. Elßnerez bě na poßled wodźerka jeneho dźěćźazeho anyła w Kölnje n. Rh. Cźežke cźuwowe cźerpjenje je wobżaromnu k ſmjerczi ſwabiło.

* S rosbuchnjenjom płuna (gaſa) je ſo w Greifswaldźe wutoru rano dźėl měſchcźanſkeje wyſchiſcheje holcźeje ſchule wupuſcźił. Pſchi tym je ſo ſchulſki ſłużobnik morił. Kak je rosbuchnjenje naſtało, njeje hiſchcźe ſnate.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Bliſko Metza w Lothringſkej je ſchtwórtk popołdnju jedyn ludźazy cźah do jeneje mylnje puſchcźeneje lokomotiwy ſrażył. Lokomotiwiny wjednik a tſjo pucźowarjo ſu ſo cźežko ſranili, pjatnacźe woßobow je ſo lohko ſranilo.

* (Skótny mór w Ruſkej.) W měſchcźanſkej rėſarni w Peterburgu ſu mjes rėſnym ſkotom, kotryž je ſo ſe Ssibirſkeje pſchiwjeł, ſkótny mór nadeſchli. Sarėſany ſkót je ſo hnydom ſpalił, teho runja hłowojzy, powjazy, droſta hródźnych wothladarjow, kotſiž ſu ſo ſkotu dótkli. Dale ſu ſo żeleſniſke woſy a wſchė měſtna, hdźeż je ſkót pſchebył, wnczińcźiłe.

* (Powodźenje w Franzowſkej.) Nihdźe drje njeje ſuchota lėtża naſnymu tak wulka była, kaž w Sakſkej a Schleſyſkej. W Italſkej, Schpaniſkej a nėtko też w Franzowſkej ſamo pod powodźenjemi cźerpja. S Montpelliera w Franzowſkej piſaja, ſo je Heraulſka rėka wſchón wokolny kraj powodźiła. Dwaj Montpellierſkaj wobydlerjej, kotrajž chzyſchtaj ſo ſe ſapſchahom do

měſta wróćićź, ßo ſ wulkej wodu ſhrabnyſchtaj a ßo wotwjedźeſchtaj. Konjej a wós ßo poſdźiſcho na brjoh wucźehnjechu. W Mont Feriorje ßo jedyn ſahrodnik tepi, kotryž ſa prjecź pluwazymi winowymi ßudami łojeſche. W Bousquetu běchu wſchě fabriki hacź k prěnjemu poſkhodej pócźrjete. Wjazy dyžli 1000 dźěłacźerjow je nuſowanych, ßwjećźićź.

* (Saßudźeny wobhonjeŕ.) Ssud w Orleanſu (w Franzowſkej) je wobhonjerja Harniſta, kotrehož winuja, ſo je jedyn dźěł noweje ſpěſchnje tſělazeje kanony pokradnył a wukrajej pſchedał, k jaſtwu na 5 lět a k 5000 hriwnam pjenježneho khoſtanja saßudźił.

* (Woheń.) W Kladſku w Hornjej Schleſyſkej je ßo njedźelu wjecźor dźiwadło, hdyž bě ſ ludźimi napjelnjene, ſapali. Wſchitzy wopytarjo móžachu ßo wukhowacź.

* Satraſche wětry ßu łódźe pſchětracź dyrbjałe, kotrež ßu poßlednje dny po atlantiſkim morju jěłe. Offizěrojo parneje łódźe „Teutonic", kotraž je ſ Londona do New-Yorka pſchijěła, powjedaju, ſo ßu do „Teutonici" 75 ſtopow wyßoke žołmy ſrażowałe a ju powodźiłe. — Parna łódź „Scharnhorſt" ſ Bremena je do New-Yorka pſchijěwſchi powjeſcź do Bremena póßłała, ſo je ßo ſe ſatraſchnym wětrom bědźicź dyrbjała. Wucźaharja Janoſcha Kazuba je hobrſka žołma na łódźinej łubi porafyło. Padnywſchi je ßebi wón nop rosrafył a na to něſtotre hodźiny poſdźiſcho wumrjeł. Jeho cźěło je ßo hromadźe ſ cźěłom 74lětneje žony, kotraž bě tón ßamy dźeń wumrjeła, do morja puſchcźiło. — Na danſkej łódźi „Haviln" je ßo jedyn němſki matroſa pſchi ßněhowym mjecźelu do morja ſtorhnył.

Hłós do Serbow.

W lěće 1908 su so we »Łužicy« wšelake přeměnjenja stałe: redakcija je nahle přešła do jeničkeju rukow J. Barta-Ćišinskeho, do wobsaha je so přijała wěcna, njestroniska kritika, jednało je so wo narodnych, socialnych a hospodarskich prašenjach a należnosćach našeho luda; z krótka prócowało je so, lud zběhać k wěrnej kulturje, k swětłu a k swobodźe. Tutu parolu sebi wupalmy do wutrobow a spińmy sebi do swojich pjasćow a pjerow!

Tute hesło dale raznišo powjedźe »Łužicu« też w lěće 1909.

My wšitcy Serbja, evangelscy a katholscy, mamy jenu krew, rěćimy jenu rěč, bydlimy a dźěłamy na jenej zemi, smy bratŕa a sotry jeneje serbskeje swójby; tuž dyrbimy sprawnje a swěrnje k sebi stać a dźeržeć, sebi pomhać, so podpjerać, a to ćim raznišo a ćoplišo, dokelž naš ludźik je słaby a naš krajik je mały. — My stojimy wšitcy, intelligentny a prosty lud, na małej kupičcy wosrjedź wichorateho morja. Tuž rěka: w hromadźe dźeržeć, jedyn dźěłać z druhim a za druheho w přezjednosći, zo žadyn swěrny dźěłaćeŕ so njeby tepił w morju, zo wot małeje kupički našeje ródneje role so njeby wotdrjebił ani hruzlik.

Tuž rěka: dyrbimy tak kruće w hromadźe stać a tak we přezjednosći dźěłać, jako bychmy byli zapasani ze železnymi wobručemi do jenoho stołpa.

Hdyž pak widźimy naše šćěpjenje, naše drjebjenje, našu njepopŕatosć, zawisć a njepřezjednosć, tohodla wam, intelligentny a burski ludo, wołamy do wušow, do wutrobow a do swědomjow: Quousque tandem? Hdy drje budźe kónc, hinak a — lěpje? — Kak dołho hišće budźe nas mućić a měšeć, djabołscy wabić a cuzym k wjeselu słabić, nam rubić rěč a hubić zemju našich starych wótcow? —

Běda nam a hańba, hdyž so z našej liwkosću, njerodnosću a rozšćěpjenosću drjebi swjata zemja našich prjedownikow a po něčim, wosebje na pomjezach, pada do cuzych rukow!

Hdyž tole widźiće, lubi Serbja, njehraba a njetřase was hrózba? A wjetša ta hańba, hdyž pada na intelligentneho Serba, kiž je zapŕeł serbsku krew, předał serbsku wutrobu a zničił swoje swědomjo — pjenjez, nadutosće a karriery dla! Štóž je předał swój lud, swój kraj a swoju rěč, je renegat a jako tajki pola wšitkich ludow človjek, hódny najwjetšeho zacpěća!

Serbja, kotřiž maće česć a swědomjo w sebi, njemjetajće tajku hańbu na swoju wosobu a na serbske mjeno!

Hdyž my hajimy a škitamy serbski lud, serbsku rěč a serbsku ródnu rolu, so my nikoho a ničoho bojeć njetrěbamy, my wojujemy z wotewrjenym visirom za prawa, kotrež mamy wot krajneje wyšnosće zapisane a za kotrež wona rukuje, za serbske naše prawa w cyrkwi, šuli a gmejnje. My njećinimy ničo wopačne, hdyž so jako wšě druhe ludy po zakońskim puću dobywamy k swětłu a swobodźe. Nihdy na nihdy njetrěbamy so khować jako bojazne — knoty. A tola so to sem tam radźi — ha! autokritika!! —

Kaž pola wšěch narodow zdźěłana, intelligentna woršta stoji před frontu w narodnym žiwjenju a wojowanju a prěnja mocy a krew staja do służby swojeje wótčiny a tole sebi česći a khwali jako najkrasnišu pychu swojeho mjena a jako hłowny nadawk swojeho žiwjenja, tak dyrbi też serbska intelligenca w našim narodnym wojowanju prědku stać, před frontu serbskich čŕjódow dyrbi stupać a lud rozwučować, napominać, zahorjeć a tak ze swojim wótčinskim přikładom być prědku a prěnja za serbsku krew a rěč a rolu.

Abo před čim so bojiće a komu so khowaće? Swěrny, přeswědčeny wótčinc, kotrehož narodna česć ćěri, kotremuž hordosć hrěje krew we wutrobje a kotremuž z hrimotacym hłosom kaza swědomjo, je prěni w boju z najmjeńša tam, hdźež ma swoje zastojństwo a dźěło, a z tym swojich dowěrjenych a poddatych wjedźe do boja a k dobyću, wón jako worjoł jich zběha do wysoka k swětłu a k swobodźe, a jeno tak — Serbja, Serbja wostanu, Serbja dobudu!

W tymle duchu dźěłać za eksistencu serbskeho luda, za dodźerženje a wukhowanje ródneje role, za hajenje serbskeje kultury a za zběhanje serbskeho zboža je so naša »Łužica« energiscy rozsudźiła. Naš čas we šćuwanjach z mocu za tym woła. Hdyž so dźakujemy wšitkim pilnym sobudźěłaćerjam a swěrnym woteběrarjam w lěće 1908, prosymy też za lěto 1909, zo bychu nam lubi spisowaćeljo zakhowali swoju přikhilnosć a česćeni woteběrarjo swoju swěru.

W lěće 1908 běše we »Łužicy« wudyriło mućenje wosobinskich maličkosćow a zwonkownych šćuwanjow dla. »Łužica« jako njewotwisny časopis pak njemóže dźiwać na jednotliwe mjena a wosoby a wobstojnosće, ale na powšitkowny cyłk swojich čitarjow. W tutym njetrěbnym wojowanju drje su nam někotři stari woteběrarjo wotpadnyli; wobžarujemy to wězo, ale za tutón słabuški wupadk smy dobyli wysoko přez 100 nowych woteběrarjow: lud, naš prosty, wosebje burski lud, je nam dał swoje wotmolwjenje a swój protest přećiwo njerozumnym šćuwanjam. Jedyn fulminantny přikład: Baćońska wosada, najmjeńša ze wšěch, je »Łužicy« 20 nowych woteběrarjow přiwjedła. — Sława! — Dźiće, wulke wsy a wosady, a čińće tohorunja!

Z tym je so pobiło, štož »Łužicy« na kožu dźěše, a to dawa wjesoły wuhlad do přichoda. Nadźějamy so z wěstotu, zo też w lěće 1909 namakamy wjele přez 100 nowych abonnentow. Z tutej należnej prósstwu wobroćamy so na evangelskich Serbow, přede wšěm na burow, kotřiž su w burskich towarstwach a kotřiž so wobdźělichu na 20lětnym jubileju „Towarstwa Serbskich Burow" w Małym Wjelkowje 11. oktobra 1908. Na serbsku zahorjenosć tam twarimy nadźěju, zo kóždy serbski bur z nowym lětom 1909 zastupi jako abonnent do našeje »Łužicy«. Z tym dyrbi serbski lud z nowa wotmolwjenje dać, zo wón kruće a swěrnje stoji za ródny lud a kraj swój, zo nosy serbsku česć a hordosć w sebi a so njezłožuje po njerjanym přikładźe někotrych Němcowarjow.

Pokažće, lubi burja, zo maće nic jeno serbsku wutrobu, ale zo maće też strowy rozum! — Hdyž změjemy naš čerstwy, jasny, ryzy serbski lud na swojej stronje a pod swojej khorhowju, potom chcemy so też my ze sapatym wohnjom zahorić, chcemy bjez bojosće a stracha zjawnje a sprawnje socialne, narodne a hospodarske

należnosće našeho lubeho luda zastupować, chcemy pomhać škitać podtłóčowane naše prawa w cyrkwjach, šulach a gmejnach, hdžež drje su po rodźe Serbja, ale su njezrědka po skutkowanju — Njeserbja. —

My smy cyłe žiwjenje dźěłali Serbam ke khwalbje k česći a k zbožu, my smy wšitke swoje mocy a dary ducha a ćěła woprowali k zdźerženju a k wobkrućenju serbskeje eksistency, njejsmy ženje a nihdźe hladali ani zwonkowneje pychi mjena, ani klinkota pjenjez, ani błyskota titulow a rjadow, ale stajnje je było a stajnje budźe naše hesło: Pro populo sorabico, ale nihdy a ženje: Pro domo!

To ad notandum et recte interpretandum!

Nam staj byłoj jako z błyšćatym idealom z njebjes: Stanisław Wyspiański († 28. nov. 1907) a Svatopluk Čech († 23. febr. 1908), najsławnišej basnikaj noweho časa pola Polakow a Čechow, hobraj čisteho a jasneho ducha, worjołaj k hwězdam so dobywacych křidłow. —

Serbsku kulturu, kotraž je nam telko stow lět našu serbsku zemju w žałostnych podtłóčowanjach a spinanjach dodźeržała, chcemy rozšěrjeć po cyłych Serbach, ju škitać přećiwo ščuwanjam, cuzym lečenjam a nadpadam, chcemy ju ze zhromadnymi mocami wudospołnjeć a pozběhować; přetož jeno kultura w serbskim duchu a po serbskim wašnju sama nam też dodźerži našu ródnu zemju a lubu serbsku rěč.

Přez »Łužicu« chcemy wam prawu kulturu twarić, chcemy was zběhać k njebjeskemu swětłu a was kryć a khować w serbskej swobodźe. —

My podawamy wam sprawnu ruku, podajće też wy, lubi Serbja, nam dowěriwje wašu ruku! Ze zhromadnymi mocami chcemy skutkować: tohodla přez cyłe Serby kupujće »Łužicu« a čitajće ju pilnje!

Za Boha a za serbsku zemju,
Za Božu sławu a za serbske byće a tyće!

budźe hesło »Łužicy«.* (Modernistojo, wustorčće pokleće!)

Naše dźěło w njej a přez nju dyrbi jeničcy służić:

Bohu k česći, Serbam k wužitku!

Redakcija »Łužicy«.

* »Łužicu« móža sebi ći Serbja, kotřiž do Budyšina khodźa, najlěpje skazać a wobstarać w Smolerjec knihićišćerni, druzy Serbja pak sebi »Łužicu« njech skazaju z tym, zo našemu administratorej: knj. wučeŕ Mikł. Hajna, Cunnewitz, Post Rosenthal b. Kamenz, póśćelu swoju adressu na dopisnicy.

Za Serbski Dom w Budyšinje

je so w lěće 1908 dotal zaso nahromadźiło: 804 hr. 33 np

Dale za njón darichu:

Knjez faraŕ licenciat theol. Jan Renč, ryćeŕ, w Ketlicach	100 hr. — np.
Zjězd serbskich wótčincow w Draždźanach .	7 hr. — np.
Prof. Dr. Muka jako wěnc na row swojeho lubeho přećela, knjeza kapłana Mikławša Andrickeho	5 hr. — np.
Towaŕstwo „Palacký“ město palmy na row Mikławša Andrickeho	5 hr. — np.
Hromadźe:	921 hr. 33 np.

Z dźakom kwituje a dalše dary přijimuje

zarjadnistwo Maćicy Serbskeje.

Wuńdźenja.

Khostańska komora. Njekańanstwa dla měješe so 41lětny w Draždźanach narodźeny, ras hižo teho runja njekańanstwa dla s jenolětnym jaŕtwom khostany pschekupz Rudolf Geyer w Budyschinje w s dźěła njeŕjawnym ńudźenju samolwicź. Geyera winowachu, so je lětża w meji a juniju w Delnich Puzkowach, Wujeŕdźe, Kumwałdźe atd. s 8 holzami, 7—11lětnymi, na njepózćiwe waschnje wobkhadźał. S dwěmaj holczkomaj s Wjeßela so njekraßnikej śły wotpohlad njeporadźi, dokelž so na sboże jena žona k holczkomaj pschida. Jena s teju holczkow doma powjedaśche, so je jej jedyn kokojěśdny schokoladu dał a so je jej 10 nowych pjenježkow lubił, hdy by s nim do kerkow ßobu schła. Holczżyny nan so w Minakale ńa zuśym praśchesche a tam śhoni, so je wón pschekupz Geyer s Budyschina był. Na tajke waschnje śłóśtnika wußlědźichu. Jeho k jaŕtwu na połdra lěta saßudźichu a jemu cżeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

⨯ W njeŕjawnym poßedźenju kowaŕskeho mischtra J. E. Weigelta w Hornim Wujeŕdźe a jeho žonu kuplowanja dla ßudźichu. Weigelt je pjecża njekańanstwu ßwojeje žonje połkował, a Weigelt a jeho žona staj njekańanske žiwjenje ßwojeje džowki cźerpikoj. Weigelt na 4 měßazy a jeho žona na 3 měßazy do jaŕtwa pschinźe. Pódła teho wobaj cźeßne prawa na 2 lěcże śhubitaj.

Lawniski ßud. Knihicźischczeŕ A. O. W. Müller w Budyschinje bě w „Bautz. Tgbl.“ naŕtawk wocźischczał, w kotrymž so tśěchikryjeŕski mischtr Schumann k wólbje ńa měschczańskeho radźicźela poruczowaśche a so wo nim praji, so mohł jenož wón Augiańowu hródź w měschczańskim ŕarjadniŕtwje wurjedźicź. Měschczańska rada Müllera teho dla ńchiwdźenja dla wobńkorži. Müller ma 30 hriwnow pjenježneho khostanja sapłacźicź.

⨯ Budyśke hamtśke hejtmanstwo bě knihicźischczerja Müllera w Budyschinje wobńkorźiło, dokelž bě wón s jenym naŕtawkom w „Bautz. Tageblatt“ gmejnskemu pschedstejicźerjej Frenzelej na Židowje ńchiwdu cźinił. Sa spißacźela tuteho naŕtawka, kotryž bě s mjenom Pawoł Schołta podpißany był, Müller pschekupza O. Döringa na Židowje mjenowaśche. Tón na to Müllera ńchiwdźenja dla wobńkorži. Döring psched ßudom prějeśche, so je naŕtawk śpißał. Dla ńkaŕanja pißmawuŕtojneho ßo jednanje wotŕtorcźi.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 28. dezembra 1908 ma so na **Khwacźańskich leźomnoŕcźach**

120 łoßow ŕtejatych khójnow, s wjetŕcheho dźěła klozow a tołŕteho twaŕskeho drjewa,
35 twjerdych dołkich hromadow a
20 hromadow wužitkoweho a wojnaŕskeho drjewa

ńa hotowe pjenjeŕy na pŕcheßadźowanje pŕchedawacź.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin dopołdnja. Shromadźiśna w Khwacźańskej korczmje abo w drjewiŕchczu. **Wobßedźer.**

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 28. dezembra 1908 dopołdnja wot **9** hodźin ma so **w drjewiŕchczu** hoŕcźenzarja **Emila Pjecha w Hodźiju,** bliśko dróhi do Njeŕdaŕchez leżazym,

něhdźe 80 rm. khójnowych kuluchow, 50 khójnowych pjeńkow a 25 khójnowych hałoŕowych hromadow

s wuměnjenjemi, prjedy wośjewjomnymi, na pŕcheßadźowanje pŕchedawacź. **Pawoł Renč** w Porchowje.

Awkzija palneho drjewa.

W **hrabińskim Lippeńkim Bartśko-Nowowjeśćańskim hajniśkim rewěrje** budźe so

wutoru 29. dezembra dopołdnja wot 8 hodźin

śćěhowaze palne drjewo na měśtnje ßamym, s wuměnjenjemi, do awkzije wośjewjomnymi, na pŕcheßadźowanje pŕchedawacź:

157 twjerdych dołkich hromadow,
73 mjehkich " "
1 1/2 mjehkeje hałoŕoweje hromady,
390 mjehkich walczkow,
13 rm. mjehkich ŕchcźěpow,
20 " " kuluchow.

Drjewo je ŕeŕtajene w drjewiŕchczomaj 16. a 32. wotdźělenja a we wurubach 21., 22., 34. a 35. wotdźělenja.

Shromadźiśna w 24. wotdźělenju (pŕchi Bartśko-Suborniczańskim gmejnśkim pucźu pŕchi żeleŕniśkej budźe).

Rewěrśke ŕarjadniŕtwo.
Aŕt.

Liebŕch,
ßudniśki aktuar ŕw. ßłużby
na ßukelnśkej haßy 34
pißaŕnja ŕa kupowańske, hypothekśke, dismembraziśke, teŕtamentśke a ŕawoŕtajeńŕtwowe wěży atd.
Rěczi ßerbśki.
— Telefon cźißko 177. —
Pŕcheßadźowanje leżomnoŕcźow.

Serbske blido
kóždu wutoru po 5 hodź.
w našej khofejowni.
Wšitcy dobri Serbja su witani.

Rólny wós
ŕa jeneho konja, zyle mało trjebany, je na pŕchedań **w Rudeji** cźißko 13.

Nowolětne khartki

ßo ſa tunju płaczíſnu hižo nětkole czíſchczja

w Smolerjec knihićišćerni.

So bych pſchecza ßwojich czeſczenych wotebjerarjow w kóždym naſtupanju dopjelnjał, ßym ßo rosßudźił, też **rabatt** ſawjeſcz.

Dawam na wſchě kolonialne tworh 5%.

Hans Lindner (prjedy Pawol Hofmann)

na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Franza Hartmannowy rejwanſki wustaw

w Biſkopizach (ſałożeny 1890) **w Budyſchinje.**

Dowolam ßebi ſ tutym najpodwolniſcho k wiedźenju dacz, ſo ßo mój bliźſchi **rejwanſki kurſus** **ſchtwórtk 7. januara 1909 w Budyſchinje** ſapoczynje. Czeſczene ſamolwjenja pjatk 1. januara popołdnju wot ½3—6 hodźin w měſchczańſkej ſahrodze (Bürgergarten) pſchijimuju.

Žadyn luxus w draſcze — jenož ßwědomite roswuczenje, kaž je ſnate.

S poczeſczowanjom

Franz Hartmann.

Pjenjeſy na hypotheki

po wſchelakej wyßokoſczi mataj wupožczicz

J. a E. Koban pſchi žitnych wikach 4.

Praktiſke modne **jonjaze ſchicze, bèle ſchicze, ryßowanje rèſow, pſchirèſowanje** a **ſchicze ßamßneje draſty** po lohko ßo ſapſchijazym waſchnju wuczi

E. Mikanic

na Zidowje pola Budyſchina (w Frankfurcze)

w Beſſerez ſahrodze czíßło 396.

Holzy móža tam jědź a wobydlenje dostacz.

Kedźbu! Do Rakez! Kedźbu!

Filzowe ſtupnje a filzowe toſle

ſa muźſkich, žónſke a dźěczi

ſ poniženjom płaczíſnow wo **15—20%** pſchedawa

Hermann Zawnik,

ſchewſki miſchtr w Rakezach.

1000 mk.

na 2. hypotheku na 15 kórzow wulku žiwnoſcz ſnutſka wopalneje haßy pyta

Raue w póſtſkej kowarni.

Pjekarſki wuczobnik

ßo k jutram pyta na Lubijſkej drózy czíßło 22.

Kuchařki, ſtwinſke a ßłužobne holzy, mlokowe holzy, hródźne dźowki, holzy k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych a dźěłaczerſke ßwójby pyta hnydom abo k nowemu lětu pſchiſtajerka **Görlichowa** na ßukelnſkej haßy 1 na rózku žitnych wikow w czrijowni knjeſa Heinr. Mohra.

Zbožopřeća k nowemu lětu 1909.

Wšitkim lubym přećelam a znatym jenož z tutym najwutrobniše **zbožopřeća k nowemu lětu 1909** ſcelu, złożiwši z dobom dar za „Serbski Dom“ w Budyšinje:

Po **12,70** hr. k. gymnasialny direktor Holan w Revelju;
po **5** hr. kk.: kubleŕ Jurij Herrmann z Khróšćic, Michał Cyž, kral. notar w Budyšinje, prof. dr. Muka w Freibergu;
po **3** hr. kk.: Senior mónsign. Jakub Skala, kanonik Mikławš Žur, faraŕ em. Urban w Budyšinje, duchowny Nowy w Ketlicach;
po **2** hr.: kk. faraŕ Jan Just w Ralbicach, wučeŕ Jurij Słodeńk w Pančicach, wučeŕ Franc Kral w Khróšćicach;
po **1,50** hr.: k. Pětr Cyž z Kašec;
po **1** hr.: kk. tach. wučeŕ Michał Wjerab w Budyšinje, kapłan Jozef Filip w Češkich Verneřovicach, minorist Jan Cyž w Paderbornje.

Wotrjady Maćicy Serbskeje.

Póndźelu 28. decembra wot dopołdnja 10 hač do popołdnja 6 hodźin změja w „Serbskim Domje“ w Budyšinje wotrjady Maćicy Serbskeje swoje lětuše poslednje posedźenja, na kotrež wšitke sobustawy a přećelow z tutym należnje přeprošuja

předsydstwa.

Khwaćanske serbske towaŕstwo

změje da-li Bóh **njedźelu 27. decembra,** třeći dźeń hodow, popołdnju w 3 hodź. w Hustec hosćencu swoje hodowne posedźenje. Dokelž budźe so wo ważnych dypkach jednać, so wšě lube sobustawy hač do poslednjeho wočakuja. Hosćo su wutrobnje witani.

Předsydstwo.

Burſke towaŕſtwo w Rakezach

ſměje da-li Bóh **njedźelu 27. dezembra** t. l. ſ dypkom 4 hodźin w Gáblerez hoſczenzu ßwoje měßačne poßedźenje, k kotremuž je knjes wučeŕ Berger pſchednoſchk dobroczinje pſchilubił. Hoſczo ßu witani. Wo bohaty wopyt proßy

pſchedßydſtwo.

Łahowſka nalutowaŕnja a wupožczeŕnja

ſměje ßwoju **2. hłownu ſhromadźiſnu ßobotu 26. dezembra** (druhi ßwjaty dźeń) popołdnju w 3 hodź. w Nowakez hoſczenzu we Łahowje.

Dnjowy porjad: 1. rosprawa, 2. wólby, 3. druhe ważne towaŕſtwowe należnoſcze.

Na bohaty wopyt pſcheproſchuje

pſchedßydſtwo.

Jedyn wuczobnik

ßo ſa jutry 1909 ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi pyta pola **C. Straussa,** ſchewſkeho miſchtra w Budyſchinje n. Bismarckſkej dr. 16.

Dźěłaczerjo,

kotſiž móža ſtajnje a porjadnje na dźěło khodźicz, chzyli ßo ſamolwicz pola **Jurja Höhny** w Bóſchizach pola Njeßwačidła.

Hdźe bydli **Otto Neumann,** prjedy w Hródku na Pfortenſkej drózy (rěſnik)? Wo liſt proßy Guſtav Höhna w Hródku (w Łužizy).

Hólza, kotryž chze

pjekarſtwo

nawuknycz, pyta a na tydźeń hriwnu do móſchnje dawa

A. Bielold na bohatej haßy.

Krawſkeho wuczobnika

ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi pyta **A. Stache** w Małym Wjelkowje.

Brodutruhaŕſkeho wuczobnika k jutram pyta **Jentſch,** brodutruhaŕ pſchi žitnych wikach 7.

Jedyn **pjerſchczeń** je ßo w Budyſchinje na połnóžnej drózy **namakał.** Saßo dostacz **w Porſchizach** czíßło 48.

Wſchitkim wyßokoczeſczenym knjeſam, kotſiž ßu redakziju „Serbskich Nowin“ tuto lěto ſ dopißami dobroczinje podpjerali, praji ſa to najwutrobniſche „Sapłacz Bóh“ a pſcheje jim, kaž też wſchitkim czeſczenym czitarjam a czitarkam „Serbskich Nowin“:

Daj Wam Bóh ſboże na lube nowe lěto!

W Budyſchinje, 24. dezembra 1908.

Redakzija „Serbskich Nowin“.

(K temu czíßtu pſchiłoha a pſchiłoha „Sahrodka“.)

Pschiloha k czißku 52 Serbskich Nowin.

Schtwórtk 24. dezembra 1908.

Płaczišny rěsneho słotu na Prażožanskich słěžnych wilach.

21. dezembra 1908.

Płaczišny po zentnarju w hriwnach.

Ekótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	40—44	76—80
awstriske	41—45	77—81
. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	36—39	72—75
. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	32—35	65—71
. žnadnje pizowane kóżdeje starosty	27—31	57—62
Jałojzy a kruwy:		
. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—42	70 74
. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	34 37	65 69
. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	30—33	60 64
. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—29	55—59
. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48—54
Byli:		
. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	38—41	70 73
. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	34—37	66 69
. žnadnje pizowane	30—33	62—65
Cželata:		
. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	50—54	80—84
žrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	46—49	76—79
. žnadnje wuwite wot zyza	40—45	70—75
Swinje:		
. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schkiženjow w starosći hacż do 1¼ léta	54—55	69—70
. mjaßne	52 53	67—68
. žnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	48—51	63—66

Płaczišna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje:		W Budyschinje. 19. dezembra 1908 wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju. 17. dezembra 1908. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża	bela	—	—	—	—	9	60	9	90
"	żołta	—	—	—	—	9	—	9	35
" nowa		9	55	9	73				
Rożka		—	—	—	—	7	90	8	10
" nowa		8	—	8	13	—	—	—	—
Jeczmjeń	50 kilogr.	9	30	9	50	8	—	9	—
Wows nowy		7	60	7	80	7	—	7	50
Hróch		10	—	13	—	11	—	11	50
Woka		8	50	10	—	9	—	11	—
Jahły		15	—	16	—	14	—	15	—
Hejduschka		19	50	20	—	20	—	22	—
Hórny		2	—	2	50	2	—	2	50
Kutra	1 kilogr.	2	60	2	70	2	50	2	70
Pschenična muka	50 "	11	50	19	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	11	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	3	80	2	40	2	80
Ssloma	100 "	3	67	3	84	2	50	3	50
Proßata 792 schtuk	schtuka	8	—	22				—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	6	25	5	75	6	50
Rżane wotruby		—	—	6	25	6	50	7	—
Pschenčny gris		—	—	6	25	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	7	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (bela) wot — hr. — np. hacż — hr. — np., pschenża (żołta) wot 9 hr. 75 np. hacż 10 hr — np., rożka wot 8 hr. 25 np. hacż 8 hr 50 np., jeczmjeń wot 9 hr. 30 np. hacż 9 hr 50 np., wowż wot 7 hr. 75 np. hacż 7 hr. 95 np.

W Budyschinje płaczeschе: kórż pschenżu (bela) po 170 puntach — hr — np. hacż — hr. — np., żołta — hr. — np. hacż — hr. np., nowa: 16 hr. 24 np. hacż 16 hr. 54 np., kórż rożki po 160 puntach — hr. — np. hacż — hr — np., nowa: 12 hr. 80 np. hacż 12 hr. 91 np., kórż jeczmjenja po 140 puntach 13 hr 02 np hacż 13 hr. 30 np.

Wiczne płaczišny we Kamjenzu.

17. dezembra 1908.

Po 50 kilogr.: Rożka wot 7 hr. 70 np. hacż 8 kr. — np., pschenża wot 9 hr. 60 np. hacż 9 hr. 80 np., jeczmjeń wot 8 hr. 50 np. hacż 9 hr. — np, wowż wot 7 hr. 60 np. hacż 8 hr. — np., jahły wot 14 hr. — np. hacż 15 hr. — np. hróch 14 hr. 50 np., żyno 3 hr. 60 np., hórny 2 hr. 60 np., żloma (100 kilogr.) 4 hr. 34 np., kutra (1 kilogr.) wot 2 hr. 60 np. hacż 2 hr. 80 np.

Wjedro w Londonje 23. dezembra: Symnischo.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje njedżelu po hodżoch rano w 7 hodż. farar Räda żerfku spowjednu rěcż, ½9 hodżin student bohawuczenoscże Kapler żerbske a w 10 hodż. němske prědowanje. — Tydżeńske sastojnske dżěła smeje duchowny Tischer.

Nowe lěto smeje rano w 7 hodżinach duchowny Tischer żerbsku spowjednu rěcż, ½9 hodżin farar Räda żerbske a w 10 hodż. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Jan Kahler, samkar na Židowje, ſ Hanu Marthu dżělenej Hermannowej rodż. Barez tam,

Křćeni:

W katholskej zyrkwi: Pawoł, Jakuba Hejduschki, pohonczа w Budyschinje, ż.

Zemrjeli:

W Michałskej wożadze: 15. dezembra: Johana Hildegard, Khorle Augusta Förstera, żelezotoczerja w Dobruschi, dż., 4 m. 18 d. — Marja Alma, njemandż. dż, w Jenkezach, 8 m. 17 d. — 17. Khorla August Wenk, khěžeŕ na Zidowje, 73 l. 3 m. 25 d. — Johana Augusta Marżez, bywscha swud, Pětschzyna, Khorle Augusta Hioba, sawostajena wudowa tu, 69 l. 10 d. (khowana na Židowje). — 20. Hulda Hilżbjeta, Jana Ernsta Rychtarja, żelesniskeho dżěłaczerja we Wulkim Wjelkowje, dż., 3 m. 10 d.

W katholskej wożadże: Marja, Mikławscha Mara, dżěłaczerja w Budyschinje, dż., 6 l.

Zyrkwinske powjesće ſ Hodżija.

Njedżelu po hodżoch smeje rano ½8 hodżin duchowny Voigt żerbsku spowjednu wucżbu, ½9 hodżin farar Kschižan żerbske a w 10 hodżinach němske prědowanje.

Sylwestra smeje duchowny Voigt wjeczor w 7 hodż. němske prědowanje.

Nowe lěto smeje rano ½8 hodżin duchowny Voigt żerbsku spowjednu wucżbu, ½9 hodżin farar Kschižan żerbske a w 10 hodż. němske prědowanje.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Njedżelu po hodżoch smeje duchowny Boitz rano we 8 hodżinach żerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodż. żerbske a ½11 hodżin němske prědowanje.

Nowe lěto smeje duchowny Boitz rano we 8 hodżinach żerbsku spowjedź, farar Domaschka dopołdnja w 9 hodżinach żerbske a ½11 hodżin němske prědowanje.

Ad. Rämsch naßl. w Budyschinje.

(mějeczel **Max Kirschner**)

pschi butrowych wilach 1 **telefon czißło 415**

porucza żwoje daloko a schěroko znate

palenzy a likeury.

Roseżkanje w czwizach a bleschach.

Proschu żebi płaczišnowy sapiż żadacż.

Wuwsaczne posficzenje.

Rad żo wużiwaze woprawne

„Dürkoppske" jěsdne koła

hacż do **hód** po **wuwsaczných płaczišnach** pschedawam a hischcże pschi sapłaczenju ſ hotowymi pjenjesami 5% rabatta dawam.

Płaczišny żu wurjadnje niske.

Dostanjecże jěsdne koło 20—30 mk. niże płaczišny, ża tele koła postajeneje.

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łużizy.

Sastupjeŕ Bielefeldskich jěsdnych kołow prjedy **Dürkopp & Co.** w Bielefeldże.

Dobre jěsdne koło je najlěpschi hodowny dar.

Pschiżłuschne a narunanske dżěle jěsdnych kołow tunjo.

Imperial pneumatik, prěnjoklaßny wudżěłk ſ jenolětnym rukowanjom po 5 mk. 50 np

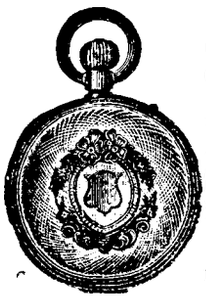

Kóždy, ſkotry chze ſebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ſebi jón **porjedźiez** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jeneżej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5

Jeneż pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźełko ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

Sserbſke a němſke

ſpěwarſke,

jara kraßnje ſwjaſane a ſe wſchelakim wudebjenjom wupyſchene, **w cżelazej loži** hižo po **6** hr. **50** np., **najjednoriſche** = = **2** = — np ßu dostacź **we wudawarni Serbskich Nowinow.**

Lubijſka banka

w Lubiju w Jakſkej a w Neugersdorfje.

Filiale: w Budyſchinje, Shorjelzu, Žitawje a Seifhennersdorfje.

Dawamy wot 1. julija 1908 ſa pjenjeſy, pola naß na dań date:

bjes prjedawſcheho wupowjedźenja	2½ %	na lěto.
ſ měßacżnym wupowjedźenjom	3 %	
ſ 3měßacżnym =	3½ %	
ſe 6= a 12měßacżnym wupowjedźenjom	4 %	

Pjenjeſy, kotreż ßu bjes wupowjedźenja podate, móża ßo tež ſa check wužicź. Checkowe knižki, kaž tež poſtajenja, checkowy wobkhad naſtupaze, ßu pſchi naſchich kaßach dostacź.

Filiala Lubijſkeje banki

w ſerbſkim domje.

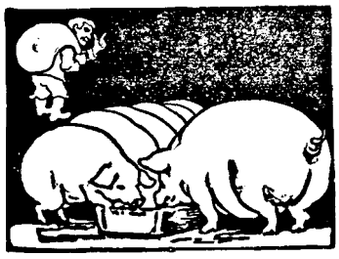

510 puntow 10 měßacżne ßwinjo ważeſche, kotreż porjadnje

M. Brockmannowy pizowanſki kalk

ſnamki B

do pizy dostawaſche. — Wudawk wſchědnje jenoż něhdże 1 np. wucżinja

Po prěnjotnych płaczißnach pſchedawa a roſeſcżele

G. Urban w Krjebi w Hornjej Łužizy.

Winowa pſchedawarnja Pawoła Giebnera

w Budyſchinje

na bohatej haßy cżißko 18 ſ nutſkhódom na theatrowej haßy porucża ßwoje derje wothladane

běłe a cżerwjene wina, Portſke wino, Malagaſke, Tokayſke, Madeiraſke, Sherryſke a druhe lěkarſke wina atd.

Wot ſapoczatka mojeho dwazyczilětneho wobſtacża ßym ßo pſchezo prózował, **jenoż woprawne wino** pſchedawacź, kotryż je ſtrowoſczi ſpomóżne.

Dokelż w tſjoch pinzach: **w radnej khěži,** na **kotolſkej haßy** a na **bohatej haßy** ſeſtajeny **jara wulki ſklad** wudżerżuju kotreż ßo ſ wudawkami ſa pucżowanje njepodroża, móżu **wino ſ wjetſchimi hromadami**

k kwaßam a druhim **ßwjatocżnoſczam** ßo hodżaze, tuńſcho pſchedawacź, hacż hdyż ßebi jo direktnje wot Rheina, Moſela atd. póßkacź dadża. Poſpytanje tych pſchetrjebarjow, kotſiż hiſchcże moje wina njeſnaja, wo tym pſcheßwědczi.

Praktiſke dary

jako:

mjaßorubaze maſchiny,
rybowaze maſchiny,
khoſejowe młyny,
platowanſke ſwony,
taflojte a hoſpodarſke wahi,
wuhlowe kaſchcże,
dźěcżaze ßanje,
kaſcheże ſa kopjenowu pilu a grat,
ßmykacże por hižo po 75 np.,
ſtejaki ſa bożodźěſcżowy ſchtom hižo po 65 np.

najlěpje a najtuńſcho kupujecże pola

Augusta Heyny

na kamjeńtnej haßy 12 **w Budyſchinje.** **na kamjeńtnej haßy 12**

Sſym Sserb, pola mje ßo ßerbſki rěcži.

Rolowe separatory

tunje a **dobre** a ſ pſchihódnymi płaczeńſkimi wuměnjenjemi porucża

Budyſka zentrala rolowych ſeparatorow

mějecżelej J. Pöthig a Ernſt Falting.

Stare maſchiny ßo do płaczenja bjeru.

Dołholětne rukowanje.

Kóżda maſchina ßo wězywuſtojnje ſtaji.

Sſobotu na kamjeńtnej haßy.

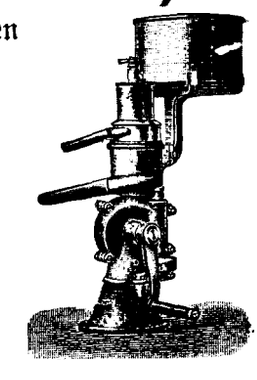

Bruno Beutner
w Budyschinje pschi dwórnischczu, pißarnja sa sestajenje **kupjow, testamentow, liscžinow** wscheje druzžiny, wobstaranje **hypothekow** po poměrnej dani, **nałożenje kapitalijow, pschedawanje leżomnosczow,** srjadowanje sawostajenstwow a dźělenja herbstwow, na pscheßadźowanje pschedawanje leżomnosczow, ßwědomite wukasanje we wschěch prawnych wězach. Dokelž ßym dołhe léta s rěčnikowym sekretarom był, ßo najlěpsche wobstaranje sarucža.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
sabrika kosczoweho wolija
w Hannoverje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Rjanu rzanu muku
po starej płaczišnje,
połcž, ßuscheny, punt po 70 np.,
czerstwy jědźny gris,
lohko ßo warjazu dobru
lanu muczku
porucža
Khorla Kahrowe
pschi žitnych wikach.

Wósk k krjepjenju **rejwanskich kubjow**
naj lěpscheje hódnosczе
je dostacž pola
Arthura Grubanna
pschi drjewowych wikach 8.

Drjewjane wobucże
póduschuje
Otto Heber
na ßerbskej haßy 9.

Kupne a druhe **wuczinjenja,**
liscžiny wscheje druzžiny,
próstwowne pißma
wo wobhnadźenje atd.,
formindsle sliczbowanja,
dawkowe reklamazije,
testamenty,
srjadowanje sawostajenstwow,
sehnawanje žadankow atd.,
kupowanje a pschedawanje
leżomnosczow,
saradzenje hypothekow.
J. & E. Koban, prawny burow
pschi žitnych wikach 4 („Germania").
Telefon 217.
— Rěczimoj też ßerbski. —

Heinrich Mohr

porucža **wulki wubjerk**
mužazych a žonjazych schkornjow
s jednorym, dwójnym a wołmjanym podschiczom, s woprawnymi a podražowanymi koßmami podschite, po $8\frac{1}{2}$, $9\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{2}$, $12\frac{1}{2}$, $13\frac{1}{2}$, **15** hacž **18** mk.

Gumijowe stupnje a schkórnje
(němske, Peterburgske, jendźelske a amerikanske).

Jěsdne a hońtwarske a dołhe schkórnje
(woprawne juchtowe schkórnje),
jěsdne a hońtwarske gamasche, rejwanske a towarstwowe ezrije,
filzowe stupnje a tosle.

Wulki wubjerk dźěczazych schkórnjow, kaž też wschě jenoż pomyßlne druzžiny stupnjow a schkórnjow sa muzžskich, žónske a dźěczi po snatych tunich płaczišnach.
Ssamßna dźěłarnja w domje.

Heinrich Mohr, czrijownja w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Czěsku brunizu
(wuhlo)
Skokomorowske salonowe,
worzechozte a kóstkozte briket y,
schlesynski koaks
po tunich dujowych płaczišnach poruczataj
Kühnemann & Richter
na Bismarckskej drósy 7. Telefon 225.
We Wettinskim dworje **Na sadnjej**
na kamjentnej haßy. **bratrowskej haßy 2.**

Schmidt & Gottschalk,
pjenježna banka w Budyschinje.
Kupony na 1. januar 1909
hižo 2 njedźeli do wupłaczeńskeje termije bjes khóstow po najwyschschim kursu wupłaczimoj.
Naju **kuponowa** a **effektowa kaßa**
je **njedźelu w dezembru popołdnju wot 3—5 hodźin** wocžinjena.

Jědźne a khosejowe ßudobje
kaž też wschě druhe porzlinowe, kamjeninowe schkleńczane twory najtunscho poruczam.
Dźělba **wulkich klankow** (pópow) ßo niže nutskupowanskeje płaczišny pschedawa.
Ernst Ullrich na schulerskej drósy 12.

Brodowska haptyka
na hoschiz haßy 21.
Kaschel, katarrh, dybawosez
ßo spěschnje połožeja
s thymusinom
Blescha po 75 np. a 1 hr. 40 np.

Pißarnja
sa kupne, hypothekske, dismembrazijske, testamentske a sawostajenstwowe wězy je wot nětka na
Moltkowej drósy čo. 1
po 1 schodźe, hosczenz Gambrinus.
Max Frenzel.

Telefon 666.

Kakao

wubjerne druźiny, punt po 90, 1,—, 1.20, 1.60, 2.—, 2.40, 2.80,

wowßny kakao punt po 80 a 100 np.,

warjeńska schokolada

punt po 75, 80, 90 a 100 np.,

schokoladowu muku punt 90 np.

Jědźnu schokoladu.

Zane lnrusowe sawalenje! — Wubjerna njepschetrjechena druźina. Roseńdzaza nježnosć punt po 1.30, 1.50, 2.—, mustry s njeje darmo. **Schokoladowy kontor**

Moritza Schmidta

wschi mjaßowych jědłach 1.

Telefon 666.

Najwjetscha klobukowa pschedawarnja

w Budyschinje.

K pschedstejazym hodam poruczam swój bohacze srjadowany sklad

wolmjanych a **loßmowych filzowych klobukow,** mjehkich a prostych,

kładzitych, zylindrowych, houtwjerskich a **loßmikatych klobukow, mużazych a hólczazych symskich mězow** wschěch formow a płaczisnow,

filzowych schórnjow se spinu a toflow sa mużskich a żónske, **prěnjoklaßny wudźěłk,** jara płaczisny hódne.

Pjelsczowe boy kóždeje żadaneje dołhosćze a płaczisny.

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22, pódla hosczenza „winoweje kicze".

Linoleum-

teppichi a běhacze

w 5 wulkosczach

w inlaidze, granicze abo **poczischczane.**

Wóskowany plat, gumijowe deki, podłožkowe tkaniny

kupujecze najtuńschto pola

Kurta Wällnitzy

na sukelnskej haßy 9.

Hotowe poßleschcza

najlěpschu tworu bjes procha, punt po mk. 2.—, 2.50, 3.—, 3.50, 4.—, 4.50 a 6.—,

hotowe poßleschcza, pscheschiwane pschikrywy (deki), wupjerkowe tkaniny, pißane zychi, łožowe płachty,

jara płaczisny hódno poruca

Curt Wällnitz

na sukelnskej haßy 9.

Telefon czißło 405.

Njewjesczinske poßleschcza.

Kosaze kože,

howjasu kožu, wowczu kožu, wowczu wołmu, kaniklaze kože, ezelaze kože,

kaž tež wschě druhe kože po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi sserbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wilach 11,

s napschecza „sloteje hwězdy".

Heinrich Lange

pschi žitnych wilach 11 **pschi žitnych wilach 11**

s napschecza sloteje hwězdy

porucza swój wulki sklad

hotowych pjelsczowych worow

kaž tež wschěch druźinow **kožuchow k podschiczu** a **k wobßadzenju** po tunich płaczisnach.

Slafanki po měrje, kaž tež **pscheschicze** so na najlěpje wobstara.

Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

na bohatej haßy 9

swój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** k dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. **Pißomne rukowanje.** **Tunje płaczisny.**

Kožowy tuk, kopytny tuk, kolomas, maschinski wolij

najlěpschi a najtuńscho porucza

Arthur Grubann

pschi drjewowych wilach 8.

Tunje zigary!

100 schtuk

3 np. zigary	po	200, 220, 240 np.
4 =	=	= 300, 320, 340 np.
5 =	=	= 360, 380, 400 np.
6 =	=	= 440, 460, 480 np.
8 =	=	= 520, 560, 600 np.

rosecžela

zigarowa pschedawarnja Havanna

w **Drazdzanach 6.**